22
И-76

23 SEP 2009

ԳԻՐՔ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉՔ

ՊԵՏ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Пуб. Библиотека
ՀՍԽՀ-ССРА
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

22/Ա76 աշ. 31

ԳԻՐՔ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԸՍՏ ՄԻԱԲԱՆ ՎԱՂԵՄԻ ԳՐՉԱԳՐԱՑ ՄԵՐՈՑ
ԵՒ ՑՈՑՆ ԲՆԱԳՐԱՑ

Ի ՎԷՆԵՏԻԿ
Ի ՎԱՆՍ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ Ի ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ
1860 — ՌՅԹ

15.02.2013

ՊԵՏ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Пуб. Библиот.
ՀՍԽՀ-ССРА
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

5704
38

ԿԱՐԳ ԳՐՈՑ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵՆԻՍ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ

Ա. Ծնունդք . . . . . էջ 5
Բ. Ելք . . . . . » 51
Գ. Ղեւտական . . . . » 91
Դ. Թիւք . . . . . » 119
Ե. Երկրորդ Օրէնք . . . . » 157
Զ. Յեսու . . . . . » 189
Է. Դատաւորք . . . . » 213
Ը. Հռութ . . . . . » 237
Թ. Թագաւորութեանց Ա. . . » 243
Ժ. Թագաւորութեանց Բ. . . » 273
ԺԱ. Թագաւորութեանց Գ. . . » 299
ԺԲ. Թագաւորութեանց Դ. . . » 329
ԺԳ. Մնացորդաց Ա. . . . » 357
ԺԴ. Մնացորդաց Բ. . . . » 383
ԺԵ. Եզր Ա. . . . . . » 415
ԺԶ. Եզր Բ. . . . . . » 431
ԺԷ. Նեեմի . . . . . » 443
ԺԸ. Եսթեր . . . . . » 457
ԺԹ. Յուդիթ . . . . . » 469
Ի. Տովբիթ . . . . . » 485
ԻԱ. Մակաբայեցւոց Ա. . . . » 497
ԻԲ. Մակաբայեցւոց Բ. . . . » 529
ԻԳ. Մակաբայեցւոց Գ. . . . » 553
ԻԴ. Սաղմոսք Դաւթի . . . » 571
ԻԵ. Առակք Սողոմոնի . . . էջ 627
ԻԶ. Ժողովող . . . . . » 649
ԻԷ. Երգ երգոց . . . . » 659
ԻԸ. Իմաստութիւն Սողոմոնի . . » 667
ԻԹ. Սիրաք . . . . . » 681
Լ. Յոբ . . . . . » 707
ԼԱ. Եսայի . . . . . » 731
ԼԲ. Ովսէէ . . . . . » 777
ԼԳ. Ամովս . . . . . » 784
ԼԴ. Միքիէ . . . . . » 789
ԼԵ. Յովէլ . . . . . » 793
ԼԶ. Աբդիու . . . . . » 796
ԼԷ. Յովնան . . . . . » 797
ԼԸ. Նաւում . . . . . » 799
ԼԹ. Ամբակում . . . . . » 801
Խ. Սոփոնիա . . . . . » 803
ԽԱ. Անգէոս . . . . . » 806
ԽԲ. Զաքարիա . . . . . » 808
ԽԳ. Մաղաքիա . . . . . » 816
ԽԴ. Երեմիա . . . . . » 823
ԽԵ. Թուղթ Բարուքայ . . . » 869
ԽԶ. Ողբք Երեմիայ . . . » 873
ԽԷ. Դանիէլ . . . . . » 881
ԽԸ. Եզեկիէլ . . . . . » 901

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ

Ա. Աւետարան ըստ Մատթէոսի. էջ 947
Բ. Աւետարան ըստ Մարկոսի . » 975
Գ. Աւետարան ըստ Ղուկասու . » 995
Դ. Աւետարան ըստ Յովհաննու . » 1025
Ե. Գործք Առաքելոց . . » 1051
Զ. Թուղթ Յակովբայ . . » 1081
Է. Թուղթ Պետրոսի Ա. . . » 1086
Ը. Թուղթ Պետրոսի Բ. . . » 1091
Թ. Թուղթ Յովհաննու Ա. . . » 1095
Ժ. Թուղթ Յովհաննու Բ. . . » 1100
ԺԱ. Թուղթ Յովհաննու Գ. . . » 1102
ԺԲ. Թուղթ Յուդայի . . . » 1104
ԺԳ. Թուղթ Պաւղոսի առ Հռովմայեցիս » 1113
ԺԴ. Առ Կորնթացիս Ա. . . » 1126
ԺԵ. Առ Կորնթացիս Բ. . . էջ 1138
ԺԶ. Առ Գաղատացիս . . . » 1147
ԺԷ. Առ Եփեսացիս . . . » 1152
ԺԸ. Առ Փիլիպեցիս . . . » 1157
ԺԹ. Առ Կողոսացիս . . . » 1161
Ի. Առ Թեսաղոնիկեցիս Ա. . . » 1165
ԻԱ. Առ Թեսաղոնիկեցիս Բ. . . » 1169
ԻԲ. Առ Եբրայեցիս . . . » 1173
ԻԳ. Առ Տիմոթէոս Ա. . . » 1183
ԻԴ. Առ Տիմոթէոս Բ. . . » 1188
ԻԵ. Առ Տիտոս . . . » 1192
ԻԶ. Առ Փիլիմոն . . . » 1195
ԻԷ. Յայտնութիւն Յովհաննու . » 1199

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Աղօթք Մանասէի . . . էջ 1215
Թուղթ Երեմիայ . . . . » 1216
Թուղթ Կորնթացւոց առ Պաւղոս եւ Պաւղոսի առ Կորնթացիս . . էջ 1219
Հանգիստ Յովհաննու Առաքելոյ . » 1221
Աղերս Եւթաղի . . . . » 1223

ՀԻՆ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԾՆՆԴՈՑ

Զաւրք և զաւրաւորագոյնք գիրք հնգեցունց գրեանց նախամարգարէին Մովսէսի՝ որ ՚ի բանսն Եբրայեցւոց գիւտակի։ Սա ՚ի ժամանակս յեգիպտոս ծառայութեանն Իսրայէլի, ուսեալ եղև յԱստուծոյ ընդհանուր մարգարէութեան. և ՚ի Հոգւոյն Աստուծոյ վարդապետեալ՝ առաւ զհանգամանս [illegible] արարածոցս, և զայլոց հնագունից իրաց գոյս պատմել ՚ի գիրս յայս։ Եւ յայտնի սա է առաջին մարգարէ, և առ սա գրով օրէնս յԱստուծոյ, և սա առաջին գրեաց գիրս աստուածայինս, ամենայնիւ [illegible] ՚ի մէջ զթուեցեալսն ներքոյինս։ Նոքա՝ թէ զինչ է մարգարէութիւն, և յինչ պատճառս [illegible] մարգարէութիւն, և թէ զինչ պէտք էին գրոյ և գրով օրէնս տալոյ Աստուծոյ. և առաջ խնդրել զպատճառս գրելոյ հնգից գրոցս և զհետևեալսն ըստ կարգի։

Արդ է մարգարէութիւն՝ անդրադարձ իրաց գիտութիւն, ոչ միայն ապագայից՝ այլ և անցելոց և ներկայից։ Եւ տեսակք մարգարէութեան՝ է որ բանիւ և է որ իրաւ. բանիւն՝ կանխասացութիւնք և պատմութիւնք և օրէնսդրութիւնք. և իրացն՝ որպէս խոյն, ձեռնն, քարն, գաւազանն։ Եւ պատճառք առաջին մարգարէութեան, նախ զի ողորմեալ Աստուծոյ մարդկան և ոչ մարգարէութիւն, իբր զհայրենի բարիս զոր ունէր Ադամ, զարմացելոյ յորդիս նորա. երկրորդ՝ զի լուծցէ զխաբէութիւնս դիւաց, որք խաբէին զմարդիկ, իբրու թէ ունին ինքեանք նախագիտութիւն, որ միայն Աստուծոյ է և որոց նա յայտնէ, որ են մարգարէքն. երրորդ՝ զի զփրկութիւնն որ ՚ի Քրիստոսի լինելոց էր՝ կանուխ գուշակեսցեն մարդկան։ Իսկ պատճառ գրով օրէնս տալոյն, զի առաջնոցն առանց գրոյ էր օրէնս և պատուէրս Աստուած. Ադամայ՝ չուտել ՚ի գիտութեան ծառոյն, տանն Սեթայ՝ չխառնել ընդ տանն Կայենի, տանն Նոյի՝ չուտել զարիւն կենդանեաց, Աբրահամու՝ զթլփատութիւնն։ Իսկ ՚ի ձեռն Մովսէսի գրով, նախ զի այնուհետև ոչ բազումք էին, այլ պարզք էին և [illegible]. իսկ այսուհետև [illegible], և այլ բազում էին [illegible], զոր ոչ էր կարողութիւն առանց գրոյ ՚ի մտի պահել. և ապա՝ զի ՚ի հեռանալ մարդկան յերեսացն Աստուծոյ՝ հարկ լինէր գրով օրէնս [illegible]։

Իսկ պատճառ Ծննդոց գրոցս՝ է այս. զի մոլորեալ մարդկան յԱստուծոյ, ամենայն աստուածս ոչ ընդ գոլ Աստուած. և այլք զաստեղս աստուածս ասացին. և զաշխարհս ամենայն ինքնեղ ասացին, և այլք զինքեանս մշտնջենաւոր և անսկզբնակից Աստուծոյ, [illegible] Աստուծոյ արար զաշխարհս։ Արդ գրեաց և ցուցանէ զԱստուծոյ զաշխարհս՝ [illegible] թէ [illegible] բնութիւն։ Զայսպիսի մոլորութիւնս [illegible] ՚ի գիրս յայս, թէ եղական է աշխարհս և [illegible], և թէ Աստուած արար զաշխարհս, ոչ ՚ի [illegible], այլ բանիւ յոչէից [illegible] և զերկիր և զայլն ամենայն։ Նոյն ինքն արար և զմարդն ՚ի պատկեր իւր և եդ ՚ի դրախտին, որ ոչ պահեաց զպատուէրն Աստուծոյ, այլ խաբեցաւ յաւձէն, յանցեաւ և ել ՚ի դրախ-

տէն յայս թշուառական կենցաղս։ Եւ ՚ի վերայ ամենայն արարածոցն որ եղեն ՚ի ձեռն նորա՝ [illegible], զի անդրանիկ որդին [illegible], և առ մեծ հարց ծննդոցն. և [illegible] յԱստուծոյ։ Եւ թէ ՚ի բազմանալ մարդկանն ամենայն չարեաց, զոր ջրհեղեղաւ [illegible] Աստուած, [illegible] մարդկան զտունն Նոյի. յորոց ՚ի բազմանալն [illegible] բաժանեալ լեզուաց [illegible]։ Յետոյ ՚ի ծննդոցն Սեմայ [illegible] յայտնել Աբրահամ երթայ զհետ հրամանին Աստուծոյ ՚ի յաղթելոցն [illegible], և հարիւրամեայ եղեալ՝ ծնաւ զԻսահակ, և Իսահակ զՅակոբ, որոյ երթեալ ՚ի Խառան՝ զաւակս [illegible] և որդւովք, [illegible] զԻսահակ։ Իսկ որդին Յակոբայ Յովսէփ [illegible] ՚ի յեղբարցն վաճառի յեգիպտոս, և փառաւորի [illegible] երազոցն [illegible]։ Եւ ՚ի պատճառս [illegible] Յակոբ ամենայն տամբն յեգիպտոս, [illegible] ՚ի Յովսէփայ, և [illegible]։ Վախճանի [illegible] և Յովսէփ և եղբարք նորա։ Զայս ամենայն պատմէ գիրք Ծննդոցս, որք ՚ի հօրէ զԾննդոցն ժամանակագրութեամբ, յԱդամայ ՚ի դրախտէն մինչև ցմահն Յովսեփու, որ են ամք [illegible] և չորք. և ժամանակք առաջ [illegible] երկու հազար հինգ հարիւր [illegible] և մի։

ԳԼՈՒԽՔ ԾՆՆԴՈՑՆ

Ա. Աստուածախաւսութիւն քերթողական արարչագործութեանն Աստուծոյ զաշխարհս. և դնել ՚ի դրախտին զմարդն։

Բ. Վասն խաբելոյ աւձին զկինն, և յանցանաց մարդոյն. և պատուհաս կրելոյն։

Գ. Ընծայից կայենի, և վասն սպանանելոյ զեղբայրն պատուհաս նորին. և ազգահամար տանն նորա մինչև ցեաւթն ազգս։

Դ. Ծննդաբանութիւն հայրերն ժամանակագրութեամբ տանն Սեթայ մինչև ցՆոյ. յորում և վասն հսկայիցն։

Ե. Հրաման առնու Նոյ՝ կազմել զտապանն, որով ապրի ՚ի ջրհեղեղէն ինքն և տուն իւր։

Զ. Պատարագէ Նոյ Աստուծոյ, և ընդունի օրէնս և ուխտս յԱստուծոյ։

Է. Անիծանի Քանան վասն կատակելոյն զՆոյ։

Ը. Ծնունդք երից որդւոցն Նոյի՝ եւթանասուն և երկուց ազգաց. յորում և թէ ո առաջին թագաւորեաց։

Թ. Շինուած աշտարակին, և բաժանել լեզուացն, և ցրուել ազգացն ընդ ամենայն երկիր։

Ժ. Ազգահամար ժամանակագրութեամբ որդւոցն Սեմայ մինչև ցԱբրահամ։

ԺԱ. Ելն Աբրահամու ՚ի Քաղդէացւոց, և գալն ՚ի Միջագետս և բնակել ՚ի Խառան. և գնալն անտի հանգերծ Ղովտաւ. զհետ խոստմանն Աստուծոյ 'ի Քանան, եւ վասն սովոյն իջանէ յԵգիպտոս։

ԺԲ. Պատժէ Աստուած զփարաւոն վասն Սառայի, եւ դառնայ Աբրահամ անդրէն 'ի Քանան։

ԺԳ. Վասն կռուոյ հովուացն մեկնի Ղովտ յԱբրահամէ, եւ ընկալեալ բնակէ 'ի Սոդոմ։

ԺԴ. Երկրորդութիւն խոստմանն Աստուծոյ առ Աբրահամ տալ նմա զերկիրն, եւ բնակէ նորա 'ի Մամբրէ։

ԺԵ. Գերի Ղովտ ընդ աւարացն 'ի պատերազմ թագաւորացն, որոց զհետ մտեալ Աբրահամ յաղթէ եւ դարձուցանէ զաւարն գերեալսն։

ԺԶ. Մեծ քահանայն զԱբրահամ գալով Մելքիսեդեկ՝ օրհնէ զԱբրահամ, եւ առնու հաս զտասանորդսն։

ԺԷ. Չորրորդն խոստումն Աստուծոյ առ Աբրահամ, եւ պատարագացն զուշակէ նմա զծառայութիւն որդւոցն յԵգիպտոս, եւ սահմանէ զժամանակ նոցին։

ԺԸ. Թէ ծնաւ Աբրահամ զԻսմայէլ յԱգարայ աղախնոյ յութսուն եւ վեց ամի տիոցն իւրոց։

ԺԹ. Մեծարի Աբրահամ յԱստուծոյ յորջորջմամբ անուանն, եւ հրամանաւ Աստուծոյ թլփատի ինքն եւ իւրքն ամենայն։

Ի. Երեւի նմա Աստուած երկու հրեշտակօք 'ի կերպարանս արանց, եւ ընկալեալ զհիւրութիւն՝ հաստատէ զաւետիս ծննդեանն Սահակայ 'ի նմին ամի։

ԻԱ. Այրեանի Սոդոմ, եւ Ղովտ զերծեալ 'ի կիզմանն՝ ծնանի 'ի դստերացն զՄովաբ եւ զԱմոն։

ԻԲ. Յափշտակէ Աբիմելէք փղշտացի զՍառա, եւ 'ի սպառնալեացն Աստուծոյ զարհուրեալ՝ համբերձ թողու եւ տայ 'ի բաց։

ԻԳ. Կատարի աւետիքն Աստուծոյ, զի ծնաւ Սառա զԻսահակ իննսնամենի գոլով, եւ Աբրահամ հարիւրամենի։

ԻԴ. Խրատու Սառայի 'ի բաց արձակէ Աբրահամ զաղախինն որդւովն 'ի Փառան։

ԻԵ. Երդնու Աբրահամ Աբիմելիքայ 'ի ջրհորն երդման, եւ հաստատէ եօթն որոջովն՝ իւր գոլ զջրհորն, ուր եւ կարդայ զԱստուած՝ Աստուած յաւիտենական։

ԻԶ. Փորձի Աբրահամ, եւ ընծայի զոհեալ պատարագաւն՝ ընդունի զխոստումն զաւակին իւրոյ Քրիստոսի, յորում օրհնին ամենայն ազգք երկրի։

ԻԷ. Անուանք Նաքովրայ եղբօր Աբրահամու, յորոց եւ Ռեբեկա։

ԻԸ. Մեռանի Սառա 'ի Քեբրոն. եւ գնէ Աբրահամ զագարակն Եփրոնի, յորում է այրն կրկին, ուր եւ թաղէ 'ի նմա զՍառա։

ԻԹ. Առաքէ Աբրահամ զծառայն 'ի Խառան, եւ առնու զդուստրն Բաթուէլի զՌեբեկա՝ կին որդւոյ իւրում Սահակայ։

Լ. Աբրահամ ծնանի եւ այլ եւս որդիս 'ի Քետուրայ. եւ ինքն 'ի բարւոք ծերութեան մեռանի, եւ թաղի յայրի անդ կրկնում։

ԼԱ. Անուանք Իսմայէլի որդւոյ Հագարու, եւ մահ նորին։

ԼԲ. Վաթսնամենի գոլով Իսահակ՝ ծնաւ զՅակոբ եւ զԷսաւ. եւ զի վաճառեաց Էսաւ ընդ կերակրոյ զանդրանկութիւնն իւր Յակոբայ ընդ երդմամբ։

ԼԳ. Խոստումն եւ զգուշութիւն յԱստուծոյ առեալ Իսահակ՝ բնակէ 'ի մէջ գերարացւոց. եւ Աբիմելիք զգուշացուցանէ զերամն վասն Ռեբեկայ. ուր եւ հարիւրաւոր գտեալ զգարին Իսահակ՝ հալածի յազգէն։

ԼԴ. Փորէ զխցեալ ջրհորսն եւ զնորսն. ընդ որոց զրկեալ 'ի փղշտացւոցն, եւ ապա անդորրեալ՝ երդնուն միմեանց Սահակ եւ Աբիմելէք։

ԼԵ. Խրատու մօրն առնու Յակոբ զօրհնութիւնն 'ի հօրէն, որոյ անարժան գտեալ Էսաւայ՝ ոխալով սպառնայր սպանանել զՅակոբ։

ԼԶ. Պատուէր առեալ Յակոբ 'ի հօրէն գնալ 'ի Խառան, եւ հասեալ 'ի Բեթէլ՝ հանդիպի աւետեացն Աստուծոյ. եւ օծեալ զարձանն՝ ուխտէ զտասանորդսն տալ Աստուծոյ։

ԼԷ. Հասեալ 'ի Միջագետս 'ի դաշտն, եւ պատահեալ Ռաքելայ՝ բանայ զջրհորն, եւ արբուցեալ զխաշինսն մտանէ 'ի տուն Լաբանու։

ԼԸ. Չորեքտասան ամ ծառայեալ՝ առնու զդստերսն Լաբանու երկու նախանշան, 'ի խորհուրդ երկուց ժողովրդոցն Քրիստոսի։

ԼԹ. Ծնեալ 'ի կանանցն որդիս մետասան, մեծանայ եւ ընչիւք, եւ հրամանաւ Աստուծոյ դառնայ գնալ առ հայրն Իսահակ գաղտ 'ի Լաբանայ։

Խ. Գողանայ Հռաքէլ զկուռսն. եւ պնդի Լաբան ընդ հետ Յակոբայ. եւ խափանեալ յԱստուծոյ նենգել Յակոբայ, առ խաղաղութեան ուխտեալ դառնայ անդրէն յետս։

ԽԱ. Ընդ առաջ ելանէ Յակոբայ հրեշտակք Աստուծոյ, այլ կասկածեալ նորա յԷսաւայ՝ առաքէ նմա պատարագս. եւ քաջալերեալ յերկնիցն մաքառելովն ընդ Աստուծոյ եւ Իսրայէլ կոչմամբն. պատահեալ ապա Էսաւայ յաղթէ սիրով։

ԽԲ. Հասեալ Իսրայէլ 'ի Սիկիմ առնու զագարակն Եմովրայ հարիւր ոչխարաց։

ԽԳ. Ի պատճառս դստերն Յակոբայ թլփատին սիկիմացիք. եւ վրէժխնդիր աղջկանն զկոտորեն 'ի սուր եւ յաւար վարեցին զամենն։

ԽԴ. Սաստ խրախուսեալ Իսրայէլ յԱստուծոյ՝ որ ահ արկ 'ի վերայ բնակչաց երկրին, կորուսանէ զանուանս աստուածոցն։

ԽԵ. Մխիթարէ Աստուած զԻսրայէլ վասն Դեբովրայ, եւ տայ նմա փառաւորութիւն մեծութեան. ուստի իւղեալ կրկնակի զարձանն՝ տուն Աստուծոյ կոչէ զտեղին։

ԽԶ. Մերձ յԵփրաթա հասեալ՝ դժուարածին եղեալ Հռաքէլ մեռանի, եւ անդէն թաղեցաւ։

ԽԷ. Աղտնէ Ռուբէն յանկողինս հօրն, ընդ որում խիթայր Յակոբ մինչ 'ի մահ. Աստ թուէ զերկոտասան որդիսն Յակոբայ, եւ թէ մեռաւ Սահակ 'ի Մամբրէ՝ որ նոյն է Քեբրոն։

ԽԸ. Ծնունդք Էսաւայ՝ թագաւորք եւ իշխանք 'ի նմանէ, որք կորուսին զքոռեցին քաղաք եւ ազգ, եւ բնակեցին 'ի Սէիր։

ԽԹ. Թէ վասն երազոցն նախանձ կրեալ յեղբարցն Յովսէփ՝ վաճառի յԵգիպտոս։

Ծ. Չար գոլով որդիքն Յուդայ մեռան 'ի Տեառնէ. իսկ Թամարայ յղացեալ 'ի Յուդայէ ծնանի երկուս։

ԾԱ. Թէ 'ի վաւաշ տիկնոջն զրպարտեալ Յովսէփ եւ մտեալ 'ի բանտ, մեկնէ զերազս ծառայիցն փարաւոնի։

ԾԲ. Մեկնէ ապա եւ զփարաւոնի զերազսն, եւ իշխանացեալ ժողովէ ցորեան վասն սովոյն. եւ ծնանի որդիս։

ԾԳ. Իջին եղբարքն Յովսեփայ ցորենոյ. եւ 'ի կրկին գարձին ծանօթս առեալ նոցա, յղեաց զհայրն եւ զբոլոր տունն վասն կարեաց սովոյն։

ԾԴ. Իջեալ Յակոբ յԵգիպտոս եօթանասուն եւ հինգ ոգւով, եւ օրհնեալ զփարաւոն, դարմանի ամենայն որդւովքն 'ի Յովսեփայ։

ԾԵ. Թէ ստացաւ Յովսէփ զերկիրն համօրէն բնակչօքն փարաւոնի՝ բաց 'ի քրմացն։

ԾԶ. Մերձ 'ի վախճան եղեալ Յակոբայ՝ օրհնէ զորդիսն Յովսեփու, մեծարեալ զկրտսերն 'ի խորհուրդ նորոյս, եւ զՍիկիմ Յովսեփու ժառանգեցուցանէ։

ԾԷ. Օրհնէ 'ի ժամ մահուան զորդիսն իւր մարգարէութեամբ. եւ խնդրէ 'ի Յովսեփայ թաղել զինքն 'ի գերեզմանին աբրահամեանց 'ի Քեբրոն, զոր եւ արար նմա։

ԾԸ. Մխիթարէ Յովսէփ զյանցաւոր եղբարսն. եւ ինքն զորդիս ծննդոց Եփրեմի տեսեալ, մարգարէանայ վասն ելիցն. եւս եւ վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեալ՝ վախճանի 'ի փառս Աստուծոյ։

ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆԷ արար Աստուած զերկինս 1
եւ զերկիր։ Եւ երկիր էր աներեւ- 2
ոյթ եւ անպատրաստ, եւ խաւար
'ի վերայ անդնդոց. եւ հոգի Աստուծոյ
շրջէր 'ի վերայ ջուրց։ Եւ ասաց Աս- 3
տուած. Եղիցի լոյս։ Եւ եղեւ լոյս. եւ 4
ետես Աստուած զլոյսն զի բարի է. եւ մեկնեաց
Աստուած 'ի մէջ լուսոյն եւ 'ի մէջ խաւարին. եւ 5
կոչեաց Աստուած զլոյսն տիւ, եւ զխաւարն կո-
չեաց գիշեր. եւ եղեւ երեկոյ՝ եւ եղեւ վաղոր-
դայն, որ մի։ Եւ ասաց Աստուած. Եղիցի հաս- 6
տատութիւն 'ի մէջ ջրոց, եւ եղիցի մեկնել 'ի
մէջ ջուրցն եւ ջուրց։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ ա- 7
րար Աստուած զհաստատութիւնն, եւ մեկնե-
աց Աստուած 'ի մէջ ջրոյն որ 'ի ներքոյ հաս-
տատութեանն, եւ 'ի մէջ ջրոյն որ 'ի վերոյ հաս-
տատութեանն. եւ կոչեաց Աստուած զհաստա- 8
տութիւնն երկինս. եւ ետես Աստուած զի բարի
է. եւ եղեւ երեկոյ, եւ եղեւ վաղորդայն, որ
երկրորդ։ Եւ ասաց Աստուած. Ժողովեսցին 9
ջուրք որ 'ի ներքոյ երկնից 'ի ժողով մի, եւ ե-
րեւեսցի ցամաքն։ Եւ եղեւ այնպէս. եւ ժողո-
վեցան ջուրքն որ 'ի ներքոյ երկնից՝ 'ի ժողովս
իւրեանց, եւ երեւեցաւ ցամաքն։ Եւ կոչեաց 10
Աստուած զցամաքն երկիր, եւ զժողովս ջուրցն
կոչեաց ծովս. եւ ետես Աստուած զի բարի է։
Եւ ասաց Աստուած. Բղխեսցէ երկիր զբանջար 11
խոտոյ, սերմանել սերմն ըստ ազգի եւ ըստ նմ-
մանութեան. եւ ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ
ըստ ազգի իւրում, որոյ սերմն իւր 'ի նմին ըստ
ազգի 'ի նմանութիւն 'ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ
12 այնպէս։ Եւ եհան երկիր բանջար խոտոյ, սեր-
մանել սերմն որ է 'ի վերայ ամենայն երկրի. եւ
փայտ պտղաբեր՝ առնել պտուղ որոյ սերմն իւր
'ի նմին ըստ ազգի 'ի վերայ երկրի. եւ ետես Աս-
13 տուած զի բարի է. եւ եղեւ երեկոյ, եւ եղեւ
14 վաղորդայն, որ երրորդ։ Եւ ասաց Աստուած.
Եղիցին լուսաւորք 'ի հաստատութեան երկնից,
'ի լուսաւորութիւն 'ի վերայ երկրի, եւ մեկնել
'ի մէջ տուընջեան եւ 'ի մէջ գիշերոյ. եւ եղիցին
'ի նշանս եւ 'ի ժամանակս եւ յաւուրս եւ 'ի տա-
15 րիս. եւ եղիցին 'ի լուսաւորութիւն 'ի հաստա-
տութեան երկնից ծագել յերկիր։ Եւ եղեւ այն-
16 պէս։ Եւ արար Աստուած զերկուս լուսաւորսն
զմեծամեծս. զլուսաւորն մեծ յիշխանութիւն
տուընջեան, եւ զլուսաւորն փոքր յիշխանու-
17 թիւն գիշերոյ, եւ զաստեղս. եւ եդ զնոսա Աս-
տուած 'ի հաստատութեան երկնից լուսատու
18 լինել յերկիր, եւ իշխել տուընջեան եւ գիշերոյ,
եւ մեկնել 'ի մէջ լուսոյն եւ 'ի մէջ խաւարին.
19 եւ ետես Աստուած զի բարի է. եւ եղեւ երեկոյ,
20 եւ եղեւ վաղորդայն, որ չորրորդ։ Եւ ասաց Աս-
տուած. Հանցեն ջուրք զեռունս շնչոց կենդա-
նեաց, եւ թռչունս թեւաւորս 'ի վերայ երկրի
ըստ հաստատութեան երկնից։ Եւ եղեւ այն-
21 պէս։ Եւ արար Աստուած կէտս մեծամեծս, եւ
զամենայն շունչ զեռնոց կենդանեաց՝ զոր հանին
ջուրք ըստ ազգի իւրեանց, եւ զամենայն թռ-
չունս թեւաւորս ըստ ազգի. եւ ետես Աստուած
22 զի բարի են։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ

ասէ. Աճեցէք եւ բազմացարուք, եւ լցէք զջուրս
որ ՚ի ծովս. եւ թռչունք բազմասցին ՚ի
վերայ երկրի։ Եւ եղեւ երեկոյ, եւ եղեւ վաղորդայն, 23
օր հինգերորդ։ Եւ ասէ Աստուած. Հանցէ 24
երկիր շունչ կենդանի ըստ ազգի չորքոտանիս,
եւ սողունս եւ գազանս երկրի ըստ ազգի։ Եւ եղեւ
այնպէս։ Եւ արար Աստուած զգազանս երկրի 25
ըստ ազգի, եւ զանասունս ըստ ազգի, եւ
զամենայն սողունս երկրի ըստ ազգի իւրեանց.
եւ ետես Աստուած զի բարւոք են։ Եւ ասէ Աստուած. 26
Արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում
եւ ըստ նմանութեան, եւ իշխեսցեն ձկանց ծովու
եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ ամենայն
երկրի եւ ամենայն սողնոց որ սողին ՚ի վերայ
երկրի։

Եւ արար Աստուած զմարդն ՚ի պատկեր իւր, 27
ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա, արու եւ
էգ արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած 28
եւ ասէ. Աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զերկիր,
եւ տիրեցէք դմա, եւ իշխեցէք ձկանց ծովու
եւ թռչնոց երկնից եւ ամենայն անասնոց եւ
ամենայն երկրի եւ ամենայն սողնոց որ սողին ՚ի
վերայ երկրի։ Եւ ասէ Աստուած. Ահաւասիկ 29
ետու ձեզ զամենայն խոտ սերմանելի՝ սերմանել
սերմն, որ է ՚ի վերայ ամենայն երկրի, եւ
զամենայն փայտ որ ունիցի յինքեան պտուղ սերման
սերմանելոյ. ձեզ եղիցի ՚ի կերակուր, եւ ամենայն 30
գազանաց երկրի, եւ ամենայն թռչնոց
երկնից, եւ ամենայն սողնոց որ սողին ՚ի վերայ
երկրի՝ որ ունիցի շունչ կենդանի. եւ ամենայն
խոտ դալար ՚ի կերակուր։ Եւ եղեւ այնպէս։ Եւ 31
ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ ահա
բարւոք են յոյժ. եւ եղեւ երեկոյ, եւ եղեւ վաղորդայն,
օր վեցերորդ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ ամենայն 1
զարդ նոցա. եւ կատարեաց Աստուած յաւուրն 2
վեցերորդի զգործս իւր՝ զոր արար։ Եւ
հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի յամենայն գործոց
իւրոց՝ զոր արար. եւ օրհնեաց Աստուած 3
զօրն եօթներորդ եւ սրբեաց զնա. զի ՚ի նմա հանգեաւ
յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր սկսաւ առնել
Աստուած։ Այս է գիր արարածոց երկնի 4
եւ երկրի, յաւուր յորում արար Աստուած
զերկինս եւ զերկիր, եւ զամենայն բանջար վայրի՝ 5
մինչ չեւ եղեալ էր ՚ի վերայ երկրի, եւ զամենայն
խոտ վայրի մինչ չեւ բուսեալ էր, զի չեւ
եւս էր տեղացեալ անձրեւ Աստուծոյ ՚ի վերայ
երկրի. եւ մարդ չէր՝ որ գործէր զերկիր։ Բայց 6
աղբիւր ելանէր յերկրէ եւ ոռոգանէր զամենայն
երեսս երկրի։ Եւ ստեղծ տէր Աստուած զմարդն 7
հող յերկրէ. եւ փչեաց յերեսս նորա շունչ կենդանի,
8 եւ եղեւ մարդն յոգի կենդանի։ Եւ տնկեաց
Աստուած դրախտն յԵդեմ ընդ արեւելս,
9 եւ եդ անդ զմարդն զոր ստեղծ։ Եւ բուսոյց եւս
տէր Աստուած յերկրէ զամենայն ծառ գեղեցիկ
՚ի տեսանել եւ քաղցր ՚ի կերակուր, եւ զծառն
կենաց ՚ի մէջ դրախտին, եւ զծառն գիտելոյ գիտութեան
10 բարւոյ եւ չարի։ Եւ գետ ելանէր յԵդեմայ
ոռոգանել զդրախտն. եւ անտի բաժանի
11 ՚ի չորս առաջս։ Անուն միումն Փիսոն. նա է որ
պատէ զամենայն երկիրն Եւիլատայ, անդ ուր
12 ոսկին է, եւ ոսկի երկրին այնորիկ ազնիւ. եւ
13 անդ է սուտակն եւ ակն դահանակ։ Եւ անուն
գետոյն երկրորդի Գեհոն. նա պատէ զամենայն
14 երկիրն Եթովպացւոց։ Եւ գետն երրորդ՝ Տիգրիս,
նա է որ երթայ յանդիման Ասորեստանի։
15 Եւ գետն չորրորդ Եփրատէս։ Եւ առ տէր Աստուած
զմարդն զոր արար, եւ եդ զնա ՚ի դրախտին
16 փափկութեան գործել զնա եւ պահել։ Եւ
պատուիրեաց տէր Աստուած Ադամայ՝ եւ ասէ.
Յամենայն ծառոց որ է ՚ի դրախտիդ՝ ուտելով
17 կերիցես. բայց ՚ի ծառոյն գիտութեան բարւոյ
եւ չարի՝ մի ուտիցէք, զի յորում աւուր ուտիցէք
18 ՚ի նմանէ՝ մահու մեռանիջիք։ Եւ ասաց
տէր Աստուած. Ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել.
19 արասցուք դմա օգնական ըստ դմա։ Եւ
ստեղծ եւս տէր Աստուած զամենայն գազանս
վայրի եւ զամենայն թռչունս երկնից. եւ ած
զնոսա առ Ադամ՝ տեսանել զինչ կոչեսցէ զնոսա.
եւ ամենայն շնչոյ կենդանւոյ զինչ եւ անուանեաց
20 Ադամ, այն անուն է նորա։ Եւ կոչեաց Ադամ
անուանս ամենայն անասնոց, եւ ամենայն
թռչնոց երկնից, եւ ամենայն գազանաց վայրի.
բայց Ադամայ ոչ գտաւ օգնական նման նմա։
21 Եւ արկ տէր Աստուած թմբրութիւն ՚ի վերայ
Ադամայ, եւ ննջեաց. եւ առ մի ՚ի կողից նորա՝
22 եւ ելից ընդ այնր մարմին. եւ շինեաց տէր Աստուած
զկողն զոր առ յԱդամայ ՚ի կին, եւ ած
23 զնա առ Ադամ։ Եւ ասէ Ադամ. Այս այժմիկ
ոսկր յոսկերաց իմոց եւ մարմին ՚ի մարմնոյ իմոյ.
24 սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ։ Վասն
այնորիկ թողցէ այր զհայր իւր եւ զմայր իւր, եւ
երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ՚ի
25 մարմին մի։ Եւ էին երկոքեան մերկ՝ Ադամ եւ
կին իւր, եւ ոչ ամաչէին։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ օձն էր իմաստնագոյն քան զամենայն գազանս Բ
որ ՚ի վերայ երկրի զոր արար տէր Աստուած։
Եւ ասէ օձն ցկինն. Զի՞ է զի ասաց Աստուած
թէ յամենայն ծառոց որ իցեն ՚ի ներքս
2 ՚ի դրախտի աստ՝ մի ուտիցէք։ Եւ ասէ կինն

ցօձն․ ՚ի պտղոյ ծառոց դրախտիդ կերիցուք․
բայց ՚ի պտղոյ ծառոյն՝ որ է ՚ի մէջ դրախտին․ 3
ասաց Աստուած, մի ուտիցէք ՚ի նմանէ, և մի
հուպ լինիցիք՝ զի մի մեռանիցիք։ Եւ ասէ օձն 4
ցկինն․ Ոչ եթէ մահու մեռանիցիք․ զի գիտէր 5
Աստուած թէ յորում աւուր ուտիցէք ՚ի նմա-
նէ, բանայցին աչք ձեր, և լինիցիք իբրև զաս-
տուածս՝ ճանաչել զբարի և զչար։ Եւ ետես 6
կինն զի բարի էր ծառն ՚ի կերակուր և հաճոյ
աչաց հայելոյ, և գեղեցիկ ՚ի տեսանել․ և առ
՚ի պտղոյ նորա, եկեր․ և ետ և առն իւրում ընդ 7
իւր, և կերան․ և բացան աչք երկոցունց, և
գիտացին զի մերկ էին․ և կարեցին տերևս թզ-
զենւոյ, և արարին իւրեանց ախոծանելիս։ Եւ 8
լուան զձայն զգնալոյ տեառն Աստուծոյ ՚ի դրախ-
տի անդ ընդ երեկս, և թաքեան Ադամ և կինն
իւր յերեսաց տեառն Աստուծոյ՝ ՚ի մէջ ծառոց
դրախտին։ Եւ կոչեաց տէր Աստուած զԱդամ, 9
և ասէ ցնա․ Ո՞ւր ես։ Եւ ասէ․ Լուայ զձայն 10
քո ՚ի դրախտի աստ՝ և երկեայ․ քանզի մերկ
էի և թաքեայ։ Եւ ասէ ցնա․ Ո՞ պատմեաց քեզ 11
թէ մերկ ես․ բայց եթէ ՚ի ծառոյն յորմէ պա-
տուիրեցի քեզ՝ միայն եւեթ չուտել, կերա՞ր ար-
դեք ՚ի նմանէ։ Եւ ասէ Ադամ․ Կինն զոր ե- 12
տուր ընդ իս՝ նա ետ ինձ ՚ի ծառոյ անտի և կե-
րայ։ Եւ ասէ տէր Աստուած ցկինն․ Զինչ գոր- 13
ծեցեր զայդ։ Եւ ասէ կինն․ Օձն խաբեաց զիս,
և կերայ։ Եւ ասէ տէր Աստուած ցօձն․ Փո- 14
խանակ զի արարեր դու զայդ, անիծեալ լիջիր
դու յամենայն անասնոց և յամենայն գազանաց
երկրի․ ՚ի վերայ լանջաց և որովայնի քո գնաս-
ցես, և հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց
քոց։ Եւ եդից թշնամութիւն ՚ի մէջ քո և ՚ի 15
մէջ կնոջդ, և ՚ի մէջ զաւակի քո և ՚ի մէջ
զաւակի նորա․ նա սպասեսցէ քում գլխոյ, և
դու սպասեսցես նորա գարշապարի։ Եւ ցը- 16
կինն ասէ․ Բազմացուցանելով բազմացուցից
զտրտմութիւնս քո և զհեծութիւնս քո․ տրտմու-
թեամբ ծնցես որդիս, և առ այր քո դարձ
քո, և նա տիրեսցէ քեզ։ Եւ ցԱդամ ասէ․ 17
Փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քոյ, և կե-
րար ՚ի ծառոյ անտի, յորմէ պատուիրեցի քեզ
անտի միայն չուտել, և կերար ՚ի նմանէ, անի-
ծեալ լիցի երկիր ՚ի գործս քո․ տրտմութեամբ
կերիցես զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց․
փուշ և տատասկ բուսուսցէ քեզ․ և կե- 18
րիցես զբանջար վայրի․ քրտամբք երեսաց քոց 19
կերիցես զհաց քո, մինչև դարձցիս յերկիր
ուստի առարն․ զի հող էիր և ՚ի հող դարձ-
ցիս։ Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ 20
Կեանս․ զի նա է մայր ամենայն կենդանեաց։
Եւ արար տէր Աստուած Ադամայ և կնոջ նորա 21
հանդերձս մաշկեղէնս, և զգեցոյց զնոսա։ Եւ 22
ասէ տէր Աստուած․ Ահա Ադամ եղև իբրև զմի
՚ի մէնջ՝ գիտել զբարի և զչար․ և արդ գուցէ
ձգիցէ զձեռն և առնուցու ՚ի ծառոյն կենաց,
23 ուտիցէ և կեցցէ յաւիտեան։ Եւ եհան արձա-
կեաց զնա տէր Աստուած ՚ի դրախտէ անտի փափ-
24 կութեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ․ և ե-
հան զԱդամ և բնակեցոյց յանդիման դրախտին
փափկութեան․ և հրամայեաց քերովբէից և
բոցեղէն սրոյ՝ շուրջանակի պահել զճանա-
պարհս ծառոյն կենաց։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եմուտ Ադամ առ Եւայ կին իւր, և յղացաւ Դ
և ծնաւ զԿայէն․ և ասէ․ Ստացայ մարդ Աս-
2 տուծով։ Եւ յաւել ծնանել զեղբայր նորա ըզ-
զՀաբէլ․ Եւ եղև Հաբէլ հովիւ խաշանց, և
3 Կայէն գործէր զերկիր։ Եւ եղև յետ աւուրց՝
երեր Կայէն ՚ի պտղոյ երկրի պատարագ Աստու-
4 ծոյ․ և Հաբէլ յանդրանկաց խաշանց իւրոց
և ՚ի պարարտութեանց նոցա․ և հայեցաւ Աստուած
5 յՀաբէլ և ՚ի պատարագս նորա, և ՚ի Կայէն
և ՚ի զոհս նորա ոչ նայեցաւ․ և տրտմեցաւ
Կայէն յոյժ, և խոնարհեցան անկան երեսք
6 իւր։ Եւ ասէ տէր Աստուած ցԿայէն․ Ընդէ՞ր
տրտմեցար, կամ ընդէ՞ր խոնարհեցան անկան
7 երեսք քո․ ո՞չ ապաքէն եթէ ուղիղ մատուցա-
նես, և ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար․ լուռ լեր․
առ քեզ լիցի դարձ նորա, և դու տիրեսցես
8 նմա։ Եւ ասէ Կայէն ցՀաբէլ եղբայր իւր․ Եկ
երթիցուք ՚ի դաշտ։ Եւ եղև իբրև չոգան ՚ի
դաշտ անդր, յարեաւ Կայէն ՚ի վերայ Աբէլի եղ-
9 բօր իւրոյ և սպան զնա։ Եւ ասէ տէր Աստուած
ցԿայէն․ Ո՞ւր է Հաբէլ եղբայր քո։ Եւ նա ա-
սէ․ Զգիտեմ․ միթէ պահապան իցեմ եղբօրն ի-
10 մոյ։ Եւ ասէ Աստուած․ Զինչ գործեցեր զայդ․
ձայն արեան եղբօր քո բարբառի առ իս յերկ-
11 րէ․ և արդ անիծեալ լիջիր դու ՚ի վերայ երկրի,
որ եբաց զբերան իւր ընդունել զարիւն եղբօր
12 քոյ ՚ի ձեռաց քոց․ զի գործեսցես զերկիր՝ և ոչ
յաւելցէ տալ քեզ զզօրութիւն իւր․ երերեալ
13 և տատանեալ եղիցես ՚ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ
Կայէն ցտէր Աստուած․ Մեծ է պատիժ իմ քան
14 զթողուլն զիս․ եթէ հանես զիս այսօր յերեսաց
երկրէ, և յերեսաց քոց թաքեայց․ և լինիցիմ
երերեալ և տատանեալ յերկրի, և եղիցի ամե-
15 նայն որ գտանիցէ զիս՝ սպանցէ զիս։ Եւ ասէ
ցնա տէր Աստուած․ Ոչ այդպէս․ ամենայն որ
սպանանէ զԿայէն, եւթն վրէժս լուծցէ։ Եւ եդ
տէր Աստուած նշան ՚ի Կայէն՝ չսպանանել զնա
16 ամենայնի որ գտանիցէ զնա։ Եւ ել Կայէն յե-
րեսաց Աստուծոյ, և բնակեցաւ յերկրին Նայեդ
17 յանդիման Եդեմայ։ Եմուտ Կայէն առ կին իւր,
և յղացաւ և ծնաւ զԵնովք․ և շինէր քաղաք․

եւ դնէր անուն քաղաքին յանուն որդւոյ իւրոյ
Ենովքայ: Եւ եղեւ որդի Ենովքայ Գայիերդադ· 18
եւ Գայիերդադ ծնաւ զՄայելէլ· եւ Մայելէլ ծնաւ
զՄաթուսաղա· եւ Մաթուսաղա ծնաւ զՂամէք:
Եւ առ իւր Ղամէք երկուս կանայս· անուն 19
միումն Ադդա, եւ անուն երկրորդին Սելլա: Եւ 20
ծնաւ Ադդա զՅովբէլ· նա է հայր այնոցիկ որ բը-
նակեալ են ՚ի վրանս խաշնարածաց· եւ անուն 21
եղբօր նորա Յովբաղ· նա է հայր՝ որ եցոյց զքնար
եւ զսնարս: Եւ Սելլա ծնաւ զԹովբէլ, եւ էր 22
ճարտարապետ դարբին՝ պղնձոյ եւ երկաթոյ·
եւ քոյր Թովբելայ Նոյեմա: Եւ ասէ Ղամէք 23
ցկանայս իւր ցԱդդա եւ ցՍելլա· Լուարուք ձայ-
նի իմում, կանայք Ղամէքայ, եւ ունկն դիք բա-
նից իմոց· զի այր սպանի ՚ի վէրս իմ, եւ երի-
տասարդ՝ ՚ի հարուածս իմ· զի եթէ եօթն ան- 24
գամ վրէժք խնդրեսցին ՚ի Կայենէ, ապա եւ ՚ի
Ղամէքայ եօթանասնեկին եօթն:

Դ Եմուտ Ադամ առ Եւայ կին իւր, եւ յղացաւ 25
եւ ծնաւ որդի· եւ անուանեաց զանուն նորա
Սէթ· ասէ· Զի յարոյց ինձ Աստուած զաւակ
այլ՝ փոխանակ Աբելի զոր սպան Կայէն: Եւ 26
Սեթայ եղեւ որդի, եւ անուանեաց զանուն նո-
րա Ենովս· նա յուսացաւ կոչել զանուն տեառն
Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Ե

Այս է գիր արարածոց մարդկան, յաւուր յո- 1
րում արար Աստուած զԱդամ, ըստ պատկերի
Աստուծոյ արար զնա· արու եւ էգ արար զնո- 2
սա, եւ օրհնեաց զնոսա· եւ անուանեաց զա-
նուն նոցա Ադամ, յաւուր յորում արար զնոսա:
Եկեաց Ադամ ամս երկերիւր եւ երեսուն, եւ 3
ծնաւ ըստ կերպարանաց իւրոց եւ ըստ պատ-
կերի իւրում, եւ անուանեաց զանուն նորա Սէթ:
Եւ եղեն աւուրք Ադամայ յետ ծնանելոյ նորա 4
զՍէթ՝ ամք եօթն հարիւր, եւ ծնաւ ուստերս
եւ դստերս: Եւ եղեն ամենայն աւուրք Ադամայ 5
զոր եկեաց՝ ամք ինն հարիւր եւ երեսուն, եւ
մեռաւ: Եւ եկեաց Սէթ ամս երկերիւր եւ հինգ, 6
եւ ծնաւ զԵնովս· եւ եկեաց Սէթ յետ ծնանելոյ 7
նորա զԵնովս՝ ամս եօթն հարիւր եւ եօթն, եւ
ծնաւ ուստերս եւ դստերս· եւ եղեն ամենայն ա- 8
ւուրք Սեթայ՝ ամք ինն հարիւր եւ երկոտասան,
եւ մեռաւ: Եւ եկեաց Ենովս ամս հարիւր եւ 9
իննսուն, եւ ծնաւ զԿայնան· եւ եկեաց Ենովս 10
յետ ծնանելոյ նորա զԿայնան՝ ամս եօթն հարիւր
եւ հնգետասան, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս·
եւ եղեն ամենայն աւուրք Ենովսայ՝ ամք ինն հա- 11
րիւր եւ հինգ, եւ մեռաւ: Եւ եկեաց Կայնան 12
ամս հարիւր եւ եօթանասուն, եւ ծնաւ զՄա-
ղաղայէլ· եւ եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նո- 13
րա զՄաղաղայէլ՝ ամս եօթն հարիւր եւ քառա-
14 սուն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս· եւ եղեն
ամենայն աւուրք Կայնանայ՝ ամք ինն հարիւր
15 եւ տասն, եւ մեռաւ: Եւ եկեաց Մաղաղայէլ
ամս հարիւր եւ վաթսուն եւ հինգ, եւ ծնաւ
16 զՅարեդ· եւ եկեաց Մաղաղայէլ յետ ծնանելոյ
նորա զՅարեդ՝ ամս եօթն հարիւր եւ երեսուն,
17 եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս· եւ եղեն ամե-
նայն աւուրք Մաղաղայէլի՝ ամք ութ հարիւր եւ
18 իննսուն եւ հինգ, եւ մեռաւ: Եւ եկեաց Յա-
րեդ ամս հարիւր եւ վաթսուն եւ երկու, եւ
19 ծնաւ զԵնովք· եւ եկեաց Յարեդ յետ ծնանելոյ
նորա զԵնովք՝ ամս ութ հարիւր, եւ ծնաւ ուս-
20 տերս եւ դստերս· եւ եղեն ամենայն աւուրք
Յարեդի՝ ամք ինն հարիւր վաթսուն եւ երկու,
21 եւ մեռաւ: Եւ եկեաց Ենովք ամս հարիւր վաթ-
22 սուն եւ հինգ, եւ ծնաւ զՄաթուսաղա: Եւ
հաճոյ եղեւ Ենովք Աստուծոյ յետ ծնանելոյ նո-
րա զՄաթուսաղա՝ ամս երկերիւր· եւ ծնաւ
23 ուստերս եւ դստերս· եւ եղեն ամենայն աւուրք
Ենովքայ՝ ամք երեք հարիւր եւ վաթսուն եւ
24 հինգ· եւ հաճոյ եղեւ Ենովք Աստուծոյ· եւ ոչ
25 ուրեք գտանէր, զի փոխեաց զնա Աստուած: Եւ
եկեաց Մաթուսաղա ամս հարիւր ութսուն եւ
26 եօթն, եւ ծնաւ զՂամէք· եւ եկեաց Մաթուսաղա
յետ ծնանելոյ նորա զՂամէք՝ ամս ութ հարիւր
27 եւ երկու, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս· եւ ե-
ղեն ամենայն աւուրք Մաթուսաղայի զոր ե-
28 կեաց՝ ամք ինն հարիւր վաթսուն եւ ինն, եւ մե-
ռաւ: Եւ եկեաց Ղամէք ամս հարիւր ութսուն եւ
29 ութ, եւ ծնաւ որդի· եւ անուանեաց զանուն նո-
րա Նոյ· ասէ· Սա հանգուսցէ զմեզ ՚ի գործոց մե-
րոց եւ ՚ի տրտմութենէ ձեռաց մերոց, եւ յերկրէ
30 զոր անէծ տէր Աստուած: Եւ եկեաց Ղամէք յետ
ծնանելոյ նորա զՆոյ՝ ամս հինգ հարիւր եւ վաթ-
սուն եւ հինգ, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս·
31 եւ եղեն ամենայն աւուրք Ղամէքայ՝ ամք եօթն
32 հարիւր յիսուն եւ երեք, եւ մեռաւ: Եւ էր Նոյ
ամաց հինգ հարիւրից, եւ ծնաւ Նոյ երիս որ-
դիս, զՍէմ, զՔամ, եւ զՅաբեթ:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ եղեւ իբրեւ սկսան մարդիկ բազմանալ ՚ի
2 վերայ երկրի, եւ դստերք ծնան նոցա, տեսեալ
որդւոցն Աստուծոյ զդստերս մարդկան զի գե-
ղեցիկ էին, առին իւրեանց կանայս յամենեցուն
3 զոր ընտրեցին: Եւ ասէ տէր Աստուած· Մի մա-
նասցէ ոգի իմ ՚ի մարդկանս յայսմիկ յաւիտեան,
վասն լինելոյ դոցա մարմին· եւ եղիցին աւուրք
4 դոցա ամք հարիւր քսան: Եւ սկայք էին ՚ի վե-
րայ երկրի յաւուրսն յայնոսիկ· եւ յետ այնո-
րիկ իբրեւ մտանէին որդիքն Աստուծոյ առ դը-

տերսն մարդկան , եւ ծնան իւրեանց որդիս . նոքա
էին սկայքն որ յաւիտենից անտի անուանիք ։
Եւ իբրեւ ետես տէր Աստուած եթէ բազմեցան 5
չարիք մարդկան 'ի վերայ երկրի , եւ ամենայն ոք
խորհէր 'ի սրտի իւրում՝ խնամով 'ի չարիս զամենայն
աւուրս , եւ զղջացաւ Աստուած զի արար 6
զմարդն 'ի վերայ երկրի . եւ մտախորհ եղեւ 'ի
սրտի իւրում , եւ ասէ տէր Աստուած . Ջնջեցից 7
զամենայն մարմին զոր արարի յերեսաց երկրէ ,
'ի մարդոյ մինչեւ յանասուն , եւ 'ի սողնոց մինչեւ
'ի թռչունս երկնից . զի բարկացայ զի արարի
զնոսա ։ Բայց Նոյ եգիտ շնորհս առաջի տեառն 8
Աստուծոյ ։

Ե Եւ այս են ծնունդք Նոյի . Նոյ՝ այր արդար 9
կատարեալ էր յազգի անդ իւրում . եւ հաճոյ
եղեւ Նոյ Աստուծոյ . եւ ծնաւ Նոյ երիս որդիս , 10
զՍէմ, զՔամ, զՅաբեթ ։ Եւ ապականեցաւ երկիր 11
առաջի Աստուծոյ , եւ լցաւ երկիր անիրաւութեամբք
. եւ ետես տէր Աստուած զերկիր , 12
եւ էր ապականեալ . զի ապականեաց ամենայն
մարմին զճանապարհ իւր 'ի վերայ երկրի ։ Եւ 13
ասէ տէր Աստուած ցՆոյ . Ժամանակ ամենայն
մարդոյ հասեալ է առաջի իմ . զի լցաւ երկիր անիրաւութեամբք
'ի նոցանէ . եւ ահա ես ապականեցից
զնոսա եւ զերկիր ։ Արդ արա դու քեզ 14
տապան 'ի չորեքկուսի փայտից . խուցս խուցս
գործեսցես զտապանն , եւ նաւթիւ ծեփեսցես
զնա ներքոյ եւ արտաքոյ ։ Եւ այսպէս արասցես 15
զտապանն . յերեքհարիւր կանգնոյ զերկայնութիւն
տապանին , եւ 'ի յիսուն կանգնոյ զլայնութիւնն
, եւ յերեսուն կանգնոյ զբարձրութիւնն .
ժողովեալ գործեսցես զտապանն , եւ 'ի մի կանգուն 16
կատարեսցես զնա 'ի վերուստ . եւ զդուռն
տապանին 'ի կողմանէ արասցես . ներքնատունս
եւ միջնատունս եւ վերնատունս գործեսցես 'ի
նմա ։ Եւ ահա ես ածից ջրհեղեղ ջուր 'ի վերայ 17
երկրի , ապականել զամենայն մարմին յորում
է շունչ կենդանի 'ի ներքոյ երկնից . եւ ինչ որ իցէ
'ի վերայ երկրի՝ սատակեսցի ։ Եւ եդից զուխտ 18
իմ ընդ քեզ . եւ մտցես 'ի տապանն դու եւ որդիք
քո եւ կին քո , եւ կանայք որդւոց քոց ընդ
քեզ . եւ յամենայն անասնոց եւ յամենայն գազանաց 19
եւ յամենայն մարմնոյ՝ երկուս երկուս յամենայնէ
մուծցես 'ի տապանն բուծանել ընդ
քեզ . արու եւ էգ լինիցին ։ Յամենայն հաւուց 20
թռչնոց ըստ ազգի , եւ յամենայն անասնոց ըստ
ազգի , եւ յամենայն սողնոց երկրի ըստ ազգի իւրեանց
. երկուս երկուս յամենայնէ մտանիցեն առ
քեզ կերակրել ընդ քեզ՝ արու եւ էգ ։ Եւ դու 21
առնուցուս քեզ յամենայն կերակրոց զոր ուտիցէք
, եւ ժողովեսցես դու առ քեզ . եւ եղիցի
քեզ եւ նոցա կերակուր ։ Եւ արար Նոյ զամենայն 22
զոր միանգամ պատուիրեաց նմա տէր Աստուած
, նոյնպէս եւ արար ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ ասէ տէր Աստուած ցՆոյ . Մուտ դու եւ
ամենայն տուն քո 'ի տապանդ . զի զքեզ տեսի
2 արդար առաջի իմ յազգիդ յայդմիկ . եւ յամենայն
անասնոց սրբոց մուծ ընդ քեզ եւթն եւթն
արու եւ էգ , եւ յամենայն անասնոց որ ոչ են
3 սուրբ , երկուս երկուս արու եւ էգ . եւ 'ի թռչնոց
երկնից սրբոց՝ եւթն եւթն արու եւ էգ , եւ
'ի թռչնոց որ ոչ սուրբ են՝ երկու երկու արու եւ
էգ , բուծանել զաւակ 'ի վերայ ամենայն երկրի ։
4 Եւ այլ եւս եւթն օր , եւ ածից ես անձրեւ 'ի
վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
գիշեր , եւ ջնջեցից զամենայն հաստատութիւն զոր արարի
5 յերեսաց երկրէ ։ Եւ արար Նոյ զամենայն ,
զոր միանգամ պատուիրեաց նմա տէր Աստուած ։
6 Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց , եւ ջրհեղեղ ջրոյն
7 եղեւ 'ի վերայ երկրի . եւ եմուտ Նոյ եւ որդիք իւր
եւ կին նորա եւ կանայք որդւոց նորա ընդ նմա
8 'ի տապանն վասն ջրոյն հեղեղի ։ Եւ 'ի թռչնոց
սրբոց , եւ 'ի թռչնոց որ ոչ սուրբ էին , եւ յանասնոց
սրբոց , եւ յանասնոց որ ոչ սուրբ են ,
եւ յամենայն սողնոց որ սողեն 'ի վերայ երկրի ,
9 երկու երկու մտին առ Նոյ 'ի տապանն անդր՝ արու
եւ էգ , որպէս պատուիրեաց նմա տէր Աստուած
10 ։ Եւ եղեւ յետ եւթն աւուր , եւ ջուր
11 ջրհեղեղին եղեւ 'ի վերայ երկրի , յամին վեցհարիւրորդի
կենացն Նոյի , յերկրորդում ամսեանն
'ի քսան եւ յեւթն ամսոյն ։ Եւ պատառեցան ամենայն
աղբիւրք անդնդոց բազմաց , եւ սահանք
12 երկնից բացան , եւ եղեւ անձրեւ 'ի վերայ երկրի
13 զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր ։ Յաւուր
յայնմիկ եմուտ Նոյ , Սէմ, Քամ, Յաբեթ որդիք
Նոյի , եւ կին Նոյի , եւ երեք կանայք որդւոց նորա
14 ընդ նմա 'ի տապանն անդր . նոքա եւ ամենայն
գազանք ըստ ազգի , եւ ամենայն անասուն ըստ
ազգի իւրեանց , եւ ամենայն սողուն շարժուն 'ի
վերայ երկրի ըստ ազգի իւրեանց , եւ ամենայն
15 հաւ թռչուն ըստ ազգի իւրում , մտին առ Նոյ 'ի
տապանն անդր երկու երկու յամենայն մարմնոյ
16 յորում է շունչ կենդանի . եւ որ մտանէինն՝
արու եւ էգ յամենայն մարմնոյ մտանէին , որպէս
17 պատուիրեաց Աստուած Նոյի ։ Եւ փակեաց
տէր Աստուած արտաքոյ նորա զտապանն . եւ
եղեւ ջրհեղեղ զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
գիշեր 'ի վերայ երկրի . եւ բազմացաւ ջուրն եւ
վերացոյց զտապանն եւ բարձրացաւ յերկրէ .
18 եւ զօրանայր ջուրն եւ բազմանայր յոյժ 'ի վերայ
19 երկրի , եւ շրջէր տապանն 'ի վերայ ջրոյ ։ Եւ
սաստկանայր ջուրն յոյժ յոյժ 'ի վերայ երկրի , եւ
ծածկէր զամենայն լերինս բարձունս որ էին 'ի
20 ներքոյ երկնից . հնգետասան կանգուն բարձրա-

ցաւ ջուրն 'ի վեր, եւ ծածկեաց զամենայն լե-
րինս ։ Եւ մեռաւ ամենայն մարմին շարժուն 'ի 21
վերայ երկրի, թռչնոց եւ անասնոց եւ գազանաց.
եւ ամենայն սողուն զեռուն 'ի վերայ երկրի, եւ
ամենայն մարդ. եւ ամենայն որ ունէր շունչ կեն- 22
դանի յռնգունս իւր, եւ ամենայն որ էին 'ի
վերայ ցամաքի՝ մեռաւ ։ Եւ ջնջեաց զամենայն 23
հասակ որ էր 'ի վերայ երեսաց երկրի. 'ի մար-
դոյ մինչեւ յանասունս եւ 'ի սողնոց մինչեւ 'ի թռ-
չունս երկնից, եւ ջնջեցան յերկրէ. եւ մնաց
միայն Նոյ եւ որ ընդ նմա էին 'ի տապանի անդ ։
Եւ բարձրացաւ ջուրն 'ի վերայ երկրի աւուրս 24
հարիւր եւ յիսուն ։

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ եւ զամենայն գա- 1
զանս եւ զամենայն անասունս եւ զամենայն թռ-
չունս որ էին ընդ նմա 'ի տապանի անդ. եւ ած
Աստուած հողմ 'ի վերայ երկրի, եւ դադարեաց
ջուրն. եւ խցան աղբիւրք անդնդոց եւ սա- 2
հանք երկնից, եւ արգելաւ անձրեւ յերկնից.
եւ գնայանէր տակաւ, երթայր ջուրն եւ թուլա- 3
նայր յերկրէ. եւ նուազէր ջուրն յետ հարիւր եւ
յիսուն աւուր ։ Եւ նստաւ տապանն յեօթնե- 4
րորդում ամսեանն 'ի քսան եւ յեօթն ամսոյն 'ի
լերինս Արարատայ. եւ ջուրն երթայր եւ նուա- 5
զէր մինչեւ 'ի տասներորդ ամիսն. իսկ յամսեանն
մետասաներորդի, որ օր առաջին էր ամսոյն՝ ե-
րեւեցան գլուխք լերանց ։ Եւ եղեւ յետ քառա- 6
սուն աւուր եբաց Նոյ զպատուհան տապանին
զոր արար. եւ արձակեաց զագռաւն, եւ ել եւ 7
անդրէն ոչ դարձաւ մինչեւ ցցամաքել ջրոյն յեր-
կրէ ։ Եւ արձակեաց զաղաւնին զհետ նորա՝ տե- 8
սանել թէ ցածուցեա՞լ իցէ ջուրն յերեսաց եր-
կրէ. եւ չգտեալ աղաւնւոյն հանգիստ ոտից իւ- 9
րոց՝ դարձաւ անդրէն առ նա 'ի տապանն անդր.
զի ջուր գոյր ընդ ամենայն երեսս երկրի.
եւ ձգեաց զձեռն եւ ընկալաւ զնա, եւ ած զնա
անդրէն առ իւր 'ի տապանն անդր ։ Եւ դադա- 10
րեաց եւս աւուրս եօթն, եւ դարձաւ արձա-
կեաց զաղաւնին 'ի տապանէ անտի. եւ դար- 11
ձաւ առ նա աղաւնին ընդ երեկս, եւ ունէր տե-
րեւ ձիթենւոյ շիւղ 'ի բերան իւրում. եւ գիտաց
Նոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրքն յերկրէ ։ Եւ 12
դադարեաց աւուրս եօթն եւս, եւ դարձեալ ար-
ձակեաց զաղաւնին. եւ ոչ եւս յաւել դառնալ
առ նա ։ Եւ եղեւ 'ի վեցհարիւրերորդի եւ 'ի միում 13
ամի կենաց Նոյի, յամսեանն առաջնում որ օր
մի էր ամսոյն, նուազեաց ջուրն յերեսաց երկրէ ։
Եւ եբաց Նոյ զձեղուն տապանին զոր արար.
եւ ետես զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց եր-
կրէ ։ Իսկ յամսեանն երկրորդի, որ օր քսան եւ 14
15 եօթն էր ամսոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր ։ Եւ խօ-
16 սեցաւ տէր Աստուած ընդ Նոյի եւ ասէ. Ել 'ի
տապանէ աստի դու եւ կին քո եւ որդիք քո եւ
17 կանայք որդւոց քոց ընդ քեզ, եւ ամենայն գա-
զանք որ էն ընդ քեզ, եւ ամենայն մարմին 'ի
թռչնոց մինչեւ յանասունս. եւ զամենայն սո-
ղուն զեռուն երկրի հան ընդ քեզ, եւ զեռասցեն
'ի վերայ երկրի. եւ աճեցէք եւ բազմացարուք
18 'ի վերայ երկրի ։ Եւ ել Նոյ եւ կին նորա եւ որ-
դիք նորա եւ կանայք որդւոց նորա ընդ նմա,
19 եւ ամենայն գազանք եւ ամենայն սողուն շար-
ժուն եւ ամենայն թռչուն յերկրէ ըստ ազգի իւ-
րեանց ելին 'ի տապանէ անտի ։
20 Եւ շինեաց Նոյ սեղան Աստուծոյ, եւ առ յա-
մենայն անասնոց սրբոց եւ յամենայն թռչնոց
21 սրբոց, եւ եհան ողջակէզ 'ի վերայ սեղանոյն. եւ
հոտոտեցաւ տէր Աստուած 'ի հոտ անուշից ։ Եւ
ասէ տէր Աստուած՝ ածեալ զմտաւ. Ոչ եւս
յաւելից անիծանել զերկիր վասն գործոց մարդ-
կան. զի միտք մարդկան հաստատեալ են 'ի խը-
նամս չարի 'ի մանկութենէ իւրմէ ։ Արդ ոչ եւս
յաւելից հարկանել զամենայն մարմին կենդանի
22 որպէս արարի. այսուհետեւ զամենայն աւուրս
երկրի՝ սերմն եւ հունձք, ցուրտ եւ տօթ, ա-
մառն եւ գարուն, զօր եւ զգիշեր մի դադա-
րեսցեն ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ օրհնեաց Աստուած զՆոյ եւ զորդիս նո-
րա, եւ ասէ ցնոսա. Աճեցէք եւ բազմացարուք
2 եւ լցէք զերկիր եւ տիրեցէք դմա. եւ ահ եւ եր-
կիւղ ձեր եղիցի 'ի վերայ ամենայն գազանաց եր-
կրի, եւ 'ի վերայ ամենայն թռչնոց երկնից, եւ
'ի վերայ ամենայն զեռնոց երկրի, եւ 'ի վերայ
ամենայն ձկանց ծովու, զորս ընդ ձեռամբ ձե-
3 րում ետու ։ Եւ ամենայն զեռուն որ է կենդանի,
ձեզ եղիցի 'ի կերակուր. իբրեւ զդալար խոտոյ
4 ետու ձեզ զամենայն ։ Բայց զմիս արեամբ շնչոյ
5 մի ուտիցէք. քանզի եւ զձեր արիւն շնչոյ խնդ-
րեցից, 'ի ձեռաց ամենայն գազանաց խնդրեցից
զնա եւ 'ի ձեռաց մարդոյ. 'ի ձեռաց առն զեղ-
6 բօր իւրոյ խնդրեցից ։ Որ հեղու զարիւն մար-
դոյ, փոխանակ արեան նորա հեղցի արիւն նո-
րա. զի 'ի պատկեր Աստուծոյ արարի ես ըզ-
7 մարդն. այլ դուք աճեցէք եւ բազմացարուք եւ
լցէք զերկիր, եւ բազմացարուք 'ի վերայ դորա ։
8 Եւ խօսեցաւ տէր Աստուած ընդ Նոյի եւ ընդ որ-
9 դիս նորա որ ընդ նմա էին եւ ասէ. Եւ ահաւա-
սիկ ես հաստատեմ զուխտ իմ ընդ ձեզ, եւ ընդ
10 զաւակի ձերում յետ ձեր. եւ ընդ ամենայն շըն-
չոյ կենդանւոյ որ ընդ ձեզ էն, 'ի թռչնոց եւ յա-
նասնոց եւ յամենայն գազանաց երկրի որ ընդ

ձեզ, եւ յամենեցունց որ ելին ՚ի տապանէ անտի, եւ յամենայն անասնոց երկրի· եւ հաստա- 11
տեցից զուխտ իմ՛ ընդ ձեզ· եւ ոչ եւս մեռանիցի ամենայն մարմին ՚ի ջրհեղեղէ, եւ ոչ եւս եղիցի ջրհեղեղ ջուրց ապականել զամենայն երկիր։ Եւ ասէ տէր Աստուած ցՆոյ· Այս է նշան 12
ուխտին զոր ես տամ ընդ իս եւ ընդ ձեզ, եւ ՚ի մէջ ամենայն շնչոյ կենդանւոյ որ է ընդ ձեզ, յազգս յաւիտենից։ Զաղեղն իմ՛ եդից յամպս, 13
եւ եղիցի ՚ի նշանակ յաւիտենական ուխտին ընդ իս եւ ընդ ամենայն երկիր։ Եւ եղիցի ՚ի գումա- 14
րել ինձ զամպս ՚ի վերայ երկրի, երեւեսցի աղեղն իմ՛ յամպս· եւ յիշեցից զուխտ իմ՛ որ ընդ 15
իս եւ ընդ ձեզ, եւ ՚ի մէջ ամենայն շնչոյ կենդանւոյ յամենայն մարմնի· եւ ոչ եւս եղիցի ջրհեղեղ ՚ի սատակել զամենայն մարմին։ Եւ եղիցի 16
աղեղն իմ՛ յամպս, եւ տեսից՝ յիշել զուխտն յաւիտենական ՚ի մէջ իմ եւ ՚ի մէջ ամենայն շնչոյ կենդանւոյ յամենայն մարմնի որ է ՚ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Աստուած ցՆոյ· Այս է նշան ուխ- 17
տին զոր ուխտեցի ես ընդ իս եւ ընդ ձեզ, եւ ՚ի մէջ ամենայն մարմնոյ որ է ՚ի վերայ երկրի։ Եւ 18
էին որդիքն Նոյի որ ելին ՚ի տապանէն անտի, Սեմ, Քամ, Յաբեթ· Քամ էր հայր Քանանու· երեք 19
սոքա էին որդիքն Նոյի, եւ ՚ի սոցանէ սփռեցան ընդ ամենայն երկիր։

Ե Եւ սկսաւ Նոյ, այր հողագործ, զերկիր գոր- 20
ծել· եւ տնկեաց այգի, եւ արբ ՚ի գինւոյն եւ 21
արբեցաւ, եւ մերկացաւ ՚ի տան իւրում։ Եւ ե- 22
տես Քամ հայր Քանանու զմերկութիւն հօր իւրոյ, եւ ել պատմեաց երկոցունց եղբարց իւրոց արտաքոյ։ Եւ առեալ Սեմայ եւ Յաբեթի հան- 23
դերձ, եդին ՚ի վերայ թիկանց երկոցուն, եւ գնացին յետս յետս եւ ծածկեցին զմերկութիւն հօրն իւրեանց· եւ զերեսս իւրեանց յետս ընդդէմ ունէին, եւ զմերկութիւն հօրն իւրեանց ոչ տեսին։ Եւ սթափեցաւ Նոյ ՚ի գինւոյ անտի իւր- 24
մէ, եւ գիտաց զինչ արար ընդ նա որդին իւր կրտսեր, եւ ասէ· Անիծեալ Քանան մանուկ, եւ 25
եղիցի ծառայ եղբարց իւրոց։ Եւ ասէ· Օրհ- 26
նեալ տէր Աստուած, Աստուած Սեմայ, եւ եղիցի Քանան ծառայ նորա· ընդարձակեսցէ Աս- 27
տուած Յաբեթի, եւ բնակեսցէ ՚ի տան Սեմայ, եւ եղիցի Քանան ծառայ նոցա։ Եւ եկեաց Նոյ 28
յետ ջրհեղեղին՝ ամս երեք հարիւր եւ յիսուն։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Նոյի ամք ինն հարիւր 29
եւ յիսուն, եւ մեռաւ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ը Եւ այս են ծնունդք որդւոցն Նոյի· Սեմ, Քամ, 1
Յաբեթ· եւ ծնան նոցա որդիք յետ ջրհեղեղին։ Որդիք Յաբեթի՝ Գամեր եւ Մագոգ եւ Մադա 2
եւ Յաւան եւ Ելիսա եւ Թոբէլ եւ Մոսոք եւ Թի-
3 րաս։ Եւ որդիք Գամերայ՝ Ասքանազ եւ Ռիփաթ
4 եւ Թորգոմա։ Եւ որդիք Յաւանայ՝ Ելիսա եւ
5 Թարսիս, կիտացիք եւ ռոդացիք· եւ ՚ի սոցանէ մեկնեցան կղզիք ազգաց յերկրի իւրեանց, իւրաքանչիւր՝ ըստ լեզուս յազգս իւրեանց եւ ՚ի
6 տոհմս իւրեանց։ Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ
7 Մեստրեմ, Փուդ եւ Քանան։ Եւ որդիք Քուշայ՝ Սաբա եւ Եւիլա եւ Սաբաթա եւ Ռեգմա եւ Սաբակաթա· եւ որդիք Ռեգմայ՝ Սաբա եւ Յուդա-
8 դան։ Եւ Քուշ ծնաւ զՆեբրովթ· նա սկսաւ լի-
9 նել սկայ ՚ի վերայ երկրի· եւ նա էր սկայ որսորդ առաջի տեառն Աստուծոյ· վասն այնորիկ ասեն Որպէս զՆեբրովթ սկայ առաջի տեառն Աս-
10 տուծոյ։ Եւ եղեւ սկիզբն թագաւորութեան նորա Բաբելոն եւ Որեք եւ Աքադ եւ Քաղանէ
11 յերկրին Սենաարայ։ Յերկրէն յայնմանէ ել Ասուր եւ շինեաց զՆինուէ եւ զՌոբովթ քաղաք եւ
12 զՔաղան եւ զԴասեմ ՚ի մէջ Նինուէի եւ ՚ի մէջ
13 Քաղանայ, այն է քաղաք մեծ։ Եւ Մեստրեմ ծնաւ զԼուդիիմացիս եւ զԵնեմիմացիս եւ զԼաբիի-
14 մացիս եւ զՆեփթաղիմացիս եւ զՊատրոսոնիմացիս, եւ զՔասղոնիիմացիս՝ ուստի ելին փղշ-
15 տացիք, եւ զԿափթորիմացիս։ Եւ Քանան ծնաւ զՍիդոն զանդրանիկ իւր, եւ զքետացին
16 եւ զյեբուսացին եւ զամորհացին եւ զգերգե-
17 սացին եւ զեւացին եւ զարուկացին եւ զա-
18 սենացին եւ զարադիացին եւ զսամարացին եւ զամաթացին։ Եւ յետ այնորիկ սփռեցան ազգք
19 քանանացւոց, եւ եղեն սահմանք քանանացւոց՝ ՚ի Սիդոնէ մինչեւ ՚ի գալ ՚ի Գերարա եւ ՚ի Գազա, մինչեւ ՚ի գալ ՚ի Սոդոմ եւ ՚ի Գոմոր, եւ յԱ-
20 դամա եւ ՚ի Սեբոյիմ մինչեւ ՚ի Լասա։ Այս են որդիք Քամայ յազգս իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց յաշխարհս իւրեանց եւ ՚ի տոհմս իւ-
21 րեանց։ Եւ Սեմայ ծնան որդիք եւ նորա, հօրն ամենայն որդւոցն Եբերայ, եղբօրն Յաբեթի ե-
22 րիցու։ Որդիք Սեմայ՝ Եղամ եւ Ասուր, Արփաք-
23 սադ եւ Լուդ եւ Արամ· եւ որդիք Արամայ՝ Հուս
24 եւ Ուղ եւ Գաթեր եւ Մոսոք· եւ Արփաքսադ ծնաւ զԿայնան, եւ Կայնան ծնաւ զՍաղա, եւ
25 Սաղա ծնաւ զԵբեր։ Եւ Եբերայ ծնան երկու որդիք· անուն միոյն Փաղեկ, զի յաւուրս նորա բաժանեցաւ երկիր· եւ անուն եղբօր նորա Յեկ-
26 տան։ Եւ Յեկտան ծնաւ զԵլմովդադ եւ զՍա-
27 լէփ եւ զԱսարմովթ եւ զՅարախ եւ զՅոդորամ
28 եւ զԵզէլ եւ զԴեկլա եւ զԳեբալ եւ զԱբիմայէլ
29 եւ զՍաբէի եւ զՈւփիր եւ զԵւիլա եւ զՅոբաբ։
30 Ամենեքեան սոքա որդիք Յեկտանայ· եւ եղեւ բնակութիւն նոցա ՚ի Մասսայ մինչեւ ՚ի գալ ՚ի

Ժ. 24. Ի բազում օրինակս չէ գրեալ, եւ Արփաքսադ ծնաւ զԿայնան, եւ Կայնան ծնաւ. որպէս եւ ՚ի ԺԱ. 12 զԿայնան. եւ եկեաց .... նորա զՍաղա։ Տե՛ս Ա. Մնաց. Ա. 18, 24. Ղուկ. Գ. 36.

Սոփերա լեառնն արեւելից։ Սոքա են որդիք 31
Սեմայ յազգս իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց,
յաշխարհս իւրեանց եւ 'ի տոհմս իւրեանց։ Այս 32
են ազգք որդւոցն Նոյի ըստ ծննդոց իւրեանց,
ըստ տոհմս իւրեանց· եւ 'ի սոցանէ սփռեցան կղզիք ազգաց 'ի վերայ երկրի յետ ջրհեղեղին։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

թ Եւ էր ամենայն երկիր լեզու մի, եւ բարբառ 1
մի ամենեցուն։ Եւ եղեւ 'ի խաղալն նոցա յարեւե- 2
լից՝ գտին դաշտ մի յերկրին Սենաար, եւ բնակեցան անդ։ Եւ ասեն այր ցընկեր իւր· Եկայք 3
արկցուք աղիւս, եւ թրծեսցուք զայն հրով։ Եւ
եղեւ նոցա աղիւսն 'ի տեղի քարի, եւ կուպր 'ի
տեղի շաղախոյ։ Եւ ասեն· Եկայք շինեսցուք 4
մեզ քաղաք եւ աշտարակ, որոյ գլուխն հասցէ
մինչեւ յերկինս· եւ արասցուք մեզ անուն յառաջ քան զցրուել 'ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի։ Եւ էջ Տէր տեսանել զքաղաքն եւ զաշ- 5
տարակն զոր շինէին որդիք մարդկան· եւ ասէ
Տէր· Ահա ազգ մի եւ լեզու մի ամենեցուն, եւ 6
զայդ սկսան գործել· եւ արդ ոչինչ պակասի 'ի
նոցանէ, զամենայն զոր ինչ յօժարեսցին գործել·
Եկայք իջցուք եւ խառնակեսցուք անդ զլեզուս 7
նոցա, զի մի լուիցեն իւրաքանչիւր բարբառոյ ընկերի իւրոյ։ Եւ սփռեաց զնոսա Տէր Աստուած 8
անտի ընդ երեսս ամենայն երկրի, եւ դադարեցին 'ի շինելոյ զքաղաքն եւ զաշտարակն։ Վասն 9
այնորիկ կոչեցաւ անուն նորա Խառնակութիւն·
զի անդ խառնակեաց Տէր Աստուած զլեզուս ամենայն երկրի, եւ անտի ցրուեաց զնոսա Տէր
Աստուած ընդ երեսս ամենայն երկրի։

ժ Եւ այս են ծնունդք Սեմայ· Սէմ որդի հարիւ- 10
րեկեան էր յորժամ ծնաւ զԱրփաքսադ յերկրորդում ամի յետ ջրհեղեղին։ Եւ եկեաց Սէմ 11
յետ ծնանելոյ նորա զԱրփաքսադ՝ ամս հինգ
հարիւր, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ մեռաւ։ Եւ Արփաքսադ եկեաց ամս հարիւր երե- 12
սուն եւ հինգ, եւ ծնաւ զԿայնան· եւ եկեաց 13
Արփաքսադ յետ ծնանելոյ նորա զԿայնան՝ ամս
չորեքհարիւր, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս,
եւ մեռաւ։ Եւ եկեաց Կայնան ամս հարիւր եւ
երեսուն, եւ ծնաւ զՍաղա· եւ եկեաց Կայնան
յետ ծնանելոյ նորա զՍաղա՝ ամս երեքհարիւր
եւ երեսուն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ
մեռաւ։ Եւ եկեաց Սաղա ամս հարիւր եւ երե- 14
սուն, եւ ծնաւ զԵբեր· եւ եկեաց Սաղա յետ 15
ծնանելոյ նորա զԵբեր՝ ամս երեքհարիւր եւ երեսուն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ մեռաւ։ Եւ եկեաց Եբեր ամս հարիւր երեսուն եւ 16
չորս, եւ ծնաւ զՓաղէկ· եւ եկեաց Եբեր յետ 17
ծնանելոյ նորա զՓաղէկ, ամս երեքհարիւր եւ եօթանասուն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ
18 մեռաւ։ Եւ եկեաց Փաղէկ ամս հարիւր եւ երե-
19 սուն եւ չորս, եւ ծնաւ զՌագաւ· եւ եկեաց
Փաղէկ յետ ծնանելոյ նորա զՌագաւ՝ ամս երկերիւր եւ ինն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս,
20 եւ մեռաւ։ Եւ եկեաց Ռագաւ ամս հարիւր ե-
21 րեսուն եւ երկու, եւ ծնաւ զՍերուք· եւ եկեաց
Ռագաւ յետ ծնանելոյ նորա զՍերուք՝ ամս երկերիւր եւ եօթն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դըս-
22 տերս, եւ մեռաւ։ Եւ եկեաց Սերուք ամս հա-
23 րիւր եւ երեսուն, եւ ծնաւ զՆաքովր· եւ եկեաց
Սերուք յետ ծնանելոյ նորա զՆաքովր՝ ամս երկերիւր, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ մեռաւ։
24 Եւ եկեաց Նաքովր ամս եօթանասուն եւ ինն,
25 եւ ծնաւ զԹարա· եւ եկեաց Նաքովր յետ ծնանելոյ նորա զԹարա՝ ամս հարիւր քսան եւ երկու, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, եւ մեռաւ։
26 Եւ եկեաց Թարա ամս եօթանասուն, եւ ծնաւ
27 զԱբրամ եւ զՆաքովր եւ զԱռան։ Այս են ծընունդք Թարայի· Թարա ծնաւ զԱբրամ եւ զՆա-
28 քովր եւ զԱռան· եւ Առան ծնաւ զՂովտ· եւ մեռաւ Առան առաջի Թարայի հօր իւրոյ, յերկրին
29 յորում ծնաւ, յաշխարհին Քաղդեացւոց։ Եւ
առին Աբրամ եւ Նաքովր իւրեանց կանայս· անուն կնոջն Աբրամու՝ Սարա, եւ անուն կնոջն
Նաքովրայ՝ Մելքա, դուստր Առանայ, հօր Մել-
30 քայ, եւ հօր Յեսքայ։ Եւ էր Սարա ամուլ եւ
ոչ ծնանէր։

31 Եւ առ Թարա զԱբրամ զորդի իւր, եւ զՆա- ժ
քովր զորդի իւր, եւ զՂովտ՝ զորդի Առանայ որդւոյ իւրոյ, եւ զՍարա զնու իւր զկին Աբրամու
որդւոյ իւրոյ, եւ եհան զնոսա յաշխարհէն Քաղդեացւոց՝ երթալ յերկիրն Քանանացւոց· եւ ե-
32 կին մինչեւ ցԽառան, եւ բնակեցին անդ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Թարայի 'ի Խառան՝ ամք
երկերիւր եւ հինգ, եւ մեռաւ Թարա 'ի Խառան։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ ասէ Աստուած ցԱբրամ· Ել դու յերկրէ
քումմէ եւ յազգէ քումմէ եւ 'ի տանէ հօր քոյ՝
2 յերկիր զոր ցուցից քեզ· եւ արարից զքեզ յազգ
մեծ, եւ օրհնեցից զքեզ, եւ մեծացուցից զա-
3 նուն քո· եւ եղիցիս օրհնեալ· եւ օրհնեցից զօրհնիչս քո, եւ զանիծիչս քո անիծից· եւ օրհնես-
4 ցին 'ի քեզ ամենայն ազգք երկրի։ Եւ գնաց Աբրամ որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած· երթայր ընդ նմա եւ Ղովտ· եւ Աբրամ էր ամաց
եօթանասուն եւ հնգից յորժամ ել 'ի Խառանէ։
5 Եւ առ Աբրամ զՍարա զկին իւր, եւ զՂովտ զեղբօրորդի իւր, եւ զամենայն զինչս իւրեանց զոր
ստացան, եւ զամենայն ոգիս զոր ստացան 'ի Խառան, եւ ելին գնալ յերկիրն Քանանացւոց· եւ

եկին յերկիրն Քանանու։ Եւ շրջեցաւ Աբրամ 6
յերկիրն՝ ընդ երկայնութիւն նորա մինչեւ 'ի տեղին
'ի Սիւքեմ, 'ի կաղնին բարձր. բայց Քանանացիք
բնակեալ էին յայնժամ յերկրին։ Եւ երեւեցաւ 7
Տէր Աբրամու, եւ ասէ ցնա. Զաւակի
քում տաց զերկիրս զայս։ Եւ շինեաց անդ Աբրամ
սեղան Տեառն որ երեւեցաւ նմա։ Եւ մեկնեցաւ 8
անտի 'ի լեառն ընդ արեւելս 'ի Բեթէլ.
եւ եհար անդ զխորան իւր 'ի Բեթէլ, յանդիման
ծովուն եւ Անգէի ընդ արեւելս. եւ շինեաց անդ
սեղան Տեառն, եւ կարդաց յանուն Տեառն. չուեաց 9
Աբրամ եւ գնաց բնակեցաւ յանապատի։
Եւ եղեւ սով յերկրին, եւ էջ Աբրամ յԵգիպտոս 10
պանդխտել անդ պանդխտութեամբ, զի զօրացաւ
սով յերկրին։ Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ Աբրամ 11
մտանել յԵգիպտոս, եւ ասէ ցՍարա կին իւր.
Գիտեմ զի կին գեղեցիկ ես դու, արդ եղիցի եթէ 12
տեսցեն Եգիպտացիքն, եւ ասիցեն թէ կին
նորա է սա. եւ սպանանիցեն զիս, եւ զքեզ ապրեցուսցեն.
ասասցես թէ քոյր նորա եմ. զի 13
բարի լինիցի ինձ վասն քո, եւ կեցցէ անձն իմ յաղագս
քո։ Եւ եղեւ իբրեւ եմուտ Աբրամ յԵգիպտոս, 14
եւ տեսին Եգիպտացիքն զկինն զի գեղեցիկ
էր յոյժ, տեսին զնա եւ իշխանքն Փարաւոնի, 15
եւ գովեցին զնա առաջի Փարաւոնի, եւ
տարան զնա 'ի տուն Փարաւոնի։ Եւ Աբրամու 16
բարի արարին վասն նորա. եւ եղեն նորա խաշինք,
արջառք եւ էշք, ծառայք եւ աղախնայք,
ջորիք եւ ուղտք։
Եւ պատժեաց Աստուած զՓարաւոն պատուհասիւք 17
մեծամեծօք եւ չարօք, եւ զտուն նորա՝ վասն
Սարայի կնոջն Աբրամու։ Կոչեաց Փարաւոն 18
զԱբրամ, եւ ասէ ցնա. Զի՞նչ գործեցեր զայդ
ընդ իս, զի ոչ պատմեցեր ինձ եթէ կին քո է. ընդէ՞ր 19
ասացեր թէ քոյր իմ է, եւ առի զնա ինձ կնութեան.
եւ արդ ահաւասիկ կին քո առաջի քո, առ
եւ գնա 'ի բաց։ Եւ պատուէր ետ արանց վասն 20
Աբրամու՝ յուղարկել զնա եւ զկին նորա եւ զամենայն
որ ինչ էր նորա, եւ զՂովտ ընդ նմա։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ել Աբրամ յԵգիպտոսէ՝ ինքն եւ կին իւր 1
եւ ամենայն որ ինչ էր նորա, եւ Ղովտ ընդ նմա
յանապատն։ Եւ Աբրամ էր մեծատուն յոյժ 2
խաշամբ եւ արծաթով եւ ոսկւով. եւ գնաց 3
ուստի եկն յանապատն մինչեւ ցԲեթէլ,
մինչեւ ցտեղին ուր էր խորան նորա զառաջինն,
Բեթէլ եւ ընդ Անգէէ 'ի տեղի սեղանոյն, 4
զոր արար անդ զառաջինն. եւ կարդաց անդ Աբրամ
յանուն Տեառն Աստուծոյ։
Եւ Ղովտայ որ երթեալն էր ընդ Աբրամու՝ էր 5
խաշն եւ ոչխար եւ վրանք. եւ ոչ բաւէր 6
նոցա երկիրն բնակելոյ 'ի միասին. զի էին նոցա
ստացուածք բազում, եւ ոչ կարէին բնակել 'ի
7 միասին։ Եւ եղեւ մարտ 'ի մէջ հովուաց խաշանցն
Աբրամու, եւ 'ի մէջ հովուաց խաշանցն
Ղովտայ. եւ Քանանացիքն եւ Փերեզացիքն յայնժամ
8 բնակեալ էին յերկրին։ Ասէ Աբրամ ցՂովտ.
Մի լիցի կռիւ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ընդ հովիւս
իմ եւ ընդ հովիւս քո. զի արք եղբարք եմք մեք.
9 ոչ ահաւասիկ երկիրդ ամենայն առաջի քո է, մեկնեաց
յինէն. եթէ դու յահեակ՝ ես յաջ, եթէ
10 դու յաջ՝ ես յահեակ։ Ամբարձ Ղովտ զաչս իւր
եւ ետես զամենայն կողմանս Յորդանանու, զի
ամենայն յուռթի էր. մինչ չեւ կործանեալ էր
Աստուծոյ զՍոդոմ եւ զԳոմոր, իբրեւ զդրախտն
Աստուծոյ էր եւ իբրեւ զերկիրն Եգիպտացւոց՝
11 մինչեւ 'ի գալ 'ի Զոգոր։ Եւ ընտրեաց իւր Ղովտ
զամենայն կողմանսն Յորդանանու. եւ չուեաց
Ղովտ յարեւելից, եւ մեկնեցան իւրաքանչիւր
12 յեղբօրէ իւրմէ։ Եւ Աբրամ պանդխտեցաւ յերկրին
Քանանացւոց. եւ Ղովտ նստաւ 'ի քաղաքի
13 միում կողմանցն, եւ բնակեցաւ 'ի Սոդոմ. եւ
մարդիկն Սոդոմացւոց չարք եւ մեղաւորք էին
առաջի Աստուծոյ յոյժ։
14 Եւ ասէ Աստուած ցԱբրամ յետ մեկնելոյն ԺԴ
Ղովտայ 'ի նմանէ. Հայեաց աչօք քովք եւ տես 'ի
տեղւոջէ յայդմանէ յորում դու ես, 'ի կողմանէ
հիւսիսոյ եւ հարաւոյ, յարեւելից եւ 'ի ծովա-
15 զի զամենայն երկիրդ զոր դու տեսանես՝ քեզ
տաց զդա եւ զաւակի քում մինչեւ յաւիտեան։
16 Եւ արարից զզաւակ քո իբրեւ զաւազ երկրի.
եթէ կարիցէ ոք թուել զաւազ երկրի, ապա եւ
17 քո զաւակ ընդ թիւ մտցէ. եւ արդ արի շրջեաց
ընդ երկիրդ յերկայնութիւն դորա եւ 'ի լայնութիւն
18 դորա, զի քեզ տաց զդա։ Եւ չու արարեալ
Աբրամու՝ եկն բնակեցաւ առ կաղնւոյն
Մամբրէի, որ է 'ի Քեբրոն. եւ շինեաց անդ սեղան
Տեառն Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ եղեւ 'ի թագաւորութեան Ամարփաղայ ԺԵ
արքային Սենաարայ, Արիովք արքայ Ելլասարայ
եւ Քոդողոգոմոր արքայ Էլամայ, եւ Թարգաղ
2 արքայ ազգաց, եւ տուն պատերազմ ընդ Բալակայ
արքային Սոդոմացւոց, եւ ընդ Բարսայ արքային
Գոմորացւոց, եւ ընդ Սենայ արքային Ադամացւոց,
եւ ընդ Սիմորբորայ արքային Սեբոյիմացւոց,
եւ ընդ Թագաւորին Բաղակայ. այն
3 ինքն է Սեգովր։ Ամենեքեան սոքա գումարեցան
4 'ի ձորն աղի, որ է ծով աղեաց։ Երկոտասան
ամ 'ի ծառայութեան կացեալ էին Քոդողոգոմորայ,
եւ յերեքտասաներորդում ամին ապստամբեցին.
5 եւ յամին չորեքտասաներորդի եկն Քոդո

ծաղաւմբք, եւ Թագաւորքն որ ընդ նմա, եւ կոտորեցին զսկայսն որ յԱստարովթ Կառնայիմ էին, եւ զազգս հզօրս որ ընդ նոսա, եւ զոմմայեցիսն 'ի Սաւէ քաղաքին նոցա, եւ զքոռայեցիսն որ 'ի լերինս Սէիրայ, մինչեւ ցբեւեկնի հարթն որ է յանապատի անդ: 6 Եւ դարձան եկին յաղբիւրն դատաստանի, այն ինքն է Կադէս, եւ կոտորեցին զամենայն իշխանս Ամաղեկայ, եւ զամովրհացին զբնակեալսն յԱսասոնթամար: 7 Եւ ել արքայ սոդոմացւոց եւ արքայ գոմորացւոց եւ արքայ ադամացւոց եւ արքայ սեբովիմացւոց եւ արքայ Բաղակայ՝ որ է Սեգովր, եւ ճակատեցան ընդ նոսա 'ի պատերազմ 'ի հարթն աղաղց, 8 ընդ Քոդողոգոմորայ արքային Ելամայ, եւ ընդ Թարգաղայ արքային ազգաց, եւ Ամարփաղայ արքային Սենաարայ, եւ Արիովքայ արքային Ելլասարայ, չորք Թագաւորք՝ ընդ հինգս: 9 Եւ 'ի հարթն աղաղց ջրհորք 10 ջրհորք նաւթի: Եւ փախեաւ արքայ սոդոմացւոց եւ արքայ գոմորացւոց, եւ անկան անդր. եւ մնացեալքն փախեան 'ի լեռնակողմն: Եւ առին զա- 11 մենայն ասպս սոդոմացւոց եւ գոմորացւոց եւ զամենայն կահկարս նոցա՝ եւ գնացին. առին եւ 12 զՂովտ զեղբօրորդին Աբրամու եւ զինչս նորա, եւ երթային. քանզի բնակեալ էր 'ի Սոդոմ: Եւ 13 եկեալ ոմն 'ի զերծելոց անտի, եւ պատմեաց Աբրամու յայնկոյս կացելոյ. եւ նա էր բնակեալ առ կաղնեաւն Մամբրէի ամովրհացւոյն՝ եղբօրն Եսքողայ եւ եղբօրն Աւնանայ, որ էին դաշնաւորք Աբրամու: Եւ իբրեւ լուաւ Աբրամ թէ գե- 14 րի վարեցաւ եղբօրորդին իւր Ղովտ, համարեցաւ զընդոծինսն իւր երեքհարիւր եւ ութուտասն. եւ պնդեցաւ զկնի նոցա գիշերի՝ ինքն եւ ծա- 15 ռայք իւր, եւ եհար զնոսա մինչեւ ցՔոբայ, որ է 'ի ձախմէ Դամասկոսի: Եւ դարձոյց զամենայն 16 աւարն սոդոմացւոց, եւ զՂովտ զեղբօրորդին իւր եւ զամենայն ստացուածս նորա դարձոյց, եւ զկանայս եւ զժողովուրդն: Եւ ել արքայ սո- 17 դոմացւոց ընդ առաջ նորա՝ յետ դառնալոյ նորա 'ի կոտորածէ Քոդողոգոմորայ, եւ Թագաւորացն որ ընդ նմա էին 'ի հարթն Սաւէ, այն ինքն է դաշտ Թագաւորաց:

ԺԲ Եւ Մելքիսեդեկ արքայ Սաղեմայ եհան հաց եւ 18 գինի. քանզի քահանայ էր Աստուծոյ բարձրե- 19 լոյ. եւ օրհնեաց զԱբրամ եւ ասէ. Օրհնեալ է Ա- 20 բրամ յԱստուծոյ բարձրելոյ որ արար զերկինս եւ զերկիր. օրհնեալ Աստուած բարձրեալ՝ որ մատնեաց 'ի ձեռս քո զթշնամիս քո: Եւ ետ նմա տասանորդս յամենայնէ: Եւ ասէ արքայ սոդոմա- 21 ցւոց ցԱբրամ. Տուր ինձ զմարդիկդ, եւ զաւարդ քեզ առ: Եւ ասէ Աբրամ ցարքային սոդոմացւոց. 22 Ձգեմ զձեռն իմ առ Աստուած բարձրեալ՝ որ արար զերկինս եւ զերկիր, եթէ 'ի չուանաթելէ 23 մաշէ մինչեւ 'ի խրացս մի կօշկաց առից եւ յամենայնէ որ ինչ քո իցէ. զի մի ասիցես թէ ես 24 մեծացուցի զԱբրամ: Բայց արտաքոյ ինչ կերան մանկունք, եւ մասն արանցդ որ եկին ընդ իս՝ Անան, Եսքող եւ Մամբրէ, նոքա առցեն զբաժին իւրեանց:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Յետ բանիցս այսոցիկ եղեւ բան տեառն առ Աբրամ 'ի տեսլեան, եւ ասէ. Մի երկնչիր Աբրամ, ես վերակացու եղէց քեզ, եւ վարձք քո
2 բազում եղիցին յոյժ: Եւ ասէ Աբրամ. Տէր տէր, զինչ տացես ինձ, զի ես կորնչիմ անորդի, եւ որդի Մասեկայ ընդոծնի իմոյ, այն է Եղիազար
3 դամասկացի: Եւ ասէ Աբրամ. Որովհետեւ ինձ ոչ ետուր զաւակ, ընդոծինն իմ ժառանգեսցէ
4 զիս: Եւ վաղվաղակի ձայն Աստուծոյ եղեւ առ նա եւ ասէ. Ոչ ժառանգեսցէ զքեզ դա, այլ
5 որ ելանէն 'ի քէն՝ նա ժառանգեսցէ զքեզ: Եւ եհան զնա արտաքս եւ ասէ ցնա. Հայեաց ընդ երկինս, եւ թուեա զաստեղս, եթէ կարասցես թուել զնոսա: Եւ ասէ ցնա. Այնպէս եղիցի
6 զաւակ քո: Եւ հաւատաց Աբրամ Աստուծոյ,
7 եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն: Եւ ասէ ցնա. Ես եմ տէր Աստուած քո, որ հանի զքեզ յաշխարհէն քաղդեացւոց, տալ քեզ զերկիրդ
8 զայդ 'ի ժառանգութիւն: Եւ ասէ Աբրամ. Տէր
9 տէր, իւ գիտասցեմ թէ ժառանգեցից զսա: Եւ ասէ ցնա. Առ դու ինձ երինջ երեմեան եւ քօշ երեմեան եւ խոյ երեմեան, եւ տատրակ եւ ա-
10 ղաւնի: Եւ առ զամենայն զայն, եւ յօշեաց զնոսա ընդ մէջ, եւ եդ զնոսա դէմ ընդ դէմ մի-
11 մեանց. եւ զթռչունսն ոչ յօշեաց. եւ իջանէին թռչունք 'ի վերայ յօշելոյ անդամոցն նոցա.
12 եւ նստէր առ նոսա Աբրամ: Եւ մօտ ընդ մուտս արեւուն՝ թմբրութիւն անկանէր 'ի վերայ Աբրամու. եւ ահա ահ խաւարին հասանէր 'ի վե-
13 րայ նորա, եւ ասացաւ առ Աբրամ. Գիտելով գիտասջիր, զի պանդուխտ եղիցի զաւակ քո յերկիր որ ոչ իւր իցէ. եւ ծառայեցուսցեն զնոսա եւ չարչարեսցեն, եւ տառապեցուսցեն զնոսա ամս
14 չորեքհարիւր. բայց զազգն որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես. եւ յետ այնորիկ ելցեն այսր բա-
15 զում ստացուածովք: Եւ դու երթիցես առ հարս քո խաղաղութեամբ՝ սնեալ 'ի բարւոք ծերու-
16 թեան. եւ 'ի չորրորդում ազգի դարձցին այսրէն. քանզի չեւ եւս լցեալ է մեղք ամովրհա-
17 ցւոցն մինչեւ ցայժմ: Եւ իբրեւ արեւն 'ի մուտս լինէր, բոցք հատանէին, եւ ահա հնոց ծխեալ եւ ճառագայթք հրոյ անցանէին ընդ մէջ անդա-
18 մոցն յօշելոց: Յաւուր յայնմիկ եդ Տէր ուխտ ընդ Աբրամու, եւ ասէ. Զաւակի քում տաց զերկիրդ զայդ, 'ի գետոյն եգիպտացւոց մինչեւ
19 'ի գետն մեծ Եփրատ, զկենեցիս եւ զկենեզացիս

եւ զկեդմոնացիս եւ զքետացիս եւ զփերեզացիս 20
եւ զռափայիմացիս եւ զամովրհացիս եւ զքանանացիս 21
եւ զգերգեսացիս եւ զյեբուսացիս։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Եւ Սարա կին Աբրամու ոչ ծնանէր նմա. եւ 1
էր նորա աղախին մի եգիպտացի՝ որոյ անուն էր
Ագար։ Եւ ասէ Սարա ցԱբրամ յերկրին քանա- 2
նացւոց. Արգելեալ արգել զիս Տէր 'ի ծնանե-
լոյ. մուտ առ աղախին իմ՝ զի արարից ինձ
'ի դմանէ։ Եւ անսացեալ եղեւ Աբրամ ձայ-
նի Սարայի։ Եւ առ Սարա կին Աբրամու զԱգար 3
եգիպտացի զաղախին իւր, յետ տասն ամի բնա-
կելոյ Աբրամու յերկրին քանանացւոց, եւ ետ
զնա Աբրամու առն իւրում կնութեան։ Եւ է- 4
մուտ առ Ագար, եւ յղացաւ. իբրեւ ետես թէ
յղի է, արհամարհեցաւ տիկինն իւր յաչս նո-
րա։ Եւ ասէ Սարա ցԱբրամ. Բռնան է ինձ 'ի 5
քէն. ես ետու զաղախին իմ 'ի գիրկս քո, եւ
իբրեւ ետես թէ յղացաւ՝ արհամարհեցայ
յաչս նորա. դատ արասցէ Աստուած ընդ իս
եւ ընդ քեզ։ Եւ ասէ Աբրամ ցՍարա. Ահաւա- 6
սիկ աղախինն քո 'ի ձեռս քո, արա նմա զինչ հա-
ճոյ թուիցի առաջի քոյ։ Եւ չարչարեաց զնա Սա-
րա, եւ փախեաւ յերեսաց նորա։ Եգիտ զնա հրեշ- 7
տակ Տեառն յաղբեր ջրոյ յանապատի անդ,
յաղբերն որ 'ի ճանապարհին Սուրայ է. եւ ա- 8
սէ ցնա հրեշտակ Տեառն. Ագար՝ աղախին Սա-
րայ, ուստի գաս կամ ուր երթաս։ Եւ ասէ. Յե-
րեսաց Սարայի տիկնոջ իմոյ փախուցեալ եմ ես։
Ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն. Դարձիր առ տիկին 9
քո, եւ հնազանդ լեր ընդ ձեռամբ նորա։ Եւ ա- 10
սէ ցնա հրեշտակն Տեառն. Բազմացուցանելով
բազմացուցից զզաւակ քո, եւ անթիւ լիցի 'ի բազ-
մութենէ։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն. Ա- 11
հաւասիկ դու յղի կաս. եւ ծնցիս որդի, եւ
կոչեսցես զանուն նորա Իսմայէլ. զի լուաւ Տէր
խոնարհութեան քում. Եւ նա եղիցի այր վայրագ. 12
ձեռք նորա յամենեսին, եւ ձեռք ամենեցուն 'ի
նա. եւ յանդիման ամենայն եղբարց իւրոց բնա-
կեսցէ։ Եւ կոչեաց Ագար զանուն Տեառն որ 13
խօսեցաւ ընդ նմա, եւ ասէ. Դու ես Աստուած
որ հայեցար յիս. Քանզի ասաց եթէ յանդիման
տեսի զայն՝ որ երեւեցաւն ինձ. վասն այնո- 14
րիկ կոչեաց զջրհորն՝ Ջրհոր այնորիկ զոր յան-
դիման տեսի. եւ ահա է այն ընդ Կադէս եւ ընդ
Բարադ։ Եւ ծնաւ Ագար Աբրամու որդի. եւ կո- 15
չեաց զանուն որդւոյն իւրոյ զոր ծնաւ նմա Ա-
գար՝ Իսմայէլ։ Եւ Աբրամ էր ամաց ութսուն եւ 16
վեց յորժամ ծնաւ նմա Ագար զԻսմայէլ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ եղեւ Աբրամ ամաց իննսուն եւ իննից. ժթ
եւ երեւեցաւ Տէր Աստուած Աբրամու եւ ասէ
ցնա. Ես եմ Աստուած քո, հաճոյ լեր առաջի
2 իմ, եւ լեր անարատ. եւ եդից զուխտ իմ ընդ
իս եւ ընդ քեզ, եւ բազմացուցից զքեզ յոյժ
3 յոյժ։ Եւ անկաւ Աբրամ 'ի վերայ երեսաց իւ-
4 րոց. եւ խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած եւ ասէ.
Ես իմ ահաւասիկ ուխտ ընդ քեզ. եւ եղիցես
5 հայր բազմութեան ազգաց. եւ ոչ կոչեսցի այ-
սուհետեւ անուն քո Աբրամ, այլ եղիցի անուն
քո Աբրահամ. զի հայր ազգաց բազմաց եդի ըզ-
6 քեզ։ Եւ աճեցուցից զքեզ յոյժ, եւ եդից զքեզ
7 յազգս. եւ թագաւորք 'ի քէն ելցեն. Եւ հաս-
տատեցից զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ 'ի
մէջ զաւակի քոյ յետ քո յազգս իւրեանց յուխտ
յաւիտենական, լինել քեզ Աստուած եւ զա-
8 ւակի քում յետ քո։ Եւ տաց քեզ եւ զաւա-
կի քում զերկիրս զայս, յորում բնակեալ պան-
դխտութեամբ, զամենայն երկիրդ քանանացւոց
'ի ժառանգութիւն յաւիտենական. եւ եղէց նո-
9 ցա Աստուած։ Բայց դու զուխտ իմ պահեսցես,
10 եւ զաւակ քո յետ քո յազգս իւրեանց։ Եւ այս
է ուխտ իմ, զոր պահեսցես ընդ իս եւ ընդ քեզ,
եւ 'ի մէջ զաւակի քո յետ քո յազգս իւրեանց.
11 Թլփատեսցի ձեր ամենայն արու, եւ թլփատես-
ջիք զմարմին անթլփատութեան ձերոյ. եւ եղի-
12 ցի նշանակ ուխտին ընդ իս եւ ընդ ձեզ։ Եւ ման-
կունք ութօրեայ թլփատեսցի ձեր, ամենայն ա-
րու յազգս ձեր, ընդոծինն եւ արծաթագինն.
եւ յամենայն օտարածնէ որ ոչ իցէ 'ի զաւակէ
քումմէ՝ թլփատելով թլփատեսցի ընդոծին տան
13 քոյ եւ արծաթագինն քո. եւ եղիցի ուխտ իմ 'ի
14 վերայ մարմնոյ ձերոյ յուխտ յաւիտենական։ Ա-
րուն անթլփատ՝ որ ոչ թլփատեսցէ զմարմին
անթլփատութեան իւրոյ յաւուր ութերորդի,
սատակեսցի անձն այն յազգէ իւրմէ. զի ցրեաց
15 զուխտ իմ։ Եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ. Եւ
16 Սարայի կնոջ քո՝ ոչ կոչեսցի անուն նորա Սա-
րա, այլ Սառրա եղիցի անուն նորա. եւ օրհնե-
ցից զնա, եւ տաց քեզ 'ի նմանէ որդի, եւ օրհնե-
ցից զնա եւ եղիցի յազգս, եւ թագաւորք ազ-
17 գաց 'ի նմանէ եղիցին։ Անկաւ Աբրահամ 'ի վե-
րայ երեսաց իւրոց եւ ծիծաղեցաւ. եւ խօսե-
ցաւ 'ի սրտի իւրում եւ ասէ. Թէ հարիւրամե-
նի՝ որդի՞ լինիցի, եւ Սառրա՝ իննսնամենից ծնա-
18 նիցի՞։ Եւ ասէ Աբրահամ ցԱստուած. Իսմայէլս
19 այս կեցցէ առաջի քո։ Եւ ասէ Աստուած ցԱբ-
րահամ. Այո, ահա Սառրա կին քո ծնցի քեզ որ-
դի. եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ նմա յուխտ
յաւիտենական, եւ ընդ զաւակի նորա յետ նո-

րա։ Եւ վասն Իսմայելի ահա լուայ քեզ. և օրհնեցից 20
զնա, և աճեցուցից զնա և բազմացուցից
զնա յոյժ. և երկոտասան ազգ ծնցի, և
տաց զնա յազգ մեծ. բայց զուխտ իմ հաստատեցից 21
ընդ Սահակայ՝ զոր ծնցի քեզ Սառրա 'ի
ժամանակի յայսմիկ 'ի միւսում ամին։ Եւ 22
վախճանեաց զխօսելն ընդ նմա, և վերացաւ Աստուած
յԱբրահամէ։ Եւ առ Աբրահամ զԻսմայէլ 23
զորդի իւր և զամենայն զընդոծինս իւր և զամենայն
զարծաթագինս իւր և զամենայն արու
արանց որ էին 'ի տան Աբրահամու, և թլփատեաց
զմարմին անթլփատութեան նոցա 'ի ժամանակի
աւուրն այնորիկ, որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած։
Եւ Աբրահամ էր ամաց իննսուն և ինունց՝ 24
'ի ժամանակի յորում թլփատեաց զմարմին
անթլփատութեան իւրոյ. և Իսմայէլ որդի 25
նորա երկոտասանամեայ էր՝ յորժամ թլփատեաց
զմարմին անթլփատութեան իւրոյ։ Ի ժամանակի 26
աւուրն այնորիկ թլփատեցաւ Աբրահամ
և Իսմայէլ որդի նորա, և ամենայն արք տան 27
նորա և ընդոծինք և արծաթագինք որ էին
յազգաց օտարաց՝ թլփատեաց զնոսա։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ե Եւ երևեցաւ նմա Աստուած առ կաղնեաւն 1
Մամբրէի, մինչ դեռ նստէր առ դուրս խորանի
իւրոյ 'ի միջօրէի։ Ամբարձեալ զաչս իւր ետես, 2
և ահա արք երեք կային 'ի վերոյ քան զնա։
Եւ իբրև ետես, ընթացաւ ընդ առաջ նոցա 'ի
դրանէ խորանին իւրոյ, և երկիր եպագ 'ի վերայ
երկրի և ասէ. Տէր, եթէ գտի շնորհս առաջի 3
քո, մի զանց առներ 'ի ծառայէ քումմէ. այլ 4
առցի առեալ մի ջուր, և լուասցեն զոտս ձեր,
և զովասջիք ընդ ծառովս. և առից հաց և կերիջիք, 5
և ապա երթիջիք զճանապարհս ձեր. փոխանակ
զի դարձարուք առ ծառայ ձեր։ Եւ ասեն.
Այդպէս արա, որպէս ասացերդ։ Եւ ադրնգեցաւ 6
Աբրահամ 'ի խորանն առ Սառրա, և ասէ
ցնա. Փութա թրեա գրիւս երիս ալեր նաշհոյ,
և արա նկանակ։ Եւ յանդեայ ընթացաւ Աբրահամ, 7
և առ որթ մի մատաղ և բարի և ետ
ցպատանին, և փութացոյց փողփողակի հասուցանել։
Եւ առ կոգի և կաթն և զորթն զոր 8
հասոյց, և եդ առաջի նոցա և կերան. և նա
կայր առաջի նոցա ընդ ծառովն։ Եւ ասեն ցնա. 9
Ո՞ւր է Սառա կին քո։ Նա պատասխանի ետ և
ասէ. Աստանօր 'ի խորանի անդ է։ Եւ ասէ. 10
Դարձեալ եկից առ քեզ 'ի ժամանակի յայսմիկ
'ի սոյն աւուրս, և ունիցի որդի Սառա կին քո։
Եւ Սառրա ունկն դնէր առ դրան խորանին, քանզի
յետոյ նորա կայր։ Եւ Աբրահամ և Սառրա 11
ծերացեալք էին և անցեալք զաւուրբք, և պակասեալ
էր 'ի Սառայէ լինել 'ի կանանց օրէնս։
12 Ծիծաղեցաւ Սառա ընդ միտս և ասէ. Ո՞ր մինչցայժմ
ոչ եղև ինձ, արդ լինիցի. և տէր իմ
13 ծերացեալ է։ Եւ ասէ Տէր ցԱբրահամ. Զի՞ է զի
ծիծաղեցաւ Սառա ընդ միտս իւր և ասէ, թէ
արդարև ծնանիցի՞մ, զի ահա ես պառաւեալ եմ.
14 Միթէ տկարանայցէ՞ առ 'ի յԱստուծոյ բան. 'ի
ժամանակի յայսմիկ դարձայց առ քեզ 'ի սոյն աւուրս,
15 և եղիցի Սառայի որդի։ Ժխտեաց Սառա
և ասէ, թէ ոչ ծիծաղեցայ. քանզի երկեաւ։
16 Եւ ասէ. Ոչ այդպէս, այլ ծիծաղեցար։ Եւ յարուցեալ
անտի արքն հայեցան ընդ երեսս Սոդոմացւոց
և Գոմորայեցւոց. և Աբրահամ երթայր
17 ընդ նոսա յուղարկել զնոսա։ Եւ ասէ Տէր. Միթէ
թաքո՞ւստ ինչ լիցէ յԱբրահամէ ծառայէ իմ-
18 մէ զոր ինչ գործելոց եմ. այլ Աբրահամ լինելով
լինիցի յազգ մեծ և 'ի բազում, և օրհնեսցին
19 'ի նա ամենայն ազգք երկրի. քանզի գիտէի եթէ
պատուիրեսցէ որդւոց իւրոց և տան իւրոյ յետ
իւր՝ պահել զճանապարհս Տեառն և առնել
զարդարութիւն և զիրաւունս. և ածցէ տէր
Աստուած 'ի վերայ Աբրահամու զամենայն զոր
խօսեցաւ ընդ նմա։

20 Եւ ասէ Տէր. Աղաղակ Սոդոմայեցւոց և Գոմորայեցւոց զ
յաճախեաց, և մեղք նոցա մեծացան
21 յոյժ. և արդ իջեալ տեսից եթէ ըստ աղաղակին
նոցա որ յիս հասանէ՝ վճարեցեն. ապա
22 թէ ոչ՝ զի գիտացից։ Եւ դարձեալ անտի արանցն
եկին 'ի Սոդոմ. և Աբրահամ կայր առաջի
23 Տեառն։ Եւ մատուցեալ Աբրահամ ասէր.
Միթէ կորուսանիցես զարդարն ընդ ամպարշտին,
և լինիցի արդարն իբրև զամպարիշտն։
24 Եթէ իցեն յիսուն արդար 'ի քաղաքի, կորուսանիցես
զնոսա, և ոչ ներիցես ամենայն տեղւոյն
վասն յիսուն արդարոյն՝ եթէ իցեն 'ի նմա.
25 քաւ լիցի քեզ առնել զայն բան, սպանանել
զարդարն ընդ ամպարշտի, և լինիցի արդարն
իբրև զամպարիշտն. քաւ լիցի քեզ որ դատիս
զամենայն երկիր, մի արասցես զայն դատաստան։
26 Եւ ասէ Տէր. Եթէ գտից 'ի Սոդոմ յիսուն
արդար 'ի քաղաքի անդ, թողացուցից ամենայն
27 տեղւոյն վասն նոցա։ Պատասխանի ետ Աբրահամ
և ասէ. Այժմ սկսայ խօսել ընդ Տեառն,
28 բայց ես հող եմ և մոխիր. եթէ պակասիցեն
քան զյիսուն արդար հինգ չափ, կորուսանիցես
վասն հնգիցն զամենայն քաղաքն։ Եւ ասէ.
Ոչ կորուսից՝ եթէ գտից անդ քառասուն և
29 հինգ։ Եւ յաւել ևս խօսել ընդ նմա և ասէ.
Իսկ եթէ գտցի անդ քառասուն։ Եւ ասէ. Ոչ
30 կորուսից վասն քառասնիցն։ Եւ ասէ. Միթէ
իցէ՞ ինչ տէր եթէ խօսիցիմ. իսկ եթէ գտցի անդ
երեսուն։ Եւ ասէ. Ոչ կորուսից՝ եթէ գտցի
31 անդ երեսուն։ Եւ ասէ. Որովհետև կալայ խօսել
ընդ տեառն. եթէ գտցի անդ քսան։ Եւ ա-

սէ․ Ոչ կորուսից վասն քսանիցն ։ Եւ ասէ․ Մի 32
թէ իցէ ինչ Տէր եթէ խօսեցայց ևս միւս ան-
գամ․ եթէ գտանիցին անդ՝ տասն ։ Եւ ասէ․ Ոչ
կորուսից վասն տասանցն ։ Եւ գնաց Տէր իբրև 33
լռեաց 'ի խօսելոյ անտի ընդ Աբրահամու, և Աբ-
րահամ դարձաւ 'ի տեղի իւր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Եւ եկին երկու հրեշտակքն 'ի Սոդոմ' ընդ ե- 1
րեկս․ և Ղովտ նստէր առ դրան սոդոմացւոցն ։
Իբրև ետես Ղովտ, յարեաւ ընդ առաջ նոցա,
և երկիր եպագ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր
և ասէ․ Ահաւասիկ ես, տեարք ․ եկայք 'ի տուն 2
ծառայի ձերոյ, հանգերուք, և լուացէք զոտս
ձեր․ և կանխեալ ընդ առաւօտս երթիջիք զճա-
նապարհ ձեր ։ Եւ ասեն․ Ոչ․ այլ 'ի հրապարա-
կի աստ ագցուք ։ Եւ բռնադատեաց զնոսա 3
յոյժ․ և խոտորեցան առ նա և մտին 'ի տուն
նորա․ և արար նոցա ընթրիս, և բաղարջ ե-
փեաց նոցա և կերան ։ Մինչ չև 'ի քուն մը- 4
տեալ էր նոցա, և արք քաղաքին սոդոմացւոց
պատեցին զտունն յերիտասարդաց մինչև ցը-
ծերս, ամենայն ժողովուրդն 'ի միասին, և կո- 5
չէին արտաքս զՂովտ և ասէին ցնա․ Ո՞ւր են
արքն որ մտին առ քեզ զիշերի, ած զնոսա առ
մեզ զի գիտասցուք զնոսա ։ Եւ ել առ նոսա Ղովտ 6
արտաքոյ դրանն, և զդուռն ձգեաց զկնի իւր․
և ասէ ցնոսա․ Քաւ լիցի ձեզ, եղբարք, մի չար- 7
ծէք զայդ չարիս․ Են իմ երկու դստերք որ զայր 8
ոչ գիտեն, հանից զնոսա առ ձեզ, և արարէք
ընդ նոսա որպէս հաճոյ իցէ ձեզ․ բայց միայն ա-
րանցդ այդոցիկ մի ինչ մեղ առնիցէք, որովհե-
տև մտին ընդ յարկաւ գերանաց իմոց ։ Եւ ա- 9
սեն․ Ի բաց կաց․ մտեր բնակել պանդխտու-
թեամբ․ միթէ և դատաստան ևս դատել․ արդ՝
և զքեզ ևս չարչարեսցուք առաւել քան զնո-
սա ։ Եւ բռնադատէին զայրն զՂովտ յոյժ, և
մերձ էին զդուռն խորտակել ։ Եւ ձգեալ ա- 10
րանցն զձեռս իւրեանց կորզեցին յինքեանս զը-
Ղովտ 'ի տուն անդր, և զդուռն տանն փակեցին․
և զարսն որ առ դուրս տանն կային՝ հարին կու- 11
րութեամբ 'ի փոքուէ մինչև ցմեծն, և լքան
խնդրել զդուռն ։ Եւ ասեն արքն ցՂովտ․ Է՞ որ 12
քո աստ փեսայ կամ որդիք կամ դստերք, կամ
այլ որ քո՝ իցէ 'ի քաղաքի աստ․ հան զնոսա 'ի
տեղւոջէ յայսմանէ ։ Զի կորուսանելոց եմք մեք 13
զտեղիս զայս․ զի բարձրացաւ աղաղակ սոցա
առաջի Տեառն․ և առաքեաց զմեզ Տէր սատա-
կել զսա ։ Ել Ղովտ և խօսեցաւ ընդ փեսայս 14
իւր որ առնելոց էին զդստերս նորա, և ասէ․
Արիք և ելէք 'ի տեղւոջէ աստի յայսմանէ, զի
սատակէ Տէր զքաղաքս ։ Եւ թուէր ծաղր ա-
15 նել յաչս փեսայից իւրոց ։ Եւ իբրև եղև ա-
ռաւօտ, փութացուցանէին հրեշտակքն զՂովտ
և ասէին․ Արի առ զկին քո և զերկոսին դըս-
տերս քո զոր ունիս, և ել աստի, զի մի և դու
16 կորնչիցիս ընդ անօրէնութիւնս քաղաքիդ ։ Եւ
նոքա խռովեցան․ և կալան հրեշտակքն զձե-
ռանէ նորա և զձեռանէ կնոջ նորա և զձեռա-
նէ երկուց դստերաց նորա․ զի խնայեաց Տէր 'ի
նա․ և հանին զնա և եդին արտաքոյ քաղաքին ։
17 Եւ եղև իբրև հանին զնոսա արտաքս, ասեն․
Ապրեցո զանձն քո, մի հայեսցիս յետս, և
մի կայցես յամենայն կողմանս աշխարհիդ․ զեր-
18 ծիր 'ի լեառն, գուցէ ընդ նոսա ըմբռնիցիս ։ Եւ
19 ասէ Ղովտ ցնոսա․ Աղաչեմ, տէր․ որովհետև
եգիտ ծառայ քո ողորմութիւն առաջի քո, և
մեծ արարեր զարդարութիւն քո՝ զոր առնես յիս
ապրել անձին իմոյ․ և արդ ես ոչ կարեմ զեր-
ծանել 'ի լեառն, գուցէ հասանիցեն ինձ չարիքն
20 և մեռանիցիմ․ ահա քաղաքս այս մերձ է ան-
կանել 'ի նա, որ է փոքրիկ, անդ ապրեցայց․ և
21 չէ՞ փոքր, և կեցցէ անձն իմ վասն քո ։ Եւ ա-
սէ ցնա․ Ահաւասիկ արարի մեծարանս երեսաց
քոց և 'ի բանիդ յայդմիկ՝ չկործանել զքաղաքն
22 վասն որոյ խօսեցար ։ Եւ արդ փութա զերծա-
նել 'ի նա, զի ոչ կարեմ առնել իրս ինչ մինչև
անկանիցիս անդր ։ Վասն այնորիկ կոչեաց զա-
23 նուն քաղաքին այնորիկ Սեգովր ։ Արեգակն ծա-
24 գեաց յերկիր, և Ղովտ եմուտ 'ի Սեգովր․ և Տէր
տեղաց 'ի Սոդոմ և 'ի Գոմոր ծծումբ և հուր
25 'ի Տեառնէ յերկնից․ և կործանեաց զքաղաքսն
զայնոսիկ և զամենայն կողմանսն և զամենայն
բնակիչս քաղաքացն և զամենայն բոյս երկրին ։
26 Եւ դարձաւ կինն Ղովտայ յետս, և եղև ար-
27 ձան աղի ։ Եւ կանխեաց Աբրահամ ընդ առաւօտն
28 'ի տեղին ուր կայր առաջի Տեառն, և հայեցաւ
յերեսս սոդոմացւոց և գոմորացւոց, և յամե-
նայն երեսս երկրի գաւառին․ և ետես և ահա
29 ելանէր բոց երկրին իբրև մրրիկ հնոցի ։ Եւ ե-
ղև 'ի սատակել Տեառն զամենայն զքաղաքսն
չուրջ զբնակութեամբն՝ յիշեաց Աստուած զԱբ-
րահամ, և եհան արձակեաց զՂովտ 'ի միջոյ կոր-
ծանմանն, 'ի կործանել Տեառն զքաղաքսն յորս
30 բնակեալ էր 'ի նոսա Ղովտ ։ Եւ ել Ղովտ 'ի Սե-
գովրայ, և նստէր 'ի լերինն, և երկոքին դըս-
տերք նորա ընդ նմա․ քանզի երկեաւ բնակել 'ի
Սեգովր․ և բնակեաց յայրի անդ ինքն և երկո-
31 քին դստերք նորա ընդ նմա ։ Եւ ասէ երէցն ցկըր-
սերն․ Հայր մեր ծերացեալ է, և չիք ոք յերկրի
որ մտանիցէ առ մեզ, որպէս օրէն է ամենայն
32 երկրի․ եկ և արբուսցուք հօր մերում գինի, և
ննջեսցուք ընդ նմա, և յարուսցուք 'ի հօրէ
33 մերմէ զաւակ ։ Եւ արբուցին հօրն իւրեանց գի-
նի 'ի գիշերին յայնմիկ․ և եմուտ երէցն ննջեաց
ընդ հօրն իւրում զգիշերն զայն․ և ոչ գիտէր

5704-3-8

ՀԱՆՐԱՊԵՏ. ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Публ. Библиотека
ՀՍՍՀ-ССР А.

'ի ննջելն նորա եւ 'ի յառնել։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ 34
անդր եւ ասէ երէցն կրտսերն. Ահա ննջեցի ես
երէկ ընդ հօր իմում. արբուսցուք նմա գինի եւ
'ի գիշերիս յայսմիկ, եւ մուտ ննջեա ընդ նմա,
եւ յարուսցուք զաւակ 'ի հօրէ մերմէ։ Եւ ար- 35
բուցին եւ յայնմ գիշերի գինի հօրն իւրեանց,
եւ եմուտ կրտսերն եւ ննջեաց ընդ հօրն իւրում.
եւ ոչ գիտէր 'ի ննջելն նորա եւ 'ի յառնել։ Եւ 36
յղացան երկոքեան դստերքն Ղովտայ 'ի հօրէն իւ-
րեանց։ Եւ ծնաւ երէցն որդի, եւ կոչեաց զա- 37
նուն նորա Մովաբ. ասէ. Ի հօրէ իմմէ։ Նա է
հայր Մովաբացւոց մինչեւ ցայսօր ժամանակի։
Ծնաւ եւ կրտսերն որդի, եւ կոչեաց զանուն նո- 38
րա Ամման. ասէ. Որդի ազգի իմոյ։ Նա է հայր
Ամմանացւոց մինչեւ ցայսօր ժամանակի։

ԳԼՈՒԽ Ի

ԻԲ Եւ չուեաց անտի Աբրահամ յերկիրն հարա- 1
ւոյ, եւ բնակեցաւ ընդ Կադէս եւ ընդ Սուր. եւ
պանդխտեցաւ 'ի Գերարա. եւ ասաց Աբրահամ 2
վասն Սառայի կնոջն իւրոյ թէ քոյր իմ է. եւ ա-
ռաքեաց Աբիմելէք արքայ Գերարացւոց, եւ առ
զՍառա։ Եւ եկն Աստուած առ Աբիմելէք 'ի 3
տեսլեան գիշերոյ, եւ ասէ. Ահա մեռանիս վասն
կնոջդ զոր առեր, զի կին առնակին է։ Բայց Ա- 4
բիմելէք ոչ մերձեցաւ 'ի նա, եւ ասէ. Տէր, զազգ
մի զանգէտ եւ զարդար կորուսանիցես. ոչ ա- 5
պաքէն նա ասաց ցիս՝ քոյր իմ է, եւ սա ասաց
ցիս՝ եղբայր իմ է. եւ ես սրբութեամբ սրտի եւ
արդարութեամբ ձեռաց արարի զայս։ Եւ ասէ 6
ցնա Աստուած 'ի տեսլեանն. Ես գիտացի զի սըր-
բութեամբ սրտի արարեր դու զայդ, եւ խնայե-
ցի ես 'ի քեզ՝ չմեղանչել քեզ յիս. վասն այնո-
րիկ ոչ ետու թոյլ քեզ մերձենալ 'ի դա։ Բայց 7
արձակեա զկինդ յայր իւր. զի այր մարգարէ է,
եւ արասցէ աղօթս վասն քո եւ կեցցես. ապա
թէ ոչ տացես, գիտեա զի մեռանիս դու եւ ա-
մենայն որ ինչ քո է։ Եւ կանխեաց Աբիմելէք 8
ընդ առաւօտն եւ կոչեաց զամենայն ծառայս
իւր, եւ խօսեցաւ զամենայն բանս զայսոսիկ
յականջս նոցա. եւ զահի հարան ամենայն մար-
դիկն յոյժ։ Եւ կոչեաց Աբիմելէք զԱբրահամ, 9
եւ ասէ ցնա. Զի՞նչ գործեցեր դու զայդ ընդ մեզ.
միթէ մեղա՞ք ինչ քեզ, զի ածեր 'ի վերայ իմ եւ
'ի վերայ թագաւորութեան իմոյ մեղս մեծա-
մեծս. գործ զոր ոչ ոք գործէ՝ գործեցեր ընդ իս։
Եւ ասէ Աբիմելէք ցԱբրահամ. Զի՞նչ տեսեալ 10
արարեր զբանդ զայդ։ Եւ ասէ Աբրահամ. Զի ա- 11
սացի՝ թէ գուցէ ոչ գուցէ աստուածպաշտու-
թիւն 'ի տեղւոջս յայսմիկ, եւ զիս սպանանիցեն
վասն կնոջդ իմոյ. բայց արդարեւ քոյր իմ է 'ի 12
հօրէ՝ եւ ոչ 'ի մօրէ, եւ եղեւ ինձ կին։ Եւ եղեւ 13
յորժամ եհան զիս Աստուած 'ի տանէ հօր իմոյ,
եւ ես ասացի ցդա. զայս արդարութիւն արաս-
ցես ընդ իս. յամենայն տեղիս ուր եւ երթիցուք,
14 ասասջիր զինէն թէ եղբայր իմ է։ Եւ առ Աբի-
մելէք հազար սատեր, եւ արջառ եւ ոչխար,
ծառայս եւ աղախնայս, եւ ետ Աբրահամու, եւ
15 ետ ցնա զՍառա զկին իւր. եւ ասէ Աբիմելէք
ցԱբրահամ. Ահաւասիկ երկիրդ իմ առաջի քո,
16 ուր հաճոյ իցէ քեզ՝ բնակեաց։ Եւ ցՍառա ա-
սէ. Ահա ետու հազար սատեր եղբօր քում, այն
եղիցի քեզ 'ի պատիւ երեսաց քոց եւ ամենայն
կանանց որ ընդ քեզ են. եւ զամենայն արդար
17 խօսեցիս։ Եւ եկաց յաղօթս Աբրահամ առ Աս-
տուած. եւ բժշկեաց զԱբիմելէք եւ զկին նորա
18 եւ զաղախնայս նորա, եւ ծնանէին. զի փակե-
լով փակեաց Տէր արտաքուստ զամենայն ար-
գանդ 'ի տան Աբիմելէքայ վասն Սառայի կնոջ
Աբրահամու։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ Տէր յայց էլ Սառայի որպէս եւ ասաց, եւ ԻԳ
2 արար Տէր Սառայի՝ որպէս եւ խօսեցաւ։ Եւ յղա-
ցաւ ծնաւ Սառա Աբրահամու որդի 'ի ծերու-
թեան, ըստ ժամանակին որպէս եւ խօսեցաւ
3 ընդ նմա Աստուած։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զա-
նուն որդւոյ իւրոյ զոր ծնաւ նմա Սառա՝ Իսա-
4 հակ. եւ թլփատեաց Աբրահամ զԻսահակ զորդի
իւր յաւուր ութերորդի, որպէս եւ պատուի-
5 րեաց նմա տէր Աստուած։ Եւ Աբրահամ հարիւ-
րամեան էր յորժամ եղեւ նմա Իսահակ որդի իւր։
6 Եւ ասէ Սառա. Ծաղր արար զիս Աստուած. զի
7 որ եւ լսիցէ՝ ուրախ լինիցի ընդ իս։ Եւ ասէ. Ո՞վ
պատմեսցէ Աբրահամու եթէ սնուցանէ մանուկ՝
8 Սառա. զի ծնայ որդի 'ի ծերութեան իմում։ Եւ
աճեաց մանուկն, եւ հատուցաւ 'ի ստենէ. եւ
արար Աբրահամ ուրախութիւն մեծ յաւուր յո-
րում հատուցաւ 'ի ստենէ Իսահակ որդի իւր։
9 Եւ տեսեալ Սառայի զորդին Ագարու եգիպ- ԻԴ
տացւոյ՝ որ եղեւ Աբրահամու, զի խաղայր ընդ
10 Իսահակայ որդւոյ իւրում, ասէ ցԱբրահամ. Ի
բաց հան զաղախինդ եւ զորդի դորա, զի մի ժա-
ռանգեսցէ որդի աղախնոյդ ընդ որդւոյ իմում
11 Իսահակայ։ Եւ խիստ թուեցաւ բանն առաջի Աբ-
12 րահամու վասն որդւոյ նորա։ Եւ ասէ Աստուած
ցԱբրահամ. Մի ինչ խիստ թուեսցի առաջի քո
վասն մանկանն եւ վասն աղախնոյն. զամենայն
զոր ինչ ասիցէ քեզ Սառա՝ լուր ձայնի նորա.
13 զի Իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ. բայց զորդի
աղախնոյդ արարից յազգ մեծ, զի սերմն քո է։
14 Յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն, եւ առ հաց
եւ տիկ ջրոյ եւ ետ ցԱգար, եւ եդ յուս նորա
զմանուկն, եւ արձակեաց զնա. եւ երթեալ մո-

րեալ չրջէր յանապատին անդ առ Ջրհորովն Երդմանն։
Եւ հատաւ ջուրն ՚ի տկէ անտի. եւ ընկէց 15
զմանուկն ՚ի ներքոյ միոյ եղեւնի ծառոյ. եւ 16
երթեալ նստաւ յանդիման նորա ՚ի բացեայ իբրեւ
վտաւանաւ. զի ասէր՝ թէ ոչ տեսից զմահ
որդւոյն իմոյ. եւ նստաւ յանդիման նորա. ձայն
բարձեալ մանկանն լայր։ Եւ լուաւ Աստուած 17
ձայնի մանկանն ՚ի տեղւոջէն ուր էր, եւ կոչեաց
Աստուած զԱգար յերկնից եւ ասէ ցնա. Զինչ է
այդ, Ագար. մի երկնչիր. զի լուաւ Աստուած
ձայնի որդւոյ քոյ ՚ի տեղւոջէ աստի ուր է. արի 18
առ զմանուկն քո, եւ զօրացո զնա ձեռամբ. զի
յազգ մեծ արարից զնա։ Եւ եբաց Աստուած 19
զաչս նորա, եւ ետես ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ. եւ
չոգաւ ելից զտիկն ջրով եւ արբոյց մանկանն։ Եւ 20
էր Աստուած ընդ մանկանն, եւ աճեաց եւ եղեւ
աղեղնաւոր, եւ բնակէր յանապատին Փառանու. 21
եւ առ նմա մայր նորա կին յերկրէն Եգիպտացւոց։

ԻԵ Եւ եղեւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ խօսեցաւ 22
Աբիմելէք եւ Ոքոզաթ տանձարապետ նորա եւ
Փիքող զօրապետ զօրաց նորա, եւ ասեն ցԱբրահամ.
Աստուած ընդ քեզ է յամենայնի զինչ
եւ գործես։ Արդ երդուիր ինձ յԱստուած չմեքենալ 23
ինձ, եւ մի զաւակի իմում եւ անուան
իմոյ. այլ ըստ արդարութեանն զոր արարի ընդ
քեզ՝ արասցես ընդ իս, եւ երկրիս յորում պանդխտեալ
ես ՚ի սմա։ Եւ ասէ Աբրահամ. Ես 24
երդնում։ Եւ յանդիմանեաց Աբրահամ զԱբիմելէք՝ 25
վասն ջրհորոցն ջրոյ զորս հանին ծառայքն
Աբիմելէքայ։ Եւ ասէ ցնա Աբիմելէք. 26
Ոչ գիտացի ո արար զայդ իրս, եւ դու ոչ պատմեցեր
ինձ. եւ ես ոչ էր լուեալ՝ բայց այսօր։
Եւ առ Աբրահամ արջառս եւ ոչխարս, եւ ետ Աբիմելէքայ. 27
եւ եդին երկոքին ուխտ ընդ միմիմեանս.
եւ կացոյց Աբրահամ եօթն որոջ ոչխարաց 28
միայն։ Եւ ասէ Աբիմելէք ցԱբրահամ. Զինչ 29
են այս եօթն որոջք ոչխարաց զորս կացուցեր
միայն։ Եւ ասէ. Զայդ եօթն որոջս առցես յինէն, 30
զի եղիցի ինձ ՚ի վկայութիւն, թէ ես փորեցի
զջրհորդ զայդ։ Վասն այնորիկ անուանեաց 31
զանուն տեղւոյն այնորիկ Ջրհոր երդման. զի 32
անդ երդուան երկոքին միմեանց, եւ անդ եդին
ուխտ առ Ջրհորն երդման։ Յարեաւ Աբիմելէք
եւ Ոքոզաթ տանձարապետ նորա եւ Փիքող
զօրապետ զօրաց նորա, եւ դարձան անդրէն
յերկիրն Փղշտացւոց։ Եւ տնկեաց Աբրահամ 33
տունկ առ Ջրհորովն երդման, եւ կարդաց անդ
զանուն Տեառն, Աստուած յաւիտենական։ Եւ 34
պանդխտեցաւ Աբրահամ յերկրին Փղշտացւոց աւուրս
բազումս։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ՝ փորձեաց Աստուած ԻԶ
զԱբրահամ՝ եւ ասէ ցնա. Աբրահամ Աբրահամ։
2 Եւ նա ասէ. Աւասիկ եմ։ Եւ ասէ ցնա.
Առ դու զորդին քո սիրելի զոր սիրեցեր՝ զԻսահակ,
եւ գնա դու յերկիրն բարձր, եւ հանցես
զդա անդ յողջակէզ ՚ի վերայ միոյ լերանց յորոց
3 ասացից քեզ։ Եւ յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն,
համետեաց զէշ իւր, եւ առ ընդ իւր երկուս
ծառայս, եւ զԻսահակ զորդի իւր. եւ պատառեաց
փայտ յողջակէզ, եւ յարեաւ գնաց.
4 եւ եկն ՚ի տեղին զոր ասաց նմա Աստուած. եւ
յաւուրն երրորդի հայեցեալ Աբրահամ աչօք իւր
5 ետես զտեղին ՚ի հեռաստանէ։ Եւ ասէ Աբրահամ
ցպատանիսն իւր. Նստարուք դուք աստ
հանդերձ իշովդ, եւ ես եւ պատանեակդ երթիցուք
մինչեւ ցանդր, եւ երկիր պագցուք եւ
6 դարձցուք առ ձեզ։ Եւ առ Աբրահամ զփայտ ողջակիզին,
եւ եդ ՚ի վերայ Իսահակայ որդւոյ իւրոյ.
եւ առ ՚ի ձեռն զհուրն եւ զսուրն. եւ գնացին
7 երկոքեան ՚ի միասին։ Եւ ասէ Իսահակ
ցԱբրահամ հայր իւր. Հայր։ Եւ նա ասէ. Զի է
որդեակ։ Եւ նա ասէ. Ահա հուր եւ ահա փայտ,
8 ո՞ւր է ոչխար յողջակէզ։ Եւ նա ասէ. Աստուած
տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ, որդեակ։ Գնացին
9 երկոքեան ՚ի միասին, եւ եկին ՚ի տեղին զոր ասաց
նմա Աստուած։ Անդ շինեաց սեղան Աբրահամ,
եւ եդ ՚ի վերայ զփայտն. եւ կապեաց զԻսահակ
զորդի իւր, եւ եդ զնա ՚ի սեղանն ՚ի
10 վերայ փայտիցն. եւ ձգեաց Աբրահամ զձեռն՝ առնուլ
11 զսուրն եւ զենուլ զորդին իւր։ Եւ կոչեաց
զնա հրեշտակ Տեառն յերկնից եւ ասէ. Աբրահամ
12 Աբրահամ։ Եւ նա ասէ ցնա. Աւասիկ եմ։ Եւ ասէ.
Մի մխեր զձեռն քո ՚ի պատանեակդ, եւ մի
ինչ առներ դմա. զի այժմ գիտացի թէ երկնչիս
դու յԱստուծոյ, եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ
13 քո սիրելի վասն իմ։ Հայեցեալ Աբրահամ
աչօք իւր ետես, եւ ահա խոյ մի կախեալ
կայր զծառոյն սաբեկայ զեղջերաց. եւ գնաց Աբրահամ
առ զխոյն, եւ եհան զնա յողջակէզ փոխանակ
14 Իսահակայ որդւոյ իւրոյ։ Եւ կոչեաց
Աբրահամ զանուն տեղւոյն այնորիկ Տէր ետես.
զի ասիցեն ցայսօր ՚ի լերինն յայնմիկ Տէր երեւեցաւ։
15 Եւ կոչեաց հրեշտակ Տեառն զԱբրահամ երկիցս
16 անգամ յերկնից եւ ասէ. Յանձն իմ երդուայ,
ասէ Տէր, փոխանակ զի արարեր զդա
զբանդ զայդ, եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ քո սիրելի
17 վասն իմ. այս օրհնելով օրհնեցից զքեզ, եւ
բազմացուցանելով բազմացուցից զզաւակ քո
իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ. եւ իբրեւ
զաւազ առ ափն ծովու. եւ ժառանգեսցէ

զաւակ քո զքաղաքս հակառակորդաց իւրոց. և 18
օրհնեսցին ՚ի զաւակի քում ամենայն ազգք երկ-
րի. փոխանակ զի լուար ձայնի իմում: Դարձաւ 19
Աբրահամ առ պատանիսն իւր, և յարուցեալ
գնացին ՚ի միասին ՚ի Ջրհորն երդման. և բնակե-
ցաւ Աբրահամ առ Ջրհորովն երդման:

ԻԵ Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ պատմեցաւ Աբ- 20
րահամու, թէ ահա ծնաւ Մեղքա և նա որդիս
Նաքովրայ եղբօր քում. զՈւզ զանդրանիկն նո- 21
րա, և զԲաւ զեղբայր նորա և զԿամուէլ հայր
Ասորւոց, և զՔասադ և զԱզաւ և զՓաղդաս 22
և զԵեդղափ և զԲաթուէլ. և Բաթուէլ ծնաւ 23
զՌեբեկա. ութ սոքա որդիք՝ զորս ծնաւ Մեղքա
Նաքովրայ եղբօրն Աբրահամու: Եւ հարճն նորին՝ 24
որոյ էր անուն Ռեւմա, ծնաւ և նա զՏաբեկ և
զԳաամ և զՏոխոս և զՄովքա:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

ԻԶ Եւ եղեն կեանք Սառայի հարիւր և քսան և 1
եօթն ամ, և մեռաւ Սառա ՚ի քաղաքի Արբոկայ 2
՚ի ձորն, այն ինքն է Քեբրոն յերկրին քանանա-
ցւոց. և եկն Աբրահամ կոծել զՍառա և սգա-
նալ: Եւ յարեաւ Աբրահամ ՚ի մեռելոյ անտի 3
իւրմէ, և խօսեցաւ ընդ որդիսն Քետայ և ա-
սէ. Պանդուխտ և նժդեհ եմ ես ՚ի միջի ձերում. 4
արդ տուք ինձ ստացուած գերեզմանի ընդ ձեզ
և թաղեցից զմեռեալս իմ: Պատասխանի ետուն 5
որդիքն Քետայ Աբրահամու և ասեն. Ունկն դիր 6
մեզ, տէր. թագաւոր յԱստուծոյ ես ՚ի միջի մե-
րում, յընտիր շիրմաց մերոց թաղեա զմեռեալս
քո. զի ոչ ոք ՚ի մէնջ արգելու ՚ի քէն զշիրիմս:
Յարեաւ Աբրահամ և երկիր եպագ ժողովրդեան 7
երկրին որդւոցն Քետայ. և խօսեցաւ ընդ նոսա 8
Աբրահամ և ասէ. Եթէ յօժարիցէք ՚ի մտի ձե-
րում թաղել զմեռեալ իմ յերեսաց իմոց, ունկն
դիք ինձ, և խօսեցարուք վասն իմ ընդ Եփրոնի
որդւոյ Սահառայ, և տացէ ինձ զայրն կրկին, 9
որ է ՚ի վիճակի ագարակին իւրոյ, արծաթոյ՝
որչափ և արժան իցէ. տացէ զնա ինձ ՚ի միջի
ձերում ՚ի ստացուած բնակաց: Եւ Եփրոն նըս- 10
տէր ՚ի մէջ որդւոցն Քետայ: Պատասխանի ետ
Եփրոն քետացի Աբրահամու և ասէ լու ՚ի լու
որդւոցն Քետայ և ամենեցուն որ մտանէին ընդ
դուռն քաղաքին նորա. և ասէ. Ցիս դարձ, տէր, 11
և ունկն դիր ինձ. զագարակն ետու քեզ, և
զայրն որ ՚ի նմա տաց քեզ. առաջի ամենայն քա-
ղաքակցաց իմոց ետու քեզ. թաղեա զմեռեալն
քո: Եւ երկիր եպագ Աբրահամ առաջի ժողո- 12
վրդեան երկրին. և խօսեցաւ ընդ Եփրոնի յա- 13
կանջս ժողովրդեան երկրին և ասէ. Որովհետև
անսացեր ինձ, ունկն դիր ինձ. տաց քեզ ար-
ծաթ ընդ ագարակին, առ յինէն և թաղեցից
14 անդ զմեռեալս: Պատասխանի ետ Եփրոն Աբ-
15 րահամու և ասէ ցնա. Ոչ, տէր իմ. լուայ թէ գե-
տինն չորեքհարիւր սատերի արծաթոյ է. ընդ
իս և ընդ քեզ զի՞նչ է այն. բայց դու թաղեա
16 զմեռեալն քո: Եւ իբրև լուաւ Աբրահամ յԵփ-
րոնէ, կշռեաց զարծաթն Եփրոնի, զոր խօսեցաւ
յականջս որդւոցն Քետայ, չորեքհարիւր սատեր
17 արծաթոյ ընտրոյ վաճառականաց: Եւ հաստա-
տեցաւ ագարակն Եփրոնի, որ է առ կրկնով այ-
րիւն յանդիման Մամբրէի, ագարակն և այրն
որ է ՚ի նմա, և ամենայն ծառատունկ որ էր յա-
գարակի անդ շուրջ յամենայն սահմանս նորա,
18 ՚ի ստացուած Աբրահամու առաջի որդւոցն Քե-
տայ, և որ մտանէին ընդ դուռն քաղաքին նո-
19 րա: Եւ յետ այնորիկ թաղեաց Աբրահամ զՍա-
ռա զկին իւր ՚ի կրկնում այրի ագարակին, որ է
յանդիման Մամբրէի, այն է Քեբրոն՝ յերկրին
20 քանանացւոց. և հաստատեցաւ ագարակն և
այրն որ է ՚ի նմա՝ Աբրահամու, ՚ի ստացուած
շիրմաց յորդւոցն Քետայ:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ Աբրահամ էր ծերացեալ և անցեալ զա-
ւուրբք. և Տէր օրհնեաց զԱբրահամ ամենայնիւ:
2 Եւ ասէ Աբրահամ ցծառայն իւր ցերէց տան
իւրոյ, ցիշխան ամենայն ընչից նորա. Դիր զձեռն
3 քո ընդ երանօք իմովք, և երդմնեցուցից զքեզ
՚ի Տէր, յԱստուած երկնից և յԱստուած երկ-
րի, զի մի առցես կին որդւոյ իմում Իսահակայ
՚ի դստերաց քանանացւոց յորոց միջի ես բնա-
4 կեալ. այլ յերկիրն իմ՝ ուստի եղեալ եմ՝ երթի-
ցես և ՚ի տոհմ իմ. և առցես դու անտի կին որ-
5 դւոյ իմում Իսահակայ: Ասէ ցնա ծառայն. Գու-
ցէ կինն ոչ կամիցի գալ ընդ իս յերկիրս յայս.
դարձուցանելով դարձուցից զորդի քո յերկիրն
6 ուստի ելեր: Եւ ասէ Աբրահամ. Զգոյշ լեր, մի
7 դարձուցանիցես զորդի իմ անդր: Տէր Աստուած
երկնից և Աստուած երկրի, որ առ զիս ՚ի տանէ
հօր իմոյ և յերկրէն ուստի ծնեալ եմ, որ խօ-
սեցաւ ընդ իս և երդուաւ ինձ և ասէ. զաւա-
կի քում տաց զերկիրդ զայդ. նա առաքեսցէ
զհրեշտակ իւր առաջի քո, և առցես անտի կին
8 որդւոյ իմում Իսահակայ: Ապա թէ ոչ կամիցի
կինն գալ ընդ քեզ յերկիրս յայս, քաւեալ լի-
ցիս դու յերդմանէդ յայդմանէ. բայց միայն զոր-
9 դեակ իմ մի դարձուցանիցես անդր: Եւ եդ
ծառայն Աբրահամու զձեռն իւր ընդ երանօք
տեառն իւրոյ, և երդուաւ նմա վասն բանիս այ-
10 սորիկ: Եւ առ ծառայն տասն ուղտ յուղտուց
տեառն իւրոյ՝ և գնաց, և յամենայն բարու-
թեանց տեառն իւրոյ ընդ իւր. և՛ յարեաւ գը-
11 նաց ՚ի Միջագետս ՚ի քաղաքն Նաքովրայ. և նըս-

տոյց զուղտսն արտաքոյ քաղաքին առ ջրհորոյ
ջրոյն ընդ երեկս՝ յորժամ ջրառքն ելանէին ։ Եւ 12
ասէ ․ Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու ,
յաջողեա առաջի իմ այսօր , եւ արա ողորմութիւն
ընդ տեառն իմում Աբրահամու ։ Ահաւասիկ 13
ես կամ 'ի վերայ աղբեր ջրոյս , եւ դստերք բը-
նակչաց քաղաքիս ելանեն հանել ջուր ․ եւ եղի- 14
ցի կոյս մի որում ես ասացից , թէ խոնարհեսցես
զսափորդ քո զի արբից , եւ ասասցէ ցիս ․ արբ ,
եւ ուղտուցդ քոց եւս արբուցից մինչեւ դադա-
րեսցեն յըմպելոյ ․ զայն պատրաստեցեր ծա-
ռային քում Իսահակայ , եւ այնու գիտացից թէ
արարեր ողորմութիւն տեառն իմում Աբրահամու ։
Եւ եղեւ մինչ չեւ կատարեալ էր նորա 15
զխօսսն 'ի մտի իւրում , եւ ահա Ռեբեկա եկն ել ․
որ ծնեալն էր Բաթուէլի որդւոյ Մեղքայ կնոջ
Նաքովրայ եղբօր Աբրահամու ․ եւ ունէր սափոր
յուս իւր ․ եւ էր կոյսն գեղեցիկ երեսօք յոյժ , 16
կոյս՝ զոր այր ոչ գիտէր ․ էջ յաղբիւրն եւ ելից
զսափորն իւր եւ ել ։ Ընթացաւ ծառայն ընդ ա- 17
ռաջ նորա եւ ասէ ․ Արբո ինձ սակաւ մի ջուր 'ի
սափորոյ այտի ։ Եւ նա ասէ ․ Արբ տէր ։ Եւ փու- 18
թացաւ իջոյց զսափորն 'ի վերայ բազկաց իւ-
րոց , եւ արբոյց նմա մինչեւ դադարեաց յըմպե- 19
լոյ , եւ ասէ ․ Եւ ուղտուցդ քոց հանից ջուր՝ մին-
չեւ ամենեքեան արբցեն ։ Եւ փութացաւ թա- 20
փեաց զսափորն յաւազանն , եւ ընթացաւ դար-
ձեալ 'ի ջրհորն հանել ․ եւ եհան ջուր ամենայն
ուղտուցն նորա ։ Եւ այրն միտ դնէր նմա , եւ 21
լուռ կայր՝ 'ի միտ ածել , եթէ աջողեա՞ց Տէր
զճանապարհ նորա , եւ թէ ոչ ։ Եւ եղեւ իբրեւ 22
դադարեցին ամենայն ուղտքն յըմպելոյ , եւ առ
այրն գինդս ոսկիս՝ մի մի բառ դահեկանի ձուլոյ ,
եւ երկուս ապարանջանս 'ի ձեռս նորա ․ 'ի տասն
դահեկանէ ձոյլ նոցա ։ Եւ եհարց զնա եւ ասէ ․ 23
Ո՞յր դուստր ես դու , պատմեա ինձ՝ թէ իցէ 'ի
տան քում մեզ տեղի իջեւանելոյ ։ Եւ ասէ ցնա ․ 24
Դուստր Բաթուէլի եմ ես որդւոյ Մեղքայ զոր
ծնաւ Նաքովրայ ։ Եւ ասէ ցնա ․ Եւ յարդ եւ խոտ 25
շատ է մեր , եւ տեղի իջեւանելոյ ։ Խնդաց այրն 26
եւ երկիր եպագ Աստուծոյ , եւ ասէ ․ Օրհնեալ 27
տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու , որ ոչ
վերացոյց զարդարութիւն իւր եւ զճշմարտու-
թիւն 'ի տեառնէ իմմէ , եւ ինձ յաջողեաց Տէր 'ի
տան եղբօր տեառն իմոյ ։ Եւ ընթացաւ աղջիկն 28
պատմեաց 'ի տան մօր իւրոյ ըստ բանիցն այսո-
ցիկ ։ Եւ Ռեբեկայ էր եղբայր որում անուն էր 29
Լաբան ․ եւ ընթացաւ Լաբան առ այրն արտաքս
յաղբիւրն ․ իբրեւ ետես զգինդսն եւ զապարան- 30
ջանսն 'ի ձեռսն քեռ իւրոյ , եւ զի լուաւ զբանսն
յՌեբեկայ քեռէ իւրմէ որ ասէր , թէ այսպէս
ինչ խօսեցաւ ընդ իս այրն ․ եւ եկն առ այրն ,
մինչ կայր 'ի վերայ ուղտուց իւրոց առ աղբերն ․
եւ ասէ ցնա ․ Եկ մուտ 'ի տուն , օրհնեալ Տեառն ․ 31
զի՞ կաս արտաքոյ , զի ես պատրաստեցի տուն եւ
32 տեղի ուղտուցդ ։ Եմուտ այրն 'ի տունն անդր ․
եւ իջոյց ուղտուցն ․ եւ ետուն յարդ եւ խոտ ուղ-
տուցն , եւ ջուր լուանալոյ ոտից նորա եւ ոտից
33 նոցա որ ընդ նմայն էին ։ Եւ եդին հաց առաջի
նոցա՝ ուտել ․ եւ նա ասէ ․ Ոչ կերայց մինչեւ խօ-
34 սեցայց զբանս իմ ։ Եւ ասեն ․ Խօսեաց ։ Եւ ա-
35 սէ ․ Ծառայ Աբրահամու եմ ես ․ եւ Տէր օրհնեաց
զտէր իմ յոյժ , եւ բարձրացաւ ․ եւ ետ նմա ար-
ջառ եւ ոչխար եւ արծաթ եւ ոսկի , ծառայս եւ
36 աղախնայս , ուղտս եւ էշս ․ եւ ծնաւ Սառա կին
տեառն իմոյ՝ որդի մի տեառն իմում յետ ծերու-
թեան իւրոյ ․ եւ նմա ետ զամենայն ինչ որ էր
37 նորա ։ Եւ երդմնեցոյց զիս տէր իմ եւ ասէ ․ Ոչ
առցես կին որդւոյ իմում Իսահակայ 'ի դստե-
րաց աստի Քանանացւոց , յորոց միջի ես պան-
38 դխտեալս եմ յերկրի աստ ․ այլ 'ի տուն հօր ի-
մոյ երթիցես եւ 'ի տոհմ իմ , եւ առցես անտի
39 կին որդւոյ իմում ։ Եւ ես ասացի ցտէրն իմ ․
40 Գուցէ ոչ գայցէ կինն ընդ իս ․ եւ ասէ ցիս ․ Տէր
Աստուած իմ որում հաճոյ եղէ առաջի նորա ,
նա առաքեսցէ զհրեշտակ իւր ընդ քեզ , եւ յա-
ջողեսցէ զճանապարհ քո ․ եւ առցես կին որդւոյ
41 իմում յազգէ իմմէ եւ 'ի տանէ հօր իմոյ ․ եւ
յայնժամ քաւեալ լիցիս 'ի նզովից աստի իմոց ․
յորժամ երթիցես 'ի տոհմն իմ՝ եւ ոչ տացեն ,
42 քաւեալ լիցիս յերդմանէ աստի իմմէ ։ Եւ իբ-
րեւ եկի այսօր յաղբիւրն՝ ասեմ ․ Տէր Աստուած
տեառն իմոյ Աբրահամու , եթէ յաջողեսցես ինձ
զճանապարհս իմ՝ զոր ես այժմիկ եկեալ եմ ․
43 Ահաւասիկ ես հասեալ կամ 'ի վերայ աղբեր ջը-
րոյս , եւ դստերք մարդկան քաղաքիս ելանեն
հանել ջուր ․ եւ եղիցի կոյս զոր ես ասացից՝ թէ
արբո ինձ սակաւ մի ջուր 'ի սափորոյդ քումմէ ,
44 եւ ասասցէ ցիս՝ թէ արբ , եւ ուղտուցդ եւս քոց
հանից ջուր , այն է կին զոր պատրաստեաց Տէր
ծառայի իւրում Իսահակայ ․ եւ այնու գիտացից
թէ արարեր ողորմութիւն ընդ տեառն իմում
45 Աբրահամու ։ Եւ եղեւ մինչ չեւ իմ կատարեալ
էր զխօսս 'ի մտի իմում , անդէն վաղվաղակի ե-
լանէր Ռեբեկա՝ եւ ունէր սափոր յուս իւր ․ էջ
յաղբիւրն՝ եւ եհան ջուր ․ եւ ասեմ ցնա , արբո
46 ինձ ․ եւ փութացեալ իջոյց զսափորն յինքենէ ,
եւ ասէ ․ արբ դու , եւ ուղտուցդ եւս քոց ար-
բուցից ․ եւ արբի , եւ ուղտուցն իմոց արբոյց ։
47 Եւ հարցի ցնա եւ ասեմ ․ Ո՞յր դուստր ես դու՝
պատմեա ինձ ․ եւ նա ասէ ․ դուստր Բաթուէլի
եմ ես՝ որդւոյ Նաքովրայ զոր ծնաւ նմա Մեղքա ։
Եւ եդի զգինդս յականջս նորա , եւ ապարանջանս
48 'ի ձեռս նորա ․ եւ խնդացի , եւ երկիր պագի
Տեառն ․ եւ օրհնեցի զտէր Աստուած տեառն ի-
մոյ Աբրահամու , որ յաջողեաց ինձ 'ի ճանապարհի
ասա ճշմարտութեան , առնուլ զդուստր եղբօր
49 տեառն իմոյ որդւոյ նորա ։ Արդ եթէ առնէք

գուք շնորհս եւ արդարութիւն առ տէրն իմ,
պատմեցէք ինձ. ապա թէ ոչ, ցուցէք ինձ՝ զի 50
դարձայց յաջ կամ յահեակ: Պատասխանի ետուն
Լաբան եւ Բաթուէլ՝ եւ ասեն. Ի Տեառնէ ել
իրդ այդ. եւ մեք ոչ կարեմք հակառակ ինչ խօսել
քեզ. ահաւասիկ Ռեբեկա առաջի քո. 51
առ եւ գնա. եւ եղիցի կին որդւոյ տեառն քոյ՝
որպէս եւ խօսեցաւ Տէր: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ 52
ծառայն Աբրահամու զբանս նոցա, երկիր եպագ
Տեառն. եւ հանեալ ծառայն անօթս ոսկւոյ եւ ա- 53
նօթս արծաթոյ եւ հանդերձս, եւ ետ Ռեբեկ-
կայ. եւ ետ ընծայս եղբարց նորա եւ մօրն: Կե- 54
րան եւ արբին նա եւ արքն որ ընդ նմա էին, եւ
ննջեցին. եւ յարուցեալ ՚ի վաղորդայն ասէր ա-
ռ. Արձակեցէք զիս զի երթայց առ տէր իմ: Եւ 55
ասեն եղբարքն նորա եւ մայրն. Կացցէ կոյսն առ
մեզ իբրեւ աւուրս տասն, եւ ապա երթիցէ: Եւ 56
նա ասէ ցնոսա. Մի խափանէք զիս. զի Տէր ա-
ջողեաց զճանապարհս իմ. արձակեցէք զիս զի
երթայց առ տէրն իմ. Եւ ասեն եղբարք նորա. 57
Կոչեսցուք զաղջիկն եւ հարցցուք ՚ի բերանոյ նո-
րա: Կոչեցին զՌեբեկա եւ ասեն ցնա. Երթաս 58
ընդ առնս ընդ այսմիկ: Եւ նա ասէ. Երթամ:
Եւ յուղարկեցին զՌեբեկա զքոյրն իւրեանց եւ 59
զինչս նորա, եւ զծառայն Աբրահամու եւ որ ընդ
նմայն էին. եւ օրհնեցին զՌեբեկա եւ ասեն ցնա. 60
Քոյր մեր, եղիցիս ՚ի հազարս եւ ՚ի բիւրս, եւ ժա-
ռանգեսցէ զաւակ քո զքաղաքս թշնամեաց քոց:
Յարուցեալ Ռեբեկա եւ նաժիշտք իւր՝ ելին 61
յուղտսն եւ գնացին ընդ առնն. եւ առեալ ծա-
ռայն զՌեբեկա՝ գնաց: Եւ Իսահակ յանապա- 62
տի անդ առ Ջրհորով տեսլեանն բնակէր՝ յերկ-
րին ՚ի կողմն հարաւոյ. եւ ել Իսահակ զբօսա- 63
նել ՚ի դաշտին ընդ երեկս. ամբարձ զաչս իւր եւ
ետես՝ զի գային ուղտք տասն: Համբարձեալ
զաչս իւր եւ Ռեբեկա ետես զԻսահակ. էջ վաղ- 64
վաղակի յուղտուէ անտի, եւ ասէ ցծառայն. 65
Ո՞վ է այրն որ գայ ՚ի դաշտին ընդ առաջ մեր:
Եւ ասէ ծառայն. Նա է տէրն իմ: Եւ նորա ա-
ռեալ զձորձն արկաւ զիւրեւ: Եւ պատմեաց ծա- 66
ռայն՝ Իսահակայ զամենայն զիրսն զոր արար:
Եւ եմուտ Իսահակ ՚ի տուն Սառայի մօր իւրոյ, 67
եւ առ զՌեբեկա եւ եղեւ նորա կին. եւ սիրեաց
զնա, եւ մխիթարեցաւ Իսահակ վասն Սառայի
մօր իւրոյ:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Ա. Եւ յաւել Աբրահամ առնուլ կին՝ որում անուն 1
էր Քետուրա. եւ ծնաւ նմա զԶեմրան եւ զՅեկ- 2
սան եւ զՄադան եւ զՄադիամ եւ զՅեսբոկ եւ զշ-
Սովիէ: Եւ Յեկսան ծնաւ զՍաբա եւ զԹեման 3
եւ զԴադան. եւ եղեն որդիք Դադանայ՝ Ռագուէլ
եւ Նաբդեէլ եւ Ասուրիիմ եւ Լատուսիիմ եւ
4 Լովոմիմ: Եւ որդիք Մադիամու՝ Գեփար եւ Ա-
փիր եւ Ենոք եւ Աբիդա եւ Եղրագա. ամենե-
5 քեան այսոքիկ էին որդիք Քետուրայ: Եւ ետ Աբ-
րահամ զամենայն ինչս իւր Իսահակայ որդւոյ իւ-
6 րում. եւ որդւոց հարճիցն իւրոց որ էին Աբրահա-
մու՝ ետ Աբրահամ պարգեւս, եւ արձակեաց ընդ
նոսա յԻսահակայ որդւոյ իւրոյ, մինչդեռ ինքն
կենդանի էր, ընդ արեւելս՝ յերկիրն արեւելից:
7 Եւ այս են ամք աւուրց կենացն Աբրահամու զորս
8 եկեաց, հարիւր եօթանասուն եւ հինգ ամ. եւ
պակասեալ Աբրահամու մեռաւ ՚ի բարւոք ծերու-
թեան, ալեւորեալ եւ լի աւուրբք. եւ յաւելաւ
9 առ ժողովուրդ իւր: Եւ թաղեցին զնա Իսահակ
եւ Իսմայէլ որդիք նորա՝ յայրի անդ ՚ի կրկնաւոր
յագարակին Եփրոնի որդւոյ Սահառայ քետա-
10 ցւոյ. որ է յանդիման Մամբրէի՝ ագարակն եւ
այրն զոր ստացաւ Աբրահամ յորդւոցն Քետայ.
անդ թաղեցին զԱբրահամ եւ զՍառա կին նորա:
11 Եւ եղեւ յետ մահուանն Աբրահամու՝ օրհնեաց
Աստուած զԻսահակ զորդի նորա. եւ բնակեցաւ
Իսահակ առ Ջրհորի տեսլեանն:

12 Եւ այս են ծնունդք Իսմայէլի որդւոյ Աբրահա-
մու, զոր ծնաւ Ագար եգիպտացի Աբրահամու՝
13 աղախինն Սառայի: Եւ այս են անուանք որ-
դւոցն Իսմայէլի ըստ անուանց ազգացն նորա:
Անդրանիկ Իսմայէլի Նաբեովթ եւ Կեդար եւ
14 Աբդեէլ եւ Մաբսամ եւ Մասմա եւ Իդումա եւ
15 Մասէ եւ Քոդդադ եւ Թեման եւ Յետուր եւ Նա-
16 փեսս եւ Կեդմա: Սոքա են որդիք Իսմայէլի, եւ
այս անուանք են նոցա ՚ի հանդրուանս իւրեանց
եւ ՚ի խորանս իւրեանց, երկոտասան իշխանք
17 նոցա ըստ ազգաց իւրեանց: Եւ այս են ամք կե-
նաց Իսմայէլի, հարիւր երեսուն եւ եօթն ամ.
եւ պակասեալ մեռաւ, եւ յաւելաւ յազգ իւր:
18 Եւ բնակեցաւ յԵւիլայ մինչեւ ցՍուր որ է յան-
դիման Եգիպտոսի, մինչեւ ՚ի գալ յասորեստա-
նեայս. յանդիման ամենայն եղբարց իւրոց բնա-
կեցաւ:

19 Եւ այս են ծնունդք Իսահակայ որդւոյ Աբ-
20 րահամու. Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ. եւ էր Իսա-
հակ ամաց քառասնից յորժամ առ զՌեբեկա
զդուստր Բաթուէլի ասորւոյ, որ էր ՚ի Միջագե-
տաց Ասորւոց, զքոյր Լաբանու ասորւոյ իւր ՚ի
21 կնութեան: Եւ աղաչէր Իսահակ զՏէր վասն Ռե-
բեկայ կնոջ իւրոյ՝ զի ամուլ էր. եւ լուաւ նմա
22 Աստուած, եւ յղեցաւ Ռեբեկա կին նորա. եւ խա-
ղային մանկունքն ՚ի նմա. եւ ասէ. Եթէ այսպէս
լինելոց է ինձ, ընդէր էր ինձ այս: Եւ գնաց հար-
23 ցանել ՚ի Տեառնէ: Եւ ասէ ցնա Տէր. Երկու ազգք
են յարգանդի քում, եւ երկու ժողովուրդք յո-
րովայնէ քումմէ զատցին. եւ ժողովուրդ զժո-
ղովրդեամբ եկեսցէ առնիցէ, եւ երիցն կրտսե-
24 րոյն ծառայեսցէ: Եւ իբրեւ լցան նորա աւուրք

ծննդեանն. եւ էին երկուորեակք յորովայնի նորա: Եւ ելն ել որդին անդրանիկ շառագոյն ա- 25
մենեւին՝ իբրեւ զմորթ թաւ, եւ անուանեաց
զանուն նորա Եսաւ. եւ ապա ել եղբայր նորա,
եւ ձեռն նորա ունէր զգարշապարէ Եսաւայ. եւ
կոչեաց զանուն նորա Յակոբ: Եւ Իսահակ էր 26
ամաց վաթսնից՝ յորժամ ծնաւ զնոսա Ռեբեկա.
եւ աճեցին մանկտիքն. եւ էր Եսաւ՝ այր հմուտ 27
որսոյ վայրաց, եւ Յակոբ՝ այր առանց պաճու-
ճանաց ընտանաւորն: Եւ սիրեաց Իսահակ զԵսաւ, 28
զի որս նորա կերակուր էր նմա. եւ Ռեբեկա սի-
րէր զՅակոբ: Եւ էր եփեալ Յակոբայ թան. եւ 29
եկն Եսաւ ՚ի դաշտէ նշթեալ. եւ ասէ Եսաւ ցՅա- 30
կոբ. Տուր ինձ ճաշակել ՚ի շիկաթանէդ յայդմա-
նէ, զի նշթեալ եմ: Վասն այնորիկ կոչեցաւ ա-
նուն նորա Եդոմ: Եւ ասէ Յակոբ ցԵսաւ. Վա- 31
ճառեա ինձ այսօր զանդրանկութիւնս քո: Եւ 32
ասէ Եսաւ. Ահաւասիկ ես երթամ ՚ի վախճանել,
եւ առ ի՞նչ իցեն ինձ այն անդրանկութիւնք: Եւ 33
ասէ ցնա Յակոբ. Երդուիր ինձ այսօր: Եւ եր-
դուաւ նմա: Եւ վաճառեաց Եսաւ զանդրան-
կութիւնս իւր Յակոբայ, եւ Յակոբ ետ Եսաւայ 34
հաց եւ թան ոսպնեայ. կերաւ եւ արբ, եւ յա-
րեաւ գնաց. եւ անարգեաց Եսաւ զանդրանկու-
թիւնն:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

ԼԳ Եւ եղեւ սով յերկրին, թող զսովն առաջին 1
որ եղեւ ՚ի ժամանակս Աբրահամու. եւ չոգաւ Ի- 2
սահակ առ Աբիմելէք արքայ փղշտացւոց ՚ի Գե-
րարա: Եւ երեւեցաւ նմա Տէր եւ ասէ. Մի իջա-
նէր յԵգիպտոս, այլ բնակեա դու յերկրիդ յո-
րում ասացի քեզ, եւ պանդխտեաց յերկրիս 3
յայսմիկ. եւ եղէց ընդ քեզ եւ օրհնեցից զքեզ.
զի քեզ եւ զաւակի քում տաց զամենայն զեր-
կիրս զայս. եւ հաստատեցից զերդումն իմ զոր
երդուայ Աբրահամու հօր քում: Եւ բազմացու- 4
ցից զզաւակ քո իբրեւ զաստեղս երկնից, եւ տաց
զաւակի քում զամենայն զերկիրս զայս, եւ օրհ-
նեսցին ՚ի զաւակի քում ամենայն ազգք երկրի.
փոխանակ զի լուաւ Աբրահամ հայր քո ձայնի ի- 5
մում, եւ պահեաց զհրամանս իմ եւ զպատուի-
րանս իմ եւ զիրաւունս իմ եւ զօրէնս իմ: Եւ 6
բնակեցաւ Իսահակ ՚ի մէջ գերարացւոց. եւ հար- 7
ցին արք տեղւոյն զՌեբեկայ կնոջէ նորա, եւ ա-
սէ. Քոյր իմ է: Քանզի երկեաւ ասել թէ կին
իմ է, թէ գուցէ սպանանիցեն զնա արք տե-
ղւոյն վասն Ռեբեկայ, զի գեղեցիկ էր երեսօք. եւ 8
եղեւ անդ բազում ժամանակս: Եւ կարկառաւ
Աբիմելէք արքայ փղշտացւոց ընդ պատուհան,
ետես զԻսահակ զի խաղայր ընդ Ռեբեկայ կը-
նոջ իւրում: Կոչեաց Աբիմելէք զԻսահակ եւ ա- 9
սէ ցնա. Արդեօք կին քո էր, եւ ընդէ՞ր ասացեր
թէ քոյր իմ է: Ասէ ցնա Իսահակ. Քանզի ա-
10 սացի՝ թէ գուցէ մեռանիցիմ վասն նորա: Ասէ
ցնա Աբիմելէք. Ընդէ՞ր արարեր զայդ ընդ մեզ.
սակաւիկ մի եւս եւ մնայր էր ուրումն յազգէ
իմմէ առ կին քո, եւ ածէիր ՚ի վերայ մեր անգի-
տութիւն: Եւ պատուիրեաց Աբիմելէք ամենայն
11 ժողովրդեան իւրում եւ ասէ. Ամենայն որ հար-
կանիցէ ընդ այրդ ընդ այդ կամ ընդ կին դորա,
12 մահու պարտական լիցի: Եւ սերմանեաց սերմն
Իսահակ յերկրին յայնմիկ, եւ եգիտ ՚ի տարւոջն
յայնմիկ հարիւրաւոր զգարին. եւ օրհնեաց զնա
13 Տէր, եւ բարձրացաւ այրն. եւ երթայր յառա-
ջադէմ եւ մեծանայր, մինչեւ եղեւ մեծ յոյժ.
14 եւ եղեւ նորա անասուն ոչխարի եւ արջառոյ,
15 եւ արմտիք բազում: Եւ նախանձեցան ընդ նը-
մա փղշտացիքն, եւ զամենայն ջրհորս զոր փո-
րեցին ծառայք նորա ՚ի ժամանակին Աբրահամու
16 հօր նորա՝ խցին փղշտացիքն եւ լցին զնոսա հո-
ղով: Եւ ասէ Աբիմելէք ցԻսահակ. Երթ զնա ՚ի
17 մէնջ, զի կարի զօրագոյն քան զմեզ եղեր: Եւ
գնաց անտի Իսահակ, եւ բնակեցաւ ՚ի ձորն գե-
րարացւոց. եւ անդ բնակեաց:

18 Եւ դարձեալ Իսահակ փորեաց զջրհորսն ջը- ԼԴ
րոյ, զոր փորեցին ծառայքն Աբրահամու հօր նո-
րա, եւ խցին զայն փղշտացիքն յետ մահուանն
Աբրահամու հօր նորա. եւ եդ նոցա անուանս ըստ
անուանցն զոր անուանեաց նոցա Աբրահամ հայր
19 իւր: Եւ փորեցին ծառայքն Իսահակայ ՚ի ձորն
գերարացւոց, եւ գտին անդ ջրհոր ջրոյ կենդա-
20 նւոյ: Եւ մարտնչէին հովիւքն գերարացւոց ընդ
հովուաց Իսահակայ, եւ ասէին՝ թէ իւրեանց ի-
ցէ ջրհորն, եւ կոչեաց զանուն ջրհորոյն Զըր-
21 կումն. քանզի զրկէին զնա: Չուեաց անտի եւ
փորեաց միւս եւս ջրհոր ջրոյ. հակառակէին եւ
վասն այնորիկ եւս. եւ կոչեաց զանուն նորա
22 Թշնամութիւն: Չուեաց անտի եւ փորեաց այլ
ջրհոր, եւ ոչ մարտնչէին վասն այնր. եւ կոչեաց
զանուն նորա Անդորրութիւն. ասէ. Զի այժմ
ընդարձակեաց մեզ Տէր, եւ աճեցոյց զմեզ յերկ-
23 րի: Ել անտի ՚ի ջրհորն երդման. եւ երեւեցաւ
24 նմա Տէր ՚ի գիշերին յայնմիկ եւ ասէ. Ես եմ Ա-
ստուած հօր քոյ, մի երկնչիր. զի ընդ քեզ եմ,
եւ օրհնեցից զքեզ եւ բազմացուցից զզաւակ քո
25 վասն Աբրահամու հօր քոյ: Եւ շինեաց անդ սե-
ղան, եւ կարդաց զանուն Տեառն. եւ եհար անդ
զխորան իւր. փորեցին ծառայքն Իսահակայ
26 անդ ջրհոր: Եւ Աբիմելէք չոգաւ առ նա ՚ի Գե-
րարայ, եւ Ոքոզաթ աւձորապետ նորա եւ Փի-
27 քող սպարապետ զօրաց նորա: Եւ ասէ ցնոսա
Իսահակ. Զի եկիք առ իս, զի դուք ատեցէք զիս
28 եւ հալածեցէք ՚ի ձէնջ: Եւ ասեն. Տեսանելով
տեսաք՝ զի էր Տէր ընդ քեզ. եւ ասեմք, եղիցի
դաշն ընդ միմեանս, ընդ մեզ եւ ընդ քեզ. եւ

դիցուք ընդ քեզ ուխտ՝ չառնել ինչ մեզ չար. 29
որպէս և մեք ոչինչ մեղաք քեզ, և զոր օրինակ
արարաք քեզ բարի և արձակեցաք զքեզ խաղաղութեամբ.
և արդ դու օրհնեալ 'ի Տեառնէ
ես: Եւ արար նոցա խրախութիւն, կերան և 30
արբին. և յարուցեալ 'ի վաղիւ անդր երդուան 31
այր ընկերի իւրում. և արձակեաց զնոսա Իսահակ,
և գնացին 'ի նմանէ ողջութեամբ: Եւ եղև 32
յաւուր յայնմիկ եկին ծառայքն Իսահակայ
և պատմեցին նմա վասն ջրհորոյն զոր փորեցին,
թէ ոչ գտաք ջուր. և կոչեաց զնա Երդումն. 33
վասն այնորիկ է անուն քաղաքին այնմիկ Ջըրհոր
երդման՝ մինչև ցայսօր ժամանակի:

Ե Եւ էր Եսաւ ամաց քառասնից, և առ իւր 34
կին զՅուդիթ դուստր Բէերայ քետացւոյ, և
զՄասեմաթ դուստր Ելոմայ խետացւոյ. և դառնացուցանէին 35
զԻսահակ և զՌեբեկա:

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Եւ եղև իբրև ծերացաւ Իսահակ, և վատացին 1
աչք նորա 'ի տեսանելոյ, կոչեաց զԵսաւ զորդի
իւր զերէց՝ և ասէ ցնա. Որդեակ իմ: Եւ նա
ասէ ցնա. Ահաւասիկ ես: Եւ նա ասէ ցնա. Ահաւասիկ 2
ես ծերացեալ եմ, և ոչ գիտեմ զօր
վախճանի իմոյ. արդ առ դու զգործի քո՝ զաղեղն 3
և զկապարճս, և ել 'ի դաշտ և որսա ինձ
որս. և արա ինձ խորտիկս որպէս և ես սիրեմ, 4
և բեր մատո ինձ զի կերայց, և օրհնեսցէ զքեզ
անձն իմ մինչ չև մեռեալ իցեմ: Եւ լուաւ Ռեբեկա 5
զի խօսէր Իսահակ ընդ որդւոյ իւրում:
Գնաց Եսաւ 'ի դաշտ որսալ որս հօր իւրում: Եւ 6
խօսեցաւ Ռեբեկա ընդ Յակոբայ որդւոյ իւրում
և ասէ. Ահա լուայ ես 'ի հօրէ քումմէ՝ զի խօսէր
ընդ եղբօր քում և ասէր. բեր ինձ որս և 7
արա ինձ խորտիկս, զի կերայց և օրհնեցից ըզքեզ
առաջի Տեառն՝ մինչ չև մեռեալ իցեմ: Եւ 8
արդ, որդեակ իմ, լուր ինձ՝ որպէս ես պատուիրեմ
քեզ. գնա դու 'ի խաշն, և առ ինձ անտի 9
երկուս ուլս փափուկս և բարիս, և արարից
զնոսա խորտիկս հօր քում որպէս և սիրէ. և 10
մատուցես հօր քում և կերիցէ. զի օրհնեսցէ
զքեզ հայր քո՝ մինչ չև մեռեալ իցէ: Եւ ասէ 11
Յակոբ ցՌեբեկա մայր իւր. Եղբայր իմ Եսաւ՝
այր թաւ է, և ես լերկ. գուցէ շօշափիցէ զիս 12
հայր իմ, և լինիցիմ առաջի նորա իբրև արհամարհող,
և ածիցեմ 'ի վերայ իմ անէծս և ոչ
օրհնութիւն: Եւ ասէ ցնա մայրն իւր. Յիմ վերայ 13
անէծքն այն, որդեակ. բայց միայն լուր ձայնի
իմում և երթ ած ինձ: Գնաց և առ ած 14
մօր իւրում. և արար խորտիկս՝ որպէս և սիրէր 15
հայր նորա: Եւ առեալ Ռեբեկայ զպատմուճանն
զգեղեցիկ որդւոյ իւրոյ երիցու՝ որ կայր
առ նմա 'ի տան, զգեցոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում
16 կրսերոյ. և զմորթս ուլոցն 'ի բազուկս նորա,
17 և 'ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա: Եւ ետ
զխորտիկսն և զհացն զոր արար 'ի ձեռս Յակոբայ
18 որդւոյ իւրոյ. և տարաւ հօր իւրում և ասէ.
Հայր իմ: Եւ նա ասէ. Ահաւասիկ եմ: Եւ
19 ասէ. Ո՞վ ես դու, որդեակ: Եւ ասէ Յակոբ
ցհայրն. Ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո. արարի
որպէս և խօսեցար ընդ իս, արի նիստ և կեր
20 յորսոյ իմմէ, զի օրհնեսցէ զիս անձն քո: Եւ
ասէ Իսահակ ցորդին իւր. Զի՞ է զի փութապէս
գտեր, որդեակ: Եւ նա ասէ. Որպէս պատրաստեաց
21 տէր Աստուած առաջի իմ: Եւ ասէ Իսահակ
ցՅակոբ. Մատ եկ և շօշափեցից զքեզ, որդեակ,
եթէ դու իցես որդի իմ Եսաւ, թէ ոչ:
22 Մատեաւ Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր, և շօշափեաց
զնա և ասէ. Ձայնդ՝ ձայն Յակոբայ,
23 և ձեռքդ՝ ձեռք Եսաւայ: Եւ ոչ ծանեաւ զնա,
զի էին ձեռք նորա իբրև զձեռսն Եսաւայ եղբօր
24 իւրոյ թաւ: Եւ օրհնեաց զնա և ասէ. Դո՞ւ ես
25 որդի իմ Եսաւ: Եւ նա ասէ. Ես եմ: Եւ ասէ.
Մատո ինձ և կերայց յորսոյ քումմէ, որդեակ,
զի օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ: Եւ մատոյց նմա
26 և կերաւ. և եբեր նմա գինի, և արբ: Եւ ասէ
ցնա Իսահակ հայր իւր. Մատ եկ և համբուրեա
27 զիս, որդեակ: Եւ մատեաւ համբուրեաց
զնա. և առ զհոտ հանդերձից նորա, և օրհնեաց
զնա և ասէ. Ահա հոտ որդւոյ իմոյ իբրև
28 զհոտ անդոյ լիոյ զոր օրհնեաց Տէր. և տացէ
քեզ Աստուած 'ի ցօղոյ երկնից և 'ի պարարտութենէ
երկրի, և բազմութիւն ցորենոյ և
29 գինւոյ. և ծառայեսցեն քեզ ազգք, և երկիր
պագցեն քեզ իշխանք. և եղիցես տէր եղբօր
քում, և երկիր պագցեն քեզ որդիք հօր քո.
որ անիծանիցէ զքեզ՝ անիծեալ լիցի, և որ օրհնիցէ
30 զքեզ՝ օրհնեալ: Եւ եղև յետ դադարելոյն
Իսահակայ յօրհնելոյ անտի զՅակոբ զորդի
իւր. իբրև ել Յակոբ յերեսաց Իսահակայ հօր
31 իւրոյ, և եկն Եսաւ եղբայր նորա յորսոյ. արար
և նա խորտիկս, և մատոյց հօր իւրում,
և ասէ ցհայր իւր. Յարիցէ հայր իմ և կերիցէ
յորսոյ որդւոյ իւրոյ, զի օրհնեսցէ զիս անձն
32 քո: Եւ ասէ ցնա Իսահակ հայր իւր. Ո՞վ ես
դու: Եւ նա ասէ. Ես եմ որդին քո անդրանիկ
33 Եսաւ: Եւ զարմացաւ Իսահակ զարմացումն մեծ
յոյժ, և ասէ. Իսկ այն ո՞վ է որ որսացաւ ինձ
որս՝ և եբեր մատոյց, և կերայ յամենայնէ
մինչ չև քո եկեալ էր, և օրհնեցի զնա, և եղիցի
34 օրհնեալ: Եւ եղև իբրև լուաւ Եսաւ ըզբանսն
Իսահակայ հօր իւրոյ, աղաղակեաց 'ի ձայն
մեծ դառնացեալ յոյժ. և ասէ ցհայրն իւր.
35 Օրհնեա արդ և զիս հայր: Եւ ասէ ցնա. Եկն
եղբայրդ քո նենգութեամբ և առ զօրհնութիւնս
36 քո: Եւ նա ասէ. Յիրաւի կոչեցաւ անուն նորա

Յակոբ․ զի այս երկիցս խաբեաց զիս․ առ զանդրանկութիւնն իմ, եւ արդ առ զօրհնութիւնս իմ։ Եւ ասէ Եսաւ ցհայր իւր․ Եւ ոչ մի ինչ օրհնութիւն թողեր ինձ հայր։ Պատասխանի ետ 37
Իսահակ եւ ասէ ցնա․ Որովհետեւ տէր արարի զնա քեզ, եւ զամենայն եղբարս քո արարի նմա ծառայս, ցորենով եւ գինւով հաստատեցի զնա, քեզ զինչ արարից, որդեակ։ Ասէ Եսաւ 38
ցհայրն իւր․ Միթէ մի օրհնութիւն իցէ քո հայր․ օրհնեա եւ զիս հայր։ Եւ իբրեւ տարժամեաց Իսահակ, ամբարձ զձայն իւր Եսաւ եւ ելաց։ Պա- 39
տասխանի ետ Իսահակ հայր նորա եւ ասէ ցնա․ Ահա 'ի պարարտութենէ երկրի եղիցի բնակութիւն քո, եւ 'ի ցօղոյ երկնից 'ի վերուստ․ եւ 40
սրով քով կեցցես, եւ եղբօր քում ծառայեսցես․ եւ եղիցի յորժամ քակեսցես եւ լուծցես զլուծ նորա 'ի պարանոցէ քումմէ։ Եւ պահէր 41
Եսաւ ոխս Յակոբայ վասն օրհնութեանն զոր օրհնեաց զնա հայր իւր․ եւ ասէր Եսաւ 'ի միտս իւրում․ Մերձեսցին աւուրք կականաց հօր իմոյ, զի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ։ Ազդ եղեւ Ռե- 42
բեկայ բանքն Եսաւայ որդւոյ իւրոյ երիցու, եւ յղեաց կոչեաց զորդի իւր զկրտսեր զՅակոբ եւ ասէ ցնա․ Ահա Եսաւ եղբայր քո սպառնայ սպանանել զքեզ․ արդ լուր, որդեակ, ձայնի իմում, 43
եւ արի գնա 'ի Միջագետս առ Լաբան եղբայր իմ 'ի Խառան․ եւ բնակեսցես ընդ նմա աւուրս բա- 44
զումս, մինչեւ անցցէ սրտմտութիւն բարկութեան եղբօր քո 'ի քէն, եւ մոռասցի զոր ինչ ա- 45
րարեր նմա․ եւ առաքեցից կոչեցից զքեզ անտի․ գուցէ անզաւակեցայց յերկոցունց 'ի ձէնջ 'ի միում աւուր։

Ա.Զ Եւ ասէ Ռեբեկա ցԻսահակ․ Ձանձրացեալ է 46
անձն իմ 'ի դստերաց որդւոց Քետայ․ եթէ առնուցու Յակոբ կին 'ի դստերաց անտի Քետայ, 'ի դստերաց երկրիս այսորիկ, եւ ընդէր իցէ ինձ կեալ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Կոչեաց առ ինքն Իսահակ զՅակոբ, օրհնեաց 1
զնա եւ պատուիրեաց նմա եւ ասէ․ Մի առնուցուս կին 'ի դստերաց տանս քանանացւոց։ Այլ 2
արի գնա 'ի Միջագետս Ասորւոց, 'ի տուն Բաթուէլի հօր մօր քո, եւ առ անտի քեզ կին 'ի դստերաց Լաբանու եղբօր մօր քոյ։ Եւ Աստուած 3
իմ օրհնեսցէ զքեզ, եւ աճեցուսցէ զքեզ եւ բազմացուսցէ զքեզ, եւ եղիցիս 'ի ժողովս ազգաց․ եւ տացէ քեզ զօրհնութիւնն Աբրահամու հօր իմոյ, քեզ եւ զաւակի քում յետ քո․ ժառանգել 4
քեզ զերկիր պանդխտութեան քոյ՝ զոր ետ Աստուած Աբրահամու։ Եւ արձակեաց Իսահակ 5
զՅակոբ, եւ գնաց 'ի Միջագետս Ասորւոց առ Լաբան որդի Բաթուէլի Ասորւոյ, եղբայր Ռեբե-
6 կայ, մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ։ Եւ իբրեւ ետես Եսաւ եթէ օրհնեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ գնաց 'ի Միջագետս Ասորւոց առնուլ իւր անտի կին, եւ յօրհնելն զնա պատուիրեաց եւ ասէ, մի առնուցուս կին 'ի դստերաց տանս քանանացւոց․
7 եւ ունկնդիր եղեւ Յակոբ հօր եւ մօր իւրում,
8 եւ գնաց 'ի Միջագետս Ասորւոց։ Եւ ետես Եսաւ եթէ չար թուին դստերք քանանացւոցն առաջի
9 Իսահակայ հօր իւրոյ, գնաց Եսաւ առ Իսմայէլ, եւ առ զՄայելէթ դուստր Իսմայէլի որդւոյ Աբրահամու՝ զքոյր Նաբէութայ՝ 'ի վերայ այլոց կա-
10 նանց իւրոց՝ իւր կնութեան։ Եւ ել Յակոբ 'ի ջրհորոյ անտի երդման, եւ գնաց 'ի Խառան․ եւ
11 եհաս 'ի տեղի մի եւ ննջեաց անդ, քանզի արեւն 'ի մուտս էր․ եւ առ 'ի քարանց տեղւոյն եւ եդ ընդ սնարս իւր, եւ ննջեաց 'ի տեղւոջն յայնմ։
12 Եւ ետես տեսիլ․ եւ ահա սանդուղք հաստատեալ յերկրի՝ որոյ գլուխ իւր հասանէր յերկինս․ եւ հրեշտակք Աստուծոյ ելանէին եւ ի-
13 ջանէին ընդ նա․ եւ Տէր հաստատեալ կայր 'ի նմա։ Եւ ասէ․ Ես եմ տէր Աստուած Աբրահամու հօր քոյ, եւ Աստուած Իսահակայ․ մի երկնչիր․ զի զերկիրդ յորում դու ննջեսդ, քեզ տաց
14 զդա եւ զաւակի քում։ Եւ եղիցի զաւակ քո իբրեւ զաւազ երկրի, եւ ընդարձակեսցի 'ի ծովակողմն եւ ընդ արեւելս եւ ընդ հիւսիսի եւ ընդ հարաւ․ եւ օրհնեսցին 'ի քեզ ամենայն ազգք
15 երկրի եւ 'ի զաւակի քում։ Եւ ես աստանօր ընդ քեզ եմ պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո՝ յոր եւ գնասցես․ եւ դարձուցից զքեզ յերկիրս յայս․ զի ոչ թողից զքեզ մինչեւ արարից
16 զամենայն ինչ զոր խօսեցայ ընդ քեզ։ Եւ զարթեաւ Յակոբ 'ի քնոյ անտի իւրմէ եւ ասէ․ Տէր
17 է 'ի տեղւոջս յայսմիկ, եւ ես ոչ գիտէի։ Զարհուրեաւ եւ ասէ․ Ահեղ իմն է տեղիս այս․ եւ ոչ է աս եթէ ոչ տուն Աստուծոյ․ եւ այս է դուռն
18 երկնից։ Եւ յարեաւ Յակոբ ընդ առաւօտն, եւ առ զվէմն զոր եդ ընդ սնարս իւր, եւ կանգնեաց
19 զնա արձան․ եւ արկ իւղ 'ի գլուխ նորա․ եւ կոչեաց Յակոբ զանուն տեղւոյն այնորիկ տուն Աստուծոյ․ եւ յառաջ անուն էր քաղաքին այնորիկ
20 Ուղամմուս։ Եւ ուխտեաց Յակոբ ուխտ եւ ասէ․ Եթէ եղիցի տէր Աստուած ընդ իս, եւ պահեսցէ զիս 'ի ճանապարհիս յայսմիկ զոր ես երթամ, եւ տացէ ինձ հաց ուտել եւ հանդերձ
21 զգենուլ, եւ դարձուսցէ զիս ողջութեամբ 'ի տուն
22 հօր իմոյ, եւ եղիցի ինձ Տէր յԱստուած․ եւ վէմս զոր կանգնեցի արձան, եղիցի ինձ տուն Աստուծոյ․ եւ յամենայնէ զոր տացես ինձ՝ տաց քեզ տասանորդս։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

ԼԷ Եւ զոտս իւր ամբարձեալ Յակոբայ գնաց յեր- 1
կիրն արեւելից, առ Լաբան որդի Բաթուէլի Ա-
սորւոյ, եղբայր Ռեբեկայ՝ մօր Յակոբայ եւ Ե-
սաւայ։ Եւ հայեցաւ եւ ահա ջրհոր մի 'ի դաշտի 2
անդ. եւ էին անդ երեք հօտք խաշանց մակա-
ղեալք 'ի նմա, եւ 'ի ջրհորոյն յայնմանէ արբու-
ցանէին զխաշինսն. եւ վէմ մի մեծ կայր 'ի վերայ 3
բերանոյ ջրհորոյն. եւ անդր ժողովէին ամենայն
հօտք, եւ թաւալէին զվէմն 'ի բերանոյ ջրհորոյն,
եւ տային ջուր խաշանցն. եւ կափուցանէին զվէ-
մն 'ի բերան ջրհորոյն անդրէն 'ի տեղի իւր։ Եւ 4
ասէ ցնոսա Յակոբ. Եղբարք, ուստի՞ էք դուք։ Եւ 5
նոքա ասեն. 'Ի Խառանէ եմք։ Ասէ ցնոսա. Գի-
տէք դուք զԼաբան զորդի Նաքովրայ։ Եւ նոքա
ասեն. Գիտեմք։ Ասէ ցնոսա. Ո՞ղջ իցէ։ Եւ նո- 6
քա ասեն. Ողջ է։ Եւ ահա Ռաքէլ դուստր նո-
րա գայր ընդ խաշինսն։ Եւ ասէ Յակոբ. Դեռ 7
աւուր շատ կայ, չեւ եւս է ժամ խաշանցդ ժո-
ղովելոյ. արբուցէք խաշանցդ, եւ երթայք արա-
ծեցէք։ Եւ նոքա ասեն. Չէ հնար՝ թէ մինչ ոչ 8
ժողովեսցին ամենայն հովիւք, եւ թաւալեսցեն զվէ-
մդ 'ի բերանոյ ջրհորոյդ, եւ արբուցանիցեմք
խաշանցս։ Մինչդեռ նա ընդ նոսա խօսէր, ահա 9
Ռաքէլ դուստր Լաբանու գայր ընդ խաշինս հօր
իւրոյ. քանզի նա արածէր զխաշինս հօր իւրոյ։
Եւ եղեւ իբրեւ ետես Յակոբ զՌաքէլ դուստր 10
Լաբանու եղբօր մօր իւրոյ, եւ զխաշինս Լա-
բանու եղբօր մօր իւրոյ, եւ մատուցեալ Յա-
կոբ թաւալեցոյց զվէմն 'ի բերանոյ ջրհորոյն,
եւ արբոյց խաշանցն Լաբանու եղբօր մօր իւրոյ։
Եւ համբուրեաց Յակոբ զՌաքէլ, եւ ձայն ե- 11
բարձ եւ ելաց. եւ պատմեաց Յակոբ Ռաքելայ 12
եթէ եղբայր հօր նորա է, եւ որդի Ռեբեկայ. եւ
ընթացաւ պատմեաց հօր իւրում ըստ բանիցս
այսոցիկ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Լաբան զանուն 13
Յակոբայ որդւոյ քեռ իւրոյ, ընթացաւ ընդ առաջ
նորա, գիրկս արկ եւ համբուրեաց զնա. եւ տա-
րաւ զնա 'ի տուն իւր։ Եւ պատմեաց Լաբանու
զամենայն զբանս զայսոսիկ։ Եւ ասէ ցնա Լա- 14
բան. Յոսկերաց իմոց եւ 'ի մարմնոյ իմոց ես
դու. եւ էր ընդ նմա ամսօրեայ մի ժամանակ։

ԼԸ Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ. Զի եղբայր իմ ես 15
դու, ոչ ծառայեսցես ինձ ձրի. յայտ արա ինձ
զինչ իցեն վարձք քո։ Եւ Լաբանու էին երկու 16
դստերք. անուն երիցուն Լիա, եւ անուն կրտս-
սերոյն Ռաքէլ, եւ աչք Լիայ տկարագոյնք. բայց 17
Ռաքէլ բարի էր տեսլեամբ եւ գեղեցիկ երեսօք.
եւ սիրեաց Յակոբ զՌաքէլ. եւ ասէ. Ծառայեցից 18
քեզ եօթն ամ վասն Ռաքելայ դստեր քո կրտս-
սերոյ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան. Լաւ իցէ քեզ տալ 19
զնա, քան տալ զնա առն օտարի. բնակեա՛ դու
20 ընդ իս։ Եւ ծառայեաց Յակոբ վասն Ռաքելայ
ամս եօթն. եւ էին յաչս նորա իբրեւ աւուրք
21 սակաւք, քանզի սիրէր զնա. Եւ ասէ Յակոբ
ցԼաբան. Տուր ինձ զկին իմ, լցեալ են աւուրք,
22 զի մտից առ նա։ Եւ ժողովեաց Լաբան զամե-
23 նայն արս տեղւոյն, եւ արար հարսանիս. Եւ ե-
ղեւ երեկոյ, առեալ Լաբանու զԼիա դուստր իւր
24 տարաւ առ Յակոբ, եւ եմուտ առ նա Յակոբ։ Եւ
ետ Լաբան զԶելփա զաղախին իւր նաժիշտ դըս-
տեր իւրում Լիայ. եւ իբրեւ այգ եղեւ, եւ ա-
25 հա Լիա էր։ Եւ ասէ Յակոբ ցԼաբան. Զի՞նչ
գործեցեր զայս. ո՞չ վասն Ռաքելի ծառայեցի
26 քեզ. ընդէ՞ր խաբեցեր զիս։ Ասէ Լաբան. Չէ
օրէնք յաշխարհի մերում տալ նախ զկրտսերն
27 քան զերէց. արդ կատարեա եօթն եւս ամ ընդ
նորա, եւ տաց քեզ եւ զնա՝ փոխանակ վաստա-
կոյն զոր վաստակեսցես ինձ զեօթն ամ եւս այլ։
28 Արար այնպէս Յակոբ. եւ կատարեաց եօթն եւս
ամ ընդ նորա. եւ ետ նմա Լաբան զՌաքէլ դուստր
29 իւր կնութեան. եւ ետ Լաբան Ռաքելի դստեր
30 իւրում զԲալլա զաղախին իւր նաժիշտ։ Եւ ե-
մուտ առ Ռաքէլ, եւ սիրեաց զՌաքէլ քան ըզ-
Լիա. եւ ծառայեաց նմա այլ եւս եօթն ամ։

31 Իբրեւ ետես Տէր եթէ ատելի է Լիա, եբաց
32 զարգանդ նորա. բայց Ռաքէլ ամուլ էր։ Եւ
յղացաւ Լիա, եւ ծնաւ որդի Յակոբայ. եւ կո-
չեաց զանուն նորա Ռուբէն. ասէ. Զի ետես Տէր
33 զտառապանս իմ. արդ սիրեսցէ զիս այր իմ։ Յղ-
ացաւ դարձեալ Լիա եւ ծնաւ երկրորդ որդի
Յակոբայ եւ ասէ. Զի լուաւ Տէր եթէ ատեցեալ
եմ, եւ յաւել ինձ զսա։ Եւ կոչեաց զանուն նո-
34 րա Շմաւոն։ Եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ ա-
սէ. Արդ առ իս եղիցի այր իմ, զի ծնայ նմա ե-
րիս որդիս։ Վասն այնորիկ կոչեաց զանուն նո-
35 րա Ղեւի։ Եւ յղացաւ դարձեալ, ծնաւ որդի,
եւ ասէ. Զայս միւանգամ գոհացայց զՏեառնէ։
Եւ կոչեաց զանուն նորա Յուդա. եւ եկաց 'ի
ծննդոց։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Իբրեւ ետես Ռաքէլ եթէ ոչ ծնաւ որդի Յա-
կոբայ, նախանձեցաւ Ռաքէլ ընդ քեռն իւրում.
եւ ասէ ցՅակոբ. Տուր ինձ որդիս, ապա թէ ոչ՝
2 մեռանիմ։ Բարկացաւ Յակոբ Ռաքելայ եւ ասէ
ցնա. Միթէ փոխանակ Աստուծո՞յ իցեմ ես, որ
3 արգել զպտուղ որովայնի քո։ Եւ ասէ Ռաքէլ
ցՅակոբ. Ահաւասիկ աղախին իմ Բալլա, մուտ առ
նա, եւ ծնցի 'ի վերայ ծնգաց իմոց, եւ արարից
4 եւ ես որդիս 'ի նմանէ։ Եւ ետ նմա զԲալլա զա-
ղախին իւր կնութեան։ Եմուտ առ նա Յակոբ.
5 եւ յղացաւ Բալլա նաժիշտ Ռաքելայ, եւ ծնաւ

որդի Յակոբայ։ Եւ ասէ Ռաքէլ. Դատ արար 6
ինձ Աստուած, եւ լուաւ ձայնի իմում, եւ ետ
ինձ որդի։ Վասն այնորիկ կոչեաց զանուն նո-
րա Դան։ Եւ յղացաւ դարձեալ Բալլա նաժիշտն 7
Ռաքելայ, եւ ծնաւ որդի երկրորդ Յակոբայ. եւ 8
ասէ Ռաքէլ. Օգնեաց ինձ Աստուած, զի գուպա-
րեցայ ընդ քեռ իմում եւ յաղթեցի։ Եւ կոչեաց
զանուն նորա Նեփթաղիմ։ Իբրեւ ետես Լիա ե- 9
թէ եկաց 'ի ծննդենէ, առ զԶելփա զնաժիշտ իւր
եւ ետ Յակոբայ կնութեան։ Յղացաւ Զելփա 10
նաժիշտն Լիայ, եւ ծնաւ որդի Յակոբայ. եւ ա- 11
սէ Լիա. Ահա ի բախտ իմ։ Եւ անուանեաց զա-
նուն նորա Գադ։ Յղացաւ Զելփա նաժիշտն Լիայ, 12
եւ ծնաւ եւս որդի երկրորդ Յակոբայ. եւ ասէ 13
Լիա. Երանելի եմ ես, զի երանեսցեն զիս կա-
նայք։ Եւ կոչեաց զանուն նորա Ասեր, մեծու-
թիւն։ Գնաց Ռուբէն յաւուրս հնձոց ցորենոյ, 14
եգիտ խնձորս մանդրագորայ յանդի, եւ եբեր
առ Լիա մայր իւր. ասէ Ռաքէլ ցԼիա քոյր
իւր. Տուր ինձ 'ի մանդրագորայ որդւոյ քոյ։ Եւ 15
ասէ Լիա. Ո՞չ իցէ քեզ շատ՝ զի առեր զայրն իմ.
միթէ եւ զմանդրագորս որդւոյ իմոյ առնուցուս։
Եւ ասէ Ռաքէլ. Ոչ այդպէս է. ննջեսցէ ընդ
քեզ զայս գիշեր՝ փոխանակ մանդրագորայ որ-
դւոյ քոյ։ Եւ իբրեւ եմուտ Յակոբ յանդէ ընդ 16
երեկս, ել Լիա ընդ առաջ նորա եւ ասէ. Առ իս
մտցես այսօր. քանզի 'ի վարձու կալայ զքեզ՝ փո-
խանակ մանդրագորայ որդւոյ իմոյ։ Եւ ննջեաց
ընդ նմա զայն գիշեր, եւ լուաւ Աստուած Լիայ։
Յղացաւ եւ ծնաւ Յակոբայ որդի հինգերորդ. 17
եւ ասէ Լիա. Ետ ինձ Աստուած զվարձս իմ, փո- 18
խանակ զի ետու զաղախինն իմ առն իմում։ Եւ
կոչեաց զանուն նորա Իսաքար, որ է վարձ։ Եւ 19
յղացաւ միւսանգամ Լիա, եւ ծնաւ որդի վե-
ցերորդ Յակոբայ. եւ ասէ Լիա. Պարգեւեաց ինձ 20
Աստուած պարգեւ բարի. յայսմհետէ սիրեսցէ
զիս այր իմ, զի ծնայ նմա որդիս վեց։ Եւ կոչեաց
զանուն նորա Զաբուղոն։ Եւ յետ այնորիկ ծնաւ 21
դուստր, եւ կոչեաց զանուն նորա Դինա։ Եւ յի- 22
շեաց Աստուած զՌաքէլ. եւ լուաւ նմա Աս-
տուած, եւ եբաց զարգանդ նորա. եւ յղացաւ՝ 23
ծնաւ որդի Յակոբայ. եւ ասէ Ռաքէլ. Եհան յի-
նէն Աստուած զնախատինս իմ։ Եւ կոչեաց զա- 24
նուն նորա Յովսէփ. ասէ. Յաւելցէ ինձ Աստուած
որդի միւս եւս։ Եւ եղեւ իբրեւ ծնաւ Ռաքէլ 25
զՅովսէփ, ասէ Յակոբ ցԼաբան. Արձակեա զիս
զի երթայց 'ի տեղի իմ եւ յերկիր իմ. եւ տուր 26
զկանայս եւ զմանկունս իմ, վասն որոց ծառայե-
ցի քեզ, զի գնացից. զի դու ինքնին իսկ գիտես
զծառայութիւնն զոր ծառայեցի քեզ։ Ասէ ցնա 27
Լաբան. Եթէ գտի շնորհս առաջի քո, հմայեցի
զի օրհնեաց զիս Աստուած յամին քում։ Եւ ա- 28
սէ Լաբան. Յայտ արա զվարձս քո յինէն, եւ տաց։
Ասէ ցնա Յակոբ. Դու գիտես որչափ ինչ ծա- 29
ռայեցի քեզ, եւ որչափ խաշն էր քո առ իս. զա-
30 կաւիկ ինչ էր յառաջ քան զիս եւ աճեաց 'ի
բազմութիւն. եւ օրհնեաց զքեզ տէր Աստուած
յոտին իմում. եւ արդ ե՞րբ առնիցեմ ինձ
31 տուն։ Եւ ասէ ցնա Լաբան. Զի՞նչ տաց քեզ։
Եւ ասէ ցնա Յակոբ. Մի ինչ տար ինձ, բայց
զայս եթէ առնես արասցես ինձ։ Դարձեալ ա-
32 րածեցից զխաշինս քո եւ պահեցից, եւ անցցեն
այսօր ամենայն խաշինքդ առաջի քո, եւ զատ
'ի միմեանց զամենայն ոչխար զխայտախարիւ եւ
զգորշ, եւ զամենայն արօտական զհամակ յո-
գեաց։ Եւ ամենայն խայտախարիւն յոգեաց եւ
33 սպիտակն յայծեաց եղիցին վարձք. եւ երեւեսցի
արդարութիւն իմ 'ի վաղիւ. որ՝ թէ գան իմ վարձք
առաջի քո. ամենայն որ ոչ իցէ խայտ եւ սպի-
տակ յայծեաց, եւ գորշախայտ յոգեաց, 'ի գո-
34 ղօնս համարեսցի ինձ։ Եւ ասէ ցնա Լա-
35 բան. Եղիցի ըստ բանի քում։ Եւ զատոյց յաւուր
յայնմիկ զքաղս կապոյտս եւ զպիսակս, եւ զա-
մենայն այծս կապոյտս եւ զպիսակս, եւ զամե-
նայն սպիտակս 'ի նոցանէ եւ զամենայն համակս
36 յոգեաց։ Եւ ետ 'ի ձեռս որդւոցն իւրոց. եւ մեկ-
նեցոյց ճանապարհ երից աւուրց՝ ընդ մէջ նոցա
եւ ընդ մէջ Յակոբայ. եւ Յակոբ արածէր զխա-
37 շինսն Լաբանու զմնացեալսն։ Եւ առ Յակոբ գա-
ւազան՝ շէր դալար եւ ընգուզի եւ սօսւոյ, եւ
կեղեւեաց զնոսա Յակոբ, եւ եղեւ սպիտակ. եւ
երերծ զդալարն 'ի գաւազանացն անտի, եւ ե-
րեւէր 'ի գաւազանսն սպիտակն զոր քերծոյր՝
38 նկարէն։ Եւ դնէր զգաւազանսն զոր քերծոյր՝
յաւազանս ջրարբից ջրոյն. զի իբրեւ գայցեն
խաշինքն ըմպել ջուր՝ հանդէպ գաւազանացն
39 զգծիցեն՝ յորժամ գայցեն ըմպել ջուր։ Եւ ըղ-
ձեւին խաշինքն 'ի գաւազանսն, եւ ծնանէին խա-
շինքն գորշախայտս եւ սպիտակս եւ խայտախա-
40 րիւս. եւ զորոջն ուրոյն զատանէր Յակոբ, եւ
կացուցանէր յանդիման մաքեացն, եւ զխոյ կա-
պոյտ եւ զամենայն գորշախայտն յոգեաց. եւ
զատանէր իւր հօտս առանձինն, եւ ոչ խառնէր
41 զնոսա 'ի խաշինս Լաբանու։ Եւ լինէր յորժամ
զգծէին խաշինքն 'ի խառնման եւ յղենային, դնէր
Յակոբ զգաւազանսն յանդիման խաշանցն յա-
ւազանսն, առ 'ի զգծելոյ նոցա ըստ գաւազա-
42 նացն. եւ յորժամ ծնանէին խաշինքն՝ ոչ դնէր։
Եւ լինէր աննշանն Լաբանու, եւ նշանաւորն Յա-
43 կոբայ. եւ մեծացաւ այրն յոյժ յոյժ, եւ եղեւ
նորա ոչխար եւ արջառ յոյժ, ծառայք եւ ա-
ղախնայք, ուղտք եւ էշք։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Եւ լուաւ Յակոբ զբանս որդւոցն Լաբանու՝
զի ասէին, եթէ առ Յակոբ զամենայն ինչս հօր
մերոյ, եւ 'ի հօր մերոյ ընչից արար իւր զայն ա-

ամենայն փառս. եւ տեսանէր Յակոբ զերեսս Լաբանու, 2
եւ ահա ոչ էին ընդ նմա որպէս յերէկն եւ
յեռանդ։ Եւ ասէ տէր Աստուած ցՅակոբ. Դարձիր 3
յերկիր հօր քոյ եւ յազգ քո, եւ եղէց ընդ
քեզ։ Եւ յղեաց Յակոբ եւ կոչեաց զՌաքէլ եւ 4
զԼիա ՚ի դաշտ անդր՝ ուր խաշինքն էին, եւ ասէ 5
ցնոսա. Տեսանեմ ես զերեսս հօր ձերոյ, զի ոչ
են ընդ իս՝ որպէս յերէկն եւ յեռանդ. եւ Աստուած
հօր իմոյ էր ընդ իս։ Եւ դուք ինքնին 6
գիտէք՝ զի յամենայն զօրութենէ իմմէ ծառայեցի
հօր ձերում. եւ հայր ձեր ընդհարու ընդ իս, 7
եւ փոխեաց զվարձս իմ զտասն որոջս, եւ ոչ
ետ նմա Աստուած առնել ինձ չար։ Եթէ ասիցէ, 8
Նկարէնքդ եղիցին քո վարձք, ամենայն խաշինքս
նկարէնս ծնանին. եւ եթէ ասիցէ թէ սպիտակքդ
եղիցին քո վարձք, ամենայն խաշինքս
սպիտակս ծնանին. եւ եհան Աստուած զամենայն 9
խաշինս հօր ձերոյ եւ ետ ինձ։ Եւ լինէր յորժամ 10
զգծէին խաշինքն, տեսանէի աչօք իմովք
յերազի, եւ ահա քաղք եւ խոյք ելանէին ՚ի վերայ
մաքեաց եւ այծից, սպիտակք եւ խայտախարիւք
եւ գորշախայտք։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակ 11
Աստուծոյ ՚ի տեսլեան. Յակոբ. եւ ես ասեմ. Զի՞
է։ Եւ ասէ. Հայեաց աչօք քովք, եւ տես զքաղսն 12
եւ զխոյս որ ելանեն ՚ի մաքիսն եւ յայծս. զխորդ
սպիտակք եւ գորշախայտք եւ խայտախարիւք են.
քանզի տեսի որչափ ինչ առնէր ընդ քեզ Լաբան։
Ես եմ Աստուած որ երեւեցայ քեզ ՚ի տեղւոջն 13
Աստուծոյ, ուր օծեր ինձ զարձանն, եւ եդիր
ուխտս. եւ արդ արի ել յերկրէս յայսմանէ, եւ
երթ յերկիր ծննդեան քոյ, եւ եղէց ընդ քեզ։
Պատասխանի ետուն Ռաքէլ եւ Լիա եւ ասեն 14
ցնա. Միթէ գո՞յ եւս մեր այսուհետեւ բաժին եւ
ժառանգութիւն ՚ի տան հօր մերոյ. ո՞չ աղախինք 15
իբրեւ զօտարս համարեալ եմք նմա. զի վաճառեաց
զմեզ եւ եկեր ուտելով զարծաթ մեր.
ամենայն մեծութիւն եւ փառք զոր եհան Աստուած 16
՚ի հօրէ մերմէ, մեզ եղիցի եւ որդւոց մերոց.
արդ զոր ինչ ասաց քեզ Աստուած՝ արա։

Ի Յարեաւ Յակոբ՝ առ զկանայս իւր եւ զմանկունս 17
իւր, եւ եհան զնոսա յուղտս. եւ խաղացոյց 18
զամենայն ինչս իւր եւ զամենայն աստացուածս
իւր զոր արար ՚ի Միջագետս Ասորւոց,
երթալ առ Իսահակ հայր իւր յերկիրն քանանացւոց։
Եւ Լաբան երթեալ էր ՚ի կտուրս խաշանց 19
իւրոց. եւ գողացաւ Ռաքէլ զկուռս հօր իւրոյ՝
եւ գողացաւ Յակոբ զմիտս Լաբանու աներոյ իւրոյ՝ 20
չպատմել նմա թէ գնայցէ. եւ գնաց ինքն 21
եւ ամենայն որ ինչ իւր էր. եւ յարուցեալ անց
ընդ գետ եւ գնաց ՚ի լեառն Գաղաադու։ Ազդ 22
եղեւ Լաբանու ասորւոյ յաւուրն երրորդի, եթէ
գնաց Յակոբ. եւ առեալ զեղբարս իւր ընդ իւր, 23
պնդեցաւ զհետ նորա ճանապարհ զեւթն աւուր,
եւ եհաս նմա ՚ի լերինն Գաղաադու։ Եւ եկն Աստուած 24
առ Լաբան ասորի ՚ի տեսլեան գիշերոյ եւ
ասէ ցնա. Զգոյշ լեր անձին քում, գուցէ խօսիցիս
ընդ Յակոբայ անզգամութեամբ։ Եւ եհաս
25 Լաբան Յակոբայ։ Եւ Յակոբ եհար զխորան իւր
՚ի լերինն. եւ Լաբան կացոյց զեղբարս իւր ՚ի լերինն
26 Գաղաադու։ Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ. Ընդէ՞ր
արարեր զայդ. ընդէ՞ր գողտագնաց եղեր
յինէն, եւ գողացար զիս, եւ վարեցեր զդստերս
27 իմ իբրեւ զգերեալս սրոյ. եւ եթէ ազդ արարեալ
էր ինձ, առաքէի զքեզ ուրախութեամբ եւ
28 արուեստականօք թմբկաց եւ քնարաց. եւ չէ՛
արդեւք արժանի համբուրել զորդեակս իմ եւ
զդստերս իմ. եւ արդ անմտութեամբ արարեր։
29 Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ չար, բայց Աստուած
հօր քոյ երէկ ասաց ցիս, ասէ. Զգոյշ լեր
դու գուցէ խօսիցիս ընդ Յակոբայ անզգամութեամբ։
30 Եւ արդ գնացեալ երթաս, զի ցանկանալով ցանկացեալ
ես երթալ ՚ի տուն հօր քոյ. եւ ընդէ՞ր
31 գողացար զաստուածս իմ։ Պատասխանի ետ
Յակոբ եւ ասէ ցԼաբան. Քանզի երկեայ. ասացի
թէ գուցէ հանիցես զդստերս քո յինէն, եւ զամենայն
32 ինչ զիմ։ Եւ ասէ Յակոբ. Առ որում
գտցես զաստուածս քո, մի կեցցէ առաջի եղբարցս
մերոց. եւ արդ ծանիր ինչ ՚ի քոյ ընչից
առ իս, եւ առցես։ Եւ ոչ ծանեաւ առ նմա եւ
ոչ ինչ. եւ ոչ գիտէր Յակոբ՝ թէ Ռաքէլայ կնոջ
33 իւրոյ գողացեալ էր զնոսա։ Եւ մտեալ Լաբան
յուզէր ՚ի տան Յակոբայ, եւ ՚ի տան Լիայ,
եւ ՚ի տան երկոցուն հարճիցն, եւ ոչ գտանէր.
եւ ելեալ ՚ի տանէ անտի Լիայ՝ եմուտ ՚ի տուն
34 Ռաքէլի։ Իսկ Ռաքէլի առեալ զկուռսն եդ ընդ
ուղտու պատաւու, եւ նստաւ ՚ի վերայ նոցա.
եւ յուզեաց Լաբան զամենայն տաղաւարն եւ ոչ
35 եգիտ. եւ նա ասէ ցհայր իւր. Մի ինչ ծանր
թուեսցի քեզ, տէր. ոչ կարեմ յոտն յառնել առաջի
քո. քանզի ՚ի կանանց օրէնս եմ։ Եւ յուզեաց
Լաբան զամենայն զտունն եւ ոչ եգիտ զկուռսն։
36 Բարկացաւ Յակոբ եւ կռուէր ընդ Լաբանու.
պատասխանի ետ Յակոբ եւ ասէ ցԼաբան.
Զի՞նչ վնաս է իմ, կամ զի՞նչ յանցանք են
37 իմ, զի պնդեցար զհետ իմ, եւ յուզեցեր զամենայն
զինչս իմ. զի՞նչ գտեր յամենայն ընչից քոց
՚ի տան իմում. դիր առաջի եղբարցս իմոց եւ եղբարց
քոց, եւ յանդիմանեսցեն ՚ի մէջ մեր երկոցունց։
38 Այս քսան ամ է զի էի ընդ քեզ. ոչ
խաշինք քո եւ այծիք՝ ոչ ստերջացան, եւ զխոյս
39 մաքեաց քոց ոչ կերայ. զգազանաբեկն ոչ բերի
առ քեզ, այլ ես յանձնէ տուժէի, զգողօնի
40 տուընջեան եւ զգողօնի գիշերոյ. զցերեկ այրեալ
լինէի ՚ի տօթոյ, եւ զցայգ ՚ի ցրտոյ. հալեալ
41 էր քուն յաչաց իմոց։ Այս քսան ամ է
՚ի տան քում էի. չորեքտասան ամ փոխանակ
դստերաց քոց վաստակեցի, եւ զվեց ամ ՚ի խաշինս
քո. եւ խաբեցեր զիս ՚ի վարձս տասն որ-

ծայս։ Եթէ ոչ Աստուած հօր իմոյ Աստուած 42
Աբրահամու՝ և երկիւղն Իսահակայ էր ընդ իս,
այժմ թերևս ունայն ձեռօք արձակէիր զիս։ Այլ
զտառապանս իմ և զվաստակս ձեռաց իմոց ետես
Աստուած, և յանդիմանեաց զքեզ երէկ։
Պատասխանի ետ Լաբան և ասէ ցՅակոբ· Դստերքդ՝ 43
դստերք իմ են, և ուստերքդ՝ ուստերք իմ
են, և խաշինքդ՝ խաշինք իմ են· և ամենայն ինչ
զոր դու տեսանես՝ իմ է և դստերաց իմոց· և
արդ զինչ արարից դոցա այսօր, կամ որդւոց դոցա
զոր ես ծնայ։ Բայց արդ եկ ուխտ դիցուք ես 44
և դու, և եղիցի 'ի վկայութիւն ընդ իս և ընդ
քեզ։ Եւ ասէ ցնա· Ահա ոչ ոք է 'ի միջի մերում,
բայց Աստուած վկայ ընդ իս և ընդ քեզ։ Եւ առեալ 45
Յակոբայ վէմ՝ կանգնեաց արձան· և ասէ 46
ցեղբարսն իւր· Ժողովեցէք քարինս։ Եւ ժողովեցին
քարինս և արարին բլուր· և կերան և
արբին անդ 'ի վերայ բլրոյն։ Եւ կոչեաց զնա Լաբան 47
Կարկառ վկայութեան· և Յակոբ կոչեաց
զնա Կարկառ վկայ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան· Բլուրս 48
այս վկայ է ընդ իս և ընդ քեզ այսօր։ Եւ կոչեաց
զնա Լաբան բլուր վկայութեան, և Յակոբ
կոչեաց զնա բլուր վկայ։ Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ·
Ահա բլուրս այս և արձանս այս՝ զոր կանգնեցի
ընդ իս և ընդ քեզ, վկայ է բլուրս այս,
վկայ է արձանս այս։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ անունն
բլրոյն Վկայութիւն։ Եւ տեսիլն զորմէ ասաց՝ 49
Թէ տեսցէ Աստուած ընդ իս և ընդ քեզ·
զի մեկնեսցուք ընկեր յընկերէ· եթէ վշտացուսցես 50
զդստերս իմ, եթէ առնուցես կանայս առ դստերօք
իմովք· զգոյշ լեր՝ զի ոչ ոք է ընդ մեզ որ տեսանէ·
Աստուած լիցի վկայ ընդ իս և ընդ քեզ։ Եւ 51
ասէ Լաբան ցՅակոբ· Ահա կարկառս այս և ահա
արձանս, զոր հաստատեցաք, ընդ իս և ընդ
քեզ եղիցի վկայ կարկառս, և վկայ արձանս· 52
զի ոչ ես անցից ըստ կարկառս, և մի դու անցանիցես
ըստ բլուրս և ըստ արձանս ըստ այս՝
չարութեամբ· Աստուած Աբրահամու և Աստուած 53
Նաքովրայ եղիցի դատաւոր 'ի միջի մերում,
Աստուած հարցն նոցա։ Եւ երդուաւ Յակոբ 54
յերկիւղ հօր իւրոյ Իսահակայ· և եզեն Յակոբ
զենլիս 'ի լերինն, և կոչեաց զեղբարս իւր
ուտել հաց· կերան և արբին, և ագան 'ի լերինն
անդ։ Եւ յարուցեալ Լաբան 'ի վաղիւ անդր համբուրեաց 55
զորդիս իւր և զդստերս իւր և օրհնեաց
զնոսա, և գնաց՝ դարձ արարեալ Լաբանայ
'ի տեղի իւր։

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

Եւ Յակոբ գնաց զճանապարհ իւր։ 1
ԻԱ Եւ հայեցեալ ետես զբանակ Աստուծոյ բանակեալ· և ընդ առաջ եղեն նմա հրեշտակք Աստուծոյ· և ասէ Յակոբ իբրև ետես զնոսա· 2
Այս բանակ Աստուծոյ է։ Եւ կոչեաց զանուն
3 տեղւոյն այնորիկ Բանակք։ Եւ առաքեաց Յակոբ
հրեշտակս յառաջ քան զինքն առ Եսաւ եղբայր
իւր յերկիրն 'ի Սէիր, յաշխարհն Եդովմայ,
4 պատուէր ետ նոցա և ասէ· Այսպէս ասասջիք
տեառն իմում Եսաւայ, Թէ այսպէս ասէ ծառայ
քո Յակոբ· ընդ Լաբանայ կեցի և յամեցի
5 մինչև ցայժմ· և եղեն իմ արջառ և ոչխար և
էշք, ծառայք և աղախնայք· և առաքեցի պատմել
տեառն իմում Եսաւայ՝ զի գտցէ ծառայ քո
6 շնորհս առաջի քո։ Եւ դարձան հրեշտակքն
առ Յակոբ՝ ասեն· Չոգաք առ Եսաւ եղբայր քո·
և գայ ընդ առաջ քո, և չորեք հարիւր այր ընդ
7 նմա։ Զահի հարաւ Յակոբ, և տարակուսեալ
էր· և զատոյց զժողովուրդն որ ընդ նմա էր՝ և
զարջառ և զոչխար և զուղտս՝ յերկուս բանակս·
8 և ասէ Յակոբ· Եթէ եկեսցէ Եսաւ յառաջին
բանակն և հարցէ զնա, ապրեսցի երկրորդ
9 բանակն։ Եւ ասէ Յակոբ· Աստուած հօր
իմոյ Աբրահամու և Աստուած հօր իմոյ Իսահակայ,
Տէր, որ ասացեր ցիս Թէ երթ յերկիր
10 ծննդեան քո և բարի արարից քեզ· չեմ բաւական
ամենայն արդարութեանն և ճշմարտութեանն
զոր արարեր ընդ ծառայի քում· զի
ցուպ 'ի ձեռին անցի ընդ այս Յորդանան, և արդ
11 ահաւասիկ եղէ յերկուս բանակս։ Եւ ապրեցո զիս
'ի ձեռաց եղբօր իմոյ Եսաւայ· զի զահի հարեալ
եմ ես 'ի նմանէ, գուցէ եկեալ հարկանիցէ զիս
12 մայր առ մանկամբ· և դու ասացեր՝ Թէ բարի
արարից քեզ, և եդից զզաւակ քո իբրև զաւազ
13 ծովու որ ոչ Թուեսցի 'ի բազմութենէ։ Եւ
ննջեաց անդ զայն գիշեր։ Եւ առ յորոց ածէրն
ձեռամբ իւրով պատարագս, և առաքեաց Եսաւայ
14 եղբօր իւրում, այծս երկերիւր, քաղս
15 քսան, մաքիս երկերիւր, խոյս քսան, ուղտս
ծնաւորս կթանս հանդերձ՝ երեսուն, կովս քառասուն
և ցուլս տասն, էշս քսան և մտրուկս
16 տասն։ Եւ ետ 'ի ձեռս ծառայից իւրոց հօտս
հօտս առանձինն· և ասէ ցծառայսն իւր· Երթայք
դուք յառաջ քան զիս, և բացագոյնս 'ի
17 միմեանց առնիցէք հօտս 'ի հօտից։ Պատուիրեաց
առաջնոյն և ասէ· Եթէ պատահիցէ քեզ Եսաւ
եղբայր իմ, և հարցանիցէ Թէ ո՞յր ես և յո՞ երթաս
18 և ո՞յր է այդ որ առաջի քո երթայ, ասասցես,
Թէ ծառայի քոյ Յակոբայ պատարագք են,
զոր առաքեաց տեառն իւրում Եսաւայ· և ինքն
19 զկնի մեր գայ։ Պատուիրեաց առաջնումն և
երկրորդին և երրորդին, և ամենեցուն որ երթային
յառաջ զհետ խաշանցն՝ ասէր· Ըստ բանիս
այսմիկ խօսեսջիք ընդ Եսաւայ, յորժամ գըտանիցէք
20 զնա, և՝ ասասջիք· Ահա ծառայ քո
Յակոբ գայ զհետ մեր։ Քանզի ասաց՝ Թէ ցածուցից
զերեսս նորա պատարագօքդ որ երթան
առաջի· և ապա տեսից զերեսս նորա, Թերևս

առցէ մեծարանս երեսաց իմոց: Եւ երթային 21
յառաջագոյն ընծայքն քան զնա. եւ ինքն ննջեաց
զայն գիշեր անդէն 'ի բանակին: Եւ յարուցեալ 22
'ի նմին գիշերի՝ առ զերկուս կանայսն եւ
զերկուս աղախնայսն եւ զմետասան որդիս իւր,
եւ անց ընդ հունն Յաբովկայ եւ առ անցոյց զնոսա 23
ընդ ձորն, եւ զամենայն ինչ որ իւր էր: Եւ մնաց 24
Յակոբ միայն. եւ մարտնչէր այր մի ընդ նմա
մինչեւ ցառաւօտ. եւ իբրեւ ետես թէ ոչ յաղթէ 25
նմա, բուռն եհար զանօրլաջլէ զազդերն նորա,
եւ ընդարմացոյց զանօրլաջլին զազդերն Յակոբայ 'ի
կռուելն իւրում ընդ նմա: Եւ ասէ ցնա. Արձակեա 26
զիս՝ քանզի այգ եղեւ: Եւ նա ասէ. Ոչ արձակեցից
զքեզ՝ եթէ ոչ օրհնեսցես զիս: Եւ նա 27
ասէ ցսա. Զինչ անուն է քո: Եւ սա ասէ ցնա.
Յակոբ: Եւ ասէ ցսա. Յայսմ հետէ ոչ կոչեսցին 28
զանուն քո Յակոբ, այլ Իսրայէլ եղիցի անուն
քո. զի ժուժկալեցեր ընդ Աստուծոյ, եւ ընդ
մարդկան զօրաւոր լիջիր: Եհարց Յակոբ եւ ասէ. 29
Պատմեա ինձ զանուն քո: Եւ ասէ. Զի՞ հարցանես
զանուանէ իմմէ: Եւ օրհնեաց զնա անդ:
Եւ կոչեաց Յակոբ զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ Տեսիլ 30
Աստուծոյ. զի տեսի զԱստուած դէմ յանդիման,
եւ ապրեցաւ անձն իմ: Եւ ծագեաց նմա 31
արեւ իբրեւ անց տեսիլն Աստուծոյ. եւ նա
կաղայր երթայր 'ի զբաղէ անտի: Վասն այնորիկ 32
ոչ ուտեն որդիքն Իսրայէլի զանօրլաջլին՝ զոր ընդարմացոյց,
որ է 'ի վերայ տափատակի զսատին,
մինչեւ ցայսօր. զի բուռն եհար զտափատակէ զսատին
Յակոբայ, եւ ընդարմացոյց զանօրլաջլին
նորա:

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Զաչս իւր 'ի վեր եբարձ Յակոբ եւ ետես, եւ 1
ահա Եսաւ եղբայր իւր գայր, եւ ընդ նմա արք
չորեք հարիւր: Եւ բաշխեաց Յակոբ զմանկունսն
'ի Լիա եւ 'ի Ռաքէլ, եւ յերկուս աղախնայսն: Եւ 2
արար զերկուս աղախնայսն եւ զորդիս նոցա առաջի,
եւ զԼիա եւ զորդիս նորա զկնի, եւ զՌաքէլ
եւ զՅովսէփ հուսկ յետոյ: Եւ ինքն անց 3
յառաջ քան զնոսա, եւ երկիր եպագ եօթն անգամ
'ի վերայ երկրի՝ մինչեւ մերձեցաւ առ եղբայրն
իւր: Եւ ընթացաւ Եսաւ ընդ առաջ նորա. 4
գիրկս արկ նմա եւ համբուրեաց, եւ անկաւ
'ի վերայ պարանոցի նորա եւ համբուրեաց
զնա. եւ լացին երկոքեան: Եւ հայեցեալ 'ի վեր 5
ետես զկանայսն եւ զմանկունս, եւ ասէ. Դոքա
զի՞նչ են քո: Եւ նա ասէ. Մանկունք իմ են, որովք
ողորմեցաւ Աստուած ծառայի քում: Եւ 6
մատեան աղախնայքն եւ որդիք նոցա, եւ երկիր
եպագին նմա. եւ մատեաւ Լիա եւ որդիք իւր՝ եւ 7
երկիր եպագին նմա. յետոյ մատեաւ Յովսէփ եւ
Ռաքէլ, եւ երկիր եպագին նմա: Եւ ասէ. Զի՞նչ 8
էր այն ամենայն չու՝ որ ինձ դիպեցաւ: Եւ նա
ասէ. Զի գտցէ շնորհս ծառայ քո առաջի քո:
9 Եւ ասէ Եսաւ. Կայ եւ իմ շատ, եղբայր, քեզ
10 լիցի քոյդ: Եւ ասէ Յակոբ. Մի այդպէս. եթէ
գտի շնորհս առաջի քո, ընկալ զընծայսն 'ի ձեռաց
իմոց. քանզի այնպէս տեսի զերեսս քո՝ որպէս
ոք տեսանիցէ զերեսս Աստուծոյ. եւ հաճոյ
11 թուեցայ քեզ, եւ առ զօրհնութիւնս իմ զոր
մատուցի քեզ. զի ողորմեցաւ ինձ Աստուած,
եւ է իմ ամենայն ինչ: Եւ բռնադատեաց զնա,
12 եւ առ. եւ ասէ. Չուեսցուք գնասցուք եւ երթիցուք
13 զուգորդն: Եւ ասէ ցնա. Տէր իմ ինքնին
գիտէ, զի մանկունքս մատաղ են, եւ ոչխարք
եւ արջառոյ ծնունդ արձակեալ է. եւ եթէ
մի օր տագնապեմ զդոսա, մեռանին ամենայն
14 խաշինքդ: Այլ յառաջեսցէ տէր իմ քան զծառայ
իւր, եւ ես ըստ կարի եւ ըստ պարապոյ
ճանապարհիդ առաջի իմ, եւ ըստ կազդուրել
մանկանց իմոց խաղացից, մինչեւ եկից առ տէր
15 իմ 'ի Սէիր: Եւ ասէ Եսաւ. Թողից առ քեզ
'ի ժողովրդենէ աստի՝ որ ընդ իս են: Եւ նա ասէ.
Ընդէր էլէ ինձ այդ. շատ է զի գտի շնորհս
16 առաջի քո, տէր: Եւ դարձաւ յաւուր յայնմիկ
17 Եսաւ ընդ ճանապարհ իւր 'ի Սէիր: Եւ Յակոբ
չուեաց 'ի խորանս եւ արար իւր անդ տունս, եւ
խաշանց իւրոց արար դադարս. վասն այնորիկ
կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Տաղաւարս:

18 Եւ եկն Յակոբ 'ի Սաղէմ քաղաք Սիկիմացւոց, ԽԸ
որ է յերկրին Քանանացւոց, իբրեւ եկն 'ի Միջագետաց
Ասորւոց, եւ բնակեցաւ յանդիման քա-
19 ղաքին: Եւ ստացաւ զվիճակ անդին ուր եհար
զխորան իւր՝ յԵմովրայ հօրէ Սիւքեմայ հարիւր
20 ոչխարի: Եւ շինեաց անդ սեղան, եւ կոչեաց
զԱստուած Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Եւ ել Դինա դուստր Լիայ՝ զոր ծնաւ Յակո- ԽԹ
2 բայ, 'ի գնին դստերաց աշխարհին. եւ ետես զնա
Սիւքէմ որդի Եմովրայ քաւեցի, որ իշխանն էր
երկրին. եւ առ զնա, եւ ննջեաց ընդ նմա, եւ
3 տառապեցոյց զնա. եւ ուշ եդեալ Դինայի դստերն
Յակոբայ՝ սիրեաց զկոյսն, եւ խօսեցաւ
4 ըստ մտաց կուսին: Եւ խօսեցաւ Սիւքէմ ընդ
Եմովրայ հօր իւրոյ եւ ասէ. Առ դու ինձ զաղջիկս
5 զայս կնութեան: Եւ լուաւ Յակոբ եթէ
պղծեաց որդի Եմովրայ զԴինա զդուստր նորա.
եւ որդիք նորա էին 'ի խաշինս 'ի դաշտի. լուռ
6 եղեւ Յակոբ մինչեւ եկին նոքա: Եւ ել Եմովր
7 հայր Սիւքեմայ առ Յակոբ խօսել ընդ նմա. եկին
եւ որդիքն Յակոբայ 'ի դաշտէ. իբրեւ լուան՝ տրտմեցան
արքն, եւ տրտմութիւն էր նոցա յոյժ.
զի խայտառակութիւն արար յԻսրայէլի, մտա-

նելով առ դուստրն Յակոբայ. եւ ոչ այնպէս վճարիցի:
Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա Եմովր եւ ասէ. 8
Սիւքեմ որդի իմ սիրեաց ոգւովք չափ զդուստրն
ձեր. արդ տուք զդա նմա կնութեան, եւ արարէք
ընդ մեզ խնամութիւն. զդստերս ձեր տուք 9
մեզ, եւ զդստերս մեր առէք որդւոց ձերոց. եւ բնակեցէք
՚ի միջի մերում. եւ երկիրդ առաջի ընդարձակ
է առաջի ձեր, եւ բնակեցէք եւ շահեցարուք 10
՚ի դմա, եւ ստացարուք ստացուածս ՚ի դմա: Եւ 11
ասէ Սիւքեմ ցհայր նորա եւ ցեղբարս նորա.
Գտից շնորհս առաջի ձեր. եւ զոր ինչ ասիցէք՝
տացուք. յաճախեցէք յոյժ զվարձանս եւ զօժիտս, 12
եւ տաց՝ որչափ եւ ասիցէք. եւ տուք ինձ
զաղջիկդ զայդ կնութեան: Պատասխանի ետուն 13
որդիքն Յակոբայ՝ Սիւքեմայ եւ Եմովրայ հօր նորա
նենգութեամբ, եւ խօսեցան ընդ նոսա. վասն զի
պղծեցին զԴինա զքոյր նոցա. եւ ասեն Շմաւոն
եւ Ղեւի եղբարքն Դինայ՝ որդիքն Լիայ. Ոչ կարեմք 14
առնել զայդ բան, տալ զքոյրն մեր առն
անթլփատի. քանզի նախատինք են մեզ. բայց 15
այսու նմանեսցուք ձեզ, եւ բնակեսցուք ՚ի միջի
ձերում, եթէ լինիցիք իբրեւ զմեզ եւ դուք՝ ՚ի
թլփատել ձեզ զամենայն արու. եւ տացուք 16
զդստերս մեր ձեզ, եւ ՚ի դստերաց ձերոց առցուք
մեզ կանայս. եւ բնակեսցուք առ ձեզ, եւ 17
եղիցուք իբրեւ ազգ մի. ապա թէ ոչ լուիցէք մեզ՝
թլփատել, առեալ զդստերս մեր ՚ի բաց գնասցուք:
Եւ հաճոյ թուեցան բանքն առաջի Եմովրայ, 18
եւ առաջի Սիւքեմայ որդւոյ Եմովրայ. Եւ 19
ոչ յամեաց պատանին առնել զբանն. զի յոյժ
հաճեալ էր ՚ի դստեր Յակոբայ. եւ նա էր
պատուականագոյն քան զամենեսեան՝ որ ՚ի տան
հօր նորա էին: Եւ եկին Եմովր եւ Սիւքեմ որդի 20
նորա ՚ի դուռն քաղաքին իւրեանց, եւ խօսեցան
ընդ արս քաղաքին իւրեանց եւ ասեն. Արքն 21
այն խաղաղութեամբ են ընդ մեզ. արդ բնակեսցեն
յերկրի եւ շահեսցին ՚ի սմա. զի երկիրս
ընդարձակ է առաջի նոցա, զդստերս նոցա առցուք
մեզ կանայս, եւ զդստերս մեր տացուք նոցա:
Բայց միայն այսու նմանեսցին մեզ արքն՝ 22
բնակել ընդ մեզ լինել ազգ մի, ՚ի թլփատել մեզ
զամենայն արու, որպէս նոքայն թլփատեալ են.
եւ խաշն նոցա եւ անասուն նոցա եւ չորքոտանի 23
նոցա ոչ ապաքէն մեր լինիցի. բայց այնու եւեթ
նմանեսցուք նոցա, եւ բնակեսցեն ՚ի միջի մերում:
Եւ լուան Եմովրայ եւ Սիւքեմայ որդւոյ 24
նորա ամենեքին որ ելանէին ընդ դուռն քաղաքին
իւրեանց. եւ թլփատեցին զմարմին անթլփատութեան
իւրեանց ամենայն արու, ամենեքին
որ ելանէին ընդ դուռն քաղաքի նորա: Եւ 25
եղեւ յաւուրն երրորդի մինչ դեռ էին նոքա ՚ի
ցաւսն, առին երկու որդիքն Յակոբայ, Շմաւոն
եւ Ղեւի եղբարքն Դինայ՝ իւրաքանչիւր զսուր իւր.
եւ մտին ՚ի քաղաքն կողմնութեամբ, եւ կոտորեցին
26 զամենայն արու. եւ զԵմովր եւ զՍիւքեմ
զորդի նորա սպանին ՚ի սուր սուսերի, եւ առին
27 զԴինա ՚ի տանէ Սիւքեմայ՝ եւ ելին: Եւ որդիքն
Յակոբայ մտին ՚ի վերայ վիրաւորացն, եւ առին
աւար զքաղաքն, յորում պղծեցին զԴինա զքոյրն
28 նոցա. զարջառ եւ զոչխար եւ զէշս նոցա՝ որ էին
29 ՚ի քաղաքին, եւ որ ինչ ՚ի դաշտի էր՝ առին. եւ
զամենայն մարդագակերս նոցա, եւ զամենայն զկահ
եւ զկարասի նոցա. եւ զկանայս նոցա գերեցին.
եւ յափշտակեցին որ ինչ էր ՚ի քաղաքին եւ որ
30 ինչ ՚ի տունս: Եւ ասէ Յակոբ ցՇմաւոն եւ ցՂեւի.
Ատելի արարէք զիս, երեւել անզգամ ամենայն
բնակչաց երկրիս ՚ի մէջ քանանացւոց եւ փերեզացւոց.
եւ ես սակաւաւոր եմ թուով. արդ է
թէ ժողովեսցին ՚ի վերայ իմ եւ հարկանիցեն զիս,
սատակելով սատակեցայց ես եւ տուն իմ:
31 Եւ ասեն. Ոչ զիարդ. զի իբրեւ զբոզ քարշեցին
զքոյրն մեր:

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

1 Եւ ասէ Աստուած ցՅակոբ. Արի ել ՚ի տեղին ԽԴ
՚ի Բեթէլ, եւ անդ բնակեսցես. եւ արասցես
անդ սեղան Աստուծոյ որ երեւեցաւն քեզ ՚ի
2 փախչելն քո յերեսաց Եսաւայ եղբօր քո: Եւ
ասէ Յակոբ ցընտանիս իւր եւ ցամենեսին որ ընդ
նմա էին. Ի բաց արարէք զաստուածս օտարս
որ ընդ ձեզ են ՚ի միջոյ ձերմէ, եւ սրբեցարուք.
3 եւ փոխեցէք զպատմուճանս ձեր. եւ յարուցեալ
ելցուք ՚ի Բեթէլ, եւ արասցուք անդ սեղան
Աստուծոյ, որ լուաւ ինձ յաւուր նեղութեան,
որ էր ընդ իս եւ ապրեցոյց զիս ՚ի ճանապարհին՝
4 զոր գնացի: Եւ ետուն ցՅակոբ զաստուածսն
օտարս որ էին ՚ի ձեռս նոցա, եւ
զգինդս որ յականջս իւրեանց. եւ ծածկեաց զնոսա
Յակոբ ՚ի ներքոյ բեւեկնոյն ՚ի Սիկիմ, եւ կորոյս
5 զնոսա մինչեւ ցայսօր ժամանակի: Եւ չուեաց
Իսրայէլ ՚ի Սիկիմայ. եւ եղեւ ահ Աստուծոյ
՚ի վերայ քաղաքացն որ շուրջ զնովաւ, եւ ոչ
6 ելին զհետ որդւոցն Իսրայէլի: Եւ եկն Յակոբ
՚ի Լուզա՝ որ է յերկրին քանանացւոց, այն ինքն
է Բեթէլ, ինքն եւ ամենայն ժողովուրդն որ ընդ
7 նմա. եւ շինեաց անդ սեղան. եւ կոչեաց զանուն
տեղւոյն Բեթէլ. զի անդ երեւեցաւ նմա Աստուած
՚ի փախչել նորա յերեսաց Եսաւայ եղբօր
իւրոյ:

8 Եւ մեռաւ Դեբովրա դայեակն Ռեբեկայ, եւ ԽԵ
թաղեցաւ ՚ի ներքոյ Բեթէլայ ընդ կաղնեաւն. եւ
9 կոչեաց զանուն նորա Կաղնի սգոյ: Եւ երեւեցաւ
Աստուած Յակոբայ՝ մինչդեռ անդ էր ՚ի
Լուզ. յորժամ եկն ՚ի Միջագետաց Ասորւոց. եւ
10 օրհնեաց զնա Աստուած, եւ ասէ ցնա Աստուած.
Անուն քո Յակոբ՝ ոչ եւս կոչեսցի Յակոբ, այլ

Իսրայէլ եղիցի անուն քո։ Եւ կոչեաց զանուն
նորա Իսրայէլ, եւ ասէ ցնա Աստուած. Ես եմ 11
Աստուած քո բաւական. աճեցի՛ր եւ բազմա-
ցի՛ր. ազգք եւ ժողովք ազգաց եղիցին ՚ի քէն, եւ
թագաւորք յերանաց քոց ելցեն. եւ զերկիրդ 12
զոր ետու Աբրահամու եւ Իսահակայ՝ քեզ տաց
զդա, քեզ եղիցի, եւ զաւակի քում յետ քո տաց
զերկիրդ զայդ։ Եւ վերացաւ ՚ի նմանէ Աստուած 13
՚ի տեղւոջէն ուր խօսեցաւ ընդ նմա։ Եւ կանգ- 14
նեաց Յակոբ արձան ՚ի տեղւոջն ուր խօսեցաւ
ընդ նմա, արձան քարեղէն, եւ նուիրեաց ՚ի նմա
նուէրս, եւ արկ ՚ի վերայ նորա իւղ. եւ կոչեաց 15
զանուն տեղւոյն ուր խօսեցաւ ընդ նմա Աս-
տուած՝ Բեթէլ։

ԽԶ Չուեաց ՚ի Բեթէլայ. եւ եղեւ իբրեւ մերձե- 16
ցաւ ՚ի Քաբրաթա երկիր, մտանել յԵփրաթա,
ծնաւ Ռաքէլ. եւ դժուարածին եղեւ ՚ի ծնըն- 17
դեանն. եւ եղեւ ՚ի վշտանալն նորա ՚ի ծննդեանն,
եւ ասէ ցնա ծնուցիչն. Քաջալերեաց, զի եւ այդ
եւս քո ուստր է։ Եւ եղեւ ընդ հանել ոգւոյն, 18
քանզի մեռանէր, կոչեաց զանուն նորա Որդի վշ-
տաց իմոյ. եւ հայրն կոչեաց զնա Բենիամին։
Մեռաւ Ռաքէլ եւ թաղեցաւ ՚ի ճանապարհին 19
Եփրաթայ. այն ինքն է Բեթղահէմ։ Եւ կանգնեաց 20
Յակոբ արձան ՚ի վերայ շիրմին նորա, այն է ար-
ձան շիրմի Ռաքէլայ մինչեւ ցայսօր ժամանակի։

ԽԷ Եւ չուեաց Իսրայէլ եւ եհար զխորան իւր 21
յայնկոյս աշտարակին Գադերայ։ Եւ եղեւ իբ- 22
րեւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին յայնմիկ, գնաց
Ռուբէն եւ ննջեաց ընդ Բալլայ հարճի հօր իւ-
րոյ. եւ լուաւ Իսրայէլ, եւ չար թուեցաւ առաջի
նորա։ Եւ էին որդիք Յակոբայ երկոտասանք։
Որդիք Լիայ. անդրանիկն Յակոբայ՝ Ռուբէն, 23
Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուղոն։
Որդիք Ռաքէլի՝ Յովսէփ եւ Բենիամին։ Եւ 24
որդիք Բալլայ աղախնոյն Ռաքէլայ՝ Դան եւ Նեփ-
թաղիմ։ Եւ որդիք Զելփայ աղախնոյն Լիայ՝ Գադ 25
եւ Ասեր։ Այս են որդիք Յակոբայ, որ եղեն 26
նմա ՚ի Միջագետս Ասորւոց։ Եւ եկն Յակոբ առ 27
Իսահակ հայր իւր ՚ի Մամբրէ ՚ի քաղաք դաշտին,
այն է Քեբրոն յերկրին Քանանացւոց, ուր
պանդխտեցան Աբրահամ եւ Իսահակ։ Եւ եղեն 28
ամենայն աւուրք Իսահակայ՝ զոր եկեաց, ամք 29
հարիւր եւ ութսուն. եւ պակասեալ Իսահակայ
մեռաւ, եւ յաւելաւ յազգ իւր, ծերացեալ եւ
լի աւուրբք. եւ թաղեցին զնա Եսաւ եւ Յակոբ
որդիք իւր։

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

ԽԸ Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ, նա է Եդովմ. 1
եւ առ իւր Եսաւ կանայս ՚ի դստերաց քանանա- 2
ցւոց. զԱդդա դուստր Ելոնայ քետացւոյ, եւ
զՈղիբամա դուստր Անայի՝ որդւոյ Սեբեգոնի

3 Խեւացւոյ, եւ զԲասեմաթ դուստր Իսմայելի
4 քոյր Նաբէօթայ։ Եւ ծնաւ Ադդա Եսաւայ
5 զԵլիփազ, եւ Բասեմաթ ծնաւ զՌագուէլ. եւ Ո-
ղիբամա ծնաւ զՅեուս եւ զԵգղոմ եւ զԿորխ.
Սոքա են որդիք Եսաւայ, որ եղեն նմա յերկրին
6 քանանացւոց։ Եւ առ Եսաւ զկանայս իւր եւ
զուստերս եւ զդստերս իւր եւ զամենայն մար-
դիկ տան իւրոյ, եւ զամենայն ինչս եւ զանասունս,
եւ զամենայն ինչ զոր ստացաւ եւ զոր արար
յերկրին քանանացւոց, եւ գնաց յերկրէն քա-
7 նանացւոց յերեսաց Յակոբայ եղբօր իւրոյ։ Զի
էին բազում ինչք նոցա ՚ի միասին բնակելոյ. եւ
ոչ կարէր երկիրն պանդխտութեան հանդարտ
8 տալ նոցա ՚ի բազմութենէ ընչից իւրեանց. եւ
բնակեցաւ Եսաւ ՚ի լերինն Սէիր. Եսաւ՝ որ նա
9 ինքն է Եդովմ։ Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ՝
10 հօրն Եդովմայեցւոց, ՚ի լերինն Սէիր, եւ այս են
անուանք որդւոցն Եսաւայ. Ելիփազ որդի Ադ-
դայի կնոջ Եսաւայ, եւ Ռագուէլ որդի Բասե-
11 մաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ եղեն որդիք Ելիփա-
զայ՝ Թեման, Ովմար, Սովփար, Գոթամ եւ Կե-
12 նեզ։ Եւ Թամնա էր հարճ Ելիփազու որդւոյ
Եսաւայ, եւ ծնաւ Ելիփազու զԱմաղէկ. սոքա են
13 որդիք Ադդայի կնոջ Եսաւայ։ Եւ այս են որդիք
Ռագուէլի՝ Նաքաթ, Զարեհ, Սամմա եւ Մեզա.
14 սոքա են որդիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ
այս են որդիք Ողիբամայ դստեր Անայի որդւոյ Սե-
բեգոնի կնոջ Եսաւայ, եւ ծնաւ Եսաւայ զՅեուս
15 եւ զԵգղոմ եւ զԿորխ։ Սոքա են իշխանք՝ որդիք
Եսաւայ. որդիք Ելիփազու անդրանկան Եսաւայ.
իշխան Թեման, իշխան Ովմար, իշխան Սովփար.
16 իշխան Կենեզ, իշխան Կորխ, իշխան Գոթամ, իշ-
խան Ամաղէկ. սոքա են իշխանք Ելիփազու յերկ-
17 րին Եդովմայեցւոց. սոքա են որդիք Ադդայի։ Եւ
այս են որդիք Ռագուէլի որդւոյ Եսաւայ. իշխան
Նաքաթ, իշխան Զարեհ, իշխան Սամմա, իշխան
Մոզէ. այս են իշխանք Ռագուէլի յերկրին Եդով-
մայ. սոքա են որդիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։
18 Եւ այս են որդիք Ողիբամայ կնոջ Եսաւայ. իշ-
խան Յեուս, իշխան Եգղոմ, իշխան Կորխ. այս
են իշխանք Ողիբամայ դստեր Անայի կնոջ Եսաւայ։
19 Այս են որդիք Եսաւայ, եւ այս են իշխանք նո-
20 ցա, եւ այս են որդիք Եդովմայ։ Եւ այս են որդիք
Սէիրայ քորեցւոյ որ բնակեալ էր ՚ի Սէիր, Ղով-
21 տան, Սոբաղ, Սեբեգոն, Անա, Դեսոն եւ Ա-
սեր եւ Ռիսոն. սոքա են իշխանք քորեցւոյն,
22 որդւոյ Սէիրայ յերկրին Եդովմայ։ Եւ եղեն որ-
դիք Ղովտանայ, Քոռի եւ Եմամն. եւ քոյր Ղով-
23 տանայ՝ Թամնա։ Եւ սոքա են որդիք Սոբաղայ.
Գաղամ եւ Մանաքաթ եւ Գեբաղ եւ Սովփար եւ
24 Ովնան։ Եւ այս են որդիք Սեբեգոնի, Այեհ եւ
Ովնան. այս Ովնան է որ եգիտ զՅամին յանա-
պատի՝ մինչ արածէր զէշս Սեբեգոնի հօր իւ-
25 րոյ։ Եւ այս են որդիք Անայի. Դեսոն եւ Ողիբա-

մա դուստր Անայի։ Եւ այս են որդիք Դեսոնայ· 26
Ամադան եւ Եսբան եւ Յեթրան եւ Քառան։ Եւ 27
այս են որդիք Ասարայ, Բալլան եւ Զաւկան եւ
Ակիկան եւ Ուկամ։ Եւ այս են որդիք Ռիսոնի, 28
Ովս եւ Առան։ Եւ այս են իշխանք Քոռեայ· իշխան 29
Ղովտան, իշխան Սովբաղ, իշխան Սեբեգոն,
իշխան Անա, իշխան Դեսոն, իշխան Ասար, 30
իշխան Ռիսոն· այս են իշխանք Քոռեայ 'ի պետութիւնս
իւրեանց յերկրին Եդովմայ։ Եւ այս թագաւորք 31
են որ թագաւորեցին յերկրին Եդովմայեցւոց,
մինչ չեւ թագաւորեալ էր թագաւոր
յԻսրայէլի։ Եւ թագաւորեաց յԵդովմ Բաղակ 32
որդի Բեովրայ· եւ անուն քաղաքին նորա Դեննաբա·
եւ մեռաւ Բաղակ։ Եւ թագաւորեաց ընդ 33
նորա Յովբաբ որդի Զարեհի 'ի Բոսորայ· եւ մեռաւ 34
Յովբաբ։ Եւ թագաւորեաց ընդ նորա Ասոմ
յերկրէ Թեմանացւոց· եւ մեռաւ Ասոմ։ Եւ 35
թագաւորեաց ընդ նորա Ադադ որդի Բարադայ,
որ կոտորեաց զՄադիամ 'ի դաշտին Մովաբացւոց·
եւ անուն քաղաքի նորա Գեթեմ։ Եւ մեռաւ Ադադ։ 36
Եւ թագաւորեաց ընդ նորա Սամաղա 'ի
Մասեկկայ· եւ մեռաւ Սամաղա։ Եւ թագաւորեաց 37
ընդ նորա Սաւուղ յՌոբովթայ՝ որ առ գետեզբն· 38
եւ մեռաւ Սաւուղ։ Եւ թագաւորեաց
ընդ նորա Բալլայենոն որդի Աքոբորայ· եւ մեռաւ 39
Բալլայենոն որդի Աքոբորայ։ Եւ թագաւորեաց
ընդ նորա Ադադ որդի Բարադայ· եւ անուն
քաղաքի նորա Փոգովր, եւ անուն կնոջ նորա
Մետաբէէլ դուստր Մատրեթայ, որդւոյ Մազովբայ։
Այս են անուանք որդւոցն Եսաւայ եւ իշխանացն 40
Եսաւայ յազգս իւրեանց, ըստ տեղիս
իւրեանց՝ յաշխարհս իւրեանց, եւ 'ի տոհմս իւրեանց
ըստ անուանց նոցա։ Իշխան Թամնա,
իշխան Գովղան, իշխան Յեթեթ, իշխան Ոլիբամաս, 41
իշխան Հելայ, իշխան Փինոն, իշխան Կենեզ, 42
իշխան Թեման, իշխան Մազար, իշխան Մագեդիէլ, 43
իշխան Զափոյին։ Սոքա են իշխանք Եդովմայեցւոց
ըստ բնակութեան յերկրի ստացուածոց
իւրեանց, եւ այս է Եսաւ հայր Եդովմայ։

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

Իթ Եւ բնակէր Յակոբ յերկրի ուր պանդխտեցաւ 1
հայր նորա, յերկրին քանանացւոց· եւ այս են 2
ծնունդք Յակոբայ։ Յովսէփ եւթնևտասնամեայ
էր մինչ արածէր եղբարցն հանդերձ խաշինս·
եւ էր կրտսեր ընդ որդիսն Բալլայ եւ ընդ որդիսն
Զելփայ կանանց հօր իւրոյ։ Եւ բերէին
համբաւ չար զՅովսեփայ առ Իսրայէլ հայրն իւրեանց։
Բայց Իսրայէլ սիրէր զՅովսէփ առաւել 3
քան զամենայն որդիսն իւր, քանզի որդի
ծերութեան էր նորա· եւ արար նմա պատմուճան
4 ծաղկեայ։ Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա
թէ սիրէ զնա հայրն քան զամենայն որդիս իւր,
ատեցին զնա· եւ ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նըմա
5 խաղաղութեամբ։ Եւ ետես երազ Յովսէփ եւ
պատմեաց եղբարցն իւրոց· եւ յաւելին եւս ատել
6 զնա։ Եւ ասէ ցնոսա· Լուարուք զերազն
7 զոր տեսի· Թուէր ինձ որպէս կապէաք 'ի դաշտի
մէջ, եւ կանգնեցաւ որայն իմ եւ ուղղեցաւ·
եւ դարձան որայքն ձեր եւ պագին երկիր իմում
8 որայոյն։ Եւ ասեն ցնա եղբարքն իւր· Միթէ
թագաւորելո՞վ թագաւորեսցես 'ի վերայ մեր,
կամ տիրելո՞վ տիրեսցես մեզ։ Եւ յաւելին եւս
ատել զնա վասն երազոցն նորա եւ վասն բանիցն
9 նորա։ Եւ ետես միւս եւս երազ, եւ պատմեաց
հօր իւրում եւ եղբարց իւրոց, եւ ասէ· Ահա
տեսանէի միւս եւս այլ երազ, որպէս թէ արեգակն
եւ լուսին եւ մետասան աստեղք երկիր
10 պագանէին ինձ։ Սաստեաց նմա հայրն իւր եւ
ասէ· Զի՞նչ է երազդ զոր տեսեր· արդ գալով
գայցեմք ես եւ մայր քո եւ եղբարք քո եւ երկիր
11 պագանիցեմք քեզ։ Եւ նախանձեցան ընդ
նմա եղբարքն իւր· բայց հայրն պահէր զբանն։
12 Եւ գնացին եղբարքն նորա արածել զխաշինս
13 հօրն իւրեանց 'ի Սիւքեմ։ Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ·
Ո՞չ ահաւասիկ եղբարք քո արածեն զխաշինս
14 'ի Սիւքեմ· եկ առաքեցից զքեզ առ նոսա։ Եւ
ասէ ցնա· Ահաւասիկ ես։ Ասէ ցնա Իսրայէլ·
Երթ տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ խաշինք,
եւ բեր ինձ զրոյց։ Եւ առաքեաց զնա 'ի
15 ծործորոյն Քեբրոնի· եկն 'ի Սիւքեմ, եւ եգիտ
զնա այր մի մոլորեալ 'ի դաշտին· եհարց ցնա
16 այրն եւ ասէ· Զի՞նչ խնդրես։ Եւ նա ասէ·
Զեղբարսն իմ խնդրեմ· պատմեա ինձ ուր արածիցեն։
17 Եւ ասէ ցնա այրն· Չուեցին աստի·
եւ լուայ զի ասէին, երթիցուք 'ի Դովթայիմ։
Եւ գնաց Յովսէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եգիտ
18 զնոսա 'ի Դովթայիմ։ Տեսին զնա եղբարքն
յառաջագոյն 'ի հեռաստանէ՝ մինչ չեւ մօտ եկեալ
էր առ նոսա· խորհեցան վասն 'ի մէջ առնե
19 սպանանել զնա։ Եւ ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր
20 իւր· Ահա երազատեսն գայ· եկայք սպանցուք
զնա, եւ ընկեսցուք 'ի մի 'ի գբոց աստի, եւ
ասասցուք եթէ գազան չար եկեր զնա· եւ տեսցուք
21 զինչ լինիցին երազքն նորա։ Իբրեւ լուաւ
22 Ռուբէն, կորզեաց զնա 'ի ձեռաց նոցա եւ ասէ·
Մի հարցուք զդա յոգի։ Եւ ասէ ցնոսա Ռուբէն·
Մի հեղցուք արիւն· այլ արկէք զդա 'ի գուբ
մի յանապատի աստ, եւ ձեռն մի արկանէք 'ի
նա։ Զի թափեսցէ զնա 'ի ձեռաց նոցա, եւ հասուսցանիցէ
23 զնա առ հայր իւր։ Եւ եղեւ իբրեւ
եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր, մերկացին զպատմուճանն
24 նորա ծաղկեայ 'ի նմանէ, եւ առին ընկեցին
զնա 'ի գուբն· եւ գուբն ունայն էր, եւ
25 ջուր ոչ գոյր 'ի նմա· եւ նստան ուտել զհացն։

Զաչս 'ի վեր բարձեալ տեսին, եւ ահա ճանա-
պարհորդք Իսմայէլացիք գային 'ի Գաղաադէ· եւ
ուղտք նոցա լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ ռետ-
նիւ· եւ երթային իջուցանել յԵգիպտոս։ Եւ ա- 26
ասէ Յուդա ցեղբարսն իւր· Զինչ օգուտ է եթէ
սպանանիցեմք զեղբայրն մեր, եւ թաքուցանի-
ցեմք զարիւն նորա· եկայք վաճառեսցուք զնա 27
Իսմայէլացւոցն, եւ ձեռք մեր մի՛ շաղախեսցին 'ի
նմա, զի եղբայր եւ մարմին մեր է։ Եւ լուան
նմա եղբարքն իւր։ Եւ անցանէին արք մադիա- 28
նացիք՝ վաճառականք։ Եւ ձգեցին հանին զՅով-
սէփ 'ի գբոյ անտի, եւ վաճառեցին զՅովսէփ Իս-
մայէլացւոցն քսան դահեկանի· եւ իջուցին ըզ- 29
Յովսէփ յԵգիպտոս։ Դարձաւ Ռուբէն 'ի գուբն,
եւ ոչ եգիտ զՅովսէփ 'ի գբի անդ· պատառեաց 30
զհանդերձս իւր, դարձաւ առ եղբարսն իւր եւ
ասէ· Պատանեակն չէ անդ, եւ ես ուր յո՞ եր-
թայց։ Եւ առեալ զպատմուճանն Յովսէփայ՝ 31
զենին ուլ այծեաց, եւ թաթաւեցին զպատմու-
ճանն յարիւնն· եւ առաքեցին զպատմուճանն 32
ծաղկեայ տանել առ հայրն իւրեանց, եւ ասեն·
Զայդ գտաք· ծանիր եթէ որդւո՞յ քո իցէ պատ-
մուճանդ եւ եթէ ոչ։ Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ· 33
Պատմուճան որդւոյ իմոյ է· գազան չար եկեր
զնա, գազան յափշտակեաց զՅովսէփ։ Եւ պա- 34
տառեաց զհանդերձս իւր, եւ քուրձ զգեցաւ 'ի
վերայ մէջս իւրոյ· եւ սուգ առնէր 'ի վերայ որ-
դւոյն իւրոյ աւուրս բազումս։ Եւ ժողովեցան 35
ամենայն ուստերք նորա եւ ամենայն դստերք նո-
րա, եւ եկին մխիթարել զնա, եւ ոչ կամէր մը-
խիթարել· ասէ· Զի իջից ես ալեօք սգով առ որ-
դի իմ 'ի դժոխս։ Եւ լայր զնա հայրն իւր։ Իսկ 36
մադիանացիքն վաճառեցին զՅովսէփ յԵգիպտոս
Պետափրեայ ներքինւոյ դահճապետի Փարա-
ւոնի։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

Ե Եւ եղեւ 'ի ժամանակի յայնմիկ՝ էջ Յուդա 1
յեղբարց իւրոց, եւ չոգաւ առ ոմն Ոդողոմացի
որում անուն էր Իրաս։ Եւ ետես անդ Յուդա 2
զդուստր առն քանանացւոյ, որում անուն էր
Սաւա· եւ առ զնա իւր կին, եւ եմուտ առ նա· 3
եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն 4
նորա Էր· եւ յղացաւ դարձեալ եւ ծնաւ որդի,
եւ կոչեաց զանուն նորա Աւնան· եւ յաւել դար- 5
ձեալ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սե-
լովմ· եւ նա էր 'ի Քասբի յորժամ ծնաւ զնո-
սա։ Եւ առ Յուդա կին Էրայ անդրանկի իւրում, 6
որում անուն էր Թամար։ Եւ եղեւ Էր անդրա- 7
նիկն Յուդայ՝ չար առաջի Տեառն, եւ սպան զնա
Աստուած։ Եւ ասէ Յուդա ցԱւնան· Մուտ առ 8
կին եղբաւր քոյ, եւ ամուսնացիր ընդ նմա, եւ
9 յարուսցես զաւակ եղբաւր քում։ Իբրեւ գիտաց
Աւնան թէ ոչ լինի նմա զաւակն, լինէր յորժամ
մտանէր առ կին եղբաւր իւրոյ, հեղոյր զսերմն
10 յերկիր, չտալ զաւակ եղբաւր իւրում։ Եւ չար
թուեցաւ առաջի Աստուծոյ գործն զոր արար.
11 եւ սպան եւ զնա եւս։ Եւ ասէ Յուդա ցԹամար
նու իւր· Նստիր այրի 'ի տան հաւր քոյ՝ մինչեւ ե-
ղիցի մեծ Սելովմ որդի իմ։ Զի ասէր թէ գուցէ
եւ նա եւս մեռանիցի որպէս եւ եղբարքն նորա։
12 Գնաց Թամար եւ նստաւ 'ի տան հաւր իւրոյ։ Բազ-
մացան աւուրքն, եւ մեռաւ դուստրն Սաւայ՝
կին Յուդայ· մխիթարեցաւ Յուդա եւ գնաց 'ի
կտուրս խաշանց իւրոց, ինքն եւ Իրաս հովիւ
13 իւր ոդողոմացի 'ի Թամնա։ Ազդ եղեւ Թամարայ
նուոյ նորա եւ ասեն· Ահա սկեսրայր քո ելանէ
14 'ի Թամնա՝ կտրել զխաշինս իւր։ Եւ եհան ըզ-
հանդերձս այրութեան իւրոյ յինքենէ, արկա-
նէր եւ զարդարեցաւ· եւ նստաւ առ դրան Ե-
նանու յանցս Թամնայ· զի ետես եթէ մեծ եղեւ
15 Սելովմ, եւ նա ոչ տայր զնա նմա կին։ Իբրեւ
ետես զնա Յուդա, համարեցաւ թէ բոզ իցէ·
քանզի ծածկեալ էր զերեսս իւր եւ ոչ ծանեաւ
16 զնա· խոտորեցաւ առ նա 'ի ճանապարհէ անտի
եւ ասէ· Թոյլ տուր ինձ մտանել առ քեզ։ Զի
ոչ ծանեաւ թէ նուն նորա իցէ· եւ նա ասէ·
17 Զի՞նչ տացես ինձ եթէ մտանիցես առ իս։ Եւ
ասէ· Ես տաց առնել քեզ ուլ այծեաց 'ի խա-
շանց իմոց։ Եւ նա ասէ· Թէ տաս գրաւական
մինչեւ տացես առնել։ Եւ նա ասէ· Զի՞նչ գրա-
18 ւական տաց քեզ։ Եւ ասէ· Զմատանիդ եւ ըզ-
գինդդ եւ զգաւազանդ որ 'ի ձեռին քում։ Եւ ե-
19 մուտ առ նա, եւ յղացաւ 'ի նմանէ. եւ յարեաւ
գնաց· եւ եհան 'ի բաց զձորձն իւր յինքենէ, եւ
20 զգեցաւ զհանդերձն այրութեան իւրոյ։ Եւ ա-
ռաքեաց Յուդա ուլ այծեաց 'ի ձեռն հովուին
իւրոյ ոդողոմացւոյ առնուլ զգրաւականն 'ի կը-
21 նոջէ անտի, եւ ոչ եգիտ զնա· եհարց զարս տե-
ղւոյն եւ ասէ ցնոսա· Ո՞ւր է բոզն որ էր յԷնան
22 'ի վերայ ճանապարհին։ Եւ ասեն· Չէր աստ ա-
րեք բոզ։ Եւ դարձաւ առ Յուդա եւ ասէ· Ո՛չ
գտի· եւ արք տեղւոյն ասեն՝ թէ չէր աստ բոզ։
23 Ասէ Յուդա· Նմա լիցի այն· այլ զի մի՛ ծաղր կաց-
ցուք՝ ես եւ տուի տանել զուլդ, եւ դու ոչ գտեր։
24 Եւ եղեւ յետ երից ամսոց՝ ազդ եղեւ Յուդայի
եւ ասեն· Պոռնկեցաւ նու քո Թամար, եւ ահա
յղի է 'ի պոռնկութենէ։ Եւ ասէ Յուդա· Հանէք
25 զնա արտաքս, եւ այրեսցի։ Եւ մինչդեռ տա-
նէին զնա, առաքեաց առ սկեսրայրն իւր եւ ա-
սէ· Յառնէ՝ ո՛յր այդ գրաւականք են՝ յղի եմ ես·
եւ ասէ· Ծանիր ո՛յր իցէ մատանիդ եւ գինդդ եւ
26 գաւազանդ։ Ծանեաւ Յուդա եւ ասէ· Արդարա-
ցեալ է նա քան զիս· զի ոչ ետու զնա որդւոյ
իմում Սելովմայ։ Եւ ոչ եւս յաւել գիտել զնա։
27 Եւ եղեւ իբրեւ ծնանէր, եւ էին երկու որդիք

յորովայնի նորա։ Եւ եղեւ ՚ի ժամանակի ծննդեան
նորա, մին յառաջագոյն եհան զձեռն իւր․
եւ առ ծնուցիչն՝ կապեաց կարմիր ՚ի ձեռն նորա,
եւ ասէ․ Նախ սա ելցէ։ Իբրեւ ամփոփեաց 28
զձեռն անդրէն, ելին եւ վաղվաղակի եղբայր 29
նորա․ եւ նա ասէ․ Զի՞ է զի խորտակեցաւ
վասն քո ցանկ։ Եւ կոչեաց զանուն նորա Փարէս։
Եւ յետոյ ելին եւ եղբայր նորա, յորոյ ձեռին 30
կապեալ էր զկարմիրն, եւ կոչեաց զանուն
նորա Զարա։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

Եւ զՅովսէփ իջուցին յԵգիպտոս, եւ գնեաց 1
զնա Պետափրէս ներքինի Փարաւոնի դահճապետ,
այր եգիպտացի, ՚ի ձեռաց Իսմայելացւոցն՝
որք իջուցին զնա անդր։ Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ․ 2
եւ էր այր աջողակ, եւ եղեւ ՚ի տան տեառն
իւրոյ յԵգիպտոս։ Իբրեւ գիտաց տէրն նորա՝ թէ 3
Տէր ընդ նմա է, եւ զամենայն զինչ եւ առնէր՝ Տէր
յաջողէր ՚ի ձեռս նորա, եգիտ Յովսէփ շնորհս 4
առաջի տեառն իւրոյ, զի հաճոյ էր նմա․ եւ
կացոյց զնա ՚ի վերայ տան իւրոյ, եւ զամենայն
ինչ որ իւր էր՝ ետ ՚ի ձեռս Յովսեփայ։ Եւ եղեւ
յետ կացուցանելոյ զնա ՚ի վերայ տան իւրոյ եւ
՚ի վերայ ամենայն ինչք որ ինչ էր նորա, եւ օրհնեաց 5
Տէր զտուն եգիպտացւոյն վասն Յովսեփայ,
եւ եղեւ օրհնութիւն Տեառն ՚ի վերայ ամենայն
ընչից նորա ՚ի տան եւ յանդի․ եւ եթող զամենայն
որ ինչ իւր էր՝ ՚ի ձեռս Յովսեփայ, եւ ոչ 6
գիտէր զամենայն որ ինչ կայր ՚ի տան իւրում,
բայց միայն զհացն զոր ուտէր։ Եւ էր Յովսէփ
ազնիւ երեսօք եւ գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ։ Եւ 7
եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ՝ եւ արկ կին տեառն
իւրոյ զաչս իւր ՚ի վերայ Յովսեփայ, եւ ասէ ցնա․
Ննջեա ընդ իս։ Եւ նա ոչ կամեցաւ, եւ ասէ ցկին 8
տեառն իւրոյ․ Զի եթէ տէր իմ ոչ ճանաչէ ինչ
՚ի տան իւրում վասն իմ, եւ զամենայն ինչ ետ 9
՚ի ձեռս իմ, եւ չիք ինչ ՚ի տան աստ՝ որ մեծ է
քան զիս, եւ չիք ինչ զատեալ յինէն բայց ՚ի քէն՝
զի կին նորա ես․ եւ զիա՞րդ առնիցեմ զբանդ
չար զայդ եւ զմեծ, եւ մեղանչիցեմ առաջի Աստուծոյ։
Եւ եղեւ իբրեւ խօսէր ընդ Յովսեփայ 10
օր ըստ օրէ, եւ ոչ անսայր քունել ընդ նմա, եւ
ոչ հաւան լինել․ եւ եղեւ որ ինչ այսպիսի, մըտանէր 11
Յովսէփ ՚ի տունն գործել զգործ ինչ իւր․
եւ ոչ ոք էր անդ յընտանեաց անտի ՚ի ներքս․
բուռն եհար զձորձոյ նորա եւ ասէ․ Ննջեա ընդ 12
իս։ Եւ նորա թողեալ զձորձս իւր ՚ի ձեռս նորա,
եւ փախեաւ եւ ել արտաքս։ Եւ եղեւ իբրեւ 13
ետես եթէ եթող զձորձս իւր ՚ի ձեռս նորա
եւ փախեաւ ել արտաքս, կոչեաց զընտանիս
տանն՝ եւ ասէ․ Տեսէք զի ած մեզ ծառայ եբրայեցի՝ 14
խաղ առնել զմեզ․ եմուտ առ իս եւ ասէ,
Ննջեա ընդ իս․ եւ ես աղաղակեցի ՚ի ձայն
15 բարձր․ եւ իբրեւ լուաւ թէ մեծաբարբառ աղաղակեցի,
եթող զձորձս իւր առ իս եւ փախեաւ
16 ել արտաքս։ Եւ եդ զձորձսն առ իւր՝
մինչեւ եկն տէրն ՚ի տուն իւր․ եւ խօսեցաւ ընդ
17 նմա ըստ բանիցս այսոցիկ, եւ ասէ․ Եմուտ առ
իս ծառայդ եբրայեցի զոր ածեր մեզ՝ խաղ առնել
18 զիս․ եւ ասէ ցիս՝ քունեա ընդ իս․ իսկ իբրեւ
լուաւ թէ բարձրացուցի զբարբառ իմ եւ աղաղակեցի,
եթող զձորձս իւր յիս եւ փախեաւ
19 ել արտաքս։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ տէրն նորա
զբանս կնոջն իւրոյ՝ զոր խօսեցաւ ընդ նմա եւ
ասէ, թէ այսպէս արար ընդ իս ծառայն քո,
20 բարկացաւ սրտմտութեամբ։ Եւ առ տէրն Յովսեփայ՝
արկ զնա ՚ի բանտ, ՚ի տեղի ուր կալանաւորքն
արքունի կապեալ կային ՚ի բանտին։
21 Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ, եւ արկ զնովաւ ողորմութիւն,
եւ ետ նմա շնորհս առաջի բանտապետին․
22 եւ ետ բանտապետն զբանտն ՚ի ձեռս
Յովսեփայ, եւ զամենայն կապանաւորսն որ էին
՚ի բանտի անդ․ եւ զամենայն որ ինչ գործէին
23 անդ, նա էր որ գործէր։ Եւ ոչ ինչ գիտէր բանտապետն
զբանտին վասն նորա․ զի ամենայն ՚ի
ձեռս Յովսեփայ էր․ վասնզի Տէր էր ընդ նմա, եւ
զոր ինչ գործէր նա՝ Տէր յաջողէր ՚ի ձեռս նորա։

ԳԼՈՒԽ Խ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ, յանցեաւ տակառապետն
արքային եգիպտացւոց, եւ մատակարար
2 տեառն նոցա արքային եգիպտացւոց։ Եւ
բարկացաւ Փարաւոն ՚ի վերայ երկոցունց ներքինեացն
իւրոց, եւ ՚ի վերայ տակառապետին
3 եւ ՚ի վերայ մատակարարին, եւ եդ զնոսա ՚ի բանտի
առ դահճապետին, յայնմ բանտի ՚ի տեղւոջ
4 ուր Յովսէփն կայր․ եւ յանձն արար զնոսա դահճապետն
Յովսեփայ, եւ կայր նոցա ՚ի սպասու․ եւ
5 էին աւուրս ինչ ՚ի բանտի անդ։ Եւ տեսին երազ
երկոքին, զիւրաքանչիւր երազ ՚ի միում գիշերի։
Տեսիլ երազոյ տակառապետին եւ մատակարարին
որ էին արքային եգիպտացւոց, մինչ էին ՚ի
6 բանտի անդ։ Եմուտ առ նոսա Յովսէփ ընդ առաւօտն,
7 եւ ետես զնոսա, եւ էին խռովեալք․ եհարց
ցներքինիսն Փարաւոնի որ էին ընդ նմա ՚ի բանտի
անդ առ տեառն նորա եւ ասէ․ Ընդէ՞ր տրտմեալ
8 են երեսք ձեր այսօր։ Եւ նոքա ասեն ցնա․
Երազ տեսաք, եւ ոչ ոք է որ մեկնիցէ զնա։ Եւ
ասէ ցնոսա Յովսէփ․ Ո՞չ ապաքէն ՚ի ձեռս Աստուծոյ
իցէ մեկնութիւն նոցա․ պատմեցէք ինձ։
9 Եւ պատմեաց տակառապետն զերազն իւր Յովսեփայ
եւ ասէ․ Թուէր ինձ ՚ի տեսլեան իմում
10 որթ մի առաջի իմ․ եւ յորթն երեք ուռք կանաչք
յոյժ․ եւ ունէր երիս ողկոյզս հասեալ՝ ող

կոյզ խաղողոյ. և բաժակն Փարաւոնի 'ի ձեռին 11
իմում. առնուի զխաղողն և ճմլէի 'ի բաժակն
Փարաւոնի, և տայի զբաժակն 'ի ձեռս Փարա-
ւոնի: Եւ ասէ ցնա Յովսէփ. Այս է մեկնութիւն 12
նորա. երեք ուռքն՝ երեք աւուրք են. այլ ևս 13
երեք աւուրք, և յիշեսցէ Փարաւոն զիշխանու-
թիւնն քո, և անդրէն 'ի նմին տակառապետու-
թեանն քում կացուսցէ զքեզ. և տացես զբա-
ժակն Փարաւոնի 'ի ձեռս նորա, ըստ առաջնոյ
իշխանութեանն քո՝ որպէս և էիրն տակառա-
պետ: Այլ զիս յիշեսջիր յորժամ բարի լինիցի 14
քեզ, և արասցես ինձ ողորմութիւն. և յիշե-
ցես զիս առաջի Փարաւոնի, և հանցես զիս 'ի 15
բանտէ աստի յայսմանէ. զի գողանալով գողա-
ցան զիս յերկրէն Եբրայեցւոց. և աստ ինչ ոչ
արարի, և արկին զիս 'ի տուն գբոյս այսորիկ:
Իբրև ետես մատակարարն եթէ ուղիղ մեկ- 16
նեաց, ասէ ցՅովսէփ. Եւ ես տեսանէի յերազի,
և թուէր ինձ թէ երիս խանս նաշհոյ ունէի 'ի
գլուխ իմ, և 'ի վերնում խանին յամենայնէ զոր 17
ուտէր արքայ Փարաւոն՝ գործ մատակարարաց.
և թռչունք ուտէին զնա 'ի խանէ անտի՝ որ էր
'ի վերայ գլխոյ իմոյ: Պատասխանի ետ Յովսէփ 18
և ասէ ցնա. Այս է մեկնութիւն նորա. երեք
խանքն՝ երեք աւուրք են. յետ երից աւուրց 19
բարձցէ Փարաւոն զգլուխ քո 'ի քէն, և կախես-
ցէ զքեզ զփայտէ. և կերիցեն թռչունք երկնից
զմարմինս քո 'ի քէն: Եւ եղև յաւուրն երրոր- 20
դի, որ ծննդոց էր Փարաւոնի, և առնէր ուրա-
խութիւն ամենայն ծառայից իւրոց. և յիշեաց
զիշխանութիւն տակառապետին և զիշխանու-
թիւն մատակարարին 'ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ 21
կացոյց զտակառապետն անդրէն յիշխանութեան
իւրում, և ետ զբաժակն 'ի ձեռն Փարաւոնի.
և զմատակարարն կախեաց զփայտէ, որպէս 22
մեկնեացն Յովսէփ:

ԾԲ Եւ ոչ յիշեաց տակառապետն զՅովսէփ, այլ 23
մոռացաւ զնա:

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

Եւ եղև յետ երկուց ամաց աւուրց՝ ետես 1
Փարաւոն երազ. թուէր թէ կայցէ առ եզեր գե-
տոյ, և ահա որպէս թէ 'ի գետոյ անտի ելանէին 2
եօթն երինջք գեղեցիկ տեսանելով և ընտիրք
մարմնով, և արածէին 'ի խաշի անդ: Եւ ահա 3
այլ ևս եօթն երինջք ելանէին յետ նոցա 'ի գե-
տոյ անտի, զազիրք տեսլեամբ և վտիտք մարմ-
նովք, և արածէին առ այլ երինջովքն առ եզերբ
գետոյն: Եւ ուտէին եօթն երինջքն զազիրք տես- 4
լեամբ և վտիտք մարմնովք՝ զեօթն երինջսն գե-
ղեցիկս տեսլեամբ և զընտիրս: Զարթեաւ Փա-
րաւոն, և անդրէն 'ի քուն եմուտ. և ետես ե- 5
րազ երկրորդ. և ահա եօթն հասկ ելանէին 'ի
6 միում փնջի ընտիրք և գեղեցիկք: Եւ ահա եօթն
այլ հասկք սինք և խորշակահարք ելանէին
7 յետ նոցա, և կլանէին եօթն հասկքն սինք և
խորշակահարքն՝ զեօթն հասկսն զընտիրս և զա-
8 ռողս: Զարթեաւ Փարաւոն, և էր երազ. և
եղև առաւօտ, և խռովեցաւ անձն նորա: Եւ
առաքեաց կոչեաց զամենայն երազահանս Ե-
գիպտոսի և զամենայն իմաստունս նորա, և
պատմեաց Փարաւոն զերազն իւր. և ոչ ոք էր որ
9 մեկնէր զերազն Փարաւոնի: Եւ խօսեցաւ տա-
կառապետն առաջի Փարաւոնի և ասէ. Զյան-
10 ցանս իմ յիշեցուցանեմ այսօր: Բարկացաւ Փա-
րաւոն ծառայից իւրոց, և եդ զմեզ 'ի բանտի 'ի
11 տան դահճապետին՝ զիս և զմատակարարն. և
տեսաք երկոքեան երազ 'ի միում գիշերի՝ ես և
նա. իւրաքանչիւր ըստ երազոյ իւրում տեսա-
12 նէաք: Եւ էր անդ ընդ մեզ պատանի մի մանուկ
եբրայեցի, ծառայ դահճապետին. և պատմե-
13 ցաք նմա, և մեկնեաց մեզ զերազն մեր, առն
ըստ իւրաքանչիւր երազոյ մեկնեաց. և եղև
որպէս մեկնեացն մեզ՝ նոյնպէս և պատահեաց.
ինձ դառնալ յիշխանութիւն, և նմա կա-
14 խել զփայտէ: Առաքեաց Փարաւոն և կոչեաց
զՅովսէփ. և հանին զնա 'ի բանտէ անտի. և
փոքրեցին զհերս նորա, և փոխեցին զպատմու-
15 ճան նորա. և եկն առաջի Փարաւոնի: Եւ ասէ
Փարաւոն ցՅովսէփ. Երազ տեսի, և չիք ոք որ
մեկնէ զնա. բայց ես լուայ զքէն, ասեն՝ եթէ
16 լսես զերազս՝ մեկնես: Պատասխանի ետ Յովսէփ
և ասէ ցՓարաւոն. Առանց Աստուծոյ ոչ լինիցի
17 պատասխանի փրկութեան Փարաւոնի: Խօսե-
ցաւ Փարաւոն ընդ Յովսեփայ և ասէ. Թուէր 'ի
18 տեսլեան իմում, եթէ կայի առ եզերբ գետոյ. և
որպէս թէ 'ի գետոյ անտի ելանէին եօթն երինջք
ընտիրք մարմնովք և գեղեցիկ տեսանելով, և
19 արածէին 'ի խաշի անդ: Եւ ահա այլ ևս եօթն
երինջք ելանէին զկնի նոցա 'ի գետոյ անտի,
ժանդք և զազիրք տեսանելով յոյժ և վտիտք
մարմնովք, որպիսի ոչ տեսի յամենայն երկրին
20 Եգիպտացւոց զազրագոյնս քան զնոսա: Եւ ու-
տէին եօթն երինջքն վտիտք և զազիրք զեօթն
21 երինջսն զառաջինս՝ զգեղեցիկսն և զընտիրս.
և մտանէին յորովայնս նոցա և ոչ երևէին.
և երեսք նոցա զազիրք իբրև զառաջինն: Զար-
22 թեայ և դարձեալ ննջեցի. և տեսանէի մի-
անգամ յերազի, որպէս թէ եօթն հասկ ելա-
23 նէին 'ի միում փնջի լիք և գեղեցիկ, և այլ
ևս եօթն հասկ սպականեալք, աղօտունք և
24 խորշակահարք ելանէին մօտ առ նոսա. և
կլանէին եօթն հասկքն աղօտունք և խոր-
շակահարք զեօթն հասկսն զգեղեցիկս և զա-
ռողս: Եւ պատմեցի երազահանացն, և ոչ ոք
25 էր որ մեկնէր ինձ: Եւ ասէ Յովսէփ ցՓարա-

ւոն ․ Երազն Փարաւոնի մի է ․ զոր ինչ Աստուած
առնելոց է՝ եցոյց Փարաւոնի ։ Եօթն երինջքն 26
գեղեցիկք՝ եօթն ամ են, եւ եօթն հասկքն գե-
ղեցիկք՝ եօթն ամ են ․ երազն Փարաւոնի մի է ․
եւ եօթն երինջքն աղեգք եւ վտիտք որ ելանէին 27
զհետ նոցա՝ եօթն ամ են, եւ եօթն հասկքն սմինք
եւ խորշակահարք ․ լիցի զեօթն ամ սով ։ Բանն 28
զոր ասացի Փարաւոնի՝ այն է, զոր ինչ Աստուած
առնելոց է՝ եցոյց Փարաւոնի ։ Ահա ամք եօթն ե- 29
կեսցեն բազում լիութեան յամենայն երկրիս Ե-
գիպտացւոց ։ Եւ յետ այնորիկ եկեսցեն եօթն 30
ամ սովոյ, եւ մոռասցին զլիութիւնն յամենայն
երկրիս Եգիպտացւոց ․ եւ սպառեսցէ սովն զեր- 31
կիր, եւ ոչ ծանիցի լիութիւնն յերկրին սովոյն
որ գալոց է յետ այնորիկ ․ զանզի սաստիկ լինիցի
յոյժ ։ Այլ վասն կրկնելոյ երազոյն Փարաւոնի 32
երկիցս անգամ, զի ճշմարիտ իցէ բանն առ 'ի յԱս-
տուծոյ, եւ փութասցի Աստուած առնել զնա ։
Եւ արդ տես, խնդրեա այր մի իմաստուն եւ 33
խորհրդական Փարաւոնի, եւ կացուսցես զնա 'ի
վերայ երկրիս Եգիպտացւոց ։ Եւ արասցէ, եւ 34
կացուսցէ գործակալս Փարաւոնի 'ի վերայ եր-
կրիս ․ եւ հնգերորդեսցեն զարմտիս երկրիս Ե-
գիպտացւոց զեօթն ամացն լիութեան ․ եւ ժողո- 35
վեսցեն զամենայն կերակուրս զեօթն ամացն բա-
րեաց եկելոց ․ եւ ժողովեսցի ցորեանն ընդ ձե-
ռամբ Փարաւոնի, եւ կերակուրք 'ի քաղաքս պա-
հեսցին ։ Եւ եղիցին կերակուրքն պահեստ եր- 36
կրիս յեօթն ամ սովոյն որ լինիցին յերկրիս Ե-
գիպտացւոց, եւ մի սատակեսցի երկիրս 'ի սովոյ ։
Եւ հաճոյ թուեցաւ բանիցն առաջի Փարաւոնի 37
եւ առաջի ամենայն ծառայից իւրոց ․ եւ ասէ Փա- 38
րաւոն ցամենայն ծառայս իւր ․ Միթէ գտանի-
ցեմք այր այնպիսի՝ որ ունիցի զոգի Աստուծոյ
յանձին իւրում ։ Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ ․ Ո- 39
րովհետեւ եցոյց քեզ Աստուած զայդ ամենայն,
չիք այր իմաստնագոյն եւ խորհրդական քան զ-
քեզ ․ դու լիջիր 'ի վերայ տան իմոյ, եւ բերանոյ 40
քում հնազանդ լիցի ամենայն ժողովուրդ իմ ․
բայց միայն աթոռովս 'ի վեր եղէց ես քան զքեզ ։
Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ ․ Ահաւասիկ կացուցի 41
զքեզ այսօր 'ի վերայ երկրիս Եգիպտացւոց ։ Եւ 42
հանեալ Փարաւոնի զմատանին իւր 'ի ձեռանէ
իւրմէ՝ եդ 'ի ձեռին Յովսեփայ ․ եւ զգեցոյց նմա
պատմուճան բեհեզեայ, եւ արկ մանեակ ոսկի
'ի պարանոց նորա ․ եւ եհան զնա յերկրորդ կառս 43
իւր ․ եւ քարոզ կարդայր առաջի նորա ․ եւ կա-
ցոյց զնա 'ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց ։ Եւ ա- 44
սէ Փարաւոն ցՅովսէփ ․ Ահաւասիկ ես Փարաւոն ․
առանց քո ոչ ոք համբարձցէ զձեռս իւր եւ զոտս
իւր 'ի վերայ ամենայն երկրիս Եգիպտացւոց ։ Եւ 45
կոչեաց Փարաւոն զանուն Յովսեփայ՝ Փսոմփ-
թոմփանէ ․ եւ ետ նմա զԱսանէթ դուստր Պե-
տափրեայ քրմի Արեգ քաղաքի կնութեան ։ Եւ
46 ել Յովսէփ յերեսաց Փարաւոնի ։ Եւ էր Յովսէփ
ամաց երեսնից՝ յորժամ ընծայեցաւ առաջի Փա-
րաւոնի արքային Եգիպտացւոց ։ Ել Յովսէփ յե-
րեսաց Փարաւոնի, եւ շրջեցաւ ընդ ամենայն Ե-
47 գիպտոս ։ Եւ արար երկիրն յեօթն ամս լիու-
48 թեանն արդիւնս ․ եւ ժողովեաց զամենայն կե-
րակուրս ամացն եօթանց, յորս էր լիութիւն
յերկրին Եգիպտացւոց ․ եւ համբարեաց կերա-
կուրս 'ի քաղաքս, զկերակուրս դաշտաց քաղա-
49 քին որ շուրջ զնովաւ ․ եւ համբարեաց 'ի նմա ․
եւ ժողովեաց Յովսէփ ցորեան իբրեւ զաւազ
ծովու բազում յոյժ, մինչեւ ոչ կարէր համա-
50 րել ․ քանզի ոչ գոյր թիւ ։ Եւ եղեն Յովսեփա
երկու որդիք՝ մինչ չեւ եկեալ էր եօթն ամացն սո-
վոյ, զորս ծնաւ նմա Ասանէթ դուստր Պետափ-
51 րեայ քրմի Արեգ քաղաքի ․ եւ կոչեաց Յովսէփ
զանուն անդրանկանն Մանասէ ․ զի ասէ՝ Թէ մո-
ռացոյց ինձ Աստուած զամենայն վիշտս իմ, եւ
52 զամենայն վիշտս հօր իմոյ ․ եւ զանուն երկրոր-
դին կոչեաց Եփրեմ, զի ասէ՝ Թէ աճեցոյց զիս
53 Աստուած յերկրի տառապանաց իմոց ։ Եւ անց-
ցին եօթն ամք լիութեանն՝ որ եղեն յերկրին Ե-
54 գիպտացւոց, եւ սկսան գալ եօթն ամք սովոյն,
որպէս եւ ասաց Յովսէփ ։ Եւ եղեւ սով յամե-
նայն երկրին ․ զի յամենայն երկրին Եգիպտացւոց
55 ոչ գտանէր հաց ․ եւ սովեցաւ ամենայն երկիրն
Եգիպտացւոց, եւ աղաղակեաց ամենայն ժողո-
վուրդն առ Փարաւոն վասն հացի ․ եւ ասէ Փա-
րաւոն ցամենայն Եգիպտացիսն ․ Երթայք առ
56 Յովսէփ, եւ զոր ինչ ասիցէ ձեզ արասջիք ։ Եւ
էր սով 'ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի ․ եւ
եբաց Յովսէփ զամենայն շտեմարանս ցորենոյ,
եւ վաճառէր ամենայն Եգիպտացւոցն ։ Եւ սաս-
տկացաւ սովն յամենայն երկրին Եգիպտացւոց ․
57 եւ ամենայն աշխարհք գային յԵգիպտոս գնել
'ի Յովսեփայ, զի զօրանայր սովն ընդ ամենայն
երկիր ։

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

1 Եւ տեսեալ Յակոբ եթէ գոյ վաճառ յերկրին Ե- ԽԴ
գիպտացւոց, ասէ Յակոբ ցորդիսն իւր ․ Ընդէր
2 հեղգայք ․ ահա լուայ եթէ գոյ ցորեան յԵգիպ-
տոս ․ իջէք անդր եւ գնեցէք մեզ սակաւ մի կե-
3 րակուր, զի կեցցուք եւ մի մեռցուք ։ Եւ իջին
եղբարքն Յովսեփայ տասներին՝ գնել ցորեան յԵ-
4 գիպտոսէ ․ եւ զԲենիամին զեղբայրն Յովսեփայ
ոչ առաքեաց Յակոբ ընդ եղբարսն ․ քանզի ա-
սէր թէ գուցէ պատահիցէ նմա հիւանդութիւն ։
5 Եւ եկին որդիքն Իսրայէլի գնել ընդ այլ երթե-
ւեկսն ․ քանզի էր սով յերկրին քանանացւոց ․
6 Եւ Յովսէփ էր իշխան երկրին, եւ նա վաճառէր
ամենայն ժողովրդեան երկրին ։ Եւ եկեալ եղ-

բարքն Յովսեփայ երկիր պագանէին 'ի վերայ ե-
րեսաց խոնարհ յերկիր. եւ իբրեւ ետես Յովսէփ 7
զեղբարսն իւր, ծանեաւ. եւ օտարանայր 'ի նո-
ցանէ, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա խստագոյնս, եւ
ասէ. Ուստի՞ գայք։ Եւ նոքա ասեն. Յերկրէն
քանանացւոց՝ գնել կերակուրս։ Ծանեաւ Յով- 8
սէփ զեղբարսն իւր, եւ նոքա ոչ ծանեան զնա.
եւ յիշեաց Յովսէփ զերազն իւր զոր ետես. եւ 9
ասէ ցնոսա. Լրտեսք էք դուք, եւ զխուլ զէլ
եւ զմուտս աշխարհիս եկեալ էք։ Եւ նոքա ասեն. 10
Ոչ տէր. ծառայք քո եկեալ եմք գնել կերա-
կուրս. ամենեքին մեք՝ եմք որդիք առն միոյ. արք 11
խաղաղութեան եմք, եւ չեն ծառայք քո լըր-
տեսք։ Ասէ ցնոսա. Ոչ. այլ զէլ եւ զմուտս երկ- 12
րիս եկեալ էք տեսանել։ Եւ նոքա ասեն. Երկո- 13
տասան եղբարք եմք ծառայք քո՝ որդիք առն միոյ
յերկրին քանանացւոց. եւ կրտսերն առ հօր իւ-
րում է այսօր, եւ միւսն չէ 'ի միջի։ Ասէ ցնոսա 14
Յովսէփ. Այդ իսկ է զոր ասացի ձեզ, թէ լրտեսք
էք. եւ զայդմ յայտ արարէք. երդուեալ յարեւն 15
Փարաւոնի, ոչ ելանէք աստի՝ եթէ ոչ եկեսցէ
եղբայրն ձեր կրտսեր այսր։ Արդ առաքեսջիք 16
զմի ոք 'ի ձէնջ եւ ածցէ զեղբայրն ձեր, եւ դուք
կացէք 'ի դիպահոց՝ մինչեւ յայտնի լինիցին բանք
ձեր եթէ ստուգիւ խօսիցիք եւ թէ ոչ. ապա թէ
ոչ, երդուեալ յարեւն Փարաւոնի՝ թէ ոչ լըր-
տեսք էք դուք։ Եւ եդ զնոսա 'ի բանտի զերիս 17
աւուրս։ Եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ յաւուրն եր- 18
րորդի. Զայս արարէք՝ եւ կեցջիք. զի ես յԱս-
տուծոյ երկիւղած եմ. եթէ արք խաղաղութեան 19
էք, եղբայր մի 'ի ձէնջ աստ մնասցէ 'ի բանտի, եւ
դուք ածջիք զվաճառ ցորենոյդ ձերոյ, եւ զեղ- 20
բայրն ձեր կրտսեր ածէք առ իս, եւ հաւատա-
րիմ լինիցին բանք ձեր. ապա թէ ոչ, մեռանիցիք։
Արարին այնպէս. եւ ասեն իւրաքանչիւր ցեղ- 21
բայր իւր. Այո, քանզի 'ի մեղս եմք վասն եղբօրն
մերոյ. զի արհամարհեցաք զնեղութիւն ոգւոյ
նորա յորժամ աղաչէրն զմեզ, եւ ոչ լուաք նմա.
վասն այնորիկ եկն 'ի վերայ մեր այս նեղութիւն։
Պատասխանի ետ Ռուբէն եւ ասէ ցնոսա. Ո՞չ 22
խօսեցայ ընդ ձեզ եւ ասեմ, թէ մի մեղանչէք
մանկանդ. եւ ոչ լուարուք ինձ. եւ ահա արիւն
նորա խնդրի։ Եւ նոքա ոչ գիտէին թէ լսէր Յով- 23
սէփ, զի թարգմանն կայր 'ի միջի. եւ անցեալ մե-
կուսի 'ի նոցանէ՝ ելաց Յովսէփ։ Եւ եկն միւսան- 24
գամ առ նոսա, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա. եւ առ 25
'ի նոցանէ զՇմաւոն եւ կապեաց առաջի նոցա։
Եւ ետ հրաման Յովսէփ լնուլ զամանս նոցա ցո-
րենով, եւ գնել զարծաթն իւրաքանչիւր 'ի քրձի
իւրում, եւ տալ նոցա պաշար 'ի ճանապարհ.
եւ եղեւ նոցա այնպէս. եւ նոքա բարձեալ իւ- 26
րաքանչիւր իշոյ՝ գնացին անտի։ Եւ լուծեալ 27
միոյ զքուրձ իւր տալ կերակուր գրաստու իւ-
րում յիջավանին, ետես զծրար արծաթոյն իւ-

28 րոյ զի կայր 'ի բերան քրձի իւրոյ. ասէ ցեղբարսն
իւր. Դարձուցաւ ինձ այսրէն արծաթն, եւ ա-
հա աստէն կայ 'ի քրձի իմում։ Եւ զարմացան
միտք նոցա, խռովեցան ընդ միմեանս՝ եւ ասեն.
29 Զի՞նչ է այս զոր արար ընդ մեզ Աստուած։ Եւ
եկին առ Յակոբ հայրն իւրեանց յերկիրն Քանա-
նու, եւ պատմեցին նմա զամենայն ինչ որ անց
30 ընդ նոսա. եւ ասեն. Խօսեցաւ այրն տէր երկրին
ընդ մեզ խստագոյնս, եւ եդ զմեզ 'ի բանտի իբրեւ
31 լրտեսս երկրին։ Եւ ասեմք ցնա, արք խաղա-
32 ղութեան եմք, եւ չեմք լրտեսք. երկոտասան
եղբարք եմք որդիք հօր մերոյ. մին չէ 'ի միջի, եւ
կրտսերն այժմ ընդ հօր մերում է յերկրին քա-
33 նանացւոց։ Ասէ ցմեզ այրն տէր երկրին. Այսու
գիտասցեմ թէ արք խաղաղութեան էք, եթէ զեղ-
բայր մի ձեր աստ առ իս թողուցուք, եւ զվա-
34 ճառս ցորենոյդ 'ի տունս ձեր առեալ տանիցիք.
եւ զեղբայրն ձեր կրտսեր ածիցէք առ իս. եւ
գիտասցեմ եթէ չէք լրտեսք, այլ արք խաղաղու-
թեան էք. եւ զայս եւս եղբայր տաց ցձեզ, եւ
35 յերկրի աստ վաճառեցէք։ Եւ եղեւ 'ի թա-
փելն նոցա զքուրձս իւրեանց, եւ կայր իւրա-
քանչիւր ուրուք ծրար արծաթոյ 'ի քրձի իւ-
րեանց. եւ իբրեւ տեսին զծրարս արծաթոյ իւ-
րեանց՝ ինքեանք եւ հայր իւրեանց, երկեան
36 յոյժ։ Եւ ասէ ցնոսա Յակոբ հայրն իւրեանց.
Զիս անորդի արարէք. Յովսէփ չէ 'ի միջի, Շմա-
ւոն չէ 'ի միջի. եւ զԲենիամին եւս առնուցուք.
37 յիմ վերայ եկն այս ամենայն։ Խօսեցաւ Ռուբէն
ընդ հօր իւրում եւ ասէ. Զերկոսին զորդիսն իմ
սպանջիր, եթէ ոչ ածից զդա առ քեզ. տուր
38 զդա յիմ ձեռն, եւ ես ածից զդա առ քեզ։ Եւ
նա ասէ. Ոչ իջանէ որդի իմ ընդ ձեզ. զի եղ-
բայր սորա մեռաւ, եւ սա միայն մնացեալ է.
եւ զէպ լինիցի սմա հիւանդանալ 'ի ճանապար-
հին զոր երթայցէք, եւ իջուցանիցէք զծերու-
թիւնս իմ տրտմութեամբ 'ի դժոխս։

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

1 Եւ սովն եւս քան զեւս սաստկանայր 'ի վե-
2 րայ երկրին։ Եւ եղեւ իբրեւ սպառեցին ուտել
զցորեանն զոր բերին յերկրէն Եգիպտացւոց, ա-
սէ ցնոսա հայրն իւրեանց. Դարձեալ երթայք
3 գնեցէք սակաւ մի կերակուրս։ Խօսեցաւ ընդ
նմա Յուդա եւ ասէ. Վկայութեամբ եդ ընդ մեզ
վկայութիւն այրն եւ ասէ. մի տեսանիցէք զե-
րեսս իմ, եթէ ոչ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ
4 իցէ։ Արդ եթէ արձակես զեղբայրդ մեր ընդ մեզ,
5 իջցուք եւ գնեսցուք կերակուրս. ապա թէ ոչ
արձակես զեղբայրդ մեր ընդ մեզ, ոչ երթիցուք՝
զի այրն խօսեցաւ ընդ մեզ եւ ասէ. մի տեսանի-
ցէք զերեսս իմ՝ եթէ ոչ եղբայրն ձեր կրտսեր

ընդ մեզ իցէ։ Եւ ասէ Իսրայէլ. Զի՞նչ չարիս հա- 6
տուցէք ինձ, զի պատմեցէք առնն թէ
գոյ ձեր եղբայր։ Եւ նոքա ասեն. Հարցանե- 7
լով հարց զմեզ այրն, եւ զազգէ մերմէ, եւ թէ
տակաւին կենդանի՞ իցէ հայրն ձեր, եւ եթէ իցէ՞
ձեր եղբայր. եւ պատմեցաք նմա ըստ հարցմա-
նցն նորա. միթէ գիտէաք թէ ասիցէ ցմեզ՝
ածէք զեղբայրն ձեր։ Ասէ Յուդա ցԻսրայէլ 8
հայրն իւր. Արձակեա ընդ իս զպատանեակդ,
եւ յարուցեալ գնասցուք. զի կեցցուք եւ մի
մեռցուք՝ եւ մեք եւ դու եւ ստացուածք մեր. Ես 9
առնում զդա յերաշխի. 'ի ձեռաց իմոց խնդրեա-
ջիր զդա. եթէ ոչ ածից զդա եւ կացուցից առա-
ջի քո, յանցաւոր եղէց զամենայն աւուրս. զի 10
եթէ չէաք յամեալ, արդ երկիցս եւս դարձեալ
էաք այսրէն։ Ասէ ցնոսա Իսրայէլ հայրն նոցա. 11
Եթէ այդպէս իցէ, արարէք զայդ. առէք 'ի պտղոյ երկ-
րիս յամանս ձեր, եւ տարայք առնն պատա-
րագս. ռետին եւ մեղր եւ խունկս եւ ստաշխն
եւ բեւեկն եւ ընկոյզ. եւ արծաթ կրկին առէք 12
'ի ձեռս ձեր. եւ զարծաթն որ դարձաւ յամանս
ձեր՝ տարայք ընդ ձեզ, գուցէ ընդ խաբս ինչ ի-
ցէ. եւ զեղբայրդ ձեր առէք, եւ արիք իջէք առ 13
այրն. եւ Աստուած իմ տացէ ձեզ շնորհս առա-
ջի առնն, եւ արձակեսցէ ընդ ձեզ զեղբայրն ձեր
զմիւս եւ զԲենիամին. բայց ես որպէս անզաւա- 14
կեցայ, անզաւակեցայ։ Եւ առեալ արանցն զպա- 15
տարագսն եւ արծաթ կրկին 'ի ձեռս իւրեանց եւ
զԲենիամին, յարուցեալ իջին յԵգիպտոս, եւ կա-
ցին յանդիման Յովսեփայ։ Իբրեւ ետես զնոսա 16
Յովսէփ, եւ զԲենիամին եղբայր իւր, ասէ ցհա-
զարապետ տանն իւրոյ. Տար զարսդ 'ի տուն, եւ
զեն զենլիս եւ պատրաստեա. զի ընդ իս ուտե-
լոց են արքդ այդոքիկ հաց 'ի միջօրէի։ Եւ արար 17
այրն որպէս եւ ասաց Յովսէփ. եւ տարաւ զարսն
'ի տուն Յովսեփայ։ Եւ տեսեալ արանցն եթէ տա- 18
րան զնոսա 'ի տուն Յովսեփայ, ասեն. Վասն ար-
ծաթոյն որ դարձաւ յամանս մեր զառաջինն՝ մե-
տանիմք մեք անդր առ 'ի խուզելոյ զմեզ. արկա-
նել 'ի վերայ մեր, եւ առնուլ զմեզ 'ի ծառայս եւ
զէշս մեր։ Մատուցեալ առ այրն՝ վերակացու 19
տանն Յովսեփայ, խօսեցան առ դրանն եւ ասեն. 20
Աղաչեմք զքեզ, տէր. իջաք զառաջինն գնել կե-
րակուրս. եւ եղեւ իբրեւ հասաք յիջավանս եւ 21
բացաք զամանս մեր, եւ արծաթն իւրաքանչիւր
յամանի իւրում էր. արդ զարծաթն այսրէն կըշ-
ռով դարձուցաք, եւ աւասիկ 'ի ձեռին մերում
է. եւ այլ արծաթ բերաք ընդ մեզ, գնել կերա- 22
կուրս. եւ ոչ գիտեմք ով եդ զարծաթն յամանս
մեր։ Եւ ասէ ցնոսա. Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, 23
մի երկնչիք. Աստուածն ձեր եւ հարցն ձերոց ետ
ձեզ գանձս յամանս ձեր. այլ իմ զձեր արծաթն
առեալ եւ հաճեալ եմ։ Եւ եհան առ նոսա զՇը-
մաւոն։ Եւ տարաւ 'ի ներքս այրն զարսն 'ի 24
տանն Յովսեփայ, եւ բերին ջուր լուանալ զոտս
25 նոցա. եւ ետ կերակուր գրաստուց նոցա։ Եւ
նոքա պատրաստեցին զպատարագսն մինչ չեւ ե-
կեալ էր Յովսէփ 'ի միջօրէին. քանզի լուան թէ
26 անդ ճաշելոց է։ Եմուտ Յովսէփ 'ի տուն, եւ մա-
տուցին նմա զընծայսն զոր ունէին 'ի ձեռս ի-
րեանց՝ 'ի տուն անդր, եւ երկիր պագին նմա 'ի
27 վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր։ Եհարց զնոսա
եւ ասէ. Զիա՞րդ կայք։ Եւ ասէ ցնոսա. Եթէ
ո՞ղջ իցէ հայրն ձեր ծերունի, զորմէ ասացէք թէ
28 տակաւին կենդանի է։ Եւ նոքա ասեն. Ողջ է
ծառայ քո հայր մեր, տակաւին կենդանի է։ Եւ
ասէ. Օրհնեալ է այրն այն յԱստուծոյ։ Եւ խո-
29 նարհեցեալ երկիր պագին նմա։ Ամբարձ զաչս
իւր եւ ետես զԲենիամին զեղբայր իւր զհամօ-
րեայ, եւ ասէ. Ա՞յդ է եղբայրն ձեր կրտսեր՝
զորմէ ասացէք ածել առ իս։ Եւ ասէ. Աստուած
30 ողորմեսցի քեզ, որդեակ։ Եւ խռովեցաւ Յով-
սէփ, եւ գալարէին աղիք նորա 'ի վերայ եղբօրն
իւրոյ, եւ խնդրէր լալ. մտեալ 'ի սենեակ անդր
31 եղաց. եւ լուացեալ զերեսս իւր՝ ել, ժուժկալ
32 եղեւ եւ ասէ. Արկէք հաց։ Եւ արկին նմա
միայնոյ, եւ նոցա իւրաքանչիւր ուրեք, եւ եգիպ-
տացւոցն որ ճաշէին ընդ նմա՝ իւրաքանչիւր ու-
րանձինն. զի ոչ կարէին եգիպտացիքն ուտել
հաց ընդ եբրայեցիսն, քանզի գարշելի էին ե-
33 գիպտացւոցն։ Նստաւ առաջի նորա անդրանիկն՝
ըստ երիցութեան իւրում, եւ կրտսերն՝ ըստ
կրտսերութեան իւրում. եւ զարմացեալ էին
արքն իւրաքանչիւր ընդ եղբայր իւրում. եւ առին
34 իւրեանց մասունս 'ի նմանէ, եւ մեծացաւ մասն
Բենիամինի քան զմասունս ամենեցուն հնգպա-
տիկ քան զնոցայն. արբին եւ արբեցան ընդ նմա։

ԳԼՈՒԽ ԽԴ.

1 Եւ հրամայեաց Յովսէփ հազարապետին ի-
րում եւ ասէ. Լցէք զամանս արանցն կերակրով
որչափ եւ կարիցեն բառնալ, եւ դիք զարծաթն
2 իւրաքանչիւր 'ի բերան ամանոյ իւրոյ. եւ զսկիհն
իմ արծաթի դիջիք յամանի կրտսերոյն, եւ զգինս
ցորենոյ նորա։ Եւ եղեւ ըստ բանին Յովսեփայ
3 որպէս եւ ասաց։ Եւ իբրեւ առաւօտ եղեւ, ար-
4 ձակեցան արքն՝ ինքեանք եւ էշք իւրեանց. եւ
իբրեւ ելին ըստ քաղաքն, եւ չէին մեկնեալ 'ի
բաց, ասէ Յովսէփ ցհազարապետն իւր. Արի
պնդեա զհետ արանցն, եւ հասցես նոցա, եւ
ասասցես ցնոսա. զի է զի հատուցէք չար փոխա-
5 նակ բարեաց. ընդէ՞ր գողացայք զսկիհն արծա-
թի. ո՞չ այն էր որով ըմպէր տէրն իմ, եւ նովաւ
հմայելով հմայէր. եւ արդ չար գործեցէք
6 զոր արարէք։ Եւ իբրեւ եգիտ զնոսա, ասէ
7 ըստ բանիցս այսոցիկ։ Եւ նոքա ասեն ցնա. Ըն-

գէր խօսիցի տէր այդպիսի բանս · քաւ լիցի ծա-
ռայից քոց առնել ըստ բանից այդմիկ · զի եթէ 8
զարծաթն զոր գտաք յամանս մեր, դարձուցաք
առ քեզ յերկրէն քանանացւոց, զիա՞րդ գողա-
նայաք 'ի տանէ տեառն քո արծաթ կամ ոսկի :
Եւ արդ առ որում գտցի 'ի ծառայից քոց սկիհն՝ 9
մեռցի, եւ մեք եղիցուք տեառն մերում ծառայք :
Եւ նա ասէ · Այդպէս եղիցի որպէս ասացէքդ · 10
առ որում գտցի սկիհն՝ եղիցի իմ ծառայ, եւ
դուք անպարտք լինիցիք : Եւ փութացան իջու- 11
ցին զբեռն իւրաքանչիւր 'ի գետին, եւ բացին իւ-
րաքանչիւր զաման իւր · եւ յուզեաց՝ սկսեալ յե- 12
րիցուէն մինչեւ եկն կատարեաց 'ի կրտսերն, եւ
եգիտ զսկիհն յամանի Բենիամինի : Եւ պատա- 13
ռեցին զհանդերձս իւրեանց, եւ եդին իւրաքան-
չիւր զբեռն իւր 'ի վերայ իշոյ իւրոյ, եւ դարձան
'ի քաղաքն : Եւ եմուտ Յուդա եւ եղբարք իւր 14
առ Յովսէփ, մինչդեռ անդէն էր, եւ անկան ա-
ռաջի նորա 'ի վերայ երկրի : Ասէ ցնոսա Յով- 15
սէփ · Զի՞նչ են իրքդ զոր արարէք · ո՞չ գիտէք թէ
հմայելով հմայէ այր որ իբրեւ զիս է : Ասէ Յու- 16
դա · Զի՞նչ տացուք պատասխանի տեառն կամ
զի՞նչ խօսիցուք, կամ զո՞ր իրաւունս ցուցանի-
ցեմք · եգիտ Աստուած զյանցանս ծառայից քոց ·
արդ աւասիկ կամք ծառայք տեառն մերոյ՝ եւ
մեք եւ առ որում սկիհն գտաւ : Եւ նա ասէ · 17
Քաւ լիցի ինձ առնել զբանդ զայդ · այրն առ ո-
րում սկիհն գտաւ՝ նա եղիցի իմ ծառայ · եւ դուք
ելէք ողջութեամբ առ հայրն ձեր : Մատուցեալ 18
առ նա Յուդա եւ ասէ · Աղաչեմ, տէր · խօսեսցի
ծառայ քո բան մի առաջի քոյ · մի բարկասցիս
ծառայի քում, զի դու ես յետ Փարաւոնի տէր :
Դու հարցեր ցծառայս քո եւ ասես, եթէ կայ- 19
ցէ ձեր հայր կամ եղբայր · եւ մեք ասեմք տեառն, 20
կայ մեր հայր ծերացեալ, եւ մանուկ մի կրտսեր՝
որդի ծերութեան նորա, եւ եղբայր նորա մե-
ռաւ · եւ նա միայն մնաց մօր իւրոյ, եւ հայրն
սիրէ զնա · եւ ասացեր ցծառայս քո, իջուցէք 21
զնա առ իս եւ խնամարկեցից նմա · եւ ասացաք 22
ցտէր, ոչ կարէ մանուկն թողուլ զհայր իւր · ա-
պա թէ թողուցու զհայրն իւր՝ մեռանի · եւ դու 23
ասացեր ցծառայս քո, եթէ ոչ իջանիցէ եղբայրն
ձեր կրտսեր ընդ ձեզ՝ մի յաւելուցուք տեսանել
զերեսս իմ : Եւ եղեւ իբրեւ ելաք մեք առ ծա- 24
ռայ քո հայր մեր, պատմեցաք նմա զբանս տեառն
մերոյ · եւ ասէ հայրն մեր · երթայք դարձեալ 25
գնեցէք մեզ սակաւ մի կերակուր · եւ մեք ասա- 26
ցաք՝ թէ ոչ կարեմք իջանել անդր, եթէ ոչ եղ-
բայրդ մեր կրտսեր իջանիցէ ընդ մեզ, եւ ապա
իջանիցեմք · զի ոչ կարեմք տեսանել զերեսս
առնն, եթէ եղբայրդ մեր կրտսեր ընդ մեզ ոչ
իցէ : Եւ ասէ ցմեզ ծառայ քո հայր մեր · դուք 27
իսկ գիտէք՝ զի երկուս ծնաւ ինձ կին իմ · մին 28
ել յինէն, եւ ասացեր թէ գազանակուր եղեւ ·

29 Եւ ոչ եւս տեսանեմ զնա մինչեւ յայժմ · արդ է
թէ զսա եւս առնուցուք յերեսաց իմոց, եւ պա-
տահիցէ սմա հիւանդութիւն 'ի ճանապարհի · ի-
ջուցանէք զծերութիւնս իմ տրտմութեամբ հան-
30 դերձ 'ի դժոխս : Եւ արդ եթէ երթայցեմք առ
ծառայ քո հայր մեր, եւ պատանեակս չիցէ ընդ
մեզ, եւ նորա ոգին կախեալ կայ զսորա ոգւոյդ ·
31 եւ լինիցի իբրեւ ոչ տեսանիցէ ընդ մեզ զմա-
նուկդ՝ վախճանիցի · եւ իջուցանիցեն ծառայք
քո զծերութիւն ծառայի քոյ հօր մերոյ չարչա-
32 րանօք հանդերձ 'ի դժոխս : Զի ծառայի քո ա-
ռեալ է յերաշխի զմանուկդ 'ի հօրէ իւրմէ · ա-
սեմ, եթէ ոչ ածից զդա առ քեզ եւ կացուցից
առաջի քո, յանցաւոր եղէց առ հայր իմ զամե-
33 նայն աւուրս : Եւ արդ կացից ես ծառայ քո փո-
խանակ մանկանդ ստրուկ տեառն իմոյ, եւ պա-
34 տանեակդ ելցէ ընդ եղբարս իւր · քանզի զիա՞րդ
ելանիցեմ առ հայրն իմ, եթէ պատանեակդ չի-
ցէ ընդ մեզ · զի մի տեսից զչարիսն որ գտանիցեն
զհայրն իմ :

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

1 Եւ ոչ կարաց Յովսէփ ժոյժ ունել առաջի ա-
մենեցուն՝ որ շուրջ զնովաւն կային, այլ ասէ ·
Հանէք զամենեսեան արտաքս յինէն : Եւ չկայր եւս
ոք անդ առ նմա՝ յորժամ ետ ծանօթս եղբարցն
2 իւրոց : Եւ ձայն բարձեալ լալով հանդերձ՝ մինչ
լուան եգիպտացիքն, եւ այդ եղեւ 'ի տուն Փա-
3 րաւոնի : Ասէ Յովսէփ ցեղբարսն իւր · Ես եմ
Յովսէփ · արդարեւ տակաւին կենդանի է հայր
իմ : Եւ ոչ կարէին եղբարքն նորա տալ նմա
4 պատասխանի · զի խռովեցան յերեսաց նորա : Ա-
սէ Յովսէփ ցեղբարսն · Մատ եկայք առ իս : Եւ
չոգան մօտ, եւ ասէ · Ես եմ Յովսէփ եղբայրն
5 ձեր զոր վաճառեցէք յեգիպտոս · բայց
արդ մի տրտմիք, եւ մի խիստ թուեսցի ձեզ զի
վաճառեցէք զիս այսր · քանզի 'ի փրկութիւն ա-
6 ռաքեաց զիս Աստուած առաջի ձեր : Զի այս
երկրորդ ամ է սովս 'ի վերայ երկրի, եւ այլ
7 հինգ ամ՝ յորս ոչ լինիցի վար եւ ոչ հունձք ·
Եւ առաքեաց զիս Աստուած առաջի ձեր՝ առ 'ի
թողուլ ձեզ զաւակ յերկրի, եւ կերակրել զձեր
8 [illegible] մեծամեծս : Եւ արդ ոչ եթէ դուք
առաքեցէք զիս այսր, այլ Աստուած · եւ արար
զիս իբրեւ զհայր Փարաւոնի, եւ տէր ամենայն
տան նորա, եւ իշխան ամենայն երկրին Եգիպտոսի :
9 Արդ փութացեալ ելէք առ հայրն իմ, եւ ասա-
ցէք ցնա · այսպէս ասէ որդի քո Յովսէփ · ա-
րար զիս Աստուած տէր ամենայն երկրին Եգիպ-
10 տացւոց · արդ էջ առ իս եւ մի յամենար ·

դւոց քոց, եւ ոչխար քո եւ արջառ քո եւ որ
ինչ քո իցէ, եւ կերակրեցից զքեզ անդ. զի այլ 11
եւս հինգ ամ կայ սովոյս. զի մի սատակեսցիս դու
եւ որդիք քո եւ ամենայն ստացուածք քո։ Ահաւասիկ 12
աչք ձեր տեսանեն եւ աչք Բենիամենի
եղբօր իմոյ, զի բերան իմ խօսի ընդ ձեզ. արդ 13
պատմեցէք հօր իմում զամենայն զփառս իմ՝ որ
են յԵգիպտոս, եւ որչափ ինչ տեսէք դուք. եւ
փութացեալ իջուցէք զհայրն իմ այսր։ Եւ անկեալ 14
'ի վերայ պարանոցին Բենիամենի եղբօր իւրոյ
լայր, եւ Բենիամին լայր 'ի վերայ պարանոցի
նորա։ Եւ համբուրեաց զամենայն եղբարսն 15
իւր, եւ լայր 'ի վերայ նոցա. յետ այնորիկ խօսեցան
եղբարքն նորա ընդ նմա։ Եւ հնչեաց համբաւն 16
'ի տանն Փարաւոնի, եւ ասեն. Եկին եղբարք
Յովսեփու։ Ուրախ եղեւ Փարաւոն եւ ծառայք
նորա. ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ. Ասա ցեղբարս 17
քո. այսպէս արարէք. լցէք զբեռինս ձեր
եւ երթայք յերկիրն Քանանացւոց. եւ առեալ 18
զհայրն ձեր եւ զստացուածս ձեր՝ եկեսջիք առ
իս. եւ տաց ձեզ յամենայն բարութեանցս Եգիպտացւոց,
եւ կերիջիք զծուծ երկրիս։ Եւ 19
դու զայս հրաման տուր նոցա. առնուլ յերկրէն Եգիպտացւոց
սայլս՝ մանկանց եւ կանանց ձերոց,
եւ առեալ զհայրն ձեր ածիցէք. եւ մի ագահեսցեն 20
աչք ձեր 'ի կահ ձեր, զի բարութիւն ամենայն
երկրիս Եգիպտացւոց ձեզ լինիցի։ Եւ արարին 21
այնպէս որդիքն Իսրայէլի, եւ ետ նոցա
Յովսէփ սայլս ըստ բանիցն Փարաւոնի արքայի,
եւ ետ նոցա պաշար 'ի ճանապարհ։ Եւ ամենեցուն 22
ետ երկերիս պատմուճանս, եւ Բենիամենի ետ
երեք հարիւր դահեկան եւ հինգ պատմուճան
փոփոխակս։ Եւ հօրն իւրում ետ առնել նոյնպէս. 23
եւ տասն էշ բեռինս յամենայն բարութեանց
Եգիպտացւոց, եւ տասն ջորի նպարակաւոր,
եւ կերակուր հօրն իւրում 'ի ճանապարհ։
Եւ արձակեաց զեղբարսն իւր եւ գնացին. եւ ասէ 24
ցնոսա. Մի զայրանայցէք ինչ 'ի ճանապարհի։
Ելին յԵգիպտոսէ, եւ չոգան յերկիրն Քանանացւոց 25
առ Յակոբ հայրն իւրեանց։ Եւ պատմեցին 26
նմա եւ ասեն. Որդի քո Յովսէփ կենդանի
է, եւ նա է իշխան ամենայն երկրին Եգիպտացւոց։
Եւ զարմացաւ 'ի միտս իւր Յակոբ, զի ոչ
հաւատայր նոցա. եւ խօսեցան ընդ նմա զամենայն 27
ինչ՝ զոր ասաց Յովսէփ։ Իբրեւ ետես զսայլսն
զոր առաքեաց Յովսէփ առնուլ զնա, արծարծեցաւ
ոգին Յակոբայ հօր նոցա։ Եւ ասէ Իսրայէլ. 28
Մեծ է ինձ՝ եթէ արդարեւ տակաւին կենդանի
իցէ որդի իմ Յովսէփ. երթայց տեսից զնա մինչչեւ
մեռեալ իցեմ։

ԳԼՈՒԽ ԽԶ.

1 Չուեաց Իսրայէլ ինքն եւ ամենայն որ ինչ իւր
էր, եւ եկն 'ի Ջրհորն երդման, եւ մատոյց պատարագ
Աստուծոյ հօր իւրոյ Իսահակայ։
2 Խօսեցաւ Աստուած ընդ Իսրայէլի 'ի տեսլեան ԽԴ
գիշերոյ, եւ ասէ. Յակոբ, Յակոբ։ Եւ նա
3 ասէ. Ո՞վ ես։ Ասէ. Ես եմ Աստուած հարցն
քոց. մի երկնչիր իջանել յԵգիպտոս, զի յազգ
4 մեծ արարից զքեզ անդ. ես իջից ընդ քեզ յԵգիպտոս,
եւ ես հանից զքեզ 'ի սպառ. եւ Յովսէփ
5 դիցէ զձեռս իւր 'ի վերայ աչաց քոց։ Յարեաւ
Յակոբ 'ի Ջրհորոյ անտի երդման, եւ առին
որդիքն Իսրայէլի զՅակոբ հայրն իւրեանց եւ ըզկազմած
եւ զկանայս իւրեանց՝ 'ի սայլսն զոր
առաքեաց Յովսէփ առնուլ զնա. եւ առեալ զինչս
6 իւրեանց եւ զամենայն ստացուածս՝ զոր ստացան
յերկրին Քանանացւոց, մտին յԵգիպտոս
7 Յակոբ եւ ամենայն զաւակ նորա ընդ նմա. որդիք
նորա եւ որդիք որդւոց նորա ընդ նմա, դըստերք
նորա եւ դստերք դստերաց նորա. եւ զամենայն
8 զաւակ իւր ած յԵգիպտոս։ Եւ այս են
անուանք որդւոցն Իսրայէլի որ մտին յԵգիպտոս.
Յակոբ եւ որդիք իւր. անդրանիկ Յակոբու՝
9 Ռուբէն։ Եւ որդիք Ռուբենի՝ Ենովք եւ Փալլուս,
10 Ասրոմն եւ Քարմի։ Եւ որդիք Շմաւոնի՝
Յամուէլ եւ Յամին եւ Աւհադ եւ Յաքին եւ Սահառ
11 եւ Սաւուղ՝ որդի Քանանացւոյն։ Եւ որդիք
12 Ղեւեայ՝ Գերսոն եւ Կահաթ եւ Մերարի։ Եւ
որդիք Յուդայ՝ Էր եւ Աւնան եւ Սելոմ եւ Փարէս
եւ Զարա. եւ մեռան Էր եւ Աւնան յերկրին
Քանանացւոց. եւ եղեն որդիք Փարեսի՝ Ասրոմ
13 եւ Յամուէլ։ Եւ որդիք Իսաքարայ՝ Թովղա եւ
14 Փուա եւ Յասուբ եւ Զամրամ։ Եւ որդիք Զաբուղոնի՝
15 Սերեդ եւ Աղլոն եւ Ելէլ։ Այս են որդիք
Լիայ՝ զոր ծնաւ Յակոբայ 'ի Միջագետս Ասորւոց.
եւ զԴինա դուստր նորա. ամենայն ոգիք ուստերք
16 եւ դստերք՝ երեսուն եւ երեք։ Եւ որդիք Գադայ՝
Սափոն եւ Անգիս եւ Սաւնիս եւ Թասաբան
17 եւ Այեդիս եւ Արոյելիս եւ Արիելիս։ Եւ սոքա
են որդիք Ասերայ՝ Յեմնա եւ Յեսուա եւ Յեսուի
եւ Բարիա եւ Սարա քոյր նոցա. եւ որդիք Բարիայ՝
18 Քոբոր եւ Մելքիէլ։ Այս են որդիք Զելփայ,
զոր ետ Լաբան Լիայ դստերն իւրում, որ
19 ծնաւ զսոսա Յակոբայ, վեշտասան ոգիս։ Եւ
որդիք Ռաքելայ կնոջ Յակոբայ՝ Յովսէփ եւ Բենիամին։
20 Եւ եղեն որդիք Յովսեփայ յերկրին Եգիպտացւոց,
զորս ծնաւ նմա Ասանեթ դուստր
Պետափրեայ քրմի Արեգ քաղաքի, զՄանասէ եւ
զԵփրեմ։ Եւ եղեն որդիք Մանասէի զոր ծնաւ
նմա հարճն Ասորի, զՄաքիր. եւ Մաքիր ծնաւ
զԳաղաադ։ Եւ որդիք Եփրեմի եղբօրն Մանա-

սէի՝ Սուտաղամ եւ Տաամ. եւ որդի Սուտաղամայ Եդեմ։ Եւ որդիք Բենիամինի՝ Բալա եւ 21 Բոքոր եւ Ասբէլ. եւ եղեն որդիք Բալայ՝ Գերա եւ Նէեման եւ Անքիս եւ Ռովս եւ Մամփիմ եւ Ոփփիմին. եւ Գերա ծնաւ զԱրադ։ Սոքա են որ- 22 դիք Ռաքելի՝ զոր ծնաւ Յակոբայ. ամենայն ոգիք ութ եւ տասն։ Եւ որդիք Դանայ՝ Ասոմ։ Եւ որ- 23 դիք Նեփթաղիմի՝ Ասիէլ եւ Գոնի եւ Ասար եւ 24 Սեղիմ։ Սոքա են որդիք Բալլայ՝ զոր ետ Լաբան 25 Ռաքելի դստեր իւրում, եւ ծնաւ զսոսա Յակոբայ. ամենեքեան ոգիք եօթն։ Եւ ամենայն ոգիք 26 որ մտին ընդ Յակոբայ յԵգիպտոս, որ ելեալ էին յերանաց նորա, առանց կանանց որդւոցն Յակոբայ, ամենայն ոգիք վաթսուն եւ վեց։ Եւ որ- 27 դիք Յովսեփայ որ եղեն նմա յԵգիպտոս, ոգիք երկու։ Եւ ամենայն ոգիք տանն Յակոբու որ մտին յԵգիպտոս՝ եօթանասուն եւ հինգ։ Եւ զՅու- 28 դա յառաջագոյն առաքեաց առ Յովսէփ, գալ նմա ընդ առաջ Հերովոնց քաղաքաւն, յերկիրն Ռամեսեայ. եւ եկին յերկիրն Գեսեմ։ Կազ- 29 մեաց Յովսէփ զկառս իւր, եւ ել ընդ առաջ Իսրայէլի հօր իւրոյ Հերովոնց քաղաքաւն. եւ իբրեւ յանդիման եղեւ նմա՝ անկաւ ՚ի վերայ պարանոցի նորա, եւ լաց ՚ի լալիւն մեծ։ Եւ ասէ 30 Իսրայէլ ցՅովսէփ. Մեռայց այսուհետեւ, որովհետեւ տեսի զերեսս քո՝ զի տակաւին կենդանի ես։ Եւ ասէ Յովսէփ ցեղբարս իւր եւ ցտունն 31 հօր իւրոյ. Երթայց պատմեցից Փարաւոնի, եթէ եղբարք իմ եւ տունն հօր իմոյ որ էին յերկրին քանանացւոց՝ եկին առ իս. եւ արք հովիւք 32 են, եւ արք խաշնարարմունք են, եւ զանասուն եւ զարջառ եւ զամենայն ինչ իւրեանց ածին ընդ։ Արդ եթէ կոչիցէ զձեզ Փարաւոն եւ ա- 33 սիցէ, զինչ գործ է ձեր, ասասջիք եթէ արք 34 խաշնարարմունք եմք ծառայք քո ՚ի մանկութենէ մինչեւ ցայժմ, եւ մեք եւ հարք մեր. զի բնակեսջիք յերկրին Գեսեմ. քանզի գարշելի է Եգիպտացւոց ամենայն հովիւ խաշանց։

ԳԼՈՒԽ ԽԷ

Եւ եկեալ Յովսէփ պատմեաց Փարաւոնի, եւ 1 ասէ. Հայր իմ եւ եղբարք, եւ խաշինք եւ արջառ նոցա, եւ ամենայն որ ինչ նոցա, եկին յերկրէն քանանացւոց. եւ ահա են ՚ի Գեսեմ։ Եւ 2 յեղբարց անտի իւրոց առ ընդ իւր հինգ այր. եւ կացոյց զնոսա առաջի Փարաւոնի։ Եւ ասէ 3 Փարաւոն ցեղբարսն Յովսեփու. Զինչ գործ է ձեր։ Եւ նոքա ասեն ցՓարաւոն. Հովիւք խաշանց են ծառայք քո, եւ մեք եւ հարք մեր։ Եւ 4 ասեն ցՓարաւոն. Պանդխտանալ եկաք յերկրիս յայսմիկ, զի ոչ գոյր ճարակ խաշանց ծառայից քոց. քանզի սաստկացաւ սովն յերկրին քանանացւոց. եւ արդ բնակեսցուք ծառայք քո յեր- 5 կրին ՚ի Գեսեմ։ Եւ խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յովսեփու եւ ասէ. Հայր քո եւ եղբարք քո եկին 6 առ քեզ. ահա երկիրս Եգիպտացւոց առաջի քո է. ՚ի լաւում երկրի բնակեա զհայր քո եւ զեղբարս քո. եւ բնակեսցեն յերկրին ՚ի Գեսեմ. ապա թէ գիտես թէ իցեն ՚ի նոսա արք զօրաւորք. 7 կացո զնոսա իշխանս ՚ի վերայ իմոց խաշանց։ Եւ ած Յովսէփ զՅակոբ զհայր իւր, եւ կացոյց առաջի Փարաւոնի. եւ օրհնեաց Յակոբ զՓարաւոն։ 8 Եւ ասէ Փարաւոն ցՅակոբ. Քանի՞ են ամք աւուրց 9 կենաց քոց։ Եւ ասէ Յակոբ ցՓարաւոն. Աւուրք կենաց ամաց իմոց զորս պանդխտեցայ՝ հարիւր եւ երեսուն ամ է. սակաւք եւ դժուարինք եղեն աւուրք ամաց կենաց իմոց, եւ ոչ հասին յաւուրս ամաց կենաց հարց իմոց, զոր աւուրս 10 պանդխտեցան։ Եւ օրհնեաց Յակոբ զՓարաւոն 11 եւ ել ՚ի նմանէ։ Եւ բնակեցոյց Յովսէփ զհայրն իւր եւ զեղբարս իւր, եւ ետ նոցա բնակութիւն յերկրին Եգիպտացւոց ՚ի լաւում երկրի, յերկրին Ռամեսեայ, որպէս հրամայեաց Փարաւոն։ 12 Եւ տայր Յովսէփ ռոճիկս հօրն եւ եղբարց իւրոց, եւ ամենայն տան հօր իւրոյ ցորեան ըստ 13 բերան։ Եւ կերակուր ոչ գոյր յամենայն երկրին, զի սաստկացաւ սովն յոյժ. եւ նուաղեաց երկիրն Եգիպտացւոց եւ երկիրն քանանացւոց ՚ի սովոյ անտի։

14 Եւ ժողովեաց Յովսէփ զամենայն արծաթ գտեալ յերկրին Եգիպտացւոց եւ յերկրին քանանացւոց՝ ընդ ցորենոյն զոր վաճառէր, եւ տայր նոցա կերակուրս. եւ տարաւ Յովսէփ զամենայն 15 արծաթն ՚ի տուն Փարաւոնի. եւ նուաղեաց արծաթ յերկրէն Եգիպտացւոց եւ յերկրէն քանանացւոց։ Եկին ամենայն Եգիպտացիքն առ Յովսէփ՝ եւ ասեն. Տուր մեզ հաց, եւ ընդէր մեռա- 16 նիմք առաջի քո. զի պակասեաց արծաթ մեր։ Եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ. Տուք զանասունս ձեր, եւ տաց ձեզ հաց փոխանակ անասնոց ձերոց, եթէ 17 պակասեալ է արծաթ ձեր։ Եւ ածին զանասունս իւրեանց առ Յովսէփ. եւ ետ նոցա Յովսէփ հաց փոխանակ ձիոց եւ փոխանակ խաշանց եւ փոխանակ արջառոց եւ փոխանակ իշոց. եւ կերակրեաց զնոսա հացիւ փոխանակ ամենայն անասնոց նոցա ՚ի 18 տարւոջն յայնմիկ։ Եւ կատարեցաւ տարին այն, եւ եկին առ նա յամին երկրորդի՝ եւ ասեն ցնա. Մի գուցէ սատակեսցուք ՚ի տեառնէ մերմէ. զի եթէ պակասեաց արծաթ մեր, եւ ստացուածք եւ անասունք առ քեզ են տէր մեր, եւ ոչ ինչ մնաց մեզ առաջի տեառն մերոյ, բայց միայն մեր մարմինք եւ 19 երկիր մեր. արդ զի մի մեռանիցիմք առաջի քո, եւ երկիր մեր աւերեսցի՝ ստացիր զմեզ եւ զերկիր մեր փոխանակ հացի

Եւ ստացաւ Յովսէփ զամենայն երկիրն Եգիպ- 20
տացւոց Փարաւոնի. քանզի վաճառեցին Եգիպ-
տացիքն զերկիրն իւրեանց Փարաւոնի. զի սաստ-
կացաւ ՚ի վերայ նոցա սովն: Եւ եղեւ երկիրն
Փարաւոնի. եւ զժողովուրդն ծառայեցոյց իւր ՚ի 21
ստրուկս, ՚ի ծագաց սահմանաց Եգիպտոսի մին-
չեւ ՚ի ծագս նորուն. բայց յերկրէ քրմացն, զի 22
ոչ ստացաւ զնոսա Յովսէփ. քանզի տուրս տայր
պարգեւս քրմացն Փարաւոն, եւ ուտէին զպար-
գեւսն զոր տայր նոցա Փարաւոն. վասն այնորիկ
ոչ վաճառեցին զերկիրն իւրեանց: Ասէ Յովսէփ 23
ցամենայն Եգիպտացիսն. Ահա ստացայ զձեզ այ-
սօր եւ զերկիր ձեր Փարաւոնի. առէք ձեզ սեր-
մանս եւ սերմանեցէք զերկիրդ. եւ եղիցին ար- 24
դիւնք դորա, եւ տայջիք զհինգերորդ մասն Փա-
րաւոնի, եւ չորք մասունքն ձեր եղիցին ՚ի սերմն
երկրիդ եւ ՚ի կերակուր ձեզ եւ ամենայն ընտա-
նեաց ձերոց, եւ ՚ի կերակուր տղայոց ձերոց: Եւ 25
ասեն. Կեցուցեր զմեզ, գտաք շնորհս առաջի
տեառն մերոյ, եւ եղիցուք ծառայք Փարաւոնի:
Եւ եդ նոցա օրէնս Յովսէփ մինչեւ ցայսօր յեր- 26
կրին Եգիպտացւոց՝ հինգերորդել Փարաւոնի,
բայց յերկրէ քրմացն որ ոչ էր Փարաւոնի:

ԿԲ Եւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին Եգիպտացւոց 27
յերկրին ՚ի Գեսեմ. եւ ժառանգեցան ՚ի նմա, եւ
աճեցին եւ բազմացան յոյժ: Եւ եկեաց Յակոբ 28
յերկրին Եգիպտացւոց ամս եօթն եւ տասն: Եւ
եղեն աւուրք Յակոբայ ամաց կենաց նորա՝ հա-
րիւր եւ քառասուն եւ եօթն ամ: Եւ մերձեցան 29
աւուրք Իսրայէլի մեռանելոյ, եւ կոչեաց զորդի
իւր զՅովսէփ եւ ասէ ցնա. Եթէ գտի շնորհս ա-
ռաջի քո, դիր զձեռն քո ընդ երանօք իմովք, եւ
արասցես ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն եւ ճշմար-
տութիւն, չթաղել զիս յԵգիպտոս. այլ ննջեցից 30
ընդ հարսն իմ. եւ բարձցես զիս յԵգիպտոսէ,
եւ թաղեսցես զիս ՚ի գերեզմանի նոցա: Եւ նա
ասէ. Ես արարից ըստ բանի քում: Եւ ասէ. 31
Երդուիր ինձ: Եւ երդուաւ նմա, եւ երկիր ե-
պագ Իսրայէլ ՚ի վերայ գլխոյ գաւազանի իւրոյ:

ԳԼՈՒԽ ԽԸ

Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ՝ ազդ եղեւ Յով- 1
սեփայ՝ եթէ Յակոբ հայր քո նեղեալ է. եւ ա-
ռեալ Յովսեփայ զերկուս որդիսն իւր ընդ իւր,
զՄանասէ եւ զԵփրեմ՝ եկն առ Յակոբ. ազդ ե-
ղեւ Յակոբայ եւ ասեն. Ահա որդի քո Յովսէփ 2
գայ առ քեզ. եւ զօրացաւ Իսրայէլ եւ նստաւ ՚ի
մահիճսն: Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ. Աստուած 3
իմ երեւեցաւ ինձ ՚ի Լուզ՝ յերկրին քանանա-
ցւոց. օրհնեաց զիս եւ ասէ ցիս. Ահա ես աճե-
ցուցից զքեզ, եւ բազմացուցից զքեզ, եւ արա- 4
րից զքեզ ՚ի ժողովս ազգաց. եւ տաց քեզ զեր-
կիրս զայս ՚ի ժառանգութիւն յաւիտենական:
5 Արդ երկու որդիք քո որ եղեն յԵգիպտոս մին-
չեւ եկեալ էր իմ յԵգիպտոս՝ իմ են, Եփրեմ եւ
Մանասէ. իբրեւ զՌուբէն եւ զՇմաւոն եղիցին
6 ինձ. եւ այլ ծնունդք զոր ծնանիցիս յետ այսո-
րիկ՝ քեզ եղիցին. յանուն եղբարց իւրեանց կո-
7 չեսցին ՚ի նոցա ժառանգութիւնս: Եւ ես յոր-
ժամ գայի ՚ի Միջագետաց Ասորւոց, մեռաւ մայր
քո Ռաքէլ յերկրին քանանացւոց, ՚ի մերձենալ
ինձ յասպարէզ երկրին Քաբրաթայ, ՚ի գալն յԵփ-
րաթայ. եւ թաղեցի զնա յերկրի ասպարիսին.
8 այն է Բեթղահէմ: Իբրեւ ետես Իսրայէլ զոր-
9 դիսն Յովսեփայ, ասէ. Զի՞նչ են սոքա քո: Ասէ
Յովսէփ ցհայրն իւր. Որդիք իմ են զոր ետ ինձ
Աստուած աստ: Եւ ասէ Յակոբ. Մատո առ իս
10 զդոսա, զի օրհնեցից զդոսա: Եւ աչք Իսրայէլի
ծանրացեալ էին ՚ի ծերութենէ անտի, եւ ոչ
կարէր տեսանել. եւ մատոյց զնոսա առ նա, եւ
համբուրեաց զնոսա, եւ ՚ի գիրկս իւր առ զնո-
11 սա: Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ. Ահա յերե-
սաց քոց ոչ կարօտ եղէ, եւ եցոյց եւս ինձ Ա-
12 ստուած զզաւակ քո: Եւ եհան զնոսա Յովսէփ ՚ի
ծնգաց նորա, եւ երկիր եպագին նմա ՚ի վերայ
երեսաց իւրեանց յերկիր: Եւ առեալ Յովսէ-
13 փայ զերկուս որդիսն իւր, զԵփրեմ ընդ աջմէ՝
՚ի ձախմէ Իսրայէլի, եւ զՄանասէ ՚ի ձախմէ՝
14 յաջմէ Իսրայէլի, մատոյց զնոսա առ նա: Եւ
ձգեաց Իսրայէլ զաջ ձեռն իւր՝ եդ զգլխովն
Եփրեմի, եւ նա էր կրտսեր. եւ զձախն՝ զգլ-
խովն Մանասէի, եւ փոփոխեաց զձեռսն, զի Մա-
15 նասէ էր անդրանիկ. եւ օրհնեաց զնոսա եւ ա-
սէ. Աստուած, որում հաճոյ եղեն հարքն իմ
առաջի նորա՝ Աբրահամ եւ Իսահակ, Աստուած՝
որ կերակրէ զիս ՚ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ
16 ցայսօր, հրեշտակն որ փրկեաց զիս յամենայն
չարեաց, օրհնեսցէ զմանկունս զայսոսիկ, եւ կո-
չեսցի ՚ի սոսա անուն իմ եւ անուն հարց իմոց՝
Աբրահամու եւ Իսահակայ, եւ օրհնեսցին ՚ի բազ-
17 մութիւն յոյժ ՚ի վերայ երկրի: Եւ տեսեալ Յով-
սեփայ եթէ արկ հայրն զաջ իւր զգլխովն Եփ-
րեմի, ծանր թուեցաւ նմա. եւ ըմբռնեաց Յով-
սէփ զձեռն հօրն իւրոյ, հանել զնա ՚ի գլխոյն Եփ-
18 րեմի ՚ի գլուխն Մանասէի: Ասէ Յովսէփ ցհայրն
իւր. Ոչ այդպէս է հայր. քանզի սա է անդրա-
19 նիկ. դիր զաջ քո ՚ի վերայ գլխոյ սորա: Եւ ոչ
կամեցաւ հայրն նորա, այլ ասէ. Գիտեմ, որ-
դեակ, գիտեմ. եւ դա եղիցի ՚ի ժողովուրդ, եւ
դա բարձրասցի. այլ եղբայրս դորա կրտսեր՝
եղիցի մեծ քան զդա. եւ զաւակ սորա եղիցի ՚ի
20 բազմութիւն ազգաց: Եւ օրհնեաց զնոսա յա-
ւուր յայնմիկ, եւ ասէ. Ի ձեզ օրհնեսցի Իս-
րայէլ. ասասցեն, Թէ արասցէ զքեզ Աստուած
իբրեւ զԵփրեմ եւ զՄանասէ: Եւ եդ զԵփրեմ
21 յառաջ քան զՄանասէ: Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅով-

սէփ․ Ես ահաւասիկ մեռանիմ, եւ Աստուած եղիցի
ընդ ձեզ, եւ դարձուսցէ զձեզ յերկիր հարցն
ձերոց։ Եւ ես ետու քեզ զՍիկիմ սեպհական․ 22
առաւել եղբարց քոց, զոր առի 'ի ձեռաց ամովրհացւոց
սրով իմով եւ աղեղամբ։

ԳԼՈՒԽ ԽԹ

ԾԷ Կոչեաց Յակոբ զորդիսն իւր եւ ասէ․ Ժողովեցարուք, 1
զի պատմեցից ձեզ ինչ որ պատահիցէ
ձեզ 'ի վախճանի աւուրց․ Ժողովեցարուք, եւ 2
լուարուք որդիք Յակոբայ․ լուարուք Իսրայէլի
հօր ձերում։ Ռուբէն անդրանիկ իմ, դու զօրութիւն 3
իմ եւ սկիզբն որդւոց իմոց․ խստութեամբ
գնայիր եւ խստութեամբ յանդգնութեամբ
թշնամանեցեր․ իբրեւ զջուր մի եռացես․ 4
զի ելեր յանկողինս հօր քոյ, յայնժամ
պղծեցեր զանկողինս յոր ելեր։ Շմաւոն եւ 5
Ղեւի եղբարք՝ կատարեցին զանիրաւութիւն
'ի կամաց իւրեանց․ 'ի խորհուրդս նոցա մի մըտցէ 6
անձն իմ, եւ 'ի ժողովս նոցա մի հաճեսցին
միտք իմ․ զի սրտմտութեամբ իւրեանց սպանին
զարս, եւ ցանկութեամբ իւրեանց կարթակոտոր
արարին զցուլս։ Անիծեալ սրտմտութիւն նոցա՝ 7
զի յանդուգն էր, եւ ոխութիւն նոցա՝ զի խիստ
էր․ բաժանեցից զնոսա 'ի մէջ Յակոբայ, եւ ցըրուեցից
զնոսա 'ի մէջ Իսրայէլի։ Յուդա, զքեզ 8
օրհնեսցեն եղբարք քո․ ձեռք քո 'ի վերայ թիկանց
թշնամեաց քոց․ երկիր պագցեն քեզ որդիք
հօր քոյ։ Կորիւն առիւծու Յուդա, 'ի շառաւեղէ 9
ելեր, որդեակ իմ, ելեր բազմեցար, ննջեցեր
իբրեւ զառիւծ եւ իբրեւ զկորիւն առիւծու․
ո՛ յարուսցանէ զնա։ Մի պակասեսցէ իշխան 10
'ի Յուդայ, եւ մի պետ յերանաց նորա, մինչեւ
եկեսցէ նա որոյ իւրն է հանդերձեալքն․ եւ
նա է ակնկալութիւն հեթանոսաց։ Կապեսցէ 11
զորթոյ զյաւանակ իւր, եւ զշնդակէն զյաւանակ
իշոյն․ լուասցէ գինւով զպատմուճան իւր,
եւ արեամբ խաղողոյ զհանդերձս իւր․ զուարթագին 12
են աչք նորա 'ի գինւոյ, եւ սպիտակ ատամունք
իւր քան զկաթն։ Զաբուղոն յեզերս 13
ծովու բնակեսցէ, եւ ինքն նաւահանգիստ նաւաց․
եւ ձգեսցի մինչեւ 'ի Սիդոն։ Իսաքար բարւոյ 14
ցանկացաւ, հանգուցեալ 'ի մէջ վիճակաց․
տեսեալ զհանգիստն՝ զի գեղեցիկ էր, եւ զերկիրն՝ 15
զի պարարտ էր, եդ զուս իւր յաշխատել,
եւ եղեւ այր արդիւնարար։ Դան դատեսցէ ըզժողովուրդ 16
իւր իբրեւ զմի ազգ 'ի մէջ Իսրայէլի․
եւ եղիցի Դան օձ դարանակալ 'ի ճանապարհի, 17
հարկանել զպայտապար երիվարի, եւ ընկենուլ
զհեծեալն յետս, եւ մնալ փրկութեան Տեառն։ 18
Գադ հինի եկցէ, եւ ինքն եկցէ հինիւ զհետ նոցա։ 19
Ասերայ պարարտ հաց իւր, եւ ինքն տացէ կերակուր 20
21 իշխանաց։ Նեփթաղիմ ծառ բարձրացեալ,
ամենայնիւ պտղովք, գեղեցկացեալ
22 պտղովք գեղեցկութեան։ Որդեակ աճեցեալ
Յովսէփ, որդեակ աճեցեալ նախանձելի․ որդեակ
իմ մատաղ, առ իս դարձիր․ զոր բանսարկուք
23 բամբասէին եւ դատափետ առնէին, եւ ոխանային
24 ընդ նմա արք աղեղանց․ եւ փշրեցան զօրութեամբ
աղեղունք իւրեանց, եւ լուծան ջիլք
բազկաց նոցա ձեռամբ հզօրին Յակոբայ․ անտի
25 որ զօրացոյց զԻսրայէլ, յԱստուծոյ հօրն քոյ․
եւ օգնեաց քեզ Աստուած իմ, եւ օրհնեաց զքեզ
օրհնութիւն երկնից 'ի վերուստ, եւ զօրհնութիւն
երկրի՝ որ ունի զամենայն․ վասն օրհնութեանց
26 ստեանց եւ արգանդի օրհնութեանց հօր քոյ եւ
մօր քոյ, որ զօրացան քան զօրհնութիւնս լերանց
մշտնջենաւորաց, եւ քան զօրհնութիւնս
բլրոց յաւիտենականաց․ եղիցի 'ի վերայ գլխոյ
Յովսեփայ, եւ 'ի վերայ գլխոյ եղբարցն որոց առաջնորդեաց։
27 Բենիամին՝ գայլ յափշտակօղ․
զառաւօտն դեռ եւս ուտիցէ, եւ առ երեկս բաշխեսցէ
28 կերակուրս։ — Ամենեքեան սոքա որդիք
Յակոբայ՝ ազգք երկոտասան․ եւ այս է զոր խօսեցաւ
ընդ նոսա հայրն իւրեանց, եւ օրհնեաց
զնոսա․ իւրաքանչիւր ըստ օրհնութեան իւրում
29 օրհնեաց զնոսա։ Եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ
ցնոսա․ Ես յաւելում առ ժողովուրդ իմ․ թաղեցէք
զիս ընդ հարս իմ յայրի անդ՝ որ է յագարակին
Եփրոնի Քետացւոյ, յայրին որ յանդի
30 անդ է՝ 'ի կրկնումն, յանդիման Մամբրէի յերկրին
Քանանացւոց՝ զոր ստացաւ Աբրահամ զայրն յԵփրոնէ
31 Քետացւոյ 'ի ստացուածս շիրմի։ Անդ
թաղեցին զԱբրահամ եւ զՍառա զկին նորա․ անդ
թաղեցին զԻսահակ եւ զՌեբեկա կին նորա․ անդ
թաղեցին զԼիա 'ի ստացուածի ագարակին եւ
32 այրին որ է 'ի նմա առ 'ի յորդւոցն Քետայ։ Եւ
դադարեաց Յակոբ 'ի պատուիրելոյ որդւոցն իւրոց,
եւ ամբարձ զոտս իւր անդրէն 'ի մահիճսն՝
պակասեաց, եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր։

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Եւ անկեալ Յովսէփ 'ի վերայ երեսաց հօր իւրոյ
2 լալով զնա, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ հրաման
ետ Յովսէփ ծառայից իւրոց պատանագործաց՝
3 պատել զհայրն իւր․ եւ պատեցին պատանագործքն
զԻսրայէլ․ եւ լցան նորա աւուրք քառասուն․
զի այնպէս թուէին աւուրք թաղելոյ․ եւ սուգ
առ վասն նորա Եգիպտոս աւուրս եօթանասուն։
4 Եւ իբրեւ անցին աւուրք սգոյն, խօսեցաւ Յովսէփ
ընդ իշխանսն Փարաւոնի եւ ասէ․ Եթէ գտի
շնորհս առաջի ձեր, խօսեցարուք ընդ Փարաւոնի
5 եւ ասացէք․ Հայր իմ երդմնեցոյց զիս եւ ասէ,
ահաւասիկ ես մեռանիմ․ 'ի շիրմի անդ զոր փո-

րեցի ես ինձ յերկրին քանանացւոց, անդ թաղեսցես
զիս. արդ ելեալ թաղեցից զհայրն իմ,
եւ եկից։ Եւ ասէ Փարաւոն. Ել թաղեա զհայր 6
քո, որպէս եւ երդմնեցոյց զքեզ։ Ել եւ Յովսէփ 7
թաղել զհայր իւր. ելին ընդ նմա եւ ամենայն
ծառայք Փարաւոնի, եւ ծերք տան նորա եւ ամենայն
ծերք երկրին եգիպտացւոց, եւ ամենայն 8
համօրէն տունն Յովսեփայ եւ եղբարք նորա, եւ
ամենայն հայրենի բնակութիւն նորա. եւ զաղգատունս
եւ զոչխարս եւ զարջառս թողին յերկրին
'ի Գեսեմ։ Ելին ընդ նմա եւ կառք եւ հեծեալք. 9
եւ եղեն բանակ մեծ յոյժ. եւ հասին 'ի կալն Ատադայ, 10
որ է յայնկոյս Յորդանանու. եւ կոծեցան
զնա անդ կոծ մեծ եւ սաստիկ յոյժ. եւ արար
հօր իւրում սուգ զեւթն օր։ Տեսին բնակիչք 11
երկրին քանանացւոց զսուգն 'ի կալն Ատադայ,
եւ ասեն. Սուգ մեծ է եգիպտացւոց։ Վասն
այնորիկ կոչեաց զանուն նորա Սուգ Եգիպտոսի,
որ է յայնկոյս Յորդանանու։ Եւ արարին նմա 12
այնպէս որդիքն Իսրայէլի, որպէս պատուիրեաց
նոցա. բարձին զնա եւ թաղեցին զնա անդ. եւ 13
տարան զնա որդիքն իւր յերկիրն քանանացւոց,
եւ թաղեցին յայրին կրկնում, զոր ստացաւ Աբրահամ
'ի ստացուածս շիրմի յԵփրոնէ քետացւոյ՝
յանդիման Մամբրէի։ Եւ դարձաւ Յովսէփ յԵգիպտոս՝ 14
ինքն եւ եղբարք իւր, եւ ամենեքին որ
ելեալ էին ընդ նմա թաղել զհայրն նորա։

ՃԸ Իբրեւ տեսին եղբարքն Յովսեփայ եթէ մեռաւ 15
հայրն նոցա, ասեն. Գուցէ ոխս ունիցի ընդ մեզ
Յովսէփ, եւ հատուցանիցէ մեզ հատուցումն զամենայն
չարեացն զոր անցուցաք ընդ նա։ Եկին 16
առ Յովսէփ եւ ասեն. Հայր քո երդմնեցոյց զմեզ
17 մինչ չեւ վախճանեալ էր նորա, ասէ. Այսպէս
ասասջիք ցՅովսէփ. Թողցես դոցա զյանցանսն եւ
զմեղս իւրեանց, զի չարիս անցուցին ընդ քեզ.
եւ արդ 'ներեա յանցանաց ծառայից Աստուծոյ
հօր քոյ։ Եւ լայր Յովսէփ վասն բանիցն զոր
18 խօսեցան ընդ նմա։ Եւ եկեալ առ նա եղբարցն
իւրոց՝ անկան առաջի նորա եւ ասեն. Ահաւասիկ
19 մեք ծառայք քո եմք։ Եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ.
20 Մի երկնչիք, քանզի եւ ես Աստուծոյ եմ.
դուք խորհեցարուք զինէն 'ի չարութիւն, եւ
Աստուած խորհեցաւ վասն իմ 'ի բարութիւն.
որպէս եղեւ իսկ յաւուր յայսմիկ, զի կերակրեսցի
21 ժողովուրդ բազում։ Եւ ասէ ցնոսա. Մի
երկնչիք, ես կերակրեցից զձեզ եւ զտունս ձեր։
Եւ մխիթարեաց զնոսա, եւ խօսեցաւ ընդ սիրտս
22 նոցա։ Եւ բնակեաց Յովսէփ յԵգիպտոս՝ ինքն
եւ եղբարք իւր, եւ ամենայն համօրէն տուն հօր
իւրոյ. եւ եկեաց Յովսէփ ամս հարիւր եւ տասն,
եւ ետես Յովսէփ զորդիս Եփրեմի մինչեւ յերրորդ
ազգ. եւ որդիք Մաքիրայ որդւոյ Մանասէի
23 ծնան յերանս Յովսեփայ։ Եւ խօսեցաւ Յովսէփ
ընդ եղբարս իւր եւ ասէ. Ես մեռանիմ.
այցելութեամբ այց արասցէ ձեզ Աստուած,
եւ հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յերկիրն՝ զոր
երդուաւ Աստուած առ հարսն մերոյ Աբրահամու,
24 Իսահակայ եւ Յակոբայ։ Եւ երդմնեցոյց
Յովսէփ զորդիսն Իսրայէլի եւ ասէ. Յայցելութեանն
յորում այց առնիցէ ձեզ Աստուած՝ հանջիք
25 եւ զիմ ոսկերս աստի ընդ ձեզ։ Եւ վախճանեցաւ
Յովսէփ ամաց հարիւր եւ տասանց.
եւ թաղեցին զնա, եւ եդին զնա 'ի տապանի յԵգիպտոս։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵԼԻՑ

Գիրք Ելիցս նախադասուի գոլ ասի առ Հրէայսն յան զանունն գիրս, վասն մեծամեծ բարեացն որ եղեն նոցա յԱստուծոյ 'ի ժամանակի անդ, զոր եւ պատմեն գիրքս այս։ Որոյ պատճառն է բառ այսմ օրինակի։ Եկեալ հասեալ էր ժամանակն, զի բան խոստմանն Աստուծոյ առ Աբրահամ՝ արձակելոյ զՀրէայսն 'ի ծանր լծոյ եգիպտացւոցն. զի 'ի մերձենալ ժամանակի ելիցն Իսրայէլի, առաւել խստացաւ Ամենայնիւ փարաւոն տանջելով զիսրայէլ, եւ հեղձուցանելով 'ի գետ զմանկունս նոցա։ Ի ժամանակի անդ, զի էր յետ մահուն Յովսեփայ ամք վաթսուն եւ հինգ, ծնաւ Մովսէս եւ ընկեցաւ 'ի գետ, եւ հանաւ 'ի ձեռըն խնամոցն Աստուծոյ. եւ զարգացեալ յայտնեաց զսէրն առ իւր ազգայինսն, սպանանելով զեգիպտացին որ զրկէր զիսրայելացին. եւ զաւածանեալ յերբայցն՝ փախչէր 'ի Մադիամ. ուր եւ աստուածայայտնութեամբն հանդիպեալ՝ առաքի յԱստուծոյ հանել զիսրայէլ յեգիպտոսէ։ Որոյ երթեալ եւ մեծամեծ հրաշագործս տանջեալ զեգիպտոս, զնոյն զզօրսն 'ի ծով Կարմիր. եւ ծովահեղձ արարեալ զփարաւոն հեծելօքն, անցոյց զիսրայէլ ընդ ծովն եւ եհան յանապատն 'ի Սին. առաջնորդեալ հրով եւ ամպով, եւ կերակրեալ մանանայիւ. պարտէր զԱմաղէկ. գայր անդ առա Յոթոր զոքանչն Մովսէսի, որք թուցան յՂեւտացիսն։ Եւ յետ յերեքն ամսոյ գնին ելիցն խօսեցաւ Աստուած ընդ ժողովրդեանն զտասն պատգամսն գլխաւորս, եւ այլ խրատունս մասնաւորս զորս գրեաց Մովսէս, եւ սրսկեալ զարիւն ուխտեցոյցն ըզժողովուրդն եւ զիսրայէլի։ Եւ ապա ել Մովսէս 'ի լեառն հանդերձ Յեսուաւ, եւ եմուտ յամպն միայն, ուր էր Աստուած՝ զքառասուն օր. եւ առ յԱստուծոյ զհանդերձանս խորանին եւ զերկուս տախտակսն. զոր եւ իջեալ խորտակեաց վասն չարեաց նոցա, զի արարին կուռս։ Կոփեաց այլ տախտակս, եւ ել դարձեալ առ Տէր. յորում գրեաց Աստուած զասացեալ տասնաբանն, եւ լուսաւորեցան երեսն Մովսէսի. Էջ եւ ետ զնիւթ խորանին զոր կազմեցին բնակել եւ եղիար զկօթն ամպն։ Եւ կանգնեաց զխորանն 'ի սկիզբն առաջնում ամսեանն, յերկրորդում ամի ելիցն յեգիպտոսէ. յայս է յետ միոյ ամի 'ի սկիզբն երկրորդին. յորոյ վերայ իջին փառքն Աստուծոյ ամպովն։ Եւ ունի գիրք Ելիցս պատմութիւն ժամանակի հարիւր քառասուն եւ վեց ամաց։

ԳԼՈՒԽՔ ԵԼԻՑՆ

Ա. Թուէ զազգակցութիւն մտելոցն յեգիպտոս, որք ըստ խոստմանն Աստուծոյ աճեցին յանթիւ բազմութիւն։

Բ. Թէ յետ վախճանին Յովսեփայ՝ նեղէին եգիպտացիքն զիսրայէլ 'ի շինուածս քաղաքաց եւ 'ի գործս դաշտաց։

Գ. Թէ հրաման ետ փարաւոն մանկաբարձացն սպանանել 'ի ծնունդսն զարուն իսրայէլի. յորմէ վրիպեալ՝ հրամայեաց զծնեալ արուն 'ի գետ ընկենուլ։

Դ. Վասն ծննդեանն Մովսէսի եւ գետընկեց լինելոյ եւ հանելոյ զնա դստերն փարաւոնի։

Ե. Զի սպան Մովսէս զեգիպտացին, եւ ընդ այնր պատճառս կրեալ յերբայեցւոցն՝ փախեաւ 'ի Մադիամ։

Զ. Ուր եւ առ ջրհորի անդ առաքինացեալ՝ չեթող զրկել հովուացն զդստերսն Հռագուելայ քրմի. եւ առն վասն փեսայացելոյ քրմին՝ ծնանի իւր որդիս։

Է. Թէ լուաւ Աստուած զբողոք չարչարանացն իսրայէլի, եւ յայտնեալ Մովսէսի 'ի Քորեբ հրով առէ, երթ հան զժողովուրդն, եւ ես եղէց ընդ քեզ։

Ը. Հրաման տանի Մովսէս ասել առ ժողովուրդն թէ Որ էն Աստուածն Աբրահամու առաքեաց զիս առ ձեզ։

Թ. Հրաման տանի եւ առ փարաւոն զործանն։

Ժ. Զի 'ի վերայ երից նշանացն, այս է՝ գաւազանին եւ գունափոխութեան ձեռինն եւ արիւնութեան ջրոյն, զի գնալ հրաժարէր, զԱհարոն եւս տայ նմա 'ի գործակցութիւն։

ԺԱ. Զի 'ի գնալ նորա սպառնացաւ հրեշտակն, մինչեւ դարձոյց անդրէն զկինն եւ զորդին։

ԺԲ. Հրամանաւ Աստուծոյ գայ Ահարոն ընդ առաջ Մովսէսի. եւ մատեալ նոցա 'ի ժողովուրդն՝ առնէ նշանս Մովսէս, եւ ուրախ եղեւ ժողովուրդն։

ԺԳ. Մտանեն առ փարաւոն հրամանաւ Աստուծոյ, եւ նա ըմբոստանայ, եւ ծանրացուցանէ զչարչարանս իսրայէլի։

ԺԴ. Բողոքեաց ժողովուրդն զանդաղէս, եւ Մովսէս դարձաւ առ Տէր, եւ եկն 'ի Տեառնէ խոստմամբ, եւ ոչ անսայ նմա ժողովուրդն կարճամտեալ։

ԺԵ. Կրկին հաստատէ թէ անվրէպ կատարի հրաման ելիցն իսրայէլի 'ի ձեռն Մովսէսի եւ Ահարոնի՝ որք 'ի տանէն Ղեւեայ ։ Եւ 'ի տարակուսանսն գեա Մովսէսի , աստուած եւս զնէ զնա փարաւոնի , զօրանալ նշանօք եւ հանել զԻսրայէլ ։

ԺԶ. Որպէս թուոց զազգն նախ վասն առաջնութեան , թուէ եւ զծառայական ոմանց մովսիսեանց . որոց հրաման տայ Տէր առ փարաւոն զործել պատճէնեխս ։

ԺԷ. Դառնայ յեա զաւազանն Մովսէսի , եւ կլանէ զաւազանս աշակերտաց զաւազանս կախարդացն՝ 'ի նշանակ կորստեան նոցա ։

ԺԸ. Սկիզբն առնէ ահարկել զԵգիպտոս , եւ դարձուցանէ զջուրսն յարիւն՝ վասն արեանց անմեղ տղայոցն զոր հեղձուցին 'ի գետն ։

ԺԹ. Երկրորդ տանջանք՝ գորտն , զի զազիր եւ բարբառողք էին չարեաց ։

Ի. Երրորդ հարուած՝ մունն , խոչընդակիչ մանրամնութեանց եւ կծուածին բանից նոցա ։

ԻԱ. Չորրորդ հարուած՝ շանաճանճն , ընդարձակ կենամոլեացն ։

ԻԲ. Հինգերորդ՝ մահ անասնոցն , անբանաբար յախուռնացելոցն ։

ԻԳ. Վեցերորդ հարուած՝ եռացեալ կեղն բորբոքեալ , խայտառակիչ զինթականն չար խորհրդոց ։

ԻԴ. Եօթն հարուած՝ կարկուտն հրախառն , ամբարտաւան զբօսացելոցն 'ի վերայն Աստուծոյ ։

ԻԵ. Ութերորդ պատուհաս՝ մարախն , ապականիչ պտղոց զայլոց արարս յափշտակողացն ։

ԻԶ. Իններորդ՝ խաւարն թանձրամած , կափիչ խաւարելոցն կամակորութեամբ . եւ հրաւէր նոցին հանդերձեալ անլոյս խաւարին ։

ԻԷ. Հրաման առնու Մովսէս պատուէր տալ որդւոցն Իսրայէլի 'ի տասներորդում աւուր ամսեանն առաջնոյ պատրաստել զոչխարն 'ի զատիկ , այլովք եւս նշանօքն 'ի խորհուրդ փրկչին ։

ԻԸ. Թէ ըստ հրամանին Տեառն պատուիրեաց Մովսէս 'ի չորեքտասան աւուր ամսոյն զենուլ զզատիկն , եւ ճաշակել արեամբն զսեամս դրանցն . զոր եւ արարին այնպէս ։

ԻԹ. Տասներորդ հարուած՝ մահ անդրանկացն եգիպտացւոց , յորժամ դարձուցեալ փարաւոն հրաման ետ ելանել որդւոցն Իսրայէլի ։

Լ. Թէ ելեն որդիքն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ գիշերի առանց խմորոյ , կողոպտեալ զԵգիպտացիսն . ել եւ խառնիճաղանճ բազում յօտար ազգաց ընդ նոսա ։

ԼԱ. Պատուիրէ զի անթլփատն մի կերիցէ զզատն զատկին , որպէս եւ չեւ եւս մկրտեալն զհաղորդ գառինն Աստուծոյ ։

ԼԲ. Զզուշացուցանէ զարմնալ 'ի խմորոյ , եւ հաստատէ զօրէնս զատկին . եւ խնդրէ Բեղեամն զանդրանիկս մարդոյ եւ զանասնոց ։

ԼԳ. Թէ եբարձ Մովսէս զոսկերսն Յովսեփայ ։ Եւ զի սեամբ հրոյ եւ ամպոյ առաջնորդէր նոցա Աստուած ընդ ճանապարհս կարմիր ծովուն ։

ԼԴ. Թէ եւ փարաւոն զհետ Իսրայէլի պատերազմաթեամբ կառաց եւ զօրաց . յորոց զարհուրեալ Իսրայէլ եւ ապաւինեալ նոցա Աստուծոյ՝ անհրաժեշտ ամպոքն 'ի մէջ երկոցունց , եւ հրամայեաց Մովսէսի բաժանել զծովն , ընդ որ էանց Իսրայէլ ։

ԼԵ. Մտեալ եգիպտացիք զհետ նոցա՝ հեղձան 'ի ջուրսն , որպէս բանադրեալն 'ի գեհն Յորդանանու ամբ աւազանին ։

ԼԶ. Թէ մեծ փրկութեամբն հռչակեալ Իսրայէլ , եւ երգեաց Աստուծոյ զօրհնութիւնս յաղթութեան ։

ԼԷ. Զի քաղցրացոյց փայտիւ զջուրն Մեռային , որպէս Քրիստոսի եւ խաչին զդառնութիւնս ։

ԼԸ. Եկեն յԵլիմ , ուր երկոտասան աղբիւրքն եւ արմաւենիք՝ 'ի յաջ խորհրդոյ . թէ յետ գալն փրկչին հասանէ մխիթարութիւնն . եւս եւ 'ի տիպ երկոտասան եւ եօթանասուն առաքելոցն վարդապետութեան ։

ԼԹ. Ի հնգետասաներորդ աւուր երկրորդի ամսեանն տրտնջեցին , եւ ետ նոցա Տէր զլորամարգն եւ զմաննայն չափով ըստ աւուր աւուր ։

Խ. Սկիզբն օրինադրութեան աւուրն շաբաթու ։

ԽԱ. Հրամայէ ընուլ չափով զմանանայն 'ի սափոր ոսկի , եւ դնել 'ի պահեստ 'ի յիշատակ ազգացն եւ 'ի խորհուրդ Կուսին ։

ԽԲ. Հանէ յՌափիդին ապառաժէն ջուր . եւ ետ նոցա ջուր 'ի վիմէն հարմամբ գաւազանին ։

ԽԳ. Եկն Ամաղէկ պատերազմել ընդ Իսրայէլի , եւ տարածմամբ ձեռացն Մովսէսի յաղթահարեցաւ ։

ԽԴ. Եկն Յոթոր աներն Մովսէսի 'ի լեառն սրբութեանն . եւ հաւատացեալ՝ անդէն զոհս Աստուծոյ մատոյց ։

ԽԵ. Թէ խրատուն Յոթորայ լուեալ՝ կարգեաց Մովսէս հազարապետս եւ հարիւրապետս դատել զԻսրայէլ ։

ԽԶ. Յետ յիսուն աւուր ելիցն նոցա՝ տայ Աստուած օրէնս զտասն պատգամն եւ այլ մանրամասունս ։

ԽԷ. Թէ 'ի սահմանել արհաւրացն զարհուրեցաւ ժողովուրդն , որով կրկին զզուշացուցանէ 'ի կռապաշտութենէ քանդակելոց նկարուց ։ Եւ սեղան հողեղէն կամ յանտաշ քարանց խոր առնել պատուիրէ . յոր ոչ որ ելցէ 'ի խորհուրդ ուղիղ պաշտելոյ զՔրիստոս ընութեամբ ։

ԽԸ. Յաւելու եւ զայս , զի յետ վեց ամի արձակեսցէն զծառայ եբրայեցի . 'ի խորհուրդ ազատելոյն զմեզ Քրիստոսի զկնի վեց դարուն ։

ԽԹ. Եւ թէ որ զդուստր իւր վաճառէ , եւ թէ ոչ հաճեսցի ընդ նա որ գնեացն ։

Ծ. Օրէնք վասն կանանց եւ ակամայ սպանողաց ։

ԾԱ. Օրէնք հարկանողաց ծնողաց ։

ԾԲ. Մարդագողն մահու սպանցի ։

ԾԳ. Բամբասող ծնողացն սպանցի ։

ԾԴ. Հարկանողն զծառայ՝ ըստ չափոյ զանցն առժեսցի ։

ԾԵ. Սպանողն զծառայ իւր՝ սպանցի . բայց թէ մի օր կամ երկու կեցցէ՝ մի սպանցի ։

ԾԶ. Վասն որ զկին յղի հարցէ . թէ առաջի անկեալ եղցէ կամ թէ նկարեալ ։

ԾԷ. Վասն որ հարկանէ զակն կամ զատամն ծառայի ։

ԾԸ. Վասն թէ զուլ հարեալ զոք սպանցէ , եւ թէ զիտէր տէրն նորա կամ ոչ ։

ԾԹ. Թէ անասուն 'ի հոր կամ 'ի ջրհոր անկցի ։

Կ. Թէ զուլ զզուլ հարեալ սպանցէ ։

ԿԱ. Որ արջառ կամ ոչխար գողասցի ։

ԿԲ. Թէ որ զգողն 'ի հատանել զտուն սպանցէ , թէ 'ի գիշերի կամ թէ 'ի տունջեան ։

ԿԳ. Որ զայլոց անդ կամ զայգի արածել տացէ ։

ԿԴ. Թէ որ զանդս հրդեհիցէ ։

ԿԵ. Վասն յաւանդ տուեալ դրամից . թէ մեռցի կամ գերի տարցի ։

ԿԶ. Վասն 'ի փորձու առնլոյ իրիք ։

ԿԷ. Թէ որ խաբեսցէ զկոյս զոչ խօսեալ ։

ԿԸ. Զկախարդս սպանանել ։

ԿԹ. Զանասնագէտս սպանանել ։

Հ. Զդիցապաշտս սպանանել թէ Իսրայէլացի իցէ ։

ՀԱ. Զպանդխտս չնեղել ։

ՀԲ. Զայրին եւ զորբս չզրկել ։

ՀԳ. Զտալ զարծաթ փոխին ։

ՀԴ. Զգրաւել զգրաւականսն ։

ՀԵ. Զհայհոյել զիշխանս , զորս եւ աստուածս ասէ կամ զկուռս խօսի ։

ՀԶ. Զպտուղս կալոյ եւ զհնձանի ոչ հատանել ։

ՀԷ. Յութերորդ աւուրն նուիրել զանդրանիկս անասնոց ։

ՀԸ. Զգազանաբեկն ոչ ուտել ։

ՀԹ. Զհամբաւ սուտ չընդունել ։

Ձ. Մի կցորդել չարաց ։

ՁԱ. Սուտ չվկայել ։

ՁԲ· Զդատաստան մի՛ թիւրել:

ՁԳ· Զմոլորեալ և զանկեալ անասուն թշնամւոյն՝ անտես ոչ առնել:

ՁԴ· Մի՛ առնուլ կաշառս իրաւանց:

ՁԵ· Մի՛ նեղել զպանդուխտն:

ՁԶ· Զի յամն շաբաթու ընդդէմ այգեաց և ձիթոյ՝ և անտեսեաց եւս լինիցի:

ՁԷ· Հանգչել յաւուր շաբաթու:

ՁԸ· Զանուանս դից ոչ յիշել:

ՁԹ· Զերիս տօնս յամենայն լինել երախայրեաց և անձնեայց տարեւթեանն:

Ղ· Զզոհել 'ի վերայ խմորոյ, և ճարպ տօնից և երախայրեաց. և չեփել զգառն 'ի կաթն մօր իւրոյ:

ՂԱ· Ի պահելն զհրամանն՝ պաշտպանել խոստանայ ազգին յերկնայ յանօրէնութեանց՝ հրեշտակաւ և պինդ կալ:

ՂԲ· Կոչէ ընդ Մովսէսի 'ի թիկունս լերինն և զԱհարոն որդւովք և եօթանասուն ծերովքն:

ՂԳ· Ի պատմելն Մովսէսի զհրամանն Աստուծոյ՝ յանձն էառ ժողովուրդն լսել և առնել:

ՂԴ· Գրեալ Մովսէսի զօրէնսն՝ շինէ սեղան, և կանգնէ վէմս երկոտասան:

ՂԵ· Երիտասարդքն հանեն ողջակէզս, զորոց արիւնն խառնեալ ջրով սրսկէ զգիրսն և զժողովուրդն:

ՂԶ· Հրաւիրեալք յառաջ և ընդ ելեալք երանեն Մովսէս և ահարոնեանք, հանդերձ ծերովքն, և տեսանեն զտեղին Աստուծոյ անզգեալ տեսանելն զի կայր անդ չափիցս:

ՂԷ· Կոչի Մովսէս 'ի վեր յայլում եւթն աւուր 'ի լեռն, զիտակաց օրինացն. և յանձնեալ զժողովուրդն Ահարոնի և Ովրայ՝ ինքն ելանէ հանդերձ Յեսուաւ. և մտանէ 'ի մէջն առ Աստուած՝ յորժամ անդէն զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր:

ՂԸ· Ապա խօսի յանդիման Աստուած ընդ նմա և հրամայէ նուէրս բերել. և առնել զխորանն ըստ օրինակին ցուցելոյ նմա:

ՂԹ· Տայ նորա զհանդերձանս տաճարականն գործածութեան. զոր եւ նոյն հրամայէ նուիրել 'ի տաճարականսն:

Ճ· Առնել հրամայէ անդ զտապանակ և զքաւիչն, զքաւիչն որ անուանի 'ի վերայ տապանակին, և զերկուս քերովբէսն:

ՃԱ· Սեղան երկոտասան հացին պատուաստէ, զի ամենայն սեղանն զարդարեալ է երից չափոց:

ՃԲ· Ի սոսկանէ դաշտակարսն և աշտանակն, և զճրագունսն 'ի վերայ նորա:

ՃԳ· Խորան առնել վարագուրաւ և ծածկութիւքն, և զառաստաղն և զսիւնսն:

ՃԴ· Եւ փարագոյր ծածկոյթ տապանակին 'ի վերայ սեղանոյ:

ՃԵ· Դնել անդ զտապանակ սրբութեանն 'ի վերայ սրբոյ սրբոցն. և սեղանն 'ի հիւսիսոյ, և աշտանակն 'ի հարաւոյ կողմանէ:

ՃԶ· Եւ այս սրբոյ սեղանոյն խորանին վարագոյր առնել 'ի վերայ սեղանոյ հանդէպ:

ՃԷ· Եւ 'ի դուռն խորանին վարագոյր և սիւնս հինգ:

ՃԸ· Շուրջ վերջաւոր սրահն պատրաստեալ, հաստատել շուրջ սարս հարկանել, և շարժել սրահն առ սրահն, և ընդ սրահն առ սրահն առնել:

ՃԹ· Ի միջոյ միջնաբերդ լուցանել Ահարոնի գձեռնաց զարդարանս մինչև յառաւօտն:

ՃԺ· Առնել հրամայէ պատմուճան Ահարոնի գեղեցիկ, և պատկերն յաղագս արժանաւորութեան ձեռնադրութեան, և զերկոտասանն պատմուճանն զարդարել 'ի վերայ կրծոց, կարգել զպատմուճանն փառաց իւրոց:

ՃԺԱ· Ի տալուն նուիթոց և զկնքեալ ուռանոց, յորոյ ստացն վերայ երկու ականց զմտերիմ՝ յանդիմանութիւնն և ճշմարտութիւնն:

ՃԺԲ· Վակասակն առնել հրամայէ 'ի լանջսն և 'ի թիկունս. և մանուածոյքն վերջք՝ շուրջ հիւսուածոյ կապել զվակասակն ընդ ուսովք և ընդ անթովք:

ՃԺԳ· Ի տախտակին զատողութեան որ է կրծանոցն, ընդգրել սուրբ անուանս երկոտասան. իսկ փականակն զոր առ սոսկ, կամ նոյն է զոր նախ ասաց. կամ երկու տախտակ այլ է 'ի թիկանց և 'ի լանջաց. ագուցել զվակասն զի մի զերծանիցի:

ՃԺԴ· Վերարկուն ներքնակ է. կապուտակ ամբողջ է. պճղնաւոր 'ի ներքոյ փեշացն ունելով 'ի սարսափ զանգակս և նռնակս:

ՃԺԵ· Թիթեղն ոսկի թերթ անուն 'ի խոյր գլխոյն 'ի վերայ ճակատուն:

ՃԺԶ· Յետ է զարդարել զպատմուճանն քահանայիցն:

ՃԺԷ· Զապարօշն վերին գօտի առեալ զանթովքն 'ի վերայ պճղնաւոր պատմուճանին. և կամար՝ քաւն գօտին 'ի վերայ միջոյն. և անդրավարտիքն 'ի ցոյցս ոչ խայտառակութեան:

ՃԺԸ· Նուէրք քահանայանալոյ Ահարոնի և որդւոց նորա. զորս լուացեալ ջրով, և զգեցուցեալ մատուցէ զզոհս, և արեամբ և իւղով օծցէ հանդերձիւք քահանայութեան:

ՃԺԹ· Ի խոյն անուն կատարման՝ զերբուծն մասն առնել Մովսէսի, յորինակ զսկիզբն և զկատարումն մատնիցն անդամոց բաժին Աստուծոյ նուիրել:

ՃԻ· Ի մանէ քահանայիցն մի կերիցէ օտար՝ որ չէ գործակից քահանայութեանն:

ՃԻԱ· Զսեղանն եւս սրբել ասէ, որ սրբէ զի վերայ եդեալն 'ի տեղ Քրիստոսի:

ՃԻԲ· Երկու գառինս, զմին առաւօտու և զմիւսն երեկոյի. երեկոյին սքանչելիս խորհուրդ Քրիստոսի, և առաւօտուն հանգստեանն. սակ և այս նա բերն է փրկչին մեր:

ՃԻԳ· Սեղանն խնկոց որ է՝ յորմէ խնկոցն ասաց, զի անդ աղօթելն առաւելէր պաշտելոյ. Որ և միանգամ քահանայապետն 'ի տարւոջ քաւէր:

ՃԻԴ· Հրամայէ 'ի քանանեացն առնուլ զկէս երկդրամեանն հասն Տեառն:

ՃԻԵ· Աւազանն առ 'ի լուանալ 'ի խորանն նորա. առանց որոյ լուացման զգործս և զձեռս՝ ոչ մտցէ ոք յարքայութիւն:

ՃԻԶ· Նիւթք իւղոյն օծութեան խորհուրդ չորից առաքինութեանց. և սուրբ ոչ առնէ 'ի զգայութիւնս, զանուն քրիստոնէութեան և սարկաւագն պատուոյ մի տալ անարժանից:

ՃԻԷ· Եւ չորք խունկքն յաղագս ծխելոյ 'ի հոլ անուշահոտ փոխ զենի ամենայն:

ՃԻԸ· Յուցանէ անուանս նուիրելոց և կոչէ Աստուած հանճարիւ զԲեսելիէլ մեծաց յուդայեան, և զեղիաբ 'ի ցեղէն Դանայ:

ՃԻԹ· Զգուշացուցանէ եւս պահել զշաբաթն պատուէրով:

ՃԼ· Տայ Մովսէսի զտախտակսն զաստուածագիրս:

ՃԼԱ· Բռնէ ժողովուրդն կուռ առնել 'ի վերայ Ահարոնի առաջին որթ, և կռապաշտեցին:

ՃԼԲ· Ազդ առնէ Աստուած Մովսէսի զանօրէնել ժողովրդեանն:

ՃԼԳ· Բռնէ աղաչել Մովսէսի դառնալ Տէր 'ի ցասմանէն:

ՃԼԴ· Իջեալ Մովսէս 'ի լեռնէն, և փշրէ մեծ չարեացն նոցա խորտակեալ հակոյն զտախտակսն:

ՃԼԵ· Այրեաց զորթն զայն և խորտակեաց և արկ 'ի փոշին ըմպել 'ի պատճէ երկրպագողացն նորին ընդ ջուրն:

ՃԼԶ· Կշտամբէ զԱհարոն ընդ այնր. և նա ցուցանէ զանզգամութիւն ժողովրդեանն պատճառ որթոյն:

ՃԼԷ· Հրամանաւն Մովսիսի մատուցին Ղեւտացիքն սրով առնուլ վրէժս յերկրպագուաց որթուն. եւ առնուն ընդ այնր օրհնութիւն քահանայութեան։

ՃԼԸ· Ցուցանէ Մովսէս ժողովրդեանն զմեծութիւն մեղաց առնելեաց որթուն. եւ ինքն դարձեալ աղաչէ զՏէր ընդ մեղաւորացն։

ՃԼԹ· Ջնջել զինքն աղաչէ, թէ ոչ թողցէ զմեղսն. եւ Տէր ներէ առժամայն, եւ առաջնորդել նմա հրամայէ. զորս եւ հարկանէ ապա՝ սատակմամբ սակաւ առ սակաւ։

ՃԽ· Հրեշտակ տալ առաջնորդ նոցա ասէ եւ ոչ ինքն. եւ կշտամբէ զխստապարանոցութիւնն եւ զսուգն կերպարանաց, եւ զգուշացուցանէ դարձեալ զնոսա։

ՃԽԱ· Թէ խորանն Մովսիսի կոչեցաւ խորան վկայութեան. զի չեւ եւս էր կազմեալ բուն խորանն։

ՃԽԲ· Խնդրէ Մովսէս տեսանել զԱստուած բացութեամբ, եւ լսէ՝ թէ զյետոյս փառաց իմոց ցուցից քեզ։

ՃԽԳ· Հրաման առնու Մովսէս կոփել երկուս տախտակս քարեղէնս. եւ առնել ելանել 'ի լեառնն. ուր իջեալ առ նմա Տէր 'ի մէջ ամպոյ՝ տերական անուամբ զնա մեծարէ. ուստի զօրացեալ կարդաց զհոգեւորական անուանսն 'ի վերայ Աստուծոյ. եւ հայցեաց դարձեալ զներումն Աստուծոյ ընդ նոսա։

ՃԽԴ· Նորոգէ Աստուած զհաշտութիւն նորա, սպառնալեօք մերժել զքանանացիսն, եւ զգուշացուցանէ զժողովուրդն 'ի կրկին պոռնկութենէ, զի Աստուած նախանձոտ է, եւ ոչ ներէ։

ՃԽԵ· Պատուիրէ դարձեալ վասն տօնի բաղարջակերացն։

ՃԽԶ· Հրամայէ դարձեալ՝ զի խոյ խոյ տացեն զանդրանիկս ամենայն։

ՃԽԷ· Յիշէ դարձեալ վասն շաբաթու. եւ վասն տօնի եօթներորդացն եւ տաղաւարահարաց. եւ երիցս 'ի տարւոջ յանդիման լինել Տեառն ընծայիւք։

ՃԽԸ· Մի զենցես զզոհս իմ 'ի վերայ խմորոյ. [illegible] 'ի խմորոյ ամէն զարիւնն չառնուլ։

ՃԽԹ· Զառաջինս արմտեացն 'ի տուն Տեառն նուիրել։

ՃԾ· Մի եփել զգառն 'ի կաթին մօր իւրոյ։

ՃԾԱ· Ի լրանալ երկրորդ [illegible] քառասնօրէից [illegible] Մովսիսի [illegible]։

ՃԾԲ· Զի փառաւորեցան երեսքն Մովսիսի, [illegible] խօսամանն Աստուծոյ թէ հրաշս նոր գործեցից. ուստի եւ վասն ոչ կարելոյ նոցա հայել՝ արկանէր քող զերեսօք իւրովք։

ՃԾԳ· Երկրորդեաց նոցա զհրամանս օրինացն, եւ հրամայեաց բերել զնուէրս 'ի կազմել խորանին։

ՃԾԴ· Թէ յօժարութեամբ յաճախեաց ժողովուրդն 'ի բերել զնուէրս առաւելեալ. զոր եւ տան 'ի ձեռս Բեսելիէլի եւ Եղիաբու։

ՃԾԵ· Թէ գործեցին զփեղկս խորանին եւ զամենայն կազմած նորին եւ զվարագոյրսն։

ՃԾԶ· Զի արար զտապանակն ըստ ցուցելում օրինակին, եւ զքաւութիւնն եւ զքերոբէսն։

ՃԾԷ· Զաշտանակ սեղանն ասէ՝ խնկոցն է. զի եւ զկազմս նորին զհետ բերէ զխնկարկացն եւ զոյլն։

ՃԾԸ· Զի արար զաւազանակն ոսկի ձոյլ՝ կաշխարին։

ՃԾԹ· Սեղանն ասէ հնգկանգնեան՝ զառաջնորդն է, յորոյ վերայ հուրն երեւեալ յառաջին արմնեաց զնուէր։

ՃԿ· Զի արար զիւղն սուրբ օծութեան, եւ զխունկն ծխելոյ։

ՃԿԱ· Արար զսեղանն պղնձապատ որ է ողջակիզացն, 'ի բուրվառացն Կորխեանց՝ զոր 'ի Թիւսն ասէ։

ՃԿԲ· Իսկ եւ զաւազանն 'ի հայելեաց կանանց պաշտողաց։

ՃԿԳ· Արար զատաղաստ 'ի բարձրութիւն կանգնոց հնգետասան, իսկ զդրանն առագաստ՝ կանգնոց քսան։

ՃԿԴ· Միահամուռ թուէ զկշիռ ոսկւոյ եւ զարծաթոյ, եւ զթիւ համարոյ ժողովրդեանն զանցելոցն 'ի համբարն, որք եւ պատրաստեցին իսկ զնուէրն։

ՃԿԵ· Արարին զպատմուճանն եւ զվակասն եւ զտախտակն զականակապ։

ՃԿԶ· Նաեւ զպատմուճանն պճնաւոր, զանգակօք եւ նռնաձեւօք։

ՃԿԷ· Նաեւ զպատմուճանն բեհեզեղէն, զապարօշն, եւ զոսկի թիթեղն 'ի խոյրն ժապաւինեալ։

ՃԿԸ· Զի կատարեալ զգործն ամենայն բերին առաջի Մովսիսի, եւ օրհնեաց զնոսա Մովսէս։

ՃԿԹ· Զի հրամայեաց Աստուած Մովսիսի կանգնել զխորանն [illegible]

ՃՀ· Կանգնեաց Մովսէս զխորանն ըստ հրամանին Տեառն, եւ ծածկեաց զնա ամպն, եւ լի եղեւ խորանն փառօքն Տեառն։

ԵԼՔ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա. ԱՅՍ են անուանք որդւոցն Իսրայէլի մտե- 1
լոցն յԵգիպտոս հանդերձ Յակոբաւ հօրն իւ-
րեանց. իւրաքանչիւր ընդ համօրէն տամբ իւ-
րեանց մտանէին. Ռուբէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յու- 2
դա, Իսաքար, Զաբուղոն եւ Բենիամին. Դան 3
եւ Նեփթաղիմ, Գադ եւ Ասեր։ Եւ էին ամե- 4
նայն ոգիք ելեալք 'ի Յակոբայ, եօթանասուն 5
եւ հինգ ոգի. եւ Յովսէփ էր յԵգիպտոս։ Վախ- 6
ճանեցաւ Յովսէփ եւ ամենայն եղբարք նորա,
եւ ամենայն ազգն այն. եւ որդիքն Իսրայէլի ա- 7
ճեցին եւ յաճախեցան. բազմանային եւ զօրանային
յոյժ, զի բազմացուցանէր զնոսա երկիրն։

Բ. Եկաց այլ Թագաւոր որ ոչ գիտէր զՅովսէփ. 8
եւ ասէ ցազգն իւր. Ահա ազգ որդւոցն Իսրայէլի 9
մեծ է զօրութեամբ, եւ զօրանայ քան զմեզ. արդ 10
եկայք հնարեսցուք ինչ նոցա. գուցէ բազմանայ-
ցեն, եւ յորժամ դիպիցի մեզ պատերազմ, յաւե-
լուցուն եւ նոքա 'ի թշնամիսն, եւ մարտուցեալ
ընդ մեզ՝ ելանիցեն յերկրէ աստի։ Եւ կացոյց 'ի 11
վերայ նոցա գործավարս՝ զի չարչարեսցեն զնո-
սա 'ի գործ. եւ շինեցին քաղաքս ամուրս Փա-
րաւոնի. զՓիթոն եւ զՌամեսէ եւ զՈն՝ որ է Ա-
րեգ քաղաք։ Եւ որչափ ճնշէին զնոսա, այնչափ 12
առաւել բազմանային եւ զօրանային յոյժ։ Եւ 13
գարշեցուցանէին Եգիպտացիքն զորդիսն Իսրայէ-
լի. եւ յաղթահարէին Եգիպտացիքն զորդիսն Իս-
րայէլի բռնութեամբ. եւ կեղէին զկեանս նոցա 14
'ի գործ խիստ կաւոյ եւ աղիւսարկի եւ յամե-
նայն գործ դաշտաց, ըստ ամենայն գործոյ իւ-
րեանց՝ որով ծառայեցուցանէին զնոսա բռնու-
թեամբ։

15 Եւ խօսեցաւ արքայն Եգիպտացւոց ընդ ծնու- Գ.
ցիչսն Եբրայեցւոց, ընդ միումն որում անուն էր
16 Սեփովրա, եւ անուն երկրորդին Փուա, եւ ա-
սէ. Յորժամ ծնուցանիցէք զկանայս Եբրայեցիս
եւ իցեն մերձ 'ի ծնունդս, թէ արու իցէ՝ սպա-
17 նանիջիք զնա, եւ թէ էգ՝ ապրեցուցանիջիք։ Եւ
երկեան ծնուցիչքն յԱստուծոյ, եւ ոչ արարին
որպէս հրաման ետ նոցա արքայն Եգիպտացւոց.
18 եւ ապրեցուցանէին զարուսն։ Կոչեաց արքայն
Եգիպտացւոց զծնուցիչսն եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ է
զի արարէք զիրսդ զայդոսիկ եւ ապրեցուցէք
19 զարուս։ Եւ ասեն ծնուցիչքն ցՓարաւոն. Ոչ
իբրեւ զկանայս Եգիպտացիս են Եբրայեցիքն.
քանզի նախ ծնանին մինչ չեւ մտեալ առ նոսա
20 մանկաբարձաց։ Եւ ծնանէին. եւ բարի առնէր
Աստուած մանկաբարձացն. եւ բազմանայր յոյժ
21 ժողովուրդն եւ զօրանայր յոյժ։ Յորմէհետէ եր-
կեան մանկաբարձքն յԱստուծոյ, արարին իւ-
22 րեանց տունս։ Հրաման ետ Փարաւոն ամենայն
ժողովրդեանն իւրում, եւ ասէ. Զամենայն ա-
րու որ ծնանիցի Եբրայեցւոց՝ 'ի գետ ընկեսջիք.
եւ զամենայն էգ ապրեցուցանիջիք։

ԳԼՈՒԽ Բ

Դ Եւ էր այր ոմն յազգէ Ղեւեայ, որ առ իւր 1
կին ՚ի դստերաց անտի Ղեւեայ. եւ յղացաւ՝ ծնաւ 2
արու, եւ տեսանէին զնա կայտառ, եւ թաքու-
ցին զնա ամիսս երիս։ Եւ իբրեւ ոչ եւս կարէին 3
թաքուցանել, առ մայրն նորա տապանակ եղէգ-
նեայ, եւ ծեփեաց զնա կպրաձիւթով. եւ եդ
՚ի նմա զմանուկն, եւ ընկէց զայն ՚ի խաղ մի առ
ափն գետոյն. եւ գիտէր քոյրն նորա ՚ի հեռա- 4
ստանէ, տեսանել թէ զինչ անցք անցանիցեն ընդ
նա։ Եւ իջեալ դուստրն Փարաւոնի լուանալ ՚ի 5
գետն, եւ նաժիշտք նորա շրջէին առ գետովն։
Եւ տեսեալ զտապանակն ՚ի խաղի անդ, առա-
քեաց զնաժիշտ մի առնուլ զնա. բացեալ եւ տեսա- 6
նէ զմանուկն. եւ լայր մանուկն ՚ի տապանակի անդ։
Խանդաղատեցաւ զնովաւ դուստրն Փարաւոնի,
եւ ասէ. ՚Ի մանկանց եբրայեցւոց է դա։ Եւ ասէ 7
քոյրն նորա ցդուստրն Փարաւոնի. Կամիս զի կո-
չեցից քեզ կին մի դայեակ ՚ի հեբրայեցւոց ան-
տի, եւ սնուցանիցէ քեզ զմանուկդ։ Ասէ դուս- 8
տրն Փարաւոնի. Երթ։ Գնաց աղջիկն եւ կո-
չեաց զմայր մանկանն. եւ ասէ ցնա դուստրն Փա- 9
րաւոնի. Ա՛ռ զմանուկդ, եւ սնո ինձ զդա. եւ ես
տաց քեզ զվարձս քո։ Եւ առ կինն զմանուկն՝
եւ սնոյց զնա. եւ իբրեւ հաստատեցաւ մա-
նուկն, ած զնա առ դուստրն Փարաւոնի, եւ ե- 10
ղեւ նմա յորդեգիր. եւ անուանեաց զանուն նո-
րա Մովսէս. ասէ. ՚Ի ջրոյ անտի հանի զդա։

Ե Եւ եղեւ յետ աւուրց բազմաց, իբրեւ եղեւ 11
մեծ Մովսէս, ել առ եղբարս իւր որդիսն Իսրայ-
էլի, հայեցեալ ՚ի չարչարանս նոցա. եւ տես այր
մի եգիպտացի, զի հարկանէր զոմն եբրայեցի
յեղբարց իւրոց՝ յորդւոցն Իսրայէլի։ Հայեցեալ 12
յայս կոյս յայն կոյս՝ ոչ զոք տեսանէր, եհար զե-
գիպտացին եւ ծածկեաց զնա ընդ աւազով։ Եւ 13
ելեալ յերկրորդում աւուր, տեսանէր երկուս
արս եբրայեցիս ընդ միմեանս մարտուցեալս. եւ
ասէ ցայրն որ զրկէրն. Ընդէ՞ր հարկանես զըն-
կերդ։ Եւ նա ասէ. Ո՞ կացոյց զքեզ այր իշխան 14
եւ դատաւոր ՚ի վերայ մեր. եթէ սպանանել զիս
կամիցիս որպէս երէկ սպաներ զեգիպտացին։
Զահի հարաւ Մովսէս եւ ասէ, թէ այնպէս յայտ-
նի եղեւ բանն։ Եւ լուաւ Փարաւոն զբանն, եւ 15
խնդրէր սպանանել զՄովսէս. եւ փախեաւ Մով-
սէս յերեսաց Փարաւոնի, եւ բնակեաց յերկրին
Մադիամու։

Զ Եւ եկեալ յերկիրն Մադիամու՝ նստաւ առ ջըր-
հորի միում։ Եւ քրմին Մադիամացւոց էին դըս- 16
տերք եօթն, որ արածէին զխաշինս հօր իւ-
րեանց. եկեալ էին հանել ջուր, մինչեւ լցին զա-
ւազանն՝ արբուցանել խաշանց հօրն իւրեանց.
17 Եւ եկեալ այլ հովիւք մերժեցին զնոսա ՚ի բաց։
Յարուցեալ Մովսէս թափեաց զնոսա, եւ եհան
18 նոցա ջուր եւ արբոյց զխաշինս նոցա։ Եւ եկին
առ Ռագուէլ հայրն իւրեանց եւ նա ասէ ցնո-
19 սա. Զի՞ է զի յաճախեալ եկիք այսօր։ Եւ նոքա ա-
սեն. Այր մի եգիպտացի փրկեաց զմեզ ՚ի հովուաց
անտի, եւ եհան ջուր եւ արբոյց խաշանց մերոց։
20 Եւ նա ասէ ցդստերսն իւր. Եւ ո՞ւր է. ընդէ՞ր
թողէք զայրն. արդ կոչեցէք զնա՝ զի կերիցէ հաց։
21 Եւ բնակեցաւ Մովսէս առ առնն, եւ ետ զՍեպ-
22 փովրա դուստր իւր Մովսէսի կնութեան։ Յղա-
ցաւ կինն եւ ծնաւ որդի, եւ անուանեաց զա-
նուն նորա Մովսէս՝ Գերսամ. ասէ. Զի պան-
դուխտ եմ ես յօտար երկրի։

23 Եւ յետ աւուրց բազմաց մեռաւ թագաւորն
եգիպտացւոց. եւ հառաչէին որդիքն Իսրայէլի
՚ի գործոյ անտի, եւ աղաղակէին ՚ի վեր. եւ ել
աղաղակ նոցա առաջի Աստուծոյ ՚ի գործոյ ան-
24 տի, եւ լուաւ Աստուած հեծութեան նոցա։ Եւ
յիշեաց Աստուած զուխտն իւր որ ընդ Աբրաա-
25 մու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ. եւ հայեցաւ Աս-
տուած յորդիսն Իսրայէլի, եւ ծանուցաւ նոցա։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Մովսէս արածէր զխաշինս Յոթորայ աներ-
ոյ իւրոյ՝ քրմին Մադիամացւոց. եւ ած զխա-
շինսն յանապատ, եւ եկն ՚ի լեառնն Աստուծոյ
2 ՚ի Քորեբ։ Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն
բոցով հրոյ ՚ի միջոյ մորենւոյ. եւ տեսանէր զի
մորենին վառեալ էր հրով, եւ ոչ այրէր մորե-
3 նին։ Եւ ասէ Մովսէս. Անցեալ տեսից զտեսիլն
4 զայն մեծ. զի է՞ զի ոչ այրիցի մորենին։ Իբրեւ
ետես Տէր եթէ մերձենայ տեսանել, կոչեաց
զնա Տէր ՚ի միջոյ մորենւոյն, ասէ. Մովսէս Մով-
5 սէս։ Եւ նա ասէ. Զի՞ է։ Եւ ասէ. Մի մերձենար
այսր. լոյծ զկօշիկս քո յոտից քոց. զի տեղիդ
6 յորում կաս դու ՚ի դմա՝ երկիր սուրբ է։ Եւ ա-
սէ ցնա. Ես եմ Աստուած հօր քոյ, Աստուած
Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած
Յակոբայ։ Եւ դարձոյց Մովսէս զերեսս իւր.
7 քանզի երկնչէր հայել առաջի Աստուծոյ։ Եւ ա-
սէ Տէր ցՄովսէս. Տեսանելով տեսի զչարչարանս
8 ժողովրդեանն իմոյ որ յԵգիպտոս, եւ լուայ աղա-
ղակի նոցա ՚ի գործավարացն իւրեանց, զի գի-
տեմ զվիշտս նոցա. եւ իջի փրկել զնոսա ՚ի ձե-
ռաց եգիպտացւոցն, եւ հանել զնոսա յերկրէն
յայնմանէ, եւ տանել զնոսա յերկիր բարի եւ
յընդարձակ, յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր.
յերկիրն քանանացւոց եւ քետացւոց եւ ամոր-
հացւոց եւ փերեզացւոց եւ խեւացւոց եւ գեր-
9 գեսացւոց եւ յեբուսացւոց։ Եւ արդ աւասիկ
աղաղակ որդւոցն Իսրայէլի հասեալ է առ իս.

Եւ տեսի ես զնեղութիւնն՝ զոր նեղեն զնոսա Եգիպտացիքն։ Եւ արդ եկ առաքեցից զքեզ առ 10
Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց, եւ հանցես զժողովուրդ
իմ զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։

Ը Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած· Ո՞վ եմ ես՝ զի 11
երթայցեմ առ Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց·
եւ հանիցեմ զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։
Եւ ասէ· Ես եղէց ընդ քեզ· եւ այս 12
եղիցի քեզ նշան՝ թէ ես առաքեցի զքեզ հանել
զժողովուրդ իմ յԵգիպտոսէ, եւ պաշտեսջիք
զԱստուած ՚ի լերինս յայսմիկ։ Եւ ասէ Մովսէս 13
ցԱստուած· Ահա ես երթեալ առ որդիսն Իսրայէլի,
ասիցեմ ցնոսա· Աստուած հարցն ձերոց
առաքեաց զիս առ ձեզ· եւ հարցանիցեն զիս՝
թէ զի՞նչ է անուն նորա, զի՞նչ ասացից ցնոսա։
Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս· Ես եմ Աստուած 14
Որ Էն։ Եւ ասէ· Այսպէս ասասցես որդւոցն Իսրայէլի·
Որ Էն առաքեաց զիս առ ձեզ։ Եւ ասէ 15
դարձեալ Աստուած ցՄովսէս· Այսպէս ասասցես
որդւոցն Իսրայէլի· Տէր Աստուած հարցն
ձերոց, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ
եւ Աստուած Յակոբայ՝ առաքեաց զիս առ
ձեզ· այս է անուն իմ յաւիտենական, եւ յիշատակ
ազգաց յազգս։ Արդ երթեալ ժողովեսցես 16
զծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի, եւ ասասցես ցնոսա·
Տէր Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ,
Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ
եւ Աստուած Յակոբայ եւ ասէ· այցելութեամբ
այց արարի ձեզ, եւ որ ինչ անցք անցին ընդ ձեզ
յԵգիպտոս, եւ ասեմ· հանից զձեզ յերկրէ չարչարանաց 17
Եգիպտացւոցն՝ յերկիրն Քանանացւոց
եւ Քետացւոց եւ Ամորհացւոց եւ Փերեզացւոց
եւ Գերգեսացւոց եւ Խեւացւոց եւ Յեբուսացւոց·
յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր· եւ լուիցեն 18
թ ձայնի քում։ Եւ մտցես դու եւ ծերակոյտ որդւոցն
Իսրայէլի առ Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց,
եւ ասասցես ցնա· Տէր Աստուած Եբրայեցւոց
կոչէ զմեզ առ ինքն· արդ երթիցուք մեք երից
աւուրց ճանապարհ յանապատ, զի զոհեսցուք
առաջի Աստուծոյ մերում։ Եւ ես գիտեմ, 19
եթէ ոչ թողուցու զձեզ արքայն Եգիպտացւոց
գնալ, եթէ ոչ հզօր ձեռամբ։ Եւ ձգեալ զձեռն 20
իմ հարից զԵգիպտոս ամենայն սքանչելեօք իմովք՝
զոր արարից ՚ի նոսա, եւ ապա արձակեսցէ
զձեզ։ Եւ տաց շնորհս ժողովրդեան իմոյ առաջի 21
Եգիպտացւոցն· եւ յորժամ ելանիցէք, մի ելանիցէք
դատարկք· այլ խնդրեսցէ կին ՚ի դրացւոյ 22
եւ յերդակցէ իւրմէ անօթս ոսկւոյ եւ անօթս
արծաթոյ եւ հանդերձս· եւ զարդարեսջիք զուստերս
եւ զդստերս ձեր, եւ զաւաճանեսջիք զԵգիպտացիսն։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Պատասխանի ետ Մովսէս եւ ասէ· Եթէ ոչ ծ
հաւատասցեն ինձ, եւ ոչ լուիցեն ձայնի իմում·
քանզի ասիցեն՝ թէ չէր երեւեալ քեզ Աստուծոյ,
2 զի՞նչ ասացից ցնոսա։ Ասէ ցնա Տէր· Զի՞նչ
է այդ որ ՚ի ձեռին քում է։ Եւ նա ասէ· Գաւազան։
3 Եւ ասէ· Ընկեա զդա ՚ի գետին։ Եւ ընկեց
զնա ՚ի գետին, եւ եղեւ օձ, եւ փախեաւ Մովսէս
4 ՚ի նմանէն։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Ձգեա
զձեռն քո եւ բուռն հար զտտանէն։ Եւ ձգեաց
զձեռն իւր եւ բուռն եհար զտտանէն, եւ եղեւ
5 գաւազան ՚ի ձեռին նորա։ Զի հաւատասցեն
քեզ՝ թէ երեւեալ է քեզ Տէր Աստուած հարցն
նոցա, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսահակայ
6 եւ Աստուած Յակոբայ։ Ասէ ցնա դարձեալ
Տէր· Արկ զձեռն քո ՚ի ծոց քո։ Եւ արկ
զձեռն իւր ՚ի ծոց իւր, եւ եհան զնա ՚ի ծոցոյ
իւրմէ, եւ եղեւ ձեռն նորա բորոտ իբրեւ զձիւն։
7 Եւ ասէ· Արկ զձեռն քո ՚ի ծոց քո։ Եւ արկ ըզձեռն
իւր ՚ի ծոց իւր, եւ եհան զնա ՚ի ծոցոյ իւրմէ,
եւ դարձեալ անդրէն ՚ի նոյն հաստատեցաւ
8 ՚ի գոյն մարմնոյ իւրոյ։ Եթէ ոչ հաւատասցեն
քեզ եւ ոչ լուիցեն ձայնի առաջնոյ նշանին, հաւատասցեն
9 քեզ ձայնի երկրորդի նշանիդ։ Եւ
եղիցի եթէ ոչ հաւատասցեն երկոցունց նշանացդ
այդոցիկ, եւ ոչ լուիցեն ձայնի քում, առցես
դու ՚ի ջրոյ գետոյն եւ հեղցես ՚ի ցամաքի·
եւ եղիցի ջուրն՝ զոր առնուցուս ՚ի գետոյ անտի՝
10 արիւն ՚ի ցամաքին։ Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր· Աղաչեմ
զքեզ Տէր· չեմ, բաւական, որպէս թէ
յերեկն եւ յեռանդն, եւ ոչ յորմհետէ սկսար
խօսել ընդ ծառայի քում· զի նրբաձայն եւ ծանրալեզու
11 եմ ես։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Ո՞վ ետ
բերան մարդոյ, կամ ո՞վ արար զխուլն եւ զհամր,
զտեսանողն եւ զկոյր· ոչ ապաքէն ես Աստուած·
12 Եւ արդ երթ, եւ ես բացից զբերան քո եւ խելամուտ
արարից զքեզ՝ զոր պարտ իցէ խօսել·
13 Եւ ասէ· Աղաչեմ զքեզ, Տէր· առ քեզ ՚ի ձեռն
14 զայլ ոք զօրաւոր՝ զոր առաքիցես։ Եւ բարկացաւ
Տէր սրտմտութեամբ ՚ի վերայ Մովսիսի եւ
ասէ· Ո՞չ ահաւասիկ կայ Ահարոն եղբայր քո ղեւտացի·
գիտեմ զի խօսելով խօսեսցի նա ընդ քեզ·
եւ ահա նա ելցէ ընդ առաջ քո, եւ ՚ի տեսանելն
15 զքեզ ուրախ լինիցի ՚ի միտս իւր· Եւ խօսեսցիս ընդ
նմա, եւ տացես զպատգամս իմ ՚ի բերան նորա·
եւ ես բացից զբերան քո եւ զբերան նորա, եւ
16 խելամուտ արարից զձեզ՝ զինչ առնիցէք։ Եւ
նա խօսեսցի առ ՚ի քէն ընդ ժողովրդեանն· եւ
նա եղիցի քո բերան, եւ դու եղիցես նմա յաստուածակոյս
17 կողմանէ· եւ զգաւազանդ որ դարձաւ
յօձ՝ առցես ՚ի ձեռին քում, որով արասցես

նշանս։ Գնաց Մովսէս եւ դարձաւ առ Յոթոր 18
աներ իւր եւ ասէ ցնա. Դարձայց եւ երթայց
առ եղբարս իմ որ յԵգիպտոս, եւ տեսից թէ
տակաւին կենդանի իցեն։ Եւ ասէ Յոթոր ցՄովսէս.
Ողջ երթ։

ԺԱ Եւ յետ աւուրցն բազմաց այնոցիկ վախճանեցաւ 19
արքայն Եգիպտացւոց. եւ ասէ Տէր ցՄովսէս
'ի Մադիամ. Գնա եւ երթ յԵգիպտոս, զի
մեռան ամենայն արք որ խնդրէին զանձն քո։
Եւ առեալ Մովսէսի զկին իւր եւ զմանկունս իւր, 20
եւ եհան զնոսա 'ի գրաստս, եւ դարձաւ յԵգիպտոս.
առ Մովսէս զգաւազանն որ յԱստուծոյ՝ 'ի
ձեռին իւրում։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Յերթալդ 21
քում եւ 'ի դառնալդ յԵգիպտոս՝ տեսջիր զամենայն
նշանս զոր ետու 'ի ձեռս քո՝ արասցես առաջի
Փարաւոնի. եւ ես խստացուցից զսիրտ նորա,
եւ ոչ արձակեսցէ զժողովուրդն. եւ դու ասասցես 22
ցՓարաւոն. այսպէս ասէ Տէր. որդի անդրանիկ
իմ Իսրայէլ. ասացի ցքեզ՝ արձակեա 23
զժողովուրդ իմ, զի պաշտեսցեն զիս. ապա թէ
ոչ կամիցիս արձակել զդոսա, ես եմ ապաքէն որ
սպանանիցեմ զորդի քո զանդրանիկ։ Եւ եղեւ 24
'ի ճանապարհի յիջավանս, պատահեաց նմա
Հրեշտակ Տեառն եւ խնդրէր սպանանել զնա։
Եւ առեալ Սեպփովրայի գայլախազ՝ թլփատեաց 25
զանթլփատութիւն որդւոյն իւրոյ. եւ անկեալ
առ ոտս նորա ասէ. Ահա եկաց արիւն թլփատութեան
մանկան իմոյ։ Եւ գնաց Հրեշտակն 'ի 26
նմանէ. քանզի ասաց՝ եթէ եկաց արիւն թլփատութեան
մանկան իմոյ։

ԺԲ Եւ ասէ Տէր ցԱհարոն. Երթ ընդ առաջ Մովսէսի 27
յանապատն։ Եւ գնաց եւ պատահեաց նմա
'ի լերինն Աստուծոյ, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ 28
պատմեաց Մովսէս Ահարոնի զամենայն պատգամս
Տեառն՝ զոր առաքեաց զնա, եւ զամենայն
նշանսն զոր պատուիրեաց նմա։ Գնացին Մովսէս 29
եւ Ահարոն եւ ժողովեցին զամենայն ծերակոյտ
որդւոցն Իսրայէլի. եւ խօսեցաւ Ահարոն 30
զամենայն պատգամսն՝ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ
Մովսիսի. եւ արար նշանս առաջի ժողովրդեանն։
Եւ հաւատաց ժողովուրդն եւ ուրախ եղեւ, զի 31
արար Աստուած այց որդւոցն Իսրայէլի, եւ զի
հայեցաւ 'ի նեղութիւն նոցա. խոնարհեցաւ ժողովուրդն
եւ երկիր եպագ։

ԳԼՈՒԽ Ե

ԺԳ Եւ ապա մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի 1
Փարաւոնի եւ ասեն ցնա. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայէլի. արձակեա զժողովուրդ իմ,
զի արասցեն ինձ տօն յանապատի։ Եւ ասէ Փարաւոն. 2
Ո՞վ է նա, որում լուայց ձայնի նորա
արձակել զորդիսն Իսրայէլի. ոչ գիտեմ զՏէրն,
3 եւ զԻսրայէլ ոչ արձակեմ։ Եւ ասեն ցնա. Աստուածն
Եբրայեցւոց կոչեաց զմեզ առ ինքն.
արդ երթիցուք երից աւուրց ճանապարհ յանապատն,
զի զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ մերում.
4 գուցէ պատահիցէ մեզ մահ կամ սպանումն։ Եւ
ասէ ցնոսա արքայն Եգիպտացւոց. Ընդէ՞ր դու
Մովսէս եւ Ահարոն խափանէք զժողովուրդն 'ի
գործոյ իւրեանց. երթայք յիւրաքանչիւր գործ
5 իւր։ Եւ ասէ Փարաւոն. Ահա բազմամբ յոյժ
ժողովուրդն յերկրին. արդ մի հանգուցանիցուք
6 զնոսա 'ի գործոյ։ Եւ հրամայեաց Փարաւոն
յաւուր յայնմիկ գործավարաց ժողովրդեանն
7 եւ դպրաց նորա, ասէ. Մի եւս յաւելուցուք տալ
յարդ ժողովրդեանն յաղիւսարկութիւն՝ որպէս
յերէկն եւ յեռանդ. ինքեանք երթիցեն եւ ժողովեսցեն
8 իւրեանց յարդ. եւ զսակ զաղիւսարկին
որպէս գործէին հանապազ՝ արկէք 'ի վերայ նոցա.
մի հատանիցէք ինչ անտի. զի դատարկացան
եւ վասն այնորիկ աղաղակեն եւ ասեն. Երթիցուք
զոհեսցուք Աստուծոյ մերում. ծանրասցի գործ
9 մարդկանն, եւ այնմ հոգասցեն, եւ մի հոգասցեն
10 'ի բանս տարապարտս։ Եւ ստիպէին զնոսա
գործավարք ժողովրդեանն եւ դպիրք նոցա, եւ
խօսէին ընդ ժողովրդեանն եւ ասէին. Այսպէս
11 ասէ Փարաւոն. ոչ եւս տաց ձեզ յարդ. դուք
ձեզէն երթայք ժողովեցէք ձեզ յարդ՝ ուստի
եւ գտանիցէք. զի ոչ թողացի ձեզ 'ի սակէն
12 ձերմէ եւ ոչ ինչ։ Եւ սփռեցաւ ժողովուրդն ընդ
ամենայն երկիրն Եգիպտացւոց ժողովել եղէգն
13 առ 'ի յարդ։ Եւ գործավարքն ստիպէին զնոսա
եւ ասէին. Կատարեցէք զգործն ձեր ըստ հանապազորդ
սակին, որպէս մինչ յարդն տայի
14 ձեզ։ Եւ տանջեցան դպիրք ազգի որդւոցն Իսրայէլի՝
որ կային 'ի վերայ նոցա՝ 'ի վերակացուացն
Փարաւոնի. զի ասէին, Թէ ընդէ՞ր ոչ բովանդակեցէք
զսակ աղիւսոյն ձերոյ որպէս յերէկն
15 եւ յեռանդ՝ եւ զայսր աւուրց։ Եւ մտեալ
դպիրք որդւոցն Իսրայէլի՝ բողոք կալան առաջի
Փարաւոնի եւ ասեն. Ընդէ՞ր առնես այսպէս ընդ
16 ծառայս քո. յարդ ոչ տան ծառայից քոց, եւ
զաղիւսն հրամայեն մեզ գործել. եւ ահա ծառայք
քո 'ի տանջանս են. բռնան առնես ժողովրդեան
17 քում։ Եւ ասէ ցնոսա. Դատարկ էք.
պարապորդ էք. վասն այնորիկ ասէք՝ երթիցուք
18 զոհեսցուք Աստուծոյ մերում. արդ երթայք
գործեցէք. քանզի յարդ ոչ ոք տայ ձեզ. եւ
զսակ աղիւսոյն բովանդակ տայցէք։
19 Տեսանէին դպիրք որդւոցն Իսրայէլի զանձինս ԺԴ
իւրեանց 'ի չարչարանս եւ ասէին. Ոչ ոք թողու
20 մեզ զսակ հանապազորդ աղիւսաթուին։ Պատահեցին
Մովսիսի եւ Ահարոնի, զի գային հանդէպ
21 նոցա ելեալք յերեսաց Փարաւոնի, եւ ասեն
ցնոսա. Տեսցէ Աստուած եւ դատեսցի ընդ
ձեզ. զի գարշեցուցէք զհոտ մեր առաջի Փարա֊

ւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, տալ սուր 'ի
ձեռս նորա կոտորել զմեզ։ Դարձաւ Մովսէս 22
առ Տէր եւ ասէ· Տէր, ընդէ՞ր չարչարեցեր զժողովուրդն
քո, եւ ընդէ՞ր առաքեցեր զիս· եւ յորմէ 23
հետէ մտի առ Փարաւոն խօսել յանուն քո՝
չարչարեաց զժողովուրդն· եւ փրկելով ոչ փրկեցեր
զժողովուրդ քո։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Այժմ տեսցես զինչ 1
արարից ընդ Փարաւոնի, զի հզօր ձեռամբ արձակեսցէ
զդոսա, եւ բարձրացեալ բազկաւ հանցէ
զդոսա յերկրէ իւրմէ։ Խօսեցաւ Աստուած ընդ 2
Մովսիսի եւ ասէ ցնա· Ես եմ Տէր· եւ երեւեցայ 3
Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ· Աստուած
նոցա եմ, եւ անուն իմ՝ Տէր· եւ ոչ յայտնեցի
նոցա։ Եւ հաստատեցից զուխտ իմ առ նոսա, 4
տալ նոցա զերկիրն Քանանացւոց՝ ուր պանդխտեցանն·
եւ ես լուայ հեծութեան որդւոցդ Իսրայէլի 5
զոր եգիպտացիքդ ծառայեցուցանեն, եւ
յիշեցի զուխտն ձեր։ Երթ խօսեաց ընդ որդիսն 6
Իսրայէլի, եւ ասասցես· Ես եմ Տէր· եւ հանից
զձեզ 'ի բռնութենէ Եգիպտացւոց, եւ փրկեցից
զձեզ 'ի ծառայութենէ դոցա, եւ ապրեցուցից
զձեզ բարձր բազկաւ եւ մեծամեծ դատաստանօք·
եւ առից զձեզ ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ եղէց 7
ձեր Աստուած· եւ ծանիջիք թէ ես եմ տէր Աստուած
ձեր, որ հանեմ զձեզ 'ի բռնութենէ Եգիպտացւոց·
եւ տարայց զձեզ յերկիրն՝ յոր 8
ձգեցի զձեռն իմ տալ զնա Աբրահամու, Իսահակայ
եւ Յակոբայ· եւ տաց զնա ձեզ վիճակաւ·
զի ես եմ Տէր։ Խօսեցաւ Մովսէս այնպէս ընդ 9
որդիսն Իսրայէլի, եւ ոչ անսացին նմա 'ի կարճմտութենէ
եւ 'ի խիստ գործոյն։

ժե Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ· Մուտ խօսեաց 10
ընդ Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց, զի 11
արձակեսցէ զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։
Խօսեցաւ Մովսէս առաջի Տեառն եւ ասէ· 12
Ահա որդիքն Իսրայէլի ոչ լուան ինձ, եւ
զիա՞րդ լուիցէ ինձ Փարաւոն· եւ ես չեմ խօսող։
Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի, 13
եւ ետ նոցա հրաման առ որդիսն Իսրայէլի
եւ առ Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց,
հանել զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։
Եւ այս են նահապետք տանց ազգաց նոցա։ Որդիք 14
Ռուբենի անդրանկանն Իսրայէլի՝ Ենովք եւ
Փալղուս, Ասրոն եւ Քարմի· այս ցեղ Ռուբենի
է։ Եւ որդիք Շմաւոնի՝ Յամուէլ· եւ Յամին եւ 15
Աւովդ եւ Յաքին եւ Սահառ եւ Սաւուղ որ 'ի
փիւնիկեցւոց անտի էր· այս ցեղք են որդւոցն
Շմաւոնի։ Եւ այս անուանք են որդւոցն Ղեւեայ 16
ըստ ազգս իւրեանց, Գեթսոն, Կահաթ եւ Մերարի·
եւ ամք կենաց Ղեւեայ հարիւր երեսուն
17 եւ եօթն ամ։ Եւ այս են որդիք Գեթսոնի՝ Լոբենի
18 եւ Սեմեի, տունք նահապետաց նոցա· եւ
որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ Սահառ եւ Քեբրոն
եւ Ոզիէլ· եւ ամք կենաց Կահաթու՝ հարիւր երեսուն
19 եւ երեք ամ· եւ որդիք Մերարեայ՝ Մոողի
եւ Մուսի· այս են տունք նահապետաց Ղեւեայ
20 ըստ ազգաց իւրեանց։ Եւ առ Ամրամ զՅովքաբեթ
դուստր եղբօր հօր իւրոյ իւր կնութեան·
եւ ծնաւ նմա զԱհարոն, եւ զՄովսէս
եւ զՄարիամ քոյր նոցա· եւ ամք կենաց Ամրամայ
21 հարիւր երեսուն եւ եօթն ամ։ Եւ որդիք
22 Սահառայ՝ Կորխ եւ Նափեգ եւ Զեքրի· եւ որդիք
Ոզիէլեայ՝ Միսայէլ եւ Եղիսափան եւ Սեթրի։
23 Եւ առ Ահարոն զԵղիսաբեթ դուստր Ամինադաբայ
քոյր Նաասոնի իւր կնութեան· եւ ծնաւ
նմա զՆադաբ եւ զԱբիուդ եւ զԵղիազար եւ զԻթամար։
24 Եւ որդիք Կորխայ՝ Ասիր եւ Եղկանա
25 եւ Աբիասափ· սոքա են ազգք Կորխայ։ Եւ Եղիազար
Ահարոնեան առ 'ի դստերաց անտի Փուտիելի
իւր կնութեան, եւ ծնաւ նմա զՓենեէս։ Այս
են իշխանք նահապետաց Ղեւտացւոցն ըստ ազգս
26 իւրեանց։ Եւ այս Ահարոն եւ Մովսէս, ցորս ասաց
Աստուած՝ հանել զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն
Եգիպտացւոց հանդերձ զօրութեամբ իւրեանց։
27 Եւ սոքա են որ վիճէին ընդ Փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց, հանել զորդիսն Իսրայէլի
28 յԵգիպտոսէ, այս է Մովսէս եւ Ահարոն, յաւուր
յորում խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յերկրին
29 Եգիպտացւոց։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի
եւ ասէ· Ես եմ Տէր· խօսեաց ընդ Փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց զամենայն ինչ զոր
30 ասեմ քեզ։ Եւ ասէ Մովսէս առաջի Տեառն· Ահաւասիկ
ես ծանրախօսն եմ, եւ զիա՞րդ լուիցէ ինձ
Փարաւոն։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Ահա ետու զքեզ աստուած
Փարաւոնի, եւ Ահարոն եղբայր քո եղիցի
2 քեզ մարգարէ։ Դու խօսեսցիս ընդ նմա
զամենայն ինչ՝ զոր պատուիրեմ քեզ, եւ Ահարոն
եղբայր քո խօսեսցի ընդ Փարաւոնի, արձակել
3 զորդիսն Իսրայէլի յերկրէ իւրմէ։ Եւ ես
խստացուցից զսիրտն Փարաւոնի, եւ յաճախեցից
զնշանս իմ եւ զարուեստս յերկրին Եգիպտացւոց·
4 եւ ոչ լուիցէ ձեզ Փարաւոն, եւ արկից
զձեռն իմ յԵգիպտոս· եւ հանից հանդերձ
զօրութեամբ իմով զժողովուրդ իմ՝ զորդիսն Իսրայէլի
յերկրէն Եգիպտացւոց, մեծաւ վրէժխնդրութեամբ·
5 եւ ծանիցեն Եգիպտացիքն, թէ
ես եմ Տէր· եւ ձգեցից զձեռն իմ յԵգիպտոս,
6 եւ հանից զորդիսն Իսրայէլի 'ի միջոյ նոցա։ Եւ

արարին Մովսէս եւ Ահարոն, որպէս եւ պատուի-
րեաց նոցա Տէր, նոյնպէս եւ արարին:
ԺԶ Եւ Մովսէս էր ամաց ութսնից, եւ Ահարոն 7
էր որդի ամաց ութսուն եւ երից, յորժամ խօ-
սեցան ընդ Փարաւոնի: Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ 8
Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Եթէ խօսես- 9
ցի ընդ ձեզ Փարաւոն եւ ասասցէ, տուք մեզ
նշան կամ արուեստ, ասասցես ցԱհարոն եղբայր
քո. առ զգաւազանդ, եւ ընկեա զդա 'ի գե-
տին առաջի Փարաւոնի եւ ծառայից նորա, եւ
եղիցի վիշապ:
ԺԷ Մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փարաւոնի, 10
եւ արարին այնպէս՝ որպէս պատուիրեաց նոցա
Տէր: Եւ ընկէց Ահարոն զգաւազանն առաջի Փա-
րաւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, եւ եղեւ վի-
շապ: Եւ կոչեաց Փարաւոն զիմաստունս Եգիպ- 11
տացւոց եւ զկախարդս. եւ արարին գէտքն Ե-
գիպտացւոց կախարդութեամբ իւրեանց նոյն-
պէս: Եւ ընկէց իւրաքանչիւր ոք զգաւազան իւր 12
եւ եղեն վիշապք. եւ եկուլ գաւազանն Ահարո-
նի զգաւազանս նոցա: Եւ կարծրացաւ սիրտն 13
Փարաւոնի, եւ ոչ լուաւ նոցա՝ որպէս խօսեցաւ
Տէր:
ԺԸ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ծանրացեալ է սիրտն 14
ա Փարաւոնի չարձակել զժողովուրդն. Երթ առ 15
Փարաւոն ընդ առաւօտն. ահաւասիկ ելանէ 'ի ջուրն.
եւ կացցես հանդէպ նորա առ եզեր գետոյն, եւ
զգաւազանն որ դարձաւ յօձ՝ առցես 'ի ձեռին
քում. եւ ասասցես ցնա. Տէր Աստուած Եբրայ- 16
եցւոց առաքեաց զիս առ քեզ եւ ասէ. արձա-
կեա զժողովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս յանա-
պատի. եւ ահա ոչ լուար ինձ մինչեւ ցայժմ:
Արդ այսպէս ասէ Տէր. այդու գիտասցես՝ թէ ես եմ 17
Տէր. ահաւասիկ ես հարկանեմ գաւազանաւս որ
'ի ձեռին իմում է՝ զջուր գետոյդ, եւ դարձցի
յարիւն. եւ ձկունք որ 'ի գետ այդր են՝ սատա- 18
կեսցին, եւ նեխեսցի գետդ. եւ ոչ կարասցեն Ե-
գիպտացիք ըմպել ջուր 'ի գետոյ այտի: Եւ ասէ 19
Տէր ցՄովսէս. Ասա ցԱհարոն. առ զգաւազանդ
եւ ձգեա զձեռն քո 'ի վերայ ջրոցդ Եգիպտոսի
եւ 'ի վերայ գետոց նոցա եւ 'ի վերայ լճոց նոցա
եւ 'ի վերայ խաղից նոցա եւ 'ի վերայ ջրակուտաց
նոցա, եւ եղիցի արիւն: Եւ եղեւ արիւն յամե-
նայն երկրին Եգիպտացւոց, 'ի փայտս եւ 'ի քա-
րինս: Եւ արարին այնպէս Մովսէս եւ Ահարոն՝ 20
որպէս եւ պատուիրեաց նոցա Տէր. եւ վերա-
ցուցեալ զգաւազանն իւր՝ եհար զջուր գետոյն
առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, եւ
դարձոյց զամենայն ջուրս գետոյն յարիւն: Եւ 21
ձկունք որ 'ի գետ անդ էին՝ սատակեցան, եւ նե-
խեցաւ գետն, եւ ոչ կարէին Եգիպտացիքն ըմ-
պել ջուր 'ի գետոյ անտի. եւ էր արիւն յամե-
նայն երկրին Եգիպտացւոց: Եւ արարին այնպէս 22
եւ գէտքն Եգիպտացւոց կախարդութեամբքն իւ-
րեանց. եւ խստացաւ սիրտն Փարաւոնի եւ ոչ
23 լուաւ նոցա՝ որպէս ասաց Տէր: Դարձաւ Փարա-
ւոն եւ եմուտ 'ի տուն իւր, եւ ոչ հաստատեաց
24 զմիտս իւր եւ ոչ այնու եւս: Եւ փորեցին ամե-
նայն Եգիպտացիքն շուրջ զգետովն ջուր ըմպե-
լոյ, եւ ոչ կարէին ըմպել ջուր 'ի գետոյ անտի:
25 Եւ լցան աւուրք եօթն յետ հարկանելոյ Տեառն
զգետն:

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Մուտ առ Փարաւոն
եւ ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տէր. արձակեա
2 զժողովուրդ իմ, զի պաշտեսցեն զիս: Ապա թէ
ոչ կամիս դու արձակել, ահա ես հարից զամե-
3 նայն սահմանս քո գորտով. եւ բղխեսցէ գետդ
գորտս, եւ ելեալ մտանիցեն 'ի տունս քո եւ 'ի
շտեմարանս սենեկաց քոց եւ 'ի գահոյս քո, եւ
'ի տունս ծառայից քոց եւ ժողովրդեան քո, եւ
4 'ի թոնիրս քո եւ 'ի զանգուածս քո. եւ 'ի վերայ
քո, եւ 'ի վերայ ժողովրդեան քո, եւ 'ի վերայ
5 ծառայից քոց ելանիցեն գորտք: Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս. Ասա ցԱհարոն եղբայր քո. ձգեա ձե-
ռամբ քո զգաւազանդ քո 'ի վերայ գետոյն եւ 'ի
վերայ ջրադարձից եւ 'ի վերայ խաղից, եւ հան-
6 ցես գորտ 'ի վերայ երկրիդ Եգիպտացւոց: Եւ
ձգեաց Ահարոն զձեռն իւր 'ի վերայ ջրոցն Ե-
գիպտացւոց, եւ եհան գորտ. ել գորտն եւ ծած-
7 կեաց զերկիրն Եգիպտացւոց: Արարին նոյնպէս
եւ գէտքն Եգիպտացւոց կախարդութեամբքն իւ-
րեանց եւ հանին գորտ յերկիրն Եգիպտացւոց:
8 Կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհարոն՝ եւ ա-
սէ. Աղօթս արարէք առ Տէր, եւ 'ի բաց արասցէ
զգորտս յինէն եւ 'ի ժողովրդենէ իմմէ, եւ ար-
ձակեցից զժողովուրդդ, եւ զոհեսցեն Տեառն:
9 Եւ ասէ Մովսէս ցՓարաւոն. Ժամ դիր ինձ, առ
երբ արարից աղօթս վասն քո եւ ծառայից քոց
եւ ժողովրդեան քոյ, սատակել զգորտս 'ի քէն
եւ 'ի ժողովրդենէ քումմէ եւ 'ի տանց ձերոց.
10 բայց միայն 'ի գետ անդր մնասցեն: Եւ նա ասէ.
Առ վաղիւ: Եւ սա ասէ. Որպէս ասացեր եղի-
ցի. զի գիտասցես եթէ չիք այլ ոք բայց 'ի Տեառնէ
11 Աստուծոյ մերմէ. եւ բարձցին գորտքդ 'ի քէն
եւ 'ի տանց քոց, եւ 'ի ծառայից քոց եւ 'ի ժողո-
վրդենէ քումմէ, բայց միայն 'ի գետ անդր մնաս-
12 ցեն: Եւ ելին Մովսէս եւ Ահարոն 'ի Փարաւոնէ,
եւ աղաղակեաց Մովսէս առ Տէր վասն ժամա-
դրութեան գորտոյն, որպէս ժամադիր եղեւ Փա-
13 րաւոնի: Եւ արար Տէր որպէս եւ ասացն Մով-
սէս. եւ սատակեցաւ գորտն 'ի տանց եւ 'ի սրա-
14 հից եւ յանդաց. եւ ժողովեցին զնոսա կոյտս
15 կոյտս, եւ նեխեցաւ երկիրն: Իբրեւ ետես Փա-
րաւոն եթէ եղեւ զիւրութիւն, ծանրացաւ սիր-

նորա եւ ոչ լուաւ նոցա, որպէս եւ խօսեցաւ
Տէր։

Ի Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ասա ցԱհարոն, Թէ 16
Գ Ձգեա զձեռն քո գաւազանաւդ եւ հար զհող
երկրի. եւ եղիցի մուն 'ի մարդ եւ յանասուն,
եւ յամենայն երկիր Եգիպտացւոց։ Եւ արարին 17
այնպէս. Ձգեաց Ահարոն զձեռն իւրով գաւազանաւն
եւ եհար զհող երկրին. եւ եղեւ մուն
'ի մարդ եւ յանասուն, եւ յամենայն հող երկրին
Եգիպտացւոց։ Արարին նոյնպէս եւ գէտքն կախարդութեամբքն 18
իւրեանց հանել մուն, եւ ոչ
կարէին. եւ եղեւ մուն 'ի մարդ եւ յանասուն։
Եւ ասեն գէտքն ցՓարաւոն. Մատն Աստուծոյ է 19
այդ։ Եւ խստացաւ սիրտն Փարաւոնի. եւ ոչ
լուաւ նոցա՝ որպէս եւ խօսեցաւ Տէր։

ԻԱ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Կանխեա ընդ առաւօտն 20
Գ եւ կաց առաջի Փարաւոնի. եւ ահա նա ելանէ 'ի
ջուր անդր. եւ ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տէր.
արձակեա զժողովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս.
ապա թէ ոչ կամիցիս արձակել զժողովուրդ իմ, 21
ահա ես առաքեմ 'ի վերայ քո եւ 'ի վերայ ծառայից
քոց եւ 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ եւ 'ի
վերայ տանց ձերոց շանաճանճ. եւ լցցին տունք
Եգիպտացւոցն շանաճանճիւ, եւ երկիրն յորում
իցեն 'ի նմա։ Եւ սքանչելի արարից յաւուր յայնմիկ 22
զերկիրն Գեսեմ, յորում ժողովուրդն իմ իցէ,
եւ մի՛ լիցի անդ շանաճանճ. զի գիտասցես
թէ ես եմ Տէր, Տէր ամենայն երկրի. եւ տաց 23
խտրոց 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ եւ 'ի մէջ ժողովրդեան
քոյ. եւ վաղիւ եղիցի նշանս այդ 'ի վերայ
երկրիդ։ Եւ արար Տէր այնպէս. եւ եկն 24
շանաճանճ բազում 'ի տունս Փարաւոնի եւ 'ի
տունս ծառայից նորա եւ յամենայն երկիրն Եգիպտացւոց.
եւ սատակեցաւ երկիրն 'ի շանաճանճէ
անտի։ Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս 25
եւ զԱհարոն, եւ ասէ. Երթայք զոհեցէք Տեառն
Աստուծոյ ձերում աստէն 'ի սմին երկրիս։ Եւ 26
ասէ Մովսէս. Ոչ մարթ այդպէս լինել, եթէ զպղծս
Եգիպտացւոցն զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ
մերում. քանզի եթէ զոհեսցեմք զզարշելիս
Եգիպտացւոց առաջի նոցա, քարկոծեն զմեզ։
Ուղի երթիցուք երեքօրեայ ճանապարհ յանապատ, 27
եւ զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ մերում,
որպէս եւ ասաց մեզ Տէր։ Եւ ասէ Փարաւոն. 28
Ես արձակեմ զձեզ, եւ զոհեսջիք Տեառն Աստուծոյ
ձերում յանապատի. այլ մի՛ ուրեք հեռի
ձգեսջիք երթալ. եւ արդ աղօթս արարէք վասն
իմ առ Տէր։ Եւ ասէ Մովսէս. Ես ելից 'ի քէն 29
եւ աղօթս արարից առ Աստուած, եւ փարատեսցէ
շանաճանճդ 'ի Փարաւոնէ եւ 'ի ծառայից
իւրոց եւ 'ի ժողովրդենէ իւրմէ վաղիւ. բայց մի
եւս խաբեսցէ Փարաւոն առ 'ի չարձակել զժողովուրդդ
զոհել Տեառն։ Ել Մովսէս 'ի Փարաւոնէ, 30
եւ եկաց յաղօթս առ Աստուած։ Եւ արար Տէր 31
որպէս եւ ասաց ցՄովսէս. եւ փարատեաց շանաճանճն
'ի Փարաւոնէ եւ 'ի ծառայից նորա եւ
32 'ի ժողովրդենէ նորա. եւ ոչ մնաց եւ ոչ մի։ Եւ
ծանրացոյց Փարաւոն զսիրտ իւր եւ 'ի ժամանակին
յայնմիկ, եւ ոչ կամեցաւ արձակել զժողովուրդն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Մուտ առ Փարաւոն ԻԲ
եւ ասասցես ցնա. այսպէս ասէ տէր Աստուածն Է
Եբրայեցւոց. արձակեա զժողովուրդ իմ զի պաշտեսցեն
2 զիս. ապա թէ ոչ կամիս արձակել զժողովուրդ
3 իմ, այլ տակաւին ունիցիս զդա. ահա
ձեռն Տեառն եղիցի 'ի խաշինս քո որ 'ի դաշտի
են, եւ 'ի ձիս եւ յէշս եւ յուղտս եւ յարջառ եւ
4 յոչխար՝ մահ մեծ յոյժ։ Եւ արարից ես
սքանչելիս 'ի մէջ խաշանցն Եգիպտացւոց, եւ 'ի
մէջ խաշանցն Իսրայէլի. եւ ոչ մեռանիցի յամենայն
5 որդւոցն Իսրայէլի կենդանի։ Եւ ժամանակեաց
Աստուած եւ ասէ. Վաղիւ արասցէ Տէր
6 զբանդ զայդ 'ի վերայ երկրիդ։ Եւ արար Տէր
զբանն զայն 'ի վաղիւ անդր. եւ սատակեցաւ ամենայն
անասուն Եգիպտացւոցն. բայց յանասնոց
7 որդւոցն Իսրայէլի ոչ սատակեցաւ եւ ոչ ինչ։
Իբրեւ ետես Փարաւոն, թէ ոչ սատակեցաւ յանասնոց
որդւոցն Իսրայէլի եւ ոչ ինչ, ծանրացաւ
սիրտ նորա, եւ ոչ արձակեաց զժողովուրդն։

8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի ԻԳ
եւ ասէ. Առէք զօսլ լի ձեռօք ձերովք մոխիր Վ
հնոցի. եւ ցանեսցէ զայն Մովսէս ընդ երկինս
9 առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ծառայից նորա. եւ
եղիցի փոշի ընդ ամենայն երկիրդ Եգիպտացւոց։
Եւ եղիցի 'ի մարդ եւ յանասուն կեղ, եւ եռացեն
բողբոջունք 'ի մարդ եւ յանասուն յամենայն
10 երկիրդ Եգիպտացւոց։ Եւ առին զմոխիր
հնոցին առաջի Փարաւոնի. եւ ցանեաց զայն Մովսէս
ընդ երկինս. եւ եղեւ կեղ եւ բողբոջունք
11 եռացեալք 'ի մարդ եւ յանասուն։ Եւ ոչ կարէին
կախարդքն կալ առաջի Մովսիսի վասն կեղոյն.
քանզի եղեւ կեղն եւ 'ի կախարդսն, եւ
12 յամենայն երկիրն Եգիպտացւոց։ Եւ խստացոյց
Տէր զսիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ լուաւ նոցա, որպէս
եւ ասաց Տէր ցՄովսէս։

13 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Կանխեա ընդ առաւօտն, ԻԴ
եւ կաց առաջի Փարաւոնի, եւ ասասցես Է
ցնա. այսպէս ասէ տէր Աստուած Եբրայեցւոց.
արձակեա զժողովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս։
14 Քանզի յայսմ ժամանակի առաքեցից ես զամենայն
պատահարս 'ի սիրտ քո եւ ծառայից քոց
եւ ժողովրդեան քոյ. զի գիտասցես թէ չիք ոք
15 իբրեւ զիս յամենայն երկրի. քանզի ձգեալ ըզ-
ձեռն իմ հարից զքեզ եւ զժողովուրդ քո մա-

հաւանք, եւ սատակեսցես յերկրէ։ Եւ վասն այնորիկ 16
պահեցար, զի 'ի քեզ ցուցից զզօրութիւն
իմ, եւ զի պատմեսցի անուն իմ ընդ ամենայն
երկիր. եւ դու տակաւին թեւարկես զժողովրդ 17
եամբ իմով չարչարել զդոսա։ Եւ ես ահա ա- 18
ծուցից վաղիւ յայսմ ժամու կարկուտ սաստիկ
յոյժ, որպիսի ոչ եղեւ յԵգիպտոս յօրէ յորմէ
հաստատեցաւ մինչեւ ցայսօր։ Եւ արդ փութա 19
ժողովել զանասուն քո եւ որ ինչ իցէ քո 'ի
դաշտի. զի ամենայն մարդ եւ անասուն որ գտցի
'ի դաշտի՝ եւ ոչ մտցէ 'ի տուն, անկցի 'ի վերայ
նոցա կարկուտն եւ սատակեսցէ։ Որ միանգամ 20
երկեաւ 'ի բանէ Տեառն 'ի ծառայիցն Փարաւոնի,
ժողովեաց զծառայս իւր եւ զանասուն 'ի տուն.
եւ որ ոչն անսաց 'ի միտս իւր բանիցն Տեառն, էթող 21
զծառայս իւր եւ զանասուն իւր 'ի դաշտի։
Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ձգեա զձեռն քո յերկինս, 22
եւ եղիցի կարկուտ 'ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց.
'ի վերայ մարդկան եւ անասնոյ, եւ 'ի վերայ
ամենայն բանջարոյ որ է 'ի դաշտի երկրին
Եգիպտացւոց։ Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր 23
յերկինս. եւ ետ Տէր բարբառս եւ կարկուտ.
եւ ընթանայր հուր ընդ երկիրն. եւ տեղաց Տէր
կարկուտ 'ի վերայ ամենայն երկրին Եգիպտացւոց։
Էր կարկուտ եւ հուր բորբոքեալ 'ի մէջ 24
կարկտին. եւ կարկուտն սաստիկ էր յոյժ, որպիսի
ոչ եղեւ յամենայն երկրին Եգիպտացւոց,
յորմէ հետէ եղեալ էր 'ի վերայ նորա ազգ։ Եհար 25
կարկուտն յամենայն երկրին Եգիպտացւոց
զամենայն որ ինչ էր 'ի դաշտի՝ 'ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն, եւ զամենայն բանջար որ 'ի դաշտի
էր՝ եհար կարկուտն, եւ զամենայն փայտ որ 'ի
դաշտս՝ մանրեաց. բայց յերկրին Գեսեմ, ուր 26
էին որդիքն Իսրայէլի, ոչ եղեւ կարկուտ։ Եւ 27
առաքեաց Փարաւոն կոչեաց զՄովսէս եւ զԱհարոն
եւ ասէ ցնոսա. Մեղայ. այսուհետեւ Տէր
արդար է, եւ ես եւ ժողովուրդ իմ ամպարիշտք։
Կացէք յաղօթս վասն իմ առ Տէր, եւ դադարեսցեն 28
'ի լինելոյ ձայնքն Աստուծոյ եւ կարկուտն
եւ հուր. եւ արձակեցից զձեզ, եւ ոչ եւս յաւելուցուք
մնալ։ Եւ ասէ ցնա Մովսէս. Այժմ 29
իբրեւ ելից ընդ քաղաքս՝ ձգեցից զձեռս իմ առ
Աստուած, եւ ձայնքն դադարեսցեն, եւ կարկուտն
եւ անձրեւ ոչ եւս լիցի. զի ծանիցես թէ
Տեառն է երկիր. եւ դու եւ ծառայք քո՝ գիտեմ 30
թէ չեւ եւս երկերուք 'ի տեառնէ Աստուծոյ։ Կտաւն 31
եւ գարին հարաւ. զի գարին յա՛ռ կայր եւ
կտաւն սերմանացեալ էր. եւ ցորեանն եւ հաճար 32
ոչ հարան, զի անագան էին։ Եւ ել Մովսէս 33
'ի Փարաւոնէ արտաքս քան զքաղաքն. եւ
ձգեաց զձեռն իւր առ Տէր, եւ դադարեցին
ձայնքն եւ կարկուտն, եւ անձրեւ ոչ եւս կաթեաց
յերկիր։ Իբրեւ ետես Փարաւոն եթէ դադարեաց 34
անձրեւն եւ կարկուտ եւ ձայնքն, յաւել
'ի մեղանչել. եւ ծանրացոյց զսիրտ իւր եւ
35 զծառայից իւրոց. եւ խստացաւ սիրտն Փարաւոնի
եւ ոչ արձակեաց զորդիսն Իսրայէլի, որպէս
խօսեցաւ Տէր 'ի ձեռն Մովսիսի։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Մուտ
առ Փարաւոն, զի ես խստացուցի զսիրտ նորա
եւ զսիրտ ծառայից նորա, զի կարգաւ եկեսցեն
2 նշանքն իմ 'ի վերայ նոցա։ Որպէս զի պատմիցէք
յականջս որդւոց ձերոց, եւ որդւոց որդւոց
ձերոց, որչափ խաղացի ընդ Եգիպտացիսն, եւ
զնշանս իմ զոր արարի 'ի նոսա. եւ ծանիջիք թէ
3 ես եմ Տէր։ Մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի
Փարաւոնի, եւ ասեն ցնա. Այսպէս ասէ Տէր
Աստուածն Եբրայեցւոց. մինչեւ յերբ ոչ կամիցիս
ամաչել յինէն. արձակեա զժողովուրդ իմ
4 զի պաշտեսցեն զիս։ Ապա թէ ոչ կամիցիս դու
արձակել զժողովուրդ իմ, ահաւասիկ ես ածից
'ի սոյն ժամու վաղիւ մարախ սաստիկ 'ի վերայ
5 ամենայն սահմանաց քոց. եւ ծածկեսցէ զամենայն
երեսս երկրի, եւ ոչ կարիցես տեսանել
զերկիր. եւ կերիցէ զամենայն նշխարն զոր էթող
ձեզ կարկուտն, եւ կերիցէ զամենայն փայտ
6 բուսեալ ձեզ 'ի վերայ երկրի։ Եւ լցցին տունք
քո եւ տունք ծառայից քոց, եւ ամենայն տունք
յամենայն երկրին Եգիպտացւոց. զոր ոչ երբէք
տեսին հարք ձեր եւ ոչ հաւք նոցա, յորմէ օրէ
եղեն յերկրի մինչեւ ցայսօր։ Եւ խոյս տուեալ
7 ել 'ի Փարաւոնէ։ Ասեն ցնա ծառայքն Փարաւոնի.
Մինչեւ յերբ իցէ մեզ խոչ այդ. արձակեա
զմարդիկդ՝ զի պաշտեսցեն զտէր Աստուած իւրեանց.
եթէ գիտել կամիցիս՝ զի կորեաւ Եգիպտոս։
8 Եւ դարձուցին զՄովսէս եւ զԱհարոն առ
Փարաւոն, եւ ասէ ցնոսա. Երթայք պաշտեցէք
զտէր Աստուած ձեր. բայց ո՛վ եւ ո՛վ իցեն որ
9 երթայցեն։ Եւ ասէ Մովսէս. Երիտասարդօք
հանդերձ՝ եւ ծերովք մերովք երթիցուք, ուստերօք
եւ դստերօք մերովք, արջառով եւ ոչխարով
մերով երթիցուք, զի տօն է տեառն Աստուծոյ
10 մերոյ։ Եւ ասէ ցնոսա. Եղիցի այդպէս.
Տէր ընդ ձեզ, քանզի արձակեմ զձեզ. միթէ եւ
զստացուածս ձեր։ Տեսանէք զի չարիք կան 'ի
11 ձեզ. մի այդպէս. այլ երթիցեն արք եւեթ, եւ
պաշտեսցեն զԱստուած. քանզի զայդ ինքն խնդրէիք
դուք։ Եւ հանին զնոսա յերեսաց Փարաւոնի։
12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ձգեա զձեռն քո
'ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց, եւ եկեսցէ մարախ
'ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց, եւ կերիցէ
զամենայն բանջար երկրին, եւ զամենայն
13 պտուղ ծառոց զոր եթող կարկուտն։ Եւ ամբարձ
Մովսէս զձեռն իւր յերկինս. եւ ած

Տէր հողմ հարաւոյ յերկիր զտիւն ամենայն եւ
զգիշերն ամենայն։ Իբրեւ առաւօտ եղեւ, եւ
հողմ հարաւոյն առ զմարախն եւ եհան յամենայն 14
երկիրն Եգիպտացւոց, եւ գագարեցոյց ՚ի վերայ
ամենայն սահմանացն Եգիպտացւոց։ Յառաջ
քան զայն ոչ եղեւ այնպիսի մարախ, եւ յետ
այնորիկ ոչ եղեւ այնպիսի. եւ ծածկեաց զամենայն 15
երեսս երկրին, եւ ապականեցաւ երկիրն.
եւ եկեր զամենայն բանջար երկրին եւ զամենայն
պտուղ ծառոց՝ որ մնաց ՚ի կարկտէ անտի,
եւ ոչ մնաց կանաչ՝ ոչ ՚ի ծառս եւ ոչ յամենայն
բանջար դաշտի յամենայն երկրին Եգիպտացւոց։
Եւ փութացաւ Փարաւոն կոչել զՄովսէս եւ զԱհարոն, 16
եւ ասէ. Մեղայ առաջի Տեառն Աստուծոյ
ձերոյ եւ ձեր. Արդ ներեցէք այսմ եւս յանցանաց 17
իմոց, եւ աղաչեցէք առ Տէր Աստուած
ձեր, եւ փարատեսցէ յինէն զմարախս զայս։ Եւ 18
ել Մովսէս ՚ի Փարաւոնէ, եւ եկաց յաղօթս առ
Աստուած. եւ դարձոյց Տէր հողմ սաստիկ ՚ի 19
ծովէ, եւ առ զմարախն եւ արկ զայն ՚ի ծովն Կարմիր.
եւ ոչ մնաց մարախ յամենայն երկրին Եգիպտացւոց։
Եւ խստացոյց Տէր զսիրտ Փարաւոնի, 20
եւ ոչ արձակեաց զորդիսն Իսրայէլի։

Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ձգեա զձեռն քո յերկինս, 21
եւ եղիցի խաւար ՚ի վերայ երկրիդ Եգիպտացւոց,
խաւար շօշափելի։ Ձգեաց Մովսէս զձեռն 22
իւր յերկինս, եւ եղեւ խաւար եւ մէգ եւ
մութ ՚ի վերայ ամենայն երկրին Եգիպտացւոց
զերիս աւուրս. եւ ոչ ոք տեսանէր զեղբայր իւր 23
զերիս աւուրս. եւ ոչ յարեաւ ոք յանկողնէ
իւրմէ զերիս աւուրս. բայց ամենայն որդւոցն
Իսրայէլի լոյս էր յամենայն բնակութիւնս իւրեանց։
Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհարոն 24
եւ ասէ ցնոսա. Երթայք պաշտեցէք
զՏէր Աստուած ձեր, բայց զարջառ եւ զոչխար
ձեր աստէն թողէք, եւ այլ աղխդ ձեր երթիցեն
ընդ ձեզ։ Եւ ասէ Մովսէս. Նա եւ դու եւս 25
տացես մեզ ողջակէզս եւ զոհս՝ զոր արարիցեմք
առաջի Աստուծոյ մերում։ Այլ մեր անասունք 26
երթիցեն ընդ մեզ, եւ ոչ թողուցումք եւ ոչ
կճղակ մի. քանզի ՚ի նոցանէ առնուցումք պաշտել
զՏէր Աստուած մեր. եւ մեք ոչ գիտեմք զինչ
մատուցանիցեմք առաջի Աստուծոյ մերում՝ մինչեւ
անդր հասանիցեմք։ Եւ խստացոյց Տէր զսիրտն 27
Փարաւոնի, եւ ոչ կամեցաւ արձակել զնոսա։
Եւ ասէ Փարաւոն. Երթ գնա յինէն. զգոյշ 28
լեր անձին քում, մի եւս յաւելուցուս տեսանել
զերեսս իմ. զի յորում աւուր երեւիս դու
ինձ՝ մեռանիս։ Եւ ասէ Մովսէս. Ասացեր, ոչ 29
եւս երեւեցայց երեսաց քոց։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Այլ միւս եւս հարուածս
ածից ՚ի վերայ Փարաւոնի եւ ՚ի վերայ
Եգիպտոսի, եւ ապա արձակեսցէ զձեզ աստի.
այլ յորժամ արձակեսցէ զձեզ, ամենեւին հանցէ
2 զձեզ աստի։ Արդ խօսեաց գաղտ յականջս
ժողովրդեանն, եւ խնդրեսցեն իւրաքանչիւր ոք
յընկերէ իւրմէ եւ կին ՚ի դրացւոյ իւրմէ անօթս
արծաթեղէնս եւ անօթս ոսկեղէնս եւ հանդերձս։
3 Եւ ետ Տէր շնորհս ժողովրդեանն իւրում
առաջի Եգիպտացւոցն, եւ ետուն նոցա ՚ի զարդ։
Եւ այրն Մովսէս մեծարոյ եղեւ յոյժ առաջի Եգիպտացւոցն
եւ առաջի Փարաւոնի, եւ առաջի
ամենայն ծառայից նորա, եւ յաչս ժողովրդեանն։
4 Եւ ասէ Մովսէս. Այսպէս ասէ Տէր. զհասարակ
5 գիշերաւ ես մտից ՚ի մէջ Եգիպտոսի, եւ սատակեսցի
ամենայն անդրանիկ յերկրիդ Եգիպտացւոց,
յանդրանկէ անտի Փարաւոնի որ նստի յաթոռ
նորա, մինչեւ ցանդրանիկ աղախնոյն որ
կայցէ առ երկանս, եւ մինչեւ ցանդրանիկ ամենայն
6 անասնոց. եւ եղիցի աղաղակ մեծ յամենայն
երկրիդ Եգիպտացւոց, որպիսի ոչ եղեւ եւ
7 ոչ եւս յաւելցի լինել նմանապէս։ Եւ ՚ի մէջ
ամենայն որդւոցն Իսրայէլի ոչ կռնչեսցէ եւ ոչ
շուն մի լեզուաւ իւրով, եւ ոչ ՚ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն. զի գիտասջիք որչափ ինչ սքանչելիս
առնիցէ Տէր ՚ի մէջ Եգիպտացւոցդ եւ ՚ի մէջ Իսրայէլի։
8 Եւ իջցեն ամենայն ծառայքս քո այսքիկ
առ իս, եւ երկիր պագցեն ինձ եւ ասասցեն.
Ել դու եւ ամենայն ժողովուրդ քո, որում
9 դու առաջնորդես. եւ ապա ելից։ Եւ ել Մովսէս
՚ի Փարաւոնէ լի բարկութեամբ։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս. Ոչ լուիցէ ձեզ Փարաւոն, զի յաճախեցից
զնշանս իմ եւ զարուեստս յերկրին Եգիպտացւոց։
10 Եւ Մովսէս եւ Ահարոն արարին
զամենայն նշանս եւ զարուեստս զայսոսիկ յերկրին
Եգիպտացւոց առաջի Փարաւոնի։ Եւ խստացոյց
Տէր զսիրտ Փարաւոնի, եւ ոչ կամեցաւ
արձակել զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի ԻԵ
2 յերկրին Եգիպտացւոց, եւ ասէ. Ամիսս
այս եղիցի ձեզ սկիզբն ամսոց, առաջին եղիցի
3 ձեզ յամիս տարւոյ։ Խօսեաց ընդ ամենայն ժողովրդեան
որդւոցն Իսրայէլի եւ ասասջիր. ՚Ի
տասներորդում ամսեանս այսորիկ առցեն իւրեանց
իւրաքանչիւր ոչխար ըստ տանց ազգացն
4 իւրեանց, ոչխար ըստ երդ։ Եւ եթէ սակաւք

իցեն ՚ի տանն՝ որպէս թէ չիցեն բաւական լինել
ոչխարին, առցէ ընդ իւր զդրացի իւր եւ զընկեր
իւր ըստ մարդաթուի․ իւրաքանչիւր ըստ բաւականի
իւրում համարեսցի յոչխարն։ Ոչխար կատարեալ՝ 5
արու, տարեւոր, անարատ լիցի ձեզ․
յորոջաց եւ յայծեաց առնուցուք․ եւ եղիցի ձեզ 6
պահեալ մինչեւ ՚ի չորս եւ ՚ի տասն աւուր ամսոյ
այսորիկ․ եւ զենցեն զնա ամենայն բազմութեան
ժողովրդեանն որդւոցն Իսրայէլի ընդ երեկս․
եւ առցեն յարենէ անտի եւ դիցեն ՚ի վերայ 7
երկուց սեմոցն եւ բարաւորին տանցն յորս
ուտիցեն զնա ՚ի նոսա։ Եւ կերիցեն զմիսն ՚ի գիշերի 8
յայնմիկ խորովեալ հրով․ եւ բաղարջ ընդ
եղեգի կերիցեն․ եւ ոչ ուտիցէք ՚ի նոցանէ հում, 9
եւ ոչ պախ եփեալ ջրով․ այլ խորովեալ հրով․
զգլուխն ոտիւքն հանդերձ, եւ զփորոտին նորա։
Եւ ոչ թողուցուք ՚ի նմանէ յայգ․ եւ ոսկր 10
մի բեկանիցէք ՚ի նմանէ․ եւ որ ինչ մնայցէ
՚ի նմանէ յայգ՝ հրով այրեսջիք։ Եւ այսպէս 11
ուտիցէք․ գօտիք ձեր ընդ մէջս, եւ կօշիկք
ձեր յոտս, եւ ցուպք ձեր ՚ի ձեռին․ փութանակի
ուտիցէք․ զի զատիկ Տեառն է։ Եւ անցից 12
ընդ ամենայն երկիրդ Եգիպտացւոց ՚ի գիշերի
յայնմիկ, եւ հարից զամենայն անդրանիկ
երկրիդ Եգիպտացւոց ՚ի մարդոյ մինչեւ յանասուն․
եւ յամենայն դիսն Եգիպտացւոց արարից
վրէժխնդրութիւն, զի ես եմ Տէր։ Եւ եղիցի 13
ձեզ արիւնդ նշանակեալ ՚ի վերայ տանցդ՝ յորս ուտիցէք
դուք անդ․ եւ տեսից զարիւնդ եւ ապրեցուցից
զձեզ․ եւ ոչ լինիցին ՚ի ձեզ հարուածք
՚ի սատակել՝ յորժամ հարկանիցեմ յերկրին Եգիպտացւոց։
Եւ եղիցի ձեզ աւուրդ այդ ՚ի յիշատակ, 14
եւ տօնեսջիք զդա՝ տօն Տեառն յազգս
ձեր․ օրէն յաւիտենական տօնեսջիք զդա։ Զեւթն 15
օր բաղարջ ուտիցէք․ յառաջնումն իսկ օրէ անտի
անհետ արասջիք զխմոր ՚ի տանց ձերոց․ ամենայն
որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեսցի անձնն
այն յԻսրայէլէ։ Յառաջնումն օրէն մինչեւ յօրն 16
եւթներորդ․ եւ օրն առաջին կոչեսցի սուրբ, եւ
օրն եւթներորդ նուիրեալ եղիցի ձեզ սուրբ․
զամենայն գործ պաշտաման մի գործիցէք ՚ի նմա,
բայց միայն որ գործիցի ամենայն անձին՝ այն
միայն գործեսցի ձեզ։ Եւ պահեսջիք զպատուիրանս 17
իմ զայս, զի յաւուր յայնմիկ հանից զզօրութիւն
ձեր յերկրէն Եգիպտացւոց․ եւ առնիցէք
զօրս զայս յազգս ձեր օրէն յաւիտենական։
Ի սկսանել չորեքտասներորդի աւուր ամսոյն 18
առաջնոյ՝ յերեկորեայ բաղարջ ուտիցէք մինչեւ
ցքսան եւ մի օր ամսոյն ցերեկոյ․ զեւթն օր մի 19
գտցի խմոր ՚ի տունս ձեր․ ամենայն որ ուտիցէ
խմորեալ՝ սատակեսցի անձն այն ՚ի ժողովրդենէ
Իսրայէլի․ յեկաց եւ ՚ի բնակաց երկրին խմորեալ 20
մի ուտիցեն․ յամենայն բնակութեան ձերում
ուտիցէք բաղարջ։

21 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն ծերակոյտ որդւոցն
Իսրայէլի, եւ ասէ ցնոսա․ Երթայք առէք
ձեզ ոչխար ըստ ազգս ձեր, եւ զենջիք ՚ի զատիկ։
22 Եւ առնուցուք մխոյլ զոպայի թաթաւեալ
յարեանն որ առ դրանն իցէ, եւ սրսկեսջիք զբարաւորաւն
եւ զերկոքումբք սեմովքն յարենէ անտի
որ առ դրանն․ բայց դուք մի ելանիցէք իւրաքանչիւր
ըստ դրան տան իւրոյ մինչեւ ցառաւօտ։
23 Եւ անցցէ Տէր հարկանել զԵգիպտացիսդ․
եւ տեսանիցէ զարիւնն որ ՚ի վերայ բարաւորին
եւ ՚ի վերայ երկուց սեմոց, եւ զանց
առնիցէ Տէր զդրօքն․ եւ ոչ տացէ թոյլ սատակչին
24 մտանել ՚ի տունս ձեր եւ հարկանել։ Եւ
պահեսջիք զբանս զայս՝ օրէն քեզ եւ որդւոց
25 քոց մինչեւ յաւիտեան։ Եւ եթէ մտանիցէք
յերկիրն զոր տացէ ձեզ Տէր՝ որպէս եւ խօսեցաւ,
26 պահեսջիք զպաշտամունս զայդ։ Եւ եղիցի եթէ
ասիցեն ցձեզ որդիք ձեր․ զի՞նչ է պաշտօնս
27 այս ձեզ․ ասասջիք նոցա, եթէ զոհ զատկի Տեառն
է այս, յորժամ պահեաց զտունս որդւոցն Իսրայէլի
յԵգիպտոս, մինչ հարկանէր զԵգիպտացիսն,
եւ զտունս մեր ապրեցոյց։ Եւ խոնարհեցաւ
28 ժողովուրդն եւ երկիր եպագ։ Եւ գնացեալ
որդիքն Իսրայէլի արարին որպէս պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի եւ Ահարոնի, նոյնպէս եւ արարին։

29 Եւ եղեւ ՚ի հասարակ գիշերի՝ եւ Տէր եհար
զամենայն անդրանիկ յերկրին Եգիպտացւոց,
յանդրանկանէ անտի Փարաւոնի որ նստէր յաթոռ
նորա, մինչեւ յանդրանիկ գերւոյն որ կայր
՚ի վիրապի, եւ զամենայն անդրանիկ անասնոց։
30 Եւ յարեաւ Փարաւոն գիշերոյն՝ ինքն եւ ամենայն
ծառայք իւր եւ ամենայն Եգիպտացիք․ եւ
եղեւ աղաղակ մեծ յամենայն երկրին Եգիպտացւոց․
զի ոչ գոյր տուն յորում ոչ գոյր մեռեալ
31 ՚ի նմա։ Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհարոն
գիշերոյն, եւ ասէ ցնոսա․ Արիք եւ ելէք
՚ի ժողովրդենէ իմմէ՝ եւ դուք եւ որդիքն Իսրայէլի
երթայք եւ պաշտեցէք զՏէր Աստուած
32 ձեր, որպէս ասացէք, եւ զարջառ եւ զոչխար
ձեր առեալ գնացէք՝ որպէս եւ ասացէքն․ բայց
33 եւ զիս օրհնեցէք։ Եւ բռնադատէին Եգիպտացիքն
զժողովուրդն փութանակի հանել զնոսա
յերկրէ անտի․ քանզի ասէին՝ թէ ամենեքին
34 իսկ մեռանիմք։ Եւ առ ժողովուրդն զհայսն
իւրեանց մինչ չեւ խմորեալ էր, եւ զզանգուածս
իւրեանց ծրարեալ ՚ի կտաւս իւրեանց՝
35 ՚ի վերայ ուսոց իւրեանց։ Եւ որդիքն Իսրայէլի
արարին որպէս եւ հրաման ետ նոցա Մովսէս․
եւ խնդրեցին յԵգիպտացւոցն անօթս ոսկեղէնս
36 եւ անօթս արծաթեղէնս եւ հանդերձս։ Եւ ետ
Տէր շնորհս ժողովրդեանն իւրում առաջի Եգիպտացւոցն,
եւ ետուն նոցա ՚ի զարդ, եւ կողոպտեցին
37 զԵգիպտացիսն։ Եւ չուեցին որդիքն Իս-

րայէլի յՌամեսսեայ 'ի Սոկքովթ, վեց հարիւր հազար
այր հետևակ, թող զաղխ աղխի։ Եւ խառնիճաղանճ 38
բազում ել ընդ նոսա, և արջառ և
ոչխար և անասուն բազում յոյժ։ Եւ եփեցին 39
զխմոր զոր հանին յԵգիպտոսէ՝ նկանակս բաղարջս.
քանզի ոչ խմորեցաւ. զի հանին զնոսա Եգիպտացիքն՝
և ոչ կարէին մնալ. և ոչ պաշար առարին
իւրեանց ճանապարհին։ Եւ բնակութիւն 40
որդւոցն Իսրայէլի զոր բնակեցին յերկրին Եգիպտացւոց
և յերկրին քանանացւոց՝ ինքեանք և
հարք իւրեանց, ամք չորեք հարիւր և երեսուն։
Եւ եղև յետ չորեք հարիւր և երեսուն ամի,
յաւուր յայնմիկ ելին ամենայն զօրութիւնք 41
Տեառն յերկրէն Եգիպտացւոց գիշերի. որ էր յառաջապահեստ 42
Տեառն՝ հանել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց.
այն գիշեր յառաջապահեստ Տեառն՝
լինել ամենայն որդւոցն Իսրայէլի յազգս նոցա։

ԼԱ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ընդ Ահարոնի 43
և ասէ. Այս է օրէն զատկին. ամենայն այլազգի
մի կերիցէ 'ի նմանէ. և զամենայն ծառայ ուրուք 44
և գործածագին թլփատեսցես, և ապա կերիցէ
'ի նմանէ. պանդուխտն և վարձկանն մի կերիցէ 45
'ի նմանէ։ Ի տան միում կերիցի. և մի հանիցէք 46
'ի մսոյ անտի արտաքս քան զտունն. և
ոսկր մի բեկանիցէք 'ի նմանէ. ամենայն ժողովուրդ 47
որդւոցն Իսրայէլի արասցեն զայն։ Ապա 48
թէ մերձենայցէ առ ձեզ եկամուտ՝ և առնիցէ
զզատիկն Տեառն, թլփատեսցես զամենայն արու
մանուկ նորա, և ապա մերձեսցի առնել զնա,
և եղիցի իբրև զբնակ երկրին. ամենայն անթլփատ
մի կերիցէ 'ի նմանէ. օրէն՝ մի և նոյն 49
լիցի բնակին և եկին՝ որ գայցէ մերձենալ 'ի
ձեզ։ Եւ արարին ամենայն որդիքն Իսրայէլի՝ 50
որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի և Ահարոնի,
նոյնպէս արարին։ Եւ եղև յաւուր յայնմիկ՝ եհան 51
Տէր զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց
հանդերձ զօրութեամբ իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԼԲ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ. Սրբեա 1
դու ինձ զամենայն անդրանիկ նախածին որ բանայ 2
զամենայն արգանդ 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի, 'ի
մարդոյ մինչև յանասուն, քանզի իմ է։ Եւ ասէ 3
Մովսէս ցժողովուրդն. Յիշեսջիք զօրս զայս
յորում ելէք յԵգիպտոսէ 'ի տանէ ծառայութեան.
զի հզօր ձեռամբ եհան զձեզ Տէր աստի.
և ոչ ուտիցէք խմորուն. զի յայսմ աւուր ելանէք 4
դուք յամսեանն կանխոյ։ Եւ եղիցի յորժամ 5
եթէ տանիցի զքեզ տէր Աստուած քո յերկիրն
քանանացւոց և քետացւոց և ամորհացւոց
և խեւացւոց և յեբուսացւոց և փերեզացւոց
և գերգեսացւոց, զոր երդուաւ հարցն քոց տալ
քեզ. երկիր որ բղխէ զկաթն և զմեղր, և արասցես
զպաշտաման զայս յամսեանս յայսմիկ։
6 Զեօթն օր բաղարջ կերիջիք. և յաւուրն եօթներորդի
7 տօն Տեառն, բաղարջ կերիջիք. զեօթն
օր. ոչ երևեսցի առ քեզ խմորուն, և ոչ եղիցի
8 խմոր յամենայն սահմանս քո։ Եւ պատմեսցես
որդւոյ քում յաւուր յայնմիկ և ասասցես. վասն
այնորիկ արար ինձ տէր Աստուած, մինչ ելանէի
9 յԵգիպտոսէ։ Եւ եղիցի քեզ նշան 'ի վերայ
ձեռին քոյ, և յիշատակ առաջի աչաց քոց. զի
լինիցին օրէնք Տեառն 'ի բերան քում. զի հզօր
10 ձեռամբ եհան զքեզ Տէր յԵգիպտոսէ. և պահեսջիք
զօրէնս զայս 'ի ժամանակաց 'ի ժամանակս,
11 և աւուրց յաւուրս։ Եւ եղիցի յորժամ
տանիցի զքեզ տէր Աստուած քո յերկիրն քանանացւոց՝
որպէս երդուաւ քեզ և հարցն քոց.
12 և տացէ զնա քեզ, և զատուսցես Տեառն զամենայն
արու որ բանայ զարգանդ, և զամենայն որ
բանայ զարգանդ յանդէոց և յանասնոց քոց որ
13 լինիցի քեզ. արուքն սուրբ Տեառն լինիցին։ Եւ
զամենայն որ բանայցէ զարգանդ իշոյ, փոխանակեսցես
ընդ ոչխարի. և եթէ ոչ փոխանակեսցես,
փրկեսցես զնա. զամենայն անդրանիկս
14 որդւոց քոց փրկեսցես։ Եւ եթէ հարցանիցէ
զքեզ որդին քո յետ այսորիկ և ասիցէ՝ թէ
զի՞նչ է այդ. ասասցես ցնա. զի հզօր ձեռամբ
եհան զմեզ Տէր յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի տանէ
15 ծառայութեան. յորժամ խստացաւ Փարաւոն
չարձակել զմեզ, կոտորեաց Տէր զամենայն անդրանիկս
յերկրին Եգիպտացւոց, յանդրանկէ
մարդոյ մինչև ցանդրանիկս անասնոյ. վասն այնորիկ
ես մատուցանեմ Տեառն զամենայն արու
որ բանայ զարգանդ, և զամենայն անդրանիկս
16 որդւոց իմոց փրկեցից։ Եւ եղիցի նշան 'ի վերայ
ձեռին քոյ, և անշարժ առաջի աչաց քոց. քանզի
հզօր ձեռամբ եհան զմեզ Տէր յԵգիպտոսէ։

17 Եւ իբրև արձակեաց Փարաւոն զժողովուրդն, ԼԳ
ոչ առաջնորդեաց նոցա Աստուած ընդ երկիրն
փղշտացւոց, ընդ կարճոյ ճանապարհ. քանզի
ասաց Աստուած, թէ գուցէ զանգիտիցէ ժողովուրդն՝
յորժամ տեսանիցէ զպատերազմ, և
18 դառնայցէ յԵգիպտոս. և պատեաց Աստուած
զժողովուրդն ընդ ճանապարհ անապատին՝ առ
Կարմիր ծովաւն։ Եւ 'ի հինգերորդ ազգի ելին
19 որդիքն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ առ
Մովսէս զոսկերսն Յովսեփու ընդ իւր. քանզի
երդմնեցոյց Յովսէփ զորդիսն Իսրայէլի, և ասէ.
եթէ այցելութեամբ այց արասցէ ձեզ Տէր, հանիջիք
20 աստի զոսկերս իմ ընդ ձեզ։ Եւ չուեալ որդւոցն
Իսրայէլի 'ի Սոկքովթայ, բանակեցան յԵթամ
21 առ անապատաւն։ Եւ Աստուած առաջնորդէր
նոցա ցերեկ՝ սեամբ ամպոյ, ցուցանել
նոցա զճանապարհն. և զգիշեր՝ սեամբ հրոյ,
լուսատու լինել նոցա 'ի գնալն՝ զցայգ և զցե-

րեն ։ Եւ ոչ պակասէր սիւն ամպոյն 'ի տուէ 22
եւ սիւն հրոյն 'ի գիշերի՝ առաջի ամենայն ժողո-
վրդեանն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ · Խօ- 1
սեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի, եւ դարձցին բանա- 2
կեսցին դէմ յանդիման հանգրուանին, ընդ Մագ-
դոլաւ եւ ընդ ծովն, հանդէպ Բեեղսեփոնայ ·
յանդիման նոցա բանակեսջիր առ ծովեզերբն ։
Եւ ասասցէ Փարաւոն զորդւոց Իսրայէլի թէ 3
մոլորեալ են յերկրին, քանզի պատեաց զնոսա
անապատն ։ Եւ ես խստացուցից զսիրտ Փարա- 4
ւոնի եւ պնդեսցի զհետ դոցա · եւ փառաւորե- 5
ցայց 'ի Փարաւոն եւ յամենայն զօրս նորա · եւ
ծանիցեն ամենայն Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տէր ։
Եւ արարին այնպէս ։

Դ Եւ ազդ եղեւ արքային Եգիպտացւոց եթէ 6
փախեաւ ժողովուրդն · եւ շրջեցաւ սիրտն Փա-
րաւոնի եւ ծառայից իւրոց 'ի վերայ ժողովր-
դեանն, եւ ասեն · Զի՞նչ գործեցաք զայդ՝ զի ար-
ձակեցաք զորդիսն Իսրայէլի, զի մի ծառայեսցեն
մեզ ։ Եւ հանդերձեաց Փարաւոն զկառս իւր · եւ 7
տարաւ ընդ իւր զամենայն ժողովուրդն իւր · եւ
առ վեց հարիւր կառս ընտիրս, եւ զամենայն ե-
րիվարս Եգիպտացւոց, եւ սպառազէնս 'ի վերայ
ամենեցուն ։ Եւ խստացոյց Տէր զսիրտ Փարա- 8
ւոնի արքային Եգիպտացւոց, եւ պնդեցաւ զհետ
որդւոցն Իսրայէլի · եւ որդիքն Իսրայէլի ելանէին
բարձրացեալ ձեռամբ ։ Եւ պնդեցան Եգիպտա- 9
ցիքն զհետ նոցա, եւ գտին զնոսա բանակեալս
առ ծովեզերբն · եւ ամենայն երիվարք եւ կառք
Փարաւոնի եւ հեծեալք նորա եւ զօրք նորա յան-
դիման հանգրուանին, հանդէպ Բեեղսեփո-
նոյ · եւ եհաս մօտ Փարաւոն ։ Եւ համբարձեալ 10
որդւոցն Իսրայէլի զաչս իւրեանց տեսանէին՝ զի
բանակեցան Եգիպտացիքն 'ի թիկանց նոցա, եւ
երկեան յոյժ ։ Եւ բողոքեցին որդիքն Իսրայէլի 11
առ Տէր, եւ ասեն ցՄովսէս · Իբրեւ թէ ոչ գոյին
գերեզմանք յերկրին Եգիպտացւոց, հաներ զմեզ
սպանանել յանապատի աստ · զի՞նչ գործեցեր
զայս ընդ մեզ, զի հաներ զմեզ յԵգիպտոսէ ։ Ո՞չ 12
այս այն բանք էին՝ զոր խօսեցաք ընդ քեզ յեր-
կրին Եգիպտացւոց, թէ թո՛յլ տուր մեզ զի ծա-
ռայեսցուք Եգիպտացւոցն · զի լաւ էր մեզ ծա-
ռայել Եգիպտացւոցն, քան մեռանել յայսմ ա-
նապատի ։ Եւ ասէ Մովսէս ցժողովուրդն · Քա- 13
ջալերեցարուք, պինդ կացէք, եւ տեսանիցէք
զփրկութիւն 'ի Տեառնէ զոր արասցէ ձեզ այսօր ·
զի զոր օրինակ տեսէք զԵգիպտացիսն այսօր, ոչ
եւս յաւելջիք տեսանել զնոսա յաւիտեան
ժամանակաց · Տէր տայ պատերազմ ընդ ձեր, եւ 14

15 դուք լռեցէք ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս · Զի՞ գոչես
առ իս · խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայէլի՝ եւ չուես-
16 ցեն · եւ դու առ զգաւազանդ քո, եւ ձգեա զձեռն
քո 'ի վերայ ծովուդ եւ պատառեա զնա ·
եւ մտցեն որդիքն Իսրայէլի 'ի մէջ ծովուն ընդ
17 ցամաք ։ Եւ ահա ես խստացուցից զսիրտ Փա-
րաւոնի եւ Եգիպտացւոցն ամենեցուն, եւ մըտ-
ցեն զհետ դոցա · եւ փառաւորեցայց ես 'ի Փա-
րաւոն եւ յամենայն զօրս նորա եւ 'ի կառս նո-
18 րա եւ յերիվարս նորա · եւ ծանիցեն ամենայն Ե-
գիպտացիքն՝ թէ ես եմ Տէր, 'ի փառաւորել ի-
մում 'ի Փարաւոն եւ 'ի կառս նորա եւ յերիվարս
19 նորա ։ Եւ համբարձաւ հրեշտակն Աստուծոյ որ
երթայր առաջի բանակի որդւոցն Իսրայէլի, եւ
չոգաւ զկնի նոցա, եւ վերացաւ սիւն ամպոյն
20 յերեսաց նոցա եւ եկաց 'ի թիկանց նոցա · եւ
եմուտ 'ի մէջ բանակի Եգիպտացւոցն եւ 'ի մէջ
բանակի Իսրայէլացւոցն · եւ եղեւ խաւար եւ
մէգ · եւ անց գիշերն, եւ ոչ խառնեցան ընդ մի-
21 մեանս զամենայն գիշերն ։ Եւ ձգեաց Մովսէս
զձեռն իւր 'ի վերայ ծովուն, եւ դարձոյց անդ-
րէն զծովն բռնութեամբ հարաւոյ հողմոյ զամե-
նայն գիշերն · եւ արար զծովն ցամաք, եւ պա-
22 տառեցաւ ջուրն ։ Եւ մտին որդիքն Իսրայէլի 'ի
մէջ ծովուն ընդ ցամաք · եւ եղեւ ջուրն պա-
րիսպ ընդ աջմէ նոցա, եւ ընդ ահեկէ իւրեանց ։
23 Պնդեցան Եգիպտացիքն եւ մտին զհետ նոցա, Ա
ամենայն երիվարք Փարաւոնի եւ կառք նորա եւ
24 հեծեալք նորա 'ի մէջ ծովուն ։ Եւ եղեւ յառաւօ-
տին պահուն՝ հայեցաւ Տէր 'ի բանակն Եգիպտա-
ցւոց սեամբ հրոյն եւ ամպոյ, եւ խռովեաց զբա-
25 նակն Եգիպտացւոցն · եւ կապեաց զանիւս կա-
ռաց նոցա, եւ վարէր զնոսա բռնութեամբ ։ Ա-
սեն Եգիպտացիքն · Փախիցուք յերեսաց Իսրայէ-
լի, զի Տէր պատերազմի վասն նոցա ընդ Եգիպ-
26 տացիս ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս · Ձգեա զձեռն
քո 'ի վերայ ծովուդ, եւ կարկառեսցի անդրէն
ջուրդ, եւ ծածկեսցէ զԵգիպտացիսդ, զկառս
27 դոցա եւ զհեծեալս իւրեանց ։ Եւ ձգեաց Մով-
սէս զձեռն իւր 'ի վերայ ծովուն, եւ դարձաւ
ջուրն ընդ առաւօտն 'ի տեղի իւր · եւ Եգիպտա-
ցիքն փախեան յերեսաց ջրոյն, եւ թօթափեաց
28 Տէր զԵգիպտացիսն 'ի մէջ ծովուն · եւ դարձու-
ցեալ ջուրն՝ ծածկեաց զկառս եւ զհեծեալս
եւ զամենայն զօրութիւն Փարաւոնի, որ մտեալ
էին զհետ նոցա 'ի ծով անդր · եւ ոչ մնաց 'ի նո-
29 ցանէ եւ ոչ մի ։ Եւ որդիքն Իսրայէլի գնացին
ընդ ցամաք 'ի մէջ ծովուն, եւ ջուրն պարիսպ էր
30 ընդ աջմէ նոցա եւ ընդ ահեկէ իւրեանց ։ Եւ ապ-
րեցոյց Տէր զԻսրայէլ յաւուր յայնմիկ 'ի ձեռաց
Եգիպտացւոցն ։

31 Եւ ետես Իսրայէլ զԵգիպտացիսն մեռեալս առ Բ
ափն ծովուն · եւ ետես Իսրայէլ զձեռն մեծ զոր
արար Տէր ընդ Եգիպտացիսն · եւ երկեաւ ժողո-

վուրդն 'ի Տեառնէ, եւ հաւատացին յԱստուած
եւ 'ի Մովսէս ծառայ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Յայնժամ երգեաց Մովսէս եւ որդիքն Իսրայէլի 1
զօրհնութիւնս զայս Աստուծոյ, եւ ասեն.
Օրհնեսցուք զՏէր՝ զի փառօք է փառաւորեալ.
զերիվարս եւ զհեծեալս նոցա ընկէց 'ի ծով. Օգ- 2
նական ընդունելի իմ Տէր, եւ եղեւ ինձ 'ի փրկու-
թիւն։ Սա է իմ Աստուած եւ փառաւոր արա- 3
րից զսա. Աստուած հօր իմոյ, եւ բարձր արա-
րից զսա։ Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր
անուն նորա։ Զկառս Փարաւոնի եւ զզօրութիւնս 4
նորա ընկէց 'ի ծով, զընտիրս հեծելոց եւ զասպա-
տակս. ընկղմեցուց 'ի ծով կարմիր։ Խորք ծած- 5
կեցին զնոսա, ընկլան յանդունդս իբրեւ զքար։
Աջ քո Տէր փառաւորեալ է զօրութեամբ, աջ 6
քո Տէր խորտակեաց զթշնամիս։ Եւ բազմու- 7
թեամբ փառաց քոց մանրեցեր զհակառակորդս,
առաքեցեր զբարկութիւն քո եւ եկեր զնոսա իբ-
րեւ զեղէգն։ Եւ հողմով սրտմտութեամբ քով 8
պատառեցան ջուրք, պաղեցան իբրեւ զպարիսպ
ջուրք. պաղեցան ալիք 'ի մէջ ծովուն։ Ասաց թշ- 9
նամին. Հալածեցից եւ հասից, բաժանեցից զա-
ւարն, եւ լցուցից 'ի նոցանէ զանձն իմ. սպա-
նեցից սրով իմով, տիրեսցէ նոցա ձեռն իմ։ Ա- 10
ռաքեցեր զհողմն քո. եւ ծածկեաց զնոսա ծով.
ընկղմեցան իբրեւ զկապար 'ի ջուրս սաստիկս։
Ո՞վ իցէ նման քեզ յաստուածս Տէր, եւ կամ ո՞վ 11
նմանիցէ քեզ՝ փառաւորեալդ 'ի սուրբս, սքանչե-
լի փառօք՝ որ առնես զնշանս. ձգեցեր զաջ քո՝ 12
եւ եկուլ զնոսա երկիր։ Առաջնորդեցեր արդա- 13
րութեամբ ժողովրդեան քում այսմ զոր փրկե-
ցեր. մխիթարեցեր զօրութեամբ քով 'ի հանգս-
տեան սրբութեան քոյ։ Լուան ազգք եւ բար- 14
կացան. եւ երկունք կալան զբնակիչս քանանա-
ցւոց։ Յայնժամ աճապարեցան դատաւորք Ե- 15
դովմայ եւ իշխանք մովաբացւոց։ Կալաւ զնոսա
դողումն, հալեցան ամենայն բնակիչք քանանա-
ցւոց։ Անկցի 'ի վերայ նոցա ահ եւ երկիւղ, մե- 16
ծութեամբ բազկի քոյ քարասցին։ Մինչեւ անց-
ցէ ժողովուրդ քո, Տէր, մինչեւ անցցէ ժողո-
վուրդ քո այս զոր ստացար։ Տարեալ տնկեսցես 17
զնոսա 'ի լեառն ժառանգութեան քոյ, 'ի պատ-
րաստութիւն բնակութեան քոյ, զոր արարեր
Տէր սրբութիւն, Տէր՝ զոր պատրաստեցին ձեռք
քո. Տէր թագաւոր յաւիտեան եւ յաւիտեանս 18
եւ եւս։ Զի մտին երիվարքն Փարաւոնի կառօք եւ 19
հեծելովք նորա 'ի ծով, եւ ած 'ի վերայ նոցա Տէր
զջուրս ծովուն, եւ որդիքն Իսրայէլի գնացին ընդ
ցամաք 'ի մէջ ծովուն։

Եւ առ Մարիամ մարգարէ քոյրն Ահարոնի 20
զթմբուկն 'ի ձեռն իւր, եւ ելին ամենայն կա-
21 նայք զհետ նորա թմբկօք եւ պարուք. եւ յա-
ռաջէր Մարիամ եւ ասէր. Օրհնեսցուք զՏէր,
զի փառօք է փառաւորեալ. զերիվարս եւ զհե-
ծեալս ընկէց 'ի ծով։

22 Եւ խաղացոյց Մովսէս զորդիսն Իսրայէլի 'ի ԼԷ
Կարմիր ծովէ անտի, եւ ած զնոսա յանապատն
'ի Սուր. եւ գնացին երեքօրեայ ճանապարհ յա-
նապատի անդ, եւ ոչ գտանէին ջուր ըմպելոյ։
23 Եկին 'ի Մեռա, եւ ոչ կարէին ըմպել ջուր 'ի Մե-
ռայն, քանզի դառն էր. վասն այնորիկ անուա-
նեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ Դառնութիւն։
24 Եւ տրտնջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ եւ ասեն.
25 Զինչ արբցուք։ Աղաղակեաց Մովսէս առ Տէր,
եւ եցոյց նմա Տէր փայտ. եւ արկ զայն 'ի ջուրսն,
եւ քաղցրացաւ ջուրն։ Եւ անդ եդ նմա իրա-
ւունս եւ դատաստանս. եւ անդ փորձեաց զնա,
26 եւ ասէ. Եթէ լսելով լուիցես ձայնի տեառն Աս-
տուծոյ քում, եւ զհաճոյս առաջի նորա արաս-
ցես, եւ ունկնդիր լինիցիս պատուիրանաց նորա,
եւ պահեսցես զամենայն իրաւունս նորա, զա-
մենայն զախտն զոր ածի 'ի վերայ եգիպտացւոցն,
ոչ ածից 'ի վերայ քո. զի ես եմ Տէր որ բժշկեմ
զքեզ։

27 Եւ եկին յԷլիմ. եւ էին անդ երկոտասան աղ- ԼԸ
բեւր ջրոյ եւ եօթանասուն ծառ արմաւենեաց.
եւ անդ բանակեցան առ ջուրսն։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Չուեցին յԷլիմայ, եւ եկին ամենայն ժողո-
վուրդ որդւոցն Իսրայէլի յանապատն 'ի Սին, որ
է ընդ Էլիմ եւ ընդ Սինա։

2 Եւ յաւուրն հնգետասաներորդի յերկրորդի ԼԹ
ամսեանն ելանելոյ նոցա յերկրէն եգիպտացւոց,
տրտնջեաց ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէ-
3 լի զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ յանապատի անդ։ Եւ
ասեն ցնոսա որդիքն Իսրայէլի. Լաւ էր թէ մե-
ռեալ էաք հարուածովքն 'ի Տեառնէ յերկրին ե-
գիպտացւոց, մինչ նստէաք առ կաթսայս մսոյն
եւ ուտէաք հաց յագ. քանզի հանէք զմեզ յանա-
պատս յայս՝ սպանանել զամենայն ժողովուրդս
4 'ի սովու։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ահա ես տե-
ղեցից ձեզ հաց յերկնից. եւ ելցէ ժողովուրդ իմ
եւ ժողովեսցեն զօրըստօրէն, զի փորձեցից զնո-
5 սա՝ եթէ գնասցեն յօրէնս իմ, եթէ ոչ. եւ ե-
ղիցի յաւուրն վեցերորդի՝ պատրաստեսցեն զոր
ինչ բերիցեն, եւ եղիցի կրկին քան զայն՝ զոր
6 օրըստօրէն ժողովիցեն։ Եւ ասեն Մովսէս եւ Ա-
հարոն յամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի.
Ընդ երեկոյս գիտասջիք՝ եթէ Տէր եհան զձեզ
7 յերկրէն եգիպտացւոց, եւ առաւօտոյ տեսջիք
զփառսն Տեառն, 'ի լսել նորա զտրտունջ ձեր

զԱստուծոյ. այլ մեք ո՞վ եմք զի տրտնջէք զմէնջ։
Եւ ասէ Մովսէս. Ի տալ ձեզ Տեառն ընդ երե- 8
կոյս միս ուտել, եւ ընդ առաւօտս հաց յագ-
ել, վասն լսելոյ Տեառն զտրտունջ ձեր զոր դուք
տրտնջեցէք զմէնջ. քանզի մեք ո՞վ եմք. զի ոչ
զմէնջ է տրտունջդ ձեր, այլ զԱստուծոյ։ Եւ ա- 9
սէ Մովսէս ցԱհարոն. Ասա ամենայն ժողովուրդ
որդւոցդ Իսրայէլի. մատերուք առաջի Տեառն,
քանզի լուաւ զտրտունջ ձեր։ Մինչդեռ խօսէր 10
Ահարոն ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իս-
րայէլի, դարձան յանապատն. եւ ահա փառք
Տեառն երեւեցան ամպով։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ 11
Մովսիսի եւ ասէ. Լուայ զտրտունջ որդւոցն Իս- 12
րայէլի. արդ խօսեաց ընդ նոսա եւ ասասցես.
ընդ երեկոյս միս կերիջիք, եւ ընդ առաւօտս հա-
ցիւ յագեսջիք. եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Աս-
տուած ձեր։ Եւ եղեւ ընդ երեկոյսն, եւ ել լո- 13
րամարգին եւ ծածկեաց զբանակն. եւ եղեւ ընդ 14
առաւօտն՝ ընդ արգանել ցօղոյն շուրջ զբանա-
կաւն, եւ ահա 'ի վերայ երեսաց անապատին
մանր իբրեւ գգինձ, սպիտակ իբրեւ զեղեամն 'ի
վերայ երկրին։ Իբրեւ տեսին զայն որդիքն Իս- 15
րայէլի, ասեն ընդ միմեանս, Զի՞նչ է այս. քան-
զի ոչ գիտէին զինչ էր. եւ ասէ ցնոսա Մով-
սէս. Այդ է հացն զոր ետ ձեզ Տէր ուտել. եւ 16
այս բան է՝ զոր պատուիրեաց Տէր. ժողովեցէք
'ի դմանէ իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում,
չափով ըստ գլխոյ, ըստ թուոյ անձանց ձերոց,
ըստ իւրաքանչիւր ըստ վրանս ձեր ժողովեցէք։
Եւ արարին այնպէս որդիքն Իսրայէլի. եւ ժողո- 17
վեցին, որ շատ եւ որ սակաւ. եւ չափեցին չա- 18
փով. որոյ շատն էր՝ ոչ յաւելաւ, եւ որոյ սա-
կաւն էր՝ ոչ պակասեաց. իւրաքանչիւր ըստ բա-
ւականի իւրում ժողովեցին։ Եւ ասէ ցնոսա 19
Մովսէս. Մի ոք թողուցու աստի յայգ։ Եւ ոչ 20
լուան Մովսիսի, այլ թողին ոմանք 'ի նմանէ յայգ.
եւ եռաց 'ի նմա որդն եւ նեխեցաւ. եւ դառնա-
ցաւ 'ի նոսա Մովսէս։ Եւ քաղէին այգուն այ- 21
գուն իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում, եւ
իբրեւ տօթն ջեռնոյր՝ հալէր։ Եւ եղեւ յաւուրն 22
վեցերորդի ժողովեցին զպէտսն կրկին՝ երկուս
չափս առ մի մի. եւ մտին ամենայն իշխանք ժո-
ղովրդեանն եւ պատմեցին Մովսիսի։

Ի Ասէ ցնոսա Մովսէս. Այս բան է զոր խօսեցաւ 23
Տէր. Շաբաթ հանգիստ՝ սուրբ Տեառն վաղիւ.
որ ինչ եփելոց էք՝ եփեցէք, եւ որ ինչ հասու-
ցանելոց էք՝ հասուցէք. եւ զամենայն զաւելորդն
թողուցուք յամանս մինչեւ ցառաւօտ։ Եւ թո- 24
ղին 'ի նմանէ յայգ, որպէս հրամայեաց նոցա
Մովսէս, եւ ոչ նեխեցաւ, եւ ոչ եղեւ 'ի նմա
որդն։ Եւ ասէ Մովսէս. Կերայք զայդ այսօր. 25
քանզի շաբաթ Տեառն է այսօր, ոչ գտանիցէք այ-
սօր զայդ 'ի դաշտի. զվեց օր ժողովեցէք զայդ, 26
եւ յաւուրն եօթներորդի շաբաթ, ոչ լինիցի 'ի
27 նմա։ Եւ եղեւ յաւուրն եօթներորդի՝ ելին ո-
մանք 'ի ժողովրդեանէ անտի քաղել՝ եւ ոչ գտին։
28 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Մինչեւ յե՞րբ ոչ կամիք
29 լսել պատուիրանաց իմոց եւ օրինաց. տեսէք
զի Տէր ետ ձեզ զօրս զայս շաբաթ. վասն այնո-
րիկ ինքն ետ ձեզ յաւուրն վեցերորդի հաց եր-
կուց աւուրց։ Նստջիք իւրաքանչիւր 'ի տունս
ձեր, եւ մի ոք ելանիցէ 'ի տեղւոջէ իւրմէ յա-
30 ւուրն եօթներորդի։ Եւ շաբաթացաւ ժողո-
31 վուրդն յաւուրն եօթներորդի։ Եւ անուանեցին
որդիքն Իսրայէլի զանուն նորա մանն. եւ նա էր
իբրեւ զսերմն գինձոյ՝ սպիտակ, եւ համ նորա իբ-
րեւ զխորիսխ մեղու։

32 Եւ ասէ Մովսէս. Այս բան է՝ զոր հրամայեաց
Տէր. լցէք լի չափով զմանանայդ յաման մի, եւ
պահեցէք յազգս ձեր. զի տեսանիցեն զհացդ
զոր կերայք դուք յանապատի անդ 'ի ժամանակի
իբրեւ եհան զձեզ Տէր յերկրէն Եգիպտացւոց։
33 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն. Ա՛ռ սափոր մի ոսկի,
եւ արկցես 'ի նա լի չափով մանանայ, եւ դիցես
զդա առաջի Աստուծոյ 'ի պահեստ յազգս ձեր,
34 որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ եդ զայն
35 Ահարոն առաջի վկայութեանն 'ի պահեստ։ Եւ
որդիքն Իսրայէլի կերան զմանանայն զքառասուն
ամ, մինչեւ եկին 'ի շէն երկիրն՝ զմանանայն ու-
36 տէին, մինչեւ հասին 'ի կողմն Փիւնիկեցւոց. եւ
չափն էր տասներորդ երից գրուոց։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ չուեաց ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իս-
րայէլի 'ի Սին անապատէ՝ ըստ բանակս իւ-
րեանց բանիւ Տեառն։ Եւ բանակեցան յՌափի-
2 դիմ։ Եւ ոչ գոյր ջուր ըմպել ժողովրդեանն. եւ
բամբասէր ժողովուրդն զՄովսէս՝ եւ ասէին.
Տուր մեզ ջուր զի արբցուք։ Եւ ասէ ցնոսա Մով-
սէս. Զի՞ բամբասէք զիս, եւ զի՞ փորձէք զՏէր։
3 Եւ ծարաւեաց անդ ժողովուրդն 'ի ջրոյ, եւ
տրտնջէր ժողովուրդն զՄովսիսէ, եւ ասէին. Ըն-
դէ՞ր հաներ զմեզ յԵգիպտոսէ, կոտորել զմեզ
4 եւ զորդիս մեր եւ զխաշինս մեր 'ի ծարաւոյ։ Եւ
աղաղակեաց Մովսէս առ Տէր եւ ասէ. Զի՞նչ արա-
րից ժողովրդեանս այսմիկ. սակաւիկ մի եւս,
5 եւ քարկոծ առնիցեն զիս։ Եւ ասէ Տէր ցՄով-
սէս. Երթ առաջի ժողովրդեանդ, եւ ա՛ռ ընդ
քեզ 'ի ծերոց ժողովրդեանդ. եւ զգաւազանդ քո
որով հարեր զգետն՝ ա՛ռ 'ի ձեռին քում, եւ եր-
6 թիցես. եւ ես հասից կացից անդ յառաջա-
գոյն քան զքեզ 'ի վերայ վիմին 'ի Քորեբ. եւ հար-
ցես զվէմն եւ ելցէ 'ի նմանէ ջուր, եւ արբցէ ժո-
7 ղովուրդդ։ Եւ արար այնպէս Մովսէս առաջի
որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ անուանեաց զանուն տեղ-
ւոյն այնորիկ՝ Փորձութիւն եւ բամբասանս.

վասն բամբասանաց որդւոցն Իսրայէլի եւ վասն
փորձելոյ նոցա զՏէր եւ ասելոյ, եթէ իցէ՛ ՚ի մեզ
Տէր՝ եւ եթէ ոչ։

ԽԳ Եկն Ամաղէկ, եւ տայր պատերազմ ընդ Իսրայէլի 8
յՌափիդին։ Եւ ասէ Մովսէս ցՅեսու. 9
Ընտրեա դու քեզ արս զօրաւորս, եւ ելեալ տացես
պատերազմ ընդ Ամաղեկայ առ վաղիւ. եւ
ահա ես կեցից կացեալ ՚ի վերայ գլխոյ բլրոյն,
եւ գաւազանն Աստուծոյ ՚ի ձեռին իմում։ Եւ արար 10
Յեսու որպէս ասաց նմա Մովսէս. եւ ճակատեցաւ
յանդիման Ամաղեկայ. եւ Մովսէս եւ
Ահարոն եւ Ովր ելին ՚ի գլուխ բլրոյն։ Եւ լինէր 11
յորժամ ամբառնայր Մովսէս զձեռս իւր, զօրանայր
Իսրայէլ. եւ յորժամ խոնարհեցուցանէր
զձեռս իւր, զօրանայր Ամաղէկ։ Եւ ծանրեին 12
ձեռքն Մովսէսի. եւ առեալ վէմ դնէին ընդ նովաւ,
եւ նստէր ՚ի վերայ նորա. եւ Ահարոն եւ
Ովր հաստատէին զձեռս նորա, մի աստի եւ մի
անտի. եւ լինէին ձեռքն Մովսէսի հաստատունք
մինչեւ ցմտանել արեգականն։ Եւ եհար Յեսու 13
զԱմաղէկ եւ զամենայն զօրս նորա կոտորմամբ
սրոյ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Գրեա զայդ առ ՚ի 14
յիշատակ ՚ի գիրս, եւ տուր յականջս Յեսուայ.
զի ջնջելով ջնջեցից զյիշատակ Ամաղեկայ յերկրէ
՚ի ներքոյ երկնից։ Եւ շինեաց Մովսէս սեղան 15
Տեառն, եւ անուանեաց զանուն նորա՝ Տէր
ապաւէն իմ. եւ ասէ. Զի ծածուկ ձեռամբ Տեառն 16
պատերազմի Տէր ընդ Ամաղեկայ ազգաց յազգս։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԽԴ Եւ լուաւ Յոթոր քուրմ Մադիամու աներ 1
Մովսէսի զամենայն զոր արար Տէր ընդ Մովսէսի,
եւ Իսրայէլի ժողովրդեան իւրում. զի եհան Տէր
զԻսրայէլ յԵգիպտոսէ։ Եւ առ Յոթոր աներ Մովսէսի 2
զՍեպփովրա զկին Մովսէսի՝ յետ թողլոյն
զնա, եւ զերկուս որդիս նորա. յորոց միումն անուն 3
էր Գերսամ. ասէ՝ Պանդուխտ էի յօտար
երկրի. եւ անուն երկրորդին՝ Եղիեզեր. ասէ՝ 4
Աստուած հօր իմոյ օգնական իմ, եւ ապրեցոյց
զիս ՚ի ձեռաց Փարաւոնի։ Եւ եկն Յոթոր՝ աներն 5
Մովսէսի եւ որդիք նորա եւ կին նորա առ
Մովսէս յանապատն, ուր բանակեալ էր ՚ի լերինն
Աստուծոյ։ Եւ ազդ եղեւ Մովսէսի եւ ասեն, թէ 6
ահա աներ քո Յոթոր՝ գայ առ քեզ, եւ կին քո
եւ երկու որդիք քո ընդ նմա։ Ել Մովսէս ընդառաջ 7
աներոյն իւրոյ, եւ երկիր եպագ նմա եւ
համբուրեաց զնա. եւ ողջոյն տուին միմեանց ՚ի
խաղաղութիւն. եւ տարաւ զնա ՚ի խորանն։
Եւ պատմեաց Մովսէս աներոյն իւրոյ զամենայն 8
ինչ զոր արար Տէր ընդ Փարաւոն եւ ընդ Եգիպտացիսն
վասն Իսրայէլի. եւ զամենայն աշխատութիւնս
որ եղեւ նոցա ՚ի ճանապարհի, եւ զի
9 ապրեցոյց զնոսա Տէր։ Եւ զարմացաւ Յոթոր ՚ի
վերայ ամենայն բարեացն զոր արար նոցա Տէր,
եւ զի ապրեցոյց զնոսա ՚ի ձեռաց Եգիպտացւոցն
10 եւ ՚ի ձեռաց Փարաւոնի։ Եւ ասէ Յոթոր. Օրհնեալ
է Տէր՝ որ ապրեցոյց զդոսա ՚ի ձեռաց Եգիպտացւոցն
եւ ՚ի ձեռաց Փարաւոնի. զի փրկեաց
զժողովուրդ ՚ի ներքուստ ձեռին Եգիպտացւոց.
11 արդ գիտեմ թէ մեծ է Տէր քան զամենայն
աստուածս, վասն այնորիկ զի բռնանային
12 ՚ի վերայ դոցա։ Եւ առ Յոթոր աներն Մովսէսի
ողջակէզս եւ զոհս Աստուծոյ. եւ գնացին Մովսէս
եւ Ահարոն եւ ամենայն ծերքն Իսրայէլի՝
ուտել հաց ընդ աներոյն Մովսէսի առաջի Տեառն։
13 Եւ եղեւ ՚ի վաղիւ անդր նստաւ Մովսէս դատել ԽԵ
զժողովուրդն. եւ կայր ամենայն ժողովուրդն
շուրջ զՄովսէսիւ, յառաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ։
14 Եւ տեսեալ Յոթորայ զամենայն ինչ զոր
առնէր ժողովրդեանն, եւ ասէ. Զինչ է բանդ
այդ զոր առնես դու ժողովրդեանդ. ընդէր դու
նստիս միայն, եւ ամենայն ժողովուրդդ կայ
15 շուրջ զքեւ յառաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ասէ
Մովսէս ցաներն իւր. Զի գայ ժողովուրդդ
16 առ իս խնդրել իրաւունս յԱստուծոյ. յորժամ
լինիցի ինչ դոցա հակառակութիւն, գան առ իս.
եւ ես ընտրեմ ՚ի մէջ իւրաքանչիւր ուրուք, եւ
խելացուցանեմ դոցա զհրամանս Աստուծոյ եւ
17 զօրէնս նորա։ Եւ ասէ ցնա աներն Մովսէսի. Ոչ
18 է ուղիղ բանդ զոր առնես. անհնարին տաժանօք
տաժեսցիս դու եւ ամենայն ժողովուրդդ որ է
ընդ քեզ. ծանր է քեզ բանդ այդ, ոչ կարես
19 միայն առնել։ Բայց արդ լուր ինձ, եւ տաց քեզ
խրատ, եւ եղիցի Աստուած ընդ քեզ. լեր դու
ժողովրդեանդ առ ՚ի յԱստուծոյ, եւ տարցես դու
20 զբանս դոցա առ Աստուած. եւ վկայես դոցա վկայութիւն
զհրամանացն Աստուծոյ եւ զօրինաց
նորա. եւ ցուցցես դոցա ճանապարհս յորս գնասցեն,
21 եւ զգործս զոր գործիցեն։ Եւ դու տես
քեզ յամենայն ժողովրդենէդ արս զօրաւորս՝
աստուածապաշտս, արս արդարակորովս՝ որ
ատիցեն զհպարտութիւն, եւ կացուսցես զնոսա
՚ի վերայ դոցա հազարապետս եւ հարիւրապետս
22 եւ յիսնապետս եւ տասնապետս. եւ դատեսցեն
զժողովուրդդ յամենայն ժամ, եւ զբան ինչ մեծ՝
առ քեզ հասուսցանիցեն, եւ զփոքր ինչ դատաստան՝
ինքեանք դատեսցին. եւ թեթեւասցուսցեն
23 ՚ի քէն, եւ եղիցին քեզ օգնականք։ Եթէ զայս
բան արասցես, զօրացուսցէ զքեզ Աստուած,
եւ կարասցես առնել, եւ ամենայն ժողովուրդդ
24 երթիցէ ՚ի տեղի իւր խաղաղութեամբ։ Եւ լուաւ
Մովսէս ձայնի աներոյն իւրոյ, եւ արար զամենայն
25 որ միանգամ ասաց նմա. եւ ընտրեաց Մովսէս
յամենայն Իսրայէլէ արս զօրաւորս, եւ արար
զնոսա ՚ի վերայ նոցա հազարապետս եւ հարիւրապետս
եւ յիսնապետս եւ տասնապետս.

եւ դատէին զժողովուրդն յամենայն ժամ։ Բայց 26
զբան ինչ մեծ հասուցանէին առ Մովսէս, եւ
զամենայն բան թեթեւ՝ ինքեանք դատէին։ Եւ 27
արձակեաց Մովսէս զաներն իւր, եւ գնաց յերկիր
իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԻԶ Յամսեանն երրորդի ելանելոյ որդւոցն Իսրայէլի 1
յերկրէն Եգիպտացւոց, յաւուրն յայնմիկ եկին
յանապատն Սինայ։ Չուեցին յՌափիդնայ 2
եւ եկին յանապատն Սինայի, եւ բանակեցան
յանապատի անդ. եւ բանակեցաւ Իսրայէլ անդ
հանդէպ լերինն։ Եւ Մովսէս ել 'ի լեառնն Աստուծոյ. 3
եւ կոչեաց զնա Աստուած 'ի լեռնէ անտի
եւ ասէ. Այսպէս ասասցես տանն Յակոբայ,
եւ պատմեսցես որդւոցն Իսրայէլի։ Դուք ձեզէն 4
տեսէք՝ որչափ ինչ արարի ընդ Եգիպտացիսն.
եւ առի զձեզ իբրեւ 'ի վերայ թեւոց արծուոյ
եւ յարեցի զձեզ առ իս. եւ արդ՝ եթէ լսելով 5
լուիջիք ձայնի իմում, եւ պահիջիք զուխտ իմ,
եղիջիք դուք ինձ ժողովուրդ սեպհական յամենայն
ազգաց. զի իմ է ամենայն երկիր. եւ դուք 6
եղիջիք ինձ 'ի թագաւորութիւն եւ 'ի քահանայութիւն
եւ յազգ սուրբ. զայս բանս խօսեսցես
ընդ որդիսն Իսրայէլի։ Եկն Մովսէս եւ կոչեաց 7
զծերս ժողովրդեանն, եւ եդ առաջի նոցա զամենայն
զբանս զայսոսիկ զոր պատուիրեաց նմա
Աստուած։ Պատասխանի ետ ժողովուրդն միահամուռ 8
եւ ասեն. Զամենայն ինչ զոր ասաց Աստուած՝
արասցուք եւ լուիցուք։ Եւ տարաւ Մովսէս
զպատգամս ժողովրդեանն առ Աստուած.
եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ահաւասիկ ես եկից առ 9
քեզ սեան ամպոյ, զի լուիցէ ժողովուրդն մինչ
ես ընդ քեզ խօսիցիմ, եւ հաւատասցեն քեզ յաւիտեան։
Եւ պատմեաց Մովսէս զբանս ժողովրդեանն
առ Տէր, եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Էջ՝ գիր 10
վկայութիւն ժողովրդեանն՝ եւ սրբեա զնոսա այսօր
եւ վաղիւ, եւ լուասցեն զձորձս իւրեանց,
եւ պատրաստեսցին աւուրն երրորդի. զի յաւուրն 11
երրորդի իջցէ Տէր յանդիման ամենայն ժողովրդեանդ
'ի լեառնդ Սինա։ Եւ զատուսցես 12
զժողովուրդն շուրջ եւ ասասցես. զգոյշ կացէք
անձանց յելանելոյ 'ի լեառնն եւ մերձենալոյ 'ի
նա. զի ամենայն որ մերձեսցի 'ի լեառնն՝ մահու
մեռանիցի։ Մի մերձեսցի 'ի նա ձեռն. քանզի 13
քարամբք քարկոծեսցի եւ նետիւք խոցոտեսցի,
եթէ անասուն իցէ եւ եթէ մարդ՝ մի կեցցէ.
այլ յորժամ՝ ձայնքն եւ փողն եւ ամպն վերասցին
'ի լեռնէ անտի՝ ելանիցեն նոքա 'ի լեառնն։
Եւ էջ Մովսէս 'ի լեռնէ անտի առ ժողովուրդն, 14
եւ սրբեաց զնոսա. եւ լուացին զձորձս իւրեանց.
եւ ասէ ցժողովուրդն. Պատրաստ լերուք. զերիս 15
16 աւուրս 'ի կանայս մի մերձենայք։ Եւ եղեւ
յաւուրն երրորդի ընդ առաւօտն՝ ձայնք եւ
փայլատակունք եւ ամպ մթախառն 'ի վերայ լերինն
Սինայի լինէին. եւ ձայն փողոյն հնչէր մեծաձայն։
Եւ զարհուրեցաւ ամենայն ժողովուրդն
17 որ էր 'ի բանակին անդ. եւ եհան Մովսէս
զժողովուրդն ընդ առաջ Աստուծոյ 'ի բանակէ
անտի, եւ կացոյց շուրջ զստորոտով լերինն Սինայի։
18 Եւ լեառն Սինա ծխէր առ հասարակ.
քանզի իջեալ կայր Աստուած 'ի վերայ նորա
հրով. եւ ելանէր ծուխ նորա իբրեւ զծուխ հնոցի.
եւ զարհուրեցաւ ամենայն ժողովուրդն
19 յոյժ. քանզի հասանէին ձայնք փողոյն 'ի բաց,
յառաջացեալք եւ սաստկացեալք յոյժ. Մովսէս
20 խօսէր, եւ Աստուած տայր նմա ձայն։ Եւ էջ
Տէր 'ի լեառնն Սինա, 'ի գլուխ լերինն. եւ կոչեաց
Տէր զՄովսէս 'ի գլուխ լերինն, եւ ել անդր
21 Մովսէս։ Եւ խօսեցաւ Աստուած ընդ Մովսիսի
եւ ասէ. Էջ՝ գիր վկայութիւն ժողովրդեանդ,
զուցէ մերձենայցեն հայել առ Աստուած, եւ
22 անկանիցին բազումք 'ի նոցանէ. եւ քահանայքն
որ մերձենան առ Աստուած՝ սրբեսցին, զուցէ
23 սատակեսցէ 'ի նոցանէ Տէր։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած.
Ոչ կարէ ժողովուրդն ելանել 'ի լեառնն
Սինա. զի դու ինքնին ուխտեցեր մեզ եւ ասացեր.
եթէ զատուսցես զլեառնդ եւ սրբեսցես
24 զդա։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Երթ էջ, եւ ել այսրէն
դու եւ Ահարոն ընդ քեզ. բայց քահանայքն եւ
ժողովուրդն մի ժտեսցին ելանել առ Աստուած,
25 զուցէ սատակեսցէ 'ի նոցանէ Տէր։ Էջ Մովսէս
առ ժողովուրդն՝ եւ ասէ ցնոսա։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Խօսեցաւ Տէր զամենայն զպատգամս զայսոսիկ
2 եւ ասէ. Ես եմ Տէր Աստուած քո որ հանի
զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի տանէ ծառայութեան.
3 մի եղիցին քեզ այլ աստուածք բաց 'ի
4 ինէն։ Մի արասցես դու քեզ կուռս եւ ամենայն
նմանութիւն որ ինչ յերկինս 'ի վեր
է, եւ որ ինչ յերկրի 'ի խոնարհ, եւ որ ինչ
5 'ի ջուրս 'ի ներքոյ երկրի. մի երկիրպագանիցես
նոցա, եւ մի պաշտեսցես զնոսա. զի ես եմ
Տէր Աստուած քո՝ Աստուած նախանձոտ, որ
հատուցանեմ զմեղս հարանց՝ որդւոց, յերիս
6 եւ 'ի չորս ազգս ատելեաց իմոց. եւ առնեմ զողորմութիւն
'ի հազարս ազգս սիրելեաց իմոց, եւ
7 որք պահեն զհրամանս իմ։ Մի առնուցուս
զանուն տեառն Աստուծոյ քո 'ի վերայ սնոտեաց.
զի ոչ սրբեսցէ Տէր զայն՝ որ առնուցու
8 զանուն նորա 'ի վերայ սնոտեաց։ Յիշեսջիր զօրն
9 շաբաթուց սրբել զնա. զվեց օր գործեսցես, եւ
10 արասցես զամենայն զգործս քո. յաւուրն եօթ-

ներորդի շաբաթ Տեառն Աստուծոյ քոյ, մի՛ գոր-
ծեսցես ՚ի նմա զամենայն գործ քո դու եւ ուստր
քո եւ դուստր քո, ծառայ քո եւ աղախին քո,
եզն քո եւ էշ քո եւ ամենայն անասուն քո, եւ
եկն քո եւ պանդուխտն որ ՚ի քեզ։ Զի ՚ի վեց օր 11
արար Տէր Աստուած զերկինս եւ զերկիր, եւ
զծով եւ զամենայն որ ՚ի նոսա, եւ հանգեաւ յա-
ւուրն եօթներորդի. վասն այնորիկ օրհնեաց Տէր
Ե զօրն եօթներորդ եւ սրբեաց զնա։ Պատուեա 12
զհայր քո եւ զմայր քո. զի քեզ բարի լիցի, եւ
զի երկայնակեաց լինիցիս ՚ի վերայ երկրին բա-
րութեան՝ զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ։
Է Մի սպանաներ։ Մի շնար։ Մի գողանար։ Մի 13
Թ սուտ վկայութիւն վկայեր զընկերէ քումմէ։ Մի 14
Ժ ցանկանար տան ընկերի քոյ, եւ մի անդոյ նորա. 15
մի ցանկանար կնոջ ընկերի քոյ, եւ մի ծառայի 16
նորա, եւ մի աղախնոյ նորա. եւ մի եզին նորա, 17
եւ մի իշոյ նորա, եւ մի ամենայն անասնոյ նորա,
եւ մի ամենայնի զինչ ընկերի քոյ իցէ։

ԺԷ Եւ ամենայն ժողովուրդն տեսանէր զձայնն եւ 18
զճառագայթսն եւ զբարբառ փողոյն եւ զլեառնն
ծխեալ. զահի հարեալ ամենայն ժողովուրդն եւ
խորշեալ եկաց ՚ի հեռաստանէ։ Եւ ասեն ցՄով- 19
սէս. Դու խօսեաց ընդ մեզ եւ լուիցուք, եւ մի
խօսեսցի ընդ մեզ Աստուած՝ գուցէ մեռանիցիմք։
Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս. Քաջալերեցարուք, զի 20
վասն փորձելոյ զձեզ եկն առ ձեզ Աստուած.
որպէս զի լինիցի երկեւղ նորա ՚ի ձեզ, զի մի մե-
ղանչիցէք։ Եւ կայր ժողովուրդն ՚ի հեռաստանէ. 21
եւ Մովսէս եմուտ ՚ի մէգն ուր էր Աստուած. եւ 22
ասէ Տէր ցՄովսէս. Այսպէս ասասցես տան
Յակոբայ, եւ պատմեսցես որդւոցդ Իսրայէլի.
Դուք ձեզէն տեսէք, զի յերկնից խօսեցայ ընդ
ձեզ։ Մի առնիցէք ձեզ աստուածս ոսկեղէնս 23
եւ աստուածս արծաթեղէնս։ Սեղան հողեղէն 24
արասջիք ինձ, եւ մատուսջիք ՚ի նմա զողջակէզս
ձեր եւ զփրկութիւնս ձեր, զոչխարս ձեր եւ
զարջառս ձեր, յամենայն տեղիս ուր անուանե-
ցից զանուն իմ անդ. եւ եկից առ քեզ եւ օրհ-
նեցից զքեզ։ Ապա եթէ սեղան ՚ի քարանց առ- 25
նիցես ինձ, մի շինեսցես զնոսա կոփածոյս. քան-
զի զձեռին գործին քո մերձեցուցեր ՚ի նա, եւ
պղծեալ է։ Մի ելանիցես ընդ աստիճանս ՚ի սե- 26
ղան իմ, զի մի մերկասցին ամօթք քո ՚ի վերայ
նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Եւ այս իրաւունք են զոր դիցես առաջի նոցա։ 1
ԺԸ Եթէ գնեսցես ծառայ եբրայեցի, զվեց ամ 2
ծառայեսցէ քեզ. եւ յամին եօթներորդի՝ գնաս-
ցէ ազատ ձրի։ Եթէ ինքն միայն մտեալ ի- 3
ցէ՝ միայն գնասցէ, եւ եթէ կին հանդերձ մը-
4 տեալ իցէ՝ ելցէ եւ կինն ընդ նմա։ Ապա եթէ
տէրն իւր տացէ նմա կին, եւ ծնանիցի նմա ուս-
տերս եւ դստերս, կինն եւ որդիք՝ տեառն նորա
5 եղիցին, եւ նա միայն ելցէ։ Ապա եթէ պատաս-
խանի տուեալ ասիցէ ծառայն. սիրեցի զտէր իմ
եւ զկին իմ եւ զորդիս իմ, եւ ոչ գնամ յազա-
տութիւն. տարցի զնա տէրն իւր յատեան Աս-
6 տուծոյ. եւ ապա մատուսցէ զնա առ սեմս
դրանն, եւ ծակեսցէ զունկն նորա հերիւն, եւ
ծառայեսցէ նմա յաւիտեան։

7 Իսկ եթէ վաճառեսցէ ոք զդուստր իւր յա- ԺԹ
ղախնութիւն, մի գնասցէ որպէս ելանիցեն ա-
8 ղախնայք. եթէ ոչ լինիցի հաճոյ յաչս տեառն
իւրոյ՝ որում հաւանեցաւ, փրկեսցէ զնա. բայց
յազգ օտար՝ չէ իշխան վաճառել, զի անարգեաց
9 զնա։ Ապա թէ որդւոյ իւրում հաւանեսցէ զնա,
10 ըստ օրինաց դստերաց արասցէ նմա։ Ապա թէ
առ նմա այլ առնուցու, զպէտսն եւ զհանդերձ
նորա եւ զմերձաւորութիւն մի հատցէ ՚ի նմա-
11 նէ։ Ապա թէ զերիս զայսոսիկ ոչ առնիցէ նմա,
ձրի իսկ ելցէ առանց արծաթոյ։

12 Եթէ հարցէ ոք զոք՝ եւ մեռանիցի, մահու Ի
13 մեռցի եւ նա։ Իսկ որ ոչ կամաւ՝ այլ Աստուած
մատնեաց ՚ի ձեռս նորա, տացի նմա տեղի ուր
14 փախիցէ սպանողն։ Իսկ եթէ մատնեսցէ ոք
զընկեր իւր սպանանել զնա նենգութեամբ՝ եւ
փախիցէ, եւ ՚ի սեղանոյ իմմէ առնուցուս զնա եւ
սպանանիցես։

15 Որ հարկանէ զհայր իւր կամ զմայր իւր, մա- ԻԱ
հու մեռցի։

16 Որ ոք գողասցի յորդւոցն Իսրայէլի եւ վաճա- ԻԲ
ռեսցէ զնա, եւ գտցի առ նմա, մահու մեռցի։

17 Որ բամբասեսցէ զհայր իւր կամ զմայր իւր, ԻԳ
մահու մեռցի։

18 Եթէ կռուեսցին արք երկու, եւ հարկանիցէ ԻԴ
ոք ՚ի նոցանէ զընկեր իւր քարիւ կամ բռնցի, եւ
19 ոչ մեռանիցի, այլ դնիցի ՚ի մահիճս. եթէ յա-
նիցէ այրն եւ շրջիցի արտաքոյ ՚ի ցպոյ, անպարտ
լիցի որ եհարն. բայց զխափանման նորա եւ
զբժշկութեանն տուժեսցի։

20 Եթէ ոք հարցէ զծառայ իւր կամ զաղախին ԻԵ
իւր գաւազանաւ, եւ մեռցի ՚ի ձեռանէ նորա,
21 դատաստանաւ վրէժխնդրութիւն լիցի։ Բայց
թէ մի օր կամ երկուս կեցցէ, մի խնդրեսցի
վրէժն. զի գինք արծաթոյ իւրոյ էն։

22 Իսկ եթէ կռուեսցին արք երկու, եւ հարկա- ԻԶ
նիցեն զկին յղի եւ ելանիցէ տղայն անկատար, կէս
վնասու տուժեսցի, որչափ ինչ արկանիցէ նմա
23 այր կնոջն, եւ տացէ աղաչելով։ Ապա եթէ կեր-
24 պարանեալ իցէ, տացէ անձն ընդ անձին. ակն
ընդական, ատամն ընդ ատաման, ձեռն ընդ ձե-
25 ռին, ոտն ընդ ոտին, խարան ընդ խարանի, վէր
ընդ վիրի, հարուած ընդ հարուածոյ։

26 Իսկ եթէ հարցէ ոք զակն ծառայի իւրոյ կամ ԻԷ

զական աղախնոյ իւրոյ, եւ կուրացուսցէ, արձա-
կեսցէ զնոսա ազատս փոխանակ ական նոցա:
Եւ եթէ զատամն ծառայի իւրոյ, կամ զատամն 27
աղախնոյ թափեսցէ, արձակեսցէ ազատս փո-
խանակ ատամանն նոցա:

ԽԸ Իսկ եթէ հարցէ ցուլ զայր կամ զկին, եւ մե- 28
ռանիցին, ցուլն քարկոծ լիցի. եւ միս նորա մի
կերիցի. եւ տէր ցլուն անպարտ լիցի: Ապա թէ 29
ցուլն հարկանող իցէ յերէկն եւ յեռանդն, եւ
բողոքեալ իցէ տեառն նորա, եւ նորա չիցէ 'ի մի-
ջոյ բարձեալ, եւ սպանանիցէ զայր կամ զկին,
ցուլն քարկոծ լիցի, եւ տէր ցլուն առ նմին մեռ-
ցի: Իսկ եթէ փրկանս անկանիցին 'ի վերայ նո- 30
րա, տացէ փրկանս ընդ անձին իւրում, ըստ ա-
մենայնի որչափ ինչ արկանիցեն նմա գին: Եւ 31
եթէ զուստր կամ զդուստր հարկանիցէ, ըստ
նմին օրինակի արասցեն նմա: Իսկ եթէ զծառայ 32
կամ զաղախին հարկանիցէ ցուլն, երեսուն կըր-
կին սատեր արծաթ տացէ տեառն նոցա, եւ
ցուլն քարկոծ լիցի:

ԽԹ Իսկ եթէ բացցէ ոք հոր, կամ փորեսցէ ջրհոր, 33
եւ ոչ խփանիցէ զնա, եւ անկանիցի անդ ար-
ջառ կամ էշ, տէր հորոյն տուժեսցի արծաթ եւ 34
տացէ տեառն նորա, եւ շաղիղն նորա լիցի:

Ծ Իսկ եթէ հարցէ ցուլ ուրուք զցուլ ընկերի 35
իւրոյ՝ եւ մեռցի, վաճառեսցեն զցուլն կենդանի,
եւ բաժանեսցեն զգինս նորա, եւ զցուլն սպա-
նեալ՝ բաժանեսցեն: Ապա եթէ յերէկն եւ յե- 36
ռանդն գիտէին զցուլն, եւ բողոքեալ իցէ տեառն
նորա, եւ նորա չիցէ 'ի միջոյ բարձեալ զնա,
տուժեսցի ցուլ ընդ ցլուն, եւ սպանեալն նորա
լիցի:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

ԾԱ Իսկ եթէ գողասցի ոք արջառ կամ ոչխար, 1
եւ սպանցէ կամ վաճառեսցէ, հինգ արջառ ընդ
արջառոյն տուժեսցի, եւ չորս ոչխար ընդ ոչ-
խարին:

ԾԲ Իսկ եթէ յական գտանիցի գող, եւ խոցեալ 2
մեռանիցի, չէ այն նմա 'ի սպանութիւն. ապա ե- 3
թէ արեւն 'ի վերայ նորա ծագիցէ, մահապարտ
է, փոխարէն մեռցի. ապա թէ ոչինչ գտանիցի
նորա, վաճառեսցի փոխանակ գողութեանն իւ-
րոյ: Իսկ եթէ ըմբռնեսցի եւ գտցի 'ի ձեռսն նո- 4
րա գողօնն՝ յարջառոյ եւ յիշոյ մինչեւ ցոչխար,
կրկին տուժեսցի:

ԾԳ Եթէ արածիցէ ոք զանդ կամ զայգի, եւ թող- 5
ացէ խաշինս իւրում արածել զանդ այլոյ. յիւր-
մէ անդոյ անտի տուժեսցի ըստ արդեանն: Ապա
թէ զամենայն իսկ զանդն արածիցէ, զընտիր
կալին անդոյ իւրոյ եւ զընտիր այգւոյ իւրոյ տու-
ժեսցի:

6 Իսկ եթէ ելանիցէ հուր եւ գտանիցէ փուշ, ԾԴ
եւ ընդ նմին այրիցէ զկալ կամ զորայն կամ
զանդ, տուժելով տուժեսցի որոյ զհրդեհն հա-
նեալ իցէ:

7 Իսկ եթէ ոք տացէ ընկերի իւրում արծաթ ԾԵ
կամ այլ ինչ կարասի զիւր յաւանդ, եւ գողա-
նայցի 'ի տանէ առնն, եթէ գտցի որ գողացաւն,
8 կրկին տուժեսցի. ապա եթէ ոչ գտցի որ գողա-
ցաւն, մատիցէ տէր տանն առաջի Աստուծոյ, եւ
երդուիցի՝ եթէ իւր չէ նենգեալ ամենեւին զա-
9 ւանդ ընկերի իւրոյ, ըստ ամենայն վնասակար
բանի, յարջառոյ եւ յիշոյ եւ յոչխարէ եւ 'ի
հանդերձէ, եւ յամենայն կորստենէ որում վը-
նասակար առնիցեն: Որ զինչ իցէ՝ առաջի Ա-
ստուծոյ եկեսցէ դատաստան երկոցուն. եւ որ ոք
'ի նոցանէ ըմբռնեսցի 'ի ձեռն Աստուծոյ, կրկին
10 տուժեսցի ընկերի իւրում: Եւ եթէ տացէ ոք
ընկերի իւրում էշ կամ եզն կամ ոչխար կամ
այլ ինչ անասուն 'ի պահեստ, եւ բեկցի կամ
մեռցի կամ գերի վարեսցի, եւ ոչ ոք գիտասցէ,
11 երդումն Աստուծոյ լիցի 'ի մէջ երկոցուն. եթէ
նենգամիտ ինչ չիցէ գործեալ ամենեւին ընդ ա-
ւանդ ընկերին իւրոյ, ապա յանձն առցէ տէր
12 նորա, եւ մի տուժեսցի: Իսկ եթէ գողութեամբ
գողանայցի 'ի նմանէ, տուժեսցի տեառն նորա.
13 ապա թէ գազանաբեկ լինիցի, ածցէ վկայ 'ի գէշ
անդր, եւ մի տուժեսցի:

14 Իսկ եթէ խնդրեսցէ ոք անօթ յընկերէ իւրմէ, ԾԶ
եւ բեկցի կամ մեռցի կամ գերի գնասցէ, եւ
տէր նորա չիցէ ընդ նմա, տուժելով տուժեսցի.
15 ապա թէ տէր նորա ընդ նմա իցէ, ոչ տուժես-
ցի. ապա թէ 'ի վարձու առեալ իցէ, ընդ վար-
ձուց իւրոց եղիցի նմա:

16 Իսկ եթէ ոք խաբեսցէ զկոյս զոչ խօսեալ՝ եւ ԾԷ
ննջեսցէ ընդ նմա, վարձանօք վարձեսցի զնա
17 իւր կնութեան: Եւ եթէ ոչ առնուցու յանձն
հայր նորա տալ զնա նմա կնութեան, տուժես-
ցի արծաթ հօր նորա որչափ իցեն վարձանք
կուսից:

18 Զկախարդս մի ապրեցուցանիցէք: ԾԸ

19 Զամենայն որ խառնակիցի ընդ անասուն՝ մա- ԾԹ
հու սպանանիջիք:

20 Որ դիւաց զոհիցէ՝ սատակեսցի, բայց միայն Կ
Տեառն:

21 Զպանդուխտն մի չարչարիցէք՝ եւ մի նեղի- ԿԱ
ցէք զնա, զի եւ դուք պանդուխտք էիք յերկրին
եգիպտացւոց:

22 Զամենայն զայրի եւ զորբ՝ մի չարչարիցէք. ԿԲ
23 ապա եթէ չարչարելով չարչարիցէք զնոսա, եւ
բողոք բարձեալ աղաղակիցեն առ իս, լսելով
24 լուայց աղաղակի նոցա, եւ բարկացայց սրտմը-
տութեամբ եւ կոտորեցից զձեզ սրով, եւ եղի-
ցին կանայք ձեր այրիք եւ մանկունք ձեր որբք:

25 Եւ եթէ արծաթ փոխ տայցես եղբօր քում՝ ԿԳ

որ աղքատ իցէ առ քեզ, մի՛ ճնշեսցես զնա, եւ
մի՛ արկանիցես նմա տոկոսիս ։

Ժդ Եւ եթէ գրաւեսցես գրաւական ընկերի քոյ, 26
նախ քան զմտանել արեւու դարձուսցես անդրէն.
զի այն է վերարկու նորա, եւ այն է հանդերձ 27
ամօթոյ նորա որով ննջիցէ. եւ եթէ
բողոքիցէ առ իս՝ լուայց նմա, զանզի ողորմած
եմ ։

Ժե Զաստուածս քո մի՛ բամբասիցես, եւ զիշխան 28
ժողովրդեան քոյ մի՛ հայհոյեսցես ։

Ժզ Զպտուղ կալոյ քոյ եւ զհնձանի մի՛ հատանիցես ։ 29

Ժէ Զանդրանիկս որդւոց քոց ինձ տացես. նոյնպէս 30
արասցես զարջառ քո եւ զոչխար քո եւ զէշ
քո. զեւթն օր եղիցի ընդ մօրն իւրում, եւ յաւուրն
ութերորդի տացես զնա ինձ ։

Ժը Եւ մարդք սուրբք լինիջիք ինձ, եւ զմիս գազանաբեկին
'ի բացի՝ մի՛ ուտիցէք, այլ շանց ընկեսջիք ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Ժթ Եւ զհամբաւ սուտ մի՛ ընդունիցիս ։ 1

Ի Մի՛ հաւանիցիս ընդ անիրաւի՝ լինել վկայ անիրաւ ։

ԻԱ Մի՛ յաճախեսցես ընդ բազմաց 'ի չարիս ։ 2

ԻԲ Մի՛ յաւելուցուս 'ի բազմութիւն մեկնել ընդ
բազմաց առ 'ի խոտորելոյ զիրաւունս. եւ մի՛ ողորմեսցիս 3
տնանկին 'ի դատաստանի ։

ԻԳ Եւ եթէ պատահեսցես եզին թշնամւոյ քոյ, 4
կամ իշոյ նորա մոլորելոյ, դարձուսցես եւ հատուսցես
զնա առ նա ։ Եւ եթէ տեսանիցես ըզգրաստ 5
ընկերի քոյ՝ անկեալ ընդ բեռամբ, մի՛
զանց առնիցես զնովաւ, այլ յարուսցես զնա ընդ
նմա ։

ԻԴ Մի՛ խոտորեսցես զիրաւունս տնանկին 'ի դատաստանի 6
իւրում ։ Յամենայն 'ի գործ բանէ 'ի բաց 7
կեցցես, եւ զանպարտն եւ զարդարն մի՛ սպանանիցես.
եւ զամպարիշտն մի՛ արդարացուցանիցես
վասն կաշառի. եւ կաշառս մի՛ առնուցուս, զի 8
կաշառք կուրացուցանեն զաչս համարձակատեսացոյ,
եւ ապականեն զբանս արդարս ։

ԻԵ Եւ զպանդուխտն մի՛ նեղիցես. քանզի ճանաչէք 9
դուք զանձինս պանդխտաց. զի եւ դուք
պանդուխտք էիք յերկրին Եգիպտացւոց ։

ԻԶ Զվեց ամ սերմանեսցես զերկիր քո, եւ ժողովեսցես 10
զարդիւնս նորա. եւ յամին եօթներորդի 11
թողութիւն արասցես, եւ հանգուսցես զնա. եւ
կերիցեն տնանկք ազգի քոյ, եւ զմնացեալն 'ի
նոցանէ կերիցեն գազանք վայրի. այնպէս արասցես
զայգի քո եւ զձիթենի քո ։

ԻԷ Զվեց օր գործեսցես զգործ քո, եւ յաւուրն 12
եօթներորդի հանգիցէ եզն քո եւ էշ քո, եւ հանգիցէ
որդի աղախնոյ քոյ եւ պանդուխտն ։

13 Զամենայն զոր ասացի ձեզ՝ պահեսջիք. եւ ԻԸ
զանուն աստուածոց օտարաց մի՛ յիշիցէք, եւ մի՛
լուիցի 'ի բերանոյ ձերմէ ։

14 Երիս ժամանակս 'ի տարւոջ արասջիք ինձ ԻԹ
15 տօնս ։ Զտօն բաղարջակերացն պահեսջիք. զեւթն
օր բաղարջ կերիջիք, որպէս պատուիրեցի ձեզ
ըստ ժամանակի ամսոյն կանխոց. զի 'ի նմա ելէք
դուք յերկրէն Եգիպտացւոց. ոչ երեւեսջիս առաջի
16 իմ դատարկաձեռն ։ Եւ զտօն ամառնոյ
առաջնոյ արմտեաց քոց արասցես գործոց քոց,
որ ինչ վարեալ իցէ յանդի քում ։ Եւ զտօն կատարածի
ելից տարւոյն՝ 'ի ժողովել գործոց քոց
17 յանդէ ։ Երիս ժամանակս 'ի տարւոջ յանդիման
լիցի ամենայն արու քո առաջի տեառն Աստուծոյ ։

18 Եւ մի՛ զենիցես 'ի վերայ խմորոյ զարիւն զենից Լ
քոց. եւ մի՛ ագցի ճարպ տօնի իմոյ մինչեւ ցառաւօտ ։
19 Զպտուղս առաջին արմտեաց քոց բերցես
'ի տուն տեառն Աստուծոյ քոյ ։ Եւ մի՛ եփեսցես
զգառն 'ի կաթն մօր իւրոյ ։

20 Եւ ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի ԼԱ
երեսաց քոց, զի պահեսցէ զքեզ 'ի ճանապարհի.
որպէս զի տարցի զքեզ յերկիրն՝ զոր պատրաստեցի
21 քեզ ։ Զգոյշ լեր անձին քում եւ
լուիցես նմա, եւ մի՛ անհաւան լինիցիս նմա. զի
ոչ խորշիցի 'ի քէն. քանզի անուն իմ 'ի վերայ
22 նորա է ։ Եւ եթէ լսելով լուիցես ձայնի իմում,
եւ արասցես զամենայն զոր ինչ ասացի քեզ, էղէց
թշնամի թշնամեաց քոց, եւ հակառակ հացէց
23 հակառակորդաց քոց. զի երթիցէ հրեշտակ
իմ առաջնորդ քեզ, եւ տարցի զքեզ առ ամորհացին
եւ քետացի եւ փերեզացի եւ քանանացի
եւ գերգեսացի եւ խեւացի եւ յեբուսացի.
24 եւ սատակեցից զնոսա ։ Մի՛ պագանիցես
երկիր աստուածոց նոցա, եւ մի՛ պաշտեսցես
զնոսա. եւ մի՛ առնիցես ըստ գործոց նոցա,
այլ քակելով քակեսցես զնոսա, եւ մանրելով
25 մանրեսցես զարձանս նոցա ։ Եւ պաշտեսցես
զտէր Աստուած քո. եւ օրհնեցից զհաց քո եւ
26 զջուր քո, եւ դարձուցից 'ի ձէնջ զախտ. եւ մի՛
եղիցի անորդին եւ ամուլ յերկրի քում. զթիւս
27 աւուրց քոց լցուցից. եւ զահ իմ առաքեցից առաջնորդել
քեզ, եւ զարհուրեցուցից զամենայն
ազգս յորս մտանիցես 'ի նոսա ։ Եւ տաց զամենայն
28 հակառակորդս քո փախստականս. եւ առաքեցից
առաջի քո զպիծակ, եւ մերժեսցէ զամորհացին
եւ զխեւացին եւ զքանանացին եւ
29 զքետացին յերեսաց քոց ։ Եւ ոչ մերժեցից զնոսա
յերեսաց քոց 'ի միում ամի, զի մի՛ երկիրն
անապատ լինիցի, եւ բազմասցին 'ի վերայ քո
30 գազանք երկրին. առ սակաւ սակաւ մերժեցից
զնոսա 'ի քէն, մինչեւ աճեսցես եւ ժառանգեսցես
31 զերկիր ։ Եւ եդից զսահմանս քո 'ի Կարմիր
ծովէ մինչեւ 'ի ծովն փղշտացւոց, եւ յանապա-

առն մինչեւ ՚ի գետն մեծ Եփրատ. եւ մատնեցից
՚ի ձեռս ձեր զբնակիչս երկրին, եւ մերժեցից զնո-
սա ՚ի քէն։ Եւ դու մի՛ դնիցես ընդ նոսա եւ ընդ 32
դիս նոցա ուխտ. եւ մի՛ բնակեսցեն յերկրի 33
քում, զի մի՛ յանցուցանիցեն զքեզ առ իս. զի ե-
թէ ծառայեսցես դից նոցա, նոքա լիցին քեզ ՚ի
գայթագղութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

ՂԲ Եւ ասէ ցՄովսէս. Ել առ Տէր, դու եւ Ահա- 1
րոն եւ Նադաբ եւ Աբիուդ եւ եօթանասուն այր
՚ի ծերոցն Իսրայէլի, եւ երկիր պագցեն Տեառն
՚ի հեռաստանէ։ Եւ մերձեսցի Մովսէս միայն առ 2
Աստուած, եւ նոքա մի՛ մերձեսցին. բայց ժողո-
վուրդն մի՛ ելցէ ընդ նոսա։

ՂԳ Եւ եմուտ Մովսէս եւ պատմեաց ժողովրդեանն 3
զամենայն պատգամս Աստուծոյ եւ զամենայն ի-
րաւունս։ Պատասխանի ետ ամենայն ժողո-
վուրդն ՚ի մի ձայն եւ ասեն. Զամենայն պատ-
գամս զոր խօսեցաւ Տէր՝ արասցուք եւ լուիցուք։

ՂԴ Եւ գրեաց Մովսէս զամենայն զպատգամսն 4
Տեառն. Եւ կանխեաց Մովսէս ընդ առաւօտն,
շինեաց սեղան ՚ի ստորոտ լերինն, եւ երկոտա-
սան վէմ կանգնեաց ըստ երկոտասան ազգացն
Իսրայէլի։

ՂԵ Եւ առաքեաց զերիտասարդս որդւոցն Իսրա- 5
յէլի, եւ հանին ողջակէզս, եւ զոհեցին զոհս
փրկութեան Աստուծոյ որթս։ Եւ առեալ Մով- 6
սէս զկէս արեանն արկ ՚ի խառնելիսն, եւ զկէս
արեանն եհեղ առ ստորոտ սեղանոյն. եւ առեալ զգիր 7
ուխտին ընթերցաւ յականջս ժողովրդեանն. եւ
ասեն. Զամենայն զոր խօսեցաւ Տէր՝ արասցուք
եւ լուիցուք։ Եւ առեալ Մովսէս զարիւնն՝ ցա- 8
նեաց զժողովրդեամբն եւ ասէ. Ահա այս արիւն
է ուխտին զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ վասն ա-
մենայն բանիցս այսոցիկ։

ՂԶ Եւ ելին Մովսէս եւ Ահարոն եւ Նադաբ եւ 9
Աբիուդ եւ եօթանասունքն ՚ի ծերոցն Իսրայէլի.
եւ տեսին զտեղին ուր կայր Աստուած Իսրայէ- 10
լի. եւ ընդ ոտիւք նորա իբրեւ զգործ աղիւ-
սոյ շափիւղայ, եւ իբրեւ զտեսիլ հաստատու-
թեան երկնից սրբութեամբ։ Եւ յընտրելոցն Իս- 11
րայէլի ոչ ծախեցաւ եւ ոչ մի. եւ երեւեցան ՚ի
տեղւոջն Աստուծոյ, եւ կերան եւ արբին։

ՂԷ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ել առ իս ՚ի լեառնն, եւ 12
անդ լինիջիր. եւ տաց քեզ տախտակս քարեղէնս
եւ օրէնս եւ պատուիրանս զորս գրեցի՝ լինել նո-
ցա օրէնսդիր։ Յարեաւ Մովսէս եւ Յեսու պաշտօ- 13
նեայ նորա, եւ ելին ՚ի լեառնն Աստուծոյ. եւ ա- 14
սէ ցծերսն. Դադարեցէք այդր մինչեւ դարձցուք
առ ձեզ. եւ ահա Ահարոն եւ Ովր ընդ ձեզ են.
եւ եթէ ուրուք դատաստան ինչ լինիցի, երթի-
15ցեն առ նոսա։ Եւ ել Մովսէս ՚ի լեառնն, եւ
16ծածկեաց ամպն զլեառնն. եւ իջին փառքն Աս-
տուծոյ ՚ի լեառնն Սինա. եւ ծածկեաց զնա ամպն
զվեց օր։ Եւ կոչեաց Տէր զՄովսէս յաւուրն
17եօթներորդի ՚ի միջոյ ամպոյն. եւ տեսիլ փա-
ռացն Տեառն իբրեւ զհուր բորբոքեալ ՚ի վերայ
18գլխոյ լերինն՝ յանդիման որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ
եմուտ Մովսէս ՚ի մէջ ամպոյն, եւ ել ՚ի լեառնն.
եւ էր Մովսէս ՚ի լերինն անդ զքառասուն տիւ եւ
զքառասուն գիշեր։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Ա- ՂԸ
2սա ցորդիսն Իսրայէլի. եւ առէք ինձ պտուղ
՚ի նոցանէ, որոց հաճոյ թուեսցի ՚ի սիրտս ի-
3ւրեանց. եւ առնուցուք զպտուղս իմ։ Եւ այս է
պտուղն զոր առնուցուք ՚ի նոցանէ. ոսկի եւ ար-
4ծաթ եւ պղինձ եւ կապուտակ եւ ծիրանի, եւ
կարմիր կրկին, եւ բեհեզ մանեալ, եւ մազ այ-
5ծեաց, եւ մորթս խոյոց կարմիր ներկեալ, եւ
մորթս կապուտակեալս, եւ փայտս անփուտս։
6Եւ ձէթ լուսոյ եւ խունկս՝ յիւղ օծման եւ ՚ի
7հանդերձանս խնկոց. եւ ակունս սարդիոնս, եւ
ակունս զրոյ ՚ի գործ վակասին, եւ զպճղնաւորն։
8Եւ արասցես ինձ սրբութիւն, եւ երեւեցայց ՚ի
9ձեզ։ Եւ արասցես ինձ ըստ ամենայնի զոր ցու-
ցից քեզ ՚ի լերինն՝ օրինակ խորանին եւ օրինակ
ամենայն սպասուց նորա. եւ այնպէս արասցես։

10 Արասցես տապանակ վկայութեան յանփուտ ՂԹ
փայտից. յերկուց կանգնոց եւ ՚ի կիսոյ երկայ-
նութիւն նորա, եւ ՚ի կանգնոյ եւ ՚ի կիսոյ լայ-
նութիւն նորա, եւ ՚ի կանգնոյ եւ ՚ի կիսոյ բար-
11ձրութիւն նորա։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով
սրբով ներքոյ, եւ արտաքոյ օծցես զնա. եւ ա-
րասցես նմա ծնօտս ոսկիս շուրջ շրջանակաւ։
12Եւ ձուլեսցես նմա չորս օղամանեակս ոսկիս,
եւ դիցես ՚ի չորեցունց կողմանց նորա, երկուս
օղամանեակս ՚ի միոջէ կողմանէ, եւ երկուս օ-
13ղամանեակս ՚ի միւսմէ կողմանէ։ Եւ արասցես
ըձակս յանփուտ փայտից, եւ պատեսցես զնոսա
14ոսկւով. եւ ագուցես զձակսն յօղամանեակսն
՚ի կողմանս տապանակին, բառնալ նովաւ զտա-
15պանակն. զի յօղամանեակս տապանակին
կայցեն ըձակքն՝ անշարժք անդստին
16՚ի նմանէ։ Եւ դիցես ՚ի տապանակին զվկայու-
17թիւնն զոր ես տաց քեզ։ Եւ արասցես զքաւ-
ութիւնն խնկական յոսկւոյ սրբոյ. յերկուց
կանգնոց եւ ՚ի կիսոյ երկայնութիւն նորա, եւ ՚ի
18կանգնոյ եւ ՚ի կիսոյ լայնութիւն նորա։ Եւ ա-
րասցես երկուս քերովբէս ոսկիս ճախարակեալս.
եւ դիցես զնոսա ՚ի վերայ երկոցունց կողմանց
19քաւութեանն. եւ լինիցին քերովբէքն՝ մի ՚ի միոջէ

կողմանէ, եւ մի՛ ՛ի միւսմէ կողմանէ քաւութեանն։
Եւ արասցես երկուս քրովբէս ՛ի վերայ երկոցունց 20
կողմանց նորա․ եւ իցեն քրովբէքն տարածեալ
զթեւս իւրեանց ՛ի վերուստ, եւ հովանի ածի-
ցեն թեւք իւրեանց ՛ի վերայ քաւութեանն․
եւ երեսք նոցա յանդիման միմեանց, զի ՛ի քաւութիւնն
հայիցեն երեսք քրովբէիցն։ Եւ դիցես
զքաւութիւնն ՛ի վերայ տապանակին ՛ի վերուստ
կողմանէ։ Եւ դիցես ՛ի տապանակի անդ զվկայու- 21
թիւնն զոր ես տաց քեզ։ Եւ յայտնեցայց քեզ 22
անտի, եւ խօսեցայց ընդ քեզ ՛ի վերուստ ՛ի քաւութենէ
անտի, ՛ի միջոյ երկուց քրովբէիցն՝ որ
իցեն ՛ի վերայ տապանակին վկայութեան, ըստ ամենայնի
զոր պատուիրեցից քեզ առ որդիսն Իսրայէլի։

Է Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայտից․ յերկուց 23
կանգնոց զերկայնութիւն նորա, եւ ՛ի կանգնոյ
զլայնութիւն նորա, եւ ՛ի կանգնոյ եւ ՛ի կէսոյ
զբարձրութիւն նորա։ Եւ պատեսցես զնա 24
ոսկւով սրբով, եւ արասցես նմա ծնօտս ոսկիս
շրջանակս շուրջանակի․ եւ արասցես նմա պսակ 25
ափեան շուրջանակի․ եւ արասցես պսակին
ծնօտս շրջանակս շուրջանակի։ Եւ արասցես 26
նմա չորս օղամանեակս ոսկիս, եւ դիցես զօղամանեակսն
՛ի չորեսին կողմանսն, որ իցեն չորեցունց
ոտից նորա, ՛ի ներքոյ պսակին․ եւ եղիցին 27
օղամանեակքն լծակք լծակացն՝ բառնալ նովաւ
զսեղանն։ Եւ արասցես զլծակսն յանփուտ 28
փայտից, եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով սրբով․
եւ բարձցի նովաւ սեղանն։ Եւ արասցես զկոչն- 29
կաղսն եւ զսափորս նորա, եւ զծածկոցս եւ զընտրիտանս
նորա որովք նուիրեսցես, յոսկւոյ
սրբոյ արասցես զայն։

ԽԸ. Եւ դիցես ՛ի վերայ սեղանոյ հացին երեսաց 30
հաց՝ յանդիման իմ՝ հանապազորդ։

ԽԹ. Եւ արասցես աշտանակ յոսկւոյ սրբոյ․ ծա- 31
խարակեալ գործեսցես զաշտանակն․ զի բունն
եւ տերեւքն եւ սկահքն եւ գնդակքն եւ շուշանքն
անդստին ՛ի նմանէ իցեն։ Վեց տերեւք 32
արձակեալք ՛ի կողմանց նորա․ երեք տերեւք
աշտանակին ՛ի միոջէ կողմանէ, եւ երեք տերեւք
աշտանակին ՛ի միւսմէ կողմանէ։ Եւ երեք 33
սկահակք ընկուզաձեւք յօրինեալք ՛ի միում
տերեւն, եւ գնդակ եւ շուշան․ եւ երեք սկահակք
ընկուզաձեւք յօրինեալք ՛ի միւսում
տերեւն, եւ գնդակ եւ շուշան․ նոյնպէս վեցեցունց
տերեւացն արձակելոց յաշտանակէ անտի։
Եւ յաշտանակի անդ չորք սկահակք ընկուզա- 34
ձեւք յօրինեալք, եւ գնդակք եւ շուշանք նորա։
Գնդակ ՛ի ներքոյ երկուց տերեւացն անդստին 35
՛ի նմանէ, եւ գնդակ ՛ի ներքոյ երկուց եւս
տերեւացն անդստին ՛ի նմանէ․ նոյնպէս արասցես
վեցեցունց տերեւացն արձակելոց յաշտանակէ
անտի․ զի գնդակք նոցա եւ տերեւքն ան- 36
դստին ՛ի նմանէ իցեն, համակ ծախարակեալ
37 ՛ի միոջէ ոսկւոյ սրբոյ։ Եւ արասցես նմա ճրագարանս
եւթն, եւ դիցես զճրագարանսն ՛ի վերայ
աշտանակին, եւ լուսցեն լոյս ՛ի միոջէ կող-
38 մանէ երեսաց նորա։ Եւ զբազմակակալս նորա
եւ զխեցեակն արասցես յոսկւոյ սրբոյ․ ՛ի տաղանդէ
միոյ յոսկւոյ սրբոյ արասցես զայն ամե-
39 նայն սպաս։ Զգոյշ լեր․ որպէս ցուցաւ քեզ
օրինակ ՛ի լերինն՝ արասցես։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Եւ արասցես խորան տասնփեղկեան, ՛ի բեհեզոյ Ծ
մանելոյ եւ ՛ի կապուտակէ եւ ՛ի ծիրանւոյ
եւ ՛ի կարմրոյ կրկնելոյ․ քերովբէ՛ գործ անկա-
2 ծոյ գործեսցես զնոսա։ Երկայնութիւն միոյ
փեղկին ՛ի քսան եւ յութ կանգնոյ, եւ լայնութիւն
՛ի չորից կանգնոյ փեղկի միոյ լինիցի․ չափ՝
3 նոյն եղիցի ամենայն փեղկիցն։ Հինգ փեղկ ընդ
միմեանս կցեալ, եւ հինգ եւս այլ ընդ միմեանս
4 խառնեալ։ Եւ արասցես ճարմանդս կապուտա-
կեայս առ եզերբ միոյ փեղկին ՛ի միոջէ կողմանէ
՛ի խառնուածս․ նոյնպէս արասցես եւ առ եզերբ
արտաքնոյ փեղկին, երկրորդի խառնուածոյն։
5 Յիսուն ճարմանդս արասցես միում փեղկի, եւ
յիսուն ճարմանդս արասցես ՛ի կողմանէ փեղկին
ըստ երկրորդի խառնուածոյն․ դէմ ընդդէմ միմեանց
խորագանջեալ խառնիցին ճարմանդքն։
6 Եւ արասցես յիսուն օղս ոսկիս, եւ խառնեսցես
զփեղկսն ընդ միմեանս օղիւքն․ եւ եղիցի խո-
7 րան մի։ Եւ արասցես վերնափեղկս մազեղէնս
նուարտան խորանին, մետասան փեղկ գործե-
8 սցես զնոսա։ Երկայնութիւն միոյ փեղկի՝ լինիցի
յերեսուն կանգնոյ․ եւ լայնութիւն միոյ փեղկի
՛ի չորից կանգնոյ․ չափ՝ նոյն եղիցի մետա-
9 սանեցունց փեղկիցն։ Եւ խառնեսցես ընդ միմեանս
զհինգ փեղկն ՛ի միասին, եւ զվեց փեղկն
՛ի միասին․ եւ կրկնեսցես զվեցերորդ փեղկն ա-
10 ռաջոյ կողմանէ խորանին։ Եւ արասցես ճարմանդս
յիսուն առ եզերբ միոյ փեղկին ՛ի մէջ
խառնուածոյն․ եւ յիսուն ճարմանդս արասցես
11 առ եզերբ փեղկին երկրորդի խառնուածոյն։ Եւ
արասցես օղս պղնձիս յիսուն․ եւ խառնեսցես
զօղսն ընդ ճարմանդսն, եւ կցեսցես զփեղկսն՝
12 եւ եղիցին մի։ Եւ դիցես զաւելորդ փեղկիցն ՛ի
ներքոյ խորանին․ կէսով փեղկին աւելորդացելով
ծածկեսցես զապարանս փեղկից խո-
13 րանին յետոյ կողմանէ, կանգնոյ՝ յայսմ կողմանէ,
եւ կանգնոյ՝ յայնմ կողմանէ․ յաւելորդէ
երկայնութեան փեղկից խորանին․ եւ եղիցի
14 ծածկել զապարանս խորանին աստի անտի։ Եւ
արասցես զծածկոցս խորանին ՛ի շիկացուցեալ մորթոյ
խոյոց, եւ ծածկէս ՛ի կապուտակ մորթոյ

'ի վերուստ։ Եւ արասցես զսիւնակս խորանին 15
յանփուտ փայտից կանգնածս · 'ի տասն կանգ- 16
նոյ զերկայնութիւն միոյ սիւնակին առնիցես,
եւ 'ի միջէ կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զթանձրութիւն 17
եւ զլայնութիւն միոյ սիւնակին։ Եւ երկուս ըղփ-
ռիչս միում սիւնակի՝ ագուցեալ ընդ միմեանս ·
այնպէս արասցես ամենայն սիւնակաց խորանին։
Եւ արասցես քսան սիւնակս խորանին 'ի հիւսի- 18
սոյ կողմանէ · եւ քառասուն խարիսխս արծա- 19
թիս արասցես քսանեցունց սեանցն · երկու խա-
րիսխս առ մի սիւն յերկոցունց կողմանց, եւ եր-
կուս խարիսխս առ մի սիւն յերկոցունց կողմանց
խորանին։ Եւ յերկրորդէ կողմանէ խորանին 20
ընդ հարաւ քսան սիւն, եւ քառասուն խարիսխս
նոցա արծաթիս · երկու խարիսխս առ մի սիւն 21
յերկոցունց կողմանց։ Եւ յետուստ խորանին 'ի 22
ծովակողմն կուսէ արասցես վեց սիւն։ Եւ երկուս 23
սիւնս արասցես յանկիւնս խորանին 'ի թիկանց
կողմանէ · եւ եղիցին հաւասարք 'ի ներքուստ։ Եւ 24
ըստ նմին օրինակի լինիցին զոյգք խոյակաց նոցա
'ի մի խառնուած · նոյնպէս արասցես երկոցունց
անկեանցն կանգնածոցս · եւ եղիցին ութ սիւն, 25
եւ խարիսխք նոցա արծաթիք՝ վեշտասան խա-
րիսխք · երկու խարիսխք առ մի սիւն յերկոցունց
կողմանց նորա, եւ երկու խարիսխք առ միւս
եւս սիւն։ Եւ արասցես նիգս յանփուտ փայ- 26
տից · հինգ նիգ առ մի սիւն 'ի միոջէ կողմանէ խո-
րանին, եւ հինգ նիգ առ միւս եւս սիւն յերկ- 27
րորդ կողմանէ խորանին · եւ հինգ նիգ առ մի սիւն
'ի թիկանց խորանին ընդ ծովակողմն · եւ նիգ մի 28
'ի մէջ սեանցն թափանցանց՝ 'ի միոջէ 'ի միւս
կողմն։ Եւ զսիւնսն պատեսցես ոսկւով · եւ ա- 29
րասցես օղս ոսկիս՝ յորս ագուցանիցես զնիգսն ·
եւ պատեսցես զնիգսն ոսկւով։ Եւ կանգնեսցես 30
զխորանն ըստ օրինակին որ ցուցաւ քեզ 'ի լե-
րին անդ։

ծդ Եւ արասցես վարագոյր 'ի կապուտակէ եւ 'ի 31
ծիրանւոյ եւ 'ի կարմրոյ մանելոյ եւ 'ի բեհեզոյ
նիւթելոյ · գործ անկուածոյ գործեսցես զնա քե-
րուբ։ Եւ դիցես զնա 'ի վերայ չորեցունց ան- 32
փուտ եւ ոսկեպատ սեանցն · եւ խոյակք նոցա
ոսկիք · եւ խարիսխք նոցա արծաթիք · եւ ձգես-
ցես զվարագոյրն սիւնէ 'ի սիւն։ Եւ տարցես 'ի 33
ներքս անդ զվարագոյրն զտապանակ վկայու-
թեանն · եւ անջրպետեսցէ ձեզ վարագոյրն 'ի
մէջ սրբութեանն, եւ 'ի մէջ սրբութեան սրբու-
թեանցն։ Եւ ծածկեսցես վարագուրաւն զտա- 34
պանակ վկայութեանն 'ի սրբութիւն սրբու-
թեանցն։

ծե Եւ դիցես զսեղանն արտաքոյ վարագուրին, 35
եւ զաշտանակն յանդիման սեղանոյն՝ 'ի կողմա-
նէ խորանին ընդ հարաւ · եւ զսեղանն դիցես 'ի
կողմանէ խորանին ընդ հիւսիս։

ծզ Եւ արասցես առագաստ դրան խորանին 'ի կա- 36
պուտակէ եւ 'ի ծիրանւոյ եւ 'ի կարմրոյ մանե-
լոյ եւ 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ, գործ նկարակերպ։
37 Եւ արասցես վարագուրին հինգ սիւնակ յան-
փուտ փայտէ, եւ օծցես զնոսա ոսկւով։ Եւ
խոյակք նոցա ոսկիք · եւ ձուլեսցես նոցա հինգ
խարիսխս պղնձի։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

1 Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայտից, 'ի
հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն եւ 'ի հինգ կանգ-
նոյ զլայնութիւն · չորեքկուսի լինիցի սեղանն ·
2 եւ յերից կանգնոց զբարձրութիւն նորա։ Եւ
արասցես զեղջիւրս նորա 'ի վերայ չորեցունց
անկեանց իւրոց, զի անդստին ընդարեալ իցեն
3 եղջիւրքն · եւ պատեսցես զնոսա պղնձով։ Եւ
արասցես պսակ սեղանոյն, եւ զխուարանն նո-
րա, եւ զաշտան եւ զմահճանն եւ զկրակա-
րանն, եւ զամենայն սպաս արասցես պղնձի։
4 Եւ արասցես նմա զահաւորակ վանդակակերպ
պղնձի · եւ արասցես զահաւորակին չորս օղ-
5 մանեակս պղնձիս 'ի չորեցունց կողմանէ · եւ
դիցես զնոսա ընդ զահաւորակաւ սեղանոյն 'ի
ներքոյ · եւ եղիցի զահաւորակն մինչեւ 'ի մէջ
6 սեղանոյն։ Եւ արասցես զլծակս սեղանոյն՝
լծակս յանփուտ փայտից · եւ պատեսցես զնո-
7 սա պղնձով · եւ արկցես զլծակսն ընդ օղսն, եւ
եղիցին լծակքն յերկոցունց կողմանց սեղանոյն՝
8 առ 'ի բառնալ զնա։ Խոր տախտակամած ա-
րասցես զնա · ըստ օրինակին որպէս ցուցաւ քեզ
'ի լերին անդ, այնպէս արասցես զնա։

9 Եւ արասցես սրահ խորանին 'ի կողմ հարա-
ւոյ, եւ զառագաստ սրահին 'ի բեհեզոյ մանե-
լոյ · հարիւր կանգուն յերկայնութիւն միոյ կող-
10 մանն, եւ սիւնք նոցա քսան, եւ խարիսխք նոցա
պղնձիք քսան, եւ օղք նոցա եւ խոյակք նոցա
11 արծաթիք։ Նոյնպէս եւ 'ի կողմանն որ ընդ հիւ-
սիսի՝ առագաստքն հարիւր կանգուն յերկայնու-
թիւն · եւ սիւնք նոցա պղնձիք քսան, եւ խարիսխք
նոցա պղնձիք քսան, եւ խոյակք նոցա եւ խա-
րիսխք սեանցն, եւ խարիսխք պատեալ արծա-
12 թով։ Եւ 'ի լայնութիւն սրահին ընդ ծովակողմն՝
առագաստք 'ի յիսուն կանգնոյ, սիւնք նոցա
13 տասն եւ խարիսխք նոցա տասն։ Եւ 'ի լայնու-
թիւն առաջին սրահին որ ընդ արեւելս՝ առա-
գաստք 'ի յիսուն կանգնոյ, սիւնք նոցա տասն
14 եւ խարիսխք նոցա տասն։ Եւ 'ի հնգետասան
կանգնոյ բարձրութիւն առագաստիցն 'ի միոջէ
կողմանէ · սիւնք նոցա երեք եւ խարիսխք նոցա
15 երեք։ Եւ յերկրորդում կողմանն՝ հնգետասան
կանգուն առագաստիցն 'ի բարձրութիւն · սիւնք
16 նոցա երեք եւ խարիսխք նոցա երեք։ Եւ դրան
սրահին վարագոյր՝ քսան կանգուն 'ի բարձրու-

թիւն, 'ի կապուտակէ և 'ի ծիրանւոյ և 'ի կարմրոյ
մանկոյ և 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ · նկարէն
յաստակագործաց · և սիւնք նոցա չորք և խարիսխք
նոցա չորք · ամենայն սիւնք սրահին շուրջանակի՝ 17
արծաթապատք, և խոյակք նոցա արծաթիք,
և խարիսխք նոցա պղնձիք : Եւ երկայնութիւն 18
սրահին հարիւր առ հարիւր, և լայնութիւն
յիսուն առ յիսուն, և բարձրութիւն
հինգետասան կանգուն, 'ի բեհեզոյ մանկոյ · և
խարիսխք նոցա պղնձիք · և ամենայն կահ խորանին 19
և ամենայն գործի նորա և ամենայն
ցիցք սրահին՝ պղնձիք :

Եւ դու պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի, և 20
առցեն քեզ ձէթ 'ի ձիթենեաց պարզ, սուրբ,
խախալեալ, 'ի լոյս · զի եղիցի ճրագ հանապազորդ 21
'ի խորանին վկայութեան՝ արտաքոյ վարագուրի
ուխտին : Եւ լուցանիցէ զնա Ահարոն և
որդիք իւր յերեկորեայ մինչև ցառաւօտ առաջի
Տեառն · օրէն յաւիտենական յազգս ձեր առ 'ի
յորդւոցն Իսրայելի :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Եւ դու մատուսցես առ քեզ զԱհարոն զեղբայր 1
քո, և զորդիս նորա ընդ նմա՝ յորդւոցն
Իսրայելի, քահանայանալ ինձ · զԱհարոն և
զՆադաբ և զԱբիուդ և զԵղիազար և զԻթամար
զորդիս Ահարոնի : Եւ արասցես պատմուճան 2
սուրբ՝ Ահարոնի եղբօր քում՝ 'ի պատիւ և 'ի
փառս · Եւ դու խօսեսցիս ընդ ամենայն իմաստունս 3
մտօք, զորս լցուցի հոգւով իմաստութեան,
և արասցեն պատմուճան սուրբ՝ Ահարոնի
'ի սրբութիւն, որովք քահանայանայցէ
ինձ : Եւ այս օրինակ պատմուճանացն՝ զոր առնիցեն 4
· զպճղնաւորն և զվակաս զուսակք և զբաճկոնս
, և զպատմուճանն բեհեզեայ, և խոյր
և կամար · և արասցեն պատմուճան սուրբ Ահարոնի
եղբօր քում և որդւոց նորա՝ քահանայանալ
ինձ : Եւ առցեն նոքա ոսկի և կապուտակ 5
և ծիրանի և կարմիր մանուկ և բեհեզ :

Եւ արասցեն զվակասն յոսկւոյ սրբոյ և 'ի 6
կապուտակէ և 'ի ծիրանւոյ և 'ի կարմրոյ մանկոյ
և 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ, գործ ասուեղի նըկարակերպ
: Երկու վակասք ընդ միմեանս խառնեալք 7
· և եղիցին 'ի վերայ երկոցունց կողմանց
նորա հաստատեալք · և գործ վակասին՝ որ իցէ 8
'ի վերայ նորա, ըստ նմին օրինակի գործ անդրանին
'ի նմանէ լինիցի, յոսկւոյ սրբոյ և 'ի կապուտակէ
և 'ի ծիրանւոյ և 'ի կարմրոյ մանկոյ և
'ի բեհեզոյ նիւթելոյ : Եւ առցես երկուս ականս 9
զմրուխտս, և քանդակեսցես 'ի նոսա զանուանս որդւոցն
Իսրայելի · զվեց անուն նոցա 'ի միում ականն,
և զայլն ևս վեց՝ յերկրորդում ականն,
10 ըստ ազգս ծննդեանց · գործ ճարտարութեան ականագործաց
11 · քանդակ կնքոյ քանդակեսցես զերկոսին
ականսն՝ ըստ անուանց որդւոցն Իսրայելի
· պատուարեալս և քանդակեալս ոսկւով ա-
12 րասցես զնոսա : Եւ դիցես զերկուս ականսն 'ի
վերայ ուսոց վակասին, զի լինիցին ականքն յիշատակ
որդւոցն Իսրայելի · և բարձցէ Ահարոն
զանուանս որդւոցն Իսրայելի առաջի Տեառն
'ի վերայ երկուց ուսոց իւրոց՝ 'ի յիշատակ վասն
նոցա :

13 Եւ արասցես վահանակս յոսկւոյ սրբոյ · և
14 արասցես երկուս վերջս յոսկւոյ սրբոյ, մանուածոյս
ծաղկեալս՝ գործ հիւսեն · և դիցես ըզվերջսն
մանուածոյս 'ի վերայ երկոցուն վահա-
15 նակացն առ վաւակօքն նոցա առաջոյ կողմանէ :

Եւ արասցես զտախտակն դատաստանաց գործ
նկարակերպ · ըստ ձևոյ վակասին արասցես զնա,
յոսկւոյ և 'ի կապուտակէ և 'ի ծիրանւոյ և 'ի
16 կարմրոյ մանկոյ և 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ : Եւ
արասցես զնա չորեքանկիւնի, թզաւ յերկայ-
17 նութիւն և թզաւ 'ի լայնութիւն : Եւ ընդելուզցես
'ի նմա ընդելուզածս, ըստ չորեքկարգեան
ականց : Կարգ ականցն · առաջին՝ զմրուխտ և
18 սարդիոն և տպազիոն, կարգ մի · և կարգն
երկրորդ՝ կարկեհան և շափիւղա և յասպիս ·
19 և կարգն երրորդ՝ դանճակ և ակատ և ամե-
20 թիստ · և կարգն չորրորդ՝ յակինթ և բիւրեղ
և եղունգն · ընդելուզեալ, յոսկի կապեալ՝ յիւ-
21 րաքանչիւր կարգս կայցեն : Եւ եղիցին ականքն
յանուանց որդւոցն Իսրայելի երկոտասան, ըստ
անուանց նոցա գրեալք քանդակաւ՝ իւրաքանչիւր
ըստ անուան իւրում լիցին, ըստ ազգացն
22 երկոտասանից : Եւ արասցես տախտակ մի հիւսկէն
վերջիւք, գործ շղթայագործ յոսկւոյ սրբոյ :
23 Եւ արասցես 'ի վերայ տախտակին երկուս օղս
ոսկիս, և դիցես զերկուս օղսն ոսկիս 'ի վերայ
24 երկուց ծայրից տախտակին : Եւ դիցես զերկուս
շղթայագործսն ոսկիս 'ի վերայ երկոցուն օղոցն
25 առ ծայրիւք տախտակին · և զերկուս ծայրս
երկուց շղթայագործիցն տացես 'ի վերայ երկոցունց
մոյծ · և դիցես 'ի վերայ թիկանց վակասին
26 'ի ճակատ երեսաց նորա : Եւ արասցես երկուս
օղս ոսկիս, և տացես զնոսա 'ի վերայ երկուց
ծայրից տախտակին, առ եզերբն՝ որ իցէ հան-
27 դէպ վակասին 'ի ներքոյ կողմանէ : Եւ արասցես
երկուս օղս ոսկիս, և տացես զնոսա 'ի վերայ
երկուց ուսոց վակասին 'ի ներքոյ կողմանէ՝ յանդիման
միմեանց մերձ · և զաղխս նորա 'ի վե-
28 րայ միաբանութեան վակասին · և ագիցեն
զտախտակն յօղից նորա մինչև ցօղս վակասին,
'ի նիւթոյ կապուտակէ · զի իցէ 'ի վերայ միաբանութեան
վակասին, և մի զերծանիցի տախտակն 'ի
29 վակասէ անտի : Եւ առցէ Ահարոն զանուն որ-

գւոյն Իսրայէլի 'ի վերայ տախտակի դատաստանին՝ 'ի լանջս իւր, 'ի մտանել իւրում 'ի սրբութիւնն 'ի յիշատակ հանապազորդ առաջի Աստուծոյ ։ Եւ դիցես 'ի վերայ տախտակի դատաս- 30
տանին զվերջսն շղթայագործս, յերկոցունց կողմանց տախտակին դիցես․ եւ զերկուս փոշանակսն դիցես 'ի վերայ երկուց ուսոց վակասին յերեսաց կողմանէ 'ի ներքուստ ։ Եւ դիցես 'ի վերայ տախտակի դատաստանին զյայտնութիւն եւ զճշմարտութիւն․ եւ եղիցի 'ի վերայ լանջացն Ահարոնի յորժամ մտանիցէ 'ի սրբութիւնն առաջի Տեառն․ եւ տարցի Ահարոն զդատաստանս որդւոցն Իսրայէլի 'ի վերայ լանջաց իւրոց առաջի Տեառն հանապազ ։

ծծԴ Եւ արասցես վտաւակս պճղնաւորս համակ 31
կապուտակ․ եւ զմիջն գրապանու արարեալ, 32
բոլորակ ձեւեսցես շուրջանակի՝ գործ անկեածոյ, եւ զխառնուածսն անկեալ անդստին 'ի նըմանէ․ զի մի պատառիցի ։ Եւ արասցես առ ստո- 33
րոտով վտաւակացն 'ի ներքոյ կողմանէ՝ իբրեւ նռնաձեւս ծաղկեալս, 'ի կապուտակէ եւ 'ի ծիրանւոյ եւ 'ի կարմրոյ մանելոյ եւ 'ի բեհեզոյ նիթելոյ, առ ստորոտով վտաւակացն շուրջանակի․ եւ անդէն նոյնպէս նռնաձեւս, եւ զանգակս ոսկիս 'ի մէջ նոցա շուրջանակի․ զանգակ ոսկի եւ նըռ- 34
նաձեւ՝ ծաղկեալ առ ստորոտով վտաւակացն շուրջանակի ։ Եւ եղիցի 'ի վերայ Ահարոնի, յորժամ 35
պաշտիցէ, հնչիւն բարբառոյ 'ի մտանել իւրում 'ի սրբութիւնն առաջի Տեառն եւ յելանել նորա, զի մի մեռանիցի ։

ծծԵ Եւ արասցես թիթեղն յոսկւոյ սրբոյ, եւ քան- 36
դակեսցես 'ի նմա քանդակ կնքոյ՝ սրբութիւն Տեառն, եւ դիցես զնա 'ի վերայ կապուտակին 37
մանելոյ․ եւ եղիցի խոյրին յերեսաց կողմանէ 'ի 38
վերայ ճակատուն Ահարոնի ։ Եւ բարձցէ Ահարոն զմեղս նուէրացն, որչափ ինչ նուիրիցեն որդիքն Իսրայէլի, ըստ ամենայն տուրս սրբութեանցն իւրեանց․ եւ եղիցի 'ի վերայ ճակատուն Ահարոնի հանապազ յընդունելութիւն նոցա առաջի Տեառն ։

ծծԶ Եւ զպճղնաւոր պատմուճանն 'ի բեհեզոյ ։ 39

ծծԷ Եւ արասցես խոյրս բեհեզեղէն, եւ կամար՝ գործ նկարակերպ ։ Եւ որդւոցն Ահարոնի 40
արասցես պատմուճանս եւ կամարս եւ խոյրս, 'ի պատիւ եւ 'ի փառս․ եւ զգեցուսցես զայն Ա- 41
հարոնի եղբօր քում, եւ որդւոց նորա ընդ նմա ։ Եւ օծցես զնոսա, եւ լցցես զձեռս նոցա, եւ սըրբեսցես զնոսա՝ զի քահանայասցեն ինձ ։ Եւ ա- 42
րասցես նոցա անդրավարտիս կտաւս, ծածկել զառականս մարմնոյ իւրեանց, միջօքն չափ եւ բարձիւքն չափ ։ Եւ առնիցէ զայն Ահարոն եւ որ- 43
դիք նորա, յորժամ մտանիցեն 'ի խորանն վկայութեան, կամ յորժամ մերձենայցեն 'ի սեղանն սրբութեան պաշտել․ եւ մի ածիցեն 'ի վերայ իւրեանց մեղս, զի մի մեռանիցին․ օրէն յաւիտենական նմա եւ զաւակի իւրում յետ նորա ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Եւ այս ինչ է զոր առնիցես նոցա, եւ սրբես- ծծԸ
ցես զնոսա քահանայանալ նոցա ինձ ։ Առցես
զուարակ մի յանդոյ, եւ խոյս երկուս անա-
2 րատս, եւ պանս բաղարջս, եւ շոթս բաղարջս
զանգեալ իւղով․ եւ նկանակս բաղարջս օծեալ
իւղով, նաշիհ ցորենոյ զանգեալ իւղով արասցես
3 զայն ։ Եւ դիցես 'ի վերայ խանի միոյ, եւ մա-
տուսցես զայն խանիւն, եւ զզուարակն եւ զեր-
4 կուս խոյսն ։ Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա մա-
տուսցես 'ի դուռն խորանին վկայութեան, եւ
5 լուասցես զնոսա ջրով ։ Եւ առեալ զպատմու-
ճանսն զգեցուսցես Ահարոնի եղբօր քում, եւ
զպարեգօտս պճղնաւորս 'ի վերայ ներքնակացն․
եւ զվակասն եւ զտախտակն․ եւ պնդեսցես ըզ-
6 տախտակն ընդ վակասն․ եւ դիցես զխոյրն 'ի վե-
րայ գլխոյ նորա, եւ դիցես զթիթեղն սուրբ 'ի
7 վերայ խոյրին ։ Եւ առցես յիւղոյ անոյշ օծման,
8 եւ արկցես 'ի գլուխ նորա եւ օծցես զնա ։ Եւ
զորդիս նորա մատուսցես, եւ զգեցուսցես նոցա
9 պատմուճանս, եւ ածցես նոցա կամարս, Ահա-
րոնի եւ որդւոց նորա, եւ ածցես նոցա սա-
րոյս․ եւ եղիցի նոցա այն ինձ 'ի քահանայու-
թիւն յաւիտենական․ եւ կատարեսցես զձեռս
10 Ահարոնի եւ զձեռս որդւոց նորա ։ Եւ մատուս-
ցես զզուարակն առ դրան խորանին վկայու-
թեան․ եւ դիցեն Ահարոն եւ որդիք նորա ըզ-
ձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ զուարակին ա-
ռաջի Տեառն՝ առ դրան խորանին վկայութեան ։
11 Եւ զենցես զզուարակն առաջի Տեառն, առ
12 դրան խորանին վկայութեան․ եւ առցես յարե-
նէ զուարակին, եւ դիցես 'ի վերայ եղջերաց սե-
ղանոյն մատամբ քով․ եւ զայլն ամենայն արիւն
13 ցանեսցես առ յատակաւ սեղանոյն ։ Եւ առցես
զամենայն ճարպ թաղանթոյ փորոտին եւ զեր-
գարոյթն եւ զերկուս երիկամունսն ճարպովքն․
14 դիցես 'ի վերայ սեղանոյն ։ Եւ զմիս զուարակին
եւ զմորթ նորա եւ զաղտուասն այրեսցեն ար-
15 տաքոյ բանակին․ զի այն իսկ է վասն մեղաց ։ Եւ
զխոյն զմի՝ առցես․ եւ դիցեն Ահարոն եւ որդիք
16 նորա զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ խոյին․ եւ
զենցես զխոյն, եւ առեալ զարիւն նորա հեղցես
17 շուրջ զսեղանովն ։ Եւ զխոյն յօշեսցես անդամ
անդամ, եւ լուասցես զփորոտին եւ զոտս նորա
ջրով․ եւ դիցես 'ի վերայ յօշուածոյն՝ հանդերձ
18 գլխովն նորա ։ Եւ հանցես բովանդակ զխոյն 'ի
վերայ սեղանոյն յողջակեզ Տեառն 'ի հոտ անու-
19 շից․ զոհ Տեառն է ։ Եւ առցես զխոյն երկրորդ․
եւ դիցեն Ահարոն եւ որդիք նորա զձեռս իւ-

րեանց 'ի վերայ գլխոյ խոյին, եւ սպանցես զխոյն։ 20
Եւ առցես յարենէ նորա, եւ դիցես 'ի վերայ
բլթակի աջոյ ունկանն Ահարոնի, եւ 'ի վերայ
բլթակի աջոյ ունկան որդւոց նորա, եւ 'ի վերայ
ծայրից ձեռին նորա աջոյ, եւ 'ի վերայ ծայրից
աջոյ ոտին նորա, եւ 'ի վերայ աջուց բլթակաց
ականջաց որդւոց նորա, եւ 'ի վերայ ծայրից ա-
ջոց ձեռաց նոցա, եւ 'ի վերայ ծայրից աջոյ ոտից
նոցա. եւ հեղցես զարիւնն շուրջ զսեղանովն։
Եւ առցես յարենէն որ 'ի վերայ սեղանոյն իցէ, 21
եւ յիւղոյ օծութեանն, եւ ցանեսցես 'ի վերայ Ա-
հարոնի եւ 'ի վերայ պատմուճանի նորա, եւ 'ի
վերայ որդւոց նորա, եւ 'ի վերայ պատմուճա-
նաց որդւոց նորա ընդ նմա. եւ սրբեսցի ինքն
եւ պատմուճանն իւր, եւ որդիք նորա, եւ պատ-
մուճանք որդւոց նորա ընդ նմա. եւ զարիւն
խոյին ցանեսցես շուրջ զսեղանովն։ Եւ առցես 22
'ի խոյէ անտի զճարպն եւ զցմակն եւ զճարպ
թաղանթոյ քաղրթին, եւ զլերդապարոյթն եւ զեր-
կուս երիկամունսն ճարպովքն, եւ զերին աջոյ.
զի այն է կատարումն. եւ նկան մի եւ շիթ մի իւ- 23
ղոյ զանգելոյ, եւ քաքար մի 'ի խանէ անտի քա-
ղարջոյն եդելոյ առաջի Տեառն։ Եւ դիցես զայն 24
ամենայն 'ի վերայ ձեռացն Ահարոնի եւ 'ի վերայ
ձեռաց որդւոց նորա, եւ նուիրեսցես զայն նուէր
առաջի Տեառն։ Եւ առցես 'ի ձեռաց նոցա եւ 25
հանցես 'ի սեղանն ողջակիզաց 'ի հոտ անուշից ա-
ռաջի Տեառն. զի պտուղ Տեառն է։

ՃԺԹ Եւ առցես զկրծուծն 'ի խոյէ անտի կատար- 26
մանն' որ է Ահարոնի, եւ նուիրեսցես զայն նուէր
առաջի Տեառն. եւ եղիցի քեզ 'ի մասն. եւ սրբես- 27
ցես զկրծուծն 'ի նուէր, եւ զերի նուիրին որ
նուիրեցի։ Եւ որ ինչ հանիցի 'ի խոյէն կատար- 28
մանն յԱհարոնէ եւ յորդւոց նորա, եւ եղիցի Ահա-
րոնի եւ որդւոց նորա օրէն յաւիտենական առ
'ի յորդւոցն Իսրայէլի. զի այն է նոցա հաս։ Եւ
եղիցի նուէր յորդւոցն Իսրայէլի 'ի զենլեաց փրր-
կութեան նոցա, պտուղ Տեառն։ Եւ պատմուճանն 29
սրբութեան որ է Ահարոնի, եղիցի որդւոց նորա
յետ նորա, օծանել զնոսա ի նոսին, եւ կատարել
զձեռս նոցա։ Զեւթն օր զգեցցի զայն քահանայ 30
որ փոխանակ նորա յորդւոց նորա, որ մտանիցէ
'ի խորանն վկայութեան պաշտել 'ի սրբութեանն։

Եւ զխոյն կատարման առցես, եւ եփեսցես զմիսն 31
'ի տեղւոջ սրբութեան։ Եւ կերիցեն Ահարոն եւ 32
որդիք նորա զմիս խոյին, եւ զհացն որ 'ի խա-
ռանի անդ իցէ, առ դրան խորանին վկայութեան։
Կերիցեն զայն որովք սրբեցան, լնուլ զձեռս 33
նոցա, սրբել զնոսա. եւ օտարոտի մի՛ ուտիցէ
'ի նմանէ, քանզի սրբութիւն է։ Ապա թէ մնասցէ 34
ինչ 'ի մսոյ զոհին կատարման եւ 'ի հացէն մինչեւ
ցառաւօտն, այրեսցես զմնացորդսն հրով. մի՛ կե-
րիցի, զի սրբութիւն է։ Եւ արասցես Ա- 35
հարոնի եւ որդւոց նորա այսպէս, ըստ ամենայ-
նի զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ։ Զեւթն օր
36 կատարեսցես զձեռս նոցա. եւ զզուարակն ընդ
վասն մեղաց' արասցես յաւուրն սրբութեան։
37 Եւ մաքրեսցես զսեղանն 'ի սրբել քեզ 'ի վե- ՃԻԱ
րայ նորա. օծցես զնա առ 'ի սրբելոյ զնա զեւթն
օր. եւ մաքրեսցես զսեղանն եւ սրբեսցես զնա,
եւ եղիցի սեղանն սուրբ սրբոյն. ամենայն որ մեր-
ձեսցի 'ի սեղանն' սրբեսցի։

38 Եւ այս ինչ իցէ զոր առնիցես 'ի վերայ սեղա- ՃԻԲ
նոյն. երկուս գառինս տարեւորս անարատս' առ
օր 'ի վերայ սեղանոյն յաճախութեամբ. զի պտ-
39 ուղ յաճախութեան է. զմի գառն առնիցես
ընդ առաւօտս, եւ զերկրորդ գառնն առնիցես
40 ընդ երեկոյս։ Եւ տասանորդ նաշհոյ' մզեալ իւ-
ղով թրմեալ, եւ չորրորդ գորակի. եւ նուէր
41 ըստ չորրորդ գորակի գինւոյ առ մի գառն։ Եւ
զգառնն երկրորդ արասցես ընդ երեկոյս' ըստ ա-
ռաւօտին զոհին, եւ ըստ նորին նուիրին առնի-
42 ցես նմա 'ի հոտ անուշից պտուղ Տեառն. զոհ
յաճախութեան յազգս ձեր, առ դրան խորա-
նին վկայութեան առաջի Տեառն. ուստի ծանու-
43 ցայց քեզ անդ խօսել ընդ քեզ. եւ ժամանակե-
ցից անդ որդւոցն Իսրայէլի, եւ սրբեցայց փա-
44 ռօք իմովք. եւ սրբեցից զխորանն վկայութեանն
եւ զսեղանն։ Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա սրբ-
45 րեցից ինձ 'ի քահանայութիւն. եւ անուանե-
ցայց յորդիսն Իսրայէլի, եւ եղէց նոցա Ա-
46 ստուած։ Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած
նոցա, որ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց.
անուանել նոցա եւ լինել նոցա Տէր Աստուած։

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Եւ արասցես սեղան խնկարկու խնկոց յան- ՃԻԳ
2 փուտ փայտից. եւ արասցես զնա կանգնոյ յեր-
կայնութիւն եւ կանգնոյ 'ի լայնութիւն, չորեք-
կուսի լինիցի. եւ յերկուց կանգնոց բարձրու-
թիւն նորա. եւ եղջիւրք իւր անդստին 'ի նմանէ
3 լինիցին։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով սրբով. ըղ-
փանդակն նորա եւ զկողմանս շուրջանակի եւ
զեղջիւրս նորա. եւ արասցես նմա պսակ ոսկի
4 շրջանակաւ շուրջանակի։ Եւ երկուս օղս ոսկիս
սուրբս արասցես ընդ շրջանակաւ պսակի նորա
5 յերկոցունց կողմանց. եւ արասցես յերկոսին
անկիւնս նորա, եւ եղիցին լծակք ողալամբացն
6 բառնալ զնա նոքօք. եւ արասցես զլծակսն յան-
փուտ փայտից, եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով։
7 Եւ դիցես զնա յանդիման վարագուրին, որ իցէ
առաջի տապանակին վկայութեանց, ընդդէմ վկ-
կայութեանն' որ իցէ առ վկայութեամբքն, ու-
8 րանօր երեւեցայց քեզ անդ։ Եւ արկցէ 'ի վերայ
նորա Ահարոն խունկ հանդերձեալ' աղացեալ

մանր ընդ առաւօտս առաւօտս, յորժամ զճրագունսն
հանդերձիցէ, ծխեսցէ խունկ 'ի վերայ նորա։
Եւ յորժամ լուցանիցէ Ահարոն զճրագունս 9
երեկորին, ծխեսցէ 'ի վերայ նորա խունկս յաւերժութեան
հանապազորդ առաջի Տեառն յազգս
իւրեանց։ Եւ ոչ հանիցէք 'ի վերայ նորա խունկ 10
օտար, եւ պտուղ եւ զոհս եւ նուէրս մի՛ նուիրիցէք
'ի վերայ նորա։ Եւ քաւեսցէ Ահարոն 'ի 11
վերայ եղջերաց նորա միանգամ 'ի տարւոջ յարենէ
առ 'ի վասն մեղացն սրբութեան եւ քաւութեան.
միանգամ 'ի տարւոջ սրբեսցէ զնա յազգս
նոցա, զի սրբութիւն սրբութեանց Տեառն է։

ՃԻԴ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Եթէ 12
առնուցուս զհամար որդւոցն Իսրայէլի 'ի համարի
իւրեանց, եւ տացեն իւրաքանչիւր փրկանս ընդ
անձին իւրոյ Տեառն՝ ըստ համարի իւրեանց.
եւ մի՛ լինիցի 'ի նոսա մահ 'ի համարի անդ իւրեանց։
Եւ այս իցէ զոր տացեն որք անցանիցեն 13
'ի համարի անդ. զկէս երկդրամենին, որ իցէ
ըստ սրբութեան երկդրամենին. քսան դանգ
է երկդրամեանն. եւ կէս երկդրամենին եղիցի
հաս Տեառն։ Ամենայն որ անցանիցէ 'ի համարի 14
անդ՝ 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր՝ տացեն հաս
Տեառն. մեծատունն մի՛ յաւելցէ, եւ տնանկն մի՛ 15
պակասեսցէ 'ի կիսոյ երկդրամենին 'ի տալ 16
անդ զհաս Տեառն յորդւոցն Իսրայէլի, առնել
քաւութիւն վասն անձանց ձերոց։ Եւ առցես
զարծաթ հասին յորդւոցն Իսրայէլի, եւ տացես
զնա 'ի գործ խորանին վկայութեան. եւ եղիցի
որդւոցն Իսրայէլի յիշատակ առաջի Տեառն, քաւել
վասն անձանց նոցա։

ՃԻԵ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Արա աւազան 17
պղնձի, եւ զխարիսխս նորա պղնձի. առ 18
'ի լուանալոյ 'ի նմա. եւ դիցես զնա ընդ խորանն
վկայութեան եւ ընդ սեղանն. եւ արկցես 'ի նա
ջուր։ Եւ լուասցեն Ահարոն եւ որդիք նորա 'ի 19
նմանէ զձեռս եւ զոտս իւրեանց, յորժամ մտանիցեն 20
'ի խորանն վկայութեան՝ լուասցեն ջրով.
եւ մի՛ մեռանիցին. կամ յորժամ մերձենայցեն 'ի
սեղանն պաշտել, եւ հանել զողջակէզն Տեառն,
լուասցեն զձեռս եւ զոտս իւրեանց, զի մի՛ մեռանիցին։ 21
Եւ եղիցի նոցա օրէն յաւիտենական,
նմա եւ ազգաց նորա յետ նորա։

ՃԻԶ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Եւ դու առ 22
քեզ խունկս անուշահոտս, ծաղիկ ընտիր զմըռնոյ 23
հինգ հարիւր սիկղ, եւ կինամոմոն զանոյշ
զկէս այնորիկ՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ զխնկեղեգն
զանոյշ երկերիւր եւ յիսուն, եւ հիրիկ 24
հինգ հարիւր սիկղ ըստ սրբութեանն, եւ իւղ
'ի ձիթենեաց հին մի։ Եւ արասցես զայն 25
իւղ յօծման սրբութեան, իւղ եփեալ ըստ արուեստի
իւղագործաց. իւղ յօծման սրբութեան
լինիցի։ Եւ օծցես 'ի նմանէ զխորան վկայութեան 26
եւ զտապանակ վկայութեան եւ 27
զսեղանն եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զաշտանակն
եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զսեղանն խնկոյն,
28 եւ զսեղան ողջակիզացն եւ զամենայն զկահ
29 նորա, եւ զաւազանն եւ զխարիսխ նորա։ Եւ
սրբեսցես զնոսա, եւ եղիցին սրբութիւն սրբութեանց.
ամենայն որ մերձենայցէ 'ի նոսա՝ սրբեսցի։
30 Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա օծցես եւ
31 սրբեսցես զնոսա ինձ 'ի քահանայութիւն։ Եւ
ընդ որդիսն Իսրայէլի խօսեսցիս եւ ասասցես.
Իւղ յօծման օծութեան սուրբ եղիցի ձեզ յազգս
32 ձեր. 'ի մարմին մարդոյ՝ ոչ օծանիցի. եւ ըստ
այդմ հանդերձանի ոչ առնիցէք ձեզ այդպիսի.
զի սուրբ է, եւ 'ի սրբութիւն եղիցի ձեզ։
33 Որ ոք առնիցէ այդպիսի, եւ որ ոք տացէ 'ի դմանէ
այլազգւոյ, սատակեսցի 'ի ժողովրդենէ իւրմէ։

34 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Առ դու քեզ խունկս ՃԻԷ
անուշահոտս, ստաշխն եւ եղունգն եւ զքաղբանն
զանոյշ եւ զկնդրուկ զերեւելի. զի հաւասարակ
35 առ հաւասարակ լինիցին։ Եւ արասցես զայն խունկ
եփեալ, գործ իւղագործաց հանդերձանի, գործ
36 մաքուր 'ի սրբութիւն։ Եւ աղասցես 'ի նոյանէ
մանր, եւ դիցես 'ի նմանէ յանդիման վկայութեանցն
'ի խորանին վկայութեան, ուստի երեւեցայց
քեզ անտի. զի 'ի սրբութիւն սրբութեանցն
եղիցի ձեզ խունկն այն զոր առնիցէք։
37 Ըստ այնմ հանդերձանի մի՛ առնիցէք ձեզ
խունկս. զի սրբութիւն Տեառն եղիցի ձեզ։
38 Այր ոք որ առնիցէ ըստ այնմ օրինակի՝ առնուլ
հոտ 'ի նմանէ, կորիցէ 'ի ժողովրդենէ իւրմէ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Ահաւասիկ ՃԻԸ
2 յանուանէ կոչեցեալ իմ զԲեսելիէլ զՈւ-
3 րեան, զորդի Ովրայ յազգէ Յուդայ, եւ լցուցի
զնա աստուածեղէն հոգւով իմաստութեան եւ
4 հանճարոյ եւ գիտութեան ամենայն գործոյ,
5 խելամուտ լինել եւ ճարտարապետել. Գործել
զոսկին եւ զարծաթ եւ զպղինձ, եւ զկապուտակն
եւ զծիրանին եւ զկարմիրն մանեալ, եւ
զականակապսն 'ի լրութիւն գործոյն, եւ զհիւսնութիւն
փայտից, գործել ըստ ամենայն գոր-
6 ծոյ։ Եւ ես ետու նմա եւ զՈղիաբ զԱքի-
սամայ յազգէ Դանայ. եւ 'ի սիրտ ամենայն իմաստնոց
ետու զիմաստութիւն, եւ արասցեն
զամենայն զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ։
7 Զխորանն վկայութեան եւ զտապանակ կտակարանացն
եւ զքաւութիւնն որ 'ի վերայ նորա, եւ
8 զամենայն զկահ խորանին եւ զզոհանոցսն, եւ
զսեղանն եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զաշտանակն
սուրբ եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զսե-
9 ղանն խնկոցն. եւ զսեղան ողջակիզացն եւ զամենայն
զկահ նորա, եւ զաւազանն եւ զխարիսխ

նորա, եւ զպատմուճանս պաշտամանն, եւ զհանդերձս 10
սրբութեանն զԱհարոնի զքահանայի, եւ
զպատմուճանս որդւոց նորա 'ի քահանայանալ
ինձ, եւ զիւղն օծութեան եւ զխունկս համեմանաց 11
սրբութեանն: Եւ զամենայն զոր միանգամ
պատուիրեցի քեզ՝ արասցես:

ձԺԹ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Եւ դու 12
խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես.
զգուշ կացէք պահելոյ զշաբաթս իմ. զի նշանակ 13
է ընդ իս եւ ընդ ձեզ յազգս ձեր, զի ծանիջիք
թէ ես եմ Տէր որ սրբեմ զձեզ. եւ պահեսջիք 14
զշաբաթս, զի սրբութիւն է այն Տեառն եւ ձեզ:
Որ պղծեսցէ զնա՝ մահու մեռցի. ամենայն որ
գործեսցէ 'ի նմա գործ, սատակեսցի անձն այն 'ի
միջոյ ժողովրդեան իւրոյ: Զվեց օր գործեսցես 15
գործ, եւ յաւուրն եօթներորդի շաբաթ հանգստեան
սրբութիւն Տեառն. ամենայն որ գործեսցէ
գործ յաւուր շաբաթու՝ մահու մեռցի: Եւ 16
պահեսցեն որդիքն Իսրայէլի զշաբաթս՝ առնել
զնոսա յազգս ձեր, ուխտ յաւիտենական ընդ իս 17
եւ ընդ որդիսն Իսրայէլի: Նշանակ իմ է յաւիտենական.
զի զվեց օր արար Տէր զերկինս եւ
զերկիր, եւ յաւուրն եօթներորդի դադարեաց
եւ հանգեաւ:

ձԻ, Եւ ետ Մովսիսի, իբրեւ դադարեաց ինքն 'ի 18
խօսից իւրոց 'ի լերինն Սինա, զերկոսին տախտակսն
վկայութեան, տախտակս քարեղէնս գրեալս
մատամբն Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

ձԻԱ Եւ տեսեալ ժողովրդեանն՝ եթէ յամեաց Մովսէս 1
իջանել 'ի լեռնէ անտի, կուտեցաւ ժողովուրդն
'ի վերայ Ահարոնի եւ ասեն ցնա. Արի
եւ արա մեզ աստուածս՝ որ առաջնորդեսցեն
մեզ. զի այրն այն Մովսէս որ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ,
ոչ գիտեմք զի եղեւ նմա: Եւ ասէ ցնոսա 2
Ահարոն. Կորզեցէք զգինդս ոսկիս յականջաց
կանանց ձերոց եւ ուստերաց եւ դստերաց ձերոց,
եւ բերէք առ իս: Եւ կորզեցին ամենայն 3
ժողովուրդն զգինդս ոսկիս յականջաց իւրեանց,
եւ բերին առ Ահարոն: Եւ ընկալաւ 'ի ձեռաց 4
նոցա, եւ ձուլեաց զայն քանդակագործով, եւ
արար որթ ձուլածոյ: Եւ ասեն. Այս են աստուածք
քո, Իսրայէլ, որ հանին զքեզ յերկրէն
Եգիպտացւոց: Եւ իբրեւ ետես Ահարոն, շինեաց 5
սեղան առաջի նորա: Եւ քարոզ կարդաց Ահարոն՝
եւ ասէ. Տօն Տեառն առ վաղիւ: Եւ կանխեալ 6
'ի վաղիւ անդր եհան ողջակէզս, եւ մատոյց
զոհս փրկութեան: Եւ նստաւ ժողովուրդն
յուտել եւ յըմպել, եւ յարեան 'ի խաղալ:

ձԻԲ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Գնա 7
էջ դու աստի վաղվաղակի, զի անօրինեցաւ ժողովուրդն
քո՝ զոր հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց.
8 անցին վաղվաղակի զճանապարհաւն՝ զոր պատուիրեցեր
նոցա. արարին իւրեանց որթ ձուլածոյ,
եւ երկիր պագին նմա, եւ զոհեցին նմա
եւ ասեն. Այս են աստուածք քո, Իսրայէլ, որ
հանին զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց:

9 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Տեսի զժողովուրդն ձԻԳ
զայն, եւ ահա ժողովուրդ խստապարանոց է:
10 Եւ արդ թոյլ տուր ինձ, եւ բարկացեալ սրտմտութեամբ
իմով 'ի նոսա՝ սատակեցից զնոսա,
11 եւ արարից զքեզ յազգ մեծ: Եւ աղաչեաց Մովսէս
առաջի Տեառն Աստուծոյ իւրոյ եւ ասէ. Ընդէր,
Տէր, բարկանաս սրտմտութեամբ քով ժողովրդեան
քում, զոր հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց
զօրութեամբ մեծաւ եւ բարձր բազկաւ:
12 Գուցէ խօսիցին Եգիպտացիքն եւ ասիցեն. Առ
չարութեան եհան զնոսա, կոտորել զնոսա 'ի
լերինս եւ ջնջել զնոսա յերկրէ: Դադարեա 'ի
բարկութենէ սրտմտութեան քոյ, եւ ցածիր 'ի
13 չարեաց ժողովրդեան քոյ: Յիշեա դու զԱբրահամ
եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ զծառայս քո, որոց երդուար
յանձն քո, խօսեցար ընդ նոսա եւ ասացեր.
Բազմացուցից զզաւակ ձեր՝ իբրեւ զաստեղս
երկնից բազմութեամբ. եւ զամենայն զերկիրն
զայն զոր ասացեր տալ զաւակի նոցա,
14 կալցին զնա յաւիտեան: Եւ ցածեաւ Տէր 'ի չարեացն,
զոր ասաց առնել ժողովրդեան իւրում:
15 Եւ դարձաւ Մովսէս՝ էջ 'ի լեռնէ անտի, եւ երկու ձԻԴ
տախտակքն վկայութեան 'ի ձեռս նորա.
տախտակք քարեղէնք, գրեալք յերկոցունց կողմանց՝
16 աստի եւ անտի գրեալք. եւ տախտակքն՝
գործ Աստուծոյ էին, եւ գիրն՝ գիր Աստուծոյ
17 գրոշմեալ 'ի տախտակսն: Եւ լուեալ Յեսուայ
զձայն ժողովրդեանն աղաղակելոյ, ասէ ցՄովսէս.
18 Ձայն պատերազմի է 'ի բանակի անդ: Եւ
ասէ. Ոչ է ձայն նահատակաց զօրութեան, եւ
ոչ բարբառ նահատակաց փախստեան, այլ
19 ձայն յանդգնելոց 'ի գինւոյ լսեմ ես: Եւ իբրեւ
մերձեցաւ 'ի բանակն անդր, ետես զորթն եւ
զպարսն, բարկացեալ սրտմտութեամբ
Մովսէս՝ ընկէց 'ի ձեռաց իւրոց զտախտակսն երկոսին,
եւ խորտակեաց զնոսա առ ստորոտով
լերինն:

20 Եւ առեալ զորթն զոր արարին՝ այրեաց հրով, ձԻԵ
եւ խարտեաց զնա մանր, եւ ցանեաց 'ի վերայ
ջրոյն եւ արբոյց որդւոցն Իսրայէլի:

21 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն. Զի՞նչ արար քեզ ձԻԶ
ժողովուրդս, զի ածեր 'ի վերայ դոցա զանհնարին
22 մեղս: Եւ ասէ Ահարոն ցՄովսէս. Մի բարկանար
սրտմտութեամբ, տէր իմ. զի դու գիտես
23 զյանդգնութիւն ժողովրդեանդ. զի
ասացին թէ արա մեզ աստուածս որ առաջնորդեսցեն
մեզ. զի այրն այն Մովսէս՝ որ եհան զմեզ
24 յԵգիպտոսէ, ոչ գիտեմք զի եղեւ նմա: Եւ ա-

ասեմ ցնոսա․ Եթէ իցէ ուրուք ոսկի, կողոպտեցէք եւ բերէք․ եւ ետուն ցիս, եւ ընկեցի զայն 'ի հուր, եւ ել որթդ այդ։

ՃԼԷ Եւ եհաս Մովսէս եթէ յանցեալ ժողովուրդն, 25
քանզի յանցոյց զնոսա Ահարոն յանհնարութիւն
թշնամեաց իւրեանց։ Եւ եկաց Մովսէս առ դրան 26
բանակին եւ ասէ․ Որ ոք Տեառն իցէ՝ առ իս մտցէ։ Հաւաքեցան առ նա ամենայն որդիքն Ղեւեայ։ Եւ ասէ ցնոսա․ Այսպէս ասէ տէր Աս- 27
տուած Իսրայէլի․ դիք իւրաքանչիւր զսուր իւր
յերանս իւրում․ անցէք եւ այսրէն դարձարուք
դրանէ 'ի դուռն բանակիդ, եւ կոտորեցէք իւրա-
քանչիւր զեղբայր եւ իւրաքանչիւր զընկեր իւր,
եւ իւրաքանչիւր զմերձաւոր իւր։ Եւ արարին 28
որդիքն Ղեւեայ որպէս ասաց Մովսէս․ եւ անկան
'ի ժողովրդենէ անտի յաւուր յայնմիկ երեք հազար այր։ Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս․ Լցէք 29
զձեռս ձեր այսօր Տեառն՝ իւրաքանչիւր յորդի
իւր, եւ իւրաքանչիւր յեղբայր իւր, տալ 'ի վերայ ձեր այսօր օրհնութիւն։

ՃԼԸ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր, եւ ասէ Մովսէս ցժո- 30
ղովուրդն․ Դուք մեղայք զմեղս զայդ զմեծ,
բայց ես արդ ելից առ Աստուած, զի ցածուցից
վասն մեղացդ ձերոց։ Դարձաւ Մովսէս անդրէն 31
առ Տէր եւ ասէ․ Աղաչեմ զքեզ, Տէր․ մեղաւ ժողովուրդն այն մեղս անհնարինս, եւ արարին իւ-
րեանց աստուածս ոսկեղէնս․ արդ եթէ թողուս
նոցա զմեղս իւրեանց՝ թող․ ապա թէ ոչ, ջնջեա 32
զիս 'ի դպրութենէ քումմէ յոր գրեցեր։

ՃԼԹ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս․ Եթէ ոք մեղաւ առաջի 33
իմ, ջնջեցից զնա 'ի դպրութենէ իմմէ։ Բայց արդ 34
երթ էջ եւ առաջնորդեա ժողովրդեանն այնմիկ
'ի տեղին՝ յոր ասացի քեզ։ Եւ ահա հրեշտակ իմ
երթիցէ առաջի երեսաց քոց․ բայց յաւուր յո-
րում այց արարից, ածից 'ի վերայ նոցա զմեղս
իւրեանց։ Եւ եհար Տէր զժողովուրդն վասն առ- 35
նելոյ զորթն՝ զոր արար Ահարոն։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

ՃԽ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս․ Երթ ել աստի՝ դու եւ 1
ժողովուրդն քո զոր հաներ յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց, յերկիրն զոր երդուայ Աբրահամու՝ Իսահակայ եւ Յակոբայ․ ասեմ, զաւակի ձերում տաց
զնա։ Եւ առաքեցից առաջի երեսաց քոց զհրեշ- 2
տակ իմ, եւ մերժեսցէ զքանանացին եւ զամոր-
հացին եւ զքետացին եւ զփերեզացին եւ զգեր-
գեսացին եւ զխեւացին եւ զյեբուսացին, եւ տա- 3
րայց զքեզ յերկիրն որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր։
Բայց ես ոչ ելից ընդ քեզ, վասն խստապարա-
նոց լինելոյ ժողովրդեանն․ զի մի սատակեցից
զքեզ 'ի ճանապարհի։ Եւ լուեալ ժողովրդեանն 4
զբանն զայն չար, սուգ առին սգաւորք․ եւ ոչ
5 ած այր զզարդ զանձամբ։ Եւ ասէ Տէր ցՄով-
սէս․ Ասա դու ցորդիսն Իսրայէլի․ դուք ժողո-
վուրդ խստապարանոց էք․ զգոյշ լերուք՝ զուցէ
եւ այլ եւս հարուած ածից 'ի վերայ ձեր, եւ
սատակեցից զձեզ․ արդ մերկացարուք զպատ-
մուճանս փառաց ձերոց, եւ զզարդ քո 'ի քէն․
6 եւ ցուցից քեզ զինչ առնիցեմ քեզ։ Եւ մերկա-
ցան որդիքն Իսրայէլի զզարդ իւրեանց, եւ զպ-
պատմուճանս իւրեանց 'ի Քորեբ լերանէ։

7 Եւ առեալ Մովսիսի զխորանն իւր՝ եհար ար- ՃԽԱ
տաքոյ բանակին, մեկուսի 'ի բանակէ անտի․ եւ
կոչեցաւ այն՝ խորան վկայութեան։ Եւ լինէր
ամենայն որ ոք խնդրէր ինչ 'ի Տեառնէ, ելանէր
8 'ի խորանն վկայութեան արտաքոյ բանակին։ Եւ
յորժամ երթայր Մովսէս 'ի խորանն՝ կայր ամե-
նայն ժողովուրդն դէտակն կալեալ իւրաքան-
չիւր առ դուրս խորանի իւրոյ․ եւ հա-
յէին ընդ Մովսէս մինչ երթայր մտանէր 'ի խո-
9 րանն։ Եւ յորժամ մտանէր Մովսէս 'ի խորանն,
իջանէր սիւն ամպոյն եւ կայր առ դուրս խորա-
10 նին, եւ խօսէր ընդ Մովսիսի։ Եւ տեսանէր ա-
մենայն ժողովուրդն զսիւն ամպոյն որ կայր առ
դուրս խորանին․ եւ կային ամենայն ժողովուրդն
յոտն, եւ երկիր պագանէին իւրաքանչիւր առ
11 դուրս խորանի իւրոյ։ Եւ խօսէր Տէր ընդ Մով-
սիսի դէմ յանդիման, որպէս ոք զի խօսիցի ընդ
բարեկամի իւրում․ եւ դառնայր 'ի բանակ անդր․
Բայց պաշտօնեայն Յեսու որդի Նաւեայ ոչ
ելանէր 'ի խորանէ անտի։

12 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր․ Ահա դու ասես ցիս, հան ՃԽԲ
զժողովուրդդ զայդ․ եւ դու ոչ ցուցեր ինձ զոր
առաքեսցես ընդ իս․ եւ դու ցիս ասացեր՝ թէ ճա-
նաչեմ զքեզ քան զամենեսին, եւ շնորհս գտեր
13 յինէն։ Արդ եթէ գտի շնորհս առաջի քո, ցոյց
ինձ զանձն քո յայտնապէս, զի գիտացից՝ թէ
իբրեւ գտեալ իցեմ շնորհս առաջի քո․ եւ զի ծա-
նիցես թէ ժողովուրդս քո այս՝ յազգս մեծ լինի-
14 ցի։ Եւ ասէ․ Ես ինքնին երթայց առաջի քո, եւ
15 զհանգուցից զքեզ։ Եւ ասէ ցնա․ Եթէ ոչ դու
ինքնին երթայցես ընդ մեզ, մի հաներ զիս աս-
16 տի։ Եւ զիարդ յայտնի լինիցի, եթէ արդարեւ
գտի շնորհս առաջի քո՝ եւ ես եւ ժողովուրդս
քո, այլ յերթալն քո ընդ մեզ՝ փառաւորեսցուք
ես եւ ժողովուրդս քո քան զամենայն ազգս
17 որ իցեն 'ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս․
Եւ զայդ եւս զբան զոր ասացեր՝ արարից․
քանզի գտեր շնորհս առաջի իմ, եւ ճանաչեմ
18 զքեզ քան զամենեսեան։ Եւ ասէ․ Ցոյց ինձ
19 զփառս քո։ Եւ ասէ․ Ես անցից առաջի քո փա-
ռօք իմովք, եւ կոչեցից յանուն Տեառն առաջի
քո․ եւ ողորմեցայց որում ողորմեցայց, եւ գը-
20 թացայց յոր գթացայց։ Եւ ասէ․ Ոչ կարես տե-
սանել զերեսս իմ, զի ոչ տեսանէ մարդ զերեսս
21 իմ եւ ապրի։ Եւ ասէ Տէր․ Ահա տեղի մի ա-

առաջի իմ. եւ կացցես ՚ի վերայ վիմին՝ յորժամ 22
անցանիցեն փառքն իմ. եւ եդից զքեզ ՚ի ծերպի
վիմին, եւ ծածկեցից զքեզ ձեռամբ իմով մինչեւ
անցից ես. եւ բարձից զձեռն իմ ՚ի քէն, եւ ապա 23
տեսցես զյետոյսն իմ. բայց երեսք իմ քեզ մի
երեւեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

ձԽԳ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Կոփեա դու քեզ երկուս 1
տախտակս քարեղէնս ըստ առաջնոցն տախտակացն, եւ ել առ իս ՚ի լեառնն. եւ գրեցից ՚ի
վերայ տախտակացն զպատգամսն՝ որ էին յառաջին
տախտակսն զոր խորտակեցեր։ Լեր պատրաստ 2
առ վաղիւ, եւ ելանիցես ընդ առաւօտս
՚ի լեառնն Սինա, եւ կացցես հետ անդ ՚ի վերայ
գլխոյ լերինն. եւ մի որ ելանիցէ ընդ քեզ. եւ մի 3
որ երեւեսցի ամենեւին ՚ի լերինն. եւ արջառ եւ
ոչխար մի արածեսցին մօտ ՚ի լեառնն։ Եւ կոփեաց 4
երկուս տախտակս քարեղէնս, ըստ օրինակի
առաջնոցն. եւ կանխեաց Մովսէս ընդ առաւօտն՝
ել ՚ի լեառնն Սինա, որպէս հրամայեաց
նմա Տէր. եւ առ Մովսէս ընդ իւր զերկուս տախտակսն
քարեղէնս։ Եւ էջ Տէր ամպով, եւ կայր 5
յանդիման նորա անդ. եւ կոչեաց յանուն Տեառն։
Եւ անց Տէր առաջի նորա. եւ կարդաց, Տէր Աստուած՝ 6
գթած եւ ողորմած, երկայնամիտ, բազումողորմ
եւ ճշմարիտ։ Որ պահէ զարդարութիւն, 7
եւ առնէ զողորմութիւն ՚ի հազար ազգարանաց
զանօրէնութիւնս եւ զանիրաւութիւնս
եւ զմեղս. եւ ոչ անպարտ առնէ զպարտաւորն.
ածէ զանօրէնութիւնս հարց՝ յորդիս եւ յորդւոց
յորդիս մինչեւ յերիս եւ ՚ի չորս ազգս։ Եւ 8
երագեաց Մովսէս՝ խոնարհ երկիր եպագ եւ ասէ.
Եթէ գտի շնորհս առաջի քո, Տէր, երթիցէ 9
ընդ մեզ Տէր. զի ժողովուրդս խստապարանոց
է. եւ բարձցես դու զանօրէնութիւնս եւ զմեղս
մեր, եւ եղիցուք մեք քո։

ձԽԴ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ահաւասիկ դնեմ ընդ քեզ 10
ուխտ առաջի ամենայն ժողովրդեան քոյ. եւ արարից
սքանչելիս՝ որ ոչ եղեն յամենայն երկրի
եւ յամենայն ազգս. եւ տեսցէ ամենայն ժողովուրդդ՝
յորս ես դու ՚ի միջի դոցա՝ զգործս
Տեառն. զի զարմանալիք իցեն զոր ես արարից
ձեզ։ Զգոյշ լեր դու ամենայնի, զոր միանգամ 11
ես պատուիրեմ քեզ այսօր. ահաւասիկ ես մերժեմ
յերեսաց ձերոց զԱմովրհացին եւ զքանանացին
եւ զքետացին եւ զփերեզացին եւ զխեւացին
եւ զգերգեսացին եւ զյեբուսացին։ Զգոյշ 12
լեր անձին քում, գուցէ դնիցես ուխտ ընդ բընակիչս
երկրին, յոր դու մտանիցես ՚ի նոսա.
գուցէ լինիցի ձեզ գայթակղութիւն։ Զբագինս 13
նոցա կործանեսջիք, եւ զարձանս նոցա փշրեսջիք,
եւ զանտառս նոցա կոտորեսջիք. եւ զդրօշեալս
14 դից նոցա հրով այրեսջիք. եւ մի պագանիցէք
երկիր աստուածոց օտարաց. զի Տէր Աստուած՝
անուն նախանձոտ է, Աստուած նախանձոտ
15 է։ Գուցէ դնիցեն ուխտ ընդ բնակիչս
երկրին, եւ պոռնկիցին զհետ դից նոցա, եւ զոհիցեն
աստուածոց նոցա. եւ կոչիցեն զքեզ, եւ
16 ուտիցես ՚ի զոհից նոցա։ Եւ առնուցուս ՚ի դըստերաց
նոցա ուստերաց քոց, եւ ՚ի դստերաց քոց
տայցես ուստերաց նոցա. եւ պոռնկիցին դըստերք
քո զհետ դից նոցա, եւ պոռնկեցուցանիցեն
17 զուստերս քո զհետ դիցն իւրեանց։ Եւ աստուածս
18 ձուլածոյս մի առնիցես քեզ։ Զտօն բաղարջակերաց ձԽԵ
պահեսցես. զեւթն օր բաղարջ կերիցես՝
որպէս պատուիրեցի քեզ, ՚ի ժամանակի իբում
յամսեանն կանխոց. զի յամսեանն կանխոց
ելեր յԵգիպտոսէ։

19 Ամենայն արու որ բանայ զարգանդ՝ ինձ լիցի, ձԽԶ
20 եւ ամենայն արուք անասնոց քոց, անդրանիկն
արջառոյ եւ անդրանիկն ոչխարի. եւ զանդրանիկն
իշոյ փրկեսցես գառամբ. ապա թէ ոչ
փրկեսցես զնա, զգինս նորա տացես։ Զամենայն
անդրանիկս որդւոց քոց փրկեսցես։ Եւ ձեռնունայն
առաջի իմ մի երեւեսցիս։

21 Զվեց օր գործեսցես, եւ յաւուրն եօթներորդի ձԽԷ
հանգիցես. ՚ի սերմանս եւ ՚ի հունձս հանգի-
22 ցես։ Եւ տօն եօթներորդաց արասցես ինձ ՚ի
սկզբան հնձոց ցորենոյ, եւ զտօն արմտեաց ամփոփելոյ՝
23 յընդմիջել տարւոյն։ Երիս ժամանակս
՚ի տարւոջ երեւեսցի ամենայն արու մանուկ քո
24 առաջի Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի. քանզի մերժեցից
զազգսն յերեսաց քոց. եւ ընդարձակեցից
զսահմանս քո, եւ ոչ ոք իցէ որ աչս դնիցէ
երկրին քում, յորժամ ելանիցես երեւել առաջի
Տեառն Աստուծոյ երիս ժամանակս ՚ի տարւոջ։

25 Մի զենուցուս ՚ի վերայ խմորոյ զարիւն զոհից ձԽԸ
իմոց. եւ մի ննջեսցէ յայգ զենումն տօնի
զատկի։

26 Զառաջինն արմտիս երկրի քոյ տարցես ՚ի տուն ձԽԹ
Տեառն Աստուծոյ քոյ։

Մի եփեսցես զգառն ՚ի կաթին մօր իւրոյ։ ձԾ

27 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Գրեա դու քեզ զպատգամս ձԾԱ
զայսոսիկ. զի այդու բանիւ դնիցեմ
28 ուխտ ընդ քեզ եւ ընդ Իսրայէլ։ Եւ էր Մովսէս
առաջի Տեառն զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
գիշեր. հաց ոչ եկեր եւ ջուր ոչ արբ. եւ գրեաց
՚ի վերայ տախտակացն զբանս ուխտի զտասն
պատգամացն։

29 Մինչդեռ իջանէր Մովսէս ՚ի լեռնէ Սինեայ, եւ ձԾԲ
երկոքին տախտակքն ուխտի ՚ի ձեռս Մովսիսի
էին. եւ յիջանել իւրում ՚ի լեռնէ անտի՝ ոչ գիտէր
Մովսէս եթէ փառաւորեալ իցէ տեսիլ գունոյ
30 երեսաց նորա ՚ի խօսել նորա ընդ նմա։ Եւ

տեսին Ահարոն եւ ամենայն որդիքն Իսրայէլի ըզՄովսէս,
եւ էր փառաւորեալ տեսիլ գունոյ երեսաց
նորա. եւ երկեան մերձենալ ՚ի նա։ Եւ 31
կոչեաց զնոսա Մովսէս, եւ դարձան առ նա Ահարոն
եւ ամենայն իշխանք ժողովրդեանն. եւ
խօսեցաւ Մովսէս ընդ նոսա։ Եւ ապա մերձեցան 32
առ նա ամենայն որդիքն Իսրայէլի. եւ պատուիրեաց
նոցա զամենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա Տէր
՚ի լերինն Սինայ։ Եւ իբրեւ դադարեաց ՚ի խօսելոյ 33
անտի ընդ նոսա, արկ ապարօշ զերեսօք
իւրովք։ Իբրեւ մտանէր Մովսէս առաջի Տեառն 34
խօսել ընդ նմա, մերկանայր զապարօշն մինչեւ
յայտնի ելանելոյ. եւ իբրեւ ելանէր՝ խօսէր
ընդ ամենայն որդւոցն Իսրայէլի զոր միանգամ
պատուիրեաց նմա Տէր։ Եւ տեսին որդիքն Իսրայէլի 35
զերեսն Մովսիսի զի փառաւորեալ էր
տեսիլ գունոյ երեսաց նորա. եւ արկանէր Մովսէս
ապարօշ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց, մինչեւ
անդրէն մտանելոյ եւ խօսելոյ ընդ նմա։

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Եւ ժողովեաց Մովսէս զամենայն ժողովուրդ 1
որդւոցն Իսրայէլի եւ ասէ ցնոսա. Այս բանք են
զոր ասաց Տէր առնել զնոսա։ Զվեց օր գործեսցես 2
զգործ, յաւուրն եւթներորդի հանգիստ-
շաբաթ սուրբ է, հանգիստ Տեառն. ամենայն որ
գործեսցէ ՚ի նմա, մեռցի. մի լուցցի հուր 3
յամենայն բնակութեան ձերում յաւուր շաբաթու.
զի ես եմ Տէր։ Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ 4
ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի եւ ասէ.
Այս պատգամ է՝ զոր պատուիրեաց Տէր եւ
ասէ. առէք ՚ի ձէնջ հաս Տեառն. ամենայն որ 5
զմիտս եւ յօժարեսցէ ՚ի սրտի իւրում, բերցեն
պտուղ Տեառն. ոսկի եւ արծաթ, պղինձ եւ կապուտակ
եւ ծիրանի եւ կարմիր կրկին մանեալ 6
եւ բեհեզ նիւթեալ եւ մազ այծեաց. եւ մորթ 7
խոյոց կարմիր ներկեալ, եւ մորթս կապուտակեալս,
եւ փայտս անփուտս. եւ իւղ լուսոյ, 8
եւ խունկս իւղոյ օծման, եւ խունկս հանդերձանաց։
Եւ ականս սարդիոնս եւ ականս զմրուխտս 9
եւ ականս ՚ի գիր փորուածոյ, եւ զվակասն։
Եւ ամենայն որ իմաստուն իցէ սրտիւ 10
՚ի ձէնջ, եկեալ գործեսցէ զամենայն ինչ՝ զոր պատուիրեաց
Տէր։ Զխորանն, եւ զնուաստակս 11
իւր, եւ զկիժակս նորա, եւ զգաւազանս նորա, եւ
զսանսամակս նորա, եւ զսարդառնակս նորա, եւ
զսիւնակս նորա, եւ զխարիսխս նորա։ Եւ զտա- 12
պանակն վկայութեան եւ զծածկս նորա, եւ զքաւութիւնն
եւ զվարագոյրն, եւ զտապանակ սրահին
եւ զսիւնակս նորա, եւ զականսն զզմրուխտս,
եւ զխունկսն եւ զիւղն օծման։ Եւ զսե- 13
ղանն, եւ զամենայն զկազմ նորա եւ զհացամատոյց-

ցն եւ զծածկս նորա եւ զամենայն զկազմ
14 նորա, եւ զճրագն լուսոյ, եւ զաշտանակն լուսոյ
եւ զամենայն զկազմ նորա, եւ զճրագարանս
15 նորա եւ զիւղն լուսոյ։ Եւ զսեղանն խնկոց, եւ
զծածկս նորա, եւ զիւղն օծութեան, եւ զխունկսն
հանդերձանաց, եւ զվարագոյր դրան խո-
16 րանին. եւ զսեղանն ողջակիզաց, եւ զվանդակս
նորա պղնձիս, զծածկս նորա եւ զամենայն զկազմ
17 նորա։ Եւ զաւազանն եւ զխարիսխն նորա, եւ
զառագաստ սրահին եւ զսիւնակս նորա եւ զխա-
18 րիսխս նորա։ Եւ զվարագոյր դրան սրահին, եւ
զցիցս խորանին եւ զցիցս սրահին եւ զպարանս
19 նոցա. եւ զպատմուճանսն սրբոյ պաշտելեան ՚ի
սրբութեանն, եւ զպատմուճանսն սուրբս Ահարոնի
քահանայի, եւ զպատմուճանս քահանայութեան
որդւոցն Ահարոնի։
20 Եւ ել ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէ-
21 լի առ ՚ի Մովսիսէ, եւ բերին իւրաքանչիւր որպէս
եւ յօժարէին սիրտք իւրեանց. եւ որոց զմտաց
եւ կամ եղեւ անձանց իւրեանց, բերէին նուէրս
Տեառն յամենայն գործս խորանին վկայութեան,
եւ յամենայն նիւթս նորա, եւ յամենայն պատ-
22 մուճանս սրբութեանն։ Եւ բերին արք ՚ի կա-
նանց, ամենայն որ որպէս եւ միտք իւր վարէին,
ականս եւ գինդս եւ մատանիս եւ ծամկալս եւ
կշտապանակս, եւ զամենայն անօթս ոսկեղէնս.
եւ ամենայն արք որ եւ էին՝ բերէին նուէրս ոս-
23 կւոյ Տեառն։ Եւ ամենայն այր առ որում գտանէր
կապուտակ եւ ծիրանի եւ կարմիր մանեալ
եւ բեհեզ, եւ մազ այծեաց եւ մորթս խոյոց
կարմիր ներկեալ եւ մորթս կապուտակեալս,
24 բերէին. ամենայն որ նուիրէր նուէրս, արծաթ
եւ պղինձ բերէին զնուէրսն Տեառն. եւ ամենայն
առ որում գտանէր փայտ անփուտ յամենայն
25 գործ կազմածոյ՝ բերէին։ Եւ ամենայն կին իմաստուն
մտօք նիւթէր ձեռօք իւրովք, եւ բերէր
մանեալ զկապուտակն եւ զծիրանի եւ զկար-
26 միրն ներկեալ եւ զբեհեզն։ Եւ ամենայն կա-
նայք որ յօժարեցին ՚ի միտս իւրեանց՝ մանէին ի-
27 մաստութեամբ զմազ այծեացն։ Եւ իշխանքն
բերէին ականս զմրխտոս, եւ ականս ՚ի նիւթ
28 փորուածոյ եւ տախտակին, եւ զհանդերձանս խոր-
29 հրդոյ, եւ զիւղն լուսոյ եւ զիւղն օծութեան։ Եւ
ամենայն այր եւ կին, որոց յօժարեցին միտք իւ-
րեանց, մտանէին գործել զամենայն գործն՝ զոր
պատուիրեաց Տէր գործել. եւ ՚ի ձեռն Մովսիսի
30 բերէին որդիքն Իսրայէլի զնուէրսն Տեառն։ Եւ
ասէ Մովսէս ցորդիսն Իսրայէլի. Տեսէք՝ զի կո-
չեաց Աստուած յանուանէ զԲեսելիէլ զՈւրեան՝
31 զորդի Ովրայ յազգէ Յուդայ. եւ ելից զնա աստուածեղէն
հոգւով իմաստութեան, եւ հան-
32 ճարով եւ գիտութեամբ յամենայնի, քան ա-
մենայն գործոյ ճարտարապետել ճարտարապետութեամբ,
գործել զոսկին եւ զարծաթն եւ

զպղինձ: Եւ քանդակել զականս, եւ գործել 33
զփայտս, եւ առնել զամենայն գործ իմաստութեան,
եւ խելամտել. զի ետ 'ի միտս նորա զիմաստութիւն:
Եւ Եղիաբայ որդւոյ Աքիսամայ 34
յազգէ Դանայ, զորս ելից մտօք իմաստութեան, 35
խելամտել՝ գործել զամենայն գործ սրբութեանն,
զաստառնանկութեան եւ զնկարու, կապուտակաւն
եւ ծիրանեաւն եւ կարմրովն նկարկելով
եւ բեհեզով, առնել գործել զամենայն
գործ ճարտարութեան նկարակերտաց:

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

Եւ արարին Բեսելիէլ եւ Եղիաբ եւ ամենայն 1
այր իմաստուն մտօք, որում ետու 'ի Տեառնէ
իմաստութիւն եւ գիտութիւն՝ խելամուտ լինել
գործել զամենայն գործ տաղաւարի սրբութեանն,
ըստ ամենայնի որպէս եւ հրամայեաց Տէր: Եւ 2
կոչեաց Մովսէս զԲեսելիէլ եւ զԵղիաբ եւ զամենեսին
որ ունէին իմաստութիւն 'ի սրտի, որոց
ետ Աստուած հանճար 'ի սիրտս նոցա, եւ զամենեսին
որ կամովին մտօք կամէին մերձենալ
'ի գործն եւ կատարել. եւ առին 'ի Մովսիսէ զամենայն 3
նուէրսն՝ զոր բերին որդիքն Իսրայէլի
յամենայն 'ի գործ տաղաւարի սրբութեանն առնել
զայն. եւ ինքեանք եւս ընդունէին զնուէրսն
'ի նուիրաբերացն ընդ առաւօտս առաւօտս: Եւ 4
գային ամենայն իմաստունք՝ որ գործէին զգործ
սրբութեանն, իւրաքանչիւր ըստ տաղաւարի իւրում՝
զոր ինքեանք գործէին: Խօսեցան ընդ 5
Մովսիսի եւ ասեն. Առնէ յաճախէ բերել ժողովուրդ
քան զպիտոյսն տաղաւարի, ըստ գործոյն,
զոր հրամայեաց Աստուած առնել: Եւ 6
հրամայեաց Մովսէս քարոզ կարդալ 'ի բանակին
եւ ասել. այր կամ կին՝ մի եւս գործեսցեն 'ի տաղաւարս
սրբութեան. եւ ապա արգելաւ ժողովուրդն
'ի բերելոյ. եւ զգործեալն իւրեանց բերէին 7
յամենայն կազմած գործոյն գործել զայն,
ձ՛ն եւ զաւելեալսն: Եւ գործէր ամենայն իմաստուն 8
արուեստ ընդ գործաւորսն զգործ խորանին տասն
վարագուրաց, 'ի բեհեզոյ մանելոյ եւ 'ի կապուտակէ
եւ 'ի ծիրանւոյ եւ 'ի կարմրոյ կրկնելոյ. քերովբէ
գործ անկուածոյ գործէին: Երկայնութիւն միոյ 9
վարագուրի 'ի քսան եւ յութ կանգնոյ, եւ լայնութիւն
'ի չորից կանգնոց միոյ վարագուրի. չափ նոյն էր
ամենեցունց վարագուրացն. եւ կցեաց զհինգ վարագոյրն 10
ընդ միւս հինգ վարագուրին, եւ զհինգն եւս վարագոյր
կցեաց ընդ այլում հնգին: Եւ արար ճարմանդս 11
կապուտակեայս առ եզերբ միոյ վարագուրին 'ի կողմանէ 12
առ 'ի խառնուածս. նոյնպէս արար եւ առ
եզերբ արտաքնոյ վարագուրին, երկրորդի խառնուածոյն:
Յիսուն ճարմանդս արար միոյ վարագուրի, եւ 13
յիսուն ճարմանդս արար 'ի կողմանէ վարագուրին ըստ
երկրորդի խառնուածոյն, առ 'ի խառնելոյ իւրաքանչիւր
ճարմանդացն ընդ միմեանս: Եւ արար
օղս ոսկիս յիսուն, եւ խառնեաց զվարագոյրսն ընդ
14 միմեանս օղիւքն, եւ եղեւ խորանն մի: Եւ արար
վարագոյրս մազեղէնս ծածկոյթ խորանին, մետասան
15 վարագոյր արար զնոսա. երկայնութիւն միոյ վարագուրի
յերեսուն կանգնոյ, եւ լայնութիւն միոյ վարագուրի
'ի չորից կանգնոց. չափ նոյն էր մետասանեցունց
16 վարագուրացն. եւ կցեաց զհինգ վարագոյրն 'ի միասին եւ
17 զվեց վարագոյրն 'ի միասին: Եւ արար յիսուն ճարմանդս
առ եզերբ վարագուրին, որ 'ի մէջ խառնուածոյն.
եւ արար յիսուն եւս ճարմանդս առ եզերբ
18 վարագուրին երկրորդի խառնուածոյն. եւ արար
օղս պղնձիս յիսուն. եւ կցեաց զխորանն՝
19 զի լինիցի մի: Եւ արար զծածկոյթ խորանին 'ի
մորթոց խոյոց կարմիր ներկելոց, եւ զարտախուրակն
20 'ի կապուտակէ 'ի վերոյ կողմանէ: Եւ
արար զսիւնս խորանին յանփուտ փայտից
21 կանգնաւորս, 'ի տասն կանգնոց զերկայնութիւն
միոյ սեան, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ ընդարձակութիւն
22 եւ զլայնութիւն միոյ սեան. եւ
երկուս ափորս առ մի մի սեան խառնեալ ընդ
միմեանս. նոյնպէս արար ամենայն սեանց խորանին:
23 Եւ արար զսիւնս խորանին. քսան սեան
'ի հարաւոյ կողմանէ, եւ քառասուն խարիսխ
24 արծաթի՝ սեանցն քսանեցունց. երկուս խարիսխս
առ մի սեան յերկոցունց կողմանց. եւ երկուս
խարիսխս առ միւս եւս սեան յերկոցունց
25 կողմանց: Եւ յերկրորդ կողման խորանին ընդ
26 հիւսիսի արար քսան սեան, եւ քառասուն խարիսխ
արծաթի. երկուս խարիսխս առ մի սեան,
27 եւ երկուս խարիսխս առ միւս եւս սեան: Եւ 'ի
թիկանց խորանին ընդ ծովակողմ արար վեց
28 սեան, եւ երկու սեանս արար յանկիւնս խորանին
29 յետուստ կողմանէ: Եւ էին հաւասարք 'ի
ներքուստ. եւ ըստ նմին օրինակի հաւասարք էին
'ի գլխոյ կողմանէ՝ 'ի մի խառնուած. նոյնպէս արար
30 եւ երկոցունց սեանցն՝ որ յանկիւնսն: Եւ
էին ութ սեան, եւ խարիսխք նոցա արծաթիք,
վեշտասան խարիսխ, երկու խարիսխք առ մի
31 սեան, եւ երկու խարիսխք առ մի սեան: Եւ արար
պարդաւանդս յանփուտ փայտից. հինգ առ
32 մի սեան 'ի միոջէ կողմանէ խորանին, եւ հինգ
եւս պարդաւանդ առ միւս սեան՝ յերկրորդ կողմանէ
խորանին, եւ հինգ պարդաւանդ առ միւս
33 սեան 'ի թիկանց խորանին ընդ ծովակողմն: Եւ
արար զմիջին պարդաւանդն թափանցանց 'ի մէջ
34 սեանցն 'ի կողմանէ 'ի կողմն: Եւ զերկուս սեանսն
պատեաց ոսկւով. եւ զերկուս օղամանեակս
նոցա արար ոսկիս, յորս մտանիցեն պարդաւանակքն.
35 եւ պատեաց զպարդաւանդսն ոսկւով: Եւ
արար վարագոյր 'ի կապուտակէ եւ 'ի ծիրանւոյ
եւ 'ի կարմրոյ մանելոյ եւ 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ.
36 գործ անկուածոյ գործեաց զնա քերովբէ. եւ եդ

զայն 'ի վերայ չորից սեանցն յանփուտ փայտից յոսկեպատատոյ. եւ խոյակք նոցա ոսկիք. եւ չորք խարիսխք նոցա արծաթիք: Եւ արար զվարագոյր 37 դրան խորանին վկայութեան 'ի կապուտակէ եւ 'ի ծիրանւոյ եւ 'ի կարմրոյ մանելոյ եւ 'ի բեհեզոյ նիւթելոյ. գործ անկուածոյ քերոբէ: Եւ զսիւնս նոցա հինգ եւ զօղս նոցունց. եւ պատեաց 38 զխոյակս նոցա ոսկւով. եւ խարիսխք նոցա պղնձիք հինգ:

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

ճղզ Եւ արար Բեսելիէլ զտապանակն յանփուտ 1 փայտից, յերկուց կանգնոց եւ 'ի կիսոյ զերկայնութիւն նորա, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զլայնութիւն նորա, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա. եւ պատեաց զնա ոսկւով սրբով 'ի ներքուստ եւ արտաքոյ, եւ արար նմա ծնօտս 2 ոսկիս շուրջանակի: Եւ ձուլեաց նմա չորս օղամանեակս 3 ոսկիս 'ի չորեցունց կողմանց նորա. երկուս օղամանեակս 'ի միոջէ կողմանէ, եւ երկուս օղամանեակս 'ի միւսմէ կողմանէ, եւ աղխս լծակացն: Եւ արար լծակս յանփուտ փայտից, 4 եւ պատեաց զնոսա ոսկւով. եւ անցոյց զլծակսն 5 յօղամանեակսն 'ի կողմանց տապանակին, բառնալ զնա նոքօք: Եւ արարին զքաւութիւնն 6 'ի վերուստ տապանակին յոսկւոյ սրբոյ, յերկուց կանգնոց եւ 'ի կիսոյ զերկայնութիւն նորա, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զլայնութիւն նորա: Եւ արար երկուս քերովբէս ոսկիս, ձախարակերպ 7 գործեաց զնոսա՝ յերկուց կողմանց քաւութեանն. քերովբէ մի 'ի վերայ միոյ գլխոյ քաւութեանն, 8 եւ քերովբէ մի 'ի վերայ երկրորդի գըլխոյ քաւութեանն, անդստին 'ի քաւութենէ անտի արար զերկոսին քերովբէսն, յերկոցունց ծայրից նորա: Եւ էր քերովբէիցն տարածեալ 9 զթեւս իւրեանց 'ի վերուստ, եւ հովանի առնէին թեւօք իւրեանց 'ի վերայ քաւութեանն. եւ երեսք քերովբէիցն հանդէպ միմեանց 'ի վերայ քաւութեանն:

ճղէ Եւ արար զսեղանն զառաջաւոր յոսկւոյ սըրբոյ. 10 եւ ձուլեաց նմա չորս օղամանեակս ոսկիս, երկուս 'ի միոջէ կողմանէ, եւ երկուս յերկրորդ կողմանէ. եւ աղխս, բառնալ զնա աղխովքն: Եւ զդգոյգս տապանակին եւ զսեղանոյն արար յանփուտ փայտից, եւ պատեաց զնոսա ոսկւով. յերկուց կանգնոց զերկայնութիւն նորա, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զլայնութիւն նորա, եւ 'ի կանգնոյ եւ 'ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա: Եւ 11 պատեաց զնա ոսկւով սրբով. եւ արար նմա ծնօտս ոսկիս շուրջանակի. եւ արար նմին պսակ 12 ուղեկան շուրջանակի, եւ արար ծնօտս ոսկիս պսակին նորա շուրջանակի: Եւ արար նմա չորս 13 օղամանեակս ոսկիս. եւ եդ զօղամանեակսն 'ի 14 չորս կողմանս, որ էին չորեցունց ոտից նորա՝ 'ի ներքոյ պսակին. եւ եղեն օղամանեակքն աղխոյք 15 լծակացն առ 'ի բառնալոյ զսեղանն: Եւ արար երկուս լծակս յանփուտ փայտից, եւ պատեաց 16 զնոսա ոսկւով առ 'ի բառնալոյ զսեղանն: Եւ արար զկահ սեղանոյն եւ զսկաւառակս նորա եւ զբաժակս նորա եւ զտաշտակս նորա եւ զնուիրանոցսն որովք նուիրիցեն՝ յոսկւոյ սրբոյ:

17 Եւ արար զաշտանակն լուսոյ ձոյլ ոսկի, ճղը զբունն, եւ զանկզունս յերկոցունց կողմանց նորա. եւ 'ի տակուանցն շառաւիղք ընդարձակք առ միմեանս՝ երեք 'ի միոջէն եւ երեք 'ի միւսմէն՝ հաւասարք միմեանց. եւ զլուսաւորս նոցա՝ որ էին 'ի ծայրսն ընկուզազարդս անջատելի ընդբեալ: Եւ զբաժակակալսն 'ի նոսա, զի իցեն ծաղկազարդքն 'ի վերայ նոցա. եւ զբաժակակալսն զեօթներորդ՝ որ 'ի գլուխ լուսաւորին, որ 'ի վերայ բուն խոկ գլխոյն 'ի վերուստ ձոյլ՝ համակ ոսկի: Եւ զեօթն ծաղկազարդսն որ 'ի վերայ նորա ոսկիս, եւ զունելիս նորա ոսկիս, եւ զկարգարիչս նորա ոսկիս յոսկւոյ սրբոյ. ձախարակերպ գործեաց զաշտանակն, զբունն եւ զանկզունս նորա, եւ զսկահաձեւսն եւ զգնդակսն եւ 18 զշուշանս նորա անջատելի 'ի նմանէ: Վեց անկզուն տարածեալ 'ի կողմանց նորա. երեք անկզունք 'ի միոջէ կողմանէ աշտանակին, եւ երեք անկզունք 19 յերկրորդ կողմանէ աշտանակին. երեք սկահաձեւք ընկուզազարդք յօրինեալք 'ի միում անկզուն՝ եւ գնդակ եւ շուշան, եւ երեք սկահաձեւք ընկուզազարդք յօրինեալք 'ի միում եւս անկզուն՝ եւ գնդակ եւ շուշան: Նոյնպէս վեցեցունց անկ- 20 զունցն տարածելոց յաշտանակէ անտի: Եւ 'ի բուն աշտանակին չորք սկահաձեւք ընկուզազարդք յօրինեալք, եւ գնդակք նոցին եւ շու- 21 շանք: Եւ գնդակ մի ընդ երկուս անկզամբքն, անջատելի 'ի նմին, վեցեցունց անկզունցն տարա- 22 ծելոց 'ի նմանէ, գնդակք նոցա եւ անկզունք իւրեանց անջատելի 'ի նմին, բոլորովին ձախարա- 23 կերպ 'ի միոջէ՝ յոսկւոյ սրբոյ: Եւ արար զճրագարանս նորա եօթն, եւ զունելիս եւ զկարգա- 24 րիչս նորա յոսկւոյ սրբոյ. 'ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ արար զնա՝ եւ զամենայն զկահ նորա:

25 Սա արար զսեղանն ոսկեպատ յանփուտ ճ փայտից. 'ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն նորա եւ 'ի հինգ կանգնոյ զլայնութիւն նորա՝ չորեքկուսի. եւ յերից կանգնոց զբարձրութիւն նորա. 26 եւ զեղջիւրս նորա անջատելի 'ի նմանէ: Եւ պատեաց զնա ոսկւով սրբով, եւ զյարկ նորա եւ զկողմանս նորա շուրջանակի եւ զեղջիւրս նորա: 27 Եւ արար նմա ծնօտս ոսկիս շուրջանակի. եւ երկուս օղամանեակս ոսկիս ընդ ծնօտիւք նորա առ 'ի կողմանէ ընդ երկոսումբք կողմամբք նորա՝ 'ի յաղխս լծակացն, առ 'ի բառնալոյ զնա նոքօք:

Եւ արար զլծակսն յանփուտ փայտից, եւ պատեաց 28
զնոսա ոսկւով։

ձԿ Եւ արար զիւղն օծութեան զսուրբ, եւ զխնկն 29
գերաձանս խնկոյն. գործ մաքուր խնկագործոյ։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

ձԿԱ Եւ արար զսեղանն պղնձեայ ՚ի բուրուառ‐ 1
ացն պղնձեաց՝ որ էին ՚ի ձեռս արանցն ապըս‐
տամբաց հանդերձ ժողովրդեամբն Կորխայ, յան‐
փուտ փայտից. ՚ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն
նորա, եւ ՚ի հինգ կանգնոյ զլայնութիւն նորա.
չորեքկուսի. եւ յերից կանգնոյ բարձրութիւն
նորա։ Արար եւ զեղջիւրս նորա ՚ի վերայ չորե‐ 2
քեանց անկեանց իւրոց. անդստին ՚ի նմանէ էին
եղջիւրք նորա, եւ պատեաց զնոսա պղնձով։ Եւ 3
արար զամենայն կահ սեղանոյն, զխառնարան եւ
զբրիչն եւ զտաշտն եւ զմաշահանն եւ զբու‐
րուառն. եւ զամենայն կահ նորա արար պղնձի։
Եւ արար զպատուարակս սեղանոյն, գործ վան‐ 4
դակագործ պղնձի՝ ՚ի բուրուառոցն, ՚ի ներքուստ
մինչեւ ցմէջս. եւ եդ նմա չորս օղամանեակս 5
պղնձիս ՚ի չորեցունց կողմանց պատուարակի սե‐
ղանոյն՝ ագուցս նզացն։ Եւ արար զլծակսն յան‐ 6
փուտ փայտից, եւ պատեաց զնոսա պղնձով. եւ 7
ագուցին զլծակսն յօղամանեակսն ՚ի կողմանս
սեղանոյն, բառնալ զսեղանն նոքօք. բոլորտակ
տախտակամած գործեաց զնա։

ձԿԲ Եւ արար զաւազանն պղնձի եւ զխարիսխն նո‐ 8
րա պղնձի՝ ՚ի հայելեաց կանանց ուխտաւորաց.
որք պահէին պահս առ դրան խորանին վկայու‐
թեան՝ յաւուր յորում եհար զխորանն։

ձԿԳ Եւ արար զգաւիթն որ հայէր ընդ հարաւ. եւ 9
զառագաստ գաւթին ՚ի բեհեզոյ մանելոյ հարիւր
առ հարիւր. եւ սիւնք նոցա քսան, եւ խարիսխք 10
նոցա պղնձիք քսան. եւ զարդք սեանցն եւ խո‐
յակք նոցա արծաթիք։ Եւ ընդ կողմն հիւսի‐ 11
սոյ հարիւր առ հարիւր. եւ սիւնք նոցա քսան,
եւ խարիսխք նոցա պղնձիք քսան. եւ զարդք
սեանցն եւ գրուագք նոցա արծաթիք։ Եւ 12
ընդ ծովակողմն սրահք ՚ի յիսուն կանգնոյ. եւ
սիւնք նոցա տասն, եւ խարիսխք նոցա տասն.
եւ զարդք սեանցն եւ գրուագք նոցա արծա‐
թիք։ Եւ ընդ կողմն արեւելից ՚ի յիսուն կանգ‐ 13
նոյ. եւ առագաստքն ՚ի հնգետասան կանգնոյ 14
՚ի թիկանց. եւ սիւնք նոցա երեք, եւ խարիսխք
նոցա երեք։ Եւ յերկրորդ թիկունսն առ դրամբ 15
սրահին, սրահք ՚ի հնգետասան կանգնոյ. եւ
սիւնք նոցա երեք, եւ խարիսխք նոցա երեք։
Ամենայն սրահք խորանին չուրջանակի ՚ի բեհե‐ 16
զոյ մանելոյ. եւ խարիսխք նոցա պղնձիք. եւ 17
գրուագք սեանցն եւ խոյակք նոցա արծաթիք.
եւ խոյակք նոցա արծաթապատք, եւ սիւնքն
արծաթապատք. ամենայն սիւնք սրահին։ Եւ 18
սրահակք դրան սրահին՝ գործ նկարակերպ ՚ի
կապուտակէ եւ ՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի կարմրոյ մանե‐
լոյ եւ ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ. ՚ի քսան կանգնոյ եր‐
կայնութիւն, եւ ՚ի հնգետասան կանգնոյ բարձ‐
րութիւն, եւ լայնութիւն հաւասարակ ըստ առա‐
19 գաստից սրահին։ Եւ սիւնք նոցա չորք, եւ խա‐
րիսխք նոցա պղնձիք չորք, եւ խոյակք նոցա ար‐
ծաթիք, եւ խոյակք նոցա արծաթապատք. եւ
20 ամենայն ցիցք սրահին եւ խորանին չուրջա‐
21 նակի պղնձիք։ Եւ այս էր պայման խորանին վը‐
կայութեան, որպէս հրաման ետ Մովսէսի կազ‐
մել զպաշտօն ղեւտացւոցն ՚ի ձեռն Իթամարայ
22 որդւոյ Ահարոնի քահանայի։ Եւ Բեսելիէլ ու‐
րիեան որդի Ովրայ յազգէ Յուդայ արար որպէս
23 հրաման ետ Տէր Մովսէսի։ Եւ սա Եղիաբ Ա‐
քիսամայ յազգէ Դանայ, որ ճարտարապետէր
զատաղձագործութիւն եւ զոստայնագործութիւն եւ
զնկարակերպութիւն. ՚ի կապուտակէ եւ ՚ի ծի‐
րանւոյ եւ ՚ի կարմրոյ մանելոյ եւ ՚ի բեհեզոյ նի‐
թելոյ։

24 Ամենայն ոսկւոյն՝ որ գործեցաւ ՚ի գործն, ձԿԴ
ըստ ամենայն գործոյ սրբութեանցն, եղեւ կշիռ
ոսկւոյ նուիրացն քսան եւ ինն տաղանդ, եւ
եւթն հարիւր եւ երեսուն սիկղ՝ ըստ սրբութեան
25 սկեղն։ Եւ արծաթոյ նուէրք՝ յանցելոց արանց
ժողովրդեանն ՚ի համարին՝ հարիւր տաղանդ, եւ
հազար եւ եւթն հարիւր եւ եօթանասուն եւ
հինգ սիկղ՝ ըստ սրբութեան սկեղն. դրամ մի
առ գլուխ՝ կէս սիկղ ըստ սրբութեան սկեղն. ա‐
մենայն որ անցանէր ՚ի համարին անդ ՚ի քսան‐
մենից եւ ՚ի վեր, վեց հարիւր հազար եւ երեք
26 հազարք եւ հինգ հարիւր եւ յիսուն։ Եւ եղեւ
հարիւր տաղանդ արծաթոյ ՚ի ձոյլ հարիւր խոյա‐
կաց խորանին, եւ ՚ի խոյակս վարագուրին. հա‐
27 րիւր տաղանդ ՚ի հարիւր խոյակ, տաղանդ մի առ
28 խոյակ։ Եւ զհազար եւ զեւթն հարիւր եւ զեւ‐
թանասուն եւ հինգ սիկղն. գործեաց ՚ի խոյակս
սեանցն, եւ պատեաց ոսկւով զխոյակս նոցա,
29 եւ զարդարեաց զնոսա։ Եւ պղինձ նուիրացն՝
եօթանասուն տաղանդ, եւ երկու հազար եւ չո‐
30 րեք հարիւր սիկղ։ Եւ արարին անտի զխարիսխս
դրան խորանին վկայութեան, եւ զսեղանն պղըն‐
ձի, եւ զպատուարակ սեղանոյն պղնձի, եւ զա‐
մենայն զսպաս սեղանոյն, եւ զխարիսխս սրահին
31 չուրջանակի, եւ զխարիսխս դրան սրահին. եւ
զամենայն ցիցս խորանին, եւ զամենայն ցիցս
սրահին չուրջանակի. եւ զպատրուճան ՚ի կա‐
պուտակէ եւ ՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի կարմրոյ մանելոյ

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ արար զպատմուճանս պաշտամանն, պաշ‐ ձԿԵ
տել նոքօք ՚ի սրբութեանն. եւ արար զպատմու‐
ճանս սրբութեանց որ իցեն Ահարոնի քահա‐

նոյն․ որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ ա- 2
րարին զվակասն յոսկւոյ եւ ՚ի կապուտակէ եւ
՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի կարմիր մանկոյ եւ ՚ի բեհեզոյ
նիւթելոյ։ Եւ հատանէին զթիթեղունս ոսկւոյն 3
թելս թելս՝ անկանել ընդ կապուտակին եւ ընդ
ծիրանւոյն եւ ընդ կարմիր մանկոյ եւ ընդ բե-
հեզոյ նիւթելոյ․ գործ անկուածոյ վակասի գոր-
ծեցին զնա․ խառնելով յերկոցունց կողմանց ընդ 4
միմեանս հիւսէին․ գործ անկուածոյ ՚ի միմեանս
՚ի նոյն․ եւ ՚ի նմանէ գործեցին ըստ իւրում գոր- 5
ծուածոյ, յոսկւոյ եւ ՚ի կապուտակէ եւ ՚ի ծի-
րանւոյ եւ ՚ի կարմիր մանկոյ եւ ՚ի բեհեզոյ նիւ-
թելոյ․ որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ 6
գործեաց զերկոսին ականսն զմրուխտս՝ ժա-
պաւինեալս եւ ընդելուզեալս ոսկւով, քան-
դակեալս եւ մածուցեալս ՚ի քանդակ կնքոյ, յա-
նուանց որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ հաստատեաց 7
զնոսա ՚ի վերայ ուսոց վակասին, ականս յիշա-
տակի որդւոցն Իսրայէլի․ որպէս եւ հրամայեաց
Տէր Մովսիսի։ Եւ արար զտախտակն գործ ան- 8
կուածոյ նկարակերպ ըստ գործոյ վակասին, յոս-
կւոյ եւ ՚ի կապուտակէ եւ ՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի
կարմիր մանկոյ եւ ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ։ Քա- 9
ռակուսի եւ կրկին գործեաց զտախտակն, թզա-
չափ երկայնութիւն եւ թզաչափ լայնութիւն․
եւ անկանէր ընդ նմին անկուած ականակապ չո- 10
րեքկարգեան ականց։ Կարգն առաջին՝ սարդիոն
եւ տպազիոն եւ զմրուխտ, կարգ մի։ Եւ կարգն 11
երկրորդ՝ կարկեհան եւ շափիւղայ եւ յասպիս։
Եւ կարգն երրորդ՝ սուտակ եւ գաճաղմ եւ ա- 12
կատ։ Եւ կարգն չորրորդ ոսկեակն եւ եղունգն 13
եւ բիւրեղ․ պատեալ եւ ընդելուզեալ ոսկւով։
Եւ ականքն ըստ անուանց որդւոցն Իսրայէլի 14
էին․ երկոտասանք յանուանց նոցա գրեալք եւ
քանդակեալք, ըստ իւրաքանչիւր անուանց ազ-
գացն երկոտասանեցունց։ Եւ արարին ընդ տախ- 15
տակաւն վերջս փոխփոխեալս ՚ի վերայ երկուց
օղոցն, գործ հիւսկէն յոսկւոյ սրբոյ։ Եւ ա- 16
րարին երկուս վահանակս ոսկիս եւ երկուս
օղս ոսկիս․ եւ եդին զերկուս օղսն ոսկիս յերկո-
սին ատամս տախտակին։ Եւ եդին զվերջսն փոխ- 17
փոխեալս ՚ի վերայ երկուց օղոցն յերկոսին կող-
մանս տախտակին, եւ յերկոսին խառնուածսն
զերկուս վերջսն փոխփոխեալս, եւ եդին ՚ի վերայ
երկուց վահանակացն․ եւ զնոսա եդին ՚ի վերայ
ուսոց վակասին զեմ յանդիման յերեսաց կող- 18
մանէ։ Եւ արարին երկուս օղս ոսկիս, եւ եդին
՚ի վերայ երկոցունց թեւոց ՚ի ծայրս տախտա-
կին, ՚ի գլուխ թիկանց վակասին ՚ի ներքոյ կող-
մանէ։ Եւ արարին երկուս օղս ոսկիս, եւ եդին
՚ի վերայ երկոցունց ուսոց վակասին ՚ի ներքոյ կող-
մանէ յերեսաց նորա՝ ըստ վերնոյ խառնուածոյ
անկուածոյ վակասին։ Եւ պնդեցին զտախտակն 19
յօղից նորա մինչեւ ցօղս վակասին, խառնեալ
ընդ միմեանս, ՚ի կապուտակէ․ հիւսեալս ընդ մի-
միանս յանկուած վակասին, զի մի զերծանիցի
տախտակն ՚ի վակասէ անտի․ որպէս հրամայեաց
Տէր Մովսիսի։

20 Եւ արարին զվերարկուն ՚ի վերայ վակասին, ՃԿԶ
21 գործ անկուածոյ համակ կապուտակ․ եւ օձիք
վերարկուին անդէն ՚ի նորին ՚ի միջի անկուա-
ծոյ հիւսկէն՝ զբաղադանս օձիքն շուրջանակի
22 ամրական։ Եւ արարին առ ստորոտով վերար-
կուին խբրեւ ծաղկեալս նռնաձեւս ՚ի կապուտա-
կէ եւ ՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի կարմիր մանկոյ եւ ՚ի
23 բեհեզոյ նիւթելոյ։ Եւ արարին զանգակս յոս-
կւոյ սրբոյ, եւ եդին զզանգակսն ՚ի մէջ նռնա-
ձեւոցն առ ստորոտով վերարկուին շուրջանա-
24 կի․ ՚ի մէջ նռնաձեւոցն զանգակս ոսկիս եւ նռը-
նաձեւ, զանգակ եւ նռնաձեւ՝ առ ստորոտով
վերարկուին շուրջանակի ՚ի սպաս պաշտամանն․
որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։

25 Եւ արարին պատմուճանս բեհեզեղէնս գործ ՃԿԷ
26 անկուածոյ՝ Ահարոնի եւ որդւոց նորա, եւ զա-
27 պարօշն ՚ի բեհեզոյ, եւ զխոյրն ՚ի բեհեզոյ, եւ
զանդրավարտիսն ասուիս՝ ՚ի նիւթոյ բեհեզոյ։
28 Եւ զգօտիս նոցա ՚ի բեհեզոյ նիւթելոյ եւ ՚ի
կապուտակէ եւ ՚ի ծիրանւոյ եւ ՚ի կարմիր մա-
նկոյ, գործ նկարու․ զոր օրինակ հրամայեաց
29 Տէր Մովսիսի։ Եւ արարին զթիթեղն ոսկի նուէր
սրբութեանն յոսկւոյ սրբոյ․ եւ գրեցին ՚ի նմա
գիր գրոշմեալ քանդակի, Սրբութիւն Տեառն։
30 Եւ եդին առ կապուտակաւ ժապաւինաւն․ զի
կայցէ ՚ի խոյրին ՚ի վերայ կողմանէ․ զոր օրինակ
հրամայեաց Տէր Մովսիսի։

31 Եւ կատարեցաւ ամենայն գործ խորանին յար- ՃԿԸ
կի վկայութեան․ եւ արարին որդիքն Իսրայէլի
ըստ ամենայնի որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մով-
սիսի, նոյնպէս եւ արարին։ Եւ զաւելորդ զոսկի
նուիրացն՝ արարին կահ սպասուց նորա առաջի
32 Տեառն։ Եւ բերին զպատմուճանսն ՚ի խորանն
առ Մովսէս, եւ զյարկն եւ զամենայն զկահ նո-
րա, եւ զօղանցն եւ զտախտակս նորա, եւ զնի-
գս նորա, եւ զսիւնս նորա, եւ
33 զխարիսխս նորուն։ Եւ զմաշկսն, եւ զմորթս խո-
յոցն ներկեալս կարմրով, եւ զվէժական կապու-
34 տակեայս․ եւ զվարագոյրն որ ծածկէր զտապա-
35 նակ կտակարանացն, եւ զծածկսն, եւ զքաւու-
թիւնն, եւ զսեղանն զառաջաւոր եւ զամենայն
36 զկահ նորա, եւ զհացն երեսաց։ Եւ զաշտանակն
սուրբ եւ զճրագարանս նորա եւ զճրագունսն
այրելոյ, եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զիւղն
37 լուսոյ․ եւ զսեղանն ոսկի, եւ զիւղն օծութեան,
38 եւ զխունկսն հանդերձանաց։ Եւ զվարագոյր
39 դրանն, եւ զխորանն, եւ զսեղանն պղնձի, եւ
զծածկս նորա, եւ զամենայն զկահ նորա․ եւ զա-
ւազանն եւ զխարիսխ նորա, եւ զառագաստ սը-
րահին եւ զսիւնս նորա եւ զխարիսխս նորա․

Եւ զվարագոյր դրանն խորանին եւ զդրան սրահին, 40
եւ զապաւանդակս նորա եւ զցիցս նորա․
եւ զամենայն զկահ խորանին յարկի վկայութեանն ։
Եւ զպատմուճանսն պաշտաման պաշտել 41
՚ի սրբութեանն․ եւ զպատմուճանսն սրբութեանն
որ էին Ահարոնի քահանայի, եւ զպատմուճանս
որդւոց նորա ՚ի քահանայութիւն ։
Ըստ ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեաց Տէր 42
Մովսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին որդիքն Իսրայէլի
զամենայն կազմածն ։ Եւ ետես Մովսէս զամենայն 43
գործն, եւ էր գործեալ ըստ օրինակին՝ որպէս
հրամայեաց Տէր Մովսիսի․ նոյնպէս եւ արարին․
եւ օրհնեաց զնոսա Մովսէս ։

ԳԼՈՒԽ Խ

ՃԽԹ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Յամսեանն 1
առաջնում յամսամտի ամսոյն՝ կանգնեսցես 2
զխորանն զյարկ վկայութեանն․ եւ դիցես 3
անդ զտապանակն վկայութեան, եւ ծածկեսցես
զտապանակն վարագուրաւն․ եւ տարցես ՚ի 4
ներքս զսեղանն, եւ յօրինեսցես զճրագն ՚ի վերայ
նորա․ եւ տարցես ՚ի ներքս զաշտանակն, եւ դիցես
՚ի վերայ նորա զճրագարանս նորա ։ Եւ դիցես 5
զսեղանն ոսկի՝ արկանել խունկս առաջի տապանակին
վկայութեանն․ եւ ձգեսցես զպատարուակ
վարագուրին ՚ի դրան խորանին վկայութեան․
եւ դիցես զսեղանն ողջակիզացն առ դրան 6
խորանին յարկի վկայութեանն․ եւ ածցես շուրջ
զխորանն, եւ զամենայն ինչ որ ՚ի նմա իցէ՝ սըրբեսցես
շուրջանակի ։ Եւ դիցես զաւազանն ընդ 7
խորանն վկայութեան եւ ընդ սեղանն, եւ արկցես
անդ ջուր․ եւ ածցես զսրահն շուրջանակի, 8
եւ ձգեսցես զսրահակ դրան սրահին ։ Եւ առցես 9
զիւղն օծութեան՝ եւ օծցես զխորանն եւ զամենայն
որ ինչ ՚ի նմա է, եւ սրբեսցես զնա եւ զամենայն
զկահ նորա, եւ եղիցի սրբութիւնք ։ Եւ 10
օծցես զսեղանն ողջակիզաց եւ զամենայն զկահ
նորա․ եւ սրբեսցես զսեղանն, եւ եղիցի սեղանն՝ 11
սուրբ սրբութեանց․ եւ օծցես զաւազանն եւ
զխարիսխն նորա, եւ սրբեսցես զնա ։ Եւ մատուսցես 12
զԱհարոն եւ զորդիս նորա ՚ի դուռն խորանին
վկայութեան, եւ լուասցես զնոսա ջրով․
եւ զգեցուսցես Ահարոնի զպատմուճանն սուրբ, 13
եւ օծցես զնա եւ սրբեսցես զնա, եւ քահանայասցի
ինձ ։ Եւ մատուսցես զորդիս նորա, եւ
զգեցուսցես նոցա պատմուճանս․ եւ օծցես զնոսա՝
զոր օրինակ օծեր զհայրն նոցա, եւ քահանայասցեն
ինձ․ եւ եղիցի նոցա օծումն քահանայութեան
՚ի յաւիտեան եւ յազգս նոցա ։

ՃԾ Եւ արար Մովսէս ըստ ամենայնի՝ զոր միանգամ 14
պատուիրեաց նմա Տէր, նոյնպէս եւ արար ։
Եւ եղեւ յամսեանն առաջնում յամի երկրորդի 15
ելանելոյ նոցա յերկրէն եգիպտացւոց՝ յամսամըտին
16 կանգնեցաւ խորանն ։ Եւ կանգնեաց Մովսէս
զխորանն, եւ եդ զխարիսխս նորա, եւ կանգնեաց
զսիւնս նորա, եւ եդ ՚ի վերայ զնիգսն նորա․
17 եւ պարզեաց զպարզուածսն նորա, եւ տարածեաց
զվերնափեղկսն ՚ի վերայ խորանին ։ Եւ
արկ զծածկս խորանին ՚ի վերայ նորա ՚ի վերուստ,
եւ յօրինեաց զարտաքսուրակս նորա,
18 որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ առ ըզվկայութիւնսն
եւ եդ ՚ի տապանակին անդ․ եւ եդ
զնիգսն ընդ տապանակաւն․ եւ եդ զքաւութիւնն
19 ՚ի վերայ տապանակին ՚ի վերուստ ։ Եւ
տարաւ ՚ի ներքս զտապանակն ՚ի խորանն․ եւ
ձգեաց զպատարուակ վարագուրին եւ ծածկեաց
զտապանակ վկայութեանն զոր օրինակ հրամայեաց
20 Տէր Մովսիսի ։ Եւ եդ զսեղանն ՚ի խորանին
վկայութեան ՚ի հիւսիսոյ կողմանէ խորանին, արտաքոյ
21 վարագուրի խորանին․ եւ յօրինեաց ՚ի
վերայ նորա զհացն երեսաց առաջի Տեառն, զոր
22 օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ եդ զաշտանակն
՚ի խորանին վկայութեան յանդիման
23 սեղանոյն, ՚ի հարաւոյ կողմանէ խորանին․ եւ
եդ զճրագարանն ՚ի վերայ նորա առաջի Տեառն,
24 զոր օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ եդ
զսեղանն ոսկի ՚ի խորանին վկայութեան՝ յանդիման
25 վարագուրին․ եւ արկ խունկ ՚ի վերայ նորա
՚ի խնկոց հանդերձմանցն, որպէս հրամայեաց
26 Տէր Մովսիսի․ եւ ձգեաց զպատարուակ դրան խորանին
27 ։ Եւ զսեղանն ողջակիզաց եդ առ դրան խորանին
յարկի վկայութեանն․ եւ եհան ՚ի վերայ
նորա ողջակէզս եւ զոհս, որպէս պատուիրեաց
28 Տէր Մովսիսի ։ Եւ եդ զաւազանն ընդ խորանն
վկայութեան եւ ընդ սեղանն, եւ արկ ՚ի նա ջուր․
29 զի լուասցեն ՚ի նմանէ Մովսէս եւ Ահարոն եւ որդիք
30 նորա զձեռս եւ զոտս իւրեանց, յորժամ
մտանիցեն ՚ի խորանն վկայութեան, կամ յորժամ
մերձենայցեն ՚ի սեղանն պաշտել․ եւ լուանային
՚ի նմանէ, որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի
31 ։ Եւ կանգնեաց զսրահն շուրջ զխորանաւն
եւ զսեղանովն, եւ ձգեաց զսրահակ դրան սրահին․
եւ կատարեաց Մովսէս զամենայն զգործն ։
32 Եւ ծածկեաց ամպ զխորանն վկայութեան, եւ
33 լի եղեւ փառօք Տեառն խորանն․ եւ ոչ կարէր
Մովսէս մտանել ՚ի խորանն վկայութեան, զի
ծածկեաց զնա ամպն, եւ լի եղեւ փառօք Տեառն
34 խորանն ։ Յորժամ վերանայր ամպն ՚ի խորանէ
անտի, չուէին որդիքն Իսրայէլի հանդերձ ամենայն
35 աղխիւ իւրեանց ։ Եւ եթէ ոչ վերանայր
36 ամպն, ոչ չուէին մինչեւ ցօրն վերանալոյ ։ Զի
ամպն Տեառն էր ՚ի վերայ խորանին ՚ի տուէ, եւ
հուր կայր ՚ի վերայ նորա ՚ի գիշերի, առաջի ամենայն
տանն Իսրայէլի, յամենայն ՚ի չուս իւրեանց ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՂԵՒՏԱԿԱՆԻՆ

Ղեւտական գիրքս վայելչապէս զկնի Ելիցն կարգեցաւ. զի յետ կանգնելոյ խորանին՝ վասն քահանայիցն եւ քահանայագործութեան պատարագացն որ 'ի նմա՝ ունի օրինադրութիւն։ Եւ է պատճառ գլխաւորագոյն քահանայութեանն այս։ Յանօրէնել ցեղիցն Իսրայէլի երկրպագութեամբ որթուն՝ ազգն Ղեւեայ ոչ հաւանեցան մտօք յԱհարոնի, եւ ոչ երկրպագեցին որթուն։ Իբրեւ էջ Մովսէս 'ի լեռնէն՝ փախեան 'ի նմանէ անօրինեալքն. կոչեաց Մովսէս եւ ասէ. Որ Տեառն է՝ առ իս մտցէ։ Եւ հասին առ նա Ղեւտացիքն. որոց հրամայեաց, եւ առին վրէժն Աստուծոյ յանօրինելոցն. եւ հրամայեաց Աստուած Մովսիսի կարգել զազգն Ղեւեայ 'ի քահանայութիւն։ Որոց առաջին՝ Ահարոն մեծ քահանայ, եւ որդիք նորա 'ի տանէն Կահաթու՝ քահանայք. եւ այլ որդիքն Կահաթու, եւ տունն Գերսոնի եւ Մերարեայ՝ ղեւտացիք սպասաւորք. որք ունէին զնկարագրութիւն նորա քահանայութեանն։ Իսկ պատճառ պատարագացն, նախ՝ զի այնու հեռասցին 'ի կռոց եւ յարեանցն յԱստուած. եւ ապա 'ի խորհուրդ Քրիստոսի եւ Նոր պատարագին։ Ունի գիրքս այս եւ զօրինադրութիւն ուտելոց եւ չուտելոց կենդանեաց, եւ զսրբութեան բորոտաց, աղտեղութեանց եւ այլոցիկ։ Եւս եւ պատուհաս պէսպէս մեղաց, եւ զհանդիսաւորս տօնից, եւ զմեծ [illegible] որ զանուանն առէ. եւ վասն յիսներորդ ամին որ է յոբելեան, վասն փոխառութեանց եւ խոստմանց Տեառն, եւ տասանորդաց։ Եւ ունի ղեւտական գիրքս պատմութիւն ժամանակի ամսոյ միոյ։

ԳԼՈՒԽՔ ՂԵՒՏԱԿԱՆԻՆ

Ա. Հրամայէ Աստուած Մովսիսի զօրինակ մատուցման ողջակիզացն, որ յարջառոց, որ յոչխարաց, 'ի թռչնոց, 'ի նաշհոյ, 'ի թոնրի եփելոյ, 'ի տապակէ, 'ի կաթսայից։

Բ. Զայս ամենայն աղիւ յաղել եւ անխմոր. իսկ զմեղրեալ եւ զխմորեալ՝ պտղոց տալոյն քահանայիցն. այլ 'ի սեղանն մի՛ եդցէ. բայց [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԺԲ. [illegible]

ԺԳ. [illegible]

ԺԴ. [illegible]

ԺԵ. [illegible]

ԺԶ. [illegible]

ԺԷ. Անուրբն որ կերիցէ 'ի գալ փրկութեանն՝ կորիցէ. Որպէս առ Մովս. գատապարտ անձին սատակեսցի.

ԺԸ. Ջուրց մաքրութեան՝ 'ի փոկ եւ 'ի կուժ տալցի 'ի գործ, այլ ոչ յուտել. որպէս մաքուրն ոգւով 'ի պղծոյ ազատեսցի՝ այլ ոչ յԱստուծոյ.

ԺԹ. Որ ոչ ունի զգեստն՝ կորիցէ.

Ի. Ի գալ փրկութեանն մասն Ահարոնի եւ որդւոց նորա.

ԻԱ. Զի հանդերձեալ է առնել վասն պաշտօնէից Տեառն, զոր մատուցէ Ահարոն եւ որդիք նորա յաւուր օծմանն իւրեանց.

ԻԲ. Հրաման առնէ Մովսէս օծանել զԱհարոն եւ զորդիս նորա, եկեղեցացուցանել զժողովուրդն.

ԻԳ. Զի օծ նախ զակլանն եւ զխորանն եւ զԱհարոն որդւովքն. խոզով եւ այլ արեամբ, եւ մատոյց զպատարագն վասն նոցա, եւ առ զերբուն 'ի խոյէն կատարման. եւ պատուէր ետ նոցա չելանել 'ի դրանէ խորանին զեւթն օր.

ԻԴ. Միանգամ Մովսէս մատոյց պատարագ, որպէս եւ Քրիստոս, որ եւ առանձինն թէ զայս արարէք. եւ Մովսէս՝ զԱհարոն եւ զորդիսն առանձինն. Սոյն, ասէ, պատարագ ընդ անձին եւ ընդ ժողովրդեանն. Իսկ ընդ օրհնելն զժողովուրդն էջ հուր 'ի Տեառնէ եւ եկեր զողջակէզսն, զոր չէր օրէն չհանգուցանել.

ԻԵ. Թէ Նադաբ եւ Աբիուդ օտար հուր մատուցեալ՝ մեռան. զորս ժողովրդեանն լալ Մովսէս հրամայեաց, բայց Ահարոնի եւ որդւոցն ոչ, 'ի պատուէ օծմանն.

ԻԶ. Պատուէր ետ քահանայիցն՝ ոչ ըմպել գինի 'ի մտանել 'ի խորանն, թերեւս՝ յայս պատճառս մեռան նոքա.

ԻԷ. Մեծարեաց Մովսէս զԱհարոն եւ զորդիսն՝ ուտել զբաժինն իւրեանց, եւ զնոխազն զոր վասն մեղաց. եւ զի այրեցեալ էր զայն, բարկացաւ Մովսէս թէ ուտել պարտ էր եւ քաւել զմեղս ժողովրդեանն. Իսկ ցուցանէր Ահարոն, թէ առ երկիւղի ոչ կերան. Բայց առաջին պատարագն որ վասն մեղաց ժողովրդեանն էր՝ ոչ կերաւ. եւ ոչ քաւեցան առաջ մեղքն որթուն.

ԻԸ. Թէ զորս օրէն ուտել յանասնոց 'ի նշանակ բանաւորաց. զի կճղակն՝ անդաստաղ փորուց, եւ որոճն բանի՝ ասորիք են.

ԻԹ. Թէ զորս 'ի ձկանց. զի թեւք՝ առաքինութեան, եւ թեփք՝ ծանրութեան պատկառանաց՝ ասորիք են.

Լ. Ի թռչնոց զորս պիղծս ասէ՝ նշանակք են ամբարշտութեանց եւ յափշտակողաց եւ խաւարասէր մարդկան.

ԼԱ. Ի զեռնոց թռչնոց չորս ոտից մարախոյ. զորս օրէն ուտել, անյայտ առաքինութեանց նման.

ԼԲ. Վասն զեռնոց որք 'ի չորս ոտս գնան, նշանակ աշխարհաշէր փորուց 'ի չար ախորժանս կայանաց. պիղծք իբրեւ զնոսա.

ԼԳ. Վասն փոխանելեացն կամ խեցեղէն պղծել անօթոյ.

ԼԴ. Վասն պղծել կերակրոց.

ԼԵ. Վասն ջրհորոց եւ վասն աղբերաց.

ԼԶ. Զմեռելոտին 'ի մահկանաց, եւ զզգուշանալ 'ի զեռնոց պղծոց.

ԼԷ. Սուրբք լերուք՝ զի ես սուրբ եմ.

ԼԸ. Ծնանելոյ արուութեան կնոջ որ արու կամ էգ ծնցի.

ԼԹ. Վասն այլ եւ այլ նշանաց բորոտութեան արբելոց կամ պղծելոց.

Խ. Վասն բորոտութեան գլխոյ կամ մորուաց, եւ վասն կնդութեան եւ ճաղատութեան.

ԽԱ. Վասն սպիտակութեան բորոտի, եւ պղծութեան.

ԽԲ. Վասն առնելոյ եւ կատարելոյ անդերձից բորոտութեան.

ԽԳ. Խրատանք որրութեան բորոտի յառաջնում եւ յերկրորդում աւուրն, խորհրդականութիւնք 'ի տէր Քրիստոսի.

ԽԴ. Վասն բորոտելոյ տան եւ պղծելոյ, եւ սրբութեան նորին.

ԽԵ. Վասն պղծութեան սերմնահեղութեան, եւ յոր ինչ մերձեսցի. եւ վասն սրբելոյ նորին.

ԽԶ. Վասն որ յերրորդ հասի, կամ ընդ կնոջ լինի.

ԽԷ. Վասն կնոջ հաշտեցեալ բղխման դաշտանի. եւ վասն անառակացի պղծութեան կամ սրբութեան.

ԽԸ. Զի 'ի տանի քաւութեանն միայն մտցէ քահանայապետն 'ի ներքսագոյն սրբութիւնն.

ԽԹ. Զի 'ի տանի քաւութեանն արկցեն վիճակս երկուց նոխազաց զենլոյ եւ արձակելոյ, 'ի խորհուրդ միութեան անուան Քրիստոսի.

Ծ. Օրինակ քաւելոյ զսրբութիւնն եւ զժողովուրդն, եւ արձակելոյ զնոխազն.

ԾԱ. Թէ զզուարակն եւ զնոխազն որոց արեամբն սրբեցաւ խորանն, այրեսցեն արտաքոյ բանակին, 'ի խորհուրդ Յիսուսի արտաքոյ դրանն չարչարելոյ.

ԾԲ. Վասն պատուոյ աւուրն քաւութեան՝ 'ի տասներորդում աւուր եւթներորդի ամսոյն.

ԾԳ. Թէ յարքունական հրամայեալ է՝ որ առնէ զոհ կամ ողջակէզ արտաքոյ դրան խորանին.

ԾԴ. Վասն չուտելոյ զարիւն, եւ վասն զարիւն որոց ընդ հողով ծածկելոյ.

ԾԵ. Վասն որ գիշակեր կամ գազանաբեկ կերիցէ.

ԾԶ. Զօրէնս կրկնելով գլխաւոր Աստուածն 'ի բաց առնէ զնոսա յեգիպտական աշխարհաշէր պղծութենէ. յերից կողմանց ապականութեան 'ի վեր եւ 'ի խոնարհ եւ յառ 'ի կողմն.

ԾԷ. Յառաջին առաջնաբնի բառ 'ի վեր կուսէ՝ առնէ չյայտնել պղծութեամբ առ իրեարս առաջին ազգին, այսինքն՝ դուստր առ հայր, կամ որդի առ մայր, կամ խորթ առ մօրու. Դարձեալ 'ի նոյն ազգ եւ յառաջնաբնի բառ 'ի խոնարհ կուսէ՝ չյայտնել հօր զորդւոյ կին, այսինքն՝ զիւր հարսն, կամ զկնոջ իւրոյ դուստր, որ է իւր խորթ դուստր.

ԾԸ. Իսկ յերկրորդ ազգին եւ յառաջնաբնի բառ առ 'ի կողմն կուսէ, չյայտնականել զիւր քոյր, թէ եւ յայլ մօրէ իցէ, 'ի հօրէ ծնեալ, կամ արտաքոյ 'ի հարճէ հօր կամ զխորթ հօրն իւրոյ, որ է հօրն կնոջ դուստր, կամ զեղբօր կին, կամ զիւր կնոջ քոյր. Իսկ 'ի նոյն առաջնաբնի բառ 'ի խոնարհ կուսէ, մի խայտառակել զիւրն թոռանցն, որ է իւր որդւոյ կամ դստեր դուստր, կամ զհարսն դուստր՝ զորդւոյ կնոջ, որ է որդւոյն խորթ, կամ զխորթոյն դուստր.

ԾԹ. Իսկ յերրորդ ազգի եւ յառաջնաբնի բառ առ 'ի կողմն կուսէ՝ չմտանել առ իւր հօրաքոյր կամ մօրաքոյր կամ առ հօրեղբօր կին. Իսկ 'ի խոնարհ կողմն չմտանել առ իւր խորթոյն թոռանցն կամ առ հարսին թոռանցն.

Կ. Չմտանել առ դաշտանս, եւ ոչ առ կին ընկերի.

ԿԱ. Ոչ տալ զզաւակն սատանայի 'ի պաշտօնութիւն եւ զփորձ նուիրել կռոց, եւ ոչ 'ի կնութիւն հեթանոս իշխանի.

ԿԲ. Զգուշանալ 'ի մահուչափ մեղաց. յարուամոլութենէ եւ յանասնապղծութենէ.

ԿԳ. Սուրբք եղերուք՝ զի ես սուրբ եմ.

ԿԴ. Երկնչել 'ի ծնողաց.

ԿԵ. Պահել զշաբաթ.

ԿԶ. Չյարել 'ի կուռս.

ԿԷ. Ի զոհս փրկութեանն՝ յայն եւ յերկրորդն ուտել, եւ յերրորդն ոչ.

ԿԸ. Ի հնձանս իւր եւ 'ի կթութ մի ամբողջ հաւաքել, եւ ոչ ճռաքաղ, այլ տնանկին թողուլ.

ԿԹ. Չգողանալ.

Հ. Չերդնուլ սուտ.

ՀԱ. Չզրկել զոք.

ՀԲ. Ոչ օրէն ազդել զվարձս վարձկանին.

ՀԳ. Չհամր եւ զխուլ չզբել.

ՀԴ· Զատանել ողն 'ի գաստառանի ։
ՀԵ· Մի ննջել զօր, եւ մի յառաջել 'ի մահ ուրուք ։
ՀԶ· Մի ատել զոք՝ այլ յանդիմանել ։
ՀԷ· Չառնուլ վրէժ, եւ չպահել ոխս ։
ՀԸ· Սիրել զընկերն իբրեւ զանձն ։
ՀԹ· Զատել զանասունն յայլազգաց ։
Ձ· Զգուշ այլ եւ այլ չխառնել, որ է առ կին մի աղախնի մտանել ։
ՁԱ· Զոհս երկրորդս մի, որ է նշանակ յանցանաց ։
ՁԲ· Վասն յանցաւորութեան որ պղծէ զաղախինն ուրուք ։
ՁԳ· Զպտուղ մի ուտել 'ի նորատունկ այգեաց, այլ 'ի չորրորդն ամի ։
ՁԴ· Զգուշել 'ի հմայից ։
ՁԵ· Մի հատանել զհեր եւ զգլուխն, կամ զծայրս եւ զմօրուս հաւաքել ։
ՁԶ· Յօդուածս վասն մեռելոյ, ծանր կամ խարազանս մարմնոյ չառնել ։
ՁԷ· Զդուստր պոռնկել մի տալ ։
ՁԸ· Զհետ գէտս ինչ չերթալ ։
ՁԹ· Զատել զգաւառ 'ի պոռնկաց, կամ հարսն կամ ծառայ հեթանոսի ։
Ղ· Եկին եւ պանդխտի պահել զխնամս ։
ՂԱ· Չյորել 'ի վհուկս ։
ՂԲ· Պատուել զծերս ։
ՂԳ· Երկնչել յԱստուծոյ ։
ՂԴ· Չնեղել զեկն ։
ՂԵ· Սիրել զեկն իբրեւ զանձն ։
ՂԶ· Արդարս լինել 'ի գազս, 'ի չափս, 'ի կշիռս ։
ՂԷ· Դարձեալ ասասէ չտալ զաւակ, որ է զաւակ իւր՝ հեթանոսի ։
ՂԸ· Դարձեալ ասէ չյորել 'ի վհուկս ։
ՂԹ· Անարգողն հօր՝ կամ մօր՝ մեռցի ։
Ճ· Շնացողքն մահու սպանցին ։
ՃԱ· Խառնեալ առ մօրուս կին՝ մահու մեռցին ։
ՃԲ· Առ կին որդւոյ մտեալքն՝ մահու սպանցին ։
ՃԳ· Արուագէտքն՝ մահու մեռցին ։
ՃԴ· Զդուստր եւ զմայր առեալքն՝ այրեսցին հրով ։
ՃԵ· Անասնամոլքն՝ սպանցին ։
ՃԶ· Առ քոյր մտեալքն՝ սպանցին ։
ՃԷ· Առ դաշտանաւորն մտեալքն՝ սպանցին ։
ՃԸ· Առ հօրաքոյր մտեալքն՝ սպանցին ։
ՃԹ· Առ կին քեռւոյ մտեալքն՝ սպանցին ։
ՃԺ· Առ կին եղբօր մտեալքն՝ սպանցին ։
ՃԺԱ· Զգուշել 'ի վհուկս ։
ՃԺԲ· Քահանայքն մի պղծեսցին 'ի գի մեռելոյ, եւ մի խուզել զհերս ։
ՃԺԳ· Վասն կնոջ ամուսնոյ քահանայի, եւ վասն դստեր քահանայի պոռնկելոյ ։
ՃԺԴ· Քահանայապետն բնաւ 'ի գի մի մտցէ, եւ ոչ 'ի հօր, եւ կին կոյս առցէ ։
ՃԺԵ· Որ արատ կայցէ 'ի մարմին՝ մի քահանայասցի, այլ 'ի հացից կերիցէ ։
ՃԺԶ· Քահանայ որ չիցէ սուրբ՝ 'ի սրբութեանց մի կերիցէ մինչեւ սրբեսցի ։

ՃԺԷ· Որ չիցէ ընտանի մի կերիցէ, եւ ոչ վարձկան քահանային. բայց ընտանին եւ արծաթագինն կերիցեն ։

ՃԺԸ· Դուստր քահանայի այլոյ առնաւն մի կերիցէ, բայց այրին անդրէն դարձեալ 'ի տուն հօրն ։

ՃԺԹ· Որ 'ի հատուցն կերիցէ յանգէտս, զգլուխն եւ զհինգերորդն հատուսցէ ։

ՃԻ· Զարատաւորս յանդամոց ոչ նուիրել, եւ ոչ 'ի ձեռաց հեթանոսի ։

ՃԻԱ· Յութերորդ օրէն եւ յառաջ ապա նուիրել զծնունդս արջառոց եւ զոչխարաց ։

ՃԻԲ· Զմայր եւ զծնունդն իւր 'ի միում աւուր մի զենուլ 'ի նուէր ։

ՃԻԳ· Զզոհ գոհութեանն 'ի նմին աւուր ուտել, եւ ոչ թողուլ յայգ ։

ՃԻԴ· Տօնիցն աւուրքն՝ շաբաթն յաւուր, երկրորդ՝ զատիկն, երրորդ՝ պենտեկոստէն, չորրորդ՝ քաւութեանն, հինգ՝ տաղաւարահարացն ։

ՃԻԵ· Զկոյր զեւներն մրգացուցն ոչ չէջցեն ։

ՃԻԶ· Երկոտասան բաղարջ դնել 'ի սեղանն 'ի շաբաթէ ցշաբաթ ։

ՃԻԷ· Քարկոծել զայն որ անէծ զԱստուած ։

ՃԻԸ· Մարդասպանն սպանցի ։

ՃԻԹ· Որ անասուն սպանցէ՝ անձն ընդ անձին հատուսցէ ։

ՃԼ· Որ խեղեսցէ զոք՝ խեղեսցեն զնա, ակն ընդ ական, ատամն ընդ ատաման ։

ՃԼԱ· Այն եօթներորդ՝ հանգիստ, եւ մի գործեսցի անդ կամ այգի ։

ՃԼԲ· Այն յիսներորդ՝ հանգստեան եւ թողութեան. յորում 'ի տանէ քաւութեանն փողիւ աղաղակութեան. եւ գի վաճառեալքն առ տեարսն դարձցին ։

ՃԼԳ· Համագամանք ամաց վաճառելոց 'ի քաղաքս պարսպաւորս կամ յագարակս կամ 'ի քաղաքս ղեւտացւոց ։

ՃԼԴ· Չտալ փոխ տոկոսեօք ։
ՃԼԵ· Արձակել զծառայ եբրայեցի յեօթն ամին ։
ՃԼԶ· Չառնել զաստուածս ձեռագործս ։

ՃԼԷ· Խոստանալ բարիս թէ կացցեն յօրէնսն, այսթէ ոչ՝ սատակութիւն սպառնալ գրեթէ 'ի ճարակել, եւ խոստանալ զդարձն ։

ՃԼԸ· Գինք անձանց որոց նուիրեն զգիշեանս Տեառն, կամ զանասուն կամ զգետինս ։

ՃԼԹ· Թէ որ զոր նուիրեաց Տեառն՝ զնել խոր կամիցի, յաւելցէ 'ի գինն եւ զհինգերորդ եւս մասն. բայց թէ փոխանակեսցէ զանդր զոր փրկեաց՝ չէ փոխանակ հաստատուն, 'ի թողութեանն առն՝ Տեառն լիցի ։

ՃԽ· Ամենայն ընչից տասանորդ՝ Տեառն լիցի. յորոց թէ զպտուղս ինչ զնել կամիցի նուիրողն, եւ զհինգերորդ եւս մասն յաւելցէ 'ի գինն ։ Իսկ զպտուղ անասնոց տասանորդս, ոչ փրկել զնովք, եւ ոչ փոխանակել այլով ։

ՂԵՒՏԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա. Եւ կոչեաց Տէր զՄովսէս, եւ խօսեցաւ ընդ 1
նմա ՚ի խորանէ ժամու վկայութեան՝ եւ ասէ. Խօ-
սեաց դու ընդ որդւոց Իսրայէլի, եւ ասասցես
ցնոսա. Այր որ ՚ի ձէնջ եթէ մատուցանիցէ պա- 2
տարագ Տեառն ՚ի խաշանց, յարջառոց կամ յոչ-
խարց մատուսջիք զպատարագս ձեր. Եթէ 3
ողջակէզ իցէ պատարագն նորա յարջառոց, ա-
րու անարատ մատուսցէ, առ դուրս խորանին
վկայութեան ածցէ զնա, ընդունելութիւն ՚ի նո-
մանէ՝ առ ՚ի քաւելոյ առաջի Տեառն. Եւ դիցէ 4
զձեռն իւր ՚ի վերայ գլխոյ ընծայիցն՝ յընդունելու-
թիւն նմա. առ ՚ի քաւելոյ վասն անձին իւրոյ.
Եւ սպանցեն զզուարակն առաջի Տեառն. եւ մա- 5
տուսցեն քահանայքն որդիքն Ահարոնի զա-
րիւնն, եւ հեղցեն շուրջ զսեղանովն որ կայցէ
առ դրան խորանին վկայութեան. եւ մորթեա- 6
ցեն զողջակէզն, եւ անդամ անդամ յօշեսցեն
զնա. Եւ դիցեն որդիքն Ահարոնի քահանայքն 7
հուր ՚ի վերայ սեղանոյն, եւ կուտեսցեն փայտ ՚ի
վերայ հրոյն. Եւ դիցեն որդիքն Ահարոնի քա-
հանայքն զանդամաթիւն եւ զգլուխն եւ զճարպն 8
՚ի վերայ փայտին որ կայցէ ՚ի վերայ հրոյ սեղա-
նոյն. Եւ զփորոտին եւ զոտսն լուասցեն ջրով. 9
եւ դիցեն քահանայքն զամենայն ՚ի վերայ սեղա-
նոյն. զի ողջակէզ պտուղ է ՚ի հոտ անուշից Տեառն.
Ապա թէ յոչխարաց իցէ պատարագն Տեառն, ՚ի 10
զառանց եւ յայծից յողջակէզ, արու անարատ
11 մատուսցէ զնա. Եւ դիցէ զձեռն իւր ՚ի վե-
րայ գլխոյ նորա. եւ սպանցեն զնա ՚ի կողմանց
սեղանոյն ընդ հիւսիսի՝ առաջի Տեառն. եւ հեղ-
ցեն զարիւնն որդիքն Ահարոնի քահանայք շուրջ
12 զսեղանովն. Եւ յօշեսցեն զնա անդամ անդամ,
եւ զգլուխ նորա եւ զճարպ. եւ դիցեն զայն
քահանայքն ՚ի վերայ փայտին եւ հրոյ՝ որ ՚ի վե-
13 րայ սեղանոյն իցէ, եւ զփորոտին եւ զոտսն լուա-
ցեն ջրով. եւ մատուսցէ քահանայն զամենայն.
եւ դիցէ ՚ի վերայ սեղանոյն. զի ողջակէզ պտուղ է
14 ՚ի հոտ անուշից Տեառն. Իսկ եթէ ՚ի թռչնոց յող-
ջակէզ մատուցանիցէ պատարագ Տեառն, ՚ի
տատրակաց կամ յաղաւնեաց տացէ զպատա-
15 րագն իւր. Եւ մատուսցէ զնա քահանայն առ
սեղանն. եւ խածեսցէ զգլուխ նորա, եւ դիցէ
քահանայն ՚ի վերայ սեղանոյն, եւ քամեսցէ զա-
16 րիւնն առ յատակաւ սեղանոյն. Եւ կորզեսցէ
զորձկունսն թեւօքն հանդերձ. եւ հանցէ զայն
17 առ սեղանովն ՚ի տեղի մոխրականութեան. Եւ ճեղ-
քեսցէ զայն ՚ի թեւոցն, բայց մի զատուսցէ.
եւ դիցէ զայն քահանայն ՚ի սեղանն ՚ի վերայ
փայտին եւ հրոյ. զի ողջակէզ պտուղ է ՚ի հոտ ա-
նուշից Տեառն.

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ անձն որ եթէ մատուցանիցէ պատարագ 1
Տեառն, նաշիհ լիցի պատարագն նորա. և արկցէ
զնովաւ իւղ, և դիցէ 'ի վերայ նորա կնդրուկ.
զի զոհ է: Եւ տարցի զայն առ քահանայսն որդիս 2
Ահարոնի. և լցեալ զձեռն իւր 'ի նաշհոյ
անտի իւղոյն հանդերձ, և զամենայն զկնդրուկն
նորա, դիցէ քահանայն զյիշատակ նորա 'ի վերայ
սեղանոյն զոհ 'ի հոտ անուշից Տեառն: Եւ 3
նշխարն 'ի զոհէ անտի Ահարոնի և որդւոց իւրոց
լիցի. սրբութիւն սրբութեանց 'ի զոհից անտի
Տեառն: Ապա թէ մատուցանիցէ պատարագ զոհ 4
եփեալ 'ի թոնրի, պատարագ Տեառն 'ի նաշհոյ՝
պանս բաղարջս, 'ի նաշհոյ զանգեալ իւղով, և
քաքարս բաղարջս օծեալ իւղով: Իսկ եթէ զոհ 5
'ի տապակէ իցէ պատարագն քո, նաշիհ զանգեալ
իւղով բաղարջ լինիցի. և բրդեսցես զայն 6
պատառս պատառս, և արկցես 'ի վերայ նորա
իւղ. զի զոհ Տեառն է: Ապա թէ զոհ 'ի կասկարայից 7
իցէ պատարագն քո, նաշիհ իւղով գործեսցի. և մատուսցես զզոհն զոր առնիցես 'ի 8
նոցանէ Տեառն. և տարցես առ քահանայն: Եւ
մատուցեալ քահանային առ սեղանն, հանցէ 'ի 9
զոհէն զառ 'ի յիշատակէ նորա. և դիցէ քահանայն
'ի վերայ սեղանոյն. ընծայ անուշութեան
Տեառն է: Եւ որ մնասցէ 'ի զոհէ անտի, Ահարոնի 10
և որդւոց իւրոց լիցի. սրբութիւն սրբութեանց
'ի զոհիցն քոց:

Բ Զամենայն զոհ զոր մատուցանիցէք Տեառն, 11
ոչ առնիցէք խմորուն. զամենայն խմորուն և
զամենայն մեղրեալ՝ մի մատուցանիցէք 'ի նոցանէ
պտուղ 'ի զոհ Տեառն. պատարագ պտղոյ մատուցանիցէք 12
զայն Տեառն, բայց 'ի սեղանն մի ելանիցէ 'ի հոտ անուշից Տեառն: Եւ ամենայն պատարագ 13
զոհից ձերոց աղիւ Տեառն յաղեսցի. մի
պակասեցուցանիցէք զաղ ուխտին Աստուծոյ 'ի
զոհից ձերոց. ընդ ամենայն պատարագս աղ մատուցանիցէք:
Իսկ եթէ յառաջին արմտեաց մատուցանիցես 14
պատարագ Տեառն, մուրկ նոր
փխրեալ և մաքրեալ՝ Տեառն, մատուսցես զոհ
զառաջնոց արմտեաց քոց. և արկցես զնովաւ 15
իւղ, և դիցես 'ի վերայ նորա կնդրուկ, զի զոհ
է: Եւ հանցէ քահանայն զառ յիշատակէ նորա 16
'ի մրկէ անտի հանդերձ իւղովն, և զամենայն
զկնդրուկ նորա, զի պտուղ Տեառն է:

ԳԼՈՒԽ Գ

Գ Ապա թէ զոհ փրկութեան իցէ պատարագ նորա 1
Տեառն, եթէ յարջառոց մատուցանիցէ, եթէ
որու իցէ, և եթէ էգ իցէ, զանարատն մատուսցէ
2 առաջի Տեառն: Եւ դիցէ զձեռս իւր 'ի
վերայ գլխոյ պատարագին. և սպանցէ զնա առ
դրան խորանին վկայութեան. և հեղցեն որդիքն
Ահարոնի քահանայքն զարիւնն 'ի վերայ սեղանոյ
3 ողջակիզացն շուրջանակի: Եւ մատուսցեն 'ի զոհէն
փրկութեան պտուղ Տեառն՝ զճարպ թաղանթ
քաղրթին, և զամենայն ճարպ փորոտւոյն,
4 և զերկոսին երիկամունսն և զճարպն 'ի
նոսա՝ որ առ մանամարքն իցէ, և զերդարոյթն
5 երիկամամբքն հանդերձ կորզեսցեն: Եւ հանցեն
զայն որդիքն Ահարոնի քահանայքն 'ի սեղանն
յողջակէզս 'ի վերայ փայտին և հրոյ, պտուղ
6 անուշից Տեառն: Ապա թէ յոչխարաց իցէ պատարագ
նորա զոհ փրկութեան Տեառն, որու կամ
7 էգ, անարատ մատուսցէ զայն: Իսկ եթէ գառն
մատուցանիցէ զպատարագն իւր, մատուսցէ
8 զնա առաջի Տեառն. և դիցէ զձեռն իւր 'ի վերայ
գլխոյ պատարագին իւրոյ, և սպանցէ զնա
առ դրան խորանին վկայութեան. և հեղցեն որդիքն
Ահարոնի քահանայքն զարիւնն շուրջ զսեղանովն:
9 Եւ մատուսցեն 'ի զոհէն փրկութեան
պտուղ Տեառն. զճարպն և զմէջն անարատ՝
10 հանդերձ զգաւակն հանցէ 'ի նմանէ. և զճարպ
թաղանթ քաղրթին, և զամենայն ճարպ փորոտւոյն,
և զերկոսին երիկամունսն և զճարպն
որ 'ի նոսա՝ որ առ մանամարքն, և զերդարոյթն
11 հանդերձ երիկամամբքն կորզեալ՝ հանցէ քահանայն
'ի սեղանն հոտ անուշից պտուղ Տեառն:
12 Իսկ եթէ յայծեաց իցէ պատարագն իւր, մատուսցէ
13 առաջի Տեառն. և դիցէ զձեռն իւր 'ի
վերայ գլխոյ նորա, և սպանցեն զնա առաջի
Տեառն առ դրան խորանին վկայութեան. և
հեղցեն որդիքն Ահարոնի քահանայքն զարիւնն
14 շուրջ զսեղանովն: Եւ հանցեն 'ի նմանէ պտուղ
Տեառն զճարպն զթաղանթ քաղրթին, և զամենայն
15 զճարպ փորոտւոյն, և զերկոսին երիկամունսն,
և զճարպն 'ի նոսա՝ որ առ մանամարքն,
և զերդարոյթն երիկամամբքն հանդերձ կորզեսցէ.
16 և հանցէ քահանայն 'ի սեղանն պտուղ
'ի հոտ անուշից Տեառն:

17 Զամենայն ճարպ Տեառն՝ օրէն յաւիտենական Դ
յազգս ձեր, յամենայն բնակութեան ձերում.
զամենայն ճարպ և զամենայն արիւն մի ուտիցէք:

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ. Խօսեաց Ե
2 դու ընդ որդիսդ Իսրայէլի և ասասցես. անձն
եթէ մեղիցէ առաջի Տեառն ակամայ՝ յամենայն
հրամանաց Տեառն, յորոց չէ արժան առնել՝ և
3 առնիցէ ինչ 'ի նոցանէ: Եթէ քահանայապետն
օծեալ՝ մեղանչիցէ առ 'ի ժողովուրդն յանցա-

-ցանիցս. եւ մատուսցէ վասն մեղացն իւրոց զոր
մեղաւ. զուարակ յանդէոց անարատ Տեառն՝ վասն
մեղացն: Եւ ածցէ զզուարակն 'ի դուռն խորանին 4
վկայութեան առաջի Տեառն. եւ դիցէ զձեռն իւր
'ի վերայ գլխոյ զուարակին առաջի Տեառն, եւ
սպանցեն զզուարակն առաջի Տեառն: Եւ առեալ 5
քահանայն օծելոյ կատարելոյ 'ի ձեռս իւր յա-
րենէ զուարակին, եւ տարցի զայն 'ի խորանն վը-
կայութեան. եւ թացցէ քահանայն զմատն իւր 6
յարեանն, եւ ցանեսցէ յարենէ անտի եօթն ան-
գամ մատամբն իւրով առաջի Տեառն առ վարա-
գուրաւն սրբութեան: Եւ դիցէ քահանայն յա- 7
րենէ զուարակին 'ի վերայ եղջերաց սեղանոյ խըն-
կոցն համդերձանաց առաջի Տեառն՝ որ է 'ի
խորանին վկայութեան: Եւ զամենայն արիւն
զուարակին հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն ող-
ջակիզաց, որ կայցէ առ դրան խորանին վկայու-
թեան: Եւ զամենայն ճարպ զուարակին մեղաց 8
կորզեսցէ 'ի նմանէ, եւ զճարպ թաղանթ քաղըր-
թեն եւ զամենայն ճարպ փորոտւոյն, եւ զերի- 9
կամունսն երկոսին, եւ զճարպն որ 'ի նոսա՝ որ
առ մանամբքն, եւ զերգասրոյթն երիկամամբքն
համդերձ կորզեսցէ: Զոր օրինակ առնուցու 'ի 10
զուարակէ զոհի փրկութեանն. եւ հանցէ քա-
հանայն 'ի սեղանն ողջակիզաց: Եւ զմորթ զուա- 11
րակին եւ զամենայն մարմին նորա համդերձ գըլ-
խովն եւ ոտիւք եւ քարշթաւն եւ աղբատաւն
հանցեն ողջոյն զզուարակն արտաքոյ բանակին 12
'ի տեղի մի սուրբ, ուր զմոխիրն հեղուցուն. եւ
այրեսցեն զնա 'ի վերայ փայտի հրով. 'ի վերայ
մոխրահեղութեան այրեսցի:

2 Ապա թէ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իս- 13
րայէլի անգիտանասցէ ակամայ, եւ մոռասցի
բանն յաչաց ժողովրդեանն, եւ առնիցեն ինչ մի
յամենայն պատուիրանաց Տեառն որ ոչ առնի-
ցի, եւ յանցանիցեն, եւ յայտնիցի նոցա մեղքն 14
որ մեղան նովաւ, մատուսցէ ժողովուրդն զուա-
րակ անարատ յանդէոյ վասն մեղացն. եւ ածցէ
զնա 'ի դուռն խորանին վկայութեան. եւ դիցեն 15
ծերք ժողովրդեանն զձեռս իւրեանց 'ի վերայ
գլխոյ զուարակին առաջի Տեառն. եւ սպանցեն
զզուարակն առաջի Տեառն: Եւ տարցի քահա- 16
նայն օծեալ՝ յարենէ զուարակին 'ի խորանն վը-
կայութեան. եւ թացցէ քահանայն զմատն իւր 17
յարենէ զուարակին, եւ ցանեսցէ եօթն անգամ
առաջի Տեառն յանդիման վարագուրին սրբու-
թեան. եւ դիցէ յարենէ անտի քահանայն 'ի վե- 18
րայ եղջերաց սեղանոյն խնկոցն համդերձանաց.
որ կայցէ առաջի Տեառն 'ի խորանին վկայու-
թեան: Եւ զամենայն զարիւնն հեղցէ առ յատա-
կաւ սեղանոյն ողջակիզաց, որ է առ դրան խո-
րանին վկայութեան. եւ զամենայն ճարպն կոր- 19
զեսցէ 'ի նմանէ՝ եւ հանցէ 'ի սեղանն: Եւ արաս- 20
ցէ զուարակին՝ զոր օրինակ արար զուարակին
մեղաց, նոյնպէս արասցէ եւ նմա. եւ քաւեսցէ
վասն նոցա քահանայն, եւ թողցին նոցա մեղքն:
21 Եւ հանցեն զզուարակն ողջոյն արտաքոյ բանա-
կին, եւ այրեսցեն զզուարակն, զոր օրինակ այ-
րեցին զառաջին զուարակն. զի վասն մեղաց ժո-
22 ղովրդեանն է: Եւ եթէ իշխանն մեղիցէ, եւ ա-
րասցէ մի ինչ 'ի պատուիրանաց ամենայն Աստու-
23 ծոյ՝ որ ոչ առնիցի, եւ յանցանիցէ ակամայ, եւ
յայտնեսցին նմա մեղքն զոր մեղաւ, մատուսցէ
զպատարագն իւր նոխազ յայծեաց՝ արու անա-
24 րատ. եւ դիցէ զձեռս իւր 'ի վերայ գլխոյ նոխա-
զին, եւ սպանցեն զնա 'ի տեղւոջ յորում սպա-
նանիցեն զողջակէզսն առաջի Տեառն. քանզի մե-
25 ղաց է: Եւ առցէ եւ դիցէ քահանայն յարենէ
անտի մեղացն մատամբ իւրով 'ի վերայ եղջերաց
սեղանոյն ողջակիզաց: Եւ զամենայն արիւն նո-
րա հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյ ողջակիզացն.
26 եւ զամենայն զճարպ նորա հանցէ 'ի սեղանն, իբ-
րեւ զճարպ զոհի փրկութեանն. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն 'ի մեղաց անտի իւրոց, եւ
27 թողցի նմա: Եւ եթէ մեղիցէ անձն ակամայ 'ի
ժողովրդենէ երկրին՝ յառնել նմա մի ինչ յամե-
նայն պատուիրանացն Տեառն՝ որ ոչ առնիցի, եւ
28 յանցանիցէ, եւ յայտնեսցին նմա մեղքն զոր մե-
ղաւ, մատուսցէ զպատարագ իւր այծ անարատ
29 վասն մեղացն զոր մեղաւ. եւ դիցէ զձեռս իւր 'ի
վերայ գլխոյ նորա, եւ սպանցեն զայծն զվասն
մեղացն՝ 'ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն զողջա-
30 կէզսն: Եւ առցէ քահանայն յարենէ նորա մա-
տամբ իւրով, եւ դիցէ 'ի վերայ եղջերաց սեղա-
նոյն ողջակիզաց. եւ զամենայն արիւն նորա հեղ-
31 ցէ առ յատակաւ սեղանոյ ողջակիզացն: Եւ զա-
մենայն զճարպն կորզեսցէ՝ զոր օրինակ կորզիցի
ճարպ յողջակիզէ փրկութեանն. եւ հանցէ զայն
քահանայն 'ի սեղանն՝ 'ի հոտ անուշից Տեառն.
եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն, եւ թողցի
32 նմա: Եւ եթէ ոչխար մատուցանիցէ զպատա-
33 րագն իւր, էգ անարատ մատուսցէ զնա. եւ դի-
ցէ զձեռն իւր 'ի վերայ գլխոյ նորա որ վասն մե-
ղացն իցէ, եւ սպանցեն զնա 'ի տեղւոջն՝ ուր
34 սպանանիցեն զողջակէզսն: Եւ առեալ քահա-
նայն յարենէ այնր՝ որ վասն մեղացն իցէ՝ մա-
տամբն իւրով, եւ դիցէ 'ի վերայ եղջերաց սեղա-
նոյ ողջակիզացն. եւ զամենայն արիւն նորա հեղ-
35 ցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջակիզաց. եւ զա-
մենայն զճարպ նորա կորզեսցէ՝ զոր օրինակ կոր-
զիցի ճարպ ոչխարին փրկութեան. եւ դիցէ զայն
քահանայն 'ի վերայ սեղանոյն յողջակէզ Տեառն.
եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն 'ի մեղաց ան-
տի զոր մեղաւ, եւ թողցի նմա:

ԳԼՈՒԽ Ե

Ե. Եւ եթէ մեղիցէ անձն, եւ լուիցէ զբարբառ 1
երդման, եւ նա իցէ վկայ՝ կամ թէ եսես կամ
թէ խրագէտ իցէ, եթէ ոչ հանիցէ 'ի վէր, մեղս
ընկալցի։
Ը Եւ անձն որ մերձեսցի յիր պղծութեան, 2
կամ 'ի մեռելոտի, կամ 'ի գազանաբեկ, կամ 'ի
պիղծ ինչ, կամ 'ի մեռելոտիս անասնոց պղծոց,
կամ 'ի մեռելոտիս սողնոց պղծոց, եւ անգանիցէ
զնմանէ, եւ ինքն պղծիցի եւ յանցանիցէ. կամ 3
մերձենայցէ 'ի պղծութենէ մարդոյ կամ յամենայն
պղծութենէ նորա, յոր թէ մերձեցեալ
պղծիցի, եւ մոռասցի ընկիցին նմա, եւ յետ այնորիկ
'ի վերայ հասանիցէ եւ յանցանիցէ. եւ 4
անձն որ ուխտիցէ չար ինչ առնել կամ բարի,
ըստ ամենայնի որ ինչ ուխտիցէ մարդ երդմամբ
չափ, եւ մոռանայցէ այն յաչաց նորա, եւ ապա
'ի վերայ հասանիցէ, եւ մեղանչիցէ միով իւիք
'ի նոցանէ, եւ խոստովան լինիցի զմեղսն զոր 5
մեղաւ. մատուսցէ վասն յանցանացն զոր յան- 6
ցեաւ Տեառն, եւ վասն մեղացն զոր մեղաւ, էգ
յօդեաց ոչխար, կամ ուլ մի յայծեաց վասն մեղացն.
եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն 'ի մեղաց
անտի, եւ թողցին նմա մեղքն։ Ապա թէ 7
չիցէ ձեռնհաս՝ լինել բաւական ոչխարաւ, մատուսցէ
վասն մեղացն զոր մեղաւ երկուս տատրակս
կամ երկուս ձագս աղաւնեաց. մին վասն
մեղացն, եւ մին յողջակէզ. տացէ առ քահա- 8
նայն։ Եւ տարցի 'ի ներքս քահանայն նախ զվասն
մեղացն, եւ խածեսցէ քահանայն զգլուխն յառաջնէ
անտի եւ մի հատցէ. եւ ցանեսցէ յարենէ 9
անտի այնր որ վասն մեղացն իցէ՝ զորմով սեղանոյն,
եւ զմնացեալ արիւնն քամեսցէ առ յատակաւ
սեղանոյն. քանզի վասն մեղաց է։ Եւ զերկ- 10
րորդն արասցէ յողջակէզ որպէս եւ օրէն իցէ.
եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն ընդ մեղացն
զոր մեղաւ, եւ թողցի նմա։ Եւ եթէ ոչ գտա- 11
նիցէն ընդ ձեռամբ նորա զզոյգ տատրակաց կամ
երկուս ձագս աղաւնեաց, բերցէ զպատարագն
իւր վասն որոյ մեղաւն՝ զտասներորդ գրւոյ միոյ
նաշիհ վասն մեղացն. եւ իւղ մի արկցէ 'ի նա, եւ
կնդրուկ մի դիցէ 'ի վերայ նորա, զի վասն մեղաց
է։ Եւ տարցի զայն առ քահանայն. եւ առեալ 12
քահանայն 'ի նմանէ լի ափով զառ 'ի յիշատակէն
նորա, դիցէ 'ի վերայ սեղանոյ ողջակիզաց
Տեառն. քանզի վասն մեղաց է. եւ քաւեսցէ 13
վասն նորա քահանայն զմեղսն զոր մեղաւ՝ միով
իւիք եւ իցէ 'ի նոցանէ, եւ թողցի նմա. եւ մնացեալն՝
քահանային եղիցի իբրեւ զզոհ նաշհոյ։
Թ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Անձն՝ 14
որ թէ վրիպեսցի եւ մեղիցէ ակամայ 'ի սրբու- 15
թեանց անտի Տեառն, մատուսցէ վասն յանցանացն
իւրոց Տեառն խոյ անարատ յօդեաց՝ գնոց
արծաթոյ 'ի սիկղս սիկղէ՝ ըստ սրբութեան
16 սիկղն, վասն որոյ յանցուցեալն իցէ։ Եւ զոր
մեղաւն 'ի սրբութենէն, հատուսցէ. եւ զհինգերորդ
եւս մասն յաւելցէ 'ի նոյն. եւ տացէ
ցքահանայն. եւ քաւեսցէ 'ի նմանէ քահանայն
խոյիւն որ վասն յանցանացն իցէ, եւ թողցի նը-
17 մա։ Եւ անձն որ մեղիցէ, եւ արասցէ մի ինչ
յամենայն պատուիրանաց Տեառն զոր չիցէ
պարտ առնել, եւ ոչ խմանայցէ եւ յանցանիցէ
18 եւ ընդունիցի մեղս, ածցէ խոյ անարատ 'ի խաշանց
գնոց արծաթոյ վասն յանցութեանն՝ առ
քահանայն. եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն
վասն անգիտութեանն զոր անգիտացաւ՝ եւ ինքն
19 ոչ գիտէր, եւ թողցի նմա. քանզի յանցեաւ
յանցութիւն յանցանաց առաջի Տեառն։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Անձն որ Ժ
2 եթէ մեղիցէ, եւ արհամարհելով արհամարհիցէ
զպատուիրանս Տեառն, եւ ստեսցէ ընկերի իւ-
րում, եթէ յաւանդի, եթէ 'ի զօղութեան եւ
եթէ 'ի յափշտակութեան, եւ եթէ զրկեսցէ
3 ինչ ընկերի իւրում. եւ եթէ եգիտ կորուստ
ինչ՝ եւ ժխտիցէ 'ի վերայ նորա, եւ երդնուցու
սուտ վասն միոյ իրիք՝ յամենայնէ զոր եւ առնի-
4 ցէ մարդ առ 'ի մեղանչելոյ նորա նոքօք. եւ եղիցի
յորժամ մեղանչիցէ եւ յանցանիցէ, հատուսցէ
5 զյափշտակութիւնն զոր յափշտակեաց, կամ
զզրկանս զոր զրկեաց, կամ զաւանդն զոր ա-
ւանդեցաւ նմա, կամ զկորուստն զոր եգիտ յա-
մենայն իրաց. վասն որոյ երդուաւ սուտ. տա-
ժեսցի զգլուխն, եւ զհինգերորդ մասն յաւելցէ
'ի նոյն. եւ որ իցէ՝ հատուսցէ նմա յաւուր յո-
6 րում յանդիմանիցի։ Եւ ընդ յանցանաց իւրոց
մատուսցէ Տեառն խոյ անարատ 'ի հօտից՝ գնոց
7 արծաթոյ, վասն որոյ յանցեաւն։ Եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն, եւ թող-
ցի նմա վասն միոյ իրիք յամենայնէ զոր արար
եւ յանցեաւ նմա։
8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Պատուէր ԺԱ
9 տուր Ահարոնի եւ որդւոց նորա եւ ասասցես.
այս օրէն է ողջակիզին, վասն այրելոյ նորա 'ի
վերայ սեղանոյն զամենայն գիշերն մինչեւ ցա-
ռաւօտ. եւ հուր սեղանոյն որ այրիցի 'ի վերայ
10 նորա՝ մի շիջցի։ Եւ զգեցցի քահանայն պատ-
մուճան կտաւի, եւ անդրավարտիս կտաւիս
զգեցցի 'ի վերայ մարմնոյ իւրոյ. եւ հանցէ զըն-
ծայս ողջակիզին 'ի վերայ սեղանոյն՝ զոր հուրն
11 ծախիցէ. եւ դիցէ առընթեր սեղանոյն։ Եւ մեր-
կասցի զպատմուճանն իւր, եւ զգեցցի այլ պատ-

մոխն, եւ հանցէ զողջակէզն արտաքոյ բանակին 'ի տեղի սուրբ ։ Եւ հուրն որ այրեսցի 'ի վե- 12 րայ սեղանոյն մի՛ շիջցի ․ եւ այրեսցէ 'ի վերայ նորա քահանայն փայտ ընդ առաւօտս ․ եւ դիցէ 'ի վերայ նորա զողջակէզսն, եւ դիցէ 'ի նմա զճարպ փրկութեանն ․ Եւ հուր հանապազ այրեսցի 'ի 13 վերայ սեղանոյն, եւ մի՛ շիջցի ։

ծբ Եւ այս օրէնք է զոհին՝ զոր մատուցանիցեն որ- 14 դիքն Ահարոնի քահանայքն առաջի Տեառն յանդիման սեղանոյն ։ Առցէ ափով իւրով 'ի նաշհոյ 15 զոհին՝ համեղեալ իւղով նորա եւ կնդրկաւն որ է-ցէ 'ի վերայ զոհին, եւ հանցէ 'ի սեղանն պատուղ 'ի հոտ անուշից յիշատակ նորա Տեառն ։ Եւ զմն- 16 ացեալն 'ի նմանէ կերիցէ Ահարոն եւ որդիք նորա ․ բաղարջ կերիցի 'ի տեղւոջ սրբում ․ 'ի սրահի խորանին վկայութեան կերիցեն զնա ․ ոչ եփես- 17 ցի խմորեալ ․ մասն ետու զայն նոցա 'ի պտղոյն Տեառն ․ սրբութիւնք սրբութեանց են ։ Որպէս փասն մեղացն իցէ, նոյնպէս եւ փասն յանցանացն ․ Ամենայն արու քահանայիցն կերիցեն 18 զնա ․ օրէն յաւիտենական յազգս ձեր 'ի պտղոյ անտի Տեառն ․ Ամենայն որ մերձեսցի 'ի նոսա՝ սրբեսցի ։

ծգ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ․ Այս է 19 պատարագ Ահարոնի եւ որդւոց նորա՝ զոր մա- 20 տուցանիցեն Տեառն յաւուր յորում օծանիցես զնա ․ զտասներորդ գրուի միոյ նաշհոյ զոհ հանապազորդ ․ զկէս նորա՝ այգուն, եւ զկէս նորա երեկոյն, 'ի տապակի իւղով զանգեալ գործես- 21 ցի ։ Եւ մատուսցէ զայն մանրեալ զոհ 'ի պատառոյ, զոհ 'ի հոտ անուշից Տեառն ․ քահանայն օ- 22 ծեալ փոխանակ նորա յորդւոց իւրոց՝ արասցէ զայն, օրէն յաւիտենական Տեառն ամենեւին կատարեսցի ։ Եւ ամենայն զոհք քահանայից ողջա- 23 կէզ լինիցի, եւ մի՛ ուտիցի ։

ծդ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ․ Խօ- 24 սեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա եւ ա- 25 սասցես ․ այս օրէնք իցէ փասն մեղացն ․ 'ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն զողջակէզն՝ սպանցեն եւ զփասն մեղացն առաջի Տեառն ․ սրբութիւն սրբութեանց է ․ քահանայն որ մատուցանիցէ զայն, 26 կերիցէ ․ 'ի տեղւոջ սրբում կերիցի, 'ի սրահի խորանին վկայութեան ։ Ամենայն որ մերձենայցէ 27 'ի միս նորա՝ սրբեսցի ․ եւ յոյր ձորձոյ վերայ ցանեսցի 'ի նմանէ արիւն՝ լուասցի 'ի տեղւոջ սրբում ․ Եւ յանօթ կաւեղէն յորում եփեսցի, 28 փշրեսցի ․ եւ եթէ 'ի պղնձի անօթ եփեսցի, քերեսցէ զնա եւ ջրով ողողեսցէ ․ Ամենայն արու 29 քահանայիցն կերիցէ զայն ․ սրբութիւն սրբութեանց է Տեառն ։ Եւ ամենայն փասն մեղացն, 30 յորոյ մտանիցէ յարենէ նորա 'ի խորանն վկայութեան քաւել 'ի սրբութիւնսն, մի՛ կերիցի ․ այլ հրով այրեսցի ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ այս օրէնք է խոյին՝ որ վասն յանցանացն 2 իցէ ․ զի սրբութիւն սրբութեանց է ։ 'Ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն զողջակէզսն, սպանցեն եւ զխոյն յանցանաց առաջի Տեառն ․ եւ զարիւնն 3 հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն շուրջանակի ։ Եւ զամենայն զճարպ նորա առցէ եւ զմէջն, եւ զամենայն զճարպ թաղանթ փորոտեացն եւ զա- 4 մենայն ճարպ փորոտւոյն, եւ զերիկամունսն զերկոսին եւ զճարպն որ 'ի վերայ նոցա առ միջամանօքն, եւ զկորզարոյթն երիկամանցն հան- 5 դերձ կորզեսցէ ։ Եւ հանցէ զայն քահանայն 'ի սեղանն պատուղ Տեառն՝ զի վասն յանցանաց է ․ 6 ամենայն արու քահանայիցն կերիցեն զայն ․ 'ի սուրբ տեղւոջ կերիցեն զայն, քանզի սրբութիւն 7 սրբութեանց է ։ Որպէս զփասն մեղացն՝ նոյնպէս եւ զփասն յանցանացն ․ օրէն՝ մի եւ նոյն կացցէ նոցա ․ եւ քահանայն որ քաւիցէ նովաւ՝ նմա լիցի ։

8 Եւ քահանայն՝ որ մատուցանիցէ զողջակէզ ծե իւիք մարդոյ, մորթ ողջակիզին զոր մատուցանի- 9 ցէ՝ նմա եղիցի ։ Եւ ամենայն զոհ որ գործիցի 'ի թոնիր, եւ ամենայն որ գործիցի 'ի կաթսայս կամ 'ի տապակի, քահանային որ մատուցանիցէ 10 զայն՝ եղիցի ։ Եւ ամենայն զոհ զանգեալ իւղով եւ որ չիցէ զանգեալ, ամենեցուն որդւոցն Ահարոնի իւրաքանչիւր ումեք եղիցի հաւասար ։ 11 Այս օրէնք է զոհիցն փրկութեան՝ զոր մատու- 12 ցանիցեն Տեառն ։ Իսկ եթէ վասն գոհութեան մատուցանիցէ զայն, մատուսցէ վասն զոհի գոհութեանն ապաս բաղարջս 'ի նաշհոյ զանգեալ իւղով, եւ քաքարս բաղարջս օծեալ իւղով, եւ 13 նաշիհ զանգեալ իւղով ․ շոթիւք բաղարջ հացի մատուսցէ զպատարագն իւր, 'ի վերայ զոհին գոհութեան փրկութեան ․ եւ մատուսցէ մի ինչ յամենայն պատարագաց իւրոց նուէր Տեառն ․ 14 եւ այն քահանային որ հեղուցու զարիւնն փրկութեան՝ լինիցի ։ Եւ միս զոհին գոհութեան 15 փրկութեան՝ նորին լինիցի ․ յորում աւուր մատուցանիցի՝ կերիցի, եւ մի՛ թողուցուն 'ի նմանէ յայգ ։

16 Եւ եթէ կամաւ ուխտս մատուցանիցէ ըզ ծզ պատարագն իւր, յաւուր յորում մատուցանիցէ զզոհն՝ կերիցի, եւ 'ի վաղիւ անդր ․ եւ մնացեալն 17 'ի մսոյ զոհին մինչեւ յօրն երրորդ՝ հրով այրես- 18 ցի ։ Ապա թէ ուտելով ուտիցի 'ի մսոյ զոհին փրկութեան իւրոյ յաւուրն երրորդի ․ մի՛ լինիցի ընդունելի մատուցանելեացն, եւ մի՛ համարեսցի նմա այն ․ քանզի ապական եւ պղծութիւն է ․ եւ 19 անձն՝ որ կերիցէ 'ի նմանէ, մեղս առցէ ։ Եւ միս՝ որ մերձեսցի յամենայն պղծութիւն, մի՛ կերի-

ցի, այլ հրով այրեսցի · ամենայն սուրբ կերիցէ
զմիսն ։

ԺԷ Եւ անձն՝ որ կերիցէ ՚ի զոհէ փրկութեանն որ 20
իցէ Տեառն, և պղծութիւն նորա ՚ի նմա իցէ,
կորիցէ անձն այն ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ ։ Եւ 21
անձն՝ որ մերձեսցի յամենայն իրս պղծութեան,
՚ի պղծութենէ մարդոյ կամ յանասնոց պղծոց,
կամ յամենայն գարշելիս պղծս, և կերիցէ ՚ի
մսոյ զոհին փրկութեան որ իցէ Տեառն, կորիցէ
անձն այն ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ ։

ԺԸ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի՝ և ասէ · Խօսեաց 22
ընդ որդիսդ Իսրայէլի և ասասցես · Զամենայն 23
զճարպ զուարակաց և զոչխարի և զայծեաց մի՛
ուտիցէք · և ճարպ մեռելոտւոյ և գազանաբեկաց՝ 24
լինիցի յամենայն գործ, բայց ՚ի կերակուր
մի՛ ուտիցի ։ Եւ ամենայն որ ուտիցէ ՚ի ճարպոյ 25
անասնոց, զոր մատուցանիցէք պտուղ Տեառն,
կորիցէ անձն այն ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ ։

ԺԹ Զամենայն արիւն մի՛ ուտիցէք յամենայն բնակութիւնս 26
ձեր, ՚ի թռչնոց և յամենայն անասնոց · ամենայն անձն որ կերիցէ արիւն՝ կորիցէ 27
՚ի ժողովրդենէ իւրմէ ։

Ի Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի՝ և ասէ · Խօսեաց 28
ընդ որդիսդ Իսրայէլի՝ և ասասցես · Որ մատուցանիցէ 29
զոհ փրկութեան Տեառն, ածցէ զպատարագն
իւր Տեառն ՚ի զոհէ փրկութեան իւրոյ ·
ձեռք նորա մատուսցեն պտուղ Տեառն · զճարպ 30
երբուծոյն և զկրծոսկրն մատուսցէ դնել առաջի
Տեառն · և հանցէ զայն քահանայն ՚ի սեղանն ։ 31
Եւ եղիցի երբուծն Ահարոնի և որդւոց նորա ·
և զբազուկն զաջոյ՝ տացէք հաս քահանային ՚ի զոհից 32
փրկութեան ձերոյ ։ Որ մատուցանիցէ զարիւն 33
փրկութեան և զճարպն առ ՚ի յորդւոցն
Ահարոնի, նորա լիցի բազուկն աջոյ ՚ի մասն ։ Զի 34
զերբուծն վերագրոյ և զբազուկն նուիրացն առի
ես յորդւոցն Իսրայէլի ՚ի զոհից փրկութեան
ձերոյ · և ետու զայն Ահարոնի քահանայի և
որդւոց նորա · օրէն յաւիտենական յորդւոցն Իսրայէլի ։

ԻԱ Այս օծումն է Ահարոնի և որդւոց նորա ՚ի 35
պտղոց անտի Տեառն · յաւուր յորում մատուցանէր
զնոսա · որպէս պատուիրեաց Տէր քահանայել,
յաւուր յորում օծ զնոսա յորդւոցն Իսրայէլի · 36
օրէն յաւիտենական յազգս նոցա ։ Այս 37
օրէն է ողջակիզացն և զոհից, և վասն մեղացն,
և վասն յանցանաց, և վասն կատարմանն և
զոհին փրկութեան ։ Որպէս պատուիրեաց Տէր 38
Մովսիսի ՚ի լերինն Սինայ, յաւուր յորում պատուիրեաց
Տէր որդւոցն Իսրայէլի, մատուցանել
զպատարագս իւրեանց առաջի Տեառն յանապատին
Սինայ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ · Առ զԱհարոն ԻԲ
2 և զորդիս նորա, և զպատմուճանս նոցա
և զիւղն օծութեան, և զզուարակն զվասն մեղաց
և զխոյսն զերկոսին և զխանն բաղարջից ·
3 և զամենայն ժողովուրդն եկեղեցացուսցես ՚ի
4 դուռն խորանին վկայութեան ։ Եւ արար Մովսէս՝
որպէս հրամայեաց նմա Տէր, և եկեղեցացոյց
զժողովուրդն ՚ի դուռն խորանին վկայութեան ։
5 Եւ ասէ Մովսէս ցժողովուրդն · Այս բան է ԻԳ
6 զոր պատուիրեաց Տէր առնել ։ Եւ մատոյց Մովսէս
զԱհարոն և զորդիս նորա, և լուաց զնոսա
7 ջրով · և զգեցոյց Ահարոնի զպատմուճանն,
և ած ընդ մէջ նորա զգօտին, և արկ զնովաւ
8 զվտառակն, և եդ ՚ի վերայ նորա զվակասն · և
խածեաց ՚ի նմա ըստ գործուածոյ վակասին,
և պնդեաց զնա ՚ի նմա · և եդ ՚ի վերայ նորա
զտախտակն, և եդ ՚ի վերայ տախտակին զյայտ-
9 նութիւնն և զճշմարտութիւն ։ Եւ եդ ՚ի
վերայ գլխոյ նորա զխոյրն, և եդ ՚ի վերայ խոյրին
յերեսաց կողմանէ զթիթեղն ոսկի զսրբեալն
և զսուրբ, որպէս պատուիրեաց Տէր
10 Մովսիսի ։ Եւ առեալ Մովսիսի յիւղոյ օծութեանն՝
ցանեաց ՚ի վերայ սեղանոյն եւթն ան-
11 գամ · և օծ զսեղանն և սրբեաց զնա և զամենայն
սպաս նորա ։ Եւ զաւազանն և զխարիսխն
նորա, և սրբեաց զնոսա · և օծ զխորանն և զա-
12 մենայն ինչ որ ՚ի նմա, և սրբեաց զնա ։ Եւ արկ
Մովսէս յիւղոյ օծութեանն ՚ի գլուխն Ահարոնի
13 և օծ զնա, և սրբեաց զնա ։ Եւ մատոյց Մովսէս
զորդիսն Ահարոնի և զգեցոյց նոցա զպատմուճանսն ·
և ած ընդ մէջ նոցա զգօտիսն, և եդ
նոցա զխոյրսն, որպէս և հրամայեաց Տէր Մով-
14 սիսի ։ Եւ մատոյց Մովսէս զզուարակն զվասն մեղացն ·
և եդին Ահարոն և որդիք նորա զձեռս
15 իւրեանց ՚ի վերայ գլխոյ զուարակին մեղաց · և
սպան զնա · և առ Մովսէս յարենէ անտի, և եդ
՚ի վերայ եղջերաց սեղանոյն շուրջանակի մատամբ
իւրով, և սրբեաց զսեղանն · և զարիւնն
16 եհեղ առ յատակաւ սեղանոյն ։ Եւ սրբեաց զնա
առնել քաւութիւն ՚ի վերայ նորա · և առ զամենայն
ճարպ փորոտւոյն, և զկրծոսկրն և
զերկոսին զերիկամունսն, և զամենայն ճարպն
որ ՚ի վերայ նոցա, և եհան Մովսէս ՚ի սեղանն ։
17 Եւ զզուարակն և զմորթ նորա և զմիսն և
զաղբն այրեաց հրով արտաքոյ բանակին,
որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ մատոյց
18 Մովսէս զխոյն որ յողջակէզ · և եդին Ահարոն
և որդիք նորա զձեռս իւրեանց ՚ի վերայ գլխոյ
19 խոյին, և սպան Մովսէս զխոյն, և եհեղ զա-
20 րիւնն շուրջ զսեղանովն · և զխոյն յօշեաց ան-

դամ անդամ. եւ առ Մովսէս զգլուխն եւ զանդամաթիւն
եւ զճարպն եւ զքաղիրթն եւ զոտսն,
եւ լուաց ջրով։ Եւ եհան Մովսէս զխոյն ողջոյն 21
՚ի սեղանն՝ ողջակէզ ՚ի հոտ անուշից, քանզի պտուղ
Տեառն է, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
Եւ մատոյց Մովսէս զխոյն երկրորդ՝ զխոյն 22
կատարման, եւ եդին Ահարոն եւ որդիք նորա
զձեռս իւրեանց ՚ի վերայ գլխոյ խոյին, եւ սպան 23
զնա։ Եւ առ Մովսէս յարենէ նորա, եւ եդ ՚ի
վերայ բլթակի ունկան աջոյ Ահարոնի, եւ ՚ի
վերայ ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ ՚ի վերայ ծայրի
աջոյ ոտին նորա։ Եւ մատոյց Մովսէս զորդիսն 24
Ահարոնի. եւ եդ Մովսէս յարենէ անտի ՚ի
վերայ բլթակաց ունկանց աջոց նոցա, եւ ՚ի
վերայ ծայրից աջոց ձեռաց նոցա, եւ ՚ի վերայ
ծայրից աջոց ոտից նոցա. եւ եհեղ Մովսէս զարիւնն
շուրջ զսեղանովն։ Եւ առ զճարպն եւ 25
զդմակն, եւ զճարպն որ ՚ի վերայ քաղրթին, եւ
զլերդարոյթն եւ զերիկամունսն զերկոսին, եւ
զճարպն որ ՚ի վերայ նոցա, եւ զբարձն աջոյ։ Եւ 26
՚ի խանէն կատարման որ կայր առաջի Տեառն, առ
նկանակ մի բաղարջ եւ նկանակ մի յիւղոյ անտի, եւ եդ
՚ի վերայ ճարպոյն եւ ՚ի վերայ բարձին աջոյ. եւ 27
եդ զամենայն ՚ի վերայ ձեռացն Ահարոնի, եւ ՚ի վերայ
ձեռաց որդւոց նորա. եւ մատոյց զայն նուէր
առաջի Տեառն։ Եւ առ զայն Մովսէս ՚ի ձեռաց նոցա, 28
եւ եհան ՚ի սեղանն յողջակէզ կատարման, որ
է ՚ի հոտ անուշից պտուղ Տեառն, որպէս պատուիրեաց
Տէր։ Եւ առեալ Մովսիսի զկրծոսն՝ եհան 29
նուէր առաջի Տեառն ՚ի խոյէ անտի կատարման.
եւ եղեւ Մովսիսի ՚ի մասն, որպէս պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի։ Եւ առեալ Մովսիսի յիւղոյ օծութեանն, 30
եւ յարենէն որ ՚ի վերայ սեղանոյն՝ եւ
ցանեաց զԱհարոնիւ եւ զպատմուճանօք նորա,
եւ զորդւովք նորա եւ զպատմուճանօք նոցա.
եւ սրբեաց զԱհարոն եւ զպատմուճանս նորա, 31
եւ զորդիս նորա եւ զպատմուճանս որդւոց նորա
ընդ նմա։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցորդիս
նորա. Եփեցէք զմիս ՚ի սրահի խորանին
վկայութեան ՚ի սուրբ տեղւոջ, եւ անդ ուտիջիք
զայն, եւ զհացն որ ՚ի խանի կատարմանն
իցէ, զոր օրինակ հրամայեաց ինձ Տէր եւ ասէ. Ահարոն
եւ որդիք նորա կերիցեն զայն. եւ զմնացորդ 32
հացի եւ մսոյ՝ հրով այրեսջիք։ Եւ ՚ի դրանէ խորանին 33
վկայութեան մի ելանիցէք զեւթն օր, մինչեւ
յօր լրման աւուրց կատարմանն ձերոյ. զի
զեւթն օր լցցէ զձեռս ձեր. որպէս եւ արարին յաւուրն 34
յայնմիկ. որպէս պատուիրեաց Տէր առնել,
առ ՚ի քաւելոյ վասն ձեր։ Եւ առ դրան խորանին 35
վկայութեան նստջիք զեւթն օր, ցայգ եւ ցերեկ.
եւ պահեսջիք զպահպանութիւնս Տեառն
զի մի մեռանիցիք. զի այնպէս պատուիրեաց ինձ
Տէր։ Եւ արար Ահարոն եւ որդիք նորա զամենայն 36
զբանս՝ զոր պատուիրեաց Տէր Մովսիսի։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի՝ կոչեաց Մովսէս ԽԴ
զԱհարոն եւ զորդիս նորա եւ զծերակոյտն
2 Իսրայէլի. եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն. Առ դու
քեզ զուարակ մի յանդոյ վասն մեղաց եւ խոյ
յողջակէզ՝ անարատս. եւ մատո զնոսա առաջի
3 Տեառն։ Եւ ընդ ծերակոյտն Իսրայէլի խօսեսցիս
եւ ասասցես. առէք դուք ձեզ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց. եւ խոյ եւ զուարակ եւ
4 գառն տարեւոր յողջակէզ՝ անարատս։ Եւ զուարակ
եւ խոյ՝ յողջակէզ փրկութեան առաջի
Տեառն. եւ զոհ նաշիհ զանգեալ իւղով. զի այսօր
5 երեւեսցի Տէր ՚ի մէջի ձերում։ Եւ առին որպէս
եւ հրամայեաց Մովսէս առաջի խորանին
վկայութեան. եւ մատեան ամենայն ժողովուրդն
6 եւ կացին առաջի Տեառն։ Եւ ասէ Մովսէս. Այս
բան է՝ զոր ասաց Տէր առնել. եւ երեւեսցի ՚ի
7 ձեզ փառք Տեառն։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն.
Մատիր առ սեղանն, եւ արա զվասն մեղացն քո
եւ զողջակէզն քո. եւ քաւեա վասն քո եւ տան
քո։ Եւ արա զպատարագս ժողովրդեան քոյ, եւ
քաւեա վասն նոցա, որպէս պատուիրեաց Տէր
8 Մովսիսի։ Եւ մատեաւ Ահարոն առ սեղանն, եւ
9 սպան զզուարակն զվասն մեղացն իւրոց։ Եւ մատուցին
որդիքն Ահարոնի զարիւնն առ նա, եւ
եթաց զմատն յարեանն, եւ եդ ՚ի վերայ եղջերաց
սեղանոյն. եւ զարիւնն եհեղ առ յատակաւ
10 սեղանոյն. եւ զճարպն եւ զերիկամունսն
եւ զլերդարոյթն զվասն մեղացայոյն՝ եհան ՚ի սեղանն,
11 որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի. եւ
զմիսն եւ զկաշին այրեցին հրով արտաքոյ բանակին։
12 Եւ սպան զողջակէզն. եւ մատուցին որդիքն
Ահարոնի զարիւնն առ նա, եւ եհեղ շուրջ
13 զսեղանովն. եւ զողջակէզն մատուցին առ նա
անդամ անդամ՝ եւ զգլուխն, եւ եդ ՚ի վերայ սեղանոյն.
14 եւ լուաց զքաղիրթն եւ զոտսն ջրով,
15 եւ եդ ՚ի վերայ ողջակիզին ՚ի սեղանն։ Եւ մատուցին
զպատարագ ժողովրդեանն, եւ առ զնոխազն
զվասն մեղաց ժողովրդեանն եւ սպան
16 զնա իբրեւ զառաջինն։ Եւ մատոյց զողջակէզն,
17 եւ արար զնա որպէս եւ օրէն էր. եւ մատոյց
զզոհն, եւ ելից զձեռս ՚ի նմանէ, եւ եդ ՚ի վերայ
18 սեղանոյն՝ ուրոյն յառաւօտին ողջակիզէն։ Եւ
սպան զզուարակն եւ զխոյն զոհի փրկութեան
ժողովրդեանն. եւ մատուցին որդիքն Ահարոնի
զարիւնն առ նա, եւ եհեղ զայն շուրջ զսեղանովն։
19 Եւ զճարպն որ ՚ի զուարակէն եւ ՚ի խոյէն
եւ զդմակն, եւ զճարպ թաղանթ քաղրթին, եւ
զերկոսին երիկամունսն ճարպովքն, եւ զլերդարոյթն.
20 եւ եդին զճարպն ՚ի վերայ կրծոցն. եւ
հանին զճարպն հանդերձ կրծովքն, եւ եդին

զճարպն ՚ի վերայ սեղանոյն, և զբազուկն և 21
զկուրծս զաջոյ նուիրեաց նուէր առաջի Տեառն,
որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի: Եւ ամբարձեալ 22
Ահարոնի զձեռս իւր ՚ի վերայ ժողովըրդեանն՝
օրհնեաց զնոսա. և էջ արար զվասն մեղացն
և զողջակէզսն և զփրկութեանն. և մտին 23
Մովսէս և Ահարոն ՚ի խորանն վկայութեան, և
ելեալ անտի օրհնեցին զամենայն ժողովուրդն:
Եւ երևեցաւ փառք Տեառն ամենայն ժողովըրդեանն:
Եւ ել հուր ՚ի Տեառնէ, և եկեր որ ինչ 24
կայր ՚ի վերայ սեղանոյն, զողջակէզսն և ըզճարպն.
և ետես ամենայն ժողովուրդն և զարհուրեցաւ,
և անկան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց:

ԳԼՈՒԽ Ժ

ԽԵ Եւ առեալ երկու որդւոցն Ահարոնի՝ Նադաբայ 1
և Աբիուդայ զիւրաքանչիւր բուրուառ՝ եդին
՚ի նոսա հուր, և արկին խունկս և մատուցին
առաջի Տեառն հուր օտար. զոր ոչ հրամայեաց
նոցա Տէր: Եւ ել հուր ՚ի Տեառնէ և եկեր 2
զնոսա. և մեռան առաջի Տեառն: Եւ ասէ 3
Մովսէս ցԱհարոն. Այս է զոր ասաց Տէր. ասէ.
՚ի մերձաւորս իմ սրբեցայց, և առաջի ամենայն
ժողովրդեան իմոյ փառաւորեցայց. և զղջացաւ
Ահարոն: Եւ կոչեաց Մովսէս զՄիսայէլ 4
և զԵղիսափան զորդիս Ոզիէլի, զորդիս հօրեղբօր
Ահարոնի, և ասէ ցնոսա. Մատիք և բարձէք
զեղբարս ձեր, հանդերձ պատմուճանօքն
իւրեանց յերեսաց սրբութեանցդ՝ արտաքոյ քան
զբանակն: Մատեան և բարձին զնոսա՝ հանդերձ 5
պատմուճանօքն իւրեանց արտաքոյ բանակին,
զոր օրինակ ասաց Մովսէս: Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն 6
և ցԵղիազար և ցԻթամար ցորդիս նորա
մնացեալս. Զգլուխս ձեր մի ապախուրէք, և
զհանդերձս ձեր մի պատառէք, զի մի մեռանիջիք,
և ՚ի վերայ ժողովրդեանդ լինիցի բարկութիւն:
Բայց եղբարք ձեր և ամենայն տունն
Իսրայէլի՝ լացցեն զհրայրեացն որ այրեցան ՚ի
Տեառնէ. և ՚ի դրանէ խորանին վկայութեան մի 7
ելանիցէք, զի մի մեռանիջիք. զի իւղն օծութեան
որ ՚ի Տեառնէ է ՚ի վերայ ձեր է. և արարին ըստ
բանին Մովսիսի:

ԽԶ Խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի և ասէ. Գինի և 8
ցքի մի ըմպիցէք դու և որդիք քո ընդ քեզ՝ յորժամ 9
մտանիցէք ՚ի խորանն վկայութեան, կամ
յորժամ մերձենայցէք ՚ի սեղանն. զի մի մեռանիջիք.
օրէնք յաւիտենական յազգս ձեր. զատանել 10
՚ի մէջ սրբոց և պղծոց, և ՚ի մէջ պարկեշտից
և անպարկեշտից. և իմացուցանել Իսրայէլի 11
զամենայն զօրէնս՝ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ նոսա ՚ի
ձեռն Մովսիսի:

ԽԷ Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն և ցԵղիազար 12
և ցԻթամար ցորդիս նորա ցմնացեալս. Առէք
զզոհն մնացեալ ՚ի պտղոյ անտի Տեառն, և կերիջիք
բաղարջ առաջի սեղանոյն. զի սրբութիւն
13 սրբութեանց է. և կերիջիք զայն ՚ի տեղւոջ սուրբ.
զի օրէն քեզ լինիցի այն, և օրէն որդւոց
քոց ՚ի պտղոց անտի. զի այնպէս հրամայեալ է
14 ինձ Տեառն: Եւ զկուրծ զնուիրին և զերի հաւին
կերիջիք ՚ի սուրբ տեղւոջ դու և որդիք քո
և տուն քո ընդ քեզ. զի օրէն քեզ է այն, և
օրէն որդւոց քոց տուաւ՝ ՚ի զոհից փրկութեանց
15 որդւոցն Իսրայէլի: Զերին զհատի և զկուրծն
նուէրի ՚ի վերայ ընծայից ճարպոյն, մատուցեն
նուէր նուիրել առաջի Տեառն. և եղիցի քեզ
և որդւոց քոց և դստերաց քոց ընդ քեզ՝ օրէն
յաւիտենական, զոր օրինակ հրամայեաց Տէր
16 Մովսիսի: Եւ զնոխազն զվասն մեղաց խնդրելով
խնդրեաց Մովսէս. և այն էր այրեցեալ: Եւ
բարկացաւ Մովսէս Եղիազարու և Իթամարայ
17 որդւոցն Ահարոնի մնացելոց՝ և ասէ. Ընդէր ոչ
կերայք զվասն մեղացն ՚ի սուրբ տեղւոջն. զի
սրբութիւն սրբութեանց է. և զայն ետու ձեզ
ուտել. զի բառնայցէք զմեղս ժողովրդեանն, և
առնիցէք քաւութիւն վասն նոցա առաջի Տեառն.
18 քանզի ոչ եմուտ յարենէ նորա ՚ի սրբութիւնն
յանդիման երեսացն ՚ի ներքս. Արդ կերայք զնա
՚ի սուրբ տեղւոջ՝ զոր օրինակ հրամայեցաւ ինձ:
19 Խօսեցաւ Ահարոն ընդ Մովսիսի և ասէ. Զի եթէ
այսօր մատուցին զվասն մեղացն իւրեանց և
զողջակէզս իւրեանց առաջի Տեառն, և այսպիսի
ինչք անցին ընդ իս, և ուտիցեմ այսօր զվասն
մեղացն, գուցէ չլինիցի հաճոյ առաջի Տեառն:
20 Եւ լուաւ Մովսէս՝ և հաճոյ թուեցաւ նմա:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ընդ Ահարոնի
2 և ասէ. Խօսեցարուք ընդ որդւոց Իսրայէլի և
ասացէք. Այս անասունք են զոր ուտիցէք յա-
3 մենայն անասնոց որ են ՚ի վերայ երկրի: Զամենայն
անասուն թաթաւահերձ և կճղակաւոր, ո-
րոյ յերկուս բաժանեալ իցեն թաթքն՝ և որո-
4 ճիցէ, յանասնոց՝ զայն կերիջիք: Բայց յայսցա-
նէ մի ուտիցէք, որք որոճիցեն և կճղակահերձ
ոչ իցեն: Ուղտ զի որոճայ՝ և կճղակն ոչ բա-
5 ժանի, պիղծ իցէ նա ձեզ. և Նապաստակ զի
որոճայ՝ և թաթն ոչ բաժանի, պիղծ իցէ նա
6 ձեզ. և Ճագար զի որոճայ՝ և թաթն ոչ բա-
7 ժանի, պիղծ իցէ նա ձեզ. և Խոզ՝ զի թաթա-
հերձ է՝ և կճղակս ունի՝ և որոճայ ոչ, պիղծ
8 իցէ նա ձեզ. ՚ի մսոյ նոցա մի ուտիցէք, և ՚ի
գէշ նոցա մի մերձենայցէք. քանզի պիղծ իցէ
ձեզ այն:

9 Եւ այս է զոր ուտիցէք յամենայնէ որ ՚ի ջուրս

իցեն· Ամենայնի որոյ իցեն թեւք եւ թեփ՝ 'ի
ջուրս եւ 'ի ծովս եւ 'ի վտակս, զայնս ուտիջիք·
եւ ամենայնի որոյ ոչ իցեն թեւք եւ թեփ՝ 'ի 10
ջուրս եւ 'ի ծովս եւ 'ի վտակս, մի ուտիջիք, յամենայնէ
զոր ջուրքն բղխիցեն, եւ յամենայնէ
շնչոյ կենդանւոյ որ 'ի ջուրս· քանզի պիղծ է
այն, պիղծ լինիցի ձեզ· 'ի մսոյ նոցա մի ուտիջիք, 11
եւ 'ի մեռելոց նոցա զզուեսջիք· զի ամենայնի 12
որոյ ոչ իցեն թեւք եւ թեփ՝ որ 'ի ջուրս իցեն,
պիղծ իցէ ձեզ այն։

Լ Եւ այս իցեն 'ի թռչնոց՝ յորոց զզուեսջիք եւ 13
ոչ ուտիցի, այլ պիղծ իցէ ձեզ· Արծուի եւ պառկաճ
եւ գետարծուի եւ անգղ եւ ցին, եւ որ 14
ինչ նման իցէ նոցա· եւ ագռաւ, եւ որ ինչ նման 15
իցէ նմա· եւ ջայլեմն եւ բու եւ որոր, եւ որ 16
ինչ նման իցէ նոցա· եւ բազէ, եւ որ ինչ նման 17
իցէ նմա· եւ հաւասապատիր եւ հողամաղ եւ քարջահաւ 18
եւ սարեակ եւ հաւալուսն եւ կարապ եւ 19
արագիլ եւ քարադր, եւ որ ինչ նման իցէ նոցա,
եւ յոպոպ եւ չղջիկ։

ԼԱ Եւ ամենայն զեռուն թռչնոց՝ որ գնայցէ 'ի 20
չորս, պիղծ եղիցի ձեզ։ Այլ զայս ուտիցէք 'ի 21
զեռնոց թռչնոց որ գնայցեն 'ի չորս, որոց իցեն
կորճք 'ի վերոյ քան զոտս ոստոստել նոքօք
յերկրէ։ Եւ այս իցէ զոր ուտիջիք 'ի նոցանէ, 22
զճոռեակ, եւ որ ինչ նման է նմա· եւ զբռուռդուլ,
եւ որ ինչ նման է նմա· եւ զմորեխ, եւ
որ ինչ նման է նմա· եւ զօձամարտ, եւ որ ինչ
նման իցէ նմա։

ԼԲ Ամենայն զեռուն թռչնոց, որոց իցեն չորք 23
ոտք, պիղծ իցէ ձեզ, մի նոքօք պղծիցիք· ամենայն 24
որ մերձենայցէ 'ի մեռելոտի նոցա՝ պիղծ լիցի
մինչեւ ցերեկոյ· եւ ամենայն որ բառնայցէ զմեռելոտի 25
նոցա, լուասցէ զձորձս իւր, եւ պիղծ լիցի
մինչեւ ցերեկոյ։ Յամենայն անասնոց՝ որ 26
կճղակաճեղք իցէ եւ մագիլս ունիցի եւ որոճայէ
ոչ, պիղծ լիցի ձեզ այն ամենայն· որ մերձեսցի
'ի մեռելոտի նոցա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։
Եւ ամենայն որ գնայցէ 'ի ձեռս իւր, յամենայն 27
գազանաց որ գնայցէ 'ի չորս, պիղծ լիցի
ձեզ այն· ամենայն որ մերձեսցի 'ի մեռելոտի նոցա՝
պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ· եւ որ բառնայցէ 28
'ի մեռելոց նոցա, լուասցէ զձորձս իւր, եւ պիղծ
լիցի մինչեւ ցերեկոյ· զի այն ամենայն պիղծ իցէ
ձեզ։ Եւ այս իցէ ձեզ պիղծ յամենայն սողնոց՝ 29
որ սողիցին 'ի վերայ երկրի· աքիս եւ մուկն եւ 30
տիտեռն ցամաքին, եւ մկնաքիս եւ գետնառիւծ եւ
կովադիաց եւ մողէզ եւ խլուրդ· այն ամենայն 31
պիղծ իցէ ձեզ յամենայն սողնոց որ սողին 'ի վերայ
երկրի· ամենայն որ մերձեսցի 'ի մեռելոտի նոցա՝
պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ· եւ յամենայնի յորոյ 32
վերայ անկանիցի 'ի մեռելոց նոցա՝ պիղծ լիցի։

ԼԳ Յամենայն փայտեղէն անօթոյ կամ 'ի հանդերձոյ
կամ 'ի մորթէ կամ 'ի քրձէ, ամենայն անօթ
յորում գործ ինչ գործիցի 'ի նմա, 'ի ջուր
թացցի՝ եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ, եւ ապա
33 սուրբ լինիցի։ Եւ ամենայն անօթ խեցեղէն՝ յոր
անկանիցի ինչ 'ի նոցանէ, եւ որ ինչ 'ի ներքոյն
կայցէ, պիղծ լիցի, եւ զայն բեկանիջիք։

34 Եւ ամենայն կերակուր որ ուտիցի, եւ անկանիցի ԼԴ
'ի վերայ նորա 'ի ջրոյ անտի, պիղծ լիցի·
եւ ամենայն ըմպելի որ ըմպիցի յամենայն ամանի՝
35 պիղծ լիցի· եւ յամենայն յոր ինչ անկանիցի
'ի մեռելոց նոցա՝ պիղծ լիցի։ Եւ թոնիրք եւ
կաթսայք՝ քակեսցին· քանզի պղծեալ են, եւ
պիղծք իցեն ձեզ։

36 Բայց յաղբերաց ջրոց եւ 'ի ջրհորոց եւ 'ի ջրհաւաքաց, ԼԵ
որ սուրբ լինիցին ձեզ։ Եւ ամենայն
որ մերձենայցէ 'ի պղծութիւնս շնչոյ մեռելոց
37 նոցա, պիղծ լիցի։ Իսկ եթէ անկանիցի
ինչ 'ի մեռելոց նոցա 'ի վերայ ամենայն սերման
38 սերմանելոյ՝ որ սերմանիցի, սուրբ լիցի· ապա
եթէ հեղուցու ջուր 'ի վերայ ամենայն սերման,
եւ անկանիցի ինչ անդր 'ի մեռելոց նոցա, անսուրբ
լիցի ձեզ։

39 Եւ եթէ մեռանիցի ինչ յանասնոց որ ձեր ուտելի ԼԶ
են, որ մերձենայցէ 'ի մեռելոտի նոցա՝ պիղծ
40 լիցի մինչեւ ցերեկոյ· եւ որ բառնայցէ 'ի մեռելոց
նոցա՝ լուասցէ զձորձս իւր, եւ պղծեալ լիցի
41 մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ամենայն սողուն որ սողի
'ի վերայ երկրի, պիղծ լիցի ձեզ, եւ մի կերիցի։
42 Ամենայն որ սողի 'ի վերայ որովայնի իւրոյ, եւ
ամենայն որ գնայցէ 'ի չորս, մինչեւ ցամենայն
բազմոտանիս, յամենայն զեռնոց՝ որ զեռայցեն
'ի վերայ երկրի, մի ուտիջիք· զի պիղծ է այն
43 ձեզ։ Եւ մի գարշեցուցանիցէք զանձինս ձեր ամենայն
սողնովք, որ սողիցին 'ի վերայ երկրի·
եւ մի պղծիցիք նոքօք, եւ մի լինիցիք անսուրբ
նոքօք։

44 Զի ես եմ տէր Աստուած ձեր· եւ սրբիջիք եւ ԼԷ
սուրբք լինիջիք, զի սուրբ եմ ես տէր Աստուած
ձեր· եւ մի պղծիջիք զանձինս ձեր ամենայն
45 զեռնովք՝ որ շարժիցին 'ի վերայ երկրի։ Զի ես
եմ տէր Աստուած, որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց
լինել ձեզ Աստուած, եւ եղիջիք
46 սուրբք· զի ես սուրբ եմ։ Այս օրէն լինիցի
վասն անասնոց եւ թռչնոց եւ ամենայն շնչոյ որ
շրջիցի 'ի ջուրս, եւ ամենայն շնչոյ որ շրջիցի 'ի
47 վերայ երկրի· Որոշել 'ի մէջ սրբոյն եւ 'ի մէջ
անսրբոյն, եւ խելամուտ առնել զորդիսն Իսրայէլի
'ի մէջ ուտելեացն կենդանեաց եւ 'ի
մէջ չուտելեաց անասնոց։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ· Խօսեաց ԼԸ
2 ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես ցնոսա· Կին
որ՝ եթէ սերմն առցէ եւ ծնանիցի արու, պիղծ

լիցի զեւթն օր, ըստ աւուրց զատանելոյ դաշտանին
խորշելոյ պիղծ լիցի: Եւ յաւուրն ութերորդի 3
թլփատեսցէ զմարմին անթլփատութեան նորա.
եւ զերեսուն եւ զերիս աւուրս նստցի 'ի վերայ 4
սրբոյ արեան իւրոյ: Յամենայն ինչ սուրբ՝ նա
մի մերձեսցի, եւ 'ի սրբութիւնն մի մտցէ, մինչեւ
լցցին աւուրք սրբութեան նորա: Ապա թէ 5
էգ ծնանիցի, պիղծ լիցի զեւթն օր ըստ դաշտանին.
եւ զվաթսուն եւ զվեց օր նստցի 'ի սուրբ
արեանն իւրում: Եւ յորժամ լնուցուն աւուրք 6
սրբութեան նորա 'ի վերայ ուստերն կամ դստերն,
ածցէ գառն տարեւոր յողջակէզ, եւ զոյգ
աղաւնեաց կամ տատրակի ձագ մեղաց 'ի դուռն
խորանին վկայութեան առ քահանայն. եւ մատուսցէ 7
առաջի Տեառն. եւ քաւեսցէ վասն նորա
քահանայն, եւ սրբեսցէ զնա յաղբերէ արեան
նորա: Այս օրէն իցէ այնորիկ՝ որ ծնանիցի արու
կամ էգ: Ապա թէ ոչ գտանիցէ ձեռն նորա 8
բաւական ընծայ գառին, առցէ երկուս տատրակս
կամ երկուս ձագս աղաւնեաց, զմին յողջակէզ
եւ զմիւսն վասն մեղաց. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն, եւ սրբեսցի:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԺԹ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի 1
եւ ասէ. Մարդոյ ուրուք եթէ լինիցի 'ի մորթ 2
մարմնոյ իւրոյ նշան այտոյ, կամ պալար, կամ
պաղպաջ, եւ լինիցի 'ի մորթ մարմնոյ նորա արած
բորոտութեան, եկեսցէ առ Ահարոն քահանայ,
կամ առ մի յորդւոց նորա քահանայից: Եւ 3
տեսցէ քահանայն զարածն, 'ի մորթ մարմնոյ նորա,
եւ կամ թէ մազ արածին 'ի սպիտակ դարձեալ
իցէ, եւ տեսիլ արածին խորագոյն իցէ
քան զմորթ մարմնոյն, արած բորոտութեան է.
եւ տեսցէ քահանայն եւ պղծեսցէ զնա: Ապա թէ 4
պաղպաջն սպիտակ իցէ 'ի մորթ մարմնոյ նորա,
եւ խորագոյն չիցէ տեսիլ նորա քան զմորթն,
եւ մազն 'ի սպիտակ չիցէ դարձեալ, եւ ինքն
շլագոյն իցէ, զատուսցէ քահանայն զարածն
զեւթն օր: Եւ տեսցէ քահանայն յաւուրն եօթներորդի. 5
եթէ կայցէ նոյնպէս արածն առաջի
նորա, եւ չիցէ փոխեալ արածն 'ի մորթն, զատուսցէ
զնա քահանայն այլ եւս աւուրս եօթն.
եւ տեսցէ քահանայն յաւուրն եօթներորդի 6
միւս անգամ. եւ ահա շլագոյն իցէ արածն, եւ
յայլագոյն չիցէ փոխեալ 'ի մորթն, սրբեսցէ
զնա քահանայն. զի նշան ինչ է այն. եւ լուացեալ
զձորձս իւր սուրբ եղիցի: Ապա թէ շրջելով 7
շրջեսցի նշանն 'ի մորթն, յետ տեսանելոյ
զնա քահանային եւ սրբելոյ, եւ երեւեսցի միւս
անգամ քահանային, եւ տեսցէ քահանայն, եւ
ահա այլագունեալ իցէ նշանն 'ի մորթն, պղծեսցէ 8
9 զնա քահանայն՝ զի բորոտութիւն է: Եւ արած
բորոտութեան եթէ լինիցի մարդոյ, եկեսցէ
10 առ Ահարոն քահանայ, եւ տեսցէ քահանայն,
եւ ահա պալար սպիտակ իցէ 'ի մորթն. եւ մազ
նորա 'ի սպիտակ դարձեալ իցէ, եւ յառողջ եւ
11 'ի կենդանի մարմնոյ 'ի պալար, բորոտութիւն
հնացեալ իցէ 'ի մորթ մարմնոյ նորա, պղծեսցէ
զնա քահանայն, եւ զատուսցէ զնա՝ զի պիղծ է:
12 Ապա թէ սփռելով սփռեսցի բորոտութիւնն
ընդ մորթն, եւ ծածկեսցէ բորոտութիւնն զամենայն
մորթ խրամայն, 'ի գլխոյ մինչեւ ցոտս,
13 ըստ ամենայն տեսոյ քահանային. եւ տեսանիցէ
քահանայն, եւ ահա ծածկեաց բորոտութիւնն
զամենայն մորթ մարմնոյն, սրբեսցէ քահանայն
զարածն. քանզի ամենայն 'ի սպիտակ դարձաւ,
14 սուրբ է: Եւ յորժամ աւուր երեւեսցի 'ի նմա
15 մարմին կենդանի, պղծեսցի. եւ տեսցէ քահանայն
զմարմինն կենդանի, եւ պղծեսցէ զողջ մարմինն.
եւ պիղծ լիցի՝ քանզի բորոտութիւն է:
16 Ապա թէ անդրէն հաստատեսցի մարմինն ողջ եւ
17 դարձցի 'ի սպիտակ, եկեսցէ առ քահանայն. եւ
տեսանիցէ զնա քահանայն, եւ ահա դարձեալ
իցէ արածն նորա 'ի սպիտակ, սրբեսցէ քահանայն
18 զարածն՝ քանզի սուրբ է: Եւ մարդոյ եթէ
19 լինիցի 'ի մորթ նորա կեղ եւ ողջասցի, եւ
եղիցի 'ի տեղւոջ կեղոյն սպիտակ փայլուն, լուսացեալ
կամ կարմրացեալ, եւ երեւեսցի քահանային.
20 եւ տեսանիցէ քահանայն, եւ ահա տեսիլն
խորագոյն քան զմորթն իցէ, եւ մազն 'ի
սպիտակ դարձեալ իցէ, պղծեսցէ զնա քահանայն.
զի բորոտութիւն է ընդ կեղոյն բորբոքեալ:
21 Իսկ եթէ տեսանիցէ քահանայն՝ եւ չիցէ
'ի նմա մազ սպիտակ, եւ ոչ խորագոյն իցէ քան
զմորթն, եւ ինքն շլագոյն իցէ, զատուսցէ զնա
22 քահանայն զեւթն օր: Եթէ սփռեսցի ընդ
մորթն, պղծեսցէ զնա քահանայն. քանզի արած
23 բորոտութեան ընդ կեղոյն բորբոքեցաւ. Ապա
եթէ անդէն 'ի տեղւոջ կայցէ փայլունն՝ եւ
ոչ տարածեսցի, սպի կեղոյն է. սրբեսցէ զնա
24 քահանայն: Եւ մարմնոյ եթէ լինիցի 'ի մորթ
նորա այրեցած հրոյ, եւ լինիցի ողջացեալ մորթ
նորա յայրեցածէ անտի, եւ լինիցի տեղի այրեցածին
փայլուն կամ պաղպաջ սպիտակ, կամ
25 կարմրացեալ, կամ լուսացեալ. եւ տեսանիցէ
զնա քահանայն, եւ ահա փոխեալ իցէ մազն 'ի
սպիտակ 'ի փայլունն, եւ տեսիլ նորա գիջագոյն
իցէ քան զմորթն, բորոտութիւն է ընդ այրեցածին
բորբոքեալ. եւ պղծեսցէ զնա քահանայն՝
26 զի արած բորոտութեան է: Եւ եթէ տեսանիցէ
քահանայն, եւ ահա չիցէ 'ի նմա փայլունն
ինչ կամ մազ սպիտակ, եւ ոչ խորագոյն
քան զմորթն, բայց շլագոյն իցէ, զատուսցէ զնա
27 քահանայն զեւթն օր. եւ տեսցէ զնա քահանայն
յաւուրն եօթներորդի. եթէ սփռելով

ափական լիցի ընդ մորթն, պղծեսցէ զնա քահանայն. զի ախտ բորոտութեան է ընդ կիզոյն բորբոքեալ։ Եւ եթէ 'ի տեղւոջ կայցէ փայ- 28
լիւնն եւ ոչ ափակեսցի ընդ մորթն, եւ ինքն շագոյն իցէ, սպի այրեցածոյն է. սրբեսցէ զնա քահանայն՝ զի դրոշմ այրեցածոյն է։

ԻԱ Եւ առն կամ կնոջ եթէ լինիցի ախտ բորո- 29
տութեան 'ի գլուխ կամ 'ի մօրուս, եւ տեսանիցէ քահանայն զախտն, եւ ահա տեսիլ նորա 30
զնստագոյն իցէ քան զմորթն, եւ 'ի նմա մազ աղուամազ խարտեաշացեալ, պղծեսցէ զնա քահանայն. քանզի հարած է, բորոտութիւն գլխոյ է, կամ բորոտութիւն մօրուսոյ։ Եւ եթէ տեսա- 31
նիցէ քահանայն զախտ հարածոյն, եւ ահա չիցէ զնստագոյն տեսիլն քան զմորթն, եւ ոչ մազ խարտեաշացեալ 'ի նմա, զատուսցէ քահանայն զախտ հարածին զեւթն օր։ Եւ տեսանիցէ քա- 32
հանայն զախտն յաւուրն եւթներորդի, եւ ահա չիցէ տարածեալ հարածն ընդ մորթն, եւ մազ խարտեաշացեալ չիցէ 'ի նմա, եւ ոչ տեսիլ հարածոյն զնստագոյն իցէ քան զմորթն, գերծ- 33
ցէ զնա. բայց զհարածն մի գերծցէ. եւ զատուսցէ քահանայն զախտն զեւթն օր կրկին անգամ։ Եւ տեսանիցէ քահանայն զախտն յաւուրն եւթ- 34
ներորդի. եւ ահա չիցէ ափակեալ հարածն ընդ մորթն յետ գերծանելոյն զնա, եւ տեսիլ հարածոյն չիցէ զնստագոյն քան զմորթն, սրբեսցէ զնա քահանայն. եւ լուացեալ զհանդերձս իւր՝ եղիցի սուրբ։ Ապա թէ ափակելով ափակեսցի հարածն 35
ընդ մորթն յետ գերծելոյն, եւ տեսանիցէ զնա քահանայն, եւ ահա ափակեալ իցէ հարածն ընդ մորթն, մի զարմանեսցէ քահանայն վասն խար- 36
տեաշ մազոյն, զի պիղծ է։ Իսկ եթէ կայցէ 'ի 37
տեղւոջ հարածն, եւ մազ թուխ եկեսցէ 'ի նմա, ողջացաւ հարածն. սուրբ է, եւ սրբեսցէ զնա քահանայն։ Եւ առն կամ կնոջ եթէ լինիցի 'ի 38
մորթ մարմնոյ իւրոյ փայլուն ինչ փայլածուն ճերմակեալ. եւ տեսանիցէ քահանայն, եւ ահա 'ի 39
մորթ մարմնոյ նորա փայլուն փայլածուն ճերմակեալ. թեփուկ է տարածեալ 'ի մորթ մարմնոյ իւրոյ. սուրբ է։ Եւ եթէ մազաթափի գլուխ ու- 40
ռուք՝ կունտ է, սուրբ է. եւ եթէ յերեսաց կող- 41
մանէ մազաթափի գլուխ նորա՝ ճաղատ է, սուրբ է։ Ապա թէ լինիցի 'ի կնդութեան նորա կամ 'ի ճա- 42
ղատութեան ախտ սպիտակ կամ կարմրացեալ, բորոտութիւն թաքուցեալ է 'ի կնդութեան նորա կամ 'ի ճաղատութեան։ Եւ տեսանիցէ զայն 43
քահանայն, եւ ահա տեսիլ ախտին սպիտակ իցէ կամ կարմրագոյն 'ի կնդութեան նորա կամ 'ի ճաղատութեան, իբրեւ զտեսիլ բորոտութեան 'ի մորթ մարմնոյ նորա, այր բորոտեալ է՝ պիղծ է. պղծելով պղծեսցէ զնա քահանայն. զի 'ի գլուխ իւրում է ախտն իւր։

ԻԲ Եւ բորոտ յորում իցէ ախտ, հանդերձ նո- 44
45 րա քակեալ լիցի, եւ գլուխ նորա մերկ, եւ զբե-
46 րան իւր պատեսցէ, եւ պիղծ կոչեսցի. զամենայն աւուրս որչափ իցէ 'ի նմա ախտն, պիղծ եղիցի. եւ պիղծ է, մեկնեալ նստցի, եւ արտաքոյ բանակին եղիցի բնակութիւն նորա։

47 Եւ հօրձ յորում լինիցի ախտ բորոտութեան, ԻԳ
48 եթէ 'ի հօրձ ասուի, եթէ 'ի հօրձ կտաւի, եթէ յանէջ, եթէ 'ի թեզան, եթէ 'ի կտաւս եւ եթէ յասուիս, եթէ 'ի մորթ եւ եթէ յամենայն
49 մաշկ գործոյ, եւ լինիցի ախտ կանաչացեալ կամ կարմրացեալ՝ 'ի մորթ կամ 'ի հանդերձ, կամ յանէջ կամ 'ի թեզան, կամ յամենայն մորթ գործոյ, կամ յանօթ ինչ, ախտ բորոտութեան
50 իցէ, եւ ցուցցէ քահանային։ Եւ տեսցէ քահանայն զախտն, եւ զատուսցէ քահանայն զա-
51 խտն զեւթն օր. եւ տեսցէ քահանայն զախտն յաւուրն եւթներորդի. եթէ ափակեալ իցէ ախտն ընդ հօրձն կամ ընդ անէջ կամ ընդ թեզան կամ ընդ կտաւս կամ ընդ ասուիս կամ ընդ մորթ, ըստ ամենայնի որպէս եւ գործիցի մորթն 'ի գործ, բնակ բորոտութիւն է ախտն.
52 պիղծ է. եւ այրեսցէ զհօրձն եթէ անէջ իցէ, եւ եթէ թեզան, յասուեաց կամ 'ի կտաւեաց կամ յամենայն մաշկեղէն նիւթոյ, յորում իցէ ախտն. քանզի բնակ բորոտութիւն է՝ հրով
53 այրեսցի։ Ապա թէ տեսանիցէ քահանայն՝ եւ չիցէ ափակեալ հարածն ընդ հանդերձն կամ ընդ անէջն կամ ընդ թեզանն կամ ընդ ասրն կամ ընդ կտաւն կամ ընդ ամենայն անօթ մաշկեղէն,
54 հրաման տացէ քահանայն, եւ լուասցեն յորում իցէ ախտն. եւ զատուսցէ քահանայն զախտն
55 զեւթն օր երկիցս անգամ։ Եւ տեսցէ քահանայն յետ լուանալոյ զախտն. եթէ չիցէ փոխեալ տեսիլ ախտին, եւ ոչ ափակեալ իցէ ախտն, պիղծ է, հրով այրեսցի. զի հաստատեալ է 'ի հանդերձն կամ յանէջն կամ 'ի թե-
56 զան։ Եւ եթէ տեսանիցէ քահանայն, եւ ահա աղօտ իցէ ախտն յետ լուանալոյ զնա, պատառեսցէ զայն 'ի հանդերձէն կամ 'ի մորթոյ
57 կամ յանէջէ կամ 'ի թեզանոյ։ Ապա թէ երեւեսցի 'ի հանդերձին կամ յանէջն կամ 'ի թեզանն կամ յամենայն անօթ մաշկեղէն, բորոտութիւն բորբոքեալ է. հրով այրեսցի յորում իցէ ախտն։
58 Եւ հանդերձ կամ անէջ կամ թեզան կամ ամենայն անօթ մաշկեղէն զոր լուասցեն, եւ մեկնեսցի 'ի նմանէ ախտն, լուասցի երկրորդ անգամ՝ եւ սուրբ եղիցի։
59 Այս օրէնք ախտի բորոտութեան հանդերձի ասուեղինի կամ կտաւեղինի կամ անէջ կամ թեզանի կամ ամենայն անօթոյ մաշկեղինի, 'ի սրբել զնա կամ 'ի պղծել զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Խդ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ · Այս օ- 1
րէն եղիցի բորոտին՝ յաւուր յորում սրբիցի · ած- 2
ցի առ քահանայն, եւ ելցէ քահանայն արտաքոյ 3
բանակին, եւ տեսանիցէ քահանայն, եւ ահա
բժշկեալ իցէ ախտ բորոտութեանն 'ի բորոտէ
անտի · հրաման տացէ քահանայն, եւ առցեն 4
սրբելոյն երկուս հաւս կենդանիս սուրբս, եւ
փայտ եղեւնեայ եւ կարմիր մանեալ եւ զոպա ·
Եւ հրաման տացէ քահանայն, եւ սպանցեն զմի 5
հաւն յանօթ խեցեղէն 'ի վերայ ջրոյ կենդանւոյ ·
Եւ զհաւն կենդանի առցէ, եւ զփայտն եղեւնեայ 6
եւ զկարմիրն մանեալ եւ զզոպայն, եւ թացցէ
զնոսա եւ զհաւն կենդանի յարիւն հաւուն սպա-
նելոյ 'ի վերայ ջրոյն կենդանւոյ · եւ ցանեսցէ 'ի 7
վերայ սրբելոյն 'ի բորոտութենէ եւթն անգամ,
եւ սրբեսցէ զնա · եւ արձակեսցէ զհաւն կենդա-
նի 'ի դաշտ ։ Եւ լուասցէ սրբեալն զձորձս իւր, 8
եւ գերծցէ զամենայն զմազ իւր · եւ լուասցի
ջրով եւ սուրբ լիցի, եւ ապա մտցէ 'ի բանակն ·
եւ լիցի արտաքոյ տան իւրոյ զեւթն օր, եւ յա- 9
ւուրն եւթներորդի գերծցէ զամենայն զմազ
իւր եւ զգլուխ եւ զմօրուս եւ զյօնս, եւ զամե-
նայն զմազ իւր գերծցէ · եւ ողողեսցէ զհան-
դերձս իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ
սուրբ լիցի ։ Եւ յաւուրն ութերորդի առցէ եր- 10
կուս գառինս անարատս տարեւորս, եւ որոջ մի
անարատ տարեւոր, եւ երիս տասանորդս նաշ-
հոյ 'ի զոհ իւղով զանգեալ, եւ ճաշակ մի իւ-
ղոյ · եւ կացուսցէ քահանայն որ սրբիցէ՝ զայրն 11
որ սրբիցի, եւ զայն՝ առաջի խորանին վկայու-
թեան · եւ առցէ քահանայն զմի գառնն, եւ մա- 12
տուսցէ զնա վասն յանցանաց, եւ զճաշակն իւ-
ղոյ, եւ նուիրեսցէ զայն նուէր առաջի Տեառն ։
Եւ սպանցէ զգառնն զմիւս 'ի տեղւոջն ուր սպա- 13
նանիցեն զողջակէզսն եւ զվասն մեղացն 'ի սուրբ
տեղւոջ · զի որպէս որ վասն մեղացն իցէ, նոյն-
պէս եւ որ վասն յանցանացն իցէ · եւ եղիցի քա-
հանայից · զի սրբութիւն սրբութեանց է ։ Եւ 14
առցէ քահանայն յարենէ այնր՝ որ վասն յան-
ցանացն իցէ, եւ դիցէ քահանայն յարենէ անտի
'ի վերայ բլթակի աջոյ ունկանն այնորիկ որ սըր-
բիցին, եւ 'ի վերայ ծայրի աջոյ ձեռին նորա եւ
'ի վերայ ծայրի ոտին նորա աջոյ ։ Եւ առեալ 15
քահանային 'ի ճաշակէ անտի իւղոյ՝ արկցէ 'ի
ձախոյ ձեռն քահանային · եւ թացցէ քահանայն 16
զմատն իւր աջոյ յիւղոյ անտի որ իցէ 'ի ձեռին
իւրում ձախոյ · եւ ցանեսցէ մատամբ իւրով
եւթն անգամ առաջի Տեառն · եւ զմնացեալ իւղն 17
'ի ձեռին իւրում՝ դիցէ քահանայն 'ի վերայ բլը-
թակի աջոյ ունկանն այնորիկ որ սրբելոյն իցէ,
եւ 'ի ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ 'ի ծայրի ա-
ջոյ ոտին նորա, 'ի տեղւոջ արեանն յանցանաց ·
18 Եւ զմնացեալ իւղն 'ի ձեռին քահանային՝ դիցէ
19 քահանայն 'ի վերայ գլխոյ սրբեցելոյն, եւ քա-
ւեսցէ վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն ։
Եւ արասցէ քահանայն զվասն մեղացն, եւ քա-
ւեսցէ քահանայն վասն այնորիկ՝ որ սրբելոյն ի-
ցէ 'ի մեղաց իւրոց ։ Եւ ապա սպանցէ քահանայն
20 զողջակէզն, եւ հանցէ քահանայն զողջակէզն եւ
զզոհն առաջի Տեառն 'ի սեղանն, եւ քաւեսցէ
21 վասն նորա քահանայն, եւ սրբեսցի ։ Եւ եթէ աղ-
քատ իցէ եւ չգտանիցէ ձեռն իւր, առցէ գառն
մի վասն յանցանաց զոր յանցեաւ 'ի նուէր առ 'ի
քաւելոյ վասն նորա, եւ զտասանորդ նաշհոյ իւ-
22 ղով զանգեալ 'ի զոհ, եւ ճաշակ մի իւղոյ · եւ եր-
կուս տատրակս կամ՝ երկուս ձագս աղաւնեաց,
որչափ ինչ եգիտ ձեռն նորա · եւ եղիցի մին՝ վասն
23 մեղաց, եւ մին՝ յողջակէզ · եւ մատուսցէ զայն յա-
ւուրն ութերորդի առ քահանայն, առ 'ի սրբե-
լոյ զնա առ դրան խորանին վկայութեան առաջի
24 Տեառն ։ Եւ առեալ քահանային զգառնն զվասն
յանցանաց, եւ զճաշակն իւղոյ, եւ դիցէ նուէր
25 առաջի Տեառն · եւ սպանցէ զգառնն զվասն յան-
ցանաց, եւ առցէ քահանայն յարենէ անտի՝ որ
վասն յանցանացն իցէ, եւ դիցէ 'ի վերայ բլթա-
կի աջոյ ունկան սրբեցելոյն, եւ 'ի ծայրի աջոյ
26 ձեռին նորա, եւ 'ի ծայրի աջոյ ոտին նորա ։ Եւ
յիւղոյ անտի արկցէ քահանայն 'ի ձախոյ ձեռն
27 քահանային, եւ ցանեսցէ քահանայն մատամբն
աջոյ յիւղոյ անտի՝ որ իցէ 'ի ձախոյ ձեռին ի-
28 ւրում՝ եւթն անգամ առաջի Տեառն · եւ դիցէ
քահանայն յիւղոյ անտի որ իցէ 'ի ձեռին ի-
ւրում՝ 'ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան սրբեցե-
լոյն, եւ 'ի վերայ ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ
'ի վերայ ծայրի աջոյ ոտին նորա, 'ի տեղւոջ ա-
29 րեանն որ վասն յանցանացն իցէ ։ Եւ զմնացեալ
իւղն որ իցէ 'ի ձեռին քահանային՝ արկցէ 'ի գլ-
խոյ սրբեցելոյն · եւ քաւեսցէ վասն նորա քա-
30 հանայն առաջի Տեառն ։ Եւ արասցէ զմի 'ի տատ-
րակաց անտի կամ 'ի ձագուցն աղաւնեաց՝ ըստ
31 ընչին զոր եգիտ ձեռն իւր, զմին՝ վասն մեղաց,
եւ զմին յողջակէզ հանդերձ զոհիւն · եւ քաւես-
ցէ քահանայն վասն սրբեցելոյն առաջի Տեառն ։
32 Այս օրէն իցէ յորում իցէ ախտ բորոտու-
թեան, եւ որ ոչ գտանիցի 'ի ձեռին բաւական
լինելոյ 'ի սրբութիւն իւր ։

33 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի Խդ
34 եւ ասէ · Յորժամ մտանիցէք յերկիրն քանանա-
ցւոց՝ զոր ես տաց ձեզ 'ի ստացուած, եւ տա-
ցեմ ախտ բորոտութեան 'ի տունս երկրին ըս-
35 տացուածոյ ձերոյ, եւ գայցէ որոյ տունն իցէ,
եւ պատմեսցէ քահանային եւ ասիցէ, եթէ ա-
36 րատ իմն երեւեցաւ 'ի տան իմում ։ Հրաման տա-
ցէ քահանայն թափել զտունն, մինչ չեւ մտեալ

իցէ քահանային տեսանել զտունն, եւ մի՛ պղծեսցի
զամենայն ինչ որ 'ի տանն կայցէ. եւ ապա
մտցէ քահանայն ոտնել զտունն։ Եւ տեսանիցէ 37
քահանայն զախտն յորմս տանն, գոգաւորս,
կանաչս կամ կարմրագոյնս, եւ տեսիլ
նոցա զնստագոյն իցէ քան զորմովն, եւ ելեալ 38
քահանայն 'ի տանէ անտի 'ի դուռն տանն,
զատուսցէ քահանայն զտունն զեօթն օր։ Եւ եկեսցէ 39
զօրհնեալ քահանայն յաւուրն եօթներորդի,
եւ տեսանիցէ զտունն. եթէ սփռեալ իցէ
ախտն ընդ որմս տանն, հրամայեսցէ քահանայն, 40
եւ քակեսցեն զքարինս յորս ախտն իցէ,
եւ հանցեն զնոսա արտաքոյ քաղաքին 'ի տեղի
անսուրբ։ Եւ քերեսցեն զտունն 'ի ներքոյ շուրջանակի. 41
եւ հեղցեն զքերուածն արտաքոյ քաղաքին
'ի տեղի անսուրբ. եւ առցեն այլ քարինս 42
քերածոյս, եւ դիցեն փոխանակ այնց քարանց.
եւ այլ հող առցեն եւ ծեփեսցեն զտունն։ Եւ 43
եթէ անդրէն կրկնեսցի ախտն, եւ երեւեսցի 'ի
տանն՝ յետ զքարինսն քակելոյ եւ զտունն քերելոյ
եւ միւսանգամ ծեփելոյ, մտցէ քահանայն 44
եւ տեսցէ. եթէ սփռեալ իցէ ախտն ընդ տունն,
բնակ բորոտութիւն է 'ի տանն, պիղծ է. քակեսցեն 45
զտունն եւ զփայտ նորա եւ զքարինս նորա
եւ զամենայն հող տանն, եւ հանցեն արտաքոյ
քաղաքին 'ի տեղի անսուրբ։ Եւ որ մտանիցէ 'ի 46
տունն զամենայն աւուրս զատանելոյ նորա,
պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ. եւ որ ննջիցէ 'ի տան 47
անդ՝ լուասցէ զձորձս իւր, եւ պիղծ լիցի մինչեւ
ցերեկոյ. եւ որ ուտիցէ 'ի տանն՝ լուասցէ զձորձս
իւր, եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ 48
եթէ եկեալ մտանիցէ քահանայն եւ տեսանիցէ.
եւ ահա չիցէ սփռեալ ախտն ընդ տունն յետ
ծեփելոյ զտունն, սրբեսցէ քահանայն զտունն,
զի բժշկեցաւ ախտն։ Եւ առցէ առ 'ի սրբելոյ 49
զտունն երկուս հաւս կենդանիս սուրբս, եւ
փայտ եղեւնեայ եւ կարմիր մանեալ եւ զոպայ.
եւ սպանցէ զմի հաւն յաման խեցեղէն 'ի վերայ 50
ջրոյ կենդանւոյ. եւ առցէ զփայտն եղեւնեայ եւ 51
զկարմիրն մանեալ եւ զզոպայն եւ զհաւն կենդանի,
եւ թաթախեսցէ զնոսա յարեան հաւուն սպանելոյ
'ի վերայ ջրոյ կենդանւոյ, եւ ցանեսցէ նովաւ
զտամբն եօթն անգամ։ Եւ սրբեսցէ զտունն 52
արեամբ հաւուն եւ ջրովն կենդանեաւ եւ հաւուն
կենդանեաւ եւ փայտիւն եղեւնեաւ եւ զոպայիւն
եւ կարմրովն մանելովն. եւ արձակեսցէ 53
զհաւն կենդանի արտաքոյ քաղաքին 'ի դաշտ.
եւ քաւեսցէ վասն տանն եւ մաքրեսցի, եւ սուրբ 54
եղիցի։ Այս օրէն լիցի ըստ ամենայն ախտից
բորոտութեան եւ հարածի, եւ բորոտութեան 55
հանդերձի եւ տան եւ սպիոյ եւ պալարի եւ 56
պաղպաջոյ նշանակելոյ՝ թէ յորում աւուր պղծիցի
եւ յորում աւուր սրբիցի։ Այս օրէն լիցի 57
բորոտութեան։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի ԽԵ
2 եւ ասէ. Խօսեաց ընդ որդւոց Իսրայէլի եւ ասասցես
ցդոսա. այր այր որոյ լինիցի
ծորումն 'ի մարմնոյ իւրոյ, ծորումն իւր պիղծ
3 է։ Եւ այս օրէն լիցի պղծութեան նորա, որոյ
ծորիցէ սերմն 'ի մարմնոյ իւրմէ, կամ թէ հալիցի
մարմին նորա 'ի ծորելոյն. պղծութիւն իւր
'ի նմա է զամենայն աւուրս ծորելոյ մարմնոյ իւրոյ.
կամ թէ հաշիցի մարմին նորա 'ի ծորելոյ
4 անտի. պղծութիւն մարմնոյ է այն։ Ամենայն
անկողին յորում ննջիցէ սերմնակաթն՝ պիղծ եղիցի.
եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ լիցի.
5 Եւ մարդ որ մերձեսցի յանկողին նորա՝ լուասցէ
զձորձս իւր, եւ լուասցի ջրով. եւ պիղծ լիցի
6 մինչեւ ցերեկոյ. եւ որ նստիցի 'ի վերայ անօթոյ՝
յորում նստեալ իցէ սերմնակաթն, լուասցէ
զհանդերձս իւր եւ լուասցի ջրով, եւ պիղծ լիցի
7 մինչեւ ցերեկոյ. եւ որ մերձեսցի 'ի մարմին սերմնակաթին,
լուասցէ զձորձս իւր, եւ լուասցի
8 ջրով, եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ եթէ
թուք սերմնակաթին հասանիցէ 'ի սուրբն, լուասցէ
զձորձս իւր, եւ լուասցի ջրով, եւ
9 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ամենայն համետ
իշոյ՝ յորոյ վերայ նստիցի սերմնակաթն, պիղծ
10 լիցի մինչեւ ցերեկոյ. եւ ամենայն որ մերձեսցի
յամենայն որ ինչ 'ի ներքոյ նորա իցէ, պիղծ
11 լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ յոր ինչ մերձեսցի սերմնակաթն
եւ զձեռս իւր ոչ լուանայցէ ջրով, լուասցէ
զհանդերձս իւր, եւ լուասցէ զմարմին
12 իւր ջրով, եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ. եւ անօթ
խեցեղէն՝ յոր մերձեսցի սերմնակաթն, փշրեսցի.
եւ ամենայն անօթ փայտեղէն լուասցի
13 ջրով, եւ եղիցի սուրբ։ Եւ եթէ սրբեսցի սերմնակաթն
'ի բղխմանէ իւրմէ, համարեսցի իւր
եօթն օր 'ի սրբութիւն իւր, եւ լուասցէ զհանդերձս
իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով կենդանեաւ,
14 եւ եղիցի սուրբ։ Եւ յաւուրն ութերորդի
առցէ երկուս տատրակս կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց, եւ ածցէ զայն առաջի Տեառն
'ի դուռն խորանին վկայութեան, եւ տացէ ցքահանայն։
15 Եւ արասցէ քահանայն զմին վասն մեղաց,
եւ զմին՝ յողջակէզ. եւ քաւեսցէ վասն նորա
քահանայն առաջի Տեառն 'ի բղխմանէ անտի
նորա։

16 Եւ այր որ՝ յորմէ ելանիցէ արութիւն սերման, ԽԶ
լուասցէ զամենայն մարմին իւր ջրով. եւ
17 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ամենայն հանդերձ
եւ մաշկ, յորոյ վերայ հասանիցէ արութիւն
սերման, լուասցին ջրով. եւ պիղծ լիցին
18 մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ կին ընդ որում հարկանիցի

այր արուԹեամբ սերման, լուասցեն ջրով, եւ
պիղծ լիցին մինչեւ ցերեկոյ :

ԽԲ Եւ կին՝ որոյ բղխիցէ արիւն, եւ լինիցի բըղխումն 19
արեան նորա 'ի մարմնի իւրում, զեօԹն
օր եղիցի 'ի դաշտանի իւրում. ամենայն որ հաւ- 20
կանիցի ընդ նա, պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ : Եւ 21
ամենայն յորոյ վերայ ննջիցէ 'ի դաշտանին իւրում,
եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ
լիցի. եւ ամենայն որ մերձենայցէ յանկողին նորա, 22
լուասցէ զհանդերձս իւր, եւ լուասցէ ըզմարմին
իւր ջրով, եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ :
Եւ ամենայն որ մերձենայցէ յամենայն անօԹ յորոյ 23
վերայ նստիցի նա, լուասցէ զհանդերձս իւր,
եւ լուասցի ջրով, եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ :
Եւ եԹէ տակաւին յանկողնին իւրում իցէ, եւ 24
կամ Թէ 'ի վերայ անօԹոյ իրիք յորոյ վերայ նըստեալ
իցէ, 'ի մերձենալ ուրուք առ նա՝ պիղծ լիցի
մինչեւ ցերեկոյ : Եւ եԹէ ննջելով ոք ննջեսցէ
ընդ նմա, եւ պղծուԹիւն նորա 'ի նմա իցէ, պիղծ
լիցի զեօԹն օր. եւ ամենայն անկողին յորոյ վերայ
եւ ննջիցէ՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ : Եւ 25
կին՝ որ բղխիցէ զբղխումն արեան զաւուրս բազումս,
ոչ 'ի ժամանակի դաշտանի իւրոյ, եւ եԹէ
բղխիցէ յետ դաշտանին իւրոյ, ամենայն աւուրք
բղխման պղծուԹեան իւրոյ, այնպէս իցեն
իբրեւ զաւուրս դաշտանին իւրոյ, եւ եղիցի
պիղծ : Եւ ամենայն անկողին՝ յորոյ վերայ ննջիցէ 26
զամենայն աւուրս բղխման իւրոյ, ըստ անկողնի
դաշտանին իւրոյ լիցի անսուրբ. եւ ամենայն անօԹ
յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ լիցի ըստ պըղծուԹեան
աւուրց դաշտանին իւրոյ. ամենայն որ 27
մերձեսցի 'ի նա՝ պիղծ լիցի, եւ լուասցէ զհանդերձս
իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ պիղծ
լիցի մինչեւ ցերեկոյ : Ապա Թէ սրբեսցի 'ի բըղխմանէ 28
անտի, համարեսցի իւր աւուրս եօԹն, եւ
ապա սրբեսցի : Եւ յաւուրն ուԹերորդի առցէ 29
իւր երկուս տատրակս կամ երկուս ձագս աղաւնեաց,
եւ տարցի զայն առ քահանայն 'ի դուռն
խորանին վկայուԹեան. եւ արասցէ քահանայն 30
զմին վասն մեղաց, եւ զմին յողջակէզ. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն 'ի
բղխմանէ պղծուԹեան նորա : Եւ զգուշացուցանիցէք 31
զորդիսն Իսրայէլի 'ի պղծուԹեանց իւրեանց.
եւ ոչ մեռանիցին վասն անսրբուԹեան
իւրեանց, առ 'ի պղծելոյ նոցա զխորանն իմ որ
է 'ի նոսա : Այս օրէն իցէ սերմնակաԹին, եւ 32
եԹէ ելանիցէ յումեքէ արուԹիւն սերման՝ առ
'ի պղծելոյ նովաւ, եւ տկարացելոյ 'ի դաշտանի 33
իւրում, եւ սերմնակաԹին 'ի բղխման իւրում.
արուին եւ իգի, եւ առն որ ննջիցէ ընդ դաշտանի :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ, յետ վախճանելոյ ԽԳ
որդւոցն Ահարոնի, 'ի մատուցանել նո-
2 ցա զհուր օտար Տեառն եւ սատակել. եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս. Խօսեաց ընդ Ահարոնի ընդ եղբօր
քում, եւ մի մտցէ յամենայն ժամ 'ի սրբուԹիւնն
'ի ներքս քան զվարագուրն յանդիման
քաւուԹեանն, որ է 'ի վերայ տապանակի վկայուԹեանն,
եւ ոչ մեռանիցի. զի ամպով ե-
3 րեւեցայց 'ի վերայ քաւուԹեանն, եւ ապա մըտանիցէ
Ահարոն 'ի սրբուԹիւնն՝ զուարակաւ
4 յանդւոյ վասն մեղաց, եւ խոյիւ յողջակէզ : Եւ
պատմուճան կտաւի սրբեալ զգեցցի, եւ անդրավարտիս
կտաւիս ունիցի յանդամս իւր, եւ
գօտի կտաւի ածեալ ընդ մէջ իւր, եւ խոյր կըտաւի
եդեալ 'ի գլուխ, զի հանդերձ սրբուԹեան
է. եւ լուասցէ ջրով զամենայն մարմին իւր, եւ
զգեցցի զնոսա :

5 Եւ 'ի ժողովրդենէ որդւոցն Իսրայէլի առցէ ԽԴ
երկուս նոխազս յայծեաց վասն մեղաց, եւ խոյ
6 մի յողջակէզ. եւ մատուսցէ Ահարոն զզուարակն
վասն մեղաց իւրոց, եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ
7 վասն տան իւրոյ : Եւ առցէ երկուս նոխազս եւ
կացուսցէ զնոսա առաջի Տեառն առ դրան խո-
8 րանին վկայուԹեան, եւ արկցէ Ահարոն 'ի վերայ
երկուց նոխազացն վիճակս, վիճակ մի Տեառն
9 եւ վիճակ մի արձակելոյ. եւ մատուսցէ Ահարոն
զնոխազն՝ յորոյ վերայ իցէ վիճակն արձակելոյ,
10 եւ կացուսցէ զնա առաջի Տեառն կենդանի, քաւել
նովաւ՝ առ արձակելոյ զնա յարձակումն, եւ
Թողցէ զնա յանապատ. եւ առցէ նոխազն յինքն
զանօրէնուԹիւնս նոցա յանկոխն :

11 Եւ մատուսցէ Ահարոն զզուարակն զվասն մեղաց Մ
զիւր, եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ վասն տան
իւրոյ. եւ սպանցէ զզուարակն զվասն մեղացն
12 զիւր. եւ առցէ լի բուրվառ կայծակամբ
հրոյ 'ի սեղանոյ անտի՝ որ է առաջի Տեառն, եւ
լցցէ զձեռս իւր խնկով հանդերձանացն մանր
աղացելով, եւ տարցի 'ի ներքս քան զվարա-
13 գոյրն. եւ դիցէ զխունկն 'ի վերայ հրոյն առաջի
Տեառն, եւ ծածկեսցէ ծուխ խնկոյն զքաւուԹիւնն
որ իցէ 'ի վերայ վկայուԹեանցն, եւ ոչ
14 մեռանիցի : Եւ առցէ յարենէ զուարակին, եւ
ցանեսցէ մատամբ իւրով 'ի վերայ քաւուԹեանն
ընդ կողմն արեւելից ընդդէմ քաւուԹեանն. եւ
ցանեսցէ եօԹն անգամ յարենէ անտի մատամբ
15 իւրով : Եւ սպանցէ զնոխազն զվասն մեղաց, որ
վասն ժողովրդեանն իցէ առաջի Տեառն. եւ տարցի
յարենէ անտի 'ի ներքս քան զվարագոյրն, եւ
արասցէ զարիւն նորա զոր օրինակ արար զարիւն
զուարակին. եւ ցանեսցէ զարիւն նորա 'ի վերայ

ամենայն յանցանաց քաւութեանն : Եւ քաւես- 16
ցէ զսրբութիւնն ՚ի պղծութեանց որդւոցն Իս-
րայէլի եւ յանիրաւութեանց նոցա, եւ վասն ա-
մենայն մեղաց նոցա : Եւ այսպէս արասցէ ՚ի խո-
րանին վկայութեան, հաստատելոյ ՚ի նոսա ՚ի մէջ
պղծութեան նոցա. եւ ամենեւին մարդ մի՛ լինի- 17
ցի ՚ի խորանին վկայութեան՝ ՚ի մտանել նորա քա-
ւել ՚ի սրբութեանն, մինչեւ ելանիցէ. եւ քա-
ւեսցէ վասն իւր եւ վասն տան իւրոյ, եւ վասն
ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի : Եւ 18
ելցէ ՚ի սեղանն որ առաջի Տեառն, եւ քաւեսցէ
՚ի վերայ նորա. եւ առցէ յարենէ զուարակին եւ
յարենէ նոխազին, եւ դիցէ ՚ի վերայ եղջերաց
սեղանոյն շուրջանակի. եւ ցանեսցէ յարենէ ան- 19
տի մատամբ իւրով ՚ի վերայ նորա եւթն անգամ,
եւ մաքրեսցէ զնա, եւ սրբեսցէ զնա ՚ի պղծու-
թեանց որդւոցն Իսրայէլի. եւ վախճանեսցէ առ 20
՚ի քաւելոյ զսրբութիւնն, եւ զխորանն վկայու-
թեան եւ զսեղանն. եւ վասն քահանայիցն սըր-
բեսցէ : Եւ մատուսցէ զնոխազն կենդանի. եւ 21
դիցէ Ահարոն զձեռս իւր ՚ի վերայ գլխոյ նոխա-
զին կենդանւոյ, եւ խոստովան լիցի ՚ի վերայ նո-
րա զամենայն անօրէնութիւնս որդւոցն Իսրայէ-
լի, եւ զամենայն անիրաւութիւնս նոցա եւ զա-
մենայն զմեղս նոցա. եւ դիցեն զնոսա ՚ի վերայ
գլխոյ նոխազին կենդանւոյ, եւ արձակեսցէ ՚ի
ձեռն առն պատրաստելոյ՝ յանապատ : Եւ առցէ 22
նոխազն յանձն իւր զանօրէնութիւնս նոցա յեր-
կիր անկոխ, եւ արձակեսցէ զնոխազն յանա-
պատ : Եւ մտցէ Ահարոն ՚ի խորանն վկայութեան, 23
եւ մերկասցի զպատմուճանն կտաւի՝ զոր զգե-
ցեալ էր ՚ի մտանելն իւրում ՚ի սրբութիւնն, եւ դիցէ
զայն անդ. եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով ՚ի տե- 24
ղւոջն սրբութեան, եւ զգեցցի զպատմուճանն
իւր. եւ ելեալ արասցէ զողջակէզն իւր եւ զող-
ջակէզ ժողովրդեանն, եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ
վասն տան իւրոյ եւ վասն ժողովրդեանն, որպէս
վասն քահանայիցն, եւ զճարպն որ վասն մե- 25
ղացն իցէ՝ հանցէ ՚ի սեղանն : Եւ որ արձակիցէ 26
զնոխազն ուխտեալ յարձակումն, ողողեսցէ զհան-
դերձս իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ
ապա մտցէ ՚ի բանակն :

ԾԲ Եւ զզուարակն որ վասն մեղաց, եւ զնոխազն 27
զվասն մեղաց, որոց արիւնն մուծաւ քաւել ՚ի
սրբութեանն, հանցեն արտաքոյ բանակին եւ այ-
րեսցեն զնոսա հրով, եւ զմորթս նոցա եւ զմիս
նոցա եւ զաղբս նոցա : Եւ որ այրիցէ զնո- 28
սա՝ ողողեսցէ զհանդերձս իւր, եւ լուասցէ զմար-
մին իւր ջրով. եւ ապա մտցէ ՚ի բանակն. եւ ե- 29
ղիցի ձեզ այն՝ օրէն յաւիտենական :

ԾԳ Յամսեանն եւթներորդի ՚ի տասն ամսոյն,
ճգնեսջիք զանձինս ձեր, եւ զամենայն գործ մի
գործիցէք, բնակն եւ պանդուխտն որ յեցեալ
իցէ ՚ի ձեզ : Զաւուրն յայնմիկ լինիցի քաւու- 30
թիւն վասն ձեր՝ առ ՚ի սրբելոյ զձեզ յամենայն
31 մեղաց ձերոց առաջի Տեառն. եւ սրբեսջիք. զի
շաբաթ շաբաթուց է : Եւ եղիցի ձեզ այն ՚ի
հանգիստ, եւ ճգնեսջիք զանձինս ձեր, զի օրէն
32 յաւիտենական է : Եւ քաւեսցէ քահանայն զոր
օծանիցեն, եւ զորոյ կատարիցեն զձեռս նորա
քահանայանալ յետ հօր իւրոյ. եւ զգեցցի ըզ-
33 պատմուճանն կտաւի՝ պատմուճան սուրբ, եւ
քաւեսցէ զսրբութիւն սրբութեանցն, եւ զխո-
րանն վկայութեան եւ զսեղանն. եւ քաւեսցէ
վասն քահանայիցն, եւ վասն ամենայն ժողովր-
34 դեանն քաւեսցէ : Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յա-
ւիտենական՝ քաւել վասն որդւոցն Իսրայէլի
յամենայն մեղաց նոցա. մի անգամ ՚ի տարւոջ
առնիցի, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօսեաց ԾԴ
2 դու ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա եւ ընդ ա-
մենայն որդիսն Իսրայէլի, եւ ասասցես ցնոսա.
3 այս բան է զոր պատուիրեաց Տէր եւ ասէ. Այր
ոք այր յորդւոցն Իսրայէլի որ սպանանիցէ ար-
ջառ կամ ոչխար կամ այծ ՚ի բանակի, եւ որ ոք
սպանանիցէ արտաքոյ բանակին, եւ ՚ի դուռն
խորանին վկայութեան ոչ ածիցէ զայն, առ ա-
նելոյ զնա յողջակէզ վասն փրկութեան՝ Տեառն
ընդունելի ՚ի հոտ անուշից. եւ որ սպանանիցէ
4 արտաքոյ, եւ ՚ի դուռն խորանին վկայութեան
ոչ ածիցէ առ ՚ի մատուցանելոյ պատարագ Տեառն
յանդիման խորանին վկայութեան Տեառն, յա-
րիւն համարեսցի մարդոյն այնմիկ. որպէս թէ
արիւն եհեղ՝ սատակեսցի անձն այն ՚ի ժողովր-
5 դենէ իւրմէ : Որպէս զի ածիցեն որդիքն Իսրա-
յէլի զզոհս իւրեանց՝ զոր ինքեանք սպանանի-
ցեն ՚ի դաշտս, եւ մատուսցեն առաջի Տեառն ՚ի
դուռն խորանին վկայութեան առ քահանայն,
եւ զենուցուն զնոսա զենումն փրկութեան՝
6 Տեառն : Եւ հեղցէ քահանայն զարիւնն առ սե-
ղանովն յանդիման Տեառն, առ դրան խորանին
վկայութեան, եւ հանցէ զճարպն ՚ի հոտ անու-
7 շից Տեառն : Եւ ոչ եւս զոհիցեն զզոհս իւրեանց
սնոտեաց՝ զորոց զհետ ինքեանք պոռնկեցին. օրէն
8 յաւիտենական եղիցի ձեզ յազգս ձեր : Եւ ա-
սասցես ցնոսա. մարդ ոք մարդ՝ յորդւոցն Իսրա-
յէլի, եւ յորդւոց եկաց յեկելոց ՚ի ձեզ, որ ա-
9 նիցէ ողջակէզ կամ զոհ, եւ ՚ի դուռն խորանին
վկայութեան ոչ ածիցէ առնել զնա Տեառն,
սատակեսցի մարդն այն ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ :

10 Եւ մարդ ոք մարդ յորդւոցդ Իսրայէլի կամ ԾԵ
յեկաց յեկելոց ՚ի ձեզ, որ ուտիցէ զամենայն ա-
րիւն, հաստատեցից զերեսս իմ ՚ի վերայ անձինն
որ ուտիցէ զարիւնն, եւ կորուսից զնա ՚ի ժողո-

ժողովրդենէ իւրմէ : Զի շունչ ամենայն մարմնոյ ա- 11
րիւն իւր է. և ես ետու զայն ձեզ 'ի սեղանն'
քաւել վասն անձանց ձերոց. զի արիւն նորա
փոխանակ անձին նորա քաւեսցէ : Վասն այնո- 12
րիկ ասացի ցորդիսն Իսրայէլի. ամենայն անձն
'ի ձէնջ արիւն մի կերիցէ. և եկն որ յեկեալ է
'ի ձեզ' արիւն մի կերիցէ : Եւ մարդ ոք մարդ' 13
յորդւոցն Իսրայէլի կամ յեկաց յեկելոց 'ի ձեզ,
որ որսայցէ որս երէ ինչ կամ թռչուն որ ուտի-
ցի. հեղցէ զարիւն նորա և ծածկեսցէ հողով.
զի շունչ ամենայն մարմնոյ արիւն իւր է : Եւ ա- 14
սացի ցորդիսն Իսրայէլի. զարիւն ամենայն մար-
մնոյ մի ուտիցէք. զի շունչ ամենայն մարմնոյ ա-
րիւն իւր է. ամենայն որ ուտիցէ զայն' սատա-
կեսցի :

ԾԵ Եւ ամենայն անձն որ ուտիցէ զմեռելոտի 15
կամ զգազանաբեկ, 'ի բնակաց կամ 'ի պանդխտաց,
լուասցէ զհանդերձս իւր, և լուասցէ
զմարմին իւր, և պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ, և
ապա սուրբ լիցի : Եւ եթէ ոչ լուասցէ զհան- 16
դերձս իւր, և ոչ լուասցէ զմարմին իւր ջրով,
ընկալցի զանօրէնութիւնս յանձն իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԾԶ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ. Խօսեաց 1
ընդ որդիսն Իսրայէլի և ասասցես ցնոսա. Ես 2
եմ Տէր Աստուած ձեր. ըստ ամենայն գնացից 3
երկրին Եգիպտացւոց յորում պանդխտեցարուք'
մի առնիցէք. և ըստ գնացից երկրին Քանանա-
ցւոց յոր ես տարայց զձեզ' մի առնիցէք. և ըստ
օրինաց նոցա մի գնասջիք : Զիրաւունս իմ ա- 4
րասջիք. և զհրամանս իմ պահեսջիք. գնալ 'ի
նոսա : Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. և պահես- 5
ջիք զամենայն հրամանս իմ և զամենայն իրա-
ւունս իմ, և արասջիք զնոսա. զոր արարեալ
մարդոյ' կեցցէ նոքօք. ես եմ Տէր Աստուած
ձեր :

ԾԷ Մարդ ոք մարդ' առ ամենայն ընտանութիւն 6
մարմնոյ իւրոյ մի մերձեսցի' յայտնել զառականս
նորա. զի ես եմ Տէր : Զառականս հօր քոյ և 7
զառականս մօր քոյ մի յայտնեսցես, զի մայր քո
է. և մի յայտնեսցես զառականս նորա : Զա- 8
ռականս կնոջ հօր քոյ մի յայտնեսցես, զի առա-
կանք հօր քում են :

ԾԸ Զառականս քեռ քոյ' թէ առ 'ի հօրէ իցէ կամ 9
առ 'ի մօրէ' 'ի տան ծնեալ կամ արտաքոյ, մի
յայտնեսցես զառականս նորա : Զառականս 10
դստեր ուստեր քո կամ զդստեր դստեր քոյ, մի
յայտնեսցես զառականս նոցա. զի առականք քո
են : Զառականս դստեր կնոջ հօր քոյ մի յայտ- 11
նեսցես, զի համհօրեայ քոյր քո է. մի յայտնե-
սցես զառականս նորա :

12 Զառականս հօրաքեռ քոյ մի յայտնեսցես, զի ԾԹ
13 ընտանի հօր քոյ է : Զառականս մօրաքեռ քոյ
14 մի յայտնեսցես, զի ընտանի մօր քոյ է : Զառա-
կանս հօրեղբօր քոյ մի յայտնեսցես, և առ կին
15 նորա մի մտանիցես, զի ազգական քո է : Զա-
ռականս նուոյ քոյ մի յայտնեսցես, զի կին որ-
դւոյ քոյ է. մի յայտնեսցես զառականս նորա :
Եւ զդուստր ուստեր նորա, կամ զդուստր դըս-
տեր նորա մի առնուցուս' յայտնել զառականս
նոցա, զի ընտանիք են քո. ամպարշտութիւն է :
16 Զառականս կնոջ եղբօր քոյ մի յայտնեսցես, զի
17 առականք եղբօր քում են : Զառականս կնոջ
և զդստեր նորա մի յայտնեսցես : Զդուստր
ուստեր նորա և զդուստր դստեր նորա մի առ-
նուցուս' յայտնել զառականս նոցա, զի ընտանիք
18 քո են. ամպարշտութիւն է : Կին առ քեռ իւ-
րում մի առնուցուս նախանձընդդէմ' յայտնել
զառականս նորա առ նովաւ կենդանւոյն :

19 Եւ առ կին 'ի գաղտնի պղծութեան իւրոյ մի Կ
20 մտանիցես' յայտնել զառականս նորա : Եւ 'ի
կին ընկերի քոյ մի տայցես զարութիւն սերման
քոյ, առ 'ի պղծելոյ ընդ նմա :

21 Եւ 'ի սերմանէ քումմէ մի տայցես ծառայել ԿԱ
իշխանի. և մի պղծեսցես զանուն իմ սուրբ.
զի ես եմ Տէր :

22 Եւ ընդ արուի մի մտանիցես զմուտ կանանց. ԿԲ
23 զի պղծութիւն է այն : Եւ յամենայն անասուն
ոչ տացես զարութիւն սերման քոյ առ 'ի պղծե-
լոյ ընդ նմա : Եւ կին մի կացցէ առաջի ամե-
նայն անասնոյ մառաքելել 'ի նա, զի գարշելի
24 է այն : Եւ մի պղծիցէք այնու ամենայնիւ. զի
այնու ամենայնիւ պղծեցան ազգքն, զոր ես մեր-
25 ժեցից յերեսաց ձերոց. և եղև գարշելի եր-
կիրն. և հանդէս արարի անիրաւութեանց նո-
րա 'ի նմանէ. և տաղտկացաւ երկիրն 'ի բնակ-
26 չաց իւրոց : Եւ պահեսջիք զօրէնս իմ և զամե-
նայն հրամանս իմ, և մի առնիցէք յամենայն
պղծութեանցն այնոցիկ. բնակն և եկն և պան-
27 դուխտն որ 'ի ձեզ իցէ : Զի զայն ամենայն պղ-
ծութիւնս արարին մարդիկ երկրին' որ էին անդ
28 յառաջ քան զձեզ. և պղծեցաւ երկիրն. զի մի
տաղտկանայցէ և ձեզ երկիրն' 'ի պղծել ձեր
զնա, որպէս տաղտկացաւ ազգացն' որ էին յա-
29 ռաջ քան զձեզ : Զի ամենայն մարդ որ արասցէ
յամենայն պղծութեանցն այնոցիկ, սատակես-
ցին անձինքն' որ առնիցեն զայն' 'ի միջոյ ժողո-
30 վրդեան իւրեանց : Եւ պահեսջիք զպահպանու-
թիւնս իմ. զի մի առնիցէք յամենայն պղծու-
թեան օրինացն' որ գործեցան յառաջ քան զձեզ.
և մի պղծիցիք նոքօք. զի ես եմ Տէր Աստուած
ձեր :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԿԳ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Խօսեաց 1
ընդ ժողովրդեանն որդւոցն Իսրայէլի եւ ասասցես 2
ցնոսա. Սուրբ եղիջիք, զի ես սուրբ եմ
Տէր Աստուած ձեր։

ԿԴ Իւրաքանչիւր ՚ի հօրէ եւ ՚ի մօրէ իւրմէ երկնչիջիք։ 3

ԿԵ Եւ զշաբաթս իմ պահեսջիք. զի ես եմ Տէր
Աստուած ձեր։

ԿԶ Մի երթայցէք զհետ կռոց, եւ աստուածս 4
ձուլածոյս մի առնիցէք ձեզ. ես եմ Տէր Աստուած ձեր։

ԿԷ Եւ եթէ զոհիցէք զոհ փրկութեան Տեառն, 5
ընդունելիս ձեր զոհեսջիք։ Յաւուր յորում 6
մատուցանիցէք կերիցի, եւ ՚ի վաղիւ անդր. եւ
եթէ մնասցէ մինչեւ ցօրն երրորդ, հրով այրեսցի։ Ապա թէ ուտելով ուտիցի յաւուրն երրորդի, 7
անզոհ է, մի ընկալցի. եւ որ ուտիցէ զայն՝ 8
մեղս առցէ, զի զսրբութիւն Տեառն պղծեաց. եւ
սատակեսցին անձինքն որ ուտիցեն՝ ՚ի ժողովրդենէ
իւրեանց։

ԿԸ Եւ ՚ի հնձել հնձողաց ձերոց զհունձս երկրին 9
ձերոյ, մի սպառիցէք զհունձս անդոյ ձերոյ մօտ
հնձելով. եւ զանկեալսն ՚ի հնձոց քոց մի ժողովեսցես։ Եւ յայգւոյ քոյ ճռաքաղ մի առնիցես, 10
եւ պտղաքաղ այգւոյ քոյ մի լինիցիս. աղքատին
եւ պանդխտին թողցես զայն. ես եմ Տէր Աստուած ձեր։

ԿԹ Մի գողանայցէք, եւ մի ստիցէք, եւ մի զրպարտիցէք 11
իւրաքանչիւր զընկեր իւր։

Հ Եւ մի երդնուցուք սուտ յանուն իմ, եւ մի 12
պղծիցէք զանուն սուրբ Աստուծոյ ձերոյ. ես
եմ Տէր Աստուած ձեր։

ՀԱ Մի զրկեսցես զընկեր քո, եւ մի յափշտակեսցես։ 13

ՀԲ Եւ մի ագցին վարձք վարձկանին առ քեզ մինչեւ ցառաւօտ։

ՀԳ Զհամրն մի զզուեսցես. եւ առաջի կուրին գայթագղութիւն 14
մի դնիցես. եւ երկնչիցիս ՚ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ։

ՀԴ Ես եմ Տէր Աստուած քո. անիրաւութիւն 15
՚ի դատաստանի մի առնիցես, եւ ակն աղքատի
մի առնուցուս, եւ մի երեսաց աչառիցես հզօրաց. արդարութեամբ դատեսցես զընկեր քո։

ՀԵ Եւ նենգութեամբ ընդ ազգի քում մի գնասցես. 16
եւ յարեան ընկերի քոյ մի յօժարիցես։

ՀԶ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. մի ատեսցես զեղբայր 17
քո ՚ի մտի քում։ Յանդիմանութեամբ յանդիմանեսցես
զընկեր քո, եւ մի ընդունիցիս վասն
նորա զմեղս։

ՀԷ Եւ մի խնդրեսցէ վրէժ ձեռն քո. եւ ընդ որդւոց 18
ժողովրդեան քոյ ոխս մի ունիցիս։

19 Եւ սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո. ՀԸ
զի ես եմ Տէր. զօրէնս իմ պահեսջիք։

Զանասուն քո յատարախառնս մի խառնիցես։ ՀԹ

Եւ զայգի քո մի վարեսցես այլ եւ այլ։ Ձ

Եւ զձորձս երկգունիս զարչէլիս մի արկանիցես ՁԱ
զքեւ։

20 Եթէ ոք ննջեսցէ ընդ կնոջ արուութեամբ սերմանն, ՁԲ
եւ նա իցէ աղախին պահեալ առն, եւ
փրկանօք չիցէ փրկեալ եւ ազատութեամբ չիցէ
ազատեալ, հարց եւ փորձ լիցի նոցա. եւ մի մեռանիցին՝
21 զի չիցէ ազատեալ։ Եւ մատուսցէ ընդ
յանցանացն իւրոց Տեառն առ դրան խորանին
22 վկայութեան խոյ յանցանաց. եւ քաւեսցէ վասն
նորա քահանայն խոյիւն յանցանաց առաջի
Տեառն վասն մեղացն զոր մեղաւ, եւ թողցի նըմա
մեղքն զոր մեղաւ։

23 Եւ յորժամ մտանիցէք յերկիրն՝ զոր Տէր Աստուած ՁԳ
տացէ ձեզ, եւ տնկիցէք զամենայն փայտ
ուտելի, սրբեսջիք զպղծութիւն նորա. եւ պըտուղ
նորա զերեամ պիղծ լիցի ձեզ. եւ մի կերիցի։
24 Եւ յամին չորրորդի եղիցի ամենայն պըտուղ
25 նորա սուրբ. օրհնեալ Տեառն. եւ յամին
հինգերորդի կերիջիք զպտուղ նորա. յաւելուած
ձեզ լիցին բերք նորա։

26 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. ՚ի վերայ լերանց ՁԴ
մի ուտիցէք։

Եւ մի հմայիցէք, եւ մի հաւահարցք եւ մի հմուագէտք ՁԵ
լինիցիք։

27 Ցցունս ՚ի վարսից գլխոյ ձերոյ մի առնիցէք. ՁԶ
եւ մի ապականիցէք զտեսիլ մօրուաց ձերոյ։

28 Եւ վէրս ՚ի վերայ ոգւոյ մի առնիցէք ՚ի մարմինս ՁԷ
ձեր։

Եւ գիր կոտեալ մի առնիցէք ՚ի ձեզ։ ՁԸ

29 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. մի պղծիցես զդուստր ՁԹ
քո պոռնկացուցանելով զնա. զի մի
պոռնկեսցի երկիրն, եւ լցցի երկիրն անօրէնութեամբ։

30 Զշաբաթս իմ պահեսջիք, եւ ՚ի սրբութեանց Ղ
իմոց երկնչիջիք. զի ես եմ Տէր։

31 Զհետ վհկաց մի երթայցէք եւ ՚ի գէտս մի ՂԱ
յարիցէք պղծել նոքօք։

32 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. առաջի ալեաց ՂԲ
յառնիցես, եւ պատուեսցես զերեսս ծերոյն։

Եւ երկնչիցիս յԱստուծոյ քումմէ. ես եմ ՂԳ
Տէր Աստուած քո։

33 Եւ եթէ յարեսցի առ ձեզ եկ՝ յերկրին ձեր- ՂԴ
34 ում, մի նեղիցէք զնա. իբրեւ զբնակն ձեր լինիցի
ձեզ եկն յարեալ ՚ի ձեզ։

Եւ սիրեսցես զնա իբրեւ զանձն քո. զի պանդուխտք ՂԵ
եղէրուք եւ դուք յերկրին Եգիպտացւոց.
ես եմ Տէր Աստուած ձեր։

35 Մի առնիցէք անիրաւութիւն ՚ի դատաստանի, ՂԶ
36 ՚ի չափս եւ ՚ի կշիռս եւ ՚ի գիրս. Զոյգք արդարք
եւ կշիռք արդարք, եւ չափք արդարք, եւ կո-

ղին՝ արդար լինիցի ձեր։ Ես եմ Տէր Աստուած
ձեր՝ որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց․
եւ պահեսջիք զամենայն զօրէնս իմ եւ 37
զամենայն զհրամանս իմ, եւ արասջիք զնոսա․
զի ես եմ Տէր Աստուած։

ԳԼՈՒԽ Ի

ՂԷ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօսեաց 1
ընդ որդւոց Իսրայէլի՝ եւ ասասցես․ Եթէ ոք յորդւոց 2
Իսրայէլի՝ կամ յեկելոց պանդխտացն Իսրայէլի՝
տացէ զաւակ իւր իշխանի, մահու մեռցի․
եւ ազգք երկրին քարկոծ արասցեն զնա քարամբք։
Եւ ես հաստատեցից զերեսս իմ ՚ի վերայ 3
մարդոյն այնորիկ, եւ կորուսից զնա ՚ի ժողովրդենէ
իւրմէ․ զի ետ ՚ի սերմանէ իւրմէ իշխանին
պղծել զսրբութիւն իմ․ եւ գարշեցուցանել
զանուն սրբեցելոցն իմոց։ Ապա թէ անտեսելով 4
անտեսանիցեն բնակիչք երկրին աչօք իւրեանց
յառնէն յայնմանէ՝ ՚ի տալ նորա զաւակ իւր իշխանին՝
չսպանանել զնա, հաստատեցից զերեսս 5
իմ ՚ի վերայ առն այնորիկ եւ ՚ի վերայ ազգի նորա,
եւ կորուսից զնա եւ զամենայն միաբանեալսն
ընդ նմա առ ՚ի պոռնկեցուցանելոյ զնոսա
ընդ իշխանին՝ ՚ի միջոյ ժողովրդեան իւրեանց։

ՂԸ Եւ անձն որ երթիցէ զհետ վհկաց կամ գէտոց՝ 6
պոռնկել զհետ նոցա, հաստատեցից զերեսս
իմ ՚ի վերայ անձինն այնորիկ, եւ կորուսից
զնա ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ։ Եւ սրբեսջիք եւ եղիջիք 7
սուրբք, զի սուրբ եմ ես Տէր Աստուած
ձեր․ եւ պահեսջիք զհրամանս իմ եւ արասջիք 8
զնոսա․ ես եմ Տէր Աստուած ձեր՝ որ սրբեմ
զձեզ։

ՂԹ Մարդ ոք մարդ՝ որ հայհոյեսցէ զհայր իւր 9
կամ զմայր իւր՝ մահու մեռցի․ զհայր իւր կամ
զմայր իւր թէ բամբասեսցէ՝ մահապարտ է։

Ճ Եւ այր որ եթէ շնասցի ընդ առնակնոջ, կամ 10
շնասցէ ընդ կնոջ ընկերի իւրոյ, մահու մեռցին
եւ շնացողն եւ շնացեալն։

ՃԱ Եւ այր ոք՝ որ ննջիցէ ընդ կնոջ հօր իւրոյ, 11
զառականս հօր իւրոյ յայտնեաց․ մահու մեռցին
երկոքին, զի ամպարշտեցան, եւ մահապարտք
են։

ՃԲ Եւ եթէ ննջեսցէ ոք ընդ նուոյ իւրում, մահու 12
մեռցին երկոքին, զի ամպարշտեցան, եւ մահապարտք
են։

ՃԳ Եւ այր ոք եթէ ննջեսցէ ընդ արուի զգործ 13
կանանց, պղծութիւն գործեցին, մահու մեռցին
երկոքին, զի մահապարտք են։

ՃԴ Եւ այր ոք որ առնուցու զկին եւ զմայր նորա, 14
անօրէնութիւն է, հրով այրեսցեն զնա եւ զնոսա․
եւ մի լինիցի ՚ի ձեզ անօրէնութիւն։

ՃԵ Եւ այր ոք՝ որ տացէ զարուութիւն իւր յանասուն՝ 15
մահու մեռցի, եւ զանասունն սպանանիջիք։
16 Եւ կին՝ որ մատչիցի յամենայն անասուն
պղծել նմա ՚ի նմանէ, սպանանիջիք զկինն եւ
զանասունն․ մահու մեռանիցին, զի մահապարտք
են։

17 Եւ այր ոք՝ որ առնուցու զքոյր իւր զդուստր ՚ի ՃԶ
հօրէ կամ զդուստր ՚ի մօրէ, եւ տեսանիցէ զառականս
նորա, եւ նա տեսանիցէ զառականս նորա,
նախատինք են․ սատակեսցին յերեսաց որդւոց
ազգին իւրեանց․ զի զառականս քեռ իւրոյ
յայտնեաց․ ընկալցին զմեղս իւրեանց։

18 Եւ այր՝ որ ննջիցէ ընդ կնոջ դաշտանի եւ ՃԷ
յայտնեսցէ զառականս նորա, զի զաղբիւր արեան
նորա յայտնեաց, եւ նա՝ յայտնեաց զաղբիւրս
արեան իւրոյ, սատակեսցին երկոքեան
յազգէ իւրեանց։

19 Եւ զառականս հօրաքեռ քոյ եւ զմօրաքեռ ՃԸ
քոյ մի յայտնեսցես․ զի զընտանութեան առականս
յայտնեցին, զմեղս իւրեանց տարցին, եւ
անորդիք մեռցին։

20 Եւ մարդ ոք՝ որ ննջիցէ ընդ կնոջ քեռւոյ իւրոյ, ՃԹ
զառականս քեռւոյ իւրոյ յայտնեաց․ զմեղս
իւրեանց ընկալցին, եւ անորդիք մեռցին։

21 Եւ մարդ ոք՝ որ առնուցու զկին եղբօր իւրոյ՝ ՃԺ
պղծութիւն է․ զառականս եղբօր իւրոյ յայտնեաց,
անորդիք մեռցին։

22 Եւ պահեսջիք զամենայն հրամանս իմ եւ զամենայն ՃԺԱ
զիրաւունս իմ, եւ արասջիք զնոսա, եւ ոչ
տաղտկասցի ձեզ երկիրն յոր ես տարայց զձեզ
23 բնակել ՚ի նմա։ Եւ մի գնայցէք ըստ օրինաց ազգացն
զորս մերժեցից ես ՚ի ձէնջ․ զի զայն ամենայն
24 արարին, եւ գարշեցայ ես ՚ի նոցանէն․ եւ ասացի
ցձեզ․ դուք ժառանգեսջիք զերկիրն զայն, եւ
ես տաց ձեզ զնա ՚ի ստացուած․ երկիր որ բղխէ
զկաթն եւ զմեղր։ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր՝
25 որ մեկնեցի զձեզ յամենայն ազգաց․ եւ զատուցջիք
զանասունս ձեր ՚ի մէջ անասնոց սրբոց եւ անսրբոց,
եւ ՚ի մէջ թռչնոց սրբոց եւ անսրբոց․ եւ
մի պղծիցէք զանձինս ձեր անասնովք եւ թռչնովք
եւ ամենայն սողնովք երկրի, զոր ես զատուցի
26 ձեզ ՚ի պղծութիւն։ Եւ եղիջիք ինձ
սուրբք, զի սուրբ եմ ես Տէր Աստուած ձեր,
որ զատուցի զձեզ յամենայն ազգաց լինել ինձ։
27 Եւ այր կամ կին՝ յորոց լինիցի վհուկ կամ գէտ,
մահու մեռցի․ քարամբք քարկոծեսջիք զնոսա՝
զի մահապարտք են։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօսեաց ՃԺԲ
ընդ որդւոց Ահարոնի ընդ քահանայս՝ եւ ասասցես
ցնոսա․ զի մի պղծեսցին յոգիս ազգի իւրեանց,
2 կամ յընտանի կամ ՚ի դրացի իւրեանց․
այլ կամ ՚ի հայր կամ ՚ի մայր կամ յուստերս
3 կամ ՚ի դստերս կամ յեղբայր կամ ՚ի քոյր կամ

՚ի կուսոյ մերձաւոր իւր՝ զոր առն չիցէ առեալ.
նորա պղծեսցի. Եւ մի պղծեսցի վայրապար ՚ի 4
ժողովրդեան իւրում ՚ի պղծութիւն իւրեանց ։
Եւ մի գերծուցուն զգլուխ իւրեանց ՚ի վերայ 5
մեռելոյ ՚ի կնտութիւն, և զանկիւն մօրուաց մի
գերծուցուն. և ՚ի մարմինս իւրեանց վէրս մի
հատանիցեն ։ Զի սուրբ լինիցին Աստուծոյ իւ- 6
րեանց, և մի պղծեսցեն զանուն Աստուծոյ
իւրեանց. զի զզոհս Տեառն պատարագս Աստու-
ծոյ իւրեանց նոքա մատուցանեն. և եղիցին
սուրբ ։
ՃՁԳ Կին պոռնիկ և պղծեալ մի առնուցուն. և 7
զկին հանեալ յառնէ իւրմէ մի առնուցուն. զի
սուրբ է տեառն Աստուծոյ իւրում և սրբեսցէ 8
զնա. զի զպատարագս տեառն Աստուծոյ ձե-
րոյ նա մատուցանէ. սուրբ եղիցի. զի սուրբ եմ
ես Տէր՝ որ սրբեմ զնոսա ։ Եւ դուստր առն քա- 9
հանայի՝ եթէ ՚ի պոռնկութեան պղծեսցի, զա-
նուն հօր իւրոյ բամբասեսցէ, հրով այրեսցի ։
ՃՁԴ Եւ քահանայն մեծ յեղբարց իւրոց, յորոյ 10
վերայ զգլխոյն արկեալ իցէ զիւղն օծութեան և
կատարեալ զձեռս նորա զգենուլ զպատմու-
ճանն, զգլուխ իւր մի սափրեսցէ, և զհան-
դերձս իւր մի պատառեսցէ. և յամենայն վախճա- 11
նեալ մի մտցէ. ՚ի հայր իւր կամ ՚ի մայր իւր մի
պղծիցի ։ Եւ ՚ի սրբութեանց անտի մի ելանիցէ, 12
և մի պղծեսցէ զսրբութիւն Աստուծոյ իւրոյ. զի
սուրբ իւղն օծութեան որ յԱստուծոյ՝ ՚ի վերայ
նորա է. զի ես եմ Տէր ։ Նա կին կոյս յազգէ իւր- 13
մէ առնուցու. զայրի և զհանեալ և զպոռնիկ 14
մի առնուցու. այլ կոյս յազգէ իւրմէ առնուցու
կին, և մի պղծեսցէ զաւակն իւր ՚ի ժողովրդեան 15
իւրում. զի ես եմ Տէր՝ որ սրբեմ զնա ։
ՃՁԵ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ. Խօսեաց 16
ընդ Ահարոնի և ասասջիր. այր որ յազգէ քում 17
իցէ՝ յամենայն ազգս ձեր յորում իցէ արատ, մի
մատիցէ մատուցանել պատարագս Աստուծոյ ի-
րոյ. զի ամենայն այր՝ յորում իցէ արատ՝ մի 18
մատիցէ ։ Այր կաղ կամ կոյր կամ կարճամռունչ
կամ ականջատ, կամ այր ձեռնբեկ կամ ոտնբեկ 19
կամ սապատաւոր կամ չէլ կամ պաղպաջն, կամ 20
այր յորում իցէ քոս կամ քաղցկեղ կամ միոր-
ձի, ամենայն այր յորում իցէ արատ, ՚ի զաւա- 21
կէ Ահարոնի քահանայի, մի մերձեսցի մատու-
ցանել զոհս Աստուծոյ քում. զի արատ գոյ ՚ի
նմա. և զպատարագս Աստուծոյ մի մատիցի
մատուցանել. զի պատարագքն Աստուծոյ՝ սըր-
բութիւնք սրբութեանց են ։ Ի սրբութեանց ան- 22
տի կերիցէ. բայց ՚ի վարագուրին մի մերձեսցի, և 23
առ սեղանն մի մատիցէ, զի արատաւոր է, և
մի պղծեսցէ զսրբութիւն Աստուծոյ իւրոյ, զի
ես եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա ։ Եւ խօսեցաւ Մով- 24
սէս ընդ Ահարոնի և ընդ որդիս նորա, և ընդ
ամենայն որդիսն Իսրայէլի ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ. Ասասջիր ՃՁԶ
2 ցԱհարոն և ցորդիս նորա, և զգոյշ լինիցին
սրբութեանց որդւոցն Իսրայէլի, և մի պղծես-
ցեն զանուն իմ սուրբ, զոր նոքայն սրբեն ինձ.
3 զի ես եմ Տէր ։ Ասասջիր ցնոսա. յազգս ձեր
ամենայն այր՝ յամենայն զաւակէ ձերմէ որ մեր-
ձենայցէ ՚ի սրբութիւնսն, որ սրբիցեն որդիքն
Իսրայէլի Տեառն, և պղծութիւն իւր ՚ի նմա ի-
ցէ, սատակեսցի անձնն այն յերեսաց իմոց. զի
4 ես եմ Տէր ։ Եւ այր որ ՚ի զաւակէ Ահարոնի քա-
հանայի, եթէ բորոտ կամ սերմնահոս իցէ, ՚ի
սրբութեանց անտի մի կերիցէ մինչև սրբեսցի ։
Եւ որ մերձեսցի յամենայն պղծութիւն ոգւոյ.
և կամ այր յորմէ ելանիցէ արուութիւն սերման,
5 կամ որ մերձենայցէ յամենայն սողուն պիղծ՝
զոր պղծիցեն, կամ ՚ի մարդ որով պղծիցեն զնա
6 ըստ ամենայն պղծութեան նորա, անձն որ մեր-
ձենայցէ ՚ի նա՝ պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ. և
մի կերիցէ ՚ի սրբութեանց անտի, եթէ ոչ լուա-
7 նայցէ զմարմին իւր ջրով, և մտանիցէ արե-
գակն. սուրբ լիցի, և ապա կերիցէ ՚ի սրբու-
8 թեանց անտի. զի հաց նորա է այն ։ Զմեռե-
լոտի և զգազանաբեկ մի ուտիցէ՝ պղծել նմա նո-
9 քօք. զի ես եմ Տէր ։ Եւ պահեսցեն զպահպա-
նութիւնս իմ, զի մի ընդունիցին վասն նոցա
մեղս, և մեռանիցին վասն այնորիկ՝ եթէ պղ-
ծիցեն զնոսա. զի ես եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա ։
10 Եւ ամենայն օտարազգի մի կերիցէ զսրբու- ՃՁԷ
թիւնս, պանդուխտ քահանայի և վարձկանն՝
11 մի կերիցեն ՚ի սրբութեանցն ։ Բայց թէ քահա-
նայն ստասցի ոգի ստացուածով արծաթոյ՝ նա
կերիցէ ՚ի հացից անտի նորա. և ընտանիք նո-
րա՝ կերիցեն ՚ի հացից անտի նորա ։
12 Եւ դուստր առն քահանայի, եթէ լինիցի առն ՃՁԸ
այլազգւոյ, նա ՚ի պտղոյ սրբութեանցն մի կե-
13 րիցէ ։ Եւ դուստր առն քահանայի, եթէ լինիցի
այրի կամ հանեալ, և զաւակ ոչ իցէ նորա, և
դառնայցէ անդրէն ՚ի տուն իւր հայրենի, ըստ
մանկութեան իւրում ՚ի հացից անտի հօր իւրոյ
կերիցէ. և ամենայն այլազգի՝ մի կերիցէ ՚ի նո-
ցանէ ։
14 Եւ մարդ՝ որ յանգէտս կերիցէ զսրբութիւնս, ՃՁԹ
յաւելցէ ՚ի նոյն զհինգերորդ մասն, և տացէ
15 զսրբութիւնն քահանային. և մի պղծեսցեն ըզ-
սրբութիւնս սրբութեանցն Իսրայէլի, զոր զա-
16 տուցեն նոքա Տեառն. և ածիցեն ՚ի վերայ ի-
րեանց անօրէնութիւն յանցանաց, ուտելով ի-
րեանց զսրբութիւն սրբութեանցն. զի ես եմ
Տէր՝ որ սրբեմ զնոսա ։
17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ. Խօսեաց ՃՂ

ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա եւ ընդ ամենայն 18
ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի, եւ ասասցես
ցնոսա ։ Այր այր՝ այր յորդւոցն Իսրայէլի,
կամ յեկացն յարեկաց 'ի նոսա 'ի մէջ Իսրայէլի,
որ մատուսցանիցէ զպատարագս իւր ըստ ամենայն
խոստովանութեան իւրեանց, կամ ըստ ամենայն
կամաց իւրեանց՝ զոր ինչ մատուսցանիցեն
Տեառն յողջակէզ ընդունելի առ 'ի ձէնջ, արու 19
անարատ յանդւոց եւ յոգեաց եւ յայծեաց ․ Զամենայն
արատաւորն մի մատուսցանիցեն Տեառն, 20
զի ոչ լինիցի ընդունելի առ 'ի ձէնջ ։ Եւ այր՝ որ 21
մատուսցանիցէ զպատարագս իւր ըստ ամենայն
խոստովանութեան իւրեանց, կամ ըստ ամենայն
կամաց իւրեանց զոհ փրկութեան Տեառն, ուխտեալ
ուխտ, կամ ըստ կամաց կամ 'ի տօնս ձեր,
յանդւոց կամ յոգեաց, անարատ լինիցի յընդունելութիւն ․
ամենայն արատ մի լիցի 'ի նմա ։
Զկոյրն կամ զկաղն կամ զբեկն կամ զլեզուատ 22
կամ զմորմնոտ կամ զքոսոտ կամ զորքինոտ,
մի մատուսցանիցեն զայն Տեառն ․ եւ յողջակէզ
ոչ տայցէք 'ի նոցանէ 'ի սեղան Տեառն ։ Զարջառ 23
եւ զոչխար՝ զականջատ կամ զկրճատ՝ քեզ
արարցես 'ի զենլս, եւ յուխտս քո մի լիցին ընդունելի ։
Զթզաքամուրն, եւ զմալեալն եւ 24
զքածաւորեալն եւ զհատեալն, մի մատուցանիցես
Տեառն ․ եւ յերկրի ձերում մի առնիցէք ։ Եւ 25
'ի ձեռանէ այլազգւոյն մի մատուսցանիցէք զպատարագս
Աստուծոյ ձերոյ, յամենայնէ յայնպիսեաց
անտի ․ զի խեղութիւնք եւ արատք են 'ի
նոսա, եւ ոչ լինիցի այն ընդունելի առ 'ի ձէնջ ։

ձԻԱ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ ․ Արջառ 26
կամ ոչխար կամ այծ՝ յորժամ ծնանիցին, կացցէ 27
զեօթն օր ընդ մարբն ․ եւ յօրէն ութերորդէ
եւ անդր ընդունելի լիցի 'ի պատարագ ընծայ
Տեառն ։

ձԻԲ Զարջառ եւ զոչխար՝ եւ զծնունդս իւրեանց՝ 28
մի սպանանիցէք 'ի միում աւուր ։

ձԻԳ Եւ եթէ զոհեսցես զզոհ զոհութեան Տեառն, 29
զընդունելին առ 'ի ձէնջ զոհեսջիք ։ 'Ի նմին աւուր 30
կերիցի, եւ մի թողուցուք 'ի մսոյ անտի
յայգ ․ զի ես եմ Տէր ։ Եւ պահեսջիք զպատուիրանս 31
իմ, եւ արասջիք զնոսա ․ զի ես եմ Տէր ․ եւ 32
մի պղծիցէք զանուն իմ սուրբ՝ զի ես եմ Տէր ․
եւ սրբեցայց 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի ։ Ես եմ
Տէր որ սրբեմ զձեզ, որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց 33
լինել ձեր Աստուած ․ ես եմ Տէր ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

ձԻԴ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ ․ Խօսեաց 1
ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես ցնոսա ․ Տօնս 2
Տեառն զոր առնիցէք, կոչեցեալք եւ սուրբք՝
այնք իցեն իմ տօնք ։ Զվեց օր գործեսցես զգործ, 3
յաւուրն եօթներորդի Շաբաթ՝ հանգիստ անուանեալ ա
սուրբ Տեառն ․ զամենայն գործ մի
գործիցէք, զի շաբաթ Տեառն է յամենայն բնակութեան
4 նոցա ․ զի այն են տօնք Տեառն ․ եւ
նոքա անուանեալք են սուրբք զորս անուանիցէք
5 'ի տօնս նոցա ։ Յառաջնում ամսեանն 'ի տասն
եւ 'ի չորս ամսոյն 'ի մէջ երեկորեայցն Զատիկ բ
6 Տեառն ․ եւ յաւուրն հնգետասաներորդի նորին
ամսոյ՝ տօն բաղարջակերաց Տեառն, զեօթն օր
7 բաղարջ կերիջիք ։ Եւ օրն առաջին անուանեալ՝
սուրբ եղիցի ձեզ ․ զամենայն գործ սպասաւորութեան
8 մի առնիցէք ․ եւ մատուսջիք ողջակէզս
Տեառն զեօթն օր, եւ օրն եօթներորդ՝ սուրբ
կոչեցեալ լիցի ձեզ ․ զամենայն գործ սպասաւորութեան
9 մի գործիցէք ։ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի
եւ ասէ ․ Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի՝ եւ
10 ասասցես ցնոսա ․ յորժամ մտանիցէք յերկիրն
զոր ես տաց ձեզ, եւ հնձիցէք զհունձս նորա,
բերիցէք զորայն՝ զպտուղ հնձոց ձերոց առ քահանայն
11 ․ եւ հանցէ զորայն առաջի Տեառն յընդունելութիւն
առ 'ի ձէնջ ։ Եւ 'ի վաղիւ միոյ
12 աւուրն առաջնոյ հանցէ զայն քահանայն եւ արասցէ
յաւուրն յորում մատուսցանիցէ զորայն՝
ոչխար անարատ տարեւոր յողջակէզ Տեառն ․
13 եւ զզոհն իւր երկուս տասանորդս 'ի նաշհոյ զանգելոյ
իւղով, զոհ Տեառն 'ի հոտ անուշից Տեառն ․
եւ նուէր նորա՝ չորրորդ մասն զորակի գինւոյ ․
14 եւ դանն մի ։ Եւ զամենայն մուրկ փխրեալ մի
ուտիցէք մինչեւ յօրն յորում մատուսցանիցէք
զպատարագս Աստուծոյ ձերոյ ․ օրէն յաւիտենական
յազգս ձեր, յամենայն բնակութեան ձերում
15 ։ Եւ համարեսջիք ձեզ 'ի վաղուէ շաբաթուն՝
յօրէ յորմէ մատուցանիցէք զորայ ուխտին,
եօթն եօթներորդս բովանդակս թուեսցես,
16 մինչեւ ցվաղիւն յետին եօթներորդին թուեսջիք
Յիսուն օր, եւ մատուցանիցէք զոհ նոր Տեառն ․ գ
17 'ի բնակութենէ ձերմէ մատուսցանիցէք դանս նուիրի
․ երկուս դանս՝ յերկուց տասանորդաց լինիցի
դանն մի ․ խմորեալք եփեսցին յառաջնոց արդեանց
18 Տեառն ։ Եւ մատուսցանիցէք ընդ հացին
եօթն որոջ անարատ տարեւոր, եւ զուարակ մի
յանդւոյ, եւ խոյս երկուս անարատս ․ եւ եղիցին
յողջակէզ Տեառն ․ եւ զոհք նոցա եւ նուէրք
19 նոցա՝ զոհ 'ի հոտ անուշից Տեառն ։ Եւ առնիցէք
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց, եւ երկուս
գառինս տարեւորս 'ի զոհ խաղաղականաց ընդ
20 դանիւ առաջնոց արմտեացն ։ Եւ նուիրեսցէ
զայն քահանայն նուէր ընդ դանիւ առաջնոց
արմտեացն յանդիման Տեառն ․ հանդերձ երկու
գառամբքն սրբեսցին Տեառն ․ քահանայիցն որ
21 մատուցանիցէ զնոսա՝ եղիցին ։ Եւ կոչեսջիք զօրն
զայն անուանեալ կոչեցեալ, սուրբ եղիցի ձեզ ․
զամենայն գործ սպասաւորութեան մի գործիցէք
'ի նմա ․ օրէն յաւիտենական եղիցի յազգս

ձեր յամենայն բնակութիւնս ձերում։ Եւ յոր- 22
ժամ հնձիցէք զհունձս երկրի ձերոյ, մի՛ առհա-
սարակ զեզերս հնձոց անդոյն քոյ 'ի հնձել-
քում ամփոփիցես․ եւ զանկեալն հնձոյն քոյ մի՛
ժողովեսցես, այլ աղքատին եւ պանդխտին թո-
ղուցուս զայն․ զի ես եմ տէր Աստուած ձեր։
Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօսեաց ընդ 23
որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես․ յամսեանն եօթ- 24
ներորդի՝ որ օր մի լիցի ամսոյն, եղիցի ձեզ հան-
գիստ․ Յիշատակ փողոց՝ կոչեցեալ սուրբ Տեառն․
զամենայն գործ սպասաւորութեան մի՛ գործի- 25
ցէք, եւ մատուցանիցէք ողջակէզ Տեառն։ Խօ- 26
սեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ 'Ի տասներոր- 27
Դ գում աւուր ամսոյն եօթներորդի, որ օրն Քա-
ւութեան է, կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ․ եւ խո-
նարհեցուսջիք զանձինս ձեր յինններորդ օրէն
յերեկորեայ, եւ մատուսջիք ողջակէզս Տեառն։
Զամենայն գործ մի՛ գործիցէք յաւուր յայնմիկ․ 28
զի օր քաւութեան է նա ձեզ, քաւել վասն ձեր
առաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։ Ամենայն անձն 29
որ ոչ խոնարհեսցի յաւուր յայնմիկ, սատակես-
ցի 'ի ժողովրդենէ իւրմէ, եւ ամենայն անձն որ 30
գործիցէ գործ յաւուր յայնմիկ, կորիցէ անձն
այն 'ի ժողովրդենէ իւրմէ․ զամենայն գործ մի՛
գործիցէք․ օրէն յաւիտենական եղիցի յազգս 31
ձեր, յամենայն բնակութիւնս ձեր։ Շաբաթ 32
շաբաթու եղիցի ձեզ, եւ խոնարհեցուսջիք զան-
ձինս ձեր յիններորդէ ամսեանն՝ յերեկորեայ
մինչեւ ցերեկոյն․ շաբաթասջիք զշաբաթս
ձեր։ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօ- 33
Ե սեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես․ 'Ի հնգե- 34
տասաներորդի աւուր ամսեանն եօթներորդի
տօն Տաղաւարահարաց զեօթն օր Տեառն․ եւ օրն 35
առաջին կոչեցեալ սուրբ․ զամենայն գործ սպա-
սաւորութեան մի՛ գործիցէք։ Զեօթն օր մա- 36
տուցանիջիք ողջակէզս Տեառն, եւ օրն եօթնե-
րորդ կոչեցեալ, սուրբ եղիցի ձեզ, եւ մատու-
ցանիցէք ողջակէզ Տեառն․ քանզի ելք են․ զա-
մենայն գործ սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք։
Այս են տօնք Տեառն՝ զորս կոչիցէք կոչեցեալ 37
սուրբս, առ 'ի մատուցանելոյ ընծայս Տեառն,
զողջակէզս եւ զպտուղ իւրեանց, եւ նուէրս օրը-
ստորէ առանց շաբաթուց Տեառն, եւ առանց ըն- 38
ծայիցն ձերոյ, եւ առանց ամենայն ուխտիցն ձե-
րոց, եւ առանց կամայականացն ձերոց՝ զոր տայ-
ցէք Տեառն։ Եւ 'ի հնգետասաներորդում աւուր 39
ամսոյն եօթներորդի՝ յորժամ բովանդակիցէք
զարդիւնս երկրին, տօնեսջիք Տեառն զեօթն օր․
յաւուրն առաջնում հանգիստ, եւ յաւուրն ու-
թերորդի հանգիստ։ Եւ առնուցուք ձեզ յա- 40
ւուրն առաջնում պտուղ զգեղեցիկ ծառոց, եւ
կողերս յարմաւենեաց, եւ ոստս 'ի թաւերեւախիտ
ծառոց եւ յուռենեաց, եւ ոստս հաղարջենեաց 'ի ձո-
րոյ, ուրախ լինել առաջի Տեառն զեօթն օր։ Եւ 41
տօնեսջիք զնա տօն Տեառն զեօթն օր ամսոյն․
օրէն յաւիտենական յազգս ձեր, յամսեանն
42 եօթներորդի տօնեսջիք զնա։ 'Ի տաղաւարս բը-
նակեսջիք զեօթն օր․ ամենայն բնիկն Իսրայէլի
43 բնակեսցեն 'ի տաղաւարս․ զի գիտասցեն ազգք
ձեր, եթէ 'ի տաղաւարս բնակեցուցի զորդիսն
Իսրայէլի 'ի հանելն իմ զնոսա յերկրէն Եգիպ-
44 տացւոց․ Ես եմ տէր Աստուած ձեր։ Եւ պատ-
մեաց Մովսէս զտօնս Տեառն որդւոցն Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Պատուի- ձԻԵ
2 րեա որդւոցն Իսրայէլի, եւ առցեն քեզ ձէթ 'ի
ձիթենեաց սուրբ կոծեալ 'ի լոյս․ զի այրեսցի
3 ճրագ հանապազորդ արտաքոյ վարագուրին 'ի
խորանին վկայութեան․ եւ լուցցեն զայն Ահա-
րոն եւ որդիք նորա, յերեկորեայ մինչեւ ցառա-
ւօտ առաջի Տեառն անպակաս․ օրէն յաւիտենա-
4 կան յազգս ձեր։ 'Ի վերայ աշտանակին սրբոյ այ-
րեսցէք ճրագունս առաջի Տեառն մինչեւ ցառա-
ւօտ։

5 Եւ առնուցուք նաշիհ, եւ առնիցէք զայն եր- ձԻԶ
կոտասան պան․ յերկուց տասներորդաց լինիցի
6 պան մի։ Եւ դնիցէք զնոսա երկուս նուէրս, վեց
7 պան զմի նուէրն 'ի վերայ սեղանոյն սրբոյ առա-
ջի Տեառն․ եւ դիցես 'ի վերայ նուիրին կնդրուկ
սուրբ եւ աղ․ եւ եղիցին 'ի հաց յիշատակի զա-
8 ռաջաւոր Տեառն։ Յաւուրն շաբաթու դնիցէք
առաջի Տեառն հանապազորդ յորդւոցն Իսրայէ-
9 լի ուխտ յաւիտենական։ Եւ եղիցի Ահարոնի եւ
որդւոցն նորա, եւ կերիցեն զայն 'ի սուրբ տե-
ղւոջն․ զի սրբութիւն սրբութեանց է այն նոցա
'ի զոհարարացն Տեառն, օրէն յաւիտենական։

10 Եւ ել որդի կնոջ Իսրայէլացւոյ, եւ նա էր ձԻԷ
որդի առն Եգիպտացւոյ 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէ-
լի․ եւ կռուեցան 'ի բանակին՝ որ յԻսրայէլացւոյ
11 անտի էր եւ այր մի Իսրայէլացի։ Եւ անուա-
նեաց որդի կնոջն Իսրայէլացւոյ զանուանն՝ անէծ․
եւ ածին զնա առ Մովսէս․ եւ անուն մօր նորա
Սաղոմիթ՝ դուստր Դաբրեայ, յազգէ Դանայ․
12 եւ արկին զնա 'ի պահ, դատել զնա հրամանաւ
13 Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․
14 Հանէք զայն որ անէծն՝ արտաքոյ բանակին, եւ
դիցեն որք լուան՝ զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլը-
խոյ նորա, եւ քարկոծեսցեն զնա ամենայն ժո-
15 ղովուրդն։ Եւ ընդ որդիսն Իսրայէլի խօսեցիս
եւ ասասցես ցնոսա․ Այր ով այր՝ որ անիծանի-
16 ցէ զԱստուած, մեղս ընկալցի․ զի անուանեաց
զանուն Տեառն․ մահու մեռցի․ քարընկէցու-
թեամբ քարկոծ արասցեն զնա ամենայն ժողո-
վուրդն․ եթէ պանդուխտ իցէ՝ եւ եթէ բնիկ․
յանուանել նորա զանուն Տեառն, սատակեսցի։

ՃԻԸ Եւ մարդ՝ որ հարկանիցէ զամենայն անձն 17
մարդոյ՝ եւ մեռանիցի, մահու մեռցի եւ նա։
ՃԻԹ Եւ որ հարկանէ զանասուն, անձն ընդ անձին 18
տուժեսցի։
ՃԼ Եւ եթէ խեղեսցէ ոք զընկեր իւր, որպէս ա- 19
րարն՝ նոյնպէս արասցի նմա։ Բեկումն ընդ բեկ- 20
ման, ակն ընդական, ատամն ընդ ատաման. որ-
պէս տանիցէ ոք զխեղութիւն, նոյնպէս հատուս-
ցի նմա։ Եւ որ հարկանիցէ զմարդ եւ մեռանի- 21
ցի, մահու մեռցի եւ նա. իրաւունք՝ մի եւ նոյն 22
կացցեն եկին եւ բնակին. զի ես եմ Տէր Աս-
տուած ձեր։ Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդւոցն 23
Իսրայէլի, եւ հանին զայրն որ անէծն՝ արտաքոյ
բանակին, եւ քարկոծ արարին զնա ամենայն
ժողովուրդն քարամբք. եւ որդիքն Իսրայէլի ա-
րարին՝ որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

ՃԼԱ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի 'ի լերինն Սինայ 1
եւ ասէ. Խօսեաց ընդ որդւոցն Իսրայէլի եւ ա- 2
սասցես ցնոսա. եթէ մտանիցէք յերկիրն զոր
ես տաց ձեզ, եւ հանգիցի երկիրն զոր տաց
ձեզ, զի շաբաթ Տեառն է. զվեց ամ վարեսցես 3
զանդ քո, եւ զվեց ամ յատեսցես զայգի քո, եւ
ժողովեսցես զպտուղ նորա. յամին եւթներորդ 4
ի շաբաթ հանգիստ եղիցի երկրին. զի շաբաթ
Տեառն է. զանդ քո ոչ վարեսցես, եւ զայգի քո
ոչ յատեսցես. եւ զինքնաբոյսն անդոյ քոյ որ գոյ- 5
ցէ՝ ոչ հնձեսցես, եւ զխաղող սրբութեանն քոյ
ոչ կթեսցես. զի ամ հանգստեան է այն երկրին։
Եւ եղիցի շաբաթ երկրին ձերոյ, կերակուր՝ ձեզ 6
եւ ծառայի քում, եւ աղախնոյ քում, եւ վարձ-
կանին քում, եւ պանդխտին յեկելոյ 'ի քեզ. եւ 7
անասնոյ քում, եւ գազանաց որ իցեն յերկրին
քում. եղիցի ամենայն բերն նորա 'ի կերակուր։
ՃԼԲ Եւ թուեսցես դու քեզ եւթն հանգիստ ամաց՝ 8
եւթն ամ եւթնեկին, եւ եղիցին եւթն եւթնե-
րորդքն ամաց՝ քառասուն եւ ինն ամ։ Եւ ազդ 9
տանիցէք բարբառով փողոյ յամենայն երկրին
ձերում, յամսեանն եւթներորդի՝ որ օր տասն
իցէ ամսոյն, յաւուրն քաւութեան ազդ արա-
ջիք փողով ընդ ամենայն երկիրն ձեր։ Եւ սըր- 10
բեսջիք զամն յիսներորդ տարւոյն, եւ քարոզես-
ջիք թողութիւն 'ի վերայ երկրին՝ ամենայն բնակ-
չաց նորա. զի տարի թողութեան եղիցի ձեզ այն
ազդեցութիւն։ Եւ դարձցի իւրաքանչիւր ոք 'ի
ստացուած իւր, եւ իւրաքանչիւր ոք յազգ իւր
երթիցէ. զի թողութեան ազդեցութիւն է այն։ 11
Ամն յիսներորդ՝ եղիցի ձեզ տարեկան. մի սեր-
մանիցէք, եւ մի հնձիցէք զինքնաբոյս նորա՝ որ
կլանիցեն, եւ մի կթիցէք զսրբեցեալս նորա. զի 12
թողութեան ազդեցութիւն է, սուրբ լիցի ձեզ.

13 'ի գալստեան կերիջիք զարմտիս նորա։ Յամին ա-
գեկութեան թողութեան նորա՝ դարձցի իւրա-
14 քանչիւր ոք 'ի ստացուած իւր։ Ապա թէ վաճա-
ռեսցէ ոք վաճառ ընկերի իւրում, եւ ստասցի
յընկերէ իւրմէ, մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր։
15 Ըստ թուոյ ամացն յետ ազդեցութեանն ստաս-
ցի յընկերէ իւրմէ, ըստ թուոյ ամաց արմտեացն
16 վաճառեսցի քեզ. ըստ յաճախելոյ ամացն յա-
ճախեսցէ զստացուածս իւր, եւ ըստ պակասելոյ
ամացն պակասեցուսցէ զստացուածն իւր. զի
17 ըստ թուոյ արդեանցն վաճառեսցէ նա քեզ. մի
նեղեսցէ այր զընկեր իւր։ Եւ երկնչիցիս 'ի
տեառնէ Աստուծոյ քումմէ. ես եմ Տէր Աս-
18 տուած ձեր։ Եւ արասջիք զամենայն զիրաւունս
իմ եւ զամենայն զդատաստանս իմ, եւ պահես-
ջիք եւ արասջիք զնոսա. եւ բնակեսջիք յերկրին
19 յուսով. եւ տացէ երկիրն զբերս իւր, եւ կե-
րիջիք յյագ. եւ բնակեսջիք 'ի նմա վստահու-
20 թեամբ։ Ապա թէ ասիցէք, զի՞նչ կերիցուք յա-
մին եւթներորդի յայնմիկ, եթէ ոչ սերմանի-
21 ցեմք եւ ոչ ժողովիցեմք զարմտիս մեր. առաքե-
ցից զօրհնութիւն իմ 'ի ձեզ յամին վեցերորդի.
22 եւ արասցէ զարդիւնս իւր երից ամաց, եւ սեր-
մանեսջիք յամին ութերորդի. եւ կերիջիք զհին
արդեանցն մինչեւ ցամն իններորդ. մինչեւ գայ-
23 ցեն արմտիք նորա, կերիջիք հին 'ի հնոյ։ Եւ եր-
կիրն ոչ վաճառեսցի 'ի հաստատութիւն. զի իմ
է երկիրն. քանզի պանդուխտք եւ նժդեհք էք
24 դուք առաջի իմ. եւ ըստ ամենայն երկրին կա-
25 լուածոյ ձերոյ՝ փրկանս տայջիք երկրին։ Եւ ե-
թէ աղքատասցի եղբայր քո որ ընդ քեզ իցէ,
եւ վաճառեսցէ 'ի կալուածոց իւրոց, եկեսցէ
մերձաւորիչն՝ որ մերձաւոր իցէ նորա, եւ փըր-
26 կեսցէ զվաճառ եղբօր իւրոյ։ Ապա թէ չիցէ ու-
րուք մերձաւորիչ, եւ ձեռնհաս իցէ, եւ գտա-
27 նիցէ նմա բաւական փրկանացն իւրոց. եւ հա-
մարիցի զամս վաճառին իւրոյ, եւ հատուսցէ
կարօղն առն որում վաճառեաց նմա, եւ դարձ-
28 ցի 'ի կալուածս իւր։ Ապա թէ ոչ գտցի 'ի ձեռին
նորա բաւականն՝ առ 'ի հատուցանելոյ նմա, ե-
ղիցի վաճառ նորա այնմ որ ստացաւ զնա մին-
չեւ յամն թողութեան. եւ ելցէ յամին թողու-
թեան եւ դարձցի անդրէն 'ի կալուածս իւր։
29 Եւ եթէ վաճառեսցէ ոք տուն բնակութեան ՃԼԳ
'ի պարսպաւոր քաղաքի, եղիցին փրկանք նորա
մինչեւ 'ի կատարել տարւոյն աւուրցն վաճառի
30 նորա. օրաթուի լինիցին փրկանք նորա։ Ապա
թէ ոչ փրկեսցի՝ մինչեւ լնուցու նորա տարին ող-
ջոյն, հաստատեսցի տունն որ իցէ 'ի պարսպա-
ւոր քաղաքի հաստատութեամբ՝ ստացողին իւ-
31 րոյ յազգս իւր. եւ ելցէ 'ի թողութեանն։ Իսկ
տունք, որ յաւանս իցեն, որոց պարիսպ ոչ գո-
ցէ շուրջանակի, ընդ անդս երկրի համարեսցին,
եւ հանապազ ընդ փրկանօք լինիցին. եւ 'ի թո-

զաւթեանն եղիցին։ Եւ 'ի քաղաքս ղեւտացւոց 32
տունք՝ որ 'ի քաղաքս կալուածոց նոցա իցեն,
ընդ փրկանաց լինիցին հանապազ որ 'ի մէջ ղեւ-
տացւոցն իցէ։ Եւ որ ոք փրկեսցէ 'ի ղեւտացւոց 33
անտի, ելցէ վաճառ տանց քաղաքաց կալուածոց
նոցա 'ի թողութեանն. զի տունք քաղաքացն
ղեւտացւոց կալուածք նոցա են այն 'ի մէջ որ-
դւոցն Իսրայէլի։ Եւ ագարակքն զառուցելոցն 34
'ի քաղաքս նոցա՝ մի՛ վաճառեսցին. զի կալուած
յաւիտենական է այն նոցա։

ձԴ Եւ եթէ աղքատասցի եղբայր քո եւ տկա- 35
րանայցէ ձեռք, առ քեզ օգնական լիցիս դմա՝
իբրեւ գեկի եւ պանդխտի. եւ կեցցէ եղբայրն
քո՝ որ ընդ քեզն իցէ։ Մի՛ առնուցուս 'ի նմանէ 36
վաշխ եւ տոկոսիս. եւ երկնչիցիս 'ի տեառնէ
Աստուծոյ քումմէ, զի ես եմ Տէր. եւ կեցցէ եղ-
բայր քո ընդ քեզ. զարծաթ քո մի՛ տացես նմա 37
ընդ տոկոսիք, եւ զկերակուր քո մի՛ տացես
նմա ընդ շահիւ։ Ես եմ տէր Աստուած ձեր, 38
որ հանի զձեզ յերկրէն եգիպտացւոց՝ տալ ձեզ
զերկիրն քանանացւոց, առ 'ի լինելոյ ձեր Աս-
տուած։

ձԵ Եւ եթէ տնանկեսցի եղբայր քո առ քեզ՝ եւ 39
վաճառեսցի քեզ, մի՛ ծառայեսցէ քեզ զծառա-
յութիւն ստրկի իբրեւ զվարձկան. իբրեւ զպան- 40
դուխտ եղիցի քեզ, մինչեւ յամն թողութեան
գործեսցէ առ քեզ։ Եւ ելցէ 'ի թողութեանն 41
ինքն եւ որդիք իւր ընդ իւր, եւ դարձցի յազգ
իւր, եւ 'ի հայրենի կալուած իւր երթիցէ։ Զի 42
ծառայք իմ են նոքա զորս եւ հանի յերկրէն ե-
գիպտացւոց. մի՛ վաճառեսցի 'ի վաճառ ստրկի,
եւ մի՛ տառապեցուսցես զնա ընդ աշխատու- 43
թեամբ. եւ երկնչիցիս 'ի տեառնէ Աստուծոյ
քումմէ։ Եւ ծառայ կամ աղախին որչափ եւ 44
լինիցին քեզ յազգացն որ շուրջ զքեւն իցեն, 'ի
նոցանէ ստասջիք. եւ յորդւոց պանդխտացն՝ որ 45
'ի միջի ձերում իցեն, 'ի նոցանէ ստասջիք, եւ
յազգականաց նոցա՝ որչափ ինչ լինիցին յերկ-
րին ձերում՝ եղիցին ձեզ 'ի կալուածս. եւ բա- 46
ժանեսջիք զնոսա որդւոց ձերոց յետ ձեր, եւ ե-
ղիցին ձեզ ստացուածք յաւիտեան։ Բայց յեղբարց
ձերոց յորդւոցն Իսրայէլի իւրաքանչիւր ոք զեղ-
բայր իւր մի՛ տառապեցուցանիցէք աշխատու-
թեամբք։ Եւ եթէ բաւական իցէ ձեռն եկին եւ 47
պանդխտին որ առ քեզ իցէ, եւ չքաւորեալ եղ-
բայր քո վաճառեսցի եկին կամ պանդխտին որ
առ քեզ իցէ՝ անգէն ծննդոց պանդխտին, յետ 48
վաճառելոյն նորա փրկանք լինիցին նմա. մի՛ ոք՝
որ եւ իցէ յեղբարց իւրոց՝ փրկեսցէ զնա. եղ- 49
բայր հօր կամ որդի հօրեղբօր փրկեսցէ զնա,
կամ ոք յընտանեաց մարմնոյ իւրոյ 'ի ցեղէ իւր-
մէ փրկեսցէ զնա։ Ապա թէ իւր իսկ զձեռամբ
իցէ՝ ինքնին փրկեսցէ զանձն, եւ համարեսցի 50
ընդ ստացողին իւրոյ՝ յամէ անտի յորում վաճա-
ռեցաւ նմա մինչեւ ցամն թողութեան. եւ եղիցի
արծաթ գնոց նորա իբրեւ վարձկանի, ամ յամէ
51 որչափ իցէ ընդ նմա։ Եւ եթէ աւելի եւս քան
զայն ամս կայցէ, տացէ զփրկանս իւր յարծա-
52 թոյ ստացուածոյն իւրոյ։ Եւ եթէ սակաւ ինչ
կայցէ յամաց անտի մինչեւ ցամն թողութեան,
համարեսցի իւր ըստ ամացն իւրոց, եւ տացէ
53 զփրկանս իւր իբրեւ զվարձկան ամ յամէ, որչափ
եւ իցէ ընդ նմա. եւ մի՛ տառապեցուցանիցէ զնա
54 աշխատութեամբ առաջի քո։ Ապա թէ ոչ փըր-
կեսցէ ըստ այսմ օրինակի, ելցէ յամին թողու-
55 թեան ինքն եւ որդիք իւր ընդ նմա. զի իմ են
որդիքն Իսրայէլի ստրուկք, ծառայք իմ՝ զորս
հանի յերկրէն եգիպտացւոց։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Ես եմ տէր Աստուած ձեր։ ձԶ
Մի՛ առնիցէք ձեզ ձեռագործս կամ դրօշեալս,
եւ մի՛ կանգնիցէք ձեզ արձան, եւ մի՛ քարեթաղ
դնիցէք յերկրի ձերում երկիր պագանել նմա.
ես եմ տէր Աստուած ձեր։
2 Զշաբաթս իմ պահեսջիք, եւ 'ի սրբութեանց ձԷ
3 իմոց երկնչիջիք. զի ես եմ Տէր։ Եթէ ըստ հրա-
մանաց իմոց գնայցէք, եւ զպատուիրանս իմ
պահիցէք եւ առնիցէք զնոսա՝ տաց ձեզ անձրեւ
4 'ի ժամանակի իւրում. եւ երկիրն տացէ զարմը-
տիս իւր, եւ ծառք դաշտաց տացեն զպտուղս
5 իւրեանց։ Եւ հասանիցեն ձեր կալք 'ի կութս,
եւ կութք 'ի սերմանս հասանիցեն. եւ կերիջիք
զհաց ձեր յյագ, եւ բնակեսջիք անհոգութեամբ
6 յերկրի ձերում։ Եւ տաց խաղաղութիւն յեր-
կիրն ձեր, եւ պատերազմ մի՛ անցցէ յերկիր ձեր.
եւ ննջիցէք, եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցա-
նիցէ զձեզ. եւ կորուսից զգազանս չարս յերկրէ
7 ձերմէ. եւ հալածեսջիք զթշնամիս ձեր, եւ ան-
8 կանիցին առաջի ձեր սպանմամբ։ Եւ հալածի-
ցեն 'ի ձէնջ հինգք զհարիւր, եւ հարիւրք 'ի
ձէնջ հալածեսցեն զբիւրս, եւ անկանիցին թըշ-
9 նամիք ձեր առաջի ձեր սրով։ Եւ հայեցայց 'ի
ձեզ, եւ աճեցուցից զձեզ եւ բազմացուցից
10 զձեզ, եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ձեզ. եւ
կերիջիք զհին՝ եւ զհնոյ հին, եւ զհինն յերեսաց
11 նորոյն հանիջիք 'ի բաց։ Եւ հաստատեցից զուխտ
12 իմ 'ի ձեզ. եւ ոչ գարշեսցի անձն իմ 'ի ձէնջ. եւ
գնացից 'ի ձեզ, եւ եղէց ձեր Աստուած, եւ դուք
13 եղիջիք ինձ ժողովուրդ։ Ես եմ տէր Աստուած
ձեր՝ որ հանի զձեզ յերկրէն եգիպտացւոց,
մինչ էիք դուք ծառայք. եւ խզեցի զկապանս
լծոյն ձերոյ, եւ ածի զձեզ համարձակութեամբ։
14 Ապա թէ ոչ լսիցէք ինձ, եւ ոչ առնիցէք զամե-
15 նայն հրամանս իմ զայսոսիկ, այլ հեստիցէք նո-
ցա, եւ յիրաւանց իմոց տաղտկասցեն անձինք

ձեր. առ 'ի չառնելոյ ձեզ զամենայն զպատուիրանս
իմ եւ ցրելոյ զուխտն իմ, արարից նոյնպէս 16
եւ ես ձեզ. հաստատեցից 'ի վերայ ձեր տագնապս
տարակուսանաց, զքոս եւ զդալուկն՝ որ
տարեցուցանիցեն զաչս ձեր, եւ հալեսցէ զանձինս
ձեր. եւ սերմանեսջիք 'ի նանրաւս զսերմանիս
ձեր, եւ զայն հակառակորդք ձեր կերիցեն։
Հաստատեցից զերեսս իմ 'ի ձեզ, եւ անկանիջիք 17
առաջի թշնամեաց ձերոց, եւ հալածեսցեն զձեզ
ատելիք ձեր, եւ փախիջիք փախուցեալք առանց
ուրուք հալածելոյ զձեզ։ Եւ եթէ առաւել ոչ 18
լուիցէք ինձ՝ յաւելից խրատել զձեզ եօթնպատիկ
'ի վերայ մեղացն ձերոց. եւ խորտակեցից 19
զհպարտութիւն անարգութեանց ձերոց.
եւ արարից ձեզ զերկինս երկաթի եւ զերկիր
ձեր իբրեւ պղինձ. եւ եղիցի ընդունայն զօրութիւն 20
ձեր. եւ մի տացէ երկիր ձեր զսերմանիս
իւր, եւ մի ծառ վայրաց տացէ զպտուղ իւր։ Եւ 21
եթէ առաւել գնասջիք ծուռ խոտորնակս, եւ
ոչ կամիցիք լսել ինձ, յաւելից ձեզ հարուածս
եօթնպատիկ ըստ անօրէնութեան ձերում. եւ 22
առաքեցից 'ի վերայ ձեր զգազանս չարս երկրի,
եւ կերիցեն զձեզ, եւ սատակեսցեն զանասունս
ձեր. եւ նուազունս արարից զձեզ. եւ կորուսցին
ճանապարհք ձեր։ Ապա եթէ այնու եւս ոչ 23
խրատիցիք, այլ առաւել խոտորնակս գնասջիք
ընդ իս, գնացից եւ ես ընդ ձեզ բարկութեամբ 24
խոտորնակս. եւ հարից զձեզ եօթնպատիկ փոխանակ
մեղաց ձերոց. եւ սատակեցից զձեզ 25
սրով խնդրել զվրէժ ուխտին. եւ թէ ապաստանիցէք
'ի քաղաքս ձեր, առաքեցից մահ 'ի ձեզ, եւ
մատնեսջիք 'ի ձեռս թշնամեաց. Ի նեղել զձեզ 26
սովով հացի, եփեսցեն տասն կին զհացն ձեր
'ի միում թոնրի, եւ տացեն զհաց ձեր կշռով. եւ
կերիջիք եւ մի յագեսջիք։ Եւ եթէ այնու եւս 27
ոչ լուիցէք ինձ, այլ գնասջիք ընդ իս խոտորնակս,
եւ ես գնացից ընդ ձեզ բարկութեամբ խոտորնակս։ 28
Եւ խրատեցից զձեզ եօթնպատիկ ըստ
մեղաց ձերոց. եւ կերիջիք զմարմինս ուստերաց 29
ձերոց եւ զմարմինս դստերաց ձերոց կերիջիք.
եւ կործանեցից զբագինս ձեր, եւ աւերեցից 30
զփայտակերտս ձեռագործս ձեր, եւ արկից
զդիս ձեր զդիականբք կռոց ձերոց, եւ գարշեսցի
անձն իմ 'ի ձէնջ։ Եւ արարից զքաղաքս ձեր 31
աւերակս, եւ թափուր արարից զսրբութիւնս
ձեր, եւ ոչ հոտոտեցայց 'ի հոտ զոհից ձերոց.
եւ աւերեցից զերկիրն ձեր. եւ զարմասցին ընդ 32
նա թշնամիքն ձեր՝ որ բնակեալ իցեն 'ի նմա։ Եւ 33
ցրուեցից զձեզ ընդ ազգս. եւ սատակեսցէ զձեզ
սուրն եկեալ 'ի վերայ. եւ եղիցի երկիրն ձեր աւերակ,
եւ քաղաքք ձեր թափուրք։ Յայնժամ 34
հաճեսցի երկիրն ընդ շաբաթս իւր զամենայն աւուրս
աւերածոյն իւրոյ. եւ դուք եղիջիք յերկրին 35
թշնամեաց ձերոց՝ յերկիր օտար։ Յայնժամ
շաբաթասցի երկիրն, եւ հաճեսցի ընդ շաբաթս
իւր զամենայն աւուրս աւերածոյն իւրոյ. եւ
շաբաթասցի զշաբաթսն զոր ոչ շաբաթացաւ 'ի
շաբաթս ձեր՝ 'ի ժամանակի յորում բնակէիքն
36 'ի նմա։ Եւ 'ի վերայ մնացելոցն 'ի ձէնջ ածից
զաղուճ 'ի սիրտս նոցա յերկրի թշնամեացն իւրեանց.
եւ հալածեսցէ զնոսա ձայն տերեւոյ
թափթափելոյ, եւ փախիցեն որպէս որ փախիցեն
'ի պատերազմէ, եւ անկանիցին առանց ուրուք
37 հալածելոյ։ Եւ թողցէ եղբայր զեղբայր
իւր իբրեւ 'ի պատերազմի՝ առանց ուրուք զհետ
մտանելոյ, եւ ոչ կարիցէք ընդդէմ կալ
38 թշնամեաց ձերոց. եւ կորնչիջիք 'ի մէջ ազգաց.
39 եւ կերիցէ զձեզ երկիրն թշնամեաց ձերոց։ Եւ
մնացեալքն 'ի ձէնջ սատակեսցին վասն մեղաց
իւրեանց յերկրի թշնամեաց իւրեանց, եւ վասն
40 մեղաց հարց նոցա՝ որ ընդ նոսա մաշեսցին։ Եւ
խոստովան լինիցին զմեղս իւրեանց եւ զհարց
իւրեանց, զի յանցեան եւ արհամարհեցին զիս.
41 եւ զի գնացին առաջի իմ խոտորնակս, եւ ես
գնացից ընդ նոսա բարկութեամբ խոտորնակս.
եւ կորուսից զնոսա յերկրի թշնամեաց իւրեանց.
յայնժամ ամաչեսցէ սիրտ նոցա անթլփատ, եւ
42 յայնժամ հաճեսցին ընդ մեղս իւրեանց։ Եւ
յիշեցից զուխտն Յակոբայ եւ զուխտն Իսահակայ,
եւ զուխտն Աբրահամու յիշեցից, եւ զերկիրն
43 յիշեցից. եւ երկիրն լքցի 'ի նոցանէ. յայնժամ
ընկալցի երկիրն զշաբաթս իւր՝ յաւերել
նորա վասն նոցա, եւ նոքա ընկալցին զանօրէնութիւնս
իւրեանց. փոխանակ զի զիրաւունս իմ
արհամարհեցին, եւ 'ի հրամանաց իմոց տաղտկացաւ
44 անձն նոցա։ Եւ ես մինչդեռ էին յերկրի
թշնամեաց իւրեանց, ոչ անտես արարի զնոսա.
եւ ոչ տաղտկացայ նոքօք առ 'ի սատակելոյ զնոսա՝
ցրել զուխտ իմ որ ընդ նոսա. զի ես եմ
45 Տէր Աստուած նոցա։ Եւ յիշեցից զառաջին
ուխտն նոցա, յորժամ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց
'ի տանէ ծառայութեան, առաջի ամենայն
ազգաց՝ լինել նոցա Աստուած. զի ես
եմ Տէր։ Այս են իրաւունք եւ հրամանք եւ օրէնք,
զոր ետ Տէր 'ի մէջ իւր եւ 'ի մէջ որդւոցն
Իսրայէլի 'ի լերինն Սինայ 'ի ձեռն Մովսէսի։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ.

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Խօսեաց 51,Հ
2 ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես ցնոսա. որ
ոք ուխտեսցէ ուխտ՝ տալ զգինս անձին իւրոյ
3 Տեառն, եղիցին գինք արուի, 'ի քսանամենից
մինչեւ ցվաթսնամեայս, եղիցին գինք նորա յիսուն
երկդրամեան արծաթոյ ըստ սրբութեան
4 կշռոյն. եւ իգին լիցին գինք՝ երեսուն երկդրամեան։
5 Ապա թէ 'ի հնգամենից մինչեւ ցքսան-

նամեանս, լինիցին գինք արուին քսան երկդրա-
մեան, եւ իգին տասն երկդրամեան։ Իսկ յամսօ- 6
րէն մինչեւ ցհնգամեանն՝ եղիցի արուին հինգ
երկդրամեան արծաթոյ, եւ իգին երեք երկդրա-
մեանք արծաթոյ։ Ապա թէ 'ի վաթսնամենից եւ 7
'ի վեր իցէ, եթէ արու իցէ, եղիցին գինք նորա
հնգետասան երկդրամեան արծաթոյ, եւ իգին՝
տասն երկդրամեան։ Ապա թէ աղքատ իցէ 'ի 8
գնոյն, կացցէ առաջի քահանային, եւ հատցէ
նմա քահանայն գին. եւ որչափ ինչ 'ի կարի իցէ
'ի ձեռին ուխտաւորին՝ արկցէ նմա գինս քա-
հանայն։ Իսկ եթէ յանասնոց մատուցանիցեն 9
Տեառն իցէ պատարագն, որչափ ինչ տացէ 'ի
նմանէ Տեառն՝ սուրբ լիցի. եւ մի փոխանա- 10
կեսցէ զլաւն ընդ յոռւոյն, եւ մի զյոռին ընդ
լաւին. ապա թէ փոխանակելով փոխանակեսցէ
զայն անասուն ընդ անասնոյ, եղիցի եւ այն եւ
փոխանակն սուրբ։ Ապա թէ յամենայն անաս- 11
նոց անսրբոց իցէ՝ յորոց ոչ մատչիցի պատարագ
Տեառն, կացուսցէ զանասունն առաջի քահա-
նային. եւ արկցէ նմա գինս քահանայն 'ի մէջ 12
լաւին եւ յոռւոյ. եւ որպէս գնոց արկցէ նմա
գինս քահանայն՝ այն կացցէ։ Իսկ եթէ փրկե- 13
լով փրկեսցէ զնա, եւ զհինգերորդ մասն գնոց
նորա յաւելցէ 'ի նոյն։ Իսկ մարդ ոք՝ որ սրբեսցէ 14
զտուն իւր սրբութիւն Տեառն, արկցէ նմա գինս
քահանայն 'ի մէջ լաւին եւ յոռւոյն. եւ որպէս
գնոց արկցէ նմա գինս քահանայն, նոյն կաց-
ցէ։ Ապա թէ որ սրբեացն զնա՝ փրկեսցէ զտուն 15
իւր, յաւելցէ զհինգերորդ արծաթոյ գնոյն 'ի
նոյն, եւ նմին իսկ եղիցի։ Իսկ եթէ յանդոյ կա- 16
լուածոց իւրոց սրբեսցէ ոք ինչ Տեառն, եղիցին
գինք նորա ըստ սերման իւրում. քօռի միոջ
գարւոյ՝ եղիցի յիսուն երկդրամեան արծաթոյ։
Իսկ եթէ յամէ թողութեանն սրբեսցէ զանդն 17
իւր, ըստ գնոյն որչափ ինչ իցեն, կացցէ։ Ա- 18
պա թէ յետ թողութեանն սրբեսցէ զանդն իւր,
համարեսցի նմա քահանայն զարծաթն յայլ եւս
ամսն՝ մինչեւ ցամն թողութեան, եւ հատցէ
փոքր ինչ 'ի գնոց անդի նորա։

ԾԱ Ապա թէ փրկեսցէ զանդն որ սրբեացն զնա, 19
յաւելցէ զհինգերորդ մասն արծաթոյն 'ի գինս
20 իւր, եւ նորա իսկ լիցի։ Ապա թէ ոչ փրկեսցէ
զանդն իւր, եւ վաճառեսցէ զանդն այլում մար-
21 դոյ, մի եւս փրկեսցէ. այլ եղիցի անդն ելեալ՝
'ի թողութեանն սուրբ Տեառն, իբրեւ զերկիր
մի զատուցեալ՝ քահանային եղիցի 'ի կալուած։
22 Ապա թէ յանդոյ զոր գնեալ իցէ՝ եւ չիցէ յի-
23 րոց կալուածոյ՝ սրբեսցէ Տեառն, համարեսցի
ընդ նմա քահանայն 'ի գնոյն մինչեւ ցամին
թողութեան, եւ տացէ զգինսն յաւուր յայնմիկ
24 սրբութիւն Տեառն։ Իսկ յամին թողութեան
դարձցի անդն անդրէն առ այն յորմէ ստացեալ
25 իցէ, որոյ իւր էր կալուած երկրին։ Իսկ ա-
մենայն գինք եղիցին ըստ սրբութեան կշռոյն.
26 քսան գանգ լիցի երկդրամեանն։ Իսկ ամենայն
անդրանիկ որ ծնանիցի 'ի խաշանց քոց՝ Տեառն
լիցի. եւ մի ոք սրբեսցէ զայն. եթէ արջառ իցէ,
27 եւ եթէ ոչխար՝ Տեառն լիցի։ Իսկ եթէ 'ի չորքո-
տանեաց անսրբոց՝ փրկեսցէ ըստ գնոց իւրոց,
զհինգերորդ մասն 'ի նոյն յաւելցէ, եւ նորին լի-
ցի. ապա թէ ոչ փրկեսցի, վաճառեսցի ըստ գնոց
28 իւրոց։ Ամենայն նուէր զոր նուիրեսցէ ոք Տեառն
յամենայնէ որ ինչ իւր իցէ՝ 'ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն եւ յանդոյ մինչեւ ցկալուածս իւր, մի
դարձցի անդրէն եւ մի փրկեսցի. ամենայն նուէր՝
29 սուրբ սրբութեանց լիցի Տեառն։ Ամենայն նուէր
որ նուիրեսցի 'ի մարդկանէ, մի փրկեսցի, այլ մա-
հու մեռանիցի։

30 Ամենայն տասանորդ յերկրէ, 'ի սերմանեաց ԾԲ
երկրին եւ 'ի պտղոց ծառոց, Տեառն 'ի սրբու-
31 թիւն Տեառն։ Իսկ եթէ փրկելով ոք փրկեսցէ
զտասանորդ իւր, զհինգերորդ մասն յաւելցէ 'ի
32 նոյն, եւ նորին լիցի։ Իսկ ամենայն տասանորդ
արջառոյ եւ ոչխարի, եւ ամենայն տասանորդ
որ մտանիցէ ընդ թւով գաւազանի, սրբութիւն
33 Տեառն լիցի։ Մի լիցի խտիր ընդ բարին եւ ընդ յո-
ռի. եւ մի փոխանակեսցես զբարին ընդ յոռւոյն.
ապա թէ փոխանակելով փոխանակեսցես, եւ
նա եւ փոխանակն իւր եղիցին սուրբ, եւ մի
34 փրկեսցին։ Այս են պատուիրանք՝ զոր պատուի-
րեաց Տէր Մովսէսի առ որդիսն Իսրայէլի 'ի լե-
րինն Սինեայ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՈՑՆ

Որպէս որ նախ յայս գիրս նախակարգեալ մատեանք յիրէն առին զանուանն, Ծննդոց եւ Ելից եւ Ղեւտականն, վասն ծնելոյ գոյից, եւ ելիցն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ, եւ վասն քահանայիցն 'ի տանէն Ղեւեայ. սոյնպէս եւ Թուոց յիրէն ընկալաւ զանուն. Զի յետ կանգնելոյ խորանին, հրամայեաց Աստուած թուել զորդիս որդւոցն ըստ ցեղից 'ի քսանամենից մինչեւ ցյիսնենից, զոր եւ յելսն յիշեաց վասն հասի կենաց երկրորդ, թերեւս զանց հրամայելոյն առ կատարել: Բայց 'ի գրել. եղանել այսու խոստումն առ Աբրահամ անլինել զաւակին դորա, զի ոչ զամենայն հաւակ եւ ոչ զկանայս, այլ զմիայն եւեթ զզինուորականն թուէ. զի զկանանան եւս զաւակէ, թէ որչափ աճեցուց զնոսա մէջ վշտացն յԵգիպտոս. եւ առաջ 'ի զգուշութիւն հատակին, զի Աստուծոյ կոչեցէ 'ի հարկի: Բայց թիւ՝ յետ անկանելոյ վասն որթոյն երկից հաղորդացն ջնջելոյ անուր վեցհարիւր հազարացն. Իսկ զղեւտացին որպէս թուել յամսօրէից, եւ առաջնել նոցա խորանին: Այլ եւ զնուիրակութս խորանին, եւ յերկրորդումն ամի եղելոյն կամէր մուծանել զնոսա յերկիրն խոստացեալ, եւ առաքեաց լրտեսս զի քննեսցեն մտանել. այլ զի վտանգեալ գործովք յԱստուած, զերեսուն եւ ութ ամ եւս յածեցոյց զնոսա յանապատ անդ. զի մեռցին գնացեալքն գիրս երկրպագուացն. եւ դարձեալ յետ քառասնից ամ. եւ 'ի քառասներորդ ամին յարեւմտեան առափնեայն Մովաբ. եւ 'ի երկրորդի ամանն Մովաբ Ահարոն: Եւ այսպէս առին զթիւ Սեհոնի եւ զՈգայ. Եւ հասեալ առ Մովաբու Բաղաամ, եւ խօսեցաւ զոր ինչ խօսեցաւ. եւ ըստ ամփոփման խրատուն Բաղաամու՝ հրամայեաց գործել զԻսրայէլ զնորայել. Եւ այսպէս հրաման Մովսէսի վախճանելոյ. Որն գիրք Թուոցս պատմութիւն ժամանակի քառասուն եւ բնն ամաց.

ԳԼՈՒԽՔ ԹՈՒՈՑՆ

Ա. Հրաման առնու Մովսէս համարել բիւրաւորն ուղիղ հանձար զօրացն Իսրայէլի, 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր բաց ղեւտացւոցն.

Բ. Կարգաւորէ զղեւտացին բարձողս խորանին եւ սպասաւորս, եւ զցեղսն երիս երիս 'ի չորից կողմանց բանակաց նշանաւ ազգացն.

Գ. Տայ զղեւտացիսն պաշտօնեայս Ահարոնի, եւ առնուլ առն յամօրէից եւ 'ի վեր զհամար երից որդւոցն Ղեւեայ, եւ բաժանէ զգործս իւրաքանչիւրոցն 'ի խորանին.

Դ. Առնու զթիւ անդրանկացն Իսրայէլի, եւ փոխանակ ընդ նոցա իւր զղեւտացին յամօրէից, անձն ընդ անձին. եւ ընդ աւելորդաց անդրանկացն Իսրայէլի զհինգ զերկոտասանն, եւ տայ զԱհարոն.

Ե. Տայ զզգուշութիւն քահանայութեանն առանց Ահարոնի, եւ խնկարկութեան սպասուցն եւ ձեռնադրեցն զԱհարոն եւ զորդիս իւր, եւ զայլ որդիսն Կահաթու բարձողս սպասուց. Իսկ բարձողս վերջինս խորանին զորդիսն Գերսոնի, եւ սեղանոյն եւ խորանսն զորդիսն Մերարեայ.

Զ. Վասն զբորոտն եւ զնման արտաքոյ պահել բանակին.

Է. Զի զզրկանս, զգողութիւնս եւ զհնչելեացն հատուսցեն 'ի տեառն կամ 'ի քահանային.

Ը. Վասն կնոջ զորմէ կասկածեն այրն ընդալեալ գոլ թէ իցէ կամ չիցէ, տալ զերդուման նզովին ջրով.

Թ. Զի մի արբցէ ուխտաւորն գինի կամ զնմանին, եւ նուէրք 'ի կատարման ուխտին.

Ժ. Օրհնութիւն քահանայից զոր տայր ժողովրդեանն.

ԺԱ. 'Ի նաւակատիս խորանին ընծայք երկոտասան իշխանաց ցեղիցն, եւ խօսելն Աստուծոյ 'ի մէջ քրովբէիցն.

ԺԲ. Վասն լուցման ճրագաց աշտանակին.

ԺԳ. Որբէ զղեւտացիսն որպէսզի 'ի գործ սարկաւագութեան՝ 'ի քսանամենից մինչեւ ցյիսնամեայսն.

ԺԴ. Հրամայէ առնել զզատիկն 'ի չորեքտասան ամսեանն առաջնոյ. իսկ որք չիցեն սուրբք՝ յերկրորդում ամսեանն 'ի չորեքտասաներն.

ԺԵ. Զի հրամանաւ Տեառն չուեսցեն կամ բանակեսցեն, 'ի վերանալ կամ 'ի ծածկել ամպոյն զխորանն.

ԺԶ. Փողս կազմայ արծաթիս փչել՝ զի հաւաքեսցին, եւ տեղեկութիւն՝ զի ընթասցին բանակքն չորեքին, 'ի պատերազմունս. եւ յամսամուտս 'ի վերայ զոհիցն. 'ի տօնից Աստուծոյն փողոց, եւ հրեշտակութեանն 'ի Տեառն գալստեանն.

ԺԷ. Վերանայ ամպն, եւ չուեցին ըստ հրամանի տեղեկացն փողոյն 'ի Սինայէ 'ի Փառան.

ԺԸ. Մեծարէ Մովսէս զՅոբաբ զանէր իւր երթալ ընդ ինքեան, եւ լինել քաւանոցս կամ աչս.

ԺԹ. Թէ 'ի չուել նոցա, յառաջագոյն երկիւք առաջնորդ երթայր տապանակն, եւ ամպն առնէր հովանի.

Ի. Տրտմեցաւ ժողովուրդն, եւ պատժեցաւ հրով 'ի կոչեցեալն Հրայրեաց։

ԻԱ. Յանկացան մսոյ, եւ խնդրեաց Մովսէս ընկեր բդեշխութեան նոցա, եւ առաւ 'ի հոգւոյն նորա. եւ եօթանասուն ծերոյն, եւ լորամարգն' առաքեցաւ. եւ Հարուածեաց զնոսա, եւ 'ի թաղելոյն կոչեցաւ տեղին' Գերեզման ցանկութեան. յաւէտ եւ յերկիւղ մեզ 'ի դժոխոց։

ԻԲ. Բամբասէր Մարիամ վասն բամբասանացն զՄովսէսէ, զայժմուցս առ մեզ տեսանն Աստուծոյ նկարագրելով։

ԻԳ. Թէ 'ի զանգիտելոյ բանսարկուացն' յնդիրգման գանձել կամեին, ընդ որ բարկացեալ Աստուծոյ վճարեաց նոցա թէ մտցեն 'ի հանգիստն, բայց որդիք նոցա, եւ Քաղէբ եւ Յեսու։

ԻԴ. Ելեալ պատերազմել ընդ Ամաղեկայ, եւ պարտեցան վասն չլինելոյ ընդ նոսա Տեառն զօր ցասուցին։

ԻԵ. Օրինադրէ զերամանս ողջակիզացն նաշհով եւ գինւով, ընդ գառին, ընդ խոյի եւ ընդ զուարակի։ Զյամեղ կենդանի բանաւոր զոհից նուէրանշանակելով, զմռեցեն' ուղիղ աղօթիցն խնկանուէր, ընդ որոց խոշտացուցն հզօր եւ անմահ զառինն Աստուծոյ։

ԻԶ. Խմորեալ հացից զառաջնանկանակն հաս Տեառն տալ հրամայէ։

ԻԷ. Եթէ ամենայն ժողովուրդն ակամայ յանցիցէ, զուարակ մի յողջակէզ, եւ նոխազ մի վասն մեղաց. իսկ ընդ միոյ անձին ակամայ այծ մի։

ԻԸ. Կամակար մտաց մեղուցելոյն' մահու մեռցի։

ԻԹ. Փայտքաղն առ զերկոտասանսն 'ի շաբաթու' քարկ եւ յերկիւղ ամենայն արշամարշոյ։

Լ. Նշոյս տայանս առնել 'ի ծագս հանդերձիցն, նշանակ յիշման պատուիրանին։

ԼԱ. Խռովութիւն Կորխայ եւ Դաթանայ յարեան 'ի վերայ Մովսէսի եւ Ահարոնի, եւ կորեան չարաչար։

ԼԲ. Հրամայէ զբուրվառսն որոց խնկեցին զսրբեցելոցն' առնել ծածկոյթ սեղանոյն, յիշատակ յանդգնելոցն եւ 'ի խրատ ապագայիցն։

ԼԳ. Տրտնջեաց ժողովուրդն զՄովսէսէ' բերել թէ յանձնէ պատժեաց զժողովն Կորխայ, եւ անկան ընդ այնր չորեքտասան հազարք, մինչեւ Ահարոն խնկարկեաց քաւեաց։

ԼԴ. Հրամայէ առնել գաւազանս ըստ անուանց ցեղիցն, վասն ընտրութեան քահանայութեան. եւ ծաղկեցաւ գաւազանն Ահարոնի։

ԼԵ. Տայ զղեւտացին 'ի պաշտօն Ահարոնի պահել զխորանն, բայց մի 'ի սեղանն մերձենալ։

ԼԶ. Շնորհէ Ահարոնի եւ որդւոց նորա զհաս նուիրացն եւ զոհից, եւ զնախապտուղս արմտեացն համաձայնէ առնել ամենայն եւ զանդրանիկս տանն Ահարոնի. եւ զանդրանիկս անասնոց եւ զփրկանս անդրանկաց ժողովրդեանն։

ԼԷ. Զտասանորդս մտից ժողովրդեանն տայ ղեւտացւոցն. եւ ասէ վասն ոչ տալ նոցա վիճակ կալուածոց երկրի. զի Տէր է բաժին նոցա։

ԼԸ. Ի մտից անտի տասանորդացն' տացեն ղեւտացիքն տասանորդս տանն Ահարոնի։

ԼԹ. Զմոխիր սրբեցելոյ կովու երինջոյն' առնել 'ի պահեստ առ 'ի սրսկումն սրբութեան. նկարելով զփրկաւոր չարչարանացն Քրիստոսի։

Խ. Մերձեցելոցն 'ի դի կամ յոսկր մեռելոյ' սրբել սրսկմամբ մոխրոյն յերրորդ եւ յեօթներորդ աւուր հրամայէ։

ԽԱ. Մեռաւ Մարիամ 'ի Կադէս. եւ 'ի տրտնջել ժողովրդեանն ընդ ջրոյ' հրաման առեալ Մովսէս հարկանէ զվէմ երկիցս, եւ ստապ եւ ջուրն։ Վասն որոյ մեղադրին Մովսէս եւ Ահարոն. եւ կոչեցաւ անունն' ջուր բամբասանաց։

ԽԲ. Խնդրեաց Մովսէս ճանապարհ ընդ Եդոմ, եւ նա ոչ ետ, այլ ել պատերազմել. յորմէ խոյս տուեալ խոտորեալ եկն 'ի Հովր լեառն։

ԽԳ. Անդ մեռաւ Ահարոն, եւ մինչդեռ 'ի սուգ էր ժողովուրդն' եկն պատերազմել քանանացին, եւ նզովեաց զնա Իսրայէլ։

ԽԴ. Տրտնջեցին վասն մանանայից, եւ յօձիցն բազումք սատակեցան, մինչեւ կանգնեաց զօձն պղնձի 'ի օրինակ Քրիստոսի։

ԽԵ. Զգովասան օրհնութեան անցեալ ելին 'ի ջրհորն մեծ 'ի ձորն Առնովնայ. որ եւ նշանակեցին Աստուծոյ 'ի վերայ ջրհորոյն մեծի։

ԽԶ. Խնդրեաց Իսրայէլ ճանապարհ ընդ աշխարհն Սեհոնի, եւ նա ոչ ետ. եւ ելեալ զնա Իսրայէլ, եւ առ զամենայն աշխարհս նորա. որ եւ առակախօսք վէպ կործան Մովաբու։ Առ եւ զթագաւորութիւնն Ովգայ Բասանացւոյն։

ԽԷ. Եկն ժողովուրդն մօտ 'ի Յորդանան, եւ կոչեաց Բաղակ զԲաղաամ անիծանել զԻսրայէլ. որ եւ յօրհնելն զԻսրայէլ մարգարէացաւ եւս զՔրիստոսէ թէ ծագեսցէ աստղ 'ի Յակոբայ։ Եւ սոքա 'ի ձեռն չար խրատու' գայթակղութիւն նիւթեաց Իսրայէլի, որ եւ անկան բազում եւ չար հարուածք։

ԽԸ. Անդ նախանձեցեալ Փենեհէս խոցեաց զՁամրի. եւ առեալ նմա ուխտ քահանայութեան. եւ սպաց Տէր առնել վրէժ 'ի Մադիանացւոց։

ԽԹ. Հրամայէ դարձեալ թուել զԻսրայէլ, որոց առեալ էր զերկիրն 'ի ժառանգութիւն բաց յղեւտացւոցն։

Ծ. Դստերքն Սաղպաադու խնդրեն ժառանգութիւն, եւ հրամայեաց զարմանն վասն ժառանգութեանց։

ԾԱ. Հրամայէ Մովսէսի ելանել 'ի նոյն լեառն եւ վախճանել. բայց նախ ձեռնադրել զՅեսու առաջնորդ Իսրայէլի։

ԾԲ. Պատուէր տայ զհանապազորդ նուիրացն, զառաւօտու եւ զերեկորեայ զառանց, եւ զշաբաթուց եւ զամսամտից. եւս եւ զգլխաւոր տօնից, զզատկի, զպէնտեկոստէի, զքաւութեան, զտաղաւարահարաց։

ԾԳ. Հրամայէ զի զոր ուխտէ ոք հատուսցէ. բայց թէ այր կամ հայր լուսցէ թողցէ՝ մի հատուսցէ։

ԾԴ. Առնի վրէժ 'ի Մադիանու, սպանին զհինգ թագաւորսն, եւ զԲաղաամ. եւ հանեն յաւարէն հաս Տեառն եւ ղեւտացւոցն։

ԾԵ. Խնդրեցին 'ի Մովսէսէ Գադ եւ Ռուբէն 'ի կալուած զերկիրն Սեհոնի եւ Ովգայ, եւ նա պատուիրեաց երթալ նոցա ընդ ինն ցեղիցն յառաջապահ նիզակակից' մինչեւ նուաճեսցեն զերկիրն ընդ ձեռամբ։

ԾԶ. Բանակետղք Իսրայէլի յԵգիպտոսէ մինչեւ ցեզրն Յորդանանու յանդիման Երիքովի։

ԾԷ. Հրամայէ զի 'ի մտանելն յերկիր անդր կործանեսցեն զկուռսն եւ զբագինս։

ԾԸ. Որոշէ զեզերս աշխարհին զոր ժառանգելոց էին' ըստ լայնութեան եւ երկայնութեան։

ԾԹ. Անուանք իշխանացն, որ ժառանգեցուցանելոց էին նոցա զերկիրն։

Կ. Հրամայէ զի տացեն ղեւտացւոցն 'ի կալուած զքաղաքսն ապաստանի, յորս անկեալ ապրեսցի ակամայ սպանողն։

ԿԱ. Թէ զինչ խնդրեցին իշխանք ցեղին Մանասէի 'ի պատճառս դստերացն Սաղպաադու, եւ թէ զինչ որոշեցաւ վասն ժառանգութեան։

ԹԻՒՔ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա. Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի՝ յանապատին 1
Սինեայ, ՚ի խորանին վկայութեան, ՚ի միում
ամսեանն երկրորդի, յամին երկրորդի ելանելոյ
նոցա յերկրէն Եգիպտացւոց, ասէ. Առէք զհամար 2
ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի,
ըստ ազգս, ըստ տանց նահապետաց, ըստ թըւոյ
յանուանէ՝ ըստ գլխոց նոցա. ամենայն արու 3
՚ի քսանամենից եւ ՚ի վեր, ամենայն որ ելանիցէ
՚ի զօրս Իսրայէլի, հանդէս առնել նոցա հանդերձ
զօրութեամբ իւրեանց. դու եւ Ահարոն
առնիցէք նոցա հանդէս. Եւ ընդ ձեզ լինիցին 4
իւրաքանչիւր ըստ ցեղի, իւրաքանչիւր իշխան,
ըստ տանց նահապետաց լինիցին։ Եւ այս են անուանք 5
արանցն՝ որ յանդիման լինիցին ընդ ձեզ.
Ռուբենի՝ Եղիսուր որդի Սեդիուրայ. Շմաւոնի՝ 6
Սաղամիէլ որդի Սուրիսադայի. Յուդայի՝ Նաասոն 7
որդի Ամինադաբայ. Իսաքարայ՝ Նաթանայէլ 8
որդի Սոգարայ. Զաբուղոնի՝ Եղիաբ որդի Քեղոնայ. 9
Որդւոցն Յովսեփայ, Եփրեմի՝ Եղիսամայ 10
որդի Եմիուդայ, Մանասէի՝ Գամաղիէլ որդի
Փադասուրայ. Բենիամենի՝ Աբիդան որդի Գեդէոնի. 11
Դանայ՝ Աքիեզեր որդի Միսադայ. Ասերայ՝ 12
Փագիէլ որդի Եքրանայ. Գադայ՝ Եղիսափան 13
որդի Ռագուէլի. Նեփթաղիմայ՝ Աքիրէ որդի 14
Ենանայ։ Սոքա են անուանք ժողովրդեանն, 15
իշխանք ցեղիցն ըստ նահապետաց հազարապետք 16
Իսրայէլի։ Եւ առին Մովսէս եւ Ահարոն 17
զարսն զայսոսիկ՝ որք յանուանէն կոչեցան. Եւ 18
զամենայն ժողովուրդն ժողովեցին ՚ի միում ամսեանն
երկրորդի, յամին երկրորդի։ Եւ մտին

՚ի հանդէս ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ նահապետաց
իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց նոցա, ՚ի
քսանամենից եւ ՚ի վեր, ամենայն արու ըստ գըլխոց
19 իւրեանց. որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի.
եւ մտին ՚ի հանդէս յանապատին Սինեայ։
20 Եւ եղեն որդիք Ռուբենի՝ անդրանկանն Իսրայէլի,
ըստ ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց,
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ
անուանց իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն
արու ՚ի քսանամենից եւ ՚ի վեր, ամենայն
որ ելանէր ՚ի զօրս Իսրայէլի, հանդէս նոցա յազգէն
21 Ռուբենի, քառասուն եւ վեց հազար եւ հինգ
22 հարիւր։ Եւ որդւոցն Շմաւոնի, ըստ ազգս իւրեանց,
ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց իւրեանց,
ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն արու ՚ի քսանամենից
եւ ՚ի վեր, ամենայն որ ելանէր ՚ի զօրս հանդէս
23 նոցա ՚ի ցեղէն Շմաւոնի, յիսուն եւ ինն հազար
24 եւ երեք հարիւր։ Եւ որդւոցն Յուդայ՝ ըստ
ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց
նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն
արու ՚ի քսանամենից եւ ՚ի վեր, ամենայն որ ելանէր
25 ՚ի զօրս հանդէս նոցա ՚ի ցեղէն Յուդայ՝ եւթանասուն
եւ չորք հազարք եւ վեց հարիւր։
26 Եւ որդւոցն Իսաքարայ՝ ըստ ազգս իւրեանց,
ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց իւրեանց, ըստ
գլխոց իւրեանց, ամենայն արու ՚ի քսանամենից
եւ ՚ի վեր, ամենայն որ ելանէր ՚ի զօրս հան-

գէս նոցա 'ի ցեղէն Իսաքարայ, յիսուն եւ չորք 27
հազարք եւ չորեքհարիւր : Եւ որդւոցն Զաբու- 28
ղոնի, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ ազգս իւրեանց,
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ
անուանց իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց, ամե-
նայն արու 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, ամենայնի
որ ելանէր 'ի զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Զա- 29
բուղոնի, յիսուն եւ եօթն հազար եւ չորեքհա-
րիւր : Եւ որդւոցն Յովսեփայ՝ որդւոց Եփրեմի՝ 30
ըստ ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ա-
նուանց նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն ա-
րու 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, ամենայն որ ելա-
նէր 'ի զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Եփրեմի, քա- 31
ռասուն հազար եւ հինգ հարիւր : Եւ որդւոցն 32
Մանասէի՝ ըստ ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւ-
րեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ
թուոյ անուանց իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, ամե-
նայնի որ ելանէր 'ի զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն 33
Մանասէի, երեսուն եւ երկու հազար եւ երկեր-
հարիւր : Եւ որդւոցն Բենիամենի՝ ըստ ազգս 34
իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց նոցա,
ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն արու 'ի քսանա-
մենից եւ 'ի վեր, ամենայնի որ ելանէր 'ի զօրու
հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Բենիամենի, երեսուն եւ 35
հինգ հազար եւ չորեքհարիւր : Եւ որդւոցն Գա- 36
դայ՝ ըստ ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց,
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ
անուանց նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն
արու 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, ամենայնի որ ե-
լանէր 'ի զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Գադայ, 37
քառասուն եւ հինգ հազար եւ վեց հարիւր եւ
յիսուն : Եւ որդւոցն Դանայ՝ ըստ ազգս իւ- 38
րեանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց նո-
ցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ամենայն արու 'ի քը-
սանամենից եւ 'ի վեր, ամենայնի որ ելանէր 'ի
զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Դանայ, վաթսուն 39
եւ երկու հազարք եւ եօթն հարիւր : Եւ որդւոցն 40
Ասերայ՝ ըստ ազգս իւրեանց, ըստ գունդս իւ-
րեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ
թուոյ անուանց նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ամե-
նայն արու 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, ամենայնի
որ ելանէր 'ի զօրու հանդէս նոցա 'ի ցեղէն Ասե- 41
րայ, քառասուն եւ մի հազար եւ հինգ հարիւր :
Եւ որդւոցն Նեփթաղիմայ՝ ըստ ազգս իւրեանց, 42
ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց նոցա, ըստ գը-
լխոց իւրեանց, ամենայն արու 'ի քսանամենից
եւ 'ի վեր, ամենայնի որ ելանէր 'ի զօրու հանդէս
նոցա 'ի ցեղէն Նեփթաղիմի, յիսուն եւ երեք հա- 43
զարք եւ չորեքհարիւր : Այս է հանդէս՝ զոր ա- 44
րարին Մովսէս եւ Ահարոն եւ իշխանքն Իսրայէ-
լի, երկոտասան իշխանք. այր մի ըստ միում ազ-
գի. ըստ ցեղից տանց նահապետաց իւրեանց
45 էին : Եւ եղեւ ամենայն հանդէս որդւոցն Իս-
րայէլի հանդերձ զօրու իւրեանց 'ի քսանամենից
եւ 'ի վեր, ամենայն որ ելանէր տալ պատերազմ
46 'ի մէջ Իսրայէլի. եւ եղեն ամենայն անցեալքն
'ի հանդէսն վեց հարիւր հազար, եւ երեք հազար
47 եւ վեց հարիւր եւ յիսուն : Բայց ղեւտացիքն
'ի ցեղէ ազգին իւրեանց ոչ անցին 'ի հանդէսն
ընդ որդիսն Իսրայէլի :

48 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Տեսջի՛ր Բ
49 զազգն Ղեւեայ մի խառնեսցես ընդ նոսա 'ի հան-
դէս, եւ զհամար նոցա մի առնուցուս 'ի մէջ որ-
50 դւոցն Իսրայէլի. եւ կացուսցես զղեւտացիսն 'ի
վերայ խորանին վկայութեանն, եւ 'ի վերայ ամե-
նայն կահի նորա, եւ 'ի վերայ ամենայնի որ ինչ
է 'ի նմա. նոքա բարձցեն զխորանն եւ զամենայն
զկահ նորա, եւ նոքա պաշտեսցեն 'ի նմա, եւ
51 շուրջ զխորանաւն բանակեսցին : Եւ 'ի չուել խո-
րանին՝ իջուսցեն զնա ղեւտացիքն, եւ 'ի բանա-
կել խորանին՝ կանգնեսցեն զնա ղեւտացիքն. եւ
52 այլազգի որ մերձեսցի 'ի նա՝ մեռցի : Եւ բանա-
կեսցին որդիքն Իսրայէլի այր ըստ իւրաքանչիւր
կարգի, եւ այր ըստ իւրաքանչիւր նահապետու-
53 թեան հանդերձ զօրու իւրեանց : Բայց ղեւտա-
ցիքն բանակեսցին շուրջ զխորանաւն վկայու-
թեան յանդիման Տեառն, եւ ոչ լինիցին մեղք 'ի
մէջ որդւոցն Իսրայէլի. եւ պահեսցեն ղեւտա-
ցիքն զպահպանութիւն խորանին վկայութեանն :
54 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի ըստ ամենայնի,
որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի եւ Ահարոնի՝
նոյնպէս եւ արարին :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահա-
2 րոնի եւ ասէ. Այր իւրաքանչիւր զհետ նշանի
գնդի իւրոյ գնասցեն, ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց, ըստ բանակաց իւրեանց բանակեսցին
3 որդիքն Իսրայէլի : Եւ որ յառաջագոյն բանա-
կեսցին յարեւելից կողմանէ՝ ցեղ բանակին Յու-
դայ իցէ հանդերձ զօրուն իւրեանց, եւ իշխան
որդւոցն Յուդայ՝ Նաասոն՝ որդի Ամինադաբայ.
4 եւ զօրք նորա անցեալք 'ի հանդէսն, եօթանա-
5 սուն եւ չորք հազարք եւ վեց հարիւր : Եւ որք
բանակիցեն զհետ նոցա՝ ցեղն Իսաքարայ իցէ.
եւ իշխան որդւոցն Իսաքարայ, Նաթանայէլ որ-
6 դի Սոգարայ. եւ զօրք նորա անցեալք 'ի հանդէ-
սն՝ յիսուն եւ չորք հազար եւ չորեք հարիւր :
7 Եւ բանակեսցին առ նոքօք ցեղն Զաբուղոնի, եւ
իշխան որդւոցն Զաբուղոնի Եղիաբ որդի Քելով-
8 նի. եւ զօրք նորա անցեալք 'ի հանդէսն՝ յիսուն

եւ եօթն հազար եւ չորեքհարիւր ։ Ամենեքին 9
անցեալք 'ի համարս բանակին Յուդայ, հարիւր
ութսուն եւ վեց հազար եւ չորեքհարիւր. հանդերձ
զօրուն իւրեանց յառաջագոյն չուեսցեն ։
Գունդ բանակին Ռուբենի ընդ հարաւակողմն. 10
եւ զօրն նոցա ։ եւ իշխան որդւոցն Ռուբենի՝ Եղիսուր
որդի Սեդիուրայ ։ եւ զօրն նորա անցեալք 11
'ի համարս՝ քառասուն եւ վեց հազար եւ հինգ
հարիւր ։ Եւ բանակելոցն առ նովաւ ցեղն Շմաւոնի 12
։ եւ իշխան որդւոցն Շմաւոնի Սաղամիէլ՝
որդի Սուրիսադայի ։ եւ զօրն նորա անցեալք 'ի 13
համարս՝ յիսուն եւ ինն հազար եւ երեք հարիւր
։ Եւ բանակելոյն առ նովաւ ցեղն Գադայ ։ 14
եւ իշխան որդւոցն Գադայ, Եղիսափ որդի Ռագուէլի
։ եւ զօր նորա անցեալք 'ի համարս՝ քառասուն 15
եւ հինգ հազար եւ վեց հարիւր եւ յիսուն
։ Ամենեքին անցեալք 'ի համարս ցեղին 16
Ռուբենի, հարիւր յիսուն եւ մի հազար եւ չորեքհարիւր
եւ յիսուն, հանդերձ զօրուն իւրեանց
երկրորդք չուեսցեն ։ Եւ խաղասցէ խորանն 17
վկայութեան եւ բանակ ղեւտացւոցն 'ի
մէջ բանակացն ։ որպէս բանակեսցին՝ նոյնպէս
չուեսցեն, իւրաքանչիւր զհետ մեծեանց ըստ պետութեան
։ Եւ գունդ բանակին Եփրեմի ընդ ծովակողմն 18
հանդերձ զօրուն իւրեանց ։ եւ իշխան
որդւոցն Եփրեմի՝ Եղիսամա որդի Սեմիուդայ ։
եւ զօրն նորա անցեալք 'ի համարս՝ քառասուն 19
հազար եւ հինգ հարիւր ։ Եւ որ բանակեսցին 20
զհետ նոցա՝ ցեղն Մանասէի իցէ ։ եւ իշխան որդւոցն
Մանասէի՝ Գամաղիէլ որդի Փադասուրայ ։
եւ զօրն նորա անցեալք 'ի համարս՝ երեսուն եւ 21
երկու հազարք եւ երեք հարիւր ։ Եւ որ բանակեսցին 22
զհետ նոցա՝ գունդն Բենիամենի իցէ ։ եւ
իշխան որդւոցն Բենիամենի, Աբիդան որդի Գեդէոնի
։ եւ զօր նորա անցեալք 'ի համարս՝ երեսուն 23
եւ հինգ հազար եւ չորեք հարիւր ։ Ամենեքին 24
անցեալք 'ի համարս բանակին Եփրեմի, հարիւր
եւ ութ հազար եւ երեքհարիւր, հանդերձ
զօրուն իւրեանց՝ երրորդք չուեսցեն ։ Եւ գունդ 25
բանակին Դանայ ընդ հիւսիսի հանդերձ զօրուն
իւրեանց ։ եւ իշխան որդւոցն Դանայ՝ Աքիեզեր
որդի Ամիսադայի ։ եւ զօր նորա անցեալք 'ի համարս՝ 26
վաթսուն եւ երկու հազարք եւ եօթն հարիւր
։ Եւ որ բանակեսցին զհետ նորա՝ ազգն Ասերայ 27
իցէ ։ եւ իշխան որդւոցն Ասերայ Փագիէլ
որդի Եքրանայ ։ եւ զօր նորա անցեալք 'ի համարս՝ 28
քառասուն եւ մի հազար եւ հինգ հարիւր ։
Եւ որ բանակեսցին զհետ նորա ցեղն Նեփթաղիմ 29
իցէ ։ եւ իշխան որդւոցն Նեփթաղիմ՝ Աքիրէ
որդի Ենանայ ։ եւ զօրն նորա անցեալք 'ի 30
համարս՝ յիսուն եւ երեք հազարք եւ չորեք հարիւր
։ Ամենեքին անցեալք 'ի համարս բանակին 31
Դանայ, հարիւր եւ յիսուն եւ եօթն հազար եւ
վեց հարիւր ։ հանդերձ զօրուն իւրեանց յետոյ
32 չուեսցեն ըստ գնդս իւրեանց ։ Այս է համարս
որդւոցն Իսրայէլի ըստ տանց նահապետաց իւրեանց
։ ամենայն համարս բանակացն հանդերձ
զօրօք իւրեանց՝ վեց հարիւր հազար եւ երեք
33 հազարք եւ վեց հարիւր եւ յիսուն ։ Բայց ղեւտացիքն
ոչ անցին ընդ նոսա 'ի համարս, որպէս
34 պատուիրեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ արարին որդիքն
Իսրայէլի զամենայն՝ որպէս հրամայեաց
Տէր Մովսիսի ։ այնպէս բանակէին ըստ գնդս
իւրեանց, եւ այնպէս չուէին իւրաքանչիւր
զհետ ցեղից իւրեանց ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ այս ազգք են Ահարոնի եւ Մովսիսի, յաւուր Գ
յորում խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի 'ի լերինն
2 Սինայի ։ Եւ այս են անուանք որդւոցն Ահարոնի
։ անդրանիկ՝ Նադաբ եւ Աբիուդ եւ Եղիազար,
3 եւ Իթամար ։ եւ այս են անուանք որդւոցն
Ահարոնի՝ քահանայիցն օծելոց, զորոց
կատարեցին զձեռս իւրեանց քահանայանալ ։
4 Եւ վախճանեցան Նադաբ եւ Աբիուդ առաջի
Տեառն՝ մինչ մատուցանէին զհուրն օտար առաջի
Տեառն յանապատին Սինայի. եւ որդիք ոչէին
նոցա ։ եւ քահանայացան Եղիազար եւ Իթամար
5 ընդ Ահարոնի ընդ հօրն իւրեանց ։ Եւ
6 խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ։ Ա՛ռ զազգն
Ղեւեայ, եւ կացուսցես զնոսա առաջի Ահարոնի
7 քահանայի, եւ պաշտեսցեն զնա, եւ պահեսցեն
զպահպանութիւնս նորա եւ զպահպանութիւնս
որդւոցն Իսրայէլի առաջի խորանին վկայութեան՝
8 գործել զգործ խորանին ։ Եւ պահեսցեն զամենայն
սպաս խորանին վկայութեան եւ զպահպանութիւնս
որդւոցն Իսրայէլի եւ զամենայն
9 գործ խորանին, եւ տացես զղեւտացիսն Ահարոնի
եղբօր քում՝ եւ որդւոց նորա քահանայից.
հատուցումն տուեալ իցեն նոքա յորդւոցն Իսրայէլի
10 ։ Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա կացուսցես
'ի վերայ խորանին վկայութեան, եւ պահեսցեն
զքահանայութիւնն իւրեանց եւ զամենայն
ինչ զսեղանոյն, եւ որ ինչ 'ի ներքոյ քան զվարագոյրն
իցէ ։ եւ այլազգի որ մերձենայցէ՝ մեռցի
11 ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ։ Եւ
12 ես ահա առի զղեւտացիսն 'ի մէջոյ որդւոցն Իսրայէլի
փոխանակ ամենայն անդրանկաց՝ որ բանայ
զարգանդ 'ի մէջոյ որդւոցն Իսրայէլի ։ փրկանք
13 նոցա լիցին, եւ եղիցին ինձ ղեւտացիքն ։ Զի իմ
է ամենայն անդրանիկ ։ յաւուր յորում հարի
զամենայն անդրանիկս յերկրին Եգիպտացւոց,
սրբեցի ինձ զամենայն անդրանիկս Իսրայէլի 'ի
մարդոյ մինչեւ յանասուն ։ իմ լիցին՝ զի ես եմ
14 Տէր ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յանապա-

տին Սինայի եւ ասէ · Համարեա զորս որդւոցն 15
Ղեւեայ ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ
զաւակս իւրեանց, ըստ ազգս իւրեանց, զամենայն
արու՝ յամսօրէից եւ 'ի վեր առնիցէք համարս ։
Եւ արարին նոցա համարս Մովսէս եւ Ահարոն 16
ըստ բարբառոյ Տեառն՝ որպէս եւ հրամայեաց
նոցա Տէր ։ Եւ սոքա են որդիքն Ղեւեայ ըստ ա- 17
նուանց իւրեանց, Գեթսոն, Կահաթ եւ Մերարի ։
Եւ այս են անուանք որդւոցն Գեթսոնի ըստ 18
զաւակս իւրեանց, Լոբենի եւ Սեմի ։ Եւ որդիք 19
Կահաթու ըստ զաւակս իւրեանց, Ամրամ եւ Ի-
սահառ եւ Քեբրոն եւ Ոզիէլ ։ Եւ որդիք Մերա- 20
րեայ ըստ զաւակս իւրեանց, Մոողի եւ Մուսի ։
Սոքա են զաւակք ղեւտացւոց ըստ տանց նահա- 21
պետաց իւրեանց · Գեթսոնի՝ զաւակն Լոբենեայ
եւ զաւակն Սեմեայ · սոքա են զաւակք Գեթսոնի,
եւ համարք նոցա ըստ թուոյ ամենայն արուի, 22
յամսօրէից եւ 'ի վեր, համարք նոցա՝ եօթն հա-
զար եւ հինգ հարիւր ։ Եւ այս զաւակք Գեթսո- 23
նի՝ յետոյ խորանին ընդ ծովակողմն բանակես-
ցին ։ Եւ իշխան տան նահապետաց զնդին Գեթ- 24
սոնի՝ Եղիսափան որդի Դայէլայ · եւ պահպանու- 25
թիւն որդւոցն Գեթսոնի 'ի խորանին վկայու- 26
թեան՝ խորանն եւ արտաքսուրանք եւ նուար-
տանք խորանին վկայութեան, եւ առագաստք
սրահին, եւ վարագոյրք դրան խորանին, եւ այլ
եւս աւելորդ ամենայն գործոյն նորա ։ Եւ Կահա- 27
թու՝ զաւակ մի Ամրամեայ, եւ զաւակ մի Իսահա-
ռայ, եւ զաւակ մի Քեբրոնի, եւ զաւակ մի Ոզիէ-
լի · սոքա են զաւակք Կահաթու՝ ըստ թուոյ ամե- 28
նայն արուի յամսօրէից եւ 'ի վեր, ութ հազար
եւ երեք հարիւր, որ պահիցեն զպահպանու-
թիւն սրբութեանցն ։ Եւ զաւակք որդւոցն Կա- 29
հաթու բանակեսցին 'ի կողմանէ խորանին ընդ
հարաւ · եւ իշխան տան նահապետաց զնդին Կա- 30
հաթու՝ Եղիսափան որդի Ոզիէլի ։ Եւ պահպա- 31
նութիւն նոցա՝ տապանակն եւ սեղանն եւ աշ-
տանակն եւ զոհարանքն եւ կահ սրբութեանն
որովք պաշտէին, եւ վարագոյրն, եւ ամենայն
գործի նոցա ։ Եւ իշխան 'ի վերայ իշխանացն 32
ղեւտացւոցն՝ Եղիազար որդի Ահարոնի քահա-
նայի կացցէ, պահել զպահպանութիւնս սրբու-
թեանցն ։ Եւ Մերարեայ՝ զաւակն Մոողեայ եւ 33
զաւակն Մուսեայ · սոքա են զաւակք Մերարեայ,
եւ համարք նոցա ըստ թուոյ ամենայն արուի 34
յամսօրէից եւ 'ի վեր՝ վեց հազար եւ երկերիւր ։
Եւ իշխան տան նահապետաց զնդին Մերարեայ՝ 35
Սուրիէլ որդի Աբիքեայ, 'ի կողմանէ խորանին
բանակեսցին ընդ հիւսիսի, եւ համարք նոցա ։ Եւ 36
պահպանութիւն որդւոցն Մերարեայ խոյակք
խորանին եւ նիգք նորա եւ սիւնք նորա, խա-
րիսխք նորա եւ ամենայն կահ նոցուն եւ գործի
նոցին, եւ սիւնք սրահին շուրջանակի եւ խա- 37
րիսխք նոցա եւ ցիցք նոցա եւ պարանոցք
38 նոցուն ։ Եւ որ բանակեսցեն յանդիման խորանին
վկայութեան յարեւելից կողմանէ՝ Մովսէս եւ
Ահարոն եւ որդիք նորա պահեսցեն զպահ-
պանութիւնս սրբութեանցն 'ի պահպանու-
թիւնս որդւոցն Իսրայէլի, եւ այլազգի որ մեր-
39 ձենայցէ՝ մեռցի ։ Ամենայն համարք ղեւտացւոցն՝
զորս արարին համարս Մովսէս եւ Ահարոն բա-
նիւ Տեառն, ըստ զաւակս իւրեանց, ամենայն
արու յամսօրէից եւ 'ի վեր՝ քսան եւ երկու հա-
զարք ։

40 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ · Համա- Դ
րեա զորս ամենայն անդրանկան արուի յորդւոցն
Իսրայէլի յամսօրէից եւ 'ի վեր, եւ կալ զթիւ
41 նոցա յանուանէ ։ Եւ առցես զղեւտացիսն ինձ,
զի ես եմ Տէր, փոխանակ ամենայն անդրանկաց
որդւոցն Իսրայէլի · եւ զանասուն ղեւտացւոց փո-
խանակ անասնոց անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի ։
42 Եւ արար համարս Մովսէս, որպէս պատուիրեաց
Տէր, ամենայն անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի ·
43 եւ եղեն ամենայն արուք անդրանիկք որդւոցն
Իսրայէլի, ըստ թուոյ յանուանէ՝ յամսօրէից եւ
'ի վեր, 'ի համարս անտի նոցա՝ քսան եւ երկու
հազարք եւ երկերիւր եւ եօթանասուն եւ երեք ։
44 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ · Առ
45 զղեւտացիսն փոխանակ ամենայն անդրանկաց
որդւոցն Իսրայէլի, եւ զանասուն ղեւտացւոց
փոխանակ անասնոց նոցա, եւ եղիցին ինձ ղեւ-
46 տացիքն, զի ես եմ Տէր ։ Եւ զփրկանս զերկե-
րիւրոց եւ զեօթանասնից եւ զերից՝ աւելոր-
դաց քան զղեւտացիսն՝ յանդրանկաց որդւոցն
47 Իսրայէլի առցես, հինգ սիկղ ըստ գլխոյ ըստ
սրբութեան երկդրամենին · առցես քսան դանգ՝
48 առ սիկղ · եւ տացես զարծաթն Ահարոնի եւ որ-
դւոց նորա՝ փրկանս ընդ աւելորդացն 'ի նոցա-
49 նէ ։ Եւ առ Մովսէս զարծաթն՝ զփրկանս աւե-
50 լորդացն 'ի փրկանս ղեւտացւոցն՝ յանդրանկաց
որդւոցն Իսրայէլի · եւ առ զարծաթն հազար եւ
երեք հարիւր եւ վաթսուն եւ հինգ սիկղ ըստ
51 սրբութեան սիկղին · եւ ետ Մովսէս զփրկանս ա-
ւելորդացն Ահարոնի եւ որդւոց նորա ըստ բա-
նի Տեառն, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահա- Ե
2 րոնի եւ ասէ · Կալ զթիւ գլխոց որդւոցն Կահա-
թու 'ի միջոյ որդւոցն Ղեւեայ՝ ըստ զաւակս իւ-
3 րեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ 'ի
քսան եւ 'ի հնգամենից եւ 'ի վեր մինչեւ ցյի-
սնամեան · ամենայն որ մտանիցէ 'ի սպաս գոր-
ծել զամենայն գործ 'ի խորանին վկայութեան ։
4 Եւ այս իցէ գործ որդւոցն Կահաթու 'ի միջոյ
որդւոցն Ղեւեայ՝ ըստ զաւակս իւրեանց, ըստ

տանց նուիրականացն ՚ի խորանին վկայութեան՝
սրբութիւնք սրբութեանցն : Եւ մտցէ Ահարոն 5
եւ որդիք իւր յորժամ խաղասցէ բանակն, եւ
իջուսցեն զվարագոյրն հովանոց, եւ ծածկեսցեն
նովաւ զտապանակն վկայութեան, եւ դիցեն ՚ի 6
վերայ նորա զնուարտանն մաշկեղէն զկապու-
տակ, եւ արկցեն զնովաւ ձորձ համակ կապու-
տակ ՚ի վերուստ կողմանէ, եւ ագուսցեն զճաղ-
սն : Եւ ՚ի վերայ զառաջաւորի սեղանոյն արկ- 7
ցեն հանդերձ համակ ծիրանի, եւ զափսէսն եւ
զսափս եւ զճաշակս եւ զնուիրանացն որովք
նուիրեսցեն. եւ հացքն հանապազորդք ՚ի վերայ
նորա կացցեն. եւ արկցեն զնովաւ հանդերձ 8
կարմիր, եւ ծածկեսցեն զնա մաշկեղէն նուար-
տանաւ կապուտակաւ, եւ ագուսցեն ՚ի նմա ըզ-
ճաղսն : Եւ առցեն հանդերձ կապուտակ եւ ծած- 9
կեսցեն զաշտանակն լուսոյ եւ զկերոնսն ճրա-
գարանաց նորա եւ զունելիս նորա եւ զբուրվա-
կալս նորա, եւ զամենայն ամանս իւղոյ որովք
պաշտիցեն. եւ արկցեն զնա եւ զամենայն զկահ 10
նորա ՚ի նուարտան մաշկեղէն կապուտակ, եւ
դիցեն զնա ՚ի վերայ ճաղիցն : Եւ զսեղանն ոսկի 11
ծածկեսցեն հանդերձիւ կապուտակաւ, եւ արկ-
ցեն ՚ի վերայ նորա նուարտան մաշկեղէն կապու-
տակ, եւ ագուսցեն ՚ի նմա զճաղս նորա : Եւ 12
առցեն զամենայն զկահ պաշտամանն՝ որովք
պաշտիցեն ՚ի սրբութիւնն, եւ արկցեն ՚ի հան-
դերձս կապուտակս. եւ ծածկեսցեն զայն մաշ-
կեղէն նուարտանաւ կապուտակաւ, եւ դիցեն
՚ի վերայ ճաղիցն : Եւ զնուարտանն դիցեն ՚ի 13
վերայ սեղանոյն, եւ ծածկեսցեն զնա հանդեր-
ձիւ համակ ծիրանեաւ. եւ դիցեն ՚ի վերայ նորա 14
զկահսն որովք պաշտիցեն ՚ի վերայ նորա, եւ
զբուրուառս եւ զմսաքաշս եւ զսափորս, եւ
զծածկիչսն եւ զամենայն ամանս սեղանոյն. եւ
արկցեն ՚ի վերայ նորա նուարտան մաշկեղէն կա-
պուտակ, եւ անցուսցեն ընդ նա զճաղսն : Եւ 15
առցեն հանդերձ ծիրանի եւ ծածկեսցեն զաւա-
զանն եւ զխարիսխս նորա. եւ արկցեն զնովաւ
մաշկ կապուտակ, եւ դիցեն ՚ի վերայ ճաղիցն :
Եւ կատարեսցեն Ահարոն եւ որդիք նորա ծած-
կել զսրբութիւնն, եւ զամենայն կահս սրբու-
թեանն ՚ի չուել բանակին. եւ ապա մտցեն որ-
դիքն Կահաթու բառնալ. եւ մի մերձեսցին ՚ի
սրբութիւնն՝ զի մի մեռանիցին : Զայն բառնաս-
ցեն որդիքն Կահաթու ՚ի խորանէ անտի վկայ-
ութեան. եւ տեսուչ Եղիազար որդի Ահարո- 16
նի քահանայի՝ զիւղն լուսոյ եւ զխունկսն համ-
դերձանաց եւ զզոհն հանապազորդ եւ զիւղն օ-
ծութեան, եւ զհանդերձ ամենայն խորանին եւ
որ ինչ ՚ի նմա, եւ որ ՚ի սրբութեանն եւ յամե-
նայն սրբութիւնսն : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մով- 17
սիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Մի սատակիցէք 18
զցեղն Կահաթու ՚ի միջոյ ղեւտացւոցն. զայս
ինչ արասջիք նոցա եւ կեցցեն եւ մի մեռանիցին
19 ՚ի մերձենալ նոցա ՚ի սրբութիւն սրբութեանցն.
Ահարոն եւ որդիք նորա մտցեն ՚ի ներքս, եւ կար-
գեսցեն զնոսա իւրաքանչիւր ըստ բեռին իւրում.
20 եւ մի մտանիցեն փութապար տեսանել զսրբու-
21 թիւն սրբութեանցն, զի մի մեռանիցին : Եւ
22 խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Առ զգու-
մար որդւոցն Գերսոնի, ըստ տանց նահա-
23 պետաց իւրեանց, ըստ ազգաց իւրեանց՝ ՚ի քսան
եւ ՚ի հնգամենից եւ ՚ի վեր մինչեւ յյիսնա-
մենս, եւ արասցես նոցա համարս, ամենայն
որ մտանիցէ ՚ի սպաս՝ գործել զգործ խորանին
24 վկայութեան : Այս իցէ սպասաւորութիւն զըն-
դին Գերսոնի՝ ՚ի մտանել ՚ի գործ եւ ՚ի բառնալ.
25 եւ բարձցէ զվերնափեղկս խորանին եւ զխորանն
վկայութեան եւ զարտախուրակս նորա, եւ զնը-
ւարտանն կապուտակեայ որ ՚ի նմա ՚ի վերուստ
կողմանէ, եւ զվարագոյր խորանին վկայութեան
26 եւ զառագաստ սրահին, եւ որ ինչ ՚ի վերայ խո-
րանին վկայութեան, եւ զապարանսն եւ զա-
27 մենայն զկահ սպասուն որովք պաշտիցենն : Եւ
արասցեն ըստ բերանոյ Ահարոնի եւ որդւոց նո-
րա. եղիցի սպասաւորութիւն որդւոցն Գերսո-
նի ըստ ամենայն սպասաւորութեան իւրեանց
եւ ըստ ամենայն գործոց իւրեանց. եւ արասջիք
նոցա համարս յանուանէ, եւ ամենայնի որ ինչ
28 բառնայցի ՚ի նոցանէ : Այս իցէ սպասաւորու-
թիւն որդւոցն Գերսոնի ՚ի խորանին վկայու-
թեան, եւ պահպանութիւն նոցա ՚ի ձեռն Իթա-
29 մարայ որդւոյ Ահարոնի քահանայի : Եւ որդւոցն
Մերարեայ ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ տանց նահա-
30 պետաց իւրեանց արասջիք համարս՝ ՚ի քսան եւ
՚ի հնգամենից եւ ՚ի վեր, մինչեւ յյիսնամենս՝
արասջիք նոցա համարս, ամենայն որ մտանիցէ
31 ՚ի սպաս գործոյ խորանին վկայութեան : Եւ այս
իցէ պահպանութիւնք բեռանցն որ բառնայցին
՚ի նոցանէ, ըստ ամենայն գործոյ նոցա ՚ի խորա-
նին վկայութեան. զխոյակս խորանին եւ զնիգս
եւ զսիւնս նորա եւ զխարիսխս նորա, եւ զվա-
րագոյրն եւ զխարիսխս նոցա եւ զսիւնս նոցա.
32 եւ զվարագոյր դրան խորանին, եւ զսիւնս սրա-
հին շուրջանակի եւ զխարիսխս նոցա. եւ զսիւնս
վարագուրին դրան սրահին, եւ զխարիսխս նո-
ցա եւ զցիցս նոցա եւ զապաւանդակս նոցա, եւ
զամենայն զկահ նոցա եւ զամենայն սպաս նոցա:
Եւ յանուանէ համարս առնիցէք նոցա, եւ ամե-
նայն կահի պահպանութեանն որ բառնայցի ՚ի
33 նոցանէ : Այս իցէ սպասաւորութիւն ազգի որ-
դւոյն Մերարեայ, յամենայն ՚ի գործս իւրեանց
՚ի խորանին վկայութեան՝ ՚ի ձեռն Իթամարայ
34 որդւոյ Ահարոնի քահանայի : Եւ արարին հան-
դէս Մովսէս եւ Ահարոն եւ իշխանքն Իսրայէլի
որդւոցն Կահաթու ըստ ազգաց իւրեանց եւ ըստ
35 տանց նահապետաց իւրեանց՝ ՚ի քսան եւ ՚ի

հինգամենից եւ 'ի վեր մինչեւ յյիսնամենից, ամենայն որ մտանէր 'ի սպաս եւ գործէր գործ 'ի
խորանին վկայութեան․ եւ եղեւ նոցա համարք 36
ըստ ազգաց իւրեանց՝ երկու հազար եւ եօթն հարիւր եւ յիսուն։ Այս է համարք ազգին Կահա- 37
թու, ամենայն որ մտանէր 'ի սպաս 'ի խորանին վկայութեան, որպէս եւ արարին համարս Մովսէս եւ Ահարոն բանիւ Տեառն 'ի ձեռն Մովսիսի։
Եւ անցին 'ի համարս որդիքն Գեթսոնի ըստ ազ- 38
գաց իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝
'ի քսան եւ 'ի հինգամենից եւ 'ի վեր մինչեւ յյիս- 39
նամենից, ամենայն որ մտանէր պաշտել եւ գործել գործ 'ի խորանին վկայութեան․ եւ եղեւ 40
համարք նոցա ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ երկու հազար եւ վեց հա-
րիւր եւ երեսուն։ Այս է համարք ազգի որդւոցն 41
Գեթսոնի, ամենայն որ պաշտէր 'ի խորանին վկայութեան, որոց արարին համարս Մովսէս եւ
Ահարոն ըստ բանի Տեառն 'ի ձեռն Մովսիսի։ Ան- 42
ցին 'ի համարս եւ գունդք որդւոցն Մերարեայ՝
ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց՝ 'ի քսան եւ 'ի հինգամենից եւ 'ի վեր 43
մինչեւ յյիսնամենից, ամենայն որ մտանէր պաշտել 'ի գործ խորանին վկայութեան․ եւ եղեւ 44
համարք նոցա ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ երեք հազար եւ երկե-
րիւր։ Այս է համարք ազգի որդւոցն Մերարեայ, 45
որոց արարին համարս Մովսէս եւ Ահարոն ըստ
բանի Տեառն 'ի ձեռն Մովսիսի։ Ամենեքին ան- 46
ցեալք 'ի համարս, որոց արարին համարս Մովսէս եւ Ահարոն եւ իշխանքն Իսրայէլի ղեւտացւոցն՝ ըստ ազգաց իւրեանց, ըստ տանց նահա-
պետաց իւրեանց՝ 'ի քսան եւ 'ի հինգամենից եւ 47
'ի վեր մինչեւ յյիսնամենից, ամենայն որ մտանէր 'ի գործ արարութեանցն եւ 'ի գործ կրելեաց
խորանին վկայութեան․ եղեն անցեալք 'ի համա- 48
րս ութ հազար եւ հինգ հարիւր եւ ութսուն՝
ըստ բանի Տեառն։ Արար նոցա համարս Տէր 'ի 49
ձեռն Մովսիսի, այր ըստ առնէ 'ի վերայ գործոյ իւրեանց, 'ի վերայ բեռանցն զոր բերէին բառնային․ եւ անցին 'ի համարս՝ որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։

ԳԼՈՒԽ Ե

Զ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Հրաման 1
տուր որդւոցն Իսրայէլի, եւ արձակեսցեն 'ի բաց 2
զամենայն բորոտ 'ի բանակէ անտի, եւ զամենայն
սերմնակաթ եւ զամենայն պղծեալ յոգի․ յա- 3
րուէ մինչեւ յէգ․ արձակեսջիք 'ի բաց 'ի բանակէ անտի, եւ մի՛ պղծեսցեն զբանակս իւրեանց յորս
ես իջանեմ։ Եւ արարին այնպէս որդիքն Իսրա- 4
յէլի, եւ արձակեցին զնոսա 'ի բաց 'ի բանակէ
անտի․ որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի, այնպէս արարին որդիքն Իսրայէլի։

5 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօսեաց Է
6 ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասջիր․ այր կամ
կին, որ ոք արասցէ յամենայն մարդկեղէն մե-
ղաց, եւ արհամարհելով արհամարհեսցէ եւ յան-
7 ցանիցէ անձնն այն, խոստովան լիցի զմեղս իւր
զոր արար․ եւ հատուսցէ ընդ յանցանացն ըզ-
գլուխն, եւ զհինգերորդ եւս մասն նորա յաւե-
8 լցէ 'ի նոյն, եւ տացէ այնմ որում յանցեաւն։ Ա-
պա թէ չիցէ ոք առնն մերձաւորիչ հատուցանել
նմա զյանցանաց նորա, եւ ընդ յանցանացն որ
ինչ ընծայիցի Տեառն, այն քահանային եղիցի․
բաց 'ի խոյէ քաւութեանն՝ որով քաւիցէ վասն
9 իւր։ Եւ ամենայն պտուղ ըստ ամենայնի որ
սրբիցի յորդւոցն Իսրայէլի՝ զոր ինչ մատուցա-
10 նիցեն Տեառն, քահանային եղիցի։ Եւ յիւրա-
քանչիւր սրբեաց անտի, նորա լինիցին․ եւ այր
ոք որ տացէ քահանային՝ նորա լինիցի։

11 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ․ Խօսեաց Ը
12 ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասջիր ցդոսա․ առն
ուրուք առն՝ եթէ յանցանիցէ կին իւր եւ ար-
13 համարհիցէ զնա, եւ ննջեսցէ ոք ընդ նմա արու-
թեամբ սերման, եւ վրիպիցի յաչաց առն իւրոյ՝
եւ թաքուցանիցէ․ եւ նա պղծեալ իցէ, եւ վկայ
14 ոչ գուցէ զնմանէ, եւ յղի ոչ իցէ․ եւ հասանի-
ցէ 'ի վերայ առն նորա ոգի նախանձու, եւ նա-
խանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւրում, եւ նա ոչ ի-
ցէ պղծեալ․ կամ հասանիցէ 'ի վերայ նորա ոգի
նախանձու, եւ նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ ի-
15 ւրում, եւ նա իցէ պղծեալ․ ածցէ այրն զկին իւր
առ քահանայն, եւ մատուսցէ վասն նորա պա-
տարագ՝ զտասներորդ գրւոյ ալեր գարեղէն, եւ
իւղ մի՛ արկցէ 'ի նա, եւ կնդրուկ մի՛ դիցէ 'ի վե-
րայ նորա․ զի զոհ նախանձաւորութեան է, զոհ
16 յիշատակի․ զոհ յիշատակելոյ զմեղս։ Մատուս-
ցէ քահանայն եւ կացուսցէ զկինն առաջի Տեառն․
17 եւ առցէ քահանայն ջուր սուրբ կենդանի խեցե-
ղէն ամանաւ, եւ 'ի հողոյ անտի որ իցէ առ յա-
տակաւ խորանին վկայութեան՝ առեալ քահա-
18 նայն արկցէ 'ի ջուրն․ եւ կացուսցէ քահանայն
զկինն առաջի Տեառն, եւ մերկացուսցէ զգլուխ
կնոջն, եւ տացէ 'ի ձեռս նորա զզոհ յիշատակին,
զզոհ նախանձաւորութեանն․ եւ 'ի ձեռին քա-
հանային կայցէ ջուրն յանդիմանութեան նզո-
19 վիցն այնորիկ, եւ երդմնեցուսցէ զնա քահանայն՝
եւ ասասցէ ցկինն․ Եթէ չիցէ ննջեցեալ ընդ քեզ
առն, եթէ չիցես յանցուցեալ եւ պղծեալ առ
արամբ քով, քաւեալ լիջիր 'ի ջրոյդ յանդիմա-
20 նութեան նզովից այդորիկ․ ապա թէ յանցու-
ցեալ իցես առ արամբ քով, կամ պղծեալ իցես,
եւ տուեալ իցէ ուրուք զարութիւն իւր 'ի քեզ՝
21 առանց առն քո։ Եւ երդմնեցուսցէ քահանայն
զկինն երդմամբ նզովիս այսորիկ, եւ ասասցէ

քահանայն ցկինն. Տացէ զքեզ Տէր 'ի նզովս եւ
յերդումն 'ի մէջ ժողովրդեան քոյ, 'ի տալ Տեառն
զբարձս քո 'ի բեկանումն, եւ զորովայն քո յու-
ռուցումն. եւ մտցէ ջուրս նզովեալ յորովայն 22
քո, ուռուցանել զմէջ քո եւ բեկել զբարձս քո.
Եւ ասասցէ կինն. Եղիցի, եղիցի: Եւ գրեսցէ քա- 23
հանայն զնզովս զայսոսիկ 'ի մատեանի, եւ ջնջես-
ցէ 'ի ջուրսն յանդիմանութեան նզովիցն. եւ տա- 24
ցէ ըմպել կնոջն զջուրսն յանդիմանութեան նզո-
վից. եւ մտցեն 'ի նա ջուրսն յանդիմանութեան նզ-
զովեալ: Եւ առցէ քահանայն 'ի ձեռանէ կնոջն 25
զզոհ նախանձաւորութեանն, եւ դիցէ զզոհն ա-
ռաջի Տեառն, եւ մատուսցէ առ սեղանն. եւ առ- 26
ցէ բուռն քահանայն 'ի զոհէ յիշատակին նորա
եւ հանցէ զայն 'ի սեղանն, եւ ապա արբուսցէ
կնոջն զջուրսն յանդիմանութեան: Եւ եղիցի ե- 27
թէ պղծեալ իցէ, եւ ծածկելով ծածկեալ իցէ
յառնէն նորա, եւ մտանիցեն 'ի նա ջուրսն յանդի-
մանութեան նզովեալ, ուռուսցէ զորովայն նո-
րա եւ թափեսցին բարձք նորա, եւ եղիցի կինն
'ի նզովս 'ի մէջ ժողովրդեան իւրոյ: Ապա թէ 28
չիցէ պղծեալ կինն եւ սուրբ իցէ, քաւեալ լիցի
եւ ընկեսցի սերմն: Այս օրէնք իցեն նախանձա- 29
ւորութեան, որոյ յանցուցեալ իցէ կին' որ առ-
նակին իցէ եւ պղծիցի. կամ այր յորոյ վերայ 30
հասանիցէ ոգի նախանձու, եւ 'ի նախանձ մտա-
նիցէ ընդ կնոջ իւրում: Կացուսցէ զկինն առա-
ջի Տեառն, եւ արասցէ նմա քահանայն զա-
մենայն օրէնս զայսոսիկ. եւ քաւեալ լիցի 31
այրն 'ի մեղաց անաւ, եւ կինն ընկալցի զմեղս
իւր:

ԳԼՈՒԽ Զ

Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօսեաց 1
ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասցես. Այր կամ 2
կին, որ մեծ ինչ ուխտ ուխտեսցէ սրբել զսըր-
բութիւն Տեառն, 'ի գինւոյ եւ 'ի ցքւոյ սրբեսցի. 3
եւ զքացախ գինւոյ եւ զքացախ ցքւոյ մի արբցէ,
եւ զխաղող նոր եւ զչամիչ մի կերիցէ. զամե- 4
նայն աւուրս ուխտին իւրոյ' յամենայնէ զինչ եւ
լինիցի յորթոյ. զգինի 'ի չամչոյ' մինչեւ ցթինն
մի կերիցէ զամենայն աւուրս սրբութեանն. եւ 5
ածելի մի անցցէ զգլխով իւրով, մինչեւ լցցին ա-
ւուրքն զորս ուխտեաց Տեառն' սուրբ կացցէ,
աճեցուցեալ զվարսս մազոյ գլխոյ իւրոյ' զամե- 6
նայն աւուրս ուխտին իւրոյ Տեառն: Յոգի վախ-
ճանեալ մի մտցէ 'ի հօր եւ 'ի մօր, յեղբօր եւ 'ի 7
քեռ. մի պղծեսցի նոքօք 'ի մեռանել նոցա, զի ուխտ
Տեառն 'ի վերայ գլխոյ նորա է. զամենայն ա- 8
ւուրս ուխտին իւրոյ սուրբ կացցէ Տեառն: Եւ 9
եթէ յանկարծ մեռանիցի ոք 'ի վերայ նորա, առ-
ժամայն պղծեսցի գլուխ ուխտի նորա. եւ գերծ-
ցէ զգլուխ իւր յաւուր յորում սրբիցի, եւ յա-
10 ւուրն եօթներորդի գերծցի. եւ յաւուրն ութե-
րորդի ածցէ երկուս տատրակս կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց առ քահանայն 'ի դուռն խորա-
11 նին վկայութեան: Եւ արասցէ քահանայն զմին
վասն մեղաց, եւ զմին յողջակէզ. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն ընդ մեղացն զոր մեղա-
ւ յոգի, եւ սրբեսցէ զգլուխ իւր յաւուր յայնմիկ.
12 զի յայնմ աւուր սրբեաց Տեառն զաւուրս ուխ-
տին իւրոյ: Եւ ածցէ գառն մի տարեւոր վասն
յանցանացն. եւ աւուրքն առաջինք անհամարք
13 լինիցին, զի պղծեցաւ գլուխ ուխտի նորա: Եւ
այս օրէնք իցեն ուխտաւորին' յաւուր յորում կա-
տարիցէ զաւուրս ուխտին իւրոյ. ածցէ 'ի դուռն
14 խորանին վկայութեան, եւ մատուսցէ զպատա-
րագն իւր Տեառն, գառն մի տարեւոր անարատ
յողջակէզ, եւ որոջ մի տարեւոր անարատ վասն
15 մեղաց, եւ խոյ մի անարատ 'ի փրկութիւն, եւ
խան մի բաղարջաց նաշհոյ, եւ սպիտ զանգեալ
իւղով, եւ բլիթս բաղարջս օծեալս իւղով, եւ
16 զզոհս նոցա եւ զնուէրս իւրեանց: Եւ մատուս-
ցէ քահանայն առաջի Տեառն, եւ արասցէ զվասն
17 մեղացն նորա. եւ զողջակէզն նորա եւ զխոյն ա-
րասցէ զոհ փրկութեան Տեառն 'ի վերայ խանին
բաղարջոյ. եւ արասցէ քահանայն զզոհն նորա
18 եւ զնուէրս նորա: Եւ գերծցէ ուխտաւորն առ
դրան խորանին վկայութեան զգլուխ ուխտին
իւրոյ, եւ դիցէ զմազն 'ի հուրն որ 'ի վերայ զո-
19 հին փրկութեան: Եւ առցէ քահանայն զբազուկն
եփեալ 'ի խոյէ անտի, եւ պան մի բաղարջ 'ի խա-
նէն եւ բլիթ մի բաղարջ, եւ դիցէ քահանայն
'ի վերայ ձեռաց ուխտաւորին, յետ գերծելոյ
20 նորա զգլուխն իւր. եւ մատուսցէ զայն քահա-
նայն ընծայ առաջի Տեառն, եւ եղիցի սուրբ.
քահանային եղիցի 'ի վերայ կրծոյն նուիրի եւ
'ի վերայ ուսոյն հասի. եւ ապա արբցէ ուխտա-
21 ւորն գինի: Այս օրէնք իցեն ուխտաւորի որ ուխ-
տիցէ ոք Տեառն, եւ զպատարագ իւր վասն ուխ-
տիցն. թող զայն որ ինչ գտանիցէ ձեռն իւր ըստ
կարի ուխտին իւրոյ' զոր ուխտիցէ ըստ օրինի
սրբութեան Տեառն:

22 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօսեաց
23 ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա եւ ասասցես.
Այսպէս օրհնեսջիք զորդիսդ Իսրայէլի, եւ ա-
24 սասջիք նոցա. եւ դիցեն զանուն իմ 'ի վերայ
որդւոցն Իսրայէլի, եւ ես Տէր օրհնեցից զնոսա.
25 Օրհնեսցէ զքեզ Տէր եւ պահեսցէ զքեզ. Երեւե-
26 ցուսցէ զերեսս իւր 'ի քեզ, եւ ողորմեսցի քեզ.
27 ամբարձցէ Տէր զերեսս իւր 'ի քեզ, եւ տացէ
քեզ խաղաղութիւն:

ԳԼՈՒԽ Է

ԺԱ. Եւ եղեւ յաւուր յորում կատարեաց Մովսէս 1
առ 'ի կանգնելոյ զխորանն, եւ օծ զնա եւ զամենայն
սպասս նորա, եւ զզոհարանն եւ զամենայն
սպասս նորա, եւ օծ զնոսա եւ սրբեաց զնոսա։
Եւ մատուցին իշխանքն Իսրայէլի՝ երկոտասան 2
իշխան տանց նահապետաց նոցա. նոքա էին
իշխանք ցեղիցն, եւ նոքա կային 'ի վերայ առաքկանութեանն։
Եւ մատուցին զընծայս իւրեանց 3
առաջի Տեառն, վեց սայլս զարդարեալս եւ եզինս
երկոտասանս, սայլ մի յերկուց իշխանաց
եւ զուարակ յիւրաքանչիւր ումեքէ. եւ ածին
առաջի խորանին։ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի 4
եւ ասէ. առ զայդ 'ի դոցանէ, եւ եղիցին 'ի գործ 5
սպասաւորութեան խորանին վկայութեան. եւ
տացես զայդ Ղեւտացւոցն՝ իւրաքանչիւր ըստ իւրում
սպասաւորութեան։ Եւ առեալ Մովսէսի 6
զսայլսն եւ զեզինսն՝ ետ Ղեւտացւոցն։ Զսայլս երկուս 7
եւ եզինս չորս՝ ետ որդւոցն Գեթսոնի ըստ
սպասաւորութեան իւրեանց։ Եւ զսայլս չորս եւ 8
եզինս ութ՝ ետ որդւոցն Մերարեայ ըստ սպասաւորութեան
իւրեանց, 'ի ձեռն Իթամարայ որդւոյ
Ահարոնի քահանայի։ Եւ որդւոցն Կահաթու 9
ոչինչ ետ. զի զսպասաւորութիւն սրբութեանց
սրբութեանցն ունէին, եւ յուսս իւրեանց
բառնային։ Եւ մատուցին իշխանքն 'ի նաւակատիս 10
սեղանոյն, յաւուր յորում օծ զնա,
եւ բերին իշխանքն զընծայս իւրեանց առաջի սեղանոյն։
Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. մի մի իշխան՝
մի մի օր մատուսցեն զընծայս իւրեանց 'ի նաւակատիս 11
սեղանոյն։

Ա Եւ մատուցանէր զընծայս իւր յաւուրն առաջնում 12
Նաասոն որդի Ամինադաբայ՝ իշխան ցեղին
Յուդայ. մատոյց զընծայսն իւր. Կնիք մի արծաթի՝ 13
'ի հարիւր եւ յերեսուն կշռոյ, տաշտ մի
արծաթի՝ յեօթանասուն սիկղ ըստ սրբութեան
սիկղին. երկոքին լի նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ
'ի զոհ։ Տուփ մի ոսկի 'ի տասն դահեկանէ լի խնկով. 14
զուարակ մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի 15
տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ մի յայծեաց 16
վասն մեղաց. եւ 'ի զոհ փրկութեան՝ երինջս երկուս, 17
խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս
հինգ։ Այս ընծայ Նաասոնի որդւոյ Ամինադաբայ։

Բ Եւ յաւուրն երկրորդի մատոյց Նաթանայէլ 18
որդի Սովգարայ՝ իշխան ցեղին Իսաքարայ. եւ մատոյց 19
զընծայս իւր. Կնիք մի արծաթի 'ի հարիւր
եւ յերեսուն կշռոյ, տաշտ մի արծաթի՝ յեօթանասուն
սիկղ ըստ սրբութեան սիկղին. երկոքեան
լի նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։
Տուփ մի 'ի տասն դահեկանէ լի խնկով. զուարակ 20
21 մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ,
22 եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց. եւ 'ի
23 զոհ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ,
նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ
Նաթանայէլի որդւոյ Սովգարայ։

24 Եւ յաւուրն երրորդի՝ իշխան որդւոցն Զաբուղոնի, Գ
25 Եղիաբ որդի Քելոնի, զընծայսն իւր.
Կնիք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն կշռոյ,
տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղ
ըստ սրբութեան սիկղին. երկոքին լի նաշհով
26 զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն
27 դահեկանէ լի խնկով. զուարակ մի յանդէոյ, խոյ
28 մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ
29 մի յայծեաց վասն մեղաց. եւ 'ի զոհ փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ,
որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Եղիաբու որդւոյ
Քելոնի։

30 Եւ յաւուրն չորրորդի՝ իշխան որդւոցն Ռուբենի, Դ
31 Եղիսուր որդի Սեդիուրայ, զընծայս իւր.
Կնիք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն կշռոյ,
տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղ
ըստ սրբութեան սիկղին. երկոքին լի նաշհով
32 զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն
33 դահեկանէ լի խնկով. զուարակ մի յանդէոյ,
34 խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ
մի յայծեաց վասն մեղաց. եւ 'ի զոհ փրկութեան՝
35 երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Եղիսուրայ
որդւոյ Սեդիուրայ։

36 Եւ յաւուրն հինգերորդի՝ իշխան որդւոցն Ե
37 Շմաւոնի, Սաղամիէլ որդի Սուրիսադայի, զընծայս
իւր. Կնիք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն
կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն
սիկղ ըստ սրբութեան սիկղին. երկոքին լի
38 նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի
39 տասն դահեկանէ լի խնկով. զուարակ մի յանդէոյ,
40 խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ
41 նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց. եւ 'ի զոհ փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Սաղամիէլի
որդւոյ Սուրիսադայի։

42 Եւ յաւուրն վեցերորդի՝ իշխան որդւոցն Գադայ, Զ
43 Եղիսափան որդի Ռագուէլի, զընծայս իւր.
Կնիք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն կշռոյ,
տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղ
ըստ սրբութեան սիկղին. երկոքին լի նաշհով
44 զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն
45 դահեկանէ լի խնկով. զուարակ մի յանդէոյ,
46 խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ
47 մի յայծեաց վասն մեղաց. եւ 'ի զոհ փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Եղիսափանայ
որդւոյ Ռագուէլի։

48 Եւ յաւուրն եօթներորդի՝ իշխան որդւոցն Է

Եփրեմի, Եղիսամա որդի Ամիուդայ, զընծայսն 49
իւր· Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն
կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին լի նաշհով
զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն 50
դահեկանէ լի խնկով· զուարակ մի յանդեայ, խոյ 51
մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ մի 52
յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ փրկութեան՝ 53
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս
տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Եղիսամայ
որդւոյ Ամիուդայ։

ը Եւ յաւուրն ութերորդի՝ իշխան որդւոցն Մանասէի, 54
Գամաղիէլ որդի Փադասուրայ, զընծայսն 55
իւր· Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն
կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն
սիկղէ ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին լի
նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի 56
տասն դահեկանէ լի խնկով· զուարակ մի յանդեայ, 57
խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ 58
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ փրկութեան՝ 59
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Գամաղիէլի
որդւոյ Փադասուրայ։

թ Եւ յաւուրն իններորդի՝ իշխան որդւոցն Բենիամենի՝ 60
Աբիդան որդի Գեդէոնի, զընծայսն իւր· 61
Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն կշռոյ,
տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին լի նաշհով զանգելով
ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն դահեկանէ 62
լի խնկով· զուարակ մի յանդեայ, խոյ 63
մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ մի 64
յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ փրկութեան՝ 65
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս
տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Աբիդանայ
որդւոյ Գեդէոնի։

ժ Եւ յաւուրն տասներորդի՝ իշխան որդւոցն 66
Դանայ՝ Աքիեզեր որդի Ամիսադայի, զընծայսն 67
իւր· Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն
կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին լի նաշհով
զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն 68
դահեկանէ լի խնկով· զուարակ մի յանդեայ, խոյ 69
մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ մի 70
յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ փրկութեան՝ 71
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս
տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Աքիեզերայ
որդւոյ Ամիսադայի։

ժա Եւ յաւուրն մետասաներորդի՝ իշխան որդւոցն 72
Ասերայ՝ Փագիէլ որդի Եքրանայ, զընծայսն 73
իւր· Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ յերեսուն
կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին լի նաշհով
զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ մի 'ի տասն 74
դահեկանէ լի խնկով· զուարակ մի յանդեայ, խոյ 75
76 մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ, եւ նոխազ մի
77 յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս
տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ Փագիէլի որդւոյ
Եքրանայ։

78 Եւ յաւուրն երկոտասաներորդի՝ իշխան որդւոցն ժբ
79 Նեփթաղիմեայ՝ Աքիրան որդի Ենանայ,
զընծայսն իւր· Կոնք մի արծաթի 'ի հարիւր եւ
յերեսուն կշռոյ, տաշտ մի արծաթի յեօթանասուն
սիկղէ ըստ սրբութեան սիկղին· երկոքին
80 լի նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ 'ի զոհ։ Տուփ
81 մի 'ի տասն դահեկանէ լի խնկով· զուարակ մի
յանդեայ, խոյ մի, գառն մի տարեւոր յողջակէզ,
82 եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· եւ 'ի զոհ
83 փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ։ Այս ընծայ
84 Աքիրանայ որդւոյ Ենանայ։ Այս է օրէն
նաւակատեաց սեղանոյն յաւուրն յորում օծ
զնա, յիշխանաց որդւոցն Իսրայէլի· Կոնք արծաթիք
երկոտասան, տաշտք արծաթիք երկոտասան,
85 տուփք երկոտասան· 'ի հարիւր եւ յերեսուն
սիկղէ կոնք մի, յեօթանասուն սիկղէ
տաշտ մի։ Ամենայն արծաթ սպասուցն՝ երկու
հազար եւ չորեքհարիւր սիկղ ըստ սրբութեան
86 սիկղին։ Տուփք ոսկիք երկոտասանք լի խնկով·
ամենայն ոսկի տփոցն՝ հարիւր եւ քսան դահեկան։
87 Եւ ամենայն արջառ յողջակէզ, զուարակք
երկոտասանք, խոյք երկոտասանք, գառինք տարեւորք
անարատք երկոտասան· եւ զոհք նոցա
եւ նուէրք նոցին· եւ նոխազք յայծեաց վասն
88 մեղաց երկոտասանք· եւ ամենայն արջառք 'ի
զոհ ողջակիզին երկոտասանք· երինջք քսան եւ
չորս, խոյք վաթսուն, նոխազք վաթսուն, որոջք
տարեւորք անարատք վաթսուն։ Այս են
նաւակատիք սեղանոյն յետ կատարելոյ զձեռս
89 նորա, 'ի մտանելն Մովսիսի 'ի խորանն վկայութեան
խօսել ընդ նմա։ Եւ լուաւ զբարբառն
Տեառն 'ի խօսելն ընդ նմա 'ի վերուստ 'ի քաւութենէ
անտի՝ 'ի մէջ երկուց քերովբէից որ էին
'ի վերայ տապանակին վկայութեան, 'ի մէջ երկուց
քերովբէիցն, եւ խօսէր ընդ նմա։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ· Խօսեաց ժգ
2 ընդ Ահարոնի եւ ասասցես ցնա· Յորժամ
դնիցես զճրագունսն, 'ի միջոյ կողմանէ երեսաց
աշտանակին լուսանիցեն եօթանեքին ճրագարանքն։
3 Եւ արար այնպէս Ահարոն· 'ի միջոյ
կողմանէ հանդէպ աշտանակին եդ զճրագա-

Ի· 89· Ցմն Եւ լուաւ·

բանն նորա, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
Եւ այս էր կազմած աշտանակին. ձոյլ ոսկի 4
բուն նորա, և շուշանք նորա ձոյլ համակ. ըստ
օրինակին որպէս եցոյց Տէր Մովսիսի՝ այնպէս
արարին զաշտանակն։

ԺԴ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ. Ա՛ռ դու 5
զՂևտացիսն 'ի միջոյ որդւոցն Իսրայէլի և սըր-
բեսցես զնոսա. և այսպէս արասցես նոցա ըզ- 6
սրբութիւնն իւրեանց։ Ցանեսցես զնոքօք ջուր 7
սրբութեան, և անցցէ ածելի 'ի վերայ ամենայն
մարմնոյ նոցա, և լուասցեն զհանդերձս իւրեանց,
և սուրբք եղիցին։ Եւ առցեն զուարակ մի յան- 8
դէոյ, և ըստ նմին զոհ նաշհի զանգելոյ իւղով։
Եւ առցես որթ տարևոր յանդէոյ վասն մե-
ղաց, և տարցես զՂևտացիսն առաջի խորա- 9
նին վկայութեան, և ժողովեսցես զամենայն
ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի. և մատուսցես 10
զՂևտացիսն առաջի Տեառն, և դիցեն որդիքն
Իսրայէլի զձեռս իւրեանց 'ի վերայ Ղևտա-
ցւոցն։ Եւ զատուսցէ Ահարոն զՂևտացիսն 'ի 11
հատուցումն առաջի Տեառն յորդւոցն Իսրայէ-
լի. և եղիցին գործել զգործ խորանին առաջի
Տեառն։ Եւ Ղևտացիքն դիցեն զձեռս իւրեանց 12
'ի վերայ գլխոյ զուարակացն. և արասցես զմին
վասն մեղաց, և զմին յողջակէզ Տեառն քաւել
վասն նոցա. և կացուսցես զՂևտացիսն առաջի 13
Տեառն և առաջի Ահարոնի և առաջի որդւոց
նորա, և տացես զնոսա հատուցումն առաջի
Տեառն. և զատուսցես զՂևտացիսն 'ի միջոյ որ- 14
դւոցն Իսրայէլի, և եղիցին ինձ։ Եւ ապա մըտ- 15
ցեն Ղևտացիքն գործել զգործ խորանին վկա-
յութեան. և սրբեսցես զնոսա, և տացես զնո-
սա հատուցումն առաջի Տեառն. զի հատուցումն 16
հատուցեալ են նոքա ինձ 'ի միջոյ որդւոցն Իս-
րայէլի. փոխանակ ամենայն անդրանկաց որ բա-
նան զամենայն արգանդ յորդւոցն Իսրայէլի՝ ա-
ռի զնոսա ինձ։ Զի իմ է ամենայն անդրանիկ 17
որդւոցն Իսրայէլի. 'ի մարդոյ մինչև յանասուն.
յաւուր յորում հարի զամենայն անդրանիկ յեր-
կրին Եգիպտացւոց, և սրբեցի զնոսա ինձ, և 18
առի զՂևտացիսն փոխանակ ամենայն անդրան-
կաց որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ ետու զՂևտացիսն 19
հատուցումն տուեալ՝ Ահարոնի և որդւոց նո-
րա 'ի միջոյ որդւոցն Իսրայէլի, գործել զգործ
որդւոցն Իսրայէլի 'ի խորանին վկայութեան, և
քաւել վասն որդւոցն Իսրայէլի մերձենալով 'ի
սրբութիւնսն։ Եւ արարին Մովսէս և Ահարոն 20
և ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի Ղև-
տացւոցն, որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի
վասն Ղևտացւոցն՝ նոյնպէս արարին նոցա որ-
դիքն Իսրայէլի։ Եւ սրբեցան Ղևտացիքն, և 21
լուացին զհանդերձս, և ետուն զանձինս Ահա-
րոնի 'ի հատուցումն առաջի Տեառն. և քաւեաց
վասն նոցա Ահարոն սրբել զնոսա։ Եւ ապա մը- 22
տին Ղևտացիքն պաշտել զպաշտօն իւրեանց 'ի
խորանին վկայութեան՝ առաջի Ահարոնի և ա-
ռաջի որդւոց նորա. որպէս պատուիրեաց Տէր
Մովսիսի վասն Ղևտացւոցն, նոյնպէս և արա-
23 րին նոցա։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և
24 ասէ. Այս ինչ է որ վասն Ղևտացւոցն իցէ. 'ի
քսան և 'ի հինգ ամենից և 'ի վեր՝ մտցեն գոր-
25 ծել 'ի խորանին վկայութեան, և 'ի յիսնամե-
նից՝ 'ի բաց կացցեն 'ի պաշտամանէ անտի, և ոչ
26 ևս գործեսցեն. և պաշտեսցէ եղբարբ նորա
'ի խորանին վկայութեան. պահել պահեսցէ
զպահպանութիւնս, բայց գործ ինչ մի գոր-
ծեսցէ. այնպէս արասցես Ղևտացւոցն 'ի պահ-
պանութիւնս իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յանապատին Սի- ԺԵ
նայի. յամին երկրորդի ելանելոյ նոցա յեգիպ-
2 տոսէ յամսեանն առաջնում, և ասէ. Ասա և
արասցեն որդիքն Իսրայէլի զզատիկն 'ի ժամա-
3 նակի իւրում. 'ի չորեքտասաներորդում աւուր
ամսոյն առաջնոյ արասցեն զայն ընդ երեկս.
ըստ ժամանակս. ըստ օրինի իւրում, ըստ պայ-
4 մանի իւրում արասցեն զնա։ Եւ խօսեցաւ Մով-
5 սէս ընդ որդիսն Իսրայէլի առնել զզատիկն. 'ի
սկսանել չորեքտասաներորդի աւուր ամսոյն յա-
նապատին Սինայի. որպէս հրամայեաց Տէր Մով-
6 սիսի, այնպէս արարին որդիքն Իսրայէլի։ Եւ է-
կին արք՝ որ ոչ էին սուրբք ոգւով մարդոյ, և
ոչ կարէին առնել զզատիկն յաւուր յայնմիկ.
7 և մատեան առաջի Մովսիսի և Ահարոնի յա-
ւուր յայնմիկ, և ասեն ցնոսա արքն այնոքիկ.
Մեք անսուրբք եմք յոգի մարդոյ. արդ մի յա-
պաղեսցուք 'ի մատուցանելոյ պատարագ Տեառն 'ի
ժամանակի իւրում 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի։
8 Ասէ ցնոսա Մովսէս. Կացէք այդր, և լուայց՝
9 թէ զինչ տացէ հրաման Տէր վասն ձեր։ Եւ խօ-
10 սեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ. Խօսեաց ընդ
որդիսն Իսրայէլի և ասասցես. Մարդ որ մարդ՝
որ լինիցի անսուրբ յոգի մարդոյ, և կամ թէ
'ի հեռի ճանապարհի իցէ 'ի ձէնջ յազգս ձեր,
11 արասցէ զզատիկն Տեառն յամսեանն երկրորդի.
'ի չորեքտասաներորդում աւուր ընդ երեկս ա-
րասցէ զնա. բաղարջով և եղեգով կերիցեն զնա,
12 և մի թողուցուն ինչ 'ի նմանէ յայգ, և ոսկր
մի բեկանիցեն 'ի նմանէ. ըստ օրինի զատկին ա-
13 րասցեն զնա։ Եւ մարդ ոք՝ որ սուրբ իցէ, և 'ի
հեռաւոր ճանապարհի ոչ իցէ, և հեղգասցի
առնել զզատիկն, սատակեսցի անձն այն 'ի ժո-
ղովրդենէ իւրմէ. զի զպատարագն Տեառն ոչ
մատոյց 'ի ժամանակի իւրում. զմեղս իւր ըն-
14 կալցի մարդն այն։ Եւ եթէ յարեսցի 'ի ձեզ եկ

յերկրին ձերում, եւ առնիցէ զզատիկն Տեառն,
ըստ օրինակի զատկին եւ ըստ պատուիրանի նորա
արասցէ զնա։ Օրէնք մի եւ նոյն կացցէ ձեզ,
եկին եւ բնակի երկրին։

Եւ յաւուր յորում կանգնեցաւ խորանն՝ 15 ծե
ծածկեաց ամպ զխորանն եւ զտունն վկայու-
թեան. եւ ընդ երեկս լինէր ՚ի խորանին իբրեւ
զտեսիլ հրոյ մինչեւ ցառաւօտ։ Այնպէս լինէր 16
հանապազ. ամպ ծածկէր զնա ՚ի տուէ, եւ տե-
սիլ հրոյ ՚ի գիշերի։ Եւ յորժամ վերանայր ամպն 17
՚ի խորանէ անտի, ապա չուէին որդիքն Իսրայէ-
լի. եւ ՚ի տեղւոջ յորում զանգի ամպն՝
անդ բանակէին որդիքն Իսրայէլի։ Հրամանաւ 18
Տեառն բանակէին որդիքն Իսրայէլի, եւ հրամա-
նաւ Տեառն չուէին։ Զամենայն աւուրս յորս հո- 19
վանի առնիցէ ամպն ՚ի վերայ խորանին, բանա-
կեսցեն որդիքն Իսրայէլի. եւ յորժամ ձգիցի
ամպն ՚ի վերայ խորանին աւուրս բազումս, պա-
հեսցեն որդիքն Իսրայէլի զպահպանութիւն
Տեառն, եւ մի չուեսցեն։ Եւ եղիցի յորժամ հո- 20
վանի առնիցէ ամպն զաւուրս թուով ՚ի վերայ խո-
րանին, ըստ բանի Տեառն բանակեսցեն, եւ ըստ
բանի Տեառն չուեսցեն։ Եւ եղիցի յորժամ լի- 21
նիցի ամպն յերեկորեայ մինչեւ ցառաւօտ, եւ ե-
թէ վերանայցէ ամպն ընդ առաւօտն, չուեսցեն
զցերեկ կամ զգիշեր. եւ եթէ ոչ վերանայցի ամպն,
ոչ չուեսցեն։ Եւ եթէ ամսօրեայ ժամանակ յա- 22
մեսցէ ամպն եւ հովանի լինիցի ՚ի վերայ նորա,
բանակեսցեն որդիքն Իսրայէլի՝ եւ մի չուեսցեն.
զի ըստ հրամանի Տեառն չուեսցեն, եւ զպահպա- 23
նութիւն Տեառն պահեսցեն հրամանաւ Տեառն
՚ի ձեռն Մովսիսի։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ծզ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Արա դու 1
քեզ երկուս փողս կռածոյս, արծաթիս արասցես 2
զնոսա. եւ եղիցին քեզ ազդ առնելոյ ժողո-
վրդեանն, եւ չուելոյ բանակացն. եւ հարկանիս- 3
ցեն փող նոքօք, եւ ժողովեսցի ամենայն ժողո-
վուրդն ՚ի դուռն խորանին վկայութեան։ Եւ ե- 4
թէ ՚ի միում հարկանիցեն փող, եկեսցեն առ
քեզ իշխանքն զօրավարքն Իսրայէլի։ Եւ հարջիք 5
փող ազդեցութեան, եւ չուեսցեն բանակքն բա-
նակելոցն ընդ արեւելս։ Եւ հարկանիցէք զերկ- 6
րորդ փողն ազդեցութեան, եւ չուեսցեն բա-
նակքն բանակելոցն ընդ հարաւ։ Եւ հարկանի-
ցէք զերրորդ փողն ազդեցութեան, եւ չուես-
ցեն բանակքն բանակելոցն ընդ ծովակողմն։ Եւ
հարկանիցէք զչորրորդ փողն ազդեցութեան,
եւ չուեսցեն բանակքն բանակելոցն ընդ հիւսի-
սի. ազդեցութեան փող հարկանիցեն ՚ի չուելն
իւրեանց։ Եւ յորժամ ժողովիցէք զժողովուրդն՝ 7

8 հարկանիցէք փող, եւ ոչ ազդեցութեան։ Եւ
որդիքն Ահարոնի քահանայք հարցեն փող, եւ
9 եղիցի ձեզ օրէն յաւիտենական յազգս ձեր։ Եւ
եթէ երթիցէք ՚ի պատերազմ յերկրի ձերում՝
ընդդիմակացացն որ կացցեն ձեզ հակառակ, ազ-
դեսջիք փողով եւ յիշատակեսջիք առաջի Տեառն.
10 եւ ապրիցէք ՚ի թշնամեացն ձերոց։ Եւ յաւուրս
ուրախութեան ձերոյ եւ յամսագլուխս ձեր
հարկանիցէք փող, եւ ՚ի վերայ ողջակիզացն եւ
՚ի վերայ զոհիցն փրկութեանց ձերոց. եւ եղիցի
ձեզ յիշատակ առաջի Աստուծոյ ձերոյ. Ես եմ
Տէր Աստուած ձեր։

11 Եւ եղեւ յամին երկրորդի յամսեանն երկրոր- ծէ
դում՝ որ օր քսան էր ամսոյն՝ վերացաւ ամպն
12 ՚ի խորանէն վկայութեան։ Եւ չուեցին որդիքն
Իսրայէլի հանդերձ աղխիւքն իւրեանց յանապա-
տէն Սինայի. եւ եկաց ամպն յանապատին Փա-
13 ռանու. եւ չուեցին որդիքն Իսրայէլի ըստ բա-
14 նին Տեառն ՚ի ձեռն Մովսիսի։ Եւ չուեցին նախ
գունդք բանակի որդւոցն Յուդայ յառաջագոյն
զօրուն իւրեանց. եւ ՚ի վերայ զօրացն նոցա
15 Նաասոն որդի Ամինադաբայ. եւ ՚ի վերայ զօրուց
որդւոցն Իսաքարայ՝ Նաթանայէլ որդի Սովգա-
16 րայ. եւ ՚ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն Զաբուղո-
17 նի՝ Եղիաբ որդի Քեղոնի։ Եւ իջուցանէին զխո-
րանն, եւ չուէին. որդիքն Գեթսոնի եւ որդիքն Մե-
18 րարեայ բառնային զխորանն։ Եւ չուէին գունդք
բանակի որդւոցն Ռուբէնի հանդերձ զօրուն իւ-
րեանց. եւ ՚ի վերայ զօրու նոցա Եղիսուր որդի
19 Սեդիուրայ. եւ ՚ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն
20 Շմաւոնի՝ Սաղամիէլ որդի Սուրիսադայի. եւ ՚ի
վերայ զօրու ցեղի որդւոցն Գադայ՝ Եղիսափան
21 որդի Ռագուէլի։ Եւ չուեսցեն որդիքն Կահա-
թու բարձեալ զսրբութիւնն. եւ կանգնեսցեն
22 զխորանն մինչեւ այլքն հասանիցեն։ Եւ չուես-
ցեն գունդք բանակին Եփրեմայ հանդերձ զօրուն
իւրեանց. եւ ՚ի վերայ զօրու նոցա Եղիսամա որ-
23 դի Սեմիուդայ. եւ ՚ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն
24 Մանասէի Գամաղիէլ որդի Փադասուրայ. եւ ՚ի
վերայ զօրու ցեղի որդւոցն Բենիամենի Աբիդան
25 որդի Գեդէոնի։ Եւ չուեսցեն գունդք բանակի որ-
դւոցն Դանայ յետոյ քան զամենայն բանակսն
հանդերձ զօրուն իւրեանց. եւ ՚ի վերայ զօրու
26 նոցա Աքիեզեր որդի Ամիսադայի. եւ ՚ի վերայ
զօրու ցեղի որդւոցն Ասերայ Փագիէլ որդի Եք-
27 րանայ. եւ ՚ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն Նեփ-
28 թաղիմայ Աքիրան որդի Ենանայ։ Այս են զօրք
որդւոցն Իսրայէլի. եւ չուեցին հանդերձ զօրուն
իւրեանց։

29 Եւ ասէ Մովսէս ցՕբաբ որդի Ռագուէլի մա- ծը
դիանացւոյ ցաներն Մովսիսի. Ահա մեք չուեմք ՚ի
տեղին զոր ասաց Տէր տալ զնա մեզ. եկ ընդ մեզ.
եւ բարի արասցուք քեզ. զի Տէր խօսեցաւ բա-
30 րութիւնս Իսրայէլի։ Եւ նա ասէ. Ոչ երթայց

անգր. այլ յերկիրն իմ եւ յազգն իմ գնացից.
Եւ ասէ ցնա. Մի թողուր զմեզ. քանզի էիր 31
ընդ մեզ յանապատին. եւ եղիցես ընդ մեզ ծեր.
Եւ եղիցի թէ երթիցես ընդ մեզ, եւ լինիցին 32
բարութիւնքն զոր ինչ արասցէ մեզ Տէր, բարի
արասցուք եւ քեզ:

ժա Եւ չուեցին 'ի լեռնէ անտի Տեառն երեքօրեայ 33
ճանապարհ. եւ տապանակ ուխտին Տեառն յառաջագոյն
քան զնոսա երթայր երեքօրեայ ճանապարհաւ,
զննել նոցա հանգիստ: Եւ եղեւ 35
'ի չուել տապանակին՝ ասէ Մովսէս. Արի, Տէր,
եւ ցրուեսցին թշնամիք քո, փախիցեն ամենայն
ատեցիք քո: Եւ 'ի դադարելն ասէ. Դարձիր Տէր 36
'ի հազարաւորս եւ 'ի բիւրաւորս Իսրայէլի: Եւ 34
ամպն հովանի առնէր 'ի վերայ նոցա 'ի տուէ 'ի
չուել նոցա 'ի բանակէ անտի:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Ի Եւ ժողովուրդն տրտնջէր չարաչար առաջի 1
Տեառն. եւ լուաւ Տէր եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ:
Եւ բորբոքեցաւ 'ի նոսա հուր 'ի Տեառնէ,
եւ եկեր զմասն ինչ բանակին: Եւ աղաղակեաց 2
ժողովուրդն առ Մովսէս, եւ յաղօթս եկաց
Մովսէս առ Տէր, եւ ցածուցաւ հուրն: Եւ 3
կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ Հրայրեաց. զի
բորբոքեցաւ 'ի նոսա հուրն 'ի Տեառնէ:

ԻԱ Եւ խառնաղանձն որ էր 'ի մէջ նոցա ցանկացան 4
ցանկութիւն, եւ նստեալ լային որդիքն Իսրայէլի
եւ ասէին. Ո՞ տացէ մեզ միս ուտել. զի 5
յիշեցաք զձուկնն զոր ուտէաք յԵգիպտոս ձրի,
եւ զսեխն եւ [illegible] եւ զպրասն եւ զսոխն
եւ զսխտոր. եւ արդ ահաւասիկ 'նուաղեալ են անձինք 6
մեր, եւ ոչ ուրեք՝ բայց միայն 'ի մանանայն
են աչք մեր: Եւ մանանայն էր իբրեւ զսերմն գինձոյ 7
սպիտակ, եւ տեսիլ նորա իբրեւ զտեսիլ սառին.
եւ շրջէր ժողովուրդն եւ քաղէին, եւ աղային 8
յերկանս եւ ծեծէին յանգաղս, եւ եփէին
'ի սպասս եւ առնէին նկանս. եւ էր քաղցրութիւն
նորա իբրեւ զկարկանդ իւղոյ եւ մեղու. եւ 9
յորժամ իջանէր ցօղ 'ի բանակն գիշերի, իջանէր
եւ մանանայն 'ի վերայ նորա: Լուաւ Մովսէս 10
զլալիւն նոցա ըստ տոհմից իւրեանց, զիւրաքանչիւր
առ դրան վրանի իւրոյ. եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Տէր յոյժ, եւ առաջի Մովսիսի
չար թուեցաւ: Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր. Ընդէ՞ր, 11
Տէր, չարչարեցեր զծառայս քո, եւ հիմ ոչ գտի
շնորհս առաջի քո, արկանել զբեռն զծանրութիւն
ժողովրդեանս այսորիկ. միթէ ես յղացայ 12
զամենայն ժողովուրդս զայս, կամ թէ ես ծնայ
զսոսա. զի ասես ցիս՝ թէ ա՛ռ զդա 'ի գոգ քո, որպէս
ստնտու գրկեալ զստնդիայս, տանել յերկիրն
զոր երդուար հարցն նոցա: Եւ արդ ուստի՞ 13
է ինձ միս՝ տալ ամենայն ժողովրդեանս այսմիկ.
զի լան զինեւ եւ ասեն. Տո՛ւր մեզ միս զի
14 կերիցուք: Ոչ կարեմ ես միայն կրել զժողովուրդս
զայս, զի ծանրագոյն քան զիս է բանս.
15 Եթէ այդպէս առնիցես ընդ իս, սպան խակ զիս՝
եթէ հաճոյ իցէ քեզ, եթէ գտի շնորհս եւ ողորմութիւն
առ 'ի քէն, զի մի տեսից զչարչարանս
16 իմ: Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ժողովեա ինձ
եւթանասուն այր 'ի ծերոցն Իսրայէլի, զոր դու
գիտես եթէ նոքա իցեն ծերագոյնք ժողովրդեանն,
եւ դպիրք նոցա. եւ հանցես զնոսա 'ի
խորանն վկայութեան, եւ կացցեն անդ ընդ քեզ:
17 Եւ իջից անդր եւ խօսեցայց ընդ քեզ. եւ առից
'ի հոգւոյդ որ 'ի քեզ է՝ եւ արկից զնոքօք. եւ
բարձցեն ընդ քեզ զյանդգնութիւն ժողովրդեանդ
այդորիկ, եւ ոչ կրեսցես զդոսա դու
18 միայն: Եւ ժողովրդեանդ ասասցես. Սրբեցարուք
առ վաղիւ, եւ կերիջիք միս. զի լացէք առաջի
Տեառն եւ ասացէք. ո՞ ջամբեսցէ մեզ միս.
զի լաւ էր մեզ յԵգիպտոս: Եւ տացէ ձեզ Տէր
19 միս ուտել, եւ կերիջիք միս. ոչ զմի օր ուտիջիք,
եւ ոչ զերկուս, եւ ոչ զհինգ օր, եւ ոչ
20 զտասն, եւ ոչ զքսան օր. այլ զամսօրեայ աւուրս
ուտիջիք, մինչեւ ելանիցէ ընդ ռնգունս
ձեր, եւ եղիցի ձեզ 'ի գարշութիւն. զի հեստեցէք
Տեառն որ է 'ի միջի ձերում, եւ լացէք առաջի
նորա, եւ ասէիք՝ ընդէ՞ր էր մեզ ելանել
21 յԵգիպտոսէ: Եւ ասէ Մովսէս. Վեց հարիւր հազար
հետեւակաց է ժողովուրդն՝ յորոց միջի եմ
ես, եւ դու ասես միս տաց նոցա եւ կերիցեն
22 ամսօրեայ ժամանակ. միթէ ոչխարք եւ արջառ
սպանանիցին՝ եւ բաւական լինիցի նոցա, կամ
թէ ամենայն ձկունք ծովու ժողովիցին՝ եւ բաւական
23 լինիցի նոցա: Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Միթէ
ձեռն Տեառն չիցէ բաւական. այժմ գիտասցես
եթէ հասանիցէ 'ի վերայ քո բանս իմ, եթէ ոչ:
24 Եւ ել Մովսէս եւ խօսեցաւ ընդ ժողովրդեանն
զպատգամս Տեառն. եւ ժողովեաց եւթանասուն
այր 'ի ծերոց ժողովրդեանն, եւ կացոյց զնոսա
25 շուրջ զխորանաւն: Եւ էջ Տէր ամպով, եւ խօսեցաւ
ընդ Մովսիսի. եւ առ 'ի հոգւոյն որ 'ի նմա,
եւ արկ զեւթանասուն արամբքն զծերովքն:
Եւ իբրեւ հանգեաւ հոգին 'ի վերայ նոցա, եւ
մարգարէացան 'ի բանակին, եւ այլ ոչ եւս յաւելին.
26 Եւ մնացին երկու արք 'ի բանակին. անուն
միումն Եղդադ, եւ անուն երկրորդին Մովդադ,
եւ հանգեաւ 'ի վերայ նոցա հոգին. եւ նոքա
էին 'ի գրելոց անտի եւ ոչ եկին 'ի խորանն,
27 եւ մարգարէացան 'ի բանակին: Եւ ընթացեալ
պատանի մի՝ պատմեաց Մովսիսի եւ ասէ ցնա.
Եղդադն եւ Մովդադն մարգարէանան 'ի բանակին:
28 Պատասխանի ետ Յեսու որդւոյ Նաւեայ՝
պաշտօնեայն Մովսիսի ընտրելոյ՝ եւ ասէ.
29 Տէր Մովսէս, արգել զնոսա: Եւ ասէ ցնա Մով-

ցնա · Մի՛ որ կամէիր դու ինձ նախանձ ունիս · և ո՞
տայր զամենայն ժողովուրդս Տեառն մարգարէս,
յորժամ տայր Տէր զհոգին իւր ՚ի վերայ նոցա ։
Եւ գնաց Մովսէս ՚ի բանակն, ինքն և ծերքն Իս- 30
րայէլի ։ Եւ ել հողմ ՚ի Տեառնէ և խաղացոյց 31
յայս կոյս զլորամարգին ՚ի ծովէն, և անկաւ ըզ-
բանակաւն՝ աւուր գնաց աստի և աւուր գնաց
անտի՝ շուրջ զբանակաւն, իբրև երկուս կան-
գնոյ յերկրէ ։ Եւ յարուցեալ ժողովուրդն զտիւն 32
ողջոյն և զգիշերն ողջոյն, և զտիւն ողջոյն ՚ի
վաղիւ անդր, ժողովեցին զլորամարգին · որ սա-
կաւ ժողովեաց՝ տասն քոռ · և սղանէին և ա-
ղբեւեցին իւրեանց սալաս սալաս շուրջ
զբանակաւն ։ Մինչդեռ միսն յատամունս նոցա 33
էր՝ յառաջ քան զսպառելն, և Տէր բարկացաւ
ժողովրդեանն, և եհար Տէր զժողովուրդն հա-
րուածս մեծամեծս յոյժ ։ Եւ կոչեցաւ անուն տե- 34
ղւոյն այնորիկ Գերեզմանք ցանկութեան · զի անդ
թաղեցին զժողովուրդն ցանկացող ։ Եւ ՚ի գե-
րեզմանացն ցանկութեան չուեաց ժողովուրդն
յԱսերովթ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

16 Եւ բամբասեցին Մարիամ և Ահարոն զՄով- 1
սէս վասն կնոջն եթեւպացւոյ՝ զոր առ Մով-
սէս · զի կին եթեւպացի առ · և ասեն · Մի թէ 2
ընդ Մովսիսի միայն խօսեցաւ Տէր · ո՞չ ապաքէն
և ընդ մեզ խօսեցաւ ։ Եւ լուաւ Տէր ։ Եւ այրն 3
Մովսէս հեզ էր յոյժ քան զամենայն մարդիկ՝
որ էին ՚ի վերայ երկրի ։ Եւ ասէ Տէր նոյնժա- 4
մայն ցՄովսէս և ցԱհարոն և ցՄարիամ · Ելէք
դուք երեքեան ՚ի խորանն վկայութեան ։ Եւ ելին
երեքեան ՚ի խորանն վկայութեան · և էջ Տէր 5
ամպով սիւնիւ, և եկաց առ դրան խորանին վը-
կայութեան · և կոչեցան Ահարոն և Մարիամ,
և ելին երկոքեան ։ Եւ ասէ ցնոսա Տէր · Լուա- 6
րուք բանից իմոց · եթէ լինիցի մարգարէ ՚ի ձէնջ
Տեառն, տեսլեամբ երեւեցայց նմա, և երազով
խօսեցայց ընդ նմա ։ Ոչ այնպէս՝ որպէս ծառայն 7
իմ Մովսէս, որ յամենայն տան իմում հաւատա-
րիմ է · բերան ՚ի բերան խօսեցայց ընդ նմա, երե- 8
ւով և ոչ առակօք · և զփառսն Տեառն ետես · և
ընդէ՞ր ոչ երկերուք բամբասել զծառայն իմ
Մովսէս ։ Եւ եղև բարկութիւն սրտմտութեան 9
Տեառն ՚ի վերայ նոցա, և գնացին · և ամպն վե- 10
րացաւ ՚ի խորանէն անտի · և ահա Մարիամ բո-
րոտեալ էր իբրև զձիւն · և հայեցաւ Ահարոն
ընդ Մարիամ, և ահա բորոտեալ էր ։ Եւ ասէ 11
Ահարոն ցՄովսէս · Աղաչեմ ՚ի քէն, տէր, մի ա-
ծեր ՚ի վերայ մեր մեղս, զի անգիտացաք · և
յանցեաք մեղաք · մի լինիցի հանգոյն մահու, իբ- 12
րև զվիժած որ ելանիցէ յարգանդէ մօր և ու-
13 ախտէ զկէս մարմնոյ նորա ։ Եւ աղաղակեաց
Մովսէս առ Տէր և ասէ · Աղաչեմ ՚ի քէն, Ա-
14 ստուած, բժշկեա զնա ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս · Ե-
թէ հայր իւրոյ թքանելով թքեալ էր ընդ երեսս
նորա՝ չամաչէ՞ր զեօթն օր · մեկնեսցի զեօթն օր
15 արտաքոյ բանակին, և ապա մտցէ ։ Եւ զատա-
ցաւ Մարիամ արտաքոյ բանակին զեօթն օր · և
ժողովուրդն ոչ չուեաց, մինչև սրբեցաւ Մա-
րիամ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ ապա չուեաց ժողովուրդն յԱսերովթայ ·
և բանակեցաւ յանապատին Փառանու ։
2 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ · Ա- ԺԴ
ռաքեա արս և լրտեսեսցեն զերկիրն Քանանա-
3 ցւոց, զոր ես տաց որդւոցն Իսրայէլի ՚ի կա-
լուածս · այր մի յազգ ցեղի, ըստ տանց նահապե-
տաց իւրեանց առաքեսցես զնոսա՝ զամենայն
4 զգլխաւորս ՚ի նոցանէ ։ Եւ առաքեաց զնոսա Մով-
սէս յանապատէն Փառանու՝ ըստ բանին Տեառն ·
ամենեքին արք զգլխաւորք էին նոքա յորդւոցն
5 Իսրայէլի ։ Եւ այս են անուանք նոցա · ցե-
6 ղին Ռուբենի, Սամուէլ որդի Զաքուրայ · ցե-
7 ղին Շմաւոնի, Սափատ որդի Սուրեայ · ցեղին
8 Յուդայ, Քաղէբ որդի Յեփոնեայ · ցեղին Իսաքա-
9 րայ, Իգաղ որդի Յովսեփայ · ցեղին Եփրեմայ,
10 Աւսէս որդի Նաւեայ · ցեղին Բենիամենի, Փաղտի
11 որդի Ռափուայ · ցեղին Զաբուղոնի, Գադիէլ որ-
12 դի Սուդեայ · ցեղին Յովսեփայ՝ որդւոցն Մանա-
13 սէի, Գադդի որդի Սուսայ · ցեղին Դանայ, Ա-
14 միէլ որդի Գամղեայ · ցեղին Ասերայ, Սաթուր որ-
15 դի Միքայէլի · ցեղին Նեփթաղիմայ, Նաբի որդի
16 Յաբեայ · ցեղին Գադայ, Գուդիէլ որդի Մաքեայ ·
17 Այս անուանք են արանցն՝ զոր առաքեաց Տէր
լրտեսել զերկիրն Քանանացւոց · և անուանեաց
Մովսէս զանուն Աւսեայ որդւոյ Նաւեայ՝ Յեսու ։
18 Եւ առաքեաց զնոսա Մովսէս յանապատէն Փա-
ռանու լրտեսել զերկիրն Քանանացւոց, և ասէ
ցնոսա · Ելէք ընդ անապատ և ամբարձջիք ՚ի
19 լեառնն, և տեսջիք զերկիրն զինչ իցէ · և զժո-
ղովուրդն որ նստի ՚ի նմա, եթէ զօրաւորագո՞յն
իցէ՝ թէ տկար, եթէ սակա՞ւ իցեն՝ եթէ բա-
20 զումք ։ Եւ զինչ իցէ երկիրն յորում նոքա բնա-
կեալ իցեն, եթէ բարի իցէ՝ եթէ չար · և զինչ
իցեն քաղաքքն յորս նոքա բնակեալ են, պարըս-
21 պաւո՞րք իցեն՝ եթէ անպարիսպք · և զինչ իցէ
երկիրն, պարարտ իցէ՝ եթէ տկար · եթէ իցէ ՚ի
նմա ծառաստանք՝ եթէ ոչ · և ժուժկալ առջիք
՚ի պտղոյ երկրին ։ Եւ աւուրք գարնայնոյ էին
22 աւուրքն խայծուածոյ խաղողոյ ։ Եւ ելեալ լըր-
տեսեցին զերկիրն յանապատէն Սենայ մինչև
23 ցՌոոբ ՚ի մուտս Եմաթայ · ելին ընդ անապատն՝

և եկին մինչև ցՔեբրոն· և անդ Աքիման և
Սէսի և Թողամի և ազգքն Ենակայ· և Քեբրոն
եւթն ամաւ յառաջագոյն շինեալ էր քան զՏա-
նայիս եգիպտացւոց։ Եւ եկին մինչև ցձորն ող- 24
կուզոյ, և լրտեսեցին զնա· և հատին անտի
ուռ որթոյ, և ողկոյզ մի խաղողոյ 'ի նմա, և
բարձին զնա լծակաւ, և 'ի նռնանց և 'ի թզոց·
և անուանեցին զանուն տեղւոյն՝ Ձոր ողկուզոյ· 25
վասն ողկուզին զոր հատին անտի որդիքն Իսրա-
յէլի։ Եւ դարձան անդրէն որդիքն Իսրայէլի 26
լրտեսեալ զերկիրն յետ աւուրց քառասնից· և 27
հասեալ եկին առ Մովսէս և առ Ահարոն, և
առ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի յա-
նապատն Փառան Կադէս· և ետուն նոցա զբոյ
և ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ ցուցին զպտուղ
երկրին, և պատմեցին նոցա, և ասեն ցնա· Չո- 28
գաք յերկիրն յոր առաքեցեր զմեզ, երկիր՝ որ
բղխէ զկաթն և զմեղր· և այս է պտուղ նորա։
Բայց ազգն սաստիկ էր որ բնակեալ էին 'ի նմա· 29
և քաղաքք ամուրք և պարսպաւորք և մեծա-
մեծք յոյժ· և զազգն Ենակայ տեսաք անդ։ Եւ 30
Ամաղէկ բնակեալ էր յերկրին ընդ հարաւա-
կողմն· և քետացին և խեւացին և յեբուսացին
և ամովրհացին բնակեալ են առ լերամբքն, և
քանանացին առ ծովեզերբն և առ Յորդանա-
նաւ։ Լռեցոյց Քաղէբ զժողովուրդն 'ի Մովսէսէ, 31
և ասէ ցնոսա· Ոչ այդպէս է· այլ ելանելով ել-
ցուք և ժառանգեսցուք զնա, զի կարող եմք
յաղթել նոցա։ Եւ արքն որ ընդ նմա երթեալ 32
էին՝ ասէին· Ոչ ելցուք, քանզի ոչ կարեմք ել-
թալ 'ի վերայ ազգին· զի զօրագոյն քան զմեզ է
յոյժ։ Եւ զարհուրեցուցին երկրաւն զոր լր- 33
տեսեցին՝ զորդիսն Իսրայէլի՝ և ասեն· Ընդ եր-
կիրն ընդ որ մեք անցաք լրտեսել զնա, երկիր
մարդակեր է բնակչաց իւրոց· և զամենայն
զազգն զոր տեսաք 'ի նմա՝ արք յաղթահասակք
էն· տեսաք անդ և սկայս, և էաք յաչս նոցա 34
իբրև մարախ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ ձայն բարձին ամենայն ժողովուրդն, և 1
լային ազգն զգիշերն զայն ողջոյն· և տրտնջէին 2
ժողովուրդն զՄովսէսէ և զԱհարոնէ ամենայն
որդւովքն Իսրայէլի։ Եւ ասէ ցնոսա ամենայն
ժողովուրդն· Լաւ էր եթէ մեռեալ էաք յերկրին
եգիպտացւոց, կամ թէ աստէն յանապատի աստ
իսկ մեռանէաք· և ընդէր տանիցի զմեզ Տէր 3
յերկիրն յայն՝ անկանել մեզ պատերազմաւ, և
կանայք մեր և որդիք մեր լինիցին 'ի յափշտա-
կութիւն· և արդ լաւ իցէ մեզ դառնալ անդրէն
յԵգիպտոս։ Եւ ասէ այր ցընկեր· Արասցուք 4
զօրավար, և դարձցուք յԵգիպտոս։ Եւ անկան 5
Մովսէս և Ահարոն 'ի վերայ երեսաց իւրեանց
6 առաջի ամենայն որդւոցն Իսրայէլի։ Բայց Յեսու
որդի Նաւեայ, և Քաղէբ որդի Յեփոնեայ 'ի լր-
տեսաց երկրին՝ պատառեցին զհանդերձս իւ-
7 րեանց, և խօսեցան ընդ ամենայն ժողովրդեան
որդւոցն Իսրայէլի և ասեն· Երկիրն զոր մեք
8 լրտեսեցաք՝ երկիր բարի է յոյժ· եթէ հաճեսցի
միայն ընդ մեզ Աստուած, և տարցի յերկիրն
յայն, և տացէ զնա մեզ· երկիր է՝ որ բղխէ
9 զկաթն և զմեղր· բայց 'ի Տեառնէ միայն ապըս-
տամբք մի լինիցիք, և 'ի ժողովրդենէ երկրին մի
երկնչիջիք, քանզի կերակուր մեր են։ Զի մեկ-
նեցաւ 'ի նոցանէ Տէր և ընդ մեզ է Տէր· մի զան-
10 գիտիցէք 'ի նոցանէ։ Եւ ասաց ամենայն ժողո-
վուրդն քարկոծել զնոսա քարամբք· և փառքն
Տեառն երևեցան ամպով 'ի վերայ խորանին վը-
կայութեան յանդիման ամենայն որդւոցն Իսրա-
11 յէլի։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Մինչև յերբ բար-
կացուցանէ զիս ժողովուրդդ, և մինչև յերբ
ոչ հաւատան ինձ ամենայն նշանացն զոր արարի
12 'ի միջի դոցա· Թող տուր ինձ՝ և հարից զդոսա
մահուամբ, և կորուսից զդոսա· և զքեզ և
զտուն հօր քոյ արարից յազգ մեծ և 'ի բազում
13 քան զայդ։ Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր· Եւ արդ լու-
ցեն եգիպտացիքն՝ եթէ դու հաներ զօրութեամբ
14 քո մեծաւ զժողովուրդս զայս 'ի նոցանէ· այլ
և ամենայն բնակիչք երկրիս այսորիկ լուիցեն՝
թէ դու Տէր 'ի ժողովրդեանս յայսմիկ ես՝ որ դէմ
յանդիման երևիս դու, Տէր, և ամպ քո կայ 'ի
վերայ դոցա, և սեամբ ամպոյ երթաս դու ա-
ռաջի դոցա 'ի տուէ և սեամբ հրոյ 'ի գիշերի·
15 և սատակեսցես զժողովուրդս քո զայս՝ իբրև
զայր մի· և խօսիցին ազգքն որ լուան զանուա-
16 նէ քումմէ, և ասիցեն· վասն զի ոչ կարէր տա-
նել Տէր զժողովուրդն զայն յերկիրն զոր եր-
դուաւ նոցա, արկ զնոսա սատակեաց յանապատի
17 անդ։ Եւ արդ բարձրասցի ձեռն քո, Տէր, որ-
18 պէս խօսեցար և ասացեր, թէ Տէր երկայնա-

միտ է և բազումողորմ և ճշմարիտ, բառնայ զանօրէնութիւնս և զանիրաւութիւնս և զմեղս, և սրբելով ոչ սրբէ զպարտաւորն, հատուցանէ զմեղս հարց 'ի վերայ որդւոց մինչև յերրորդ և 'ի չորրորդ ազգ։ 19 Թող զմեղս ժողովրդեանս այսորիկ ըստ մեծի ողորմութեան քում, որպէս քաւիչ եղեր նոցա յԵգիպտոսէ մինչև ցայժմ։ 20 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս· Քաւիչ եղէց նոցա ըստ բանի քում· 21 բայց կենդանի եմ ես, և կենդանի է անուն իմ, և լցցին փառք Տեառն զամենայն երկիր։ 22 Զի ամենայն արք որ տեսանէին զփառս իմ և զնշանս զոր արարի յԵգիպտոս և յանապատիս յայսմիկ, և փորձեցին զիս այս տասներորդ անգամ, և ոչ լուան ձայնի իմում, 23 ոչ տեսցեն զերկիրն զոր երդուայ հարցն նոցա· այլ որդիքն նոցա որ աստ են ընդ իս, որք ոչ գիտեն զբարի և զչար, ամենայն ման-

նուկ տխմար, նոցա տաց զերկիրն. եւ ամենեքին
որ բարկացուցին զիս՝ ոչ տեսցեն զնա։ Բայց 24
Քաղէբ ծառայ իմ յորում եղեւ հոգի այլ, եւ
եկն զհետ իմ, տարայց զնա յերկիրն՝ յոր եմուտ,
եւ զաւակ նորա ժառանգեսցէ զնա։ Իսկ Ամա- 25
ղէկ եւ Քանանացին բնակեալ են ի ձորն. բայց
դուք վաղիւ դարձարուք եւ չուեցէք յանապա-
տն ընդ ճանապարհ Կարմիր ծովուն։ Խօսեցաւ 26
Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Մին- 27
չեւ յերբ զժողովուրդդ զայդ զչար կրեցից, եւ
զորս տրտնջեն առաջի իմ։ Զտրտունջ որդւոցն 28
Իսրայէլի որ տրտնջեն զինէն՝ լուայ. արդ ասա-
ցես ցնոսա. կենդանի եմ ես ասէ Տէր, եթէ ոչ
որպէս խօսեցայք յականջս իմ՝ նոյնպէս արա-
րից ձեզ. յանապատիս յայսմիկ անկցին ոսկերք 29
ձեր. եւ ամենայն համարք ձեր, եւ մանկունք ի
ձէնջ ի համար՝ ի քսանամենից եւ ի վեր՝ որ
տրտնջեցին զինէն, թէ մտանիցեն յերկիրն՝ յոր 30
համբարձի զձեռն իմ բնակեցուցանել զձեզ ի
նմա. բայց Քաղէբ՝ որդի Յեփոնեայ, եւ Յեսու
Նաւեան։ Եւ զորդիսն զորմէ ասացէք թէ ի 31
յափշտակութիւն լինիցին, տարայց զնոսա յեր-
կիրն, եւ ժառանգեսցեն զնա, յորմէ դուքն յան-
բացարուք. եւ ոսկերք ձեր անկցին աստէն յա- 32
նապատիս. եւ որդիք ձեր հովուեսցին յանա- 33
պատի աստ՝ ամս քառասուն, եւ բարձցեն
զպոռնկութիւն ձեր, մինչեւ մաշեսցին ոսկերք
ձեր յանապատի աստ. ըստ թուոյ աւուրցն քա- 34
ռասնից, որ ընդ տարւոյ ընդունիցիք զմեղս ձեր՝
զքառասուն ամ, եւ ծանիջիք զսրտմտութիւն
բարկութեան իմոյ։ Ես Տէր խօսեցայ, եթէ ոչ 35
արարից ժողովրդեանդ այդմիկ չարի յարուցելոյ
ի վերայ իմ. յանապատի աստ ծախեսցին, եւ աս-
տէն մեռանիցին։ Եւ արքն զորս առաքեաց Մով- 36
սէս լրտեսել զերկիրն եւ եկեալ բամբասեցին
զնմանէ առ ժողովրդեանն՝ հանել համբաւ չար
զերկրէն, մեռան արքն այնոքիկ՝ որ հանին համ- 37
բաւ չար զերկրէն՝ չարաչար հարուածովք առա-
ջի Տեառն։ Եւ Յեսու որդի Նաւեայ՝ եւ Քաղէբ 38
որդի Յեփոնեայ միայն ապրեցան յարանցն յայն-
ցանէ որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն։

ԽԴ Եւ խօսեցաւ Մովսէս զպատգամս զայս առ ա- 39
մենայն որդիսն Իսրայէլի, եւ սուգ առ ժողո-
վուրդն յոյժ. եւ կանխեալ ընդ առաւօտն ելին 40
ի գլուխ լերինն եւ ասեն. Ահաւասիկ կամք մեք,
ելցուք ի տեղին զոր ասաց Տէր, զի մեղաք։ Եւ 41
ասէ Մովսէս. Ընդէր անցէք զբանիւ Տեառն՝ եւ
ոչ աջողեսցի ձեզ. մի ելանէք, զի ոչ է Տէր ընդ 42
ձեզ, եւ անկանիցիք առաջի թշնամեաց ձերոց.
զի Ամաղէկ եւ Քանանացին են անդ առաջի ձեր, 43
եւ անկանիցիք սրով. փոխանակ զի դարձայք
յետս եւ հեռացայք Տեառն, եւ ոչ լինիցի Տէր
ընդ ձեզ։ Եւ ստամբակեալ ելին ի գլուխ լերինն. 44
բայց տապանակ կտակարանացն Տեառն եւ Մով-
45 սէս ոչ շարժեցան ի բանակէ անտի։ Իջ Ամա-
ղէկ եւ Քանանացին՝ որ բնակեալ էր ի լերինն,
եւ հարին զնոսա եւ կոտորեցին զնոսա մինչեւ
46 ցՀերմա. եւ դարձան անդրէն ի բանակն։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօսեաց ԽԵ
2 ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասցես ցդոսա. յոր-
ժամ մտանիցէք յերկիրն բնակութեան ձերոյ
3 զոր ես տաց ձեզ, եւ առնիցէք ողջակէզ Տեառն՝
եւ ողջակէզ ի զոհս, մեծացուցանել զուխտ կամ
զկամաւ, կամ ի տօնս ձեր առնել հոտ անուշից
4 Տեառն, եթէ յարջառոյ եւ եթէ ի հօտից. եւ բեր-
ցէ որ մատուցանիցէ զպատարագն իւր Տեառն,
զոհ՝ նաշհոյ զտասանորդ գրուին՝ զանգեալ իւղով
5 չորրորդաւ զորակին. եւ գինի ի նուէր զչորրորդ
զորակին առնիցէք, ընդ զոհին կամ ընդ ողջա-
կիզին. առ գառն մի այնչափ առնիցես ընծայ ի
6 հոտ անուշից Տեառն։ Եւ խոյին՝ յորժամ առ-
նիցես զնա յողջակէզ կամ ի զոհ, արասցես
զզոհ՝ նաշհոյն երկուս տասանորդս զանգեալ իւ-
7 ղով երրորդի զորակին. եւ գինի ի նուէր զեր-
րորդ զորակին մատուցանիցէք ի հոտ անուշից
8 Տեառն։ Ապա թէ յարջառոյ առնիցէք յողջա-
կէզ կամ ի զոհ, մեծացուցանել զուխտն ի
9 փրկութիւն Տեառն, մատուսցէ ընդ զուարակին
զոհ՝ նաշհոյ՝ երիս տասանորդս զանգեալ իւղով
10 կիսով զորակին, եւ գինի ի նուէր՝ կէս զորա-
11 կին, ընծայ ի հոտ անուշից Տեառն։ Այնպէս
12 առնիցես միում զուարակին, կամ միում խոյին,
կամ միում գառինն, յօդեաց կամ յայծեաց ըստ
թուոյ նոցա, որպէս զինչ առնիցէք՝ նոյնպէս ա-
րասջիք միումն ըստ իւրաքանչիւր թուոյ նոցա.
13 ամենայն բնակն նոյնպէս արասցէ, նոյնպիսի ըն-
ծայս մատուցանել ի հոտ անուշից Տեառն։ Եւ
եթէ եկ ոք յարեսցի ի ձեզ յերկրին ձերում,
որ լինիցի առ ձեզ յազգս ձեր, արասցէ ընծայ
14 ի հոտ անուշից Տեառն. որպէս դուքն առնիցէք՝
նոյնպէս առնիցէ եւ եկն եւ ժողովուրդն Տեառն.
15 օրէն մի եւ նոյն կացցէ ձեր եւ եկացն՝ որ յարի-
ցին ի ձեզ. օրէն յաւիտենական յազգս ձեր.
որպէս եւ դուքն իցէք, եւ եկն լինիցի առաջի
Տեառն. օրէն մի եւ նոյն կացցէ, եւ իրաւունք
մի եւ նոյն լինիցին՝ ձեր եւ եկին որ յեցեալ իցէ
ի ձեզ։

16 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօսեաց ԽԶ
17 ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասցես ցդոսա. ի
18 մտանել ձեր յերկիրն յոր ես տարայց զձեզ, եւ
19 եղիցի յորժամ ուտիցէք դուք ի հացէ երկրին,
20 առջիք հաս ի նուէր Տեառն զառաջին զանգուա-
ծոյ ձերոյ, եւ տարջիք զհաց հասին Տեառն, զա-
տուաջիք զայն Տեառն որպէս զհասն ի կալոյ.

նկանակս եւ զայն զատուցանիցէք՝ զատուցին զանգուածոյն 21
ձերոյ, եւ տացէք Տեառն հաս յազգս
ձեր :

ԻԵ Իսկ յորժամ յանցանիցէք, եւ ոչ առնիցէք 22
զամենայն զպատուիրանս զայսոսիկ՝ զոր խօսեցաւ
Տէր ընդ Մովսիսի, որպէս հրաման ետ ձեզ 23
Տէր 'ի ձեռն Մովսիսի, յօրէ յորմէ հրաման ետ
ձեզ Տէր եւ յառ յառաջ ժամանակս յազգս ձեր.
եւ եղիցի եթէ յաչաց ժողովրդեանն վրիպեսցի ա- 24
կամայ ինչ, արասցէ ժողովուրդն զուարակ մի
յանդւոյ անարատ յողջակէզ 'ի հոտ' անուշից
Տեառն. եւ զոհ ըստ նմին եւ նուէր ըստ նմին
պաշտաման, եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց.
եւ քաւեսցէ քահանայն վասն ամենայն ժողովրդեան 25
որդւոցն Իսրայէլի, եւ թողցի նոցա՝ զի ա-
կամայ է : Եւ նոքա մատուցին զպատարագն
իւրեանց ընծայ Տեառն՝ վասն մեղաց իւրեանց ա-
ռաջի Տեառն յաղագս ակամայիցն իւրեանց. եւ 26
թողցի ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի,
եւ եկին յեկելոյ 'ի ձեզ. զի ամենայն ժողովրդեանն
է ակամայն : Եւ եթէ մի անձն մեղիցէ ա- 27
կամայ, մատուսցէ այծ մի տարեւոր վասն մե-
ղաց. եւ քաւեսցէ քահանայն 'ի վերայ անձին ա- 28
կամայեցելոյ եւ մեղուցելոյ առաջի Տեառն ակա-
մայ, քաւել վասն նորա. բնակչին որդւոցն Իս- 29
րայէլի եւ եկին յեկելոյ 'ի նոսա՝ օրէն մի եւ նոյն
կացցէ որ ինչ առնիցէ ոք ակամայ :

ԻԶ Եւ անձն՝ որ առնիցէ ձեռամբ հպարտութեան 30
'ի բնակաց կամ յեկաց, բարկացուցանէ նա զԱս-
տուած. սատակեսցի անձն այն 'ի ժողովրդենէ
իւրմէ. զի զբանն Տեառն խոտեաց, եւ զպատուի- 31
րանս նորա ցրեաց. ջնջելով ջնջեսցի անձն այն
'ի ժողովրդենէ իւրմէ, զի մեղք նորա 'ի նմա են :

ԻԷ Եւ էին որդիքն Իսրայէլի յանապատի անդ. 32
եւ գտին այր մի որ քաղէր փայտ յաւուր շա-
բաթու : Եւ մատուցին զնա որք գտինն զի քա- 33
ղէր փայտ յաւուր շաբաթու՝ առ Մովսէս եւ առ
Ահարոն, եւ առ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն
Իսրայէլի. եւ եդին զնա 'ի պահ, զի ոչ ընտրե- 34
ցին թէ զինչ արասցեն նմա : Եւ խօսեցաւ Տէր 35
ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Մահու մեռցի այրն. քա-
րամբք քարկոծեսցեն զնա ամենայն ժողովուրդն :
Եւ հանին զնա ամենայն ժողովուրդն արտաքոյ 36
բանակին, եւ քարկոծեցին զնա ամենայն ժողո-
վուրդն արտաքոյ բանակին՝ որպէս հրամայեաց
Լ Տէր Մովսիսի : Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա- 37
սէ. Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես 38
ցնոսա, զի արասցեն իւրեանց ծոպս 'ի տրոանս
հանդերձից իւրեանց յազգս իւրեանց. եւ դնի-
ցեն 'ի վերայ ծոպից տրոանցն աղանի կապու-
տակ : Եւ լինիցի այն ձեզ 'ի ծոպսն, եւ տեսա- 39
նիցէք զայն եւ յիշիցէք զամենայն զպատուիրանս
Տեառն առնել զնոսա. եւ ոչ խոտորիցիք զհետ
մտաց եւ աչաց ձերոց, որով դուք պոռնկիք
40 զհետ նոցա : Զի յիշիցէք եւ առնիցէք զամենայն
զպատուիրանս իմ, եւ եղիջիք սուրբք Աստուծոյ
ձերում. զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր՝ որ հանի
զձեզ յերկրէն եգիպտացւոց լինել ձեզ Աս-
տուած. ես եմ Տէր Աստուած ձեր :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ խօսեցաւ Կորխ՝ որդի Իսահարու որդւոյ ԼԱ
Կահաթու որդւոյ Ղեւեայ, եւ Դաթան եւ Աբի-
րոն որդիք Եղիաբայ որդւոյ Ռուբենի, եւ Աւնան
2 որդի Փաղեթայ որդւոյ Ռուբենի, եւ կացին հա-
կառակ Մովսիսի, եւ երկերիւր եւ յիսուն այր
յորդւոցն Իսրայէլի՝ գլխաւորք ժողովրդեանն՝
խորհրդականք խորհրդոյ եւ արք անուանիք :
3 Կուտեցան 'ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի եւ
ասեն. Շատ լիցի ձեզ. զի ամենայն ժողովուրդն
եւ ամենեքեան սուրբք են, եւ Տէր 'ի միջի նոցա.
եւ արդ ընդէր յոխացեալ էք 'ի վերայ ժողո-
4 վրդեանն Տեառն : Եւ լուեալ Մովսիսի՝ անկաւ
5 'ի վերայ երեսաց իւրոց. եւ խօսեցաւ ընդ Կոր-
խայ եւ ընդ ամենայն ժողովրդեան նորա, եւ ա-
սէ. Յայց ել եւ ծանեաւ Աստուած զիւրսն եւ
զսուրբս, եւ մերձեցոյց առ ինքն. եւ զորս ոչն
6 ընտրեաց՝ ոչ մերձեցոյց առ ինքն : Արդ զայս
արարէք. առէք ձեզ բուրվառս ձեր՝ Կորխ
7 եւ ամենայն ժողովուրդ իւր, եւ դիք 'ի նոսա
հուր, եւ արկէք 'ի նոսա խունկ՝ առաջի Տեառն
'ի վաղիւ. եւ եղիցի՝ այր զոր ընտրեսցէ Տէր՝ նա
8 է սուրբ. շատ լիցի ձեզ որդիք Ղեւեայ : Եւ ա-
սէ Մովսէս ցԿորխ. Լուարուք ինձ որդիք Ղեւեայ.
9 միթէ փոքր ինչ իցէ ձեզ այդ, զի զատոյց զձեզ
Աստուած Իսրայէլի 'ի ժողովրդենէ իւրմէ, եւ
մերձեցոյց զձեզ առ ինքն՝ պաշտել զպաշտօն
խորանին Տեառն, եւ կալ առաջի ժողովրդեանն
10 պաշտել զնա. եւ մերձեցոյց զքեզ առ ինքն, եւ
զամենայն եղբարս քո զորդիսն Ղեւեայ ընդ
11 քեզ. եւ քահանայութիւն եւս խնդրէք : Եւ այդ-
պէս դու եւ ժողովուրդ քո գումարեալ էք զԱս-
տուծոյ. եւ Ահարոն ո՞վ է զի տրտնջէք զնմանէ :
12 Եւ առաքեաց Մովսէս կոչել զԴաթան եւ զԱբի-
րոն զորդիսն Եղիաբու. եւ ասեն. Ոչ եկեսցուք.
13 միթէ փոքր իցէ այն՝ զի հաներ զմեզ յերկրէն
որ բղխէր զկաթն եւ զմեղր, սպանանել զմեզ
յանապատի աստ. եւ արդ առաւել եւս մեզ.
14 եւ զո՞վ ես իշխան. միթէ յերկիրն որ բղխէր
զկաթն եւ զմեղր՝ տարար զմեզ, եւ ետուր մեզ
անդ ժառանգութիւն անդաց եւ այգեաց. եթէ
15 զաչս մեր բրեցեր՝ ոչ եկեսցուք առ քեզ : Եւ
ծանրասրտութիւն եղեւ յոյժ, եւ ասէ ցՏէր. Մի
հայիր 'ի զոհս նոցա. զի զգանձակալի ինչ ուրուք 'ի
նոցանէ ես ոչ առի, եւ ոչ զոք 'ի նոցանէ չար-
16 չարեցի : Եւ ասէ Մովսէս ցԿորխ. Սրբեա զժո-
ղովուրդ քո, եւ եղիջիք պատրաստք առաջի

Տեառն՝ դու եւ Ահարոն առ վաղիւ. եւ առէք 17
իւրաքանչիւր զբուրվառս իւր, եւ դիջիք 'ի վե-
րայ նոցա խունկս, եւ մատուսջիք առաջի Տեառն
իւրաքանչիւր զբուրվառս իւր, զերկերիւր եւ
յիսուն բուրվառսն. եւ դու եւ Ահարոն զիւ-
րաքանչիւր բուրվառ իւր։ Եւ եղին 'ի նոսա 18
հուր, եւ արկին 'ի նոսա խունկ, եւ կացին առ
դրան խորանին վկայութեան Մովսէս եւ Ահա-
րոն։ Եւ հաւաքեաց 'ի վերայ նոցա Կորխ զամե- 19
նայն ժողովուրդն իւր 'ի դուռն խորանին վկայու-
թեան. եւ երեւեցաւ փառք Տեառն ամենայն
ժողովրդեանն։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի 20
եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Մեկնեցարուք 'ի միջոյ 21
ժողովրդեանդ այդորիկ, եւ սատակեցից զդոսա
միանգամայն։ Անկան 'ի վերայ երեսաց իւրեանց 22
եւ ասեն. Աստուած Աստուած հոգւոց եւ ամե-
նայն մարմնոց. եթէ մի մարդ մեղաւ, 'ի վե-
րայ ամենայն ժողովրդեանդ գայցէ բարկութիւն
Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. 23
Խօսեաց ընդ ժողովրդեանն եւ ասասցես. զատա- 24
րուք շուրջ զժողովրդեամբք Կորխայ եւ Դաթա-
նայ եւ Աբիրոնի։ Եւ յարեաւ Մովսէս եւ գնաց 25
առ Դաթան եւ Աբիրոն, եւ գնացին ընդ նմա ա-
մենայն ծերքն Իսրայէլի. եւ խօսեցաւ ընդ ժողո- 26
վրդեանն եւ ասէ. Մեկնեցարուք 'ի վրանաց ա-
րանց խստասրտաց այդոցիկ, եւ մի մերձենայ-
ցէք յոչինչ 'ի դոցանէ, զի մի կորնչիցիք ընդ ամենայն
մեղս դոցա։ Եւ մեկնեցան 'ի ժողովրդենէն Կոր- 27
խայ շուրջ զնովաւ. եւ Դաթան եւ Աբիրոն ելին
եւ կային առ դրան վրանաց իւրեանց, եւ կանայք
նոցա եւ մանկունք իւրեանց եւ աղխն իւրեանց։
Եւ ասէ Մովսէս. Այսու գիտասջիք՝ եթէ Տէր ա- 28
ռաքեաց զիս գործել զամենայն զգործս զայսո-
սիկ, եւ եթէ ոչ յինէն ինչ է. եթէ ըստ մահուան 29
ամենայն մարդկան մեռանիցին դոքա, կամ ըստ
հանդիսի ամենայն մարդկան լինիցի հանդէս դո-
ցա, ապա զիս Տէր ոչ առաքեաց։ Այլ եթէ նո- 30
րանշան ինչ ցուցցէ Տէր, եւ բացեալ երկիր զբե-
րան իւր կլանիցէ զդոսա եւ զտունս դոցա, եւ
զխորանս դոցա եւ զամենայն ինչ որ դոցա իցէ,
եւ իջանիցեն կենդանւոյն 'ի դժոխս, գիտասջիք՝
եթէ բարկացուցին արքդ այդոքիկ զՏէր։ Եւ իբ- 31
րեւ դադարեաց 'ի խօսելոյ զբանս զայսոսիկ, պա-
տառեցաւ երկիրն 'ի ներքոյ նոցա, եւ բացաւ 32
երկիր եւ եկուլ զնոսա եւ զտունս նոցա, եւ ըզ-
մարդիկն որ էին ընդ Կորխայ եւ զանասունս նո-
ցա։ Եւ իջին նոքա եւ որ ինչ էր նոցա կենդա- 33
նւոյն 'ի դժոխս, եւ ծածկեաց զնոսա երկիրն,
եւ կորեան 'ի միջոյ ժողովրդեանն. եւ ամենայն 34
Իսրայէլ՝ որ շուրջ զնովաւ էր՝ փախեան 'ի ձայնէ
նոցա. զի համարէին թէ գուցէ կլանիցէ եւ զնո-
սա երկիրն։ Եւ ել հուր 'ի Տեառնէ եւ եկեր զեր- 35
կերիւր եւ զյիսուն այրն՝ որ մատուցանէին
զխունկսն։

36 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս եւ ցԵղիազար յորդին ԼԱ
37 Ահարոնի քահանայի. Բարձէք զբուրվառս
պղնձիս 'ի միջոյ այրեցելոցդ, եւ զհուրդ օտար
38 ցրուեսջիք 'ի բաց. զի սրբեցան բուրվառք մե-
ղաւորացդ այդոցիկ յոգիս իւրեանց։ Եւ արա-
ցես զայդ զբուրվառս կռածոյ նստարանս սեղա-
նոյն. զի մատուցան առաջի Տեառն եւ սրբեցան.
39 եւ եղիցին 'ի նշանակ որդւոյն Իսրայէլի։ Եւ առ
Եղիազար որդի Ահարոնի քահանայի զբու-
րվառսն պղնձիս՝ զորս մատուցին այրեցեալքն,
40 եւ արար զնոսա սեղանոյն 'ի յիշատակ որ-
դւոյն Իսրայէլի. զի մի մերձենայցէ այլազգի որ՝
որ չիցէ 'ի զաւակէ Ահարոնի՝ դնել խունկս ա-
ռաջի Տեառն. զի մի լինիցի իբրեւ զԿորխ եւ ըզ-
խուժան նորա. որպէս խօսեցաւ Տէր 'ի ձեռն
Մովսիսի։

41 Եւ տրտնջեցին որդիքն Իսրայէլի 'ի վաղիւ- ԼԲ
անդր զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ, եւ ասեն. Դուք
42 կոտորեցէք զժողովուրդն Տեառն։ Եւ եղեւ 'ի
հաւաքել ժողովրդեանն 'ի վերայ Մովսիսի եւ Ա-
հարոնի, դիմեցին 'ի խորանն վկայութեան, եւ
զնա ծածկեաց ամպն. եւ երեւեցաւ փառքն
43 Տեառն. եւ կացին Մովսէս եւ Ահարոն յանդի-
44 ման խորանին վկայութեան։ Եւ խօսեցաւ Տէր
45 ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Մեկնե-
ցարուք 'ի միջոյ ժողովրդեանդ այդորիկ՝ եւ սա-
տակեցից զդոսա միանգամայն. եւ անկան 'ի վե-
46 րայ երեսաց իւրեանց։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱհա-
րոն. Առ դու զբուրվառն, եւ դիցես 'ի նմա
հուր 'ի սեղանոյ անտի, եւ արկ 'ի նա խունկ.
եւ տար վաղվաղակի 'ի բանակն եւ քաւեսցես
վասն նոցա. քանզի ել բարկութիւն 'ի Տեառնէ
47 եւ սկսաւ սատակել զժողովուրդն։ Եւ առ Ա-
հարոն՝ որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Մովսէս, եւ
ընթացաւ 'ի ժողովուրդ անդր, եւ ահա սկը-
սեալ էր սատակումն 'ի ժողովրդեանն։ Եւ արկ
48 զխունկն, եւ քաւեաց վասն ժողովրդեանն, եւ
եկաց 'ի մէջ մեռելոց եւ կենդանեաց. եւ դադա-
49 րեաց սատակումն։ Եւ եղեն մեռեալք 'ի սա-
տակմանն չորեքտասան հազար եւ եօթն հա-
50 րիւր, թող զմեռեալսն վասն Կորխայ։ Եւ դար-
ձաւ Ահարոն առ Մովսէս 'ի դուռն խորանին վը-
կայութեան, եւ դադարեաց սատակումն։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Խօ- ԼԳ
2 սեաց դու ընդ որդիսդ Իսրայէլի, եւ առցես 'ի
նոցանէ գաւազանս ըստ տանց նահապետաց ի-
րեանց՝ յամենայն իշխանաց իւրեանց, ըստ տանց
ազգաց իւրեանց՝ երկոտասան գաւազան. եւ
զիւրաքանչիւր անուն գրեսցես 'ի վերայ գաւա-
3 զանի իւրոյ։ Եւ զանունն Ահարոնի գրեսցես 'ի

վերայ Ղեւեայ գաւազանի. եւ իցէ գաւազան մի ըստ ցեղից Իսրայէլի՝ զոր 'ի տանէ նահապետաց իւրեանց տայցեն. եւ դիցես զնոսա 'ի խորանին 4 վկայութեան՝ որով երեւեցայց քեզ անդ։ Եւ 5 եղիցի մարդոյ զոր ընտրեցից՝ գաւազանն իւր ծաղկեսցի. եւ բարձից յինէն զտրտունջ որդւոցն Իսրայէլի զոր տրտնջեն նոքա զձէնջ։ Եւ խօսե- 6 ցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրայէլի, եւ ետուն ցնա ամենայն իշխանքն նոցա զգաւազանս իւրեանց. գաւազան մի իշխանի ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, երկոտասան գաւազան. եւ գաւազանն Ահարոնի 'ի մէջ գաւազանացն նոցա։ Եւ եդ Մովսէս զգաւազանսն առաջի Տեառն 7 'ի խորանին վկայութեան. եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր 8 մտին Մովսէս եւ Ահարոն 'ի խորանն վկայութեան։ Եւ ահա ծաղկեալ գաւազանն Ահարոնի 'ի տանն Ղեւեայ, եւ արձակեաց շառաւիղ, եւ ծաղկեաց ծաղիկ, եւ երեւեցոյց ընկոյզ։ Եւ 9 եհան Մովսէս զգաւազանսն յերեսաց Տեառն առ ամենայն որդիսն Իսրայէլի, եւ տեսին. եւ առ իւրաքանչիւր ոք զգաւազան իւր։ Եւ ասէ Տէր 10 ցՄովսէս. Դիր զգաւազանդ Ահարոնի առաջի վկայութեանցն 'ի պահեստ, 'ի նշանակ որդւոցն անհնազանդից. եւ դադարեսցէ տրտունջ նոցա յինէն՝ եւ մի մեռանիցին։ Եւ արարին Մովսէս 11 եւ Ահարոն. որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին։ Եւ խօսեցան որդիքն Իս- 12 րայէլի ընդ Մովսիսի եւ ասեն. Ահաւասիկ սատակեմք, կորնչիմք, ծախիմք. ամենայն՝ որ մեր- 13 ձենայ 'ի խորանն վկայութեան Տեառն՝ մեռանի. մինչեւ 'ի սպառ մեռանիցիմք։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Ա,Ե Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Դու 1 եւ որդիք քո եւ տունն նահապետութեան քոյ ընդ քեզ՝ առնուցուք զմեղս սրբութեանցն. եւ դու եւ որդիք քո առնուցուք զմեղս քահանայութեան ձերոյ։ Եւ զեղբարս քո զցեղն Ղեւեայ՝ 2 զգունդ հօր քոյ՝ մատուսցես առ քեզ, եւ յաւելցին 'ի քեզ, եւ պաշտեսցեն զքեզ։ Եւ դու եւ որդիք քո ընդ քեզ, յանդիման խորանին վկայութեան. եւ պահեսցեն զպահպանութիւնս քո, 3 եւ զպահպանութիւնս խորանին վկայութեան. բայց 'ի սպասն իմ 'ի սուրբ եւ 'ի սեղանն մի մերձեսցին, զի մի մեռանիցին եւ նոքա եւ դուք։ Եւ 4 յաւելցին 'ի քեզ, եւ պահեսցեն զպահպանութիւնս խորանին վկայութեան, ըստ ամենայն պաշտաման խորանին. եւ օտարազգի մի մերձեսցի առ քեզ։ Եւ պահեսջիք զպահպանու- 5 թիւնս սրբութեանցն եւ զպահպանութիւնս սեղանոյն, եւ ոչ եւս լինիցի բարկութիւն յորդիսն Իսրայէլի։ Եւ ես առի զեղբարս ձեր զՂեւտա- 6 ցիս 'ի միջոյ որդւոցն Իսրայէլի՝ փոխանակս տուեալ Տեառն, պաշտել զպաշտօն խորանին վկա- 7 յութեան։ Եւ դու եւ որդիք քո ընդ քեզ պահեսջիք զքահանայութիւն ձեր ըստ ամենայն պայմանի սեղանոյն, եւ զներքին կողմն վարագուրին, եւ պաշտեսջիք զպաշտօն քահանայութեան ձերոյ. եւ օտարազգին որ մերձենայցէ՝ մեռցի։

8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Եւ ահաւասիկ ետու ձեզ զպահեստ պտղոց իմոց. Ա յամենայն նուիրելոյն ինձ յորդւոցն Իսրայէլի՝ քեզ տուի զայն 'ի պատիւ, եւ որդւոց քոց յետ 9 քո, օրէն յաւիտենական։ Եւ այս եղիցի ձեզ 'ի նուիրելոց սրբութեանցն ընծայից. յամենայն պատարագաց նոցա եւ յամենայն զոհից նոցա, եւ յամենայնէ առ 'ի յանցանաց նոցա, եւ յամենայնէ առ 'ի մեղաց նոցա, զոր տայցեն ինձ յամենայն սրբութեանցն՝ քեզ լիցի եւ որդւոց 10 քոց։ Ի սրբութիւն սրբութեանցն կերիջիք զայն. ամենայն արու ուտիցէ զայն, դու եւ որդիք քո. 11 զի սրբութիւնք եղիցին քեզ. եւ այն եղիցի ձեզ 'ի պտղոյ տուրցն նոցա, յամենայն նուիրաց որդւոցն Իսրայէլի. քեզ տուի զայն եւ ուստերաց եւ դստերաց քոց ընդ քեզ, օրէն յաւիտենական. ամենայն սուրբ 'ի տան քում կերիցէ զայն. 12 Եւ զամենայն պտուղ իւղոյ, եւ զամենայն պտուղ գինւոյ եւ ցորենոյ՝ զոր տացեն Տեառն 13 զպտուղ իւրեանց՝ քեզ տուի զայն։ Զամենայն առաջինս արմտեաց յերկրին իւրեանց՝ զոր մատուսցեն Տեառն՝ քեզ լիցին, եւ ամենայն սուրբ 'ի տան քում կերիցէ զայն. եւ ամենայն նուի- 14 րեալն յորդւոցն Իսրայէլի քեզ լիցի։ Եւ ամե- 15 նայն որ բանայ զարգանդ՝ յամենայն մարմնոյ, զոր մատուցանիցեն Տեառն 'ի մարդոյ մինչեւ յանասուն՝ քեզ լիցի. այլ փրկելով փրկեսցես զանդրանիկս մարդկան, եւ զանդրանիկս անասնոց 16 անսրբոց փրկեսցես. եւ փրկանք նորա յամսարէից եւ 'ի վեր, եւ գին նորա հինգ սիկղ ըստ 17 սրբութեան սիկղն, որ է քսան դանգ։ Բայց զանդրանիկս արջառոց եւ զանդրանիկս ոչխարաց եւ զանդրանիկս այծեաց ոչ փրկեսցես, զի սուրբ են. եւ զարիւն նոցա հեղցես առ սեղանովն, եւ զճարպն հանցես ընծայ 'ի հոտ անուշից Տեառն. 18 Եւ միսն եղիցի քո, որպէս կրծուծ նուիրին եւ 19 երին աջոյ քեզ լիցի։ Զամենայն ինչ հան 'ի սրբութեանցն զոր հանիցեն Տեառն որդիքն Իսրայէլի՝ քեզ տուի եւ որդւոց քոց եւ դստերաց քոց ընդ քեզ, օրէն յաւիտենական. քանզի ուխտ աղի է առաջի Տեառն, 20 քեզ եւ զաւակի քում յետ քո։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ. Յերկրի նոցա մի ժառանգեսցես, եւ բաժին քո ընդ նոսա մի լիցի. զի ես եմ բաժին քո եւ ժառանգութիւն 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի։

ԼԷ Եւ որդւոցն Ղեւեայ ահա ետու զամենայն 21
տասանորդս Իսրայէլի 'ի ժառանգութիւն, փոխանակ
պաշտամանն նոցա զոր նոքայն պաշտիցեն
'ի խորանին վկայութեան. եւ մի եւս մերձեսցին 22
որդիքն Իսրայէլի 'ի խորանն վկայութեան ընդունել
զմեղս մահաբերս: Եւ պաշտեսցէ ղեւտացին 23
ինքն զպաշտօն խորանին վկայութեան, եւ նոքա
առցեն զմեղս նոցա. օրէն յաւիտենական յազգս
ձերում 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի. եւ մի ժառանգեսցեն
ժառանգութիւն: Զի զտասանորդս 24
որդւոցն Իսրայէլի՝ զոր զատուցեն Տեառն հաս՝
ետու ղեւտացւոցն 'ի ժառանգութիւն. վասն այսորիկ
ասացի նոցա՝ թէ 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի
մի ժառանգեսցեն վիճակ:

ԼԸ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ եւ ասէ. Եւ ընդ 25
ղեւտացիսն խօսեսցիս եւ ասասցես ցնոսա. Եթէ 26
առնուցուք յորդւոցն Իսրայէլի տասանորդս զոր
ետու ձեզ, հանիցէք եւ դուք անտի հաս Տեառն՝
զտասանորդն 'ի տասանորդէ. եւ համարեսցի 27
ձեզ հասն ձեր իբրեւ զցորեան 'ի կալոյ եւ իբրեւ
զպտուղ 'ի հնձանէ: Այնպէս եւ դուք հանիցէք 28
'ի հասից անտի Տեառն, յամենայն տասանորդաց
ձերոց՝ զոր առնուցուք յորդւոցն Իսրայէլի, եւ
տացէք 'ի նոցանէ հաս Տեառն, Ահարոնի քահանայի.
յամենայն տրոյն ձերոց հանիցէք հաս, եւ 29
յամենայն պտղոց զնուիրեալն 'ի նմանէ: Եւ ասասցես 30
ցնոսա. Յորժամ հանիցէք զպտուղն 'ի
նմանէ. համարեսցի ղեւտացւոցն իբրեւ զցորեան
'ի կալոյ, եւ իբրեւ զպտուղ 'ի հնձանէ:
Եւ կերիջիք զայն յամենայն տեղւոջ, դուք եւ 31
տունք ձեր. զի վարձ ձեր է այն, փոխանակ պաշտամանցն
ձերոց 'ի խորանին վկայութեան: Եւ 32
մի առնուցուք վասն այնորիկ մեղս. եւ յորժամ
հանիցէք զպտուղն 'ի նմանէ զսրբութիւն որդւոցն
Իսրայէլի, ոչ պղծիցէք՝ զի մի մեռանիցիք:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԼԹ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի 1
եւ ասէ. Այս որոշումն է օրինին՝ զոր պատուիրեաց 2
Տէր Մովսէսի եւ ասէ. խօսեաց ընդ որդիսն
Իսրայէլի, եւ առցեն առ քեզ երինջ մի կարմիր
անարատ, յորում ոչ գուցէ բիծ ինչ, եւ ոչ իցէ
մտեալ ընդ լծով: Եւ տացես զնա ցԵղիազար քահանայ. 3
եւ հանցեն զնա արտաքոյ բանակին 'ի
տեղի սուրբ, եւ սպանցեն զնա առաջի նորա. եւ 4
առցէ Եղիազար յարենէ նորա, եւ ցանեսցէ յանդիման
խորանին վկայութեան յարենէ նորա
եւթն անգամ. եւ այրեսցեն զնա առաջի նորա. 5
եւ մորթ նորա եւ միս նորա եւ արիւն նորա հանդերձ
աղտուասաւն իւրով այրեսցի: Եւ առցէ 6
քահանայն փայտ եղեւնեայ եւ զոպայ եւ կարմիր.
եւ արկցեն 'ի մէջ այրեցածի երինջուն. եւ 7
ողողեսցէ զհանդերձս իւր քահանայն, եւ լուասցէ
զմարմին իւր ջրով, եւ ապա մտցէ 'ի բանակն.
եւ անսուրբ լիցի քահանայն մինչեւ ցերեկոյ.
8 Եւ որ այրեսցէն զնա՝ ողողեսցէ զհանդերձս իւր,
եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ անսուրբ լիցի
9 մինչեւ ցերեկոյ: Եւ ժողովեսցէ այր սուրբ
զմոխիր երինջուն, եւ կուտեսցէ արտաքոյ բանակին
'ի տեղւոջ սուրբ. եւ եղիցի ժողովրդեան
որդւոցն Իսրայէլի 'ի պահեստ ջուր սրսկման, զի
10 սրբութիւն է: Եւ լուասցէ զմարմին իւր որ ժողովեսցէ
զմոխիր երինջուն, եւ ողողեսցէ զհանդերձս
իւր, եւ անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ.
եւ եղիցի ժողովրդեան որդւոցն Իսրայէլի եւ եկոյն
յեկելոց 'ի նոսա օրէն յաւիտենական:
11 Եւ որ մերձենայցէ 'ի մեռեալ ամենայն անձին Խ
12 մարդոյ, անսուրբ լիցի զեւթն օր. եւ սրբեսցի
նա յաւուրն երրորդի եւ յաւուրն եւթներորդի,
եւ ապա սուրբ լիցի. ապա թէ ոչ սրբեսցի
յաւուրն երրորդի եւ յաւուրն եւթներորդի,
13 մի լիցի սուրբ: Ամենայն որ մերձենայցէ 'ի մեռեալ
անձին մարդոյ որ մեռանիցի, եւ ոչ սրբեսցի,
զխորանն Տեառն պղծեաց. սատակեսցի
անձն այն յԻսրայէլէ. զի ջուրն սրսկման ոչ
սրսկեցաւ 'ի վերայ նորա, անսուրբ է, զի պղծութիւն
14 իւր 'ի նմա է: Եւ այս օրէն իցէ մարդոյ
որ մեռանիցի 'ի տան. ամենայն որ մտանիցէ
'ի տունն եւ որ ինչ կայցէ 'ի տանն՝ անսուրբ լիցին
15 զեւթն օր. եւ ամենայն աման բաց՝ որ ոչ
16 իցէ խփեալ կամ սերեկեալ, պիղծ լիցի: Եւ
ամենայն որ մերձենայցէ ընդ երեսս դաշտի 'ի
վիրաւոր կամ 'ի մեռեալ՝ կամ յոսկր մարդոյ
17 կամ 'ի գերեզման, պիղծ լիցի զեւթն օր: Եւ
առցեն պղծելոյն 'ի մոխրոյ այրեցելոյն սրբութեան,
եւ արկցեն 'ի վերայ նորա ջուր յաման.
18 Եւ առցէ զոպայ, եւ թացցէ 'ի ջուրն այր սուրբ,
եւ ցանեսցէ զտամբն եւ զկահիւն եւ զանձինսն
եւ զանձամբքն որ իցեն անդ, եւ զմերձեցելոյն
յոսկր մարդոյ կամ 'ի վիրաւոր կամ 'ի մեռեալ
19 կամ 'ի գերեզման. եւ ցանեսցէ սուրբն
զպղծովն յաւուրն երրորդի եւ յաւուրն եւթներորդի.
եւ սրբեսցի յաւուրն եւթներորդի. եւ ողողեսցէ
զհանդերձս իւր, եւ լուասցէ զմարմին
20 իւր ջրով, եւ անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Եւ
մարդ՝ որ պղծիցի եւ ոչ սրբեսցի, սատակեսցի
անձն այն 'ի ժողովրդենէ իւրմէ. զի զսրբութիւնն
Տեառն պղծեաց, եւ ջուր սրսկման ոչ սրսկեցաւ
21 զնովաւ, անսուրբ է. եւ եղիցի ձեզ այն օրէն
յաւիտենական: Եւ որ սրսկէ զջուրն սրսկման՝
լուասցէ զհանդերձս իւր. եւ որ մերձենայցէ 'ի ջուրն
22 սրսկման, անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Եւ
յամենայն ինչ յոր մերձենայցէ պղծեալն, անսուրբ
լիցի մինչեւ ցերեկոյ. եւ անձն որ մերձենայցէ
'ի նա, անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ:

ԳԼՈՒԽ Ի

ԻԱ Եւ եկին որդիքն Իսրայէլի ամենայն ժողովր- 1
դեամբն յանապատն Սենայ, յառաջնում ամ-
սեանն. եւ բնակեցաւ ժողովուրդն ՚ի Կադէս։
Եւ վախճանեցաւ անդ Մարիամ, եւ անդ թաղե-
ցաւ։ Եւ ոչ գոյր անդ ջուր ըմպելոյ ժողովր- 2
դեանն. եւ կուտեցան ՚ի վերայ Մովսէսի եւ Ա-
հարոնի. եւ բամբասեաց ժողովուրդն զՄովսէս 3
եւ ասեն. Կա՛յր եթէ մեռեալ էաք ՚ի կորուսան
եղբարց մերոց առաջի Տեառն։ Եւ ընդէր ածէք 4
զժողովուրդս Տեառն յայս անապատ՝ կոտորել
զմեզ եւ զանասուն մեր. եւ ընդէ՞ր հանէք զմեզ 5
յերկրէն եգիպտացւոց՝ գալ ՚ի տեղիս յայս չար,
՚ի տեղի ուր ոչ սերմն սերմանի, եւ ոչ թզե-
նիք, եւ ոչ այգիք, եւ ոչ նռնենիք, եւ ոչ ջուր
գոյ ըմպելոյ։ Եւ մտին Մովսէս եւ Ահարոն յե- 6
րեսաց ժողովրդեանն ՚ի դուռն խորանին վկայու-
թեանն, եւ անկան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց։
Եւ երեւեցաւ փառքն Տեառն ՚ի վերայ նոցա. եւ 7
խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Ա՛ռ դու 8
զգաւազանն, եւ եկեղեցացո զժողովուրդն դու
եւ Ահարոն եղբայր քո. եւ բարբառեսջիք ՚ի վե-
րայ վիմին յանդիման նոցա, եւ տացէ զջուրս
իւր. եւ հանջիք նոցա ջուր ՚ի վիմէ անտի, եւ
արբուսջիք ժողովրդեանն եւ անասնոց նոցա։ Եւ 9
առ Մովսէս զգաւազանն յանդիման Տեառն՝ որ-
պէս հրամայեաց նմա Տէր. եւ ժողովեցին Մովսէս
եւ Ահարոն զժողովուրդն հանդէպ վիմին։ Եւ 10
ասէ ցնոսա. Լուարո՛ւք ինձ, անհաւանք. միթէ
՚ի վիմէս յայսմանէ հանիցուք ձեզ ջուր։ Եւ ամ- 11
բարձեալ Մովսէսի զձեռն իւր՝ եհար զվէմն եր-
կիցս անգամ. եւ ել ջուր բազում, եւ արբ ժո-
ղովուրդն եւ անասունք նոցա։ Եւ ասէ Տէր ցՄով- 12
սէս եւ ցԱհարոն. Փոխանակ զի ոչ հաւատացէք
դուք ինձ՝ սուրբ առնել զիս առաջի որդւոցն Իս-
րայէլի. վասն այսորիկ ոչ տանիցէք դուք զժողո-
վուրդդ յերկիրն՝ զոր ետու դոցա։ Այն է ջուր 13
բամբասանաց. զի բամբասեցին որդիքն Իսրայէ-
լի առաջի Տեառն, եւ սրբեցաւ ՚ի նոսա։

ԻԲ Եւ առաքեաց Մովսէս հրեշտակս ՚ի Կադէսայ 14
առ արքայն Եդոմայ եւ ասէ. Այսպէս ասէ եղ-
բայր քո Իսրայէլ. դու ինքնին գիտես զամենայն
աշխատութիւնս որ գտին զմեզ. եւ իջին հարքն 15
մեր յԵգիպտոս. եւ պանդխտեցաք յԵ-
գիպտոս աւուրս բազումս, եւ չարչարեցին զմեզ
եգիպտացիքն եւ զհարսն մեր. եւ բողոքեցաք առ 16
Տէր, եւ լուաւ Տէր ձայնի մերում, եւ առաքեաց
հրեշտակ՝ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ. եւ արդ եկե-
աք ՚ի Կադէս քաղաք, ՚ի կողմն մի սահմանաց
քոց։ Եւ արդ անցցուք ընդ երկիր քո. եւ ոչ անց- 17
ցուք ընդ անդս քո, եւ ոչ ընդ այգիս քո, եւ ոչ
արբցուք ջուր ՚ի ջրհորոց քոց. ճանապարհաւ ար-
քունի գնասցուք, ոչ խոտորեսցուք յաջ կամ յա-
18 հեակ, մինչեւ անցցուք ընդ սահմանս քո։ Եւ
ասէ ցնա Եդոմ. Մի անցցես ընդ իս. ապա թէ
19 ոչ՝ պատերազմաւ ելից ընդդէմ քո։ Եւ ասեն
ցնա որդիքն Իսրայէլի. Առ լերամբ անցցուք.
եւ եթէ արբցուք ՚ի ջրոյ քումմէ ես եւ խաշինք
իմ, տացուք քեզ զգինս. արդ ոչինչ էն իրք,
20 անցցուք առ լերամբք։ Եւ նա ասէ. Ոչ անցցես
ընդ իս։ Եւ ել Եդոմ ընդդէմ նոցա ծանր ամբո-
21 խիւ եւ հզօր ձեռամբ. եւ ոչ կամեցաւ Եդոմ
տալ անց Իսրայէլի ընդ սահմանս իւր. եւ խոյս
22 ետ Իսրայէլ ՚ի նմանէ։ Եւ չուեցին ՚ի Կադեսայ.
եւ եկին որդիքն Իսրայէլի ամենայն ժողովր-
դեամբն ՚ի Հովր լեառն։

23 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահա- ԻԳ
րոնի ՚ի Հովր լերինն, ՚ի սահմանս երկրին Եդով-
24 մայեցւոց, եւ ասէ. Յաւելցի Ահարոն առ ժողո-
վուրդ իւր. զի մի մտցէք յերկիրն զոր ետու որ-
դւոցն Իսրայէլի. քանզի բարկացուցէք զիս ՚ի վե-
25 րայ ջուրցն բամբասանաց։ Ա՛ռ դու զԱհարոն
եւ զԵղիազար զորդի նորա, եւ հան զնոսա ՚ի
Հովր լեառն յանդիման ամենայն ժողովրդեանն.
26 եւ մերկացո յԱհարոնէ զպատմուճան նորա, եւ
զգեցուցես Եղիազարու որդւոյ նորա. եւ Ահա-
27 րոն յաւելեալ մեռցի անդ։ Եւ արար Մովսէս
որպէս եւ հրամայեաց նմա Տէր, եւ եհան զնա
՚ի Հովր լեառն առաջի ամենայն ժողովրդեանն.
28 եւ մերկացոյց յԱհարոնէ զհանդերձս նորա, եւ
29 զգեցոյց զնոսա Եղիազարու որդւոյ նորա։ Եւ
մեռաւ Ահարոն ՚ի գլուխ լերինն. եւ իջին Մով-
30 սէս եւ Եղիազար ՚ի լեռնէ անտի. եւ ետես ամե-
նայն ժողովուրդն թէ վախճանեցաւ Ահարոն,
եւ լացին զԱհարոն զերեսուն օր ամենայն տունն
Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ լուաւ քանանացին արքայն Արադայ՝ որ
բնակեալ էր առ անապատաւն, եթէ եկն Իս-
րայէլ զճանապարհն Աթարիմայ. եւ ետ պա-
տերազմ ընդ Իսրայէլի, եւ առ ՚ի նոցանէ գերի։
2 Եւ ուխտեաց Իսրայէլ ուխտ Տեառն եւ ասէ. Ե-
թէ մատնեսցես ընդ ձեռամբ իմով զազգդ զայդ,
3 նզովեցից զնա եւ զքաղաքս նորա։ Եւ լուաւ Տէր
ձայնի Իսրայէլի, եւ մատնեաց զքանանացին ՚ի
ձեռս նորա. եւ նզովեաց զնա եւ զքաղաքս նո-
րա. եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Նզովս։
4 Եւ չուեալ ՚ի Հովր լեռնէ ընդ ճանապարհ Կար- ԻԴ
միր ծովուն՝ պատեցին զԵդոմաւ. եւ յողնեցաւ
5 ժողովուրդն ՚ի ճանապարհին, եւ բամբասեաց
ժողովուրդն զԱստուած եւ զՄովսէս եւ ասեն.
Ընդէ՞ր հանէք զմեզ յԵգիպտոսէ կոտորել զմեզ

յանապատիս յայսմիկ. զի ոչ գոյ հաց և ոչ ջուր,
և անձինք մեր տաղտկացեալ են 'ի սնոտի հա-
ցէս: Եւ առաքեաց Տէր 'ի ժողովուրդն օձս կոտո- 6
րիչս, և հարկանէին զժողովուրդն. և մեռա-
նէր ժողովուրդ բազում յորդւոցն Իսրայէլի: Եւ եկին 7
առ Մովսէս և ասեն. Մեղաք՝ զի խօսեցաք չար
զՏեառնէ և զքէն. արդ կաց յաղօթս առ Տէր,
և բարձցէ 'ի մէնջ զօձն: Եւ եկաց Մովսէս յա-
ղօթս առ Տէր վասն ժողովրդեանն. և ասէ Տէր 8
ցՄովսէս. Արա դու քեզ օձ, և դիցես զնա 'ի վե-
րայ նշանակի. և եղիցի յորժամ հարկանիցէ օձ
զմարդ, ամենայն հարուածեալ որ տեսանիցէ զնա՝
կեցցէ: Եւ արար Մովսէս օձ պղնձի, և կանգնեաց 9
զնա 'ի վերայ նշանակին. և լինէր՝ յորժամ հար-
կանէր օձ զմարդ, հայէր ընդ օձն պղնձի և
կեայր:

Եւ չուեցին որդիքն Իսրայէլի և եկին բանա- 10
կեցան յՈբովթ. և չուեալ յՈբովթայ բանակե- 11
ցան յԱքեղգայի յայնկոյս անապատին՝ որ է յան-
դիման Մովաբայ յարեւելից կողմանէ. անտի չու- 12
եցին՝ և բանակեցան 'ի ձորն Զարեդ: Եւ ան- 13
տի չուեալ բանակեցան յայնկոյս Առնոնի յա-
նապատին՝ առ եզերս սահմանացն Ամորհացւոց.
քանզի Առնոն սահման է Մովաբայ, ընդ
Մովաբայ և ընդ Ամորհացւոյն. վասն այնորիկ 14
ասի 'ի գիրս. Պատերազմ Տեառն՝ զԶովոր հրձիգ
արար և զձորն Առնոնի, և հաստատեաց զլե- 15
ռինն բնակել յԷր, որ առ ընթեր կայ սահ-
մանացն Մովաբու: Եւ անտի յայն զնա ջրհորն, 16
այն է՝ ջրհորն զորմէ ասաց Տէր ցՄովսէս. Ժողո-
վեա զժողովուրդն՝ և տաց նոցա ջուր ըմպե-
լի: Յայնժամ օրհնեաց Իսրայէլ զօրհնութիւնս 17
զայս 'ի վերայ ջրհորոյն. Նուագեցէք նմա զջըր- 18
հորն զոր իշխանք փորեցին, և տաշեցին զնա
թագաւորք ազգաց 'ի թագաւորութեան իւ-
րեանց և 'ի տիրել իւրեանց: Եւ 'ի ջրհորոյ ան-
տի 'ի Մանթանեն, և 'ի Մանթանենայ 'ի Մանա- 19
յէլ, և 'ի Մանայէլէ 'ի Բամովթ, և 'ի Բամով- 20
թայ յԻնայէն, որ է 'ի դաշտին Մովաբայ, 'ի կա-
տարէ կոփածոյին՝ որ հայի ընդ անապատն:

Եւ առաքեաց Մովսէս հրեշտակս առ արքայն 21
Ամորհացւոց բանիւք խաղաղութեան և ասէ.
Անցցուք ընդ երկիր քո. զճանապարհայն գնաս- 22
ցուք. ոչ խոտորեսցուք՝ ոչ յանդս և ոչ յայ-
գիս, և ոչ արբցուք ջուր 'ի ջրհորոյ քոյ. Ճա-
նապարհ զարքունի գնասցուք մինչև անցցուք
ընդ սահմանս քո: Եւ ոչ ետ Սեհոն անցանել 23
Իսրայէլի ընդ սահմանս իւր. և ժողովեաց Սե-
հոն զամենայն ժողովուրդն իւր, և ել տալ պա-
տերազմ ընդ Իսրայէլի յանապատին. և եկն 'ի
Յասսայ և ետ պատերազմ ընդ Իսրայէլի: Եւ 24
եհար զնա Իսրայէլ կոտորմամբ սրոյ, և տի-
րեցին երկրի նորա յԱռնոնէ մինչև ցՅաբոկ,
մինչև յորդիսն Ամոնայ. զի Յազէր է սահման
25 որդւոցն Ամոնայ: Եւ առ Իսրայէլ զամենայն
քաղաքսն զայսոսիկ, և բնակեցաւ Իսրայէլ յա-
մենայն քաղաքս Ամորհացւոց. յԵսեբոն և յա-
26 մենայն սահմանակիցս նորա. քանզի Եսեբոն
էր քաղաք Սեհոնի արքայի Ամորհացւոց. և
նա նախ ետ պատերազմ ընդ արքային Մովաբու,
և առ զամենայն երկիրն նորա յԱրոյերայ մին-
27 չև ցԱռնոն: Վասն այնորիկ ասեն ամենայն ա-
ռակախօսք. Եկայք յԵսեբոն՝ զի շինեսցի, և
28 հաստատեսցի քաղաքն Սեհոնի. զի հուր ել
յԵսեբոնայ և բոց 'ի քաղաքէն Սեհոնի, և ե-
կեր մինչև ցՄովաբ, և կլանեաց զարձանս Առ-
29 նոնայ: Վայ քեզ Մովաբ. կորեար ժողովուրդ
Քամովսայ. մատնեցան ուստերք նոցա 'ի փա-
խուստ, և դստերք նոցա 'ի գերութիւն թագա-
30 ւորին Ամորհացւոց. և զաւակ նոցա սատա-
կեսցի յԵսեբոնէ մինչև ցԴեբոն. և կանայք նո-
31 ցա բորբոքեցան հրով 'ի վերայ Մովաբու: Եւ բը-
նակեաց Իսրայէլ յամենայն քաղաքս Ամորհա-
32 ցւոյն: Եւ առաքեաց Մովսէս լրտեսել զՅազեր.
և առին զնա և զգեօղս նորա, և հանին զա-
33 մորհացին որ բնակեալ էր 'ի նմա. և դարձե-
ցան ելին ընդ ճանապարհն 'ի Բասան: Եւ ել
Ովգ թագաւոր Բասանու ընդդէմ նոցա, և ա-
մենայն ժողովուրդն նորա 'ի պատերազմ յե-
34 դրային: Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Մի երկնչիր 'ի
նմանէ, զի 'ի ձեռս քո մատնեցի զնա և զամե-
նայն ժողովուրդն նորա, և զամենայն երկիր
նորա. և արասցես ընդ նա որպէս արարեր ընդ
Սեհոն արքայ Ամորհացւոց՝ որ բնակեալ էր յԵ-
35 սեբոն: Եւ եհար զնա և զորդիս նորա և զա-
մենայն ժողովուրդն նորա, մինչև ամենևին
չթողուլ 'ի նմանէն ապրեալ. և ժառանգեցին
զերկիրն նոցա:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայէլի բանակեցան 'ի
յարեւմտից Մովաբու առ Յորդանանու յանդի-
2 ման Երիքովի: Եւ տեսեալ Բաղակայ՝ որդւոյ
Սեպփովրայ զամենայն զոր արար Իսրայէլ ընդ
3 Ամորհացիսն, երկեաւ Մովաբ յոյժ 'ի ժողովրդե-
նէ անտի, զի բազում էին. և զանգիտեաց Մո-
վաբ յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի: Եւ ասէ Մո-
4 վաբ ցծերակոյտն Մադիամու. Արդ լիզուցէ ժո-
ղովուրդս այս զամենեսեան որ շուրջ զմեւք են,
որպէս լիզանիցէ արջառ զդեղ դալար 'ի դաշտի:
Եւ Բաղակ որդի Սեպփովրայ էր արքայ Մովա-
5 բու 'ի ժամանակի յայնմիկ. և առաքեաց հրեշ-
տակս առ Բաղաամ որդի Բէովրայ՝ առ Փաթուրն,
որ էր առ գետեզերբ երկրին որդւոց ազգին իւ-
րոյ, կոչել զնա և ասել. Ահա ազգ ել յԵգիպ-
տոսէ, և ծածկեաց զերեսս երկրի, և նստի

առ մօտ առ իս: Եւ արդ եկ անէծ զսա ինձ զժողովուրդս 6
զայս, զի զօրագոյն քան զիս է սա. թերեւս
կարասցուք հարկանել 'ի սոցանէ, եւ հանից
զսա յերկրէ իմմէ. քանզի գիտեմ թէ զոր
օրհնես դու՝ օրհնեալ է, եւ զոր անիծանես՝ անիծեալ:
Եւ գնացին ծերակոյտն Մովաբու եւ 7
ծերակոյտն Մադիամու, եւ քղձութիւնք 'ի ձեռս
նոցա. եկին առ Բաղաամ, եւ ասացին նմա զպատգամսն
Բաղակայ. եւ ասէ ցնոսա. Ագարուք 8
աստ զայս գիշեր, եւ տացից ձեզ պատասխանի
իրացդ՝ զինչ զոր Տէր խօսեսցի ընդ իս: Եւ ագան
իշխանքն Մովաբու առ Բաղաամու: Եւ եկն 9
Աստուած առ Բաղաամ եւ ասէ ցնա. Զի՞նչ արքդ
այդոքիկ առ քեզ: Եւ ասէ Բաղաամ ցԱստուած. 10
Բաղակ որդի Սեպփովրայ արքայ Մովաբու առաքեաց
զնոսա առ իս եւ ասէ. Ահա ազգ ել յեգիպտոսէ 11
եւ ծածկեաց զերեսս երկրի, եւ նստի
առ մօտ առ իս. արդ եկ անէծ զսա ինձ,
թերեւս կարասցից հարկանել զսա եւ հանից զսա
յերկրէ իմմէ: Եւ ասէ Աստուած ցԲաղաամ. 12
Մի երթար ընդ նոսա, եւ մի անիծանիցես զժողովուրդն,
քանզի օրհնեալ է: Եւ յարուցեալ 13
Բաղաամ ընդ առաւօտն, ասէ ցիշխանսն Բաղակայ.
Գնացէք անդրէն առ տէրն ձեր. զի ոչ թողու
զիս Աստուած գալ ընդ ձեզ: Եւ յարուցեալ 14
իշխանքն Մովաբու եկին առ Բաղակ եւ ասեն.
Ոչ կամեցաւ Բաղաամ գալ ընդ մեզ: Եւ յաւել 15
առաքել Բաղակ իշխանս բազումս եւ պատուականագոյնս
քան զնոսա. եկին առ Բաղաամ եւ ասեն 16
ցնա. Այսպէս ասէ Բաղակ Սեպփովրեան.
աղաչեմ զքեզ՝ մի դանդաղեսցես գալ առ իս. զի 17
պատուելով պատուեցից զքեզ, եւ զոր ինչ ասիցես
տացից քեզ. եւ արդ եկ անէծ ինձ զժողովուրդս
զայս: Պատասխանի ետ Բաղաամ եւ 18
ասէ ցիշխանսն Բաղակայ. Եթէ տայցէ ինձ Բաղակ
լի տունս իւրոյ արծաթ եւ ոսկի, ոչ կարացից
անցանել զբանիւ Տեառն Աստուծոյ՝ առնել
զնա փոքր կամ մեծ մտաց իմոց: Եւ արդ 19
ագարուք դուք աստ զգիշերս զայս, եւ գիտացից
զինչ յաւելցէ Տէր խօսել ընդ իս: Եւ եկն Աստուած 20
առ Բաղաամ 'ի գիշերին եւ ասէ ցնա. Եթէ
կոչել զքեզ եկեալ են արքդ այդոքիկ, արի
երթ զհետ դոցա. բայց զբանն զոր ես խօսեցայց
ընդ քեզ՝ զայն արասցես: Եւ յարուցեալ Բաղաամ 21
ընդ առաւօտն համետեաց զէշ իւր, եւ
գնաց ընդ իշխանսն Մովաբու: Եւ բարկացաւ 22
սրտմտութեամբ Աստուած ընդ երթալն նորա.
եւ եկաց հրեշտակն Աստուծոյ լինել նմա բանսարկու.
եւ նա հեծեալ էր 'ի վերայ իշոյ իւրոյ,
եւ երկու պատանիք նորա ընդ նմա: Եւ տեսեալ 23
իշոյն զհրեշտակն Աստուծոյ՝ զի կայր նմա ընդդիմաց
'ի ճանապարհին, եւ սուսեր մերկ 'ի ձեռին
իւրում, խոտորեցաւ էշն 'ի ճանապարհէն՝ եւ երթայր
ընդ դաշտն. եւ եհար գաւազանաւ զէշն

24 ուղղել զնա 'ի ճանապարհն: Եւ եկաց հրեշտակն
Աստուծոյ յառուածս այգեացն. եւ էր
25 ցանկ աստի եւ ցանկ անտի. եւ տեսեալ իշոյն
զհրեշտակն Աստուծոյ՝ նեղեցաւ զինքն ընդ որմն
եւ ճմլեաց զոտն Բաղաամու. եւ յաւել եւս հարկանել
26 զնա: Եւ յաւել հրեշտակն Աստուծոյ
երթալ կալ 'ի նեղ տեղւոջ՝ ուստի ոչ գոյր խուսել
27 յաջ կամ յահեակ: Եւ տեսեալ իշոյն ըզհրեշտակն
Աստուծոյ, նստաւ ընդ Բաղաամաւ.
եւ բարկացաւ Բաղաամ, եւ եհար զէշն գաւազանաւն:
28 Եւ եբաց Աստուած զբերան իշոյն, եւ
ասէ ցԲաղաամ. Զի՞նչ արարի քեզ՝ զի հարեր
29 զիս այս երիցս անգամ: Եւ ասէ Բաղաամ ցէշն.
Փոխանակ զի խաղ արարեր զինեւ. եւ եթէ էր
սուր 'ի ձեռին իմում, արդ եւ խոցեալ էր իմ
30 զքեզ: Եւ ասէ էշն ցԲաղաամ. Ո՞չ ես իմ էշէմ
քո՝ յորում հեծանէիր 'ի մանկութենէ քումմէ
մինչեւ ցայսօր ժամանակի. միթէ յուլանալով
յուլացա՞յ ինչ երբեք առնել քեզ այդպէս:
31 Եւ նա ասէ. Ոչ: Եւ եբաց Աստուած զաչս Բաղաամու,
եւ ետես զհրեշտակն Տեառն ընդդիմակաց
նմա 'ի ճանապարհին, եւ սուսեր մերկ 'ի ձեռին
իւրում. եւ անկեալ 'ի վերայ երեսաց իւրոց երկիր
32 եպագ նմա: Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Աստուծոյ.
Ընդէ՞ր հարեր դու զէշդ՝ այս երիցս
անգամ. եւ ահա ելի ես 'ի բանսարկութիւն քեզ,
33 զի ոչ է ճանապարհդ քո ուղիղ առաջի իմ. եւ
տեսեալ զիս էշդ՝ խոտորեցաւ յինէն այս երիցս
անգամ. եւ եթէ չէր խոտորեալ յինէն,
արդ զիմ զքեզ սպանեալ էր, եւ զնա ապրեցուցեալ:
34 Եւ ասէ Բաղաամ ցհրեշտակն Տեառն. Մեղայ,
զի ոչ գիտէի՝ թէ դու ինձ ընդդիմակաց կայցես
'ի ճանապարհիս. եւ արդ՝ եթէ չիցէ քեզ
35 հաճոյ՝ դարձայց անդրէն: Եւ ասէ հրեշտակն
Աստուծոյ ցԲաղաամ. Երթ դու ընդ արս ընդ
այդոսիկ. բայց բանի զոր ես տացից քեզ, զնոյն
զգուշ լինիջիր խօսել: Եւ գնաց Բաղաամ ընդ
36 իշխանսն Բաղակայ. Եւ լուեալ Բաղակայ եթէ
գայ Բաղաամ, ել նմա ընդ առաջ 'ի քաղաքն Մովաբու՝
որ է 'ի սահմանս Առնոնայ, յեզերս միոյ
37 սահմանացն: Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ. Ո՞չ
առաքեցի առ քեզ կոչել զքեզ. ընդէ՞ր ոչ գայիր
առ իս, որպէս թէ ո՞չ էի արդեօք կարող պատուել
38 զքեզ: Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ. Ահաւասիկ
եկի առ քեզ. արդ կարօ՞ղ իցեմ խօսել
բան ինչ, բայց եթէ զոր արկանիցէ Աստուած 'ի
39 բերան իմ զայն խօսեցայց: Եւ գնաց Բաղաամ
ընդ Բաղակայ, եւ եկն 'ի քաղաքս հանդրուանացն:
40 Եւ եզեն Բաղակ արջառ եւ ոչխար, եւ
առաքեաց Բաղաամու եւ իշխանացն որ ընդ նմա
41 էին: Եւ եղեւ այգ եղեւ, առեալ ընդ իւր Բաղակայ
զԲաղաամ եհան զնա յարձանն Բահաղու,
եւ եցոյց նմա անտի զմասն ինչ ժողովրդեանն:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ. Շինեա ինձ աստ 1
եւթն բագինս, եւ պատրաստեա ինձ աստ եւթն
զուարակ եւ եւթն խոյ։ Եւ արար Բաղակ որպէս 2
եւ ասաց նմա Բաղաամ, եւ եհան զուարակ
եւ խոյ 'ի բագինն։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ. 3
Կաց 'ի վերայ զոհից քո, եւ ես երթայց՝ թերեւս
յայտնեսցի ինձ Աստուած ընդ առաջ ելեալ. եւ
բան զոր ցուցցէ ինձ՝ պատմեցից քեզ։ Եւ եկաց
Բաղակ 'ի վերայ զոհին իւրոյ։ Եւ գնաց Բաղաամ
հարցանել զԱստուած. եւ երթայր ուղղորդ. 4
եւ երեւեցաւ Աստուած Բաղաամու. եւ
ասէ ցնա Բաղաամ. Եւթն բագինս պատրաստեցի,
եւ հանի զուարակ եւ խոյ 'ի բագին մի։
Եւ արկ Աստուած բան 'ի բերան Բաղաամու, 5
եւ ասէ. Դարձիր առ Բաղակ, եւ այսպէս խօսեսցիս։
Եւ դարձաւ առ նա, եւ նա կայր 'ի վերայ 6
ողջակիզացն իւրոց, եւ ամենայն իշխանքն
Մովաբացւոց ընդ նմա։ Եւ եղեւ Հոգի Աստուծոյ 7
'ի վերայ նորա, եւ ամբարձեալ զառակս իւր
ասէ. Ի Միջագետաց կոչեաց զիս Բաղակ արքայ
Մովաբացւոց, 'ի լերանցն արեւելից, եւ ասէ. Եկ
նզովեա դու ինձ զՅակոբ, եւ եկ անէծ ինձ զԻսրայէլ։
Զի՞նչ նզովեցից՝ զոր ոչ նզովէ Տէր, կամ 8
զի՞նչ անիծեցից՝ զոր ոչ անիծանէ Աստուած. զի 9
'ի լերանց տեսից զնա, եւ 'ի բլրոց յառաջագոյն
հայեցայց 'ի նա. եւ ահա ժողովուրդ բնակեսցէ
առանձինն, եւ ընդ ազգս մի համարեսցի։ Ո՞ 10
ճշգրտեաց զզաւակն Յակոբայ, եւ ո՞ համարեսցի
զցեղսն Իսրայէլի. մեռցի անձն իմ ընդ անձինս
արդարոցն, եւ եղիցի զաւակ իմ իբրեւ
զզաւակ նոցա։ Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ. Զի՞նչ 11
գործեցեր ընդ իս. յանիծանել թշնամեաց կոչեցի
զքեզ, եւ դու օրհնեցեր օրհնութիւն։ Եւ ասէ 12
Բաղաամ ցԲաղակ. Ոչ ապաքէն զինչ արկանիցէ
Աստուած 'ի բերան իմ՝ զայն զգուշասցիս
խօսել։ Եւ ասէ ցնա Բաղակ. Եկ դարձեալ ընդ 13
իս յայլ տեղի, ուստի ոչ տեսանիցես զնա, այլ
զմասն ինչ 'ի նմանէ տեսանիցես, եւ զամենեսեան
ոչ տեսանիցես, եւ անէծ ինձ զնա անտի։
Եւ ած զնա յագարակս դիտանոցին, 'ի կատար 14
կոփածոյին, եւ շինեաց անդ եւթն բագինս,
եւ եհան զուարակ եւ խոյ 'ի բագինն։ Եւ ասէ 15
Բաղաամ ցԲաղակ. Կաց 'ի վերայ զոհից քոց, եւ
ես երթայց հարցանել զԱստուած։ Եւ ընդ առաջ 16
եղեւ Աստուած Բաղաամու, եւ արկ բան
'ի բերան նորա, եւ ասէ. Դարձիր անդրէն առ
Բաղակ, եւ այսպէս խօսեսցիս։ Եւ դարձաւ առ 17
նա. եւ նա կայր 'ի վերայ ողջակիզին իւրոյ, եւ
ամենայն իշխանքն Մովաբացւոց ընդ նմա։ Եւ ասէ
ցնա Բաղակ. Զի՞նչ խօսեցաւ Տէր։ Եւ ամբարձեալ 18
զառակս իւր ասէ. Արի Բաղակ եւ լուր,
19 ունկն դիր վկայդ՝ որդի Սեպփովրայ. ոչ իբրեւ
զմարդ է Աստուած 'ի զղջանալ, եւ ոչ իբրեւ
զորդի մարդոյ 'ի սպառնալ. նա ասացեր թէ ոչ
20 արասցէ, խօսեսցի եւ ոչ կացուսցէ. ահա՝ յօրհնել
առեալ եմ, օրհնեցից եւ ոչ դարձուցից։
21 Ոչ լիցի աշխատութիւն 'ի Յակոբ, եւ մի երեւեսցի
վաստակ 'ի մէջ Իսրայէլի. տէր Աստուած նորա
ընդ նմա, փառաւորութիւնք իշխանաց 'ի
22 նմա. եւ Աստուած որ եհան զնոսա յԵգիպտոսէ՝
23 իբրեւ փառք միեղջերոյ 'ի վերայ նորա։ Զի ոչ
գոն հմայք 'ի Յակոբ՝ եւ ոչ բժշութիւնք 'ի մէջ
Իսրայէլի. ըստ ժամանակի պատմեսցի Յակոբայ՝
եւ Իսրայէլի զինչ կատարեսցէ Աստուած։
24 Ահա ժողովուրդն իբրեւ զկորիւն առիւծու յարիցէ.
իբրեւ զառիւծ նազեսցի. եւ ոչ ննջեսցէ՝
մինչեւ կերիցէ որս, եւ զարիւն վիրաւորաց արբ-
25 ցէ։ Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ. Մի անիծանելով
անիծաներ ինձ զնա, եւ մի օրհնելով օրհ-
26 նեսցես զնա։ Պատասխանի ետ Բաղաամ եւ ասէ
ցԲաղակ. Ո՞չ խօսեցայ ընդ քեզ բանս՝ եւ
ասեմ, թէ զոր ինչ խօսեսցի ընդ իս Աստուած՝
27 զայն արարից։ Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ. Եկ
տարայց զքեզ յայլ տեղի, թերեւս հաճոյ լիցի
Աստուծոյ, եւ անիծանիցես ինձ զնոսա անտի։
28 Եւ տարաւ Բաղակ զԲաղաամ 'ի կատարն Փոգով-
29 րայ՝ որ հայի յանապատն։ Եւ ասէ Բաղաամ
ցԲաղակ. Շինեա ինձ աստ եւթն բագինս, եւ
պատրաստեա ինձ աստ եւթն զուարակ եւ եւթն
30 խոյ։ Եւ արար Բաղակ որպէս եւ ասաց նմա
Բաղաամ, եւ եհան զուարակ եւ խոյ 'ի բագինն։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ տեսեալ Բաղաամու թէ բարւոք թուի առաջի
Տեառն օրհնել զԻսրայէլ, ոչ չոգաւ ըստ
սովորութեանն ընդ առաջ հմայիցն, դարձոյց
2 զերեսս իւր յանապատն։ Եւ ամբարձեալ Բաղաամու
զաչս իւր ետես զԻսրայէլ բանակեալ
ըստ ցեղից ցեղից. եւ եղեւ Հոգի Աստուծոյ 'ի
3 վերայ նորա, եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ.
4 Ասէ Բաղաամ որդի Բեովրայ. ասէ այրն ճշմարտատես,
որ զտեսիլ Աստուծոյ ետես 'ի քուն աչօք
5 իւրովք բացօք։ Իբրեւ զի գեղեցիկ են տունք
6 քո, Յակոբ, եւ խորանք քո, Իսրայէլ. իբրեւ
զանտառս հովանաւորս, եւ իբրեւ զդրախտս
առ գետովք, եւ իբրեւ զխորանս զոր
կանգնեաց Տէր, եւ իբրեւ զմայրս 'ի մօտոյ
7 ջուրց։ Ելցէ այր 'ի զաւակէ նորա, եւ տիրեսցէ
ազգաց բազմաց. եւ բարձրասցի քան
զԳովգայ թագաւորութիւն նորա, եւ աճեսցէ
8 թագաւորութիւն նորա։ Աստուած առաջնորդեաց
նմա յԵգիպտոսէ, իբրեւ փառք միեղջե-

րաւ 'ի վերայ նորա. կերիցէ զազգս թշնամեաց
իւրոց, եւ զպարարտութիւն նոցա ուղղածուծ
արասցէ. եւ նետիւք իւրովք նետաձիգ լեցի 'ի
թշնամիս. եւ բազմեալ հանգեաւ իբրեւ զա- 9
ռիւծ, եւ իբրեւ զկորիւն առիւծու, եւ ո՞ յարու-
ցանիցէ զնա. օրհնիչք քո՝ օրհնեցին, եւ անի-
ծիչք քո՝ անիծցին։ Եւ բարկացաւ Բաղակ Բա- 10
ղաամու, եւ ծափ զծափի հարկանէր. եւ ասէ
Բաղակ ցԲաղաամ. Անիծանել զթշնամիս իմ կո-
չեցի զքեզ, եւ ահա օրհնելով օրհնեցեր զնա՝
այս երիցս անգամ։ Եւ արդ փախիր դու 'ի տե- 11
ղի քո. ասացի պատուել զքեզ, եւ վրիպեցոյց
զքեզ Տէր 'ի փառաց։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲա- 12
ղակ. Ո՞չ եւ ընդ հրեշտակսն քո զոր առաքեցեր
առ իս՝ խօսեցայ եւ ասացի. եթէ տացէ ինձ Բա- 13
ղակ լի տան իւրոյ արծաթ եւ ոսկի, ոչ կարի-
ցեմ անցանել զբանիւ Տեառն, առնել զայն չար
կամ բարի յանձնէ իմմէ. այլ զոր ինչ ասիցէ Ա-
ստուած՝ զայն խօսեցայց. եւ արդ ահա գնամ 'ի 14
տեղի իմ։ Եկ տաց քեզ խրատ, թէ զինչ առ-
նիցէ ժողովուրդն այն ընդ ժողովուրդ քո 'ի
վախճանի աւուրց։ Եւ ամբարձեալ զառակս իւր 15
ասէ. Ասէ Բաղաամ որդի Բէովրայ, ասէ այրն
ճշմարտատես, որ լսէ զպատգամս Աստուծոյ. 16
եւ հմուտ է գիտութեան Բարձրելոյ. եւ զտե-
սիլ Աստուծոյ ետես 'ի քուն, աչք իւրովք բա-
ցաք։ Ցուցից նմա՝ եւ ոչ այժմ. երանեցից, եւ 17
ոչ 'ի մօտոյ։ Ծագեսցէ աստղն Յակոբայ, եւ յա-
րիցէ այր յԻսրայէլէ, եւ հարցէ զիշխանս Մովա-
բայ, եւ աւերեսցէ զամենայն որդիս Սէթայ.
եւ եղիցի նմա Եդոմ ժառանգութիւն Եսաւայ
թշնամւոյ իւրոյ. եւ Իսրայէլ արար զօրու- 18
թեամբ. եւ յարիցէ այր 'ի Յակոբայ, եւ կորու- 19
ցէ զապրեալսն 'ի քաղաքէ անտի։ Եւ տեսեալ 20
զԱմաղէկ, ամբարձեալ զառակս իւր ասէ. Սկիզբն
ազգաց Ամաղէկ, եւ զաւակ նոցա կորիցէ։ Եւ 21
տեսեալ զԿենեցին, ամբարձեալ զառակս իւր ա-
սէ. Հզօր է բնակութիւն քո. եւ թէ դիցես 'ի
քարանձաւս զբոյն քո, եւ թէ լիցի 'ի Բէովր բոյն 22
խորագիտութեան քոյ, Ասորեստանեայք գերես-
ցեն։ Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ. Ո՛ որ 23
կեցցէ յորժամ դնիցէ զայն Աստուած, եւ եկեսցէ 24
'ի ձեռաց կիտացւոց, եւ չարչարեսցեն զԱսուր.
եւ չարչարեսցեն զԵբրայեցիս, եւ նոքեանք միան-
գամայն կորիցեն։ Եւ յարուցեալ Բաղաամ դար- 25
ձաւ գնաց 'ի տեղի իւր, եւ Բաղակ գնաց ընդ իւր
կողմն։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Եւ բնակեցաւ Իսրայէլ 'ի Սատտիմ. եւ պղ- 1
ծեցաւ ժողովուրդն պոռնկել ընդ դստերսն Մո-
վաբու. եւ կոչեցին զնոսա 'ի զոհս կռոց իւ- 2
րեանց, եւ եկեր ժողովուրդն 'ի զոհից նոցա, եւ
3 երկիր պագին կռոց նոցա. եւ նուիրեցաւ Իսրա-
յէլ Բէեղփեգովրայ, եւ բարկացաւ սրտմտու-
4 թեամբ Տէր 'ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս. Առ զամենայն իշխանս ժողովրդեանդ,
եւ առակեա զդոսա առաջի Տեառն յանդիման
արեգական. եւ դարձցի սրտմտութիւն բարկու-
5 թեան Տեառն յԻսրայէլէ։ Եւ ասէ Մովսէս ցցեղսն
Իսրայէլի. Սպանէք իւրաքանչիւր զընտանի
իւր զնուիրեալ Բէեղփեգովրայ։

6 Եւ ահա այր Իսրայէլացի գայր ածէր զեղբայր ԻԵ
իւր առ կին մադիանացի յանդիման Մովսէսի եւ
յանդիման ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իս-
րայէլի. եւ նոքա լային առ դրան խորանին վը-
7 կայութեան։ Եւ տեսեալ Փենեհէսի որդւոյ Ե-
ղիազարու որդւոյ Ահարոնի քահանայի, յարեաւ
'ի միջոյ ժողովրդեանն, եւ առեալ գեղարդն 'ի
8 ձեռն իւր եւ եմուտ զհետ առնն Իսրայէլացւոյ 'ի
հնոցն, եւ խոցեաց զերկոսին զայրն Իսրայէլացի
եւ զկինն ընդ արգանդ իւր. եւ դադարեաց հա-
9 րուածն յորդւոցն Իսրայէլի։ Եւ եղեն մեռեալքն 'ի
հարուածոյն յայնմանէ քսան եւ չորք հազարք։
10 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ. Փենեհէս՝
11 որդի Եղիազարու, որդւոյ Ահարոնի քահանայի՝
ցածոյց զսրտմտութիւն իմ յորդւոցն Իսրայէլի.
'ի նախանձեցուցանել նմա զնախանձ իմ 'ի նո-
սա. եւ ոչ սատակեցից զորդիսն Իսրայէլի նա-
12 խանձու իմով։ Եւ արդ այսպէս ասասցես. ահա
13 ես տամ նմա ուխտ խաղաղութեան, եւ եղիցի նմա
եւ զաւակի նորա յետ նորա ուխտ քահանայու-
թեան յաւիտենական. փոխանակ զի քինախնդիր
եղեւ Աստուծոյ իւրում, եւ քաւեաց վասն որ-
14 դւոցն Իսրայէլի։ Եւ անուն առն Իսրայէլացւոյ
հարելոյ որ հարաւ ընդ կնոջն մադիանացւոյ՝
Զամբրի որդի Սաղովմայ, իշխան տան ազգի որ-
15 դւոցն Շմաւոնի. եւ անուն կնոջն մադիանա-
ցւոյ հարելոյ՝ Քազբի, դուստր Սուրայ իշխանի
ազգին Ամովթայ՝ տան նահապետութեան Մա-
16 դիամու։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ա-
17 սէ. Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես.
Թշնամացարուք ընդ մադիանացիսն եւ հարկանի-
18 ցէք զնոսա. զի թշնամիք են նոքա ընդ ձեզ նեն-
գութեամբ, որ նենգեցին զձեզ Փոգովրաւ, եւ
Քազբեաւ դստերբ իշխանին Մադիամու քերբն
իւրեանց հարելով յաւուրն հարուածոց վասն
Փոգովրայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Եւ եղեւ յետ հարուածոյն, խօսեցաւ Տէր ԻԶ
ընդ Մովսէսի եւ ընդ Եղիազարու քահա-
2 նայի եւ ասէ. Առ զհամար ամենայն ժողո-
վրդեան որդւոցն Իսրայէլի 'ի քսանամենից եւ
'ի վեր՝ ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, ա-

գն որ ելանիցէ յԻսրայէլէ տալ պատերազմ:
խօսեցան Մովսէս և Եղիազար քահանայ 3
րովթ Մովաբու առ Յորդանանու յանդիման
ով և ասեն. Ի քսանամենից և ՚ի վեր, որ- 4
հրաման ետ Տէր Մովսէսի, դու և որդիքդ
յէլի ելեալքդ յԵգիպտոսէ կազմեցարուք: 5
ըն անդրանիկ Իսրայէլի. և որդիք Ռուբէ-
նոք, և գունդն Ենովքայ. Փալլուս, և
ն Փալլուսայ. Ասրոմ, և գունդն Ասրոմ- 6
Քարմի, և գունդն Քարմեայ: Այսոքա են 7
գք Ռուբինի. և եղեւ համարիւ նոցա՝ քա-
ռասուն և երեք հազարք եօթն հարիւր և երե-
սուն: Եւ որդիք Փալլուսայ Եղիաբ. և որդիք 8
Եղիաբու՝ Նամուէլ և Դաթան և Աբիրոն. սոքա 9
անուանիք ժողովրդեանն. և սոքա են՝ որ
եան ՚ի վերայ Մովսէսի և Ահարոնի ՚ի ժողո-
վրդեանն Կորխայ յարուցելոյ հակառակ Տեառն,
ացեալ երկիր զբերան իւր եկուլ զնոսա և 10
րխ ՚ի մահուանն ժողովրդեանն իւրոյ. յորժամ
հուր զերկերիւր և զյիսունսն, և եղեն ՚ի
ան. և որդիքն Կորխայ ոչ մեռան: Եւ որ- 11
Շմաւոնի, և գունդք որդւոցն Շմաւոնի, Յա- 12
ւէլ, և գունդ մի Յամուէլի. Յամին, և գունդ
մինեայ. Յաքին, և գունդ մի Յաքինեայ. Զա- 13
և գունդ մի Զարայի. Սաւուղ, և գունդ մի
ւլեայ: Այս են գունդք Շմաւոնի ՚ի համարի 14
անց, քսան և երկու հազարք և երեք հա-
ր: Եւ որդիք Յուդայ՝ Էր և Աւնան և Սէ- 19
և Փարէս և Զարա. և մեռան Էր և Ա-
յերկրին Քանանացւոց: Եւ եղեն որդիք Յու- 20
ըստ գնդից իւրեանց, Սելոմ, և գունդ մի
մեայ. Փարէս, և գունդ մի Փարեսի. Զարա,
ւնդ մի Զարայի: Եւ եղեն որդիք Փարեսի, 21
ն, և գունդ մի Ասրոմի. Յամուէլ, և
դ մի Յամուէլի: Այսոքա են գունդք Յուդայ 22
համարի իւրեանց, եօթանասուն և վեց
ր և հինգ հարիւր: Եւ որդիք Իսաքարու՝ 23
գնդից իւրեանց, Թովղա, և գունդ մի Թով-
Փուա, և գունդ մի Փուայի. Յասուբ, և 24
դ մի Յասուբայ. Ամրամ, և գունդ մի Ամ-
այ: Այսոքա են գունդք Իսաքարու ՚ի համարի 25
անց, վաթսուն և չորք հազարք և երեք-
: Եւ որդիք Զաբուղոնի՝ ըստ գնդից իւ- 26
ց. Սարեդ, և գունդ մի Սարեդայ. Աղլոն,
գունդ մի Աղլոնի. Աղէլ, և գունդ մի Աղէ-
Այսոքա են գունդք Զաբուղոնի ՚ի համարի 27
անց, վաթսուն հազար և հինգ հարիւր:
որդիք Գադայ՝ ըստ գնդից իւրեանց, Սափոն, 15
ունդ մի Սափոնայ. Անգի, և գունդ մի Ան-
յ. Սունի, և գունդ մի Սունեայ. Ազենի, և 16
դ մի Ազենեայ. Աղդի, և գունդ մի Աղդեայ.
ուադի, և գունդն Արուադեայ. Արիէլ, և 17
դ մի Արիէլի: Այսոքա են գունդք որդւոցն Գա- 18
՚ի համարի իւրեանց, քառասուն և չորք

44 հազարք և հինգ հարիւր: Եւ որդիքն Ասերայ՝
ըստ գնդից իւրեանց, Յամին, և գունդ մի Յա-
մինեայ. Յեսու, և գունդն Յեսուայ. Բարիա, և
45 գունդ մի Բարիայի. Քոբեր, և գունդ մի Քոբե-
46 րայ. Մելքիէլ, և գունդն Մելքիէլի: Եւ անուն
47 դստերն Ասերայ՝ Սարա: Այսոքա են գունդք Ասե-
րայ ՚ի համարի իւրեանց, քառասուն և երեք
28 հազարք և վեց հարիւր: Եւ որդիք Յովսեփայ
29 ըստ գնդից իւրեանց՝ Մանասէ և Եփրեմ: Եւ
որդիք Մանասէի՝ Մաքիր, և գունդ մի Մաքի-
րայ. և Մաքիր ծնաւ զԳաղաադ. Գաղաադ, և
30 գունդ մի Գաղաադու: Եւ որդիք Գաղաադու՝
Աքիեզեր, և գունդ մի Աքիեզերայ. Քեղեգ, և
31 գունդ մի Քեղեգեայ. Եսրիէլ, և գունդ մի Ես-
32 րիէլի. Սիքեմ, և գունդ մի Սիքեմեայ. Սիմայի,
և գունդ մի Սիմայեայ. Ոփեր, և գունդ մի Ո-
33 փերայ: Եւ Սաղպաադայ որդւոյ Ոփերայ ոչ ե-
ղեն ուստերք, այլ դստերք. և անուանք դստե-
րացն Սաղպաադայ՝ Մաաղա և Նուա և Եգղա
34 և Մեղքա և Թերսա: Այս գունդք Մանասէի ՚ի
համարի իւրեանց, յիսուն և երկու հազարք և
35 եօթն հարիւր: Եւ այս են որդիք Եփրեմայ, Սու-
տաղա, և գունդ մի Սուտաղայի. Տանաք, և
36 գունդ մի Տանաքայ: Այսոքա են որդիք Սուտաղայի,
37 Եղեն, և գունդ մի Եղենայ: Այս գունդք Եփրե-
մայ ՚ի համարի իւրեանց, երեսուն և երկու հա-
զարք և հինգ հարիւր. սոքա են գունդք Յովսե-
38 փայ ըստ գնդից իւրեանց: Եւ որդիք Բենիամի-
նի ըստ գնդից իւրեանց, Բալէ, և գունդ մի Բա-
լեայ. Ասբեր, և գունդ մի Ասբերայ. Յաքի-
39 րամ, և գունդ մի Յաքիրամայ. Սափամ, և
40 գունդ մի Սափամայ: Եւ եղեն որդիք Բալեայ,
Ադար և Նոյեման, և գունդ մի Նոյեմանայ:
41 Այս որդիք Բենիամենի, ըստ գնդից իւրեանց ՚ի
համարի իւրեանց, երեսուն և հինգ հազար և
42 հինգ հարիւր: Եւ որդիք Դանայ՝ ըստ գնդից ի-
րեանց, Սամի, և գունդ մի Սամեայ. այս են
43 գունդք Դանայ ըստ գնդից իւրեանց. ամենայն
գունդք Սամեայ ըստ համարի իւրեանց՝ վաթ-
48 սուն և չորք հազարք և վեց հարիւր: Եւ որ-
դիք Նեփթաղիմայ՝ ըստ գնդից իւրեանց, Ասիէլ,
և գունդ մի Ասիէլեայ. Գունի, և գունդ մի Գու-
49 նեայ. Յեսեր, և գունդ մի Յեսերայ. Սելլեմ, և
50 գունդ մի Սելլեմայ: Այս գունդք Նեփթաղի-
մայ ՚ի համարի իւրեանց, քառասուն հազար և
51 երեք հարիւր: Այս է հանդէս որդւոցն Իսրա-
յէլի. վեց հարիւր հազար և հազար մի և
52 եօթն հարիւր և երեսուն: Եւ խօսեցաւ Տէր
53 ընդ Մովսէսի և ասէ. Դոցա բաժանեսցի եր-
54 կիրն ժառանգել ըստ թուոյ անուանց. բազ-
մաց՝ բազմացուսցես զժառանգութիւնն, և ըստ
սակաւուց՝ սակաւացուսցես զժառանգութիւնն
իւրեանց. իւրաքանչիւր որպէս և անցին ՚ի հան-
55 դէսն՝ տացի ժառանգութիւնն իւրեանց: Վիճա

կաւ ժառանգեսցի երկիրն. ըստ անուանց, ըստ
ցեղից նահապետաց իւրեանց ժառանգեսցեն.
վիճակաւ բաժանեսցեն զժառանգութիւն նոցա 56
'ի մէջ բազմաց եւ սակաւուց։ Եւ որդիքն Ղեւեայ 57
ըստ ցեղից իւրեանց, Գեթսոն, եւ գունդ մի
Գեթսոնի. Կահաթ, եւ գունդ մի Կահաթու. Մերարի,
եւ գունդ մի Մերարեայ։ Այս են գունդք 58
որդւոցն Ղեւեայ, գունդ մի Լոբենի, եւ գունդ
մի Քեբրոնի, եւ գունդ մի Մոլի, եւ գունդ մի
Մուսի։ Եւ Կահաթ ծնաւ զԱմրամ. եւ անուն 59
կնոջ նորա Յոքաբեթ՝ դուստր Ղեւեայ. որ
ծնաւ զսա Ղեւեայ յԵգիպտոս. եւ ծնաւ Ամրամայ
զԱհարոն, եւ զՄովսէս, եւ զՄարիամ
քոյր նոցա։ Եւ ծնան Ահարոնի Նադաբ եւ Աբիուդ, 60
Եղիազար եւ Իթամար. եւ մեռան Նադաբ 61
եւ Աբիուդ 'ի մատուցանել իւրեանց զհուրն
օտար առաջի Տեառն յանապատին Սինայի։ Եւ 62
եղեն 'ի համարի իւրեանց քսան եւ երեք հազարք,
ամենայն արու յամսօրէից եւ 'ի վեր. քանզի
ոչ անկին 'ի համարի 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի,
զի ոչ էր նոցա տուեալ վիճակ 'ի մէջ որդւոցն
Իսրայէլի։ Եւ այս է համարն Մովսէսի եւ 63
Եղիազարու քահանայի, որ արարին համարս որդւոցն
Իսրայէլի յԱրաբովթ Մովաբու առ Յորդանանու՝
յանդիման Երիքովի։ Եւ ընդ նոսա մի այր 64
ոչ գոյր յանցելոցն 'ի համարէ 'ի Մովսէսէ եւ յԱհարոնէ՝
որ արարին համարս որդւոցն Իսրայէլի
յանապատին Սինայի։ Քանզի ասաց զնոցանէ 65
Տէր՝ թէ մահու մեռանիցին յանապատին, եւ ոչ
մնաց 'ի նոցանէ եւ ոչ մի. բայց Քաղէբ որդի Յեփոնեայ,
եւ Յեսու որդի Նաւեայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Ծ Եւ մատեան դստերքն Սաղպաադու որդւոյ Ոփերայ, 1
որդւոյ Գաղաադու, որդւոյ Մաքիրայ,
'ի գնդէն Մանասէի որդւոյն Յովսեփայ. եւ այս
են անուանք նոցա, Մաաղա եւ Նուա եւ Եգղա
եւ Մեղքա եւ Թերսա. կացին առաջի Մովսէսի 2
եւ առաջի Եղիազարու քահանայի եւ առաջի իշխանացն,
եւ առաջի ամենայն ժողովրդեանն 'ի
դրան խորանին վկայութեան՝ եւ ասեն. Հայր 3
մեր մեռաւ յանապատի անդ. եւ նա ոչ էր 'ի
մէջ ժողովրդեանն գումարելոց առաջի Տեառն 'ի
ժողովրդեանն Կորխայ, որ վասն մեղաց իւրոց
մեռաւ. եւ որդիք՝ ոչ եղեն նորա։ Եւ արդ մի 4
ջնջեսցի անուն հօր մերոյ 'ի միջոյ ցեղի իւրոյ,
վասն զի ոչ գոյր նորա որդի. տուք մեզ ժառանգութիւն
'ի մէջ եղբարց հօր մերոյ։ Եւ մատոյց 5
Մովսէս զդատաստան նոցա առաջի Տեառն։ Եւ 6
խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Ուղիղ խօսեցան 7
դստերքն Սաղպաադու. տալով տացես
նոցա կալուածս ժառանգութեան 'ի մէջ եղբարց
հօր իւրեանց, եւ դիցես զվիճակ հօրն իւրեանց
8 զնոքա։ Եւ ընդ որդիսն Իսրայէլի խօսեսցիս եւ
ասասցես. Այր որ՝ եթէ մեռանիցի, եւ ուստր
ոչ գուցէ նորա, տայցէ զժառանգութիւն իւր
9 դստեր իւրում. եւ եթէ ոչ գուցէ նորա դուստր,
տայջիք զժառանգութիւն նորա եղբօր իւրում։
10 Եւ եթէ ոչ գուցեն նորա եղբարք, տայջիք զժառանգութիւն
11 նորա հօրեղբօր իւրում. եւ եթէ
ոչ գուցեն եղբարք հօր նորա, տայջիք զժառանգութիւնն
ընտանւոյ մերձաւորի նորա. 'ի ցեղէն
նորա ժառանգեսցէ զնորայն. եւ եղիցի այդ որդւոցն
Իսրայէլի իրաւունք դատաստանի, որպէս
հրամայեաց Տէր Մովսէսի։

12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ել դու 'ի լեառնն որ ԾԱ
յայնկոյս է՝ 'ի լեառն 'ի Նաբաւ, եւ տես զերկիրն
Քանանացւոց զոր ես տաց որդւոցն Իսրայէլի 'ի
13 կալուած. տեսցես զնա՝ եւ յաւելցիս առ ժողովուրդ
քո եւ դու, որպէս յաւելաւ Ահարոն եղբայր
14 քո 'ի Հովր լերինն. վասն զի անցէք զբանիւ
խնով յանապատին 'ի Սին, 'ի հակառակել
ժողովրդեանն՝ առ 'ի սուրբ առնելոյ զիս, եւ ոչ
արարէք զիս սուրբ 'ի վերայ ջրոցն յանդիման
նոցա. այն է ջուր հակառակութեան յանապատին
15 'ի Սին։ Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր. Տեսցէ Տէր
16 Աստուած հոգւոց եւ ամենայն մարմնոյ՝ այր 'ի
17 վերայ ժողովրդեանս այսորիկ, որ ելանիցէ առաջի
սոցա, եւ որ հանիցէ եւ մուծանիցէ զսոսա.
եւ մի լինիցի ժողովուրդս Տեառն իբրեւ զոչխարս՝
18 որոց ոչ իցէ հովիւ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
Մովսէսի եւ ասէ. Ա՛ռ դու քեզ զՅեսու որդի Նաւեայ՝
զայր յորում գոյ հոգի, եւ դիցես զձեռս
19 քո 'ի վերայ նորա. եւ կացուսցես զնա յանդիման
Եղիազարու քահանայի. եւ պատուիրեսցես
նմա յանդիման ամենայն ժողովրդեանն, եւ պատուիրեսցես
20 վասն նորա յանդիման նոցա. եւ
տացես 'ի փառաց քոց 'ի վերայ նորա, զի լուիցեն
21 նմա որդիքն Իսրայէլի։ Եւ կացցէ առաջի
Եղիազարու քահանայի, եւ հարցցեն 'ի նմանէ
զիրաւունս յայտնութեանց առաջի Տեառն. ըստ
բանի բերանոյ նորա ելանիցեն, եւ ըստ բանի
բերանոյ նորա մտանիցեն, ինքն եւ որդիքն Իսրայէլի
22 միաբան եւ ամենայն ժողովուրդն։ Եւ
արար Մովսէս որպէս պատուիրեաց նմա Տէր. եւ
առեալ զՅեսու կացոյց առաջի Եղիազարու որդւոյ
Ահարոնի քահանայի, եւ առաջի ամենայն
23 ժողովրդեանն. եւ եդ զձեռս իւր 'ի վերայ նորա,
եւ արար զնա յանձն՝ որպէս պատուիրեաց Տէր
Մովսէսի։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Պատուիրեա ԾԲ
2 որդւոցն Իսրայէլի, եւ ասասցես ցնոսա.
զպատարագս իմ եւ զպաշտամունս իմ եւ

պտղոյ իմ ՚ի հոտ անուշից՝ զգուշասջիք մատուցանել ՚ի տօնս իմ։ Եւ ասասցես ցնոսա. այս են 3
ընծայք զոր մատուցանիցէք Տեառն. գառինս
երկուս անարատս հանապազորդ յողջակէզ անդաստան։ Զմի գառնն արասցես ընդ առաւօտս, և 4
զերկրորդ գառնն արասցես ընդ երեկոյս. և ա- 5
րասցես տասանորդ գրւի նաշիհ զանդկաւ իւղով մզելով՝ չորրորդաւ գորակի, ողջակէզ ան- 6
դադարութեան. որպէս լինէր ՚ի լերինն Սինայի
՚ի հոտ անուշից Տեառն. և նուէր նորուն չոր- 7
րորդ գորակին առ մի գառն ՚ի սրբութեանն. և
նուիրեսցես զնուէրն ըմպելի Տեառն։ Եւ զգառնն 8
երկրորդ արասցես ընդ երեկոյս. ըստ զոհին իւրում և ըստ նուէրին իւրում արասջիք ՚ի հոտ ա-
նուշից Տեառն։ Եւ յաւուրն շաբաթուց մատուցա- 9
նիք երկուս գառինս տարեւորս անարատս, և
երկուս տասանորդս նաշհոյ զանդակեալ իւղով ՚ի
զոհ. և զնուէր ողջակիզին շաբաթուց ՚ի շա- 10
բաթս, և ՚ի վերայ հանապազորդ ողջակիզին.
և զնուէրն նորա։ Եւ յամսամտից մատուցա- 11
նիք ողջակէզս Տեառն՝ զուարակս երկուս յան-
դոց և խոյ մի. գառինս տարեւորս անարատս
եւթն. և երիս տասանորդս նաշհոյ զանդկելոյ 12
իւղով առ զուարակ մի, և երկուս տասանորդս
նաշհոյ զանդկեալ իւղով առ խոյ մի, և տասա- 13
նորդ նաշհոյ զանդկեալ իւղով առ գառն մի, ՚ի
հոտ անուշից ընծայ Տեառն։ Եւ նուէր նոցա կէս 14
գորակին գինւոյ լինիցի առ զուարակ մի, և եր-
րորդ գորակին լինիցի առ խոյ մի, և չորրորդ գո-
րակին լինիցի առ գառն մի։ Այս ողջակէզք իցեն
ամսոյ յամսոյ յամիսս տարւոյն։ Եւ նոխազ մի 15
յայծեաց Տեառն, վասն մեղաց իւրեանց ՚ի վերայ
հանապազորդ ողջակիզին առնիցի, և նուէրն նո-
րա։ Եւ յամսեանն առաջնում, ՚ի չորեքտասա- 16
ներորդում աւուր ամսեանն՝ զատիկ Տեառն. և 17
՚ի հնգետասաներորդում աւուր նորուն ամսոյ՝
տօն. զեւթն օր բաղարջ կերիջիք. և օրն առա- 18
ջին կոչեցեալ սուրբ լիցի ձեզ. զամենայն գործ
սպասաւորութեան մի գործիցէք։ Եւ մատուցա- 19
նիք ողջակէզս և ընծայս Տեառն, զուարակս եր-
կուս յանդոց և խոյ մի, գառինս տարեւորս ա-
նարատս եւթն։ Եւ զոհ նոցա՝ նաշիհ զանդկեալ 20
իւղով երիս տասանորդս առ զուարակ մի, և
երկուս տասանորդս առ խոյ մի. և տասանորդ 21
տասանորդ արասցես առ գառն մի եւթանեցունց
գառանցն. և նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց, 22
քաւել վասն նոցա. թող զհանապազորդ առա- 23
ւօտին ողջակէզն, որ է ողջակէզ յանախութեան.
Զայս ըստ այսմ օրինակի արասջիք աւուր ա- 24
ւուր՝ զեւթն օր, պատարագ ողջակէզ ՚ի հոտ ա-
նուշից Տեառն. ՚ի վերայ հանապազորդ ողջակի-
զին առնիցէք զնուէր նորին. և օրն եւթներորդ 25
կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ. զամենայն գործ
սպասաւորութեան մի գործիցէք ՚ի նմա։ Եւ յա- 26
ւուրն նորոց յորժամ մատուցանիցէք զոհ
Տեառն զեւթներորդայն, կոչեցեալ սուրբ եղի-
ցի ձեզ. զամենայն գործ սպասաւորութեան մի
27 գործիցէք։ Եւ մատուսջիք ողջակէզս ՚ի հոտ ա-
նուշից Տեառն՝ զուարակս երկուս յանդոց և
խոյ մի, գառինս տարեւորս անարատս եւթն։
28 Եւ զոհ նոցա նաշիհ զանդկեալ իւղով երեք տա-
սանորդք առ զուարակ մի, և երկու տասա-
29 նորդք առ խոյ մի, և տասանորդ տասանորդ առ
30 գառն մի՝ եւթանեցունց գառանցն. և նոխազ
մի յայծեաց վասն մեղաց՝ քաւել վասն ձեր.
31 Թող զհանապազորդ ողջակէզն, և զզոհս նոցա
զոր առնիցէք, և զնուէրս նոցա. և անարատք
լինիցին ձեզ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Եւ յամսեանն եւթներորդի՝ որ օր մի իցէ ամ-
սոյն, կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ. զամենայն
գործ սպասաւորութեան մի գործիցէք. օր նշա-
2 նակելոյ եղիցի ձեզ։ Եւ արասջիք ողջակէզս ՚ի
հոտ անուշից Տեառն, զուարակ մի յանդոց. խոյ
3 մի, գառինս տարեւորս անարատս եւթն. և զոհ
նոցա նաշիհ զանդկեալ իւղով, երիս տասանորդս
առ զուարակ մի, և երկուս տասանորդս առ
4 խոյ մի. և տասանորդ տասանորդ առ գառն մի
5 եւթանեցունց գառանցն. և նոխազ մի յայ-
6 ծեաց վասն մեղաց՝ քաւել վասն ձեր. Թող զող-
ջակէզն ամսամտիցն. և զոհք նոցա և նուէրք
իւրեանց ըստ պայմանի իւրեանց ՚ի հոտ անու-
7 շից Տեառն։ Եւ ՚ի տասներորդի նորին ամսոյ՝
կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ, և չարչարեսջիք զան-
ձինս ձեր. զամենայն գործ սպասաւորութեան
8 մի գործիցէք. մատուսջիք ողջակէզս ՚ի հոտ ա-
նուշից ընծայս Տեառն, զուարակ մի յանդոց,
խոյ մի, գառինս տարեւորս անարատս եւթն.
9 և զոհ նոցա նաշիհ զանդկեալ իւղով, երիս տա-
սանորդս առ զուարակ մի, և երկուս տասա-
10 նորդս առ խոյ մի. և տասանորդ տասանորդ առ
11 գառն մի, եւթանեցունց գառանցն. և նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց՝ քաւել վասն ձեր. Թող
զվասն մեղացն և քաւութեան, և զողջակէզսն
հանապազորդս և զզոհս նոցա. և զնուէրս նո-
րին ըստ պայմանի իւրեանց ՚ի հոտ անուշից ըն-
12 ծայս Տեառն։ Եւ յաւուրն հնգետասաներորդի
նորին եւթներորդի ամսոյ՝ կոչեցեալ սուրբ ե-
ղիցի ձեզ. զամենայն գործ սպասաւորութեան
մի գործիցէք, և տօնեսջիք զնա տօն Տեառն
13 զեւթն օր. և մատուսջիք ողջակէզս ընծայս ՚ի
հոտ անուշից Տեառն։ Յաւուրն առաջնում
զուարակս յանդոց երեքտասան, խոյս երկուս.
գառինս տարեւորս չորեքտասան, անարատք լի-
14 նիցին. և զոհ նոցա նաշիհ զանդկեալ իւղով.

երիս տասանորդս առ զուարակ մի՝ երեքտասանեցունց
զուարակացն· և երկուս տասանորդս
առ խոյ մի՝ երկոցունց խոյոցն· և տասանորդ 15
տասանորդ առ մի մի գառն՝ չորեքտասանեցունց
գառանցն· և նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· 16
Թող զհանապազորդ ողջակէզս և զզոհս և
զնուէրս նոցա։ Եւ յաւուրն երկրորդի՝ զուարակս 17
երկոտասան, խոյս երկուս, գառինս տարեւորս
անարատս չորեքտասան· և զոհք նոցա 18
և նուէրք զուարակին և խոյոցն և գառանցն՝
ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայմանի իւրեանց· և 19
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· Թող զհանապազորդ
ողջակէզն և զզոհս նոցա և զնուէրս իւրեանց։
Եւ յաւուրն երրորդի՝ զուարակս մետասան 20
և խոյս երկուս, գառինս տարեւորս անարատս
չորեքտասան· և զոհ նոցա և նուէր 21
զուարակացն և խոյոցն և գառանցն՝ ըստ թուոյ
նոցա· և քօշ մի յայծեաց վասն մեղաց· Թող 22
զհանապազորդ ողջակէզս նոցա և զնուէրս իւրեանց։
Եւ յաւուրն չորրորդի՝ զուարակս տասն, 23
խոյս երկուս, գառինս տարեւորս անարատս չորեքտասան·
և զոհք նոցա և նուէրք զուարակացն 24
և խոյոցն և գառանցն՝ ըստ թուոյ նոցա
և ըստ պայմանի իւրեանց· և նոխազ մի յայծեաց 25
վասն մեղաց· Թող զհանապազորդ ողջակէզսն
և զզոհս նոցա և զնուէրս իւրեանց։ Եւ 26
յաւուրն հինգերորդի՝ զուարակս ինն, խոյս երկուս,
որոջս տարեւորս անարատս չորեքտասան·
և զոհք նոցա և նուէրք զուարակացն և խոյոց 27
և գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայմանի
իւրեանց· և նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· 28
Թող զհանապազորդ ողջակէզսն, և զզոհս նոցա
և զնուէրս իւրեանց։ Եւ յաւուրն վեցերորդի՝ 29
զուարակս ութ, խոյս երկուս, գառինս
տարեւորս անարատս չորեքտասան· և զոհք նոցա 30
և նուէրք զուարակացն և խոյոց և գառանց՝
ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայմանի իւրեանց·
և նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· 31
Թող զհանապազորդ ողջակէզսն և զզոհս նոցա
և զնուէրս իւրեանց։ Եւ յաւուրն եօթներորդի՝ 32
զուարակս եօթն, խոյս երկուս, գառինս տարեւորս
անարատս չորեքտասան· և զոհք նոցա 33
և նուէրք զուարակացն և խոյոց և գառանց՝
ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայմանի իւրեանց· և 34
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· Թող զհանապազորդ
ողջակէզսն և զզոհս նոցա և զնուէրս
իւրեանց։ Եւ յաւուրն ութերորդի՝ ելք լիցին 35
ձեզ· զամենայն գործ սպասաւորութեան մի գործիցէք
'ի նմա· և մատուսջիք ողջակէզս 'ի հոտ 36
անուշից ընծայս Տեառն՝ զուարակ մի, խոյ մի,
գառինս տարեւորս անարատս եօթն· և զոհք 37
նոցա և նուէրք զուարակին և խոյի և գառանց՝
ըստ թուոյ նոցա և ըստ պայմանի իւրեանց· և 38
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց· Թող զհանապազորդ
ողջակէզսն և զզոհս նոցա և զնուէրս
39 իւրեանց։ Զայս արասջիք 'ի տօնս ձեր Տեառն·
Թող զուխտսն ձեր և զողջակէզսն ձեր և զկամայականսն
ձեր և զզոհսն ձեր և զնուէրսն
ձեր և զփրկութիւնսն ձեր։

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրայէլի՝ ըս
2 որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի· և խօսեցաւ
Մովսէս ընդ իշխանս ազգացն Իսրայէլի և
3 ասէ· Այս բան է՝ զոր հրամայեաց Տէր· այր որ
այր՝ եթէ ուխտիցէ ուխտ Տեառն, կամ երդնուցու
երդումն սահմանաւ, կամ սահմանիցէ ինչ
վասն անձին իւրոյ, մի արասցէ ապախտ զբան
իւր· այլ զամենայն ինչ որ ելանիցէ 'ի բերանոյ
4 իւրմէ՝ արասցէ։ Եւ եթէ կին ոք ուխտիցէ ուխտ
Տեառն, կամ սահմանիցէ սահման ինչ 'ի տան
5 հօր իւրոյ 'ի մանկութեան իւրում, և լուիցէ
հայր նորա զուխտս նորա և զսահմանս նորա
զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ, և լռեսցէ նմա
հայր նորա, կացցեն ամենայն ուխտք նորա· և
ամենայն սահմանքն զոր սահմանեաց զանձնէ
6 իւրմէ՝ հաստատեսցին նմա։ Եւ եթէ ոչ առնուցու
յանձն հայր նորա՝ յաւուր յորում լուիցէ
զամենայն ուխտսն նորա, և զսահմանսն զոր
սահմանեաց զանձնէ իւրմէ, մի կացցեն· և
Տէր անպարտ արասցէ զնա, զի ոչ առ յանձն
7 հայր նորա։ Ապա թէ լինելով լինիցի առն,
և ուխտք իւր 'ի նմա իցեն ըստ ուխտելոյ շըրթանց
իւրոց՝ զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ,
8 և լուիցէ այրն նորա և լռեսցէ նմա յաւուր յորում
լուիցէ, այնպէս կացցեն ամենայն ուխտք
նորա, և սահմանքն նորա զոր սահմանեաց
9 զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեսցին։ Ապա թէ ոչ
առնուցու յանձն այր նորա՝ յաւուր յորում
լուիցէ, ամենայն ուխտքն նորա և ամենայն
սահմանքն զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝ մի
հաստատեսցին· զի այրն ոչ առ յանձն, և Տէր
10 անպարտ արասցէ զնա։ Եւ ուխտք այրւոյ կամ
հանելոյ, զոր ուխտիցէ զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեսցին
11 նմա։ Ապա թէ 'ի տան առն իւրոյ իցեն
ուխտք նորա, կամ սահմանն զոր սահմանիցէ
12 երդմամբ զանձնէ իւրմէ, և լուիցէ այր նորա և
լռեսցէ նմա, և առնուցու նմա յանձն, կացցեն
ամենայն ուխտք նորա, և ամենայն սահմանք
նորա զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեսցին
13 նմա։ Իսկ եթէ խափանելով խափանեսցէ
այրն նորա՝ յորում աւուր լուիցէ զամենայն
ինչ որ ելանիցէ 'ի շրթանց նորա՝ ըստ ուխտից
նորա և ըստ սահմանացն նորա զանձնէ իւրմէ,
մի հաստատեսցին նմա· զի այր նորա զանցոյց, և
14 Տէր անպարտ արասցէ զնա։ Զամենայն ուխտ

եւ զամենայն երդումն կապոյ առ ճգնելոյ զանձն ,
այր նորա հաստատեսցէ նմա , եւ այր նորա քան-
դեսցէ ։ Իսկ եթէ լռելով լռեսցէ նմա օր քան օրէ , 15
հաստատեսցէ նմա զամենայն ուխտսն իւր , եւ
զպահմանն կապուսցէ նմա ․ վասն զի լռեաց նմա
յաւուր յորում լուաւ ․ Եւ եթէ քանդելով քանդ- 16
եսցէ այր նորա յետ աւուրն յորում
լուաւ , ընկալցի զմեղս իւր ։ Այս իրաւունք են 17
զոր պատուիրեաց Տէր Մովսիսի՝ ընդ այր եւ ընդ
կին իւր , ընդ հայր եւ ընդ դուստր իւր՝ ՚ի ման-
կութեանն ՚ի տան հօր իւրոյ ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

ԾԴ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ․ Առ 1
վրէժ որդւոցդ Իսրայէլի ՚ի մադիանացւոց ան- 2
տի , եւ ապա յաւելցիս ՚ի ժողովուրդ քո ։ Եւ 3
խօսեցաւ Մովսէս ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ ․
Վառեցէք ՚ի ձէնջ արս՝ զինուորել առաջի Տեառն
՚ի վերայ Մադիանու , հատուցանել վրէժ ՚ի
Տեառնէ Մադիանու ․ հազար այր ՚ի ցեղէ , յամե- 4
նայն ցեղիցն Իսրայէլի , առաքեցէք առ՝ պատե-
րազմ ։ Եւ համարեցան ՚ի հազարաւորացն Իսրա- 5
յէլի հազար այր ՚ի ցեղէ , երկոտասան հազար վա-
ռեալ ՚ի պատերազմ ։ Եւ առաքեաց զնոսա Մով- 6
սէս , հազար այր ՚ի ցեղէ հանդերձ զօրու իւ-
րեանց , եւ զՓենեէս որդի Եղիազարու որդւոյ Ա-
հարոնի քահանայի , եւ զսպասն սրբութեան ․
եւ փողսն ազդեցութեան ՚ի ձեռս նոցա ։ Եւ ճա- 7
կատեցան ընդդէմ մադիանացւոցն , որպէս եւ
հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ կոտորեցին զա-
մենայն արու , եւ զթագաւորսն մադիանացւոց 8
կոտորեցին հանդերձ վիրաւորօք նոցա , եւ զԵւին
եւ զՍուր եւ զՌոկոմ եւ զՈւր , եւ զՌոբոք , զհինգ
թագաւորս Մադիանու ․ եւ զԲաղաամ որդի Բէո-
րայ սպանին սրով , հանդերձ վիրաւորօք նոցա ։
Եւ զկանայս Մադիանու եւ զաղխն նոցա եւ զա- 9
նասունս նոցա եւ զամենայն ստացուածս նոցա եւ
զզօրս նոցա առին յաւարի ․ եւ զամենայն քա- 10
ղաքս նոցա ամրէք իւրեանց եւ զաւանս նոցա
հրձիգ արարին ․ եւ առին զամենայն զաւար նո- 11
ցա եւ զամենայն կապուտ նոցա ՚ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն ։ Եւ ածին առ Մովսէս եւ առ Եղիա- 12
զար քահանայ եւ առ ամենայն որդիսն Իսրայէ-
լի զգերին եւ զկապուտ եւ զաւար բանակին
յԱրաբովթ Մովաբու , որ է յանդիման Երիքովի առ
Եզերբ Յորդանանու ։ Եւ ելին Մովսէս եւ Եղիա- 13
զար քահանայ եւ ամենայն իշխանք ժողովր-
դեանն ընդ առաջ նոցա արտաքոյ բանակին ․ եւ 14
բարկացաւ Մովսէս ՚ի վերայ առաջնորդաց զօրուն ,
հազարապետաց եւ հարիւրապետաց եկելոց ՚ի
Ճակատէ պատերազմին ։ Եւ ասէ ցնոսա Մով- 15
սէս ․ Ընդէր ապրեցուցէք զամենայն էգ ․ զի նո- 16
քա էին որդւոցն Իսրայէլի ըստ բանիցն Բաղաա-
մու , առ ՚ի վրիպեցուցանելոյ եւ արհամարհելոյ
զբանն Տեառն վասն Փոգովրայ , եւ եղեւ հարուած
17 ՚ի ժողովրդեանն Տեառն ։ Եւ արդ կոտորեցէք
զամենայն արու յամենայն աղխից , եւ զամենայն
կին որոյ գիտացեալ է զարուութիւն արուի՝ կո-
18 տորեցէք ․ եւ զամենայն զաղխ կանանց որ ոչ ի-
ցէ գիտացեալ զարուութիւն արուի՝ ապրեցուցէք ։
19 Եւ դուք բանակեցարուք արտաքոյ բանակին
զեօթն օր ․ ամենայնի որոյ սպանեալ իցէ եւ
մերձեալ ՚ի վիրաւոր , սրբեսջի յաւուրն երրոր-
դի եւ յաւուրն եօթներորդի ․ դուք եւ գերիք
20 ձեր , եւ ամենայն հանդերձ եւ ամենայն անօթ
մորթեղէն եւ ամենայն կահ մազագործ ․ եւ զա-
21 մենայն կահ փայտեղէնս սրբեսջիք ։ Եւ ասէ Ե-
ղիազար քահանայ ցարս զօրուն եկելոց ՚ի Ճա-
կատէ պատերազմին ․ Այս իրաւունք օրինի են
22 զոր հրամայեաց Տէր Մովսիսի ․ բաց յոսկւոյ եւ
յարծաթոյ եւ ՚ի պղնձոյ եւ յերկաթոյ եւ ՚ի կա-
23 պարոյ եւ յանագէ , ամենայն որ անցանէ ընդ
հուր՝ եւ սրբեսցի , այլ եւ ջրովն սրսկման սըր-
բեսցի ․ եւ ամենայն որ ոչ անցանիցէ ընդ հուր
24 եւ լուանայցի ջրով ․ լուասջիք զհանդերձս յա-
ւուրն եօթներորդի , եւ սուրբ լինիջիք , եւ ա-
25 պա մտանիցէք ՚ի բանակն ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
26 Մովսիսի եւ ասէ ․ Առ զհամար աւարի գերու-
թեանց ՚ի մարդոյ մինչեւ յանասուն , դու եւ Ե-
ղիազար քահանայ , եւ իշխանք նահապետաց ժո-
27 ղովրդեանդ ․ եւ բաժանեսջիք զաւարդ ՚ի մէջ պա-
տերազմողացդ եկելոցդ ՚ի պատերազմ , եւ ՚ի մէջ
28 ամենայն ժողովրդեանդ ։ Եւ առջիք հաս Տեառն
յամենայն արանց պատերազմողաց ելելոց ՚ի
պատերազմ , ոգի մի ՚ի հինգ հարիւրոց՝ ՚ի մար-
դոյ եւ յանասնոց , եւ յարջառոյ եւ յոչխարէ եւ
29 յայծեաց ․ եւ զկէս նոցա առնուցուս , եւ տա-
ցես Եղիազարու քահանայի զպտուղսն Տեառն ։
30 Եւ ՚ի կիսոյ որդւոցն Իսրայէլի առցես մի ՚ի յիս-
նէ , ՚ի մարդոյ եւ յանասնոյ , յարջառոյ եւ յոչ-
խարէ եւ յէշոց եւ յամենայն անասնոյ , եւ տա-
ցես զայն ղեւտացւոցն որ պահիցեն զպահպա-
31 նութիւնս խորանին Տեառն ։ Եւ արարին Մով-
սէս եւ Եղիազար քահանայ որպէս հրամայեաց
32 Տէր Մովսիսի ․ եւ եղեւ աւելորդ աւարին զոր ա-
ծին յաւարի արքն պատերազմողք՝ յոչխարաց
վեց հարիւր հազար եւ եօթանասուն եւ հինգ
33 հազար , եւ արջառ՝ եօթանասուն եւ երկու հա-
34 զարք , եւ էշք՝ վաթսուն եւ մի հազար , եւ ոգիք
35 մարդկան՝ ՚ի կանանց որ ոչ գիտէին զարուութիւն
առն , ամենայն ոգիք՝ երեսուն եւ երկու հա-
36 զարք ։ Եւ եղեւ կէս աւարին ելելոցն ՚ի պա-
տերազմ ՚ի թուոյ ոչխարացն՝ երեք հարիւր եւ
երեսուն հազար եւ եօթն հազար եւ հինգ հա-
37 րիւր ։ Եւ եղեւ հասն Տեառն յոչխարէ՝ վեց հա-
38 րիւր եւ եօթանասուն եւ հինգ , եւ արջառ՝ ե-

բեւոն եւ վեց հազար, եւ հասն Տեառն՝ եօթա-
նասուն եւ երկու. եւ էշք՝ երեսուն հազար եւ 39
հինգ հարիւր, եւ հասն Տեառն՝ վաթսուն եւ մի.
եւ ոգիք մարդկան՝ վեշտասան հազար, եւ հաս 40
'ի նոցանէ Տեառն՝ երեսուն եւ երկու ոգիք: Եւ 41
ետ Մովսէս զհասն Տեառն զնուէրն Աստուծոյ՝ Ե-
ղիազարու քահանայի, որպէս հրաման ետ Տէր
Մովսէսի, զհասարակած որդւոցն Իսրայէլի՝ զորս 42
բաժանեաց Մովսէս յարանցն պատերազմողաց:
Եւ եղեւ հասարակած 'ի ժողովրդենէ անտի, յոչ- 43
խարէ՝ երեք հարիւր եւ երեսուն հազար եւ
եօթն հազար եւ հինգ հարիւր, եւ արջառ՝ երե- 44
սուն եւ վեց հազար, եւ էշք՝ երեսուն հազար 45
եւ հինգ հարիւր, եւ ոգիք մարդկան՝ վեշտասան 46
հազար: Եւ առ Մովսէս 'ի հասարակածէ որ- 47
դւոցն Իսրայէլի՝ մի 'ի յիսնէ, 'ի մարդոյ եւ յա-
նասնոյ, եւ ետ զայն Ղեւտացւոցն որ պահէին
զպահպանութիւն խորանին Տեառն, որպէս հրա-
ման ետ Տէր Մովսէսի: Եւ մատեան առ Մովսէս 48
ամենայն վերակացուք հազարապետութեան զօ-
րուն, հազարապետք եւ հարիւրապետք. եւ ա- 49
սեն ցՄովսէս. Ծառայք քո կալան զհամար ա-
րանց պատերազմողաց առ 'ի մէնջ, եւ ոչ ծախե-
ցաւ 'ի նոցանէ եւ ոչ մի. եւ բերաք մատուցա- 50
նել ընծայ Տեառն, այր որոյ գտանէր ոսկի մա-
նեկանց կամ ապարանջանք, եւ մատանի եւ կըշ-
տապանակ եւ փողպատակ ընդելուզեալ, քաւել
վասն մեր առաջի Տեառն: Եւ առին Մովսէս եւ 51
Եղիազար քահանայ զոսկին 'ի նոցանէ, զամե-
նայն անօթ գործեալ, զոր եղեւ ամենայն ոսկի 52
հասին զոր հանին Տեառն՝ վեշտասան հազար եւ
եօթն հարիւր եւ յիսուն սիկղ՝ 'ի հազարապետաց
անտի. եւ արք պատերազմողք որ առին աւար, 53
իւրաքանչիւր ումեք: Եւ առին Մովսէս եւ Եղիա- 54
զար քահանայ զոսկին 'ի հազարապետաց անտի
եւ 'ի հարիւրապետաց, եւ տարան 'ի խորանն
վկայութեան, յիշատակ առ 'ի յորդւոցն Իսրա-
յէլի առաջի Տեառն:

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

ԽԵ Եւ անասուն բազում էր որդւոցն Իսրայէլի. 1
որդւոցն Ռուբենի եւ որդւոցն Գադայ զեղեալ
յոյժ. եւ տեսին զերկիրն Յազերայ եւ զերկիրն
Գաղաադու, եւ էր տեղին՝ տեղի խաշանց: Եւ 2
մատուցեալ որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ
ասեն ցՄովսէս եւ ցԵղիազար քահանայ եւ ցիշ-
խանս ժողովրդեանն. Ատարովթ եւ Դեբոն եւ 3
Յազեր եւ Նեմրա եւ Եսեբոն եւ Եղեալէթ եւ
Սեբամա եւ Նաբաւ եւ Բէան, երկիրն զոր մա- 4
նեաց Տէր առաջի որդւոցն Իսրայէլի, երկիր ա-
նասնանոց է. եւ ծառայից քոց խաշինք են: Եւ 5
ասեն. Եթէ գտաք շնորհս առաջի քո, տուր եր-
կիրն այն ծառայից քոց 'ի կալուած, եւ մի ան-
6 ցուցանէր զմեզ ընդ Յորդանան: Եւ ասէ Մով-
սէս ցորդիսն Գադայ եւ ցորդիսն Ռուբենի. Եղ-
բարք ձեր երթիցեն 'ի պատերազմ, եւ դուք
7 նստիջիք աստ. եւ ընդէր խոտորեցուցանէք ըզ-
միտս որդւոցն Իսրայէլի՝ չանցանել յերկիրն զոր
8 Տէր տալոց է նոցա: Ո՞չ այդպէս արարին հարքն
ձեր՝ յորժամ առաքեցի զնոսա 'ի Կադէսբառ-
9 նեայ դիտել զերկիրն, եւ ելին 'ի ձորն ողկուզի
եւ դիտեցին զերկիրն, եւ զանդիտեցուցին ըզ-
միտս որդւոցն Իսրայէլի, զի մի մտանիցեն յեր-
10 կիրն զոր ետ նոցա Տէր: Եւ բարկացաւ սրտ-
մտութեամբ Տէր յաւուր յայնմիկ, եւ երդուաւ
11 եւ ասէ. մի տեսցեն արք որ ելին յԵգիպտոսէ՝ 'ի
քսանամենից եւ 'ի վեր, որ գիտիցեն զչար եւ
զբարի, զերկիրն զոր երդուայ տալ Աբրահամու
եւ Սահակայ եւ Յակոբայ. զի ոչ եկին զհետ իմ:
12 բայց Քաղէբ՝ որդի Եփոնեայ զատուցելոյն, եւ
13 Յեսու որդի Նաւեայ, զի եկին զհետ Տեառն. եւ
բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր 'ի վերայ Իսրա-
յէլի, եւ յածեցոյց զնոսա յանապատին ամս
քառասուն, մինչեւ սատակեցաւ ամենայն ազգն
14 որ արարին զչարիս առաջի Տեառն: Եւ արդ դուք
յարուցեալ էք փոխանակ հարցն ձերոց, ժո-
ղովք մարդկան մեղաւորաց, յաւելուլ միւսան-
գամ 'ի սրտմտութիւն բարկութեան Տեառն 'ի
15 վերայ Իսրայէլի. զի դարձեալ էք 'ի նմանէ, յա-
ւելուլ միւսանգամ լքանել նմա զձեզ յանապա-
տի աստ. եւ անօրինէք յամենայն ժողովուրդս
16 յայս: Եւ մատեան առաջի նորա եւ ասեն. Դա-
ղարս ոչխարաց մերոց շինեսցուք եւ անասնոց
17 մերոց, եւ քաղաքս աղխից մերոց. եւ մեք վա-
ռեալք առաջի Տեառն, առաջապահք երթիցուք
որդւոցն Իսրայէլի, մինչեւ հանիցուք զնոսա յիւ-
րաքանչիւր տեղի. եւ բնակեսցէ աղխն մեր 'ի քա-
18 ղաքս պարսպաւորս վասն բնակչաց երկրիս: Եւ
ոչ դարձցուք 'ի տունս մեր՝ մինչեւ բաժանեսցին
որդիքն Իսրայէլի զիւրաքանչիւր ժառանգու-
19 թիւն. եւ ոչ եւս ժառանգեսցուք 'ի մէջ նոցա
յանկոյս Յորդանանու եւ անդր. զի ունիմք զվի-
ճակս մեր յայս կոյս Յորդանանու յարեւելից:
20 Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս. Եթէ առնիցէք ըստ բա-
նիդ ըստ այդմիկ, եթէ վառեսջիք առաջի Տեառն
21 'ի պատերազմ, եւ անցցէ ձեր ամենայն վառեալ
ընդ Յորդանան առաջի Տեառն, մինչեւ սատակես-
22 ցի թշնամին նորա առաջի նորա, եւ նուաճեսցի
երկիրն առաջի Տեառն, եւ ապա դառնայցէք,
քաւեալ լինիջիք առաջի Տեառն եւ յԻսրայէլէ. եւ
եղիցի երկիրս այս ձեզ 'ի կալուած առաջի Տեառն:
23 Ապա թէ ոչ առնիցէք այդպէս, յանցաւոր գտա-
նիցիք առաջի Տեառն. եւ ծանիջիք զմեղս ձեր՝
24 յորժամ հասանիցեն ձեզ չարիք: Արդ շինեսջիք
դուք ձեզ քաղաքս աղխին ձերոյ, եւ գաղարս
խաշանց ձերոց, եւ որ ինչ ել 'ի բերանոյ ձերմէ

առնիցէք։ Եւ խօսեցան որդիքն Ռուբինի և որ- 25
դիքն Գադայ ընդ Մովսիսի և ասեն. Ծառայքն
ծառայք քո՝ որպէս հրամայեսդ մեզ տէրդ մեր.
աղխ մեր և կանայք մեր և ամենայն անասուն 26
մեր կացցեն 'ի քաղաքս Գաղաադու, և ծառայք 27
քո անցցեն վառեալք և կազմեալք առաջի Տեառն
'ի պատերազմ, որպէս և տէրդ ասէ։ Եւ յանձն 28
արար նոցա Մովսէս զԵղիազար քահանայ,
և զՅեսու որդի Նաւեայ և զիշխանս նահապե-
տաց ցեղիցն Իսրայէլի, և ասէ ցնոսա Մովսէս. 29
Եթէ անցցեն որդիքդ Ռուբինի և որդիքդ Գադայ
ընդ ձեզ ընդ Յորդանան, ամենայն վառեալ 'ի
պատերազմ առաջի Տեառն, և տիրեսջիք երկրին,
տացէք զոսա զերկիրն Գաղաադու 'ի կալուածս։
Ապա թէ ոչ անցցեն ընդ ձեզ վառեալք 'ի պա- 30
տերազմ առաջի Տեառն, անցուսջիք զաղխ դոցա
և զկանայս դոցա և զանասուն դոցա յառաջա-
գոյն քան զձեզ յերկիրն Քանանացւոց, և ժա-
ռանգեսցեն ընդ ձեզ յերկրին Քանանացւոց։
Պատասխանի ետուն որդիքն Ռուբինի և որդիքն 31
Գադայ և ասեն. Զոր ինչ ասէ տէրդ ցծառայս
իւր՝ արասցուք. մեք անցցուք վառեալք յերկիրն 32
Քանանացւոց, և տացէք մեզ կալուածս յայս
կոյս Յորդանանու։ Եւ ետ Մովսէս որդւոցն Գա- 33
դայ և որդւոցն Ռուբինի և կիսոյ ցեղին Մանաս-
սէի որդւոյն Յովսեփայ՝ զթագաւորութիւնն Սե-
հոնի արքային Ամովրհացւոց, և զթագաւորու-
թիւնն Ովգայ արքային Բասանու, զերկիրն և
զքաղաքս սահմանօք իւրովք, և զքաղաքս երկ-
րին շուրջանակի։ Եւ շինեցին որդիքն Գադայ զԴե- 34
բոն և զԱտարովթ և զԱրոյեր և զՍոփար և- 35
զՅազեր, և բարձրացուցին զնոսա, և զՆամրան 36
և զԲեթառան, քաղաքս ամուրս և դադարս
հօտից։ Եւ որդիքն Ռուբինի շինեցին զԵսեբոն 37
և զԵղիաղէ և զԿարիաթեմ, և զԲեեղմէոն, 38
շուրջ ամրացուցեալս, և զՍեբամայ. և անուա-
նեցին ըստ անուանց իւրեանց զանուանս քաղա-
քացն՝ զոր շինեցին։ Եւ գնաց որդի Մաքիրայ որ- 39
դւոյ Մանասէի 'ի Գաղաադ՝ և առ զնա, և կո-
րոյս զԱմովրհացին որ բնակեալ էր 'ի նմա։ Եւ 40
ետ Մովսէս զԳաղաադ Մաքիրայ որդւոյ Մանա-
սէի, և բնակեցաւ անդ։ Եւ Յայիր Մանասեան 41
չոգաւ առ զքաղաքս նոցա, և անուանեաց զնո-
սա աւանս Յայիրայ։ Եւ Նաբաւ գնաց և առ 42
զԿանաթ և զաւանս նորա, և անուանեաց զնո-
սա Նաբաւթ ըստ անուան իւրոյ։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

92 Եւ այս են բանակեալք որդւոցն Իսրայէլի՝ 1
յորժամ ելին յերկրէն Եգիպտացւոց հան-
դերձ զօրօքն իւրեանց 'ի ձեռն Մովսիսի և Ահա-
րոնի։ Եւ գրեաց Մովսէս զչուս նոցա և զբա- 2
նակեալս իւրեանց բանիւ Տեառն. և այս են
3 բանակեալք գնացից նոցա։ Չուեցին յՌամեսէ-
սեայ յամսեանն առաջնում, 'ի հնգետասանե-
րորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ. զայգոյ զա-
տկին ելին որդիքն Իսրայէլի բարձրացեալ ձեռամբ
4 առաջի ամենայն Եգիպտացւոցն. և Եգիպտա-
ցիքն թաղէին զամենայն մեռեալսն 'ի նոցանէ,
զորս հարկանէր Տէր զամենայն անդրանիկս յերկ-
րին Եգիպտացւոց, և 'ի դիս նոցա արար վրէժ-
5 խնդրութիւն Տէր։ Եւ չուեալ որդւոցն Իսրա-
6 յէլի յՌամեսեսայ բանակեցան 'ի Սոկքովթ. և
չուեալ 'ի Սոկքովթայ՝ բանակեցան 'ի Բովթան,
7 որ է մասն ինչ անապատին. չուեցին 'ի Բովթա-
նայ, և բանակեցան առ բերանովն Եպիրովթայ,
որ է յանդիման Բէեղսեպփոնայ, և բանակեցան
8 հանդէպ Մագդովղայ. չուեցին հանդէպ Եպի-
րովթայ, և անցին ընդ մէջ ծովուն յանապատն,
և գնացին նոքա երեքօրեայ ճանապարհ ընդ ա-
նապատն, և բանակեցան զդառն աղբերօքն.
9 չուեցին 'ի դառն աղբերացն՝ և եկին յԷլիմ. և
էին յԷլիմ երկոտասան աղբիւր ջրոց, և եօթանա-
սուն ծառ արմաւենեաց. և բանակեցան անդ
10 առ ջուրն. չուեցին յԷլիմայ, և բանակեցան
11 զափամբ Կարմիր ծովուն. չուեցին 'ի Կարմիր ծո-
12 վէն, և բանակեցան յանապատին 'ի Սին. չուե-
ցին 'ի Սին անապատէն, և բանակեցան 'ի Հաա-
13 փա. չուեցին 'ի Հաափայ, և բանակեցան յԱղիմ.
14 չուեցին յԱղիմայ, և բանակեցան յՌափիդին. և
15 ոչ գոյր ջուր ըմպելոյ ժողովրդեանն. չուեցին
յՌափիդինայ, և բանակեցան յանապատին Սի-
16 նեայ. չուեցին յանապատէն Սինեայ, և բանակե-
17 ցան 'ի գերեզմանս ցանկութեան. չուեցին 'ի գե-
րեզմանացն ցանկութեան, և բանակեցան յԱսե-
18 րովթ. չուեցին յԱսերովթայ, և բանակեցան
19 յՌաթամա. չուեցին յՌաթամայ, և բանակե-
20 ցան յՌեմմոնփարէս. չուեցին յՌեմմոնփարեսայ,
21 և բանակեցան 'ի Ղեբնա. չուեցին 'ի Ղեբնայ,
22 և բանակեցան 'ի Դեսսա. չուեցին 'ի Դեսսայէ,
23 և բանակեցան 'ի Մակեղղաթ. չուեցին 'ի Մա-
24 կեղղաթայ, և բանակեցան 'ի Սափար. չուեցին
25 'ի Սափարայ, և բանակեցան 'ի Կարադաթ. չու-
եցին 'ի Կարադաթայ, և բանակեցան 'ի Մակէ-
26 լովթ. չուեցին 'ի Մակէլովթայ, և բանակեցան
27 'ի Կատաաթ. չուեցին 'ի Կատաաթայ, և բա-
28 նակեցան 'ի Տարաթ. չուեցին 'ի Տարաթայ, և
29 բանակեցան 'ի Մաթեկա. չուեցին 'ի Մաթեկայ,
30 և բանակեցան 'ի Ասեմոնա. չուեցին 'ի Ասեմո-
31 նայ, և բանակեցան 'ի Մասուրութ. չուեցին 'ի
32 Մասուրութայ, և բանակեցան 'ի Բանէա. չուե-
ցին 'ի Բանէայ, և բանակեցան 'ի լերինն Գադ-
33 գադ. չուեցին 'ի լեռնէ անտի Գադգադայ, և
34 բանակեցան յԵտեբաթա. չուեցին յԵտեբաթայ,
35 և բանակեցան յԵբրոնա. չուեցին յԵբրոնայ,
36 և բանակեցան 'ի Գասիոնգաբեր. չուեցին 'ի Գե-

ափնպարկաց, եւ բանակեցան յանապատին 'ի
Սին. չուեցին 'ի Սինն անապատէ, եւ բանակե- 37
ցան յանապատին Փարանու, այն է Կադէս. չուեցին 'ի Կադէսայ, եւ բանակեցան 'ի Հովր լերինն,
մերձ առ երկրաւն Եդոմայ. եւ ել Ահա- 38
րոն քահանայ 'ի լեառնն հրամանաւ Տեառն՝ եւ
մեռաւ անդ, 'ի քառասներորդի ամի ելանելոյ որդւոցն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց, յամսեանն հինգերորդի՝ որ օր մի էր ամսոյն. եւ Ա- 39
հարոն էր հարիւր եւ քսան եւ երից ամաց յորժամ մեռաւ 'ի Հովր լերինն։ Եւ լուաւ Քանա- 40
նեա արքայ Արադայ, եւ նիստ բնակեալ էր յերկրին քանանացւոց, յորժամ մտանէին որդիքն
Իսրայէլի։ Չուեցին 'ի Հովր լեռնէ, եւ բանակե- 41
ցան 'ի Սելմոնա. չուեցին 'ի Սելմոնայ, եւ բանա- 42
կեցան 'ի Փինոն. չուեցին 'ի Փինոնայ, եւ բանա- 43
կեցան յՈբովթ. չուեցին յՈբովթայ, եւ բանա- 44
կեցան 'ի Գայի՝ յայն կոյս սահմանացն Մովաբու.
չուեցին 'ի Գայեայ, եւ բանակեցան 'ի Դեմոն- 45
գադ. չուեցին 'ի Դեմոնգադայ, եւ բանակեցան 46
'ի Դելմոնդեբլաթայիմ. չուեցին 'ի Դելմոնդեբլա- 47
թայիմայ, եւ բանակեցան 'ի լերինսն Աբարիմ յանդիման Նաբաւայ. չուեցին 'ի լերանցն Աբարի- 48
մայ, եւ բանակեցան յարեւմտից Մովաբու առ
Յորդանանու յանդիման Երիքովի. եւ բանակե- 49
ցան զՅորդանանաւ 'ի մէջ Եսիմովթայ, մինչեւ
զԲելսատովն յարեւմտից Մովաբու։

ԾԷ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի յարեւմտից 50
Մովաբու առ Յորդանանու յանդիման Երիքովի
եւ ասէ. Խօսեաց ընդ որդւոց Իսրայէլի եւ ա- 51
սասցես ցնոսա. դուք անցանիցէք ընդ
Յորդանան յերկիրն քանանացւոց. եւ կորուս- 52
ջիք զամենայն բնակիչս երկրին յերեսաց ձերոց,
եւ կործանեսջիք զդիտանոցս երկրի նոցա, եւ
զամենայն կուռս ձուլածոյս նոցա կորուսջիք,
եւ զամենայն զբարձունս նոցա բառնայցէք 'ի մի-
ջոյ։ Եւ կորուսջիք զբնակիչս երկրին, եւ բնա- 53
կեսջիք դուք 'ի նմա. զի ձեզ ետու զերկիրն նո-
ցա 'ի վիճակ, ըստ ցեղից ձերոց. ըստ բազմաց՝ 54
բազմացուցանիջիք զկալուածս իւրեանց, եւ
ըստ սակաւուց՝ սակաւացուսջիք զկալուածս իւ-
րեանց։ Որպէս ելանիցէ յանուն ուրուք՝ անդ
լինիցի. ըստ ցեղից նահապետութեան ձերոյ ժա-
ռանգեսջիք։ Եւ եթէ ոչ կորուսանիցէք զբնա- 55
կիչս երկրին յերեսաց ձերոց, եղիցին զոր թո-
ղուցուք 'ի նոցանէ՝ խոչ յականս ձերում եւ նետք
'ի կողս ձեր, եւ եղիցին ձեզ թշնամիք յերկրին
յորում դուք բնակիցէք. եւ եղիցի որպէս խոր- 56
հէի առնել նոցա՝ արարից ձեզ։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Պա- ԾԸ
2 տուիրեա որդւոցն Իսրայէլի եւ ասասցես ցնո-
սա. դուք մտանէք յերկիրն քանանացւոց, եւ
այն լիցի ձեզ 'ի ժառանգութիւն, երկիրն Քա-
3 նանու հանդերձ սահմանօք իւրովք։ Եւ եղիցի
ձեզ կողմն ընդ հարաւ 'ի Սինն անապատէ մին-
չեւ մօտ յԵդոմ. եւ եղիցին ձեզ սահմանքն որ
ընդ հարաւ իցեն, 'ի մասնէ աղի ծովուն յարեւ-
4 ելից կողմանէ։ Եւ պատիցեն սահմանքն ձեր 'ի
հարաւոյ՝ ընդ ասոյն Ակրաբինայ եւ անցցեն յԵ-
նակ, եւ եղիցին ելք նորա ընդ հարաւոյ կողմն
Կադէսբառնեայ. եւ ելցեն յաւանն Արադայ եւ
5 անցցեն յԱսեմոն։ Եւ պատիցեն սահմանքն յԱ-
սեմոնայ ձորոյն Եգիպտացւոց, եւ եղիցին ելք
6 նորա ընդ ծովն, եւ սահմանք ծովուն ձեզ լի-
ցին. ծովն մեծ սահման իցէ, եւ այն լիցին ձեզ
7 սահմանք ծովուն։ Եւ այս լիցին ձեզ սահմանք
ընդ կողմն հիւսիսոյ. 'ի մեծէ ծովէն չափեսջիք
8 ձեզ զլեռնլեռնայն, եւ 'ի լեռնէ անտի չափեսջիք
զնոյն մինչեւ 'ի մուտն Եմաթայ. եւ եղիցին ելք
9 նորա սահմանքն Սարադարայ. եւ ելանիցէ առ
սահմանօքն Եփրոնայ, եւ եղիցին ելք նորա Ասեր-
նայինի. այն լիցին ձեզ սահմանք 'ի հիւսիսոյ։
10 Եւ չափեսջիք ձեզ սահմանս յարեւելից՝ յԱսեր-
11 նայինայ զՍեփամար. եւ իջանիցեն սահմանքն
'ի Սեփամարայ զԲեղայ, յարեւելից կողմանէ
աղբերացն. եւ իջցեն սահմանքն 'ի Բեղայ մինչեւ
12 զծովն Քեներեթայ յարեւելից կողմանէ. եւ իջա-
նիցեն սահմանքն մինչեւ զՅորդանան, եւ ելք նո-
րա լինիցին ծովն աղի. այն ամենայն երկիր լի-
13 նիցի ձեզ, եւ սահմանք նորա շուրջանակի։ Եւ
պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն Իսրայէլի եւ ա-
սէ. Այս է երկիրն զոր ժառանգիցէք զառ վիճա-
կաւ, որպէս հրաման ետ Տէր տալ զնա ինն ցե-
14 ղիցն եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի։ Վասն զի առ
ցեղ որդւոցն Ռուբինի եւ ցեղ որդւոցն Գադայ՝
15 ըստ տանց նահապետաց իւրեանց, եւ կէս ցեղին
Մանասէի, զվիճակս իւրեանց յայնկոյս Յորդա-
նանու յանդիման Երիքովի 'ի հարաւոյ ընդ կողմն
արեւելից։

16 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ. Այս ԾԹ
17 անուանք են արանցն՝ որ ժառանգեցուցանիցեն
ձեզ զերկիրն. Եղիազար քահանայ եւ Յեսու
18 Նաւեան. եւ մի մի իշխան 'ի ցեղէ առնուցուք
19 ժառանգեցուցանել ձեզ զերկիրն։ Եւ այս ա-
նուանք են արանցն. ցեղին Յուդայ, Քաղէբ որդի
20 Յեփոնեայ. ցեղին Շմաւոնի, Սաղամիէլ որդի Ե-
21 միուդայ. ցեղին Բենիամինի, Եղդադ որդի Քաս-
22 ղովդայ. ցեղին Դանայ իշխան Բոկկի որդի Եգ-
23 ղեայ. որդւոցն Յովսեփայ. ցեղի որդւոցն Մանա-

ԼԳ. 47. Մէջ օր. 'ի լերինսն Աբարիմ կամ Աբարիմայ. Տես Բ. Օրին. ԼԲ. 49.

սէի իշխան Անիէլ որդի Սուփիդայ· ցեղի որդւոցն 24
Եփրեմի իշխան Կամուէլ որդի Սաբաթայ·
ցեղին Զաբուղոնի իշխան Եղիսափան որդի Փառնաքայ· 25
ցեղի որդւոցն Իսաքարայ իշխան Փաղտիէլ 26
որդի Ոզայ· ցեղի որդւոցն Ասերայ իշխան 27
Աքիովր որդի Սելեմեայ· ցեղին Նեփթաղիմայ իշխան 28
Փադայէլ որդի Ամիուդայ։ Այսոքիկ են որոց 29
հրաման ետ Տէր բաժանել որդւոցն Իսրայէլի
յերկրին Քանանացւոց։

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յարեւմուտս 1
Մովաբու՝ առ եզերբ Յորդանանու յանդիման Երիքովի՝
եւ ասէ· Հրամա՛ն տուր որդւոցն Իսրայէլի, 2
եւ տացեն Ղեւտացւոցն ՚ի վիճակաց կալուածոց
իւրեանց քաղաքս բնակութեանց, եւ
քաղաքամերձս շուրջ զքաղաքօք իւրեանց տացեն
Ղեւտացւոցն։ Եւ եղիցին նոցա քաղաքք բնակութեան. 3
եւ գաւառակք նոցա եղիցին խաշանց
նոցա, եւ ամենայն չորքոտանեաց նոցա։ Եւ 4
դաստակերտք քաղաքացն զորս տայցէք Ղեւտացւոցն
՚ի պարսպէ քաղաքին եւ արտաքոյ արտաքին
երկուս հազարս կանգնոյ շուրջանակի։ Եւ 5
չափեսջիք արտաքոյ քաղաքին, յարեւելից կողմանէ
երկուս հազարս կանգնոյ, եւ ընդ ծովակողմն
երկուս հազարս կանգնոյ, եւ ընդ կողմն
հիւսիսոյ՝ երկուս հազարս կանգնոյ. եւ ընդ
կողմն հարաւոյ՝ երկուս հազարս կանգնոյ. եւ
քաղաք ՚ի մէջ այնորիկ լինիցի ձեզ. եւ գաւառականս
քաղաքացն։ Եւ զքաղաքսն զորս տայցէք 6
Ղեւտացւոցն, զվեց քաղաքս ապաստանին զոր
տայցէք՝ փախչել անդր սպանողին. եւ առ այնու
քառասուն եւ երկուս քաղաքս. ընդ ամենայն 7
քաղաքս՝ քառասուն եւ ութ քաղաք տայցէք
Ղեւտացւոցն, զնոսա եւ զքաղաքամերձս իւրեանց։
Եւ զքաղաքս՝ զոր տայցէք ՚ի կալուածոց 8
որդւոցն Իսրայէլի, ՚ի բազմաց՝ բազումս, եւ ՚ի սակաւուց՝
սակաւս. ըստ իւրաքանչիւր ժառանգութեան
զոր ժառանգիցեն՝ տացեն ՚ի քաղաքաց
անտի Ղեւտացւոցն։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի
եւ ասէ. Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ 9
ասասցես ցնոսա. Դուք անցանիցէք ընդ 10
Յորդանան յերկիրն Քանանացւոց. եւ զատուսջիք 11
ձեզ քաղաքս, որ լինիցին ձեզ ապաստանիս՝
փախչել անդր սպանողին։ Ամենայն որ հարկանիցէ
զանձն ուրուք ակամայ, եղիցին ձեզ քաղաքք
ապաստանի ՚ի մերձաւորէ արեանն. եւ մի 12
մեռանիցի սպանողն՝ մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն
՚ի դատաստանի։ Եւ քաղաքքն զոր 13
տայցէք՝ վեց քաղաքք ապաստանի լինիցին ձեզ։
Երիս քաղաքս տայջիք յայն կոյս Յորդանանու, 14
եւ երիս քաղաքս տայջիք յերկրին Քանանացւոց։

15 Եւ եղիցի այն ապաստանութիւն որդւոցն Իսրայէլի,
եկին եւ պանդխտին ՚ի միջի ձերում. եւ եղիցին
քաղաքքն այնորիկ ապաստանք, փախչել
անդր ամենայնի որ հարկանիցէ զանձն ուրուք
16 ակամայ։ Եւ եթէ երկաթեղէն անօթով ոք հարկանիցէ
եւ սպանանիցէ զնա, սպանող է. մահու
17 մեռցի սպանողն։ Եւ եթէ բռնաքարաւ որով
մեռանիցի ոք՝ հարկանիցէ զնա եւ մեռանիցի,
18 սպանող է. մահու մեռցի սպանողն։ Եւ եթէ
փայտեղէն անօթով ՚ի ձեռանէ որով մեռանիցի
ոք՝ հարկանիցէ զնա եւ մեռանիցի, սպանող
19 է. մահու մեռցի սպանողն։ Մերձաւոր արեանն
սպանցէ զսպանողն. յորժամ պատահեսցէ
20 նմա՝ սպանցէ զնա։ Եւ եթէ առ թշնամութեան
մղեսցէ զնա, եւ ձգեսցէ ՚ի նա զամենայն
21 անօթ խորհրդաբար՝ եւ մեռանիցի, կամ
առ քինու հարկանիցէ զնա ձեռամբ իւրով եւ
մեռանիցի, մահու մեռցի որ եհարն. սպանող է,
մահու մեռցի որ սպանանիցէն. մերձաւոր արեանն
սպանցէ զսպանողն ՚ի պատահելն նորա
22 նմա։ Ապա թէ վաղվաղակի՝ եւ ոչ առ թշնամութեան
մղեսցէ զնա, եւ ձգեսցէ ՚ի նա զամենայն
23 անօթ՝ եւ ոչ խորհրդաբար, կամ զամենայն
քար որով մեռանիցի, եւ ոչ գիտութեամբ
հարկանիցէ զնա՝ եւ մեռանիցի, եւ նա չէր նորա
24 թշնամի եւ ոչ խնդրէր չար առնել նմա, դատեսցի
ժողովուրդն ՚ի մէջ հարկանելեացն եւ ՚ի մէջ
մերձաւորի արեանն ըստ դատաստանացս այսոցիկ.
25 եւ ապրեցուսցէ ժողովուրդն զսպանողն ՚ի
մերձաւորէ արեանն։ Եւ յուղարկեսցէ զնա ժողովուրդն
անդրէն ՚ի քաղաքն ապաստանի յոր
ապաւինեալն էր. եւ բնակեսցէ անդ մինչեւ մեռանիցի
քահանայն մեծ զոր օծին իւղովն սրբութեան։
26 Եւ եթէ ելանելով ելանիցէ սպանողն
27 ըստ սահմանս քաղաքին յոր ապաւինեցաւն, եւ
գտցէ զնա մերձաւոր արեանն արտաքոյ սահմանաց
քաղաքին ապաստանի իւրոյ, սպանցէ մերձաւոր
արեանն զսպանողն, եւ մի լինիցի մահապարտ։
28 Վասն այնորիկ ՚ի քաղաքի ապաւինին
իւրոյ բնակեսցէ՝ մինչեւ մեռանիցի քահանայն
մեծ, եւ յետ մեռանելոյ քահանայիցն մեծի՝ դարձցի
անդրէն սպանողն յերկիր կալուածոց իւրոց։
29 Եւ եղիցի այս ձեզ յիրաւունս դատաստանի
յազգս ձեր, յամենայն բնակութեան ձերում։
30 Ամենայն որ հարկանիցէ զանձն, վկայիւք սպանցեն
զսպանողն. եւ մի միոյն վկայ մի վկայեսցէ
31 սպանանելոյ զանձն։ Եւ փրկանս ընդ անձին ՚ի
սպանողէն՝ որ մահապարտ իցէ, մի առնուցուք.
32 այլ մահու մեռանիցի։ Եւ մի առնուցուք փըրկանս
վասն փախչելոյ ՚ի քաղաքն ապաստանի,
առ ՚ի դառնալոյ բնակելոյ յերկրին, մինչեւ մեռանիցի
33 քահանայն մեծ։ Եւ մի շաղախիցէք զերկիրն.
եւ ոչ քաւիցի երկիրն յարենէն հեղլոյ ՚ի
34 վերայ նորա, եթէ ոչ արեամբն հեղլոյ։ Եւ մի

պղծիցէք զերկիրն յորում բնակիցէք 'ի նմա. յորում ես բնակեցայց 'ի միջի ձերում. զի ես եմ Տէր Աստուած, որ բնակեմ 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի :

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

ԿԱ Եւ մատեան իշխանք ցեղի որդւոցն Գաղաադու 1
որդւոյ Մաքիրայ՝ որդւոյ Մանասէի 'ի ցեղէ
որդւոցն Յովսեփու, եւ խօսեցան առաջի Մովսէսի
եւ առաջի Եղիազարու քահանայի, եւ առաջի
իշխանաց տանց նահապետաց որդւոցն Իսրայէլի.
եւ ասեն. Տեառնդ մերում հրաման ետ 2
Տէր, տալ զերկիրն ժառանգութեան վիճակաւ որդւոցն
Իսրայէլի, եւ տեառնդ հրաման ետ Տէր՝
տալ ժառանգութիւն զաւակացն Սաղպաադու
եղբօր մերում: Եւ արդ եթէ լինիցին միում ցեղիցն 3
Իսրայէլի կանայք, եւ բառնայցէ վիճակ նոցա
'ի կալուածոց հարց մերոց, եւ յաւելուցու 'ի
ժառանգութիւն այնր ցեղի որոց լինիցինն կանայք,
եւ 'ի վիճակէ ժառանգութեան մերոյ բառնայցէ.
եւ եթէ լինիցի Թողութիւն որդւոցն Իսրայէլի, 4
յաւելուցու ժառանգութիւն նոցա 'ի
ժառանգութիւն ցեղին, որոց լինիցինն կանայք.
եւ 'ի ժառանգութենէ ցեղի ազգիս մերոյ բառնայցէ
ժառանգութիւն նոցա: Եւ պատուիրեաց 5
Մովսէս որդւոցն Իսրայէլի հրամանաւ Տեառն
եւ ասէ, ու այն զոր ասաց ցնա ցեղ որդւոցն
6 Յովսեփայ. Այս բան է զոր հրաման ետ Տէր դստերացն
Սաղպաադու, եւ ասէ. որոց հաճոյ
Թուեսցի յաչս նոցա՝ եղիցին նոցա կանայք.
7 բայց 'ի ցեղէ հօրն իւրեանց եղիցին կանայք: Եւ
մի փոխեսցի ժառանգութիւն որդւոցն Իսրայէլի
ցեղէ 'ի ցեղ. զի յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն
հայրենի ցեղի իւրոյ յարեսցին որդիքն Իսրայէլի:
8 Եւ ամենայն օրիորդ մերձաւոր ժառանգութեան
'ի ցեղից որդւոցն Իսրայէլի՝ միում ումեք յազգականէ
հօր իւրոյ լինիցի կին. զի մերձաւորեսցեն
որդիքն Իսրայէլի զիւրաքանչիւր հայրենի
9 ժառանգութիւն իւր: Եւ մի փոխեսցի վիճակ 'ի
ցեղէ յայլ ցեղ. այլ իւրաքանչիւր յիւր ժառանգութիւն
10 յարեսցին որդիքն Իսրայէլի: Եւ որպէս
հրաման ետ Տէր Մովսէսի, այնպէս արարին
11 դստերքն Սաղպաադու: Եւ եղեն Թերսա եւ Եգղա
եւ Մեղքա եւ Նուա եւ Մաաղա դստերքն Սաղպաադու՝
12 հօր եղբարց որդւոյ իւրեանց կանայք.
'ի ցեղէն Մանասէի որդւոցն Յովսեփայ եղեն կանայք,
եւ եղեն ժառանգութիւնք նոցա յազգատոհմի
հօրն իւրեանց:

13 Այս են պատուիրանք եւ իրաւունք եւ դատաստանք
զոր պատուիրեաց Տէր 'ի ձեռն Մովսէսի
յարեւմուտս Մովաբու, առ եզերբ Յորդանանու
յանդիման Երիքովի:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

Այս է պատճառ գրոցս որ կոչի Երկրորդումն օրինաց: Մերձ 'ի վախճան հասանել Մովսէսի, զի երկու եւս ամս պէսի առ 'ի լրումն քառասուն ամաց առաջնորդութեան նորա յելից անտի, վասն որոյ զգուշանայ մաղթելեանն' զի մի մեղկեալ թուլասցին յօրինացն: Եւ զի մեռան առաջինքն, որոց իբրեւ հասանոց տուան օրէնքն, որք զի մի ունայն ասոր համարեսցին ենթեանց զօրէնսն, երկրորդէ զամենայն օրէնսն վերջնոցն, որք մաանդերց էին զերկիրն. զի 'ի պատճառս երկրորդին' եւ նախագրելոցն եւս զգուշասցին: Սկսեալ աստ յանցիցն նոցա ընդ նոսա մինչեւ յամն քառասներորդ 'ի մետասաներորդ ամսոյն, երկրորդէ զպատմութիւն ժամանակին եւ զօրէնսդրութիւնն, յորում բազում ինչ մարգարէանայ վասն Քրիստոսի: Եւ վասն առնելոյ զգուշութեան կարգէ նոցա օրհնութիւնս 'ի պահելն, եւ անէծս զանազանս 'ի յանցանելն, զի գիտաց զխոտեցելն յԱւետարանն: Գրեաց եւ իւրաքանչիւր ցեղիցն օրհնութիւնս մարգարէականս. յանձնեաց զժողովուրդն Յեսուայ, եւ ել 'ի լեառնն Նաբաւ. Մովսէս եւ վախճանեցաւ: Եւ առնի գիրքս չափ ժամանակի երկուց ամսոց, յորս զանցելոց քառասուն ամացն երկրորդեաց զպատմութիւնս: Իսկ բովանդակ հինգ գիրքս Մովսէսի' առնի չափ ժամանակի' յելիցն 'ի գործոյն ցվախճանն Մովսէսի երեք հազար եւ եօթն հարիւր եւ քսան եւ վեց ամ:

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

Ա. Երկրորդելով մեկնէ Մովսէս զօրէնսն որպէս որդւոց, եւ ցուցանէ թէ զքառասուն ամ յամին յանապատին' ենթեանք իսկ արարին. զի տէր Աստուած մեր ետ օրէնս ասաց 'ի Քորեբ, թէ մտէք ժառանգեցէք զերկիրն զոր երդուաւ տալ զնա ձեզ 'ի կալուած:

Բ. Յիշեցուցանէ եւս զի առ 'ի հանդիսա եւ 'ի զգուշութիւն նոցա կարգեաց զհազարապետսն:

Գ. Եւ նոյն հանէ զպատճառս առաքմանն լրտեսացն, եւ թէ զանդիմանեցուցչացն լուայք եւ արտնջեցէք զԱստուծոյ, եւ բարկացաւ Տէր եւ ասաց' թէ մտջիք 'ի հանգիստն:

Դ. Թէ զի բարկացուցէք զՏէր, եւ կամեցայք ասպա ելանել ժառանգել զերկիրն, պարտեցայք յամօրհացւոցն, զի չէր Տէր ընդ ձեզ:

Ե. Թէ յետ երեսուն եւ ութ ամի լրտեսացն իբրեւ' ասաց Տէր զանցանել մտանել յերկիր անդր. այլ մի գրգռել յանցանելն ընդ Եդոմ կամ ընդ Մովաբու:

Զ. Թէ մատնեաց Տէր 'ի ձեռս նոցա զՍեհոն եւ զՈվգ. եւ ժառանգեցոյց զերկիր նոցա Ռուբենի եւ Գադայ:

Է. Թէ հրամայեաց նոցուն երկուց եւ կիսոյ ցեղին' առաջապահս փութալ առաջի Յեսուայ' յայնկոյս Յորդանանու, մինչեւ զետեղեսցի երկիրն ընդ ձեռամբ:

Ը. Ըղձալի կամելով առնել նոցա զերկիրն' Աղաչեցի, ասէ, զՏէր մտանել 'ի լեառն Սիոն, եւ անտես արար զիս Տէր վասն ձեր:

Թ. Յօրէնսն ասէ չյաւելուլ ինչ կամ հատանել, այլ պահել 'ի զգոյշ եւ 'ի ջանս անձանց:

Ժ. Յիշեցուցանէ զահեղ երեւումն Աստուծոյ յաւուր եկեղեցւոյ, եւ պատուիրէ չառնել կուռս ձեռագործս:

ԺԱ. Մեծացուցանէ եւս զերախտիսն, թէ ինձ բարկացաւ Տէր չմտանել յերկիրն, եւ դուք մտանէք ժառանգել. արդ զգուշ լերուք' զի Աստուած հուր ծախիչ է:

ԺԲ. Համառօտէ զերախտիսն Աստուծոյ առ նոսա յԵգիպտոսէ եւ յառաջ:

ԺԳ. Զատոյց զերիս քաղաքսն յայնկոյս Յորդանանու' յապաւինութիւն ակամայ սպանողաց:

ԺԴ. Երկրորդէ յականջս նոցա զտասն պատգամսն, եւ զգուշացուցանէ սիրել զտէր Աստուած, զի Տէր մի է. եւ երկնչել 'ի նմանէ Աստուծոյ' զի նախանձոտ է:

ԺԵ. Մի փորձեսցես զտէր Աստուած քո, եւ զհաճոյսն առաջի նորա արասցես, զի քեզ բարի է:

ԺԶ. Չառնել խնամութիւն ընդ քանանացին, այլ փշրել զարձանս նոցա:

ԺԷ. Օրհնութիւնս խոստանայ 'ի պահելն զպատուիրանսն:

ԺԸ. Զխոստմունս մերժել ասէ զազգսն առ սակաւ սակաւ, զի մի թափուրեսցի երկիրն եւ գազանք 'ի նմա բազմասցին:

ԺԹ. Յիշեցուցանէ զպահպանելն անապատին, որով փորձեաց առնէ մտանել զնոսա յերկիրն բարի: Եւ աստ կայ' թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ:

Ի. Հայեաց յանձն քո, մի հպարտասցիս, զի Տէր Ատուած քո՛ հուրն ծախիչ՝ սատակել զթշնամիս քո։ Առայժմ զատուցեալ քառասնեակ պահոցն, եւ թէ վասն որթուոյն զոր մեղուցք՝ բարկացաւ. Ձեզ Տէր սատակել, ուրոյ զանձն հարկաւ եմ եւ զաղամ։

ԻԱ· Ցեխերգութեան գիրքն աշխատութիւնն երկրորդն քառասնեկի, եւ թէ լուա բնձ Տէր եւ ոչ սատակեաց զձեզ։

ԻԲ· Երկնչել պատուիրէ Նոյա 'ի Տեառնէ, որով ժառանգել մարթացեն զերկիրն։

ԻԳ· Զգուշանալ պատուիրէ 'ի գիր, եւ խաւել յօրէնն եւ խօսել 'ինմին, այլ եւ 'ի վերայ սեմոցն եւս գրել զնոյն։

ԻԴ· Օրհնութիւնս եւ անէծս դնէ՝ 'ի լսելն կամ 'ի չլսել, եւ հրամայէ կարդալ զայն 'ի Գեբաղ եւ 'ի Գարիզին։

ԻԵ· Փշրել հրամայէ զարձանս եւ զգրոշեալս ազգացն։

ԻԶ· Ի միում տեղւոջ մատուցանել տալ զպատարագն 'ի մի աստուածպաշտութիւն զնոսա ժողովելով։

ԻԷ· Արիւն մի ուտել տալ, զի սովորն հեթանոսաց զարիւն, եւ մի զոհել զմարդ։

ԻԸ· Մի լսել երազահանաց որք խոտորեցուցանեն զմեզ յԱստուծոյ, եւ ոչ եղբօր կամ հեռաւորի. այլ քարկոծեսցեն որ եւ զաւակներն։

ԻԹ· Ի վերայ մեռելոց մի ցաւել կամ ճակատ հարկանել։

Լ· Թէ որք են սուրբք եւ կամ պիղծք յանասնոց՝ 'ի ջրայնոց կամ յօդայնոց։

ԼԱ· Զտոկոսիսն՝ պանդխտին այլազգւոյն տալ տայ, կամ փոխառել. Այլ 'ինքեան կամնին զայս ոչ հրամայէն, զի եղբարք են զինչս տուոյ։

ԼԲ· Մի եփել զգառն 'ի կաթն մօր իւրոյ։

ԼԳ· Հատուցանել զամենայն տասանորդս յետ երից ամաց, մինչեւ սրբեսցէ խորհրդով երկրին։

ԼԴ· Ի յամեներորդ ամին՝ թողութիւն առնել եղբօրն պարտուց, եւ մի կծկել զձեռն առ 'ի չտալոյ փոխ եղբօրն 'ի մերձենալ ամին թողութեան։

ԼԵ· Ցեւթներորդում ամի արձակել զեբրայեցի ծառայն թողակեր, որ թէ չկամի՝ ծակեսցի ականջն հերիւամբ։

ԼԶ· Նուիրել տալ յԻսրայէլի զառաջինս հօտից, թէ զարատաւորն յամենայն քաղաքս զենուլ, եւ ուտել որդւոց եւ դստերց։

ԼԷ· Վասն պատուոյ երից մեծամեծ տօնիցն։

ԼԸ· Օրինադրէ դատաւորաց առանց կաշառոյ դատել։

ԼԹ· Չտնկել անտառս մերձ առ սեղանն։

Խ· Չզոհել Տեառն զպատարագ արատաւոր։

ԽԱ· Երկուք եւ երիւք վկայիւք մեռցի մահապարտն, եւ բարձէք զչարն 'ի միջոյ։

ԽԲ· Զմեծ բոյլ դատաւորաց քահանայք դատեսցեն, եւ ոչ հաւանելոյն սպանցեն։

ԽԳ· Մի զայլազգի՝ այլ զիսրայէլացի կացուսցես իշխան, որում առ իւր ունել զգիրս զայս տալ։

ԽԴ· Հաս քահանայիցն 'ի զոհելոց ժողովրդեանն։

ԽԵ· Չգիւթել կամ կախարդել, զի մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր։

ԽԶ· Երեք եւս քաղաքս զատուցանել առ յապաստան ակամայ սպանողաց։

ԽԷ· Զկամաւ սպանողն սպանցեն։

ԽԸ· Չյափշտակել զսահման ընկերին։

ԽԹ· Երկուք եւ երիւք վկայիւք սպանցի մահապարտն։

Ծ· Որոց պարտ է երթալ 'ի պատերազմ, եւ որոց դառնալ։

ԾԱ· Օրինակ պաշարելոյ զքաղաքս թշնամեաց։

ԾԲ· Զպղծագործ քանանացիսն ոչ ապրեցուցանել։

ԾԳ· Թէ զոյր սպանեալ 'ի դաշտի եւ չգիտիցեն զսպանօղն։

ԾԴ· Զխառնակել ընդ գերեալ կանայս մինչեւ անցցէ 'ի սուգ բաց ուրեմն։

ԾԵ· Վասն պատուելոյ զանդրանիկս 'ի խորհուրդ անդրանկութեան եկեղեցւոյ։

ԾԶ· Քարկոծել կամ խոշել զանհնազանդ որդի, եւ թողել զկախեալսն նախ քան զմուտս արեւուն։

ԾԷ· Զմոլորեալ եւ զընդ բեռամբ անկեալ զգրաստ եղբօրն՝ յարուցանել։

ԾԸ· Վասն պատշաճ զգեստուց արանց եւ կանանց, 'ի խորհուրդ ողջ պահելոյ զառանձին բնութեանս։

ԾԹ· Չառնուլ զմայրն եւ զձագս հաւուց։

Կ· Պատուարս դնել յարկ տանեաց։

ԿԱ· Չվարել այլ եւ այլ զոյգս, 'ի խորհուրդ կնոջ մանաւանդ յղւոյ։

ԿԲ· Չվարել եզամբ եւ իշով, որ է չհաղորդել սրբոյն ընդ պղծոյ։

ԿԳ· Ասրախառն չզգենուլ, ասրին զվարս պղծոց։

ԿԴ· Ծոպս առնել նշան անմոռացութեան։

ԿԵ· Որ բամբասէ զկին իւր 'ի չկուսութիւն նախ քան զառնուլն զնա։

ԿԶ· Սպանանել զշնացեալսն։

ԿԷ· Վասն խօսեցելոյ եւ պղծելոյ կուսի 'ի դաշտի կամ 'ի քաղաքի, եւ վասն ոչ խօսեցելոյ։

ԿԸ· Չառնուլ զմօրու։

ԿԹ· Վասն կրճատելոց եւ վասն պոռնկորդեաց։

Հ· Մերժէ զամոնացիսն եւ զմովաբացիսն։

ՀԱ· Վասն եկաց եդովմայեցւոց եւ եգիպտացւոց։

ՀԲ· Սուրբ պահել զբանակն 'ի բնական աղտեղութենէ, զի սա զգուշաւ կրելով։

ՀԳ· Չմատնել զծառայ՝ 'ի ձեռս տեառն փախուցելոյ։

ՀԴ· Չպոռնկել եւ չնուիրել զգինս։

ՀԵ· Գործել [illegible] զվարձս [illegible]։

ՀԶ· Հրաժեշտ տալ 'ի փոխելոյ։

ՀԷ· Զնորակ ամուսն չյարադրել։

ՀԸ· Ցորեան եւ յայգի այլոց մտանել ուտել միայն, եւ ոչ տանել։

ՀԹ· Ոչ կարէ՝ գրով արձակեալ կին եւ այլում եղեալ՝ 'ի մեռանել վերջնոյ առնն՝ դառնալ յառաջինն։

Ձ· Նորոգ փեսայացեալն մի երթէ 'ի պատերազմ։

ՁԱ· Չգրաւել զերկանս երկանաքարս։

ՁԲ· Մարդագողն մահու սատակի։

ՁԳ· Բորոտն արտաքոյ բանակին լիցի։

ՁԴ· Դարձուցանել զգրաւն նախ քան զմուտս արեւուն։

ՁԵ· Զվարձ վարձկանին 'ի նմին աւուր վճարել՝ նախ քան զմուտս արեւուն։

ՁԶ· Մի մեռցի հայր ընդ մեղաց որդւոյ։

ՁԷ· Չզրկել զորբս, եւ չգրաւել զհանդերձս։

ՁԸ· Զառնել հասկաքաղ, ոչ ճռաքաղ եւ ոչ պտղաքաղ։

ՁԹ· Քառասուն անգամ հարկանել զարժանին գանի, եւ այլ ոչ։

Ղ· Չկապել զբերան եզին կալոտւոյ։

ՂԱ· Կենդանի եղբայրն առցէ զկին անզաւակ եղբօր մեռելոյ, ապա թէ ոչ՝ առն բոկացելոյ կոչեսցի։

ՂԲ· Կին որ թէ 'ի թափել զայր իւր զերկուարողաց մարտակցին կտրեսցի ձեռնն։

ՂԳ· Կշիռս եւ չափս արդար ունիցին։

ՂԴ· Զանուն Ամաղեկայ ջնջել տայ, որ կատարեցաւ 'ի ձեռն Մուրթքէի, [illegible]։

ՂԵ· Զառաջին պտուղն եղանել տալ 'ի տեղի անուանն Աստուծոյ, եւ գոհանալ վասն բերոյ երկրին։

ՂԶ· Ցերկրորդում ամին կրկին տասանորդս տալ, զԼեւտացւոց եւ զայրեաց աղքատաց։

ՂԷ· Ի վերայ բոլոր քարանց սեղանոյ գրել տալ զբանս օրինացն, զի ընթերցեալ ուսցին հեթանոսք յանցանելն ընդ Յորդանանու։

ՂԸ· Կարգէ անէծս եւ օրհնութիւնս ընթեռնուլ յերկուս լերինն 'ի լսել ամենայն ազգին, կամ զորհարել յանցնիցն կամ փափագել օրհնութեանցն, եւ կաի ազգաց առնել զանէծսն ։ Եւ առա կայ այն, թէ զինչ ըստ անցեալ կոխեալ զխոյսն ։

ԽԹ· Հանճարել զամենայն բարիսն Աստուծոյ առ նոսա յեգիպտոս եւ յանապատ. եւ զգուշացուցանէ եւ զի եւ մնացելն 'ի գիր պաշտելոյ՝ խառնելով նոցա ։

Ծ· Ահեղ ցուցանէ զատեան Աստուծոյ 'ի յանցաւորսն եւ կռապաշտս. եւ յայս օրհնութեան առ 'ի զլխաւորն. խրատելով յորդորս՝ որ ոչ են հեռի, այլ 'ի բերան եւ յանձին ։

ԾԱ· Ցուցանէ Մովսէս՝ զի յետ իւր՝ Յեսուայ յանձնէ ժողովուրդն, զոր եւ յորդորէ քաջալերելով ։

ԾԲ· Գրեալ զօրէնս տայ յաւանդ քահանայիցն՝ ընթեռնուլ յականջս ժողովրդեանն ։

ԾԳ· Եւ Տէր ածեալ առ Հրաման Յեսուայ, եւ զօրակեաց Մովսէսի զոր ետ առնելոյ էր ժողովուրդն. եւ Հրամայեաց գրել զօրհնութիւնն 'ի վկայութիւն անօրինելոյն 'ի գաւանել զնոսա չարեացն իւրեանց ։

ԾԴ· Փոխաւերեալ Մովսէսի զՅեսու՝ գրեաց զօրհնութիւնն 'ի մատեան, եւ ետ 'ի պաշտօնս ղեւտացւոցն ։

ԾԵ· Հրաման առեալ Մովսէսի ելանել 'ի լեառն՝ տեսանել զերկիրն եւ վախճանել, եւ նախ քան զվախճանն՝ յառաջնեաց օրհնեաց զիսրայէլ մեռանելով, եւ ըստ ցեղից ցեղից՝ բաց 'ի Շմաւոնէ ։

ԾԶ· Եւ Մովսէս 'ի լեառն նաբաւ, ետես զերկիրն զոր առնելոց էր Իսրայէլ, եւ վախճանեցաւ ։

ԾԷ· Զի եկաց Յեսու փոխանակ Մովսէսի առաջնորդ ժողովրդեանն ։

ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ԱՅՍ են պատգամքն՝ զոր խօսեցաւ Մովսէս 1
ընդ ամենայն Իսրայէլի յայնկոյս Յորդանանու
յանապատին յարեւմուտս՝ մերձ ՚ի ծովն Կարմիր,
՚ի մէջ Փառանտոփողայ, եւ Ղոբանայ, եւ
հանգրուանացն եւ ոսկեկայ, մետասանօրեայ 2
ճանապարհ ՚ի Քորեբայ ցլեառն Սէիր մինչեւ
ցԿադէսբառնեայ։ Եւ եղեւ ՚ի քառասներորդում 3
ամի, յամսեանն մետասաներորդում, որ օր մի
էր ամսոյն, խօսեցաւ Մովսէս ընդ ամենայն որդիսն
Իսրայէլի, ըստ ամենայնի որպէս պատուիրեաց
նմա Տէր առ նոսա. յետ հարկանելոյ զՍեհոն 4
արքայ Ամովրհացւոց զբնակեալն յԵսեբոն,
եւ զՈվգ արքայ Բասանու զբնակեալն յԱստարովթ
եւ յԵդրայիմ, յայն կոյս Յորդանանու յերկրին 5
Մովաբու. սկսաւ Մովսէս մեկնել զօրէնս
զայսոսիկ՝ եւ ասէ.

Տէր Աստուած մեր խօսեցաւ ընդ մեզ ՚ի Քորեբ՝ 6
եւ ասէ. Շատ լիցի ձեզ բնակելոյ ՚ի լերինս
յայսմ. դարձարուք եւ չուեցէք դուք աստի, եւ 7
մտանիցէք ՚ի լեառնն Ամովրհացւոց, եւ առ ամենեսին
որ շուրջ բնակեալ իցեն զԱրաբացւովք ՚ի
լերինս եւ ՚ի դաշտս, ընդ հարաւ եւ ընդ ծովեզրն
Քանանացւոց, եւ յանտառն Լիբանանու՝ մինչեւ
ցգետն մեծ ցգետն Եփրատ։ Տեսէք զի ահա մատնեցի 8
առաջի ձեր զերկիրն, մտէք ժառանգեցէք
զերկիրն զոր երդուայ ես հարցն ձերոց, Աբրահամու
եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ, տալ նոցա եւ
զաւակի նոցա յետ նոցա զերկիրն՝ որ բղխէ զկաթն
եւ զմեղր։

Բ Եւ խօսեցայ ընդ ձեզ ՚ի ժամանակին յայնմիկ 9
10 եւ ասեմ. ոչ կարեմ միայն համբառնալ զձեզ.
Տէր Աստուած մեր բազմացոյց զձեզ, եւ ահաւասիկ
էք դուք այսօր իբրեւ զաստեղս երկնից
11 բազմութեամբ. Տէր Աստուած հարցն մերոց
յաւելցէ ՚ի ձեզ եւս քան որչափ էքդ հազարապատիկ,
եւ օրհնեսցէ զձեզ որպէս եւ խօսեցաւ
12 ընդ ձեզ։ Եւ զիա՞րդ կարիցեմ միայն կրել զաշխատութիւն
ձեր եւ զաղխս ձեր եւ զհակառակութիւնս
13 ձեր. արդ տուք ՚ի ձէնջ ձեզ արս իմաստունս
եւ խորհրդականս եւ հանճարեղս ՚ի
վերայ ցեղից ձերոց, եւ կացուցից ՚ի վերայ ձեր
14 իշխանս ձեզ։ Եւ պատասխանի տուեալ ասացէք
ցիս. բարւոք է բանդ զոր խօսեցար առնել։
15 Եւ առի ՚ի ձէնջ զցեղապետսն, արս իմաստունս
եւ հանճարեղս եւ խորհրդականս, եւ կացուցի
զնոսա ՚ի վերայ ձեր առաջնորդս, հազարապետս
եւ հարիւրապետս եւ յիսնապետս եւ տասնապետս
եւ ատենադպիրս դատաւորացն ձերոց։
16 Եւ պատուիրեցի դատաւորացն ձերոց ՚ի ժամանակին
յայնմիկ եւ ասեմ. լուարուք առնել ՚ի մէջ
եղբարց ձերոց, եւ դատեցարուք արդարութեամբ
՚ի մէջ առն եւ եղբօր իւրոյ, եւ ՚ի մէջ
17 եկին իւրոյ. եւ մի առնուցուք աչս ՚ի դատաստանի,
ըստ փոքուն եւ ըստ մեծին դատիցիք. եւ
մի խորշիցիք յերեսաց մարդոյ, զի դատաստանն
Աստուծոյ է. եւ բան ինչ որ ծանրագոյն քան
18 զձեզ իցէ, հասուցջիք առ իս՝ եւ լուայց։ Եւ
պատուիրեցի ձեզ ՚ի ժամանակին յայնմիկ զամենայն
բանս զոր առնիցէք։

19 Եւ չուեալ ՚ի Քորեբայ շրջեցաք ընդ ամենայն Գ

անապատն ընդ մեծ և ընդ ահագին, զոր դուք
տեսէք, զճանապարհ լերինն Ամօրհացւոց,
որպէս պատուիրեաց տէր Աստուած մեր մեզ.
և եկաք մինչև ցԿադէսբառնեայ: Եւ ասացի 20
ցձեզ. Եկայք մինչև ցլեառն Ամօրհացւոց՝ զոր
տէր Աստուած մեր տայ ձեզ. տեսէք՝ զի տէր 21
Աստուած մեր մատնեաց առաջի երեսաց ձերոց
զերկիրն. ելէք ժառանգեցէք՝ որպէս ասաց տէր
Աստուած հարցն ձերոց ձեզ. մի երկնչիցիք և
մի զանգիտիցէք: Եւ մատեայք առ իս ամենե- 22
քեան և ասացէք. առաքեսցուք յառաջագոյն
քան զմեզ արս, և դիտեսցեն մեզ զերկիրն, և
պատմեսցեն մեզ զհանգամանս ճանապարհին
ընդ որ ելանիցեմք անդր, և զքաղաքացն յորս
մտանիցեմք: Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ 23
բանն. և առի 'ի ձէնջ երկոտասան այր, այր մի
ըստ ցեղի. և գնացին ելին 'ի լեառն, և հասին 24
մինչև 'ի ձորն ողկուզի, և լրտեսեցին զնա. և 25
առին 'ի ձեռս իւրեանց 'ի պտղոյ երկրին, և ի-
ջին առ մեզ և բերին մեզ զլուր. ասեն. բարի
է երկիրն՝ զոր տէր Աստուած տալոց է մեզ: Եւ 26
ոչ կամեցայք ելանել, և հեստեցէք բանին
տեառն Աստուծոյ մերոյ. և տրտնջեցէք 'ի վրա- 27
նս ձեր և ասացէք. առ ատելութեան Տեառն
եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց՝ մատնել
զմեզ 'ի ձեռս Ամօրհացւոց, սատակել զմեզ.
ուր յո՞ ելանիցեմք: Եւ եղբարք ձեր զանգիտե- 28
ցուցին զսիրտս ձեր և ասեն. ազգ մեծ և բա-
զում և զօրագոյն է քան զմեզ, և քաղաքք
մեծամեծք և պարսպաւորք մինչև յերկինս.
այլ և որդիս Ենակայ տեսաք մեք անդ: Եւ ա- 29
սացի ցձեզ. մի զանգիտիցէք և մի զարհուրիք
'ի նոցանէ. տէր Աստուած մեր որ երթայ առա- 30
ջի երեսաց ձերոց, նա տայ պատերազմ ընդ նո-
սա փոխանակ ձեր, ըստ ամենայնի զոր արար
ձեզ յերկրին Եգիպտացւոց առաջի աչաց ձերոց.
և յանապատիս յայսմիկ զոր տեսէք. զի սնոյց 31
զքեզ տէր Աստուած քո, որպէս սնուցանիցէ
ոք զորդի իւր. ըստ ամենայն ճանապարհին զոր
գնացէք՝ մինչև եկիք 'ի տեղիս յայս: Եւ 'ի բա- 32
նիս յայսմիկ ոչ հաւատացէք տեառն Աստուծոյ
ձերոյ, որ երթայ առաջի ձեր 'ի ճանապարհին՝ 33
ընտրել ձեզ տեղի, առաջնորդել ձեզ հրով
'ի գիշերի՝ ցուցանել ձեզ ճանապարհ ընդ որ
գնայցէք, և ամպով 'ի տուէ: Եւ լուաւ Տէր 34
զձայն բանիցն ձերոց, և բարկացեալ երդուաւ
և ասէ. Թէ տեսանիցէ ոք յարանցդ յայդցանէ 35
զերկիրն բարի՝ զոր երդուայ տալ հարցն նոցա,
բայց Քաղէբ որդի Յեփոնեայ՝ նա տեսցէ զնա, 36
և նմա տաց զերկիրն յոր եհաս և որդւոցն նո-
րա, փոխանակ յարելոյ նորա 'ի Տէր: Եւ ինձ բար- 37
կացաւ Տէր վասն ձեր և ասէ. և դու մի մտա-
նես անդր. այլ Յեսու որդի Նաւեայ սպասաւոր 38
քո՝ նա մտցէ անդր. զնա զօրացո, զի նա ժա-
39 ռանգեցուսցէ զնա Իսրայէլի: Եւ մանկունք և
որդիք ձեր զորոց ասացէք թէ 'ի յափշտակու-
թիւն լինիցին, և ամենայն մանուկ մատաղ որ
ոչ գիտիցէ այսօր զբարի կամ զչար, նոքա մտ-
ցեն անդր, և նոցա տաց զնա, և նոքա ժառան-
40 գեսցեն զնա: Եւ դուք դարձարուք և չուեցէք
յանապատն ընդ ճանապարհ Կարմիր ծովուն:
41 Եւ պատասխանի ետուք ինձ և ասացէք. մե- Դ
ղաք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ. ելցուք
մեք՝ տացուք պատերազմ, որպէս պատուիրեաց
մեզ տէր Աստուած մեր. և առեալ իւրաքան-
չիւր զգործի պատերազմի իւրոյ՝ գումարեցայք
42 ելէք 'ի լեառն: Եւ ասէ ցիս Տէր. ասա ցնոսա,
մի ելանէք և մի մարտնչիք՝ զի չեմ ընդ ձեզ.
գուցէ խորտակիցիք առաջի թշնամեաց ձերոց:
43 Եւ խօսեցայ ընդ ձեզ, և ոչ լուարուք ինձ, և
անցէք զբանիւ Տեառն, և ամբարտաւանեցէք. ելէք
44 'ի լեառն: Եւ ելեալ Ամօրհացին՝ որ բնակեալն
էր 'ի լերինն յայնմիկ ընդդէմ ձեր՝ հալածեաց
զձեզ, որպէս պատիցեն մեղուք, և խոցոտեցին
45 զձեզ 'ի Սէիրայ մինչև ցՀերմա. և նստեալ
լայիք առաջի Տեառն, և ոչ լուաւ Տէր ձայնի
46 ձերում, և ոչ անսաց ձեզ: Եւ նստայք 'ի Կա-
դէս աւուրս բազումս, որչափ աւուրս երբեմն
նստայք անդր:

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ դարձաք չուեցաք յանապատն ընդ ճանա-
պարհ Կարմիր ծովուն, զոր օրինակ խօսեցաւ
Տէր ընդ իս, և պատեցաք զՍէիր լերամբ աւուրս
բազումս:
2 Եւ ասէ ցիս Տէր. շատ լիցի ձեզ պատել զլե- Ե
ռամբդ. արդ դարձարուք ընդ կողմն հիւսիսոյ.
3 և ժողովրդեանդ պատուէր տուր և ասասցես.
4 դուք անցանելոց էք ընդ սահմանս եղբարց
ձերոց՝ որդւոց Եսաւայ, որ բնակեալ են 'ի Սէիր.
5 և երկնչիցին 'ի ձէնջ: Եւ զգուշանայցէք յոյժ.
մի գրգռիցէք ընդ նոսա 'ի պատերազմ, զի ոչ
տաց ձեզ յերկրէ նոցա և ոչ քայլ մի ոտից.
քանզի վիճակաւ ետու Եսաւայ զլեառն Սէիր:
6 Կերակուրս գնեսջիք 'ի նոցանէ և կերիջիք, և
ջուր չափով արծաթոյ առջիք 'ի նոցանէ և արբ-
7 ջիք: Զի տէր Աստուած մեր օրհնեաց զքեզ յա-
մենայն գործս ձեռաց քոց: Ճանիր զիարդ ան-
ցեր ընդ անապատն մեծ և ահագին. ահա
քառասուն ամ տէր Աստուած քո ընդ քեզ է.
8 և ոչ ինչ կարօտեցար: Եւ անցաք առ եղ-
բարբք մերովք որդւովքն Եսաւայ բնակելովքն 'ի
Սէիր, առ ճանապարհաւն արաբացւոց յԵղովթայ.
և 'ի Գասիոնգաբերայ: Եւ դարձեալ անցաք
9 ընդ ճանապարհ անապատին Մովաբու. և ասէ
ցիս Տէր. մի թշնամանիցիք ընդ Մովաբացիսն, և

մի գրգռեսջիք ընդ նոսա պատերազմաւ. զի ոչ տաց
ձեզ յերկրէն նոցա 'ի վիճակ. քանզի որդւոցն
Ղովտայ ետու զՍէիր 'ի ժառանգութիւն: Եւ Ոմմինք 10
նախ բնակեալ էին 'ի նմա՝ ազգ մեծ եւ
բազում եւ հզօր. որպէս Ենակիմքն ընդ Ռափայինսն 11
համարեսցին, նոյնպէս եւ նոքա իբրեւ զԵնակիմս.
եւ մովաբացիքն անուանեն զնոսա Ոմմինս:
Եւ 'ի Սէիր նախ բնակեալ էր Քոռեցին. 12
եւ որդիքն Եսաւայ կորուսին զնոսա, եւ սատակեցին
զնոսա յերեսաց իւրեանց, եւ բնակեցան
փոխանակ նոցա. զոր օրինակ արար Իսրայէլ
երկրին ժառանգութեան իւրոյ՝ զոր ետ նոցա
Տէր: Եւ արդ արիք չուեցէք եւ անցէք ընդ ձորն 13
Զարեդ: Եւ աւուրք որչափ անցան մեզ 'ի գնալն 14
մեր 'ի Կադէսբառնեայ, մինչեւ անցաք ընդ ձորն
Զարեդ, երեսուն եւ ութ ամ. մինչեւ անկաւ ամենայն
ազգ արանցն պատերազմողաց 'ի բանակէ
անտի, որպէս երդուաւ նոցա Աստուած: Եւ 15
ձեռն Աստուծոյ էր 'ի վերայ նոցա սատակել զնոսա
'ի բանակէն՝ մինչեւ անկան: Եւ եղեւ իբրեւ 16
անկան ամենայն արք պատերազմողք մեռեալք 'ի
միջոյ ժողովրդեանն, խօսեցաւ Տէր ընդ իս եւ ասէ:
Դու անցանես այսօր առ սահմանօք Մովա- 17
բու 'ի Սէիր, եւ մօտ հասանիցէք յորդիսն Ամմո- 18
նայ, մի թշնամանիցէք ընդ նոսա, եւ մի գրգռե- 19
ցէք ընդ նոսա պատերազմաւ. զի ոչ տաց ձեզ զերկիր
որդւոցն Ամմոնայ 'ի վիճակ. քանզի որդւոցն
Ղովտայ ետու զնա վիճակաւ: Երկիր որ Ռափա- 20
յինն համարեսցի. քանզի նախ՝ Ռափայինք բնակէին
'ի նմա. եւ ամմոնացիք անուանեն զնոսա
Զոմզոմինս, ազգ մեծ եւ բազում՝ եւ զօրաւոր իբր 21
եւ զԵնակիմսն. եւ կորոյս զնոսա Տէր յերեսաց
նոցա, եւ ժառանգեցին եւ բնակեցին փոխանակ
նոցա: Որպէս արար որդւոցն Եսաւայ բնակելոց 22
'ի Սէիր, զոր օրինակ սատակեաց Տէր զՔոռեցին
յերեսաց նոցա, եւ ժառանգեցին եւ բնակեցին
փոխանակ նոցա մինչեւ ցայսօր: Եւ Խեւացիքն 23
որ բնակեալ էին յԱսերովթ մինչեւ ցԳազա. եւ
Կամիրքն՝ որ ելեալ էին 'ի Գամիրաց՝ սատակեցին
զնոսա, եւ բնակեցան փոխանակ նոցա:

Արդ արիք չուեցէք եւ անցէք ընդ ձորն Առ- 24
նոնայ. ահա մատնեցի 'ի ձեռս քո զՍեհոն արքայ
Եսեբոնի զամովրհացի. եւ զերկիր նորա
սկսիր ժառանգել, եւ գրգռել ընդ նմա պատերազմ:
Յաւուր յայսմիկ սկսիր տալ զահ եւ զեր- 25
կիւղ քո առաջի ամենայն ազգաց որ են 'ի ներքոյ
երկնից. զի որք լուիցեն զանուանէ քումմէ՝ խռովեսցին,
եւ երկունք կալցին զնոսա յերեսաց
քոց: Եւ առաքեցի հրեշտակս յանապատէն 26
Կեդմովթայ առ Սեհոն արքայ Եսեբոնի բանիւք
խաղաղութեամբ, եւ ասեմ. Անցից ընդ երկիր 27
քո. զճանապարհայն գնացից, ոչ խոտորեցայց
յաջ եւ ոչ յահեակ: Կերակուր՝ արծաթոյ վա- 28
ճառեսցես ինձ եւ կերայց, եւ ջուր՝ արծաթոյ
վաճառեսցես ինձ եւ արբից. բայց զի ոտիւք ե-
29 կեթ անցից. որպէս արարին ինձ որդիքն Եսաւայ
բնակեալքն 'ի Սէիր, եւ մովաբացիքն բնակեալք
յԱրոյեր. մինչեւ անցից ընդ Յորդանան յերկիրն
30 զոր տէր Աստուած տացէ մեզ: Եւ ոչ կամեցաւ
Սեհոն արքայ Եսեբոնի անցանել մեզ առ նովաւ.
զի խստացոյց տէր Աստուած մեր զոգի նորա,
եւ կարծրացոյց զսիրտ նորա՝ զի մատնեսցի
31 'ի ձեռն քո յաւուրն յայնմիկ: Եւ ասէ ցիս Տէր.
ահա սկսայ ես մատնել առաջի երեսաց քոց
զՍեհոն արքայ Եսեբոնի զամովրհացի եւ զերկիրն
նորա. սկսիր վիճակաւ ժառանգել զերկիրն
32 նորա: Եւ ել Սեհոն արքայ Եսեբոնի ընդդէմ
մեր, ինքն եւ ժողովուրդ իւր պատերազ-
33 մաւ 'ի Յասսար. եւ մատնեաց զնա տէր Աստուած
մեր 'ի ձեռս մեր, եւ հարաք զնա եւ զոր-
34 դիս նորա եւ զամենայն ժողովուրդ նորա, եւ
յաղթեցաք ամենայն քաղաքացն նորա 'ի ժամանակին
յայնմիկ. եւ սատակեցաք զամենայն քաղաքս
նորա մի ըստ միոջէ, եւ զկանայս նոցա եւ
զմանկունս իւրեանց. եւ ոչ թողաք 'ի նոցանէ
35 ապրեալ: Բայց զի զխաշինս առաք յաւարի,
եւ զկապուտ քաղաքաց զոր առաք յԱրոյերայ
36 որ է առ եզերբ ձորոյն Առնոնայ. եւ զքաղաքն
որ է 'ի ձորն, մինչեւ ցսահմանս Գաղաադու. եւ
ոչ էր քաղաք որ ապրեցաւ 'ի մէնջ, այլ զամենայն
մատնեաց տէր Աստուած մեր 'ի ձեռս մեր:
37 Բայց յերկիր որդւոցն Ամմոնայ յոր ոչ մերձեցաք՝
զամենայն առուօրձանս ձորոյն Յաբոկայ,
եւ զամենայն քաղաքսն լեռնականս՝ որպէս պատուիրեաց
մեզ տէր Աստուած մեր:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ դարձաք ելաք ընդ ճանապարհն Բասանու.
եւ ել Ովգ արքայ Բասանու ընդդէմ մեր,
ինքն եւ ամենայն ժողովուրդ նորա պատերազ-
2 մաւ 'ի Եդրայիմ: Եւ ասէ ցիս Տէր. մի երկնչիցիս
'ի նմանէ, զի 'ի ձեռս քո մատնեցի զնա եւ
զամենայն ժողովուրդ նորա եւ զամենայն երկիր
նորա. եւ արասցես նմա որպէս արարեր Սեհոնի
արքային ամովրհացւոց՝ որ բնակեալ էր յԵսե-
3 բոն: Եւ մատնեաց զնա տէր Աստուած մեր 'ի
ձեռս մեր, եւ զՈվգ արքայ Բասանու եւ զամենայն
ժողովուրդն նորա. եւ հարաք զնա մինչ ոչ
4 թողուլ նմա զաւակ: Եւ յաղթեցաք ամենայն
քաղաքացն նորա 'ի ժամանակին յայնմիկ. եւ ոչ
էր քաղաք՝ զոր ոչ առաք 'ի նոցանէ. վաթսուն
քաղաք զամենայն շուրջ զգաւառաւն Արգովբայ
5 թագաւորին Ովգայ 'ի Բասան. ամենայն քաղաքք
ամուրք բարձրապարիսպք դրամբք եւ
դռնափակք. թող զքաղաքսն արձակապարիսպս
6 փերեզացւոց բազում յոյժ: Եւ սատակեցաք

ցնոսա՝ որպէս արարաք զՍեհոն արքայ Եսեբոնի.
և սատակեցաք զամենայն քաղաքսն մի ըստ միոջէ,
և զկանայս և զմանկունս, և ոչ թողաք
մնացորդ. և զամենայն զանասուն և զկապուտ 7
քաղաքացն առաք մեզ յաւար։ Եւ առաք 8
'ի ժամանակին յայնմիկ զերկիրն 'ի ձեռաց երկուց
թագաւորացն Ամովրհացւոց, որ էին յայնկոյս
Յորդանանու, յԱռնովնայ մինչև ցԱհերմոն. և 9
փիւնիկեցիք անուանեցին զԱհերմոնն Սանիովր.
և Ամովրհացւոյն անուանեաց զնա Սանիր։ Ամենայն 10
քաղաքք Միսովրայ և ամենայն Գաղաադ
և ամենայն Բասան, մինչև ցՍեղքա, և ցԵդրային,
քաղաքք թագաւորութեան էին Ովգայ
'ի Բասան։ Զի Ովգ միայն արքայ Բասանու մնաց 11
յՌափայնոց անտի. և գահոյք նորա գահոյք
երկաթիք. և ահա է այն յամրոցի որդւոցն Ամոնայ.
ինն կանգուն երկայնութիւն նորա և
չորք կանգունք լայնութիւն նորա, սկայից կանգնով։
Եւ զերկիրն զայն ժառանգեցաք 'ի ժամանակին 12
յայնմիկ յԱրոյերայ որ է առ եզերբ ձորոյն
Առնովնայ։ Եւ զկէս ձորոյն Գաղաադու և
զքաղաքս նորա ետու Ռուբենի և Գադայ. և 13
զաւելորդն Գաղաադու և զամենայն Բասան՝
զթագաւորութիւնն Ովգայ՝ ետու կիսոյ ցեղին
Մանասէի. և զամենայն զաւառն Արգովբայ և
զամենայն Բասանն, որ երկիր Ռափայնոցն համարիցի։
Եւ Յայիր՝ որդի Մանասէի առ զամենայն 14
զաւառն Արգովբայ մինչև ցսահմանս Գարգասեայ
և Մաքատեայ. և անուանեաց զնա յիւր
անուն զԲասան՝ Աւովթայիր, մինչև ցայսօր ժամանակի։
Եւ Մաքիրայ ետու զԳաղաադ. և 15
Ռուբենի և Գադայ ետու 'ի Գաղաադէ մինչև 16
'ի ձորն Առնովնայ, ընդ մէջ ձորոյն սահման մինչև
ցՅաբոկ. ձորն սահման որդւոցն Ամոնայ. և 17
Արաբա, և Յորդանան սահման է նմա 'ի Քեններեթայ
մինչև ցծովն Արաբայ՝ ծովն Աղի յԱսեդովթայ
յարևելից Փասգայ։

Ե Եւ պատուիրեցի ձեզ 'ի ժամանակին յայնմիկ 18
և ասեմ. Տէր Աստուած մեր ետ ձեզ զերկիրս
զայս 'ի վիճակ. վառեցարուք անցէք առաջի եղբարց
ձերոց՝ որդւոցն Իսրայէլի՝ ամենայն զօրաւոր։
Բայց կանայք ձեր և մանկունք ձեր և 19
անասուն ձեր, գիտեմ զի անասուն բազում է
ձեր, բնակեսցեն 'ի քաղաքս ձեր՝ զոր ետու ձեզ,
մինչև զետեղեսցէ Տէր Աստուած մեր զեղբարս 20
ձեր, որպէս և զձեզ. զի ժառանգեսցեն և
նոքա զերկիրն՝ զոր Տէր Աստուած մեր տացէ
նոցա յայնկոյս Յորդանանու. և դարձջիք այսրէն
յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն ձեր՝ զոր ետու
ձեզ։ Եւ Յեսուայ պատուիրեցի 'ի ժամանակին 21
յայնմիկ և ասեմ. աչք ձեր իսկ տեսին
զամենայն զոր արար Տէր Աստուած քո ընդ երկուս
թագաւորսն ընդ այնոսիկ. նոյնպէս արասցէ
Տէր ընդ ամենայն թագաւորութիւնս՝ յորոց
22 վերայ գնալոցես դու. մի զանգիտիցէք. զի Տէր
Աստուած մեր ինքնին պատերազմեսցի փոխանակ
ձեր։

23 Եւ աղաչեցի զՏէր Աստուած 'ի ժամանակին Ը
24 յայնմիկ և ասեմ. Տէր, Տէր, դու սկսար ցուցանել
ծառայի քում զմեծութիւն քո և զզօրութիւն
քո, զձեռն հզօր և զբազուկ բարձր.
քանզի ո՞վ է Աստուած յերկինս կամ յերկրի՝
որ առնիցէ որպէս դու արարեր ըստ զօրութեան
25 քում։ Արդ անցից տեսից զերկիրն բարի՝ որ
է յայնկոյս Յորդանանու, զլեառնն բարի և
26 զերկրորդն Լիբանան։ Եւ անտես արար զիս Տէր
վասն ձեր, և ոչ լուաւ ինձ. և ասէ ցիս Տէր.
շատ լիցի քեզ, մի ևս յաւելուցուս խօսել
27 զբանդ զայդ։ Ել 'ի կատար կոփածոյին, և
հայեցեալ աչօք քովք ընդ ծովակողմն և ընդ
հիւսիս և ընդ հարաւ և ընդ արևելս, տես
աչօք քովք. քանզի ոչ անցանիցես ընդ այդ
28 Յորդանան։ Եւ պատուիրեա Յեսուայ և զօրացուսցես
զնա, և մխիթարեսցես զնա. զի նա
անցցէ առաջի ժողովրդեանդ իմոյ այդորիկ, և
նա ժառանգեցուսցէ զոսա զերկիրն զոր տեսեր։
29 Եւ նստաք 'ի հովիտն մերձ 'ի տունն Փոգովրայ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ այժմ, Իսրայէլ, լուր իրաւանց և դատաստանաց, Թ
զոր ես ուսուցանեմ քեզ այսօր
առնել. զի կեցջիք, և մտանիցէք ժառանգիցէք
2 զերկիրն՝ զոր Տէր Աստուած մեր տացէ ձեզ։ Մի
յաւելուցուք ինչ 'ի բանն՝ զոր ես պատուիրեմ
ձեզ, և մի հատանիցէք 'ի նմանէ. պահեսջիք
զպատուիրանս Տեառն Աստուծոյ մերոյ զոր ես
3 պատուիրեմ ձեզ։ Աչք ձեր տեսին՝ զոր ինչ արար
Տէր ընդ Բէելփեգովր. զի ամենայն մարդ որ
չոգաւ զհետ Բէելփեգովրայ՝ սատակեաց զնա Տէր
4 Աստուած մեր 'ի ձէնջ։ Բայց դուք՝ որ յարեցայք
'ի Տէր Աստուած ձեր, կենդանի էք դուք
5 ամենեքեան յաւուրս յայսմիկ։ Տեսէք զի ուսուցի
ձեզ զիրաւունս և զդատաստանս՝ որպէս
պատուիրեաց ինձ Տէր առնել զայն յերկրին՝ յոր
6 դուք մտանիցէք ժառանգել զնա։ Եւ պահեսջիք
և արասջիք. զի այն է իմաստութիւն ձեր և
հանճար առաջի ամենայն ազգացն. որ լուիցեն
զամենայն իրաւունս զայսոսիկ և ասիցեն. ահա
ժողովուրդ իմաստուն և հանճարեղ ազգս այս
7 մեծ։ Քանզի ո՞վ իցէ ազգ մեծ՝ որոյ իցէ Աստուած
'ի նմա՝ մօտ 'ի նոսա, որպէս Տէր Աստուած
մեր յամենայնի՝ որով կարդասցուք առ
8 նա. և ո՞ր ազգ մեծ՝ որոյ իցեն իրաւունք և
դատաստանք արդարք, ըստ ամենայնի օրինացս
այսոցիկ՝ զոր ես տամ այսօր առաջի ձեր։
9 Հայեաց 'ի քեզ և զգոյշ լեր անձին քում Ժ

յոյժ. մի մոռասցիս զամենայն բանս զայսոսիկ՝
զոր տեսին աչք քո. և մի՛ մերժեսցին 'ի սրտէ
քումմէ զամենայն աւուրս կենաց քոց. և խելամուտ
արասցես որդւոց քոց և որդւոց որդւոց
քոց՝ զօրն յորում կայիք դուք 'ի Քորէբ առաջի 10
տեառն Աստուծոյ ձերոյ յաւուրն եկեղեցւոյ.
յորժամ ասաց ցիս Տէր, թէ եկեղեցացո
առ իս զժողովուրդդ, և լուիցեն զպատգամս իմ
զոր ուսցին երկնչել յինէն զամենայն աւուրս՝
որչափ կենդանի իցեն դոքա 'ի վերայ երկրի, և
ուսուսցեն զորդիս իւրեանց։ Եւ մատուցեալ 11
կայիք դուք առ ստորոտով լերինն. և լեառն
բորբոքէր հրով մինչև յերկինս, և խաւար և
մէգ և մառախուղ էր։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ 12
ձեզ 'ի միջոյ հրոյն. զձայն պատգամացն լուայք
դուք, և նմանութիւն ինչ ոչ տեսէք, բայց
միայն զբարբառն։ Եւ պատմեաց ձեզ զուխտն 13
իւր զոր պատուիրեաց ձեզ առնել՝ զտասն պատգամսն,
և գրեաց զնոսա 'ի վերայ երկուց քարեղէն
տախտակաց։ Եւ պատուիրեաց ինձ 'ի ժամանակին 14
յայնմիկ՝ ուսուցանել իրաւունս ձեզ
և դատաստանս, և առնել ձեզ զնոսա յերկրին
յոր դուք մտանիցէք ժառանգել զնա։ Եւ 15
զգուշացարուք յոյժ անձանց ձերոց. զի նմանութիւն
ինչ ոչ տեսէք յաւուրն յայնմիկ՝ յորում
խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր 'ի Քորէբ լերինն 'ի միջոյ
հրոյն։ Մի՛ անօրինիցիք և առնիցէք ձեզ դրօշեալ 16
նմանութիւն ամենայն պատկերի, նմանութիւն
արուական կամ իգական, նմանութիւն ամենայն 17
անասնոց՝ որ իցեն յերկրի, նմանութիւն
ամենայն հաւու թռչնոյ՝ որ թռչիցին 'ի ներքոյ
երկնից, նմանութիւն ամենայն սողնոց՝ որ սողիցին 18
'ի վերայ երկրի, նմանութիւն ամենայն
ձկանց՝ որ իցեն 'ի ջուրս 'ի ներքոյ երկրի։ Եւ մի՛ 19
հայեցեալ ընդ երկինս տեսանիցես զարեգակն և
զլուսին և զաստեղս և զամենայն զարդ երկնից,
և մոլորեալ երկիր պագանիցես նոցա և
պաշտիցես զնոսա. զոր բաժանեաց տէր Աստուած
ամենայն ազգաց որ 'ի ներքոյ երկնից.
և զձեզ առ 'ի ձեռն Աստուած, և եհան զձեզ 20
յերկաթեղէն հնոցէն յԵգիպտոսէ, լինել նմա
ժողովուրդ վիճակաւ, որպէս և յաւուր յայսմիկ։

ԽԱ Եւ Տէր բարկացաւ ինձ վասն բանիցն ասացելոց 21
'ի ձէնջ, և երդուաւ զի մի՛ անցից ընդ այդ
Յորդանան, և զի մի՛ մտանիցեմ յերկիրն՝ զոր
տէր Աստուած քո տացէ քեզ 'ի ժառանգութիւն։
Եւ արդ ես աստանօր մեռանիմ յերկրիս 22
յայսմիկ, և ոչ անցանեմ ընդ Յորդանան. բայց
դուք անցանէք և ժառանգէք զերկիրն բարի։
Զգո՛յշ լերուք դուք, զի մի՛ մոռանայցէք զուխտն տեառն 23
Աստուծոյ ձերոյ՝ զոր ուխտեաց ընդ ձեզ.
և առնիցէք ձեզ դրօշեալ նմանութիւն յամենայնէ՝
յորոց պատուիրեաց քեզ տէր Աստուած

24 քո։ Զի տէր Աստուած քո հուր ծախիչ է,
25 Աստուած նախանձոտ։ Եւ եթէ ծնանիցիս որդիս
և զորդիս որդւոց քոց, և յամիցէք յերկրին,
և անօրինիցիք և առնիցէք դրօշեալ նմանութիւն
ամենայնի, և առնիցէք չար առաջի
տեառն Աստուծոյ ձերոյ բարկացուցանել զնա,
26 ունիմ ձեզ վկայս այսօր զերկինս և զերկիր,
զի կորստեամբ կորնչիցիք յերկրէն՝ յոր դուք
անցանէք ընդ Յորդանան ժառանգել զնա. և
ոչ բազմացուցանիցէք զժամանակս աւուրց 'ի
27 վերայ նորա, այլ սատակելով սատակեսջիք։ Եւ
ցրուեսցէ Տէր զձեզ ընդ ամենայն ազգս, և մնասջիք
սակաւք թուով 'ի մէջ ազգացն՝ յորս
28 տարցի զձեզ Տէր անդր։ Եւ պաշտիցէք անդ
զաստուածս օտարս զձեռագործս մարդկան,
զփայտեղէնս և զքարեղէնս, որք ոչ տեսանիցեն
և ոչ լուիցեն և ոչ ուտիցեն և ոչ հոտոտիցեն։
29 Եւ խնդրիցէք անդ զտէր Աստուած ձեր,
և գտանիցէք յորժամ խնդրիցէք զնա յամենայն
սրտէ ձերմէ և յամենայն անձնէ ձերմէ՝ 'ի նեղութեան
30 ձերում. և գտանիցեն զքեզ ամենայն
բանքս այսոքիկ 'ի վախճանի աւուրց։ Եւ դարձցիս
դու առ տէր Աստուած քո, և լուիցես ձայնի
31 նորա, զի Աստուած ողորմած է, ոչ թողցէ
զքեզ և ոչ սատակեսցէ զքեզ. և ոչ մոռասցի
զուխտ հարցն քոց՝ զոր երդուաւ նոցա։

32 Հարցէք զաւուրսն զառաջինս զեղեալս յառաջագոյն ԽԲ
քան զձեզ, յօրէ յորմէ հաստատեաց
Աստուած մարդ 'ի վերայ երկրի, 'ի ծագաց երկնից
մինչև 'ի ծագս երկնից, եթէ եղեա՞լ իցէ
ըստ բանիս մեծի այսորիկ, եթէ լսեա՞լ իցէ
33 լուր այսպիսի, եթէ լուեա՞լ իցէ ազգի զձայն Աստուծոյ
կենդանւոյ բարբառելոյ 'ի միջոյ հրոյ,
34 որպէս լուար դու և կեցեր. եթէ յօժարեա՞լ
իցէ Աստուծոյ մտանել առնուլ իւր ազգ 'ի միջոյ
ազգի, փորձութեամբ և նշանօք և արուեստիւք
և պատերազմաւ, հզօր ձեռամբ և
բարձր բազկաւ և մեծամեծ տեսլեամբք, ըստ
ամենայնի զոր արար տէր Աստուած մեր յԵգիպտոս՝
35 յանդիման քո խակ տեսանելով։ Զի գիտասցես
թէ Տէր նա է Աստուած, և չիք այլ որ
36 բաց 'ի նմանէ։ Յերկնից լսելի եղև բարբառ նորա
խրատել զքեզ, և յերկրի եցոյց քեզ զհուր
իւր զմեծ, և զպատգամս նորա լուար 'ի միջոյ
37 հրոյ. վասն սիրելոյ նորա զհարսն քո։ Եւ ընտրեաց
զզաւակ նոցա յետ նոցա՝ զձեզ քան զամենայն
ազգս, և եհան զքեզ ինքնին զօրութեամբ
38 իւրով մեծաւ յԵգիպտոսէ, սատակել
քեզ զազգս մեծամեծս և հզօրագոյնս քան
զքեզ յերեսաց քոց, տանել զքեզ և տալ քեզ
զերկիր նոցա 'ի ժառանգութիւն, որպէս ունիս
39 խակ այսօր։ Եւ ծանիցես այսօր և դարձցիս մտօք,
զի տէր Աստուած քո՝ նա է Աստուած յերկինս
'ի վեր և յերկիր 'ի խոնարհ, և չիք այլ բ-

բաց 'ի նմանէ ։ Եւ պահեսցես զիրաւունս նորա 40
եւ զպատուիրանս նորա զոր ես պատուիրեմ
քեզ այսօր, զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց
յետ քո, եւ երկայնակեաց լինիցիս յերկրին՝ զոր
տէր Աստուած տացէ քեզ զամենայն աւուրս ։

Դ Յայնժամ զատոյց Մովսէս երիս քաղաքս յայն 41
կոյս Յորդանանու յարեւելից կողմանէ, փախ- 42
չել անդր սպանողին՝ որ ոչ սպանանիցէ զընկեր
իւր եւ ոչ գիտութեամբ, եւ ինքն ոչ ատեայր
զնա յերէկն եւ յեռանդն, անկցի 'ի մի 'ի քաղա-
քացն այնցիկ եւ կեցցէ ։ ԶԲոսոր յանապատին, 43
'ի դաշտին յերկրին Ռուբինի, եւ զՌամովթ 'ի
Գաղաադ զԳադայ, եւ զԳաւղոնն 'ի Բասան զՄա-
նասէի ։

Դ Եւ այս օրէնք է՝ զոր եդ Մովսէս առաջի որդւոցն 44
Իսրայէլի ։ եւ այս են վկայութիւնք եւ իրաւունք 45
եւ դատաստանք՝ զոր խօսեցաւ Մովսէս ընդ որ-
դիսն Իսրայէլի յելանել նոցա յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց, յայն կոյս Յորդանանու, 'ի ձորն որ է մերձ 46
'ի տունն Փոգովրայ, յերկրին Սեհոնի արքային ա-
մովրհացւոց՝ որ բնակեալ էր յԵսեբոն ։ զորս ե-
հար Մովսէս եւ որդիքն Իսրայէլի յելանել իւ-
րեանց յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Եւ ժառանգեցին 47
զերկիրն նորա, եւ զերկիր Ովգայ թագաւորին
Բասանու, զերկուց թագաւորացն ամովրհացւոց՝
որ էին յայն կոյս Յորդանանու ընդ արեւելս .
յԱրոյերայ՝ որ է առ եզերբ ձորոյն Առնովնայ, 48
մինչեւ ցլեառնն Սեհոնի՝ որ է Ահերմոն ։ Զամե- 49
նայն զԱրաբա՝ որ է յայնկոյս Յորդանանու ընդ
արեւելս, մինչեւ ցծովն արաբացւոց 'ի ներքոյ
Ասեդովթայ կոփածոյին ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն Իսրայէլ եւ ասէ 1
ցնոսա ։ Լուր Իսրայէլ զիրաւունս եւ զդատաս-
տանս՝ զոր ես խօսիմ յականջս ձեր յաւուր
յայսմիկ, եւ ուսջիք զնոսա եւ զգոյշ լիջիք առ-
նել զնոսա ։ Տէր Աստուած մեր ուխտեաց ձեզ 2
ուխտ 'ի Քորէբ ։ ոչ եթէ հարցն ձերոց ուխտեաց 3
Տէր զուխտն զայն, այլ ձեզ ։ եւ դուք ամենեքին
կենդանի էք այսօր ։ Դէմ յանդիման խօսեցաւ 4
Տէր ընդ ձեզ 'ի լերինն 'ի միջոյ հրոյն ։ եւ ես կա- 5
յի 'ի մէջ Տեառն եւ ձեր 'ի ժամանակին յայնմիկ,
պատմել ձեզ զպատգամսն Տեառն ։ զի զարհու-
րեցայք յերեսաց հրոյն եւ ոչ ելէք 'ի լեառնն ։
ա Ասէ ։ Ես եմ տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ 6
յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի տանէ ծառայութեան ։
բ Մի լինիցին քեզ աստուածք օտարք առաջի ա- 7
չաց իմոց ։ եւ մի առնիցես դու քեզ դրօշեալ, եւ 8
մի զնմանութիւն ամենայնի՝ որ ինչ յերկինս 'ի
վեր, եւ որ ինչ յերկիր 'ի խոնարհ, եւ որ ինչ 'ի
ջուրս 'ի ներքոյ երկրի ։ մի երկիր պագանիցես 9
նոցա եւ մի պաշտեսցես զնոսա ։ զի ես եմ տէր
Աստուած քո, Աստուած նախանձոտ ։ հատու-
ցանեմ զմեղս հարանց որդւոց իւրեանց, յերիս
10 եւ 'ի չորս ազգս ատելեաց իմոց ։ եւ առնեմ ո-
ղորմութիւն 'ի հազարս ազգս սիրելեաց իմոց, եւ
11 որոց պահիցեն զհրամանս իմ ։ Մի առնու- գ
ցուս զանուն տեառն Աստուծոյ քոյ 'ի վերայ
սնոտեաց ։ զի ոչ սրբեսցէ տէր Աստուած
քո զայն՝ որ առնուցու զանուն նորա 'ի վերայ
12 սնոտեաց ։ Զգուշասջիր աւուրն շաբաթու սըր- դ
բել զնա, որպէս եւ պատուիրեաց քեզ տէր
13 Աստուած քո ։ զվեց օր գործեսցես եւ արասցես
14 զամենայն գործ քո ։ յաւուրն եօթներորդի շա-
բաթ տեառն Աստուծոյ քոյ ։ մի գործեսցես 'ի
նմա զամենայն գործ քո՝ դու եւ ուստր քո եւ
դուստր քո եւ ծառայ քո եւ աղախին քո, եզն
քո եւ էշ քո եւ ամենայն անասուն քո, եւ եկն
որ 'ի ներքոյ դրանց քոց ։ զի հանգիցէ ծառայն
15 քո եւ աղախին քո որպէս եւ դու ։ եւ յիշեսցես
դու զի ծառայ էիր յերկրին Եգիպտացւոց, եւ
եհան զքեզ տէր Աստուած քո անտի հզօր ձե-
ռամբ եւ բարձր բազկաւ ։ վասն այսորիկ պա-
տուիրեաց քեզ տէր Աստուած քո պահել զօրն
16 շաբաթուց եւ սրբել զնա ։ Պատուեա զհայր քո ե
եւ զմայր քո, որպէս պատուիրեաց քեզ տէր Աս-
տուած քո ։ զի բարի լինիցի քեզ ։ եւ երկայնա-
կեաց լինիցիս 'ի վերայ երկրին՝ զոր տէր Աս-
17 տուած քո տացէ քեզ ։ Մի շնասցես ։ Մի սպա- զ. է
18 նանիցես ։ Մի գողանայցես ։ Մի վկայեսցես զըն- ը. թ
19 կերէ քումմէ վկայութիւն սուտ ։ Մի ցանկա- ժ
20 նայցես կնոջ ընկերի քոյ, եւ մի ցանկանայցես
21 տան ընկերի քոյ, եւ մի անդոյ նորա, եւ մի ծա-
ռայի նորա, եւ մի աղախնոյ նորա, եւ մի եզին
նորա, եւ մի իշոյ նորա, եւ մի ամենայն անաս-
նոյ նորա, եւ մի ամենայնի զինչ ընկերի քոյ է-
22 ցէ ։ Զայս պատգամս խօսեցաւ Տէր ընդ ժողո-
վրդեանն ձերում 'ի լերինն 'ի միջոյ հրոյն, ուր
խաւարն եւ մէգ եւ մառախուղ էր, մեծաւ բար-
բառով, եւ ոչ եւս յաւել ։ եւ գրեաց զնոսա 'ի
վերայ երկուց տախտակացն քարեղէն եւ ետ
23 ցիս ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուայք զբարբառն 'ի միջոյ
հրոյն, եւ լեառն բորբոքեալ էր հրով, եւ մա-
տուցեալ առ իս իշխանաց ցեղիցն ձերոց եւ ծե-
24 րակոյտին ձերոյ՝ ասէին ։ ահա եցոյց մեզ տէր
Աստուած զփառս իւր եւ զմեծութիւն իւր, եւ
զբարբառ նորա լուաք 'ի միջոյ հրոյ ։ յաւուր
յայսմիկ տեսաք՝ եթէ խօսիցի Աստուած ընդ
25 մարդոյ եւ կեցցէ ։ եւ արդ՝ մի մեռցուք ։ զի մի
սատակեսցէ զմեզ հուրս այս մեծ ։ եթէ յաւե-
լուցումք մեք լսել զձայն տեառն Աստուծոյ մե-
26 րոյ միւսանգամ, եւ մեռանիցիմք ։ Զի ո՞ ոք մարմ-
նի իցէ որ լուաւ զձայն Աստուծոյ կենդանւոյ
բարբառելոյ 'ի միջոյ հրոյ որպէս մեք, եւ կեց-
27 ցէ ։ Մատիր դու եւ լուր զոր ինչ ասիցէ տէր

Աստուած մեր, և դու խօսեսցես ընդ մեզ զամենայն ինչ զոր խօսեսցի տէր Աստուած մեր ընդ քեզ, և լուիցուք և արասցուք։ Եւ լուաւ Տէր 28
ձայնի բանից ձերոց խօսելոյ ընդ իս, և ասէ ցիս Տէր. լուայ զձայն բանից ժողովրդեանդ զոր խօսեցան ընդ քեզ. ուղիղ խօսեցան
զամենայն. ո՞ տայր լինել այնպէս սրտից նոցա 29
ի նմին՝ երկնչել յինէն և պահել զպատուիրանս իմ զամենայն աւուրս, զի բարի լինիցի նոցա և որդւոց նոցա յաւիտեան։ Արդ երթ 30
ասա ցնոսա. դարձարուք դուք 'ի տունս ձեր. և 31
դու աստ կաց առ իս, և խօսեցայց ընդ քեզ զպատուիրանս և զիրաւունս՝ և զդատաստանս զոր ուսուսցես նոցա, և արասցեն յերկրին՝ զոր
ես տաց նոցա 'ի ժառանգութիւն։ Զգոյշ լերուք 32
առնել՝ որպէս պատուիրեաց քեզ տէր Աստուած քո, և մի խոտորեսջիք յաջ և մի յաձախ, ըստ ամենայն ճանապարհին՝ զոր պա- 33
տուիրեաց քեզ տէր Աստուած մեր գնալ. զի հանգուսցէ զքեզ և բարի արասցէ քեզ, և երկայնօրեայք լինիցիք յերկրին զոր ժառանգելոց էք։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ այս են պատուիրանք և իրաւունք և դա- 1
տաստանք՝ զոր պատուիրեաց ձեզ տէր Աստուած մեր, ուսուցանել զձեզ՝ առնել այնպէս յերկրին
յոր դուք մտանիցէք ժառանգել։ Զի երկնչիցիք 2
'ի տեառնէ Աստուծոյ մերմէ, պահել զամենայն իրաւունս նորա և զպատուիրանս նորա՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, դու և որդիք քո և որդիք որդւոց քոց, զամենայն աւուրս կենաց քոց,
զի երկայնօրեայք լինիցիք։ Եւ լուր Իսրայէլ և 3
զգոյշ լեր առնելոյ, զի բարի լինիցի քեզ և բազմասցիք յոյժ, որպէս խօսեցաւ Աստուած հարցն քոց տալ քեզ զերկիրն որ բղխէ զկաթն և զմեղր։ Այս են իրաւունք և դատաստանք՝ զոր պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն Իսրայէլի յանապատին, յելանել նոցա յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց։ Լուր Իսրայէլ. տէր Աստուած մեր՝ Տէր 4
մի է. և սիրեսցես զտէր Աստուած քո յամե- 5
նայն սրտէ քումմէ և յամենայն անձնէ քումմէ և յամենայն զօրութենէ քումմէ։ Եւ եղիցին 6
պատգամքս այսոքիկ զոր ես պատուիրեմ քեզ
այսօր՝ 'ի սրտի քում և յանձին քում, և խրա- 7
տեսցես զսոյն որդւոց քոց, և խօսեսցիս ըստ նմին՝ 'ի նստել 'ի տան և 'ի գնալ 'ի ճանապարհի և 'ի
ննջել և 'ի յառնել։ Եւ արկցես զսոսա նշան 'ի 8
ձեռին քում, և եղիցի անշարժ առաջի աչաց
քոց. և գրեսցես զնոսա 'ի վերայ սեմոց տանց 9
քոց և 'ի դրունս քո։ Եւ եղիցի յորժամ տանի- 10
ցի զքեզ տէր Աստուած քո յերկիրն զոր երդուաւ Տէր հարցն քոց Աբրահամու և Իսահակայ և Յակոբայ՝ տալ քեզ քաղաքս մեծամեծս և
11 գեղեցիկս՝ զոր ոչ շինեցեր, և տունս լի ամենայն բարութեամբք զոր ոչ լցեր, և ջրհորս փորեալս զոր ոչ փորեցեր, և այգիս և ձիթենիս
12 զորս ոչ անկեցեր, և կերիցես և յագիցես,
13 զգոյշ լինիջիր անձին քում, գուցէ մոռանայցես զտէր Աստուած քո որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի տանէ ծառայութեան։ Ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ երկիցես և զնա միայն
14 պաշտեսցես, և 'ի նա յարեսջիր և յանուն նորա երդնուցուս։ Մի երթայցէք զհետ աստուածոց օտարաց, և զհետ աստուածոց ազգացն որ
15 շուրջ զձեօք իցեն։ Զի Աստուած նախանձոտ՝ տէր Աստուած քո 'ի միջի քում. գուցէ բարկացեալ սրտմտեսցի տէր Աստուած քո սատակել զքեզ յերեսաց երկրէ։

16 Մի փորձեսցես զտէր Աստուած քո՝ որպէս ծն
17 փորձեցէք 'ի փորձութեանն։ Պահելով պահեսցես զպատուիրանս տեառն Աստուծոյ քոյ, զվկայութիւնս և զիրաւունս զոր պատուիրեաց
18 քեզ. և արասցես զբարին և զհաճոյսն առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ, զի քեզ բարի լինիցի. և մտցես և ժառանգեսցես զերկիրն բարի՝ զոր
19 երդուաւ Տէր հարցն մերոց, հալածել զամենայն թշնամիս յերեսաց քոց, որպէս և խօսեցաւ։
20 Եւ եղիցի յորժամ հարցանիցէ զքեզ վաղիւ որդին քո և ասիցէ. զինչ են վկայութիւնքն և իրաւունք և դատաստանք՝ զոր պատուիրեաց
21 տէր Աստուած մեր մեզ. և ասասցես ցորդին քո. ծառայք էաք Փարաւոնի յԵգիպտոս, և հան զմեզ տէր Աստուած անտի հզօր ձեռամբ
22 և բարձր բազկաւ. և ետ Տէր նշանս և արուեստս մեծամեծս և չարաչարս յերկրին Եգիպտացւոց, 'ի Փարաւոն և 'ի տուն նորա ա-
23 ռաջի մեր. և զմեզ եհան անտի, զի ածցէ այսր՝ տալ մեզ զերկիրս զայս զոր երդուաւ տալ
24 հարցն մերոց։ Եւ պատուիրեաց մեզ տէր առնել զամենայն իրաւունս զայսոսիկ. երկնչել 'ի տեառնէ Աստուծոյ մերմէ. զի բարի լիցի մեզ զամենայն աւուրս, զի կեցցուք որպէս և այ-
25 սօր։ Եւ ողորմութիւն եղիցի մեզ, եթէ զգուշասցուք առնել զամենայն պատուիրանս զայսոսիկ առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ, որպէս և պատուիրեաց մեզ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ եթէ տարցի զքեզ տէր Աստուած քո յեր- ծջ
կիրն՝ յոր դու մտանիցես ժառանգել, և բարձցէ զազգսն մեծամեծս և զզօրաւորս յերեսաց քոց, զՔետացին և զԳերգեսացին և զԱմորհացին և զՔանանացին և զՓերեզացին և զԵ-

խեւացին եւ զյեբուսացին, եւթն ազգս մեծամեծս
եւ զօրագոյնս քան զձեզ, եւ մատնեսցէ 2
զնոսա Տէր Աստուած քո 'ի ձեռս քո, հարցես
զնոսա, եւ եղծանելով եղծցես զնոսա· մի դնիցես
ընդ նոսա ուխտ, եւ մի ողորմեսցիս նոցա ։
Եւ մի առնիցէք խնամութիւն ընդ նոսա· զդուստըր 3
քո մի տացես ուստեր նորա, եւ զդուստր
նորա մի առնուցուս ուստեր քում· զի մի ապստամբեցուսցանիցէ 4
զորդին քո յինէն, եւ պաշտիցէ
զաստուածս օտարս, եւ բարկասցի սըրտմտութեամբ
Տէր 'ի ձեզ, եւ սատակեսցէ զձեզ
վաղվաղակի ։ Այլ այսպէս արասջիք նոցա· զբագինս 5
նոցա կործանեսջիք, եւ զարձանս նոցա
փշրեսջիք, եւ զանտառս նոցա կոտորեսջիք, եւ
զդրօշեալս նոցա այրեսջիք հրով ։ Զի ժողովուրդ 6
սուրբ ես դու տեառն Աստուծոյ քում· եւ զքեզ
ընտրեաց Տէր Աստուած քո՝ լինել նմա ժողովուրդ
սեպհական քան զազգս ամենայն որ 'ի
վերայ երեսաց երկրի ։ Ոչ զի բազում էք դուք 7
քան զամենայն ազգս՝ հաճեցաւ Տէր ընդ ձեզ
եւ ընտրեաց զձեզ, զի դուք սակաւաւորք էք քան
զամենայն ազգս· այլ վասն սիրելոյ զձեզ Տեառն 8
եւ պահելոյ զերդումնն զոր երդուաւ հարցն ձերոց՝
եհան զձեզ Տէր հզօր ձեռամբ եւ բարձր
բազկաւ, եւ փրկեաց զձեզ 'ի տանէ ծառայութեան,
'ի ձեռաց Փարաւոնի արքային եգիպտացւոց ։
Եւ ծանիցես զի տէր Աստուած քո նա է 9
Աստուած, Աստուած հաւատարիմ ։ Որ պահէ
զուխտ եւ զողորմութիւն սիրելեաց իւրոց, եւ
որոց պահեն զպատուիրանս նորա 'ի հազար ազգ·
եւ հատուցանէ ատելեաց իւրոց յանդիման սատակել 10
զնոսա· եւ ոչ յամեցուսցէ յատելեաց,
այլ յանդիման հատուսցէ նոցա ։

ժէ Եւ պահեսցես զպատուիրանս եւ զիրաւունս 11
եւ զդատաստանս՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր
առնել ։ Եւ եղիցի յորժամ լուիջիք զամենայն իրաւունս 12
զայսոսիկ եւ պահիցէք եւ առնիցէք զասա,
պահեսցէ քեզ տէր Աստուած քո զուխտ
եւ զողորմութիւն՝ որպէս երդուաւ հարցն մերոց ։
Եւ սիրեսցէ զքեզ եւ օրհնեսցէ զքեզ, եւ 13
բազմացուսցէ զքեզ· եւ օրհնեսցէ զծնունդս որովայնի
քոյ եւ զպտուղ երկրի քոյ· զցորեան
քո եւ զգինի քո եւ զիւղ քո, զանդեայս արջառոց
քոց եւ զհօտս ոչխարաց քոց, յերկրին զոր
երդուաւ Տէր հարցն քոց տալ զնա քեզ ։ Օրհնեալ 14
լիցիս դու քան զազգս ամենայն· մի լիցի
'ի ձեզ անծնունդ եւ մի ամուլ, եւ մի յանասունս
քո· եւ բարձցէ 'ի քէն Տէր զամենայն ախտ, եւ 15
զամենայն ցաւս չարաչարս եգիպտացւոցն՝ զորս
տեսերն եւ զորս գիտացեր· եւ մի ածցէ զնոսա
'ի վերայ քո, այլ ածցէ զնոսա 'ի վերայ թշնամեաց
քոց եւ 'ի վերայ ամենայն ատելեաց քոց ։
Եւ կերիցես զամենայն զաւարս ազգացն՝ զոր 16
տէր Աստուած քո տացէ քեզ· եւ մի խնայեսցէ
ակն քո 'ի նոսա, եւ ոչ պաշտեսցես զդիս նոցա,
զի խոչ է այն քեզ ։

17 Ապա թէ ասիցես 'ի միտ քում, զի բազում է ժզ
ազգն այն քան զիս, զիա՞րդ կարացից սատակել
18 զնոսա, մի երկնչիցիս 'ի նոցանէ· յիշելով յիշեսցես
զոր ինչ արար տէր Աստուած քո ընդ Փարաւոն
եւ ընդ ծառայս նորա եւ ընդ ամենայն
19 եգիպտացիսն· զփորձանս մեծամեծս զոր տեսին
աչք քո, զնշանս եւ զարուեստս մեծամեծս, ըզձեռնն
հզօր եւ զբազուկն բարձր· որպէս եհան
զքեզ տէր Աստուած քո անտի, նոյնպէս արասցէ
տէր Աստուած մեր ընդ ամենայն ազգսն՝ յորոց
20 դու երկնչիցիս յերեսաց նոցա ։ Եւ զձիաստայն
առաքեսցէ տէր Աստուած քո 'ի նոսա,
մինչեւ սատակեսցին մնացորդքն եւ թաքուցեալքն
21 'ի քէն ։ Մի զանգիտիցես յերեսաց նոցա·
զի տէր Աստուած քո 'ի միջի քում է, մեծ
22 եւ հզօր· եւ ծախեսցէ տէր Աստուած քո զազգսն
զայնոսիկ յերեսաց քոց առ սակաւ սակաւ ։ Ոչ
կարասցես սատակել զնոսա վաղվաղակի· զի մի
լինիցի երկիրն աւերակ, եւ բազմանայցեն 'ի վերայ
23 քո գազանք անապատի ։ Եւ մատնեսցէ ըզնոսա
տէր Աստուած քո 'ի ձեռս քո, եւ կորուսցէ
զնոսա կորստեամբ մեծաւ, մինչեւ սատակեսցէ
24 զնոսա ։ Եւ մատնեսցէ զթագաւորս նոցա
'ի ձեռս ձեր, եւ կորուսջիք զանուն նոցա 'ի տեղւոջէն
յայնմանէ· եւ մի ոք կացցէ ընդդէմ քո՝
25 մինչեւ սատակեսցես զնոսա ։ Զդրօշեալս դից
նոցա այրեսցես հրով, եւ մի ցանկանայցես արծաթոյ
եւ ոսկւոյ 'ի նոցանէ, եւ մի առնուցուս
քեզ, եւ մի յանցանիցես նովաւ· զի գարշելի է
26 այն տեառն Աստուծոյ քում ։ Եւ մի տանիցիս
զգարշելին 'ի տուն քո, եւ լինիցիս 'ի նզովս իբրեւ
զնոյն· այլ գարշելով գարշեսցես, եւ պըղծելով
պղծեսցես զնոսա, զի նզովեալ է ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ամենայն պատուիրանաց զոր ես պատուիրեմ ժթ
ձեզ այսօր, զգոյշ լինիջիք առնելոյ· զի կեցջիք
եւ բազմապատիկք լինիցիք, եւ մտանիցէք ժառանգիցէք
զերկիրն զոր երդուաւ Տէր հարցն մերոց ։
2 Եւ յիշեսցես զամենայն ճանապարհն զոր
ած զքեզ Տէր ընդ անապատն, զի լլկեսցէ զքեզ
եւ փորձեսցէ զքեզ, եւ ճանաչիցէ թէ զինչ կայցէ
'ի սրտի քում, եթէ պահեսցես զպատուիրանս
3 նորա եւ թէ ոչ ։ Եւ չարչարեաց զքեզ,
եւ սովաբեկ արար զքեզ, եւ կերակրեաց զքեզ
մանանայիւն զոր ոչ գիտէիր եւ ոչ գիտէին
հարքն քո· զի յայտ արասցէ քեզ թէ ոչ հացիւ
միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ՝ որ
4 ելանէ 'ի բերանոյ Աստուծոյ՝ կեցցէ մարդ ։ Հանդերձք
քո ոչ մաշեցան 'ի քէն, եւ ոտք քո ոչ

փողոտեցին զայն ամս քառասուն. եւ ծանիցես 5
՚ի սրտի քում, թէ որպէս այր ոք՝ որ խրատէ զորդի
իւր. այնպէս Տէր Աստուած քո խրատեսցէ
զքեզ: Եւ պահեսցես զպատուիրանս Տեառն 6
Աստուծոյ քոյ. գնալ ՚ի ճանապարհս նորա եւ
երկնչել ՚ի նմանէ: Զի Տէր Աստուած քո տանի 7
զքեզ յերկիրն բարի եւ յաղթ, ուր վտակքն
ջրոյ եւ աղբիւրք անդնդոց բղխեն ընդ դաշտս եւ
ընդ լերինս. երկիր ցորենոյ եւ գարւոյ եւ գինւոյ, 8
թզենեաց եւ նռնենեաց, երկիր ձիթենեաց,
իւղոյ եւ մեղու. երկիր՝ յորում ոչ աղքատութեամբ 9
կերիցես զհաց քո, եւ ոչ կարօտանայցես
ինչ ՚ի նմա. երկիր՝ որոյ քարինք իւր երկաթ,
եւ ՚ի լերանց նորա հատանիցես պղինձ:
Եւ կերիցես եւ յագեսցիս, եւ օրհնեսցես զՏէր 10
Աստուած քո ՚ի վերայ երկրին բարութեան զոր
ետ քեզ:

Հայեաց յանձն քո, գուցէ մոռանայցես զՏէր 11
Աստուած քո՝ չպահել զպատուիրանս նորա եւ
զդատաստանս եւ զիրաւունս նորա զոր ես քեզ 12
պատուիրեմ: Գուցէ յորժամ ուտիցես եւ յագիցիս,
եւ տունս գեղեցիկս շինեսցես եւ բնակեսցես
՚ի նոսա, եւ բազմանայցէ արջառ եւ ոչխար 13
քո, եւ յաճախեսցէ քեզ արծաթ եւ ոսկի,
եւ ամենայն ինչ որ քո իցէ՝ բազմանայցէ, հպարտանայցես 14
՚ի սրտի քում, եւ մոռասցիս զՏէր
Աստուած քո՝ որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց
՚ի տանէ ծառայութեան, եւ ած զքեզ ընդ 15
անապատն մեծ եւ ընդ ահագին, ուր օձն խածանէր
եւ կարիճ եւ ծարաւ. եւ ոչ գոյր ջուր.
եւ եհան քեզ յապառաժ վիմէ աղբիւր ջրոյ:
Որ կերակրեաց զքեզ մանանայիւն յանապատի, 16
զոր ոչ գիտէին հարքն քո. զի չարչարեսցէ
զքեզ եւ փորձեսցէ զքեզ, եւ բարի արասցէ
քեզ ՚ի վախճանի քում: Մի՛ ասիցես ՚ի սրտի 17
քում, թէ զօրութիւն իմ եւ ուժգնութիւն ձեռաց
իմոց արար ինձ զզօրութիւնս զայս մեծ.
այլ յիշեսցես զՏէր Աստուած քո, զի նա տայ 18
քեզ ոյժ առնել զօրութիւն. զի հաստատեսցէ
զուխտ իւր զոր երդուաւ հարցն քոց, որպէս
եւ այսօր: Եւ եղիցի եթէ մոռանալով մոռանայցես 19
զՏէր Աստուած քո, եւ երթայցես զհետ աստուածոց
օտարաց եւ պաշտիցես զնոսա եւ երկիր
պագանիցես նոցա, ունիմ ձեզ վկայ այսօր
զերկինս եւ զերկիր, զի կորստեամբ կորնչիջիք.
որպէս եւ ազգքն զոր Տէր կորուսանէ յերեսաց 20
ձերոց, այնպէս կորնչիջիք. փոխանակ զի ոչ
լուարուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ:

ԳԼՈՒԽ Թ

Լուր Իսրայէլ. դու անցանես այսօր ընդ Յորդանան 1
մտանել ժառանգել զազգս մեծամեծս
եւ զօրաւորս քան զձեզ. եւ քաղաքս մեծամեծս
2 եւ պարսպաւորս մինչեւ յերկինս, զժողովուրդն
մեծ եւ զբազում եւ զյաղթանդամ, զորդիսն Ենակայ
զորս դու խոկ գիտես. եւ լուար եթէ ո՞վ
3 կացցէ ընդդէմ որդւոցն Ենակայ: Եւ ծանիցես
այսօր՝ զի Տէր Աստուած քո նա ինքն երթիցէ
առաջի քո, որ հուրն ծախիչ է. նա սատակեսցէ
զնոսա, եւ նա կործանեսցէ զնոսա առաջի երեսաց
քոց, եւ սատակեսցէ զնոսա եւ կորուսցէ
զնոսա վաղվաղակի, որպէս եւ ասաց քեզ Տէր:
4 Մի՛ ասիցես ՚ի սրտի քում ՚ի ծախել զնոսա Տեառըն
Աստուծոյ քոյ յառաջոյ քումմէ, թէ վասն
արդարութեան իմոյ ած զիս Տէր ժառանգել
զերկիրս զայս բարի. զի ոչ վասն արդարութեան
քոյ, այլ վասն ամպարշտութեան ազգացն այնոցիկ
սատակեսցէ զնոսա Տէր Աստուած քո յառաջոյ
5 քումմէ: Քանզի ոչ վասն արդարութեան
քոյ եւ ոչ վասն անբծութեան սրտի քոյ մտանես
ժառանգել զերկիր նոցա, այլ վասն անօրէնութեան
ազգացն այնոցիկ Տէր Աստուած քո սատակեսցէ
զնոսա յերեսաց քոց, եւ զի հաստատեսցէ
զուխտն զոր երդուաւ Տէր հարցն մերոց
6 Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ: Եւ ծանիցես
այսօր՝ զի ոչ վասն արդարութեան քոյ
Տէր Աստուած քո տայցէ քեզ՝ զերկիրն բարի
ժառանգել. զի ժողովուրդ խստապարանոց ես:
7 Յիշեա մի՛ մոռանայցես որչափ բարկացուցեր
զՏէր Աստուած քո յանապատին. յօրէ յորմէ
ելէք յերկրէն Եգիպտացւոց, մինչեւ եկիք ՚ի տեղիս
յայս, խեռութեամբ վարէիք ՚ի Տեառնէ
8 կողմն կայք: Եւ ՚ի Քորեբ բարկացուցէք զՏէր.
9 եւ բարկացաւ Տէր սատակել զձեզ, յելանելն
իմում ՚ի լեառնն առնուլ զտախտակսն քարեղէնս,
զտախտակսն ուխտի զոր ուխտեաց Տէր
ընդ ձեզ: Եւ եղէ ՚ի լերինն զքառասուն տիւ եւ
զքառասուն գիշեր. հաց ոչ կերայ եւ ջուր ոչ
10 արբի. եւ ետ ինձ Տէր զերկոսին տախտակսն
քարեղէնս՝ գրեալս մատամբն Աստուծոյ. եւ ՚ի
նոսա գրեալ էին ամենայն պատգամքն՝ զոր խօսեցաւ
Տէր ընդ ձեզ ՚ի լերինն յաւուրն եկեղեցւոյ:
11 Եւ եղեւ յետ քառասուն տուընջեան եւ
քառասուն գիշերոյ՝ ետ ինձ Տէր զերկուս տախտակսն
12 քարեղէնս, տախտակս ուխտի. եւ ասէ
ցիս Տէր. արի էջ վաղվաղակի աստի, զի անօրինեցաւ
ժողովուրդն քո զոր հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց.
անցին արդէն զճանապարհաւն
զոր պատուիրեցեր նոցա, եւ արարին իւրեանց
13 ձուլածոյս: Եւ ասէ ցիս Տէր. խօսեցայ ընդ քեզ
մի անգամ եւ երկիցս եւ ասեմ. տեսի զժողովուրդդ
զայդ, եւ ահա ժողովուրդ խստապարանոց
14 է. թո՛յլ տուր ինձ սատակել զդոսա, եւ
ջնջեցից զանուն դոցա ՚ի ներքոյ երկնից, եւ արարից
զքեզ յազգ մեծ եւ ՚ի հզօր եւ ՚ի բազում
15 առաւել քան զդոյդ: Եւ դարձեալ իջի ՚ի լեռնէ
անտի, եւ լեառնն բորբոքէր հրով, եւ երկու

տախտակքն յերկոսին 'ի ձեռս իմում: Եւ տեսեալ 16
եթէ մեղայք առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ,
եւ արարէք ձեզ ձուլածոյս, եւ անցէք
զճանապարհաւն զոր պատուիրեաց Տէր, առեալ 17
զերկոսին տախտակսն 'ի ձեռաց իմոց՝ խորտակեցի
յանդիման ձեր: Եւ աղաչեցի առաջի Տեառն 18
կրկին անգամ իբրեւ զառաջինն՝ զքառասուն
տիւ եւ զքառասուն գիշեր, հաց ոչ կերայ
եւ ջուր ոչ արբի, վասն ամենայն մեղաց ձերոց
զոր մեղայք՝ առնել չար առաջի տեառն Աստուծոյ
մերոյ, բարկացուցանել զնա. եւ զարհուրեալ 19
էմ վասն բարկութեանն եւ սրտմտութեանն,
զի բարկացաւ Տէր 'ի վերայ ձեր սատակել
զձեզ. եւ լուաւ ինձ Տէր 'ի ժամանակի յայնմիկ:
Եւ Ահարոնի բարկացաւ Տէր յոյժ սատակել 20
զնա. եւ արարի աղօթս եւ վասն Ահարոնի
'ի ժամանակի յայնմիկ, եւ զմեղսն ձեր զոր արարէք՝ 21
զորթն, առի եւ այրեցի զնա հրով, եւ կոտորեցի
եւ խորտակեցի զնա յոյժ, մինչեւ եղեւ
մանր իբրեւ զփոշի, եւ ընկեցի զփոշին 'ի վտակն
որ իջանէր 'ի լեռնէ անտի: Եւ 'ի Հրայրեացն 22
եւ 'ի Փորձութեանն եւ 'ի Գերեզմանս ցանկութեանն
բարկացուցէք զտէր Աստուած ձեր: Եւ 23
յորժամ առաքեաց զձեզ Տէր 'ի Կադէսբառնեայ,
ասէ. Ելէք ժառանգեցէք զերկիրն զոր
տաց եմ ձեզ. հեստեցէք բանին տեառն Աստուծոյ
ձերոյ, եւ ոչ հաւատացէք նմա, եւ ոչ
լուարուք ձայնի Տեառն. զի հեստեալ կայք 'ի 24
տեառնակողմանն՝ յօրէ յորմէ ծանուցաւ ձեզ:

ԻԹ. Եւ աղաչեցի առաջի Տեառն զքառասուն տիւ 25
եւ զքառասուն գիշեր, զորս աղաչեցին. քանզի
ասաց Տէր սատակել զձեզ. եւ կացի յաղօթս առ 26
Տէր՝ եւ ասեմ. Տէր, Տէր, թագաւոր աստուածոց,
մի սատակեր զժողովուրդ քո եւ զբաժին
քո՝ զոր փրկեցեր զօրութեամբ քո մեծաւ, զորս
հաներ յԵգիպտոսէ զօրութեամբ քո մեծաւ, եւ
կարող ձեռամբ եւ բարձր բազկաւ: Յիշեա դու 27
զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ՝ զծառայս
քո, որոց երդուար քեւ. մի հայիր 'ի խստութիւն
ժողովրդեանդ այդորիկ եւ յամպարշտութիւնս
եւ 'ի մեղս դոցա: Գուցէ խօսիցին բնակիչք երկրին 28
ուստի հաներ զմեզ, եւ ասիցեն. առ 'ի չկարելոյ
Տեառն տանել զնոսա յերկիրն զոր խոստացաւ
նոցա, եւ առ ատել զնոսա Տեառն՝ եհան
զնոսա կոտորել զնոսա յանապատին: Եւ սոքա 29
ժողովուրդ քո եւ ժառանգութիւն քո՝ զոր հաներ
յերկրէն Եգիպտացւոց զօրութեամբ քո մեծաւ
եւ բարձր բազկաւ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ի ժամանակին յայնմիկ ասաց ցիս Տէր. կոփեա 1
դու քեզ երկուս տախտակս քարեղէնս իբրեւ
զառաջինսն, եւ ել 'ի լեառնն. եւ արասցես
2 դու քեզ տապանակ փայտեղէն. եւ գրեցից 'ի
տախտակսն զբանս ուխտադրութեան որ էին յառաջին
տախտակսն զորս դուն խորտակեցեր, եւ դիցես
3 զնոսա 'ի ներքս 'ի տապանակին: Եւ արարի տապանակ
յանփուտ փայտից, եւ կոփեցի երկուս
տախտակս քարեղէնս իբրեւ զառաջինսն, եւ ելի
'ի լեառնն, եւ երկու տախտակքն յերկոսին 'ի
4 ձեռս իմում: Եւ գրեաց յերկոսին տախտակսն
ըստ առաջին գրոյն զտասն պատգամսն՝ զոր խօսեցաւ
ընդ ձեզ Տէր 'ի լերինն 'ի միջոյ հրոյն, եւ
5 ետ զնոսա ցիս Տէր: Եւ դարձայ իջի 'ի լեռնէ անտի,
եւ եդի զտախտակսն 'ի ներքս 'ի տապանակին,
եւ էին անդ որպէս եւ պատուիրեաց ինձ
6 Տէր: Եւ որդիքն Իսրայէլի չուեցին 'ի Բերովթայ
որդւոցն Յակիմայ 'ի Մազադի. եւ անդ մեռաւ Ահարոն
եւ անդէն թաղեցաւ. եւ քահանայացաւ
7 Եղիազար որդի նորա ընդ նորա: Անտի չուեցին
'ի Գադգադ, եւ 'ի Գադգադայ յԵտեբաթայ յերկիր
8 վտակաց ջուրց: Յայնմ ժամանակի զատոյց Տէր
զցեղն Ղեւեայ բառնալ զտապանակ ուխտին
Տեառն, կալ առաջի Տեառն՝ պաշտել եւ աղօթս
մատուցանել յանուն նորա մինչեւ ցայսօր:
9 Վասն այնորիկ ոչ գոյ Ղեւտացւոցն բաժին եւ
ժառանգութիւն 'ի մէջ եղբարց իւրեանց. զի
Տէր ինքնին է նոցա եւ ժառանգութիւն նոցա՝
10 որպէս եւ ասաց նոցա: Եւ ես կացի 'ի լերինն
զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր. եւ
լուաւ ինձ Տէր 'ի ժամանակին յայնմիկ, եւ ոչ
11 կամեցաւ սատակել զձեզ: Եւ ասէ ցիս Տէր.
գնա չուեա առաջի ժողովրդեանդ այդորիկ, եւ
մտցեն եւ ժառանգեսցեն զերկիրն զոր երդուայ
հարցն դոցա տալ դոցա:

12 Եւ արդ, Իսրայէլ, զինչ խնդրէ 'ի քէն տէր
Աստուած քո. այլ երկնչել 'ի տեառնէ Աստուծոյ
քումմէ. եւ գնալ յամենայն 'ի ճանապարհս
նորա եւ սիրել զնա եւ պաշտել զտէր Աստուած
քո յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն անձ-
13 նէ քումմէ. եւ պահել զպատուիրանս տեառն
Աստուծոյ քոյ եւ զիրաւունս նորա՝ զոր ես պա-
14 տուիրեմ քեզ այսօր, զի բարի լիցի քեզ: Ահա-
ւասիկ տեառն Աստուծոյ քոյ երկինք եւ երկինք
երկնից, եւ երկիր եւ ամենայն որ է 'ի նմա.
15 բայց ընդ հարսն ձեր յառաջագոյն հաճեցաւ Տէր
սիրել զնոսա, եւ ընտրեաց զզաւակ նոցա յետ
նոցա՝ զձեզ քան զազգս ամենայն ըստ աւուրս
16 ըստ այսմիկ: Եւ թլփատեցէք զխստասրտու-
թիւն ձեր, եւ զպարանոցս ձեր մի եւս խստա-
17 ցուցանէք. զի տէր Աստուած մեր, նա է Աս-
տուած աստուծոց եւ Տէր տերանց, Աստուած
մեծ եւ հզօր եւ ահաւոր, որ ոչ աչառէ երեսաց.
18 եւ ոչ առնու կաշառս: Առնէ իրաւունս եկին եւ
որբոյ եւ այրւոյ. սիրէ զեկեղն, տալ նմա հաց
19 եւ հանդերձ: Եւ սիրեցէք զպանդուխտն, զի
եւ դուք պանդուխտք էիք յերկրին Եգիպտա-

ցւոց ։ Ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ երկիցես, 20
և զնա պաշտեսցես, և 'ի նա յարեսցիս, և յա-
նուն նորա երդնուցուս. զի նա է պարծանք քո 21
և նա Աստուած քո, որ արար 'ի քեզ զմեծա-
մեծս և զփառաւորս՝ զոր տեսին աչք քո ։ Եօ- 22
թանասուն ոգւովք իջին հարքն քո յԵգիպտոս,
և արդ աճեաց արար զքեզ Տէր Աստուած քո իբ-
րև զաստեղս երկնից բազմութեամբ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Եւ սիրեսցես զտէր Աստուած քո, և պահես- 1
ցես զպահպանութիւնս նորա և զիրաւունս նո-
րա և զպատուիրանս նորա և զպատգամս
նորա՝ զամենայն աւուրս կենաց քոց ։ Եւ ծանի- 2
ջիք այսօր, եթէ ոչ վասն որդւոց քոց՝ որք ոչ գի-
տեն և ոչ տեսին զխրատ Տեառն Աստուծոյ քոյ
և զմեծամեծս նորա, զձեռն հզօր և զբազուկ
բարձր, զնշանս նորա և զարուեստս՝ զոր արար 3
'ի մէջ Եգիպտոսի, 'ի Փարաւոն արքայ Եգիպտա-
ցւոց և յամենայն երկիր նորա. և զոր ինչ ա- 4
րար ընդ զօրսն Եգիպտացւոց, զկառս նոցա և
զերիվարս հեծելոց. որպէս ծածկեաց զջուրս Կար-
միր ծովուն 'ի վերայ երեսաց նոցա 'ի յարձակել
նոցա զկնի ձեր, կորոյս զնոսա Տէր մինչև ցայ-
սօր ժամանակի. և զոր ինչ արար ձեզ յանա- 5
պատի անդ, մինչև եկիք 'ի տեղիս յայս. և զոր 6
ինչ արար ընդ Դաթան և ընդ Աբիրոն՝ ընդ որդիս
Եղիաբու որդւոյ Ռուբենի. որոց բացեալ երկրի
զբերան իւր՝ եկուլ զնոսա և զտունս նոցա և
զխորանս նոցա, և զամենայն ինչս նոցա ընդ նոսա
'ի մէջ ամենայն Իսրայէլի. զի ձեր իսկ աչք տե- 7
սին զամենայն գործս Տեառն զմեծամեծս զոր ա-
րար 'ի ձեզ մինչև ցայսօր ։ Եւ պահեսջիք զամե- 8
նայն պատուիրանս նորա զոր ես պատուիրեմ
ձեզ այսօր. զի կեցջիք և բազմապատիկք լինիցիք.
և մտանիցէք ժառանգիցէք զերկիրն, յոր դուք
անցանէք ընդ Յորդանան ժառանգել զնա ։ Զի 9
երկայնօրեայք լինիցիք 'ի վերայ երկրին զոր եր-
դուաւ Տէր հարցն ձերոց տալ նոցա և զաւակի
նոցա յետ նոցա, երկիր՝ որ բղխէ զկաթն և
զմեղր ։ Քանզի երկիրն յոր մտանելոց էք ժա- 10
ռանգել զնա՝ ոչ իբրև զերկիրն Եգիպտացւոց է
ուստի ելէք դուք անտի, յորժամ սերմանեն սեր-
մանս, և առուաւն ոռոգեն իբրև զպարտէզ
բանջարոյ ։ Այլ երկիրն յոր դուք մտանելոց էք 11
ժառանգել՝ երկիր լեռնային և դաշտական է.
յանձրևաց երկնից ըմպէ ջուր. երկիր՝ զոր տէր 12
Աստուած քո զարմանէ զնա, հանապազ աչք
Տեառն Աստուծոյ քոյ 'ի վերայ նորա, 'ի սկզբա-
նէ տարւոյն մինչև ցկատարումն տարւոյն ։

ԽԴ Եւ եթէ լսելով լուիջիք ամենայն պատուիրա- 13
նաց նորա զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, սի-
րել զտէր Աստուած քո և պաշտել զնա յամե-
նայն սրտէ քումմէ, և յամենայն անձնէ քում-
14 մէ, տացէ անձրև երկրին ձերում 'ի ժամանակի
իւրում զառաջինն և զանագանն. և ժողովեսցես
15 զցորեան քո և զգինի քո և զձէթ քո. և տացէ
խոտ յանդս քո անասնոց քոց. և կերիցես և
16 յագեսցիս ։ Զգուշացարուք յանձինս ձեր, գուցէ
յաւելեսցին սիրտք ձեր և խոտորիցէք և
պաշտիցէք զաստուածս օտարս, և երկիր պա-
17 գանիցէք նոցա ։ Եւ բարկացեալ բարկութեամբ Տէր
'ի վերայ ձեր, և արգելուցու զերկինս՝ և ոչ
լինիցի անձրև, և երկիր ոչ տացէ զպտուղ
իւր. և կորնչիցէք արագարագ յերկրէն բա-
18 րութեան՝ զոր ետ ձեզ Տէր ։ Եւ դիջիք զբանս
զայս 'ի սիրտս ձեր և յանձինս ձեր. և արկջիք
զսոսա նշան 'ի ձեռս ձեր, և եղիցին անշարժ
19 առաջի աչաց ձերոց ։ Եւ ուսուսջիք որդւոց ձե-
րոց խօսել զսոսա 'ի նստել 'ի տան, և 'ի գնալ 'ի
20 ճանապարհի. և 'ի ննջել և 'ի յառնել ։ Եւ
գրեսջիք զսոսա 'ի վերայ սեմոց տանց ձերոց և
21 'ի դրունս ձեր, զի բազմօրեայք լինիցիք. և ա-
ւուրք որդւոց ձերոց 'ի վերայ երկրին՝ զոր
երդուաւ Տէր հարցն քոց տալ քեզ՝ ըստ ա-
22 ւուրց երկնից 'ի վերայ երկրի ։ Եւ եղիցի եթէ
լսելով լուիջիք ամենայն պատուիրանացս այսո-
ցիկ՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր առնել, սի-
րել զտէր Աստուած քո, գնալ 'ի ճանապարհս
23 նորա և յարել 'ի նա, մերժեսցէ Տէր զամենայն
ազգսն զայսոսիկ յերեսաց ձերոց. և ժառան-
գեսջիք զազգս մեծամեծս և հզօրագոյնս քան
24 զձեզ ։ Ամենայն տեղի ուր կոխեսցեն գնացք ոտից
ձերոց՝ ձեզ լիցի. յանապատէ անտի մինչև ցԼի-
բանան, և 'ի գետոյն մեծէ գետոյն
Եփրատայ մինչև ցծովն արևմտից եղիցին սահ-
25 մանք ձեր ։ Եւ ոչ ոք գտանիցէ ընդդէմ ձեր.
և զահ և զերկիւղ ձեր արկցէ տէր Աստուած
ձեր 'ի վերայ երեսաց ամենայն երկրին զոր կո-
խիցէք. որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր ։

26 Եւ ես առաջի առնեմ այսօր առաջի ձեր ԽԵ
27 օրհնութիւնս և անէծս. օրհնութիւն՝ եթէ
լսիցէք պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ ձերոյ՝
28 զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, և անէծս՝ ե-
թէ ոչ լուիցէք պատուիրանաց Տեառն Աստու-
ծոյ ձերոյ՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, և
մոլորիցիք 'ի ճանապարհէն զոր ես պատուիրեցի
ձեզ. երթալ պաշտել զաստուածս օտարս՝ զորս
29 ոչ ճանաչիցէք ։ Եւ եղիցի յորժամ տարցի զքեզ
տէր Աստուած քո յերկիրն յոր անցանես ընդ
Յորդանան ժառանգել զնա, և տացես զօ-
րհնութիւնն 'ի լեռնն Գարիզին, և զանէծս
'ի լեռնն Գեբաղ ։ Ո՞չ ապաքէն յայն կոյս Յոր-
30 դանանու է այն՝ յետոյ ճանապարհին արևմտից
յերկիրն Քանանացւոց, որոյ նստեալ ընդ արև-
մուտս է մերձ 'ի Գաղգաղա՝ առ կաղնեաւն բար-

ձու ։ Եւ դուք անցանէք ընդ Յորդանան մտանել 31
ժառանգել զերկիրն՝ զոր տէր Աստուած տալոց
է ձեզ 'ի ժառանգութիւն զամենայն աւուրս.
եւ ժառանգեսջիք զնա եւ բնակեսջիք 'ի նմա ։
ԺԵ Եւ զգուշասջիք առնել զամենայն հրամանս 32
նորա, եւ զդատաստանս զայսոսիկ զոր ես տամ
առաջի ձեր այսօր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ այս են հրամանք եւ դատաստանք զոր 1
զգուշանայցէք առնել յերկրին՝ զոր տէր Աստուած
հարցն ձերոց տալոց է ձեզ 'ի ժառանգութիւն.
զամենայն աւուրս զորս կեայցէք դուք
'ի վերայ երկրի ։ Կորուսանելով կորուսջիք զամենայն 2
տեղիսն՝ յորս պաշտեցին 'ի նոսա ամենայն
ազգքն զդիս իւրեանց, յորս դուք ժառանգեսջիք
զնոսա 'ի վերայ լերանց բարձանց եւ 'ի վերայ
բլրոց, եւ 'ի ներքոյ վարսաւոր ծառոց. եւ 3
կործանեսջիք զբագինս նոցա, եւ փշրեսջիք զարձանս
նոցա, եւ կոտորեսջիք զանտառս նոցա,
եւ զգրօշեալս դից նոցա այրեսջիք հրով ։ Եւ կորուսջիք 4
զանուանս նոցա 'ի տեղւոջէն յայնմանէ.
եւ մի՛ առնիցէք նոյնպէս տեառն Աստուծոյ ձերում ։

ԺԶ Այլ 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած 5
ձեր 'ի միում 'ի ցեղից ձերոց, անուանել զանուն
իւր եւ կոչել 'ի նմա, խնդրեսջիք եւ մտջիք անդր ։
Եւ մատուսջիք զողջակէզս ձեր եւ զզոհս ձեր եւ 6
զտասանորդս ձեր եւ զպտուղս ձեր եւ զուխտս
ձեր եւ զկամաւորականս ձեր եւ զխոստովանութիւնս
ձեր, եւ զանդրանիկս արջառոյ եւ ոչխարի
ձերոյ ։ Եւ կերիջիք առաջի տեառն Աստուծոյ 7
ձերոյ, եւ ուրախ լինիջիք 'ի վերայ ամենայնի
յոր ձգիցէք զձեռս ձեր՝ դուք եւ տունք ձեր,
որպէս եւ օրհնեաց զձեզ տէր Աստուած ձեր ։
Մի՛ առնիցէք զամենայն ինչ զոր այսօր մեք աստ 8
առնեմք, իւրաքանչիւր զհաճոյս առաջի իւր ։
Քանզի ոչ հասէք 'ի հանգիստն եւ 'ի ժառանգութիւնն՝ 9
զոր տէր Աստուած մեր տալոց է ձեզ,
մինչեւ ցայսօր ։ Եւ անցջիք ընդ Յորդանան եւ 10
բնակեսջիք յերկրին՝ զոր տէր Աստուած մեր
ժառանգեցուսցէ ձեզ. եւ հանգուսցէ զձեզ յամենայն
թշնամեաց ձերոց որ շուրջ զձեւք իցեն,
եւ բնակեսջիք զգուշութեամբ ։ Եւ եղիցի տեղին 11
զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած մեր կոչել զանուն
իւր 'ի վերայ նորա, անդ մատուսջիք զամենայն
զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, զողջակէզս ձեր
եւ զզոհս ձեր եւ զտասանորդս ձեր եւ զպտուղս
ձեռաց ձերոց եւ զգաւհամանս ձեր, եւ զամենայն
ընտիրս պատարագաց ձերոց զոր ուխտիցէք Աստուծոյ
ձերում ։ Եւ ուրախ լինիջիք առաջի տեառն 12
Աստուծոյ մերոյ՝ դուք եւ ուստերք ձեր եւ
դստերք ձեր եւ ծառայք ձեր եւ աղախնայք ձեր,
եւ ղեւտացին որ 'ի դրունս ձեր. զի ոչ գոյ նոցա
13 բաժին եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ ձեզ ։ Զգուշ
լեր անձին քում, գուցէ մատուցանիցես զողջակէզս
քո յամենայն տեղւոջ զոր տեսանիցես.
14 այլ 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
քո իւր՝ 'ի միում 'ի քաղաքաց քոց՝ անդ մատուցանիցես
զողջակէզս քո, եւ անդ արասցես զամենայն՝
15 զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր ։ Այլ
եւ ըստ ամենայն ցանկութեան քում զենցես եւ
ուտիցես միս ըստ օրհնութեան տեառն Աստուծոյ
քոյ. զոր ետ քեզ յամենայն քաղաքս, անսուրբն
որ 'ի քեզ եւ սուրբն 'ի միասին կերիցեն
16 զայն՝ իբրեւ զայծեամն եւ զեղջերու. բայց արիւն
մի՛ ուտիցէք, այլ յերկիր հեղուցուք զնա
17 իբրեւ զջուր ։ Մի՛ ժողիցես ուտել 'ի քաղաքս քո
զտասանորդս ցորենոյ քոյ եւ զգինւոյ քոյ եւ
զիւղոյ քոյ, զանդրանիկս արջառոյ քոյ եւ ոչխարի,
եւ զամենայն ուխտս զոր ուխտիցէք, եւ
զխոստովանութիւնս ձեր եւ զպտուղս ձեռաց
18 ձերոց ։ Այլ առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ կերիցես
զայն, 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած՝
իւր, դու եւ ուստր քո եւ դուստր քո,
ծառայն քո եւ աղախին քո եւ եկն որ 'ի քաղաքս
քո. եւ ուրախ լինիցիս առաջի տեառն Աստուծոյ
քոյ 'ի վերայ ամենայնի՝ յոր ձգիցես զձեռն քո ։
19 Զգուշ լեր անձին քում, գուցէ թողուցուս ըզղեւտացին
զամենայն ժամանակս քո՝ որչափ եւ
կեցցես 'ի վերայ երկրին ։

20 Եւ եթէ ընդարձակեսցէ տէր Աստուած քո ԺԷ
զսահմանս քո որպէս եւ խոստացաւ քեզ, եւ
ասիցես եթէ կերայց միս, եթէ ցանկանայցէ անձն
քո ուտել միս, ըստ ամենայն ցանկութեան անձին
21 քոյ կերիցես միս ։ Ապա եթէ հեռագոյն իցէ
'ի քէն տեղին զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած քո
անուանել զանուն իւր 'ի վերայ նորա, եւ զենուցուս
յարջառոյ քումմէ եւ յոչխարէ քումմէ՝
յորոց տացէ քեզ Աստուած, զոր օրինակ պատուիրեցի
քեզ. կերիցես 'ի քաղաքս քո ըստ
22 ցանկութեան անձին քոյ. որպէս ուտիցի այծեամն
եւ եղջերու, այնպէս կերիցես եւ զայն.
անսուրբն 'ի քեզ եւ սուրբն նոյնպէս կերիցեն ։
23 Զգուշ լեր չուտելոյ զարիւն, զի արիւն նորա է
24 շունչ իւր. մի՛ ուտիցես շունչ ընդ մսոյ. յերկիր
25 հեղուցուս զնա իբրեւ զջուր, եւ մի՛ ուտիցես
զնա. զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց յետ
քո, եթէ արասցես զբարին եւ զհաճոյս առաջի
26 տեառն Աստուծոյ քոյ ։ Բայց զսրբութիւնսն քո
որ լինիցին քեզ, եւ զուխտն քո զոր ուխտիցես,
առեալ եկեսցես 'ի տեղին զոր ընտրեսցէ
տէր Աստուած քո իւր՝ կոչել զանուն իւր 'ի վերայ
27 նորա ։ Եւ արասցես զողջակէզսն քո. զմիսն
հանցես 'ի վերայ սեղանոյ տեառն Աստուծոյ քոյ.
եւ զարիւն զոհիցն հեղուցուս առ յատակաւ սե-

ղանոյն տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ զմիսն կերիցես: Զգոյշ լեր եւ լուր, եւ արասցես զամենայն զբանս զոր ես պատուիրեմ քեզ. զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց յաւիտեան. եւ արասցես զբարին եւ զհաճոյն առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ: 28 Եւ եթէ սատակեսցէ տէր Աստուած քո զազգսն յերեսաց քոց. յորում դու մտանեցես ժառանգել զերկիր նոցա, եւ ժառանգեսցես զնոսա եւ բնակեսցես յերկրի նոցա, 29 զգոյշ լեր անձին քում, գուցէ խնդրիցես երթալ զհետ նոցա յետ սատակելոյ զնոսա յերեսաց քոց. 30 մի խնդրիցես զդիս նոցա եւ ասիցես. զիարդ առնէին ազգքս այսոքիկ դիցն իւրեանց՝ զի եւ ես արարից նոյնպէս: Մի առնիցես նոյնպէս տեառն 31 Աստուծոյ քում. զի զգարշելիսն զոր ատեաց Տէր՝ արարին դիցն իւրեանց. զի զուստերս իւրեանց եւ զդստերս իւրեանց այրեն հրով դիցն իւրեանց: Զամենայն բանս զոր ես պատուիրեմ քեզ 32 այսօր՝ զգուշանայցես առնելոյ. մի յաւելուցուս 'ի նա եւ մի հատանիցես 'ի նմանէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԽԸ Եւ եթէ յառնիցէ 'ի միջի քում մարգարէ կամ 1 երազահան երազոց, եւ տայցէ քեզ նշան կամ արուեստ, եւ լինիցի նշանն կամ արուեստն զոր 2 խօսեցաւ առ քեզ, եւ ասիցէ. Երթիցուք պաշտեսցուք զաստուածս օտարս զորս ոչ ճանաչիցէք. մի լուիցէք բանից մարգարէին այնորիկ. 3 կամ երազահանին երազոց. զի փորձէ զձեզ տէր Աստուած ճանաչել, թէ սիրիցէք զտէր Աստուած մեր յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն անձնէ ձերմէ: Զհետ տեառն Աստուծոյ ձերոյ 4 երթիջիք. եւ 'ի նմանէ երկնչիջիք եւ զպատուիրանս նորա պահեսջիք. եւ ձայնի նորա լուիջիք եւ 'ի նմա յարեսջիք: Եւ մարգարէն այն կամ ե- 5 րազահանն երազոց՝ մեռցի. զի խօսեցաւ մոլորեցուցանել զքեզ 'ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ՝ որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, որ փրկեաց զքեզ յերկրէն ծառայութեան, մերժել զքեզ 'ի ճանապարհէն՝ զոր պատուիրեաց քեզ տէր Աստուած քո գնալ ընդ նա. եւ բարձցես զչարն 'ի միջոյ ձերմէ: Եւ եթէ աղա- 6 չեսցէ զքեզ եղբայր քո առ 'ի հօրէ կամ առ 'ի մօրէ քումմէ, կամ ուստր քո, կամ դուստր քո, կամ կին ծոցոյ քոյ, կամ բարեկամ հանգոյն անձին քոյ, գաղտ՝ եւ ասիցէ. Երթիցուք պաշտեսցուք զաստուածս օտարս զորս ոչ ճանաչիցես դու եւ հարք քո, յաստուածոց ազգացն որ 7 շուրջ զձեւք են, 'ի մերձաւորացն քոց կամ 'ի հեռաւորաց, 'ի ծագաց երկրին մինչեւ 'ի ծագս երկրին. մի հաւանիցիս նմա եւ մի լուիցես նմա, 8 եւ մի խնայեսցէ ակն քո 'ի նա, եւ մի զթասցիս 9 'ի նա եւ մի ծածկեսցես զնա: Պատմելով պատմեսցես զնմանէ. ձեռք քո նախ լիցին 'ի նա սպանանել զնա, եւ ապա ձեռն ամենայն ժողովր- 10 դեանն. եւ քարկոծեսցեն զնա քարամբք եւ մեռցի. զի խնդրեաց ապստամբեցուցանել զքեզ 'ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ, որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի տանէ ծառայութեան: 11 Եւ լուեալ ամենայն Իսրայէլի զարհուրեսցի. եւ ոչ եւս յաւելուցուն առնել ըստ բանին այ- 12 նորիկ չարի 'ի միջի ձերում: Եւ եթէ լուիցես 'ի միում 'ի քաղաքացն՝ զորս տէր Աստուած քո 13 տայցէ քեզ բնակել անդ, ասել՝ եթէ ելին արք անօրէնք 'ի մէնջ եւ ապստամբեցուցին զամենայն բնակիչս քաղաքին իւրեանց, եւ ասեն. Երթիցուք եւ պաշտեսցուք զաստուածս օտարս՝ 14 զորս ոչ գիտիցէք, եւ քննեսցես եւ հարցցես եւ յուզեսցես յոյժ, եւ ահա ստոյգ հաստատեալ իցէ բանն, եւ եղեալ իցէ գարշութիւնն 'ի ձեզ, 15 հատանելով հատանիջիք զամենայն բնակիչս երկրին այնորիկ կոտորմամբ սրոյ. եւ նզովելով նզովեսջիք զնա եւ զամենայն ինչ որ 'ի նմա եւ 16 զանասունս նոցա 'ի բերան սրոյ: Եւ զամենայն կապուտ նորա ժողովեսցես յելս նորա, եւ այրեսցես հրով զքաղաքն եւ զամենայն զաւար նորա համօրէն առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ եղիցի աւերակ յաւիտեան եւ ոչ եւս շինեսցի: 17 Եւ մի կասիցի 'ի ձեռին քում 'ի նզովից նորա. զի դարձցի Տէր 'ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ, եւ տացէ քեզ ողորմութիւն, եւ ողորմեսցի քեզ եւ բազմացուսցէ զքեզ. զոր օրինակ 18 երդուաւ Տէր հարցն քոց: Եթէ լուիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ քոյ՝ պահել զամենայն պատուիրանս նորա զոր ես քեզ պատուիրեմ այսօր, առնել զբարին եւ զհաճոյ առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Զի որդիք էք դուք տեառն Աստուծոյ ձերոյ: Մի ցոփիցէք, եւ մի հարկանիցէք զճակատ 'ի ԽԹ 2 վերայ մեռելոյ. զի ժողովուրդ ես դու սուրբ տեառն Աստուծոյ քոյ. եւ զքեզ ընտրեաց տէր Աստուած քո՝ լինել քեզ նմա ժողովուրդ սեփհական յամենայն ազգաց որ 'ի վերայ երեսաց երկրի:

3 Մի ուտիցէք զամենայն գարշելիս: Այս ա- Ծ նասունք են զորս ուտիցէք. արջառ եւ ոչխար 'ի հօտից, եւ նոխազ յայծեաց. զեղջերու եւ զայծեամն եւ զգամէշ եւ զխարբուխ եւ զայծքաղ եւ զյամոյր եւ զանալութ. եւ զամենայն անասուն զթաթաճեղձ եւ զկճղակարաշս եւ զորոճող յանասնոց ուտիցէք: Եւ զայն մի ուտիցէք որ որոճեն եւ թաթաճեղձ եւ կճղակա-

բաշխ ոչ իցեն։ Ուղտ եւ նապաստակ եւ ճագար,
զի որոճեն եւ կճղակաճեղք ոչ են, անսուրբք
իցեն նոքա ձեզ. եւ խոզ՝ զի թաթաճեղք 8
եւ կճղակարաշխ է, եւ որոճ ոչ, անսուրբ իցէ
նա ձեզ. 'ի մսոյ նոցա մի ուտիցէք, եւ 'ի մեռելոյ
նոցա մի մերձենայցէք։ Եւ այս են զոր ուտիցէք 9
յամենայնէ՝ որ 'ի ջուրս են. ամենայնի որոյ իցեն
թեւք եւ թեփ, ուտիցէք. եւ ամենայնի որոյ ոչ 10
իցեն թեւք եւ թեփ, մի ուտիցէք. անսուրբ իցեն
նոքա ձեզ։ Զամենայն հաւս սուրբս ուտիցէք. 11
եւ այս է զոր ոչ ուտիցէք 'ի նոցանէ. զարծուի 12
եւ զկորձ եւ զանգղ եւ զգետարծուի եւ զցին, 13
եւ որ ինչ նման է նոցա, եւ զագռաւ եւ որ ինչ 14
նման իցէ նմա, եւ զջայլեամն եւ զբու եւ զճայ 15
եւ զարագիլ եւ զփոր եւ զհողամաղ եւ զքաջահաւ 16
եւ զտոխակ եւ զագռաւ եւ զհաւալուսն 17
եւ զքարադր, եւ որ ինչ նման է նոցա, եւ զյոպոպ 18
եւ զչղջիկ։ Եւ ամենայն սողուն 'ի թռչնոց 19
անսուրբ լիցի ձեզ, եւ մի ուտիցէք 'ի նոցանէ։
Եւ զամենայն թռչուն սուրբ՝ կերիջիք։ 20

ԼԱ Եւ զամենայն մեռելոտի մի ուտիցէք. այլ 21
պանդխտին որ է 'ի քաղաքս քո տացես զնա՝ եւ
կերիցէ. կամ վաճառեսցես օտարոտւոյն. զի ժողովուրդ
սուրբ ես դու տեառն Աստուծոյ քոյ։

ԼԲ Մի եփեսցես զգառն 'ի կաթին մօր իւրոյ։

ԼԳ Տասանորդս տասանորդեսցես յամենայն արմտեաց 22
սերմանց քոց, զարմտիս անդոյ քոյ ամ
ըստ ամէ։ Եւ կերիցես զայն առաջի տեառն Աստուծոյ 23
քոյ 'ի տեղւոջն՝ զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
քո անուանել զանուն իւր 'ի վերայ նորա.
անդ մատուսցես զտասանորդս ցորենոյ քոյ
եւ զգինւոյ քոյ եւ զիւղոյ քոյ, եւ զանդրանիկս
արջառոյ քոյ եւ զոչխարի քոյ. զի ուսցիս երկնչել
'ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ զամենայն աւուրս։
Ապա թէ հեռի իցէ 'ի քէն ճանապարհն, 24
եւ ոչ կարիցես տանել զայն, վասն զի հեռի իցէ
'ի քէն տեղին՝ զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
քո անուանել զանուն իւր անդ, զի օրհնեաց
զքեզ տէր Աստուած քո, վաճառեսցես զայն արծաթոյ, 25
եւ տարցես զարծաթն 'ի ձեռին քում,
եւ երթիցես 'ի տեղին զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
քո, եւ տացես զարծաթն ընդ ամենայնի 26
որում ցանկանայցէ անձն քո, արջառոյ կամ ոչխարի
կամ գինւոյ կամ ցքւոյ կամ ամենայնի որում
ցանկանայցէ անձն քո, եւ կերիցես անդ
առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ ուրախ լինիցիս
դու եւ տուն քո. եւ ղեւտացին որ 'ի քաղաքս 27
քո, մի թողուցուս զնա, զի ոչ գոյ նորա
բաժին եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ քեզ։ Յետ 28
երից ամաց հանցես զամենայն տասանորդս
արմտեաց քոց, եւ յամի յայնմիկ դիցես զայն 'ի
քաղաքս քո. եւ եկեսցէ ղեւտացին, քանզի ոչ 29
գոյ նորա բաժին եւ ժառանգութիւն ընդ քեզ,
եւ եկն եւ որբ եւ այրի 'ի քաղաքս քո, կերիցեն
եւ յագեսցին. զի օրհնեսցէ զքեզ տէր Աստուած
քո յամենայն գործս քո զոր առնիցես։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Յետ եօթն ամաց արասցես թողութիւն։ ԼԴ
2 Եւ այս իցէ հրաման թողութեանն.
թողցես զամենայն պարտս քո զոր պարտիցի
քեզ ընկեր քո, եւ մի պահանջիցես յընկերէ եւ
յեղբօրէ քումմէ. զի թողութիւն կոչեցեալ է
3 տեառն Աստուծոյ քոյ։ Յօտարոտւոյն պահանջիցես
որ ինչ իցէ քո առ նմա, բայց եղբօրն քում
4 թողութիւն արասցես զպարտուցն քոց։ Եւ մի լինիցի
'ի միջի քում կարօտեալ. զի օրհնելով օրհնեսցէ
զքեզ տէր Աստուած քո յերկրին՝ զոր
տէր Աստուած քո տալոց է քեզ 'ի ժառանգութիւն
5 ժառանգել զնա։ Եւ եթէ լսելով լուիցես
ձայնի տեառն Աստուծոյ քոյ, պահել եւ առնել
զամենայն պատուիրանս զոր ես պատուիրեմ
6 քեզ այսօր, զի տէր Աստուած քո օրհնեաց
զքեզ՝ որպէս եւ խոստացաւ քեզ, եւ տացես
փոխ ազգաց բազմաց, եւ դու ոչ առնուցուս
փոխ. եւ տիրեսցես ազգաց բազմաց, եւ քեզ մի
7 տիրեսցեն։ Եւ եթէ լինիցի 'ի միջի քում կարօտեալ
յեղբարց քոց, 'ի միում 'ի քաղաքաց քոց
յերկրին զոր տացէ քեզ տէր Աստուած քո, մի
զօրացուցանիցես զսիրտ քո, եւ մի կծկիցես ըզձեռն
8 քո յեղբօրէ քումմէ կարօտելոյ. այլ ընդարձակելով
ընդարձակեսցես նմա զձեռն քո,
եւ տալով տացես նմա փոխ որչափ եւ խնդրիցէ
9 'ի կարօտութեան իւրում։ Զգոյշ լեր անձին
քում, գուցէ լինիցի բան ծածուկ անօրէնութեան
'ի սրտի քում, եւ ասիցես. մերձ է ամն
եօթներորդ՝ ամն թողութեան, եւ չարակնեսցէ
ակն քո 'ի վերայ եղբօր քո կարօտելոյ, եւ ոչ
տայցես նմա. եւ բողոքեսցէ զքէն առ Տէր, եւ
10 լինիցին քեզ այն մեղք մեծամեծք։ Այլ պարգեւելով
պարգեւեսցես նմա, եւ տալով տացես
նմա փոխ՝ որչափ եւ պիտոյ իցէ. եւ մի տրտմեսցիս
'ի սրտի քում զինի տալոյն քոյ նմա. զի
վասն բանին այնորիկ օրհնեսցէ զքեզ տէր Աստուած
քո յամենայն 'ի գործս քո, եւ յամենայնի
11 յոր ինչ եւ մխեսցես զձեռն քո. զի ոչ պակասէ
կարօտեալ յերկրէ։ Վասն այնորիկ ես
պատուիրեմ զբանս զայս եւ ասեմ. ընդարձակելով
ընդարձակեսցես զձեռն քո յեղբայր քո
յաղքատ եւ 'ի տնանկեալ որ իցէ յերկրին
քում։

12 Եւ եթէ վաճառեսցի քեզ եղբայր քո եբրայեցի, ԼԵ
կամ կին եբրայեցի, ծառայեսցէ քեզ վեց
ամ. եւ յամին եօթներորդի արձակեսցես զնա
13 ազատ 'ի քէն։ Եւ յորժամ արձակեսցես զնա,
14 ոչ արձակեսցես զնա ունայն. այլ հանդերձե-

ըով հանդերձեսցես զնա յոչխարաց քոց և 'ի կալոյ
քումմէ և 'ի հնձանէ քումմէ. որպէս և
օրհնեաց զքեզ Տէր Աստուած քո՝ տացես նմա։
Եւ յիշեսցես, զի և դու ծառայ էիր յերկրին 15
Եգիպտացւոց, և փրկեաց զքեզ Տէր Աստուած
քո անտի. վասն այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ
առնել զբանս զայս։ Ապա թէ ասիցէ ցքեզ. ոչ 16
ելանեմ 'ի քէն. զի սիրեաց զքեզ և զտուն քո,
զի բարւոք էր նմա առ քեզ. առցես հերիւն, և 17
ծակեսցես զունկն նորա 'ի վերայ սեմոց դրանն,
և եղիցի քեզ ծառայ յաւիտեան. և զաղախինն
քո նոյնպէս արասցես։ Եւ մի խիստ թուեսցի 18
յաչս քո յորժամ արձակեսցես զնոսա ազատս
'ի քէն. զի ամի ամի վարձուք վարձկանի
ծառայեաց քեզ զվեց ամ. և օրհնեսցէ զքեզ
Տէր Աստուած քո յամենայնի զինչ և գործեսցես։

ԱԱ Զամենայն անդրանիկս որ ծնանիցին յանդեայս 19
քո և 'ի հօտս քո, զարուն 'ի նոցանէ
սրբեսցես Տեառն Աստուծոյ քում։ Ոչ գործեսցես
անդրանկաւ եզին քոյ, և մի կտրեսցես զանդրանիկս
հօտից քոց. ամ յամէ կերիցես զնա առաջի 20
Տեառն 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած
քո՝ դու և տուն քո։ Եւ եթէ արատաւոր 21
իցէ կամ կաղ կամ կոյր, և կամ ամենայն
արատ չար՝ զինչ և գուցէ 'ի նմա, մի զենցես
զնա Տեառն Աստուծոյ քում. այլ 'ի քաղաքս քո 22
կերիցես զնա. անսուրբն 'ի քեզ և սուրբն նոյնպէս
կերիցեն, իբրև զայծեամն կամ զեղջերու։
Բայց զարիւնն մի ուտիցես, յերկիր հեղցուս
զնա իբրև զջուր։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

ԱԲ Զգուշասջիր ամսոյն կանխոց, և արասցես 1
զատիկ Տեառն Աստուծոյ քոյ. զի յամսեանն
կանխոց ելեր յԵգիպտոսէ 'ի գիշերի։ Եւ զենցես 2
զզատիկն Տեառն Աստուծոյ քում, ոչխարս և
արջառս, 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած
քո անուանել զանուն իւր անդ։ Մի ուտիջիք 3
ընդ նմա խմորուն, զեօթն օր բաղարջ կերիջիք
ընդ նմա, հաց չարչարանաց. քանզի տագնապաւ
ելէք յԵգիպտոսէ. զի յիշիջիք զօրն ելից
ձերոց յերկրէն Եգիպտացւոց՝ զամենայն աւուրս
կենաց ձերոց։ Եւ մի երևեսցի 'ի քեզ խմոր 4
յամենայն սահմանս քո զեօթն օր. և մի ագցի
'ի մսոյն զոր զենուցուս յերեկորեայ յաւուրն առաջնոյ՝
յայգ։ Եւ մի ժտեսցիս զենուլ զզատիկն 5
'ի միում քաղաքաց քոց՝ զորս Տէր Աստուած քո
տացէ քեզ. այլ 'ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր 6
Աստուած քո անուանել զանուն իւր 'ի նմա,
անդ զենցես զզատիկն առ երեկս ընդ արևմտանալ,
'ի ժամանակին յորում ելեր յԵգիպտոսէ։
7 Եփեսցես և խորովեսցես, և կերիցես 'ի
տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո. և
8 դարձցիս 'ի վաղիւն երթիցես 'ի տուն քո. զվեց
օր կերիցես բաղարջ, և յաւուրն եօթներորդի
ելք՝ տօն Տեառն Աստուծոյ քոյ. մի գործեսցես
'ի նմա զամենայն գործ, բայց որ ինչ գործիցի
9 անձին։ Եօթն եօթներորդս համարեսցիս քեզ,
'ի սկսանելոյ մանգաղի քոյ յոճ՝ սկսանիցիս համարել
10 եօթն եօթներորդս. և արասցես տօն
եօթներորդաց Տեառն Աստուծոյ քում, որչափ
կարօղ իցէ ձեռն քո ըստ ընչին զոր տացէ քեզ՝
որպէս զիարդ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած
11 քո։ Եւ ուրախ լիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ
քոյ՝ դու և ուստր քո և դուստր քո, ծառայ
քո և աղախին քո, և ղևտացին որ 'ի քաղաքս
քո, և եկն և որբն և այրին որ 'ի ձեզ, 'ի տեղւոջն՝
զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած անուանել
12 զանուն իւր անդ։ Եւ յիշեսցես զի ծառայ էիր
յերկրին Եգիպտացւոց, և զգուշասցիս և արասցես
13 զպատուիրանս զայսոսիկ։ Տօն տաղաւարահարաց
արասցես զեօթն օր. 'ի ժողովել քեզ
14 'ի կալոյ քումմէ և 'ի հնձանէ քումմէ։ Եւ ուրախ
լիցիս 'ի տօնի քում դու և ուստր քո և դուստր
քո, ծառայ քո և աղախին քո, և ղևտացին և
եկն և որբն և այրին որ իցեն 'ի քաղաքս քո.
15 զեօթն օր տօնեսցես Տեառն Աստուծոյ քում՝ 'ի
տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո 'ի
նմա։ Եւ եթէ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած
քո յամենայն արմտիս քո և յամենայն գործս
16 ձեռաց քոց, և լինիցիս ուրախ. զերիս ժամանակս
'ի տարւոջ յանդիման լիցի ամենայն արու
քո առաջի Տեառն Աստուծոյ քոյ 'ի տեղւոջն
զոր ընտրեսցէ Տէր։ 'Ի տօնի բաղարջակերացն,
և 'ի տօնի եօթներորդացն, և 'ի տօնի տաղաւարահարացն.
և ոչ երևեսցիս առաջի Տեառն
17 Աստուծոյ քոյ ունայնաձեռն. իւրաքանչիւր ըստ
կարի ձեռաց իւրոց՝ ըստ օրհնութեան Տեառն
Աստուծոյ քո զոր ետ քեզ։

18 Դատաւորս և ատենադպիրս կացուսցես յամենայն ԱԳ
քաղաքս քո՝ զոր Տէր Աստուած քո տացէ
քեզ՝ ըստ ցեղից, և դատեսցեն զժողովուրդն
19 դատաստան արդար, և մի աչառիցեն երեսաց,
և մի առնուցուն կաշառս. քանզի կաշառ կուրացուցանէ
զաչս իմաստնոց, և ապականէ
20 զբանս արդարոց։ Արդարութեամբ արասցես
զիրաւունս, զի կեցջիք և մտանիջիք ժառանգել
զերկիրն զոր Տէր Աստուած տացէ ձեզ։

21 Մի տնկեսցես քեզ անտառ զամենայն փայտ ԱԴ
22 առ սեղանով Տեառն Աստուծոյ քոյ։ Եւ մի արասցես
ինչ քեզ ձոնի։ Եւ մի կանգնեսցես
քեզ արձան զոր ատեաց Տէր Աստուած քո։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Ժ Եւ մի՛ զոհիցես տեառն Աստուծոյ քում արջառ 1
կամ ոչխար՝ յորում իցէ արատ ինչ, ըստ
ամենայն արատաւոր բանի. զի պիղծ է այն առաջի
տեառն Աստուծոյ քոյ:

ԺԱ Եւ եթէ գտցի 'ի միջի քում, 'ի միում 'ի քաղաքացն 2
զոր տէր Աստուած քո տացէ քեզ, այր
կամ կին՝ որ առնիցէ զչար առաջի տեառն Աստուծոյ
քոյ, անցանել զուխտիւ նորա. եւ երթեալ 3
պաշտիցեն զաստուածս օտարս, եւ երկիր
պագանիցեն նոցա, արեգական կամ լուսնի,
կամ ամենայնի որ իցէ 'ի զարդուէ երկնից, զոր
ոչ հրամայեցի եւ պատուիրեցի քեզ. եւ քննեսցես 4
յոյժ, եւ ահա ճշմարտիւ լեալ իցէ բանն, եւ
եղեալ իցէ պղծութիւնն այն 'ի մէջ Իսրայէլի,
հանցես զայրն զայն կամ զկինն՝ որ արարին 5
զբանն չար՝ 'ի դրունս ձեր, եւ քարկոծեսջիք զնոսա
քարամբք եւ մեռցին: Երկուք եւ երիւք վկայիւք 6
մեռցի որ մեռանիցին, եւ մի՛ մեռցի միով
վկայիւ: Եւ ձեռն վկայիցն եղիցի նախ 'ի նա սպանանել 7
զնա, եւ ապա ձեռն ամենայն ժողովրդեանն.
եւ բարձջիք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ:

ԺԲ Եւ եթէ վրիպեսցէ 'ի քէն բան 'ի դատաստանի, 8
'ի մէջ արեան եւ արեան, եւ 'ի մէջ դատաստանի
եւ դատաստանի, եւ 'ի մէջ գրգռութեան
եւ գրգռութեան, եւ 'ի մէջ հակառակութեան
եւ հակառակութեան, բան դատաստանի 'ի քաղաքս
քո, եւ յարուցեալ ելցես 'ի տեղին զոր
ընտրեսցէ տէր Աստուած քո անուանել զանուն
իւր անդ: Եւ երթիցես առ քահանայսն եւ 9
ղեւտացիս, եւ առ դատաւորն որ լինիցի յաւուրսն
յայնոսիկ, եւ քննեալ պատմեսցեն քեզ
զդատաստանն: Եւ արասցես ըստ հրամանին 10
զոր պատմեսցեն քեզ ոյք 'ի տեղւոյն իցեն՝ զոր
ընտրեսցէ տէր Աստուած քո. եւ զգուշասջիր
յոյժ առնել ըստ ամենայնի որպէս օրինադրեսցի
քեզ. ըստ օրինացն եւ ըստ դատաստանի զոր 11
ասասցեն քեզ՝ արասցես, եւ մի՛ խոտորեսցես 'ի
բանէն զոր պատմեսցեն քեզ՝ մի՛ յաջ եւ մի՛ յահեակ:
Եւ մարդ ոք՝ որ առնիցէ հպարտութեամբ 12
առ 'ի չլսելոյ քահանային՝ որ կայցէ պաշտել
յանուն տեառն Աստուծոյ քոյ, կամ դատաւորին
որ իցէ յաւուրսն յայնոսիկ, մեռցի
մարդն այն, եւ բարձցես զչարն յԻսրայէլէ. եւ 13
ամենայն ժողովրդեանն լուեալ երկիցէ, եւ մի՛
եւս ամբարշտեսցի:

ԺԳ Եւ եթէ մտանիցես յերկիրն զոր տէր Աստուած 14
քո տացէ քեզ, եւ ժառանգեսցես զնա
եւ բնակեսցես 'ի նմա, եւ ասիցես, կացուցից 'ի
վերայ իմ իշխան որպէս եւ այլ ազգք որ շուրջ
զինեւ են, կացուցանելով կացուսցես 'ի վերայ 15
քո իշխան՝ զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
քո. յեղբարց քոց կացուսցես քեզ իշխան. եւ մի՛
իշխեսցես կացուցանել քեզ զայր օտար որ ոչ իցէ
16 եղբայր քո. զի մի՛ յաճախեսցէ իւր երիվարս,
եւ մի՛ դարձուսցէ զժողովուրդն յԵգիպտոս. զի
Տէր ասաց, թէ մի՛ եւս յաւելուցուք դառնալ
17 ընդ նոյն ճանապարհ: Եւ մի՛ յաճախեսցէ իւր
կանայս, զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ նորա. եւ արծաթ
18 եւ ոսկի մի՛ կարի յաճախեսցէ իւր: Եւ եղիցի
յորժամ նստիցի յիշխանութեան իւրում,
գրեսցես նմա զերկրորդումն օրինացս այսոցիկ
19 'ի մատեանի, եւ 'ի քահանայիցն ղեւտացւոց լիցի
առ նմա, եւ ընթերցցի զնա զամենայն աւուրս
կենաց իւրոց. զի ուսցի երկնչել 'ի տեառնէ Աստուծոյ
քումմէ, պահել զամենայն պատուիրանս
20 զայսոսիկ, եւ առնել զիրաւունս զայսոսիկ. Զի
մի՛ հպարտասցի սիրտ նորա 'ի վերայ եղբարց
իւրոց, զի մի՛ անցանիցէ զպատուիրանօքս յաջ
կամ յահեակ. զի երկայնակեաց լիցի յիշխանութեան
իւրում՝ ինքն եւ որդիք իւր 'ի մէջ որդւոցն
Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ մի՛ լիցի քահանայիցն ղեւտացւոց որդւոցն ԺԴ
Ղեւեայ բաժին եւ ժառանգութիւն ընդ Իսրայէլի:
Երախայրիք Տեառն վիճակ նոցա, զայն
2 կերիցեն. եւ վիճակ մի՛ լիցի նոցա 'ի մէջ եղբարց
իւրեանց. զի Տէր է վիճակ նոցա, որպէս ասաց
3 նոցա: Եւ այս են իրաւունք քահանային 'ի ժողովրդենէ
անտի, որք զենուցուն զենլիս. եթէ
արջառ իցէ եւ եթէ ոչխար, տացէ քահանային
4 զբազուկն եւ զծնօտսն եւ զխախացոյցն: Եւ զպտուղ
ցորենոյ քոյ եւ զգինւոյ քոյ եւ զիւղոյ քոյ, եւ
5 զպտուղ կտրոց խաշանց քոց տացես նոցա. զի
զնա ընտրեաց Տէր յամենայն ցեղիցն քոց կալ
առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ, պաշտել եւ օրհնել
յանուն նորա, նա եւ որդիք իւր զամենայն
6 աւուրս: Ապա թէ եկեսցէ ղեւտացին 'ի մի 'ի
քաղաքացն քոց յամենայն որդւոցն Իսրայէլի,
ուր իցէ ինքն բնակեալ, եւ եկեսցէ ըստ ցանկութեան
անձին իւրոյ 'ի տեղին զոր ընտրեսցէ
7 Տէր՝ պաշտել զանուն տեառն Աստուծոյ իւրոյ,
իբրեւ զամենայն եղբարսն իւր ղեւտացիս՝ որ
8 կայցեն անդ առաջի տեառն Աստուծոյ, կերիցէ
զմասն հաւասար. բայց իւրաքանչիւր յազգական
վաճառէն:

9 Եւ եթէ մտանիցես յերկիրն զոր տէր Աստուած ԺԵ
տացէ քեզ, մի՛ ուսանիցիս առնել ըստ
10 գարշելեաց ազգացն այնոցիկ: Մի՛ գտանիցի 'ի
քեզ՝ որ ածիցէ զուստր իւր կամ զդուստր իւր
ընդ հուր, եւ գուշակիցէ գուշակութիւն, եւ հմայիցէ,
11 եւ հմայահարց լինիցի, եւ կախարդիցէ կախարդանօք,
եւ փհուկ եւ նշանագէտ լինիցի առ

'ի գլխաւորս հարցանելոյ : Քանզի պիղծ է Տեառն 12
ամենայն որ առնէ զայն · զի վասն այսպիսի գար-
շելեաց սատակեսցէ զնոսա Տէր 'ի քէն : Կատա- 13
րեալ լինիջիր առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ · զի 14
ազգքդ այդոքիկ զորս դու ժառանգելոց ես , նո-
քա հմայից եւ գիւթութեանց անսան · բայց քեզ
ոչ այդպէս ետ հրաման տէր Աստուած քո :
Մարգարէ յեղբարց քոց իբրեւ զիս յարուսցէ 15
քեզ տէր Աստուած քո , նմա լուիջիք , ըստ ա- 16
մենայնի' զոր խնդրեցեր 'ի տեառնէ Աստուծոյ
քումմէ 'ի Քորեբ յաւուրն եկեղեցւոյ , ասէիք'
ոչ եւս յաւելուցումք լսել զձայն տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ , եւ զհուրդ զայդ զմեծ ոչ եւս
տեսցուք , զի մի մեռանիցիմք : Եւ ասէ ցիս Տէր · 17
ուղիղ է ամենայն ինչ զոր խօսեցան · մարգարէ 18
յարուցից նոցա յեղբարց իւրեանց իբրեւ զքեզ ,
եւ տաց զպատգամս իմ 'ի բերան նորա , եւ խօ-
սեսցի ընդ նոսա որպէս եւ պատուիրեցից նմա ·
եւ մարդ' որ ոչ լուիցէ զոր խօսիցի մարգարէն 19
յանուն իմ , ես խնդրեցից վրէժ 'ի նմանէ : Բայց 20
մարգարէն , եթէ ամպարշտեսցի խօսել յանուն
իմ բան ինչ զոր ես ոչ հրամայեցի խօսել , եւ
կամ թէ խօսիցի յանուն աստուածոց օտարաց ,
մեռցի մարգարէն այն : Ապա թէ ասիցէք 'ի 21
սրտի · զիարդ գիտասցուք զբանն զոր ոչ խօսե-
ցաւ Տէր : Զոր ինչ խօսիցի մարգարէն յանուն 22
Տեառն' եւ ոչ լինիցի բանն եւ ոչ դիպիցի , այն
բան է զոր ոչ խօսեցաւ Տէր · ամպարշտութեամբ
խօսեցաւ մարգարէն , մի թողուցուք նմա :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԻԶ Եւ եթէ սատակեսցէ տէր Աստուած քո զազգ- 1
սն' զորոց տէր Աստուած տացէ քեզ զերկիրն
նոցա , եւ ժառանգեսցես զնա եւ բնակեսցես 'ի
քաղաքս եւ 'ի տունս նոցա , երիս քաղաքս զա- 2
տուսցես քեզ 'ի մէջ երկրին զոր տէր Աստուած
քո տացէ քեզ : Նկատեսցես քեզ զճանապարհն ,
եւ ընդ երիս բաժանեսցես քեզ զսահմանս երկ- 3
րին քոյ , զոր բաժանեսցէ քեզ տէր Աստուած
քո · եւ եղիցի անդ ապաստան ամենայն սպանո-
ղի : Այս սահման եղիցի ամենայն սպանողի որ 4
փախիցէ անդ' եւ ապրեսցի : Որ ոք հարկա-
նիցէ զընկեր իւր ակամայ , եւ նա ոչ ատեայր
զնա յերէկն եւ յեռանդ · եւ որ ոք մտանիցէ ընդ 5
ընկերի իւրում 'ի մայրի հարկանել փայտ , եւ
ամբառնայցէ զձեռն իւր փայտատաւ հարկա-
նել փայտ , եւ անկանիցի երկաթն 'ի մկնէ ան-
տի , եւ դիպիցի ընկերին եւ մեռանիցի , փախի-
ցէ նա եւ անկցի 'ի մի 'ի քաղաքացն այնոցիկ եւ
կեցցէ : Զի մի պնդեսցի մերձաւոր արեանն զհետ 6
սպանողին' մինչդեռ այրեսցի սիրտ նորա , եւ հա-
սանիցէ նմա' եթէ հեռագոյն իցէ ճանապարհն ,
եւ հարկանիցէ զանձն նորա · եւ նմա չէ դա-
տաստան մահու , զի ոչ ատեայր զնա յերէկն եւ
7 յեռանդ : Վասն այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ
զբանս զայս եւ ասեմ · երիս քաղաքս զատու-
8 ցես քեզ : Եւ եթէ ընդարձակեսցէ քեզ տէր
Աստուած քո զսահմանս քո որպէս եւ երդուաւ
Տէր հարցն քոց , եւ տացէ քեզ Տէր զամենայն
9 երկիրն' զոր խոստացաւ տալ հարցն քոց , եւ ե-
թէ լուիցես առնել զամենայն պատուիրանս
զայսոսիկ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր , սի-
րել զտէր Աստուած քո , եւ գնալ յամենայն
ճանապարհս նորա զամենայն աւուրս · եւ յա-
ւելցես քեզ այլ եւս երիս քաղաքս յայնս յե-
10 րիսն · եւ մի հեղցի արիւն անպարտ յերկրին
քում , զոր տէր Աստուած քո տացէ քեզ 'ի ժա-
ռանգութիւն · եւ մի ոք լիցի 'ի միջի քում պար-
տական արեան :

11 Եւ եթէ լինիցի այր' որ ատիցէ զընկեր իւր , ԻԷ
եւ դարան գործիցէ նմա , եւ յարիցէ 'ի վերայ
նորա եւ հարկանիցէ զանձն նորա եւ մեռցի , եւ
12 փախիցէ 'ի մի 'ի քաղաքացն այնոցիկ , առաքես-
ցեն ծերակոյտ քաղաքի նորա եւ առցեն զնա
անտի , եւ մատնեսցեն զնա 'ի ձեռս մերձաւորի
13 արեանն եւ մեռցի : Եւ մի խնայեսցէ ակն քո 'ի
նա · եւ սրբեսցես զարիւն անպարտ 'ի միջոյ Իս-
րայէլի , եւ բարի լիցի քեզ :

14 Մի փոխեսցես զսահմանս ընկերի քոյ' զոր ԻԸ
հաստատեցին հարքն քո 'ի ժառանգութեան
քում , զոր ժառանգեսցես յերկրին զոր տէր Աս-
տուած քո տացէ քեզ 'ի ժառանգութիւն :

15 Ոչ հաստատեսցի մի վկայ վկայել զմարդոյ ԻԹ
ըստ ամենայն ապիրատութեան եւ ըստ ամե-
նայն յանցանաց , եւ ըստ ամենայն մեղաց զոր
մեղանչէ : Ի բերանոյ երկուց եւ երից վկայից
16 հաստատեսցի ամենայն բան : Եւ եթէ կացցէ
յառաջ սուտ վկայ զմարդոյ , եւ չարախօսեսցէ
17 զնմանէ ամպարշտութիւն ինչ , կացցեն երկոքեան
արքն' որոց հակառակութիւնն իցէ' առաջի Տեա-
ռն եւ առաջի քահանայիցն եւ առաջի դա-
18 տաւորացն որ իցեն յաւուրսն յայնոսիկ , եւ
քննեսցեն դատաւորքն ճշմարտութեամբ · եւ
ահա վկայ անիրաւ վկայեաց զանիրաւութիւն ,
19 եւ եկաց հակառակ եղբօր իւրում · արասջիք նմա
որպէս խորհեցաւ չար առնել ընկերի իւրում ,
20 եւ բարձէք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ : Եւ այլոցն
լուեալ' զահի հարկանիցին , եւ մի եւս յաւելու-
ցուն առնել ըստ բանին այնմիկ չարի 'ի միջի ձե-
21 րում · մի խնայեսցէ ակն քո 'ի նմա : Անձն ընդ
անձին , ակն ընդ ական , ատամն ընդ ատաման ,
ձեռն ընդ ձեռին , ոտն ընդ ոտին :

ԳԼՈՒԽ Ի

Ծ Եւ եթէ ելանիցես 'ի պատերազմ 'ի վերայ 1
թշնամեաց քոց, եւ տեսանիցես երիվարս եւ
հեծեալս եւ զօրս բազում քան զքեզ, մի երկնչիցիս
'ի նոցանէ, զի Տէր Աստուած քո ընդ քեզ
է՝ որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ եղիցի 2
յորժամ մերձենայցես 'ի պատերազմ, մատուցեալ
քահանայն խօսեսցի ընդ ազգին, եւ 3
ասասցէ ցնոսա․ Լուր Իսրայէլ, դուք դիմեալ
երթայք այսօր 'ի պատերազմ ասպարէզ 'ի վերայ
թշնամեաց ձերոց․ մի լքանիցին սիրտք ձեր, եւ
մի երկնչիցիք եւ մի զարհուրիցիք, եւ մի խուսափեցէք
յերեսաց նոցա․ զի Տէր Աստուած մեր երթայ 4
առաջի ձեր ընդ ձեզ՝ տալ պատերազմ փոխան
ձեր ընդ թշնամիս ձեր, ապրեցուցանել զձեզ։
Եւ խօսեսցին դպիրքն ընդ ժողովրդեանն եւ ասասցեն․ 5
Այր ոք՝ որոյ շինեալ իցէ տուն նորաշէն,
եւ ոչ իցէ տարեալ նմա նաւակատիս,
գնասցէ եւ դարձցի 'ի տուն իւր․ գուցէ մեռանիցի
'ի պատերազմի, եւ այլ այր տանիցէ նմա
նաւակատիս։ Եւ այր ոք՝ որոյ տնկեալ իցէ այգի, 6
եւ չիցէ ուրախ լեալ 'ի նմանէ, գնասցէ եւ
դարձցի անդրէն 'ի տուն իւր․ գուցէ մեռանիցի
'ի պատերազմի, եւ այլ այր ուրախ լինիցի 'ի նըմանէ։
Եւ այր ոք՝ որոյ խօսեալ իցէ կին, եւ 7
չիցէ առեալ զնա, գնասցէ եւ դարձցի 'ի տուն
իւր․ գուցէ մեռանիցի 'ի պատերազմի, եւ այլ
այր առնուցու զնա։ Եւ յաւելցեն դպիրքն խօսել 8
ընդ ժողովրդեանն եւ ասասցեն․ այր ոք որ
երկնչիցի եւ վատասիրտ սրտիւ իցէ, գնասցէ եւ
դարձցի 'ի տուն իւր․ զի մի զանգիտեցուսցէ ըզսիրտ
եղբօր իւրոյ իբրեւ զիւրն։ Եւ եղիցի յորժամ 9
դադարեսցեն դպիրքն 'ի խօսելոյ ընդ ժողովրդեանն,
կացուսցեն իշխանս զօրուն առաջնորդս
ժողովրդեանն։

ԾԱ Եւ եթէ մերձենայցես 'ի քաղաք՝ տալ պատերազմ 10
ընդ նմա, կոչեսցես զնոսա 'ի խաղաղութիւն․
եւ եղիցի եթէ տայցեն խաղաղութեան 11
պատասխանի եւ բացցեն քեզ, եղիցի ամենայն
ժողովուրդն որ գտանիցին 'ի նմա հարկատուք
եւ հնազանդեալք քեզ։ Ապա թէ ոչ հնազանդեսցին 12
քեզ, եւ տացեն ընդ քեզ պատերազմ,
պաշարեսցես զնա․ եւ մատնեսցէ զնա Տէր Աստուած 13
քո 'ի ձեռս քո, եւ հարցես զամենայն արու
նորա կոտորմամբ սրոյ, բայց 'ի կանանց եւ 14
'ի կահուէ եւ յամենայն անասնոց․ եւ զամենայն
ինչ՝ զինչ եւ գտանիցի 'ի քաղաքին, եւ զամենայն
աւար՝ առցես քեզ յաւարի․ եւ կերիցես
զամենայն զաւար թշնամեաց քոց՝ զոր Տէր Աստուած
քո տացէ քեզ։ Նոյնպէս արասցես ընդ 15
ամենայն քաղաքս ընդ յոյժ հեռաւորս, որք ոչ
'ի քաղաքաց ազգացն այնոցիկ իցեն։

16 Բայց 'ի քաղաքաց ազգացն այնոցիկ՝ զոր Տէր ԾԲ
Աստուած քո տացէ քեզ զերկիր նոցա 'ի ժառանգութիւն,
մի ապրեցուցանիցէք 'ի նոցանէ
17 զամենայն շնչաւոր, այլ նզովելով նզովեսջիք
զնոսա․ զքետացին եւ զամորհացին եւ զքանանացին
եւ զփերեզացին եւ զխեւացին եւ զյեբուսացին
եւ զգերգեսացին․ զոր օրինակ պատուիրեաց
18 Տէր Աստուած քո․ զի մի ուսուցանիցեն
ձեզ առնել զամենայն զպղծութիւնս իրեանց,
զոր արարին դիցն իւրեանց․ եւ մեղանչիցէք
19 առաջի տեառն Աստուծոյ ձերոյ։ Եւ եթէ
նստեալ պաշարեսցես զքաղաք՝ աւուրս բազումս
մարտնչել ընդ նմա յառնուլ զնա, մի
հարկանիցես զծառատունկ նորա արկանելով 'ի
նմա երկաթ․ այլ կերիցես 'ի նմանէ, եւ զնա մի
հարկանիցես․ միթէ մարդ իցէ ծառատունկն որ
յանդի անդ իցէ՝ մտանել յերեսաց քոց 'ի պարիսպ։
20 Այլ զփայտ զոր գիտիցես թէ չիցէ պտղաբեր,
զայն հարցես եւ կոտորեսցես, եւ շինեսցես
պատնէշ շուրջ զքաղաքաւն որ տայցէ
ընդ քեզ պատերազմ, մինչեւ մատնեսցի։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ եթէ գտանիցի վիրաւոր յերկրի քում զոր ԾԳ
Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ժառանգել, եւ
անկեալ դնիցի 'ի դաշտի, եւ ոչ գիտիցեն զայն
2 որ խոցեացն զնա, ելցեն ծերակոյտն քո եւ դատաւորքն
քո, եւ չափեսցեն շուրջ զվիրաւորաւն
զկայրս քաղաքացն։ Եւ եղիցի քաղաք որ
3 հուպ իցէ 'ի վիրաւորն, առցէ ծերակոյտ քաղաքին
այնորիկ երինջ մի յարջառոյ՝ որ ընդ գործ
4 չիցէ մտեալ եւ լուծ չիցէ ձգեալ, եւ իջուսցեն
ծերակոյտ ժողովրդեանն զերինջն 'ի ձոր մի ապառաժ
ուր չիցէ գործեալ եւ ոչ սերմանեալ,
եւ կորթահատ արասցեն զերինջն 'ի ձորն անդր։
5 Եւ մատիցեն քահանայքն ղեւտացիք, զի զնոսա
ընտրեաց Տէր Աստուած քո կալ առաջի իւր եւ
օրհնել յանուն նորա, եւ ըստ բերանոյ նոցա
վճարեսցի ամենայն հակառակութիւն եւ ամենայն
6 գրգռութիւն։ Եւ ամենայն ծերակոյտ քաղաքին
այնորիկ որ հուպ իցէ 'ի վիրաւորն, լուասցեն
զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ երնջուն կորթահարելոյ
7 'ի ձորն, եւ պատասխանի տուեալ
ասասցեն․ ձեռք մեր ոչ հեղին զարիւնս զայս,
8 եւ աչք մեր ոչ տեսին․ քաւեա զժողովուրդ քո
զԻսրայէլ զոր փրկեցեր, Տէր․ զի մի եկեսցէ արիւն
անպարտ 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի։
9 Եւ քաւեսցի 'ի նոցանէ արիւնն․ եւ
բարձցես դու զարիւնն անպարտ 'ի ձէնջ։

Եւ եթէ արասցես զբարին եւ զհաճոյ առաջի ԾԴ
10 տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ եթէ ելանիցես 'ի
պատերազմ 'ի վերայ թշնամեաց քոց, եւ մատ-

նեսցէ զնոսա Տէր Աստուած քո 'ի ձեռս քո, եւ ատրեսցես զաւար նոցա, եւ տեսանիցես յաւարի 11 կին գեղեցիկ տեսլեամբ, եւ ցանկասցիս նմա, եւ առցես զնա քեզ կնութեան. եւ տարցիս 12 զնա 'ի տուն քո, եւ գերծցես զգլուխ նորա, եւ 13 կտրեսցես զըղընգունս նորա, եւ հանցես զհանդերձ գերութեան նորա. եւ նստցի 'ի տան քում, եւ լացցէ զհայր եւ զմայր իւր զաւուրս ամսոյ միոյ. եւ ապա մտցես առ նա եւ բնակեսցես ընդ նմա, եւ եղիցի քո կին։ Եւ եղիցի եթէ ոչ հաճեսցիս 14 ընդ նա, արձակեսցես զնա ազատ. եւ վաճառելով մի վաճառեսցես զնա արծաթոյ. եւ մի անարգեսցես զնա՝ քանզի լլկեցեր զնա։

ԾԵ Եւ եթէ լինիցին առն միում երկու կանայք, 15 եւ լինիցի 'ի նոցանէ մին սիրելի եւ միւսն ատելի, եւ ծնանիցին նմա որդիս՝ սիրելին եւ ատելին, եւ լինիցի որդի անդրանիկ ատելւոյն, եւ 16 եղիցի յաւուր յորում ժառանգեցուցանիցէ որդւոց իւրոց զինչս իւր՝ մի իշխեսցէ անդրանկացուցանել զորդի սիրելւոյն, անտես արարեալ զորդի ատելւոյն զանդրանիկ. այլ զանդրանիկ 17 ատելւոյն ծանիցէ՝ տալ նմա կրկին յամենայնէ, որ ինչ գտանիցի նորա. զի նա է սկիզբն որդւոց նորա, եւ նմա անկ է անդրանկութիւնն։

ԾԶ Եւ եթէ իցէ ուրուք որդի խեռ եւ անզգամ, 18 եւ ոչ լսիցէ ձայնի հօր եւ մօր իւրոյ, եւ խրատիցեն զնա՝ եւ ոչ անսայցէ նոցա, կալցին զնա 19 հայր եւ մայր նորա, եւ տարցին զնա առ ծերակոյտ քաղաքին իւրեանց եւ 'ի դուռն տեղւոյն իւրեանց, եւ ասասցեն ցարս քաղաքին իւրեանց. 20 Որդիս մեր այս՝ խեռ է եւ անզգամ, եւ ոչ լսէ ձայնի մերում, հանդգնեալ է եւ արբշիռ։ Եւ 21 քարկոծեսցեն զնա արք քաղաքին նորա քարամբք եւ մեռցի. եւ բարձջիք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ. եւ լուեալ այլոցն՝ զարհուրեսցին։ Եւ եթէ հասանիցէ ումեք մեղք մահապարտութեան 22 եւ մեռանիցի, կախեսջիք զնա զփայտէ. եւ մի ագանիցի մարմին նորա 'ի փայտին, այլ 23 թաղելով թաղեսջիք զնա 'ի նմին աւուր. զի անիծեալ յԱստուծոյ է ամենայն՝ որ կախիցի զփայտէ. եւ մի պղծիցէք զերկիրն՝ զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ 'ի ժառանգութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

ԾԷ Գուցէ տեսեալ զարջառ եւ զոչխար եղբօր քո 1 մոլորեալս 'ի ճանապարհի, եւ անտես առնիցես զնոսա. այլ դարձուցանելով դարձուսցես զնոսա եւ տացես առ եղբայրն քո։ Ապա թէ չիցէ 2 մօտ եղբայրն քո առ քեզ, եւ ոչ ճանաչիցես զնա, ժողովեսցես զնոսա 'ի տուն քո, եւ եղիցին առ քեզ, մինչեւ խնդրեսցէ զնոսա եղբայրն քո, եւ տացես ցնա։ Նոյնպէս արասցես զէշ նորա, 3 նոյնպէս արասցես զհանդերձ նորա, նոյնպէս արասցես եւ զամենայն կորուստ եղբօր քո. որ ինչ կորնչիցի 'ի նմանէ եւ գտանիցես՝ մի իշ-
4 խեսցես անտես առնել զայն։ Գուցէ տեսանիցես զէշ եղբօր քո, կամ զեզն նորա անկեալ 'ի ճանապարհի, եւ զանց առնիցես զնոքօք. այլ յարուցանելով յարուսցես ընդ նմա։

5 Մի եղիցի հանդերձ առնացի զկանամբք, եւ մի զգեցցի այր զգեստ կանացի. զի պիղծ է առաջի Աստուծոյ քում ամենայն որ առնէ զայն։ ԾԸ

6 Եւ եթէ գտցես բոյն հաւուց առաջի քո 'ի ճանապարհի, եթէ 'ի ծառ եւ եթէ 'ի գետնի, ձագուց կամ ձուոց, եւ մայրն ջեռեալ նստիցի 'ի վերայ ձագուցն կամ ձուոց, մի առնուցուս
7 զմայրն հանդերձ որդւովքն. արձակելով արձակեսցես զմայրն, եւ զորդիսն առցես քեզ. զի բարի լիցի քեզ, եւ բազմօրեայ լինիցիս 'ի վերայ երկրի։ ԾԹ

8 Եւ եթէ շինեսցես տուն նորաշէն, արասցես պսակ շուրջ զտանեաւդն. եւ մի սպանութիւն գործեսցես 'ի տան քում, զի մի անկանիցի որ անկանելոցն իցէ 'ի նմա։ Կ

9 Մի վարեսցես զայգի քո այլ եւ այլ. զի մի սրբեսցին արմտիքն եւ սերմն զոր սերմանիցես ընդ բերոց այգւոյն քոյ։ ԿԱ

10 Մի վարեսցես զեզն եւ զէշն 'ի միասին։ ԿԲ

11 Մի զգեցցիս այլազգախառն՝ զասր եւ զկտաւ 'ի միասին։ ԿԳ

12 Ծոպս մանուածոյս արասցես 'ի վերայ չորեցունց ատնից հանդերձից քոց. զոր եւ զգենուցուս։ ԿԴ

13 Եւ եթէ առնուցու ոք կին՝ եւ ամուսնասցի ԿԵ
14 ընդ նմա, եւ ատեսցէ զնա, եւ դիցէ 'ի վերայ պատճառս բամբասականս բանից, եւ անուն չար հանիցէ զնմանէ եւ ասիցէ. զկինս զայս առի, եւ
15 մերձեցեալ 'ի սա ոչ գտի զկուսութիւն սորա։ Եւ առեալ հայր եւ մայր աղջկանն, հանցեն զկու-
16 սութիւն աղջկանն առ ծերակոյտն 'ի դուռն. եւ ասասցէ հայր աղջկանն ցծերակոյտն. զդուստր
17 իմ զայս ետու առն այդմիկ կնութեան, եւ ատեցեալ զսա՝ դնէ 'ի վերայ պատճառս բամբասանս բանից՝ եւ ասէ. ոչ գտի զկուսութիւն դստեր քոյ. եւ ահաւասիկ կուսութիւնք դստեր իմոյ. եւ բացցեն զհանդերձն առաջի ծերոց քա-
18 ղաքին այնորիկ։ Եւ առցէ ծերակոյտ քաղաքին
19 այնորիկ զայրն զայն եւ խրատեսցեն զնա. եւ տուժեսցեն 'ի նմանէ հարիւր սիկղ, եւ տացեն հօր աղջկանն, փոխանակ զի եհան անուն չար զկուսէն իսրայելացւոյ. եւ նորին լիցի կին, եւ մի իշխեսցէ արձակել զնա զամենայն ժամա-
20 նակս։ Ապա թէ ճշմարիտ իցէ բանն, եւ ոչ
21 գտցին կուսութիւնք աղջկանն, հանցեն զաղջիկն առ դուրս հօր իւրոյ. եւ քարկոծ արասցեն զնա արք քաղաքին իւրոյ՝ եւ մեռցի. զի ա-

րար անզգամութիւն 'ի մէջ որդւոյն Իսրայէլի,
պոռնկել 'ի տան հօր իւրոյ. եւ բարձջիք զչարն 'ի
ձէնջ:

ԿԶ Եւ եթէ գտցի այր ննջեցեալ ընդ ամուսնոյ, 22
սպանջիք զերկոսեան, զայրն ննջեցեալ ընդ կնոջն՝
եւ զկինն. եւ բարձջիք զչարն յԻսրայէլէ:

ԿԷ Եւ եթէ եղիցի աղջիկ կոյս խօսեցեալ առն, 23
եւ գտանիցէ զնա այր ոք 'ի քաղաքի եւ ննջեսցէ
ընդ նմա, հանջիք զերկոսեան 'ի դուռն քաղաքին 24
իւրեանց. եւ քարկոծեսցեն զնոսա քարամբք
եւ մեռցին. զաղջիկն՝ զի ոչ բողոքեաց 'ի քաղա-
քին, եւ զայրն՝ որ լլկեաց զկին ընկերի իւրոյ.
եւ բարձջիք զչարն 'ի միջոյ ձերմէ: Ապա թէ 'ի 25
դաշտի գտցէ այր զաղջիկ ոք՝ խօսեցեալ առն, եւ
բռնաբար ննջեսցէ ընդ նմա, սպանջիք զայրն որ
ննջեաց ընդ նմա. եւ աղջկանն մի ինչ առնիցէք. 26
զի ոչ է աղջկանն վնաս մահու. զի որպէս յառ-
նիցէ մարդ 'ի վերայ ընկերի իւրոյ եւ սպանա-
նիցէ զնա, այնպէս է իրն. զի 'ի դաշտի եգիտ զնա, 27
եւ բողոքեաց աղջիկն խօսեցեալ, եւ ոչ ոք էր որ օգ-
նէր նմա: Եւ եթէ գտանիցէ ոք զաղջիկ կոյս՝ որ 28
չիցէ խօսեցեալ առն, եւ բռնաբար ննջեսցէ ընդ
նմա, տացէ այրն որ ննջեաց ընդ նմա՝ հօր աղջ- 29
կանն յիսուն երկդրամեան արծաթոյ, եւ նորա
լիցի կին. եւ մի իշխեսցէ արձակել զնա զամե-
նայն ժամանակս իւր:

ԿԸ Մի առցէ այր զկին հօր իւրոյ, եւ մի յայտ- 30
նեսցէ զծածուկս հօր իւրոյ:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

ԿԹ Մի մտցէ մալեալն եւ կրճատեալն յեկեղե- 1
ցի Աստուծոյ: Մի մտցէ պոռնկորդի յեկեղեցի 2
Տեառն:

Հ Մի մտցէ ամմոնացի եւ մովաբացի յեկեղե- 3
ցի Տեառն. մինչեւ ցտասն ազգ մի մտցեն յեկե-
ղեցի Տեառն, եւ մինչեւ ցյաւիտեան: Վասն զի 4
ոչ ելին ընդ առաջ ձեր հացիւ եւ ջրով 'ի ճա-
նապարհի ելանելոյն ձերոյ յԵգիպտոսէ: Եւ զի
'ի վարձու կալան վասն քո զԲաղաամ որդի Բէով-
րայ 'ի Միջագետաց անիծանել զքեզ. եւ ոչ կա- 5
մեցաւ տէր Աստուած քո լսել Բաղաամու, եւ
դարձոյց տէր Աստուած քո զանէծսն յօրհնու-
թիւնս. զի սիրեաց զքեզ տէր Աստուած քո:
Մի խօսեսցիս ընդ նոսա խաղաղութեամբ զամե- 6
նայն աւուրս քո մինչեւ ցյաւիտեան:

ՀԱ Մի գարշեցուցանիցես զեդովմայեցին, զի եղ- 7
բայր քո է: Մի գարշեցուցանիցես զեգիպտա-
ցին, զի պանդուխտ էիր յերկրի նորա: Եթէ 8
ծնանիցին նոցա որդիք, յերրորդ ազգի մտցեն յե-
կեղեցի Տեառն:

ՀԲ Եւ եթէ ելանիցես 'ի պատերազմ բանակել 'ի 9
վերայ թշնամեաց քոց, զգուշ լինիջիր յամենայն
10 բանէ չարէ: Եթէ իցէ 'ի քեզ այր՝ որ չիցէ սուրբ
'ի ցայգաղթեան բղխմանէ, ելցէ արտաքոյ բանա-
11 կին, եւ մի մտցէ 'ի բանակն. եւ ընդ երեկոյն
լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ ընդ մտանել ա-
12 րեւուն մտցէ 'ի բանակն: Եւ տեղի յայտ լիցի
քեզ արտաքոյ բանակին, եւ ելցես դու արտաքս.
13 եւ ցից լինիցի զգօտւոյ քում. եւ եղիցի յոր-
ժամ նստիցիս արտաքս, փորեսցես նովաւ, եւ
14 ածեալ ծածկեսցես զաղտեղութիւն քո: Զի
տէր Աստուած քո շրջի ընդ բանակն քո փրկել
զքեզ, եւ մատնել զթշնամիս քո առաջի երե-
սաց քոց. եւ եղիցի բանակն քո սուրբ, եւ ոչ
երեւեսցի 'ի միջի քում աղտեղութիւն իրացն,
եւ դարձուցէ 'ի քէն:

15 Մի մատնեսցես զծառայ տեառն իւրում, որ ՀԳ
16 յաւելուցու 'ի քեզ 'ի տեառնէ իւրմէ. ընդ քեզ
բնակեսցէ եւ ընդ քեզ գնասցէ յամենայն տե-
ղւոջ ուր եւ հաճոյ իցէ նմա, եւ մի նեղիցէք զնա:

17 Մի լինիցի բոզ 'ի դստերաց Իսրայէլի, եւ մի ՀԴ
պոռնիկ յուստերաց Իսրայէլի: Մի լինիցի ձօնի
'ի դստերաց Իսրայէլի, եւ մի նուիրեալ ոք յուս-
տերաց Իսրայէլի:

18 Մի տարցես զկաշէնս պոռնկի, եւ մի զգին ՀԵ
շանս 'ի տուն Աստուծոյ քոյ յամենայն ուխտս.
զի պիղծ են առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ եր-
կոքեան:

19 Մի տացես եղբօր քում արծաթ վաշխիւ, եւ ՀԶ
20 մի զկերակուր շահիւ, եւ մի տոկոսիք. զա-
մենայն ինչ փոխ տայցես օտարին եւ եղբօր
քում. զի օրհնեսցէ զքեզ տէր Աստուած քո
յամենայն 'ի գործս քո 'ի վերայ երկրին՝ յոր մը-
տանելոց ես ժառանգել զնա:

21 Եւ եթէ ուխտիցես ուխտ տեառն Աստուծոյ ՀԷ
քում, մի յամեսցես հատուցանել զայն. զի պա-
հանջելով պահանջեսցէ տէր Աստուած քո 'ի
22 քէն, եւ լինիցի քեզ 'ի մեղս: Ապա թէ ոչ կա-
23 միցիս ուխտել, չլինիցի քեզ մեղք: Որ ինչ ե-
լանէ ընդ շրթունս քո՝ զգուշ լինիջիր եւ արաս-
ցես որպէս ուխտեցեր Աստուծոյ քում, զտուրն
զոր խօսեցար բերանով քով:

24 Եւ եթէ մտանիցես 'ի հունձս ընկերի քո, ՀԸ
քաղեսցես ձեռօք քովք զհասկն, եւ մանգաղ մի
25 արկանիցես յանդ ընկերի քո: Եւ եթէ մտանի-
ցես յայգի ընկերի քո, կերիցես խաղող մինչեւ
ցյագել անձին քո. բայց յաման մի ամանես-
ցես:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ եթէ առնուցու ոք կին եւ մտանիցէ առ ՀԹ
նա, եւ եղիցի եթէ ոչ գտանիցէ շնորհս առաջի
նորա, զի եգիտ 'ի նմա իրս անարգութեան, գը-
րեսցէ նմա գիր ապահարզանի եւ տացէ 'ի ձեռս

նորա, եւ արձակեսցէ զնա 'ի տանէ իւրմէ: Եւ 2
եթէ գնասցէ լինիցի առն այլում, եւ ատիցէ 3
զնա այրն վերջին, գրեսցէ նմա գիր մեկնելոյ,
եւ տացէ 'ի ձեռս նորա, եւ արձակեսցէ զնա 'ի
տանէ իւրմէ: Արդ թէ մեռանիցի այրն նորա
վերջին՝ որ առ զնա կնութեան, մի կարասցէ 4
այրն առաջին որ արձակեաց զնա՝ դառնալ առ-
նուլ զնա իւր կնութեան, յետ պղծելոյն նորա.
զի պիղծ է այն առաջի տեառն Աստուծոյ քո.
եւ մի պղծիցէք զերկիրն՝ զոր տէր Աստուած
տացէ ձեզ 'ի ժառանգութիւն:

ԺԶ Եւ եթէ առնուցու ոք կին նորոգ, մի մտցէ 'ի 5
պատերազմ, եւ մի անկցին 'ի վերայ նորա եւ մի
ինչ իրք. այլ անպարտ լիցի 'ի տան իւրում, եւ
ուրախ արասցէ զկին իւր զոր առ:

ԺԷ Մի գրաւեսցես զվերին եւ զներքին երկանս. զի 6
զոգի գրաւէ այնպիսին:

ԺԸ Եթէ ըմբռնեսցի այր որ մարդագող լիցի յեղբարց 7
իւրոց յորդւոցն Իսրայէլի, եւ բռնաբարեալ վա-
ճառեսցէ զնա, մեռցի գողն, եւ բարձջիք զչարն
'ի միջոյ ձերմէ:

ԺԹ Զգոյշ լեր անձին քում յախտէ բորոտու- 8
թեան. զգոյշ լինիջիք՝ առնել ըստ ամենայն օրէ-
նին զոր պատմեսցեն ձեզ քահանայքն ղեւտացիք.
զոր օրինակ պատուիրեցի ձեզ զգուշանալ առ-
նելոյ: Յիշեսջիք՝ զոր ինչ արար տէր Աստուած 9
քո ընդ Մարիամ 'ի ճանապարհի ելանելոյն ձե-
րոյ յԵգիպտոսէ:

Ի Եւ եթէ պարտելով պարտիցի ընկեր քո զինչ 10
եւ իցէ, մի մտանիցես 'ի տուն նորա գրաւել ինչ
գրաւ. այլ արտաքոյ կայցես, եւ այրն առ որում 11
պարտքն քո իցեն՝ հանցէ զգրաւն արտաքս: Եւ 12
եթէ աղքատ իցէ այրն, մի ագցի ընդ գրաւաւն
իւրով. դարձուցանելով դարձուսցես զգրաւ նո- 13
րա ընդ մտանել արեւու. եւ ննջեսցէ հանդեր-
ձիւն իւրով եւ օրհնեսցէ զքեզ. եւ եղիցի քեզ
յողորմութիւն առաջի տեառն Աստուծոյ
քո:

ԻԱ Մի զրկեսցես զվարձս տնանկին եւ զկարօտե- 14
լոյ յեղբարց քոց. կամ յեկաց քաղաքաց քոց.
Նոյն օրին հատուսցես զվարձս նորա, եւ մի մը- 15
տանիցէ արեգակն 'ի վերայ այնորիկ. զի տնանկ
է. եւ այն է յոյս նորա. եւ մի բողոք հարկանի-
ցէ զքէն առ Տէր, եւ մի լինիցի այն քեզ 'ի մեղս:

ԻԲ Մի մեռցին հարք ընդ որդւոց. եւ մի որդիք 16
մեռանիցին ընդ հարց. իւրաքանչիւր ոք 'ի մեղս
իւրում մեռանիցի:

ԻԳ Մի խոտորեսցես զիրաւունս զեկին եւ զորբոյ 17
եւ զայրւոյ. եւ մի գրաւեսցես զձորձս այրւոյն.
յիշեսջիր զի ծառայ էիր դու յերկրին եգիպտացւոց. 18
եւ փրկեաց զքեզ տէր Աստուած քո անտի. վասն
այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ առնել զբանս
զայս:

ԻԴ Եւ եթէ հնձեսցես զհունձս յանդի քում, եւ 19
մոռասցի որայ յանդի քում, մի դառնայցես անդ-
րէն առնուլ զնա. աղքատին եւ եկին եւ այ-
րւոյ եւ որբոյ եղիցի այն. զի օրհնեսցէ զքեզ
տէր Աստուած քո յամենայն 'ի գործս ձեռաց
20 քոց: Եւ եթէ կթեսցես զայգի քո, մի ճռա-
քաղ առնիցես զհետ քո. եկին եւ որբոյ եւ այ-
րւոյ եղիցի այն. եւ յիշեսցես զի ծառայ էիր
յերկրին եգիպտացւոց. վասն այնորիկ ես պա-
21 տուիրեմ քեզ առնել զբանս զայս: Եւ եթէ
կթեսցես ձէթ, մի դարձցես անդրէն պաղպաղել
առնել զհետ քո. եկին եւ որբոյ եւ այրւոյ եղիցի
22 այն. եւ յիշեսցես զի եւ դու ծառայ էիր յերկ-
րին եգիպտացւոց. վասն այնորիկ ես պատու-
իրեմ քեզ առնել զբանս զայս:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Եւ եթէ լինիցի հակառակութիւն 'ի մէջ ԻԹ
մարդկան, մատիցեն յատեան եւ դատեսցին.
եւ արդարացուսցեն զարդարն, եւ պարտաւո-
2 րեսցեն զամպարիշտն: Եւ եղիցի եթէ արժանի
իցէ գանի ամպարիշտն, նստուսցեն զնա առաջի
դատաւորացն, եւ հարցեն զնա առաջի նոցա
3 ըստ ամպարշտութեան նորա՝ թուով քառա-
սուն. եւ այլ մի յաւելուցուն. ապա թէ յա-
ւելուցուն հարկանել զնա աւելի քան զայն, ա-
նարգութիւն լինիցի եղբօրն քում առաջի քո:

4 Մի կապեսցես զզաւակ եզին կալոտւոյ: Դ.

5 Եւ եթէ բնակեսցեն եղբարք 'ի միասին, եւ ԴԱ
մեռանիցի մի ոք 'ի նոցանէ, եւ զաւակ ոչ իցէ
նորա, մի լինիցի կին մեռելոյն արտաքոյ առն
օտարի՝ որ մերձաւոր չիցէ նորա. այլ եղբայր
առն իւրոյ մտցէ առ նա, եւ առցէ զնա իւր կը-
6 նութեան, եւ բնակեսցէ ընդ նմա. Եւ եղիցի
մանուկն որ ծնանիցի՝ հաստատեսցի յանուն
վախճանելոյն. եւ մի ջնջեսցի անուն նորա յԻս-
7 րայէլէ: Ապա թէ ոչ կամիցի այրն առնուլ զկին
եղբօր իւրոյ, ելցէ կինն 'ի դուռն անդր առ ծե-
րակոյտն եւ ասասցէ. ոչ կամի եղբայր առն ի-
մոյ կանգնել զանուն եղբօր իւրոյ 'ի մէջ Իսրա-
8 յէլի: Եւ կոչեսցեն զնա ծերակոյտ քաղաքին
իւրոյ, եւ խօսեսցին ընդ նմա. եւ նա կացցէ եւ
9 ասասցէ, ոչ կամիմ առնուլ զդա: Եւ մատու-
ցեալ կին եղբօր նորա առաջի ծերոցն, հանցէ
զկօշիկ մի յոտանէ նորա. եւ թքցէ ընդ երեսս
նորա, եւ պատասխանի տուեալ ասասցէ. այս-
պէս արասցեն առն, որ ոչ շինիցէ զտուն եղբօր
10 իւրոյ: Եւ կոչեսցի անուն նորա 'ի մէջ Իսրայէ-
լի տուն բոկացելոյ:

11 Եւ եթէ կռուեսցին արք ընդ միմեանս՝ այր ԴԲ
ընդ եղբօր իւրում, եւ մատուսցէ կին միոյ 'ի
նոցանէ թափել զայր իւր 'ի ձեռաց այնորիկ որ
հարկանիցէն զնա, եւ ձգեալ զձեռն բուռն հար-

կալցէ զերկուորեաց նորա, հատանիցես զձեռն, 12
և մի խնայեսցէ 'ի նա ակն քո։

ՂԲ Մի՛ լինիցի յամանի քում կշիռ և կշիռ, մեծ 13
կամ փոքր. և մի՛ լինիցի 'ի տան քում չափ և 14
չափ, մեծ կամ փոքր։ Կշիռ ստոյգ և արդար եղիցի 15
քեզ, և չափ ստոյգ և արդար եղիցի քեզ. զի
բազմօրեայ եղիցիս 'ի վերայ երկրին զոր տէր Աստուած
քո տացէ քեզ 'ի ժառանգութիւն. զի 16
պիղծ է տեառն Աստուծոյ քում ամենայն որ
առնէ զայն, և ամենայն որ առնէ զանիրաւութիւն։

ՂԳ Յուշ լիցի քեզ զոր արարին քեզ Ամաղէկ 'ի 17
ճանապարհի ելանելոյն քոյ յԵգիպտոսէ. զիա՛րդ 18
ընդդէմ եկաց քեզ 'ի ճանապարհին, և կոտորեաց
զվերջին քո և զաշխատեալսն զկնի քո, և
դու քաղցեալ և աշխատեալ էիր. և ոչ երկեաւ
յԱստուծոյ։ Եւ եղիցի յորժամ հանգուցանիցէ 19
զքեզ տէր Աստուած քո յամենայն թշնամեաց
քոց՝ որ շուրջ զքև իցեն յերկրին զոր
տէր Աստուած քո տացէ քեզ վիճակաւ 'ի ժառանգութիւն,
ջնջեսցես զանուն Ամաղեկայ 'ի
ներքոյ երկնից, և մի մոռասցիս։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

ՂԴ Եւ եղիցի եթէ մտանիցես յերկիրն զոր տէր 1
Աստուած քո տացէ քեզ 'ի ժառանգութիւն, և
ժառանգեսցես զնա և բնակեսցես 'ի նմա, առցես 2
զպտղոյ զերկրին քոյ՝ զոր տէր
Աստուած քո տացէ քեզ, և արկցես 'ի կողով,
և գնասցես 'ի տեղին՝ զոր ընտրեսցէ տէր Աստուած
անուանել զանուն իւր անդ. և երթիցես 3
առ քահանայն որ իցէ յաւուրսն յայնոսիկ,
և ասասցես ցնա. գոհանամ այսօր զտեառնէ
Աստուծոյ իմմէ, զի մտի յերկիրն զոր երդուաւ
Տէր հարցն մերոց տալ մեզ։ Եւ առցէ քահանայն 4
զկողովն 'ի ձեռաց քոց, և դիցէ զնա առաջի
սեղանոյն տեառն Աստուծոյ քոյ։ Եւ պատասխանի 5
տացես և ասասցես առաջի տեառն
Աստուծոյ քոյ. զԱսորիս եթող հայր իմ և էջ
յԵգիպտոս, և պանդխտեցաւ անդ սակաւ թուով,
և եղև անդ յազգ մեծ, և բազմացաւ
անդ յոյժ յոյժ. և չարչարեցին զմեզ Եգիպտացիքն, 6
լլկեցին զմեզ և եդին 'ի վերայ մեր գործ
խստութեան։ Եւ աղաղակեցաք առ Աստուած 7
հարցն մերոց. և լուաւ Տէր ձայնի մերում, և
ետես զտառապանս մեր և զաշխատութիւն մեր
և զնեղութիւն մեր. և եհան զմեզ տէր յԵգիպտոսէ 8
ինքնին զօրութեամբ մեծաւ, և հզօր ձեռամբ
և բարձր բազկաւ, և մեծամեծ տեսլեամբք
և նշանօք և արուեստիւք, և ած զմեզ 9
'ի տեղիս յայս, և ետ մեզ զերկիրս զայս. երկիր՝
որ բղխէ զկաթն և զմեղր։ Եւ արդ ահա 10
ածի բերի զպտուղ արդեանց երկրին զոր ետ ինձ
Տէր, երկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր։ Եւ երկիր
պագցես անդ առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ.
11 Եւ ուրախ լիցիս անդ յամենայն բարութիւնսն՝
զոր ետ քեզ տէր Աստուած քո և տան քում,
դու և ղևտացին և պանդուխտն որ 'ի քեզ։

ՂԵ 12 Եւ եթէ կատարեսցես տասանորդել զամենայն
տասանորդս երկրի քոյ, յամին երկրորդի
կրկին տասանորդեսցես ղևտացւոյն, և եկին
և որբոյ և այրւոյ. և կերիցեն 'ի քաղաքս քո
13 և յագեսցին։ Եւ ասասցես առաջի տեառն Աստուծոյ
քոյ. Սրբեցի 'ի բաց զսրբութիւնսն 'ի
տանէ իմմէ, և ետու զայն ղևտացւոյն և եկին
և որբոյ և այրւոյ, ըստ ամենայն պատուիրանաց
տեառն Աստուծոյ՝ զոր պատուիրեալ էր
ինձ. ոչ անցի զպատուիրանաւ քով և ոչ մոռացայ.
14 և ոչ կերայ 'ի վշտա 'ի նոցանէ. և ոչ
ընծայեցի 'ի նոցանէ պղծոյն, և ոչ ետու 'ի նոցանէ
մեռելոց։ Լուայ ձայնի տեառն Աստուծոյ
իմոյ, և արարի որպէս պատուիրեցեր ինձ։
15 Արդ հայեաց 'ի սրբոյ բնակութենէ քումմէ յերկնից,
և օրհնեա զժողովուրդ քո զԻսրայէլ, և
զերկիրն զոր ետուր նոցա. որպէս երդուար
հարցն մերոց, տալ մեզ զերկիր որ բղխէ զկաթն
16 և զմեղր։ Յաւուր յայնմիկ պատուիրեաց քեզ
տէր Աստուած քո առնել զամենայն իրաւունս
զայսոսիկ և զդատաստանս. և պահեսջիք և
արասջիք զնոսա յամենայն սրտէ ձերմէ և յամենայն
17 անձնէ ձերմէ։ Զտէր Աստուած քո ընտրեա
այսօր լինել քեզ Աստուած, և գնասջիք
'ի ճանապարհս նորա, և պահեսջիք զիրաւունս
18 և զդատաստանս նորա՝ լսել ձայնի նորա։ Եւ
Տէր ընտրեաց զքեզ այսօր լինել նմա ժողովուրդ
սեպհական՝ որպէս և խօսեցաւ քեզ. պահել
19 զամենայն պատուիրանս նորա, և լինել քեզ 'ի
վեր քան զամենայն ազգս. որպէս արար զքեզ
անուանի և բարգաւաճ և փառաւոր՝ լինել
քեզ ժողովուրդ սուրբ տեառն Աստուծոյ քում.
որպէս և խօսեցաւ քեզ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

ՂԶ 1 Եւ պատուիրեաց Մովսէս և ծերակոյտն Իսրայէլի
և ասէ. Պահեսջիք զամենայն պատուիրանս
2 զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր։ Եւ եղիցի
յաւուր յորում անցանիցէք ընդ Յորդանան՝
յերկիրն զոր տէր Աստուած քո տացէ քեզ,
կանգնեսցես անդ քարինս մեծամեծս, և ծեփեսցես
3 զնոսա բռով, և գրեսցես 'ի վերայ քարանցն
զամենայն պատգամս օրինացս այսոցիկ, յորժամ
անցանիցէք ընդ Յորդանան, 'ի ժամանակի
իբրև մտանիցէք յերկիրն՝ զոր տէր Աստուած
հարցն ձերոց տացէ քեզ, երկիր որ բղխէ ըզ-

կաթն եւ զմեղր. որպէս խօսեցաւ տէր Աստուած
հարցն քոց տալ քեզ: Եւ եղիցի յորժամ 4
անցանիցէք ընդ Յորդանան, կանգնեսջիք զքարինս
զայսոսիկ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր՝
'ի լերինն Գեբաղ, եւ բռեսջիք զնոսա բռով: Եւ 5
շինեսցես անդ սեղան տեառն Աստուծոյ քոյ. սեղան
'ի քարանց. եւ մի՛ հարկցի 'ի նոսա երկաթ.
բոլորակ վիմօք շինեսցես զսեղանն տեառն Աստուծոյ 6
քոյ. եւ հանցես 'ի վերայ նորա ողջակէզս
տեառն Աստուծոյ քում: Եւ զենցես անդ զենումն 7
փրկութեան տեառն Աստուծոյ քում. եւ
կերիցես եւ յագեսցիս անդ, եւ ուրախ լիցիս առաջի
տեառն Աստուծոյ քոյ. եւ գրեսցես 'ի վերայ 8
քարանցն զամենայն զօրէնս զայսոսիկ յայտնապէս
յոյժ:

Եւ խօսեցաւ Մովսէս եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք 9
ընդ ամենայն Իսրայէլի եւ ասեն. Լուռ
լեր եւ լուր Իսրայէլ. յաւուր յայսմիկ եղեր ժողովուրդ
տեառն Աստուծոյ քոյ. եւ լուիցես ձայնի 10
տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ արասցես զամենայն
պատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նորա՝
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր: Եւ պատուիրեաց 11
Մովսէս ժողովրդեանն յաւուր յայնմիկ եւ
ասէ. Սոքա կացցեն օրհնել զժողովուրդն 'ի լերինն 12
Գարիզին, յորժամ անցանիցէք ընդ Յորդանան.
Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար, Յովսէփ
եւ Բենիամին: Եւ սոքա կացցեն 'ի վերայ անիծիցն 13
'ի լերինն Գեբաղ. Ռուբէն, Գադ, Ասեր,
Զաբուղոն, Դան եւ Նեփթաղիմ: Եւ պատասխանի 14
տուեալ ղեւտացւոցն՝ ասիցեն մեծաձայն ամենայն
Իսրայէլի. Անիծեալ լիցի մարդն, որ արասցէ 15
դրօշեալ եւ ձուլածոյ, զի պիղծ է տեառն
ձեռագործ ճարտարի, եւ դնիցէ զնա 'ի թաքստեան:
Եւ պատասխանի տացէ ամենայն ժողովրդեանն՝
ասասցեն. եղիցի: Անիծեալ՝ որ անարգիցէ զհայր 16
իւր կամ զմայր իւր: Եւ ասասցէ ամենայն
ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ՝ որ խոտորեսցէ 17
զիրաւունս եկին եւ որբոյ եւ այրւոյ: Եւ
ասասցէ ամենայն ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ՝ 18
որ փոխեսցէ զսահմանս ընկերի իւրոյ:
Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ՝ 19
որ մոլորեցուսցէ զկոյրն 'ի ճանապարհի:
Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն. եղիցի:
Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ կնոջ հօր իւրոյ, զի 20
յայտնեաց զմերկութիւն հօր իւրոյ: Եւ ասասցէ
ամենայն ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ՝ որ 21
ննջեսցէ ընդ ամենայն անասնոյ: Եւ ասասցէ ամենայն
ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ 22
ընդ քեռ իւրում, որ սա 'ի հօրէ իցէ կամ սա
'ի մօրէ: Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն. եղիցի:
Անիծեալ՝ որ հարկանիցէ զընկեր իւր նենգաւորութեամբ: 24
Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն.
եղիցի: Անիծեալ՝ որ առնուցու կաշառս հարկանել 25
զանձն արեան արդարոյ: Եւ ասասցէ ամենայն
26 ժողովուրդն. եղիցի: Անիծեալ ամենայն
մարդ որ ոչ կացցէ յամենայն բանս օրինացս այսոցիկ՝
առնել զնոսա: Եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն.
եղիցի:

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ձայնի տեառն
Աստուծոյ մերոյ, զգուշանալ եւ առնել զամենայն
պատուիրանս նորա, զոր ես պատուիրեմ
ձեզ այսօր, տացէ զքեզ տէր Աստուած քո 'ի
2 վեր քան զամենայն ազգս երկրի. եւ եկեսցեն 'ի
վերայ քո ամենայն օրհնութիւնքս այսոքիկ եւ
գտցեն զքեզ, եթէ լուիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ
3 քոյ: Օրհնեալ լիցիս դու 'ի քաղաքի,
4 եւ օրհնեալ յանդի: Օրհնեալ լիցին ծնունդք
որովայնի քոյ, եւ արդիւնք երկրի քոյ, անդեայք
5 արջառոց քոց, եւ հօտք ոչխարաց քոց: Օրհնեալ
լիցին շտեմարանք քո եւ համբարք քո:
6 Օրհնեալ լիցիս դու յելանել եւ 'ի մտանել քում:
7 Մատնեսցէ տէր Աստուած քո զթշնամիս քո եւ
զհակառակորդս քո խորտակեալս առաջի երեսաց
քոց. ընդ մի ճանապարհ եկեսցեն առ քեզ, եւ
ընդ եօթն ճանապարհ փախիցեն յերեսաց քոց:
8 Առաքեսցէ Տէր 'ի վերայ քո օրհնութիւն, 'ի շտեմարանս
քո եւ յամենայն ինչ ուր մխեսցես ըզձեռն
քո 'ի վերայ երկրին՝ զոր տէր Աստուած
9 քո տացէ քեզ: Կանգնեսցէ զքեզ տէր Աստուած
քո իւր ժողովուրդ սուրբ, որպէս երդուաւ
հարցն քոց, եթէ լուիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ
մերոյ, եւ գնասցես 'ի ճանապարհս նորա.
10 եւ տեսցեն ամենայն ազգք երկրի՝ զի անուն
Տեառն կոչեցեալ է 'ի վերայ քո, եւ երկիցեն 'ի
11 քէն: Եւ բազմացուսցէ զքեզ տէր Աստուած
քո 'ի բարութիւնս՝ ծննդեամբք որովայնի քոյ
եւ արդեամբք երկրի քոյ եւ ծննդեամբք խաշանց
քոց 'ի վերայ երկրին զոր երդուաւ Տէր
հարցն քոց տալ քեզ, ըստ աւուրց երկնից 'ի վերայ
12 երկրի: Բացցէ քեզ Տէր զգանձն բարութեան
իւրոյ զերկինս, տալ անձրեւ 'ի ժամանակի
իւրում երկրին քոյ, օրհնել զամենայն գործս
ձեռաց քոց. եւ տացես փոխ ազգաց բազմաց,
13 եւ դու ոչ առնուցուս փոխ. եւ իշխեսցես ազգաց
բազմաց, եւ քեզ մի իշխեսցեն: Հաստատեսցէ
զքեզ տէր Աստուած քո 'ի գլուխ՝ եւ ոչ
'ի վերջ, եւ եղիցիս 'ի վեր՝ եւ ոչ 'ի խոնարհ. եթէ
լուիցես պատուիրանաց տեառն Աստուծոյ քոյ,
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր պահել եւ առնել:
14 Եւ ոչ անցանիցես զամենայն բանիւք զոր
ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ոչ յաջ եւ ոչ յահեակ,
երթալ զհետ աստուածոց օտարաց պաշտել
15 զնոսա: Եւ եղիցի եթէ ոչ լուիցես ձայնի
տեառն Աստուծոյ քոյ, պահել եւ առնել զամենայն
պատուիրանս նորա՝ զոր ես պատուիրեմ

քեզ այսօր· եկեսցեն 'ի վերայ քո անէծքս այսոքիկ
եւ հասցեն քեզ։ Անիծեալ լիջիր դու 'ի 16
քաղաքի եւ անիծեալ յանդի· անիծեալ շտեմարանք 17
քո եւ համբարք քո· անիծեալ ծնունդք 18
որովայնի քոյ եւ արդիւնք երկրի քոյ, եւ անդեայք
արջառոյ քոյ եւ հօտք ոչխարաց քոց· անիծեալ 19
լիջիր դու 'ի մտանել՝ եւ անիծեալ յելանել։
Առաքեսցէ քեզ Տէր զնուազութիւն եւ 20
զկարօտութիւն, եւ ծախս 'ի վերայ ամենայնի
յոր մխեսցես զձեռն քո, եւ զոր ինչ առնիցես·
մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր, մինչեւ կորուսցէ
զքեզ վաղվաղակի վասն չարութեան գնացից
քոց՝ զի թողեր դու զիս։ Խանձեսցէ Տէր 'ի 21
քեզ մահ, մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր յերկրէն՝
յոր դու մտանելոց ես ժառանգել զնա։
Հարցէ զքեզ Տէր տարակուսանօք, եւ ջերմամբ 22
եւ սարսռով, եւ խեթիւք եւ երկիւղիւ, եւ խորշակաւ
եւ գունով, եւ հալածեսցեն զքեզ մինչեւ
կորուսցեն զքեզ։ Եւ եղիցին 'ի վերայ գլխոյ 23
քոյ երկինք պղնձի, եւ երկիր 'ի ներքոյ քո
երկաթի։ Տացէ Տէր զանձրեւ երկրի քոյ փոշի, 24
եւ հող յերկնից իջցէ 'ի վերայ քո, մինչեւ սատակեսցէ
զքեզ եւ կորուսցէ զքեզ։ Տացէ զքեզ 25
Տէր 'ի պարտութիւն առաջի թշնամեաց քոց·
ընդ մի ճանապարհ ելցես 'ի վերայ նոցա, եւ ընդ
եօթն ճանապարհ փախիցես յերեսաց նոցա· եւ
եղիցես ցրուեալ ընդ ամենայն թագաւորութիւնս
երկրի· եւ եղիցին մեռեալք ձեր կերակուր 26
թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի, եւ ոչ
ոք իցէ որ ընդոստուցանիցէ։ Հարցէ զքեզ Տէր 27
կեղով եգիպտացւոցն եւ թանչիւք, եւ զայրացեալ
քոսով եւ մնով, զի մի կարասցես բժշկել։
Հարցէ զքեզ Տէր յիմարութեամբ եւ կուրութեամբ 28
եւ ապշութեամբ մտաց· եւ խարխափեսցես 29
'ի միջօրէի որպէս խարխափիցէ կոյր 'ի
խաւարի, եւ ոչ ուղղեսցես զճանապարհս քո·
եւ եղիցես յայնժամ զրկեալ եւ յափշտակեալ
զամենայն աւուրս, եւ ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ
քեզ։ Առնուցուս կին, եւ այլ այր հանիցէ զնա 30
'ի քէն· շինեսցես տուն, եւ մի բնակեսցես 'ի նմա·
տնկեսցես այգի, եւ մի կթեսցես զնա։ Արջառ 31
քո սպանեալ առաջի քո, եւ մի կերիցես 'ի
նմանէ· էշ քո յափշտակեալ 'ի քէն, եւ մի դարձցի
առ քեզ· ոչխար քո մատնեալ թշնամեաց
քոց, եւ ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ քեզ։ Ուստերք 32
քո եւ դստերք քո մատնեալք ազգի օտարի, եւ
աչք քո կեղեալ հայիցին 'ի նոսա, եւ ոչ հասանիցէ
ձեռն քո։ Զպտուղ երկրի քոյ եւ զամենայն 33
վաստակս քո կերիցէ ազգ՝ զոր դու ոչ գիտիցես։
Եւ եղիցես զրկեալ եւ խորտակեալ զամենայն
աւուրս· եւ եղիցես յիմարեալ վասն տեսլեանց 34
աչաց քոց՝ զոր տեսանիցես։ Հարցէ զքեզ Տէր 35
չարաչար կեղով 'ի ծունկս եւ 'ի սրունս, եւ ոչ
կարասցես բժշկել 'ի թաթից ոտից քոց մինչեւ
36 ցգլուխ քո։ Տարցի զքեզ Տէր եւ զիշխանս քո զոր
կացուսցես 'ի վերայ քո՝ յազգ զոր ոչ գիտիցես
դու եւ ոչ հարք քո· եւ պաշտեսցես անդ զաստուածս
օտարս՝ զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս·
37 եւ եղիցես յառակ եւ 'ի ցոյց եւ 'ի զրոյց 'ի մէջ
ամենայն ազգաց՝ յոր տանիցի զքեզ Տէր անդր։
38 Սերմն բազում հանցես յանդի, եւ սակաւ ժողովեսցես·
39 զի կերիցէ զայն մարախ։ Այգիս
տնկեսցես եւ գործեսցես, եւ գինի ոչ արբցես,
եւ մի ուրախ լինիցիս 'ի նմանէ· զի կերիցէ զայն
40 որդն։ Եւ եղիցին ձիթենիք յամենայն սահմանս
քո, եւ իւղով ոչ օծցիս· զի թափեսցին ձիթենիքն
41 քո։ Ուստերս եւ դստերս ծնցիս, եւ ոչ
լինիցին քո· քանզի երթիցեն 'ի գերութիւն։
42 Զամենայն ծառաստանս քո եւ զարդիւնս երկրի
43 քոյ հարցէ թրթուր։ Եկն որ 'ի քեզ իցէ, եղիցի
քան զքեզ վեր 'ի վեր, եւ դու իջցես վայր 'ի
44 վայր· նա տացէ քեզ փոխ, եւ դու ոչ տացես
նմա փոխ· նա եղիցի գլուխ, եւ դու եղիցես վերջ։
45 Եւ եկեսցեն 'ի վերայ քո անէծքս այսոքիկ եւ
հալածեսցեն զքեզ, եւ հասցեն քեզ՝ մինչեւ սատակեսցեն
զքեզ եւ մինչեւ կորուսցեն զքեզ· զի
ոչ լուար ձայնի տեառն Աստուծոյ քոյ, պահել
զպատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նորա զոր
46 պատուիրեաց քեզ։ Եւ եղիցին 'ի քեզ նշանք եւ
արուեստք, եւ 'ի զաւակի քում մինչեւ յյաւիտեան,
47 փոխանակ զի ոչ պաշտեցեր զտէր Աստուած
քո ուրախութեամբ եւ ճշմարիտ սրտիւ·
48 վասն բազմութեանց ամենեցուն պաշտեսցես
զթշնամիս քո՝ զորս առաքեսցէ 'ի վերայ քո Տէր,
'ի սով եւ 'ի ծարաւ եւ 'ի մերկութիւն եւ 'ի նուազութեան
ամենայնի· եւ դիցէ անուր երկաթի 'ի
պարանոցի քում՝ մինչեւ սատակեսցէ զքեզ։
49 Ածցէ 'ի վերայ քո ազգ 'ի հեռաստանէ 'ի ծագաց
երկրի իբրեւ զհոյանալ արծուոյ, ազգ՝ զորոյ
50 ոչ լուիցես զձայն նորա, ազգ ժպիրհ երեսօք՝ որ
ոչ ամաչիցի երեսաց ծերոյ, եւ ոչ ողորմեսցի տղայոյ·
51 եւ կերիցէ զծնունդս խաշանց քոց եւ զարդիւնս
երկրի քոյ· եւ ոչ թողուցու քեզ ցորեան,
գինի, իւղ, զանդեայս արջառոց քոց, եւ զհօտս
52 ոչխարաց քոց, մինչեւ կորուսցէ զքեզ։ Եւ նեղեսցէ
զքեզ յամենայն քաղաքս քո, մինչեւ կործանեսցին
պարիսպք քո բարձրացեալք եւ ամուրք՝
յորս դու յուսացեալ իցես յամենայն երկրին
քում· եւ նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս
53 քո՝ զորս ետ քեզ տէր Աստուած քո։ Եւ կերիցես
զծնունդս որովայնի քոյ, զմիս ուստերաց քոց եւ
զդստերաց քոց՝ զոր ետ քեզ Տէր, յանձկութեան
քում եւ 'ի նեղութեան քում՝ որով նեղեսցէ
54 զքեզ թշնամին քո։ Փափուկն որ 'ի քեզ եւ փափուկն
յոյժ՝ չարակնեսցէ յեղբայր իւր եւ 'ի կին
ծոցոյ իւրոյ, եւ 'ի մնացեալ որդիսն՝ որ մնասցեն
55 նմա, տալ միում 'ի նոցանէ 'ի մարմնոյ որդւոց
իւրոց յորոց ուտիցէ, վասն չմնալոյ նմա ինչ·

նձկութեանն քում եւ 'ի նեղութեան' որով
իցեն զքեզ թշնամիքն քո յամենայն քաղաքս
։ Եւ գէրգն որ 'ի քեզ եւ փափուկն յոյժ, 56
յ ոչ իցէ ոտին իւրոյ առնուլ գնալոյ գնացս 'ի
րայ երկրի վասն փափկութեան իւրոյ եւ գեղ-
ութեան, չարակնեսցէ յայր ծոցոյ իւրոյ, եւ
ուստրն իւր եւ զդուստր, եւ զաղտն եկեալ 'ի մէ 57
իւրմէ, եւ զծնունդն զոր ծնանիցի՝ խորտակեսցէ
ցանէ եւ կերիցէ. եւ վասն նուազութեանն՝
մենայնէ թագուցէ յանձկութեանն եւ 'ի նեղ-
թեանն, որով նեղիցեն զքեզ թշնամին յամե-
ն քաղաքս քո։ Եւ եթէ ոչ լուիցէք առնել 58
մենայն բանս օրինացս այսոցիկ, գրելոց 'ի
ս յայսմիկ, երկնչել 'ի պատուականէ եւ սքան-
ելի անուանէ տեառն Աստուծոյ քոյ, նորանշան 59
ասցէ Տէր զհարուածս քո եւ զհարուածս զա-
կի քոյ. զհարուածս մեծամեծս եւ զարմանա-
, եւ զցաւս չարաչարս եւ զկարեւորս։ Եւ 60
ցէ 'ի վերայ քո զամենայն ախտս չարաչարս
իպտացւոցն՝ յորմէ առաջագոյն յերկեար 'ի նո-
, եւ մերձեսցին 'ի քեզ։ Եւ զամենայն հիւան- 61
ութիւնս եւ զամենայն հարուածս գրեալս 'ի
օրինացս այսոցիկ՝ ածցէ Տէր 'ի վերայ քո՝
ւ սատակեսցէ զքեզ. եւ մնասջիք թուով 62
ւք, փոխանակ զի էիք դուք իբրեւ զաս-
ս երկնից բազմութեամբ, եւ ոչ լուարուք
նի տեառն Աստուծոյ ձերոյ։ Եւ եղիցի՝ որ- 63
ս ուրախ եղեւ 'ի ձեզ Տէր բարի առնել ձեզ
բազմացուցանել զձեզ, նոյնպէս ուրախ լի-
ի Տէր 'ի ձեզ՝ սատակել զձեզ. եւ բարձջիք
երկրէն յոր մտանելոց էք ժառանգել զնա։ Եւ 64
եսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո ընդ ամենայն
ս՝ 'ի ծագաց երկրի մինչեւ 'ի ծագս երկրի,
ծառայեսցես անդ աստուածոց օտարաց,
յից եւ քարանց՝ զորս ոչ գիտէիր դու եւ
ք քո։ Այլ եւ յազգսն յայնոսիկ ոչ հան- 65
ուսցէ զքեզ. եւ ոչ լինիցի կայ թաթից ոտից
ց. եւ տացէ քեզ անդ սիրտ տրտմեալ եւ աչս
եալս եւ անձն հատեալ։ Եւ եղիցին կեանք 66
կախեալ առաջի աչաց քոց. եւ զարհու-
ցես զցայգ եւ զցերեկ, եւ ոչ հաւատասցես
ացն քոց։ Ընդ առաւօտս ասիցես՝ թէ Երբ 67
ցի երեկոյ. եւ ընդ երեկոյս ասիցես՝ թէ Երբ
ցի առաւօտ, 'ի զարհուրանաց սրտի քոյ զոր
իցիս, եւ 'ի տեսլեանց աչաց քոց զոր տե-
իցես։ Եւ դարձուսցէ զքեզ Տէր անդրէն յԵ 68
տոս նաւօք՝ հաղորդաւոր զօրօք. եւ ընդ ճա-
պարհ ընդ նոյն՝ ոչ յաւելուցուք տեսանել
ա. եւ վաճառեսջիք անդ թշնամեաց ձերոց 'ի
առայս եւ յաղախնայս, եւ ոչ ոք իցէ որ գնիցէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Այս բանք են ուխտին զոր պատուիրեաց Տէր
Մովսիսի, հաստատել որդւոցն Իսրայէլի յերկ-
րին Մովաբու. թող զայն ուխտ՝ զոր ուխտեաց
նոցա 'ի Քորեբ։
2 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն որդիսն Իսրա- Դթ
յէլի եւ ասէ ցնոսա. Դուք ձեզէն տեսէք զամե-
նայն ինչ զոր արար Տէր յԵգիպտոս առաջի ձեր,
ընդ Փարաւոն եւ ընդ ծառայս նորա, եւ ընդ ա-
3 մենայն երկիր նորա. զփորձանսն մեծամեծս՝
զոր տեսին աչք ձեր, զնշանսն եւ զարուեստս
մեծամեծս զայնոսիկ, զձեռն հզօր եւ զբա-
4 զուկ բարձր։ Եւ ոչ ետ ձեզ Տէր Աստուած ձեր
սիրտ գիտելոյ եւ աչս տեսանելոյ եւ ականջս
5 լսելոյ մինչեւ ցայսօր. եւ ած զձեզ զքառասուն
ամ ընդ անապատն։ Ոչ հնացան հանդերձ ձեր,
6 եւ ոչ մաշեցան կօշիկք յոտից ձերոց։ Հաց ոչ
կերայք եւ գինի եւ ցքի ոչ արբէք. զի ծանիջիք
7 թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ եկիք մինչեւ
'ի տեղիս յայս։ Եւ ել Սեհոն թագաւոր Եսեբո-
նայ, եւ Ովգ թագաւոր Բասանու ընդդէմ մեր
8 պատերազմաւ. եւ հարաք զնոսա եւ առաք զեր-
կիր նոցա. եւ ետու զնա 'ի ժառանգութիւն
Ռուբենի եւ Գադայ եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի։
9 Եւ զգուշասջիք առնել զամենայն բանս ուխտիս
այսորիկ, զի խելամտեսջիք զամենայն զոր առնի-
10 ցէք։ Դուք կայք աւասիկ այսօր ամենեքեան ա-
ռաջի տեառն Աստուծոյ ձերոյ, ցեղապետք ձեր
եւ ծերակոյտ ձեր եւ դատաւորք ձեր եւ ատե-
նադպիրք ձեր, եւ ամենայն այր Իսրայէլի եւ
11 կանայք ձեր եւ որդիք ձեր, եւ եկն որ 'ի մէջ
ձերում բնակէ, եւ 'ի փայտահատորէ ձերմէ մին-
12 չեւ ցջրհոր ձեր։ Յանցանել ձեր զուխտիւ տե-
առն Աստուծոյ քոյ, եւ զնզովիւք նորա զոր տէր
13 Աստուած քո ուխտէ քեզ այսօր, զի կացուսցէ
զքեզ իւր ժողովուրդ, եւ նա եղիցի քեզ Աս-
տուած՝ որպէս եւ ասաց. եւ զոր երդուեալ եր-
դուաւ հարցն քոց՝ Աբրահամու եւ Իսահակայ
14 եւ Յակոբայ։ Եւ ոչ ձեզ միայն ուխտեմ ես
15 զուխտս զայս եւ զնզովս զայսոսիկ, այլ եւ որոց
աստ ընդ մեզ իցեն այսօր առաջի տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ, եւ որոց չիցեն ընդ մեզ այսօր։
16 Զի դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս բնակեցաք
յերկրին Եգիպտացւոց, եւ որպէս անցաք ընդ
17 մէջ ազգացն՝ ընդ որս անցէք դուք. եւ տեսէք
զպղծութիւնս նոցա եւ զկուռս իւրեանց, զփայտն
եւ զքար, զարծաթն եւ զոսկի՝ որ է առ նոսա։
18 Մի ոք իցէ 'ի ձէնջ այր կամ կին, կամ ազգ կամ
ցեղ՝ որոյ միտք իւր խոտորեալ իցեն 'ի տեառնէ
Աստուծոյ մերմէ, երթալ պաշտել զդիս ազ-
գացն այնոցիկ.

Ը. 65. Մէջ օր. · անձն հալեալ. [illegible]
[illegible]

Մի ոք իցէ 'ի ձէնջ արմատ 'ի վեր բուսեալ
դառնութեամբ եւ դաժանութեամբ, եւ եղիցի ե- 19
թէ լուիցէ զպատգամս նզովիցս այսոցիկ, եւ խո-
կասցի 'ի սրտի իւրում եւ ասիցէ. Քաւութիւնք
եղիցին ինձ, զի եթէ ես ըստ մոլորութեան սըր-
տի իմոյ գնացից. զի մի կորուսանիցէ մեղաւորն
զանմեղն: Եւ ոչ հաճեսցի Աստուած ներել նը- 20
մա. այլ յայնժամ բորբոքեսցի բարկութիւն նո-
րա եւ նախանձ նորա 'ի մարդն յայն, եւ հաս-
ցեն նմա ամենայն նզովք ուխտիս այսորիկ՝
գրեալք 'ի գրի օրինացս այսոցիկ. եւ ջնջեսցէ Տէր
զանուն նորա 'ի ներքոյ երկնից. Եւ զատուսցէ 21
զնա Տէր 'ի չարիս յամենայն որդւոցն Իսրայէլի,
ըստ ամենայն նզովից ուխտիս գրելոյ 'ի գիրս օ-
րինացս այսոցիկ: Եւ ասիցեն ազգքն միւս եւ որ- 22
դիքն ձեր որ յարիցեն յետ ձեր, եւ օտարոտին
որ գայցէ յերկրէ հեռաստանէ, տեսանիցեն զհա-
րուածս երկրին այնորիկ եւ զախտս նոցա զոր
առաքեաց Տէր 'ի վերայ նոցա, զծծումբն եւ 23
զաղն այրեցեալ. յամենայն 'ի հող նորա մի սեր-
մանեսցի եւ մի բուսցի, եւ մի ելցէ 'ի վերայ նո-
րա ամենայն դալար: Որպէս կործանեցան
Սոդոմ եւ Գոմոր, Ադամա եւ Սեբոյիմ, զորս
կործանեաց Տէր սրտմտութեամբ եւ բարկու-
թեամբ: Եւ ասասցեն ամենայն ազգքն. ընդէ՞ր 24
արար Տէր այնպէս երկրին այնմիկ, զի՞նչ իցէ
սրտմտութիւն մեծ բարկութեանն այնորիկ:
Պատասխանի տացեն եւ ասասցեն. զի թողին 25
զուխտն Աստուծոյ հարց իւրեանց, զոր ուխ-
տեաց հարցն նոցա՝ յորժամ եհան զնոսա յերկ-
րէն Եգիպտացւոց. եւ գնացեալ պաշտեցին զաս- 26
տուածս օտարս, եւ երկիր պագին նոցա զոր ոչ
ճանաչէին, եւ ոչ բաժանեաց նոցա. եւ բար- 27
կացաւ Տէր սրտմտութեամբ 'ի վերայ երկրին այ-
նորիկ, ածել 'ի վերայ նորա ըստ ամենայն նզո-
վից ուխտիս գրելոյ 'ի մատենի օրինացս այսոցիկ:
Եւ եբարձ զնոսա Տէր յերկրէ իւրեանց բարկու- 28
թեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ զայրագնմամբ մե-
ծաւ յոյժ, եւ մերժեաց զնոսա յերկիր օտար
մինչեւ ցայժմ: Ծածուկքն տեառն Աստուծոյ 29
մերում, եւ յայտնիքն մեզ եւ որդւոց մերոց
յաւիտեան, առնել զամենայն պատգամս օրի-
նացս այսոցիկ:

ԳԼՈՒԽ Լ.

Եւ եղիցի եթէ հասանիցէ 'ի վերայ քո ամե- 1
նայն պատգամքս այսոքիկ, կամ օրհնութիւնք
կամ անէծք զորս ետու առաջի երեսաց քոց, եւ
ընկալցիս 'ի սիրտ քո ընդ ամենայն ազգան ուր
ցրուեսցէ զքեզ Տէր անդ, եւ դարձցիս առ տէր 2
Աստուած քո, եւ լուիցես ձայնի նորա ըստ ա-
մենայնի զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, յամե-
նայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն անձնէ քում-
3 մէ, եւ բժշկեսցէ Տէր զմեղս քո եւ ողորմեսցի
քեզ: Եւ դարձեալ ժողովեսցէ զքեզ յամենայն
հեթանոսաց՝ ուր ցրուեաց զքեզ Տէր անդր. եթէ ի-
4 ցէ ցրումն քո 'ի ծագաց երկրի մինչեւ 'ի ծագս
երկրի, եւ անտի ժողովեսցէ զքեզ տէր Աս-
5 տուած քո. եւ անտի առցէ զքեզ տէր Աս-
տուած քո եւ ածցէ զքեզ տէր Աստուած քո
յերկիրն զոր ժառանգեցին հարք քո. եւ ժա-
ռանգեսցես զնա եւ բարի եղիցի քեզ, եւ բազ-
6 մապատիկ արասցէ զքեզ քան զհարս քո: Եւ
սրբեսցէ Տէր զսիրտ քո եւ զսիրտ զաւակի
քոյ, սիրել զտէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ եւ յամենայն անձնէ քումմէ. զի կեցցես
7 դու եւ զաւակ քո: Եւ տացէ տէր Աստուած
քո զնզովս զայս 'ի թշնամիս քո եւ յատելիս քո
8 որք հալածեցին զքեզ. եւ դու դարձցիս եւ
լուիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ ա-
րասցես զպատուիրանս նորա զոր ես պատուի-
9 րեմ քեզ այսօր: Եւ առատացուսցէ զքեզ տէր Աս-
տուած քո յամենայն գործս ձեռաց քոց, ծնըն-
դովք որովայնի քոյ, եւ արդեամբք երկրի քոյ,
եւ ծննդովք անասնոց քոց: Զի դարձցի 'ի քեզ
տէր Աստուած քո ուրախ լինել քեւ 'ի բարու-
10 թիւն՝ որպէս ուրախ եղեւ հարցն քոց, եթէ
լուիցես ձայնի տեառն Աստուծոյ քոյ, պահել
եւ առնել զամենայն պատուիրանս նորա եւ զի-
րաւունս նորա եւ զդատաստանս նորա զգրեալս
'ի գրի օրինացս այսոցիկ, եթէ դարձցիս առ տէր
Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամե-
11 նայն անձնէ քումմէ: Զի պատուիրանքս այս՝
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, ոչ ծանրարեալ
12 ինչ է եւ ոչ հեռի 'ի քէն: Ոչ յերկինս՝ թէ ա-
սիցես. ո՞վ ելանիցէ մեզ յերկինս եւ առնուցու
13 զնա, եւ լուիցուք եւ արասցուք: Եւ ոչ յայն-
կոյս ծովու է, թէ ասիցես. ո՞վ անցանիցէ յայն-
կոյս ծովու եւ առնուցու մեզ զնա, եւ լսելի ա-
14 րասցէ մեզ եւ արասցուք: Մերձ է բանն առ
քեզ յոյժ, 'ի բերան քո եւ 'ի սրտի քում, եւ 'ի
15 ձեռս քո է առնել զնա: Ահաւասիկ ետու այսօր
առաջի երեսաց քոց զկեանս եւ զմահ, զբարի
16 եւ զչար: Եւ եթէ լուիցես պատուիրանաց տեա-
ռն Աստուծոյ մերոյ՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ
այսօր, սիրել զտէր Աստուած քո, գնալ 'ի ճա-
նապարհս նորա, պահել զիրաւունս եւ զպա-
տուիրանս նորա եւ զդատաստանս նորա, կեց-
ջիք եւ բազումք լինիջիք. եւ օրհնեսցէ զքեզ
տէր Աստուած քո յամենայն երկրին յոր մտա-
17 նելոց ես ժառանգել զնա: Եւ եթէ փոխեսցի
սիրտ քո եւ ոչ լուիցես, եւ մոլորեալ երկիր
պագանիցես աստուածոց օտարաց եւ պաշտե-
18 ցես զնոսա, պատմեմ քեզ այսօր՝ զի կորստեամբ
կորնչիջիք, եւ ոչ լինիջիք բազմօրեայք 'ի վերայ
երկրին՝ յոր դուք անցանէք ընդ Յորդանան ժա-

առնել զնա ։ Ընտրեա՛ ձեզ վկայս այսօր զերկինս 19
և զերկիր. զկեանս և զմահ ետու առաջի երեսաց
ձերոց, զօրհնութիւնս և զանէծս. և ընտրեսցես
զկեանս, զի կեցցես դու և զաւակ քո. սիրել 20
զՏէր Աստուած քո և լսել ձայնի նորա և ունել
զնմանէ. զի այն են կեանք քո և երկայնութիւն
աւուրց քոց. բնակել յերկրին զոր երդուաւ
Տէր հարցն քոց՝ Աբրահամու և Իսահակայ
և Յակոբայ՝ տալ նոցա ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

Եւ կատարեաց Մովսէս խօսել զամենայն բանս 1
զայսոսիկ առ ամենայն որդիսն Իսրայէլի.
և ասէ ցնոսա. Հարիւր և քսան ամաց եմ ես 2
այսօր, և ոչ ևս կարեմ ելանել և մտանել.
քանզի Տէր ասաց ցիս՝ թէ ոչ անցանիցես ընդ
այդ Յորդանան ։ Տէր Աստուած քո երթայ առաջի 3
երեսաց քոց. նա սատակեսցէ զազգսն զայնոսիկ
յերեսաց քոց, և ժառանգեսցես զնոսա. և
Յեսու երթայ առաջի երեսաց քոց՝ որպէս խօսեցաւ
Տէր ։ Եւ արասցէ Տէր ընդ նոսա որպէս 4
արար ընդ Սեհոնի և ընդ Ովգ, ընդ երկուսին թագաւորսն
Ամովրհացւոց որ էին յայնկոյս Յորդանանու,
և ընդ երկրի նոցա, որպէս սատակեաց 5
զնոսա ։ Եւ մատնեսցէ զնոսա Տէր առաջի
ձեր, և արասջիք ընդ նոսա որպէս պատուիրեցի
ձեզ ։ Քաջ լեր և զօրացիր, մի երկնչիր, 6
և մի զանգիտեր, և մի զարհուրեսցիս յերեսաց
նոցա. զի տէր Աստուած քո ինքնին է որ
երթայցէ յառաջագոյն ընդ ձեզ ՚ի մէջի ձերում.
ոչ թողցէ զքեզ և ոչ ընդ վայր հարկանիցէ ։
Եւ կոչեաց Մովսէս զՅեսու և ասէ ցնա առաջի 7
ամենայն Իսրայէլի. Քաջ լեր և զօրացիր. քանզի
դու մտանելոց ես առաջի երեսաց ժողովրդեանդ
այդորիկ՝ յերկիրն զոր երդուաւ Տէր
հարցն ձերոց տալ նոցա, և դու ժառանգեցուցես
զնոսա. և Տէր որ երթալոց է ընդ քեզ՝ ոչ 8
թողցէ զքեզ և ոչ ընդ վայր հարցէ. մի երկնչիր
և մի զանգիտեր ։
Եւ գրեաց Մովսէս զամենայն բանս օրինացս 9
այսոցիկ ՚ի մատեան, և ետ զայն քահանայիցն
որդւոցն Ղևեայ, որ բառնային զտապանակ
ուխտին Տեառն, և ծերոց որդւոցն Իսրայէլի ։
Եւ պատուիրեաց նոցա Մովսէս յաւուր յայնմիկ 10
և ասէ. Յետ եօթն ամի ժամանակի ամացն
թողութեան ՚ի տօնի տաղաւարահարացն՝
ի գումարել ամենայն Իսրայէլի յանդիման լինելոյ 11
առաջի տեառն Աստուծոյ քոյ ՚ի տեղւոջն զոր
ընտրեսցէ Տէր, ընթեռնուցուք զօրէնս զայս առաջի
Իսրայէլի յականջս նոցա, եկեղեցացուցեալ 12
զժողովուրդն, զարս և զկանայս և զմանկունս,
և զեկն որ ՚ի քաղաքս ձեր. զի լուիցեն
և ուսանիցին երկնչել ՚ի տեառնէ Աստուծոյ մերմէ,
և ուսցին առնել զամենայն պատգամս օրինացս
13 այսոցիկ ։ Եւ որդիք նոցա որ ոչ գիտիցեն՝
լուիցեն և ուսցին երկնչել ՚ի տեառնէ Աստուծոյ
մերմէ զամենայն աւուրս՝ որչափ և կեցցեն
նոքա ՚ի վերայ երկրին՝ յոր դուք անցանելոց էք
ընդ Յորդանան ժառանգել զնա ։
14 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Ահա մերձեցան աւուրք ձԴ
մահուան քոյ. կոչեա զՅեսու, և կացէք
առաջի դրան խորանին վկայութեան, և հրամանս
տաց նմա ։ Եւ գնացին Մովսէս և Յեսու
՚ի խորանն վկայութեան, և կացին առ դրան
15 խորանին վկայութեան. և էջ Տէր սեամբ ամպոյ
և եկաց առ դրան խորանին վկայութեան,
16 և եկաց սիւն ամպոյն առ դրան խորանին ։ Եւ
ասէ Տէր ցՄովսէս. Ահաւասիկ դու ննջեսցես
ընդ հարս քո. և յարուցեալ ժողովուրդդ այդ
պոռնկեսցի զհետ աստուածոց օտարաց երկրին՝
յոր մտանիցէ դա ՚ի նոսա, և թողուցուն զիս
և ցրիցեն զուխտն իմ զոր ուխտեցի ընդ դոսա ։
17 Եւ բարկացայց դոցա սրտմտութեամբ յաւուր
յայնմիկ, և լքից զդոսա, և դարձուցից զերեսս
իմ ՚ի դոցանէ, և եղիցին կերակուր թշնամեաց.
և գտցեն զդոսա չարիք բազումք և նեղութիւնք.
և ասասցեն յաւուր յայնմիկ. քանզի
չէ տէր Աստուած մեր ընդ մեզ, գտին զմեզ չարիքս
18 այսորիկ ։ Եւ ես դարձուցանելով դարձուցից
զերեսս իմ ՚ի նոցանէ յաւուր յայնմիկ՝ վասն
ամենայն չարեացն զոր արարին, զի դարձան
19 յաստուածս օտարս ։ Եւ արդ գրեցէք զբանս
օրհնութեանս այսորիկ, և ուսուսջիք զդա
որդւոցն Իսրայէլի. և արկջիք զդա ՚ի բերան
նոցա. զի եղիցի ինձ օրհնութիւնդ այդ ՚ի վկայութիւն
20 ՚ի մէջ որդւոցդ Իսրայէլի. քանզի տարայց
զդոսա յերկիրն բարի զոր երդուայ հարց
նոցա, երկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր. և կերիցեն
և լցեալ յագեսցին. և դարձցին յաստուածս
օտարս և պաշտեսցեն զնոսա, և
զայրացուսցեն զիս, և ցրիցեն զուխտն իմ
21 զոր ուխտեցի նոցա. և ընդդէմ կացցէ նոցա
օրհնութիւնդ այդ՝ յանդիման լինել վկայ, և մի
մոռասցի ՚ի բերանոց նոցա և ՚ի բերանոյ զաւակի
նոցա. քանզի գիտեմ զչարութիւն նոցա զոր
առնեն աստ այսօր, յառաջ քան զտանելն իմ
զնոսա յերկիրն բարութեան զոր երդուայ հարցն
22 նոցա ։ Եւ գրեաց Մովսէս զօրհնութիւնս զայս
յաւուր յայնմիկ, և ուսոյց զդա որդւոցն Իսրայէլի
։
23 Եւ պատուիրեաց Մովսէս Յեսուայ որդւոյ ձԵ
Նաւեայ՝ և ասէ. Քաջ լեր և զօրացիր. զի դու
տանելոց ես զորդիսն Իսրայէլի յերկիրն զոր
խոստացաւ տալ նոցա Տէր, և նա եղիցի ընդ
24 քեզ ։ Եւ իբրև կատարեաց Մովսէս գրել զամենայն
զբանս օրինացս այսոցիկ ՚ի մատեան մինչև
25 ՚ի սպառ, և պատուիրեաց ղևտացւոցն որ

կրէին զտապանակ ուխտին Տեառն. ասէ. Առեալ զմատեանն օրինացդ այդորիկ՝ դնիջիք ՚ի կողմանէ տապանակի ուխտին տեառն Աստուծոյ ձերոյ, և եղիցի անդ ընդ քեզ ՚ի վկայութիւն։ 26

Զի ես գիտեմ զհեստութիւն քո և զխիստ պարանոց քո. զի մինչդեռ ես ընդ ձեզ կենդանի եմ այսօր՝ դառնացուցիչք էք առ աստուածակողմանն, ո՞րչափ ոչ առաւել և յետ մահուան իմոյ։ 27 Արդ ժողովեցէք առ իս զցեղապետս և զծերս ձեր և զդատաւորս ձեր և զատենադպիրս ձեր, զի խօսեցայց յականջս նոցա զամենայն զբանս զայսոսիկ. և կոչեցից ձեզ վկայ զերկինս և զերկիր։ 28 Քանզի գիտեմ եթէ յետ վախճանի իմոյ անօրինելով անօրինեսջիք, և խոտորեսջիք ՚ի ճանապարհէն զոր պատուիրեցի ձեզ. և պատահեսցեն ձեզ չարիքն ՚ի վախճանի աւուրց. քանզի առնիցէք չար առաջի Տեառն՝ բարկացուցանել զնա գործովք ձեռաց ձերոց։ 29 Եւ խօսեցաւ Մովսէս յականջս ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի զբանս օրհնութեանս այսորիկ մինչև ՚ի սպառ։ 30

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

՚Նայեցարուք երկինք և խօսեցայց, և լուիցէ 1
երկիր զպատգամս բերանոյ իմոյ. ակնկալեսցի 2
իբրև զանձրև բարբառ իմ, և իջցէ իբրև զցօղ պատգամք իմ, իբրև զանձրև ՚ի վերայ սիզոյ և իբրև զտեղատարափ ՚ի վերայ խոտոյ. զի 3
զանուն Տեառն կոչեցից. տուք օրհնութիւն Տեառն Աստուծոյ մերոյ։ Աստուած՝ որոյ ճշ- 4
մարիտ են գործք նորա, և ամենայն ճանապարհք նորա իրաւունք. Աստուած հաւատարիմ է և ոչ գոյ ՚ի նմա անիրաւութիւն, արդար և սուրբ է Տէր. մեղան՝ և ոչ նմա որդիք ա- 5
րատոյ, ազգ թիւր և խոտորեալ։ Զա՞յդ Տեառն 6
հատուցանէք այդպէս, ժողովուրդ յիմար և ոչ իմաստուն. ո՞չ նա է հայրն որ ստացաւ զքեզ, արար զքեզ և հաստատեաց զքեզ։ Յուշ լիցին 7
քեզ աւուրքն յաւիտենից. իմացարուք զամս ազգաց յազգս. հարց զհայրն քո և պատմեսցեն քեզ, և զծերս քո՝ և ասասցեն քեզ։ Յոր- 8
ժամ բաժանէր Բարձրեալն զազգս ամենայն, որպէս սփռեաց զորդիսն Ադամայ, կացոյց սահմանս ազգաց ըստ թուոյ որդւոց Աստուծոյ։ Ե- 9
ղև բաժին Տեառն ժողովուրդ իւր Յակոբ, և վիճակ ժառանգութեան իւրոյ Իսրայէլ։ Բաւա- 10
կան եղև նմա յանապատի, ՚ի ծարաւ տօթոյ յանջրդի պաշարեաց զնա, և խրատեաց և պահեաց զնա իբրև զբիբական. իբրև զար- 11
ծուի ՚ի ծածկել զբոյն իւր, և ՚ի ձագս իւր ցնծացաւ. տարածեաց զթևս իւր և ընկալաւ զնա, և բարձեալ բերէր զնա ՚ի վերայ միջանց իւրոց։ 12 Տէր միայն ածէր զնոսա, և ոչ
13 գոյր ընդ նոսա աստուած օտար. Եհան զնոսա ՚ի զօրութիւն երկրի, կերակրեաց զնոսա արգասեօք անդաստանաց. զիջուցին մեղր ՚ի վիմէ
14 և իւղ յապառաժ վիմէ։ Կոգի կովուց և կաթն մաքեաց, հանդերձ ճարպով գառանց խոյոց արջառոց ցլուց և նոխազաց, ընդ ճարպոյ երիկամանց ցորենոյ. և զարիւն խաղողոյ ըմպէին գի-
15 նի։ Եկեր Յակոբ և յագեցաւ, յղփացաւ և անհուչեաց սիրելին. գիրացաւ ստուարացաւ և լայնացաւ, և եթող զՏէր Աստուած զարարիչ իւր, և ապստամբեաց յԱստուծոյ փրկչէ
16 իւրմէ։ Բարկացուցին զիս օտարոտեօք. և
17 զարշելեօք իւրեանց դառնացուցին զիս. զոհեցին դիւաց և ոչ Աստուծոյ, դից՝ զորս ոչ գիտէին. նորք և առժամանեայք եկեալ, զորս ոչ գի-
18 տէին հարքն ձեր։ Թողեր զԱստուած որ ծնաւ
19 զքեզ, մոռացար զԱստուած զկերակրիչն քո. և ետես Տէր և նախանձեցաւ, և սրտմտեցաւ վասն բարկութեան ուստերաց և դստերաց իւրոց.
20 և ասաց. դարձուցից զերեսս իմ ՚ի նոցանէ, և ցուցից նոցա զինչ լինելոց իցէ ՚ի վախճանի աւուրց. զի ազգ թիւր են, որդիք՝ յորս ոչ գոն
21 հաւատք։ Նոքա նախանձեցուցին զիս չաստուածովք, և բարկացուցին զիս կռովք իւրեանց. և ես նախանձեցուցից զնոսա չազգաւ, և անմիտ ժողովրդեամբ բարկացուցից զնոսա։

22 Զի հուր բորբոքեալ է ՚ի բարկութենէ իմմէ. այրեսցէ մինչև ՚ի դժոխս ներքինս, կերիցէ զերկիր և զարմտիս նորա, բորբոքեսցէ զհիմունս
23 լերանց։ Կուտեսցից ՚ի նոսա չարիս, և զնետս
24 իմ սպառեցից ՚ի նոսա. մաշեսցին սովով, և կերակուր թռչնոց, և կարկամ անբժշկելի. զատամունս գազանաց առաքեցից ՚ի նոսա ընդ սրտմտու-
25 թեան սողնոց երկրի. արտաքուստ անզաւակեսցէ զնոսա սուր, և ՚ի շտեմարանաց երկիւղ. զերիտասարդն հանդերձ կուսիւ,
26 զստնդիայսն հանդերձ հաստատեալ ծերովն. Ասացի՝ թէ ցրեցից զնոսա, դադարեցուցից ՚ի
27 մարդկանէ զյիշատակս նոցա. եթէ ոչ վասն բարկութեան թշնամեաց, զի մի երկայնեսցին, և զի մի բարձրասցին հակառակորդքն, թէ ձեռն մեր բարձր է, և ոչ Տէր արար
28 զայս ամենայն։ Զի ազգ կորուսեալ խորհրդոց են, և
29 և ոչ գոյ ՚ի նոսա իմաստութիւն. ոչ խորհեցան ՚ի միտ առնուլ զայս. ընկալցին ՚ի ժա-
30 մանակի յաւիտենի. Զիարդ հալածեսցէ մի զհազարս, և երկու փախուսցեն զբիւրս, եթէ ոչ
31 Աստուած վաճառեաց զնոսա, Տէր մատնեաց զնոսա։ Զի ոչ են իբրև զԱստուածն մեր աստուածք նոցա, և թշնամիք
32 մեր անմիտք։ Ի վազէ Սոդոմայ են որթք նոցա, և ուռք նոցա ՚ի Գոմորայ. ողկոյզք նոցա ողկոյզք լեղւոյ, և ողկոյզք դառնու-
33 թեան։ Սրտմտութիւն վիշապաց գինի նոցա, և

սրտմտութիւն իժից առանց բժշկութեան։ Ո՞չ 34
ապաքէն այս ամենայն ժողովեալ է առ իս, եւ
կնքեալ կայ 'ի գանձս իմում․ յաւուր վրէժխնդրութեան 35
հատուցից, 'ի ժամանակի յորում
գայթակղեսցէ ոտն նոցա․ զի մերձ է օր կորստեան
նոցա, եւ հասեալ պատրաստեալ կայ
ձեզ։ Զի դատեսցէ Տէր զժողովուրդ իւր, եւ 'ի 36
ծառայս իւր մխիթարեսցի․ զի ետես զնոսա լուծեալս
եւ չքեալս եւ մաշեալս 'ի գերութիւն։
Եւ ասաց Տէր․ ուր են աստուածքն նոցա՝ յորս 37
յուսացեալ էին 'ի նոսա, զորոց զճարպ զոհից նոցա 38
ուտէիք, եւ ըմպէիք զգինի նուիրաց նոցա․
յարիցեն օգնեսցեն ձեզ եւ եղիցին ձեր թիկունք։
Տեսէք տեսէք զի ես եմ, եւ չիք այլ որ բաց յինէն․ 39
Ես սպանանեմ եւ ես կեցուցանեմ, հարկանեմ
եւ բժշկեմ, եւ ոչ ոք իցէ որ հանիցէ 'ի ձեռաց իմոց։
Զի ամբարձից յերկինս զձեռս իմ, եւ երդուայց 40
յաջ իմ, եւ ասացից․ կենդանի եմ ես
յաւիտեան․ զի սրեցից իբրեւ զփայլակն զսուսեր 41
իմ, եւ կալցի զդատաստանս ձեռն իմ, եւ
հատուցից վրէժս թշնամեաց իմոց․ եւ ատելեաց
իմոց հատուցից․ արբեցուցից զնետս իմ յարենէ, 42
եւ սուր իմ կերիցէ միս յարենէ վիրաւորաց
եւ գերութեան, 'ի գլխոց իշխանաց թշնամեաց։
Ուրախ լերուք, երկինք, հանդերձ նովաւ, եւ
երկիր պագցեն նմա ամենայն որդիք Աստուծոյ։
Ուրախ լերուք ազգք ընդ ժողովրդեան նորա, 43
եւ զօրասցին զնա ամենայն հրեշտակք Աստուծոյ․
զի խնդրի վրէժ արեան որդւոց նորա․
եւ խնդրեսցէ վրէժ եւ հատուսցէ դատաստանս
թշնամեաց, եւ ատելեացն հատուսցէ, եւ սրբեսցէ
Տէր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ։ — Եւ գրեաց
Մովսէս զօրհնութիւնս զայս յաւուր յայնմիկ,
եւ ուսոյց զսա որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ եմուտ 44
Մովսէս 'ի ժողովուրդն, եւ խօսեցաւ զամենայն
բանս օրինացս այսոցիկ յականջս ժողովրդեանն,
ինքն եւ Յեսու որդի Նաւեայ։ Եւ կատարեաց 45
Մովսէս խօսել ընդ ամենայն Իսրայէլի, եւ ասէ 46
ցնոսա․ Զգոյշ լերուք սրտիք ձերովք ամենայն
բանիցս այսոցիկ, զորս ես դնեմ վկայութիւն
ընդ ձեզ այսօր․ զոր պատուիրիցէք որդւոց ձերոց,
պահել եւ առնել զամենայն բանս օրինացս
այսոցիկ․ զի ոչ է թէ բան ինչ ընդունայն իցէ 47
ձեզ․ զի սա է կեանք ձեր, եւ վասն այսր բանի
երկայնօրեայք լինիցիք 'ի վերայ երկրի՝ յոր դուք
անցանէք ընդ Յորդանան ժառանգել զնա։

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի 'ի նմին աւուր 48
եւ ասէ․ Ել դու 'ի լեառնն Աբարիմ՝ 'ի լեառնն Նաբաւ, 49
որ է յերկրին Մովաբու յանդիման Երիքովի,
եւ տես զերկիրն զոր ես տամ որդւոցն Իսրայէլի
'ի կալուածս։ Եւ վախճանեսցիս անդէն 'ի 50
լերինն յոր ելանիցես, եւ յաւելցիս 'ի ժողովուրդ
քո․ զոր օրինակ մեռաւ Ահարոն եղբայր քո 'ի
Հոր լերինն, եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր․
51 փոխանակ զի հեստեցէք բանին իմոյ 'ի մէջ որդւոցն
Իսրայէլի 'ի վերայ ջուրցն հակառակութեան
'ի Կադէս՝ յանապատին 'ի Սին․ զի ոչ
52 սրբեցէք զիս 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի։ Յանդիման
տեսցես զերկիրն՝ եւ անդր մի մտանիցես։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

1 Այս է օրհնութիւն զոր օրհնեաց Մովսէս
այրն Աստուծոյ զորդիսն Իսրայէլի յառաջ քան
2 զվախճանելն իւր, եւ ասէ․ Տէր 'ի Սինայէ եկեսցէ,
եւ երեւեցաւ մեզ 'ի Սէիրայ, եւ փութացաւ
'ի լեռնէն Փառանու բիւրաւորօքն 'ի Կադէսայ,
3 յաջմէ նորա հրեշտակք իւր ընդ իւր․ եւ խնայեաց
'ի ժողովուրդ իւր․ եւ ամենայն սրբեալք
4 'ի ներքոյ ձեռին քոյ, եւ նոքա ընդ քեւ են։ Եւ
ընկալաւ 'ի պատգամաց նորա օրէնս, զոր պատուիրեաց
մեզ Մովսէս, զժառանգութիւն ժողովրդեան
5 Յակոբայ․ եւ եղիցի իշխան 'ի մէջ սիրելեացն,
գումարելոց իշխանաց ժողովրդոց հանդերձ
6 ցեղիւքն Իսրայէլի։ Կեցցէ Ռուբէն եւ մի
7 մեռցի, եւ եղիցի բազմաւոր թուով։ Եւ զայս
ասէ զՅուդայէ․ Լուր, Տէր, ձայնի Յուդայի, եւ 'ի
ժողովուրդ նորա եկեսցես․ եւ ձեռք նորա ընտրեսցեն
նմա, եւ օգնական 'ի թշնամեաց եղիցես
8 նմա։ Եւ զՂեւեայ ասէ․ Տուք Ղեւեայ զյայտնութիւն
նորա, եւ զճշմարտութիւն նորա առն
անարատի, զոր փորձեցին փորձանօք, եւ բամբասեցին
զնա 'ի վերայ ջրոյն հակառակութեան․
9 որ ասէր ցհայր իւր եւ ցմայր իւր՝ թէ ոչ տեսի
զքեզ, եւ զեղբարս իւր ոչ ծանեաւ, եւ զորդիս
իւր ոչ գիտաց․ զգուշացաւ բանից քոց, եւ
10 զուխտ քո պահեաց․ պատմեսցեն զիրաւունս
քո Յակոբայ, եւ զօրէնս քո Իսրայէլի․ դիցեն
խունկս 'ի բարկութեան քում հանապազ 'ի վերայ
11 սեղանոյ քոյ․ օրհնեա Տէր զզօրութիւն նորա,
եւ ընկալ զգործս ձեռաց նորա․ խորտակեա
զմէջս 'ի վերայ յարուցելոց թշնամեաց նորա,
12 եւ ատելիք նորա մի կանգնեսցին։ Եւ զԲենիամենէ
ասէ․ Սիրեցեալն 'ի Տեառնէ բնակեսցէ
յուսով, եւ Աստուած հովանի լիցի նմա զամենայն
աւուրս, եւ 'ի մէջ ուսոց նորա հանգեաւ։
13 Եւ զՅովսեփայ ասէ․ Յօրհնութեան Տեառն երկիր
նորա, 'ի ժամանակաց երկնից եւ 'ի ցօղոյ, եւ
14 յանդնդոց աղբերաց 'ի ներքուստ․ 'ի ժամանակի
արդեանց արեգական փոփոխմանց, եւ 'ի գումարելոյ
15 առ միմեանս ամսոց․ 'ի գագաթանց լերանց
սկզբան, եւ 'ի գլխոց բլրոց մշտնջենաւորաց․
16 եւ ընդ ժամանակի երկրի լրութեան․ եւ ընդունելութիւնք
երեւելոյն 'ի մորենւոջն՝ եկեսցեն 'ի
վերայ գլխոյն Յովսեփայ եւ 'ի վերայ գագաթան
17 փառաւորելոյն 'ի մէջ եղբարց․ անդրանիկ ցլու
գեղ նորա, եւ եղջիւրք միեղջերոյ եղջիւրք նո-

րա. խեթկեսցէ նոքօք զազգս միանգամայն մինչեւ ցծագս երկրի. այս են բիւրաւորք Եփրեմի, եւ սոքա հազարաւորք Մանասէի: Եւ զԶաբու- 18
ղոնէ ասէ. Ուրախ լեր Զաբուղոն յելս քո: Եւ զԻսաքարայ ասէ. Ի բնակութիւնս նոցա ազգք սատակեսցին, եւ անդր կոչեսջիք եւ զոհեսջիք 19
զոհ արդարութեան. զի զմեծութիւն ծովու դիեցուսցէ քեզ, եւ զշահս վաճառաց առ ծովեզերբ բնակելոց: Եւ զԳադայ ասէ. Օրհնեալ որ ընդ- 20
արձակեաց Գադայ, հանգեաւ իբրեւ զառիւծ. եւ խորտակեաց զբազուկս եւ զիշխանս, եւ ե- 21
տես զիշխանութիւն իւր. զի անդ բաժանեցաւ երկիր իշխանաց ժողովելոց հանդերձ ագլապետօք ազգաց ցեղիցն Իսրայէլի, զարդարութիւն Տեառն արար եւ զդատաստան իւր ընդ Իսրայէլի: Եւ զԴանայ ասէ. Դան՝ կորիւն առիւ- 22
ծու, եւ յարձակեսցի 'ի Բասանայ: Եւ զՆեփ- 23
թաղիմայ ասէ. Նեփթաղիմ յագուրդ ընդունելութեանց, եւ լցցի օրհնութեամբ 'ի Տեառնէ. եւ զծով եւ զհարաւ ժառանգեսցէ: Եւ զԱսե- 24
րայ ասէ. Օրհնեալ յորդւոց Ասեր, եւ եղիցի ընդունելութիւն եղբարց, եւ մխեսցէ յիւղ զոտն իւր. եւ երկաթ եւ պղինձ եղիցին կօշիկք նորա. 25
ըստ աւուրց քոց եւ զօրութիւն քո: Ոչ գոյ 26
իբրեւ զԱստուած սիրեցելոյն, որ ելանէ յերկինս օգնական քո եւ մեծամեծարն հաստատութեան, եւ ծածկոյթ Աստուծոյ իշխանու- 27
թեանն, եւ 'ի զօրութենէ բազկաց մշտնջենաւորաց: Եւ մերժեսցէ յերեսաց քոց զթշնամին, եւ ասասցէ թէ կորիր. եւ բնակեսցէ Իսրայէլ 28
յուսով առանձինն յերկրին Յակոբայ՝ 'ի մէջ ցորենոյ եւ գինւոյ, եւ երկինք՝ նմա համբարակ ցօղոյ: Երանեալ ես դու, Իսրայէլ. ո՞ նմանեսցէ 29
քեզ. ժողովուրդ ընտրեալ 'ի Տեառնէ. պաշտպանեսցէ քեզ օգնական քո, եւ սուր՝ պարծանք քո. եւ եկեսցեն թշնամիք քո, եւ դու եկեսցես 'ի վերայ պարանոցի նոցա:

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Եւ ել Մովսէս յԱրաբովթ Մովաբու, 'ի լեառն 82
Նաբաւ, 'ի կատարն Փասգայ, որ է յանդիման Երիքովի. եւ եցոյց նմա Տէր զամենայն երկիրն
2 Գաղաադու մինչեւ ցԴան, եւ զամենայն երկիրն Նեփթաղիմայ, եւ զամենայն երկիրն Եփրեմի եւ Մանասէի, եւ զամենայն երկիրն Յուդայ մին-
3 չեւ ցծովն վերջին, եւ զանապատն եւ շուրջ զԵրիքովի, եւ զքաղաքն արմաւենեաց մինչեւ
4 ցՍեգովր: Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. Այս է երկիրն զոր երդուայ Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ եւ ասեմ. զաւակի քում տաց զդա. ցու-
5 ցի աչաց քոց, եւ անդր մի մտանիցես: Եւ վախճանեցաւ Մովսէս ծառայ Տեառն յերկրին Մո-
6 վաբու ըստ բանի Տեառն. եւ թաղեցին զնա 'ի Գայի մերձ 'ի տունն Փոգովրայ. եւ ոչ ոք գիտաց
7 զգերեզման նորա մինչեւ ցայսօր: Եւ Մովսէս էր ամաց հարիւր եւ քսանից 'ի վախճանելն իւրում, եւ ոչ վատեցին աչք նորա եւ ոչ խորշո-
8 մեցան ծնօտք նորա: Եւ լացին որդիքն Իսրայէլի զՄովսէս յԱրաբովթ Մովաբու առ Յորդանանու յանդիման Երիքովի աւուրս երեսուն. եւ կատարեցան աւուրք սգոյ լալեացն Մովսիսի:
9 Եւ Յեսու որդի Նաւեայ լցաւ հոգւով իմաս- ձէ
տութեամբ, զի եդ Մովսէս զձեռն իւր 'ի վերայ նորա. եւ հնազանդեցան նմա որդիքն Իսրայէլի. եւ արարին որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի:
10 Եւ ոչ եւս եկաց մարգարէ յԻսրայէլի իբրեւ ըզՄովսէս, այր՝ զոր ծանեաւ Տէր դէմ յանդիման,
11 ամենայն նշանօք եւ արուեստիւք՝ զոր առաքեաց Տէր առնել յերկրին Եգիպտացւոց, 'ի Փարաւոն եւ 'ի ծառայս նորա եւ յամենայն երկիր նորա.
12 զնշանս մեծամեծս, զձեռն հզօր եւ զբազուկ բարձր՝ զոր արար Մովսէս առաջի որդւոցն Իսրայէլի:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐՈՑՆ ՅԵՍՈՒԱՅ

ՈՐԴՒՈՅ ՆԱՒԵԱՅ

Յեսու որդի Նաւեայ ՚ի ցեղէն Եփրեմի, աշակերտ եղեալ։ Նա յետ մահուն մեծին մարգարէին Մովսէսի եւ առաջնորդ զԻսրայէլ [illegible], որպէս և նա [illegible] զժողովուրդն յերկիրն խոստացեալ, զի [illegible] ժողովուրդն [illegible] թէ աստուած [illegible] ՚ի պղծութեան աւազին [illegible], և յերկինս [illegible] թեան փոխանակ աստուածպաշտութեան, [illegible] նա իբրեւ զմարդ։ Եւ զի միշտ նորա [illegible] ժողովուրդն, հրամանաւ Յեսուան [illegible] փոխանակ իւր զՅեսու։ Որ և տարաւ ժառանգ[illegible] ժողովրդեանն զերկիրն խոստացեալ. որով և օ[illegible] եղեւ Քրիստոսի, որ յետ [illegible], որ ոչ կարաց հասուցանել զմարդիկ ՚ի հանգիստն, [illegible] ՚ի միջոց և աւ. Եկայք [illegible] և [illegible] զՅեսու։ Այլ և առաքեաց [illegible] ՚ինչպէս Առաքելոցն, [illegible] ՚ի [illegible] թեանս, կործանեաց զերկրով [illegible], [illegible] ՚ի գէմս եկեղեցւոյ. և [illegible] իբրեւ եղեւ նա օրինակ Քրիստոսի, զորս մի [illegible] ՚ի գիրս գրոց [illegible]։ Եւ [illegible] Յեսուայ [illegible] առաջնորդու[illegible] ՚ի վերայ [illegible], [illegible] և [illegible], [illegible] գրել զգիրս Յեսուայ, վասն [illegible] թէ ոչ [illegible] գրեալ է այս ՚ի գիրս [illegible]թեան։

ԳԼՈՒԽՔ ԳՐՈՑ ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ՆԱՒԵԱՅ

Ա· Յանձն առնէ Աստուած Յեսուայ զԻսրայէլ, և խոստանայ յաղթել Քանանու, բայց թէ զպատուիրանն [illegible] պահել։

Բ· Հրամայէ Յեսու պատրաստել պաշար ՚ի ճանապարհ, զի յանցանելն ընդ Յորդանան պատրաստ լիցին առաւ[illegible] [illegible]։

Գ· Պահէ զլրտեսսն Ռաաբ պոռնիկն [illegible], զի մի բռնեսցին [illegible]։

Դ· [illegible] ՚ի [illegible] ժողովրդեանն, և [illegible] և ՚ինչպէս [illegible] [illegible]։

Ե· Բանակեցան առ Յորդանանաւ [illegible], չմոռանալ և [illegible] և ՚ի [illegible] որ առաջնորդէր նոցա, ՚ի տեղի Քրիստոսի նորա [illegible] հրամայէ կալ ժողովրդեանն։

Զ· Բաժանեցաւ գետն ՚ի [illegible] ժողովրդեանն, և [illegible], ՚ի տեղի [illegible] ՚ի գլուխս և կոր[illegible] չորայ. և երկոտասան քարինքն առան ՚ի ջուրցն, [illegible] հրաշիցն և ՚ի տեղի Առաքելոցն, և որք [illegible] ՚ի ջուրսն ՚ինչպէս մեզ։

Է· Լուան ազգքն [illegible] գետոյն և յիմարեցան. [illegible] մոռանալ զառ [illegible], և կո[illegible] ՚ի Յեսուայ։

Ը· [illegible] թլփատեաց զԻսրայէլ զի [illegible], և զի [illegible] նոցա որդւոցն թլփատեցի, [illegible] ՚ի տեղի [illegible] Յեսուսի [illegible], և բա[illegible] [illegible] մեզ։

Թ· Արարին զզատիկն. և [illegible] մանանայն, զի մի [illegible] ՚ի հացն նոցա։

Ժ· Երեւեցաւ հրեշտակն [illegible], և [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]։

ԺԱ· Շրջապատեն զԵրիքով զեւթն օր. և զի ոչ [illegible] [illegible], զի [illegible] ընդ [illegible]. և զի [illegible] ՚ինչպէս [illegible], և զի [illegible] [illegible]. զի ՚ի [illegible] [illegible] [illegible]։

ԺԲ· Արգելոյց Յեսու [illegible] վասն [illegible], և [illegible] ՚ի փորձ [illegible], զի [illegible] [illegible] ՚ինչպէս [illegible] և [illegible]։

ԺԳ· Անէծ որ շինէ զԵրիքով, զի [illegible], և [illegible] զի [illegible] Աստուծոյ, և մի [illegible]։

ԺԴ· Գողացաւ Աքար ՚ի նուիրելոցն [illegible], ընդ որոյ [illegible] Յեսու մինչեւ ցերեկայ՝ զի զգեստուցէ Աքար․ ապաստանեցաւ վիճակաւն եւ ներեալ զգեղեցիկն․ երբեւ յանդիմանեցաւ, կորեաւ իւրովքն՝ որպէս ամփոփեալքն՝ յաւէտ եւ յերկիւղ մեզ այժմ եւ յետոյ։

ԺԵ․ Դարանակալ լինի ՚ի վերայ Գայեայ՝ յաւուր հնարից պատերազմի․ այլ Յեսու կանգնելով նիզակին զնշան յաղթութեան, եւ զթագաւորն Գայեայն կախէ խորհրդով խաչին։

ԺԶ․ Գրեաց զօրէնսն ՚ի վերայ քարանց սեղանոյն՝ զի աւագին հնթանոր․ ընթերցաւ զօրհնութիւնսն եւ զանէծսն, նոյն եւ մեզ յերկիւղ եւ ՚ի փափաքումն։

ԺԷ․ Գաբաւոնացիք եղեն յանձնացեալք մարմնով ընդ Յեսուայ․ այլ զօրացուցանեցին անձնատուր եղեալ սպրելամն հնարիւք, յորինակ դիմելոց յԱստուած։

ԺԸ․ Կուռեցան հնգեքին թագաւորքն ընդդէմ Գաբաւոնին․ զի առաքեալ զանուն զգէսցեսց․ խնդրեցին նոքա փրկել զնա, որոց ազնեալ փանեալ զմարտուցեալն արով, եւ քարեալ կարկուտ։

ԺԹ․ Արգել զարեգակն եւ զլուսին, զի ցուցցէ զզօրութիւն պաշտելեացն հեթանոսաց, նկարելով եւ զնշանն որ եղեւ ՚ի լուսաւորսն յոր խաչին Քրիստոսի։

Ի․ Սպան զհինգ թագաւորսն եւ կախեաց զփայտից, եւ զայլ բազումս զհնանդիքն եւ զգաղոնայքն, կոտորեալ զբանն եւ ինն թագաւորսն, եւ առ զաշխարհն նոցա։

ԻԱ․ Խնդրեաց Քաղէբ զերկիրն խոստացեալ նմա․ եւ զի առին Յեսու եւ Եփրեմ եւ կէս ցեղին Մանասէի ըղբաժին ժառանգութեան իւրեանց։

ԻԲ․ Եկեղեցաւ ժողովուրդն ՚ի Սելով, եւ կանգնեցին անդ զխորանն վկայութեան ՚ի վիճակին Եփրեմի, եւ բաժանեաց զմնացեալ երկիրն եւթն եւս ցեղիցն։

ԻԳ․ Զի Լեւտացւոցն յամենայն ցեղիցն քառասուն եւ ութ քաղաքս ապաստանի։

ԻԴ․ Բնակեաց Յեսու ՚ի Թամնաթսարայ, եւ զի հանգոյց Տէր ըստ խոստմանն իւրում զԻսրայէլ։

ԻԵ․ Օրհնեաց Յեսու զՌուբինեանսն, եւ արձակեաց թողակալ ՚ի վիճակս իւրեանց, եւ պատուիրեաց նոցա զգուշանալ օրինացն Տեառն։

ԻԶ․ Շինեցին Ռուբինեանքն սեղան ՚ի վիճակին իւրեանց․ ընդ որոյ հարցեալք՝ պատասխանեցին թէ ՚ի վկայութիւն որդւոց մերոց կանգնեցաք՝ առ ՚ի չմերժելոյ որդւոց ձերոց զմեզ ՚ի զՏէր պաշտելոյ։

ԻԷ․ Ծերացեալ Յեսուայ՝ ժողովեաց զԻսրայէլ առաջի Տեառն, եւ յիշեցոյց նոցա զերախտիսն Աստուածոյ՝ յԱբրահամէ մինչեւ ցայն վայր, եւ զգուշացոյց նոցա պաշտել զՏէր․ եւ երկրորդեալ նոցա զխոստումն պաշտելոյ զՏէր, գրեաց՝ եւ կանգնեաց վէմ ՚ի վկայութիւն։

ԻԸ․ Թէ վախճանեցաւ Յեսու, եւ զի թաղեցին ընդ նմա զսուրսն քարեղէնս, նշանակեալ թէ ՚ի ձեռանէն Յիսուսի խափանեալ անյայտ լինի մարմնաւոր թլփատութիւնն։

ԻԹ․ Վասն թաղման ոսկերացն Յովսեփու, եւ վասն մահուան Եղիազարու քահանայի, եւ Փենեհեսի որդւոյ նորա։

Լ․ Ամբաստանութիւն կռապաշտելոյն Իսրայէլի եւ մատնելոյն ընդ ծառայութեամբ։

ԳԻՐՔ

ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ՆԱՒԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Եւ եղեւ յետ վախճանելոյն Մովսիսի ծառայի 1
Տեառն, խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ որդւոյ
Նաւեայ պաշտօնէի Մովսիսի եւ ասէ. Մովսէս 2
ծառայ իմ վախճանեցաւ. արդ յարուցեալ անցջիր
ընդ այդ Յորդանան դու եւ ամենայն ժողովուրդ
քո՝ յերկիրն զոր ես տամ որդւոցն Իսրայէլի։
Յամենայն տեղիս յոր հասանիցեն գնացք 3
ոտից ձերոց՝ ձեզ տաց զնա, որպէս խօսեցայ ընդ
Մովսիսի. զանապատն, եւ զԼիբանանն, մինչեւ 4
ցգետն մեծ ցգետն Եփրատ, զամենայն երկիրն
քետացւոց. մինչեւ ցծովն վերջին ՚ի մտից
արեւու՝ ձեզ լիցին սահմանքն. եւ ոչ ոք կացցէ 5
ընդդէմ ձեր զամենայն աւուրս կենաց քոց։ Եւ
որպէս էի ընդ Մովսիսի, նոյնպէս եղէց եւ ընդ
քեզ. եւ ոչ թողից զքեզ եւ ոչ անտես արարից
զքեզ. Զօրացիր եւ քաջ լեր. զի դու բաժանեսցես 6
ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն՝ զոր
երդուայ հարցն քոց տալ դոցա։ Արդ զօրացիր 7
եւ քաջ լեր յոյժ, պահել եւ առնել ըստ ամենայն
օրինացն որպէս պատուիրեաց քեզ Մովսէս
ծառայ իմ. եւ մի խոտորեսցիս ՚ի նոցանէ յաջ
կամ յահեակ, զի խելամուտ լիցիս ամենայնի
զինչ եւ գործեսցես։ Եւ մի մերժեսցի գիրք օրինացս 8
այսոցիկ ՚ի բերանոյ քումմէ, եւ խորհեսցիս
՚ի դա ՚ի տուէ եւ ՚ի գիշերի, զի իմասցիս առնել
զամենայն գրեալսդ ՚ի դմա. եւ ապա աջողեսցիս
եւ ուղղեսցես զճանապարհս քո, եւ ապա
խելամուտ լինիցիս։ Ահա պատուիրեմ քեզ. 9
զօրացիր եւ քաջ լեր. մի զանգիտեսցես եւ մի
երկնչիցիս. զի ընդ քեզ է Տէր Աստուած քո յամենայն
տեղիս ուր եւ երթայցես։

Բ Եւ պատուիրեաց Յեսու դպրաց ժողովրդեանն 10
եւ ասէ. Մտէք ՚ի մէջ բանակի ժողովրդեանդ,
եւ հրաման տուեալ ժողովրդեանդ ասասջիք.
11 պատրաստեսջիք ձեզ պաշար. զի այլ եւս երեք
աւուրք, եւ անցանէք դուք ընդ այդ Յորդանան՝
մտանել առնել զերկիրն զոր Տէր Աստուած
հարցն ձերոց տացէ ձեզ ՚ի ժառանգութիւն։

12 Եւ ընդ Ռուբենի եւ ընդ Գադայ եւ ընդ կիսոյ Գ
13 ցեղին Մանասէի խօսեցաւ Յեսու եւ ասէ. Յիշեցէք
զբանն Տեառն զոր պատուիրեաց ձեզ Մովսէս
ծառայ նորա եւ ասէ. Տէր Աստուած ձեր զհանգուցեալ
14 զձեզ, եւ ետ ձեզ զերկիրս զայս. կանայք
ձեր եւ մանկունք ձեր եւ անասունք ձեր բնակեսցեն
յերկրիս զոր ետ ձեզ Մովսէս յայսկոյս
Յորդանանու։ Բայց դուք զինեալք անցանիցէք
յառաջագոյն քան զեղբարս ձեր, եւ ամենայն
զօրաւոր զօրութեամբ, եւ լինիցիք նոցա մարտակիցք.
15 մինչեւ զհանգուցուսցէ Տէր Աստուած
ձեր զեղբարս ձեր որպէս եւ զձեզ, եւ ժառանգեսցեն
եւ նոքա զերկիրն՝ զոր Տէր Աստուած
մեր տացէ նոցա. եւ գնասջիք յիւրաքանչիւր
ժառանգութիւն. եւ ժառանգեսջիք
զնա՝ զոր ետ ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն յայսկոյս
16 Յորդանանու յարեւելից։ Եւ պատասխանի
տուեալ ասեն ցՅեսու. Զամենայն զոր միանգամ
17 պատուիրես մեզ՝ արասցուք, եւ յամենայն տեղիս
ուր առաքեսցես զմեզ՝ երթիցուք, եւ ըստ ամենայնի
որպէս լուաք Մովսիսի՝ նոյնպէս լուիցուք
եւ քեզ. բայց միայն Տէր Աստուած մեր եղիցի
18 ընդ քեզ՝ որպէս էր ընդ Մովսիսի։ Եւ այր
որ անհնազանդ լիցի քեզ եւ ոչ լուիցէ բանից
քոց՝ որպէս ինչ հրաման տայցես նմա, մեռցի.
բայց միայն զօրացիր եւ քաջ լեր։

ԳԼՈՒԽ Բ

Դ Եւ առաքեաց Յեսու որդի Նաւեայ 'ի Սատիմայ 1
երկուս երիտասարդս լրտեսել զերկիրն
գաղտ, եւ ասէ. Ելէք լրտեսեցէք զերկիրն եւ
զԵրիքով: Եւ գնացեալ երկուց երիտասարդացն
եկին յԵրիքով. եւ մտեալ 'ի տուն կնոջ պոռնկի
միոջ՝ որում անուն էր Ռահաբ, եւ անդ կացին
օթեվանս: Եւ ազդ եղեւ թագաւորին Երիքովայ եւ 2
ասեն. Ահա արք մտեալ են այսր զգիշերս յորդւոցն
Իսրայէլի լրտեսել զերկիրս: Եւ առաքեաց 3
թագաւորն Երիքովայ եւ ասէ ցՌահաբ.
հան այսր զարսդ մտեալս առ քեզ՝ որ եկին 'ի
տուն քո զգիշերս. զի լրտեսել զամենայն երկիրս
եկին: Եւ առեալ կինն զերկոսին արսն թագոյց 4
զնոսա. եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Մտին
առ իս արք, եւ ես ոչ գիտէի ուստի էին. եւ 5
ընդ առնուլ դրանն ընդ աղջամուղջս առաւօտին
ելին արքն արտաքս՝ եւ ոչ գիտեմ յո գնացին.
պնդեցարուք աճեպ զհետ նոցա՝ թերեւս հասանիցէք
նոցա: Եւ նա հանեալ զնոսա 'ի տանիս, եւ թաքոյց 6
զնոսա ընդ խարձափս կտաւոյ՝ զոր դիզեալ
էր իւր 'ի տանիսն: Եւ պնդեցան արքն զհետ նոցա 7
զճանապարհն Յորդանանու 'ի հունն, եւ
դուռն փակեցաւ: Եւ եղեւ իբրեւ ելին խնդրակքն
զհետ նոցա, եւ մինչ չեւ 'ի քուն մտեալ 8
էր նոցա, եւ կինն առ նոսա 'ի տանիսն եւ ասէ
ցնոսա. Գիտեմ զի ետ ձեզ Տէր զերկիրս. քանզի 9
անկաւ ահ ձեր 'ի վերայ մեր, եւ զի հալեցան
ամենեքեան որ բնակեալ էին յերկրիս յայսմիկ
յերեսաց ձերոց. քանզի լուաք թէ ցամաքեցոյց 10
Տէր զծովն Կարմիր յերեսաց ձերոց, յելանելն
ձեր յԵգիպտոսէ, եւ զոր ինչ արարէք ընդ երկուս
թագաւորսն ամորհացւոց, որ էին յայնկոյս
Յորդանանու ընդ Սեհոնի եւ ընդ Ովգայ՝
զոր սատակեցէքն: Եւ իբրեւ լուաք մեք՝ զարհուրեցաք 11
սրտիւք մերովք, եւ ոչ եւս գոյ շունչ
յումեք 'ի մէնջ յերեսաց ձերոց. զի տէր Աստուած
ձեր՝ նա է Աստուած յերկինս 'ի վեր եւ
յերկիր 'ի խոնարհ: Եւ արդ երդուարուք ինձ 12
'ի տէր Աստուած, զի առնեմ ձեզ ողորմութիւն,
եւ արասջիք եւ դուք ողորմութիւն տան հօր իմոյ.
եւ տայք ինձ նշան ճշմարիտ, եւ ապրեցուցէք 13
զտուն հօր իմոյ, եւ զմայր իմ եւ զեղբարս
իմ եւ զքորս իմ, եւ զամենայն որ ինչ իցէ նոցա.
եւ փրկեսջիք զանձինս իմ 'ի մահուանէ: Եւ ասեն 14
ցնա արքն. Անձինք մեր փոխանակ ձեր 'ի մահ,
եթէ ոչ պատմիցէք զբանս զայս զմէնջ: Եւ նա
ասէ. Եղիցի յորժամ մատնեսցէ ձեզ Տէր զքաղաքս,
արասջիք ընդ իս ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն:
Եւ կախեաց զնոսա չուանաւ ընդ 15
պատուհանն. քանզի տուն նորա 'ի պարսպին
16 էր՝ եւ ինքն բնակեալ էր 'ի պարսպին: Եւ ասէ
ցնոսա. Ջլեռնալեռնայն գնասջիք, զի մի պատահեսցեն
ձեզ խնդրակքն. եւ թաքիջիք անդ զերիս
աւուրս, մինչեւ դարձցին խնդրակքն յետոյ
ձերմէ. եւ ապա երթիջիք զճանապարհն ձեր:
17 Եւ ասեն արքն ցնա. Քաւեալ եմք մեք յերդմանէդ՝
18 զոր երդմնեցուցեր զմեզ. ահա մեք մտանիցեմք
'ի մասն ինչ քաղաքիդ, եւ դու դնիցես նշանակ
զլարդ կարմիր, եւ կախեսցես զպատուհանէդ
ընդ որ զմեզ իջուցեր. եւ զհայր քո եւ
զմայր քո եւ զեղբարս քո եւ զամենայն տուն
19 հօր քո ժողովեսցես առ քեզ 'ի տունդ յայդ: Եւ
եղիցի ամենայն որ ելանէ 'ի դրանէ քումմէ արտաքս՝
ինքն եղիցի անձին իւրում պարտական.
եւ մեք քաւեալ լիցուք յերդմանէդ քումմէ
յայդմանէ. եւ որ միանգամ լինիցին ընդ քեզ 'ի
տան քում, մեք լիցուք պարտականք՝ եթէ ձեռն
20 ուրուք մերձեսցի 'ի նա: Ապա թէ ոք մեղանչեսցէ
մեզ, եւ յայտնեսցես զբանս մեր զայսոսիկ,
քաւեալ լիցուք յերդմանէդ քումմէ յայդմանէ:
21 Եւ ասէ. Եղիցի ըստ բանից ձերոց,
նոյնպէս եղիցի: Եւ արձակեաց զնոսա եւ գնացին.
եւ կախեաց նշան կարմիր 'ի պատուհանին:
22 Եւ գնացին եւ եկին 'ի լեռնակողմն, եւ կացին
անդ զերիս աւուրս, մինչեւ դարձան խնդրակքն.
եւ յուզեցին խնդրակքն զամենայն ճանապարհս
23 եւ ոչ գտին: Եւ դարձան երկոքին երիտասարդքն
եւ իջին 'ի լեռնէ անտի, եւ եկին յայնկոյս.
եւ հասին առ Յեսու որդի Նաւեայ, եւ
պատմեցին զամենայն անցս որ անցին ընդ նոսա.
24 եւ ասեն ցՅեսու՝ թէ մատնեաց տէր Աստուած
'ի ձեռս մեր զամենայն երկիրն, եւ զարհուրեցան
ամենայն բնակիչք երկրին 'ի մէնջ:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն, եւ չուեցին Ե
'ի Սատիմայ եւ եկին մինչեւ ցՅորդանան,
ինքն եւ ամենայն որդիքն Իսրայէլի, եւ բանակեցան
2 անդ յառաջ քան զանցանելն: Եւ եղեւ
յետ երից աւուրց՝ անցին դպիրքն ընդ բանակն,
3 եւ պատուիրեցին ժողովրդեանն եւ ասեն. Յորժամ
տեսանիցէք զտապանակ ուխտին տեառն
Աստուծոյ ձերոյ, եւ զքահանայսն մեր եւ զղեւտացիսն
որ բարձեալ ունիցին զնա, եւ դուք
խաղասջիք 'ի տեղւոյ ձերոյ եւ գնասջիք զհետ
4 նորա: Բայց հեռագոյն լինիցի ընդ ձեզ եւ ընդ
նոսա՝ որչափ կանգունք երկուց հազարաց. զանզի
տանուցուք եւ ոչ մերձենայցէք 'ի նա. զի գիտիցէք
զճանապարհն ընդ որ երթայցէք. զի ոչ
էք երթեալ զճանապարհս երէկն եւ եռանդի:
5 Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն. Սրբեցարուք առ
վաղիւ, զի վաղիւ արասցէ ձեզ Տէր սքանչելիս:

Եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ քահանայսն եւ ասէ. 6
Առէք զտապանակ ուխտին Տեառն, եւ գնացէք
յառաջագոյն առաջի ժողովրդեանն։ Եւ բարձին
քահանայքն զտապանակ ուխտին Տեառն՝ եւ եր-
թային առաջի ժողովրդեանն։

2 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. Յաւուր յայսմիկ սկիզբն 7
արարից բարձրացուցանել զքեզ առաջի ամե-
նայն որդւոցն Իսրայէլի. զի ծանիցեն թէ որ-
պէս էի ընդ Մովսիսի, նոյնպէս եղէց եւ ընդ
քեզ։ Եւ արդ պատուիրեա քահանայիցն որ 8
բառնան զտապանակ ուխտին եւ ասասցես. յոր-
ժամ մտանիցէք յեզր ջրոյն Յորդանանու, կաց-
ջիք ՚ի նմին ՚ի Յորդանան։ Եւ ասէ Յեսու ցոր- 9
դիսն Իսրայէլի. Մատերուք այսր եւ լուարուք
զպատգամս տեառն Աստուծոյ մերոյ։ Եւ ասէ 10
Յեսու. Այսու գիտասջիք եթէ Տէր կենդանի է ՚ի
ձեզ, եւ սատակելով սատակեսցէ յերեսաց ձե-
րոց զՔանանացին եւ զՔետացին եւ զԵւացին եւ
զՓերեզացին եւ զԳերգեսացին եւ զԱմովրհացին
եւ զՅեբուսացին. Ահաւասիկ տապանակ ուխ- 11
տին Տեառն ամենայն երկրի անցանէ առաջի ձեր
ընդ Յորդանան։ Եւ արդ յառաջ կոչեցէք ՚ի 12
ձեզ արս երկոտասան յորդւոցն Իսրայէլի, այր
մի յիւրաքանչիւր ցեղէ. Եւ եղիցի իբրեւ մխես- 13
ցին ոտք քահանայիցն կրելեաց զտապանակ ուխ-
տին Տեառն ամենայն երկրի ՚ի ջուրն Յորդանա-
նու, պակասեսցէ ջուրն որ իջանէ ՚ի վերուստ,
կացցէ իբրեւ զկարկառակոյտ մի։ Եւ եղեւ իբ- 14
րեւ չուեաց ժողովուրդն ՚ի խորանաց իւրեանց
անցանել ընդ Յորդանան, եւ քահանայքն բար-
ձին զտապանակ ուխտին Տեառն առաջի ամենայն
ժողովրդեանն։ Եւ իբրեւ մտանէին քահանայքն 15
որ կրէին զտապանակ ուխտին ՚ի Յորդանան, եւ
ոտք քահանայիցն կրելեաց տապանակին մխե-
ցան յեզր ջրոյն Յորդանանու, եւ Յորդանան
լցեալ գայր դարիւ եւ դարիւ որպէս յաւուրս
հնձոց ցորենոյ, եւ կացին ջուրքն որ իջանէին ՚ի 16
վերուստ՝ միաձոյլք, անջրպետեալք, հեռացեալք
յոյժ յոյժ, յԱդամիմէս քաղաքէ՝ որ է մասն
Կարիաթարիմայ. եւ որ իջանէինն՝ իջին ՚ի ծովն
արաբացւոց ՚ի ծովն Աղի, մինչեւ ՚ի սպառ նուա-
զելոյ. եւ ժողովուրդն կայր յանդիման Երիքովի։
Եւ կացին քահանայքն որ կրէին զտապանակ 17
ուխտին Տեառն ՚ի վերայ ցամաքի ՚ի մէջ Յորդա-
նանու պատրաստութեամբ։ Եւ ամենայն որ-
դիքն Իսրայէլի անցին ընդ ցամաք, մինչեւ վախ-
ճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել ընդ
Յորդանան։

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ իբրեւ վախճանեաց ամենայն ժողովուրդն 1
անցանել ընդ Յորդանան, խօսեցաւ Տէր ընդ Յե-
սուայ եւ ասէ. Առեալ քեզ ՚ի ժողովրդենէ ա- 2
ռն արս երկոտասան, այր մի յիւրաքանչիւր ցե-
3 ղէ, հրամայեա սոցա եւ ասասցես. առէք
դուք ձեզ աստի ՚ի միջոյ Յորդանանու յանդիման
զետոյ քահանայիցն պատրաստական քարինս
երկոտասան, եւ տարջիք ընդ ձեզ. եւ դիջիք ՚ի
մէջ բանակին ձերոյ՝ ուր բանակիցիք զայս գի-
4 շեր։ Եւ կոչեաց Յեսու արս երկոտասան ՚ի փա-
ռաւորաց որդւոցն Իսրայէլի՝ մի յիւրաքանչիւր
5 ցեղէ, եւ ասէ ցնոսա Յեսու. Մատերուք առաջի
իմ յանդիման Տեառն ՚ի մէջ Յորդանանու, եւ ա-
ռեալ բարձցեն անտի իւրաքանչիւր ոք քար մի
՚ի վերայ ուսոյ իւրոյ ըստ թուոյ ցեղիցն Իսրա-
6 յէլի, զի լինիցին նոքա ձեզ կալ ՚ի նշանակ հա-
նապազորդ. զի յորժամ հարցանիցէ ցքեզ առ
վաղիւ որդին քո եւ ասիցէ, զինչ են քարինքս
7 այսոքիկ ձեզ, պատմեսցես դու որդւոյն քում
եւ ասասցես, թէ՝ զի պակասեաց գետն Յորդա-
նան յերեսաց տապանակի ուխտին Տեառն ամե-
նայն երկրի՝ մինչ անցանէր ընդ Յորդանան.
նուազեաց ջուրն Յորդանանու։ Եւ եղիցին ձեզ
քարինքս այսոքիկ ՚ի յիշատակ ՚ի մէջ որդւոցն
8 Իսրայէլի մինչեւ յյաւիտեան։ Եւ արարին որ-
դիքն Իսրայէլի որպէս պատուիրեաց Տէր Յե-
սուայ. եւ առեալ երկոտասան քարինս ՚ի միջոյ
Յորդանանու՝ որպէս հրամայեաց Տէր Յեսուայ
՚ի վախճանի անցանելոյ որդւոցն Իսրայէլի, եւ
տարան ընդ իւրեանս ՚ի բանակն եւ եդին
9 զնոսա անդ։ Եւ կանգնեաց Յեսու այլ եւս եր-
կոտասան քարինս անդէն ՚ի Յորդանան, ՚ի տե-
ղւոջ ուր կային ոտք քահանայիցն որ կրէին
զտապանակ ուխտին Տեառն. եւ են անդ մինչեւ
10 ցայսօր ժամանակի։ Եւ կային անդ քահանայքն՝
որ բարձեալ ունէին զտապանակ ուխտին Տեա-
ռըն ՚ի մէջ Յորդանանու՝ մինչեւ վախճանեաց
Յեսու զամենայն զոր պատուիրեաց Տէր Յեսուայ
պատմել ժողովրդեանն՝ ըստ ամենայնի զոր պա-
տուիրեաց Մովսէս Յեսուայ. եւ փութացաւ ժո-
11 ղովուրդն եւ անց։ Եւ եղեւ իբրեւ վախճանեաց
ամենայն ժողովուրդն անցանել, անց եւ տապա-
նակ ուխտին Տեառն, եւ երկոտասան քարինքն
12 առաջի նոցա։ Անցին եւ որդիքն Ռուբենի եւ
որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի կազ-
մեալք առաջի որդւոցն Իսրայէլի, որպէս պա-
13 տուիրեաց նոցա Մովսէս։ Չորք բիւրք վառեալք
՚ի կռիւ, անցին առաջի Տեառն ՚ի պատերազմ
14 ընդ Երիքով քաղաքի։ Յաւուր յայնմիկ աճեցոյց
Տէր զՅեսու առաջի ամենայն ազգին Իսրայէլի.
եւ երկնչէին ՚ի նմանէ որպէս երկնչէին ՚ի Մով-
15 սիսէ՝ որչափ ժամանակս եւ կեաց։ Եւ խօսե-
16 ցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ. Հրամայեա սոցա
քահանայիցդ՝ որ բարձեալ ունին զտապանակ
ուխտին վկայութեան՝ ելանել ՚ի Յորդանանէ։
17 Եւ հրամայեաց Յեսու քահանայիցն եւ ասէ. Ե-
18 լէք ՚ի Յորդանանէ։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին քահա-

նայքն՝ որ բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն՝ 'ի մէջ Յորդանանու. և եդին զոտս քահանայքն 'ի ցամաքի, դիմեաց ջուրն Յորդանանու 'ի տեղի իւր, և գնայր որպէս յերէկն և յեռանդ ընդ ամենայն առափս նորա։
Եւ էլ ժողովուրդն 'ի Յորդանանէ 'ի տասներոր- 19
դում աւուր ամսոյն առաջնոյ. և բանակեցան
որդիքն Իսրայէլի 'ի Գաղգաղա յարևելից կող-
մանէ Երիքովի. և զերկոտասան քարինսն զոր 20
առին 'ի Յորդանանէ՝ կանգնեաց Յեսու 'ի Գաղ-
գաղա։ Եւ ասէ ցորդիսն Իսրայէլի. Յորժամ 21
հարցանիցեն որդիքն ձեր առ վաղիւ և ասաս-
ցեն, զի՞նչ են քարինքս այսոքիկ, պատմեսջիք 22
որդւոց ձերոց թէ՝ ցամաքաւ անց Իսրայէլ ընդ
Յորդանան՝ 'ի ցամաքեցուցանել Տեառն Աստու- 23
ծոյ մերոյ զջուրսն Յորդանանու յերեսաց նոցա
մինչև անցին։ Որպէս արար Տէր Աստուած մեր 24
ընդ ծովն Կարմիր, զոր ցամաքեցոյց Տէր Աս-
տուած մեր առաջի մեր մինչև անցաք. զի ծա- 25
նիցեն ամենայն ազգք երկրի՝ թէ զօրութիւն
Տեառն զօրաւոր է, և զի դուք պաշտիցէք զՏէր
Աստուած մեր զամենայն ժամանակս։

ԳԼՈՒԽ Ե

Ե Եւ եղև իբրև լուան ամենայն թագաւորք 1
Ամովրհացւոց, որ էին յայն կոյս Յորդանանու
առ ծովեզերբն, և թագաւորքն փիւնիկեցւոց
որ առ ծովեզերբն, եթէ ցամաքեցոյց Տէր Աս-
տուած զՅորդանան գետ առաջի որդւոցն Իսրա-
յէլի յանցանելն նոցա, հալեցան սիրտք նոցա և
զարհուրեցան, և ոչ գոյր 'ի նոսա իմաստու-
թիւն և ոչ մի՛ յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի։
Ը Ընդ այնու ժամանակաւ ասէ Տէր ցՅեսու. Ա- 2
րա դու քեզ սուր 'ի գայլախազ վիմէ. և նըս-
տեալ թլփատեսցես զորդիսն Իսրայէլի կրկնա-
կի։ Եւ արար իւր Յեսու սուրս քարեղէնս գայ- 3
լախազեայս, և թլփատեաց զորդիսն Իսրայէլի
'ի տեղւոջ որ կոչէր բլուր անթլփատից։ Եւ զոր 4
օրինակ յատակեաց Յեսու զորդիսն Իսրայէլի
որ էին 'ի ճանապարհի անդ, որ բնաւ չէին թըլ-
փատեալք յելելոյն յԵգիպտոսէ, զամենեսեան
թլփատեաց Յեսու։ Եւ այս ժողովուրդ է զոր
թլփատեաց Յեսու. ամենայն ժողովրդեանն ելե-
լոց յԵգիպտոսէ զարու մանուկ. քանզի ամենայն
արք պատերազմողք մեռան յանապատին՝ անդէն
'ի ճանապարհին յելանելն իւրեանց յերկրէն Ե-
գիպտացւոց. զի թլփատեալք էին ամենայն ժո- 5
ղովուրդն որ ելին։ Եւ ամենայն ժողովուրդն որ
ծնան յանապատին 'ի ճանապարհին ելանելոյ նո-
ցա յերկրէն Եգիպտացւոց, քանզի զքառասուն և 6
զերկու ամս շրջեցաւ Իսրայէլ յանապատին Մադ-
բարեայ, վասն որոյ անթլփատք էին բազումք
'ի պատերազմողացն ելելոց յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց՝ որք անհնազանդեցան պատուիրանացն Աս-
տուծոյ։ Որոց և սահմանեաց Տէր՝ չտեսանել
զերկիրն զոր երդուաւ հարցն նոցա տալ նոցա.
7 զերկիր՝ որ բղխէ զկաթն և զմեղր. և փոխա-
նակ նոցա յարոյց զորդիս նոցա՝ զոր թլփատեաց
Յեսու. քանզի անթլփատք էին, վասն լինելոյ
8 նոցա անթլփատս 'ի ճանապարհին։ Եւ իբրև
թլփատեցաւ ամենայն ազգն, հանգստութիւն
կալեալ նստան անդէն 'ի բանակին մինչև ողջա-
9 ցան։ Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. Յաւուր յայսմիկ բար-
ձի զնախատինս Եգիպտացւոց 'ի ձէնջ։ Եւ կո-
չեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Գաղգաղա մինչև
10 ցայսօր. և անդ բանակեցան որդիքն Իսրայէլի։
Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի զպասեքն 'ի չո-
րեքտասաներորդում աւուր ամսոյն յերեկո-
11 րեայ, յարևելից Երիքովի 'ի դաշտի անդ. և
կերան 'ի ցորենոյ երկրին զայգոյ բաղարջ և նո-
12 րի։ Յաւուր յայնմիկ պակասեաց մանանայն,
յետ ուտելոյ նոցա 'ի ցորենոյ երկրին, և ոչ ևս
գտանէր որդւոցն Իսրայէլի մանանայ. և ժողո-
վեցին զպտուղ երկրին փիւնիկեցւոց 'ի տարւոջն
յայնմիկ։
13 Եւ եղև մինչ էր Յեսու յԵրիքով, ամբար-
ձեալ զաչս իւր ետես՝ զի կայր առաջի նորա
այր, և սուսեր մերկ 'ի ձեռին նորա. և մա-
տուցեալ Յեսուայ ասէ ցնա. Մե՞ր ես՝ թէ 'ի
14 թշնամեաց մերոց։ Եւ նա ասէ ցնա. Ես զօրա-
15 վար եմ զօրու Տեառն, և այժմ եկի։ Եւ ան-
կաւ Յեսու 'ի վերայ երեսաց իւրոց և երկիր ե-
պագ, և ասէ ցնա. Տէր, զի՞նչ հրաման տայցես
16 ծառայի քում։ Եւ ասէ զօրավարն Տեառն ցՅե-
սու. Լոյծ զկօշիկս քո յոտից քոց, զի տեղիդ յո-
րում կաս՝ սուրբ է։ Եւ արար այնպէս։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ Երիքով փակեալ և ամրացեալ էր յերե-
սաց որդւոցն Իսրայէլի, և ոչ ոք ելանէր 'ի նը-
2 մանէ, և ոչ ոք մտանէր։ Եւ ասէ Տէր ցՅեսու.
Ահա ես տամ 'ի ձեռս քո զԵրիքով և զթագա-
ւորն որ 'ի նմա, և զզօրաւորս զօրութեամբ։
3 Բայց դու ած պատեա զնովաւ զամենայն մար-
տիկս շուրջանակի յարևելից, 'ի լսել ձեզ ըղ-
ձայն եղջեր փողոյ. և եղիցի իբրև հարկանի-
ցէք զփողն՝ պատեսջիք զքաղաքն ամենայն որք
պատերազմողք շուրջ զքաղաքաւն մի անգամ.
4 այսպէս առնիցէք զվեց օր. և եօթն քահանայք
առցեն զեօթն փողսն եղջերեայս յերեսաց տա-
պանակին։ Եւ յաւուրն եօթներորդի պա-
տեսջիք զքաղաքն եօթն անգամ. և քահանայքն
5 հարցեն զփողսն եղջերեայս, և աղաղակեսցեն
առհասարակ ամենայն ժողովուրդն. և յաղա-

ղակելն նոցա կործանեսցին բնաւին պարիսպք
քաղաքին ՚ի ներքոյ նոցա. եւ մտցէ ամենայն ժողովուրդն
դիմեալ իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց
իւրոց ՚ի քաղաքն։ Եւ եմուտ Յեսու որդի 6
Նաւեայ առ քահանայսն եւ ասէ ցնոսա. Առէք
զտապանակ ուխտին, եւ եօթն քահանայք առցեն
եօթն փող եղջերեայ յերեսաց առաջի տապանակին
Տեառն։ Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ 7
ասէ. Պատուէր տուք ժողովրդեանն անցանել
պատել զքաղաքն. եւ մարտիկքն երթիցեն վառեալք
առաջի տապանակին Տեառն. եւ եօթանեքն 8
քահանայքն որ ունիցին եօթն փողս նըփիփանս,
անցցեն նոյնպէս առաջի Տեառն՝ եւ
պնդեսցեն ուժգին. եւ տապանակ ուխտին Տեառն
երթիցէ զհետ նոցա. եւ մարտիկքն երթի- 9
ցեն առաջի, եւ քահանայքն եւ որ հարկանիցեն
զփողսն եղջերեայս՝ վերջապահք զհետ տապանակին
Տեառն, հարկանելով զփողսն եղջերեայս երթիցեն։
Եւ ժողովրդեանն պատուէր ետ Յեսու 10
եւ ասէ. Մի աղաղակիցէք, եւ մի ոք լուիցէ
զբարբառ ձեր, եւ մի ելանիցէ բան ՚ի բերանոյ
ձերմէ. մինչեւ յօրն յորում ասիցեմ ձեզ աղաղակել,
եւ ապա աղաղակեսջիք։ Եւ շուրջ 11
եկեալ տապանակի ուխտին Տեառն զքաղաքաւն,
ընդ անդրէն ՚ի բանակն եւ անդ ագան։ Եւ յա- 12
ւուրն երկրորդի յարեաւ Յեսու ընդ առաւօտն.
եւ բարձին քահանայքն զտապանակն Տեառն,
եւ եօթն քահանայքն առին եօթն փողս նուի- 13
րականս, եւ երթային առաջի Տեառն. եւ քահանայքն
հարին զփողսն. եւ այլ եւս ամբոխն
ամենայն. եւ գնացին դարձեալ անդրէն ՚ի բանակն.
եւ առաջ մտանէին մարտիկքն, եւ այլ
եւս ամբոխն զհետ տապանակի ուխտին Տեառն.
եւ երթային եւ հարկանէին զփողսն եղջերեայս.
եւ պատեցին զքաղաքն յաւուրն երկրորդի միան- 14
գամ ՚ի մօտոյ. եւ գնացին դարձեալ անդրէն ՚ի
բանակն. այնպէս արարին զվեց օր։ Եւ եղեւ 15
յաւուրն եօթներորդի, յարեան ընդ երկ առաւօտն
եւ պատեցին զքաղաքն ըստ նմին օրինակի
եօթն անգամ. Եւ եղեւ յեօթներորդում 16
նուագի պատելոյն՝ հարին քահանայքն զփողսն.
եւ ասէ Յեսու ցորդիսն Իսրայէլի. Արդ աղաղակեցէք.
քանզի մատնեաց Տէր ՚ի ձեռս մեր զքաղաքս։
Եւ եղիցի քաղաքդ նզովեալ, ինքն եւ ա- 17
մենայն որ ինչ ՚ի նմա իցէ ՚ի Տեառնէ զօրութեանց.
բայց զՌահաբ պոռնիկ ապրեցուսջիք,
զնա եւ զամենայն որ ինչ իցէ ՚ի տան նորա, զի
թաքոյց զհրեշտակսն զոր առաքեցաք։ Այլ 18
դուք զգոյշ լինիջիք ՚ի նզովիցն. գուցէ ցանկացեալք
առնուցուք ինչ դուք ՚ի նզովից անտի, եւ

առնիցէք զբանակ որդւոցն Իսրայէլի ՚ի նզովս
19 եւ ջնջիցէք զմեզ։ Ամենայն ոսկի եւ արծաթ եւ
պղինձ եւ երկաթ եղիցի սուրբ Տեառն, ՚ի գանձ
20 Տեառն մտցէ։ Եւ աղաղակեաց ժողովուրդն, եւ
հարին քահանայքն զփողսն. իբրեւ լուաւ ժողովուրդն
զձայն փողոյն՝ աղաղակեաց ամենայն ժողովուրդն
առ հասարակ մեծ եւ ուժգին աղաղակաւ.
եւ անկաւ պարիսպն շուրջանակի. եւ ել
ամենայն ժողովուրդն ՚ի քաղաքն իւրաքանչիւր
21 հանդէպ իւր, եւ առին զքաղաքն, եւ նզովեցին
զնա՝ եւ որ ինչ էր ՚ի քաղաքին յառնէ մինչեւ
ցկին, եւ յերիտասարդէ մինչեւ ցծեր, եւ յարջառոյ
մինչեւ ցոչխար եւ ցէշ, սրկին ՚ի բերան
սրոյ։

22 Եւ ցերկուս երիտասարդսն որ լրտեսեցին զերկիրն՝ ԺԲ
ասէ Յեսու. Մտէք ՚ի տուն կնոջն պոռնկի,
եւ հանէք զնա անտի, եւ զամենայն ինչ որ
23 նորա իցէ՝ որպէս երդուայք նմա։ Եւ մտին երկու
երիտասարդքն՝ որոց լրտեսեալ էր զքաղաքն՝
՚ի տուն կնոջն, եւ հանին զՌահաբ պոռնիկ, եւ
զհայր նորա եւ զմայր նորա եւ զեղբարս նորա,
եւ զամենայն որ ինչ էր նորա, եւ զամենայն
ազգատոհմն նորա, եւ կացուցին զնա արտաքոյ
24 բանակին Իսրայէլի։ Եւ զքաղաքն այրեցին հրով
եւ զամենայն ինչ որ ՚ի նմա էր, բայց յոսկւոյ եւ
յարծաթոյ եւ ՚ի պղնձոյ եւ յերկաթոյ՝ զոր ե-
25 տուն ՚ի գանձ Տեառն մուծանել։ Եւ զՌահաբ
պոռնիկ եւ զտուն նորա հայրենի եւ զամենայն
ինչ որ նորա էր՝ ապրեցոյց Յեսու. եւ բնակեցաւ
՚ի մէջ Իսրայէլի մինչեւ ցայսօր ժամանակի.
վասն զի թաքոյց զլրտեսսն զոր առաքեաց Յեսու
յաւուր յայնմիկ լրտեսել զԵրիքով։

26 Եւ նզովեաց Յեսու յաւուր յայնմիկ զԵրիքով ԺԳ
եւ ասէ. Անիծեալ լիցի մարդն առաջի Տեառն,
որ կանգնեսցէ եւ շինեսցէ զքաղաքն զԵրիքով.
անդրանկաւ իւրով դնել զհիմունս նորա, եւ
կրտսերաւ իւրով կանգնեսցէ զդրունս պարսպի
նորա։ Եւ այնպէս արար Ոզան Բեթելացի. Աբիրոնաւ
անդրանկաւ իւրով եդ զհիմունս նորա,
եւ Զերծելով կրտսերով իւրով կանգնեաց
27 զդրունս նորա։ Եւ էր Տէր ընդ Յեսուայ, եւ էր
անուն նորա ընդ ամենայն երկիր։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ յանցեան որդիքն Իսրայէլի յանցանս, եւ ԺԴ
գողացան ՚ի նզովից անտի. եւ առ Աքար որդի
Քարմեայ՝ որդւոյ Զամբրեայ, որդւոյ Զարայի՝ ՚ի
ցեղէ Յուդայ՝ ՚ի նզովից անտի. եւ բարկացաւ
2 սրտմտութեամբ Տէր որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ առաքեաց
Յեսու արս յԵրիքովէ ՚ի Գայի՝ որ է
յանդիման Բեթէլայ, եւ ասէ ցնոսա. Լրտեսցէք
զԳայի։ Եւ ելին արքն եւ լրտեսեցին զԳայի,

Զ. 8. Մեք օրինակք յաւելուն յայսպէս. «Եւ եղեւ իբրեւ պատուիրեաց ժողովրդեանն, եւ եօթանեքն...»։

և դարձան առ Յեսու և ասեն · Մի ելցէ ամենայն 3
ժողովուրդս, այլ իբրև երկու հազարք
կամ երեք հազարք արանց ելցեն և պաշարեսցեն
զքաղաքն · մի տանիր անդ զամենայն ժողովուրդդ՝
զի սակաւք են ։ Եւ ելին անդր 'ի ժողովրդենէն 4
իբրև երեք հազարք, և փախեան յերեսաց
արանցն Գայեայ · և կոտորեցին 'ի նոցանէ 5
արք Գայեայ արս երեսուն և վեց · և հալածեցին
զնոսա 'ի դրանէն՝ մինչև խորտակեցին զնոսա
· և վիրաւորեցին 'ի զառիվայրին · և պակեաւ
սիրտ ժողովրդեանն և եղեն իբրև զջուր ։
Եւ պատառեաց Յեսու զհանդերձս իւր, և անկաւ 6
'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր առաջի տապանակին
Տեառն մինչև ցերեկոյ՝ ինքն և ծերքն
Իսրայէլի, և արկին հող զգլխովք իւրեանց ։ Եւ 7
ասէ Յեսու · Աղաչեմ զքեզ՝ Տէր, Տէր · ընդէր իսկ
բնաւ անցանելով անցոյց ծառայ քո զժողովուրդս
զայս ընդ Յորդանան, մատնել զսոսա ամովրհացւոցն
և կորուսանել զմեզ · լաւ էր թէ
անդէն զետեղեալ և բնակեալ էաք առ եզերբ
Յորդանանու ։ Ո՜վ Տէր · և արդ զինչ ասացից՝ 8
որովհետև կործոյց Իսրայէլ զպարանոց իւր
առաջի թշնամեաց իւրոց, և լուեալ Քանանացւոցն 9
և ամենայն բնակչաց երկրին՝ պատեսցեն
զմեզ և սատակեսցեն յերկրէ · և զինչ արասցես
զանուն քո մեծ ։ Եւ ասէ Տէր ցՅեսու · Յոտն 10
կաց, զի անկեալ կաս 'ի վերայ երեսաց քոց · մեղաւ 11
ժողովուրդն, և անց զուխտիւ իմով զոր
ուխտեցի նոցա · և գողացան և տարին 'ի նզովիցն,
ստեցին և արկին յամանս իւրեանց · և 12
ոչ եւս կարիցեն որդիքն Իսրայէլի կալ առաջի
թշնամեաց իւրեանց · այլ դարձուսցեն զպարանոցս
առաջի թշնամեաց իւրեանց՝ զի եղեն 'ի նզովս
· և ոչ եւս յաւելից լինել ընդ ձեզ, եթէ
ոչ բառնայցէք զնզովսդ զայդ 'ի միջոյ ձերմէ ։ Արի 13
սրբեա զժողովուրդդ, և ասասցես սրբել
առ վաղիւ ։ Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի
· Նզովք են 'ի ձեզ, Իսրայէլ · ոչ կարիցէք
կալ առաջի թշնամեաց ձերոց, մինչև բառնայցէք
զնզովսն 'ի ձէնջ ։ Եւ ժողովեսջիք առաւօտեան 14
ընդ տունս ըստ ցեղից ձերոց · և եղիցի ցեղն
զոր ցուցցէ Տէր՝ մատուսջիք ըստ տոհմից, և զտոհմն
զոր յանդիմանեսցէ Տէր՝ մատուսջիք ըստ
տանց, և զտունն զոր յանդիմանեսցէ Տէր՝ մատուսջիք
ըստ արանց · և որ յանդիմանեսցի 'ի 15
նզովսն, այրեսցի ինքն հրով և ամենայն տունն
իւր, և ամենայն ինչ որ նորա իցէ · զի անց զուխտիւն
Տեառն, և արար անօրէնութիւն 'ի մէջ
Իսրայէլի ։ Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն, 16
և մատոյց զժողովուրդն ըստ ցեղիցն իւրեանց,
և յանդիմանեցաւ ցեղն Յուդայի · և մատուցաւ 17
ցեղն Յուդայի ըստ տոհմից, և յանդիմանեցաւ
տոհմն Զարայի · և մատուցաւ տոհմն Զարայի
ըստ տանց, և յանդիմանեցաւ տունն Զամբրի
18 · և մատուցաւ տունն նորա ըստ արանց, և
յանդիմանեցաւ Աքար որդի Քարմեայ, որդւոյ
Զամբրեայ, որդւոյ Զարայի, 'ի ցեղէն Յուդայ ։
19 Եւ ասէ Յեսու ցԱքար · Որդեակ իմ, տուր փառս
այսօր տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, և տուր
խոստովանութիւն և պատմեա ինձ զինչ գործեցեր,
20 և մի թաքուցաներ յինէն ։ Պատասխանի
ետ Աքար և ասէ ցՅեսու · Արդարև ես մեղայ
առաջի տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի · զայս ինչ
21 և զայս գործեցի · տեսի յաւարին ամղան մի
նկարէն գեղեցիկ, և երկերիւր երկդրամեան
արծաթոյ, և լեզու մի ոսկի՝ որոյ յիսուն երկդրամեան
էր ձոյլ նորա, և ցանկացեալ նոցա
առի · և ահաւասիկ թաքուցեալ կայ ընդ հողով
'ի վրանի իմում, և արծաթն թաքուցեալ
22 կայ 'ի ներքոյ նոցա ։ Եւ առաքեաց Յեսու հրեշտակս
արս, և ընթացան 'ի վրանն 'ի բանակն ·
և անդ թաքուցեալ կայր 'ի վրանի նորա, և
23 արծաթն 'ի ներքոյ նոցա · հանին զայն 'ի վրանէ
անտի և բերին առ Յեսու և առ ծերսն Իսրայէլի,
24 և եդին առաջի Տեառն ։ Եւ առ Յեսու
զԱքար զորդի Զարայի, և եհան զնա 'ի ձորն
Աքովրայ, և զուստերս նորա և զդստերս նորա
և զարջառս նորա և զէշս նորա և զամենայն
զոչխարս նորա, և զվրանս նորա և զամենայն
ինչս նորա, և ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա, և
25 ած զնոսա յաձորն Աքովրայ ։ Եւ ասէ Յեսու ·
Ընդէր սատակեցեր զմեզ · սատակեսցէ զքեզ
Տէր ըստ աւուրս ըստ այսմիկ ։ Եւ քարկոծեցին
զնա ամենայն Իսրայէլ քարամբք, և այրեցին
զնոսա հրով · և քարկոծեցին զնոսա քարամբք ·
26 և կուտեցին 'ի վերայ նորա կարկառ մեծ քարանց
մինչև ցայսօր · և դադարեաց Տէր 'ի
սրտմտութենէ բարկութեան իւրոյ · վասն այնորիկ
անուանեաց զնա Էմակ Աքովրայ մինչև
ցայսօր ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու · Մի երկնչիր և մի զանգիտիցես
· առ դու ընդ քեզ զամենայն արս պատերազմողս,
և յարուցեալ ելցես 'ի Գայի · ահա
ես տամ 'ի ձեռս քո զթագաւորն Գայեայ և
զժողովուրդ նորա, և զքաղաք նորա և զերկիր
2 նորա · և արասցես ընդ Գայի և ընդ թագաւորն
նորա, զոր օրինակ արարեր ընդ Երիքով
և ընդ թագաւորն նորա · և զաւար նորա և
զանասուն նորա անցցես յաւարի · և կազմեսցես
3 քեզ դարանամուտս քաղաքին զկնի նորա ։ Եւ
յարեաւ Յեսու և ամենայն ժողովուրդն պատերազմող
ելանել 'ի Գայի · և ընտրեաց Յեսու
երեսուն հազար արանց զօրաւորս զօրութեամբ ·
4 և առաքեաց զնոսա գիշերայն ։ Եւ պատուիրեաց
նոցա և ասէ · Տեսէք, զի դուք դարանամուտ

ջիջիք յետուստ քաղաքին. եւ մի՛ կայք հեռի
ջիջիք ՚ի քաղաքէն. եւ կացջիք պատրաստք ա-
մենքին. եւ ես եւ ամենայն ժողովուրդն որ ընդ 5
իս՝ մատիցուք ՚ի քաղաքն. եւ եղիցի յորժամ
ելցեն բնակիչքն Գայեայ ընդդէմ մեր իբրեւ
յառաջինն, փախիցուք յերեսաց նոցա. եւ իբ- 6
րեւ ելցեն զհետ մեր, մեկնեսցուք զնոսա ՚ի քա-
ղաքէ անտի. եւ ասիցեն թէ փախեան յերեսաց
մերոց իբրեւ զառաջինն: Եւ իբրեւ փախիցուք 7
յերեսաց նոցա, դուք յարիջիք ՚ի դարանէ անտի
եւ մտջիք ՚ի քաղաքն եւ հարջիք զքաղաքն. եւ
տացէ զնոսա Տէր Աստուած Իսրայէլի ՚ի ձեռս
մեր: Եւ եղիցի յորժամ առնուցուք զքաղաքն, 8
այրեսջիք զնա հրով. ըստ այսմ օրինակի արասջի-
ջիք. ահա պատուիրեցի ձեզ: Եւ առաքեաց զնո- 9
սա Յեսու, եւ գնացին ՚ի դարանն, եւ մտին զօ-
րացան ՚ի մէջ Բեթէլայ եւ ՚ի մէջ Գայեայ ՚ի ծովա-
կողմանէն Գայեայ. եւ ագաւ Յեսու զայն գիշեր
՚ի մէջ ժողովրդեանն: Եւ կանխեաց Յեսու ընդ 10
առաւօտն արար հանդէս ժողովրդեանն. եւ ել
ինքն եւ ծերքն Իսրայէլի առաջի ժողովրդեանն
՚ի վերայ Գայեայ. եւ ամենայն զօր պատերազ- 11
մող ելին ընդ նմա, եւ գնացին ելին եկին հան-
դէպ քաղաքին յարեւելից կողմանէ, եւ դարա-
նամուտք քաղաքին ՚ի ծովակողմն կողմանէ, եւ
բանակեցան ՚ի հիւսիսոյ Գայեայ. եւ ձոր ընդ
մէջ նոցա եւ Գայեայ: Եւ առ հինգ հազար ա- 12
րանց եւ եդ զնոսա ՚ի դարանս՝ ընդ Բեթաւն
եւ ընդ ծովն Գայեայ. եւ արկ զժողովուրդն եւ 13
զամենայն բանակն՝ ՚ի հիւսիսոյ քաղաքին, եւ
զծով նոցա ՚ի ծովակողմն քաղաքին. եւ ագաւ Յե-
սու գիշերին զայն ընդ մէջ ձորոյն: Եւ եղեւ իբ- 14
րեւ ետես թագաւորն Գայեայ, փութացաւ կանխ-
եաց եւ ել ընդդէմ նոցա. եւ արք քաղաքին
երթային հանդէպ նոցա ՚ի պատերազմ, ինքն եւ
ամենայն ժողովուրդ իւր ՚ի ժամանակին յանդի-
ման Արաբայ. եւ ինքն ոչ գիտէր եթէ դարան
գործեալ իցէ նմա յետուստ քաղաքին: Իբրեւ 15
ետես Յեսու, դարձաւ անդրէն ընդ կրունկն, եւ
ամենայն Իսրայէլ յերեսաց նոցա փախեան ընդ
ճանապարհ անապատին: Եւ առոգեաց ամե- 16
նայն ժողովուրդ երկրին երթալ զհետ նոցա.
եւ պնդեցան երթալ զհետ որդւոցն Իսրայէլի.
եւ նոքա մեկնեցան ՚ի քաղաքէ անտի, եւ ոչ մը- 17
նաց ՚ի Գայի եւ ՚ի Բեթէլ՝ որ ոչ պնդեցաւ զհետ
Իսրայէլի. եւ թողին զքաղաքն ՚ի բաց, եւ յար-
ձակեցան զհետ Իսրայէլի: Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. 18
Ձգեա զձեռն քո գայիսոնաւդ որ ՚ի ձեռին քում
՚ի վերայ քաղաքին, զի ՚ի ձեռս քո մատնեցի
զնա. եւ դարանակալքն ելցեն փութապէս ՚ի տե-
ղւոջէ իւրեանց: Եւ ձգեաց Յեսու զգայիսոնն
եւ զձեռն իւր ՚ի վերայ քաղաքին. եւ դարանա- 19
կալքն յարեան փութապէս ՚ի տեղւոջէ իւրեանց՝
եւ ելին իբրեւ ձգեաց զձեռն, եւ մտին ՚ի քա-
ղաքն եւ առին զնա. եւ փութացեալ այրեցին
20 զքաղաքն հրով: Եւ հայեցեալ բնակչացն Գայ-
եայ ՚ի թիկունս իւրեանց՝ տեսանէին զի ելա-
նէր ծուխ քաղաքին մինչեւ յերկինս. եւ ոչ եւս
ուրեք գոյր նոցա փախուստ այր կամ անդր.
եւ ժողովուրդն որ թաքուցեալ էր յանապատին՝
21 յարեան ՚ի վերայ հետամտացն: Եւ Յեսու եւ
ամենայն ժողովուրդն իբրեւ տեսին թէ առին
դարանակալքն զքաղաքն, եւ զի ելանէր ծուխ
քաղաքին մինչեւ յերկինս, դարձան անդրէն
22 ընդ կրունկն, եւ հարին զարսն Գայեայ. եւ նո-
քա ելին ՚ի քաղաքէ անտի ընդ առաջ նոցա, եւ
եղեն ՚ի մէջ բանակին, նոքա անտի եւ սոքա աս-
տի. եւ հարին զնոսա մինչեւ չմնալոյ ՚ի նոցանէ
23 ապրեալ եւ փախստական: Եւ զթագաւորն
Գայեայ ձերբակալ արարին կենդանւոյն, եւ ա-
24 ծին առ Յեսու: Եւ իբրեւ դադարեցին որդիքն
Իսրայէլի ՚ի կոտորելոյ զամենայն Գայացիս, զորս
՚ի դաշտս, զորս ՚ի լերինս զառիվայրին՝ մինչ ուր
հալածեցին զնոսա, եւ անկան ամենեքին ՚ի սուր
սուսերի մինչեւ ՚ի սպառ: Եւ դարձաւ Յեսու ՚ի
25 Գայի, եւ եհար զնա սրով սուսերի. եւ եղեն
անկեալք յաւուր յայնմիկ յառնէ մինչեւ ցկին՝
երկոտասան հազար, ամենայն բնակիչքն Գայ-
26 եայ: Եւ Յեսու ոչ դարձոյց զձեռն իւր զոր ձգեաց
գայիսոնաւն՝ մինչեւ նզովեաց զամենայն բնա-
27 կիչսն Գայացւոց. բաց յանասնոց եւ յաւարէ
քաղաքին զոր աւարեցին որդիքն Իսրայէլի ըստ
հրամանի Տեառն՝ որպէս հրամայեաց Տէր Յե-
28 սուայ. եւ այրեաց Յեսու զքաղաքն հրով եւ ա-
րար զնա բլուր հողոյ՝ անշէն յաւիտեան մինչեւ
29 ցայսօր: Եւ զթագաւորն Գայեայ կախեաց զերկ-
ծիւղ փայտէ, եւ էր ՚ի վերայ փայտին կախեալ
մինչեւ ցերեկոյ. եւ ընդ մտանել արեգականն
հրամայեաց Յեսու եւ իջուցին զնա ՚ի փայտէ ան-
տի, եւ ընկեցին զնա ՚ի դուռն առ դրան քաղա-
քին, եւ կուտեցին ՚ի վերայ նորա կարկառ քա-
րանց մինչեւ ցայսօր:

30 Յայնժամ շինեաց Յեսու սեղան տեառն Աս- ԺԶ
31 տուծոյ Իսրայէլի ՚ի լերինն Գեբաղ, որպէս պա-
տուիրեաց Մովսէս ծառայ Տեառն որդւոցն Իս-
րայէլի, զոր օրինակ գրեալ է յօրէնսն Մովսէսի.
սեղան յողջոց քարանց՝ յորս ոչ մերձեալ իցէ
երկաթ, եւ անդ եհան ողջակէզ Տեառն եւ զոհ
32 փրկութեան: Եւ գրեաց Յեսու ՚ի վերայ քա-
րանցն զերկրորդումն օրինաց զօրէնսն Մովսէսի,
33 զոր գրեաց առաջի որդւոցն Իսրայէլի: Եւ ամե-
նայն Իսրայէլ եւ ծերք նոցա եւ դատաւորք նո-
ցա եւ դպիրք նոցա երթային աստի անտի հան-
դէպ տապանակին, եւ քահանայքն ղեւտացիք
բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն, եւ եկն եւ
բնիկ: Եւ էին կէսք ՚ի նոցանէ մերձ ՚ի լեառն Գա-
րիզին, եւ կէսք ՚ի նոցանէ մերձ ՚ի լեառն Գեբաղ.
որպէս պատուիրեաց Մովսէս ծառայ Տեառն,

օրհնել նախ զժողովուրդն, եւ ապա ընթերցաւ 34
զամենայն բանս օրինացս այսոցիկ, զօրհնութիւնս
եւ զանէծս՝ ըստ ամենայն գրելոցն յօրէնսն
Մովսէսի։ Եւ ոչ էր բան յամենայնէ զոր 35
պատուիրեաց Մովսէս Յեսուայ՝ զոր ոչ ընթերցաւ
Յեսու յականջս ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի,
արանց եւ կանանց եւ մանկանց, եւ
եկաւորն յեցելոցն յԻսրայէլ։

ԳԼՈՒԽ Թ

ծէ Իբրեւ լուան ամենայն թագաւորքն ամորհացւոց 1
որ յայնկոյս Յորդանանու՝ որ լեռնայինք
եւ որ դաշտայինք, եւ որ յամենայն ծովեզր
ծովուն մեծի եւ որք առ Լիբանանեանն, եւ քետացիքն
եւ ամորհացիք եւ գերգեսացիք եւ քանանացիք
եւ փերեզացիք եւ խեւացիք եւ յեբուսացիք,
եկին 'ի միասին տալ պատերազմ ընդ Յեսուայ 2
եւ ընդ Իսրայէլի ամենեքին առ հասարակ։
Եւ բնակիչքն Գաբաւոնի լուան՝ զոր ինչ 3
արար Յեսու ընդ Երիքով եւ ընդ Գայի, եւ արարին 4
նոքա խորամանկութեամբ. եկեալք պաշարեալք
եւ պատրաստութեամբ. առին քուրձս
հնացեալս 'ի վերայ ուսոց իւրեանց, եւ տիկս գինւոյ
հնացեալս եւ պատառոտեալս եւ կարկատեալս.
եւ անկարուրդք կօշկաց նոցա եւ հողաթափք 5
իւրեանց հնացեալք եւ կարկատեալք
յոտս իւրեանց, եւ հանդերձք իւրեանց հնացեալք
զանձամբք իւրեանց, եւ հաց պաշարի իւրեանց
չորացեալ եւ ծրմնեկեր։ Եւ եկին առ Յեսու 6
'ի բանակն Իսրայէլի 'ի Գաղգաղա, եւ ասեն
ցՅեսու եւ ցամենայն Իսրայէլ. Յերկրէ հեռաստանէ
եկեալ եմք, եւ արդ դիք ընդ մեզ ուխտ։
Եւ ասեն որդիքն Իսրայէլի ցխեւացին. Տես՝ գուցէ 7
առ իս բնակեալ իցես, եւ զիա՞րդ դնեմք ընդ
քեզ ուխտ։ Եւ ասեն ցՅեսու. Ծառայք քո եմք։ 8
Եւ ասէ ցնոսա Յեսու. Ուստի՞ էք դուք, եւ ուստի՞
եկեալ էք։ Եւ ասեն ցնա. Յերկրէ հեռաստանէ 9
յոյժ եկին ծառայք քո յանուն անուան
Աստուծոյ քոյ. զի լուաք զանուն նորա եւ զոր
ինչ արար ընդ Եգիպտոս, եւ զոր ինչ արար ընդ 10
երկուս թագաւորսն ամորհացւոց որ էին յայնկոյս
Յորդանանու, ընդ Սեհոն թագաւորն Եսեբոնի,
եւ ընդ Ովգ թագաւորն Բասանու՝ որ բնակեալ
էր յԱստարովթ եւ յԵդրային։ Եւ խօսեցան 11
ընդ մեզ ծերքն մեր, եւ ամենայն բնակիչք
երկրին մերոյ եւ ասեն. առէք ձեզ պաշար ճանապարհի՝
եւ երթայք ընդ առաջ նոցա, եւ ասասջիք
ցնոսա. Ծառայք ձեր եմք, եւ արդ դիք
ընդ մեզ ուխտ. զի զհացս զայս մեր՝ ջերմ առաք 12
պաշար 'ի տանց մերոց յաւուր յորում ելաք 'ի
տանց մերոց եւ եկաք առ ձեզ, եւ արդ չորացաւ
եւ եղեւ ծրմնեկեր. եւ տիկքս զոր լցաք գինւոյ՝ 13
նորք էին եւ պատառեցան, եւ ձորձք մեր
եւ կօշիկք մաշեցան 'ի բազում երկայն ճանապարհէն։
14 Եւ առին իշխանքն զպաշար նոցա, եւ
15 զՏէր ոչ հարցին. եւ արար ընդ նոսա խաղաղութիւն
Յեսու, եւ ուխտեաց նոցա ուխտ ապրեցուցանել
զնոսա, եւ երդուան նոցա իշխանք
16 ժողովրդեանն։ Եւ եղեւ յետ երից աւուրց զհետ
ուխտելոյ նոցա զուխտն՝ լուան եթէ մերձաւորք
17 էին, եւ անդէն առ նոսա բնակէին։ Չուեցին որդիքն
Իսրայէլի եւ եկին 'ի քաղաքս նոցա յաւուրն
երրորդի. եւ քաղաքք նոցա էին Գաբաւոն եւ
Կեփիրան եւ Բերովթ, եւ քաղաքք Յարիմայ։
18 Եւ ոչ մարտեան ընդ նոսա որդիքն Իսրայէլի.
քանզի երդուան նոցա ամենայն իշխանք ժողովրդեանն
'ի Տէր Աստուած Իսրայէլի. եւ տրտնջեցին
19 ամենայն ժողովուրդն զիշխանաւքն։ Եւ ասեն
ամենայն իշխանքն ցամենայն ժողովուրդն.
Մեք երդուաք նոցա 'ի Տէր Աստուած Իսրայէլի,
20 եւ ոչ կարեմք ստել նոցա. արդ զայս արասցուք
նոցա ապրեցուցանել զնոսա, եւ ստացուք
զնոսա, եւ մի եկեսցէ 'ի վերայ մեր բարկութիւն
վասն երդմանն զոր երդուաք նոցա։
21 Եւ ասեն ցնոսա իշխանքն. Կեցցեն, եւ լինիցին
փայտահարք եւ ջրակիրք ամենայն ժողովրդեանց։
Եւ եղեն փայտակոտորք եւ ջրաբերք՝ որպէս եւ
22 ասացին նոցա իշխանքն։ Եւ կոչեաց զնոսա միահամուռ
Յեսու, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ.
Ընդէ՞ր խաբեցէք զիս եւ ասացէք՝ հեռի եմք 'ի
ձէնջ յոյժ, եւ դուք գաւառականք էք բնակչացս
23 որ 'ի միջի մերում. եւ արդ անիծեալք էք. եւ
մի պակասեսցէ 'ի ձէնջ ծառայ փայտակոտոր եւ
24 ջրկիր ինձ եւ Աստուծոյ իմում։ Պատասխանի
ետուն եւ ասեն ցՅեսու. Ազդեցութեամբ ազդ
եղեւ մեզ, զոր ինչ հրամայեաց Տէր Աստուած
քո Մովսէսի ծառայի իւրոյ, տալ ձեզ զերկիրս
զայս, եւ սատակել զմեզ եւ զամենայն բնակիչս
սորա յերեսաց ձերոց. եւ երկեաք յոյժ վասն
անձանց մերոց յերեսաց ձերոց, եւ արարաք
25 զիրս զայս. եւ արդ ահաւասիկ եմք ընդ ձեռամբ
ձերով, որպէս հաճոյ է ձեզ եւ որպէս կամիք
26 առնել՝ արարէք։ Եւ արարին նոցա այնպէս. եւ
ապրեցոյց զնոսա Յեսու յաւուր յայնմիկ 'ի ձեռաց
որդւոցն Իսրայէլի, եւ ոչ կոտորեցին զնոսա։
27 Եւ կացոյց զնոսա յաւուր յայնմիկ փայտակոտորս
եւ ջրակիրս ամենայն ժողովրդեանն
եւ սեղանոյն Աստուծոյ մինչեւ ցայսօր ժամանակի,
եւ 'ի տեղւոջն՝ զոր ընտրեսցէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ իբրեւ լուաւ Ադոնիբեզեկ թագաւորն Երուսաղեմի, ծը
թէ առ Յեսու զԳայի եւ սատակեաց
զնա, զոր օրինակ արար ընդ Երիքով եւ ընդ թագաւորն
նորա, նոյնպէս արար ընդ Գայի եւ ընդ

թագաւոր նորա, և զի անձնատուր եղեն բնակիչք
Գաբաւոնի առ Յեսու և առ Իսրայէլ, և
եղեն ՚ի մէջ նոցա, զարհուրեցան յանձինս իւրեանց 2
յոյժ. քանզի գիտէին թէ քաղաք մեծ է
Գաբաւոն որպէս զմի ՚ի մայրաքաղաքաց թագաւորաց.
քանզի նա մեծ էր քան զԳայի, և
ամենայն արք նորա զօրաւորք։ Եւ առաքեաց Ադոնիբեզեկ 3
արքայ Երուսաղէմի առ Ելամ արքայ
Քեբրոնի, և առ Փերամ արքայ Յերիմութայ,
և առ Յափիէ արքայ Լաքիսայ, և առ Դաբիր
արքայ Ոդողամայ, և ասէ. Եկայք ելէք առ իս 4
և օգնեցէք ինձ, և տացուք պատերազմ ընդ
Գաբաւոնի. զի անձնատուր եղեն առ Յեսու և
առ որդիսն Իսրայէլի։ Եւ զօրաժողովեցան և ելին 5
հինգ թագաւորքն յեբուսացւոց. թագաւորն Երուսաղէմի
և թագաւորն Քեբրոնի և թագաւորն
Յերիմութայ և թագաւորն Լաքիսայ, և
թագաւորն Ոդողամայ, ինքեանք և ամենայն ժողովուրդ
նոցա, և նստան զԳաբաւոնիւ. և պաշարեցին
զնա։ Եւ առաքեցին բնակիչք Գաբաւոնի 6
առ Յեսու ՚ի բանակն Իսրայէլի ՚ի Գաղգաղա՝
և ասեն. Մի թուլացուցանես զձեռն քո ՚ի
ծառայից քոց, ել առ մեզ վաղվաղակի և աւրեա
զմեզ, և օգնեա մեզ. զի ժողովեալ են ՚ի
վերայ մեր ամենայն թագաւորք ամորհացւոց
որ բնակեալ են ՚ի լեռնակողմանն։ Եւ ել Յեսու 7
՚ի Գաղգաղայ՝ ինքն և ամենայն զօրն պատերազմող
ընդ նմա, և ամենայն որ կարող էր զօրութեամբ։
Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. Մի երկնչիցիս ՚ի 8
նոցանէն, զի ՚ի ձեռս քո մատնեցից զնոսա. և
ոչ ժուժկալեսցէ ՚ի նոցանէ և ոչ մի որ առաջի
ձեր։ Եւ հասանէ ՚ի վերայ նոցա Յեսու յանկարծակի 9
զգիշերն ամենայն՝ ելեալ ՚ի Գաղգաղայ։
Եւ զարհուրեցոյց զնոսա Տէր յերեսաց Իսրայէլի, 10
և եհար զնոսա բեկումն մեծ ՚ի Գաբաւոն.
և հալածեցին զնոսա ընդ ճանապարհ զառիվերն
Բեթորոնայ, և կոտորեցին զնոսա մինչև
յԱզեկա և ցՄակեդա։ Եւ ՚ի փախչելն նոցա 11
յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի ընդ զառիվայրն
Բեթորոնայ, և Տէր արկ ՚ի վերայ նոցա քարինս
կարկտի յերկնից մինչև ցԱզեկա. և եղեն բազումք
այնոքիկ որ մեռան ՚ի քարանց կարկտին,
քան զայնոսիկ զորս կոտորեցին որդիքն Իսրայէլի
սրով պատերազմի։

Յայնժամ խօսեցաւ Յեսու ընդ Տեառն՝ յաւուր 12
յորում մատնեաց տէր Աստուած զամորհացիսն
ընդ ձեռամբ որդւոցն Իսրայէլի, ՚ի ժամանակին
յորում խորտակեաց զնոսա ՚ի Գաբաւոնի,
և խորտակեցան յերեսաց Իսրայէլի. և
ասէ Յեսու. Կացցէ արեգակն հանդէպ Գաբաւոնի
և լուսին հանդէպ ձորոյն Եղոմայ։ Եւ կացին 13
արեգակն և լուսին ՚ի կայի իւրեանց, մինչև
եհաս Աստուած զվրէժ ՚ի թշնամեաց նոցա։
Ո՞չ ապաքէն գրեալ է այս ՚ի գիրս ուղղութեան.
և եկաց արեգակն ՚ի մէջ երկնից, և ոչ խաղաց
ընդ արեւմուտս՝ մինչև ցկատարումն աւուր
14 միոյ։ Եւ ոչ եղև այսպիսի օր՝ ոչ յառաջ և
ոչ յետոյ, լսել Աստուծոյ ձայնի մարդոյ. զի Տէր
15 պատերազմեցաւ խառն ընդ Իսրայէլի։ Եւ դարձաւ
Յեսու և ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա ՚ի բանակն
՚ի Գաղգաղա։

16 Եւ փախեան հնգեքին թագաւորքն այնոքիկ
17 և թաքեան ՚ի յայրին ՚ի Մակեդա։ Եւ ազդ եղև
Յեսուայ՝ և ասեն. գտան հինգ թագաւորքն
18 թաքուցեալք ՚ի յայրի անդ ՚ի Մակեդայ. Եւ ասէ
Յեսու. Թաւալեցուցէք վէմս մեծամեծս ՚ի
բերան այրին, և կացուցէք ՚ի վերայ նոցա արս
19 պահել զնոսա. բայց դուք մի դադարէք ՚ի պնդելոյ
զհետ թշնամեաց ձերոց. և հասէք ՚ի
վերջս նոցա, և մի տայք նոցա թոյլ մտանել ՚ի
քաղաքս իւրեանց. քանզի մատնեաց զնոսա տէր
20 Աստուած ՚ի ձեռս մեր։ Եւ եղև իբրև դադարեաց
Յեսու և ամենայն որդիքն Իսրայէլի ՚ի կոտորելոյ
զնոսա կոտորումն մեծ յոյժ մինչև ՚ի
սպառ, և ապրեալքն որ ապրեցան ՚ի նոցանէ՝
21 մտին ՚ի քաղաքս ամուրս։ Եւ դարձաւ ամենայն
ժողովուրդն ՚ի բանակն առ Յեսու ՚ի Մակեդա ողջանդամք,
և ոչ ոք կանչեաց յորդւոցն Իսրայէլի
22 լեզուաւ իւրով։ Եւ ասէ Յեսու. Բացէք զայրն
և հանէք առ իս զհնգեսին թագաւորսն յայրէ
23 անտի։ Եւ արարին այնպէս, և հանին առ նա
զհնգեսին թագաւորսն յայրէ անտի, զթագաւորն
Երուսաղէմի և զթագաւորն Քեբրոնի, և
զթագաւորն Յերիմութայ, և զթագաւորն Լաքիսայ
24 և զթագաւորն Ոդողամայ։ Եւ իբրև
հանին զնոսա առ Յեսու, և կոչեաց Յեսու զամենայն
Իսրայէլ և զյառաջամարտիկս երթեալ
ընդ նմա, և ասէ ցնոսա. Մատիք յառաջ և
դիք զոտս ձեր ՚ի վերայ պարանոցաց նոցա։ Եւ
մատուցեալ եդին զոտս իւրեանց ՚ի վերայ պարանոցաց
25 նոցա. և ասէ ցնոսա Յեսու. Մի երկնչիք
՚ի նոցանէ և մի զանգիտիցէք. քաջացարուք
և զօրացարուք, զի այսպէս արասցէ Տէր ընդ
ամենայն թշնամիս ձեր՝ ընդ որս դուք մարտնչիցիք։
26 Եւ կոտորեաց զնոսա Յեսու, և կախեաց
զնոսա հնգեսին զփայտից, և կային կախեալ
27 զփայտիցն մինչև ցերեկոյ։ Եւ եղև
ընդ արեւմտանալն հրամայեաց Յեսու և իջուցին
զնոսա ՚ի փայտիցն, և ընկեցին յայրն յոր
փախուցեալ անկեալ էին. և թաւալեցուցին
քարինս մեծամեծս ՚ի վերայ այրին մինչև ցայսօր
28 ժամանակի։ Եւ զՄակեդա առին յաւուր
յայնմիկ, և կոտորեցին զնա սրով սուսերի
և զթագաւորն նոցա, և սատակեցին զնա
և զամենայն շնչաւոր որ ՚ի նմա. և ոչ ոք մնաց
՚ի նմանէ ապրեալ և փախուցեալ. և արար
ընդ թագաւորն Մակեդայ՝ զոր օրինակ արար
29 ընդ թագաւորն Երիքովի։ Եւ գնաց Յեսու

և ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա 'ի Մակեդայ 'ի
Լեբնա. և պաշարեցին զԼեբնա, և մատնեաց 30
զնա Տէր 'ի ձեռս Իսրայէլի. և առին զնա և զթագաւոր
նորա, և կոտորեաց զնա սրով սուսերի
և զամենայն շնչաւոր որ 'ի նմա. և ոչ մնաց 'ի
նմա և ոչ մի ապրեալ և փախստական. և արար
ընդ թագաւորն նորա՝ զոր օրինակ արար
ընդ թագաւորն Երիքովի: Եւ գնաց Յեսու և 31
ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա 'ի Լեբնայէ 'ի Լաքիս,
և նստաւ զնովաւ և պաշարեաց զնա. և մատնեաց 32
Տէր զԼաքիս 'ի ձեռս Իսրայէլի, և առին զնա
յաւուրն երկրորդի, և կոտորեաց զնա բերանով
սրոյ, և սատակեաց զնա, զոր օրինակ արար
ընդ Լեբնա: Յայնժամ ել Եղամ արքայ Գազերայ 33
օգնել Լաքիսայ, և եհար զնա Յեսու սրով սուսերի
և զզօրս նորա՝ մինչև չմնալ 'ի նոցանէ
ապրեալ և փախստական: Եւ չուեաց Յեսու և 34
ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա 'ի Լաքիսայ յՕդողոմ,
և նստաւ զնովաւ և պաշարեաց զնա և մատնեաց
զնա Տէր 'ի ձեռս Իսրայէլի, և առին զնա յաւուր 35
յայնմիկ, և կոտորեաց զնա սրով սուսերի,
և զամենայն շնչաւոր որ 'ի նմա յաւուր յայնմիկ
կոտորեցին, զոր օրինակ արարին ընդ Լաքիս:
Եւ չուեաց Յեսու և ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա 36
յՕդողոմայ 'ի Քեբրոն, և նստաւ զնովաւ. և 37
առին զնա, և հարին զնա բերանով սուսերի,
և զթագաւորն նորա, և զամենայն շնչաւոր որ
'ի նմա, և 'ի նմա ոչ ոք էր ապրեալ. և արարին
ընդ նմա որպէս արարին ընդ Օդողոմ. և
սատակեցին զնա և զամենայն շնչաւոր և զամենայն
ինչ որ 'ի նմա: Եւ դարձաւ Յեսու և 38
ամենայն Իսրայէլ 'ի Դաբիր, և նստեալ զնովաւ՝
առին զնա և զթագաւորն նորա և զամենայն 39
զօրս նորա, և հարին զնա բերանով սրոյ, և
սատակեցին զնա և զամենայն շնչաւոր որ 'ի նմա,
և ոչ թողին և ոչ մի ապրեալ. զոր օրինակ
արարին ընդ Քեբրոն՝ նոյնպէս արարին ընդ
Դաբիր և ընդ թագաւորն նորա, և որպէս արարին
ընդ Լեբնա և ընդ թագաւորն նորա: Եւ 40
եհար Յեսու զամենայն երկիրն լեռնակողմն և
զՆագեբ և զդաշտակողմն, և զԱսեդովթ և
զամենայն թագաւորս նորա. և ոչ եթող 'ի նոցանէ
ապրեալ, և զամենայն շնչաւոր սատակեցին
'ի նմանէ, զոր օրինակ պատուիրեաց տէր
Աստուած Իսրայէլի. Եւ կոտորեաց զնոսա Յեսու 41
'ի Կադէսբառնեայ մինչև ցԳազա, և զամենայն
երկիրն Գոսոմայ մինչև ցԳաբաւոն, և 42
զամենայն թագաւորսն նոցա. և զերկիր նոցա
առ Յեսու միանգամայն. զի տէր Աստուած Իսրայէլի
համագունդ կռուէր ընդ Իսրայէլի: Եւ 43
դարձաւ Յեսու և ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա 'ի
բանակն 'ի Գաղգաղա:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Իբրև լուաւ Յաբին արքայ Ասովրայ, առաքեաց
առ Յոբաբ արքայ Մառոնայ և առ արքայն
2 Սեմերոնի և առ արքայն Աքիփայ, և առ
թագաւորս մեծի Սիդոնայ 'ի լեռնայինսն, և
յՌաբաթ հանդէպ Քեններեթայ, և 'ի դաշտայինն
և 'ի Նաբեթդորն, և 'ի ծովեզերեայն
3 քանանացիս յարևելից կողմանէ, 'ի ծովեզերեայն
ամովրհացւոց, և 'ի քետացիս և 'ի փերեզացիս
և յեբուսացիս որ 'ի լերինն, և 'ի
4 խևացիսն որ ընդ Աերմոնիւ 'ի Մասեփա: Եւ
ելին նոքեանք և թագաւորք նոցա ընդ նոսա,
և զօր բազում իբրև զաւազ առ ափն ծովու
բազմութեամբ, և երիվարք և կառք բազում
5 յոյժ. գումարեցան ամենայն թագաւորքն
այնոքիկ և եկին 'ի միասին, և բանակեցան
միանգամայն առ ջուրն Մառոնայ՝ տալ պատերազմ
6 ընդ Իսրայէլի: Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. Մի
երկնչիր յերեսաց նոցա, զի վաղիւ 'ի սոյն ժամու
մատնեցից ես զամենեսեան զնոսա վանեալս
առաջի որդւոցն Իսրայէլի. զերիվարս նոցա կարթակոտորս
արասցես, և զկառս նոցա այրեսցես
7 հրով: Եւ եկն Յեսու և ամենայն զօրն պատերազմող
ընդ նմա՝ 'ի վերայ նոցա 'ի ջուրն Մառոնայ
յանկարծօրէն, և անկան 'ի վերայ նոցա
8 'ի լեռնակողմանն. և մատնեաց զնոսա Տէր ընդ
ձեռամբ Իսրայէլի. և կոտորեալ զնոսա՝ արարին
հալածական մինչև ցմեծն Սիդոն, և մինչև
ցՄասրեփովթմայիմ, և մինչև ցդաշտն Մասեփայ
ընդ արևելս. և կոտորեաց զնոսա մինչև
9 չմնալոյ 'ի նոցանէ ապրեալ: Եւ արար ընդ
նոսա Յեսու որպէս պատուիրեաց նմա Տէր. զերիվարս
նոցա կարթակոտորս արար, և զկառս
10 նոցա այրեաց հրով: Եւ դարձաւ Յեսու 'ի ժամանակին
յայնմիկ, և առ զԱսովր և զթագաւորն
նորա, և սպան զնա. զի Ասովր էր նախիշխան
ամենայն թագաւորութեանցն այնոցիկ.
11 և կոտորեցին զամենայն շնչաւոր որ 'ի նմա սրով
սուսերի, և սատակեցին զամենեսին. և ոչ
մնաց 'ի նմա շնչաւոր: Եւ զԱսովր այրեցին հրով.
12 և զամենայն քաղաքս թագաւորութեանցն այնոցիկ
և զթագաւորս նոցա առ Յեսու, և կոտորեաց
զնոսա սրով սուսերի և սատակեաց
զնոսա, զոր օրինակ հրամայեաց նոցա Մովսէս
13 ծառայ Տեառն: Այլ զամենայն քաղաքս հաստատեալս
'ի նոցանէ ոչ այրեաց Իսրայէլ, բայց
14 միայն զԱսովր զոր այրեաց Յեսու. և զամենայն
կապուտ նորա և զանասուն առին իւրեանց յաւարի
որդիքն Իսրայէլի. բայց զնոսա զամենեսին
սատակեցին սրով սուսերի մինչև կորուսին զնոսա,
և ոչ թողին 'ի նոցանէ և ոչ մի շնչա-

ւոր· Զոր օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի ծա- 15
ռայի իւրում. եւ այնպէս պատուիրեաց Մովսէս
Յեսուայ՝ նոյնպէս արար Յեսու, եւ ոչ անց եւ
ոչ զինչ յամենայնէ զոր պատուիրեաց նմա Մով-
սէս։ Եւ առ Յեսու զամենայն երկիրն զայն, ըզ- 16
լեառնակողմն եւ զամենայն երկիրն Նագեբ, եւ
զամենայն երկիրն Գոսոմ, եւ զդաշտայինն եւ
զարեւմտեայն, եւ զլեառնն Իսրայէլի եւ զխո-
նարհս նորա որ առ լերամբն. 'ի լեռնէն Աքեղայ 17
եւ յելսն Սէիրայ, մինչեւ ցԲաաղգադ. եւ զդաշ-
տին Լիբանանու առ ստորոտն Աերմոնի, եւ
զթագաւորս նոցա զամենեսին առ եւ կոտորեաց։
Եւ աւուրս բազումս արար Յեսու ընդ ամենայն 18
թագաւորսն ընդ այնոսիկ պատերազմ. եւ ոչ 19
էր քաղաք զոր ոչ մատնեաց Տէր որդւոցն Իսրա-
յէլի. բայց 'ի խեւացւոյն որ բնակեալ էր 'ի Գա-
բաւոն. զամենեսին առ պատերազմաւ։ Զի 'ի 20
Տեառնէ կարծրանայր սիրտ նոցա պատահել
պատերազմաւ Իսրայէլի՝ զի սատակեսցեն, եւ
մի տացի նոցա ողորմութիւն, այլ զի սատակես-
ցեն որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի։ Եւ եկն 21
Յեսու 'ի ժամանակին յայնմիկ՝ եւ սատակեաց
զԵնակիմն 'ի լեռնակողմն Քեբրոնի եւ Դաբի-
րայ, եւ յԱնովբայ եւ յամենայն լեռնէն Իսրայէ-
լի եւ յամենայն լեռնէն Յուդայ, հանդերձ քա-
ղաքօք նոցա. եւ սատակեաց զնոսա Յեսու. եւ 22
ոչ մնաց յԵնակիմայն յորդւոցն Իսրայէլի. բայց
միայն 'ի Գազա եւ 'ի Գէթ եւ յԱսեդովթ մնա-
ցին։ Եւ առ Յեսու զամենայն երկիրն որպէս 23
պատուիրեաց Տէր Մովսիսի, եւ ետ Յեսու ժա-
ռանգութիւն Իսրայէլի վիճակաւ ըստ ցեղից նո-
ցա. եւ դադարեաց երկիրն 'ի պատերազմէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ այս են թագաւորքն՝ զորս կոտորեաց Մով- 1
սէս եւ որդիքն Իսրայէլի, եւ ժառանգեցին ըզեր-
կիրն նոցա յայնկոյս Յորդանանու յարեւմտից
կողմանէ, 'ի ձորոյն Առնովնայ մինչեւ ցլեառնն
Աերմոն, եւ զամենայն զԱրաբա յարեւելից
կողմանէ. զՍեհոն թագաւոր Ամորհացւոց որ 2
բնակեալ էր յԵսեբոն, եւ տիրէր յԱրոյերայ մին-
չեւ ցձորն Առնովնայ՝ յեզերս ձորոյն, եւ զկէսն
Գաղաադու մինչեւ ցհեղեղատն Յաբոկայ. սահ-
մանք որդւոցն Ամոնայ. եւ Արաբա մինչեւ ցը- 3
ծովն Քեններեթայ, եւ ընդ արեւելս մինչեւ ցծովն
Աղի, յարեւելից ընդ ճանապարհն Ասեմովթայ,
'ի Թեմանայ որ է ընդ Ասեդովթաւ 'ի Փասգայն։
Եւ սահմանք Ովգայ արքայի Բասանու՝ որ մնա- 4
ցեալ էր 'ի սկայից անտի, որ բնակեալ էր յԱս-
տարովթ եւ յԵդրային. իշխան 'ի լեռնէն Աեր- 5
մոնի եւ 'ի Սեղկայ, եւ զամենայն Բասան մինչեւ
'ի սահմանս Գեսուրայ, եւ զՄաքաթի եւ զկէս
Գաղաադու սահմանացն Սեհոնի արքայի Եսեբո-
6 նայ։ Եւ Մովսէս ծառայ Տեառն եւ որդիքն Իս-
րայէլի հարին զնոսա. եւ ետ զայն Մովսէս ծա-
ռայ Տեառն 'ի ժառանգութիւն Ռուբենի եւ Գա-
7 դայ, եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի։ Եւ այս են թա-
գաւորքն Ամորհացւոց զորս կոտորեաց Յեսու
եւ որդիքն Իսրայէլի յայնկոյս Յորդանանու՝ առ
ծովեզերբն Գաղաադու 'ի դաշտին Լիբանանու
մինչեւ ցլեառնն Աղաղկայ յելսն Սէիրայ։ Եւ ետ
զնա Յեսու ցեղիցն Իսրայէլի 'ի ժառանգութիւն
8 ըստ վիճակաց նոցա. 'ի լերինն եւ 'ի դաշտի, եւ
յԱրաբա եւ յԱսեդովթ, եւ յանապատին եւ 'ի
Նագեբ, զքետացին եւ զամորհացին եւ զքանա-
նացին եւ զփերեզացին եւ զխեւացին եւ զգեր-
9 գեսացին եւ զյեբուսացին։ Զթագաւորն Երի-
քովայ զմի, զթագաւորն Գայեայ որ մերձ 'ի
10 Բեթէլ՝ զմի, զթագաւորն Երուսաղէմի զմի, ըզ-
11 թագաւորն Քեբրոնի զմի, զթագաւորն Յերիմով-
12 թայ զմի, զթագաւորն Լաքիսայ զմի, զթագա-
ւորն Եգղոնի զմի, զթագաւորն Գազերայ զմի,
13 զթագաւորն Դաբիրայ զմի, զթագաւորն Գեսե-
14 մայ զմի, զթագաւորն Հերմայ զմի, զթագա-
15 ւորն Արերայ զմի, զթագաւորն Լոբնայ զմի, ըզ-
16 թագաւորն Օդողոմայ զմի, զթագաւորն Մակե-
17 դայ զմի, զթագաւորն Թափուայ զմի, զթագա-
18 ւորն Ոփերայ զմի, զթագաւորն Նափեկայ զմի,
զթագաւորն Ասովրայ զմի, զթագաւորն Սամբրո-
20 նայ զմի, զթագաւորն Մառոնայ զմի, զթագա-
21 ւորն Աքսափայ զմի, զթագաւորն Թանաքայ զմի,
22 զթագաւորն Մակեդդովայ զմի, զթագաւորն Կե-
դեսայ զմի, զթագաւորն Յեկնամայ զԿերմելայն
23 զմի, զթագաւորն Դովրայ զՆափեդովրայ զմի,
24 զթագաւորն Գելգեմայ զԳեյլեյայն զմի, զթա-
գաւորն Թերսայ զմի։ Ամենեքեան սոքա թագա-
ւորք քսանեւմին։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ Յեսու ծերացեալ եւ անցեալ զաւուրբք։
Եւ ասէ Տէր ցՅեսու. Դու ծերացեալ ես եւ ան-
ցեալ զաւուրբք, եւ երկիր բազում մնացեալ է
2 'ի ժառանգութենէ։ Եւ այս է երկիրն մնացեալ.
3 ամենայն սահմանք փղշտացւոց, Գեսուրի եւ քա-
նանացին, յանշինէ անտի ընդդէմ Եգիպտոսի՝
մինչեւ 'ի սահմանս Ակկարոնի, ընդ աջմէ քա-
նանացւոցն համարի հնգից թագաւորացն փղշ-
տացւոց, գազացւոյն եւ ազովտացւոյն եւ աս-
կաղոնացւոյն եւ գեթացւոյն եւ ակկարոնա-
4 ցւոյն, եւ խեւացւոյն 'ի Թեմանայ. եւ ամենայն
երկիրն քանանացւոյն, Գազա եւ սիդոնացիք
մինչեւ ցԱփեկա՝ մինչեւ ցսահմանս ամորհա-
5 ցւոյն։ Եւ զամենայն երկիրն Աբարայ 'ի փղշտա-
ցւոց՝ եւ զամենայն Լիբանան յելից արեւու, 'ի

Գաղգաղայ՝ առ ստորոտով լերինն Աերմոնի մինչեւ
ցմուտս Եմաթայ · ամենայն որ բնակեալ էին 6
զլեռնակողմն, 'ի Լիբանանէ մինչեւ 'ի Մասերեփովթմայիմ,
եւ զամենայն սիդոնացիս, ես սատակեցից
զնոսա յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի ·
բայց դու բաշխեա զնոսա 'ի ժառանգութիւն Իսրայէլի,
որպէս պատուիրեցի քեզ ։ Եւ արդ բաժանեա 7
զերկիրս զայս 'ի ժառանգութիւն ինն
ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի, 'ի Յորդանանէ
մինչեւ ցծովն մեծ ընդ կողմն արեւմտից՝ տացես
զնա · եւ ծովն մեծ սահմանեսցէ ։ Եւ երկու ցեղիցն 8
եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ որ էին ընդ Ռուբինի
եւ ընդ Գադայ որ առին զժառանգութիւն
իւրեանց զոր ետ Մովսէս յայնկոյս Յորդանանու
յարեւելից · բաժանեաց նոցա Մովսէս ծառայ
Տեառն, յԱրոյերայ՝ որ է առ եզերբ հեղեղատին 9
Առնոնայ, եւ զքաղաքն որ է 'ի մէջ ձորոյն, եւ
զամենայն Միսովր, 'ի Մեդաբայ մինչեւ ցԴեբոն,
զամենայն քաղաքսն Սեհոնի արքայի ամովրհացւոց 10
որ թագաւորեաց յԵսեբոն, մինչեւ ցսահմանս
որդւոցն Ամոնայ, եւ զգաղաադայինն եւ 11
զսահմանս Գեսուրայ եւ զՄաքաթեայ · եւ զամենայն
լեառնն Աերմոն, եւ զամենայն բասանաստան
մինչեւ ցՍեղքա · եւ զամենայն թագաւորութիւնն 12
Ովգայ 'ի Բասան, որ թագաւորեաց
յԱստարովթ եւ յԵդրայիմ · նա մնաց 'ի մնացորդաց
սկայիցն, եւ եհար զնա Մովսէս եւ սատակեաց ։
Եւ ոչ սատակեցին որդիքն Իսրայէլի ըզԳեսուրի 13
եւ զՄաքաթի եւ զքանանացիսն · եւ բընակէր
թագաւորն Գեսուրայ եւ Մաքաթեայ 'ի
մէջ որդւոցն Իսրայէլի մինչեւ ցայսօր ։ Բայց 14
ցեղին Ղեւեայ ոչ տուաւ բաժին եւ ժառանգութիւն ·
զի տէր Աստուած Իսրայէլի է նոցա ժառանգութիւն՝
որպէս ասաց նոցա Տէր ։ Եւ այս
էն բաժինք զոր բաժանեաց Մովսէս որդւոցն Իսրայէլի,
յՌաբովթ Մովաբ յայնկոյս Յորդանանու
յանդիման Երիքովի ։ Եւ ետ Մովսէս ըստ ցեղին 15
Ռուբինի եւ ըստ տոհմից նոցա · եւ եղեն 16
սահմանք նոցա յԱրոյերայ՝ որ կայ յանդիման
ձորոյն Առնոնայ, եւ քաղաքն 'ի ձորն Առնովնայ,
եւ ամենայն Միսովր · եւ Մեդաբայ մինչեւ 17
ցԴեբոն · եւ զամենայն քաղաքս նոցա որ էն 'ի
Միսովր եւ զԴեբոն, եւ զԲամովթբայաղ · եւ
զտունս Բաալմովթայ, եւ զՅասսա եւ զԿեդմովթ 18
եւ զՄեփայաթ եւ զԿարիաթեմ եւ զՍեբամա 19
եւ զՍարթ եւ զՍիովր 'ի լերինն Ենակայ, եւ ըզԲեթփոգովր 20
եւ զԱսեդովթփասգա եւ զԲեթսիմովթ,
եւ զամենայն քաղաքս Միսովրայ ։ Եւ 21
զամենայն թագաւորութիւնն Սեհոնի արքայի
ամովրհացւոց, որ թագաւորեաց յԵսեբոն · զոր
եհար Մովսէս՝ զնա եւ զիշխանս Մադիամու, եւ
զԵւի եւ զՌոկոմ եւ զՍուր եւ զՈւր եւ զՌոբեկ
եւ զիշխանս Գարաւոնացւոյն զբնակեալս յերկրին ։
Եւ զԲաղաամ բէովրեան զհարցուկն կոտորեցին 22
որդիքն Իսրայէլի սրով 'ի մնում վայրկենի ։
23 Եւ եղեն սահմանքն Ռուբինի Յորդանան
սահման ։ Այս է ժառանգութիւն որդւոցն
Ռուբինի ըստ տոհմից իւրեանց, քաղաքք եւ աւանք
24 նոցա ։ Եւ ետ Մովսէս որդւոցն Գադայ
25 ըստ տոհմից իւրեանց · եւ եղեն նոցա սահմանք
Յազերայ, եւ ամենայն քաղաքք Գաղաադու · եւ
կէս երկրի որդւոցն Ամոնայ մինչեւ ցԱրոյեր որ
26 է յանդիման Արաբայ, եւ յԵսեբոնայ մինչեւ
ցՀամամովթ՝ առ Մասփայիւ, եւ Բոտանիմ եւ
27 Մանայեմ մինչեւ ցսահմանս Դաբիրայ եւ յեմակն,
եւ Բեթարամ եւ Բեթնամրա եւ Սոկովթ
եւ Սափոն · եւ զայլ եւս թագաւորութիւնն Սեհոնի
արքայի Եսեբոնայ · Յորդանան սահման է,
մինչ ցեզր ծովուն Քեներեթայ, յայնկոյս Յորդանանու
28 յարեւելից ։ Այս է ժառանգութիւն
որդւոցն Գադայ ըստ տոհմից իւրեանց, ըստ քաղաքաց
29 նոցա՝ եւ ագարակք նոցին ։ Եւ ետ Մովսէս
կիսոյ ցեղին Մանասէի · եւ եղեւ կիսոյ ցեղի
30 որդւոցն Մանասէի ըստ տոհմից իւրեանց · եւ եղեն
սահմանք նոցա 'ի Մանայեմայ, եւ ամենայն
Բասան, եւ ամենայն թագաւորութիւնն Ովգայ
արքայի Բասանու, եւ ամենայն աւանք Յայիրայ,
որ էն 'ի բասանաստանի · վաթսուն քաղաք
31 եւ կէս Գաղաադու, եւ յԱստարովթ եւ
յԵդրայիմ, քաղաքք թագաւորութեանն Ովգայ
'ի բասանաստանի ։ Եւ տուան որդւոցն Մաքիրայ
որդւոյ Մանասէի, եւ կիսոյ որդւոցն Մանասէի
32 ըստ տոհմից իւրեանց ։ Սոքա էն զորս
ժառանգեցոյց Մովսէս յայնկոյս Յորդանանու
յՌաբովթ Մովաբ յայնմ կողմանէ Յորդանանու
33 հանդէպ Երիքովի յարեւելից ։ Եւ ցեղին Ղեւեայ
ոչ ետ Մովսէս ժառանգութիւն · զի տէր Աստուած
Իսրայէլի ինքնին է ժառանգութիւն նոցա՝
որպէս խօսեցաւ ընդ նոսա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ սոքա էն որ ժառանգեցուցին որդւոցն Իսրայէլի
յերկրին քանանացւոց, որոց ժառանգեցուցին ·
Եղիազար քահանայ եւ Յեսու Նաւեան
եւ իշխանք նահապետութեան ցեղից որդւոցն
2 Իսրայէլի · եւ վիճակաւ ժառանգեցուցին, զոր
օրինակ պատուիրեաց Տէր 'ի ձեռն Յեսուայ, իննեցունց
3 ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին ։ Քանզի ետ
Մովսէս ժառանգութիւն երկուց ցեղիցն եւ կիսոյ
ցեղին յայնկոյս Յորդանանու ։ Եւ ղեւտացւոցն
4 ոչ ետ ժառանգութիւն 'ի մէջ նոցա ։ Զի
էին որդիքն Յովսեփու երկու ցեղք, Մանասէ եւ
Եփրեմ · եւ ոչ տուաւ բաժին յերկրին ղեւտացւոցն,
այլ քաղաքք բնակելոյ, եւ զատուցեալս
5 ըստ նոցին՝ խաշանց նոցա · զոր օրինակ պատուիրեաց
Տէր Մովսէսի, նոյնպէս արարին որդիքն
Իսրայէլի, եւ բաժանեցին զերկիրն ։

ԺԴ Եւ մատեան որդիքն Յուդայ առ Յեսու ՚ի Գաղգաղայ, 6
եւ ասէ ցնա Քաղէբ Յեփոնեայ Կենեզացի.
Դու ինքնին գիտես զբանն՝ զոր խօսեցաւ
Տէր ընդ Մովսէսի առն Աստուծոյ՝ վասն իմ եւ
վասն քո ՚ի Կադէսբառնեա. զի քառասնամեայ 7
էի ես, յորժամ առաքեաց զիս Մովսէս ծառայ
Տեառն ՚ի Կադէսբառնեայ լրտեսել զերկիրն. եւ
ետու նմա զրոյց ըստ մտաց նորա։ Բայց եղբարքն 8
իմ որ ելին ընդ իս՝ թիւրեցին զսիրտ ժողովրդեանն.
բայց ես յաւելի երթալ զհետ
Տեառն Աստուծոյ իմոյ. Եւ երդուաւ Մովսէս 9
յաւուր յայնմիկ եւ ասէ. Երկիրն յոր հասեր՝
քեզ լիցի ՚ի ժառանգութիւն եւ որդւոց քոց յաւիտեան.
զի յաւելեր երթալ զհետ Տեառն Աստուծոյ
իմոյ։ Եւ արդ կերակրեաց զիս Տէր, որպէս 10
ասաց. այս ամ քառասներորդ հինգերորդ
է յորմէ հետէ խօսեցաւ Տէր զբանս զայս ընդ
Մովսէսի. եւ շրջեցաւ Իսրայէլ յանապատին։ Եւ
արդ ահաւասիկ եմ ես այսօր ամաց ութսնից եւ
հնգից. եւ կարող եմ այսօր՝ որպէս յորժամ առաքեաց 11
զիս Մովսէս, նոյնպէս եւ արդ կարող
եմ մտանել եւ ելանել ՚ի պատերազմ։ Եւ այժմ 12
խնդրեմ ՚ի քէն զլեառնդ զայդ՝ որպէս ասաց Տէր
յաւուր յայնմիկ. զի դու ինքնին լուար զբանս
զայս յաւուր յայնմիկ. եւ արդ աւանիկ Ենակիմք
են անդ, եւ քաղաքք ամուրք եւ մեծամեծք. արդ
եթէ Տէր ընդ իս է, սատակեցից զնոսա՝ որպէս
ասաց ինձ Տէր։ Եւ օրհնեաց զնա Յեսու, եւ ետ 13
զՔեբրոն Քաղէբայ որդւոյ Յեփոնեայ Կենեզացւոյ
՚ի ժառանգութիւն։ Վասն այնորիկ եղեւ 14
Քեբրոն Քաղէբայ որդւոյ Յեփոնեայ Կենեզացւոյ
՚ի ժառանգութիւն. վասն երթալոյ նորա զհետ
հրամանի Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ անուն 15
Քեբրոնի էր յառաջ քաղաք Արբոկ. նա էր
մայր քաղաքաց Ենակիմացն. եւ երկիրն դադարեաց
՚ի պատերազմէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն Յուդայ ըստ 1
տոհմից իւրեանց՝ ՚ի սահմանացն Եդովմայեցւոց,
՚ի Սինն անապատէ մինչեւ ՚ի Կադէս, ընդ հարաւակողմն. 2
եւ եղեն նոցա սահմանք ՚ի հարաւոյ
մինչեւ յեզր ծովուն Աղւոյ, ՚ի սարոյն որ ձգանէ
՚ի հարաւակողմն. եւ անցանեն մինչեւ ՚ի դառն ՚ի 3
վերին Ակրաբիմայ, եւ պատեն զՍենայիւ, եւ
վերանան ՚ի հարաւոյ ցԿադէսբառնեա, եւ ելանեն
՚ի Հասրոն, եւ ձգին առ Ադդարաւ, եւ պատեն
առ արեւմտիւքն Կադեայ, եւ երթան ցԱսեմոնա, 4
եւ հանեն մինչեւ ցձորն Եգիպտացւոց. եւ
եղիցին նոցա ելք սահմանացն ընդ ծովակողմն։
Այս են նոցա սահմանք ՚ի հարաւոյ։ Եւ սահմանք 5
յարեւելից ամենայն ծովն Աղի մինչեւ
ցեզրն Յորդանանու։ Եւ սահմանք նոցա ընդ
հիւսիսի՝ ՚ի սարոյ ծովուն եւ յեզերէ Յորդանանու.
6 հասանեն սահմանքն ՚ի Բեթագղա, եւ շրջին
առ հիւսիսով ցԲեթարաբա, եւ վերանան սահմանքն
7 առ Բեան վիմաւ որդւոյն Ռուբինի. եւ
ելանեն սահմանքն առ չորրորդ մասամբ ձորոյն
Աքովրայ, եւ ընդ հարաւակողմն, եւ իջանեն ՚ի
Գաղգաղ, որ է հանդէպ մտանելոյն Ադոմմեայ,
եւ ընդ հարաւակողմն. եւ հասանէ սահմանն ՚ի
ջուր աղբեր արեգ. եւ եղիցին նոցա ելք, աղբերն
8 Ռովգելայ. եւ ելանեն սահմանքն ՚ի ձոր
որդւոյն Ենովմայ ՚ի թիկանց Յեբուսայ ՚ի հարաւոյ,
այն է Երուսաղէմ. եւ հասանեն սահմանքն
՚ի գլուխ լերինն՝ որ է հանդէպ ձորոյն Ենովմայ
՚ի ծովակողմն կողմանէ՝ որ է յեզր երկրին Ռափայնոց
9 ընդ հիւսիսի։ Եւ հանէ սահմանն ՚ի գլխոյ
լերինն յաղբեր ջրոյն Նափթովթայ, եւ հասանէ
՚ի լեառն Եփրոնի ՚ի Գայի. եւ հանէ սահմանն
10 ՚ի Բաաղ, այն է քաղաք Յարիմայ։ Եւ պատի
սահմանն ՚ի Բաաղայ ընդ ծովակողմն Ասարէս ՚ի
լեառն Սէիր, եւ պատի զթիկամբք քաղաքին Յարիմայ
՚ի հիւսիսոյ, այն է Քասղոն. եւ իջանէ
11 յԱրեգ քաղաք. եւ անցանէ ՚ի հարաւ. եւ հասանէ
սահմանն ՚ի թիկանց Ակկարոնի ընդ հիւսիսի.
եւ հանեն սահմանքն ՚ի Սոկքոթայիմայ, եւ
անցանեն առ լերամբ երկրին Բաաղայ, եւ հասանեն
ցԱբնեէլ. եւ եղիցին ելք սահմանաց նոցա
12 ընդ ծովակողմն. եւ սահման նոցա ՚ի ծովէ՝
ծովն մեծ զատանէ։ Այս են սահմանք որդւոցն
13 Յուդայ շուրջանակի՝ ըստ տոհմից իւրեանց։ Եւ
Քաղէբայ որդւոյ Յեփոնեայ ետ բաժին ՚ի մէջ
որդւոցն Յուդայ հրամանաւ Աստուծոյ. եւ ետ
նմա Յեսու զքաղաքն Արբոկ, զմայր քաղաքացն
14 Ենակայ, այն է Քեբրոն. եւ սատակեաց զնա
անտի Քաղէբ որդի Յեփոնեայ, զերիս որդիսն
Ենակայ՝ զՍուսի, զԹողմայի եւ զԱքիմանն, ընծնունդս
15 Ենակայ։ Եւ ել անտի Քաղէբ ՚ի վերայ
բնակչացն Դաբիրայ. եւ անուն Դաբիրայ էր յառաջագոյն
16 քաղաք Նամակաց։ Եւ ասէ Քաղէբ.
Որ ոք առցէ զքաղաքն Նամակաց, եւ տիրեսցէ
նմա, տաց նմա զԱքսա դուստր իմ կնութեան։
17 Եւ առ զնա Գոթոնիէլ որդի Կենեզի, եղբայր
Քաղէբայ կրտսեր. եւ ետ նմա զԱքսա դուստր
18 իւր կնութեան։ Եւ եղեւ յերթալն նորա խորհեցաւ
ընդ նա եւ ասէ. խնդրեսցուք ՚ի հօրէ իմմէ
ագարակ. եւ աղաղակեաց յիշոյ անտի։ Եւ ասէ
19 ցնա Քաղէբ. Զի՞ է քեզ։ Եւ ասէ ցնա. Տուր ինձ
օրհնութիւն. զի յերկիր Նագեբ ետուր զիս.
տուր ինձ Գողոլաթմայիմ։ Եւ ետ նմա Քաղէբ
20 զԳողոլաթն վերին եւ զԳողոլաթն ներքին։ Այս
է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Յուդայ՝ ըստ
21 տոհմից իւրեանց։ Եւ եղեն նոցա քաղաքք.
քաղաքք առաջին ցեղի որդւոցն Յուդայ ՚ի սահմանս
Եդովմայ յանապատին, Կաբսեէլ եւ Եդ-

բայքն և Յագուր և Կինա և Դիմոնա և Ա- 22
դադա և Կադէս և Իթնանզիփ և Տէղէմ և 23
Բաաղովթ · և քաղաքն Ասորոն, այն է Ա- 24
սոր ։ Ամամ և Սամաա և Մոլադա և Ա- 27
սերգադդա և Բեթփաղէթ և Ասարսուղա և 28
Բերսաբէէ, և աւանք նոցա և ագարակք նոցա ։
Բաաղա և Աւիմ և Ասեմ, և Եղթուղադ և 29
Քսիլ և Երմա և Սիկելէկ և Մադեբենա և 30
Սանսաննա և Ղաբովթ և Սեղէիմ և Ռեմոն · 31
քաղաքք քսան և ինն և աւանք նոցա ։ Ի դաշ- 32
տավայրս՝ Եսթաւող և Սարաա և Ասնա, և 33
Ռամին և Զանով և Ադիաթեմ և Ենայիմ և 34
Յերիմութ և Օդողամ և Ներմա և Սոքով և 35
Ազեկա, և Սարգարիմ և Գադերա, և ագա- 36
րակք նոցա, քաղաքք չորեքտասանք և աւանք
նոցա ։ Սենան և Ադասա և Մագդաղգադ 37
և Դաղաան, և Մասփա և Յեքթայէլ, և 38
Ղաքիս և Բասքաթ և Ագղոմ և Քաբբա և 39
Լամաս և Քաաղամ և Գադերովթ և Բեթղա- 40
գոն և Նոմմա և Մակեդդա · քաղաքք վեշտա- 41
սան և աւանք նոցա ։ Ղեբնա և Աթեր և Յեփ- 42
թա և Ասեննա և Նեսիբ և Կեիլա և Աքեզիբ 43
և Մարեսա և Եղեմով · քաղաքք ինն և ա- 44
ւանք նոցա ։ Ակկարոն և աւանք նորա և ա- 45
գարակք նորա · և յԱկկարոնէ յԵմնա, և ամե- 46
նայն արուարձանք Ազովտացւոց, և աւանք նո-
ցա և ագարակք նոցա ։ Գազա և աւանք նորա 47
և ագարակք նորա՝ մինչև ցհեղեղատն Եգիպ-
տոսի, և ծովն մեծ զատուցանէ ։ Եւ 'ի լեռնա- 48
վայրսն՝ Սամիր և Յեթեր և Սոքով, և Դեն- 49
նա և ըստանն Աչերմն, և քաղաքն նոտարեաց՝
այն է Դաբիր · և Անովբ և Եսթեմով և Անիմ, 50
և Գոսոմ և Քիղուսն և Գեղոն · քաղաքք մե- 51
տասան և աւանք նոցա ։ Երեբ և Եսան և Ե- 52
րումա և Յանում և Բեթթափուէ և Աֆա- 53
կա, և Քամմատա, և քաղաքն Արբոկ՝ այն է Քեբ- 54
րոն, և Սիովր · քաղաքք ինն և աւանք նոցա ։ 55
Մաւոն և Քերմէլ և Զիփ և Յետտա և Յեզ- 56
րայէլ և Յեկաա և Զանովակէիմ և Գաբաա 57
և Թամնա · քաղաքք ինն և աւանք նոցա ։ Ա- 58
ղուլ և Բեթսուր և Գեդովր և Մարովթ և 59
Բեթանովթ և Եղթեկէն · քաղաքք վեց և ա-
ւանք նոցա ։ Թեկով և Եփրաթա՝ այն է Բեթ-
ղահէմ, և Փագովր և Եսամ և Կուլոն և
Տատամի և Սովրեա և Կարեմ և Գաղղիմ և
Բեթեր և Մանոքով · քաղաքք մետասան և ա-
ւանք նոցա ։ Կարիաթբաաղ, նա է քաղաք Յա- 60
րիմայ, և Արեբա · քաղաքք երկու և աւանք
նոցա և ագարակք իւրեանց ։ Բէթդարգիս և 61
Բէթարաբա և Մադոնի և Սոքոքա և Նեբ- 62
սան, և քաղաքք աղանցն, և Ենգադի · քա-
ղաքք եօթն և աւանք նոցա ։ Եւ յեբուսացին 63
բնակեալ էր յԵրուսաղէմ, և ոչ կարացին որ-
դիքն Յուդայ մօրանչել ընդ նոսա · և բնակե-
ցան յԵրուսաղէմ ընդ որդիսն Յուդայ յԵրուսա-
ղէմ մինչև ցայսօր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ եղեն որդւոցն Յովսեփայ սահմանք, 'ի
Յորդանանէ հանդէպ Երիքովի, 'ի ջրոյ անտի որ
հանդէպ Երիքովի, յարևելից ընդ անապատն ·
և ամբառնայ յԵրիքովէ 'ի լեռնակողմն անապա-
2 տին 'ի Բեթէղլուզ · և ելանէն 'ի Բեթէղլուզայ
և անցանէն առ սահմանօքն Աքքիատարովթայ ։
3 Եւ ելանէն ընդ ծովակողմն 'ի սահմանսն Յեփաղ-
թեայ, մինչև ցսահմանս Բեթորոնայ ներքնոյ
և մինչև ցԳազեր, և եղիցին ելք նոցա ընդ
4 ծովակողմն · և ժառանգեցին որդիքն Յովսեփայ՝
5 Եփրեմ և Մանասէ ։ Եւ եղեն սահմանք որդւոցն
Եփրեմայ ըստ տոհմից իւրեանց · և եղեն սահ-
մանք ժառանգութեան նոցա՝ յարևելից՝ Աս-
տարովթ և Ադար, մինչև ցԲեթորոնն վերին
6 և ցԳազեր · և անցանէն սահմանքն ընդ ծովա-
կողմն 'ի Մաքմաթ 'ի հիւսիսոյ, և պատեսցի սահ-
մանն ընդ արևելս 'ի Թենաթսելով · և անցանէ
7 յարևելից առ Յանովա · և իջցէ Յանովայ յԱս-
տարովթ և 'ի Նաարաթա · և աւանք նոցա ։ Եւ
անցցեն առ Երիքովի · և հասցեն 'ի Յորդանան ·
8 և 'ի Թափուեայ անցցեն սահմանքն 'ի ծովա-
կողմն՝ 'ի հեղեղատն Կանայ, և եղիցին ելք նո-
րա 'ի ծովակողմն ։ Այս է ժառանգութիւն ցեղի
9 որդւոցն Եփրեմի ըստ տոհմից իւրեանց, և քա-
ղաքքն զատուցեալք որդւոցն Եփրեմի՝ 'ի մէջ
ժառանգութեան որդւոցն Մանասէի, և ամե-
10 նայն քաղաքք և աւանք նոցա ։ Եւ ոչ կորոյս
Եփրեմ զքանանացին բնակեալ 'ի Գազեր, և բը-
նակէր քանանացին 'ի մէջ Եփրեմայ մինչև ցայ-
սօր · մինչև ել Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց
և առ զքաղաքն, և այրեաց զնա հրով · և զքա-
նանացին և զփերեզացին զբնակեալսն 'ի Գա-
զեր խոցեաց, և ետ զնա Փարաւոն պաշտա-
տակին զանկը իւրում · և եղեն ծառայք հար-
կատուք ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն Մանասէի ·
զի նա էր անդրանիկ Յովսեփայ · Մաքիրայ անդ-
րանկանն Մանասէի հօր Գաղաադու, քանզի
այր պատերազմող էր · Գաղաադացիքն 'ի Բասա-
2 նաստան ։ Եւ եղեւ այլոց որդւոցն Մանասէի
ըստ տոհմից իւրեանց, որդւոցն Աբիեզերայ և
որդւոցն Քեղեկայ և որդւոցն Եսրիէլայ և որ-
դւոցն Եքեմայ և որդւոցն Սեմիրայեայ, և
որդւոցն Ոփերայ ։ Այսոքիկ են որդիք Մանասէի

որդւոյ Յովսեփայ՝ արուք ըստ տոհմից իւրեանց։
Եւ Սաղպաադայ որդւոյ Ոփերայ, որդւոյ Գաղաադու, 3
որդւոյ Մաքիրայ, որդւոյ Մանասէի,
ոչ գոյին նորա ուստերք, այլ դստերք։ Եւ
այս են անուանք դստերացն Սաղպաադայ,
Մաղա եւ Նուա եւ Եգղա եւ Մեղքա եւ
Թերսա։ Կացին առաջի Եղիազարու քահանայի, 4
եւ առաջի Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ եւ առաջի
իշխանացն, եւ ասեն. Աստուած պատուէր
ետ 'ի ձեռն Մովսիսի տալ մեզ ժառանգութիւն
'ի մէջ եղբարց մերոց. եւ տուաւ նոցա
ժառանգութիւն հրամանաւ Տեառն 'ի մէջ եղբարց
հօր իւրեանց։ Եւ եղ վիճակ Մանասէի 5
գաւառն Լաբեկայ եւ Գաղաադի եւ Բասանու, որ
է յայնկոյս Յորդանանու։ Զի դստերք որդւոց 6
Մանասէի ժառանգեցին վիճակ 'ի մէջ եղբարց
իւրեանց, եւ երկիրն Գաղաադու եղեւ որդւոցն
Մանասէի մնացելոցն։ Եւ եղեն սահմանք որդւոցն 7
Մանասէի, յԱսերմաքթաթայ, որ է հանդէպ
Սիքեմայ, եւ երթան սահմանքն յՅամին
եւ յԱսեր՝ յաղբեւրն Թափթուղթայ. Մանասէի
եղիցի երկիր Թափթուղթայ. եւ Թափթուղթա 'ի 8
սահմանս Մանասէի որդւոցն Եփրեմայ. եւ իջանեն 9
սահմանքն 'ի ձորն Կանայի ընդ հարաւակողմն
հանդէպ ձորոյն Յարիրայ. եւ բեւեկնին
Եփրեմայ 'ի մէջ քաղաքին Մանասէի։ Եւ սահմանք
Մանասէի ընդ հիւսիսի չհեղեղատն. եւ
եղիցին նորա ելք ծովն, 'ի հարաւակողմն կուսէ 10
Եփրեմայ եւ 'ի հիւսիսոյ Մանասէի. եւ եղիցի
ծովն սահման նոցա. եւ յԱսեր յարիցեն 'ի հիւսիսոյ
կողմանէ եւ յԻսաքար՝ յարեւելից կողմանէ.
եւ եղիցի Մանասէ ընդ Իսաքար եւ ընդ Ասեր՝ 11
Բեթսան եւ աւանք նոցա, եւ Աւբլիամ եւ
դստերք նորա, բնակիչք Ենդովրայ եւ աւանք
նորա, եւ բնակիչք Մակեդդովայ եւ աւանք նորա,
եւ բնակիչք Տանաքայ եւ աւանք նորա. եւ
երրորդ Նափեթայ եւ աւանք նորա։ Եւ ոչ կարացին 12
որդիքն Մանասէի սատակել զքաղաքսն
զայնոսիկ. եւ սկսաւ Քանանացին բնակել յերկրին
յայնմիկ։ Եւ եղեւ իբրեւ յաղթահարեցին 13
որդիքն Իսրայէլի, արարին զՔանանացիսն հնազանդս.
բայց սատակելով ոչ սատակեցին զնոսա։
Ընդդէմ դարձան որդիքն Յովսեփայ Յեսուայ 14
եւ ասեն. Ընդէ՞ր ժառանգեցուցեր մեզ
մի ժառանգութիւն եւ մի վիճակ. եւ ես ժողովուրդ
բազում եմ, եւ Աստուած օրհնեաց զիս։
Եւ ասէ ցնոսա Յեսու. Եթէ ժողովուրդ բազում 15
ես դու, ել յանտառն եւ սրբեա դու քեզ զերկիրն,
զՓերեզացւոցն եւ զՌափայիմն. եթէ նեղ
իցէ քեզ լեառնդ Եփրեմի։ Եւ ասեն որդիքն Յովսեփայ. 16
Ձէ մեզ բաւական լեառնն Եփրեմայ. եւ
անդ ընտիր ընտիրք երիվարաց, եւ զէն ամենայն
Քանանացւոյն բնակելոց յերկրի Եմակ ընդ իս,
'ի Բեթսան եւ յաւանս նորա եւ 'ի ձորն Յեզրայելի։
17 Եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ որդիսն Յովսեփայ,
ընդ Եփրեմի եւ ընդ Մանասէի եւ ասէ.
Թէ ժողովուրդ բազում ես դու եւ զօրութիւն
18 բազում ունիս, մի լիցի քեզ մի վիճակ. անտառն
եղիցի քեզ, զի անտառ է եւ սրբեսցես
զնա, եւ եղիցին քեզ ելք նորա յորժամ սատակեսցես
զՔանանացին. զի թէպէտ եւ երիվարք
ընտիրք իցեն նորա, եւ զօրագոյն քան զքեզ իցէ,
դու յաղթահարեսցես զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ եկեղեցացաւ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի
'ի Սելով, եւ կանգնեցին անդ զխորանն
վկայութեան. եւ երկիրն նուաճեցաւ 'ի նոցանէ։
2 Եւ մնացին որդիքն Իսրայէլի եւ ոչ ժառանգեցին
3 եօթն ցեղք։ Եւ ասէ ցնոսա Յեսու. Մինչեւ
յերբ մեղկիցէք չմտանել ժառանգել զերկիրն
զոր ետ ձեզ տէր Աստուած հարցն մերոց.
4 տուք ինձ երիս արս 'ի ցեղէ, եւ առաքեցից զնոսա,
եւ յարուցեալ անցանիցեն ընդ երկիրն, եւ
գրեսցեն զնա առաջի իմ՝ թէ որպէս պարտ իցէ
5 բաժանել զնա։ Եւ եկին առ նա. եւ բաժանեաց
նոցա եօթն մասն։ Յուդայ կացցէ նոցա
սահման 'ի հարաւոյ, եւ որդիքն Յովսեփայ կացցեն
6 'ի սահմանս իւրեանց 'ի հիւսիսոյ. եւ դուք
բաժանեցէք զերկիրն եօթն բաժին՝ եւ բերէք
առ իս այսր, եւ հանից ձեզ վիճակ աստ առաջի
7 Տեառն Աստուծոյ։ Զի ոչ գոյ ընդ ձեզ բաժին
որդւոցն Ղեւեայ, զի քահանայութիւն Տեառն
է բաժին նորա. եւ Գադ եւ Ռուբէն եւ կէս ցեղին
Մանասէի առին զժառանգութիւն իւրեանց
յայնկոյս Յորդանանու յարեւելս, զոր ետ նոցա
8 Մովսէս ծառայ Տեառն. եւ յարուցեալ արքն
գնացին։ Եւ պատուիրեաց Յեսու արանցն երթելոց
աշխարհագրել զերկիրն, եւ ասէ. Անցէք
գնացէք եւ աշխարհագրեցէք զերկիրն,
եւ եկեսջիք առ իս այսր. եւ հանից ձեզ վիճակս
9 առաջի Տեառն 'ի Սելով։ Եւ գնացին արքն եւ
շրջեցան ընդ երկիրն, եւ աշխարհագրեցին զերկիրն
եւ տեսին զնա. եւ գրեցին ըստ քաղաքաց
իւրեանց եօթն բաժին 'ի մատեանս, եւ բերին առ
10 Յեսու 'ի բանակն 'ի Սելով։ Եւ արկ նոցա Յեսու
վիճակ 'ի Սելով առաջի Տեառն, եւ բաժանեաց
անդ զերկիրն որդւոցն Իսրայէլի՝ ըստ բաժանմանց
11 իւրեանց։ Եւ ել նախ վիճակն Բենիամինի
ըստ տոհմից իւրեանց. եւ էին սահմանք վիճակի
նոցա 'ի մէջ Յուդայ եւ 'ի մէջ որդւոցն Յովսեփայ։
12 Եւ եղեն սահմանք նոցա 'ի հիւսիսոյ
Յորդանանու. եւ ամբառնային սահմանքն 'ի հարաւոյ
Երեքովի ընդ հիւսիսի, եւ ամբառնային 'ի
լեառնն ընդ ծովակողմն. եւ եղիցին նորա ելք
13 Մադբարայիտն Բեթաւան. եւ անցցեն անտի

սահմանքն Լուզայ, 'ի թիկանց Լուզայ 'ի հարաւոյ
կողմանէ, այն է Բեթէլ. եւ իջցեն սահմանքն
ցԱտարօթ Ադդարայ 'ի լեռնակողմն, որ է 'ի
հարաւոյ Բեթորոնայ ներքնոյ։ Եւ անցցեն սահմանքն 14
եւ պատեսցեն առ եզերբն որ հայի ընդ
ծով 'ի հարաւոյ, 'ի լեռնէն որ հանդէպ Բեթորանի
է ընդ հարաւոյ. եւ եղիցին ելք 'ի Կարիաթբաաղ,
այն է Կարիաթարիմ քաղաք որդւոցն
Յուդայ. եւ այն է եզր ընդ ծովակողմն.
եւ եզր ընդ հարաւ յեզերէ Կարիաթբաաղայ. 15
եւ անցանեն սահմանքն 'ի Գասին, եւ ելցեն յաղբիւր
ջրոյն Նափթովայ։ Եւ իջցեն սահմանքն 16
յեզր լերինն' որ է յանդիման հովտացն որդւոյն
Ենովմայ, որ է մասն Ենակայ' ատափայնոցն 'ի հիւսիսի.
եւ իջցեն 'ի Գայի Ենովմայ 'ի թիկանց Յեբուսայ
'ի հարաւոյ, եւ իջցեն յաղբիւրն Ռովգէլայ։
Եւ հասցեն ընդ հիւսիսի, եւ անցցեն յաղբիւրն 17
'ի Բեթսամիւս, եւ պատեսցեն առ Գալիլովթաւ, 18
որ է հանդէպ զառիվերին Ադոմմինեայ.
եւ իջցեն 'ի վէմն Բաւոն, որդւոյ Ռուբինի, եւ
անցցեն 'ի թիկանց Բեթարաբայ 'ի հիւսիսոյ, եւ
իջցեն յԱրաբա. եւ իջցեն սահմանքն 'ի թիկանց 19
Բեթագլայ 'ի հիւսիսոյ ծովու. եւ եղիցին ելք
սահմանացն 'ի սար ծովուն Աղւոյ 'ի հիւսիսոյ,
եւ յեզր Յորդանանու 'ի հարաւոյ։ Այս են սահմանքն 20
նոցա 'ի հարաւոյ, եւ Յորդանան զատուցանէ
'ի կողմանէ արեւելից։ Այս է ժառանգութիւն
որդւոցն Բենիամենի. եւ սահմանք նոցա
շուրջանակի ըստ տոհմից իւրեանց։ Եւ եղեն 21
քաղաքք ցեղի որդւոցն Բենիամենի ըստ տոհմից
իւրեանց, Երիքով եւ Բեթագլա եւ Ամենգասիմ
եւ Բեթարաբայ եւ Սեմարիմ եւ Բեթէլ, 22
եւ Աւիմ եւ Աֆար եւ Արփա, եւ Կարեմ եւ 23
Գափիրամին եւ Գաբաա. քաղաքք երկոտասան 24
եւ աւանք նոցա։ Գաբաւոն եւ Ռամիա եւ Բերովթ 25
եւ Մասփա եւ Կեփիրա եւ Ամոսա եւ 26
Ռեկեմ եւ Յերփայէլ եւ Թարաղա, եւ Սելալեփ 27
եւ Յեբուս' այն է Երուսաղէմ, եւ Գաբաաթ 28
եւ քաղաքն Արիմ. քաղաքք երեքտասան, եւ 29
աւանք նոցա։ Այս է ժառանգութիւն որդւոցն
Բենիամենի ըստ տոհմից իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Եւ ել երկրորդ վիճակն Շմաւոնի, ցեղի որդւոցն 1
Շմաւոնի ըստ տոհմից իւրեանց. եւ եղեւ
ժառանգութիւն նոցա 'ի մէջ վիճակի որդւոցն
Յուդայ։ Եւ եղեւ վիճակ նոցա Բերսաբէէ եւ 2
Սաբէէ եւ Մովլադա եւ Ասերսուաղ եւ Բաթու՛ղ 3
եւ Բովլա եւ Ասոմ եւ Եղթուլադ եւ Երմա, 4
եւ Սիկելա եւ Բեթամ եւ Մաղքարովթ եւ 5
Ասերսուսիմ եւ Բեթղեբաւթ, եւ ագարակք նոցա. 6
քաղաքք երկոտասան եւ աւանք նոցա։

7 Ային եւ Ռեմոն եւ Եթեր եւ Ասան. քաղաքք
8 չորք եւ աւանք նոցա. եւ ամենայն ագարակք
շուրջ զքաղաքօքն այնոքիւք, մինչեւ ցՊաաղէթ
Բերամմովթ, 'ի մուտս Յամաթայ ընդ հարաւ։
Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Շմաւոնի
9 ըստ տոհմից իւրեանց, 'ի վիճակէն Յուդայ ժառանգութիւն
ցեղի որդւոցն Շմաւոնի. քանզի եղեւ
բաժին որդւոցն Յուդայ մեծ քան զնոցայն,
եւ ժառանգեցին որդիքն Շմաւոնի 'ի մէջ վիճակի
10 նոցա։ Եւ ել երրորդ վիճակն Զաբուղոնի
ըստ տոհմից իւրեանց. եւ եղեն սահմանք ժառանգութեան
11 նոցա մինչեւ ցՍարգիթ. սահմանք
նոցա ծովն եւ Մարաղա, եւ հասցեն ցԴաբաթէ.
եւ հանդիպեսցեն ձորոյն' որ է հանդէպ
12 Յեկնամայ. եւ դարձցին 'ի Սարիդա դէմ յանդիման
յարեւելից Բեթսամեսայ, 'ի սահմանս Քասաղովթ
Թաբորայ, եւ անցցեն 'ի Դաբարաթ, եւ
13 ամբարձցին առ Յափագայիւ։ Եւ անտի պատեցեն
հանդէպ ընդ արեւելս ձգեալ 'ի քաղաքն
Կատասիմ, եւ անցցեն յՌեմմոն, յԱմաթարիմ
14 Աննուայ, եւ պատեսցին զսահմանօքն հիւսիսոյ
ցԷնկանթոնի. եւ եղիցին ելք նոցա 'ի Գայի'
15 յԷփթայէլի. եւ ընդ Կատտաթայ եւ ընդ Նաաղովլ
եւ ընդ Սեմրոն եւ ընդ Յադէլա եւ ընդ
Բեթղահեմ. քաղաքք երկոտասան եւ աւանք
16 նոցա։ Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
Զաբուղոնի ըստ տոհմից իւրեանց, քաղաքք նոցա
17 եւ աւանք իւրեանց։ Եւ Իսաքարայ ել չորրորդ
վիճակն, որդւոցն Իսաքարու ըստ ազգականութեան
18 իւրեանց։ Եւ եղեն սահմանք նոցա
19 Յեզրայէլ եւ Աքասաղովթ եւ Սունամ եւ Աֆերեմ
20 եւ Սիան եւ Ռամաթ եւ Ենդանիմ եւ Ռենաթ
21 եւ Անաբեթ եւ Ռապպովթ եւ Կեսիոն եւ
Այեմէս եւ Ռենաթ եւ Ենգադիս եւ Ենգադդա
22 եւ Բեթսամէս. եւ կցեսցին սահմանքն 'ի Թաբովթ
եւ 'ի Կասիմ ընդ ծովակողմն, եւ 'ի Բեթսամիւս.
եւ եղիցին ելք սահմանաց նոցա Յորդանան.
քաղաքք վեշտասան եւ աւանք նոցա։
23 Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Իսաքարու
ըստ տոհմից իւրեանց. քաղաքք եւ ագարակք
24 իւրեանց։ Եւ ել վիճակն հինգերորդ ցեղի
25 որդւոցն Ասերայ ըստ տոհմից իւրեանց։ Եւ
եղեն սահմանք նոցա Քեղկաթ եւ Ոայի եւ Բատնէ
26 եւ Աքսափ եւ Ամաթ եւ Մասաղ. եւ կցեսցի
'ի Կարմեղ ընդ ծովակողմն. եւ Սիովր, եւ 'ի Լաբանաթ,
27 եւ դարձցին յարեւելից կողմանէ 'ի
Բեթդագոնայ, եւ կցեսցի 'ի Զաբուղոն եւ 'ի
Գայի, յԷփթայէլի, ընդ հիւսիսի. եւ մտցեն
սահմանքն 'ի Սափաթա Բեթեմեկ. եւ գնասցեն
ընդ սահմանակիցս Անայէլի, եւ անցցեն 'ի քաբուլ
28 յահեկէ կողմանէ, եւ յԵբրոն, եւ յՌոովբ,
եւ յԱմմոն, եւ 'ի Կանայի մինչեւ 'ի Սիդոն մեծ։
29 Եւ դարձցին սահմանքն յՌամա մինչեւ ցքաղաք
ամրոցին Տիւրացւոց. եւ դարձցին սահմանքն 'ի

Ոսա. եւ եղիցին ելք նորա ծովն, եւ մինչեւ
Ախազիբ. եւ Ամմա եւ Ափեկա եւ Ռոովբ. քա- 30
ղաքք քսան եւ երկու եւ աւանք նոցա : Այս է 31
ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Ասերայ ըստ
ազգաց իւրեանց. քաղաքք նոցա եւ աւանք իւ-
րեանց : Եւ Նեփթաղիմայ ել վիճակն վեցերորդ, 32
որդւոցն Նեփթաղիմայ ըստ ազգաց իւրեանց :
Եւ եղեն սահմանք նոցա Մեղեփ եւ Մովլաւմ 33
եւ Բեսեմիմ եւ Արմէ եւ Նակեբ եւ Յաբնէլ
մինչեւ Լակում. եւ եղեն ելք նոցա Յորդանան.
եւ դարձցին սահմանքն ի ծովն Ազանովթ Թա- 34
բովր, եւ անցցեն անտի ի Իակոկ. եւ կցեսցին ի
հարաւոյ Զաբուղոնի եւ Ասերայ, կցեսցին ի
ծովակողմն Յուդայ, եւ Յորդանան յարեւելից
կողմանէ : Եւ քաղաքք պարսպաւորք Տիւրա- 35
ցւոց՝ Տիրոս եւ Ամաթ եւ Ռեկկաթ եւ Քենե-
րէթ, եւ Ադամի եւ Ռամմա եւ Ասովր, եւ Կա- 36
դէս եւ Եդրային եւ Ենասովր եւ Յարոնէ, եւ 37
Մագդաղիէլ, Որամ եւ Բեթանաթ եւ Թամ- 38
մաս. քաղաքք ինն եւ տասն եւ ագարակք նո-
ցա : Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Նեփ- 39
թաղիմայ, ըստ ազգաց իւրեանց, քաղաքք եւ
աւանք նոցա : Եւ ցեղի որդւոցն Դանայ ըստ 40
ազգաց իւրեանց ել վիճակն եօթներորդ : Եւ 41
եղեն սահմանք ժառանգութեան նոցա Սարաա
եւ Ասթաւուղ եւ Սամարին եւ Յեթղա եւ Թամ- 42
նա եւ Եղթեկով եւ Բաաղաթ եւ Բանեբարակ, 43
եւ քաղաքք Սամէս եւ Յաալոն եւ Եղոն եւ Ակ- 44
կարոն, եւ Դագաթոն եւ Յուդ եւ Գեթրեմմոն, 45
եւ ի ծովէն բաղեկոյ, եւ Բաբրոնիոս. սահման 46
մերձ Յոպպէ. եւ ել սահման որդւոցն Դանայ ի 47
նոցանէն : Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
Դանայ՝ ըստ ազգաց իւրեանց. քաղաքք եւ ա-
ւանք նոցա : Եւ ոչ ջնջեցին որդիքն Դանայ զա-
մովրհացին զնեղիչս իւրեանց ի լերինն. եւ ոչ թո-
ղուին զնոսա ամովրհացիքն իջանել ի հովիտն.
եւ նեղէին ի նոցանէ զսահմանս բաժնի իւ-
րեանց : Եւ գնացին որդիքն Դանայ եւ եառին
պատերազմ ընդ Ղեսեմայ, եւ առին զնա եւ հա-
րին զնա սրով սուսերի. եւ ժառանգեցին զնա
եւ բնակեցին ի նմա. եւ անուանեցին զՂեսեմ
Դան, ըստ անուան հօրն իւրեանց : Այս է ժա- 48
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն Դանայ ըստ ազգա-
տոհմութեան իւրեանց. քաղաքքս այսոքիկ եւ
ագարակք իւրեանց : Եւ վախճանեցին ժառան- 49
գել զերկիրն ըստ սահմանաց իւրեանց : Եւ ա-
մաչնացին ամենայն բնակել յնոյով եւ ի Սաղա-
մաս. եւ ծանրացաւ ձեռն Եփրեմի ի վերայ նոցա,
եւ եղեն նոցա ի հարկատուս. եւ գնացին նկա-
րել զերկիրն ըստ սահմանաց նոցա : Եւ ետուն
որդիքն Իսրայէլի ժառանգութիւն Յեսուայ որ-
դւոյ Նաւեայ ի մէջ իւրեանց հրամանաւ Տեառն. 50
եւ ետուն նմա զքաղաքն՝ զոր խնդրեաց զԹամ-
նաթսարա՝ որ է ի լերինն Եփրեմայ, եւ շինեաց
51 զքաղաքն եւ բնակեցաւ ի նմա : Այս են բա-
ժինք՝ զոր բաժանեաց Եղիազար քահանայ եւ
Յեսու Նաւեան, եւ իշխանք նահապետութեանց
ցեղիցն Իսրայէլի, վիճակաւ ի Սելով առաջի
Տեառն առ դրան խորանին վկայութեան. եւ գը-
նացին նկարել զերկիրն :

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ. Խօսեաց
2ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասասցես. տուք զքա-
ղաքս ապաստանացն զորս խօսեցայ ընդ ձեզ ի
3ձեռն Մովսէսի, ապաստան սպանողի՝ որ սպա-
նանէ զանձն ակամայ յանգէտս, եւ եղիցին ձեզ
քաղաքք ապաստանի. եւ մի՛ մեռցի սպանողն ի
մերձաւորէ արեանն, մինչեւ կացցէ առաջի ժո-
4ղովրդեանն յատենի. եւ փախիցէ ի մի ի քաղա-
քացն այնոցիկ, եւ կացցէ ի դրան դրան քա-
ղաքին, եւ խօսեսցի յականջս ծերոց քաղաքին
այնորիկ զբանս իւր : Եւ ժողովեսցեն զնա ժո-
ղովուրդն առ ինքեանս, եւ տացեն նմա տեղի,
5եւ բնակեսցէ ընդ նոսա. եւ եթէ հալածեսցէ մեր-
ձաւոր արեանն զհետ նորա, մի մատնեսցեն զսպա-
նողն ի ձեռս նորա. քանզի յանգէտս եհար
զընկերն իւր, եւ ոչ ատեայր զնա յերէկն եւ յե-
6ռանդ : Եւ բնակեսցէ ի քաղաքին յայնմիկ մին-
չեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն յատենի, մին-
չեւ մեռանիցի քահանայն մեծ՝ որ իցէ յաւուրսն
յայնոսիկ. եւ ապա դարձցի սպանողն եւ եկես-
ցէ ի տեղի իւր եւ ի տուն իւր, եւ ի քաղաքն
7ուստի փախեաւ : Եւ զատուցին զԿադէս ի Գա-
լիլեա՝ ի լերինն Նեփթաղիմայ, եւ զՍիւքեմ ի
լերինն Եփրեմայ, եւ զքաղաքն Արբոկ՝ այն է
8Քեբրոն ի լերինն Յուդայ յայնկոյս Յորդանա-
նու յարեւելից Երիքովի : Եւ ետուն զԲոսոր
յանապատին ի դաշտի՝ ի ցեղէն Ռուբինի, եւ
զՌամովթ ի Գաղաադ՝ ի ցեղէն Գադայ, եւ զԳաւ-
ղոն ի Բասանաստան՝ ի ցեղէն Մանասէի :
9Այն են քաղաքք հրաւիրեալք ամենայն որդւոցն
Իսրայէլի եւ եկին յեցելոյ ի նոսա, փախչել
անդր ամենայնի որ հարկանիցէ զանձն ակամայ.
զի մի մեռանիցի ի ձեռաց մերձաւորի արեանն,
մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն յատենի :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ մատեան նահապետք որդւոցն Ղեւեայ առ
Եղիազար քահանայ, եւ առ Յեսու Նաւեան, եւ
առ նահապետս ազգաց ցեղից որդւոցն Իսրայէ-
2լի. եւ խօսեցան ընդ նոսա ի Սելով յերկրին
Քանանացւոց եւ ասեն. Հրաման ետ Տէր ի ձեռն
Մովսէսի՝ տալ մեզ քաղաքս բնակելոյ, եւ զան-

դաստանս նոցա անասնոց մերոց։ Եւ ետուն որդիքն 3
Իսրայէլի ղևտացւոցն 'ի ժառանգութենէ
հրամանաւ Տեառն զքաղաքսն զայնոսիկ և զանդաստանս
նոցա։ Եւ ել վիճակ տոհմին Կահաթու. 4
և եղեն որդւոցն Ահարոնի՝ քահանայիցն
ղևտացւոց, 'ի ցեղէն Յուդայ և 'ի ցեղէն Շմաւոնի
և 'ի ցեղէն Բենիամինի՝ վիճակաւ քաղաքք
երեքտասանք։ Եւ այլոց որդւոցն Կահաթու մնացելոց 5
յազգատոհմութենէ ցեղին Եփրեմայ,
և 'ի ցեղէն Դանայ և 'ի կիսոյ ցեղին Մանասէի՝
վիճակաւ քաղաքք տասն։ Եւ որդւոցն Գեթսոնի 6
յազգատոհմութենէ ցեղին Իսաքարայ՝ և 'ի
ցեղէն Ասերայ, և 'ի ցեղէն Նեփթաղիմայ և 'ի
կիսոյ ցեղին Մանասէի 'ի Բասան, վիճակաւ քաղաքք
երեքտասան։ Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ 7
տոհմից իւրեանց, 'ի ցեղէն Ռուբէնի և 'ի ցեղէն
Գադայ և 'ի ցեղէն Զաբուղոնի, վիճակաւ քաղաքք
երկոտասան։ Եւ ետուն որդիքն Իսրայէլի 8
ղևտացւոցն զքաղաքսն զայնոսիկ և զանդաստանս
նոցա՝ զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր Մովսեսի,
վիճակաւ։ Եւ ետ ցեղ որդւոցն Յուդայ 9
և ցեղ որդւոցն Շմաւոնի և ցեղ որդւոցն Բենիամինի
զքաղաքսն զայնոսիկ, և կոչեցան յանուն
և յազգ որդւոցն Ահարոնի, 'ի տոհմէ Կահաթու 10
որդւոցն Ղևեայ. զի նոցա եղ նախ վիճակն։
Եւ ետուն նոցա զԿարիաթարբոկ զմայր 11
քաղաքացն Ենակայ, այն է՝ Քեբրոն 'ի լեառնն
Յուդայ, և զանդաստանս շուրջ զնովաւ և զագարակս 12
նորա և զաւանս նորա. զոր ետ Յեսու
Քաղեբայ որդւոյ Յեփոնեայ 'ի կալուած։ Եւ որդւոցն 13
Ահարոնի՝ քահանայից, ետուն քաղաքս
ապաստանի սպանողի՝ զՔեբրոն և զզատուցեալսն
'ի նմա, և զԼեբնա և զզատուցեալսն 'ի
նմա, և զՅեթեր և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԵսթեմով 14
և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԱղոն և 15
զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԴաբիր և զզատուցեալսն
'ի նմա, և զԱյին և զզատուցեալսն 'ի 16
նմա, և զՅետտա և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԲեթսամիւս
և զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքս
ինն, յերկուց ցեղիցն այնոցիկ։ Եւ 'ի ցեղէն Բենիամինի՝ 17
զԳաբաւոն և զզատուցեալսն 'ի նմա,
և զԱնաթովթ և զզատուցեալսն 'ի նմա, և 18
զԳաղմոն և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԳաբէէ
և զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքս չորս։ Ամենայն 19
քաղաքք որդւոց Ահարոնի՝ քահանայից,
քաղաքք երեքտասանք, և անդաստանք նոցա։
Եւ տոհմից որդւոցն Կահաթու ղևտացւոցն՝ մնացելոց 20
յորդւոցն Կահաթու, և եղեն քաղաքք
տոհմանց նոցա 'ի ցեղէն Եփրեմայ։ Եւ ետուն 21
նոցա քաղաքս ապաստանի սպանողի՝ զՍիւքեմ
և զզատուցեալսն 'ի նմա 'ի լերինն Եփրեմայ, և
զԳազեր և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԿարսեմ 22
և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զվերին Բեթորոն
և զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքք չորք։ 'Ի ցեղէն 23
Դանայ՝ զԵղթեկով և զզատուցեալսն 'ի նմա,
24 և զԳեբեթոն և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զՅաղոն
և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԳեթրեմոն և
25 զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքս չորս։ Եւ կիսոյ
ցեղին Մանասէի՝ զԹանաք և զզատուցեալսն 'ի
նմա, և զԲեթսան և զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքս
26 երկուս։ Ընդ ամենայն՝ քաղաքս տասն և
զզատուցեալսն 'ի նոսա, տոհմի որդւոցն Կահաթու
27 մնացելոց։ Եւ որդւոցն Գեթսոնայ, ազգականացն
ղևտացւոց, 'ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի
քաղաքս զատուցեալս սպանողաց՝ զԳաւղան 'ի
բասանատանի և զզատուցեալսն 'ի նմա, և
զԲեեստարա և զզատուցեալսն 'ի նմա. քաղաքս
28 երկուս։ Եւ 'ի ցեղէն Իսաքարայ՝ զԿեսոն և
զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԴաբրաթ և զզատուցեալսն
29 'ի նմա, և զՌեմովթ և զզատուցեալսն
'ի նմա, և զաղբիւրն նամակաց և զզատուցեալսն
30 'ի նմա. քաղաքս չորս։ Եւ 'ի ցեղէն Ասերայ՝ ըզՄասաաղ
և զզատուցեալսն 'ի նմա, և զԱբդոն և
31 զզատուցեալսն 'ի նմա, և զՔեղկաթ և զզատուցեալսն
'ի նմա, և զՌոոբ և զզատուցեալսն 'ի
32 նմա. քաղաքս չորս։ Եւ 'ի ցեղէն Նեփթաղիմայ՝
քաղաքս զատուցեալս սպանողի, զԿադէս 'ի Գալիլեայ
և զզատուցեալսն 'ի նմա, զԵմաթդովր և
զզատուցեալսն 'ի նմա, և զՆոյեմոն և զզատուցեալսն
33 'ի նմին. քաղաքս երիս։ Ընդ ամենայն քաղաքս
Գեթսոնի ըստ տոհմից իւրեանց քաղաքս
34 երեքտասան, և զատուցեալք նոցին։ Եւ տոհմի
որդւոցն Մերարեայ այլոցն ղևտացւոց. 'ի ցեղէ
որդւոցն Զաբուղոնի՝ զՅեկնամ և զանդաստանս
նորա, զԿադէս և զանդաստանս նորա, զԿարթա
35 և զանդաստանս նորա, զԴեմնա և զանդաստանս
նորա, զՆաալոլ և զանդաստանս
36 նորա. քաղաքս հինգ։ Եւ յայնկոյս Յորդանանու
'ի հանդէպ Երիքովի. 'ի ցեղէն Ռուբէնի քաղաքս
ապաստանի սպանողի՝ զԲոսոր յանապատին
Միսովրայ և զանդաստանս նորա, և զՅազեր
37 և զանդաստանս նորա, զԿեդսոն և զանդաստանս
նորա, զՄափա և զանդաստանս նորա.
38 քաղաքս չորս։ Եւ 'ի ցեղէն Գադայ՝ քաղաքս
ապաստանի սպանողի, զՌամովթ 'ի Գաղաադ և
զանդաստանս նորա, զՄանայիմ և զանդաստանս
39 նորա, զԵսեբոն և զանդաստանս նորա,
40 և զԱզեր և զանդաստանս նորա. ընդ ամենայն՝
քաղաքս չորս։ Ամենայն քաղաքք որդւոցն Մերարեայ,
ըստ տոհմից իւրեանց մնացելոց 'ի ցեղէն
Ղևեայ. և եղեն սահմանք նոցա քաղաքք
41 երկոտասան։ Ընդ ամենայն՝ քաղաքք ղևտացւոցն
'ի մէջ կալուածոց որդւոցն Իսրայէլի՝ քառասուն
և ութ քաղաք, և անդաստանք նոցա
42 շուրջ զքաղաքօքն այնոքիւք. քաղաքք և անդաստանք
շուրջ զքաղաքօքն. նոյնպէս ամենեցունց
քաղաքացն այնոցիկ։ Եւ փոխանակեաց Յեսու
բաժանել զերկիրն սահմանօք իւրեանց։

42 Եւ ետուն որդիքն Իսրայէլի բաժին Յեսուայ
ըստ հրամանի Տեառն՝ ետուն Նմա զքաղաքն զոր
խնդրեաց՝ զԹամնասարայ 'ի լերինն Եփրեմայ.
եւ շինեաց Յեսու զքաղաքն եւ բնակեցաւ 'ի նմա.
Եւ առ Յեսու զդանակսն քարեղէնս որովք
թլփատեաց զորդիսն Իսրայէլի զեղեալս 'ի ճա-
նապարհին անապատին, քանզի ոչ թլփատեցան
ճանապարհի անդ, եւ եդ զնոսա 'ի Թամնասա-
րայ։ Եւ ետ Տէր Իսրայէլի զամենայն երկիրն 43
զոր երդուաւ տալ հարցն նոցա, եւ ժառանգե-
ցին զնա, եւ բնակեցին 'ի նմա։ Եւ հանգոյց 44
զնոսա Տէր շուրջանակի՝ որպէս երդուաւ հարցն
նոցա. եւ ոչ ոք յարեաւ ընդդէմ նոցա 'ի թշնա-
մեաց իւրեանց. զի զամենայն թշնամիս նոցա
մատնեաց Տէր 'ի ձեռս նոցա. եւ ոչ սխալեցաւ 45
բան մի յամենայն բանից բարեաց՝ զոր խօսեցաւ
Տէր որդւոցն Իսրայէլի, այլ ամենայն ինչ եկն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Յայնժամ կոչեաց Յեսու զորդիսն Ռուբենի 1
եւ զորդիսն Գադայ եւ զկէս ցեղին Մանասէի,
եւ ասէ ցնոսա. Դուք լուարուք զամենայն 2
ինչ զոր պատուիրեաց ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն.
եւ ունկնդիր եղէք բարբառոյ իմոյ ըստ ա-
մենայնի զոր պատուիրեցի ձեզ, եւ ոչ թողէք 3
զեղբարս ձեր զայսչափ աւուրս. եւ աւելի մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի պահեցէք զպատուիրան
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։ Եւ արդ հանգոյց Տէր 4
Աստուած մեր զեղբարս ձեր՝ որպէս եւ ասաց
նոցա. բայց արդ դարձեալ երթայք 'ի տունս
ձեր եւ յերկիր կալուածոյ ձերոյ, զոր ետ ձեզ
Մովսէս ծառայ Տեառն յայնկոյս Յորդանանու։
Այլ զգոյշ լինիջիք յոյժ առնելով զպատուի- 5
րանն եւ զօրէնսն զոր պատուիրեաց ձեզ Մով-
սէս ծառայ Տեառն, սիրել զՏէր Աստուած ձեր
եւ գնալ յամենայն ճանապարհս նորա, պահել
զպատուիրանս նորա, եւ յարիլ 'ի նա եւ պաշտել
զնա յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն անձ-
նէ ձերմէ։ Եւ օրհնեաց զնոսա Յեսու եւ արձա- 6
կեաց զնոսա, եւ գնացին 'ի տունս իւրեանց։ Եւ 7
կիսոյ ցեղին Մանասէի ետ Մովսէս 'ի Բասանիտ-
ան, եւ կիսոյն ետ Յեսու ընդ եղբարս նոցա
առ ծովեզերբն։ Եւ յորժամ արձակեաց զնոսա
Յեսու 'ի տունս իւրեանց, եւ օրհնեաց զնոսա,
եւ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ եւ ասէ. Ընչիւք բազմօք 8
երթիցեն 'ի տունս իւրեանց. Եւ անասուն բա-
զմս յոյժ, եւ արծաթ եւ ոսկի, եւ պղինձ եւ
երկաթ, եւ հանդերձ բազում յոյժ բաժանեցան
աւար 'ի թշնամեաց ընդ եղբարս իւրեանց։

Եւ դարձան եւ գնացին որդիքն Ռուբենի եւ 9
որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի յորդւոցն
Իսրայէլի, 'ի Սելովայ յերկրէն քանանացւոց,
երթալ յերկիրն Գաղաադու՝ յերկիր կալուածոյ
իւրեանց զոր ժառանգեցին հրամանաւ Տեառն
10 'ի ձեռն Մովսէսի։ Եւ եկին 'ի Գաղիլովթ Յորդա-
նանու՝ որ է յերկրին Քանանու, եւ շինեցին որ-
դիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին
Մանասէի՝ սեղան առ եզերբ Յորդանանու, սե-
11 ղան մեծ տեսանելով։ Եւ լուան որդիքն Իսրա-
յէլի եւ ասեն, Եթէ ահա շինեցին որդիքն Ռու-
բենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի
սեղան 'ի սահմանս երկրին քանանացւոց 'ի Գա-
ղիլովթ Յորդանանու, յայնկոյս որդւոցն Իսրա-
12 յէլի։ Եւ լուան որդիքն Իսրայէլի, եւ ժողովե-
ցան որդիքն Իսրայէլի 'ի Սելով, ելանել տալ ընդ
13 նոսա պատերազմ։ Եւ առաքեցին որդիքն Իսրա-
յէլի առ որդիսն Ռուբենի եւ առ որդիսն Գադայ
եւ առ կէս ցեղին Մանասէի 'ի Գաղաադ, զՓե-
նէես զորդի Եղիազարու որդւոյ Ահարոնի քա-
14 հանայի եւ տասն այր յիշխանացն ընդ նմա, մի
մի իշխան 'ի նահապետացն՝ յամենայն ցեղից Իս-
րայէլի. իշխանք տանց նահապետաց էին հազա-
15 րապետք Իսրայէլի։ Եւ եկին առ որդիսն Ռու-
բենի եւ առ որդիսն Գադայ եւ առ կէս ցեղին
Մանասէի 'ի Գաղաադ. խօսեցան ընդ նոսա եւ
16 ասեն. Այսպէս ասէ ամենայն ժողովուրդն Տեա-
ռն. զինչ են յանցանքդ այդոքիկ՝ զոր յան-
ցեայք առաջի Աստուծոյ Իսրայէլի, դառ-
նալ յետս 'ի Տեառնէ. շինել ձեզ սեղան, եւ լի-
նել ձեզ ապստամբ 'ի Տեառնէ Աստուծոյ մեր-
17 մէ։ Միթէ փոքր ինչ մեզ մեղքն Փեգովրայ՝ զի
ոչ եւս սրբեալ 'ի նմանէ մինչեւ ցայսօր, եւ ե-
ղեն հարուածք 'ի վերայ ժողովրդեանն Տեառն.
18 եւ դուք դարձայք այսօր 'ի Տեառնէ. եւ եղիցի
թէ ապստամբիցէք այսօր 'ի Տեառնէ, եւ լինիցի
վաղիւ բարկութիւն 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի։
19 Եւ արդ եթէ փոքր ինչ ձեզ երկիր կալուածոյ
ձերոյ, անցէք յերկիր կալուածոյ Տեառն, ուր
հանգեալ է խորանն Տեառն, եւ ժառանգեցէք 'ի
միջի մերում. եւ մի լինիք ապստամբք 'ի Տեառ-
նէ, եւ մի 'ի մէնջ ապստամբիք, վասն շինելոյ ձե-
րոյ սեղան արտաքոյ քան զսեղան Տեառն Աս-
20 տուծոյ մերոյ։ Ո՞չ ապաքէն Աքար զարայեան
յանցեաւ յանցանս 'ի նզովից անտի, եւ 'ի վերայ
ամենայն ժողովրդեանն Իսրայէլի եղեւ բարկու-
թիւն. եւ նա միայն էր, միթէ ինքն միայն մե-
21 ռաւ յիւրում 'ի մեղսն։ Պատասխանի ետուն որ-
դիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին
Մանասէի, խօսեցան ընդ հազարապետսն եւ ա-
22 սեն. Աստուած՝ Աստուած է Տէր, եւ Աստուած՝
Աստուած ինքնին գիտէ, եւ Իսրայէլ ինքնին գի-
տասցէ, եթէ վասն ապստամբութեան ինչ յան-
ցեաք առաջի Տեառն, մի ապրեցուսցէ զմեզ յա-
23 ւուրս յայսմիկ. եւ եթէ շինեցաք մեզ սեղան
ապստամբելոյ 'ի Տեառնէ մերմէ, հանել 'ի վերայ
նորա զողջակէզս, կամ եթէ առնել 'ի վերայ

նորա զոհ փրկութեան՝ Տէր ինքնին խնդրեսցէ ։
Այլ վասն երկիւղի զի արարաք զայս. ասեմք. գուցէ 24
խօսեսցին որդիքն ձեր ընդ որդիսն մեր եւ ասա-
ցեն, թէ զի՞ կայ ձեր եւ տեառն Աստուծոյ Իսրա-
յէլի. եւ սահմանս եդ Տէր ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ՝ որ- 25
դւոց Ռուբենի եւ որդւոց Գադայ՝ զՅորդանան, եւ
չէք ձեր բաժին 'ի Տեառնէ. եւ օտարացուցանիցեն
որդիք ձեր զորդիսն մեր՝ զի մի՛ պաշտիցեն զՏէր ։
Եւ ասացաք առնել այսպէս. շինել զսեղանս 26
զայս, ոչ վասն ողջակիզաց եւ ոչ վասն զոհից, այլ 27
զի իցէ սա 'ի վկայութիւն ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ
եւ ընդ որդիս մեր յետ մեր, պաշտել զպաշտօն
Տեառն առաջի նորա ընծայիւք մերովք եւ պա-
տարագօք մերովք եւ զոհիւք փրկութեանց մե-
րոց, եւ ոչ ասասցեն որդիք ձեր յորդիս մեր վա-
ղիւ, թէ ոչ գոյ ձեր բաժին 'ի Տեառնէ ։ Եւ ա- 28
սացաք թէ լինիցի երբեք՝ եւ խօսեսցին ընդ մեզ
կամ ընդ ազգս մեր վաղիւ, եւ ասիցեն՝ թէ տե-
սէք զնմանութիւն սեղանոյ Տեառն՝ զոր արարին
հարքն մեր, ոչ վասն ողջակիզաց եւ ոչ վասն զո-
հից, այլ վկայութիւն ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ եւ
'ի մէջ որդւոց մերոց ։ Այլ քաւ լիցի մեզ ապըս- 29
տամբել 'ի Տեառնէ այսօր, առ 'ի շինելոյ մեզ սե-
ղան զոհից կամ ողջակիզաց կամ զոհից փրկու-
թեան՝ արտաքոյ քան զսեղան տեառն Աստու-
ծոյ մերոյ՝ որ է առաջի խորանի նորա ։ Եւ իբ- 30
րեւ լուաւ Փենեէս քահանայ եւ ամենայն իշ-
խանք ժողովրդեանն եւ հազարապետքն Իսրա-
յէլի որ էին ընդ նմա զբանսն, զոր խօսեցան
որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցե-
ղին Մանասէի, հաճոյ թուեցաւ նոցա ։ Եւ ասէ 31
Փենեէս որդի Եղիազարու քահանայ Տեառն ցոր-
դիսն Ռուբենի եւ ցորդիսն Գադայ եւ ցկէս ցե-
ղին Մանասէի. Այսօր գիտացաք թէ ընդ մեզ է
Տէր, զի ոչ յանցեայք առաջի Տեառն զյանցուած
նրդ զայդ. զի ապրեցուցէք զորդիսն Իսրայէլի
'ի ձեռաց Տեառն ։ Եւ դարձան Փենեէս քահա- 32
նայ որդի Եղիազարու եւ իշխանք ատենին՝ յոր-
դւոցն Ռուբենի եւ յորդւոցն Գադայ եւ 'ի կիսոյ
ցեղէն Մանասէի, յերկրէն Գաղաադու՝ յերկիրն
Քանանու առ որդիսն Իսրայէլի, եւ ետուն նո-
ցա զպատասխանին ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն որ- 33
դւոցն Իսրայէլի, եւ օրհնեցին զԱստուած որ-
դւոցն Իսրայէլի. եւ խօսեցան ընդ որդիսն Իս-
րայէլի եւ ասեն, մի եւս ելանել ընդ նոսա 'ի
պատերազմ՝ սատակել զերկիր որդւոցն Ռուբենի
եւ որդւոցն Գադայ եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի.
եւ բնակեցան 'ի նմա ։ Եւ անուանեաց Յեսու 34
զսեղանն Ռուբենի եւ զԳադայ եւ զկէս ցեղին
Մանասէի եւ ասէ, զի վկայութիւն է 'ի մէջ նո-
ցա, թէ տէր՝ Աստուած է նոցա ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

25 1 Եւ եղեւ յետ աւուրցն բազմաց, յետ հան- Ից
գուցանելոյ Տեառն զԻսրայէլ յամենայն թշնա-
մեաց նոցա շուրջանակի, եւ Յեսու ծերացեալ
2 եւ անցեալ զաւուրբք՝ կոչեաց Յեսու միանգա-
26 մայն զամենայն որդիսն Իսրայէլի եւ զծերա-
27 կոյտս նոցա, եւ զիշխանս նոցա եւ զդատաւորս
նոցա եւ զդպիրս նոցա, եւ ասէ ցնոսա. Ես ծե-
3 րացայ եւ անցի զաւուրբք, եւ դուք ձեզէն տե-
սէք զամենայն զոր արար տէր Աստուած մեր
ընդ ամենայն ազգսն՝ զոր եբարձ յերեսաց ձե-
րոց. զի տէր Աստուած ինքնին տայր պատե-
28 4 րազմ ընդ ձեր ։ Եւ արդ տեսէք՝ զի թողի ձեզ
զազգսն զմնացեալսն զայսոսիկ 'ի ժառանգու-
թիւն ըստ ցեղից ձերոց, 'ի Յորդանանէ զամե-
նայն ազգսն՝ զոր սատակեցի 'ի ծովէն մեծէ՝ որ
5 զատուցանէ 'ի մտիցն արեւու ։ Արդ տէր Աս-
տուած մեր նա սատակեսցէ զնոսա յերեսաց ձե-
29 րոց մինչեւ կորիցեն. եւ արձակեսցէ 'ի վերայ
նոցա զգազանս վայրենիս՝ մինչեւ սատակեսցէ
զնոսա եւ զթագաւորս նոցա յերեսաց ձերոց.
եւ ժառանգեսջիք զերկիր նոցա՝ որպէս խօսե-
30 6 ցաւ տէր Աստուած մեր ընդ մեզ ։ Արդ զօրա-
ցարուք յոյժ զգուշանալ եւ առնել զամենայն
գրեալս 'ի գիրս օրինացն Մովսիսի. զի մի խոտո-
7 րեսջիք 'ի նմանէ յաջ կամ յահեակ. գուցէ մտա-
նիցէք յազգսն մնացեալսն յայսոսիկ. եւ ա-
31 նուանք դից նոցա մի անուանեսցին 'ի միջի ձե-
րում. մի երդնուցուք 'ի նոսա, եւ մի պաշտիցէք
8 զնոսա, եւ մի երկիր պագանիցէք նոցա. այլ
զհետ տեառն Աստուծոյ մերոյ երթիջիք՝ որպէս
9 արարէք մինչեւ ցայսօր. եւ սատակեաց զնոսա
Տէր յերեսաց ձերոց՝ զազգս մեծամեծս եւ զհը-
32 զօրս, եւ ոչ ոք եկաց ընդդէմ ձեր մինչեւ ցայ-
10 սօր ։ Մի 'ի ձէնջ հալածեաց զհազարս. զի տէր
Աստուած ինքնին տայր պատերազմ ընդ ձեր,
11 որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ ։ Զգոյշ լինիջիք յոյժ
12 անձանց ձերոց՝ սիրել զտէր Աստուած ձեր ։ Ա-
33 պա թէ դառնալով դառնայցէք եւ յաւելուցուք
յազգսն մնացեալս 'ի ձէնջ, եւ խնամութիւնս
առնիցէք ընդ նոսա, եւ խառնակիցիք դուք ընդ
13 նոսա եւ նոքա ընդ ձեզ, գիտելով գիտասջիք.
զի ոչ եւս յաւելցէ Տէր սատակել զազգսն
զայսոսիկ յերեսաց ձերոց. եւ լինիցին ձեզ յո-
34 րոգայթս եւ 'ի գայթագղութիւնս, խոչ 'ի գար-
շապարս ձեր, եւ նետք յաչս ձեր, մինչեւ կորըն-
չիցէք յերկրէս բարութեան զոր ետ ձեզ տէր
14 Աստուած ձեր ։ Եւ ես ահա երթամ այսօր ըղ-
ճանապարհ որպէս ամենեքեան որ են յերկրի.
եւ ծանիջիք յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն
անձնէ ձերմէ, զի ոչ վրիպեաց բան մի յամենայն

բանից զոր խօսեցաւ Տէր Աստուած ձեր․ այլ
ամենայն ինչ եկն եհաս ձեզ, եւ ոչ վրիպեցաւ
՚ի նոցանէ բան մի։ Եւ եղիցի՝ զոր օրինակ եկին 15
՚ի վերայ ձեր ամենայն բանք բարիք զոր խօսեցաւ
Տէր վասն ձեր, նոյնպէս ածցէ Տէր ՚ի վերայ
ձեր զամենայն բանս չարս, մինչեւ սատակեսցէ
զձեզ յերկրէս բարութեան՝ զոր ետ ձեզ տէր
Աստուած ձեր, յանցանել ձեզ զուխտին Տեառն 16
Աստուծոյ ձերոյ՝ զոր պատուիրեաց ձեզ.
եւ յերթալ պաշտել զաստուածս օտարս եւ երկիր
պագանել նոցա. եւ բարկանայցէ ձեզ Տէր,
եւ կորնչիջիք վաղվաղակի յերկրէս բարութեան՝
զոր ետ ձեզ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Եւ ժողովեաց Յեսու զամենայն ցեղսն Իսրայէլի 1
՚ի Սելով, եւ կոչեաց զամենայն ծերսն Իսրայէլի
եւ զիշխանս նոցա եւ զդպիրս նոցա եւ
զդատաւորս նոցա, եւ կացին առաջի Տեառն։
Եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ ամենայն ժողովրդեանն 2
եւ ասէ․ Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի․
յայնկոյս գետոյն պանդխտեցան հարքն ձեր յառաջագոյն,
Թարա՝ հայր Աբրահամու եւ հայր
Նաքովրայ, եւ պաշտեցին զաստուածս օտարս։
Եւ առի ես զհայր ձեր զԱբրահամ յայնմ կողմանէ 3
գետոյն, եւ առաջնորդեցի նմա յամենայն
երկրին քանանացւոց, եւ բազմացուցի զզաւակ
նորա. եւ ետու նմա զԻսահակ, եւ ետու Իսահակայ 4
զՅակոբ եւ զԵսաւ. եւ ետու Եսաւայ զլեառնն
Սէիր ՚ի ժառանգութիւն։ Եւ Յակոբ եւ որդիք
նորա իջին յԵգիպտոս, եւ եղեն անդ յազգ մեծ
եւ ՚ի բազում եւ ՚ի հզօր. եւ չարչարեցին զնոսա
Եգիպտացիքն, եւ եհար Տէր զԵգիպտացիսն նշանօք 5
եւ արուեստիւք՝ զոր արար ՚ի նոսա. եւ ապա 6
եհան զձեզ յԵգիպտոսէ, եւ մտէք ՚ի ծովն,
եւ պնդեցան Եգիպտացիքն զհետ հարցն ձերոց
կառօք եւ երիվարօք ՚ի ծովն Կարմիր։ Եւ աղաղակեցաք 7
առ Տէր, եւ եդ զամպն եւ զմէգ ՚ի մէջ
ձեր եւ ՚ի մէջ Եգիպտացւոց. եւ ած ՚ի վերայ նոցա
զծովն եւ ծածկեաց զնոսա. եւ տեսին աչք
ձեր զոր արար Տէր ընդ երկիրն Եգիպտացւոց. եւ
էիք յանապատի անդ աւուրս բազումս։ Եւ 8
ած զձեզ յերկիրն Ամորհացւոց բնակելոց
յայնկոյս Յորդանանու, եւ եկին ընդ ձեզ պատերազմ.
եւ մատնեաց զնոսա Տէր ՚ի ձեռս ձեր,
եւ ժառանգեցէք զերկիրն նոցա, եւ սատակեցէք
զնոսա յերեսաց ձերոց։ Եւ յարեաւ Բաղակ 9
Սեպփովրայ որդւոյ Մովաբու եւ ետ պատերազմ
ընդ Իսրայէլի. եւ առաքեաց կոչեաց զԲաղաամ
որդի Բէովրայ նզովել զձեզ. եւ ոչ կամեցաւ Տէր 10
Աստուած քո կորուսանել, եւ օրհնելով օրհնեաց
զձեզ, եւ ապրեցոյց զձեզ ՚ի ձեռաց նոցա,
11 եւ մատնեաց զնոսա ՚ի ձեռս ձեր։ Եւ անցէք ընդ
Յորդանան, եւ եկիք յԵրիքով. եւ պատերազմեցան
ընդ ձեզ բնակիչք Երիքովի, Ամորհացին
եւ Քանանացին եւ Փերեզացին եւ Խեւացին եւ
Յեբուսացին եւ Քետացին եւ Գերգեսացին. եւ
12 մատնեաց զնոսա ՚ի ձեռս մեր։ Եւ առաքեաց
յառաջագոյն քան զձեզ զձիաստացան, եւ մերժեաց
զնոսա յերեսաց ձերոց՝ զերկոտասան թագաւորս
Ամորհացւոց, ոչ սրով քով եւ ոչ աղեղամբ
13 քով. եւ ետ ձեզ Տէր զերկիրս՝ յորում ոչ
վաստակեցէք. եւ բնակեցէք ՚ի քաղաքս զոր ոչ
շինեցէք, եւ յայգիս եւ ՚ի ձիթենիս՝ զոր ոչ տնկեցէք
14 դուք՝ եւ ուտէք։ Եւ արդ երկերուք դուք
՚ի Տեառնէ, եւ պաշտեցէք զնա ուղղութեամբ եւ
արդարութեամբ. եւ ՚ի բաց արարէք զաստուածս
օտարս՝ զոր պաշտեցին հարքն ձեր յայնկոյս
15 գետոյն եւ յԵգիպտոս, եւ պաշտեցէք զՏէր։ Ապա
թէ ոչ թուի ձեզ հաճոյ պաշտել զՏէր, ընտրեցէք
այսօր թէ զո՞ պաշտիցէք. զաստուածս
հարցն ձերոց որ յայնկոյս գետոյն էին, թէ զաստուածս
Ամորհացւոցն՝ յորոց դուք բնակեալ էք
յերկրի նոցա։ Այլ ես եւ տուն իմ պաշտեմ
16 զՏէր, զի սուրբ է։ Պատասխանի ետուն ժողովուրդն՝
եւ ասեն․ Քաւ լիցի մեզ թողուլ զՏէր
Աստուած մեր եւ պաշտել զաստուածս օտարս․
17 զի տէր Աստուած մեր՝ նա եհան զմեզ եւ զհարս
մեր յերկրէն Եգիպտացւոց ՚ի տանէ ծառայութեան,
եւ արար մեզ զնշանս մեծամեծս զայնոսիկ,
եւ պահեաց զմեզ յամենայն ճանապարհին
յորում գնացաք, եւ յամենայն ազգս՝ ընդ որ
18 անցաք, եւ մերժեաց Տէր զԱմորհացին եւ զամենայն
ազգս բնակեալս յերկրին՝ յերեսաց մերոց.
այլ եւ մեք պաշտեսցուք զՏէր, զի նա է
19 Աստուած մեր։ Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն․
Ոչ կարէք դուք պաշտել զՏէր, զի սուրբ է. եւ
նա նախանձեալ ոչ ներեսցէ մեղաց եւ անօրէնութեանց
20 ձերոց. յորժամ թողուցուք զՏէր, եւ
պաշտիցէք զաստուածս օտարս. եւ հասեալ ՚ի
վերայ՝ չարչարեսցէ զձեզ, եւ ծախեսցէ զձեզ
21 փոխանակ բարեացն զոր արար ձեզ։ Եւ ասէ
ժողովուրդն ցՅեսու․ Ոչ այդպէս, այլ զՏէր պաշտեսցուք։
22 Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն․ Ահա
դուք ձեզէն եղերուք վկայք անձանց ձերոց,
զի դուք ընտրեցէք զՏէր պաշտել զնա։ Եւ
23 ասեն․ Վկայ եմք։ Եւ ասէ․ Արդ ՚ի բաց արարէք
՚ի ձէնջ զաստուածս օտարս, եւ ուղղեցէք
24 զսիրտս ձեր առ տէր Աստուած Իսրայէլի։ Եւ
ասէ ժողովուրդն ցՅեսու․ Զտէր Աստուած մեր
25 պաշտեսցուք եւ ձայնի նորա լուիցուք։ Եւ ուխտեաց
Յեսու ուխտ ընդ ժողովրդեանն յաւուր
յայնմիկ, եւ ետ նմա օրէնս եւ դատաստանս ՚ի
Սելով առաջի խորանին Աստուծոյ Իսրայէլի։
26 Եւ գրեաց Յեսու զբանս զայսոսիկ ՚ի գիրս օրէնաց
Աստուծոյ. եւ առ վէմ մի մեծ եւ կանգ-

նեաց զնա 'ի ներքոյ բեւեկնոյն առաջի Տեառն.
եւ ասէ Յեսու ցամենայն ժողովուրդն. Ահա վէմս 27
այս եղիցի ձեզ 'ի վկայութիւն, զի սա լուաւ զա-
մենայն խօսեցեալսն 'ի Տեառնէ զոր խօսեցաւ
ընդ ձեզ այսօր. եւ եղիցի սա ձեզ 'ի վկայութիւն
աւուրց յետնոց՝ յորժամ ստիցէք Տեառն Աս-
տուծոյ ձերում: Եւ արձակեաց Յեսու զժողո- 28
վուրդն, եւ գնաց իւրաքանչիւր 'ի տեղի իւր: Եւ 29
պաշտեաց Իսրայէլ զՏէր զամենայն աւուրս Յե-
սուայ, եւ զամենայն աւուրս ծերոցն որ ձգեցին
զժամանակս ընդ Յեսուայ, որք եւ տեսին զամե-
նայն գործս Տեառն՝ զոր արար յԻսրայէլ:

ԻԸ Եւ եղեւ յետ այսորիկ մեռանել Յեսուայ որ- 30
դւոյ Նաւեայ ծառայի Տեառն՝ հարիւր եւ տասն
ամաց. եւ թաղեցին զնա առ սահմանօք ժառան- 31
գութեան իւրոյ 'ի Թամնաթասար 'ի լերինն Եփրե-
մայ 'ի հիւսիսոյ լերինն Գաասայ: Եւ անդ եդին
ընդ նմա՝ ուր թաղեցին զնա՝ առ 'ի յիշատակէ
զսուրսն քարեղէնս, որովք թլփատեաց զորդիսն
Իսրայէլի 'ի Գաղգաղա, յորժամ եհան զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ որպէս հրամայեաց Տէր.
եւ անդ են մինչեւ ցայսօր ժամանակի:

32 Եւ զոսկերսն Յովսեփու հանին որդիքն Իս- ԻԹ
րայէլի յԵգիպտոսէ, եւ թաղեցին զնա 'ի Սիկիմ,
'ի բաժնի ագարակին զոր ստացաւ Յակոբ յա-
մօրհացւոցն բնակելոցն 'ի Սիկիմ՝ որոջաց հա-
33 րիւրոց, եւ ետ զայն Յովսեփայ 'ի բաժին: Եւ
եղեւ յետ այսորիկ վախճանել Եղիազարու քա-
հանայի որդւոյ Ահարոնի, եւ թաղեցաւ 'ի Գա-
բաաթ Փենեհեսի որդւոյ իւրում զոր ետ նմա 'ի
լերինն Եփրեմայ: Յաւուրսն յայնոսիկ առեալ
որդւոցն Իսրայէլի զտապանակ ուխտին Աստու-
ծոյ շրջեցուցանէին ընդ իւրեանս: Եւ քահա-
նայացաւ Փենեհէս փոխանակ Եղիազարու հօր իւ-
րոյ, մինչեւ մեռաւ եւ թաղեցաւ յիւրում Գա-
բաաթ:

Եւ որդիքն Իսրայէլի գնացին յիւրաքանչիւր 'ի
տեղիս իւրեանց, եւ յիւրաքանչիւր քաղաքս իւ-
րեանց. եւ պաշտեցին որդիքն Իսրայէլի զԱս-
տարտն եւ զԱստարովթ, եւ զաստուածս ազ-
գացն որ շուրջ զնոքօք: Եւ մատնեաց զնոսա
Տէր 'ի ձեռս Եգղոմայ արքային Մովաբու, եւ տի-
րեաց նոցա ամս ութեւտասն:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

Քանզի յետ մահուան Յեսուայ եւ այլք կացին զատաւորք 'ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ երբեմն զի եւ այլազգիքն իշխէին նոցա. զի 'ի միջոցս ժամանակաց զատաւորացն 'ի խաս գաւառացն Հրէայք, եւ մատնէր զնոսա Աստուած 'ի ձեռս այլազգեաց։ Յորոց 'ի նեղելն աղաղակէին առ Տէր, եւ յարուցանէր փրկիչս նոցա զզատաւորսն, որք պատերազմելով ընդ հեթանոսս' փրկէին զԻսրայէլ 'ի ձեռաց նոցա, նկարելով զՔրիստոս փրկիչն Յիսուս որ փրկեաց զաշխարհս 'ի մեղաց։ Նա եւ այլ եւս բազում իրք եղեն նոցա օրինակ Քրիստոսի. որպէս զի Յայէլ փշրեալ 'ի ծառայութեան Սիսարայ, եւ կործանեաց Գեդէոն զբագինն Բաաղու, եւ անձրեւն 'ի վերայ գեղմոյն ասրի, եւ քաջութիւնն Սամփսոնի, եւ այլն եւս։ Պատմէ գիրքս այս յետ մահուանն Յեսուայ մինչեւ ցմահն Սամփսոնի զժամանակս երեքհարիւր զատաւորացն, որք յետ մահուանն Յեսուայ իշխեցին Հրէից։ Եւ 'ի միջոցսն գերելն այլազգեացն, որպէս յետ Յեսուայ զՔուսարսաթեմայ ութ ամ, եւ յետ Գոթոնիելի' զԵգղովմայ մովաբացւոյ, եւ յետ Աւովդայ' զՅաբինայ քանանացւոյ, յետ Բարակայ' զՄադիանու, եւ յետ Լաբդոնի' զփղշտացւոց մինչեւ Սամփսոնի։ Ի սոյն գիրս միով գրէ եւ զհամառօտութիւն ցեղին Դանայ եւ զյանդգնութեան բենիամինեանցն։ Եւ ամն գիրք զատաւորացս չափ ժամանակի բստ Հրէից' ամս երկերիւր ութսուն եւ ութ. իսկ բստ Եօթանասնիցն' չորեքհարիւր եւ ութն, որում եւ Պօղոս 'ի գործսն համաձայնէ, յետ Յեսուայ չորեքհարիւր եւ յիսուն ամ լինել մինչեւ 'ի Սամուէլ մարգարէ. զի քառասուն ամ Հեղեայ 'ի վերայ չորեքհարիւր եւ տասանցն եդեալ' լինի չորեքհարիւր եւ յիսունն։ Եւ յայտ է այսու' զի յայլ եւ յայլ պատմագրաց գրեցաւ գիրքս այս բստ անձանց ժամանակին, եւ յետոյ 'ի մի բովանդակեցաւ։

ԳԼՈՒԽՔ ԳՐՈՑ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑՆ

Ա. Թէ յետ վախճանին Յեսուայ ցեղն Յուդայ կոչեցաւ յառաջնորդութիւնն. յորում եւ կրկնաբանէ զառ Յեսուաւ եղեալս իրսն 'ի Քաղեբայ։

Բ. Թէ զի ոչ սատակեցին զազգսն բստ հրամանին Տեառն, երեւեցաւ Հրեշտակն, եւ յանդիմանեաց զանօրէնութիւն նոցա, եւ լացին ընդ այնր առաջի Տեառն։

Գ. Անհնազանդութիւն չարեաց նոցա, զի յետ մահուան Յեսուայ յետս կացին յԱստուծոյ, եւ մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս Քուսարսաթեմայ արքային Ասորւոց, եւ փրկեաց զնոսա 'ի ձեռն Գոթոնիելի։

Դ. Յանցեալն 'ի չարիս եւ մատնեցան Եգղովմայ մովաբացւոյ, եւ յարոյց Տէր զԱւովդ, որ սպան զԵգղոմ, եւ փրկեաց զՄովաբ։

Ե. Յետ նորա Սամեգար, որ սպան վեցհարիւր այր մաճու արօրոյ։

Զ. Մատնեցան Յաբինայ քանանացւոյ, եւ եղեւ պատերազմ Տեառն 'ի ձեռն Դեբովրայ առ Բարակ. եւ նա չոգաւ եւ եհար զզօրսն Յաբինայ. սպանանէ եւ Յայէլ. եւ օրհնեաց Դեբովրա օրհնութիւնս Տեառն յաղթականս։

Է. Նեղեաց զնոսա Մադիամ եւ յարեաւ Գեդէոն, նշանաւորեաց զարդարութիւն կատարածութեանն, եւ 'ի նշան յաղթութեանն անձրեւաց 'ի գեղմն' զօրէնն Աստուծոյ առ Հրեայսն, եւ զխաւարն բանին 'ի Կոյսն եւ զանառատ ծնունդն. եւ ապա զցամաքիլ Հրէիցն եւ զանձրեւելն աշխարհի։ Այլ եւ ասփոփ' Հրեայքն երկամթեայ զամապանաւ փշրեալք բստ Դաւթի եւ Երեմիայ. յորոց եւ չեւ նորոգութեանն փոխեալ Առաքելոցն փանեաց զեղխանն աշխարհի։ Այլ եւ 'ի խորտակել մարմնական գործոց' պայծառանայ յաղթութիւն հոգւոյ։

Ը. Յետ մահուանն Գեդէոնի Աբիմելէք հարճորդի նորա սպան զեօթանասուն եղբարսն իւր, եւ թագաւորեաց. եւ յետ սուղ աւուրց խնդրեցաւ 'ի նմանէ վրէժ, զի մանրեցաւ զլուխն եւ մեռաւ։

Թ. Յետ նորա Թովղա։

Ժ. Յետ նորա Յայիր։

ԺԱ. Յետ նորա Յեփթայէ, որ եւ զշնեաց զդստերն, եւ Աստուած հրաժէր' որպէս առ Աբրահամ' ոչ խափանեաց, զի այլ ոք յանդգնեսցի ուխտ մի մատուցանել. կոտորեաց եւ զԵփրեմ վասն անպատեհ զատութեանն։

ԺԲ. Յետ նորա Եսեբոն բեթղեհեմացի։

ԺԳ. Յետ նորա Եղոմ զաբուղոնացի։

ԺԴ. Յետ նորա Լաբդոն։

ԺԵ. Այլ Սամփսոն, որ ուժեղ զօրութեամբն իւրով նկարէր զանչափ զօրութիւն Տեառն իւրոյ. եւ յաղթելովն 'ի կնոջէն' նկարէր զխոնարհիլն մարդկան առաջի մեղաց։

ԺԶ. Անօրէնութիւն զՄիքիայ որ կանգնեաց դրօշակեր կուռս 'ի տան իւր. զի տայց մայր իւր թէ զործադիր գործ ցուցանէ 'ի քէն, եւ հրդեհել' զի թէ գոյցի, արասցէս անուն պատկեր ձուլածոյ. որդ արծաթն առ իւ է, առ եւ արար պատկեր բստ հրամանին. եւ օրհնեաց զնոսա, զի արար թէ արար պատկեր. արար եւ եփուդ, եւ քուրմն կացոյց զքահանայսն։

ԺԷ. Անօրէնութիւն եւ ցեղին Դանայ, զի առին զկուռսն 'ի տանէն Միքայ, որով եւ կռապաշտեցան մինչեւ ցգերելն 'ի Սաղմանասարայ։

ԺԸ. Պոռնկեցաւ հարճն ղեւտացւոյն, եւ փախեաւ. եւ նա զորմայր զնա, եւ եկն 'ի Գաբաա. իբրեւ մեծացն գհարճն եւ մեռաւ, ժողովեցաւ Իսրայէլ 'ի վերայ Գաբաայ։ Եւ զի վասն կռապաշտութեանն ոչ նախանձեցան' որ մեծ էր, եւ վասն կնոջն իբրոյ նախանձեցան, թողլ եւ Աստուած պատերազմել ընդ միմեանս. մինչեւ առ սատակութիւնն զցեղն չարեացն մնացորդք յերկոցունց կողմանցն։

Իսկ զՀռութայ գիրսն' վճարմամբ իրացն եւ մեկնութեամբք անուանցն, թէ կամիս, տեսցես 'ի պատմուածս Ադամայ եւ յեղեն 'ի գլուխսն, եւ 'ի խոստովանութեանն Աստուծոյ առ նա' ծննդեամբն 'ի տանէն Դաւթի։

ԴԱՏԱՒՈՐՔ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եւ եղեւ յետ վախճանելոյն Յեսուայ՝ հարցանէին 1
որդիքն Իսրայէլի զՏէր եւ ասէին. Ո՞ ելցէ
մեզ առ քանանացին առաջնորդ՝ պատերազմել
ընդ նմա։ Եւ ասէ Տէր. Յուդա ելցէ. զի ետու 2
զերկիրն ՚ի ձեռս նորա։ Եւ ասէ Յուդա 3
ցՇմաւոն ցեղբայր իւր. Ել ընդ իս ՚ի վիճակի իմում,
եւ տացուք պատերազմ ընդ քանանացւոյն.
եւ եկից եւ ես ընդ քեզ ՚ի քում վիճակին.
եւ գնաց ընդ նմա Շմաւոն։ Եւ ել Յուդա, եւ 4
ետ Տէր զքանանացին եւ զփերեզացին ՚ի ձեռս
նորա, եւ եհար զնոսա ՚ի Բեզեկ տասն հազար
արանց։ Եւ գտին զԱդոնիբեզեկ ՚ի Բեզեկ, եւ 5
ետուն պատերազմ ընդ նմա. եւ հարին զքանանացին
եւ զփերեզացին։ Եւ փախեաւ Ադոնիբեզեկ, 6
եւ պնդեցան զհետ նորա, եւ հասին նմա.
եւ կտրեցին զծայրս ձեռաց նորա եւ զծայրս ոտից
նորա։ Եւ ասէ Ադոնիբեզեկ. Եօթանասուն 7
թագաւորք ծայրատեալք ձեռօք եւ ոտիւք էին,
որ ժողվէին զփշրանս ՚ի ներքոյ սեղանոյ իմոյ.
որպէս արարի, նոյնպէս հատոյց ինձ Աստուած։
Եւ ածին զնա յԵրուսաղէմ, եւ անդ
մեռաւ։ Եւ պատերազմեցին որդիքն Յուդայ ընդ 8
Երուսաղէմի, եւ առին զնա, եւ հարին զնա սրով
սուսերի. եւ զքաղաքն այրեցին հրով։ Եւ 9
յետ այնորիկ իջին որդիքն Յուդայ պատերազմել
ընդ քանանացւոյն բնակելոյ ՚ի լեռնակողմանն
եւ ՚ի հարաւ եւ ՚ի դաշտավայրս։ Եւ գնաց Յուդա 10
՚ի վերայ քանանացւոյն բնակելոյ ՚ի Քեբրոն,
եւ ել Քեբրոն ընդդէմ. եւ էր անուն Քեբրոնի
յառաջ Կարիաթարբոկ Սեփեր. եւ հարին զՍեսի
եւ զԱքիման եւ զԹոլմի, զծնունդս Ենակայ։
11 Եւ ելին անտի ՚ի վերայ բնակչացն Դաբիրայ. եւ
անուն Դաբիրայ էր յառաջագոյն քաղաք նամակաց։
12 Եւ ասէ Քաղէբ. Որ ոք հարցէ զքաղաք
նամակաց՝ եւ առցէ զնա, տաց նմա զԱքսա դուստր
13 իմ կնութեան։ Եւ առ զնա Գոթոնիէլ
որդի Կենեզի եղբայր Քաղէբայ՝ կրտսեր քան
զնա. եւ ետ նմա Քաղէբ զԱքսա զդուստր իւր
14 կնութեան։ Եւ եղեւ ՚ի մտանելն նորա, յորդորեաց
զնա Գոթոնիէլ խնդրել ՚ի հօրէ իւրմէ ագարակ.
եւ տրտնջեաց եւ աղաղակեաց յիշոյ անտի
15 եւ ասէ. Յերկիր հարաւոյ ետուր զիս։ Եւ
ասէ ցնա Քաղէբ. Զի՞ է քեզ։ Եւ ասէ ցնա Աքսա.
Տուր ինձ օրհնութիւն, զի յերկիր հարաւոյ
ետուր զիս, եւ տացես ինձ զրուանս ջրոյ։
Եւ ետ նմա Քաղէբ ըստ սրտի նորա զրուանս
16 բարձանց, եւ զրուանս հովտաց։ Եւ որդիքն Յոբաբայ
կինեցւոյ աներոյն Մովսիսի՝ ելին ՚ի քաղաքէն
արմաւենեաց առ որդիսն Յուդայ ՚ի յանապատն
Յուդայ, որ է ՚ի հարաւոյ Յուդայ, առ
զառիվայրին Արադայ, եւ գնացին բնակեցան
17 ընդ ժողովրդեանն։ Եւ գնաց Յուդա ընդ Շմաւոնի
եղբօր իւրոյ, եւ հարին զքանանացին բնակեալ
յԱփեթ, եւ նզովեցին զնա եւ սատակեցին
զնա. եւ կոչեցին զանուն քաղաքին սատակումն։
18 Եւ ոչ ժառանգեաց Յուդա զԳազա
եւ զսահմանս նորա, եւ զԱսկաղոն եւ
զսահմանս նորա, եւ զԱկկարոն եւ զսահմանս
նորա, եւ զԱզովտոս եւ զանդաստանս նորա։
19 Եւ էր Տէր ընդ Յուդայ, եւ ժառանգեաց

զլեառնն. զի ոչ կարացին ժառանգել զբնակիչս
հովտացն. զի Ռեկաբ զատոյց զնոսա. եւ կառք
երկաթիք էին նոցա ։ Եւ ետուն Քաղեբայ զՔեբրոն 20
որպէս եւ խօսեցաւ Մովսէս. եւ ժառանգեաց
անտի զերիս քաղաքս որդւոցն Ենակայ.
եւ երարձ անտի զերիսին որդիսն Ենակայ ։ Եւ 21
զՅեբուսացին զբնակեալն յԵրուսաղէմ ոչ ժառանգեցին
որդիքն Բենիամինի. եւ բնակեաց Յեբուսացին
ընդ որդիսն Բենիամինի մինչեւ ցայսօր
։ Եւ ելին որդիքն Յովսեփու եւ ինքեանք 'ի 22
Բեթէլ, եւ Տէր ընդ նոսա. եւ բանակեցան տունն 23
Իսրայէլի 'ի Բեթէլ. եւ անուն քաղաքին էր յառաջ
Լուզա ։ Եւ տեսին պահապանքն զայր մի 24
ելանէր 'ի քաղաքէ անտի, կալան զնա եւ ասեն.
Ցոյց մեզ զմուտ քաղաքիդ, եւ արասցուք ընդ
քեզ ողորմութիւն ։ Եւ եցոյց նոցա զմուտ քաղաքին, 25
եւ հարին զքաղաքն սրով սուսերի. եւ
զայրն եւ զազգատոհմն իւր արձակեցին ։ Եւ գնաց 26
այրն յերկիրն 'ի Քետիմ, եւ շինեաց անդ քաղաք,
եւ կոչեաց զանուն նորա Լուզա. եւ այն
է անուն նորա մինչեւ ցայսօր ։ Եւ ոչ ժառանգեաց 27
Մանասէ զԲեթսան՝ որ է Սկիւթուպօլիս,
եւ ոչ զգաւառս նորա եւ ոչ զանդաստանս նորա,
եւ ոչ զԹանաք եւ զգաւառս նորա, եւ ոչ
զբնակիչսն Դովրայ եւ ոչ զշուրջ բնակեալսն զնովաւ
եւ ոչ զգաւառս նորա. եւ ոչ զբնակիչս Բաղակայ
եւ ոչ զշուրջ բնակեալսն զնովաւ. եւ ոչ
զգաւառս նորա. եւ ոչ զբնակիչս Յեբղաամայ եւ
ոչ զշուրջ բնակեալսն զնովաւ. եւ ոչ զգաւառս
նորա. եւ սկսաւ Քանանացին բնակել յերկրին
յայնմիկ ։

բ Եւ եղեւ իբրեւ զօրացաւ Իսրայէլ՝ եդ զՔանանացին 28
ընդ հարկաւ, եւ բառնալով ոչ եբարձ
զնա ։ Եւ Եփրեմ ոչ եբարձ զՔանանացին զբնակեալն 29
'ի Գազեր. եւ բնակեաց Քանանացին 'ի մէջ
նորա 'ի Գազեր, եւ եղեւ նմա հարկատու ։ Եւ 30
Զաբուղոն ոչ եբարձ զբնակիչսն Կեդրոնի եւ
զբնակիչսն Ամմանայ. եւ բնակեաց Քանանացին
'ի մէջ նորա, եւ եղեւ նմա հարկատու ։ Եւ Ասեր 31
ոչ եբարձ զբնակիչսն Ակքովայ, եւ եղեւ
նմա հարկատու. եւ զբնակիչսն Դովրայ, եւ
զբնակիչսն Սիդոնի, եւ զբնակիչսն Դաղափայ,
եւ զԱքազիփ եւ զՀելբա եւ զԱփեկ եւ զՌոոբ.
եւ բնակեաց Ասեր 'ի մէջ Քանանացւոյն բնակելոյն 32
յերկրին. քանզի ոչ կարացին բառնալ զնա ։
Եւ Նեփթաղիմ ոչ եբարձ զբնակիչսն Բեթսամիւսայ 33
եւ ոչ զբնակիչսն Բեթանաթայ. եւ բնակեաց
Նեփթաղիմ 'ի մէջ Քանանացւոյն բնակելոյ
յերկրին. եւ բնակիչքն Բեթսամիւսայ եւ
Բեթանաթայ եղեն նմա հարկատուք ։ Եւ նեղեաց 34
Ամուրհացին զորդիսն Դանայ 'ի լերինն. զի
ոչ տային նոցա թոյլ իջանել 'ի հովիտն ։ Եւ սկսաւ 35
Ամուրհացին բնակել 'ի լերինն մուրտաստանի,
ուր արջք եւ աղուեսք 'ի մուրտաստանին
եւ 'ի Սաղաղբին ։ Եւ ծանրացաւ ձեռն Յովսեփայ
'ի վերայ Ամուրհացւոյն, եւ եղեն նոցա հարկատուս.
36 զի սահմանն Ամուրհացւոյն Եդոմայեցին
էր, 'ի վերայ զառիվայրին Ակրաբիմայ 'ի վէմն
եւ 'ի վեր ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ ել հրեշտակ Տեառն 'ի Գաղգաղա 'ի լալեացն,
եւ 'ի Բեթէլ եւ 'ի տունն Իսրայէլի, եւ ասէ ցնոսա.
Այսպէս ասէ Տէր. Տէր եհան զձեզ յԵգիպտոսէ,
եւ ած զձեզ յերկիրդ՝ յոր երդուաւ
հարցն ձերոց տալ ձեզ, եւ ասէ ցձեզ. ոչ ցրեցից
2 զուխտն իմ՝ որ ընդ ձեզ յաւիտեան ։ Եւ մի դնիցէք
ուխտ ընդ բնակիչս երկրիդ այդորիկ. եւ
մի ընդ դիս նոցա, եւ մի երկիր պագանիցէք նոցա.
այլ զդրօշեալս նոցա խորտակեսջիք, եւ զբագինս
նոցա կործանեսջիք. եւ ոչ լուարուք ձայ-
3 նի իմում. քանզի արարէք զայն ։ Եւ ասացի թէ
ոչ յաւելից փոխել զժողովուրդն զոր յաւելի
սատակել, եւ ոչ բարձից զնոսա յերեսաց ձերոց.
եւ եղիցին ձեզ 'ի վտանգս, եւ դիք նոցա
4 եղիցին ձեզ 'ի գայթագղութիւն ։ Եւ եղեւ իբրեւ
խօսեցաւ հրեշտակն Տեառն զբանս զայսոսիկ
առ ամենայն որդիսն Իսրայէլի, ամբարձին
5 ժողովուրդքն զձայնս իւրեանց եւ լացին. եւ
վասն այնորիկ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ
6 Լալեաք. եւ զոհեցին անդ Տեառն ։ Եւ արձակեաց
Յեսու զժողովուրդն. եւ գնացին որդիքն Իսրայէլի
յիւրաքանչիւր տուն իւր եւ յիւրաքանչիւր
ժառանգութիւն իւր՝ ժառանգել զերկիրն ։

7 Եւ ծառայեաց ժողովուրդն Տեառն զամենայն դ
աւուրս Յեսուայ եւ զամենայն աւուրս ծերոցն,
որ միանգամ երկայնակեացք եղեն ընդ Յեսուայ,
որ գիտակ լեալ էին ամենայն մեծամեծ գործոցն
8 Տեառն՝ զոր արար յԻսրայէլ ։ Եւ վախճանեցաւ
Յեսու որդի Նաւեայ ծառայ Տեառն, որդի հա-
9 րիւր եւ տասն ամաց. եւ թաղեցին զնա 'ի լերինն
ժառանգութեան նորա, 'ի Թամնաթարէս՝
'ի լերինն Եփրեմի 'ի հիւսիսոյ լերինն Գաասայ.
10 եւ ամենայն ազգն այն յաւելան առ հարս իւրեանց ։
Յարեաւ այլ ազգ որ ոչ ճանաչէին
զՏէր եւ ոչ զգործսն զոր արար 'ի մէջ Իսրայէ-
11 լի ։ Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար առաջի
12 Տեառն, եւ պաշտեցին զԲահաղիմ. եւ թողին
զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց, որ եհան զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ գնացին զհետ
աստուածոց օտարաց, աստուածոց ազգացն որ
շուրջ զնոքօք, եւ երկիր պագին նոցա, եւ բար-
13 կացուցին զՏէր. եւ թողին զնա եւ պաշտե-
14 ցին զԲահաղ եւ զԱստարովթ ։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Տէր Իսրայէլի, եւ մատնեաց
զնոսա Տէր 'ի ձեռս աւարառուացն, եւ աւարեցին
զնոսա. եւ ետ զնոսա Տէր 'ի ձեռս թշնա-

մեաց իւրեանց շուրջանակի, եւ ոչ կարացին
կալ ընդդէմ թշնամեաց իւրեանց ամենեցունց՝
ընդ որ պատահեցան։ Եւ ձեռն Տեառն էր նոցա 15
՚ի չարութիւն, որպէս եւ խօսեցաւ Տէր եւ որ-
պէս երդուաւ Տէր, եւ նեղեաց զնոսա յոյժ։ Եւ 16
յարոյց նոցա Տէր դատաւորս, եւ փրկեաց զնո-
սա Տէր ՚ի ձեռաց աւարառուաց նոցա․ սակայն
եւ նոցա ոչ լուան․ զի պոռնկեցան զհետ աս- 17
տուածոց օտարաց, եւ երկիր պագին նոցա, եւ
բարկացուցին զՏէր․ եւ խոտորեցան վաղվաղակի
՚ի ճանապարհէն ընդ որ գնացին հարքն նոցա՝
լսել պատուիրանաց Տեառն, եւ ոչ արարին այն-
պէս։ Եւ յորժամ յարոյց նոցա Տէր դատաւորս, 18
եւ էր Տէր ընդ դատաւորին․ եւ փրկեաց զնոսա
՚ի ձեռաց թշնամեաց նոցա զամենայն աւուրս դա-
տաւորին, զի մխիթարեցաւ Տէր ՚ի հեծութենէ
նոցա յերեսաց պաշարողացն նոցա որ չարչա-
րէին զնոսա։ Եւ լինէր իբրեւ մեռանէր դա- 19
տաւորն՝ դառնային միւսանգամ եղծանել ա-
ռաւել քան զհարս իւրեանց, երթալ զհետ աս-
տուածոց օտարաց, պաշտել զնոսա եւ երկիր
պագանել նոցա․ եւ ոչ ընկեցին ՚ի բաց զարուես-
տս իւրեանց, եւ ոչ հատան ՚ի խիստ ճանա-
պարհաց իւրեանց։ Եւ բարկացաւ սրտմտու- 20
թեամբ Տէր Իսրայէլի եւ ասէ․ փոխանակ զի ե-
թող ազգդ այդ զուխտ իմ զոր պատուիրեցի
հարց դոցա եւ ոչ լուան ձայնի իմում, եւ ես ոչ 21
յաւելից բառնալ զայր յերեսաց նոցա, յազգացն
զոր եթող Յեսու որդի Նաւեայ։ Եւ եթող փոր- 22
ձել նովաւ զԻսրայէլ, եթէ զգուշանայցեն ճա-
նապարհին Տեառն գնալ ընդ նա, զոր օրինակ
զգուշացան հարքն նոցա, եւ եթէ ոչ։ Եւ եթող 23
Տէր զազգսն զայնոսիկ՝ չբառնալ զնոսա վաղվա-
ղակի, եւ ոչ մատնեաց զնոսա ՚ի ձեռս Յեսուայ։

ԳԼՈՒԽ Գ.

Եւ այս ազգք են զորս եթող Յեսու փորձել 1
նոքօք զԻսրայէլ, զամենեսին որ ոչ գիտէին զա-
մենայն պատերազմունս Քանանացւոց․ բայց 2
վասն ազգաց որդւոցն Իսրայէլի՝ ուսուցանել նո-
ցա պատերազմ․ սակայն եւ որ յառաջագոյն
քան զնոսա էին՝ ոչ գիտէին․ զհինգ նախարարու- 3
թիւնս այլազգեաց, եւ զամենայն Քանանացին
եւ զՍիդոնացին եւ զԽեւացին զբնակեալն ՚ի
Լիբանան ՚ի լեռնէն Բաաղհերմոնեայ մինչեւ ցԼա-
բոյեմաթ։ Եւ եղեւ ՚ի փորձել նոքօք զԻսրայէլ, 4
գիտել եթէ լուիցեն պատուիրանացն Տեառն զորս
պատուիրեաց հարցն նոցա ՚ի ձեռն Մովսիսի, եւ 5
որդիքն Իսրայէլի բնակեցին ՚ի մէջ Քանանացւոյն
եւ Քետացւոյն եւ Ամորհացւոյն եւ Փերեզա-
ցւոյն եւ Խեւացւոյն եւ Յեբուսացւոյն եւ Գերգե-
սացւոյն։ Եւ առին զդստերս նոցա իւրեանց ՚ի 6
կանայս, եւ զդստերս իւրեանց ետուն ուստերաց
7 նոցա, եւ պաշտեցին զդիս նոցա․ եւ արարին
որդիքն Իսրայէլի չար առաջի Տեառն, եւ մոռացան
զՏէր Աստուած իւրեանց եւ պաշտեցին զԲահաղ
8 եւ զանտառն։ Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ
Տէր Իսրայէլի, եւ մատնեաց զնոսա ՚ի ձեռս Քու-
սարսաթեմայ արքային Ասորւոց Միջագետաց․
9 եւ ծառայեցին նմա ամս ութ․ եւ աղաղակեցին
որդիքն Իսրայէլի առ Տէր։ Եւ յարոյց Տէր փրկ-
իչ Իսրայէլի, եւ ետ նոցա զԳոթոնիէլ որդի
Կենեզեայ, զեղբայր Քաղեբայ՝ կրսեր քան
10 զնա․ եւ լուաւ նոցա։ Եւ եղեւ ՚ի նմա հոգի
Տեառն, եւ դատեաց զԻսրայէլ․ եւ ել ՚ի պատե-
րազմ ընդ Քուսարսաթեմայ․ եւ մատնեաց Տէր
՚ի ձեռս նորա զՔուսարսաթեմ արքայ Ասորւոց․
եւ սաստկացաւ ձեռն նորա ՚ի վերայ Քուսար-
11 սաթեմայ, եւ դադարեաց երկիրն ամս քառա-
սուն․ եւ մեռաւ Գոթոնիէլ որդի Կենեզի։
12 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայէլի առնել չար ա- Դ
ռաջի Տեառն․ եւ զօրացոյց Տէր զԵգղոմ արքայ
Մովաբու ՚ի վերայ Իսրայէլի՝ վասն առնելոյ նո-
13 ցա չար առաջի Տեառն։ Եւ ժողովեաց ՚ի վերայ
նոցա զամենայն որդիսն Ամոնայ եւ զԱմաղէկ․ եւ
չոգաւ եհար զԻսրայէլ, եւ ժառանգեաց զքա-
14 ղաքն արմաւենեաց։ Եւ ծառայեցին որդիքն Իս-
րայէլի Եգղոմայ արքայի Մովաբու ամս ութե-
15 տասան․ եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի առ
Տէր։ Եւ յարոյց նոցա Տէր փրկիչ զԱւովդ որդի
Գերեայ՝ զորդի առն Յեմինեցւոյ, զերկոցունց
ձեռաց աջողակն․ եւ առաքեցին որդիքն Իսրա-
յէլի ՚ի ձեռս նորա պատարագս Եգղոմայ ար-
16 քային Մովաբու։ Եւ արար իւր Աւովդ սուր երկ-
սայրի՝ թզաւ յերկայնութիւն, եւ էդ յաջոյ ազ-
17 դեր իւրում ընդ տաւատակաւն, եւ գնաց․ եւ
մատոյց զպատարագն Եգղոմայ արքային Մովա-
18 բու․ եւ Եգղոմ էր այր յղփ յոյժ։ Եւ եղեւ իբ-
րեւ վախճանեաց Աւովդ մատուցանել զպատա-
րագսն, եւ արձակեաց զպատարագաբերսն,
19 եւ Եգղոմ դարձաւ ՚ի դրօշելոցն հանդերձ Գաղ-
գաղաւն։ Եւ ասէ Աւովդ․ Բանք ինչ են ինձ ընդ
քեզ ծածկեալք, արքայ։ Եւ ասէ Եգղոմ․ Լուռ
լեր։ Եւ ասէ ցամենեսին․ Ի բաց գնացէք։ Եւ
20 ելին արտաքս որ զնովաւն կային․ եւ նա նստէր
յամարանոցի ՚ի վերնատանն իւրում միայն ա-
ռանձինն։ Եւ ասէ Աւովդ․ Պատգամ Աստուծոյ
է իմ առ քեզ, արքայ։ Եւ յարեաւ Եգղոմ յա-
21 թոռոյն մերձ առ նա։ Եւ եղեւ ընդ յառնելն
նորա՝ ձգեաց Աւովդ զձեռն իւր զձախ, եւ առ
զսուրն յաջոյ ազդերէ իւրմէ, եւ եհար ՚ի կշտի
22 Եգղոմայ, արկ եւ զերախակալն եւս զհետ վե-
րին․ եւ արգել ճարպն զվերաբերանն, զի ոչ
23 ձգեաց ՚ի բաց զսուրն ՚ի կշտէ նորա․ եւ ել ՚ի
պատշգամն, եւ անց ընդ փողոցակապսն․ եւ
փակեաց զդուրս վերնատանն ընդդէմ նորա եւ

ապխեաց. եւ ինքն ել գնաց: Եւ ծառայքն նորա 24
մտին եւ տեսին, եւ ահա դրունք վերնատանն
փակեալ էին, եւ ասեն. գուցէ յաթոռն նստիցի
'ի սեղան 'ի սենեկին. Եւ կացին մնացին ամաչե- 25
ցեալք. եւ ահա ոչ ոք էր որ բանայր զդուրս
վերնատանն. եւ առին զբանալին եւ բացին, եւ
ահա տէրն իւրեանց անկեալ կայր մեռեալ 'ի
գետնի: Եւ Աւովդ զերծաւ 'ի Սեիրովթա՝ մինչ նո- 26
քա զաղմկեալ էին. եւ ոչ ոք էր որ փոյթ տանէր
զնմանէ, եւ նա անց առ գրոշելովքն, եւ զերծաւ
անկաւ 'ի Սեիրովթա: Եւ եղեւ իբրեւ եկն Աւովդ 27
յերկիրն Իսրայէլի, եհար փող 'ի լերինն Եփրե-
մայ. եւ իջին ընդ նմա որդիքն Իսրայէլի 'ի լեառնէ
անտի, եւ ինքն առաջի նոցա. եւ ասէ ցնոսա. 28
Իջէք զկնի իմ, զի մատնեաց տէր Աստուած մեր
զթշնամիս մեր զՄովաբացիս 'ի ձեռս մեր: Եւ ի-
ջին զկնի նորա, եւ կալան նախ զանցս Յորդա-
նանու 'ի Մովաբայ, եւ ոչ թողին մարդոյ անցա-
նել: Եւ հարին 'ի Մովաբայ յաւուր յայնմիկ իբ- 29
րեւ տասն հազար արանց՝ զամենայն պատերազ-
մօղս 'ի նոցանէ եւ զամենայն այր զօրութեան,
եւ ոչ ապրեցաւ եւ ոչ մի այր: Եւ ամաչեցաւ 30
Մովաբ յաւուր յայնմիկ ընդ ձեռամբ Իսրայէլի,
եւ դադարեաց երկիրն ամս ութսուն. եւ դա-
տեաց զնոսա Աւովդ մինչեւ մեռաւ:

Եւ յետ նորա յարեաւ Սամեգար որդի Անա- 31
թայ, եւ եհար յայլազգեացն վեց հարիւր այր
մանգաղ արօրոյ, եւ նա յաւուրս արջառ եւ ոչ-
խար բազում յոյժ, թող զօրթս արջառոց. եւ
փրկեաց նա զԻսրայէլ:

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ յաւելին որդիքն Իսրայէլի առնել չար ա- 1
ռաջի Տեառն. եւ Սամեգար մեռաւ:
Եւ մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս Յաբինայ ար- 2
քային քանանացւոյ, որ թագաւորեաց յԱսովր.
եւ իշխան զօրու նորա Սիսարա. եւ ինքն բնա-
կէր յԱրիսովթ ազգաց: Եւ աղաղակեցին որդիքն 3
Իսրայէլի առ Տէր. զի ինն հարիւր կառք երկա-
թիք էին նորա, եւ նա նեղէր զԻսրայէլ սաստիկ
ամս քսան: Եւ Դեբովրա կին մարգարէ՝ կին 4
Լափիդովթայ, նա դատէր զԻսրայէլ 'ի ժամանա-
կին յայնմիկ. եւ ինքն բնակեալ էր ընդ արմաւե- 5
նեաւն 'ի մէջ Ռամայ եւ 'ի մէջ Բեթելայ՝ 'ի լե-
րինն Եփրեմայ, եւ ելանէին որդիքն Իսրայէլի
առ նա 'ի դատաստան: Եւ առաքեաց Դեբովրա 6
եւ կոչեաց զԲարակ զորդի Աբինէեմայ 'ի Կադե-
սայ Նեփթաղիմի, եւ ասէ ցնա. Ո՞չ պատուէր
հրամայեաց քեզ տէր Աստուած Իսրայէլի, եւ
երթիցես 'ի լեառն Թաբովր. եւ առցես ընդ քեզ
տասն հազար արանց յորդւոցն Նեփթաղիմայ եւ
յորդւոցն Զաբուղոնի, եւ ածից ընդ քեզ 'ի 7
հեղեղատն Կիսոնի, 'ի վերայ Սիսարայ իշխանի
զօրուն Յաբինայ, եւ զօրաց նորա եւ կառաց նո-
8 րա, եւ մատնեցից զնա 'ի ձեռս քո: Եւ ասէ ցնա
Բարակ. Եթէ երթիցես ընդ իս՝ երթայց, եւ ե-
թէ ոչ երթիցես ընդ իս՝ ոչ երթայց. քանզի ոչ
գիտեմ զօրն յորում աջողեսցէ Տէր զհրեշտակ
9 իւր ընդ իս: Եւ ասէ ցնա Դեբովրա. Երթալով
երթայց ընդ քեզ. բայց գիտասջիր, զի ոչ քեզ
լիցի քաջութիւն 'ի ճանապարհին զոր երթայ-
ցես. քանզի 'ի ձեռն կնոջ մատնեսցէ Տէր զՍի-
սարա: Եւ յարեաւ Դեբովրա, եւ գնաց ընդ Բա-
10 րակայ 'ի Կադէս. Եւ պատուէր ետ Բարակ Զա-
բուղոնի եւ Նեփթաղիմի 'ի Կադէս. եւ ելին զհե-
տ նորա տասն հազար արանց. ել ընդ նմա եւ Դե-
11 բովրա: Եւ մերձաւորք Կինեցւոյն մեկնեցան 'ի
Կինեայ՝ յորդւոցն Յովբաբայ աներոյն Մովսիսի.
եւ եհար զխորան իւր առ կաղնեաւն հանգուցե-
12 լոցն՝ որ է մերձ 'ի Կադէս: Եւ ազդ եղեւ Սիսա-
րայ եթէ ել Բարակ որդի Աբինէեմայ 'ի լեառն
13 Թաբովր. եւ գումարեաց Սիսարա զամենայն
կառս իւր, ինն հարիւր կառս երկաթեղէնս, եւ
զամենայն զօրն որ ընդ իւր յԱրիսովթայ ազգաց
14 'ի հեղեղատն Կիսոնի: Եւ ասէ Դեբովրա ցԲա-
րակ. Արի, զի այս օր է՝ յորում մատնեաց Տէր
զՍիսարա 'ի ձեռս քո. զի ահա Տէր է առաջի
քո: Եւ էջ Բարակ 'ի լեռնէն Թաբովրայ, եւ
15 տասն հազար արանց զհետ նորա. եւ զարհուրե-
ցոյց Տէր զՍիսարա, եւ զամենայն կառս նորա
եւ զամենայն բանակն նորա՝ սրով սուսերի առ-
աջի Բարակայ: Եւ էջ Սիսարա 'ի կառաց իւ-
16 րոց, եւ փախեաւ հետիոտս. եւ Բարակ զհետ
մտեալ երթայր զկնի կառացն, եւ զհետ բանա-
կին մինչեւ յանտառն ազգաց. եւ անկաւ ամե-
նայն բանակն Սիսարայ սրով սուսերի, եւ ոչ
17 մնաց եւ ոչ մի: Եւ Սիսարա մեկնեցաւ գնաց
հետիոտս 'ի խորանն Յայելի կնոջ Քաբերայ Կի-
նեցւոյ. քանզի խաղաղութիւն էր 'ի մէջ Յաբի-
նայ արքային Ասովրայ եւ 'ի մէջ տանն Քաբերայ
18 Կինեցւոյ: Եւ ել Յայէլ ընդ առաջ Սիսարայ եւ
ասէ ցնա. Խոտորեաց առ իս, տէր իմ, խոտո-
րեաց, եւ մի երկնչիր: Եւ խոտորեցաւ առ նա
'ի խորանն. եւ ծածկեաց զնա ընդ փեղջիւ նո-
19 րա: Եւ ասէ ցնա Սիսարա. Արբո ինձ սակաւ
մի ջուր՝ զի ծարաւի եմ: Եւ եբաց զտիկ կա-
թինն եւ արբոյց նմա. եւ ծածկեաց զերեսն նո-
20 րա: Եւ ասէ ցնա Սիսարա. Կաց դու առ դրան
խորանիդ, եւ եղիցի եթէ եկեսցէ ոք առ քեզ
եւ հարցցէ եւ ասասցէ ոչ ցքեզ, եթէ է ոք աստ
21 այր, ասասցես՝ թէ ոչ է: Եւ ծածկեաց զնա ընդ
փեղջիւքն նորա, եւ առ Յայէլ կին Քաբերայ
ցից խորանին, եւ կալաւ զուռն 'ի ձեռին ի-
րում, եւ եմուտ մեղմով առ նա, եւ բախեաց
զցիցն ընդ ծամիկսն նորա եւ վարեաց ընդ գե-
տինն. եւ նա տագնապեցաւ 'ի մէջ ոտից նորա եւ

ան զոգի ։ Եւ ահա Բարակ պնդեալ զհետ 22 եա Սիսարայի · եւ ել Յայէլ՝ ընդ առաջ նորա սէ ցնա · Եկ այսր եւ ցուցից քեզ զայրն զոր խնդրես ։ Եւ եմուտ առ նա · եւ ահա Սիսարա կայր անկեալ մեռեալ, եւ ցիցն 'ի ծամեկղս նորա ։ Եւ կործանեաց անդ Աստուած յաւուր յայն 23 զՅաբին արքայ Քանանացւոց առաջի որդւոցն Իսրայէլի ։ Եւ ձեռն որդւոցն Իսրայէլի երթա- 24 լ երթայր խստացեալ 'ի վերայ Յաբինայ արքային Քանանացւոց՝ մինչեւ սատակեցին ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ օրհնեաց Դեբովրա եւ Բարակ որդի Աբի- 1 նեմայ յաւուր յայնմիկ, եւ ասեն ։ Ի սկսանել 2 իշխանացն Իսրայէլի՝ մտադիւրութեամբ ժողովրդեանն օրհնեցէք զՏէր ։ Լուարուք թագա- 3 ւորք եւ ունկնդիր լերուք նախարարք · ես Տեառն երգեցից եւ սաղմոս ասացից Աստուծոյ Իսրայէլի ։ Տէր, յելանել քում 'ի Սէիրայ եւ 'ի չուել 4 քում յանդաստանացն Եդովմայ՝ երկիր շարժեցաւ · եւ երկինք խռովեցան, եւ ամպք ցօղեցին ջուր · լերինք շարժեցան յերեսաց Տեառն Եղովայ 5 Սինայի · յերեսաց տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի ։ յաւուրսն Սամեգարայ որդւոյ Անաթայ յաւուրս 6 Յայէլի՝ պակասեցին թագաւորք, եւ գնացին ընդ շաւիղս, գնացին ընդ ճանապարհս կամակորս ։ Պակասեցին փարթամք բնակեալք 'ի մէջ Իսրա- 7 յէլի՝ պակասեցին, մինչեւ յարեաւ Դեբովրա, մինչեւ յարեաւ մայր Իսրայէլի ։ Ընտրեցան նո- 8 եւ գարեկէն նկանակի աստուածոց օտարաց նաւոց · յայնժամ պատերազմեցան քաղաքք իշխանաց, ծածկութեամբ նորոց գեղարդանց, տասն հազար այր 'ի մէջ Իսրայէլի ։ Սիրտ 9 իմ 'ի վերայ կարգելոյն Իսրայէլի · զօրաւորք ժողովրդեանն օրհնեցէք զՏէր ։ Հեծեալք յերիվարս 10 մէջօրէի, եւ սպիտակաց, երթեալք յատեանս ձնակալաց ։ Տուք ձայն բարբառոյ նուագա- 11 ռաց 'ի մէջ ցնծացելոց · անդ տացեն արդարութիւն Տեառն · զարդարութիւն զօրացոյց 'ի մէջ Իսրայէլի · յայնժամ էջ 'ի քաղաքս ժողովուրդ Տեառն ։ Զարթիր զարթիր, Դեբովրա, զարթո 12 զբիւրաւորս համբերձ ժողովրդեամբ · զարթիր զարթիր խօսեաց երգովք ։ Զօրացեալ յարիցես Բարակ · գերեսցես զգերութիւն քո՝ որդի Աբինեեմայ ։ Յայնժամ մեծացաւ զօրութիւն նորա ։ 13 Տէր ընկրկեաց ինձ զզօրագոյնս քան զիս ։ Ժո- 14 ղովուրդ Եփրեմայ պատժեաց զնոսա 'ի հովիտն · եղբայր քո Բենիամին՝ քոյին ժողովուրդ ։ Յինէն 'ի Մաքիր իջին խուզարկուք, եւ 'ի Զաբուղոնէ զօրացուցիչք՝ գաւազանաւ պատմութեան գըր- 15 չի ։ Եւ զօրավարք Իսաքարու ընդ Դեբովրայ եւ ընդ Բարակայ · եւ սոյն Բարակ 'ի հովիտն առաքեաց զոտս իւր · 'ի բաժինս Ռուբինի մեծա- 16 մեծ ճշգութիւնք սրտի ։ Ընդէր նստեցին 'ի մէջ Մասփաթեմայ, լսել զշչիւնս առաջնորդաց · անցանել 'ի կողմն Ռուբինի ։ Մեծամեծ յարու- 17 ցեալ կան հետազօտութիւնք սրտից ։ Գաղ յայնկոյս Յորդանանու բնակեաց · եւ Դան՝ ընդէր բընաւ պանդխտեցաւ 'ի նաւս · Ասեր՝ բնակեաց առ ծովեզերբ ծովուց, եւ 'ի կերպս նորա բնակես- 18 ցէ ։ Զաբուղոն՝ ժողովուրդ անձնանուէր 'ի մահ, եւ Նեփթաղիմ 'ի բարձունս ագարակի ։ 19 Հասին թագաւորք եւ ճակատեցան · յայնժամ ճակատեցան թագաւորք Քանանացւոց 'ի Թանաք 'ի վերայ ջրոց Մակեդդովայ ։ Զագահութիւն 20 արծաթոյ եւ ոչ առին ։ Յերկնից ճակատեցան աստեղք յիւրաքանչիւր յարկանածոց, [illegible] 21 պատերազմ ընդ Սիսարայ ։ Հեղեղատն Կիսոնի մերժեաց զնոսա, հեղեղատն Կադեսիմայ, հեղեղատն Կիսոնի ։ Կոխեսցէ զնոսա անձն իմ, 22 որք իմ զօրացի զօրութեամբ ։ Յայնժամ կոր- Թակոտեալք եղեն գարշապարք երիվարաց Մագ- գաղովթայ, եւ հարթեցին գարշապարք իմ զհպարտութիւնս զօրհնութեանց նոցա ։ Նզովե- 23 ցէք զՄարովզ, ասէ հրեշտակն Տեառն, անիծանելով անիծեցէք զբնակիչս նորա, զի ոչ եկին յօգնականութիւն Տեառն · օգնական Տէր 'ի մէջ 24 նահատակաց հզօրն ։ Օրհնեալ լիցի 'ի կանանց Յայէլ կին Քաբերայ կինեցւոյ, օրհնեսցի 'ի կա- 25 նանց 'ի խորանի իւրում ։ Ջուր խնդրեաց, եւ ետ կաթն գաշխուրանաւ զօրաւորաց · մատոյց 26 կարագ ։ Զձեռն իւր ձախ ձգեաց 'ի ցիցն, եւ զաջ իւր 'ի սպառապառ ջախջախանս անպիտանացուցանել, եւ փախճանեցոյց զՍիսարա · փորեաց ընդ ծամեկս նորա եւ անցոյց ցիցն ընդ գլուխ 27 նորա եւ սատակեաց ։ Ի մէջ ոտից նորա անկաւ ծանրացեալ, եւ ննջեցոյց 'ի մէջ ծնգաց իւրոց, յարեաւ կորուսաւ՝ մինչեւ գլորեցաւ ։ անդ 28 անկաւ չուառականն ։ Մայրն Սիսարայ հայեցեալ դէտ ակն ունէր 'ի վանդակապատ պատուհանէն, քանզի տեսանէր զդարձեալսն 'ի Սիսարայ, վասն զի յամեցան կառք նորա 'ի գալոյ ։ 29 — Ընդէր յամեցին հետք կառաց նորա ։ — Կանայք իմաստունք իշխանաց նորա եւ սա անդրէն պատասխանի նմա եւ ասեն · եւ ինքնին անձամբ 30 անձին ասէր իւր պատասխանի · Ոչ գտանիցեն զնա աւարառուցիք, ասել այր բարեկամաց 'ի գլուխ արանց ։ Եւ եղեւ զաւարս նորա կապուտ երանդոցն Սիսարայ, կապուտ երանդոցն գոյնոգոյն [illegible] · այն 31 [illegible]

Ե· 7. Եդիս — ու· ըստ Յ· փարթամք · Տես Բ. Օ-
, Գ 5.

զնա՛ իբրեւ զելս արեգական 'ի զօրութեան նորա։ — Եւ դադարեաց երկիրն ամս քառասուն։ 32

ԳԼՈՒԽ Զ

Ե Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի չար առաջի 1
Տեառն, եւ ետ զնոսա Տէր 'ի ձեռս Մադիամու
ամս եօթն, եւ զօրացաւ ձեռն Մադիամու 'ի վերայ 2
Իսրայէլի։ Եւ արարին իւրեանց որդիքն Իսրայէլի
յերեսաց Մադիամու գուբս 'ի լերինս եւ
այրս եւ յամուրս։ Եւ լինէր իբրեւ վարէր այր 3
Իսրայէլի, ելանէր Մադիամ եւ Ամաղէկ եւ որդիքն
արեւելից՝ հասանէին 'ի վերայ նոցա, եւ 4
բանակէին առ նոքօք, եւ ապականէին զբերս
երկրին մինչեւ 'ի մուտս Գազայ. եւ ոչ թողուին
զապրուստ կենաց Իսրայէլի, ոչխար եւ արջառ եւ
էշ։ Զի ինքեանք եւ խաշինք իւրեանց ելանէին, 5
եւ զվրանս իւրեանց բերէին. եւ հասանէին իբրեւ
զմարախ բազմութեամբ, եւ ոչ գոյր թիւ
նոցա եւ ուղտուց իւրեանց. եւ հասանէին յերկիրն
Իսրայէլի ապականել զնա. եւ աղքատացաւ 6
Իսրայէլ յոյժ յերեսաց Մադիամու։ Եւ աղաղակեցին
որդիքն Իսրայէլի առ Տէր. եւ եղեւ 7
իբրեւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայէլի առ Տէր
վասն Մադիամու, եւ առաքեաց Տէր այր մարգարէ 8
առ որդիսն Իսրայէլի եւ ասէ ցնոսա. Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. Ես եմ որ
հանի զձեզ յերկրէն եգիպտացւոց, եւ կորզեցի
զձեզ 'ի տանէ ծառայութեան, եւ փրկեցի զձեզ 9
'ի ձեռաց եգիպտացւոցն, եւ 'ի ձեռաց ամենայն
նեղչաց ձերոց. եւ մերժեցի զնոսա յերեսաց ձերոց,
եւ ետու ձեզ զերկիր նոցա։ Եւ ասացի 10
ցձեզ. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, մի երկնչիք
յաստուածոց ամուրհացւոցն, յորոց միջի դուք
բնակեալ էք յերկրի նոցա. եւ ոչ լուարուք ձայնի
իմում։ Եւ եկն հրեշտակ Տեառն, եւ նստաւ 11
ընդ կաղնեաւն՝ որ էր յԵփրա Յովասու հօր Եսրեայ,
եւ Գեդէոն որդի նորա ծեծէր ցորեան 'ի
կալ. փախուցանել յերեսաց Մադիամու։ Եւ երեւեցաւ 12
նմա հրեշտակ Տեառն եւ ասէ ցնա. Տէր ընդ
քեզ հզօր զօրութեամբ։ Եւ ասէ ցնա Գեդէոն. 13
Յիս Տէր իմ. եթէ էր Տէր ընդ մեզ՝ ընդէ՞ր գտին
զմեզ ամենայն չարիքս այսոքիկ. եւ ո՞ւր են ամենայն
սքանչելիքն նորա զոր պատմեցին մեզ
հարքն մեր՝ եւ ասեն. ո՞չ ապաքէն յԵգիպտոսէ
եհան զմեզ Տէր. եւ արդ ընդէ՞ր մերժեաց զմեզ,
եւ մատնեաց զմեզ 'ի ձեռս Մադիամու։ Եւ հայեցաւ 14
ընդ նա հրեշտակն Տեառն, եւ ասէ ցնա.
Երթ զօրութեամբդ քով այդուիկ, եւ փրկեսցես
զԻսրայէլ 'ի ձեռաց Մադիամու. ո՞չ ահաւասիկ
ես առաքեցի զքեզ։ Եւ ասէ ցնա Գեդէոն. Յիս 15
Տէր, իւ փրկեցից զԻսրայէլ. եւ ահա հազարաւորն
իմ խոնարհագոյն է 'ի մէջ Մանասէի, եւ
16 ես կրտսեր եմ 'ի տան հօր իմոյ։ Եւ ասէ ցնա.
Տէր ընդ քեզ. եւ հարցես զՄադիամ իբրեւ զայր
17 մի։ Եւ ասէ Գեդէոն. Եթէ գտի շնորհս առաջի
աչաց քոց, արասցես ինձ նշան՝ եթէ դու խօսեսցիս
18 ընդ իս. մի՛ գնասցես աստի՝ մինչեւ եկից
առ քեզ, եւ բերից զզոհ իմ եւ եդից առաջի քո։
Եւ ասէ. Ես եմ, եւ նստայց աստ մինչեւ դարձցիս
19 առ իս։ Եւ եմուտ Գեդէոն եւ հարայց ուլ մի
յայծեաց, եւ արդու մի ալեւր բաղարջ. եւ ըզմիսն
եդ 'ի վերայ խանի, եւ զարգանակն արկ 'ի
աղայն. եւ եհան առ նա ընդ կաղնեաւն եւ երկիր
20 եպագ։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն.
Առ դու զմիսդ եւ զհացդ բաղարջ, եւ դիր 'ի վերայ
վիմին այնորիկ, եւ հեղ զարգանակն։ Եւ
21 արար այնպէս. եւ ձգեաց հրեշտակն Տեառն ըզծայր
գաւազանին որ 'ի ձեռին իւրում, եւ հասոյց
'ի միսն եւ 'ի բաղարջսն. եւ բորբոքեցաւ
հուր 'ի վիմէ անտի, եւ եկեր զբաղարջսն. եւ
22 հրեշտակն Տեառն գնաց յաչաց նորա։ Եւ ետես
Գեդէոն եթէ հրեշտակ Տեառն է, եւ ասէ Գեդէոն.
Ա՛, ա՛, Տէր, Տէր. զի տեսի զհրեշտակն
23 Տեառն դէմ յանդիման։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Խաղաղութիւն
ընդ քեզ. մի երկնչիր, ոչ մեռանիցիս։
24 Եւ շինեաց անդ Գեդէոն սեղան Տեառն,
եւ կոչեաց զնա Խաղաղութիւն Տեառն մինչեւ
ցայսօր։ Եւ մինչդեռ ինքն անդէն էր յԵփրա հօր
25 իւրոյ Եսրեայ, եւ եղեւ 'ի գիշերին յայնմիկ եւ
ասէ ցնա Տէր. Առ դու քեզ զեզն պարարակ հօր
քոյ, եւ զեզն երկրորդ զեօթնեմեան. եւ քակեսցես
զսեղանն Բահաղու որ է հօր քոյ, եւ
26 կոտորեսցես զանտառն որ զնովաւ. եւ շինեսցես
սեղան Տեառն Աստուծոյ քում, որ երեւեցաւ
քեզ 'ի գլուխ լերինն Մանովգայ, 'ի տեղւոջ պատերազմին.
եւ առցես զեզն զերկրորդ, եւ հանցես
յողջակէզ փայտիւք անտառին զոր կոտորեսցես։
27 Եւ առ Գեդէոն երեքտասան այր 'ի ծառայից
իւրոց, եւ արար որպէս եւ խօսեցաւ ընդ
նմա Տէր. եւ եղեւ իբրեւ երկեաւ 'ի տանէ հօր
իւրոյ եւ յարանց քաղաքին՝ առնել 'ի տուէ,
28 արար գիշերի։ Եւ կանխեցին արք քաղաքին
ընդ առաւօտն, եւ ահա կործանեալ սեղանն
Բահաղու, եւ անտառն որ զնովաւ՝ կոտորեալ.
եւ եզն պարարակ հանեալ ողջակէզ 'ի սեղանն
29 շինեալ։ Եւ ասեն այր ցընկեր իւր. Ո՞ արար
զիրս զայս։ Եւ յուզէին եւ քննէին եւ ասէին՝
թէ Գեդէոն որդի Յովասու արար զիրդ զայդ։
30 Եւ ասեն արք քաղաքին ցՅովաս. Հան արտաքս
զորդին քո՝ եւ մեռցի. զի կործանեաց զսեղանն
Բահաղու, եւ կոտորեաց զանտառն որ զնովաւ։
31 Եւ ասէ Յովաս ցարսն ցյարուցեալս 'ի վերայ նորա.
Դո՞ւք այժմ դատիցիք վասն Բահաղու, եւ
կամ դուք ապրեցուցանիցէք զնա. որ դատեաց
նմա՝ մեռցի մինչեւ ցառաւօտ. եթէ Աստուած իցէ՝
ինքն խնդրեսցէ զվրէժ անձին իւրոյ՝ զի կոր-

ծանեալն զսեղան նորա։ Եւ կոչեաց զնա յաւուր 32
յայնմիկ Յերոբաաղ, եւ ասէ. դատաստան
Բահաղու. զի կործանեաց զսեղան նորա։ Եւ 33
ամենայն Մադիամ եւ Ամաղէկ եւ ամենայն որդիքն
արեւելից ժողովեցան 'ի միասին, եւ եկին
բանակեցան 'ի հովտին Յեզրայելի։ Եւ Հոգի 34
Տեառն զօրացոյց զԳեդէոն, եւ եհար փող եղջերական.
եւ խրախոյս եղաւ Աբիեզերի զկնի նորա։
Եւ արձակեաց հրեշտակս ընդ ամենայն Մանասէ, 35
եւ գոչեաց եւ նա զկնի նորա, եւ արձակեաց
հրեշտակս յԱսեր եւ 'ի Զաբուղոն եւ 'ի
Նեփթաղիմ. եւ ելին ընդ առաջ նորա։ Եւ ասէ 36
Գեդէոն ցԱստուած. Եթէ փրկեսցես ձեռամբ իմով
զԻսրայէլ, որպէս եւ խօսեցար, ահա դնեմ 37
զգեղմ մի ասուի 'ի կալ. եթէ լինիցի անձրեւ 'ի
վերայ գեղմանն միայն եւ 'ի վերայ ամենայն երկրի
ցամաքութիւն, գիտասցեմ եթէ փրկեսցես
ձեռամբ իմով զԻսրայէլ որպէս եւ խօսեցար։ Եւ 38
եղեւ այնպէս. եւ կանխեաց Գեդէոն ընդ առաւօտն
'ի վաղիւն անդր, եւ քամեաց զգեղմն. եւ
ել ցօղ 'ի գեղմանէ անտի լի կոնքիւ ջրոյ։ Եւ ասէ 39
Գեդէոն ցԱստուած. Մի բարկասցի ցասումն քո
ինձ, եւ խօսեցայց դարձեալ միանգամ, եւ
փորձեցից միանգամ զգեղմանն. եւ եղիցի միանգամ
ցամաքութիւն 'ի վերայ գեղմանն միայնոյ,
եւ 'ի վերայ ամենայն երկրի եղիցի անձրեւ։
Եւ արար Աստուած այնպէս 'ի գիշերին յայնմիկ. 40
եւ եղեւ ցամաքութիւն 'ի վերայ գեղմանն
միայնոյ, եւ 'ի վերայ ամենայն երկրի եղեւ
անձրեւ։

ԳԼՈՒԽ Է։

Եւ կանխեաց Յերոբաաղ, նա ինքն է Գեդէոն, 1
եւ ամենայն զօրն ընդ նմա, եւ բանակեցան առ
աղբերն Արեգայ. եւ բանակն Մադիամու եւ Ամաղեկայ
էր նոցա ընդ հիւսիսոյ 'ի Գաբաաթամովր
որ 'ի հովտի անդ։ Եւ ասէ Տէր ցԳեդէոն. Բազում 2
է զօրդ որ ընդ քեզ է, առ 'ի չմատնելոյ
ինձ զՄադիամ 'ի ձեռս դոցա. գուցէ պարծիցի 'ի
վերայ իմ Իսրայէլ եւ ասիցէ, թէ ձեռն իմ փըրկեաց
զիս։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Խօսեաց յականջս 3
ժողովրդեանդ, եւ ասասցես. ո՛ որ վատասիրտ
իցէ՛ դարձցի։ Եւ գնասցեն 'ի լեռնէն Գաղաադու,
եւ դարձան 'ի զօրուէն քսան եւ երկու
հազարք, եւ մնացին տասն հազար։ Եւ ասէ 4
Տէր ցԳեդէոն. Տակաւին բազում է զօրդ. իջո
զդոսա 'ի ջուրն եւ փորձեցից քեզ զդոսա անդ.
եւ եղիցի զորմէ ասացից ցքեզ՝ եթէ դա երթիցէ
ընդ քեզ, նա երթիցէ ընդ քեզ. եւ զամենայն
զորմէ ասացից՝ թէ դա մի երթիցէ ընդ
քեզ, նա մի երթիցէ ընդ քեզ։ Եւ իջոյց զզօրն 5
'ի ջուրն. եւ ասէ Տէր ցԳեդէոն. Ամենայն որ լափիցէ
լեզուաւ իւրով 'ի ջրոյ անտի իբրեւ զշուն,
կացուսցես զնոսա ուրոյն. եւ ամենայն որ անկցի
'ի վերայ ծնկաց իւրոց ըմպել, կացուսցես զնոսա
6 առանձինն։ Եւ եղեւ թիւ ամենեցուն որ
լափեցին ձեռամբ եւ լեզուաւ իւրեանց, երեք
հարիւր այր. եւ մնացորդք ժողովրդեանն անկան
7 'ի վերայ ծնկաց իւրեանց ըմպել ջուր։ Եւ
ասէ Տէր ցԳեդէոն. Երեք հարիւր արամբքդ որ
լափեցին զջուր՝ փրկեսցից զձեզ, եւ տաց զՄադիամ
'ի ձեռս քո. եւ ամենայն ժողովուրդդ երթիցէ
8 այր իւրաքանչիւր 'ի տեղի իւր։ Եւ առին
զպաշար ժողովրդեանն 'ի ձեռս իւրեանց, եւ
զփողս նոցա եղջերեայս. եւ զամենայն այր Իսրայէլի
արձակեաց զայր 'ի բնակութիւն իւր, եւ
զերեքհարիւր այրսն եկալ կալաւ. եւ բանակն
9 Մադիամու էին 'ի ներքոյ նորա 'ի հովտին։ Եւ
եղեւ 'ի գիշերին յայնմիկ եւ ասէ ցնա Տէր. Արի
էջ աստի վաղվաղակի 'ի բանակն, զի մատնեցի
10 զնա 'ի ձեռս քո. ապա թէ երկնչիցիս դու իջանել,
էջ նախ դու եւ սպասաւորդ քո Փարա 'ի
11 բանակն. եւ լուիցես եթէ զինչ խօսիցին, եւ ապա
զօրասցին ձեռք քո, եւ իջցես 'ի բանակն։
Եւ էջ ինքն եւ սպասաւորն իւր ընդ նմա 'ի
12 մասն ինչ յհինգերորդաց բանակին։ Եւ Մադիամ
եւ Ամաղէկ եւ ամենայն որդիքն արեւելից բանակեալ
էին 'ի ծործորսն՝ իբրեւ զմարախ բազմութեամբ.
եւ ուղտուց նոցա ոչ գոյր թիւ,
այլ էին իբրեւ զաւազ առ եզերբ ծովու բազմութեամբ։
13 Եւ եմուտ Գեդէոն, եւ ահա այր
պատմէր ընկերի իւրում երազ. Տեսի ասէ երազ.
եւ ահա նկանակ գարեղէն հոլովեալ 'ի բանակս
Մադիամու, եւ եկն մինչեւ 'ի խորանն Մադիամու,
եւ եհար զնա եւ կործանեաց. եւ անկաւ
14 խորանն վերուստ 'ի վայր։ Պատասխանի ետ ընկերն
նորա եւ ասէ. Ոչ է այն՝ եթէ ոչ սուրն
Գեդէոնի որդւոյ Յովասու առն Իսրայէլացւոյ.
մատնեաց Տէր 'ի ձեռս նորա զՄադիամ եւ զամենայն
15 բանակս։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Գեդէոն
զպատմութիւն երազոյն եւ զմեկնութիւն նորա,
երկիր եպագ Տեառն, եւ դարձաւ անդրէն
'ի բանակն Իսրայէլի, եւ ասէ. Արիք, զի մատնեաց
Տէր զբանակն Մադիամու 'ի ձեռս մեր։
16 Եւ բաժանեաց զերեք հարիւր այրսն յերիս առաջս.
եւ ետ զփողսն եղջերեայս 'ի ձեռս ամենեցունց,
17 եւ ջահս 'ի մէջ սափորացն։ Եւ ասէ
ցնոսա. Ընդ իս հայեսջիք, եւ այնպէս արասջիք.
ահա ես մտանեմ 'ի մէջ բանակին, եւ եղիցի որպէս
ես առնիցեմ, նոյնպէս եւ դուք արասջիք։
18 Եւ հարից ես զփողն եղջերեայ, եւ ամենեքեան
որ ընդ իս էք՝ հարջիք եւ դուք զփողսն եղջերեայս,
շուրջ զամենայն բանակաւն, եւ ասասջիք.
19 Սուր Տեառն եւ Գեդէոնի։ Եւ եմուտ Գեդէոն
եւ հարիւր այր ընդ նմա 'ի կողմն բանակին,
'ի սկզբան միջնոյ պահուն. միայն զարթու-

ցանելով զարթուցին զպահապանսն, և հարին
զփողսն եղջերեայս, և թօթափեցին զսափորսն
որ 'ի ձեռս իւրեանց. և հարին զփողսն եղջե- 20
րեայս երեքին առաջքն, և խորտակեցին զսա-
փորսն։ Եւ առին ձախու ձեռամբք իւրեանց
զլապտերսն, և աջու ձեռաց իւրեանց զփողսն հար-
կանել, և աղաղակեցին և ասեն. Սուր Տեառն
և Գեդէոնի։ Եւ կացին իւրաքանչիւր առան- 21
ձինն շուրջ զբանակաւն. և ընթացաւ ամենայն
բանակն, փող հարին և փախեան։ Եւ գոչեցին 22
երեքհարիւրեքին փողքն եղջերեայք. և եդ Տէր
զսուր առն յընկեր իւր և յամենայն բանակն.
և փախեաւ ամենայն բանակն մինչև ցԲեթսատ- 23
տա, և միւս զանոյն մինչև ցգաւն Աբէլմաուլայ
և ցՏաբէթ։ Եւ գոչեցաւ այր Իսրայէլացի 'ի Նեփ-
թաղիմայ և յԱսերայ և յամենայն Մանասէէ,
և զհետ մտին Մադիամու։ Եւ հրեշտակս ար- 24
ձակեաց Գեդէոն յամենայն սահմանս Եփրեմայ,
և ասէ. Իջէք յառաջ Մադիամու, և կալա-
րուք զկիրճս ջրոյն մինչև ցԲեթփարա և զՅոր-
դանան։ Եւ գոչեցաւ ամենայն այր Եփրեմի, և
կալան իւրեանց զանցս ջրոյն մինչև ցԲեթփա-
րա և զՅորդանան։ Եւ կալան զերկուս իշխանսն 25
Մադիամու զՈրեբ և զԶեբ. և սպանին զՈրեբ
'ի Սուրորեբ, և զԶեբ սպանին յԱկեբզեբա,
և հալածեցին զՄադիամ. և զգլուխն Որե-
բայ և Զեբայ բերին առ Գեդէոն յայնմ կողմա-
նէ Յորդանանու։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Եւ ասեն ցԳեդէոն այր Եփրեմի. Զի՞նչ է բանդ 1
այդ զոր արարեր ընդ մեզ. զի ոչ կոչեցեր զմեզ
յորժամ երթայիր պատերազմել ընդ Մադիա-
մու։ Եւ վիճէին ընդ նմա սաստկագոյնս. և ա- 2
սէ ցնոսա. Արդ զի՞նչ ինչ արարի իբրև զձեզ.
ոչ ապաքէն լաւագոյն է ճռաքաղութիւնք Եփրե-
մի քան զկութսն Աբիեզերայ. 'ի ձեռս ձեր մատ- 3
նեաց Տէր զիշխանսն Մադիամու զՈրեբ և զԶեբ.
և զի՞նչ կարացի առնել իբրև զձեզ։ Եւ ապա
դադարեաց ոգի նոցա 'ի նմանէ 'ի խօսել նորա
զբանս զայս։ Եւ եկն Գեդէոն 'ի Յորդանան, և 4
անց ինքն և երեք հարիւր արքն որ ընդ նմա
պարտասեալք և քաղցեալք։ Եւ ասէ ցարսն 5
Սոկքովթայ. Տուք առագիկ հաց 'ի կերակուր զօ-
րուս այսմիկ որ ընդ իս, զի քաղցեալ են. և ես
պնդեցայց զհետ Զեբէի և Սաղմանայ թագաւո-
րացն Մադիամու։ Եւ ասեն իշխանքն Սոկքով- 6
թայ. Մի թէ ձեռն Զեբէի և Սաղմանայ իցէ 'ի
ձեռին քում, զի տացուք հաց զօրականիդ քում։
Եւ ասէ Գեդէոն. Ոչ այդպէս, այլ 'ի տալ Տեառն 7
Զեբէէ և զՍաղմանայ 'ի ձեռս իմ, և ես քարշե-
ցից զմարմինս ձեր փշովք անապատի և բորե-

8 նեօք։ Եւ ել անտի 'ի Փանուէլ, և խօսեցաւ
ընդ նոսա նոյնպէս. և պատասխանի արարին
նմա արքն Փանուէլայ՝ զոր օրինակ արարին նմա
9 պատասխանի արքն Սոկքովթայ։ Եւ խօսեցաւ
Գեդէոն ընդ արս Փանուէլի և ասէ. Ի դառնալ
իմում այսրէն խաղաղութեամբ՝ կործանեցից
10 զաշտարակդ զայդ։ Եւ Զեբէէ և Սաղմանա էին
'ի Կարկար, և բանակ նոցա ընդ նոսա, իբրև
հնգետասան հազար այր՝ ընդ ամենայն որ մնա-
ցեալ էին յամենայն բանակէ որդւոցն արևե-
լից. և անկեալք էին հարիւր և քսան հազար
11 արանց սուսերամերկաց։ Եւ ել Գեդէոն ընդ
ճանապարհս վրանաբնակացն յարևելից Նա-
բաւի և հանդէպ Նոբեայ, և եհար զբանակն,
12 զի անհոգ էր բանակն յանհոգս։ Եւ փախեան
Զեբէէ և Սաղմանա, և պնդեցաւ զհետ նոցա
և ձերբակալ արար զերկուս թագաւորսն Մա-
դիամու զԶեբէէ և զՍաղմանա, և զամենայն
13 բանակ նոցա զդրդեցոյց։ Եւ դարձաւ Գեդէոն
որդի Յովասու 'ի պատերազմէն 'ի զառիվայրէ ա-
14 րի Արեսայ։ Եւ կալաւ պատանեակ մի յարանց
Սոկքովթայ, և եհարց զնա. և գրեաց առ ինքն
զիշխանսն Սոկքովթայ և զծերս նորա եօթա-
15 նասուն և եօթն այր։ Եւ եկն Գեդէոն առ
իշխանսն Սոկքովթայ, և ասէ ցնոսա. Ահաւա-
սիկ Զեբէէ և Սաղմանա, վասն որոց նախա-
տեցէք զիս և ասացէք. մի թէ ձեռն Զեբէի և
Սաղմանայ այժմ 'ի ձեռին քում իցէ, զի տացուք
16 հաց արանց քոց նըկթելոց։ Եւ առ զիշխանսն և
զծերս քաղաքին և փուշս յանապատէ և զբոր-
կենիս, և քարշեաց նոքօք զարսն Սոկքովթայ։
17 Եւ զաշտարակն Փանուէլի կործանեաց, և կո-
18 տորեաց զարս քաղաքին։ Եւ ասէ ցԶեբէէ և
ցՍաղմանա. Ո՞ւր են արքն զորս կոտորեցէք
'ի Թաբովր։ Եւ ասեն. Որպէս դու, նոյնպէս և
նոքա նման քեզ, և դու նման նոցա, իբրև
19 զտեսիլ որդւոց թագաւորի։ Եւ ասէ Գեդէոն.
Եղբարք իմ և որդիք մօր իմոյ էին։ Եւ եր-
դուաւ նոցա և ասէ. Կենդանի է Տէր, եթէ կեն-
դանի պահեալ էր ձեր զնոսա, ոչ սպանանէի
20 զձեզ։ Եւ ասէ ցՅեթեր յանդրանիկ իւր. Ա-
րի սպան զդոսա։ Եւ ոչ եհան պատանեակն զսու-
21 րն՝ զի երկեաւ, քանզի մանուկ էր։ Եւ ասեն
Զեբէէ և Սաղմանա. Արի և դու քեզէն սպա-
նեա մեզ, զի ըստ առն՝ և զօրութիւն իւր։
Եւ յարեաւ Գեդէոն և սպան զԶեբէէ և զՍաղ-
մանա, և առ զմանեակսն 'ի պարանոցաց ուղ-
22 տուց նոցա։ Եւ ասեն այր Իսրայէլի ցԳեդէոն.
Իշխեա մեզ դու և որդի քո, և որդի որդւոյ
քոյ. զի փրկեցեր զմեզ 'ի ձեռաց Մադիամու։
23 Եւ ասէ ցնոսա Գեդէոն. Ոչ իշխեցից ես ձեզ. և
ոչ իշխեսցէ ձեզ որդի իմ. այլ Տէր իշխեսցէ ձեզ։
24 Եւ ասէ ցնոսա Գեդէոն. Խնդրեցից 'ի ձէնջ խնդ-
րուածս ինչ, և տուք ինձ՝ առ այր գինդ մի յա-

ւարէ իւրմէ․ զի գինդք ոսկիք էին նոցա, քանզի Իսմայելացիք էին։ Եւ ասեն․ Տալով տացուք։ 25
Եւ տարածեցին զվերարկուն նորա, եւ ընկեցին անդր այր իւրաքանչիւր զգինդս ոսկիս զաւարի իւրոյ։ Եւ եղեւ կշիռ գնդացն ոսկւոյ զոր խնդ- 26
րեաց՝ հազար եւ եօթն հարիւր սիկղ ոսկւոյ․ թող զմանեակսն եւ զմեհեկանսն եւ զպատմուճանս եւ զծիրանիս, եւ որ ինչ 'ի թագաւորսն Մադիամու․ եւ թող զմանեակս ոսկիս պարանոցաց ուղտուց նոցա։ Եւ արար զայն Գեդէոն յէ- 27
փուդ, եւ հաստատեաց զայն 'ի քաղաքի իւրում յԵփրա․ եւ պոռնկեցաւ ամենայն Իսրայէլ զհետ նորա անդր, եւ եղեւ Գեդէոնի եւ տան նորա 'ի գայթագղութիւն։ Եւ վանեցաւ Մադիամ առ- 28
աջի որդւոցն Իսրայէլի եւ ոչ եւս յաւելին ամբառնալ զգլուխ իւրեանց․ եւ դադարեաց երկիրն ամս քառասուն յաւուրս Գեդէոնի․ Եւ 29
գնաց Յերոբաաղ որդի Յովասու, եւ բնակեաց 'ի տան իւրում։ Եւ Գեդէոնի էին եօթանասուն 30
որդիք ելեալք յերանաց նորա․ զի կանայք բազումք էին նորա․ Եւ հարճ նորա որ 'ի Սիւքեմ՝ 31
ծնաւ նմա եւ նա որդի, եւ եդ անուն նմա Աբիմելէք։ Եւ մեռաւ Գեդէոն որդի Յովասու 'ի բա- 32
րւոք ծերութեան, եւ թաղեցաւ 'ի գերեզմանի Յովասու հօր իւրոյ յԵփրա հօրն Եզրեայ։

Է Եւ եղեւ իբրեւ մեռաւ Գեդէոն, դարձան որ- 33
դիքն Իսրայէլի եւ պոռնկեցան զհետ բահաղիմացն․ եւ եդին զուխտ իւրեանց ընդ Բահաղու Բերիթայ․ լինել նոցա նմա յաստուած․ Եւ ոչ 34
յիշեցին որդիքն Իսրայէլի զՏէր Աստուած իւրեանց, որ փրկեաց զնոսա յամենայն թշնամեաց 35
իւրեանց շուրջանակի։ Եւ ոչ արարին ողորմութիւն ընդ տանն Յերոբաաղայ, որ նա ինքն է Գեդէոն, ըստ ամենայն բարութեանն զոր արար ընդ Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Թ

Եւ գնաց Աբիմելէք որդի Յերոբաաղայ 'ի Սիւքեմ 1
առ եղբարս մօր իւրոյ, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ընդ ամենայն ազգատոհմի տան հօր մօր իւրոյ եւ ասէ․ Խօսեցարուք յականջս ամենայն արանց 2
Սիւքեմացւոց․ մի՛ լաւ իցէ ձեզ, իշխել ձեզ եօթանասուն արանց ամենայն որդւոցն Յերոբաաղայ․ եթէ տիրել ձեզ առն միոջ․ եւ յիշեցէք՝ զի ոսկր ձեր եւ մարմին ձեր եմ ես։ Եւ խօսեցան զնմա- 3
նէ եղբարք մօր նորա յականջս ամենայն արանց Սիւքեմացւոց զամենայն բանս զայսոսիկ․ եւ միտեցաւ սիրտ նոցա զհետ Աբիմելէքայ, զի ասացին թէ եղբայր մեր է․ Եւ ետուն նմա եօթանա- 4
սուն արծաթոյ 'ի տանէ Բահաղու Բերիթայ ուխտին․ Եւ վարձեաց նովաւ Աբիմելէք արս որիկոյս եւ զարհուրեցուցիչս, եւ գնացին զհետ նո-

5 րա․ եւ եմուտ 'ի տուն հօր իւրոյ յԵփրա, եւ կոտորեաց զեղբարս իւր զորդիսն Յերոբաաղայ՝ արս եօթանասուն՝ 'ի վերայ վիմի միոյ։ Եւ մնաց Յովաթամ որդի Յերոբաաղայ կրտսեր, քանզի
6 թաքեաւ։ Եւ ժողովեցան ամենայն արք Սիւքեմացւոց եւ ամենայն տունն Մաաղոնայ, եւ չոգան թագաւորեցուցին զԱբիմելէք 'ի թագաւոր՝
7 առ կաղնեաւ կայանին որ 'ի Սիւքեմ։ Եւ պատմեցաւ Յովաթամայ․ եւ գնաց եւ եկաց 'ի վերայ գլխոյ լերինն 'ի Գարիզին․ ամբարձ զձայն իւր եւ եկոց, եւ ասէ ցնոսա․ Լուարուք ինձ, արք
8 Սիւքեմացւոց, եւ լուիցէ ձեզ Աստուած։ Գնալով գնացին ծառք օծանել իւրեանց թագաւոր․ եւ ասեն ցձիթենին․ Թագաւորեա 'ի վերայ մեր։
9 Եւ ասէ ցնոսա ձիթենին․ Թողից զպարարտութիւն իմ յորոյ փառաւորեաց զիս Աստուած եւ
10 մարդիկ, եւ երթայցեմ իշխել ծառոց։ Եւ ասեն ծառքն ցթզենին․ Եկ թագաւորեա 'ի վերայ
11 մեր։ Եւ ասէ ցնոսա թզենին․ Թողեալ զքաղցրութիւն իմ եւ զբերս բարութեան իմոյ, եւ
12 երթայցեմ իշխան լինել փայտից։ Եւ ասեն
13 ծառքն ցորթ․ Եկ թագաւորեա 'ի վերայ մեր։ Եւ ասէ ցնոսա որթ․ Թողեալ զգինի իմ եւ զուրախութիւն Աստուծոյ եւ մարդկան, եւ երթայ-
14 ցեմ իշխան լինել փայտից։ Եւ ասեն ծառքն
15 ցդժնիկ․ Եկ թագաւորեա 'ի վերայ մեր։ Եւ ասէ դժնիկ ցծառս․ Թէ արդարեւ օծանիցէք զիս թագաւորել 'ի վերայ ձեր, եկայք ծածկեցարուք ընդ հովանեաւ իմով։ Ապա թէ ոչ, ելանիցէ հուր 'ի դժնկէ աստի, եւ կերիցէ զեղեւնափայտս Լիբա-
16 նանու։ Եւ արդ եթէ ճշմարտութեամբ եւ բովանդակութեամբ արարէք եւ թագաւորեցուցէք զԱբիմելէք, եւ թէ բարեաւ արարէք ընդ Յերոբաաղ եւ ընդ տան նորա, եւ եթէ ըստ հա-
17 տուցման ձեռին նորա արարէք նմա․ որպէս ետ պատերազմ հայր իմ փոխանակ ձեր, եւ ընկէց զանձն իւր յառաջ, եւ ապրեցոյց զձեզ 'ի ձեռաց
18 Մադիամու․ եւ դուք յարեայք 'ի վերայ տան հօր իմոյ այսօր, եւ կոտորեցէք զորդիս նորա՝ արս եօթանասուն 'ի վերայ վիմի միոյ, եւ թագաւորեցուցէք զԱբիմելէք զորդի աղախնոյ նորա 'ի վերայ արանց Սիւքեմացւոց, զի եղբայր ձեր է։
19 Եթէ ճշմարտութեամբ եւ բովանդակութեամբ արարէք ընդ Յերոբաաղայ եւ ընդ տան նորա յաւուրս յայսմիկ, օրհնեսջիք դուք եւ ուրախ լիջիք յԱբիմելէք, եւ ուրախ լիցի եւ նա 'ի ձեզ։
20 Ապա թէ ոչ, ելցէ հուր յԱբիմելէքայ՝ եւ կերիցէ զարս Սիւքեմացւոց, եւ զտունն Մաաղոնայ․ ապա թէ ոչ, ելցէ հուր յարանց Սիւքեմացւոց եւ
21 'ի տանէն Մաաղոնայ՝ եւ կերիցէ զԱբիմելէք։ Եւ փախեաւ Յովաթամ եւ զերծաւ, եւ գնաց ընդ Ճանապարհն 'ի Բէրա․ եւ բնակեաց անդ յերե-
22 սաց Աբիմելէքայ եղբօր իւրոյ․ Եւ իշխեաց Աբի-
23 մելէք 'ի վերայ Իսրայէլի ամս երիս։ Եւ առա-

քեաց Աստուած ոգի չար 'ի մէջ Աբիմելիքայ եւ
'ի մէջ արանց Սիկիմացւոց. եւ արհամարհեցին
արք Սիկիմացւոց զտունն Աբիմելիքայ. ածել 'ի 24
վերայ նոցա զանիրաւութիւն եօթանասնից որ-
դւոցն Յերոբովամայ, եւ հատուցանել զարիւնն նո-
ցա 'ի վերայ Աբիմելիքայ եղբօրն իւրեանց՝ որ կո-
տորեաց զնոսա, եւ 'ի վերայ արանց Սիկիմացւոց՝
զի զօրացուցին զձեռս նորա կոտորել զեղբարս
իւր։ Եւ գործեցին նմա դարան արք Սիկիմա- 25
ցւոց 'ի վերայ գլխոց լերանց, եւ յափշտակէին
զամենեսեան որ անցանէին առ նոքօք ընդ ճանա-
պարհն. եւ ազդ եղեւ Աբիմելիքայ։ Եւ եկն 26
Գաաղ որդի Աբեդդայ եւ եղբարք նորա. եւ ան-
ցին 'ի Սիկիմ, եւ յուսաց եղեն 'ի նա արք Սիկի-
մացւոց. եւ ելին յանդաստանս եւ կթեցին զայ- 27
գիս իւրեանց, եւ հարին հնձանս, եւ արարին
պարանցիկս, եւ մտին 'ի տուն աստուածոյն իւ-
րեանց. եւ կերան եւ արբին՝ եւ անիծին զԱբի-
մելիք։ Եւ ասէ Գաաղ որդի Աբեդդայ. Ո՞վ է Ա- 28
բիմելիք, եւ ո՞վ է որդին Սիքեմայ՝ զի ծառայեսցուք
նմա. ոչ նա է որդի Յերոբովամայ, եւ Զեբուղ
ծառայ իւր առաջնորդ նորա, հանդերձ արամբք
Եմմովրայ հօր Սիքեմայ, եւ զի՞ է՝ զի ծառայեսցուք
նմա. եւ ո՞ տայր զժողովուրդս զայս 'ի ձեռս իմ, 29
եւ փոխէի զԱբիմելիք. եւ ասէի ցԱբիմելիք.
բազմացո զզօրս քո եւ ել եկ։ Եւ լուաւ Զե- 30
բուղ իշխան քաղաքին զբանս Գաաղայ որդւոյ
Աբեդդայ, եւ սրտմտեցաւ բարկութեամբ. եւ 31
առաքեաց առ Աբիմելիք հրեշտակս պատարա-
գօք եւ ասէ. Ահաւասիկ Գաաղ որդի Աբեդդայ
եւ եղբարք նորա եկին 'ի Սիկիմ, եւ պաշարեն
զքաղաքս 'ի վերայ քո. արդ արի գիշերի դու եւ 32
զօրդ քո որ ընդ քեզ է, եւ դարանամուտ լեր
յանդաստանին. եւ եղիցի ընդ առաւօտն 'ի ծա- 33
գել արեգականն՝ կանխեսցես եւ հասցես զքա-
ղաքաւ. եւ ահա նա եւ զօրս որ ընդ նմա է ե-
լանէ առ քեզ. եւ արասցես ընդ նա որպէս խնդ-
գացէ ձեռն քո։ Եւ յարեաւ Աբիմելիք եւ ամե- 34
նայն զօրն որ ընդ նմա գիշերայ, եւ մտին 'ի դա-
րանս զՍիկիմաւ չորք առաջք։ Եւ եղեւ ընդ ա- 35
ռաւօտն՝ ել Գաաղ որդի Աբեդդայ՝ եւ եկաց 'ի
մուտս դրան քաղաքին։ Եւ յարեաւ Աբիմելիք
եւ ամենայն զօրն որ ընդ նմա 'ի դարանացն. եւ 36
ետես Գաաղ որդի Աբեդդայ զզօրն, եւ ասէ ցԶե-
բուղ. Ահաւասիկ զօր իջանէ 'ի գլխոց լերանցն։
Եւ ասէ ցնա Զեբուղ. Զստուերս լերանցդ տես-
անես դու իբրեւ զմարդիկ։ Եւ յաւել եւս խօսել 37
Գաաղ եւ ասէ. Ահաւասիկ զօր իջանէ ընդ ծո-
վակողմն առ պորտով երկրին, եւ առաջ մի ել
ընդ ճանապարհ կաղնւոյն զխառնեցաց։ Եւ ա- 38
սէ ցնա Զեբուղ. Արդ ո՞ւր է բերան քո որ ասէր,
թէ ո՞վ է Աբիմելիք, զի ծառայեսցուք նմա. ո՞չ
աւանիկ այն զօր է՝ զոր դուն արհամարհէիր. արդ
ել եւ տուր ընդ նմա պատերազմ։ Եւ ել Գաաղ 39

առաջի արանցն Սիկիմացւոց, եւ մարտեաւ ընդ
40 Աբիմելիքայ. եւ հալածեաց զնա Աբիմելիք. եւ
փախեաւ յերեսաց նորա, եւ անկան վիրաւորք
41 բազումք մինչեւ ցդրունս քաղաքին։ Եւ նստաւ
Աբիմելիք յԱրիմ, եւ եհան Զեբուղ զԳաաղ եւ
42 զեղբարս նորա՝ զի մի բնակեսցեն 'ի Սիկիմ։ Եւ
եղեւ 'ի վաղիւ անդր՝ եւ ել ժողովուրդն 'ի դաշտն.
43 եւ ազդ եղեւ Աբիմելիքայ. եւ առ զզօրն՝ եւ բա-
ժանեաց յերիս առաջս, եւ եմուտ նովաւ 'ի դա-
րանս. եւ ետես՝ եւ ահա զօր ելանէր 'ի քաղա-
քէ անտի. եւ յարեաւ 'ի վերայ նոցա եւ եհար
44 զնոսա։ Եւ Աբիմելիք եւ գունդքն որ ընդ նմա՝
ճակատեցան եւ կացին առ դրան քաղաքին. եւ
երկու գունդքն սփռեցան 'ի վերայ ամենեցուն
45 որ յանդաստանսն էին, եւ հարին զնոսա։ Եւ
Աբիմելիք պատերազմէր ընդ քաղաքին զօրն
զայն ամենայն, եւ առին զքաղաքն, եւ զժողո-
վուրդն որ 'ի նմա կոտորեցին, եւ զքաղաքն կոր-
46 ծանեցին եւ աղաջ ցանեցին։ Եւ լուան ամե-
նայն արք աշտարակին Սիկիմացւոց, եւ եկին յամ-
47 րոց տանն Բեթէլ Բերիթայ։ Եւ ազդ եղեւ Աբի-
մելիքայ՝ եթէ ժողովեցան ամենայն արք աշտա-
48 րակին Սիկիմացւոց։ Եւ ել Աբիմելիք 'ի լեառն
Սելմոն՝ ինքն եւ ամենայն զօրն որ ընդ նմա, եւ
առ Աբիմելիք տապար 'ի ձեռն իւր եւ կոտո-
րեաց բեռն մի փայտի, եւ առ զայն եւ եդ զայն
'ի վերայ ուսոց իւրոց, եւ ասէ ցզօրն իւր. Զինչ
տեսանիցէք զիս որ առնիցեմ, արարջիք եւ դուք
49 վաղվաղակի իբրեւ զիս։ Կոտորեցին եւ նոքա
իւրաքանչիւր ոք ամենեքին բեռն մի փայտ, եւ
բարձին եւ գնացին զհետ Աբիմելիքայ. եւ եդին
'ի վերայ ամրոցին, եւ այրեցին 'ի վերայ նոցա
զամրոցն հրով. եւ մեռան ամենայն արք աշտա-
րակին Սիկիմացւոց՝ իբրեւ հազար մի՝ ընդ այր
50 եւ ընդ կին։ Եւ չոգաւ Աբիմելիք 'ի Թեբէս, եւ
51 նստաւ չուրջ զնովաւ, եւ առ զնա։ Եւ աշտա-
րակ մի էր հզօր 'ի մէջ քաղաքին, եւ փախեան
անդր ամենայն արք եւ կանայք եւ ամենայն
գլխաւորք քաղաքին, եւ փակեցին ընդդէմ իւ-
52 րեանց, եւ ելին 'ի տանիս աշտարակին։ Եւ եկն
Աբիմելիք մինչեւ ցաշտարակն, եւ մարտեան
ընդ նմա։ Եւ մերձեցաւ Աբիմելիք 'ի դուրս աշ-
53 տարակին. եւ ընկէց կին մի բեկոր երկանի 'ի
վերայ գլխոյ նորա, եւ մանրեաց զգագաթն Ա-
54 բիմելիքայ։ Եւ աղաղակեաց վաղվաղակի առ
պատանեակն կապարճակիր իւր եւ ասէ ցնա.
Մերկեա զսուր քո եւ սպան զիս. գուցէ ասի-
ցեն թէ կին սպան զնա։ Եւ խոցեաց զնա պա-
55 տանին իւր, եւ մեռաւ Աբիմելիք։ Եւ ետես այր
Իսրայէլացի՝ թէ մեռաւ Աբիմելիք, գնացին այր
56 իւրաքանչիւր 'ի տեղի իւր։ Եւ դարձոյց Աս-
տուած զչարիսն Աբիմելիքայ 'ի գլուխ իւր՝ զոր
արար հօր իւրում կոտորելով զեօթանասուն
57 եղբարսն իւր. եւ զամենայն չարիսն արանց Սի-

կիմացւոց գործոց Աստուած 'ի գլուխս նոցա,
և եկն 'ի վերայ նոցա անէծքն Յովաթամայ որդւոյ
Յերոբաաղայ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ յարեաւ յետ Աբիմելիքայ փրկել զԻսրայէլ 1
Թովլա որդի Փուայ, որդի հօրեղբօր նորա,
այր յԻսաքարայ· և նա բնակէր 'ի Սամարիա՝ 'ի
լերինն Եփրեմայ։ Եւ դատեաց զԻսրայէլ ամս 2
քսան և երիս, և մեռաւ և թաղեցաւ 'ի Սամարիա։

Եւ յարեաւ յետ նորա Յայիր Գաղաադացի· 3
և դատեաց զԻսրայէլ ամս քսան և երկուս·
և եղեն նորա որդիք երեսուն և երկու, որ 4
հեծանէին յերեսուն և երկու յաւանակս· և
երեսուն և երկու քաղաքք նոցա· և կոչեաց
զնոսա աւանս Յայիրայ մինչև ցայսօր, որ են 'ի
Գաղաադ։ Եւ մեռաւ Յայիր և թաղեցաւ 'ի 5
Կամոնի։

Եւ յաւելին որդիքն Իսրայէլի առնել չար առաջի 6
Տեառն, և պաշտեցին զԲահաղիմն և
զԱստարովթն, և զաստուածս Ասորւոց և
զաստուածս Սիդոնի և զաստուածս Մովաբու
և զաստուածս որդւոցն Ամոնայ և զաստուածս
այլազգեացն· և թողին զՏէր և ոչ ծառայեցին
նմա։ Եւ բարկացաւ բարկութեամբ Տէր Իսրայէլի, 7
և մատնեաց զնոսա 'ի ձեռս այլազգեացն, և 'ի ձեռս որդւոցն Ամոնայ· և խախտեցին 8
և խորտակեցին զորդիսն Իսրայէլի 'ի ժամանակին
յայնմիկ ամս ութուտասն· զամենայն
Իսրայէլացիս յայնկոյս Յորդանանու, յերկրի Ամորհացւոցն
'ի Գաղաադ։ Եւ անցին որդիքն Ամոնայ 9
ընդ Յորդանան՝ տալ պատերազմ ընդ Յուդայ
և ընդ Բենիամինի, և ընդ տանն Եփրեմայ·
և նեղեցան որդիքն Իսրայէլի յոյժ։ Եւ աղաղակեցին 10
որդիքն Իսրայէլի առ Տէր՝ և ասեն· Մեղաք
քեզ, զի թողաք զԱստուած մեր՝ և պաշտեցաք
զԲահաղիմն։ Եւ ասէ Տէր ցորդիսն Իսրայէլի· 11
Ո՞չ ապաքէն Եգիպտացիք և Ամորհացիք
և որդիք Ամոնայ և Մովաբ և այլազգիք
և Սիդոնացիք և Ամաղէկ և Քանան՝ նեղեցին 12
զձեզ, և աղաղակեցէք առ իս և փրկեցի զձեզ
'ի ձեռաց նոցա։ Եւ դուք թողէք զիս և ծառայեցէք 13
աստուածոց օտարաց· վասն այնորիկ ոչ
յաւելից փրկել զձեզ։ Երթայք աղաղակեցէք 14
առ աստուածսն զոր ընտրեցէք ձեզ, և նոքա
փրկեսցեն զձեզ 'ի ժամանակի նեղութեանց ձերոց։
Եւ ասեն որդիքն Իսրայէլի ցՏէր· Մեղաք, 15
արա դու ընդ մեզ զամենայն, որ ինչ հաճոյ թուի
առաջի քո· բայց Տէր, միայն ապրեցո զմեզ
յաւուր յայսմիկ։ Եւ մերժեցին զաստուածսն 16
օտարոտիս 'ի միջոյ իւրեանց, և պաշտեցին զՏէր
միայն· և ոչ հաշտեցաւ ընդ ժողովրդեանն· և
յոգնս աշխատանն եղեւ յաշխատութենէ Իսրայէլի։
17 Եւ ելին որդիքն Ամոնայ և բանակեցան
'ի Գաղաադ· և ելին որդիքն Իսրայէլի և բանակեցան
18 'ի դիտանոցին։ Եւ ասեն իշխանք ժողովրդեանն
Գաղաադու՝ այր ցընկեր իւր· Այր
որ սկիզբն առնիցէ պատերազմել ընդ որդիսն
Ամոնայ, եղիցի գլուխ ամենայն բնակչաց Գաղաադու։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ Յեփթայէ Գաղաադացի էր այր հզօր զօրութեամբ,
և նա որդի կնոջ պոռնկի· և ծնաւ
2 Գաղաադու զՅեփթայէ։ Եւ ծնաւ կինն Գաղաադու
նմա որդիս· և հաստատեցան որդիք կնոջն,
և մերժեցին զՅեփթայէ, և ասեն ցնա·
Ոչ ժառանգեսցես 'ի տան հօր մերոյ, զի որդի
3 կնոջ պոռնկի ես դու։ Եւ փախեաւ Յեփթայէ
յերեսաց եղբարց իւրոց, և բնակեցաւ յերկրին
'ի Տովբ· և ժողովեցան առ Յեփթայէ արք աւազակք,
4 և ելանէին ընդ նմա։ Եւ եղեւ յետ աւուրց,
և պատերազմեցան որդիքն Ամոնայ ընդ
5 Իսրայէլացիսն։ Եւ եղեւ յորժամ եկին պատերազմ
որդիքն Ամոնայ ընդ Իսրայէլի՝ չոգան
ծերք Գաղաադու առնուլ զՅեփթայէ յերկրէն
6 Տովբայ· և ասեն ցՅեփթայէ· Եկ և եղիցես
մեզ 'ի զօրավար, և տացուք պատերազմ ընդ
7 որդիսն Ամոնայ։ Եւ ասէ Յեփթայէ ցծերսն Գաղաադու·
Ո՞չ ապաքէն դուք ատեցէք զիս, և
հանէք 'ի տանէ հօր իմոյ, և արձակեցէք զիս 'ի
ձէնջ· և արդ զի՞ եկիք առ իս յորժամ նեղե-
8 ցայքդ։ Եւ ասեն ծերքն Գաղաադու ցՅեփթայէ·
Ոչ այդպէս է· այլ եկաք առ քեզ, և երթիցես
ընդ մեզ, և տացուք պատերազմ ընդ որդիսն
Ամոնայ· և եղիցես մեզ 'ի գլուխ ամենայն բը-
9 նակչացս Գաղաադու։ Եւ ասէ Յեփթայէ ցծերսն
Գաղաադու· Եթէ դարձուցանիցէք զիս պատերազմել
ընդ որդիսն Ամոնայ, և մատնեսցէ զնո-
10 սա Տէր առաջի իմ, ես եղէց իշխան։ Եւ ասեն
ծերքն Գաղաադու ցՅեփթայէ· Տէր կացցէ լսող
'ի միջի մերում, եթէ ոչ ըստ բանից քում նոյն-
11 պէս և արասցուք։ Եւ գնաց Յեփթայէ ընդ
ծերսն Գաղաադու· և կացուցին զնա ժողովուրդն
'ի վերայ իւրեանց գլուխ և առաջնորդ·
և խօսեցաւ Յեփթայէ զամենայն զբանս իւր ա-
12 ռաջի Տեառն 'ի Մասեփա։ Եւ առաքեաց Յեփթայէ
հրեշտակս առ Թագաւոր որդւոցն Ամոնայ
և ասէ· Զի՞ կայ իմ և քո, զի եկեալ ես առ
13 իս պատերազմել յերկրի իմում։ Եւ ասէ արքայ
որդւոցն Ամոնայ ցհրեշտակսն Յեփթայեայ·
Ընդէ՞ր առ Իսրայէլ զերկիր իմ յելանել իւրում
յԵգիպտոսէ՝ յԱռնոնայ մինչև ցՅաբոկ և մին-

չեւ ցՅորդանան. եւ արդ դարձո զնա առ իս խաղաղութեամբ
եւ գնասցես: Եւ դարձան հրեշտակքն
առ Յեփթայէ. եւ յաւել եւս Յեփթայէ 14
առաքել հրեշտակս առ արքայ որդւոցն Ամոնայ,
եւ ասէ ցնա. Այսպէս ասէ Իսրայէլ եւ Յեփթայէ. 15
ոչ առ Իսրայէլ զերկիրն Մովաբու եւ
զերկիր որդւոցն Ամոնայ յելանելն իւրեանց յԵգիպտոսէ. 16
այլ գնաց Իսրայէլ ընդ անապատն
մինչեւ ցծովն Կարմիր, եւ եկն մինչեւ ցԿադէս.
Եւ առաքեաց Իսրայէլ հրեշտակս առ արքայ Եդովմայ 17
եւ ասէ. Թող անցից ընդ երկիր քո. եւ
ոչ անսաց արքայն Եդովմայ. եւ առաքեաց առ արքայն
Մովաբու, եւ ոչ կամեցաւ: Եւ նստաւ
Իսրայէլ 'ի Կադէս. եւ շրջեցաւ ընդ անապատն, 18
եւ պատեցաւ զերկրաւն Եդովմայ եւ զերկրաւն
Մովաբու. եւ եկն առ արեւելիւք երկրին Մովաբու,
եւ բանակեցաւ յայնկոյս Առնոնայ, եւ ոչ
մտին 'ի սահմանս Մովաբու. քանզի Առնոն էր
սահման Մովաբու: Եւ առաքեաց Իսրայէլ հրեշտակս 19
առ Սեհոն արքայ Ամուրհացւոց՝ Թագաւոր
Եսեբոնայ եւ Ամուրհացւոց, եւ ասէ ցնա
Իսրայէլ. Թող անցից ընդ երկիր քո մինչեւ ցտեղի
իմ: Եւ ոչ կամեցաւ Սեհոն զԻսրայէլ անցանել 20
ընդ սահմանս իւր. եւ ժողովեաց Սեհոն
զամենայն ժողովուրդ իւր, եւ բանակեցաւ յԻասա.
եւ եկն պատերազմ ընդ Իսրայէլի: Եւ 21
մատնեաց Տէր Աստուած Իսրայէլի զՍեհոն եւ
զամենայն զօրս նորա 'ի ձեռս Իսրայէլի՝ եւ եհար
զնոսա, եւ ժառանգեաց Իսրայէլ զերկիր
Ամուրհացւոյն բնակչին յերկրին յայնմիկ. եւ 22
ժառանգեաց Իսրայէլ զամենայն սահմանս Ամուրհացւոյն
յԱռնոնայ մինչեւ ցՅաբոկ, եւ յանապատէն
մինչեւ ցՅորդանան: Եւ արդ Տէր 23
Աստուած Իսրայէլի եբարձ զԱմուրհացին յերեսաց
ժողովրդեան իւրոյ Իսրայէլի. եւ դու ժառանգեսցես
զնա: Ո՛չ ապաքէն զոր ժառանգեցոյց 24
քեզ Քամովս աստուածն քո՝ զայն ժառանգեսցես.
եւ զամենայն զոր ժառանգեցոյց Տէր Աստուած
մեր յերեսաց ձերոց՝ զայն մեք ժառանգեսցուք:
Իսկ արդ՝ միթէ լա՞ւ ինչ իցես դու 25
քան զԲաղակ որդի Սեպփովրայ՝ զարքայն Մովաբու.
մի թէ մարտիւ մարտեաւ ընդ Իսրայէլի,
կամ պատերազմաւ պատերազմեցա՞ւ ընդ
նոսա, 'ի բնակելն Իսրայէլի յԵսեբոն եւ 'ի դստերս 26
նորա, եւ յԱրոյէր եւ 'ի դստերս նորա, եւ
յամենայն քաղաքս որ առ եզերբ Յորդանանու
ամս երեք հարիւր. զի՞ է զի ոչ թափեցէք զնոսա
'ի ժամանակին յայնմիկ. եւ ես ոչ ինչ մեղայ 27
քեզ, եւ դու առնես ընդ իս չարութիւն՝ տալ ընդ
իս պատերազմ: Դատեսցէ Տէր որ դատաւորն է
այսօր՝ 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի եւ 'ի մէջ որդւոցն
Ամոնայ: Եւ ոչ անսաց արքայ որդւոցն Ամոնայ 28
բանիցն Յեփթայեայ՝ զորս առաքեաց առ նա:
Եւ եղեւ 'ի վերայ Յեփթայեայ հոգի Տեառն, եւ 29
անց ընդ Գաղաադ եւ ընդ Մանասէ, եւ անց ընդ
դիտանոցն Գաղաադու, եւ 'ի դիտանոցէն Գաղաադու
30 յայնկոյս որդւոցն Ամոնայ: Եւ ուխտեաց
Յեփթայէ ուխտ Տեառն՝ եւ ասէ. Եթէ
մատնելով մատնեսցես զորդիսն Ամոնայ 'ի ձեռս
31 իմ, եւ եղիցի որ ելանելով ելանիցէ 'ի դրանց
տան իմոյ ընդ առաջ իմ, 'ի դառնալն իմում խաղաղութեամբ
յորդւոցն Ամոնայ, եղիցի՝ զի մատուցից
32 զնա Տեառն յողջակէզ: Եւ անց Յեփթայէ
առ որդիսն Ամոնայ պատերազմել ընդ նոսա.
33 եւ մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս նորա. եւ
եհար զնոսա յԱրոյերայ մինչեւ 'ի մուտս Սեմնիթայ,
քսան քաղաքք, մինչեւ ցԱբէլ այգեստանեացն,
հարուածս մեծամեծս յոյժ. եւ վանեցան
որդիքն Ամոնայ յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի:
34 Եւ եկն Յեփթայէ 'ի Մասսեփա 'ի տուն
իւր. եւ ահա դուստր իւր ելանէր ընդ առաջ
նորա թմբկօք եւ պարուք. եւ նա էր միամօր
սիրելի նորա, եւ ոչ գոյր նորա բաց 'ի նմանէ
35 ուստր կամ դուստր: Եւ եղեւ իբրեւ ետես զնա,
պատառեաց զհանդերձս իւր եւ ասէ. Վայ է ինձ
դուստր իմ, ընկեցեր զիս, խռովեցուցիչ եղեր
ինձ. զի ես բացի զբերան իմ վասն քո առ Տէր,
36 եւ ոչ կարասցեմ դարձուցանել: Եւ ասէ ցնա. Եթէ
վասն իմ բացեր զբերան քո առ Տէր, արա
զիս որպէս ել 'ի բերանոյ քումմէ, փոխանակ զի
արար քեզ Տէր վրէժխնդրութիւն 'ի թշնամեաց
37 քոց յորդւոցն Ամոնայ: Եւ ասէ ցհայր իւր. Արա
ինձ զբանս զայս. թողացո ինձ զերկուս ամիս,
եւ երթայց շրջեցայց ընդ լերինս եւ լացից
38 զկուսութիւնս իմ ես եւ ընկերք իմ: Եւ ասէ
ցնա. Երթ: Եւ արձակեաց զնա զերկուս ամիս.
եւ չոգաւ ինքն եւ ընկերք իւր, եւ լայր
39 զկուսութիւն իւր 'ի վերայ լերանց: Եւ եղեւ
յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն, դարձաւ առ
հայր իւր. եւ արար նովաւ զուխտն զոր ուխտեաց.
եւ նա ոչ գիտէր զայր: Եւ եղեւ 'ի կրօնս
40 'ի մէջ Իսրայէլի՝ ողբալ զդուստրն Յեփթայեայ.
41 աւուրց յաւուրս ժողովէին դստերք Իսրայէլի
ողբալ զդուստրն Յեփթայեայ Գաղաադացւոյ
չորս աւուրս 'ի տարւոջ:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ ժողովեցան որդիքն Եփրեմի եւ եկին 'ի Սեփինա,
եւ ասեն ցՅեփթայէ. Զի՞ է զի եկեր պատերազմել
ընդ որդիսն Ամոնայ, եւ զմեզ ոչ կոչեցեր
երթալ ընդ քեզ. արդ այրեսցուք հրով
2 զտուն քո 'ի վերայ քո: Եւ ասէ ցնոսա Յեփթայէ.
Այր զրկեալ էի ես եւ ժողովուրդ իմ
եւ որդիք Ամոնայ տառապեցուցանէին զիս յոյժ.
եւ բողոք արկի առ ձեզ, եւ ոչ փրկեցէք զիս 'ի
3 ձեռաց նոցա. եւ տեսի զի ոչ ոք էր որ փրկէր

և եդի զանձն իմ 'ի ձեռին իմում, և անցի առ որդիսն Ամոնայ. և մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս իմ. և արդ ընդէ՞ր ելէք առ իս յաւուր յայսմիկ մարտնչել ընդ իս։ 4 Եւ ժողովեաց Յեփթայէ զամենայն արս Գաղաադու՝ և տային պատերազմ ընդ Եփրեմի. և հարին արք Գաղաադու զԵփրեմ. զի ասացին ապրեալքն Եփրեմի, թէ դուք գաղթականացդ էք 'ի մէջ Եփրեմի և 'ի մէջ Մանասէի էք։ 5 Եւ կալաւ Գաղաադ զկիրճս Յորդանանու զԵփրեմի. և եղև իբրև ասացին ապրեալքն Եփրեմայ, թէ թող անցցուք. ասեն ցնոսա արք Գաղաադու. միթէ և դուք յԵփրեմէ իցէք. և ասեն. չեմք 'ի նոցանէ։ 6 Եւ ասեն ցնոսա. ասա մեզ Նշան ինչ, և ասացէք. Հասկ հասկ. և ոչ յաջողեցան խօսել այնպէս, և կալան և կոտորեցին զնոսա յանցսն Յորդանանու. և անկան 'ի ժամանակին յայնմիկ յԵփրեմէ քառասուն և երկու հազարք։ 7 Եւ դատեաց Յեփթայէ զԻսրայէլ ամս վեց, և մեռաւ Յեփթայէ Գաղաադացի, և թաղեցաւ 'ի քաղաքի իւրում 'ի Գաղաադ։

8 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ Եսեբոն 'ի Բեթղեհեմ. 9 և եղեն նորա ուստերք երեսուն, և դստերք երեսուն առաքեաց արտաքս. և երեսուն կին ած ուստերաց իւրոց արտաքուստ։ Եւ դատեաց զԻսրայէլ ամս եօթն, 10 և մեռաւ Եսեբոն և թաղեցաւ 'ի Բեթղեհեմ։

11 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ Եղոն զաբողոնացի ամս տասն. 12 և մեռաւ Եղոն զաբուղոնացի և թաղեցաւ յԱյիլոն յերկրին Զաբուղոնի։

13 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ Աբդոն որդի Եղիքայ փարաթոնացի. 14 և եղեն նորա որդիք քառասուն, և երեսուն որդիք որդւոց նորա, որ հեծանէին յեօթանասուն յաւանակս. և դատեաց զԻսրայէլ ամս ութ։ 15 Եւ մեռաւ Աբդոն որդի Եղիքայ փարաթոնացի, և թաղեցաւ յՓարաթոն, յերկրի Եփրեմայ 'ի լերինն Ամաղեկայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայէլի առնել չար առաջի Տեառն. և մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս այլազգեացն ամս քառասուն։

2 Եւ եղև այր մի 'ի Սարաայ 'ի ցեղէ Դանայ, և անուն նորա Մանովէ. և կին նորա ամուլ էր և ոչ ծնանէր։ 3 Եւ երևեցաւ Հրեշտակ Տեառն կնոջն, և ասէ ցնա. Ահաւասիկ դու ամուլ ես և ոչ ես ծնեալ, և յղասցիս և ծնցիս որդի։ 4 Արդ զգոյշ լեր՝ զուցէ ըմպիցես գինի և օղի, 5 և մի ուտիցես զամենայն անսուրբ. զի ահա յղասցիս դու և ծնցիս որդի, և երկաթ մի ելցէ 'ի գլուխ նորա. զի ուխտաւոր Աստուծոյ եղիցի մանուկն անդստին յորովայնէ. և նա սկսցի փրկել զԻսրայէլ 'ի ձեռաց փղշտացւոցն։ 6 Եւ եմուտ կինն և ասէ ցայր իւր, եթէ այր Աստուծոյ եկն առ իս, և տեսիլ նորա իբրև զտեսիլ Հրեշտակի Աստուծոյ երևելի յոյժ. և հարցի ցնա՝ թէ ուստի ես, և զանուն իւր ոչ պատմեաց ինձ։ 7 Եւ ասէ ցիս. ահա յղասցիս դու և ծնցիս որդի. և արդ մի ըմպիցես գինի և օղի, և մի ուտիցես զամենայն անսուրբ. զի ուխտաւոր Աստուծոյ եղիցի մանուկն անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ մինչև ցօր մահուան իւրոյ։ 8 Եւ աղաչեաց Մանովէ զՏէր և ասէ. Ես Տէր. այրն Աստուծոյ զոր առաքեցեր առ մեզ, եկեսցէ դարձեալ առ մեզ և լուսաւորեսցէ զմեզ, թէ զինչ արասցուք մանկանն որ ծնանիցի։ 9 Եւ լուաւ Աստուած ձայնի Մանովէ, և եկն Հրեշտակն Աստուծոյ միւս անգամ առ կին նորա մինչդեռ նստէր յանդի. և Մանովէ այր նորա չէր առ նմա. 10 և փութացաւ կինն և ընթացաւ պատմեաց առն իւրում և ասէ ցնա. Ահա երևեցաւ ինձ այրն որ եկն առ իս յաւուր յայնմիկ։ 11 Եւ յարեաւ գնաց Մանովէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եկն առ այրն և ասէ ցնա. Եթէ դու իցես այրն որ խօսեցար ընդ կնոջն։ Եւ ասէ Հրեշտակն. Ես եմ։ 12 Եւ ասէ Մանովէ. Արդ զալով չափ բանին քոյ, զինչ լինիցին իրաւունք մանկանն՝ և գործք նորա։ 13 Եւ ասէ Հրեշտակն Տեառն ցՄանովէ. Յամենայնէ զոր ասացի կնոջդ՝ զգոյշ լինիցի. 14 յամենայնէ որ ելանէ յորթոյ՝ մի կերիցէ, և գինի և օղի մի արբցէ, և զամենայն անսուրբ մի կերիցէ. յամենայնէ զոր պատուիրեցի նմա զգոյշ լինիցի։ 15 Եւ ասէ Մանովէ ցՀրեշտակն. Թող բռնադատեսցուք զքեզ, և արարցուք առաջի քո ուլ մի յայծեաց։ 16 Եւ ասէ Հրեշտակն Տեառն ցՄանովէ. Եթէ բռնադատեսցես զիս՝ ոչ կերայց 'ի հացէդ քումմէ, և եթէ արասցես ողջակէզ՝ Տեառն մատուսցես զնա։ Զի ոչ գիտաց Մանովէ թէ Հրեշտակ Տեառն իցէ. 17 և ասէ Մանովէ ցՀրեշտակն Տեառն. Զինչ անուն է քեզ. զի յորժամ եկեսցէ բանն քո՝ փառաւորեսցուք զքեզ։ 18 Եւ ասէ ցնա Հրեշտակն Տեառն. Զի՞ հարցանես զանուանէ իմմէ, և նա է սքանչելի։ 19 Եւ առ Մանովէ զուլն այծեաց զզոհն, և մատոյց 'ի վէմս վիմին՝ Տեառն սքանչելագործի. և Մանովէ և կին նորա հայէին։ 20 Եւ եղև ընդ ամբառնալ բոցոյն 'ի վերուստ 'ի սեղանոյն յերկինս՝ ամբարձաւ Հրեշտակն Տեառն բոցով սեղանոյն, և Մանովէ և կին նորա հայէին. և անկան 'ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր. 21 և ոչ ևս յաւել երևել Հրեշտակն Տեառն Մանովէի և կնոջ նորա. յայնժամ գիտաց Մանովէ թէ Հրեշտակ Տեառն է։ 22 Եւ ասէ Մանովէ ցկին իւր. Մահու մեռանիցիմք զի զԱստուած տեսաք։ 23 Եւ ասէ ցնա կին նորա. Եթէ կամեցեալ էր Տեառ-

ռն սպանանել զմեզ, ոչ ընդունէր 'ի ձեռաց մերոց
զողջակէզն եւ զզոհն, եւ ոչ լուսաւորէր
մեզ զայն ամենայն ընդ ժամանակս ժամանակս.
եւ ոչ լսելի առնէր մեզ զայն։ Եւ ծնաւ կինն 24
որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սամփսոն. եւ աճեաց
մանուկն, եւ օրհնեաց զնա Տէր։ Եւ սկսաւ 25
Հոգի Տեառն շրջել ընդ նմա 'ի բանակին Դանայ,
'ի մէջ Սարաայ եւ 'ի մէջ Եսթաւուղայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ էջ Սամփսոն 'ի Թամնաթա, եւ ետես կին 1
մի 'ի Թամնաթա՝ 'ի դստերացն այլազգեաց, եւ
հաճոյ թուեցաւ առաջի նորա. եւ ել պատմեաց 2
հօր իւրում եւ մօր իւրում եւ ասէ. Կին մի տեսի
'ի Թամնաթա 'ի դստերացն այլազգեաց, եւ
արդ առէք զնա ինձ կնութեան։ Ասեն ցնա հայր 3
եւ մայր իւր. Միթէ ո՞չ գուցէ 'ի դստերաց եղբարց
քոց՝ եւ յամենայն ժողովրդեան իմում
կին, զի երթիցես դու առնուլ կին յայլազգեաց
անթլփատից։ Եւ ասէ Սամփսոն ցհայր իւր.
Զնա առ ինձ, զի նա հաճոյ է աչաց իմոց։ Եւ 4
հայր նորա եւ մայր նորա ոչ գիտացին թէ 'ի
Տեառնէ է, զի հատուցումն խնդրիցէ նա յայլազգեացն.
եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ այլազգիքն
տիրէին Իսրայէլի։ Եւ էջ Սամփսոն եւ հայր նորա 5
եւ մայր իւր 'ի Թամնաթա. եւ խոտորեցաւ
Սամփսոն յայգեստանն Թամնաթայ, եւ ահա կորիւն
մի առիւծուց գոչեաց ընդդէմ նորա։ Եւ յաջողեցաւ 6
'ի վերայ նորա Հոգի Տեառն, եւ ճեղքեաց
զնա իբրեւ զուլ մի այծեաց, եւ ոչ ինչ գոյր 'ի ձեռին
նորա. եւ ոչ պատմեաց հօր իւրում եւ մօր
իւրում զոր արար։ Եւ իջին խօսեցան ընդ կնոջն. 7
եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի Սամփսոնի, եւ դարձաւ 8
յետ աւուրց առնուլ զնա. եւ խոտորեցաւ
տեսանել զդիակն առիւծուն, եւ ահա գունդ մեղուաց
'ի բերան առիւծուն եւ մեղր. եւ առ զայն 9
'ի բերան իւր, եւ երթալով երթայր եւ ուտէր.
չոգաւ առ հայր իւր եւ առ մայր իւր, եւ ետ նոցա
եւ կերան. եւ ոչ պատմեաց նոցա՝ թէ 'ի բերանոյ
առիւծուն եհան զմեղրն։ Եւ էջ հայր նորա 10
առ կինն. եւ արար անդ Սամփսոն հարսանիս
զեօթն օր. զի այնպէս առնէին երիտասարդք։
Եւ եղեւ 'ի զարհուրել նոցա 'ի նմանէ, 11
կացուցին առ նա ընկերս երեսուն, եւ էին ընդ
նմա։ Եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն. Արկից ձեզ առակ, 12
եթէ առեղծանելով առեղծանիցէք
զնա ինձ զեօթն օր խրախուութեանն՝ եւ գտանիցէք,
տաց ձեզ երեսուն պատատանակս եւ երեսուն
պատմուճան հանդերձից. ապա թէ ոչ կարիցէք 13
առեղծանել ինձ, տայցէք դուք ինձ երեսուն
պատատանակս եւ երեսուն պատմուճան
հանդերձից։ Եւ ասեն ցնա. Արկ մեզ զառակն
14 քո, եւ լուիցուք զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. Ի
կերողէ ել կերակուր, եւ 'ի հզօրէ ել քաղցր։ Եւ
ոչ կարացին առեղծանել զառակն նորա զերիս
15 աւուրս։ Եւ եղեւ յաւուրն չորրորդի, եւ
ասեն ցկինն Սամփսոնի. Պատրեա զայր քո՝ եւ
պատմեսցէ քեզ զառակն, գուցէ այրիցեմք
զքեզ եւ զտուն հօր քո. թէ աղքատացուցանել
16 կոչեցէր զմեզ այսր։ Եւ ելաց կինն Սամփսոնի
առ նա՝ եւ ասէ ցնա. Ատեցեր զիս եւ ոչ
սիրեցեր զիս. զի զառակն զոր արկեր որդւոց
ժողովրդեան իմոյ՝ ինձ ոչ պատմեցեր։ Եւ ասէ
ցնա Սամփսոն. Ահա հօր եւ մօր իմոյ ոչ պատմեցի,
17 եւ արդ քեզ պատմիցեմ։ Եւ ելաց առ
նա զեօթն օր՝ յորս էր խրախուութիւնն. եւ եղեւ
յաւուրն եօթներորդի պատմեաց նմա՝ քանզի
թախանձեաց զնա. եւ նա պատմեաց որդւոց
18 ազգին իւրոյ։ Եւ ասեն ցնա արք քաղաքին յաւուրն
եօթներորդի՝ յառաջ քան զմտանել արեգականն.
Զի՞նչ քաղցրագոյն քան զմեղր, կամ
զի՞նչ հզօրագոյն քան զառիւծ։ Եւ ասէ ցնոսա
Սամփսոն. Եթէ ոչ ճնշեալ էր զերինջն իմ, ոչ
19 գտանէիք զառակն իմ։ Եւ յաջողեցաւ 'ի վերայ
նորա Հոգի Տեառն՝ եւ էջ յԱսկաղոն, եւ եհար
անդ արս երեսուն. եւ առ նոցա զպատմուճանն
առեղծանողաց առակելին։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Սամփսոն, եւ ել 'ի
20 տուն հօր իւրոյ. եւ ամուսնացաւ կինն Սամփսոնի
ընդ հարսնեղբայրն նորա՝ որ էր նորա ընկեր։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ եղեւ յետ աւուրց, յաւուրս հնձոց ցորենոյ,
այց արար Սամփսոն կնոջ իւրում, ածեալ
ուլ մի յայծեաց, եւ ասէ. Մտից առ կին իմ 'ի
սենեակ։ Եւ ոչ եթող զնա հայրն նորա մտանել
2 առ նա. եւ ասէ հայրն նորա. Ասելով ասացի՝
թէ ատեցեր զնա, եւ ետու զնա ընկերի
քում, ո՞չ ահաւասիկ քոյր նորա կրտսեր լաւագոյն
է քան զնա, եղիցի առ քեզ փոխանակ նորա։
3 Եւ ասէ Սամփսոն. Անպարտ եմ ես միանգամայն
յայլազգեացդ, եթէ արարից ես ընդ դոսա
4 չարութիւն։ Եւ գնաց Սամփսոն, եւ կալաւ երեք
հարիւր աղուէս. եւ առ ջահս եւ կապեաց
զնոսա ընդ միմեանս ձետ ընդ ձետ, եւ եդ ըզջահն
'ի մէջ երկուց ձետոցն, եւ կապեաց 'ի միջոցին
5 զջահն. եւ եցոյց հուր 'ի ջահսն, եւ արձակեաց
յանդս այլազգեացն. եւ այրեաց զորայն,
եւ զյառաջագոյն հնձեալն՝ 'ի կալոցն մինչեւ
ցկանգնաւորն, եւ մինչեւ ցայգիս եւ ցձիթենիս։
6 Եւ ասեն այլազգիքն. Ո՞ արար զայս. եւ ասեն.
Սամփսոն փեսայ Թամնացւոյն. զի եհան զկին
նորա եւ ետ ընկերի նորա. եւ ելին այլազգիքն
եւ այրեցին զտուն հօր նորա, եւ զկինն եւ ըզ-

հօր նորա հրով։ Եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն. Ե- 7
թէ դուք չար ևս առնիցէք, սակայն ոչ հանգ-
չեայց. այլ վրէժ իմ յիւրաքանչիւր ումեքէ 'ի
ձէնջ խնդրեցից։ Եւ եհար զնոսա 'ի սրունից մին- 8
չև ցերանս՝ հարուածս մեծամեծս։ Եւ էջ բնա-
կեաց առ հեղեղատաւն յայրին Եսեմայ. Եւ ե- 9
կին այլազգիքն, և բանակեցան զՅուդայիւ, և
անկան զԼեքեաւ։ Եւ ասեն ցնոսա այր Յուդայ. 10
Ընդէր ելէք 'ի վերայ մեր։ Եւ ասեն այլազգիքն.
Կապել զՍամփսոն ելաք, և առնել ընդ նա զոր
օրինակ արար ընդ մեզ։ Եւ իջին երեք հազարք 11
արանց Յուդայ 'ի ծակ վիմին Եսեմայ, և ասեն
ցՍամփսոն. Ո՞չ գիտես զի իշխեն մեզ այլազգիքն.
և ընդէր արարեր զայդ ընդ մեզ։ Եւ ասէ ցնո-
սա Սամփսոն. Որպէս արարին ընդ իս, նոյնպէս
արարի ընդ նոսա։ Եւ ասեն ցնա. Կապել զքեզ 12
իջաք, և մատնել 'ի ձեռս այլազգեացն։ Եւ ասէ
ցնոսա Սամփսոն. Երդուարուք ինձ դուք՝ չսպա-
նանել զիս և տալ զիս ցնոսա. և դուք մի եր-
րեք պատահիցէք ինձ։ Եւ երդուան նմա և 13
ասեն. Ո՛չ, այլ կապելով կապեսցուք զքեզ, և
տացուք 'ի ձեռս նոցա. բայց մահու ոչ սպանցուք
զքեզ։ Եւ կապեցին զնա երկու պարանօք նո-
րովք, և հանին զնա 'ի վիմէն. և եկն մինչև 14
ցԾնօտն. և այլազգիքն աղաղակեցին և ընթա-
ցան ընդդէմ նորա։ Եւ յաջողեցաւ 'ի վերայ նո-
րա հոգի Տեառն, և եղեն պարանքն 'ի բազուկս նո-
րա իբրև զխծուծ՝ յորժամ 'ի հուր հոտոտիցի,
և հալեցան կապանքն 'ի բազկաց նորա։ Եւ ե- 15
գիտ ծնօտ մի իշոյ ընկեցեալ, ձգեաց զձեռն իւր
և առ զնա, և եհար նովաւ հազար այր։ Եւ ա- 16
սէ Սամփսոն. Ծնօտիւ իշոյ ջնջելով ջնջեցից զնո-
սա, զի ծնօտիւ իշոյ կոտորեցի հազար այր։ Եւ 17
եղև իբրև կատարեաց զխօսելն, ընկէց զծնօտն
'ի ձեռանէ իւրմէ. և կոչեաց զտեղին կոտորած
ծնօտի։ Եւ ծարաւեցաւ յոյժ, և աղաղակեաց 18
առ Տէր և ասէ. Դու յաջողեցեր ձեռամբ ծա-
ռայի քո զփրկութիւնս զայս մեծ. և արդ մե-
ռանիցիմ 'ի ծարաւոյ, և անկանիցիմ 'ի ձեռս
անթլփատից։ Եւ եբաց Տէր զծակ ծնօտին, և 19
ել 'ի նմանէ ջուր, և արբ. և դարձաւ ոգի իւր
առ ինքն և զովացաւ. վասն այնորիկ կոչեաց
զանուն նորա աղբիւր անուանելոյ ծնօտի մին-
չև ցայսօր։ Եւ դատեաց զԻսրայէլ յաւուրս այ- 20
լազգեացն ամս քսան։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Եւ չոգաւ Սամփսոն անտի 'ի Գազա, և ետես 1
անդ կին մի պոռնիկ, և եմուտ առ նա։ Եւ պատ- 2
մեցաւ գազացւոցն և ասեն, եկեալ է այսր Սամփ-
սոն. և պատեցին և դարանակալ եղեն նմա
զգիշերն ամենայն առ դրան քաղաքին, և անշշունջ
կային զգիշերն ողջոյն, և ասեն. Աստ կացցուք
մինչև ցառաւօտ, և սպանցուք զնա։ Եւ ննջ- 3
եաց Սամփսոն մինչև ցմէջ գիշերոյն, և յա-
րեաւ զմէջ գիշերաւն, և թափեաց զդրանս
քաղաքին հանդերձ սեմօքն, և եբարձ զնոսա
հանդերձ նիգօքն, և եդ 'ի վերայ ուսոց իւրոց,
և եհան զնոսա 'ի գլուխ լերինն՝ որ է հանդէպ
Քեբրոնի, և եդ զնոսա անդ։ Եւ եղև յետ այ- 4
սորիկ սիրեաց կին մի առ եզերբ հեղեղատին Սով-
րեկայ, և անուն նորա Դալիլա։ Եւ ելին առ 5
նա նախարարք այլազգեացն և ասեն. Պատրեա
զնա և տես՝ իւ իցէ զօրութիւն նորա մեծ, և
կամ իւ կարասցուք նմա հնար գտանել և կա-
պել զնա առ 'ի տկարացուցանել զնա. և մեք
տացուք քեզ այր իւրաքանչիւր հազար և հա-
րիւր արծաթոյ։ Եւ ասէ Դալիլա ցՍամփսոն. 6
Պատմեա ինձ՝ իւ իցէ զօրութիւն քո մեծ, և իւ
կապիցիս առ 'ի տկարացուցանելոյ զքեզ։ Եւ ասէ 7
ցնա Սամփսոն. Եթէ կապիցեն զիս եօթն ջիլք դա-
լարովք չչորացելովք, տկարացայց և եղէց իբրև
զմի 'ի մարդկանէ։ Եւ բերին առ նա նախարարք 8
այլազգեացն եօթն ջիլս դալարս անչորս, և
նա կապեաց զնա նոքօք. և դարան նստէր նմա 9
'ի շտեմարանի. և ասէ ցնա. Այլազգիք հասեալ
են 'ի վերայ քո, Սամփսոն։ Եւ խզեաց զջիլսն՝
զոր օրինակ խզիցի քուղ 'ի թելթափելոյ յորժամ
'ի հուր հոտոտիցի. և ոչ ծանուցաւ զօրութիւն
նորա։ Եւ ասէ Դալիլա ցՍամփսոն. Ահա խա- 10
բեցեր զիս և խօսեցար սուտ. գոնէ արդ պատ-
մեա ինձ թէ իւ կապիցիս։ Եւ ասէ ցնա. Եթէ 11
կապելով կապեսցեն զիս եօթն կարօք նորովք,
որովք չիցէ գործեալ գործ, տկարացայց և եղէց
իբրև զմի 'ի մարդկանէ։ Եւ առ Դալիլա կարս 12
նորս, և կապեաց զնա նոքօք, և ասէ ցնա. Այ-
լազգիք հասեալ են 'ի վերայ քո Սամփսոն։ Եւ
դարան նստէր նմա 'ի շտեմարանի. և խզեաց
զայն 'ի բազկաց իւրոց իբրև զթել։ Եւ ասէ 13
Դալիլա ցՍամփսոն. Մինչև ցե՞րբ խաբեցես զիս,
և խօսեցիս ընդ իս սուտ. արդ պատմեա ինձ իւ
կապիցիս։ Եւ ասէ ցնա. Եթէ անկցես զեօթա-
նեսին գիսակս գլխոյ իմոյ ընդ ոստայնն, և վա-
րեսցես ցցովք ընդ որմն, եղէց տկարացեալ իբ-
րև զմի 'ի մարդկանէ։ Եւ ննջեցոյց զնա Դալի- 14
լա, և առ զեօթանեսին գիսակս գլխոյ նորա
հանդերձ ոստայնին, և վարեաց ցցովք ընդ որմն.
և ասէ ցնա. Այլազգիք հասեալ են 'ի վերայ քո,
Սամփսոն։ Եւ զարթեաւ 'ի քնոյ իւրմէ, և կոր-
զեաց զցիցսն հանդերձ ոստայնիւն և ոստայնին
յորմոյ անտի. և ոչ ծանուցաւ զօրութիւն նո-
րա։ Եւ ասէ ցնա Դալիլա. Զիա՞րդ ասես՝ թէ 15
սիրեցի զքեզ, և սիրտ քո չէ ուղիղ ընդ իս. այս
երիցս անգամ խաբեցեր զիս, և ոչ պատմեցեր
ինձ թէ իւ իցէ զօրութիւն քո մեծ։ Եւ եղև 16
իբրև վարանեցոյց զնա բանիւք զգիշերն ողջոյն

և թախանձեցոյց զնա, և պարտասեցոյց զնա
մինչև ցմահ, յայտնեաց նմա զամենայն ինչ ’ի 17
սրտէ իւրմէ, և ասէ ցնա. Ածելի ոչ ելեալ ’ի
գլուխ իմ, զի ուխտաւոր Աստուծոյ եմ ես յորովայնէ
մօր իմոյ. արդ թէ գերծուցում, մեկնեսցի
յինէն զօրութիւն իմ, և տկարացայց և
եղէց իբրև զամենայն մարդիկ։ Իբրև ետես 18
Դալիլա՝ եթէ յայտնեաց նմա զամենայն ինչ ’ի
սրտէ իւրմէ, առաքեաց կոչեաց զնախարարս
այլազգեացն և ասէ. Ելէք միանգամայն, զի
յայտնեաց ինձ զամենայն ’ի սրտէ իւրմէ։ Եւ ելին
առ նա ամենայն նախարարքն այլազգեացն,
և բերին զարծաթն ’ի ձեռս իւրեանց։ Եւ ննջեցոյց 19
զնա ’ի մէջ ծնգաց իւրոց. և կոչեաց վարսավիրայ,
և եղերծ զեօթանեսին գիսակս գլխոյ
նորա. և սկսաւ թշնել, և մեկնեցաւ ’ի
նմանէ զօրութիւն նորա։ Եւ ասէ Դալիլա. Այլազգիք 20
հասանեն ’ի վերայ քո Սամփսոն։ Եւ
զարթեաւ ’ի քնոյ իւրմէ, և ասէ. Ելից և արարից
որպէս միշտ, և թօթափեցից. և նա ոչ
գիտէր թէ Տէր մեկնեցաւ ’ի նմանէ։ Եւ կալան 21
զնա այլազգիքն, և բրեցին զաչս նորա. և իջուցին
զնա ’ի Գազա, և կապեցին զնա երկաթի
կապանօք. և աղայր ’ի տան բանտին։ Եւ սկսաւ 22
մազ գլխոյ նորա բուսանել յետ գերծելոյն։
Եւ իշխանք այլազգեացն ժողովեցան զոհել 23
զոհ մեծ Դագոնայ աստուածոյն իւրեանց,
և ուրախ լինել. և ասէին. Մատնեաց աստուած
մեր զՍամփսոն թշնամի մեր ’ի ձեռս մեր։
Իբրև տեսին ժողովուրդն՝ օրհնեցին զաստուածս 24
իւրեանց. զի ասացին թէ մատնեաց աստուած
մեր զթշնամին մեր ’ի ձեռս մեր, և զապականիչ
երկրի մերում՝ որ յաճախեաց զվիրաւորս մեր։
Եւ եղև իբրև զուարթացան սիրտք իւրեանց, 25
ասեն. Կոչեցէք զՍամփսոն ’ի տանէ բանտին, և
խաղասցէ առաջի մեր։ Եւ կոչեցին զՍամփսոն
’ի տանէ բանտին, և խաղային նովաւ. և կացուցին
զնա ’ի մէջ երկուց սեանցն։ Եւ ասէ 26
Սամփսոն ցպատանին որ ունէր զձեռանէ նորա.
Թո՛յլ տուր ինձ և զննեցից զսիւնս՝ յորոց վերայ
տունս հաստատեալ կայ, և յեցայց ’ի նոսա։
Եւ տունն լի էր արամբք և կանամբք. և անդ 27
ամենայն նախարարքն այլազգեացն. և ’ի տանիսն
իբրև երեք հազարք, արք և կանայք որ տեսանէին
զխաղն Սամփսոնի։ Եւ աղաղակեաց 28
Սամփսոն առ Տէր և ասէ. Տէր, Տէր զօրութեանց
յիշեա զիս, և զօրացո զիս դարձեալ մի
անգամ, Աստուած, և խնդրեցից զվրէժխնդրութիւն
իմ փոխանակ երկուց աչաց իմոց յայլազգեաց
անտի։ Եւ բուռն եհար Սամփսոն զերկոցունց 29
սեանցն միջնոց, յորոց վերայ տունն հաստատեալ
կայր, և յեցաւ ’ի նոսա՝ ’ի մին աջով
իւրով և ’ի միւսն ձախով իւրով. և ասէ Սամփսոն. 30
Մեռցի անձն իմ ընդ այլազգիսս։ Եւ շարժեաց
զօրութեամբ. և անկաւ տունն ’ի վերայ
ամենայն նախարարացն և ’ի վերայ ամենայն
ժողովրդեանն որ ’ի նմա. և էին մեռեալքն զորս մեռոյց
Սամփսոն ’ի մահուան իւրում, առաւել քան
31 զորս սպան ’ի կենդանութեան իւրում։ Եւ իջին
եղբարքն նորա և ամենայն տուն հօր նորա, և
բարձին և հանին թաղեցին զնա ’ի մէջ Սարաայ
և ’ի մէջ Եսթաւուղայ՝ ’ի գերեզմանի Մանովայ
հօր իւրոյ. Եւ նա դատեաց զԻսրայէլ ամս քսան։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ եղև այր ’ի լեռնէն Եփրեմայ, և անուն ձզ
2 նորա Միքա. և ասէ ցմայր իւր. Հազար և
հարիւր արծաթոյն զոր առեր առ քեզ, և երդուար
և ասեր յականջս իմ թէ արծաթն առ
իս է, ես առի զայն։ Եւ ասէ մայր նորա. Օրհնեալ
3 լիցիս, որդեակ իմ, ’ի Տեառնէ։ Եւ դարձոյց
անդրէն զհազար և զհարիւր արծաթոյն առ
մայր իւր. և ասէ մայր նորա. Սրբելով սրբեցի
զարծաթն Տեառն ’ի ձեռանէ իմմէ և առանձինն,
առնել դրօշեալ և ձուլածոյ. և արդ
4 դարձուցից զնա առ քեզ։ Եւ դարձոյց զարծաթն
առ մայր իւր. և առ մայր նորա երկերիւր
արծաթոյ, և ետ զայն ձուլչին. և արար
զայն դրօշեալ և ձուլածոյ. և եղև ’ի տան
5 Միքայի. և տունն Միքայի՝ նմա տունն Աստուծոյ.
և արար եփուդ և թերափ. և ելից զձեռս
միոյ յորդւոց իւրոց, և եղև նմա ’ի քահանայ։
6 Յաւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր թագաւոր Իսրայէլի,
և այր իւրաքանչիւր զհաճոյս աչաց իւրոց
7 առնէր։ Եւ եղև պատանեակ մի ’ի Բեթղեհեմէ
Յուդայ, յազգէ տոհմին Յուդայի, և ինքն
8 ղևտացի, և բնակէր նա անդ։ Եւ գնաց այրն
’ի քաղաքէ Բեթղեհեմի Յուդայ պանդխտել ուր
և գտանիցէ. և եկն մինչև ցլեառնն Եփրեմի
և մինչև ցտունն Միքայ՝ առնել զճանապարհ
9 իւր։ Եւ ասէ ցնա Միքա. Յուստի գաս։ Եւ ասէ
ցնա. Ղևտացի եմ ես ’ի Բեթղեհեմէ Յուդայ, և
10 երթամ պանդխտանալ ուր և գտանիցեմ։ Եւ
ասէ ցնա Միքա. Նիստ աստ առ իս, և լեր ինձ
’ի հայր և ’ի քահանայ. և ես տաց քեզ տասն
արծաթոյ՝ աւուրց յաւուրս և զոյգս ձորձոց
և ռոճիկ որով կեցցես։ Եւ չոգաւ ղևտացին
11 և սկսաւ պանդխտանալ առ առնն, և եղև նմա
12 պատանեակն իբրև զմի յորդւոց նորա։ Եւ
ելից Միքա զձեռս ղևտացւոյն, և եղև նմա
պատանեակն ’ի քահանայ, և էր ’ի տան Միքայ։
13 Եւ ասէ Միքա. Այժմ գիտացի՝ եթէ բարի արասցէ
ինձ Տէր, զի եղև ինձ ղևտացին ’ի քահանայ։
14 Յաւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր թագաւոր
Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ցեղն Դանայ խնդրէր 1
իւր ժառանգութիւն բնակելոյ · զի ոչ եհաս նմա
յաւուրսն յայնոսիկ 'ի մէջ ցեղին Իսրայէլի ժառանգութիւն ։
Եւ առաքեցին որդիքն Դանայ 'ի 2
ազգէ իւրեանց արս հինգ · այր ըստ ցեղի իւրեանց,
որդիս զօրութեան 'ի Սարաայ եւ յԷսթաւոլայ ·
լրտեսել զերկիրն եւ հետազօտել
զնա · եւ ասեն ցնոսա · Երթայք որոնեցէք զերկիրն ։
Եւ չոգան 'ի լեառնն Եփրեմայ մինչեւ
ցտունն Միքայ , եւ հանգեան անդ ։ Եւ մինչդեռ 3
էին նոքա 'ի տան Միքայ , ծանեան զձայն պատանւոյն
ղեւտացւոյ , եւ խոտորեցան անդ · եւ ասեն
ցնա · Ո՞ էած զքեզ այսր , եւ զի՞նչ գործես
դու աստ , եւ կամ զի՞նչ կայ քո աստ ։ Եւ ասէ 4
ցնոսա · Այսպէս եւ այսպէս արար ինձ Միքա , եւ
կալաւ զիս 'ի վարձու , եւ եղէ նմա 'ի քահանայ ։
Եւ ասեն ցնա · Հարց զԱստուած , եւ գիտասցուք 5
եթէ յաջողեսցի մեզ ճանապարհս մեր
յոր երթամք ։ Եւ ասէ ցնոսա քահանայն · Երթայք 6
'ի խաղաղութիւն · առաջի Տեառն է ճանապարհ
ձեր ընդ որ երթայք ։ Եւ գնացին հնգեքին 7
արքն , եւ չոգան 'ի Լայիսա · եւ տեսին զժողովուրդն
որ 'ի նմա , որ բնակեալ նստէր յուսով
ըստ նմանութեան սիդոնացւոցն հանդարտելոյն
յուսով · եւ ոչ բաւական լինելոյ խօսել ամերան
մի յերկրի զանձանցն ժառանգաւորի · քանզի
հեռի էին 'ի Սիդոնէ , եւ բանք ինչ ոչ գոյին
նոցա ընդ Ասորիս ։ Եւ եկին հնգեքին արքն առ 8
եղբարս իւրեանց 'ի Սարաա եւ յԷսթաւոլ · եւ
ասեն ցնոսա եղբարքն իւրեանց · Զի՞ նստիք դուք ։
Եւ ասեն · Արիք ելցուք 'ի վերայ նոցա , զի մտաք 9
եւ շրջեցաք ընդ երկիրն մինչեւ ցԼայիսա , եւ տեսաք
ժողովուրդ բնակեալ 'ի նմա յուսով հանգոյն
սիդոնացւոց , եւ հեռի են 'ի Սիդոնէ , եւ
բանք ինչ ոչ գոյ նոցա ընդ Ասորիս · արիք եւ
ելցուք 'ի վերայ նոցա · զի առաք տեսաք զերկիրն ,
եւ բարի է յոյժ · եւ դուք դադարեա՞լ կայք · եւ
մի՛ ինչ վատանայք երթալ մտանել ժառանգել
զերկիրն · եւ եղիցի յորժամ երթայք , մտանիցէք 10
ազգն յուսացեալ եւ զերկիրն ընդարձակ · զի
մատնեաց զնա Աստուած 'ի ձեռս մեր · տեղի յորում
ոչ գոյ պակասութիւն ամենայն բանի որ
ինչ իցէ յերկրի ։ Եւ խաղացին անտի յազգականութենէ 11
տոհմիցն Դանայ՝ 'ի Սարաայ եւ յԷսթաւոլայ՝
արք վեց հարիւրք վառեալք զինու
պատերազմի · եւ ելին բանակեցան 'ի Կարիաթարիմ 12
Յուդայ · վասն այնորիկ կոչեցաւ տեղին
այն բանակ Դանայ մինչեւ ցայսօր · որ է 'ի
թիկանց Կարիաթարիմայ ։ Եւ անցին անտի եւ 13
եկին մինչեւ ցլեառնն Եփրեմայ , եւ հասին մինչեւ
'ի տունն Միքայի ։ Պատասխանի ետուն արքն 14
հնգեքին որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն
Լայիսա , եւ ասեն ցեղբարս իւրեանց · Եթէ գիտիցէք՝
զի 'ի տանս յայսոսիկ եփուդ եւ թերափ
եւ դրօշեալ եւ ձուլածոյ · արդ գիտասջիք
15 զինչ առնիցէք ։ Եւ խոտորեցան անդ , եւ մտին
'ի տուն պատանեկին ղեւտացւոյ , որ էր 'ի տան
16 Միքայ , եւ հարցին զողջոյն նորա · եւ վեց հարիւր
արքն վառեալք պատերազմական զինու
իւրեանց արձանացեալք կային առ մուտս դրանն ,
17 որ էին յորդւոցն Դանայ ։ Եւ ելին հնգեքին արքն
որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն , յարձակեցան
եւ առին զդրօշեալն եւ զեփուդ եւ զթերափ եւ
զձուլածոյ · եւ քահանայն արձանացեալ կայր
'ի մուտս դրանն · եւ վեց հարիւր արքն վառեալք
18 պատերազմական զինու՝ եւ նոքա մտին 'ի տունն
Միքայ , եւ առին զդրօշեալն եւ զեփուդ եւ զթերափ
եւ զձուլածոյ ։ Եւ ասէ ցնոսա քահանայն ·
19 Զի՞նչ գործեցէք դուք ։ Եւ ասեն ցնա · Կարկեաց ,
ափ 'ի բերան լեր , եկ ընդ մեզ եւ լեր մեզ
'ի հայր եւ 'ի քահանայ · միթէ լա՞ւ իցէ լինել
քեզ քահանայ տան միոյ առն , քան լինել քահանայ
20 ցեղի միոյ եւ ազգի Իսրայէլի ։ Եւ զուարթացաւ
սիրտ քահանային , եւ առ զեփուդն
եւ զթերափ եւ զդրօշեալ եւ զձուլածոյ , եւ
21 եմուտ 'ի մէջ զօրուն · եւ դարձան եւ գնացին , եւ
հարին համօրէն զմանուն , եւ զստացուածն փայելչութեան
22 նոցա առաջի նոցա ։ Եւ 'ի հեռանալ
նոցա 'ի տանէ Միքայ , եւ ահա Միքա եւ արքն
որ 'ի տանն նորա էին ընդ Միքայ · բողոք բարձին
23 եւ հասին որդւոցն Դանայ ։ Եւ դարձուցին
զերեսս իւրեանց որդիքն Դանայ , եւ ասեն ցՄիքա
24 · Զի՞ է քեզ · զի աղաղակես ։ Եւ ասէ Միքա ·
Զի զաստուածս իմ զոր արարի ինձ՝ առէք եւ
զքահանայն՝ եւ գնացէք · եւ զի՞նչ կայ այսուհետեւ
ինձ · եւ զի՞նչ է այդ զոր ասէք ցիս՝ թէ
25 զի աղաղակես ։ Եւ ասեն ցնա որդիքն Դանայ · Մի
լուիցի ձայն քո զկնի մեր , գուցէ պատահիցեն
քեզ արք դառնացեալք ոգւով , եւ գտիցեն զանձն
26 քո եւ զանձն տան քոյ ։ Եւ գնացին որդիքն Դանայ
զճանապարհս իւրեանց ։ Եւ իբրեւ ետես
Միքա , եթէ բռնագոյն քան զնա են , դարձաւ 'ի
27 տուն իւր ։ Եւ նոքա առին զոր ինչ արար Միքա՝
եւ զքահանայն նորա , եւ չոգան 'ի Լայիսա՝
'ի ժողովուրդն հանդարտացեալ եւ փութացեալ
յուսով · եւ հարին զնոսա սրով սուսերի ·
28 եւ զքաղաքն այրեցին · եւ ոչ ոք էր որ փրկէր ·
զի հեռի էին 'ի սիդոնացւոց , եւ բանք ինչ ոչ
էին նոցա ընդ ումեք 'ի մարդկանէ · եւ նա կայր 'ի
հովիտ տանն Ռոոբայ ։ Եւ շինեցին զքաղաքն եւ
29 բնակեցան 'ի նմա · եւ կոչեցին զանուն նորա
Դան՝ ըստ անուան հօրն իւրեանց՝ որ եղեւ յԻսրայէլի
· եւ էր անուն քաղաքին յառաջագոյն
30 Լայիսա ։ Եւ կանգնեցին իւրեանց որդիքն Դանայ
զդրօշեալն Միքայ · եւ Յովնաթան որդի Գեր-

ամի որդւոյ Մանասէի՝ ինքն եւ որդիք իւր՝ էին քուրմք ցեղին Դանայ, մինչեւ ցօր գերութեան երկրին. եւ կարգեցին իւրեանց զդրօշեալն զոր 31 արար Միքա, զամենայն աւուրս զորս էր տունն Աստուծոյ 'ի Սելով:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԺԹ Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ, եւ թագաւոր 1 ոչ գոյր յԻսրայէլի: Եւ էր այր ղեւտացի պանդխտեալ 'ի կողմանս լերինն Եփրեմի. եւ առ իւր այրն կին հարճ 'ի Բեթղեհեմէ Յուդայ: Եւ սար- 2 տեաւ 'ի նմանէ հարճն իւր, եւ գնաց 'ի նմանէ 'ի տուն հօր իւրոյ 'ի Բեթղեհէմ Յուդայ, եւ եղեւ անդ չորս ամիս: Եւ յարուցեալ այրն չո- 3 գաւ զհետ նորա, խօսել 'ի սիրտ նորա հաշտեցուցանել զնա ընդ իւր, եւ ածել միւսանգամ առ ինքն. եւ պատանի իւր ընդ իւր եւ զոյգ իշոյ. եւ չոգաւ մինչեւ ցտուն հօր նորա: Իբրեւ եւտես զնա հայր աղջկանն, եկն ընդ առաջ նորա. եւ 4 տարաւ զնա 'ի ներքս աներ իւր՝ հայր աղջկանն, եւ նստաւ առ նմա աւուրս երիս. եւ կերան եւ արբին եւ ննջեցին անդ: Եւ եղեւ յաւուրն չոր- 5 րորդի՝ կանխեցին ընդ առաւօտն, եւ յարեան գնալ. եւ ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր. Հաստատեա զսիրտ քո պատառով միով հացի, եւ ապա գնասջիք: Եւ նստան՝ կերան եւ արբին 'ի 6 միասին երկոքին: Եւ ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր. Արդ սկսեալ աստէն եւս ագիր, եւ զուարթասցի սիրտ քո: Եւ յարեաւ այրն 'ի 7 գնալ. եւ բռնադատեաց զնա աներ իւր, եւ նըստաւ եւ անդէն ագաւ: Եւ կանխեաց ընդ առա- 8 ւօտն յաւուրն հինգերորդի 'ի գնալ. ասէ հայր աղջկանն. Հաստատեա զսիրտ քո հացիւ, եւ ըղբօսիր մինչեւ շրջեսցի օրն: Եւ կերան եւ արբին երկոքին: Եւ յարեաւ այրն գնալ՝ ինքն եւ հարճն 9 եւ պատանին իւր. եւ ասէ ցնա հայր աղջկանն. Ահա զօրացաւ օրս յերեկս, աստէն ագիր՝ եւ զուարթասցի սիրտ քո, եւ կանխեսջիք վաղիւ 'ի ճանապարհ քո եւ երթիցես յարկս քո: Եւ 10 ոչ կամեցաւ այրն ագանել անդ, այլ յարեաւ եւ գնաց. եւ եկն եհաս մինչեւ ցհանդէպ Յեբուսայ, այն է Երուսաղէմ. եւ ընդ նմա զոյգ իշոյ համետելոց, եւ հարճն իւր ընդ նմա. եւ նոքա 11 հանդէպ Յեբուսայ, եւ օրն խոնարհեցաւ յոյժ: Ասէ պատանին ցտէր իւր. Եկ խոտորեսցուք 'ի քաղաքն յեբուսացւոց, եւ ագցուք 'ի նմա: Եւ 12 ասէ ցնա տէր իւր. Ոչ խոտորեսցուք 'ի քաղաքս օտարոտեացս, յորում ոչ գուցէ յորդւոցն Իսրայէլի, այլ անցցուք մինչեւ ցԳաբաւա: Եւ ասէ 13 ցպատանին իւր. Եկ մերձեսցուք 'ի մի ուրեք 'ի տեղեաց, եւ անդ ագցուք 'ի Գաբաւա կամ 'ի Հռամա: Եւ անցին գնացին. եւ եմուտ նոցա արե- 14 15 գակն մերձ 'ի Գաբաւա, որ է Բենիամինի. եւ խոտորեցան անդր մտանել ագանել 'ի Գաբաւա. եւ եմուտ նստաւ 'ի հրապարակի քաղաքին. եւ ոչ էր այր որ ժողովէր զնոսա 'ի տուն իւր ագա- 16 նել: Եւ ահա այր մի ծեր եմուտ 'ի գործոյ իւրմէ յանդաստանէ. եւ այրն 'ի լերանէ Եփրեմայ, եւ ինքն պանդխտեալ էր 'ի Գաբաւա. եւ 17 արք տեղւոյն՝ որդիք Բենիամինի. եւ ամբարձեալ զաչս իւր եւտես զայրն ուղեւոր 'ի մէջ հրապարակի քաղաքին. եւ ասէ այրն ծեր. Յո՞վ եր- 18 թաս եւ ուստի գաս: Եւ ասէ ցնա. Անցանեմք մեք 'ի Բեթղեհեմէ Յուդայ մինչեւ ցկողմանս լերինն Եփրեմայ. քանզի անտի եմ ես. եւ չոգայ մինչեւ ցԲեթղեհէմ Յուդայ, եւ 'ի տուն հօր իմոյ երթամ. եւ չէք այր որ ժողովիցէ զմեզ 'ի 19 տուն. եւ յարդ եւ խոտ կայ իշոց մերոց, եւ հաց եւ գինի ինձ եւ աղջկանդ եւ պատանւոյդ. եւ չէ ինչ պակասութիւն ամենայն իրաց ծառայից 20 քոց: Եւ ասէ այրն ծեր. Խաղաղութիւն ընդ քեզ. ամենայն պակասութիւնք քո զինեւ, բայց 21 դու 'ի հրապարակիդ մի ագանիցես: Եւ տարաւ զնա 'ի տուն իւր, եւ արկ խոտ իշոցն, եւ լուա- 22 ցին զոտս նոցա եւ կերան եւ արբին: Եւ 'ի զուարթանալ սրտից նոցա, եւ ահա արք քաղաքին, արք՝ որդիք անօրինաց, պատեցին զտունն եւ բախեցին զդուրսն, եւ խօսեցան ընդ տանն ծերոյ ընդ տեառն տանն եւ ասեն. Հան զայրդ 23 մտեալ 'ի տուն քո, զի գիտասցուք զդա: Եւ ել առ նոսա այրն տէր տանն, եւ ասէ ցնոսա. Բաւական լիցի ձեզ, եղբարք, մի ինչ անզգամէք յետ մըտանելոյ առնդ այդորիկ 'ի տուն իմ. մի՛ առնէք 24 զանզգամութիւնդ զայդ. ահաւասիկ դուստր իմ կոյս, եւ հարճ նորա, հանից զնոսա արտաքս, եւ լլկեսջիք զնոսա, եւ արարէք ընդ նոսա զինչ հաճոյ է յաչս ձեր. եւ առն այսմիկ մի՛ առնէք ըստ անզգամութեան բանիդ այդո- 25 րիկ: Եւ ոչ կամեցան արքն անսալ. եւ առ այրն զհարճն իւր, եւ եհան զնա արտաքս. եւ գիտացին զնա, եւ լլկեցին զնա զգիշերն ողջոյն մինչեւ ցառաւօտ, եւ արձակեցին զնա 'ի ծագել ա- 26 ռաւօտուն: Եւ եկն կինն ընդ առաւօտն, եւ անկաւ առ դրանդեաւ դրան տան առնն՝ ուր էր տէր 27 նորա, եւ եհան զօրն: Եւ յարեաւ տէր նորա ընդ առաւօտն, եւ եբաց զդուրս տանն եւ ել գնալ զճանապարհս իւր, եւ ահա կինն հարճ նորա անկեալ կայր առ դրանն, եւ ձեռն իւր 'ի 28 վերայ դրանդեայն: Եւ ասէ ցնա. Արի եւ գընասցուք: Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ քանզի մեռեալ էր. եւ առ եհան զնա յէշ, եւ յարեաւ 29 այրն եւ չոգաւ 'ի տեղի իւր: Իբրեւ եմուտ 'ի տուն իւր, առ սուր, եւ բուռն եհար զհարճն իւրմէ եւ յօշեաց զնա ըստ ոսկերաց իւրոց յերկոտասան մասն. եւ առաքեաց զայն ընդ ամե- 30 նայն ցեղսն Իսրայէլի: Եւ եղեւ զի ամենայն որ

ռանէր՝ ասէր. թէ ոչ եղեւ եւ ոչ երեւեցաւ
այսպէս յաւուրց ելանելոյ որդւոցն Իսրայէլի
յերկրէն եգիպտացւոց մինչեւ ցայսօր. արդ առէք
ձեզ վասն այդորիկ խորհուրդ, եւ խօսեցարուք:

ԳԼՈՒԽ Ի

Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայէլի, եւ եկեղեցաւ 1
ժողովուրդն իբրեւ զայր մի 'ի Դանայ
մինչեւ ցԲերսաբէէ, եւ երկիրն Գաղաադու՝ առ
Տէր 'ի Մասեփա: Եւ եկաց կողմն ամենայն ժողովրդեանն, 2
եւ ամենայն ցեղք Իսրայէլի յամենայն
եկեղեցւոջ ժողովրդեանն Աստուծոյ, չորեք
հարիւր հազար արանց սուսերամերկաց: Եւ 3
լուան որդիքն Բենիամինի, եթէ ելին որդիքն Իսրայէլի
'ի Մասեփա: Եւ ասեն որդիքն Իսրայէլի.
Խօսեցարուք՝ թէ ուր եղեւ այսպիսի չարութիւն:
Պատասխանի ետ այրն ղեւտացի՝ այր կնոջն 4
սպանելոյ, եւ ասէ. 'Ի Գաբաա Բենիամինի
եկի ես եւ հարճ իմ՝ օթեվանել. եւ յարեան 'ի վերայ 5
իմ արք գաբաացիք, եւ պատեցին շուրջ զինեւ
զտունն զգայգ. եւ զիս կամեցան սպանանել.
եւ զհարճն իմ լլկեցին եւ հեղձուցին, եւ
մեռաւ. եւ առի զհարճն իմ եւ յօշեցի զնա, եւ 6
առաքեցի յամենայն սահմանս ժառանգութեան
Իսրայէլի. զի արարին [illegible] մեծ եւ անզգամութիւն
'ի մէջ Իսրայէլի. եւ ահաւասիկ մեք ամենեքեան 7
որդիք Իսրայէլի, տուք մեզ բան եւ խորհուրդ:
Եւ յարեաւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ 8
զայր մի, եւ ասեն. Ոչ մտցուք այր իւրաքանչիւր
ընդ յարկաւ իւրով, եւ ոչ խոտորեսցուք
այր իւրաքանչիւր 'ի տուն իւր: Եւ արդ 9
այս բան է զոր արասցուք ընդ Գաբաա. ելցուք
'ի վերայ նորա վիճակաւ. բայց առցուք տասն 10
այր 'ի հարիւրոց յամենայն ցեղիցդ Իսրայէլի,
եւ հարիւր 'ի հազարաց, եւ հազարս 'ի բիւրուց.
առնուլ պաշար զաւուրս բանակիս երթալոյ
'ի Գաբաա Բենիամինի, ըստ ամենայն անզգամութեան
զոր արարին 'ի մէջ Իսրայէլի: Եւ ժողովեցաւ 11
ամենայն Իսրայէլ իբրեւ զայր մի՝ եկեալք
'ի քաղաքաց. եւ առաքեցին ցեղքն Իսրայէլի արս 12
յամենայն ցեղն Բենիամինի եւ ասեն. Զինչ է
չարութիւնդ այդ եղեալ 'ի միջի ձերում. եւ արդ 13
տուք զարսն զամպարիշտս զգաբաացիս զորդիսն
Բելիարայ, եւ սպանցուք զնոսա եւ բարձցուք
զչարիսն յԻսրայէլէ: Եւ ոչ կամեցան որդիքն
Բենիամինի լսել ձայնի եղբարց իւրեանց
որդւոցն Իսրայէլի: Եւ ժողովեցան որդիքն Բենիամինի 14
'ի քաղաքս իւրեանց 'ի Գաբաա, ելանել
'ի պատերազմ ընդ որդիսն Իսրայէլի: Եւ համրեա 15
արարին որդիքն Բենիամինի յաւուր յայն
յիւրաքանչիւր քաղաքաց, քսան եւ հինգ
հազար արանց սուսերամերկաց. թող զբնակիչս
16 գաբաացւոց, որ անցին 'ի հանդէս՝ եօթն
հարիւր այր, երիտասարդք ընտիրք յամենայն
ժողովրդենէն՝ յերկոցունց ձեռացն աջողակք.
ամենեքին նոքա պարսատիկք, որ ձգէին քարինս
17 եւ 'ի մազէ ոչ վրիպէին: Եւ ամենայն այր Իսրայէլի
անցին 'ի հանդէս, առանց որդւոցն Բենիամինի,
չորեք հարիւր հազարք արանց սուսերամերկաց,
ամենեքին նոքա արք պատերազմօղք:
18 Եւ յարեան ելին 'ի Բեթէլ, եւ հարցին
զԱստուած եւ ասեն որդիքն Իսրայէլի. Ո՞վ ելցէ
մեզ առաջնորդ պատերազմել ընդ որդիսն Բենիամինի:
Եւ ասէ Տէր. Յուդա ելցէ առաջնորդ:
19 Եւ յարեան որդիքն Իսրայէլի ընդ առաւօտն՝ եւ
20 բանակեցան զԳաբաաւ. եւ ել այր Իսրայէլացի
պատերազմել ընդ Բենիամինի. եւ ճակատեցան
ընդ նոսա այր Իսրայէլի 'ի պատերազմ առ Գաբաաւ:
21 Եւ ելին որդիքն Բենիամինի 'ի քաղաքէն,
եւ սատակեցին յԻսրայէլէ քսան եւ երկու
հազար արանց յաւուր յայնմիկ, եւ արկին ատպատ
22 յերկիր: Եւ զօրացաւ դարձեալ այր Իսրայէլացի,
եւ յաւելին ճակատել 'ի պատերազմ
'ի տեղւոջ ուր ճակատեցան յաւուրն առաջնում:
23 Եւ ելին որդիքն Իսրայէլի եւ լացին առաջի Տեառնըն
մինչեւ ցերեկոյ. եւ հարցին զՏէր՝ եւ ասեն.
Եթէ յաւելցո՞ւք մատչել 'ի պատերազմ
ընդ Բենիամինի եղբօր մերում: Եւ ասէ Տէր.
24 Ելէք 'ի վերայ նոցա: Եւ ելին որդիքն Իսրայէլի
'ի պատերազմ ընդ որդիսն Բենիամինի յաւուրն
25 երկրորդի. եւ ել Բենիամին ընդդէմ նոցա 'ի
պատերազմ յաւուրն երկրորդի: Եւ սատակեաց
միւսանգամ 'ի ժողովրդենէ անտի ութ հազար
արանց յերկիր, ամենեքեան նոքա սուսերամերկք:
26 Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայէլի եւ
ամենայն ժողովուրդն՝ եւ եկին 'ի Բեթէլ. եւ
նստան լացին առաջի Տեառն, եւ պահեցին յաւուր
յայնմիկ, եւ մատուցին ողջակէզս փրկութեան
27 առաջի Տեառն. քանզի անդ էր տապանակ
ուխտին տեառն Աստուծոյ յաւուրսն յայնոսիկ:
28 Եւ Փենեհես որդի Եղիազարու որդւոյ Ահարոնի՝
կայր առաջի նորա յաւուրսն յայնոսիկ:
Եւ հարցին որդիքն Իսրայէլի զՏէր, եւ ասեն.
Յաւելցո՞ւք միւսանգամ ելանել 'ի պատերազմ
ընդ որդիսն Բենիամինի եղբօր մերում, թէ դադարեսցուք:
Եւ ասէ Տէր. Ելէք, եւ վաղիւ տաց
29 զնա 'ի ձեռս ձեր: Եւ եդին որդիքն Իսրայէլի
30 դարանակալս շուրջ զԳաբաաւ. եւ ելին որդիքն
Իսրայէլի 'ի վերայ Բենիամինի յաւուրն երրորդի,
եւ ճակատեցան զԳաբաաւ որպէս միանգամն
31 եւ միւսանգամն: Եւ ելին որդիքն Բենիամինի
ընդդէմ ժողովրդեանն, եւ ձգեցան 'ի քաղաքէ
անտի, եւ սկսան հարկանել 'ի ժողովրդենէ
անտի վիրաւորս, որպէս միանգամն եւ միւսանգամն,
առ ճանապարհօքն որ մին ելանէր 'ի

Բեթէլ, եւ միւսն ելանէր 'ի Գաբաա, եւ հարին
յանդի անդ իբրեւ արս երեսուն յԻսրայէլէ։ Եւ 32
ասեն որդիքն Բենիամինի. Պարտեալ են սոքա
առաջի մեր իբրեւ զառաջինն։ Եւ որդիքն Իսրայէլի
ասեն. Փախիցուք եւ մերժեսցուք զնոսա 'ի
քաղաքէն եւ 'ի ճանապարհսն։ Եւ ամենայն այր 33
Իսրայէլի յարեան յիւրաքանչիւր 'ի տեղւոջէ իւրմէ,
եւ ճակատեցան 'ի Բաաղթամար. եւ դարանակալքն
Իսրայէլի կասէին 'ի տեղւոջէ իւրեանց
յարեւմտից Գաբաայ. եւ եկին հանդէպ Գաբաայ 34
տասն հազար արանց ընտրելոց յամենայն Իսրայէլէ.
եւ ծանրացաւ պատերազմն, եւ նոքա ոչ
գիտէին թէ հասեալ են 'ի վերայ նոցա չարիք։
Եւ հարկաց Տէր զԲենիամին առաջի որդւոցն Իսրայէլի, 35
եւ սատակեցին որդիքն Իսրայէլի 'ի Բենիամինէ
յաւուր յայնմիկ քսան եւ հինգ հազար
եւ հարիւր այր, ամենեքին նոքա սուսերամերկք։
Իբրեւ տեսին որդիքն Բենիամինի՝ եթէ 'ի պարտութիւն 36
մատնեալ են, ետուն այր Իսրայէլեան
Բենիամինի. զի յուսացեալ էին 'ի դարանամուտն
որ էին զԳաբաաւ։ Եւ յարձակեցան 37
դարանամուտքն եւ հեղան զԳաբաաւ. եւ
մտին եւ հարին զքաղաքն ամենայն՝ բերանով սուսերի։
Եւ ժամադրութիւն էր առն Իսրայէլի առ 38
դարանակալսն՝ հրով հանել նոցա զծուխ ծխոյ
քաղաքին. եւ դարձաւ այր Իսրայէլացի 'ի պատերազմէն։ 39
Եւ Բենիամին սկսաւ հարկանել վիրաւորս
'ի դարանակալացն Իսրայէլի իբրեւ արս
երեսուն. զի ասացին թէ փախչելով փախչին առաջի
մեր այսօր իբրեւ զպատերազմն զառաջին։ Եւ 40
նշանակն ամբարձաւ յարգեալ 'ի վերայ քաղաքին
իբրեւ սիւն ծխոյ. եւ հայեցաւ Բենիամին 'ի թիկունս
իւր, եւ ահա ելանէր վախճան քաղաքին
յերկինս։ Եւ այր Իսրայէլացի դարձաւ անդրէն, 41
եւ տագնապեցաւ այր Բենիամինի. զի ետես
հասեալ 'ի վերայ նոցա չարիսն. եւ խոյս 42
ետուն յերեսաց առն Իսրայէլի ընդ ճանապարհ
անապատին, եւ պատերազմն ժամանեաց նոցա.
եւ որ 'ի քաղաքացն ելանէին՝ սատակէին զնոսա
'ի մէջ իւրեանց։ Եւ հարին զԲենիամին, եւ մտին 43
զհետ նորա 'ի Նուայ մինչեւ հանդէպ Գաբաայ՝
յարեւելից կողմանէ։ Եւ անկան 'ի Բենիամինէ 44
ութուտասն հազար արանց, ամենեքեան նոքա
արք զօրաւորք։ Եւ տեսեալ մնացորդացն փախեան 45
յանապատն առապարն 'ի վէմն Ռեմմոնայ.
եւ ճանապարհ արարին 'ի նմանէ 'ի ճանապարհսն
հազարս հինգ արանց. եւ պնդեցան զհետ նոցա
մինչեւ ցԳադաադ, եւ հարին 'ի Բենիամինէ երկուս
հազարս արանց։ Եւ եղեն ամենայն անկեալքն 46
'ի Բենիամինէ՝ քսան եւ հինգ հազար արանց
սուսերամերկաց յաւուր յայնմիկ, ամենեքեան
նոքա արք զօրութեան։ Եւ խուսեալ մնացորդացն 47
փախեան յանապատն առապարն
'ի վէմն Ռեմմոնայ՝ արք վեց հարիւր. եւ նստան 'ի

48 վերայ Ռեմմոնի չորս ամիս։ Եւ այր Իսրայէլի
դարձան ընդ կրունկն որդւոցն Բենիամինի. եւ
հարին զնոսա սրով սուսերի 'ի քաղաքէ կարգաւ
մինչեւ ցանասուն, մինչեւ ցամենայն գտեալ
յամենայն քաղաքս. եւ զքաղաքսն այրեալս
առաքեցին եւ այրեցին հրով։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ այր Իսրայէլի երդուան 'ի Մասեփաթ, եւ
ասեն. Այր որ 'ի մէնջ մի տացէ զդուստր իւր
2 Բենիամինի կնութեան։ Եւ եկին ամենայն ժողովուրդն
'ի Մասեփա՝ 'ի Բեթէլ, եւ նստան անդ
մինչեւ ցերեկոյ առաջի Աստուծոյ, եւ ամբարձին
3 զձայնս իւրեանց եւ լացին լալիւն մեծ. եւ ասեն,
ընդէ՞ր, Տէր Աստուած Իսրայէլի, եղեւ
այս յԻսրայէլ, բնաջինջ լինել այսօր յԻսրայէլէ
4 ցեղի միոյ։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր կանխեաց
ժողովուրդն եւ շինեցին անդ սեղան, եւ մա-
5 տուցին ողջակէզս փրկութեան։ Եւ ասեն որդիքն
Իսրայէլի. Ո՞վ է որ ոչ ել յայս եկեղեցի
յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի առ Տէր 'ի Մասեփա։
Զի երդումն մեծ էր այնմ, որ ոչ ելանէր 'ի Մա-
6 սեփա. եւ ասէին՝ թէ մահու մեռցի։ Եւ մխիթարեցան
որդիքն Իսրայէլի 'ի վերայ Բենիամինի
եղբօր իւրեանց, եւ ասեն. բարձաւ այսօր ցեղ
7 մի յԻսրայէլէ. եւ արդ զի՞նչ արասցուք մնացելոցն
սոցա կանանց, եւ մեք երդուաք 'ի Տէր՝
8 չտալ նոցա 'ի դստերաց մերոց կանայս։ Եւ ա-
սեն. ո՞ ոք մի 'ի ցեղիցն Իսրայէլի որ ոչ ել առ
Տէր 'ի Մասեփա. եւ ահա չէր ոք եկեալ յՅաբի-
9 սայ Գաղաադու 'ի բանակ եկեղեցւոյն։ Եւ անց
'ի հանդիսի ժողովուրդն, եւ ոչ գոյր անդ այր 'ի
10 տանէ Յաբիսայ Գաղաադու։ Եւ առաքեցին անդր
ժողովուրդն երկոտասան հազար արանց յորդւոցն
զօրութեան, եւ պատուիրեցին նոցա՝ եւ
ասեն. Երթայք եւ հարէք զբնակիչս Յաբիսայ
Գաղաադու սրով սուսերի, եւ զկանայս եւ զժո-
11 ղովուրդ. եւ այս բան է զոր առնիցէք. զամենայն
արու եւ զամենայն կին՝ որ գիտիցէ զանկողինս
12 արուի, նզովեսջիք։ Եւ գտին 'ի տանէ Յաբիսայ
Գաղաադու չորեքհարիւր աղջիկ կոյս՝ որ ոչ գիտէին
զայր յանկողինս արուի. եւ ածին զնոսա 'ի
13 բանակն 'ի Սելով, որ է յերկիրն Քանանու։ Եւ ա-
ռաքեաց ամենայն ժողովուրդն եւ խօսեցան ընդ
որդիսն Բենիամինի՝ որ էին 'ի վէմն Ռեմմոնայ, եւ
14 կոչեցին զնոսա 'ի խաղաղութիւն. եւ դարձաւ
Բենիամին 'ի ժամանակին յայնմիկ առ որդիսն
Իսրայէլի։ Եւ ետուն նոցա կանայս զայնոսիկ՝
որ էին 'ի կանանցն Յաբիսայ Գաղաադու. եւ հա-
15 ճոյ թուեցաւ նոցա այնպէս։ Եւ ժողովուրդն
մխիթարեցաւ 'ի վերայ Բենիամինի. զի արար
16 Տէր խրամատութիւն 'ի մէջ ցեղիցն Իսրայէլի։ Եւ

ան ծերք ժողովրդեանն · Զի՞նչ արասցուք եւ
կին այլոց անկանանցն · զի սատակեցաւ կին 'ի
Բենիամենէ ։ Եւ ասեն · Ժառանգութիւն զերծելոյ 17
է 'ի Բենիամենէ, եւ մի ջնջեսցի ցեղն յԻսրայելէ ·
եւ մեք ոչ կարեմք տալ նոցա կանայս 18
'ի դստերաց մերոց, զի երդուեալ որդիք Իսրայէլի՝
եւ ասեն, Թէ անիծեալ լիցի որ տայցէ կին Բենիամենի ։
Եւ ասեն · Ահա տօն Տեառն է 'ի Սելովմ 19
ամաց յաւուրս, որ է 'ի հիւսիսոյ Բեթելայ,
ընդ արեւելս ճանապարհին որ հանէ 'ի Բեթելայ
'ի Սիկեմ, եւ 'ի հարաւոյ Լիբանանու յՈլեբնա ։
Եւ պատուիրեցին որդւոցն Բենիամենի 20
եւ ասեն · Երթայք եւ դարանամուտ լերուք յայգեստանն,
եւ յորժամ տեսանիցէք Թէ ելանեն 21
դստերք բնակչացն Սելովմայ պար առնել պարուք,
ելջիք յայգեստանեացն, եւ յափշտակեցէք
այր իւրաքանչիւր կին 'ի դստերաց Սելովմայ,
22 եւ երթիջիք յերկիրն Բենիամենի ։ Եւ եղիցի յորժամ
գայցեն հարքն նոցա եւ եղբարք նոցա դատել
ընդ ձեզ, ասասցուք նոցա՝ Թէ ողորմեցայք
նոցա · զի ոչ առ այր զկին իւր 'ի պատերազմին,
եւ ոչ դուք ետուք նոցա Թէ յանցանք ինչ իցեն ։
23 Եւ արարին այնպէս որդիքն Բենիամենի, եւ առին
կանայս ըստ Թուոյ իւրեանց 'ի պարուալոյն
զորս յափշտակեցին · եւ գնացին եւ դարձան
յիւրաքանչիւր ժառանգութիւնս իւրեանց,
24 եւ շինեցին քաղաքս եւ բնակեցին 'ի նոսա ։ Եւ
գնացին որդիքն Իսրայէլի 'ի ժամանակին յայնմիկ
այր յիւրաքանչիւր ցեղ իւր եւ յազգատոհմ
իւր, եւ ելին անտի այր յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն
իւր ։ Յաւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր Թագաւոր
Իսրայէլի, եւ այր իւրաքանչիւր զհաճոյս
աչաց իւրոց առնէր ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՀՌՈՒԹԱՅ

Պատճառ գրոցս Հռութայ։ Ի ժամանակս դատաւորաց Էլիմելէք այր բեթղեհեմացի 'ի տանէ Փարեսի յուդայեանց՝ Նոոմինաւ կնաւ իւրով եւ երկու որդւովք՝ վասն կարեաց սովոյ էջ առ Մովաբացիսն, եւ մեռաւ այրն անդէն։ Իսկ երկու որդիքն առին կանայս Մովաբացիս, եւ անուանք կանանցն՝ Որփա եւ Հռութ. մեռան անդէն եւ որդիքն։ Իբրեւ կամեցաւ մայր նոցա Նոոմին դառնալ 'ի Բեթղեհէմ, երթային եւ հարսունքն ընդ նմա. յորդորեաց սկեսուրն դառնալ յազգ իւրեանց. եւ դարձաւ Որփա անդրէն։ Իսկ Հռութ գնաց զհետ սկեսրին. եւ եկին 'ի Բեթղեհէմ. եւ ետ զնա սկեսուրն մերձաւոր ազգականի առն իւրոյ Էլիմելէքայ, եւ անուն մերձաւորին՝ Բոոս, կանգնել զանուն մեռելոյ որդւոյն Նոոմինայ առնն Հռութայ՝ ըստ օրինացն. եւ ծնաւ Բոոս 'ի Հռութայ զՈվբեդ, եւ նա զՅեսսէ եւ Յեսսէ զԴաւիթ։ Արդ զի սերեալ Հռութ Մովաբացի խառնիլ յօրհնեալ ազգն Աբրահամու, որպէս նախ քան զնա Թամար եւ Ռախաբ, եւս Աստուած զհաւատս նոցա, եւ որք 'ի սերման Բոոսայ առնուլ զնա կնութեան, եւ խառնել յազգն Յուդայ 'ի նախահայրս մարմնոյն Քրիստոսի։ Եւ նկարեաց նախաւ զառ Քրիստոս կոչումն հեթանոսաց։

ՀՌՈՒԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եւ եղեւ յետ այսորիկ յաւուրս դատաւ- 1
որացն՝ եղեւ սով յերկրին։ Եւ գնաց այր
՚ի Բեթղեհեմէ Յուդայ պանդխտանալ յագարա-
կին Մովաբայ, ինքն եւ կին իւր եւ երկու որդիք
իւր։ Եւ անուն առնն Եղիմելէք, եւ անուն կը- 2
նոջ նորա Նոեմին, եւ անուն երկուց որդւոց նո-
րա՝ Մաալոն եւ Քելլոն, Եփրաթացիք ՚ի ցեղէ
Յուդայ. չոգան յագարակն Մովաբու, եւ անդ
էին։ Եւ մեռաւ Եղիմելէք այրն Նոեմեայ, եւ 3
մնաց կինն եւ երկու որդիք նորա. եւ առին իւ- 4
րեանց կանայս Մովաբացիս. անուն միումն Որ-
փա, եւ անուն երկրորդին Հռութ. եւ բնակե-
ցին անդ իբրեւ ամս տասն։ Եւ մեռան անդ եր- 5
կոքին՝ Մաալոն եւ Քելլոն, եւ մնաց կինն միայն
յառնէ իւրմէ եւ յորդւոց իւրոց։ Եւ յարեաւ 6
ինքն եւ երկոքին նուանք նորա, եւ դարձան յա-
գարակէն Մովաբայ. զի լուաւ եթէ այց արար
Աստուած ժողովրդեան իւրում տալ նոցա հաց։
Եւ ել ՚ի տեղւոջէն ուր էր, եւ երկոքին նուանք 7
նորա ընդ նմա, եւ գնային ճանապարհ՝ դառնալ
յերկիրն Յուդայ։ Եւ ասէ Նոեմին ցերկոսին 8
նուանս իւր. Երթայք դարձարուք յիւրաքան-
չիւր տուն հօր իւրոյ. եւ արասցէ ընդ ձեզ Տէր
ողորմութիւն, որպէս արարէք ընդ մեռեալսն
եւ ընդ իս։ Տացէ ձեզ Տէր՝ եւ գտջիք հանգիստ 9
իւրաքանչիւր ՚ի տան հօր իւրոյ։ Եւ համբու-
րեաց զնոսա։ Ամբարձին զձայնս իւրեանց եւ
լացին, եւ ասեն ցնա. Ո՛չ այդպէս, այլ ընդ քեզ 10
դարձցուք ՚ի ժողովուրդ քո։ Եւ ասէ Նոեմին. 11
Դարձարուք, դստերք իմ. ընդէ՞ր գայցէք ընդ իս.
միթէ դարձեալ որդիք իցեն յորովայնի իմում,
12 եւ լինիցին ձեզ յարս. դարձարուք, դստերք իմ,
եւ երթայք, զի ես ծերացեալ եմ, եւ չեմ լի-
նելոյ առն. եթէ ասիցեմ՝ եթէ կայցէ ինչ ինձ
յոյս եւ լինիցիմ առն աշխարհականացեալ,
13 եւ ծնանիցիմ որդիս, եւ նոցա սպասիցէք մին-
չեւ զօրգանասցին, եւ ՚ի նոսա զրաւեսցիք՝ չլի-
նել առն. մի, դստերք իմ. զի տառապեալ քան զձեզ
դառնացեալ եմ, զի ել ընդ իս ձեռն Տեառն։ Եւ
14 ամբարձին զձայնս իւրեանց միւանգամ, եւ լա-
ցին. եւ համբուրեաց Որփա զկեսուր իւր, եւ
դարձաւ ՚ի ժողովուրդ իւր. բայց Հռութ գնաց
15 զհետ նորա։ Եւ ասէ Նոեմին ցՀռութ. Ահա նէր
քո դարձաւ ՚ի ժողովուրդ իւր եւ առ աստուածս
16 իւր, դարձիր եւ դու զհետ ներոյն քո։ Եւ ասէ
Հռութ. Մի՛ պատահեսցէ ինձ թողուլ զքեզ եւ
դառնալ ՚ի քէն. զի ուր դու երթայցես՝ եր-
թայց, եւ ուր հանգչիցիս՝ հանգեայց. ժողո-
վուրդ քո՝ ժողովուրդ իմ, եւ Աստուած քո՝ Աս-
17 տուած իմ. եւ ուր մեռանիցիս՝ մեռայց, եւ անդ
թաղեցայց. ձն եւ ձն արասցէ ինձ Տէր եւ ձն եւ ձն
յաւելցէ, բայց եթէ մահ մեկնեսցէ ընդ իս եւ
18 ընդ քեզ։ Եւ իբրեւ ետես Նոեմին եթէ պնդեալ
է երթալ նա ընդ նմա, դադարեաց այնուհետեւ
19 ՚ի խօսելոյ ընդ նմա. եւ գնացին երկոքին մինչեւ
գալ նոցա ՚ի Բեթղեհեմ։ Եւ եղեւ ՚ի գալն նոցա
՚ի Բեթղեհեմ, հնչեաց ամենայն քաղաքն զնո-
20 վաւ, եւ ասեն. Թէ սա՞ իցէ Նոեմին։ Եւ ասէ ցնո-
սա. Մի՛ կոչէք զիս Նոեմին, այլ կոչեցէք զիս
դառնացեալ. զի դառնացոյց զիս բաւականն

յոյժ։ Լի չոգայ, եւ ունայն դարձոյց զիս Տէր․ 21
եւ արդ՝ ընդէ՞ր կոչէք զիս Նոեմին, եւ Տէր նկուն
արար զիս, եւ բազմակալն չարչարեաց զիս։ Եւ 22
դարձաւ Նոեմին եւ Հռութ Մովաբացի նու իւր
ընդ նմա՝ դարձեալ յագարակէն Մովաբու, եւ
եկին 'ի Բեթղեհէմ 'ի սկզբան հնձոց գարւոյ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ անդ էր այր ծանօթ առն Նոեմեայ, եւ 1
այրն հզօր զօրութեամբ, յազգէն Եղիմելեքայ,
եւ անուն նորա Բոոս․ եւ ետ Նոեմեայ առն այրութեան
ընտանեկցի 'ի նմա։ Եւ ասէ Հռութ Մովաբացի 2
ցՆոեմին․ Երթայց յանդ եւ քաղեցից
հասկ զհետ ուրուք, որոյ գտից շնորհս առաջի
աչաց նորա։ Եւ ասէ ցնա․ Երթ, դուստր։ Եւ 3
գնաց․ եւ երթեալ քաղէր հասկ յանդի զհետ
հնձողացն, եւ դիպելով դիպեցաւ վիճակի անդին
Բոոսայ՝ ազգականի Եղիմելեքայ։ Եւ ահա 4
Բոոս եկն 'ի Բեթղեհեմէ, եւ ասէ ցհնձօղս իւր․
Տէր ընդ ձեզ։ Եւ ասեն ցնա․ Օրհնեսցէ զքեզ
Տէր։ Եւ ասէ Բոոս ցպատանին իւր որ կայր 'ի 5
վերայ հնձողացն․ Ո՞յր է աղջիկդ այդ։ Պատասխանի 6
ետ պատանին որ կայր 'ի վերայ հնձողացն
եւ ասէ․ Մովաբացի աղջիկն է՝ որ դարձաւ ընդ
Նոեմեայ յագարակէն Մովաբու․ եւ ասէ, Թող 7
քաղեցից եւ ժողովեցից հասկ 'ի մէջ որայոց ըզհետ
հնձողացդ․ եւ եկն եկաց յառաւօտէ մինչեւ
ցայժմ, եւ ոչ դադարեաց եւ ոչ սակաւիկ
ինչ յանդին։ Եւ ասէ Բոոս ցՀռութ․ Լուա՞ր, 8
դուստր․ մի այլ ուրեք երթիցես քաղել հասկ
յայլում անդի, եւ մի բնաւ ուրեք գնասցես աստի․
այլ աստէն խառն յարեաց յաղջկունս իմ․ եւ 9
աչք քո յանդիս ուր եւ հնձիցեն, եւ երթիցես
զհետ նոցա․ ո՞չ ահաւասիկ պատուէր ետու մանկանց
իմոց չմերձենալ 'ի քեզ․ եւ եթէ ծարաւեսցես,
երթիցես յամանս եւ արբցես՝ ուստի
հանիցեն ջուր մանկունք։ Եւ անկեալ 'ի վերայ 10
երեսաց իւրոց երկիր եպագ, յերկիր 'ի խոնարհ,
եւ ասէ․ Զի՞ է զի գտի շնորհս առաջի աչաց քոց
ծանուցանել զիս, եւ ես եմ կին մի օտար։ Պատասխանի 11
ետ Բոոս եւ ասէ ցնա․ Պատմեցաւ պատմութեամբ
ինձ ամենայն ինչ զոր արարեր սկեսրի քում
յետ մահուան առն քում, եւ զիարդ թողեր
զհայր քո եւ զմայր, եւ զերկիր ծննդեան քոյ,
եւ եկիր 'ի ժողովուրդ զոր ոչ գիտէիր յերեկ
եւ յեռանդ․ հատուսցէ քեզ Տէր ըստ վաստակոց 12
քոց, եւ եղիցի լի վարձք քո 'ի տեառնէ Աստուծոյ
Իսրայէլի, յոր դիմեցերդ ապաստան լինել
ընդ թեւօք նորա։ Եւ նա ասէ․ Գտի շնորհս ա- 13
ռաջի աչաց քոց, տէր․ զի մխիթարեցեր զիս, եւ
զի խօսեցար 'ի սիրտ աղախնոյ քոյ․ եւ ես եղեց
իբրեւ զմի յաղախնեանց քոց։ Եւ ասէ ցնա Բոոս․ 14
Ահա ժամ ճաշոյ է, մատիր այսր եւ կեր 'ի հացէդ,
եւ թացցես զպատառ քո 'ի քացախիդ։ Եւ
նստաւ Հռութ 'ի կողմանէ հնձողացն, եւ խառնեաց
նմա Բոոս փոխինդ․ եւ եկեր եւ յագեցաւ,
15 եւ եթող նշխար, եւ յարեաւ քաղել հասկ։ Եւ
պատուիրեաց Բոոս մանկտւոյ իւրում, եւ ասէ․
Այլ եւ 'ի մէջ որայոցն քաղեսցէ, եւ մի պատկա-
16 ռեցուցանէք զնա, այլ եւ բառնալով բարձցուջիք,
եւ արկանելով արկջիք առաջի նորա 'ի փո-
խրնդոցն խառնելոց, եւ թոյլ տաջիք նմա եւ կերիցէ՝
եւ քաղեսցէ հասկ․ եւ մի ինչ զգուիցէք զնա։
17 Եւ քաղեաց յանդին մինչեւ ցերեկոյ․ եւ ծեծեաց
զոր քաղեացն, եւ եղեւ արդու մի գարւոյ․
18 եւ առ եւ եմուտ 'ի քաղաքն։ Եւ ետես սկեսուրն
նորա զոր քաղեացն, եւ եհան Հռութ եւ
19 ետ նմա 'ի նշխարէն՝ յորոյ յագեցաւ։ Ասէ ցնա
սկեսուրն իւր․ Ո՞ւր ժողովեցեր այսօր, եւ կամ
ուր եղեր․ եղիցի որ ծանեաւն զքեզ՝ օրհնեալ։
Եւ պատմեաց Հռութ սկեսրին իւրոյ թէ ուր է-
ղեւ, եւ ասաց զանուն առնն առ որում եղեւ
20 այն օր՝ թէ Բոոս է։ Ասէ Նոեմին ցնու իւր․ Օրհ-
նեալ է նա 'ի Տեառնէ, զի ոչ պակասեցոյց ըզ-
գութ իւր 'ի կենդանեաց եւ 'ի մեռելոց։ Եւ ա-
սէ ցնա Նոեմին․ Մերձ է այրն 'ի մեզ, 'ի մերձա-
21 ւորաց մերոց է։ Եւ ասէ Հռութ ցսկեսուրն իւր․
Նաեւ է․ ասաց ցիս թէ յաղջկանցն իմ յարեաց,
մինչեւ փոխանակեսցեն զհունձսդ՝ որչափ իցեն
22 իմ։ Եւ ասէ Նոեմին ցՀռութ նու իւր․ Բարի է,
դուստր զի եկեր ընդ աղջկունս նորա, եւ մի
23 պատահիցէ ոք քեզ յայլում անդի։ Եւ յարե-
ցաւ Հռութ յաղջկունս Բոոսայ քաղել հասկ
մինչեւ փոխանակել հնձոցն գարւոյ եւ հնձոց
ցորենոյ․ եւ նստաւ առ սկեսուր իւրում։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ասէ ցնա Նոեմին սկեսուր իւր․ Դուստր՝
խնդրեցից քեզ հանգիստ, զի բարի լինիցի քեզ։
2 Եւ արդ ո՞չ ազգական Բոոս ծանօթ մեր է, որոյ
էիր ընդ աղջկունս նորա․ ահաւասիկ նա արկա-
3 նէ կալ 'ի գարւոյ 'ի գիշերիս յայսմիկ․ եւ դու
լուասջիր եւ օծջիր, եւ արկցես զհանդերձ քո
զքեւ՝ եւ իջցես 'ի կալն, եւ մի ծանիցես առն ծա-
նօթու մինչեւ փոխանակեսցէ ուտել եւ ըմպել
4 իւր։ Եւ եղիցի 'ի ննջելն նորա 'ի քուն, նշմա-
րեսցես զտեղին ուր ննջիցէ․ եւ երթիցես եւ
բացցես յոտից կողմանէ՝ եւ ննջիցես․ եւ նա
5 պատմեսցէ քեզ զինչ առնելոց իցես։ Եւ ասէ
ցնա Հռութ․ Զամենայն զոր ինչ ասասցես ցիս՝
6 արարից։ Էջ 'ի կալն, եւ արար ըստ ամենայնի
7 որպէս պատուիրեաց նմա սկեսուրն իւր։ Եկեր
Բոոս եւ արբ․ եւ զուարճացաւ սիրտ նորա, եւ
չոգաւ ննջեաց առ եզերբ դիզին․ եւ նա եկն

գաղտ, եւ մերկացոյց յոտից կողմանէ՝ եւ ննջեաց։
Եւ եղեւ զհասարակածու գիշերոյն, 8
զարհուրեցաւ այրն եւ խռովեցաւ. եւ ահա կին մի
ննջէր առ ոտիւք նորա։ Եւ ասէ. Ո՞վ ես դու։ 9
Եւ ասէ. Ես եմ Հռութ աղախին քո, եւ արկցես
դու զթեւս քո զաղախնաւ քով. զի մերձաւորեն
ես դու։ Եւ ասէ Բոոս. Օրհնեալ ես դու ՚ի 10
Տեառնէ Աստուծոյ, դուստր, զի առաւելացուցեր
դու զգութ քո զվերջինն քան զառաջինն. զի ոչ
չոգար զհետ երիտասարդաց՝ աղքատաց կամ
մեծատանց։ Եւ արդ, դուստր, մի երկնչիր. 11
զամենայն զոր ինչ ասասցես ցիս արարից քեզ.
քանզի գիտէ ամենայն ցեղ ժողովրդեան իմոյ՝
եթէ կին զօրութեան ես դու։ Եւ արդարեւ եմ 12
ես մերձաւորիչ քո. բայց գոյ եւ այլ եւս մերձաւորիչ՝
մօտագոյն քան զիս. ագիր աստ զգիշեր 13
զայս. եւ եղիցի այգուն, եթէ մերձաւորեցուսցէ
զքեզ մերձաւորիչն՝ բարւք է. ապա՛ եթէ
ոչ կամիցի մերձաւորեցուցանել զքեզ, ես մերձաւորեցից
զքեզ, կենդանի է Տէր. ննջեա
այդր մինչեւ յառաւօտ։ Եւ ննջեաց առ ոտս նորա 14
մինչեւ յառաւօտն. եւ յարեաւ կինն՝ մինչչեւ
ծանուցեր այր զընկեր իւր. եւ ասէ Բոոս.
Մի ոք գիտասցէ՝ թէ կին ոք եկն առ իս ՚ի կալս.
բեր զմեկնոցդ որ ՚ի վերայ քո է՝ եւ կալ զայն։ 15
Եւ նա կալաւ. եւ չափեաց վեց չափ գարւոյ,
եւ եդ ՚ի վերայ նորա, եւ եմուտ ՚ի քաղաքն. եւ 16
եկն Հռութ առ սկեսուրն իւր։ Եւ նա ասէ.
Զի՞ է դուստր։ Եւ պատմեաց նմա զամենայն ինչ
զոր արար նմա այրն։ Եւ ասէ ցնա. Զայս վեց 17
չափ գարւոյ ետ ինձ եւ ասէ, զի մի մտցես ունայնաձեռն
առ սկեսուրն քո։ Եւ նա ասէ. 18
Նիստ դու մինչեւ յայտ լիցի մեզ. որպէս զի ոչ
վրիպեսցէ բանն, զի ոչ դադարէ այրն՝ թէ ոչ կատարէ
այսօր զբանն։

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ Բոոս ել ՚ի դուռն եւ նստաւ անդ. եւ ահա 1
անցանէր առ նովաւ մերձաւորիչն՝ զորմէ խօսեցաւ
Բոոս. եւ ասէ ցնա Բոոս. Անց նիստ աստ
փեղր մի եւ մեա։ Եւ նա անդ նստաւ։ Եւ ա՛ռ 2
Բոոս տասն այր ՚ի ծերոց քաղաքին՝ եւ ասէ.
Նստարուք աստ, եւ նստան։ Եւ ասէ Բոոս ցմերձաւորիչն. 3
Զբաժին անդոյ որ է եղբօր մերոյ Եղիմելեքայ՝
վաճառէ Նոեմին, որ դարձեալն է յագարակէն
Մովաբայ. եւ ես ասացի՝ թէ յայտնեցից 4
յունկն քո. արդ ստացիր առաջի սոցա որ
նստին, եւ առաջի ծերոց ժողովրդեան իմոյ։
Արդ եթէ մերձաւորեցուցանես՝ մերձաւորեցո.
ապա թէ ոչ մերձաւորեցուցանես, պատմեա
ինձ եւ գիտացից. զի ոչ գոյ բայց ՚ի քէն մերձաւորաւոր,
եւ յետ քո ես եմ մերձաւորիչ։ Եւ 5
ասէ Բոոս. Յաւուր ստանալոյ քոյ զագարակն ՚ի
ձեռաց Նոեմեայ, եւ ՚ի Հռութայ մովաբացւոյ՝
՚ի կնոջէ մեռելոյն, եւ զնա պարտիս ստանալ եւ
յարուցանել զանուն մեռելոյն ՚ի ժառանգութեան
6 իւրում։ Եւ ասէ մերձաւորիչն ցԲոոս.
Ոչ կարեմ մերձաւորեցուցանել ես ինձ, գուցէ
եղծանիցեմ զժառանգութիւն իմ. մերձաւորեա
դու քեզ զմերձաւորութիւն իմ, զի ես ոչ կարեմ
7 մերձաւորեցուցանել։ Եւ այս օրէն էր յառաջագոյն
՚ի մէջ Իսրայէլի վասն մերձաւորութեան,
եւ վասն գնելոյ առ ՚ի հաստատելոյ զամենայն
բան. բառնայր այր զկօշիկ իւր, եւ
տայր ցընկեր իւր՝ որ մերձաւորելոց էր զմերձաւորութիւն
նորա. եւ այն լինէր ՚ի վկայութիւն
8 ՚ի մէջ Իսրայէլի։ Եւ ասէ մերձաւորիչն ցԲոոս.
Ստացիր դու քեզ զմերձաւորութիւն իմ։ Եւ բա-
9 կեցաւ զկօշիկ իւր եւ ետ ցնա։ Եւ ասէ Բոոս
ցծերսն եւ ցամենայն ժողովուրդն. Վկայք իմ
էք դուք այսօր, զի ստացայ զամենայն ինչ Եղիմելեքայ,
եւ զամենայն ինչ որ է Քելիոնայ եւ
10 Մաաղոնայ ՚ի ձեռաց Նոեմեայ։ Նա եւ զՀռութ
մովաբացի զկին Մաաղոնայ ստացայ ինձ կնութեան,
կանգնել զանուն մեռելոյն ՚ի ժառանգութեան
իւրում. եւ մի ջնջեսցի անուն մեռելոյն
յեղբարց իւրոց եւ ՚ի ցեղէ տեղւոյ իւրոյ. եւ
11 վկայք դուք էք այսօր։ Պատասխանի ետ ամենայն
ժողովուրդն ՚ի դրանն եւ ասեն. Մեք
եմք վկայք։ Եւ ծերքն ասեն. Տացէ Տէր զկինն
որ մտանէ ՚ի տուն քո իբրեւ զՀռաքէլ եւ իբրեւ
զԼիա, որ շինեցին երկոքին զտունն Իսրայէլի.
առնել զօրութիւն յԵփրաթա, եւ կոչել անուն
12 ՚ի Բեթղեհեմ. եւ եղիցի տուն քո իբրեւ զտունն
Փարէսի, զոր ծնաւ Թամար Յուդայի յայնմ զաւակէ,
եւ տացէ քեզ Տէր որդի յաղջկանէդ
13 յայդմանէ։ Եւ ա՛ռ Բոոս զՀռութ, եւ եղեւ նոմա
՚ի կնութեան. եւ եմուտ առ նա, եւ ետ նմա
14 Տէր յղութիւն, եւ ծնաւ որդի։ Եւ ասեն կանայքն
ցՆոեմին. Օրհնեալ Տէր, որ ոչ լքեաց
՚ի քէն այսօր զմերձաւորիչն, անուանել զանուն
15 քո ՚ի մէջ Իսրայէլի. եւ եղիցի քեզ ՚ի դարձուցանել
զոգի եւ կերակրել զծերութիւն քո. զի
նու քո որ սիրեաց զքեզ՝ ծնաւ որդի որ լաւ է
16 քեզ քան զեօթն որդի։ Եւ ա՛ռ Նոեմին զմանուկն
եւ եդ ՚ի ծոց իւրում. եւ եղեւ նմա դայեակ.
17 եւ կոչեցին անուն նմա դրացիքն եւ ասեն.
Ծնաւ որդի Նոեմեայ. եւ կոչեցին զանուն նորա
18 Ովբէդ. նա է հայր Յեսսեայ հօր Դաւթի։ Եւ այս
19 են ծնունդք Փարէսի. Փարէս ծնաւ զԵսրոմ, եւ
Եսրոմ ծնաւ զԱրամ, Արամ ծնաւ զԱմինադաբ,
20 Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոն, Նաասոն ծնաւ ըզՍաղմոն,
21 Սաղմոն ծնաւ զԲոոս, Բոոս ծնաւ
22 զՈվբէթ, Ովբէթ ծնաւ զՅեսսէ, Յեսսէ ծնաւ
զԴաւիթ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Սկիզբն գրոց Թագաւորութեանցս գեաեւս զՀեղեայ քահանայ, որ է եւ նա 'ի կարգ դատաւորացն. եւ յետ Հեղեայ՝ Սամուէլ մարգարէ վերջին դատաւորացն. զի 'ի սմանէ խնդրեցին Հրէայքն թագաւոր, եւ օծ նոցա ըզՍաւուղ, եւ ապա զԴաւիթ։ Այլ զի երրորդեալ յերրորդ գիրս բաժանեն զգիրս Թագաւորութեանցս, եւ ոչ իբրեւ 'ի չորս, զայնս զայս 'ի յառաջնորդանի անդ Հնոցն, զոր եւ կարծեմ գոլ Որոգինի, որ յայտ հանեալ էր երրորդեցուցն։ Իսկ զի ինքն Սամուէլ գրեաց զգիրս առաջին Թագաւորութեանցս, գիրք Սամուէլի կոչի սա. իսկ զերկու եւս այլ՝ յայտ է զի այլ գրեցին, որպէս 'ի Մնացորդացն առ 'ի ձեռին Յովսեփայ, թէ Յեսու որդի Աւանայ գրեաց զգիրս Թագաւորացն Իսրայելի. յայս է ի եւ գԵուգայ։ Բայց կարծեմ է զի ոչ զբովանդակն. ի զնոյն մարթ էր զամենայն թագաւորացն ժամանակս ցեալ ձեռն. այլ զառ 'ի յայլոց առաջնոցն գրեալ օրէրէն զԹագաւորացն 'ի մի ժողովեալ, եւ զի բոլ ժամանակքն եւս յարել 'ի նոյն։ Զի եւ չորրորդ Թագաւորութեանցն առ Երեմիայի գրեալ, եւ կարծեմ է ոչ ամենայն, այլ յառաջ քան զՅովսիայ. առաւ եւ գիրքն իւր Համանայն գրոց չորրորդ Թագաւորութեանցն. որպէս եւ գիրքն Եսայեայ՝ պատմութեանն Եզեկիայ. եւ որպէս առ ի Մնացորդացն, զՄնազգեան բանն Սողոմոնի՝ գրեալ Նաթանայ մարգարէի, եւ Աքիայ սիլոնացւոյ։ Յայս եղեւ՝ զի յայլ եւ յայլ հոգեկիր իմաստնոց գրեցաւ գիրքս այս, եւ յետոյ բովանդակեցաւ 'ի մի։ Եւ զի յետ մահուանն Սաւուղի յերկուս բաժանեցաւ Թագաւորութիւնն Իսրայելի՝ 'ի տունն Դաւթի եւ 'ի տունն Եփրեմի, զոյգ ընդ միմեանս գրեցին ազգացն բերէ գիրքս զերկուց թագաւորացն պատմութեան։ Բայց ահա 'ի տանէն Դաւթի որք էին թագաւորք՝ յառաջին Թագաւորութեան իւրեանց նըկարեցին զպատերազմսն [illegible]։ Իսկ աստ գիրք չորից զոյգ Թագաւորութեանցս պատմութիւն ժամանակի հինգ հարիւր եւ քառասուն եւ հինգ, կամ վեթսուն եւ հինգ ամաց. զի Հեղեայ ամենայն քառասուն ամ առեալ, եւ այլք քառասուն. յորոց դատաւորեալն մինչեւ զգերութիւնն Երուսաղեմի 'ի Բաբելոն զուգեցուցն, եւ զՀրէկպութիւն առաքելն պատմութեանն գիրքս այս։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ա. Վասն Եղկանայ եւ երկուց կանանց նորա։

Բ. Ծնունդն Սամուէլի աղօթիւք մօրն։

Գ. Զի մատուցին զնա երեխայ առաջի Աստուծոյ։

Դ. Զի նախ խօսեցաւ զնա Տէրն յանձն որդւոցն Հեղեայ։

Ե. Վասն երկրորդի մանկանցն։

Զ. Զի ոչ լուեալ խրատու հօրն որդիքն Հեղեայ։

Է. Պատգամ Տեառն առ Հեղի՝ բանիւ զտուն նորա։

Ը. Սկիզբն յայտնելոյ բանին Տեառն առ Սամուէլ։

Թ. Զի խօսեցաւ Տէր բանիւ զպատժապարտութիւն տանն Հեղեայ։

Ժ. Պարտիլն Իսրայելի եւ գերել տապանակին։

ԺԱ. Վասն ողորմելի մահուանն Հեղեայ։

ԺԲ. Հարուածք Ազովտացւոց եւ Դագոնայ 'ի տապանակէն։

ԺԳ. Թէ զիարդ առաքեցին այլազգիքն խորհրդով դարձուցանել զտապանակն։

ԺԴ. Թէ զինչ ընծայիւք արձակեցին զտապանակն։

ԺԵ. Թէ եկն հասեալ տապանակն 'ի Բեթսամիւս, եւ վասն հարուածոցն որ անդ։

ԺԶ. Զի փոխեցաւ տապանակն 'ի Կարիաթարիմ, եւ վասն աղօթիցն Սամուէլի եւ ջրոյն զոր նուիրեաց Աստուծոյ։

ԺԷ. Զի յաղօթս Սամուէլի որոտաց Տէր, եւ վանեաց զայլազգիսն առաջի Իսրայելի։

ԺԸ. Զի թագաւոր խնդրեցին 'ի Սամուէլէ։

ԺԹ. Զի եցոյց նոցա Սամուէլ զհնարս թագաւորին։

Ի. Զի էլ Սաւուղ 'ի խնդիր կորուսելոյ իշոցն։

ԻԱ. Եւ զի պատահեաց նմա Սամուէլ, որոյ եւ Տէր յայտնեալ էր վասն նորա։

ԻԲ. Զի հիւրընկալեաց Սամուէլ զՍաւուղ։

ԻԳ. Թէ օծ զՍաւուղ, եւ զի հասին նմա ամենայն նշանքն 'ի Սամուէլէ։

ԻԴ. Թէ ժողովեաց զԻսրայէլ, եւ վիճակաւ թագաւորեցոյց նոցա զՍաւուղ։

ԻԵ. Թէ զինչ գումարեաց Սաւուղ զԻսրայէլ եւ յաղթեաց ամոնացւոցն։

ԻԶ. Զի արարեալ նաւակատիս՝ օծ Սամուէլ զՍաւուղ։

ԻԷ. Զի արդար գտաւ Սամուէլ առ ժողովուրդն։

ԻԸ. Զի կշտամբեաց նա զժողովուրդն 'ի կողմանէ

Տեառն, եւ ետ Տէր ձայնս 'ի վկայութիւն բանիցն. եւ թէ զերկեամ մի եկաց միայն Սաւուղ:

ԻԹ. Եհար Յովնաթան զայլազգիս, եւ նոքա գումարեցան գործել:

Լ. Թէ Սաւուղ ողջակէզ մատոյց, եւ կշտամբեաց զնա Սամուէլ:

ԼԱ. Թէ ծանրացան այլազգիքն 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ թէ անզէնք էին Իսրայէլացիք բաց 'ի Սաւուղայ եւ Յովնաթանայ:

ԼԲ. Թէ զիարդ Յովնաթան կապարճակրաւն դղրդեցոյց զբանակս այլազգեացն:

ԼԳ. Ուստի խրախուսեալ Սաւուղ, յարձակեցաւ զօրօքն, եւ փախեաց զայլազգիսն:

ԼԴ. Զի երդմնեցոյց Սաւուղ չուտել ինչ ումեք:

ԼԵ. Թէ սկսան ուտել արեամբ:

ԼԶ. Եւ վիճակ զի մնացի Յովնաթան, եւ ոչ եթող ժողովուրդն:

ԼԷ. Պատգամ Տեառն առ Սաւուղ՝ երթալ նզովել ջնջել զԱմաղէկ:

ԼԸ. Զի ագահեցաւ Սաւուղ յաւարն Ամաղեկայ:

ԼԹ. Զի ինքնահնարեալ ողջակիզեաց Տեառն, եւ եհաս առ նա Սամուէլ:

Խ. Զի կշտամբեաց զնա սաստկագին:

ԽԱ. Պատճառս թէ կարկառէ Սաւուղ, եւ փաղաքշէ եւս. զոր անընկալ արարեալ՝ ապաշաւէ սաստկապէս. եւ սպանեալ զԱգագ գնաց 'ի Սաւուղայ:

ԽԲ. Հրաման առնու յԱստուծոյ՝ օծ զԴաւիթ որդի Յեսսեայ:

ԽԳ. Զի հալածէր Դաւիթ զդեւն 'ի Սաւուղայ:

ԽԴ. Ժողովեցան այլազգիքն ընդդէմ Իսրայէլի 'ի պատերազմ:

ԽԵ. Թէ նախատէր Գողիաթ զԻսրայէլ, եւ զի առաքեաց Յեսսէ զԴաւիթ 'ի բանակն:

ԽԶ. Զի խրախուսեաց Դաւիթ երթալ ընդդէմ այլազգւոյն:

ԽԷ. Սպան Դաւիթ զԳողիաթ, եւ փախեան այլազգիքն, եւ նախանձեալ ընդ այն Սաւուղայ՝ ջանայր սպանանել զԴաւիթ:

ԽԸ. Զի նենգութեամբ փեսայացուցեալ զԴաւիթ 'ի գլուխս խոր, զի այնու սպանցէ զնա 'ի ձեռս անթլփատիցն:

ԽԹ. Ասաց Սաւուղ սպանանել զԴաւիթ, եւ խափանեաց զայն Յովնաթան:

Ծ. Վրիպեաց 'ի խոցելոյ զԴաւիթ, եւ յամառէր 'ի նոյն, եւ փախոյց զնա Մեղքող պատուհանաւ հնարիւք:

ԾԱ. Առ Սամուէլ գնացեալ Դաւիթ՝ առաքէր Սաւուղ ըմբռնել զնա. որոց երից դասուցն մարգարէացելոց, ապա եւ ինքն եկն անդ, եւ մարգարէանայր [illegible] գիշեր:

ԾԲ. Ուխտէ Դաւիթ զՅովնաթան յանուն Տեառն, գուշակել նմա թէ արդարեւ 'ի մտաց չարս իցէ զԴաւթէ Սաւուղ:

ԾԳ. Տայ Յովնաթան նշանակս ազդել Դաւթի նորա զկամս Սաւուղայ:

ԾԴ. Բարկանայ Սաւուղ 'ի վերայ Յովնաթանու վասն արձակելոյն Դաւթի:

ԾԵ. Ազգ առնէ Յովնաթան փախչել, եւ արձակեաց զԴաւիթ:

ԾԶ. Եկն Դաւիթ եւ առ պաշար 'ի քահանայէն, եւ նոյն զայն Գողիաթայ սուրն:

ԾԷ. Եկն Դաւիթ 'ի Գեթ, եւ երկուցեալ այլազգեցաւ եւ զերծաւ. եւ գնայր եւ գտանէր խոր քարանձաւայ յայրս Ոդողոմայ:

ԾԸ. Կոտորեաց Սաւուղ զքահանայսն վասն Դաւթի, եւ զերծաւ Աբիաթար եւ եկն առ Դաւիթ:

ԾԹ. Եհարց Դաւիթ 'ի Տեառնէ երթալ փրկել զԿեիլա:

Կ. Եկն Դաւիթ փրկեաց զԿեիլա, եւ դադարեաց անդ իւրայովքն, եւ Սաւուղ պատրաստէր պաշարել զնա անդ:

ԿԱ. Զի ել Դաւիթ եւ իւրքն, եւ գնացին անտի:

ԿԲ. Եւ Դաւիթ 'ի լեառն Զիփ, եւ եկն առ նա Յովնաթան եւ զօրացոյց, եւ Զիփացիքն գուշակեցին Սաւուղի զԴաւթէ:

ԿԳ. Եւ Սաւուղ պաշարել զԴաւիթ, եւ գուժկան հասեալ առ նա, դարձաւ անդրէն:

ԿԴ. Եւ գտեալ Սաւուղ զձեռս Դաւթի. եւ մտեալ Դաւիթ եհատ զքղանցս նորա, եւ մեկնեալ խօսեցաւ ընդ նա զգործն, եւ երդմնեցոյց զնա Սաւուղ. եւ թէ մեռաւ Սամուէլ:

ԿԵ. Առաքեաց Դաւիթ առ Նաբաղ հարցանել ողջոյն:

ԿԶ. Զի անարգանօք դարձոյց նա զպատգամաւորսն Դաւթի:

ԿԷ. Դիմեաց Դաւիթ բարկութեամբ 'ի վերայ Նաբաղայ, եւ յառաջեալ կինն Աբիգեա՝ ցածոյց զԴաւիթ:

ԿԸ. Թէ յետ սակաւ ինչ աւուրց մեռանի Նաբաղ:

ԿԹ. Եւ թէ առ Դաւիթ զԱբիգեա կին նորա:

Հ. Եւ Սաւուղ զգաստեալ խոյզ առնէր արանց. եւ ինքն զհետ մտեալ խնդրէր զԴաւիթ. որոյ մտեալ 'ի վերայ նորա՝ առ զգեղարդն եւ զկուժն, եւ զերծեալ ապաստանեաց առ զօրսն:

ՀԱ. Փաղաքշէ իմն Սաւուղ նենգաւ. այլ Դաւիթ Տեառն յանձնեալ զինքն՝ գնայ յԱնքուս:

ՀԲ. Եկեալ Դաւիթ առ Անքուս 'ի Գեթ, եւ խնդրեալ առնու եւ տայ նմա 'ի Սիկելակ:

ՀԳ. Թէ ուր ուրեք արշաւէին զաւթեանք, եւ զի հրաւիրեաց Անքուս զԴաւիթ գնալ 'ի պատերազմ ընդ Իսրայէլի:

ՀԴ. Թէ զի խնդրելոյն Սամուէլի եհարց Սաւուղ զվհուկն, եւ զի Տէր գործեաց զերեւս 'ի նմանէ, զործոց նա խնդրեաց վհուկն, եւ եղ զնա 'ի նմանութիւն Սամուէլի:

ՀԵ. Զի հասոյց վհուկն զորթն, եւ եդ առաջի Սաւուղայ ուտել:

ՀԶ. Զի ոչ կամեցան իշխանք այլազգեացն գնալ ընդ նոսա Դաւթի ընդդէմ Իսրայէլի:

ՀԷ. Զի յերրորդում աւուրն հասեալ Դաւիթ 'ի Սիկելակ՝ եգիտ գերեալ զբնակիչսն, եւ զհետ մտեալ եհաս:

ՀԸ. Զի թափեաց զգերին ամբողջ դարձաւ յաղթութեամբ:

ՀԹ. Թէ առաքեաց բարեկամաց իւրոց մասունս յաւարէ անտի:

Ձ. Զի պարտեցաւ Իսրայէլ 'ի պատերազմ անդր. եւ զի սպանաւ Սաւուղ եւ երեքին որդիք նորա:

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Էր այր մի էր յԱրիմաթեմայ, 'ի Սիփայ՝ 'ի 1
լեռնէ Եփրեմի, եւ անուն նորա Եղկանա։ Որդի
Յերեմիէլի, որդւոյ Հեղեայ, որդւոյ Թովկեայ, 'ի
Նասիբ Եփրեմի։ Եւ էին նորա երկու կանայք. 2
անուն միումն Աննա, եւ անուն երկրորդին՝ Փեննանա.
եւ էին Փեննանայի որդիք եւ Աննայի ոչ
գոյր որդի։ Եւ ելանէր այրն տարըստ յաւուրս 'ի 3
քաղաքէ իւրմէ յԱրիմաթեմայ՝ երկիր պագանել
եւ զոհել Տեառն Աստուծոյ զօրութեանց 'ի Սելով.
եւ անդ Հեղի՝ եւ երկու որդիք նորա Օփնի
եւ Փենէէս՝ քահանայք Տեառն։ Եւ եղեւ օր մի 4
եւ զոհեաց Եղկանա, եւ ետ Փեննանայի կնոջ
իւրում եւ ուստերաց նորա եւ դստերաց նորա
մասունս. եւ Աննայի ետ մասն մի, զի ոչ գոյր 5
նորա որդի։ Բայց զԱննա սիրէր Եղկանա առաւել
քան զՓեննանա. եւ Տէր փակեաց զարգանդ
նորա, զի ոչ ետ նմա որդի՝ ըստ նեղութեան իւրում 6
եւ ըստ տրտմութեան անձին իւրոյ. եւ
տրտմեալ էր վասն այնորիկ՝ զի փակեաց Տէր
զարգանդ նորա առ 'ի չտալոյ նմա որդի։ Եւ այնպէս 7
առնէր ամ յամէ յելանելն նորա 'ի տուն Տեառն.
եւ տրտմէր եւ լայր եւ ոչ ուտէր։ Եւ ասէ 8
ցնա Եղկանա այր իւր. Աննա։ Եւ ասէ ցնա. Ահաւասիկ
եմ տէր։ Եւ ասէ ցնա. Զի՞ է քեզ՝ զի
լաս, եւ ընդէ՞ր ոչ ուտես, եւ ընդէ՞ր հարկանէ
զքեզ սիրտ քո. ո՞չ լաւ եմ ես քեզ քան զտասն
որդի։

Եւ յարեաւ Աննա յետ ուտելոյ նորա 'ի Սելով, 9
եւ եկաց առաջի Տեառն. եւ Հեղի քահանայ
նստէր աթոռով առ սեամս տաճարին Տեառն։
10 Եւ նա ցաւագին անձամբ եկաց յաղօթս առ
11 Տէր, եւ լայր լալով եւ ասէ. Ադոնայ Տէր, Էլովի
Սաբաւովթ, եթէ հայելով հայեսցիս 'ի տառապանս
աղախնոյ քոյ, եւ յիշեսցես զիս, եւ
տացես աղախնոյ քում զաւակ արու, տաց զնա
նուէր առաջի քո մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ.
եւ գինի եւ արբեցութիւն մի արբցէ, եւ երկաթ
12 մի ելցէ 'ի գլուխ նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ յաճախեաց
կալ յաղօթս առաջի Տեառն, եւ Հեղի քահանայ
13 մտադիր լինէր բերանոյ նորա. եւ նա խօսէր
'ի սրտի իւրում, եւ շրթունք իւր ոչ շարժէին,
եւ բարբառ իւր ոչ լսէր լսելի. եւ լուաւ նմա
14 Տէր։ Եւ համարեցաւ զնա Հեղի արբեալ. եւ ասէ
ցնա պատանեակն Հեղեայ. Մինչեւ յե՞րբ կայցես
յարբեցութեան, թափեա 'ի քէն զգինիդ
15 քո, եւ գնա յերեսաց Տեառն։ Եւ պատասխանի
ետ Աննա եւ ասէ. Ոչ այդպէս, տէր. այլ կին վշտագնեալ
եմ ես այսօր. եւ գինի եւ արբեցութիւն
ոչ է իմ արբեալ. եւ հեղում զանձն իմ առաջի
16 Տեառն. մի համարիր զաղախին քո դուստր
ժանտ, զի 'ի բազում տրտմութենէ եւ 'ի տխրութենէ
17 իմմէ վարանեալ կամ մինչեւ ցայժմ։ Եւ
նմա պատասխանի Հեղի եւ ասէ. Երթ 'ի խաղաղութիւն,
եւ Աստուած Իսրայէլի տացէ քեզ
զամենայն խնդրուածս քո զոր խնդրեցեր 'ի նմանէ։
18 Եւ ասէ Աննա. Եգիտ աղախին քո շնորհս
առաջի քո։ Եւ գնաց կինն զճանապարհս իւր,
եւ եմուտ 'ի վանս իւր, եւ եկեր ընդ առն իւրում
եւ խօսեցաւ, եւ երեսք իւր այլ ոչ եւս
19 տխրեցան. եւ կանխեցին ընդ առաւօտն երկիր

պագին Տեառն, եւ գնացին զճանապարհս իւրեանց․
եւ եմուտ Եղկանա 'ի տուն իւր յԱրիմաթեմ,
եւ մերձեցաւ առ Աննա կին իւր։ Եւ յիշեաց
զնա Տէր, եւ յղացաւ․ եւ եղեւ 'ի ժամանակի 20
աւուրցն՝ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն
նորա Սամուէլ, եւ ասէ․ զի 'ի տեառնէ Աստուծոյ
զօրութեանց խնդրեցի զսա։

Գ Եւ ել այրն Եղկանա եւ ամենայն տուն նորա 21
զոհել 'ի Սելովմ զզոհ աւուրցն․ եւ զուխտս իւր
եւ զամենայն տասանորդս իւր տարաւ։ Եւ Աննա 22
ոչ ել ընդ նմա․ զի ասաց ցայր իւր, թէ մինչեւ
ելցէ մանուկս յորժամ հատուցից զսա
'ի ստենէ, եւ յանդիման լիցի առաջի Տեառն, եւ
նստցի անդ մինչեւ յյաւիտեան։ Եւ ասէ ցնա 23
Եղկանա այր իւր․ Արա որ ինչ բարի թուի առաջի
աչաց քոց․ նիստ աստէն մինչեւ հատուսցես
զդա 'ի ստենէ․ եւ Տէր հաստատեսցէ որ ինչ
ել 'ի բերանոյ քումմէ։ Եւ նստաւ կինն եւ սնոյց
զորդին իւր՝ մինչեւ հատոյց զնա 'ի ստենէ։ Եւ 24
ել ընդ նմա 'ի Սելովմ երեմեան զուարակաւ,
եւ հացիւք եւ արդուաւ նաշհոյ եւ սափորով գինւոյ․
եւ մտին 'ի տուն Տեառն 'ի Սելովմ, եւ մանուկն
ընդ նոսա, եւ մատուցին առաջի Տեառն․ 25
եւ սպան հայրն նորա զզոհն՝ զոր առնէր աւուրց
յաւուրս Տեառն։

Դ Եւ մատուցին զմանուկն, եւ սպան զզուարակն
վասն փրկութեան մանկանն։ Եւ մատոյց Աննա 26
մայր մանկանն զմանուկն առ Հեղի, եւ ասէ․ Ես
տէր իմ․ կենդանի է անձն քո․ ես այն կին եմ՝
որ կացի առաջի քո ընդ քեզ՝ կալ յաղօթս առ 27
Տէր վասն մանկանս այսորիկ․ եւ ետ Տէր զխնդրուածս
իմ, զոր խնդրեցի 'ի նմանէ։ Եւ արդ 28
զդա փոխ Տեառն զամենայն աւուրս որչափ եւ
կեցցէ․ եւ եղիցի դա փոխ Տեառն։ Եւ պագին
երկիր անդ Տեառն։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ յաղօթս կացեալ Աննա եւ ասէ․ Հաստատեցաւ 1
սիրտ իմ 'ի Տէր, եւ բարձրացաւ եղջիւր
իմ յԱստուած իմ․ ընդարձակեցաւ բերան իմ 'ի
վերայ թշնամեաց իմոց․ ուրախ եղէց 'ի փրկութեան
քում։ Զի ոչ գոյ սուրբ իբրեւ զՏէր, եւ 2
ոչ գոյ արդար իբրեւ զԱստուած մեր, եւ ոչ գոյ
սուրբ բաց 'ի քէն։ Մի պարծիք եւ մի խօսիք 3
զամբարտաւանս, եւ մի ելցէ մեծաբանութիւն
'ի բերանոյ ձերմէ․ զի Աստուած գիտութեանց
Տէր, եւ Աստուած պատրաստէ զարուեստս իւր։
Աղեղունք հզօրաց տկարացան, եւ տկարք զգեցան 4
զօրութիւն։ Լցեալք հացիւ նուազեցին, 5
եւ քաղցեալք թողեցին յերկիր․ զի ամուլն
ծնաւ եօթն, եւ բազմածինն նուազեաց յորդւոց։
Տէր մեռուցանէ եւ կեցուցանէ, իջուցանէ 'ի 6
7 դժոխս եւ հանէ։ Տէր աղքատացուցանէ եւ մեծացուցանէ,
խոնարհեցուցանէ եւ բարձրացուցանէ․
8 կանգնէ յերկրէ զտնանկն, եւ յարուցանէ
զաղքատն յաղբեւաց, նստուցանել զնոսա ընդ
զօրաւորս ժողովրդեան․ եւ աթոռ փառաց ժառանգեցուցանէ
9 նոցա։ Տայ զուխտս ուխտաւորի,
եւ օրհնեաց զամս արդարոյ․ զի ոչ իւրով
զօրութեամբ զօրանայ այր հզօր․ Տէր տկար առնէ
զհակառակորդս իւր, Տէր սուրբ է։ Մի պարծեսցի
իմաստունն յիմաստութիւն իւր, եւ մի
պարծեսցի հզօրն 'ի զօրութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի
մեծատունն 'ի մեծութիւն իւր․ այլ այնու
պարծեսցի՝ որ պարծիցին, իմանալ եւ ճանաչել
զՏէր, եւ առնել զիրաւունս եւ զարդարութիւն
10 'ի մէջ երկրի։ Տէր ել յերկինս եւ որոտաց,
եւ ինքն դատի զծագս երկրի՝ որ արդարն
է․ տայ զօրութիւն թագաւորաց մերոց․
11 եւ բարձրացուսցէ զեղջիւր օծելոց իւրոց։ — Եւ
թողին զնա անդ առաջի Տեառն, եւ գնացին յԱրիմաթեմ
'ի տուն իւրեանց։

Եւ մանուկն Սամուէլ կայր 'ի պաշտօն երեսաց Ե
12 Տեառն՝ առաջի Հեղեայ քահանայի։ Եւ որդիքն
Հեղեայ քահանայի՝ որդիք ժանտք, եւ ոչ
13 ճանաչէին զՏէր։ Եւ իրաւունք քահանային էին
առ 'ի ժողովրդենէն՝ յամենայնէ որ զոհէր․ գայր
մանուկ քահանային՝ մինչդեռ եփէր միսն, եւ երկաժանի
14 մաշան 'ի ձեռին իւրում․ եւ արկանէր
զայն յաւազան, կամ 'ի սան մեծ պղնձի
կամ 'ի պտուկ, եւ զամենայն որ ինչ գայր 'ի մըսահանն՝
առնոյր իւր քահանայն։ Ըստ այսմ օրինակի
առնէին ամենայն Իսրայէլի որ գային զոհել
15 'ի տուն Տեառն 'ի Սելովմ․ եւ մինչ չեւ ծխոյն
ճենճերեալ էր՝ գայր մանուկ քահանային՝ եւ
ասէր ցայրն որ զոհէրն․ տուր միս խորովելոյ
քահանային, եւ ոչ առնում 'ի քէն միս եփեալ
16 'ի սանէ։ Եւ ասէր այրն որ զոհէր․ ճենճերեսցի
նախ ճարպն որպէս օրէն է, եւ ապա առցես
քեզ յամենայնէ որոց եւ ցանկասցի անձն քո․
եւ նա ասէր․ ոչ, բայց եթէ արդ տացես․ եւ եթէ
17 ոչ տաս՝ ուժգին առից։ Եւ էին այն մեղք
18 մեծամեծք յոյժ մանկանցն առաջի Տեառն։ Եւ
Սամուէլ մանուկն պաշտէր առաջի Տեառն արկեալ
19 զգեցեալ եփուդ․ եւ կրկնոց փոքրիկ առնէր
նմա մայրն իւր, եւ տանէր նմա աւուրց յաւուրս
յելանել ընդ առն իւրում զոհել զզոհ աւուրցն։
20 Եւ օրհնեաց Հեղի զԵղկանա եւ զկին նորա, եւ
ասէ․ Հատուսցէ քեզ Տէր զաւակ 'ի կնոջէդ յայդմանէ
փոխանակ փոխոյն զոր ետուր Տեառն։ Եւ
21 գնաց այրն 'ի տեղի իւր․ եւ այց արար Տէր Աննայի,
եւ յղացաւ եւ ծնաւ եւս երիս ուստերս
եւ երիս դստերս։

Եւ մեծացաւ մանուկն Սամուէլ առաջի Տեառն։ Զ
22 Եւ Հեղի ծերացեալ էր յոյժ, եւ լսէր զամենայն
ինչ զոր առնէին որդիք նորա ընդ որդիսն

Իսրայէլի, եւ որպէս ննջեցուցանէին զկանայս
սպասաւորս առ դրան խորանին վկայութեան։
Եւ ասէ ցնոսա. Ընդէ՞ր առնէք ըստ բանիցն ըստ 23
այդոցիկ, զոր ես լսեմ բանս ՚ի բերանոյ ամենայն
ժողովրդեանն Տեառն։ Մի՛, որդեակք, զի ոչ է 24
բարւոք լուրն զոր ես լսեմ, առ ՚ի չծառայելոյ
ժողովրդեանն Աստուծոյ։ Զի եթէ մեղանչելով 25
մեղիցէ այր՝ առն, կացցեն յաղօթս վասն նո-
րա առ Տէր. եւ եթէ Տեառն մեղանչիցէ, ո՞վ կաց-
ցէ յաղօթս վասն նորա։ Եւ ոչ լսէին ձայնի հօրն
իւրեանց. զի կամելով կամէր Տէր եղծանել
զնոսա։

Եւ մանուկն Սամուէլ երթայր եւ մեծանայր, 26
եւ հաճոյ էր Աստուծոյ եւ մարդկան։ Եւ եկն 27
հրեշտակ Աստուծոյ առ Հեղի եւ ասէ. Այսպէս
ասէ Տէր. յայտնելով յայտնեցայ ամենայն տան
հօր քո մինչդեռ էին նոքա յերկրին Եգիպտա-
ցւոց ծառայք տան Փարաւոնի. եւ ընտրեցի ըզ- 28
տուն հօր քո յամենայն գաւազանաց Իսրայէլի
քահանայանալ ինձ, եւ ելանել առ սեղանն իմ,
արկանել խունկս եւ կրել զեփուդն առաջի իմ.
եւ ետու տան հօր քո զամենայն զատ ՚ի հրոյն որ-
դւոցն Իսրայէլի ՚ի կերակուր։ Եւ ընդէ՞ր հայեցար 29
՚ի խունկս իմ եւ ՚ի զոհս իմ ժպիրհ ակամբ, եւ
փառաւորեցեր զորդիսն քո քան զիս, օրհնելով
զպտուղ ամենայն զոհիցն Իսրայէլի՝ որ է առաջի
իմ։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած 30
Իսրայէլի. ասացի թէ տուն քո եւ տուն հօր քո
շրջեսցին առաջի իմ մինչեւ ցյաւիտեան, եւ արդ
ասէ Տէր. քաւ լիցի ինձ. այլ զփառաւորիչս իմ
փառաւորեցից, եւ որ արհամարհէն զիս՝ անար-
գեսցի։ Ահա աւուրք եկեսցեն՝ եւ սատակեցից 31
զզաւակ քո եւ զզաւակ տան հօր քո. եւ մի ե-
ղիցի ծեր ՚ի տան քում. եւ հայեսցիս սաստիկ կող- 32
կողագին յամենայն բարութիւնս՝ զոր արասցէ
Տէր Աստուած Իսրայէլի, եւ մի եղիցի ծեր ՚ի
տան քում զամենայն աւուրս։ Եւ այր ոչ սա- 33
տակեցից ՚ի սեղանոյ իմմէ, առ ՚ի պակասելոյ աչաց
իւրոց եւ մաշելոյ զանձն նորա. եւ ամենայն մը-
նացորդք տան քո անկցին սրով արանց. եւ 34
այս նշանակ լիցի քեզ՝ որ եկեսցէ ՚ի վերայ երկո-
ցունց որդւոցն քոց Ոփնեայ եւ Փենեհէսի. ՚ի
միում աւուր մեռցին երկոքեան։ Եւ յարուցից 35
ինձ քահանայ հաւատարիմ, որ զամենայն ինչ
որ ՚ի սրտի իմում եւ յանձին իմում արասցէ.
եւ շինեցից նմա տուն հաւատարիմ, եւ շրջեսցի
առաջի օծելոյ իմոյ զամենայն աւուրս։ Եւ եղի- 36
ցի՝ ամենայն որ մնասցէ ՚ի տան քում, եկեսցէ
երկիր պագանել նմա զանգի միոջ արծաթոյ եւ
նկանակի միոյ հացի, եւ ասիցէ. ընկեա զիս ՚ի
մասն մի քահանայութեան քո, զի կերայց հաց։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ մանուկն Սամուէլ կայր ՚ի պաշտօն Տեառն Ը
առաջի Հեղեայ քահանայի։ Եւ բան Տեառն պա-
տուական էր յաւուրսն յայնոսիկ. եւ ոչ գոյր
2 տեսիլ որ գուշակէր։ Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ
ննջէր Հեղի ՚ի տեղւոջ իւրում, եւ աչք նորա
3 սկսան ծանրանալ եւ ոչ կարէր տեսանել. եւ
ճրագն Աստուծոյ չեւ եւս էր անցեալ, եւ Սա-
մուէլ ննջէր ՚ի տաճարին Տեառն՝ ուր էր տա-
4 պանակն Աստուծոյ։ Եւ կոչեաց Տէր եւ ասէ.
5 Սամուէլ, Սամուէլ։ Եւ ասէ. Ահաւասիկ եմ։ Եւ
ընթացաւ առ Հեղի եւ ասէ. Ահաւասիկ եմ ես, զի
կոչեցեր զիս։ Եւ ասէ. Ոչ կոչեցի զքեզ, դար-
ձիր անդրէն եւ ննջեա։ Եւ դարձաւ անդրէն եւ
6 ննջեաց։ Եւ յաւել Տէր միւս անգամ կոչել եւ
ասէ. Սամուէլ, Սամուէլ։ Եւ յարեաւ Սամուէլ
չոգաւ առ Հեղի երկրորդ անգամ եւ ասէ. Ահա-
ւասիկ եմ, զի կոչեցեր զիս։ Եւ ասէ. Ոչ կոչեցի
զքեզ, որդեակ իմ, դարձիր անդրէն եւ ննջեա։
7 Եւ Սամուէլ նախ անծանօթ էր Աստուծոյ, եւ
8 չեւ եւս յայտնեալ էր նմա բան Տեառն։ Եւ յա-
ւել Տէր միւս անգամ կոչել զՍամուէլ յերրոր-
դում նուագին. եւ յարեաւ չոգաւ առ Հեղի եւ
ասէ. Ահաւասիկ եմ ես, զի կոչեցեր զիս։ Եւ ի-
9 մացաւ Հեղի՝ թէ Տէր կոչէ զմանուկն։ Եւ ասէ
Հեղի ցՍամուէլ. Դարձիր անդրէն եւ ննջեա, որ-
դեակ. եւ եղիցի եթէ կոչեսցէ զքեզ, ասասցես՝
Խօսեաց Տէր, զի լուիցէ ծառայ քո։ Եւ գնաց
10 Սամուէլ եւ ննջեաց ՚ի տեղւոջ իւրում։ Եւ եկն
Տէր եկաց ՚ի վերայ՝ եւ կոչեաց զնա որպէս միան-
գամն եւ միւսանգամ. Սամուէլ, Սամուէլ։ Եւ
ասէ Սամուէլ. Խօսեաց Տէր, զի լուիցէ ծառայ
քո։

11 Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ. Ահա ես առնեմ ըզ- Թ
բանս իմ ՚ի մէջ Իսրայէլի, որպէս զի ամենայնի
որ լուիցէ զնոսա՝ հնչեսցեն երկոքեան ականջք
12 իւր։ Յաւուր յայնմիկ յարուցից ՚ի վերայ Հե-
ղեայ զամենայն ինչ զոր խօսեցայ ՚ի վերայ տան
13 նորա. սկսայց եւ կատարեցից, որպէս պատմե-
ցի նմա՝ եթէ խնդրեցից վրէժ ՚ի տանէ նորա մին-
չեւ յաւիտեան վասն անօրէնութեան որդւոց նո-
րա. զի հայհոյէին զԱստուած որդիք նորա, եւ
14 նա ոչ խրատէր զնոսա։ Եւ ոչ այնպէս. այլ եր-
դուայ տանն Հեղեայ, եթէ ոչ քաւեսցի անօրէ-
նութիւն տանն Հեղեայ խնկովք եւ զոհիւք մին-
15 չեւ յաւիտեան։ Եւ ննջեաց Սամուէլ մինչեւ
ցառաւօտն. եւ կանխեաց ընդ առաւօտն եւ ե-
բաց զդրունս տանն Տեառն. եւ Սամուէլ երկնչէր
16 պատմել զտեսիլն Հեղեայ։ Եւ ասէ Հեղի ցՍա-
մուէլ. Սամուէլ որդեակ։ Եւ ասէ. Ահաւասիկ
17 եմ։ Եւ ասէ. Զի՞նչ է բանն խօսեցեալ ընդ քեզ.
մի թաքուցաներ յինէն. այս եւ այն արասցէ ընդ

զքեզ Աստուած. եւ այս եւ այն յաւելցէ՝ եթէ թաքուցանիցես
յինէն բան մի յամենայն բանից խօսեցելոց
յականջս քո։ Եւ պատմեաց նմա Սամուէլ 18
զամենայն բանսն, եւ ոչ թագոյց 'ի նմանէ. եւ ասէ
Հեղի. Տէր որ ինչ բարի է առաջի իւր՝ նա
արասցէ։ Եւ մեծացաւ Սամուէլ. եւ էր Տէր ընդ 19
նմա, եւ ոչ անկաւ յամենայն բանից նորա 'ի գետին։
Եւ գիտաց ամենայն Իսրայէլ 'ի Դանայ մինչեւ 20
ցԲերսաբէէ՝ թէ հաւատարիմ է Սամուէլ 'ի
մարգարէս Տեառն։ Եւ յաւել Տէր գուշակել 'ի 21
Սելովմ. թէ յայտնեցաւ Տէր Սամուէլի 'ի Սելովմ
ըստ բանին Տեառն. եւ հաւատարիմ եղեւ Սամուէլ՝
լինել 'ի մարգարէ Տեառն յամենայն Իսրայէլի
'ի ծագաց երկրին մինչեւ 'ի ծագս։ Եւ Հեղի
ծերացեալ էր յոյժ, եւ որդիք նորա երթային
երթալով, եւ չար էր ճանապարհ նոցա։

ԳԼՈՒԽ Դ

Ծ Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ, ժողովեցին 1
այլազգիքն 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ ել Իսրայէլ
ընդդէմ նոցա 'ի պատերազմ, եւ բանակեցան
յԱբենեզեր. եւ այլազգիքն բանակեցան յԱփեկ.
եւ ճակատեցին այլազգիքն ընդդէմ Իսրայելի, 2
եւ խոնարհեցաւ պատերազմն՝ եւ պարտեցաւ
այր Իսրայէլի յերեսաց այլազգեացն, եւ հարան
'ի ճակատու անդ չորք հազարք արանց, եւ եկն 3
զօրն 'ի բանակն։ Եւ ասեն ծերքն Իսրայէլի. Ընդէր
արդեօք պարտեաց զմեզ Տէր այսօր առաջի
այլազգեացն. առցուք առ մեզ 'ի Սելովմայ զտապանակ
ուխտին Աստուծոյ մերոյ, եւ եկեսցէ 'ի մէջ
մերում եւ փրկեսցէ զմեզ 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց։
Եւ առաքեաց ժողովուրդն 'ի Սելովմ, եւ առին 4
անտի զտապանակ ուխտին Տեառն զօրութեանց՝
որ նստի 'ի քերովբէս. եւ երկոքեան որդիքն Հեղեայ
ընդ տապանակի ուխտին Աստուծոյ՝ Ոփնի
եւ Փենեհէս գնացին։ Եւ եղեւ իբրեւ եկն տապանակ 5
ուխտին Տեառն 'ի բանակն, աղաղակեաց
ամենայն Իսրայէլ մեծաձայն, եւ հնչեաց երկիրն։
Եւ լուան այլազգիքն զբարբառ աղաղակին, 6
եւ ասեն այլազգիքն. Զինչ է բարբառ մեծի
աղաղակին այնորիկ 'ի բանակի Եբրայեցւոցն։
Եւ գիտացին թէ տապանակն Տեառն եկն 'ի բանակն.
եւ երկեան այլազգիքն եւ ասեն. Այն 7
աստուածք նոցա եկին 'ի բանակն. աւաղ մեզ,
Տէր, այսօր։ Վա՜յ մեզ՝ զի ոչ եղեւ մեզ այսպիսի
յերէկ եւ յեռանդ. վայ մեզ. եւ ո՞ ապրեցուսցէ 8
զմեզ 'ի ձեռաց աստուածոյն հզօրացն այսոցիկ.
այն աստուածք են՝ որ հարին զԵգիպտոս
ամենայն հարուածովք, եւ յամենայն անապատին.
քաջացարուք՝ եղերուք արք. ո՛ այլազգիք, 9
գուցէ ծառայիցէք Եբրայեցւոցն՝ զոր օրինակ ծառայեցին
ձեզ. եղերուք արք եւ պատերազմեցարուք

10 ընդ նոսա։ Եւ պատերազմեցան ընդ նոսա, եւ
փախեաւ այր Իսրայէլի իւրաքանչիւր 'ի յարկս
իւրեանց. եւ եղեւ հարուած մեծամեծ յոյժ,
եւ անկան յԻսրայէլէ երեսուն հազար զաւուց.
11 եւ տապանակն Աստուծոյ առաւ, եւ երկոքին
որդիքն Հեղեայ մեռան, Ոփնի եւ Փենեհէս։
12 Եւ ընթացաւ այր յամինեայ 'ի բանակէ անտի, ԾԱ
եւ եկն 'ի Սելովմ յաւուր յայնմիկ. եւ ձորձք
13 իւր պատառեալք եւ հող զգլխով իւրով. եւ
եկն, եւ ահա Հեղի նստէր աթոռով իւրով առ
դրանն, եւ գիտէր զճանապարհն. զի էր սիրտ
նորա ահագնացեալ վասն տապանակին Աստուծոյ։
Եւ եմուտ այրն գոյժ արկանել 'ի քաղաքին,
14 եւ աղաղակեաց քաղաքն. եւ լուաւ Հեղի
զձայն աղաղակին եւ ասէ. Զինչ է ձայն աղաղակին
այնորիկ։ Եւ այրն փութացաւ մտանել
15 եւ տալ գոյժ Հեղեայ։ Եւ Հեղի էր ամաց իննսուն
եւ ութից, եւ աչք իւր վարեալ էին եւ ոչ
տեսանէր. եւ ասէ Հեղի ցարսն որ շուրջ կային
զնովաւ. Զինչ է բարբառ աղաղակին այնորիկ։
16 Եւ այրն փութացեալ եմուտ առ Հեղի եւ ասէ
ցնա. Ես եմ որ եկի 'ի բանակէ անտի, եւ ես եմ
որ փախեայ այսօր 'ի պատերազմէն։ Եւ ասէ.
Զինչ գործ գործեցաւ, որդեակ, պատմեա ինձ։
17 Պատասխանի ետ պատանին եւ ասէ. Փախեաւ
այր Իսրայէլի յերեսաց այլազգեացն, եւ հարուածք
մեծամեծք եղեն 'ի ժողովրդեանն. եւ
երկոքին որդիքն քո մեռան Ոփնի եւ Փենեհէս,
18 եւ տապանակն Աստուծոյ առաւ։ Եւ եղեւ իբրեւ
յիշեաց զտապանակն Աստուծոյ, անկաւ Հեղի
յաթոռոյն յետս առ դրանն, եւ բեկաւ ողն
նորա եւ մեռաւ, զի այր ծեր էր եւ ծանրացեալ.
19 եւ նա դատեաց զԻսրայէլ ամս քառասուն։ Եւ նու
նորա՝ կին Փենեհեսի՝ յղի էր մերձ 'ի ծնունդս.
իբրեւ լուաւ զգոյժն եթէ առաւ տապանակն
Աստուծոյ, եւ թէ մեռաւ սկեսրայրն նորա եւ
այր իւր, եկաց եւ ծնաւ, զի պատեցան զնովաւ
20 երկունք իւր, եւ 'ի ժամանակի իւրում մեռանէր։
Եւ ասեն ցնա կանայքն որ շուրջ զնովաւն
կային. Մի երկնչիր, զի ուստր ծնար։ Եւ ոչ ետ
21 պատասխանի, եւ ոչ խելացաւ սիրտ նորա։ Եւ
կոչեցին զմանուկն վայ քաբովթ, 'ի վերայ տապանակին
Աստուծոյ եւ 'ի վերայ սկեսրայրին
22 նորա եւ 'ի վերայ առն իւրոյ. եւ ասեն. Բարձեալ
են փառք Իսրայէլի յաղագս տապանակին
Տեառն, եւ վասն մեռանելոյ սկեսրեին նորա եւ
առն իւրոյ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ այլազգիքն առին զտապանակն Աստուծոյ, ԾԲ
եւ տարան զնա յԱբենեզերայ յԱզովտոս։
2 Եւ առին այլազգիքն զտապանակն Տեառն եւ
տարան 'ի տուն Դագոնայ, եւ կանգնեցին զնա

առ Դագոնաւ. եւ կանխեցին Ազովտացիքն ՚ի վա- 3
ղիւ անդր, եւ մտին ՚ի տուն Դագոնայ, եւ տեսին
զԴագոն կործանեալ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց ՚ի
գետնի առաջի տապանակին Տեառն. եւ կանգնե-
ցին զԴագոն, եւ կացուցին զնա ՚ի տեղւոջ իւ-
րում։ Եւ ծանրացաւ ձեռն Տեառն ՚ի վերայ Ա-
զովտացւոցն եւ չարչարեաց զնոսա, եւ եհար զնո-
սա յերաստանս իւրեանց, զԱզովտոս եւ զսահ-
մանս նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ կանխեցին ընդ ա- 4
ռաւօտն ՚ի վաղիւ անդր, եւ ահա Դագոն կործա-
նեալ կայր ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր առա-
ջի տապանակի ուխտին Տեառն. եւ գլուխն Դա-
գոնայ եւ երկոքին թաթք ձեռաց նորա խորտա-
կեալք եւ ցրուեալք ընդ մէջ գետնին, եւ երկո-
քին դաստակք ձեռաց նորա անկեալք զսեմօքն.
բայց միայն ողնայարն Դագոնայ մնացեալ էր. 5
Վասն այնորիկ ոչ կոխեն քուրմք Դագոնայ եւ ա-
մենայն որ մտանէ ՚ի տուն Դագոնայ՝ զսեմս
տանն Դագոնայ յԱզովտոս մինչեւ ցայսօր. այլ
քայլելով քայլեն եւ անցանեն։ Եւ ծանրացաւ 6
ձեռն Տեառն ՚ի վերայ Ազովտայ, եւ ած ՚ի վերայ
նոցա հարուածս յերաստանս, եւ եռացոյց մի-
կամս յանդս նոցա. եւ եղեւ շփոթ մեծ մահու
՚ի քաղաքին։

ԺԴ Եւ տեսին արք Ազովտայ՝ թէ այն այնպէս է, 7
ասեն. Մի՛ նստցի տապանակն Աստուծոյ առ մեզ,
զի ծանրացաւ ձեռն նորա ՚ի վերայ մեր եւ ՚ի վե-
րայ Դագոնայ աստուծոյն մերոյ։ Եւ առաքեցին 8
ժողովեցին զամենայն նախարարս այլազգեացն
առ ինքեանս, եւ ասեն. Զի՞նչ արասցուք տա-
պանակին Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ ասեն Գեթա-
ցիքն. Փոխեսցի տապանակն Աստուծոյ Իսրայէլի
առ մեզ։ Եւ փոխեցաւ տապանակն Աստուծոյ ՚ի
Գէթ։ Եւ եղեւ յետ փոխելոյ նորա անդր, լինէր 9
ձեռն Տեառն ՚ի վերայ քաղաքին եւ խռովութիւն
մեծ յոյժ. եւ չարչարեաց զարս քաղաքին ՚ի փո-
քուէ մինչեւ ցմեծամեծս, եւ եհար զնոսա յե-
րաստանս իւրեանց. եւ արարին գեթացիքն ի-
րեանց երաստանս։ Եւ առաքեցին զտապանակն 10
Աստուծոյ յԱսկաղոն. եւ եղեւ ՚ի մտանել տա-
պանակին Աստուծոյ յԱսկաղոն, գոչ բարձին
Ասկաղոնացիքն՝ եւ ասեն. Ընդէ՞ր դարձուցէք
զտապանակն Աստուծոյ Իսրայէլի առ մեզ՝ սպա-
նանել զմեզ եւ զժողովուրդս մեր։ Եւ առաքե- 11
ցին եւ ժողովեցին զամենայն նախարարս այլազ-
գեացն, եւ ասեն. Առաքեցէք զտապանակն Աս-
տուծոյ Իսրայէլի՝ եւ նստցի ՚ի տեղւոջ իւրում,
եւ մի՛ սպանցէ զմեզ եւ զժողովուրդս մեր.
զի եղեւ շփոթ մահու յամենայն քաղաքին ծան-
րացեալ յոյժ՝ յորժամ հասանէր տապանակն
Աստուծոյ Իսրայէլի անդր։ Եւ կենդանիքն որ 12
ոչ էին մեռեալ՝ հարան յերաստանս իւրեանց.
եւ ել աղաղակ քաղաքին յերկինս։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ էր տապանակն Տեառն յանդաստանին այ-
լազգեաց զեօթն ամիս. եւ եռացոյց երկիր նո-
2 ցա մուկն։ Եւ կոչեցին այլազգիքն զքուրմս եւ
զդիւթս եւ զգէտս իւրեանց եւ ասեն. Զի՞նչ ա-
րասցուք տապանակին Տեառն, ցուցէք մեզ՝ իւ
առաքեսցուք զնա ՚ի տեղի իւր։
3 Եւ ասեն. Եթէ առաքիցէք զտապանակն Ա- ԺԴ
ստուծոյ Իսրայէլի ուխտին Տեառն, մի՛ առաքի-
ցէք զնա ունայն, այլ տալով տաջիք նմա զհա-
տուցումն, եւ ապա բժշկեսջիք եւ հաշտեսցի
ընդ ձեզ. ապա թէ ոչ՝ վերանայցէ ձեռն նորա ՚ի
4 ձէնջ։ Եւ ասեն. Զի՞նչ տայցեմք ընդ զանին նո-
րա։ Եւ ասեն. Ըստ թուոյ նախարարացն այ-
լազգեաց՝ հինգ երաստանս ոսկիս արարէք եւ
հինգ մուկն ոսկի. զի հարուածք են ՚ի ձեզ եւ
5 յիշխանս ձեր եւ ՚ի ժողովրդեանդ։ Եւ արդ ա-
րարէք զպատկերս երաստանաց ձերոց, եւ զնը-
մանութիւն մկանց ձերոց՝ ապականչաց երկրին.
եւ տուք Տեառն փառս, զի թեթեւացուսցէ ըզ-
ձեռն իւր ՚ի ձէնջ եւ ՚ի դից ձերոց եւ յերկրէ
6 ձերմէ։ Եւ ընդէ՞ր ծանրացուցանէք զսիրտս
ձեր, որպէս ծանրացոյց Եգիպտոս եւ Փարաւոն
զսիրտս իւրեանց. ո՞չ ապաքէն յորժամ խաղաց
7 նոքօք, ապա արձակեցին զնոսա եւ գնացին։ Եւ
արդ առէք եւ արարէք սայլ մի նոր, եւ երկուս
երինջս անդրանկածինս առանց որդւոյ, եւ լծէ-
ցէք զերինջսն ՚ի սայլն, եւ քեցեցէք զորդիսն ՚ի
8 հետոց նոցա ՚ի տուն։ Եւ առէք զտապանակն
Տեառն եւ դիք զնա ՚ի վերայ սայլին, եւ զանօթսն
զոսկիս զոր տայցէք նմա ընդ զանին, եւ դիջիք ՚ի
քուրձ արդոր ՚ի կողմանէ նորա, եւ առաքեսջիք
9 զնա եւ վարեսջիք զնա եւ երթիցէ։ Եւ տեսջիք
եթէ ՚ի մուտս սահմանաց իւրոց երթիցէ ընդ
Բեթսամիւ՝ նա արար մեզ զչարիս մեծամեծս
զայսոսիկ. ապա թէ ոչ՝ գիտասցուք եթէ ոչ ձեռն
նորա էհն ՚ի վերայ մեր, այլ վիճակ ինչ գործե-
10 ցաւ ՚ի մեզ։ Եւ արարին այլազգիքն այնպէս, եւ
առին երկուս երինջս անդրանկածինս եւ լծե-
ցին զնոսա ՚ի սայլն, եւ զորդիս նոցա արգելին
11 ՚ի տան. եւ եդին զտապանակն Տեառն ՚ի վերայ
սայլին, եւ զքուրձն արդոր եւ զմկունսն ոսկի
12 եւ զպատկերս երաստանաց իւրեանց։ Եւ ուղ-
ղեցան երինջքն ընդ ճանապարհ մերձն Բեթսա-
միւսայ, ընդ մի շաւիղ երթային եւ բառաչէին,
եւ ոչ խոտորէին ոչ յաջ եւ ոչ յահեակ. եւ
նախարարք այլազգեացն երթային զհետ նոցա
մինչեւ ՚ի սահմանս Բեթսամիւսայ։

13 Եւ որ ՚ի Բեթսամիւսն էին՝ հնձէին հունձս ցո- ԺԵ
րենոյ ՚ի հովիտին. եւ ամբարձին զաչս ի-
րեանց եւ տեսին զտապանակն Տեառն, եւ ու-
14 րախ եղեն ընդ առաջ նորա։ Եւ սայլն եմուտ

յանդաստանն Յեսուայ բեթսամիւսացւոյ. եւ կանգնեցին անդ առ նովաւ վէմ մի մեծ, եւ պատառեցին զփայտ սայլին, եւ զերինջսն հանին յողջակէզս Տեառն: Եւ ղեւտացիքն հանին զտա- 15 պանակն Տեառն, եւ զգուրձն արգոզ ընդ նմին եւ զանօթսն ոսկիս որ 'ի նմա, եւ եդին 'ի վերայ վիմին մեծի: Եւ արք Բեթսամիւսայ մատուցին ողջակէզս, եւ զոհեցին զոհս յաւուր յայնմիկ Տեառն: Եւ հինգ նախարարքն այլազգեաց տեսա- 16 նէին, եւ դարձան յԱկկարոն յաւուր յայնմիկ: Եւ երաստանքն ոսկիք զոր եհան այլազգիքն 17 Տեառն ընդ զանին, մին Ազովտոսայ էր եւ մին Գազայ եւ մին Ասկաղոնի եւ մին Գեթայ եւ մին Ակկարոնի: Եւ մկունքն ոսկիք՝ ըստ թուոյ ամե- 18 նայն քաղաքացն այլազգեաց, հնգեցունց նախարարացն, յամուր քաղաքաց՝ մինչեւ ցաւանս փերեզացւոյն, մինչեւ ցվէմն յորոյ վերայ եդին զտապանակ ուխտին Տեառն, մինչեւ ցայսօր յանդին Յեսուայ բեթսամիւսացւոյ: Եւ ոչ հաճեցան որդիքն Յեքոնեայ ընդ արս բեթսամիւսացւոցն, զի տեսին զտապանակն Տեառն: Եւ եհար 'ի նո- 19 ցանէ յիսուն հազար եւ եօթանասուն այր. եւ սուգ առ ժողովուրդն՝ զի եհար Տէր 'ի ժողովրդեանն հարուածս մեծամեծս յոյժ: Եւ ասեն 20 արք բեթսամիւսացիք. Ո՞ կարասցէ չքնել առաջի տեառն Աստուծոյ սրբոյս այսորիկ. եւ առ ո՞ ելանիցէ տապանակ Տեառն 'ի մէնջ: Եւ 21 առաքեցին հրեշտակս առ բնակիչս Կարիաթարիմայ եւ ասեն. Դարձուցին այլազգիքն զտապանակն Տեառն, իջէք եւ հանէք զնա առ ձեզ:

ԳԼՈՒԽ Է

ժզ Եւ եկին արք Կարիաթարիմայ, եւ հանին ան- 1 տի զտապանակ ուխտին Տեառն, եւ տարան զնա 'ի տուն Ամինադաբայ որ 'ի բլրին. եւ զԵղիազար զորդի նորա սրբեցին պահել զտապանակ ուխտին Տեառն: Եւ եղեւ յօրէ յորմէ հետէ էր տա- 2 պանակն 'ի Կարիաթարիմ՝ բազմացան աւուրքն եւ եղեն ամք քսան. եւ հայեցաւ ամենայն տունն Իսրայէլի զհետ Տեառն: Եւ խօսեցաւ Սամուէլ 3 ընդ ամենայն տանն Իսրայէլի եւ ասէ. Թէ յամենայն սրտէ ձերմէ դարձեալ էք առ Տէր, 'ի բաց արարէք զաստուածսն օտարս 'ի միջոյ ձերմէ եւ զանտառսն, եւ պատրաստեցէք զսրտերս ձեր առ Տէր, եւ ծառայեցէք նմա միայնոյ, եւ փրկեսցէ զձեզ 'ի ձեռաց այլազգեացն: Եւ 'ի բաց արարին որդիքն Իսրայէլի զԲահաղիմ- 4 սն եւ զանտառսն Աստարովթայ, եւ ծառայեցին նմա միայնոյ: Եւ ասէ Սամուէլ. Ժողովե- 5 ցէք զամենայն Իսրայէլ 'ի Մասեփաթ, եւ կացից յաղօթս վասն ձեր առ Տէր: Եւ ժողովեցան 'ի 6 Մասեփաթ՝ եւ հանին ջուր, եւ հեղին յերկիր առաջի Տեառն. եւ պահեցին յաւուր յայնմիկ. եւ ասեն՝ մեղաք առաջի Տեառն:
7 Եւ դատէր Սամուէլ զորդիսն Իսրայէլի 'ի ժէ Մասեփաթ. եւ լուան այլազգիքն եթէ ժողովեցան որդիքն Իսրայէլի 'ի Մասեփաթ, եւ ելին նախարարք այլազգեացն 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ լուան որդիքն Իսրայէլի եւ երկեան յերեսաց
8 այլազգեացն: Եւ ասեն որդիքն Իսրայէլի ցՍամուէլ. Մի դադարեր 'ի գոչելոյ վասն մեր առ Տէր Աստուած քո, եւ փրկեսցէ զմեզ 'ի ձեռաց
9 այլազգեացն: Եւ առ Սամուէլ գառն մի զընցիկ, եւ եհան զնա ողջակէզ Տեառն համօրէն ամենայն ժողովրդեամբն. եւ գոչեաց Սամուէլ
10 առ Տէր վասն Իսրայէլի, եւ լուաւ նմա Տէր: Եւ մինչդեռ մատուցանէր Սամուէլ զողջակէզն, մերձեցան այլազգիքն 'ի պատերազմ 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ որոտաց Տէր մեծաւ բարբառով յաւուր յայնմիկ 'ի վերայ այլազգեացն, եւ չփոթեցան եւ անկան առաջի Իսրայէլի: Եւ ելին
11 արքն Իսրայէլի 'ի Մասեփաթայ եւ հալածեցին զայլազգիսն, եւ հարին զնոսա մինչեւ 'ի ներքոյ
12 Բեթքորայ: Եւ առ Սամուէլ վէմ մի, եւ կանգնեաց 'ի մէջ Մասեփաթայ եւ 'ի մէջ Բեթսանայ հնոյն. եւ կոչեաց զանուն նորա Աբենեզեր, վէմ օգնականի. եւ ասէ. Մինչեւ ցայս վայր օգ-
13 նեաց մեզ Տէր: Եւ կորացոյց Տէր զայլազգիսն. եւ ոչ եւս յաւելին եկանել 'ի վերայ սահմանացն Իսրայէլի: Եւ եղեւ ձեռն Տեառն 'ի վերայ այ-
14 լազգեացն զամենայն աւուրս Սամուէլի. եւ դարձուցին զքաղաքսն զոր առին այլազգիքն յորդւոցն Իսրայէլի, եւ ետուն զնոսա անդրէն Իսրայէլի, յԱսկաղոնէ մինչեւ ցԳեթ. եւ զսահմանս Իսրայէլի հանին 'ի ձեռաց այլազգեացն. եւ էր խաղաղութիւն 'ի մէջ Իսրայէլի եւ 'ի մէջ
15 ամուրհացւոցն: Եւ դատեաց Սամուէլ զԻսրա-
16 յէլ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց: Երթայր ամ յամէ, եւ պատէր զԲեթէլ եւ զԳաղգաղ եւ զՄասեփաթ. եւ դատէր զԻսրայէլ յամենայն
17 սրբեալսն յայնոսիկ. եւ դարձ իւր էր յԱրիմաթեմ, զի անդ էր տուն նորա, եւ անդ դատէր զԻսրայէլ, եւ շինեաց անդ սեղան Տեառն:

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ եղեւ իբրեւ ծերացաւ Սամուէլ, կացոյց ժը
2 զորդիս իւր դատաւորս Իսրայէլի: Եւ այս են անուանք որդւոց նորա. անդրանկանն Յովէլ. եւ անուն երկրորդին Աբիա. դատաւորք 'ի Բեր-
3 սաբէէ: Եւ ոչ գնացին որդիքն նորա զճանապարհս նորա, եւ թիւրեցան զհետ զօշաքաղութեան. առնուին կաշառս եւ թիւրէին զիրա-
4 ւունս: Եւ ժողովեցան ամենայն արք Իսրայէլի՝
5 եւ եկին առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ, եւ ասեն

ցնա. Դու ահաւասիկ ծերացար, եւ որդիք քո ոչ
գնան զճանապարհս քո. եւ արդ կացո 'ի վերայ
մեր թագաւոր՝ դատել զմեզ որպէս եւ այլ
ազգք: Եւ չար թուեցաւ բանն յաչս Սամուէլի, 6
զի ասացին թէ տուր մեզ թագաւոր՝ դատել
զմեզ. եւ յաղօթս եկաց Սամուէլ առ Տէր: Եւ 7
ասէ Տէր ցՍամուէլ. Լուր ձայնի ժողովրդեանդ,
որպէս եւ խօսեսցին ընդ քեզ. զի ոչ եթէ զքեզ
անարգեցին, այլ զիս մերժեցին չթագաւորել 'ի
վերայ նոցա. ըստ ամենայն գործոց զոր արարին 8
ընդ իս՝ յօրէ յորմէ հանի զնոսա յԵգիպտոսէ մինչեւ ցայսօր, եւ թողին զիս եւ ծառայեցին աստուածոց օտարաց, նոյնպէս առնեն նոքա եւ ընդ
քեզ: Եւ արդ լուր ձայնի նոցա. բայց գիտելով 9
գիտասցես վկայութիւն նոցա, եւ պատմեսցես նոցա զիրաւունս թագաւորին՝ որ թագաւորեսցէ
նոցա:

ԺԹ Եւ խօսեցաւ Սամուէլ զամենայն պատգամս 10
Տեառն առ ժողովրդեանն՝ որ խնդրեցին 'ի նմանէ
թագաւոր, եւ ասէ. Այս իցեն իրաւունք 11
թագաւորին որ թագաւորեսցէ 'ի վերայ ձեր.
զուստերս ձեր առցէ եւ արասցէ կառավարս եւ
հեծեալս եւ առաջընթացս առաջի կառաց իւրոց, եւ կացուսցէ զնոսա իւր հազարապետս եւ 12
հարիւրապետս, եւ հնձել զհունձս նորա եւ
կթել զկութս նորա, եւ առնել նմա զզէն եւ անօթս կառաց. եւ զդստերս ձեր առցէ յիւղա- 13
գործս եւ 'ի խոհակերարս եւ 'ի հացագործս: Եւ 14
զանդս ձեր եւ զայգիս ձեր եւ զձիթենիս ձեր
զլաւս՝ առցէ, եւ տացէ ծառայից իւրոց. եւ 15
զսերմանս ձեր եւ զայգիս ձեր տասանորդեսցէ,
եւ տացէ ներքինեաց իւրոց եւ ծառայից իւրոց:
Եւ զծառայս ձեր եւ զաղախնայս ձեր եւ զան- 16
դեայս ձեր զլաւս եւ զէշս ձեր՝ առցէ եւ տասանորդեսցէ 'ի գործ իւր. եւ զհօտս ձեր տասա- 17
նորդեսցէ, եւ դուք եղիջիք նմա ծառայք: Եւ 18
աղաղակեսջիք յաւուր յայնմիկ յերեսաց թագաւորին ձերոյ՝ զոր ընտրեցէք ձեզ, եւ ոչ լուիցէ
ձեզ Տէր յաւուրն յայնմիկ. զի դուք ձեզէն
ընտրեցէք ձեզ թագաւոր: Եւ ոչ կամեցաւ ժո- 19
ղովուրդն լսել Սամուէլի. եւ ասեն ցնա. Ոչ այդպէս է, այլ թագաւորեսցէ 'ի վերայ մեր. եւ ե- 20
ղիցուք եւ մեք իբրեւ զայլ ազգս, եւ դատեսցէ
զմեզ թագաւորն մեր, եւ ելցէ առաջի մեր եւ
պատերազմեսցէ զպատերազմ մեր: Եւ լուաւ 21
Սամուէլ զամենայն բանս ժողովրդեանն, եւ խօսեցաւ զնոսա յականջս Տեառն: Եւ ասէ Տէր 22
ցՍամուէլ. Լուր ձայնի նոցա՝ եւ թագաւորեցո
նոցա թագաւոր: Եւ ասէ Սամուէլ ցարս Իսրայէլի. Երթիցէ իւրաքանչիւր ոք 'ի քաղաք իւր:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ էր այր մի յորդւոցն Բենիամինի՝ եւ անուն Ի
նորա Կիս, որդի Աբիէլի, որդւոյ Արեդայ, որդւոյ Բեքորաթայ, որդւոյ Աֆիայ, որդւոյ առն
2 յեմինացւոյ. այր զօրաւոր. եւ էր նորա որդի.
եւ անուն նորա Սաւուղ, այր բարի եւ անձնեայ. եւ ոչ գոյր յորդիսն Իսրայէլի այր լաւ
քան զնա. ուսովք չափ 'ի վեր բարձր էր քան
3 զամենայն երկիրն: Եւ կորեան էշք հօրն Սաւուղայ. ասէ Կիս ցՍաւուղ ցորդի իւր. Առ ընդ
քեզ մի 'ի մանկանցդ, եւ արիք երթայք խնդրեցէք զէշսն: Եւ գնացին, եւ անցին ընդ
4 լեառնն Եփրեմի, եւ անցին ընդ երկիրն Սաղիսայ, եւ ոչ գտին. եւ անցին ընդ երկիրն Սաղիմայ, եւ ոչ ուրեք էին, եւ անցին ընդ երկիրն
5 յեմինացւոյն՝ եւ ոչ գտին: Եւ իբրեւ եկին 'ի
Սիփ, ասէ Սաւուղ ցպատանեակն իւր որ ընդ
նմա. Եկ դարձցուք անդրէն, գուցէ թողեալ
6 հօր մերոյ զէշսն՝ եւ զմէնջ հոգասցէ: Եւ ասէ
ցնա պատանին. Ահա այր Աստուծոյ է 'ի քաղաքիս յայսմիկ, այր փառաւոր, եւ զամենայն
զոր ինչ խօսեսցի՝ լինելով լինի. եւ արդ երթիցուք անդր, զի պատմեսցէ մեզ զճանապարհս
7 մեր, եւ գնասցուք: Եւ ասէ Սաւուղ ցպատանին որ ընդ նմա. Ահա երթիցուք, եւ զի՞նչ տանիցիմք առն Աստուծոյ. զի հաց եւս սպառեալ յամանոց մերոց, եւ չիք ինչ որ կայցէ ընդ
8 մեզ տանել առն Աստուծոյ: Եւ յաւել
պատանին տալ պատասխանի Սաւուղայ եւ ասէ. Ահա գտանի 'ի ձեռին իմում չորրորդ սկեղ
արծաթոյ, եւ տացես առն Աստուծոյ, եւ պատ-
9 մեսցէ մեզ զճանապարհս մեր: Եւ յառաջ 'ի
մէջ Իսրայէլի այսպէս ասէր իւրաքանչիւր ոք՝
յորժամ երթայր հարցանել զԱստուած. Եկայք երթիցուք առ տեսանողն. զի զմարգարէ՝
10 յառաջ տեսանող կոչէր ժողովուրդն: Եւ ասէ
Սաւուղ ցպատանին իւր. Բարւոք է բանդ, եկ
երթիցուք:

Եւ չոգան 'ի քաղաքն ուր էր այրն Աստուծոյ. ԻԱ
11 Եւ մինչդեռ ելանէին ընդ զառ 'ի վեր քաղաքին,
գտին նոքա աղջկունս որ ելանէին հանել ջուր.
եւ ասեն ցնոսա. Եթէ գուցէ աստ տեսանող:
12 Պատասխանի ետուն նոցա աղջկունքն եւ ասեն.
Գոյ. ահաւասիկ առաջի ձեր այդր. արդ արագեցէք, զի վասն աւուրս եկեալ է 'ի քաղաքս. զի
13 զոհ է այսօր ժողովրդեանն 'ի Բամա. յորժամ
մտանիցէք 'ի քաղաքդ, անդ գտանիցէք զնա 'ի
քաղաքիդ. մինչ չեւ երթեալ իցէ նորա 'ի Բամա
ուտել. քանզի ոչ ուտէ ժողովուրդն մինչեւ 'ի
մտանել նորա. զի նա օրհնէ զզոհն, եւ ապա
ուտեն կոչնականքն. եւ արդ ելէք զի վասն ա-
14 ւուրս գտանէք զնա այդր: Եւ ելին 'ի քաղաքն.

եւ իբրեւ մտին նոքա 'ի քաղաքամէջն, եւ ահա
Սամուէլ ել ընդ առաջ նոցա երթալ 'ի Բամա։
Եւ էր Տէառն յայտնեալ յականջս Սամուէլի ա- 15
ւուր միով յառաջ քան զգալն Սաւուղայ ա-
սա, եթէ վաղիւ 'ի սոյն ժամ առաքեցից առ քեզ 16
այր յերկրէն Բենիամինի, եւ օծցես զնա իշխան
'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. եւ փրկես-
ցէ զժողովուրդ իմ 'ի ձեռաց այլազգեաց. զի
հայեցայ 'ի տառապանս ժողովրդեան իմոյ, քան-
զի եհաս գոչիւն նոցա առ իս։ Եւ Սամուէլ ե- 17
տես զՍաւուղ, եւ Տէր ասէ ցնա. Ահաւասիկ է
այրն զորմէ ասացի քեզ եթէ նա իշխեսցէ ժո-
ղովրդեան իմում։ Եւ մատեաւ Սաւուղ առ Սա- 18
մուէլ 'ի մէջ քաղաքին եւ ասէ. Պատմեա ինձ՝
ո՞ր տուն իցէ տեսանողին։ Պատասխանի ետ Սա- 19
մուէլ եւ ասէ ցՍաւուղ. Ես ինքնին իսկ եմ. ել
առաջի իմ 'ի Բամա, եւ կերիջիք ընդ իս այսօր.
եւ արձակեցից զքեզ վաղիւ, եւ զամենայն ինչ
որ 'ի սրտի քում է՝ պատմեցից քեզ։ Եւ վասն 20
իշոյն երեքօրէից կորուսելոց մի ինչ ածեր զմը-
տաւ՝ քանզի գտեալ են. եւ ո՞յր իցեն վայելչու-
թիւնք Իսրայէլի, եթէ ոչ քո եւ ամենայն տան
հօր քոյ։ Պատասխանի ետ Սաւուղ՝ եւ ասէ. 21
Ո՞չ ապաքէն տան միոյ յեմինեցւոյ եմ ես՝ փո-
քու գաւազանի ցեղին Իսրայէլի, եւ կրտսերոյ
ցեղի յամենայն իշխանութենէ Բենիամինի. եւ
ընդէ՞ր խօսեցար ընդ իս ըստ բանիդ ըստ այդմիկ։
ԻԲ Եւ առ Սամուէլ զՍաւուղ եւ զպատանին նո- 22
րա, եւ տարաւ զնոսա 'ի վանսն իւր. եւ ետ նո-
ցա տեղի 'ի վերայ կոչնականացն իբրեւ զերեսուն
արամբ. եւ ասէ Սամուէլ ցխոհակերն. Տուր 23
ինձ զմասն զոր ետու քեզ, զորմէ ասացի դնել
զնա առ քեզ։ Եւ եհան խոհակերն զազդրն 24
եւ զթանձրն որ զնովաւ, եւ եդ զայն առաջի Սա-
ւուղայ։ Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ. Ահաւա-
սիկ նշխար, դիր զայդ առաջի քո եւ կեր, զի 'ի վը-
կայութիւն լիցի քեզ առ 'ի ժողովրդոց, եւ կըր-
ծեացես։ Եւ եկեր Սաւուղ ընդ Սամուէլի յա-
ւուր յայնմիկ. եւ էջ 'ի Բամայ 'ի քաղաքն։ Եւ 25
արկին անկողինս Սաւուղայ 'ի տանիսն՝ եւ ննջե-
ցին. եւ եղեւ ընդ ելանել առաւօտուն՝ կոչեաց 26
Սամուէլ զՍաւուղ 'ի տանեացն եւ ասէ. Արի
եկ՝ եւ արձակեցից զքեզ։ Եւ յարեաւ Սաւուղ
եւ ել ինքն եւ Սամուէլ արտաքս։ Եւ մինչդեռ 27
իջանէին նոքա յեզր քաղաքին, ասէ Սամուէլ
ցՍաւուղ. Ասա ցպատանիդ՝ եւ անցցէ յառաջ
քան զմեզ։ Եւ անց։ Եւ դու կացցես այսօր
աստ եւ լուիցես զպատգամս Տեառն։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ԻԳ Եւ առ Սամուէլ զսրուակն իւղոյ՝ եւ եհեղ 'ի 1
գլուխ նորա, եւ համբուրեաց զնա եւ ասէ ցնա.
Ո՞չ ապաքէն օծ զքեզ Տէր 'ի վերայ ժառանգու-
թեան իւրոյ իշխան, եւ 'ի վերայ ժողովրդեան
իւրոյ Իսրայէլի. եւ դու իշխեսցես ժողովրդեան
Տեառն, եւ փրկեսցես զնա 'ի ձեռաց թշնամեաց
իւրոց շուրջանակի։ Եւ այս եղիցի քեզ նշանակ՝
2 եթէ Տէր օծ զքեզ. իբրեւ երթայցես այսօր յի-
նէն՝ գտցես երկուս արս առ գերեզմանաւն Ռը-
աքելի՝ 'ի լերինն Բենիամինի, զի մեծամեծս փա-
ղիցեն, եւ ասիցեն ցքեզ. գտան էշքն՝ յորոց
գնաց 'ի խնդիր երթեալ էիր. եւ թողեալ հայր
քո զբան իշոցն՝ հոգայ վասն ձեր, եւ ասէ՝ զի՞նչ
3 արարից վասն որդւոյ իմոյ։ Եւ երթիցես անտի
եւս անդր, եւ հասցես մինչեւ 'ի կաղնին Թաբո-
րայ, եւ գտցես անդ երիս արս որ ելանիցեն
առ Աստուած 'ի Բեթէլ. միոյն բարձեալ ուլս ե-
րիս, եւ միոյն բարձեալ երիս ամանս հացի, եւ
4 միոյն բարձեալ տիկ մի գինւոյ. եւ հարցցեն
զքեզ 'ի խաղաղութիւն, եւ տացեն քեզ երկուս
5 պտուղս հացի, եւ առցես 'ի ձեռաց նոցա. եւ
ապա մտցես 'ի բլուրն Աստուծոյ, ուր է գունդ
այլազգեաց։ Եւ եղիցի յորժամ մտանիցես 'ի
քաղաքն, դիպեսցիս պարու մարգարէից իջելոց
'ի Բամայ, եւ առաջի նոցա սրինգ եւ թմբուկ եւ
փող եւ քնար, եւ նոքա մարգարէանային.
6 եւ խաղասցէ 'ի վերայ քո հոգի Տեառն, եւ մար-
գարէասցես եւ դու ընդ նոսա, եւ դարձցիս յայր
7 այլ։ Եւ եղիցի յորժամ գայցեն նշանքս այս-
քիկ 'ի վերայ քո, արասցես զամենայն ինչ զոր
գտանիցէ ձեռն քո, զի Աստուած ընդ քեզ է։
8 Եւ իջցես յառաջ քան զիս 'ի Գաղգաղա. եւ ա-
հա ես իջից առ քեզ մատուցանել ողջակէզս եւ
զոհս խաղաղականս. զեւթն օր դադարեսցես
մինչեւ եկից առ քեզ, եւ ծանուցից քեզ զոր ինչ
9 առնիցես։ Եւ եղեւ 'ի դարձուցանել զթիկունս
իւր գնալոյ 'ի Սամուէլէ՝ շրջեաց նմա Աստուած
սիրտ այլ, եւ եկին հասին նմա ամենայն նշանքն
10 յաւուր յայնմիկ։ Եւ եկն անտի 'ի բլուրն, եւ
ահա պար մարգարէից ընդ առաջ նորա. եւ
խաղաց 'ի վերայ նորա հոգի Աստուծոյ, եւ մար-
11 գարէացաւ 'ի մէջ նոցա։ Եւ եղեւ իբրեւ ծա-
նեան զնա ամենեքին՝ որոց յերէկն եւ յեռանդ
ծանուցեալ էր զնա, եթէ ահա եւ նա 'ի մէջ մար-
գարէիցն մարգարէանայր, ասէ ժողովուրդն ի-
րաքանչիւր ցընկեր իւր. Զի՞նչ է այդ որ եղեւ որ-
դւոյ Կիսեայ, կամ թէ եւ Սաւուղ ընդ մարգա-
12 րէս իցէ։ Եւ պատասխանի ետ ոմն 'ի նոցանէ
եւ ասէ. Եւ ո՞վ է հայր նորա, եթէ ոչ Կիս։
Վասն այնորիկ եղեւ յառակս, թէ եւ Սաւուղ
13 'ի մարգարէս։ Եւ վախճանեաց զմարգարէա-
14 նալն, եւ եկն 'ի բլուրն։ Եւ ասէ ընտանին նորա
ցնա եւ ցծառայն նորա. Յո՞ երթայիք։ Եւ ասեն.
Խնդրել զէշսն, եւ իբրեւ տեսաք թէ չեն ուրեք.
15 մտաք առ Սամուէլ։ Եւ ասէ ընտանին ցՍաւուղ.
16 Պատմեա ինձ զինչ ասաց քեզ Սամուէլ։ Եւ ա-
սէ Սաւուղ ցընտանին իւր. Պատմելով պատ-

մեաց ինձ եթէ գտան էշքն։ Բայց զբան թագա-
ւորութեանն ոչ եհան նմա 'ի վեր, զոր ասաց
նմա Սամուէլ։

ԻԹ Եւ ժողովեաց Սամուէլ զամենայն ժողո- 17
վուրդն առ Տէր 'ի Մասեփաթ, եւ ասէ ցոր- 18
դիսն Իսրայէլի. Այսպէս խօսեցաւ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի եւ ասէ. Ես եմ որ հանի զոր-
դիսն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ, եւ փրկեցի զձեզ 'ի
ձեռաց Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց, եւ
յամենայն թագաւորութեանց նեղչաց ձերոց.
եւ դուք այսօր անարգեցէք զԱստուած, որ է 19
փրկիչ ձեր յամենեցունց որ շուրջ զձեւք էին եւ
նեղէին զձեզ, եւ ասացէք' ոչ այդպէս, այլ զի
կացուսցես 'ի վերայ մեր թագաւոր։ Եւ արդ
կացէք առաջի Տեառն ըստ իշխանութեանց ձե-
րոց, եւ ըստ գաւազանաց ձերոց, եւ ըստ հա-
զարաւորաց ձերոց։ Եւ մատոյց Սամուէլ զա- 20
մենայն գաւազանսն Իսրայէլի, եւ էլ վիճակն
գաւազանին Բենիամենի։ Եւ մատոյց զգաւա- 21
զանն Բենիամենի ըստ ցեղից, եւ ելանէր վիճակն
ցեղին Մատտարեայ։ Եւ մատուցին զցեղն Մատ-
տարեայ ըստ արանց, եւ ելանէր վիճակն Սաւու-
ղայ որդւոյ Կիսեայ. եւ խնդրէին զնա եւ ոչ գը-
տանէին։ Եւ եհարց միւսանգամ Սամուէլ զՏէր' 22
եթէ գայցէ՞ այսր այրն։ Եւ ասէ Տէր. Ահաւասիկ
թաքուցեալ է ընդ կարասեաւ։ Եւ ընթացաւ 23
եւ առ զնա անտի, եւ կացոյց զնա 'ի մէջ ժողո-
վրդեանն. եւ բարձրացաւ քան զամենայն ժողո-
վուրդն թիկամբք չափ 'ի վեր։ Եւ ասէ Սամուէլ 24
ցամենայն ժողովուրդն. Եթէ տեսանիցէք զոր
ընտրեացն իւր Տէր, զի ոչ գոյ նման զորա յա-
մենեսին 'ի ձեզ։ Եւ ծանեան ամենայն ժողո-
վուրդն եւ ասեն. Կեցցէ արքայ։ Եւ ասաց Սա- 25
մուէլ ժողովրդեանն զիրաւունս թագաւորին,
եւ գրեաց 'ի մատեանի եւ եդ առաջի Տեառն. եւ
արձակեաց Սամուէլ զամենայն ժողովուրդն, եւ
գնաց իւրաքանչիւր ոք 'ի տեղի իւր. եւ Սաւուղ 26
գնաց 'ի տուն իւր 'ի Գաբաա։ Եւ գնացին որդիք
զօրութեան' զորոց դպեաց Տէր զսիրտս նոցա'
ընդ Սաւուղայ. եւ որդիք ժանտք ասէին, Թէ ո՞ 27
է սա' որ փրկեսցէ զմեզ. եւ անարգեցին զնա' եւ
ոչ բերին նմա պատարագս։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Լ Եւ եղեւ յետ ամսոյ միոյ աւուրց' ել Նաաս 1
Ամմանացի, եւ բանակեցաւ զՅաբիսաւ Գաղաա-
դու։ Եւ ասեն ամենայն արք Յաբիսայ ցՆաաս
Ամմանացի. Ուխտեա ընդ մեզ ուխտ, եւ ծա-
ռայեսցուք քեզ։ Եւ ասէ ցնոսա Նաաս Ամմանա- 2
ցի. Այսու ուխտեցից ընդ ձեզ ուխտ, եթէ հա-
նիցէք զամենայն աչս ձեր զաջոյ. եւ եդից նա-
խատինս 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի։ Եւ ասեն 3
արք Յաբիսայ ցնոսա. Թոյլ տուր մեզ աւուրս
եօթն, եւ առաքեսցուք հրեշտակս յամենայն
սահմանս Իսրայէլի. եթէ չիցէ ոք' որ փրկեսցէ
4 զմեզ, ելցուք առ քեզ։ Եւ եկին հրեշտակքն 'ի
Գաբաա առ Սաւուղ, եւ խօսեցան զբանսն յա-
կանջս ժողովրդեանն. եւ ամբարձին ժողովուրդն
5 զձայնս իւրեանց եւ լացին։ Եւ ահա Սաւուղ
գայր ընդ առաւօտն յանդոյ, եւ ասէ Սաւուղ.
Զի՞նչ իցէ զի լայ ժողովուրդն։ Եւ պատմեցին
6 նմա զպատգամս որդւոցն Յաբիսայ։ Եւ իջանէր
հոգի Տեառն 'ի վերայ Սաւուղայ իբրեւ լուա-
զբանսն զայնոսիկ. եւ սրտմտեցաւ բարկութիւն
7 նորա յոյժ։ Եւ առ երկուս եզինս եւ յօշեաց
զնոսա, եւ առաքեաց յամենայն սահմանս Իս-
րայէլի 'ի ձեռն հրեշտակաց եւ ասէ. Որ ոք ոչ
ելանիցէ զհետ Սաւուղայ եւ զհետ Սամուէլի,
ըստ այդմ օրինակի արասցեն զեզինս նորա։ Եւ
անկաւ ահ Տեառն 'ի վերայ ամենայն ժողովր-
դեանն Իսրայէլի, եւ խրախուսեցին իբրեւ զմի
8 այր։ Եւ համարս արար նոցա 'ի Բեզեկ. ամե-
նայն այր Իսրայէլացի եղեն վեց հարիւր հազար,
9 եւ այր Յուդայ եօթանասուն հազար։ Եւ ասէ
ցհրեշտակսն եկեալս. Այսպէս ասասջիք ցարս
Յաբիսայ Գաղաադու. վաղիւ եղիցի ձեզ փըր-
կութիւն ընդ ջեռնուլ արեգականն։ Եւ ե-
կին հրեշտակքն 'ի քաղաքն, եւ պատմեցին ա-
10 րանցն Յաբիսայ. եւ ուրախ եղեն։ Եւ ասեն
արք Յաբիսայ ցնոսա ամմոնայցի. Վաղիւ ելցուք
մեք առ ձեզ, եւ արասջիք ընդ մեզ որ ինչ հա-
11 ճոյ իցէ առաջի ձեր։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր,
եւ բաժանեաց Սաւուղ զժողովուրդն յերիս ա-
ռաջս. եւ մտին 'ի մէջ բանակին յառաւօտին
պահուն, եւ հարկանէին զորդիսն Ամմոնայ մին-
չեւ 'ի ջեռնուլ տուընջեան, եւ եղեն մնացեալքն
ցրուեալք, եւ ոչ մնացին 'ի նոցանէ երկու 'ի
12 միասին։ Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍամուէլ. Ո՞վ է
որ ասացն թէ մի թագաւորեսցէ մեզ Սաւուղ.
13 տուր 'ի ձեռս զարսն եւ սպանցուք զնոսա։ Եւ
ասէ Սամուէլ. Մի ոք մեռցի յաւուրս յայսմիկ.
զի այսօր արար Տէր փրկութիւն Իսրայէլի։
14 Եւ խօսեաց Սամուէլ ընդ ժողովրդեանն եւ ԼԱ
ասէ. Եկայք երթիցուք 'ի Գաղգաղա, եւ նորոգեսցուք ան-
15 դէն թագաւորութիւնն։ Եւ չոգաւ ամե-
նայն ժողովուրդն 'ի Գաղգաղա. եւ օծ անդ Սա-
մուէլ զՍաւուղ 'ի թագաւոր առաջի Տեառն 'ի
Գաղգաղա. եւ զոհեցին անդ զոհս խաղաղութեան
առաջի Տեառն. եւ ուրախ եղեւ անդ Սաւուղ
եւ ամենայն արք Իսրայէլի յոյժ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ ասէ Սամուէլ ցամենայն Իսրայէ- ԼԲ
լի. Ահաւասիկ լուայ ձայնի ձերում յամենայնի
զոր ասացէք ինձ, եւ թագաւորեցուցի ձեզ թա-

գաւոր· եւ արդ աւասիկ թագաւոր երթայ առաջի 2
ձեր· եւ ծերացեալ եմ, երթայց նստայց·
եւ որդիքդ իմ աւասիկ են 'ի միջի ձերում։ Եւ
ես շրջեցայ առաջի ձեր 'ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ
ցայսօր· ահաւասիկ կամ ես, տուք զինէն 3
պատասխանի առաջի Տեառն եւ առաջի օծելոյ
նորա։ Եթէ զեզն ուրուք առի, կամ զէշ ուրուք
վարեցի, կամ յաղթահարեցի զոք 'ի ձէնջ, կամ
թէ զրկեցի ինչ զոք· յո՞յր ձեռաց առի հատ կամ
կօշիկս· տուք զինէն պատասխանի եւ հատուցից
ձեզ։ Եւ ասեն ցՍամուէլ· Ոչ մեղար մեզ եւ ոչ 4
զրկեցեր զմեզ եւ ոչ նեղեցեր զմեզ, եւ ոչ առեր
'ի ձեռաց ուրուք եւ ոչ ինչ։

ԽԸ Եւ ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն· Վկայ լիցի 5
Տէր 'ի միջի մերում, եւ վկայ օծեալ նորա այսօր
յաւուր յայսմիկ, զի ոչ գտէք 'ի ձեռին իմում
եւ ոչ ինչ։ Եւ ասեն· Վկայ վկայ։ Եւ խօսեցաւ 6
Սամուէլ ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ· Վկայ լիցի
Տէր՝ որ արար զՄովսէս եւ զԱհարոն, որ եհան
զհարսն մեր յԵգիպտոսէ։ Եւ արդ կացէք յառաջ 7
եւ դատեցայց զձեզ առաջի Տեառն, եւ
պատմեցից ձեզ զամենայն արդարութիւնս զոր
արար Տէր 'ի միջի ձերում եւ 'ի հարսն ձեր. յորժամ 8
եմուտ Յակոբ եւ որդիք նորա յԵգիպտոս,
եւ լլկեաց զնոսա Եգիպտոս· եւ աղաղակեցին
հարքն մեր առ Տէր, եւ առաքեաց Տէր զՄովսէս
եւ զԱհարոն, եւ եհան զհարսն մեր յԵգիպտոսէ
եւ բնակեցոյց 'ի տեղւոջս յայսմիկ· եւ մոռացան 9
զՏէր Աստուած իւրեանց, եւ մատնեաց զնոսա
'ի ձեռս Սիսարայ զօրավարին Յաբինայ արքային
Ասորայ, եւ 'ի ձեռս այլազգեաց եւ 'ի ձեռս թագաւորին
Մովաբայ, եւ պատերազմեցան ընդ նոսա։
Եւ աղաղակեցին առ Տէր եւ ասեն· Մեղաք՝ 10
զի թողաք զՏէր եւ ծառայեցաք Բահաղիմացն
եւ անտառացն, եւ արդ ապրեա զմեզ 'ի ձեռաց
թշնամեաց մերոց, եւ ծառայեսցուք քեզ։ Եւ 11
առաքեաց Տէր զԵրոբաաղ եւ զԲարակ եւ զՅեփթայէ
եւ զՍամուէլ, եւ ապրեցոյց զձեզ 'ի
ձեռաց թշնամեաց ձերոց շուրջանակի, եւ բնակեցէք
վստահութեամբ։ Եւ տեսէք զի Նաաս 12
ամոնացի եկն 'ի վերայ ձեր, եւ ասացէք· Ոչ այդպէս,
այլ զի թագաւոր թագաւորեսցէ 'ի վերայ
մեր· եւ տէր Աստուած մեր՝ թագաւոր մեր։ Եւ 13
արդ աւասիկ թագաւորդ զոր ընտրեցէք եւ զոր
խնդրեցէք, եւ ահա ետ ձեզ Տէր թագաւոր։
Եթէ երկնչիցիք 'ի Տեառնէ եւ ծառայիցէք նմա, 14
եւ լսիցէք ձայնի նորա եւ ոչ հեստիցէք բերանոյ
Տեառն, եւ լինիցիք դուք եւ թագաւորն որ թագաւորեսցէ
ձեզ՝ երթալ զհետ Տեառն, ոչ եղիցի
ձեռն Տեառն 'ի վերայ ձեր եւ 'ի վերայ թագաւորին
ձերոյ։ Այլ թէ ոչ լուիցէք ձայնի Տեառն, 15
եւ հեստիցէք բերանոյ Տեառն, եղիցի ձեռն
Տեառն 'ի վերայ ձեր եւ 'ի վերայ թագաւորին
ձերոյ։ Եւ արդ կացէք եւ տեսէք զբանս զայս 16
մեծ, զոր արասցէ Տէր առաջի աչաց ձերոց։ Ո՛չ
17 ապաքէն հունձք ցորենոյ են այսօր· կարդացից
առ Տէր, եւ տացէ ձայնս եւ անձրեւս, եւ գիտասջիք
եւ տեսջիք՝ թէ մեծ է չարութիւն ձեր
զոր արարէք առաջի Տեառն՝ խնդրել ձեզ թագաւոր։
18 Եւ կարդաց Սամուէլ առ Տէր, եւ ետ
19 Տէր ձայնս եւ անձրեւս յաւուր յայնմիկ, եւ երկեաւ
ամենայն ժողովուրդն յոյժ 'ի Տեառնէ եւ
'ի Սամուէլէ։ Եւ ասէ ամենայն ժողովուրդն
ցՍամուէլ· Կաց յաղօթս առ տէր Աստուած քո
վասն ծառայից քոց, եւ մի մեռցուք· զի յաւելաք
յամենայն մեղս մեր եւ 'ի չարիս, եւ խնդրեցաք
20 մեզ թագաւոր։ Եւ ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն·
Մի երկնչիք· դուք արարէք զայդ ամենայն
չարիս, բայց մի խոտորիցիք 'ի Տեառնէ,
եւ ծառայեցէք Տեառն յամենայն սրտէ ձերմէ·
21 եւ մի երթայցէք զհետ ունայնեացն, որ ոչ ինչ փնտրեն,
22 եւ ոչ փրկեն· քանզի չեն աստուածք· զի
ոչ մերժեսցէ Տէր զժողովուրդ իւր վասն անուան
իւրոյ մեծի· զի հեզութեամբ առ զձեզ Տէր իւր
23 ժողովուրդ։ Եւ ինձ քաւ լիցի մեղանչել Տեառն,
հեղգալ առ 'ի չաղօթելոյ աղօթս վասն ձեր· եւ
ծառայեցէք Տեառն, եւ ցուցից ձեզ զճանապարհն
24 զբարի եւ զուղիղ· բայց երկերուք 'ի
Տեառնէ, եւ ծառայեցէք նմա ճշմարտութեամբ
յամենայն սրտէ ձերմէ· քանզի տեսէք զմեծամեծս
25 զոր արար ընդ մեզ· եւ եթէ խորամանկութեամբ
խորամանկիցէք, եւ դուք եւ թագաւոր
ձեր սատակիցիք։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Որդի տարեւոր Սաւուղ 'ի թագաւորել իւրում,
եւ երկուս ամս թագաւորեաց 'ի վերայ
Իսրայէլի։

2 Եւ ընտրեաց իւր Սաւուղ երիս հազարս՝ արս ԽԹ
յարանցն Իսրայէլի· եւ էին ընդ նմա երկու հազարք
'ի Մաքմաս· եւ 'ի լերինն Բեթէլայ էին ընդ
Յովնաթանու հազար 'ի Գաբաա Բենիամենի· եւ
զմնացորդս ժողովրդեանն արձակեաց յիւրաքանչիւր
3 բնակութիւնս։ Եւ եհար Յովնաթան
զնասիբ այլազգի, որ էր 'ի բլրին, եւ լուան այլազգիքն,
եւ Սաւուղ փող եհար ընդ ամենայն
երկիրն եւ ասէ, եթէ անգոսնեցին ծառայքն։
4 Եւ լուաւ ամենայն Իսրայէլ, ասեն՝ եթէ եհար
Սաւուղ զնասիբ այլազգի· եւ յանդգնեաց Իսրայէլ
զայլազգիսն· եւ գումարեաց ժողովուրդն
5 զհետ Սաւուղայ 'ի Գաղգաղա։ Եւ այլազգիքն
ժողովեալ էին 'ի պատերազմ ընդ Իսրայէլի· եւ
ելին 'ի վերայ Իսրայէլի երեսուն հազար կառաց
եւ վեց հազար հեծելոց, եւ ժողովուրդն իբրեւ
զաւազ առ եզերբ ծովու բազմութեամբ· ելին
եւ բանակեցան 'ի Մաքմաս, յանդիման Բեթա-

թաւնոյ ընդ հարաւ։ Եւ տեսին այր Իսրայէլի եթէ 6
անձուկ է նմա մերձենալ առ նա, եւ թաքչէր
ժողովուրդն յայրս եւ 'ի գոմս եւ 'ի վէմս
եւ 'ի խորխորատս եւ 'ի ջրհորս. եւ որ անցանելոցն 7
էին ընդ Յորդանան՝ անցին յերկիրն Գադայ
եւ Գաղաադու։

Եւ Սաւուղ դեռ անդէն եւս էր 'ի Գաղգաղա,
եւ ամենայն ժողովուրդն թօթափեցան 'ի նմանէ.
եւ դադարեաց զեօթն օր վկայութեանն՝ որպէս 8
եւ ասաց Սամուէլ. եւ ոչ եկն Սամուէլ 'ի
Գաղգաղա. եւ ցրուեցաւ ժողովուրդն իւր 'ի նրմանէ։
Եւ ասէ Սաւուղ. Մատուցէք՝ զի արարից 9
ողջակէզս եւ խաղաղականս. եւ եհան զողջակէզսն.
եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց մատուցանել 10
զողջակէզսն, եկն Սամուէլ. եւ ել Սաւուղ
ընդ առաջ նորա օրհնել զնա։ Եւ ասէ Սամուէլ. 11
Զինչ գործեցեր։ Եւ ասէ Սաւուղ. Զի
տեսի թէ ցրուեցաւ ժողովուրդ իմ 'յինէն, եւ
դու ոչ եկիր որպէս ուխտեցեր 'ի վկայութեան
աւուրցն. եւ այլազգիքն ժողովեցան 'ի Մաքմաս.
եւ ասացի՝ թէ արդ իջանիցեն այլազգիքն 'ի վերայ 12
իմ 'ի Գաղգաղա. եւ զերեսս Տեառն չէր աղաչեալ.
ժուժեցայ եւ մատուցի զողջակէզսն։ Եւ 13
ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ. Ի զուր է քեզ, զի ոչ
պահեցեր զպատուիրանն իմ զոր պատուիրեաց
Տէր. զի այժմ հաստատէր Տէր զթագաւորութիւն
քո 'ի վերայ Իսրայէլի մինչեւ յաւիտեան.
բայց արդ մի կացցէ թագաւորութիւն քո, եւ 14
խնդրեսցէ իւր Տէր այր ըստ սրտի իւրում. եւ
ասցէ զնա պատուիրանաւ յիշխան 'ի վերայ ժողովրդեան
իւրոյ. զի ոչ պահեցեր զոր ինչ պատուիրեաց
քեզ Տէր։ Եւ յարեաւ Սամուէլ եւ 15
գնաց 'ի Գաղգաղայ զճանապարհ իւր։ Եւ մնացորդք
ժողովրդեանն ելին զհետ Սաւուղայ ընդ
առաջ պատերազմականն ժողովրդեանն։ Եւ 'ի
հասանել նոցա 'ի Գաղգաղա 'ի Գաբաա Բենիա-
ԼԱ մինի, համարեաց Սաւուղ ժողովրդեանն զգտեալս
ընդ նմա, իբրեւ վեց հարիւրոց արանց։
Եւ Սաւուղ եւ Յովնաթան որդի նորա եւ ժողովուրդն 16
գտեալ ընդ նոսա՝ նստան 'ի Գաբաա
Բենիամինի. եւ այլազգիքն բանակեալ էին 'ի
Մաքմաս։ Եւ ելանէր ապականիչն յանդէ այլազգեացն 17
յերիս առաջս. առաջ մի՝ որ հայէր ընդ
ճանապարհն Ոփերայ յերկիրն Սոգաղայ. եւ 18
առաջ մի ընդ ճանապարհն՝ որ հայէր 'ի Բեթորոն.
եւ առաջ մի՝ ընդ ճանապարհն որ հայէր
'ի Գաբայէ յանկեալ 'ի Գայի Սաբոյին անապատին։
Եւ դարբին երկաթոյ ոչ գտանէր յամենայն 19
երկիրն Իսրայէլի, քանզի ասէին այլազգիքն
եթէ գուցէ առնիցեն եբրայեցիքն սուսեր եւ գեղարդն։
Եւ իջանէին ամենայն իսրայէլացիքն 20
յերկիրն այլազգեաց՝ թեքել իւրաքանչիւր զգերանդի
իւր եւ զգործի իւր, եւ իւրաքանչիւր
զփայտատ իւր եւ զմանգաղ իւր։ Եւ էին կութք 21
պատարասս հնձելոյ. եւ կշիռն երեք սիկղ էին՝
խոփոյ եւ կացնոյ եւ մանգաղի յարդ հանգոյն
22 նմին։ Եւ եղեւ յաւուրս պատերազմին որ 'ի
Մաքմաս՝ եւ ոչ գտանէր սուսեր եւ գեղարդն 'ի
ձեռին ամենայն ժողովրդեանն՝ որ էին ընդ Սաւուղայ
եւ ընդ Յովնաթանու որդւոյ նորա. եւ
գտաւ Սաւուղայ եւ Յովնաթանու որդւոյ նո-
23 րա։ Եւ ել 'ի ճանապար այլազգեացն յայնկոյս
Մաքմասայ. եւ հօր իւրում ոչ եհան 'ի վէր։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ եղեւ օր, եւ ասէ Յովնաթան որդի Սաւուղայ
ցպատանին ցզինակիրն իւր. Եկ
անցցուք 'ի կիրճս այլազգեացն յայնկոյս. եւ հօր
2 իւրում ոչ պատմեաց։ Եւ Սաւուղ նստէր 'ի
գլուխ բլրոյն ընդ Նռնենեաւն 'ի Մագդովյ. եւ
էին ընդ նմա իբրեւ վեց հարիւր այր 'ի ժողո-
3 վրդենէն։ Եւ Աքիա որդի Աքիտովբայ եղբօր
Քաբեթի, որդւոյ Փենեհեսի, որդւոյ Հեղեայ քահանայի
Աստուծոյ 'ի Սելով որ կրէր զեփուդն։
Եւ ժողովուրդն ոչ գիտէր եթէ երթեալ իցէ
4 Յովնաթան 'ի մէջ կրճին, ընդ որ խնդրէր անցանել
Յովնաթան 'ի ճանապար այլազգեացն 'ի կիրճս.
եւ քարաժայռք յայսմ կողմանէ, եւ քարաժայռք
յայնմ կողմանէ. անուն միումն Բազէս,
5 եւ անուն միւսումն Սենաար. եւ ժայռ մի 'ի
հիւսիսոյ որ երթայր ընդ Մաքմաս, եւ միւս եւս
ժայռ՝ որ երթայր 'ի հարաւոյ 'ի Գաբայէ։

6 Եւ ասէ Յովնաթան ցպատանին ցզինակրա- ԼԲ
կիրն իւր. Եկ անցցուք 'ի կիրճս անթլփատիցն
այնոցիկ, թերեւս արասցէ ինչ մեզ Տէր. զի ոչ
ինչ է խափ Տեառն ապրեցուցանել բազմօք
7 կամ սակաւուք։ Եւ ասէ ցնա կապարճակիրն
իւր. Արա զամենայն ինչ յոր եւ յօժարեսցէ
սիրտ քո. ահաւասիկ եւ ընդ քեզ եմ. որպէս
8 սիրտ քո՝ սիրտ իմ։ Եւ ասէ Յովնաթան. Ահաւասիկ
մեք անցանեմք առ արսն, եւ յափախ-
9 թերս երթիցուք առ նոսա. եթէ ասիցեն ցմեզ.
'ի բաց կացէք այտի մինչեւ պատմեսցուք ինչ
ձեզ. զանգի կացցուք եւ մի ելցուք առ նոսա։
10 Եւ եթէ ասիցեն՝ ելէք առ մեզ. ելցուք. զի
մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս մեր. այս լիցի մեզ
11 նշանակ։ Եւ մտին երկոքեան 'ի կիրճս այլազգեացն.
եւ ասեն այլազգիքն. Ահա եբրայեցիքն
ելանեն 'ի ծակուց իւրեանց՝ ուր թաքուցեալ
12 էին։ Եւ պատասխանի ետուն արք կրճացն եւ
ասեն ցՅովնաթան եւ ցկապարճակիրն. Ելէք
առ մեզ՝ եւ ծանուցուք ձեզ բան։ Եւ ասէ
Յովնաթան ցկապարճակիրն իւր. Եկ զկնի իմ,
13 զի մատնեաց զնոսա Տէր 'ի ձեռս Իսրայէլի։ Եւ
ել Յովնաթան յափախթերս, եւ կապարճակիրն
նորա ընդ նմա. եւ հայեցան ընդդէմ Յովնաթա-

նու, եւ էհար զնոսա. եւ կապարճակիրն տայր
առնել զհետ նորա: Եւ եղեւ առաջին հարուածքն 14
զոր էհար զնոսա Յովնաթան եւ կապարճակիրն
իւր՝ իբրեւ քսան արանց, նետիւք եւ բանդա-
ղանօք դաշտին: Եւ եղեւ խռովութիւն յանդին 15
եւ 'ի բանակին, եւ ամենայն ժողովուրդն որ 'ի
կիրճսն էին եւ աւազակիքն՝ զարհուրեցան,
եւ ոչ կամէին աշխատել. եւ դղրդեցաւ երկիրն,
եւ եղեւ ահ 'ի Տեառնէ:

ԼԳ Եւ տեսին դէտքն Սաւուղայ 'ի Գաբաա Բե- 16
նիամենի, եւ ահա խռովեալ էր բանակն յայսկոյս
յայնկոյս: Եւ ասէ Սաւուղ ցժողովուրդն որ 17
ընդ նմա. Հանդէս արարէք եւ տեսէք՝ ով եր-
թեալ իցէ 'ի մէնջ: Եւ հանդէս արարին, եւ ոչ
գտանէր Յովնաթան եւ կապարճակիր նորա: Եւ 18
ասէ Սաւուղ ցԱքիա. Մատո զեփուդդ: Քանզի
նա կրէր զեփուդն. զի էր տապանակն Աստուծոյ
յաւուր յայնմիկ առաջի Իսրայէլի: Եւ եղեւ 19
մինչդեռ խօսէր Սաւուղ ընդ քահանային, եւ
աղաղակ 'ի բանակին այլազգեաց երթալով եր-
թայր եւ յաճախէր. եւ ասէ Սաւուղ ցքահա-
նայն. Ամփոփեա զձեռն քո: Եւ ել Սաւուղ եւ 20
ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա, եւ եկին մին-
չեւ ցպատերազմն. եւ ահա եղեւ սուր առն 'ի
վերայ ընկերի իւրոյ, եւ աղմուկ մեծ յոյժ: Եւ 21
ծառայքն որ էին ընդ այլազգիսն յերէկն եւ յե-
ռանդն՝ որ ելեալ էին ընդ բանակին, դարձան
անդրէն լինել ընդ Իսրայէլի եւ ընդ Սաւուղայ
եւ Յովնաթանու: Եւ ամենայն Իսրայէլ որ թա- 22
քուցեալ էին 'ի լերինն Եփրեմի, իբրեւ լուան ե-
թէ փախեան այլազգիքն, խմբեցան եւ նոքա եւս
զհետ նոցա 'ի պատերազմ:

ԼԴ Եւ փրկեաց Տէր յաւուր յայնմիկ զԻսրայէլ. եւ 23
պատերազմն պատեցաւ զԲեթաւանաւ. եւ ամե- 24
նայն ժողովուրդն էր ընդ Սաւուղայ իբրեւ տասն
հազար արանց. եւ էր պատերազմ ցրուեալ ընդ
ամենայն քաղաքսն 'ի լերինն Եփրեմի: Եւ Սա-
ւուղ անգիտացաւ անգիտութիւն յաւուր յայն-
միկ, եւ նզովեաց զժողովուրդն՝ եւ ասէ. Անի-
ծեալ լիցի մարդն՝ որ կերիցէ հաց մինչեւ ցերե-
կոյ. եւ խնդրեցից վրէժ 'ի թշնամեաց իմոց: Եւ
ոչ ճաշակեաց ժողովուրդն հաց, եւ ամենայն եր- 25
կիրն ճաշէր: Եւ անդ էր անտառ մեղուաց հան-
դէպ անդին, եւ եմուտ զօրն 'ի մեղուանոցն, եւ 26
անցանէին քրթմնջելով. եւ չէր որ որ դարձու-
ցանէր զձեռն իւր 'ի բերան իւր. քանզի երկեաւ
ժողովուրդն յերդմանէն Տեառն: Եւ Յովնաթա- 27
նու չէր լուեալ՝ եթէ երդմնեցոյց հայր նորա զժո-
ղովուրդն, եւ կարկառ զծագ գաւազանին իւրոյ
որ 'ի ձեռին իւրում, եւ էհար 'ի խորխոխ մեղու.
եւ դարձոյց զձեռն իւր 'ի բերան իւր, եւ բացան
աչք նորա: Եւ պատասխանի ետ մին 'ի ժողովր- 28
դեանն եւ ասէ. Երդմնեցուցանելով երդմնեցոյց
հայր քո զժողովուրդդ՝ եւ ասէ. Անիծեալ լիցի

այր՝ որ կերիցէ հաց մինչեւ ցերեկոյ. եւ լքաւ ժո-
29 ղովուրդն: Եւ ծանեաւ Յովնաթան, եւ ասէ.
Կորոյս հայր իմ զերկիրս. զի եթէ տեսին աչք
իմ, փոքր մի ճաշակեցի սակաւ մի 'ի մեղուէս
30 յայսմանէ, եթէ ուտելով կերեալ էր այսօր ժո-
ղովրդեանն յաւարէ թշնամեաց իւրեանց զոր
գտին, մեծամեծ հարուածս առնէին յայլազ-
31 գիսն: Եւ էհար յաւուր յայնմիկ յայլազգեացն
'ի Մաքմաս, եւ աշխատեցաւ ժողովուրդն յոյժ.
32 եւ յարձակեցաւ ժողովուրդն յաւարն:

Եւ առ ժողովուրդն զխաշս եւ զանդեայս եւ ԼԵ
զծնունդս արջառոց, եւ սպանանէր 'ի վերայ եր-
կրի, եւ ուտէր ժողովուրդն հանդերձ արեամբն:
33 Եւ պատմեցին Սաւուղայ եւ ասեն, թէ մեղաւ ժո-
ղովուրդն Տեառն. զի կերան արեամբ հանդերձ:
Եւ ասէ Սաւուղ. 'Ի Գեթթայիմ անօրինեցայք.
34 թաւալեցուցէք ինձ այսր վէմ մի մեծ: Եւ ասէ
Սաւուղ. Սփռեցարուք ընդ ժողովուրդդ եւ աս-
ցէք ցդոսա՝ մատուցանել այսր զիւրաքանչիւր
արջառ իւր եւ զիւրաքանչիւր ոչխար իւր, եւ
սպանէք 'ի վերայ դորա եւ կերիջիք դդոսա. եւ
մի մեղանչէք Տեառն ուտելով հանդերձ արեամբ:
Եւ մատոյց ժողովուրդն իւրաքանչիւր որ 'ի ձե-
35 ռին իւրում զզուարակն, եւ սպանանէին անդ. եւ
շինեաց անդ Սաւուղ սեղան Տեառն. զայն նախ
սկսաւ Սաւուղ շինել սեղան Տեառն:

36 Եւ ասէ Սաւուղ. Իջցուք զհետ այլազգեացն ԼԶ
գիշերս եւ յափշտակեսցուք 'ի նոցանէն մինչեւ
լուսանալ օր, եւ մի թողցուք 'ի նոցանէ այր:
Եւ ասեն գնա. Զամենայն զոր ինչ հաճոյ թուի
առաջի աչաց քոց՝ արա: Եւ ասէ քահանայն. Մա-
37 տիցուք աստ առ Աստուած: Եւ եհարց Սաւուղ
զԱստուած. Իջցուք զհետ այլազգեացն, եթէ
մատնեսցես զնոսա 'ի ձեռս Իսրայէլի: Եւ ոչ ա-
38 րար նմա պատասխանի Տէր յաւուր յայնմիկ: Եւ
ասէ Սաւուղ. Մատուցէք այսր զամենայն ազգս
Իսրայէլի, եւ գիտասջիք եւ տեսջիք՝ թէ վասն
39 ո՞յր եղեն այսօր մեղքս այսորիկ. զի կենդանի է
Տէր որ փրկեաց զԻսրայէլ. եթէ զՅովնաթանայ
որդւոյ իմոյ տացէ պատասխանի, մահու մեռցի:
Եւ ոչ ոք էր որ տայր պատասխանի յամենայն
40 ժողովրդենէն: Եւ ասէ ցամենայն այր Իսրայէ-
լի. Դուք լիջիք 'ի ծառայութիւն, եւ ես եւ Յով-
նաթան որդի իմ եղիցուք 'ի ծառայութիւն: Եւ
ասէ ժողովուրդն ցՍաւուղ. Որ ինչ հաճոյ իցէ
41 առաջի աչաց քոց՝ արա: Եւ ասէ Սաւուղ. Տէր
Աստուած Իսրայէլի, զի՞ է զի ոչ ետուր պատաս-
խանի ծառայի քում յաւուր յայսմիկ. եթէ յիս
իցեն այսօր եւ եթէ 'ի Յովնաթան յորդի իմ ա-
նօրէնութիւնք՝ տուր յայտնութիւն, եւ եթէ 'ի

ԺԴ. 41. Մի օր. Սաւուղայ եւ ժողովրդեանն, եւ ել ոչ էր եւ ոչ ի վերայ [illegible]:

ժողովրդեան քում Իսրայէլի իցէ անիրաւու-
թիւն՝ տուր սրբութիւն։ Եւ արկին վիճակս
Յովնաթանու եւ Սաւուղայ. եւ ել ժողովուրդն
ազատ։ Եւ ասէ Սաւուղ. Արկէք վիճակ ընդ 42
իս եւ ընդ Յովնաթան որդի իմ. եւ որում հան-
ցէ Տէր զվիճակն՝ մեռցի։ Եւ ասէ ժողովուրդն
ցՍաւուղ. Մի՛ լիցի բանդ այդ։ Եւ առնլեաց
Սաւուղ զժողովուրդն, եւ արկին ընդ նա եւ
ընդ Յովնաթան որդի նորա. եւ ել վիճակն Յով-
նաթանու։ Եւ ասէ Սաւուղ ցՅովնաթան. Պատ- 43
մեա ինձ զի՞նչ արարեր։ Եւ պատմեաց նմա
Յովնաթան եւ ասէ. ճաշակելով ճաշակեցի ծայ-
րիւ գաւազանին որ 'ի ձեռին իմում սակաւ մի
մեղր, եւ ահա մեռանիցիմ ես։ Եւ ասէ ցնա Սա- 44
ւուղ. Այս եւ այն արասցէ ինձ Աստուած եւ այն եւ
այն յաւելցէ, եթէ ոչ մահու մեռանիցիս այսօր։
Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍաւուղ. Քաւ լիցի եթէ 45
մեռանիցի այսօր, որ արար զփրկութիւնս զայս
մեծ Իսրայէլի. կենդանի է Տէր՝ եթէ անկցի 'ի
հերոյ գլխոյ նորա յերկիր. զի ժողովուրդս Աս-
տուծոյ արար զմեծս զայսօրիկ։ Եւ եկաց ժողո-
վուրդն յաղօթս առ Տէր վասն Յովնաթանու յա-
ւուր յայնմիկ, եւ ոչ մեռաւ։ Եւ դարձաւ Սա- 46
ւուղ յայլազգեացն, եւ այլազգիքն գնացին 'ի
տեղիս իւրեանց։

Է Եւ եհաս Սաւուղայ թագաւորել, եւ վիճա- 47
կեցաւ 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ տայր պատերազմ
շուրջ ընդ ամենայն թշնամիս իւր եւ ընդ Մովա-
բայ եւ ընդ որդիսն Ամոնայ եւ ընդ որդիսն Ե-
դոմայ եւ ընդ Բեթթովբայ եւ ընդ թագաւորին
Սուբայ եւ ընդ այլազգիսն. եւ ուր շրջէր՝ փրկէր
եւ առնէր զօրութիւնս սաստիկս. եւ եհար զԱ- 48
մաղէկ, եւ ապրեցոյց զԻսրայէլ 'ի ձեռաց կոխա-
ղաց նորա։ Եւ էին որդիք Սաւուղայ Յովնա- 49
թան եւ Յեսուր եւ Մեղքիսուէ. եւ անուանք
երկուց դստերաց նորա, անուն անդրանկանն
Մերոբ, եւ անուն երկրորդին Մեղքող. եւ ա- 50
նուն կնոջ նորա Աքինոամ դուստր Աքիմաասայ.
եւ անուն զօրավարին նորա Աբեններ, որդի Նե-
րեայ որդւոյ ընտանւոյ Սաւուղայ։ Եւ Կիս՝ հայր 51
Սաւուղայ, եւ Ներ՝ հայր Աբեններայ. եւ որդիք
Յամինայ որդւոյ Աբիէլի՝ երեւան եւ ուժ։ Եւ 52
էր պատերազմ սաստիկ ընդ այլազգիսն զամե-
նայն աւուրս Սաւուղայ։ Եւ տեսեալ Սաւուղայ
զամենայն զօրաւոր եւ զամենայն որդի զօրու-
թեան, ժողովէր զնոսա առ ինքն։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ. Զիս առաքեաց
Տէր օծանել զքեզ 'ի թագաւոր 'ի վերայ ժողո-
վրդեան իւրոյ Իսրայէլի. եւ արդ լուր ձայնի
2 պատգամաց Տեառն։ Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց. արդ խնդրեցից զվրէժ, զոր արար Ա-
մաղէկ ընդ Իսրայէլի. զնորդ պատահեաց նմա
3 'ի ճանապարհի ելանելոյ նորա յԵգիպտոսէ։ Եւ
արդ երթ եւ հարցես զԱմաղէկ եւ զՅարիմ եւ
զամենայն որ ինչ նորա իցէ. եւ մի՛ ապրեցուցա-
նիցես 'ի նոցանէ, եւ սատակեսցես զնա եւ կո-
րուսցես յառնէ մինչեւ ցկին եւ 'ի տղայոյ մինչեւ
ցստնդիացն, եւ յարջառոյ մինչեւ ցոչխար եւ
յուղտուէ մինչեւ ցէշ։

4 Եւ հրաման ետ Սաւուղ ժողովրդեանն. եւ Ը
հանդէս արար նոցա յԱղգիմ, չորեք հարիւր հա-
զար գնդականաց, եւ երեսուն հազարաց գն-
5 դականաց Յուդայ. եւ եկն Սաւուղ մինչեւ ցքա-
ղաքս Ամաղեկայ, եւ դարանամուտ եղեն 'ի հե-
6 ղեղատին։ Եւ ասէ Սաւուղ ցԿինեցին. Երթ
խոյս տուր 'ի միջոյ Ամաղեկացւոյն, զի մի՛ սա-
տակեցից զքեզ ընդ նմա. եւ դու արարեր ողոր-
մութիւն ընդ ամենայն որդիսն Իսրայէլի յելա-
նելն նոցա յԵգիպտոսէ։ Եւ խոյս ետ Կինեցին 'ի
7 միջոյ Ամաղեկայ։ Եւ եհար Սաւուղ զԱմաղէկ
յԵւիլատայ մինչեւ 'ի Սուր, որ է հանդէպ Ե-
8 գիպտոսի. եւ կալաւ զթագաւորն Ամաղեկայ
զԱգագ կենդանւոյն, եւ զամենայն ազգն Յարի-
9 մայ կոտորեցին սրով սուսերի։ Եւ ապրեցոյց
Սաւուղ եւ ամենայն ժողովուրդն զԱգագ կեն-
դանի, եւ զընտիրս խաշանց եւ զանդեաց եւ զկե-
րակրոց եւ զայգեաց եւ զամենայն բարութեանց.
եւ ոչ կամեցաւ սատակել զնոսա. եւ զամենայն
գործ զանարգ եւ զարհամարհեալ սատակեցին։
10 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Սամուէլ եւ ասէ. Թ
11 Զղջացեալ եմ՝ զի թագաւորեցուցի զՍաւուղ 'ի
թագաւոր. զի դարձաւ յինէն յետս, եւ զբանս
իմ ոչ պահեաց. եւ տրտմեցաւ Սամուէլ։ Եւ
12 գոչեաց Սամուէլ առ Տէր զգիշերն ամենայն. եւ
կանխեաց Սամուէլ եւ գնաց ընդ առաջ Իսրա-
յէլի ընդ առաւօտն։ Եւ ազդ եղեւ Սամուէլի
եւ ասեն. Եկն Սաւուղ 'ի Կարմեղոս եւ կանգ-
նեաց իւր ձեռն, եւ դարձոյց զկառսն եւ էջ 'ի
Գաղգաղա. եւ եկն Սամուէլ առ Սաւուղ. եւ
ահա նա մատուցանէր ողջակէզս Տեառն զառա-
13 ջինս աւարոյն զոր ած յԱմաղեկայ։ Եւ եկն Սա-
մուէլ առ Սաւուղ, եւ ասէ ցնա Սաւուղ. Օրհ-
նեալ դու 'ի Տեառնէ. կատարեցի զոր ինչ խօսեցաւ
14 Տէր։ Եւ ասէ Սամուէլ. Եւ զի՞նչ է բարբառ հօ-
տիցդ այդոցիկ յականջս իմ, եւ բարբառ արջա-
15 ռոցդ զոր ես լսեմ։ Եւ ասէ Սաւուղ. 'Ի յԱմաղէ-
կայ ածի զայդ՝ զոր ապրեցոյց ժողովուրդ.

ԺԴ. 49. Մէջ օր. Ներոբ. համաձայն ըստ յառաջնոյն ի-
ջս ԺԸ 17.

զընտիրս խաշանց և զարջառոյ, զի զոհեսցեն
Տեառն Աստուծոյ քում. և զայլն սատակեցի։
Ի Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ. Անսա և պատ- 16
մեցից քեզ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ իս յայսմ գի-
շերի։ Եւ ասէ ցնա. Խօսեաց։ Եւ ասէ Սամուէլ 17
ցՍաւուղ. Ո՛չ ապաքէն փոքր էիր դու առաջի նո-
րա զօրավար գաւազանի ցեղին Իսրայէլի. և օծ
զքեզ Տէր թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի, և ա- 18
ռաքեաց զքեզ Տէր 'ի ճանապարհ, և ասէ ցքեզ.
Երթ և սատակեա զմեղանչականսն յիս զԱմա-
ղէկ. և տացես ընդ նոսա պատերազմ մինչև
վախճանեսցես զնոսա. և ընդէր ոչ լուար ձայ- 19
նի Տեառն, այլ յարձակեցար գիշել 'ի վերայ ա-
ւարին, և արարեր չար առաջի Տեառն։
ԻԱ Եւ ասէ Սաւուղ ցՍամուէլ. Վասն լսելոյ ի- 20
մոյ ձայնի ժողովրդեանն. և չոգայ 'ի ճանա-
պարհն զոր առաքեաց զիս Տէր, և ածի զԱգագ
արքայ Ամաղեկայ, և զԱմաղէկ սատակեցի. և 21
առ ժողովուրդն յաւարէ անտի հօտս և ան-
դեայս զընտիրս սատակմանն՝ առաջի Տեառն Աս-
տուծոյ զոհել 'ի Գաղգաղա։ Եւ ասէ Սամուէլ. 22
Եթէ հաճոյ իցէ Տեառն ողջակէզ և զոհ իբրև
զլսել ձայնի Տեառն. ահա լաւ է ունկնդրութիւն
քան զզոհ ընտիր, և հնազանդութիւն քան ըզ-
ճարպ խոյոց։ Զի հմայք մեղք են, և ցաւս և 23
աշխատութիւնս ածէ թերափիմ 'ի վերայ. զի ար-
համարհեցեր զբանն Տեառն, արհամարհեսցէ
զքեզ Տէր՝ չլինել թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի։
Եւ ասէ Սաւուղ ցՍամուէլ. Մեղայ զի անցի զբա- 24
նիւ Տեառն և զբանիւ քով, զի երկեայ 'ի ժո-
ղովրդենէն և լուայ ձայնի նոցա. և արդ բարձ 25
զմեղս իմ, և դարձիր ընդ իս, և պագից երկիր
առաջի Տեառն Աստուծոյ քում։ Եւ ասէ Սամուէլ ցՍ- 26
աւուղ. Ոչ դարձայց ընդ քեզ, զի արհամար-
հեցեր զբանն Տեառն, և արհամարհեսցէ զքեզ
Տէր չլինել թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ 27
դարձոյց Սամուէլ զերեսս իւր 'ի գնալ, և բուռն
եհար Սաւուղ զանդոյ կրկնոցի նորա և պա-
տառեաց զնա։ Եւ ասէ ցնա Սամուէլ. Պատառ- 28
եաց Տէր զթագաւորութիւնդ 'ի ձեռաց քոց
յԻսրայէլէ այսօր, և տացէ զդա ընկերի քում
լաւագունի քան զքեզ. և բաժանեսցի Իսրայէլ 29
ընդ երկուս. և ոչ դարձցի և ոչ զղջասցի Տէր.
զի ոչ եթէ իբրև զմարդ է 'ի զղջանալ. խնդրեն
սպառնասցի։ Եւ ասէ Սաւուղ. Մեղայ. այլ մե- 30
ծարեա զիս առաջի ծերոց ժողովրդեան իմոյ, և
առաջի Իսրայէլի. և դարձիր ընդ իս, և երկիր
պագից առաջի Տեառն Աստուծոյ քում։ Եւ դարձաւ 31
Սամուէլ զհետ Սաւուղայ, և երկիր եպագ
Տեառն. և ասէ Սամուէլ. Մատուցէք առ իս 32
զԱգագ թագաւորն Ամաղեկայ։ Եւ մատեաւ
առ նա Ագագ դողալով. և ասէ Ագագ. Եթէ
այսպէս դառն իցէ մահ։ Եւ ասէ Սամուէլ ցԱ- 33
գագ. Զոր օրինակ որդեկոտոր արար սուր քո
զկանայս, նոյնպէս որդեկոտոր լիցի 'ի կանանց
մայր քո։ Եւ սպան Սամուէլ զԱգագ առաջի
34 Տեառն 'ի Գաղգաղա։ Եւ գնաց Սամուէլ յԱրի-
մաթեմ, և Սաւուղ ել 'ի տուն իւր 'ի Գաբաա.
35 Եւ ոչ եւս յաւել Սամուէլ տեսանել զՍաւուղ
մինչև յօր մահուան իւրոյ. զի սուգ ունէր Սա-
մուէլ 'ի վերայ Սաւուղայ։
Եւ զղջացաւ Տէր զի թագաւորեցոյց զՍաւուղ ԻԲ
'ի վերայ Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ. Մինչև յերբ սուգ
առնես 'ի վերայ Սաւուղայ. և ես անարգեցի
զնա՝ չթագաւորել 'ի վերայ Իսրայէլի. լից զեղ-
ջիւր քո իւղով, և եկ առաքեմ զքեզ առ Յես-
սէ մինչև ցԲեթղեհէմ. զի տեսի ես յորդւոցն
2 նորա թագաւորել ինձ 'ի թագաւոր։ Եւ ասէ
Սամուէլ. Զիարդ երթայց. և լուիցէ Սաւուղ և
սպանանիցէ զիս։ Եւ ասէ Տէր. Առ դու ինձ ե-
րինջ մի յարջառոց. և ասասցես՝ զոհել Տեառն
3 եկի. և կոչեսցես զՅեսսէ 'ի զոհն. և ցուցից
քեզ զինչ առնիցես. և օծցես զոր ես ասացից
4 քեզ։ Եւ արար Սամուէլ զամենայն զոր խօսե-
ցաւ ընդ նմա Տէր, և եկն 'ի Բեթղեհէմ. և զար-
հուրեցան ծերք քաղաքին 'ի պատահել նմա, և
ասեն. Խաղաղութիւն իցէ մուտ քո տեսանողդ։
5 Եւ ասէ. Խաղաղութիւն է. զոհել Տեառն եկի.
սրբեցարուք և ուրախ լերուք ընդ իս այսօր։
Եւ սրբեաց զՅեսսէ և զորդիս նորա, և կոչեաց
6 զնոսա 'ի զոհն։ Եւ եղև 'ի մտանելն նոցա՝ ե-
տես զԵղիաբ և ասէ. Այլ և առաջի իսկ Տեառն
7 օծեալ իւր։ Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ. Մի հայիր
ընդ տեսիլ դորա, և մի 'ի մեծութիւն հասակի
դորա. զի անարգեցի զդա. զի ոչ եթէ որպէս
տեսանիցէ մարդ՝ տեսանէ Աստուած. զի մարդ
հայի յերեսս, և Աստուած հայի 'ի սիրտս։
8 Եւ կոչեաց Յեսսէ զԱմինադաբ, և անց առաջի
Սամուէլի. և ասէ. Եւ ոչ զդա ընտրեաց Տէր։
9 Եւ անցոյց Յեսսէ զՍամաա, և ասէ. Եւ ոչ զդա
10 ընտրեաց Տէր։ Եւ անցոյց Յեսսէ զեօթանեսին
զորդիսն իւր առաջի Սամուէլի. և ասէ Սա-
11 մուէլ ցՅեսսէ. Ոչ ընտրեաց 'ի դոցանէ Տէր։ Եւ
ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ. Ա՞յդչափ են մանկունքդ։
Եւ ասէ. Կայ միւս եւս փոքրիկ և արածէ խաշն։
Եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ. Առաքեա և ած զնա.
զի ոչ բազմեսցուք մինչև 'ի գալ նորա այսր։
12 Եւ առաքեաց և ած զնա. և նա էր կարմիր և
աչօք գեղեցիկ և բարւոք տեսանելով Տեառն։
Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ. Արի օծ զԴաւիթ, զի
13 դա է բարի։ Եւ առ Սամուէլ զեղջիւրն իւղոյ.
և օծ զնա 'ի մէջ եղբարց իւրոց։ Եւ խաղաց
Հոգի Տեառն 'ի վերայ Դաւթի յօրէ յայնմանէ և

առ յապա․ և յարեաւ Սամուէլ և գնաց յՌամաթեմ․
և Հոգի Տեառն վերացաւ 'ի Սաւուղայ․ 14
և խեղդէր զնա այս չար 'ի Տեառնէ․ և ասեն 15
ծառայքն նորա․ Ահա այս չար 'ի Տեառնէ
խեղդէ զքեզ․ խօսեսցին ծառայք քո առաջի քո․ 16
և խնդրեսցեն տեառն մերում այր մի որ գիտիցէ
երգել քնարաւ․ և եղիցի 'ի հասանել 'ի վերայ
քո այսոյն չարի որ յԱստուծոյ՝ երգեսցէ
քնարաւն, և գիւր լիցի քեզ և հանգուսցէ
զքեզ։ Եւ ասէ Սաւուղ ծառայից իւր․ Տեսէք 17
ինձ այր մի որ բարւոք երգիցէ, և ածէք զնա
առ իս։ Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի մանկտւոյ 18
նորա և ասէ․ Ահա տեսի զորդի Յեսսեայ զԲեթղեհեմացւոյ,
և գիտէ սաղմոս, և այր իմաստուն
և այր պատերազմող, և այր հանճարեղ և
ճարտարախօս, և այր գեղեցիկ տեսլեամբ, և
Տէր ընդ նմա։

ԻԳ Եւ առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս առ Յեսսէ, 19
և ասէ․ Առաքեա առ իս զԴաւիթ որդի քո որ
'ի հօտի քում է։ Եւ առ Յեսսէ արդու մի հացի 20
և տիկ մի գինւոյ և ուլ մի յայծեաց, և առաքեաց
'ի ձեռն Դաւթի որդւոյ իւրոյ՝ Սաւուղայ։
Եւ եմուտ Դաւիթ առ Սաւուղ, և կայր 'ի սպասու 21
առաջի նորա․ և սիրեաց զնա յոյժ, և եղեւ
նորա կապարճակիր։ Եւ առաքեաց Սաւուղ 22
առ Յեսսէ և ասէ․ Կացցէ Դաւիթ առաջի իմ,
զի եգիտ շնորհս առաջի աչաց իմոց։ Եւ լինէր 23
յորժամ հասանէր այսն չար 'ի վերայ Սաւուղայ,
առնոյր Դաւիթ զքնարն և նուագէր ձեռամբ
իւրով, և հանգուցանէր զՍաւուղ, և
գիւրանայր նմա, և մեկնէր 'ի նմանէ այսն չար։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԻԴ Եւ ժողովեցին այլազգիքն զբանակս իւրեանց 'ի 1
պատերազմ, և գումարեցան 'ի Սոկքով Հրէաստանի․
և բանակեցան ընդ Սոկքով և ընդ Ազեկա
յԱփեսդոմմին։ Եւ Սաւուղ և արք Իսրայէլի 2
ժողովեցան և նոքա 'ի հովիտն, և ճակատեցան
'ի պատերազմ ընդդէմ այլազգեացն։
Եւ այլազգիքն կային 'ի վերայ լերինն յայսմ կողմանէ, 3
և Իսրայէլ կայր 'ի վերայ լերինն յայսմ
կողմանէ, և հովիտն 'ի մէջ նոցա։

ԻԵ Եւ ել այր զօրաւոր 'ի ճակատէ այլազգեացն, 4
Գողիաթ անուն նորա 'ի Գեթայ․ բարձրութիւն
նորա վեց կանգուն և թզաւ, և սաղաւարտ 'ի 5
գլուխ նորա, և զրահս վերտս զգեցեալ․ և
կշիռ զրահից նորա հինգ հազար սիկղ պղնձոյ
և երկաթոյ․ և սռնապանք պղնձիք 'ի վերայ 6
բարձից նորա, և վահան պղնձի 'ի վերայ թիկանց
նորա․ և բուն գեղարդեան նորա իբրեւ 7
ղաւարի ոստայնանկաց, և տէգ նորա 'ի վեց հարիւր
սիկղ երկաթոյ․ և զինակիր նորա առա-

8 ջի նորա երթայր։ Եկն եկաց, ձայն ետ 'ի ճակատն
Իսրայէլի՝ և ասէ ցնոսա․ Ընդէ՞ր ելանէք
ճակատել 'ի պատերազմ ընդդէմ մեր․ ոչ ապաքէն
ես այլազգի եմ, և դուք եբրայեցիք՝ ծառայք
Սաւուղայ․ ընտրեցէք դուք ձեզ այր մի,
9 և իջցէ առ իս․ եթէ կարասցէ կռուել ընդ իս
և հարկանել զիս, եղիցուք մեք ձեզ 'ի ծառայս․
ապա թէ ես յաղթեցից և հարից զնա, եղիջիք
10 դուք մեզ 'ի ծառայս և ծառայեսջիք մեզ։ Եւ
ասէ այլազգին․ Ահաւասիկ ես նախատեցի զճակատ
Իսրայէլի յաւուր յայսմիկ․ տուք այր մի,
11 և ես և նա մենամարտեսցուք երկոքեան։ Եւ
լուաւ Սաւուղ և ամենայն Իսրայէլ զբանս
այլազգւոյն, զարհուրեցան և երկեան յոյժ։ —
12 Եւ էր այր մի որդի առն եփրաթացւոյ, և
նա 'ի Բեթղեհեմէ Յուդայ, և անուն նորա Յեսսէ․
և էին նորա որդիք ութ․ և այրն յաւուրս
13 Սաւուղայ ծերացեալ հասեալ յարս։ Եւ գնացին
երեք որդիքն Յեսսեայ մեծագոյնք՝ երթեալ
զհետ Սաւուղայ 'ի պատերազմ․ և անուանք
որդւոց նորա երթելոց 'ի պատերազմ, Եղիաբ
անդրանիկ նորա, և երկրորդ նորա Աբինադաբ․
14 և երրորդ նորա Սամմա․ և Դաւիթ էր կրտսեր,
և երեքին մեծագոյնքն երթեալ էին զհետ
15 Սաւուղայ։ Եւ Դաւիթ գնացեալ դարձաւ 'ի Սաւուղայ՝
արածել զոչխարս հօր իւրոյ 'ի Բեթղեհեմ։
16 Եւ մատուցեալ այլազգւոյն՝ կանխեալ
և անագանեալ արձանանայր աւուրս քառասուն։
17 Եւ ասէ Յեսսէ ցԴաւիթ ցորդի իւր․ Առ
դու եղբարց քոց զարդու փոխնդոյս այսորիկ,
և զտասն նկանակս զայսոսիկ, և ընթաց 'ի բանակն
18 առ եղբարս քո։ Եւ զտասն մածուցս
կաթին տարցես հազարապետին․ և
տեսցես զողջոյն եղբարց քոց, և եթէ պէտք
19 ինչ իցեն նոցա, խնամեսցես։ Եւ Սաւուղ և ամենայն
այր Իսրայէլացի էին 'ի հովիտն կաղնւոյն,
20 պատերազմեալ ընդ այլազգիսն։ Եւ կանխեաց
Դաւիթ ընդ առաւօտն, և եթող զոչխարսն 'ի
տաւարածականն, առ և գնաց որպէս և հրամայեաց
նմա Յեսսէ, և եկն 'ի տափարակն և
'ի զօրն որ ելանէր 'ի ճակատն։ Եւ աղաղակեցին
21 'ի պատերազմին, և ճակատեցան Իսրայէլացիքն
և այլազգիքն հանդէպ միմեանց ճակատ առ
22 ճակատ։ Եւ եթող Դաւիթ զկարասին յինքենէ
'ի ձեռն պահապանին, և ընթացաւ 'ի ճակատն,
23 և եկն եհարց զողջունէ եղբարցն իւրոց։ Եւ
մինչդեռ նա խօսէր, ահա այրն յամենայնի ելանէր․
Գողիաթ անուն նորա, փղշտացի 'ի Գեթայ՝
'ի ճակատուց այլազգեացն, և խօսեցաւ ըստ
24 նմին բանից, և լուաւ Դաւիթ։ Եւ ամենայն
Իսրայէլ 'ի տեսանել իւրեանց զայրն՝ փախեան
25 յերեսաց նորա, և զարհուրեցան յոյժ։ Եւ ասէ
այր Իսրայէլի․ Եթէ տեսանէք զայրն զայն որ
ելանէ, զի նախատել ելանէ զԻսրայէլ․ և եղի-

ցի այր որ սպանանիցէ զնա, մեծացուսցէ զնա
արքայ յոյժ մեծութեամբ, եւ զդուստր իւր տա-
ցէ նմա կնութեան, եւ զտուն հօր նորա արասցէ
ազատ 'ի մէջ Իսրայէլի :

ԻԶ Եւ խօսեցաւ Դաւիթ ընդ արսն որ շուրջ կային 26
զնովաւ եւ ասէ · Զինչ տանիցէ առն որ հարկանիցէ
զայլազգին զայն, եւ բառնայցէ զնախատինս
յԻսրայէլէ · զի զինչ է այլազգին այն անթլփատ,
զի նախատեաց զճակատս Աստուծոյ
կենդանւոյ : Եւ խօսեցաւ ընդ նմա ժողովուրդն 27
ըստ նմին բանից եւ ասէ · Այնպէս արասցի առն՝
որ սպանանիցէ զնա : Իբրեւ լուաւ Եղիաբ եղ- 28
բայր նորա երէց զխօսել նորա ընդ արսն, բար-
կացաւ սրտմտութեամբ Եղիաբ Դաւթի եւ ասէ ·
Ընդէ՞ր բնաւ իջեր այսր, եւ յո՞յր ձեռն թողեր
զսակաւ ոչխարսն յանապատի անդ · ես գի-
տեմ զհպարտութիւն քո եւ զչարութիւն սրտի
քոյ · զի վասն տեսանելոյ զպատերազմս իջեր :
Եւ ասէ Դաւիթ · Եւ արդ զինչ արարի · ո՞չ ա- 29
պաքէն բանք իցեն : Եւ դարձաւ 'ի նմանէ 'ի 30
միւս կողմն եւ խօսեցաւ ըստ նմին բանից · եւ ետ
նմա պատասխանի ժողովուրդն ըստ առաջնոյ
բանիցն : Եւ լուան եղեն բանքն զոր խօսեցաւ Դա- 31
ւիթ, եւ պատմեցին առաջի Սաւուղայ, եւ ած
զնա առ ինքն : —

Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ · Մի անկցի սիրտ 32
տեառն իմոյ 'ի վերայ իւր · ծառայ քո երթիցէ
եւ մարտիցէ ընդ այլազգւոյն ընդ այնմիկ : Եւ 33
ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ · Դուցէ ոչ կարիցես եր-
թալ կռուել ընդ այլազգւոյն · զի դու մանուկ
ես, եւ նա այր պատերազմող 'ի մանկութենէ
իւրմէ : Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ · Արածէր ծա- 34
ռայ քո զխաշինս հօր իւրոյ, եւ յորժամ գայր
առիւծ կամ արջ եւ առնոյր ոչխար 'ի հօտէ ան-
տի, ելանէի զհետ նորա եւ հարկանէի զնա, եւ 35
կորզէի 'ի բերանոյ նորա · եւ եթէ յառնէր 'ի վե-
րայ իմ, ունէի զծնօտից նորա եւ հարկանէի եւ
սպանանէի զնա : Զառիւծ եւ զարջ սատակէր 36
ծառայ քո · եւ եղիցի այլազգին անթլփատ իբ-
րեւ զմի 'ի նոցանէն · եւ արդ ո՞չ երթայց սատա-
կեցից զնա, եւ բարձից այսօր զնախատինս յԻս-
րայէլէ · զի ո՞ ով է այն անթլփատ՝ որ նախա-
տեաց զճակատս Աստուծոյ կենդանւոյ : Եւ ասէ 37
Դաւիթ · Տէր Աստուած՝ որ ապրեցոյց զիս 'ի
ձեռաց առիւծուն, եւ 'ի ձեռաց արջոյն, նոյն ապ-
րեցուսցէ զիս 'ի ձեռաց այլազգւոյն անթլփա-
տին այնորիկ : Եւ ասէ Սաւուղ · Երթ, եւ Տէր
եղիցի ընդ քեզ : Եւ զգեցոյց Սաւուղ Դաւթի 38
զվարապանակս իւր, եւ սաղաւարտ պղնձի 'ի
գլուխ նորա, եւ ագոյց նմա զրահս, եւ ած Դաւ- 39
թի զսուսեր իւր 'ի վերայ վարապանակացն :
Եւ գթեաց 'ի գնալն մի անգամ եւ երկիցս, եւ
ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ · Ոչ կարեմ երթալ այդպէս ·
զի չեմ հմուտ : Եւ հանին զայն 'ի նմանէ · Եւ 40
առ զգաւազան իւր 'ի ձեռին իւրում, եւ ընտրեաց
իւր հինգ քարինս ողորկս 'ի հեղեղատէն, եւ եդ
զնոսա 'ի հովուական մախաղին յոր ունէր եր-
գարան ժողովել, եւ զպարսն 'ի ձեռին իւրում.
41 եւ մերձեցաւ առ այրն այլազգի : Եւ գնայր գայր
այլազգին եւ մերձենայր առ Դաւիթ · եւ այր
42 վահանակիր առաջի նորա : Իբրեւ հայեցաւ այ-
լազգին եւ ետես զԴաւիթ, արհամարհեաց զնա.
զի էր պատանեակ խարտեաշ եւ աչօք գեղեցիկ :
43 Եւ ասէ այլազգին ցԴաւիթ · Զի՞րդ · շո՞ւն եմ
ես՝ զի ցպով եւ քարամբք գաս 'ի վերայ իմ : Եւ
ասէ Դաւիթ · Ոչ եւ վատթար եւս ես քան ըզ-
շուն : Եւ նզովեաց այլազգին զԴաւիթ դիցն իւ-
44 րովք · եւ ասէ այլազգին ցԴաւիթ · Եկ առ իս եւ
տաց զմարմին քո թռչնոց երկնից եւ գազանաց
45 երկրի : Եւ ասէ Դաւիթ ցայլազգին · Դու գաս
'ի վերայ իմ սրով եւ գեղարդեամբ եւ ասպա-
րաւ, եւ ես գամ 'ի վերայ քո անուամբ Տեառն
զօրութեանց ճակատուց Իսրայէլի՝ զոր նախա-
46 տեցեր այսօր · եւ փակեսցէ զքեզ Տէր այսօր 'ի
ձեռս իմ, եւ սպանից զքեզ, եւ առից զգլուխ քո
'ի քէն · եւ տաց զդէչ քո եւ զդիակունս բանակի
այլազգեացդ յաւուր յայսմիկ թռչնոց երկնից
եւ գազանաց երկրի · եւ ծանիցէ ամենայն եր-
47 կիր՝ եթէ գոյ Աստուած 'ի մէջ Իսրայէլի, եւ
ծանիցէ ամենայն եկեղեցիս այս թէ ոչ սրով եւ
գեղարդեամբ փրկէ Տէր · զի Տեառն է պատե-
րազմ, եւ մատնեսցէ զձեզ Տէր 'ի ձեռս մեր :

48 Եւ յարեաւ այլազգին եւ եկն եւ մերձեցաւ ԻԷ
ընդդէմ Դաւթի · եւ աճապարեաց Դաւիթ եւ
49 ընթացաւ 'ի ճակատն ընդդէմ այլազգւոյն : Եւ
ձգեաց Դաւիթ զձեռն իւր 'ի մախաղն, եւ առ ան-
տի քար մի, եւ պարսաքարեաց եւ եհար զճա-
կատ այլազգւոյն · եւ եմուտ քարն ընդ սաղա-
ւարտն 'ի ճակատն, եւ անկաւ 'ի վերայ երեսաց
50 իւրոց յերկիր : Եւ զօրացաւ Դաւիթ քան զայ-
լազգին պարսիւքն եւ քարիւն, եւ եհար զայ-
լազգին եւ սպան զնա · եւ սուր չէր 'ի ձեռին նո-
51 րա : Եւ ընթացաւ Դաւիթ եւ հարաւ 'ի վերայ
նորա, եւ առ զնորին սուսեր, եւ մերկեաց զնա
'ի պատենից իւրոց, եւ սպան զնա եւ եհատ ըզ-
գլուխ նորա : Իբրեւ տեսին այլազգիքն թէ մե-
52 ռաւ զօրաւորն նոցա, փախեան · եւ յարեան
արք Իսրայէլի եւ Յուդայ, աղաղակեցին եւ յար-
ձակեցան զհետ նոցա մինչեւ 'ի մուտս Գեթայ
եւ մինչեւ 'ի դրունս Ասկաղոնի : Եւ անկան վի-
րաւորք այլազգեացն զճանապարհայնն մինչեւ
53 ցդրունս Գեթայ եւ Ակկարոնի · եւ դարձան արք
Իսրայէլի ապաստակեալքն զհետ այլազգեացն,
54 եւ կոխեցին զբանակս նոցա : Եւ առ Դաւիթ
զգլուխ այլազգւոյն, եւ եբեր զնա յԵրուսաղէմ.
55 եւ զզէն նորա եդ 'ի վանս իւրում : Եւ իբրեւ ե-
տես Սաւուղ զԴաւիթ ելեալ ընդդէմ այլազ-
գւոյն, ասէ ցԱբեններ իշխան զօրուն · Ո՞յր որդի

է պատանեակդ այդ, Աբեններ։ Եւ ասէ Աբեններ·
Կենդանի է անձն քո, արքայ, թէ գիտիցեմ։
Եւ ասէ արքայ· Հարց թէ ո՞յր որդի իցէ պատանեակդ։ 56
Եւ իբրեւ դարձաւ Դաւիթ 'ի հարկանելոյ 57
զայլազգին, առ զնա Աբեններ եւ ած զնա առաջի
Սաւուղայ· եւ գլուխ այլազգւոյն 'ի ձեռին
նորա։ Եւ ասէ ցնա Սաւուղ· Ո՞յր որդի ես, մանուկ 58
դու։ Եւ ասէ Դաւիթ· Որդի ծառայի քոյ
Յեսսեայ բեթղեհեմացւոյ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Եւ եղեւ իբրեւ վախճանեաց զխօսելն ընդ Սաւուղայ, 1
եւ ոգի Յովնաթանու կցեցաւ ընդ ոգւոյն
Դաւթի, եւ սիրեաց զնա Յովնաթան ըստ
անձին իւրում։ Եւ առ զնա Սաւուղ առ իւր 2
յաւուր յայնմիկ, եւ ոչ ետ նմա դառնալ 'ի տուն
հօր իւրոյ։ Եւ ուխտեաց ընդ նմա Յովնաթան 3
ուխտ՝ առ 'ի սիրել զնա ըստ անձին իւրում։ Եւ 4
մերկացաւ Յովնաթան զվերարկուն որ զիւրեւ՝ եւ
ետ զայն Դաւթի, եւ զհանդերձս իւր՝ մինչեւ
ցսուսեր իւր եւ ցաղեղն իւր եւ ցկամար իւր։
Եւ ելանէր Դաւիթ ամենայն ուրեք ուր եւ առաքէր 5
զնա Սաւուղ, եւ իմաստնանայր· եւ կացոյց
զնա Սաւուղ 'ի վերայ արանց պատերազմի·
եւ հաճոյ եղեւ առաջի աչաց ամենայն ժողովրդեանն,
նա եւ առաջի աչաց ծառայիցն Սաւուղայ։
Եւ եղեւ 'ի մտանելն նոցա՝ իբրեւ դարձաւ 6
Դաւիթ 'ի սպանանելոյ զայլազգին, ելին պարուհիք
ընդ առաջ Դաւթի յամենայն քաղաքացն
Իսրայէլի երգել՝ պար առնուլ ընդ առաջ Սաւուղայ
արքայի թմբկօք եւ ուրախութեամբ եւ
ծնծղայիւք· եւ նուագէին կանայք խաղալիկք 7
եւ ասէին· Եհար Սաւուղ զհազարս՝ եւ Դաւիթ
զբիւրս։ Եւ զայրացաւ Սաւուղ վասն բանին 8
այնորիկ՝ եւ ասէ· Դաւթի ետուն զբիւրս, եւ
ինձ ետուն զհազարս· եւ այժմ զի՞նչ պակասէ
նմա, բայց եթէ թագաւորութիւնս։ Եւ ընդ 9
ակամբ հայէր Սաւուղ յօրէ յայնմանէ եւ առ
յապա։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր՝ եւ հարաւ այս 10
չար յԱստուծոյ 'ի վերայ Սաւուղայ, եւ մարգարէանայր
'ի մէջ տան իւրոյ, եւ Դաւիթ երգէր
ձեռամբ իւրով որպէս եւ հանապազ։ Եւ գեղարդն
'ի ձեռին Սաւուղայ· եւ ասէ· Հարից կաբեցից 11
զԴաւիթ զորմովս ընդ որմն։ Եւ
հեղեաց Սաւուղ, եւ խոյս ետ յերեսաց նորա Դաւիթ
երկիցս։ Եւ երկեաւ Սաւուղ յերեսաց 12
Դաւթի, զի Տէր էր ընդ նմա, եւ 'ի Սաւուղայ
մերժեալ էր։ Եւ 'ի բաց արար զնա Սաւուղ 13
յիւրմէ, եւ կացոյց զնա իւր հազարապետ, եւ
ելանէր եւ մտանէր առաջի ժողովրդեանն։
ԽԸ Եւ էր Դաւիթ խելամուտ յամենայն ճանապարհս 14
իւր, եւ Տէր ընդ նմա։ Եւ ետես Սաւուղ 15
թէ այնչափ խելամուտ է յոյժ, անկանէր
16 յերեսաց նորա, եւ ամենայն Իսրայէլ եւ Յուդա
սիրէր զԴաւիթ· զի նա ելանէր եւ մտանէր
17 առաջի երեսաց ժողովրդեանն։ Եւ ասէ Սաւուղ
ցԴաւիթ· Ահա դուստր իմ երէց Մերոբ տաց
զնա քեզ կնութեան· բայց լեր դու ինձ յորդի
զօրութեան, եւ պատերազմեա զպատերազմունս
Տեառն։ Քանզի ասաց Սաւուղ, մի եղիցի
ձեռն իմ 'ի նա, այլ եղիցի 'ի նա ձեռն այլազգեացն։
18 Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ· Ո՞վ եմ ես
եւ կամ կենաց ազգատոհմի հօր իմոյ 'ի մէջ Իսրայէլի,
19 զի լինիցիմ փեսայ արքայի։ Եւ եղեւ
'ի ժամանակի տալոյ զՄերոբ դուստր Սաւուղայ՝
Դաւթի, տուաւ նա Եզրիէլի մովլաթացւոյ
20 կնութեան։ Եւ սիրեաց Մեղքող՝ դուստր Սաւուղայ՝
զԴաւիթ· եւ ազդ եղեւ Սաւուղայ, եւ հաճոյ
21 թուեցաւ բանն յաչս նորա· եւ ասէ Սաւուղ·
Տաց զնա նմա կնութեան, եւ եղիցի նմա
'ի գայթագղութիւն։ Եւ էր 'ի վերայ Սաւուղայ
ձեռն այլազգեացն։ Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ·
22 Երկրորդումբք փեսայասցիս դու ինձ այսօր։ Եւ
պատուիրեաց Սաւուղ ծառայից իւրոց եւ ասէ·
Խօսեցարուք դուք լռելեայն ընդ Դաւթի եւ ասասջիք·
ահա արքայ հաճեալ է ընդ քեզ, եւ ամենայն
այք նորա սիրեն զքեզ· եւ արդ փեսայացիր
23 դու արքայի։ Եւ խօսեցան ծառայքն Սաւուղայ
յականջս Դաւթի ըստ ամենայն բանիցս
այսոցիկ։ Եւ ասէ Դաւիթ· Թեթե՞ւ իցէ յաչս
ձեր փեսայանալ արքայի· եւ ես այր մի տառապեալ
24 եմ, եւ ոչ փառաւոր։ Եւ պատմեցին նմա
ծառայքն իւր ըստ բանիցս այսոցիկ զոր խօսեցաւ
25 Դաւիթ։ Եւ ասէ Սաւուղ· այսպէս ասասջիք
ցԴաւիթ, եթէ ոչ կամի արքայ վարձանս,
այլ հարիւր անթլփատութիւն այլազգեաց, առնուլ
վրէժ 'ի թշնամեաց արքայի։ Եւ Սաւուղ
խորհէր արկանել զնա 'ի ձեռս այլազգեացն։
26 Եւ պատմեցին Դաւթի ծառայքն Սաւուղայ
զբանս զայսոսիկ· եւ հաճոյ թուեցաւ բանն
յաչս Դաւթի՝ փեսայանալ արքայի· եւ չեւ
27 լցեալ աւուրք, եւ յարեաւ Դաւիթ եւ գնաց
ինքն եւ արք իւր, եւ եհար յայլազգեացն արս
հարիւր, եւ եբեր զանթլփատութիւնս նոցա եւ
ելից զնոսա առաջի արքայի· եւ փեսայացաւ արքայի·
եւ ետ Սաւուղ զՄեղքող դուստր իւր
28 նմա կնութեան։ Եւ ետես Սաւուղ եւ ծանեաւ
եթէ Տէր է ընդ նմա, եւ ամենայն Իսրայէլ սիրէր
29 զնա, եւ յաւել եւս ահնածել 'ի Դաւթէ։ Եւ
եղեւ Սաւուղ թշնամութեամբ ընդ Դաւթի զամենայն
30 աւուրս։ Եւ ելին իշխանք այլազգեացն,
եւ եղեն 'ի բաւական ժամանակաց ելք նոցա· եւ
խելամուտ էր Դաւիթ քան զամենայն ծառայսն
Սաւուղայ, եւ պատուեցաւ անուն նորա յոյժ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԽԹ Եւ խօսեցաւ Սաւուղ ընդ Յովնաթանու որդւոյ 1
իւրում, եւ ընդ ամենայն ծառայս իւր սպանանել
զԴաւիթ։ Եւ Յովնաթան որդի Սաւուղայ 2
կամեցեալ էր ընդ Դաւիթ յոյժ. եւ պատմեաց
Յովնաթան Դաւթի եւ ասէ. Հայր իմ խնդրէ
սպանանել զքեզ. զգուշ լեր վաղիւ ընդ առաւօտն,
եւ թաքիջիր եւ նստիջիր ՚ի թաքստեան.
եւ ես ելից եւ կացից մօտ առ հօր իմում յանդին, 3
ուր եւ իցես դու անդ, եւ ես խօսեցայց
վասն քո ընդ հօր իմում, եւ տեսից եթէ զինչ
իցէ եւ պատմեցից քեզ։ Եւ խօսեցաւ Յովնաթան 4
վասն Դաւթի բանս բարիս ընդ Սաւուղայ
հօր իւրում, եւ ասէ ցնա. Մի մեղիցէ արքայ՝ ՚ի
ծառայ իւր Դաւիթ, զի ոչ ինչ մեղաւ նա քեզ.
եւ գործք նորա բարութեամբ են առ քեզ յոյժ.
եւ եդ զանձն իւր ՚ի ձեռին իւրում, եւ եհար 5
զայլազգին. եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ, եւ
ամենայն Իսրայէլ տեսին եւ ուրախ եղեն. եւ
ընդէր մեղանչիցես յարիւն արդար՝ սպանանել
զԴաւիթ տարապարտուց։ Եւ լուաւ Սաւուղ 6
ձայնի Յովնաթանու, եւ երդուաւ Սաւուղ եւ
ասէ. Կենդանի է Տէր եթէ մեռանիցի։ Եւ կոչեաց 7
Յովնաթան զԴաւիթ, եւ պատմեաց նմա
Յովնաթան զամենայն բանս զայսոսիկ. եւ տարաւ
Յովնաթան զԴաւիթ առ Սաւուղ. եւ էր առաջի
նորա իբրեւ յերեկն եւ յեռանդ։

Ծ Եւ յաւել եւս լինել պատերազմ, եւ զօրացաւ 8
Դաւիթ առ պատերազմ ընդ այլազգիսն,
եւ եհար ՚ի նոցանէ հարուածս մեծամեծս յոյժ,
եւ փախեան յերեսաց նորա։ Եւ եղեւ այս չար 9
՚ի Տեառնէ ՚ի վերայ Սաւուղայ, եւ ինքն նստէր ՚ի
տան, եւ գեղարդն ՚ի ձեռին նորա, եւ Դաւիթ
երգէր ձեռօք իւրովք. եւ խնդրէր Սաւուղ հարկանել 10
զգեղարդնն ընդ Դաւիթ եւ ընդ որմն. եւ
խուսեաց յերեսաց Սաւուղայ. եւ եհար զգեղարդն
յորմն, եւ Դաւիթ ել գնաց եւ զերծաւ։
Եւ եղեւ ՚ի գիշերին յայնմիկ առաքեաց Սաւուղ 11
հրեշտակս ՚ի տուն Դաւթի՝ պահել զնա, զի
սպանցէ զնա ընդ առաւօտն։ Եւ պատմեաց Դաւթի
Մեղքող կին իւր՝ եւ ասէ. Եթէ ոչ ապրեցուցանես
զանձն քո ՚ի գիշերիս յայսմիկ՝ վաղիւ
մեռանելոց ես։ Եւ իջոյց Մեղքող զԴաւիթ ընդ 12
պատուհանն, եւ փախեաւ գնաց եւ ապրեաց։
Եւ առ Մեղքող պաճուճապատանս՝ եւ եդ ՚ի վերայ 13
մահճացն, եւ լեարդ այծեաց եւ կծիկ մազոյ
եդ ՚ի սնարէ, եւ ծածկեաց զնա հանդերձիւ։
Եւ առաքեաց հրեշտակս Սաւուղ առնել զԴաւիթ. 14
եւ ասեն՝ թէ խօթ է։ Եւ առաքեաց ՚ի 15
վերայ Դաւթի դարձեալ եւ ասէ. Հանէք զնա
մահճօքն առ իս՝ եւ սպանից զնա։ Եւ եկին 16
հրեշտակքն, եւ ահա պաճուճապատանքն ՚ի
վերայ մահճացն, եւ լեարդ այծեաց եւ կծիկ
17 մազոյ ՚ի սնարսն։ Եւ ասէ Սաւուղ ցՄեղքող.
Ընդէ՞ր այդպէս խաբեցեր զիս, եւ արձակեցեր
զթշնամին իմ եւ ապրեցաւ։ Եւ ասէ Մեղքող
ցՍաւուղ. Ինքն ասաց թէ արձակեա զիս, ապա
թէ ոչ սպանանեմ զքեզ։

18 Եւ Դաւիթ փախեաւ եւ ապրեցաւ, եւ եկն ԾԱ
առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ, եւ պատմեաց նմա
զամենայն ինչ զոր արար նմա Սաւուղ. եւ
գնացին Սամուէլ եւ Դաւիթ՝ եւ նստան ՚ի Նաւաթ
19 Հռամայ։ Ազդ եղեւ Սաւուղայ եւ ասեն.
20 Ահա Դաւիթ ՚ի Նաւաթ Հռամայ է։ Եւ առաքեաց
Սաւուղ հրեշտակս առնել զԴաւիթ. եւ
տեսին զեկեղեցին մարգարէից մարգարէացելոց,
եւ Սամուէլ կայր ՚ի վերայ նոցա. եւ եղեւ ՚ի վերայ
հրեշտակացն Սաւուղայ հոգի Աստուծոյ,
21 եւ մարգարէացան եւ նոքա։ Եւ պատմեցաւ
Սաւուղայ. եւ յաւել Սաւուղ առաքել այլ հրեշտակս,
եւ մարգարէացան եւ նոքա. եւ յաւել
Սաւուղ առաքել այլ հրեշտակս, եւ մարգարէացան
22 եւ նոքա։ Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Սաւուղ, եւ գնաց ինքն յԱրիմաթեմ, եւ
եկն մինչեւ ՚ի ջրհորն մեծ որ ՚ի Սեկքով, եւ եհարց
եւ ասէ. Ո՞ւր է Սամուէլ եւ Դաւիթ։ Եւ
23 ասեն. Ի Նաւաթ Հռամայ է։ Եւ գնաց անտի ՚ի
Նաւաթ Հռամայ. եւ եղեւ ՚ի վերայ նորա հոգի
Աստուծոյ, եւ երթայր երթալով եւ մարգարէանայր,
մինչեւ հասանել նմա ՚ի Նաւաթ Հռամայ.
24 եւ մերկացաւ զհանդերձ իւր ինքնին, եւ
մարգարէացաւ առաջի նոցա. եւ անկաւ մերկ
զտիւն ողջոյն եւ զգիշերն ամենայն. վասն այնորիկ
ասէին՝ թէ Եւ Սաւուղ ՚ի մարգարէս։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ փախեաւ Դաւիթ ՚ի Նաւաթայ Հռամայ. ԾԲ
եւ եկն խօսեցաւ առաջի Յովնաթանու եւ ասէ.
Զինչ արարի, եւ զինչ վնաս է իմ, եւ զինչ մեղայ
2 առաջի հօր քոյ՝ զի խնդրէ զանձն իմ։ Եւ
ասէ ցնա Յովնաթան. Քաւ քեզ, ոչ մեռանիցիս.
զի ահա ոչ առնէ հայր իմ բան մի մեծ կամ
փոքր՝ զոր ոչ յայտնէ յականջն իմ. եւ զիա՞րդ իցէ
զի թաքուցանիցէ հայր իմ յինէն զբանդ զայդ.
3 չէ այդպէս։ Պատասխանի ետ Դաւիթ եւ ասէ
ցՅովնաթան. Գիտելով գիտէ հայր քո՝ զի գտի
շնորհս առաջի աչաց քոց, եւ ասէ թէ մի գիտասցէ
Յովնաթան՝ գուցէ ոչ կամիցի. այլ կենդանի
է Տէր եւ կենդանի է անձն քո, զի որպէս
ասացի՝ վճարեալ է ընդ իս եւ ընդ հայր քո մինչեւ
4 ցմահ։ Եւ ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ. Զինչ
5 ցանկայ անձն քո՝ եւ արարից քեզ։ Ասէ Դաւիթ
ցՅովնաթան. Ահա վաղիւ ամսամուտ է.
եւ ես նստելով ոչ նստայց ուտել հաց ընդ ար-

քայի. եւ առաքեսցես զիս՝ եւ թաքեայց 'ի դաշ-
տի աստ մինչեւ ցընդերեկս աւուրն երրորդի. եւ 6
թէ առնելով առնիցէ այց զինէն հայր քո, ա-
սասցես եթէ հրաժարելով հրաժարեաց յինէն
Դաւիթ երթալ մինչեւ ցԲեթղեհէմ քաղաք իւր.
զի զոհ աւուրց է անդ ամենայն ցեղին. եթէ ա- 7
սասցէ եթէ բարւոք է, խաղաղութիւն է ծա-
ռայի քում. ապա թէ խստիւ տայցէ պատաս-
խանի, գիտասջիր զի վճարեալ է չարութիւն
առ 'ի նմանէ: Եւ արասցես ողորմութիւն ընդ 8
ծառայի քում. զի յուխտ Տեառն մուծեր զծա-
ռայ քո ընդ քեզ. եւ եթէ իցէ ինչ է ծառայի
քում, դու իսկ սպան զիս. եւ ընդէ՞ր հասուցա-
նիցես զիս առ հայր քո: Եւ ասէ Յովնաթան. 9
Քաւ լիցի քեզ. զի եթէ գիտելով գիտասցես եթէ
վճարեալ է չարութիւն առ 'ի հօրէ իմմէ գալ 'ի
վերայ քո՝ եթէ ոչ 'ի քաղաքն իսկ քո պատմեցից
քեզ: Եւ ասէ Դաւիթ ցՅովնաթան. Ո՞ պատ- 10
մեսցէ ինձ եթէ խստիւ պատասխանի տայցէ քեզ
հայր քո: Եւ ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ. Երթ 11
եւ մնա յանդին: Եւ գնացին երկոքեան յանդն.
Եւ ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ. Տէր Աստուած Իս- 12
րայէլի գիտէ՝ եթէ ոչ քննեցից զհայր իմ զերեք
ժամանս. եւ եթէ բարի ինչ իցէ զԴաւթէ եւ ե-
թէ չար, առաքեցից առ քեզ յանդս. այս եւ այս 13
արասցէ Տէր Յովնաթանու, եւ այս եւ այս յաւել-
ցէ, եթէ ոչ քննեցից զչարութիւնն վասն քո,
եւ յայտնեցից յականջս քո, եւ արձակեցից զքեզ՝
եւ երթիցես 'ի խաղաղութիւն, եւ եղիցի Տէր
ընդ քեզ՝ որպէս էր ընդ հօր իմում: Եւ իցէ թէ 14
մինչդեռ ես կենդանի իցեմ, արասցես ընդ իս իսկ
ողորմութիւն. եւ եթէ մահու մեռանիցիմ, մի 15
բարձցես զողորմութիւն քո 'ի տանէ իմմէ մին-
չեւ յաւիտեան: Եւ եթէ ոչ, 'ի բառնալ Տեառն
զթշնամիս Դաւթի զիւրաքանչիւր ոք յերեսաց
երկրէ, գտցի անուն Յովնաթանու 'ի տանէ Դաւ- 16
թի, խնդրեսցէ Տէր 'ի ձեռաց թշնամեաց Դաւ-
թի:

ԾԳ Եւ յաւել Յովնաթան երդմնեցուցանել զԴա- 17
ւիթ առ սէր նորա. զի սիրեաց զանձն սիրե-
լոյն իւրոյ. եւ ասէ ցնա Յովնաթան. Վաղիւ 18
ամսամուտ է, եւ խնդրեսցիս. քանզի խնդրես- 19
ցի աթոռ քո, եւ երկրորդեսցիս եւ խնդրեսցիս
եւ եկեսցես 'ի տեղի քո՝ ուր թաքեաւն յաւուրն
գործոյ. եւ նստցիս առ երգաբաւղ այդուիկ: Եւ 20
ես երկիցնեցից փքինս յորս՝ ածել եւ ձգել յա-
մատապրայն. եւ արձակեցից զպատանեակն, եւ 21
ասացից. Երթ գտ զփքինն: Եւ եթէ ասելով
ասացից ցպատանեակն, 'ի քէն եւ այսր է փքինն
եւ այսր առ զնա, եկեսջիր. զի խաղաղութիւն
է քեզ, եւ չէն ինչ բանք, կենդանի է Տէր: Ա- 22
պա թէ ասացից ցպատանին, 'ի քէն եւ անդր է
փքինն, գնասջիր՝ զի արձակեաց զքեզ Տէր: Եւ 23
բանիցս զոր խօսեցաք ես եւ դու, ահա Տէր լիցի
վկայ ընդ իս եւ ընդ քեզ մինչեւ յաւիտեան:
24 Եւ թաքեաւ Դաւիթ յանդին. եւ եհաս ամսա-
մուտն, եւ եկեալ արքայ 'ի սեղանն ուտել հաց.
25 Եւ նստաւ արքայ յաթոռ իւրում, որպէս միան-
գամ եւ միւսանգամ՝ յաթոռն յորմնայեցն. եւ
ժամանեաց Յովնաթան. եւ նստաւ Աբեններ 'ի
կողմանէ Սաւուղայ, եւ խնդրեցաւ տեղին Դաւ-
26 թի. եւ ոչ խօսեցաւ Սաւուղ եւ ոչ ինչ յա-
ւուր յայնմիկ. քանզի ասաց թէ դէպք ինչ իցեն
չլինելոյ սուրբ, եւ չիցէ սրբեալ:
27 Եւ եղեւ 'ի վաղիւ ամսամտին յաւուրն երկ- ԾԴ
րորդի՝ խնդրեցաւ տեղին Դաւթի, եւ ասէ Սա-
ւուղ ցՅովնաթան ցորդի իւր. Զի՞ է՝ զի ոչ եկն
28 որդին Յեսսեայ երէկ եւ այսօր 'ի սեղանս: Պա-
տասխանի ետ Յովնաթան եւ ասէ ցՍաւուղ.
Հրաժարեաց յինէն երթալ 'ի Բեթղեհէմ քա-
29 ղաք իւր. ասէ. արձակեա զիս՝ զի զոհ է ցեղին
մերոյ 'ի քաղաքին, եւ պատուիրեցին յիս եղ-
բարք իմ. եւ արդ եթէ գտի շնորհս առաջի ա-
չաց քոց՝ երթայց տեսից զեղբարս իմ. վասն այ-
30 նորիկ ոչ եկն 'ի սեղան արքայի: Եւ բարկացաւ
Սաւուղ 'ի վերայ Յովնաթանու՝ եւ ասէ ցնա.
Աղջկորդի անձնամոլ. ես ո՞չ գիտեմ, զի դու
նեցուկ ես դու որդւոյն Յեսսեայ՝ յամօթ քո եւ
31 յամօթ առականաց մօր քոյ. զի զամենայն ա-
ւուրս որչափ որդին Յեսսեայ կենդանի է, ոչ
հաստատեսցի թագաւորութիւն քո. արդ ա-
ռաքեա կոչ զպատանին, զի որդի մահու է նա:
32 Պատասխանի ետ Յովնաթան Սաւուղայ հօր իւ-
րում, եւ ասէ ցնա. Ընդէ՞ր մեռանիցի. զի՞նչ
33 գործեաց: Եւ վերացոյց Սաւուղ զնիզակն 'ի
վերայ Յովնաթանու սպանանել զնա. եւ գի-
տաց Յովնաթան թէ վճարեալ է չարութիւն 'ի
34 հօրէ նորա՝ սպանանել զԴաւիթ: Եւ դիմեաց
Յովնաթան 'ի սեղանոյ անտի արտաքս բարկու-
թեամբ եւ սրտմտութեամբ. եւ ոչ եկեր յա-
ւուրն երկրորդի ամսոյն հաց, զի բեկաւ վասն
Դաւթի. զի վճարեաց վասն նորա հայրն իւր:
35 Եւ եղեւ ընդ առաւօտն՝ ել Յովնաթան յանդն, ԾԵ
որպէս ժամադիր եղեւ Դաւթի 'ի վկայութիւն.
36 եւ մանուկ փոքրիկ ընդ նմա. եւ ասէ ցպատա-
նեակն. Ընթա գտ զփքինն զոր ձգեցից: Եւ ըն-
թացաւ պատանեակն. եւ նա ձգեաց զփքինն,
37 եւ երեր զնա: Եւ չոգաւ պատանեակն մինչեւ
ցտեղի փքինին զոր ձգեաց Յովնաթան. եւ աղա-
ղակեաց Յովնաթան զհետ պատանեկին եւ ասէ.
38 Ի քէն եւ անդր է փքինն: Եւ աղաղակեաց Յով-
նաթան զհետ պատանեկին եւ ասէ. Փութացեալ
արագեա եւ մի կայցես: Եւ քաղեաց մանուկն
Յովնաթանու զփքինսն եւ եբեր առ տէր իւր.
39 եւ պատանեակն ոչ ինչ գիտէր՝ բայց 'ի Յովնա-
40 թանայ եւ 'ի Դաւթէ՝ զի գիտէին զբանն: Եւ
ետ Յովնաթան զգործին իւր ցպատանեակն, եւ
ասէ ցպատանեակն իւր. Երթ մուտ 'ի քաղաքն:

Եւ մտեալ պատանեկին · եւ յարեաւ Դաւիթ 41
յարգաբայն, եւ անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց
յերկիր, եւ երկիր եպագ նմա երիցս անգամ,
եւ համբուրեաց իւրաքանչիւր զընկեր իւր, եւ ե-
լաց իւրաքանչիւր 'ի վերայ ընկերի իւրոյ մինչեւ
ցմեծ վախճան ։ Եւ ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ · 42
Երթ 'ի խաղաղութիւն · եւ որպէս երդուաք մեք
երկոքին յանուն Տեառն եւ խօսեցաք · Տէր լիցի
վկայ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ 'ի մէջ զաւակի իմոյ
եւ 'ի մէջ զաւակի քոյ մինչեւ յաւիտեան ։ Եւ 43
յարեաւ Դաւիթ եւ գնաց, եւ Յովնաթան ե-
մուտ 'ի քաղաքն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ՃԶ Եւ եկն Դաւիթ 'ի Նոմբա՝ առ Աքիմելէք քա- 1
հանայ · եւ զարհուրեցաւ Աքիմելէք 'ի պատա-
հել նորա, եւ ասէ ցնա · Զի՞ է զի դու միայն ես՝
եւ ոչ ոք է ընդ քեզ ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱքիմելէք 2
քահանայ · Բան ինչ հրամայեալ է ինձ արքայի
այսօր, եւ ասէ ցիս՝ մի՛ ոք գիտասցէ զբանն վասն
որոյ առաքեցի զքեզ, եւ վասն որոյ պատուիրե-
ցի քեզ · եւ հրաման ետու մանկտւոյն 'ի տեղւոջն
որ կոչի Աստուծոյ հաւատարմութիւն, փելմոնի
էլմոնի · եւ արդ եթէ իցեն 'ի ձեռին քում հինգ 3
նկանակ հացի, տուր 'ի ձեռս իմ, թէ որչափ եւ
գտանիցի ։ Պատասխանի ետ քահանայն Աստու- 4
ծոյ եւ ասէ ցԴաւիթ · Ոչ կայ հաց պիղծ ընդ ձե-
ռամբ իմով, այլ հաց սրբութեան · եւ եթէ իցեն
զգուշացեալ մանկտին 'ի կանանց, կերիցեն ։ Պա- 5
տասխանի ետ Դաւիթ քահանային եւ ասէ ցնա ·
Ի կանանց մեկուսի եմք յերէկն եւ յեռանդն,
յելանել ինձ 'ի ճանապարհս սրբեցան եւ ման-
կտին, զի եւ ճանապարհս իսկ պիղծ է · եւ վասն
այնորիկ այսօր սրբեսցի գործովս իմով ։ Եւ ետ 6
նմա Աքիմելէք քահանայ 'ի զառաջաւոր հացէն ·
զի չգոյր անդ հաց, բայց 'ի հացէն երեսաց, ա-
ռեալ յերեսաց Տեառն, դնել տաքի հաց ջերմ
յաւուրն յորում առն զայն ։ Եւ անդ էր մի 'ի 7
ծառայիցն Սաւուղայ յաւուր յայնմիկ նեղեալ
նուաստս առաջի Տեառն · եւ անուն նորա Դո-
վէկ՝ ասորի, արածէր զջորիս Սաւուղայ ։ Եւ ա- 8
սէ Դաւիթ ցԱքիմելէք · Եթէ իցէ՞ աստ ընդ ձե-
ռամբ քով գեղարդն կամ սուսեր · զի զսուսեր
իմ եւ զկազմած իմ ոչ առի 'ի ձեռին իմում ·
քանզի բանն արքայի սաստկեաց զիս ։ Եւ ասէ 9
քահանայն · Ահա սուսերն Գողիաթու այլազգւոյ
փղշտացւոյ՝ զոր սպաներ 'ի հովիտն Եղայ · եւ
այն պատեալ կայ ձորձով յետոյ վակասին · ե-
թէ զայն առնուս ընդ քեզ՝ ա՛ռ, զի ոչ գոյ աստ
բաց յայնմանէ ։ Եւ ասէ Դաւիթ · Զի՞ք իբրեւ
զնա, տուր ցիս զայն ։ Եւ ետ նմա զայն ։

ՃԷ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ փախեաւ յաւուր 10
յայնմիկ յերեսաց Սաւուղայ, եւ եկն Դաւիթ
11 առ Անքուս արքայ Գեթայ · եւ ասեն ծառայքն
Անքուսայ ցնա · Ո՞չ սա է Դաւիթ՝ թագաւոր
երկրին · ո՞չ սմա նուագէին պարուցն եւ ա-
սէին, եհար Սաւուղ զհազարս եւ Դաւիթ զբ-
12 բիւրս ։ Եւ եդ Դաւիթ զբանն 'ի սրտի իւրում,
եւ երկեաւ յոյժ յերեսաց Անքուսայ արքայի
13 Գեթայ · եւ այլակերպեաց առաջի նորա զերեսս
իւր, եւ սպառնացաւ յաւուր յայնմիկ · եւ
կաքաւէր առ դուրս քաղաքին, եւ ծորեցուցա-
նէր զլորձունս իւր 'ի վերայ մօրուաց իւրոց, եւ
14 յախիթերս խաղայր ։ Եւ ասէ Անքուս ցծա-
ռայս իւր · Ահա տեսէք զայրն այսահար, եւ ըն-
15 դէ՞ր մուծէք զնա առ իս · միթէ կարօտ ինչ իցեմ
ես այսահարաց, զի ածէք զդա այսահարել ա-
ռաջի իմ · մի՛ մտցէ դա 'ի տուն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Գնաց անտի Դաւիթ՝ եւ եկն զերծաւ յայրն
Ոդողամայ · եւ լուան եղբարք նորա եւ ամենայն
2 տուն հօր նորա, եւ իջին առ նա անդր ։ Եւ ժո-
ղովեցին առ նա ամենայն վշտացեալք եւ ամենայն
պարտապանք եւ ամենայն ցասուցեալք ոգւովք ·
եւ էր նոցա զօրագլուխ · եւ էին ընդ նմա իբրեւ
3 արք չորեքհարիւր ։ Եւ գնաց անտի Դաւիթ 'ի
Մասեփաթ Մովաբայ · եւ ասէ ցարքայն Մովա-
բայ · Եկեսցեն հայր իմ եւ մայր իմ առ քեզ, մին-
չեւ գիտասցեմ թէ զինչ արասցէ ինձ Աստուած ։
4 Եւ աղաչեաց զերեսս արքային Մովաբայ, եւ բը-
նակեցին առ նմա զամենայն աւուրս մինչեւ էր
Դաւիթ յամրոցին ։

5 Եւ ասէ Գադ մարգարէ ցԴաւիթ · Մի՛ նստիր ՃԸ
յամրոցիդ, այլ արի եւ երթիցես յերկիրն Յու-
դայ ։ Գնաց Դաւիթ եւ եկն նստաւ 'ի քաղաքին
6 Սարիթ ։ Եւ լուաւ Սաւուղ եթէ յայտնեցաւ Դա-
ւիթ եւ արքն որ ընդ նմա · եւ Սաւուղ նստէր
'ի բլրին 'ի ներքոյ հերկին որ 'ի Ռամա, եւ գե-
ղարդն 'ի ձեռին իւրում, եւ ամենայն ծառայք
7 նորա կային շուրջ զնովաւ ։ Եւ խօսեցաւ Սա-
ւուղ ընդ ծառայսն իւր որ կային շուրջ զնովաւ ·
եւ ասէ ցնոսա · Լուարուք որդիք Բենիամենի ·
թէ արդարեւ ամենեցուն ձեզ տացէ որդին Յես-
սեայ անդս եւ այգեստանս, եւ զամենեսեան
զձեզ առնիցէ հազարապետս եւ հարիւրապետս ·
8 զի միաբանեալ կայք 'ի վերայ իմ դուք ամենե-
քեան · եւ ոչ ոք էր որ յայտնէր յականջս իմ 'ի դը-
նել որդւոյն իմոյ ուխտ ընդ որդւոյն Յեսսեայ ·
եւ չէր ոք 'ի ձէնջ որում ցաւէր վասն իմ, եւ
յայտնէր յականջս իմ · զի յարոյց որդի իմ զծա-
ռայ իմ 'ի վերայ իմ թշնամի, որպէս յաւուր
9 յայսմիկ ։ Պատասխանի ետ Դովէկ ասորի, որ
կայր 'ի վերայ ջորւոյն Սաւուղայ, եւ ասէ · Տե-

ւէ զորդին Յեսսեայ եկեալ 'ի Նոմբա առ Աքիմելէք
որդի Աքիտովբայ առ քահանայ. եւ հարցանէր 10
նա նմա 'ի Տեառնէ, եւ ետ նմա պաշար եւ
զսուսերն Գողիաթու այլազգւոյ ետ նմա։ Եւ առաքեաց 11
արքայ կոչեաց զԱքիմելէք որդի Աքիտովբայ
զքահանայ, եւ զամենայն որդիս հօր նորա՝
զքահանայսն որ էին 'ի Նոմբա. եւ եկին ամենեքեան
առ արքայ։ Եւ ասէ Սաւուղ. Լուր որդի 12
Աքիտովբայ։ Եւ ասէ. Ահաւասիկ կամ, խօսեաց
տէր։ Եւ ասէ ցնա Սաւուղ. Զի՞ է զի միաբանեցէք 13
դու եւ որդին Յեսսեայ հակառակ իմ, տալ
նմա հաց եւ սուսեր, եւ հարցանել նմա յԱստուծոյ,
եւ դնել զնա իմ թշնամի, որպէս եւ
յաւուր յայսմիկ։ Պատասխանի ետ Աքիմելէք 14
արքային եւ ասէ. Եւ ո՞վ է յամենայն ծառայս քո
հաւատարիմ իբրեւ զԴաւիթ, եւ փեսայ արքային,
եւ իշխան ամենայն հրամանի քոյ, եւ
փառաւոր 'ի տան քում։ Եթէ այսօր աւուր ինչ 15
սկսեալ իցեմ հարցանել նմա յԱստուծոյ. քաւ.
մի երբէք դիցէ արքայ 'ի վերայ ծառայի իւրոյ
պատճառ բան, եւ 'ի վերայ տան հօր իմոյ. զի ոչ
գիտէ ծառայ քո յամենայնի յայսմիկ բան մի մեծ
կամ փոքր։ Եւ ասէ արքայ Սաւուղ. Մահու 16
մեռցիս, Աքիմելէք, դու եւ ամենայն տուն հօր
քո։ Եւ ասէ արքայ ցառաջնորդսն որ կային 17
շուրջ զնովաւ. Մատիք եւ սպանէք զքահանայսն
Տեառն, զի ձեռն նոցա ընդ Դաւթի է. զի գիտացին
եթէ փախչի նա, եւ ոչ յայտնեցին յականջս
իմ։ Եւ ոչ կամեցան ծառայքն արքային արկանել
զձեռս իւրեանց, եւ մեղանչել 'ի քահանայսն
Տեառն։ Եւ ասէ արքայ ցԴովեկ. Դարձիր դու՝ 18
եւ պատահեա քահանայիցն Տեառն։ Եւ դարձաւ
Դովեկ Ասորի, եւ կոտորեաց զքահանայսն
Տեառն, եւ սպան յաւուր յայնմիկ երեք հարիւր
եւ հինգ այր, զամենեսեան որ կրէին զեփուդն
կտաւի։ Եւ զՆոմբա քաղաք քահանայիցն եհար 19
սրով սուսերի՝ յառնէ մինչեւ ցկին, 'ի տղայոյ
մինչեւ ցստնդիացս, յարջառոյ եւ յէշոյ մինչեւ
ցոչխար՝ բերանով սրոյ։ Եւ ապրեցաւ որդի մի 20
Աքիմելէքայ, որդւոյ Աքիտովբայ, եւ անուն նորա
Աբիաթար. եւ փախեաւ զհետ Դաւթի. եւ 21
պատմեաց Աբիաթար Դաւթի՝ եթէ կոտորեաց
Սաւուղ զամենայն քահանայսն Տեառն։ Եւ ասէ 22
Դաւիթ ցԱբիաթար. Գիտէի յաւուր յայնմիկ
եթէ Դովեկ Ասորի պատմելով պատմէ Սաւուղայ.
եւ ես եմ պարտական ոգւոց տան հօր քոյ.
նիստ առ իս եւ մի երկնչիր. զի ուր խնդրեցից 23
անձին իմոյ տեղի, խնդրեցից եւ քում անձին,
զի պահեսցիս դու առ իս։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Եւ ազդ եղեւ Դաւթի եւ ասեն. Ահա այլազգիք ՆԹ
պատերազմին ընդ Կէիլայ, եւ յափշտակեցին
2 զկալորայն։ Եւ եհարց Դաւիթ 'ի Տեառնէ
եւ ասէ. Եթէ երթա՞յց եւ հարկանիցե՞մ զայլազգիսն
զայնոսիկ։ Եւ ասէ Տէր ցԴաւիթ. Երթ եւ
3 հարցես զայլազգիսն, եւ փրկեսցես զԿէիլա։ Եւ
ասեն արք Դաւթի ցնա. Ահա մեք աստէն 'ի
Հրէաստանի յերկիւղի եմք, եւ զիա՞րդ լինիցի եթէ
երթիցեմք 'ի Կէիլա յաւար այլազգեաց։
4 Եւ յաւել միւսանգամ Դաւիթ հարցանել 'ի Կ
Տեառնէ. եւ պատասխանի ետ նմա Տէր՝ եւ ասէ
ցնա. Արի էջ 'ի Կէիլա, զի ես մատնեցից զայլազգիսն
5 'ի ձեռս քո։ Եւ գնաց Դաւիթ եւ արքն
որ ընդ նմա 'ի Կէիլա, եւ մարտեաւ ընդ այլազգիսն.
եւ փախեան յերեսաց նորա, եւ ած զանասուն
նոցա, եւ եհար 'ի նոցանէ հարուածս
մեծամեծս. եւ փրկեաց Դաւիթ զբնակիչսն Կէիլայ։
6 Եւ եղեւ 'ի փախչելն Աբիաթարայ որդւոյ
Աքիմելէքայ առ Դաւիթ, եւ ինքն ընդ Դաւթի
էջ 'ի Կէիլա. եւ ունէր զեփուդն 'ի ձեռին իւրում։
7 Եւ ազդ եղեւ Սաւուղայ եթէ եկն Դաւիթ
'ի Կէիլա. եւ ասէ Սաւուղ. Վաճառեաց զնա Աստուած
'ի ձեռս իմ. զի փակեցաւ մտեալ 'ի քաղաք
8 դրանց եւ նիգափակաց։ Եւ հրամայեաց
Սաւուղ ամենայն ժողովրդեանն իջանել 'ի պատերազմ
'ի Կէիլա, պաշարել զԴաւիթ եւ զարս նորա։
9 Եւ գիտաց Դաւիթ զՍաւուղայ եթէ ոչ դադարէ
'ի չարութենէ. եւ ասէ Դաւիթ ցԱբիաթար
10 քահանայ. Մատո զեփուդ Տեառն։ Եւ
ասէ Դաւիթ. Տէր Աստուած Իսրայէլի, լսելով
լուաւ ծառայ քո՝ եթէ խնդրէ Սաւուղ գալ 'ի
վերայ Կէիլայ, ապականել զքաղաքս վասն իմ.
11 եթէ պաշարեսցի. եւ եթէ իջանիցէ՞ այժմ այսր
Սաւուղ՝ որպէս լուաւ ծառայ քո, տէր Աստուած
Իսրայէլի, պատմեա ծառայի քում։ Եւ ասէ Տէր.
12 Պաշարեսցի։ Եւ ասէ Դաւիթ. Եթէ մատնեսցե՞ն
զիս Կէիլացիքս եւ զարս իմ 'ի ձեռս Սաւուղայ։
Եւ ասէ Տէր. Մատնեսցեն։

13 Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա՝ իբրեւ ԿԱ
չորեքհարիւր, ելին 'ի Կէիլայ եւ գնացին յո
եւ գնացին. եւ ազդ եղեւ Սաւուղայ եթէ զերծաւ
Դաւիթ 'ի Կէիլայ, եւ դադարեաց յելանելոյ։

14 Եւ նստաւ Դաւիթ յանապատին 'ի Մասերեթ ԿԲ
յանձաւսն, եւ նստէր 'ի լերին անապատին Զիփայ
'ի մայր լերինն 'ի մթին երկրին. եւ խնդրէր
զնա Սաւուղ զամենայն աւուրս, եւ ոչ
15 մատնեաց զնա Տէր 'ի ձեռս նորա։ Եւ ետես Դաւիթ
եթէ ելանէ Սաւուղ խնդրել զԴաւիթ, եւ
Դաւիթ նստէր յանապատին 'ի մայր լերինն
16 Զիփայ 'ի Նորում։ Եւ յարեաւ Յովնաթան որդի

Սաւուղայ, եւ չոգաւ առ Դաւիթ 'ի Նորն․ եւ
հաստատեաց զձեռս նորա 'ի Տէր, եւ ասէ ցնա․ Մի 17
երկնչիր, զի ոչ գտցէ զքեզ ձեռն Սաւուղայ հօր
իմոյ․ եւ դու թագաւորեսցես 'ի վերայ Իսրայէլի,
եւ ես եղէց քո երկրորդ․ եւ Սաւուղ հայր
իմ գիտէ թէ այդպէս է։ Եւ ուխտեցին ուխտ 18
երկոքեան առաջի Տեառն։ Եւ նստէր Դաւիթ 'ի
Նորումն․ եւ Յովնաթան գնաց 'ի տուն իւր։ Եւ 19
ելին զիփացիքն 'ի ժամայ երկրէն առ Սաւուղ 'ի
բլուրն, եւ ասեն․ Ո՞չ ահաւասիկ Դաւիթ թաքուցեալ
է առ մեզ 'ի Մասերա յանձուկս Նորայն 'ի
բլուրն Եքելասու, ընդ աջմէ Յեսեմոնայ․ եւ 20
արդ ըստ ամենայն ցանկութեան անձին արքայի
իջցէ իջանելով առ մեզ․ քանզի փակեսցուք զնա
'ի ձեռս արքայի։ Եւ ասէ ցնոսա Սաւուղ․ Օրհնեալ 21
էք դուք 'ի Տեառնէ, զի ցաւեաց ձեզ վասն
իմ․ արդ երթայք եւ այլ եւս կազմեցարուք, եւ 22
գիտասջիք եւ տեսէք զտեղին ուր իցէ ոտն նորա․
հասէք վաղվաղակի անդր ուր ասացէքդ թէ է,
գուցէ խորամանգիցէ․ եւ քննեսջիք եւ տեսջիք 23
յամենայն տեղեաց ուր թաքուցեալ իցէ, եւ
դարձջիք առ իս ճշմարտութեամբ, եւ երթիցուք
ընդ ձեզ․ եւ եղիցի եթէ իցէ յերկրի՝
խուզեցից զնա ամենայն հազարաւորս Յուդայ։

ԿԴ Եւ յարեան եւ գնացին զիփացիքն յերեսաց 24
Սաւուղայ․ եւ Դաւիթ եւ արք նորա էին յանապատին
Մաոնայ առ երեկս ընդ աջմէ Յեսեմոնայ։
Եւ գնաց Սաւուղ եւ արք իւր խնդրել զԴաւիթ․ 25
եւ ազդ արարին Դաւթի, եւ էջ 'ի վէմն որ յանապատին
Մաոնայ․ եւ լուաւ Սաւուղ՝ եւ պնդեցաւ
զհետ Դաւթի յանապատն Մաոնայ։ Եւ 26
թայր Սաւուղ եւ արք իւր զայս կողմն լերինն,
եւ Դաւիթ եւ արք իւր առ 'ի կողմն զայն կողմն
լերինն․ եւ եղեւ Դաւթի թաքստեամբ երթալ
յերեսաց Սաւուղայ․ եւ Սաւուղ եւ արք նորա
պատեցան զԴաւթիւ եւ զարամբք նորա ունել
զնոսա։ Եւ եկն հրեշտակ առ Սաւուղ եւ ասէ․ 27
Փութա եկ այսր, զի այլազգիքն արշաւեցին յերկիրս։
Եւ դարձաւ Սաւուղ չպնդել զհետ Դաւթի, 28
եւ չոգաւ ընդդէմ այլազգեացն․ վասն այնորիկ
կոչեցաւ տեղին այն Վէմ բաժանեալ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Եւ յարեաւ Դաւիթ անտի եւ նստաւ յանձուկս 1
Ենգադդայ։

ԿԴ Եւ եղեւ իբրեւ դարձաւ Սաւուղ յայլազգեացն, 2
ազդ եղեւ նմա եւ ասեն․ Ահաւասիկ
Դաւիթ յանապատին Ենգադդայ է։ Եւ առ ընդ 3
իւր երիս հազարս արանց ընտրելոց յամենայն
Իսրայէլէ, եւ գնաց խնդրել զԴաւիթ եւ զարս
նորա, հանդէպ Սէիմայ որսոյն եղջերուաց․ եւ 4
եկն 'ի պատանս հօտիցն որ առ Ճանապարհաւն․
եւ անդ էր այր մի, եւ եմուտ Սաւուղ հանգչել․
եւ Դաւիթ եւ արք նորա նստէին 'ի ներքնում
5 այրին։ Եւ ասեն արքն Դաւթի ցնա․ Ահա այս
օր է, զորմէ ասաց Տէր ցքեզ՝ մատնել զթշնամին
քո 'ի ձեռս քո․ եւ արասցես ընդ նա որպէս
հաճոյ թուի յաչս քո։ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
6 եհատ զտուտն լոդկին Սաւուղայ գաղտ․ եւ եղեւ
յետ այնորիկ՝ զղջացոյց զԴաւիթ սիրտն իւր,
7 զի եհատ զտուտն լոդկի նորա։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցարս իւր․ Քաւ լիցի ինձ 'ի Տեառնէ, թէ արարից
զբանդ զայդ տեառն իմում օծելոյ Տեառն, մխել
8 'ի նա զձեռս իմ․ զի օծեալ Տեառն է նա։ Եւ հաճեաց
Դաւիթ զարսն իւր բանիւք, եւ ոչ ետ նոցա
յառնել եւ սպանանել զՍաւուղ։ Եւ Սաւուղ
9 յարեաւ յայրէ անտի եւ էջ 'ի Ճանապարհն․ եւ
յարեաւ Դաւիթ զկնի նորա ել յայրէ անտի, եւ
աղաղակեաց Դաւիթ զհետ նորա եւ ասէ․ Տէր
իմ արքայ։ Եւ հայեցաւ Սաւուղ 'ի թիկունս
իւր․ եւ անկաւ Դաւիթ 'ի վերայ երեսաց իւրոց
10 յերկիր, եւ եպագ նմա երկիր։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցՍաւուղ․ Ընդէր լսես բանից ժողովրդեանն որ
11 ասեն թէ Դաւիթ խնդրէ զանձն քո․ ահա յաւուր
յայսմիկ տեսին աչք քո, ո՛րպէս մատնեաց
զքեզ Տէր այսօր 'ի ձեռս իմ յայրի անդ, եւ ոչ
կամեցայ սպանանել զքեզ․ եւ խնայեցի 'ի քեզ․
եւ ասացի թէ ոչ ձգեցից զձեռն իմ 'ի տէր իմ․
12 զի օծեալ Տեառն է նա։ Եւ տես, հայր իմ․ ահա
տուտն լոդկի քո 'ի ձեռին իմում․ ես հատի
զտուտն հանդերձի քոյ, եւ ոչ սպանի զքեզ․
եւ ծանիր եւ տես այսօր, զի ոչ գոյ 'ի ձեռին իմում
չարութիւն եւ ոչ արհամարհութիւն եւ
ոչ ամպարշտութիւն, եւ ոչ մեղայ ինչ քեզ․
13 եւ դու պաշարես զանձն իմ առնուլ զնա․ դատ
արասցէ Տէր ընդ իս եւ ընդ քեզ․ եւ առցէ Տէր
զվրէժ իմ 'ի քէն, եւ ձեռն իմ մի՛ եղիցի 'ի քեզ։
14 Որպէս ասէ հին առակըն․ Յանօրէնն ձեռաց
15 ելցէ մեղս, եւ ձեռն իմ մի՛ եղիցի 'ի քեզ։ Եւ
արդ զո՞ր հետ ելեալ ես արքայդ Իսրայէլի, եւ
զո՞ հալածես․ զհետ շան միոյ մեռելոյ եւ զհետ
16 լուոյ միոյ․ եղիցի Տէր դատաւոր եւ իրաւարար
ընդ իս եւ ընդ քեզ․ տեսցէ Տէր եւ դատեսցի
զդատաստանս իմ, եւ արասցէ ինձ իրաւունս 'ի
17 ձեռաց քոց։ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Դաւիթ
խօսել զբանս զայսոսիկ ընդ Սաւուղայ, եւ
ասէ Սաւուղ․ Այդ քո՞ ձայն իցէ, որդեակ իմ
Դաւիթ։ Եւ ամբարձ Սաւուղ զձայն իւր եւ ելաց․
18 եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ․ Դու արդար ես
քան զիս․ զի դու հատուցեր ինձ բարիս, եւ ես
19 հատուցի քեզ չարիս․ եւ դու պատմեցեր ինձ
այսօր զոր արարեր ինձ բարիս, եւ թէ ո՛րպէս
փակեաց զիս Տէր այսօր 'ի ձեռս քո՝ եւ ոչ սպաներ
20 զիս․ զի ո՛րպէս գտանէ ոք զթշնամի իւր 'ի
նեղութեան, եւ արձակիցէ զնա բարեաւ ընդ
Ճանապարհ, եւ Տէր հատուսցէ նմա բարիս․ որ-

պէս զու արարեր այսօր։ Եւ արդ գիտեմ զի 21
թագաւորելով թագաւորեսցես, և հաստատես-
ցի 'ի ձեռս քո թագաւորութիւնն Իսրայէլի. և 22
արդ երդուիր ինձ 'ի Տէր, զի մի սատակեսցես
զզաւակ իմ զհետ իմ, և մի եղծցես զանուն իմ
'ի տանէ հօր իմոյ։ Եւ երդուաւ Դաւիթ Սաւու- 23
ղայ. և գնաց Սաւուղ 'ի տեղի իւր, և Դաւիթ
և արք իւր ելին 'ի Մասերա յանձուկն։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Եւ մեռաւ Սամուէլ, և ժողովեցան ամենայն 1
Իսրայէլ և կոծեցին զնա, և թաղեցին զնա 'ի
տան իւրում յԱրիմաթեմ։

ԽԵ Եւ յարեաւ Դաւիթ և էջ յանապատն Մաո-
նայ. և էր այր մի 'ի Մաոն, և հօտք իւր 'ի 2
Կարմեղոս, և այրն մեծատուն էր յոյժ. և նո-
րա էին ոչխարք երեք հազարք, և այծք հա-
զար. և եղեն կտուրք հօտից 'ի Կարմեղոս։ Եւ 3
անուն նորա Նաբաղ, և անուն կնոջ նորա Աբի-
գեա. և կին նորա առատ իմաստութեամբ և
գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ. և այրն խիստ և չար
խորհրդովք և այր շնաբարոյ։ Եւ լուաւ Դաւիթ 4
յաւուր յայնմիկ եթէ կտրէ Նաբաղ Կարմեղացի
զհօտս իւր, և առաքեաց Դաւիթ մանկունս 5
տասն, և ասէ Դաւիթ ցմանկունսն. Ելէք 'ի
Կարմեղոս' և երթայք առ Նաբաղ, և հարցէք
յանուն իմ զողջոյն նորա, և ասասջիք. Այս- 6
պէս 'ի այն աւուրս ողջ լիցես դու և տուն քո,
և ամենայն որ ինչ քո ողջ լիցի։ Եւ արդ ա- 7
հա լուայ' եթէ կտուրք են հօտից քոց որ ընդ
մեզ էին յանապատի աստ, և ոչ արգելաք զդո-
սա, և ոչ խուեցաք զդոսա և ոչ ինչ զամե-
նայն աւուրս որչափ և էին ընդ մեզ 'ի Կարմե-
ղոս. հարց զմանկունս քո և պատմեսցեն քեզ։ 8
Եւ գտցեն մանկունքդ շնորհս առաջի աչաց քոց.
զի 'ի բարի աւուր եկին. արդ տացես որչափ ինչ
և գտցէ ձեռն քո ծառայից քոց, և որդւոյ
քում Դաւթի։

ԽԶ Եւ եկին մանկունքն Դաւթի, և խօսեցան ըզ- 9
բանսն ընդ Նաբաղայ, ըստ ամենայն բանիցն այ-
նոցիկ յանուն Դաւթի։ Ըմբոստացաւ, և ետ 10
պատասխանի ծառայիցն Դաւթի և ասէ. Ո՞ Դա-
ւիթ, կամ ո՞ որդին Յեսսեայ. բազմացեալ են
այսօր ծառայք գնացականք իւրաքանչիւր յերե-
սաց տեառն իւրոյ։ Արդ առնուցում զհաց իմ 11
և զգինի իմ և զզենլիս իմ զոր զենի կտրողաց
իմոց ոչխարաց, և տայցեմ արանց զորս
ո՛չ գիտիցեմ ուստի իցեն։ Եւ դարձան ման- 12
կունքն Դաւթի 'ի ճանապարհ իւրեանց, և եկին
պատմեցին Դաւթի ըստ բանիցն այնոցիկ։

ԽԷ Եւ ասէ Դաւիթ ցարս իւր. Ածէք ընդ մէջ 13
իւրաքանչիւր զսուր իւր։ Եւ ածին ընդ մէջ այր
իւրաքանչիւր զսուսեր իւր. ած ընդ մէջ և
Դաւիթ զսուր իւր. և ելին զհետ Դաւթի իբ-
րև արք չորեքհարիւր, և երկերիւրքն եւս ան-
14 դէն նստան առ կարասին։ Եւ Աբիգեայ կնոջ
Նաբաղու պատմեաց մի 'ի մանկանց անտի
և ասէ. Ահա առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս յա-
նապատէն օրհնել զտէր մեր, և նա խոտեաց 'ի
15 նոցանէն. և արքն երախտաւոր էին մեզ յոյժ,
և ոչ արգելին զմեզ, և ոչ ինչ խուեցին զմեզ'
16 որչափ եղեաք ընդ նոսա 'ի դաշտի. և իբրև ըզ-
պարիսպ էին մեզ զցայգ և զցերեկ' զամենայն
աւուրսն որչափ կայաք ընդ նոսա և արածէաք
17 զխաշինսն։ Եւ արդ գիտասցես և տեսցես զինչ
գործեսցես. զի վճարեալ է չարութիւն 'ի վերայ
տեառն մերոյ, և 'ի վերայ ամենայն տան նորա.
և նա այր ժանտ է, և ոչ գոյ խօսել ընդ նմա։
18 Եւ աճապարեաց Աբիգեա, և առ երկերիւր նը-
կանակ և երկուս ամանս գինւոյ և հինգ ոչ-
խար հասուցեալ և հինգ գրիւ փոխնդոյ և
կոյթ մի չամիչ, և պաղատիտս երկերիւր, և
19 եդ 'ի վերայ էշոց, և ասէ ցմանկունսն իւր. Եր-
թայք յառաջագոյն քան զիս, և ես գամ զհետ
ձեր։ Եւ առն իւրում Նաբաղայ ոչ եհան 'ի վեր։
20 Եւ եղև ընդ հեծանել նորա յէշն և ընդ իջանել
ընդ զանխուլ լերինն, և ահա Դաւիթ և արք
նորա իջանէին ընդ առաջ նորա, և դիպեցաւ
21 նոցա։ Եւ ասէ Դաւիթ. Զուր ուրեմն պահեցի
զամենայն ինչ Նաբաղու յանապատի անդ, և
ոչ խնդրեցաք առնուլ յամենայնէ որ ինչ էր նո-
րա և ոչ ինչ. և հատոյց ինձ չար երախտեաց
22 իմոց. այս և այս արասցէ Աստուած Դաւթի, և
այս և այս յաւելցէ, եթէ թողից յամենայնէ Նա-
բաղու մինչև ցառաւօտն' որ զորմով միզիցէ։
23 Իբրև ետես Աբիգեա զԴաւիթ' փութացաւ և
վաղեաց յէշոյն, և անկաւ առաջի Դաւթի 'ի վե-
րայ երեսաց իւրոց, և երկիր եպագ նմա յեր-
24 կիր. և անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. Յիս, տէր,
ճառս իմ. բայց խօսեսցի աղախին քո յականջս
25 քո, և լուիցես բանից աղախնոյ քոյ. մի դիցէ
տէր իմ զսիրտ իւր 'ի վերայ առն ժանտի Նաբա-
ղայ. զի ըստ անուան նորա' և ինքն է. Նաբաղ
անուն նորա' և անզգամութիւն ընդ նմա. և
ես աղախին քո ոչ տեսի զմանկունս քո զոր ա-
26 ռաքեցեր։ Եւ արդ կենդանի է Տէր և կենդանի
է անձն քո. որպէս արգել զքեզ Տէր չգալ յա-
րեան անպարտ, այլ պահել զձեռն քո առ քեզ.
և արդ եղիցին իբրև զՆաբաղ թշնամիք քո և
27 որ խնդրիցեն տեառն իմում չարիս։ Եւ արդ առ
զօրհնութիւնս զայս զոր եբեր աղախին քո տեա-
ռըն իմում. և տացես մանկանցդ որ կան ա-
28 ռաջի տեառն իմոյ. և բարձ զյանցանս աղախնոյ
քոյ։ Զի առնելով արասցէ Տէր տեառն իմում
տուն հաւատարիմ. զի պատերազմ տեառն իմոյ
Տէր պատերազմի, և չարութիւն մի երբէք գտցի
29 'ի քեզ. և ոչ յարիցէ մարդ հալածել զքեզ, և

խնդրել զանձն քո. եւ եղիցի անձն տեառն իմոյ
ծրարեալ 'ի ծրարի կենաց տեառն Աստուծոյ, եւ
զանձն թշնամեաց քոց պարսաքարեսցես 'ի մէջ
պարսատկաց : Եւ եղիցի յորժամ արասցէ Տէր 30
տեառն իմում զամենայն բարիս զոր խօսեցաւ
ածել 'ի վերայ քո, եւ տացէ զքեզ պատուիրա-
նաւ առաջնորդ 'ի վերայ Իսրայէլի, մի՛ լիցի այդ- 31
ծութիւն եւ գայթագղութիւն 'ի սրտի տեառն
իմոյ հեղուլ զարիւն արդար տարապարտուց.
եւ պահեսցի ձեռն տեառն իմոյ առ ինք, եւ բա-
րի արասցէ Տէր տեառն իմում. եւ յիշեսցես զա-
ղախին քո բարի առնել նմա : Եւ ասէ Դաւիթ 32
ցԱբիգեա. Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի
որ առաքեաց զքեզ այսօր ընդ առաջ իմ. եւ 33
օրհնեալ բարք քո, եւ օրհնեալ լիցիս դու որ
արգելեր զիս այսօր աստ չերթալ յարիւն, եւ
պահել զձեռն իմ առ իս : Բայց կենդանի է Տէր 34
Աստուած Իսրայէլի, որ արգել զիս այսօր յառ-
նելոյ քեզ չար. զի թէ չէիր փութացեալ եւ ե-
կեալ ընդ առաջ իմ. քանզի ասացի, թէ ոչ մը-
նասցէ Նաբաղայ մինչեւ ցլոյս առաւօտու՝ որ
զորմով միզիցէ : Եւ առ Դաւիթ 'ի ձեռաց նորա 35
զամենայն ինչ զոր եբեր նմա, եւ ասէ ցնա. Ել
'ի տուն քո խաղաղութեամբ. տես զի լուայ ձայ-
նի քում, եւ ածի առ երեսաց քոց :

ԿԸ Եւ գնաց Աբիգեա առ Նաբաղ. եւ էր խրա- 36
խութիւն 'ի տան նորա իբրեւ զխրախութիւն
թագաւորի, եւ սիրտ Նաբաղու զուարճացեալ
էր յինքեան, եւ ինքն արբեալ էր յոյժ. եւ ոչ
պատմեաց նմա բան մի մեծ կամ փոքր մինչեւ
ցլոյս առաւօտուն : Եւ եղեւ ընդ առաւօտն, իբ- 37
րեւ սթափեցաւ Նաբաղ 'ի գինւոյ անտի, պատ-
մեաց նմա կինն իւր զբանս զայսոսիկ. եւ մեռաւ
սիրտ նորա 'ի նմա, եւ եղեւ իբրեւ զքար. եւ ե- 38
ղեն իբրեւ աւուրք տասն, եւ եհար Տէր զՆա-
բաղ, եւ մեռաւ : Եւ լուաւ Դաւիթ եթէ մեռաւ
Նաբաղ, եւ ասէ. Օրհնեալ Տէր Աստուած որ 39
դատեաց զդատաստանս նախատանաց իմոց 'ի
ձեռաց Նաբաղայ. եւ զծառայ իւր ապրեցոյց 'ի
ձեռաց չարեաց, եւ զչարութիւն Նաբաղայ դար-
ձոյց Տէր 'ի գլուխ նորա :

ԿԹ Եւ առաքեաց Դաւիթ եւ խօսեցաւ ընդ Աբի-
գեայ առնուլ զնա իւր կնութեան. եւ եկին ծա- 40
ռայքն Դաւթի առ Աբիգեա 'ի Կարմեղոս, խօսե-
ցան ընդ նմա եւ ասեն. Դաւիթ առաքեաց զմեզ
առ քեզ՝ առնուլ զքեզ իւր կնութեան : Եւ յա- 41
րեաւ երկիր եպագ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր եւ ասէ. Ահաւասիկ կայ աղախին քո 'ի
աղախնութիւն լուանալոյ զոտս ծառայից տեառն
իմոյ : Եւ փութացեալ յարեաւ Աբիգեա՝ եւ յէշ. 42
եւ հինգ աղջիկ գնային զհետ նորա, եւ չոգաւ
զհետ ծառայիցն Դաւթի, եւ եղեւ նորա կին :
Եւ զԱքինովամ առ Դաւիթ յԵզրայելէ. եւ էին 43
նորա երկոքեան կանայք :

44 Եւ Սաւուղ ետ զՄեղքող դուստր իւր զկին
Դաւթի՝ Փաղտիէլի որդւոյ Յեմեսեայ ռոմմա-
ցւոյ :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Եւ եկին զիփացիքն 'ի մայրէն առ Սաւուղ 'ի
բլուրն եւ ասեն. Ահա Դաւիթ թաքուցեալ է
առ մեզ 'ի բլրին Եքեղատու՝ հանդէպ Յեսեմա-
2 նոյ : Եւ յարեաւ Սաւուղ եւ էջ յանապատն
Զիփայ, եւ ընդ նմա երեք հազարք արանց ընտ-
րելոց յԻսրայէլէ, խնդրել զԴաւիթ յանապա-
3 տին Զիփայ. եւ բանակեցաւ Սաւուղ 'ի բլրին Ե-
քեղատու հանդէպ Յեսեմոնայ 'ի վերայ ճանա-
պարհին : Եւ Դաւիթ նստէր յանապատին. իբ-
րեւ ետես Դաւիթ թէ եկն Սաւուղ զհետ նորա
4 յանապատն, առաքեաց Դաւիթ լրտեսս, եւ գի-
տաց եթէ եկեալ է Սաւուղ պատրաստութեամբ
5 'ի Կեիլա : Եւ յարեաւ Դաւիթ գաղտ եւ եկն 'ի
տեղին ուր նստէր Սաւուղ. եւ ետես Դաւիթ
զտեղին ուր ննջէր Սաւուղ. եւ անդ Աբեններ
որդի Ներեայ զօրավար նորա. եւ Սաւուղ ննջէր
'ի պապանձունս. եւ զօրն բանակեալ էր շուրջ
6 զնովաւ : Պատասխանի ետ Դաւիթ եւ ասէ ցԱ-
բիմելէք քետացի եւ ցԱբեսա որդի Շարուհեայ
եղբայր Յովաբայ, եւ ասէ. Ո՞ մտցէ ընդ իս առ
Սաւուղ 'ի բանակն : Եւ ասէ Աբեսա. Ես մտից
7 ընդ քեզ : Եւ մտին Դաւիթ եւ Աբեսա 'ի զօրն
զզայդ. եւ ահա Սաւուղ ննջէր 'ի պապանձունս,
եւ գեղարդն ցցեալ յերկիր 'ի սնարից նորա. եւ
Աբեններ եւ զօր նորա ննջէին շուրջ զնովաւ :
8 Եւ ասէ Աբեսա ցԴաւիթ. Փակեաց Տէր այսօր
զթշնամին քո 'ի ձեռս քո. արդ հարից զնա գե-
ղարդամբս յերկիր մի անգամ եւ ոչ կրկնեցից :
9 Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբեսա. Մի՛ հարկաներ զնա.
զի ո՞վ իցէ որ ձգիցէ զձեռն իւր յօծեալ Տեառն
10 եւ սրբիցի : Եւ ասէ Դաւիթ. Կենդանի է Տէր.
բայց եթէ Տէր խրատեսցէ զնա, եւ կամ թէ օր
իւր եկեսցէ եւ մեռցի, կամ թէ 'ի պատերազմ
11 մտցէ եւ յաւելցի. քաւ լիցի ինձ 'ի Տեառնէ
ձգել զձեռն իմ յօծեալ Տեառն. բայց արդ առ
զգեղարդդ 'ի սնարից դորա եւ զկուժ ջրոյդ, եւ
12 գնասցուք 'ի մեզ : Եւ առ Դաւիթ զգեղարդն եւ
զկուժ ջրոյն 'ի սնարից նորա, եւ գնացին յին-
քեանս. եւ ոչ ոք էր որ տեսանէր եւ ոչ որ գի-
տէր, եւ ոչ ոք էր որ յառնէր. զի ամենեքեան
'ի քուն էին, քանզի թմբրութիւն 'ի Տեառնէ ան-
13 կաւ 'ի վերայ նոցա : Եւ անց Դաւիթ յայն կողմն,
եւ եկաց 'ի վերայ գլխոյ լերինն 'ի բացեայ, եւ
14 բազում ճանապարհ էր 'ի մէջ նոցա : Բարբառ-
եցաւ Դաւիթ 'ի զօրն, եւ խօսեցաւ ընդ Աբեն-
ներեայ եւ ասէ. Ո՞չ տաս պատասխանի, Աբեն-
ներ : Եւ ասէ. Ո՞վ ես դու որ կոչես զիս առ ար-

քոյ ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբեններ . Ո՞չ ապաքէն 15
այր քաջ ես դու, եւ ո՞վ է իբրեւ զքեզ 'ի մէջ Իս-
րայէլի . եւ ընդէ՞ր ոչ պահես զտէր քո զարքայ .
զի եմուտ մի 'ի ժողովրդենէ սատակել զտէր քո
զարքայ . չէ բարի բանդ զոր արարեր . կենդանի 16
է Տէր զի որդիք մահու էք դուք՝ որ պահէք զտէր
ձեր զարքայ զօծեալ Տեառն . եւ արդ տեսցես՝
գեղարդն արքայի եւ կուժ ջրոյն ո՞ւր է որ առ
սնարս նորա կային ։
Եւ ծանեաւ Սաւուղ զձայն Դաւթի եւ ասէ . 17
Այդ ձայն քո է, որդեակ իմ Դաւիթ ։ Եւ ասէ
Դաւիթ . Ծառայ քո եմ, տէր իմ արքայ ։ Եւ ա- 18
սէ . Ընդէ՞ր է այդ . տէր իմ, զի հալածես զկնի
ծառայի քոյ . զի՞ մեղայ, եւ զի՞ գտաւ յիս չար ։
Եւ արդ լուիցէ տէր իմ արքայ զբանս ծառայի 19
իւրոյ . եթէ Աստուծոյ շարժեալ է զքեզ 'ի վե-
րայ իմ, հոտոտեսցի զոհ քո . եւ եթէ որդւոց
մարդկան, անիծեալ լիցին դոքա առաջի Տեառն .
զի մերժեցին զիս այսօր չհաստատել ինձ 'ի ժա-
ռանգութեան Տեառն . ասեն, երթ ծառայեա
աստուածոց օտարաց . եւ արդ մի՛ անկցի արիւն 20
իմ յերկիր առաջի երեսաց Տեառն, զի ելեալ է
թագաւոր Իսրայէլի խնդրել զանձն իմ, որպէս
ընթանայցէ ագռաւ ընդ լերինս ։ Եւ ասէ Սա- 21
ւուղ . Մեղայ, դարձիր, որդեակ իմ Դաւիթ, զի
ոչ ինչ արարից քեզ չար, փոխանակ զի պա-
տուական է անձն իմ առաջի աչաց քոց . եւ ես
յայսմ աւուր ժամանակի զանխնդիր եւ յանցա-
ւոր եմ յոյժ ։ Պատասխանի ետ Դաւիթ եւ ա- 22
սէ . Ահաւասիկ գեղարդն արքայի, անցցէ մի ոք
'ի մանկանցդ եւ առցէ զայն . եւ Տէր հատուսցէ 23
իւրաքանչիւր ումեք ըստ արդարութեանց իւրոց
եւ ըստ հաւատարմութեան . թէ որպէս մատ-
նեաց զքեզ Տէր այսօր 'ի ձեռս իմ, եւ ոչ կամե-
ցայ ձգել զձեռն իմ յօծեալ Տեառն . եւ որպէս 24
մեծացաւ անձն քո աստ այսօր առաջի աչաց ի-
մոց, այնպէս մեծասցի անձն իմ առաջի Տեառն .
եւ ամրացուսցէ զիս եւ ապրեցուսցէ զիս յամե-
նայն նեղութենէ ։ Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ . 25
Օրհնեալ ես դու, որդեակ իմ Դաւիթ, եւ առ-
նելով արասցես եւ զօրանալով զօրասցիս ։ Եւ
գնաց Դաւիթ զճանապարհ իւր, եւ Սաւուղ
դարձաւ 'ի տեղի իւր ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Եւ խորհեցաւ Դաւիթ 'ի սրտի իւրում եւ ա- 1
սէ . արդ անկանիցիմ յաւուր միում 'ի ձեռն Սա-
ւուղայ . եւ չէ ինձ բարի, եթէ ոչ զերծայց յեր-
կիրն փղշտացւոց . եւ եթէ լքցէ՝ խնդրեսցէ զիս
Սաւուղ յամենայն սահմանս Իսրայէլի, ապրե-
ցայց 'ի ձեռաց նորա ։ Եւ յարեաւ Դաւիթ, եւ 2
անց ինքն եւ վեց հարիւր արքն որ ընդ նմա, եւ
գնաց առ Անքուս որդի Մաովքայ՝ արքայ Գե-
3 թայ . եւ նստաւ Դաւիթ ընդ Անքուսայ 'ի Գէթ,
ինքն եւ արք իւր՝ իւրաքանչիւր տամբ իւրով .
եւ Դաւիթ եւ երկոքին կանայք իւր, Աքինովամ
յեզրայելացի եւ Աբիգեա կին Նաբաղայ կարմե-
4 ղացւոյ ։ Եւ ազդ եղեւ Սաւուղայ եթէ փախեաւ
Դաւիթ 'ի Գէթ, եւ ոչ եւս յաւել խնդրել զնա ։
5 Եւ ասէ Դաւիթ ցԱնքուս . Եթէ եգիտ ծառայ
քո շնորհս առաջի աչաց քոց, տացես ինձ տեղի
'ի միում քաղաքաց յանդի, եւ նստայց անդ . եւ
ընդէ՞ր նստիցի ծառայ քո 'ի թագաւորեալ քա-
6 ղաքի ընդ քեզ ։ Եւ ետ նմա Անքուս յաւուր
յայնմիկ զՍիկելակ . վասն այնորիկ եղեւ Սիկե-
7 լակ արքայի հրէաստանի մինչեւ ցայսօր ։ Եւ ե-
ղեւ թիւ աւուրցն զոր նստաւ Դաւիթ յանդի այ-
լազգեացն՝ աւուրք չորից ամսոյ ։
8 Եւ ելանէր Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա էին, ՀԳ
եւ ասպատակէին 'ի վերայ ամենայն գեսուրա-
ցւոյն եւ գեզերացւոյն եւ ամաղեկացւոյն . եւ
ահա բնակէր երկիրն 'ի Գեղամսուրայ յաղաղո-
9 վելոյ պարսպաւորաց մինչեւ ցԵգիպտոս ։ Եւ
հարկանէր Դաւիթ զերկիրն, եւ ոչ ապրեցու-
ցանէր զայր եւ զկին . եւ առնոյր հօտս եւ ան-
դեայս եւ էշս եւ ուղտս եւ հանդերձս, եւ դառ-
10 նայր եւ գայր առ Անքուս ։ Եւ ասէր Անքուս
ցԴաւիթ . Ո՞ւմ կողման արշաւեցէք այսօր ։
Եւ ասէր Դաւիթ ցԱնքուս . Ի կողմանս հարա-
ւոյ հրէաստանի, եւ 'ի կողմանս Յերամէլի, եւ
11 'ի կողմանս Կենեզւոյ . զայր եւ զկին ոչ ապրե-
ցուցի ածել 'ի Գէթ . ասեմ, գուցէ ազդ լինիցի
զմէնջ 'ի Գէթ, եւ ասիցեն թէ զայս ինչ գործէ
Դաւիթ ։ Եւ այս իրաւունք էին նորա զամենայն
աւուրս որչափ եւ նստաւ Դաւիթ յանդի այ-
12 լազգեացն ։ Եւ հաւատաց Անքուս Դաւթի յոյժ,
եւ ասէ . Ամաչելով ամաչէ 'ի ժողովրդենէ իւ-
րմէ յԻսրայէլէ, եւ եղիցի ինձ ծառայ յաւի-
տեան ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ՝ ժողովեցան այ-
լազգիքն բանակօք իւրեանց ելանել պատերազ-
մել ընդ Իսրայէլի . եւ ասէ Անքուս ցԴաւիթ .
Գիտելով գիտասցես, զի ընդ իս ելանելոց ես 'ի
2 պատերազմ՝ դու եւ արք քո ։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցԱնքուս . Այդպէս լիցի . արդ գիտասցես զինչ
գործեսցէ ծառայ քո ։ Եւ ասէ Անքուս ցԴա-
ւիթ . Այդպէս լիցի . անձնապահապետ արարից
զքեզ զամենայն աւուրս ։
3 Եւ Սամուէլ մեռաւ, եւ կոծեցան զնա ամե- ՀԳ
նայն Իսրայէլ, եւ թաղեցին զնա 'ի քաղա-
քին իւրում յԱրիմաթեմ . եւ Սաւուղ եբարձ
4 զվհուկս եւ զգէտս յերկրէ ։ Եւ գումարեցան

այլազգիքն, և եկին բանակեցան 'ի Սովման. և
ժողովեաց Սաւուղ զամենայն այր Իսրայէլի, և
բանակեցան 'ի Գեղբուէ: Իբրև ետես Սաւուղ 5
զբանակ այլազգեացն, երկեաւ և զարհուրե-
ցաւ սիրտ նորա յոյժ. և եհարց Սաւուղ 'ի Տեառ- 6
նէ, և ոչ ետուր նմա պատասխանի Տէր երա-
զովք և գուշակութեամբք և մարգարէիւք:
Եւ ասէ Սաւուղ ցծառայս իւր. Խնդրեցէք ինձ 7
կին մի վհուկ, և երթայց առ նա և խնդրեցից
նովաւ: Եւ ասեն ծառայքն նորա ցնա. Ահա է
կին մի վհուկ յԱյենդովր: Եւ ծպտեցաւ Սա- 8
ւուղ. և զգեցաւ այլ հանդերձս, և գնաց ինքն
և երկու արք ընդ նմա, և եկին առ կինն գի-
շերի. և ասէ ցնա. Դիւթեա դու ինձ վհկաւդ,
և հան ինձ զոր ես ասացից քեզ: Եւ ասէ կինն. 9
Ահա դու գիտես իսկ զիարս զոր ինչ արար Սա-
ւուղ, որպէս սատակեաց զվհուկս և զգէտս
յերկրէ. և արդ ընդէր որսաս զանձն իմ սպա-
նանել զնա: Եւ երդուաւ նմա Սաւուղ 'ի Տէր 10
և ասէ. Կենդանի է Տէր, եթէ պատահեսցի
քեզ վնաս 'ի բանիս յայսմիկ: Եւ ասէ կինն. Զո՞ 11
հանից քեզ: Եւ ասէ. զՍամուէլ հան ինձ: Եւ 12
ետես կինն զՍամուէլ, և աղաղակեաց 'ի ձայն
մեծ. և ասէ կինն ցՍաւուղ. Ընդէ՞ր խաբեցեր
զիս. և դու Սաւուղ ես: Եւ ասէ ցնա արքայ. 13
Մի՛ երկնչիր, ասա զո՞ տեսեր: Եւ ասէ ցնա կինն.
Աստուածս տեսանեմ ելեալս յերկրէ: Եւ ասէ 14
ցնա. Զի՞նչ գիտացեր: Եւ ասէ ցնա. Այր ուղ-
ղորդ ելեալ յերկրէ, և արկեալ զիւրև կրկնոց:
Եւ ծանեաւ Սաւուղ եթէ Սամուէլ է նա. և
անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր, և ե-
պագ նմա երկիր: Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ. 15
Զի՞ լլկեցեր զիս ելանել ինձ: Եւ ասէ Սաւուղ.
Նեղեալ եմ յոյժ, և այլազգիք պատերազմին
ընդ իս, և Աստուած հեռացաւ յինէն, և ոչ
լսէ ինձ՝ ոչ մարգարէիւք, և ոչ երազովք.
և արդ կոչեցի զքեզ ցուցանել ինձ զինչ գոր-
ծեցից: Եւ ասէ Սամուէլ. Զի՞ հարցանես զիս. 16
և Տէր հեռացաւ 'ի քէն, և եղև ընդ ընկերի
քում. և արար ընդ քեզ Տէր որպէս խօսեցաւ 17
յիմ ձեռն. և պատառեսցէ Տէր զթագաւորու-
թիւնդ 'ի ձեռաց քոց, և տացէ զդա ընկերի
քում Դաւթի. զի ոչ լուար ձայնի Տեառն, և 18
ոչ արարեր զբարկութիւն բարկութեան նորա
յԱմաղէկ. վասն այնր բանի արար քեզ Տէր զայդ
յաւուր յայսմիկ. և մատնեսցէ Տէր զԻսրայէլ 19
քեւ հանդերձ 'ի ձեռս այլազգեացն, և վաղի-
ւ դու և որդիք քո ընդ քեզ անկցին, և զբանակն
Իսրայէլի տացէ Տէր 'ի ձեռս այլազգեացն: Եւ 20
փութացաւ Սաւուղ և անկաւ յանկելոց 'ի
գետին. և զարհուրեցաւ յոյժ 'ի բանիցն Սա-
մուէլի, և զօրութիւն ոչ ևս գոյր 'ի նմա. զի ոչ
եկեր հաց զաւուրն ամենայն և զգիշերն ամենայն:
Ձե Եւ եմուտ կինն առ Սաւուղ և ետես զի տագ- 21
նապեալ էր յոյժ, և ասէ ցնա. Ահա լուաւ ա-
ղախին քո ձայնի քում. և եդի զոգի իմ 'ի ձե-
ռին իմում, և ունկնդիր եղէ բանիցն զոր խօսե-
22 ցար ընդ իս. և արդ լուր և դու ձայնի աղախ-
նոյ քոյ, և եդից առաջի քո պատառ մի հաց և
կերիցես, և եղիցի քեզ զօրութիւն. զի երթի-
23 ցես զճանապարհ քո: Եւ ոչ կամեցաւ ուտել.
և բռնադատեցին զնա ծառայքն իւր և կինն,
և լուաւ ձայնի նոցա, և յարեաւ 'ի գետնոյն՝
24 և նստաւ յաթոռ: Եւ կնոջն մսուցեալ էր որթ
մի 'ի տան, և փութացաւ եզեն զնա. և առ ա-
25 լեւր՝ թրեաց, և եփեաց բաղարջս. և մատոյց
առաջի Սաւուղայ, և առաջի ծառայից նորա.
և կերան և յարեան գնացին զգիշերն զայն:

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Եւ ժողովեցին այլազգիքն զամենայն զբանակս Ձ
իւրեանց յԱփեկ, և բանակեցաւ Իսրայէլ
2 յԱյենդովր Յեզրայէլի: Եւ նախարարք այլազ-
գեացն հարիւրաւորք և հազարաւորք, և
Դաւիթ և արք իւր երթային յետոյ ընդ Անքու-
3 սայ: Եւ ասեն նախարարքն այլազգեացն. Ո՞վ են
դոքա որ անցանեն: Եւ ասէ Անքուս ցնախա-
րարս այլազգեացն. Ո՞չ դա է Դաւիթ ծառայ
Սաւուղայ արքայի Իսրայէլի, և այս երկու ամք
են՝ զի առ մեզ է, և ոչ ինչ գտի 'ի դմա յօրէ
4 յորմէ հետէ անկաւ 'ի մեզ մինչև ցայսօր: Եւ
խժդժեցան նմա նախարարք այլազգեացն, և
ասեն ցնա. Դարձո զայրն, և երթիցէ 'ի տեղի
իւր ուր կացուցեր զնա անդ. և մի եկեսցէ ընդ
մեզ 'ի պատերազմ, և մի լիցի դաւաճան բանա-
կիս. և ի՞ւ հաճեսցի դա ընդ տեառն իւրում, ե-
5 թէ ոչ գլխովք արանցդ այդոցիկ: Ո՞չ այդ Դա-
ւիթ է, որում նուագէին 'ի պարս և ասէին,
եթէ եհար Սաւուղ զհազարս և Դաւիթ զ-
6 բիւրս: Եւ կոչեաց Անքուս զԴաւիթ, և ասէ
ցնա. Կենդանի է Տէր, զի ուղիղ ես բարի ես
դու յաչս իմ, և մուտ քո և ել 'ի բանակի առ
ընդ իս. և ոչ գտի 'ի քեզ չարութիւն յօրէ յոր-
մէ հետէ եկիր առ իս մինչև ցայսօր ժամանակի:
Եւ յաչս նախարարացն ոչ թուիս դու բարւոք.
7 և արդ դարձիր և երթ 'ի խաղաղութիւն, և
ոչ արասցես չարութիւն յաչս նախարարաց այ-
8 լազգեաց: Եւ ասէ Դաւիթ ցԱնքուս. Զի՞նչ
արարի քեզ, և զի՞նչ գտեր 'ի ծառայի քում յօ-
րէ յորմէ էի առաջի քո մինչև ցայսօր. զի ոչ
գայցեմ պատերազմել ընդ թշնամիս տեառն իմոյ
9 արքայի: Պատասխանի ետ Անքուս և ասէ ցԴա-
ւիթ. Գիտեմ՝ զի բարւոք թուիս դու յաչս իմ
իբրև զհրեշտակ Աստուծոյ. այլ նախարարք
այլազգեացն ասեն, մի եկեսցէ ընդ մեզ 'ի պա-
10 տերազմ. և արդ կանխեա դու ընդ առաւօտն,

դու եւ ծառայք տեառն քոյ որ եկեալ են ընդ
քեզ. եւ երթայք 'ի տեղին յորում կացուցի
զձեզ. եւ բան ինչ յառաւթեան մի դիցես 'ի սրտի
քում, զի հաճոյ ես դու առաջի իմ. եւ վաղորդեայ
լինիջիք 'ի ճանապարհ եւ լուսասցի
ձեզ եւ գնասջիք ։

ՀԷ Եւ կանխեաց Դաւիթ եւ արք իւր՝ գնալ ընդ 11
առաւօտն եւ դառնալ յերկիրն այլազգեաց. եւ
այլազգիքն ելին պատերազմել ընդ Իսրայէլի ։

ԳԼՈՒԽ Լ

Եւ եղեւ ընդ մտանել Դաւթի եւ արանց նորա 1
'ի Սիկելակ յաւուրն երրորդի, եւ Ամաղէկ
ասպատակեալ էր 'ի հարաւակողմն եւ 'ի Սիկելակ.
եւ եհար զՍիկելակ եւ այրեաց զնա հրով. եւ 2
գերեաց զկանայս եւ զամենայն ինչ որ 'ի նմա 'ի
փոքուէ մինչեւ ցմեծ. եւ ոչ սպանին զայր եւ
զկին, այլ գերեցին եւ գնացին զճանապարհ իւրեանց։
Եւ եկն Դաւիթ եւ արք իւր 'ի քաղաքն. 3
եւ ահա այրեցեալ էր քաղաքն, եւ կանայք նոցա
եւ ուստերք եւ դստերք իւրեանց գերեալք.
եւ ամբարձին Դաւիթ եւ արք նորա զձայնս իւրեանց 4
եւ լացին, մինչեւ ոչ եւս գոյր 'ի նոսա
զօրութիւն լալոյ. եւ երկոքին կանայքն Դաւթի 5
գերեցան, Աքինովամ յեզրայելացի եւ Աբիգեա
կին Նաբաղայ կարմեղացւոյ։ Եւ նեղեցաւ Դաւիթ 6
յոյժ, զի առնոյ ժողովուրդն քարկոծել զնա. զի
դառնացեալ էր ոգի ամենայն ժողովրդեանն իւրաքանչիւր
'ի վերայ ուստերաց եւ դստերաց իւրեանց։
Եւ զօրացաւ Դաւիթ 'ի տէր Աստուած
իւր. եւ ասէ Դաւիթ ցԱբիաթար քահանայ՝ որդի 7
Աքիմելեքայ. Մատո զեփուդդ։ Եւ մատոյց
Աբիաթար զեփուդն առ Դաւիթ. եւ եհարց Դաւիթ 8
'ի Տեառնէ եւ ասէ. Պնդեցայց զկնի գնդգուրայն
այնորիկ, եթէ հասանիցեմ նոցա։ Եւ
ասէ ցնա Տէր. Պնդեաց եւ հասանելով հասանես,
եւ թափելով թափեսցես։ Եւ գնաց Դաւիթ եւ 9
չորեքհարիւր արքն որ ընդ նմա, եւ եկին մինչեւ
ցհեղեղատն Բոսորայ. եւ աւելորդքն զտեղի առին.
եւ պնդեցաւ Դաւիթ չորեքհարիւր արամբ. 10
եւ երկերիւր այր մնացին՝ որք նստան յայնկոյս
հեղեղատին Բոսորայ։ Եւ գտին այր մի եգիպտացի 11
յանդին եւ կալան զնա, եւ ածին առ Դաւիթ
յանդն. եւ ետուն նմա հաց եւ կերաւ, եւ
արբուցին նմա ջուր. եւ ետուն նմա կտոր մի 12
պաղատայ եւ երկուս չամչեայս, եւ կերաւ,
եւ հաստատեցաւ այնու ոգի նորա. քանզի չէր
կերեալ հաց եւ ոչ արբեալ ջուր զերիս տիւս
եւ զերիս գիշերս։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Ո՞յր ես 13
դու, եւ ուստի ես։ Եւ ասէ պատանեակն. Եգիպտացի
եմ ես ծառայ առն ամաղեկացւոյ, եւ
եթող զիս տէր իմ. զի հիւանդացայ ես այս երրորդ
14 օր. եւ մեք ասպատակեցաք 'ի կողմանս հարաւոյ
Քերեթեայ, եւ 'ի կողմանս հրէաստանի, եւ
'ի հարաւակողմ Քաղեբայ, եւ զՍիկելակ այրեցաք
15 հրով։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Եթէ իջուցանիցես
զիս 'ի գնդգուրն յայն։ Եւ ասէ ցնա եգիպտացին.
Երդուիր ինձ եթէ ոչ սպանցես զիս,
եւ ոչ մատնեսցես զիս 'ի ձեռս տեառն իմոյ, եւ
իջուցից զքեզ 'ի գնդգուրն։ Եւ երդուաւ նմա.
16 եւ իջոյց զնա անդր. եւ ահա նոքա ցրուեալ էին
ընդ երեսս ամենայն երկրին, ուտէին եւ ըմպէին
եւ տօնէին ամենայն աւարացն մեծամեծաց՝
զոր առին յերկրէն այլազգեաց եւ յերկրէն Յուդայ։
17 Եւ եհաս 'ի վերայ նոցա Դաւիթ, եւ եհար
զնոսա Դաւիթ յելանելոյ առաւօտին մինչեւ ցերեկոյ
եւ 'ի վաղիւ անդր, եւ ոչ ապրեցաւ 'ի նոցանէ
այր. բայց միայն պատանեակք չորեքհարիւր
հեծեալ յուղտս եւ փախեան։

18 Եւ թափեաց Դաւիթ զամենայն ինչ զոր առին ՀԸ
ամաղեկացիքն, եւ զերկոսին կանայս իւր թափեաց
19 Դաւիթ. եւ ոչ սխալեցաւ 'ի նոցանէ 'ի փոքուէ
մինչեւ ցմեծ, եւ յուստերաց եւ 'ի դստերաց
եւ յաւարէն՝ մինչեւ ցամենայն ինչ զոր առին
20 'ի նոցանէ, զամենայն դարձոյց Դաւիթ։ Եւ
առ Դաւիթ զամենայն հօտս եւ զանդեայս, եւ
տանէր առաջի աւարին. եւ աւարին անուն կոչէր՝
21 Թէ այս աւար Դաւթի է։ Եւ եկն Դաւիթ
առ երկերիւրսն լքեալս յերթալոյ զհետ Դաւթի,
եւ նստոյց զնոսա 'ի հեղեղատին Բոսորայ. եւ ելին
ընդ առաջ Դաւթի եւ ընդ առաջ զօրուն որ
ընդ նմա. եւ մատեաւ Դաւիթ առ զօրն, եւ եհարց
22 զողջունէ նոցա 'ի խաղաղութիւն։ Եւ պատասխանի
ետուն նմա ամենայն արք ժանտք եւ
անզգամք յարանց պատերազմողաց որ երթեալ
էին ընդ Դաւթի, եւ ասեն՝ եթէ զի ոչ եղեն հետամուտ
ընդ մեզ, ոչ տացուք դոցա յաւարէ
աստի զոր թափեցաք. բայց եթէ զիւրաքանչիւր
23 զկին եւ զորդիս առցեն եւ գնասցեն 'ի բաց։ Եւ
ասէ Դաւիթ. Մի՛ արասջիք այդպէս, եղբարք իմ,
յետ մատնելոյ զնոսա մեզ Տեառն եւ պահելոյ
զմեզ. եւ մատնեաց Տէր 'ի ձեռս մեր զգնդգուրն
24 եկեալ 'ի վերայ մեր. եւ ո՞ անսասցէ բանիցդ ձերոց
այդոցիկ, զի ոչ ինչ են ընդհատ 'ի ձէնջ.
քանզի բաժին մտանելոյն 'ի պատերազմ,
նոյնպէս եղիցի մասն վանատանին. ըստ նմին օրինակի
25 բաժանեսցին։ Եւ եղեւ յօրէ յայնմանէ
եւ անդր՝ իբրեւ օրէնք եւ իրաւունք 'ի մէջ Իսրայէլի
մինչեւ ցայսօր։

26 Եւ եկն Դաւիթ 'ի Սիկելակ, եւ առաքեաց յաւարէ ՀԹ
անտի ծերոյն Յուդայ եւ ընկերաց իւրոց,
եւ ասէ. Այդ ձեզ օրհնութիւն յաւարէ թշնամեաց
27 Տեառն՝ որ 'ի Բեթէլ էք եւ յՌամաթ հարաւոյ,
28 եւ որք յՆեթիր եւ յԱրոյեր, եւ որք յՍափթամովթ,
29 եւ որք յԵսթամա, եւ որք յԿրամէլ,
եւ որք 'ի քաղաքս յերեմելացւոյն, եւ որք 'ի

քաղաքս կենեցւոյն , որք 'ի Հառմա , և որք 'ի 30
Բոփսաան , և որք յԱթաք , և որք 'ի Քեբրոն , 31
և որք յամենայն տեղիս՝ ընդ որ շրջեցաւ Դաւիթ
ինքն և արք իւր ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

2 Եւ այլազգիքն պատերազմէին ընդ Իսրայէլի · 1
և փախեան արք Իսրայէլի յերեսաց այլազգեացն , և անկանէին վիրաւորք 'ի լերինն Գեղբուայ ։ Եւ հասին այլազգիքն 'ի Սաւուղ և յորդիս նորա , և հարին այլազգիքն զՅովնաթան և 2
զԱմինադաբ և զՄելքիսուէ զորդիս Սաւուղայ ·
և ծանրացաւ պատերազմն 'ի վերայ Սաւուղայ , 3
և գտին զնա արք կորովիք աղեղնաւորք , և վիրաւորեցաւ ընդ կողսանդամն 'ի ներքս ։ Եւ ասէ 4
Սաւուղ ցսպառազինակիրն իւր · Մերկեա զսուր քո և խոցեա զիս նովաւ · գուցէ գայցեն
անթլփատքն և խոցոտիցեն զիս , և խաղասցեն
զինեւ ։ Եւ ոչ կամէր սպառազինակիրն , քանզի
երկեաւ յոյժ · և առ Սաւուղ զսուսերն իւր և
անկաւ 'ի վերայ նորա ։ Իբրև ետես սպառազինակիրն 5
թէ մեռաւ Սաւուղ , անկաւ և նա 'ի վերայ
6 սուսերին իւրոյ և մեռաւ ընդ նմա ։ Եւ մեռաւ
Սաւուղ և երեքեան որդիք նորա , և սպառազինակիրն
իւր , և ամենայն արք նորա յաւուր
7 յայնմիկ 'ի միասին ։ Եւ իբրև տեսին արք
Իսրայէլի որ յայնկոյս հովտացն և որ յայնկոյս
Յորդանանու , եթէ փախեան արք Իսրայէլի ,
և թէ մեռաւ Սաւուղ և որդիք նորա , թողին
զքաղաքս իւրեանց և փախեան , և եկին այլազգիքն
8 և բնակեցան 'ի նոսա ։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ
անդր եկին այլազգիքն մերկացուցանել զդիականսն
· և գտին զՍաւուղ և զերիս որդիս
9 նորա անկեալս 'ի լերինն Գեղբուայ · դարձուցին
զնա , և մերկացուցին զհանդերձ նորա , և հատին
զգլուխ նորա · և առաքեցին յերկիրն այլազգեաց
շուրջանակի աւետաւորս 'ի կուռս իւրեանց
10 և 'ի ժողովուրդն · և եդին զկապուտն նորա
յԱստարտէոնն , և զմարմինս նոցա կախեցին
11 զպարսպէն Բեթսանայ ։ Եւ լուան զնոցանէն բնակիչք
Յաբիսայ Գաղաադացւոց զոր ինչ արարին
12 այլազգիքն ընդ Սաւուղ · և յարեան ամենայն
այր զօրութեան և գնացին զգիշերն ամենայն ,
և առին զմարմինն Սաւուղայ և զմարմինն
Յովնաթանու որդւոյ նորա 'ի պարսպէն
Բեթսանայ , և բերին զնոսա Յաբիս , և այրեցին
13 զնոսա անդ ։ Եւ առին զոսկերս նոցա և
թաղեցին զնոսա ընդ անդեաւն Յաբիսայ , և պահեցին
զեւթն օր ։

Լ. 30. Մեջ օր. 'ի Բոփրանս ։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ա. Զի սպան Դաւիթ զայրն որ ասաց՝ թէ ես սպանի զՍաւուղ:

Բ. Ողբք Դաւթի ՚ի վերայ Սաւուղայ եւ Յովնաթանու:

Գ. Զի օծին զԴաւիթ ՚ի Քեբրոն ՚ի վերայ Յուդայ:

Դ. Զի թագաւորեաց Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ ՚ի վերայ մնացեալ ցեղիցն:

Ե. Կռիւն ՚ի Գաբաւոն, ուր եւ սպանաւ Ասայէլ:

Զ. Զի զօրանայր տունն Դաւթի:

Է. Տրտունջն Յեբուսթեայ, եւ սպառնալիքն Աբեններայ:

Ը. Զի առաքեաց Աբեններ առ Դաւիթ բանս ուխտի:

Թ. Զի խօսեցաւ Աբեններ յականջս ամենայն իշխանացն վասն Դաւթի թագաւորել նմա:

Ժ. Մահն Աբեններայ, եւ սուգն Դաւթի ՚ի վերայ նորա:

ԺԱ. Զի սպան Դաւիթ զսպանողսն Յեբուսթեայ:

ԺԲ. Զի օծին զԴաւիթ ՚ի վերայ ամենայն Իսրայէլի:

ԺԳ. Առ Դաւիթ զՍիոն, եւ արար ամուսնութիւն կանանց եւ կուսից. եւ վասն որդւոց նորա:

ԺԴ. Զի խորտակեաց Տէր զայլազգիսն առաջի Դաւթի:

ԺԵ. Զի դարձեալ եհար զայլազգիսն ՚ի նշան անտառն:

ԺԶ. Թէ մեռաւ Ոզա առ տապանակաւն, վասն որոյ տարեցոյց Դաւիթ զտապանակն ՚ի տուն Աբեդդարայ:

ԺԷ. Զի եհան Դաւիթ զտապանակն յԵրուսաղէմ ՚ի քաղաքն զոր Սիոն կոչեաց. եւ թէ անարգեաց Մեղքող զԴաւիթ:

ԺԸ. Ասաց Դաւիթ ցՆաթան շինել տուն Աստուծոյ. եւ նա յորդորեաց զնա առանց Տեառն ՚ի նոյն:

ԺԹ. Պատգամ Տեառն առ Դաւիթ՝ թէ որդի քո շինեսցէ ինձ տուն, եւ ես եղէց նմա ՚ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ յորդի:

Ի. Գոհութիւն Դաւթի վասն այսր, եւ խնդրուածք վասն լնլոյ խոստմանն:

ԻԱ. Կրկին հաղթութիւն վասն այսորիկ:

ԻԲ. Զի աւերեաց Դաւիթ զսահմանն Եփրատայ, եւ յարէ հեթանոսացն պատերազմեաց ազգին յոյժ ՚ի նմին թռնից աւարքն:

ԻԳ. Սպան Դաւիթ զԱդրաազար. վասն որոյ առաքեաց նմա արքայն Ամաթայ՝ անօթս ոսկեղէնս:

ԻԴ. Զի արար Դաւիթ ողորմութիւն Մեմփիբոսթեայ որդւոյ Յովնաթանու:

ԻԵ. Առաքեաց Դաւիթ մխիթարել զՀանան որդւոյ Նաասայ. որոյ նախատեալ զհրեշտակսն Դաւթի՝ վարձեաց զԱսորիս կռուել ընդ Դաւթի:

ԻԶ. Զի առաքեցան ընդդէմ նոցա Յովաբ եւ Աբեսա. եւ նոքա դարձեալ գումարեցան:

ԻԷ. Ընդ առաքինացեալ Դաւթի, եւ թագաւորքն [illegible] ծառայք եղեն նմա:

ԻԸ. Եմուտ Դաւիթ առ կինն Ուրիայ, ուստի յղացաւ նա:

ԻԹ. Եւ զի ՚ի պատերազմի անդ սպանաւ Ուրիա կամօք Դաւթի:

Լ. Թէ զինչ զինչ խօսեցաւ Նաթան ընդ Դաւթի վասն կնոջն Ուրիայ:

ԼԱ. Զի ՚ի զղջանալն Դաւթի զմեղացն, առաքեցաւ առ նա բանն Տեառն. եւ զի յանձն առ Դաւիթ զմեղանսն եւ ապրեցաւ:

ԼԲ. Վասն մահու մանկանն, եւ վասն ծննդեանն Սողոմոնի:

ԼԳ. Զօրաւ Դաւիթ եւ առ զՌաբաթ ամմոնացւոց, եւ յերկաթս արկ զգերեալսն անդ:

ԼԴ. Զոր խրատ ետ Յովնադաբ Ամնոնի վասն Թամարայ:

ԼԵ. Զի բռնադատեաց Ամնոն զԹամար, եւ եղեւ ընդ նմա:

ԼԶ. Զի եւ իրքն ՚ի վեր, եւ լուեալ Դաւթի բարկացաւ:

ԼԷ. Զի ընդ նախատանաց քեռն՝ սպան Աբեսողոմ զեղբայր իւր զԱմնոն:

ԼԸ. Եւ զի փախեաւ Աբեսողոմ յերեսաց Դաւթի:

ԼԹ. Զի ՚ի ձեռն բանից կնոջն դարձոյց Յովաբ զկամս Դաւթի զոր ունէր վասն Աբեսողոմայ:

Խ. Զի գիտաց Դաւիթ թէ ինքն Յովաբ եդ բանս ՚ի բերան կնոջն խօսել ընդ Դաւթի զԱբեսողոմայ:

ԽԱ. Զի հրամանաւ Դաւթի ած Յովաբ զԱբեսողոմ յԵրուսաղէմ, եւ վասն գեղոյ եւ հերաց նորա:

ԽԲ. Զի այրեաց Աբեսողոմ զքնձակ գործոյն Յովաբայ, եւ գնացեալ Յովաբայ եմուծ զնա առ արքայ:

ԽԳ. Զի նենգութեամբ պատրէր Աբեսողոմ եւ գողչէր յինքն զԻսրայէլ:

ԽԴ. Թէ խրատուն Աքիտոփելայ թագաւորեաց Աբեսողոմ:

ԽԵ. Զի փախեաւ Դաւիթ յԱբեսողոմայ, եւ զի դարձոյց յետս զտապանակն, եւ պատուիրեաց Սադովկայ զուշակել ինքեան զխորհուրդն:

ԽԶ. Զի դարձոյց յետս զՔուսի՝ ցրել նմա զխորհուրդն Աքիտոփելայ: Եւ զի եկն Սիբա պատանի Մեմփիբոսթեայ պատարագօք ընդ առաջ Դաւթի:

ԽԷ. Զի անիծանէր Սեմէի զԴաւիթ, եւ նա չխռովանայր:

ԽԸ. Եկն Աբեսողոմ յԵրուսաղէմ, եւ եկն առ նա Քուսի բարեկամ Դաւթի:

ԽԹ. Եւ զի խօսեցաւ Քուսի ըստ մտացն Աբեսողոմայ:

Ծ. Զոր խրատ Աքիտոփելայ՝ ննջել Աբեսողոմայ ընդ հարճս հօրն, եւ գովեաց խորհուրդն նորա՝ փութով հասանել սպանանել զԴաւիթ:

ԾԱ. Զի ցրեաց Քուսի զնենգաւոր խորհուրդն Աքիտոփելայ:

ԾԲ. Զի առաքեաց գուշակել Քուսի ամրանալ Դաւթի, զոր գիտացեալ Աքիտոփէլ խեղդամահ եղեւ:

ԾԳ. ԶԱմասայի կացոյց Աբեսողոմ ՚ի տեղի Յովաբու, եւ թէ այք էին որ կերակրեցին զԴաւիթ ՚ի փախչելն անդ:

ԾԴ. Զի պարտեցաւ զօրն Աբեսողոմայ ՚ի պատերազմի անդ՝ առաջի զօրացն Դաւթի:

ԾԵ. Նշաւակեալ մահն հայրապղծին Աբեսողոմայ:

ԾԶ. Զի դադարեցոյց Յովաբ զպատերազմն, եւ վասն արձանին Աբեսողոմայ:

ԾԷ. Զի եկն Քուսի առ Դաւիթ, եւ ասաց՝ թէ սպանաւ Աբեսողոմ:

ԾԸ. Զի ողբաց Դաւիթ զԱբեսողոմ, եւ խորշեցան ՚ի նմանէ զօրքն. եւ մեղադրեաց Յովաբ ՚ի վերայ Դաւթի, եւ նա յանձին կալաւ:

ԾԹ. Զի եկն ցեղն Յուդայ եւ այլքն դարձուցանել զԴաւիթ ՚ի տուն իւր, եւ կազմեցին զՅորդանան անցանել արքային:

Ի. Զի անյիշաչար եղեւ Դաւիթ առ Սեմէի, թէպէտև զայրանայր Աբեսսա։

ԻԱ. Թէ զինչ փաղաքշեաց Մեմփիբոսթէ առաջի Դաւթի։

ԻԲ. Թէ զինչ խօսեցաւ Դաւիթ ընդ Բերզելեայ՝ որ կերակրեաց զնա։

ԻԳ. Ընդէր տասն ցեղքն խռովեցին և կռուէին ընդ արս Յուդայ իբրև արհամարհեալք։

ԻԴ. Ապստամբեաց Սաբէէ ի Դաւթէ հանդերձ Իսրայելիւ։

ԻԵ. Վասն տասն հարճիցն, և զի առաքեաց Դաւիթ զԱմեսայ ժողովել զԻսրայէլ. և նա յամեաց։

ԻԶ. Զօրն յովաբեանք պնդեն Սաբէէ բողոքելով, և մահն Ամեսայ ի Յովաբայ։

ԻԷ. Խօսեցաւ կինն իմաստուն և թափեաց զքաղաքն ի Յովաբայ հատանել զգլուխն Սաբէէ։

ԻԸ. Յաղագս սովոյն զոր առնացեց զորդիս Սաւուղայ, և քաւեաց Տէր երկրին. և վասն պատերազմացն և առաւելմանն Ռափայնոցն։

ԻԹ. Օրհնութիւն զոր օրհնեաց Դաւիթ զԱստուած որ փրկեաց զնա ամենայն ուրեք։

Լ. Գովութիւն խրատանցն Աստուծոյ մարդասիրութեամբ հանդերձ։

ԼԱ. Վերջին բանք ի Դաւթայ ասացեալք։

ԼԲ. Առաքինութիւնք քաջացն Դաւթի։

ԼԳ. Զի նուիրեաց Դաւիթ Աստուծոյ զջուր ջրհորոյն Բեթղահէմի։

ԼԴ. Անուանք զօրաւորացն Դաւթի նախաթուելովքն՝ երեսուն և եօթն։

ԼԵ. Թէ զրգռեաց Տէր զԴաւիթ թուել զԻսրայէլ։

ԼԶ. Պատգամն Աստուծոյ առ Դաւիթ վասն երից պատժոցն, յորոց ընտրեաց զմահն Դաւիթ. և զի կանգնեաց սեղան Տեառն, և դադարեաց մահն յԻսրայէլէ։

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Եւ եղեւ յետ մահուանն Սաւուղայ, եւ Դաւիթ 1
դարձաւ 'ի հարկանելոյ զԱմաղէկ, եւ նըստաւ
Դաւիթ 'ի Սիկելակ աւուրս երկուս։ Եւ 2
եղեւ յաւուրն երրորդի, եւ ահա այր եկաւ
'ի բանակէ զօրուն Սաւուղայ, եւ հանդերձք իւր
պատառեալք, եւ հող զգլխով իւրով. եւ եղեւ
'ի մտանել նորա առ Դաւիթ, անկաւ յերկիր եւ
երկիր եպագ նմա։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Ուստի՞ 3
գաս դու։ Եւ ասէ ցնա. 'Ի բանակէն Իսրայէլի
զերծեալ եմ ես։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Զի՞նչ 4
զրոյց է, պատմեա ինձ։ Եւ ասէ. Փախեաւ ժողովուրդն
'ի պատերազմէն, եւ անկան բազումք 'ի
ժողովրդենէն եւ մեռան. եւ Սաւուղ եւ Յովնաթան
մեռան։ Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին որ 5
պատմէրն նմա. Զիա՞րդ գիտես եթէ մեռաւ Սաւուղ
եւ Յովնաթան որդի նորա։ Եւ ասէ պատանին 6
որ պատմէրն նմա. Դիպելով դիպեցայ 'ի
լերինն Գեղբուայ, եւ ահա Սաւուղ յեցեալ կայր
'ի նիզակն իւր. եւ ահա կառք եւ սպառազէնք
հեծելոց գումարեցան 'ի նա, եւ հայեցաւ 'ի թիկունս 7
իւր եւ ետես զիս, եւ կոչեաց զիս, եւ ասեմ՝
ահաւասիկ եմ ես։ Եւ ասէ ցիս. Ո՞վ ես դու. եւ ասեմ. 8
Ամաղեկացի եմ ես։ Եւ ասէ ցիս. Արի 'ի 9
վերայ իմ եւ սպան զիս, զի կալաւ զիս մահու
անհնարին, մինչ դեռ ամենայն շունչ իմ յիս է։
Եւ յարեայ 'ի վերայ նորա եւ սպանի զնա. զի 10
գիտէի թէ ոչ է ապրելոց, յետ անկանելոյն նորա.
եւ առի զթագն 'ի գլխոյ նորա եւ զապարանջանն
'ի բազկէ նորա, եւ բերի զնոսա առ տէր
իմ այսր։ Եւ բուռն եհար Դաւիթ զհանդերձս 11
իւրոց եւ պատառեաց զնոսա. եւ ամենայն
արք որ ընդ նմա պատառեցին զհանդերձս իւրեանց.
12 եւ կոծեցան եւ պահեցին եւ լացին մինչեւ
ցերեկոյս 'ի վերայ Սաւուղայ եւ Յովնաթանու
որդւոյ նորա, եւ 'ի վերայ ժողովրդեանն
Յուդայ, եւ 'ի վերայ տանն Իսրայէլի զի հարան
13 սրով։ Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին որ պատմէրն
նմա. Ուստի՞ ես դու։ Եւ ասէ. Որդի առն պանդխտի
14 Ամաղեկացւոյ եմ ես։ Ասէ ցնա Դաւիթ.
Եւ զիա՞րդ ոչ երկեար ձգել զձեռն քո ապականել
15 զօծեալն Տեառն։ Եւ կոչեաց Դաւիթ զմի 'ի
մանկտւոյն եւ ասէ. Մատիր պատահեա դմա։
16 Եւ եհար զնա եւ մեռաւ։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ.
Արիւն քո 'ի գլուխ քո. զի բերան քո խօսեցաւ
զքէն եւ ասէ, թէ ես սպանի զօծեալն Տեառն։
17 Եւ ողբաց Դաւիթ զողբս զայս 'ի վերայ Սաւուղայ Բ
18 եւ 'ի վերայ Յովնաթանու որդւոյ նորա. եւ
ասաց Դաւիթ ուսուցանել որդւոցն Յուդայ աղեղնաւորութիւն.
եւ ահա գրեալ է 'ի գիրս ուղղութեան։
19 Արձանացիր Իսրայէլ 'ի վերայ բլրոցն
'ի բարձունս քո վիրաւորաց. զիա՞րդ անկան զօրաւորքն։
20 Մի՛ պատմէք 'ի Գէթ, եւ մի՛ տայք
զայդ աւետիս յելս Ասկաղոնի. զի մի՛ երբեք ուրախ
լիցին դստերք այլազգեաց, եւ մի՛ ցնծասցեն
21 դստերք անթլփատիցն։ Լերինք Գեղբուայ,
մի՛ իջցէ 'ի ձեզ ցօղ, եւ մի՛ եկեսցէ 'ի վերայ ձեր
անձրեւ՝ անդաստանք պտղոց, զի անդ ապականեցաւ
վահան զօրաւորաց. վահանն Սաւուղայ
22 ոչ օծաւ իւղով։ Յարենէ վիրաւորաց եւ 'ի ճարպոյ
զօրաւորաց աղեղն Յովնաթանու ոչ դարձաւ

ունայն յետս, եւ սուրն Սաւուղայ ոչ անփոփեցաւ դատարկացեալ։ Սաւուղ եւ Յովնաթան 23
սիրելիք եւ գեղեցիկք եւ վայելուչք․ չմեկնեալք 'ի կենդանութեան իւրեանց, եւ ոչ մեկնեցան 'ի մահուան իւրեանց․ թեթեւագոյնք քան զարծուիս, զօրացան առաւել քան զառիւծունս։
Դստերք Իսրայէլի, լացէք 'ի վերայ Սաւուղայ, 24
լացէք 'ի վերայ նորա որ զգեցուցանէր ձեզ կարմիրս՝ հանդերձ զարդուն ձերով, որ արկանէր զարդս ոսկւոյ 'ի վերայ հանդերձից ձերոց։
Զիա՞րդ անկան զօրաւորքն 'ի մէջ պատերազմի․ 25
Յովնաթան 'ի վերայ բարձանց քոց վիրաւոր։
Ցաւէ ինձ 'ի վերայ քո, եղբայր իմ Յովնաթան․ 26
գեղեցկացար ինձ յոյժ․ զարմանալի եղեւ սէր քո ինձ քան զսէր կանանց։ Զիա՞րդ անկան զօ- 27
րաւորքն, եւ կորեան անօթքն պատերազմականք։

ԳԼՈՒԽ Բ

Գ Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ եհարց Դաւիթ 'ի 1
Տեառնէ եւ ասէ․ Եթէ ելանիցե՞մ 'ի մի 'ի քաղաքացն Յուդայ։ Եւ ասէ ցնա Տէր․ Ել։ Եւ ասէ
Դաւիթ․ Յո՞ ելից։ Եւ ասէ․ 'Ի Քեբրոն։ Եւ ել 2
Դաւիթ 'ի Քեբրոն, եւ երկոքին կանայք նորա՝ Աքինոամ Յեզրայելացի եւ Աբիգեա կին Նաբաղու Կարմեղացւոյ, եւ արքն զորս ընդ Դաւիթ 3
իւրաքանչիւր տամբ իւրով․ եւ բնակէին 'ի քաղաքին Քեբրոնի։ Եւ եկին արք Հրէաստանի՝ եւ 4
օծին անդ զԴաւիթ թագաւոր 'ի վերայ տանն Յուդայ․ եւ պատմեցին Դաւթայ եւ ասեն, Եթէ արք Յաբիսայ Գաղաադացւոց թաղեցին զՍաւուղ․
Եւ առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս առ աւագանիս 5
Յաբիսու Գաղաադացւոյն, եւ ասէ ցնոսա Դաւիթ․ Օրհնեալ էք դուք 'ի Տեառնէ, զի արարէք դուք զգութն զայն 'ի վերայ տեառն ձերոյ Սաւուղայ օծելոյ Տեառն, եւ թաղեցէք զնա եւ զՅովնաթան
զորդի նորա։ Եւ արդ արասցէ Տէր ընդ ձեզ ո- 6
ղորմութիւն եւ ճշմարտութիւն․ եւ ես հատուցից ձեզ ընդ բարութեանն այնորիկ զոր արա-
րէք զբանն զայն։ Եւ արդ զօրասցին ձեռք ձեր, 7
եւ լերուք յորդիս զօրութեան․ զի մեռաւ տէրն ձեր Սաւուղ, եւ զիս օծ տունն Յուդայ իւրեանց 'ի թագաւոր։

Դ Եւ Աբեններ որդի Ներեայ զօրավար Սաւու- 8
ղայ առ զՅեբուսթէ զորդի Սաւուղայ, եւ հանաւ զնա 'ի բանակէն, եւ թագաւորեցոյց զնա 'ի 9
վերայ Գաղաադացւոյն եւ 'ի վերայ Թասիրայ եւ 'ի վերայ Յեզրայելի եւ 'ի վերայ Եփրեմի եւ 'ի վերայ Բենիամինի, եւ 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի։
Եւ էր ամաց քառասնից Յեբուսթէ որդի Սա- 10
ւուղայ յորժամ թագաւորեաց 'ի վերայ Իսրայէլի, եւ երկուս ամս թագաւորեաց․ բայց 'ի տա-
11 նէն Յուդայ՝ որ էին զհետ Դաւթի։ Եւ եղեն աւուրք զորս թագաւորեաց Դաւիթ 'ի Քեբրոն 'ի վերայ տանն Յուդայ՝ ամք եօթն եւ ամիսք վեց։
12 Եւ ել Աբեններ որդի Ներեայ եւ ծառայք Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ 'ի բանակացն 'ի Ե
13 Գաբաւոն։ Եւ Յովաբ որդի Շարուհեայ եւ ծառայք Դաւթի ելին 'ի Քեբրոնէ, եւ դիպեցան միմեանց 'ի վերայ աղբերն Գաբաւոնի․ եւ նստան նոքա անտի աղբերն Գաբաւոնի, եւ սոքա անտի։
14 Եւ ասէ Աբեններ ցՅովաբ․ Յարիցեն մանկտիք եւ խաղասցեն առաջի մեր։ Եւ ասէ Յովաբ․ Յա-
15 րիցեն։ Եւ յարեան, եւ անցին թուով 'ի մանկանցն Բենիամինի երկոտասանք, Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ․ եւ 'ի մանկանցն Դաւթի եր-
16 կոտասանք․ եւ կալան այր իւրաքանչիւր ձեռամբ զգլխոյ ընկերի իւրոյ, եւ սուր 'ի կողս ընկերի իւրոյ․ եւ անկեալ անկանէին եւ մեռանէին․ եւ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ Վիճակ զօ-
17 րաձանաց, որ է 'ի Գաբաւոն։ Եւ եղեւ պատերազմ խիստ յոյժ յաւուր յայնմիկ․ եւ պարտեցաւ Աբեններ եւ արք Իսրայէլի առաջի ծառայիցն
18 Դաւթի։ Եւ անդ էին երեք որդիքն Շարուհեայ, Յովաբ եւ Աբեսսա եւ Ասայէլ․ եւ Ասայէլ թեթեւ էր ոտիւք իբրեւ զմի յայծեմանց 'ի դաշտի։
19 Եւ պնդեցաւ Ասայէլ զհետ Աբեններեայ, եւ ոչ խոտորեցաւ երթալ յաջ եւ ոչ յահեակ 'ի
20 հետոց Աբեններեայ․ եւ հայեցաւ Աբեններ 'ի թիկունս իւր՝ եւ ասէ․ Եթէ դո՞ւ իցես Ասայէլ։
21 Եւ ասէ․ Ես եմ։ Եւ ասէ ցնա Աբեններ․ Խոտորեաց դու յաջ կամ յահեակ, եւ կալ քեզ մի 'ի մանկանցդ, եւ առ դու քեզ զսպառազինութիւն նորա։ Եւ ոչ կամեցաւ Ասայէլ խոտորել
22 'ի հետոց նորա։ Եւ յաւել եւս Աբեններ ասել ցԱսայէլ․ Ի բաց կաց յինէն, զի մի հարից զքեզ ընդ գետնի․ եւ զիա՞րդ ամբարձից զերեսս իմ առ Յովաբ, եւ ու՞ր լինիցի այն․ դարձիր առ Յո-
23 վաբ եղբայր քո։ Եւ ոչ կամեցաւ թափել․ եւ եհար զնա Աբեններ նիզակաւն ընդ անութսն, եւ ել նիզակն ընդ գիսա նորա, եւ անկաւ անդէն եւ մեռաւ 'ի ներքոյ նորա։ Եւ լինէր որ միանգամ գայր յանդէն յայն ուր անկաւ Ասայէլ
24 եւ մեռաւ՝ դադարէր անդէն։ Եւ պնդեցան Յովաբ եւ Աբեսսա զհետ Աբեններեայ․ եւ արեգն եմուտ, եւ նոքա մտին մինչեւ ցբլուրն Ամմանայ որ է յանդիման Գայեայ, ընդ ճանապարհ անա-
25 պատին Գաբաւոնի։ Եւ ժողովեցան որդիքն Բենիամինի զհետ Աբեններեայ, եւ կային 'ի վերայ
26 բլրոյ միոյ։ Եւ կոչեաց Աբեններ զՅովաբ եւ ասէ․ Մի թէ յաղթել ուտիցէ սուր, կամ թէ ո՞չ գիտիցես զի դառնութիւն լինի վախճանն․ մինչեւ ցե՞րբ ոչ ասիցես ժողովրդեանն՝ դառնալ 'ի
27 հետոց եղբարց իւրեանց։ Եւ ասէ Յովաբ․ Կենդանի է Տէր․ զի եթէ քո չէր խօսեցեալ, յայգուէ իսկ ելանէր ամենայն իւրաքանչիւր զհետ եղբօր

ւորս։ Եւ փող եհար Յովաբ, եւ մեկնեցաւ ժո- 28
ղովուրդն ամենայն, եւ ոչ եւս պնդեցան զհետ
Իսրայէլի. եւ ոչ եւս յաւելին պատերազմել։ Եւ 29
Աբեններ եւ արք նորա գնացին ընդ արեւմուտս զգի-
շերն զայն ամենայն, եւ անցին ընդ Յորդանան եւ
չոգան ընդ ամենայն Ադեաւն, եւ եկին ՚ի բա-
նակն. Եւ Յովաբ դարձաւ յԱբեններէ, եւ 30
ժողովեաց զամենայն ժողովուրդն։ Եւ հանդէս
եղեւ ծառայիցն Դաւթի որ կոտորեցան՝ իննն եւ
տասն առն, եւ Ասայէլ. Եւ ծառայքն Դաւթի 31
հարին յորդւոցն Բենիամինի եւ յարանց Աբեն-
ներայ երեք հարիւր եւ վաթսուն այր։ Եւ բար- 32
ձին զԱսայէլ եւ թաղեցին զնա ՚ի գերեզմանի
հօր իւրոյ ՚ի Բեթղեհէմ. Եւ գնացին Յովաբ եւ
արք նորա, եւ լուսացաւ նոցա ՚ի Քեբրոն։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ա Եւ էր պատերազմ աստուեկ ՚ի մէջ տանն Սա- 1
ւուղայ եւ ՚ի մէջ տանն Դաւթի. եւ տունն Դաւ-
թի երթայր եւ զօրանայր, եւ տունն Սաւուղայ
երթայր եւ տկարանայր։ Եւ ծնան Դաւթի որ- 2
դիք ՚ի Քեբրոն. անդրանիկ նորա՝ Ամնոն յԱքի-
նովամայ յեզրայելացւոյ, եւ երկրորդ նորա՝ Դա- 3
խա, յԱբիգեայ կարմելացւոյ, եւ երրորդ՝ Աբե-
սողոմ, ՚ի Մաաքայ դստերէ Թողմեայ արքայի
Գեսուրայ, եւ չորրորդ՝ Ադոնիա, որդի Ագգի- 4
թայ, եւ հինգերորդ՝ Սափատիա, որդի Աբիտա-
ղայ, եւ վեցերորդ՝ Յեթրաամ, յԵգղաթայ կնոջէ 5
Դաւթի։ Սոքա ծնան Դաւթի ՚ի Քեբրոն։

Բ Եւ եղեւ ՚ի լինել պատերազմին ՚ի մէջ տանն 6
Սաւուղայ եւ ՚ի մէջ տանն Դաւթի, եւ Աբեններ
ունէր զտունն Սաւուղայ։ Եւ Սաւուղայ էր 7
հարճ մի, որում անուն էր Ռեսփա, դուստր
Այիայ։ Եւ ասէ Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ ցԱ-
բեններ. Ընդէ՞ր մտանես դու առ հարճ հօր ի- 8
մոյ։ Եւ բարկացաւ Աբեններ յոյժ վասն բանին
Յեբուսթեայ, եւ ասէ ցնա Աբեններ. Միթէ շան
գլուխ իցեմ ես, որ արարի ողորմութիւն այսօր
՚ի վերայ տանն Սաւուղայ հօր քոյ, եւ ՚ի վերայ
եղբարց եւ ՚ի վերայ բարեկամաց, եւ ոչ եղէ
անձնատուր ՚ի տունն Դաւթի. եւ խնդրես յինէն
այսօր վնէծ կնոջ միոյ. Այն եւ այն արասցէ Աս- 9
տուած Աբեններայ եւ այն եւ այն յաւելցէ նմա,
եթէ ոչ որպէս երդուաւ Տէր Դաւթի, այնպէս
արարից նմա. բառնալ զթագաւորութիւնն Սա- 10
ւուղայ, եւ կանգնել զթագաւորութիւնն Դաւ-
թի ՚ի վերայ Իսրայէլի եւ ՚ի վերայ Յուդայ՝ ՚ի
Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ։ Եւ ոչ եւս կարաց 11
Յեբուսթէ տալ պատասխանի Աբեններայ բան
մի յերկիւղէն։

Գ Եւ առաքեաց Աբեններ հրեշտակս առ Դաւիթ 12
՚ի Թեղամու երկիր՝ առ ժամայն, եւ ասէ. Ուխ-
տեա ընդ իս զուխտ քո, եւ ահա ձեռն իմ ընդ
քեզ, դարձուցանել առ քեզ զամենայն տունն
13 Իսրայէլի։ Եւ ասէ Դաւիթ. Բարւոք է. ես ուխ-
տեցից ընդ քեզ ուխտ, բայց բան մի ես խնդրեմ
՚ի քէն. մի տեսցես զերեսս իմ, եթէ ոչ ածցես
զՄեղքող դուստր Սաւուղայ ՚ի գալն քում տե-
14 սանել զերեսս իմ։ Եւ առաքեաց Դաւիթ առ
Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ հրեշտակս եւ ասէ.
Տուր ցիս զկին իմ զՄեղքող, զոր առի ես ընդ
15 հարիւր անթլփատութեանց այլազգեաց։ Եւ
առաքեաց Յեբուսթէ եւ առ զնա յառնէ իւրմէ
16 Փաղտիէլէ որդւոյ Սեղղեայ. եւ երթայր այր նո-
րա զհետ նորա եւ լայր՝ մինչեւ ցՄարակիմ. եւ
ասէ ցնա Աբեններ. Երթ դարձիր. եւ դարձաւ։
17 Եւ խօսեցաւ Աբեններ ընդ ծերս Իսրայէլի եւ Դ
ասէ. Երէկ եւ եռանտ խնդրէիք զԴաւիթ թագա-
18 ւորել ՚ի վերայ ձեր. եւ արդ արարէք. զի Տէր
խօսեցաւ վասն Դաւթի եւ ասէ. Ձեռամբ ծա-
ռայի իմոյ Դաւթի փրկեցից զԻսրայէլ ՚ի ձեռաց
այլազգեաց եւ ՚ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց
19 իւրեանց։ Եւ խօսեցաւ Աբեններ յականջս Բե-
նիամինի. Եւ գնաց Աբեններ խօսել յականջս
Դաւթի ՚ի Քեբրոն զամենայն ինչ որ հաճոյ թը-
ւէր յաչս Իսրայէլի, եւ յաչս ամենայն տանն
20 Բենիամինի։ Եւ եկն Աբեններ առ Դաւիթ ՚ի
Քեբրոն, եւ ընդ նմա քսան այր։ Եւ արար Դա-
ւիթ Աբեններայ եւ արանցն որ ընդ նմա էին խրախ-
21 ճանութիւն։ Եւ ասէ Աբեններ ցԴաւիթ. Յարեայց
եւ գնացից եւ ժողովեցից առ տէր իմ արքայ
զամենայն Իսրայէլ, եւ ուխտեսցեն ընդ քեզ
ուխտ, եւ թագաւորեսցես ՚ի վերայ ամենայն
որոց ցանկայ անձն քո։

Եւ արձակեաց Դաւիթ զԱբեններ, եւ գնաց Ե
22 խաղաղութեամբ։ Եւ ահա ծառայքն Դաւթի եւ
Յովաբ եկին յարշաւանաց, եւ աւար բազում
ածէին ընդ իւրեանս. եւ Աբեններ չէր ընդ Դաւթի
՚ի Քեբրոն, զի արձակեալ էր զնա, եւ գնացեալ էր
23 խաղաղութեամբ։ Եւ Յովաբ եւ ամենայն զօրքն
եկին, եւ պատմեցին Յովաբու եւ ասեն. Եկն Ա-
բեններ որդի Ների առ Դաւիթ, եւ արձակեաց
24 զնա, եւ գնաց խաղաղութեամբ։ Եւ եմուտ Յո-
վաբ առ արքայ եւ ասէ. Զի՞նչ է այդ զոր գոր-
ծեցեր. ահա եկն Աբեններ առ քեզ, եւ ընդէ՞ր
25 արձակեցեր զնա, եւ գնաց խաղաղութեամբ։ Ո՞չ
գիտես զչարութիւն Աբեններայ որդւոյ Ների, զի
խաբել եկն զքեզ, եւ գիտել զելս եւ զմուտս քո,
եւ գիտել զամենայն ինչ զոր դու առնես։
26 Եւ ել Յովաբ ՚ի Դաւթէ, եւ առաքեաց հրեշ-
տակս զհետ Աբեններայ, եւ դարձուցին զնա ՚ի
ջրհորոյն Սեիրամայ. եւ Դաւիթ ոչ գիտէր։
27 Եւ դարձոյց զԱբեններ ՚ի Քեբրոն, եւ խոտորե-
ցոյց զնա Յովաբ ՚ի կողմն դրանն խօսել ընդ
նմա դաւաճանութեամբ. եւ եհար զնա անդ
յորովայնն, եւ մեռաւ վասն արեանն Ասայէլի եղբօր

Յովաբայ։ Եւ լուաւ Դաւիթ յետ այնորիկ եւ ասէ․ 28 Անպարտ եմ ես եւ թագաւորութիւն իմ 'ի Տեառնէ մինչեւ յյաւիտեան՝ յարենէն Աբեններայ որդւոյ Ներեայ։ 29 Հասցէն 'ի գլուխ Յովաբայ եւ 'ի վերայ ամենայն տան հօր նորա․ եւ մի պակասեսցէ 'ի տանէ Յովաբայ սերմնահեղն եւ բորոտ եւ մուրող՝ որ չէջիցի 'ի ցուպ, եւ սրամահ եւ սովամահ։ 30 Եւ Յովաբ եւ Աբեսսա եղբայր նորա դարանէին Աբեններայ, փոխանակ զի սպան զԱսայէլ զեղբայր նոցա 'ի Գաբաւոն 'ի պատերազմին։ 31 Եւ ասէ Դաւիթ ցՅովաբ եւ ցամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա․ Պատառեցէք զհանդերձս ձեր, եւ զգեցարուք քուրձ․ եւ կոծեցարուք առաջի Աբեններայ։ Եւ արքայ Դաւիթ երթայր զհետ դագաղացն․ 32 եւ թաղեցին զԱբեններ 'ի Քեբրոն․ եւ ամբարձ արքայ զձայն իւր եւ ելաց 'ի վերայ գերեզմանի նորա, եւ ելաց ամենայն ժողովուրդն 'ի վերայ Աբեններայ։ 33 Եւ առ ողբս արքայ 'ի վերայ Աբեններայ, եւ ասէ․ Մի թէ որպէս մեռանիցի անզգամ, մեռաւ Աբեններ․ եթէ ըստ մահուան Նաբաղայ մեռաւ Աբեններ․ 34 ձեռք քո ոչ կապեցան, եւ ոտք քո ոչ ածեցան 'ի շղթայս․ եւ ոչ մատուցեր իբրեւ զՆաբաղ առաջի որդւոց անիրաւութեան եւ անկար․ այլ որպէս անկանիցին առաջի անիրաւաց անկար։ 35 Եւ ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն լալ զնա․ եւ եկն ամենայն ժողովուրդն տալ ընթրիս Դաւթի՝ մինչդեռ աւուր կայր։ Եւ երդուաւ Դաւիթ եւ ասէ․ Այն եւ այն արասցէ ինձ Աստուած եւ այն եւ այն յաւելցէ, եթէ ոչ մտանիցէ արեգակն եւ ապա ճաշակեցից հաց, եւ կամ զայլ ինչ ամենայն։ 36 Եւ գիտաց ամենայն ժողովուրդն, եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի նոցա ամենայն ինչ զոր արար արքայ առաջի ժողովրդեանն զբարութիւն։ 37 Եւ գիտաց ամենայն ժողովուրդն եւ ամենայն Իսրայէլ յաւուր յայնմիկ՝ եթէ ոչ յարքայէ եղեւ սպանանել զԱբեններ որդի Ներեայ։ 38 Եւ ասէ արքայ ցծառայսն իւր․ Ո՞չ գիտէք եթէ առաջնորդ մեծ անկաւ յաւուր յայսմիկ յԻսրայէլէ․ 39 եւ զի ես ազգական է այսօր եւ յարքայէ կացուցեալ է․ եւ արքդ այդոքիկ որդիքն Շարուհեայ՝ խստագոյնք քան զիս են․ հատուսցէ Տէր չարին ըստ չարութեան իւրում։

ԳԼՈՒԽ Դ

ծԱ 1 Եւ լուաւ Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ եթէ մեռաւ Աբեններ 'ի Քեբրոն, լուծան ձեռք իւր, եւ ամենայն արք Իսրայէլի լքան։ 2 Եւ արք երկու գլխաւորք գնդիցն Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ, անուն միումն Բաանա, եւ անուն երկրորդին Ռեքաբ, որդիք Ռեմմոնայ Բերովթացւոյ, յորդւոցն Բենիամենի․ զի եւ Բերովթ որդւոցն Բենիամենի 'ի համարի էր․ 3 եւ փախեան Բերովթացիքն 'ի Գեթթայիմ, եւ էին անդ պանդխտացեալք մինչեւ ցայսօր։ 4 Եւ Յովնաթանու որդւոյ Սաւուղայ էր որդի մի հաշմ ոտիւք, որդի ամաց հնգից․ եւ գնա 'ի հասանել գուժին Սաւուղայ եւ Յովնաթանու որդւոյ նորա, յԵզրայէլէ առ դայեակ իւր եւ փախեաւ․ եւ եղեւ ընդ փութանալն իւրում 'ի գայթել՝ անկաւ եւ կաղացաւ․ եւ անուն նորա Մեմփիբոսթէ։ 5 Եւ գնացին որդիքն Ռեմմոնայ Բերովթացւոյ՝ Ռեքաբ եւ Բաանա, եւ մտին 'ի տօթաժամու աւուրն 'ի տուն Յեբուսթեայ․ եւ նա ննջէր յանկողնի 'ի հասարակ աւուր․ 6 եւ բարապան տանն սրբէր ցորեան, եւ ննջեաց եւ 'ի քուն եմուտ․ եւ Ռեքաբ եւ Բաանա եղբարք զողեցին եւ մտին 'ի տունն․ 7 եւ Յեբուսթէ ննջէր 'ի դահոյս իւրում 'ի սենեկի․ եւ հարին զնա եւ սպանին, եւ հատին զգլուխ նորա եւ առին զգլուխն, եւ գնացին զճանապարհն արեւելից զամենայն գիշերն․ 8 եւ բերին զգլուխն Յեբուսթեայ առ Դաւիթ 'ի Քեբրոն, եւ ասեն ցարքայ․ Ահա գլուխ Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ թշնամւոյ քոյ, որ խնդրէր զանձն քո․ եւ Տէր ետ տեառն մերում արքայի վրէժխնդրութիւն 'ի թշնամեաց իւրոց, որպէս յաւուր յայսմիկ 'ի Սաւուղայ թշնամւոյ քումմէ եւ 'ի զաւակէ նորա։ 9 Եւ պատասխանի ետ Դաւիթ Ռեքաբայ եւ Բաանայ եղբօր նորա՝ որդւոց Ռեմմոնայ Բերովթացւոյ՝ եւ ասէ ցնոսա․ Կենդանի է Տէր որ փրկեաց զանձն իմ յամենայն նեղութենէ․ 10 զի որ պատմեաց ինձ եթէ մեռաւ Սաւուղ, եւ նմա թուէր եթէ աւետիս տայցէ առաջի իմ, կալայ եւ սպանի զնա 'ի Սիկեղակ, որում օրէն էր ինձ տալ աւետաւորս․ 11 եւ արդ արք չարք սպանեք զայր արդար 'ի տան իւրում յանկողնի․ եւ արդ խնդրեցից զարիւն նորա 'ի ձեռաց ձերոց, եւ սատակեցից զձեզ յերկրէ։ 12 Եւ հրաման ետ Դաւիթ մանկտւոյ իւրում, եւ սպանին զնոսա, եւ կտրեցին զձեռս եւ զոտս նոցա, եւ կախեցին 'ի վերայ ջրդեղին 'ի Քեբրոն․ եւ զգլուխն Յեբուսթեայ թաղեցին 'ի գերեզմանի Աբեններայ որդւոյ Ներեայ 'ի Քեբրոն։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ եկին ամենայն ցեղքն Իսրայէլի առ Դաւիթ 'ի Քեբրոն, խօսեցան եւ ասեն․ Ահաւասիկ ոսկերք քո եւ մարմինք քո եմք․ ջբ. 2 եւ յերէկն եւ յեռանդ մինչ էր Սաւուղ թագաւոր 'ի վերայ մեր, դու էիր որ մուծանէիր եւ հանէիր զԻսրայէլ․ եւ ասաց քեզ Տէր․ դու հովուեսցես ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ դու լինիցիս յառաջնորդ 'ի վերայ Իսրայէլի։ 3 Եւ եկին ամենայն ծերքն Իսրայէլի առ արքայ 'ի Քեբրոն, եւ ուխտեաց ընդ

նոսա ուխտ արքայ Դաւիթ 'ի Քեբրոն առաջի
Տեառն. եւ օծին զԴաւիթ թագաւոր 'ի վերայ ա-
մենայն Իսրայէլի։ Որդի ամաց երեսնից Դաւիթ 4
'ի թագաւորել իւրում. եւ քառասուն ամ թա-
գաւորեաց. եօթն ամ եւ վեց ամիս թագաւո- 5
րեաց 'ի Քեբրոն 'ի վերայ Յուդայ, եւ երեսուն
եւ երիս ամս թագաւորեաց 'ի վերայ ամենայն
Իսրայէլի եւ Յուդայ յԵրուսաղէմ։

ծգ Եւ չոգաւ Դաւիթ եւ արք նորա յԵրուսաղէմ 6
առ Յեբուսացին բնակեալ յերկրին. եւ ասացաւ
Դաւթի թէ ոչ մտցես դու այսր՝ քանզի ընդդէմ
դարձան կոյրք եւ կաղք եւ ասեն. մի մտցէ այսր
Դաւիթ։ Եւ առ Դաւիթ զՍիոն եւ զամրոց նո- 7
րա, այն է քաղաք Դաւթի։ Եւ ասէ Դաւիթ յա- 8
ւուր յայնմիկ. Ամենայն որ հարկանիցէ զորդ Յե-
բուսացին, եւ մատիցէ որով եւ 'ի կողմն եւ 'ի
կոյրս եւ յատեցեալս անձին Դաւթի։ Վասն այնորիկ
ասեն. կոյրք եւ կաղք մի մտցեն 'ի տուն Տեառն։
Եւ նստաւ Դաւիթ յամրոցին, եւ կոչեցաւ այն 9
քաղաք Դաւթի. եւ շինեաց զնա քաղաք Դա-
ւիթ շուրջանակի ծագէ 'ի ծագ, եւ զտունն իւր.
եւ երթալով երթայր Դաւիթ եւ մեծանայր, եւ 10
Տէր ամենակալ էր ընդ նմա։ Եւ առաքեաց Քի- 11
րամ արքայ Տիւրոսի հրեշտակս առ Դաւիթ, եւ
փայտս եղեւնեայս եւ հիւսունս փայտից եւ ճար-
տարապետս քարանց, եւ շինեցին տուն Դաւթի։
Եւ գիտաց Դաւիթ եթէ հաստատեաց զնա Տէր 12
թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի, եւ թէ բարձրա-
ցաւ թագաւորութիւն նորա վասն ժողովրդեան
նորա Իսրայէլի։ Եւ առ եւս Դաւիթ կանայս եւ 13
հարճս յԵրուսաղէմէ՝ յետ գալոյ նորա 'ի Քեբ-
րոնէ. եւ եղեն Դաւթի եւս այլ եւս ուստերք եւ
դստերք։ Եւ այս են անուանք ծնելոց որդւոց 14
նորա յԵրուսաղէմ. Սամմաութ, Սովբաթ, Նա-
թան, Սողոմոն, Եբեար, Եղեսուս, Եղիփա- 15
ղաթ, Նագեդ, Նափեկ, Յեննաթա, Եղիսամա, 16
Բաղիդադ, Եղիփաղէտ։

ծդ Եւ լուան այլազգիքն եթէ օծեալ է Դաւիթ 17
թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի, եւ ելին ամենայն
այլազգիքն խնդրել զԴաւիթ։ Եւ լուաւ Դաւիթ՝
եւ էջ յամրոցն. եւ այլազգիքն եկին հասին եւ 18
խառնեցան 'ի հովիտս Տիտանացն։ Եւ եհարց 19
Դաւիթ 'ի Տեառնէ եւ ասէ. Եթէ ելից 'ի վերայ այ-
լազգեացն, եւ մատնեսցես զնոսա 'ի ձեռս իմ։ Եւ
ասէ Տէր ցԴաւիթ. Ել. զի մատնելով մատնեցից
զայլազգիսն 'ի ձեռս քո։ Եւ եկն Դաւիթ 'ի վե- 20
րուստ խրամատիցն, եւ կոտորեաց անդ զայլազ-
գիսն. եւ ասէ Դաւիթ. Տէր խրամատեաց զթըշ-
նամիս իմ առաջի իմ, որպէս խրամատիցին
ջուրք։ Վասն այնորիկ կոչեցաւ անուն տեղւոյն
այնորիկ 'ի վերայ խրամատից. եւ թողին անդ 21
զաստուածս իւրեանց, եւ առ զնոսա Դաւիթ եւ
արքն որ ընդ նմա։

ծե Եւ յաւելին այլազգիքն միւսանգամ ելանել. 22
23 եւ զամարեցան 'ի հովիտս տիտանացւոց։ Եւ ե-
հարց Դաւիթ 'ի Տեառնէ եւ ասէ. Եթէ ելից 'ի
վերայ այլազգեացն, եւ մատնեսցես զնոսա 'ի
ձեռս իմ։ Եւ ասէ Տէր. Մի ելանիր ընդդէմ նո-
ցա, դարձիր 'ի նոցանէն, եւ եկեսցես 'ի թեւէ
24 նոցա մօտ 'ի Լալոնն. եւ եղիցի յորժամ լուիցես
զձայն շարժման անտառին Լալոնից. յայնժամ
իջցես առ նոսա. քանզի յայնժամ ելցէ Տէր ա-
ռաջի քո կոտորել 'ի պատերազմի այլազգեացն։
25 Եւ արար Դաւիթ որպէս հրամայեաց նմա Տէր,
եւ եհար զայլազգիսն 'ի Գաբաւոնէ մինչեւ ցԳա-
զերա։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ ժողովեաց միւսանգամ Դաւիթ զամենայն ծզ
երիտասարդս յԻսրայէլէ իբրեւ եօթանասուն
2 հազար, եւ յարեաւ գնաց Դաւիթ եւ ամենայն
ժողովուրդ նորա ընդ նմա յիշխանացն Յուդայ՝
'ի զառիվերն ընդ որ էր տապանակն Աստուծոյ,
յորոյ վերայ կոչեցաւ անուն տեառն Աստուծոյ
զօրութեանց, որ նստի 'ի քերովբէս 'ի վերայ
3 նորա։ Եւ եհան եդ զտապանակն Տեառն 'ի վե-
4 րայ սայլի նորոյ, եւ առ զնա 'ի տանէ Ամինադա-
բայ բլրացւոյ. եւ Ոզա եւ եղբարք նորա որդիք
Ամինադաբայ՝ վարէին զսայլն հանդերձ տապա-
նակաւն, եւ եղբարք նորա երթային առաջի տա-
5 պանակին։ Եւ Դաւիթ եւ որդիքն Իսրայէլի խա-
ղային առաջի Տեառն՝ սաղօք եւ նուագարանօք
զօրութեամբ, եւ երգովք եւ քնարօք եւ օրհնօք
6 եւ թմբկօք եւ ծնծղայիւք եւ փողովք, եւ եկին
մինչեւ ցկալն Ամինադաբայ։ Եւ ձգեաց Ոզա զըն-
ձեռն իւր 'ի տապանակն Աստուծոյ ունել զնա,
եւ կալաւ զնա. զի թիւրեաց զնա զուարակն
7 յանկելոյ անտի զնա։ Եւ բարկացաւ Տէր Ոզայ,
եւ եհար զնա անդ Աստուած վասն յանդգնու-
թեանն, եւ մեռաւ անդէն առ տապանակին
8 Տեառն առաջի Աստուծոյ։ Եւ տրտմեցաւ Դա-
ւիթ՝ զի խրամատեաց Տէր խրամատութիւն յՈ-
զա. եւ կոչեցաւ տեղին այն Խրամատութիւն
9 Ոզայ մինչեւ ցայսօր։ Եւ երկեաւ Դաւիթ 'ի
Տեառնէ յաւուր յայնմիկ եւ ասէ. Զիա՞րդ մտա-
10 նիցէ առ իս տապանակ Աստուծոյ։ Եւ ոչ կա-
մեցաւ Դաւիթ տանել առ ինքն զտապանակ ուխ-
տին Տեառն 'ի քաղաքն Դաւթի. եւ խոտորեցոյց
զնա Դաւիթ 'ի տունն Աբեդդարայ գեթացւոյ.
11 եւ նստաւ տապանակն Տեառն 'ի տան Աբեդդա-
րայ գեթացւոյ ամիսս երիս։ Եւ օրհնեաց Տէր
12 զԱբեդդար եւ զամենայն տուն նորա. եւ պատ-
մեցին Դաւթի եւ ասեն. օրհնեաց Տէր զտունն
Աբեդդարայ եւ զամենայն ինչ որ նորա վասն
տապանակին Աստուծոյ։

Եւ չոգաւ Դաւիթ եւ եհան զտապանակն ծէ

Տեառն 'ի տանէ Աբեդդարայ 'ի քաղաք Դաւթի
ուրախութեամբ. եւ էին ընդ նմա որ բառնային 13
զտապանակն՝ եօթն դասս պարուց, եւ սպանդ
զուարակի եւ գառանց: Եւ Դաւիթ հարկանէր 14
զտաւիղս նուագարանօքն առաջի Տեառն. եւ էր
Դաւիթ զգեցեալ պատմուճան հանդերձեալ. եւ 15
Դաւիթ եւ ամենայն տունն Իսրայէլի հանէին
զտապանակն Տեառն հաչակաւ եւ ձայնիւ փողոյ:
Եւ եղեւ 'ի հասանել տապանակին 'ի քաղաքն Դաւթի, 16
եւ Մեղքող դուստր Սաւուղայ հայէր ընդ
պատուհանն. եւ ետես զԴաւիթ արքայ զի կաքաւէր
եւ նուագէր զնուագարանան առաջի
Տեառն, անգոսնեաց զնա 'ի սրտի իւրում: Եւ 17
բերին զտապանակն Տեառն, եւ եդին զնա 'ի տեղւոջ
իւրում 'ի մէջ խորանին զոր եհար նմա Դաւիթ:
Եւ մատոյց Դաւիթ ողջակէզս առաջի
Տեառն եւ խաղաղականս. եւ իբրեւ կատարեաց 18
Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն եւ զխաղաղականս,
օրհնեաց զժողովուրդն յանուն Տեառն
զօրութեանց. եւ բաշխեաց ամենայն ժողովրդեանն, 19
յամենայն զօրութեան Իսրայէլի 'ի Դանայ
մինչեւ ցԲերսաբէէ, յառնէ մինչեւ ցկին,
իւրաքանչիւր ումեք բլիթ մի հացի. եւ պատառ
մի 'ի կամկարայից, եւ քաքար մի 'ի տապակէ.
եւ գնաց ամենայն ժողովուրդն իւրաքանչիւր ոք
'ի տուն իւր: Եւ դարձաւ Դաւիթ օրհնել զտուն 20
իւր. եւ ել Մեղքող դուստր Սաւուղայ ընդ առաջ
Դաւթի, եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ. Զինչ
փառաւորեալ էր այսօր արքայ Իսրայէլի, որ հոլանեցաւ
այսօր առաջի աղախնաց եւ ծառայից
իւրոց. զոր օրինակ հոլանիցի հոլանելով մի ոք
'ի կաքաւչաց: Եւ ասէ Դաւիթ ցՄեղքող. Առաջի 21
Տեառն կաքաւեցից. օրհնեալ է տէր Աստուած՝
որ ընտրեաց զիս քան զհայր քո եւ քան
զամենայն տուն նորա, եւ կացոյց զիս առաջնորդ
'ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ Իսրայէլի: Եւ խաղացից 22
եւ կաքաւեցից առաջի Տեառն, եւ հոլանեցայց
այնպէս եւս քան զեւս. եւ եղէց անարգ
յաչս քո, եւ ընդ աղախնայս ընդ որս ասացեր
փառաւորել՝ փառաւորեցայց: Եւ Մեղքողայ 23
դուստր Սաւուղայ ոչ եղեւ որդի մինչեւ
ցօր մահուան իւրոյ:

ԳԼՈՒԽ Է

ԺԸ Եւ եղեւ յորժամ նստաւ Դաւիթ 'ի տան իւրում, 1
եւ Տէր հանգոյց զնա յամենայն թշնամեաց
իւրոց շուրջանակի, եւ ասէ արքայ ցՆաթան 2
մարգարէ. Ահաւասիկ ես բնակեալ եմ 'ի տան եղեւնափայտից,
եւ տապանակն Աստուծոյ շրջիցի
'ի մէջ խորանի: Եւ ասէ Նաթան ցարքայ. 3
Զամենայն որ ինչ իցէ 'ի սրտի քում, երթ եւ արա.
զի Տէր ընդ քեզ է:

4 Եւ եղեւ 'ի գիշերին յայնմիկ՝ եղեւ բան Տեառն ԺԹ
5 առ Նաթան եւ ասէ. Երթ եւ ասա ցծառայ իմ
Դաւիթ. այսպէս ասէ Տէր. ոչ շինեսցես դու
6 ինձ տուն բնակելոյ. զի ոչ բնակեցայ 'ի տան՝
յօրէ յորմէ հետէ հանի զորդիսն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ
մինչեւ ցայսօր. եւ շրջէի յիջեւանի
7 խորանաւ, ամենայն ուրեք ուր շրջէի 'ի մէջ ամենայն
Իսրայէլի. եթէ խօսելով խօսեցայ երբեք
ընդ միում ցեղի Իսրայէլի՝ ում եւ հրաման
ետու հովուել զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ, ասել՝
թէ ընդէր ոչ շինեցէք ինձ տուն եղեւնափայտեայ:
8 Եւ արդ այսպէս ասասցես ցծառայ իմ
Դաւիթ. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. առի ես
զքեզ 'ի փարախաց հօտից՝ լինել քեզ յառաջնորդ 'ի
9 վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. եւ էի ընդ
քեզ ամենայն ուրեք ուր եւ երթայիր. եւ սատակեցի
զամենայն թշնամիս քո յերեսաց քոց.
եւ արարի քեզ անուանի ըստ անուանց մեծամեծաց
10 որ 'ի վերայ երկրի: Եւ եդից տեղի ժողովրդեան
իմոյ Իսրայէլի, եւ տնկեցից զնա եւ
բնակեսցէ առանձինն. եւ մի եւս հոգասցի եւ
ոչ եւս յաւելցէ որդի անօրէնութեան լլկել զնա
11 իբրեւ զառաջինն, յաւուրցն յորոց կարգեցի
դատաւորս 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի.
եւ հանգուցից զքեզ յամենայն թշնամեաց
քոց. եւ պատմեսցէ քեզ Տէր զի շինեսցես նմա
12 տուն: Եւ եղիցի եթէ լցցին աւուրք քո, եւ ննջեսցես
ընդ հարս քո, յարուցից զզաւակ քո յետ
քո, որ եղիցի յորովայնէ քումմէ, եւ պատրաստեցից
13 զթագաւորութիւն նորա. եւ նա շինեսցէ
տուն անուան իմոյ, եւ կանգնեցից զաթոռ նորա
14 մինչեւ յաւիտեան: Ես եղէց նմա 'ի հայր,
եւ նա եղիցի ինձ յորդի. եւ եթէ եկեսցէ անիրաւութիւն
նորա, յանդիմանեցից զնա, եւ խրատեցից
զնա գաւազանաւ արանց եւ տանջանօք
15 որդւոց մարդկան. բայց զողորմութիւն ոչ մերժեցից
'ի նմանէ, որպէս մերժեցի յորոց մերժեցին
16 առաջի երեսաց իմոց: Հաւատարիմ լիցի տունն
նորա եւ թագաւորութիւն նորա առաջի իմ
մինչեւ յաւիտեան, եւ աթոռ նորա կացցէ կանգուն
17 առաջի իմ մինչեւ յաւիտեան: Ըստ ամենայն
բանիցս այսոցիկ եւ ըստ ամենայն տեսլեանս
այսորիկ՝ այնպէս խօսեցաւ Նաթան ընդ
Դաւթայ:

18 Եւ եմուտ արքայ Դաւիթ եւ նստաւ առաջի Ի
Տեառն, եւ ասէ. Ո՞վ եմ ես, Տէր իմ Տէր, եւ ո՞
19 տուն իմ, զի սիրեցեր զիս մինչեւ ցայդ վայր. եւ
ոչ փոքրկացաւ առաւել ինչ առաջի քո, Տէր
իմ Տէր. եւ խօսեցար վասն տան ծառայի քո
յերկար. եւ այս է օրէն մարդոյ, Տէր իմ Տէր:
20 Եւ զի՞ եւս յաւելուցու Դաւիթ խօսել առ քեզ.
եւ դու գիտես զծառայ քո, Տէր իմ Տէր.
21 վասն ծառայի քո արարեր, եւ ըստ ամենայն
սրտի քո արարեր զամենայն զմեծութիւնս զայս

ծանուցանել ծառայի քում՝ վասն մեծացուցա- 22
նելոյ զքեզ, Տէր իմ Տէր։ Զի չիք որ իբրեւ զքեզ.
եւ չիք Աստուած բաց 'ի քէն 'ի վերայ ամենայնի
զոր լուաք ականջօք մերովք. եւ ո՞վ է ազգ 'ի 23
վերայ երկրի իբրեւ զժողովուրդ քո զԻսրայէլ.
որում առաջնորդեաց Աստուած փրկել իւր ժո-
ղովուրդ, դնել քեզ անուն եւ առնել քեզ մե-
ծութիւն եւ յայտնութիւն, մերժել քեզ յերե-
սաց ժողովրդեանս քոյ՝ զոր փրկեցեր դու քեզ յԵ-
գիպտոսէ՝ զազգս եւ զխորանս. եւ պատ- 24
րաստեցեր դու քեզ զժողովուրդ քո զԻսրայէլ
'ի ժողովուրդ մինչեւ յաւիտեան, եւ դու Տէր
եղեր նոցա յԱստուած։ Եւ արդ, Տէր իմ, զբանն 25
զոր խօսեցար վասն ծառայի քոյ եւ տան նորա՝
հաստատեսցես մինչեւ յաւիտեան, եւ արա որ-
պէս եւ խօսեցար, եւ մեծասցի անուն քո մին- 26
չեւ յաւիտեան։ Եւ արդ, Տէր ամենակալ, Աս-
տուած 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի, տուն ծա-
ռայի քոյ Դաւթի եղիցի կանգուն առաջի քո. զի 27
դու ես Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայէլի։

ԽԲ Եւ արդ որպէս խօսեցար մեծասցի անուն քո
մինչեւ յաւիտեան, ասէ Տէր ամենակալ Աս-
տուած Իսրայէլի. յայտնեցեր յունկն ծառայի քոյ
ասել, շինեցից քեզ տուն. վասն այնորիկ
եգիտ ծառայ քո զսիրտ իւր՝ կալ առ քեզ յաղօթս
յաղօթս զայսոսիկ։ Եւ արդ, Տէր իմ Տէր, դու 28
ես Աստուած, եւ բանք քո եղիցին ճշմարիտ, եւ
զոր խօսեցար վասն ծառայի քոյ զամենայն բա-
րութիւնս զայս. եւ արդ սկիզբ օրհնել զտուն 29
ծառայի քո՝ լինել առաջի քո յաւիտեան. զի
դու, Տէր իմ Տէր, խօսեցար, եւ յօրհնութենէ
քումմէ օրհնեսցի տուն ծառայի քոյ յաւիտեան։

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ եղեւ յետ այսորիկ եհար Դաւիթ զայլազ- 1
գիսն եւ վանեաց զնոսա, եւ առ Դաւիթ զզա-
տուցեալսն 'ի ձեռաց այլազգեացն։ Եւ եհար 2
Դաւիթ զՄովաբ, եւ չափեաց զնոսա պարանօք,
եւ դադարեցոյց զնոսա յերկիր. եւ եղեն երկու
պարանքն սպանանելոյ եւ երկու պարանքն ապ-
րեցուցանելոյ. եւ եղեւ Մովաբ Դաւթի 'ի ծա-
ռայս պատարագաբերս։ Եւ եհար Դաւիթ զԱդ- 3
րաազար զորդի Ռովաբայ՝ զարքայ Սուբայ, յեր-
թալ նորա արկանել զձեռն իւր 'ի վերայ գետոյն
Եփրատայ. եւ առ զնորա Դաւիթ հազար կառս, 4
եւ եօթն հազար հեծելոյ, եւ քսան հազար
հետեւակաց. եւ քակեաց Դաւիթ զամենայն
կառսն, եւ եթող իւր 'ի նոցանէ հարիւր կառս։
Եւ գայր Ասորին 'ի Դամասկոսէ օգնել Ադրաա- 5
զարու արքային Սուբայ. եւ եհար Դաւիթ յԱսո-
րւոցն քսան եւ երկու հազարս արանց. եւ եդ 6
Դաւիթ պահապանս յԱսորիս հանդէպ Դամասկո-
սի. եւ եղեն Ասորիք Դաւթի 'ի ծառայս պա-
տարագաբերս. եւ փրկեաց Տէր զԴաւիթ ամե-
7 նայն ուրեք ուր եւ երթայր։ Եւ առ Դաւիթ զա-
պարանջանսն ոսկիս որ էին 'ի ծառայսն Ադրաա-
զարու արքային Սուբայ եւ եբեր յԵրուսաղէմ։
Եւ առ զայն Սուսակիմ արքայ Եգիպտացւոց յե-
լանել իւրում յԵրուսաղէմ յաւուրս Ռոբով-
8 ամայ որդւոյ Սողոմոնի։ Եւ 'ի Մասբակայ առ ար-
քայ Դաւիթ՝ յընտիր ընտիր քաղաքաց Ադ-
րաազարայ՝ պղինձ, որով արար Սողոմոն զծովն
պղնձի եւ զսիւնսն եւ զաւազանսն եւ զամե-
նայն կահսն։

9 Եւ լուաւ Թովու արքայ Եմաթայ, եթէ եհար ԽԳ
10 Դաւիթ զամենայն զօրն Ադրաազարայ, եւ ա-
ռաքեաց Թովու զՅեդդուրամ զորդի իւր առ արքայ
Դաւիթ՝ հարցանել զխաղաղութենէ նորա. եւ
օրհնեաց զնա՝ փոխանակ զի պատերազմեաց զԱդ-
րաազար. զի այր զօր պատերազմող էր նա ընդ
Թովայ, եւ հակառակ կայր նմա Ադրաազար. եւ
'ի ձեռս նորա էին անօթք ոսկեղէնք եւ արծա-
11 թեղէնք եւ անօթք պղնձիք։ Եւ սրբեաց զայն
արքայ Դաւիթ Տեառն ընդ արծաթոյն եւ ընդ
ոսկւոյն, զոր սրբեաց յամենայն պատերազմաց
12 որոց յաղթեաց, յԻդումէից եւ 'ի Մովաբայ եւ
յորդւոցն Ամոնայ եւ յայլազգեացն եւ յԱմաղէ-
կայ, եւ յաւարէ Ադրաազարայ որդւոյ Ռովբայ
13 արքային Սուբայ. եւ արար Դաւիթ անուն։ Եւ
'ի դառնալ իւրում եհար Դաւիթ զԱսորիս 'ի
14 Դաբեղեմ յութուտասն հազար. եւ եդ յԻդում
պահապանս յամենայն Եդովմայեցիս, եւ ե-
ղեն ամենայն Եդովմայեցիք ծառայք արքայի։

Եւ փրկեաց Տէր զԴաւիթ ամենայն ուրեք ուր ԽԴ
15 եւ երթայր, եւ թագաւորեաց Դաւիթ 'ի վե-
րայ ամենայն Իսրայէլի. եւ առնէր Դաւիթ ի-
րաւունս եւ արդարութիւն 'ի վերայ ամենայն
16 ժողովրդեան իւրոյ։ Եւ Յովաբ՝ որդի Շարու-
հեայ՝ էր 'ի վերայ զօրուն, եւ Յովսափատ որդի
17 Աքիլայ 'ի վերայ յիշատակաց, եւ Սադովկ որդի
Աքիտովբայ եւ Աքիմելէք որդի Աբիաթարայ՝
18 քահանայք. եւ Ասա՝ դպրապետ, եւ Բանեա
որդի Յովիդայեայ՝ խորհրդակից, եւ քերեթին
եւ ոփելեթին, եւ որդիք Դաւթի դասապետք
էին։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ ասէ Դաւիթ. Եթէ իցէ՞ որ մնացեալ 'ի տա-
նէն Սաւուղայ, եւ արարից ընդ նմա ողորմու-
2 թիւն վասն Յովնաթանու։ Եւ 'ի տանէն Սաւու-
ղայ էր ծառայ մի, եւ անուն նորա Սիբա. եւ
կոչեցին զնա առ Դաւիթ, եւ ասէ ցնա արքայ.
Եթէ դո՞ւ իցես Սիբայն։ Եւ ասէ. Ես եմ ծառայ
3 քո։ Եւ ասէ արքայ. Եթէ իցէ՞ որ մնացեալ 'ի

տանէ Սաւուղայ՝ եւ արարից ընդ նմա ողորմութիւն
Աստուծոյ։ Եւ ասէ Սիբա ցարքայ. Է որդի
մի Յովնաթանու հաշմ ոտիւք։ Եւ ասէ արքայ. 4
Ո՞ւր է նա։ Եւ ասէ Սիբա ցարքայ. Ահա
է 'ի տան Մաքիրայ որդւոյ Ամիէլի յԼոդաբարացւոյ։
Եւ առաքեաց արքայ Դաւիթ եւ առ զնա 5
'ի տանէ Մաքիրայ որդւոյ Ամիէլի յԼոդաբարացւոյ։
Եւ եկն Մեմփիբոսթէ որդի Յովնաթանու 6
որդւոյ Սաւուղայ առ արքայ Դաւիթ, եւ անկաւ
'ի վերայ երեսաց իւրոց եւ երկիր եպագ նմա։
Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Մեմփիբոսթէ։ Եւ ասէ.
Ահաւասիկ եմ ծառայ քո։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. 7
Մի երկնչիր. զի առնելով արարից ընդ քեզ ողորմութիւն
վասն Յովնաթանու հօր քոյ. եւ
դարձուցից քեզ զամենայն անդս Սաւուղայ՝ զհօր
հօր քոյ. եւ դու ուտիցես հաց հանապազ 'ի սեղան
իմում։ Եւ երկիր եպագ Մեմփիբոսթէ եւ 8
ասէ. Ո՞վ է ծառայ քո՝ զի հայեցար 'ի շուն մի
մեռեալ նմանող ինձ։ Եւ կոչեաց արքայ զՍիբա 9
զծառայ Սաւուղայ՝ եւ ասէ ցնա. Զամենայն ինչ
որ է Սաւուղայ, եւ զամենայն որ տան նորա, ետու
որդւոյ տեառն քոյ. եւ գործեսցես դմա 10
զերկիրն՝ դու եւ որդիք քո եւ ծառայք քո, եւ
մուծցես 'ի տուն տեառն քո հաց եւ կերիցեն
զայն. եւ Մեմփիբոսթէ՝ որդի տեառն քոյ՝ կերիցէ
հաց հանապազ 'ի սեղան իմում։ Եւ Սիբայի
էին որդիք հնգետասան եւ ծառայք քսան։ Եւ 11
ասէ Սիբա ցարքայ. Ըստ ամենայնի զոր հրամայես
տէր իմ արքայ ծառայի իւրում, այնպէս արասցէ
ծառայ քո։ Եւ Մեմփիբոսթէ ուտէր հաց
'ի սեղանոյ Դաւթի իբրեւ զմի յորդւոցն արքայի։
Եւ Մեմփիբոսթեայ էր որդի մի փոքրիկ, եւ անուն 12
նորա Միքա. եւ ամենայն բնակութիւն
տանն Սիբայի՝ ծառայք Մեմփիբոսթեայ. եւ Մեմփիբոսթէ 13
բնակէր յԵրուսաղէմ, զի հանապազ
'ի սեղանոյ արքայի ուտէր. եւ ինքն էր կաղ յերկոցունց
ոտից իւրոց։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ԽԱ Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ մեռաւ արքայ որդւոցն 1
Ամոնայ. եւ թագաւորեաց Անոն որդի նորա
ընդ նորա։ Եւ ասէ Դաւիթ. Արարից ողորմութիւն 2
ընդ Անոնայ որդւոյ Նաասայ՝ զոր օրինակ
արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն։
Եւ առաքեաց Դաւիթ մխիթարել զնա 'ի ձեռն
ծառայից իւրոց վասն հօր իւրոյ. եւ չոգան ծառայքն
Դաւթի յերկիր որդւոց Ամոնայ։ Եւ ասեն 3
իշխանք որդւոցն Ամոնայ ցԱնոն տէրն իւրեանց.
Միթէ փառաւորել ինչ զհայր քո առաջի
քո առաքեաց առ քեզ Դաւիթ մխիթարիչս.
այլ զի որոնեսցեն զքաղաքս եւ դիտեսցեն
զնա, եւ լրտեսել զնա առաքեաց Դաւիթ զծառայս
իւր առ քեզ։ Եւ կալաւ զծառայսն Դաւթի,
եւ գերծ զմօրուս նոցա, եւ կտրեաց ըզգեստս
նոցա 'ի մէջոյ մինչեւ ցերբ, եւ արձակեաց
5 զնոսա։ Եւ պատմեցին Դաւթի վասն արանցն.
եւ առաքեաց Դաւիթ ընդ առաջ նոցա
զի էին արքն անարգեալք յոյժ. եւ ասէ արքայ.
Նստարուք յԵրիքով մինչեւ աճեսցեն մօրուք
6 ձեր, եւ ապա դարձջիք։ Եւ տեսին որդիքն Ամոնայ
եթէ ամօթ արարին ժողովրդեանն Դաւթի,
առաքեցին որդիքն Ամոնայ եւ 'ի վարձու
կալան զԱսորիս Ռովբայ եւ զԱսորիս Սուբայ՝
քսան հազար հետեւակաց, եւ զարքայն Ամաղեկայ
հազար արամբք, եւ 'ի Իստովբայ երկոտասան
հազար արանց։

7 Լուաւ արքայ Դաւիթ, եւ առաքեաց զՅովաբ ԽԲ
8 եւ զամենայն զօրն զօրաւոր։ Եւ ելին որդիքն
Ամոնայ եւ ճակատեցան 'ի պատերազմ առ դրան
քաղաքին Ասորւոց Սուբայ, եւ Ռովբ եւ Իստովբ
9 եւ Ամաղէկ էին միայն յանդին։ Եւ տեսեալ Յովաբ՝
եթէ եկին հասին 'ի վերայ նորա առաջի եւ
զկնի, ընտրեաց յամենայն երիտասարդաց Իսրայէլի,
10 եւ ճակատեցաւ ընդդէմ Ասորւոց. եւ
զմնացորդս զօրուն ետ 'ի ձեռս Աբեսսայ եղբօր
իւրոյ, եւ ճակատեցան ընդդէմ որդւոցն Ամոնայ։
11 Եւ ասէ. Եթէ յաղթահարեսցեն զիս Ասորիքն,
եղիջիր ինձ 'ի փրկութիւն. եւ եթէ որդիքն
Ամոնայ յաղթահարեսցեն զքեզ, եկեսցուք
12 օգնեցուցանել զքեզ. քաջ լեր եւ ժրասցուք 'ի
վերայ ժողովրդեան մերոյ եւ 'ի վերայ քաղաքաց
Աստուծոյ մերոյ. եւ Տէր արասցէ զհաճոյս առաջի
13 աչաց իւրոց։ Եւ մատեաւ Յովաբ եւ զօրն
որ ընդ նմա 'ի պատերազմ ընդ Ասորիս, եւ փախեան
14 Ասորիքն յերեսաց նորա։ Եւ որդիքն Ամոնայ
իբրեւ տեսին եթէ փախեան Ասորիքն,
փախեան եւ նոքա յերեսաց Աբեսսայ, եւ մտին
'ի քաղաքն. եւ դարձաւ Յովաբ յորդւոցն Ամոնայ
եւ եկն յԵրուսաղէմ։

15 Իբրեւ տեսին Ասորիքն եթէ պարտեցան առաջի ԽԳ
16 Իսրայէլի, գումարեցան 'ի միասին. եւ առաքեաց
Ադրաազար եւ ժողովեաց զԱսորիսն
յայնմ կողմանէ գետոյն 'ի Քաղամակ. եւ եկին
հասին Եղամ եւ Սովբակ իշխանք զօրացն Ադրաազարայ
17 յառաջ քան զնա։ Եւ պատմեցաւ Դաւթի,
եւ ժողովեաց զամենայն Իսրայէլ եւ
անց ընդ Յորդանան, եւ եհաս 'ի Քաղամակ. եւ
ճակատեցան Ասորիքն ընդդէմ Դաւթի տալ ընդ
18 նմա պատերազմ, եւ փախեան Ասորիքն յերեսաց
Իսրայէլի։ Եւ կոտորեաց Դաւիթ յԱսորւոցն
եօթն հարիւր կառս, եւ քառասուն հազար
հեծելոց, եւ զՍովբակ իշխան զօրուն նորա
19 եհար, եւ մեռաւ անդէն։ Իբրեւ տեսին ամենայն
թագաւորք ծառայք Ադրաազարու՝ թէ
պարտեցան առաջի Իսրայէլի, անձնատուրք եղեն.
եւ ունեցին ուխտ ընդ Իսրայէլի. եւ ծա-

ռայեցին նոցա. և երկեան Ասորիքն այնուհետև ապրեցուցանել զորդիսն Ամոնայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Եւ եղև ՚ի դառնալ տարւոյն՝ ՚ի նոյն ժամանակի 1
ելից թագաւորացն, և առաքեաց Դաւիթ
զՅովաբ և զծառայս իւր ընդ նմա և զամենայն
Իսրայէլ, և սատակեցին զորդիսն Ամոնայ.
և նստան զՌաբաթաւ. և Դաւիթ նստէր յԵրուսաղէմ։

ԻԸ Եւ եղև ընդ երեկս և յարեաւ Դաւիթ յանկողնէ 2
իւրմէ, և զգնայր ՚ի վերայ տանեաց տան
թագաւորին. և ետես ՚ի տանեացն կին մի լուացեալ,
և կինն գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ։ Եւ առաքեաց 3
Դաւիթ և խնդրեաց զկինն, և ասէ.
Ո՞չ դա է Բերսաբէէ՝ դուստր Եղիաբայ՝ կին Ուրիայ
Քետացւոյ։ Եւ առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս 4
և առ զնա, և եմուտ առ նա և ննջեաց
ընդ նմա. և նա էր սրբեալ ՚ի պղծութենէ իւրմէ.
և դարձաւ ՚ի տուն իւր և յղացաւ կինն, և առաքեաց 5
պատմեաց Դաւթի՝ և ասէ. Յղի եմ ես։
Եւ առաքեաց Դաւիթ առ Յովաբ և ասէ. Առաքեա 6
առ իս զՈւրիա Քետացի։ Եւ առաքեաց
Յովաբ զՈւրիա առ Դաւիթ. և եկեալ Ուրիա 7
եմուտ առ Դաւիթ, և եհարց Դաւիթ զողջունէ
Յովաբայ և զողջունէ զօրուն և զողջունէ պատերազմին։
Եւ ասէ Ուրիա. Ողջոյն է։ Եւ ասէ 8
Դաւիթ ցՈւրիա. Արի էջ ՚ի տուն քո և լուա
զոտս քո։ Եւ ել Ուրիա ՚ի տանէ արքայի, և ել
զկնի նորա պարգևս ՚ի ձեռանէ արքայի. և ննջեաց 9
Ուրիա առ դրան տանն արքայի ընդ ծառայս
նորա, և ոչ էջ ՚ի տուն իւր։ Եւ պատմեցին 10
Դաւթի և ասեն, եթէ ոչ էջ Ուրիա ՚ի տուն
իւր. և ասէ Դաւիթ ցՈւրիա. Ո՞չ ՚ի ճանապարհէ
եկեալ ես դու, ընդէ՞ր ոչ իջեր ՚ի տուն քո։ Եւ 11
ասէ Ուրիա ցԴաւիթ. Տապանակն Աստուծոյ և
Իսրայէլ և Յուդա բնակեալ են ՚ի վրանս, և
տէր իմ Յովաբ և ծառայք տեառն իմոյ բանակեալ
են ՚ի բացի, և ես մտանիցեմ ՚ի տուն իմ
ուտել և ըմպել և ննջել ընդ կնոջ իմում. և
զիարդ լինիցի այդ. կենդանի է անձն քո թէ արարից
զբանդ զայդ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՈւրիա. 12
Նիստ այսօր աստ, և վաղիւ արձակեցից զքեզ։
Եւ նստաւ Ուրիա յԵրուսաղէմ յաւուր յայնմիկ.
և ՚ի վաղիւ անդր կոչեաց զնա Դաւիթ, եկեր 13
առաջի նորա և արբ և արբեցաւ, և ել ատագանին՝
ննջեաց յանկողնի իւրում ընդ ծառայս
տեառն իւրոյ, և ՚ի տուն իւր ոչ էջ։

ԻԹ Եւ եղև ընդ առաւօտն՝ և գրեաց Դաւիթ 14
հրովարտակ առ Յովաբ, և առաքեաց Դաւիթ
՚ի ձեռն Ուրիայ. և գրեաց ՚ի հրովարտակին և 15
ասէ. Մատո զՈւրիա ընդդէմ սաստկացեալ
պատերազմին, և դարձջիք ընդ կրունկ ՚ի նմանէ,
16 և հարցի և մեռցի։ Եւ եղև ՚ի պահել Յովաբայ
զքաղաքն, և եդ զՈւրիա ՚ի տեղին՝ ուր գիտէր
17 թէ արք զօրութեան էին անդ. և ելին
արք քաղաքին ՚ի պատերազմ ընդ Յովաբայ, և
անկան ՚ի զօրուէ ծառայիցն Դաւթի և մեռան,
18 և Ուրիա Քետացի մեռաւ։ Եւ առաքեաց Յովաբ
և պատմեաց արքայի զամենայն զբանս պա-
19 տերազմին. և պատուէր ետ հրեշտակին և ասէ.
Ի վախճանել քում զամենայն զբանս պա-
20 տերազմիս խօսել ընդ արքայի, և եղիցի եթէ
ելցէ ցասումն արքայի և ասասցէ ցքեզ, եթէ
ընդէ՞ր մերձեցայք ՚ի քաղաքն մարտնչել, և ո՛չ
գիտէիք եթէ ՚ի վերուստ ՚ի պարսպացն նետա-
21 ձիգ լինին. ո՞ եհար զԱբիմելէք որդի Յերոբովաղայ
որդւոյ Ներեայ. ո՛չ ապաքէն կին մի բեկոր
երկանի ընկէց ՚ի վերայ նորա ՚ի վերուստ ՚ի
պարսպէն, և մեռաւ ՚ի Թամասի. ընդէ՞ր մօտեցայք
՚ի պարիսպն, և ասասցես՝ թէ և ծառայ
22 քո Ուրիա Քետացի մեռաւ։ Եւ չոգաւ հրեշտակն
Յովաբայ առ արքայ յԵրուսաղէմ, և եհաս
և պատմեաց Դաւթի զամենայն ինչ զոր
պատուիրեաց նմա Յովաբ, զամենայն իրս պատերազմին։
Եւ բարկացաւ Դաւիթ ՚ի վերայ Յովաբայ,
և ասէ ցհրեշտակն. Ընդէ՞ր մերձեցայք
՚ի քաղաքն մարտնչել. ո՞չ գիտէիք եթէ հարկանելոց
էք ՚ի պարսպէն. ո՞ եհար զԱբիմելէք որդի
Յերոբովաղայ. ո՛չ ապաքէն կին մի բեկոր երկանի
ընկէց ՚ի վերայ նորա ՚ի պարսպէն, և մեռաւ
23 ՚ի Թամասի. ընդէ՞ր մերձեցայք ՚ի պարիսպն։ Եւ
ասէ հրեշտակն ցԴաւիթ. Զի սաստկացան ՚ի վերայ
մեր արք, և ելին առ մեզ արտաքս, և հա-
24 սաք ՚ի վերայ նոցա մինչև ցդուռն քաղաքին. և
նետաձիգ եղեն աղեղնաւորքն ՚ի ծառայս քո ՚ի
վերուստ ՚ի պարսպէ անտի, և մեռան ՚ի ծառայից
արքայի, և ծառայ քո Ուրիա Քետացի
25 մեռաւ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցհրեշտակն. Այսպէս
ասասցես ցՅովաբ. Մի թուեսցի չար բանդ յաչս
քո. զի երբեմն այսպէս ուտէ սուր, և երբեմն
այնպէս. սաստկացո զպատերազմ ընդ քաղաքին
և կործանեսցես զդա, և զօրացո զանձն
քո։

26 Եւ լուաւ կինն Ուրիայ եթէ մեռաւ Ու- Լ
27 րիա այր իւր, կոծեցաւ ՚ի վերայ առն իւրոյ։ Եւ
անց սուգն, առաքեաց Դաւիթ և ամփոփեաց
զնա ՚ի տուն իւր, և եղև նմա կին և
ծնաւ նմա որդի. և չար թուեցաւ բանն զոր արար
Դաւիթ՝ յաչս Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ առաքեաց Տէր զՆաթան մարգարէ առ Դաւիթ.
և եմուտ առ նա և ասէ ցնա. Երկու արք
էին ՚ի քաղաքի միում, մին մեծատուն և միւսն

աղքատ. եւ մեծատանն էին հօտք եւ անդեայք 2
բազում յոյժ, եւ աղքատին եւ ոչ ինչ, բայց ո- 3
րոջ մի փոքր՝ զոր ստացեալ եւ ապրեցուցեալ
եւ սնուցեալ էր զնա, եւ հաստատեալ էր ընդ
նմա եւ ընդ որդիս նորա 'ի միասին. 'ի հացէ նորա
ուտէր եւ 'ի բաժակէ նորա ըմպէր եւ 'ի ծոց
նորա ննջէր, եւ էր նորա իբրեւ դուստր: Եւ 4
եկն անցաւոր առ այրն մեծատուն, եւ խնայեաց
առնուլ 'ի հօտից իւրոց եւ յանդէոց իւրոց առ-
նել հիւրոյն անցաւորի եկելոյ առ նա, եւ էառ
զորոջ աղքատին եւ արար առնն եկելոյ առ նա
կերակուր:

ԼԱ Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Դաւիթ յոյժ 5
առնն, եւ ասէ Դաւիթ ցՆաթան. Կենդանի է
Տէր՝ զի որդի մահու է այրն որ արար զայն. եւ 6
զորոջն տուժեսցի եօթնպատիկ, փոխանակ ա-
նելոյ զբանն զայն, վասն զի ոչ խնայեաց: Եւ ա- 7
սէ Նաթան ցԴաւիթ. Դու ես այրն որ արարեր
զայն. այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի.
Ես եմ որ օծի զքեզ թագաւոր 'ի վերայ ամենայն
Իսրայէլի, եւ ես փրկեցի զքեզ 'ի ձեռաց Սաւու-
ղայ. եւ ետու քեզ զտուն տեառն քոյ. եւ զկա- 8
նայս տեառն քո 'ի ծոց քո. եւ ետու քեզ զԻս-
րայէլ եւ զՅուդա. եւ թէ սակաւ իցէ, յաւե-
լից քեզ զայնչափ. եւ ընդէ՞ր անարգեցեր զբանն 9
Տեառն՝ առնել չար առաջի աչաց նորա: ԶՈւրիա
քետացի հարեր դու սրով, եւ զկին նորա առեր
դու քեզ կնութեան, եւ զնա սպաներ սրով որդ-
ւոցն Ամոնայ. եւ արդ մի հեռասցի սուր 'ի տա- 10
նէ քումմէ մինչեւ ցյաւիտեան, փոխանակ զի
անարգեցեր զիս, եւ առեր զկինն Ուրիայ քե-
տացւոյ լինել քեզ կնութեան: Այսպէս ասէ 11
Տէր. ահա ես յարուցից 'ի վերայ քո չարիս 'ի
տանէ քումմէ. եւ առից զկանայս քո առաջի ա-
չաց քոց եւ տաց ընկերի քում, եւ ննջեսցէ ընդ
կանայս քո յանդիման արեգականս այսորիկ.
զի դու արարեր գաղտ 'ի ծածուկ, եւ ես արարից 12
զբանդ զայդ յանդիման ամենայն Իսրայէլի եւ
առաջի արեգականս այսորիկ: Եւ ասէ Դաւիթ 13
ցՆաթան. Մեղայ Տեառն: Եւ ասէ Նաթան ցԴա-
ւիթ. Եւ Տէր անցոյց զքեւ զմեղս քո եւ մի մեռ-
ցիս. բայց քանզի զայրացուցանելով զայրացու- 14
ցեր զթշնամիս Տեառն բանիւդ այդուիկ, որդին
քո որ ծնանելոց է քեզ՝ մահու մեռցի:

ԼԲ Եւ գնաց Նաթան 'ի տուն իւր. եւ եհար Տէր 15
զմանուկն, զոր ծնաւ կինն Ուրիայ Դաւթի. եւ
հիւանդացաւ. եւ խնդրեաց Դաւիթ յԱստուծոյ 16
վասն մանկանն, եւ պահեաց Դաւիթ պահս,
եւ եմուտ անկաւ 'ի վերայ գետնոյ. եւ յարեան 17
'ի վերայ նորա ծերք տանն յարուցանել զնա,
եւ ոչ կամէր յառնել 'ի գետնոյն, եւ ոչ եկեր
ընդ նոսա հաց: Եւ եղեւ յաւուրն եօթներորդի 18
մեռանել մանկանն. եւ երկեան ծառայքն Դա-
ւթի պատմել նմա եթէ մեռաւ մանուկն. զի ա-
սացին՝ եթէ մինչդեռ կենդանի էր մանուկն խօ-
սեցաք ընդ նմա՝ եւ ոչ լուաւ ձայնի մերում, եւ
զիա՞րդ ասասցուք նմա թէ մեռաւ մանուկն, եւ
19 գործիցէ չարիս: Եւ ետես Դաւիթ եթէ շշնջէին
ծառայքն նորա, եւ իմացաւ Դաւիթ եթէ մեռաւ
մանուկն, եւ ասէ Դաւիթ ցծառայսն իւր. Եթէ
20 մեռեա՞լ իցէ մանուկն: Եւ ասեն. Մեռաւ: Եւ
յարեաւ Դաւիթ 'ի գետնոյն, եւ լուացաւ եւ օ-
ծաւ, եւ փոխեաց զհանդերձ իւր, եւ եմուտ 'ի
տուն Տեառն եւ երկիր եպագ նմա. եւ եմուտ 'ի
21 տուն իւր, եւ եդին առաջի նորա հաց եւ եկեր: Եւ
ասեն ցնա ծառայքն իւր. Զի՞նչ է բանդ զոր արարեր
վասն մանկանն, մինչդեռ կենդանի էր, պահէիր
եւ լայիր եւ տքնէիր, եւ իբրեւ մեռաւ մանուկն,
յարեար եւ կերար հաց եւ արբեր:
22 Եւ ասէ Դաւիթ. Մինչդեռ կենդանի էր մանուկն,
պահեցի եւ լացի. զի ասէի՝ թէ ո՞ գիտէ եթէ ողոր-
մեսցի ինձ Տէր, եւ կեցցէ մանուկն:
23 Եւ արդ զի մեռաւ, ես ընդէ՞ր պահեմ. միթէ կարիցե՞մ
դարձուցանել զնա. ես երթայց առ նա, եւ նա ոչ
դարձցի առ իս:
24 Եւ մխիթարեաց Դաւիթ զԲերսաբէէ զկին իւր,
եւ եմուտ առ նա եւ ննջեաց ընդ նմա, եւ յղացաւ
եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սողոմոն.
եւ Տէր սիրեաց զնա:
25 Եւ առաքեաց 'ի ձեռն Նաթանայ մարգարէի,
եւ կոչեաց զանուն նորա Իդիդիա վասն Տեառն:

26 Եւ պատերազմեցաւ Յովաբ 'ի Ռաբաթ որդւոցն ԼԳ
Ամոնայ, եւ էառ զքաղաքն արքունի:
27 Եւ առաքեաց Յովաբ հրեշտակս առ Դաւիթ եւ ասէ.
Պատերազմեցայ ընդ Ռաբաթայ, եւ առի զքաղաքն ջուրց:
28 Եւ արդ ժողովեա զմնացորդս ժողովրդեանդ, եւ բանակեաց
'ի վերայ քաղաքին եւ առ զնա, զի մի ես առից զքաղաքն
եւ կոչեսցի անուն իմ 'ի վերայ նորա:
29 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն զօրսն, եւ գնաց 'ի Ռաբաթ,
եւ պատերազմեցաւ ընդ նմա եւ էառ զնա:
30 Եւ առ զպսակ Մեղքոմայ արքային նոցա 'ի գլխոյ նորա,
եւ կշիռ նորա տաղանդ մի ոսկւոյ, եւ ականք պատուականք.
եւ էր 'ի գլուխ Դաւթի. եւ զաւար քաղաքին բազում յոյժ եհան:
31 Եւ զժողովուրդն որ էր 'ի նմա եհան, եւ եդ 'ի սղոցս,
եւ 'ի գործիս երկաթիս, եւ 'ի տապարս երկաթիս, եւ անց
զնոսա ընդ աղիւսակերտս. եւ այնպէս արար ընդ ամենայն
քաղաքս որդւոցն Ամոնայ. եւ դարձաւ Դաւիթ եւ ամենայն
զօրքն յԵրուսաղէմ:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ եղեւ յետ այսորիկ, եւ Աբեսողոմայ որ- ԼԴ
դւոյ Դաւթի էր քոյր մի յոյժ գեղեցիկ տես-
լեամբ, եւ անուն նորա Թամար. եւ սիրեաց զնա

Ամնոն որդի Դաւթի. եւ նեղէր Ամնոն մինչեւ հի- 2
ւանդանալ նմա վասն Թամարայ քեռ իւրոյ. զի
կոյս էր նա, եւ ծանր էր յաչս Ամնոնի առնել
ինչ նմա։ Եւ էր ընկեր Ամնոնայ, եւ անուն նո- 3
րա Յովնադաբ, որդի Սամեայ եղբօր Դաւթի. եւ
Յովնադաբ այր իմաստուն յոյժ. եւ ասէ ցնա. Զի՞ 4
է զի այդպէս նիհարիս որդի արքայի այգուց այ-
գուց. եւ ոչ պատմես ինձ։ Եւ ասէ ցնա Ամնոն.
զԹամար զքոյր Աբեսողոմայ եղբօր իմոյ սիրեմ
ես։ Եւ ասէ ցնա Յովնադաբ. Ննջեա 'ի մահիճս 5
քո եւ հիւանդացիր, եւ մտցէ հայր քո տեսա-
նել զքեզ. եւ ասասցես ցնա. մտցէ Թամար քոյր
իմ եւ տացէ ինձ խիւս. եւ արասցէ առաջի ա-
չաց իմոց կերակուր, զի տեսից եւ կերայց 'ի ձե-
ռաց նորա։

ԼԵ Եւ ննջեաց Ամնոն եւ հիւանդացաւ. եւ եմուտ 6
արքայ տեսանել զնա. եւ ասէ Ամնոն ցարքայ. Ե-
կեսցէ Թամար քոյր իմ առ իս, եւ արասցէ ա-
ռաջի իմ կերակուր բլիթս, եւ կերայց 'ի ձեռաց
նորա։ Եւ առաքեաց Դաւիթ առ Թամար 'ի տուն 7
եւ ասէ. Երթ 'ի տուն Ամնոնի եղբօր քոյ, եւ արա
նմա կերակուր։ Եւ գնաց Թամար 'ի տուն Ամնոնի 8
եղբօր իւրոյ, եւ նա ննջեալ դնէր. եւ առ հայս
եւ թրեաց, եւ արար առաջի նորա բլիթս. եւ
եփեաց զբլիթսն, եւ առ զտապակն եւ թափեաց 9
առաջի նորա. եւ ոչ կամեցաւ ուտել։ Եւ ասէ Ա-
մնոն. Հանէք զամենայն այր յինէն արտաքս։ Եւ 10
հանին արտաքս զամենայն այր 'ի նմանէ. եւ ասէ
Ամնոն ցԹամար. Տուր զկերակուրդ 'ի սենեակ, եւ
կերայց 'ի ձեռաց քոց։ Եւ առ Թամար զբլիթսն
զոր արար, եւ տարաւ Ամնոնի եղբօր իւրում 'ի
սենեակն, եւ մատոյց նմա ուտել. եւ նա բուռն 11
եհար զնմանէ եւ ասէ ցնա. Եկ ննջեա ընդ իս,
քոյր իմ։ Եւ ասէ ցնա. Մի եղբայր իմ, մի տա- 12
ռապեցուցաներ զիս. զի ոչ գործի այդպիսի ինչ
'ի մէջ Իսրայէլի, եւ մի առներ զայդ անզգամու-
թիւն. եւ ես յո՞ տանիցիմ զնախատինս իմ. եւ 13
դու լինիցիս իբրեւ զմի յանզգամաց 'ի մէջ Իսրա-
յէլի. եւ արդ խօսեաց ընդ արքայի, եւ ոչ ար-
գելու զիս 'ի քէն։ Եւ ոչ կամեցաւ Ամնոն լսել 14
ձայնի նորա. եւ բռնացաւ եւ բռնադատեաց
զնա, եւ տառապեցոյց զնա եւ ննջեաց ընդ նմա։

ԼԶ Եւ ատեաց զնա Ամնոն ատելութիւն մեծ յոյժ. 15
զի մեծ էր ատելութիւնն որ ատեաց զնա, եւ
անհնարին վերջին աղէտքն քան զառաջինն սէրն
զոր սիրեաց զնա։ Եւ ասէ ցնա Ամնոն. Արի գնա։
Եւ ասէ ցնա Թամար. Մեծ են չարիքս այս քան 16
զայն զոր արարեր ընդ իս, արձակել զիս։
Եւ ոչ կամեցաւ Ամնոն լսել ձայնի նորա. եւ կո- 17
չեաց զպատանեակն իւր զվերակացու տան իւրոյ.
եւ ասէ ցնա. Հան զդա յինէն արտաքս, եւ փա-
կեա զդուրսդ զհետ դորա։ Եւ էր զգեցեալ պա- 18
րեգօտ ծաղկագործս եւ կտակէնս. զի այնպէս
զգենուին դստերք թագաւորաց կոյսք զձորձս
իւրեանց. եւ եհան զնա սպասաւորն արտաքս,
19 եւ փակեաց զդուրսն զհետ նորա։ Եւ առ Թա-
մար մոխիր եւ արկ զգլխով իւրով, եւ զպատմու-
ճանն կտակէնս զոր զգեցեալ էր՝ պատառեաց,
եւ եդ զձեռս իւր 'ի վերայ գլխոյ իւրոյ, եւ եր-
20 թայր երթալով եւ լայր։ Եւ ասէ ցնա Աբեսա-
ղոմ եղբայր նորա. Միթէ Ամնոն եղբայր քո ե-
ղեւ ընդ քեզ. եւ արդ քոյր իմ լուռ կաց, զի
եղբայր քո է, մի առներ զմտաւ քով խօսել զբանդ
զայդ։ Եւ նստաւ Թամար այրութեամբ
21 'ի տան Աբեսողոմայ եղբօր իւրոյ։ Եւ լուաւ ար-
քայ զբանս զայսոսիկ՝ եւ բարկացաւ յոյժ, եւ
ոչ տրտմեցոյց զոգի Ամնոնայ որդւոյ իւրոյ՝ զի
սիրէր զնա, զի անդրանիկ նորա էր։

22 Եւ ոչ խօսեցաւ Աբեսողոմ ընդ Ամնոնայ 'ի ԼԷ
չարէ մինչեւ ցբարի. զի ատեայր Աբեսողոմ
զԱմնոն վասն բանին զոր տառապեցոյց զԹամար
23 զքոյր նորա։ Եւ եղեւ յետ երկուց ամաց, եւ
էին կտուրք Աբեսողոմայ 'ի Բէեթմասոր մերձ
յԵփրեմ. եւ կոչեաց Աբեսողոմ զամենայն որ-
24 դիսն արքայի, եւ եկն Աբեսողոմ առ արքայ
եւ ասէ ցնա. Ահաւասիկ կտուրք են ծառայի
քում, երթիցէ արքայ եւ ծառայք իւր ընդ ծա-
25 ռայի քում։ Եւ ասէ արքայ ցԱբեսողոմ. Մի
որդեակ իմ, մի երթիցուք ամենեքեան մեք, եւ
մի ծանրասցուք քեզ։ Եւ աղաչեաց զնա, եւ
26 ոչ կամեցաւ երթալ, եւ օրհնեաց զնա։ Եւ ա-
սէ Աբեսողոմ. Ապա թէ ոչ՝ գնասցէ եկեսցէ ընդ
իս Ամնոն եղբայր իմ։ Եւ ասէ արքայ. Ընդէ՞ր
27 երթիցէ ընդ քեզ Ամնոն։ Եւ աղաչեաց զնա Ա-
բեսողոմ, եւ արձակեաց ընդ նմա զԱմնոն եւ
զամենայն զորդիսն արքայի։ Եւ արար Աբեսա-
ղոմ խրախութիւն ըստ խրախութեան թագա-
28 ւորի։ Եւ պատուէր ետ Աբեսողոմ մանկանց
իւրոց եւ ասէ. Տեսէք, յորժամ զուարթասցի
սիրտ Ամնոնայ 'ի գինւոյ, եւ ասացից ձեզ հա-
րէք զԱմնոն եւ սպանէք զնա, մի երկնչիք. զի ոչ
ապաքէն ես իցեմ՝ որ հրամայեցի ձեզ. քա-
ջալերեցարուք եւ լերուք յորդիս զօրութեան։
29 Եւ արարին մանկունքն Աբեսողոմայ Ամնոնի՝ որ-
պէս հրամայեաց նոցա Աբեսողոմ. եւ յարեան ա-
մենայն որդիք արքայի, եւ հեծան այր իւրաքան-
30 չիւր 'ի ջորւոջ իւրում եւ փախեան։ Եւ եղեւ
մինչդեռ նոքա էին 'ի ճանապարհին, գոյժ եկն
առ Դաւիթ եւ ասեն. Կոտորեաց Աբեսողոմ
զամենայն որդիս արքայի, եւ ոչ եթող 'ի նոցա-
31 նէ եւ ոչ մի։ Յարեաւ արքայ՝ պատառեաց զհան-
դերձս իւր, եւ անկաւ 'ի վերայ գետնոյ. եւ ա-
մենայն ծառայք նորա կային շուրջ զնովաւ պա-
32 տառեալ զհանդերձս իւրեանց։ Պատասխանի
ետ Յովնադաբ որդի Սամեայ եղբօր Դաւթի՝ եւ
ասէ. Մի ասասցէ տէր իմ արքայ եթէ զամենայն
որդիս արքայի մեռան, զի Ամնոն միայն մեռաւ.
քանզի 'ի բերան Աբեսողոմայ կայր. յօրէ յորմէ

տառապեցոյց զԹամար զքոյր նորա։ Եւ արդ մի՛ 33
դիցէ արքայ 'ի սրտի իւրում զբանդ եւ ասասցէ.
թէ ամենայն որդիքն արքայի մեռան. այլ զի Ամնոն
միայն մեռաւ։ Եւ փախեաւ Աբեսաղոմ։ Եւ 34
եբարձ պատանին դէտն զաչս իւր եւ ետես, եւ
ահա ժողովուրդ բազում գայր ընդ ճանապարհն
'ի նմանէ առ կողմամբ լերինն ընդ զառ 'ի վայրն.
եւ եկն դէտն պատմեաց արքայի եւ ասէ. Տեսի
արս 'ի ճանապարհին Որոնիմայ առ կողմամբ
լերինն։ Եւ ասէ Յովնադաբ ցարքայ. Ահա որդիք 35
արքայի եկին. ըստ բանի ծառայի քո նոյնպէս
եղեւ։ Եւ իբրեւ վախճանեաց զխօսելն, եւ 36
ահա որդիքն արքայի եկին, եւ ամբարձին ըզձայնս
իւրեանց եւ լացին. այլ եւ արքայ եւ ամենայն
ծառայք իւր լացին լալիւն մեծ յոյժ։

ԼԸ Եւ Աբեսաղոմ փախեաւ, եւ չոգաւ առ Թողմիլեմ՝ 37
որդի Եմիուդայ արքայի Գեսուրայ՝ յերկիր
Մաքաքայ. եւ սուգ առ Դաւիթ արքայ 'ի
վերայ որդւոյն իւրոյ զամենայն աւուրս։ Եւ Աբեսաղոմ 38
փախեաւ եւ գնաց 'ի Գեթսուր, եւ էր
անդ ամս երիս։ Եւ դադարեաց արքայ Դաւիթ 39
յելանելոյ 'ի վերայ Աբեսաղոմայ, քանզի մխիթարեցաւ
'ի վերայ Ամնոնայ որ մեռաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ԼԹ Եւ իմացաւ Յովաբ՝ որդի Սարուհեայ, եթէ է 1
սիրտ արքայի 'ի վերայ Աբեսաղոմայ. առաքեաց 2
Յովաբ 'ի Թեկուէ, եւ առ անտի կին մի իմաստուն,
եւ ասէ ցնա. Սուգ առ եւ զգեցիր հանդերձ
սգոյ. մի՛ օծանիցիս իւղով, եւ եղիցիս իբրեւ
զկին մի սգացեալ 'ի վերայ բազմօրեայ մեռելոյ.
եւ եկեսցես առ արքայ, եւ խօսեսցիս ընդ 3
նմա ըստ բանիս ըստ այսմիկ։ Եւ եդ Յովաբ
բանս 'ի բերան նորա։ Եւ եմուտ կինն Թեկուացի 4
առ արքայ, եւ անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց
'ի գետնի եւ ասէ. Ապրեցո զիս արքայ, ապրեցո։
Եւ ասէ ցնա արքայ. Զի՞ է քեզ։ Եւ նա ասէ. 5
Կարի իսկ տաղնապ է ինձ. կին մի այրի եմ ես.
մեռաւ այր իմ, եւ աղախնոյ քոյ երկու որդիք 6
էին, մարտեան ընդ միմեանս յերկրին յանդի.
եւ ոչ ոք էր որ հաշտեցուցանէր 'ի մէջ նոցա, եւ եհար
մին զմիւս եղբայրն եւ սպան զնա։ Եւ ահա յարուցեալ 7
է ամենայն ազգն 'ի վերայ աղախնոյ
քոյ, ասեն. տուր զսպանողն եղբօր իւրոյ, եւ
սպանցուք զնա փոխանակ անձին եղբօր իւրոյ,
եւ բարձցուք զժառանգաւորն քո, եւ շիջուցանիցեն
զկայծակն իմ զմնացեալ, առ 'ի չթողլոյ
առն իմում յիշատակ եւ մնացորդ 'ի վերայ երեսաց
երկրի։ Եւ ասէ արքայ. Երթ ողջամբ 'ի տուն 8
քո, եւ ես պատուիրեցից վասն քո։ Եւ ասէ 9
կինն Թեկուացի. Ի՛մ վերայ արքայ անօրէնութիւնն,
եւ 'ի վերայ տան հօր իմոյ, եւ արքայ եւ

10 աթոռ իւր քաւեալ։ Եւ ասէ արքայ. Ո՞վ է որ
խօսեսցի ընդ քեզ, եւ ածցես զնա առ իս եւ ոչ
11 եւս մերձեսցի առ քեզ։ Եւ ասէ. Յիշեսցէ արքայ
զՏէր Աստուած իւր, 'ի յամախել մերձաւորի
արեանն ապականել. մի՛ ջնջեսցեն զորդեակն
իմ։ Եւ ասէ Դաւիթ. Կենդանի է Տէր՝
եթէ անկցի 'ի հերոյ որդւոյ քոյ մազ մի 'ի գետին։

12 Եւ ասէ կինն. Խօսեսցի աղախին քո առաջի Ի
տեառն իմոյ արքայի բան մի։ Եւ ասէ. Խօսեաց։
13 Եւ ասէ կինն. Ընդէ՞ր խորհեցար այդպիսի ինչ
'ի վերայ ժողովրդեանն Աստուծոյ. կամ թէ 'ի
բերանոյ արքայի իբրեւ բանն այն մեղաւոր՝ չդարձուցանել
14 արքայի զմերժեալն յիւրմէ. զի մահու
մեռանիցի, եւ իբրեւ զջուր հեղեալ յերկիր
ոչ ամփոփիցի եւ ոչ առնուցու Աստուած զոգին,
եւ խորհիցի որ մերժել յինքենէ զմերժեալն։
15 Եւ արդ եկի խօսել առ արքայի տեառն
իմոյ զբանս զայս. զի տեսանիցէ զիս ժողովուրդն
եւ ասիցէ, թէ աղախինն քո խօսեցաւ ընդ արքայի.
թերեւս արասցէ արքայ զբան աղախնոյ
16 իւրոյ. զի լուիցէ արքայ եւ փրկեսցէ զիս 'ի ձեռաց
առնն, որ խնդրէ ջնջել զիս եւ զորդի իմ
17 'ի ժառանգութենէ Աստուծոյ։ Եւ ասէ կինն.
Եղիցի բան տեառն իմոյ արքայի 'ի զոհս. զի իբրեւ
զհրեշտակ Աստուծոյ այնպէս է տէր իմ արքայ
'ի լսել զչարն եւ զբարի. եւ Տէր Աստուած
18 քո եղիցի ընդ քեզ։ Եւ պատասխանի ետ արքայ
եւ ասէ ցկինն. Մի՛ թաքուցաներ յինէն զբան
զոր ես հարցից քեզ։ Եւ ասէ կինն. Խօսեսցի
19 տէր իմ արքայ։ Եւ ասէ արքայ. Միթէ ձեռն
Յովաբու իցէ յամենայնի յայդմիկ ընդ քեզ։ Եւ
ասէ կինն ցարքայ. Կենդանի է անձն քո, տէր
իմ արքայ, եթէ իցէ յաջ կամ յահեակ յամենայնէ
զոր խօսեցաւ տէր իմ արքայ. զի ծառայ
քո Յովաբ՝ նա պատուիրեաց ինձ, եւ նա եդ 'ի
բերան աղախնոյ քոյ զամենայն բանս զայսոսիկ.
20 վասն բոլորելոյ երեսաց բանիս այսորիկ՝ զոր արար
ծառայ քո Յովաբ զբանս զայսոսիկ, եւ տէր
իմ իմաստուն է ըստ իմաստութեան հրեշտակի
Աստուծոյ՝ գիտել զամենայն ինչ որ յերկրի։

21 Եւ ասէ արքայ ցՅովաբ. Ահաւասիկ արարի ԻԲ
քեզ ըստ բանի քում ըստ այդմիկ. երթ դարձո
22 ած զպատանեակն զԱբեսաղոմ։ Եւ անկաւ Յովաբ
'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր, եւ երկիր
եպագ նմա, եւ օրհնեաց զարքայ. եւ ասէ Յովաբ.
Այսօր գիտաց ծառայ քո եթէ գտի շնորհս
յաչս քո, տէր իմ արքայ, զի արար Տէր իմ արքայ
23 զբան ծառայի իւրոյ։ Եւ յարեաւ Յովաբ
եւ գնաց 'ի Գեթսուր, եւ ած զԱբեսաղոմ յԵրուսաղէմ։
24 Եւ ասէ արքայ. Դարձցի 'ի տուն իւր.
եւ զերեսս իմ մի՛ տեսցէ։ Եւ դարձաւ Աբեսաղոմ
'ի տուն իւր, եւ զերեսս արքայի ոչ ետես։
25 Եւ իբրեւ զԱբեսաղոմ ոչ գոյր յամենայն Իսրա-

ձիլ այր գեղեցիկ գովելի յոյժ. 'ի թաթից ոտից
իւրոյ մինչեւ 'ի գլուխ իւր ոչ գոյր 'ի նմա արատ.
եւ 'ի փոքրել զհերս իւր՝ լինէր 'ի սկզբանէ֊ 26
ըց աւուրց յաւուրս փոքրել, զի կարի ծանրանայր
'ի վերայ նորա. եւ յորժամ փոքրէր, կշռէր
զհեր գլխոյ իւրոյ երկերիւր սիկղ ըստ արքունական
սկղ։ Եւ ծնան Աբեսաղոմայ երեք ուստերք 27
եւ դուստր մի եւ անուն նորա Թամար.
եւ նա էր կին գեղեցիկ յոյժ անուանի, եւ եղեւ
կին Որովամայ որդւոյ Սողոմոնի, եւ ծնաւ նմա
զԱբիա։

ԽԲ Եւ նստաւ Աբեսաղոմ յԵրուսաղէմ աւուրս 28
ամաց երկուց, եւ զերեսս արքային ոչ ետես.
եւ առաքեաց Աբեսաղոմ առ Յովաբ յղել զնա 29
առ արքայ, եւ ոչ կամեցաւ երթալ առ նա.
եւ առաքեաց երկրորդ անգամ առ նա, եւ ոչ
կամեցաւ երթալ։ Եւ ասէ Աբեսաղոմ ցծառայս 30
իւր. Տեսէք զկնճիռ գետնոյ Յովաբայ.
լի գարւով մօտ է առ իս. երթայք այրեցէք
զնա հրով։ Եւ այրեցին ծառայքն Աբեսաղոմայ
զկնճիռն Յովաբայ հրով։ Եւ եկին ծառայքն
Յովաբայ առ նա պատառեալ զհանդերձս
իւրեանց, եւ ասեն. Այրեցին ծառայքն Աբեսաղոմայ
զկնճիռն հրով։ Եւ յարեաւ Յովաբ եւ 31
եկն առ Աբեսաղոմ 'ի տուն եւ ասէ ցնա. Ընդէր
այրեցին ծառայք քո զկնճիռն իմ հրով։
Եւ ասէ Աբեսաղոմ ցՅովաբ. Յղեցի առ քեզ եւ 32
ասեմ. Եկ այսր յղեցից զքեզ առ արքայ, ասել՝
թէ ընդէր եկի 'ի Գեթսուրայ. լաւ էր ինձ ասկաւին
անդ լինել, քան ոչ տեսանել զերեսս արքայի.
եւ եթէ մնայ ինչ կայցէ յիս, սպան զիս։
Եւ եմուտ Յովաբ առ արքայ եւ պատմեաց նմա. 33
եւ կոչեաց զԱբեսաղոմ. եւ եմուտ առ արքայ
եւ երկիր եպագ նմա, եւ անկաւ 'ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր առաջի արքային. եւ համբուրեաց
արքայ զԱբեսաղոմ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԽԳ Եւ եղեւ յետ այնորիկ՝ եւ արար Աբեսաղոմ 1
կառս եւ երիվարս, եւ յիսուն այր սուրհանդակ
առաջի իւր։ Եւ կանխէր Աբեսաղոմ եւ 2
կայր առ ճանապարհի դրանն. եւ լինէր՝ ամենայն
այր որոյ էր դատ գալ առ արքայ 'ի դատաստան,
բարբառէր առ նա Աբեսաղոմ եւ ասէր
ցնա. Յորմէ՞ քաղաքէ ես դու. եւ ասէր
այրն. 'ի միոյ 'ի ցեղիցն Իսրայէլի է ծառայ քո.
եւ ասէ ցնա Աբեսաղոմ. Ահա բանք քո բարիք 3
են եւ ուղիղք, եւ որ ունկնդիր լինիցի քեզ՝
չիք առ 'ի յարքայէ։ Եւ ասէր Աբեսաղոմ. ո՞ 4
կացուցանէր զիս դատաւոր 'ի վերայ երկրիս, եւ
առ իս գայր ամենայն այր՝ որոյ էր հակառակութիւն
եւ դատաստան, եւ առնէի նմա իրաւունս։

5 Եւ լինէր յորժամ մերձենայր առ նա այր երկիր
պագանել նմա, ձգէր զձեռն իւր եւ առ ինքն
6 մատուցանէր, եւ համբուրէր զնա։ Եւ առնէր
Աբեսաղոմ ըստ բանիս ըստ այսմիկ ամենայն Իսրայէլի
եկելոյ 'ի դատաստան առ արքայ, եւ յանկուցանէր
յինքն Աբեսաղոմ զսիրտ ամենայն
արանց Իսրայէլի։

7 Եւ եղեւ 'ի կատարել չորից ամաց, ասէ Աբեսաղոմ ԽԴ
ցհայր իւր. Երթայց եւ հատուցից զուխտս
8 իմ զոր ուխտեցի Տեառն 'ի Քեբրոն. զի
ուխտիւք ուխտեաց ծառայ քո մինչ էի 'ի Գեթսուր
յԱսորիս. ասեմ. Եթէ դարձուցանելով
դարձուսցէ զիս Տէր յԵրուսաղէմ, պաշտեցից
9 զՏէր։ Եւ ասէ ցնա արքայ. Երթ խաղաղութեամբ։
10 Եւ յարեաւ գնաց 'ի Քեբրոն. եւ առաքեաց
Աբեսաղոմ պատուիրակս յամենայն
ցեղս Իսրայէլի, եւ ասէ. 'ի լսել ձեր զձայն եղջեր
փողոյ, ասասջիք եթէ թագաւորեաց թագաւոր
11 Աբեսաղոմ 'ի Քեբրոն։ Եւ ընդ Աբեսաղոմայ
գնացին արք երկերիւր հրաւիրեալք, եւ
երթային միամտութեամբ, եւ ոչ գիտէին ամենեւին
12 զբանն։ Եւ առաքեաց Աբեսաղոմ եւ
կոչեաց զԱքիտոփէլ թեկուացի խորհրդակից
Դաւթի 'ի քաղաք իւր 'ի Գողա 'ի զոհել նորա
զզոհսն. եւ եղեւ ժողով սաստիկ, եւ ժողովուրդ
13 բազում երթեալ ընդ Աբեսաղոմայ։ Եւ եհաս
զուժկան առ Դաւիթ եւ ասէ. Եղեւ սիրտ արանց
Իսրայէլի զհետ Աբեսաղոմայ։

14 Եւ ասէ Դաւիթ ցամենայն ծառայս իւր որ ԽԵ
ընդ նմա յԵրուսաղէմ. Արիք եւ փախիցուք. զի
ոչ գոյ մեզ փրկութիւն յերեսաց Աբեսաղոմայ.
փութացարուք գնալ, զի մի արագեսցէ եւ հասանիցէ
մեզ, եւ արկանիցէ 'ի վերայ մեր չարիս,
15 եւ հարկանիցէ զքաղաքս սրով սուսերի։ Եւ ասեն
ծառայքն արքայի ցարքայ. Ըստ ամենայնի
զոր եւ կամիցի տէր մեր արքայ՝ ահաւասիկ կամք
16 ծառայք քո։ Եւ ել արքայ եւ ամենայն տուն
նորա 'ի հետիոտս. եւ եթող արքայ տասն կին
17 'ի հարճից անտի իւրոց պահել զտունն. Եւ ել
արքայ եւ ամենայն ծառայք նորա հետեւակք.
եւ կացին առ Ձիթենւոյն որ յանապատի անդ։
18 Եւ ամենայն ծառայք նորա մի ըստ միոջէ անցանէին
առ նովաւ, եւ ամենայն քերեթին եւ ոփելթին,
եւ ամենայն գեթացիք՝ վեց հարիւր այր
եկեալ հետեւակք 'ի Գեթայ՝ եւ անցանէին առաջի
19 Դաւթի։ Եւ ասէ արքայ ցԵթթի գեթացի.
Ընդէր գայցես եւ դու ընդ մեզ, դարձիր
անդրէն եւ բնակեա ընդ արքային. զի այր օտար
ես դու, եւ խախտեցար 'ի տեղւոջէ քումմէ 'ի
20 Գեթայ եւ եկիր. եւ այսօր խախտեցի՞մ զքեզ
գնալ ընդ մեզ. եւ ես երթայց յո եւ երթալոց
իցեմ, բայց դու դարձիր եւ դարձո զեղբարս քո
ընդ քեզ. եւ արասցէ ընդ քեզ Տէր ողորմութիւն
21 եւ ճշմարտութիւն։ Պատասխանի ետ

Եթթի արքայի եւ ասէ. Կենդանի է Տէր, եւ կենդանի
է տէր իմ արքայ. զի 'ի տեղւոջ ուր տէր
իմ արքայ լինի, եւ 'ի մահու եւ 'ի կենաց՝ անդ եղիցի
եւ ծառայ քո: Եւ ասէ արքայ ցԵթթի. Եկ 22
անց ընդ իս: Եւ անց Եթթի գեթացի, եւ ամենայն
ծառայք նորա եւ ամենայն ամբոխ նորա
ընդ նմա: Եւ ամենայն երկիրն լայր մեծաձայն, 23
եւ ամենայն զօրն անցանէր ընդ հեղեղատն Կեդրոնի.
անց եւ արքայ ընդ հեղեղատն Կեդրոնի.
եւ ամենայն զօրն եւ արքայ երթային ընդ երեսս
ճանապարհին անապատի: Եւ ահա Սադովկ եւ 24
ամենայն ղեւտացիք ընդ նմա, բարձին զտապանակ
ուխտին Տեառն 'ի Բեթարայ, եւ կացուցին
զտապանակն Աստուծոյ. եւ ել 'ի Բեթարայ մինչեւ
կատարեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել
'ի քաղաքէ անտի: Եւ ասէ արքայ ցՍադովկ. 25
Դարձո զտապանակդ Աստուծոյ 'ի քաղաք, եւ
նստցի 'ի տեղւոջ իւրում. եթէ գտից շնորհս առաջի
Տեառն՝ դարձուսցէ զիս, եւ ցուցցէ ինձ
զդա եւ զվայելչութիւն դորա. ապա թէ այսպէս 26
ասասցէ ցիս՝ թէ չեմ հաճեալ ընդ քեզ.
ահաւասիկ կամ, արասցէ ինձ որպէս հաճոյ իցէ
առաջի աչաց նորա: Եւ ասէ արքայ ցՍադովկ 27
քահանայ. Տեսէք, զի դու դառնաս խաղաղութեամբ
'ի քաղաք, եւ Աքիմաաս որդի քո եւ
Յովնաթան որդի Աբիաթարայ՝ երկոքին որդիք
ձեր ընդ ձեզ. եւ ահա ես բանակեցայց յԱրաբովթ 28
անապատին, մինչեւ եկեսցէ պատգամ 'ի ձէնջ պատմել
ինձ: Եւ դարձուցին Սադովկ եւ Աբիաթար 29
զտապանակն յԵրուսաղէմ, եւ նստաւ անդ: Եւ 30
Դաւիթ ելանէր ընդ զառ 'ի վերն ձիթենեաց, ելանէր
եւ լայր, եւ զգլուխ իւր ծածկեալ. եւ
ինքն երթայր բոկ, եւ ամենայն ժողովուրդն ընդ
նմա ձորձ զգլխով. այր իւրաքանչիւր ելանէին
եւ լային: Ազդ եղեւ Դաւթի եւ ասեն. եւ Աքիտոփէլ 31
ընդ ժողովեալսն առ Աբեսաղոմաւ է. եւ
ասէ Դաւիթ. ցրուեա զխորհուրդս Աքիտոփելայ,
Տէր Աստուած իմ: Եւ եհաս Դաւիթ 'ի 32
Հռովս՝ ուր երկրպագեն Աստուծոյ:

ԻԶ Եւ ահա ընդ առաջ նորա Քուսի արքայակցի
բարեկամ Դաւթի պատառեալ զպատմուճան
իւր եւ հող 'ի գլուխ նորա: Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. 33
Եթէ անցանիցես ընդ իս՝ բեռն լինիս ինձ.
ապա թէ դարձցիս 'ի քաղաքն՝ ասասցես ցԱբեսաղոմ, 34
եթէ անցին եղբարք քո, եւ արքայ կաթողին
էր զկնի իմ, եւ անց հայր քո. եւ արդ
ծառայ քո եմ, արքայ, եւ թող կացից առաջի
քո. ծառայ հօր քոյ էի յայնժամ, եւ արդ քո
ծառայ եմ ես, արքայ. եւ ցրուեսցես յինէն զխորհուրդս
Աքիտոփելայ: Եւ ահա ընդ քեզ Սադովկ 35
եւ Աբիաթար քահանայք. եւ եղիցի բան
զոր լուիցես 'ի տանէ արքայի՝ պատմեսցես Սադովկայ
եւ Աբիաթարու քահանայից. եւ ահա են 36
ընդ նոսա երկոքեան որդիք իւրեանց, Աքիմաաս
որդի Սադովկայ եւ Յովնաթան որդի Աբիաթարայ.
եւ առաքեսջիք 'ի ձեռն նոցա առ իս զամենայն
37 բան զոր եւ լուիցէք: Եւ եմուտ Քուսի բարեկամ
Դաւթի 'ի քաղաքն. եւ Աբեսաղոմ մտանէր
'ի քաղաքն:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ Դաւիթ անցեալ էր սակաւիկ ինչ ըստ
Հռովս, եւ ահա Սիբա պատանի Մեմփիբոսթեայ
ընդ առաջ նորա, եւ զոյգ մի էշս բեռնաւորս,
եւ 'ի նոսա երկերիւր նկանակ եւ հարիւր չամ-
2 չեաց եւ հարիւր արմաւ եւ մար մի գինւոյ: Եւ
ասէ արքայ ցՍիբա. Զի՞նչ է այդ: Եւ ասէ Սիբա.
Էշքդ՝ նստելոյ արքայի, եւ հացդ եւ արմաւդ՝
'ի կերակուր մանկանցդ, եւ գինիդ՝ ըմ-
3 պելի լքելոցդ յանապատի աստ: Եւ ասէ արքայ.
Ո՞ւր է որդի տեառն քոյ: Եւ ասէ Սիբա
ցարքայ. Ահա նստի յԵրուսաղէմ. զի ասէ, այսօր
դարձուսցեն ինձ տունն Իսրայէլի զթագաւո-
4 րութիւն հօր իմոյ: Եւ ասէ արքայ ցՍիբա.
Ահա քեզ լիցի ամենայն ինչ որ է Մեմփիբոսթեայ:
Երկիր եպագ Սիբա եւ ասէ. Գտի շնորհս
առաջի քո, տէր իմ արքայ:

5 Եւ եկն արքայ Դաւիթ մինչեւ ցԲաւուրիմ, ԻԷ
եւ ահա ելանէր անտի այր յազգականութենէ
տանն Սաւուղայ, եւ անուն նորա Սեմեի որդի
6 Գերեայ. ելանելով ելանէր եւ անիծանէր, եւ
ձգէր քարինս Դաւթի եւ ամենեցուն որոց ընդ
արքային Դաւթի. եւ ամենայն ժողովուրդն եւ
ամենայն զօրաւորք էին ընդ աջմէ եւ ընդ ահեկէ
7 արքային: Եւ այսպէս ասէր Սեմեի յանիծանելն
8 զնա. Ել ել, այր արեանց եւ այր անօրէն. դարձոյց
'ի քեզ Տէր զամենայն արիւնս տանն Սաւուղայ,
զի թագաւորեցեր փոխանակ նորա. եւ
ետ Տէր զթագաւորութիւն քո 'ի ձեռս Աբեսաղոմայ
որդւոյ քոյ. եցոյց քեզ զչարիս քո, զի
9 այր արեանց ես դու: Եւ ասէ Աբեսսա որդի
Շարուհեայ ցԴաւիթ. Ընդէ՞ր անիծանէ այնպէս
շուն մի մեռեալ զտէր իմ զարքայ. անցից եւ ա-
10 ռից զգլուխ նորա: Եւ ասէ արքայ. Զի՞ կայ իմ
եւ ձեր որդիք Շարուհեայ. թոյլ տուք նմա,
թող անիծանէ այնպէս. զի Տէր ասաց նմա անիծանել
զԴաւիթ. եւ ո՞վ ասասցէ թէ ընդէր
11 արարեր այդպէս: Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբեսսա եւ
ցամենայն ծառայս իւր. Ահաւասիկ որդի իմ որ
ելեալ է յորովայնէ իմմէ՝ խնդրէ զանձն իմ. որչափ
եւս որդին Յեմինեայ. թոյլ տուք նմա եւ
12 անիծցէ, զի Տէր ասաց նմա. թերեւս տեսցէ Տէր
զտառապանս իմ, եւ հատուսցէ ինձ բարիս փո-
13 խանակ անիծից նորա յաւուր յայսմիկ: Եւ երթայր
Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա զճանապարհն,
եւ Սեմեի երթայր մօտ առ նա ընդ կո-

գոյ լերինն, երթայր եւ անիծանէր, եւ քարինս
՚ի կողմանէ նորա ընկենոյր, եւ հող ցանէր ՚ի վերայ։
Եւ եկն արքայ եւ ամենայն զօրն որ ընդ 14
նմա աշխատեալք, եւ հանգեան անդ։

ԻԸ Եւ Աբեսաղոմ եւ ամենայն Իսրայէլ մտին յԵրուսաղէմ, 15
եւ Աքիտոփէլ ընդ նմա· եւ եղեւ 16
իբրեւ եկն Քուսի արաքացի բարեկամ Դաւթի
առ Աբեսաղոմ, եւ ասէ Քուսի ցԱբեսաղոմ· Կեցցէ արքայ։

ԻԹ Եւ ասէ Աբեսաղոմ ցՔուսի· Ա՞յդ գութ էր քո 17
ընդ բարեկամին քում· եւ ընդէ՞ր ոչ չոգար ընդ
բարեկամին քում։ Եւ ասէ Քուսի ցԱբեսաղոմ· 18
Ոչ այդպէս է, այլ զհետ այնորիկ զոր ընտրեաց
Տէր եւ ժողովուրդս այս եւ ամենայն այր Իսրայէլի՝
երթայց, եւ նորա եղէց եւ ընդ նմա նստայց·
եւ երկրորդ անգամ ո՞ւմ ծառայեցից ես, 19
ո՞չ ապաքէն առաջի որդւոյ նորա· որպէս ծառայեցի
առաջի հօր քում, նոյնպէս եղէց առաջի քո։

Լ Եւ ասէ Աբեսաղոմ ցԱքիտոփէլ· Առէք խորհուրդ 20
՚ի միջի թէ զինչ գործեսցուք։ Եւ ասէ Աքիտոփէլ 21
ցԱբեսաղոմ· Մուտ առ հարճս հօր քո
զոր եթող պահել զտունն իւր, եւ լուիցէ ամենայն
Իսրայէլ թէ յամօթ արարեր զհայր քո·
եւ զօրասցին ձեռք ամենեցուն որք են ընդ քեզ։
Եւ հարին վրան Աբեսաղոմայ ՚ի տանիս, եւ եմուտ 22
Աբեսաղոմ առ հարճս հօր իւրոյ յանդիման
ամենայն Իսրայէլի։ Եւ խորհուրդ Աքիտոփելայ՝ 23
զոր խորհէր յաւուրսն առաջինս, որպէս
թէ հարցանիցէ ոք բան յԱստուծոյ, այնպէս էր
ամենայն խորհուրդն Աքիտոփելայ՝ եւ առ Դաւթի
եւ առ Աբեսաղոմայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Եւ ասէ Աքիտոփէլ ցԱբեսաղոմ· Ընտրեցից 1
ինձ երկոտասան հազար արանց, եւ յարեայց
եւ պնդեցայց զհետ Դաւթի զգիշերս, եւ հասից 2
՚ի վերայ նորա զգոյշ· եւ նա աշխատեալ է եւ
լքեալ ձեռօք, եւ զարհուրեցուցից զնա, եւ փախիցէ
զօրն որ ընդ նմա· եւ սպանից զարքայ
միայն, եւ դարձուցից զամենայն զօրն առ քեզ՝ 3
զոր օրինակ դառնայցէ հարսն առ այր իւր· բայց
միայն զանձն միոյ առն խնդրեսցես, եւ ամենայն
զօրն եղիցի ՚ի խաղաղութեան։ Եւ ուղիղ թուեցաւ 4
բանն առաջի Աբեսաղոմայ եւ առաջի ամենայն
ծերոցն Իսրայէլի։

ԼԱ Եւ ասէ Աբեսաղոմ· Կոչեցէք զՔուսի արաքացի, 5
եւ լուիցուք թէ զինչ կայցէ ՚ի բերան նորա։
Եւ եմուտ Քուսի առ Աբեսաղոմ, եւ խօսեցաւ Աբեսաղոմ 6
ընդ նմա ըստ բանին այնորիկ՝ զոր խօսեցաւ
Աքիտոփէլ· եւ ասէ, Թէ արասցո՞ւք ըստ
բանի նորա, ապա թէ ոչ՝ եւ դու խօսեաց ինչ։ Եւ 7
ասէ Քուսի ցԱբեսաղոմ· Ոչ է բարւոք խորհուրդն
8 զոր խորհեցաւ Աքիտոփէլ այս անգամ։ Եւ ասէ
Քուսի· Դու ինքնին գիտես զհայր քո եւ զարս
նորա, զի հզօրք զօրաւորք են յոյժ, եւ դառնացեալք
ոգւով իբրեւ զարջ մի որդեկորոյս ՚ի վայրի
եւ զայրացեալ ՚ի դաշտի· եւ հայր քո այր պատերազմօղ,
9 եւ ոչ տայ դու՛լ զօրացն· եւ ահա ինքն
զօղեալ իցէ ՚ի միում ՚ի բլրոց կամ ՚ի միում ուրեք
՚ի տեղեաց· եւ եղիցի յանկանել ՚ի վերայ
նոցա զառաջինսն հարկանիցէ, եւ լուիցէ որ լուիցէ·
եւ ասիցէ՝ թէ եղեւ խորտակումն ժողովրդեանն
10 որ զհետ Աբեսաղոմայ։ Քանզի եւ նա
այր զօրութեան է· որոյ սիրտն իբրեւ զսիրտ առիւծու
հաշելով հաշիցի· զի գիտէ ամենայն Իսրայէլ
թէ զօրաւոր է հայր քո, եւ որդիք զօրութեան
11 որ ընդ նմայն են։ Եւ այսպէս տամ
քեզ խրատ· ժողովելով ժողովեսցի ամենայն
այր Իսրայէլի ՚ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ իբրեւ
զաւազ առ եզր ծովու բազմութեամբ, եւ
12 քո երեսք երթիցեն ՚ի միջի նոցա· եւ հասցուք ՚ի
վերայ նորա ՚ի միում ՚ի տեղեաց ուր եւ գտանիցեմք
զնա անդ· եւ պատեսցուք զնովաւ, որպէս
իջանիցէ ցօղ ՚ի վերայ երկրի, եւ ոչ ապրեցուսցուք
13 զնորա եւ ոչ զոք։ Ապա եթէ ՚ի քաղաք
մտանիցէ, առցէ ամենայն Իսրայէլ՝ քաղաքին
այնմիկ պարանս, եւ քարշեսցուք զնա մինչեւ
ցհեղեղատն· զի մի՛ մնասցէ անդ եւ մի քար։
14 Եւ ասէ Աբեսաղոմ եւ ամենայն այր Իսրայէլի·
Բարւոք է խորհուրդ Քուսեայ արաքացւոյ քան
զխորհուրդ Աքիտոփելայ։ Եւ Տէր ետ հրաման
ցրել զբարւոք խորհուրդն Աքիտոփելայ· զի ածցէ
Տէր ՚ի վերայ Աբեսաղոմայ զամենայն չարիսն։

15 Եւ ասէ Քուսի արաքացի ցՍադովկ եւ ցԱբիաթար ԼԲ
քահանայս· Զայս ինչ եւ զայս խրատ ետ
Աքիտոփէլ Աբեսաղոմայ եւ ծերոց Իսրայէլի,
16 եւ զայս ինչ եւ զայս ես խորհեցայ· եւ արդ առաքեցէք
վաղվաղակի եւ պատմեցէք Դաւթի եւ
ասացէք· մի՛ ագանիցես զայս գիշեր յԱրաբովթ
անապատին, այլ փութապէս անցանել, գուցէ
կլանիցէ զարքայ եւ զամենայն ժողովուրդն որ
17 ընդ նմա։ Եւ Յովնաթան եւ Աքիմաաս կային
առ աղբերն Ռոգելայ, եւ չոգաւ աղախինն մի եւ
պատմեաց նոցա, եւ նոքա գնացին եւ պատմեցին
զայս արքային Դաւթի· զի ոչ կարէին մտանել
18 երեւել ՚ի քաղաքին։ Եւ ետես զնոսա պատանեակ
մի, եւ պատմեաց Աբեսաղոմայ· եւ չոգան
երկոքին, եւ մտին ՚ի տուն առն միոյ ՚ի Բաւուրիմ,
եւ նորա էր ջուր մի ՚ի տան, եւ մտին
19 անդր· եւ առ կինն եւ կափոյց զխուփն ՚ի վերայ
ջրին, եւ ցամաքեցուցանէր ՚ի վերայ նորա արաբովթ·
20 եւ ոչ էր բանն ՚ի վեր։ Եւ եկին ծառայքն
Աբեսաղոմայ առ կինն ՚ի տունն անդր, եւ
ասեն· Ո՞ւր են Աքիմաաս եւ Յովնաթան։ Եւ ասէ
ցնոսա կինն· Անցին յայնկոյս ջրոյն։ Եւ նո-

ւոր խնդրեցին զնոսա եւ ոչ գտին, եւ դարձան
յԵրուսաղէմ։ Եւ եղեւ յետ գնալոյն նոցա, ելին 21
'ի գբոյն եւ չոգան պատմեցին արքային Դաւթի,
եւ ասեն ցԴաւիթ. Արիք եւ անցէք ընդ ջուրդ.
զի զայս ինչ եւ զայս խորհեցաւ վասն ձեր Աքիտոփէլ։
Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ ամենայն ժողովուրդն 22
որ ընդ նմա, եւ անցին ընդ Յորդանան
մինչեւ 'ի լուսանալ առաւօտուն, մինչեւ ոչ մնաց
եւ ոչ մի ոք որ ոչ անց ընդ Յորդանան։
Եւ Աքիտոփէլ իբրեւ ետես եթէ ոչ եղեւ խոր- 23
հուրդն նորա, հանդերձեաց զէշ իւր եւ յարեաւ
գնաց 'ի տուն իւր 'ի քաղաքն, եւ հրաման ետ տան
իւրում, եւ խեղդ արկ եւ մեռաւ, եւ թաղեցաւ
'ի գերեզմանի հօր իւրոյ։

ԺԳ Եւ Դաւիթ եհաս 'ի բանակս, եւ Աբեսաղոմ 24
անց ընդ Յորդանան՝ ինքն եւ ամենայն Իսրայէլ
ընդ նմա։ Եւ զԱմեսայի կացոյց Աբեսաղոմ փոխանակ 25
Յովաբայ 'ի վերայ զօրուն. եւ Ամեսայի
որդի էր առն միում անուն էր Յեթոր յԵզրայէլացի.
նա եմուտ առ Աբիգեա դուստր Յեսսեայ՝
քոյր Սարուհեայ մօր Յովաբայ։ Եւ բանակեցաւ 26
Աբեսաղոմ եւ ամենայն Իսրայէլ յերկրին Գաղաադու։
Եւ եղեւ իբրեւ եհաս Դաւիթ 'ի բանակսն, 27
Վեսբի որդի Նաասայ յՌաբաթայ որդւոյն
Ամոնայ եւ Մաքիր որդի Ամիէլի 'ի Լադաբարայ,
եւ Բերզելի գաղաադացի յՌոգելիմայ,
բերին անկողինս տասն, եւ օթոցս եւ սանս 28
տասն, եւ անօթս բրուտի, եւ ցորեան եւ գարի
եւ ալիւր եւ փոխինդ եւ ոլոռն եւ ոսպն եւ մեղր 29
եւ կոգի եւ պատրուճակս եւ որթս կթեցիկս,
եւ մատուցին Դաւթի եւ զօրուն որ ընդ նմա՝
ուտել. զի էր զօրն քաղցեալ եւ ծարաւի եւ
լքեալ յանապատի անդ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԺԴ Եւ համարեաց արար Դաւիթ զզօրուն որ ընդ նմա, 1
եւ կացոյց 'ի վերայ նոցա հազարապետս եւ
հարիւրապետս. եւ առաքեաց Դաւիթ զերիր 2
մասն զօրուն 'ի ձեռն Յովաբայ, եւ զերիր մասն
'ի ձեռն Աբեսսայ որդւոյ Սարուհեայ՝ եղբօր Յովաբայ,
եւ զերիր մասն 'ի ձեռն Եթթեայ գեթացւոյ.
եւ ասէ Դաւիթ ցզօրն. Ելանելով ելից եւ
ես ընդ ձեզ։ Եւ ասեն. Ոչ ելցես. զի եթէ փախչիցիմք, 3
ոչ դիցեն 'ի վերայ մեր զմիտս. եւ եթէ
կիսոյ կէս 'ի մէնջ մեռանիցիմք, ոչ դիցեն 'ի վերայ
մեր զմիտս. զի դու իբրեւ զտասն հազար 'ի
մէնջ ես. եւ արդ լաւ է թէ դու 'ի քաղաքի իցես,
զի լինիցիս մեզ յօգնականութիւն։ Եւ ասէ 4
ցնոսա արքայ. Որ ինչ հաճոյ իցէ առաջի ձեր
արարից։ Եւ եկաց արքայ յեզր առ դրանն, եւ
ամենայն զօրն ելանէր ըստ հարիւրաւորաց եւ
ըստ հազարաւորաց։ Եւ պատուէր ետ արքայ 5
Յովաբայ եւ Աբեսսայ եւ Եթթեայ եւ ասէ. Խնայեցէք
'ի պատանեակն իմ Աբեսաղոմ։ Եւ ամենայն
զօրն լուաւ 'ի պատուիրելն արքային ա-
6 մենայն իշխանացն վասն Աբեսաղոմայ։ Եւ ել
ամենայն զօրն յանտառն ընդդէմ Իսրայէլի, եւ
7 եղեւ կռիւ յանտառին Եփրեմայ. եւ պարտեցաւ
անդ զօրն Իսրայէլի առաջի ծառայիցն Դաւթի.
եւ եղեւ խորտակումն մեծ յաւուր յայնմիկ, եւ
8 անկան քսան հազար արանց. եւ եղեւ անդ պատերազմն
ցրուեալ ընդ ամենայն երեսս երկրին.
եւ յաճախեաց անտառն ուտել 'ի զօրուէն քան
զոր եկեր սուրն 'ի զօրուէն յաւուրն յայնմիկ։

9 Եւ դիպեցաւ Աբեսաղոմ առաջի ծառայիցն ԺԵ
Դաւթի. եւ Աբեսաղոմ էր հեծեալ 'ի ջորւոջ
իւրում, եւ եմուտ ջորին ընդ թաւ կաղնեաւ
մեծաւ, եւ պատեցաւ գլուխ նորա ընդ կաղնեաւն,
եւ կախեցաւ ընդ երկինս եւ ընդ եր-
10 կիր, եւ ջորին անց 'ի ներքոյ նորա։ Եւ ետես
այր մի եւ պատմեաց Յովաբայ եւ ասէ. Ահա
11 տեսի զԱբեսաղոմ կախեալ զկաղնւոյն։ Եւ ասէ
Յովաբ ցայրն որ պատմեաց նմա. Եւ ահա տեսեր՝
եւ ընդէր ոչ հարեր զնա ընդ գետին, եւ
ես տայի քեզ այսօր յիսուն սիկղ արծաթոյ եւ
12 գօտի մի։ Եւ ասէ այրն ցՅովաբ. Եւ եթէ
կշռեալ իսկ առնուի 'ի ձեռաց քոց հազար սիկղ
արծաթոյ, ոչ ձգէի զձեռն իմ յորդի արքային.
զի յականջս մեր պատուիրեաց արքայ՝ քեզ եւ
Աբեսսայ եւ Եթթեայ, եւ ասէ. Զգուշ լինիջիք
13 պատանեկին Աբեսաղոմայ, մի ինչ մնաս առնել
անձին նորա. եւ ամենայն բան ոչ թագչիցի յար-
14 քայէ, եւ դու կայցես 'ի բացեայ։ Եւ ասէ Յովաբ.
Վասն այդորիկ իսկ անցից առաջի քո։ Եւ
առ Յովաբ երիս նետս 'ի ձեռին իւրում, եւ եհար
զնոսա 'ի սիրտ Աբեսաղոմայ, մինչդեռ կեն-
15 դանի կայր 'ի կաղնոջն. եւ պատեցան տասն մա-
նուկ 'ի զինակրացն Յովաբայ, եւ հարին զԱբեսաղոմ
եւ սպանին զնա։

16 Եւ եհար Յովաբ զփողն եղջերեայ, եւ դարձաւ ԺԶ
զօրն որ ընդ նմա, զի մի երթիցեն զհետ
17 Իսրայէլի. զի խնայեաց Յովաբ 'ի զօրն։ Եւ առ
Յովաբ զԱբեսաղոմ, եւ ընկէց զնա 'ի վիհ մեծ
յանտառին 'ի խորին յայր. եւ ամենայն Իսրայէլ
փախեաւ այր իւրաքանչիւր 'ի բնակութիւն
18 իւր։ Բայց Աբեսաղոմ մինչդեռ կենդանի էր՝
կանգնեաց իւր արձան, եւ կանգնեաց 'ի Յովտին
զարձանն՝ 'ի հովիտս թագաւորաց. քանզի ասաց
թէ չիք իւր որդի որ յիշեցէ զանուն նորա. եւ
կոչեաց զարձանն յիւր անուն, եւ կոչեաց զնա
Ձեռն Աբեսաղոմայ մինչեւ ցայսօր։

19 Եւ Աքիմաաս որդի Սադովկայ ասէ. Ընթացայց ԺԷ
ցայց աւետիս արքային. զի արար նմա
20 Տէր իրաւունս 'ի ձեռաց թշնամեաց իւրոց։ Եւ
ասէ ցնա Յովաբ. Ոչ ես դու այր աւետեաց յաւուր
յայսմիկ, եւ տացես աւետիս յայլում ա-

ւոր. բայց յաւուր յայսմիկ մի՛ տանիս աւետիս,
քանզի որդի արքայի մեռաւ: Եւ ասէ ցՔուսի. 21
Երթ պատմեա արքայի զոր ինչ տեսեր: Եւ երկիր
եպագ Քուսի Յովաբայ եւ ել: Եւ յաւել եւս 22
Աքիմաաս որդի Սադովկայ եւ ասէ ցՅովաբ. Եւ
զինչ լինիցի եթէ ընթանայցեմ եւ ես զհետ Քուսեայ:
Եւ ասէ Յովաբ. Եւ ընդէր իցէ քեզ այդ՝
եթէ ընթանայցես, որդեակ իմ. այսր եկ, ոչ ինչ
են քեզ աւետիքն յօգուտ երթալդ: Եւ ասէ Աքիմաաս. 23
Զի՞ է՝ եթէ ընթանայցեմ: Եւ ասէ
ցնա Յովաբ. Ընթա: Եւ ընթացաւ Աքիմաաս
ընդ Ճանապարհն Կիքարայ եւ անց զՔուսիւ:
Եւ Դաւիթ նստէր 'ի մէջ երկոցունց դրանցն. 24
Եւ գնաց դէտն 'ի տանիս դրանն 'ի պարիսպն, ամբարձ
զաչս իւր եւ ետես, եւ ահա այր ընթանայր
միայն հանդէպ իւր. եւ աղաղակեաց 25
դէտն եւ ազդ արար արքայի: Եւ ասէ արքայ.
Եթէ միայն է, աւետիք են 'ի բերան նորա: Եւ
գայր գայր եւ մերձենայր. եւ ետես դէտն միւս 26
եւս այր ընթացեալ, եւ աղաղակեաց դէտն 'ի
դրանն եւ ասէ. Ահա միւս եւս այր ընթանայ
միայն: Եւ ասէ արքայ. Եւ նա աւետաւոր է:
Եւ ասէ դէտն. Տեսանեմ զընթացս առաջնոյն 27
իբրեւ զընթացս Աքիմաասայ որդւոյ Սադովկայ:
Եւ ասէ արքայ. Այր բարի է նա, եւ բարի աւետեաց
գայ: Եւ աղաղակեաց Աքիմաաս եւ ասէ 28
ցարքայ. Ողջոյն է: Եւ երկիր եպագ 'ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր եւ ասէ. Օրհնեալ է Տէր
Աստուած քո, որ փակեաց զարս ամենայն որ
ամբարձին զձեռս իւրեանց 'ի վերայ տեառն իմոյ
արքայի: Եւ ասէ արքայ. Եթէ ողջոյն իցէ 29
մանկանն իմոյ Աբեսողոմայ: Եւ ասէ Աքիմաաս.
Տեսի խումբ մեծ ուստի առաքեաց Յովաբ ծառայ
քո, արքայ, զիս զծառայ քո, եւ ոչ գիտացի
թէ զինչ իցէ անդ: Եւ ասէ արքայ. Դարձիր 30
եւ արձանացիր: Եւ դարձաւ եւ եկաց: Եւ եհաս 31
Քուսի եւ ասէ ցարքայ. Աւետիք տեառն իմոյ
արքայի. զի արար քեզ Տէր իրաւունս այսօր
'ի ձեռաց ամենայն յարուցելոց 'ի վերայ քո: Եւ 32
ասէ արքայ ցՔուսի. Եթէ ողջոյն իցէ մանկանն
իմոյ Աբեսողոմայ: Եւ ասէ Քուսի. Եղիցին իբրեւ
զմանուկն թշնամիք տեառն իմոյ արքայի,
եւ ամենայն յարուցեալք 'ի վերայ քո 'ի չարութիւն:

ՎԸ Եւ խռովեցաւ արքայ եւ ել 'ի վերնատունն 33
դրանն եւ ելաց. եւ այսպէս ասէր 'ի լալ իւրում.
Որդեակ իմ Աբեսողոմ, Աբեսողոմ որդեակ իմ,
ո՞ տայր զմահ իմ փոխանակ քո. ես փոխանակ
քո, Աբեսողոմ որդեակ իմ, որդեակ իմ Աբեսողոմ:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ պատմեցաւ Յովաբայ՝ եւ ասեն. Ահաւանիկ
արքայ լայ եւ սգայ 'ի վերայ Աբեսողոմայ:
2 Եւ եղեւ փրկութիւնն յաւուր յայնմիկ 'ի սուգ
ամենայն զօրուն. զի լուաւ զօրն յաւուր յայնմիկ,
ասեն՝ թէ տրտմեցաւ արքայ վասն որդւոյն
3 իւրոյ: Եւ խորշէր զօրն յաւուր յայնմիկ մտանել
'ի քաղաքն, որպէս խորշիցի զօր ամաչեցեալ
4 յորժամ փախիցէ 'ի պատերազմէ: Եւ արքայ
ծածկեաց զերեսս իւր, եւ կական բարձ 'ի ձայն
մեծ եւ ասէ. Որդեակ իմ Աբեսողոմ, Աբեսողոմ
5 որդեակ իմ: Եւ եմուտ Յովաբ առ արքայ
'ի տուն եւ ասէ. Յամօթ արարեր այսօր զերեսս
ամենայն ծառայից քոց, որ ապրեցուցին զքեզ
այսօր՝ եւ զանձինս ուստերաց եւ դստերաց քոց.
6 եւ զանձինս կանանց եւ հարճից քոց. սիրել
զատելիս քո՝ եւ ատել զսիրելիս քո. եւ ցուցացեր
այսօր՝ եթէ ոչ ինչ համարիս զիշխանս քո
եւ ոչ զծառայս քո. եւ ստուգեալ գիտեմ այսօր,
զի եթէ Աբեսողոմ կենդանի էր, մեք ամենեքեան
մեռեալ էաք. եւ այն էր քեզ հաճոյ:
7 Եւ արդ յարուցեալ ել եւ խօսեաց 'ի սիրտ ծառայից
քոց. զի 'ի Տէր երդուեալ, եթէ ոչ ելանիցես
այսօր, եթէ ագանիցի առ քեզ այր մի
զգիշերս զայս. եւ գիտասջիր յանձն քո, թէ
չար լինիցի քեզ այն քան զամենայն չարիս որ
եկին 'ի վերայ քո 'ի մանկութենէ քումմէ մինչեւ
8 ցայժմ: Եւ յարեաւ արքայ եւ նստաւ 'ի դրանն.
եւ ամենայն զօրուն պատմեցին եւ ասեն, ահա
արքայ նստի առ դրանն, եւ եմուտ ամենայն
զօրն առաջի արքայի. եւ Իսրայէլ փախեաւ այր
իւրաքանչիւր 'ի բնակութիւն իւր:
9 Եւ ամենայն ժողովուրդն խռովէր յամենայն ՎԹ
ցեղսն Իսրայէլի. եւ ասէին. արքայ Դաւիթ փրկեաց
զմեզ յամենայն թշնամեաց մերոց, եւ նա
ապրեցոյց զմեզ 'ի ձեռաց այլազգեաց. եւ արդ
փախստական է յերկրէս եւ 'ի թագաւորութենէ
10 իւրմէ յԱբեսողոմայ. եւ Աբեսողոմ զոր օծաք
մեզ՝ մեռաւ 'ի պատերազմի. եւ արդ դուք
զի լռեալ կայք 'ի դարձուցանելոյ զարքայ: Եւ
11 պատգամ ամենայն Իսրայէլի եկն առ արքայ. եւ
արքայ Դաւիթ առաքեաց առ Սադովկ եւ Աբիաթար
քահանայս եւ ասէ. Խօսեցարուք ընդ ծերս
Յուդայ եւ ասասջիք. ընդէր լինիք յետինք դարձուցանել
զարքայ 'ի տուն իւր. եւ պատգամ
12 ամենայն Իսրայէլի եկն առ արքայ: Եւ ասէ Դաւիթ
ցերէցն Յուդայ. Եղբարք իմ եւ մարմինք իմ
դուք՝ ընդէր լինիք յետինք դարձուցանել զարքայ
13 'ի տուն իւր: Եւ ցԱմեսայի ասասջիք. ո՞չ
ոսկր իմ եւ մարմին իմ ես դու. եւ արդ այս եւ
այն արասցէ ինձ Աստուած եւ այն եւ այն յաւելցէ,
եթէ ոչ իշխան զօրուն լինիցիս առաջի իմ զա-

մենայն աւուրս փոխանակ Յովաբայ։ Եւ դար- 14
ձոյց զսիրտ ամենայն Յուդայ իբրեւ զառն միոջ.
եւ առաքեցին առ արքայ եւ ասեն. դարձիր դու
եւ ամենայն ծառայք քո. եւ դարձաւ արքայ եւ 15
եկն մինչեւ ցՅորդանան։ Եւ արք Յուդայ եկին
՚ի Գաղգաղա՝ երթալ ընդ առաջ արքային, եւ
անցուցանել զարքայ ընդ Յորդանան։ Եւ անա- 16
պարեաց Սեմէի որդի Գերեայ որդւոյ Յեմենեայ ՚ի
Բաւուրիմայ, եւ էջ ընդ առն Յուդայ ընդ առաջ
արքային Դաւթի, եւ հազար այր ընդ նմա ՚ի Բե- 17
նիամենէ, եւ Սիբա պատանի տանն Սաւուղայ,
եւ հնգետասանեքեան որդիք նորա ընդ նմա, եւ
քսանեքեան ծառայք նորա ընդ նմա, եւ կազմե-
ցին զՅորդանան առաջի արքային, եւ հարին սպա- 18
սաւորութիւն անցուցանելոյ զարքայ. եւ անցին
անցաւորք զերթուցանել զտունն արքային, եւ
առնել զողորմութիւն առաջի աչաց նորա։

Ժ Եւ Սեմէի որդի Գերեայ անկաւ ՚ի վերայ երե-
սաց իւրոց առաջի արքային՝ մինչ անցանէր ընդ
Յորդանան, եւ ասէ ցարքայ. Մի համարեսցի 19
տէր իմ արքայ անօրէնութիւն, եւ մի յիշեսցէ
զոր ինչ յանցեաւ ծառայ քո՝ յաւուր յորում ե-
լանէր տէր իմ յԵրուսաղեմէ, դնել արքային ՚ի
սրտի իւրում. զի գիտաց ծառայ քո թէ մեղայ. 20
եւ ահաւասիկ ես եկի այսօր յառաջագոյն քան
զամենայն տունն Յովսեփայ, իջանել ընդ առաջ
տեառն իմոյ արքային։ Եւ պատասխանի ետ Ա- 21
բեսսա որդի Սարուհեայ եւ ասէ. Միթէ փոխա-
նակ այնորիկ ոչ մեռանիցի Սեմէի, զի անէծ զօ-
ծեալ Տեառն։ Եւ ասէ Դաւիթ. Զի՞ կայ իմ եւ 22
ձեր, որդիք Սարուհեայ, զի լինիք դուք ինձ այ-
սօր ՚ի դաւաճանութիւն. մի ոք մեռցի այսօր այր
յԻսրայէլէ. միթէ ոչ գիտիցեմ ես, զի այսօր թա-
գաւորեմ ես ՚ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ասէ ար- 23
քայ ցՍեմէի. Ոչ մեռցիս։ Եւ երդուաւ նմա ար-
քայ։

ԺԱ Եւ Մեմփիբոսթէ որդի Յովնաթանու՝ որդւոյ 24
Սաւուղայ էջ ընդ առաջ արքային. եւ ոչ էր դար-
մանեալ զոտս իւր, եւ ոչ էր հատեալ զեղըն-
գունս իւր, եւ ոչ էր փողփեալ զմօրուս իւր,
եւ ոչ էր արարեալ զմնչք իւրովք, եւ ոչ էր
լուացեալ զհանդերձս իւր, յօրէ յորմէ հեռաց
գնաց արքայ՝ մինչեւ ցօրն յորում եկն նա խա-
ղաղութեամբ։ Եւ եղեւ իբրեւ եմուտ յԵրուսա- 25
ղէմ, ել ընդ առաջ արքային. եւ ասէ ցնա ար-
քայ. Զի՞ է՝ զի ոչ գնացեր ընդ իս, Մեմփիբոս-
թէ։ Եւ ասէ ցնա Մեմփիբոսթէ. Տէր իմ ար- 26
քայ, ծառայ իմ արհամարհեաց զիս, զի ասաց
ծառայ քո ցնա՝ թէ կազմեա ինձ էշ եւ հեծայց
՚ի նա եւ գնացից ընդ արքային. զի կաղ է ծառայ
քո. եւ զրպարտեաց ընդ իս ծառայ քո զիւեղ. տէր 27
իմ արքայ. եւ տէր իմ արքայ արար զհաճոյս իւր
առաջի իւր իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ. եւ արդ
արա որ ինչ հաճոյ է յաչս քո. զի ոչ էր ամե- 28
նայն տանն հօր իմոյ՝ եթէ ոչ արք մահու տեառն
իմոյ արքային, եւ կարգեցեր զծառայ քո ընդ
այնոսիկ որ ուտեն զսեղան արքային. եւ արդ
զի՞նչ իրաւունք կան իմ այսուհետեւ բողոք ա-
29 նել միւսանգամ առ արքայ։ Եւ ասէ ցնա ար-
քայ. Զի՞ եւս խօսիս զբանս քո. ասացի թէ դու
30 եւ Սիբա բաժանեսջիք զագարակն։ Եւ ասէ Մեմ-
փիբոսթէ ցարքայ. Զամենայն իսկ առցէ, որով-
հետեւ եկն արքայ խաղաղութեամբ ՚ի տուն իւր։

31 Եւ Բերզելի Գաղաադացի էջ յՌոգելիմայ, եւ ԺԲ
անցոյց զարքայ ընդ Յորդանան, յուղարկել զնա
32 ՚ի Յորդանանէ. եւ Բերզելի՝ այր ծեր էր յոյժ,
որդի ամաց ութսնից. եւ նա կերակրեաց զար-
քայ մինչ բնակէր ՚ի բանակս, զի այր մեծ էր
33 յոյժ։ Եւ ասէ արքայ ցԲերզելի. Դու անցցես
ընդ իս՝ եւ կերակրեցից զծերութիւն քո ընդ իս
34 յԵրուսաղէմ։ Եւ ասէ Բերզելի ցարքայ. Քանի՞
ինչ իցեն աւուրք կենաց իմոց, զի ելանիցեմ
35 ընդ արքային յԵրուսաղէմ. որդի ամաց ութսնից
եմ ես այսօր. միթէ գիտիցեմ ինչ ՚ի մէջ բա-
րւոյ եւ չարի, կամ թէ խմանիցէ ծառայ քո
զոր ուտեմ կամ զոր ըմպեմ, կամ թէ լսիցեմ
տակաւին զձայն գուսանաց եւ վարձակաց. եւ
ընդէր լինիցի ծառայ քո բեռն տեառն իմոյ ար-
36 քային։ Սակաւ ինչ անց ծառայ քո ըստ Յորդա-
նան ընդ արքային, եւ ընդէ՞ր հատուցանիցես ինձ
37 արքայ զհատուցումնդ զայդ. Դարձի ծառայ քո
եւ մեռայց ՚ի քաղաքի իւրում, եւ ՚ի գերեզմանի
հօր եւ մօր իմոյ. եւ ահա ծառայ քո Քամաամ
անցցէ ընդ տեառն իմում արքային, եւ արա նմա
38 որ ինչ բարի թուի առաջի աչաց քոց։ Եւ ասէ
արքայ. Անցցէ ընդ իս Քամաամ, եւ ես արարից
նմա որ ինչ բարի իցէ առաջի աչաց իմոց. եւ
զամենայն որ ինչ ակն ունիցիս յինէն՝ արարից
քեզ։

39 Եւ անց ամենայն ժողովուրդն ընդ Յորդանան, ԺԳ
անց եւ արքայ. եւ համբուրեաց արքայ զԲերզե-
լի, եւ օրհնեաց զնա, եւ դարձաւ ՚ի տեղի իւր։
40 Եւ անց արքայ ՚ի Գաղգաղա, անց եւ Քամաամ
ընդ նմա. եւ ամենայն ժողովուրդն Յուդայ անցին
ընդ արքային, եւ կէս ժողովրդեանն Իսրայէլի։
41 Եւ ահա ամենայն այր Իսրայէլի եկին առ արքայ
եւ ասեն ցնա. Զի՞ է զի գողացան զքեզ եղբարք
մեր՝ այր Յուդայ, եւ անցուցին զարքայ եւ զտուն
42 իւր ընդ Յորդանան։ Եւ պատասխանի ետ այր
Յուդայ առն Իսրայէլի եւ ասէ. Քանզի մերձա-
ւոր իսկ է իմ արքայ. եւ ընդէ՞ր զժկամակ եղեր
վասն բանիս այսորիկ. միթէ ուտելով կերաք
ինչ յարքայէ, կամ թէ պարգեւ ետ մեզ, կամ
43 թէ զբեռն ինչ եբարձ զմեր։ Պատասխանի ետ
այր Իսրայէլացի առն Յուդայ եւ ասէ. Տասն
ձեռք իմ են յարքայի, եւ անդրանիկ ես եմ
քան զքեզ. նա եւ ՚ի Դաւիթ՝ ես ՚ի վեր եմ քան
զքեզ. եւ ընդէր այդպէս թշնամանեցեր զիս, եւ

ոչ եղեւ ՚ի հաճոյս բանն իմ, նախ ինձ դարձուցանել զարքայ առ իս։ Եւ խստացաւ բանն առն Յուդայ քան զբանն առն Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Ի

ԿԴ Եւ անդ խորհրդականաց այր անօրէն, եւ անուն 1
նորա Սաբէէ որդի Բոքորեայ՝ այր յեմինացի.
փող եհար եղջերեաւ եւ ասէ. Չիք մեր մասն ՚ի
Դաւիթ, եւ ոչ ժառանգութիւն յորդին Յեսսեայ.
չուեա այր իւրաքանչիւր ՚ի բնակութիւնս
քո Իսրայէլ։ Եւ ել ամենայն Իսրայէլ ՚ի Դաւթէ 2
զհետ Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ, եւ այր Յուդայ
յարեան զհետ թագաւորին իւրեանց ՚ի Յորդանանէ
մինչեւ յԵրուսաղէմ։

ԿԵ Եւ եմուտ Դաւիթ ՚ի տուն իւր յԵրուսաղէմ, 3
եւ առ արքայ զտասն կանայսն զհարճս իւր զորս
եթող պահել զտունն, եւ ետ զնոսա ՚ի տուն
պահեստի. եւ կերակրեաց զնոսա, եւ առ նոսա
ոչ եմուտ. եւ էին նեղեալք, զի մինչեւ ցօր մահուան
իւրեանց կեցին այրիք։ Եւ ասէ Դաւիթ 4
ցԱմեսայի. Զայնեա առ իս զամենայն այր Յուդայ
զերիս աւուրս, եւ դու աստ եկեսցես։ Եւ գնաց 5
Ամեսայի ձայնել զՅուդա, եւ յամեաց ՚ի ժամանակէն
զոր ետ նմա։

ԿԶ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբեսա. Արդ առնէ մեզ 6
չար Սաբէէ որդի Բոքորեայ քան զԱբեսողոմ.
արդ առ դու ընդ քեզ զծառայս տեառն քոյ, եւ
պնդեաց զհետ նորա. գուցէ գտանիցէ իւր քաղաքս
ամուրս, եւ ածիցէ ստուերածս ՚ի վերայ
աչաց մերոց։ Եւ ելին զհետ նորա Աբեսա եւ 7
արքն Յովաբայ, եւ քերեթին եւ ոփելեթին եւ
ամենայն զօրութիւնք, եւ ելին յԵրուսաղէմ պնդել
զհետ Սաբէէ որդւոյ Բոքորեայ։ Եւ մինչդեռ 8
էին նոքա առ վիմին մեծի որ ՚ի Գաբաւոն, եւ Ամեսայի
եմուտ առաջի նոցա. եւ Յովաբ զգեցեալ
էր վարապանակս զգեստից, եւ ՚ի վերայ նորա սուսեր
ընդ մէջ ծածկեալ առ մէջն պատեանիւք
հանդերձ, եւ այն էր թերբացեալ. եւ ասէ Յովաբ 9
ցԱմեսայի. Ողջ իցես, եղբայր։ Եւ կալաւ
Յովաբ աջով ձեռամբն զմօրուացն Ամեսայեայ
համբուրել զնա. եւ Ամեսայի ոչ զգուշացաւ ՚ի 10
սրոյն որ էր ՚ի ձեռին Յովաբայ. եւ եհար զնա
Յովաբ ընդ անութսն, եւ հեղաւ աղիքն
նորա յերկիր, եւ ոչ կրկնեաց նմա. եւ
մեռաւ Ամեսայի. եւ Յովաբ եւ Աբեսա եղբայր
իւր պնդեցան զհետ Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ։
Եւ այր մի եկն եկաց ՚ի վերայ Ամեսայեայ յերիտասարդացն 11
Յովաբայ եւ ասէ. Ո՞ որ սիրիցէ
զՅովաբ կամ զԴաւիթ, երթիցէ զհետ Յովաբայ
եւ Աբեսայ։ Եւ Ամեսայի կայր թաթաւեալ յարեանն 12
՚ի մէջ ճանապարհին. եւ տեսեալ առնն
եթէ զանգի առեալ կայ ամենայն զօրն, տապալեաց
զԱմեսայի ՚ի ճանապարհէն յանդն, եւ ընկէց
՚ի վերայ նորա հանդերձ. քանզի տեսանէր
13 զամենայն որ եկեալ կայցէ ՚ի վերայ նորա. եւ
իբրեւ փոխեցաւ ՚ի ճանապարհէն, անցանէր ամենայն
այր Իսրայէլի զհետ Յովաբայ պնդել զհետ
Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ։

14 Եւ անց ընդ ամենայն ցեղս Իսրայէլի յԱբէլ ԿԷ
եւ ՚ի Բեթմաքա, եւ ամենայն ընտիր ընտիրքն
15 ժողովեցան եւ եկին զհետ նորա. եւ հասին եւ
պատեցին ՚ի վերայ նորա զԱբէլ եւ զԲեթմաքա.
եւ կուտեցին բլուր հողոյ հանդէպ քաղաքին,
եւ կանգնեցաւ իբրեւ պատուար. եւ ամենայն
զօրն որ ընդ Յովաբայ՝ խորհէին կործանել զպարիսպն։
16 Եւ աղաղակեաց կին մի իմաստուն ՚ի
պարսպէն եւ ասէ. Լուարուք, լուարուք. ասացէք
ցՅովաբ, մատիր այսր եւ խօսեցայց ընդ
17 քեզ։ Եւ մատեաւ առ նա. եւ ասէ կինն. Եթէ
դու իցես Յովաբ։ Եւ ասէ. Ես եմ։ Եւ ասէ
ցնա. Լուր բանից աղախնոյ քոյ։ Եւ ասէ Յովաբ.
18 Ի լսել եկեալ եմ ես։ Եւ խօսեցաւ եւ
ասէ. Բան ճառէր յառաջինն եւ ասէին, հարցանելով
հարցաւ յԱբէլ եւ ՚ի Դան. եթէ պակասեցուցին,
եթէ ստորոտեցին հաւատարիմք
Իսրայէլի. հարցանելով հարցցեն յԱբէլ, եւ ապա
19 թէ պակասեցուցանիցեն. եւ եմ խաղաղարար
հաստատութեան Իսրայէլի, եւ դու խնդրես
կորուսանել զքաղաքս Իսրայէլի. ընդէր ընկլուզանես
20 զժառանգութիւն Տեառն։ Պատասխանի
ետ Յովաբ եւ ասէ. Քաւ լիցի ինձ, քաւ լիցի եթէ
21 ընկլուզից եւ ապականեցից. ոչ այդպէս է
բանդ. զի այր մի ՚ի լեռնէ Եփրեմի, Սաբէէ անուն
նորա՝ որդի Բոքորեայ, համբարձ զձեռն
իւր ՚ի վերայ արքային Դաւթի. տուք ինձ զնա
միայն, եւ գնացից ՚ի քաղաքէ աստի։ Եւ ասէ
կինն ցՅովաբ. Ահա գլուխ նորա ընկեսցի առ
22 քեզ ընդ պարիսպս։ Եւ եմուտ կինն առ ամենայն
ժողովուրդն, եւ խօսեցաւ ընդ ամենայն
քաղաքին իմաստութեամբ իւրով՝ հատանել
զգլուխն Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ. եւ հատին
ընկեցին զնա առ Յովաբ. եւ փող եհար եղջերեաւն,
եւ սփռեցան ՚ի քաղաքէն յայնմանէ այր
իւրաքանչիւր ՚ի բնակութիւնս իւրեանց. եւ Յովաբ
23 դարձաւ յԵրուսաղէմ առ արքայ։ Եւ Յովաբ
էր ՚ի վերայ ամենայն զօրուն Իսրայէլի. եւ
Բանեա որդի Յովդայեայ՝ ՚ի վերայ քերեթայն եւ
24 ոփելեթայն, եւ Ադոնիրամ ՚ի վերայ հարկաց,
եւ Յովսափատ որդի Աքիլուդայ՝ յիշատակաց,
25 եւ Սուսան՝ դպրապետ, եւ Սադովկ եւ Աբիաթար՝
26 քահանայք, եւ Իրաս որ Յարիմն՝ էր քահանայ
Դաւթի։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

ԿԸ. 1 Եւ եղեւ սով յաւուրս Դաւթի զերիս ամս՝ ամ զամի զկնի. եւ խնդրեաց Դաւիթ յերեսաց Տեառն. եւ ասէ Տէր. Վասն Սաւուղայ եւ վասն արեանց տան նորա է վնասդ այդ. զի կոտորեաց զԳաբաւոնացիսն։ 2 Եւ կոչեաց արքայ Դաւիթ զԳաբաւոնացիսն, եւ ասէ ցնոսա. եւ Գաբաւոնացիքն չէին որդիք Իսրայէլի, այլ յաւելեալ ամուրհացւոցն, եւ որդիքն Իսրայէլի երդուան նոցա. եւ խնդրեաց Սաւուղ հարկանել զնոսա, նախանձ առնել վասն որդւոցն Իսրայէլի եւ Յուդայ։ 3 Եւ ասէ Դաւիթ ցԳաբաւոնացիսն. Զի՞նչ արարից ձեզ եւ ի՞ւ քաւեցից, եւ օրհնիցէք զժառանգութիւն Տեառն։ 4 Եւ ասեն ցնա Գաբաւոնացիքն. Ոչ գոյ մեր արծաթ եւ ոսկի առ Սաւուղայ եւ ՚ի տան նորա, եւ ոչ ախոյ մեզ այր սպանանել յԻսրայէլէ։ Եւ նա ասէ. Եւ արդ զի՞նչ ասէք զի արարից ձեզ։ 5 Եւ ասեն ցարքայ. Այր որ սպառեաց զմեզ եւ հալածեաց զմեզ, որ համարեցաւ սատակել զմեզ, զնա ապականեսցուք. զի մի կացցէ յամենայն սահմանս Իսրայէլի. 6 տացեն մեզ եօթն այր յորդւոց նորա, եւ յարեւեսցուք զնոսա Տեառն ՚ի Գաբաա Սաւուղայ ընտրելոյ Տեառն։ Եւ ասէ արքայ. Ես տաց ձեզ։ 7 Եւ խնայեաց արքայ ՚ի Մեմփիբոսթէ որդի Յովնաթանու՝ որդւոյ Սաւուղայ՝ վասն երդմանն Տեառն որ ՚ի մէջ Յովնաթանու որդւոյ Սաւուղայ եւ ՚ի մէջ Դաւթի. 8 եւ առ արքայ զերկուս որդիսն Ռեսփայ դստեր Այիայ զոր ծնաւ Սաւուղայ, զԵրմոնի եւ զՄեմփիբոսթէ, եւ զհինգեսին որդիսն Մերոբայ դստեր Սաւուղայ, զոր ծնաւ Ադրիէլի որդւոյ Բերզելեայ Մաւլաթացւոյ. 9 եւ ետ զնոսա ՚ի ձեռս Գաբաւոնացւոցն. եւ յարագեցին զնոսա ՚ի լերինն առաջի Տեառն. եւ անդ անկան եօթնեքեան նոքա ՚ի միասին, եւ մեռան նոքա յաւուրս հնձոց, յառաջնում ՚ի սկզբան հնձոց գարեաց։ 10 Եւ առ Ռեսփա դուստր Այիայ քուրձ եւ արկ ՚ի վերայ նոցա ՚ի վէմն ՚ի սկզբան հնձոց գարեաց, մինչեւ կաթեաց ՚ի վերայ նոցա ջուր յերկնից. եւ ոչ տայր թոյլ թռչնոց երկնից հանգչել ՚ի վերայ նոցա ՚ի տուէ, եւ ոչ գազանաց անապատի ՚ի գիշերի։ 11 Եւ պատմեցաւ Դաւթի զոր ինչ արար Ռեսփա դուստր Այիայ՝ հարճն Սաւուղայ, եւ լքան. եւ եհաս ՚ի վերայ նոցա Դան որդի Յովասայ՝ ՚ի ծննդոց սկայից։ 12 Եւ չոգաւ Դաւիթ եւ առ զոսկերսն Սաւուղայ եւ զոսկերսն Յովնաթանու որդւոյ նորա յարանց Յաբիսայ Գաղաադու, որ գողացան զնոսա ՚ի հրապարակացն Բեթսանայ. զի արձանացուցին զնոսա անդ այլազգիքն՝ յաւուր յորում հարին զնոսա այլազգիքն ՚ի Գեղբուէ. 13 եւ եհան անտի զոսկերսն Սաւուղայ եւ զոսկերսն Յովնաթանու որդւոյ նորա. 14 Ժողովեաց եւ զկախաղանեալսն յերկրին Բենիամինի, ՚ի գերեզմանն որ է մերձ առ Կիս հայր նորա, եւ անդ թաղեցան. եւ արարին զամենայն ինչ զոր հրամայեաց արքայ. եւ լուաւ Աստուած երկրին յետ այնորիկ։ 15 Եւ եղեւ միւս անգամ պատերազմ այլազգեացն ընդ Իսրայէլի, եւ էջ Դաւիթ եւ ծառայք նորա ընդ նմա, եւ պատերազմեցան ընդ այլազգիսն. եւ լքաւ Դաւիթ եւ Աբեսսա ՚ի Յեսբէ, 16 որ էր ՚ի ծննդոցն Ռափայ. եւ կշիռ նիզակի նորա յերեքարիւր սիկղէ կշռոյ պղնձոյ, եւ ինքն ածէր ընդ մէջ իւր թուր, եւ խորհէր հարկանել զԴաւիթ. 17 եւ օգնեաց Դաւթի Աբեսսա որդի Շարուհեայ, եւ եհար զայլազգին եւ սպան զնա. յայնժամ երդուան առ Դաւթի՝ եւ ասեն. Եթէ ոչ եւս ելցես ընդ մեզ ՚ի պատերազմ, եւ ոչ շիջուսցես զճրագ Իսրայէլի։ 18 Եւ եղեւ յետ այնորիկ՝ եղեւ միւսանգամ պատերազմ ՚ի Գեթ ընդ այլազգիսն. յայնժամ եհար Սեբբոք Ասովթի զՍեփ այն ՚ի ծննդոցն Ռափայ։ 19 Եւ եղեւ միւսանգամ պատերազմ յՌոմ ընդ այլազգիսն. եւ եհար Ելէանան որդի Արիորգիմայ Բեթղահեմացւոյ զԳողիաթ Գեթացի. եւ փայտ նիզակի նորա իբրեւ ատաղձ ոստայնանկաց։ 20 Եւ եղեւ միւսանգամ պատերազմ ՚ի Գեթ. եւ էր անդ այր մի Մադոն, եւ մատունք ձեռաց նորա եւ ոտից վեց վեց քսան եւ չորք թուով. եւ նա ծնաւ Ռափայ, 21 եւ նախատէր զԻսրայէլ. եւ եհար զնա Յովնաթան որդի Սամեայ եղբօր Դաւթի։ 22 Զորեքեան սոքա ծնան Ռափայ ՚ի տան ՚ի Գեթ. եւ անկան ՚ի ձեռն Դաւթի եւ ՚ի ձեռս ծառայից նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

ԿԹ 1 Եւ խօսեցաւ Դաւիթ Տեառն զբանս օրհնութեանս այսորիկ՝ յաւուր յորում փրկեաց զնա Տէր ՚ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց իւրոց եւ ՚ի ձեռաց Սաւուղայ, 2 եւ ասէ. Տէր վէմ իմ, եւ ամրութիւն իմ, 3 եւ փրկիչ իմ ինձ. Աստուած պահապան եղիցի ինձ, յուսացեալ եղէց ՚ի նա. վերակացու իմ եւ եղջիւր փրկութեան իմոյ. ապաշաւան իմ եւ ապաւէն փրկութեան իմոյ. յանիրաւէ փրկեսցես զիս, Տէր։ 4 Զօրհնեալն զՏէր կարդացից, եւ ՚ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց։ 5 Զի պաշարեցին զիս հեծեծանք մահու, ուղխք անօրէնութեան տագնապեցուցին զիս. 6 Երկունք մահու պատեցին զինեւ, ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։ 7 Ի նեղութեան իմում

ԻԱ. 8. Ոսկ. օրինակ՝ զհինգեսին որդիսն Մեղքողայ, ըստ Եբր. բն. Իսկ ամենայն Բնագ. ըստ [illegible] յաւելուած Մերոբայ, զոր ծնաւ Մեղքող դուստր Սաւուղայ։

կարդացից առ Տէր, եւ առ Աստուած իմ աղաղակեցից, եւ լուիցէ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի իմում, եւ աղաղակ իմ յականջս նորա։ Հայեցաւ 8 եւ խռովեցաւ եւ շարժեցաւ երկիր, եւ հիմունք երկնից խռովեցան եւ տատանեցան. զի բարկացաւ նոցա Տէր. Ել ծուխ 'ի բարկութենէ 9 նորա, եւ հուր 'ի բերանոյ նորա կերիցէ. կայծակունք բորբոքեցան 'ի նմանէ. եւ խոնարհեցոյց 10 զերկինս եւ էջ, եւ մէգ 'ի ներքոյ ոտից նորա։ Եւ նստաւ 'ի վերայ քրովբէից եւ թռեաւ, 11 եւ երեւեցաւ 'ի վերայ թեւոց հողմոց։ Եւ եդ 12 զխաւարին ծածկութիւն իւր, շուրջ զնովաւ խորան իւր. եւ խաւար ջրոց թանձրացոյց զամպս օդոց։ Ի լուսոյն առաջի նորա բորբոքեցան կայ- 13 ծակունք հրոյ. եւ որոտաց յերկնից Տէր, եւ 14 Բարձրեալն ետ զձայն իւր։ Եւ առաքեաց զնետս 15 իւր եւ ցրուեաց զնոսա, փայլատակեցոյց զփայլատակունս եւ զարհուրեցոյց զնոսա. եւ երեւե- 16 ցան յորդութիւնք ծովու, եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհաց 'ի սաստէ Տեառն եւ 'ի շնչելոյ հողմոց բարկութեան նորա։ Առաքեաց 'ի բար- 17 ձանց եւ առ զիս, ձգեաց զիս 'ի ջրոց բազմաց. Փրկեաց զիս 'ի բռնութենէ թշնամեաց իմոց եւ 18 յատելեաց իմոց, զի սաստկացան քան զիս։ Կանխեցին ինձ աւուրք նեղութեան իմոյ, եւ 19 եղեւ ինձ Տէր հաստատութիւն. եւ եհան զիս 20 յանդորր եւ ապրեցոյց զիս, զի հաճեցաւ ընդ իս. եւ հատոյց ինձ Տէր ըստ արդարութեան ի- 21 մում, եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց հատուսցէ ինձ Տէր։ Զի պահեցի զճանապարհս Տեառն, 22 եւ ոչ ամբարշտեցայց յԱստուծոյ իմմէ։ Զի ա- 23 մենայն իրաւունք նորա առաջի իմ էին, եւ յարդարութեանց նորա ոչ հեռացայց. եւ եղէց նմա 24 անբիծ, եւ յառաջագոյն զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ։ Եւ հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդա- 25 րութեան իմում, եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց առաջի աչաց նորա։

Է Ընդ սրբոյն սուրբ եղիցես, եւ ընդ առն կա- 26 տարելոյ կատարեսցիս, եւ ընդ ընտրելոյն ընտ- 27 րեալ եղիցես, եւ ընդ թիւրելոյն թիւրեսցիս։ Զի դու զժողովուրդ անանկ փրկեսցես, եւ զաչս 28 ամբարտաւանից խոնարհեցուսցես. զի դու ես 29 ճրագ իմ, Տէր, եւ դու Տէր լուսաւորեսցես ինձ զխաւար իմ։ Զի քեւ ընթացայց միանգամայն, 30 եւ Աստուծով իմով անցից ընդ պարիսպ։ Աս- 31 տուած իմ հզօր, որոյ անարատ է ճանապարհ իւր. բան Տեառն հզօր քննեալ, վերակացու է ամենայն ապաւինելոց իւրոց։ Ո՞վ է հզօր՝ բաց 32 'ի քէն Տէր, եւ ո՞վ է հաստիչ բաց յԱստուծոյ մերմէ. հզօր՝ որ զօրացուցանէ զիս զօրութեամբ. 33 ձգեաց անարատ զճանապարհս իմ, գնել զոտս 34 իմ իբրեւ եղջերուաց. եւ 'ի վերայ բարձանց կացուցանէ զիս։ Ուսուցանէ զձեռս իմ 'ի պա- 35 տերազմ, եւ հաստատեաց աղեղն պղնձի զբա-
36 զուկս իմ. եւ ետուր ինձ պաշտպանութիւն փրկութեան իմոյ. եւ հնազանդութիւն իմ յաճա-
37 խեաց ինձ ընդարձակութիւն 'ի ներքոյ գնացից
38 իմոց, եւ ոչ տատանեցան բարձք իմ։ Հալածեցից զթշնամիս իմ եւ ապականեցից զնոսա, եւ
39 ոչ դարձայց մինչեւ սպառեցից զնոսա. խորտակեցից զնոսա եւ մի կանգնեսցին, անկցին 'ի ներ-
40 քոյ ոտից իմոց։ Եւ զօրացուսցես զիս զօրութեամբ 'ի պատերազմ, եւ կործանեսցես 'ի ներ-
41 քոյ իմ զյարուցեալսն 'ի վերայ իմ. եւ զթշնամիս իմ դարձուցեր յետս յինէն, եւ զատելիս իմ
42 կոտորեցեր։ Աղաղակեսցեն՝ եւ ոչ ոք իցէ որ
43 օգնեսցէ, առ Տէր՝ եւ ոչ լուաւ նոցա. եւ լեսի զնոսա իբրեւ զհող երկրի, եւ իբրեւ զկաւ զան-
44 հաց մանրեցից զնոսա. եւ փրկեսցես զիս 'ի կռուոյ ժողովրդոց, եւ պահեսցես զիս 'ի գլուխ ազգաց։ Ժողովուրդ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց
45 ինձ, եւ 'ի լուր ունկան լուան ինձ։ Որդիք օտա-
46 րաց ստեցին ինձ, որդիք օտարաց ընկեսցին 'ի բաց, եւ սխալեսցին 'ի պաշարմանց իւրեանց։
47 Կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է պահապան իմ, եւ բարձրասցի Աստուած իմ պահապան փրկու-
48 թեան իմոյ։ Հզօր Տէր՝ որ տանէ զվրէժխնդրու-
49 թիւն, խրատէ զժողովուրդս 'ի ներքոյ իմ, եւ հանէ զիս 'ի թշնամեաց իմոց. եւ յարուցելոց 'ի վերայ իմ բարձրացուսցես զիս, յառնէ անիրա-
50 ւութեանց փրկեսցես զիս։ Վասն այսորիկ գոհացայց զքէն 'ի մէջ ազգաց, Տէր, եւ անուան
51 քում սաղմոս ասացից։ Մեծացուցանէ զփրկութիւն թագաւորի, եւ առնէ ողորմութիւն օծելոյ իւրում Դաւթի եւ զաւակի նորա մինչեւ յաւիտեան։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Եւ այս են բանք Դաւթի վերջինք։ Հաւատա- ՀԱ.
րիմ Դաւիթ որդի Յեսսեայ, եւ հաւատարիմ այր, զոր կացոյց Տէր յօծեալ Աստուծոյ 'ի վերայ Յակոբայ. եւ վայելուչ են երգք Իսրայէլի։
2 Հոգի Տեառն խօսեցաւ յիս, եւ բան նորա 'ի լե-
3 զուի իմում. ասէ Աստուած Իսրայէլի. ընդ իս խօսեցաւ պահապանն Իսրայէլի. առակս ասացի 'ի մարդ. ո՞վ է որ կալցի զերկիւղն Տեառն
4 եւ զԱստուծոյ, 'ի լոյս առաւօտու։ Ծագեսցէ զարեգակն ընդ առաւօտս եւ ոչ նսեմասցի 'ի լուսոյ. եւ իբրեւ անձրեւոյ դալարոյ յերկրէ.
5 զի ոչ եթէ այս տուն իմ է ընդ հզօրին Աստուծոյ։ Ուխտ յաւիտենական եդ ինձ պատրաստական յամենայն ժամանակի պահել. զի ամենայն փրկութիւն իմ եւ ամենայն կամք իմ Տէր։
6 Զի մի բուսուսցի անօրէնն. իբրեւ զփուշ մերժեալ են ամենեքին նոքա՝ որ ոչ ձեռամբ առ-
7 նուցուն. եւ աշխատեսցի 'ի նոսա այր, եւ զա-

մենայն երկաթ եւ գեղայս նիզակի հրով այրեսցին, եւ բորբոքեսցին ամօթով իւրեանց:

ՀԲ Այս անուանք են զօրաւորացն Դաւթի. Յեբոսթէ քանանացի՝ իշխան երրորդ մասինն. Ադինոն ասոնացի. 'ի վերայ ութ հարիւրոց վիրաւորաց 'ի միում նուագի: 8
Եւ յետ նորա Եղէազար որդի հօրեղբօր նորա՝ որդի սովսացւոյն. 'ի մէջ երից զօրաւորացն Դաւթի: Յեսեմա 'ի նախատելն նորա զայլազգիսն, ուր գումարեցան 'ի պատերազմ 9
եւ խուսափեսցան այր Իսրայէլի, եւ նա յարեաւ 10
եւ եհար յայլազգիսն՝ մինչեւ մաշեցաւ ձեռն նորա սրովն. եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ յաւուր յայնմիկ. եւ զօրն նստէր յետոյ նորա, բայց միայն 'ի կապուտն: Եւ յետ նորա Սամմա որդի 11
Աղայ արուկացի: Եւ ժողովեցան այլազգիքն 'ի Ծնուն, եւ անդ էր վիճակ անդի լի ոսպամբ, եւ զօրն փախեաւ յերեսաց այլազգեացն. եւ արձա- 12
նացաւ 'ի մէջ վիճակին եւ ապրեցոյց զնա, եւ եհար զայլազգիսն, եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ: Եւ իջին երեք յերեսնից, եւ իջին 'ի Կա- 13
սուիս առ Դաւիթ՝ յայրն Ոդողամայ, գունդք այլազգեացն բանակեալ էին 'ի հովիտս ռափայնացն, եւ Դաւիթ էր յայնժամ յամրոցին: 14

ՀԳ Եւ ճամբար այլազգեացն էր յայնժամ 'ի Բեթղահէմ. եւ ցանկացաւ Դաւիթ եւ ասէ. Ո՞ 15
արբուցանէր ինձ ջուր 'ի ջրհորոյն Բեթղահեմի որ առ դրանն է: Եւ գունդք այլազգեացն էին 'ի 16
Բեթղահէմ. եւ հատին երեք զօրաւորք զբանակն այլազգեաց, եւ հանին ջուր 'ի ջրհորոյն Բեթղահեմի որ առ դրանն, եւ առին եւ եկին առ Դաւիթ. եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն, այլ նուիրեաց զայն Տեառն, եւ ասէ. Քաւ լիցի ինձ, 17
Տէր, առնել զայդ, եթէ զարիւն արանց երթելոց ոգւովք չափ՝ ըմպիցեմ: Եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն: Զայս արարին երեք զօրաւորքն: Եւ 18
Աբեսսա եղբայր Յովաբայ որդի Շարուհեայ, նոյն իշխան 'ի մէջ երիցն. եւ նա կանգնեաց զնիզակն իւր 'ի վերայ երեքարիւրոց վիրաւորաց. Եւ նորա անուն 'ի մէջ երիցն, յայնցանէ փառա- 19
ւորեալ, եւ եղեւ նոցա իշխան, եւ մինչեւ յերիսն ոչ եհաս: Եւ Բանեա որդի Յովիդեայ՝ որ- 20
դի առն զօրաւորի, որոյ բազում գործ գործեալ էր 'ի Կաբսէէլ. եւ նա եհար զերկուս որդիսն Արիէլի մովաբացւոյ, եւ նա էջ եւ սպան զառիւծն 'ի մէջ գբին յաւուր ձեան, եւ նա սպան 21
զայրն երեւելի՝ զայրն եգիպտացի. եւ 'ի ձեռին եգիպտացւոյն էր նիզակ իբրեւ գերան կամրջի. եւ էջ առ նա նիզակաւ, եւ յափշտակեաց զնիզակն 'ի ձեռաց եգիպտացւոյն, եւ սպան զնա նորին նիզակաւ: Զայս արար Բանեա որդի Յո- 22
վիդեայ. եւ նորա անուն 'ի մէջ երիցն զօրաւո- 23
րաց, յերիցն փառաւորեալ, եւ առ երիսն ոչ հասանէր. եւ կարգեաց զնա Դաւիթ 'ի վերայ հանրապաց իւրոյ:

ՀԴ Եւ այս անուանք են զօրաւորացն Դաւթի որ-
24 դւոյ. Ասայէլ եղբայր Յովաբայ, նա էր 'ի մէջ երեսնիցն. Եղէանան՝ որդի Եղիադայ հօրեղբօր
25 նորա 'ի Բեթղահէմ. Սամմա առուդացի, Ելիկա
26 կեղովիթացի, Եղիա փելլատացի, Իրաս՝ որդի Եա-
27 կաթայ թեկուացի. Աբիեզեր անաթովթացի՝
28 յորդւոց ասովթացւոյն, Ելլոն ախոխացի, Նոերէ
29 նետոփաթացի. Աղաֆ՝ որդի Բաանայ, Անավէ նեփելաթացի, Եթթի՝ որդի Ռիբայ 'ի Գաբաաթայ որդւոցն Բենիամինի եփրաթացւոյ. Ադդայի
30 'ի ձորոյն Գաասայ, Աբիէլոն 'ի դաշտավայրացն
31 Աղդայի 'ի Նաքաւէյ, Գաարիէ լագարացի, Ազ-
32 մոն բարաամացի. Եղիաս սաղբոնացի, որդի
33 Ասանայ՝ Յովնաթան. Սամմա արոդացի, Ե-
34 լիամ՝ որդի Աբեգայ արաթիրացի. Ելիփալէթ՝ որդի ասբրացւոյ՝ որդի Ամաքայ, Եղիաբ որդի
35 Աքիտոփելայ գաղամնացւոյ. Ասարէ կարմէլա-
36 ցի, Տուսու երքացի, Գաղաա՝ որդի Նաթանայ 'ի
37 զօրութենէ որդի Գաղաադայ. Եղիէ ամմանացի, Գեղովրէ բերրովթացի, կապարճակիր Յովաբայ
38 որդւոյ Շարուհեայ. Իրաս յեթերացի, Գարէբ
39 յեթանացի, Ուրիա քետացի: Ընդ ամենայն երեսուն եւ եօթն. այլք 'ի հեղեղատէն Գաասիէլի որդւոյ արաբովթացւոյն:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ յաւել սրտմտութիւն Տեառն բորբոքել 'ի վերայ Իսրայէլի, եւ գրգռեաց զԴաւիթ 'ի նոսա ՀԵ
2 եւ ասէ. Երթ թուեա զԻսրայէլ եւ զՅուդա: Եւ ասէ արքայ ցՅովաբ իշխան զօրուն որ ընդ նմա. Երջիր ընդ ամենայն ցեղսն Իսրայէլի՝ 'ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ, եւ համարեա արա ժողովըր-
3 դեանդ, եւ գիտասցես զթիւ զօրաց: Եւ ասէ Յովաբ ցարքայ. Յաւելցէ Տէր 'ի ժողովուրդն որչափ ենն՝ հարիւրապատիկ, եւ տեսցեն աչք տեառն իմոյ արքայի. եւ տէր իմ արքայ ընդէր
4 կամիցի զբանդ զայդ: Եւ սաստկացաւ բանն արքայի առ Յովաբ եւ առ իշխանս զօրուն. եւ ել Յովաբ եւ ամենայն իշխանք զօրութեան յերեսաց արքայի՝ առնել համարս ժողովրդեանն Իս-
5 րայէլի: Եւ անցին ընդ Յորդանան, եւ պատեցան ընդ Արոյէր յաջմէ քաղաքին, որ 'ի մէջ ձո-
6 րոյն Գադայ եւ Եղիազարու, եւ անցին ընդ Գաղաադ, եւ 'ի Թաբասոն եւ յԱնաթան եւ յԱդանէ.
7 եւ հասին 'ի Դան, եւ պատեցան զՍիդոնաւ. եւ եկին 'ի Մափսար Տիւրոսի, եւ յամենայն քաղաքս խեւացւոյն եւ քանանացւոյն: Եւ եկին 'ի հարաւոյ կողմանէ 'ի Յուդա եւ 'ի Բերսաբէէ.
8 եւ շրջեցան ընդ ամենայն երկիրն, եւ եկին հասին 'ի կատարել ինն ամսոց եւ աւուրց քսանից
9 յԵրուսաղէմ: Եւ ետ Յովաբ զհամար համարին ժողովրդեանն արքայի. եւ եղեւ Իսրայէլի ութ

հարիւր հազար արանց զօրաւոր սուսերամերկաց·
եւ այր Յուդայ հինգ հարիւր հազար արանց
մարտկաց։
Ձ Եւ եհար զԴաւիթ սիրտն իւր յետ թուելոյ 10
զժողովուրդն, եւ ասէ Դաւիթ ցՏէր· Մեղայ յոյժ
զոր արարի· եւ արդ անցո զանօրէնութիւն ՚ի
ծառայէ քումմէ, զի ընդունայնացայ յոյժ։ Եւ 11
յարեաւ Դաւիթ ընդ առաւօտն· եւ բան Տեառն
եղեւ ՚ի վերայ Գադայ մարգարէի տեսանողի առ
Դաւիթ, եւ ասէ· Երթ խօսեաց ընդ Դաւթի եւ 12
ասասցես· այսպէս ասէ Տէր· Երիս ինչս առնեմ ՚ի
վերայ քո, եւ ընտրեսցես քեզ մի ՚ի նոցանէ, եւ
արարից քեզ զայն։ Եւ եմուտ Գադ առ Դաւիթ, 13
եւ պատմեաց նմա եւ ասէ ցնա· Ընտրեա քեզ
լինել, եթէ եկեսցէ սով զերիս ամս յերկիր քո,
կամ զերիս ամիս փախչել յերեսաց թշնամեաց
քոց եւ լինիցին հալածել զքեզ, կամ լինել զերիս
աւուրս մահ յերկրի քում· եւ արդ ծանիր
եւ տես՝ զինչ պատասխանի տաց առաքչին իմ։
Եւ ասէ Դաւիթ ցԳադ· Նեղ է ինձ յամենայն 14
կողմանց յոյժ· բայց արդ անկայց ՚ի ձեռս
Տեառն, զի բազում են գթութիւնք նորա յոյժ,
եւ մի անկայց ՚ի ձեռս մարդոյ։ Եւ ընտրեաց իւր
Դաւիթ զմահն· եւ էին աւուրք հնձոց ցորենոյ։
Եւ ետ Տէր մահ յԻսրայէլ յառաւօտէ մինչեւ 15
ցճաշ ժամ· եւ սկսաւ սատակումն ՚ի ժողովրդեանն,
եւ մեռաւ ՚ի ժողովրդենէ անտի ՚ի Դանայ
մինչեւ ցԲերսաբէէ՝ եօթանասուն հազար արանց։
Եւ ձգեաց հրեշտակն Աստուծոյ զձեռն 16
իւր յԵրուսաղէմ ապականել զնա· եւ մխիթարեցաւ
Տէր ՚ի վերայ չարեացն, եւ ասէ ցհրեշտակն
որ ապականէր զժողովուրդն· Շատ է, արդ
ամփոփեա զձեռն քո։ Եւ հրեշտակն Տեառն
17 կայր առ կալովն Ոռնայ Յեբուսացւոյ։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցՏէր, իբրեւ ետես զհրեշտակն որ հարկանէր
զժողովուրդն, ասէ· Ահաւասիկ ես եմ, եւ
մեղայ, ես հովիւս չարացայ, եւ դոքա ոչխարքդ
զի՞ արարին· եղիցի ձեռն քո յիս եւ ՚ի տուն հօր
18 իմոյ։ Եւ եկն Գադ առ Դաւիթ յաւուր յայնմիկ
եւ ասէ ցնա· Ել եւ կանգնեա Տեառն սեղան ՚ի
19 կալն Ոռնայ Յեբուսացւոյ։ Եւ ել Դաւիթ ըստ
բանին Գադայ, որպէս եւ պատուիրեաց նմա
20 Տէր։ Եւ խոնարհեցաւ Ոռնա իբրեւ ետես զարքայ
եւ զծառայսն նորա երթեալս առ նա, եւ
ել առ նա եւ երկիր եպագ Տեառն ՚ի վերայ երեսաց
21 իւրոց յերկիր։ Եւ ասէ Ոռնա· Զի՞ է՝ զի
եկն տէր իմ արքայ առ ծառայ իւր։ Եւ ասէ
Դաւիթ· Գնել ՚ի քէն զկալս, շինել սեղան Տեառն·
զի դադարեսցէ ապականութիւն ՚ի ժողովրդենէն։
22 Եւ ասէ Ոռնա ցԴաւիթ· Առցէ եւ
մատուսցէ տէր իմ արքայ Տեառն, որպէս եւ
հաճոյ իցէ առաջի աչաց նորա· ահաւասիկ եզինքս
յողջակէզ, եւ անիւք եւ կահ եզանցդ ՚ի
23 փայտ։ Զամենայն ետ Ոռնա արքայի· եւ ասէ
Ոռնա ցարքայ· Տէր Աստուած քո օրհնեսցէ
24 զքեզ։ Եւ ասէ արքայ ցՈռնա· Ոչ այդպէս, այլ
գնելով գնեցից ՚ի քէն՝ գնոց, եւ ոչ մատուցից
Տեառն Աստուծոյ իմոյ ողջակէզս ձրի։ Եւ գնեաց
Դաւիթ զկալն եւ զեզինսն արծաթոյ յիսուն
25 սկեղ· Եւ շինեաց անդ Դաւիթ սեղան Տեառն
Աստուծոյ, եւ եհան ողջակէզս եւ խաղաղականս
՚ի վերայ նորա։ Եւ յաւել Սողոմոն ՚ի
սեղանն յետոյ, զի փոքր էր զառաջինն· Եւ լուաւ
Տէր երկրին, եւ արգելաւ սատակումն յԻսրայէլէ։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ա. Զի յորժամ յաւուր ծերանայր Դաւիթ, եւ զի ջեռնուլ գայր առ Աբիսակ՝ փոխանակ Բերսաբէայ կնոջն :

Բ. Զի Ադոնիա անձամբ թագաւորել ջանայր :

Գ. Թէ զինչ խրատ ետ Նաթան մարգարէն Բերսաբէի զՍողոմոնէ, եւ կամ զինչ խօսեցաւ ընդ Դաւթի :

Դ. Զի հրամանաւ Դաւթի թագաւորեաց Սողոմոն, եւ նստաւ յաթոռն Դաւթի :

Ե. Զի [illegible] արձակեաց Սողոմոն զԱդոնիա 'ի տուն իւր :

Զ. Զի պատուէր ետ Դաւիթ Սողոմոնի [illegible], եւ ինքն ննջեաց ընդ հարս իւր :

Է. Թէ յորպիսի պատճառս սպան Սողոմոն զԱդոնիա եւ զՅովաբ, եւ մերժեաց զԱբիաթար քահանայութենէն, եւ [illegible] երախտաւորութեան :

Ը. Զի առ Սողոմոն զդուստրն փարաւոնի, եւ վասն շինուածոց եւ ողջակիզաց 'ի բարձունս :

Թ. Յիշէ եւ վասն բարձանցն զոր շինէին յառաջ շինութեան տաճարին :

Ժ. Թէ յինչպիսի պատճառս սպան Սողոմոն զՍեմեի որդի Գերայ :

ԺԱ. Զի հազար ողջակէզս մատոյց Սողոմոն 'ի Գաբաւոն 'ի վերայ սեղանոյն զոր արար Բեսելիէլ, որ կայր առաջի խորանին զոր կանգնեաց Մովսէս :

ԺԲ. Երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի եւ ասէ . խնդրեա զոր ինչ կամիս . եւ խնդրեաց զիմաստութիւն . եւ ետ նմա :

ԺԳ. Զի արար նա դատաստան 'ի մէջ երկուց կանանցն :

ԺԴ. Վասն իշխանացն եւ երկոտասան գործակալացն 'ի վերայ Իսրայէլի, ամսոյ ամսոյ տալ ռոճիկ տանն Սողոմոնի . եւ վասն աւուր աւուր ծախիցն, եւ վասն կառաց եւ ձիոց նորա :

ԺԵ. Թէ իմաստնացաւ Սողոմոն քան զամենայն մարդիկ, եւ խօսեցաւ առակս եւ օրհնութիւնս, զփայտից՝ գազանաց եւ զձկանց :

ԺԶ. Զի օգնէր Քիրամ փայտիւ, եւ [illegible] :

ԺԷ. Թէ զինչ խօսեցաւ Տէր ընդ Սողոմոնի 'ի շինելն զտունն [illegible] :

ԺԸ. [illegible] :

ԺԹ. Զի տարաւ Սողոմոն ամենայն եկեղեցեաւն Իսրայէլի զտապանակն 'ի ներքս 'ի դաբիրն ընդ քրովբէիւքն . եւ զամենայն սպասս սրբութեան տաճարին, եւ [illegible] :

Ի. Զի լցին փառք Տեառն զտաճարն ամպով, եւ թէ զինչ խօսեցաւ Սողոմոն :

ԻԱ. Զի օրհնեաց Սողոմոն զԱստուած նախ՝ որ խօսեցաւ Դաւթի թէ որդի քո Սողոմոն շինեսցէ տուն :

ԻԲ. Դարձեալ աղօթէր Սողոմոն առ Տէր վասն հաստատութեան տանն Դաւթի :

ԻԳ. Խնդրուածք մարգարէութեամբ վասն բնակելոյ Տեառն 'ի տաճարին եւ մարմնանալոյն Քրիստոսի, եւ վասն լսելոյ Տեառն ամենայն խնդրոց աղօթից :

ԻԴ. Թէ զիարդ օրհնեաց զՏէր յետ աղօթիցն, եւ յորդորեաց զժողովուրդն հաստատել յԱստուած :

ԻԵ. Զի [illegible] ամենայն թագաւորութեանն Իսրայէլի, եւ նաւակատիս տաճարին :

ԻԶ. Երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի կրկին անգամ խոստմամբք եւ սպառնալեօք : Եւ զի Քիրամ օգնէր Սողոմոնի, եւ զի նաւք բերէին Սողոմոնի ոսկի :

ԻԷ. Զի եկն տիկինն Սաբայ պատարագօք առ Սողոմոն :

ԻԸ. Վասն ոսկի նիզակացն եւ փղոսկրեայ աթոռոյն եւ այլոց կահից եւ բազմութեան գանձուցն Սողոմոնի :

ԻԹ. Թէ կնամոլ գոլով Սողոմոն յաճախեաց առնուլ իւր կանայս, որք հեռացուցին զնա յԱստուծոյ :

Լ. Զի խոտորեցաւ Սողոմոն յԱստուծոյ զհետ գարշելեացն, եւ բարկացաւ Տէր պատառել զթագաւորութիւնն 'ի տանէ նորա :

ԼԱ. Զի յարոյց Տէր սատան Սողոմոնի զԱդեր եդովմայեցի զփախուցեալն յԵգիպտոս, եւ զՌազոն դամասկացի :

ԼԲ. Զի Աքիա սիլովացի խոստացաւ Յերոբովամայ նշանաւ զթագաւորութիւն տասն ցեղիցն Իսրայէլի, եւ նա յահէն Սողոմոնի փախեաւ յԵգիպտոս :

ԼԳ. Թագաւորեաց Ռոբովամ, եւ խնդրեաց ժողովուրդն 'ի նմանէ թեթեւութիւն հարկին . եւ թէ զինչ խրատեցին զնա ծերքն, եւ կամ զինչ մանկունքն :

ԼԴ. Զի եթող Ռոբովամ զխորհուրդ ծերոցն՝ անմտութեամբ :

ԼԵ. Զի վասն խիստ պատասխանւոյն մեկնեցան տասն ցեղքն 'ի նմանէ :

ԼԶ. Եւ զի արհամարհեալ զնա՝ քարկոծեցին զհարկապետն նորա :

ԼԷ. Զի թագաւորեցուցին իւր Իսրայէլ զՅերոբովամ [illegible], եւ Ռոբովամ կամէր պատերազմել :

ԼԸ. Զի արգել Տէր զՌոբովամ չպատերազմել : Եւ զի արար Յերոբովամ զերկուս երինջսն 'ի պղծութիւն Իսրայէլի, եւ ինքն խունկ ծխէր :

ԼԹ. Աստ հասանէ մարգարէն բանիւ Աստուծոյ պատառելով զսեղանն, եւ չորացոյց զձեռն Յերոբովամայ, եւ դարձաւ ինքն 'ի գնալ :

Խ. Զի նենգեաց նմա մարգարէն ծեր որ 'ի Բեթէլ, դարձոյց զնա ուտել հաց . եւ 'ի դառնալն առիւծն եհեղձ զնա [illegible], եւ ծերն թաղեաց զնա : Եւ պատգամ Տեառն բարկութեամբ 'ի ձեռն Աքիայ սիլովացւոյ 'ի վերայ տանն Յերոբովամայ, եւ մահ նորա . եւ զի Նադաբ որդի նորա թագաւորեաց ընդ նորա :

ԽԱ. Զի 'ի չարիս հասեալ Ռոբովամ, եւ յաւուրս նորա ել Սուսակիմ եգիպտացի յԵրուսաղէմ, եւ առ զգանձս տաճարին :

ԽԲ. Յութուտասն ամին Յերոբովամայ թագաւորէ Աբիա, եւ գնաց նա 'ի մեղս հօր իւրոյ :

ԽԳ. Ի քսան ամին Յերոբովամայ թագաւորէ Ասա, եւ արար ուղղութիւն . եւ վարձեաց զզօրսն Ասորւոց ընդդէմ Բաասայ արքային Իսրայէլի :

ԽԴ. Ի չորրորդ ամին Ասայի սպան Բաասա զՆադաբ, եւ թագաւորեաց ամս քսան եւ չորս եւ արար չարիս . եւ 'ի քսան եւ ութ ամին Ասայի թագաւորեաց Էլա որդի Բաասայ ամս երկուս, եւ սպանաւ :

ԽԵ. Յերեսուն ամի Ասայի թագաւորեաց Զամբրի աւուրս եօթն, եւ այրեաց զնա Ամրի, եւ թագաւորեաց ամս երկոտասան, եւ շինեաց զՍամարիա, եւ արար չարիս եւ մեռաւ :

ԽԶ. Յերեսներորդ ութերորդ ամին Ասայի թագաւորն Աքաաբ որդի Ամրեայ՝ ամս քսան և երկուս. և շինեաց զԵրիքով։

ԽԷ. Յաւուրս Աքաաբու փակեցան երկինք յանձրեւոյ, և եկն Եղիա 'ի Սարեփթա, ուր և յարոյց զորդի կնոջն որ զնա ընկալաւ։

ԽԸ. Հրաման առ Եղիա, և պատահեաց Աքաաբու՝ հրամայեաց ժողովել զԻսրայէլ և զմարգարէսն Յեզաբելայ 'ի Կարմելոս։

ԽԹ. Թէ զիարդ այրանեաց զքուրմն վասն անձրեւոյ զոհին։

Ծ. Եւ թէ զիարդ Եղիա փառաւորեաց զԱստուած հրով պատարագաւն, և կոտորեաց զքուրմսն Բելայ։

ԾԱ. Զի յաղօթս Եղիայի եղեւ անձրեւ մեծ, և զի սպառնացաւ Յեզաբէլ սպանանել զԵղիա։

ԾԲ. Երկուցեալ Եղիայի, և կերակրեալ 'ի հրեշտակէ գնաց ուղւոյ զաւուրս քառասուն և եկն 'ի Քորէբ. և ամբաստան լեալ Տեառն զԻսրայէլէ. հրաման 'ի Տեառնէ առեալ եկն և կոչեաց զԵղիսէ։

ԾԳ. Արքայն Ասորւոց պաշարեաց զՍամարիա, և բանիւ Տեառն էր Աքաաբ եօթն հազարօքն, և յաղթեաց նմա։

ԾԴ. Կրկին անգամ յաղթեաց ըմբռնելոց զորքն Ասորւոց, և արձակեաց։

ԾԵ. Զի վասն այնր բանի զանել եւ զինչն մարգարէին, և բանիւ Տեառն սպառնացաւ 'ի վերայ Աքաաբու։

ԾԶ. Զի 'ի պատճառս այգւոյն Նաբովթայ կեղեալ 'ի Յեզաբելայ քարկոծեցաւ Նաբովթ, և թէ որպէս ընդ այնր Աքաաբ։

ԾԷ. Պատգամ վրիժուց 'ի Տեառնէ վասն այնր 'ի ձեռն Եղիայի առ տունն Աքաաբու։

ԾԸ. Պատրաստեցան Աքաաբ և Յովսափատ արքայ Յուդայ պատերազմել ընդ Ռամովթ Գաղաադու, և սուտ մարգարէքն քաջալերէին։

ԾԹ. Ըստ բանին Տեառն 'ի ձեռն Միքիայ սպանաւ Աքաաբ 'ի պատերազմի անդ։

Կ. Յամին չորրորդի Աքաաբու թագաւորեաց Յովսափատ որդի Ասայի ամս քսան և հինգ, արար ուղղութիւն և մեռաւ։

ԿԱ. Յամին եւթնեւտասներորդի Յովսափատայ թագաւորեաց յԻսրայէլի Ոքոզիա որդի Աքաաբու ամս երկուս, և արար չարիս և մեռաւ։

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՐՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ա Եւ արքայ Դաւիթ ծերացեալ եւ անցեալ 1
աւուրբք. եւ ծածկէին զնա հանդերձիւք եւ ոչ
ջեռնոյր։ Եւ ասեն ծառայք նորա. Խնդրեսցեն 2
տեառն մերոյ արքայի աղջիկ մի կոյս, եւ կացցէ
առաջի արքայի եւ եղիցի ջերմանել, եւ ննջեսցէ
ընդ նմա եւ ջեռցի տէր մեր արքայ։ Եւ խնդրեցին 3
աղջիկ մի գեղեցիկ յամենայն սահմանացն
Իսրայէլի, եւ գտին զԱբիսակ Սոմնացի, եւ ածին
զնա առ արքայ. եւ էր աղջիկն գեղեցիկ յոյժ, 4
եւ ջեռուցանէր զարքայ եւ պաշտէր զնա. եւ
արքայ ոչ գիտաց զնա։
բ Եւ Ադոնիա՝ որդի Ագիթայ ամբարտաւանէր. ասէ, 5
Ես թագաւորեցից. եւ արար իւր կառս եւ
հեծեալս, եւ յիսուն այր սուրհանդակս ընթանալ
առաջի նորա։ Եւ հայրն ոչ արգելոյր զնա, 6
եւ ոչ երբեք ասէր՝ թէ ընդէր արարեր զայդ.
եւ նա էր գեղեցիկ տեսանելով, եւ զնա ծնաւ
յետ Աբեսաղոմայ. եւ եղեն բանք նորա ընդ Յովաբայ 7
որդւոյ Շարուհեայ եւ ընդ Աբիաթարայ
քահանայի. եւ օգնէին Ադոնիայ։ Եւ Սադովկ 8
քահանայ եւ Բանեա որդի Յովիադայեայ եւ Նաթան
մարգարէ եւ Սեմէի եւ Ռէի, եւ որդիք զօրաւորք
Դաւթի՝ չէին զհետ Ադոնիայ։ Եւ եզեն 9
Ադոնիա ոչխարս եւ եզինս եւ գառինս՝ առ վիմին
Զոխելեթայ, որ է մօտ յաղբերն Ռոգելեայ. եւ կոչեաց
զամենայն զեղբարս իւր զորդիս արքայի,
եւ զամենայն զարս Յուդայ զծառայս արքայի,
եւ զՆաթան մարգարէ եւ զԲանեա եւ զզօրաւորսն 10
եւ զՍողոմոն զեղբայր իւր ոչ կոչեաց։
գ Եւ խօսեցաւ Նաթան մարգարէ ընդ Բերսաբեայ 11
մօր Սողոմոնի եւ ասէ. Ո՞չ լուար զի թագաւորեաց
Ադոնիա որդի Ագիթայ, եւ տէր մեր
12 արքայ Դաւիթ ոչ գիտաց։ Եւ արդ եկ տաց քեզ
խրատ, եւ ապրեցուսցես զանձն քո եւ զանձն
13 որդւոյ քոյ Սողոմոնի. երթ մուտ առ արքայ Դաւիթ,
եւ խօսեսցիս ընդ նմա եւ ասասցես. Ո՞չ
դու տէր իմ արքայ երդուար աղախնոյ քում եւ
ասացեր, թէ Սողոմոն որդի քո թագաւորեսցէ
յետ իմ, եւ նա նստցի յաթոռ իմ, եւ այժմ զի՞նչ
14 է զի թագաւորեաց Ադոնիա. եւ ահա մինչդեռ
դու խօսիցիս անդ ընդ արքայի, եւ մտից եւ լցից
15 զբանս քո։ Եւ եմուտ Բերսաբէէ առ արքայ 'ի
սենեակն. եւ արքայ ծերացեալ էր յոյժ, եւ Աբիսակ
16 Սոմնացի կայր 'ի պաշտօն արքայի. խոնարհեցաւ
Բերսաբէէ եւ երկիր եպագ արքայի։
17 Եւ ասէ արքայ. Զի՞ է քեզ։ Եւ նա ասէ. Տէր
իմ արքայ, դու երդուար 'ի տէր Աստուած քո՝
աղախնոյ քում եւ ասացեր, թէ Սողոմոն որդի
քո թագաւորեսցէ յետ իմ, եւ նա նստցի յաթոռ
18 իմ. եւ ահա Ադոնիա թագաւորեաց, եւ
19 դու տէր իմ արքայ ոչ գիտացեր. եւ եզեն արջառս
եւ ոչխարս եւ գառինս բազումս, եւ կոչեաց
զամենայն որդիս արքայի եւ զԱբիաթար
քահանայ եւ զՅովաբ իշխան զօրուն. եւ զՍողոմոն
20 զծառայ քո ոչ կոչեաց։ Եւ տէր իմ արքայ՝
աչք ամենայն Իսրայէլի 'ի քեզ են, պատմել նոցա
թէ ո՛ նստցի յաթոռ տեառն իմոյ արքայի
21 յետ նորա. եւ եղիցի՝ եթէ ննջեսցէ տէր իմ արքայ
ընդ հարս իւր, լինիցիմ ես եւ որդի իմ Սողոմոն
22 մեղապարտք։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր

ընդ արքային, եկն Նաթան մարգարէ. եւ պատմեցաւ 23
արքային, ասեն. Ահաւասիկ Նաթան մարգարէ։
Եւ եմուտ առաջի արքային, եւ երկիր եպագ
արքային ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր. եւ ասէ 24
Նաթան. Տէր իմ արքայ, դու ասացեր եթէ Ադոնիա
թագաւորեսցէ զկնի իմ, եւ նա նստցի
յաթոռ իմում, զի էջ այսօր եւ եզեն արջառս 25
եւ ոչխարս եւ պարարս բազումս, եւ կոչեաց զամենայն
որդիսն արքային եւ զիշխանս զօրուն եւ
զԱբիաթար քահանայ. եւ ահա ուտեն եւ ըմպեն
առաջի նորա, եւ ասեն. Կեցցէ արքայ Ադոնիա։
Եւ զիս զծառայ քո, եւ զՍադովկ քահանայ 26
եւ զԲանեա որդի Յովիդայեայ եւ զՍողոմոն
զծառայ քո ոչ կոչեաց։ Եթէ ՚ի ձեռն տեառն իմոյ 27
արքային եղեւ բանն այն, եւ ոչ ցուցեր ծառայի
քում թէ ո նստցի յաթոռ տեառն իմոյ
արքային յետ նորա։

Դ. Պատասխանի ետ Դաւիթ արքայ եւ ասէ. Կոչեցէք 28
առ իս զԲերսաբէէ։ Եւ եմուտ առաջի նորա.
եւ եկաց յանդիման նորա. եւ երդուաւ արքայ 29
եւ ասէ. Կենդանի է Տէր, որ փրկեաց
զանձն իմ յամենայն նեղութենէ, զի որպէս երդուայ 30
՚ի քեզ Աստուած Իսրայէլի եւ ասեմ, եթէ
Սողոմոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ,
եւ նա նստցի յաթոռ իմ փոխանակ իմ, եթէ ոչ
այսպէս արարից յաւուր յայսմիկ։ Եւ խոնարհեցաւ 31
Բերսաբէէ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր,
եւ երկիր եպագ արքային եւ ասէ. Կեցցէ
տէր իմ արքայ Դաւիթ յաւիտեան։ Եւ ասէ 32
արքայ Դաւիթ. Կոչեցէք առ իս զՍադովկ քահանայ
եւ զՆաթան մարգարէ եւ զԲանեա որդի
Յովիդայեայ։ Եւ մտին առաջի արքային. եւ ասէ 33
ցնոսա արքայ. Առէք ընդ ձեզ զծառայս տեառն
ձերոյ, եւ հեծուցէք զՍողոմոն զորդի իմ ՚ի ջորւոջն
իմում, եւ իջուցէք զնա ՚ի Գիհոն։ Եւ օծցեն 34
զնա անդ Սադովկ քահանայ եւ Նաթան մարգարէ
՚ի թագաւոր ՚ի վերայ Իսրայէլի. եւ փող
հարէք եղջերեաւն եւ ասասջիք, Կեցցէ արքայ
Սողոմոն. եւ ելջիք զկնի նորա, եւ մտցէ եւ 35
նստցի յաթոռ իմում, եւ նա թագաւորեսցէ ընդ
իմ. եւ ես եմ հրաման լինել նմա առաջնորդ
՚ի վերայ Իսրայէլի եւ Յուդայ։ Եւ պատասխանի 36
ետ Բանեա որդի Յովիդայեայ արքային եւ ասէ.
Եղիցի այդպէս. հաւատարմացուսցէ Տէր Աստուած
տեառն իմոյ արքային. եւ որպէս էր Տէր 37
ընդ տեառն իմում արքային, եղիցի եւ ընդ Սողոմոնի.
եւ մեծացուսցէ զաթոռ նորա քան զաթոռ
տեառն իմոյ արքայի Դաւթի։ Եւ էջ Սադովկ քահանայ 38
եւ Նաթան մարգարէ եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ,
եւ քերեթին եւ ոփելեթին. եւ հեծուցին
զՍողոմոն ՚ի ջորւոջն արքային Դաւթի,
եւ տարան զնա ՚ի Գիհոն։ Եւ առ Սադովկ քահանայ 39
զեղջերն իւղոյ ՚ի խորանէն եւ օծ զՍողոմոն,
եւ հարին զփողն եղջերեայ, եւ ասէ ամենայն
40 ժողովուրդն, Կեցցէ արքայ Սողոմոն. եւ
ել ամենայն ժողովուրդն զհետ նորա, եւ որք
առեալ պարսիւք ուրախ լինէին մեծաւ ուրախութեամբ.
եւ հնչեաց երկիրն ՚ի բարբառոյ նոցա։
41 Եւ լուաւ Ադոնիա եւ ամենայն բազմականք նորա,
եւ կատարեցին նոքա զուտելն. եւ լուաւ
Յովաբ զձայն եղջերոյն եւ ասէ. Զինչ է բարբառն
42 որ հնչէ ՚ի քաղաքին։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝
ահա Յովնաթան որդի Աբիաթարու քահանայի
եկն. եւ ասէ Ադոնիա. Մուտ՝ զի այր զօրութեան
ես դու, եւ բարութիւնս աւետարանեսցես։
43 Պատասխանի ետ Յովնաթան եւ ասէ ցԱդոնիա.
Ոչ, կայց իսկ քաջ. տէր մեր արքայ Դաւիթ
44 թագաւորեցոյց զՍողոմոն, եւ առաքեաց
ընդ նմա արքայ զՍադովկ քահանայ եւ զՆաթան
մարգարէ եւ զԲանեա որդի Յովիդայեայ, եւ զքերեթին
եւ զոփելեթին, եւ հեծուցին զնա ՚ի ջորւոջն
45 արքային, եւ օծին զնա Սադովկ քահանայ
եւ Նաթան մարգարէ ՚ի թագաւոր ՚ի Գիհոն. եւ
ելին անտի ուրախութեամբ եւ հնչեաց քաղաքն.
46 եւ այն է բարբառն զոր լուարուք։ Եւ նստաւ
47 Սողոմոն յաթոռն արքայութեան. եւ մտին ծառայքն
արքային օրհնել զտէր մեր զարքայ Դաւիթ
եւ ասեն. Մեծացուսցէ Աստուած զանուն
Սողոմոնի որդւոյ քոյ քան զանուն քո, եւ մեծացուսցէ
զաթոռ նորա քան զաթոռ քո։ Եւ երկիր
եպագ արքայ յանկողնի իւրում, եւ այսպէս
48 ասաց արքայ. Օրհնեալ է տէր Աստուած Իսրայէլի՝
որ ետ ինձ այսօր ՚ի զաւակէ իմմէ նստել
49 յաթոռ իմ, եւ աչք իմ տեսանեն։ Եւ զարհուրեցան
եւ յարեան ամենայն կոչնականքն Ադոնիայ,
եւ գնացին այր իւրաքանչիւր զճանապարհ
իւր։

50 Եւ Ադոնիա երկեաւ յերեսաց Սողոմոնի. եւ
յարեաւ չոգաւ բուռն եհար զեղջերաց սեղանոյն.
51 եւ ազդ եղեւ Սողոմոնի եւ ասեն. Ահա Ադոնիա
երկեաւ յարքայէ Սողոմոնէ՝ եւ ունի զեղջերաց
սեղանոյն՝ եւ ասէ. Երդուիցի ինձ այսօր
արքայ Սողոմոն, եթէ ոչ սպանցէ զծառայ իւր
52 սրով։ Եւ ասէ Սողոմոն. Եթէ լինիցի յորդի զօրութեան,
ոչ անկցի ՚ի հերոյ նորա մազ մի ՚ի
գետին. ապա եթէ չարութիւն գտցի ՚ի նմա՝ մեռանիցի։
53 Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոն, եւ
իջոյց զնա ՚ի վերուստ ՚ի սեղանոյ անտի. եւ եմուտ
երկիր եպագ արքային Սողոմոնի. եւ ասէ
ցնա Սողոմոն. Երթ ՚ի տուն քո։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ մերձեցան աւուրք Դաւթի մեռանելոյ, եւ
պատուիրեաց նա Սողոմոնի որդւոյ իւրում, եւ
2 ասէ. Ես երթամ զճանապարհ ամենայն երկրի.
3 եւ դու զօրասջիր եւ եղիցիս յայր. եւ պահեսցես
զպահպանութիւնս տեառն Աստուծոյ քո.

գնալ 'ի ճանապարհս նորա եւ պահել զպատուի-
րանս նորա եւ զիրաւունս եւ զվկայութիւնս եւ
զկշռութիւնս նորա, զգրեալս յօրէնս Մովսէսի·
զի 'ի մէջ առնուցուս զոր առնիցես, ըստ ամենայ-
նի զոր պատուիրեմ քեզ· Զի հաստատեսցէ 4
Տէր զբան իւր զոր խօսեցաւ վասն իմ եւ ասէ,
եթէ պահեսցեն որդիք քո զճանապարհս իւ-
րեանց գնալ առաջի իմ ճշմարտութեամբ յամե-
նայն սրտէ իւրեանց եւ յամենայն անձնէ իւ-
րեանց, ասէ՝ մի պակասեսցի այր յաթոռոյ Իս-
րայէլի· Եւ դու գիտես զոր ինչ արար 5
ինձ Յովաբ որդի Շարուհեայ, եւ զոր ինչ արար
ընդ երկուս իշխանս զօրաց Իսրայէլի՝ ընդ Աբեն-
ների որդի Ներեայ եւ ընդ Ամեսայի որդի Յեթե-
րայ, եւ սպան զնոսա, եւ խնդրեաց զարիւն պա-
տերազմի 'ի խաղաղութեան, եւ ետ զարիւն ան-
պարտ 'ի գօտին իւրում, 'ի մէջ իւր եւ 'ի կօշիկս
ոտից իւրոց· Եւ արասցես ըստ իմաստութեան 6
քում, եւ ոչ իջուսցես զալիս նորա խաղաղու-
թեամբ 'ի դժոխս։ Եւ որդւոցն Բերզելեայ գա- 7
ղաադացւոյ արասցես ողորմութիւն, եւ եղիցին
ընդ այնոսիկ որ ուտիցեն 'ի սեղանոյ քումմէ· զի
այնպէս մերձեցան յիս 'ի փախչել իմում յերե-
սաց Աբեսաղոմայ եղբօր քոյ։ Եւ ահա ընդ քեզ 8
է Սեմէի որդի Գերեայ որդւոյ Յեմինեայ բահուրի-
մացւոյ· եւ նա անէծ զիս անիծս չարաչարս՝ յա-
ւուր յորում գնացեալ էի 'ի բանակս· եւ
նա էջ ընդ առաջ իմ 'ի Յորդանան, եւ երդուայ
նմա 'ի Տէր՝ եւ ասեմ, եթէ ոչ սպանից զքեզ
սրով· եւ մի անպարտ առնիցես զնա, զի այր ի- 9
մաստուն ես դու, գիտասջիր որպէս առնիցես
նմա, եւ իջուսցես զալիս նորա արեամբ 'ի դը-
ժոխս։ Եւ ննջեաց Դաւիթ ընդ հարս իւր, եւ 10
թաղեցաւ 'ի քաղաքի Դաւթի։ Եւ աւուրք զոր 11
թագաւորեաց Դաւիթ 'ի վերայ Իսրայէլի՝ ամք
քառասուն· 'ի Քեբրոն թագաւորեաց ամս եօթն,
եւ յԵրուսաղէմ թագաւորեաց ամս երեսուն եւ
երիս։ Եւ Սողոմոն նստաւ յաթոռ Դաւթի հօր 12
իւրոյ՝ ամաց երկոտասանից, եւ պատրաստեցաւ
թագաւորութիւն նորա յոյժ։

Ե Եւ եմուտ Ադոնիա որդի Ագիթայ առ Բերսա- 13
բէէ մայր Սողոմոնի, եւ երկիր եպագ նմա· եւ
ասէ· Խաղաղութիւն է մուտդ քո։ Եւ ասէ· Խա-
ղաղութիւն է։ Եւ ասէ· Բանք ինչ են իմ ընդ 14
քեզ։ Եւ ասէ· Խօսեաց։ Եւ ասէ ցնա· Դու գի- 15
տես զի իմ էր թագաւորութիւնն, եւ յիմ
վերայ եդ ամենայն Իսրայէլ զերեսս իւր 'ի թա-
գաւոր, եւ դարձաւ թագաւորութիւնն եւ եղեւ
եղբօր իմում· զի 'ի Տեառնէ եղեւ նմա· Եւ արդ 16
խնդիր մի խնդրեմ 'ի քէն, մի դարձուցաներ զե-
րեսս քո յինէն։ Եւ ասէ ցնա Բերսաբէէ· Խօսեաց։
Եւ ասէ ցնա· Ասասցես ցՍողոմոն արքայ, զի ոչ 17
դարձուսցէ զերեսս իւր 'ի քէն, եւ տացէ ինձ
զԱբիսակ Սունամացի կնութեան։ Եւ ասէ Բերսա- 18
բէէ· Բարւոք է, ես խօսեցայց վասն քո ընդ ար-
19 քայի։ Եւ եմուտ Բերսաբէէ առ արքայ Սողո-
մոն խօսել ընդ նմա վասն Ադոնիայ· եւ յարեաւ ե-
կաց արքայ ընդ առաջ նորա, եւ համբուրեաց
զնա· եւ նստաւ յաթոռ իւրում, եւ եդաւ ա-
թոռ մօրն արքայի, եւ նստաւ ընդ աջմէ նորա·
20 Եւ ասէ ցնա· Խնդիր մի փոքր խնդրեմ ես 'ի քէն,
մի դարձուցանիցես զերեսս քո յինէն։ Եւ ասէ
արքայ· Խնդրեա մայր իմ· զի ոչ դարձուցից զե-
21 րեսս իմ 'ի քէն։ Եւ ասէ· Տացի Աբիսակ սուն-
22 նացի Ադոնիայ եղբօր քում կնութեան։ Պա-
տասխանի ետ արքայ Սողոմոն եւ ասէ ցմայր
իւր· Եւ ընդէր խնդրեցես զԱբիսակ սունամացի Ա-
դոնիայ, այլ խնդրեա նմա զթագաւորութիւնս·
զի նա երէց եղբայր է քան զիս, եւ նորա Աբիա-
թար քահանայ եւ Յովաբ որդի Շարուհեայ սպա-
23 րապետ եւ բարեկամ։ Եւ երդուաւ արքայ Սո-
ղոմոն 'ի Տէր եւ ասէ· Ձն եւ ձն արասցէ ինձ Աս-
տուած եւ ձն եւ ձն յաւելցէ՝ եթէ ոչ հակա-
ռակ անձին իւրոյ խօսեցաւ Ադոնիա զբանդ
24 զայդ։ Եւ արդ կենդանի է Տէր, որ արար զիս
եւ եդ յաթոռ Դաւթի հօր իմոյ, եւ նա արար
ինձ տուն որպէս եւ խօսեցաւ Տէր, եթէ ոչ այ-
25 սօր իսկ մեռցի Ադոնիա։ Եւ առաքեաց արքայ
Սողոմոն 'ի ձեռն Բանեայ որդւոյ Յովիդայեայ, եւ
սպան զնա· եւ մեռաւ Ադոնիա յաւուր յայնմիկ։
26 Եւ զԱբիաթար քահանայ ասէ արքայ· Երթ յԱ-
նաթովթ յագարակ քո, զի այր մահու ես դու
յաւուր յայսմիկ· եւ ոչ սպանից զքեզ· զի կրե-
ցեր զտապանակ ուխտին Տեառն առաջի հօր ի-
մոյ· եւ զի չարչարեցար ամենայն աւուրս՝ որ
27 չարչարեցաւ հայր իմ։ Եւ եհան Սողոմոն զԱ-
բիաթար՝ չլինել քահանայ Տեառն, առ 'ի կատա-
րելոյ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ 'ի վերայ տանն
28 Հեղեայ 'ի Սելով։ Եւ լուր եհաս մինչեւ առ Յո-
վաբ· զի Յովաբ միաբան էր զհետ Ադոնիայ, եւ
ոչ միաբանեցաւ զհետ Սողոմոնի· եւ փախեաւ Յո-
վաբ 'ի խորանն Տեառն, եւ բուռն եհար զեղջե-
29 րաց սեղանոյն։ Եւ ազդ եղեւ Սողոմոնի եւ ա-
սեն, թէ փախեաւ Յովաբ 'ի խորանն Տեառն· եւ
ահա ունի զեղջերաց սեղանոյն։ Եւ առաքեաց
Սողոմոն առ Յովաբ եւ ասէ· Զի՞ եղեւ քեզ՝ զի
փախեար 'ի սեղանդ։ Եւ ասէ Յովաբ· Զի երկեայ
յերեսաց քոց, եւ փախեայ առ Տէր։ Եւ առա-
քեաց Սողոմոն արքայ զԲանեա որդի Յովիդայեայ
30 եւ ասէ· Երթ սպան զնա, եւ թաղեա զնա։ Եւ
չոգաւ Բանեա որդի Յովիդայեայ առ Յովաբ 'ի
խորանն Տեառն, եւ ասէ ցնա· Այսպէս ասէ ար-
քայ, ել այսր։ Եւ ասէ Յովաբ· Չելանեմ, քանի
զի աստէն մեռանիմ։ Եւ դարձաւ Բանեա որդի
Յովիդայեայ, եւ խօսեցաւ ընդ արքայի եւ ասէ·
զայս ինչ խօսեցաւ Յովաբ, եւ զայս ինչ ետ
31 պատասխանի։ Եւ ասէ ցնա արքայ· Երթ եւ ա-
րա նմա որպէս եւ ասաց, եւ սպան զնա եւ

թաղեա զնա, եւ բարձցես այսօր զարիւնն զոր
եհեղ Յովաբ՝ յինէն եւ ՛ի տանէ հօր իմոյ.
դարձուցէ Տէր զարիւն անիրաւութեան նորա ՛ի 32
նորին գլուխ, որպէս պատահեաց երկուց արանց
արդարոց եւ քաջաց քան զնա, եւ սպան
զնոսա սրով, եւ հայր իմ ոչ գիտաց զարիւն նոցա.
զԱբեններ որդի Ներեայ՝ զզօրապետն Իսրայէլի,
եւ զԱմեսայի որդի Յեթերայ՝ զզօրապետն
Յուդայ. եւ դարձան արիւնք նոցա ՛ի 33
գլուխ նորա եւ ՛ի գլուխ զաւակի նորա յաւիտեան.
եւ Դաւթի եւ զաւակի նորա եւ տան նորա
եւ աթոռոյ նորա եղիցի խաղաղութիւն ՛ի
Տեառնէ յաւիտեան: Եւ ել Բանեա որդի Յովիդայեայ, 34
եւ պատահեաց Յովաբայ եւ սպան զնա,
եւ թաղեաց զնա ՛ի տան իւրում յանապատին.
եւ ետ արքայ զԲանեա որդի Յովիդայեայ փոխանակ 35
նորա ՛ի զօրավարութիւն. եւ թագաւորութիւնն
ուղղէր յԵրուսաղէմ. եւ զՍադովկ քահանայ
ետ արքայ փոխանակ Աբիաթարու՝ ՛ի քահանայ
առաջի Տեառն:

Ը Եւ ետ Տէր Սողոմոնի հանճար եւ իմաստութիւն
բազում յոյժ, եւ լայնութիւն սրտի իբրեւ
զաւազ առ եզր ծովու. եւ բազմացաւ հանճար
Սողոմոնի քան զամենայն որդւոց նախնեաց,
եւ քան զիմաստնոց Եգիպտացւոց: Եւ առ զդուստրն
Փարաւոնի, եւ ած զնա ՛ի քաղաքն
Դաւթի, մինչեւ կատարել նորա զտունն իւր.
եւ նախ զտունն Տեառն եւ զպարիսպն Երուսաղեմի
շուրջանակի՝ զեօթն ամ արար եւ կատարեաց:
Եւ էին Սողոմոնի եօթանասուն հազար
բեռնակիրք, եւ ութսուն հազար քարահատաց
՛ի լերինս: Եւ արար Սողոմոն զծովն եւ զմոյթսն
եւ զաւազանսն մեծամեծս, եւ զսիւնսն եւ
զջրհոսան սրահին եւ զծովն պղնձի: Եւ շինեաց
զբարձրաւանդակն միահարձանս, եւ անջրպետեաց
զքաղաքն Դաւթի. եւ ապա դուստրն
Փարաւոնի ել ՛ի քաղաքէն Դաւթի ՛ի տուն իւր
զոր շինեաց նմա. եւ ապա շինեաց զբարձաւանդակն:
Եւ Սողոմոն մատուցանէր երիցս ՛ի տարւոջ
ողջակէզս եւ խաղաղականս ՛ի վերայ սեղանոյն
զոր շինեաց Տեառն, եւ արկանէր խունկս
առաջի Տեառն. եւ կատարեաց զտունն:

Թ Եւ այս են իշխանք որ կային ՛ի վերայ գործոյն
Սողոմոնի. երեք հազար եւ վեց հարիւր գործավարք
ժողովրդեանն, որ գործէին զգործն: Եւ
շինեաց զԱսուր եւ զՄակեդով եւ զԱզեր եւ զԲեթորոն
վերին եւ զԲաղաաթ. բայց յետ շինելոյն
նորա զտունն Տեառն եւ զպարիսպն Երուսաղէմի
շուրջանակի՝ ապա շինեաց զքաղաքսն զայնոսիկ:

Ժ Եւ մինչդեռ կենդանի էր Դաւիթ՝ պատուիրեաց
Սողոմոնի եւ ասէ. Ահա ընդ քեզ է Սեմեի
որդի Գերեայ՝ որդի զաւակի Յեմինեայ ՛ի Քեբրոնէ.
նա անէծ զիս անէծս չարաչարս յաւուր յոբում
գնացեալ երթայի ՛ի բանակս: Եւ նա էջ
ընդ առաջ իմ յափն Յորդանանու. եւ երդուայ
նմա ՛ի Տէր, թէ ոչ մեռցիս սրով. եւ արդ մի
անպարտ առնիցես զնա, զի այր իմաստուն ես
դու, եւ գիտասցես զինչ առնիցես նմա. եւ իջուսցես
36 զալիս նորա արեամբ ՛ի դժոխս: Եւ առաքեաց
արքայ եւ կոչեաց զՍեմեի. եւ ասէ
ցնա. Շինեա դու քեզ տուն յԵրուսաղէմ, եւ
37 նիստ անդ, եւ մի ուրեք ելանիցես անտի. եւ եղիցի
յաւուր ելանելոյ քոյ՝ թէ անցանիցես ընդ
հեղեղատն Կեդրոնի, գիտելով գիտասջիր զի մահու
մեռանիցիս, եւ արիւն քո ՛ի գլուխ քո եղիցի:
Եւ երդուաւ նմա արքայ յաւուր յայնմիկ:
38 Եւ ասէ Սեմեի ցարքայ. Բարի է բանդ զոր խօսեցար,
տէր իմ արքայ, այնպէս արասցէ ծառայ
քո: Եւ նստաւ Սեմեի յԵրուսաղէմ ամս ե-
39 րիս. եւ եղեւ յետ երից ամաց՝ փախեան ծառայք
երկու Սեմեայ առ Անքուս՝ որդի Մաաքայ
արքայ Գեթայ. եւ ազդ եղեւ Սեմեայ եւ ասեն.
40 Ահա երկու ծառայք քո ՛ի Գեթ են: Յարեաւ Սեմեի
եւ հանդերձեաց զէշ իւր, եւ գնաց առ Անքուս
խնդրել զծառայս իւր. եւ չոգաւ Սեմեի
41 եւ ած զծառայսն իւր ՛ի Գեթայ: Եւ պատմեցաւ
Սողոմոնի, եւ ասեն, թէ չոգաւ Սեմեի յԵրուսաղէ-
42 մէ ՛ի Գեթ եւ դարձոյց զծառայս իւր: Եւ առաքեաց
արքայ եւ կոչեաց զՍեմեի եւ ասէ ցնա.
Ո՞չ երդմնեցուցի զքեզ ՛ի Տէր, եւ եդի քեզ վկայութիւն
եւ ասեմ, յաւուր յորում ելանիցես
յԵրուսաղէմէ եւ երթայցես յաջ կամ յահեակ՝
գիտելով գիտասջիր զի մահու մեռանիցիս. եւ
43 ասացեր ցիս, բարի է բանդ զոր լուայ. եւ արդ
զիմի՞դ է զի ոչ պահեցեր զերդումն Տեառն եւ
44 զպատուէրն զոր պատուիրեցի քեզ: Եւ ասէ
արքայ ցՍեմեի. Դու ինքնին գիտես զչարութիւն
քո, զոր գիտէ սիրտ քո զոր արարեր ընդ Դաւթի
հօր իմում. եւ հատոյց Տէր զչարիսն քո ՛ի
45 գլուխ քո. եւ արքայ Սողոմոն օրհնեալ է, եւ
աթոռ Դաւթի պատրաստ առաջի Տեառն յաւի-
46 տեան: Հրաման ետ արքայ Սողոմոն Բանեայ որդւոյ
Յովիդայեայ, եւ ել սպան զնա, եւ մեռաւ:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ՛ի հաստատել թագաւորութեանն Սողոմոնի ԺԱ
խնամութիւն արար Սողոմոն ընդ Փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց, եւ առ զդուստր
նորա եւ ած ՛ի քաղաքն Դաւթի, մինչեւ կատարեաց
շինել զտուն իւր եւ զտուն Տեառն եւ զպա-
2 րիսպն Երուսաղէմի շուրջանակի: Սակայն
ժողովուրդն արկանէին խունկս ՛ի վերայ բարձանց,
զի ոչ շինեցաւ տուն անուան Տեառն մին-
3 չեւ ցաւուրսն յայնոսիկ. եւ սիրեաց Սողոմոն
զՏէր՝ գնալ ըստ հրամանաց Դաւթի հօր իւրոյ.

բայց 'ի բարձունս եւ նա զոհէր եւ արկանէր
խունկս։ Եւ յարեաւ գնաց արքայ 'ի Գաբաւոն 4
զոհել անդ, զի նա առաւել բարձրագոյն եւ մեծ
էր. հազար ողջակէզ եհան Սողոմոն 'ի վերայ սե-
ղանոյն այնորիկ 'ի Գաբաւոն։

ժթ Եւ երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի 'ի քուն գիշերոյ. 5
եւ ասէ Տէր ցՍողոմոն. Խնդրեա դու քեզ խնդիր
մի։ Եւ ասէ Սողոմոն. Դու արարեր ողորմու- 6
թիւն մեծ ընդ Դաւթի հօր իմոյ, որպէս եւ շըր-
ջեցաւ առաջի քո ճշմարտութեամբ եւ արդա-
րութեամբ եւ ուղղութեամբ սրտի ընդ քեզ. եւ
պահեցեր նմա զողորմութիւնս զայս մեծ՝ տալ
որդւոյ նորա նստել յաթոռ նորա՝ որպէս եւ յա-
ւուր յայսմիկ։ Եւ արդ, Տէր Աստուած իմ, դու 7
ետուր զծառայ քո փոխանակ Դաւթի հօր իմոյ,
եւ ես եմ մանուկ փոքր եւ ոչ գիտեմ զել եւ
զմուտ իմ. եւ ծառայ քո 'ի մէջ ժողովրդեան քո 8
է՝ զոր ընտրեցեր ժողովուրդ քո՝ բազում, ան-
թիւ եւ անհամար 'ի բազմութենէ. եւ տացես 9
ծառայիդ քում սիրտ լսելոյ եւ դատելոյ զժողո-
վուրդ քո արդարութեամբ, խելամուտ լինել 'ի
մէջ բարւոյ եւ չարի. քանզի ո՞ կարիցէ դատել
զայս ժողովուրդ քո զծանր։ Եւ հաճոյ թուե- 10
ցաւ բանն առաջի Տեառն, զի խնդրեաց Սողոմոն
զայն բան։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Փոխանակ զի խնդ- 11
րեցեր յինէն զբանդ զայդ, եւ ոչ խնդրեցեր
քեզ աւուրս բազումս, եւ ոչ խնդրեցեր քեզ
մեծութիւն, եւ ոչ խնդրեցեր զանձինս թշնա-
մեաց քոց, այլ խնդրեցեր դու քեզ խելամուտ
լինել լսելոյ զիրաւունս, ահա արարի ըստ բա- 12
նից քոց, ահա ետու քեզ սիրտ իմաստուն եւ
հանճարեղ. իբրեւ զքեզ ոչ ոք եղեւ յառաջ քան
զքեզ, եւ յետ քո ոչ ոք յարիցէ նման քեզ։ Եւ 13
զոր ոչն եւս խնդրեցեր՝ ետու քեզ, զմեծութիւն
եւ զփառս, որպէս ոչ ոք եղեւ նման քեզ 'ի թա-
գաւորս զամենայն աւուրս քո։ Եւ եթէ գնաս- 14
ցես 'ի ճանապարհս իմ՝ պահել զհրամանս իմ եւ
զպատուիրանս իմ որպէս եւ գնաց Դաւիթ հայր
քո, եւ բազմացուցից զաւուրս քո։ Եւ զարթեաւ 15
Սողոմոն եւ ահա երազ էր. եւ յարեաւ եկն յԵ-
րուսաղէմ, եւ եկաց առաջի սեղանոյն յանդիման
տապանակի ուխտին Տեառն 'ի Սիոն. եւ մատոյց
ողջակէզս եւ արար խաղաղականս, եւ արար
ուրախութիւն մեծ ինքն եւ ամենայն ծառայից
իւրոց։

ի Յայնժամ երեւեցան երկու կանայք պոռնիկք՝ 16
արքային, եւ կացին առաջի նորա. եւ ասէ մի 17
կինն. Յիս տէր իմ. ես եւ կինս այս էաք 'ի միում
տան, եւ ծնայ 'ի տանն. եւ եղեւ յաւուրն եր- 18
րորդի ծնաւ եւ կինս այս. եւ մեք առանձինն
էաք, եւ ոչ ոք գոյր ընդ մեզ 'ի տանն՝ բաց 'ի մէնջ
երկոցունց 'ի տանն։ Եւ մեռաւ որդի սորա 'ի գի- 19
շերի, քանզի ննջեաց 'ի վերայ նորա. եւ յարեաւ 20
'ի հասարակ գիշերի, եւ առ զմանուկն իմ 'ի գրը-
կաց իմոց. եւ աղախին քո 'ի քուն էր, եւ ննջե-
ցոյց զնա 'ի ծոց իւրում. եւ զորդին իւր զմե-
21 ռեալն ննջեցոյց 'ի ծոց իմում։ Եւ յարեայ ընդ
առաւօտն դիեցուցանել զորդին իմ, եւ նա էր
մեռեալ. եւ հայեցայ ընդ նա այգուն, եւ ահա
22 չէր որդին իմ զոր ծնայ։ Եւ ասէ միւս կինն.
Ոչ. այլ որդի քո է մեռեալն, եւ որդի իմ կեն-
դանին։ Եւ միւսն եւս ասէր. Այլ որդի իմ կեն-
23 դանին, եւ որդի քո մեռեալն։ Եւ խօսեցան ա-
ռաջի արքային. եւ ասէ ցնոսա արքայ. Դու ա-
սես՝ թէ այս որդի իմ է՝ որ կենդանիս է, եւ որ-
դի դորա մեռեալն. եւ դու ասես՝ ոչ, այլ որդին
24 քո մեռեալն, եւ որդին իմ կենդանին։ Եւ ասէ
արքայ. Առէք առ իս զսուրն։ Եւ բերին զսու-
25 սերն առաջի արքային. եւ ասէ արքայ. Հատե-
ցէք զմանուկն զստնդիաց զկենդանի՝ յերկուս, եւ
տուք զկէսն նորա դմա, եւ զկէսն նորա նմա։
26 Եւ պատասխանի ետ կինն՝ որոյ որդին կենդանի
էր, եւ ասէ ցարքայ. քանզի խռովեցան աղիք
նորա 'ի վերայ որդւոյն իւրոյ, եւ ասէ. Յիս տէր.
տուք նմա զմանուկն կենդանի, եւ մահու մի
սպանանէք զնա։ Եւ միւսն ասէր. Մի իմ լիցի՝
27 եւ մի դորա, կտրեցէք ընդ մէջ։ Պատասխանի
ետ արքայ եւ ասէ. Տուք դմա զմանուկն կեն-
դանի, որ ասաց թէ տուք զդա նմա՝ եւ մահու
28 մի սպանանէք զդա. նա է մայր դորա։ Եւ լուաւ
ամենայն Իսրայէլ զդատաստանն զոր դատեցաւ
արքայ, եւ զահի հարան յերեսաց արքային. զի
տեսին թէ իմաստութիւն Աստուծոյ է 'ի նմա
առնել իրաւունս։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ էր արքայ Սողոմոն թագաւորեալ 'ի վերայ իա
2 Իսրայէլի. եւ այս էին իշխանք նորա. Ազարիա
3 որդի Սադովկայ՝ քահանայ, Եղիարեփ եւ Աքիա
որդիք Սիսայ՝ դպիրք. եւ Յովսափատ որդի Աքի-
4 լիդայ՝ 'ի վերայ յիշատակաց, եւ Բանեա որդի
Յովիդայեայ՝ 'ի վերայ զօրուց, եւ Սադովկ եւ Ա-
5 բիաթար՝ քահանայք. եւ Ազարիա որդի Նա-
թանայ՝ 'ի վերայ գործակալաց, եւ Զաբութ որ-
6 դի Նաթանայ՝ քահանայ բարեկամ արքային. եւ
Աքիսար էր հրամանատար, եւ Եղիակ՝ հազարա-
պետ, եւ Եղիաբ որդի Սափայ՝ չահապ. եւ Ադո-
7 նիրամ որդի Աբդովայ՝ 'ի վերայ հարկաց։ Եւ էին
Սողոմոնի երկոտասան գործակալք 'ի վերայ ա-
մենայն Իսրայէլի, տալ ռոճիկ արքային եւ տան
8 նորա մէն մի ամիս 'ի տարւոջ։ Եւ այս են ա-
նուանք նոցա. Բէեն որդի Ովրայ՝ 'ի լերինն
9 Եփրեմի. մի որդի Դակարայ 'ի Մակմաս եւ 'ի

Դ. 6. Ոմն ոչ. Եղիակ. [illegible]

Սաղաբիմ եւ 'ի Բեթսամիւս եւ յԵղիլոմ մինչեւ
ցԲեթանան. որդի Նադայ՝ յԱրաբովթն. Նորա 10
Սոքով եւ ամենայն երկիրն Ոփերայ. որդւոյ Ա- 11
մինադաբայ ամենայն Նեփաթդոր. որոյ Տափաթ
դուստր Սողոմոնի՝ էր նորա կնութեան. Բանա՝ 12
որդի Աքիլուդայ, զԹանաք եւ զՄագեդով եւ զա-
մենայն տունն Սանայ, որ առ Եզրաթանաւ, 'ի
ներքոյ Եզրայէլի, եւ 'ի Բեթսանայ մինչեւ ցԱ-
բէլմաուլա, եւ մինչեւ ցՄամբրայա. Եկմաւոյ որ- 13
դի Գաբերայ յՌամաթ Գաղաադ, նորա Աւթոթ
Յայիրայ որդւոյ Մանասէի 'ի Գաղաադ, նորա մի-
ջակն Երգաբայ որ 'ի Բասան. վաթսուն քաղաքք
մեծամեծք պարսպաւորք պղնձանիգք. Աքինա- 14
դաբ որդի Ադդովայ 'ի Մայենիմ. Աքիմաս 'ի Նեփ- 15
թաղիմ. սա առ զՄասեմաթ դուստր Սողոմոնի
կնութեան. Բանաա որդի Քուսեայ՝ յԱսեր եւ 16
'ի Բաաղովթ. Յովսափատ որդի Փարուայ՝ յԻսա- 17
քար. Սեմէի որդի Եղայ՝ 'ի Բենիամին. Գաբեր 18
որդի Ադայի յերկրին Գաղաադու, յերկրին Սե- 19
հոնի արքային Ամովրհացւոց եւ Ովգայ արքային
Բասանու. Նասիփ յերկրին Յուդայ : Եւ Իսրա- 20
յէլ բազում էր իբրեւ զաւազ առ եզերբ ծովու
բազմութեամբ. ուտէին եւ ըմպէին եւ ուրախ
լինէին : Եւ Սողոմոն իշխան էր թագաւորու- 21
թեանց՝ 'ի գետոյ երկրին այլազգեաց մինչեւ 'ի
սահմանս Եգիպտոսի. բերէին պատարագս եւ
ծառայէին Սողոմոնի զամենայն աւուրս կենաց
նորա : Եւ այս ռոճիկք էին Սողոմոնի 'ի միում 22
աւուր. երեսուն քոռ նաշհոյ, եւ վաթսուն
քոռ ալեր զերմակոյ, եւ տասն եզն ընտիր, եւ 23
քսան կով արօտական, եւ հարիւր ոչխար. Թող
զեղջերուս եւ զայծեամն եւ զընտիր ընտիր հա-
ւուց պարարելոց : Զի էր իշխան ամենայնի յայն- 24
կոյս գետոյն՝ 'ի Թափսայ մինչեւ ցԳազա, ամե-
նայն թագաւորութեանց յայնմ կողմանէ գե-
տոյն. եւ էր նմա խաղաղութիւն յամենայն կող-
մանց շուրջանակի : Եւ բնակեալ էր Յուդա եւ 25
Իսրայէլ վստահութեամբ, իւրաքանչիւր ոք ընդ
որթով իւրով եւ ընդ թզենեաւ իւրով. ուտէին
եւ ըմպէին 'ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ զամե-
նայն աւուրս Սողոմոնի : Եւ էին Սողոմոնի քա- 26
ռասուն հազար մատակ ձիոյ 'ի կառս, եւ երկո-
տասան հազար երիվարաց. եւ տային այնպէս 27
ռոճիկ գործակալքն արքային Սողոմոնի, եւ զա-
մենայն հրամանս սեղանոյն արքային՝ իւրաքան-
չիւր ամիս, եւ ոչ սփալէին բան մի : Նոյնպէս եւ 28
զգարին եւ զյարդն երիվարացն եւ կառավարացն՝
բերէին 'ի տեղին ուր էր արքայ՝ իւրաքանչիւր ոք
ըստ սակի իւրում :

ԺՆ Եւ ետ Տէր իմաստութիւն Սողոմոնի եւ հան- 29
ճար բազում յոյժ, եւ գիտութիւն սրտի իբրեւ զա-
ւազ առ եզերբ ծովու : Եւ բազմացաւ իմաստու- 30
թիւն Սողոմոնի յոյժ քան զհանճարս ամենայն
նախնեաց մարդկան եւ քան զամենայն իմաստ-
31 նոց Եգիպտոսի : Եւ իմաստնացաւ քան զամե-
նայն մարդիկ, եւ իմաստնացաւ քան զԳեթան
զԶարայեցի, եւ զԵման, եւ զՔաղկաղ եւ զԴար-
դան որդիս Մաուլայ. եւ էր անուանի յամե-
32 նայն ազգս շուրջանակի : Եւ խօսեցաւ Սողոմոն
երիս հազարս առակս. եւ էին օրհնութիւնք նո-
33 րա հինգ հազար. եւ խօսեցաւ զփայտից՝ զեղե-
ւնափայտէն որ 'ի Լիբանան, մինչեւ ցզոպայն որ
յորմն ելանէ. եւ խօսեցաւ զանասնոց եւ
34 զթռչնոց եւ զձկանց : Եւ գային ամենայն ազգք
լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի, եւ յամենայն
թագաւորաց երկրի՝ որ լսէին զիմաստութիւն
նորա :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրոսի զծա- ԺԶ
ռայս իւր առ Սողոմոն. քանզի լուաւ թէ զնա
օծին 'ի թագաւոր փոխանակ Դաւթի հօր իւրոյ.
զի սիրէր Քիրամ զԴաւիթ զամենայն աւուրս :
2 Եւ առաքեաց Սողոմոն առ Քիրամ եւ ասէ. Դու
3 գիտես զխոհս զԴաւիթ զհայր իմ, զի ոչ կարաց
շինել տուն անուան տեառն Աստուծոյ իմոյ՝ յե-
րեսաց պատերազմացն որ շուրջ էին զնովաւ,
4 մինչեւ ետ Տէրն զնոսա ընդ ոտիւք նորա : Եւ
արդ՝ ցածոյց տէր Աստուած իմ շուրջ զինեւ,
5 եւ ոչ գոյ ճանապարհ եւ ոչ պատահար չար. եւ
ահա ես ասեմ շինել տուն անուան տեառն Աս-
տուծոյ իմոյ, որպէս խօսեցաւ տէր Աստուած
ընդ Դաւթի հօր իմում եւ ասէ. որդի քո զոր
տաց փոխանակ քո յաթոռ քո՝ նա շինեսցէ
6 տուն անուան իմոյ : Եւ արդ հրաման տուր, եւ
հարցեն ինձ փայտ 'ի Լիբանանէ. եւ ահա ծա-
ռայք իմ եղիցին ընդ ծառայս քո. եւ զվարձս
ծառայութեան քո տաց քեզ՝ ըստ ամենայնի
զոր եւ ասասցես. զի դու գիտես զի ոչ
գոյ մեր այր որ գիտէ հարկանել փայտ իբրեւ
7 զՍիդոնացիս : Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Քիրամ
զբանս Սողոմոնի՝ ուրախ եղեւ յոյժ եւ ասէ.
օրհնեալ է տէր Աստուած այսօր, որ ետ որդի
իմաստուն Դաւթի 'ի վերայ բազում ժողովրդ-
8 եանն այնորիկ : Եւ առաքեաց Քիրամ առ Սողո-
մոն եւ ասէ. Լուայ վասն ամենայնի զոր առա-
քեցեր առ իս. եւ արարից զամենայն կամս քո.
9 եղեւնափայտ եւ մայր իջուսցեն ծառայք իմ 'ի
Լիբանանէ 'ի ծով. եւ ես արարից զնոսա լաստս
'ի ծովու՝ մինչեւ ցտեղի յոր առաքեսցես առ իս,
եւ հանից յեզր եւ դու առցես, եւ արասցես
10 զկամս իմ տալ հաց տան իմոյ : Եւ տայր
Քիրամ Սողոմոնի եղեւնափայտս եւ մայրս եւ
11 զամենայն զկամս նորա, եւ Սողոմոն տայր Քի-
րամայ քսան հազար քոռ ցորենոյ եւ քսան հա-
զար սափոր իւղոյ մզելոյ. զոր տայր Սողոմոն

Քիրամայ ՚ի տարւոջ։ Եւ ետ Տէր իմաստութիւն 12
Սողոմոնի, որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա. եւ էր
խաղաղութիւն ՚ի մէջ Քիրամայ եւ ՚ի մէջ Սողոմոնի,
եւ ուխտեցին ուխտ ՚ի մէջ իւրեանց։ Եւ արկ 13
արքայ Սողոմոն մարդահարկ յամենայն Իսրայէլէ.
եւ էր հարկն երեսուն հազար արանց. եւ առաքէր 14
զնոսա ՚ի Լիբանան տասն հազար յամսեան,
փոփոխակաւ. ամիս մի ՚ի Լիբանան եւ երկու
ամիս ՚ի տանն իւրեանց. եւ Ադոնիրամ
՚ի վերայ հարկին։ Եւ էին Սողոմոնի եօթանասուն 15
հազար բեռնակրաց եւ ութսուն հազար
քարահատաց ՚ի լերինն, թող զիշխանս կացուցելոց 16
Սողոմոնի ՚ի վերայ գործոյն, երեք հազարք
եւ հինգ հարիւր, ՚ի վերայ ժողովրդեանն որ գործէին
զգործն։ Եւ հրամայեաց արքայ եւ բերին 17
վէմս մեծամեծս եւ քարինս պատուականս ՚ի
հիմն տանն, եւ քարինս անտաշս, եւ տաշեցին 18
որդիքն Սողոմոնի եւ որդիքն Քիրամայ եւ բիբղացիքն.
եւ պատրաստեցին զփայտն եւ զքար զերիս
ամս՝ շինել զտունն։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ եղեւ յամին չորեքհարիւրորդի եւ քառասներորդի 1
ելանելոյ որդւոցն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ,
յամին չորրորդի յամսեանն երկրորդի թագաւորելոյ
արքային Սողոմոնի ՚ի վերայ Իսրայէլի՝ շինէր
զտունն Տեառն։ Եւ տունն զոր շինեաց արքայ 2
Սողոմոն Տեառն՝ վաթսուն կանգուն երկայնութիւն
նորա, եւ քսան կանգուն լայնութիւն
նորա, եւ քսան կանգուն բարձրութիւն նորա։
Եւ կամարակապ առաջի տանն, ՚ի քսան կանգնոյ 3
երկայնութիւն նորա՝ հանդէպ բարձրութեան
տանն, եւ ՚ի տասն կանգնոյ լայնութիւն նորա՝
առաջի երեսաց տանն. եւ շինեաց զտունն եւ
կատարեաց զնա։ Եւ արար տանն պատուհանս 4
հայեցեալս ծածուկս, եւ ած զորմովք տանն պատուարս 5
շուրջանակի՝ առ որմովք տանն շուրջանակի
տաճարին եւ դաբիրային։ Եւ արար կողմանցս
շուրջանակի. կողմանցին ներքնոյ՝ ՚ի 6
հինգ կանգնոյ լայնութիւն նորա, եւ միջնոյն՝
՚ի վեց կանգնոյ լայնութիւն, եւ երրորդին յեօթն
կանգնոյ լայնութիւն նորա. քանզի անջրպետութիւն
ետ տանն շուրջանակի արտաքուստ կողմանէ
տանն, զի մի հարկանիցին ընդ որմս տանն։
Եւ ՚ի շինել տանն՝ ապառաժ եւ անգործ քարամբք 7
շինեցաւ, եւ մուրճ եւ ամենայն ինչ երկաթի
ոչ հնչեաց ՚ի շինել նորա։ Եւ դուռն կողմանցին 8
՚ի ներքոյ աջոյ ուսոյ տանն, եւ ելանէին
շուրջանակաւ ՚ի միջինն, եւ ՚ի միջնոյն յերրորդ
յարկն։ Եւ շինեաց զտունն եւ կատարեաց զնա, 9
եւ դրուագեաց զտունն տախտակամածովք պահանգք
եւ յօրինուածովք եղեւնափայտիւք. եւ 10
շինեաց զկողմանս ամենայն տանն, ՚ի հինգ կանգնոյ
բարձրութիւն նորա, եւ պատեաց զկողմանսն
եղեւնափայտիւ։

11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Սողոմոն եւ ասէ. Տն
12 Տունդ զոր շինես դու, եթէ ըստ հրամանաց իմոց
գնասցես եւ զիրաւունս իմ արասցես եւ
պահեսցես զամենայն պատուիրանս իմ գալ ընդ նոքօք,
հաստատեցից զբան իմ ընդ քեզ՝ զոր խօսեցայ
13 ընդ Դաւթի հօր քո, եւ բնակեցայց ՚ի
մէջ որդւոցն Իսրայէլի, եւ ոչ թողից զժողովուրդ
14 իմ զԻսրայէլ։ Եւ շինեաց Սողոմոն զտունն
15 եւ կատարեաց զնա. եւ շինեաց զորմս տանն ՚ի
ներքուստ յեղեւնափայտից, ՚ի յատակէ տանն
մինչեւ ցորմն եւ մինչեւ ցգերանն, եւ պատեաց
շուրջանակի փայտիւ ՚ի ներքուստ, եւ
դրուագեաց ՚ի ներքոյ տանն կողմանցք մայրիւք.
16 եւ շինեաց քսան կանգուն ՚ի ծայրէ որմոյն
զմի կողմանցն ՚ի յատակէ տանն մինչեւ
ցձեղունսն. եւ արար ՚ի ներքոյ կողմանէ նորա
17 զդաբիրն ՚ի սրբութեան սրբութեանցն։ Ի քառասուն
կանգնոյ էր տունն, տաճարն ներքին.
18 եւ դրուագեաց զտունն ՚ի ներքոյ եղեւնափայտիւք
զկամարսն եւ զկողմս, եւ զդրօշուածս
զամենայն յեղեւնափայտից. եւ ոչ երեւէր քարն
19 հանդէպ դաբիրայն ՚ի մէջ տանն ՚ի ներքուստ
կողմանէ. եւ պատրաստեաց դնել անդ զտապանակ
20 ուխտին Տեառն։ Եւ հանդէպ դաբիրայն
քսան կանգուն յերկայնութիւն, եւ քսան կանգուն
՚ի լայնութիւն, եւ քսան կանգուն բարձրութիւն
նորա. եւ դրուագեաց զնոսա ոսկւով
21 ձուլով։ Եւ արար սեղան եղեւնափայտեայ. եւ
դրուագեաց Սողոմոն զտունն ՚ի ներքուստ ոսկւով
զտով. եւ հաստատեաց ոսկի բեւեռս
հանդէպ դաբիրայն՝ եւ պատեաց զնա ոսկւով.
22 եւ զամենայն տունն ած ոսկւով մինչեւ ՚ի սպառ
ամենայն տանն. եւ ամենայն ներքին կողմն դա-
23 բիրայն՝ արար թիթղանս ոսկիս։ Եւ արար ՚ի
ներքս ՚ի դաբիրն երկուս քրովբէս ՚ի փայտից նոճից.
՚ի տասն կանգնոյ մեծութիւն միոյն՝ կշռով.
24 եւ ՚ի հինգ կանգնոյ թեւ մի նորա, եւ ՚ի
հինգ կանգնոյ թեւն երկրորդ. տասն կանգուն
25 թեւէ ՚ի թեւ թեւոց նորա։ Նոյնպէս եւ երկրորդի
քրովբէին միով չափով, մի բովանդակութիւն
26 քրովբէիցն. եւ բարձրութիւն միոյ քրովբէի
՚ի տասն կանգնոյ, նոյնպէս եւ երկրորդի
27 քրովբէին։ Եւ եդ զերկոսին քրովբէսն ՚ի մէջ
տանն ներքնոյ, եւ տարածեաց զթեւս նոցա.
եւ հասանէր թեւ միոյն յորմն, եւ հասանէր
թեւ քրովբէին երկրորդի՝ յորմն երկրորդ. եւ
թեւք նոցա ՚ի մէջ տանն հասանէին թեւէ ՚ի
28 թեւ. եւ պատեաց զքրովբէսն ոսկւով։ Եւ զա-
29 մենայն որմս տանն շուրջանակի քանդակեալ
գրեաց գրչաւ քերոբս եւ արմաւենիս, եւ դրօշուածս
հայեցեալս ՚ի ներքսագոյնն եւ յարտաքինն.

Եւ զյատակ տանն զրուագեաց ոսկեով զներք- 30
նոյն եւ զարտաքնոյն ։ Եւ դրաց դաբիրայն ա- 31
րար դուրս 'ի փայտից գիհոյ, եւ սեամս հնգե-
կիւս. եւ երկուս դուրս 'ի փայտից մայրից. եւ 32
քանդակս 'ի նոյանէ մածուցեալս քերոբս եւ ար-
մաւենիս եւ թիթղունս թանցեալս, եւ պա-
տեաց ոսկւով. եւ իջանէր 'ի վերայ քրովբէիցն
եւ արմաւենեացն ոսկին ։ Նոյնպէս արար դրաց 33
տաճարին սեամս 'ի փայտից գիհոյ չորեքկիսս.
եւ երկոցունց դրանցն փայտս մայրս երկրացիկս. 34
մի մի դուռն, եւ ծխնիք նոցա երկրացիկք ։ Եւ 35
դուռն երկրորդ չըջանակաւ՝ դրօշեալ 'ի նմա քե-
րոբս եւ արմաւենիս, եւ թանցեալ թիթղունս.
եւ պատեալ ոսկւով իջեալ 'ի վերայ յօրինուա-
ծոյն ։ Եւ շինեաց զսրահն ներքին երեքկարգեան 36
յանտաշից, եւ պարիսպ գործեալ յեղեւնափայ-
տից ։ Յամին չորրորդի արկ հիմն տանն Տեառն, 37
յամսեանն Զիու՝ յերկրորդում ամսեանն, եւ յա- 38
մին մետասաներորդի՝ յամսեանն 'ի Բաղ, այն է
ամիսն ութերորդ, կատարեցաւ տունն ըստ ամե-
նայն բանի նորա, եւ ըստ ամենայն յօրինուա-
ծոյն իւրոյ. եւ շինեաց զնա զեօթն ամ ։

ԳԼՈՒԽ Է.

Եւ զիւր տունն շինեաց Սողոմոն զերեքտա- 1
սան ամ, եւ կատարեաց զամենայն զտունն իւր ։
Եւ շինեաց զտունն անտառին Լիբանանու՝ հարիւր 2
կանգուն երկայնութիւն եւ յիսուն կանգուն լայ-
նութիւն նորա, եւ երեսուն կանգուն բարձրու-
թիւն նորա, եւ երից կարգաց սեանցն եղեւնա-
փայտից, եւ ուսք եղեւնեայք 'ի վերայ սեանցն.
եւ կազմէ զտունն 'ի վերայ կողմանցաց սեանցն. 3
եւ թիւ սեանցն քառասուն եւ հինգ, եւ հնգե-
տասան կարգ. եւ պատուհանք երեք. եւ անջըր- 4
պետք առ անջրպետաց երեքկին ։ Եւ ամենայն դը- 5
րունք եւ ամենայն անջրպետք չորեքկուսիք պա-
տուհանաւորք. եւ 'ի դրանէ 'ի դուռն երեքկին ։ Եւ 6
զեկեղեցին սեանցն արար յիսուն կանգուն յերկայ-
նութիւն եւ երեսուն 'ի լայնութիւն, զուգեալ կա-
մարքն հանդէպ միմեանց, եւ սիւնքն եւ խարիսխք
'ի դիմաց կողմանէ կամարացն ։ Եւ զեկեղեցի աթո- 7
ռոյն ուր դատէր 'ի կամարի տանն՝ արար, եւ
յարկ եղեւնափայտեայ 'ի յատակէ մինչեւ ցյա-
տակ. եւ տունն նորա յորում նստէր՝ սրահ մի 8
կամարակապ ըստ նմին գործոյ ։ Եւ տունն դըս-
տերն Փարաւոնի զոր առ Սողոմոն՝ ըստ նմին օ-
րինակի կամարակապ. ամենայն 'ի քարանց պա- 9
տուականաց, չափով յանկոփից կցեալ ընդ մի-
մեանս յերկարաւոր 'ի ներքոյ եւ արտաքոյ, 'ի
հիմանէ մինչեւ ցառաստաղն ։ Եւ արտաքուստ 10
'ի սրահին մեծի հաստատեալ քարամբք մեծա-
մեծօք տասնկանգնեայք եւ ութկանգնեայք, եւ 11
'ի վերուստ կողմանէ քարամբք պատուականօք
ըստ նմին չափոյ անտաշիւք, եւ եղեւնափայ-
12 տիւք ։ Զսրահն մեծ չուրջանակի երեքկար-
գեանս յանտաշից. եւ կարգ մի մածուցեալ ե-
ղեւնափայտիւ ։ Եւ շինեաց զսրահ տանն Տեա-
ռըն՝ զներքին կամարաց տանն Տեառն հանդէպ
տաճարին ։

13 Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոն, եւ առ զՔի-
14 րամ 'ի Տիւրոսէ, որդի կնոջ այրւոյ, եւ նա էր
'ի ցեղէն Նեփթաղիմայ, եւ հայր նորա այր տի-
րացի. Ճարտարապետ պղնձոյ եւ լի ուսմամբ
եւ իմաստութեամբ եւ գիտութեամբ՝ գործել
զամենայն գործ պղնձոյ. եւ եկեալ առ արքայ
15 Սողոմոն, եւ արար զամենայն զգործն ։ Եւ ձու-
լեաց զերկոսին սիւնս կամարի տանն, ութ եւ
տասն կանգուն բարձրութիւն սեանն, եւ չուրջ
զնովաւ չափ չորեքտասան կանգուն չուրջանա-
կի թանձրութիւն սեանն, եւ 'ի չորից մատանց
16 մատնեալքն. նոյնպէս եւ երկրորդ սիւնն ։ Եւ եր-
կու խոյակս արար՝ տալ 'ի վերայ գլխոց սեանցն
ձոյլ պղնձիս. հինգ կանգուն բարձրութիւն միոյ
խոյակին, եւ հինգ կանգուն բարձրութիւն երկ-
17 րորդ խոյակին ։ Եւ արար երկուս վանդակս
ծածկել զխոյակն, եւ արար երկուս եւս վան-
դակս ծածկել զերկրորդ խոյակն. գործ կախ-
18 ղանս. եւ երկոցունց սեանցն նռնաձեւս պըղն-
ձիս 'ի վանդակապատն, գործ կախաղանս.
կարգ առ կարգ ։ Եւ այնպէս արար երկրորդի
19 խոյակին 'ի վերայ գլխոց սեանցն, գործ շուշա-
20 նագործ առ կամարաւ 'ի չորից կանգնոց ։ Եւ
պատուար 'ի վերայ երկոցունց սեանցն, եւ 'ի
վերուստ 'ի կողմանցաց խոյակին պատուար.
եւ նռնաձեւացն երկերիւր կարգ չուրջ զեր-
21 կրորդիւ խոյակաւն ։ Եւ կանգնեաց զսիւնս կա-
մարի տաճարին, եւ կանգնեաց զմի սիւնն, եւ
կոչեաց զանուն նորա Յաքում. եւ կանգնեաց
զսիւնն երկրորդ, եւ կոչեաց զանուն նորա Բոոզ.
22 եւ 'ի վերայ գլխոց սեանցն՝ գործ շուշանագործ.
23 եւ կատարեցաւ գործ սեանցն ։ Եւ արար զծովն
ձուլածոյ, տասն կանգուն շրթանէ 'ի շուրթն.
գործ բոլորշի նոյնաձեւ. հինգ կանգուն բարձ-
րութիւն նորա, եւ գօտեայք երեսուն եւ երեք
24 կանգնովք՝ պատէին զնա չուրջանակի. եւ նե-
ցուկք 'ի ներքոյ նորա՝ չուրջանակի պատէին զնա
'ի տասն կանգնոց չուրջանակի, երկու կարգ մա-
25 թից ձուլեալք 'ի ձուլին նորա հաստատեալք ։ Եւ
երկոտասան եզն 'ի ներքոյ ծովուն. երեքն հայ-
էին ընդ հիւսիսի, եւ երեքն հայէին ընդ ծով. եւ
երեքն հայէին ընդ հարաւ, եւ երեքն հայէին ընդ
արեւելս. եւ ծովն 'ի վերայ նոցա 'ի վերուստ
26 կողմանէ. եւ ամենեցուն թիկունք 'ի տունն ։ Եւ
թանձրութիւն նորա թզաւ. եւ շուրթն նորա
իբրեւ զգործ շրթան բաժակի. եւ բոյս շուշանի
'ի վերայ նորա. եւ տանէր իբրեւ երկուս հա-

զար մարս ։ Եւ արար մեքենութիւնս տասն՝ պղնձիս, 27 հինգ կանգուն երկայնութիւն միոյ մեքենութոյ, և չորք կանգունք լայնութիւն նորա, և վեց կանգունք բարձրութիւն նորա ։ Եւ այս 28 գործ էր մեքենութեանն, խարիսխ խարիսխ ՚ի վերայ, և խարիսխ ՚ի մէջ սանդղոցն ։ Եւ ՚ի վերայ խարսխից 29 նոցա ՚ի մէջ սանդղոցն՝ առիւծք և եզինք և քերովբէք, և ՚ի վերայ սանդղոցն նոյնպէս ։ Եւ ՚ի վերոյ և ՚ի ներքոյ առիւծուցն և եզանց՝ տեղիք գործ զառ ՚ի թափել ։ Եւ չորք անիւք պղնձիք 30 միում մեքենութեանն և սռնակք պղնձիք ։ Եւ ՚ի չորեքեանց կողմանց նոցա ուսք նոցա ՚ի ներքոյ աւազանացն, և ուսք ձուլեալք հանդէպք մարդոյ առ ընթերակայս ։ Եւ բերան նորա ՚ի 31 ներքուստ ՚ի խոյակէն և ՚ի վեր կանգնաւ ։ Եւ բերան նորա գործ բոլորշի, նոյնպէս ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ թանձրութիւն նորա ։ Եւ առ բերանով նորա քանդակեալ հաստատուն չորեքկուսի և ոչ բոլորշի ։ Եւ չորք անիւք ՚ի ներ- 32 քոյ հաստատակցոյն, և ձեռք յանիւսն, և ՚ի մեքենութեանն ։ Եւ բարձրութիւն միոյ անուոյ՝ ՚ի կանգնոյ և ՚ի կիսոյ ։ Եւ գործ անուոցն՝ իբրև 33 գործած անուոյ կառաց, և ձեռք նոցա և պարանոցք իւրեանց և թիկունք իւրեանց և ամենայն արար նոցա ձուլածոյ ։ Եւ չորք ուսք 34 ՚ի վերայ չորեքեանց անկեանց միոյ մեքենութեանն ։ անդստին ՚ի մեքենութեանն ուսք իւր ։ Եւ ՚ի գլուխ 35 մեքենութեանն կէս կանգնոյ մեծ բոլորակ շուրջ պնակ ՚ի վերայ գլխոյ մեքենութեանն, և ակնոցսն ձեռաց նորա և խարիսխ նորա անդստին ՚ի նմանէ ։ Եւ բանային ՚ի ակնոցսն ձեռաց նորա, և 36 խարիսխ նորա քերովբէք և առիւծունք և արմաւենիք կանգնեալք առ նմա ։ իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրոց ՚ի ներքս և շուրջանակի ։ Ըստ նմին օրինակի արար զամենայն զտասնեսին մեքենութեանն ։ մի պայման և մի չափ և մի 37 օրինակ ամենեցուն ։ Եւ արար տասն աւազանս պղնձիս ։ և ունէր աւազանն մի քառասուն մարս ։ ՚ի չորից կանգնոյ աւազանակն մի չափով, և աւազանակն մի ՚ի վերայ միոյ մեքենութոյ՝ տասնեցունց մեքենութեանն ։ Եւ եդ զմեքե- 39 նութեան հինգ յուսոյ տանն յաջմէ, և զհինգն յուսոյ տանն ՚ի ձախմէ ։ և ծովն յուսոյ տանն ընդ աջմէ՝ ընդ արեւելս ՚ի հարաւոյ կողմանէ ։ Եւ արար Քիրամ զսանսն և զխնուցիչսն և 40 զսաղաւանս ։ և կատարեաց Քիրամ առնել զամենայն գործն զոր արար արքային Սողոմոնի ՚ի տանն Տեառն ։ Սիւնս երկուս, և շրջանակս քանդակ- 41 կազմածից սեանցն ՚ի վերայ գլխոյ սեանցն ։ երկուս երկուս վանդակապատս՝ ծածկել զերկոսին շրջանակսն քանդակազարդուածոյն որ էին ՚ի վերայ սեանցն ։ զնռնաձևսն զչորեքհարիւր երկո- 42 ցունց վանդակացն, երկուս կարգ նռնաձևոյ միոյ վանդակին, ծածկել շուրջ զերկոսին շրջանակս մեքենութեանն ՚ի վերայ երկոցունց սեանցն ։

43 Եւ զմեքենութեան և զաւազանսն տասնեսին
44 ՚ի վերայ մեքենութեանն ։ և զծովն զմի, և զեր-
45 կոտասանեսին եզինս ՚ի ներքոյ ծովուն ։ Եւ զսանսն և զխնուցիչսն զերեսին և զսաղաւանս, և զամենայն կահն զոր արար Քիրամ՝ արքային Սողոմոնի ՚ի տանն Տեառն ։ Եւ սիւնք քառասուն և ութ տանն արքային և տանն Տեառն ։ զամենայն գործ զարքային պատրաստակաց Քիրամ պղնձի համօրէն ։ և ոչ գոյր կշիռ պղնձոյն որով արար զամենայն զգործսն զայնոսիկ ՚ի բազմութենէ անհուն յոյժ, և ոչ գոյր չափ կշռոյ պղըն-
46 ձոյն փայլնոյ ։ Եւ ափն Յորդանանու ձուլեաց զայն արքայն, ՚ի թանձրութեան երկրին ՚ի մէջ
47 Սոկքովթայ և ՚ի մէջ Սիրաթայ ։ Եւ ետ արքայ Սողոմոն զամենայն կահն, քանզի կարի յոյժ էր բազմութեամբ և ոչ գոյր թիւ պղնձոյն ։
48 Եւ արար Սողոմոն զամենայն կահն որ ՚ի տանն Տեառն, զոսկեղէնն սեղան, և զսեղանն յորոյ
49 վերայ հացն առաջաւորութեան՝ ոսկի ։ Եւ զաշտանակսն հինգ ընդ աջմէ և հինգ ընդ ձախմէ հանդէպ դաբիրայն ՚ի զուտ ոսկւոյ ։ Եւ զլապտերսն և
50 զճրագունսն և զյարդարիչսն ոսկիս, և զգըրանոցսն և զբեւեռսն և զսաղաւանս և զսկաւառակսն և զսափսն ոսկիս զուտ ։ և զդրանս տանն ներքնոյ զսրբութեան սրբութեանցն, և
51 զդրանս տան տաճարին՝ ոսկիս ։ Եւ կատարեացաւ ամենայն գործն զոր արար արքայ Սողոմոն զտանն Տեառն ։

Եւ տարաւ արքայ Սողոմոն զսրբութիւնն ձա Դաւթի հօր իւրոյ և զամենայն սրբութիւնս Սողոմոնի՝ զարծաթ և զոսկի և զկահ՝ ետ ՚ի գանձս տանն Տեառն ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յայնժամ եկեղեցացոյց արքայ Սողոմոն զամենայն ծերս Իսրայէլի, հանդերձ ամենայն գլխովք զաւազանացն հայրապետաց հարց որդւոցն Իսրայէլի առ արքայ Սողոմոն ՚ի Սիոն, հանել զտապանակ ուխտին Տեառն ՚ի քաղաքէ Դաւթի
2 այս է Սիոն ։ Եւ եկեղեցացան առ արքայ Սողոմոն ամենայն այր Իսրայէլի, յամսեանն Աթա-
3 նիմ՝ ՚ի տօնին, այն է ամիսն եօթներորդ ։ Եւ եկին ամենայն ծերք Իսրայէլի, և բարձին քա-
4 հանայքն զտապանակն, և հանին զտապանակն Տեառն և զխորանն վկայութեան, և զամենայն սպաս սրբութեան որ ՚ի խորանին վկայութեան ։
5 և հանին զայն քահանայքն և ղևտացիք ։ Եւ արքայ Սողոմոն և ամենայն ժողովուրդն Իսրայէլի գումարեալք առ նա՝ հանդերձ նովաւ առաջի տապանակին զենուին արջառս և ոչխարս
6 անհամարս և անթիւս ՚ի բազմութենէ ։ Եւ սա-

րան 'ի ներքս քահանայքն զտապանակ ուխտին
Տեառն 'ի տեղի իւր . 'ի դաբիր տանն սրբութեան
սրբութեանցն' ընդ թեւովք քրովբէիցն · զի քրով- 7
բէքն թռուցեալ թեւովք 'ի վերայ տեղւոյ տա-
պանակին , եւ ծածկեցին քրովբէքն զտապանակն
եւ զսրբութիւնս նորա 'ի վերուստ : Եւ կային 'ի 8
վերայ սրբեցելոցն . եւ հայէին գլուխք սրբեցե-
լոցն 'ի սրբութեանց անտի հանդէպ դաբիրայն ,
եւ արտաքս ոչ երեւէին · եւ եղեն անդ մինչեւ ցայ-
սօր : Եւ ոչ ինչ դոյր 'ի տապանակին , բայց եր- 9
կու տախտակքն քարեղէնք , տախտակք ուխտի ,
զորս եդ անդ Մովսէս 'ի Քորեբ · զորս ուխտեաց
Տէր ընդ որդիսն Իսրայէլի յելանելն նոցա յերկ-
րէն Եգիպտացւոց :

Ի Եւ եղեւ իբրեւ ելին քահանայքն 'ի սրբութե- 10
նէն , եւ ամպն ելից զտունն Տեառն , եւ ոչ կա- 11
րէին քահանայքն կալ 'ի սպասու յերեսաց ամ-
պոյն · զի փառք Տեառն լցին զտունն : Յայնժամ 12
ասէ Սողոմոն · Տէր ասաց հաւանել լինել միգով ·
շինելով շինեցի քեզ տուն բնակութեան , հաս- 13
տատութիւն աթոռոյ քում յաւիտեանս :

ԻԱ Եւ դարձոյց արքայ զերեսս իւր եւ օրհնեաց 14
զամենայն Իսրայէլ · եւ ամենայն եկեղեցին Իս-
րայէլի կայր : Եւ ասէ · Օրհնեալ Տէր Աստուած 15
Իսրայէլի այսօր , որ խօսեցաւ բերանով իւրով
վասն Դաւթի հօր իմոյ , եւ ձեռօք իւրովք ելից ·
եւ ասէ · Յօրէ յորմէ հանի զժողովուրդ իմ զԻսրա- 16
յէլ յԵգիպտոսէ՝ ոչ ընտրեցի 'ի քաղաքի միում
ուրեք զաւազանաց Իսրայէլի շինել տուն՝ զի լի-
նիցի անուն իմ · եւ ընտրեցի զԴաւիթ լինել
'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի : Եւ եղեւ 17
'ի սրտի Դաւթի հօր իմոյ շինել տուն անուան
Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի · եւ ասէ Տէր ցԴա- 18
ւիթ հայր իմ · Փոխանակ զի եկն 'ի սիրտ քո
շինել տուն անուան իմոյ , բարւոք արարեր զի
եկն 'ի սրտի քում · բայց դու ոչ շինեսցես ըզ- 19
տունդ , այլ որդի քո որ ելանիցէ յերանաց քոց՝
նա շինեսցէ տուն անուան իմոյ : Եւ կանգնեաց 20
Տէր զբան իւր զոր խօսեցաւ · եւ կացի ես փո-
խանակ Դաւթի հօր իմոյ , եւ նստայ յաթոռն Իս-
րայէլի որպէս եւ խօսեցաւ Տէր · եւ շինեցի տուն
անուան Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի , եւ եդի անդ 21
տեղի տապանակին , ուր է ուխտն Տեառն զոր
ուխտեաց Տէր ընդ հարսն մեր , 'ի հանել նորա
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց :

ԻԲ Եւ յարեաւ Սողոմոն յերեսաց սեղանոյն Տեա- 22
ռն՝ առաջի ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի , եւ
տարածեաց զձեռս իւր յերկինս , եւ ասէ · Տէր 23
Աստուած Իսրայէլի , չէք իբրեւ զքեզ Աստուած
յերկինս 'ի վեր եւ յերկիր 'ի խոնարհ , որ պահե-
ցեր զուխտ եւ զողորմութիւն ծառայի քում գը-
նացելոյ առաջի քո ամենայն սրտիւ իւրով , պա- 24
հեցեր ծառայի քում Դաւթի հօր իմոյ զոր խօ-
սեցար նմա եւ խօսեցար բերանով քով , եւ ձե-
ռօք քովք կատարեցեր որպէս եւ յաւուրս յայս-
25 միկ : Եւ արդ , Տէր , Աստուած Իսրայէլի , պա-
հեա ծառայի քում Դաւթի հօր իմոյ զոր խօսե-
ցար նմա եւ ասացեր · ոչ բարձցի քո այր յերե-
սաց իմոց որ նստիցի յաթոռ Իսրայէլի , միայն
թէ զգուշասցին որդիք քո ճանապարհաց իւ-
րեանց գնալ առաջի իմ , որպէս եւ գնացեր ա-
ռաջի իմ :

26 Եւ արդ , Տէր , Աստուած Իսրայէլի , հաս- Ի
տատեսցի բանն քո զոր խօսեցար ծառայի
27 քում Դաւթի հօր իմոյ , թէ բնակեսցէ Աստուած
ընդ մարդկան որ 'ի վերայ երկրի · եթէ երկինք՝
եւ երկինք երկնից չեն բաւական , արդ
28 զիարդ տաճարս զոր շինեցի : Եւ արդ հայեսցիս յա-
ղօթս ծառայի քում եւ 'ի խնդրուածս իմ , Տէր
Աստուած Իսրայէլի , լսել աղաղակաց աղօ-
թից ծառայի քոյ որ կայ առաջի քո առ քեզ ,
29 լինել բաց աչաց քոց զցայգ եւ զցերեկ 'ի տե-
ղւոջս՝ զորմէ ասացեր թէ եղիցի անուն իմ անդ ,
'ի լսել աղօթից զոր աղօթէ ծառայ քոյ 'ի տե-
ղւոջս յայսմիկ 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի , եւ լուիցես
ձայնի ծառայի քոյ եւ ժողովրդեան քո Իսրայէ-
30 լի , զոր կայցեն յաղօթս 'ի տեղւոջս յայսմիկ · եւ
դու լուիցես 'ի տեղւոջ բնակութեան քոյ յեր-
31 կինս , եւ արասցես եւ քաւեսցես զոր ինչ այր
մեղիցէ ընկերի իւրում : Եւ եթէ առցէ 'ի վերայ
նորա անէծս անիծանել զնա , եւ խոստովան լիցի
32 առաջի սեղանոյ քոյ 'ի տանս յայսմիկ , եւ դու
լուիցես յերկնից եւ արասցես , եւ դատեսցես
զժողովուրդ քո զԻսրայէլ՝ յանօրինել անօրինին ,
տալ բառն ճանապարհաց նորա 'ի գլուխ նորա ,
եւ արդարացուցանել զարդարն՝ տալ նմա ըստ
33 արդարութեան նորա : Եւ 'ի պարտել ժողովր-
դեան քո Իսրայէլի առաջի թշնամեաց , յորժամ
մեղանչիցեն քեզ եւ դառնայցեն առ քեզ եւ խոս-
տովան լիցին անուան քում , եւ յաղօթս կայցեն
34 եւ աղաչիցեն առ քեզ 'ի տանս յայսմիկ , եւ դու
լուիցես յերկնից եւ քաւեսցես զմեղս ժողովր-
դեան քոյ Իսրայէլի , եւ դարձուսցես զնոսա յեր-
35 կիրս զոր ետուր հարց նոցա : Եւ յարգելուլ
երկնից եւ 'ի չլինել անձրեւի , զի մեղուցեալ ի-
ցեն քեզ , եւ յաղօթս կայցեն 'ի տեղւոջս յայս-
միկ , եւ խոստովան լինիցին անուան քում , եւ
'ի մեղաց իւրեանց դառնայցեն , յորժամ նկուն
36 առնիցես զնոսա , լուիցես յերկնից եւ քաւեսցես
զմեղս ծառայից քոց եւ ժողովրդեան քոյ Իսրա-
յէլի · զի ցուցցես նոցա ճանապարհ բարի՝ գնալ
'ի նմա , եւ տացես անձրեւ յերկիր քո զոր ետուր
37 ժողովրդեան քում 'ի ժառանգութիւն : Եւ սով
եթէ լինիցի յերկրի , կամ թէ մահ լինիցի , կամ
թէ հրայրեացք կամ դալուկն կամ ջորեակ ,
կամ մարախ եթէ լինիցի , եւ նեղիցէ զնա թշնա-
մի իւր 'ի միում քաղաքացն իւրոց , ամենայն պա-
38 տահար եւ ամենայն ցաւ , ամենայն աղօթք , եւ

ամենայն խնդրուածք որ լինիցին ամենայն մարդոյ,
ամենայն ժողովրդեան քոյ Իսրայելի, որպէս
գիտասցեն զխոցելն իւրաքանչիւր 'ի զախտ սրտի իւրոյ,
և տարածիցէ զձեռս իւր 'ի տանս յայսմիկ, և 39
դու լուիցես յերկնից 'ի պատրաստ բնակութենէ
քումմէ, և քաւեսցես և արասցես. և տացես
առն ըստ ամենայն ճանապարհաց իւրոց, որպէս
և գիտասցես զսիրտ նորա. զի դու միայն գիտես
զսիրտ ամենայն որդւոց մարդկան. զի երկիցեն 40
'ի քէն զամենայն աւուրս իւրեանց' որչափ
և կեցցեն 'ի վերայ երեսաց երկրի, զոր ետուր
հարցն մերոց։ Եւ օտարազգին որ ոչ իցէ 'ի ժողովրդենէ 41
քումմէ Իսրայելի, և նա եկեալ իցէ
յերկրէ հեռաստանէ, որ և լուիցէ զանուանէ 42
քումմէ մեծէ և զձեռանէ քումմէ հզօրէ և
զբազկէ քումմէ բարձրէ, և եկեսցէ և յաղօթս
կացցէ 'ի տեղւոջս յայսմիկ, և դու լուիցես յերկնից 43
'ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ, և արասցես
ըստ ամենայնի զոր և կարդասցէ առ քեզ
օտարազգին. զի ծանիցեն ամենայն ազգք երկրի
զանուն քո. և երկիցեն 'ի քէն որպէս և ժողովուրդ
քո Իսրայէլ. և ծանիցեն զի անուն քո
կոչեցեալ է 'ի վերայ տանս զոր շինեցի։ Եւ եթէ 44
ելանիցէ ժողովուրդ քո 'ի պատերազմ ընդ
թշնամիս իւր' 'ի ճանապարհի յորմէ դարձուսցես
զնոսա, և կացցեն յաղօթս յանուն Տեառն
'ի ճանապարհի քաղաքիս զոր ընտրեցեր, և 'ի
տանս զոր շինեցի անուան քում, և լուիցես 45
յերկնից աղօթից նոցա և խնդրուածոց նոցա,
և արասցես նոցա իրաւունս. քանզի մեղանչիցեն 46
քեզ, զի չիք մարդ որ ոչ մեղանչէ։ Եւ եթէ
ածցես 'ի վերայ նոցա, և մատնեսցես զնոսա առաջի
թշնամեաց, և գերեսցեն զնոսա գերիչք
իւրեանց յերկիր թշնամեաց' 'ի հեռաւոր կամ 'ի
մերձաւոր, և դարձուսցեն զսիրտ իւրեանց 47
յերկրին յոր գերեցան, և դառնասցեն և աղաչեսցեն
զքեզ յերկրին գերութեան իւրեանց, և
ասիցեն' մեղաք անօրինեցաք անիրաւեցաք, և 48
դարձցին առ քեզ յամենայն սրտէ իւրեանց և
յամենայն անձնէ իւրեանց' յերկրին թշնամեաց
իւրեանց յոր փոխեցեր զնոսա, և յաղօթս կացցեն
առ քեզ վասն ճանապարհի երկրին իւրեանց
զոր ետուր հարցն նոցա' և քաղաքիս զոր ընտրեցեր'
և տանս զոր շինեցի անուան քում, և 49
լուիցես յերկնից 'ի պատրաստ բնակութենէ
քումմէ աղօթից նոցա և խնդրուածոց նոցա,
և արասցես նոցա իրաւունս. և քաւեսցես զանիրաւութիւնս 50
նոցա զոր մեղան քեզ, և ըստ
ամենայն արհամարհանաց նոցա զոր արհամարհեցին
զքեզ. և տացես զնոսա 'ի գթութիւն առաջի
գերչաց իւրեանց, և գթասցեն 'ի նոսա.
զի ժողովուրդ քո և ժառանգութիւն քո են' 51
զորս հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց 'ի միջոյ երկաթոյն
հալոցաց։ Եւ եղիցին աչք քո և ականջք 52
քո բաց 'ի խնդրուածս ծառայի քոյ. և 'ի
խնդրուածս ժողովրդեան քո Իսրայելի' լսել նոցա
յամենայնի որում և կարդասցեն առ քեզ.
53 զի դու զատուցեր զնոսա քեզ 'ի ժառանգութիւն
յամենայն ժողովրդոց երկրի. որպէս խօսեցար
'ի ձեռն Մովսէսի ծառայի քոյ 'ի հանել
զհարսն մեր յԵգիպտոսէ, Տէր Տէր։

Յայնժամ խօսեցաւ Սողոմոն վասն տանն իբրեւ ԻԴ
կատարեաց շինել զնա. Զարեգակն ծանեաւ
յերկինս. Տէր ասաց բնակել 'ի մէգի. Շինեա
զտուն իմ տուն վայելչական բնակել 'ի նմա նորոգութեամբ։
Ո՞չ ասանիկ գրեալ է այս 'ի գիրս երգոց։
54 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն կալ
յաղօթս առ Տէր զամենայն աղօթս զայս և
զխնդրուածս, յարեաւ յերեսաց սեղանոյն Տեառն
ուր կայր 'ի ծունր 'ի վերայ ծնգաց իւրոց,
55 և ձեռք իւր ընդ երկինս տարածեալ, և եկաց
և օրհնեաց զամենայն եկեղեցին Իսրայելի մեծաձայն,
56 և ասէ. Օրհնեալ է Տէր այսօր, որ ետ
հանգիստ ժողովրդեան իւրում Իսրայելի ըստ
ամենայնի զոր և խօսեցաւ. ոչ վրիպեաց բան
մի յամենայն բանից նորա բարեաց որոց խօսեցաւ
57 'ի ձեռն Մովսէսի ծառայի իւրոյ։ Եղիցի
Տէր Աստուած մեր ընդ մեզ' որպէս էր ընդ
58 հարսն մեր, և մի թողցէ զմեզ, այլ դարձուսցէ
զմեզ առ 'ի չխոտորելոյ սրտից մերոց 'ի նմանէ,
գնալ յամենայն ճանապարհս նորա և պահել
զամենայն պատուիրանս նորա և զհրամանս նորա
և զիրաւունս նորա զորս պատուիրեաց
59 հարցն մերոց։ Եղիցին բանքս իմ այսոքիկ որովք
աղաղակեցայ առաջի Տեառն Աստուծոյ մերոյ'
մերձենալ առ Տէր Աստուած մեր 'ի տուէ
և 'ի գիշերի, առնել իրաւունս ծառայի քում,
և իրաւունս ժողովրդեան քում Իսրայելի,
60 զբան օր ըստ օրէ. զի ծանիցեն ամենայն ժողովուրդք
երկրի, զի Տէր' նա է Աստուած, և չիք
61 այլ ոք։ Եւ եղիցին սիրտք մեր կատարեալք առ
Տէր Աստուած մեր անարատութեամբ գնալ
ըստ հրամանաց նորա, և պահել զպատուիրանս
նորա որպէս և յաւուր յայսմիկ։

62 Եւ արքայ և ամենայն որդիքն Իսրայելի ընդ ԻԵ
63 նմա զոհեցին զոհս առաջի Տեառն. և զոհեաց
արքայ Սողոմոն զոհս խաղաղականաց զորս զոհեաց
Տեառն յարջառոց քսան և երկուս հազարս,
և յոչխարաց հարիւր և քսան հազար։
Եւ նորա նուիրեաց զտունն Տեառն արքայ և
64 ամենայն որդիքն Իսրայելի։ Յաւուր յայնմիկ
սրբեաց արքայ զմիջոց սրահին որ հանդէպ տանն
Տեառն. զի անդ արար զողջակէզսն և զպատարագսն
և զճարպսն խաղաղականաց.
զի սեղանն պղնձի որ առաջի Տեառն կայր' փոքր
էր. և ոչ կարէր ընդունել զողջակէզսն և ըն-
65 պատարագս և զճարպս խաղաղականաց։ Եւ արար
Սողոմոն յաւուր յայնմիկ տօն, և ամենայն

Իսրայէլ ընդ նմա եկեղեցի մեծ, 'ի մտիցն Եմաթայ մինչեւ ցգետն Եգիպտացւոց ․ առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ 'ի տանն զոր շինեաց, ուտելով եւ ըմպելով եւ ուրախ լինելով առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ զեւթն օր եւ զեւթն օր,
աւուրս չորեքտասան ։ Եւ յաւուրն ութերորդի 66
արձակեաց զժողովուրդն ․ եւ օրհնեցին զթագաւորն եւ գնացին իւրաքանչիւր 'ի բնակութիւնս իւրեանց, խնդութեամբ եւ սրտիւ զուարթութեամբ 'ի վերայ ամենայն բարեացն զոր արար Տէր ծառայի իւրում Դաւթի՝ եւ Իսրայէլի ժողովրդեան իւրում ։

ԳԼՈՒԽ Թ

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն շինել 1
զտունն Տեառն եւ զտունն արքայի, եւ զամենայն հանդերձանս Սողոմոնի զոր կամեցաւ առնել ։

ԻԶ Եւ երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի երկրորդ անգամ, 2
որպէս երեւեցաւ նմա 'ի Գաբաւոն ․ եւ ասէ ցնա 3
Տէր ․ Լուայ ձայնի աղօթից քոց եւ պաղատանաց
զոր պաղատեցար առաջի իմ, արարի քեզ ըստ
ամենայն աղօթից քոց ․ սրբեցի զտունն զոր շինեցեր դնել զանուն իմ անդ յաւիտեան, եւ եղիցին աչք իմ եւ սիրտ իմ անդ զամենայն աւուրս ։ Եւ դու եթէ գնասցես առաջի իմ, որ- 4
պէս գնաց Դաւիթ հայր քո սրբութեամբ սրտիւ
եւ ուղղութեամբ՝ առնել ըստ ամենայնի զոր
պատուիրեցի նմա, եւ զհրամանս իմ եւ զպատուիրանս իմ պահեսցես, կանգնեցից զաթոռ 5
թագաւորութեան քոյ 'ի վերայ Իսրայէլի յաւիտեան, որպէս խօսեցայ Դաւթի հօր քում եւ ասացի, մի պակասեսցէ քո այր առաջնորդ Իսրայէլի ։ Ապա թէ դառնալով դառնայցէք դուք 6
եւ որդիք ձեր յինէն, եւ ոչ պահիցէք դուք զպատուիրանս իմ եւ զհրամանս իմ զոր ետ Մովսէս առաջի ձեր, եւ երթայցէք եւ ծառայիցէք
աստուածոց օտարաց եւ երկիր պագանիցէք նոցա, բարձից զԻսրայէլ յերկրէն զոր ետու նոցա ։ 7
Եւ զտունդ զայդ զոր սրբեցի անուան իմոյ՝ ընկեցից յերեսաց իմոց ․ եւ եղիցի Իսրայէլ յառականութիւն եւ 'ի խօս ընդ ամենայն ժողովուրդս, եւ տունդ բարձրացեալ՝ 'ի զլոյս ․ ա- 8
մենայն որ անցանիցէ առ դովաւ՝ զարմասցի եւ
շշեսցէ եւ ասասցէ ․ ընդէր արար Տէր այսպէս
երկրիս այսմիկ եւ տանս այսմիկ ․ եւ ասասցեն, 9
փոխանակ զի թողին զՏէր Աստուած իւրեանց
որ եհան զհարս նոցա յԵգիպտոսէ 'ի տանէ ծառայութեան, եւ բուռն հարին զաստուածոց օտարաց, եւ երկիր պագին նոցա եւ ծառայեցին
նոցա, վասն այնորիկ ած Տէր 'ի վերայ դոցա զամենայն չարիսդ զայդոսիկ ։ Յայնժամ եհան Սողոմոն զդուստրն Փարաւոնի 'ի քաղաքէ Դաւթի

10 'ի տուն իւր՝ զոր շինեաց իւր ։ Եւ եղեւ յաւուրսն
յայնոսիկ յամս քսան զոր շինեաց Սողոմոն զերկոսին տունսն՝ զտունն Տեառն եւ զտունն ար-
11 քայի, եւ Քիրամ արքայ Տիւրոսի ձեռնտու էր
Սողոմոնի եղեւնափայտիւք եւ փայտիւք մայրից
եւ ոսկւով, եւ ամենայն կամօք իւրովք ։ Յայնժամ ետ արքայ Սողոմոն Քիրամայ քսան քաղաքս
12 'ի Գալիլեա ․ եւ ել Քիրամ 'ի Տիւրոսէ եւ չոգաւ
'ի Գալիլեա տեսանել զքաղաքսն զոր ետ նմա Սո-
13 ղոմոն, եւ ոչ եղեւ նմա հաճոյ, եւ ասէ ․ զինչ
են քաղաքքս այսոքիկ զոր ետուր ինձ, եղբայր ․
14 եւ կոչեաց զնոսա սահմանս մինչեւ ցայսօր ․ եւ
եբեր Քիրամ Սողոմոնի հարիւր եւ քսան տա-
15 ղանդ ոսկւոյ ։ Եւ այս են հանդերձանք աւարին,
զոր եհան արքայ Սողոմոն շինել զտունն Տեառն
եւ զտունն արքայի, եւ զՄելոն եւ զպարսպաւորականն, խնուլ զխրամս քաղաքին Դաւթի, եւ
զԱսուր եւ զՄագդոն եւ զպարիսպն Երուսաղէ-
16 մի, եւ զԵսեր եւ զՄակեդդով եւ զԳազեր ․ Փարաւոնի արքայի Եգիպտացւոց ․ քանզի ել եւ առ
զԳազեր, եւ այրեաց զնա հրով, եւ զքանանացին
որ նստէր 'ի քաղաքին՝ սպան, եւ ետ զնա ապա-
17 տաստակին դստեր իւրում կնոջ Սողոմոնի ։ Եւ
շինեաց Սողոմոն զԳազեր եւ զԲեթորոն զներքին,
18 եւ զԲաղաաթ եւ զԹերմաթ յանապատի եւ յեր-
19 կրի անդ, զամենայն քաղաքս բնակութեանց որ
էին Սողոմոնի, եւ զքաղաքս կառաց եւ զամենայն քաղաքս երիվարաց, եւ զհանդերձանս Սողոմոնի՝ զոր հանդերձեաց շինել յԵրուսաղէմ եւ
20 'ի Լիբանան եւ յամենայն երկրին ․ վասն չիշխելոյ
նորա ամենայն ազգին մնացելոյ յԱմովրհացւոցն
եւ 'ի Քետացւոց եւ 'ի Փերեզացւոց եւ 'ի Խեւացւոց եւ 'ի Քանանացւոց եւ 'ի Յեբուսացւոց եւ
'ի Գերգեսացւոց, որ ոչ յորդւոցն Իսրայէլի էին ․
21 որդիք նոցա մնացեալք յետ նոցա յերկրին, զորս
ոչ կարացին որդիքն Իսրայէլի սատակել ․ եւ արկ
զնոսա Սողոմոն ընդ հարկաւ ծառայութեան մին-
22 չեւ ցայսօր ։ Եւ յորդւոցն Իսրայէլի ոչ ետ Սողոմոն 'ի հանդերձաւորութիւն ․ զի նոքա արք պատերազմողք էին, եւ ծառայք նորա եւ իշխանք նո-
23 րա եւ սպառազէնք նորա եւ հեծեալք նորա ։ Եւ
այս են իշխանք որ կային 'ի վերայ գործոյն Սողոմոնի, հինգ հարիւր եւ յիսուն, որ ածէին զժո-
24 ղովուրդն որ գործէին զգործն ։ Բայց դուստրն
Փարաւոնի ել 'ի քաղաքէն Դաւթի 'ի տունն իւր,
25 զոր շինեաց նմա ․ յայնժամ շինեաց զՄելոն ։ Եւ
հանէր Սողոմոն երիցս անգամ 'ի տարւոջ ողջակէզս եւ խաղաղականս 'ի վերայ սեղանոյն զոր
շինեաց Տեառն, եւ արկանէր խունկս առաջի
26 Տեառն ․ եւ բովանդակեաց զտունն ։ Եւ արար
նաւ արքայ Սողոմոն 'ի Գասիոնգաբեր, որ է
մերձ յԷղաթ՝ յեզեր վերջնոյ ծովուն յերկրին Ե-
27 դովմայ ․ եւ առաքեաց Քիրամ ընդ նաւսն 'ի ծառայից իւրոց նաւաստիս հմուտս նաւարկութեան

ծովու ընդ ծառայս Սողոմոնի. եւ չոգան 'ի Սով֊ 28
փիրա, եւ առին անտի ոսկի չորեքհարիւր եւ
քսան տաղանդ, եւ բերին արքային Սողոմոնի:

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ թագուհին Սաբայ՝ լուաւ զանուն Սողոմոնի եւ 1
զանուն Տեառն, եւ զիմաստութիւն Սողոմոնի.
եւ եկն փորձել զնա առակօք. եւ եկն յԵրուսա֊ 2
ղէմ զօրու ծանու յոյժ, եւ ուղտուք որ բարձեալ
բերէին խունկս եւ ոսկի բազում յոյժ եւ ակունս
պատուականս. եւ եմուտ առ Սողոմոն, եւ խօսե֊
ցաւ ընդ նմա զամենայն ինչ որ էր 'ի սրտի ի֊
րում. եւ մեկնեաց նմա Սողոմոն զամենայն բանս 3
նորա, եւ ոչ էր բան անցեալ յարքայէ զոր
ոչ մեկնեաց նմա: Եւ ետես կինն զամենայն ի֊ 4
մաստութիւնն Սողոմոնի, եւ զտունն զոր շի֊
նեաց, եւ զկերակուրն Սողոմոնի, եւ զաթոռ 5
ծառայից նորա, եւ զկարգ սպասաւորաց նորա, եւ
զհանդերձանս նորա, եւ զմատռուակս նորա, եւ
զողջակէզս նորա զոր մատուցանէր Տեառն, եւ
յիմարեցաւ: Եւ ասէ ցարքայ Սողոմոն. ճշմա֊ 6
րիտ էր բանն զոր լուայ յերկրին իմում վասն
բանից քոց եւ վասն իմաստութեան քոյ, եւ ոչ 7
հաւատայի խօսելեացն առ իս. մինչեւ եկի
եւ տեսին աչք իմ. եւ ահա 'ի կէս չէ զոր
պատմեցին ինձ իմաստութեանդ զոր յաւելեր
եւ բարութեան, եւ ամենայն համբաւոյն զոր
լուայ յերկրին իմում: Երանելի են կանայք քո 8
եւ երանելի ծառայք քո որ կան առաջի քո՝ եւ
հանապազ լսեն զամենայն իմաստութիւն քո.
եւ եղիցի Տէր Աստուած քո օրհնեալ որ հաճե֊ 9
ցաւ ընդ քեզ տալ զքեզ յաթոռ Իսրայէլի.
վասն սիրելոյ Տեառն զԻսրայէլ՝ հաստատել յա֊
ւիտեան. եւ կացոյց զքեզ արքայ 'ի վերայ նո֊
ցա, առնել իրաւունս եւ արդարութիւն յա֊
տեանս նոցա: Եւ ետ Սողոմոնի հարիւր եւ 10
քսան տաղանդ ոսկւոյ եւ խունկս բազումս յոյժ
եւ ակունս պատուականս. եւ ոչ էին եկեալ
այնպիսի խունկք բազումք եւ անուշունք, զորս
ետ թագուհին Սաբայ արքային Սողոմոնի: Եւ նաւն 11
Քիրամայ որ բերէր ոսկի 'ի Սովփիրայ, բերէր 'ի
Սովփիրայ փայտս անտաշ բազում յոյժ եւ ա֊
կունս պատուականս. եւ արար արքայ զփայտսն 12
անտաշ մոյթս տանն Տեառն եւ տանն արքային,
եւ քնարս եւ տաւիղս երգեցողաց. եւ չէր ե֊
կեալ այնպիսի փայտ անտաշ յերկիրն, եւ ոչ
երեւեցաւ ուրեք մինչեւ ցայսօր: Եւ արքայ Սո֊ 13
ղոմոն ետ թագուհւոյն Սաբայ զամենայն ինչ զոր
կամեցաւ, եւ զոր խնդրեաց, բաց յայնմանէ զորս
տուեալ էր նորա 'ի ձեռս արքային Սողոմոնի. եւ
դարձաւ եւ գնաց յերկիր իւր՝ ինքն եւ ամենայն
ծառայք իւր: Եւ էր կշիռ ոսկւոյն եկելոյ Սողո֊ 14
մոնի 'ի միում ամի վեց հարիւր եւ վաթսուն
15 եւ վեց տաղանդ ոսկւոյ. թող զհարկացն կար֊
գելոց եւ զվաճառաց վաճառականաց, եւ զամե֊
նայն թագաւորաց այնր կողմանն եւ նախարարաց
երկրին:

16 Եւ արար արքայ Սողոմոն երեքհարիւր նիզակ ԻԸ
ոսկի կռանոյ, եւ երեքհարիւր դահեկան 'ի վերայ
17 միոյ նիզակի. եւ երեքհարիւր զէն ոսկի կռոց, եւ
երեք մնաս ոսկւոյ 'ի մի զէնն. եւ ետ զայն ար֊
18 քայ 'ի տան անտառին Լիբանանու: Եւ արար
արքայ աթոռ փղոսկրեայ մեծ, եւ պատեաց զնա
19 ոսկւով փորձով. վեց աստիճան աթոռոյն, եւ
գլուխ եզանց 'ի թիկանց կողմանէ աթոռոյն, եւ
ձեռք աստի եւ անտի 'ի վերայ աթոռոյն նստե֊
լոյ. եւ երկու առիւծունք կային առընթեր ձե֊
20 ռացն. եւ երկոտասան առիւծք կային 'ի վերայ
վեցեցունց աստիճանացն աստի եւ անտի. եւ ոչ
21 եղեւ այնպիսի յամենայն թագաւորութեան: Եւ
ամենայն կահ սպասու արքային Սողոմոնի ոսկի
գործեալ, եւ աւազանք ոսկիք, եւ ամենայն կահ
տան անտառին Լիբանանու ոսկւով պատեալ. եւ
ոչ գոյր արծաթ, քանզի ոչ էր համարեալ ար֊
22 ծաթ յաւուրս Սողոմոնի՝ թէ իցէ ինչ. զի նաւ
թարսացի էր Սողոմոնի արքային 'ի ծովու ընդ
նաւս Քիրամայ, եւ յերեամ գայր արքային նաւ
'ի Թարսիսէ, ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ժանեաց
23 փղաց եւ կապկաց եւ սիրամարգաց: Եւ մեծա֊
ցաւ Սողոմոն քան զամենայն թագաւորս երկրի
24 մեծութեամբ եւ իմաստութեամբ. եւ ամենայն
թագաւորք երկրի խնդրէին տեսանել զերեսս
Սողոմոնի, եւ լսել զիմաստութիւն նորա զոր
25 ետ Տէր 'ի սիրտ նորա. եւ նոքա բերէին իւրա֊
քանչիւր զպատարագս իւրեանց, անօթս արծա֊
թեղէնս եւ անօթս ոսկեղէնս եւ հանդերձս, բա֊
ռաչեան եւ խունկս եւ ձիս եւ ջորիս, ամ ամի:
26 Եւ ժողովեաց Սողոմոն կառս եւ հեծեալս. եւ
էին Սողոմոնի քառասուն հազար ձիք մատակք
կառաց, եւ երկոտասան հազար երիվարաց. եւ
եդ զնոսա 'ի քաղաքս կառաց, եւ որ ընդ արքային
յԵրուսաղէմ: Եւ էր իշխան ամենայն թագաւո֊
րաց 'ի գետոյն մինչեւ ցայլազգիս, եւ մինչեւ ցը֊
27 սահմանս Եգիպտացւոց: Եւ ետ արքայ զոս֊
կի եւ զարծաթ յԵրուսաղէմ իբրեւ զքարինս,
եւ զեղեւնափայտ՝ իբրեւ զժանտաթզենիս 'ի դաշտս
28 բազմութեամբ: Եւ ելք երիվարաց Սողոմոնի
յԵգիպտոսէ, եւ 'ի Թեկուայ վաճառք արքային.
29 եւ առնուին 'ի Թեկուայ գնովք. եւ ելանէին ելք
կառաց յԵգիպտոսէ փոխանակ արծաթոյ, եւ ձի
ընդ հարիւր եւ յիսուն արծաթոյ. եւ նոյնպէս
թագաւորացն ամենեցունց Քետտացւոց, եւ թա֊
գաւորացն Ասորւոց որ ընդ ծովակողմն եր֊
թային:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԻԹ Եւ արքայն Սողոմոն՝ էր կնամոլ. եւ առ իւր 1
կանայս օտարոտիս բազումս, եւ զդուստրն Փարաւոնի,
եւ մովաբացիս եւ ամոնացիս եւ եդովմայեցիս
եւ ասորիս եւ քետացիս եւ ամովրհացիս,
եւ յազգացն յորոց ասացեալ էր Տէր որդւոցն 2
Իսրայէլի չմտանել առ նոսա, եւ նոքա մի
մտցեն առ ձեզ. թէ գուցէ խոտորեցուցանիցեն
զսիրտս ձեր զհետ կռոցն իւրեանց. 'ի նոսա յարեցաւ
Սողոմոն սիրել։ Եւ էին նորա կանայք 3
տիկնայք եօթն հարիւր, եւ հարճք երեք հարիւր.
եւ խոտորեցուցին կանայքն նորա զսիրտ
նորա։

Լ Եւ եղեւ 'ի ժամանակի ծերութեանն Սողոմոնի՝ 4
եւ կանայք նորա խոտորեցուցին զսիրտ նորա
զհետ աստուածոց օտարաց. եւ ոչ էր սիրտ
նորա կատարեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ իւրոյ
իբրեւ զսիրտն Դաւթի հօր իւրոյ։ Եւ գնաց Սողոմոն 5
զհետ Աստարտայ գարշելւոյ սիդոնացւոց.
եւ զհետ Մելքոմայ գարշելւոյ որդւոցն Ամոնայ.
եւ արար Սողոմոն չար առաջի Տեառն, եւ 6
ոչ չոգաւ զհետ Տեառն իբրեւ զԴաւիթ զհայր
իւր։ Յայնժամ՝ շինեաց Սողոմոն զբարձրաւանդակն 7
Քամովսայ կռոցն Մովաբու 'ի լերինն հանդէպ
Երուսաղեմի, եւ Մելքոմայ կռոց որդւոցն
Ամոնայ եւ Աստարտայ գարշելւոյ սիդոնացւոց։
Եւ այնպէս արար ամենայն կանանց իւրոց օտարաց. 8
արկանէին խունկս եւ զոհէին կռոց իւրեանց։
Եւ բարկացաւ Տէր Սողոմոնի, զի խոտորեցոյց 9
զսիրտ իւր 'ի Տեառնէ Աստուծոյ Իսրայէլի
որ երեւեցաւ նմա երկիցս, եւ պատուիրեաց 10
նմա վասն բանին այնորիկ, ամենեւին չերթալ
զհետ աստուածոց օտարաց, եւ պահել եւ
առնել զոր պատուիրեաց նմա Տէր Աստուած։
Եւ ասէ Տէր ցՍողոմոն. Փոխանակ զի եղեւ այդ 11
ընդ քեզ, եւ ոչ պահեցեր զհրամանս իմ եւ
զպատուիրանս զոր պատուիրեցի քեզ. պատառելով
պատառեցից զթագաւորութիւնդ 'ի ձեռանէ
քումմէ, եւ տաց զդա ծառայի քում.
բայց 'ի քո աւուրս ոչ արարից զայն վասն Դաւթի 12
հօր քո. այլ 'ի ձեռանէ որդւոյ քո առից
զդա։ Սակայն զամենայն թագաւորութիւնդ ոչ 13
առից. գաւազան մի տաց որդւոյ քում վասն
Դաւթի ծառայի իմոյ եւ վասն Երուսաղեմի քաղաքի
զոր ընտրեցի։

ԼԲ Եւ յարոյց Տէր սատան Սողոմոնի զԱդեր զԵդոմայեցի 14
'ի զաւակէ թագաւորութեանն եդովմայեցւոց։
Եւ եղեւ 'ի սատակել Դաւթի զԵդոմ, 15
յերթալ Յովաբայ իշխանի զօրուն թաղել զվիրաւորսն,
զի կոտորեցին զամենայն արու յԵդոմ.
զի զվեց ամիս նստաւ անդ Յովաբ, եւ ամենայն 16
Իսրայէլ յԵդոմ. մինչեւ սատակեաց զամենայն

17 արու եդովմայեցւոց. եւ փախեաւ Ադեր ինքն
եւ ամենայն արք եդովմայեցիք 'ի ծառայից հօր
նորա՝ եւ մտին յԵգիպտոս. եւ Ադեր՝ մանուկ
18 փոքր էր. եւ յարեան արքն 'ի քաղաքէ անտի
Մադիանու եւ եկին 'ի Փառան, եւ առին ընդ իրեանս
արս 'ի Փառանէ եւ եկին յԵգիպտոս առ
Փարաւոն արքայ եգիպտացւոց, եւ եմուտ Ադեր
առ Փարաւոն, եւ ետ նմա տուն եւ կարգեաց
19 նմա հաց, եւ ետ նմա գետին, եւ եգիտ Ադեր
շնորհս առաջի Փարաւոնի յոյժ, եւ ետ նմա կին
20 զքոյր կնոջ իւրոյ՝ զքոյր Թեկեմինայ զերէց. եւ
ծնաւ քոյրն Թեկեմինայ Ադերայ զԳանեբաթ զորդի
նորա. եւ սնոյց զնա Թեկեմինա 'ի մէջ որդւոցն
Փարաւոնի. եւ էր Գանեբաթ 'ի տան Փարաւոնի
21 'ի մէջ որդւոցն Փարաւոնի։ Եւ լուաւ
Ադեր յԵգիպտոս եթէ ննջեաց Դաւիթ ընդ հարս
իւր, եւ եթէ մեռաւ Յովաբ իշխան զօրուն. եւ
ասէ Ադեր ցՓարաւոն. Արձակեա զիս եւ գնացից
22 յերկիր իմ։ Եւ ասէ Փարաւոն ցԱդեր.
Զի՞նչ պակաս է քեզ առ իս՝ զի խնդրես երթալ
յերկիր քո։ Եւ ասէ ցնա Ադեր. Զի արձակելով
արձակեսցես զիս։ Եւ դարձաւ Ադեր յերկիր
23 իւր։ Եւ յարոյց Տէր սատան Սողոմոնի զՌազոն
զորդի Եղիադայ, որ փախեաւ յԱդրաազարայ
24 արքայէ Սուբայ 'ի տեառնէ իւրմէ. եւ ժողովեցան
առ նա արք, եւ էր իշխան գնդին՝ 'ի կոտորել
զնոսա Դաւթի. եւ գնացին 'ի Դամասկոս եւ
նստան 'ի նմա. եւ թագաւորեաց 'ի Դամասկոս,
25 եւ եղեւ հակառակ Իսրայէլի զամենայն աւուրս
Սողոմոնի. այս է չարութիւն Ադերայ. եւ ծանրացասուամբ
եղեւ Իսրայէլի, եւ թագաւորեաց
յերկրին Եդոմայ։

26 Եւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ եփրաթացի 'ի Ա
Սարիրայ, եւ անուն մօր նորա Սարուա կին այրի.
եւ նա էր որդի կնոջ այրւոյ ծառայ Սողոմոնի. եւ
27 ամբարձ զձեռն իւր յարքայ. եւ այն իրք էին զի
վերացոյց զձեռն իւր յարքայ Սողոմոն։ Եւ արքայ
Սողոմոն շինեաց զբարձրաւանդակն, եւ եխից
28 զխրամ քաղաքին Դաւթի հօր իւրոյ. եւ
այրն Յերոբովամ հզօր զօրութեամբ. իբրեւ ետես
Սողոմոն զպատանեակն եթէ այր գործոյ է,
կացոյց զնա 'ի վերայ հարկաց բեռնակրաց տանն
29 Յովսեփայ։ Եւ եղեւ 'ի ժամանակին յայնմիկ եել
Յերոբովամ յԵրուսաղեմէ, եւ եգիտ զնա Աքիա
սիլոնացի մարգարէ 'ի ճանապարհի. եւ մեկուսացոյց
զնա 'ի ճանապարհէն. եւ Աքիա զգեցեալ
էր հանդերձ նոր. եւ երկոքեան 'ի դաշտին։
30 Եւ բուռն եհար Աքիա զհանդերձէն իւրմէ
զնորոյ որ 'ի վերայ իւր, եւ պատառեաց զնա
31 յերկոտասան կտորս. եւ ասէ ցՅերոբովամ.
Առ դու քեզ զտասն կտորսդ. զի այսպէս ասէ
Տէր Աստուած Իսրայէլի. ահա ես պատառեցից
զթագաւորութիւնն 'ի ձեռաց Սողոմոնի.
32 եւ տաց քեզ զտասն գաւազանսն. եւ երկու գա-

ւազանքն եղիցին նորա՝ վասն Դաւթի ծառայի
իմոյ, եւ վասն Երուսաղեմի քաղաքի զոր ընտ-
րեցի յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի. փոխանակ զի 33
եթող զիս, եւ երկիր եպագ Աստարովթայ գարշե-
լոյ սիդոնացւոց, եւ Քամովսայ կռոց Մովաբու.
եւ Մելքոմայ զարշութեան որդւոցն Ամոնայ. եւ
ոչ գնաց 'ի ճանապարհս իմ առնել ուղղութիւն
առաջի իմ, եւ զճշմարտութիւնս եւ զդատաս-
տանս իմ իբրեւ զԴաւիթ զհայր իւր: Եւ ոչ ա- 34
ռից զամենայն թագաւորութիւնն 'ի ձեռանէ նո-
րա. զի հակառակութեամբ կացից հակառակ
նմա զամենայն աւուրս կենաց նորա, վասն Դաւ-
թի ծառայի իմոյ զոր ընտրեցի, որ պահեաց ըզ-
պատուիրանս իմ եւ զճշմարտութիւնս: Եւ ա- 35
ռից զթագաւորութիւնն 'ի ձեռանէ նորա, եւ
տաց քեզ զտասն գաւազանսն. եւ որդւոյ նորա 36
տաց զերկուս գաւազանսն, վասն լինելոյ ճրագի
ծառայի իմոյ Դաւթի զամենայն աւուրս առա-
ջի իմ յԵրուսաղէմ քաղաքի զոր ընտրեցի դնել
զանուն իմ անդ: Եւ զքեզ առից եւ թագաւո- 37
րեսցես որպէս եւ ցանկանայ անձն քո. եւ դու
եղիցես թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ եղի- 38
ցի եթէ պահեսցես զամենայն ինչ զոր ես պա-
տուիրեմ քեզ, եւ գնասցես 'ի ճանապարհս իմ
եւ արասցես ուղղութիւն առաջի իմ, զգուշա-
նալ պատուիրանաց իմոց եւ հրամանաց իմոց՝
որպէս արար Դաւիթ ծառայ իմ, եւ եղէց ընդ
քեզ, եւ շինեցից քեզ տուն հաստատուն որ-
պէս շինեցի Դաւթի. եւ տաց քեզ զԻսրայէլ. եւ 39
չարչարեցից զզաւակն Դաւթի վասն այնորիկ.
բայց ոչ զամենայն աւուրս: Եւ խնդրէր Սողո- 40
մոն սպանանել զՅերոբովամ. եւ յարեաւ Յերո-
բովամ եւ փախեաւ յԵգիպտոս առ Սուսակիմ
արքայ եգիպտացւոց. եւ էր յԵգիպտոս մինչեւ
մեռաւ Սողոմոն: Եւ մնացորդք բանիցն Սողո- 41
մոնի եւ ամենայն ինչ զոր արար եւ ամենայն ի-
մաստութիւն նորա՝ ոչ ահաւասիկ գրեալ է 'ի գիրս
բանից Սողոմոնի: Եւ աւուրք զորս թագաւո- 42
րեաց Սողոմոն յԵրուսաղէմ 'ի վերայ ամենայն
Իսրայէլի՝ ամք քառասուն:

13 Եւ ննջեաց Սողոմոն ընդ հարս իւր, եւ թա- 43
ղեցին զնա 'ի քաղաքի Դաւթի հօր իւրոյ: Եւ
թագաւորեաց Ռոբովամ որդի նորա ընդ նորա:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ չոգաւ արքայ Ռոբովամ 'ի Սիկիմ. զի 'ի Սի- 1
կիմ գային ամենայն Իսրայէլ թագաւորեցուցա-
նել զնա: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Յերոբովամ որ- 2
դի Նաբատայ, եւ մինչդեռ էր տակաւին յԵգիպտոս
յորմէ հեռի փախեաւ յերեսաց արքային Սողո-
մոնի, եւ դարձաւ Յերոբովամ յԵգիպտոսէ. եւ
առաքեցին եւ կոչեցին զնա: Եւ եկն Յերոբովամ 3
եւ ամենայն եկեղեցին Իսրայէլի. եւ խօսեցաւ
ամենայն ժողովուրդն ընդ արքային Ռոբովամայ
4 եւ ասեն. Հայր քո ծանրացոյց զլուծ մեր, եւ
դու թեթեւացո 'ի խիստ ծառայութենէ հօր քոյ,
եւ 'ի ծանր լծոյ նորա զոր ետ 'ի վերայ մեր,
5 եւ ծառայեսցուք քեզ: Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք
մինչեւ յերիս աւուրս, եւ դարձջիք առ իս: Եւ
6 գնացին. եւ խորհեցաւ արքայ Ռոբովամ ընդ
ծերսն որ կային առաջի Սողոմոնի հօր նորա մին-
չեւ կենդանի էր, եւ ասէ. Զիա՞րդ խորհիք՝ եւ
7 տայցուք պատասխանի ժողովրդեանն: Եւ խօսե-
ցան ընդ նմա եւ ասեն. Եթէ յաւուր յայսմիկ
լինիցիս ծառայ ժողովրդեանս այսմիկ՝ եւ ծա-
ռայեսցես նոցա, եւ տացես նոցա եւ խօսես-
ցիս ընդ նոսա բանս բարիս, եղիցին քեզ ծա-
8 ռայք զամենայն աւուրս: Եւ եթող զխորհուրդ
ծերոցն զոր խորհեցան ընդ նմա, եւ խորհեցաւ
ընդ մանկունս սնընդակիցս իւր՝ որ կային առաջի
9 նորա, եւ ասէ ցնոսա. Զի՞նչ տայք խրատ, եւ
տաց պատասխանի ժողովրդեանս՝ որ խօսեցան
ընդ իս եւ ասեն. Թեթեւացո յանուրն՝ զոր ետ
10 հայր քո 'ի վերայ մեր: Եւ խօսեցան ընդ նմա
մանկունքն սնընդակիցք իւր որ կային առաջի նո-
րա եւ ասեն. Այսպէս խօսեսցիս յականջս ժո-
ղովրդեանն՝ որ խօսեցան ընդ քեզ եւ ասեն.
Հայր քո ծանրացոյց զլուծ մեր՝ եւ դու թե-
թեւացո 'ի մէնջ. այսպէս խօսեսցիս ընդ նոսա.
11 Մատն իմ ստուար է քան զմէջ հօր իմոյ. եւ
արդ հայր իմ եդ 'ի վերայ ձեր անուր ծանր, եւ
ես յաւելից յանուրն ձեր. հայր իմ խրատեաց
զձեզ գանիւք, եւ ես խրատեցից զձեզ քրբամք:
12 Եւ եկն ամենայն Իսրայէլ առ արքայ Ռոբո- ԼԴ
վամ յաւուրն երրորդի՝ որպէս խօսեցաւ ընդ նո-
սա արքայ եւ ասէ, դարձջիք առ իս յաւուրն
13 երրորդի: Եւ պատասխանի ետ արքայ ժողովր-
դեանն խստութեամբ. եւ եթող Ռոբովամ ըզ-
14 խորհուրդ ծերոցն զոր խորհեցան ընդ նմա, եւ
խօսեցաւ ընդ նոսա ըստ խորհրդեանն մանկանցն՝
եւ ասէ. Հայր իմ ծանրացոյց զլուծ ձեր, եւ ես
յաւելից յանուր ձեր. հայր իմ խրատեաց զձեզ
15 գանիւք, եւ ես խրատեցից զձեզ քրբամք: Եւ
ոչ լուաւ արքայ ժողովրդեանն, զի էր դառնա-
րումն 'ի Տեառնէ. զի հաստատեսցէ Տէր զբանն
իւր զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն Աքիայ սելոնացւոյ,
վասն Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ:

16 Իբրեւ տեսին ամենայն Իսրայէլ՝ եթէ ոչ լուաւ ԼԵ
նոցա արքայ, պատասխանի ետ ժողովուրդն ար-
քային եւ ասէ. Զի՞նչ բաժին կայ մեր ընդ Դաւ-
թի. եւ ոչ գոյ մեր ժառանգութիւն ընդ որդւոյ
Յեսսեայ. դարձեալ 'ի բնակութիւնս քո, Իսրա-
յէլ, եւ արդ դու արածեա զտունն Դաւթի:
17 Եւ գնաց Իսրայէլ 'ի բնակութիւնս իւր. եւ որ-
դւոցն Իսրայէլի որ նստէին 'ի քաղաքս Յուդայ՝
թագաւորեաց Ռոբովամ:

ԼԶ Եւ առաքեաց արքայ Ռոբովամ զԱդոնիրամ 18
հարկապետ, եւ քարկոծեցին զնա ամենայն Իս-
րայէլ քարամբք եւ մեռաւ. եւ արքայ Ռոբովամ
աճապարեաց ելանել 'ի կառս՝ փախչել յԵրու-
սաղէմ. Եւ արհամարհեաց Իսրայէլ զտունն 19
Դաւթի մինչեւ ցայսօր։

ԼԷ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ ամենայն Իսրայէլ եթէ 20
դարձաւ Յերոբովամ, առաքեցին եւ կոչեցին զնա
ժողովուրդն, եւ թագաւորեցուցին զնա 'ի վերայ
Իսրայէլի. եւ ոչ ոք էր զհետ տանն Դաւթի, բայց
միայն 'ի գաւառէն տանն Յուդայ եւ Բենիամի-
նի։ Եւ Ռոբովամ եմուտ յԵրուսաղէմ, եւ եկեղ 21
ժողովեաց զժողովուրդն Յուդայ եւ զգաւառն
Բենիամինի՝ հարիւր եւ ութսուն հազար երի-
տասարդաց պատերազմողաց՝ պատերազմել ընդ
տանն Իսրայէլի, դարձուցանել զթագաւորու-
թիւնն Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի։

ԼԸ Եւ եղեւ բան Տեառն առ Սամեա այր Աստու- 22
ծոյ՝ եւ ասէ. Խօսեաց ընդ Ռոբովամայ որդւոյ 23
Սողոմոնի արքային Յուդայ, եւ ընդ ամենայն
տանն Յուդայ եւ Բենիամինի, եւ ընդ մնացորդս
ժողովրդեանն՝ եւ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր. 24
Մի՛ ելանիցէք եւ մի՛ տայցէք պատերազմ ընդ եղ-
բարս ձեր ընդ որդիսն Իսրայէլի. դարձցի իւրա-
քանչիւր ոք 'ի տուն իւր, զի յինէն եղեւ բանն
այն։ Եւ լուան բանին Տեառն, եւ դադարեցին
յերթալոյ ըստ բանին Տեառն. Եւ շինեաց Յերո- 25
բովամ զՍիկիմ 'ի լերինն Եփրեմայ եւ բնակէր 'ի
նմա. եւ ել անտի եւ շինեաց զՓանուէլ։ Եւ ասէ 26
Յերոբովամ 'ի սրտի իւրում. ահա արդ դառնայցէ
թագաւորութիւնս իմ 'ի տունն Դաւթի, եթէ 27
ելանիցէ ժողովուրդս զոհել զոհս 'ի տուն Տեառն
յԵրուսաղէմ. եւ դառնայցէ սիրտ ժողովրդեանս
այսորիկ առ Տէր, եւ առ տէր իւրեանց Ռոբովամ
արքայ Յուդայ, եւ սպանանիցեն զիս եւ դառնայ-
ցեն առ Ռոբովամ արքայ Յուդայ։ Եւ խորհեցաւ 28
արքայ, եւ չոգաւ արար երկուս երինջս ոսկիս,
եւ ասէ ցժողովուրդն. Շատ լիցի ձեզ ելանել յԵ-
րուսաղէմ. ահա աստուածք քո, Իսրայէլ, որ հա-
նին զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց. եւ եդ զմին 'ի 29
Դան եւ զմիւսն 'ի Բեթէլ։ Եւ եղեւ բանն այն 'ի 30
մեղս. եւ երթային ժողովուրդն առաջի երկուց
միոյն մինչեւ ցԴան. եւ արար տունս 'ի վերայ 31
բարձանց. եւ արար քուրմս զոմանս 'ի ժողո-
վրդեանն որ ոչ էին 'ի որդւոց Ղեւեայ։ Եւ արար 32
Յերոբովամ տօն յամսեանն ութերորդի՝ յաւուր
հնգետասաներորդի նորին ամսոյ՝ ըստ տօնին որ
յերկրին Յուդայ, եւ ել 'ի սեղանն զոր արար 'ի
Բեթէլ՝ զոհել երինջոցն զոր արար։ Եւ կացոյց 'ի
Բեթէլ քուրմս բարձանցն զոր արար. եւ ել 'ի 33
սեղանն զոր արար 'ի Բեթէլ, որ օր հնգետասան
էր ամսոյն ութերորդի 'ի տօնին. զոր ած 'ի սրտէ
իւրմէ. եւ արար տօնս որդւոցն Իսրայէլի. եւ ել 'ի
սեղանն զոհել։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ ահա այր Աստուծոյ եհաս 'ի Յուդայ բա- ԼԹ
նիւ Տեառն 'ի Բեթէլ, եւ Յերոբովամ կայր 'ի վե-
2 րայ սեղանոյն խունկ զոհել 'ի վերայ։ Եւ կոչեաց
զսեղանն բանիւ Տեառն եւ ասէ. Սեղան սեղան,
այսպէս ասէ Տէր. ահա որդի ծնցի տանն Դաւթի՝
Յովսիա անուն նորա, եւ զոհեսցէ 'ի վերայ քո
զքուրմս բարձանցդ՝ որ զոհեն 'ի վերայ քո, եւ
3 ոսկերս մարդկան այրեսցէ 'ի վերայ քո։ Եւ
ետ յաւուր յայնմիկ նշան եւ ասէ. Այս նշան է
զոր խօսեցաւ Տէր եւ ասէ. ահա սեղանդ պա-
տառեսցի, եւ հեղցի պարարտութիւնդ որ 'ի վե-
4 րայ դորա։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ Յերո-
բովամ զբանս առնն Աստուծոյ բարբառելոյ 'ի
վերայ սեղանոյն որ 'ի Բեթէլ. ձգեաց արքայ ըզ-
ձեռն իւր 'ի սեղանոյ անտի եւ ասէ. Կալարուք
զդա։ Եւ ցամաքեաց ձեռն նորա՝ զոր ձգեաց 'ի
նա, եւ ոչ կարաց դարձուցանել զնա առ ինքն.
5 եւ սեղանն պատառեցաւ եւ հեղաւ պարարտու-
թիւնն 'ի սեղանոյ անտի, ըստ նշանին զոր
6 ետ այրն Աստուծոյ բանիւ Տեառն։ Եւ ասէ ար-
քայ Յերոբովամ ցայրն Աստուծոյ. Աղաչեա զե-
րեսս Տեառն Աստուծոյ քոյ, եւ արա աղօթս
վասն իմ եւ դարձցի ձեռն իմ առ իս։ Եւ աղա-
չեաց այրն Աստուծոյ առաջի Տեառն, եւ դար-
ձաւ ձեռնն արքային առ նա, եւ եղեւ իբրեւ զա-
7 ռաջինն։ Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ առնն Աստու-
ծոյ եւ ասէ. Մուտ ընդ իս 'ի տուն եւ ճաշեա,
8 եւ տաց քեզ պարգեւ։ Եւ ասէ այրն Աստուծոյ
ցարքայ. Եթէ տացես ինձ զկէս տան քոյ, ոչ
մտից ընդ քեզ. եւ ոչ կերայց հաց, եւ ոչ ար-
9 բից ջուր 'ի տեղւոջս յայսմիկ. զի այսպէս պա-
տուիրեաց ինձ Տէր բանիւ եւ ասէ. Մի՛ ուտիցես
հաց, եւ մի՛ ըմպիցես ջուր. եւ մի՛ դառնայցես ընդ
10 նոյն ճանապարհ՝ ընդ որ երթայցես։ Եւ գը-
նաց ճանապարհ իւր, այլ ոչ ընդ նոյն ճանա-
պարհ ընդ որ եկն՝ գնաց 'ի Բեթէլայ։

11 Եւ մարգարէ մի ծեր բնակեալ էր 'ի Բեթէլ. Խ
եւ եկին որդիք նորա եւ պատմեցին նմա զամե-
նայն գործսն զոր արար այրն Աստուծոյ յաւուր
յայնմիկ 'ի Բեթէլ, եւ զբանսն զոր խօսեցաւ ընդ
արքային. եւ դարձուցին զերեսս հօրն իւրեանց.
12 եւ խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն նոցա եւ ասէ. Ընդ
ո՞ր ճանապարհ գնաց։ Եւ ցուցին նմա որդիք
նորա զճանապարհն ընդ որ գնաց այրն Աս-
13 տուծոյ որ եկեալ էր 'ի Յուդայ։ Եւ ասէ ցոր-
դիս իւր. Կազմեցէք զէշն։ Եւ կազմեցին նմա
14 էշ, եւ ել 'ի նա, եւ գնաց զհետ առնն Աստու-
ծոյ, եւ եգիտ զնա նստեալ ընդ կաղնեաւն. եւ
ասէ ցնա. Եթէ դո՞ւ իցես այրն Աստուծոյ եկեալ
15 'ի Յուդայ։ Եւ ասէ. Ես եմ։ Եւ ասէ ցնա. Եկ
16 ընդ իս 'ի տուն, եւ կեր հաց։ Եւ ասէ. Ոչ կա-

րեմ դառնալ ընդ քեզ եւ ոչ գալ ընդ քեզ, եւ
ոչ կերայց հաց եւ ոչ արբից ջուր 'ի տեղւոջս
յայսմիկ. զի այսպէս հրամանն տուեալ է ինձ բա- 17
նիւ Տեառն եւ ասացեալ, թէ մի ուտիցես անդ
հաց, եւ մի ըմպիցես ջուր, եւ մի դառնայցես ընդ
նոյն ճանապարհ ընդ որ երթայցես: Եւ ասէ ցնա. 18
Եւ ես մարգարէ եմ իբրեւ զքեզ. եւ հրեշտակ
Տեառն խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ. դարձո զնա ա-
ռընդ 'ի տուն քո, եւ կերիցէ հաց եւ արբցէ ջուր:
Եւ ստեաց նմա. Եւ դարձոյց զնա ընդ իւր, եւ 19
եկեր հաց 'ի տան նորա, եւ արբ ջուր: Եւ լինէր 20
մինչդեռ նստէին նոքա 'ի սեղանն, եղեւ բանն
Տեառն առ մարգարէն որ դարձոյց զնա, եւ խօ- 21
սեցաւ ընդ առնն Աստուծոյ եկելոյ 'ի Յուդայ՝ եւ
ասէ. Այսպէս ասէ Տէր. փոխանակ զի դառնա-
ցուցեր զբանն Տեառն, եւ ոչ պահեցեր զպա-
տուէրն զոր պատուիրեաց քեզ Տէր Աստուած
քո, եւ դարձար եւ կերար հաց, եւ արբեր ջուր 22
'ի տեղւոջն յայսմիկ՝ զորմէ խօսեցաւ ընդ քեզ եւ
ասէ, մի ուտիցես հաց եւ մի ըմպիցես ջուր, արդ
մի մտցէ մարմին քո 'ի գերեզմանն հարցն քոց: Եւ 23
եղեւ յետ ուտելոյն նորա հաց եւ ըմպելոյ ջուր,
համետեաց էշ մարգարէին, եւ դարձաւ եւ
գնաց. Եւ եգիտ զնա առիւծ 'ի ճանապարհին, եւ 24
սպան զնա. եւ էր մարմին նորա ընկեցեալ 'ի
ճանապարհին, եւ էշն կայր առ նմա, եւ առիւծն
կայր առ մարմնին: Եւ ահա արք անցանէին եւ տե- 25
սին մեռեալ ընկեցեալ 'ի ճանապարհին, եւ ա-
ռիւծն կայր առ ընթեր մեռելոյն. եւ մտին եւ
խօսեցան 'ի քաղաքին՝ ուր մարգարէն ծեր բնա-
կեալ էր: Իբրեւ լուաւ որ դարձոյցն զնա 'ի ճա- 26
նապարհէն, ասէ. Այն այրն Աստուծոյ է որ
դառնացոյց զբանն Տեառն, եւ ետ զնա Տէր ա-
ռիւծու. եւ եբեկ զնա, եւ սպան զնա ըստ բա-
նին Տեառն զոր խօսեցաւ ընդ նմա: Եւ խօսե- 27
ցաւ ընդ որդիսն իւր եւ ասէ. Համետեցէք
զէշն: Եւ համետեցին. եւ գնաց եւ եգիտ ըզ- 28
մարմին նորա ընկեցեալ 'ի ճանապարհին. եւ էշն
եւ առիւծն կային առ մարմնին. եւ ոչ եկեր ա-
ռիւծն զմարմին առնն Աստուծոյ, եւ ոչ եբեկ
զէշն: Եւ առ մարգարէն զմարմին առնն Աստու- 29
ծոյ, եւ եդ զնա 'ի վերայ իշոյն, եւ դարձոյց զնա
եւ էած 'ի քաղաք մարգարէին ծերոյ կոծել եւ
թաղել զնա, եւ ցածոյց զդին նորա մարգարէն 30
'ի թաղել զնա 'ի գերեզմանի իւրում. եւ կոծե-
ցան զնա եւ ասեն, վայ եղբայր: Եւ եղեւ յետ 31
կոծելոյն զնա, խօսեցաւ ընդ որդիսն իւր եւ ա-
սէ. Եթէ մեռանիցիմ, թաղեսջիք զիս յայսմ գե-
րեզմանի ուր թաղեցաւ այրս Աստուծոյ, առ
ոսկերօք դորա դիջիք զիս՝ զի ապրեսցին ոսկերք
իմ ընդ ոսկերս դորա. զի լինելով լինիցի բանն 32
զոր խօսեցաւ բանիւ Տեառն 'ի վերայ սեղանոյն
'ի Բեթէլ, եւ 'ի վերայ տանց բարձանց որ 'ի Սա-
մարիա: Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ոչ դարձաւ 33
Յերոբովամ 'ի չարեաց իւրոց. եւ դարձաւ եւ ա-
րար 'ի ժողովրդեանն քուրմս բարձանց.
որ կամէր լնոյր զձեռս իւր, եւ լինէր քուրմ
34 բարձանց: Եւ եղեւ բանն այն 'ի մեղս տանն Յե-
րոբովամայ, եւ 'ի սատակումն եւ յապականու-
թիւն յերեսաց երկրին:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդացաւ Աբիա որ-
2 դի Յերոբովամայ, եւ ասէ Յերոբովամ ցկին իւր.
Արի եւ այլակերպեա, եւ մի գիտասցեն թէ դու
կին Յերոբովամայ իցես, եւ երթիցես 'ի Սելով.
ահա անդ է Աբիա մարգարէ. նա խօսեցաւ վասն
իմ թագաւորել 'ի վերայ ժողովրդեանս այսորիկ.
3 Եւ առ 'ի ձեռին քո առնն Աստուծոյ հաց, եւ
ըլբլիթս որդւոց նորա, եւ չամիչ եւ սափոր մի մե-
ղու, եւ երթիցես առ նա, եւ պատմեսցէ քեզ
4 զինչ լինելոց իցէ մանկանն: Եւ արար այնպէս
կինն Յերոբովամու, եւ յարեաւ եւ գնաց 'ի Սելով.
եւ եմուտ 'ի տունն Աբիայ. եւ այրն ծերացեալ 'ի
տեսանելոյ, եւ վատեալ աչք իւր 'ի ծերութենէ
5 իւրմէ. Եւ ասէ Տէր ցԱբիա. Ահա կինն Յերոբո-
վամայ գայ հարցանել բան 'ի քէն վասն որդւոյ
իւրոյ, զի հիւանդ է. զայս ինչ եւ զայս ասաս-
6 ցես նմա: Եւ եղեւ 'ի մտանելն նորա, եւ ինքն
յանծանօթս լինէր. եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Աբիա
զձայն ոտից նորա, 'ի մտանել նորա եւ 'ի բա-
նալ, ասէ. Մուտ կին Յերոբովամու. ընդէ՞ր իցէ
այդ զի յանծանօթս լինիս. եւ ես եմ առաքեալ
7 առ քեզ խստութեամբ. Երթ եւ ասա ցՅերոբո-
վամ. այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի.
փոխանակ զի բարձրացուցի զքեզ 'ի միջոյ ժո-
ղովրդեանդ, եւ ետու զքեզ յառաջնորդ 'ի վե-
8 րայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ պատառեցի
զթագաւորութիւնն 'ի տանէն Դաւթի, եւ ետու
զնա քեզ, եւ ոչ եղեր իբրեւ զծառայ իմ Դաւ-
իթ՝ որ պահեաց զպատուիրանս իմ, եւ եկն
զկնի իմ ամենայն սրտիւ իւրով առնել ուղղու-
9 թիւն առաջի իմ, եւ չարացար առնել քան զա-
մենեսին որ եղեն յառաջ քան զքեզ, եւ գնացեր
եւ արարեր քեզ աստուածս օտարս եւ ձու-
լածոյս՝ բարկացուցանել զիս, եւ զիս ընկեցեր
10 յետս 'ի մարմնոյ քումմէ, վասն այսորիկ ես ա-
ծից չարիս 'ի վերայ տանն Յերոբովամայ, եւ սա-
տակեցից զՅերոբովամայ որ միզիցէ զորմով, կըճ-
կեալ եւ լքեալ 'ի մէջ Իսրայէլի. եւ հաւաքեցից
զշէն տանն Յերոբովամայ, որպէս հաւաքիցէ
11 աղբ, մինչեւ սպառել զնա. զննջեցեալս Յերո-
բովամու 'ի քաղաքի՝ կերիցեն շունք, եւ զմե-
ռեալս յանդի՝ կերիցեն թռչունք երկնից. զի Տէր
12 խօսեցաւ: Եւ դու արի գնա 'ի տուն քո, եւ 'ի
մտանել ոտից քոց 'ի քաղաքն՝ մեռցի մանուկն.

եւ կոծեսցեն զնա ամենայն Իսրայէլ, եւ թա- 13
ղեսցեն զնա. զի նա միայն Յերոբովամայ մտցէ 'ի
գերեզման. զի գտաւ 'ի նմա բան բարի վասն
տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի 'ի տան Յերոբովա-
մայ. եւ յարուսցէ Տէր իւր թագաւոր 'ի վերայ 14
Իսրայէլի, որ հարցէ զտուն Յերոբովամայ յա-
ւուր յայսմիկ: Եւ արդ զի՞նչ եւս. հարցէ Տէր 15
զԻսրայէլ՝ որպէս շարժի եղէգն 'ի ջուր, եւ խլե-
ցէ Տէր զԻսրայէլ յերկրէս բարութեան յայս-
մանէ զոր ետ հարց նոցա, եւ հոսեսցէ զնոսա
յայնկոյս գետոյն. փոխանակ զի արարին իւ-
րեանց անտառս բարկացուցանել զՏէր. եւ մատ- 16
նեսցէ Տէր զԻսրայէլ վասն մեղացն Յերոբովա-
մու, որ մեղաւ եւ մեղոյց զԻսրայէլ: Եւ յարեաւ 17
կինն Յերոբովամու, եւ գնաց 'ի Սարիրա. եւ ե-
ղեւ իբրեւ եմուտ առաջի դրան տանն, մեռաւ
մանուկն. եւ կոծեցան զնա, եւ թաղեցին ամե- 18
նայն Իսրայէլ ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ
'ի ձեռն ծառայի իւրոյ Աքիայ մարգարէի: Եւ 19
մնացորդք բանից Յերոբովամայ, թէ որչափ պա-
տերազմեցաւ, եւ որչափ թագաւորեաց, ահա
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Իսրայէլի. եւ աւուրք զորս թագաւորեաց Յե- 20
րոբովամ, ամք քսան եւ երկու. եւ ննջեաց ընդ
հարս իւր, եւ թագաւորեաց Նաբատ որդի նո-
րա ընդ նորա:

ԺԲ. Եւ Ռոբովամ որդի Սողոմոնի թագաւորեաց 21
'ի վերայ Յուդայ. որդի քառասուն եւ մի ամաց
Ռոբովամ 'ի թագաւորել իւրում, եւ եւթնե-
տասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ քաղաքի՝
զոր ընտրեաց Տէր դնել զանուն իւր անդ յամե-
նայն ցեղիցն Իսրայէլի. եւ անուն մօր նորա Նաա-
մա Ամանացի: Եւ արար Ռոբովամ չար առաջի 22
Տեառն, եւ նախանձեցաւ ընդ ամենայն զոր ա-
րարին հարք նորա, եւ ըստ մեղաց նոցա զոր մե-
ղան, եւ շինեցին նոքա իւրեանց բարձունս եւ 23
անտառս 'ի վերայ ամենայն բլրոյ բարձու, եւ 'ի
ներքոյ ամենայն վարսաւոր ծառոյ. եւ նուէրք 24
եղեն յերկրին, եւ արարին յամենայն գարշու-
թեանց ազգացն զորս եբարձ Տէր յերեսաց որ-
դւոցն Իսրայէլի: Եւ եղեւ 'ի տարւոջն յորում 25
թագաւորեաց Ռոբովամ՝ ել Սուսակիմ արքայ
Եգիպտոսի 'ի վերայ Երուսաղէմի, եւ առ զամե- 26
նայն գանձս տանն Տեառն եւ զգանձս տանն ար-
քայի, եւ զնիզակն ոսկիս՝ զոր առ Դաւիթ 'ի
ձեռաց Ադրաազարայ արքային Սուբայ, եւ տա-
րաւ յԵրուսաղէմ զամենայն զոր առ. եւ առ
զվահանսն ոսկիս զոր արար Սողոմոն: Եւ արար 27
արքայ Ռոբովամ փոխանակ նոցա վահանս պղնձիս.
եւ զինեցին 'ի վերայ նոցա զօրագլուխք սուրհան-
դակացն որ պահէին զդրունս տանն արքային. եւ 28
լինէր յորժամ մտանէր արքայ 'ի տունն Տեառն,
բառնային զայն սուրհանդակքն եւ յեսուցանէին
զնոսա 'ի թեւէ սուրհանդակացն: Եւ մնացորդք 29
բանիցն Ռոբովամայ եւ ամենայն ինչ զոր արար,
ոչ ապաքէն գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թա-
գաւորացն Յուդայ:

30 Եւ պատերազմ էր 'ի մէջ Ռոբովամայ եւ 'ի ԺԳ
31 մէջ Յերոբովամայ զամենայն աւուրս. եւ ննջեաց
Ռոբովամ ընդ հարս իւր եւ թաղեցաւ ընդ
հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւթի. եւ անուն մօր
նորա Նաամա Ամանացի: Եւ թագաւորեաց Ա-
բիաւ որդի նորա ընդ նորա:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ յամին ութուտասներորդի թագաւորու-
թեանն Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ՝ թագա-
ւորէ Աբիաւ որդի Ռոբովամայ 'ի վերայ Յուդայ.
2 եւ երեք ամ թագաւորեաց 'ի վերայ Երուսաղէմի.
եւ անուն մօր նորա Մաաքա դուստր Աբեսաղո-
3 մայ: Եւ գնաց 'ի մեղս հօր իւրոյ զոր արար առա-
ջի տեառն Աստուծոյ իւրոյ, եւ ոչ էր սիրտ նորա
կատարեալ ընդ տեառն Աստուծոյ իւրոյ իբրեւ
4 զսիրտն Դաւթի հօր իւրոյ. զի 'ի ձեռն Դաւթի ետ
նմա տէր Աստուած մնացորդ յԵրուսաղէմ, զի
կացուսցէ զորդիս նորա յետ նորա, եւ հաստա-
5 տեսցէ զԵրուսաղէմ. որպէս արար Դաւիթ ուղ-
ղութիւն առաջի Տեառն, եւ ոչ խոտորեցաւ յա-
մենայնէ զոր պատուիրեաց նմա զամենայն ա-
ւուրս կենաց իւրոց. բաց 'ի բանէն Ուրիայ քե-
6 տացւոյ: Եւ պատերազմ էր 'ի մէջ Աբիայ եւ 'ի
մէջ Յերոբովամայ զամենայն աւուրս կենաց նո-
7 րա: Եւ մնացորդք բանից Աբիայ եւ ամենայն
ինչ զոր արար, ոչ ապաքէն գրեալ են 'ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ. եւ պա-
տերազմ էր 'ի մէջ Աբիայ եւ 'ի մէջ Յերոբովա-
մայ:

8 Եւ ննջեաց Աբիաւ ընդ հարս իւր, եւ թաղե- ԺԴ
ցաւ 'ի քաղաքի Դաւթի. եւ թագաւորէ Ասա
9 որդի նորա ընդ նորա: Եւ յամի քսաներորդի
Յերոբովամայ արքային Իսրայէլի թագաւորէ Ա-
10 սա 'ի վերայ Յուդայ. եւ քառասուն եւ մի ամ
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նո-
11 րա Մաաքա դուստր Աբեսաղոմայ: Եւ արար Ա-
սա ուղղութիւն առաջի Տեառն իբրեւ զԴաւիթ
12 զհայր իւր. եւ եբարձ զնուէրս յերկրէն, եւ
ջնջեաց զամենայն խորդախութիւնս զոր արա-
13 րին հարք նորա: Եւ զՄաաքա զմայր իւր 'ի բաց
արար 'ի տիկնութենէ. քանզի արար ժողով
յանտառին իւրում. եւ կոտորեաց Ասա զամ-
բոզս նորա, եւ այրեաց հրով 'ի հեղեղատին Կեդ-
14 րոնի. սակայն զբարձունսն ոչ եբարձ. բայց սիրտ
նորա կատարեալ էր ընդ Տեառն զամենայն ա-
15 ւուրս իւր. եւ եբեր զսիւնսն հօր իւրոյ եւ զ-
սիւնսն զիւր՝ եմոյծ 'ի տունն Տեառն, արծաթ եւ
16 ոսկի եւ անօթս: Եւ պատերազմ էր 'ի մէջ Ա-

սայի եւ 'ի մէջ Բաասայ արքային Իսրայէլի զամենայն աւուրս նոցա։ Եւ ել Բաասա արքայ Իսրայէլի 17 'ի վերայ Յուդայ, եւ շինեաց զՌամա, զի մի՛ լիցի ելանել եւ մտանել Ասայի արքայի Յուդայ։ Եւ 18 առ Ասա զամենայն արծաթն եւ զոսկի գտեալ 'ի գանձս տանն Տեառն եւ 'ի գանձս տան թագաւորին, եւ ետ զայն 'ի ձեռս ծառայից իւրոց, եւ առաքեաց զնոսա Ասա արքայ առ որդին Ադերայ՝ որդւոյ Արեմբրայիմնայ՝ որդւոյ Ազայէլի արքայի Ասորւոց բնակելոյ 'ի Դամասկոս՝ եւ ասէ. Ուխտեա 19 ուխտ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ 'ի մէջ հօր իմոյ եւ 'ի մէջ հօր քոյ. ահաւասիկ առաքեցի քեզ պատարագ արծաթ եւ ոսկի, եւ լոյծ զուխտ քո որ ընդ Բաասայ արքայի Իսրայէլի, եւ գնասցէ յինէն։ Եւ լուաւ որդի Ադերայ՝ արքային Ասայի, 20 եւ առաքեաց զիշխանս իւր 'ի քաղաքսն Իսրայէլի. եւ եհար զԱյին եւ զԴան եւ զԱբէլ տանն Մաաքայ, եւ զամենայն զՔեններէթ մինչեւ յամենայն երկիրն Նեփթաղիմայ։ Եւ եղեւ իբրեւ 21 լուաւ Բաասա, դադարեաց 'ի շինելոյ զՌամա, եւ դարձաւ 'ի Թերսա։ Եւ արքայ Ասա պատուէ- 22 րեաց ամենայն Յուդայ որ էին յԵնակիմ, զի առցեն զքարինսն Ռամայ եւ զփայտս նորա, զոր շինեաց Բաասա. եւ շինեաց նոքօք արքայ Ասա զամենայն բլուր Բենիամենի եւ զդիտանոցն։ Եւ 23 մնացորդք բանիցն Ասայի եւ ամենայն զօրութիւն նորա, եւ ամենայն ինչ զոր արար, եւ քաղաքն զոր շինեաց, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն Յուդայ. բայց 'ի ժամանակի ծերութեան իւրոյ ցաւեցին ոտք իւր։

ԻԴ Եւ ննջեաց Ասա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ 24 ընդ հարս իւր 'ի քաղաքին Դաւթի. եւ թագաւորէ Յովսափատ որդի նորա ընդ նորա։ Եւ Նա- 25 բատ որդի Յերոբովամայ թագաւորէ յԻսրայէլի, յամին երկրորդի Ասայի արքայի Յուդայ. եւ թագաւորեաց 'ի վերայ Իսրայէլի ամս երկուս, եւ 26 արար չար առաջի Տեառն, եւ գնաց զճանապարհ հօր իւրոյ եւ 'ի մեղս իւր որովք յանցոյց զԻսրայէլ։ Եւ նենգեաց զնովաւ Բաասա որդի Աքիայ 'ի 27 վերայ տանն Իսաքարու, եւ եհար զնա Բաասա 'ի Գաբաթոնն այլազգեաց. եւ Նաբատ եւ ամենայն Իսրայէլ նստէին զԳաբաթոնաւ. եւ սպան 28 զնա Բաասա յամին երրորդի Ասայի արքայի Յուդայ, եւ թագաւորեաց ընդ նորա։ Եւ եղեւ իբ- 29 րեւ թագաւորեաց, եհար զամենայն տունն Յերոբովամայ. եւ ոչ թողոյր զամենայն շնչաւոր տանն Յերոբովամայ, մինչեւ սատակել զնա ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն ծառայի իւրոյ Աքիայ Սելոնացւոյ, վասն ամենայն մեղացն 30 Յերոբովամայ՝ որ մեղաւ եւ յանցոյց զԻսրայէլ՝ 'ի զայրացուցանել իւրում, որովք զայրացոյց զՏէր Աստուած Իսրայէլի։ Եւ մնացորդք բանից Նա- 31 բատայ եւ ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն 32 Իսրայէլի։ Եւ էր պատերազմ 'ի մէջ Ասայի եւ 'ի մէջ Նաբատայ արքայի Իսրայէլի զամենայն ա- 33 ւուրս նոցա։ Եւ յամին երրորդի Ասայի արքայի Յուդայ թագաւորէ Բաասա որդի Աքիայ 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի 'ի Թերսա ամս քսան եւ 34 չորս. եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ գնաց զճանապարհ Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ, եւ 'ի մեղս նորա՝ որովք յանցոյց զԻսրայէլ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն 'ի ձեռն Յէուայ որդւոյ 2 Անանեայ առ Բաասա եւ ասէ. Փոխանակ զի բարձրացուցի զքեզ յերկրէ, եւ ետու զքեզ առաջնորդ 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ գնացեր զճանապարհն Յերոբովամու, եւ յանցուցեր զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ, բարկա- 3 ցուցանել զիս ունայնովք իւրեանց, ահա ես յարուցից զհետ Բաասայ եւ զհետ տան նորա. եւ տաց զտուն քո իբրեւ զտունն Յերոբովամայ որ- 4 դւոյ Նաբատայ։ Որ մեռանիցի Բաասայ 'ի քաղաքի՝ շունք կերիցեն, եւ որ մեռանիցի նորա 'ի 5 դաշտի՝ կերիցեն զնա թռչունք երկնից։ Եւ մնացորդք բանից Բաասայ, եւ ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք նորա, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն Իսրա- 6 յէլի։ Եւ ննջեաց Բաասա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ 'ի Թերսա. եւ թագաւորէ Ելա որդի նորա ընդ նորա, յամի քսաներորդի Ասայի ար- 7 քայի։ Եւ 'ի ձեռն Յէուայ որդւոյ Անանեայ մարգարէի խօսեցաւ Տէր 'ի վերայ Բաասայ եւ 'ի վերայ տան նորա զամենայն չարիսն զոր արար առաջի Տեառն 'ի բարկացուցանել զնա գործովք ձեռաց իւրոց. առ 'ի լինելոյ իբրեւ զտունն Յե- 8 րոբովամայ, եւ վասն հարկանելոյ զնա. յամին քսաներորդի եւ վեցերորդի արքայի Յուդայ։ Եւ թագաւորեաց Ելա որդի Բաասայ 'ի վերայ 9 Իսրայէլի 'ի Թերսա ամս երկուս։ Եւ ժողովեաց 'ի վերայ նորա Զամրի ծառայ իւր՝ իշխան կիսոյ ասպաստանին. եւ նա ըմպէր եւ արբեալ էր 'ի 10 տանն Արսայ հազարապետին 'ի Թերսա։ Եւ եմուտ Զամրի, եւ եհար զնա եւ սպան զնա, յամի քսաներորդի եւ եւթներորդի Ասայի արքայի 11 Յուդայ, եւ թագաւորեաց ընդ նորա։ Եւ եղեւ 'ի թագաւորելն նորա, 'ի նստել նորա յաթոռ իւր, եհար զամենայն տունն Բաասայ, եւ ոչ եթող 'ի նմա միզող զորմով, եւ զազգականս նորա 12 եւ զընկերս նորա։ Եւ սատակեաց Զամրի զամենայն տունն Բաասայ ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ 13 մարգարէի, վասն ամենայն մեղացն Բաասայ եւ Ելայի որդւոյ նորա որ մեղան, եւ որպէս յանցուցին

զԻսրայէլ՝ բարկացուցանել զՏէր Աստուած Իս-
րայէլի ունայնութիւնս իւրեանց։ Եւ մնացորդք բա- 14
նիցն Էլայ, եւ ամենայն ինչ զոր արար, ո՛չ ահա-
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւո-
րացն Իսրայէլի։

ԽԵ Յամի քսաներորդի եօթներորդի Ասայի ար- 15
քայի Յուդայ, Թագաւորեաց Զամբրի աւուրս
եօթն 'ի Թերսա. եւ բանակն Իսրայէլի 'ի Գաբա-
թոնի այլազգեաց. եւ լուաւ ժողովուրդն 'ի բա- 16
նակի անդ՝ ասեն. դաւաճանեաց Զամբրի եւ ե-
հար զարքայն. եւ թագաւորեցուցին Իսրայէլի
զԱմրի զզօրավար զօրուն 'ի վերայ Իսրայէլի յա-
ւուր յայնմիկ 'ի բանակին։ Եւ ել Ամրի եւ ամե- 17
նայն Իսրայէլ ընդ նմա 'ի Գաբաթոնէ, եւ պաշա-
րեցին զԹերսա. եւ եղեւ իբրեւ ետես Զամբրի թէ 18
յառնուլ եղեւ քաղաքն, եմուտ 'ի մենեակ մի
տանն արքայի, եւ այրեաց 'ի վերայ նորա զտունն
արքայի հրով. եւ մեռաւ վասն մեղացն իւրոց զոր 19
արար՝ առնել չար առաջի Տեառն. եւ գնաց ըն-
թացս Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ,
եւ 'ի մեղս նորա զոր արար որովք յանցոյց զԻս-
րայէլ։ Եւ մնացորդք բանից Զամբրեայ՝ եւ 20
խռովք նորա զոր խռովեաց, ո՛չ ահանիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն Իսրա-
յէլի։ Յայնժամ բաժանեցաւ ժողովուրդն Իս- 21
րայէլի, կէս ժողովրդեանն լինէր զհետ Թամնեայ
որդւոյ Գոնաթայ՝ թագաւորեցուցանել զնա,
եւ կէս ժողովրդեանն լինէր զհետ Ամրեայ. եւ 22
յաղթահարեաց ժողովուրդն որ զհետ Ամրեայ,
եւ պարտեցաւ ժողովուրդն որ զհետ Թամնեայ
որդւոյ Գոնաթայ. եւ մեռաւ Թամնի, եւ Յով-
րամ եղբայր նորա 'ի ժամանակի յայնմիկ. եւ
թագաւորեաց Ամրի յետ Թամնեայ։ Յամին ե- 23
րեսներորդի եւ առաջնորդի Ասայի արքայի Յու-
դայ, թագաւորէ Ամրի 'ի վերայ Իսրայէլի ամս
երկոտասան. 'ի Թերսա թագաւորեաց ամս վեց։
Եւ ստացաւ Ամրի զլեառնն Սեմերոն՝ 'ի Սեմերայ 24
տեառնէ լերինն երկուց տաղանդաց արծաթոյ. եւ
շինեաց զլեառնն, եւ կոչեաց զանուն լերինն զոր
շինեաց՝ յանուն Սեմերեայ տեառն լերինն Սեմե-
րոն։ Եւ արար Ամրի չար առաջի Տեառն, եւ չա- 25
րացաւ քան զամենայն եղեալս յառաջ քան զնա.
եւ գնաց զամենայն ճանապարհս Յերոբովամու 26
որդւոյ Նաբատայ, եւ 'ի մեղս նորա որովք յան-
ցոյց զԻսրայէլ՝ 'ի բարկացուցանել զՏէր Աս-
տուած Իսրայէլի ունայնութիւնս իւրեանց։ Եւ մնա- 27
ցորդք բանից Ամրեայ եւ ամենայն ինչ զոր ա-
րար, եւ զօրութիւն նորա զոր արար, ո՛չ ահա-
նիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւո-
րացն Իսրայէլի։

ԽԶ Եւ ննջեաց Ամրի ընդ հարս իւր, եւ թաղե- 28
ցաւ 'ի Սամարիա. եւ թագաւորեաց Աքաաբ որ-
դի նորա ընդ նորա։ Եւ Աքաաբ որդի Ամրեայ 29
թագաւորեաց 'ի վերայ Իսրայէլի. յամին երես-
ներորդի եւ ութերորդի Ասայի արքայի Յուդայ
թագաւորեաց Աքաաբ որդի Ամրեայ 'ի վերայ Իս-
30 րայէլի 'ի Սամարիա ամս քսան եւ երկու։ Եւ
արար Աքաաբ որդի Ամրեայ չար առաջի Տեառն
31 քան զամենեսեան որ յառաջ քան զնա էին. եւ
ո՛չ ինչ էր նմա ընդհատ գնալ ըստ մեղացն Յե-
րոբովամայ որդւոյ Նաբատայ. եւ առ կին զՅե-
զաբէլ դուստր Յեթբաաղայ արքայի սիդոնացւոց.
եւ գնաց եւ ծառայեաց Բահաղու. եւ երկիր ե-
32 պագ նմա. եւ կանգնեաց սեղան Բահաղու 'ի
տան գարշելեաց նորա զոր շինեաց 'ի Սամարիա։
33 Եւ արար Աքաաբ անտառ. եւ յաւել Աքաաբ
առնել առ 'ի բարկացուցանել զՏէր Աստուած
Իսրայէլի քան զամենայն թագաւորս Իսրայէլի՝
34 եղեալս յառաջ քան զնա։ Յաւուրս նորա շի-
նեաց Աքիէլ բեթէլացի զԵրիքով. Աբիրոնաւ
անդրանկաւ իւրով արկ նմա հիմունս, եւ Սե-
գուբաւ կրտսերաւ իւրով կանգնեաց զդրունս
նորա, ըստ բանին Տեառն՝ զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն
Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ ասէ Եղիա մարգարէ 'ի Թեզբեայ Գաղաա- ԽԷ
դու ցԱքաաբ. Կենդանի է Տէր Աստուած զօրու-
թեանց, Աստուած Իսրայէլի, որոյ կացի առաջի
նորա, եթէ եղիցի յամս յայսոսիկ ցօղ կամ
2 անձրեւ, բայց եթէ բանիւ բերանոյ իմոյ։ Եւ ե-
3 ղեւ բան Տեառն առ Եղիա եւ ասէ. Գնա աստի
ընդ արեւելս՝ եւ թաքիցես 'ի հեղեղատին Քառա-
4 թու, որ է յանդիման Յորդանանու. եւ եղիցի
ըմպել քեզ ջուր 'ի հեղեղատէն, եւ հրաման
5 տաց ագռաւուց կերակրել զքեզ անդ։ Եւ գնաց
եւ արար Եղիա ըստ բանին Տեառն, եւ չոգաւ եւ
նստաւ 'ի հեղեղատին Քառաթայ յանդիման Յոր-
6 դանանու. եւ ագռաւք բերէին նմա հաց եւ միս
ընդ առաւօտս, եւ հաց եւ միս ընդ երեկոյս. եւ
7 'ի հեղեղատէն ըմպէր ջուր. եւ եղեւ յետ ա-
ւուրց՝ եւ ցամաքեցաւ հեղեղատն զի ոչ եղեւ
8 անձրեւ 'ի վերայ երկրի։ Եւ եղեւ բան Տեառն
9 առ Եղիա եւ ասէ. Արի եւ գնա 'ի Սարեփթա սի-
դոնացւոց, եւ նստջիր անդ. եւ ահա պատուի-
րեալ է իմ անդ կնոջ միոյ այրւոյ կերակրել
10 զքեզ։ Եւ յարեաւ գնաց 'ի Սարեփթա 'ի դուռն
քաղաքին, եւ ահա անդ կին մի քաղէր փայտ.
եւ աղաղակեաց զկնի նորա Եղիա եւ ասէ ցնա.
Ա՛ռ դու ինձ սակաւ մի ջուր ամանով եւ արբից՝
11 Եւ գնաց բերել. եւ աղաղակեաց զհետ նորա Ե-
ղիա եւ ասէ. Առցես ինձ պատառ մի հաց 'ի ձե-
12 ռին քում։ Եւ ասէ կինն. Կենդանի է Տէր Աս-
տուած քո, եթէ գոյցէ իմ նկանակ. բայց եթէ
որչափ բուռն մի ալեւր 'ի սափորի. եւ սակաւ
մի իւղ 'ի կամխիանի. եւ ահա քաղեմ երկուս

երկուս, եւ մտից եւ արարից զայն ինձ եւ մանկանց
իմոց․ եւ կերիցուք զայն եւ մեռցուք։ Եւ 13
ասէ ցնա Եղիա․ Քաջալերեաց, մուտ եւ արա
ըստ բանի քում․ այլ արասցես նախ ինձ անտի
նկանակ մի փոքրիկ եւ բերցես ինձ, եւ ապա
արասցես քեզ եւ մանկանց քոց։ Զի այսպէս 14
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի․ սափոր ալեւրն
մի պակասեսցէ եւ կարմիտն իւղոյն մի նուազեսցէ՝
մինչեւ յօր տալոյ Տեառն անձրեւ ՚ի վերայ
երեսաց երկրի։ Եւ գնաց կինն, եւ արար 15
ըստ բանին Եղիայի, եւ կերաւ սա եւ նա եւ որդիք
նորա․ եւ յօրէ յայնմանէ սափոր ալեւրն ոչ 16
պակասեաց, եւ կարմիտն իւղոյն ոչ նուազեաց
ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ՚ի ձեռն Եղիայի։
Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ հիւանդացաւ որդի 17
տիկնոջ տանն, եւ էր ախտ նորա սաստիկ
յոյժ, մինչ ոչ մնալ ՚ի նմա շունչ․ եւ ասէ ցԵղիա․ 18
Զի՞ կայ իմ եւ քո, այր Աստուծոյ, մտեր
առ իս յիշատակել զանօրէնութիւնս իմ, եւ սպանանել
զորդի իմ։ Եւ ասէ Եղիա ցկինն․ Տուր 19
ինձ զորդիդ քո։ Եւ առ զնա ՚ի գրկաց նորա, եւ
եհան զնա ՚ի վերնատունն յորում ինքն նստէր,
եւ եդ զնա ՚ի կողմն ՚ի վերայ մահճաց իւրոց․
եւ աղաղակեաց Եղիա եւ ասէ․ Ահ ինձ Տէր, որ 20
վկայդ ես այրւոյն առ որում ես բնակեալ․ դու
չարչարեցեր զորդի նորա մեռուցանել։ Եւ փչեաց 21
երիցս ՚ի մանուկն, եւ կարդաց զՏէր եւ ասէ․
Տէր Աստուած իմ, դարձցի շունչ մանկանս
՚ի սա։ Եւ եղեւ այնպէս․ եւ աղաղակեաց, եւ 22
լուաւ Տէր ձայնի Եղիայի, եւ դարձաւ շունչ
մանկանն ՚ի փոր նորա եւ կենդանացաւ․ Եւ առ 23
Եղիա զմանուկն եւ իջոյց զնա ՚ի վերնատանէ անտի
՚ի տունն եւ ետ ցմայր իւր․ եւ ասէ Եղիա․
Տես զի կենդանի է որդիդ քո։ Եւ ասէ կինն ցԵղիա․ 24
Ահա արդ գիտացի եթէ այր Աստուծոյ ես
դու, եւ բան Տեառն ճշմարիտ է ՚ի բերան քո։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԿԸ Եւ եղեւ յետ աւուրց բազմաց՝ եւ բան Տեառն 1
եղեւ առ Եղիա յամին երրորդի, եւ ասէ․ Երթ
եւ երեւեաց Աքաաբու, եւ տաց անձրեւ ՚ի վերայ
երեսաց երկրի։ Եւ չոգաւ Եղիա երեւել 2
Աքաաբու․ եւ սով սաստիկ էր ՚ի Սամարիա։ Եւ 3
կոչեաց Աքաաբ զԱբդիու զհազարապետ իւր․
եւ Աբդիու երկիւղած էր ՚ի Տեառնէ յոյժ․ եւ եղեւ 4
՚ի կոտորել Յեզաբելայ զմարգարէսն Տեառն,
առ Աբդիու հարիւր այր մարգարէ, եւ թաքոյց
զնոսա յիսուն յիսուն յայրի․ եւ կերակրեաց
զնոսա հացիւ եւ ջրով։ Եւ ասէ արքայ ցԱբդիու․ 5
Եկ շրջեսցուք ընդ երկիրդ առ ամենայն աղբերբք
ջրոց եւ առ հեղեղատս․ թերեւս գտցուք խոտ
եւ ապրեցուսցուք զձիս եւ զջորիս, եւ ոչ սատակեսցին

6 յանասնոց։ Եւ բաժանեցան իւրեանց
զճանապարհն շրջել․ Աքաաբ գնաց ընդ մի ճանապարհ
միայն, եւ Աբդիու գնաց ընդ այլ ճանապարհ
7 միայն։ Եւ էր Աբդիու ՚ի ճանապարհին,
եւ եկն ել Եղիա ընդ առաջ նորա միայն,
եւ ճանաչեաց Աբդիու՝ անկաւ ՚ի վերայ երեսաց
իւրոց եւ ասէ․ Եթէ դո՞ւ իցես տէր իմ Եղիա։
8 Եւ ասէ Եղիա․ Ես եմ․ երթ ասա ցտէր
9 քո՝ եթէ աստանօր է Եղիա։ Եւ ասէ Աբդիու․
Զի՞նչ մեղայ, զի մատնես զծառայ քո ՚ի ձեռս
10 Աքաաբու սպանանել զիս․ կենդանի է տէր Աստուած
քո, եթէ իցէ ազգ կամ թագաւորութիւն
ուր ոչ առաքեաց տէր իմ խնդրել զքեզ․
եւ ասեն թէ չէ աստ․ եւ երդմնեցոյց զթագաւորութիւնն
եւ զաշխարհս նորա զի ոչ եգիտ զքեզ։
11 Եւ արդ դու ասես, թէ երթ եւ պատմեա տեառն
12 քում թէ աստանօր է Եղիա․ եւ եղիցի եթէ
ես երթայցեմ ՚ի քէն, եւ հոգի Տեառն առցէ
զքեզ յերկիր զոր ոչ գիտիցեմ, եւ մտանիցեմ
պատմել Աքաաբու, եւ ոչ գտանիցէ զքեզ,
եւ սպանանիցէ զիս․ եւ ծառայ քո երկիւղած
13 է ՚ի Տեառնէ ՚ի մանկութենէ իւրմէ։ Եւ
ո՞չ պատմեցաւ տեառն իմում զոր ինչ արարի
ես ՚ի կոտորել Յեզաբելայ զմարգարէսն Տեառն․
թաքուցի ՚ի մարգարէիցն Տեառն հարիւր այր՝
յիսուն յիսուն այր յայրի, եւ կերակրեցի զնոսա
14 հացիւ եւ ջրով․ եւ արդ դու ասես ցիս, երթ
եւ ասա տեառն քում թէ աստանօր է Եղիա, եւ
15 սպանանիցէ զիս։ Եւ ասէ Եղիա․ Կենդանի է
Տէր զօրութեանց, որոյ կացի առաջի նորա, զի
16 այսօր երեւեցայց նմա։ Եւ գնաց Աբդիու ընդ
առաջ Աքաաբու եւ պատմեաց նմա․ եւ ընթացաւ
17 Աքաաբ եւ գնաց ընդ առաջ Եղիայի։ Եւ եղեւ
իբրեւ ետես Աքաաբ զԵղիա, ասէ Աքաաբ
ցԵղիա․ Եթէ դո՞ւ իցես խանգարիչն Իսրայէլի։
18 Եւ ասէ Եղիա․ Ես ոչ խանգարեմ զԻսրայէլ,
այլ դու եւ տուն հօր քո, ՚ի թողուլ ձեզ զտէր
Աստուած ձեր եւ երթալ զհետ Բահաղիմայն։
19 Եւ արդ առաքեա ժողովեա առ իս զամենայն Իսրայէլ
՚ի լեառն Կարմելոս, եւ զմարգարէսն Բահաղու
զչորեքհարիւր եւ զյիսուն, եւ զմարգարէսն
ամօթոյ զչորեքհարիւր եւ զյիսուն, եւ
զմարգարէսն անտառաց զչորեքհարիւր, որ ուտեն
զսեղանն Յեզաբելայ։

20 Եւ առաքեաց Աքաաբ ընդ ամենայն Իսրայէլ․ ԿԹ
եւ ժողովեաց զմարգարէսն ՚ի լեառնն Կարմելոս․
21 եւ մերձեցոյց Եղիա զամենայն ժողովուրդն,
եւ ասէ ցնոսա Եղիա․ Մինչեւ ցե՞րբ կաղայք յերկոսին
համս․ եթէ Տէր է Աստուած՝ երթայք զհետ
նորա, եւ եթէ Բահաղն իցէ՝ երթայք զհետ
նորա։ Եւ ոչ ետ ժողովուրդն նմա պատասխանի․
22 եւ ասէ Եղիա ցժողովուրդն․ Ես մնացեալ
եմ մարգարէ Տեառն միայն, եւ մարգարէք Բահաղու
այր չորեք հարիւր եւ յիսուն, եւ մար-

գարէք անտառին՝ չորեքհարիւր· տացեն մեզ եր- 23
կուս եզինս, եւ ընտրեսցեն իւրեանց զմին, եւ
յօշեսցեն եւ դիցեն 'ի վերայ փայտից. եւ հուր
մի՛ դիցեն. եւ ես արարից զմիւս եզն, եւ եդից
'ի վերայ փայտից, եւ հուր ոչ մատուցից. եւ 24
կարդասջիք զանուն աստուածոյն ձերոյ, եւ ես
կոչեցից զանուն տեառն Աստուծոյ իմոյ. եւ ե-
ղիցի Աստուած՝ որ լուիցէ հրով՝ նա է Աստուած։
Պատասխանի ետուն ամենայն ժողովուրդն եւ
ասեն. Բարւոք է բանդ զոր խօսեցար։ Եւ ասէ Ե- 25
ղիա ցմարգարէսն ամօթոյ. Ընտրեցէք դուք ձեզ
զուարակ մի, եւ արարէք յառաջագոյն, քանզի
դուք բազում էք. եւ կարդացէք զանուն աս-
տուածոյն ձերոյ, եւ հուր մի՛ դնէք 'ի վերայ։
Եւ առին զզուարակն զոր ետ նոցա, եւ արարին. 26
եւ կարդային զանուն Բահաղու յայգուէ մինչեւ
ցհասարակ օր. եւ ասէին. Լուր մեզ, Բահաղ,
լուր մեզ։ Եւ ոչ գոյր բարբառ եւ ոչ ունկըն-
դրութիւն. եւ ընթանային շուրջ զսեղանովն
զոր արարին։ Եւ եղեւ 'ի միջօրէին՝ եւ այպա- 27
նէր զնոսա Եղիա Թեզբացի եւ ասէ. Մեծա-
ձայն կարդացէք, զի Աստուած է, թերեւս զբօ-
սանք ինչ իցեն նմա, եւ միանգամայն թերեւս
առնիցէ հրաման, կամ թէ 'ի քուն իցէ եւ յառ-
նիցէ։ Եւ կարդային մեծաձայն, եւ ցատէին ըստ 28
օրինի իւրեանց սրով եւ գեղարդամբք մինչեւ
ցհեղուլ արեան 'ի վերայ նոցա։ Եւ եղեւ իբրեւ 29
միջօրեայն յընդերեկն, եւ մարգարէանային մին-
չեւ ցժամանակ մատուցանելոյ զոհին, եւ ոչ
գոյր ձայն, եւ խօսեցաւ Եղիա Թեզբացի ընդ
մարգարէս գարշելեացն եւ ասէ. Ի բաց կացէք,
այդ ես արարից զողջակէզն իմ։ Եւ 'ի բաց կա-
ցին եւ գնացին։

Ե Եւ ասէ Եղիա ցժողովուրդն. Մատերուք առ 30
իս։ Եւ մատեան ամենայն ժողովուրդն առ նա.
եւ ողջացոյց զսեղանն Տեառն զկործանեալ. եւ 31
առ Եղիա երկոտասան քար՝ ըստ թուոյ ցեղիցն
Իսրայէլի, որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ նմա եւ ա-
սէ՝ Իսրայէլ եղիցի անուն քո. եւ շինեաց զքա- 32
րինսն յանուն Տեառն, եւ արար ծով որ տանէր
երկուս գրուաս սերման շուրջ զսեղանովն. եւ ե- 33
դեղ զփայտսն 'ի վերայ սեղանոյն զոր արար, եւ
յօշեաց զողջակէզն եւ եդեղ 'ի վերայ փայտիցն
եւ եդեղ 'ի վերայ սեղանոյն, եւ ասէ. Առէք ինձ 34
չորս սափորս ջրոյ, եւ հեղէք 'ի վերայ ողջակի-
զիդ եւ 'ի վերայ փայտիցդ։ Եւ ասէ. Կրկնեցէք։
Եւ կրկնեցին։ Եւ ասէ. Երեքկնեցէք։ Եւ երեք-
կնեցին. եւ գնայր ջուրն շուրջ զսեղանովն, եւ 35
զծովն լցին ջրով։ Եւ եղեւ 'ի ժամու մատուցա- 36
նելոյ պատարագին աղաղակեաց Եղիա յերկինս,
եւ ասէ. Տէր Աստուած Աբրահամու եւ Իսահա-
կայ եւ Իսրայէլի, այսօր ծանիցեն եթէ դու ես
տէր Աստուած Իսրայէլի, եւ ես ծառայ քո. եւ
ես արարի զգործս զայսոսիկ. լուր ինձ, Տէր, 37
լուր ինձ հրով. եւ ծանիցէ ժողովուրդս՝ թէ
դու ես տէր Աստուած, եւ դու դարձուցեր զսը-
38 իրտ ժողովրդեանս այսորիկ յետս։ Եւ անկաւ
հուր 'ի Տեառնէ յերկնից, եւ եկեր զողջակէզսն
եւ զփայտսն, եւ զհողն եւ զջուրն որ 'ի ծովակն
39 լափեաց հուրն։ Իբրեւ ետես ամենայն ժողո-
վուրդն՝ անկան 'ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ ա-
սեն. Արդարեւ Տէր՝ նա է Աստուած, Տէր նա է
40 Աստուած։ Եւ ասէ Եղիա ցժողովուրդն. Կալա-
րուք զմարգարէսն Բահաղու, եւ մի ոք ապրես-
ցի 'ի նոցանէ։ Եւ կալան զնոսա. եւ իջոյց զնոսա
Եղիա 'ի հեղեղատն Կիսոնի եւ կոտորեաց զնոսա
անդ։

41 Եւ ասէ Եղիա ցԱքաաբ. Ել կեր եւ արբ. զի ԿԱ
42 ձայն ոտից անձրեւի է։ Եւ ել Աքաաբ ուտել
եւ ըմպել. եւ Եղիա ել 'ի գլուխ լերինն Կարմե-
ղայ. եւ խոնարհեցաւ յերկիր, եւ եդ զերեսս
43 իւր 'ի մէջ ծնգաց իւրոց. եւ ասէ ցպատանեակն
իւր. Ել եւ հայեաց ընդ ծովակողմն. Ել
եւ հայեցաւ պատանեակն, եւ ասէ. Ոչ ինչ է։
Եւ ասէ Եղիա. Ալէ դու դարձիր եօթն անգամ։
44 Եւ դարձաւ պատանեակն եօթն անգամ. եւ ե-
ղեւ յեօթներորդումն նուագին, եւ ահա ամպ
մի փոքրիկ իբրեւ զթաթ առն՝ հանէր ջուր. եւ
ասէ. Ել եւ ասա ցԱքաաբ. Լծեա զկառս քո եւ
45 էջ, գուցէ հասանիցէ քեզ անձրեւ։ Եւ եղեւ
մինչ նա այսր եւ անդր դառնայր՝ երկինք մթա-
ցան ամպովք եւ հողմով, եւ եղեւ անձրեւ մեծ.
46 եւ լայր եւ երթայր Աքաաբ յԵզրայէլ. եւ ձեռն
Տեառն եղեւ 'ի վերայ Եղիայի, եւ պնդեաց զմէջ
իւր եւ ընթացաւ առաջի Աքաաբու, մինչեւ մը-
տանել յԵզրայէլ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ պատմեաց Աքաաբ Յեզաբէլայ կնոջ իւ-
րում զամենայն զոր արար Եղիա, եւ որպէս կո-
2 տորեաց զամենայն մարգարէսն սրով։ Եւ առա-
քեաց Յեզաբէլ հրեշտակս առ Եղիա եւ ասէ.
Եթէ դու Եղիա իցես, եւ ես Յեզաբէլ. այն եւ այն
արասցեն ինձ աստուածքն եւ այն եւ այն յաւե-
լցեն, եթէ ոչ վաղիւ 'ի սոյն ժամու եդից զանձն
քո իբրեւ զանձն միոյ 'ի նոցանէ։

3 Եւ երկեաւ Եղիա՝ եւ յարեաւ գնաց առան- ԿԲ
ձինն, եւ եկն 'ի Բերսաբէէ յերկիրն Յուդայ. եւ
4 եթող անդ զպատանեակն իւր, եւ ինքն գնաց
յանապատ աւուր միոյ ճանապարհ, եւ չոգաւ
եւ նստաւ ընդ բռնենեաւ. եւ խնդրեաց մահ
անձին իւրոյ, եւ ասէ. Շատ է արդ, Տէր. առ
զոգի իմ յինէն, Տէր. զի ոչ եմ ես լաւ քան զհարս
5 իմ։ Եւ 'ի քուն եմուտ եւ ննջեաց ընդ տնկովն.
եւ ահա ոմն մերձեցաւ 'ի նա եւ ասէ. Արի եւ
6 կեր։ Եւ հայեցաւ Եղիա, եւ ահա 'ի սնարից նո-

րս նկանակ հաճարոյ եւ կուժ ջրոյ, եւ յարուցեա
լ եկեր եւ արբ. եւ դարձաւ ննջեաց։ Եւ դար- 7
ձաւ հրեշտակն Տեառն երկրորդ անգամ մերձե-
ցաւ առ նա եւ ասէ ցնա. Արի կեր, զի բազում
է ՚ի քէն եւ անցք ճանապարհիդ։ Եւ յարուցեալ ե- 8
կեր եւ արբ, եւ գնաց զօրութեամբ կերակրոյն
այնորիկ քառասուն տիւ եւ քառասուն գիշեր,
մինչեւ ցլեառնն Աստուծոյ ՚ի Քորէբ, եւ եմուտ 9
անդ յայրն եւ դադարեաց։ Եւ ահա բան Տեառն
եղեւ առ նա եւ ասէ. Զի՞ է քո դու աստ, Եղիա։
Եւ ասէ Եղիա. Նախանձեցայ զնախանձ Տեառն 10
ամենակալի. զի թողին զքեզ որդիքն Իսրայէլի,
զսեղանս քո կործանեցին, եւ զմարգարէս քո կո-
տորեցին սրով. եւ մնացի միայն ես, եւ խնդ-
րեն զանձն իմ առնուլ զնա։ Եւ ասէ. Ելցես դու 11
վաղիւ եւ կացցես ՚ի լերինն առաջի Տեառն. եւ
ահա Տէր անցցէ, եւ հողմ մեծ ուժգին որ զլերինս
քակէր եւ զվէմս խորտակէր առաջի Տեառն,
եւ ոչ ՚ի հողմն Տէր. եւ յետ հողմոյն շարժումն,
եւ ոչ ՚ի շարժմանն Տէր. եւ յետ շարժմանն հուր, 12
եւ ոչ ՚ի հուրն Տէր. եւ յետ հրոյն ձայն մեղմա
գոյ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եղիա՝ ծածկեաց 13
զերեսս իւր մաշկեկաւն, եւ ել եւ եկաց ՚ի ներ-
քոյ այրին. եւ ահա բարբառ առ նա եւ ասէ.
Զի՞ է քո դու աստ, Եղիա։ Եւ ասէ Եղիա. Նախանձ- 14
ձեցայ զնախանձ Տեառն ամենակալի, զի թողին
զուխտ քո որդիքն Իսրայէլի, զսեղանս քո քակ-
եցին, եւ զմարգարէս քո կոտորեցին սրով. եւ
մնացի միայն ես, եւ խնդրեն զանձն իմ առ-
նուլ զնա։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Գնա եւ դարձիր 15
ընդ ճանապարհ քո, եւ երթիցես ընդ ճանապարհ ա-
նապատին Դամասկոսի, եւ երթիցես եւ օծցես
զԱզայէլ ՚ի թագաւոր Ասորւոց, եւ զՅէու որդի 16
Նամեսեայ ՚ի թագաւոր ՚ի վերայ Իսրայէլի. եւ զԵ-
ղիսէէ որդի Սափատայ յԱբէլմաուլայ՝ օծցես ՚ի
մարգարէ փոխանակ քո. եւ եղիցի՝ զապրեալն 17
՚ի սրոյ Ազայէլի՝ սպանցէ Յէու, եւ զապրեալն ՚ի
սրոյ Յէուայ՝ սպանցէ Եղիսէէ. եւ թողցես դու 18
յԻսրայէլէ եօթն հազար արանց զամենայն որոյ
չ են կրկնեալ ծունր Բահաղու, եւ զամենայն
բերան որոյ ոչ իցէ պագեալ զնա։ Եւ գնաց ան- 19
տի. եւ եգիտ զԵղիսէէ որդի Սափատայ, եւ նա
վարէր երկոտասան եզամբք. եւ զոյգք զոյգք ե-
զանց առաջի նորա, եւ ինքն ՚ի վերայ երկոտա-
սանիցն. եւ եհաս Եղիա առ նա, եւ ընկէց զմաշ-
կեակն իւր ՚ի վերայ նորա. եւ եթող Եղիսէէ զե- 20
զինն, եւ ընթացաւ զհետ Եղիայի, եւ ասէ.
Համբուրեցից զհայր իմ եւ զմայր իմ, եւ եկից
զհետ քո։ Եւ ասէ ցնա. Երթ՝ դարձիր անդրէն.
զի՞նչ արարի քեզ։ Եւ դարձաւ ՚ի նմանէ, եւ առ 21
զզոյգս եզանցն եւ եզեն, եւ զործիս ե-
զանցն հաւոյց զնոսա. եւ ետ ժողովրդեանն եւ
կերան. եւ յարուցեալ գնաց զհետ Եղիայի եւ պաշ-
տէր զնա։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ որդի Ադերայ՝ արքայ Ասորւոց ժողովեաց ԶԴ
զամենայն զօրս իւր, եւ ել եւ նստաւ զՍամա-
րիաւ, եւ երեսուն եւ երկու թագաւորք ընդ
նմա, եւ ամենայն երիվարք եւ կառք եկին եւ
նստան զՍամարիաւ, եւ տային պատերազմ ընդ
2 նմա։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Աքաաբ ար-
3 քայ Իսրայէլի ՚ի քաղաքն, եւ ասէ ցնա. Այս-
պէս ասէ որդի Ադերայ. արծաթ քո եւ ոսկի
քո իմ է, եւ կանայք քո եւ որդիք քո գե-
4 ղեցիկք իմ են։ Պատասխանի ետ արքայն Իս-
րայէլի եւ ասէ. Որպէս խօսեցար, տէր իմ
5 արքայ, քո եմ ես եւ ամենայն ինչ իմ։ Եւ դար-
ձան հրեշտակքն եւ ասեն. Այսպէս ասէ որդի
Ադերայ. Ես յղեցի զի զարծաթ քո եւ զոսկի
քո եւ զկանայս քո եւ զորդիս քո ցիս տացես.
6 զի վաղիւ ՚ի սոյն ժամու առաքեցից զծառայս
իմ, եւ յուզեսցեն զտուն քո եւ զտուն ծառայից
քոց, եւ եղիցին ցանկալիք աչաց նոցա՝ յոր ար-
7 կանիցեն զձեռս իւրեանց՝ առցեն։ Եւ կոչեաց
արքայն Իսրայէլի զամենայն ծերակոյտ երկրին
եւ ասէ. Գիտասջիք եւ տեսջիք՝ զի չարիս խն-
դրէ նա, զի առաքեաց առ իս զուստերաց ի-
մոց եւ զդստերաց իմոց. զարծաթ իմ եւ զոսկի
8 իմ ոչ արգելի ՚ի նմանէ։ Եւ ասեն ցնա ծերքն
եւ ամենայն ժողովուրդն. Մի լսեր եւ մի յանձն
9 առնուր։ Եւ ասէ ցհրեշտակս որդւոյն Ադերայ.
Ասասջիք ցտէրն ձեր ցարքայ. զամենայն ինչ զոր
առաքեցեր առ ծառայ քո յառաջնումն նուագին՝
արարից, բայց զայդ բան ոչ կարեմ առնել։ Եւ
գնացին արքն եւ դարձուցին նմա պատասխանի։
10 Եւ առաքեաց առ նա որդին Ադերայ եւ ասէ.
Ան եւ ան արասցեն ինձ դիքն եւ ան եւ ան յաւել-
ցեն, եթէ բաւեսցէ հող Սամարիայ՝ աղխամաղխ
հանդերձ՝ ամենայն զօրականի հետեւակաց ի-
11 մոց։ Եւ պատասխանի ետ արքայն Իսրայէլի եւ
ասէ. Լաւ է արդ, մի պարծեսցի կորն իբրեւ
ուղիղն։ Եւ եղեւ իբրեւ պատասխանի ետ նմա
12 զբանս զայս, եւ ինքն ՚ի գինւոջ էր եւ ամենայն
թագաւորք որ ընդ նմա ՚ի խորանս. եւ ասէ ցծա-
ռայսն իւր. Շինեցէք պատնէշ։ Եւ եդին
13 պատնէշ շուրջ զքաղաքաւն։ Եւ ահա մարգարէ
մի մատեաւ առ Աքաաբ արքայ Իսրայէլի եւ ա-
սէ. Այսպէս ասէ Տէր. Եթէ տեսանիցես զայդ
ամբոխ մեծ. ահա ես մատնեցից զնոսա այսօր ՚ի
14 ձեռս քո. եւ գիտասցես՝ թէ ես եմ Տէր։ Եւ
ասէ Աքաաբ. Ի՞ւ։ Եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր.
Մանկտւովք իշխանաց գաւառաց։ Եւ ասէ Ա-
քաաբ. Ո՞ նախ գրգռեսցէ զպատերազմն։ Եւ ա-
15 սէ. Դու։ Եւ հանդէս արար ծառայից իշխանաց
գաւառաց, եւ եղեն երկերիւր եւ երեսուն. եւ
յետ այսորիկ հանդէս արար ամենայն ժողովրդեանն եւ

ամենայն որդւոց զօրութեան՝ եւթն հազար արանց, եւ ելանէր զմիջօրէիւ. եւ որդին Ադերայ 16
ըմպէր գինի մինչեւ արբենալ 'ի Սոկքով. ինքն
եւ երեսուն եւ երկու թագաւորքն օգնականք
նորա։ Եւ ելին նախ մանկունք իշխանաց գաւառացն, 17
եւ առաքեցին առ որդին Ադերայ, եւ
պատմեցին նմա եւ ասեն. Արք ելին 'ի Սամարիայ։
Եւ ասէ ցնոսա. Եթէ 'ի խաղաղութիւն ելանիցեն՝ 18
կալջիք զնոսա կենդանիս, եւ եթէ 'ի
պատերազմ ելանիցեն՝ կալջիք զնոսա կենդանիս։
Եւ ելին 'ի քաղաքէն մանկունք իշխանաց 19
գաւառացն, եւ զօրն զհետ նոցա. եւ եհար իւրաքանչիւր 20
ոք զայր իւր. եւ փախեան
Ասորիքն, եւ հալածեաց զնոսա Իսրայէլ. եւ ապրեցաւ
որդին Ադերայ արքայ Ասորւոց հեծեալ
ձիով հանդերձ երիվարօք հեծելովք. Եւ ել 21
արքայն Իսրայէլի եւ առ զերիվարս եւ զկառս,
եւ եհար յԱսորւոց հարուածս մեծամեծս։ Եւ 22
մատեաւ մարգարէն առ արքայն Իսրայէլի, եւ ասէ
ցնա. Զօրացիր եւ գիտաս, եւ տես զինչ գործեսցես.
զի 'ի դառնալ տարւոյս այսորիկ որդին Ադերայ
արքայ Ասորւոց ելանելոց է 'ի վերայ քո։
Եւ ծառայք արքային Ասորւոց ասեն ցնա. Աս- 23
տուած լերանց է Աստուածն Իսրայէլի, եւ ոչ
Աստուած դաշտաց. վասն այնորիկ յաղթահարեցին
զմեզ. եթէ տայցեմք ընդ նոսա պատերազմ
'ի դաշտի՝ յաղթեմք նոցա. եւ զայս բան ա- 24
րասցես. 'ի բաց արա զթագաւորսն յիւրաքանչիւր
տեղւոջէ, եւ դիր ընդ նոցա նախարարս.
եւ փոխանակեսցուք քեզ զօր ընդ զօրացն որ 25
անկան 'ի քէն, եւ երիվարս ընդ երիվարացն,
եւ կառս ընդ կառացն. եւ տացուք ընդ նոսա
պատերազմ 'ի դաշտի՝ եւ յաղթեսցուք նոցա։
Եւ լուաւ բարբառոյ նոցա, եւ արար
այնպէս։

ԵԴ Եւ եղեւ 'ի դառնալ տարւոյն՝ հանդէս արար 26
որդին Ադերայ՝ Ասորւոց, եւ ել յԱփեկա 'ի պատերազմ
ընդ Իսրայէլի։ Եւ որդիքն Իսրայէլի ա- 27
րարին հանդէս, եւ երկդիմեցան եւ հասին յառաջս
նոցա. եւ ճակատեցան որդիքն Իսրայէլի
ընդդէմ Ասորւոցն իբրեւ երկու երամակք այծից.
եւ Ասորիքն լցին զերկիրն։ Եւ մատեաւ 28
այրն Աստուծոյ եւ ասէ ցարքայն Իսրայէլի.
Այսպէս ասէ Տէր. փոխանակ զի ասացին Ասորիքն
թէ Աստուած լերանց է տէր Աստուածն Իսրայէլի
եւ ոչ Աստուած դաշտաց, նա տաց ըզզօրն
զայն զմեծ 'ի ձեռս քո, եւ գիտասցես թէ
ես եմ Տէր։ Եւ բանակեցան նոքա ընդդէմ սոցա 29
զեւթն օր. եւ եղեւ յաւուրն եւթներորդի ընդ-
[illegible] 30
[illegible]

որդին Ադերայ փախեաւ. եւ եմուտ 'ի տուն իւր
31 ներքին 'ի սենեակ. եւ ասեն ցնա ծառայք իւր.
Ահաւասիկ գիտեմք զի թագաւորք տանն Իսրայէլի
թագաւորք ողորմութեան են. արկցուք
քուրձս զմիջովք մերովք եւ չուանս 'ի գլուխս
մեր. եւ ելցուք առ արքայն Իսրայէլի. թերեւս
32 ապրեցուսցէ զանձինս մեր։ Եւ զգեցան քուրձս
'ի մէջս իւրեանց, եւ եդին չուանս 'ի գլուխս իւրեանց.
եւ ասեն ցարքայն Իսրայէլի. Ծառայ
քո որդի Ադերայ ասէ. կեցցէ անձն իմ։ Եւ ասէ.
Եթէ տակաւին կենդանի իցէ՝ եղբայր իմ է։
33 Եւ արքն հմայեցին եւ նախրեցին եւ քաղեցին
զբանն 'ի բերանոյ նորա, եւ ասեն. Եղբայր քո
որդի Ադերայ սա է։ Եւ ասէ. Մտէք եւ ածէք
զնա։ Եւ ել առ նա որդին Ադերայ, եւ հա-
34 նին զնա առ նա 'ի կառսն. եւ ասէ ցնա. Զքաղաքսն
զոր առ հայր իմ 'ի հօրէ քումմէ՝ դարձուցից
առ քեզ, եւ հանցես քեզ հրապարակս 'ի Դամասկոս,
որպէս եդ հայր իմ 'ի Սամարիա։ Եւ
ասէ. Եւ ես արձակեցից զքեզ ուխտիւ։ Եւ եդ
ընդ նմա ուխտ, եւ արձակեաց զնա։

35 Եւ այր մի յորդւոց մարգարէիցն ասէ ցընկեր ԵԵ
իւր բանիւ Տեառն. Հար զիս։ Եւ ոչ կամեցաւ
36 այրն հարկանել զնա։ Եւ ասէ ցնա. Փոխանակ
զի ոչ լուար ձայնի Տեառն, ահա իբրեւ գնասցես
յինէն՝ սպանցէ զքեզ առիւծ։ Եւ իբրեւ
գնաց 'ի նմանէ, եգիտ զնա առիւծ եւ սպան ըզ-
37 նա։ Եւ եգիտ այլ այր եւ ասէ. Հար զիս։ Եւ ե-
38 հար զնա այրն, եհար եւ ջախջախեաց։ Եւ չոգաւ
մարգարէն եւ եկաց առաջի արքային 'ի վերայ
Ճանապարհին, եւ կապեաց պատանաւ զաչս
39 իւր. եւ եղեւ իբրեւ անցանէր ընդ այն արքայ,
եւ նա աղաղակեաց առ արքայ եւ ասէ. Ծառայ
քո ել ընդ զօրս 'ի պատերազմի, եւ ահա այր
մի ած առ իս այր եւ ասէ. պահեա զայրդ զայդ.
ապա թէ զերծանելով զերծցի, եղիցի անձն քո
ընդ անձին դորա, կամ տաղանդ մի արծաթոյ
40 կշռեսցես. եւ եղեւ մինչ ծառայ քո այսր եւ
անդր հայէր, եւ նա չէր ուրեք։ Եւ ասէ արքայն
Իսրայէլի ցնա. Ահա եւ այդ յինէն կորու-
41 նել գաւ է. սպաներ ուրեմն։ Եւ փութացաւ 'ի
բաց ած զպատանն յաչաց իւրոց. եւ ծանեաւ
զնա արքայն Իսրայէլի թէ 'ի մարգարէից անտի
42 է նա. եւ ասէ ցնա. Այսպէս ասէ Տէր. փոխանակ
զի հաներ դու զայրն մահապարտ 'ի ձեռաց
քոց, եղիցի անձն քո փոխանակ անձին նորա,
եւ ժողովուրդ քո փոխանակ ժողովրդեան նո-
43 րա։ Եւ գնաց արքայն Իսրայէլի 'ի տուն իւր
տրտմեալ եւ լքեալ, եւ եկն 'ի Սամարիա։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Եւ եղեւ յետ բանից այսոցիկ, այգի մի էր 1
Նաբովթայ յեզրայելացւոյ, մերձ առ կալ Աքաաբու արքային Սամարիայ: Եւ խօսեցաւ Աքաաբ ընդ 2
Նաբովթայ եւ ասէ. Տուր ինձ զայգին քո, եւ
եղիցի ինձ 'ի պարտէզ բանջարոյ, զի մերձ է 'ի
տուն իմ. եւ տաց քեզ այլ այգի լաւ քան զնա.
եւ եթէ հաճոյ իցէ առաջի քո, տաց քեզ արծաթ
զգին այգւոյն քոյ. եւ եղիցի ինձ 'ի պարտէզ բանջարոյ: Եւ ասէ Նաբովթ ցԱքաաբ. Քաւ լիցի ինձ 3
յԱստուծոյ իմմէ տալ քեզ զժառանգութիւն
հարց իմոց: Եւ եկն Աքաաբ 'ի տուն իւր տխրեալ 4
եւ լքեալ վասն բանին զոր խօսեցաւ ընդ նմա
Նաբովթ յեզրայելացին եւ ասէ, ոչ տաց քեզ զժառանգութիւն հարց իմոց. եւ ննջեաց 'ի մահճի
իւր, եւ ծածկեաց զերեսս իւր, եւ ոչ եկեր հաց:
Եւ եմուտ առ նա Յեզաբէլ կին իւր՝ եւ խօսեցաւ 5
ընդ նմա եւ ասէ. Զի խռովեալ է ոգի քո
եւ ոչ ուտես հաց: Եւ ասէ ցնա. Զի խօսեցայ 6
ընդ Նաբովթայ յեզրայելացւոյ եւ ասեմ. տուր
ինձ զայգին քո ընդ արծաթոյ, եւ եթէ կամիս՝
տաց քեզ այլ այգի փոխանակ նորա. եւ ասէ,
ոչ տաց քեզ զժառանգութիւն հարց իմոց: Եւ 7
ասէ ցնա Յեզաբէլ կին իւր. Արդ այդպէս առնեցես թագաւորութիւնդ 'ի վերայ Իսրայելի. արի կեր հաց եւ սթափեաց. եւ ես տաց քեզ զայգին Նաբովթայ յեզրայելացւոյ: Եւ գրեաց հրո- 8
վարտակ յանուն Աքաաբու, եւ կնքեաց մատանեաւ նորա. եւ առաքեաց զհրովարտակն առ
ծերս եւ առ ազատս քաղաքին նորա, որ բնակեալ էին ընդ Նաբովթայ. եւ գրեալ էր 'ի հրո- 9
վարտակին այսպէս. Պահեցէք պահս, եւ նստուցէք զՆաբովթ 'ի գլուխ ժողովրդեանն. եւ 10
նստուցէք երկուս արս որդիս անօրինաց հանդէպ նորա, եւ վկայեսցեն զնմանէ եւ ասասցեն,
թէ օրհնեցեր զԱստուած եւ զարքայ. եւ հանցեն զնա եւ քարկոծեսցեն, եւ մեռցի: Եւ ա- 11
րարին արք քաղաքին նորա՝ ծերք եւ ազատք որ
նստէին 'ի քաղաքին նորա՝ որպէս առաքեաց առ
նոսա Յեզաբէլ, զոր օրինակ գրեալ էր 'ի հրովարտակին: Կարդացին պահս, եւ նստուցին ըզ- 12
Նաբովթ 'ի գլուխ ժողովրդեանն. եւ եկին երկու 13
արք՝ որդիք անօրինաց, եւ նստան հանդէպ նորա. եւ վկայեցին արքն ապստամբութեան զՆաբովթայ առաջի ամենայն ժողովրդեանն եւ ասեն. Թէ օրհնեաց Նաբովթ զԱստուած եւ զարքայ. եւ հանին զնա արտաքոյ քաղաքին, եւ
քարկոծեցին զնա քարամբք եւ մեռաւ. եւ ա- 14
ռաքեցին առ Յեզաբէլ եւ ասեն. Քարկոծեցաւ
Նաբովթ եւ մեռաւ: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Յե- 15
զաբէլ թէ քարկոծեցաւ Նաբովթ եւ մեռաւ, ասէ Յեզաբէլ ցԱքաաբ. Արի ժառանգեա զայգին
Նաբովթայ յեզրայելացւոյ՝ զոր ոչ ետ քեզ ընդ
արծաթոյ. զի ոչ է Նաբովթ կենդանի, քանզի
16 մեռաւ: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Աքաաբ՝ թէ մեռաւ Նաբովթ յեզրայելացին, պատառեաց զհանդերձս իւր եւ քուրձ զգեցաւ: Եւ եղեւ յետ
այնորիկ եւ յարեաւ Աքաաբ՝ եւ էջ յայգին Նաբովթայ յեզրայելացւոյ ժառանգել:

17 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Եղիայի Թեսբացւոյ եւ
18 ասէ. Արի էջ ընդ առաջ Աքաաբու արքային Իսրայելի որ 'ի Սամարիա. զի նա էջ յայգին Նաբով-
19 թայ ժառանգել զնա. եւ խօսեսցիս ընդ նմա եւ
ասասցես. Այսպէս ասէ Տէր. որպէս սպաներ
եւ ժառանգեցեր, վասն այնորիկ այսպէս ասէ
Տէր. 'ի տեղւոջ ուր լափեցին շունք եւ խոզք զարիւն Նաբովթայ, անդ լափեսցեն զարիւն քո, եւ
20 բոզք լուասցին յարեան քում: Եւ ասէ Աքաաբ
ցԵղիա. Եթէ գտեր զիս թշնամի իմ: Եւ ասէ.
Գտի. զի 'ի զուր հպարտացար գործել չար առա-
21 ջի Տեառն՝ առ 'ի բարկացուցանելոյ զնա: Ահա ես
ածից 'ի վերայ քո չարիս. եւ բորբոքեցից զկնի
քո, եւ սատակեցից զԱքաաբու՝ որ միզիցէ զոր-
22 մով, եւ զնեղեալն եւ զլքեալն յԻսրայէլի. եւ
տաց զտուն քո իբրեւ զտունն Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ, եւ իբրեւ զտունն Բաասայ որդւոյ Աքիայ, վասն բարկութեանցն որովք բար-
23 կացուցեր զիս եւ յանցուցեր զԻսրայէլ: Եւ առ
Յեզաբէլ խօսեցաւ Տէր եւ ասէ. Շունք կերիցեն
24 զնա առ պարսպին Յեզրայելի. զմեռեալ Աքաաբու 'ի քաղաքի՝ կերիցեն շունք, եւ զմեռեալ նո-
25 րա 'ի դաշտի՝ կերիցեն թռչունք երկնից: Սակայն 'ի զուր մեծամտեաց Աքաաբ առնել չար առաջի Տեառն, որպէս յիմարեցոյց զնա Յեզաբէլ
26 կին իւր. եւ պղծեցաւ յոյժ երթալ զհետ զարշելեացն ըստ ամենայնի զոր արարին ամորհացին,
զոր սատակեաց Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայե-
27 լի: Եւ վասն բանին զի ամաչեցաւ Աքաաբ յերեսաց Տեառն եւ երթայր լալով, եւ պատառեաց
զպատմուճանն իւր եւ զգեցաւ քուրձ 'ի վերայ
մարմնոյ իւրոյ, եւ պահեաց եւ զգեցաւ քուրձ
յաւուրն յորում սպան զՆաբովթ յեզրայելա-
28 ցի. եւ գնայր կորաքոր. եւ եղեւ բան Տեառն 'ի
ձեռն ծառայի իւրոյ Եղիայի վասն Աքաաբու, եւ
29 ասէ Տէր. Տեսեր զի ամաչեաց Աքաաբ յերեսաց
իմոց. փոխանակ զի ամաչեաց յերեսաց իմոց,
ոչ ածից չարիս յաւուրս նորա, այլ յաւուրս
որդւոյ նորա ածից չարիս 'ի վերայ տան նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ նստաւ զերեամ, եւ ոչ էր պատերազմ 'ի
մէջ Ասորւոց եւ 'ի մէջ Իսրայելի:
2 Եւ եղեւ յամին երրորդի էջ Յովսափատ ար-
3 քայ Յուդայ առ արքայ Իսրայելի: Եւ ասէ ար-

քայն Իսրայէլի ցծառայս իւր. Ո՞չ գիտէք եթէ
մեր է Ռամովթ Գաղաադու, եւ մեք լռեալ կամք՝
առնուլ զնա 'ի ձեռաց արքային Ասորւոց։ Եւ 4
ասէ արքայ Իսրայէլի ցՅովսափատ. Ելցե՞ս ընդ
մեզ յՌամովթ Գաղաադու 'ի պատերազմ։ Եւ
ասէ Յովսափատ ցարքայն Իսրայէլի. Որպէս ես՝
նոյնպէս եւ դու, եւ որպէս զօրք իմ՝ զօրք քո, եւ
որպէս երիվարք իմ՝ երիվարք քո։ Եւ ասէ Յովսափատ 5
արքայ Յուդայ ցարքայն Իսրայէլի. Աղէ
հարցէք այսօր զՏէր։ Եւ ժողովեաց արքայն Իսրայէլի 6
զամենայն մարգարէսն իբրեւ արս չորեքարիւր.
եւ ասէ ցնոսա արքայ. Երթա՞յց յՌամովթ
Գաղաադու 'ի պատերազմ, թէ անգի կացից։
Եւ ասեն. Ել, եւ տալով տացէ Տէր 'ի ձեռս
արքային։ Եւ ասէ Յովսափատ ցարքայն Իսրայէլի. 7
Ո՞չ ոք արդեօք աստ մարգարէ Տեառն՝ թէ չիցէ.
եւ հարցցուք զՏէր նովաւ։ Եւ ասէ արքայ Իսրայէլի 8
ցՅովսափատ. Է աստ այր մի հարցանել
նովաւ զՏէր, եւ ես ատեցի զնա, զի ոչ խօսի զինէն
բարի, այլ չար. Միքիա որդի Յեմղեայ։ Եւ
ասէ Յովսափատ արքայ Յուդայ. Մի՛ ասասցէ այդպէս
արքայ։ Եւ կոչեաց արքայ Իսրայէլի ներքինի 9
մի եւ ասէ. Վաղվաղակի ած այսր զՄիքիա
որդի Յեմղեայ։ Եւ արքայ Իսրայէլի եւ Յովսափատ 10
արքայ Յուդայ նստէին այր իւրաքանչիւր
յաթոռ իւրում վառեալ 'ի դրունս Սամարիայ,
եւ ամենայն մարգարէքն մարգարէանային առաջի
նոցա։ Եւ արար իւր Սեդեկիա որդի Քանանու 11
եղջիւրս երկաթիս եւ ասէ. Այսպէս ասէ
Տէր. սոքօք խոյեսցես զԱսորիս մինչեւ սպառեսցես։
Եւ ամենայն մարգարէքն մարգարէանային 12
նոյնպէս, եւ ասէին. Ել յՌամովթ Գաղաադու,
եւ յաջողեսցի. եւ տացէ Տէր 'ի ձեռս քո
զարքայն Ասորւոց։

ԾԲ Եւ հրեշտակն որ չոգաւ կոչել զՄիքիա, պատմեաց 13
նմա եւ ասէ. Ահաւասիկ ամենայն մարգարէքն
խօսին իբրեւ ընդ մի բերան բարի զարքայէ.
արդ եղիցին բանք քո իբրեւ զմիոյ 'ի նոցանէն, եւ
խօսեաց բարի։ Եւ ասէ Միքիա. Կենդանի է 14
Տէր, եթէ ոչ զոր ինչ ասասցէ ցիս Տէր, զայն
խօսեցայց։ Եւ եկն առ արքայ. եւ ասէ ցնա արքայ. 15
Միքիա, ելի՞ց յՌամովթ Գաղաադու 'ի պատերազմ,
եթէ անգի կացից։ Եւ ասէ. Ել եւ
յաջողեսցիս, եւ տացէ Տէր 'ի ձեռս արքային։ Եւ 16
ասէ ցնա արքայ. Դարձեալ կրկին երդմնեցուցեալ
զքեզ, զի խօսեսցիս ընդ իս ճշմարտութեամբ
յանուն Տեառն։ Եւ ասէ. Ոչ այդպէս 17
է. տեսի զամենայն Իսրայէլ ցրուեալ ընդ լերինս
իբրեւ զխաշն՝ որոյ ոչ գուցէ հովիւ. եւ ասէ
Տէր. ոչ գոն դոցա տեարք. դարձցին իւրաքանչիւր
ոք 'ի տուն իւր խաղաղութեամբ։ Եւ 18
ասէ արքայն Իսրայէլի ցՅովսափատ արքայ Յուդայ.
Ո՞չ ասացի քեզ թէ ոչ մարգարէանայ նա
ինձ բարի, բայց եթէ չար։ Եւ ասէ Միքիա. Ոչ 19
այդպէս. ոչ ես ինչ, այլ լուր զպատգամ Տեառն.
ոչ տեսանէի ես զՏէր Աստուած Իսրայէլի
նստեալ 'ի վերայ աթոռոյ իւրոյ, եւ ամենայն
զօրք երկնից կային շուրջ զնովաւ յաջմէ եւ
20 յահեկէ. եւ ասէ Տէր. Ո՞ պատրեսցէ զԱքաաբ
արքայ Իսրայէլի, եւ ելցէ անկցի յՌամովթ
Գաղաադու. եւ ասէ սա այսպէս, եւ սա
21 այնպէս։ Եւ ել ոգի եւ եկաց առաջի Տեառն
եւ ասէ. Ես պատրեցից զնա. եւ ասէ ցնա
22 Տէր. Իւ. եւ ասէ. Ելից եւ եղէց ոգի ստու 'ի
բերան ամենայն մարգարէից նորա. եւ ասէ.
պատրեսցես եւ կարասցես, ել եւ արա այդ-
23 պէս։ Եւ արդ աւասիկ ետ Տէր ոգի ստու 'ի բերան
ամենայն մարգարէիցդ քոց այդոցիկ, եւ Տէր
24 խօսեցաւ 'ի վերայ քո չարիս։ Եւ մատեաւ Սեդեկիա
որդի Քանանու, եւ եհար Միքիայի զծնօտնոտն
նորա, եւ ասէ. Ո՞ր հոգի Տեառն է այն, որ
25 անց յինէն եւ խօսեցաւ 'ի քեզ։ Եւ ասէ Միքիա.
Ահա դու եւս տեսցես յաւուր յայնմիկ յորում
26 մտանիցես սենեակ 'ի սենեկէ թաքչել։ Եւ ասէ
արքայ Իսրայէլի. Կալջիք զՄիքիա եւ տարջիք զԱ-
27 մոն քաղաքապետ եւ զՅովաս որդի արքային, եւ
ասասջիք. այսպէս ասէ արքայ. դիք զդա 'ի բանտի,
եւ կերիցէ հաց նեղութեան եւ ջուր նեղու-
28 թեան, մինչեւ դարձայց խաղաղութեամբ։ Եւ
ասէ Միքիա. Եթէ դու դառնալով դարձցիս խաղաղութեամբ,
ապա ոչ խօսեցաւ յիս Տէր. եւ
29 ասէ. Լուարուք զօրքդ ամենեքեան։ Եւ ել արքայ
Իսրայէլի եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ ընդ
30 նմա յՌամովթ Գաղաադու։ Եւ ասէ արքայ Իսրայէլի
ցՅովսափատ արքայ Յուդայ. Այլակերպեցայց
եւ մտից 'ի պատերազմ, եւ դու զգեցիր
զիմ հանդերձ։ Եւ այլակերպեցաւ արքայն Իս-
31 րայէլի, եւ եմուտ 'ի պատերազմ։ Եւ արքայն Ասորւոց
պատուէր ետ կառավարաց իւրոց եւ ասէ.
Մի մարտնչիջիք ընդ մեծի կամ ընդ փոքու,
32 այլ միայն ընդ արքային Իսրայէլի։ Եւ եղեւ իբրեւ
տեսին կառավարքն զՅովսափատ արքայ
Յուդայ, եւ ասեն ցմիմեանս. Թուի թէ սա իցէ
արքայն Իսրայէլի։ Եւ պատեցին զնա պատերազ-
33 մել. եւ աղաղակեաց Յովսափատ. եւ եղեւ իբրեւ
տեսին կառավարքն՝ եթէ չէ նա արքայն
34 Իսրայէլի, դարձան 'ի նմանէ. եւ ձգեաց մի ոմն
կորովութեամբ զաղեղն իւր, եւ եհար զարքայն
Իսրայէլի ընդ զրահն եւ ընդ թոքատաջան։ Եւ
ասէ ցկառավարն իւր. Դարձո զձեռն քո եւ
35 հան զիս 'ի պատերազմէս զի խոցեալ եմ։ Եւ
սաստկացաւ պատերազմն յաւուր յայնմիկ. եւ
արքայ կայր 'ի վերայ կառացն ընդդէմ Ասորւոցն
յայգուէ մինչեւ ցերեկոյ, եւ հոսէր արիւնն 'ի
վիրէ անտի եւ ընդ ծոցն կառացն. եւ իբրեւ
36 ընդ երեկս եղեւ, եւ մեռաւ։ Եւ եկաց քարոզ
զօրուն 'ի բանակին՝ ընդ մտանել արեւուն՝ եւ
ասէ. Իւրաքանչիւր ոք 'ի քաղաք իւր եւ յերկիր

իւր. զի մեռաւ արքայ։ Եւ եկին ՚ի Սամարիա, 37
եւ թաղեցին զարքայ ՚ի Սամարիա, եւ լուացին 38
զկառսն յաւազանին Սամարիայ. եւ լիզեցին խոզք
եւ շունք զարիւն նորա, եւ բոզք լուացան յա-
րեանն, ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ։ Եւ 39
մնացորդք բանիցն Աքաաբու, եւ ամենայն ինչ
զոր արար, եւ տունն փղոսկրեայ զոր շինեաց,
եւ ամենայն քաղաքքն զորս արար, ահաւասիկ
գրեալ է ՚ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն
Իսրայէլի։ Եւ ննջեաց Աքաաբ ընդ հարս իւր, 40
եւ թագաւորեաց Ոքոզիա որդի նորա ընդ նորա։
Եւ Յովսափատ որդի Ասայի թագաւորեաց ՚ի վե-
րայ Յուդայ։

Յամին չորրորդի Աքաաբու արքայի Իսրայէլի 41
թագաւորեաց Յովսափատ. որդի երեսուն եւ 42
հինգ ամաց էր ՚ի թագաւորել իւրում, եւ քսան
եւ հինգ ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա Ազուբա դուստր Սաղաղեայ։ Եւ 43
գնաց յամենայն ճանապարհս Ասայի հօր իւրոյ,
եւ ոչ խոտորեցաւ ՚ի նմանէ առնել ուղղութիւն
առաջի Տեառն. բայց ՚ի բարձանցն՝ զի ոչ եբարձ, 44
քանզի տակաւին զոհէր ժողովուրդն եւ արկա-
նէր խունկս ՚ի վերայ բարձանց. եւ խաղաղու- 45
թեամբ էր Յովսափատ ընդ արքային Իսրայէլի։
Եւ մնացորդք բանիցն Յովսափատու եւ զօրու- 46
թիւնքն զոր արար եւ որչափ պատերազմեցաւ,
ոչ ահաւասիկ գրեալ են ՚ի գիրս բանից աւուրց
47 Թագաւորացն Յուդայ։ Եւ զաւելորդս նուիրե-
լոցն որ մնացին յաւուրս հօր նորա՝ բարձեալ
48 յերկրէն։ Եւ թագաւոր ոչ գոյր յԵդոմ հաս-
49 տատեալ։ Եւ արքայ Յովսափատ արար նաւս
Թարսսացիս երթալ յՈվփիր զոսկւոյ, եւ ոչ գը-
նացին, քանզի խորտակեցան նաւքն ՚ի Գասիոն-
50 գաբեր։ Յայնժամ ասէ Ոքոզիա որդի Աքաաբու
ցՅովսափատ. երթիցեն ծառայք քո ընդ ծառայս
իմ, եւ նաւք քո ընդ նաւս իմ։ Եւ ոչ կամեցաւ
51 Յովսափատ։ Եւ ննջեաց Յովսափատ ընդ հարս
իւր, եւ թաղեցաւ առ հարս իւր ՚ի քաղաքի Դա-
ւթի հօր իւրոյ. եւ թագաւորեաց Յովրամ որդի
նորա ընդ նորա։

52 Եւ Ոքոզիա որդի Աքաաբու թագաւորեաց ՚ի ԽԸ
վերայ Իսրայէլի ՚ի Սամարիա, յամին եօթնե-
տասներորդի Յովսափատայ արքայի Յուդայ. եւ
53 թագաւորեաց յԻսրայէլի ամս երկուս, եւ արար
չար առաջի Տեառն, եւ գնաց զճանապարհս Ա-
քաաբու հօր իւրոյ, եւ զճանապարհս Յեզաբէ-
լայ մօր իւրոյ, եւ ՚ի մեղս տանն Յերոբովամայ
54 որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյց զԻսրայէլ, եւ ծա-
ռայեաց Բահաղիմացն, եւ երկիր եպագ նոցա.
եւ բարկացոյց զՏէր Աստուած Իսրայէլի ըստ ա-
մենայն եղելոցն յառաջ քան զնա։

ԳԼՈՒԽՔ ՉՈՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ա. Թէ հիւանդացեալ Ոքոզիա Աքաաբեանց՝ առաքէր հարցանել զճանճին վասն կենաց. և եղև առաքեալ մահու 'ի ձեռն Եղիայի։

Բ. Զի իջոյց Եղիա հուր և եկեր զյիսուն զօրականսն Ոքոզիայ։

Գ. Թէ և զերկրորդ հազարապետն այրեցելոյ, էջ առ երրորդին և խօսեցաւ ընդ Ոքոզիայ. որ և մեռաւ ըստ բանի նորին։

Դ. Զի թագաւորեաց Յովրամ եղբայր Ոքոզիայ 'ի փոխարէն նորա, յերկրորդ ամին Յովրամայ որդւոյ Յովսափատու՝ ամս երկոտասան, և արար չարիս։ Եւ զայս [illegible] կալ, զի կրկնաբանութեամբ թիւ է գրեալն։

Ե. Վերանալն Եղիայի հրեղէն կառօք յերկինս, և զի [illegible] Եղիսէէ յերկրով։

Զ. Բժշկեաց Եղիսէէ զանհաւատ ջուրն Երիքովի, և զմանկունսն անիծանէր, և եկն 'ի Սամարիա։

Է. Վերստին յիշէ զՅովրամ եղբայր Ոքոզիայ զորդին Աքաաբու, և զի հարկատու էր Մովաբ մեծապարցն։

Ը. Պատերազմ Յովրամ, Յովսափատ և եդովմայեցին ընդ Մովաբու, և ըստ բանին Եղիսէի առատացոյց ջուրն՝ հարին զՄովաբ, մինչև զոհեաց թագաւորն զորդին, և 'ի բաց կացին 'ի նմանէ։

Թ. Բողոք կալաւ կինն այրի առ Եղիսէէ, և նա աճեցոյց զիւղն, որով հատոյց զպարտսն։

Ժ. Զի յաջողեաց Եղիսէի առնել որդի կնոջն Սոմնացւոյ։

ԺԱ. Թէ մեռաւ մանուկն, և աղօթիւք յարոյց զնա Եղիսէէ։

ԺԲ. Զի վտանգի բանջարով բժշկեաց զհիւրսն։

ԺԳ. Զի սակաւ նկանակաւ յագեցոյց զհարիւրսն բանիւն Աստուծոյ։

ԺԴ. Զի առաքեաց արքայն Ասորւոց զՆեեման բորոտ առ թագաւորն Իսրայէլի որ բժշկեսցէ զնա. և նա պատառեաց զհանդերձս իւր։

ԺԵ. Զի սրբեաց զնա Եղիսէէ լուացմամբ 'ի Յորդանան, և արձակեաց։

ԺԶ. Զի գործեաց զբորոտութիւն անձն 'ի Գեեզի վասն ագահութեանն։

ԺԷ. Զի վերացոյց փայտիւ զերկաթն 'ի միջոյ Յորդանու։

ԺԸ. Զի կուրացոյց զզօրսն Ասորւոց և ած 'ի Սամարիա, կերակրեալ և արձակեաց։

ԺԹ. Կռիւ մանկակեր կանանցն 'ի սովի պաշարման Սամարիայ, և զի մարգարէացաւ Եղիսէէ վասն փութով առատութեանն։

Ի. Զի խուճապեալ պաշարիչքն փախեան գիշերի. 'ի թողեալ բանակացն եղև առատութիւնն։

ԻԱ. Գտանէր [illegible] Եղիսէէ կնոջն Սոմնացւոյ՝ երթեալ ըստ ասելոյն պանդխտանալ յայլազգիս։

ԻԲ. Զի յետ եւթն ամի դարձաւ կինն, և դարձոյց 'ի Յովրամ զամենայն զինչս վասն Եղիսէի։

ԻԳ. Եկն Եղիսէէ 'ի Դամասկոս, և մարգարէացաւ թագաւորել Ազայէլի ըստ բանին Տեառն առ Եղիա։

ԻԴ. Թագաւորեաց Ասորւոց Ազայէլ, և 'ի հինգ ամի Յովրամայ Աքաաբեանց՝ թագաւորէ Յովրամ որդի Յովսափատու յԵրուսաղէմ, և արար չարիս. և ապստամբեաց 'ի նմանէ Եդովմայեցին։

ԻԵ. Մեռաւ Յովրամ յԵրուսաղէմ. և յերկոտասան ամի Յովրամայ Աքաաբեանց թագաւորեաց Ոքոզիա որդի Յովրամայ ամս մի յԵրուսաղէմ, և զՅովրամ Աքաաբու խոցեցին զօրքն Ազայէլի 'ի պատերազմի։

ԻԶ. Առաքեաց Եղիսէէ՝ մարգարէ մի յՌամովթ Գաղաադու, և օծ զՅէու թագաւոր Իսրայէլի ըստ բանին Տեառն առ Եղիա։

ԻԷ. Պատերազմ Յէու 'ի վերայ Յովրամայ Յեզրայելի, և սպան զնա 'ի վիճակին Նաբովթայ, ընդ նմին և զՈքոզիա թագաւոր Յուդայ։

ԻԸ. Կրկնաբանութիւն վասն սպանելոյ թագաւորացն։

ԻԹ. Զի նշաւակեալ մահուամբ խնդրեցաւ 'ի Յեզաբելայ մօրէն Յովրամայ վրէժ Նաբովթայ։

Լ. Սպանումն եօթանասուն որդւոցն Աքաաբու, և քառասուն և երկու եղբարցն Ոքոզիայ։

ԼԱ. Զի առաջի որդւոցն Ռեքաբու եհար Յէու և սպառեաց զտունն Աքաաբու։

ԼԲ. Զի պատրանօք սպան Յէու զքուրմսն Բահաղու. և կործանեաց զտաճարն. այլ յերինջոցն ոչ եկաց 'ի բաց. բայց վասն փութոյն զոր խնդրեաց մինչև 'ի չորս ազգս տուաւ նմա թագաւորել. և զի Ազայէլ նեղէր զԻսրայէլ։

ԼԳ. Քսան և ութ ամ թագաւորեաց Յէու, և մեռաւ։

ԼԴ. Գոթողիա դուստր Յեզաբելի թագաւորեաց յԵրուսաղէմ ամս եօթն. և զի ած Յովիդա քահանայ մեծ զՅովաս թագաւոր Յուդայ։

ԼԵ. Զի սպանաւ Գոթողիա, և պատուէր եառ Յովաս վասն կազմութեան պատուոյ տաճարին. և զգնացսն Ազայէլի յԵրուսաղէմ յետս դարձոյց պատարագօք։

ԼԶ. Զի սպանին զՅովաս յԵրուսաղէմ, թագաւորեալ ամս քառասուն։

ԼԷ. Ի քսան և երեք ամին Յովասու թագաւորեաց Յովաքազ որդի Յէուայ, և առաւել նեղեալ յԱզայէլէ՝ յայտ ապաշխարեցաւ և մեռաւ։

ԼԸ. Յերեսուն և յեօթն ամին Յովասու թագաւորի Յուդայ թագաւորէ Յովաս որդի Յովաքազու Իսրայէլի ամս երկոտասան, և յաղթեալ Ամասիայ արքայի Յուդայ՝ եհար զպարիսպն Երուսաղեմի։

ԼԹ. Մեռաւ Եղիսէ. և յոսկերս նորա հպեալ մեռելոյն՝ յարեաւ։

Խ. Զի խնայեաց Տէր յԻսրայէլ, յերեսաց Ազայէլի՝ վասն ուխտին Աբրահամու։

ԽԱ. Զի յետ մահուն Ազայէլի առ Յովաս յԱսորւոց զքաղաքսն, զոր առին 'ի Յովաքազայ հօրէ նորա։

ԽԲ. Յերկրորդ ամին Յովասու արքայի Իսրայէլի թագաւորեաց Ամասիա որդի Յովասու ամս քսան և ինն յԵրուսաղէմ. սպան զսպանօղս հօր իւրոյ, և եհար զԵդովմ 'ի ձորն աղից տասն հազար։

ԽԳ. Գրգռեաց Ամասիա զՅովաս 'ի պատերազմ, և պարտեցաւ 'ի նմանէ. և յետ հնգետասան ամի սպանաւ Ամասիա յիւրոցն։

ԽԴ. Թագաւորեաց Ոզիա յԵրուսաղէմ։

ԽԵ. Ի հնգետասան ամին Ամասիայ թագաւորեաց Յերոբովամ որդի Յովասու, և գնաց 'ի չարիս, և նեղացաւ Իսրայէլ. այլ ըստ բանին Յովնանու մարգարէին խնայեաց Տէր յԻսրայէլ։

ԽԶ. Մեռաւ Յերոբովամ, և թագաւորեաց Զաքարիա որդի նորա ամիսս վեց։

ԽԷ. Ի քսան և եօթն ամի Յերոբովամայ արքայի Իրայելի թագաւորեաց Ոզիա ամս յիսուն և երկու. և արար բարիս. և էր բորոտեալ. և մեռաւ:

ԽԸ. Յերեսուն և ութն ամին Ոզիայ՝ թագաւորեաց Իսրայելի Զաքարիա, որդի Յերոբովամայ, ամիսս վեց, և սպանաւ յիւրոցն և Հատաւ տունն Յեուայ:

ԽԹ. Յերեսուն և ինն ամին Ոզիայ թագաւորեաց Սելլում յԻսրայէլ ամիս մի, և սպանաւ յիւրոցն:

Ծ. Յերեսուն և ինն ամին Ոզիայ թագաւորեաց Մանայեմ ամս տասն, և եմուտ ընդ Հարկաւ Փուայ արքային ասորեստանեայց:

ԾԱ. Ի յիսներորդ ամին Ոզիայ թագաւորեաց Իսրայելի Փակէէ որդի Մանայեմայ ամս տասն. և սպան զնա Փակէէ որդի Ռոմելեայ:

ԾԲ. Ի յիսուն և երկու ամին Ոզիայ թագաւորեաց Իսրայելի Փակէէ որդի Ռոմելեայ ամս քսան: Առ նովաւ գերեաց Թագղաթփաղասար զմասն ինչ Իսրայելի, և սպան զՓակէէ Ովսէէ որդի Էլայ:

ԾԳ. Յերկրորդ ամին Փակէի թագաւորեաց Յովաթամ որդի Ոզիայ յԵրուսաղէմ ամս վեշտասան, և մեռաւ:

ԾԴ. Յեօթնուտասան ամին Փակէի որդւոյ Ռոմելեայ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ Աքազ ամս վեշտասան, և արար չարիս. և նա ձեռն 'ի Թագղաթփաղասար փրկել զնա 'ի Փակէէ և յՌասոնէ:

ԾԵ. Մեռաւ Աքազ և թագաւորեաց Եզեկիա:

ԾԶ. Յերկոտասան ամին Աքազու թագաւորեաց Իսրայելի Ովսէէ որդի Էլայ ամս ինն: Առ նովաւ Սաղմանասար 'ի սպառ գերեաց զԻսրայէլ վասն չարեացն զոր ամբաստանէ յերկիր:

ԾԷ. Ամբաստանէ կրկին եւս զԻսրայէլ, և պատմէ վասն ասոր ազգացն զորս Սաղմանասար բնակեցոյց 'ի Սամարիա. որք առին զօրէնս Աստուծոյ, և ոչ թողին զպաշտամունս իւրեանց:

ԾԸ. Պատմութիւն աստուածպաշտութեանն Եզեկիայ, և կրկնեալ ամբաստանութիւն զԻսրայէլէ. վասն որոյ գերեցան նոքա:

ԾԹ. Եկն Սենեքերիմ 'ի Հրէաստան, և առաքեաց պատգամս զաւրաց առ Եզեկիա:

Կ. Զի խնդրեաց արքայ յԵսայեայ աղօթել առ Տէր. և յաւել Սենեքերիմ առաքել զՏեառնէ հայհոյական նախատանս:

ԿԱ. Զի յաղօթս Եսայեայ և Եզեկիայ՝ եհար Տէր զզօրսն Սենեքերիմայ, և ինքն փախուցեալ սպանաւ 'ի յորդւոցն:

ԿԲ. Զի վասն բարձրութեան սրտի իւրոյ հիւանդացաւ Եզեկիա 'ի մահ:

ԿԳ. Եկաց Եզեկիա առաջի Տեառն, և լուաւ նմա և ետ նմա նշանակ կենաց զդառնալն յետս արեւուն:

ԿԴ. Զի եկին առ նա բաբելոնացիքն պատարագօք, և եթէ զինչ խօսեցաւ Եսայի առ Եզեկիա:

ԿԵ. Ամբաստանութիւն չարեացն Մանասէի. իսկ գերել նորա 'ի Բաբելոն, և անդրէն դառնալն և ապաշխարել, պատմի 'ի գիրս անդ Մնացորդացն:

ԿԶ. Ամբաստանութիւն չարեացն Ամոնայ, և մահ նորին:

ԿԷ. Գովութիւն աստուածպաշտութեանն Յովսիայ:

ԿԸ. Զի սրբեաց Յովսիա զտաճարն և զաշխարհն ընդհանուր 'ի կռոց, և այրեաց զոսկերս քրմացն, և արար զզատիկն:

ԿԹ. Զի սպանաւ Յովսիա առ Եփրատ գետով 'ի Փարաւոնէ:

Հ. Թագաւորեաց Յովաքազ որդի Յովսիայ ամիսս երիս, և հան զնա Նեքաւով, և տարաւ յԵգիպտոս, որ անդէն մեռաւ:

ՀԱ. Եղիակիմ որ և Յովակիմ եղբայր Յովաքազու ամս տասն. 'ի սորա երրորդ ամին եկ զառաջինն Նաբուքոդոնոսոր, և հնազանդեաց զՀրէաստան, և տարաւ զԴանիել: Եւ 'ի մետասան ամին սորա եկ դարձեալ Նաբուքոդոնոսոր, զԵղիակիմ սպան, և զՅեքոնիա թագաւորեցոյց:

ՀԲ. Թագաւորեաց Յեքոնիա որ և Յովաքիմ ամիսս երիս, և արար չարիս:

ՀԳ. Եկ երրորդ անգամ Նաբուքոդոնոսոր, և գերի վարեաց զՅեքոնիա որ և Յովաքիմ, և զԵզեկիել ընդ նմա. և թագաւորեցոյց զՍեդեկիա որդի Յովսիայ: Եկ չորրորդ անգամ՝ առ զԵրուսաղէմ, կուրացոյց զՍեդեկիա, և վարեաց 'ի Բաբելոն:

ՀԴ. Զի այրեաց Նաբուզարդան զտաճարն և զԵրուսաղէմ, և զկահն ամենայն բարձին 'ի Բաբելոն:

ՀԵ. Զի կացոյց Նաբուքոդոնոսոր զԳոդողիա 'ի վերայ մնացորդաց երկրին:

ՀԶ. Ժողովեցան մնացեալքն առ Գոդողիա. և եկն Իսմայել Նաթանեանց և սպան զԳոդողիա, և որ մնացին՝ չուեալ մտին յԵգիպտոս:

ՀԷ. Զի յերեսներորդ եօթներորդ ամի գերութեանն Յովաքիմայ՝ որ և Յեքոնիա որդի Եղիակիմայ, զուարճացոյց զնա Եւիլմարովդաք: Առ ծնաւ զՍաղաթիէլ, և նա զԶօրաբաբէլ:

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՉՈՐՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Եւ նշկահեաց Մովաբ զԻսրայէլ՝ յետ մահուա- 1
նն Աքաաբու: Եւ անկաւ Ոքոզիաս 'ի վանդակա- 2
պատէ վերնատանն իւրոյ որ 'ի Սամարիա եւ
խօթացաւ. եւ առաքեաց հրեշտակս, եւ ասէ
ցնոսա. Երթայք հարցէք 'ի Բահաղ զԳանանձնիկ
աստուածն Ակկարոնի, եթէ ապրեցայց ես յախ-
տէ աստի յայսմանէ: Եւ գնացին հարցանել 'ի
նմանէ: Եւ հրեշտակ Տեառն կոչեաց զԵղիա 3
Թեզբացի եւ ասէ. Արի երթ ընդ առաջ հրեշ-
տակացն Ոքոզեայ արքային Սամարիայ, եւ ա-
սասցես ցնոսա. առ 'ի չգոյէ Աստուծոյ 'ի մէջ Իս-
րայէլի երթայք դուք հարցանել 'ի Բահաղ զԳանան-
ձնիկ աստուածն Ակկարոնի. ոչ այդպէս. այլ 4
այսպէս ասէ Տէր. 'ի մահճացն յոր ելեր՝ ոչ իջ-
ցես այտի, այլ 'ի գլխին մահու մեռցիս: Եւ գնա-
ցաւ Եղիա, եւ ասէ ցնոսա: Եւ դարձան հրեշ- 5
տակքն առ նա. եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ է զի դար-
ձարուք: Եւ ասեն ցնա. Այր մի ել ընդ առաջ 6
մեր, եւ ասէ ցմեզ. երթայք դարձարուք առ ար-
քայն՝ որ առաքեացն զձեզ, եւ ասասջիք ցնա.
այսպէս ասէ Տէր, առ 'ի չգոյէ Աստուծոյ 'ի մէջ
Իսրայէլի՝ երթաս հարցանել 'ի Բահաղ զԳանանձնիկ
աստուածն Ակկարոնի. ոչ այդպէս. այլ 'ի մահ-
ճացն յոր ելեր՝ ոչ իջցես այտի, այլ մահու մեռ-
ցիս: Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Զի՞նչ իրա- 7
ւունք էն առնն որ ել ընդ առաջ ձեր, եւ խօսե-
ցաւ ընդ ձեզ զբանսդ զայդոսիկ: Եւ ասեն ցնա. 8
Այր թաւամազ, եւ գօտի մաշկեղէն ածեալ ընդ
մէջ իւր. Եւ ասէ. Եղիա Թեզբացի է այն:

Բ Եւ առաքեաց առ նա իշխան յիսնապետս եւ 9
զյիսունս նորա, եւ ել եւ եկն առ նա. եւ Եղիա
նստէր 'ի վերայ գլխոյ լերինն. եւ խօսեցաւ յիս-
նապետն եւ ասէ ցնա. Այրդ Աստուծոյ, արքայ
10 կոչեաց զքեզ՝ էջ այտի: Պատասխանի ետ Եղիա
եւ ասէ ցյիսնապետն. Եթէ այր Աստուծոյ իցեմ
ես՝ իջցէ հուր յերկնից եւ կերիցէ զքեզ եւ զյի-
սունսդ քո: Եւ էջ հուր յերկնից, եւ եկեր զնա
եւ զյիսունս նորա:

11 Եւ յաւել արքայ առաքել առ նա այլ յիսնա- Գ
պետ եւ զյիսունս նորա. եւ ել եւ խօսեցաւ
յիսնապետն եւ ասէ ցնա. Այրդ Աստուծոյ,
12 այսպէս ասէ արքայ՝ էջ այտի վաղվաղակի: Պա-
տասխանի ետ Եղիա եւ ասէ ցնա. Եթէ այր Ա-
ստուծոյ իցեմ, իջցէ հուր յերկնից եւ կերիցէ
զքեզ եւ զյիսունս քո: Եւ էջ հուր Աստուծոյ
13 յերկնից եւ եկեր զնա եւ զյիսունս նորա: Եւ
յաւել եւս արքայ առաքել յիսնապետ երրորդ
եւ զյիսունս նորա. եւ ել եկն առ նա յիսնա-
պետն երրորդ, եւ անկաւ 'ի վերայ ծնգաց իւրոց
առաջի Եղիայի եւ աղաչեաց զնա, եւ խօսեցաւ
ընդ նմա եւ ասէ. Այրդ Աստուծոյ, պատուեսցի
անձն իմ եւ անձինք ծառայից քոց այսոցիկ յիս-
14 նից առաջի աչաց քոց. զի ահա անկաւ հուր
յերկնից եւ եկեր զերկուս յիսնապետսն զառա-
ջինսն եւ զյիսունս նոցա. եւ արդ պատուեսցին
15 անձինք ծառայից քոց յաչս քո: Եւ խօսեցաւ
հրեշտակ Տեառն ընդ Եղիայի եւ ասէ. Էջ ընդ
դմա, եւ մի երկնչիցիս յերեսաց նոցա: Եւ յա-
16 րեաւ Եղիա եւ էջ ընդ նմա առ արքայ. եւ խօ-
սեցաւ ընդ նմա եւ ասէ. Փոխանակ զի առաքե-

ցեր հրեշտակս հարցանել 'ի Բահաղ զՃանճիկ
աստուածն Ակկարոնի, որպէս թէ ոչ 'ի չգոյէ Աս-
տուծոյ 'ի մէջ Իսրայէլի հարցանել 'ի նմանէ. ոչ
այդպէս. այլ 'ի մահճիցդ յոր ելեր՝ մի իջցես այ-
տի. այլ մահու մեռցիս: Եւ մեռաւ ըստ բանին 17
Տեառն զոր խօսեցաւ Եղիա:

Դ Եւ Յովրամ որդի Աքաաբու թագաւորէ 'ի վե-
րայ Իսրայէլի 'ի Սամարիա ամս երկոտասան,
յամի ութուտասներորդի Յովսափատու արքայի
Յուդայ. եւ արար չար առաջի Տեառն, բայց ոչ
իբրեւ զեղբարս իւր եւ ոչ իբրեւ զմայր իւր: Եւ
եբարձ զարձանսն Բահաղու զոր արար հայր նո-
րա, եւ խորտակեաց զնոսա. սակայն 'ի մեղս
տանն Յերոբովամայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ՝ յա-
րեցաւ, եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի նոցանէն. եւ սրտմը-
տեցաւ բարկութեամբ Տէր 'ի վերայ տանն Ա-
քաաբու: Եւ թագաւորեաց Յովրամ եղբայր
նորա ընդ նորա, յամի երկրորդի Յովրամայ ար-
քայի Յուդայ՝ որդւոյ Յովսափատու, զի ոչ գոյր
նորա որդի: Եւ մնացորդք բանիցն Ոքոզիայ եւ 18
ամենայն ինչ զոր արար, ոչ աւանիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրա-
յէլի:

ԳԼՈՒԽ Բ

Ե Եւ եղեւ 'ի վերացուցանել Տեառն զԵղիա 1
շարժմամբ յերկինս, եւ գնացին Եղիա եւ Եղի-
սէ 'ի Գաղգաղա. եւ ասէ Եղիա ցԵղիսէ. Նիստ 2
դու աստ, զի Տէր առաքեաց զիս 'ի Բեթէլ: Եւ
ասէ Եղիսէ. Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է
անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ: Եւ եկին 'ի Բեթէլ.
եւ ելին որդիք մարգարէիցն որ 'ի Բեթէլ՝ առ Ե- 3
ղիսէ, եւ ասեն ցնա. Թէ գիտիցես զի այսօր
առնու Տէր զտէրդ 'ի գլխոյ քումմէ: Եւ ասէ.
Գիտեմ եւ ես, լուռ լերուք: Եւ ասէ Եղիա ցԵ- 4
ղիսէ. Նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զիս
յԵրիքով: Եւ ասէ. Կենդանի է Տէր եւ կենդա-
նի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ: Եւ եկին յԵ-
րիքով: Եւ մատեան որդիք մարգարէիցն որ յԵ- 5
րիքով՝ առ Եղիսէ, եւ ասեն ցնա. Եթէ գիտի-
ցես զի այսօր առնու Տէր զտէրդ 'ի գլխոյ քում-
մէ: Եւ ասէ. Գիտեմ եւ ես, լուռ լերուք: Եւ 6
ասէ ցնա Եղիա. Նիստ դու աստ, զի Տէր առա-
քեաց զիս 'ի Յորդանան: Եւ ասէ Եղիսէ. Կեն-
դանի է Տէր եւ կենդանի է անձն քո՝ եթէ թո-
ղից զքեզ: Եւ գնացին երկոքեան. եւ յիսուն 7
այր յորդւոց մարգարէիցն, եւ կացին 'ի հանդի-
պոյ 'ի բացեայ. եւ երկոքեան կացին յեզերն Յոր-
դանանու: Եւ առ Եղիա զմաշկեակն իւր, ծա- 8
լեաց եւ եհար զջուրսն, եւ բաժանեցաւ ջուրն
յայսկոյս եւ յայնկոյս, եւ անցին երկոքեան ընդ
ցամաք: Եւ եղեւ ընդ անցանելն նոցա, ասէ Ե- 9
ղիա ցԵղիսէ. Խնդրեա զինչ արարից քեզ, մինչ-
չեւ վերացեալ իցեմ 'ի քէն: Եւ ասէ Եղիսէ.
10 Եղիցի կրկին ոգիդ քո 'ի վերայ իմ: Եւ ասէ Ե-
ղիա. Դժուարին խնդրեցեր, բայց եթէ տես-
ցես զիս յամբառնալն իմում 'ի քէն՝ եղիցի այն-
11 պէս, ապա թէ ոչ՝ մի եղիցի: Եւ եղեւ մինչդեռ
գնային նոքա, եւ խօսէին երթային, եւ ահա
կառք հրեղէնք եւ երիվարք հրեղէնք, եւ ան-
ջրպետեցին 'ի մէջ երկոցունց. եւ վերացաւ Ե-
12 ղիա շարժմամբ յերկինս: Եւ Եղիսէ հայէր եւ
աղաղակէր. Հայր, հայր, կառքդ Իսրայէլի եւ
հեծելազօրք նորա: Եւ այլ ոչ եւս ետես զնա. եւ
բուռն եհար զհանդերձից իւրոց, եւ պատա-
13 ռեաց յերկուս ծուէնս. եւ առ Եղիսէ զմաշ-
կեակն Եղիայի զոր ընկեց 'ի վերայ նորա: Եւ
դարձաւ Եղիսէ, եւ եկաց առ եզերբն Յորդա-
14 նանու. եւ առ զմաշկեակն Եղիայի զոր ընկեց 'ի
վերայ նորա, եւ եհար զջուրսն եւ ասէ. Ո՞ւր
է տէր Աստուած Եղիայի ափփով: Եւ եհար
զջուրսն, եւ բաժանեցան յայսկոյս եւ յայնկոյս.
15 եւ անց Եղիսէ: Իբրեւ տեսին որդիք մարգա-
րէիցն որ յԵրիքով 'ի հանդիպոյն, եւ ասեն. Հան-
գեաւ ոգին Եղիայի 'ի վերայ Եղիսէի. եւ եկին
ընդ առաջ նորա, եւ երկիր պագին նմա 'ի վե-
16 րայ երկրի: Եւ ասեն ցնա. Ահաւասիկ են ընդ
ծառայս քո որդիք զօրութեան արք յիսուն. եր-
թիցեն եւ խնդրեսցեն զտէրն քո, գուցէ առ զնա
հոգի Տեառն, եւ ընկեց զնա առ Յորդանանու,
կամ 'ի վերայ միոյ ուրուք լերանց, կամ 'ի վե-
րայ միոյ ուրուք բլրոց: Եւ ասէ Եղիսէ. Մի ա-
17 ռաքէք: Եւ բռնադատեցին զնա մինչեւ ամաչէր.
եւ ասէ. Առաքեցէք: Եւ առաքեցին յիսուն այր.
եւ խնդրեցին զերիս աւուրս, եւ ոչ գտին զնա.
18 եւ դարձան առ նա, եւ նա նստէր յԵրիքով. եւ
ասէ ցնոսա Եղիսէ. Ո՞չ ասացի ձեզ թէ մի եր-
թայք:

19 Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէ. Ահաւա- Զ
սիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ
տէրդ իսկ տեսանէ, եւ ջուրքս չար եւ երկիրս
20 անզաւակ: Եւ ասէ Եղիսէ. Առէք առ իս կուժ
21 մի նոր, եւ դիք այդր: Եւ բերին առ նա. եւ ել
Եղիսէ յականս ջուրցն, եւ արկ անդ աղ եւ ա-
սէ. Այսպէս ասէ Տէր. բժշկեմ զջուրսդ զայդո-
սիկ, եւ մի եւս լիցի այտի մահ եւ անզաւակու-
22 թիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր ըստ
23 բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ: Եւ ել անտի 'ի
Բեթէլ. եւ մինչդեռ ելանէր զճանապարհն,
մանկտի մանրիկ ելին 'ի քաղաքէն, աղաղակէին
24 'ի նա եւ ասէին. Ել կնտակ, ել կնտակ: Դար-
ձաւ 'ի թիկունս իւր եւ ետես զնոսա. եւ անէծ
զնոսա յանուն Տեառն եւ ասէ. Որդիք յանցա-
նաց եւ զառածութեան: Եւ ելին երկու արջք
յանտառէն եւ պատառեցին 'ի նոցանէ քառա-
25 սուն եւ երկուս մանկունս: Եւ գնաց անտի 'ի

առն 'ի Կարմեղոս, եւ անտի դարձաւ 'ի Սամարիա։

ԳԼՈՒԽ Գ

է Եւ Յովրամ որդի Աքաաբու թագաւորեաց 'ի 1
վերայ Իսրայէլի 'ի Սամարիա, յամի ութևտասներորդի
Յովսափատու արքային Յուդայ. եւ թագաւորեաց
ամս երկոտասան, եւ արար չար առաջի 2
Տեառն, բայց ոչ իբրեւ զհայր իւր, եւ ոչ
իբրեւ զմայր իւր. եւ կործանեաց զարձանսն
իւր զոր արար հայր նորա։ Սակայն 'ի մեղս Յերոբովամայ 3
որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ՝
յարեցաւ, եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի նոցանէ։ Եւ 4
Մոսա արքայ Մովաբու էր նոկեդ, եւ տայր
արքային Իսրայէլի հարկս՝ հարիւր հազար մաքեաց
եւ հարիւր հազար խոյոյ գեղմնաւորաց։
ը Եւ եղեւ յետ մեռանելոյ Աքաաբու, նշխահեաց 5
արքայն Մովաբու զարքայն Իսրայէլի։ Եւ 6
ել արքայ Յովրամ յաւուր յայնմիկ 'ի Սամարիայ,
եւ հանդէս արար Իսրայէլի եւ գնաց։ Եւ առաքեաց 7
առ Յովսափատ արքայ Յուդայ եւ ասէ.
Արքայ Մովաբու նշխահեաց զիս, եկեսցես երթիցես
ընդ իս 'ի պատերազմ 'ի վերայ Մովաբու։ Եւ ասէ.
Եկից. զի որպէս դու եւ՝ եւ ես, եւ որպէս
զօրք քո՝ զօրք իմ, եւ որպէս երիվարք քո՝ երիվարք
իմ։ Եւ ասէ. Ընդ որ ճանապարհ ելցուք։ 8
Եւ ասէ. Ընդ ճանապարհ անապատին Եդովմայ։
Եւ գնաց արքայ Իսրայէլի եւ արքայ Յուդայ, եւ 9
արքայ Եդովմայ. եւ պատեցան զեօթն օր 'ի ճանապարհին,
եւ ոչ գոյր ջուր 'ի բանակին, եւ ոչ
անասնոցն որ ընդ նոսա։ Եւ ասէ արքայ Իսրայէլի. 10
Ո՜հ, պաշարեաց Տէր զերիս թագաւորս
եկեալս՝ տալ զնոսա 'ի ձեռս Մովաբու։ Եւ ասէ 11
Յովսափատ. Ո՞չ գուցէ աստ մարգարէ Տեառն,
եւ հարցցուք զՏէր նովաւ։ Եւ պատասխանի ետ
մի 'ի ծառայոց արքային Իսրայէլի եւ ասէ.
Է աստ Եղիսէէ որդի Սափատայ որ արկանէր
ջուր 'ի ձեռս Եղիայի։ Եւ ասէ Յովսափատ. Գոյ 12
բան Տեառն ընդ նմա։ Եւ իջին առ նա արքայ
Իսրայէլի եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ եւ արքայ
Եդովմայ։ Եւ ասէ Եղիսէէ ցարքայն Իսրայէլի. 13
Զի՞ կայ իմ եւ քո. երթ առ մարգարէս հօր
քոյ եւ առ մարգարէս մօր քոյ։ Եւ ասէ ցնա
արքայն Իսրայէլի. Միթէ արդեօք կոչեաց Տէր
զերիս թագաւորս եկեալս՝ տալ զնոսա 'ի ձեռս
Մովաբու։ Եւ ասէ Եղիսէէ. Կենդանի է Տէր զօրութեանց, 14
որոյ կացի առաջի նորա, եթէ չէր
անձն Յովսափատայ արքային Յուդայ, եթէ
ընդ հայէի իսկ 'ի քեզ եւ տեսանէի զքեզ. բայց 15
արդ ած առ իս սաղմոսասաց։ Եւ եղեւ իբրեւ նըւագեաց
սաղմոսասացն, եկն 'ի վերայ նորա ձեռն
Տեառն, եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր, արարէք ըզհեղեղատդ 16
17 զայդ զուբս զուբս. զի այսպէս ասէ
Տէր. ոչ տեսանիցէք հողմ, եւ ոչ տեսանիցէք
անձրեւ. եւ հեղեղատդ լցցի ջրով, եւ արբջիք
18 դուք եւ անասուն ձեր եւ գրաստ ձեր. եւ թեթեւ
է այդ յաչս Տեառն. եւ մատնեսցէ զՄովաբ
19 'ի ձեռս ձեր, եւ հարջիք զամենայն քաղաքս ամրացեալս
եւ զամենայն քաղաքս ընտիրս, եւ զամենայն
ծառս զազնիւս կոտորեսջիք, եւ զամենայն
ակունս ջրոց խցջիք, եւ զամենայն վիճակս բարիս
20 անպիտանացուսջիք քարամբք։ Եւ եղեւ ընդ
առաւօտն յորժամ զոհն ելանէր, եւ ահա ջուրք
21 գային յելիցն Եդովմայ, եւ լցաւ երկիրն ջրով։ Եւ
ամենայն Մովաբ լուաւ եթէ ելին թագաւորքն
պատերազմել ընդ նոսա, եւ ելին յամենայն գօտեւորաց
եւ 'ի վեր, եւ կանգնեցին ընդ առաւօտն
22 եւ կացին առ սահմանաւն։ Եւ ծագեաց
արեւ 'ի վերայ ջրոյն, եւ տես Մովաբ 'ի հանդիպոյն
23 զջուրսն կարմիր իբրեւ զարիւն, եւ ասեն.
Արիւնն այն սրոյ է. կռուեցան ընդ միմեանս
թագաւորքն, եւ հարին այր զընկեր իւր.
24 եւ արդ հասցուք յաւար Մովաբ։ Եւ մտին 'ի
բանակն Իսրայէլի. եւ յարեան Իսրայէլացիքն
եւ հարին զՄովաբ. եւ փախեան յերեսաց նոցա.
եւ մտանելով մտանէին եւ հարկանէին զՄովաբ,
25 եւ զքաղաքսն կործանեցին, եւ յամենայն
վէմակ բարի ընկեցին այր իւրաքանչիւր
զքար իւր, եւ լցին զնա. եւ զամենայն ակունս
ջրոց խցին, եւ զամենայն փայտ զազնիւ
հարին, մինչեւ թողուլ զքարինս որմոցն քակտեալս,
եւ պատեցան պարսաւորք եւ հարին
26 զնա։ Եւ տես արքայն Մովաբու եթէ սաստկացաւ
քան զնա պատերազմն, առ ընդ իւր
եօթն հարիւր այր սուսերամերկս, հատանել երթալ
27 առ արքայն Եդովմայ, եւ ոչ կարացին։ Եւ
առ զորդին իւր զանդրանիկն՝ արքայն, զոր թագաւորեցոյց
փոխանակ իւր, եւ եհան զնա ողջակէզ
'ի վերայ պարսպին. եւ եղեւ զիջ մեծ 'ի
վերայ Իսրայէլի, եւ չուեցին 'ի նմանէ եւ դարձան
յերկիր իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ կին մի 'ի կանանց որդւոց մարգարէիցն աղաղակէր ա
առ Եղիսէէ եւ ասէր. Ծառայ քո՝ այր
իմ մեռաւ. եւ դու գիտես զի ծառայ էր
երկիւղած 'ի Տեառնէ. եւ փոխատուն եկն առնուլ
զերկոսին զորդիս իմ իւր 'ի ծառայութիւն։
2 Եւ ասէ ցնա Եղիսէէ. Զի՞նչ արարից քեզ. պատմեա
ինձ զինչ կայ 'ի տան քում։ Եւ նա ասէ.
Ո՛չ գոյ 'ի տան աղախնոյ քոյ եւ ոչ ինչ, բայց
3 իւղ որով օծանիցիմ։ Եւ ասէ ցնա. Երթ խնդրեա
քեզ անօթս յամենայն դրացեաց քոց՝ ամանս
4 ունայնս եւ մի սակաւացուցանիցես. եւ

մտցես եւ փակեսցես զդուրսն ընդդէմ քո եւ
ընդդէմ որդւոյ քոյ, եւ արկցես յամենայն ա-
մանսն մինչեւ լցցին, եւ առցես: Եւ գնաց 'ի նը- 5
մանէն, եւ փակեաց զդուռնն ընդդէմ իւր եւ ընդ-
դէմ որդւոց իւրոց. նոքա մատուցանէին առ նա,
եւ նա արկանէր մինչեւ լցան ամանքն. եւ ասէ 6
ցորդիսն իւր. Մատուցէք առ իս եւ այլ աման:
Եւ ասեն ցնա. Ոչ է այլ աման: Եւ եկաց իւղն:
Եւ չոգաւ պատմեաց առն Աստուծոյ: Եւ ասէ 7
Եղիսէէ. Երթ վաճառեա զիւղն, եւ հատուսցես
զտոկոսիսն քո. եւ դու եւ որդիք քո կեցջիք մնա-
ցելովն իւղովն:

Ժ Եւ եղեւ օր, եւ անց Եղիսէէ 'ի Սունամ. եւ 8
անդ էր կին մի մեծ, եւ կալաւ զնա ուտել հաց.
եւ լինէր 'ի չափ ժամանակէ 'ի մտանել իւրում
անդր, իջանէր ուտել եւ ըմպել: Եւ ասէ կինն 9
ցայր իւր. Գիտեմ՝ զի այրն Աստուծոյ սուրբ է,
եւ ճանապարհ նորա առ մեզ է. արասցուք նը- 10
մա վերնատուն մի փոքրիկ, եւ դիցուք 'ի նմա
մահիճս եւ սեղան եւ աթոռ եւ աշտանակ. եւ
եղիցի 'ի գալ նորա առ մեզ մտցէ անդր: Եւ ե- 11
ղեւ օր, եւ եկն անդր, եւ եմուտ 'ի վերնատունն
եւ ննջեաց անդ. եւ ասէ ցԳեեզի ցպատանեակն 12
իւր. Կոչեա առ իս զՍունամացին զայդ: Եւ կոչեաց
զնա, եւ եկաց առաջի նորա. եւ ասէ ցպատա- 13
նին. Ասա ցնա. Ահա կազմեցեր մեզ զայս ամե-
նայն կազմած, զինչ պարտ իցէ առնել քեզ. եւ
թէ իցէ՞ն քո բանք ինչ առ արքայ եւ կամ առ
իշխան զօրուն: Եւ նա ասէ. 'Ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ բնակեալ եմ ես: Եւ ասէ. Զինչ պարտ իցէ 14
առնել նմա: Եւ ասէ Գեեզի պատանեակն նո-
րա. Եւ կարի իսկ քոյ, քանզի որդի ոչ գոյ նո-
րա, եւ այրն իւր չէ ինչ ծեր: Եւ ասէ. Կոչեա 15
զնա: Եւ կոչեաց զնա, եւ եկաց առ դրունսն. եւ 16
ասէ ցնա Եղիսէէ. 'Ի ժամանակի յայսմիկ 'ի սոյն
աւուրս ունիցիս 'ի գիրկս մանուկ: Եւ նա ա-
սէ. Մի տէր, այր Աստուծոյ, մի ստեր աղախ-
նոյ քում: Եւ յղացաւ կինն, եւ ծնաւ որդի 'ի 17
ժամանակի յայնմիկ, մինչդեռ կենդանի էր, որ-
պէս խօսեցաւ ընդ նմա Եղիսէէ. եւ հաստատնա- 18
ցաւ մանուկն:

ԺԱ Եւ եղեւ իբրեւ ել նա առ հայր իւր 'ի հնձօղսն,
ասէ ցհայր իւր. Գլուխ իմ, գլուխ իմ: Եւ ասէ 19
ցպատանին. Տար զդա առ մայր իւր: Եւ տարաւ 20
զնա առ մայր իւր, եւ ննջեաց 'ի վերայ ծնգաց նո-
րա մինչեւ ցմիջօրեայ, եւ մեռաւ: Եւ եհան զնա, 21
եւ կողմնեցոյց 'ի մահճիս առնն Աստուծոյ, եւ
փակեաց ընդդէմ նորա. եւ ել եւ կոչեաց զայր 22
իւր եւ ասէ. Առաքեա առ իս զմի ոք 'ի մանկտ-
ւոյդ, եւ էշ մի յէշոցդ, եւ ընթացայց մինչեւ առ
այրն Աստուծոյ եւ դարձայց: Եւ ասէ. Զի՞ է զի 23
երթաս դու առ նա այսօր, զի ոչ ամսամուտ է
եւ ոչ շաբաթ: Եւ նա ասէ. Ողջոյն է: Եւ հան- 24
դերձեաց զէշն, եւ ասէ ցպատանին իւր. Վա-
րեա եւ գնա. եւ մի ունիր ինձ եղանել 'ի գա.
բայց եթէ ասացից քեզ՝ թէ եկ այսր, եւ եկեա-
25ցես. եւ երթիցես առ այրն Աստուծոյ 'ի լեառնն
'ի Կարմեղոս: Եւ եղեւ իբրեւ ետես Եղիսէէ ըզ-
գալ նորա առ նա, ասէ ցԳեեզի ցպատանեակն
26իւր. Ահա այն Սունամացին է. ընթաց ընդ առաջ
նորա եւ ասասցես, ողջո՞յն է քեզ, եւ ողջո՞յն է
առն քում, եւ ողջո՞յն է մանկանն: Եւ նա ասէ.
27Ողջոյն է: Եւ եկն առ Եղիսէէ 'ի լեառնն, եւ
բուռն եհար զոտից նորա. եւ մատեաւ Գեեզի
մերժել զնա. եւ ասէ Եղիսէէ. Թոյլ տուր դմա,
զի անձն դորա ցաւագին է. եւ Տէր թաքոյց յի-
28նէն եւ ոչ պատմեաց ինձ: Եւ նա ասէ. Միթէ
խնդրեցի՞ որդի 'ի տեառնէ իմմէ, ո՞չ ասացի թէ մի
29խաբեր զիս: Եւ ասէ Եղիսէէ ցԳեեզի. Ած գօտի
ընդ մէջ քո, եւ առ զգաւազան իմ 'ի ձեռին քո եւ
երթ. եւ եթէ պատահիցես զայր ոք մի օրհնեսցես
զնա, եւ եթէ օրհնեսցէ զքեզ այր ոք՝ մի տացես
նմա պատասխանի. եւ դիցես զգաւազան իմ 'ի վե-
30րայ երեսաց մանկանն: Եւ ասէ մայր մանկանն.
Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն քո, եթէ
թողից զքեզ: Եւ յարեաւ Եղիսէէ եւ գնաց զհետ
31նորա: Եւ Գեեզի անց առաջի նոցա, եւ եդ ըզ-
գաւազանն 'ի վերայ երեսաց մանկանն, եւ ոչ գոյր
բարբառ եւ ոչ լսել. եւ դարձաւ ընդ առաջ նո-
րա, պատմեաց նմա եւ ասէ. Ոչ յարեաւ ման-
32կունն: Եւ եմուտ Եղիսէէ 'ի տունն, եւ ահա
մանուկն մեռեալ, եւ կողմնեցուցեալ 'ի մահճին
33նորա. եւ եմուտ Եղիսէէ 'ի տունն, եւ փակեաց
զդուրսն ընդդէմ երկոցունց. եւ եկաց յաղօթս
34առ Տէր. եւ ել եւ անկաւ 'ի վերայ մանկանն,
եւ եդ զբերան իւր 'ի վերայ բերանոյ նորա, եւ
զաչս իւր 'ի վերայ աչաց նորա, եւ զձեռս իւր 'ի
վերայ ձեռաց նորա. եւ կծկեցաւ 'ի վերայ նո-
35րա, եւ ջեռաւ մարմին մանկանն: Եւ դարձաւ
եւ գնացաւ 'ի տանն յայսկոյս եւ յայնկոյս, եւ
ել եւ ծածկեաց զմանուկն մինչեւ ցեւթն ան-
36գամ. եւ եբաց մանուկն զաչս իւր: Եւ բարբա-
ռեցաւ Եղիսէէ առ Գեեզի եւ ասէ. Կոչեա այսր
զՍունամացին: Եւ կոչեաց զնա. եւ եմուտ առ նա.
37եւ ասէ Եղիսէէ. Ա՛ռ զորդիդ քո: Եւ եմուտ կինն
եւ անկաւ առ ոտս նորա, եւ երկիր եպագ նմա
38յերկիր. եւ առ զորդին իւր եւ ել. եւ Եղիսէէ
դարձաւ 'ի Գաղգաղա:

Եւ սով էր յերկրին, եւ որդիք մարգարէիցն ԺԲ
նստէին առաջի նորա. եւ ասէ Եղիսէէ ցպատա-
նեակն իւր. Դիր դու զսանն մեծ, եւ եփեա ե-
39փոյ որդւոց մարգարէիցդ: Եւ ել յանդն քաղել
արխալէթ. եւ եգիտ որթ յանդին, եւ քաղեաց 'ի
նմանէ ալոխ լի շալակաւ իւրով, եւ եկն եւ արկ
40'ի սան եփոյին, քանզի ոչ ճանաչէր. եւ արկ ա-
ռաջի արանցն ուտել: Եւ եղեւ յուտելն նոցա
յեփոյէ անտի, աղաղակեցին եւ ասեն. Մահ է
'ի սանի աստ, այր Աստուծոյ: Եւ ոչ կարացին

ուտել. եւ ասէ. Առէք ալեւր եւ արկէք 'ի սան 41
այդ : Եւ ասէ Եղիսէէ ցԳիեզի ցսպասաւորն
իւր. Արկ առաջի ժողովրդեանդ եւ կերիցեն : Եւ
ոչ եղեւ չար բան ինչ 'ի սանն անդր :
ձգ Եւ եկն այր 'ի Բեթսարիսայ, եւ եբեր առ այրն 42
Աստուծոյ նկանակս յառաջնոց արմտեաց եւ
նկանակս գարեղէնս, եւ պաղատիտս բաղեղաթու.
եւ ասէ. Տուր ժողովրդեանդ եւ կերիցեն :
Եւ ասէ սպասաւորն նորա. Զինչ տաց զայս առաջի 43
հարիւրոց արանց : Եւ ասէ. Տուր ժողովրդեանդ
եւ կերիցեն. զի այսպէս ասէ Տէր.
կերիցեն եւ նշխարեսցեն : Եւ եդ առաջի նոցա 44
եւ կերան, եւ թողին նշխարս ըստ բանին Տեառն :

ԳԼՈՒԽ Ե

ձդ Եւ Նեեման իշխան զօրուն Ասորւոց էր այր 1
մեծ առաջի տեառն իւրոյ, եւ զարմանալի երեսօք.
զի նովաւ ետ Տէր փրկութիւն Ասորւոց. եւ այրն
հզօր զօրութեամբ էր, եւ բորոտեալ : Եւ Ասորիքն 2
մենամարտիկք ելին եւ գերեցին յերկրէն
Իսրայէլի աղջիկ մի փոքրիկ, եւ էր առ կնոջն
Նեեմանայ. եւ ասէ ցտիկինն իւր. Յանկարծ էր 3
թէ տէրդ իմ առաջի մարգարէին Աստուծոյ
որ 'ի Սամարիա, եւ անդէն ամոքէր զդա 'ի բորոտութենէ
իւրմէ : Եւ եմուտ եւ պատմեաց 4
տեառն իւրում եւ ասէ. այսպէս եւ այսպէս խօսեցաւ
աղջիկն որ յերկրէն Իսրայէլի : Եւ ասէ 5
արքայն Ասորւոց ցՆեեման. Երթ, եւ ես առաքեցից
հրովարտակս առ արքայն Իսրայէլի : Եւ
գնաց, եւ առ 'ի ձեռին իւրում տասն տաղանդ
արծաթոյ, եւ վեց հազար դահեկան, եւ տասն
պատմուճան հանդերձեղէնս. եւ տարաւ հրովարտակս 6
առ արքայն Իսրայէլի. Արդ իբրեւ հասցէ
առ քեզ հրովարտակդ այդ, ահա առաքեցի առ
քեզ զՆեեման ծառայ իմ, եւ առողջասցես զդա
'ի բորոտութենէ իւրմէ : Եւ եղեւ իբրեւ ընթերցաւ 7
արքայն Իսրայէլի զհրովարտակն, պատառեաց
զհանդերձս իւր եւ ասէ. Միթէ Աստուած
իցեմ ես՝ սպանանել կամ կեցուցանել, զի առաքեաց
առ իս ամոքել զայրդ 'ի բորոտութենէ
իւրմէ. բայց գիտասջիք եւ տեսջիք զի պատճառս
խնդրէ նա առ իս : Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եղիսէէ 8
այրն Աստուծոյ՝ եթէ պատառեաց արքայն
Իսրայէլի զհանդերձս իւր, առաքեաց առ արքայն
Իսրայէլի եւ ասէ. Ընդէ՞ր պատառեցեր զհանդերձս
քո. եկեսցէ առ իս Նեեման, եւ գիտասցէ
թէ գոյ մարգարէ յԻսրայէլի :
ձե Եւ եկն Նեեման երիվարօք եւ կառօք, եւ եկաց 9
առ դուրս տանն Եղիսէի. եւ առաքեաց Եղիսէէ 10
առ նա հրեշտակ եւ ասէ. Երթ լուա եւթն
անգամ 'ի Յորդանան, եւ դարձցի մարմին քո եւ
սրբեսցիս : Եւ բարկացաւ Նեեման, գնաց եւ ասէ. 11
Ես ասէի՝ թերեւս ելցէ առ իս, եւ կացցէ եւ
կարդասցէ զանուն տեառն Աստուծոյ իւրոյ, եւ
դիցէ զձեռն իւր 'ի վերայ տեղւոյս եւ առաքեսցէ
12 զբորոտութիւնս. ոչ լաւ իցեն Աբանա եւ Փարփար
գետք Դամասկոսի քան զամենայն ջուրս
Իսրայէլի. եւ ընդէր ոչ երթայց եւ լուացայց 'ի
նոսա եւ սրբեցայց : Եւ դարձաւ եւ գնաց սրտմտութեամբ :
13 Եւ մատեան ծառայքն նորա եւ
խօսեցան ընդ նմա, եւ ասեն ցնա. Հայր, եթէ
մեծ ինչ բան խօսեցեալ էր ընդ քեզ մարգարէին,
ո՞չ ապաքէն պարտ էր առնել. թող թէ
14 զի ասաց՝ լուացիր եւ սրբեսցիս : Եւ էջ Նեեման
եւ մկրտեցաւ 'ի Յորդանան եւթն անգամ
ըստ բանին Եղիսէի. եւ դարձաւ մարմին նորա
իբրեւ զմարմին մանկան մատաղոյ եւ սրբեցաւ :
15 Եւ դարձաւ առ Եղիսէէ ինքն եւ ամենայն բանակն
իւր, եւ եկն եկաց առաջի նորա եւ ասէ.
Ահա գիտացի թէ ոչ գոյ Աստուած յամենայն
երկրի՝ բայց միայն 'ի մէջ Իսրայէլի. եւ արդ առ
16 օրհնութիւն 'ի ծառայէ քումմէ : Եւ ասէ Եղիսէէ.
Կենդանի է Տէր՝ որոյ կացի առաջի նորա,
եթէ առից ինչ : Եւ ստիպեաց զնա առնուլ, եւ
17 ոչ հաւանեցաւ : Եւ ասէ Նեեման. Իսկ որովհետեւ
ոչ, տացին ծառայի քում բեռինք զուգից
ջորւոց 'ի հողոյ երկրիս, զի ոչ եւս արասցէ ծառայ
քո ողջակէզս եւ զոհս աստուածոց օտարաց,
18 բայց միայն Տեառն վասն բանիս այսորիկ.
եւ քաւեսցէ Տէր զծառայ քո՝ 'ի մտանել տեառն
իմոյ 'ի տուն Ռեմմանայ երկիր պագանել նմա յորժամ
յենուցու 'ի ձեռս իմ, եւ երկիր պագանիցեմ
'ի տուն Ռեմմանայ՝ 'ի պագանել նորա երկիր
'ի տուն Ռեմմանայ. քաւեսցէ Տէր զծառայ քո
19 վասն բանին այնորիկ : Եւ ասէ Եղիսէէ ցՆեեման.
Երթ խաղաղութեամբ : Եւ գնաց 'ի նմանէ
յերկրէն Իսրայէլի :
20 Եւ ասէ Գիեզի սպասաւորն Եղիսէի. Ահա ձզ
խնայեաց տէր իմ 'ի Նեեման Ասորի, չառնուլ 'ի
ձեռանէ նորա զոր ինչ մատոյցն. կենդանի է Տէր,
եթէ ոչ ընթացայց զհետ նորա եւ առից ինչ
21 անտի : Եւ պնդեցաւ Գիեզի զհետ Նեեմանայ. Եւ
ետես զնա Նեեման ընթացեալ զհետ նորա, եւ
դարձաւ 'ի կառացն ընդ առաջ նորա եւ ասէ.
22 Ողջո՞յն է : Եւ ասէ Գիեզի. Ողջոյն է. տէր իմ առաքեաց
զիս առ քեզ եւ ասէ. ահա եկին առ իս
երկու սպասաւորք 'ի լեռնէն Եփրեմի յորդւոց
մարգարէից. տուր նոցա տաղանդ մի արծաթոյ,
եւ երկուս պատմուճանս հանդերձեղէնս : Եւ ասէ
23 Նեեման. Թէ այդպէս իցէ, առ երկս տաղանդս
արծաթոյ : Եւ բռնադատեաց զնա, եւ ծրարեաց
երկս տաղանդս արծաթոյ յերկուս պարկս, եւ
երկուս պատմուճանս հանդերձեղէնս. եւ ետ
ցերկուս ծառայս իւր եւ բարձին առաջի նորա.
24 եւ եկին 'ի մթին, եւ առ 'ի ձեռաց նոցա եւ եդ
25 'ի տան, եւ արձակեաց զարսն եւ գնացին. Ե-

ինքն եմուտ և կայր առաջի տեառն իւրոյ: Եւ
ասէ ցնա Եղիսեէ. Ուստի՞ գաս Գեեզի: Եւ ասէ
Գեեզի. Չէր երթեալ ծառայի քոյ ոչ յայսկոյս
և ոչ յայնկոյս: Եւ ասէ ցնա Եղիսեէ. Ո՞չ սիրտ 26
իմ գնայր՝ յորժամ դարձաւ այրն 'ի կառաց անուի
ընդ առաջ քո. և արդ առեր զարծաթն և
զհանդերձսն՝ 'ի ձիթենիս և յայգիս և յարջառս
և յոչխարս և 'ի ծառայս և յաղախնայս. և 27
բորոտութիւնն Նեեմանայ յարեսցի 'ի քեզ և 'ի
զաւակ քո յաւիտեան: Եւ ել յերեսաց նորա
բորոտեալ իբրև զձիւն:

ԳԼՈՒԽ Զ

ծէ Եւ ասեն որդիք մարգարէիցն ցԵղիսեէ. Ահաւասիկ 1
տեղիս յորում մեք բնակեմք՝ նեղ է մեզ.
երթիցուք մինչև ցՅորդանան, և առցուք անտի 2
այր իւրաքանչիւր գերան մի, և արասցուք մեզ
անդ բնակութիւն: Եւ ասէ. Երթայք: Եւ ասէ
մի ոմն. Եկ և դու մեզ հանդերձ երթիցես ընդ ծառայս 3
քո: Եւ նա ասէ. Ես եկից: Եւ գնաց ընդ նոսա. 4
և չոգան 'ի Յորդանան, և հարկանէին փայտ:
Եւ ահա մին մինչդեռ ընկենոյր զհեծանն, անկաւ 5
երկաթն 'ի ջուրն. և աղաղակեաց և ասէ. Ո՛հ
Տէր. և զայն յանձն առեալ էր: Եւ ասէ այրն 6
Աստուծոյ. Յո՞ր վայր անկաւ: Եւ եցոյց նմա
զտեղին. և ծնկեաց փայտ և ընկէց անդր, և
'ի վեր եկաց երկաթն. և ասէ. Վերացո քեզէն: 7
Եւ ձգեաց զձեռն իւր և առ զնա:

ծը Եւ արքայն Ասորւոց տայր պատերազմ ընդ 8
Իսրայէլի. խորհեցաւ ընդ ծառայս իւր և ասէ.
'Ի տեղի մի յէլմոնի բանակեսցուք 'ի դարանի: Եւ 9
առաքեաց Եղիսեէ առ արքայն Իսրայէլի և ասէ.
Զգո՛յշ լեր՝ գուցէ անցանիցես ընդ այն տեղի.
զի անդ թագուցեալ նստին Ասորիք: Եւ առաքեաց 10
արքայն Իսրայէլի 'ի տեղին զոր ասաց
նմա Եղիսեէ, և զգուշացոյց արար զնա, և
զգուշացաւ անտի ոչ մի անգամ և ոչ երկիցս:
Եւ զայրացաւ անձն արքային Ասորւոց վասն բանին 11
այնորիկ. և կոչեաց զծառայս իւր և ասէ
ցնոսա. Ո՞չ պատմիցէք ինձ, եթէ ո մատնէ զիս
արքային Իսրայէլի: Եւ ասէ մի ոմն 'ի ծառայից 12
նորա. Ոչ, տէր իմ արքայ. այլ Եղիսեէ մարգարէ
յԻսրայէլի պատմէ արքային Իսրայէլի զամենայն
զբանս զոր խօսեսցիս 'ի սենեկի ննջոյ քոյ: Եւ 13
ասէ. Երթայք տեսէք՝ ուր իցէ նա, և առաքեցից
ըմբռնեցից զնա: Եւ պատմեցին նմա և ասեն.
Ահաւասիկ 'ի Դովթայիմ է: Եւ առաքեաց անդր 14
կառս և երիվարս և զօր ծանր. և եկին գիշերի
և պատեցին զքաղաքն. և կանխեաց յառնել 15
'ի պաշտօն Եղիսեէ, և ել գնաց. և ահա զօր
պատեալ էր զքաղաքաւն, և երիվարք և կառք.
և ասէ ցնա պաշտօնեայն. Տէր. զի՞ գործեսցուք:

16 Եւ ասէ Եղիսեէ. Մի՛ երկնչիր. զի ընդ մեզ բազումք
17 են քան ընդ նոսա: Եւ եկաց յաղօթս Եղիսեէ
և ասէ. Տէր, բաց զաչս պատանեկիս և
տեսցէ: Եւ եբաց Տէր զաչս նորա, և ետես և
ահա լեառն լի էր ձիովք և հրեղէն կառօք
18 շուրջ զԵղիսեիւ. և իջին առ նա: Եւ եկաց յաղօթս
Եղիսեէ առ Տէր և ասէ. Հար զազգդ զայդ
շլացութեամբ: Եւ եհար զնոսա շլացութեամբ
19 ըստ բանին Եղիսեի: Եւ ասէ ցնոսա Եղիսեէ. Ոչ
այս ճանապարհ է և ոչ այս քաղաք. եկայք
զկնի իմ և տարայց զձեզ առ այրն զոր խնդրէք:
20 Եւ տարաւ զնոսա 'ի Սամարիա: Եւ եղև
իբրև եմուտ 'ի Սամարիա, ասէ Եղիսեէ. Բաց
Տէր զաչս նոցա և տեսցեն: Եւ եբաց Տէր զաչս
նոցա և տեսին, և ահա էին 'ի մէջ Սամարիայ:
21 Իբրև ետես զնոսա արքայն Իսրայէլի, ասէ ցԵղիսեէ.
Եթէ հարկանելով հարից զդոսա, հայր:
22 Եւ ասէ. Մի՛ հարկաներ, բայց եթէ զայնոսիկ՝
զոր գերեցեր սրով քով և աղեղամբ քով հարկանիցես.
դիր հաց և ջուր առաջի դոցա, և
կերիցեն և արբցեն և երթիցեն առ տէր իւրեանց:
23 Եւ արկ առաջի նոցա խոստ տակաւ մեծաւ,
և կերան և արբին. և արձակեաց զնոսա,
և գնացին առ տէր իւրեանց. և ոչ ևս
յաւելին մենակաղճիքն Ասորւոց գալ յերկիրն
Իսրայէլի:

24 Եւ եղև յետ այնորիկ, ժողովեաց որդի Ադերայ ծթ
արքայ Ասորւոց զամենայն զբանակն իւր,
25 և ել պատեաց զՍամարիաւ. և եղև սով մեծ 'ի
Սամարիա, և պատեցին զնովաւ, մինչև եղև գլուխ
իշոյ յիսուն սկեղ արծաթոյ, և չորրորդ
կապճի աղբոյ աղաւնեաց՝ յիսուն և հինգ արծաթոյ:
26 Եւ արքայ Իսրայէլի շրջէր 'ի վերայ
պարսպին. և կին մի աղաղակեաց առ նա և ասէ.
27 Ապրեցո զիս տէր արքայ: Եւ ասէ. Մի՛ ապրեցուսցէ
զքեզ Տէր. ուստի՞ ապրեցուցից ըզքեզ,
28 'ի կալո՞յ թէ 'ի հնձանէ: Եւ ասէ ցնա արքայ.
Զի՞ է քեզ: Եւ ասէ. Կինս այս ասաց ցիս,
տուր զորդին քո՝ և կերիցուք զդա այսօր, և
29 զորդին իմ կերիցուք առ վաղիւ. և եփեցաք
զորդին իմ և կերաք զնա. և ասեմ ցդա յաւուրն
երկրորդի. տուր զորդին քո և կերիցուք
30 զդա. և թաքոյց զորդին իւր: Եւ եղև իբրև
լուաւ արքայ զբանս կնոջն, պատառեաց զհանդերձս
իւր. և ինքն շրջէր 'ի վերայ պարսպին.
և ետես ժողովուրդն զքուրձն որ 'ի վերայ մարմնոյ
31 նորա 'ի ներքոյ: Եւ ասէ. Այն և այն արասցէ
ինձ Աստուած, և այն և այն յաւելցէ, եթէ կացցէ
գլուխն Եղիսեի որդւոյ Սափատայ 'ի վերայ
32 նորա այսօր: Եւ Եղիսեէ նստէր 'ի տան իւրում,
և ծերքն նստէին ընդ նմա. և առաքեաց այր
առաջի երեսաց իւրոց. և մինչ չև եկեալ էր
հրեշտակն առ նա, ասէ ցծերսն. Եթէ գիտիցէք՝
զի առաքեաց որդի սպանողին առնուլ ըզ-

զլուխ իմ. իբրեւ մատնիցէ հրեշտակն՝ կալջի՛ք
զնա ընդ դրունսն. ո՞չ ապաքէն ձայն ոտից տեառն
նորա զկնի նորա իցէ։ Եւ մինչդեռ խօսէր ընդ 33
նոսա, ահա հրեշտակն էջ առ նոսա եւ ասէ. Ա-
հա այս չարութիւն ՚ի Տեառնէ է. զի՞ եւս համ-
բերից Տեառն։

ԳԼՈՒԽ Է

Եւ ասէ Եղիսէէ. Լուր զբանն Տեառն. այսպէս 1
ասէ Տէր. ընդ վաղիւ այս ժամ լիցի գրիւ մի
նաշհոյ սկեղ միոյ, եւ երկու գրիւք գարւոյ՝
սկեղ միոյ ՚ի դրունս Սամարիայ։ Եւ պատասխա- 2
նի ետ սպառազէնն յորոյ արքայ յենոյր ՚ի ձեռն
նորա՝ Եղիսէի եւ ասէ. Եթէ սահանս յերկինս
արասցէ Տէր, միթէ լինիցի բանդ այդ։ Եւ ասէ
Եղիսէէ. Ահա տեսցես աչօք քովք, եւ անտի մի
կերիցես։

Եւ էին արք չորք բորոտք առ դրան քաղաքին, 3
եւ ասեն այր ցընկեր իւր. Զի՞ նստիցիք աստ եւ
մեռանիցիք. եթէ ասիցեմք՝ եթէ մտցուք ՚ի քաղաքն՝ 4
սով է ՚ի քաղաքին, եւ մեռանիցիմք անդ. եւ եթէ
աստէն նստցուք՝ սակայն մեռանիմք. եւ արդ
եկայք գնասցուք ՚ի բանակն Ասորւոց, եթէ ապ-
րեցուսցեն զմեզ՝ կեցցուք, եւ եթէ սպանցեն
զմեզ՝ մեռցուք։ Եւ յարեան ընդ աղջամղջին 5
մտանել ՚ի բանակն Ասորւոց, եւ եկին ՚ի մասն
ինչ բանակին Ասորւոց, եւ ահա ոչ գոյր անդ
մարդ. զի Տէր հնչեցոյց ՚ի բանակն Ասորւոց շա- 6
չիւն կառաց եւ բարբառ զօրու մեծի. եւ ասեն
այր ցընկեր իւր. Արդ ՚ի վարձու կալաւ ՚ի վե-
րայ մեր արքայն Իսրայէլի զթագաւորս Քետա-
ցւոց, եւ զթագաւորս Եգիպտացւոց։ Եւ յա- 7
րեան եւ փախեան ընդ մթին, եւ թողին զվը-
րանս իւրեանց եւ զձիս իւրեանց եւ զէշս իւ-
րեանց ՚ի բանակին՝ որպէս եւ կային, եւ փա-
խեան մարդապուր։ Եւ մտին բորոտքն մինչեւ 8
՚ի մասն մի բանակին, մտին ՚ի վրան մի եւ կերան
եւ արբին. եւ առին անտի արծաթ եւ ոսկի եւ
հանդերձս, եւ գնացին եւ չոգան թաքուցին.
եւ դարձան եւ մտին յայլ վրան, եւ առին ան-
տի եւ չոգան եւ թաքուցին։ Եւ ասեն այր ցըն- 9
կեր իւր. Ոչ այսպէս է զոր մեքս առնեմք. օրս
այս՝ օր աւետեաց է, եւ մեք լռեսցուք, եւ մնաս-
ցուք լուսոյ առաւօտու, եւ գտանիցեմք անօրէ-
նութիւն. բայց արդ եկայք մտցուք եւ պատ-
մեսցուք զայս ՚ի տան թագաւորին։ Եւ մտին եւ 10
աղաղակեցին առ դրան քաղաքին, եւ պատմե-
ցին նոցա եւ ասեն. Մտաք ՚ի բանակն Ասորւոց,
եւ ոչ գոյր անդ այր եւ ոչ ձայն մարդոյ, բայց
միայն ձիք կապեալք եւ էշք կապեալք, եւ վը-
րանք նոցա նոյնպէս կան։ Եւ աղաղակեցին բա- 11
րապանքն, եւ ազդ արարին ՚ի տան թագաւո-
12 րին ՚ի ներքս։ Եւ յարեաւ արքայ գիշերայն, եւ
ասէ ցծառայս իւր. Պատմեցից ձեզ զոր ինչ ա-
րարին մեզ Ասորիքն. գիտացին՝ թէ մեք սովեմք,
ելին ՚ի բանակէն եւ թաքեան ՚ի դաշտի. ասեն՝
թէպէտ ելցեն ՚ի քաղաքէն, եւ ըմբռնեսցուք ըզ-
նոսա կենդանւոյն, եւ մտցուք ՚ի քաղաքն եւ ե-
13 ցուք։ Եւ պատասխանի ետ մի ՚ի ծառայից
նորա եւ ասէ. Առցեն հինգ ՚ի ձիոց մնացելոց
որք մնացեալ են աստէն յամենայն բազմութե-
նէ Իսրայէլի նուաղութիւն, եւ առաքեսցուք
14 անդր եւ տեսցուք։ Եւ առին երկուս հեծեալս
ձիոց, եւ առաքեաց արքայ զհետ արքային Ասո-
15 րւոց եւ ասէ. Երթայք եւ տեսէք։ Եւ գնացին
զհետ նոցա մինչեւ ցՅորդանան. եւ ահա ամե-
նայն ճանապարհն լի էր հանդերձիւ եւ կահիւ՝
զոր ընկեցին Ասորիքն ՚ի խուճապելն իւրեանց.
եւ դարձան հրեշտակքն եւ պատմեցին արքային.
16 եւ ել ժողովուրդն եւ յափշտակեաց զբանակն
Ասորւոց։ Եւ եղեւ գրիւ նաշհոյ՝ սկեղ միոյ,
եւ երկու գրիւք գարւոյ՝ սկեղ ըստ բանին Տեառ-
17 ն։ Եւ արքայ կացոյց զսպառազէնն՝ յորոյ յե-
նոյր արքայ ՚ի ձեռս նորա, եւ կոխեաց զնա ՚ի
խուռնն ժողովուրդն առ դրանն, եւ մեռաւ՝ որ-
պէս խօսեցաւ այրն Աստուծոյ, որ խօսեցաւ յի-
18 ջանել հրեշտակին առ նա։ Եւ եղեւ որպէս խօ-
սեցաւ Եղիսէէ ընդ արքային եւ ասէ, թէ երկու
գրիւք գարւոյ սկեղ միոյ լինիցին, եւ գրիւ նաշ-
հոյ սկեղ. եւ եղիցի վաղիւ ՚ի սոյն ժամ՝ ՚ի
19 դրունս Սամարիայ. եւ պատասխանի ետ սպա-
ռազէնն Եղիսէի եւ ասէ, եթէ սահանս յերկինս
20 արասցէ Տէր, միթէ լինիցի բանդ այդ. եւ ասէ
Եղիսէէ, ահա տեսցես աչօք քովք եւ անտի մի
21 կերիցես։ Եւ եղեւ նմա այնպէս. եւ կոխեաց
զնա ժողովուրդն ՚ի խուռնն առ դրանն, եւ մե-
ռաւ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ խօսեցաւ Եղիսէէ ընդ կնոջն՝ զորոյ կեցոյց ԽԱ
զորդին, եւ ասէ. Արի գնա դու եւ տուն քո՝ եւ
լեր պանդուխտ ուր եւ պանդխտեսցիս, զի կոչեաց
Տէր սով ՚ի վերայ երկրիս. քանզի եկն իսկ զեօթն
2 ամ ՚ի վերայ երկրին։ Եւ յարեաւ կինն եւ ա-
րար ըստ բանին Եղիսէի, եւ գնաց ինքն եւ տուն
իւր, եւ պանդխտեցաւ յերկրին այլազգեաց
եօթն ամ։

3 Եւ եղեւ յետ կատարելոյ ամացն եօթանց, ԽԲ
դարձաւ կինն յայլազգեացն, եւ եկն բողոք հար-
կանել առ արքայ վասն տան իւրոյ եւ վասն ան-
4 դոյ իւրոյ։ Եւ արքայ խօսեցաւ ընդ Գեեզեայ
պատանեկին Եղիսէի առնն Աստուծոյ եւ ասէ.
Պատմեա դու ինձ զամենայն մեծամեծսն զոր ա-
5 րար Եղիսէէ։ Եւ եղեւ ՚ի պատմելն նորա ար-

քայի՝ թէ որպէս կենդանացոյց զորդին զմեռեալ,
եւ աղաղակէր առաջի նորա կինն զորոյ
կենդանացոյց զորդին նորա Եղիսէէ, աղաղակէր
առ արքայ վասն տան իւրոյ եւ վասն անդաց իւրոց·
եւ ասէ Գէեզի· Տէր արքայ, այս կին է եւ
այս որդի նորա՝ զոր կենդանացոյց Եղիսէէ։ Եւ 6
եհարց արքայ զկինն՝ եւ պատմեաց նմա· եւ ետ
նմա արքայ ներքինի մի եւ ասէ· Դարձո զնա
զամենայն զորդիսն, եւ զամենայն զարդիւնս
անդոյն, յորմէ հետէ թողեալ զերկիրս մինչեւ
ցայժմ։

Խե Եւ եկն Եղիսէէ 'ի Դամասկոս· եւ որդի Ադերրայ 7
արքայ Ասորւոց հիւանդանայր· եւ պատմեցին
նմա եւ ասեն· Եկն այրն Աստուծոյ աստ։
Եւ ասէ արքայ ցԱզայէլ· Ա՛ռ 'ի ձեռին քում մանանա, 8
եւ եկ ընդ առաջ առնն Աստուծոյ, եւ հարց
զՏէր նովաւ եւ ասասցես· Եթէ կեցցե՞մ 'ի հիւանդութենէ
աստի խմիկ յայսմանէ։ Եւ գնաց 9
Ազայէլ ընդ առաջ նորա, եւ առ մանանա 'ի ձեռին
իւրում, եւ զամենայն բարութիւնս Դամասկոսի
բեռինս ուղտուց քառասնից· չոգաւ եկաց
առաջի նորա եւ ասէ· Հայր Եղիսէէ, որդի քո որդի
Ադերայ արքայ Ասորւոց առաքեաց զիս առ քեզ
եւ ասէ· Եթէ կեցցե՞մ 'ի հիւանդութենէ աստի
խմիկ յայսմանէ։ Եւ ասէ ցնա Եղիսէէ· Երթ եւ 10
ասա ցնա· կենօք կեցցես· եւ եցոյց ինձ Տէր զի
մահու մեռանիցի։ Եւ եկաց առաջի երեսաց նո- 11
րա պատկառելով եւ ելաց այրն Աստուծոյ։ Եւ 12
ասէ Ազայէլ· Ընդէ՞ր լաս տէր իմ։ Եւ ասէ· Գիտեմ
զինչ գործելոց ես ընդ որդիսն Իսրայէլի·
զամուրս նոցա հրձիգ արասցես, եւ զընտիրս
նոցա սրով կոտորեսցես, եւ զտղայս նոցա անտակեսցես,
եւ զյղիս նոցա հերձցես։ Եւ ասէ 13
Ազայէլ· Ո՞վ է ծառայ քո շուն մի, եթէ անիցէ
զբանդ զայդ։ Եւ ասէ Եղիսէէ· Եցոյց ինձ
Տէր թագաւորել քեզ 'ի վերայ Ասորւոց։ Եւ գնաց 14
Ազայէլ յԵղիսէէ եւ եմուտ առ տէր իւր·
եւ ասէ ցնա· Զի՞նչ ասաց Եղիսէէ։ Եւ ասէ· Ասաց
ցիս թէ կենօք կեցցէ։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ 15
անդր՝ եւ առ մաքման եւ եթաց 'ի ջուր եւ արկ
զերեսօք իւրովք եւ մեռաւ։

Խզ Եւ թագաւորեաց Ազայէլ ընդ նորա։ Յամի 16
հինգերորդի Յովրամայ որդւոյ Աքաաբու արքայի
Իսրայէլի, թագաւորեաց Յովրամ որդի Յովսափատու
արքայի Յուդայ։ Որդի երեսուն եւ եր- 17
կուց ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում, եւ ութ
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ· եւ գնաց զճանապարհ 18
թագաւորացն Իսրայէլի, որպէս արար
տունն Աքաաբու· զի դուստր Աքաաբու էր նորա
կնութեան· եւ արար չար առաջի Տեառն։
Եւ ոչ կամեցաւ Տէր սատակել զՅուդա վասն 19
Դաւթի ծառայի իւրոյ, որպէս եւ ասաց տալ
նմա ճրագ եւ որդւոց նորա զամենայն աւուրս։
Եւ յաւուրս նորա ապստամբեաց Եդոմ 'ի ներքուստ 20
ձեռին Յուդայ, եւ թագաւորեցոյց 'ի վերայ իւր
21 թագաւոր։ Եւ ել Յովրամ 'ի Սիոր, եւ ամենայն
կառք ընդ նմա· եւ եղեւ ընդ վաղայարոյցս
լինելոյ գիշերոյն, եւ եհար զԵդոմ զպատեալսն
զնովաւ եւ զիշխանս կառացն· եւ փախեաւ
22 զօրն յիւրաքանչիւր խորանս իւրեանց· եւ ապստամբեաց
Եդոմ 'ի ներքուստ ձեռին Յուդայ մինչեւ
ցայսօր։ Յայնմ ժամանակի ապստամբեաց եւ
23 Լոբնա։ Եւ մնացորդք բանից Յովրամայ, եւ ամենայն
ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։

24 Եւ ննջեաց Յովրամ ընդ հարս իւր, եւ թա- Խէ
ղեցաւ ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւթի հօր իւրոյ,
եւ թագաւորեաց Ոքոզիա որդի նորա ընդ
25 նորա։ Յամի երկոտասաներորդի Յովրամայ որդւոյ
Աքաաբու արքայի Իսրայէլի թագաւորեաց
26 Ոքոզիա որդի Յովրամայ արքայի Յուդայ։ Քսան
եւ երկուց ամաց էր Ոքոզիա 'ի թագաւորել իւրում,
եւ տարի մի թագաւորեաց յԵրուսաղէմ·
եւ անուն մօր նորա Գոթողիա դուստր Ամրեայ
27 արքայի Իսրայէլի։ Եւ գնաց զճանապարհ տանն
Աքաաբու, եւ արար չար առաջի Տեառն որպէս
եւ տունն Աքաաբու· քանզի փեսայ էր տանն
28 Աքաաբու· եւ գնաց ընդ Յովրամայ որդւոյ Աքաաբու՝
'ի պատերազմ 'ի վերայ Ազայէլի արքայի
Ասորւոց յՌամաթ Գաղաադ, եւ հարին
29 Ասորիքն զՅովրամ։ Եւ դարձաւ արքայ Յովրամ
բժշկել 'ի Յեզրայէլ՝ 'ի վէրացն զոր խոցեցին զնա
Ասորիքն յՌամաթ՝ 'ի պատերազմել նորա ընդ
Ազայէլի արքայի Ասորւոց։ Եւ Ոքոզիա որդի
Յովրամայ արքայ Յուդայ՝ էջ տեսանել զՅովրամ
որդի Աքաաբու 'ի Յեզրայէլ, զի հիւանդանայր նա։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ Եղիսէէ մարգարէ կոչեաց զմի յորդւոց Խը
մարգարէիցն եւ ասէ ցնա· Գնդեա զմէջ քո, եւ
առ զսրուակ իւղոյս 'ի ձեռին քում, եւ երթ յՌա-
2 մաթ Գաղաադ· եւ մտցես անդր, եւ տեսցես
անդ զՅէու զորդի Յովսափատայ որդւոյ Ամեսեայ·
եւ մտցես եւ յարուսցես զնա 'ի միջոյ եղբարց
իւրոց, եւ տարցես զնա սենեակ 'ի սենե-
3 կէ· եւ առցես զսրուակդ իւղոյ, եւ արկցես 'ի
գլուխ նորա եւ ասասցես· այսպէս ասէ Տէր·
օծի զքեզ թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի· եւ բաց-
4 ցես զդուռն եւ փախիցես, եւ մի՛ մնասցես։ Եւ
գնաց պատանեակն մարգարէ յՌամաթ Գա-
5 ղաադ, եւ եմուտ անդր· եւ ահա իշխանք զօ-
րուն նստէին· եւ ասէ· Բան ինչ է ինձ ընդ քեզ
իշխանդ։ Եւ ասէ Յէու· Առ ո՞ յամենեցունց 'ի
6 մէնջ։ Եւ ասէ· Առ քեզ, իշխանդ։ Եւ յարեաւ
եմուտ 'ի սենեակն, եւ արկ զիւղն 'ի գլուխ նո-
րա, եւ ասէ ցնա· Այսպէս ասէ տէր Աստուած

Իսրայէլի · օծի զքեզ 'ի թագաւոր ժողովրդեան
Տեառն 'ի վերայ Իսրայէլի · զի սատակեսցես զը- 7
տունն Աքաաբու տեառն քո յերեսաց քոց · եւ
առցես զվրէժ արեան ծառայից իմոց մարգա-
րէից, եւ զարեանց ամենայն ծառայից Տեառն 'ի
ձեռաց Յեզաբելայ եւ 'ի ձեռաց ամենայն տան
նորա · եւ սատակեսցես զտունն Աքաաբու որ մի- 8
զէ զորմով, եւ զնեղեալն եւ զմնացեալն յԻս-
րայէլի · տաց զտունն Աքաաբու իբրեւ զտունն 9
Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ եւ իբրեւ զտունն
Բաասայ որդւոյ Աքիայ · եւ զՅեզաբէլ կերիցեն 10
շունք 'ի վիճակին Յեզրայէլի, եւ ոչ ոք իցէ որ
թաղիցէ ։ Եւ եբաց զդուրսն եւ փախեաւ · եւ 11
Յէու ել առ ծառայս տեառն իւրոյ · եւ ասեն ցնա ·
Ողջոյն է · զի եկն առ քեզ մոլին այն ։ Եւ ասէ
ցնոսա · Դուք գիտէիք զայրն եւ զբարբա-
ջանս նորա ։ Եւ ասեն · Անիրաւութիւն է այդ · 12
պատմեա մեզ ։ Եւ ասէ ցնոսա Յէու · Այսպէս եւ
այսպէս խօսեցաւ ընդ իս, եւ ասէ · այսպէս ա-
սէ Տէր · օծի զքեզ թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէ-
լի ։ Իբրեւ լուան, փութացան եւ առին իւրա- 13
քանչիւր զհանդերձ իւր, եւ եդին 'ի ներքոյ նորա
'ի վերայ միոյ աստիճանացն ուր նստէին, եւ փող
հարին եղջերեաւն՝ եւ ասեն · Թագաւորեաց
Յէու ։

ԻԷ Եւ զորաժողով եղեւ Յէու որդի Յովսափա- 14
տու որդւոյն Նամեսեայ 'ի վերայ Յովրամայ · եւ
Յովրամ զգուշացեալ էր յՌամովթ Գաղաադ,
ինքն եւ ամենայն Իսրայէլ, յերեսաց Ազայելի
արքային Ասորւոց · եւ դարձաւ Յովրամ արքայ 15
բժշկել 'ի Յեզրայէլ 'ի վիրաց անտի զոր խոցեցին
զնա Ասորիքն 'ի պատերազմել նորա ընդ Ազա-
յելի արքային Ասորւոց ։ Եւ ասէ Յէու · Եթէ իցէ
ոգի ձեր ընդ իս՝ մի ելցէ փախստական 'ի քաղա-
քէ աստի երթալ պատմել 'ի Յեզրայէլ ։ Եւ հե- 16
ծաւ Յէու եւ գնաց, եւ էջ 'ի Յեզրայէլ · զի Յով-
րամ արքայ Իսրայէլի բժշկէր 'ի Յեզրայէլ 'ի նե-
տիցն զոր խոցեցին զնա յՌամովթ 'ի պատերազ-
մել ընդ Ազայելի արքայի Ասորւոց · զի նա զօ-
րաւոր էր եւ այր զօրութեան · եւ նենգեաց անդ ·
եւ Ոքոզիա արքայ Յուդայ էջ տեսանել զՅով-
րամ ։ Եւ դէտն ել յաշտարակն Յեզրայէլի, եւ ե- 17
տես փոշի 'ի գալն Յէուայ եւ ասէ · Փոշի տեսանեմ
ես ։ Եւ ասէ Յովրամ · Առ հեծեալ մի եւ առաքեա
ընդ առաջ նոցա, եւ ասասցէ · ողջոյն է ։ Եւ չոգաւ 18
հեծեալն ձիոյ ընդ առաջ նորա եւ ասէ · Այսպէս
ասէ արքայ, թէ ողջոյն իցէ ։ Եւ ասէ Յէու · Զի՞
կայ քո եւ ողջունի · դարձիր զկնի իմ ։ Եւ պատ-
մեաց դէտն եւ ասէ · Եհաս 'ի նոսա հրեշտակն եւ
ոչ դարձաւ ։ Եւ արձակեաց երկրորդ հեծեալ 19
մի ձիոյ՝ եւ ասէ · Այսպէս ասէ արքայ, թէ ող-
ջոյն իցէ ։ Եւ ասէ Յէու · Զի՞ կայ քո եւ ողջու-
նի · դարձիր զկնի իմ ։ Եւ պատմեաց դէտն եւ 20
ասէ · Եհաս 'ի նոսա եւ ոչ դարձաւ ։ Եւ որ ա-
ծէրն՝ ած զՅէու զորդին Նամեսեայ, քանզի տագ-
21 նապաւ էջն ։ Եւ ասէ Յովրամ · Լծեա ։ Եւ լծե-
ցին կառս · եւ ամբարձ Յովրամ արքայ Իսրայէ-
լի, եւ Ոքոզիա արքայ Յուդայ՝ այր իւրաքան-
չիւր 'ի կառս իւր, եւ ելին ընդ առաջ Յէուայ ·
եւ գտին զնա 'ի վիճակին Նաբովթայ յեզրայէ-
22 լացւոյ ։ Եւ եղեւ իբրեւ ետես Յովրամ զՅէու,
եւ ասէ · Ողջոյն է Յէու ։ Եւ ասէ Յէու · Զի՞նչ
ողջոյն է, մինչեւ պոռնկութիւնք Յեզաբելայ
մօր քոյ՝ եւ կախարդութիւնք նորա յաճախե-
23 ցին ։ Եւ դարձոյց Յովրամ զձեռս իւր եւ փա-
խեաւ, եւ ասէ ցՈքոզիա · Դաւ է, Ոքոզիա ։
24 Եւ ընդ գերկս եհան, եւ եհար զՅովրամ ընդ
մէջ թիկանց նորա, եւ ել նետն ընդ սիրտ նո-
25 րա, եւ կծկեցաւ 'ի վերայ ծնգաց իւրոց ։ Եւ ա-
սէ ցՓադեկար սպառազէնն իւր · Ընկեա զդա 'ի
վիճակ ագարակին Նաբովթայ յեզրայէլացւոյ ·
զի յիշեմ՝ մինչդեռ ես եւ դու հեծեալ էաք 'ի
զուգս զկնի Աքաաբու հօր դորա, եւ Տէր առ 'ի
26 վերայ դորա զառասս զայս · Եթէ ոչ զարիւն Նա-
բովթայ եւ զարիւն որդւոց նորա զոր տեսի երէկ,
ասէ Տէր, հատուցից նմա 'ի վիճակիս յայսմիկ,
ասէ Տէր · եւ արդ առ ընկեա զդա 'ի վիճակ այդր
27 ըստ բանին Տեառն ։ Եւ Ոքոզիա արքայ Յու-
դայ ետես՝ եւ փախեաւ ընդ ճանապարհ Բե-
թանգանայ · եւ պնդեցաւ զհետ նորա Յէու եւ
ասէ · Հարէք, եւ զդա եւս ։ Եւ եհար զնա 'ի
կառսն մինչդեռ ելանէր ընդ զառ 'ի վերն Գե-
րայի, որ է Յեբլաամ · եւ փախեաւ 'ի Մակեդ-
28 դով, եւ անդ մեռաւ · եւ հանին զնա ծառայքն
իւր յԵրուսաղէմ, եւ թաղեցին զնա 'ի գերեզ-
մանի իւրում ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւ-
թի ։

29 Եւ յամին մետասաներորդի Յովրամայ ար- ԻԸ
քային Իսրայէլի, թագաւորեաց Ոքոզիա 'ի վե-
30 րայ Յուդայ ։ Եւ եկն Յէու Յեզրայէլ ։

Եւ Յեզաբէլ լուաւ, եւ ծարրեաց զաչս իւր ԻԹ
եւ զարդարեաց զգլուխ իւր, եւ հայէր ընդ պա-
31 տուհանն · եւ Յէու մտանէր 'ի քաղաքն · եւ ասէ ·
32 Ողջոյն, իցէ Զամբրի սպանողն ։ Եւ ամբարձ
զերեսս իւր 'ի պատուհանն եւ ասէ · Ո՞վ ես դու,
էջ առ իս ։ Եւ հայեցան 'ի խոնարհ առ նա եր-
33 կու ներքինիք ։ Եւ ասէ · Ընկեցէք զդա 'ի խո-
նարհ ։ Եւ ընկեցին զնա, եւ ցայտեցաւ յարենէ
նորա զորմովքն եւ զձիովքն, եւ կոխեցին զնա
34 ասպաթուր ։ Եւ ինքն եմուտ՝ եկեր եւ արբ, եւ
ասէ · Տեսէք զանիծեալն զայն եւ թաղեցէք զնա՝
35 զի դուստր թագաւորի է ։ Եւ չոգան թաղել
զնա, եւ ոչ ինչ գտին 'ի նմանէ, բայց զգագաթն
36 եւ զոտսն եւ զթաթս ձեռացն, եւ դարձան
պատմեցին նմա · եւ ասէ · Բան Տեառն է զոր խօ-
սեցաւ 'ի ձեռն Եղիայի Թեզբացւոյ եւ ասէ · 'ի
վիճակին Յեզրայէլի կերիցեն շունք զմարմին
37 Յեզաբելայ · եւ եղիցի դին Յեզաբելայ իբրեւ

զաղբ ՚ի վերայ երեսաց անդոյ ՚ի վիճակին. զի մի
ընթերցին ասել նոցա՝ թէ այս է Յեզաբէլ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ա. Եւ Աքաաբու էին որդիք եօթանասուն ՚ի Սամարիա. 1
և գրեաց Յէու հրովարտակ և առաքեաց
՚ի Սամարիա առ իշխանսն Սամարիայ և
առ ծերս և առ դայեակսն Աքաաբու, և ասէ.
Արդ և հասանիցէ առ ձեզ հրովարտակդ այդ, 2
ընդ ձեզ են որդիք տեառն ձերոյ, և ընդ ձեզ
կառք և երիվարք, և ընդ ձեզ քաղաքք ամուրք
և զէնք. և տեսանիցէք զլաւ և զուղիղ յորդւոց 3
տեառն ձերոյ, և հաստատեսջիք զնա ՚ի վերայ
աթոռոյ հօր իւրոյ, և տայցէք պատերազմ
՚ի վերայ տան տեառն ձերոյ։ Եւ երկեան յոյժ 4
և ասեն. Ահա երկու թագաւորքն ոչ կացին
զդէմ նորա, և մեք զիա՞րդ ունիցիմք զդէմ։ Եւ 5
առաքեցին ՚ի տանէն և ՚ի քաղաքէն և ծերքն
և դայեակք առ Յէու և ասեն. Ծառայք քո
եմք մեք, և զոր ինչ ասասցես մեզ՝ արասցուք.
և ոչ թագաւորեցուսցուք զոք, այլ որ ինչ բարին
է առաջի քո՝ արասցուք։ Եւ գրեաց առ նոսա 6
հրովարտակ երկրորդ և ասէ. Եթէ իմ էք
դուք և ձայնի իմում լսէք, առէք զգլուխս արանց
որդւոց տեառն ձերոյ և բերէք առ իս վաղիւ
՚ի սոյն ժամ ՚ի Յեզրայէլ։ Եւ որդիք արքային
էին արք եօթանասուն, և մեծք քաղաքին սնուցանէին
զնոսա։ Եւ եղև իբրև եհաս հրովարտակն 7
առ նոսա, կալան զորդիսն արքային և
սպանին արս եօթանասուն, և եդին զգլուխս
նոցա ՚ի կողովս, և առաքեցին առ նա Յեզրայէլ։
Եւ եկն հրեշտակն և պատմեաց և ասէ. Բերին 8
զգլուխս որդւոյն արքային։ Եւ ասէ. Դիք զնոսա
երկուս դէզս առ դրանն քաղաքին մինչև
յառաւօտ։ Եւ եղև ընդ առաւօտն ել և եկաց, 9
և ասէ ցամենայն ժողովուրդն. Արդարք էք դուք.
ահաւասիկ ես յարեայ ՚ի վերայ տեառն իմոյ և
սպանի զնա, տեսէք զսոսա ամենեքին ո՞ կոտորեաց.
զի մի անկանիցի ՚ի բանէն Տեառն յերկիր, 10
զոր խօսեցաւ Տէր ՚ի վերայ տանն Աքաաբու, և
Տէր արար զոր ինչ խօսեցաւ ՚ի ձեռն ծառայի
իւրոյ Եղիայի։ Եւ եհար Յէու զամենայն մնացեալս 11
՚ի տանն Աքաաբու ՚ի Յեզրայէլ, և զամենայն
մեծամեծս նորա և զծանօթս նորա և
զքուրմս նորա, առ ՚ի չթողուլ նմա մնացորդ. և 12
յարեաւ գնաց և չոգաւ ՚ի Սամարիա։ Եւ մինչդեռ
՚ի Բեթակադ հովուացն ՚ի ճանապարհին էր,
եգիտ Յէու զեղբարս Ոքոզիայ արքային Յուդայ, 13
և ասէ. Ո՞յք էք դուք։ Եւ ասեն. Եղբարք Ոքոզիայ
եմք մեք, և իջաք յողջոյն որդւոց արքային
և որդւոց դշխոյին։ Եւ ասէ. Կալարուք զդոսա 14
կենդանիս. և կալան զնոսա կենդանիս,
և կոտորեցին զնոսա ՚ի Բեթակադ՝ արս քառասուն
և երկուս, և ոչ ձգեաց ՚ի նոցանէ այր։

15 Եւ գնաց անտի, և եգիտ զՅովնադաբ որդի ԺԱ
Ռեքաբայ ընդ առաջ իւր, և օրհնեաց զնա. և
ասէ ցնա Յէու. Եթէ իցէ սիրտ քո ուղիղ իբրև
զսիրտ իմ ընդ սրտի քում։ Եւ ասէ Յովնադաբ.
է։ Եւ ասէ Յէու. Եթէ իցէ՝ տուր ցիս զձեռն
քո։ Եւ ետ զձեռն իւր, և եհան զնա առ իւր
16 ՚ի կառսն. և ասէ ցնա. Եկ ընդ իս՝ և տես զնախանձ
իմ վասն Տեառն։ Եւ նստոյց զնա ՚ի կառս
17 իւր. և եմուտ ՚ի Սամարիա, և եհար զամենայն
մնացորդս Աքաաբու ՚ի Սամարիա. մինչև սատակեցոյց
նմա զնոսա ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ
ընդ Եղիայի։

18 Եւ ժողովեաց Յէու զամենայն ժողովուրդն և ԺԲ
ասէ ցնոսա. Աքաաբ ծառայեաց Բահաղու սակաւ
19 ինչ, Յէու ծառայեսցէ նմա բազում։ Եւ արդ ամենայն
մարգարէք Բահաղու, զամենայն ծառայս
նորա և զքուրմս նորա կոչեցէք առ իս,
և այր ոք մի վրիպեսցէ. զի զոհ մեծ է Բահաղու.
և որ վրիպեսցէ, մի ապրեսցի։ Եւ Յէու
արար խորամանկ, զի կորուսցէ զծառայս Բահաղու։
20 Եւ ասէ Յէու. Սրբեցէք տօնէրս Բահաղու։
21 Եւ քարոզ կարդացին. և առաքեաց Յէու
ընդ ամենայն Իսրայէլ, և եկին ամենայն ծառայք
Բահաղու, և ոչ մնաց որ ոչ եկն. և մտին
՚ի տունն Բահաղու, և լցաւ տունն Բահաղու
22 ծայր ՚ի ծայր։ Եւ ասէ Յէու ցգխաթայն.
Հանէք զպատմուճանս ամենայն ծառայից Բահաղու։
23 Եւ հանին նոցա զպատմուճանսն։ Եւ
եմուտ Յէու և Յովնադաբ որդի Ռեքաբայ ՚ի
տունն Բահաղու. և ասէ ցծառայսն Բահաղու.
Որոնեցէք և տեսէք՝ թէ իցէ ոք աստ ընդ ձեզ
՚ի ծառայից Տեառն, բայց դուք միայն ծառայք
24 Բահաղու։ Եւ եմուտ առնել զոհս և ողջակէզս
Յէու. և Յէու կացոյց իւր արտաքոյ երեքարիւր
և ութսուն այր, և ասէ. Այր որ ապրեսցէ
յարանցդ զոր ես հանեմ ՚ի ձեռս ձեր,
25 անձն նորա փոխանակ անձին նորա։ Եւ եղև
իբրև կատարեաց առնել զողջակէզսն, և ասէ
Յէու ցսուրհանդակսն և ցզօրապետսն. Մտէք
հարէք զնոսա, և այր մի ելցէ ՚ի նոցանէն։ Եւ
հարին զնոսա սրով սուսերի, և ընկեցին սուրհանդակքն
և զօրապետքն. և գնացին մինչև
26 ցքաղաք տանն Բահաղու. և հանին զարձան
27 տանն Բահաղու, և այրեցին զնա. և կործանեցին
զարձանն Բահաղու, և քակեցին զտունն
Բահաղու, և կարգեցին զնա ՚ի լուտարս մինչև
28 ցայսօր. և ապականեաց Յէու զԲահաղ յԻսրայէլէ։
29 Բայց ՚ի մեղացն Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ
որ յանցոյց զԻսրայէլ՝ ոչ մեկնեցաւ
Յէու. յերինջացն ոսկեաց որ ՚ի Բեթէլ և ՚ի Դան։
30 Եւ ասէ Տէր ցՅէու. Փոխանակ զի քաջացար առնել
ուղղութիւն առաջի իմ, ըստ ամենայնի՝ որ

թէ 'ի սրտի իմում արարեր տանն Աքաաբու, որդիք չորրորդք նստցին քեզ յաթոռն Իսրայէլի։ Եւ Յէու ոչ զգուշացաւ գնալ յօրէնս տեառն Աս- 31 տուծոյ Իսրայէլի յամենայն սրտէ իւրմէ, եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի մեղացն Յերոբովամայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ։ Յաւուրսն յայնոսիկ սկսաւ Տէր կոտո- 32 րել յամենայն սահմանս Իսրայէլի, եւ եհար զնոսա Ազայէլ յամենայն սահմանս Իսրայէլի, 'ի Յորդանանէ ընդ արեւելս, զամենայն եր- 33 կիրն զԳաղաադ զԳադայ եւ զՌուբենի եւ զՄանասէի, յԱրոյերայ, որ է յեզր հեղեղատին Առնովնայ, եւ զԳաղաադ եւ զԲասան։ Եւ մնացորդք 34 բանից Յէուայ եւ ամենայն ինչ զոր արար, եւ ամենայն զօրութիւն նորա եւ ամենայն խորհուրդքն զոր խորհեաց, ոչ ապաքէն գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայէլի։

ԼԳ Եւ ննջեաց Յէու ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին 35 զնա 'ի Սամարիա. եւ թագաւորեաց Յովաքազ որդի նորա ընդ նորա։ Եւ աւուրքն զորս թագա- 36 ւորեաց Յէու 'ի վերայ Իսրայէլի՝ ամք քսան եւ ութ 'ի Սամարիա։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԼԴ Եւ Գոթողիա մայր Ոքոզիայ, տեսեալ եթէ մե- 1 ռաւ որդին նորա, կորոյս զամենայն զաւակ թագաւորութեանն։ Եւ առ Յովսաբէէ՝ դուստր 2 արքային Յովրամայ քոյր Ոքոզիայ՝ զՅովաս զորդի Ոքոզիայ, եւ գողացաւ զնա 'ի միջոյ որդւոց արքային սպանելոցն, զնա եւ զդայեակ նորա 'ի սենեկի մահճաց, եւ թաքոյց զնա յերեսաց Գոթողիայ եւ ոչ մեռաւ։ Եւ էր ընդ նմա 'ի տանն 3 Տեառն թաքուցեալ ամս վեց. եւ Գոթողիա թագաւորեալ էր 'ի վերայ երկրին։ Եւ յամին եօթ- 4 ներորդի առաքեաց Յովիդայէ եւ առ զհարիւրապետսն եւ զքոռին եւ զռասիմ, եւ ած զնոսա 'ի տանն Տեառն, եւ ուխտեաց նոցա զուխտ Տեառն. եւ եցոյց նոցա Յովիդայէ զորդին արքային։ Եւ 5 պատուէր ետ նոցա եւ ասէ. Այս բանն է զոր առնիցէք. երրորդ մասն 'ի ձէնջ մտցէ շաբաթամուտ, եւ պահեսջիք զպահպանութիւն տանն արքունի 'ի դրանն. եւ երրորդ մասն 'ի դրանն Ճանա- 6 պարհացն, եւ երրորդ մասն 'ի դրանն զկնի սուսերակացն՝ պահեսջիք զպահպանութիւն տանն։ Եւ երկու ձեռք 'ի ձէնջ. ամենայն որ ելանիցէ 7 ընդ շաբաթամուտն զգուշանալ տանն Տեառն, զգուշասցի պահպանութեան տանն Տեառն առ արքայ. եւ պատեսջիք զարքայիւ՝ այր եւ զէնն 8 իւր 'ի ձեռին իւրում. եւ որ մտանիցէ 'ի սահմանսն՝ մեռցի. եւ եղիցին էր ընդ արքային 'ի մտա- 9 նել նորա եւ յելանել նորա։ Եւ արարին հարիւրապետքն զամենայն զոր պատուիրեաց Յովիդայէ քահանայն. եւ առնոյր այր զարս իւր, եւ զմտողսն 'ի շաբաթամուտն հանդերձ ելողօքն 'ի շաբաթամուտն, եւ մտանէր առ Յովիդայէ քա- 10 հանայ։ Եւ ետ քահանայն հարիւրապետացն զնիզակսն եւ զվահանակս զէնն արքային Դաւթի 11 որ կայր 'ի տանն Տեառն։ Եւ յարեան սպասաւորքն՝ այր եւ զէնն իւր 'ի ձեռին իւրում՝ յաջոյ ուսոյ տանն մինչեւ ցձախոյ ուսն տանն եւ 12 սեղանոյն եւ տանն արքունի շուրջանակի։ Եւ առաքեաց զորդին արքային, եւ եդ 'ի վերայ նորա զպսակն եւ զվկայութիւնն. եւ թագաւորեցոյց զնա եւ օծ զնա, եւ ծափս եհար եւ ասէ. Կեցցէ արքայ։

13 Եւ լուաւ Գոթողիա զձայն ընթացողաց ժողովրդեանն, եւ եմուտ առ ժողովուրդն 'ի տանն ԼԵ 14 Տեառն, եւ ետես՝ եւ ահա կայր 'ի վերայ սեանն ըստ օրինի իւրում, եւ երգիչք եւ փողողք շուրջ զարքայիւ, եւ ամենայն ժողովուրդք երկրին խնդային եւ փողս հարկանէին փողովք. պատառեաց Գոթողիա զհանդերձս իւր, աղաղակեաց 15 եւ ասէ. Դաւ է, դաւ է։ Եւ պատուէր ետ Յովիդայէ քահանայ հարիւրապետացն տախտանաց զօրուն եւ ասէ ցնոսա. Հանէք զդա 'ի ներքուստ սադերովթայց, եւ որ մտանիցէ զկնի դորա՝ մեռցի սրով. Քանզի ասաց քահանայն 16 թէ մի մեռցի 'ի տանն Տեառն։ Եւ արկին ձեռն 'ի նա, եւ մտին ընդ ճանապարհ-մտից երիվարաց 17 տանն արքային, եւ մեռաւ անդ։ Եւ ուխտեաց Յովիդայէ ուխտ 'ի մէջ Տեառն եւ 'ի մէջ արքային եւ 'ի մէջ ժողովրդեանն, լինել 'ի ժողովուրդ Տեառն. եւ 'ի մէջ արքային եւ 'ի մէջ ժողովրդեանն։ 18 Եւ եմուտ ամենայն ժողովուրդ երկրին 'ի տունն Բահաղու, եւ կործանեցին զնա եւ զսեղանս նորա, եւ զպատկերս նորա խորտակեցին մանր. եւ զՄաթան զքուրմն Բահաղու սպանին յանդիման սեղանոյն։ Եւ եդ քահանայն տեսուչս 'ի 19 տանն Տեառն, եւ առ զհարիւրապետսն եւ զքոռին եւ զռասիմ եւ զամենայն ժողովուրդ երկրին, եւ իջուցին զարքայ 'ի տանէ Տեառն. եւ եմուտ ընդ ճանապարհն սուրհանդակաց դրան տանն արքունի, եւ նստոյց զնա յաթոռ թագա- 20 ւորացն։ Եւ ուրախ եղեւ ամենայն ժողովուրդ երկրին, եւ քաղաքն դադարեաց. եւ զԳոթո- 21 ղիա սպանին սրով 'ի տանն արքային։ Որդի եօթն ամաց Յովաս 'ի թագաւորել իւրում։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Յամին եօթներորդի Յէուայ թագաւորեաց Յովաս, եւ քառասուն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Սաբիա 'ի Բերսա-

---

ԺԱ. 2. Ոմանք. եղբայր Ոքոզիայ.

րեէ։ Եւ արար Յովաս ուղղութիւն առաջի Տեառ- 2
նըն զամենայն աւուրս զորս լուսաւորեաց զնա
Յովիդայէ քահանայ․ բայց 'ի բարձանցն ոչ մեկ- 3
նեցան, եւ անդ տակաւին զոհէր ժողովուրդն,
եւ արկանէր խունկս 'ի բարձունսն։ Եւ ասէ Յո- 4
վաս ցքահանայսն․ Զամենայն արծաթ սրբու-
թեանցն մուծեալ 'ի տուն Տեառն՝ արծաթ՝ իւրա-
քանչիւր առն անցելոյ 'ի համարս ոգւոց, զամե-
նայն արծաթ որ անկանիցի 'ի սիրտ մարդոյ բե-
րել 'ի տուն Տեառն, առցեն յիւրեանց քահա- 5
նայքն, այր 'ի վաճառէ իւրեանց․
եւ նոքա կազմեսցեն զբեկեալ տանն Տեառն՝ յա-
մենայն խիլս ուր գտանիցի անդ բեկեալ։ Եւ եղեւ 6
'ի քսաներորդի եւ յերկրորդի ամի Յովասու ար-
քային՝ ոչ կազմեցին քահանայքն զբեկեալ տանն
Տեառն։ Եւ կոչեաց արքայ Յովաս զՅովիդայէ 7
քահանայ եւ զքահանայսն՝ եւ ասէ ցնոսա․ Ըն-
դէր ոչ կազմեցէք զբեկեալ տանն Տեառն․ եւ արդ
մի՛ եւս առնուցուք արծաթ յամենայն վաճառ-
ուաց ձերոց, այլ 'ի բեկեալ տանն Տեառն տա-
ցէք զայն։ Եւ ունէին քահանայքն չառնուլ 8
արծաթ 'ի ժողովրդենէն, եւ ոչ կազմել զբեկեալ
տանն։ Եւ առ Յովիդայէ քահանայ տապանակ 9
մի, եւ ծակեաց ծակ 'ի բերան նորա, եւ եդ զնա
'ի կողմանէ սեղանոյն Տեառն․ եւ եդուն քահա-
նայքն՝ որ պահէին զդուռնն՝ զամենայն արծաթ
գտեալ 'ի տանն Տեառն։ Եւ եղեւ իբրեւ ետես 10
եթէ բազում է 'ի տապանակի անդ, ել դպիր
արքային եւ քահանայն մեծ, եւ արկեալ
զարծաթն գտեալ 'ի տան Տեառն․ եւ ետուն զար- 11
ծաթն զպատրաստեալն՝ 'ի ձեռս գործելեաց ըն-
դարձակ տանն Տեառն․ եւ ետուն ցհիւսանս
փայտից եւ ցշինողս գործել 'ի տան Տեառն, եւ 12
ցնկարիչս եւ ցմոյրտարս եւ ցքարահատս քա-
րանց գնել փայտ եւ քարս տաշեալս, կազմել
զբեկեալ տանն Տեառն, յամենայն ինչ յոր ելանի-
ցէ 'ի տանն կազմել․ Բայց ոչ մի լինիցին տանն 13
Տեառն դրունք արծաթիք, բեւեռք եւ տաշտք եւ
փողք, ամենայն անօթ ոսկի եւ անօթ արծաթի՝
յարծաթոյ մուծելոյ 'ի տան Տեառն, այլ զի գոր- 14
ծաւոց գործոյն տայցեն զայն․ եւ կազմեսցեն ըզ-
տանն Տեառն։ Եւ ոչ առնէին համար արանցն 15
յորոց ձեռս տային զարծաթն, տալ գործա-
ւորաց գործոյն, զի յաւատ գործէին․ եւ ար- 16
ծաթ վասն մեղաց եւ վասն յանցանաց՝ ոչ մտա-
նէր 'ի տուն Տեառն, այլ քահանայիցն լինէր։
Յայնժամ ել Ազայէլ արքայ Ասորւոց, եւ եւս 17
պատերազմ ընդ Գեթայ եւ առ զնա․ եւ եդ Ա-
զայէլ զերեսս իւր ելանել 'ի վերայ Երուսաղեմի։
Եւ առ Յովաս արքայ Յուդայ զամենայն զսրբու- 18
թիւնսն զոր սրբեաց Յովսափատ եւ Յովրամ եւ
Օքոզիա հարքն նորա եւ թագաւորք Յուդայ, եւ
զիւր սրբութիւնսն եւ զամենայն արծաթ գտեալ
'ի գանձս տան Տեառն եւ 'ի տան թագաւորին,
եւ տարաւ Ազայէլի արքայի Ասորւոց, եւ գը-
նաց յԵրուսաղեմէ։

19 Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ ամենայն ԼԶ
ինչ զոր արար՝ ոչ աւանիկ գրեալ են 'ի գիրս
20 բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։ Եւ յա-
րեան ծառայք նորա եւ եդին նմա զաւաճանու-
թիւն, եւ հարին զՅովաս 'ի տան Մաղլովայ ըն-
21 դանկեալ 'ի Գաղայա․ եւ Յովաքար որդի Յե-
մաւաթայ եւ Յեզբուաթ որդի Նորա, պան-
տանք ծառայք նորա, հարին զնա եւ սպանին․
եւ թաղեցին զնա ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւ-
թի․ եւ թագաւորեաց Ամասիա որդի նորա ընդ
նորա։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Ի քսաներորդի եւ երկրորդի ամի Յովասու ԼԷ
որդւոյ Օքոզիայ արքայի Յուդայ, թագաւորեաց
Յովաքազ որդի Յէուայ 'ի վերայ Իսրայէլի 'ի Սա-
2 մարիա ամս եւթն եւ տասն։ Եւ արար չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ գնաց զհետ մեղացն Յերոբովա-
մայ որդւոյ Նաբատայ՝ որ յանցոյց զԻսրայէլ,
3 եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի նոցանէն։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Տէր Իսրայէլի, եւ ետ զնոսա
'ի ձեռս Ազայէլի արքայի Ասորւոց, եւ 'ի ձեռս
որդւոյ Ադերայ որդւոյ Ազայէլի զամենայն ա-
4 ւուրս։ Եւ աղաչեաց Յովաքազ զերեսս Տեառն,
եւ լուաւ նմա Տէր․ զի ետես զնեղութիւն Իսրա-
5 յէլի՝ զոր նեղեաց զնա արքայն Ասորւոց։ Եւ
ետ Տէր փրկիչ Իսրայէլի, եւ ել 'ի ձեռանէ Ա-
սորւոց․ եւ նստան որդիքն Իսրայէլի 'ի բնակու-
թիւնս իւրեանց որպէս յերէկն եւ յեռանդն։
6 Սակայն ոչ մեկնեցան 'ի մեղացն Յերոբովամայ
որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյց զԻսրայէլ, այլ 'ի
նոսա գնացին․ նա եւ անտառն կայր 'ի Սամա-
7 րիա։ Եւ ոչ մնաց Յովաքազայ զօր, այլ հեծեալք
յիսուն եւ կառք տասն, եւ տասն հազար հե-
տեւակաց․ զի կորոյս զնոսա արքայն Ասորւոց,
8 եւ եդ զնոսա իբրեւ զհող 'ի կոխումն։ Եւ մնա-
ցորդք բանից Յովաքազու եւ ամենայն ինչ զոր
արար եւ զօրութիւնք նորա՝ ոչ աւանիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրա-
9 յէլի։ Եւ ննջեաց Յովաքազ ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցին զնա ընդ հարս նորա 'ի Սամարիա։
Եւ թագաւորեաց Յովաս որդի նորա ընդ նո- ԼԸ
10 րա։ Յամի երեսներորդի եւ եօթներորդի Յովա-
սու արքայի Յուդայ՝ թագաւորեաց Յովաս որդի
Յովաքազու 'ի վերայ Իսրայէլի 'ի Սամարիա ամս
11 երկոտասան։ Եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ
ոչ մեկնեցաւ յամենայն մեղացն Յերոբովամու
որդւոյ Նաբատայ՝ որ յանցոյց զԻսրայէլ, այլ 'ի
12 նոսա գնաց։ Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ
ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք նորա

զոր արար ընդ արքային Յուդայ՝ ոչ ապաքէն
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Իսրայէլի։ Եւ ննջեաց Յովաս ընդ հարս իւր, և 13
Յերոբովամ նստաւ յաթոռ նորա. և թաղեցաւ
Յովաս 'ի Սամարիա ընդ թագաւորս Իսրայէլի։

Ա Եւ Եղիսէէ հիւանդացաւ հիւանդութիւն, որով 14
և մեռաւ իսկ. և էջ առ նա Յովաս արքայ
Իսրայէլի, և լայր 'ի վերայ երեսաց նորա և ասէ.
Հայր՝ հայր, կառք Իսրայէլի և հեծեալք
նորա։ Եւ ասէ ցնա Եղիսէէ. Ա՛ռ դու զաղեղն 15
քո և զնետս քո։ Եւ առ զաղեղն և զնետս։
Եւ ասէ ցարքայն Իսրայէլի. Մատո ընդ աղեղնդ 16
ձեռն քո։ Եւ եմուտ ընդ աղեղնն ձեռաց իւրոց.
և եդ Եղիսէէ զձեռն իւր 'ի վերայ ձեռաց
արքային, և ասէ. Բաց զպատուհանդ որ է ընդ 17
արեւելս։ Եւ եբաց։ Եւ ասէ Եղիսէէ. Ձգեա։
Եւ ձգեաց։ Եւ ասէ. Նետ փրկութեան Տեառն,
և նետ փրկութեան ընդդէմ Ասորւոց. և հարցես
զԱսորիս յԱփեկ մինչև 'ի սպառ։ Եւ ասէ 18
ցնա Եղիսէէ. Ա՛ռ դու քեզ նետս։ Եւ առ։ Եւ
ասէ ցարքայն Իսրայէլի. Զգեա և հար զգետին։
Եւ եհար արքայն երիցս և եկաց. և 19
տրտմեցաւ 'ի վերայ նորա այրն Աստուծոյ, և
ասէ. Եթէ հարեալ էիր հնգիցս կամ վեցիցս,
յայնժամ հարկանէիր զԱսորիս մինչև 'ի սպառ.
և արդ երիցս հարցես զԱսորիս։ Եւ մեռաւ Եղիսէէ 20
և թաղեցին զնա։ Եւ մենկաւորքն Մովաբու
եկին յերկիրն 'ի գալ տարւոյն. և եղև 21
'ի թաղել նոցա զայր մի, և ահա տեսին զմենկաւորսն,
և ընկեցին զայրն 'ի գերեզմանն Եղիսէի.
և գնաց և մերձեցաւ յոսկերսն Եղիսէի
և կենդանացաւ, և կանգնեցաւ 'ի վերայ ոտից
իւրոց։

Բ Եւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց նեղեաց զԻսրա- 22
յէլ զամենայն աւուրս Յովաքազու. և ողորմեցաւ 23
նոցա Տէր և գթացաւ 'ի նոսա և հայեցաւ
'ի նոսա վասն ուխտին իւրոյ որ ընդ Աբրահամու
և ընդ Իսահակայ և ընդ Յակոբայ. և ոչ կամեցաւ
Տէր սատակել զնոսա, և ոչ ընկէց զնոսա
յերեսաց իւրոց։

Եւ մեռաւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց, և թա- 24
գաւորեաց որդի Ադերայ որդի նորա ընդ նորա։
Եւ դարձաւ Յովաս որդի Յովաքազու, և առ 25
զքաղաքսն 'ի ձեռաց որդւոյ Ադերայ՝ որդւոյ Ազայէլի.
զորս առ 'ի ձեռաց Յովաքազու հօր նորա
'ի պատերազմին. երիցս եհար զնա Յովաս,
և դարձոյց զքաղաքսն Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Յամն երկրորդի Յովասայ որդւոյ Յովաքազու 1
արքայի Իսրայէլի, թագաւորեաց Ամասիա որդի
Յովասու թագաւոր Յուդայ։ Որդի քսան և հինգ 2
ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում, և քսան և
ինն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, և անուն
3 մօր նորա Յովադին յԵրուսաղեմէ։ Եւ արար
ուղղութիւն առաջի Տեառն, բայց ոչ իբրև Դաւիթ
զհայր իւր. ըստ ամենայնի զոր ինչ ա-
4 րար Յովաս հայր իւր՝ արար. բայց զբարձաւանսն
ոչ եբարձ, և տակաւին ժողովուրդն զոհէր և
5 արկանէր խունկս 'ի բարձաւանսն։ Եւ եղև իբ-
րև հաստատեցաւ թագաւորութիւնն 'ի ձեռս
նորա, և եհար զծառայսն իւր որ հարին զար-
6 քայ զհայր նորա, և զորդիս սպանողացն ոչ
սպան, որպէս գրեալ է 'ի գիրս օրինացն Մովսիսի.
զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր՝ և ասէ. Մի
մեռցին հարք վասն որդւոց, և մի որդիք մեռ-
ցին վասն հարց, այլ իւրաքանչիւր ոք 'ի մեղս իւ-
7 րում մեռցի։ Նա եհար զԵդոմ 'ի Մայխէլա տասն
հազար, և առ զՎէմն պատերազմաւ. և կոչեաց
զանուն նորա Յեկթոհէլ մինչև ցայսօր։

8 Յայնժամ ժամանակի առաքեաց Ամասիա հրեշ-
տակս առ Յովաս որդի Յովաքազու որդւոյ Յէուայ
արքայի Իսրայէլի՝ և ասէ. Եկ յանդիմանս լիցուք
9 միմեանց երեսօք։ Եւ առաքեաց Յովաս արքայ
Իսրայէլի առ Ամասիա արքայ Յուդայ՝ և ասէ.
Ակքանն 'ի Լիբանանէ յղեաց առ եղեւնափայտն որ
'ի Լիբանան՝ և ասէ. Տուր զդուստր քո որդւոյ
իմում կնութեան. և անցին գազանք անտառա-
10 ցն որ 'ի Լիբանան՝ և կոխեցին զակքանն։ Հար-
կանելով հարեր զԵդոմ, և հպարտացոյց զքեզ
սիրտ քո. մեծարեաց և նիստ 'ի տան քում.
ընդէր գրգռես զքեզ չարութիւն քո, և անկանի-
11 ցիս դու և Յուդա ընդ քեզ։ Եւ ոչ անսաց Ամա-
սիա. և ել Յովաս արքայ Իսրայէլի, և երևե-
ցան երեսօք՝ ինքն և Ամասիա արքայ Յուդայ 'ի
12 Բեթսամիւս Հրէաստանի. և պարտեցաւ Յու-
դա յերեսաց Իսրայէլի և փախեաւ այր իւրա-
13 քանչիւր 'ի բնակութիւն իւր։ Եւ զԱմասիա
զարքայ Յուդայ՝ զորդի Յովասու որդւոյ Յովա-
քազեայ՝ կալաւ Յովաս որդի Յովաքազու արքայ
Իսրայէլի 'ի Բեթսամիւս. և եկն յԵրուսաղէմ և
եհատ զպարիսպն Երուսաղեմի 'ի դրանէ Եփրե-
մի մինչև ցդուռն անկեանցն, չորեքհարիւր կան-
14 գուն։ Եւ առ զոսկի և զարծաթ և զամենայն
անօթս գտեալ 'ի տանն Տեառն և 'ի գանձս տան
թագաւորին. և զորդիս խառնակութեանցն,
15 և դարձաւ 'ի Սամարիա։ Եւ մնացորդք բանից
Յովասու և որ ինչ արար զօրութեամբ իւրով
և պատերազմն զոր պատերազմեցաւ ընդ Ամա-
սիայ Արքային Յուդայ՝ ոչ ապաքէն գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայէլի։
16 Եւ ննջեաց Յովաս ընդ հարս իւր, և թաղեցաւ
'ի Սամարիա ընդ թագաւորս Իսրայէլի. և թա-
գաւորեաց Յերոբովամ որդի նորա ընդ նորա։
17 Եւ եկեաց Ամասիա որդի Յովասու արքայ Յու-
դայ՝ յետ մահուանն Յովասու որդւոյ Յովաքա

զու Թագաւորին Իսրայէլի՝ ամս հնգետասան :
Եւ մնացորդք բանից Ամասիայ և ամենայն ինչ 18
զոր արար՝ ոչ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից
աւուրց Թագաւորացն Յուդայ : Եւ գումարեցան 19
'ի վերայ նորա գունդ յԵրուսաղէմ, և
փախեաւ 'ի Լաքիս . և առաքեցին զհետ նորա 'ի
Լաքիս և սպանին զնա անդ . և բարձին զնա 20
ձիովք, և թաղեցաւ յԵրուսաղէմ ընդ հարս իւր
'ի քաղաքի Դաւթի :

ԽԴ Եւ առ ամենայն ժողովուրդն Յուդայ զԱզարիա, 21
և նա էր ամաց վեշտասանից, և թագաւորեցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ Ամասիայ :
Նա շինեաց զԵղովթ, և դարձոյց զնա անդրէն 'ի 22
Յուդա, յետ ննջելոյ արքային ընդ հարս իւր :

ԽԵ Յամի հնգետասաներորդի Ամասիայ որդւոյ 23
Յովասու արքային Յուդայ՝ թագաւորեաց Յերոբովամ
որդի Յովասու արքային Իսրայէլի 'ի վերայ
Իսրայէլի 'ի Սամարիա՝ ամս քառասուն և մի .
և արար չար առաջի Տեառն, և ոչ մեկնեցաւ 24
յամենայն մեղաց Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ
որ յանցոյց զԻսրայէլ : Նա մերժեաց զսահմանս 25
Իսրայէլի 'ի մտիցն Եմաթայ մինչև ցծովն Արաբայ
ըստ բանին Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի՝ զոր
խօսեցաւ 'ի ձեռն ծառայի իւրոյ Յովնանու որդւոյ
Ամաթեայ մարգարէի 'ի Գեթոփերայ .
զի ետես Տէր զտառապանս Իսրայէլի զյոյժ դառնութեան, 26
և սակաւացեալս և նեղեալս և տնանկացեալս
և լքեալս, և ոչ ոք էր որ օգնէր
Իսրայէլի : Եւ ոչ խօսեցաւ Տէր ջնջել զյիշատակ 27
Իսրայէլի 'ի ներքոյ երկնից . և փրկեաց զնոսա
Տէր 'ի ձեռաց Յերոբովամու որդւոյ Յովասու : Եւ 28
մնացորդք բանից Յերոբովամայ և ամենայն ինչ
զոր արար և զօրութիւնք նորա զոր պատերազմեցաւ՝
և որպէս դարձոյց զԴամասկոս և զԵմաթ
անդրէն առ Յուդա յԻսրայէլ, ոչ ահաւասիկ
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն
Իսրայէլի :

ԽԶ Եւ ննջեաց Յերոբովամ ընդ հարս իւր ընդ 29
Թագաւորս Իսրայէլի, և թագաւորեաց Զաքարիա
որդի նորա փոխանակ հօր իւրոյ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԽԷ Յամի քսաներորդի և եօթներորդի Յերոբովամու 1
արքային Իսրայէլի, թագաւորեաց Ազարիա
որդի Ամասիայ արքային Յուդայ : Որդի վեշտասան 2
ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում, և յիսուն
և երկուս ամս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, և
անուն մօր նորա Յեքելիա յԵրուսաղեմէ : Եւ արար 3
բարի առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար
Ամասիա հայր նորա, բայց 'ի բարձանցն զոր 4
ոչ եբարձ, և տակաւին ժողովուրդն զոհէր և
արկանէր խունկս 'ի բարձունս : Եւ արկ Տէր 5
ձեռն 'ի թագաւորն, և էր բորոտեալ մինչև
ցօր մահուան իւրոյ . և նստէր 'ի տան ափփուսովթ,
և Յովաթամ որդի արքային էր 'ի վերայ
6 տանն՝ դատել զժողովուրդ երկրին : Եւ մնացորդք
բանից Ազարիայ և ամենայն ինչ զոր արար՝
ոչ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից
7 աւուրց Թագաւորացն Յուդայ : Եւ ննջեաց Ազարիա
ընդ հարս իւր, և թաղեցին զնա առ հարս
իւր 'ի քաղաքի Դաւթի . և թագաւորեաց Յովաթամ
որդի նորա ընդ նորա :

8 Յամի երեսներորդի ութներորդի Ազարիայ ԽԸ
արքային Յուդայ թագաւորեաց Զաքարիա որդի
Յերոբովամայ 'ի վերայ Իսրայէլի 'ի Սամարիա
9 ամիս վեց : Եւ արար չար առաջի Տեառն որպէս
արարին հարքն նորա, և ոչ մեկնեցաւ 'ի մեղացն
Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյց
10 զԻսրայէլ : Եւ գումարեցան 'ի վերայ նորա Սելղում
որդի Յաբիսայ և Կեբդաամ, և հարին զնա
յանդիման ժողովրդեանն և սպանին զնա, և
11 թագաւորեաց Սելղում ընդ նորա : Եւ մնացորդք
բանից Զաքարիայ ահա գրեալ են 'ի գիրս բանից
12 աւուրց Թագաւորացն Իսրայէլի : Այս է բան
Տեառն զոր խօսեցաւ առ Յէու և ասէ . որդիք
չորրորդք նստցին քեզ յաթոռն Իսրայէլի . և
եղև այնպէս :

13 Եւ Սելղում որդի Յաբիսայ թագաւորեաց ԽԹ
յամին երեսներորդի ութերորդի Ազարիայ արքային
Յուդայ . և թագաւորեաց Սելղում ամսօրեայ
14 մի աւուրց 'ի Սամարիա : Եւ ել Մանայեմ
որդի Գադդեայ 'ի Թերսայէ, և եմուտ 'ի
Սամարիա և եհար զՍելղում զորդի Յաբիսայ
'ի Սամարիա, և սպան զնա և թագաւորեաց
15 ընդ նորա : Եւ մնացորդք բանից Սելղումայ և
զօրութիւնք նորա զոր գումարեցաւ՝ ահաւասիկ
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն
Իսրայէլի :

16 Յայնժամ ժամանակի եհար Մանայեմ զԹերսա Ծ
և զամենայն ինչ որ 'ի նմա, և զսահմանս նորա
'ի Թերսայէ . քանզի ոչ բացին նմա . և եհար
17 զնա և զյղիս նորա պատառեաց : Յամի երեսներորդի
իններորդի Ազարիայ արքային Յուդայ
թագաւորեաց Մանայեմ որդի Գադդեայ 'ի վերայ
18 Իսրայէլի 'ի Սամարիա ամս տասն . և արար
չար առաջի Տեառն, և ոչ մեկնեցաւ յամենայն
մեղացն Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ՝ որ յանցոյց
19 զԻսրայէլ մեղօք իւրովք : Եւ ել Փուա արքայ
Ասորեստանեայց 'ի վերայ երկրին . և Մանայեմ
ետ Փուայ հազար տաղանդ արծաթոյ՝ լինել
ձեռն նորա ընդ նմա, հաստատել զթագաւորութիւնն
20 'ի ձեռն նորա : Եւ արկ Մանայեմ զարծաթն
'ի վերայ Իսրայէլի, 'ի վերայ ամենայն
զօրաւորի զօրութեամբ՝ տալ արքային Ասորեստանեայց
յիսուն սիկղ արծաթոյ առ այր մի, և
դարձաւ արքայն Ասորեստանեայց՝ և ոչ եկաց

յերկրին : Եւ մնացորդք բանից Մանայեմայ եւ 21
ամենայն ինչ զոր արար՝ ոչ ահաւասիկ գրեալ են 'ի
գիրս բանից աւուրց Թագաւորացն Իսրայէլի :
Եւ ննջեաց Մանայեմ ընդ հարս իւր : 22
ԾԶ Եւ թագաւորեաց Փակէէա որդի նորա ընդ
նորա : Յամի յիսներորդի Ազարիայ արքային Յու- 23
դայ թագաւորեաց Փակէէա 'ի վերայ Իսրայէլի 'ի
Սամարիա ամս տասն. եւ արար չար առաջի 24
Տեառն, եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի մեղացն Յերոբովա-
մայ որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ : Եւ 25
դաւաճանեաց 'ի վերայ նորա Փակէէ որդի Ռոմե-
լեայ ասպատակէն իւր, եւ եհար զնա 'ի Սամարիա
առաջի տանն արքունի. եւ ընդ նմա Արգոբ, եւ
ընդ նմա Արիէ. եւ ընդ նմա յիսուն այր 'ի չո-
րեքհարիւրոցն. եւ սպան զնա եւ թագաւորեաց
ընդ նորա : Եւ մնացորդք բանիցն Փակէի եւ ա- 26
մենայն ինչ զոր արար՝ ահա գրեալ են 'ի գիրս
բանից աւուրց Թագաւորացն Իսրայէլի :
ԾԷ Յամի յիսներորդի եւ երկրորդի Ազարիայ ար- 27
քային Յուդայ թագաւորեաց Փակէէ որդի Ռոմե-
լեայ 'ի վերայ Իսրայէլի 'ի Սամարիա ամս քսան.
եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ ոչ մեկնեցաւ 28
յամենայն մեղացն Յերոբովամայ որդւոյ Նաբա-
տայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ : Յաւուրս Փակէի 29
արքային Իսրայէլի, եկն Թագղաթփաղասար արքայ
Ասորեստանեայց, եւ առ զԱյին եւ զԱբելէ եւ
զԲեթմաաքա եւ զՅանովք եւ զԿենեզ եւ զԱսովր
եւ զԳաղաադ եւ զԳալիլեա, եւ զամենայն եր-
կիրն Նեփթաղիմայ, եւ խաղացոյց զնոսա յԱսո-
րեստանեայս : Եւ դաւաճանեաց դաւ Ովսէէ որ- 30
դի Ելայ 'ի վերայ Փակէի որդւոյ Ռոմելեայ, եւ ե-
հար զնա եւ սպան զնա, եւ թագաւորեաց ընդ
նորա յամի քսաներորդի Յովաթամայ որդւոյ Ո-
զիայ : Եւ մնացորդք բանից Փակէի եւ ամենայն 31
ինչ զոր արար՝ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բա-
նից աւուրց Թագաւորացն Իսրայէլի :
ԾԸ Յամի երկրորդի Փակէի որդւոյ Ռոմելեայ թա- 32
գաւորի Իսրայէլի թագաւորեաց Յովաթամ որ-
դի Ոզիայ արքային Յուդայ : Որդի քսան եւ հինգ 33
ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում, եւ վեշտասան
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ անուն մօր
նորա Յերուսա դուստր Սադովկայ : Եւ արար 34
ուղղութիւն առաջի Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր
արար Ոզիա հայր նորա, բայց 'ի բարձանցն զոր 35
ոչ եբարձ, եւ տակաւին ժողովուրդն զոհէր եւ
արկանէր խունկս 'ի բարձունս. նա շինեաց ըզ-
դուռն տանն Տեառն զվերին : Եւ մնացորդք բա- 36
նից Յովաթամայ եւ ամենայն ինչ զոր արար՝ ոչ
ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց Թա-
գաւորացն Յուդայ : Յաւուրսն յայնոսիկ սկսաւ 37
Տէր առաքել 'ի Յուդա զՌասոն արքայ Ասորւոց,
եւ զՓակէէ որդի Ռոմելեայ :
ԾԹ Եւ ննջեաց Յովաթամ ընդ հարս իւր, եւ թա- 38
ղեցաւ առ հարս իւր 'ի քաղաքին Դաւթի հօր
իւրոյ. եւ թագաւորեաց Աքազ որդի նորա ընդ
նորա :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Յամի եւթնուտասներորդի Փակէի որդւոյ Ռո-
մելեայ թագաւորեաց Աքազ որդի Յովաթամայ :
2 Որդի ամաց քսանից էր Աքազ 'ի թագաւորել իւ-
րում, եւ վեշտասան ամ թագաւորեաց յԵրու-
սաղէմ. եւ ոչ արար ուղղութիւն առաջի տեառն
Աստուծոյ հաւատարմութեամբ իբրեւ զԴաւիթ
3 զհայր իւր. եւ գնաց զճանապարհ Յերոբովամայ
որդւոյ Նաբատայ արքային Իսրայէլի. նա եւ զոր-
դիս իւր անցոյց ընդ հուր ըստ գարշութեանց
ազգացն զորս եբարձ Տէր յերեսաց որդւոցն Իս-
4 րայէլի. եւ զոհէր եւ արկանէր խունկս 'ի բար-
ձունս, եւ 'ի վերայ բլրոց եւ 'ի ներքոյ ամենայն
5 խիտ ծառոց : Յայնժամ ել Ռասոն արքայ Ասո-
րւոց եւ Փակէէ որդի Ռոմելեայ արքայ Իսրայէլի
յԵրուսաղէմ 'ի պատերազմ, եւ պաշարէին զնա
'ի վերայ Աքազու. եւ ոչ կարէին պատերազմել
6 'ի ժամանակին յայնմիկ. եւ դարձոյց Ռասոն ար-
քայ Ասորւոց զԱյիլովթ յԱսորիս, եւ եհան ըզ-
Հրէայսն յԱյիլովթայ, եւ եկին Եդոմայեցիք յԱյի-
7 լովթ եւ բնակեցին անդ մինչեւ ցայսօր : Եւ ա-
ռաքեաց Աքազ հրեշտակս առ Թագղաթփաղասար
արքայ Ասորեստանեայց եւ ասէ. Ծառայ քո եւ
որդի քո եմ ես, ել եւ փրկեա զիս 'ի ձեռաց ար-
քային Ասորւոց եւ 'ի ձեռաց արքային Իսրայէլի՝
8 յարուցելոց 'ի վերայ իմ : Եւ առ Աքազ զարծաթ
եւ զոսկի զգտեալս 'ի գանձս տանն Տեառն եւ 'ի
տան թագաւորին, եւ առաքեաց արքային Աս-
9 որեստանեայց պատարագս : Եւ լուաւ նմա ար-
քայն Ասորեստանեայց, եւ ել արքայն Ասորես-
տանեայց 'ի Դամասկոս եւ առ զնա, եւ վարեաց
զնա 'ի գերութիւն 'ի Կիւրէն, եւ զՌասոն սպան :
10 Եւ չոգաւ արքայ Աքազ ընդ առաջ Թագղաթ-
փաղասարայ արքային Ասորեստանեայց 'ի Դամաս-
կոս, եւ ետես զսեղանն որ 'ի Դամասկոս. եւ
առաքեաց արքայ Աքազ առ Ուրիա քահանայ
զնմանութիւն սեղանոյն եւ զձեւ նորա՝ ըստ ա-
11 մենայն գործուածոյն նորա : Եւ շինեաց Ուրիա
քահանայ զսեղանն ըստ ամենայնի որպէս առա-
քեաց արքայ Աքազ 'ի Դամասկոսէ, նոյնպէս ա-
րար Ուրիա քահանայ մինչեւ 'ի գալ արքային Ա-
12 քազու 'ի Դամասկոսէ : Եւ ետես զսեղանն, եւ մա-
տեաւ արքայ 'ի սեղանն, ել 'ի վեր եւ ծխաբու-
13 րեաց զողջակէզն իւր եւ զզոհսն. եւ նուիրեաց
զնուէրս իւր, եւ եհեղ զարիւն խաղաղականաց
14 իւրոց : Եւ զսեղանն պղնձի որ կայր առաջի Տեա-
ռն՝ փոխեաց յերեսաց տանն Տեառն 'ի տեղւոջէ
իւրմէ, եւ եդ զնա 'ի կողմանէ սեղանոյն ընդ
15 հիւսիսի. եւ պատուէր ետ արքայ Աքազ Ուրիայ
քահանայի եւ ասէ. 'Ի վերայ մեծի սեղանոյդ

մատուցանիցես զողջակէզս առաւօտին եւ ըզզոհս
երեկոյինս եւ զողջակէզս արքայի եւ զզոհս
նորա, եւ զողջակէզս ժողովրդեան երկրիս եւ
զզոհս նոցա եւ զնուէրս նոցա, եւ զամենայն արիւն
ողջակիզաց եւ զամենայն արիւն զոհից 'ի
վերայ նորա հեղուցուս. բայց սեղանն պղնձի եղիցի
ինձ յառաւօտինս: Եւ արար Ուրիա քահանայ 16
ըստ ամենայնի որպէս պատուիրեաց նմա
արքայ Աքազ: Եւ կոտորեաց արքայ Աքազ զաղխսքն 17
մեքենայիցն, եւ փոխեաց 'ի նոցանէն զաւազանն,
եւ զծովն իջոյց 'ի ցլուցն պղնձեաց երկոտասանեցունց
որ 'ի ներքոյ նորա, եւ եդ զնա
'ի վերայ քարեղէն խարսխի. եւ զհիմն աթոռոյն 18
շինեաց 'ի տան Տեառն, եւ զմուտ թագաւորին
զարտաքին դարձոյց 'ի տուն Տեառն յերեսաց արքային
Ասորեստանեայց:

ԾԵ Եւ մնացորդք բանից Աքազու զոր արար՝ ոչ 19
աւանիկ գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Յուդայ: Եւ ննջեաց Աքազ ընդ հարս 20
իւր, եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր 'ի քաղաքին
Դաւթի. եւ թագաւորեաց Եզեկիա որդի նորա
ընդ նորա:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԾԶ Յամի երկոտասաներորդի Աքազու արքայի 1
Յուդայ, թագաւորեաց Ովսէէ որդի Ելայ 'ի վերայ
Իսրայէլի 'ի Սամարիա ամս ինն. եւ արար 2
չար առաջի Տեառն, բայց ոչ իբրեւ զթագաւորսն
Իսրայէլի որ էին յառաջ քան զնա: Ի վերայ նորա 3
ել Սաղմանասար արքայ Ասորեստանեայց,
եւ եղեւ նորա Ովսէէ ծառայ, եւ տայր տանել
նմա մաննայ: Եւ եգիտ արքայ Ասորեստանեայց 4
յՈվսէէ մեղս. զի առաքեաց հրեշտակս առ Սովա
արքայ Եգիպտացւոց, եւ ոչ եւս մատնեաց արքային
Ասորեստանեայց 'ի տարւոջն յայնմիկ.
եւ պաշարեաց զնա արքայն Ասորեստանեայց,
եւ կապեաց զնա 'ի տան բանտի: Եւ ել արքայն 5
Ասորեստանեայց յամենայն երկիրն, ել եւ 'ի
Սամարիա եւ պաշարեաց զնա ամս երիս: Յամին 6
իններորդի Ովսեայ՝ առ արքայ Ասորեստանեայց
զՍամարիա, եւ խաղացոյց զԻսրայէլ յԱսորեստանեայս.
եւ բնակեցոյց զնոսա յԱլաթ եւ յԱբովր՝
գետեզերս Գովզանայ եւ զլերամբքն Մարաց:
Եւ եղեւ իբրեւ մեղան որդիքն Իսրայէլի 7
առաջի Աստուծոյ իւրեանց որ եհան զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ 'ի ձեռաց Փարաւոնի արքային
Եգիպտացւոց, եւ երկեան յաստուածոց
օտարաց, եւ գնացին ըստ կրօնից ազգացն զորս 8
եբարձ Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի: Եւ թագաւորքն
Իսրայէլի որչափ ինչ արարին եւ որչափ 9
ինչ պաճուճեցին որդիքն Իսրայէլի բան,
ոչ այնպէս ինչ զաւանէ Աստուծոյ իւրեանց. եւ
շինեցին իւրեանց բարձունս յամենայն քաղաքս
իւրեանց, յաշտարակէ պահապանացն մինչեւ 'ի
10 քաղաքն ամուր. եւ կանգնեցին իւրեանց արձանս
եւ անտառս յամենայն բլուրս բարձունս,
եւ 'ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոց.
11 եւ արկանէին խունկս յամենայն բարձունս,
իբրեւ զամենայն ազգսն զորս մերժեաց
Տէր յերեսաց նոցա: Արարին զմոգս եւ ընկերչակեցին
12 առ 'ի բարկացուցանելոյ զՏէր. եւ պաշտեցին
զկուռս, որոց ասաց նոցա Տէր՝ թէ մի
13 առնիցէք զբանդ զայդ Տեառն: Եւ եդ վկայութիւն
Տէր ընդ Իսրայէլի եւ ընդ Յուդայ 'ի ձեռն
ամենայն մարգարէից իւրոց եւ ամենայն տեսանողաց,
եւ ասէ. դարձարուք 'ի ճանապարհաց
ձերոց չարաց, եւ պահեցէք զպատուիրանս իմ
եւ զիրաւունս իմ, եւ զամենայն օրէնս զոր պատուիրեցի
հարց ձերոց, զորս առաքեցի առ ձեզ
14 'ի ձեռն ծառայից իմոց մարգարէից: Եւ ոչ
լուան նոցա, եւ խստացուցին զողն իւրեանց
քան զողն հարց իւրեանց, եւ ոչ հաւատացին 'ի
15 Տէր Աստուած իւրեանց. եւ ընկեցին 'ի բաց ըզհաստատութիւնս
իւրեանց, եւ զուխտն զոր
կռեաց ընդ հարս նոցա, եւ զվկայութիւնս նորա
զոր ուխտեաց նոցա ոչ պահեցին. եւ գնացին
զհետ ունայնեաց, եւ ունայնացան զհետ ազգացն
որ շուրջ զնոքօք, յորոց պատուիրեաց նոցա Տէր
16 չառնել ըստ նմին օրինակի: Թողին զամենայն
պատուիրանս տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ
արարին իւրեանց ձուլածոյս երկուս երինջս,
եւ երկիր պագին զօրութեան երկնից, եւ պաշտեցին
17 զԲահաղ, եւ անցուցին զուստերս եւ
զդստերս իւրեանց ընդ հուր, եւ գիւթեցին
գիւթութիւնս եւ հմայեցին հմայս, եւ համարձակեցան
առնել չար առաջի Տեառն առ 'ի բարկացուցանելոյ
18 զնա: Եւ բարկացաւ Տէր յոյժ Իսրայէլի,
եւ մերժեաց զնոսա յերեսաց իւրոց. եւ
19 ոչ մնաց՝ բայց միայն ցեղն Յուդայ. սակայն եւ
Յուդա ոչ պահեցին զպատուիրանս տեառն Աստուծոյ
իւրեանց, եւ գնացին ըստ իրաւանց Իսրայէլի
20 զոր արարին. եւ մերժեցին զՏէր. եւ
բարկացաւ Տէր ամենայն զաւակին Իսրայէլի, եւ
շարժեաց զնոսա, եւ մատնեաց զնոսա 'ի ձեռս
յափշտակողաց իւրեանց, մինչեւ ընկէց զնոսա
21 յերեսաց իւրոց. քանզի պատառեցաւ Իսրայէլ
'ի տանէն Դաւթի, եւ թագաւորեցուցին զԵրոբովամ
որդի Նաբատայ. եւ մերժեաց Երոբովամ
զԻսրայէլ 'ի զհետ երթալոյ Տեառն, եւ մեղուցանէր
22 զնոսա մեղս մեծամեծս. Եւ գնացին որդիքն
Իսրայէլի ըստ ամենայն մեղացն Երոբովամայ
23 զոր արար, եւ ոչ մեկնեցան 'ի նմանէ, մինչեւ
մերժեաց Տէր զԻսրայէլ յերեսաց իւրոց, որպէս
խօսեցաւ 'ի ձեռն ամենայն ծառայից իւրոց մարգարէից.
եւ փոխեցաւ Իսրայէլ յերկրէ իւրմէ
յԱսորեստանեայս մինչեւ ցայսօր:
24 Եւ ած արքայն Ասորեստանեայց 'ի Բա-

ղեցան եւ 'ի Կութայ եւ յԱյայ եւ յեմաթայ եւ
'ի Սեփփարուեմայ. եւ բնակեցան 'ի քաղաքս
Սամարիայ փոխանակ որդւոցն Իսրայէլի. եւ
ժառանգեցին զՍամարիա. եւ բնակեցին 'ի քաղաքս
նորա։ Եւ եղեւ 'ի սկզբան բնակութեան 25
նոցա անդ' ոչ երկեան 'ի Տեառնէ. եւ առաքեաց
Տէր առեւծս եւ կոտորէին զնոսա։ Եւ խօսեցան 26
ընդ արքային Ասորեստանեայց եւ ասեն. Ազգքն
զոր փոխեցեր եւ նստոյց փոխանակ 'ի քաղաքս
Սամարիայ' ոչ գիտեն զկրօնս Աստուծոյ
երկրին, եւ առաքեաց Տէր 'ի նոսա առեւծս, եւ
ահա կոտորեն զնոսա. քանզի ոչ գիտեն զկրօնս
Աստուծոյ երկրին։ Եւ հրամայեաց արքայն Ասորեստանեայց 27
եւ ասէ. Տարայք անդր զմի ոք 'ի
քահանայիցն գերելոց անտի' զի երթիցէ բնակեսցէ
անդ, եւ ցուցցէ զկրօնս Տեառն, եւ լուսաւորեսցէ
զնոսա խրատուք Աստուծոյ երկրին։
Եւ առաքեն զմի 'ի քահանայիցն զոր գերեցին 'ի 28
Սամարիայ. եւ նստաւ 'ի Բեթէլ, եւ լուսաւորէր
զնոսա, զի երկնչիցին 'ի Տեառնէ։ Եւ արարին 29
ազգք ազգք աստուածս իւրեանց, եւ եդին
'ի տունս բարձանցն զոր արարին Սամարացիքն.
իւրաքանչիւր ազգն 'ի քաղաքս իւրեանց յորս
բնակեալք էին։ Եւ արք Բաբելոնի արարին 30
զՍոքքովթ եւ զԲանովթ. եւ արք Կութայ արարին
զՆեգէլ. եւ արք Եմաթայ արարին զԱսիմաթ.
եւ Աւեացիք արարին զԱբլազէր եւ զԹերաս 31
եւ զԹարթակ եւ զՍեփփարուիմ, ուր այրէին
զորդիս իւրեանց 'ի հուր Ադրամելիքայ եւ
Անամելիքայ աստուածոց Սեփփարուեմայ. եւ 32
երկնչէին 'ի Տեառնէ. եւ բնակեցուցին զզազրելիս
իւրեանց 'ի տունս բարձանցն զոր արարին
'ի Սամարիա իւրաքանչիւր ազգաց յորում բնակէին։
Եւ երկնչէին 'ի Տեառնէ, եւ արարին իւրեանց
քուրմս բարձանց. եւ երկնչէին 'ի Տեառնէ, 33
եւ պաշտէին զաստուածս իւրեանց, ըստ
օրինաց ազգացն' զորս Աստուած մերժեաց անտի։
Եւ մինչեւ ցայսօր առնէին նոքա ըստ կրօնից 34
նոցա, եւ երկնչէին 'ի Տեառնէ. եւ առնէին
ըստ կրօնից նոցա եւ ըստ իրաւանց նոցա եւ ըստ
օրինաց. եւ ըստ պատուիրանին զոր պատուիրեաց
Տէր որդւոցն Յակոբայ, որում եդ անուն
Իսրայէլ. եւ ուխտեաց Տէր ուխտ եւ պատուիրեաց 35
նոցա եւ ասէ. Մի երկնչիջիք յաստուածոց
օտարաց, եւ մի երկիր պագանիցէք նոցա, եւ մի
պաշտիցէք զնոսա, եւ մի զոհիցէք նոցա. այլ 36
Տեառն Աստուծոյ որ եհան զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց
մեծաւ զօրութեամբ եւ բարձր բազկաւ.
'ի նմանէ երկնչիջիք, եւ նմա երկիր պագանիջիք
եւ նմա զոհիցէք. եւ զիրաւունս եւ զդատաստանս 37
եւ զօրէնս եւ զպատուիրանսն զորս
գրեաց ձեզ' զգուշանայցէք առնել. եւ մի երկնչիջիք
յաստուածոց օտարաց, եւ զուխտն զոր 38
ուխտեաց ընդ ձեզ' մի ջնջիցէք. եւ մի երկնչիջիք
39 յաստուածոց օտարաց. այլ 'ի Տեառնէ Աստուծոյ
ձերմէ երկնչիջիք. եւ նա փրկեսցէ զձեզ յա-
40 մենայն թշնամեաց ձերոց. եւ մի ունկնդիր լինիցիք
41 կրօնից նոցա զոր նոքա առնէին։ Եւ
երկնչէին ազգքն այնոքիկ 'ի Տեառնէ, եւ զզրօշելոց
իւրեանց ծառայէին. եւ որդիք նոցա եւ որդիք
որդւոց նոցա' որպէս արարին հարքն իւրեանց'
առնեն մինչեւ ցայսօր։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ եղեւ յամին երրորդի Ովսեի որդւոյ Էլայ ՁԸ
արքային Իսրայէլի' թագաւորեաց Եզեկիա որդի
2 Աքազու արքայի Յուդայ։ Որդի քսան եւ հինգ
ամաց էր 'ի թագաւորել իւրում, եւ քսան եւ
ինն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն
3 մօր նորա Աբութ' դուստր Զաքարիայ. եւ արար
ուղղութիւն առաջի Տեառն' ըստ ամենայնի զոր
4 արար Դաւիթ հայր նորա։ Նա եբարձ զբարձունսն
եւ խորտակեաց զամենայն արձանսն եւ
կոտորեաց զանտառսն, եւ զօձն պղնձի զոր արար
Մովսէս, զի մինչեւ ցայն աւուրս զոհէին
նմա որդիքն Իսրայէլի. եւ կոչեցին զնա Նեեսթան։
5 Ի Տէր Աստուած Իսրայէլի յուսացաւ.
եւ յետ նորա նման նմա ոչ եղեւ յամենայն թագաւորս
Յուդայ եւ յեղելսն յառաջագոյն քան
6 զնա։ Յարեցաւ 'ի Տէր եւ ոչ մեկնեցաւ 'ի զնացից
նորա, եւ պահեաց զպատուիրանս նորա զոր
7 պատուիրեաց Մովսէս. եւ էր Տէր ընդ նմա, յամենայնի
զոր ինչ եւ առնէր' խելամուտ լինէր։
Եւ ընկեցեաց զարքայն Ասորեստանի եւ ոչ ծառայեաց
8 նմա. Նա եհար զայլազգիսն մինչեւ ցԳազա
եւ մինչեւ ցսահմանս նորա, յաշտարակէ
9 պահապանացն մինչեւ ցքաղաքն ամուր։ Եւ եղեւ
յամին չորրորդի Եզեկիայ արքայի, այն է
ամ եօթներորդ Ովսեայ որդւոյ Էլայ արքայի Իսրայէլի,
ել Սաղմանասար արքայ Ասորեստանեայց
'ի վերայ Սամարիայ, եւ պաշարեաց զնա։
10 Եւ առ զնա 'ի կատարել ամաց երից։ Յամի վեցերորդի
Եզեկիայ, այն ամ իններորդ էր Ով-
11 սեայ արքայի Իսրայէլի, առաւ Սամարիա. եւ
խաղացոյց արքայն Ասորեստանեայց զՍամարիա
յԱսորեստանեայս, եւ նստոյց զնոսա յԱլաթ
եւ յԱբովր' առ գետովն Գովզանայ եւ լերամբքն
12 Մարաց. զի ոչ լուան ձայնի Տեառն Աստուծոյ
իւրեանց, եւ անցին զուխտիւ նորա' ըստ ամենայնի
զոր պատուիրեաց նոցա Մովսէս ծառայ
Տեառն, ոչ լուան եւ ոչ արարին։

13 Եւ յամին չորեքտասաներորդի արքային Եզեկիայ, ՁԹ
ել Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց 'ի
վերայ ամուր ամուր քաղաքացն Յուդայ, եւ առ
14 զնոսա։ Եւ առաքեաց Եզեկիա արքայ Յուդայ

հրեշտակս առ արքայն Ասորեստանեայց 'ի Լաքիս
եւ ասէ. Մեղայ, դարձիր յինէն, եւ զոր ինչ դը-
նես 'ի վերայ իմ բարձից: Եւ եդ արքայն Ասորես-
տանեայց 'ի վերայ Եզեկիայ արքային Յուդայ երե-
քհարիւր տաղանդ արծաթոյ եւ երեսուն տաղանդ
ոսկւոյ. Եւ ետ Եզեկիա զամենայն արծաթ զգը- 15
տեալ 'ի տան Տեառն եւ 'ի գանձս տան թագա-
ւորին: Ի ժամանակի յայնմիկ կոտորեաց Եզե- 16
կիա զդրունս տաճարին Տեառն եւ զսեամսն՝ զոր
պատեաց ոսկւով Եզեկիա արքայ Յուդայ, եւ ետ
զայն արքային Ասորեստանեայց: Եւ առաքեաց 17
արքայ Ասորեստանեայց զԹարթան եւ զՌափ-
սարիս եւ զՌափսակ 'ի Լաքիսայ առ արքայ Ե-
զեկիա զօրու ծանու 'ի վերայ Երուսաղեմի. եւ
ելին եւ եկին յԵրուսաղէմ, եւ կային 'ի վերայ
ջրմղին վերնոյ աւազանին, որ է 'ի ճանապարհի
ագարակին թափչի. եւ աղաղակեցին առ Եզե- 18
կիա: Եւ ելին առ նոսա Եղիակիմ որդի Քեղ-
կեայ հազարապետ, եւ Սովմնաս դպրապետ, եւ
Յովաք որդի Ասափայ՝ որ 'ի վերայ յիշատակաց:
Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ. Ասացէք ցԵզեկիա. 19
այսպէս ասէ արքայն մեծ՝ արքայն Ասորեստա-
նեայց. զինչ իցէ յոյսն յոր դու յուսացեալ ի-
ցես. բայց եթէ ասիցես՝ թէ բանք շրթանց, եւ 20
խորհուրդ եւ զօրութիւն պիտոյ իցէ 'ի պատե-
րազմ. եւ արդ յո՞ յուսացեալ ապստամբեցեր յիս.
Աւասիկ յուսացեալ իցես 'ի ցուպն եղեգնեայ ջախ- 21
ջախեալ՝ յԵգիպտոս. յոր թէ յենուցու այր՝ մը-
տանիցէ ընդ ձեռն նորա, եւ խոցիցէ զնա. այն-
պէս Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց ամենայն
յուսացելոց իւրոց: Եւ զի ասացեր ցիս՝ թէ 'ի 22
Տէր Աստուած յուսացեալ եմք. ո՞չ դա այն է՝
զորոյ մերժեաց Եզեկիա զբարձունս նորա եւ
զսեղանս նորա, եւ ասէ ցՅուդա եւ ցԵրուսա-
ղէմ. առաջի սեղանոյս այսորիկ երկիր պագէք
յԵրուսաղէմ: Եւ արդ աղէ խառնեցարուք 'ի 23
տէր իմ արքայն Ասորեստանեայց, եւ տաց քեզ
երկուս հազարս երիվարաց, եթէ կարասցես
տալ դու քեզ հեծեալս 'ի վերայ նոցա. եւ զի- 24
արդ կարիցես զդէմ ունել միոյ ուրուք կուսա-
կալի 'ի ծառայից տեառն իմոյ 'ի յետնոց. զի յու-
սացեալ ես յԵգիպտոս 'ի կառս եւ յերիվարս:
Իսկ արդ առանց Տեառն ինչ ելանիցեմք 'ի տեղիս 25
յայս ապականել զսա. Տէր ասաց ցիս. Ել յեր-
կիրն յայն եւ ապականեա զնա: Եւ ասէ Եղիակիմ 26
որդի Քեղկեայ եւ Սովմնաս եւ Յովաք Ասափայ՝
ցՌափսակ. Խօսեաց ընդ ծառայս քո ասորերէն,
քանզի լսեմք մեք. եւ մի խօսիր հրէարէն յական-
ջս ժողովրդեանդ որ կան 'ի պարսպիդ: Եւ ասէ ցնո- 27
սա Ռափսակ. Միթէ առ տէրն քո եւ առ քեզ ա-
ռաքեաց զիս տէր իմ խօսել զբանս զայսոսիկ. ո՞չ
առ արսն առ այսոսիկ որ նստին 'ի վերայ պարսպիդ՝
ուտել զաղբ իւրեանց եւ ըմպել զմէզ իւրեանց
ձեզ հանդերձ: Եւ յարեաւ Ռափսակ, եւ ա- 28
ղաղակեաց մեծաձայն հրէարէն եւ խօսեցաւ եւ
ասէ. Լուարուք զպատգամս արքային մեծի, ար-
29 քային Ասորեստանեայց. այսպէս ասէ արքայ-
մի հպարտացուսցէ զձեզ Եզեկիա, զի ոչ կարէ
30 ապրեցուցանել զձեզ 'ի ձեռաց իմոց. եւ մի յու-
սացուսցէ զձեզ Եզեկիա 'ի Տէր, եւ ասասցէ, ե-
թէ փրկելով փրկէ զմեզ Տէր, եւ ոչ մատնեսցի
31 քաղաքս 'ի ձեռս արքային Ասորեստանեայց. մի
լսէք Եզեկիայ: Զի այսպէս ասէ արքայն Ասո-
րեստանեայց. արարէք ընդ իս օրհնութիւն, եւ
ելէք առ իս. եւ կերիցէ այր իւրաքանչիւր զայգի
իւր եւ զթզենի իւր, եւ արբցէ ջուր 'ի ջրհորոյ
32 իւրմէ. մինչեւ եկից առից եւ տարայց զձեզ յեր-
կիրն որ իբրեւ զերկիրս ձեր է, երկիր ցորենոյ
եւ գինւոյ, այգեաց եւ հացի, երկիր ձիթենեաց՝
իւղոյ եւ մեղու. եւ կեցջիք եւ ոչ մեռանիցիք.
եւ մի լսէք Եզեկիայ, զի խաբէ զձեզ եւ ասէ,
33 թէ Տէր փրկեսցէ զմեզ: Միթէ փրկելով փրկե-
ցի՞ն աստուածք ազգացն զիւրաքանչիւր աշ-
34 խարհ 'ի ձեռաց արքային Ասորեստանեայց. ո՞ւր
է աստուածն Եմաթայ եւ Արփաթայ, եւ ո՞ւր է
Աստուած Սեփփարուիմայ քաղաքին, Անայ եւ
Աւայ. միթէ փրկեցի՞ն զՍամարիա 'ի ձեռաց ի-
35 մոց. ո՞վ որ յամենայն աստուածոց աշխարհաց՝
որ փրկեցին զերկիր իւրեանց 'ի ձեռաց իմոց, զի
36 փրկեսցէ Տէր զԵրուսաղէմ 'ի ձեռաց իմոց: Եւ
լռեցին եւ ոչ ետուն նմա պատասխանի, զի պա-
տուէր տուեալ էր արքային թէ մի տայցէք նմա
37 պատասխանի: Եւ եմուտ Եղիակիմ որդի Քեղ-
կեայ հազարապետ եւ Սովմնաս դպրապետ եւ
Յովաք որդի Ասափայ որ 'ի վերայ յիշատակաց՝
առ Եզեկիա, պատառեալ զհանդերձս, եւ պատ-
մեցին նմա զպատգամս Ռափսակայ:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ Եզեկիա՝ պա- կ
տառեաց զհանդերձս իւր եւ զգեցաւ քուրձ, եւ
2 եմուտ 'ի տունն Տեառն: Եւ առաքեաց զԵղիակիմ
հազարապետ եւ զՍովմնաս դպրապետ, եւ զծե-
ծերս 'ի քահանայիցն քրձազգածս՝ առ Եսայի
3 մարգարէ որդի Ամովսայ, եւ ասեն ցնա. Այս-
պէս ասէ Եզեկիա. օր նեղութեան եւ կշտամ-
բանաց, եւ զայրացուցանելոյ օրս այս. զի հա-
սեալ են մանկունք յերկունս, եւ չիք զօրու-
4 թիւն 'ի ծննդկանս. թերեւս լուիցէ Աստուած
քո զպատգամս Ռափսակայ, զոր առաքեաց զնա
արքայն Ասորեստանեայց տէր իւր՝ նախատել
զԱստուած կենդանի եւ հայհոյել բանիւք, զոր
լուաւ Տէր Աստուած քո. եւ արասցես աղօթս
5 'ի վերայ մնացորդացս որ գտանին: Եւ եկին ծա-
6 ռայք արքային Եզեկիայ առ Եսայիա. եւ ասէ ցնո-

ա՛ն Եսայի. Այսպէս ասասջի՛ք տեառն ձերում.
այսպէս ասէ Տէր. մի՛ երկնչիր յերեսաց պատգամացն
զորս լուար՝ որովք հայհոյեցին զիս ծառայքն
արքային Ասորեստանեայց. Ահա ես տաց 7
'ի նմա այր, և լուիցէ գոյժ, և դարձցի յերկիր
իւր, և կործանեցից զնա սրով յերկրի իւրում.
Եւ դարձաւ Ռափսակ և եգիտ զարքայն Ասորեստանեայց 8
պատերազմեալ ընդ Լոբնայի. զի
լուաւ թէ չուեաց 'ի Լաքիսայ. և նա լուաւ ըզԹարակայ 9
արքայէ Եթովպացւոց, ասէ. ահա
ել պատերազմել ընդ քեզ. և դարձաւ անդրէն.
Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Եզեկիա և
ասէ. Այսպէս խօսեսջի՛ք ընդ Եզեկիայ արքային 10
Յուդայ՝ ասել. մի՛ հպարտացուսցէ զքեզ Աստուած
քո՝ յոր դու յուսացեալ ես, ասել թէ
ոչ մատնեսցի Երուսաղէմ 'ի ձեռս արքային Ասորեստանեայց:
Ահա դու ինքնին իսկ լուար 11
զամենայն ինչ զոր արարին թագաւորքն Ասորեստանեայց
ընդ ամենայն աշխարհս նզովել զնոսա,
և դու փրկեսցիս. միթէ փրկեցի՞ն զնոսա աստուածք 12
ազգացն զորս սատակեցին հարքն իմ
զԳոզան և զԽառան և զՌափաթ և զորդիսն
Եդենայ առ Թալասարայ. ո՞ւր է արքայն Եմաթայ 13
և արքայն Արփաթայ, և արքայք քաղաքացն
Սեփփարուիմայ, Անեայ և Աւայ: Եւ առ 14
Եզեկիա զհրովարտակսն 'ի ձեռաց հրեշտակացն,
և ընթերցաւ զնոսա. և ել 'ի տունն Տեառն,
և տարածեաց զնոսա Եզեկիա առաջի Տեառն:
Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առաջի Տեառն՝ և 15
ասէ. Տէր Աստուած Իսրայէլի որ նստիս 'ի քերովբէս,
դու ես միայն Աստուած յամենայն թագաւորութիւնս
երկրի, դու արարեր զերկինս և
զերկիր: Խոնարհեցո Տէր զունկն քո և լուր, 16
բաց Տէր զաչս քո և տես, և լուր զբանս Սենեքերիմայ՝
զոր առաքեաց նախատել զԱստուած
կենդանի. զի արդարև, Տէր, աւերեցին թագաւորք 17
Ասորեստանեայց զազգս և զերկիր նոցա.
և եդին զաստուածս նոցա հրոյ. զի չէին 18
աստուածք, այլ գործք ձեռաց մարդկան, փայտ
և քար. և կորուսին զնոսա: Եւ արդ, Տէր 19
Աստուած մեր, փրկեա զմեզ 'ի ձեռաց նորա. և
ծանիցեն ամենայն թագաւորութիւնք երկրի,
զի դու ես Տէր Աստուած միայն:

48 Եւ առաքեաց Եսայիաս որդի Ամովսայ առ Եզեկիա 20
և ասէ. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. զոր կացեր յաղօթս
առ իս վասն Սենեքերիմայ արքային Ասորեստանեայց՝
լուայ. այս բան է զոր խօսեցաւ 21
Տէր վասն նորա. Արհամարհեաց, անգոսնեաց
զքեզ. կոյս դուստր Սիոնի. զգլուխ շարժեաց 'ի
վերայ քո, դուստր Երուսաղեմի. զո՞ նախատեցեր 22
և հայհոյեցեր, և յո՞յր վերայ բարձրացուցեր
զբարբառ քո նախատել, և ամբարձեր 'ի
բարձունս զաչս քո 'ի սուրբն Իսրայէլի. 'ի ձեռն 23
հրեշտակաց քոց նախատեցեր զՏէր և ասացեր.
բազմութեամբ կառաց իմոց ելի 'ի բարձրութիւն
լերանց 'ի կողմն Լիբանանու, և կոտորեցի զմեծութիւն
եղեւնափայտից նորա և զընտիր ընտիր
նոճիս նորա. և հասի յեզր անտառածոյ
24 անտառին Կարմեղայ. ես պահեցի և արբի ըզջուրս
օտարոտիս, և աւերեցի թաթիւ ոտին իմոյ
25 զամենայն գետս ամրոցս: Միթէ չիցէ՞ լուեալ
'ի հնումն, զոյգ զոր արարի յաւուրցն առաջնոց,
ստեղծի զդա և արդ հաստեցի, և եղեն
'ի հպարտութիւն գերեվարաց պատերազմողաց.
26 քաղաքք ամուրք բնակեալք 'ի նոսա տկարացան
ձեռամբ և զարհուրեցան, և ամաչեցին և եղեն
իբրև զխոտ վայրի, և իբրև դդալեղի
բանջարոյ և դդալեղի տանեաց, և կոխան առաջի
27 հասկոյն: Արդ զնիստ քո և զել և
28 զմուտ քո գիտեմ, և զբարկութիւն քո 'ի
բարկանալ քո ինձ, և խրոխտալ քո ել յականջս
իմ. և արկից կարթ 'ի քիթս քո, և դանդանաւանդ
'ի կզակս քո, և դարձուցից զքեզ ընդ
29 ճանապարհ ընդ որ եկիր: Եւ քեզ այս նշանակ
լիցի. կերիջիք այս ամ զինքնեակս, և յամին
երկրորդի զինքնեկաց ինքնեակս. և յամին երրորդի՝
սերմանիջիք և հնձիջիք և տնկիջիք այգիս,
30 և կերիջիք զպտուղ նոցա, և յաւելցի ապրեալ
տանն Յուդայ. Թողեալն արձակեսցէ արմատս
31 'ի խոնարհ և պտուղս 'ի վեր. զի յԵրուսաղեմէ
ելցէ մնացորդ, և 'ի Սիոնէ լեռնէ ապրեալ. Նախանձ
32 Տեառն զօրութեանց արասցէ զայս: Վասն
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր. արքայն Ասորեստանեայց
մի մտցէ 'ի քաղաքդ յայդ, և մի՛ ձգեսցէ
'ի դա նետս, և մի՛ պատեսցէ զդա վահանօք, և
33 մի կուտեսցէ զդովաւ հող. ընդ ճանապարհ ընդ
որ եկն՝ ընդ նոյն դարձցի, և 'ի քաղաքդ յայդ
34 մի մտցէ, ասէ Տէր. և վերակացու եղէց քաղաքիդ
այդմիկ փրկել զդա վասն իմ և վասն Դաւթի
35 ծառայի իմոյ: Եւ 'ի հասանել գիշերոյն ել
հրեշտակ Տեառն, և եհար 'ի բանակէն Ասորեստանեայց
հարիւր և ութսուն և հինգ հազար.
և կանխեցին ընդ առաւօտն, և ահա ամենայն
36 մարմինք մեռեալ: Եւ չուեաց գնաց, և դարձաւ
Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց՝ և բնակեաց
37 'ի Նինուէ: Եւ եղև մինչդեռ երկիր պագանէր
'ի տան Նեսրաքայ աստուածոյ իւրում,
Ադրամելէք և Սարասար որդիք նորա հարին
զնա սրով. և ինքեանք զերծան յերկիրն Արարատայ.
և թագաւորեաց Ասորդան որդի նորա
ընդ նորա:

ԳԼՈՒԽ Ի

ԿԲ Յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդացաւ Եզեկիա ՚ի 1
մահ։
ԿԳ Եւ եկն առ նա Եսայի որդի Ամովսայ մար-
գարէ, եւ ասէ ցնա. Այսպէս ասէ Տէր. Հրա-
ման տուր վասն տան քոյ, զի մեռանիս դու եւ
ոչ կեցցես։ Եւ դարձոյց Եզեկիա զերեսս իւր 2
յորմն, եւ եկաց յաղօթս առ Տէր եւ ասէ. Ո՛վ 3
Տէր, յիշեա որպէս գնացի առաջի քո ճշմարտու-
թեամբ եւ կատարեալ սրտիւ, եւ զբարին ա-
ռաջի քո արարի։ Եւ ելաց Եզեկիա լալիւն մեծ.
Եւ էր Եսայի ՚ի սրահին միջնում. եւ բան Տեառն 4
եղեւ առ նա եւ ասէ. Դարձիր անդրէն, եւ ա- 5
սասջիր ցԵզեկիա զառաջնորդ ժողովրդեան ի-
մոյ. այսպէս ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր
քոյ. Լուայ աղօթից քոց եւ տեսի զարտասուս
քո, ահա ես բժշկեցից զքեզ, եւ յաւուրն եր-
րորդի ելցես ՚ի տուն Տեառն. եւ յաւելից յա- 6
ւուրս քո ամս հնգետասան, եւ ՚ի ձեռաց ար-
քային Ասորեստանեայց փրկեցից զքեզ եւ զքա-
ղաքդ զայդ. եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդ-
միկ վասն իմ եւ վասն Դաւթի ծառայի իմոյ։ Եւ 7
ասէ Եսայի. Առցեն պաղատիտս թզոյ։ Եւ ա-
ռին։ Եւ դրին ՚ի վերայ վիրին եւ ողջացաւ։ Եւ 8
ասէ Եզեկիա ցԵսայի. Զի՞նչ նշան է թէ բժշ-
կեսցէ զիս Տէր, եւ ելանիցեմ ՚ի տուն Տեառն
յաւուրն երրորդի։ Եւ ասէ Եսայի. Այս նշան 9
է ՚ի Տեառնէ՝ զի արասցէ Տէր զբանն զոր խօսե-
ցաւ. Երթիցէ ստուերն զտասն աստիճանօք։ Եւ 10
ասէ Եզեկիա. Դիւրին է ստուերին զանցանել
զտասն աստիճանօք։ Եւ ասէ. Ոչ այդպէս է.
այլ դարձցի ստուերն զտասն աստիճանօք անդ-
րէն յետս։ Եւ աղաղակեաց Եսայի մարգարէ 11
առ Տէր, եւ դարձաւ ստուերն զտասնեքումբք
աստիճանօք անդրէն յետս, զտասնեքումբք աստի-
ճանօքն Աքազու։

ԿԴ Ի ժամանակին յայնմիկ առաքեաց Մարովդաք 12
Բաղդան որդի Բաղդանայ արքայ Բաբելոնի հրո-
վարտակս եւ պատարագս առ Եզեկիա, զի լուաւ
թէ հիւանդացաւ Եզեկիա։ Եւ ուրախ եղեւ ՚ի 13
նոսա Եզեկիա, եւ եցոյց նոցա զամենայն տունս
Նեքոթայ, զարծաթ եւ զոսկի եւ զխունկս եւ
զիւղս անուշունս, եւ զտունս անօթոց, եւ որ
ինչ գտանէր ՚ի գանձս նորա. եւ ոչ էր աւելի զոր
ոչ եցոյց նոցա Եզեկիա ՚ի տան իւրում եւ յամե-
նայն իշխանութեան իւրում։ Եւ եկն Եսայի 14
մարգարէ առ Եզեկիա արքայ եւ ասէ ցնա. Զի՞նչ
խօսեցան արքդ այդոքիկ, եւ ուստի եկին առ
քեզ։ Եւ ասէ Եզեկիա. Յերկրէ հեռաստանէ
եկին առ իս ՚ի Բաբելոնէ։ Եւ ասէ. Զի՞նչ տե- 15
սին ՚ի տան քում։ Եւ ասէ Եզեկիա. Զամենայն
ինչ որ ՚ի տան իմում էր՝ տեսին, եւ ոչ ինչ էր
՚ի տան իմում զոր ոչ ցուցի նոցա. այլ եւ ոչ ՚ի
16 գանձս իմ։ Եւ ասէ Եսայի ցԵզեկիա. Լուր զբան
17 Տեառն. ահա աւուրք գան, եւ առցի ամենայն
որ ինչ ՚ի տան քում է, եւ զոր ինչ գանձեցին
հարքն քո մինչեւ ցայսօր, եւ երթիցէ ՚ի Բաբե-
լոն, եւ մի ինչ մնասցէ. զի բան է զոր խօսեցաւ
18 Տէր. եւ որդիք քո՝ որ ելանիցեն ՚ի քէն՝ առցեն,
եւ եղիցին ներքինիք ՚ի տան արքային Բաբելո-
19 նացւոց։ Եւ ասէ Եզեկիա ցԵսայի. Բարի է բանն
Տեառն զոր խօսեցաւ։ Եւ ասէ. Եղիցի խաղաղու-
20 թիւն եւ ճշմարտութիւն յաւուրս իմ։ Եւ մնա-
ցորդ բանից Եզեկիայ եւ ամենայն զօրութիւնք
նորա, եւ որպէս արար զջրարուղին եւ զջր-
մուղն, եւ ած ջուր ՚ի քաղաքն, ո՛չ ահաւասիկ
գրեալ են ՚ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Յուդայ։
21 Եւ ննջեաց Եզեկիա ընդ հարս իւր, եւ թա- ԿԵ
գաւորեաց Մանասէ որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Որդի երկոտասանից ամաց Մանասէ՝ ՚ի թա-
գաւորել իւրում, եւ յիսուն եւ հինգ ամ թա-
գաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա
2 Եփսիբա։ Եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ
գարշութեան ազգացն, զորս եբարձ Տէր յերե-
3 սաց որդւոցն Իսրայէլի. եւ դարձաւ շինեաց ըզ-
բարձունսն զոր կործանեաց Եզեկիա հայր նո-
րա, եւ կանգնեաց զսեղանն Բահաղու, եւ արար
անտառս՝ որպէս արար Աքաաբ արքայ Իսրայէ-
լի. եւ երկիր եպագ ամենայն զօրութեան եր-
4 կնից եւ ծառայեաց նոցա. եւ շինեաց սեղան ՚ի
տան Տեառն, որպէս ասաց Տէր՝ յԵրուսաղէմ ե-
5 դից զանուն իմ. եւ շինեաց սեղան ամենայն զօ-
րութեան երկնից յամենայն սրահս տանն Տեա-
6 ռն։ Եւ անցոյց զորդիս իւր ընդ հուր, եւ հը-
մայէր եւ հաւահարց լինէր. եւ արար վհուկս
եւ գէտս. եւ յաճախեաց առնել չար առաջի
7 Տեառն առ ՚ի բարկացուցանելոյ զնա։ Եւ եդ ըզ-
դրօշեալս անտառաց ՚ի տան Տեառն, զորմէ ա-
սաց Տէր ցԴաւիթ եւ ցՍողոմոն որդի նորա, թէ
՚ի տանս յայսմիկ եւ յԵրուսաղէմ զոր ընտրեցի
յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի՝ եդից զանուն իմ
8 յաւիտեան, եւ ոչ յաւելից շարժել զոտն Իս-
րայէլի յերկրէդ զոր ետու հարց նոցա, այլ ըզ-
գուշանայցեն առնել զամենայն որ ինչ պատուի-
րեցի նոցա ըստ ամենայն պատուիրանին զոր
պատուիրեաց նոցա ծառայ իմ Մովսէս, եւ ոչ
9 լուան։ Եւ մոլորեցոյց զնոսա Մանասէ՝ առնել
չար առաջի Տեառն առաւել քան զազգսն զորս
ապականեաց Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի։
10 Եւ խօսեցաւ Տէր ՚ի ձեռն ծառայից իւրոց մար-

գարէից՝ եւ ասէ. Փոխանակ զի արար Մանասէ 11
արքայ Յուդայ զգարշելիսդ զայսոսիկ չարս առաւել
քան զամենայն զոր արար Ամովրհացին առաջի,
եւ յանցոյց Յուդա կռովք իւրեանց.
վասնորոյ այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. 12
ահա ես ածեմ չարիս 'ի վերայ Երուսաղեմի
'ի վերայ Յուդայ, զի ամենեքին որ լսիցեն
հնչեսցեն երկոքին ականջք իւր. եւ ձգեցից 13
'ի վերայ Երուսաղեմի զլարն Սամարիայ եւ զկշիռն
տանն Աքաաբու. եւ ջնջեցից զԵրուսաղէմ
որպէս ջնջի աման որ կործանիցի 'ի վերայ երեսաց.
եւ մերժեցից զմնացորդս ժառանգութեան 14
իմոյ, եւ մատնեցից զնոսա 'ի ձեռս
թշնամեաց իւրեանց, եւ եղիցին 'ի յափշտակութիւն
յաւար ամենայն թշնամեաց իւրեանց.
փոխանակ զի արարին չար առաջի իմ, եւ բարկացուցին 15
զիս յօրէ յորմէհետէ հանի զնոսա
յԵգիպտոսէ մինչեւ ցայսօր։ Նա եւ արիւն անպարտ 16
հեղ Մանասէ բազում յոյժ, մինչեւ եռուսաղէմ
ծայր 'ի ծայր. թող զմեղս իւր
մեղուցեալ զՅուդայ՝ առնել չար առաջի Տեառն.
Եւ մնացորդք բանից Մանասէի եւ ամենայն 17
զոր արար եւ մեղք նորա զոր մեղաւ, ոչ ահաւասիկ
գրեալ են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Յուդայ։

Եւ ննջեաց Մանասէ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ 18
'ի պարտիզի տան իւրոյ, 'ի պարտիզին Ոզայ.
եւ թագաւորեաց Ամոն որդի նորա ընդ նորա։
Որդի քսան եւ երկուց ամաց Ամոն 'ի թագաւորել 19
իւրում, եւ երկամեայ ամ թագաւորեաց
յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Մեսողղիմեթ՝
դուստր Արուսայ Յետեբայեցւոյ։ Եւ արար 20
չար առաջի Տեառն՝ որպէս արար Մանասէ
հայր նորա. եւ գնաց յամենայն ճանապարհս 21
որով գնաց հայր նորա, եւ պաշտեաց զկուռս զոր
պաշտեաց հայր նորա, եւ երկիր եպագ նոցա.
եւ եթող զՏէր Աստուած հարց իւրոց, եւ ոչ 22
գնաց 'ի ճանապարհս Տեառն։ Եւ դաւաճանեցան 23
ծառայք Ամոնայ 'ի վերայ նորա, եւ սպանին զարքայն
'ի տան իւրում. եւ եհար ամենայն ժողովուրդ 24
զամենայն դաւաճանեալսն 'ի վերայ արքային
Ամոնայ, եւ թագաւորեցոյց ժողովուրդ երկրին
զՅովսիա որդի նորա ընդ նորա։ Եւ մնացորդք 25
բանից Ամոնայ զոր արար, ոչ ահաւասիկ գրեալ
են 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ.
Եւ ննջեաց Ամոն ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ 26
'ի գերեզմանի իւրում 'ի պարտիզին
Ոզայ։

Եւ թագաւորեաց Յովսիա որդի նորա ընդ
նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Որդի ամաց ութից Յովսիա 'ի թագաւորել իւրում,
եւ երեսուն եւ մի ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ անուն մօր նորա Յեդիդա, դուստր
2 Յեդիդայ 'ի Բասուրովթայ։ Եւ արար ուղղութիւն
առաջի Տեառն, եւ գնաց յամենայն ճանապարհս
Դաւթի հօր իւրոյ, եւ ոչ խոտորեցաւ
3 յաջ կամ յահեակ։ Եւ եղեւ յամի ութուտասներորդի
Յովսիայ արքայի Յուդայ, յամսեանն
եօթներորդի առաքեաց արքայ զՍափան զորդի Եռելիայ
զորդի Մեսողամայ զդպրապետ տանն,
4 եւ ասէ. Ելթ առ Քեղկիա քահանայ մեծ, զի
հանիցեն զարծաթն մտեալ 'ի տուն Տեառն,
զոր ժողովեցին պահապանքն դրան 'ի ժողովրդենէն.
5 եւ տացեն զայն 'ի ձեռս գործաւորաց
գործոյն՝ զվերակացուս տանն Տեառն։ Եւ ետուն
ցգործաւորս գործոյն 'ի տան Տեառն, զօրացուցանել
6 զբեկեալ տանն Տեառն, ցհիւսունս եւ ցշինողս
եւ ցճարտարս, գնել փայտ եւ քարինս կոփածոյս՝
առ 'ի կազմելոյ զբեկեալ տանն Տեառն.
7 բայց ոչ ամարէին համար արծաթոյն տուելոյ նոցա,
8 քանզի յաւատ գործէին։ Եւ ասէ Քեղկիա
քահանայ մեծ ցՍափան դպրապետ. Մատեան
օրինաց գտի 'ի տան Տեառն։ Եւ ետ Քեղկիա ցՍափան.
9 եւ ընթերցաւ զայն. եւ եմուտ առ
արքայ դպրապետն. եւ ասէ. Ձուլեցին ծառայք
քո զարծաթն գտեալ 'ի տան Տեառն, եւ ետուն
զայն 'ի ձեռս գործաւորաց գործոյն վերակացուաց
10 'ի տան Տեառն։ Եւ պատմեաց Սափան
դպրապետ ընդ արքայի եւ ասէ. Մատեան մի ետ
ցիս Քեղկիա քահանայ. եւ ընթերցաւ զայն Սափան
11 առաջի արքայի. Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ
զբանս մատենին օրինացն, պատառեաց զհանդերձս
12 իւր։ Եւ պատուէր ետ արքայ Քեղկիայ
քահանայի, եւ Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ
եւ Աքոբորայ որդւոյ Միքիայ եւ Սափանայ
դպրապետի եւ Ասայեայ ծառայի արքային, եւ
13 ասէ. Երթայք խնդրեցէք 'ի Տեառնէ վասն իմ
եւ վասն ամենայն ժողովրդեանս եւ վասն ամենայն
Յուդայ, վասն բանից մատենիս գտելոյ այսորիկ.
զի մեծ բարկութիւն Տեառն բորբոքեալ
է 'ի մեզ. փոխանակ զի ոչ լուան հարքն մեր բանից
մատենիս այսորիկ առնել ըստ ամենայն գրելոյ
14 զմէնջ։ Եւ գնաց Քեղկիա քահանայ եւ Աքիկամ
եւ Աքոբոր եւ Սափան եւ Ասայիա՝
առ Ողդա մարգարէ՝ կին Սեղղումայ որդւոյ Թեկուայ,
որդւոյ Արասայ պատմուճանապահի. եւ նա
բնակէր յԵրուսաղէմ 'ի Մասենա. եւ խօսեցան
15 ընդ նմա։ Եւ ասէ ցնոսա. Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի. ասացէք ցայրն որ առաքեաց
16 զձեզ առ իս. այսպէս ասէ Տէր. ահա ա-

ածեմ չարիս 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ եւ 'ի վերայ բնակչաց դորա ըստ ամենայն բանից մատենին զոր ընթերցաւ արքայ Յուդայ․ փոխանակ 17 զի թողին զիս, եւ արկանէին խունկս աստուածոց օտարաց, զի բարկացուսցեն զիս գործովք ձեռաց իւրեանց, եւ բորբոքեսցի սրտմտութիւն իմ 'ի տեղւոջդ յայդմիկ, եւ մի շիջցի ։ Եւ ցարքայ 18 Յուդայ՝ որ առաքեաց զձեզ խնդրել զՏէր՝ զայս ասասջիք․ այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի․ բանքն զոր լուար՝ այս էն․ փոխանակ 19 զի կակղացաւ սիրտ քո, եւ պատկառեցեր յերեսաց Տեառն՝ իբրեւ լուար զոր ինչ խօսեցաւ 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ եւ 'ի վերայ բնակչաց դորա լինել յապականութիւն եւ յանէծս, եւ պատառեցեր զհանդերձս քո, եւ լացեր առաջի իմ․ եւ ես լուայ, ասէ Տէր․ վասն այդորիկ ես 20 յաւելում զքեզ առ հարս քո, եւ ժողովեսցիս 'ի տեղւոջ քում խաղաղութեամբ․ եւ ոչ տեսցեն աչք քո զամենայն չարիսն զոր ես ածից 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ դարձուցին արքային զպատգամն զոր յղեաց 1 արքայ․ եւ ժողովեաց առ ինքն զամենայն ծերս Յուդայ եւ զԵրուսաղէմի․ եւ ել արքայ 'ի տունն 2 Տեառն, եւ ամենայն այր Յուդայ եւ ամենայն բնակիչք Երուսաղէմի ընդ նմա, եւ քահանայք եւ մարգարէք եւ ամենայն ժողովուրդն ընդ նմա 'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծ․ եւ ընթերցաւ յականջս նոցա զամենայն բանս մատենի ուխտին գտելոյ 'ի տանն Տեառն ։ Եւ եկաց արքայ 'ի վերայ սեանն, 3 եւ ուխտեաց ուխտ առաջի Տեառն՝ երթալ զհետ Տեառն, եւ պահելոյ զպատուիրանս նորա եւ զվկայութիւնս նորա եւ զիրաւունս նորա յամենայն սրտէ եւ յամենայն անձնէ, կանգնել զբանս ուխտին գրելոյ 'ի մատենին յայնմիկ, եւ եկաց ամենայն ժողովուրդն յուխտն ։

ԿԸ Եւ պատուէր ետ արքայ Քեղկեայ քահանայի 4 մեծի եւ քահանայիցն երկրորդաց եւ դռնապանաց կրոյն՝ հանել 'ի տաճարէն Տեառն զամենայն անօթ գործեալ Բահաղու եւ անտառին եւ զօրութեան երկնից, եւ այրեաց զնոսա արտաքոյ Երուսաղէմի 'ի Սադեմովթ Կեդրոնի, եւ արկ զմոխիր նոցա 'ի Բեթէլ ։ Եւ այրեաց զքոմմարիմսն 5 զոր տուեալ էր արքային Յուդայ, եւ արկանէին խունկս 'ի բարձունս եւ յամենայն քաղաքս Յուդայ եւ շուրջ զԵրուսաղէմաւ, եւ զխնկարկուսն զբահաղայն եւ զարեգակն եւ զլուսին եւ զաստեղս եւ զամենայն զօրութեան երկնից, եւ զանտառն 'ի տանէ 6 Տեառն արտաքոյ Երուսաղէմի 'ի հեղեղատն Կեդրոնի․ եւ այրեաց զայն 'ի հեղեղատին Կեդրոնի, եւ մանրեաց իբրեւ զփոշի, եւ ցանեաց զմոխիրն

7 նորա 'ի գերեզմանս որդւոց ժողովրդեանն ։ Եւ քակեաց զտունն կողմանացն որ 'ի տանն Տեառն․ յորում կանայքն անկանէին զպատմուճանս ան-

8 տառաստանին․ Եւ եհան զամենայն քահանայսն 'ի քաղաքէն Յուդայ ։ Եւ պղծեաց զբարձունսն՝ յոր արկանէին խունկս քուրմքն, 'ի Գաբաայ մինչեւ ցԲերսաբէէ․ եւ քակեաց զտունն դրանցն որ առ դրանդւոջ դրանն Յեսուայ իշխանի դրանն 'ի ձախ-

9 մէ առ դրան քաղաքին․ բայց ոչ ելանէին քուրմք բարձանցն 'ի սեղան Տեառն որ յԵրուսաղէմ, եւ թէ ոչ ուտէին բաղարջ 'ի մէջ եղբարց իւրեանց ։

10 Եւ պղծեաց զԹոփեթ, որ 'ի ձոր որդւոցն Ենոմայ, առ 'ի չանցանելոյ առն զուստր իւր կամ զդուստր

11 զհրով Մելքոմայ ։ Եւ այրեաց զձիսն զորս ետ արքայն Յուդայ արեգական՝ 'ի մուտս տանն Տեառն 'ի գանձանակն Նաթանայ ներքինւոյ արքային որ 'ի Փարուրիմ․ եւ զկառսն արեգական

12 այրեաց հրով․ եւ զսեղանս որ 'ի վերայ տանեաց վերնատանն, զոր արարին թագաւորք Յուդայ, եւ զսեղանն՝ զոր արար Մանասէ յերկուս սրահս տանն Տեառն․ եւ քակեաց զայն արքայ եւ կործանեաց անտի, եւ ընկէց զհողն նոցա 'ի հեղեղատն

13 Կեդրոնի ։ Նա եւ զտունն որ 'ի դիմաց Երուսաղէմի ընդ աջմէ լերինն Մոսաթայ, զոր շինեաց Սողոմոն արքայ Իսրայէլի Աստարովթայ գարշելեաց Սիդոնացւոց, եւ Քամովսայ զազրութեան Մովաբու, եւ Մելքոմայ գարշելեաց որդւոցն Ամո-

14 նայ պղծեաց արքայ․ եւ խորտակեաց զարձանսն, եւ կոտորեաց զանտառսն, եւ լցոյց զտե-

15 ղիս նոցա ոսկերօք մարդկան ։ Եւ զսեղանն որ 'ի Բեթէլ՝ զբարձր, զոր արար Յերոբովամ որդի Նաբատայ որ մեղուցն զԻսրայէլ, եւ զայն եւս սեղան զբարձր կործանեաց եւ խորտակեաց զքարինս նորա, եւ մանրեաց իբրեւ զփոշի, եւ

16 այրեաց զանտառն ։ Եւ հայեցաւ Յովսիաս եւ ետես զգերեզմանս որ 'ի քաղաքին, եւ առաքեաց եւ ած զոսկերս 'ի գերեզմանացն՝ եւ այրեաց 'ի վերայ սեղանոյն, եւ պղծեաց զնա ըստ բանին Տեառն, զոր խօսեցաւ այրն Աստուծոյ՝ մինչեւ կայր Յերոբովամ 'ի տօնին 'ի վերայ սեղանոյն ։ Եւ դարձեալ զաչս իւր 'ի գերեզման առնն Աս-

17 տուծոյ որ խօսեցաւ զբանս զայսոսիկ, եւ ասէ․ Զինչ է կոթողն այն զոր ես տեսանեմ ։ Եւ ասացին ցնա արք քաղաքին․ Այրն Աստուծոյ է՝ որ եկն 'ի Յուդայ, եւ բարբառեցաւ զբանս զայսո-

18 սիկ 'ի վերայ սեղանոյն Բեթէլայ ։ Եւ ասէ․ Թողէք զայն, մի ոք շարժեսցէ զոսկերս նորա ։ Եւ գտան ոսկերք նորա ընդ ոսկերս մարգարէին ե-

19 կելոյ 'ի Սամարիայ ։ Նա եւ զամենայն տունս բարձանց՝ զոր 'ի քաղաքս Սամարիայ արարին թագաւորք Իսրայէլի առ 'ի բարկացուցանելոյ զՏէր՝ մերժեաց Յովսիաս արքայ Իսրայէլի․ եւ արար ըստ ամենայն գործոցն զոր արար 'ի Բեթէլ ։

20 Եւ ճենճերեաց զամենայն քուրմս բարձանցն որ

էն անդ 'ի վերայ սեղանոյն, եւ այրեաց զոս-
կերս մարդկան 'ի վերայ նոցա· եւ դարձաւ յԵ-
րուսաղէմ։ Եւ պատուէր ետ արքայ ամենայն 21
ժողովրդեանն եւ ասէ· Արարէք զպասեք տեառն
Աստուծոյ մերում, որպէս եւ գրեալ է 'ի մատե-
նի ուխտիս այսորիկ։ Զի ոչ եղեւ զպասեքն այն 22
յաւուրց դատաւորացն որ դատէին զԻսրայէլ,
եւ յաւուրս թագաւորացն Իսրայէլի եւ թագա-
ւորացն Յուդայ։ Բայց զի յութուտասներորդի 23
ամի արքային Յովսիայ եղեւ զպասեքն այն Տեառն
յԵրուսաղէմ։ Եւ զվհուկս եւ զգէտս եւ զթե- 24
րափիմս եւ զկուռս եւ զամենայն զարշելիսն ե-
ղեալ 'ի Յուդա եւ յԵրուսաղէմ, եբարձ Յովսիա·
զի հաստատեսցէ զբանս օրինացն գրելոց 'ի մատե-
նին, զոր եգիտ Քեղկիա քահանայ 'ի տան Տեառն։
Նման նմա ոչ եղեւ յառաջ քան զնա թագա- 25
ւոր, որ դարձաւ առ Տէր յամենայն սրտէ իւրմէ,
եւ յամենայն անձնէ իւրմէ եւ յամենայն զօրու-
թենէ իւրմէ, ըստ ամենայն օրինացն Մովսիսի·
եւ յետ նորա ոչ եկաց նման նմա։ Սակայն ոչ 26
դարձաւ Տէր 'ի սրտմտութենէ բարկութեան իւ-
րոյ մեծէ՝ զոր սրտմտեցաւ բարկութեամբ իւրով
'ի վերայ Յուդայ վասն զայրացուցութեանցն որովք
զայրացոյց զնա Մանասէ։ Եւ ասէ Տէր· Նա եւ 27
զՅուդա մերժեցից յերեսաց իմոց, որպէս մեր-
ժեցի զԻսրայէլ· եւ մերժեցից զքաղաքդ զայդ զոր
ընտրեցի զԵրուսաղէմ, եւ զտունդ զորմէ ասացի
Թէ եղիցի անուն իմ անդ։

ԺԹ Եւ մնացորդք բանիցն Յովսիայ եւ ամենայն 28
ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են 'ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։ Յաւուրսն 29
յայնոսիկ ել Փարաւոն Նեքաւով արքայ Եգիպ-
տացւոց 'ի վերայ արքային Ասորեստանեայց առ
Եփրատ գետով· եւ չոգաւ Յովսիա արքայ ընդ ա-
ռաջ նորա· եւ սպան զնա 'ի Մակեդով 'ի տեսա-
նելն նորա զնա· եւ բարձին զնա ծառայք նորա 30
'ի Մակեդովայ, եւ բերին զնա յԵրուսաղէմ, եւ
թաղեցին զնա 'ի գերեզմանի իւրում։

Ի Եւ առ ժողովուրդ երկրին զՅովաքազ որդի
Յովսիայ, եւ օծին զնա եւ թագաւորեցուցին
զնա փոխանակ հօր իւրոյ։ Որդի քսան եւ երից 31
ամաց էր Յովաքազ 'ի թագաւորել իւրում, եւ
երիս ամիս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ· եւ ա-
նուն մօր նորա Ամիտաղ դուստր Երեմիայի 'ի
Լոբնայ· եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ ամե- 32
նայնի զոր արարին հարքն նորա։ Եւ փոխեաց 33
զնա Փարաւոն Նեքաւով 'ի Դեբլաթա յերկրին Ե-
մաթայ՝ չթագաւորել նմա յԵրուսաղէմ· եւ
արկ հարկ երկրին հարիւր տաղանդ արծաթոյ
եւ տասն տաղանդ ոսկւոյ։

ԻԱ Եւ թագաւորեցոյց Փարաւոն Նեքաւով 'ի վե- 34
րայ նոցա զԵղիակիմ որդի Յովսիայ արքայի Յու-
դայ փոխանակ Յովսիայ հօր իւրոյ, եւ փոխեաց
զանուն նորա Յովակիմ· եւ զՅովաքազ առ եւ տա-
35 րաւ յԵգիպտոս, եւ մեռաւ անդ։ Եւ զարծաթն
եւ զոսկին ետ Յովակիմ Փարաւոնի· սակայն
ճշգով գրեցին զերկիրն տալ զարծաթն բանի
Փարաւոնի· այր ըստ առնի իւրում եառն զար-
ծաթ եւ զոսկի հանդերձ ժողովրդեամբ երկրին
36 տալ Փարաւոնի Նեքաւովայ։ Որդի քսան եւ հինգ
ամաց էր Յովակիմ 'ի թագաւորել իւրում, եւ
մետասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ· եւ
անուն մօր նորա Եչգաւի դուստր Յեդդեղայ յՌու-
37 մայ· եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի
զոր արարին հարքն նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Յաւուրս նորա ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ
Բաբելոնի, եւ եղեւ նորա ծառայ Յովակիմ ամս
2 երիս, եւ դարձաւ ապստամբեաց 'ի նմանէ։ Եւ
առաքեաց Տէր նմա զմենեկաւորսն քաղդէա-
ցւոց, եւ զմենեկաւորսն Ասորւոց, եւ զմենեկա-
ւորսն Մովաբայ, եւ զմենեկաւորսն որդւոցն
Ամոնայ· եւ առաքեաց զնոսա յերկիրն հրէաս-
տանի՝ սատակել զնոսա ըստ բանին Տեառն զոր
խօսեցաւ 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէից։
3 Բայց բարկութիւն Տեառն էր 'ի վերայ Յուդայ՝
մերժել զնա յերեսաց իւրոց վասն մեղաց Մա-
4 նասէի, ըստ ամենայնի զոր արար, եւ վասն ան-
պարտ արեանցն՝ զոր եհեղ եւ ելից զԵրուսա-
ղէմ անպարտ արեամբ· եւ ոչ կամեցաւ Տէր
5 քաւել։ Եւ մնացորդք բանիցն Յովակիմայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար՝ ոչ ահաւասիկ գրեալ են
'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։

6 Եւ ննջեաց Յովակիմ ընդ հարս իւր, եւ թա- ԻԲ
7 գաւորեաց Յովաքիմ որդի նորա ընդ նորա։ Եւ
ոչ եւս յաւել արքայն Եգիպտացւոց ելանել
յերկրէն իւրմէ· քանզի առ արքայն Բաբելոնի
'ի հեղեղատէն Եգիպտացւոց մինչեւ ցգետն Եփ-
րատ՝ զամենայն ինչ որ էր արքային Եգիպտա-
8 ցւոց։ Որդի ամաց ութուտասնից էր Յովաքիմ
'ի թագաւորել իւրում, եւ երիս ամիս թագա-
ւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ անուն մօր նորա Նէս-
9 թա՝ դուստր Եղնաթայ յԵրուսաղեմէ։ Եւ ա-
րար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր ա-
րար հայր նորա։

10 Ի ժամանակի յայնմիկ ել Նաբուքոդոնոսոր ԻԳ
արքայ Բաբելոնի յԵրուսաղէմ, եւ եկն քաղաքն
11 'ի պաշարումն· եւ եմուտ արքայն Բաբելոնացւոց
'ի քաղաքն, եւ ծառայք նորա պաշարեալ պա-
12 հէին զնա։ Եւ ել Յովաքիմ արքայ Յուդայ առ
արքայն Բաբելոնացւոց՝ ինքն եւ ծառայք իւր, եւ
մայր իւր եւ իշխանք իւր եւ ներքինիք իւր· եւ
առ զնոսա արքայն Բաբելոնացւոց, յամի ութե-
13 րորդի թագաւորութեան իւրոյ։ Եւ եհան զա-
մենայն գանձս տանն Տեառն, եւ զգանձս տան

թագաւորին․ եւ կոտորեաց զամենայն անօթս
ոսկեղէնս զոր արար Սողոմոն արքայ Իսրայէլի
՚ի տաճարին Տեառն ըստ բանին Տեառն։ Եւ խաղացոյց 14
զամենայն Երուսաղէմ եւ զամենայն իշխանս
եւ զամենայն զօրաւորս զօրութեամբ՝ ՚ի
գերութեան, տասն հազար գերեաց, եւ զամենայն
զհիւսունս եւ զդարբինս, եւ ոչ ոք մնաց
բաց յաղքատաց երկրին։ Եւ խաղացոյց զՅովաքին 15
՚ի Բաբելոն, եւ զմայր թագաւորին եւ զկանայս
նորա եւ զներքինիս նորա․ եւ զզօրաւորս
երկրին վարեաց ՚ի գերութիւն յԵրուսաղէմէ ՚ի
Բաբելոն․ եւ զամենայն արս զօրութեան՝ արս 16
եօթն հազար․ եւ զհիւսունս եւ զդարբինս հազար
մի, ամենեքին զօրաւորք պատերազմողք․
եւ վարեաց զնոսա արքայն Բաբելացւոց ՚ի գերութեան
՚ի Բաբելոն։ Եւ թագաւորեցոյց արքայն 17
Բաբելացւոց զՄեթթանիա որդի նորա ընդ նորա․
եւ եդ նմա անուն Սեդեկիա։ Որդի քսան 18
եւ մի ամաց էր Սեդեկիա ՚ի թագաւորել իւրում,
եւ մետասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ․
եւ անուն մօր նորա Ամիտաղ դուստր Երեմիայ
՚ի Լոբնայ․ եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի 19
զոր արար Յովակիմ․ զի սրտմտութիւն 20
Տեառն էր ՚ի վերայ Երուսաղէմի եւ Յուդայ, մինչեւ
ընկէց զնոսա յերեսաց իւրոց։ Եւ նշկահեաց
Սեդեկիա զարքայն Բաբելացւոց։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Եւ եղեւ յամին իններորդի թագաւորութեան 1
նորա, յամսեանն տասներորդի՝ որ օր տասն էր
ամսոյն, եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի
եւ ամենայն զօրք իւր ՚ի վերայ Երուսաղէմի, եւ
բանակեցաւ զնովաւ, եւ շինեաց շուրջ զնովաւ
պարիսպ։ Եւ պաշարեցաւ քաղաքն մինչեւ ցամն 2
մետասաներորդ Սեդեկիայ արքայի, եւ ցամսն 3
իններորդ․ եւ սաստկացաւ սով ՚ի քաղաքին, եւ
ոչ գոյր հաց ժողովրդեան երկրին։ Եւ խրամատեցաւ 4
քաղաքն․ եւ ամենայն արք պատերազմի
ելին արտաքս գիշերի ՚ի ճանապարհ դրանն ՚ի
մէջ պարսպացն, որ է առ պարտիզաւն արքունի․
եւ քաղդէացիքն պատեալ էին շուրջ զքաղաքաւն․
եւ գնաց ընդ ճանապարհն Արաբայ։ Եւ 5
պնդեցաւ զօրն քաղդէացւոց զհետ թագաւորին,
եւ հասին նմա յԱրաբովթ Երիքովայ․ եւ ամենայն
զօրք նորա ցրուեցան ՚ի նմանէ․ եւ կալան 6
զթագաւորն եւ ածին առ արքայն Բաբելոնի ՚ի
Դեբլաթա․ եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանս։
Եւ զորդիսն Սեդեկիայ սպան առաջի նորա, 7
եւ զաչսն Սեդեկիայ կուրացոյց, եւ կապեաց զնա
կապանօք եւ տարաւ ՚ի Բաբելոն։

ՀԳ Եւ յամսեանն հինգերորդի․ որ օր եօթն էր 8
ամսոյն, այն ամ իննեւտասներորդ էր Նաբուքոդոնոսորայ
արքայի Բաբելացւոց․ եկն Նաբուզարդան
դահճապետն՝ յանդիմանակաց արքային
9 Բաբելոնի յԵրուսաղէմ, եւ այրեաց զտունն Տեառն
եւ զտուն թագաւորին, եւ զամենայն տունս
Երուսաղէմի եւ զամենայն տունս այրեաց հրով։
10 Եւ զպարիսպն Երուսաղէմի շուրջանակի քակեցին
ամենայն զօրքն քաղդէացւոց որ ընդ դահճապետին։
11 Եւ զաւելորդս ժողովրդեանն՝ զմնացեալս
՚ի քաղաքին, եւ զանկեալսն յարքայն Բաբելացւոց,
եւ զայլ եւս խուժան ժողովրդեանն,
12 խաղացոյց Նաբուզարդան դահճապետն․ եւ յաղքատաց
երկրին եթող դահճապետն յայգեգործս
13 եւ յարդիւնարարս։ Եւ զսիւնսն պղնձիս
զերկոսին որ ՚ի տան Տեառն, եւ զմեքենայսն,
եւ զծովն պղնձի որ ՚ի տան Տեառն, խորտակեցին
քաղդէացիքն եւ բարձին զպղինձ նոցա ՚ի
14 Բաբելոն։ Եւ զսանսն եւ զկաթսայսն եւ զտաշտսն
եւ զսափս, եւ զամենայն անօթս պղնձիս
15 որովք պաշտէին՝ առին․ եւ զբուրուառսն, եւ
զսփռեայսն զարծաթիս եւ զոսկիս առ դահճապետն․
16 եւ զսիւնսն զերկոսին եւ զծովն զմի, եւ
զմեքենայսն զոր արար Սողոմոն ՚ի տան Տեառն։
17 Եւ ոչ գոյր կշիռ պղնձոյ ամենայն անօթոյն․ յութուտասն
կանգնոյ բարձրութիւն միոյ սեանն,
եւ քիւթար պղնձի ՚ի վերայ նորա․ եւ բարձրութիւն
միոյ քիւթարայ՝ յերից կանգնոց․ եւ
ցանցք, եւ նռնաձեւք ՚ի վերայ քիւթարայն
շուրջանակի՝ ամենայն պղնձի․ ըստ նմին օրինակի
18 եւ սեանն երկրորդի ՚ի վերայ ցանցին։ Եւ
առ դահճապետն զՍարայիա քահանայն զառաջինն,
եւ զՍոփոնիա զերկրորդ քահանայ, եւ
19 զերիս պահապանս կրայն․ եւ ՚ի քաղաքէ առաւ
ներքինի մի, որ էր առաջնորդ արանց պատերազմողաց,
եւ հինգ այր ՚ի յանդիմանականաց
արքային գտեալս ՚ի քաղաքին, եւ զգրագիր իշխանի
զօրուն՝ զհարցիչ ժողովրդեան երկրին, եւ
եօթն այր այր ՚ի ժողովրդենէ երկրին գտեալս
20 ՚ի քաղաքին․ եւ առ զնոսա Նաբուզարդան դահճապետ,
եւ տարաւ զնոսա առ արքայն Բաբելոնի
21 ՚ի Դեբլաթա։ Եւ եհար զնոսա արքայն Բաբելոնի,
եւ սպան զնոսա ՚ի Դեբլաթա յերկրին
Եմաթայ․ եւ գերեցաւ Յուդայ յերկրէ իւրմէ։

22 Եւ զժողովուրդն որ մնաց ՚ի Յուդայ՝ եթող 28
Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի․ եւ կացոյց
՚ի վերայ նոցա զԳոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ
Սափանայ։

23 Եւ լուան ամենայն իշխանք զօրուն նոքա եւ 12
արք նոցա՝ եթէ կացոյց ՚ի վերայ արքայն Բաբելոնի
զԳոդողիա․ եւ եկին առ Գոդողիա ՚ի Մասեփա,
Իսմայէլ որդի Նաթանիայ եւ Յովնան որդի
Կարեէի, եւ Սարայիա որդի Թանաեմեթայ նետոփաթացի,
եւ Յեզոնիա որդի Մաքաթայ, ինքեանք
24 եւ արք իւրեանց, եւ երդուաւ Գոդողիայ ինքեանց
եւ արք իւրեանց․ եւ ասէ ցնոսա․ Մի

երկնչիք յապաստանէ քաղդէացւոցն. նստարուք
յերկրիս, եւ ծառայեցէք արքային Բաբելոնի,
եւ բարի եղիցի ձեզ: Եւ եղեւ յամսեանն 25
եօթներորդի՝ եկն Իսմայէլ որդի Նաթանիայ որդւոյ
Եղիսամայ 'ի զաւակէ թագաւորաց, եւ
տասն այր ընդ նմա, եւ հարին զԳոդողիա եւ մեռաւ,
եւ զհրեայսն եւ զքաղդէացիսն որ էին ընդ
նմա 'ի Մասեփա: Եւ յարեաւ ամենայն ժողովուրդն՝ 26
'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծ՝ եւ իշխանք զօրացն
մտին յԵգիպտոս. զի երկեան յերեսաց
քաղդէացւոցն:

Ճ Եւ եղեւ յերեսներորդի եւ յեօթներորդի ամի 27
գերութեանն Յովաքիմայ արքային Յուդայ,
յամսեանն երկոտասաներորդի, 'ի քսան եւ
յեօթն ամսոյն, բարձրացոյց Եւիլմարովդաք արքայ
Բաբելոնի յամի թագաւորութեան իւրոյ՝
զգլուխ Յովաքիմայ արքային Յուդայ. եւ եհան
28 զնա 'ի տանէ բանտին իւրոյ, եւ խօսեցաւ ընդ
նմա քաղցրութեամբ. եւ արկ զաթոռ նորա 'ի
վերոյ քան զաթոռ թագաւորացն որ ընդ նմա
29 'ի Բաբելոնի: Եւ փոխեաց զհանդերձս բանտի
նորա. եւ ուտէր հաց հանապազ առաջի նորա
30 զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. եւ ռոճիկ նորա
ռոճիկ հանապազորդ տուաւ նմա 'ի տանէ
թագաւորին, հանապազ որ ըստ օրէ զամենայն աւուրս
կենաց իւրոց:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

Երկուք եւ գիրք Մնացորդացս յայլ եւ յայլ պատմագրաց շարագրեալ, եւ յետոյ 'ի մի հաւաքեալ. բայց անուանք գրողացն ոչ են յայտ, որպէս եւ ոչ գաւառագրացն գրոց, եւ ոչ թագաւորութեանցն բնաւ։ Եւ թէ ընդէր. կամ զի 'ի մէջ ժողովրդեանն անուանիք էին նոքա, եւ առժամայն չհամարեցան հարկ գնել զանուանս իւրեանց, կամ զի անփառաւորք ոմանք էին, կամ զի 'ի բազմաց մատենից հաւաքեաց որ հաւաքեացն, եւ գի բազմանչիւրոցն ծանր վարկաւ գնել զանուանս. կամ զի բազում թիւ բանք եւ սակաւք մարգարէից կան 'ի պատմութիւնս յայս, յորոց պատկառեալ շարագրողքն թագաւորացն զանուանս իւրեանց։ Բայց ժամանակն յորում 'ի մի հաւաքեցաւ գիրքս այս՝ հաւանական երեւի յետ դարձին Զօրաբաբէլի 'ի Բաբելոնէ, վ՛ց ծննդոցն 'ի խնամոց իջեալ 'ի նմանէ. որք են բառ կարգի՝ որդի 'ի հօրէ պատաճին. Զօրաբաբէլ, Անանիա, Սեքենիա, Սամայիա, Նոադիա, Եղիանէ. Անանիա, 'ի սորա աւուրս երեւի հաւաքեալ գրոցս։ Այլ զի ոչ ծայնեցին անուանքս այս աւետարանչացն, կարծելի է այլովք անուամբք կոչել զսոսա, որպէս սովոր էին երբեմն երկանուանս եւ եռանուանս զոլ. կամ թէ յայլոց եղբարց էին ծնեալք՝ որք յաւետարանին յիշին. որպէս Նաթան եւ Սողոմոն որդիք Դաւթի, յորոց Յովսէփ։ Իսկ զերեքտասաներորդ նահապետն Կայնան զոր ասեն վասն անարժանութեան չյիշել Մովսիսի, այլ զի է նա որդի Արփաքսադու՝ եւ Ղուկաս վկայէ։ Բայց թէ ուստի եղաւ. ասա զի 'ի գիրսն Մովսիսի չէր, թէպէտ գայ կարծել 'ի յաւելուածոց մատենից որք բազում թիւ զայս Մովսիսի պատմեն զհնոցն, այլ հաւանիմ 'ի նմին Մովսիսէ աւանդութեամբ ընկալեալ զանունն 'ի կարգս հարցն. զոր ոչ վասն պատուոյ եդ պատմագիրս, այլ վասն զկարգս հարցն ուղիղ ածելոյ։ Կամ խորհրդով թագաւորութեանն որ Քրիստոսի. որով եւ Բերն Մովսէս օրհնեաց զԹուբէլն, զոր անէծն Յափեթ։ Իսկ զի կոչի գիրքս Մնացորդք, յայտնէ ասել զանունն. զի բազում թիւ զՄնացեալսն 'ի կանոնի գրեանցն, 'ի հնագոյն պատմութեանցն աւելով 'ի մէջ ածէ, [illegible] ունիս եւ յեղանակս՝ իբրեւ զհարկաւոր [illegible] որպէս 'ի հարցն զԿայնանն, եւ զնախնիս [illegible] էր 'ի տանէն Փարէսի. եւ զծնունդս եղբարց [illegible] Բենիամինայ։ Իսկ եւս բազում վասն [illegible]

[illegible]

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

Ա. Ցեղաբանութիւն [illegible]

Բ. Ազգք երից որդւոցն Նոյի, [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. Որդիք Աբրահամու [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԺԲ. [illegible]

ԺԳ. [illegible]

ԺԴ. [illegible]

ԺԵ. Զի Ռուբէն Գադ եւ Մանասէի քաջացան կռուել ընդ Աստուծոյ, եւ յախտագործից լինելն գերեալ գնան Թագղաթփաղասար։

ԺԶ. Ի տանէն Կահաթու որդիք Ամրամայ Ահարոն, եւ որդիք իւր քահանայապետք մինչեւ ցՅովսեդեկ որ գերի չոգաւ 'ի Բաբելոն։

ԺԷ. Ի նոյն տանէն Կահաթու որդիք Սահառայ, Կորխ եւ որդիք նորա. յորոց Սամուէլ, եւ յորդւոց նորա առաջնորդք կարգեալք 'ի Դաւթայ. եւ այլքն 'ի տանէն Գեթսոնի եւ Մերարեայ։

ԺԸ. Քաղաքքն ապաւինութեան, յորս բնակեցան ղեւտացիքն։

ԺԹ. Համբէ որդւոցն Իսաքարու, Նեփթաղիմայ, Մանասէի, Եփրեմի, Ասերայ, Բենիամինի։

Ի. Թէ ո՛յք էին գնացողք եւ իշխանք գործոյ տաճարին։

ԻԱ. Մահն Սաւուղայ եւ որդւոց նորա։

ԻԲ. Թագաւորելոյ Դաւթի 'ի Քեբրոն, եւ առ զԵրուսաղէմ։

ԻԳ. Քաջութիւնք զօրականացն Դաւթի։

ԻԴ. Ժողովեցան 'ի Քեբրոն յամենայն ցեղիցն՝ երեք հարիւր երեսուն եւ եօթն հազար եւ չորեք հարիւր, եւ թագաւորեցուցին զԴաւիթ ամենայն Իսրայէլի։

ԻԵ. Եւ զի ոչ ուսովք բարձին զտապանակն՝ սպան Աստուած զՕզա քահանայ։

ԻԶ. Բարեկամութիւն Քիրամայ ընդ Դաւթի, եւ վասն որդւոցն որ ծնան նմա յԵրուսաղէմ։

ԻԷ. Եհար Դաւիթ երկիցս զայլազգիսն։

ԻԸ. Եհան Դաւիթ զտապանակն 'ի տանէն Աբեդդարայ, եւ հանգոյց 'ի խորանն զոր ինքն կազմեաց։

ԻԹ. Կարգեաց զղեւտացիսն առաջնորդս առաջի տապանակին յԵրուսաղէմ։

Լ. Կարգեաց քահանայս եւ 'ի Գաբաւոն առաջի խորանին եւ սեղանոյն՝ զոր արարն Բեսելիէլ։

ԼԱ. Ասաց Դաւիթ շինել տուն Աստուծոյ, եւ ասաց Տէր, ոչ դու՝ այլ որդին քո շինեսցէ ինձ տուն, եւ գոհացաւ ընդ այնր զՏեառնէ։

ԼԲ. Սպան Դաւիթ զարքայն Մծբնայ, եւ տիրեաց մինչեւ ցԵփրատ գետ, կոտորեաց զԻդում, եւ հարկեաց զԴամասկոս։

ԼԳ. Սրբեաց Տեառն զանօթն ոսկեղէն, զոր առաքեաց նմա արքայն Անտիոքայ։

ԼԴ. Առաքեաց Դաւիթ մխիթարել զՀանան. եւ նորա նախատեալ զհրեշտակսն, 'ի թշնամութիւն եկն՝ եւ յաղթեցաւ։

ԼԵ. Զի յայլ եւ յայլ պատերազմունս անկան սկայքն անծանօթք։

ԼԶ. Բարկութեամբն Աստուծոյ իբրեւ ինքնայորդոր գոհէր բանակին, գրգռեաց զԴաւիթ թուել զԻսրայէլ, եւ 'ի լինել հարուածոց մահուն յԻսրայէլ, եկաց 'ի մէջ Դաւիթ բարեխօս։

ԼԷ. Եցոյց Տէր Դաւթի զտեղի տաճարին զկալն Որնայ՝ ուր կանգնեաց սեղան, ուր եւ ընկալաւ Աստուած զողջակէզսն հրով։

ԼԸ. Կազմեաց Դաւիթ քարահատս եւ հիւսունս եւ նիւթ տաճարին, եւ քաջալերեաց զՍողոմոն եւ զիշխանսն 'ի գործն։

ԼԹ. Կարգեաց Դաւիթ զդասապետս ղեւտացւոցն, եւ զարմանօքն ազգատոհմաց. եւ զի որդիքն Մովսիսի թուեցան յղեւտացիսն։

Խ. Որդւոցն Ահարոնի Սադովկ 'ի տանէն Եղիազարու, եւ Աբիաթար յԻթամարայ. եւ որք ըստ իւրաքանչիւր դասուցն 'ի պաշտօնն։

ԽԱ. Իշխանք եւ գործակալք Դաւթի յամենայն ցեղիցն։

ԽԲ. Պատուէր ետ Սողոմոնի պահել զօրէնս Աստուծոյ, եւ ետ նմա զհանգամանս շինուածոյ տաճարին։

ԽԳ. Զի նուէրս եղեն իշխանացն 'ի նիւթ տաճարին։

ԽԴ. Զի վասն այսորիկ գոհացաւ Դաւիթ. եւ յանձնեաց Տեառն զժողովուրդն։

ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ
ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Ադամ, Սէթ, Ենովս, Կայնան, Մաղաղայէլ. 1
Յարեդ, Ենովք, Մաթուսաղայ, Ղամեք, Նոյ: 2
Բ Որդիք Նոյի՝ Սէմ, Քամ, Յաբեթ: Որդիք Յաբեթի՝ 3
Գամեր, Մագոգ, Մադայ, Յովիդան, Եղիսան, 4
Թոբէլ, Մոսոք եւ Թիրաս: Եւ որդիք 5
Գամերայ՝ Ասքանազ եւ Հռիփաթ եւ Թորգոմա. 6
եւ որդիք Յովիդանայ՝ Եղիսա եւ Թարսիս, Կիտացիք 7
եւ Հոռացիք: Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ 8
Մեսրեմ, Փուդ եւ Քանան. եւ որդիք Քուշայ՝ 9
Սաբա, Եւիլա եւ Սաբաթա եւ Հռեգմա եւ Սաբաքաթա.
եւ որդիք Հռեգմայ՝ Սաբա եւ Դեդան.
եւ Քուշ ծնաւ զՆեմրովթ. սա սկսաւ լինել հսկայ 10
որսորդ ՚ի վերայ երկրի: Եւ Մեսրեմ ծնաւ 11
զԼուդիիմացիս եւ զԵնեմեթիմացիս եւ զԼաբիմացիս
եւ զՆեփթալիմացիս եւ զՊատրոսոնիմացիս եւ 12
զՔասղոնիիմացիս, ուստի ելին անտի Փղշտացիք.
եւ զԿափթորիմացիս: Եւ Քանան ծնաւ զՍիդոն 13
զանդրանիկ իւր, եւ զՔետտացին եւ զՅեբուսացին 14
եւ զԱմորհացին եւ զԳերգեսացին եւ զԽեւացին 15
եւ զԱրուկեցին եւ զԱրսինացին եւ զԱրադացին 16
եւ զՍամարացին եւ զԱմաթացին: Որդիք 17
Սեմայ՝ Եղամ եւ Ասուր եւ Արփաքսադ եւ Լուդ
եւ Արամ. եւ որդիք Արամայ՝ Հուս եւ Ուղ եւ
Գաթեր եւ Մոսոք: Եւ Արփաքսադ ծնաւ զԿայնան, 18
եւ Կայինան ծնաւ զՍաղա, եւ Սաղա ծնաւ
զԵբեր: Եւ Եբերայ ծնան երկու որդիք, անուն 19
միումն Փաղէկ, զի յաւուրս նորա բաժանեցաւ
երկիր. եւ անուն եղբօր նորա Յեկտան: Յեկտան 20
ծնաւ զԵլմովդադ եւ զՍաղէփ եւ զԱրամովթ 21
եւ զԿեդուրամ եւ զՈւզէլ եւ զԴեկղան եւ 22
23 զԿամաման եւ զԱբիմայէլ եւ զՍաբա եւ զՍուփիր
եւ զԵւի եւ զՅոբաբ. ամենեքեան սոքա որդիք
Յեկտանայ:
24 Որդիք Սեմայ՝ Եղամ եւ Ասուր եւ Արփաքսադ, Գ
25 Կայինան, Սաղա, Եբեր, Փաղէկ, Ռագաւ,
26 Սերուք, Նաքովր, Թառայ, Աբրամ, նա ինքն է
Աբրահամ:
27 Եւ որդիք Աբրահամու՝ Իսահակ եւ Իսմայէլ: Դ
28 Սոքա են ծնունդք Իսմայէլի. Նաբէովթ եւ Կեդար
29 եւ Նաբդեէլ, Մաբսան, Մասմա եւ Իդումա,
30 Մասսէ, Քոդադ, Թեման, Իտուր, Նափէս
31 եւ Կեդմա. սոքա են որդիք Իսմայէլի:
32 Եւ որդիք Քետուրայ հարճին Աբրահամու, եւ Ե
ծնաւ նմա զԶեմրան եւ զՅեկսան եւ զՄադան եւ
զՄադիան եւ զՅեսբոկ եւ զՍովիւէ: Եւ որդիք
Յեկսանայ՝ Սաբա եւ Դեման եւ Դեդան. եւ որդիք
Դեդանայ՝ Ռագուէլ եւ Նաբդեէլ եւ Ասուրիմ
33 եւ Լատուսիիմ եւ Լովմիմ: Եւ որդիք
Մադիանու՝ Գեփար եւ Ափեր եւ Ենոք եւ Աբիդա
եւ Եղդամ. ամենեքեան սոքա որդիք Քետուրայ:
34 Եւ ծնաւ Աբրահամ զԻսահակ. եւ որդիք Իսահակայ՝
Եսաւ եւ Յակոբ:
35 Որդիք Եսաւայ՝ Եղիփազ եւ Հռագուէլ եւ Զ
36 Յէուղ եւ Եգղոմ եւ Կորէ: Որդիք Եղիփազայ՝
Թեման եւ Ովմար, Սոփար, Գոթամ եւ Կենեզ.
եւ Թամար հարճն Եղիփազու՝ ծնաւ նմա զԱմաղէկ.
37 եւ որդիք Ռագուէլի՝ Նաքէթ, Զարեհ, Սոմէ
38 եւ Մոզէ: Եւ որդիք Սէիրայ՝ Ղովտան, Սոբաղ,
Սեբեգոն, Անա, Դեսոն եւ Ասար եւ Հռիսան.
39 եւ որդիք Ղովտանայ՝ Քորի եւ Եմոն. եւ

քոյր Լովտանայ՝ Թամնա ․ որդիք Սովբաղայ՝ Գողղամ և Մանաքաթ և Գեբէլ և Սովփար և Յովնան ․ և որդիք Սեբեգոնի՝ Այիա և Անան ․ և Որդիք Անայ՝ Դեսոն և Ոլիբամա դուստր Անայի ․ և որդիք Դեսոնի՝ Ազամա և Եսբրան և Յեթ- 41
րան և Քառան ․ և որդիք Ասարայ՝ Բաղաան և 42
Ազուկամ և Յովկիկամ և Ոկամ ․ և որդիք Դեսոնի՝ Ովս և Առան ։

է Եւ այսոքիկ թագաւորք նոցա որք թագաւո- 43
րեցին յԵդոմ, յառաջ քան զթագաւորել թագաւոր որդւոցն Իսրայէլի ։ Բաղակ որդի Բեով-
րայ ․ և անուն քաղաքի նորա Դենաբա ․ և մե- 44
ռաւ Բաղակ, և թագաւորեաց փոխանակ նորա
Յոբաբ ․ որդի Զարեհի ՚ի Բոսորայ ․ և մեռաւ 45
Յոբաբ, և թագաւորեաց փոխանակ նորա Ասովմ յերկրէն Թեմնացւոց ։ Եւ մեռաւ Ասոմ, և 46
թագաւորեաց փոխանակ նորա Ադադ ․ որդի Բարադայ ․ որ եհար զՄադիամ ՚ի դաշտին Մովաբայ ․ և անուն քաղաքի նորա Գեթեմ ։ Եւ մե- 47
ռաւ Ադադ, և թագաւորեաց փոխանակ նորա
Սամաա ՚ի Մասեկայ ։ Եւ մեռաւ Սամաա, և թա- 48
գաւորեաց փոխանակ նորա Սաւուղ յՌովոթայ, որ առ գետեզերբն էր ։ Եւ մեռաւ Սա- 49
ւուղ, և թագաւորեաց փոխանակ նորա Բաղանան որդի Աքովբորայ ։ Եւ մեռաւ Բաղաանան 50
որդի Աքովբորայ, և թագաւորեաց փոխանակ նորա Ադադ, և անուն քաղաքի նորա Փոգովր ․ և անուն կնոջ նորա Մետաբեէլ՝ դուստր Մատրադայ ․ և մեռաւ Ադադ ։ 51

Ը Եւ այս էին իշխանք Եդովմայ ․ իշխան Թամանայ, իշխան Գովլայ, իշխան Յեթեր, իշխան Եղի- 52
բամա, իշխան Էլա, իշխան Փինոն, իշխան 53
Կենեզ, իշխան Թեման, իշխան Մաբսար, իշխան 54
Մագեդիէլ, իշխան Զափովիիմ ։ Սոքա են իշխանք Եդովմայ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Թ Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրայէլի ․ Ռու- 1
բէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուղոն, Դան, Յովսէփ, Բենիամին, Նեփթաղիմ, 2
Գադ, Ասեր ։

Ժ Եւ որդիք Յուդայ, Էր և Աւնան, Սելովմ ․ 3
երեքեան սոքա ծնան նմա ՚ի դստերէն Սաւայ քանանացւոյ ․ և էր անդրանիկն Յուդայ չար առաջի
Տեառն, և սպան զնա ։ Եւ Թամար նու նորա 4
ծնաւ նմա զՓարէս և զԶարա ․ ամենեքեան սոքա
որդիք Յուդայ հինգ ։ Որդիք Փարեսի՝ Եսրոմ և 5
Յեմուէլ ․ և որդիք Զարայի՝ Զամրի և Եթամ և 6
Եմամ և Քաղքաղ և Դարա, ամենեքեան հինգ ․
և որդիք Քարմեայ՝ Աքար խռովիչն Իսրայէլի՝ 7
որ անօրինեցաւ ՚ի նզովսն ․ և որդիք Եթամայ՝ 8
Ազարիա ․ և որդիք Եսրոմայ որք ծնան նմա՝ Յե- 9
10 րամէլ և Ռամ և Քաղէբ և Արամ ։ Արամ
ծնաւ զԱմինադաբ, և Ամինադաբ ծնաւ զՆաա-
11 սոն զիշխան տանն Յուդայ ․ և Նաասոն ծնաւ
12 զՍաղմոն, և Սաղմոն ծնաւ զԲոոս, և Բոոս
13 ծնաւ զՈվբեդ, և Ովբեդ ծնաւ զՅեսսէ ։ Եւ
Յեսսէ ծնաւ զանդրանիկն իւր զԵղիաբ, և զԱ-
14 մինադաբ երկրորդ, և զՍամաա երրորդ, և
զՆաթանայէլ չորրորդ, և զՌադդայի հինգե-
15 րորդ, և զԱսոմ վեցերորդ, և զԴաւիթ եօթնե-
16 րորդ ։ Եւ քորք նոցա՝ Սարուիա և Աբիգեա ․
և որդիք Սարուհեայ՝ Աբեսսա և Յովաբ և Ա-
17 սայէլ, երեք ․ և Աբիգեա ծնաւ զԱմեսայի ․ և
հայր Ամեսայ՝ Յեթրի Իսմայելացի ։

18 Եւ Քաղէբ որդի Եսրոմայ առ զԱզուբա կին ԺԱ
իւր, և ծնաւ զԵրիովթ ․ և սոքա են որդիք
19 նորա, Յասար և Սովբաբ և Որնա ․ և մե-
ռաւ Ազուբա, և առ իւր Քաղէբ զԵփրաթ, և
20 ծնաւ նմա զՈւր ․ և Ուր ծնաւ զՈւրի, և Ուրի
21 ծնաւ զԲեսելիէլ ։ Եւ յետ այսորիկ եմուտ Ես-
րոմ առ դուստր Մաքիրայ հօրն Գաղաադու, և
նա առ զնա ․ և ինքն էր ամաց վաթսուն ․ և
22 ծնաւ նմա զՍեգուբ, և Սեգուբ ծնաւ զՅայիր ․
և էին նորա քսան և երեք քաղաքք ՚ի Գաղաադ ։
23 Եւ առ զԳեսուր և զԱրամ, զգեօղսն Յայիրայ ՚ի
նոցանէ ․ զԿանաթ և զաւանս նորա, վաթսուն
քաղաք, զամենեսեան որդւոցն Մաքիրայ՝ հօրն
24 Գաղաադու ։ Եւ յետ մեռանելոյն Եսրոմայ՝
եկն Քաղէբ յԵփրաթա ․ և կին Եսրոմայ Աբիա
25 ծնաւ նմա զԱսքովր զհայր Թեկուայ ։ Եւ էին որ-
դիք Յերամիէլի անդրանկանն Եսրոմայ, անդրա-
նիկ Հռամա և Բաան և Ասան և Ասոմայ եղ-
26 բայր նորա ։ Եւ էր կին այլ Յերամիէլի, և ա-
27 նուն նորա Ատարա ․ նա է մայր Ովնամայ ․ և էին
որդիք Հռամայ անդրանկանն Յերամիէլի՝ Մաաս
28 և Յամին և Ակոր ․ և էին որդիք Ովնամայ՝ Սա-
մայի և Յադայի ․ և որդիք Սամայեայ՝ Նադաբ և
29 Աբիսուր ․ և անուն կնոջն Աբիսուրայ՝ Աբիխեա ․
30 և ծնաւ նմա զԱղաբար և զՄովլիդ ․ և որդիք
Նադաբայ Սաղադ և Աֆփիմ ․ և մեռաւ Սա-
31 ղադ, և ոչ գոյր նորա որդի ։ Եւ որդիք Աֆփի-
մայ՝ Յեսսի ․ և որդիք Յեսսեայ՝ Սովսան ․ և որ-
32 դիք Սովսանայ՝ Աղայի ․ որդիք Աղայեայ՝ Աքի-
սամա և Յեթեր և Յովնաթան ․ և մեռաւ Յե-
33 թեր, և ոչ գոյր նորա որդի ․ և որդիք Յովնա-
թանայ՝ Փաղեթ և Ազազա ։ Այսոքիկ են որդիք Յե-
34 րամիէլի ։ Եւ ոչ գոյին Սովսանայ ուստերք ․ այլ
դստերք միայն ։ Եւ Սովսանայ էր ծառայ եգիպ-
35 տացի, և անուն նորա Յովքաղ ․ և ետ Սովսան
զդուստրն իւր Յովքաղի ծառային իւրում կնու-
36 թեան, և ծնաւ նմա զԵթթի ․ և Եթթի ծնաւ
զՆաթան, և Նաթան ծնաւ զԶաբադ, և Զաբադ ծնաւ
37 զԱփղաղ ․ և Ափղաղ ծնաւ զՈվբեդ ․ և Ովբեդ
38 ծնաւ զԷու, և Էու ծնաւ զԱզարիա, և Ա-
39 զարիա ծնաւ զՔեղղէս, և Քեղղէս ծնաւ զԵղէ-

ասա, և Եղէասա ծնաւ զՍասամէ, և Սասամէ 40 ծնաւ զՍաղղում, և Սաղղում ծնաւ զՅեկեմիա 41 և Յեկեմիա ծնաւ զԵղիսամա։ Եւ որդիք Քա- 42 ղեբայ եղբօր Յերեմիէլի՝ Մարիսա անդրանիկ նորա. սա է հայր Զիփայ. և որդիք Մարիսայ հօր Քեբրոնի. և որդիք Քեբրոնի՝ Կորխ և Թափուի 43 և Ռեկեմ։ Եւ Սեմմա ծնաւ զՀաամ զհայրն 44 Յերկայ, և Յերակայամ ծնաւ զՍամայա, և 45 որդիք նորա Մաոնէ, հայր Բեթսուրայ։ Եւ Գե- 46 փա հարճն Քաղեբայ՝ ծնաւ զԱռան և զՅոսա և զԳեզուէ. և որդիք Ադայի՝ Հառգեմ և Ով- 47 թամ և Գերսամ և Փաղէտ և Գեփա և Սագափ. և հարճն Քաղեբայ Մոքա՝ ծնաւ զՍեբեր 48 և զԹարնա։ Եւ ծնաւ Սագափ զհայրն Մադե- 49 նայ, և Զաւուէ զհայրն Մաքամենայ, և զհայրն Գաւայ. և դուստրն Քաղեբայ Ասքա։ Սոքա 50 էին որդիք Քաղեբայ։ Որդիք Ովրայ անդրանկանն Եփրաթայ՝ Սովբաղ հայր Կարիաթարիմայ, Սա- 51 ղմոն հայր Բեթղեմնայ, հայր Բեթղիէզմ, արի հայր Բեթգադերայ. և էին որդիք Սովբաղայ 52 հօրն Կարիաթարիմայ՝ Արաա, Եսի, Ամանիթ, Թիւ- 53 մանայէ և Հոխաթիաւր, Եթաղիմ և Եփիթի և Սամաթին, Հեմատարին. 'ի նոցանէ ելին սարաթացիք և եսթաւուլացիք։ Որդիք Սաղը- 54 մոն՝ Բեթղեէմ և Նետոփաթի, Ատարովթ, տանն Յովաբայ և Կեսամանաթայ, Սարայի. տոհմ 55 դպրացն որք բնակէին 'ի Գարէս, Ագաթեիմ և Սամաթիիմ, Սովկաթիիմ։ Սոքա են տունք որք ելին յԵմաթայ, հօր տան Հռեքաբայ։

ԳԼՈՒԽ Գ

ծէ. Եւ սոքա են որդիք Դաւթայ որք ծնան նմա 'ի 1 Քեբրոն. անդրանիկն Ամնոն՝ յԱքինովամայ յեզրայելացւոյ. և երկրորդն Դաղուիա՝ յԱբիգեայ կարմեղացւոյ. երրորդն Աբեսաղոմ, որդի Մով- 2 քայ՝ դստեր Թողմայ թագաւորին Գեսուրայ. չորրորդ Ադոնիա՝ որդի Ագիթայ. հինգերորդ 3 Սափատիա՝ յԱբիտաղայ. վեցերորդ Յեթրամ, յԱգղեայ կնոջէ իւրմէ։ Սոքա ծնան նմա 'ի Քեբ- 4 րոն. և թագաւորեաց անդ եւթն ամ և վեց ամիս. և երեսուն և երիս ամս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։ Եւ սոքա ծնան նմա յԵրուսաղէմ, 5 Սամաա, Սովբաբ, Նաթան, և Սաղոմոն 'ի բերսաբեայ 'ի դստերէ Ամիէլի. և Յեբաար և 6 Եղիսամա և Եղիփաղէտ և Նագեբ և Նափեկ և 7 Նափիի և Եղիսամա և Եղիեթագա. սոքա ինն և 8 տասն որդի Դաւթայ, առանց որդւոց հարճից 9 նորա. և Թամար քոյր նոցա։ Որդիք Սաղոմոնի, 10 Հռոբովամ և Աբիաս որդի նորա, Ասա որդի նորա, Յովսափատ որդի նորա։ Յովրամ որդի նո- 11 րա, Ոքոզիաս որդի նորա, Յովաս որդի նորա. Ամասիա որդի նորա, Ազարիա որդի նորա, Յովա- 12 13 թամ որդի նորա. Աքազ որդի նորա, Եզեկիա որ- 14 դի նորա, Մանասէ որդի նորա, Ամոն որդի նո- 15 րա, Յովսիա որդի նորա։ Եւ որդիք Յովսիայ, անդրանիկ՝ Յովաքազ, երկրորդ Յովակիմ, երրորդ 16 Սեդեկիա, չորրորդ Սեղում։ Եւ որդիք Յովակիմայ, Յեքոնիաս որդի նորա, Սեդեկիաս որդի նո- 17 րա։ Եւ որդիք Յեքոնիայ, Ասիր, Սաղաթիէլ որ- 18 դի նորա։ Մեղքիրամ և Փադայիաս և Յովսամով և Նաբաաթիա և Սանեսար և Յեկոնիաս։ 19 Եւ որդիք Սաղաթիէլի, Զորաբաբէլ և Սեմէի. և որդիք Զորաբաբէլի, Մասողամոս և Անանիաս 20 և Սաղոմիթ քոյր նոցա. և Ասուբա և Ոող և Բարաքիաս և Ասադիաս և Ասաբասէդ, ութ։ 21 Եւ որդիք Անանիայ՝ Փաղետիա, և Յեսիա որդի նորա, Հռափայիա որդի նորա, Ոռնա որդի նորա, 22 Աբդիա որդի նորա, Սեքենիա որդի նորա։ Եւ որդիք Սեքենիայ՝ Սամայիա. և որդիք Սամայայ՝ Քետտուս և Յովէլ և Բերիա և Նովա- 23 դիա և Սափատ և Սափիք, վեց։ Եւ որդիք Նովադիայ՝ Եղիոնէ, Եզեկիաս, Եզրիկամ, երեք։ 24 Եւ որդիք Եղիոնեայ՝ Ովդուիա և Եղիասիբ և Փադայիա և Ակկուբ և Յովհանան և Դաղայիա և Անանիա, եօթն։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Որդիք Յուդայ, Փարէս, Եսրոմ և Քարմի և 2 Ովր և Սուբաղ, և Կերիա որդի նորա. և Սուբաղ ծնաւ զՅէթ, և Յէթ ծնաւ զԱքիմայի և 3 զԼաադա։ Սոքա են ծնունդք Սարաթեայ, և սոքա են որդիք Ետամայ, Յեզրայէլ և Յեսմա և 4 Գադբէս, և անուն քեռ նոցա Եսեղեփոն։ Եւ Փանուէլ հայր Գեդուրայ. և Եզեր՝ հայր Սովսանայ։ Եւ սոքա են որդիք Ովրայ անդրանկանն 5 Եփրաթայ՝ հօրն Բեթղահեմայ։ Եւ Ասքուրայ՝ հօրն Թեկուայ՝ էին երկու կանայք. Յաղա և 6 Նոորա. և ծնաւ նմա Նոորա զՈքոզամ և զՀեփադ և զԹեման և զԱաթերան. ամենեքեան 7 սոքա որդիք Նոորայ. և որդիք Յաղայ՝ Սարեթ 8 և Սաար և Եթնադի։ Եւ Կովս ծնաւ զԵնանովբ, և զՍովբեբա։

Եւ այս են ծնունդք եղբօրն Հռեքաբայ որ- ծԴ 9 դւոյ Յարիմայ։ Եւ էր Գարէս փառաւոր քան զեղբարսն իւր, և մայրն կոչեաց զանուն նո- 10 րա Իգարէս, և ասէ. Ծնայ իբրև զԳարէս։ Եւ կոչեաց Իգարէս զԱստուած Իսրայէլի և ասէ. Եթէ օրհնելով օրհնեսցես զիս, և յաճախեսցես զսահմանս իմ, և եղիցի ձեռն քո ընդ իս, և արասցես գիտութիւն՝ ոչ խոնարհեցուցանել զիս։ Եւ ած Աստուած 'ի վերայ նորա զամենայն

Դ. 10. Ոմնք ոչ. ձեռն իմ ընդ իս.

զոր ետ ծննդեան ։ Եւ Քաղեբ հայր Աքսայ 11
ծնաւ զՄաքիր ․ սա է հայր Ասսոռնայ ։ Եւ Աստոնթն 12
ծնաւ զՑատրափա եւ զՓեսէ եւ զԹանա
զհայրն քաղաքին Նաասայ, եղբօրն Եսեւոնիի
կենեզացւոյ ․ սոքա են արք Հռեփայ ։ Եւ որդիք 13
Կենեզայ՝ Գոթոնիէլ եւ Սարայիա ․ եւ որդիք Գոթոնիէլի՝
Աթաթ ․ եւ Մանաթի ծնաւ զԳոփարայ, 14
եւ Սարայիա ծնաւ զՅովաբ զհայրն Գերաարիմայ ․
քանզի հիւսունք էին ։ Եւ որդիք Քաղեբայ՝ 15
Յեփոնէ, Եռայիա եւ Նոոամ ․ եւ որդիք Ադայիա՝
Կենեզ ․ եւ որդիք Յալէլի՝ Դեգիփայի եւ 16
Զեփա եւ Թիրա եւ Եսրայէլ ։ Եւ որդիք Եզրիելի՝ 17
Յեթեր, Մովրադ եւ Գափեր ․ եւ Աքին ծնաւ
զՅեթեր եւ զՄարոն եւ զԵսամա, եւ զԱյեսբա
զհայրն Եսթեմոնայ ։ Եւ կին նորա ծնաւ զՅարեդ, 18
զհայրն Գեդովրայ, եւ զՅաբար զհայրն Սոքովայ,
եւ զՅեկթիէլ զհայրն Զանովայ ։ Եւ
սոքա են որդիք Բեթթիայ դստերն Փարաւոնի,
զոր առ Մովրեդ ․ եւ որդիք կնոջ Ադիայ՝ քեռն 19
Նաքեմայ, եւ Դաղա հայր Կեիլայ, եւ Եսթեմոն
հայր Յովմանայ ․ եւ որդիք Նայեմայ հօր Կէիլայ՝
Գարմի եւ Եսթեմոն եւ Մաքաթի ։ Եւ որդիք 20
Սամիոնայ՝ Ամնոն եւ Հանանոնն որդի Անանայ,
եւ Թիլոն ․ եւ որդի Եսթայ՝ Զոփրաթ, եւ որդիք
Զոփրաթայ, որդիք Սեդուեայ ։ Որդիք Յուդայ՝ 21
Եր՝ հայր Ղեբադայ, եւ Լաադա հայր Մարեսայ ․
եւ ծնունդք նոցա՝ Երգաթ, Աբուսաան, Նեարա
եւ Յովակիմ ․ եւ արք Քովզեբայ եւ Յովաս եւ 22
Սարափ, եւ որք բնակեցին 'ի Մովաբ ․ եւ դարձոյց
նոցա զԱբեթար 'ի Նաթուկիմ ։ Սոքա էին 23
բրուտք որք բնակէին յԱնատիմ ․ եւ Սագերա,
ընդ թագաւորին 'ի թագաւորութեան նորա,
զօրացան եւ բնակեցին անդ ։

ԺԴ Որդիք Շմաւոնի՝ Նամուէլ եւ Յամին եւ Յարիբ, 24
Զարեհ, Սաւուղ ։ Սաղէմ որդի նորա, Բասամ 25
որդի նորա, Մասման որդի նորա, Մագրա
որդի նորա, Ամուէլ որդի նորա, Սաբուդ որդի 26
նորա, Զաքուր որդի նորա, Սեմէի որդի նորա ։
Եւ Սեմեայ որդիք վեց եւ դստերք տասն ․ եւ եղբարց 27
նոցա ոչ էին որդիք բազումք ․ եւ ամենայն
տոհմն նոցա ոչ առաւելաւ իբրեւ զորդիսն Յուդայ,
եւ բնակեցին 'ի Բերսաբէէ եւ Սամաա եւ 28
Մովլադա եւ Ասերսուղա եւ Բաալա եւ Բոսաամ 29
եւ Թուղադայ եւ Բաթուէլ եւ Երմա եւ Սիկելակ 30
եւ Բեթմարքաբոթ եւ Քարսուսա, եւ կէսն Սեսուսիմ 31
եւ տունն Բարուայ եւ Սաալիմայ ։ Այսոքիկ
են քաղաքք նոցա մինչեւ ցարքայն Դաւիթ ․
եւ քաղաքք նոցա՝ Եթամ եւ Երեմոն եւ Թոքան 32
եւ Ասան եւ Թեկէն, քաղաքք հինգ ․ եւ ամենայն 33
գեօղք նոցա, եւ շուրջ զքաղաքօքն իւրեանց
մինչեւ 'ի Բաաղ ․ այս են կալուածք նոցա՝ եւ վիճակք
34 իւրեանց ։ Եւ Մասոբաբ եւ Ամաղէկ եւ
35 Յովսիա որդի Ամասիայ ․ եւ Յովէլ եւ Յեսու որդի
36 Սարիայ, որդի Սարիայ, որդի Ասիէլի ․ եւ Եղիոնէ
եւ Յեկեբա եւ Յասիթէ եւ Յասուիա եւ
37 Ասայիա եւ Եդիէլ եւ Իսմայէլ եւ Բանեա եւ
Զուզա որդի Սեփեերիայ, որդւոյ Ալլոնեայ, որդւոյ
Յեդիայ, որդւոյ Սամարեայ, որդւոյ Սամէոնեայ
38 ։ Սոքա են որ անցին յանուանս իշխանացն՝
յազգս իւրեանց, եւ 'ի տունս տոհմից իւրեանց
39 բազմացան յանհնարութեամբ, եւ գնացին մինչեւ
'ի գաղ 'ի Գերարա՝ մինչեւ յարեւելից Գայեայ,
40 խնդրել արօտս անասնոց իւրեանց ․ եւ գտին արօտս
բազումս եւ բարիս ․ եւ երկիր ընդարձակ
առաջի նոցա, եւ խաղաղութիւն եւ հանգարտութիւն ․
վասն զի յորդւոցն Քամայ էին որք
41 բնակէին անդ յառաջ ։ Եւ եկին նոքա գրեալք
յանուանէ յաւուրս Եզեկիայ արքային Յուդայ,
եւ հարին զբնակիչս նոցա, եւ զՄինեցիսն զորս
գտին անդ, եւ նզովեցին զնոսա մինչեւ յօրս
յայս, եւ բնակեցին փոխանակ նոցա ․ վասն զի
42 արօտս անասնոց իւրեանց գտին անդ ։ Եւ 'ի նոցանէ
յորդւոցն Շմաւոնի գնացին 'ի լեառն Սէիրայ
արք հինգ հարիւր, եւ Փաղտիա եւ Նովագիա
եւ Հռափայիա եւ Ոզիէլ՝ որդիք Յեթեսեայ՝
43 իշխանք նոցա ․ եւ հարին զմնացորդսն որք էին
մնացեալք յԱմաղէկայ, եւ բնակեցին անդ մինչեւ
յօրս յայս ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ որդիք Ռուբէնի՝ անդրանկանն Իսրայէլի, ԺԵ
վասն զի նա էր անդրանիկ ․ եւ յեղանելն նորա
յանկողինս հօր իւրոյ՝ ետ զօրհնութիւն նորա
որդւոյ իւրում Յովսեփայ՝ որդւոյ Իսրայէլի ․ եւ
ոչ համարեցաւ յազգ յանդրանկութեանն իւրում ․
2 վասն զի Յուդաս զօրաւոր էր ուժով յեղբարսն
իւրում ․ եւ էր իշխան նոցա ․ եւ եղեւ
3 օրհնութիւնն Յովսեփայ ։ Եւ որդիք Ռուբէնի
անդրանկանն Իսրայէլի՝ Ենոք եւ Փալլուս, Եսրոմ
4 եւ Քարմի ։ Որդւոյ Յովէլայ, Սեմէի, եւ
5 Բեւրենա որդի նորա, եւ որդիք Գովգայ ․ որդիք
6 Սեմէի, որդի նորա Բաաղ, որդի նորա Բէէրա ․
զոր գերեաց Թագղաթփաղասար արքայ ասորեստանի
7 ․ նա էր իշխան Ռուբէնի ․ եւ եղբարք նորա
'ի տոհմին իւրեանց, եւ 'ի վիճակին իւրեանց,
յազգին իւրեանց ․ իշխան Յովէլ եւ Զաքարիա ։
8 Եւ Բաաղէի որդի Ազուզայ, որդի Սամայ, որդի
Յովէլի ․ նա բնակեալ յԱրոյեր եւ 'ի Նաբաւ եւ
9 'ի Բէէլմաոն ․ եւ յարեւելս բնակեաց, մինչեւ 'ի
գաղ յանապատն 'ի գետոյն Եփրատայ ․ վասն զի
10 անասուն բազում էր նոցա 'ի Գաղաադ ։ Եւ յաւուրս
Սաւուղայ արարին պատերազմ ընդ պա

Դ․ 12․ 17․ Ոմն օր․ եւ զհայրն քաղաքին Աստայ ․․․ եւ զհայրն Սեթեմոնայ ։

նախճիրս, և անկան 'ի ձեռս նոցա բնակեալքն 'ի խորանսն մինչև յամենայն յարևելից Գաղաադու։ Որդիք Գադայ յանդիմանն նոցա բնակեցին 'ի Բասան մինչև 'ի Սեղքա. Յովէլ՝ անդրանիկն, և Սափամ երկրորդն, և Անայի որ է դպիր 'ի Բասան. և եղբարք նոցա բնակեցան 'ի տունս տոհմիցն իւրեանց. Միքայէլ՝ և Մոսողամ և Սեփրայի և Յովրէ և Յաքան, և Զիէա և Ովբեդ։ Եօթն սոքա որդիք Աբիքայիլայ։ Որդիք Ուրիայ, որդւոյ Աղայի. որդւոյ Գաղաադու, որդւոյ Միքայէլի. որդւոյ Յեսսայ. որդւոյ Յեդդադեայ. որդւոյ Աքիբուզայ. որդւոյ Աբդիէլի, որդւոյ Գունեայ. իշխան տան տոհմից բնակչաց 'ի Գաղաադ, 'ի Բասան և յաւանս նոցա, և յամենայն շուրջ գաւառսն Սարոնիայ մինչև յելս ամենեցուն հանդերձ նոցա, յաւուրս Յովաթամայ արքայի Յուդայ, և յաւուրս Յերոբովամայ արքայի Իսրայէլի։ Որդիք Ռուբենի և Գադայ և կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ յորդւոցն զօրութեան, արք որ առնուին վահանս և սուսերս, և լարէին աղեղունս, և ուսեալ էին պատերազմ, քառասուն և չորք հազարք և եօթն հարիւր և վաթսուն. որք ելանէին 'ի մարտ, և առնէին պատերազմ ընդ Ագարացիսն և ընդ Իտուրացիսն և ընդ Նափեսացիսն և ընդ Նաբեգէացիսն և ընդ Նաբիմացիսն. և զօրացան 'ի վերայ նոցա, և տուան 'ի ձեռս նոցա Ագարացիքն, և ամենայն խորանք նոցա. վասն զի առ Աստուած գոչեցին 'ի պատերազմին՝ և լուաւ նոցա, զի յուսացան 'ի նա։ Եւ գերեցին զստացուածս նոցա. ուղտս հինգ հազար, և յոչխարաց երկերիւր և յիսուն հազար. էշս երկուս հազարս. և ոգիս մարդկան հարիւր հազար. վասն զի վիրաւորք բազումք անկան, զի 'ի Տեառնէ եղև պատերազմն. և բնակեցին փոխանակ նոցա մինչև 'ի գերութիւնն իւրեանց։ Եւ կէս ցեղին Մանասէի բնակեալ յերկրին Բասանու մինչև 'ի Բաաղերմոն և Սանիր, և 'ի լեառնն Աերմոնի և 'ի Լիբանան. նոքա բազմացան։ Եւ այսոքիկ իշխանք տանց տոհմից նոցա. Ոփփեր և Յեսսի և Ելիէլ և Եզրիէլ և Երեմիա և Յովդիա և Յեդիէլ. արք զօրաւորք ուժով, արք անուանիք իշխանք տանց տոհմիցն իւրեանց։ Եւ ուխտազանց եղեն յԱստուծոյ հարցն իւրեանց, և պոռնկեցան զհետ աստուածոց ազգաց երկրին՝ զորս եբարձ Աստուած յերեսաց նոցա։ Եւ յարոյց Աստուած Իսրայէլի՝ զհոգին Փուաղայ արքային Ասորեստանեայց, և զհոգին Թագղաթփաղնասարայ արքային Ասուրայ, և գերեաց զՌուբէն և զԳադ և զկէս ցեղին Մանասէի, և տարաւ զնոսա 'ի Քաղա և 'ի Քաբովր առ գետովքն Գովզանու, մինչև յօրս յայս։

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Որդիք Ղևեայ՝ Գեթսոն, Կահաթ և Մերա- ծԶ
2 րի։ Որդիք Կահաթու՝ Ամրամ և Սահառ, Քեբ-
3 րոն և Ոզիէլ. և որդիք Ամրամայ՝ Ահարոն և
Մովսէս և Մարիամ. և որդիք Ահարոնի՝ Նա-
4 դաբ և Աբիուդ, Եղիազար և Իթամար։ Եւ Ե-
ղիազար ծնաւ զՓենեէս, Փենեէս ծնաւ զԱբիսու-
5 աս, Աբիսուա ծնաւ զԲոկքի, Բոկքի ծնաւ զՕզիա,
6 Օզիա ծնաւ զԱրէաս, Արէաս ծնաւ զՄարէովթ,
7 Մարէովթ ծնաւ զԱմարիա, Ամարիա ծնաւ
8 զԱքիտովբ, Աքիտովբ ծնաւ զՍադովկ, Սադովկ
9 ծնաւ զԱքիմաաս, Աքիմաաս ծնաւ զԱզարիա,
10 Ազարիա ծնաւ զՅովհանան, Յովհանան ծնաւ զԱզա-
րիա. սա էր քահանայ 'ի տանն Աստուծոյ, զոր
11 շինեաց Սողոմոն յԵրուսաղէմ։ Եւ ծնաւ Ազա-
12 րիա զԱմարիա, Ամարիա ծնաւ զԱքիտովբ, Ա-
քիտովբ ծնաւ զՍադովկ, Սադովկ ծնաւ զՍեղ-
13 ղում, Սեղղում ծնաւ զՔեղկիա, Քեղկիա ծնաւ
14 զԱզարիա, Ազարիա ծնաւ զՍարէաս, Սարէաս
15 ծնաւ զՅովսեդեկ, և Յովսեդեկ գնաց 'ի գերու-
թեանն ընդ Յուդայի և Երուսաղեմի 'ի ձեռն
16 Նաբուքոդոնոսորայ։ Որդիք Ղևեայ՝ Գեթսոն,
17 Կահաթ և Մերարի. և այսոքիկ անուանք որ-
18 դւոցն Գեթսոնի, Ղոբենի և Սեմեի։ Եւ որդիք
Կահաթու՝ Ամրամ և Սահառ, Քեբրոն և Ո-
19 զիէլ։ Որդիք Մերարեայ՝ Մոոլի և Մուսի. և
այսոքիկ տոհմք Ղևեայ ըստ ազգին իւրեանց.
20 Գեթսոնի և Ղոբենայ որդւոյն իւրոյ, Յեթթի
21 որդի նորա, Յովաք որդի նորա, Ադդիու որդի նո-
րա, Զարա որդի նորա, Յաթրի որդի նորա։

22 Որդիք Կահաթու՝ Սահառ որդի նորա, Կորխ ծէ
23 որդի նորա, Ասիր որդի նորա, Եղկանա որդի նո-
րա, Աբիասափ որդի նորա, Ասիր որդի նորա, Ո-
24 զիա որդի նորա, Աթ որդի նորա, Ուրիէլ որդի
25 նորա, Սաուղ որդի նորա։ Եւ որդիք Եղկա-
26 նայ՝ Ամաս, Աքիմովթ. Եղկանա որդի նորա,
27 Սուփի որդի նորա, Կանաթ որդի նորա, Եղիաթ
որդի նորա, Յերամ որդի նորա, Եղկանա որդի
28 նորա։ Որդիք Սամուէլի՝ անդրանիկ նորա Յո-
29 վէլ և երկրորդն Աբիա։ Որդիք Մերարեայ՝
Մոոլի, Նորայ. Ղոբենի որդի նորա, Սեմեի որդի
30 նորա, Ոզա որդի նորա, Սամաա որդի նորա,
31 Անգիա որդի նորա, Ասիա որդի նորա։ Եւ սո-
քա են զորս կացոյց Դաւիթ 'ի վերայ երգեցո-
ղացն՝ 'ի տան Տեառն, 'ի դադարեցուցանել զ-
32 տապանակն. և էին պաշտօնեայք առաջի խո-
րանին տանն վկայութեան նուագարանօք, մին-
չև շինեաց Սողոմոն զտունն Տեառն յԵրուսա-
ղէմ. և կային 'ի կարգին իւրեանց 'ի պաշտա-

Զ. 21. Մնք ըէ. Չ——.

մանն իւրեանց: Եւ սոքա են որ կային՝ եւ որդիք 33
իւրեանց. Եմանն՝ Թոռն Սամուէլի, ՚ի Կորխայ
կահաթացի: Յորդւոցն Կահաթու՝ Եմանն
սաղմոսանուագ, որդի Յովէլի, որդւոյ Սամուէլի,
որդւոյ Եղկանայի, որդւոյ Երեմիէլի, որդւոյ 34
Եղիէլի, որդւոյ Թովկեայ, որդւոյ Սուփայ, որդւոյ 35
Եղկանայ, որդւոյ Մաաթայ, որդւոյ Ամասեայ, 36
որդւոյ Եղկանայ, որդւոյ Յովէլի, որդւոյ
Ազարիայ, որդւոյ Սափանայ, որդւոյ Թաաթայ, 37
որդւոյ Ասիրայ, որդւոյ Աբիասափայ, որդւոյ Կորխայ,
որդւոյ Յեսարայ, որդւոյ Կահաթու, որդւոյ 38
Ղեւեայ, որդւոյ Իսրայէլի: Եւ եղբայր նորա 39
Ասափ, որ կայր ընդ աջմէ նորա. Ասափ որդի
Բարաքեայ, որդւոյ Սամաայ, որդւոյ Միքայէլի, 40
որդւոյ Բաասիայ, որդւոյ Մելքիայ, որդւոյ Աթանեայ, 41
որդւոյ Ազարիայ, որդւոյ Յադիայ, որդւոյ 42
Ուրեայ, որդւոյ Զամմայ, որդւոյ Սեմէեայ, որդւոյ 43
Յեթեայ, որդւոյ Գեթսոնի, որդւոյ Ղեւեայ: Եւ 44
որդիք Մերարեայ եղբարք նոցա ՚ի ձախմէ. Եթան
որդի Կիսանայ, որդւոյ Աբդիայ, որդւոյ Մաղուքայ,
որդւոյ Ասեբիայ, որդւոյ Մեասիայ, որդւոյ 45
Քեղկիայ, որդւոյ Ամասիայ, որդւոյ Բաանեայ, 46
որդւոյ Սեմերայ, որդւոյ Ամուսեայ, որդւոյ 47
Մուսեայ, որդւոյ Մերարեայ, որդւոյ Ղեւեայ:
Եւ եղբարք նոցա ըստ տանց տոհմից իւրեանց՝ 48
ղեւտացիք, տուեալք յամենայն ՚ի գործ պաշտաման
խորանին տանն Աստուծոյ: Եւ Ահարոն եւ 49
որդիք նորա ծխէին խունկս ՚ի վերայ սեղանոյն
ողջակիզաց եւ ՚ի վերայ սեղանոյն խնկոց, յամենայն
՚ի գործ սրբութեան սրբութեանցն, քաւել
վասն Իսրայէլի ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց
Մովսէս ծառայ Աստուծոյ: Եւ սոքա են որդիք 50
Ահարոնի, Եղիազար որդի նորա, Փենեէս որդի
նորա, Աբիսուէ որդի նորա, Բոկկի որդի նորա, 51
Ոզի որդի նորա, Զարայ որդի նորա, Մերայովթ 52
որդի նորա, Ամարիաթ որդի նորա, Աքիտովբ
որդի նորա, Սադովկ որդի նորա, Աքիմաաս որդի 53
նորա:

ԺԸ Եւ այսոքիկ բնակութիւնք նոցա ՚ի գիւղս իւրեանց, 54
՚ի սահմանս իւրեանց՝ որդւոցն Ահարոնի՝
՚ի տոհմն Կահաթու. վասն զի նոցա եղեւ
վիճակ ՚ի վիճակի: Ետուն նոցա զՔեբրոն յերկրին 55
Յուդայ, եւ զպատուցեալսն նորա շուրջ զնովաւ.
եւ զդաշտն քաղաքին, եւ զգիւղսն նորա ետուն 56
Քաղեբայ որդւոյ Յեփոնեայ: Եւ որդւոցն Ահարոնի 57
ետուն զքաղաքս ապաւինութեանցն, զՔեբրոն,
եւ զԼոբնա, եւ շուրջ զպատուցեալսն նոցա.
եւ զԼոմն՝ եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԵսթամով
եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զՅեթթեր՝ 58
եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԴաբիր՝ եւ զպատուցեալսն
նորա, եւ զԱսան՝ եւ զպատուցեալսն 59
նորա, եւ զԲեթսամիւս՝ եւ զպատուցեալսն նորա,
եւ զԳեթեր՝ եւ զպատուցեալսն նորա: Եւ ՚ի 60
ցեղէն Բենիամինի, զԳաբեէ՝ եւ զպատուցեալսն
նորա, եւ զԳաղեմեթ՝ եւ զպատուցեալսն նորա,
եւ զԱնաթէէ՝ եւ զպատուցեալսն նորա, զԱնաթովթ՝
եւ զպատուցեալսն նորա, զԱնգաղ՝ եւ
զպատուցեալսն նորա. ամենայն քաղաքք չորեքտասան,
61 քաղաքք տոհմից իւրեանց: Եւ որդւոցն
Կահաթու մնացելոց ըստ տոհմից իւրեանց,
՚ի ցեղէ կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ վիճակաւ՝ քաղաքս
62 տասն: Եւ որդւոցն Գերսոնի ըստ տոհմից
իւրեանց, ՚ի ցեղէն Իսաքարայ եւ ՚ի ցեղէն
Ասերայ եւ ՚ի ցեղէն Նեփթաղիմայ եւ ՚ի ցեղէն
63 Մանասէի՝ ՚ի Բասան քաղաքս երեքտասան: Եւ
որդւոցն Մերարեայ ըստ տոհմից իւրեանց, ՚ի
ցեղէն Ռուբենի եւ ՚ի ցեղէն Գադայ եւ ՚ի ցեղէն
Զաբուղոնի, վիճակաւ քաղաքս երկոտասան:
64 Եւ ետուն որդիքն Իսրայէլի ղեւտացւոցն զքաղաքսն,
65 եւ շուրջ զպատուցեալսն նոցա. եւ ետուն
վիճակաւ ՚ի ցեղէ որդւոցն Յուդայ եւ ՚ի ցեղէ
որդւոցն Շմաւոնի եւ ՚ի ցեղէ որդւոցն Բենիամինի,
զքաղաքսն զայնոսիկ զորս կոչեցին յանուանս:
66 Եւ տոհմից որդւոցն Կահաթու եղեն
քաղաքք սահմանաց իւրեանց ՚ի ցեղէն Եփրեմի.
67 եւ ետուն նոցա զքաղաքսն ապաւինի, զՍիւքեմ
եւ շուրջ զպատուցեալսն նորա ՚ի լերինն Եփրեմի,
եւ զԳազեր՝ եւ զպատուցեալսն նորա, եւ
68 զՅեկմաամ՝ եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԲեթորոն՝
69 եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԵղոնվթ՝
եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԳեթրեմոն՝ եւ
70 զպատուցեալսն նորա: Եւ ՚ի կիսոյ ցեղին Մանասէի՝
զԱներ՝ եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զԻբղաամ՝
եւ զպատուցեալսն նորա, ըստ տոհմից
71 որդւոցն Կահաթու մնացորդաց: Որդւոցն Գերսոնի
ըստ տոհմից իւրեանց ՚ի կիսոյ ցեղին Մանասէի,
զԳողան ՚ի Բասան՝ եւ շուրջ զպատուցեալսն
նորա, զԱստարովթ՝ եւ զպատուցեալսն նորա:
72 Եւ ՚ի ցեղէն Իսաքարայ՝ զԿեդես՝ եւ զպատուցեալսն
նորա, զԴաբիր՝ եւ զպատուցեալսն
73 նորա, զՌամովթ՝ եւ զպատուցեալսն նորա, զԱնամ՝
74 եւ զպատուցեալսն նորա: Եւ ՚ի ցեղէն Ասերայ՝
զՄասաղ՝ եւ զպատուցեալսն նորա,
75 զԱբդոն՝ եւ զպատուցեալսն նորա, զՅակակ՝ եւ
զպատուցեալսն նորա, զՌոովբ՝ եւ զպատուցեալսն
76 նորա: Եւ ՚ի ցեղէն Նեփթաղիմայ՝ զԿեդես
՚ի Գալիլեա՝ եւ զպատուցեալսն նորա, զԽամով
եւ զպատուցեալսն նորա, զԿարիաթարիմ՝
77 եւ զպատուցեալսն նորա: Եւ որդւոցն Մերարեայ
մնացորդաց, ՚ի ցեղէն Զաբուղոնի՝ զՅեկոնամ՝
եւ զպատուցեալսն նորա, զԿադես՝ եւ զպատուցեալսն
նորա, զՇեմոնն՝ եւ զպատուցեալսն
78 նորա, զԹաբովր՝ եւ զպատուցեալսն նորա. եւ յեզերն
Յորդանանու Երիքովի, յարեւմտից Յորդանանու,
՚ի ցեղէն Ռուբենի, զԲոսոր յանապատին՝
եւ զպատուցեալսն նորա, եւ զՅասա՝ եւ զպատուցեալսն
79 նորա, եւ զԿադեմովթ՝ եւ զպատուցեալսն
նորա, եւ զՄափաաթ՝ եւ զպատուցեալսն

նորա։ Եւ 'ի ցեղէն Գադայ, զՌամովթ 'ի Գա֊ 80
ղաադ՝ և զպատուցեալսն նորա, և զՄանայեմ՝
և զպատուցեալսն նորա, և զԵսեբոն՝ և զպա֊ 81
տուցեալսն նորա, և զՅազեր՝ և զպատուցեալսն
նորա։

ԳԼՈՒԽ Է

ԽԹ Եւ սոքա են որդիքն Իսաքարայ. Թովլա և Փուա 1
և Յասուբ և Սամրամ, չորք։ Եւ որդիք Թով֊ 2
լայ՝ Ոզի և Հռափայիա և Յերիէլ և Յեմեու և
Յերամ և Սամուէլ. իշխանք ըստ տանց տոհմից
իւրեանց. և Թոլ և Անան, զօրաւորք ուժով
ըստ ազգին իւրեանց. և թիւն նոցա յաւուրս
Դաւթայ՝ քսան և երկու հազարք և վեց հա֊
րիւր։ Եւ որդիք Ոզեայ՝ Յեզրեիա. և որդիք Յե֊ 3
զրեայ՝ Միքայէլ և Աբդիաս և Յովէլ և Յե֊
սիա. իշխանք ամենեքեան. և ընդ նոսա ըստ 4
ազգին իւրեանց, ըստ տանց տոհմից իւրեանց,
զօրաւորք կազմեալք 'ի պատերազմ՝ երեսուն և
վեց հազար. վասն զի բազմացուցին կանայս և
որդիս. և եղբարք նոցա յամենայն տոհմէն Իսա֊ 5
քարայ զօրաւորք ուժով, ութսուն և եօթն հա֊
զար՝ թիւ նոցա ամենեցուն։ Որդիք Բենիամենի՝ 6
Բալէ և Բոքոր և Ադիէլ, երեք։ Սոքա են որ֊ 7
դիք Բալեայ. Եսեբոն և Ոզի և Ոզիէլ և Երի֊
մովթ և Ուրի, հինգ. իշխանք տանց տոհմից իւ֊
րեանց զօրաւորք ուժով. և թիւ նոցա քսան և
երկու հազարք և երեսուն և չորք։ Եւ որդիք 8
Բոքորայ՝ Զամարիա և Յովաս և Եղիեզեր և
Եղիովէ և Ամրի և Ամարիա և Երիմովթ և Ա֊
բիու և Անաթովթ և Եղիմեթեմ. ամենեքեան
սոքա որդիք Բոքորայ, իշխանք տանց տոհմիցն 9
իւրեանց ըստ ազգին իւրեանց զօրաւորք ուժով.
և թիւ նոցա քսան հազար և երկերիւր։ Եւ 10
որդիք Ադիէլի՝ Բաղաան, և որդիք Բաղաանու՝
Յեուս և Բենիամին և Աւովդ և Քանանան և
Եզան և Թարսիս և Աքիսամար. ամենեքեան 11
սոքա որդիք Ադիէլի, իշխանք տոհմիցն իւրեանց
զօրաւորք ուժով, եօթնուտասն հազար և եր֊
կերիւր, որք ելանէին զօրութեամբ պատերազ֊
մել. և Սափիմ և Ափիմ և որդիք Յովրայ՝ Ա֊ 12
քոր, և որդի նորա Յաթեր։ Որդիք Նեփթաղի֊ 13
մայ՝ Յասիէլ և Գունի և Յասաա և Սեղղեմ. որ֊ 14
դիք Բալլայ։ Որդիք Մանասէի, Եսրիէլ՝ զոր ծնաւ
նմա հարճն Ասորի. և ծնաւ զՄաքիր զհայրն
Գաղաադու. և Մաքիր առ կին Սափինայ, և 15
Մափիմայ. անուն քեռ նորա Մոզքա, և անուն
երկրորդին Սաղպաադ. և ծնան Սաղպաադայ դըս֊
տերք։ Եւ ծնաւ Մոզքա կին Մաքիրայ որդի, և 16
կոչեաց զանուն նորա Փարէս, և անուն եղբօր
նորա Սորոմ, և որդւոց նորա Ուղամ. որդի 17
Ուղամայ՝ Բադան։ Սոքա են որդիք Գաղաադայ,
18 որդիք Մաքիրայ որդւոյ Մանասէի. և քոյր
նորա Մաղեքեթ ծնաւ զԻսուդ և զԱբիեզեր
19 և զՄաղա. և էին որդիք Սեմիրայ՝ Ային և
20 Սիւքեմ և Ղակէիմ և Անիամ։ Եւ որդիք Եփ֊
րեմի՝ Սութաղա և Բարադ որդի նորա, և
Թաաթ որդի նորա, և Եղիադ որդի նորա, Նո֊
21 մէէ որդի նորա, Զաբեդ որդի նորա, Սութէղ որ֊
դի նորա, Եզեր որդի նորա, Եղեադ որդի նորա.
և սպանին զնոսա արք գեթացիք ծնեալք յեր֊
կրին, վասն զի իջին առնուլ զանասունս նոցա.
22 և սուգ առ Եփրեմ հայրն նոցա յաւուրս բա֊
զումս, և եկին եղբարք նորա մխիթարել զնա.
23 և եմուտ առ կին իւր, յղացաւ և ծնաւ որ֊
դի. և կոչեաց զանուն նորա Բարիա. վասն զի
'ի չար ժամանակի ծնաւ, ասէ, 'ի տան իմում.
24 և դուստր նորա Սառա. և մնացորդքն այնո֊
քիկ շինեցին զԲեթորոն ներքին և զվերին։ Եւ
25 որդիք Ոզանայ՝ Սէկրա և Հռափայէ որդի նորա,
և Հասաէթ, և Թաղէ որդի նորա, Զաադա որդի
26 նորա, և Թաան որդի նորա, Ամիուդ որդի նո֊
27 րա, Եղիսամա որդի նորա, Նաւն որդի նորա, Յե֊
28 սու որդի նորա։ Եւ կալուածք նոցա և բնա֊
կութիւն իւրեանց յԲեթէլ, և գեօղք նորին, յա֊
րեւելս Գազեր և գեօղք նորին, և Սիւքեմ և
գեօղք նորին մինչև 'ի Գազա և 'ի գեօղսն նորա,
29 և մինչև 'ի սահմանս որդւոցն Մանասէի. Բեթ֊
սան և գեօղք նորա, Թանաք և գեօղք նորա,
Գադաադ և գեօղք նորա, Մակեդդով և գեօղք
նորա, Դովր և գեօղք նորա։ Ի նոսա բնակեցան
30 որդիքն Յովսեփու՝ որդւոյ Իսրայէլի։ Որդիք Ա֊
սերայ՝ Յեմնա և Յասուբ և Յեսուա և Յեսուէ
31 և Բարիա և Սարա քոյր նոցա. և որդիք Բա֊
րիայ՝ Քեբեր և Մեղքիէլ. նա ինքն է հայր Զա֊
32 րեթայ. և Քեբեր ծնաւ զՅափաղէտ և զՍով֊
33 մեր և զԽովթամ և զՍովղայ զքոյրն նոցա։ Եւ
որդիք Յափաղետայ՝ Փասեքի, Բամայէլ և Ա֊
34 սիթ. սոքա են որդիք Յափաղետայ. և որդիք
Սովմերայ՝ Աքիու, Հռոգա և Ոբա և Արամ.
35 և որդիք Եղամայ եղբօրն Սովմերայ՝ Սոփամա
36 և Սեղես և Ամաղ։ Որդիք Սովփարայ՝ Սու֊
37 Նափար և Սոաղ, և Բարի և Յեմրա և Բա֊
սար և Ովդ և Սեմա և Սաղիսա և Յեթեր և
38 Բեերա. և որդիք Յեթերայ՝ Յափինա և Փաս֊
39 փա և Արա. և որդիք Ողայ՝ Որէք և Անիէլ
40 և Հռասիէլ։ Ամենեքեան սոքա որդիք Ասերայ,
ամենեքեան իշխանք և գլուխք տոհմիցն, ընտիրք
զօրաւորք ուժով, իշխանք և առաջնորդք. և
թիւ նոցա 'ի մարտ պատերազմի՝ արք քսան և
վեց հազարք։

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ Բենիամին ծնաւ զԲաղէ զանդրանիկ իւր, 1
և զԱզբէլ զերկրորդն, և զԱրա երրորդ, և 2
զՆովա չորրորդ, և զՌափա հինգերորդ։ Եւ 3
էին որդիք Բաղեգայ՝ Ադեր և Գերա և Աբիուդ 4
և Աբիսուէ և Նէեման և Գերան և Սոփփան 5
և Աքիրամ և Սոփիմ։ Այսոքա են որդիք Աւդայ, 6
և սոքա իշխանք տոհմիցն. բնակէին ՚ի Գաբէա,
և գերեցին զնոսա ՚ի Մանաքաթի։ Եւ Նոոմա 7
և Աքիա և Գերա, նա ինքն է Եգլամ. և ծնաւ
զԱզար և զԱքիադ. և Սաարիմ ծնաւ զՄովաբ, 8
յետ արձակելոյն զնա. և Օզիմ և Բաարա,
և Ադա կին նորա ծնաւ նմա զՅովբար և զՍաբիա 9
և զՄոսա և զՄեղքամ և զԵուս և ըզՍեբիա 10
և զՄարմա. սոքա իշխանք տոհմիցն Յովսիմայ.
Եւ ծնաւ Մեոսիմ զԱբիտովլ և զԱղփաաղ. 11
և որդիք Աղփաաղայ՝ Ովբեդ և Միսայէլ. 12
Սեմեր. նա շինեաց զՕնով և զԼոդ, և ըզդստերս
նորա. և զԲարիգա և զՍամա. սոքա են 13
իշխանք տոհմից որ բնակէին յԵղամ, և սոքա
հալածեցին զբնակիչսն Գեթայ։ Եւ եղբարք նորա՝ 14
Սովակ և Յարիմովթ, և Զաբադիա և Արովդ 15
և Ովդեր և Միքայէլ և Յեսփայ և Յովաքա 16
և Յեզիա։ Որդիք Բարիգայ՝ Զաբադիա 17
և Մոսողամ և Ազաքի և Աբար և Յեսամարի 18
և Եզլիա և Յովբաբ. որդիք Աղփաաղայ՝ Յակիմ 19
և Զեքրի և Զաբդի և Եղիոնէ և Սաղթի և 20
Եղիէլ և Ադայիա և Բարիգա և Բարաթ և Սամարիամ։ 21
Որդիք Սամարեայ՝ Յեսփան և Ովբեդ 22
և Եղիէլ և Աբդոն և Զեքրի և Անան և Անանիա 23
և Ամրրի և Ահղամ և Անաթոթիթիա 24
և Աթին և Յեփադիա և Փանուէլ։ Որդիք Սովսեկայ՝ 25
Սամերիա և Սաբադիա և Գոթողիա և 26
Արասիա և Հեղիա և Զեքրի. որդիք Երամայ։ 27
Սոքա իշխանք տոհմից ըստ ազգին իւրեանց առաջնորդք, 28
և սոքա բնակեցան յԵրուսաղէմ. և 29
՚ի Գաբաւոն բնակեաց հայրն Գաբաւոնի, և անուն
կնոջ նորա Մաաքա։ Եւ որդիք նորա՝ անդրանիկ 30
Աբդոն և Սեսուր և Կիս և Բաաղամ
և Նէր և Նադաբ և Գեդուր. և եղբարք նորա՝ 31
Զաքուր և Մաաղովթ, որ ծնաւ զՍամաա։ Եւ 32
սոքա դէմ յանդիման եղբարցն իւրեանց բնակեցան
յԵրուսաղէմ ընդ եղբարսն իւրեանց։ Եւ Նէր 33
ծնաւ զԿիս, և Կիս ծնաւ զՍաւուղ, և Սաւուղ
ծնաւ զՅովնաթան և զՄեղքիսուէ և զԱմինադաբ
և զԵսբաաղ։ Եւ Յովնաթան ծնաւ զՄեմփիբաաղ, 34
և Մեմփիբաաղ ծնաւ զՄիքա. և որդիք 35
Միքայի՝ Փիթոն և Մաղէք և Թարէ և Աքազ։
Եւ Աքազ ծնաւ զՅովիդա, և Յովիդա ծնաւ ըզԳաղեմաթ 36
և զԱզմովթ և զԶամբրի, և Զամբրի
ծնաւ զՄոսա, և Մոսա ծնաւ զԲանաա 37
և զՌափայիա որդի նորա, և զԵղասա որդի նորա,
38 և զԵսէլ որդի նորա։ Եւ Եսէլի վեց որդիք.
և այսպէս են անուանք նոցա, Եզրիկամ անդրանիկ
նորա, և Իսմայէլ և Սարաիա և Աբդիա
և Անան. ամենեքեան սոքա որդիք Եսէլի։
39 Եւ որդիք Եսեկամայ եղբօր նորա, Ուղամ
անդրանիկ նորա, և Յէուս երկրորդ, և Եղիփաղէտ
40 երրորդ։ Եւ էին որդիք Ուղամայ զօրաւորք՝
արք ուժով, արք լարէին աղեղունս. և բազմացուցին
որդիս և զորդիս որդւոց, հարիւր և
յիսուն. ամենեքեան սոքա յորդւոցն Բենիամինի։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ ամենայն Իսրայէլ ըստ թուոյն իւրեանց
գրեալք սոքա ՚ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի
և Յուդայ. հանդերձ բնակելովքն ՚ի Բաբելոն՝
2 վասն մեղացն իւրեանց։ Եւ որ բնակեալ էին
յառաջին կալուածս իւրեանց ՚ի քաղաքսն Իսրայէլի,
քահանայք և ղևտացիք, որք տուեալ
3 էին. յԵրուսաղէմ բնակեցան յորդւոցն Յուդայ
և յորդւոցն Բենիամինի և յորդւոցն Եփրեմի
4 և Մանասէի։ Եւ Գովթի որդի Ամիուդայ, որդւոյ
Ամարեայ, որդւոյ Փարեսի, որդւոյ Յուդայ.
5 ՚ի Սեղոմայ՝ անդրանիկ նորա Ասիա, և որդիքն
6 նորա. յորդւոցն Զարայ, Յեիէլ և եղբարք նորա,
7 վեց հարիւր և իննսուն. և յորդւոցն Բենիամինի՝
Սաղովմ որդի Մոսողամայ, որդւոյ Դոդիայ,
8 որդւոյ Ասանուայ. և Յեբնա որդի Յերեմիայ,
և Եղայ որդի Ոզիայ, որդւոյ Մաքարայ. և
Մասաղամ որդի Սափատեայ, որդւոյ Ռագուէլի,
9 որդւոյ Յեբանեայ. և եղբարք նորա ըստ ազգին
իւրեանց, ինն հարիւր յիսուն և վեց. ամենեքեան
արք պետք տոհմին իւրեանց, ըստ տանց
ազգին իւրեանց։

10 Եւ ՚ի քահանայիցն՝ Յովդայէ և Յովարիբ և Յ
11 Աքին և Ազարիա՝ որդի Քեղկեայ, որդւոյ Մոսողամայ,
որդւոյ Սադովկայ, որդւոյ Մարիովթայ,
որդւոյ Աքիտովբայ. առաջնորդ տանն
12 Աստուծոյ. և Ադայիա՝ որդի Յերովամայ, որդւոյ
Փասուրայ, որդւոյ Քեղկեայ. և Մաասէ՝ որդի Ադիէլի,
որդւոյ Եզրեայ, որդւոյ Մոսողամայ. և
13 Մոսողամովթ՝ որդի Եմերայ. և եղբարքն նոցա,
իշխանք տանց տոհմից հազար և եօթն հարիւր
և յիսուն. արք զօրաւորք ուժով ՚ի գործ պաշտաման
14 տանն Աստուծոյ։ Եւ ՚ի ղևտացւոցն՝
Սամեա որդի Ասովբայ, որդւոյ Եզրիկամայ, որդւոյ
15 Ասաբեայ, որդւոյ որդւոցն Մերարեայ. և
Բակբակ և Արէս և Գաղաղ և Մաթանիա
որդի Միքայի, որդւոյ Զեքրեայ, որդւոյ Ասափայ.
16 Աբդիա որդի Սամեայ, որդւոյ Գաղաղայ,
որդւոյ Իդիթումայ. և Բարաքիա որդի Ասայի,
որդւոյ Եղկանայ, որ բնակէր ՚ի գեօղսն Նետո-

Ը. 38. Ոմն որ. և զՅովսէլ. վեց.

փառայ։ Եւ դռնապանք՝ Սաղղում եւ Ակուբ եւ 17
Տեղմոն, Ահման, եւ եղբարք նոցա, Սաղղում իշ-
խան. մինչեւ ցայս վայր, 'ի դրան թագաւորին 18
յարեւելս. այսոքիկ են դրունք բանակաց որ-
դւոցն Ղեւեայ։ Եւ Սաղղում որդի Կովրեայ, որ- 19
դւոյ Աբիասափայ, որդւոյ Կորխայ. եւ եղբարք
նորա 'ի տանէ հօրն իւրեանց, Կորխացիքն 'ի վե-
րայ գործոց պաշտաման, որք պահէին զպահպա-
նութիւնս խորանին՝ իւրեանց եւ հարք իւրեանց
'ի բանակին Տեառն, եւ պահէին զմուտսն։ Եւ Փե- 20
նէէս որդի Եղիազարու իշխան էր 'ի վերայ նոցա
առաջի Տեառն. եւ նոքա ընդ նմա։ Զաքարիաս 21
որդի Մոսողամայ՝ դռնապան դրան խորանին վը-
կայութեան. ամենեքեան ընտիրք 'ի դրունս, եր- 22
կերիւր եւ երկոտասան. սոքա էին 'ի սահման
նոցա, եւ թիւն իւրեանց. եւ զսոսա կացոյց Դա-
ւիթ եւ Սամուէլ տեսանողն՝ հաւատարմու-
թեամբն նոցա։ Սոքա եւ որդիքն իւրեանց 'ի վե- 23
րայ դրանց տանն Տեառն, եւ 'ի տան խորանին
որք պահէին 'ի չորեսին կողմանս դրանն՝ յա- 24
րեւելս եւ 'ի ծովակողմն 'ի հիւսիսի եւ 'ի հարաւ.
եւ եղբարք նոցա 'ի սահման իւրեանց, 'ի մտանելն 25
յեւթն աւուրսն, 'ի ժամանակաց 'ի ժամանակս՝
հանդերձ նոքօք։ Վասն զի հաւատարմութեամբ 26
էին չորք զօրաւորք դրանցն, որ էին ղեւտացիք՝
'ի վերայ տանց շտեմարանացն եւ գանձուց տանն
Աստուծոյ. եւ բանակէին, վասն զի նոցա էր 27
պահպանութիւնն. եւ նոքա էին 'ի վերայ բանա-
լեացն, ընդ առաւօտս առաւօտս բանային ըզ-
դրունս տաճարին։ Եւ 'ի նոցանէ 'ի վերայ սպա- 28
սուց պաշտամանն. վասն զի թուով բերէին զըս-
պասն եւ թուով տանէին. եւ 'ի նոցանէ կային 29
'ի վերայ կահի սրբութեանցն եւ նաշհոյն եւ գի-
նւոյ եւ իւղոյ եւ կնդրկին, եւ այլոց խնկոցն։
Եւ յորդւոց քահանայիցն էին իւղեփեցք իւ- 30
ղոյն եւ խնկոցն՝ Մատաթիաս 'ի ղեւտացւոցն, 31
նա էր անդրանիկն Սաղղումայ կորխացւոյ. հա-
ւատարմութեամբ 'ի վերայ գործոյ զոհիցն եւ
տապակի մեծի քահանային. եւ Բանեաս կահա- 32
թացի յեղբարցն իւրոց 'ի վերայ հացին առաջա-
դրութեան՝ պատրաստել շաբաթէ 'ի շաբաթ։
Եւ սոքա սաղմոսանուագք, իշխանք տոհմիցն 33
ղեւտացւոց, կարգեալք 'ի սպաս աւուրցն. վասն
զի 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի էին 'ի գործն։ Սոքա իշ- 34
խանք տոհմիցն ղեւտացւոց, ըստ ազգին իւ-
րեանց իշխանք. եւ սոքա բնակեցան յԵրուսա-
ղէմ եւ 'ի Գաբաւոն։ 35

ԿԲ Եւ բնակեաց հայրն Գաբաւոնի Յէէլ, եւ ա-
նուն կնոջ նորա Մաաքա, եւ որդի նորա անդրա- 36
նիկ Աբդոն եւ Սաուր եւ Կիս եւ Բաաղ եւ Ներ
եւ Նադաբ եւ Գեդուր. եւ եղբարք Զաքուրայ՝ 37
Այիոն եւ Զեքրի եւ Մակեղովթ. եւ Մակեղովթ 38
ծնաւ զՍամաա. եւ սոքա 'ի մէջ եղբարց իւր-
եանց բնակեցին յԵրուսաղէմ ընդ եղբարսն իւրեանց։
39 Եւ Ներ ծնաւ զԿիս, եւ Կիս ծնաւ զՍա-
ւուղ, եւ Սաւուղ ծնաւ զՅովնաթան եւ զՄել-
40 քիսուէ եւ զԱմինադաբ եւ զԲաաղ. եւ որդի
41 Յովնաթանու Մեմփիբաաղ ծնաւ զՄիքա։ Եւ
42 որդիք Միքայի՝ Փիոն եւ Մաղովք եւ Թարա. եւ
Բաաղ ծնաւ զՅադադա, եւ Յադադա ծնաւ զԳա-
ղեմովթ եւ զԱզեմովթ, եւ Զամբրի ծնաւ զՄասա,
43 եւ Մասա ծնաւ զԲանաա. Ռափա որդի նորա, Ե-
44 ղեասար որդի նորա, Ասել որդի նորա։ Եւ Ա-
սէլի որդիք վեց, եւ այսոքիկ անուանք նոցա. Եզ-
րիկամ անդրանիկ նորա, եւ Իսմայէլ եւ Սարիա
եւ Աբդիա եւ Անանիա եւ Անան. սոքա որդիք
Ասիէլի։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ այլազգիքն պատերազմեցան ընդ Իսրայէլի, եւ փախեաւ Իսրայէլ յերեսաց այլազգեացն, եւ անկան 2 վիրաւորք 'ի լերինն Գելբուայ. եւ պնդեցան այլազգիքն զհետ Սաւուղայ եւ զհետ որդւոց նորա, եւ հարին այլազգիքն զՅովնաթան եւ զԱմինադաբ եւ զՄելքիսուէ զորդիսն Սաւուղայ։ 3 Եւ ծանրացաւ պատերազմն 'ի վերայ Սաւուղայ, եւ գտին զնա աղեղնաւորք աղեղամբք եւ ցաւովք, եւ 'ի ցաւոցն հիւանդացաւ։ 4 Եւ ասէ Սաւուղ ցզինակիրն իւր. Հան զսուր քո եւ խոցեա զիս նովաւ, զի մի՛ եկեսցեն անթլփատքս այսոքիկ եւ խաղ արկցեն զինեւ։ Եւ ոչ կամէր զինակիրն, քանզի երկնչէր յոյժ. եւ առ Սաւուղ զսուրն եւ անկաւ 'ի վերայ նորա։ 5 Եւ իբրեւ ետես զինակիրն թէ մեռաւ Սաւուղ, անկաւ եւ նա 'ի վերայ սրոյ իւրոյ եւ մեռաւ։ 6 Եւ մեռաւ Սաւուղ եւ երեք որդիք նորա 'ի նմին աւուր, եւ ամենայն տուն նորա 'ի միասին մեռան։ 7 Եւ ետես ամենայն այր Իսրայէլի որ էր 'ի դաշտին, թէ փախեաւ Իսրայէլ, եւ թէ մեռաւ Սաւուղ եւ որդիք նորա, թողին զքաղաքս իւրեանց եւ փախեան. եւ եկին այլազգիքն եւ բնակեցան 'ի նոսա։ 8 Եւ եղեւ 'ի վաղիւն եկին այլազգիքն կողոպտել զդիակունսն, եւ գտին զՍաւուղ եւ զորդիս նորա անկեալ 'ի լերինն Գելբուայ։ 9 Եւ մերկացուցին զնա, եւ առին զգլուխ նորա եւ զզէնս նորա, եւ առաքեցին յերկիրն այլազգեաց շուրջ աւետարանել կռոց իւրեանց եւ ժողովրդեանն։ 10 Եւ եդին զզէնս նորա 'ի տան աստուծոց իւրեանց, եւ զգլուխ նորա կախեցին 'ի տաճարին Դագոնայ։ 11 Եւ լուան ամենայն բնակիչք Գաղաադու զամենայն զոր արարին այլազգիքն ընդ Սաւուղ եւ ընդ Իսրայէլ։ 12 Եւ յարեան ամենայն արք զօրաւորք, եւ առին զմարմին Սաւուղայ եւ զմարմինս որդւոց նորա, եւ բերին 'ի Յաբիս, եւ թաղեցին զոսկերս նոցա

ցա ընդ կաղնեաւն յԱբիս, և պահեցին աւուրս
եւթն ։ Եւ մեռաւ Սաւուղ յանօրէնութիւնս 13
իւր՝ զոր անօրինեցաւ 'ի Տէր. ըստ բանին Տեա-
ռըն զի ոչ պահեաց. վասն զի եհարց Սաւուղ
վհկաւն խնդրել, և պատասխանի արար նմա
Սամուէլ մարգարէ, և ոչ խնդրեաց զՏէր. և 14
սպան զնա, և դարձոյց զթագաւորութիւնն՝
Դաւթի որդւոյ Յեսսեայ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԻԲ Եւ եկն ամենայն Իսրայէլ առ Դաւիթ 'ի Քեբր- 1
րոն և ասեն. Ահաւասիկ ոսկերք քո և մար-
մինք քո եմք. և յերէկն և յեռանդ՝ մինչ էր 2
Սաւուղ արքայ՝ դու էիր որ հանէիր և մուծա-
նէիր զԻսրայէլ. և ասաց տէր Աստուած քո
զքեզ. դու հովուեսցես ժողովրդեան իմոյ Իսրա-
յէլի, և դու լիցիս առաջնորդ 'ի վերայ Իսրայէ-
լի ։ Եւ եկին ամենայն ծերքն Իսրայէլի առ ար- 3
քայ 'ի Քեբրոն, և եդ արքայ Դաւիթ ուխտ ընդ
նոսա 'ի Քեբրոն առաջի Տեառն. և օծին զԴաւիթ
թագաւոր 'ի վերայ Իսրայէլի, ըստ բանին Տեառն
զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն Սամուէլի ։ Եւ գնաց ար- 4
քայ և արք նորա յԵրուսաղէմ, որ է Յեբուս,
և անդ յեբուսացիքն բնակէին յերկրին. և ա- 5
սեն բնակիչքն Յեբուսայ ցԴաւիթ. Ոչ մտցես
դու այսր ։ Եւ առ զամրոցն Սիոնի, այն է քաղաք
Դաւթի. և ասէ Դաւիթ. Ամենայն որ հարցէ 6
զյեբուսացին յառաջագոյն, եղիցի իշխան և զօ-
րավար ։ Եւ ել յառաջ 'ի վերայ նորա Յովաբ
որդի Սարուեայ, և եղև իշխան. և նստաւ 7
Դաւիթ յամրոցին, վասն այնորիկ կոչեաց զնա
քաղաք Դաւթի. և շինեաց զքաղաքն շուրջ 8
նովին, և պատերազմեցաւ և առ զքաղաքն ։ Եւ 9
երթայր Դաւիթ երթալով և մեծանայր, և
Տէր ամենակալ էր ընդ նմա ։

ԻԳ Եւ այս իշխանք էին զօրացն Դաւթի, որք 10
զօրանային ընդ նմա 'ի թագաւորութեան նորա,
և ընդ ամենայն Իսրայէլի, որք թագաւորեցու-
ցանէին զնա ըստ բանին Տեառն 'ի վերայ Իսրայէ-
լի ։ Եւ այս թիւ զօրաւորացն Դաւթի. Յեսբաամ 11
որդի Աքամանի, առաջին յերիցն. նա ձգեաց զս-
ուրն իւր միանգամ 'ի վերայ երեք հարիւր վի-
րաւորացն 'ի միում ժամանակի. և յետ նորա 12
Եղիազար որդի Դովդայի արուքացւոյ. նա յերիս
զօրաւորսն էր ընդ Դաւթայ 'ի Փասսոդոմին ։ 13
Եւ այլազգիքն ժողովեցան անդր 'ի պատերազմ.
և էր մասն ինչ անդաստանին լի գարեաւ, և
զօրն փախեաւ յերեսաց այլազգեացն, և եկաց 14
'ի մէջ մասինն և պահեաց զնա. և հարին զայ-
լազգիսն, և արար Տէր փրկութիւն մեծ. և ի- 15
ջին երեք յերեսուն իշխանացն 'ի վէմն առ Դա-
ւիթ յայրն Ոդողոմայ. Եւ բանակ այլազգեացն էր
16 բանակեալ 'ի հովտին սկայից. և Դաւիթ յայն-
ժամ էր յամրոցին, և զօր այլազգեացն էր յայն-
17 ժամ 'ի Բեթղահէմ. և ցանկացաւ Դաւիթ և
ասէ. Ո՞ արբուցանէր ինձ ջուր 'ի ջրհորոյն Բեթ-
18 ղահէմի որ առ դրանն է ։ Եւ պատառեցին երեք
զբանակ այլազգեացն, և հանին ջուր 'ի ջրհո-
րոյն Բեթղահէմի որ է առ դրանն, և առին և
եկին առ Դաւիթ. և ոչ կամեցաւ Դաւիթ ըմ-
19 պել զայն, և նուիրեաց զայն Տեառն, և ասէ.
Քաւ լիցի ինձ Աստուած առնել զբանդ զայդ.
եթէ զարիւն արանցդ այդոցիկ արբից յանձինս
իւրեանց. վասն զի ոգւովքն իւրեանց բերին
զայդ ։ Եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն. զայս արա-
20 րին երեք զօրաւորքն ։ Եւ Աբեսսա եղբայր Յո-
վաբու էր իշխան երեցն. նա ձգեաց զսուրն 'ի
վերայ վեց հարիւր վիրաւորացն 'ի միում ժամա-
21 նակի. և նա էր անուանի 'ի մէջ երեցն 'ի վերայ
նոցա, քան զերկուսն փառաւորագոյն, և էր
22 նոցա իշխան, և մինչ յերիսն ոչ ժամանէր ։ Եւ
Բանեա որդի Յովիդեայ, որդի առն զօրաւո-
րի. և բազում էին գործք նորա 'ի Կաբսեէլ.
նա եհար զերկուս որդիսն Արիէլ Բանեայ, և
նա էջ և եհար զառիւծն 'ի մէջ գբին յաւուր
23 ձեան. նա եհար զայրն եգիպտացի՝ զայր երևե-
լի հնգկանգնեան, և 'ի ձեռն եգիպտացւոյն
նիզակ իբրև զաորի ոստայնանկաց. և էջ առ
նա Բանեա բրով, և եհան 'ի ձեռանէ եգիպ-
տացւոյն զնիզակն, և սպան զնա նիզակաւն նո-
24 րին ։ Զայս արար Բանեա որդի Յովիդեայ.
25 և անուն նորա 'ի մէջ երից զօրաւորաց, քան
զերկոսին փառաւորագոյն, և առ երիսն ոչ ժա-
մանէր. և կացոյց զնա Դաւիթ 'ի վերայ տոհմին
26 իւրոյ ։ Եւ այս էին զօրաւորք զօրացն. Ասայէլ
եղբայր Յովաբայ, Եղէանան որդի Դովդայ 'ի
27 Բեթղահեմէ, Սամովթ արովրացի, Աբիդեղա
28 փաղոնեցի. Ովլէ որդի Թեկուացւոյն, Աբիե-
29 զէր անաթովթացի. Սովբոք ասովթացի, Ի-
30 ղիոյ ոխոցի, Մովարէ նետոփաթացի, Ելեադ
31 որդի Բաանայ նետոփաթացւոյ, Եթայի որդի
Հաբրայի 'ի բլրոյն Բենիամինի. Բանեա փառա-
32 թոնացի, Ուրի 'ի Նաքաղեայ, Դաբաաբիէլ սարաբ-
33 թացի. Եզմամովթ բարաամացի, Եղիաբա սաղա-
34 բոնացի՝ որդի Ասամայ գովթնացւոյ, Յովնաթան
35 որդի Սագէի արարացւոյ, Աքիամ որդի Աքարայ
36 արարացւոյ, Եղիփաաղ որդի Ուրայ. Փերովթ
37 քաղաթացի, Աքիա փելոնացի, Ասարա կարմե-
38 ղացի, Նաարէ որդի Ասբեայ. Յովէլ եղբայր Նա-
39 թանայ, Մաբար որդի Ագարայ, Սեղեկով ամ-
մոնացի. Նաարէ աբերոնացի՝ կապարճակիր Յովա-
40 բայ որդւոյ Սարուեայ, Իրաս ուբեթացի, Գա-

ԺԱ. 37. Մին օր. Աքիա Ոփեկոնացի. [illegible]

րեբ յեթերացի․ Ուրիա քետացի։ Զաբադ որ- 41
դի Ոողայ որդւոյ Աեձայ 'ի Հառուբենայ, իշխան 42
'ի վերայ երեսնիցն․ Անան որդի Մաաքայ, Յովսա- 43
փատ մաթթանացի։ Ոզիաս աստարովթացի, Սա- 44
մա և Յէւէլ որդիք քովթանացւոյն, արուերա- 45
ցիք․ Յեդիէլ որդի Սամարեայ և Յովաքա եղբայր
նորա, ածոնացիք․ Յեդիէլ մաւիացի, Արիբայ 46
և Յովսէ որդի նորա, եղնամացիք․ Յեթեմա մով-
աբացի, Աճիէլ և Ովեդ և Յասիէլ մեսաբ-
թացիք։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ սոքա եկին առ Դաւիթ 'ի Սիկելակ, մին- 1
չեռ նեղեալ էր յերեսաց Սաւուղայ որդւոյ Կի-
սայ․ և սոքա էին 'ի զօրաւորսն օգնականք 'ի
պատերազմի, և աղեղամբ յաջմէ և յահե- 2
կոյ, և պարսատկաց քարամբք և նետիւք։ Յեղ-
բարցն Սաւուղայ 'ի Բենիամենէ իշխան Աքիեզեր, 3
և Յովաս որդի Սամայ՝ սաբաաթացւոյ, և Յե-
զիէլ և Աֆաղետ որդիք Ազմովթայ, Բարաքիա
և Յէու՝ անաթովթացիք։ Սամէաս գաբաւոնացի, 4
զօրաւոր 'ի մէջ երեսնից, և 'ի վերայ երեսնիցն․
Յերեմիա և Յեզեկիէլ և Յովնան և Զաբադ՝ 'ի
Գադերոնայ։ Եղիազա և Յարիմութ և Բաաղիա 5
և Սամարիա և Սափատիա յԱրիփեայ․ Եղկա- 6
նայ, Յեսիայ, Եզիէլ և Յովզարայ և Յեզբաամ
կորխացիք․ Յովէլ և Զաբադիա, որդիք Յերոամայ 7
գեդովրացւոյ։ Եւ 'ի Գադայեցւոց որոշեցան առ 8
Դաւիթ, և յանապատէն զօրաւորք ուժով, արք
որք հարկանէին պատերազմ, առեալ վահանս
և աշտեայս․ և դէմք նոցա իբրև զդէմս առիւ-
ծու, և թեթեւագոյնք առիւք իբրև այծեա-
մունս 'ի վերայ լերանց արագութեամբ։ Եզեր՝ 9
իշխան, Աբդիաս՝ երկրորդ, Եղիաբ՝ երրորդ, Մասա-
ման՝ չորրորդ, Յերեմիաս՝ հինգերորդ, Եթթի՝ 10
վեցերորդ, Եղիէլ՝ եօթներորդ, Յովնան՝ ութե- 11
րորդ, Եղզաբաթ՝ իններորդ, Յերեմիաս՝ տաս- 12
ներորդ, Մաքբանա՝ մետասաներորդ։ Սոքա 13
յորդւոցն Գադայ իշխանք զօրացն, 'ի հարիւրան 14
փոքր, և մեծ 'ի մէջ հազարացն։ Սոքա են որք 15
անցին ընդ Յորդանան յամսեանն առաջնում, և
նա էր լի յամենայն յատակսն իւրում․ և հալա-
ծեցին զամենայն բնակիչս հովտացն՝ յարեւելից
մինչեւ յարեւմուտս։ Եւ եկին յորդւոցն Բենիա- 16
մինի և Յուդայ յօգնականութիւն Դաւթի․ և 17
Դաւիթ ել ընդ առաջ նոցա, և ասէ ցնոսա․ Ե-
թէ խաղաղութեամբ եկիք առ իս՝ եղիցի սիրտ
իմ ընդ ձեզ․ ապա թէ մատնել զիս թշնամեաց
իմոց եկիք՝ ոչ իրաւութեամբ ձեռին, տեսցէ
Աստուած հարցն մերոց և յանդիմանեսցէ։ Եւ 18
զօրացոյց հոգին զԱմասա՝ զիշխան երեսնիցն,
և ասէ․ Երթ, Դաւիթ որդի Յեսսեայ և զօրդ
քո․ խաղաղութիւն քեզ, և խաղաղութիւն օգ-
նականաց քոց․ վասն զի օգնեաց քեզ Աստուած
քո։ Եւ ընկալաւ զնոսա Դաւիթ, և կացոյց
19 զնոսա իշխանս զօրացն։ Եւ 'ի Մանասէէ գնա-
ցին առ Դաւիթ՝ 'ի գալ այլազգեացն 'ի վերայ
Սաւուղայ 'ի պատերազմ, և ոչ օգնեաց նոցա․
վասն զի խորհրդի եղեւ զօրագլխացն այլազ-
գեաց, որք ասացին եթէ գլխովք արանցդ այդո-
20 ցիկ դառնայ դա առ տէր իւր Սաւուղ։ Ի գնալն
նորա 'ի Սիկելակ՝ գնացին առ նա 'ի Մանասէէ,
Եդնա, Յովզաբադ և Եդիու և Մաղթի, իշխանք
21 հազարացն որք էին Մանասէի․ և նոքա գումա-
րեցան ընդ Դաւթի 'ի վերայ հինին․ վասն զի զօ-
րաւորք էին ուժով, ամենեքեան իշխանք 'ի վե-
22 րայ զօրուն․ քանզի աւուրց յաւուրս գային առ
Դաւիթ 'ի զօրութիւն մեծ իբրև զզօրութիւն Աս-
տուծոյ։

23 Եւ այսոքիկ են անուանք իշխանաց զօրուն,
որք եկին առ Դաւիթ 'ի Քեբրոն, դարձուցանել
զթագաւորութիւնն Սաւուղայ առ նա՝ ըստ բա-
24 նին Աստուծոյ։ Որդիք Յուդայ վահանաւորք և
տիգաւորք, վեց հազար և ութ հարիւր զօրաւորք
25 'ի պատերազմի։ Եւ յորդւոցն Շմաւոնի հզօրք ու-
ժով 'ի պատերազմի՝ եօթն հազար և հարիւր։
26 Յորդւոցն Ղեւեայ՝ չորք հազար և վեց հարիւր,
27 և Յովդաէ առաջնորդ։ Եւ յորդւոցն Ահարոնի
28 ընդ նմա երեք հազար և եօթն հարիւր, և Սա-
դովկ մանուկ հզօր ուժով 'ի տանէ հօր իւրոյ,
29 և իշխանք քսան և երկու։ Եւ յորդւոցն Բե-
նիամենի յեղբարցն Սաւուղայ երեք հազար, և
յոլովք 'ի նոցանէ էին վերակացուք տանն Սա-
30 ւուղայ։ Եւ յորդւոցն Եփրեմայ՝ քսան հազար
և ութ հարիւր զօրաւորք ուժով, արք անուա-
31 նիք ըստ տանց տոհմիցն իւրեանց։ Եւ 'ի կիսոյ
ցեղէն Մանասէի՝ ութուտասն հազար, որք ա-
նուանեցան յանուանէ թագաւորեցուցանել զԴա-
32 ւիթ։ Եւ յորդւոցն Իսաքարայ արք գիտէին
զհանճար, 'ի ժամանակի ճանաչելով թէ զինչ
առնիցէն Իսրայէլի․ յիշխանութեան իւրեանց՝
երկերիւր․ և ամենեքեան եղբարք իւրեանց ընդ
33 նոսա։ Եւ 'ի Զաբուղոնէ՝ որք ելանէին 'ի մարտ
պատերազմի պատերազմական գործեօք՝ յիսուն
34 հազար, օգնել Դաւթի՝ ոչ ունայնաձեռն։ Եւ 'ի
Նեփթաղիմայ իշխանք հազարք, և ընդ նոսա
վահանաւորք և տիգաւորք երեսուն հազար։
35 Եւ 'ի Դանայ կարգեալք 'ի պատերազմ՝ քսան և
36 ութ հազար և ութ հարիւր։ Եւ յԱսերայ՝ որք
ելանէին օգնել 'ի պատերազմի, քառասուն հա-
37 զար։ Եւ յայնմ կողմանէ Յորդանանու, 'ի յՌու-
բենէ և 'ի Գադայ և 'ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի
ամենայն պատերազմական գործեօք՝ հարիւր
38 քսան հազար։ Ամենեքեան նոքա արք պատե-
րազմօղք կարգեալք 'ի մարտ․ խաղաղական ան-
ձամբ եկին 'ի Քեբրոն թագաւորեցուցանել զԴա-
ւիթ 'ի վերայ Իսրայէլի․ և այլ մնացորդքն Իս-

րայէլի խորհէ. զանձն մի՛ թագաւորեցուցանել
զԴաւիթ։ Եւ էին անդ աւուրս երիս, ուտէին 39
և ըմպէին. վասն զի պատրաստեցին նոցա եղբարքն
իւրեանց և սահմանակիցք նոցին, մինչև 40
յԻսաքար և ՚ի Զաբուղոն և ՚ի Նեփթաղիմ.
և բերէին նոցա ուղտուք և իշովք և ջորւովք
և եզամբք կերակուրս, ալիւր և թուզ և չամիչ
և գինի և ձէթ, և զուարակս և ոչխարս
բազումս. վասն զի ուրախութիւն էր յԻսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԽԵ Եւ խորհեցաւ Դաւիթ ընդ հազարապետսն և 1
հարիւրապետսն և ընդ ամենայն իշխանսն, և 2
ասէ Դաւիթ ցամենայն եկեղեցին Իսրայէլի. Եթէ
իցէ բարութիւնց ՚ի ձէնջ, և ՚ի տեառնէ Աստուծոյ
մերմէ յաջողեսցի, առաքեսցուք առ եղբարսն
մեր որ մնացեալ են յամենայն Իսրայէլի,
և ընդ նոսա քահանայք և ղևտացիք ՚ի քաղաքսն
կալուածոց իւրեանց, և ժողովեսցին առ
մեզ. և բերցուք այսր առ մեզ զտապանակն Աստուծոյ 3
մերոյ. վասն զի ոչ խնդրեցին զնա յաւուրսն
Սաւուղայ։ Եւ ասաց ամենայն եկեղեցին՝ 4
առնել այնպէս. վասն զի ուղիղ էր բանն
յաչս ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ եկեղեցացոյց 5
Դաւիթ զամենայն Իսրայէլ ՚ի սահմանացն Եգիպտոսի
մինչև յԵմաթ, առնել զտապանակն Աստուծոյ
՚ի քաղաքէն Յարիմայ. և եհան զնա Դաւիթ. 6
և ամենայն Իսրայէլ էլ ՚ի քաղաքն Դաւթի,
որ էր Յուդայի, բերել անտի զտապանակն
ուխտին Աստուծոյ որ նստի ՚ի վերայ քերովբէից.
յորոյ վերայ կոչեցաւ անուն նորա։ Եւ եդին 7
զտապանակն Աստուծոյ ՚ի վերայ սայլի նորոյ, ՚ի
տանէն Աբինադաբայ. և Ոզա և եղբարք նորա
ածէին զսայլն։ Եւ Դաւիթ և ամենայն Իսրայէլ 8
խաղային առաջի Աստուծոյ ամենայն զօրութեամբ,
երգովք սաղմոսաց, տաւղօք և քընարօք
և թմբկօք և ծնծղայիւք և փողովք.
և եկին մինչև ՚ի կալն Քեդոնայ. և ձգեաց Ոզա 9
զձեռն իւր առնել զտապանակն, վասն զի թիւրեաց
զնա զուարակն։ Եւ բարկացաւ Տէր սրտմտութեամբ 10
՚ի վերայ Ոզայ, և եհար զնա անդ՝
յաղագս ձգելոյ նորա զձեռն իւր ՚ի տապանակն.
և մեռաւ անդ առաջի Աստուծոյ։ Եւ տրտմեցաւ 11
Դաւիթ. վասն զի խրամատեաց Տէր խրամատութիւն
յՈզա. և կոչեաց զտեղին զայն
խրամատութիւն Ոզայ մինչև յայս յօր։ Եւ 12
երկեաւ Դաւիթ յԱստուծոյ յաւուրն յայնմիկ և
ասէ. զիա՞րդ տարայց առ իս զտապանակն Աստուծոյ.
և ոչ դարձոյց Դաւիթ զտապանակն 13
առ ինքն ՚ի քաղաք Դաւթի, և խոտորեցոյց զնա
՚ի տունն Աբեդդարայ գեթացւոյ։ Եւ նստաւ 14
տապանակն Աստուծոյ ՚ի տանն Աբեդդարայ ամիս
երիս, և օրհնեաց Աստուած զԱբեդդար
և զամենայն որ ինչ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրոսի հրեշտակս ԽԶ
առ Դաւիթ, և փայտս մայրս, և շինօղս
որմոց և հիւսունս փայտից՝ շինել նմա տուն։
2 Եւ ծանեաւ Դաւիթ եթէ պատրաստեաց զնա
Տէր ՚ի վերայ Իսրայէլի. վասն զի աճեաց ՚ի բարձրութիւն
թագաւորութիւն նորա, վասն ժողովրդեան
3 իւրոյ Իսրայէլի։ Եւ առ Դաւիթ այլ
ևս կանայս յԵրուսաղէմ, և ծնան նմա այլ ևս
4 ուստերք և դստերք։ Եւ այսոքիկ են անուանք
նոցա որք ծնան նմա, և էին նորա յԵրուսաղէմ.
Սամաա և Սոբաբ, Նաթան, Սողոմոն
5 և Եբաար և Եղիսաւ և Եղիփաղէտ և Նագեթ
6 և Նափաա և Յափիէ և Եղիսամա և Բաղիադա
7 և Եղիփաղատ։
8 Եւ լուան այլազգիքն եթէ օծաւ Դաւիթ թագաւոր ԽԷ
՚ի վերայ ամենայն Իսրայէլի, և ելին ամենայն
այլազգիքն խնդրել զԴաւիթ. լուաւ Դաւիթ
9 և ել ընդառաջ նոցա. և այլազգիքն եկին,
և հանդիպեցան միմեանց ՚ի հովիտն սկայից։
10 Եւ եհարց Դաւիթ զԱստուած և ասէ. Եթէ ելից
՚ի վերայ այլազգեացն, և տացես զնոսա ՚ի
ձեռս իմ։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Ել, և տաց զնոսա
11 ՚ի ձեռս քո։ Եւ ել Դաւիթ ՚ի Բաաղփարասին,
և եհար զնոսա Դաւիթ. և ասէ Դաւիթ. խրամատեաց
Աստուած զթշնամիս իմ՝ ձեռամբ իմով,
իբրև զխրամատութիւն ջրոյ. յաղագս այսորիկ
կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Խրամատութիւն
12 Փարասինայ. և թողին անդ զաստուածս
իւրեանց. և ասաց Դաւիթ այրել զնոսա հրով։
13 Եւ յաւելին այլ ևս այլազգիքն և հանդիպեցան
14 ՚ի հովիտն սկայից. և եհարց Դաւիթ դարձեալ
զԱստուած. և ասաց ցնա Աստուած. Ոչ
երթիցես զհետ նոցա. դարձիր ՚ի նոցանէ, և
15 թողցես զնոսա մերձ ՚ի տանձենիս. և եղիցի ՚ի
լսել քո զձայն շարժման ծայրից տանձեացն,
յայնժամ՝ ելցես ՚ի պատերազմ. վասն զի ելցէ
Աստուած առաջի քո հարկանել զբանակ այլազգեացն։
16 Եւ արար որպէս պատուիրեաց նմա
Աստուած, և եհար զբանակ այլազգեացն ՚ի
17 Գաբաւոնէ մինչև ՚ի Գազերա։ Եւ ել անուն
Դաւթի յամենայն երկրի, և Տէր ետ զերկիւղ
նորա ՚ի վերայ ամենայն ազգաց։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ արար իւր տունս ՚ի քաղաքի Դաւթի, և
պատրաստեաց զտեղի տապանակին Աստուծոյ.
և արար նմա խորան։

Ж Յայնժամ ասաց Դաւիթ. Ոչ այլ ումեք է 2
բառնալ զտապանակն Աստուծոյ, բայց միայն
ղեւտացւոցն. վասն զի զնոսա ընտրեաց Տէր բառ-
նալ զտապանակն իւր, և պաշտել առաջի նո-
րա մինչև յաւիտեան։ Եւ ժողովեաց Դաւիթ 3
զամենայն Իսրայէլ յԵրուսաղէմ՝ հանել զտա-
պանակն Տեառն 'ի տեղին զոր պատրաստեաց
նմա. և ժողովեաց Դաւիթ զորդիսն Ահարոնի 4
և զղեւտացիսն։ Յորդւոցն Կահաթու՝ Ուրիէլ 5
իշխան, և եղբարք նորա հարիւր քսան։ Յոր- 6
դւոցն Մերարեայ՝ Ասայիա իշխան, և եղբարք
նորա երկերիւր յիսուն։ Յորդւոցն Գեթսոնի՝ 7
Յովէլ իշխան, և եղբարք նորա հարիւր երե-
սուն։ Յորդւոցն Եղիսափանայ՝ Սամէիա իշ- 8
խան, և եղբարք նորա երկերիւր։ Յորդւոցն 9
Քեբրոնի՝ Եղիէլ իշխան, և եղբարք նորա ութ-
սուն։ Յորդւոցն Ոզիէլի՝ Ամինադաբ իշխան, և 10
եղբարք նորա հարիւր և երկոտասան։ Եւ կո- 11
չեաց Դաւիթ զՍադովկ և զԱբիաթար, զքահա-
նայսն և զղեւտացիսն, և զՈւրիէլ և զԱսա-
յիա և զՅովէլ և զՍամէիա և զԵղիէլ և
զԱմինադաբ, և ասէ ցնոսա. Դուք էք իշխանք 12
տանց ղեւտացւոց, դուք սրբեցարուք և եղ-
բարք ձեր, և հանէք զտապանակն Աստուծոյ
Իսրայէլի 'ի տեղին զոր պատրաստեցի նմա. ոչ 13
առաջին զի ոչ էիք դուք յառաջ, խրամատեաց
Աստուած ձեր 'ի մեզ, վասն զի ոչ խնդրեցաք
իրաւամբք զնա։ Եւ սրբեցան քահանայքն և 14
ղեւտացիք բերել զտապանակն Աստուծոյ Իսրա-
յէլի. և առին որդիք ղեւտացւոցն զտապանակն 15
Աստուծոյ, որպէս և պատուիրեաց Մովսէս բա-
նիւ Աստուծոյ ըստ գրոյ, բառնալեօքն 'ի վերայ
ուսոց իւրեանց։ Եւ ասէ Դաւիթ ցիշխանս ղեւ- 16
տացւոցն. Կացուցէք զեղբարսն ձեր որք երգեն
գործեօք՝ նուագարանօք երգոյն, քնարօք և
տաւղօք և ծնծղայիւք. ամբառնալ զձայնս 'ի
բարձունս ուրախութեան ձայնիւ։ Եւ կացու- 17
ցին ղեւտացիքն զԵման որդի Յովէլի, և յեղ-
բարց նորա զԱսափ որդի Բարաքեայ, և յոր-
դւոցն Մերարեայ յեղբարցն նորա զԵթան որ-
դի Կիսեայ։ Եւ ընդ նոսա եղբարքն իւրեանց երկ- 18
րորդք. Զաքարիա և Յովէլ և Սամիրամովթ
և Եէլ և Անանիա և Եղիաբ և Բանեա և
Մաասա և Մատաթիա և Եղիփաղա և Մա-
կեղիա և Աբեդդոմ և Յէէլ և Ոզիաս՝ դռնա-
պանքն։ Եւ սաղմոսանուագքն՝ Եման և Ա- 19
սափ և Եթան տաւղօք պղնձեօք, լսելի առ-
նել զձայն։ Զաքարիա և Ոզիէլ և Սեմիրա- 20
մովթ և Եյիէլ և Անանիա և Եղիաբ և Մա-
սիա և Բանեայիա՝ քնարօք, և Ալիեմովթ և 21
Մատաթիա և Եղիփաղուա և Մակենիա և Ա-
բեդդոմ և Յէւէլ և Ոզիաս՝ սմինթօք. Մենեթիա՝
զօրացուցանել. Եւ Քանենիա իշխան ղեւտա- 22
ցւոցն՝ իշխան 'ի վերայ երգոցն, վասն զի էր հան-

23 ճարեղ։ Եւ Բարաքիա և Եղկանա՝ դռնապանք
24 տապանակին։ Եւ Սովբենիա և Յովսափատ և
Նաթանայէլ և Ամասի և Զաքարիա և Բանեա
և Եղիեզեր. քահանայքն յուսացեալք փողովք
առաջի տապանակին Աստուծոյ. և Աբեդդոմ
և Յեիա՝ դռնապանք տապանակին Աստուծոյ։
25 Եւ Դաւիթ և ծերքն Իսրայէլի և հազարա-
պետք երթային հանել զտապանակ ուխտին
Տեառն 'ի տանէն Աբեդդարայ ուրախութեամբ։
26 Եւ եղև 'ի զօրացուցանելն Աստուծոյ զղեւտացիսն՝
որ բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն, զենին
27 եօթն զուարակս և եօթն խոյս. և Դաւիթ ըղ-
գեցեալ էր պատմուճան բեհեզեղէն։ Եւ ամե-
նայն ղեւտացիքն բարձին զտապանակ ուխտին
Տեառն, և սաղմոսանուագքն. և Քանենիա էր
իշխան երգոցն՝ որք նուագէին։ Եւ Դաւիթ ըղ-
28 գեցեալ պատմուճան բեհեզեղէն. և ամենայն
Իսրայէլ հանին զտապանակ ուխտին Տեառն
հնչական ձայնիւ յոբէլեան, և փողով և
29 ծնծղայիւք նուագելով քնարօք և տաւղօք։ Եւ
եղև մինչդեռ տապանակն Աստուծոյ գայր 'ի
քաղաքն Դաւթի, և Մեղքող դուստր Սաւու-
ղայ հայեցեալ ընդ պատուհանն՝ եւես զար-
քայ Դաւիթ զի կաքաւէր և խաղայր, և ան-
գոսնեաց զնա 'ի միտս իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ տարաւ 'ի ներքս զտապանակն Աստուծոյ,
և հաստատեաց զնա 'ի մէջ խորանին՝ զոր պատ-
րաստեաց նմա Դաւիթ. և մատուցին ողջակէզս
2 և զխաղաղութեանցն առաջի Աստուծոյ։ Եւ կա-
տարեաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն և
3 զխաղաղութեանց, և օրհնեաց զժողովուրդն յա-
նուն Տեառն. և բաշխեաց ամենայն Իսրայէլի
յառնէ մինչև ցկին, 'ի մարդ՝ հաց մի 'ի հացա-
բարոյէ, և պատառ մի 'ի կաւկարայէ։
4 Եւ կարգեաց առաջի երեսաց տապանակին ԽԹ
կտակարանացն Տեառն՝ 'ի ղեւտացւոցն՝ պաշտօ-
նեայս երգել ձայնիւ և խոստովան լինել և
5 օրհնել զտէր Աստուած Իսրայէլի. զԱսափ առաջ-
նորդ, և երկրորդ նմա Զաքարիա, զՅէէլ. ըղ-
Սամիրամովթ, զՅայէլ, զՄատաթիա, զԵղիաբ,
զԲանեա, զԱբեդդոմ և զԵսիէլ, նուագարա-
նօք տաւղաց և քնարաց. և Ասափ ծնծղայիւք
6 նուագէր. և Բանեա և Ոզիէլ քահանայք՝ փո-
ղովք, հանապազ առաջի տապանակի կտակա-
7 րանացն Աստուծոյ։ Եւ յաւուրն յայնմիկ յայն-
ժամ կարգեաց Դաւիթ խնդրանն օրհնել զՏէր
8 'ի ձեռն Ասափայ և եղբարց նորա։ Երգ։ Խոս-
տովան եղերուք Տեառն և կարդացէք զանուն
9 նորա, ծանուցէք ժողովրդոց զգործս նորա։ Եր-
գեցէք նմա և օրհնեցէք զնա, պատմեցէք ամե-

նեցուն զսքանչելիս նորա զոր արար Տէր . օրհնե- 10
ցէք զանուն սուրբ նորա . ուրախ լիցի սիրտ՝ որ
խնդրէ զհաճոյս նորա ։ Խնդրեցէք զՏէր եւ հզօ- 11
րացարուք եղիջիք, խնդրեցէք զերեսս նորա յամենայն
ժամ ։ Յիշեցէք զսքանչելիս նորա զոր արար, 12
զնշանս եւ զիրաւունս բերանոյ նորա . զաւակ Իս- 13
րայէլի ծառայք նորա, որդիք Յակոբայ ընտ-
րեալք նորա ։ Նա է Տէր Աստուած մեր, յամե- 14
նայն երկրի են իրաւունք նորա . յիշեսցէ յաւի- 15
տենից զուխտ իւր . զբանն իւր զոր պատուիրեաց
՚ի հազար ազգ . զուխտն զոր եդ ընդ Աբրահամու 16
եւ զերդումն իւր ընդ Իսահակայ ։ Հաստատեաց 17
զնա Յակոբայ ՚ի հրամանս, եւ Իսրայէլի ուխտ
յաւիտենական . ասէ . քեզ տաց զերկիրն Քա- 18
նանու, զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ . զի էին 19
նոքա սակաւք թուով, եւ նուաղք եւ պանդուխտք
՚ի նմա . գնացին նոքա ազգէ յազգ եւ ՚ի թագա- 20
ւորութենէ ՚ի ժողովուրդ յայլ ։ Ոչ թող առն 21
հարստահարել զնոսա, եւ կշտամբեաց վասն նո-
ցա զթագաւորս . մի մերձենայք յօծեալս իմ, 22
եւ ՚ի մարգարէս իմ մի լինիք չար ։ Օրհնեցէք 23
զՏէր ամենայն երկիր . պատմեցէք օր ըստ օրէ
զփրկութիւն նորա ։ Պատմեցէք ՚ի հեթանոսս 24
զփառս նորա, յամենայն ժողովուրդս զսքանչե-
լիս նորա ։ Զի մեծ է Տէր եւ օրհնեալ է յոյժ, ա- 25
հաւոր է ՚ի վերայ ամենայն աստուածոց . վասն 26
զի ամենայն աստուածք ազգաց կուռք են, եւ
Աստուած զերկինս արար . փառք եւ գոհութիւն 27
առաջի երեսաց նորա, զօրութիւն եւ պարծանք
՚ի տեղւոջ նորա ։ Տուք Տեառն տոհմք ազգաց, 28
տուք Տեառն փառս եւ զօրութիւն . տուք Տեառն 29
զփառս անուան նորա . առէք պատարագս եւ մա-
տուցէք առաջի երեսաց նորա, եւ երկիր պագէք
Տեառն ՚ի սրահս սրբութեան նորա . եւ երկիցէ յե- 30
րեսաց նորա ամենայն երկիր . յաջողեսցի երկիր
եւ մի սասանեսցի ։ Ուրախ եղիցին երկինք եւ 31
ցնծասցէ երկիր . եւ ասասցեն ՚ի հեթանոսս, Տէր
թագաւորեաց . հնչեսցէ ծով լրութեամբն իւ- 32
րով, փայտք անդաստանի եւ ամենայն որ է ՚ի նմա .
յայնժամ ուրախ եղիցին ամենայն ծառք անտա- 33
ռի, զի եկն դատել զերկիր ։ Խոստովան եղերուք 34
Տեառն, զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմու-
թիւն նորա . եւ ասացէք, կեցո զմեզ Աստուած 35
փրկութեան մերոյ, եւ ապրեցո զմեզ ՚ի թշնա-
մեաց մերոց . զի օրհնեսցուք զանուն քո սուրբ,
եւ պարծեսցուք յօրհնութիւնս քո ։ Օրհնեալ 36
Տէր Աստուած Իսրայէլի յաւիտենից մինչեւ յա-
ւիտեանս . եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն .
ամէն ։ Եւ օրհնեցին զՏէր . եւ եթող անդ առաջի 37
տապանակի կտակարանացն Տեառն՝ զԱսափ եւ
զեղբարս նորա՝ պաշտել առաջի տապանակին
յամենայն ժամ օր ըստ օրէ ։ Եւ Աբդեդոմ եւ 38
եղբարք նորա վաթսուն եւ ութ . եւ Աբդեդոմ
էր որդի Իդիթունայ . եւ Ոսեէ ՚ի դռնապանս ։

39 Եւ զՍադովկ քահանայ եւ զեղբարս նորա Լ
զքահանայս առաջի խորանին Տեառն ՚ի Բամա՝
40 որ ՚ի Գաբաւոն, մատուցանել ողջակէզս Տեառն
՚ի վերայ սեղանոյ ողջակիզացն հանապազ առա-
ւօտուց եւ երեկորին . եւ ըստ ամենայնի զոր
ինչ գրեալ է յօրէնսն Տեառն՝ զոր պատուիրեաց
որդւոցն Իսրայէլի ՚ի ձեռն Մովսիսի ծառային
41 Աստուծոյ ։ Եւ ընդ նմա Եման եւ Իդիթովմ, եւ
այլք ընտրեալք յանուանէ, օրհնել զՏէր . զի
42 յաւիտեան է ողորմութիւն նորա . եւ ընդ նոսա
փողք եւ ծնծղայք, նուագել քնարօք երգոց
Աստուծոյ, եւ որդիքն Իդիթունայ ՚ի դրանն ։
43 Եւ գնաց ամենայն ժողովուրդն իւրաքանչիւր որ
՚ի տուն իւր, եւ դարձաւ Դաւիթ օրհնել զիւր
տունն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ բնակեաց Դաւիթ ՚ի տան իւ- ԼԲ
րում, ասէ Դաւիթ ցՆաթան մարգարէ . Ահա ես
բնակեմ ՚ի տան մայրի փայտից, եւ տապանակ
2 ուխտին Տեառն է ընդ վրանաւ ։ Եւ ասէ Նաթան
ցԴաւիթ . Զամենայն որ ինչ է յանձին քում՝ ա-
3 րա . վասն զի Աստուած ընդ քեզ է ։ Եւ ՚ի գի-
շերին յայնմիկ եղեւ բան Տեառն առ Նաթան եւ
4 ասէ . Երթ եւ ասա ցԴաւիթ ծառայ իմ . այսպէս
ասէ Տէր . ոչ շինեսցես դու ինձ տուն բնակելոյ
5 ՚ի նմա . վասն զի ոչ երբեք բնակեցի ՚ի տան՝ յօ-
րէ յորմէ հանի զԻսրայէլ յԵգիպտոսէ մինչեւ
6 յօրս յայս . էի խորանաւ ՚ի վրանաբնակս, ամե-
նայն ուրեք՝ ընդ որ անցին որդիքն Իսրայէլի . ե-
թէ խօսելով խօսեցայ ընդ միում ՚ի ցեղիցն Իս-
րայէլի եւ ՚ի դատաւորաց նորա, որոց պատուի-
րեցի հովուել ժողովրդեան իմոյ, եւ ասացի,
ընդէր ոչ շինեցէք ինձ տուն ՚ի մայրի փայտից ։
7 Եւ արդ այսպէս ասասցես ցծառայ իմ Դաւիթ .
այսպէս ասէ Տէր ամենակալ . առի զքեզ ՚ի վեր-
ջէ վանաց հովուացն, առ ՚ի լինել առաջնորդ ժո-
8 ղովրդեան իմում Իսրայէլի . եւ էի ընդ քեզ ամե-
նայն ուրեք ուր եւ երթայիր, եւ սատակեցի զա-
մենայն թշնամիս քո յերեսաց քոց . եւ արարի
քեզ անուն ըստ անուան մեծամեծաց որք ՚ի վերայ
9 երկրի ։ Եւ արդ եդից զտեղի ժողովրդեան իմոյ
Իսրայէլի, եւ տնկեսցես զդա, եւ բնակեսցէ ա-
ռանձինն, եւ ոչ եւս հոգասցէ ինչ, եւ ոչ եւս յա-
ւելցէ անիրաւութիւն խոնարհեցուցանել զդա
10 որպէս ՚ի սկզբանն, եւ յաւուրցն յորոց կարգեցի
դատաւորս ՚ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի .
եւ նկուն արարի զամենայն թշնամիս քո ։ Եւ արդ
11 աճեցուցից զքեզ, եւ շինեցից զքեզ ես Տէր . եւ
եղիցի յորժամ լցցին աւուրք քո՝ քունեսցես ընդ
հարս քո ։ Եւ յարուցից զզաւակ քո յետ քո .
որ եղիցի յորովայնէ քումմէ . եւ պատրաստեցից

զթագաւորութիւն նորա ։ Նա շինեսցէ ինձ տուն, 12
եւ ուղղեցից զաթոռ նորա յաւիտեան ։ Ես եղէց 13
նմա 'ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ յորդի ։ եւ զողոր-
մութիւնս իմ ոչ մերժեցից 'ի նմանէ, որպէս
մերժեցի յայնցանէ որք յառաջ քան զքեզ էին ։
եւ հաստատեցից զնա 'ի տան իմում, եւ թա- 14
գաւորութիւն նորա մինչեւ յաւիտեան, եւ ա-
թոռ նորա եղիցի ուղղեալ մինչեւ յաւիտեան ։
Ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ եւ ըստ ամենայն 15
տեսլեանս այսմ՝ նոյնպէս խօսեցաւ Նաթան ընդ
Դաւթայ ։ Եւ եկն արքայ Դաւիթ, նստաւ առա- 16
ջի Տեառն եւ ասէ ։ Ո՞վ եմ ես տէր Աստուած,
եւ կամ զինչ տուն իմ, զի սիրեցեր զիս մինչեւ
յաւիտեան ։ եւ ոչ փոքրկացան այսոքիկ առաջի 17
քո, Աստուած ։ խօսեցար յաղագս տան ծառայի
քոյ յերկարօրեայս, եւ հայեցար զու յիս ակա-
նամբ մարդոյ ։ բարձրացուցեր զու զիս տէր Աս-
տուած ։ Եւ զինչ եւս յաւելուցու Դաւիթ վա- 18
ռաց առ քեզ ։ զու գիտես զծառայս քո ։ Ըստ 19
սրտի քում արարեր զամենայն զմեծութիւնդ քո,
Տէր ։ Ոչ որ է նման քեզ, եւ ոչ գոյ բաց 'ի քէն, 20
ըստ ամենայնի զոր լուաք ականջօք մերովք ։ Եւ 21
ոչ որ է իբրեւ զժողովուրդ քո զԻսրայէլ՝ ազգ 'ի
վերայ երկրի՝ որում առաջնորդեաց նմա Աս-
տուած փրկել իւր ժողովուրդ, եւ դնել զանուն
իւր մեծ եւ երեւելի, հանել յերեսաց ժողովըր-
դեան քոյ զոր փրկեցեր յԵգիպտոսէ՝ զազգսն ։ եւ 22
եդիր զժողովուրդ քո Իսրայէլ 'ի ժողովուրդ քեզ
յաւիտեան, եւ դու եղեր նոցա յԱստուած ։ Եւ 23
արդ, Տէր, զբանն զոր խօսեցար ընդ ծառայի
քում եւ յաղագս տան նորա, հաստատեսցի
մինչեւ յաւիտեան ։ զոր ասացեր Տէր, Տէր ամե- 24
նակալ Աստուած Իսրայէլի, եւ եղէ տուն Դաւթի
ծառայի քոյ եղիցի ուղղեալ առաջի քո ։ Վասն 25
զի դու Տէր բացեր զունկն ծառայի քոյ շինել
քեզ տուն ։ յաղագս այսորիկ եգիտ ծառայ քո
կալ յաղօթս առաջի քո ։ Եւ արդ, Տէր, դու ես 26
Աստուած ։ եւ խօսեցար վասն ծառայի քոյ զբա-
րիսդ զայդոսիկ ։ սկսիր այսուհետեւ օրհնել 27
զտուն ծառայի քոյ ։ լինել առաջի քո յաւի-
տեան ։ վասն զի դու Տէր օրհնեցեր, եւ օրհնեա
յաւիտեան ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԼԲ Եւ եղեւ յետ այսորիկ՝ եհար Դաւիթ զայլազ- 1
գիսն, եւ վանեաց զնոսա ։ եւ առ զԳեթ եւ զգեօղս
նորա 'ի ձեռաց այլազգեացն ։ Եւ եհար զՄո- 2
վաբ, եւ էին մովաբացիքն ծառայք Դաւթի բե-
րել ընծայս ։ Եւ եհար Դաւիթ զԱդրաազար ար- 3
քայ Սուբայ յԵմաթ, յերթալ նորա հաստա-
տել զձեռն իւր 'ի վերայ գետոյն Եփրատայ ։ եւ 4
առ Դաւիթ զնորա հազար կառս եւ եօթն հազար
ձիոյ եւ քսան հազար արանց հետեւակաց ։ եւ
քակեաց Դաւիթ զամենայն զկառսն, եւ եթող
5 'ի նոցանէ հարիւր կառս ։ Եւ եկն Ասորին 'ի Դա-
մասկոսէ օգնել Ադրաազարու արքային Սուբայ ։
եւ եհար Դաւիթ յԱսորւոցն քսան եւ երկու
6 հազարս արանց ։ եւ եդ Դաւիթ ամրոց յԱսորիս
'ի Դամասկոսի, եւ էին Դաւթի ծառայք՝ բերել
նմա ընծայս ։ եւ ապրեցոյց Տէր զԴաւիթ յամե-
7 նայն ուղիս ուր եւ երթայր ։ Եւ առ Դաւիթ
զմանեակսն ոսկեղէնս՝ որ էին 'ի ծառայսն Ադ-
8 րաազարու, եւ եբեր զայն յԵրուսաղէմ ։ Եւ 'ի
Մատեբեթայ եւ յընտիր ընտիր քաղաքացն Ադ-
րաազարու՝ առ Դաւիթ պղինձ բազում յոյժ ։ եւ
'ի նոցանէ արար Սողոմոն զծովն պղնձի եւ զսիւնսն եւ զկաճսն պղնձիս ։

9 Եւ լուաւ Թովու արքայ Եմաթայ՝ եթէ եհար ԼԳ
Դաւիթ զամենայն զզօրութիւնն Ադրաազարու
10 արքային Սուբայ, եւ առաքեաց զԴուրամ զորդի
իւր առ արքայ Դաւիթ՝ հարցանել զնմանէ 'ի
խաղաղութիւն, եւ օրհնել զնա ։ վասն զի պա-
տերազմ տայր ընդ նմա Ադրաազար, եւ եհար ըզ-
նա ։ քանզի այր թշնամի էր Թովու Ադրաազարու ։
եւ ամենայն անօթք ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք
11 'ի ձեռս նորա ։ եւ զայնոսիկ սրբեաց Դաւիթ Տեա-
ռն ընդ արծաթոյն եւ ոսկւոյ զոր առ յամե-
նայն ազգացն, յԵդովմայ եւ 'ի Մովաբայ եւ յոր-
դւոցն Ամոնայ եւ յայլազգեացն եւ յԱմաղե-
12 կայ ։ Եւ Աբեսսա որդի Սարուհեայ եհար զԵ-
դովմ 'ի հովտին Աղանց՝ ութուտասն հազար ։
13 եւ եդ 'ի հովտին ամրոց ։ եւ էին եդովմայեցիք
ծառայք Դաւթի ։ եւ փրկեաց Տէր զԴաւիթ յա-
14 մենայն ուղիս ուր եւ երթայր ։ Եւ թագաւո-
րեաց Դաւիթ 'ի վերայ ամենայն Իսրայէլի, եւ
էր առնել իրաւունս եւ արդարութիւն ամենայն
15 ժողովրդեան իւրում ։ Եւ Յովաբ որդի Սարու-
հեայ 'ի վերայ զօրացն, եւ Յովսափատ որդի Ա-
16 քիղուդայ՝ յիշատակաց գրիչ ։ Եւ Սադովկ՝ որ-
դի Աքիտովբայ, եւ Աբիմելէք՝ որդի Աբիաթա-
17 րայ՝ քահանայք ։ եւ Սուսա՝ դպրապետ ։ Եւ
Բանեա որդի Յովիդայեայ՝ 'ի վերայ քերեթայն
եւ ոփելեթայն ։ եւ որդիք Դաւթի առաջինք՝ փա-
խանորդք արքային ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ եղեւ յետ այսորիկ մեռաւ Նաաս արքայ ԼԴ
որդւոցն Ամոնայ, եւ թագաւորեաց Անան որդի
2 նորա ընդ նորա ։ Եւ ասէ Դաւիթ ։ Արարից
ողորմութիւն ընդ Անանայ որդւոյ Նաասու, որ-
պէս արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն ։
Եւ առաքեաց հրեշտակս Դաւիթ՝ մխիթարել
զնա վասն հօր նորա ։ եւ եկին ծառայքն Դաւթի
3 յերկիր որդւոցն Ամոնայ մխիթարել զնա ։ Եւ

տանն իշխանքն Ամոնայ ցԱնան. Միթէ փառաւորել
Դաւիթ զհայր քո առաջի քո առաքեաց քեզ
զմխիթարիչս. ոչ ապաքէն զի քննեսցեն զքաղաքս,
եւ զխուզել զերկիրս եկին ծառայքն նորա
առ քեզ: Եւ առ Անան զծառայսն Դաւթի, եւ 4
գերծ զնոսա, եւ եհատ զգրոշակսն նոցա զհասարակածն
մինչեւ 'ի վեր, եւ արձակեաց զնոսա:
Եւ եկին պատմել Դաւթի վասն արանցն. առաքեաց 5
ընդ առաջ նոցա. վասն զի էին անարգեցեալք
յոյժ, եւ ասէ արքայ. Նստարուք յԵրիքով
մինչեւ աճեսցեն մօրուք ձեր, եւ ապա եկեսջիք:
Եւ տեսին որդիքն Ամոնայ՝ թէ ամօ- 6
թեաց զօրն Դաւթայ, առաքեաց Անան եւ որդիքն
Ամոնայ հազար տաղանդ արծաթոյ, եւ 'ի վարձու
կալան իւրեանց յԱսորւոց Միջագետաց եւ
յԱսորւոց Մաաքայ եւ Սուբայ՝ կառս եւ հեծեալս.
եւ 'ի վարձու կալան իւրեանց երեսուն 7
եւ երկու հազար կառս, եւ զարքայն Մոխաբայ
եւ զզօրն նորա. եւ եկին բանակեցան յանդիման
Մեդաբայ. եւ որդիքն Ամոնայ ժողովեցան
'ի քաղաքացն իւրեանց, եւ եկին պատերազմել:
Լուաւ Դաւիթ, եւ առաքեաց զՅովաբ եւ 8
զզօրն զօրաւորացն: Եւ ելին որդիքն Ամոնայ 9
եւ ճակատեցան 'ի պատերազմ առ դրան քաղաքին.
եւ թագաւորքն եկեալք բանակեցան առանձինն
'ի դաշտին: Եւ ետես Յովաբ՝ եթէ եղեն 10
զնա յանդիմանս պատերազմել ընդ նմա, առաջի
երեսաց եւ զկնի, ընտրեաց յամենայն երիտասարդացն
Իսրայելի եւ կարգեաց ընդդէմ Ասորւոցն.
եւ զմնացորդս զօրուն ետ 'ի ձեռս Ա- 11
բեսեայ եղբօր իւրոյ, եւ կարգեաց ընդդէմ որդւոցն
Ամոնայ. եւ ասէ. Եթէ զօրասցի քան 12
զիս Ասորին, լիցիս ինձ 'ի փրկութիւն. եւ եթէ
որդիքն Ամոնայ զօրասցին քան զքեզ, ապրեցուցից
զքեզ. քաջ լեր, եւ զօրասցուք վասն ժողո- 13
վրդեան մերոյ եւ վասն քաղաքաց Աստուծոյ
մերոյ, եւ Տէր՝ որ ինչ բարի իցէ յաչս նորա՝ արասցէ:
Եւ ճակատեցաւ Յովաբ եւ զօրն որ ընդ 14
նմա ընդդէմ Ասորւոցն 'ի պատերազմն, եւ փախեան
'ի նմանէ. եւ որդիքն Ամոնայ տեսին թէ 15
փախեան Ասորիքն, փախեան եւ նոքա յերեսաց
Յովաբայ եւ յերեսաց Աբեսեայ եղբօր նորա, եւ
մտին 'ի քաղաքն. եւ եկն Յովաբ յԵրուսաղէմ:
Եւ ետես Ասորին եթէ յաղթեաց նմա Իսրայէլ, 16
առաքեաց հրեշտակս եւ եհան զԱսորեստանեայսն
յայնմ կողմանէ գետոյն, եւ զՍովփաք զօրավար
զօրուն Ադրազարու առաջի նոցա. եւ պատմեցին 17
Դաւթի: Գումարեաց զամենայն Իսրայէլ, անց
ընդ Յորդանան՝ եւ եկն 'ի վերայ նոցա, եւ ճակատեցաւ
ընդդէմ նոցա, եւ կարգեցաւ Դաւիթ
ընդդէմ Ասորւոյն, եւ պատերազմեր ընդ նմա:
Եւ փախեաւ Ասորին յերեսաց Դաւթայ. եւ կոտորեաց 18
Դաւիթ յԱսորւոցն եօթն հազար կառաց
եւ քառասուն հազար հետեւակաց, եւ
19 զՍովփաք զօրավար զօրուցն սպան: Եւ տեսին
ծառայքն Ադրազարու՝ եթէ անկան առաջի Իսրայէլի,
եկին ուխտ ընդ Դաւթայ, եւ ծառայեցին
նմա. եւ ոչ եւս կամեցաւ Ասորին օգնել որդւոցն
Ամոնայ:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ եղեւ 'ի մտանել տարւոյն յելանել թագաւորացն՝
ած Յովաբ զամենայն զունդս զօրացն,
եւ ապականեաց զամենայն երկիր որդւոցն
Ամոնայ. եկին եւ նստան շուրջ զՀաբաթաւ.
եւ Դաւիթ նստէր յԵրուսաղէմ. եւ առ
2 Յովաբ զՀաբաթ, եւ կործանեաց զնա: Եւ առ
Դաւիթ զպսակն Մելքոմայ թագաւորին նոցա 'ի
գլխոյ նորա, եւ գտաւ կշիռ նորա տաղանդ ոսկւոյ,
եւ 'ի նմա ակն պատուական, եւ էր 'ի
գլուխն Դաւթայ: Եւ աւար բազում յոյժ եհան,
3 եւ զժողովուրդն որ էր 'ի նմա՝ եհան, եւ սղոցեաց
սղոցք եւ ուրագք երկաթեօք. եւ այնպէս
արար Դաւիթ ամենայն քաղաքաց որդւոցն
Ամոնայ. եւ դարձաւ Դաւիթ՝ եւ ամենայն զօրն
իւր յԵրուսաղէմ:

4 Եւ եղեւ յետ այնորիկ՝ եղեւ միւսանգամ պատերազմ 13
'ի Գազեր ընդ այլազգիսն. յայնժամ եհար
Սուբաքէ ուսաթացի զՍափփիա յորդւոց
5 սկայիցն՝ եւ վանեաց զնա: Եւ եղեւ դարձեալ
պատերազմ ընդ այլազգիսն, եւ եհար Եղկանան
որդի Յայիրայ զՂեեմի զեղբայրն Գողիաթու գէթացւոյ.
եւ փայտ նիզակի նորա իբրեւ զստորի
6 ոստայնանկաց: Եւ եղեւ դարձեալ պատերազմ
'ի Գէթ. եւ էր այր անն մեծ յոյժ, եւ մատունք
նորա վեց վեց՝ քսան եւ չորք. եւ նա էր յորդւոց
7 սկայիցն, եւ թշնամանէր զԻսրայէլ. եւ եհար
զնա Յովնաթան որդի Սամայայ, որդի եղբօր Դաւթայ:
Նոքա եղեն Հառափայ 'ի Գէթ. ամենեքեան
էին արք հսկայք, եւ անկան 'ի ձեռս Դաւթայ
եւ 'ի ձեռս ծառայից նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ եկաց բանսարկու 'ի մէջ Իսրայէլի, եւ 12
2 դրդեաց զԴաւիթ թուել զԻսրայէլ: Եւ ասէ
Դաւիթ ցՅովաբ եւ ցիշխանս զօրուն. Երթայք
թուեցէք զԻսրայէլ 'ի Բերսաբէէ մինչեւ ցԴան,
3 եւ բերէք առ իս, եւ գիտացից զթիւ նոցա: Եւ
ասէ Յովաբ. Յաւելցէ Տէր 'ի ժողովուրդ իւր որպէս
էն դոքա՝ հարիւրապատիկ, եւ աչք տեառն
իմոյ տեսցեն. զի ամենեքեան ծառայք են տեառն
իմոյ. եւ ընդէր խնդրէ տէր իմ զայդ, զի մի լինիցի
մեղք 'ի ժողովրդեանդ Իսրայէլի: Եւ բանն
արքայի զօրացաւ 'ի վերայ Յովաբայ. եւ ել Յո-

փոր եւ էին յամենայն սահմանս Իսրայէլի. եւ
էին յԵրուսաղէմ. եւ ետ Յովաբ զթիւ համարոյ 5
ժողովրդեանն՝ Դաւթի։ Եւ էր ամենայն Իսրայէլ
հազարք հազարաց, եւ հարիւր հազար արանց
որ ձգէին սուսեր. եւ Յուդա չորեք հարիւր
քառսուն հազար արանց սուսերաւորաց։ Բայց 6
զՂեւի եւ զԲենիամին ոչ թուեաց 'ի մէջ նոցա.
վասն զի սաստկացաւ բանն արքայի առ Յովա-
բայ։ Եւ չար երեւեցաւ առաջի Աստուծոյ վասն 7
բանիս այսորիկ, եւ եհար զԻսրայէլ։ Եւ ասէ 8
Դաւիթ ցԱստուած. Մեղայ յոյժ, զի արարի
զբանդ զայդ. եւ արդ 'ի բաց բարձ զչարութիւն
ծառայի քոյ, վասն զի ընդունայնացայ յոյժ։ Եւ 9
խօսեցաւ Տէր ընդ Գադայ տեսանողի առ Դաւիթ
եւ ասէ. Երթ խօսեաց ընդ Դաւթայ եւ ասա- 10
ցես. Այսպէս ասէ Տէր. Երիս ինչս ես ածեմ 'ի
վերայ քո, ընտրեա անձին քում 'ի նոցանէ եւ
արարից քեզ։ Եւ եկն Գադ առ Դաւիթ եւ ասէ 11
ցնա. Այսպէս ասէ Տէր. Ընտրեա քեզ, կամ ե- 12
րեք ամ սով, կամ զերիս ամիս փախչել քեզ
յերեսաց թշնամեաց քոց, եւ սուր թշնամեաց
քոց եղիցի 'ի սատակել զքեզ. կամ զերիս ա-
ւուրս սուր Տեառն եւ մահ յերկրի քում, եւ
հրեշտակ Տեառն սատակեսցէ յամենայն ժառան-
գութեանն Իսրայէլի. եւ արդ տես զինչ բան տաց
պատասխանի որ առաքեացն զիս։ Եւ ասէ Դա- 13
ւիթ ցԳադ. Նեղութիւնք ինձ յոյժ երեքեան այ-
գրքիկ. բայց անկայց 'ի ձեռս Տեառն, վասն զի
բազում են գթութիւնք նորա յոյժ, եւ 'ի ձեռս
մարդկան մի անկայց։ Եւ ետ Տէր մահ յԻսրա- 14
յէլ, եւ անկան յԻսրայէլէ եօթանասուն հազար
արանց։ Եւ առաքեաց Աստուած զհրեշտակն 15
յԵրուսաղէմ սատակել զնա. եւ մինչդեռ սա-
տակէր՝ ետես Տէր, եւ զղջացաւ 'ի վերայ չարու-
թեանն, եւ ասէ ցհրեշտակն որ սատակէր. Շատ
լիցի քեզ. թողացո զձեռն քո։ Եւ հրեշտակն
Տեառն կայր 'ի կալն Ուռնեայ յեբուսացւոյ։ Եւ 16
բարձ Դաւիթ զաչս իւր եւ ետես զհրեշտակն
Տեառն, զի կայր 'ի մէջ երկնի եւ երկրի, եւ սուրն
իւր ձգեալ 'ի ձեռին իւրում. եւ կարկառեալ 'ի
վերայ Երուսաղէմի. եւ անկաւ Դաւիթ եւ ծերքն
զգեցեալ քուրձս 'ի վերայ երեսաց իւրեանց։ Եւ 17
ասէ Դաւիթ ցԱստուած. Ո՞չ ապաքէն ես ասա-
ցի թուել զժողովուրդդ. եւ ես եմ որ մեղայն, ան-
նենգ արարի զչարիսդ. եւ ոչխարքդ այդոքիկ
զի՞ արարին. Տէր Աստուած, եղիցի ձեռն քո յիս
եւ 'ի տուն հօր իմոյ, եւ մի 'ի ժողովուրդ քո կո-
րուսանել, Տէր։

Ա։ Եւ ասէ հրեշտակն Տեառն ցԳադ. Ասա ցԴա- 18
ւիթ՝ զի ելցէ կանգնեսցէ սեղան Տեառն 'ի կալն
Ուռնեայ յեբուսացւոյ։ Եւ ել Դաւիթ ըստ բա- 19
նին Տեառն, զոր խօսեցաւ յանուն Տեառն։ Եւ 20
դարձաւ Ուռնա իբրեւ ետես զարքայ եւ զչորե-
սին որդիսն նորա ընդ նմա ծածկեալս. եւ Ուռ-
21 նա կասէր 'ի կալն ցորեան։ Եւ եկն Դաւիթ առ
Ուռնա, եւ ել Ուռնա 'ի կալոյն եւ երկիր եպագ
22 Դաւթայ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր. եւ ա-
սէ Դաւիթ ցՈւռնա. Տուր ինձ զտեղի քո զայդ
զկալդ, եւ շինեցից այդր սեղան Տեառն, արծա-
թոյ որքան արժիցէ՝ տացես ինձ զդա. եւ դա-
23 դարեսցէ հարուածքն 'ի ժողովրդենէս։ Եւ ասէ
Ուռնա ցԴաւիթ. Առ դու քեզ, եւ արասցէ տէր
իմ արքայ զբարիս առաջի իւր. տես ետու զե-
զինսդ յողջակէզս, եւ զփայտ սայլիցդ եւ զցո-
24 րեանդ 'ի զոհս. զամենայն ետու քեզ։ Եւ ասէ
արքայ Դաւիթ ցՈւռնա. Ոչ այդպէս, այլ գնե-
լով գնեցից արծաթոյ որքան արժիցէ. եւ ոչ
առից որ ինչ է քո, մատուցանել ողջակէզ ձրի
25 Տեառն։ Եւ ետ Դաւիթ Ուռնայ վասն տեղւոյն
26 նորա՝ վեց հարիւր սիկղ արծաթոյ կշռով։ Եւ
շինեաց Դաւիթ անդ սեղան Տեառն, եւ եհան
ողջակէզս եւ վասն փրկութեան. եւ գոչեաց առ
Տէր, եւ լուաւ նմա հրով յերկնից 'ի վերայ սե-
27 ղանոյ ողջակիզացն, եւ ծախեաց զողջակէզսն։ Եւ
ասէ Տէր ցհրեշտակն. Դարձո զսուր քո 'ի պա-
28 տեանս։ Ի ժամանակին յայնմ 'ի տեսանել զնա
Դաւթի, վասն զի լուաւ նմա Տէր 'ի կալն Ուռ-
29 նեայ յեբուսացւոյ, եւ եզեն անդ։ Եւ խորանն
Տեառն զոր արար Մովսէս յանապատին, եւ սե-
ղան ողջակիզացն 'ի ժամանակին յայնմ էին 'ի
30 Բամա Գաբաւոնի. եւ ոչ կարէր Դաւիթ երթալ
առաջի նորա՝ խնդրել յԱստուծոյ, վասն զի սաս-
տանեցաւ յերեսաց սրոյ հրեշտակին Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ ասէ Դաւիթ. Այս է տուն տեառն Աստու-
ծոյ, եւ այս սեղան ողջակիզաց Իսրայէլի։
2 Եւ ասաց Դաւիթ ժողովել զամենայն եկսն Ա։
յերկրին Իսրայէլի. եւ կացոյց քարահատս հա-
տանել քարինս կոփածոյս՝ եւ շինել զտունն Աս-
3 տուծոյ. եւ երկաթ բազում 'ի բեւեռս դրացն
եւ դրանն, եւ զշրջանակսն արար Դաւիթ, եւ
4 պղինձ բազում յոյժ որոյ ոչ գոյր կշիռ. եւ մայր
փայտս որոյ ոչ գոյր թիւ, վասն զի բերէին սի-
դոնացիքն եւ տիւրացիքն մայր փայտս յաճախու-
5 թեամբ Դաւթի։ Եւ ասէ Դաւիթ. Սողոմոն որ-
դի իմ մանուկ փոքր է. եւ տունս զոր շինել
Տեառն՝ մեծ եւ 'ի վեր անուամբ եւ 'ի փառս ա-
մենայն երկրի. պատրաստեցից նմա նիւթս։ Եւ
պատրաստեաց Դաւիթ յաճախութեամբ յառաջ
6 քան զվախճան իւր. եւ կոչեաց զՍողոմոն զոր-
դի իւր, եւ պատուիրեաց նմա շինել զտունն ա-
7 նուան տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի. եւ ասէ Դա-
ւիթ ցՍողոմոն. Որդեակ, իմ եղեւ 'ի մտի շինել
8 տուն անուան տեառն Աստուծոյ. եւ բան Տեառն
եղեւ առ իս եւ ասէ. Արիւն բազում հեղեր եւ

պատերազմունս ձեռամբ արարեր · ոչ շինեսցես
դու տուն անուան իմոյ, վասն զի արիւն բազում
հեղեր 'ի վերայ երկրի առաջի իմ։ Ահա 9
ծնցի քեզ որդի, եւ նա եղիցի այր հանգստեան ·
եւ հանգուցից զնա յամենայն թշնամեաց շուրջանակի ·
քանզի Սողոմոն անուն է նորա · եւ
զխաղաղութիւն եւ զհանդարտութիւն տաց 'ի
վերայ Իսրայէլի յաւուրս նորա։ Նա շինեսցէ 10
տուն անուան իմոյ · նա եղիցի ինձ յորդի եւ ես
եղէց նմա 'ի հայր, եւ ուղղեցից զաթոռ թագաւորութեան
նորա յԻսրայէլի մինչեւ յաւիտեան։
Եւ արդ, որդեակ իմ, եղիցի ընդ քեզ Տէր եւ յաջողեսցէ, 11
եւ շինեսցես տուն անուան Աստուծոյ քոյ,
որպէս խօսեցաւ վասն քո · եւ տացէ քեզ Տէր 12
հանճար եւ իմաստութիւն, եւ զօրացուսցէ զքեզ
'ի վերայ Իսրայէլի · եւ պահեսցես առնել զօրէնս
անուան Աստուծոյ քոյ, եւ յայնժամ յաջողեսցես, 13
եթէ պահեսցես առնել զհրամանս եւ զիրաւունս
զոր պատուիրեաց Տէր Մովսէսի 'ի վերայ Իսրայէլի ·
քաջ լեր եւ զօրացիր · մի երկնչիր եւ մի
զարհուրիցես։ Եւ ահա ես ըստ աղքատութեան 14
իմում պատրաստեցի 'ի տուն Տեառն ոսկի տաղանդս
հարիւր հազար, եւ արծաթ տաղանդս
հազար հազար, եւ պղինձ եւ երկաթ՝ որոյ ոչ
գոյ թիւ, վասն զի բազում է յոյժ, եւ փայտ եւ
քարինս պատրաստեցի · եւ դու յաւելցես յայդ 15
բազմութեամբ՝ առնել գործ արուեստից, շինողս
քարանց եւ հիւսունս փայտից, եւ ամենայն իմաստուն՝
յամենայն գործս ոսկւոյն եւ արծաթոյ 16
եւ պղնձոյ եւ երկաթոյ, որոյ ոչ գոյ համար · արդ
արի եւ արա, վասն զի Տէր ընդ քեզ է։ Եւ պատուիրեաց 17
Դաւիթ ամենայն իշխանացն Իսրայէլի՝
օգնել Սողոմոնի որդւոյ իւրում · եւ ասէ · Ո՞չ 18
ապաքէն Տէր ընդ ձեզ է, եւ հանգոյց զձեզ շուրջանակի ·
վասն զի ետ 'ի ձեռս ձեր զբնակիչս
երկրիդ, եւ հնազանդեցաւ երկիրդ առաջի Տեառն
եւ առաջի ժողովրդեան նորա։ Եւ արդ 19
տուք զսիրտս ձեր եւ զանձինս ձեր՝ խնդրել
զՏէր Աստուած մեր · արիք եւ շինեցէք զսրբութիւնս
անուան Աստուծոյ մերոյ, տանել 'ի ներքս
զտապանակ ուխտին Տեառն եւ զսպաս սրբութեանցն
Աստուծոյ 'ի տունն զոր շինէք անուան
Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ Դաւիթ էր ծեր եւ լի աւուրբք · եւ թագաւորեաց 1
Սողոմոն որդի նորա փոխանակ նորա
'ի վերայ Իսրայէլի · եւ ժողովեաց զամենայն իշխանսն 2
Իսրայէլի, եւ զքահանայս եւ զղեւտացիս։
Եւ համարն 'ի թիւն ղեւտացիքն յերեսնամենից 3
եւ 'ի վեր · եւ եղեւ թիւն նոցա ըստ գլխոց իւրեանց՝
արք ութ հազար եւ երեսուն · եւ 'ի նո- 4
ցանէ գործավարք 'ի վերայ գործոյ տանն, եւ
քսան եւ չորք հազարք դպիրք, եւ դատաւորք
5 վեց հազար · եւ չորք հազարք դռնապանք, եւ
չորք հազարք օրհնիչք Տեառն՝ նուագարանօքն
6 զոր արարին օրհնել զՏէր։ Եւ բաշխեաց զնոսա
Դաւիթ յօր ըստ օրէ պաշտամունս զորդիսն Ղե-
7 ւեայ, զԳեթսոն, զԿահաթ եւ զՄերարի։ Եւ Գեթ-
8 սոն եւ Լեղադան եւ Սեմի, որդի Լեղադանայ
9 իշխան Իսրայէլի · եւ Եթամ եւ Յովէլ եւ որդիք
Սեմեայ՝ Սաղոմիթ եւ Ազիէլ եւ Արան · երեք
10 տունք իշխանք տոհմիցն Լեղադանայ։ Եւ որդիքն
Սեմեայ՝ Յեթ եւ Զիզա եւ Յովաս եւ Բարիա ·
11 տունք որդիք Սեմեայ չորք · եւ էր Յեթ իշխան,
եւ Զիզա երկրորդ · եւ Յովաս եւ Բարիա ոչ յաճախեցին
որդւս, եւ եղեն 'ի տունն տոհմին 'ի
12 միում համարի։ Որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ
13 Իսահառ, Քեբրոն եւ Ազիէլ՝ չորք։ Որդիք Ամրամայ՝
Ահարոն եւ Մովսէս · եւ որոշեցաւ Ահարոն
սուրբ լինել 'ի սրբութիւնս սրբութեանցն՝ ինքն
եւ որդիք իւր մինչեւ յաւիտեան, ծխել խունկս
առաջի Տեառն, պաշտել եւ աղօթս առնել յա-
14 նուն նորա մինչեւ յաւիտեան։ Եւ Մովսէս այրն
Աստուծոյ եւ որդիք նորա կոչեցան 'ի ցեղն
15 Ղեւեայ։ Որդիք Մովսէսի՝ Գերսամ եւ Եղիա-
16 զար։ Որդիք Գերսամայ՝ Սուբայէլ իշխան · եւ
17 էր որդի Եղիազարու Հաաբիա իշխան, եւ ոչ գոյր
այլ որդի Եղիազարու · եւ որդիքն Հաաբիայ ա-
18 ճեցին 'ի բազմութիւն · որդիք Իսահառայ՝ Սա-
19 ղովմ եւ Մովէ իշխանք։ Որդիք Քեբրոնի՝ Յերիա
իշխան, Ամարիա երկրորդ, եւ Ոզիէլ երրորդ,
20 եւ Յեկեմիաս չորրորդ · որդիք Ոզիէլի՝ Միքիա
21 իշխան, եւ Յեսիաս երկրորդ։ Որդիք Մերարեայ՝
Մոողի եւ Մուսի · որդիք Մոողեայ՝ Եղիազար եւ
22 Կիս · եւ մեռաւ Եղիազար, եւ ոչ գոյին նորա որդիք,
այլ դստերք միայն · եւ առին զնոսա որդիքն
23 Կիսեայ եղբարքն իւրեանց։ Որդիք Մուսեայ՝
24 Մոողի եւ Եդեր եւ Արիմովթ՝ երեք։ Այդոքա որդիք
Ղեւեայ ըստ տանց տոհմից իւրեանց, իշխանք
ցեղիցն իւրեանց, ըստ համարոյ իւրեանց
եւ ըստ թուոյ անուանցն ըստ գլխոցն իւրեանց ·
առնէին զգործ պաշտաման 'ի տան Տեառն 'ի
25 քսանամենից եւ 'ի վեր · վասն զի ասաց Դաւիթ ·
Հանգոյց Տէր Աստուած զժողովուրդ իւր զԻսրայէլ,
եւ բնակեաց յԻսրայէլ մինչեւ յաւիտեան։
26 Եւ ղեւտացիքն ոչ բառնային ամենեւին զխորանն
եւ զամենայն սպաս նորա 'ի պաշտաման
27 նորին · վասն զի 'ի բանն Դաւթայ 'ի վերջինս էր
թիւ որդւոցն Ղեւեայ 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր։
28 Քանզի կացոյց զնոսա 'ի ձեռն որդւոցն Ահարոնի
պաշտել 'ի տանն Տեառն, 'ի սրահն եւ 'ի սենեակն
եւ 'ի սրբութիւնն, եւ 'ի վերայ ամենայն
սրբութեանցն, եւ 'ի պաշտամունս տանն
29 Աստուծոյ · հացին առաջադրութեան, եւ 'ի վերայ
նաշհոյ պատարագացն եւ քաքարոցն, բա-

թրջելոյն և տապակին, և զանգիկլոյն խաղոյ․ և յամենայն չափուն, կալ առաւօտուց և օրհ- 30
նել և խոստովան լինել Տեառն․ նոյնպէս և ընդ երեկս, և ՚ի վերայ ամենայն մատուցելոց ող- 31
ջակիզաց Տեառն, ՚ի շաբաթս և յամսամուտս և ՚ի տօնս, ըստ թուոյն, ըստ իրաւանցն, ՚ի վերայ նոցին յամենայն ժամ Տեառն։ Եւ պահեսցեն 32
զպահպանութիւնս խորանին վկայութեան, և զպահպանութիւնս որդւոցն Ահարոնի եղբարցն իւրեանց պաշտել ՚ի տանն Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Եւ զորդիսն Ահարոնի զատոյց։ 1

Որդիք Ահարոնի՝ Նադաբ և Աբիուդ, և Եղիազար և Իթամար․ և մեռան Նադաբ և Ա- 2
բիուդ առաջի հօրն իւրեանց․ և որդիք ոչ գոյին նոցա․ և քահանայացան Եղիազար և Իթամար որդիքն Ահարոնի։ Եւ զատոյց զնոսա Դաւիթ, ըն- 3
դ Սադովկ յորդւոցն Եղիազարու, և զԱբիմելէք յորդւոցն Իթամարայ․ ըստ համարոյն իւրեանց և ըստ պաշտաման իւրեանց, և ըստ տանց տոհմիցն նոցա։ Եւ գտան որդիքն Եղիազարու յոլո- 4
վագոյնք յիշխանս զօրութեանցն՝ քան զորդիսն Իթամարայ, և որոշեաց զնոսա․ և զորդիսն Եղիազարու կացոյց իշխանս տանց տոհմիցն, արս վեշտասան․ և զորդիսն Իթամարայ ըստ տանց տոհմիցն, արս ութ։ Եւ զատոյց զնոսա ըստ վի- 5
ճակին նոցա․ վասն զի էին իշխանք սրբութեանցն և առաջնորդք ՚ի տանն Տեառն, և յորդւոցն Եղիազարու և յորդւոցն Իթամարայ․ և գրեաց 6
զնոսա Սամէաս որդի Նաթանայէլի դպիր ՚ի Ղևտացւոցն՝ յանդիման կալ արքայի և իշխանացն, և Սադովկայ քահանայի և Աբիմելէքայ որդւոյ Աբիաթարայ։ Եւ իշխանք տոհմից քահանայիցն և Ղևտացւոցն ՚ի տանէ ազգին իւրեանց, մի մի առ որդիսն Եղիազարու, և մի մի առ որդիսն Իթամարայ։ Եւ ել վիճակն առաջին՝ Յարիբայ, և երկ- 7
րորդն՝ Յադիեայ, երրորդն՝ Քարեմայ, չորրորդն՝ 8
Սէորինայ, հինգերորդն՝ Մելքիայ, վեցերորդն՝ 9
Միլեայ․ եօթներորդն՝ Ակկուսայ, ութերորդն՝ 10
Աբիայ․ իններորդն՝ Յեսուայ, տասներորդն՝ Սե- 11
քենիայ․ մետասաներորդն՝ Եղիասիբայ, երկոտա- 12
սաներորդն՝ Յակիմայ․ երեքտասաներորդն՝ 13
Ոփփայ, չորեքտասաներորդն՝ Իզբայէլի․ հնգե- 14
տասաներորդն՝ Բելգայ, վեշտասաներորդն՝ Եմ-
մերայ, եօթնուտասներորդն՝ Եզիրայ, ութու- 15
տասներորդն՝ Աֆեսայ, իննուտասներորդն՝ Ո- 16
փեթիայ, քսաներորդն՝ Եզեկիելի, քսաներորդ 17
առաջինն՝ Յաքինայ, քսաներորդ երկրորդն՝
Գամուէլի, քսաներորդ երրորդն՝ Դալայիայ, 18
քսաներորդ չորրորդն՝ Մազիայ։ Այս է հա- 19
մար նոցա ըստ պաշտաման իւրեանց մտանել ՚ի տանն Տեառն, ըստ իրաւանց իւրեանց․ ՚ի ձեռն Ահարոնի հօրն իւրեանց․ որպէս պատուիր-
20 եաց Տէր Աստուած Իսրայէլի։ Եւ որդւոցն Ղևեայ մնացելոց՝ որդւոցն Ամրամայ՝ Սուբայէլ,
21 Յուդայիա, Արադիա․ յորդւոցն Արիայ՝ իշխան
22 Յեսիաս, և յորդւոցն Սառայիսայ՝ Աջամովթ,
23 և յորդւոցն Սաղոմեայ՝ Յանաւթ, և յորդւոցն Քեդրոնի՝ Յեդիա առաջին, Ամարիա երկրորդ,
24 Յեզիէլ երրորդ, Յեկմիաս չորրորդ։ Որդիքն Ոզիէլի՝ Միքիա առաջին, և Յուսա երկրորդ․ և
25 որդի Միքայի՝ Սամիր, և եղբայր Միքայի Յեսիէ․
26 որդիք Յեսիայ՝ Զաքարիաս։ Որդիք Մերարեայ՝
27 Մոողի և Մուսի․ Ոզիա որդի նորա, Բանիա որդի
28 նորա, և Զակքուր և Որդիա, Մոողի, Եղիազար
29 և Կիս որդի նորա․ և որդի Կիսեայ՝ Իսմայէլ․
30 և որդիք Մուսեայ՝ Մոողի և Յեդեր և Յերիմովթ։ Սոքա էին որդիք Ղևտացւոց ըստ տանց
31 տոհմիցն իւրեանց․ առին և նոքա վիճակս, որպէս և եղբարքն իւրեանց որդիքն Ահարոնի, առաջի թագաւորին։ Եւ Սադովկ և Աբիմելէք՝ յիշխանաց տոհմից քահանայիցն, և ՚ի Ղևտացւոցն ցեղքն՝ որք կային իբրև զեղբարսն իւրեանց զկրտսերագոյնսն։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Զօրս կացոյց Դաւիթ արքայ և իշխանք զօրուն ՚ի գործն, ընդ որդիսն Ասափայ և Եմանայ և Իդիթունայ․ որք երգէին տաւղօք և քնարօք և ծնծղայիւք։ Եւ եղև թիւ նոցա որք գոր-
2 ծէին զգործս իւրեանց․ Որդիք Ասափայ՝ Զակքուր և Յովսէփ և Նաթանիա և Յեսիէլ․ որ-
3 դիք Ասափայ մօտ առ թագաւորն։ Եւ Իդիթունայ որդիքն՝ Գոդողիաս, Սուրի և Յեսիա և Սեմէի և Ասաբիաս և Մատաթանիաս, վեց․ հանդերձ հարբն իւրեանց Իդիթունաւ երգէին քնարօքն զգոհութիւնս և զօրհնութիւնս Տեառն։
4 Եւ որդիք Եմանայ՝ Բուկքիաս և Մաթթանիաս և Ոզիէլ և Սուբայէլ և Յերիմովթ և Անանիաս և Անան և Եղիաթան և Գեթաղաթի և Հոմեմովթի և Եզեր և Սերանատան և Մելլո-
5 մովթ և Յովթիրի և Մազիովթ։ Ամենեքեան սոքա որդիք Եմանայ, որք նուագէին առաջի արքայի բանիւքն Աստուծոյ՝ բարձրացուցանել եղջերեան։ Եւ ետ Աստուած որդիս Եմանայ
6 հնգետասան, և դստերս երիս․ ամենեքեան նոքա հանդերձ հարբն իւրեանց երգէին օրհնութիւնս ՚ի տանն Տեառն ծնծղայիւք և տաւղօք և քնարօք մերձ առ արքայն․ և Ասափ և Ի-
7 դիթովմ և Եման․ և եղև թիւ նոցա հանդերձ եղբարբքն իւրեանց, որք ուսեալ էին զերգսն Տեառն, ամենեքեան հանճարեղքն երկերիւր և
8 ութսուն և ութ։ Արկին և նոքա վիճակս հա-

նաւակալորդ պաշտաման, ըստ փոքու եւ մեծի
կատարելոցն եւ ողջ ուսանելեացն: Եւ ել վիճակն 9
առաջին Ասափայ եւ որդւոց նորա եւ եղբարցն
իւրոց. Յովսէփ առաջին, Գոդողիա երկրորդ՝
ինքն եւ եղբարք իւր եւ որդիք իւր երկոտասան.
երրորդ՝ Զաքքուր, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. 10
չորրորդ՝ Եզրի, եւ որդիք իւր եւ եղբարք 11
իւր երկոտասան. հինգերորդ՝ Նաթանիա, 12
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. վեցերորդ՝ 13
Բոկկիա, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
եօթներորդ՝ Յեսուէլ, որդիք իւր եւ 14
եղբարք իւր երկոտասան. ութերորդ՝ Յեսիա, որդիք 15
իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. իններորդ՝ 16
Մաթանիա, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
տասներորդ՝ Սեմէի, որդիք իւր եւ եղբարք 17
իւր երկոտասան. մետասաներորդ՝ Եզրիէլ. 18
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. երկոտասաներորդ՝ 19
Ասաբիա, որդիք իւր եւ եղբարք
իւր երկոտասան. երեքտասաներորդ՝ Սուբայէլ, 20
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. չորեքտասաներորդ՝ 21
Մատաթիա, որդիք իւր եւ եղբարք
իւր երկոտասան. հնգետասաներորդ՝ Յերիմովթ, 22
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
վեշտասաներորդ՝ Անանիա, որդիք իւր եւ 23
եղբարք իւր երկոտասան. եօթնուտասաներորդ՝ 24
Եզրակատան, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
ութուտասաներորդ՝ Անանի, որդիք իւր 25
եւ եղբարք իւր երկոտասան. իննուտասաներորդ՝ 26
Մելլեթի, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
քսաներորդ՝ Եղիաթ, որդիք իւր եւ եղ- 27
բարք իւր երկոտասան. քսան եւ առաջներորդ՝ 28
Յեթիրի, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
քսան եւ երկրորդ՝ Գեդդեղթի, որդիք իւր 29
եւ եղբարք իւր երկոտասան. քսան եւ երրորդ՝ 30
Մազիովթ, որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
քսան եւ չորրորդ՝ Հռոմեթիեզեր, որդիք 31
իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Եւ ՚ի դասուցեալս դրանցն յորդւոցն Կորխայ՝ 1
Մոսողամ որդի Կորխայ յորդւոցն Ասափայ եւ 2
Մասելամիայ. որդիք Զաքարիայ՝ անդրանիկ Յադիէլ,
երկրորդ Աբդիա, երրորդ Նաթանա, չորրորդ
Յովէլ, եւ Ովգամ հինգերորդ, Յովնաթան 3
վեցերորդ, Եղիովէն եօթներորդ: Եւ Իզբեթամայ 4
որդիք՝ Սամէաս անդրանիկ եւ Յովզաբադ երկրորդ,
Յովաթա երրորդ, Սաքար չորրորդ, Նաթանայէլ
հինգերորդ, Ամիէլ վեցերորդ, Իսաքար 5
եօթներորդ, Փելաթի ութերորդ. վասն զի օրհնեաց
զնա Աստուած: Եւ Սամեայ որդւոյ նորա 6
անդրանկան ծնան որդիք գլխաւորք ՚ի տան հօրն
իւրոյ, վասն զի հզօրք էին: Որդիք Սեմեայ՝ Ա- 7
դանի եւ Հռափայէլ եւ Յովբեդ եւ Եղզաբեթ,
Աքիու եւ եղբարք իւր որդիք զօրաւորք ուժով.
8 Եղիու եւ Սամաքիաս եւ Իզրակոս. ամենեքեան
սոքա որդիք Աբեդոմ, ինքեանք եւ որդիք իւրեանց
եւ եղբարք իւրեանց՝ զօրացեալք զօրութեամբ,
գործէին զօրութեամբ զգործս, վաթսուն
9 եւ երկու Աբդեդոմայ եւ Մեշեղեմիայ՝ որդիք
10 եւ եղբարք հաստիք՝ ութուտասն: Եւ Յեսամայ
յորդւոցն Մերարեայ որդի մի՝ Սամարի, որում
պահէին գլխաւորութիւն. զի ոչ գոյր
անդրանիկն ՚ի մէջի, եւ առ եդ զնա հայր իւր
11 սկիզբն. Քեղկիա՝ երկրորդ, Տաբելէ երրորդ,
Զաքարիա չորրորդ. ամենեքեան սոքա Ոսայեայ
12 որդիք, եւ եղբարք նորա՝ չորեքտասանք: Սոցա
ել բաժին վիճակաւ դրանցն գլխաւորութեանց՝
հաղ չարաթաւոր առաջի եղբարցն իւրեանց, եւ
13 պաշտել ՚ի տան Տեառն: Եւ արկին վիճակ ըստ
փոքուն եւ ըստ մեծին, ըստ տանց ազգատոհմին
14 իւրեանց ՚ի դրունս դրունս. եւ ել վիճակ դրանն
արեւելից Սեմեայ եւ Զաքարիայ որդւոց նորա:
Յովաշ խորհրդական ՚ի միտս իւր. արկանէին
վիճակս, եւ ել նմա վիճակն ընդ կողմն հիւսիսոյ:
15 Եւ Աբդեդոմեայ ընդ հարաւակողմն կոյս,
16 եւ որդւոց իւրոց ընդդէմ տանն Ասափայ. յերկրորդեան՝
ամենայն Ովսայ ընդ արեւմուտս կոյս.
դրամբն հանդերձ սրահապանին, եւեց ճանապարհին,
17 պահ առ պահ ընդ արեւելս: Իսկ ղեւտացիքն
վեց վեց յաւուր ընդ կողմանս հիւսիսոյ,
չորս չորս յաւուր ընդ կողմանս հարաւոյ,
չորս չորս յաւուր՝ յԱսափիմն. եւ երկուս երկուս
18 ՚ի փոխանակել. եւ ընդ արեւմուտս չորս,
եւ ՚ի ճանապարհ երկուս երկուս փոխանակաւ:
19 Այս վիճակ բաժնիւ դարապանաց որդւոցն Կորխայ
20 եւ որդւոցն Մերարեայ: Եւ ղեւտացիքն
եղբարք իւրեանց հանդերձ ՚ի վերայ գանձին
21 Տեառն, եւ ՚ի վերայ գանձին սրբոյն սրբոց: Որդիքն
Լաադանայ որդւոյ Գերսոմ, Լաադանա իշխանք
ազգաց տոհմին Լաադանու. եւ Գերսոմայ՝
22 Յեիէլ. եւ Զեթամ եւ Յովէլ՝ եղբարք նորա ՚ի
23 վերայ գանձին տանն Տեառն: Եւ Ամրիմ եւ Իսահառ,
24 Քեբրոն եւ Ոզիէլ եւ Սեբիէլ գերսամեանց
25 մուշեանց, զօրագլուխք ՚ի վերայ գանձուցն: Եւ
եղբայր նորա Եղիազար, Արիա որդի նորա, Յեսսէէ
որդի նորա, Յովրամ որդի նորա, Զեքրի որդի
26 նորա, եւ ինքն Սաղոմիթ եւ եղբարք իւր ՚ի
վերայ ամենայն գանձուն սրբոյն սրբոց. զոր նըւիրեաց
Դաւիթ եւ իշխանք տոհմիցն՝ հարիւրապետք
եւ հազարապետք եւ իշխանք զօրու-
27 թեանցն, զոր առեալ էր ՚ի քաղաքաց անտի աւար,
եւ նուիրեալ էր ՚ի նոցանէն, զի մի նուաղեսցի
28 գործ շինուածոյ տանն Աստուծոյ: Զոր

ԻԶ. 21. Մէր ոչ. Սղաադանայ.

նուիրեցին Սամուէլ տեսանողն եւ Սաւուղ Կիսեանց եւ Աբեններ Ներեանց, եւ Յովաբ որդի Շարուհեայ: Եւ ամենայն նուէրք որ էին 'ի ձեռս Սալովմիթայ եւ եղբարց իւրոց: Յեսսարի եւ Քա- 29 նանիա եւ որդիք իւր. եւ գործքն գործոյն արտաքնոյ 'ի վերայ Իսրայէլի, զի գրիչն եւ վճարիչն 'ի Քեբրոնիա: Ասաբիա եւ եղբարք իւր, 30 որդիք զօրութեան հազար եւ եօթն հարիւր: Եւ 'ի վերայ տեսչութեան Իսրայէլի յայնկոյս Յորդանանու գետոյն ընդ արեւմուտս, յամենայն գործ պաշտաման Տեառն, եւ 'ի գործ արքունի. Քեբրոնեայ Ուրիաս իշխան, Քեբրոնեայ 31 ազգատոհմիցն իւրեանց հանդերձ: Յամին քառասներորդի թագաւորութեանն Դաւթի՝ այս յաշխարհագրի անդ գտաւ. այր զօրութեանց 'ի նոսա, Յազերն գաղաադացւոց, եւ եղբարք իւր 32 որդիք զօրաւորք. երկու հազար եւ եօթն հարիւր. գլխաւորք տոհմին:

ԽԱ Եւ կացոյց զնոսա արքայ Դաւիթ 'ի վերայ գլխոցն Հռուբինեայ եւ Գադայ եւ կէս ազգին Մանասեան զնդին, վասն ամենայն բանից Աստուծոյ, բանից արքունի:

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Եւ որդիք Իսրայէլի ըստ թուոյ նահապետք ազգատոհմին հազարաւորք եւ հարիւրաւորք. եւ համարակալ դպիրք, որ պաշտէին 'ի ժողովրդեանն զամենայն համարս արքունի, ըստ իւրաքանչիւր գործոյն համարոյ ելին եւ մտին ամսոյ ամսոյ յամենայն ամիսս տարւոյն: 1
Ընտրութիւն առաջին համարոյ առաջնոյ ամ- 2 սեանն՝ Յեսբաամ եւ Զաբդիէլ, եւ ընտրութիւն նորա քսան եւ չորս հազարք. յորդւոց Փա- 3 րեսայ, որ գլուխ էր ամենայն իշխանացն զօրաց եւ ամսեանն առաջնոյ: Ընտրութիւն ամսոյն 4 երկրորդի՝ Դուդայի եւ Դոքոթի եւ Մակաղոթայ առաջնորդք, եւ ընտրութիւն նորա քսան եւ չորս հազարք՝ իշխանք զօրութեան: Երրորդն 5 յամսեանն երրորդի՝ Բանեա, Յովադ՝ քահանայ իշխան. եւ յընտրութեան նորա, քսան եւ չորս հազարք. Նոյն Բանեա հզօրագոյն քան զերե- 6 սունսն, եւ 'ի վերայ երեսնիցն բաժին ընտրութեան իւրոյ: Յամսեանն չորրորդի՝ Ասայէլ եղ- 7 բայր Յովաբու, եւ Զաբդէա որդի նորա եւ եղբարք իւր զհետ նորա. եւ ընտրութիւնք բաժնի նորա քսան եւ չորս հազարք: Հինգերորդ ամ- 8 սեանն՝ հինգերորդ իշխան Սամաթովթ, յԻզրայ. եւ բաժին մասին նորա քսան եւ չորս հազարք: Վեցերորդ ամսեանն՝ վեցերորդ իշխան Իկէս որ- 9 դի Իկեսայ Թեկուացւոյ. եւ մասն բաժնի նորա քսան եւ չորս հազարք: Եօթներորդում ամ- 10 սեանն՝ եօթներորդ իշխան Քէլ Փալոնացւոց յորդւոց Եփրեմայ. եւ մասն բաժնի իւրոյ 11 քսան եւ չորս հազարք: Ութերորդ յամսեանն ութերորդի՝ Սոբաք եկեսաթայեանց Զարայեայ. եւ մասն բաժնի նորա քսան եւ չորս հա- 12 զարք: Իններորդ յամսեանն իններորդի՝ Աբիեզէր որ յԱնաթովթայն, որ 'ի Բենիամին երկրի. եւ մասն 'ի բաժնի իւրում քսան եւ չորս հա- 13 զարք: Տասներորդ յամսեանն տասներորդի՝ Մաարի Նետոփաթեանց Զարայ. եւ մասն բաժ- 14 նի իւրում քսան եւ չորս հազարք: Մետասաներորդն յամսեանն մետասաներորդի՝ Բանեաս 'ի Փարաթոնեայ, յորդւոցն Եփրեմի, եւ 'ի 15 զատուցելոցն նորա քսան եւ չորս հազարք: Երկոտասաներորդն յամսեանն երկոտասաներորդի՝ Քողդայի 'ի Նետոփատայ, որդի Գոթոնիէլի. եւ 'ի զատուցելոցն նորա քսան եւ չորս հազարք:
16 Եւ 'ի ցեղիցն Իսրայէլի, Ռուբինի իշխան՝ Եղիազար որդի Զեքրեայ, եւ Շմաւոնի՝ Սափատիա 17 որդի Մաքքեայ, եւ Ղեւեայ՝ Ասաբիա որդի Կա- 18 մուէլի, եւ Ահարոնի՝ Սադովկ որդի. եւ Յուդայ՝ Եղիաբ յեղբարցն Դաւթի, եւ Իսաքարայ Ամա- 19 րիա որդի Միքայէլի, եւ Զաբուղոնի՝ Սամէաս որդի Աբդիայ, եւ Նեփթաղիմայ՝ Յարիմութ որ- 20 դի Օզիէլի: Եւ Եփրեմի՝ Օվսէէ որդի Օզիայ, եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ Յովէլ որդի Փադեայ, 21 եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի որ էր 'ի Գաղաադ՝ Յադայի որդի Զաքարեայ. որդւոցն Բենիամինի՝ Ա- 22 սիէլ որդի Աբեններայ. Դանայ՝ Եզրիէլ որդի Յովրամայ: Սոքա էին նահապետք ցեղիցն Իսրա- 23 յէլի. եւ ոչ առ Դաւիթ զթիւ նոցա 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր. վասն զի Տէր ասաց բազմացու- 24 ցանել զԻսրայէլ իբրեւ զաստեղս երկնից: Եւ Յովաբ որդի Շարուհեայ սկսաւ թուել զժողովուրդն, եւ ոչ կատարեաց. եւ եղեւ յաղագս այնորիկ բարկութիւն 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ ոչ յարգեցաւ թիւն 'ի գիրս բանից աւուրց թագա- 25 ւորին Դաւթի: Եւ 'ի վերայ գանձուց արքային Ազմովթ որդի Ադիէլի. եւ 'ի վերայ գանձուց անդաստանաց 'ի գեօղն եւ 'ի տունս եւ յաշտա- 26 րակս՝ Յովնաթան որդի Օզիայ: Եւ 'ի վերայ երկրագործացն որք գործէին՝ Եզրաս որդի Քելու- 27 բայ, եւ 'ի վերայ այգեստանացն՝ Սեմէի Արմաթացի. եւ 'ի վերայ շտեմարանացն գինւոյ գի- 28 նւոյն՝ Զաբդի որդի Սեփինայ: Եւ 'ի վերայ ձիթենեացն եւ մոլաթզենեացն որք 'ի դաշտս՝ Բաղգանա որդի Նեդէմի. եւ 'ի վերայ շտեմարանաց 29 ձիթոյն՝ Յովաս: Եւ 'ի վերայ արջառոց արօտականաց որք էին 'ի Սարոնի՝ Սոփիտա որդի Ա- 30 դայիայ. եւ 'ի վերայ ուղտուցն՝ Ուբիաս Իսմայելացի. եւ 'ի վերայ իշոյն՝ Յադիաս Մերոնաթով- 31 նացի. եւ 'ի վերայ հօտիցն՝ Յովազ Ագարացի: Ամենեքեան սոքա վերակացուք ստացուածոցն 32 Դաւթի արքայի: Եւ Յովնաթան հօրեղբայր Դաւթի խորհրդական, այր հանճարեղ. եւ ինքն

գրագրեա․ եւ Յեքիէլ որդի Աքամանեայ ընդ որ-
դիս արքայի։ Եւ Աքիտոփէլ խորհրդակից ար- 33
քային, եւ Քուսի առաջին բարեկամ արքային, եւ 34
զկնի նորա Աքիտոփէլ մերձ ՚ի նմա, եւ Յովիդա-
յեայ որդի Բանեայ, եւ Աբիաթար․ եւ զօրավար
զօրացն արքային Յովաբ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

ԻԲ Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն իշխանսն Իս- 1
րայէլի․ զիշխանս գաւառացն եւ զամենայն իշ-
խանս օրամէկացն՝ ՚ի սպաս անձնապահաց թագա-
ւորին, եւ զիշխանս հազարաւորացն եւ հարիւ-
րաւորացն եւ գանձապահացն, եւ որք էին ՚ի վե-
րայ ստացուածոյն նորա, եւ զորդւոցն եւ
զպատերազմողս զօրաւորացն յԵրուսաղէմ։ Եւ 2
եկաց Դաւիթ արքայ ՚ի մէջ եկեղեցւոյն՝ եւ ասէ․
Լուարուք ինձ, եղբարք իմ եւ ժողովուրդ իմ․
՚ի սրտի իմում եղեւ շինել տուն հանգստեան տա-
պանակի ուխտին Տեառն, եւ կայան ոտից Տեառն
մերոյ․ եւ պատրաստեցի ես ՚ի շինութիւնն յայն
զկազմած զոյգ, ոսկի եւ արծաթ եւ պղինձ եւ
երկաթ եւ փայտ բազում։ Եւ ա- 3
սաց Աստուած ցիս․ ոչ շինեսցես դու ինձ տուն,
անուանել զանուն իմ ՚ի վերայ նորա․ վասն զի
այր պատերազմող ես դու, եւ հեղեր արիւն բա-
զում։ Եւ ընտրեաց տէր Աստուած յամենայն 4
ազգաց զԻսրայէլ, եւ յամենայն Իսրայէլէ ընտ-
րեաց զՅուդա, հաստատել զթագաւորութիւն
իւր յաւիտեան․ եւ ՚ի տանէն Յուդայ ընտրեաց
զտուն հօր իմոյ, եւ յորդւոց հօր իմոյ կամեցաւ
զիս լինել թագաւոր ՚ի վերայ ամենայն Իսրայէլի․
եւ յամենայն որդւոց իմոց, վասն զի որդիս բա- 5
զումս ետ ինձ Տէր, ընտրեաց զՍողոմոն որդի
իմ, նստուցանել յաթոռ թագաւորութեանն
Տեառն ՚ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ասաց ցիս Ա- 6
ստուած․ Սողոմոն որդի քո շինեսցէ զտուն իմ
եւ զսրահն իմ․ վասն զի ընտրեցի զնա լինել ինձ
որդի, եւ ես եղէց նմա ՚ի հայր, եւ ուղղեցից 7
զթագաւորութիւն նորա մինչեւ յաւիտեան, ե-
թէ զօրասցի պահել զպատուիրանս իմ եւ զի-
րաւունս իմ իբրեւ յաւուրս յայսմիկ։ Եւ արդ 8
դէք առաջի երեսաց ամենայն եկեղեցւոյս Տեառն,
եւ յականջս Աստուծոյ մերոյ․ պահեցէք եւ խնդ-
րեցէք զամենայն պատուիրանս տեառն Աստու-
ծոյ մերոյ, զի ժառանգիցէք զերկիրս բարի, եւ
ժառանգեցուցանիցէք որդւոց ձերոց յետ ձեր
մինչեւ յաւիտեան։ Եւ դու, Սողոմոն որդի իմ, 9
ծանիր զԱստուած հարցն քոց, եւ ծառայեա
նմա կատարեալ սրտիւ, եւ մտօք կամաւ քով․
վասն զի զամենայն սիրտս քննէ Տէր եւ զամե-
նայն խորհուրդս ճանաչէ․ եթէ խնդրեսցես զնա՝
գտցի քեզ, եւ եթէ թողցես զնա՝ ընկեսցէ զքեզ ՚ի
10 յաւիտեան։ Տես այժմ, զի Տէր ընտրեաց զքեզ շինել
11 նմա տուն ՚ի սրբութիւն․ զօրացիր եւ արա։ Եւ
ետ Դաւիթ Սողոմոնի որդւոյ իւրում զօրինակ
տաճարին եւ տանեաց նորա եւ գանձատանց
նորա եւ վերնատանցն եւ շտեմարանացն ներքի-
12 նոց եւ տանն քաւութեան․ եւ զօրինակ զոր ու-
նէր ՚ի միտ իւրում՝ սրահից տանն Տեառն, եւ
զամենայն շտեմարանացն շուրջանակի, յամբարս
13 տանն Տեառն եւ մթերից սրբութեանցն․ եւ մի-
նաւորգացն յօրանոց ՚ի պաշտօն քահանայիցն
եւ ղեւտացւոց յամենայն գործ պաշտամանց
տանն Տեառն, եւ շտեմարանաց անօթոց պաշ-
14 տօնոց տանն Տեառն։ Եւ զկշիռ կշռոյ նոցա՝ զոս-
15 կւոյ եւ զարծաթոյ, զկշիռ աշտանակաց ետ նմա,
16 եւ զբազմականացն նմանութիւնս, եւ զկշիռ սե-
ղանոցն առաջադրութեան, եւ զիւրաքանչիւր
ուրուք ոսկեղէն սեղանոց․ նոյնպէս եւ զարծա-
17 թեղինացն, եւ զմահճականացն եւ զսափորացն
եւ զաշտեցն ոսկեղինաց, եւ զկշիռ ոսկւոյ եւ
արծաթոյ, եւ զափոյն զիւրաքանչիւր ուրուք։
18 Եւ զսեղանոյ խնկոցն ՚ի մաքուր ոսկւոյ զկշռու-
թիւնն եցոյց նմա, եւ զօրինակ քերովբէիցն՝ որոց
տարածեալ էր զթեւսն իւրեանց եւ հովանի ա-
19 նէին ՚ի վերայ տապանակի ուխտին Տեառն։ Զա-
մենայն գրով ՚ի ձեռանէ Տեառն ետ Դաւիթ Սո-
ղոմոնի, ըստ եղելոյ ՚ի նմա իմաստութեանն եւ
20 ըստ օրինակին։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՍողոմոն որդի
իւր․ Զօրացիր եւ քաջ լեր, արա եւ մի երկնչիր
եւ մի զարհուրեսցիս․ վասն զի տէր Աստուած
իմ է ընդ քեզ․ ոչ թողցէ զքեզ եւ ոչ լքցէ՝ մին-
չեւ կատարեսցես զամենայն գործ սպասու տանն
Տեառն։ Եւ ահա այդ է օրինակ տաճարին եւ
տանեաց նորա եւ սրահից նորա եւ վերնա-
տանցն եւ շտեմարանացն, ներքնատանցն եւ
տանն քաւութեան․ եւ օրինակ տաճարին Տեա-
21 ռն այդ է, եւ օթեւանք քահանայիցն եւ ղեւ-
տացւոց, յամենայն ՚ի պաշտամունս տանն Աս-
տուծոյ։ Եւ ընդ քեզ եղիցի յամենայն իրս՝ ա-
մենայն որ որ յօժարեսցէ իմաստութեամբ ըստ
հանճարեղ արուեստից, իշխանքն եւ ամենայն ժո-
ղովուրդ յամենայն ՚ի բանս քո։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Եւ ասէ Դաւիթ արքայ ցամենայն եկեղեցին․
Սողոմոն որդի իմ զոր ընտրեաց իւր Տէր, մանուկ
փոքր է, եւ գործս մեծ է․ վասն զի ոչ մարդոյ է
2 շինուածս, այլ տեառն Աստուծոյ։ Ըստ ամենայն
զօրութեան իմոյ պատրաստեցի նիւթս տանն Աս-
տուծոյ իմոյ, ոսկի եւ արծաթ, պղինձ եւ երկաթ,
փայտս եւ քարինս անգինս եւ կամարաց, եւ
քարինս ընտիրս եւ ազնիւս պատուականս, եւ
3 այլ պատրաստութիւն բազում։ Եւ եւս վասն

հաճոյն ընծայից իմ 'ի տուն Աստուծոյ իմոյ եղենեն
զոր նուիրեցի Տեառն, ոսկի եւ արծաթ.
եւ աշաւագինկ եւս զայդ 'ի տուն Աստուծոյ իմոյ
'ի բարձրութիւն. բաց յայնցանէ զոր պատրաստեցի
'ի տուն սրբութեանցն, երեք հազար
տաղանդս ոսկի 'ի Սոփիրայ, եւ եօթն հազար 4
տաղանդ ընտիր արծաթ, օծանել նոքօք զորմս
տաճարին 'ի ձեռն արուեստաւորաց : Եւ որ ոք 5
յօժարեսցէ լնուլ զձեռս իւր այսօր Տեառն :

ԽԹ Եւ յառաջամատոյց եղեն իշխանք տոհմիցն եւ 6
իշխանք որդւոցն Իսրայէլի, հազարապետք եւ
հարիւրապետք եւ վերակացուք գործոցն, եւ
գաւառապետք արքային. եւ ետուն 'ի գործ տանն 7
Տեառն՝ ոսկի՝ տաղանդս հինգ հազար, եւ բիւր
դահեկան. եւ արծաթ՝ տաղանդս տասն հազար.
եւ պղինձ՝ տաղանդս բիւր եւ ութ հազար, եւ
երկաթ՝ տաղանդս հարիւր հազար : Եւ որ ուրուք 8
գտաւ քար պատուական՝ ետուն 'ի շտեմարանս
տանն Տեառն, 'ի ձեռս Յեքիէլի որդւոյ Գերսոնի
: Եւ ուրախացաւ ժողովուրդն յաղագս 9
յառաջամատոյց լինելոյն. վասն զի լի սրտիւ եղեն
յառաջամատոյց Տեառն. եւ Դաւիթ արքայ ուրախ
եղեւ մեծապէս. եւ օրհնեաց արքայ Դաւիթ 10
զՏէր առաջի եկեղեցւոյն՝ եւ ասէ.

ԽԹ Օրհնեալ է տէր Աստուած Իսրայէլի հարցն
մերոց յաւիտենից մինչեւ յաւիտեան : Քո է, 11
Տէր, մեծութիւն եւ զօրութիւն եւ պարծանք եւ
յաղթութիւն եւ կարողութիւն. վասն զի դու
ամենեցուն որք են յերկինս եւ 'ի վերայ երկրի՝
տիրես. յերեսաց քոց զարհուրին ամենայն թագաւորք
եւ ազգք. 'ի քէն է մեծութիւն եւ փառք. 12
դու ես ամենեցուն իշխան, Տէր, եւ իշխան ամենայն
իշխանութեանց. 'ի ձեռին քում է զօրութիւն
եւ հարստութիւն, եւ 'ի ձեռին քում ամենակալ
մեծութիւն՝ զօրացուցանել զամենայն :
Եւ արդ, Տէր, գոհանամք զքէն, եւ օրհնեմք զանուն 13
պարծանաց քոց : Ո՛ եմ ես, եւ ո՛ է ժողովուրդ 14
քո, զի կարասցուք յօժարամիտ լինել
քեզ յայսմ ամենայնի. վասն զի քո է ամենայն
ինչ եւ 'ի քոյոց տուաք քեզ. քանզի պանդուխտք 15
եմք մեք առաջի քո եւ նժդեհք՝ որպէս
ամենայն հարքն մեր. իբրեւ զստուեր են աւուրք
մեր 'ի վերայ երկրի, եւ ոչ գոն մեր մնացուածք
ինչ : Տէր Աստուած մեր, ամենայն բազմութիւնս 16
այս՝ զոր պատրաստեցի շինել զտուն անուան
սրբութեան քոյ, է 'ի ձեռանէ քումմէ,
եւ քո է ամենայն ինչ : Եւ ծանեայ, Տէր, եթէ 17
դու ես որ քննես զսիրտս, զարդարութիւն սիրես.
եւ մեք պարզ սրտիւ յօժարամիտք եղեաք
յայսմ ամենայնի. եւ արդ զժողովուրդս
քո որ գտաւ աստ՝ տեսի ուրախութեամբ լի.
18 եղեալ առ քեզ յօժարամիտ : Տէր Աստուած Աբրահամու
եւ Իսահակայ եւ Իսրայէլի հարցն մերոց,
պահեա զայս 'ի միտս եւ 'ի սիրտ ժողովրդեան
քոյ յաւիտեան, եւ ուղղեա զսիրտս նոցա
19 առ քեզ : Եւ Սողոմոնի որդւոյ իմում տուր սիրտ
բարի՝ առնել զպատուիրանս քո եւ զվկայութիւնս
քո եւ զհրամանս քո, եւ 'ի կատարումն
20 ածել զպատրաստութիւն տան քոյ : Եւ ասէ
Դաւիթ ցամենայն եկեղեցին. Օրհնեցէք զՏէր
Աստուած մեր : Եւ օրհնեաց ամենայն եկեղեցին
զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց, եւ խոնարհեցուցեալ
զծունկս՝ երկիր պագին Տեառն եւ արքային
21 : Եւ եղեն Դաւիթ Տեառն զոհս, եւ մատոյց
ողջակէզս Աստուծոյ 'ի վաղիւն առաջնոյ աւուրն,
զուարակս հազար, խոյս հազար, գառինս
հազար, եւ զնուէրս նոցա եւ զզոհսն յաճախութեամբ
22 ամենայն Իսրայէլի : Կերան եւ
արբին առաջի Տեառն յաւուր յայնմիկ ուրախութեամբ.
եւ թագաւորեցուցին երկրորդ անգամ
զՍողոմոն որդի Դաւթի, եւ օծին զնա Տեառըն
'ի թագաւոր, եւ զՍադովկ 'ի քահանայութիւն
23 : Եւ նստաւ Սողոմոն յաթոռ Դաւթի հօր
իւրոյ, եւ յաջողեցաւ. եւ հնազանդեցաւ նմա
24 ամենայն Իսրայէլ, իշխանք եւ զօրաւորք եւ ամենայն
որդիք արքային Դաւթի հօրն նորա՝ հնազանդեցան
25 նմա : Եւ մեծացոյց Տէր զՍողոմոն 'ի
վերուստ առաջի ամենայն Իսրայէլի, եւ ետ նմա
փառս թագաւորութեան, որ ոչ ումեք եղեւ ամենեցուն
թագաւորացն որք յառաջ քան զնա :
26 Եւ Դաւիթ որդի Յեսսեայ թագաւորեաց 'ի վերայ
27 Իսրայէլի ամս քառասուն. 'ի Քեբրոն ամս
եօթն, եւ յԵրուսաղէմ ամս երեսուն եւ երեք :
28 Եւ վախճանեցաւ բարի ծերութեամբ, լի աւուրբք,
մեծութեամբ եւ փառօք. եւ թագաւորեաց
29 Սողոմոն որդի նորա փոխանակ նորա : Եւ
մնացեալ բանք արքային Դաւթի՝ առաջինք եւ
վերջինք, գրեալ են 'ի բանս Սամուէլի տեսանողի
եւ 'ի բանս Նաթանայ մարգարէի եւ 'ի բանս
30 Գադայ տեսանողի, յաղագս ամենայն թագաւորութեան
նորա եւ հարստութեան նորա, եւ
ժամանակք որ եղեն նորա 'ի վերայ Իսրայէլի եւ
'ի վերայ ամենայն թագաւորութեանց երկրի.

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

Ա. Թէ հազար ողջակէզս եհան Սողոմոն Աստուծոյ 'ի Գաբաւոն. որում երեւեալ Աստուծոյ ասէ, խնդրեա զինչ կամիս. եւ խնդրեաց զիմաստութիւն, եւ ետ նմա Տէր.

Բ. Զի խնդրեաց 'ի Քիրամայ արուեստաւոր եւ փայտս 'ի Լիբանանէ, եւ նա առաքեաց նմա.

Գ. Հանգամանք շինուածոյ տաճարին, եւ անօթոյն կահից նորա.

Դ. Զի տարան զտապանակն 'ի ներքս 'ի գաւիթն, եւ տունն լցաւ ամպով. եւ յետ խնդրելոյն Սողոմոնի՝ հուր էջ եւ եկեր զողջակէզսն 'ի նաւակատիսն անդ.

Ե. Կրկին երեւեալ նմա Տէր զգուշացոյց զնա.

Զ. Վասն քաղաքացն զոր ետ Քիրամ Սողոմոնի, եւ վասն մնացելոց ազգացն որք եղեն նմա հարկատուք.

Է. Զի կարգեաց զգուշութիւն ըստ հրամանացն Դաւթի 'ի վերայ իւրաքանչիւր գործոց.

Ը. Զի եկն առ նա տիկինն Սաբայ, վասն մեծ հարըստութեանն Սողոմոնի. եւ թէ մնացորդք բանից նորա 'ի գիրս մարգարէիցն Նաթանայ եւ Աքիայ եւ Յովելայ.

Թ. Թէ վասն խիստ պատասխանւոյն Ռոբովամայ բաժանեցան տասն ցեղքն 'ի տանէն Դաւթի. եւ վասն քաղաքացն զոր շինեաց նա եւ ամրացոյց.

Ժ. Զի յաւելան ղեւտացիքն յՌոբովամ, եւ զօրացուցին զթագաւորութիւնն յԵրուսաղէմ. եւ զի զաւակքն բազում էր Ռոբովամ, եւ 'ի թիւրելն ել 'ի վերայ նորա Սուսակիմ եգիպտացի.

ԺԱ. Թագաւորեաց Աբիա, եւ գումարեալ 'ի վերայ Յերոբովամայ նախատեաց զկռապաշտութիւն նորա, եւ ինքն պարծէր յԱստուած եւ 'ի պաշտօն քահանայիցն յԵրուսաղէմ. որ եւ վանեաց զՅերոբովամ զամենայն աւուրս իւր.

ԺԲ. Թագաւորեաց Ասա, եւ էր բարի առաջի Տեառն եւ զօրացեալ. եւ ել 'ի վերայ նորա Զարեհ եթէովպացի հազար հազարօք. եւ գոչեաց առ Տէր, եւ կոտորեաց զՆդիկսն եւ զփառաւորսն՝ մինչեւ ոչ մնալ ապրեալ. եւ առ աւար բազում.

ԺԳ. Ի բանից Ազարիայ մարգարէի զօրացեալ Ասայի յԱստուած՝ արար նաւակատիս սեղանոյն, եւ ուխտեաց բնաւին զՅուդա.

ԺԴ. Ել 'ի վերայ նորա Բաասա արքայ Իսրայէլի, եւ նա առաքեաց զանձս արքային Ասորւոց որ ել եւ մերժեաց 'ի նմանէ զԲաասա.

ԺԵ. Եւ զի վասն այնր իբր յանդիմանեաց Անանիա մարգարէ զԱսա, թէ զի ոչ յԱստուած՝ այլ 'ի մարդ յուսացար. ընդ որ բարկացեալ եդ զնա 'ի բանտի. եւ 'ի ցաւել ոտիցն նորա ոչ խնդրեաց զՏէր, այլ խնդրեաց բժիշկս. եւ մեռաւ.

ԺԶ. Գովութիւն Յովսափատու. եւ զի յերթալ նորա ընդ Աքաաբու՝ ապրեցոյց զնա Տէր 'ի արքայ Ասորւոցն, որ զնա վկայեաց Անանիա մարգարէ.

ԺԷ. Ժողովեցան 'ի վերայ նորա Ամոն Մովաբ եւ Մինեցիք. եւ գոչեաց Յովսափատ առ Տէր, եւ 'ի ձեռն Ոզիէլի մարգարէի քաջալերեաց զնա Տէր. եւ 'ի կարգելն ընդդէմ թշնամեացն եւ նուագել զսաղմոսն Աստուծոյ՝ զմիմեանս հարին թշնամիքն, ուստի առին աւար յոյժ. Եւ զի խնամութիւն արար ընդ Աքաաբու՝ խորտակեցաւ նաւ նորա. Եւ թէ Յէու գրեաց զգիրս թագաւորացն Իսրայէլի.

ԺԸ. Թագաւորեաց Յովրամ եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ ապստամբեաց 'ի նմանէ Եդոմ. Գրեաց առ նա Եղիա մարգարէ եւ ասէ. զի թողեր զՏէր. չարաչար հիւանդութեամբ մեռանիս. եւ հեղաւ որովայն նորա, եւ մեռաւ.

ԺԹ. Թագաւորեաց Ոքոզիա, եւ արար չար. եւ եսպան զնա Յէու՝ այն որ ջնջեաց զտունն Աքաաբու.

Ի. Թագաւորեաց Գոթողիա, եւ յետ եօթն ամի սպանաւ. եւ թագաւորեաց Յովաս, եւ արար բարի, եւ յետ մահուն Յովիդեայ քահանայի գործեաց 'ի կուռս. եւ յանդիմանեալ յԱզարիայ որդւոյ Յովիդեայ՝ սպան զնա. ընդ որոյ չարաչար հիւանդացեալ՝ սպանաւ յիւրոցն.

ԻԱ. Թագաւորեաց Ամասիա եւ արար սակաւ ինչ բարի. վարձեաց յԻսրայէլէ ընդ իւր 'ի մարտ ընդ Եդոմ, եւ ոչ տարաւ ընդ իւր. եհար զԵդոմ եւ առ զաստուածս նոցա իւր յաստուածս. մատնեցաւ 'ի ձեռս Յովասու արքայի Իսրայէլի, եւ յետոյ յիւրոցն սպանաւ.

ԻԲ. Թագաւորեաց Ոզիա եւ արար ուղղութիւն. այլ հպարտացեալ մատեաւ խնկարկել, եւ էր բորոտեալ մինչեւ մեռաւ.

ԻԳ. Թագաւորեաց Յովաթամ եւ արար ուղղութիւն. եւ նա հարկեաց զորդիսն Ամոնայ.

ԻԴ. Թագաւորեաց Աքազ եւ արար չարիս. նեղեաց զնա Ռասոն. եւ մեծ հարուածս եհար 'ի Յուդայ Փակէէ, եւ գերեաց զՅուդա, զորս Ովդեդ մարգարէ յետս ետ դարձուցանել. ձեռս ետ Աքազ 'ի Թագղաթփաղասար եւ 'ի կուռս նորա, եւ մեռաւ.

ԻԵ. Աստուածապաշտ գոլով Եզեկիա արար զզատիկն յամսեանն երկրորդում. եւ վասն հինին Ասորւոց եխից զաղբիւրսն որ արտաքոյ քաղաքին եւ զԳեհոնի.

ԻԶ. Թագաւորեաց Մանասէ, եւ յաճախեալ 'ի չարիս, տարաւ կապանօք 'ի Բաբելոն, եւ 'ի վտանգիլն դարձաւ աղաչեաց զԱստուած, եւ դարձոյց զնա 'ի թագաւորութիւնն իւր, եւ պաշտեաց զՏէր մինչեւ մեռաւ.

ԻԷ. Թագաւորեաց Ամոն, եւ արար չարիս զորս արար Մանասէ, եւ սպանաւ յիւրոցն.

ԻԸ. Գովեստ Յովսիայ որ սրբեաց զՅուդա եւ այրեաց զոսկերս քրմացն. արար զզատիկն, յօրինեաց ըստ կարգ քահանայիցն ըստ պայմանին Դաւթայ. սպանաւ 'ի Փարաւոնէ՝ զոր ողբաց Երեմիա.

ԻԹ. Թագաւորեաց Յովաքազ եւ արար չարիս. կապեաց զնա Փարաւոն եւ ած յԵգիպտոս՝ ուստի ոչ դարձաւ.

Լ. Թագաւորեցոյց Փարաւոն զԵղիակիմ որ եւ Յովակիմ, զեղբայր Ոքոզեայ. եւ եդ հարկս 'ի վերայ երկրին.

ԼԱ. Յաւուրս Եղիակիմ Յովակիմայ ել Նաբուքոդոնոսոր զառաջինն, եղեւ նմա Եղիակիմ ծառայ, եւ դարձաւ ապստամբեաց.

ԼԲ. Ել 'ի վերայ նորա Նաբուքոդոնոսոր եւ կապեաց զնա, կամ ըստ ոմանց՝ սպան. եւ զի առ ամանս ինչ տանն 'ի սպասուցն Տեառն, կարծիս տայ թէ այժմ տարաւ զԴանիէլ.

ԼԳ. Թագաւորեաց որդի սորա Յեքոնիա, եւ յետ երից ամսոց ապստամբեաց. եւ ըստ ոմանց երրորդ գալստեանն Նաբուքոդոնոսորայ եւ թագաւորեցուցանել զՍեդեկիա, եւ տանել զՅեքոնիա, յորժամ եւ զԵզեկիէլ. եւ յինն ամին Սեդեկիայ՝ գալ դարձեալ Նաբուքոդոնոսորայ զվերջինն. իսկ այլք երիցս ասեն գալ Նաբուքոդոնոսորայ յԵրուսաղէմ.

ԼԴ. Իսկ յառաջին ամին Կիւրոսի եօթանասուն ամ լցաւ իսկզբանէ մարգարէութեանն Երեմիայ, եւ ըստ վճռին Եսայեայ՝ հրաման ետ Կիւրոս ելանել գերւոյն յԵրուսաղէմ եւ շինել զտունն Աստուծոյ.

ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Եւ զօրացաւ Սողոմոն որդի Դաւթի ՚ի թագաւորութեան 1
իւրում. եւ Տէր Աստուած իւր
ընդ նմա էր, եւ մեծացոյց զնա ՚ի բարձրութիւն:
Եւ ասաց Սողոմոն ամենայն Իսրայէլի, հազարապետաց 2
եւ հարիւրապետաց եւ դատաւորաց եւ
ամենայն իշխանաց առաջնոց, եւ գնաց Սողոմոն 3
եւ ամենայն եկեղեցին ընդ նմա՝ ՚ի բարձրաւանդակն
Գաբաւոնի, ուր էր անդ խորանն վկայութեան
Աստուծոյ՝ զոր արար Մովսէս ծառայ
Տեառն յանապատին. բայց զտապանակն Աստուծոյ 4
եհան Դաւիթ ՚ի քաղաքէն Կարիաթարիմայ,
վասն զի պատրաստեաց նմա խորան Դաւիթ յԵրուսաղէմ.
եւ սեղանն պղնձի՝ զոր արար Բեսելիէլ 5
որդի Ուրիայ որդւոյ Ովրայ՝ անդ էր առաջի
խորանին Տեառն. եւ խնդրեաց զնա Սողոմոն
եւ եկեղեցին, եւ եհան անդ Սողոմոն ՚ի վերայ 6
պղնձի սեղանոյն առաջի Տեառն ՚ի խորանին,
եւ մատոյց ՚ի վերայ նորա ողջակէզս հազար: Ի 7
գիշերին յայնմիկ երեւեցաւ Աստուած Սողոմոնի,
եւ ասէ ցնա. Խնդրեա զինչ տաց քեզ: Եւ 8
ասէ Սողոմոն ցԱստուած. Դու արարեր ընդ
Դաւթի հօր իմում ողորմութիւն մեծ, եւ թագաւորեցուցեր
զիս փոխանակ նորա. եւ արդ, 9
Տէր Աստուած, հաստատեսցի բանն քո ՚ի
վերայ Դաւթի հօր իմոյ. վասն զի դու թագաւորեցուցեր
զիս ՚ի վերայ բազում ժողովրդեանս,
որ է իբրեւ զհող երկրի: Եւ արդ զիմաստութիւն 10
եւ զհանճար տուր ինձ, զի ելանիցեմ առաջի
ժողովրդեանս քոյ այսորիկ եւ մտանիցեմ:
վասն զի ո՞ դատիցի զժողովուրդ քո զմեծ զայս:

11 Եւ ասէ Աստուած ցՍողոմոն. Փոխանակ զի եղեւ
այդ ՚ի սրտի քում, եւ ոչ խնդրեցեր մեծութիւն
ընչից, ոչ փառս եւ ոչ զանձինս հակառակորդաց
քոց, եւ աւուրս բազումս ոչ խնդրեցեր,
այլ խնդրեցեր դու քեզ զիմաստութիւն եւ
զհանճար, զի դատեսցես զժողովուրդ իմ յորոյ
12 վերայ թագաւորեցուցի զքեզ, զիմաստութիւն
եւ զհանճար տամ քեզ, եւ զմեծութիւն եւ
զինչս եւ զփառս տաց քեզ. որպէս զի ոչ եղեւ
նման քեզ ՚ի թագաւորս յառաջնոցն քան զքեզ.
13 եւ զկնի քո ոչ լինիցի այսպէս: Եւ եկն Սողոմոն
՚ի Բամայ Գաբաւոնի յԵրուսաղէմ, յերեսաց
խորանին վկայութեան, եւ թագաւորեաց ՚ի վերայ
14 Իսրայէլի: Եւ ժողովեաց Սողոմոն կառս եւ
հեծեալս, եւ եղեն նմա հազար եւ չորեք հարիւր
կառք եւ երկոտասան հազար հեծելոց. եւ եթող
զնոսա ՚ի քաղաքս հեծելոցն, եւ զօրն էր
15 ընդ արքային յԵրուսաղէմ: Եւ եդ արքայ զոսկի
եւ զարծաթ իբրեւ զքարինս յԵրուսաղէմ, եւ
զմայրս ՚ի հրէաստանի, իբրեւ զմոլաթզենիս ՚ի
16 դաշտի բազմութեանն: Եւ էր ձիոց Սողոմոնի
17 յԵգիպտոսէ, եւ գինք վաճառաց արքային. եւ եթեալ
գնէին, եւ ելանէին ածէին յԵգիպտոսէ
կառս մի՝ վեց հարիւր արծաթոյ, եւ ձի՝ հարիւր
եւ յիսուն. եւ այնպէս ամենայն թագաւորացն
քետացւոց եւ թագաւորացն Ասորւոց ՚ի ձեռն
նոցա բերէին:

ԳԼՈՒԽ Բ

Բ Եւ ասաց Սողոմոն շինել զտուն անուան Տեառ- 1
ն, եւ զտուն թագաւորութեան իւրոյ։ Եւ ժո- 2
ղովեաց Սողոմոն եօթանասուն հազար արանց
բեռնակրաց, եւ ութսուն հազար քարահատաց
'ի լերինն. եւ վերակացուս նոցա երեք հազար եւ
վեց հարիւր։ Եւ առաքեաց Սողոմոն առ Քիրամ 3
արքայ Տիւրոսի եւ ասէ. Որպէս արարեր ընդ
հօրն իմոյ Դաւթի, եւ ետուր նմա մայր փայտս՝
շինել իւր տուն բնակելոյ 'ի նմա, եւ արդ ահա 4
ես որդի նորա շինեմ տուն անուան Տեառն Ա-
ստուծոյ իմոյ, սրբել զնա նմա, ծխել առաջի նո-
րա խունկս եւ առաջադրութիւնս յամենայն
ժամ, եւ մատուցանել ողջակէզս հանապազ ա-
ռաւօտուց եւ երեկորին, եւ 'ի շաբաթս եւ յամ-
սամուտս եւ 'ի տօնս Աստուծոյ մերոյ, յաւի-
տեան զայն յԻսրայէլ է։ Եւ տունն զոր ես շինեմ՝ 5
մեծ է. զի մեծ է Աստուած մեր քան զա-
մենայն աստուածս. Եւ ո՞ կարասցէ շինել նմա 6
տուն. զի եթէ երկինք եւ երկինք երկնից ոչ տա-
նին զփառս նորա, եւ զի՞նչ ես շինեցից նմա տուն.
այլ զի ծխեսցեն խունկս առաջի նորա։ Եւ արդ 7
առաքեա ինձ այր իմաստուն, որ գիտիցէ գոր-
ծել զոսկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ
եւ զծիրանի եւ զկարմիր եւ զկապուտակն եւ
զբեհեզն, եւ որ գիտիցէ քանդակել զքանդակս
ընդ իմաստունս իմ, որք են 'ի Հրէաստանի եւ յԵ-
րուսաղէմ, զորս պատրաստեաց Դաւիթ հայր
իմ։ Եւ առաքեա ինձ փայտս մայրս եւ սա- 8
րոյս եւ թեղօշ 'ի Լիբանանէ. զի ես գի-
տեմ, իբրեւ զծառայս քո ոչ ոք գիտէ հատանել
փայտ 'ի Լիբանանէ. եւ արդ ծառայք քո եր-
թիցեն ընդ ծառայս իմ, պատրաստել ինձ փայտ 9
բազում. զի տունն զոր ես շինեմ, է մեծ
եւ փառաւոր։ Եւ գործաւորացն որք հատանեն 10
զփայտն՝ 'ի կերակուր ետու հաց՝ ամենից ծառա-
յից քոց՝ քսան հազար քոռ ցորենոյ, եւ քսան
հազար քոռ գարւոյ, եւ քսան հազար չափ գի-
նի, եւ ձէթ քսան հազար չափ։ Եւ ասաց Քի- 11
րամ արքայ Տիւրոսի գրով, եւ արձակեաց առ
Սողոմոն. Վասն սիրելոյ Տեառն զժողովուրդ իւր՝
ետ զքեզ 'ի վերայ դոցա թագաւոր։ Եւ ասէ Քի- 12
րամ. Օրհնեալ է Տէր Աստուած Իսրայէլի որ ա-
րար զերկինս եւ զերկիր, որ ետ Դաւթի արքայի
որդի իմաստուն՝ գիտել զհանճար եւ զիմաստու-
թիւն, որ շինեսցէ զտունն Տեառն եւ զտուն թա-
գաւորութեան իւրոյ։ Եւ արդ ահա առաքեցի 13
քեզ այր իմաստուն, որ գիտէ զհանճար՝ զՔի-
րամ զծառայ իմ. մայր դորա՝ է 'ի դստերացն Դա- 14
նայ, եւ հայր դորա՝ այր Տիւրացի. գիտէ գոր-
ծել զոսկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ
եւ զքարինս եւ զփայտս, եւ անկանել զծիրանին
եւ զկապուտակն եւ զբեհեզն եւ զկարմիրն եւ
քանդակել զքանդակս, եւ խորհել զամենայն հը-
նարս զորս տացես նմա՝ ընդ իմաստունս քո եւ
ընդ իմաստունս Դաւթի տեառն իմոյ հօր քո։
15 Եւ արդ զցորեանն եւ զգարին եւ զձէթն եւ զգի-
նին, զոր ասաց տէր իմ, տացէ ծառայից իւրոց.
16 եւ մեք հատանեմք փայտ 'ի Լիբանանէ ըստ ամե-
նայն պիտոյից քոց. եւ ածցուք զնոսա ընդ ծով
լաստս 'ի Յոպպէ, եւ հանուսցես զայն յԵրու-
սաղէմ։

17 Եւ ժողովեաց Սողոմոն զամենայն արս պան- Գ
դխտս յԵրուսաղէմ զկնի թուոյն զոր թուեաց
զնոսա Դաւիթ հայր նորա, եւ գտան հարիւր
յիսուն հազար եւ երեք հազար եւ վեց հարիւր.
18 եւ արար 'ի նոցանէ եօթանասուն հազար բեռ-
նակրաց եւ ութսուն հազար քարահատաց, եւ
երիս հազարս եւ զվեց հարիւրսն՝ գործավարս
'ի վերայ նոցա։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ սկսաւ Սողոմոն շինել զտունն Տեառն յԵ-
րուսաղէմ, 'ի լերինն Ամօրհացւոյն, ուր երե-
ւեցաւ Տէր Դաւթի հօր նորա, 'ի տեղւոջն յա-
րում պատրաստեաց Դաւիթ, 'ի կալն Ոռնայ յե-
2 բուսացւոյ։ Եւ սկսաւ շինել յամսեանն երկ-
րորդի, յամին չորրորդի թագաւորութեան իւ-
3 րոյ, եւ սկսաւ Սողոմոն շինել զտունն Աստուծոյ.
երկայնութիւն չափոյ առաջնոյն 'ի վաթսուն
4 կանգնոյ, եւ լայնութիւն 'ի քսան կանգնոյ. եւ
էլամ զեմ յանդիման տանն, երկայնութիւնն
առաջին՝ եւ լայնութիւն տանն կանգնոյ քսա-
նից, եւ բարձրութիւն հարիւր եւ քսան կանգ-
նոյ. եւ պատեաց զնա ոսկւով սրբով 'ի ներ-
5 քուստ։ Եւ զտունն մեծ զգուագեաց մայր փայ-
տիւք, եւ պատեաց ոսկւով սրբով, եւ քանդա-
6 կեաց 'ի նմա արմաւենիս եւ շղթայագործս. եւ
զարդարեաց զտունն ականմբք պատուականօք 'ի
7 փառս, եւ ոսկւով սրբով 'ի Փարուիմայ. եւ
պատեաց զտունն ոսկւով, եւ զորմն եւ զդրունսն
եւ զձեղունն եւ զդուրս, եւ քանդակեաց քերով-
8 բէս յորմն։ Եւ արար զտունն սրբութեան
սրբութեանցն, զերկայնութիւն նորա առաջի
կողմանէ 'ի քսան կանգնոյ, եւ զլայնութիւնն 'ի
քսան կանգնոյ, եւ պատեաց զնա մաքուր ոս-
9 կւով 'ի քերովբէսն՝ վեց հարիւր տաղանդով. եւ
կշիռ բեւեռացն միոյ միոյ կշռութիւն յիսուն սիկղ
10 ոսկւոյ. եւ զվերնատունն պատեաց ոսկւով. եւ
արար 'ի տանն սրբութեան սրբութեանցն քերով-
բէս երկուս գործ. եւ պատեաց զնոսա ոսկւով.
11 եւ թեւք քերովբէիցն՝ երկայնութիւն քսան կան-
գուն. թեւ մի 'ի հինգ կանգնոյ, կցեալ յորմն
տանն, եւ թեւն միւս 'ի հինգ կանգնոյ՝ կցեալ 'ի

թեւ քերովբէին միւսոյ· եւ թեւն քերովբէին միւսոյ 12
'ի հինգ կանգնոյ կցեալ յորմն տանն, եւ
միւս թեւն 'ի հինգ կանգնոյ կցեալ 'ի թեւ քերովբէին
միւսոյ· եւ թեւք քերովբէիցն տարածեալք 13
'ի քսան կանգնոյ· եւ նոքա կային 'ի վերայ ոտից
իւրեանց, եւ դէմք նոցա 'ի տուն: Եւ արար 14
զվարագոյրն 'ի կապուտակէ եւ 'ի ծիրանւոյ,
'ի կարմրոյ եւ 'ի բեհեզոյ, եւ անկանէր 'ի նմա
քերովբէս: Եւ արար առաջի տանն սիւնս երկուս 15
յերեսուն եւ 'ի հինգ կանգնոյ բարձրութիւն, եւ
գլուխս նոցա 'ի հինգ կանգնոյ: Եւ արար վանգակապս 16
'ի դաբիրայն, եւ եդ 'ի վերայ գլխոյ
սեանցն· եւ արար նռնաձեւս հարիւր, եւ եդ 'ի
վերայ շղթայագործացն· եւ կանգնեաց զսիւնսն
առաջի տաճարին, զմին յաջմէ եւ զմիւսն յահեկէ· 17
եւ կոչեաց զանուն այնորիկ որ յաջմէն էր'
ուղղութիւն, եւ զանուն այնորիկ որ 'ի ձախմէն
էր' զօրութիւն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ արար սեղան պղնձի' 'ի քսան կանգնոյ զերկայնութիւն, 1
եւ 'ի քսան կանգնոյ զլայնութիւն,
եւ զբարձրութիւն 'ի տասն կանգնոյ: Եւ արար 2
զծովն ձուլածոյ 'ի տասն կանգնոյ զլայնն, բոլորակ
շուրջանակի. եւ 'ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւն,
եւ շուրջանակի յերեսուն կանգնոյ: Եւ 3
նմանութիւն եզանց 'ի ներքոյ նորա, որք շուրջ
կային, 'ի տասն կանգնոյ շուրջ պատեալք զծովու·
եւ ձուլեցին զպատուականն ընդ ձուլածոյն
իւրեանց, որպէս արարին զնոսա երկոտասան 4
զուարակս· երեքն հայէին 'ի հիւսիսի, եւ երեքն
հայէին յարեւմուտս, եւ երեքն հայէին 'ի հարաւ,
եւ երեքն հայէին յարեւելս· եւ ծովն 'ի
վերայ նոցա, եւ յետոյքն իւրեանց 'ի ներքոյ: Եւ 5
թանձրութիւն ծովուն թիզաւ. եւ շուրթն նորա իբրեւ
զշուրթն բաժակի, քանդակեալ բոյս շուշանի.
եւ տանէր երիս հազարս չափ· եւ կատարեաց 6
զնա: Եւ արար աւազանս տասն, եւ եդ զհինգն
յաջմէ, եւ զհինգն 'ի ձախմէ· լուանալ 'ի նոսա
զգործ ողջակիզացն եւ ողողել 'ի նոսա· եւ ծովն
'ի լուանալ 'ի նմա քահանայիցն զձեռս:
Եւ արար զաշտանակսն ոսկիս տասն ըստ յօրինուածոյն 7
իւրեանց, եւ եդ զնոսա 'ի տաճարին,
զհինգն յաջմէ եւ զհինգն 'ի ձախմէ: Եւ արար սեղանս 8
տասն, եւ եդ 'ի տաճարին, զհինգ յաջմէ եւ
զհինգ 'ի ձախմէ· եւ արար տաշտս ոսկիս հարիւր:
Եւ արար զսրահն քահանայիցն եւ զսրահն զմեծ, 9
եւ զդրունս սրահին· եւ զդրունս նոցա պատեալ
պղնձով· եւ զծովն եդ յանկեան տաճարին յաջմէ 10
կողմանէ, իբրեւ յարեւելս տաճարին: Եւ արար Քիրամ 11
զմաղձահանս եւ զկաթսայս եւ զկասկարայս
սեղանոյն, եւ զամենայն զկազմած նորա: Եւ կատարեաց
Քիրամ' առնել զամենայն գործն զոր
հրամայեաց արքայ Սողոմոն 'ի տանն Աստուծոյ:
12 Զսիւնս երկուս, եւ 'ի վերայ նոցա գլուխս,
եւ 'ի վերայ խոյակաց սեանցն [illegible]
զերկուսեան եւ զվանդակագործսն զերկուսն' առ
'ի ծածկել զխոյակս քանթարանթացն, որք էին
13 'ի վերայ գլխոյ սեանցն: Եւ զանգակս ոսկեղէնս
չորեքհարիւր յերկուսին վանդակապատսն, եւ
զերկուս տողս նռնաձեւսն 'ի միում վանդակագործին'
ծածկել զերկուսին խոյակսն որ էին
14 'ի վերայ սեանցն: Եւ զմեքենայսն արար տասն,
15 եւ զաւազանսն 'ի վերայ մեքենայիցն· եւ զծովն
զմի, եւ զուարակս երկոտասան 'ի ներքոյ
16 նորա· եւ զկաթսայս եւ զբահանակսն եւ զսանս
եւ զմաղձահանս, եւ զամենայն կազմ նոցա
զոր արար Քիրամ, եւ տարաւ արքային Սողոմոնի
17 'ի տանն Տեառն: Ի մաքուր պղնձոյ' յընդարձակութեան
երկրին Յորդանանու ձուլեաց զայն
արքայ, 'ի թանձրութեան հողոյն 'ի տանն Սոքովթայ,
18 'ի մէջ Սարդաթայ: Եւ արար Սողոմոն
զամենայն սպասն զայն բազում յոյժ· վասն զի
19 ոչ պակասեաց կշիռ պղնձոյն: Եւ արար Սողոմոն
զամենայն սպաս տանն Տեառն, եւ զսեղանն
ոսկի եւ զսեղանս, եւ 'ի վերայ նոցա զհացն
20 զառաջաւորութեան, եւ զաշտանակսն եւ զճրագունսն
լուսոյ ըստ յօրինուածոյն յանդիման
21 դաբիրայն 'ի մաքուր ոսկւոյ· եւ ճրագարանք
22 իւրեանց եւ բաղմակալք իւրեանց եւ տաշտքն
եւ խնկամանքն եւ բուրվառքն 'ի մաքուր ոսկւոյ·
եւ դուռք տանն ներքնոյ 'ի սրբութիւն սրբութեանցն,
եւ դրունս տաճարին ոսկեղէնս:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ կատարեցաւ ամենայն գործն զոր արար
Սողոմոն 'ի տանն Տեառն, եւ տարաւ 'ի ներքս Սողոմոն
զսրբութիւնսն Դաւթի հօր իւրոյ· զարծաթն
եւ զոսկին եւ զսպաս եդ 'ի գանձս տանն
Տեառն:

2 Յայնժամ եկեղեցացոյց Սողոմոն զծերսն Իսրայէլի Դ
եւ զամենայն իշխանս ցեղիցն, զառաջնորդս
տոհմից որդւոցն Իսրայէլի յԵրուսաղէմ,
հանել զտապանակ ուխտին Տեառն 'ի քաղաքէն
3 Դաւթի' նա է Սիոն: Եւ ժողովեցան առ արքայ
ամենայն այր Իսրայէլի 'ի տօնին, այն է ամսեան
4 եօթներորդ· եւ եկին ամենեքեան ծերքն Իսրայէլի:
Եւ առին ամենեքեան Ղեւտացիքն զտա-
5 պանակն եւ հանին զնա, եւ զխորանն վկայութեան
եւ զամենայն սպասն սուրբ որ էր 'ի խորանին,
եւ հանին զայն քահանայքն եւ Ղեւտա-
6 ցիքն: Եւ արքայ Սողոմոն եւ ամենայն ժողովուրդն
Իսրայէլի եւ երկիւղածքն եւ ժողովեալքն
նոցա առաջի տապանակին զենուին զուարակս

եւ ոչխարս՝ որոց ոչ գոյր թիւ. եւ ոչ համար ՚ի
բազմութենէն։ Եւ տարան ՚ի ներքս ղեւտացիքն 7
զտապանակ ուխտին Տեառն ՚ի տեղին իւր՝ ՚ի դաբիր
տանն ՚ի սրբութիւն սրբութեանցն, ՚ի ներքոյ
թեւոց քերովբէիցն. եւ էր քերովբէիցն թռուցեալ 8
զթեւս իւրեանց ՚ի վերայ տապանակին, եւ
ծածկէին քերովբէքն զտապանակն եւ զբառնալիս
նորա ՚ի վերուստ. եւ չուրջ ունէին բառնալիսն, 9
եւ հայէին գլուխք բառնալեացն ՚ի սրբութեանցն
՚ի դէմս դաբիրայն, եւ ոչ երեւէին արտաքս,
եւ էին անդ մինչեւ ցայսօր։ Եւ ոչ ինչ 10
էր ՚ի տապանակին՝ բայց երկու տախտակքն զորս
եդ անդ Մովսէս ՚ի Քորէբ, զորս ուխտեաց Տէր
ընդ որդիսն Իսրայէլի յելանելն նոցա յերկրէն Եգիպտացւոց։
Եւ եղեւ իբրեւ ելին քահանայքն ՚ի 11
սրբութեանցն, վասն զի ամենեքեան քահանայքն
որք գտան անդ՝ սրբեցան, եւ ոչ էին կարգեալ
որ ըստ օրէ պաշտամանցն եւ ղեւտացիքն սաղմոսանուագք, 12
ամենեքեան յորդւոցն Ասափայ
եւ Եմանայ եւ Իդիթովմայ, եւ յորդւոցն նոցա
եւ յեղբարցն նոցա, որք զգեցեալ էին զպատմուճանս
բեհեզեղէնս, եւ ծնծղայք եւ քնարք եւ
սրինգք կային յարեւելից կողմանէ սեղանոյն,
եւ ընդ նոսա քահանայք հարիւր եւ քսան՝ հարկանէին
փողս. եւ եղեւ միաբանութեան ձայն ՚ի 13
հարկանել զփողսն եւ յերգել զսաղմոսն եւ ամբառնալ
զձայնսն միաբան ասելով. Խոստովան եղերուք
եւ օրհնեցէք զՏէր. եւ բարձրացուցին ըզձայնսն
փողովքն եւ ծնծղայիւք եւ գործեօք երգոյն,
եւ ասացին Խոստովան եղերուք Տեառն.
զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եւ
տունն լցաւ ամպով փառացն Տեառն. եւ ոչ կարէին 14
քահանայքն կալ ՚ի պաշտամանն յերեսաց
ամպոյն, վասն զի լցին փառքն Տեառն զտունն
Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Յայնժամ խօսեցաւ Սողոմոն. Տէր ասաց բընակել 1
՚ի մառախղի. եւ ես շինեցի տուն անուան 2
քում զսրբութիւնս քո, եւ պատրաստեցի բնակել
՚ի նմա յաւիտեանս։ Եւ դարձոյց արքայ զերեսս 3
իւր, օրհնեաց զամենայն եկեղեցին Իսրայէլի,
եւ ամենայն եկեղեցին Իսրայէլի կայր
շուրջ. եւ ասէ. Օրհնեալ է Տէր Աստուած Իսրայէլի, 4
որ խօսեցաւ բերանով իւրով ընդ Դաւթի
հօր իմում, եւ ձեռօք իւրովք ելից. եւ ասէ. 5
յօրէ յորմէ հանի զժողովուրդ իմ յերկրէն Եգիպտացւոց՝
ոչ ընտրեցի քաղաք մի յամենայն ցեղիցն
Իսրայէլի շինել ինձ տուն, զի լինիցի անուն
իմ անդ. եւ ոչ ընտրեցի զայր մի լինել առաջնորդ
՚ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի։ Եւ 6
արդ ընտրեցի զԵրուսաղէմ լինել անուան իմոյ
անդ. եւ ընտրեցի զԴաւիթ՝ զի լինիցի ՚ի վերայ
7 ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի։ Եւ եղեւ ՚ի սրտի
Դաւթի հօր իմոյ շինել տուն անուան Տեառն Աստուծոյ
8 Իսրայէլի. եւ ասաց Տէր ցԴաւիթ ցհայր
իմ. վասն զի եղեւ ՚ի սրտի քում շինել տուն անուան
իմոյ՝ բարւոք արարեր զի եղեւ այդ ՚ի
9 սրտի քում. բայց սակայն դու ոչ շինեսցես ինձ
տուն, այլ որդի քո որ ելցէ յորովայնէ քումմէ,
10 նա շինեսցէ տուն անուան իմոյ։ Եւ կանգնեաց
Տէր զբան իւր զոր խօսեցաւ. եւ եղէ ես փոխանակ
Դաւթի հօր իմոյ. նստայ յաթոռն Իսրայէլի
որպէս խօսեցաւ Տէր, եւ շինեցի զտունս զայս
11 անուան Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, եւ եդի
անդ զտապանակ ուխտին զոր ուխտեաց ընդ որդիսն
12 Իսրայէլի։ Եւ եկաց յանդիման սեղանոյն
Տեառն առաջի ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի,
13 եւ ամբարձ զձեռս իւր։ Վասն զի արար Սողոմոն
խարիսխ պղնձի եւ եդ զնա ՚ի մէջ սրահի
տաճարին, ՚ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն նորա,
եւ ՚ի հինգ կանգնոյ զլայնութիւնն, եւ յերից
կանգնոց զբարձրութիւն նորա. եւ եկաց ՚ի
վերայ նորա, անկաւ ՚ի վերայ ծնգաց իւրոց առաջի
ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի, եւ ամբարձ
14 զձեռս իւր յերկինս, եւ ասէ. Տէր Աստուած
Իսրայէլի, ոչ ոք է նման քեզ Աստուած
յերկինս եւ ոչ ՚ի վերայ երկրի, որ պահես
զուխտ եւ զողորմութիւն ամենեցուն՝ որ գնան
15 առաջի քո ամենայն սրտիւք իւրեանց։ Զի պահեցեր
ծառայի քում Դաւթի հօր իմոյ զոր խօսեցար
ընդ նմա եւ ասացեր, խօսեցար բերանով
16 քով եւ ձեռօք քովք լցեր այսօր։ Եւ արդ, Տէր
Աստուած Իսրայէլի, պահեա ծառայի քում
Դաւթի հօր իմում զոր ինչ խօսեցար ընդ նմա
եւ ասացեր. ոչ պակասեսցէ քո այր յերեսաց
իմոց որ նստիցի յաթոռն Իսրայէլի. բայց միայն
թէ պահեսցեն որդիք քո զճանապարհս իւրեանց
գնալ առաջի իմ, որպէս գնացեր դու առաջի իմ։
17 Եւ արդ, Տէր Աստուած Իսրայէլի, հաւատարիմ
18 լիցի բանն քո Դաւթի, եթէ ստուգութեամբ
բնակեսցէ Աստուած ընդ մարդկան ՚ի վերայ երկրի.
զի եթէ երկինք՝ եւ երկինք երկնից ոչ են
բաւական քեզ, եւ զինչ է տունս այս զոր շինեցի։
19 Եւ արդ հայեսցիս յաղօթս ծառայի քո
եւ ՚ի խնդրուածս իմ, Տէր Աստուած, լսել զաղաչանս
եւ զաղօթս զոր ծառայ քո աղաչէ առաջի
20 քո այսօր, լինել բաց աչաց քոց եւ մտաց ՚ի
տունս յայսմ ՚ի տուէ եւ ՚ի գիշերի, ՚ի տեղւոջս
յորում ասացեր կոչել զանուն քո ՚ի նմա, առ
՚ի լսել զաղօթս զոր ծառայ քո աղաչէ ՚ի տեղւոջս
21 յայսմ։ Եւ լուիցես զխնդրուածս ծառայի քո
եւ ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի, զոր ինչ աղաչեսցեն
՚ի տեղւոջս յայսմ. եւ դու լուիցես ՚ի տեղւոջէ
բնակութեան քոյ յերկնից. լուիցես՝ եւ
22 քաւիչ լիցիս։ Զոր ինչ մեղանչիցէ այր ընկերի

իւրում, եւ առնուցու նզովս յաղագս այնորիկ
նզովել զնա, եւ եկեալ կացցէ առաջի սեղանոյ
'ի տանս յայսմիկ, եւ դու լուիցես յերկնից, եւ ա- 23
րասցես եւ դատեսցես զծառայսն քո՝ հատուցա-
նել անօրինին, տալ ըստ ճանապարհաց նորա
'ի գլուխ նորա, եւ արդարացուցանել զարդարն՝
եւ տալ իւրաքանչիւր ումեք ըստ արդարութեան
իւրում։ Իսկ եթէ փախիցէ ժողովուրդ քո Իսրա- 24
յէլ առաջի թշնամեաց, եթէ մեղիցեն քեզ եւ
դարձցին եւ խոստովան լիցին անուան քում, եւ
յաղօթս կացցեն եւ աղաչեսցեն առաջի քո 'ի
տանս յայսմ, եւ դու լուիցես յերկնից, եւ քաւի- 25
ցես մեղաց ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի. եւ դար-
ձուսցես զնոսա յերկիրն զոր ետուր նոցա եւ
հարց նոցա։ Յարգելուլ քո զերկինս՝ ոչ լինել 26
անձրեւ՝ թէ մեղիցեն քեզ, եւ յաղօթս կացցեն
'ի տեղւոջս յայսմ, եւ օրհնեսցեն զանուն քո, եւ
'ի մեղացն իւրեանց դարձցին. վասն զի նեղեն ա-
րասցես զնոսա, եւ դու լուիցես յերկնից, եւ քա- 27
ւեսցես մեղաց ծառայից քոց եւ ժողովրդեան
քոյ Իսրայէլի. վասն զի յայտնեսցես նոցա զճա-
նապարհն բարի յոր գնասցեն 'ի նմա. եւ տասցես
անձրեւ 'ի վերայ երկրի քոյ՝ զոր ետուր ժողո-
վրդեան քում 'ի ժառանգութիւն։ Սով եթէ 28
լինիցի 'ի վերայ երկրի, մահ եթէ լինիցի, խոր-
շակահարութիւն եւ դալուկն եւ մարախ եւ ջո-
րեակ եթէ լինիցի, եթէ նեղիցէ զնոսա թշնամի
յանդիման քաղաքացն իւրեանց, ըստ ամենայն
հարուածոց եւ ըստ ամենայն ցաւոց, ամենայն 29
աղօթք եւ ամենայն աղաչանք՝ որ լինիցին ա-
մենայն մարդոյ եւ ամենայն ժողովրդեան քո Իս-
րայէլի, եթէ ծանիցէ մարդ զբորոտութիւն իւր
եւ զախտ իւր, եւ ամբարձցէ զձեռս իւր 'ի տանս
յայս, եւ դու լուիցես յերկնից 'ի պատրաստ բը- 30
նակութենէ քումմէ, եւ քաւիցես, եւ տացես
նմա ըստ սրտի իւրում՝ որպէս եւ ծանիցես ըզ-
սիրտ նորա. վասն զի դու միայն ճանաչես ըզ-
սիրտս որդւոց մարդկան. որպէս զի երկիցեն 'ի 31
ճանապարհաց քոց զամենայն աւուրս զորս կեց-
ցեն նոքա 'ի վերայ երեսաց երկրին զոր ետուր
հարցն նոցա։ Եւ ամենայն օտարական որ ոչ ի- 32
ցէ 'ի ժողովրդենէ քումմէ յԻսրայէլէ ինքն, եւ ե-
կեսցէ յերկրէ հեռաստանէ՝ վասն անուան քոյ
մեծի եւ հզօր ձեռին քոյ եւ բարձր բազկի քոյ.
եկեսցեն եւ յաղօթս կացցեն 'ի տեղւոջս յայսմ,
եւ լուիցես յերկնից 'ի պատրաստ բնակութենէ 33
քումմէ, եւ արասցես ըստ ամենայնի զոր ինչ
եւ կարդասցէ առ քեզ օտարականն. զի ծանի-
ցեն ամենայն ժողովուրդք երկրի զանուն քո, եւ
երկիցեն 'ի քէն՝ որպէս եւ ժողովուրդ քո Իսրա-
յէլ. եւ գիտասցեն եթէ կոչեցեալ է անուն քո
'ի վերայ տանս այսորիկ զոր շինեցի։ Եթէ ելցէ 34
ժողովուրդ քո 'ի պատերազմ 'ի վերայ թշնամեաց
իւրոց 'ի ճանապարհ՝ յոր առաքեսցես զնոսա, եւ
յաղօթս կացցեն առ քեզ 'ի ճանապարհի քաղա-
քիս այսորիկ զոր ընտրեցեր զսա, եւ տանս զոր
35 շինեցի անուան քում, եւ լուիցես յերկնից ա-
ղաչանաց նոցա եւ աղօթից նոցա, եւ արասցես
36 իրաւունս նոցա. վասն զի մեղանչիցեն քեզ, քանզի
ոչ գոյ մարդ որ ոչ մեղանչէ, եւ հարցես զնոսա
եւ մատնեսցես զնոսա առաջի երեսաց թշնա-
մեաց, եւ գերելով գերեսցեն յերկիր թշնա-
37 մեացն, յերկիր հեռաւոր կամ մերձաւոր, եւ
դարձցին սրտիւք իւրեանց յերկրին յոր փոխե-
ցան անդր, դարձցին եւ աղաչեսցեն զքեզ 'ի գե-
րութեանն իւրեանց, եւ ասասցեն, մեղաք եւ
38 անօրինեցաք, եւ դարձցին առ քեզ յամենայն
սրտից իւրեանց եւ 'ի բոլոր անձանց իւրեանց յեր-
կրի գերութեանն, եւ յաղօթս կացցեն 'ի ճա-
նապարհ երկրիս այսորիկ զոր ետուր հարցն մե-
րոց՝ եւ քաղաքիս զոր ընտրեցեր՝ եւ տանս զոր
39 շինեցի անուան քում, եւ լուիցես յերկնից 'ի
պատրաստ բնակութենէ քումմէ աղօթից նոցա
եւ աղաչանաց իւրեանց, եւ արասցես իրա-
ւունս, եւ քաւիչ լինիցիս ժողովրդեանն մեղուցե-
40 լոյ քեզ։ Եւ արդ, Տէր, եղիցին աչք քո բաց,
եւ ականջք քո առ 'ի լսել զաղաչանս 'ի տե-
41 ղւոջս յայսմ։ Եւ արդ արի, Տէր Աստուած, 'ի
հանգիստ քո, դու եւ տապանակ սրբութեան
քոյ. քահանայք քո, Տէր Աստուած, զգեցցին
զփրկութիւն, եւ որդիք քո ուրախ եղիցին 'ի բա-
42 րութիւնս։ Տէր Աստուած, մի դարձուցաներ
զերեսս քո յօծելոյ քումմէ, յիշեա զողորմու-
թեամբ քո զԴաւիթ ծառայ քո։

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Եւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն զաղօթսն,
հուր էջ յերկնից եւ եկեր զողջակէզսն եւ զզոհ-
2 սն. եւ փառքն Տեառն լցին զտունն. եւ ոչ եւս
կարէին քահանայքն մտանել 'ի տունն Տեառն 'ի
ժամանակին յայնմիկ. վասն զի լցին փառքն Տեա-
3 ռն զտունն։ Եւ ամենայն որդիքն Իսրայէլի տե-
սանէին զիջանել հրոյն եւ զփառսն Տեառն 'ի վե-
րայ տանն. եւ անկան 'ի վերայ երեսաց յերկիր
'ի քարայատակ տեղւոջն, եւ երկիր պագին եւ
օրհնեցին զՏէր, զի բարի է՝ զի յաւիտեան է ո-
4 ղորմութիւն նորա։ Եւ արքայ եւ ամենայն ժո-
5 ղովուրդն զենուին զոհս առաջի Տեառն. եւ եզեն
Սողոմոն զզոհսն, զուարակս քսան եւ երկու հա-
զար, եւ ոչխարս արօտականս հարիւր քսան
հազար. եւ արար զնաւակատիս տաճարին Աս-
6 տուծոյ արքայ եւ ամենայն ժողովուրդն։ Եւ
քահանայքն ըստ պահպանութեանն իւրեանց
կային, եւ ղեւտացիքն նուագարանօք երգոցն
Տեառն եւ Դաւթի արքայի, խոստովան լինել
առաջի Տեառն՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն

նորա․ օրհնութեամբքն Դաւթայ ՚ի ձեռն նոցա․
և քահանայքն հարկանէին փողս առաջի նոցա․
և ամենայն Իսրայէլ յոտն կային ։ Եւ սրբեաց 7
Սողոմոն զմիջոց սրահին՝ որ էր ՚ի տանն Տեառն,
վասն զի անդ արար զողջակէզսն և զճարպսն
փրկութեանն․ քանզի սեղանն պղնձի՝ զոր արար
Սողոմոն՝ ոչ կարէր ընդունել զողջակէզսն և
զհանդերձսն և զճարպսն ։ Եւ արար Սողոմոն 8
զտօնն ՚ի ժամանակին յայնմ՝ աւուրս եօթն, և
ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա, եկեղեցի մեծ յոյժ,
՚ի մտիցն Եմաթայ մինչև ՚ի հեղեղատն Եգիպտո-
սի ։ Եւ արար յաւուրն ութերորդի ելս․ վասն 9
զի զնաւակատիսն արար սեղանոյն զեօթն օր տօ-
նին․ և ՚ի քսան և երիս ամսոյն եօթներորդի 10
արձակեաց զժողովուրդն ՚ի խորանս իւրեանց
ուրախութեամբ և բարի սրտիւ, յամենայն բա-
րութիւնսն զոր արար Տէր Դաւթի և Սողոմոնի
և ժողովրդեան իւրում Իսրայէլի ։ Եւ կատա- 11
րեաց Սողոմոն զտունն Տեառն և զտունն ար-
քայի․ և զամենայն ինչ զոր կամեցաւ անձն Սո-
ղոմոնի առնել ՚ի տանն Տեառն և ՚ի տանն իւրում՝
յաջողեցաւ ։

Բ Եւ երեւեցաւ Աստուած Սողոմոնի ՚ի գիշերին 12
յայնմ, և ասէ ցնա․ Լուայ աղօթից քոց, ընտ-
րեցի զտեղիդ զայդ ինձ ՚ի տուն զոհից ։ Եթէ ար- 13
գելից զերկինս և ոչ լինիցի անձրեւ, և եթէ
պատուիրեցից մարախոյ ուտել զփայտ, և եթէ
առաքեցից մահ ՚ի ժողովուրդ իմ, և եթէ ամա- 14
չեսցէ ժողովուրդ իմ յորոց կոչեցեալ է անուն
իմ ՚ի վերայ նոցա, և յաղօթս կացցեն և խնդ-
րեսցեն զերեսս իմ, և դարձցին ՚ի ճանապար-
հաց իւրեանց չարաց, և ես լուայց յերկնից և
քաւիչ եղէց նոցա և բժշկեցից զերկիր նոցա ։
Եւ այժմ աչք իմ եղիցին բաց, և ականջք իմ 15
առ ՚ի լսել զաղօթս ՚ի տեղւոջս յայսմ․ և արդ 16
ահա ընտրեցի զտունս զայս, և սրբեցի զսա առ
՚ի լինել անուան իմոյ աստ յաւիտեան, և եղի-
ցին աչք իմ և սիրտ աստ զամենայն աւուրս ։
Եւ դու եթէ գնասցես առաջի իմ իբրեւ զԴաւիթ 17
հայր քո, և արասցես ըստ ամենայնի զոր ինչ
պատուիրեցի քեզ․ զհրամանս իմ և զիրաւունս
իմ պահեսցես, կանգնեցից զաթոռ թագաւո- 18
րութեան քոյ, որպէս ուխտեցի ընդ Դաւթի հօր
քոյ և ասացի․ ոչ բարձցի քո այր առաջնորդ
յԻսրայէլէ ։ Ապա թէ դարձջիք դուք և թող- 19
ջիք զհրամանս իմ և զպատուիրանս իմ զորս
ետու առաջի իմ, և երթայցէք պաշտիցէք զաս-
տուածս օտարս և երկիր պագանիցէք նոցա,
բարձից զձեզ յերկրէս զոր ետու ձեզ, և զտունս 20
զայս՝ զոր սրբեցի անուան իմոյ՝ ՚ի բաց գարշե-
ցից յերեսաց իմոց, և տաց զսա յառակ և ՚ի
պատմութիւն յամենայն ազգս, զտունս զայս 21
զբարձր․ և ամենայն որ անցանիցէ առ սովաւ՝
զարմասցի և ասասցէ․ ընդէր արար Տէր եր-
22 կրիս այսմ և տանս այսմիկ ։ Եւ ասասցեն․
վասն զի թողին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց՝
որ եհան զնոսա յերկրէն Եգիպտոսի, և ընկա-
լան զաստուածս օտարս, երկիր պագին նոցա
և ծառայեցին նոցա, յաղագս այնորիկ ած ՚ի
վերայ դոցա զամենայն չարիս զայսոսիկ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ եղեւ յետ քսան ամաց՝ յորս շինեաց Սողո- Ա
2 մոն զտունն Տեառն և զտունն իւր, և զքաղաք-
սն զոր ետ Քիրամ Սողոմոնի, շինեաց զնոսա
Սողոմոն, և բնակեցոյց անդ զորդիսն Իսրայէ-
3 լի ։ Եւ եկն Սողոմոն յԵմաթ Սուբայ, և զօրա-
4 ցոյց զնա․ և շինեաց զԹադմոր յանապատին, և
5 զամենայն քաղաքսն ամուրս շինեաց յԵմաթ․ և
շինեաց զԲեթորոն վերին և զԲեթորոն ներքին,
քաղաքս ամուրս պարսպաւորս և դրունս և նիգս ։
6 Եւ զԲաղաաթ, և զամենայն քաղաքսն ամուրս
որք էին Սողոմոնի, և զամենայն քաղաքս կա-
ռացն և զամենայն քաղաքս ձիոց․ և զոր ինչ
ցանկացաւ Սողոմոն ըստ ցանկութեան իւրում
շինել յԵրուսաղէմ և ՚ի Լիբանան և յամենայն
7 թագաւորութեան իւրում ։ Զամենայն ժողովուրդ
որ մնացեալ էր ՚ի Քետացւոց և յԱմուրհա-
ցւոց և ՚ի Փերեզացւոց և ՚ի Խեւացւոց և
յԵբուսացւոց, որք ոչ էին յորդւոց Իսրայէ-
8 լի, այլ էին յորդւոց այնոցիկ՝ որք մնացեալ էին
ընդ նոսա յերկրին զորս ոչ սատակեցին որդիքն
Իսրայէլի, և ած զնոսա Սողոմոն ՚ի հարկատու
9 մինչև ցայսօր ։ Եւ յորդւոց Իսրայէլի ոչ ետ
Սողոմոն ՚ի ծառայս թագաւորութեան իւրոյ․
վասն զի նոքա արք պատերազմողք և իշխանք
10 զօրաւորք և իշխանք կառաց և երիվարաց․ և
սոքա էին իշխանք հրամանաց թագաւորու-
թեանն Սողոմոնի, երկերիւր և յիսուն գործա-
11 վարք ժողովրդեանն ։ Եւ զդուստրն Փարաւոնի
եհան Սողոմոն ՚ի քաղաքէն Դաւթի՝ ՚ի տունն զոր
շինեաց նմա․ վասն զի ասաց, ոչ բնակեսցէ կին
իմ ՚ի քաղաքին Իսրայէլի արքայի Դաւթի․ վասն
զի սուրբ է որ եմուտ անդր տապանակն Տեառն ։
12 Յայնժամ եհան Սողոմոն ողջակէզս Տեառն ՚ի Բ
վերայ սեղանոյն նորա զոր շինեաց յանդիման
13 տաճարին, և ըստ բանին աւուրց յաւուրս մա-
տուցանել ըստ պատուիրանացն Մովսէսի ՚ի շա-
բաթս և յամսամուտս և ՚ի տօնս․ երիս ժա-
մանակս ՚ի տարւոջ, ՚ի տօնի բաղարջակերացն,
և ՚ի տօնի եօթներորդացն, և ՚ի տօնի տաղա-
14 ւարահարացն ։ Եւ կացոյց ըստ իրաւանցն Դաւ-
թի զդասս քահանայիցն ըստ պաշտամանց նոցա․
և զղեւտացիսն ՚ի վերայ պահպանութեանց ի-
րեանց, օրհնել և պաշտել առաջի քահանայիցն
ըստ օրինին որ ըստ օրէ ։ Եւ զդռնապանս ըստ
բաժանմանց իւրեանց ՚ի դրունս դրունս․ վասն զի

այսպէս էր պատուիրանն Դաւթայ առնն Աստուծոյ. եւ ոչ անցին զպատուիրանօքն արքայի՝ 15 յաղագս քահանայից եւ ղեւտացւոց, յամենայն բանի եւ 'ի գանձատունս: Եւ պատրաստեցաւ ա- 16 մենայն գործն՝ յօրէ յորմէ սկսաւ մինչեւ յօրն յորում կատարեաց Սողոմոն զտունն Տեառն: Յայնժամ գնաց Սողոմոն 'ի Գասիոնգաբեր, եւ 17 յԷլաթ՝ որ առ ծովեզերն Իդումէացւոց էր: Եւ 18 առաքեաց Քիրամ 'ի ձեռն ծառայից իւրոց նաւս, եւ արս որ գիտէին նաւել ընդ ծովս, եւ գնացին ընդ ծառայսն Սողոմոնի 'ի Սովփիրա. եւ առին անտի չորեքհարիւր եւ յիսուն տաղանդ ոսկւոյ, եւ եկին առ արքայ Սողոմոն:

ԳԼՈՒԽ Թ

Ը Եւ թագուհին Սաբայ լուաւ զանուն Սողոմոնի, եւ եկն փորձել զՍողոմոն առակօք յԵրուսաղէմ, յոյժ ծանր զօրութեամբ, եւ ուղտուք՝ որ 1 բարձեալ բերէին խունկս եւ ոսկի բազում եւ ականս պատուականս. եւ եկն առ Սողոմոն, եւ խօսեցաւ ընդ նմա զամենայն որ ինչ էր 'ի միտս իւր: Եւ պատմեաց նմա Սողոմոն զամենայն բանս 2 նորա, եւ ոչ վրիպեաց բան մի 'ի Սողոմոնէ զոր ոչ պատմեաց նմա: Եւ ետես թագուհին Սաբայ 3 զիմաստութիւնն Սողոմոնի, եւ զտունն զոր շինեաց, եւ զկերակուրս սեղանոյն, եւ զնստոյս 4 ծառայից նորա, եւ զկարգս պաշտօնէից նորա, եւ զպատմուճանս նոցա, եւ զմատռուակս նորա, եւ զզգեստս նոցա, եւ զողջակէզսն զոր մատուցանէր 'ի տանն Տեառն, 'ի զարմացմանէ եղեւ, եւ ասէ ցարքայ. Ճշմարիտ էր բանն զոր լուայ 5 յերկրին իմում յաղագս բանից քոց, եւ վասն իմաստութեան քոյ. եւ ոչ հաւատացի բանիցն 6 մինչեւ եկի եւ տեսին աչք իմ. եւ ահա ոչ է 'ի կէս զոր պատմեցինն, 'ի բազմութենէ իմաստութեանս քոյ զորս յաւելեր 'ի համբաւն զոր լուայ: Երանելիք են արք եւ երանելի կանայք 7 քո, եւ ծառայքդ այդոքիկ որք կան առ քեզ հանապազ եւ լսեն զիմաստութիւնդ քո: Եղիցի 8 Տէր Աստուած օրհնեալ՝ որ հաճեցաւ ընդ քեզ, տալ զքեզ յաթոռ թագաւորութեան իւրոյ՝ ժողովրդեան քում. զի յաղագս սիրելոյ Տեառն Աստուծոյ քո զԻսրայէլ եւ կացուցանելոյ զնա յաւիտեան՝ եդ զքեզ 'ի վերայ դոցա թագաւոր. առնել իրաւունս եւ արդարութիւն: Եւ 9 ետ արքայի հարիւր եւ քսան տաղանդ ոսկւոյ, եւ խունկս բազում յոյժ, եւ ականս պատուականս. եւ ոչ գոյր երբեք զխունկսն զայնոսիկ զորս ետ տիկինն Սաբայ արքայի Սողոմոնի: Եւ ծառայքն Սողոմոնի եւ ծառայքն Քի- 10 րամայ բերին ոսկի Սողոմոնի 'ի Սովփիրայ, եւ փայտս հաստս եւ ականս պատուականս: Եւ ա- 11 րար արքայ զփայտն հաստ՝ աստիճանս տանն Տեառն եւ տանն արքայի. եւ քնարս եւ սաւիղս երգեցողացն. եւ ոչ երբեք երեւեցաւ այնպէս

12 յառաջագոյն յերկրին Յուդայ: Եւ արքայ Սողոմոն ետ տիկնոջն Սաբայ զամենայն զոր ինչ կամեցաւ նա եւ զոր ինչ խնդրեաց, բաց յայնցանէ զոր ետ արքայի Սողոմոնի. եւ դարձաւ յերկիրն

13 իւր: Եւ էր կշիռ ոսկւոյն զոր բերին Սողոմոնի 'ի միում ամի, վեց հարիւր եւ վաթսուն եւ

14 վեց տաղանդ ոսկւոյ, առանց արանցն կարգեցելոց եւ վաճառականացն որք բերէին. եւ յամենայն թագաւորութեանցն արաբացւոց եւ յիշխանաց երկրին՝ բերէին ոսկի եւ արծաթ ար-

15 քայի Սողոմոնի: Եւ արար արքայ Սողոմոն երեք հարիւր վահան ոսկի կռածոյ, վեց հարիւր

16 դահեկան մաքուր ոսկի 'ի մի վահան. եւ երեք հարիւր նիզակ ոսկի կռածոյ, երեք հարիւր դահեկան 'ի մի նիզակ յիւրաքանչիւր որ 'ի նոցանէ. եւ եդ զայն արքայ 'ի տան անտառին Լիբանա-

17 նու: Եւ արար արքայ աթոռ 'ի ժանեաց փղաց

18 մեծ, եւ պատեաց զնա մաքուր ոսկւով. եւ վեց աստիճանք էին աթոռոյն կապեալք ոսկւով. եւ անկիւնք աստի եւ անտի յաթոռն նստելոյ. եւ

19 երկու առիւծք կային առ ստա անկեանցն. եւ երկոտասան առիւծք կային աստի եւ անտի առ վեց աստիճանան. եւ ոչ երբեք եղեւ այնպիսի

20 յամենայն թագաւորութեան ուրուք: Եւ ամենայն սպասք արքայի Սողոմոնի ոսկեղէն, եւ ամենայն սպասք տան անտառին Լիբանանու ոսկւով քսեալ. եւ ոչինչ էր համարեալ ար-

21 ծաթ յաւուրս Սողոմոնի. վասն զի նաւք արքայի Սողոմոնի երթային 'ի Թարսիս ընդ ծառայսն Քիրամայ, եւ միանգամ յերիս ամս գային նաւք 'ի Թարսուայ արքային, լի ոսկւով եւ արծաթով եւ

22 ժանեօք փղաց եւ կապկաց եւ սիրամարգաց: Եւ մեծացաւ Սողոմոն քան զամենայն թագաւորս

23 ընչիւք եւ իմաստութեամբ. եւ ամենայն թագաւորք երկրի խնդրէին զերեսս Սողոմոնի տեսանել, եւ լսել զիմաստութիւն նորա զոր ետ

24 Աստուած 'ի սիրտ նորա. եւ նոքա բերէին իւրաքանչիւր ոք ընծայ նմա՝ անօթս արծաթեղէնս եւ անօթս ոսկեղէնս եւ պատմուճանս, եւ ստաշխն եւ խունկս եւ ձիս եւ ջորիս՝ ամի ամի:

25 Եւ էին Սողոմոնի չորս բիւրք մատակ ձիք 'ի կառս, եւ երկոտասան հազար երիվարք. եւ եդ զնոսա 'ի քաղաքս կառացն, եւ էին ընդ Սողոմո-

26 նի յԵրուսաղէմ: Եւ էր իշխան ամենայն թագաւորացն 'ի գետոյն Եփրատայ մինչեւ յերկիրն այ-

27 լազգեաց, եւ մինչ 'ի սահմանս Եգիպտոսի: Եւ ետ արքայ զոսկի եւ զարծաթ իբրեւ զքարինս յԵրուսաղէմ, եւ զփայտս մայրս իբրեւ զմոլաթ-

28 զենիս 'ի դաշտս բազում. եւ էր ձիոցն Սողոմոնի

29 յԵգիպտոսէ եւ յամենայն երկրէ: Եւ մնացորդք բանիցն Սողոմոնի առաջինք եւ վերջինք՝ ահա

գրեալ են 'ի բանս Նաթանայ մարգարէի, և
'ի բանս Աքիայ սելոնացւոյ, և 'ի տեսիլն Յովե-
լայ տեսանողի վասն Յերոբովամայ որդւոյ Նաբա-
տայ։ Եւ թագաւորեաց արքայ Սողոմոն 'ի վերայ 30
ամենայն Իսրայէլի ամս քառասուն. և ննջեաց 31
Սողոմոն, և թաղեցին զնա 'ի քաղաքին Դաւթի
հօր իւրոյ։

Թ Եւ թագաւորեաց Ռոբովամ որդի նորա փո-
խանակ նորա։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ եկն Ռոբովամ 'ի Սիւքեմ, վասն զի 'ի Սիւ- 1
քեմ գայր ամենայն Իսրայէլ՝ թագաւորեցուցա-
նել զնա։ Եւ եղև իբրև լուաւ Յերոբովամ որդի 2
Նաբատայ, և ինքն էր յԵգիպտոս փախուցեալ
յերեսաց արքային Սողոմոնի, և բնակէր Յերոբո-
վամ յԵգիպտոս, և դարձաւ Յերոբովամ յԵգիպ-
տոսէ. առաքեցին և կոչեցին զնա։ Եւ եկն Յերո- 3
բովամ և ամենայն եկեղեցին Իսրայէլի առ ար-
քայ Ռոբովամ և ասեն. Հայր քո խստացոյց 4
զլուծ մեր. և արդ թեթևացո զխիստ ծառայու-
թիւն հօր քո, և զլուծ նորա զծանր զոր եդ 'ի
վերայ մեր, և ծառայեսցուք քեզ։ Եւ ասէ ցնո- 5
սա. Երթայք մինչև յաւուրս երիս, և եկեսջիք
առ իս. և գնաց ժողովուրդն։ Եւ ժողովեաց 6
արքայ Ռոբովամ զծերսն որք կային առաջի Սո-
ղոմոնի հօր նորա մինչդեռ կենդանին էր նա, և
ասէ. Զիա՞րդ թուի ձեզ. և զինչ խորհիք պա-
տասխանի տալ ժողովրդեանն այնմ բան ինչ։
Եւ խօսեցան ընդ նմա և ասեն. Եթէ այսօր լի- 7
նիս բարի ժողովրդեանդ այդմ, և հաճոյ լիցիս
և խօսեսցիս ընդ նոսա բանս բարիս, և եղիցին
քեզ ծառայք զամենայն աւուրս։ Եւ եթող 8
զխորհուրդ ծերոյն զոր խորհեցան ընդ նմա, և
խորհեցաւ ընդ մանկանց սնընդակիցաց իւր որք
կային առաջի նորա. և ասէ ցնոսա. Զինչ թուի 9
ձեզ, և պատասխանի տաց բանի ժողովրդեանն
այնմիկ որք խօսեցան ընդ իս և ասացին. Թե-
թևացո 'ի լծոյն զոր եդ հայր քո 'ի վերայ մեր։ Եւ 10
խօսեցան ընդ նմա մանկունքն սնընդակիցքն նորա.
Այսպէս խօսեսցիս ընդ ժողովրդեանն որ խօսե-
ցաւ ընդ քեզ և ասաց. Հայր քո ծանրացոյց
զլուծ մեր, և դու թեթևացո մեզ. այսպէս ասաս-
ցես. Փոքր մատնս իմ ստուարագոյն է քան զմէջ
հօր իմոյ. և արդ հայրն իմ խրատեաց զձեզ 11
ծանր լծով, և ես յաւելից 'ի լուծն ձեր. հայր
իմ խրատեաց զձեզ գաւազանօք, և ես խրա-
տեցից զձեզ կարճօք։ Եւ եկն Յերոբովամ և ամե- 12
նայն ժողովուրդն առ Ռոբովամ յաւուրն երրոր-
դի, որպէս խօսեցաւ արքայ և ասաց. դարձջիք
առ իս յաւուրն երրորդի։ Եւ պատասխանի ա- 13
րար արքայ խիստ, և եթող արքայ Ռոբովամ
14 զխորհուրդ ծերոցն, և խօսեցաւ ընդ նոսա ըստ
խորհրդոյ մանկանցն և ասէ. Հայրն իմ ծան-
րացոյց զլուծ ձեր, և ես յաւելից յայն. հայրն
իմ խրատեաց զձեզ գաւազանօք, և ես խրա-
15 տեցից զձեզ կարճօք։ Եւ ոչ լուաւ արքայ ժո-
ղովրդեանն. վասն զի էր կործանումն յԱստու-
ծոյ. և հաստատեաց Տէր զբան իւր զոր խօսե-
ցաւ 'ի ձեռն Աքիայ սելոնացւոյ յաղագս Յերո-
բովամու որդւոյ Նաբատայ և ամենայն Իսրայէ-
16 լի. և ոչ լուաւ արքայ նոցա։ Պատասխանի ետ
ժողովուրդն արքային և ասեն. Զինչ բաժին կայ
մեր ընդ Դաւթի, և կամ ժառանգութիւն ընդ
որդւոյն Յեսսեայ. երթ գնա 'ի բնակութիւնս քո
Իսրայէլ. և արդ տես դու զտուն քո, Դաւիթ։
Եւ գնաց ամենայն Իսրայէլ 'ի բնակութիւնս իւր։
17 Եւ արքն Իսրայէլի մնացեալքն 'ի քաղաքս Յու-
դայ՝ թագաւորեցուցին 'ի վերայ իւրեանց զՌո-
18 բովամ։ Եւ առաքեաց արքայ Ռոբովամ զԱդո-
նիրամ որ էր 'ի վերայ հարկացն, և քարկոծե-
ցին զնա որդիքն Իսրայէլի քարամբք, և մեռաւ.
և արքայ Ռոբովամ փութացաւ ելանել 'ի կառս
19 իւր և փախչել յԵրուսաղէմ։ Եւ անարգեաց
Իսրայէլ զտունն Դաւթի մինչև յօրս յայս։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ եկն Ռոբովամ յԵրուսաղէմ, և ժողովեաց
զՅուդա և զԲենիամին հարիւր և ութսուն
հազար երիտասարդաց որք առնէին պատերազմ.
և տայր պատերազմ ընդ Իսրայէլի դարձուցա-
2 նել զթագաւորութիւնն յինքն։ Եւ եղև բան
Տեառն առ Սամէաս այրն Աստուծոյ և ասէ. Խօ-
3 սեաց ընդ Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի և ընդ
ամենայն Յուդայ և Բենիամինի և ասասցես.
4 Այսպէս ասէ Տէր, մի ելանէք և մի պատերազ-
միք ընդ եղբարս ձեր. դարձցի իւրաքանչիւր ոք
'ի տուն իւր. վասն զի յինէն եղև բանդ այդ։
Եւ լուան բանին Տեառն, դարձան ոչ եւս ե-
5 րթալ 'ի վերայ Յերոբովամայ։ Եւ բնակեաց Ռո-
բովամ յԵրուսաղէմ, և շինեաց քաղաքս պարսպա-
6 ւորս 'ի Հրէաստանի. և շինեաց զԲեթղեհէմ
7 և զԵտամ և զԹեկուէ և զԲեթսուր և
8 զՍոկքով և զՈդողամ և զԳեթ և զՄարիսայ
9 և զԶիփ և զԱդովրայիմ և զԼաքիս և զԱզե-
10 կա և զՍարաա և զԱյլոն և զՔեբրոն որ էր
Յուդայ. և 'ի Բենիամինէ քաղաքս պարսպա-
11 ւորս։ Եւ ամրացոյց զնոսա պարսպօք, և ետ 'ի
նոսա իշխանս և համբարս կերակրոց՝ ձէթ և
12 գինի ըստ քաղաքաց. վահանս և նիզակս, և
զօրացոյց զնոսա յաճախութեամբ յոյժ։
13 Եւ էին նորա Յուդա և Բենիամին. և քա- Ժ
հանայքն և ղևտացիքն որք էին յամենայն Իս-
րայէլի, ժողովեցան առ նա յամենայն սահմա-

նոցա · վասն զի թողին ղեւտացիքն զընծայութիւնս կալուածոց իւրեանց, եւ գնացին առ Յուդա յԵրուսաղէմ · քանզի եՀան զնոսա Յերոբո- 14
վամ եւ որդիք նորա, ոչ եւս պաշտել զՏէր : Եւ 15
կացոյց իւր քուրմս բարձանցն եւ կռոցն եւ սնոտեացն, եւ երընջոցն զորս արար Յերոբովամ · եւ 16
եՀան զնոսա 'ի ցեղիցն Իսրայէլի, որք եդուն ըղձիրս իւրեանց խնդրել զՏէր Աստուած Իսրայէլի · եւ եկին յԵրուսաղէմ զոՀել առաջի Աստուծոյ Հարցն իւրեանց, եւ զօրացուցին զթագաւո- 17
րութիւնն Յուդայ : Եւ Հզօրացաւ Ռոբովամ որդի Սողոմոնի ամս երիս · վասն զի գնաց 'ի ճանապարՀս Դաւթի եւ Սողոմոնի զերիս ամս : Եւ առ 18
իւր Ռոբովամ կին զՄոլլաթ դուստր Յերիմովթայ որդւոյ Դաւթի, եւ զԱբիՀայ դուստր Եղիաբայ որդւոյ Յեսսեայ · եւ ծնաւ նմա որդիս զՅէ- 19
բուս եւ զՍամարիա եւ զԶաՀամ : Եւ յետ այսորիկ 20
առ զՄաաքա դուստր Աբեսաղոմայ, եւ ծնաւ նմա զԱբիա եւ զԵթթի եւ զԶիզա եւ զՍաղիմովթ · եւ սիրեաց Ռոբովամ զՄաաքա դուստր 21
Աբեսաղոմայ քան զամենայն կանայս իւր եւ ըղՀարճս իւր · վասն զի կանայս ունէր ութուտասն եւ Հարճս վաթսուն, եւ ծնաւ ուստերս քսան եւ ութ եւ դստերս վաթսուն : Եւ կացոյց իշ- 22
խան Ռոբովամ զԱբիա՝ որ էր 'ի Մաաքայ · իշխան 'ի վերայ եղբարցն իւրոց, վասն զի թագաւորեցուցանել խորՀէր զնա · եւ աճեցաւ առաւել քան 23
զամենայն որդիս նորա յամենայն սաՀմանս Յուդայ եւ Բենիամենի · եւ 'ի քաղաքսն ամուրս եդ 'ի նոսա կերակուր բազում յոյժ · եւ խնդրեաց բազմութիւն կանանց :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ եղեւ իբրեւ պատրաստեցաւ թագաւո- 1
րութիւնն Ռոբովամայ, եւ յորժամ զօրացաւ, եթող զպատուիրանս Տեառն, եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա : Եւ եղեւ 'ի Հինգերորդ ամի թա- 2
գաւորութեանն Ռոբովամայ՝ ել Սուսակիմ արքայ Եգիպտոսի 'ի վերայ Երուսաղեմի, վասն զի մեղան առաջի Տեառն, Հազար եւ երկերիւր կա- 3
ռօք եւ վաթսուն Հազար երիվարօք · եւ ոչ գոյր թիւ բազմութեանն եկելոց ընդ նմա յԵգիպտոսէ · Լիբեացիք, Տրոգլոդացիք, Եթէովպացիք · եւ զօրացան 'ի վերայ ամուր քաղաքացն որ էին 4
Յուդայ · եւ եկին յԵրուսաղէմ : Եւ Սամէաս մար- 5
գարէ եկն առ Ռոբովամ եւ առ իշխանսն Յուդայ ժողովելոցն յԵրուսաղէմ յերեսաց Սուսակիմայ, եւ ասէ ցնոսա · Այսպէս ասէ Տէր · դուք թողէք զիս, եւ ես թողից զձեզ 'ի ձեռս Սուսակիմայ : Եւ ամաչեցին իշխանքն Իսրայէլի եւ ար- 6
քայն, եւ ասեն · Արդար է Տէր : Եւ իբրեւ ետես 7
Տէր եթէ պատկառեցին, եղեւ բան Տեառն առ Սամէաս եւ ասէ · Պատկառեցին, ոչ սատակեսցից զնոսա · տաց զնոսա իբրեւ առկաւ մի 'ի փրկութիւն · եւ մի կաթեսցէ սրտմտութիւն իմ 'ի
8 վերայ Երուսաղեմի · վասն զի եղիցին ինձ 'ի ծառայս, եւ ծանիցեն զծառայութիւնն իմ եւ ըղ-
9 ծառայութիւն թագաւորութեան երկրի : Եւ ել Սուսակիմ արքայ Եգիպտոսի, եւ առ զգանձսն որ էին 'ի տանն Տեառն, եւ զգանձս տանն արքայի զամենայն առ · առ եւ զվաՀանսն ոսկեղէնս
10 զոր արար Սողոմոն, եւ արար Ռոբովամ վաՀանս պղնձիս փոխանակ նոցա : Եւ կացոյց 'ի վերայ նոցա Սուսակիմ իշխանս սուրՀանդակացն որք
11 պաՀէին զդուռն արքային : Եւ լինէր 'ի մտանել արքային 'ի տունն Տեառն՝ մտանէին եւ պաՀապանքն եւ սուրՀանդակքն, եւ դառնային ընդ ա-
12 ռաջ սուրՀանդակացն : Եւ 'ի պատկառելն նորա՝ դարձաւ 'ի նմանէ բարկութիւն Տեառն եւ ոչ սպառնանեցաւ 'ի սպառ · վասն զի էին բանք բարիք
13 'ի Յուդա : Եւ զօրացաւ Ռոբովամ յԵրուսաղէմ, եւ թագաւորեաց · քառասուն եւ միոյ ամի էր 'ի թագաւորելն իւրում · եւ եօթն եւ տասն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, 'ի քաղաքին զոր ընտրեաց Տէր անուանել զանուն իւր անդ՝ յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի · եւ անուն մօր նորա Նաա-
14 մա Ամմանացի · եւ արար չար, վասն զի ոչ ուղղե-
15 ցաւ սիրտ նորա խնդրել զՏէր : Եւ բանքն Ռոբովամայ առաջինք եւ վերջինք, ոչ աՀա գրեալ էն 'ի բանս Սամէայ մարգարէի եւ Ադդովայ տեսանողի, եւ գործք նորա · եւ պատերազմ էր Ռոբովամայ ընդ Յերոբովամայ զամենայն աւուրս,
16 Եւ մեռաւ Ռոբովամ, եւ թաղեցաւ ընդ Հարս իւր 'ի քաղաքին Դաւթի :

Եւ թագաւորեաց Աբիա որդի նորա փոխանակ նորա : ԺԱ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Յութուտասներորդի ամի թագաւորութեանն Յերոբովամայ թագաւորեաց Աբիա 'ի վերայ
2 Յուդայ եւ Երուսաղեմի ամս երիս · եւ անուն մօր նորա Մաաքա դուստր Աբեսաղոմայ · եւ էր պատերազմ 'ի մէջ Աբիայ եւ 'ի մէջ Յերոբովա-
3 մայ : Եւ կարգեցաւ Աբիա 'ի պատերազմին զօրաւոր մարտիկք չորեք Հարիւր Հազարօք արամբք զօրաւորօք · եւ Յերոբովամ ճակատեցաւ ընդդէմ նորա 'ի պատերազմին ութ Հարիւր Հազարօք զօրաւորօք պատերազմողաց զօրու-
4 թեամբ : Եւ յարեաւ Աբիա 'ի լերանէն Սոմորոնայ, որ էր 'ի լերինն Եփրեմի, եւ ասէ · Լուարուք
5 Յերոբովամ եւ ամենայն Իսրայէլ · ոչ է ձեր ծանուցել եթէ տէր Աստուած Իսրայէլի ետ զթագաւորութիւնն Իսրայէլի յաւիտեան՝ Դաւթի եւ
6 որդւոց նորա ուխտ աղի · եւ յարեաւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ՝ ծառայ Սողոմոնի որ-

գոյ Դաւթի. եւ ապստամբեցաւ ՚ի տեառնէ իւրմէ.
եւ ժողովեցան առ նա արք ժանտք, որդիք 7
անօրէնք. եւ ընդդէմ եկաց Ռոբովամայ որդւոյ
Սողոմոնի. եւ Ռոբովամ էր մանուկ եւ երկչոտ
սրտիւ, եւ ոչ եկաց ընդդէմ նորա: Եւ արդ դուք 8
ասէք կալ հակառակ երեսաց թագաւորութեան
Տեառն. որ է ՚ի ձեռս որդւոց Դաւթի. եւ դուք
բազում էք յոյժ, եւ ընդ ձեզ երինջք ոսկեղէնք՝
զորս արար ձեզ Յերոբովամ յաստուածս: Մինթէ 9
ոչ հանէք դուք զքահանայսն Տեառն զորդիսն Ահարոնի
եւ զղեւտացիսն, եւ արարէք ձեզ քուրմս
՚ի ժողովրդենէ երկրիդ, ամենեքեան որ գային
լնուլ զձեռս զուարակաւ յարջառոց եւ եօթն
խոյիւք, եւ լինէր քուրմ չաստուածոցն: Եւ մեք 10
զՏէր Աստուած մեր ոչ թողաք. եւ քահանայքն
նորա պաշտեն զՏէր որդիք Ահարոնի եւ ղեւտացիք.
եւ հանապազորդեալքն ՚ի նոյանէ ծխեն
խունկս Տեառն, եւ զողջակէզս՝ ընդ առաւօտս եւ 11
ընդ երեկոյս, եւ զխունկսն խառնուածոյս. եւ
հացքն առաջադրութեան ՚ի վերայ սուրբ սեղանոյն,
եւ աշտանակն ոսկեղէն եւ ճրագունքն վառեալք՝
յերեկորեայ լուցեալք. վասն զի պահեմք
մեք զպահպանութիւնս Տեառն Աստուծոյ հարցն
մերոց, եւ դուք թողէք զնա: Եւ ահաւասիկ 12
ընդ մեզ իշխան Տէր, եւ քահանայք նորա եւ
փողք նշանակաց նշանակել ՚ի մեզ. եւ դուք որդիք
Իսրայէլի պատերազմիք ընդ Տեառն Աստուծոյ
հարցն մերոց. եւ ոչ եւս աջողեսցի ձեզ: Եւ 13
Յերոբովամ դարձոյց զդարանակալսն գալ նմա
զկնի կողմանէ, եւ եղեն առաջի Յուդայ, եւ դարանակալքն
յետուստ: Եւ դարձաւ Յուդա, եւ 14
ահա պատերազմն նոցա առաջի եւ զկնի. եւ աղաչեցին
առ Տէր, եւ քահանայքն հարին զփողսն,
եւ գոչեցին արք Յուդայ: Եւ եղեւ ՚ի գոչել արանց 15
Յուդայ, եւ Տէր եհար զՅերոբովամ եւ
զԻսրայէլ առաջի Աբիայ եւ Յուդայի. եւ փախեան 16
որդիքն Իսրայէլի յերեսաց Յուդայ, եւ
մատնեաց զնոսա Տէր ՚ի ձեռս նոցա: Եւ եհար ՚ի 17
նոցանէ Աբիա եւ զօրն նորա հարուածս մեծամեծս,
եւ անկան վիրաւորք յԻսրայէլէ հինգ հարիւր
արք զօրաւորք. եւ նկուն եղեն որդիքն Իսրայէլի 18
յաւուր յայնմիկ. եւ զօրացան որդիքն
Յուդայ. վասն զի յուսացան ՚ի Տէր Աստուած
հարցն իւրեանց: Եւ հալածեաց Աբիա զՅերոբովամ, 19
եւ առ ՚ի նմանէ քաղաքս, զԲեթէլ եւ
զգեօղս նորա, եւ զԻսնա եւ զգեօղս նորա, եւ զԵփրոն
եւ զդստերս նորա, եւ զԲէայ եւ զգեօղս
նորա: Եւ ոչ եւս գոյր զօրութիւն Յերոբովամայ 20
զամենայն աւուրս Աբիայ, եւ եհար զնա Տէր եւ
վախճանեցաւ: Եւ զօրացաւ Աբիա, եւ առ իւր 21
կանայս չորեքտասան, եւ ծնաւ ուստերս քսան
եւ երկուս եւ դստերս վեշտասան: Եւ մնացեալ 22
բանքն Աբիայ եւ գործք նորա եւ բանք նորա,
ահա գրեալ են ՚ի գիրս մարգարէին Ադդովայ:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ մեռաւ Աբիա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին
զնա ՚ի քաղաքին Դաւթի.

Եւ թագաւորեաց Ասա որդի նորա փոխանակ 56
նորա. յաւուրս Ասայի հանդարտեաց երկիրն
2 Յուդայ ամս տասն. եւ արար բարի եւ ուղղութիւն
3 առաջի տեառն Աստուծոյ իւրոյ. եւ ՚ի բաց
արար զսեղանս օտարացն եւ զբարձունսն, եւ
խորտակեաց զարձանսն, եւ այրեաց զանտառսն:
4 Եւ ասաց ցՅուդա խնդրել զՏէր Աստուած
հարցն իւրեանց, եւ առնել զօրէնս եւ զպատուիրանս.
5 եւ ՚ի բաց արար յամենայն քաղաքացն
Յուդայ զսեղանս եւ զկուռս. եւ խաղաղացան
6 քաղաքք պարսպաւորք յերկրին Յուդայ. վասն
զի խաղաղեցաւ երկիրն, եւ ոչ գոյր ուստեք նմա
պատերազմ յամին յայնմիկ. վասն զի հանգոյց
7 զնա Տէր. եւ ասէ ցՅուդա. Շինեսցուք զքաղաքսն
զայսոսիկ, եւ արասցուք պարիսպս եւ
աշտարակս եւ դրունս եւ նիգս՝ որով տիրեմք
երկրիս. զի զոր օրինակ խնդրեցաք զՏէր Աստուած
մեր, եւ նա խնդրեաց զմեզ եւ հանգոյց
8 զմեզ շուրջանակի եւ յաջողեաց մեզ: Եւ եղեւ
Ասայի զօր զինակրաց արք բառնային վահանս եւ
նիզակս յերկրին Յուդայ՝ երեք հարիւր հազար.
եւ յերկրին Բենիամենի ասպարաւորք եւ աղեղնաւորք՝
երկերիւր եւ վաթսուն հազար. ամենեքեան
9 նոքա պատերազմողք զօրութեամբ: Եւ
ել ՚ի վերայ նոցա Զարեհ Եթեովպացի զօրութեամբ
հազար հազարօք եւ երեքհարիւր կառօք,
10 եւ եկն մինչեւ ՚ի Մարիսա. եւ գնաց Ասա
ընդդէմ նորա, եւ ճակատեցաւ պատերազմն ՚ի
11 ձորն ՚ի հիւսիսոյ Մարիսայ: Եւ գոչեաց Ասա առ
Տէր Աստուած իւր, եւ ասէ. Տէր, ոչ տկարանայ
քեզ ապրեցուցանել բազմօք եւ սակաւուք.
զօրացո զմեզ Տէր Աստուած մեր, վասն զի ՚ի
քեզ յուսացաք, եւ անուամբ քով եկաք ՚ի վերայ
բազմութեանս այսորիկ. Տէր Աստուած
12 մեր, մի յաղթահարեսցէ զքեզ մարդ: Եւ եհար
Տէր զԵթեովպացիսն առաջի Յուդայ, եւ փախեան
13 Եթեովպացիքն. եւ հալածեաց Ասա եւ զօրն իւր
մինչեւ ՚ի Գեդովր, եւ անկան Եթեովպացիքն մինչեւ
ոչ մնալ ՚ի նոցանէ ապրեալ. քանզի խորտակեցան
առաջի Տեառն եւ առաջի զօրութեան նորա:
14 Եւ կողոպտեցին աւար բազում, եւ կործանեցին
զգեօղս նոցա շուրջ զԳեդովրաւն, վասն
զի եղեն արհաւիրք ՚ի Տեառնէ ՚ի վերայ նոցա. եւ
առին աւար զամենայն քաղաքս նոցա, քանզի
15 աւար բազում եղեւ նոցա. այլ եւ զվրանս անասնոցն
նոցա առին: Եւ զԱմասոնիսն կոտորեցին,
եւ առին խաշինս բազումս եւ ուղտս, եւ
դարձան յԵրուսաղէմ:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԺԴ Եւ Ազարիաս որդի Ադադայ՝ եղեւ 'ի վերայ 1
նորա հոգի Տեառն, եւ ել ընդ առաջ Ասայի
եւ ամենայն Յուդայ եւ Բենիամենի եւ ասէ. 2
Լուարուք ինձ, Ասա եւ ամենայն Յուդա եւ
Բենիամին. Տէր ընդ ձեզ, վասն լինելոյ ձերոյ
ընդ նմա. եւ արդ եթէ խնդրէք զնա՝ գտջիք
ձեզ, եւ եթէ թողուք զնա՝ թողցէ զձեզ. եւ ա- 3
ւուրք բազումք յԻսրայէլի եղեն՝ ոչ յԱստուած
ճշմարիտ, եւ ոչ քահանայ որ ցուցանէր, եւ ոչ 4
օրէնք որ դարձոյց զնոսա 'ի Տէր Աստուած Իս-
րայէլի եւ գտան 'ի նոսա: Ի ժամանակին յայն 5
միկ ոչ գոյր խաղաղութիւն այնոցիկ որք մտա-
նէին եւ որք ելանէին. վասն զի արհաւիրք 'ի
Տեառնէ անկան 'ի վերայ ամենեցուն բնակչաց
աշխարհացն. եւ պատերազմէր ազգ ընդ ազգի եւ 6
քաղաք ընդ քաղաքի. վասն զի Աստուած զար-
հուրեցոյց զնոսա ամենայն նեղութեամբք: Եւ 7
դուք զօրացարուք, եւ մի լքցին ձեռք ձեր-
ոց, զի գոն վարձք գործոց ձերոց: Եւ 'ի լսել 8
Ասայ զպատգամսն եւ զմարգարէութիւն Ազարիայ
մարգարէի, զօրացաւ եւ եհան արտաքս զամե-
նայն զգարշութիւնսն յամենայն երկրէն Յուդայ
եւ Բենիամենի, եւ 'ի քաղաքացն զորս կալաւ 'ի
լերինն Եփրեմի: Եւ արար նաւակատիս սեղա-
նոյն Տեառն որ էր առաջի տաճարին Տեառն. եւ 9
ժողովեաց զՅուդա եւ զԲենիամին, եւ զեկսն
զպանդխտեալսն ընդ նմա, յԵփրեմայ եւ 'ի
Մանասէէ եւ 'ի Շմաւոնէ. վասն զի յաւելան 'ի
նա բազումք յԻսրայէլէ 'ի տեսանելն նոցա՝ թէ
Տէր Աստուած նոցա ընդ նմա է: Եւ ժողովե- 10
ցան յԵրուսաղէմ յամսեանն երրորդի, 'ի հնգե-
տասաներորդում ամի թագաւորութեանն Ա-
սայի. եւ եզեն Տեառն յաւուրն յայնմ յաւարացն 11
զոր ածին՝ զուարակս եօթն հարիւր եւ ոչխարս
եօթն հազար: Եւ եդ ուխտ՝ խնդրել զՏէր Աս- 12
տուած հարցն իւրեանց յամենայն սրտէ եւ յա-
մենայն անձնէ. եւ ամենայն որ ոչ խնդրեսցէ 13
զՏէր Աստուած Իսրայէլի՝ մեռցի յերիտասարդէ
մինչեւ 'ի ծերն եւ յառնէ մինչեւ ցկին: Եւ եր- 14
դուան Տեառն մեծաձայն եւ աղաղակաւ փողովք.
եւ ուրախ եղեւ ամենայն Յուդա վասն երդ- 15
մանն, զի յամենայն սրտէ իւրեանց երդուան,
եւ ամենայն կամօք խնդրեցին զնա. եւ գտաւ նո-
ցա. եւ հանգոյց զնոսա Տէր շուրջանակի: Եւ 16
զՄաաքա զմայրն իւր 'ի բաց մերժեաց, վասն զի
Աստարտեայ պաշտօնեայ. եւ խորտակեաց
զկուռսն եւ այրեաց 'ի հեղեղատին Կեդրոնի: Աս- 17
այլ զբարձաւանսն ոչ բարձին, եւ տակաւին եւս
էր 'ի Յուդա եւ յԻսրայէլ. բայց սիրտն Ասայի
էր զամենայն աւուրս կենաց իւրոց. եւ ած 18
'ի ներքս զսրբութիւնս Դաւթի հօր իւրոյ,
եւ զսրբութիւնս տանն Աստուծոյ, արծաթ եւ
19 ոսկի եւ սպասս: Եւ պատերազմ ոչ գոյր նոցա
մինչեւ յերեսներորդ եւ հինգերորդ ամ թագա-
ւորութեանն Ասայի:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ յերեսներորդ ութերորդ ամի թագաւո- ԺԴ
րութեանն Ասայի՝ ել Բաասա արքայ Իսրայէլի 'ի
վերայ Յուդայ, եւ շինեաց զՀռամա, ոչ տալով
2 ելս Ասայի արքայի Յուդայ: Եւ առ Ասա ոս-
կի եւ արծաթ 'ի գանձուց տանն Տեառն եւ
'ի տանէ թագաւորին, եւ առաքեաց առ որ-
դին Ադերայ արքայն Ասորւոց որ բնակէր 'ի Դա-
3 մասկոս, եւ ասէ. Դիր ուխտ 'ի մէջ իմ եւ քո,
եւ 'ի մէջ հօր իմոյ եւ հօր քոյ. ահաւասիկ ա-
ռաքեցի քեզ արծաթ եւ ոսկի, եկ եւ մերժեա
յինէն զԲաասա արքայ Իսրայէլի, եւ գնասցէ 'ի
4 բաց յինէն: Եւ լուաւ որդին Ադերայ արքայ Ա-
սորւոց, եւ առաքեաց զիշխանս զօրացն իւրոյ
'ի քաղաքսն Իսրայէլի. եւ եհար զԱյոն եւ զԴա-
նն եւ զԱբելմայիմ, եւ զամենայն շուրջ զգա-
5 ւառաւն Նեփթաղիմայ: Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ
Բաասա, 'ի բաց արձակեաց՝ ոչ եւս շինել զՀռա-
6 մա. եւ դադարեաց գործն նորա: Եւ Ասա ար-
քայ ած զամենայն Յուդաս, եւ առ զքարինս
Հռամայ եւ զփայտս նորա զոր շինեաց Բաասա,
եւ շինեաց նոքօք զԳաբաա եւ զՄասփա:

7 Ի ժամանակին յայնմ եկն Անանիա մարգարէ ԺԵ
առ Ասա արքայ Յուդայ եւ ասէ ցնա. Վասն զի յու-
սացար դու յարքայն Ասորւոց՝ եւ ոչ յուսացար
'ի Տէր Աստուած քո, յաղագս այնորիկ ապրեցաւ
8 զօր արքային Իսրայէլի 'ի ձեռաց քոց: Ո՞չ ա-
պաքէն եթովպացիք եւ լիբէացիք՝ էին զօրք բա-
զումք, համարձակութեամբ բազում հեծելովք
յոյժ եկին, եւ 'ի յուսալն քո 'ի Տէր՝ մատնեաց
9 զնոսա Տէր 'ի ձեռս քո. վասն զի աչք Տեառն
հային յամենայն երկիր զօրացուցանել յամե-
նայն լի սրտից զնա. եւ արդ անմտացար յայդ-
10 միկ. յայսմ հետէ եղիցի ձեզ պատերազմ: Եւ
սրտմտեցաւ Ասա մարգարէին եւ եդ զնա 'ի բան-
տի. վասն զի բարկացաւ յաղագս այնորիկ. եւ
ժանտացաւ Ասա 'ի ժողովուրդն 'ի ժամանակին
11 յայնմ: Եւ ահա բանք Ասայի առաջինք եւ վեր-
ջինք՝ գրեալ են 'ի գիրս թագաւորացն Յուդայ եւ
12 Իսրայէլի: Եւ ախտացաւ Ասայի ոտք յերեսնե-
րորդի եւ յիններորդի ամի թագաւորութեանն
իւրոյ. եւ յոյժ հիւանդացաւ. եւ 'ի հիւանդու-
թեան իւրում ոչ խնդրեաց զՏէր, այլ խնդրեաց
13 բժիշկս: Եւ ննջեաց Ասա ընդ հարս իւր, եւ
վախճանեցաւ 'ի քառասներորդի եւ յառաջ-
14 նում ամի թագաւորութեանն իւրում. եւ թա-
ղեցին զնա 'ի շիրմին զոր փորեաց իւր 'ի քաղա-
քին Դաւթի. եւ ընկողմնեցուցին զնա 'ի գա-

հայսն. եւ լցին խնկովք եւ ազգի ազգի իւղովք
իւղեփեցաց. եւ արարին նմա յուղարկաւորութիւն
մեծ յոյժ.

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

ժ2 Եւ թագաւորեաց Յովսափատ որդի նորա փոխանակ 1
նորա. եւ զօրացաւ Յովսափատ 'ի վերայ
Իսրայէլի. եւ եդ զօրս յամենայն քաղաքսն Յուդայ 2
ամուրս, եւ կացոյց իշխանս յամենայն քաղաքսն
Եփրեմի, զորս առ արքայ Ասա՝ հայրն նորա.
Եւ եղեւ Տէր ընդ Յովսափատայ. վասն զի 3
գնաց 'ի ճանապարհս հօր իւրոյ յառաջինս, եւ
ոչ խնդրեաց զկուռս, այլ զՏէր Աստուած հօր 4
իւրոյ խնդրեաց, եւ 'ի պատուիրանս հօրն իւրոյ
գնաց. եւ ոչ էին իբրեւ զԻսրայէլի գործք նորա.
Եւ յաջողեցաւ թագաւորութիւնն 'ի ձեռս նորա. 5
եւ ետ ամենայն Յուդա ընծայս Յովսափատայ,
եւ եղեւ նորա մեծութիւն եւ փառք բազումք.
Եւ բարձրացաւ սիրտ նորա 'ի ճանապարհս 6
Տեառն, եւ այլ եւս եբարձ զբարձաւանդակսն,
եւ զանտառսն յերկրէն Յուդայ. Եւ յերրորդ 7
ամի թագաւորութեանն իւրոյ առաքեաց
զիշխանս իւր եւ զորդիս զօրութեանցն՝ զԱբդիաս
եւ զԶաքարիաս եւ զՆաթանայէլ եւ զՄիքեաս՝
ուսուցանել 'ի քաղաքս Յուդայ. եւ ընդ 8
նոսա ղեւտացիքն Սամէիաս եւ Նաթանիաս եւ
Զաբդիաս եւ Ասիէլ եւ Սեմիրամովթ եւ Յովնաթան
եւ Ադոնիաս եւ Տաբադոնիաս՝ ղեւտացիք.
եւ ընդ նոսա Եղիսամա եւ Յովրամ քահանայք.
եւ ուսուցանէին զՅուդա, եւ ընդ նոսա 9
գիրք օրինացն Տեառն, եւ անցանէին ընդ քաղաքսն
Յուդայ, եւ ուսուցանէին զժողովուրդն.
Եւ եղեն արհաւիրք 'ի Տեառնէ 'ի վերայ թագաւորաց 10
երկրին որ շուրջ զՅուդայիւ. եւ ոչ պատերազմէին
ընդ Յովսափատայ. Եւ յայլազգեացն 11
բերէին Յովսափատայ ընծայս, ոսկի եւ արծաթ
եւ պատարագս, եւ արաբացիքն ածէին նմա
խոյս յօտարաց՝ եօթն հազար եւ եօթն հարիւր.
եւ նոխազս եօթն հազար եւ եօթն հարիւր. Եւ 12
երթայր Յովսափատ մեծանայր 'ի բարձրութիւն.
Եւ շինեաց տունս 'ի Հրէաստանի քաղաքս
ամուրս, եւ գործք բազումք եղեն նորա 'ի 13
Հրէաստանի. Եւ արք զօրաւորք պատերազմողք
ուժով յԵրուսաղէմ. Եւ այս էր թիւ նոցա ըստ 14
տանց տոհմիցն իւրեանց. 'ի Յուդայի հազարապետք.
Եդնաս իշխան, եւ ընդ նմա որդիք զօրաւորք
զօրութեամբ երեք հարիւր հազար. եւ ընդ 15
նորա Յովհան իշխան, եւ ընդ նմա երկերիւր
ութսուն հազար. եւ ընդ նմա Մասէաս որդի 16
Զաքարիայ յօժարեալն 'ի Տէր. ընդ նմա երկերիւր
հազար զօրաւորք ուժով. Եւ 'ի Բենիամինէ 17
զօրաւոր ուժով Եղիադա, եւ ընդ նմա աղեղնաւորք
18 եւ վահանաւորք երկերիւր հազար. եւ
ընդ նոսա Յովզաբադ, եւ ընդ նմա հարիւր եւ
19 ութսուն հազար զօրաւորք 'ի պատերազմի. Սոքա
էին պաշտօնեայք արքային, բաց յայնցանէ
զորս եդ արքայ 'ի քաղաքսն ամուրս յամենայն
Հրէաստանի.

1

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

2

1 Եւ եղեւ Յովսափատայ մեծութիւն եւ այլեւս,
եւ փառք բազումս. եւ արար խնամութիւն
3 2 ընդ տանն Աքաաբու. Եւ էջ 'ի կատարել տարւոյն
առ Աքաաբ 'ի Սամարիա. եւ եզեն նմա
4 Աքաաբ ոչխարս եւ զուարակս բազումս, եւ զժողովուրդն
որ ընդ նմա. եւ սիրէր զնա՝ ելանել ընդ
3 նմա յՌամովթ գաղաադացւոյն. Եւ ասէ Աքաաբ
5 արքայ Իսրայէլի ցՅովսափատ արքայ Յուդայ.
Գաս ընդ իս յՌամովթ գաղաադացւոյն. Եւ
ասէ ցնա. Որպէս ես՝ նոյնպէս եւ դու, եւ որպէս
6 զօրք քո՝ զօրք իմ ընդ քեզ 'ի պատերազմին.
4 Եւ ասէ Յովսափատ ցարքայն Իսրայէլի.
7 5 Խնդրեսջիք այսօր զՏէր. Եւ ժողովեաց արքայն
Իսրայէլի զմարգարէսն Իսրայէլի արս չորեք հարիւր,
եւ ասէ ցնոսա. Եթէ երթիցուք յՌամովթ
Գաղաադ 'ի պատերազմ, եւ կամ թէ դադարեցից.
8 Եւ ասեն. Ել, եւ յաջողեսցէ Աստուած 'ի
6 ձեռս արքային. Եւ ասէ Յովսափատ. Ո՞չ գոյ
աստ եւ այլ եւս մարգարէ Տեառն. եւ խնդրեսցուք
7 'ի նմանէ. Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցՅովսափատ.
Է միւս եւս այր՝ առ 'ի խնդրել զՏէր
9 նովաւ. եւ ես ատեցի զնա. վասն զի ոչ մարգարէանայ
ինձ 'ի բարիս, եւ զի ամենայն աւուրս
իւր էն 'ի չարութիւն. Նա է Միքիաս որդի Յեմլեայ.
10 Եւ ասէ Յովսափատ. Մի խօսեսցի արքայ
8 այդպէս. Եւ կոչեաց արքայն Իսրայէլի ներքինի
11 մի եւ ասէ. Վաղվաղակի ած զՄիքիաս որդի Յեմլեայ.
9 Եւ արքայն Իսրայէլի եւ Յովսափատ արքայ
Յուդայ՝ նստէին իւրաքանչիւր ոք յաթոռ
իւրում զգեցեալ պատմուճանս. եւ նստէին յընդարձակ
12 դրանն Սամարիայ. եւ ամենայն մարգարէքն
10 առաջի նոցա մարգարէանային. Եւ արար
իւր Սեդեկիաս որդի Քանանայ եղջիւրս երկաթեղէնս,
13 եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր. Ասով
11 հարցես զԱսորիս մինչեւ վախճանեսցես. Եւ
14 ամենայն մարգարէքն նոյնպէս մարգարէանային
եւ ասէին. Ել յՌամովթ Գաղաադու, եւ
յաջողեսցիս. եւ տացէ Տէր 'ի ձեռս արքային.
15 12 Եւ հրեշտակն որ գնաց կոչել զՄիքիաս, խօսեցաւ
ընդ նմա եւ ասէ. Ահա խօսեցան մարգարէքն
16 իբրեւ ընդ մի բերան յաղագս արքային՝
բարիս. եղիցին եւ քո բանք իբրեւ զմի նոցա.
17 13 եւ խօսեսցիս բարիս. Եւ ասէ Միքիաս. Կենդանի
է Տէր՝ զի զոր ինչ ասասցէ Աստուած ցիս՝

զայն խօսեցայց : Եւ եկն առ արքայ . եւ ասէ 14
ցնա արքայ . Միքեա , եթէ երթայց յՌամովթ
Գաղաադ ՚ի պատերազմ , եթէ դադարեցից : Եւ
ասէ . Ել եւ յաջողեսցի , եւ մատնեսցին ՚ի ձեռս ձեր :
Եւ ասէ ցնա արքայ . Քանիցս անգամ երդմնեցուցից 15
զքեզ , զի մի՛ ասիցես ինձ բայց միայն
զճշմարտութիւն յանուն Տեառն : Եւ ասէ . 16
Տեսի զԻսրայէլ ցրուեալ ՚ի լերինս իբրեւ զոչխարս
որոց ոչ գոյ հովիւ . եւ ասէ Տէր . ոչ գոյ
դոցա իշխան . դարձցին իւրաքանչիւր ոք ՚ի տուն
իւր խաղաղութեամբ : Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի 17
ցՅովսափատ . Ո՞չ ասացի քեզ՝ թէ ոչ մարգարէանայ
դա վասն իմ բարիս , այլ չարութիւն :
Եւ ասէ . Ոչ այդպէս . լուարուք զբան Տեառն . 18
Տեսի զՏէր՝ զի նստէր յաթոռ իւրում . եւ ամենայն
զօրք երկնից մերձ կային յաջմէ նորա եւ
յահեկէ . եւ ասէ Տէր . ո՞ խաբեսցէ զԱքաաբ արքայ 19
Իսրայէլի , զի ելցէ եւ անկցի յՌամովթ Գաղաադու .
եւ ասեն , սա այսպէս , եւ սա այնպէս : Եւ ել հոգի եկաց առաջի Տեառն՝ եւ ասէ . 20
Ես խաբեցից զնա . եւ ասէ Տէր . Իւ . եւ ասէ . 21
Ելից եւ եղէց հոգի սուտ ՚ի բերան ամենայն
մարգարէիցն նորա . եւ ասէ՝ խաբեսցես եւ կարասցես ,
ել եւ արա այդպէս : Եւ արդ ահա ետ 22
Տէր հոգի սուտ ՚ի բերան մարգարէիցդ քոց
այդոցիկ . եւ Տէր խօսեցաւ վասն քո չարիս : Եւ 23
մատուցեալ Սեդեկիա որդի Քանանու՝ եհար
զծնօտն Միքեայի , եւ ասէ ցնա . Որո՞վ ճանապարհաւ
անց հոգի Տեառն զինեւ , եւ խօսեցաւ ընդ
քեզ : Եւ ասէ Միքեա . Ահա տեսցես յաւուրն 24
յայնմիկ , յորում մտանիցես շտեմարան ՚ի
շտեմարանէ թաքչել : Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի . 25
Առէք զՄիքեա եւ դարձուցէք զդա առ Ամեր
իշխան քաղաքիս , եւ առ Յովաս իշխան որդի
արքայի . եւ ասասջիք , այսպէս ասէ արքայ . առէք 26
զդա ՚ի տուն բանտին , եւ կերիցէ հաց նեղութեան ,
եւ ջուր նեղութեան արբցէ՝ մինչեւ ՚ի
դառնալն իմում խաղաղութեամբ : Եւ ասէ Միքեա . 27
Եթէ դառնալով դարձցիս խաղաղութեամբ ,
ոչ խօսեցաւ ընդ իս Տէր . լուարուք ժողովուրդք
ամենեքեան : Եւ ել արքայն Իսրայէլի 28
եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ յՌամովթ
Գաղաադ . եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցՅովսափատ . 29
Ծածկեա զիս եւ մտից ՚ի պատերազմն ,
եւ դու զգեցիր զպատմուճանն իմ : Եւ ծածկեցաւ
արքայն Իսրայէլի , եւ եմուտ ՚ի պատերազմ .
եւ արքայն Ասորւոց պատուիրեաց իշխանաց կառացն 30
որք էին ընդ նմա եւ ասէ . Մի պատերազմիցիք
ընդ փոքու եւ մի ընդ մեծի , բայց ընդ
արքային Իսրայէլի միայն : Եւ եղեւ իբրեւ տեսին 31
իշխանք կառացն զՅովսափատ , եւ ասեն նոքա .
սա է արքայն Իսրայէլի . եւ շուրջ եղեն զնովաւ
պատերազմել . եւ գոչեաց Յովսափատ , եւ Տէր
ապրեցոյց զնա . եւ դարձոյց զնոսա Աստուած ՚ի
32 նմանէ . եւ եղեւ իբրեւ տեսին իշխանք կառացն՝
թէ ոչ է նա արքայն Իսրայէլի , դարձան ՚ի նմանէ :
33 Եւ այր մի ելից զաղեղն կորովութեամբ ,
եւ եհար զարքայն Իսրայէլի ընդ մէջ թոքացն եւ
լանջացն : Եւ ասէ [illegible] . Դարձո զձեռն քո
եւ հան զիս ՚ի պատերազմէս , վասն զի վիրաւորեցայ :
34 Եւ պարտեցաւ պատերազմն յաւուր յայնմիկ ,
եւ արքայն Իսրայէլի կայր ՚ի վերայ կառացն
իւրոց մինչեւ ցերեկոյ ընդդէմ Ասորւոցն . եւ
մեռաւ ՚ի մտանել արեգական :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ դարձաւ Յովսափատ արքայ Յուդայ ՚ի
2 տուն իւր խաղաղութեամբ յԵրուսաղէմ : Եւ
ել ընդ առաջ նորա Յէու որդի Անանեայ մարգարէ ,
եւ ասէ նա ցարքայ Յովսափատ . Եթէ
մեղաւորին դու օգնես , եւ կամ ատելեացն ՚ի
Տեառնէ բարեկամ լինիս . վասն այդորիկ եղեւ
3 ՚ի վերայ քո բարկութիւն ՚ի Տեառնէ . այլ զի
գտան ՚ի քեզ բանք բարիք , եւ զի բարձեր զանտառսն
յերկրէս Յուդայ , եւ ուղղեցեր զսիրտ
4 քո խնդրել զՏէր , ապրեցոյց զքեզ Տէր : Եւ բընակեաց
Յովսափատ յԵրուսաղէմ . եւ միւսանգամ
ել ժողովուրդն ՚ի Բերսաբէէ մինչեւ ՚ի
լեառնն Եփրեմի , եւ դարձոյց զնոսա առ Տէր
5 Աստուած հարցն իւրեանց : Եւ կացոյց դատաւորս
յամենայն քաղաքսն Յուդայ եւ յամուրս
6 յիւրաքանչիւր քաղաքի . եւ ասէ ցդատաւորսն .
Տեսէք զինչ առնիցէք դուք . վասն զի ոչ զմարդկան
ինչ դատիք դուք՝ այլ զՏեառն , եւ ընդ ձեզ
7 են բանք իրաւանց . եւ արդ եղիցի երկիւղ Տեառն
՚ի վերայ ձեր , պահեցէք եւ արարէք . զի ոչ գոյ
առաջի Աստուծոյ մերոյ անիրաւութիւն , եւ ոչ
8 երեսաց աչառել , եւ ոչ առնուլ կաշառս : Այլ
եւ յԵրուսաղէմ կացոյց Յովսափատ ՚ի քահանայից
եւ ՚ի ղեւտացւոց եւ ՚ի հայրապետաց Իսրայէլի՝
յիրաւունս Տեառն դատել զբնակիչսն
9 Երուսաղէմի : Եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ .
Այնպէս արարէք երկիւղիւ Տեառն , ճշմարտու-
10 թեամբ եւ լի սրտիւ ամենայն այր զիրաւունս ,
զեկեալս առ ձեզ յեղբարց ձերոց՝ եւ բնակչաց
քաղաքացն իւրեանց , ՚ի մէջ արեան եւ արեան ,
եւ ՚ի մէջ իրաց եւ պատուիրանի . եւ զիրաւունս
եւ զդատաստանս արասջիք նոցա , եւ մի մեղիցեն
առ Աստուած , եւ ոչ եւս եղիցի ՚ի վերայ
ձեր բարկութիւն , եւ ոչ ՚ի վերայ եղբարց ձե-
11 րոց . այսպէս արասջիք եւ ոչ մեղանչիցէք : Եւ
ահա Ամարիա քահանայ՝ առաջնորդ ՚ի վերայ
ձեր յամենայն բանի Տեառն . եւ Զաբդիա որդի
Իսմայէլի առաջնորդ ՚ի տանն Յուդայ , յամենայն
բանի արքայի . եւ դպիրքն եւ ղեւտացիք
առաջի ձեր . զօրացարուք եւ արարէք , եւ եղիցի
Տէր ընդ բարւոյն :

ԳԼՈՒԽ Ի

ծէ Եւ յետ այսորիկ եկին որդիքն Ամոնայ եւ որդիքն 1
Մովաբու, եւ ընդ նոսա 'ի Մինեցւոց անտի,
առ Յովսափատ 'ի պատերազմ։ Եկին եւ պատմեցին 2
Յովսափատայ եւ ասեն. Եկն 'ի վերայ քո ամբոխ
բազում յայնմ կողմանէ ծովուն յԱսորեաց, եւ
ահա են յԱսասոնթամար՝ որ է 'ի Գադդի։ Եւ 3
երկեաւ, եւ ետ Յովսափատ զերեսս իւր խնդրել
զՏէր, եւ քարոզեաց պահս յամենայն Յուդա.
եւ ժողովեցաւ Յուդա խնդրել զՏէր, եւ յամենայն 4
քաղաքացն Յուդայ եկին խնդրել զՏէր։ Եւ 5
յարեաւ Յովսափատ 'ի մէջ եկեղեցւոյն Յուդայ
յԵրուսաղէմ 'ի տանն Տեառն՝ յանդիման սրահին
նորոյ, եւ ասէ. Տէր Աստուած հարցն մերոց, ո՞չ 6
ապաքէն դու ես Աստուած յերկինս, եւ դու
տիրես ամենայն թագաւորութեանց հեթանոսաց,
եւ 'ի ձեռս քո զօրութիւն ուժոյ, եւ ոչ ոք
կարէ կալ ընդդէմ քո. ո՞չ ապաքէն դու ես Տէր 7
որ սատակեցեր զբնակիչս երկրիս այսորիկ յերեսաց
ժողովրդեան քոյ Իսրայէլի, եւ ետուր
զսա զաւակի Աբրահամու սիրելւոյն քո յաւիտեան.
բնակեցին 'ի սմա, եւ շինեցին աստ սրբութիւն 8
անուան քում, եւ ասացին. Եթէ եկեսցեն 9
'ի վերայ մեր չարիք, սուր, դատաստանք,
մահ, սով, կացցուք առաջի տանս այսմիկ եւ
առաջի քո, զի անուն քո 'ի վերայ տանս այսորիկ
է, եւ գոչեսցուք առ քեզ 'ի նեղութեան,
լուիցես եւ ապրեցուսցես զմեզ։ Եւ արդ ահա 10
որդիքն Ամոնայ եւ Մովաբու եւ լեառն Սէիրայ,
ընդ որս ոչ ետուր անցանել ընդ նոսա Իսրայէլի
յելանելն նոցա յերկրէն Եգիպտոսի, զի
խոտորեցան 'ի նոցանէ, եւ ոչ սատակեցին զնոսա,
եւ արդ աւասիկ նոքա յանդգնին գալ 'ի վերայ 11
մեր, եւ հանել զմեզ յերկրէս ժառանգութեան
մերոյ զոր ետուր մեզ։ Տէր Աստուած 12
մեր, ո՞չ առնես դատաստան 'ի նոսա. զի
ոչ գոյ զօրութիւն մեր ընդդէմ կալ բազում ամբոխին
այսորիկ, եւ ոչ գիտեմք զինչ արասցուք
նոցա. այլ առ քեզ են աչք մեր։ Եւ ամենայն 13
Յուդա կայր առաջի Տեառն՝ եւ մանկունք նոցա
եւ կանայք նոցա։ Եւ Ոզիէլի որդւոյ Զաքարեայ 14
յորդւոցն Բանեայ, եւ յորդւոցն Եղիէլի՝ որդւոյն
Մաթանեայ ղեւտացւոյ՝ յորդւոցն Ասափայ,
եղեւ 'ի վերայ նորա հոգի Տեառն 'ի մէջ եկեղեցւոյն,
եւ ասէ. Լուարուք, ամենայն Յուդա 15
եւ բնակիչք Երուսաղէմի եւ արքայ Յովսափատ.
այսպէս ասէ Տէր ցձեզ. մի երկնչիք եւ մի զարհուրիք
յերեսաց բազում ամբոխին այսորիկ.
զի ոչ ձեր է պատերազմդ՝ այլ Աստուծոյ։
Վաղիւ իջէք 'ի վերայ նոցա. ահա ելանեն ընդ 16
զառ 'ի վայրն Ասէր, եւ գտջիք զնոսա առ եզեր
գետոյն անապատին Երիէլի. ոչ է ձեր պատերազմել 17
անդ. կացջիք եւ տեսջիք զփրկութիւն
Տեառն որ է ընդ ձեզ, Յուդա եւ Երուսաղէմ.
մի երկնչիք եւ մի զարհուրիք. վաղիւ ելանել
18 ընդ առաջ նոցա, զի Տէր է ընդ ձեզ։ Եւ խոնարհեցաւ
Յովսափատ 'ի վերայ երեսաց իւրոց,
եւ ամենայն Յուդա եւ բնակիչք Երուսաղէմի,
անկան առաջի Տեառն եւ երկիր պագին
19 Տեառն։ Եւ յարեան ղեւտացիքն՝ յորդւոցն Կահաթու
եւ յորդւոցն Կորխայ՝ օրհնել զՏէր Աստուած
20 ձայնիւ մեծաւ 'ի բարձունս։ Եւ կանխեցին
ընդ առաւօտս՝ ելին յանապատն Թեկուայ.
եւ յելանելն իւրեանց՝ եկաց Յովսափատ
գոչեաց եւ ասէ. Լուարուք ինձ, Յուդա եւ
բնակիչք Երուսաղէմի. հաւատացէք տեառն Աստուծոյ
մերում, եւ հաւատասցի ձեզ. հաւատացէք
մարգարէից նորա, եւ յաջողեսցի ձեզ։
21 Եւ խորհրդեցաւ ընդ ժողովրդեանն. եւ կացոյց
սաղմոսանուագս եւ օրհնիչս՝ խոստովան լինել
եւ օրհնել զսրբութիւնն յելանելն առաջի զօրուն.
եւ ասէին. Խոստովան եղերուք Տեառն,
22 զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։ Եւ եղեւ
'ի սկսանելն զօրհնութիւնս Տեառն եւ զխոստովանութիւնս
նորա, ետ Տէր պատերազմել որդւոցն
Ամոնայ 'ի վերայ Մովաբու եւ լերինն
Սէիրայ, որք ելեալ էին 'ի վերայ Յուդայ. եւ
23 պարտեցան։ Եւ յարեան որդիքն Ամոնայ եւ Մովաբու
'ի վերայ բնակչաց լերինն Սէիրայ սատակել
եւ խորտակել. եւ իբրեւ վախճանեցին զբնակիչսն
Սէիրայ, յարեան 'ի վերայ միմեանց
24 սատակել։ Եւ Յուդա եկն 'ի դիտանոցն անապատին,
հայեցաւ եւ ետես զբազմութիւնն, եւ
ահա ամենեքեան մեռեալք եւ անկեալք 'ի վերայ
25 երկրի, եւ ոչ ոք էր ապրեալ։ Եւ եկն Յովսափատ
եւ զօրն կողոպտել զաւարն նոցա, եւ գտին
անասուն բազում եւ զկազմածն եւ զաւարն
եւ անօթս ցանկալիս, եւ աւարեցին զայն։ Եւ
եղեւ զերիս աւուրս ժողովել նոցա զաւարն,
26 զի բազում էր յոյժ. եւ յաւուրն չորրորդի
ժողովեցան 'ի հովիտն օրհնութեան. զի
անդ օրհնեցին զՏէր, յաղագս այնորիկ կոչեցին
զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ հովիտ օրհնութեան
27 մինչեւ յօր յայս։ Եւ դարձաւ ամենայն
այր Յուդայ յԵրուսաղէմ, եւ Յովսափատ առաջնորդ
նոցա ուրախութեամբ մեծաւ. քանզի ուրախ
արար զնոսա Տէր 'ի թշնամեացն իւրեանց.
28 եւ մտին յԵրուսաղէմ քնարօք եւ տաւղօք եւ
29 փողովք 'ի տուն Տեառն։ Եւ եղեն արհաւիրք 'ի
Տեառնէ 'ի վերայ ամենայն թագաւորութեանց
երկրի 'ի լսելն նոցա՝ եթէ Տէր ետ պատերազմ
30 ընդ հակառակորդսն Իսրայէլի։ Եւ խաղաղեցաւ
թագաւորութիւնն Յովսափատու, եւ հանգոյց
31 զնա Աստուած նորա շուրջանակի։ Եւ թագաւորեաց
Յովսափատ 'ի վերայ Յուդայ, եւ էր ամաց
երեսնից 'ի թագաւորելն իւրում, եւ քսան

եւ հինգ ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Ազուբա՝ դուստր Սաղիայ։ Եւ 32 գնաց ՚ի ճանապարհս հօր իւրոյ Ասայի, ոչ խոտորեցաւ առնել ուղղութիւն առաջի Տեառն. 33 այլ բարձաւնքն տակաւին կային, եւ ժողովուրդն ոչ ուղղեաց զսիրտ իւր առ տէր Աստուած հարցն իւրեանց։ Եւ մնացեալ բանքն 34 Յովսափատու առաջինք եւ վերջինք՝ ահա գրեալ են ՚ի բանս Յէուայ որդւոյ Անանեայ, որ գրեաց զգիրս թագաւորացն Իսրայէլի։ Եւ յետ այսո- 35 րիկ հաղորդութիւն արար Յովսափատ արքայ Յուդայ ընդ Ոքոզիայ արքային Իսրայէլի. եւ անօրինեցաւ նա յառնել եւ երթալ առ նա, եւ 36 առնել նաւս գնալ ՚ի Թարսիս, եւ արար նաւս ՚ի Գասիոնգաբեր։ Եւ մարգարէացաւ Եղիազար 37 որդի Ովդեայ ՚ի Մարեսայ՝ առ Յովսափատ, եւ ասէ. Վասն զի եղեր սիրելի Ոքոզիայ, խորտակեաց Տէր զգործն քո, եւ խորտակեցան նաւքն քո եւ ոչ կարացին երթալ ՚ի Թարսիս։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Եւ ննջեաց Յովսափատ ընդ հարս իւր, եւ 1 թաղեցաւ ընդ հարս իւր ՚ի քաղաքի Դաւթի։

Եւ թագաւորեաց Յովրամ որդի նորա փոխանակ նորա. եւ նորա էին եղբարք՝ որդիք Յովսա- 2 փատու վեց, Եզրիա, եւ Եէլ, եւ Զաքարիա եւ Միքայէլ եւ Սափատիա եւ Ազարիու. ամենեքեան սոքա որդիք Յովսափատու արքային Յուդայ։ Եւ ետ նոցա հայրն իւրեանց պարգեւս բա- 3 զումս, արծաթ եւ ոսկի եւ զէնս, հանդերձ պարսպաւոր քաղաքօքն Յուդայ. եւ զթագաւորութիւնն ետ Յովրամայ, վասն զի նա էր անդրանիկ։ Եւ յարեաւ Յովրամ ՚ի թագաւորութեանն 4 իւրում եւ զօրացաւ, եւ սպան զամենեսեան զեղբարսն իւր սրով, եւ յիշխանացն Իսրայէլի։ Էր 5 որդի երեսուն եւ երկուց ամաց՝ յորժամ եկաց ՚ի թագաւորութեանն իւրում, եւ զութ ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ գնաց ՚ի ճանա- 6 պարհս թագաւորացն Իսրայէլի, որպէս արար տունն Աքաաբու. վասն զի դուստր Աքաաբու էր նորա կին, եւ արար չար առաջի Տեառն. եւ 7 ոչ կամեցաւ Տէր սատակել զտունն Դաւթի՝ վասն ուխտին զոր եդ ընդ Դաւթի. եւ որպէս ասացն տալ նմա ճրագ եւ որդւոց նորա զամենայն աւուրս։ Յաւուրսն յայնոսիկ ապըս- 8 տամբեաց Եդոմ ՚ի Յուդայ, եւ թագաւորեցուցին ՚ի վերայ իւրեանց թագաւոր։ Եւ գնաց Յով- 9 րամ հանդերձ իշխանօքն, եւ ամենայն երիվարքն ընդ նմա. եւ եղեւ ՚ի յառնելն նորա գիշերի, եհար Եդոմ զայնոսիկ որ պատեալ էին զնա, եւ զիշխանս կառացն. եւ փախեաւ զօրն ՚ի բնակութիւնս իւրեանց. եւ ՚ի բաց եկաց Եդոմ ՚ի ձեռաց 10 Յուդայ մինչեւ յօրս յայս։ Յայնժամ ապստամբեաց Լոբնա ՚ի ձեռանէ նորա ՚ի ժամանակին յայնմիկ. վասն զի թողին զտէր Աստուած հարցն 11 իւրեանց. քանզի արար իւր բարձաւնս ՚ի քաղաքսն Յուդայ, եւ պոռնկեցոյց զբնակիչսն Երու- 12 սաղէմի, եւ մոլորեցոյց զՅուդայ։ Եւ եկն նմա գիր յԵղիայէ մարգարէէ, եւ ասէ. Այսպէս ասէ տէր Աստուած Դաւթի հօր քոյ. փոխանակ զի ոչ գնացեր դու ՚ի ճանապարհս Յովսափատու հօր քո, եւ ոչ ՚ի ճանապարհս Ասայի արքային Յու- 13 դայ, այլ գնացեր ՚ի ճանապարհս թագաւորին Իսրայէլի, եւ պոռնկեցուցեր զՅուդա եւ զբնակիչս Երուսաղէմի, որպէս պոռնկեցոյց տունն Աքաաբու, եւ զեղբարս քո զորդիս հօր քոյ՝ զլա- 14 ւագոյնսն քան զքեզ՝ սպաներ, ահա Տէր հարցէ զքեզ հարուածովք մեծօք ՚ի ժողովրդեանն քում, եւ զորդիս քո եւ զկանայս քո եւ զամե- 15 նայն ստացուածս քո. եւ դու չար հիւանդութեամբ եւ ախտիւ որովայնի հաշեսցիս, մինչեւ ելցէ որովայն քո հիւանդութեամբն հանդերձ 16 աւուրց յաւուրս։ Եւ յարոյց Տէր ՚ի վերայ Յովրամայ այլազգիս, եւ զԱրաբացիս եւ զՄերձա- 17 ւորսն յԵթովպացւոց. եւ ելին ՚ի վերայ Յուդայ եւ հարստահարեցին զնա. եւ դարձուցին զամենայն պատրաստութիւնն զոր գտին ՚ի տան արքային, եւ զուստերս նորա եւ զդստերս նորա. եւ ոչ մնաց նմա որդի, բայց Ոքոզիաս միայն 18 կրտսերն յորդւոց նորա։ Եւ յետ այսր ամենայնի եհար զնա Տէր ախտիւ որովայնի որոյ ոչ 19 գոյր բժշկութիւն. եւ եղեւ աւուրց յաւուրս, իբրեւ եկն ժամանակն աւուրց յելանել երկուց ամաց, ել որովայնն նորա ընդ հիւանդութեանն իւրում, եւ մեռաւ ՚ի հիւանդութեան չարաչար. եւ ոչ արար նմա ժողովուրդն նորա յուղարկաւորութիւն, որպէս յուղարկաւորութիւն հարցն իւրոց։ 20 Էր երեսուն եւ երկուց ամաց յորժամ թագաւորեաց, եւ ութ ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ գնաց ոչ գովութեամբ. եւ թաղեցաւ ՚ի քաղաքի Դաւթի, եւ ոչ ՚ի գերեզմանս թագաւորացն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ թագաւորեցուցին բնակիչք Երուսաղէմի զՈքոզիաս զկրտսեր որդի նորա փոխանակ նորա. վասն զի զամենայն զերիցագոյնսն կոտորեաց աւազակն որ եկն ՚ի վերայ նոցա Արաբացւոց եւ Ալիմազոնաց. եւ թագաւորեաց Ոքոզիաս որդի Յովրամայ արքային Յուդայ։ 2 Էր քսան եւ երկուց ամաց յորժամ թագաւորեաց Ոքոզիաս, եւ ամ մի թագաւորեաց յԵ-

---

ԻԲ. 2. Ոմն օր. Քառասուն եւ երկուց ամաց։

թագաւորեաց. եւ անուն մօր նորա Գոթողիա դուստր
Ամրեայ։ Եւ նա գնաց 'ի ճանապարհս տանն 3
Աքաաբու. զի մայրն իւր էր խորհրդակից
նմա մեղանչել. եւ արար չար առաջի Տեառն՝ որպէս 4
արար տունն Աքաաբու. քանզի նոքա էին
խորհրդակիցք նմա յետ մեռանելոյ հօրն նորա՝
սատակել զնա. ըստ խորհրդոցն նոցա գնաց նա։ 5
Եւ չոգաւ ընդ Յովրամայ որդւոյ Աքաաբու 'ի
պատերազմ 'ի վերայ Ազայելի արքային Ասորւոց
յՌամովթ Գաղաադու. եւ հարին աղեղնաւորքն
զՅովրամ։ Եւ դարձաւ Յովրամ բժշկել յԵզրայէլ 6
'ի վէրացն զոր խոցեցին զնա Ասորիքն յՌամովթ՝
'ի պատերազմելն նորա ընդ Ազայելի արքային Ասորւոց։
Եւ Ոքոզիաս որդի Յովրամայ արքային Յուդայ՝
էջ տեսանել զՅովրամ որդին Աքաաբու յԵզրայէլ,
քանզի հիւանդ էր. եւ 'ի Տեառնէ եղեւ 7
կործանումն Ոքոզիայ յերթալն առ Յովրամ. եւ
յերթալն նորա ել նա առ Յէու՝ որդին Նամեսեայ
օծեալն Տեառն։ Եւ եղեւ իբրեւ առ Յէու վրէժ 8
տանն Աքաաբու՝ եգիտ եւ զիշխանսն Յուդայ
զեղբարսն Ոքոզեայ՝ որք պաշտէին զՈքոզիաս,
եւ կոտորեաց զնոսա. եւ առաց խնդրել զՈքոզիաս. 9
եւ կալան զնա 'ի բժշկելն 'ի Սամարիա,
եւ ածին զնա առ Յէու, եւ սպան զնա, եւ թաղեցին
զնա անդէն. քանզի ասացին, որդի է Յովսափատու
որ խնդրեաց զՏէր 'ի բոլոր սրտէ իւրմէ.
եւ ոչ գոյր 'ի տանն Ոքոզիայ՝ զօրացուցանել
զիւր յաղագս զօրութեան թագաւորութեանն։

Եւ Գոթողիա մայրն Ոքոզիայ՝ եսես թէ մեռաւ 10
որդին նորա, յարեաւ եւ կորոյս զամենայն
զաւակ թագաւորութեանն 'ի տանն Յուդայ։
Եւ առ Յովսաբէթ դուստր արքային զՅովաս որդի 11
Ոքոզիայ, եւ գողացաւ զնա 'ի միջոյ որդւոցն արքային
կոտորելոցն. եւ ետ զնա եւ զդայեակ նորա
'ի սենեակս անկողնացն. եւ թաքոյց զնա Յովսաբէթ
դուստր արքային Յովրամայ՝ քոյրն Ոքոզիայ
կին Յովիդայեայ քահանայի, եւ ծածկեաց
զնա յերեսաց Գոթողիայ, եւ ոչ սպան զնա. եւ 12
էր ընդ նմա թագուցեալ 'ի տանն Աստուծոյ ամս
վեց. եւ Գոթողիա թագաւորեաց 'ի վերայ երկրին։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ յամին եւթներորդի զօրացաւ Յովիդայէս, 1
առ զհարիւրապետսն՝ զԱզարիաս որդի Յովրամայ,
եւ զԻսմայէլ որդի Յովնանու, եւ զԱզարիաս
որդի Յովբադայ, եւ զՄաասիաս որդի Ադայեայ,
եւ զԵղիսափատ որդի Զաքարիայ 'ի տունն
Տեառն. շրջեցան ընդ Յուդա, եւ ժողովեցին ըզղեւտացիսն 2
յամենայն քաղաքաց Յուդայ, եւ
զիշխանս տոհմիցն Իսրայէլի. եւ եկին յԵրուսաղէմ։
3 Եւ եդին ուխտ ընդ ամենայն եկեղեցւոյն
Յուդայ 'ի տանն Տեառն եւ ընդ արքային։ Եւ եցոյց
նոցա զորդին արքային. եւ ասէ ցնոսա. Ահաւասիկ
որդի արքային Յուդայ, թագաւորեսցէ դա,
որպէս խօսեցաւ Տէր 'ի վերայ տանն Դաւթի։
4 Եւ արդ բան՝ այս է զոր առնիցէք. երրորդ մասն
'ի ձէնջ մտցէ 'ի շաբաթապահ քահանայիցն եւ
5 ղեւտացւոց եւ 'ի մուտս դրանցն, եւ երրորդ
մասն 'ի տան արքային, եւ երրորդն 'ի դրանն միջնում։
Եւ ամենայն ժողովուրդն 'ի սրահի տանն
6 Տեառն լիցի. եւ մի ոք մտցէ 'ի տունն Տեառն,
բայց միայն քահանայքն եւ ղեւտացիքն եւ պաշտօնեայքն
'ի ղեւտացւոց՝ նոքա մտցեն, քանզի
սուրբք են. եւ ամենայն ժողովուրդն պահեսցէ
7 զպահպանութիւնս Տեառն։ Եւ պատեսցեն ղեւտացիքն
շուրջանակի զարքայ՝ այր եւ զէն իւր
'ի ձեռին իւրում. եւ որ ոք մտանիցէ 'ի տունն,
մեռցի. եւ նոքա եղիցին ընդ արքայի 'ի մտանել
8 եւ յելանել նորա։ Եւ արարին ղեւտացիքն եւ
ամենայն Յուդա ըստ ամենայնի զոր ինչ պատուիրեաց
Յովիդայէս քահանայ. եւ առ իւրաքանչիւր
ոք զարս իւր 'ի սկսանելոյ շաբաթուն.
քանզի ոչ արձակեաց Յովիդայէ զհանապազորդեան
9 պաշտօնեայսն։ Եւ ետ նոցա զսուսերսն եւ
զվահանսն եւ զզէնսն որք էին արքային Դաւթի
10 'ի տանն Աստուծոյ. եւ կացոյց զամենայն ժողովուրդն՝
զիւրաքանչիւր ոք զինուն իւրով յաջոյ
տանն յաջմէ, մինչեւ յաւս ահեկի կողմանն
սեղանոյն եւ տաճարին զթագաւորաւն շուրջանակի։
11 Եւ եհան զորդին արքայի, եւ եդ 'ի վերայ
նորա զթագն եւ զվկայութիւնն. եւ թագաւորեցուցին
եւ օծին զնա Յովիդայէ եւ որ-
12 դիք իւր, եւ ասեն. Կեցցէ արքայ։ Եւ լուաւ
Գոթողիա զձայն ժողովրդեանն զընթացողացն,
զգոհացողացն եւ զօրհնողացն զարքայ, եւ եմուտ
13 առ արքայն 'ի տուն Տեառն. եւ ետես, եւ ահա
թագաւորն կայր 'ի տեղւոջն իւրում, եւ 'ի մուտս
ճանապարհին պետքն եւ փողքն եւ իշխանքն
շուրջ զարքայիւ. եւ ամենայն ժողովուրդն
զուարճացեալ հարկանէին զփողսն, եւ
երգէին նուագարանօքն երգս, եւ օրհնէին զօրհնութիւնս.
եւ պատառեաց Գոթողիա զզգեստն
իւր, գոչեաց եւ ասէ. Դաւաճանութեամբ
14 խորգախեցէք։ Եւ ել Յովիդայէ քահանայ, պատուիրեաց
Յովիդայէ քահանայ հարիւրապետացն
եւ իշխանաց զօրուն, եւ ասէ ցնոսա. Հանէք
զդա արտաքոյ 'ի տանէդ, եւ եկէք զհետ դորա
եւ մեռցի սրով։ Վասն զի ասաց քահանայն, մի
15 մեռցի նա 'ի տանն Տեառն. եւ թողլ ետուն նմա,
եւ անց ընդ դուռն հեծելոց տան արքային, եւ
16 սպանին զնա անդ։ Եւ ուխտեաց Յովիդայէ ուխտ
'ի մէջ իւր եւ ժողովրդեանն եւ արքային, լինել

ԻԲ 11. Ոմն. ոչ. Եղբայրն Ոքոզիայ. և առնեն Եղբօրն։

ժողովուրդ Տեառն· եւ եմուտ ամենայն ժողովուրդ 17
երկրին 'ի տունն Բահաղու, եւ կործանեցին
զնա եւ զսեղանս նորա, եւ զկուռս նորա
մանրեցին, եւ զՄատթան քուրմն Բահաղու սպանին
առաջի սեղանոյ նորին։ Եւ ետ Յովիդայէ 18
քահանայ զգործ տանն 'ի ձեռն քահանայից եւ
ղեւտացւոց· եւ կանգնեաց զհանապազորդեան
պաշտօնեայս զքահանայս եւ զղեւտացիս զորս
զատոյց Դաւիթ' 'ի տունն Տեառն, եւ մատուցանել
ողջակէզս Տեառն, որպէս եւ գրեալ է յօրէնսն
Մովսէսի, ուրախութեամբ եւ երգովք 'ի ձեռն
Դաւթի։ Եւ կացոյց դռնապանս 'ի դրունս տան 19
Տեառն, եւ ոչ մտանէր անմաքուր ոք անդր յամենայն
իրս։ Եւ ետ զպետս հարիւրոց եւ զզօրաւորսն 20
եւ զիշխանս ժողովրդեանն, եւ զամենայն
ժողովուրդ երկրին, եւ հանին զարքայ 'ի տանէ
Տեառն, եւ մտին ընդ դրանն ներքին 'ի տուն թագաւորին,
եւ նստուցին զարքայ յաթոռ թագաւորութեանն·
եւ ուրախ եղեւ ամենայն ժողովուրդ 21
երկրին, եւ քաղաքն լռեաց· եւ զԳոթողիա
սպանին սրով։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Էր եօթն ամաց Յովաս 'ի թագաւորելն իւրում, 1
եւ քառասուն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ·
եւ անուն մօր նորա Սաբիա 'ի Բերսաբէէ։
Եւ արար Յովաս ուղղութիւն առաջի Տեառն 2
զամենայն աւուրս Յովիդայեայ քահանայի· եւ 3
առ իւր Յովաս երկուս կանայս, եւ ծնաւ ուստերս
եւ դստերս։ Եւ յետ այսորիկ եղեւ 'ի 4
սրտին Յովասու կազմել զտունն Տեառն, եւ ժողովեաց 5
զքահանայսն եւ զղեւտացիսն, եւ ասէ
ցնոսա· ելէք 'ի քաղաքս Յուդայ, եւ ժողովեցէք
յամենայն Իսրայէլէ արծաթ, զօրացուցանել
զտունն Տեառն ամի ամի· եւ փութացարուք խօսել։
Եւ ոչ հաւատացին ղեւտացիքն· եւ կոչեաց 6
Յովաս արքայ զՅովիդայէ զիշխան, եւ ասէ ցնա·
Ընդէր ոչ արարեր այց ղեւտացւոցն, բերել 'ի
ներքս 'ի Յուդայ եւ յԵրուսաղէմէ' որ ինչ սահմանեալ
էր 'ի Մովսէսէ յառնէն Աստուծոյ· վասն
զի եկեղեցւոյդ զԻսրայէլ 'ի խորանն վկայութեանն։
Զի Գոթողիա էր անօրէն, եւ որդիք նորա 7
կործանեցին զտունն Աստուծոյ· քանզի եւ
զսրբութիւնս տանն Աստուծոյ արարին Բահաղիմացն։
Եւ ասէ արքայ· Լիցի արկղ, եւ դիցի 8
'ի դրան տանն Տեառն արտաքոյ· եւ քարոզեսցեն 9
'ի Յուդա եւ յԵրուսաղէմ, բերել Տեառն,
որպէս ասաց Մովսէս ծառայն Աստուծոյ Իսրայէլի
յանապատին։ Եւ ետուն ամենեքեան' իշխանքն 10
եւ ամենայն ժողովուրդն, եւ բերէին 'ի
ներքս եւ արկանէին յարկղն մինչեւ լնուլ։ Եւ 11
լինէր իբրեւ բերէին զարկղն առ վերակացուս
արքային 'ի ձեռն ղեւտացւոցն· իբրեւ տեսանէին
թէ առաւելցաւ արծաթն, գայր դպրապետն արքայ'
եւ վերակացու մեծի քահանային, եւ
թափէին զարկղն, եւ կացուցանէին անդրէն 'ի
տեղւոջն իւրում· այնպէս առնէին օր ըստ օրէ,
12 եւ ժողովէին արծաթ բազում։ Եւ ետ զայն արքայ
եւ Յովիդայէ քահանայ ցայնոսիկ որք առնէին
զգործն 'ի սպասաւորութիւն տանն Տեառն·
եւ կացուցին 'ի վարձու քարահատս եւ հիւսունս
կազմել զտունն Տեառն, եւ առնէին ըղգործն·
13 եւ ելանէր յաջողութիւն գործոյն 'ի
ձեռս նոցա· եւ կանգնեցին զտունն Տեառն 'ի
14 կայանին իւրում, եւ զօրացուցին զնա։ Եւ իբրեւ
կատարեցին, բերին առ արքայ եւ առ Յովիդայէ
զմնացեալ արծաթն· եւ արարին սպաս 'ի տանն
Տեառն, կահ պաշտաման ողջակիզացն, եւ խընկարանս
ոսկեղէնս եւ արծաթեղէնս· եւ մատուցանէին
ողջակէզս 'ի տան Տեառն հանապազ
15 զամենայն աւուրս Յովիդայեայ։ Եւ ծերացաւ
Յովիդայէ լի աւուրբք, եւ վախճանեցաւ ամաց
16 հարիւր եւ երեսնից· եւ 'ի վախճանելն նորա
թաղեցին զնա 'ի քաղաքի Դաւթի ընդ թագաւորս·
վասն զի արար բարութիւնս ընդ Իսրայէլի,
17 եւ ընդ Աստուծոյ եւ ընդ տան նորա։ Եւ
եղեւ յետ վախճանելոյն Յովիդայեայ' մտին իշխանքն
Յուդայ եւ երկիր պագին արքային, եւ
հաճեցին զմիտս Յովասու· յայնժամ լուաւ նոցա
18 արքայ։ Թողին զտէր Աստուած հարցն իւրեանց,
եւ ծառայեցին կոց եւ Աստարովթայցն· եւ եղեւ
բարկութիւն Տեառն 'ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղէմի
19 յաւուրսն յայնոսիկ· եւ առաքեաց առ
նոսա մարգարէս' դարձուցանել առ Տէր, եւ ոչ
լուան· եւ եդ նոցա վկայութիւն, եւ ոչ անսացին։
20 Եւ հոգի Տեառն զգեցաւ Ազարիա որդի
Յովիդայեայ քահանայի, յարեաւ 'ի մէջ ամենայն
ժողովրդեանն եւ ասէ· Այսպէս ասէ Տէր· ընդէր
խոտորեցայք 'ի պատուիրանաց Տեառն, եւ
ոչ յաջողեսցի ձեզ· վասն զի թողէք դուք զՏէր,
21 եւ նա եթող զձեզ։ Եւ յարեան 'ի վերայ նորա եւ
քարկոծեցին զնա պատուիրանաւ Յովասու ար-
22 քային 'ի սրահի տանն Տեառն։ Եւ ոչ յիշեաց Յովաս
զշնորհ զոր արար ընդ նմա Յովիդայէ հայրն
նորա, եւ սպան զորդի նորա· եւ եղեւ 'ի մեռանելն'
23 ասաց· Տեսցէ Տէր եւ դատեսցի։ Եւ 'ի կատարել
տարւոյն այնորիկ ել 'ի վերայ նորա զօրն
Ասորեաց, եւ եկն 'ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղէմի,
եւ կոտորեցին զամենայն իշխանս ժողովրդեանն
'ի զօրուն, եւ զամենայն աւար նոցա
24 ետուն տանել արքային Դամասկոսի· վասն զի
սակաւ արամբք եկն զօրն Ասորեաց, եւ Աստուած
մատնեաց 'ի ձեռս նոցա զօր բազում
յոյժ, վասն թողլոյն նոցա զտէր Աստուած հարցըն
իւրեանց, եւ ընդ Յովասայ արար դատաստանն։
25 Եւ յետ գնալոյն նոցա 'ի նմանէ, թողին

զնա ՚ի հիւանդութեան մեծի. եւ յարեան ՚ի վերայ
նորա ծառայքն իւր, վասն արեան որդւոյն
Յովիդայեայ քահանայի, եւ սպանին զնա ՚ի գահոյսն
իւրում եւ մեռաւ. եւ թաղեցին զնա ՚ի
քաղաքին Դաւթի, եւ ոչ թաղեցին զնա ՚ի գերեզմանս
թագաւորացն։ Եւ որք յարեանն ՚ի 26
վերայ նորա՝ էին Զաբադ որդի Սամեթայ ամոնացւոյ,
եւ Յովզաբեթ որդի Սամարիթայ մովաբացւոյ,
եւ որդիք նորա ամենեքեան. եւ եկին առ 27
նա հնգեքեան, եւ բազում մթերս ՚ի վերայ
դնէին։ Եւ մնացեալ բանքն Յովասու՝ ահա գրեալ
են ՚ի գիրս թագաւորացն։

ԻԸ Եւ թագաւորեաց Ամասիա որդի նորա փոխանակ
նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Էր ամաց քսան եւ հնգից ՚ի թագաւորելն Ամասիայ, 1
եւ քսան եւ ինն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ անուն մօր նորա Յովադին յԵրուսաղեմէ.
եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն, 2
բայց ոչ ի սրտէ։ Եւ եղեւ իբրեւ հաստատեցաւ 3
թագաւորութիւնն ՚ի ձեռին նորա, սպան
զծառայսն իւր որք սպանին զարքայ զհայրն նորա.
եւ զորդիսն նոցա ոչ սպան՝ ըստ ուխտի 4
օրինացն Տեառն, որպէս եւ գրեալ է եւ զոր օրինակ
պատուիրեաց Տէր եւ ասաց. ոչ մեռցին
հարք փոխանակ որդւոց, եւ որդիք ոչ մեռցին
փոխանակ հարց իւրեանց, այլ իւրաքանչիւր ոք
՚ի մեղս իւրում մեռցի։ Եւ ժողովեաց Ամասիա 5
զտունն Յուդայ, եւ կացոյց նոցա ըստ տանց տոհմիցն
իւրեանց հազարապետս եւ հարիւրապետս
յամենայն Յուդա եւ յԵրուսաղէմ. եւ թուեաց
զնոսա ՚ի քսանամենից եւ ՚ի վեր, եւ եգիտ զնոսա
երեքհարիւր հազար զօրաւորս, որք ելանէին
՚ի պատերազմ ունելով նիզակ եւ ասպար։
Եւ ՚ի վարձու կալաւ յԻսրայէլէ հարիւր հազար 6
զօրաւորս ուժով հարիւր տաղանդոյ արծաթոյ։
Եւ այր մի Աստուծոյ եկն առ նա եւ ասէ. Արքայ, 7
մի երթիցէ ընդ քեզ զօրդ Իսրայէլի, վասն
զի ոչ է Տէր ընդ Իսրայէլի, եւ ոչ ընդ ամենայն
որդիսն Եփրեմի. եթէ կարծեսցես զօրանալ դոքօք՝ 8
՚ի պարտութիւն մատնեսցէ զքեզ Տէր առաջի
թշնամեաց քոց. քանզի ՚ի Տեառնէ լինի զօրանալ
եւ ՚ի պարտութիւն մատնել։ Եւ ասէ Ամասիա 9
ցայրն Աստուծոյ. Եւ զինչ արարից զհարիւր
տաղանդսն զոր ետու զօրուդ Իսրայէլի։
Եւ ասէ ցնա այրն Աստուծոյ. Կայ Տեառն տալ
քեզ առաւելագոյն քան զայն։ Եւ որոշեաց Ամասիա 10
զզօրսն որ եկեալ էր առ նա յԵփրեմայ՝
երթալ ՚ի տեղի իւրեանց. եւ բարկացան յոյժ ՚ի
վերայ Յուդայ, եւ դարձան ՚ի տեղիս իւրեանց
բարկութեամբ եւ ցասմամբ։ Եւ Ամասիա զօրացաւ, 11
առ զզօրն իւր եւ գնաց ՚ի հովիտս աղտից.
եւ եհար զորդիսն Սէիրայ տասն հազար.
12 եւ այլ եւս տասն հազար գերեցին որդիքն Յուդայ,
եւ ածին զնոսա ՚ի գլուխ քարանձաւին եւ
գահավէժ առնէին զնոսա ՚ի ծայրից քարանձաւանգակին,
13 եւ ամենեքեան պատառէին։ Եւ որդիք
զօրութեանցն զորս դարձոյց Ամասիա ոչ երթալ
ընդ իւր ՚ի պատերազմ՝ յարձակեցան ՚ի քաղաքսն
Յուդայ, ՚ի Սամարիայ մինչեւ ՚ի Բեթորոն,
եւ հարին ՚ի նոցանէ երիս հազարս, եւ առին
14 աւար բազում։ Եւ եղեւ յետ գալոյն Ամասիայ
՚ի հարկանելոյն զԻդումս, եբեր առ նոսա զաստուածս
որդւոցն Սէիրայ, եւ կացոյց զնոսա իւր
յաստուածս, եւ երկիր պագանէր առաջի նոցա,
15 եւ զոհէր նոցա։ Եւ եղեւ բարկութիւն
Տեառն ՚ի վերայ Ամասիայ. առաքեաց առ նա
մարգարէս եւ ասէ ցնա. Ընդէ՞ր խնդրեցեր զաստուածս
ժողովրդեանն այնորիկ, որք ոչ
փրկեցին զժողովուրդն իւրեանց ՚ի ձեռաց քոց։
16 Եւ եղեւ ՚ի խօսելն նորա ասէ ցնա. Միթէ խորհրդակից
թագաւորի եդու զքեզ. զգոյշ լեր՝
զուցէ տանջեսցիս։ Եւ լռեաց մարգարէն, եւ
ասէ. Գիտեմ զի խորհի Տէր ՚ի վերայ քո եղծանել
զքեզ. վասն զի արարեր զայդ, եւ ոչ անսացեր
17 խրատու իմում։ Եւ խորհեցաւ Ամասիա՝
առաքեաց առ Յովաս որդի Յովաքազայ որդւոյ
Յէուայ՝ առ արքայն Իսրայէլի, եւ ասէ. Եկ եւ
18 երեւեսցուք երեսաց։ Եւ առաքեաց Յովաս արքայ
Իսրայէլի առ Ամասիա արքայ Յուդայ եւ
ասէ. Ոզոզն որ ՚ի Լիբանան է՝ յղեաց առ մայրն
Լիբանանու եւ ասէ. տուր զդուստր քո ուստեր
իմում կնութեան. եւ ահա անցին գազանք անապատին
Լիբանանու, եւ եկեալ կոխեցին զամենայն
19 զեկեղան։ Ահա հարեր զԻդումեա, եւ հպարտացուցանէ
զքեզ սիրտ քո ծանրութեամբ.
նիստ այսուհետեւ ՚ի տան քում. եւ ընդէ՞ր անկանիս
դու ՚ի չարութիւն, եւ պատահեսցիս դու
20 եւ Յուդա ընդ քեզ։ Եւ ոչ լուաւ Ամասիա.
վասն զի ՚ի Տեառնէ եղեւ մատնել զնա ՚ի ձեռս
Յովասու՝ յաղագս խնդրելոյն նորա զաստուածսն
21 Եդոմայեցւոց։ Եւ ել Յովաս արքայ Իսրայէլի եւ
երեւեցան միմեանց՝ նա եւ Ամասիա արքայ Յուդայ,
22 ՚ի Բեթսամիւս՝ որ է Յուդայ։ Եւ պարտեցաւ
Յուդա առաջի Իսրայէլի, եւ փախեաւ իւրաքանչիւր
23 ոք ՚ի բնակութիւն իւր։ Եւ զԱմասիա
արքայ Յուդայ որդի Յովասու՝ կալաւ Յովաս
արքայ Իսրայէլի ՚ի Բեթսամիւս, եւ տարաւ
զնա յԵրուսաղէմ. եւ քակեաց ՚ի պարսպէն Երուսաղեմի,
՚ի դրանէն Եփրեմի մինչեւ ՚ի դուռն
24 անկեանն, երեք հարիւր կանգուն. եւ զամենայն
ոսկի եւ զարծաթ, եւ զամենայն սպաս՝ որ գտաւ
՚ի տանն Տեառն եւ առ Աբդեդոմայ, եւ զգանձս
տան թագաւորին եւ զորդիս պատանդութեանցն
25 առ եւ դարձաւ ՚ի Սամարիա։ Եւ եկեաց Ամա-

սիա որդի Յովասու արքայ Յուդայ՝ յետ մահուանն Յովասու որդւոյ Յովաքազու արքային Իսրայէլի, ամս հնգետասան: Եւ մնացեալ բանքն 26 Ամասիայ առաջինք եւ վերջինք՝ ոչ ահա գրեալ են 'ի գիրս Թագաւորացն Իսրայէլի եւ Յուդայ: Եւ 'ի ժամանակին յորում 'ի բաց եկաց Ամա- 27 սիա 'ի Տեառնէ՝ յարեան 'ի վերայ նորա զօրքն յԵրուսաղէմ, եւ փախեաւ 'ի Լաքիս. եւ առաքեցին զհետ նորա 'ի Լաքիս, եւ սպանին զնա անդ. եւ բարձին զնա 'ի վերայ ձիոց, եւ թաղե- 28 ցին զնա ընդ հարս իւր 'ի քաղաքի Դաւթի:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

ԻԲ Եւ առ ամենայն ժողովուրդ երկրին զՈզիաս, 1 եւ էր նա ամաց վեշտասանից, եւ թագաւորեցուցին զնա փոխանակ հօրն իւրոյ Ամասիայ: Նա 2 շինեաց զԷղաթ, եւ նա դարձոյց զնա անդրէն 'ի Յուդա՝ յետ ննջելոյն արքային ընդ հարս իւր: Որդի վեշտասան ամաց թագաւորեաց Ոզիաս, 3 եւ յիսուն եւ երկուս ամս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Յեքելիա՝ յԵրուսաղեմէ. եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն, ըստ 4 ամենայնի զոր արար Ամասիա հայր նորա: Եւ 5 խնդրեաց զՏէր յաւուրս Զաքարիայ իմաստնոյ երկիւղին Տեառն. յաւուրս նորա խնդրեաց նա զՏէր, եւ յաջողեաց նմա Տէր: Եւ ել եւ պատերազմեցաւ 6 ընդ այլազգիս, եւ քակեաց զպարիսպն Գեթայ եւ զպարիսպն Յաբնեայ եւ զպարիսպն Ազովտայ. եւ շինեաց քաղաքս Ազովտայ 'ի մէջ այլազգեացն: Եւ զօրացոյց զնա Տէր 'ի վերայ այ- 7 լազգեացն եւ 'ի վերայ արաբացւոցն որք բնակէին 'ի վիմին եւ 'ի վերայ Մինեցւոցն. եւ տային 8 Մինեցիքն ընծայս Ոզիայ. եւ էր անուն նորա մինչեւ 'ի մուտս Եգիպտոսի, վասն զի զօրացաւ 'ի վեր: Եւ շինեաց Ոզիաս զաշտարակսն Երուսա- 9 ղեմի առ դրան ձորոյն եւ առ անկիւնսն, եւ զօրացոյց. եւ շինեաց աշտարակս յանապատին, 10 եւ փորեաց ջրհորս բազումս, վասն զի անասուն բազում էր նորա 'ի Սեփելա եւ 'ի դաշտին, եւ այգեգործք 'ի լերինն եւ 'ի Կարմեղոս. քանզի սէր էր երկրագործութեան: Եւ եղեն Ոզիայ զօրք 11 որք առնէին պատերազմ, եւ ելանէին 'ի մարտ գնդիւք. եւ թիւ նոցա 'ի ձեռն Յէէլի դպրապետի եւ Մաասեայ դատաւորի, եւ 'ի ձեռն Անանիայ փոխանակի արքայի. ամենայն գունդք 12 գլխաւորացն զօրաւորաց 'ի պատերազմին երկու հազար եւ վեց հարիւր: Եւ ընդ նոսա զօր պա- 13 տերազմող՝ երեք հարիւր հազար եւ եօթն հազար եւ հինգ հարիւր. նոքա էին որք առնէին պատերազմ զօրութեամբ մեծաւ, օգնական լինել արքային 'ի հակառակորդացն. եւ պատ- 14 րաստէր նոցա Ոզիաս ամենայն զօրուն՝ վահանս եւ նիզակս եւ սաղաւարտս եւ զրահս եւ աղե- 15 ղունս եւ պարսս 'ի քարինս: Եւ արար յԵրուսաղէմ մեքենայս արուեստից հնարաւորութեան՝ լինել 'ի վերայ աշտարակաց եւ 'ի վերայ անկեանց, ձգել նետս եւ քարինս մեծամեծս: Եւ լուաւ եղեւ արարուածութիւն նորա մինչեւ 'ի հեռաստան. վասն զի սքանչելի էր նա յօգնել մինչեւ զօրա- 16 նալ: Եւ իբրեւ զօրացաւ՝ բարձրացաւ սիրտ նորա առ յապականել, եւ անիրաւեցաւ 'ի տէր Աստուած իւր. եւ եմուտ 'ի տաճարն Տեառն ծխել 17 խունկս 'ի վերայ սեղանոյ խնկոցն: Եւ եմուտ զհետ նորա Ազարիաս քահանայ, եւ ընդ նմա քա- 18 հանայքն Տեառն ութսուն՝ որդիք զօրաւորք. կացին 'ի վերայ Ոզիայ արքայի եւ ասեն ցնա. Ոչ է քո, Ոզիա, ծխել խունկս Տեառն, այլ քահանայից որդւոց Ահարոնի սրբեցելոց է ծխել զայդ. ել արտաքս 'ի սրբութենէն, վասն զի ապստամբեցեր դու 'ի Տեառնէ, եւ ոչ եւս լիցի քեզ այդ 'ի 19 փառս 'ի տեառնէ Աստուծոյ: Եւ սրտմտեցաւ Ոզիաս, եւ 'ի ձեռին իւրում բուրվառն ծխել զխունկս 'ի տաճարին. եւ 'ի բարկանալն նորա քահանայիցն՝ երեւեցաւ բորոտութիւն 'ի ճակատն նորա յանդիման քահանայիցն 'ի տանն 20 Տեառն 'ի վերայ սեղանոյ խնկոցն: Եւ դարձաւ առ նա քահանայն առաջին եւ այլ քահանայքն, եւ ահա բորոտեալ էր ճակատն նորա, եւ դագարեցուցին զնա անտի. քանզի եւ ինքն իսկ փութայր ելանել, զի յանդիմանեաց զնա Տէր: 21 Եւ էր Ոզիաս արքայ բորոտեալ մինչեւ ցօր վախճանի իւրոյ, եւ 'ի տանն ափուսովթ նստէր բորոտեալ. վասն զի որոշեցաւ 'ի տանէն Տեառն. եւ Յովաթամ որդի նորա էր 'ի վերայ թագաւորութեան նորա, դատել զժողովուրդ երկրին: 22 Եւ մնացեալ բանքն Ոզիայ առաջինք եւ վերջինք՝ գրեալք են յԵսայեայ որդւոյ Ամովսայ 23 մարգարէէ: Եւ ննջեաց Ոզիա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին զնա ընդ հարս նորա 'ի դաշտի 'ի գերեզմանի թագաւորացն. վասն զի ասացին թէ, բորոտ է:

Եւ թագաւորեաց Յովաթամ որդի նորա փոխանակ նորա: ԻԳ

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

1 Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր Յովաթամ 'ի թագաւորելն իւրում, եւ վեշտասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա 2 Յերուսայ դուստր Սադովկայ. եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր ինչ արար Ոզիաս հայրն նորա. բայց ոչ եմուտ 'ի տաճարն Տեառն. եւ տակաւին եւս ժողովուրդն ա- 3 պականեալ էր: Նա շինեաց զդուռն տանն Տեառն զբարձր, եւ 'ի պարսպին Ոփղայ շինեաց բա-

ղումս. եւ քաղաքս շինեաց ՚ի լերինն Յուդայ եւ 4
յանտառս, եւ բնակութիւնս եւ աշտարակս։
Նա կռուեցաւ ընդ արքային որդւոց Ամոնայ. եւ 5
զօրացաւ ՚ի վերայ նորա. եւ տային նմա որդիքն
Ամոնայ ՚ի միում ամի հարիւր տաղանդ ար-
ծաթոյ, եւ տասն հազար քոռ ցորենոյ, եւ գա-
րի՝ տասն հազար քոռ. ընծայս զայն նմա արքային
Ամոնայ ամի ամի. եւ յառաջնում ամին եւ յեր-
կրորդին եւ յերրորդին՝ զօրացաւ Յովաթամ. 6
վասն զի պատրաստեաց զճանապարհս իւր ա-
ռաջի տեառն Աստուծոյ իւրոյ։ Եւ մնացեալ 7
բանքն Յովաթամայ եւ պատերազմն նորա եւ
ճանապարհք իւր՝ ահա գրեալ են ՚ի գիրս թագաւո-
րացն Յուդայ եւ Իսրայէլի։ Քսան եւ հինգ ա- 8
մաց էր յորժամ թագաւորեաց, եւ վեշտասան
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ննջեաց Յո- 9
վաթամ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ՚ի քաղա-
քին Դաւթի։

ԻԺ Եւ թագաւորեաց Աքազ որդի նորա փոխա-
նակ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Որդի քսան ամաց էր Աքազ ՚ի թագաւորելն 1
իւրում, եւ վեշտասան ամ թագաւորեաց յԵ-
րուսաղէմ. եւ ոչ արար ուղղութիւն առաջի
Տեառն իբրեւ զԴաւիթ զհայր իւր, եւ գնաց ըստ 2
ճանապարհաց թագաւորացն Իսրայէլի. քանզի
արար դրօշեալս, եւ կաց նոցա զոհէր յերկրին 3
Բենեննոմայ, եւ անցուցանէր զորդիս իւր ընդ հուր.
ըստ պղծութեան ազգացն զորս սատակեաց Տէր
յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի. եւ ծխէր խունկս 4
՚ի վերայ բարձանց եւ ՚ի վերայ տանեաց եւ ՚ի ներ-
քոյ ամենայն փայտաւոր ծառոց։ Եւ մատնեաց 5
զնա Տէր Աստուած նորա ՚ի ձեռս արքային Ա-
սորեաց, եւ եհար զնա, եւ գերեաց ՚ի նոցանէ
գերութիւն բազում, եւ տարաւ ՚ի Դամասկոս։
Եւ ՚ի ձեռս արքային Իսրայէլի մատնեաց զնա,
եւ եհար զնա հարուածս մեծամեծս. եւ կոտո- 6
րեաց Փակէէ որդի Հռոմելեայ արքայ Իսրայէլի
՚ի Յուդայ ՚ի միում աւուր հարիւր եւ քսան հա-
զար արանց զօրաւորաց զօրութեամբ, ՚ի թո-
ղուլն նոցա զտէր Աստուած հարցն իւրեանց։
Եւ սպան Զեքրի զօրաւորն Եփրեմի զՄաասիաս 7
զորդի արքային, եւ զԵզրիկամ իշխան տան նո-
րա, եւ զԵղկանա զփոխանորդ արքային։ Եւ գե- 8
րեցին որդիքն Իսրայէլի յեղբարցն իւրեանց ե-
րկերիւր հազար կանայս, եւ զուստերս եւ
զդստերս, եւ աւար բազում առին ՚ի նոցանէ.
եւ տարան զաւարն ՚ի Սամարիա։ Եւ էր անդ 9
մարգարէ Տեառն, Ովդեդ անուն նորա. ել նա
ընդ առաջ զօրուն եկելոյ ՚ի Սամարիա, եւ ասէ
ցնոսա. Ահա բարկութիւն տեառն Աստուծոյ
հարցն ձերոց եկեալ ՚ի վերայ Յուդայ, եւ մատ-
նեաց զնոսա ՚ի ձեռս ձեր, եւ կոտորեցէք զնո-
սա բարկութեամբ, եւ մինչեւ յերկինս ժամա-
10 նեաց։ Եւ արդ զորդիս Յուդայ եւ զԵրուսա-
ղեմի, դուք ասէք առնուլ ՚ի ծառայս եւ յա-
ղախնայս. ոչ ապաքէն աւասիկ եմ ընդ ձեզ,
11 վկայ լինել տեառն Աստուծոյ ձերում։ Եւ արդ
լուարուք ինձ, եւ դարձուցէք անդրէն զգերու-
թիւնդ զոր գերեցէք դուք յեղբարց ձերոց.
վասն զի բարկութիւն սրտմտութեան Տեառն է
12 ՚ի վերայ ձեր։ Եւ յարեան իշխանք որդւոցն
Եփրեմի, Ազարիաս որդի Յովհաննու, եւ Բարա-
քիաս որդի Մասողլամովթայ, եւ Եզեկիաս որդի
Սեղեմայ, եւ Մասասիաս որդի Ադլիայ ՚ի վերայ ե-
13 կելոցն ՚ի պատերազմէն, եւ ասեն ցնոսա. Մի ա-
ծէք զգերութիւնդ զայդ այսր առ մեզ. վասն զի
մեղանչել մեզ առ Տէր դուք ասէք, եւ յաւե-
լուլ ՚ի մեղս մեր եւ ՚ի յանգիտութիւնս. քանզի
բազում են մեղք ձեր այժմիկ, եւ բարկութիւն
սրտմտութեան Տեառն լինի ՚ի վերայ Իսրայէլի։
14 Եւ թողին պատերազմողքն զգերութիւնն եւ
զաւարն առաջի իշխանացն եւ ամենայն եկեղե-
15 ցւոյն։ Եւ յարեան ամենայն արք որ կոչեցան
յանուանէ, եւ խնամակալութիւնս արարին գե-
րութեանն. զամենեսեան զմերկսն զգեցուցին
յաւարէն, եւ ագուցին նոցա կօշիկս, եւ ետուն
ուտել, եւ օծին իւղով. եւ առին գրաստուք
զամենայն տկարս, եւ տարան զնոսա յԵրիքով
քաղաքն արմաւենեաց առ եղբարսն իւրեանց.
16 եւ ինքեանք դարձան ՚ի Սամարիա։ Ի ժամանա-
կին յայնմիկ առաքեաց Աքազ առ արքայն Ա-
17 սորեաց օգնել նմա յայնոսիկ. վասն զի եդոմ-
յեցիքն յարձակեցան ՚ի վերայ, եւ հարին զՅու-
18 դա, եւ գերեցին գերութիւն. եւ այլազգիքն
զիմեցին ՚ի քաղաքս դաշտին, եւ ՚ի հարաւայինն եկին
՚ի Յուդա եւ առին զԲեթսամիւս եւ զԱյլոն եւ
զԳադերովթ եւ զՍոկքով եւ զգեօղս նորա, եւ
զԹամնա եւ զգեօղս նորա, եւ զԳամզէր եւ զգ-
19 եօղս նորա, եւ բնակեցին անդ. վասն զի նուաստ
արար Տէր զՅուդա յաղագս Աքազու արքայի
Յուդայ, զի ՚ի բաց եկաց ապստամբութեամբ ՚ի
20 Տեառնէ։ Եւ եկն ՚ի վերայ նորա Թագղաթփաղ-
ասար արքայ Ասորեստանեայց, եւ եհար զնա.
21 եւ առ Աքազ զոր ինչ էր ՚ի տանն Տեառն եւ ՚ի
տան թագաւորին եւ իշխանացն, եւ ետ ար-
քային Ասորեստանեայց. եւ ոչ էր օգնականու-
22 թիւն ինչ նոցա, այլ նեղել զնոսա։ Եւ յաւել
23 եւս ՚ի բաց կալ ՚ի Տեառնէ, եւ ասաց արքայն.
Խնդրեցից զաստուածս Դամասկոսի որք հարին
զիս. եւ ասէ, եթէ աստուածք թագաւորին Ա-
սորեստանեայց նոքա են զօրաւորք. նոցա այսու-
հետեւ զոհեցից եւ օգնեսցեն ինձ. եւ նոքա ե-
24 ղեն նմա խոչ եւ ամենայն Իսրայէլի։ Եւ ՚ի բաց
արար Աքազ զսպաս տանն Տեառն, կոտորեաց

գոյն եւ փակեաց զդրունս տանն Տեառն. եւ արար իւր սեղանս յամենայն անկիւնս Երուսաղէմի, եւ յամենայն քաղաքս Յուդայ արարին բար- 25 ձունս, ծխել խունկս աստուածոց օտարաց, եւ բարկացուցին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց։ Եւ մնացեալ բանքն նորա առաջինք եւ վերջինք՝ 26 ահա գրեալ են ՚ի գիրս բանից թագաւորացն Յուդայ եւ Իսրայէլի. եւ ննջեաց Աքազ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ՚ի քաղաքին Դաւթի. վասն զի ոչ մուծին զնա ՚ի գերեզմանս թագաւորացն։

ԻԷ Եւ թագաւորեաց Եզեկիա փոխանակ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

Եւ էր Եզեկիա ՚ի թագաւորելն իւրում քսան 1 եւ հինգ ամաց, եւ ամս քսան եւ ինն թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Աբութ դուստր Զաքարիայ։ Եւ արար ուղղութիւն ա- 2 ռաջի Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր ինչ արար Դաւիթ հայրն նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ եկաց ՚ի թա- 3 գաւորութեանն իւրում, յառաջնում ամսեանն եբաց զդրունս տանն Տեառն, եւ կազմեաց զնոսա. եւ տարաւ ՚ի ներքս զքահանայսն եւ զՂեւ- 4 տացիս, եւ կացոյց զնոսա ՚ի կողմն արեւելից։ Եւ ասէ ցնոսա. Լուարուք, Ղեւտացիք. այսու- 5 հետեւ սրբեցարուք, եւ սրբեցէք զտունն Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց, եւ ՚ի բաց հանէք զպղծութիւնն ՚ի սրբութեանցն. վասն զի ա- 6 պստամբեցին հարքն մեր, եւ արարին չար առաջի Տեառն, եւ թողին զնա եւ դարձուցին զերեսս ՚ի խորանէն Տեառն. ընդվզեցան եւ փակե- 7 ցին զդրունս տաճարին, շիջուցին զճրագունսն եւ խունկս ոչ ծխեցին նմա, եւ ոչ ողջակէզս մատուցին սրբոյն Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ բար- 8 կացաւ սրտմտութեամբ Տէր ՚ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղէմի, եւ ետ զնոսա ՚ի յխռովութիւն եւ յապականութիւն եւ ՚ի շչիւն, որպէս դուք տեսանէք աչօք ձերովք. եւ ահա վիրաւորեցան 9 հարքն մեր սուսերաւ, եւ ուստերք ձեր եւ դստերք եւ կանայք ձեր են ՚ի գերութեան՝ յերկրի ոչ իւրեանց, որ են այժմ։ Եւ այսուհետեւ 10 էջ ՚ի սիրտս մեր՝ դնել ուխտ Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, եւ դարձուսցէ զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ ՚ի մէնջ։ Արդ մի ինչ նուաղէք 11 ամենեւին յայսմ հետէ. վասն զի զձեզ ընտրեաց Տէր կալ եւ պաշտել առաջի իւր, եւ լինել նմա պաշտօնեայ, եւ ծխել խունկս։ Եւ յարեան Ղեւ- 12 տացիքն՝ Մայէթ որդի Ամասիայ եւ Յովէլ որդի Զաքարիայ, յորդւոցն Կահաթու. եւ յորդւոցն Մերարեայ, Կիս որդի Աբդիայ եւ Ազարիա որդի Յէլէլայ. եւ յորդւոցն Գեթսոնի՝ Յովա որդի Զեմմեթայ եւ Յովադան որդի Յովաքայ, եւ յոր- 13 դւոցն Եղիսափանայ՝ Զամրի եւ Յիէլ, եւ յորդւոցն Ասափայ՝ Զաքարիա եւ Մատթանիա, 14 եւ յորդւոցն Եմանայ՝ Յիէլ եւ Սեմէի, եւ յոր- 15 դւոցն Իդիթունայ՝ Սամէիա եւ Ոզիէլ։ Եւ ժողովեցին զեղբարս իւրեանց, եւ սրբեցան ինքեանք ըստ պատուիրանի թագաւորին հրամա- 16 նաւ Տեառն, սրբել զտունն Տեառն։ Եւ մտին քահանայքն ՚ի տունն Տեառն սրբել զնա, եւ հանին արտաքս զամենայն պղծութիւնս որ գտան ՚ի տանն Տեառն եւ ՚ի սրահի տանն Տեառն. եւ առին Ղեւտացիքն հանել զայն ՚ի հեղեղատն 17 Կեդրոնի արտաքս։ Եւ սկսան յաւուրն առաջնում յամսեանն առաջնոյ ամսոյն սրբել զնա. եւ որ օր ութ էր ամսոյն՝ մտին ՚ի տաճարն Տեառն, եւ սրբեցին զտունն Տեառն յաւուրս ութ, եւ յաւուրն վեշտասներորդի ամսոյն ա- 18 ռաջնոյ կատարեցին։ Եւ մտին ՚ի ներքս առ Եզեկիա արքայ եւ ասեն. Սրբեցաք զամենայն որ ինչ էր ՚ի տանն Տեառն, զսեղան ողջակիզացն եւ զսպասն նորա, զսեղանն առաջաւորութեան 19 եւ զսպասն իւր, եւ զամենայն կահն զոր պղծեաց թագաւորն Աքազ յիւրում թագաւորութեանն եւ յապստամբութեանն իւրում, պատրաստեցաք եւ սրբեցաք, եւ ահա է առաջի սե- 20 ղանոյն Տեառն։ Եւ կանխեաց Եզեկիա արքայ՝ ժողովեաց զիշխանս քաղաքին, եւ ել ՚ի տունն 21 Տեառն. եւ եհան զուարակս եօթն եւ խոյս եօթն եւ գառինս եօթն եւ նոխազս այծեաց եօթն՝ վասն մեղաց թագաւորութեանն, եւ վասն սրբութեանն, եւ վասն Յուդայի. եւ ասէ որդւոցն Ահարոնի քահանայիցն՝ մատուցանել ՚ի սեղանն Տեառն։ 22 Եւ զենին զզուարակսն, եւ ընկալան քահանայքն զարիւնն, եւ հեղին զսեղանովն. զենին եւ զխոյսն, եւ հեղին զարիւնն զսեղանովն. եւ զենին զգառինսն, եւ հեղին զարիւնն զսեղանովն։ 23 Ածին եւ զնոխազսն որ վասն մեղաց առաջի թագաւորին եւ ժողովրդեանն, եւ եդին զձեռս 24 իւրեանց ՚ի վերայ նոցա։ Եւ զենին զնոսա քահանայքն, եւ քաւեցին զարիւն նոցա ՚ի վերայ սեղանոյն, եւ քաւեցին վասն ամենայն Իսրայէլի. զի վասն ամենայն Իսրայէլի ասաց թագաւորն 25 զողջակէզսն եւ զվասն մեղացն։ Եւ կացոյց զՂեւտացիսն ՚ի տանն Տեառն ծնծղայիւք եւ տաւղօք եւ քնարօք, ըստ պատուիրանի Դաւթի արքայի եւ Գադայ տեսանողի արքային եւ Նաթանայ մարգարէի. զի ըստ հրամանի Տեառն էր պատուէրն ՚ի ձեռն մարգա- 26 րէիցն։ Եւ կացին Ղեւտացիքն գործեօք Դաւթի, 27 եւ քահանայքն փողովք։ Եւ ասէ Եզեկիա մատուցանել զողջակէզսն ՚ի վերայ սեղանոյն. եւ ՚ի ժամանակին յորում սկսան մատուցանել զողջակէզսն, սկսան օրհնել զՏէր փողովք եւ գործեօք Դաւթի արքային Իս- 28 րայէլի. եւ ամենայն եկեղեցին երկիր պագա-

նէր, եւ սաղմոսանուագքն երգէին, եւ հարկանէին զփողսն մինչեւ կատարեցան ողջակէզքն։
Եւ իբրեւ կատարեցին մատուցանել, խոնարհեցաւ 29
թագաւորն եւ ամենայն քահանայքն եւ երկիր պագին. եւ ասաց արքայ Եզեկիա եւ իշ- 30
խանքն ղեւտացւոցն՝ օրհնել զՏէր բանիւքն Դաւթի եւ Ասափայ մարգարէի. եւ օրհնէին ուրախութեամբ, եւ անկան 'ի վերայ երեսաց եւ երկիր պագին։ Պատասխանի ետ Եզեկիա եւ ա- 31
սէ. Այժմ լցէք զձեռս ձեր Տեառն, մերձեցարուք մատուցէք եւ բերէք։ Եւ բերէին եկեղեցին պատարագս օրհնութեան 'ի տունն Տեառն, եւ ամենայն որ ոք յօժարեալ էր սրտիւ՝ ողջակէզս։ Եւ եղեւ թիւ ողջակիզացն զոր մատոյց ե- 32
կեղեցին, զուարակք եօթանասուն, խոյք հարիւր, գառինք երկերիւր. յողջակէզս Տեառն ամենեքեան այսոքիկ։ Եւ որք նուիրեցանն, զուա- 33
րակք վեց հարիւր, ոչխարք երեք հազար։ Այլ 34
քահանայքն էին սակաւք եւ ոչ կարէին զենուլ զողջակէզսն, եւ օգնէին նոցա եղբարքն իւրեանց ղեւտացիքն՝ մինչեւ կատարեցաւ գործն եւ մինչեւ սրբեցան քահանայքն. վասն զի ղեւտացիքն յօժարութեամբ սրբեցան քան զքահանայսն. եւ ողջակէզքն էին բազում 'ի ճարպս կատար- 35
մանն եւ 'ի փրկութեանն եւ 'ի նուէրս ողջակիզացն. եւ յարմարեցաւ գործն 'ի տանն Տեառն։
Եւ ուրախ եղեւ Եզեկիա եւ ամենայն ժողո- 36
վուրդն վասն պատրաստելոյ զպատն Աստուծոյ ժողովրդեանն. քանզի յանկարծակի եղեւ բանն։

ԳԼՈՒԽ Լ.

Եւ առաքեաց Եզեկիա յամենայն Իսրայէլ եւ 1
Յուդա, եւ գրեաց թուղթ յԵփրեմ եւ 'ի Մանասէ, գալ 'ի տունն Տեառն յԵրուսաղէմ, եւ առնել զպասեքն Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ խոր- 2
հեցաւ արքայ եւ իշխանքն, եւ ամենայն եկեղեցին որ յԵրուսաղէմ, առնել զպասեքն յամսեանն երկրորդի. վասն զի ոչ կարացին առնել 3
զնա 'ի ժամանակին յայնմիկ, զի քահանայքն ոչ սրբեցան բաւականք, եւ ժողովուրդն ոչ ժողովեցաւ յԵրուսաղէմ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ 4
բանն առաջի արքայի եւ առաջի եկեղեցւոյն. եւ 5
հաստատեցին բան, զի անցցեն քարոզքն ընդ ամենայն Իսրայէլ, 'ի Բերսաբէէ մինչեւ 'ի Դան, գալ եւ առնել զպասեքն Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի յԵրուսաղէմ. վասն զի բազմութիւնն ոչ արար ըստ գրոյն։ Եւ գնացին սուրհանդակքն 6
հանդերձ թղթովքն 'ի թագաւորէն եւ յիշխանացն՝ յամենայն Իսրայէլ եւ Յուդա, ըստ հրամանի թագաւորին. եւ ասէին. Որդիք Իսրայէլի դարձարուք առ Տէր Աստուած Աբրահամու՝ Իսահակայ եւ Յակոբայ, եւ դարձցի նա
առ ապրելոց եւ մնացելոց 'ի ձեռաց արքա-
7 յին Ասորեստանեայց. եւ մի լինիք իբրեւ զեղբարսն ձեր եւ զհարսն ձեր՝ որք 'ի բաց կացին 'ի տեառնէ Աստուծոյ հարցն իւրեանց, եւ մատնեաց զնոսա 'ի կործանումն՝ որպէս դուք տե-
8 սանէք։ Եւ արդ մի խստացուցանէք զպարանոցս ձեր. տուք փառս Աստուծոյ, եւ մտէք 'ի սրբութիւնս նորա զոր սրբեաց յաւիտեան, եւ ծառայեցէք Տեառն Աստուծոյ ձերում, եւ դարձուսցէ 'ի ձէնջ զբարկութիւն սրտմտութեան
9 իւրոյ. վասն զի 'ի դառնալն ձերում առ Տէր, եղբարք ձեր եւ որդիք ձեր եղիցին 'ի գթութիւնս առաջի ամենայն գերչացն իւրեանց, եւ դարձուսցէ զնոսա յերկիրս յայս. քանզի ողորմած եւ գթած է Տէր Աստուած մեր, եւ ոչ դարձուսցէ զերեսս իւր 'ի մէնջ եթէ դառնայ-
10 ցեմք առ նա։ Եւ սուրհանդակքն երթային քաղաք 'ի քաղաքէ, 'ի լերինն Եփրեմի եւ Մանասէի, մինչեւ 'ի Զաբուղոն. եւ լինէր իբրեւ ծաղր
11 խին առնել զնոսա եւ արհամարհել։ Բայց արք յԱսերայ եւ 'ի Մանասէէ եւ 'ի Զաբուղոնէ՝ պատ-
12 կառեցին եւ եկին յԵրուսաղէմ եւ 'ի Յուդա. եւ եղեւ ձեռն Տեառն տալ նոցա սիրտ՝ 'ի գալ եւ առնել ըստ հրամանի թագաւորին եւ իշխա-
13 նացն բանիւ Տեառն։ Եւ ժողովեցաւ յԵրուսաղէմ ժողովուրդ բազում՝ առնել զտօն բաղարջոցն յամսեանն երկրորդի, եկեղեցի բա-
14 զում յոյժ։ Եւ յարեան քակեցին զսեղանսն որ էին յԵրուսաղէմ, եւ զամենայն տեղիսն՝ ուր ծխէին խունկս սնոտեացն՝ կործանեցին եւ
15 ընկեցին 'ի հեղեղատն Կեդրոնի։ Եւ զենին զպասեքն՝ որ օր չորեքտասան էր ամսոյն երկրորդի. եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք պատկառեցին եւ սրբեցան, եւ տարան 'ի ներքս զողջա-
16 կէզսն 'ի տունն Տեառն. եւ կացին 'ի կայանին իւրեանց ըստ օրինին իւրեանց, ըստ պատուիրանին Մովսիսի առն Աստուծոյ. եւ քահանայքն ընդունէին զարիւնն 'ի ձեռաց ղեւտաց-
17 ւոցն. վասն զի բազումք յեկեղեցւոյն ոչ սրբեցան։ Եւ ղեւտացիքն զենուին զպասեքն ամե-
18 նայնի՝ որ ոչ կարաց սուրբ լինել Տեառն. քանզի յոլովք 'ի ժողովրդենէն Եփրեմի եւ Մանասէի եւ Իսաքարայ եւ Զաբուղոնի՝ ոչ սրբեցան, այլ կերան զպասեքն արտաքոյ գրոյն։ Եւ յաղօթս եկաց Եզեկիա վասն նոցա եւ ասէ. Տէր
19 բարերար, քաւիչ լեր ամենայն սրտից ուղղոց, որք խնդրեն զքեզ տէր Աստուած հարցն իւրեանց, եւ ոչ են ըստ սրբութեան սրբութեանց։
20 Եւ լուաւ Տէր Եզեկիայ եւ բժշկեաց զժողո-
21 վուրդն։ Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի որք գտան յԵրուսաղէմ՝ զտօն բաղարջակերացն աւուրս եօթն ուրախութեամբ մեծաւ, յօրհնելով Տեառն օր ըստ օրէ, եւ քահանայքն եւ ղեւտացիքն
22 նուագարանօքն Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Եզեկիա 'ի

սիրտ ամենայն ղեւտացւոցն եւ յայլոց իմաստնոցն
որք իմանային զհանճար բարի Տեառն,
եւ կատարեցին զտօն բաղարջակացն աւուրս եօթն,
զենուլ զոհս փրկութեանն եւ խոստովան լինել
առաջի Տեառն Աստուծոյ հարցն իւրեանց։ Եւ խորհեցաւ 23
եկեղեցին միանգամայն առնել այլ եւս
աւուրս եօթն, եւ արարին զուրախութիւն
զեօթն եւս օր. վասն զի Եզեկիաս ետուր տալ 24
'ի Յուդայ եկեղեցւոյն՝ զուարակս հազար եւ ոչխարս
եօթն հազար. եւ իշխանքն ետուն տալ
ժողովրդեանն զուարակս հազար եւ ոչխարս
տասն հազար։ Եւ սրբեցան 'ի քահանայիցն բազումք
յոյժ. եւ ուրախ եղեւ ամենայն եկեղեցին. 25
քահանայքն եւ ղեւտացիքն եւ ամենայն
ժողովուրդն Յուդայ, եւ որք գտան անդ յԻսրայէլէ,
եւ եկքն որք եկեալ էին յերկրէն Իսրայէլի,
եւ բնակիչքն Յուդայ. եւ եղեւ ուրախութիւն 26
մեծ յԵրուսաղէմ. յաւուրցն Սողոմոնի
որդւոյ Դաւթի արքայի Իսրայէլի ոչ եղեւ
այնպէս տօն յԵրուսաղէմ։ Եւ յարեան քահանայքն 27
եւ ղեւտացիք օրհնեցին զժողովուրդն, եւ
լսելի եղեւ ձայն նոցա, եւ եկն աղօթք նոցա 'ի
բնակութիւն սուրբ Տեառն յերկինս։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

Եւ իբրեւ կատարեցաւ այն ամենայն, ել ամենայն 1
Իսրայէլ՝ գտեալքն 'ի քաղաքսն Յուդայ,
եւ փշրեցին զարձանսն եւ կոտորեցին զանտառսն
եւ կործանեցին զբարձրաւանդակսն եւ զբագինս
յամենայն հրէաստանէ եւ Բենիամենէ եւ
յԵփրեմ եւ 'ի Մանասէ մինչեւ 'ի սպառ. եւ
դարձաւ ամենայն Իսրայէլ իւրաքանչիւր ոք 'ի
ժառանգութիւն իւր, եւ 'ի քաղաքսն իւրեանց։
Եւ կարգեաց Եզեկիաս հանապազորդեան պաշտօնէից 2
քահանայից եւ ղեւտացւոց, եւ զհանապազօրեայս
իւրաքանչիւր ըստ պաշտաման
իւրում, քահանայից եւ ղեւտացւոց,
յողջակէզսն եւ 'ի զոհսն փրկութեան, եւ յօրհնելն
եւ խոստովան լինել եւ պաշտել 'ի դրունս
որահից տանն Տեառն։ Եւ մասն թագաւորին 3
յընչից իւրոց յողջակէզսն առաւօտու եւ երեկորին,
եւ յողջակէզսն շաբաթուցն եւ ամսամըտիցն
եւ 'ի տօնսն գրեալս յօրէնս Տեառն։ Եւ 4
ասաց ժողովրդեանն՝ որ բնակէին յԵրուսաղէմ,
տալ զմասն քահանայիցն եւ ղեւտացւոց, զի զօրասցին
'ի պաշտօն տանն Տեառն։ Եւ որպէս 5
հրամայեաց բանն, յաւելին եւս որդիքն Իսրայէլի
զպտուղ ցորենոյն եւ գինւոյ եւ ձիթոյ եւ
մեղու, եւ զամենայն արմտեաց անդաստանաց,
եւ զտասանորդսն զամենայն բերին բազում յոյժ

6 որդիքն Իսրայէլի եւ Յուդայ։ Որք բնակեալ էին
'ի քաղաքսն Յուդայ, եւ նոքա ածին զտասանորդս
զուարակացն եւ ոչխարաց, եւ բերեալ
7 կուտեցին շեղջս շեղջս. յամսեանն երրորդի սկըսան
շեղջքն սկիզբն առնուլ, եւ յեօթներորդումն
8 ամսեանն կատարեցան։ Եւ եկն Եզեկիաս
եւ իշխանքն՝ եւ տեսին զշեղջսն, եւ օրհնեցին
9 զՏէր եւ զժողովուրդ նորա զԻսրայէլ։ Եւ հարցանէր
Եզեկիաս ցքահանայսն եւ ցղեւտացիսն
10 վասն շեղջիցն. եւ ասէ ցնա Ազարիաս քահանայ՝
իշխան 'ի տանէն Սադովկայ. Յորմէ հետէ
սկսան զպտուղս բերել 'ի տուն Տեառն, կերաք
եւ արբաք եւ թողաք զմնացորդս. վասն զի
Տէր Տէր օրհնեաց զժողովուրդ իւր, եւ մնաց
11 եւս յոլովութիւնդ այդ։ Եւ ասէ Եզեկիաս.
Պատրաստեցէք եւ այլ եւս շտեմարանս 'ի տանն
12 Տեառն։ Եւ պատրաստեցին. եւ բերին անդր
զպտուղսն եւ զտասանորդսն հաւատով։ Եւ
էր նոցա վերակացու Քոնենիաս ղեւտացի, եւ
13 Սեմէի եղբայր նորա փոխանորդ նորին, եւ Յեհիէլ
եւ Ոզիաս եւ Նաթան եւ Ասայէլ եւ Յերիմովթ
եւ Յովզաբադ եւ Եղիէլ եւ Յամաքիա եւ
Մաաթ եւ Բանեաս, եւ որդիք նորա որք կային
անդ, 'ի ձեռն Քոնենիայ եւ Սեմեայ եղբօր նորա,
որպէս եւ հրամայեաց արքայ Եզեկիաս։
14 Եւ Ազարիաս առաջնորդ տանն Տեառն, եւ Կորէ
որդի Յեմնայ ղեւտացի՝ դռնապանն ընդ արեւելս
կացին 'ի վերայ տանեացն տալ զպտուղսն
15 Տեառն, եւ զսրբութիւն սրբութեանցն, 'ի ձեռն
Ոդոմեայ եւ Բենիամենի եւ Յեսուայ եւ Սեմեայ
եւ Մարիայ եւ Սեքենեայ, 'ի ձեռն քահանայիցն
հաւատարմութեամբ, տալ եղբարցն նոցա ըստ
հանապազորդեան պաշտօնէիցն, ըստ մեծի եւ
16 փոքու, բաց 'ի ծննդոց արուացն յերեամենիցն եւ
'ի վեր. եւ ամենայն որ մտանէր 'ի տուն Տեառն,
'ի համարի աւուրցն յաւուրս, 'ի պաշտօնն հանապազորդեան
17 ըստ կարգին իւրեանց։ Եւ այս
էր համար քահանայիցն ըստ տանց տոհմիցն,
եւ ղեւտացիքն 'ի հանապազորդեան պաշտամանն
'ի քսանամենից եւ 'ի վեր, 'ի կարգի ըստ
18 համարուն. յամենայն ծնունդս մանկանց նոցա
եւ դստերաց, հանդերձ ամենայն յոլովութեամբ.
վասն զի հաւատով սրբեցին զսրբու-
19 թիւն որդւոցն Ահարոնի, որք լինէին քահանայք։
Եւ 'ի քաղաքացն նոցա, յամենայն քաղաքի
արք անուանիք որք անուանեցան տալ զբաժին
ամենայն արուի քահանայիցն, եւ ամենայնի
20 որ մտեալ էր 'ի թիւ ղեւտացւոցն։ Եւ արար
այնպէս Եզեկիաս ամենայն Յուդայ. եւ արար
բարի եւ ուղղութիւն առաջի Տեառն Աստուծոյ
21 իւրոյ, եւ ամենայն գործովք որովք սկսաւ
գործել 'ի տանն Տեառն, ըստ օրինացն Տեառն եւ
ըստ հրամանաց, խնդրեաց զԱստուած իւր յամենայն
սրտէ իւրմէ, արար եւ յաջողեցաւ։

ԼԱ. 1. Մէջ օր. ամենայն. եւ ամենայն Իսրայէլ՝

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ եւ ճշմարտութեանս այսորիկ եկն Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց 'ի վերայ Յուդայ, եւ բանակեցաւ զպարսպաւոր քաղաքօքն, եւ ասէր առնուլ զնոսա։ 2 Եւ ետես Եզեկիա թէ եկն Սենեքերիմ դէմ յանդիման նորա պատերազմել ընդ Երուսաղէմի, 3 խորհեցաւ ընդ ծերսն եւ ընդ զօրաւորսն խցանել զջուրս աղբերացն որք էին արտաքոյ քաղաքին, եւ խցին զնոսա․ 4 եւ գումարեաց ժողովուրդ բազում, եւ խցին զջուրս աղբերցն, եւ զգետն որ բաժանէր անցանելով ընդ մէջ քաղաքին, եւ ասեն մի գուցէ եկեալ արքայն Ասորեստանի՝ գտցէ ջուր բազում, եւ զօրասցի։ 5 Եւ զօրացաւ Եզեկիա, եւ շինեաց զամենայն պարիսպս կործանեալս եւ զաշտարակս, եւ արտաքոյ զաւաքն պարսպացն եւ զմիւսն հաս․ եւ զօրացոյց զպատուարան քաղաքին Դաւթի, եւ կազմեաց զէնս բազումս․ 6 եւ եդ իշխանս պատերազմի 'ի վերայ զօրուն, եւ ժողովեցան առ նա 'ի հրապարակ դրանն։ Խօսեցաւ 'ի սիրտս նոցա եւ ասէ․ 7 Զօրացարուք եւ քաջ լերուք, մի երկնչիք յերեսաց թագաւորին Ասորեստանեայց, եւ մի յերեսաց ամենայն ազգացն որ ընդ նմա․ վասն զի ընդ մեզ բազումք են քան ընդ նմա․ 8 ընդ նմա բազուկք մարմնեղէնք, եւ ընդ մեզ տէր Աստուած մեր՝ ապրեցուցանել զմեզ, եւ պատերազմել զպատերազմ մեր։ Եւ քաջալերեցաւ ժողովուրդն բանիւքն Եզեկիայ արքային Յուդայ։ 9 Եւ յետ այսորիկ առաքեաց Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց զծառայս իւր յԵրուսաղէմ, եւ ինքն էր 'ի Լաքիս, եւ ամենայն զօրք ընդ նմա․ եւ առաքեաց առ Եզեկիա արքայ Յուդայ յԵրուսաղէմ, եւ ասէ․ 10 Այսպէս ասէ Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց․ յո՞ գոյք յուսացեալ նստիք յամրոցդ Երուսաղէմի․ 11 ո՞չ ապաքէն Եզեկիա խաբէ զձեզ, մատնել զձեզ 'ի մահ, 'ի սով եւ 'ի ծարաւ, եւ ասէ․ տէր Աստուած ձեր փրկեսցէ զձեզ 'ի ձեռաց արքային Ասորեստանեայց․ 12 ո՞չ այդ Եզեկիա է, որ բարձեաց զբագինս նորա եւ զբարձաւանս նորա, եւ ասաց ցՅուդա ցԵրուսաղէմ․ առաջի սեղանոյս այսորիկ միայն երկիր պագէք, եւ 'ի վերայ սորա զոհեցէք․ 13 Ո՞չ գիտացէք զինչ արարի ես եւ հարքն իմ ամենայն ժողովրդոց եւ գաւառաց․ միթէ կարելով կարացի՞ն աստուածք ազգաց ամենայն երկրի փրկել զժողովուրդս իւրեանց 'ի ձեռաց իմոց․ 14 զո՞ ոք յամենայն աստուածոց ազգացն այնոցիկ զոր սատակեցին հարքն իմ․ միթէ կարացին ապրեցուցանել զժողովուրդս իւրեանց 'ի ձեռաց իմոց․ եւ զիա՞րդ կարասցէ Աստուածդ ձեր փրկել զձեզ 'ի ձեռաց իմոց։ 15 Արդ մի խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա, եւ մի յուսացուսցէ ըզձեզ յայդ․ մի հաւատայք դմա․ վասն զի ոչ կարացին աստուածք ամենայն ազգաց եւ թագաւորութեանց ապրեցուցանել զժողովուրդս իւրեանց 'ի ձեռաց իմոց եւ 'ի ձեռաց հարցն իմոց․ եւ Աստուածդ ձեր ոչ փրկէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց։ 16 Եւ այլ եւս խօսեցան ծառայքն նորա 'ի տէր Աստուած եւ յԵզեկիա ծառայ նորա։ 17 Եւ թուղթ գրեաց նշաւակել զտէր Աստուած Իսրայելի, եւ ասաց յաղագս նորա․ զոր օրինակ աստուածք ազգաց երկրի ոչ փրկեցին զժողովուրդս իւրեանց 'ի ձեռաց իմոց․ նոյնպէս եւ Աստուածդ Եզեկիայ զժողովուրդ իւր ոչ ապրեցուսցէ 'ի ձեռաց իմոց։ 18 Եւ գոչեաց մեծաձայն հրէարէն առ ժողովուրդն Երուսաղէմի որ էր 'ի վերայ պարըսպին, օգնական լինել իւրեանց եւ կործանել զպարիսպն, զի փղձկեսցին առցեն զքաղաքն․ 19 եւ խօսեցաւ յԱստուածն Երուսաղէմի որպէս եւ յաստուածս ժողովրդոց երկրի՝ 'ի գործս ձեռաց մարդկան։ 20 Եւ յաղօթս կացին Եզեկիա արքայ եւ Եսայիաս որդի Ամովսայ մարգարէ՝ յաղագս այնորիկ եւ գոչեցին յերկինս։ 21 Եւ առաքեաց Տէր հրեշտակ, եւ սատակեաց զամենայն զօրաւոր եւ զպատերազմող, զիշխան եւ զզօրագլուխ 'ի բանակին արքային Ասորեստանեայց․ եւ դարձոյց զերեսս իւր ամօթով յերկիրն իւր, եւ չոգաւ 'ի տուն աստուածոյն իւրոյ․ եւ որք ելեալ էին յորովայնէ նորա՝ ընկեցին զնա անդ սրով։ 22 Եւ ապրեցոյց Տէր զԵզեկիա եւ զբնակիչս Երուսաղէմի 'ի ձեռաց Սենեքերիմայ արքային Ասորեստանեայց եւ 'ի ձեռաց ամենեցունց․ եւ հանգոյց զնա շուրջանակի։ 23 Եւ բազումք բերէին պատարագս Տեառն յԵրուսաղէմ, եւ ընծայս Եզեկիայ արքային Յուդայ․ եւ ամբարձաւ առաջի աչաց ամենայն ազգաց։ 24 Եւ յետ այսորիկ յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդացաւ Եզեկիաս մերձ 'ի մահ․ եւ յաղօթս եկաց առ Տէր, եւ լուաւ նմա եւ ետ նմա նշան։ 25 Եւ ոչ ըստ հատուցմանն զոր ետ նմա Աստուած՝ հատոյց անդրէն Եզեկիաս, այլ բարձրացաւ սիրտ նորա․ եւ եղեւ 'ի վերայ նորա բարկութիւն, եւ 'ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղէմի։ 26 Եւ խոնարհեցաւ Եզեկիաս 'ի բարձրութենէ սրտին իւրոյ՝ եւ բնակիչքն Երուսաղէմի, եւ ոչ եկն 'ի վերայ նոցա բարկութիւն Տեառն յաւուրս Եզեկիայ։ 27 Եւ եղեւ Եզեկիայ մեծութիւն եւ փառք բազում յոյժ․ եւ արար իւր գանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ականց պատուականաց, եւ խունկս եւ զէնս եւ անօթս ցանկալիս, 28 եւ քաղաքս յամբարս ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ, եւ գոմս եւ կայանս ամենայն անասնոց եւ գոմս հօտից․ 29 եւ քաղաքս՝ զոր շինեաց իւր, եւ ստացուածս խաշանց եւ արջառոց բազում․ վասն զի ետ նմա Տէր ստացուածս բազումս յոյժ։ 30 Նոյն Եզեկիաս խցեաց զել

քոյն Դեհոնի զվերին, եւ ուղղեաց զնա ներքո-
հայոյն յարեւմուտս կողմն քաղաքին Դաւթի.
եւ յաջողեցաւ Եզեկիա յամենայն 'ի գործս իւր։
Եւ այսպէս որպէս հրեշտակաց եւ իշխանաց որք 31
'ի Բաբելոնէ առաքեցան առ նա հարցանել զնշան
նորա եւ զնշանաց որ եղեն 'ի վերայ երկրի. եւ
եթող զնա Տէր՝ փորձել զնա եւ գիտել թէ զինչ
է 'ի սրտի նորա։ Եւ մնացեալ բանքն Եզեկիայ 32
եւ ողորմութիւնք նորա՝ ահա գրեալ է 'ի մար-
գարէութեանն Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ մարգա-
րէի, եւ 'ի գիրս Թագաւորացն Յուդայ եւ Իս-
րայէլի։ Եւ ննջեաց Եզեկիաս ընդ հարս իւր 33
եւ թաղեցին զնա 'ի բարձաւանդակի գերեզմանաց
որդւոցն Դաւթի. եւ փառս եւ պատիւ ետուն
նմա 'ի մահուան նորա ամենայն Յուդա եւ բնա-
կիչք Երուսաղեմի։

ԽԶ Եւ թագաւորեաց Մանասէ որդի նորա փո-
խանակ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Էր ամաց երկոտասանից Մանասէ 'ի թագա- 1
ւորելն իւրում, եւ յիսուն եւ հինգ ամ թագա-
ւորեաց յԵրուսաղէմ։ Եւ արար չար առաջի 2
Տեառն յամենայն պղծութեանց ազգացն զորս
սատակեաց Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայելի. եւ 3
դարձաւ շինեաց զբարձաւանդակս զորս կործա-
նեաց Եզեկիաս հայրն նորա, եւ կանգնեաց սը-
նանս Բահաղիմաց. եւ արար անտառս. եւ եր-
կիր եպագ ամենայն զօրութեան երկնից, եւ ծա-
ռայեաց նոցա։ Եւ շինեաց սեղան 'ի տանն Տեա- 4
ռն. յորում ասաց Տէր՝ յԵրուսաղէմ եղիցի ա-
նուն իմ յաւիտեան. շինեաց անդ սեղան ամե- 5
նայն զօրութեան երկնից յերկուսին 'ի սրահս
տանն Տեառն։ Եւ ինքն անցուցանէր զորդիս իւր 6
ընդ հուր յերկրին Բենեննոմայ, եւ հմայէր եւ
հաւահարց լինէր եւ գիւթէր. եւ արար վհուկս
եւ թովիչս. բազմացոյց առնել չար առաջի Տեա-
ռն առ 'ի բարկացուցանելոյ զնա. եւ դրօշեալ 7
եւ ձուլածոյ եւ պատկեր զոր արար 'ի տանն
Տեառն, զորմէ ասաց Աստուած ցԴաւիթ եւ ցՍո-
ղոմոն որդի նորա, 'ի տանս յայսմ եւ յԵրուսա-
ղէմ զոր ընտրեցի յամենայն ցեղիցն Իսրայելի՝
եդից զանուն իմ յաւիտեան, եւ ոչ եւս յաւե- 8
լից տատանեցուցանել զոտն Իսրայելի յերկրէս
զոր ետու հարց նոցա, բայց միայն թէ պահես-
ցեն առնել զամենայն որ ինչ պատուիրեցի նոցա,
ըստ ամենայն օրինաց եւ հրամանաց եւ իրա-
ւանց 'ի ձեռն Մովսիսի։ Եւ մոլորեցոյց Մանասէ 9
զՅուդա եւ զբնակիչսն Երուսաղեմի առնել չար
առաւել քան զամենայն ազգսն զորս եբարձ Տէր
յերեսաց որդւոցն Իսրայելի։ Եւ խօսեցաւ Տէր 10
ընդ Մանասէի եւ ընդ ժողովրդեան նորա, եւ ոչ
11 լուան. եւ ած Տէր 'ի վերայ նոցա զիշխանս զօ-
րու արքային Ասորեստանեայց. կալան զնա եւ
12 կապեցին կապանօք եւ տարան 'ի Բաբելոն։ Եւ
իբրեւ վտանգեցաւ, խնդրեաց զերեսս Տեառն
Աստուծոյ իւրոյ, եւ խոնարհեցաւ յոյժ յերե-
13 սաց Աստուծոյ հարցն իւրոց։ Աղօթս եկաց առ
նա. եւ լուաւ գոչման նորա, եւ դարձոյց զնա
յԵրուսաղէմ 'ի թագաւորութիւնն իւր. եւ ծա-
14 նեաւ Մանասէ, եթէ Տէր՝ նա է Աստուած։ Եւ
յետ այսորիկ շինեաց պարիսպ արտաքոյ քաղա-
քին Դաւթի յարեւմտից ընդ հարաւակողմն 'ի
հեղեղատին, եւ յելս դրանցն շուրջանակի յՕփ-
ղայ, եւ բարձրացոյց յոյժ. եւ կացոյց իշխանս
զօրուց յամենայն քաղաքս պարսպաւորս Յու-
15 դայ։ Եւ 'ի բաց եբարձ զաստուածս օտարս եւ
զդրօշեալսն 'ի տանէն Տեառն, եւ զամենայն սե-
ղանսն զորս շինեաց 'ի լերին տանն Տեառն եւ
16 յԵրուսաղէմ եւ արտաքոյ քաղաքին։ Եւ ուղ-
ղեաց զսեղանն Տեառն, եւ զոհեաց 'ի վերայ նո-
րա զոհս փրկութեան եւ օրհնութեան. եւ ա-
սաց ցՅուդա՝ ծառայել Տեառն Աստուծոյ Իս-
17 րայելի։ Բայց ժողովուրդն տակաւին եւս եր-
թայր 'ի բարձունսն. սակայն առ Տէր Աստուած էր
18 նոցա։ Եւ մնացեալ բանքն Մանասէի, եւ ա-
ղօթք նորա որ առ Աստուած է, եւ բանք տե-
սանողացն որք խօսեցան ընդ նա յանուն Տեառն
19 Աստուծոյ Իսրայելի, ահա են 'ի բանս աղօթից
նորա, եւ յորս լուաւ նմա. եւ ամենայն մեղք
նորա եւ ապստամբութիւն նորա, եւ տեղիքն
զորս շինեաց զբարձաւանդակսն, եւ արար անդ
անտառս եւ դրօշեալս յառաջ քան զդառնալն ի-
20 րում, ահա գրեալ են 'ի բանս տեսանողացն։ Եւ
ննջեաց Մանասէ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին
զնա 'ի դրախտի տանն իւրոյ։

Եւ թագաւորեաց փոխանակ նորա Ամոն որ- ԽԷ
21 դի նորա։ Էր ամաց քսան եւ երկուց Ամոն 'ի
թագաւորելն իւրում, եւ երկոտասան ամ թա-
22 գաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ արար չար առաջի
Տեառն՝ որպէս արար Մանասէ հայր նորա. եւ
ամենեցուն կռոցն զոր արար հայր նորա Մանա-
23 սէ՝ զոհեաց Ամոն եւ ծառայեաց նոցա։ Եւ ոչ
խոնարհեցաւ առաջի Տեառն, որպէս խոնարհե-
ցաւ Մանասէ հայր նորա. այլ որդի նորա Ամոն
24 յաճախեաց 'ի մեղս. եւ յարեան 'ի վերայ նորա
ծառայքն իւր, եւ հարին զնա 'ի տան իւրում.
25 եւ եհար ժողովուրդ երկրին զյարուցեալսն 'ի
վերայ թագաւորին։

Եւ թագաւորեցուցին ժողովուրդ երկրին զՅով- ԽԸ
սիա որդի նորա փոխանակ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

Ութ ամաց Յովսիա 'ի թագաւորելն իւ- 1
րում. եւ երեսուն եւ մի ամ թագաւորեաց յԵ-
րուսաղէմ: Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեա- 2
ռըն. գնաց 'ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ, եւ
ոչ խոտորեցաւ յաջ եւ ոչ յահեակ: Եւ յութե- 3
րորդ ամի թագաւորութեանն իւրոյ, եւ ինքն էր
տակաւին եւս մանուկ. սկսաւ խնդրել զտէր
Աստուած Դաւթի հօր իւրոյ. եւ յերկոտասա-
ներորդ ամի թագաւորութեանն իւրոյ սկսաւ
սրբել զՅուդա եւ զԵրուսաղէմ 'ի բարձանցն եւ
յանտառացն եւ 'ի ձուլածոյիցն. եւ կործանեաց 4
զէմ յանդիման իւր զսեղանս Բահաղիմացն եւ
զբարձրաւանդակսն յորոց վերայ էին. եւ կոտո-
րեաց զանտառսն, եւ զքանդակեալսն եւ զձուլա-
ծոյսն փշրեաց եւ մանրեաց եւ ընկէց յանդիման
շիրմացն այնոցիկ որք զոհէին նոցա: Եւ զոսկերս 5
քրմացն այրեաց 'ի վերայ սեղանոցն, եւ մաքրեաց
զՅուդա եւ զԵրուսաղէմ, եւ զքաղաքսն Եփրեմի 6
եւ Մանասէի եւ զՇմաւոնի եւ զՆեփթաղիմայ, եւ
զտեղիսն նոցա շուրջանակի. եւ 'ի բաց եբարձ 7
զանտառսն եւ զկուռսն, եւ զկուռս փշրեաց
մանր, եւ զամենայն բարձունսն 'ի բաց եբարձ
յերկրէն Իսրայէլի, եւ դարձաւ յԵրուսաղէմ: Եւ 8
յամին ութուտասներորդի թագաւորութեանն
իւրոյ, յորժամ վախճանեաց մաքրել զերկիրն
եւ զտունն թագաւորութեանն, առաքեաց զՍա-
փան որդի Եսղիայ եւ զՄասիա իշխան քաղա-
քին եւ զՅովախա որդի Յովաքազայ զդպիր յիշա-
տակացն իւրոյ, զօրացուցանել զտունն տեառն
Աստուծոյ իւրոյ: Եւ եկին առ Քեղկիաս քահա- 9
նայ մեծ. եւ ետ զարծաթն որ մտեալ էր 'ի
տունն Տեառն, զոր ժողովեցին ղեւտացիքն պա-
հապանք դրանն, 'ի ձեռանէ Մանասէի եւ Եփ-
րեմի եւ իշխանացն, եւ յամենայն մնացորդացն
Իսրայէլի, եւ յորդւոցն Յուդայ եւ Բենիամինի,
եւ բնակչացն Երուսաղէմի: Եւ ետուն զայն 'ի 10
ձեռս, որք առնէին զգործն, որք կային 'ի տունն
Տեառն՝ կազմել եւ զօրացուցանել զտունն. եւ 11
ետուն հիւսանցն եւ շինողացն՝ գնել քարինս չո-
րեքանկիւնիս մեծս, եւ փայտս 'ի գերանս՝ յար-
կանել զտունսն զոր քակեցին թագաւորքն Յու-
դայ: Եւ արքն այնոքիկ կային հաւատովք 'ի վե- 12
րայ գործոյն. եւ վերակացուքն նոցա՝ Յէթ եւ
Աբդիաս՝ ղեւտացիք յորդւոցն Մերարեայ, եւ
Զաքարիաս եւ Մեսողամ՝ յորդւոցն Կահաթու,
այց առնել. եւ ամենայն ղեւտացի որ ոք էր ի-
մաստուն նուագարանօք երգոցն: Եւ 'ի վերայ 13
բեռնակրացն, եւ 'ի վերայ այնոցիկ որք առնէին
զգործն եւ զպատրաստութիւն գործոյն՝ եւ 'ի
ղեւտացւոցն էին դպիրք եւ դատաւորք եւ
դռնապանք: Եւ 'ի հանելն նոցա զարծաթն մը- 14
տեալ 'ի տունն Տեառն, եգիտ Քեղկիաս քահա-
նայ զգիրս օրինացն Տեառն որ 'ի ձեռն Մովսիսի:
15 Պատասխանի ետ Քեղկիաս եւ ասէ ցՍափան
դպրապետ. Գիրս օրինաց գտի 'ի տանն տեառն:
16 Եւ ետ Քեղկիաս զգիրսն ցՍափան, եւ տարաւ
Սափան զգիրսն առ արքայ. եւ ետ արքայի զհա-
մար ամենայն տուեալ արծաթոյն 'ի ձեռս ծա-
17 ռայիցն նորա որք առնէին զգործն: Եւ ձուլեցին
զարծաթն գտեալ 'ի տան Տեառն, եւ ետուն
զայն 'ի ձեռս վերակացուացն, եւ 'ի ձեռս այնո-
18 ցիկ որք առնէին զգործն: Եւ պատմեաց Սափան
դպրապետ արքայի եւ ասէ. Գիրս օրինաց ետ
ցիս Քեղկիաս քահանայ: Եւ ընթերցաւ զայն Սա-
19 փան առաջի թագաւորին. եւ եղեւ իբրեւ լուաւ
արքայ զբանս օրինացն, պատառեաց զպատմու-
20 ճան իւր: Եւ պատուիրեաց արքայ Քեղկիայ եւ
Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ, եւ Աբդիայ որդ-
ւոյ Միքեայ, եւ Սափանայ դպրապետի, եւ Ա-
21 սայիայ՝ մանկան արքայի, եւ ասէ. Երթայք
խնդրեցէք 'ի Տեառնէ վասն իմ եւ վասն ամենե-
ցուն մնացելոցս յԻսրայէլէ եւ Յուդայ՝ յաղագս
բանից գրոցդ այդոցիկ որք գտան. վասն զի մեծ
սրտմտութիւն Տեառն բորբոքեալ է 'ի մեզ. զի
ոչ լուան հարքն մեր զբանս Տեառն առնել ըստ
ամենայնի որ ինչ գրեալ է 'ի գիրսդ յայդոսիկ:
22 Եւ գնաց Քեղկիաս եւ որոց ասացն արքայ՝ առ
Ողդան մարգարէ կին Սեղղեմայ՝ որդւոյ Թակա-
թայ որդւոյ Նասրայ, որ պահէր զպատմուճան-
սըն, եւ ինքն բնակէր յԵրուսաղէմ 'ի Մասենա.
եւ խօսեցան ընդ նմա ըստ բանիցն այնոցիկ:
23 Եւ ասէ ցնոսա. Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իս-
րայէլի. ասասջիք ցայրն որ առաքեաց զձեզ առ
24 իս. Այսպէս ասէ Տէր. Ահա ես ածեմ չարիս 'ի
վերայ տեղւոյդ այդորիկ, զամենայն բանս գրեա-
լս 'ի գիրսդ զոր ընթերցան առաջի արքային
25 Յուդայ. փոխանակ զի թողին զիս եւ զոհեցին
աստուածոց օտարաց, զի բարկացուսցեն
զիս գործովք ձեռաց իւրեանց, եւ բորբոքեսցի
սրտմտութիւն իմ 'ի տեղւոջդ յայդմիկ, եւ ոչ
26 եւս շիջցի: Եւ ցթագաւորն Յուդայ որ առա-
քեաց զձեզ խնդրել զՏէր, այսպէս ասասջիք ցնա.
այսպէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի. զբանս
27 զոր լուար դու, եւ պատկառեաց սիրտ քո, եւ
խոնարհեցար առաջի երեսաց իմոց՝ 'ի լսել ըզ-
բանս իմ 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ եւ 'ի վե-
րայ բնակչացդ դորա. եւ դու խոնարհեցար ա-
ռաջի իմ, պատառեցեր զպատմուճանս քո, եւ
28 լացեր յանդիման իմ, եւ ես լուայ, ասէ Տէր: Ա-
հա յաւելից զքեզ առ հարս քո, եւ դիցեն զքեզ
'ի շիրմին քում խաղաղութեամբ, եւ ոչ տեսցեն
աչք քո զամենայն չարիսն զոր ես ածից 'ի վերայ
տեղւոյդ այդորիկ եւ 'ի վերայ բնակչաց դորա:
29 Եւ ետուն թագաւորին զբանս զայսոսիկ. եւ
առաքեաց արքայ եւ ժողովեաց զծերսն Յու-

դայ եւ զԵրուսաղէմ. եւ ել արքայ Յովսիա 30
'ի տանն Տեառն, եւ ամենայն Յուդա եւ բնակիչք
Երուսաղեմի, եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք,
եւ ամենայն ժողովուրդն 'ի մեծէ մինչեւ
'ի փոքր, եւ ընթերցաւ յականջս նոցա զամենայն
բանս կտակին գտելոյ 'ի տանն Տեառն:
Եւ յարեաւ թագաւորն՝ եկաց 'ի վերայ սեանն, 31
եւ եդ ուխտ առաջի Տեառն երթալ զհետ Տեառն,
պահել զպատուիրանս նորա եւ զվկայութիւնս
նորա եւ զհրամանս նորա՝ 'ի բոլոր սրտէ
եւ 'ի բոլոր անձնէ, զի առնել զբանս ուխտին զգրեալսն 'ի
գրեան յայնմիկ. եւ կացոյց զամենեսեան որ գը- 32
տան յԵրուսաղէմ եւ 'ի Բենիամին. եւ արարին
բնակիչքն Երուսաղեմի ուխտ 'ի տանն Աստուծոյ
հարցն իւրեանց: Եւ 'ի բաց եբարձ Յովսիա 33
զամենայն գարշելիս յամենայն երկրէ, որ
էր որդւոցն Իսրայէլի. եւ արար ամենայն գտելոցն
յԵրուսաղէմ եւ յԻսրայէլի ծառայել տեառն
Աստուծոյ իւրեանց. զամենայն աւուրս իւր ոչ
խոտորեցաւ 'ի հետոյ տեառն Աստուծոյ հարցն
իւրոց:

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Եւ արար Յովսիա զպասեքն տեառն Աստուծոյ 1
իւրոյ. եւ զենին զպասեքն 'ի չորեքտասաներորդ
աւուր ամսոյն առաջնոյ. եւ կացոյց զքահանայսն 2
'ի վերայ պահպանութեան իւրեանց.
եւ զօրացոյց զնոսա 'ի գործս տանն Տեառն: Եւ 3
ասէ ցղեւտացիսն եւ ցզօրաւորսն յամենայն Իսրայէլի,
սրբել զնոսա Տեառն. եւ եդին զտապանակն
սրբութեան 'ի տանն զոր շինեաց Սողոմոն
որդի Դաւթի արքայի Իսրայէլի. եւ ասէ
արքայ. Ոչ է ձեզ բառնալ 'ի վերայ ուսոց եւ ոչ
ինչ. արդ պաշտեցէք զտէր Աստուած ձեր եւ
զժողովուրդ նորա զԻսրայէլ. եւ պատրաստ 4
լերուք ըստ տանց տոհմից ձերոց եւ ըստ օրագրից
պաշտամանց ձերոց, ըստ գրոց Դաւթայ արքայի
Իսրայէլի, եւ 'ի ձեռն թագաւորին Սողոմոնի
որդւոյ նորա: Եւ կացէք 'ի տաճարին ըստ 5
բաժանման տանց տոհմից ձերոց, առաջի եղբարց
ձերոց եւ որդւոց ժողովրդեան ձերոյ. եւ բաժին
տան ցեղից ղեւտացւոց. եւ զոհեցէք զպասեքն, 6
եւ պատրաստեցէք զսրբութիւնս եղբարց
ձերոց, առնել ըստ բանից Տեառն որ 'ի
ձեռն Մովսիսի: Եւ սկսաւ Յովսիա տալ որդւոց 7
ժողովրդեանն խոյս եւ որոջս եւ նոխազս յորդւոց
այծեաց, զամենայն 'ի պասեքն. եւ զամենեսեան
որ ինչ գտաւ՝ թուով երեսուն հազար,
եւ զուարակս երեք հազար. այսոքիկ 'ի ստացուածոց
թագաւորին: Եւ իշխանքն նորա ետուն 8
առ ժողովրդեանն եւ քահանայիցն եւ ղեւտացւոցն.
եւ ետուն Քեղկիա եւ Զաքարիա եւ
Յեքիէլ, եւ իշխանք տանն Աստուծոյ, քահանայիցըն
ետուն 'ի պասեքն խոյս եւ որոջս եւ նոխազս
երկու հազար եւ վեց հարիւր, եւ զուարակս
9 երեք հարիւր: Եւ Քանանիա եւ Բանեաս եւ Սամէաս
եւ Նաթանայէլ եղբայր նորա, եւ Ասաբիաս
եւ Յեիէլ եւ Յովզաբադ իշխանք ղեւտացւոցն,
սկսան տալ ցղեւտացիսն 'ի պասեքն՝ խոյս
10 հինգ հազար եւ զուարակս հինգ հարիւր: Եւ
ուղղեցաւ պաշտօնն, եւ կացին քահանայքն 'ի
կարգի իւրեանց եւ ղեւտացիքն 'ի զատուցմանն
11 իւրեանց՝ ըստ պատուիրանի արքային: Եւ զենին
զպասեքն, եւ հեղին քահանայքն զարիւնն
12 'ի ձեռաց իւրեանց. եւ ղեւտացիքն յօշեցին եւ
պատրաստեցին զողջակէզսն տալ նոցա իւրաքանչիւր
ումեք ըստ զատուցմանն, վասն տանց տոհմից
որդւոց ժողովրդեանն մատուցանել Տեառն.
որպէս եւ գրեալ է 'ի գիրս օրինացն Մովսիսի.
13 Նոյնպէս եւ յառաւօտինն: Եւ խորովեցին զպասեքն
հրով ըստ օրինին, եւ զսրբութիւնսն եփեցին
կաթսայիւք եւ սանիւք. եւ յաջողեցաւ.
եւ ընթացան առ ամենեսեան որդիս ժողովրդեանն:
14 Եւ յետ պատրաստելոյն նոցա եւ քահանայիցն,
վասն զի քահանայքն էին մատուցանել
զճարպսն եւ զողջակէզսն մինչեւ 'ի գիշերն,
եւ ղեւտացիքն պատրաստեցին իւրեանց եւ եղբարցն
15 իւրեանց որդւոցն Ահարոնի: Եւ սաղմոսանուագքն
որդիք Ասափայ 'ի կարգին իւրեանց
ըստ պատուիրանին Դաւթայ. եւ Ասափ եւ Եմանն
եւ Իդիթում՝ մարգարէք արքային: Եւ իշխանք
եւ դռնապանք դրանն, եւ դրան. եւ ոչ
էր նոցա հնար շարժել 'ի պաշտամանէ սրբութեանն.
վասն զի եղբարք նոցա ղեւտացիքն
16 պատրաստեցին նոցա: Եւ ուղղեցաւ եւ պատրաստեցաւ
ամենայն պաշտօնն Տեառն յաւուրն
յայնմիկ՝ առնել զպասեքն եւ մատուցանել զողջակէզսն
'ի վերայ սեղանոյն Տեառն, ըստ պատուիրանին
17 Յովսիայ արքայի: Եւ արարին որդիքն
Իսրայէլի որք գտան անդ՝ զպասեքն 'ի ժամանակին
18 յայնմ, եւ զտօն անխմորիցն զեօթն օր: Եւ
ոչ եղեւ պասեք նման նմա յԻսրայէլի յաւուրցն
Սամուէլի մարգարէի, եւ ամենայն թագաւորքն
Իսրայէլի ոչ արարին պասեք որպէս արար
Յովսիա. եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք,
եւ ամենայն Յուդա եւ Իսրայէլ որ գտան
19 անդ, եւ բնակիչքն Երուսաղեմի, արարին Տեառն
յութուտասներորդ ամի թագաւորութեանն Յովսիայ:
Եւ զվհուկս եւ զգէտս եւ զիւթս եւ
զկուռս եւ զկախարդս, որք էին յերկրին Յուդայ
եւ յԵրուսաղէմ, 'ի բաց եբարձ եւ այրեաց
հրով արքայ Յովսիա, զի հաստատեսցէ զբանս
օրինացն զգրեալսն 'ի գիրս զոր եգիտ Քեղկիա
քահանայ 'ի տանն Տեառն: Նման նմա ոչ եղեւ
յառաջ քան զնա, որ դարձաւ առ տէր Աստուած
'ի բոլոր սրտէ իւրմէ եւ 'ի բոլոր անձնէ իւրմէ

և յամենայն զօրութենէ իւրմէ, ըստ ամենայն օրինաց Մովսիսի. և յետ նորա ոչ ոք յարեաւ նման նմա։ Այսպէս ոչ դարձաւ Տէր 'ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ մեծէ, զոր բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր 'ի վերայ Յուդայ, ամենայն բարկութեամբքն որովք բարկացոյց զնա Մանասէ. և ասաց Տէր. այլ և զՅուդա մերժեցից յերեսաց իմոց, որպէս մերժեցի զԻսրայէլ. և 'ի բաց արարից զքաղաքն զոր ընտրեցի զԵրուսաղէմ, և զտունն զորմէ ասացի՝ եղիցի անուն իմ անդ։ 20 Եւ ել Փարաւոն Նեքաւով արքայ Եգիպտացւոց 'ի վերայ արքային Ասորեստանեայց, առ գետովն Եփրատայ. և գնաց արքայն Յովսիա ընդդէմ նորա. և առաքեաց առ նա հրեշտակս, 21 և ասէ. Զի՞նչ կայ իմ և քո, արքայ Յուդայ. ոչ եմ եկեալ 'ի վերայ քո այսօր պատերազմ առնել. և Աստուած ասաց փութալ ինձ. զգոյշ լեր յԱստուծոյ որ է ընդ իս, մի՛ գուցէ ապականիցէ զքեզ։ 22 Եւ ոչ դարձոյց Յովսիա զերեսս իւր 'ի նմանէ, այլ պատերազմել ընդ նմա զօրացաւ. և ոչ լուաւ բանիցն Նեքաւովայ՝ որ 'ի բերանոյ Տեառն, և եկն պատերազմել 'ի դաշտին Մակեդդովայ։ 23 Եւ հարին աղեղնաւորք զարքայ Յովսիաս. և ասէ արքայ ծառայս իւր. Հանէք զիս աստի, վասն զի վտանգեցայ յոյժ։ 24 Եւ հանին զնա ծառայքն նորա 'ի կառացն իւրոց, և եդին զնա 'ի կառսն յերկրորդս՝ որ էր նորա, և ածին զնա յԵրուսաղէմ. և մեռաւ և թաղեցաւ ընդ հարս իւր. և ամենայն Յուդաս և Երուսաղէմ սուգ առին 'ի վերայ Յովսիայ։ 25 Եւ ասաց ողբս Երեմիաս 'ի վերայ Յովսիայ, և ամենայն իշխանքն՝ արք և կանայք՝ ասացին զողբսն 'ի վերայ Յովսիայ մինչև ցայսօր, և ետուն զայն իբրև հրամանաւ 'ի մէջ Իսրայէլի. և ահա գրեալք են 'ի Ճառս ողբոցն։ 26 Եւ էին բանքն Յովսիայ և յոյս նորա գրեալ յօրէնսն Տեառն։ 27 Եւ մնացեալ բանքն նորա առաջինք և վերջինք՝ ահա գրեալ են 'ի գիրս թագաւորացն Իսրայէլի և Յուդայ։

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

իթ 1 Եւ առ ժողովուրդ երկրին զՅովաքազ որդի Յովսիայ, և օծին զնա և կացուցին զնա թագաւոր փոխանակ հօր նորա յԵրուսաղէմ։ 2 Որդի քսան և երից ամաց էր Յովաքազ 'ի թագաւորելն իւրում, և զերիս ամիս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. և անուն մօր նորա Ամիտալ, դուստր Երեմիայի 'ի Լոբնայ. և արար չար առաջի Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր ինչ արարին հարքն նորա։ 3 Եւ կապեաց զնա Փարաւոն Նեքաւով 'ի Դեբլաթա՝ յերկրին Եմաթայ, ոչ եւս թագաւորել նմա յԵրուսաղէմ. և տարաւ զնա արքայն յԵգիպտոս. և արկ 'ի վերայ երկրին հարկ հարիւր տաղանդ արծաթոյ, և տաղանդ մի ոսկւոյ։

Լ 4 Եւ կացոյց Փարաւոն Նեքաւով զԵլիակիմ որդի Յովսիայ արքայի Յուդայ փոխանակ Յովսիայ հօր նորա. և փոխեաց զանուն նորա Յովակիմ. և զՅովաքազ եղբայր նորա առ Փարաւոն Նեքաւով, և տարաւ յԵգիպտոս. և մեռաւ անդ. և զարծաթն և զոսկին ետուն Փարաւոնի։ Յայնմ հետէ սկսաւ տալ հարկս երկիրն. և ետուն զարծաթն ըստ բերանոյ Փարաւոնի, և յիւրաքանչիւր ումեքէ ըստ զօրութեան իւրոյ պահանջէին զարծաթն և զոսկին 'ի ժողովրդենէ երկրին, տալ զայն Փարաւոնի Նեքաւովայ։

ԼԱ 5 Էր քսան և հինգ ամաց Յովակիմ 'ի թագաւորելն իւրում, և զմետասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. և անուն մօր նորա Զեկքովրա դուստր Ներիայ 'ի Հռամայ. և արար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր ինչ արարին հարքն նորա։ Յաւուրս նորա ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի յերկիրն. և ծառայեաց նմա ամս երիս, և ապստամբեաց 'ի նմանէ։ Եւ առաքեաց Տէր զքաղդեայսն և զաւազակսն Ասորւոց, և զաւազակսն մովաբացւոց և որդւոցն Ամոնայ և Սամարիայ։ Եւ 'ի բաց կացին յետ բանիցս այսոցիկ ըստ բանի Տեառն 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէից. սակայն սրտմտութիւն 'ի Տեառնէ էր 'ի վերայ Յուդայ, 'ի բաց բառնալ զնա յերեսաց իւրոց, վասն մեղացն Մանասէի յամենայնի զոր ինչ արար, և անպարտ արեանցն զոր եհեղ Մանասէ, և ելից զԵրուսաղէմ անպարտ արեամբ. և ոչ կամեցաւ Տէր սատակել զնոսա։

ԼԲ 6 Եւ ել 'ի վերայ նորա Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի, և կապեաց զնա պղնձի կապանօք, 7 և տարաւ զնա 'ի Բաբելոն. և մասն ինչ 'ի սպասուց տանն Տեառն տարաւ 'ի Բաբելոն, և եդ 8 զայն 'ի տաճարին իւրում որ 'ի Բաբելոն։ Եւ մնացեալ բանքն Յովակիմայ և ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են նոքա 'ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։ Եւ ննջեաց Յովակիմ ընդ հարս իւր, և թաղեցաւ 'ի Գանոզա՝ ընդ հարս իւր։

ԼԳ Եւ թագաւորեաց Յեքոնիա որդի նորա փոխանակ նորա։ 9 Որդի ութուտասան ամաց էր Յեքոնիա 'ի թագաւորելն իւրում, և ամիսս երիս և աւուրս տասն թագաւորեաց յԵրուսաղէմ և արար չար առաջի Տեառն։ 10 Եւ 'ի դառնալ տարւոյն առաքեաց արքայն Նաբուքոդոնոսոր և տարաւ զնա 'ի Բաբելոն, հանդերձ ընտիր սպասուք տանն Տեառն։ Եւ թագաւորեցոյց զՍեդեկիա եղբայր հօր նորա 'ի վերայ Յուդայ յԵրուսաղէմ։ 11 Ամաց քսան և միոյ էր Սեդեկիա 'ի թագաւորելն իւրում,

եւ մետասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ արար չար առաջի տեառն Աստուծոյ իւրոյ. 12
ոչ պատկառեաց յերեսաց Երեմիայ մարգարէի
եւ 'ի բանիցն Տեառն: Եւ յապստամբելն նորա 'ի 13
Նաբուքոդոնոսորայ արքայէ, եւ անցանելոյ զերդ-
մամբըն զոր երդմնեցոյց զնա յԱստուած իւր,
խստացոյց զպարանոց իւր, եւ զսիրտ իւր կարծ-
րացոյց' ոչ եւս դառնալ առ տէր Աստուած
Իսրայէլի: Եւ ամենայն փառաւորքն Յուդայ, եւ 14
քահանայք եւ ժողովուրդք երկրին յաճախեցին
անօրէնել անօրէնութիւնս ըստ գարշելեաց ազ-
գացն, եւ պղծեցին զտունն Տեառն յԵրուսաղէմ:
Եւ առաքեաց տէր Աստուած հարցն նոցա 'ի 15
ձեռն մարգարէիցն, կանխեալ առաքեաց զհրեշ-
տակս իւր. վասն զի խնայէր 'ի ժողովուրդն իւր
եւ 'ի սրբութիւնն իւր: Արհամարհէին զհրեշ- 16
տակս նորա, եւ անգոսնէին զբանս նորա, եւ
խաղ առնէին զմարգարէսն. մինչեւ եղեւ բար-
կութիւն Տեառն 'ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ, եւ
ոչ եւս գոյր այնուհետեւ նոցա բժշկութիւն:
Եւ ած 'ի վերայ նոցա զթագաւորն քաղդեաց- 17
ւոց. կոտորեաց զերիտասարդս նոցա սրով 'ի
տան սրբութեան իւրոյ, եւ ոչ խնայեաց 'ի Սե-
ղեկիա. կուսանաց նոցա ոչ ողորմեցաւ, եւ
զծերս նոցա զամենեսեան մատնեաց 'ի ձեռս նո-
18 ցա: Եւ զամենայն անօթս տանն Աստուծոյ զմե-
ծամեծս եւ զփոքունս, եւ զամենայն գանձն
արքային եւ մեծամեծացն, զամենայն տարաւ 'ի
19 Բաբելոն. եւ այրեաց զտունն Տեառն, եւ կոր-
ծանեաց զպարիսպն Երուսաղէմի, եւ զապա-
րանսն որ 'ի նմա այրեաց հրով, եւ զամենայն
20 անօթ գեղեցիկ ապականեաց. եւ գերեաց զմնա-
ցորդսն 'ի Բաբելոն: Եւ էին անդ' նմա եւ որ-
դւոց նորա 'ի ծառայութիւն, մինչեւ 'ի թագաւո-
21 րութիւնն Մարաց. առ 'ի լնուլ բանին Տեառն 'ի
բերանոյ Երեմիայ, մինչեւ ընկալաւ երկիրն ըզ-
շաբաթս իւր. եւ շաբաթանալով զամենայն ա-
ւուրս աւերածոյն իւրոյ, շաբաթացաւ 'ի կա-
տարումն ամացն եօթանասնից:

22 Յառաջնում ամին Կիւրոսի արքային Պարսից. ԼԴ
յետ լնլոյ բանին Տեառն 'ի բերանոյ Երեմիայ,
զարթոյց Տէր զհոգի Կիւրոսի Պարսից արքայի.
եւ պատուիրեաց քարոզել յամենայն թագաւո-
23 րութեանն իւրում գրով եւ ասել. Այսպէս ասէ
Կիւրոս արքայ Պարսից. զամենայն թագաւորու-
թիւնս երկրի ետ ինձ տէր Աստուած երկնից.
եւ նա պատուիրեաց ինձ շինել իւր տուն յԵ-
րուսաղէմ 'ի Հրէաստանի. որ ոք 'ի ձէնջ յամե-
նայն ժողովրդենէ նորա իցէ, տէր Աստուած իւր
եղիցի ընդ նմա, եւ ելցէ:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵԶՐԻ ԱՌԱՋՆՈՅ

Եզր 'ի քահանայիցն էր, 'ի տանէն Եղիազարու որդւոյ Ահարոնի, 'ի ժամանակս գերութեանն ծնեալ եւ սնեալ [illegible] Աստուծոյ 'ի Բաբելոն. եւ էր արագ գրիչ օրինացն Մովսեսի։ Սա պատմէ 'ի գիրս իւր յայս զդարձ գերոյն յետ [illegible] 'ի Բաբելոնէ յԵրուսաղէմ. բայց սկսանի յաւուրցն Յովսիայ եւ հասանէ մինչեւ ցգերութիւնն. եւ թէ յառաջնում ամին Կիւրոսի եօթանասուն ամ լցաւ գերութեան, 'ի վճռէն [illegible] մարգարէի, այսինքն 'ի հինգերորդ ամի մարգարէութեանն Երեմիայ, որ սահմանեաց եօթանասուն ամ լինել գերութեանն, [illegible] եւ [illegible] արձակեաց Կիւրոս։ Որք [illegible] եւ եկեալ յԵրուսաղէմ ընդ Սամանասարայ [illegible] շինել զտաճարն. այլ խափանեցաւ գործն [illegible] այլազգեացն զամս քառասուն եւ երկուս. մինչեւ յերկրորդ ամն Դարեհի, առ որով լցաւ եօթանասուն 'ի հրկիզմանէ տաճարին։ Այս Դարեհ յերկրորդում ամին իւրոյ արձակեաց զԶօրաբաբել, եւ զՅեսու Յովսեդեկեանց զմեծ քահանայ հանդերձ չորեք բիւրուք եւ [illegible] յԵրուսաղէմ. որք եւ հրամանաւն Դարեհի սկսեալ [illegible] տաճարն, եւ յամս չորս կատարեցին։ Իսկ յետ [illegible] գրէ՝ թէ զինքն յետոյ եւ հինգ ամաց արձակէ [illegible] 'ի Բաբելոնէ յԵրուսաղէմ հրամանաւ երկայնաձեռն Արտաշէսի մեծաւ պատուով, ուսուցանել զօրէնս Աստուծոյ։ Որոյ եկեալ՝ սրբեաց զժողովուրդն եւ զքահանայսն, 'ի բաց արձակելով 'ի նոցանէ զօտարազգի կանայսն հանդերձ որդւովք իւրեանց. եւ ժողովուրդն ուխտ լինէր նմա պահել զօրէնս Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ԳՐՈՑՆ ԵԶՐԻ

Ա. Սկսանի յութուտասն ամին Յովսիայ յորում արար զզատիկն, եւ զայլն եւս համառօտ գրոց թագաւորութեանցն եւ Մնացորդաց պատմէ բաց կարգի՝ մինչեւ յառաջին ամն Կիւրոսի։

Բ. Հրամայեաց Կիւրոս ելանել Հրէից յԵրուսաղէմ եւ շինել զտաճարն Աստուծոյ. տուեալ անօթսն ցՀրէայս զսպաս տաճարին՝ զառեալն 'ի Նաբուգոդոնոսորայ։

Գ. Գրեցին շրջակայ ազգքն առ Արտաշէս թագաւոր Պարսից խափանել զշինուած տաճարին, զոր եւ արար իսկ. բայց սա՝ զի թուի թէ առ Կիւրոսիւ խափանեցաւ գործն։

Դ. Յերկրորդ ամին Դարեհի իմաստուն երեւեալ Զօրաբաբելի, արձակեցաւ պարգեւօք յԵրուսաղէմ, եւ թըղթովք 'ի Դարեհէ զի օգնեսցեն 'ի շինուած տաճարին յԵրուսաղէմ։

Ե. Անուանք ելելոցն 'ի Բաբելոնէ, եւ թիւ նոցա հանդերձ ամենայն ազխիւն։

Զ. Յամսեանն եօթներորդի կանգնեցին սեղան եւ տօնեցին զտաղաւարահարսն. եւ հիմնարկ եւս ոգնեցին 'ի շէնն։

Է. Յերկրորդ ամի ելեալ սկսան շինել զտունն Աստուծոյ. առ որս եկեալ ազգքն որ առ Կիւրոսիւ եւ յետ նորա՝ խափանեցին, զի այժմ կցորդեսցեն 'ի գործն՝ որոց ոչ կալան յանձն։

Ը. Գրեցին առաջ իշխանք գաւառացն առ Դարեհ թէ զինչ կամիցին վասն տաճարին. որոց գրեաց սաստիկ զի փութով օգնեսցեն գործոյն, որ եւ եղեւ իսկ։

Թ. Կատարեցաւ տաճարն յամս չորս, յամսեանն Ադար, յորում եւ արարին զնաւակատիսն։

Ժ. Արտաշէս երկայնաձեռն արձակէ զԵզր՝ որ յԵղիազարէ ահարոնեանց, եւ զմնացեալ Հրէայսն ընդ նմա յԵրուսաղէմ. համարձակեալ նմա զի ուսուսցէ զօրէնսն եւ առնուցու հարկս 'ի պատարագս Տեառն 'ի տաճարին։

ԺԱ. Անուանք ելելոցն ընդ Եզրայ յԵրուսաղէմ, եւ կշիռ ոսկւոյն եւ սպասոյ տանն Աստուծոյ զոր պարգեւեաց Արտաշէս։

ԺԲ. Հրամանաւ Եզրի արձակեցին 'ի բաց որք ունէին կանայս այլազգիս, եւ զորդիս նոցա։ Եւ ուսուցանէր Եզր զօրէնսն Աստուծոյ։

Գ Ի Ր Ք   Ե Զ Ր Ի

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Եւ արար Յովսիա թագաւոր զզատիկն 1
Տեառն յԵրուսաղէմ, եւ եզեն զզատիկն Տեառն
՚ի չորեքտասան ամսոյն առաջնոյ։ Եւ կարգեաց 2
կարգս զքահանայսն ՚ի տաճարին Տեառն ըստ աւուրցն
օրութեան, զգեցեալ զպատմուճանս քահանայութեան. եւ ասաց ղեւտացւոցն սպասաւորաց. 3
Սրբեցէք զանձինս ձեր եւ պատրաստեցէք
ըստ սրբութեան սպասաւորին կամակարանաց
Տեառն, ՚ի տաճարին զոր շինեաց Սողոմոն
թագաւոր որդի Դաւթի, եւ մի՛ գայցէ ՚ի ձեզ աղտեղութիւն 4
եւ պղծութիւն։ Եւ արդ պաշտեցէք
զպաշտօն տեառն Աստուծոյ ձերոյ, եւ ժողովեցէք
եւ պատրաստեցէք զամենայն ազգն Իսրայէլի.
եւ կարգեցէք զնոսա ըստ կարգի հայրապետացն
եւ ցեղիցն իւրեանց, որպէս կարգեաց 5
եւ գրեաց Դաւիթ թագաւոր Իսրայէլի եւ
որդի նորա մեծ Սողոմոն. եւ կացցեն ՚ի տաճարին
ղեւտացիքն՝ ըստ կարգի իւրաքանչիւր հարց
իւրեանց՝ առաջի եղբարցն իւրեանց որդւոցն Իսրայէլի։
Եւ ըստ առաջին կարգայն զենէք զզատիկն, 6
եւ պատրաստեցէք զզոհսն, եւ արարէք
զզատիկն ըստ հրամանի Տեառն որպէս եւ հրամայեաց
՚ի ձեռն Մովսիսի։ Եւ շնորհեաց պարգեւեաց 7
Յովսիա ժողովրդեանն՝ գառինս եւ ուլս՝
երեսուն հազար, եւ որթս՝ երեք հազար. զայս 8
ամենայն տուեալ՝ ըստ հրամանի թագաւորին՝
ժողովրդեանն եւ քահանայիցն եւ ղեւտացւոց։
Եւ դարձեալ ետ Քեղկիայ եւ Զաքարիայ քահանայապետքն,
եւ տաճարապետք ժողովրդեանն
եւ քահանայիցն, ոչխարս երկու հազար
9 եւ վեց հարիւր։ Եւ Յեքոնիաս եւ Սամէաս եւ
Նաթանայէլ եղբայր, եւ Ասբիաս եւ Ոզիէլ եւ
Յովրամ հազարապետք՝ ետուն ղեւտացւոցն
վասն զատկին ոչխարս հինգ հազար եւ որթս
10 հինգ հարիւր։ Եւ առեալ զայս ամենայն քահանայիցն,
մեծապէս եւ ամենայն վայելչութեամբ
զարմանազան պատրաստեցին զզատիկն
11 բաղարջակերաց՝ ըստ տոհմս իւրեանց եւ ըստ
կարգաց դասուց հարցն իւրեանց. յօրինեալ կացին
քահանայքն առաջի ժողովրդեանն, մատուցանել
Տեառն զզատիկն ըստ գրեցելոյն յօրէնսն
12 Մովսիսի։ Եւ այսպէս ընդ առաւօտն խորովեալ
հրով պատրաստեցին զզատիկն Տեառն. եւ
զայլ հունձս հանդերձ անուշութեամբ եփեցին ՚ի
13 կաթսայս եւ ՚ի սանս, եւ մատուցին յերեսաց ժողովրդեանն։
Եւ զհետ այսորիկ քահանայապետացն
պատրաստեցին զինքեանս եւ զեղբարսն
14 իւրեանց զորդիսն Ահարոնի. քանզի քահանայքն
մատուցանէին զճարպս հրոյն կիզման. եւ
ղեւտացիքն պատրաստեցին զինքեանս եւ զեղբարս
իւրեանց զքահանայս՝ զորդիս Ահարոնի։
15 Եւ որդիքն Ասափայ՝ երգիչք սաղմոսաց՝ պատրաստեցին
զինքեանս, որպէս եւ էր կարգեալ
Դաւթայ թագաւորի զԱսափ եւ զԶաքարիա
16 եւ զՅեդիթոն։ Եւ դռնապանքն իւրաքանչիւր
դրանցն էին զգուշացեալք ըստ իւրաքանչիւր
կարգի աւուրն. քանզի էին եւ նոքա որդիք
17 Ղեւեայ, եւ պատրաստեցին զինքեանս։ Եւ ամենեքեան
միաբան կատարեցին զգործ Տեառն
18 յաւուրն յայնմիկ, եւ մատուցին զզատիկն Տեա-

որն 'ի վերայ սեղանոյն ըստ հրամանի թագաւորին
Յովսիայ։ Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի որք 19
գտան 'ի ժամանակի յայնմիկ զզատիկն Տեառն
եւ զտօն բաղարջակերացն աւուրս եօթն։ Եւ 20
ոչ եղեւ երբեք այնպիսի զատիկ 'ի մէջ Իսրայէլի․
քանզի ոչ ոք արար զատիկ 'ի ժամանակաց
Սամուէլի մարգարէի․ եւ ոչ ամենայն թագաւորքն 21
Իսրայէլի արարին զզատիկն այսպէս, որպէս
արար Յովսիա թագաւոր․ եւ քահանայքն
եւ ղեւտացիքն եւ հրեայքն եւ ամենայն Իսրայէլ
որ բնակեալ էին 'ի ժամանակին յայնմիկ յԵրուսաղէմ․
յութուտասներորդի ամի թագաւորութեանն 22
Յովսիայ արար զզատիկն զայն։ Եւ էին 23
ուղիղ գործք Յովսիայ առաջի տեառն Աստուծոյ
իւրոյ, եւ ծառայէր Տեառն ամենայն սրտիւ եւ
մտօք իւրովք․ եւ այլ թագաւորքն որ եղեն յառաջ 24
քան զնա, վասն որոց գրեալ իսկ է, որք մեղան
եւ անօրինեցան յամենայն ազգս, եւ տրտմեցուցին
զՏէր եւ կացին ընդդէմ բանի նորա 'ի
մէջ Իսրայէլի։ Եւ յետ այսր ամենայնի աւարտինութեանց 25
Յովսիայ՝ եկն Փարաւոն թագաւոր Եգիպտացւոց
պատերազմել 'ի Կարքամիս 'ի կողմանս
Եփրատայ, եւ ել պատերազմել ընդդէմ
նորա Յովսիա։ Եւ յղեաց առ նա թագաւորն Ե- 26
գիպտացւոց եւ ասէ․ Զի՞ կայ իմ եւ քո, թագաւորդ
հրէաստանի․ ոչ եթէ առ քեզ եկի առաքեաց 27
զիս տէր Աստուած․ քանզի 'ի կողմանս
Եփրատայ երթամ պատերազմել․ եւ այժմ Տէր
ընդ իս է, եւ մի խափաներ զիս, զի ստիպէ զիս
Տէր երթալ պատերազմել 'ի կողմանս Եփրատայ․
'ի բաց կաց յինէն, եւ մի ընդդիմանար Տեառն։
Եւ ոչ դարձոյց Յովսիա զկառս իւր, այլ 'ի պատերազմել 28
ընդ նմա ձեռնարկեաց․ եւ ոչ լուաւ
բանիցն Երեմիայի մարգարէի, զոր խօսէր ընդ
նմա 'ի բերանոյ Տեառն․ այլ խմբեաց տալ պատերազմ 29
ընդ Փարաւոնի 'ի դաշտին Մագեդոնա․
եւ իջին իշխանքն առ թագաւորն Յովսիա։ Եւ 30
ասէ Յովսիա թագաւորն ծառայս իւր․ Հանէք
զիս 'ի բաց 'ի պատերազմէս, քանզի ակարացայ
յոյժ։ Եւ վաղվաղակի հանին զնա 'ի բաց ծառայքն
նորա 'ի պատերազմէն․ եւ ել յերկրորդ 31
'ի կառս իւր, եւ հասեալ յԵրուսաղէմ վախճանեցաւ,
եւ թաղեցաւ ընդ հարսն իւր․ եւ ամենայն 32
ժողովուրդն ողբացին, եւ սուգ առին 'ի
վերայ Յովսիայ։ Եւ եհան Երեմիա մարգարէ
ողբս 'ի վերայ Յովսիայ․ եւ նստեալ ընդ կանայս
ողբան զողբսն Երեմիայի մինչեւ ցայսօր․ եւ ետաւն
հրաման հանապազ յազգս իւրեանց ողբալ
'ի մէջ Իսրայէլի։ Այս ամենայն գրեալ է 'ի գիրս 33
պատմութեանց թագաւորութեանց Իսրայէլի․
զգործսն զոր գործեաց Յովսիա, եւ զառաքինութիւն
զոր առաքինեցաւ, եւ վասն մեծ արգարութեանն
նորա եւ փառաց, եւ զիմաստութիւն
զգուշութեան իւրոյ զոր ունէր առ օրէնսն Տեառն․

եւ զայս ամենայն մինչեւ ցայժմ պատմեն գիրք
34 թագաւորութեանն Իսրայէլի եւ Յուդայ։ Եւ առեալ
թագաւորեցուցին յազգէ նորա զՅեքոնիա
որդի Յովսիայ․ եւ թագաւորեաց Յեքոնիա փոխանակ
հօր իւրոյ Յովսիայ, եղեալ ամաց քսան
35 եւ երից․ եւ թագաւորեաց հրէաստանի եւ Երուսաղէմի
ամիսս երիս․ եւ արգել թագաւորն Եգիպտացւոց՝
զի մի ոք թագաւորեսցէ յԵրուսաղէմ․
36 եւ արար ծախս նոցա հարիւր տաղանդ արծաթոյ,
37 եւ տաղանդ մի ոսկւոյ։ Եւ կացոյց նոցա
թագաւորն Եգիպտացւոց՝ թագաւոր զՅովակիմ
զեղբայր Յեքոնիայ․ եւ թագաւորեաց Յովակիմ
38 հրէաստանի եւ Երուսաղէմի, եւ կապեաց
Յովակիմ զմեծամեծս եւ զիշխանս տանն
Իսրայէլի․ եւ զԶարա զեղբայր իւր եհան եւ ած
39 առ իւր յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ էր ամաց
քսան եւ հնգից Յովակիմ յորժամ թագաւորեաց
'ի վերայ հրէաստանի եւ Երուսաղէմի․ եւ
40 արար չար առաջի Տեառն։ Յաւուրս նորա ել
Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց, եւ կապեաց
զնա պղնձի կապանօք եւ տարաւ զնա 'ի
41 Բաբելոն․ եւ 'ի սպասուց տանն Տեառն առ Նաբուքոդոնոսոր,
եւ տարաւ եւ եդ 'ի պաշտաման 'ի
42 տան կռոց իւրոց 'ի Բաբելոն։ Զայս ամենայն
վասն նորա եւ վասն պղծութեանց նորա եւ անօրէնութեանց
գրեալ է 'ի գիրս ժամանակաց թա-
43 գաւորացն։ Եւ թագաւորեաց փոխանակ նորա
Յովակիմ որդի նորա, որ էր ամաց ութուտասնից․
44 եւ թագաւորեաց ամիսս երիս, եւ աւուրս
տասն յԵրուսաղէմ․ եւ արար չար առաջի Տեառն։
45 Եւ զկնի ամի միոյ՝ առաքեաց Նաբուքոդոնոսոր,
եւ տարաւ զնա 'ի Բաբելոն հանդերձ
46 զանօթիւ տանն Տեառն։ Եւ կացոյց զՍեդեկիա
թագաւոր 'ի վերայ հրէաստանի եւ Երուսաղէմի․
եւ էր Սեդեկիա ամաց քսան եւ միոյ, եւ
47 թագաւորեաց ամս մետասան․ եւ արար չար
առաջի Տեառն, եւ ոչ դարձաւ 'ի չարեաց իւրոց․
եւ ոչ լուաւ բանից Երեմիայի մարգարէի զոր
48 խօսեցաւ ընդ նմա 'ի բերանոյ Տեառն․ եւ զերդումն
զոր երդուաւ Նաբուքոդոնոսոր արքային անուամբ
Տեառն՝ ոչ եկաց յերդմանն, այլ ստեաց
եւ հեռացաւ 'ի Նաբուքոդոնոսորայ․ եւ խստացոյց
զպարանոց եւ զսիրտ իւր յօրինաց տեառն
49 Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ իշխանք ժողովրդեանն
եւ քահանայք բազում ամպարշտութիւնս արարին,
եւ անօրինեցան եւ բազմացուցին զպղծութիւնս
իւրեանց քան զամենայն հեթանոսս,
եւ պղծեցին զտաճարն սրբութեան Տեառն յԵ-
50 րուսաղէմ։ Եւ առաքեաց Աստուած հարցն նոցա
զհրեշտակս եւ զմարգարէս իւր առ նոսա՝ զի
դարձցին․ վասն զի խնայէր 'ի նոսա եւ 'ի տա-
51 ճարն սրբութեան իւրոյ․ եւ արհամարհեցին
զհրեշտակս նորա․ եւ յաւուր յորում խօսէր
ընդ նոսա Տէր՝ կատակէին եւ ծաղր առնէին ըզ-

մարգարէս նորա ։ Եւ ցասեաւ Տէր 'ի վերայ ազգի նորա, եւ վասն ամպարշտութեան նոցա ած 52
'ի վերայ նոցա զԹագաւորն Քաղդեացւոց ։ Եւ 53
նոքա սպանին զերիտասարդս նոցա սրով, եւ հեղին զարիւն նոցա շուրջ զսրբութեամբ տաճարան ։ եւ ոչ խնայեցին 'ի մանկունս եւ 'ի կուսանս, 'ի ծերս եւ յերիտասարդս նոցա ։ Այլ 54
զայս ամենայն ետ 'ի ձեռս նոցա, եւ զամենայն սպաս սուրբ Տեառն զմեծ եւ զփոքր, եւ զգանձս եւ զտապանակին Տեառն, եւ զգանձս թագաւորին Իսրայէլի · զամենայն առեալ տարան 'ի Բաբելոն ։ Եւ հրկեզ արարին զտաճարն Տեառն, 55
եւ քակեցին զպարիսպն Երուսաղեմի, եւ զաշտարակս նորա հրկիզեցին հրով · եւ եղեւ փոխման ամենայն փառաց նորա · Եւ 56
զմնացեալսն վարեալ առաջի սրոյն գերեցին 'ի Բաբելոն ։ Եւ եղեն 'ի ծառայութիւն նոցա եւ 57
որդւոց նոցա մինչեւ 'ի թագաւորել Պարսից · 'ի կատարել բանին Տեառն զոր խօսեցաւ 'ի բերան Երեմիայի մարգարէին · մինչեւ հաճեսցի Տէր ընդ 58
երկիրն զատուրեկացն · շաբաթացուցց զնա, եւ զամենայն ժամանակս զոր եղեւ անապատ՝ համարեցաւ նմա 'ի շաբաթութեան, մինչեւ կատարելոյ ամն եօթանասուն ։

Բ Յառաջնում ամի թագաւորութեանն Կիւրոսի՝ եօթանասուն ամ գերութեանն կատարել Յուդայ եւ Երուսաղեմի · եւ ընդ ամենայն թագաւորաց Կիւրոսի ամն երեսուն ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ 'ի թագաւորութեանն Կիւրոսի Պարսից՝ 1
յամին առաջնում կատարեցաւ բանն Տեառն, զոր խօսեցաւ 'ի բերան Երեմիայի մարգարէին ։ Եւ 2
յարոյց Տէր զոգի Կիւրոսի թագաւորին Պարսից, եւ հրամայեաց Կիւրոս յամենայն 'ի թագաւորութեան իւրում քարոզ կարդալ եւ ասել · Այս- 3
պէս ասէ թագաւորն Պարսից Կիւրոս · ինձ յայտնեաց թագաւորն ամենայն տիեզերաց տէր Աստուած Իսրայէլի, Տէր բարձրեալ, եւ նշանա- 4
կեաց յայտնեաց ինձ՝ շինել նմա տաճար յԵրուսաղէմ հրէաստանի ։ Արդ ո՞ որ եւ իցէ եւ կայ- 5
ցէ առ նմա յազգացն հրէից, եւ տէր Աստուած եղիցի ընդ նմա · եւ ելեալ յԵրուսաղէմ ընդ հրէայսն շինեսցէ զտաճարն տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի · այս է Տէր, որ բնակէն յԵրուսաղէմ · եւ ամենայն ոք որ յիւրաքանչիւր տեղիս բնա- 6
կեալ են օգնեսցեն նոցա ոսկւով եւ արծաթով, ձիովք եւ ամենայն խաշամբք, եւ ամենայն կազ- 7
մածովք իւրեանց նուիրեսցեն 'ի տաճարն տեառն Աստուծոյ յԵրուսաղէմ ։ Եւ կացեալ իշխանք ըստ 8
ազգացն եւ հայրապետաց ազգին Յուդայ եւ ցեղին Բենիամինի, եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք, եւ ամենեցուն զորոց զարթոյց Տէր զոգիս նոցա՝ ելանել եւ շինել զտաճարն Տեառն յԵրուսաղէմ
9 եւ շուրջ զնոքօք · օգնեցին ամենեքեան արծաթով եւ ոսկւով, ձիովք եւ խաշամբք, ուխտեցին Տեառն սրտիւ եւ 'ի միտս իւրեանց անկ-
10 ցի ։ Եւ թագաւորն Կիւրոս ետ բերել զսպասս սրբոյն Տեառն, զոր բերեալ էր Նաբուքոդոնոսորայ յԵրուսաղեմէ, եւ եդեալ էր 'ի սրահ 'ի տան
11 կռոցն իւրոց · եւ բերել Կիւրոս թագաւոր Պարսից, եւ հրամայեաց տալ զսպասն Միթրիդա-
12 տայ գանձաւորի իւրոյ · եւ համարեալ Միթրիդատայ՝ ետ զՍամանասար հանդերձարար Յու-
13 դայ ։ Եւ այս էր թիւ սպասու կահուն Տեառն · սպաս ոսկեղէն հազար, եւ սպաս արծաթի էր հազար · խորդակեալք արծաթիք քսան եւ ինն, եւ սափորք ոսկիք երեսուն, եւ արծաթիք՝ երկու հազար չորեք հարիւր եւ տասն · եւ այլ կահ
14 հազար · ընդ ամենայն կահն զոր բերին ոսկի եւ արծաթի, հինգ հազար չորեք հարիւր վաթսուն
15 եւ ինն ։ Եւ տարեալ զայս ամենայն 'ի ձեռս Սամանասարայ՝ տանել հանդերձ ամենայն գերութեամբն հանելին 'ի Բաբելոնէ յԵրուսաղէմ ։

16 'Ի ժամանակս թագաւորութեանն Արտաշէսի Դ
Պարսից արքայի՝ գրեցին առ նա որք բնակեալ էին շուրջ զՀրէաստանիւ եւ զԵրուսաղեմաւ · Բաղամոս եւ Միթրիդատ եւ Տաբէլլիոս եւ Հռաթիմոս եւ Բէլտեթմոս եւ Սամելլիոս դպիր · եւ այլ եւս բազումք ընդ նոսա, որք բնակեալք էին առ ծովեզերբն՝ քանանացիք եւ տիւրացիք, ամմոնացիք եւ մովաբացիք եւ սամարացիք, եւ այլք բազումք հաւանեալք · գրեցին թուղթ զայս օրի-
17 նակ · Թագաւոր Արտաշէս տէր մեր, ծառայք քո, Հռաթիմոս՝ որ երկրպագէ քեզ, եւ Սամելլիոս դպիր, եւ ամենայն խորհրդակիցք մեր, եւ գաւառքն կողմանց Ասորւոց եւ քանանացւոց ։
18 Արդ այժմ գիտակ լիցի քեզ՝ տէր մեր եւ թագաւոր՝ վասն հրէիցն որ ելին 'ի ձէնջ առ մեզ, երթեալ յԵրուսաղէմ 'ի քաղաքն ապստամբող եւ չարագործ · եւ շինեն զնա եւ զհրապարակս նորա, եւ զպարիսպս նորա կանգնեն ամրացուցանել · եւ զտաճար նորա կանգնեն բարձրաբերձ շի-
19 նել ։ Արդ եթէ զքաղաքս զայս շինեսցեն, եւ զպարիսպս նորա կատարեսցեն, հարկս ամք ոչ հարկանեն, այլ եւ թագաւորաց եւս ընդդէմ
20 կան · քանզի պանծացեալ յուսան 'ի տաճարին իւրեանց ։ Արդ բարւոք թուեցաւ մեզ, եթէ
21 փոյթ արասցես այսմ իրաց, տէր մեր թագաւոր, եւ փորձեալ տեսցես զոր գրեցին հարքն քո
22 եւ նախնիք · եւ գտցես գիր յիշատակարանաց · եւ գիտասցես թէ քաղաքս այս՝ ապստամբող
23 է, եւ թագաւորք սորա եւ հրէայք ապստամբողք, եւ ամբոխիչք բնակիչք սորա յաւիտեան · վասն որոյ եւ քաղաքս այս աւերեալ ա-
24 նապատ եղեւ ։ Արդ ցուցանեմք տեառն մերոյ

եւ թագաւորի. եթէ քաղաքս այս շինեսցի, եւ
պարիսպք սորա կանգնեսցին, քո իշխանութիւն
եւ ճանապարհ 'ի կողմանս Ասորւոց եւ Փիւնի-
կեցւոց ոչ եւս լինի ։ Յայնժամ գրեաց Արտաշէս 25
թագաւոր Հռաւմթիմու եւ Բէլթեմու եւ Սամէ-
լի դպրի, եւ այլոց ամենեցուն որ բնակեալ են 'ի
կողմանս Սամարիայ եւ Ասորւոց եւ Փիւնիկե-
ցւոց որք գրեցին առ նա ։ Կարդացի, ասէ, ըղ- 26
թուղթն ձեր զոր գրեցէք առ իս, եւ հրամայեցի
քննել 'ի մատեանս յիշատակարանաց ․ եւ գը-
տաւ. քաղաքդ այդ յսկզբանց եւ 'ի յաւիտենից
ընդդէմ ամենայն թագաւորաց ․ եւ երեւեցան 27
ապստամբողք ընդ ամենայն կողմանս որ բնա-
կեալ էին 'ի դմա ․ եւ թագաւորք զօրաւորք եւ
խիստք, որ բնակեալ էին յԵրուսաղէմ, տիրա-
ցեալ հարկս հանէին 'ի կողմանցն Ասորւոց եւ
Փիւնիկեցւոց ։ Արդ այժմ հրամայեցի արգե- 28
լուլ զարսդ զայդ 'ի շինելոյ զքաղաքդ ․ եւ զգուշ
փոյթ յանձին կալջիք' զի մի եւս առաւելեսցի չա- 29
րութիւն զոյա' եւ ընդդիմասցին եւ աշխատես-
ցեն զթագաւորութիւնս մեր ։ Եւ յայնժամ կար- 30
դացեալ զգիր թագաւորին Արտաշիսի Հռաւմթի-
մոս եւ Սամէլ դպիր ․ եւ այլք բազումք ընդ նո-
սա, եկին փութով յԵրուսաղէմ երիվարօք եւ
զօրօք հանդերձ, եւ արգելին զշինողսն 'ի շինե- 31
լոյ ․ եւ խափանեցաւ շինուած տաճարին Տեառն
յԵրուսաղէմ մինչեւ յերկրորդ ամ թագաւորու-
թեան Դարեհի Պարսից արքայի ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Գ Եւ թագաւորն Դարեհ արար խրախութիւն 1
մեծ, եւ ժողովեաց զամենայն իշխանս իւր եւ
զընտանիս իւր, եւ զամենայն մեծամեծս Մա-
րաց, Պարսից եւ քաղդէացւոց, եւ զամենայն նա- 2
խարարս եւ զզօրագլուխս, եւ զտեղակալս ընդ
նոսա 'ի կողմանցն Հնդկաց մինչեւ 'ի կողմանս Ե-
թովպացւոց ․ եւ էին նախարարք հարիւր քսան
եւ եօթն ․ եւ կերան եւ արբին եւ յագեցան եւ 3
արտաքս եկին ։ Եւ յորժամ վախճան եղեւ' Դա-
րեհ թագաւոր եմուտ 'ի սենեակ իւր, եւ եկեալ
'ի գահոյս իւր 'ի քուն եղեւ ։ Յայնժամ երեք 4
պատանիք որ էին սենեկապանք նորա, եւ մին-
չեւ 'ի քուն կայր թագաւորն' նոքա 'ի ներքս 'ի
սենեկի առաջի կացեալ եւ պահ ունէին նմա, խօ-
սել սկսան ընդ միմեանս եւ ասեն ․ Եկայք ի- 5
րաքանչիւր ասասցուք բան մի ․ եւ որ ասասցէ
իմաստուն եւ առաւել զօրաւոր քան զընկերս
իւր' տացէ նմա Դարեհ թագաւոր պարգեւս մե-
ծամեծս ․ եւ մեծ եւ անուանի երեւեսցի քան
զամենեսեան ․ եւ ծիրանիս զգեցուսցէ նմա, եւ 6
ոսկի սպասուք արբցէ եւ կերիցէ, եւ 'ի վերայ
ոսկեղինաց նստցի եւ ննջեսցէ ․ եւ վարեսցէ ե-
րիվարս ոսկեսանձս ․ եւ խոյր բեհեզեայ թագ
կապեսցէ նմա եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի
7 նորա ․ եւ երկրորդ յաթոռն Դարեհի նստցի
վասն իմաստութեան իւրոյ, եւ ազգական Դա-
8 րեհի անուանեսցի ։ Եւ յայնժամ իւրաքանչիւր
գրեաց զիւր բան, կնքեցին եւ եդին ընդ սնարս
9 Դարեհի արքայի ․ եւ ասեն ․ Յորժամ յարիցէ'
տայցեն ցնա զգիրդ, եւ ընթերցցէ թագաւորն եւ
երեք մեծամեծք' իշխանք Պարսից ․ եւ որոյ գտցի
բան իմաստնագոյն' նմա տացեն զյաղթա-
10 կան պարգեւն ։ Եւ գրեաց առաջինն, ասէ ․ Յաղ-
11 թող եւ զօրաւոր է քան զամենայն գինի ։ Եւ
գրեաց երկրորդն եւ ասէ ․ Յաղթող եւ զօրաւոր
12 է քան զամենայն թագաւոր ։ Եւ երրորդն
գրեաց եւ ասէ ․ Յաղթող եւ զօրաւոր են քան
զամենայն կանայք, եւ քան զամենայն յաղթէ
13 ճշմարտութիւն ։ Եւ յորժամ զարթեաւ թա-
գաւորն, առեալ զգիրն զոր եդաւն ցնա, կար-
14 դաց ․ եւ առաքեալ կոչեաց զամենայն մեծամեծս
Պարսից եւ Մարաց, եւ զնախարարս եւ զպա-
15 տուականս եւ զտեղակալս եւ զիշխանս ։ Եւ նըս-
տեալ 'ի ատենի յայտնելի, եւ կարդացին զգիրն
16 առաջի ամենեցուն ։ Եւ ասէ թագաւորն ․ Կոչե-
ցէք այսր զպատանիսն, եւ նոքա մեկնեսցեն
17 զբանս իւրեանց ։ Եւ կոչեալ մտին առաջի, եւ
ասեն ցնոսա ամենեքեան ․ պատմեցէք մեզ զգը-
րեալդ ։ Եւ սկսաւ ասել առաջինն, որ ասաց
18 վասն զօրութեան գինւոյ ․ եւ ասէ այսպէս ․ Ո՛
արք, զիարդ ոչ է զօրաւոր գինի, զի զամենայն
մարդիկ որ ըմպեն զնա՝ յիմարեցուցանէ զմիտս,
19 եւ զթագաւորաց եւ զտառապելոց' մի միտս առ-
նէ, նոյնպէս եւ զծառայ եւ զազատ ․ զմեծա-
20 տանց եւ զաղքատաց ․ եւ զամենեցուն միտս
դարձուցանէ եւ ցնծէ յուրախութիւն, եւ ոչ
երբեք յիշեն զտրտմութիւն եւ զպարտս ինչ ։
21 Քանզի զամենեցուն սիրտս լնու զուարթու-
22 թեամբ եւ մեծութեամբ, եւ ոչ յիշէ զթագա-
ւորս կամ զիշխանս ․ եւ տայ խօսել զմեծամեծս ․
եւ յորժամ ըմպէ, ոչ յիշէ զսիրելիս եւ զեղ-
բարս եւ զթշնամիս ․ եւ բազում անգամ հա-
23 նեալ սուր, եւ յորժամ թափի գինին՝ ոչ յիշէ
24 զինչ գործեաց ։ Ո՛վ արք ․ զիարդ ոչ է զօրաւոր
գինի, որ զայս ամենայն բռնադատէ գործել ։ Եւ
դադարեալ զայս ամենայն բանից ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ սկսաւ խօսել երկրորդն, որ ասաց վասն
2 զօրութեան թագաւորի ․ Ո՛ արք, ոչ ապաքէն
զօրացեալ են մարդիկ եւ ունին զծով եւ զցա-
3 մաք եւ զամենայն ինչ որ է 'ի նոսա ։ Իսկ թա-
գաւոր զօրացեալ տիրէ ամենայն երկրի եւ մարդ-
կան, եւ զոր ինչ ասէ եւ հրամայէ' փութանակի

անէն․ եթէ հրամայէ պատերազմել ընկեր ընդ
ընկերի իւրում, ոչ իշխեն անցանել զբանիւ․ եւ 4
եթէ առաքէ զնոսա 'ի պատերազմ ընդ թշնամիս,
երթեալ վաղվաղակի գործեն մեծամեծս եւ լերինս
եւ պարիսպս եւ աշտարակս․ սպանանեն 5
եւ մեռանին, եւ զհրամանաւ թագաւորին ոչ
կարեն անցանել․ եւ եթէ յաղթեսցեն՝ զամենայն
բարութիւնս բերեն թագաւորին։ Եւ ոչ միայն 6
զօրականք պատերազմողք, այլ եւ մշակք որ գործեն
զերկիր․ յորժամ սերմանեն եւ հնձեն,
զարդիւնս իւրեանց բերեն թագաւորին․ եւ հարկանօք
գործեալ բռնադատեալ զաշխարհ՝ հանեն
հարկս թագաւորի։ Եւ թագաւոր միայն 7
զօրացեալ իշխան է 'ի վերայ ամենայնի․ եւ եթէ
հրամայէ սպանանել՝ սպանանեն, եւ եթէ կեցուցանել՝
կեցուցանեն, եւ եթէ շինել՝ շինեն, 8
եւ եթէ քակել՝ քակեն, եւ եթէ տնկել՝ տնկեն․ 9
եւ ամենայն աշխարհ թագաւորի զօրութեամբ եւ 10
հրամանի լսեն․ եւ ինքն արքայ զինչ եւ կամի
գործէ, եւ ինքն 'ի հանգստեան կայ, բազմի, ուտէ,
ըմպէ եւ 'ի քուն մտանէ․ եւ այլք ամենեքեան 11
շուրջ պահեն զնա, եւ հրամանի նորա անսան․
եւ ոչ իշխեն ըստ կամս իւրեանց երթալ
ուրեք եւ կամ գործել, եւ ոչ իշխեն անցանել
զհրամանաւ թագաւորի։ Արդ, ո՛ արք, զիա՞րդ 12
ոչ զօրաւոր է թագաւոր, որոյ բան հրամանի
իւրոյ այսչափ զօրացեալ իշխէ 'ի վերայ ամենեցունց։
Եւ զայս առացեալ լռեաց։ Եւ երրորդն՝ 13
որ ասաց վասն զօրութեան կանանց եւ վասն
ճշմարտութեան, այս է Զօրաբաբէլ․ սկսաւ խօսել
եւ ասէ․ Ո՛ արք, եթէ մեծ է թագաւոր եւ 14
կամ այլ բազում մարդիկ, եւ կամ զօրաւոր է
գինի, ո՞ է որ յաղթեալ ունի եւ տիրէ 'ի վերայ
ամենեցուն։ Ո՞չ ապաքէն կանայք․ Քանզի կանայք 15
են որ ծնանին զթագաւորս․ եւ ամենայն
մարդիկ որ տիրեն ծովու եւ ցամաքի՝ 'ի նոցանէ 16
ծնան․ եւ կանայք ծնան եւ սնուցին զմշակս որ
տնկեն զայգիս՝ ուստի լինի գինի․ եւ նոքա են որ 17
առնեն զհանդերձս արանց, եւ նոքա զարդարեն
եւ փառաւորեն մարդիկ, եւ ոչ է հնար առանց
նոցա լինել մարդկան։ Եւ եթէ ժողովեսցեն 18
զոսկի եւ զարծաթ եւ զամենայն բարութիւնս,
եւ տեսեալ կին մի գեղեցիկ՝ զարմացեալ 'ի նա եւ 19
բերանաբաց եղեալ հայցին ընդ նա․ եւ ամենայն
կամք իւրեանց սիրեն զնա առաւել քան զոսկի
եւ քան զարծաթ եւ քան զամենայն բարութիւնս․
եւ թողեալ զհայր եւ զմայր իւր՝ որ 20
ծնան եւ սնուցին զնա՝ եւ զաշխարհ իւր, եւ երթայ
զհետ կնոջ իւրոյ, եւ այնուհետեւ միացեալ ոգեխառնի 21
ընդ նմա, մինչեւ ոչ յիշէ զհայր իւր
եւ ոչ զմայր եւ ոչ զաշխարհ։ Եւ յայսմանէ 22
արժան է ձեզ գիտել՝ թէ տիրեն 'ի վերայ ձեր
կանայք ձեր, զի զամենայն ինչ զոր գործէք եւ
աշխատիք, բերէք եւ տայք կանանց ձեր։ Եւ 23
առեալ առն զսուր իւր՝ գնայ 'ի ճանապարհս հեռի,
եւ եթէ չարհի ինչ, կամ աւազակէ եւ գողանայ,
եւ կամ ընդ ծով եւ ընդ գետս նաւէ,
24 եւ զաղանաց պատահէ եւ ընդ խաւարում գնայ,
եւ յորժամ գողանայ եւ յափշտակէ եւ
ընդ ամենայն վշտաց անցանէ, զայ բերէ զամենայն
25 վաստակսն առ կին իւր․ քանզի առաւել
սիրէ մարդ զկին իւր քան զհայր իւր եւ զմայր
26 իւր։ Եւ բազումք յիմարեցան 'ի մտաց իւրեանց
եւ վասն կանանց իւրեանց անկան 'ի ծառայութիւն,
27 եւ բազումք 'ի կորուստ մատնեցան, եւ
մեռան եւ սպանին, եւ սխալեալ անկան 'ի մեծամեծ
28 մեղս վասն կանանց։ Եւ արդ ոչ հաւատայք
ինձ․ ո՞չ մեծ թագաւորդ անձնիշխան է
ինքն, եւ ամենայն ոք 'ի մարդկանէ ոչ իշխէ մերձենալ
29 'ի դա։ Տեսանէի ես զդուստր հարճի թագաւորի,
30 զի նստէր ընդ աջմէ թագաւորին․ եւ
առեալ զթագն 'ի գլխոյ դորա՝ դնէր 'ի գլուխ իւրում․
31 եւ ածեալ ապտակ թագաւորին․ եւ սա
այս թագաւորդ ոչ ինչ ցասնոյր․ այլ բացեալ
զբերան իւր հայէր ընդդէմ նորա, եւ եթէ ծիծաղէր՝
ծիծաղէր ընդդէմ նորա, եւ եթէ տրտմէր՝
թագաւորդ աղաչէր մինչեւ հաշտեցուցանէ
32 զնա։ Արդ, ո՛ արք, զիա՞րդ ոչ են զօրաւոր կանայք՝
33 որ զայս ամենայն առնեն։ Եւ յայնժամ
թագաւորն եւ մեծամեծք նորա սկսան հայել
այր ընդ ընկեր իւր։ Եւ սկսաւ խօսել Զօրաբաբէլ
34 վասն ճշմարտութեան եւ ասէ․ Ո՛ արք, ո՞չ
ապաքէն զօրաւոր են կանայք․ մեծ է երկիր,
բարձր են երկինք, եւ երագընթաց է արեգակն․
վասն զի ունի արշաւանս ընդ կամարաձեւ խորանն
երկնից, եւ դառնալով վաղվաղակի սլացեալ
35 հասանէ 'ի տեղի իւր 'ի միում աւուր։ Ո՞չ
ապաքէն մեծ է այն՝ որ զայս ամենայն առնէ։
Արդարեւ ճշմարտութիւն մեծ եւ զօրաւոր է
36 քան զամենեսեան․ ամենայն երկիր աղաչէ 'ի
ճշմարտութիւնն, եւ երկինք օրհնեն զճշմարտութիւն,
եւ ամենայն գործք շարժին եւ դողան
առաջի նորա, եւ ոչ է 'ի ճշմարտութեան անիրաւութիւն
37 եւ ոչ մի։ Անիրաւ է գինի, անիրաւ
է թագաւոր, անիրաւ են եւ կանայք, անիրաւ
են եւ ամենայն որդիք մարդկան, անիրաւ են եւ
ամենայն գործք նոցա, եւ ոչ գոյ 'ի նոսա ճշմարտութիւն,
եւ յանիրաւութեան իւրեանց կորնչին։
38 Իսկ ճշմարտութիւն կայ եւ մնայ եւ զօրաւոր
է յաւիտեան․ եւ կենդանի է, եւ ունի իշխանութիւն
39 նորա յաւիտեանս յաւիտենից․ եւ ոչ
գոյ 'ի նմա ակնառութիւն, եւ ոչ երբեք փոփոխի,
այլ իրաւունս առնէ․ եւ մերժեալ է 'ի նմանէ անիրաւութիւն
եւ չարութիւն․ եւ ամենայն գործք
40 ճշմարտութեան հաճոյ են ամենեցուն, եւ ոչ
գոյ 'ի դատաստանի նորա անիրաւութիւն․ քանզի
ճշմարտութիւն է զօրութիւն թագաւորաց
եւ իշխանութիւն եւ մեծութիւն․ եւ է օրհնեալ

ակք Աստուած ճշմարտութեան։ Եւ դադարեաց 41
զայս՝ խօսելով ՚ի խօսելոյն։ Եւ ամենայն ժողովն
յայնժամ մեծաձայն աղաղակեցին և ասեն․
Մեծ է ճշմարտութիւն և յաղթող և զօրաւոր։
Յայնժամ թագաւորն ասէ ցնա․ Խնդրեա զինչ 42
և կամիս, և տաց ես առաւել քան զգրեալսդ․
վասն զի գտար իմաստուն քան զամենեսեան․ և
երկրորդ յաթոռ իմ՝ նստջիր, և ազգական իմ՝
անուանեսջիր։ Յայնժամ ասէ Զօրաբաբէլ ցթա- 43
գաւորն․ Յիշեա զուխտն զոր ուխտեցեր վասն շի-
նուածոյն Երուսաղեմի՝ յաւուր յորում առեր
դու զթագաւորութիւնդ քո, և դարձեր՝ զա- 44
մենայն կահ և սպաս Երուսաղեմի գործոյա-
նել անդրէն, զոր որոշեաց մեկնեաց Կիւրոս,
յորժամ եհար զԲաբելոն, և ուխտեաց նա գոր-
ծուցանել զպաս Տեառն։ Նոյնպէս և դու, 45
թագաւոր, ուխտեցեր շինել զտաճարն Տեառն,
զոր այրեցին Եդովմայեցիք՝ յորժամ արարին ա-
նապատ զՀրէաստան քաղդեացիքն։ Եւ այժմ 46
աղաչեմ զքեզ, տէր իմ և թագաւոր, և խնդ-
րեմ ՚ի քէն․ և զայս մեծ պարգև շնորհեա զա-
ինձ․ և վասն այսորիկ աղաչեմ զքեզ, կատա-
րեա զուխտն զոր ուխտեցեր թագաւորին երկ-
նաւորի․ արա ըստ այնմ՝ որպէս և ել ՚ի բերա-
նոյդ քումմէ։ Յայնժամ յարուցեալ Դարեհ թա- 47
գաւոր և համբուրեաց զԶօրաբաբէլ․ և գրեաց
նմա թուղթս առ ամենայն գաւառապետս և տե-
ղակալս և զօրավարս, և առ նախարարս, զի
յուղարկեսցեն զնա և որք ընդ նմայն էին՝ երթա-
նել և շինել զԵրուսաղէմ։ Եւ առ ամենայն 48
տեղակալս կողմանցն Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց,
և որ էին ՚ի կողմանս Լիբանանու, գրեաց թուղթ՝
զի բերցեն մայրս փայտ ՚ի Լիբանանէ յԵրուսա-
ղէմ, և շինեսցեն հանդերձ Զօրաբաբէլիւ զքա-
ղաքն։ Եւ գրեաց առ ամենայն Հրեայս որ ելեալ 49
էին ՚ի թագաւորութեան իւրում, և ազատեաց
զնոսա ՚ի հարկաց․ և ասէ ցամենայն զօրաւորս
և նախարարս և տեղակալս և գաւառապետս․
Մի ոք վասն հարկաց մերձեսցի ՚ի դուրս նոցա․
և զամենայն տեղիս զոր և ունին՝ անհարկ և 50
ազատ լիցի․ և ամենայն Եդովմայեցիք թողցեն ՚ի
բաց զգեօղս և զաւեղիս զոր ունին զՀրէից։ Եւ 51
՚ի շինուած տաճարին տացեն յարքունուստ՝ յա-
մի քսան տաղանդ, մինչև շինեսցի տաճարն։
Եւ ՚ի սեղան ողջակիզացն տացեն զամենայն ա- 52
ւուրս, որպէս և գրեալ է յօրէնսն, զեօթնե-
րորդս և զտասներորդս ամենայն մատուցա-
նել․ և այլ ևս տաղանդս տասն՝ յամի․ և ա- 53
մենեցուն որ ելանեն յԵրուսաղէմ շինեսցեն
զքաղաքն, և լիցին ազատ և ամենայն հար-
կաց՝ ինքեանք և որդիք իւրեանց և ամենայն
քահանայքն։ Եւ հրամայեաց դրել և տալ 54
զամենայն զարդն և զպատմուճան քահա-
նայիցն որով կատարեն զպաշտօնն Տեառն․ և 55
ղևտացւոցն գրեաց տալ ռոճիկս զաւուրս, մին-
չև կատարեսցի տաճարն Տեառն և Երուսա-
56 ղէմ շինեսցի․ և ամենեցուն որք պահէին զքա-
ղաքն՝ գրեաց տալ նոցա ժառանգութիւն երկիր
57 և ռոճիկս։ Եւ դարձեաց զամենայն կահ և
զսպաս տաճարին, զոր որոշեաց Կիւրոս ՚ի Բա-
բելոնէ, և զամենայն զոր ինչ ասաց Կիւրոս՝
Դարեհ զնոյն արար և կատարեաց, և եա տա-
58 նել զամենայն սպասն Տեառն։ Եւ յորժամ ել
պատանին ՚ի թագաւորէն Զօրաբաբէլ, համբարձ
զձեռս իւր յերկինս ընդ կողմն Երուսաղեմի, և
59 օրհնեաց զՏէր զթագաւոր երկնից, և ասէ․ Ի
քէն է յաղթութիւն, և ՚ի քէն է իմաստու-
թիւն, և քեզ վայելեն փառք․ և ես ծառայ
60 քո եմ, և օրհնեմ զքեզ որ ետուր ինձ իմաս-
տութիւն, և գոհանամ զքէն Աստուած հարցն
61 մերոց։ Եւ առ զթուղթսն և գնաց․ և եկն ե-
մուտ ՚ի Բաբելոն, և պատմեաց զամենայն եղ-
62 բարց իւրոց․ և օրհնեցին զԱստուած հարցն
իւրեանց, վասն զի շնորհեաց նոցա ընդարձա-
63 կութիւն, և արար թողութիւն ելանել և շի-
նել զԵրուսաղէմ և զտաճարն Տեառն՝ յորում
անուանեցաւ անուն նորա ՚ի նմա․ և արարին
ուրախութիւն մեծ հանդերձ ամենայն նուագա-
րանօք զաւուրս եօթն։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ զհետ այսր ամենայնի ընտրեցին զնահա-
պետս և զաւագներս տանց և ազգաց և ցե-
ղից․ ելանել յԵրուսաղէմ հանդերձ կանամբք
իւրեանց և որդւովք և դստերօք և ծառայիւք․
2 և ամենայն կահիւ և կազմածով իւրեանց։ Եւ
Դարեհ առաքեաց ընդ նոսա ձիս հազար, մին-
չև երթեալ հասանիցեն յԵրուսաղէմ խաղա-
ղութեամբ․ և հանդերձ նուագարանօք՝ թըմբ-
3 կաւ և փողով և պարու և ամենայն ուրա-
խութեամբ արձակեաց զնոսա յԵրուսաղէմ։
4 Եւ այս են անուանք արանց որ ելին յԵրու- Ե
սաղէմ, ըստ անուանց հարցն իւրեանց․ ըստ
5 ցեղս ազգացն իւրեանց․ Ի քահանայիցն էին
որդիք Փենեէսի որդւոյ Ահարոնի, Յեսու յովսե-
դեկեանց, և Յովակիմ որ և Զօրաբաբէլ սաղա-
թիելեանց, յազգէն Դաւթայ ՚ի տանէն փարե-
6 սեանց, ՚ի ցեղէն Յուդայ․ որ և խօսեցաւ առաջի
Դարեհի արքայի զբանս իմաստութեան՝ յեր-
կրորդ ամի թագաւորութեան նորա, յամսեանն
7 Նիսան՝ յամսեանն առաջնում։ Էին սոքա ամենե-
քեան Հրեայք՝ որք արձակեալք ՚ի գերութենէն
ելին յԵրուսաղէմ․ որք էին գերեալք ՚ի Նաբուգո-
դոնոսորայ արքայէ Բաբելոնի․ և ելեալք յԵրու-
8 սաղէմ բնակեցին ՚ի Հրէաստանի յիւրաքանչիւր
քաղաքս․ և էին առաջնորդք նոցա՝ Զօրաբաբէլ

եւ Յեսու առաջնորդելովն։ Եւ էին յազգէ քա-
հանայքն՝ Նէեմի, Զարեհ, Հոսեհ, Անանիա,
Մորդքէ, Բեեղսար, Ասփարասոս, Բորսել, Հռումէ,
Բաանա։ Եւ այս են թիւք 'ի հաշուելոյ ազգացն 9
եւ իշխանք նոցա. Որդիք Փորոսայ՝ երկու հա-
զար հարիւր եօթանասուն եւ երկու. որդիք Սա-
փատայ՝ չորեք հարիւր եօթանասուն եւ երկու.
որդիք Արեսայ՝ եօթն հարիւր եօթանասուն եւ 10
վեց. որդիք Նափթայեմի մովաբացւոց, եւ որդ- 11
ւոց Յեսուայ եւ Յովաբայ՝ երկու հազար ութ
հարիւր եւ երկոտասան. որդիք Ելամայ՝ եր- 12
կու հազար երկերիւր յիսուն եւ չորս. որդիք
Զաթուայ՝ ինն հարիւր քառասուն եւ հինգ. որ-
դիք Կորբեայ՝ եօթն հարիւր յիսուն. որդիք Բա-
նեայ՝ վեց հարիւր քառասուն եւ ութ. որդիք 13
Բեբեայ՝ վեց հարիւր քսան եւ երեք. որդիք Ար-
գադայ՝ երեք հազար երեք հարիւր քսան եւ եր-
կու. որդիք Ադոնիկամայ՝ վեց հարիւր եօթանա- 14
սուն եւ եօթն. որդիք Բագոէայ՝ երկու հազար
վեց հարիւր եւ վեց. որդիք Ադինեայ՝ չորեք հա-
րիւր յիսուն եւ չորս. որդիք Ադերեզեկիայ՝ ինն- 15
սուն եւ երկու. որդիք Կիլանայ եւ Ազետայ՝ վաթ-
սուն եւ եօթն. որդիք Ազուրայ՝ չորեք հարիւր
երեսուն եւ երկու. որդիք Գերգալեայ՝ վեց հա- 16
րիւր երեսուն եւ երկու. որդիք Անանիայ՝ հա-
րիւր քսան. որդիք Արոմայ՝ երեք հարիւր քսան
եւ երկու. որդիք Արսափուրայ՝ հարիւր երկո- 17
տասան. որդիք Բասեայ՝ երեք հազար իննսուն
եւ հինգ. որդիք Բեթղոմայ՝ հարիւր քսան եւ
երեք. 'ի Նետոփայ՝ յիսուն եւ հինգ. 'ի Նատո- 18
թայ՝ հարիւր յիսուն եւ ութ, 'ի Բեթասամովթայ՝
քառասուն եւ երկու, 'ի Կարիաթարիմայ՝ քսան 19
եւ հինգ, 'ի Կափիրայ եւ 'ի Բերովթայ՝ եօթն հա-
րիւր քառասուն եւ ութ, 'ի Կադիասայ եւ Ա-
միդեայ՝ չորեք հարիւր քսան եւ երկու, 'ի Կի- 20
րամայ եւ Գաբեայ՝ վեց հարիւր քսան եւ մի,
'ի Մակաղոնայ՝ հարիւր քսան եւ երկու, 'ի Բե- 21
տողիոնայ՝ յիսուն եւ երկու։ Որդիք Նեփիսայ՝
հարիւր յիսուն եւ վեց. որդիք Կալամոլալեայ եւ 22
Ոնեայ՝ եօթն հարիւր քսան եւ հինգ. որդիք Յե- 23
րիքովայ՝ երեք հարիւր քառասուն եւ հինգ. որ-
դիք Սանաասայ՝ երեք հազար երեք հարիւր ե-
րեսուն եւ մի։ Եւ որդիք քահանայիցն, որդիք 24
Յեդդուայ՝ որդւոյ Յեսուայ՝ ինն հարիւր երե-
սուն եւ երկու. որդիք Եմմերայ՝ հազար յիսուն
եւ երկու. որդիք Փասուրայ՝ հազար երկերիւր 25
քառասուն եւ հինգ. որդիք Քարմեայ՝ հազար
եօթն եւ տասն։ Իսկ ղեւտացւոցն որդիք, Յե- 26
սուայ՝ մի, եւ Կադմիելայ եւ Բանեայ եւ Սուդեայ՝
եօթանասուն եւ չորս։ Եւ որք էին յազգէ քա- 27
հանայիցն սաղմոսասացք, որդիք Ասափայ՝ հա-
րիւր քառասուն եւ ութ։ Եւ դռնապանք, որ- 28
դիք Սալղմեայ, որդիք Ատերայ, որդիք Տողմո-
նեայ, որդիք Դակուբեայ, որդիք Ատերայ, որ-
դիք Սամեայ, ամենեքեան հարիւր երեսուն եւ
29 ինն։ Եւ Ծառայք քահանայիցն, որդիք Ասիփայ,
որդիք Տաբաւթայ, որդիք Կերայ, որդիք Սուդայ,
որդիք Փալէայ, որդիք Լաբանեայ, որդիք Ագա-
30 բայ, որդիք Ակուդայ, որդիք Ուտայ, որդիք Կե-
տաբայ, որդիք Ագաբայ, որդիք Սուբայիմայ, որ-
դիք Անանայ, որդիք Կաթուայ, որդիք Գեդու-
31 րայ, որդիք Յայրուայ, որդիք Դեսանայ, որդիք
Նոբեայ, որդիք Քասեբայ, որդիք Գազերայ, որդիք
Ազիայ, որդիք Փինեեայ, որդիք Ազարայ, որ-
դիք Բաստեայ, որդիք Ասանայ, որդիք Մաանայ,
որդիք Նափիսայ, որդիք Ակուբայ, որդիք Ակի-
փայ, որդիք Ասուրայ, որդիք Փարակիմայ, որդիք
32 Բասաղովթայ, որդիք Մեդանայ, որդիք Կութայ,
որդիք Քարեայ, որդիք Քարկուսայ, որդիք Ասե-
րերայ, որդիք Թումայի, որդիք Նասայ, որդիք
33 Ատիփայ։ Որդիք ծառայիցն Սողոմոնի, որդիք
Ասափիովթայ, որդիք Փարիդայ, որդիք Յեեղայ,
որդիք Լոզոնայ, որդիք Սադելայ, որդիք Սափեայ,
34 որդիք Ագիայ, որդիք Փակարեթայ, որդիք Սա-
բիայ, որդիք Սարոթեայ, որդիք Մասիասայ, որ-
դիք Գասայ, որդիք Ադդուայ, որդիք Սուբա-
այ, որդիք Ափերրայ, որդիք Բարոդեայ, որ-
35 դիք Սափաթայ, որդիք Ալլոմեայ։ Ամենայն ծա-
ռայք քահանայիցն եւ ծառայք Սողոմոնի՝ երեք
36 հարիւր եօթանասուն եւ երկու։ Սոքա էին որ
ելեալ էին 'ի Թերմելեթէ, եւ Թելհարսէ եւ Քե-
րուբայ իշխանք նոցա, եւ Կարաթալար, եւ Ա՛ղ-
37 լառ։ Եւ զայլս եւս ոչ կարաց ցուցանել, ոչ զհայրս
եւ ոչ զազգս, որ էին յԻսրայէլէ. որդիք Դալա-
նայ, որդիք Տուբանայ, որդիք Նեկոդանայ, վեց
38 հարիւր յիսուն եւ երկու։ Եւ 'ի քահանայիցն
որք պաշտէին զքահանայութիւնն՝ ոչ գտան, որ-
դիք Ոբդեայ, որդիք Ակբոսայ, որդիք Յադդուայ,
որ առին կին իւրեանց 'ի դստերացն Բեր-
39 զելեայ, եւ կոչեցան ըստ անուանց նոցա. եւ
խնդրեալ զազգս ոչ գտին 'ի գիրս ազգահամարին
'ի մէջ վիճակի նոցա. եւ կրկին ոչ գտին յազ-
գահամարին. 'ի բաց արգելին զնոսա եւ ոչ մօ-
40 տեցին 'ի քահանայութիւն։ Եւ ասացին ցնոսա
Նէեմի եւ Աաթարիա՝ մի մերձենալ 'ի սրբու-
թիւնսն մինչեւ յարիցէ քահանայապետ որոյ ըն-
գեցեալ իցէ զյայտնութիւնն եւ զճշմարտու-
41 թիւնն։ Եւ էին ամենայն Իսրայէլ յերկոտա-
սանամենից եւ 'ի վեր, թող զծառայս եւ զաղախ-
նայս, բիւր չորք, եւ երկու հազար եւ երեք հա-
42 րիւր վաթսուն։ Ծառայք եւ աղախնայք նոցա՝
եօթն հազար երեք հարիւր երեսուն եւ եօթն.
սաղմոսասացք եւ պաշտօնեայք՝ երկերիւր քա-
43 ռասուն եւ հինգ. ուղտք՝ չորեք հարիւր երե-
սուն եւ հինգ. ձիք՝ եօթն հազար քառասուն եւ
վեց. եւ ջորիք՝ երկերիւր քառասուն եւ հինգ.
էշք՝ հինգ հազար հինգ հարիւր քսան եւ հինգ։
44 Եւ իշխանք ըստ հայրապետացն 'ի գալոյ իւրեանց

մանն 'ի տեղի տաճարին Աստուծոյ որ էր յԵրուսաղէմ, եւ եդեալ ուխտ զի կանգնեսցի տաճարն 'ի տեղւոջ իւրում, եւ ըստ կարի իւրեանց արկանէին 'ի գանձանակ տաճարին 'ի նուիրատուութեան գործոյն, ոսկի հազար միաս, եւ 45 արծաթ՝ միաս հինգ հազար, եւ պատմուճան քահանայական հարիւր: Եւ բնակեցին քահանայքն 46 եւ ղեւտացիքն եւ ժողովուրդքն յԵրուսաղէմ եւ 'ի տեղիս նորա. եւ սաղմոսասացք պաշտօնեայքն եւ դռնապանքն եւ ամենայն Իսրայէլ 'ի գեօղս եւ յագարակս իւրեանց:

Զ Եւ յարուցեալ յեօթներորդ ամսեանն ամենայն 47 որդիքն Իսրայէլի, յիւրաքանչիւր տեղեաց ժողովեցան միաբան յընդարձակ տեղին՝ 'ի դրանն առաջին՝ 'ի կողմն արեւելից. եւ կալեալ 48 Յեսու յովսեդեկեանց եւ եղբարք նորա, եւ ամենայն բազմութիւնք քահանայիցն, եւ Զօրաբաբէլ սաղաթիելեանց եւ եղբարք նորա՝ պատրաստեցին սեղան տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, մատուցանել 'ի վերայ նորա ողջակէզս՝ որպէս եւ 49 գրեալ է 'ի գիրս Մովսէսի առն Աստուծոյ: Եւ 50 ժողովեցան նոքա՝ եւ որոշեցան յազգաց 'ի հեթանոսաց երկրին, եւ ուղղեցին սեղան զոհարանաց 'ի տեղւոջն իւրում. եւ թշնամի էին նոցա թշնամիք հեթանոսք, սակայն չէին նոցա զօրաւորք ամենայն ազգք երկրի, եւ բերէին նորա ընծայս եւ պատարագս ըստ ժամանակս ժամանակս, եւ ողջակէզս Տեառն ընդ առաւօտս եւ ընդ երեկոյս: Եւ արարին զտօն տաղաւարահարացն, որպէս 51 եւ գրեալ է յօրէնսն Մովսէսի. եւ մատուցանէին զոհս զօրհանապազ՝ որպէս եւ հրամայեալ էր: Եւ յետ այսորիկ մատուցանէին ողջակէզս ըստ 52 ժամանակս ժամանակս, եւ զողջակէզս շաբաթուցն եւ զամսամտիցն. եւ զամենայն տօնս սուրբս կարգէին եւ կատարէին, եւ որ ինչ միանգամ 53 ուխտս ուխտէին Աստուծոյ. յամսեանն եօթներորդ ամսոյն սկսան մատուցանել զողջակէզս տեառն Աստուծոյ. եւ տաճարն տեառն Աստուծոյ ոչ եւս էր շինեալ: Եւ ետուն զինս 54 գործաւորաց եւ հիւսանց, եւ կերակուրս նոցա. նոյնպէս եւ սիդոնացւոց եւ տիւրացւոց, զի բերցեն 55 նոցա 'ի Լիբանանէ մայր փայտ. եւ բերեալ նաւօք 'ի նաւահանգիստն Յոպպէ, որպէս եւ հրամայեալ եւ կարգեալ նոցա յառաջագոյն Կիւրոս թագաւոր Պարսից:

Է Եւ յամի երկրորդի եկեալ իւրեանց յԵրուսաղէմ, 56 յամսեանն երկրորդում, սկսան շինել զտաճարն, Զօրաբաբէլ սաղաթիելեանց եւ Յեսու յովսեդեկեանց եւ եղբարք նոցա, եւ քահանայապետքն եւ ղեւտացիք, եւ ամենայն որ եկեալ էին 'ի գերութենէն յԵրուսաղէմ: Եւ արկին 57 հիմն տանն տեառն Աստուծոյ յամսեանն երկրորդ ամսեանն, յերկրորդի ամի եկելոյն իւրեանց 'ի հրէաստան եւ յԵրուսաղէմ. եւ կարգեցին զղ- 58 ղեւտացիսն 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր 'ի գործ սպասու Տեառն: Եւ կարգեցան Յեսու եւ որդիք եւ եղբարք նորա, եւ Կադմիէլ եղբայր նորա, եւ որդիք Յեսուհեմայ Բաղուան, եւ որդիք Յովդայ էլիադեանց, համանգերձ եղբարբք իւրեանց. ամենայն ղեւտացիքն միաբանեալ գործէին զգործ տանն Տեառն, եւ գործաւորք շինողք շինեցին 59 զտաճարն Տեառն: Եւ կարգեցան քահանայապետքն զգեցեալ զպաճուճանսն՝ համանգերձ նուագարանօք եւ փողովք. եւ ղեւտացիքն որդիք Ասա- 60 փայ ունէին զծնծղայսն, համանգերձ երգովք սաղմոսէին եւ օրհնէին զԱստուած, որպէս եւ կարգեալ զկարգս նուագարանաց Դաւիթ թագաւոր 61 Իսրայէլի, եւ մեծաձայն օրհնէին եւ գոհանային զտեառնէ Աստուծոյ. քանզի քաղցրութիւն Աստուծոյ եւ փառք յաւիտեան են յամենայն 62 Իսրայէլի. եւ մեծաձայն ամենայն ժողովուրդքն հարկանէին զփողս իւրեանց եւ գոչէին ձայնիւ մեծաւ, եւ օրհնէին զՏէր՝ որ կանգնեաց զտա- 63 ճար իւր սուրբ: Եւ եկին մինն քահանայապետք ղեւտացիք՝ որք էին գահերէցունք եւ առաջնորդք ըստ նահապետութեան հարցն իւրեանց, որոց տեսեալ էր զտաճարն յառաջ քան 64 զայս շինուած: Եւ մեծաւ ձայնիւ, եւ լալով, եւ 65 բազում փողովք եւ ուրախութեամբ մեծաւ, մինչեւ չլսէին բազմութիւնն զձայն փողոցն 'ի ձայնէ լալոյ ժողովրդեանն. զի թէպէտ էին բազումք որ հարկանէին զփողսն, որ երթայր ձայնն եւ 'ի 66 հեռաւոր տեղիսն: Եւ լուան զձայնն թշնամիք ազգին Յուդայ եւ Բենիամինի, եւ եկին 'ի տե- 67 սանել եւ գիտել թէ զինչ իցէ ձայն փողոցն. եւ գիտացին՝ թէ եկեալքն 'ի Բաբելոնէ 'ի գերութենէն են՝ որ շինեն զտաճարն տեառն Աստու- 68 ծոյ Իսրայէլի: Եւ մատուցեալ առ Զօրաբաբէլ եւ Յեսու յովսեդեկեանց, եւ առ այլ իշխանս հայրապետացն, եւ ասեն ցնոսա. Շինեսցուք եւ մեք 69 ընդ ձեզ զտաճարն Տեառն. եւ որպէս դուք՝ նոյնպէս եւ մեք լուիցուք տեառն Աստուծոյ ձերում. քանզի եւ մեք եմք ցանկացեալք եկից ձերոյ՝ յօրէ յայնմանէ յորմէ գերեաց Սաղմանասար թագաւորն ասորեստանեայց, եւ ած բնակեցոյց 70 զմեզ աստ: Եւ ասեն ցնոսա Զօրաբաբէլ եւ Յեսու յովսեդեկեանց, եւ այլ իշխանք հայրապետացն Իսրայէլի. Ոչ է մեզ եւ ձեզ արժան շինել 71 զտուն տեառն Աստուծոյ մերոյ. մեք միայն շինեսցուք զտաճարն տեառն Աստուծոյ, որպէս եւ հրամայեաց մեզ Կիւրոս թագաւոր Պարսից: 72 Քանզի այս ազգք էին որ հաղորդ էին ընդ թշ- 73 նամիս Յուդայ, որք արգելուին 'ի շինելոյ 'ի ժամանակս Կիւրոսի թագաւորի. զի հրամայեաց նա շինել զտաճարն 'ի կենդանութեան իւրում. եւ յետ մահուան նորա արգելին ամս երկոտասան՝ մինչեւ յերկրորդ ամն Դարեհի:

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ յերկրորդ ամի Դարեհի արքայի մարգա- 1
րէացան Անգէ և Զաքարիա, և մարգարէա-
ցան 'ի հրէաստանի և յԵրուսաղէմ յանուն
Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի։ Յայնժամ Զօրօբա- 2
բէլ Սաղաթիէլեան, և Յեսու Յովսեդեկեան
սկսան շինել զտաճարն Տեառն յԵրուսաղէմ,
հանդերձ մարգարէիւքն Տեառն որ օգնէին նո-
ցա։ Ի նմին ժամանակի եկին առ նոսա Սիսին, 3
իշխան կողմանցն Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց, և
Սաթրաբուզան, և այլ ընկերք նոցա, և ասեն 4
ցնոսա. Ո՞յր հրամանաւ շինէք զտաճարդ զայդ
և զյարկս զայս, և կամ ո՞ այնոքիկ իցեն որք
կամիցին զդա շինել և կատարել։ Եւ եղև շնորհ 5
այցելութեան 'ի Տեառնէ 'ի վերայ քահանայիցն
և հրէաստանեայցն, և ոչ արգելին զնոսա 'ի 6
շինելոյ, մինչև գրեցին առ Դարեհ թագաւոր
և առցեն հրաման 'ի նմանէ։

Թուղթն զոր գրեցին և առաքեցին առ Դարեհ արքայ։

Սիսին իշխան Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց, և 7
Սաթրաբուզան, և որք ընդ նոսա՝ Ասորւոց և
Փիւնիկեցւոց գործակալք և գլխաւորք՝ թագա-
ւորի Դարեհի ողջոյն։ Գիտուն լիցի քեզ, տէր 8
մեր թագաւոր. քանզի երթեալ հասաք մեք յեր-
կիրն հրէաստանի, և մտաք մեք 'ի քաղաքն յԵ-
րուսաղէմ, և գտաք անդ զգերեալսն 'ի գերու-
թենէ, և զքահանայապետս նոցա 'ի քաղաքին
Երուսաղէմ. և տեսաք զի շինէին զտաճարն
Տեառն մեծ և նորաշէնս՝ քարամբք կոփածո- 9
յովք և մեծամեծօք, և փայտեայ պահանգս
կացեալ 'ի մէջ որմոցն. և էր գործն մեծաւ փու- 10
թով և յաջողութեամբ 'ի ձեռս նոցա, և մե-
ծաւ փառօք կամին վաղվաղակի կատարել
զնա։ Եւ յայնժամ մեք հարցեալ զծերսն ասեմք. 11
Ո՞յր հրամանաւ շինէք զտունդ զայդ, և կամ ո՞յր
բանիւ արկէք զհիմունս դորա. և հարցեալ ցնո- 12
սա վասն զի ասացուք գիտել քեզ, և ցուցցուք
քեզ զարսն զառաջնորդս նոցա, և գրեցաք
զանուանս նոցա՝ որք իցեն իշխանք գործոյ նո-
ցա։ Եւ նոքա պատասխանի տուեալ ասացին 13
մեզ. մեք՝ եմք ծառայք Տեառն Աստուծոյ որ ա-
րար զերկինս և զերկիր. և էր շինեալ զտա- 14
ճարս զայս յառաջ քան զբազում ամս 'ի ձեռն
մեծ և զօրաւոր թագաւորին Իսրայէլի. և յոր- 15
ժամ հարքն մեր զայրացուցին՝ և մեղան առ
տէր Աստուած Իսրայէլի որ արար զերկինս և
զերկիր, մատնեաց զնոսա 'ի ձեռս Նաբուքոդո-
նոսորայ արքայի բաբելացւոց, որ էր թագաւոր
քաղդէացւոց։ Յառաջնում ամի թագաւորու- 17
թեանն Կիւրոսի 'ի Բաբելոն, գրեաց արքայ Կիւ-
րոս և հրամայեաց շինել զտաճարս զայս. և 18
զամենայն կահ և սպաս տաճարին զոսկեղէն և
զարծաթեղէն՝ զոր առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ
'ի տաճարէն Տեառն յԵրուսաղէմէ և եդ 'ի պա-
հեստ 'ի տան կռոց իւրոց, դարձեալ Կիւրոս առ
'ի տանէ կռոցն բաբելացւոց, և ետ Զօրոբաբէլ
19 և Սամանասար, և հրամայեաց նոցա բերել
և դնել զկահս և զսպաս 'ի տաճարին Տեառն
յԵրուսաղէմ. և զտաճարս զայս Տեառն հրա-
20 մայեաց շինել 'ի տեղւոջ իւրում. յայնժամ Սա-
մանասար եկեալ յԵրուսաղէմ՝ արկ զհիմունս
տաճարիս այսորիկ, և յայնմ ժամանակէ հե-
տէ մինչև ցայժմ շինեմք, և դեռ ևս ոչ է կա-
21 տարեալ։ Արդ այժմ, տէր մեր և թագաւոր
Դարեհ, խնդիր արա և տես 'ի տանն մատենա-
գրոց, ուր կան գիրք յիշատակարանաց 'ի պա-
22 հեստ թագաւորին Կիւրոսի. և եթէ գտցի՝ հրա-
մանաւ թագաւորին Կիւրոսի և բանիւ նորա շի-
նիցին զտունն Տեառն յԵրուսաղէմ, և հաւանեալ
'ի վերայ հրամանացն Կիւրոսի թագաւորի՝ առ
մեզ ազդեցութիւն տացես վասն իրացս այսր ա-
23 մենայնի։ Յայնմ ժամանակի թագաւորն Դարեհ
հրամայեաց խնդիր առնել 'ի տունս մատենադարանաց
թագաւորացն, որ կային 'ի Բաբելոնի. և գտաւ
'ի Բատանաբարիանի, 'ի Մարաց աշխարհին, 'ի
տեղւոջ ուր կային գիրք յիշատակարանաց. ուր
24 էր գրեալ այսպէս. Յամին առաջնում թագաւո-
րութեանն Կիւրոսի՝ արքայ Կիւրոս հրամայեաց
շինել զտունն Տեառն յԵրուսաղէմ, ուր մատու-
25 ցանեն զոհս յայտնութեամբ 'ի ձեռն հրոյ։ Եւ
հրամայեաց զայս չափ օրինակ շինել. զբարձրու-
թիւնն կանգունս վաթսուն, և լայնութիւն
կանգունս վաթսուն. և դնել կարգս երիս քա-
րակոփս, և կարգ մի 'ի փայտէ նորոյ. և ըզ-
26 ծախսն հրամայեալ էր յարքունուստ տալ։ Եւ
զկահ սպասու տանն Տեառն՝ զոսկեղէնս և զար-
ծաթեղէնս՝ զոր բերեալ էր Նաբուքոդոնոսորայ
'ի Բաբելոն 'ի տաճարէն Տեառն որ էր յԵրուսա-
ղէմ, հրամայեաց տանել Կիւրոս թագաւոր 'ի
տունն Տեառն որ էր յԵրուսաղէմ, զի դիցեն անդ՝
27 որպէս և էր յառաջագոյն։ Եւ յաւել և այս
հրաման՝ Դարեհ արքայ, և ասէ. Սիսին իշխան
ամենայն Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց, և Սաթ-
րաբուզան և այլ ընկերք ձեր որ կարգեալ էն
'ի գործակալութիւն Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց.
'ի բաց կացէք 'ի տեղւոյդ յայդմանէ, և մի մեր-
ձենայք 'ի ծառայդ Տեառն Զօրաբաբէլ՝ որ է իշ-
խան հրէից, և մի 'ի քահանայապետս հրէից՝
որք միանգամ շինեն զտունն Տեառն 'ի տեղւոջ
28 իւրում։ Եւ ես հրամայեցի, զի ամենևին բա-
վանդակ շինեսցի. և եղեց օգնական հրէիցդ որք
եկին յԵրուսաղէմ, մինչև կատարեսցեն զտա-
29 ճարդ Տեառն Աստուծոյ իւրեանց։ Եւ 'ի հար-
կաց կողմանցդ Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց՝ պա-
տուիրանաւ հրամայեցի, զի տացեն արանցդ այ-

զոհիցն 'ի հաստատութենէ զինչ Տեառն. եւ
ասէ Զօրօբաբէլ իշխան՝ զուարակս եւ խոյս եւ
գառինս, ըստ նմին օրինակի եւ ցորեան եւ աղ 30
եւ գինի եւ ձէթ. եւ եղիցի այդ ամենայն կարգաւ
ամ ըստ ամէ, որչափ եւ ժամանակս քահանայքն
յԵրուսաղէմ հրամայեսցեն, 'ի ծախս
Տեառն. որ ըստ օրէ անխափան տացեն. զի մատուսցեն 31
պատարագս տեառն Աստուծոյ բարձրելոյ՝
վասն թագաւորին եւ զօրաց նորա, եւ աղօթեսցեն
աւելի վասն կենաց թագաւորին։ Եւ 32
հրամայեցի, եթէ որ հեղգասցի եւ կամ անցցէ
զհրամանաւ խօսել զոր գրեցի՝ պատժեսցի, եւ
առնեսցի զամենայն յինչսն, եւ կախեսցի եւ
խոշտանգեսցի, եւ զամենայն ստացուածս նորա
յարքունիս տացեն. վասն զի որ անուանեալ 33
անուն Տեառն, անդ հրամայեալ էր զամենայն
զարմանս թագաւորութեանն եւ ազգաց, եւ նա
իշխեսցէ ձեռնարկել եւ արգելուլ, եւ խորհեսցի
չար վասն տաճարին Տեառն որ յԵրուսաղէմ։
Ես թագաւոր Դարեհ՝ մեծաւ զգուշութեամբ 34
հրամայեցի լինել եւ կատարել այսմ ամենայնի։

ԳԼՈՒԽ Է

Յայնժամ Սիսին մեծ իշխան, որ էր կողմանցն 1
Ասորւոց եւ փիւնիկեցւոց, եւ Սաթրաբուզան,
եւ այլ ընկերք նոցա, որ արգելուին զգործ տաճարին,
յորժամ առին զհրամանն 'ի Դարեհէ
թագաւորէ, սկսան փութապէս լինել եւ հոգ 2
տանել գործոյն, եւ եղեն գործակիցք ծերոցն
Հրէից եւ քահանայապետաց. եւ յաջողէր գործ 3
տաճարին. քանզի մարգարէանային Անգէ եւ
Զաքարիա։ Եւ կատարեցաւ տաճարն ըստ հրամանի 4
տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, եւ ըստ հրամանի
կամաց Կիւրոսի եւ Դարեհի։

Յամին վեցերորդի Դարեհի թագաւորի կատարեցաւ 5
տաճարն սուրբ, 'ի քսաներորդ ամսոյն
ադար, 'ի վեցերորդ ամի թագաւորութեանն Դարեհի։
Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի եւ քահանայք 6
եւ ղեւտացիք, եւ ամենայն եկեալքն 'ի գերութենէ,
որպէս կարգեալ եւ հրամայեալ էր 'ի
գիրս օրինացն Մովսէսի։ Եւ մատուցին զնաւակատիս 7
տանն Տեառն, զուարակս հարիւր, խոյս
երկերիւր, գառինս չորեք հարիւր, եւ նոխազս 8
վասն մեղաց ամենայն Իսրայէլի՝ երկոտասան,
ըստ թուոյ ցեղից իշխանացն Իսրայէլի։ Եւ կարգեցան 9
քահանայքն եւ ղեւտացիքն ըստ ազգացն,
զգեցեալք զպճնութիւնսն առաջի տեառն
Աստուծոյ Իսրայէլի. ըստ հրամանացն 'ի գիրսն
Մովսէսի. եւ դռնապանքն ըստ իւրաքանչիւր
դրանցն։ Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի որք եկեալ 10
էին 'ի գերութենէ՝ զզատիկն Տեառն 'ի չորեքտասաներորդի
աւուր ամսեանն առաջնոյ. քանզի
սրբեցան քահանայքն եւ ղեւտացիք միանգամայն,
11 եւ ամենայն որ եկեալքն էին 'ի գերութենէ.
12 եւ եղեալք սուրբք ղեւտացիքն, զենին զզատիկն
Տեառն ամենայն որդւոցն Իսրայէլի որք
եկեալ էին 'ի գերութենէ, եւ եղբարց իւրեանց
13 եւ իւրեանց եւ քահանայիցն։ Եւ կերան որդիքն
Իսրայէլի, որք եկեալ էին 'ի գերութենէն, ամենեքեան
որք որոշեցան 'ի պղծութեանցն հեթանոսաց,
14 եւ որ խնդրեցին զտէր Աստուած։ Եւ
արարին զզատիկն բաղարջակերաց զեօթն օր, եւ
15 լինէին ուրախ առաջի Տեառն. վասն զի դարձոյց
Տէր զխորհուրդ թագաւորին Ասորւոց 'ի նոսա,
եւ զօրացոյց զձեռս նոցա 'ի գործ տեառն Աստուծոյ
Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ յորժամ եղեւ եւ կատարեցաւ այս ամենայն,
թագաւորեաց Արտաշէս արքայ 'ի վերայ
Պարսից։ Նա որ եկեալ Եզրի. որդւոյ Սարեայ,
որդւոյ Եզերիայ, որ 'ի Քեղկեայ, որ 'ի
2 Սաղեմայ, որ 'ի Սադուկայ, որ 'ի Սաքիտովբայ,
որ 'ի Սամարեթայ, որ 'ի Սաղեկայ, որ 'ի Մարերովթայ,
որ 'ի Զարեայ, որ 'ի Ոզուիայ, որ 'ի
Բոկկեայ, որ 'ի Աբիսուեայ, որ 'ի Փենեհեսէ, որ
յԵղիազարայ, որ յԱհարոնէ առաջին քահանայէ։
3 Նա Եզր որ ել 'ի Բաբելոնէ, որ է դպիր յաջողակ
օրինացն Մովսէսի տուելոյ յԱստուծոյ Իսրայէլի։
4 Եւ ետ նմա թագաւորն մեծ փառս. եւ
գտեալ շնորհս առաջի նորա՝ փառաւորեաց զնա
5 մեծաւ պատուով։ Եւ ելին ընդ նմա յորդւոցն
Իսրայէլի եւ 'ի քահանայիցն եւ 'ի ղեւտացւոց,
եւ 'ի սաղմոսերգուաց եւ 'ի դռնապանաց,
6 եւ 'ի ծառայից քահանայիցն յԵրուսաղէմ. յամի
եօթներորդի թագաւորութեանն Արտաշէսի արքայի,
յամսեանն հինգերորդի, որ էր ամ եօթներորդ
թագաւորին, ելեալ 'ի Բաբելոնէ յամսեանն
առաջնոյ ամսեանն, եւ յամսեանն հինգերորդ
7 ամսեանն եկեալ յԵրուսաղէմ, որպէս
8 եւ յաջողեաց նմա Տէր զճանապարհն։ Քանզի
ունէր Եզր ամենայն խնամութեամբ, եւ ոչինչ
պակաս էր 'ի նմանէ յամենայն 'ի պատուիրանացն
Տեառն. եւ ըստ օրինացն Տեառն ուսուցանէր
Իսրայէլի զամենայն զդատաստանս եւ զիրաւունս։
9 Եւ հասին գիր հրամանի Արտաշէսի թագաւորի
առ Եզր քահանայ եւ պատմիչ օրինացն
10 Տեառն. եւ էր գրեալ զայս օրինակ. Թագաւոր
Արտաշէս՝ Եզրի քահանայի եւ պատմչի օրինացն
11 Տեառն ողջոյն։ Զամենայն մարդասէր կամօք հաւանեալ
իմ, հրամայեցի ամենայն ազգաց հրէաստանի՝
որ կամիցին ելանել յԵրուսաղէմ, եւ քահանայապետից
եւ ղեւտացւոց, համարձակութեան
12 լիցի ընդ քեզ երթալ յԵրուսաղէմ. եւ
որպէս փափագեն ցանկութեամբ հասանել 'ի
Հրէաստան եւ յԵրուսաղէմ, հրամայեցաք եւ

և եօթն խորհրդակիցք իմ․ զի երթեալ ըստ 13
օրինացն կատարեսցեն զամենայն , և մատուս- 14
ցեն զպատարագս տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի ,
զորս ուխտեցաք ես և սիրելիք իմ յԵրուսա-
ղէմ․ և զամենայն ոսկի և արծաթ՝ որչափ և
գտցի յերկրին բաբելացւոց՝ տեառն Աստուծոյ
մատուցեն պատարագս յԵրուսաղէմ։ Եւ ա- 15
ռաջնորդաւորութիւն յերկրէս բաբելացւոց
ընծայիցն տեառն Աստուծոյ՝ տարցին յԵ-
րուսաղէմ, ոսկի և արծաթ և զուարակս ,
խոյս և գառինս , և զայլ ամենայն զոհս նուի-
րացն մատուսցեն 'ի սեղան տեառն Աստուծոյ 16
յԵրուսաղէմ։ Եւ զամենայն ինչ՝ որպէս և կա- 17
մից հանդերձ եղբարբքդ քովք՝ արասցես ,
ընդ ոսկւոյ և արծաթոյ հարկացն ըստ կամաց
տեառն Աստուծոյ քոյ կատարեսջիր․ և զքա- 18
հանայական զկահս և զսպաս Տեառն տաճարի
յԵրուսաղէմ՝ արասջիր ըստ պիտոյից տաճարին 19
տեառն Աստուծոյ․ և եղիցի զամենայն առաջի
տեառն Աստուծոյ քոյ յԵրուսաղէմ, և զայլ 20
ևս աւելորդս և յիշեցուածս որ ինչ և իցեն 'ի
պէտս տաճարին , գիցեն զայն 'ի տանէս գանձից
թագաւորացն։ Եւ ես Արտաշէս թագաւոր հրա- 21
մայեցի գանձաւորաց՝ որ են յասորեստանի և
'ի փիւնիկէս քանանացւոց , որչափ և կամես-
ցէ առնուլ Եզր քահանայ և պատմիչ օրինացն
տեառն Աստուծոյ բարձրելոյ, անխափան տացէք
նմա արծաթ՝ տաղանդս հարիւր․ ըստ նմին օրի-
նակի և ցորեան՝ քոռս հարիւր , և գինի և 22
ձէթ նոյնչափ․ և զամենայն ըստ օրինացն ա- 23
ռաւել կատարեսցեն տեառն Աստուծոյ բարձրե-
լոյ․ զի մի՛ լիցի ցասումն յԱստուծոյ 'ի վերայ
թագաւորութեան իմոյ և որդւոց իմոյ։ Եւ 24
հրամայեմ վասն ձեր քահանայից և ղևտաց-
ւոց և սաղմոսասաց պաշտօնէից և դռնապա-
նաց և ծառայից քահանայից և սպասաւորաց
տան Տեառն , մի՛ զհարկս ինչ և մի՛ զայլ ինչ որ 25
ամենևին իշխեսցէ 'ի դոցանէ պահանջել։ Եւ 26
դու , Եզր , ըստ իմաստութեանն քում՝ որ տուեալ
է քեզ յԱստուծոյ՝ կացո վերակացուս և դա-
տաւորս , որք դատեսցին զժողովուրդ Ասորւոց և
Փիւնիկեցւոց․ ամենեքեան որոց ուսեալ իցէ զօ-
րէնս տեառն Աստուծոյ քո․ և որ ոչ գիտիցեն՝ 27
ուսուսջիր․ և ամենեքեան որ անցանիցեն զօրի-
նօք տեառն Աստուծոյ քոյ և զօրինօք մեր թա-
գաւորաց , առաւել քեզ իշխանութիւն պատու-
հասել և խրատանել․ և եթէ մահապարտ ի-
ցեն՝ սպանանել , կամ թէ պատուհասի արժանի՝
պատուհասել և տուգանս պահանջել։ Եւ ասէ 28
Եզր դպիր օրինացն Տեառն․ Օրհնեալ է տէր Աս-
տուած հարցն մերոց , որ ետ զայս ամենայն 'ի
սիրտ թագաւորին՝ փառաւորել զտաճարն Տեառ-
ն որ յԵրուսաղէմ․ և զիս մեծացոյց ա- 29
ռաջի թագաւորին , և առաջի ամե-

նայն խորհրդականաց նորա և սիրելեաց և ա-
30 մենայն մեծամեծաց նորա , և եղէ ես զուարթա-
ցեալ յոյժ օգնութեամբք տեառն Աստուծոյ ի-
մոյ։ Եւ ժողովեցի զամենայն արս Իսրայէլի որք
ելանէին ընդ նմա յԵրուսաղէմ։
31 Եւ այս են իշխանք ըստ նահապետութեան ԺԱ
հարցն իւրեանց , և ըստ բաժնից ցեղիցն իւ-
րեանց որք ելին ընդ Եզրի 'ի Բաբելոնէ , 'ի թա-
32 գաւորութեանն Արտաշէսի արքայի․ Յորդւոցն
Փենեհեսի Գերսոմ , յորդւոցն Իթամարայ Դա-
33 մայէլ , յորդւոցն Դաւթայ Փարէս , յորդւոցն
Փարոսայ Զաքարիա , և որք ընդ նմա էին գե-
34 րեալ արք հարիւր յիսուն․ յորդւոցն Փաաթ՝
Մովաբ , Եղիա , Ոզիասա , Զարեա , և ընդ նմա
35 արք երկերիւր․ յորդւոցն Զաթուայ Սեքենիա ,
Յեթէլեայ , և ընդ նմա արք երեք հարիւր․
36 յորդւոցն Ադինայ Յովնաթան , և ընդ նմա
արք երեք հարիւր յիսուն․ յորդւոցն Եղամ-
եայ Գոդոլիա , և ընդ նմա արք եօթանասուն․
37 յորդւոցն Սափատեայ Զաքարիա Միքայելեանց ,
38 և ընդ նմա արք եօթանասուն․ յորդւոցն Յո-
վաբայ Աբդիաս Եղէլեանց , և ընդ նմա արք
39 երկերիւր և երկոտասան․ յորդւոցն Բանեայ
Սաղիմոթ Յովսափեանց , և ընդ նմա արք
40 հարիւր վաթսուն․ յորդւոցն Բեբեայ Զաքարիա
41 Բեբեայ , և ընդ նմա արք քսան և ութ․ յորդ-
ւոցն Աստաթայ Յովհաննէս Աքատանայ , և ընդ
42 նմա արք հարիւր տասն․ յորդւոցն Ադոնիկամայ
յետնոյ․ և այս անուանք նոցա․ Ելիփաղատ ,
Դէուէլ , Սամեա , և ընդ նոսա արք եօթանա-
սուն․ յորդւոցն Բաղեայ Ութիա Տաքուրեանց ,
43 և ընդ նմա արք եօթանասուն։ Եւ ժողովեալ
զնոսա յայս գետոյն , որ անուանի Թերա՝ և ա-
րարեալ օթևանս անդ աւուրս երիս , և ստու-
գեալ համար ամենեցուն , յորդւոցն քահանայից
44 և յորդւոցն ղևտացւոց ոչ ոք գտաւ անդ նոցա։
45 Եւ առաքեցի առ Եղիազար , և եկին առ իս Սա-
մեա և Յորիբոս և Նաթան , Ենովնան , Զաքա-
րիա և Մոսողամն․ այս իշխանքն և վարդա-
46 պետք օրինացն։ Եւ ասացի գնալ երթալ առ
47 Ղոդէոն իշխան գանձաւորացն , և պատուիրեցի
նոցա ասել ցՂոդէոն և ցեղբարս նորա , և որ
մնացեալ էին 'ի տեղւոջ գանձաւորացն , առաքել
48 առ մեզ 'ի քահանայսն տանն Տեառն։ Եւ ածին
առ մեզ արս՝ որ էին զօրաւորք ըստ կամի Տեառն
և գիտունք յորդւոցն Տեառն․ յորդւոցն Մողեայ՝
որ 'ի Ղևեայ և յԻսրայէլէ , Սաբրեամն և զոր-
49 դիս նորա և զեղբարս ութևտասան․ և Ասե-
բիան և Աննան և Ոսեան եղբարք․ յորդ-
ւոցն Քանանեայ՝ և որդիք նորա արք քսան․
50 և 'ի ծառայից քահանայիցն զորս ետ Դաւիթ
իշխանն 'ի գործ սպասաւորութեան ղևտացւոց ,
որոց գրեցան անուանք նշանաւորացն , քսան։
51 Եւ քարոզեցաք անդ պահս , և մատուցաք ա-

զօրս առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ խնդրել
դիւրութիւն եւ յաջողութիւն մեզ եւ որդւոց
մերոց, եւ ամենայն ինչ որ ընդ մեզ էր. վասն զի 52
ծանրութիւն համարեցայ խնդրել 'ի թագաւո-
րէն հեծեալս եւ հետեւակս յուղարկաւորս ընդ
մեզ՝ վասն զգուշութեան այնոցիկ որք ընդդի-
մանայցեն մեզ. քանզի ասացաք ցթագաւորն այս- 53
պէս, թէ զօրութիւն տեառն Աստուծոյ մերոյ
է ընդ մեզ, եւ ընդ ամենեսեան որք խնդրեն զնա:
Եւ վասն այսր ամենայնի կարդացաք առ նա եւ 54
խնդրուածս, զի Տէր ողորմեսցէ մեզ եւ յաջո-
ղեսցէ մեզ 'ի ճանապարհս խաղաղութեան: Եւ 55
որոշեցաք զգլխաւորս ցեղից քահանայիցն՝ արս
երկոտասան, եւ զՍեդեքիա եւ զԱսաբիա, եւ
ընդ նոսա յեղբարց նոցա արս տասն: Եւ կշռե- 56
ցաք եւ տուաք ցնոսա զարծաթ եւ զոսկի եւ
զսպաս քահանայութեան տանն Տեառն՝
զոր պարգեւեաց մեզ թագաւորն եւ խորհրդա-
կիցք նորա, եւ իշխանք եւ ամենայն Իսրայէլ.
Եւ կշռեալ ետու ցնոսա արծաթ տաղանդս վեց 57
հարիւր յիսուն, եւ սպաս արծաթոյ՝ հարիւր
տաղանդ, եւ ոսկւոյ տաղանդս հարիւր. եւ այլ 58
կաս ոսկւոյ քսան, եւ կաս պղնձոյ սուրբ եւ
մաքուր ոսկեգոյն՝ երկոտասան: Եւ ասացի ցնո- 59
սա. Եւ դուք սուրբ էք Տեառն, եւ ամենայն
սպասդ սուրբ Տեառն է, եւ ոսկեղէնք եւ արծա-
թեղէնք. աղօթս արարէք առ Տէր, եւ տէր Աս-
տուած հարցն մերոց ողորմեսցէ եւ հաստեսցէ
խաղաղութեամբ 'ի տեղի սրբութեան իւրոյ: Ար- 60
թուն կացէք եւ պահեցէք, մինչեւ հասուցեալ
տարջիք զդոսա ցգլխաւորս քահանայիցն եւ ղեւ-
տացւոց՝ եւ ցիշխանս հայրապետաց Իսրայէլի
որ են յԵրուսաղէմ, զոր առեալ պահպանեսցեն 61
տաճարին Տեառն՝ եւ քահանայապետքն եւ
ղեւտացւոց՝ զարծաթ եւ զոսկի եւ զկաս առ-
ուք՝ տարցին 'ի տաճարն Տեառն որ է յԵրու-
սաղէմ: Եւ յարուցեալ չուեցաք 'ի գետոյն Թե- 62
րայ, որ օր երկոտասան էր ամսոյն առաջնոյ, եւ
եկաք հասաք յԵրուսաղէմ. պահպանեալք բարձ-
րացեալ եւ զօրացեալ ձեռամբ Տեառն. եւ փըր-
կեաց զմեզ տէր Աստուած մեր յամենայն թշնա-
մեաց մերոց, եւ հասաք ողջամբ եւ խաղաղու-
թեամբ յԵրուսաղէմ: Եւ յորժամ հանգեաք ա- 63
ւուրս երիս յԵրուսաղէմ, յաւուրն չորրորդի
կշռեալ տուաք զարծաթն եւ զոսկի 'ի տուն
տեառն Աստուծոյ մերոյ ցքահանայն Մարմովթի
Ուրեայ, եւ որ ընդ նմա էին՝ Եղիազար փե- 64
նեէսեան եւ Յովսաբդոս յեսուեան եւ Մեթոր
սաբանեան եւ այլ ղեւտացիք, ցոյց տուաք կըշ-
ռով եւ համարով. եւ գրեցաւ կշիռ համարոյն 65
յայնմ յաւուրն: Եւ որք եկեալ էին ընդ իս 'ի 66
գերութենէն բաբելացւոց՝ մատուցին պատա-
րագս տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, զուարակս
երկոտասան վասն ամենայն Իսրայէլի, խոյս

67 իննսուն, գառինս եօթանասուն եւ երկու, նոխազս
վասն փրկութեան երկոտասան. զայս ամենայն
զոհս մատուցին առաջի տեառն Աստուծոյ Իս-
68 րայէլի: Եւ ետուն զգիր հրամանի թագաւորին
ցգործակալս թագաւորին, եւ ցիշխանս եւ ցպա-
տուականս Ասորւոց եւ փիւնիկեցւոց, եւ մե-
ծաւ պատուով փառաւորեցին զազգն մեր եւ
զտաճարն Տեառն:

69 Եւ 'ի կատարել այսր ամենայնի՝ եկին առաջի Թ.
իմ նախարարքն եւ իշխանք որդւոցն Իսրայէլի՝
եւ ասեն. Անխտիր եղեւ ամենայն ազգ որդւոցն
Իսրայէլի եւ իշխանք նոցա, եւ քահանայքն եւ
70 ղեւտացիք. խառնակեցան ընդ հեթանոսս եւ ընդ
այլազգիս, եւ ընդ պղծութիւնս ամենայն ան-
հաւատիցն. ընդ քանանացիս եւ ընդ քետա-
ցիս եւ ընդ փերեզացիս եւ ընդ յեբուսացիս
եւ ընդ մովաբացիս եւ ընդ ամոնացիս եւ ընդ
71 եգիպտացիս եւ ընդ եդոմայեցիս. վասն զի ա-
մուսնացան ընդ դստերս նոցա, ինքեանք եւ որ-
դիք իւրեանց. եւ խառնակեցաւ սերմն սրբու-
թեան իւրեանց ընդ այլազգիս հեթանոսաց եր-
կրին. եւ ընկալան իշխանք եւ մեծամեծք իւրա-
քանչիւր զանօրէնութիւնս զայս յանձինս իւ-
րեանց. քանզի նոքա եղեն առաջնորդք չար խառ-
72 նակութեանցս այսոցիկ: Եւ եղեւ յորժամ լուայ
ես զբանս զայսոսիկ, պատառեցի զհանդերձս
իմ. եւ ողբս առեալ փետէի զմազս գլխոյ իմոյ
եւ զմօրուաց իմոց, եւ նստայ 'ի սուգ մեծ տըրտ-
73 մեալ: Եւ ժողովեցան առ իս ամենեքեան երկեւ-
ղեան զբանն իմ, որ էր վասն տեառն Աստու-
ծոյ Իսրայէլի. եւ տեսեալ զիս զոր ինչ արարի
'ի վերայ անօրէնութեան նոցա. քանզի նստայ
այնպէս տրտմեալ մինչեւ յերեկս, 'ի հասանել
74 ժամու զոհից երեկորին. եւ յարուցեալ 'ի պահն
այնպէս պատառեալ էին հանդերձք իմ, եւ հան-
դերձ սրբակք կորուսեալ էի. եւ համբարձեալ
75 զձեռս իմ առ տէր Աստուած աղաղակեցի, եւ
ասեմ. Տէր, ամաչեմք եւ զղջամք առաջի երե-
76 սաց քոց, քանզի մեղք մեր բազմացան առաւել
քան զգլուխս մեր, եւ անօրէնութիւնք մեր
77 բարձրացան առաւել 'ի վերայ քան զերկինս՝ յա-
մաց եւ 'ի ժամանակաց հարցն մերոց. եւ եմք
78 մեք 'ի մեղս մեծամեծս մինչեւ ցայսօր: Եւ վասն
մեղաց մերոց եւ յանցանաց հարցն մերոց մատ-
նեցաք մեք 'ի գերութիւն հանդերձ եղբարբք մե-
րովք եւ թագաւորօքն մերովք եւ քահանայա-
պետօքն մերովք. եւ ամենայն թագաւորք երկրի
արկեալ զմեզ 'ի սուր սուսերի՝ գերեցին զմեզ.
եւ աւերեցին զաւեղս մեր, եւ եղաք մեք յա-
79 մօթ՝ մինչեւ ցայսօր ժամանակի: Եւ այժմ որ-
չափ եղեւ 'ի վերայ մեր ողորմութիւն քո, Տէր.
'ի թողուլ արմատ եւ զաւակ եւ անուն 'ի տեղ-
80 ւոջ յայսմ 'ի սրբութեան քում, եւ յայտնեցեր
զլոյս 'ի տաճարի տեառն Աստուծոյ մերոյ. եւ

նուր մեզ կերակուր 'ի ժամանակի ծառայութեան
մերոյ․ եւ 'ի գերութեանն ոչ թողեր զմեզ 81
'ի ձեռաց, այլ եղեր մեզ Տէր օգնական, եւ ետուր
մեզ գտանել շնորհս առաջի թագաւորին
Պարսից․ եւ պատուեաց զմեզ եւ զարդարեաց
ամենայն կազմածով, եւ փառաւորեաց զտաճարն 82
տեառն Աստուծոյ մերոյ, եւ կանգնեաց
եւ շինեաց զաւերակսն Սիոնի, եւ հաստատեաց
զմեզ 'ի հրէաստանի եւ յԵրուսաղէմ։ Եւ այժմ 83
զինչ ասասցուք պատասխանի առաջի քո, Տէր,
յետ այսր ամենայնի․ քանզի անցաք զօրինօք
եւ զհրամանօք քովք, Տէր, զոր ետուր 'ի ձեռն
ծառայիցն քոց մարգարէից, ասելով այսպէս․ 84
Զի երկիրն յոր մտանէք դուք ժառանգել զնա,
է երկիր պղծեալ 'ի պղծութեանցն ազգաց երկրին
այնորիկ, եւ աղտեղութիւնքն իւրեանց
լի զնա․ եւ արդ մի ամուսնասջիք դուք 'ի դստերաց 85
նոցա որդւոց քոց կանայս, եւ զդստերսն
ձեր մի տայցէք որդւոց նոցա․ եւ մի խնդրեսջիք 86
առնել խաղաղութիւն ընդ նոսա զամենայն ժամանակս․
եւ եղիջիք դուք զօրաւոր ուտել զբարութիւնս
երկրին․ եւ ժառանգեսցեն որդիք քո
զերկիրն զայն յաւիտենական ժամանակաց։ Եւ 87
որ ինչ գամ մի անցք անցին ընդ մեզ՝ վասն գործոց
մերոց եւ վասն չարութեան մեղաց մերոց․
այլ դու Տէր բազում անգամ թողեր զմեղս մեր, 88
եւ ետուր մեզ այսպիսի զաւակ եւ արմատ, մեք
դարձեալ խոտորեցաք անցանել զօրինօք քովք,
եւ խառնակեցաք ընդ աղտեղութիւնս հեթանոսաց
երկրիս․ եւ ոչ բարկացար մեզ 'ի կորուսանել 89
զմեզ մինչեւ ցայն վայր՝ եթէ ոչ մնացէ
արմատ եւ զաւակ եւ անուն մեր։ Տէր Աստուած 90
Իսրայէլի, դու արդար եւ ճշմարիտ ես․ ոչ սպառեցեր
զզաւակ մեր, այլ մնացաք զաւակ եւ արմատ
մինչեւ ցայսօր։ Եւ արդ ահաւասիկ եմք այսօր 91
առաջի քո յանօրէնութիւնս մեր, եւ ոչ եւս
կարեմք կալ առաջի երեսաց քոց․ զի բազմացան
անօրէնութիւնք եւ չարիք մեր առաւել քան
զգլուխս մեր։ Եւ յորժամ եկաց յաղօթս Եզր՝ 92
հանդերձ խոստովանութեամբք արտասուօք եւ
ողբովք մեծամեծօք, անկեալ էր 'ի վերայ երեսաց
երկրի առաջի տաճարին Տեառն․ ժողովեցան
առ նա ամենայն որ էին յԵրուսաղէմ, ժողովուրդք
բազումք՝ արք եւ կանայք, երիտասարդք
եւ կուսանք․ քանզի ողբք մեծամեծք էին
'ի բազմութեանն։ Եւ կարդաց Յեքոնիա Եէլեայ 93
յորդւոցն Իսրայէլի, եւ ասէ ցԵզր․ Մեք մեղաք
առ Տէր Աստուած, եւ առաք կանայս յայլազգեաց
երկրիս այսորիկ, եւ այժմ են այսօր անօրէնութիւնք 94
'ի միջի մերում․ եկայք ամենեքեան՝
դիցուք երդումն առաջի Տեառն, եւ հանցուք
'ի բաց զկանայս մեր զոր առաք յայլազգեաց,
հանդերձ որդւովք իւրեանց, որպէս եւ հրամայէ 95
յօրէնս տեառն Աստուծոյ մերոյ։ Արի
96 փութապէս եւ կատարեա․ զի առ քեզ են ամենայն
իրք մեր, եւ մեք ընդ քեզ․ զինչ եւ հրամայեսցես՝
97 արասցուք։ Եւ յարուցեալ Եզր՝ երդմնեցոյց
զիշխանս ցեղից քահանայիցն եւ զղեւտացւոց
եւ զամենայն Իսրայէլի՝ առնել ըստ այսմ
օրինակի․ եւ երդուան։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ յարուցեալ Եզր 'ի դրանէ տաճարին Տեառն՝
չոգաւ 'ի տունն Յովհաննու Եղիասիբեայ,
2 եւ անդ ագաւ․ հաց ոչ ճաշակեաց եւ ջուր ոչ
արբ, եւ ողբայր 'ի վերայ անօրէնութեանցն,
3 եւ մեծամեծ մեղաց բազմութեանն։ Եւ քարոզ
կարդաց յամենայն հրէաստան եւ յԵրուսաղէմ,
թէ ամենեքեան որ եկեալ էին 'ի գերութենէն,
4 եկեսցեն եւ ժողովեսցին յԵրուսաղէմ․ եւ զհետ
երկուց եւ երից աւուրց որք ոչ ժամանեսցեն
անդր՝ զաւակք յառաջնորդացն եւ 'ի ծերոցն,
յափշտակեսցեն զստացուածս նոցա, եւ նոքա
օտարացեալ արտաքս եղեն քան զբազմութիւն
5 ժողովրդոց գերութեանն։ Եւ ժողովեցան ամենեքեան
որ էին յազգէն Յուդայ եւ Բենիամինի
մինչեւ ցերիս աւուրս յԵրուսաղէմ, յամսեանն
6 իններորդի՝ 'ի քսաներորդ աւուր ամսոյն․ եւ
նստան ընդ նմա ամենայն բազմութիւնն՝ յընդարձակութեան
առաջի տանն Տեառն, եւ սարսացեալք
7 դողային վասն ցրտութեան ձմերայնոյն։ Եւ
յարուցեալ Եզր՝ ասէ ցնոսա․ Դուք էք որ մեղայք՝
եւ առէք կանայս 'ի դստերաց այլազգեաց, եւ
յաւելէք զանօրէնութիւն 'ի վերայ Իսրայէլի․
8 եւ արդ տուք զխոստովանութիւն եւ զփառս
9 տեառն Աստուծոյ հարցն մերոց․ եւ արարէք
զկամս նորա, եւ զատեալ որոշեցարուք յամենայն
հեթանոսաց երկրի եւ 'ի կանանց այլազգեաց
10 զոր առարէք։ Եւ մարտնեալ ամենայն բազմութիւնն՝
աղաղակեցին մեծաձայն եւ ասեն․
11 Այդպէս արասցուք որպէս ասացեր․ այլ վասն
զի ժամանակս ձմեռն է, եւ մեք բազմութիւն
յոյժ, եւ ոչ կարեմք այսպէս ժուժալ վասն
նեղութեանս․ եւ գործս ոչ թէ զմի օր է կամ
զերկուս, վասն զի յոյժ առաւել մեղաք յիրս
12 յայս։ Արդ կացցեն իշխանք եւ առաջնորդք 'ի
վերայ բազմութեանս, եւ ամենայն ուրուք որոյ
13 իցէ 'ի տան իւր կին այլազգի՝ եկեսցեն պահանջեսցեն
'ի նմանէ ժամանակի․ եւ իւրաքանչիւր
տեղւոյն կացցեն ծերք եւ դատաւորք, եւ լուծեալ
քակեսցեն 'ի մէնջ զբարկութիւն Տեառն
զմեծամեծ չարեացս այսոցիկ զոր գործեցաք։
14 Յովնաթան Ազայէլեանց եւ Եզեկիա Թովկեանց՝
ընկալան յանձինս առնել զայս․ եւ Մոսողամոս
եւ Լեւի եւ Սաբաթեոս, որք միաբանեցին ընդ
15 նոսա, եւ արարին ըստ ամենայնի որպէս հրա-
16 մայեցին որք եկեալ էին 'ի գերութենէն։ Եւ ընտ-

բեաց Եզր որս քահանայս իշխանս եւ հայրապետս ըստ անուանց իւրեանց · եւ նստան յամսամտին՝ յամսեանն տասներորդի · զի վճարեսցեն խնդրն · եւ ժողովեալ ածին զարսն եւ զկա- 17
նայս որք ունէին զայլազգիսն՝ մինչեւ յամիսն առաջներորդ : Եւ գտան 'ի քահանայիցն որ ժո- 18
ղովեալ էին, որք ունէին զկանայս այլազգեացն եւ էին խառնակեալ ընդ ամպարշտութիւնն, յորդւոցն Յեսուայ յովսեդեկեանց եւ եղբարն 19
նորա՝ Մաթէլա եւ Եղիազարոս եւ Յարիբոս եւ Յովադամ · եւ ետուն հանել զկանայս իւրեանց 20
զայլազգիս, եւ մատուցին իւրաքանչիւր խոյս՝ վասն թողութեան մեղացն անգիտութեան : Եւ 21
յորդւոցն Եմմերայ՝ Անանիա եւ Զաբդէոս եւ Մանէս եւ Սամէոս եւ Յերիէլ եւ Ազարիաս : Եւ յորդւոցն Փասուր՝ Եղիանաս եւ Մասիաս, 22
Իսմայէլ եւ Նաթանայէլ եւ Ոկեդէլոս եւ Սալթոս : Եւ յորդւոցն ղեւտացւոց՝ Յովզաբադոս եւ 23
Սեմիս եւ Կոնոս, այս ինքն է Սալիտաս, եւ Փաթէոս՝ որ եւ Յուդաս, եւ Յովնաս : 'Ի սաղմո- 24
սասաց պաշտօնէիցն, Եղիասիբոս, Բակուրոս · 'ի դռնապանացն, Սալոմոս եւ Տոլբանէս : Եւ 25
յԻսրայէլէ, յորդւոցն Փորոսայ՝ Յերամոս եւ 26
Յեզդիաս եւ Մելքիաս եւ Միալէս եւ Եղիազարոս եւ Ասաբիաս եւ Բանեաս : Եւ յորդւոցն Ե- 27
ղիաելի՝ Մաթթանիաս, Զաքարիաս, Յեզրիէլ, Յովադիաս, Յերիմովթ եւ Ադեդիաս : Եւ յորդ- 28
ւոցն Զաթուայ՝ Եղիադաս, Եղիասիմոս, Աթոնիաս, Արիմովթ եւ Սաբաթոս եւ Զարդէաս : Եւ յորդ- 29
ւոցն Բեբեայ՝ Յովաննէս եւ Անանիաս եւ Յովզաբադոս եւ Եմաթոս : Եւ յորդւոցն Մանի՝ Եղա- 30
մոս, Մամուխոս, Յեդէոս, Յասուբոս, Յասաւէլոս եւ Յերեմովթ : Եւ յորդւոցն Ադդի՝ Նաթոս 31
եւ Մոսիաս, Զաղուռոս, Նաիդոս, Մատաթիաս եւ Եսթէլ եւ Բալնուոս եւ Մանասէ : Եւ յորդ- 32
ւոցն Անաաս՝ Եղիոնաս եւ Ասէաս եւ Մելքիաս եւ Սաբէոս եւ Սիմոն եւ Քոսամէոս : Եւ յորդ- 33
ւոցն Ասոմայ՝ Անէոս եւ Մատաթիաս եւ Բանէաս եւ Եղիփալատ եւ Մանասէ եւ Սեմէի : Եւ յորդւոցն Բանի՝ Երեմիաս եւ Մոմդիաս, Իս- 34
մայրոս եւ Յուէլ, Մամդէ եւ Պեդիաս եւ Անոս, Կարաբոն եւ Ենասիբոս եւ Մամնիտանէմոս, Եղիասիս, Բաննուս, Եղիալի, Սամիս, Սելեմիաս, Նաթանիաս : Եւ յորդւոցն Եզովրայ՝ Ասէմ, Եզրիէլ, Ազայէլ, Սամատոս, Զամբրի, Յովսէփ : Եւ յորդւոցն Նոոմայ՝ Զաղիկէոս, 35
Իորադիաս, Եդաւուէլ, Բենեաիաս : Ամենայն ա- 36
մենեքեան էին որոց առեալ էր զկանայս այլազգեացն · եւ արձակեցին 'ի բաց զկանայս իւրեանց եւ զորդիս իւրեանց : Եւ բնակեցին քահանայքն 37
եւ ղեւտացիք եւ յԻսրայէլէ՝ յԵրուսաղէմ եւ 'ի գաւառին, յամսամտին յամսեանն եօթներորդի · եւ որդիքն Իսրայէլի բնակեցին 'ի բնակութիւնս իւրեանց : Եւ ժողովեցան ամենայն բազ- 38
մութիւնն միաբան յընդարձակ տեղի կողմանն

39 արեւելից, առաջի դրան տաճարին, եւ ասացին ցԵզր քահանայապետ եւ պատմիչ օրինացն, զի բերցէ զօրէնսն Մովսիսի, զաւանդեալն 'ի տեառնէ
40 Աստուծոյ Իսրայէլի · եւ եբեր 'ի մէջ Եզր զօրէնսն առաջի ամենայն արանց եւ կանանց եւ առաջի ամենայն քահանայիցն : Եւ լուան զօրէնսն Տեա-
41 ռըն յամսամտին եօթներորդ ամսեանն · եւ կարդայր յառաջնում դրան տաճարին յընդարձակին, յառաւօտէ մինչեւ ցոր հասարակ առաջի ամենայն արանց եւ կանանց, եւ լսէին եւ 'ի միտ առնուին ամենայն բազմութիւնն զօրէնսն տեառն
42 Աստուծոյ : Եւ կայր Եզր քահանայ եւ պատմիչ օրինացն Տեառն՝ 'ի վերայ փայտակերտ բեմի, զոր
43 կազմեալ էր · եւ կային մօտ առ նմա յաջմէ կողմանէ՝ Մատաթի, Սամուս, Անանիաս, Ազա-
44 րիաս, Ուրիաս, Եզեկիաս, Բաալսամոս, եւ յահեկէ կողմանէ՝ Փալթէաս, Միսայէլ, Մելքիաս,
45 Լովթաս, Ուրաս, Նաբարիաս, Զաքարիաս : Եւ առեալ 'ի ձեռն Եզրի զգիրս օրինացն, քանզի նստէր մեծաւ փառօք առաջի ամենեցուն, եւ ամենայն բազմութիւնն նստէին առաջի նորա :
46 Եւ յորժամ եբաց զգիրս օրինացն՝ յոտն կացին ամենայն բազմութիւնն · եւ օրհնեաց Եզր զտէր Աստուած բարձրեալ՝ զԱստուած զսաբաւովթ եւ
47 զամենակալ, եւ միաբան ամենայն բազմութիւնն ասէր, ամէն · եւ ամբարձեալ զձեռս իւրեանց 'ի վեր՝ անկանէին յերկիր 'ի վերայ երեսաց իւրեանց, եւ երկիր պագանէին տեառն Աստու-
48 ծոյ : Եւ Յեսուս եւ Անանուս եւ Սարաբիաս եւ Յադինոս եւ Յակուբոս, Սաբաթէոս, Աւդէաս, Մաննէաս եւ Կալիտաս, Ազարիաս, Յովզաբդոս
49 եւ Անանիաս, Փիլաթաս, այս էին ղեւտացիքն՝ որ ուսուցանէին ժողովրդեանն զօրէնս Տեառն, եւ տային նոցա 'ի միտ առնուլ, եւ լսէին օրի-
50 նացն տեառն Աստուծոյ : Եւ ասէ Աստարաթէս ցԵզր քահանայ եւ պատմիչ օրինացն Տեառն եւ ցղեւտացիսն, որք ուսուցանէին զբազմութիւնն ·
51 ասէ ցնոսա առաջի ամենեցուն · Օրս այս է որ սրբութեան Տեառն, եւ ամենեքեան էն լածէին
52 'ի լսել օրինացն Տեառն · գնացէք եւ կերիջիք կերակուր զպարարտութիւն, եւ արբէք զքաղցրութիւն, եւ առաքեցէք զչիր այնոցիկ որք ոչ ու-
53 նիցին ինչ · վասն զի սուրբ է օրս այս Տեառն, եւ մի տրտմեցուցանէք զսա · քանզի տէր Աստուած
54 է որ փառաւորեաց զմեզ : Եւ ղեւտացիքն ամենայն հրամայեցին բազմութեանն եւ ասեն · Օրս
55 այս սուրբ է, եւ մի տրտմեցուցանէք զսա : Եւ ասեն ցբազմութիւնն · Որոյ կայցէ՝ կերիցէ եւ արբցէ եւ ուրախ լիցի, եւ տացէ այնմիկ որոյ ոչն կայցէ · եւ եղիցին ամենեքեան ուրախ այսօր յոյժ · վասն զի լցայք եւ 'ի միտ առէք զբանս օրինաց Տեառն, յորս դուք ժողովեցայք եւ մեք ուսուցաք ձեզ :

Թ. 52. Ցոմն Առաքեցէք առ որս չիք պարգեւս :

ՀԱՆԴԱՄԱՆՔ

ԳԼԽՈՑ ԵՐԿՐՈՐԴ ԵԶՐԱՅ

Գիրքս Եզրի՝ որ անուանեալ կոչի Եզր երկրորդ, զնոյն զասութիւն երկրորդէ զոր ինչ առաջինն Եզրն, միայն ի կարգս գլխոցն զանազանեալ. եւ այնու եւս, զի է ինչ զոր առաջինն պատմէ եւ երկրորդս ոչ։ Արդ զի առաւել անիցիս զՀամաձայնութիւնն, զկարգ գլխոց երկրորդս Եզրայ յանդիման առեալ նշանակելով զոյգս դրոշմեալ, եւ թէ ընդ որում գլխոյ առաջնոյ գրոցն համաձայնին ի բաղդատելիք գլխոյն կարմրագրեցաք առ ընթեր նոյնն զոյգս ստորադրեալ։

ԵԶՐԱՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յառաջնում ամին Կիւրոսի արքային Պար- 1
սից. 'ի կատարել բանին Տեառն 'ի բերանոյ Երե-
միայ մարգարէի. զարթոյց Տէր զոգին Կիւրոսի
թագաւորին Պարսից. եւ ետ հրաման պատուի-
րանի յամենայն թագաւորութեան իւրում, եւ
գրեաց առ ամենեսեան օրինակ զայս. Այսպէս 2
ասէ Կիւրոս թագաւոր Պարսից. զամենայն թա-
գաւորութիւնս երկրի ետ ինձ տէր Աստուած
երկնից, եւ նա հրամայեաց ինձ տանել եւ շինել
նմա տաճար յԵրուսաղէմ հրէաստանի։ Ո՞ որ 3
եւ իցէ 'ի ձէնջ յամենայն ժողովրդեան Տեառն՝
ընդ որում է Աստուած նորա ընդ նմա, ելցէ յԵ-
րուսաղէմ հրէաստանի եւ շինեսցէ զտուն տա-
ճարն Աստուծոյ Իսրայէլի. եւ ինքն Աստուած որ
բնակեալ է յԵրուսաղէմ՝ եկեսցէ ընդ նմա։ Եւ 4
զամենայն պատարագութիւն իւր տացէ ընդ իւր.
եւ տարցի 'ի տեղւոջն յայն ուր ինքն բնակեսցէ.
եւ տացէ այր ընդ իւր զամենայն կազման իւր՝
որ ինչ եւ իցէ, արծաթեղէն եւ ոսկեղէն, եւ
ընչս կազմ եւ գրաստուն՝ համագրեալ ընկերօք իւ-
րեանց տացեն ընդ իւրեանս 'ի պատարագութիւն
տաճարին տանն Աստուծոյ յԵրուսաղէմ։ Եւ 5
յարեան իշխանք հայրապետաց ազգացն Յուդայ
եւ Բենիամինի, եւ քահանայքն եւ ղեւտացիք
ամենեքեան՝ զորոց զարթոյց տէր Աստուած զո-
գիս նոցա ելանել եւ շինել զտաճարն տանն Աս-
տուծոյ յԵրուսաղէմ։ Եւ ամենեքեան որ շուրջ 6
էին զնոքօք՝ օգնէին եւ զօրացուցանէին զձեռս
նոցա՝ տալով արծաթ եւ ոսկի եւ ընչս եւ գրա-
ստուն, եւ ընծայիւք եւ պատարագօք լցուցա-
7 նէին զնոսա։ Եւ թագաւորն Կիւրոս ետ բերել
զամենայն սպասս եւ զկահ տաճարին Տեառն զոր
ած Նաբուքոդոնոսոր յԵրուսաղեմէ, եւ եդ 'ի
8 պաշ 'ի տան աստուածոց իւրոց. ետ բերել
զայն ամենայն Կիւրոս թագաւոր Պարսից 'ի ձեռն
Միթրադատայ գանձաւորի, եւ համարեալ՝ ետ
9 ցՍամանասար իշխան Յուդայ։ Եւ այս է թիւ
համարոյն. զոհարանք ոսկեղէնք՝ երեսուն, եւ
զոհարանք սպասուն արծաթեղէնք՝ հազար քը-
10 սան եւ ինն. սկաւառակք ոսկիք՝ երեսուն, եւ
11 արծաթեղէնք՝ կրկին հազար. ամենայն կահք
ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք՝ հինգ հազար եւ չո-
րեք հարիւր։

Եւ ընդ ամենայն որ էին ընդ Սամանասարայ Բ
եւ ընդ ելելոց գերութեանն 'ի Բաբելոնէ յԵրու- Ե
սաղէմ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Այս են որդիքն Իսրայէլի՝ ըստ իւրաքանչիւր
տեղեացն որ ելանէին 'ի գերութենէն զոր գե-
րեաց Նաբուքոդոնոսոր թագաւոր բաբելոնացւոց
'ի Բաբելոն, զորս եւ դարձոյց Կիւրոս 'ի Բաբե-
լոնէ յԵրուսաղէմ եւ 'ի հրէաստան՝ այր յիւրա-
2 քանչիւր քաղաք։ Եւ որք էին եկեալ ընդ Զօ-
րաբաբելի, Յեսու, Նեեմի, Սարէաս, Հռէլէաս.
Մարդոքէոս, Բաղասան, Մասփար, Բագուար,
Հռէում, Բաանա։ Այս է թիւ ժողովրդեան որ-
3 դւոցն Իսրայէլի. Որդիք Փորոսայ՝ երկու հազար

հարիւր եւթանասուն եւ երկու, որդիք Սափա- 4
տայ՝ չորեք հարիւր եւթանասուն եւ երկու, որ- 5
դիք Արեայ՝ եւթն հարիւր եւթանասուն եւ վեց,
որդիք Նափթայիմի մովաբացւոյ եւ որդւոց Յե- 6
սուայ եւ Յովաբայ՝ երկու հազար ութ հարիւր
եւ երկոտասան, որդիք Յեղամայ՝ երկու հազար 7
երկերիւր յիսուն եւ չորս, որդիք Զաթուայ՝ ինն 8
հարիւր քառասուն եւ հինգ, որդիք Զաքքայ՝ 9
եւթն հարիւր յիսուն, որդիք Բանեայ՝ հազար 10
քառասուն եւ ութ, որդիք Բեբեայ՝ ութ հարիւր 11
քսան եւ երեք, որդիք Ազգադայ՝ երեք հազար ե- 12
րեք հարիւր քսան եւ երկու, որդիք Ադոնիկա- 13
մայ՝ ութ հարիւր եւթանասուն եւ եւթն, որ- 14
դիք Բագուայ՝ երկու հազար ութ հարիւր եւ վեց, 15
որդիք Ադդինեայ՝ չորեք հարիւր յիսուն եւ չորս, 16
որդիք Ատեր Եզեկիայ՝ իննսուն եւ վեց, որդիք 17
Բեսսեայ՝ երեք հարիւր քսան եւ երեք, որդիք 18
Յովրայ՝ հարիւր եւ երկոտասան, որդիք Ա- 19
սումայ՝ երկերիւր քսան եւ երեք, որդիք Գաբերի՝ 20
իննսուն եւ հինգ, որդիք Բեթղեհեմի՝ հարիւր 21
քսան եւ երեք, որդիք Նետոփայ՝ յիսուն եւ վեց, 22
որդիք Անաթովթի՝ հարիւր քսան եւ ութ, որ- 23
դիք Ազմովթայ՝ քառասուն եւ երկու, որդիք Կա- 24
րիաթարիմ Կափիրայ եւ Բերովթայ՝ եւթն հարիւր 25
քառասուն եւ երեք, որդիք Հռամայ եւ Գաբէ- 26
րայ՝ հազար քսան եւ մի, որդիք Մաքմասայ՝ հա- 27
րիւր քսան եւ երկու, որդիք Բեթելեայ եւ Յե- 28
գեայ՝ չորեք հարիւր քսան եւ երեք, որդիք Նա- 29
բաւթ՝ յիսուն եւ երկու, որդիք Մակեբիս՝ հա- 30
րիւր յիսուն եւ վեց, որդիք Եղեամարայ՝ հազար 31
երկերիւր յիսուն եւ չորս, որդիք Իրամ՝ երեք 32
հարիւր քսան, որդիք Լիդդոն Լովդադեդ եւ Ա- 33
նոյ՝ եւթն հարիւր քսան եւ հինգ, որդիք Յերի- 34
քոյ՝ երեք հարիւր քառասուն եւ հինգ, որդիք 35
Սենանայ՝ երեք հազար վեց հարիւր երեսուն: Եւ 36
որդիք քահանայիցն, որդիք Յեդուայ տանն Յե-
սուայ յովսեդեկեանց՝ ինն հարիւր եւթանասուն
եւ երեք, որդիք Եմերի՝ հազար յիսուն եւ երկու, 37
որդիք Փասուրայ՝ հազար երկերիւր քառասուն եւ 38
եւթն, որդիք Երեմայ՝ հազար եւթն հարիւր: Եւ 39
ղեւտացիքն, որդիք Յեսու եւ Կադմիէլ որդւոցն 40
Ովդուիայ՝ եւթանասուն եւ չորս: Եւ որ էին 41
սաղմոսասացք եւ երգեցիկք, որդիքն Ասափայ՝
հարիւր քսան եւ ութ: Որդիք դռնապանացն, 42
որդիք Սեղում, որդիք Ատեր, որդիք Տելմոն, որ-
դիք Ակուբ, որդիք Ատիտայ, որդիք Սովբայ,
ամենեքեան հարիւր երեսուն եւ ինն: Եւ Նաթա- 43
նայ՝ որդիք Սուաայ, որդիք Ասուփայ, որդիք
Տաբաովթ, որդիք Կերասա, որդիք Սիայ, որդիք 44
Փադոնի, որդիք Լաբանայ, որդիք Ագաբայ, որ- 45
դիք Ակուբ, որդիք Ագաբ, որդիք Սալամի, որ- 46
դիք Անան, որդիք Գեդդէլ, որդիք Գաար, որդիք 47
Ռաադեայ, որդիք Ռասոնի, որդիք Նեկովդայ, 48
որդիք Գազամ, որդիք Գազայ, որդիք Փասէ, որ- 49
50 դիք Բեսի, որդիք Ասենայ, որդիք Մաւնեիմ, որ-
51 դիք Նեփուսիմ, որդիք Բակբուկ, որդիք Ակու-
52 փայ, որդիք Արուր, որդիք Բասաղովթ, որդիք
53 Միդայ, որդիք Արսայ, որդիք Բարկոս, որդիք Սի-
54 սարայ, որդիք Թամայ, որդիք Նասուայ, որդիք
55 Ատուփայ: Որդիք ծառայից Սողոմոնի, որդիք
Սոտէ, որդիք Ասեփերաթ, որդիք Փադուրայ,
56 որդիք Յեղայ, որդիք Դերգոնի, որդիք Գեդդէլ,
57 որդիք Սափատեայ, որդիք Ատտէլ, որդիք Փաքե-
58 րաթայ Ասեբոյիմ, որդիք Եմի: Ամենայն որդիք
Նաթանեայ եւ որդիք ծառայից Սողոմոնի, երեք
59 հարիւր իննսուն եւ երկու: Եւ սոքա են ելեալքն
'ի Թելմելեհէ Թելարիսա, Քերուբ՝ Եդան՝ Եմեր,
եւ ոչ կարացին պատմել զտուն հարցն իւրեանց,
60 եթէ իցէ զաւակ նոցա յԻսրայէլի: Որդիք Դա-
լայեայ, որդիք Տուբիայ, որդիք Նեկովդայ, վեց
61 հարիւր յիսուն եւ երկու: Եւ յորդւոց քահա-
նայիցն՝ որդիք Աբիայ, որդիք Ակուս, որդիք
Բերզելեայ. երբեւ առին 'ի դստերացն Բերզե-
լեայ Գաղաադացւոյ իւրեանց կանայս, եւ կոչե-
62 ցան անուամբ նոցա: Եւ խնդրեցին աշ-
խարհագիր գիրս նոցա՝ եւ ոչ գտաւ, եւ որոշե-
63 ցին զնոսա 'ի քահանայութենէ. եւ ասէ Աթերսաթա
ցնոսա. Չէ արժան ձեզ ուտել 'ի սրբութեանցն
սրբութեան՝ մինչեւ յարիցէ քահանայապետ եւ
յայտնեսցէ ցուցցէ, եւ նոքա լուսաւորեսցին ա-
64 մենայն մինչեւ 'ի սպառ: Եւ էր ամենայն եկե-
ղեցին միանգամայն, չորք բիւրք եւ երկու հա-
65 զար եւ երեք հարիւր վաթսուն, առանց ծա-
ռայից եւ աղախնաց իւրեանց. եւ կրտսերք նո-
ցա եւթն հազար երեք հարիւր երեսուն եւ եւթն,
եւ երգիչք սաղմոսասացք նոցա արք եւ կանայք՝
66 երկերիւր: Ձիք նոցա՝ եւթն հարիւր երեսուն
եւ վեց, Ջորիք նոցա՝ երկերիւր քառասուն եւ
67 հինգ, ուղտք նոցա՝ չորեք հարիւր երեսուն եւ
հինգ, էշք նոցա՝ վեց հազար եւթն հարիւր քսան:
68 Եւ իշխանք հայրապետացն որք եկին 'ի տունն
Տեառն յԵրուսաղէմ, նուաստացուցին 'ի տունն
Աստուծոյ 'ի պատրաստութիւն շինութեան նո-
69 րա. որչափ եւ էր 'ի զօրութեան նոցա, ետուն
'ի կազմած գանձու գործասպասութեանն՝ ոսկի
դեկրամոնս վեց բիւր եւ հազար, եւ հարիւր
պատմուճանս քահանայից:
70 Եւ նստան քահանայքն եւ ղեւտացիքն, եւ 'ի Դ
ժողովրդոցն, եւ երգեցիկքն եւ դռնապանքն եւ Ղ
նաթանայքն 'ի քաղաքս իւրեանց, եւ ամենայն
Իսրայէլ յիւրաքանչիւր քաղաքս:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ժամանեալ եհաս ամիսն եօթներորդ. եւ
էին որդիքն Իսրայէլի յիւրաքանչիւր քաղաքս.
եւ ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն իբրեւ զմի
2 այր յԵրուսաղէմ: Եւ յարեաւ Յեսու յովսեդե-

կայ եւ եղբարք նորա քահանայք, եւ Զօրոբաբէլ
որդի Սաղաթիէլի եւ եղբարք նորա մեծ, եւ
շինեցին սեղան զոհից տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի՝
մատուցանել 'ի վերայ նորա ողջակէզս, ըստ
գրելոյն յօրէնսն Մովսիսի առն Աստուծոյ: Եւ 3
պատրաստեցին զզոհարանն ըստ կազմութեան
իւրեանց. վասն զի կասկածէին յազգաց երկրին.
եւ մատուցին 'ի վերայ նորա ողջակէզս վաղորդեան
տեառն Աստուծոյ իւրեանց, մի՛ ընդ առաւօտս,
եւ մի՛ ընդ երեկոյս: Եւ արարին զտօն 4
տաղաւարահարացն ըստ գրելոյն, եւ ողջակէզս
օր ըստ օրէ 'ի մի թուեալ, որպէս եւ պատուիրեալ
էր նոցա. եւ մատուցանէին այլ եւս ողջակէզս 5
յանապազորդս եւ 'ի շաբաթս, եւ յամսնոյն
ամսոց տօնիցն Տեառն սրբութեանց,
եւ ընծայն կամայիցն զոր մատուցանէին Տեառն:
Եւ յաւուրն առաջնում եօթներորդի ամսոյն 6
սկսան մատուցանել ողջակէզս տեառն Աստուծոյ, եւ
տաճարն Տեառն ոչ եւս էր հիմնարկեալ: Եւ ետուն 7
արծաթ քարահատացն եւ հիւսանցն, եւ
կերակուրս եւ ըմպելիս եւ ձէթ՝ սիդոնացւոց
եւ տիւրացւոց, եւ բերէին փայտս մայրս 'ի Լիբանանէ
ընդ ծով 'ի Յոպպէ, որպէս եւ հրամայեալ
նոցա Կիւրոս թագաւոր Պարսից:
Եւ յերկրորդ ամի եկելոյ նոցա՝ յարժամ եկին 8
'ի տաճարն Տեառն յԵրուսաղէմ յամսեանն
երկրորդի, սկսաւ Զօրոբաբէլ Սաղաթիէլեան
եւ Յեսու Յովսեդեկեան, եւ եղբարք նոցա եւ
քահանայքն եւ ղեւտացիքն եւ ամենայն եկեալքն
'ի գերութենէն յԵրուսաղէմ. եւ կացուցին
զղեւտացիսն 'ի քսանամենից եւ 'ի վեր՝ վերակացուս
'ի վերայ գործոց տանն Տեառն: Եւ 9
Յեսու եւ որդիք նորա եւ եղբարք նորա, Կադմիէլ
եւ որդիք նորա, եւ որդիք Յուդայ վերակացուք
'ի վերայ գործոյ տանն Տեառն, որդիք Ենադայ
եւ եղբարք նորա ղեւտացիք: Եւ արկին 10
հիմն եւ սկսան շինել զտունն Տեառն, եւ կացին
քահանայքն զգեցեալ զպատմուճանսն, եւ հարկանէին
զփողս իւրեանց. եւ ղեւտացիքն որդիք
Ասափայ ծնծղայիւք օրհնէին զտէր Աստուած,
որպէս եւ կարգեաց Դաւիթ թագաւոր Իսրայէլի.
եւ ասէին այր ցընկեր իւր. Խոստովան եղերուք 11
եւ գոհացարուք զՏեառնէ, զի քաղցր է զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա 'ի վերայ Իսրայէլի:
Եւ ամենայն ժողովուրդն մեծաձայն
օրհնէին զտէր Աստուած Իսրայէլի. վասն զի արկան
հիմունս տանն Տեառն. եւ բազումք 'ի քահանայիցն 12
եւ 'ի ղեւտացւոցն եւ 'ի գլխաւորաց եւ 'ի
նահապետացն եւ 'ի ծերոցն՝ որոց տեսեալ էր
զտաճարն Տեառն, եւ յայնժամ տեսին աչք իւրեանց
զհիմն նորա, լային մեծաձայն. եւ ժողովուրդն
ամենայն ձայնակէին զուրախութիւն
եւ բարձրացուցանէին զձայն իւրեանց. եւ ոչ 13
գոյր 'ի ժողովրդեանն որ կարէր զատել եւ լսել
զձայն ուրախութեանն. վասն զի ժողովուրդն
աղաղակէր մեծաձայն, եւ լսելի լինէր ձայնն
մինչեւ 'ի հեռաւոր տեղիս:

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ լուան որք նեղէին զՅուդա եւ զԲենիամին,
եթէ որդիքն Իսրայէլի եկեալքն 'ի գերութենէն
շինեն զտունն տեառն Աստուծոյ Իսրա-
2 յէլի. եւ մերձեցան առ Զօրոբաբէլ եւ առ իշխանս
հայրապետացն, եւ ասեն ցնոսա. Շինեսցուք
եւ մեք ընդ ձեզ, եւ որպէս եւ դուք խնդրեսցուք
'ի տեառնէ Աստուծոյ ձերմէ. քանզի
եւ մեք նոյնպէս զոհեմք զոհս, յօրէ յորմէ Ա-
3 սորդան թագաւոր Ասորւոց ած զմեզ այսր: Եւ
ասէ ցնոսա Զօրոբաբէլ եւ Յեսու Յովսեդեկեան՝
եւ մնացորդք իշխանաց հայրապետացն
Իսրայէլի. Ոչ է արժան մեզ եւ ձեզ հասարակ
շինել զտուն տեառն Աստուծոյ մերոյ. մեք միայն
խոկ շինեսցուք զտուն տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի,
որպէս հրամայեաց մեզ Կիւրոս թագաւոր
Պարսից:
4 Եւ ժողովուրդք երկրին այնորիկ լուծանէին
զձեռս ժողովրդեանն Հրէաստանի, եւ խափա-
5 նէին զնոսա 'ի շինելոյ. եւ կալեալ վարձաւորս՝
խորհէին զնոսա խափանել զամենայն աւուրս
Կիւրոսի թագաւորութեանն Պարսից, մինչեւ
6 յաւուրս Դարեհի Պարսից արքայի: Ի թագա-
ւորութեանն Ասուերոսի Պարսից՝ խորհրդոյն
թագաւորութեան նորա՝ գրեցին թուղթ որ
բնակեալ էին 'ի Հրէաստանի եւ յԵրուսաղէմ.
7 եւ գրեցին յաւուրս Արտաշէսի՝ Միթրիդատէս
Տաբէէլ՝ համանգրեան եւ այլ ծառայից նորա հարկաւորացն.
եւ գրեցին գիր ասորերէն, եւ էր
8 գետ թարգմանեալ Հռէում Բաաղթեմ. եւ սա
էն բանք թղթոյն զոր առաքեցին նորա առ Արտաշէս
թագաւոր. Ծառայք քո՝ որ եմք բնա-
9 կեալ յայս կողմն գետոյն, Հռէում Բաաղթեմ
եւ Սամսայի դպիր, եւ այլ եւս ծառայակիցք
մեր, Դինեա, Ափարսաթաքայից, Տարփալեէ,
Ափարսէէ, Արուէէ, Բաբելոնեէ, Սուսանա, Դեէ-
10 աւէէ, եւ այլ ազգեաց ազգք, զորս բնակեցոյց
Ասենափար մեծ եւ պատուական 'ի քաղաքս
Սամարու, այսինքն Սամարիա յայս կողմն
13 գետոյն, առ Արտաշէս թագաւոր խաղաղութիւն:
Այժմ գիտութիւն լիցի քեզ, թագաւոր,
որ եթէ քաղաքն այն շինեսցի եւ պարիսպք
14 նորա կանգնեսցին, հարկս քեզ ոչ ոք տայ. այլ
եւ ընդդիմակաց եւս լինին թագաւորաց. եւ
զամօթալի յանդգնութիւն մեք ընդդէմ թագաւորաց՝
ոչ կամիմք տեսանել. եւ վասն այսր ա-
15 մենայնի գրեցաք առ ձեզ, թագաւոր, զի տեսցես
եւ արասցես եւ գտցես 'ի գիրս յիշատակարանաց

հարցն քոց. եւ գիտասցես եթէ քաղաքս այս
ապստամբողաց է, եւ յամենայն ժամ ընդդէմ
կային թագաւորաց, եւ ապստամբ էին ամենայն
փախստէից յամենայն ժամանակս յաւիտենից.
եւ վասն այսորիկ քաղաքս այս իսկ աւերեցաւ:
Արդ ասեմք մեք քեզ գիտել, թագաւոր, եթէ 16
քաղաքս այս շինեսցի եւ պարիսպք սորա կանգնեսցին' չէ քեզ խաղաղութիւն: Եւ առաքեաց 17
թագաւորն առ Հռէում Բաաղտեմա եւ Սամսայի
դպրի. եւ այլ ծառայակցաց նոցա որք բնակեալ
էին 'ի Սամարիա, եւ մնացորդացն յայն կողմն
գետոյն, եւ ասէ. Խաղաղութիւն ընդ ձեզ. զ- 18
հարկահանն զորս առաքեցէք առ իս, մեկնեալ առաջի իմ եւ տեղեկացուցեալ ինձ զամենայն,
հանի 'ի վերայ եւ գտի զի քաղաքդ այդ յաւի- 19
տենից ժամանակաց ապստամբ է, եւ ընդդէմ
թագաւորաց լեալ է. եւ թագաւորք հզօրք եւ 20
բռնաւորք կացեալ էին յԵրուսաղէմ, բռնացեալ
կալեալ զայն կողմն արեւմտից' յայն կողմն Եփրատ գետոյ: Արդ դիք 'ի վերայ դոցա հարկս եւ
հասս, զի մի եւ այլ կամակորեալ բռնասցին.
արդ այժմ տուեալ ձեզ տեղեկութիւն, եր- 21
թայք արգելէք եւ խափանեսջիք զգործս նոցա,
զի մի շինեսցի քաղաքն. եւ մի ներէք նոցա եւ 22
թողացուցանէք. այլ փոյթ յանձին կալեալ պահանջել զամենայն հարկս եւ զհասս. զի մի երբեք բազմասցին եւ զօրասցին, եւ լիցին ընդդէմ
թագաւորաց: Յայնժամ հարկահանն Արտաշաստա 23
թագաւորի' այսինքն է Արտաշէսի' բերեալ հարկաց զգիրն առաջի Հռէումայ եւ Սամսայի դպրի,
եւ ծառայակցաց նորա. եւ եկեալ փութապէս
յԵրուսաղէմ եւ 'ի Հրէաստան մեծաւ զօրութեամբ եւ այրուձիով արգելին եւ խափանեցին
զՀրէայսն 'ի շինելոյ: Յայնժամ խափանեալ գա- 24
դարեցաւ գործ տաճարին տեառն Աստուծոյ
յԵրուսաղէմ, եւ էր դադարեցեալ մինչեւ
յերկրորդ ամն Դարեհի արքայի Պարսից:

ԳԼՈՒԽ Ե

2 Եւ մարգարէանային Անգէոս եւ Զաքարիաս 1
ը Ադդովայ, մարգարէանային 'ի վերայ Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի յանուն տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի: Յայնժամ յարեան Զորոբաբէլ Սաղա- 2
թիէլեանց եւ Յեսու յովսեդեկեանց' եւ սկսան
շինել զտուն տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի. եւ
մնացանեալ ընդ նոսա մարգարէքն Աստուծոյ
օգնէին նոցա: Յայնմ ժամանակի եկն առ նոսա 3
Թաթանայ իշխան կողմանց գետոյն Եփրատայ,
եւ Սաթրաբուզան եւ ծառայակիցք նոցա, եւ
ասէին ցնոսա. Ո՞ հրամայեաց ձեզ շինել զտունդ
զայդ, եւ կամ ո՞յր բանիւ կանգնեցէք զաշտարակս զայս, եւ կամ զի՞նչ անուանք են արանցն 4
այնոցիկ' որք էին առաջնորդք շինելոյ զքաղաքս
5 զայս: Եւ էին աչք տեառն Աստուծոյ 'ի վերայ
Հրէիցն գերելոցն 'ի գերութենէն. եւ ոչ խափանեցին զնոսա մինչեւ տացեն գիտել Դարեհի
արքայի. եւ յայնժամ առաքեցին զհարկահանս
6 վասն իրացս այսոցիկ' զի տեղեկասցեն գրով: Եւ
այս է գրեալն. Թաթանայ իշխան կողմանց գետոյն, եւ Սաթրաբուզան եւ ծառայակիցք նորա
7 Փարսաքեէ եւ Թեսիմ, Դարեհի թագաւորի խա-
8 ղաղութիւն բազում: Գիտութիւն լիցի թագաւորիդ, զի երթեալ մեր յերկիրն Հրէաստանի 'ի
քաղաքն Երուսաղէմ, տեսաք զտաճարն տեառն
Աստուծոյ մեծի, զի շինէին ընտիր քարամբք,
եւ փայտս պահանգս դնէին յորմն. եւ գործն
9 էր յաջողակ, եւ յառաջէր 'ի ձեռս նոցա: Յայնժամ հարցաք ցծերս նոցա եւ ասեմք. Ո՞ հրամայեաց ձեզ շինել զտունս զայս, եւ կամ ո՞յր
10 բանիւ հաստատէք զդա. եւ խնդրեալ զանուանս
առաջնորդացն, զի տացուք տեղեկութիւն ձեզ,
եւ զի գրեսցուք զանուանս արանց իշխանացն նո-
11 ցա: Եւ զայս պատասխանի տուեալ Հրէիցն
ասէին ցմեզ. Մեք եմք ծառայք տեառն Աստուծոյ երկնի եւ երկրի, եւ շինեմք զտունս զայս
որպէս եւ էր շինեալ յառաջ քան զբազում
ամս, զոր շինեաց թագաւորն Իսրայէլի մեծն
Սողոմոն. բայց այնմ օրինակի եւ մեք հաստա-
12 տեմք զսա. վասն զի հարքն մեր բարկացուցին
զԱստուած երկնի եւ երկրի, եւ ետ զնոսա 'ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց
եւ քաղդէացւոց, եւ զտունս զայս քակեաց, եւ
13 զժողովուրդն պանդխտեցոյց 'ի Բաբելոն: Եւ յառաջնում ամի Կիւրոսի թագաւորի բաբելացւոց, Կիւրոս թագաւոր հրամայեաց շինել
14 զտունս զայս տեառն Աստուծոյ. եւ զկահ տանս
այսորիկ զարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս' զոր
Նաբուքոդոնոսոր առ յԵրուսաղեմէ, եւ եդն
եբեր 'ի տուն տաճարաց իւրոց, առեալ զնոյն
Կիւրոսի թագաւորի 'ի տանէ թագաւորին, եւ
15 ետ զԱմմանասար գանձաւորի, եւ ասէ ցնա. զամենայն առեալ եւ զկահս առ եւ երթ յԵրուսաղէմ 'ի տուն Տեառն որ է անդ, եւ տուր զի
16 զկահդ 'ի տեղւոջ իւրում: Յայնժամ Սամանասար եկն եւ արկ զհիմն տաճարին տեառն Աստուծոյ յԵրուսաղէմ. եւ յայնմ հետէ շինեմք,
17 եւ ոչ եւս է կատարեալ: Արդ եթէ բարւոք
թուի քեզ, թագաւոր, այց արա եւ տես 'ի
տունս պահպանութեանց գրոց յիշատակարանաց թագաւորաց բաբելացւոց. զի գիտասցես
թէ արդարեւ Կիւրոս թագաւորն հրամայեաց
շինել զտունս Տեառն 'ի Հրէաստանի յԵրուսաղէմ. եւ տեղեկացեալ քո, թագաւոր, վասն իրացս այսոցիկ' առաքեսցիս առ մեզ:

ԳԼՈՒԽ Զ

Յայնժամ Դարեհ թագաւոր այց արար՝ խնդրեաց 1
եւ եգիտ 'ի տունս թագաւորաց գրոց յիշատակարանացն
'ի Բաբելոնի. եւ գտաւ յԱմաթայ 2
քաղաքի բատանացւոց՝ գլուխ մի գրոց
տամարի. եւ զայս ինչ գրեալ էր 'ի գիրս յիշատակարանին.
Յամին առաջնում Կիւրոսի. Կիւրոս 3
թագաւոր հրաման ետ վասն տանն Տեառն
յԵրուսաղէմ. ասէ. շինեսցի տաճարն Տեառն.
եւ տեղին ուր զոհեն զզոհսն Տեառն. եւ ետ ըղձոյ
բարձրութեանն կանգունս վաթսուն, եւ
լայնութեանն կանգունս վաթսուն. եւ կարգք 4
երեք 'ի զօրաւոր քարանց, եւ կարգ մի փայտեղէն.
եւ այսպէս շինեսցի եւ յարկեսցի ամենայն
տաճարն: Եւ զկահ տանն Տեառն՝ զարծաթեղէն 5
եւ զոսկեղէնս զոր եհեր Նաբուքոդոնոսոր
'ի տանէ Տեառն յԵրուսաղէմէ՝ եւ եդ 'ի Բաբելոն,
որք տացին 'ի բաց՝ եւ տարցին 'ի տաճարն
Տեառն յԵրուսաղէմ. եւ երթեալ տարցին 'ի տեղի
իւր 'ի տանն Աստուծոյ ուր լեալ էր: Յայնժամ 6
Դարեհ ետ գիր հրամանի իշխանաց կողմանց
գետոյն, Սաթրաբուզանայ եւ ծառայակցաց
նորա 'ի կողմանս գետոյն, եւ եւս 'ի հեռագոյն
տեղիս: Եւ արդ յայսմ հետէ թող տաջիք 7
զտունն Աստուծոյ՝ իշխանացն Հրէից եւ
ծերոցն Իսրայէլի, եւ շինեսցեն զտունն Աստուծոյ
'ի տեղւոջ իւրում. եւ իմ հրամայեալ՝ մի ոք 8
արգելցէ զծերս Իսրայէլի 'ի շինել զտուն տեառն
Աստուծոյ իւրեանց. եւ յիշխանութենէ թագաւորութեան
իմոյ որ են հարկահանք կողմանց
գետոյն՝ ամենայն զգուշութեամբ տացեն զծախս
արանցն այնոցիկ եւ մի խափանեսցեն. եւ զորդի 9
ցլուց եւ խոյս եւ ամիկս յողջակէզս տեառն
Աստուծոյ երկնից. ցորեան եւ աղ եւ գինի եւ
իւղ, որպէս եւ հրամայեսցեն քահանայապետքն
յԵրուսաղէմ. եւ լիցի անխափան տուեալ օր ըստ
օրէ որպէս եւ խնդրեսցեն. եւ մատուսցեն պատարագ 10
'ի հոտ անուշից տեառն Աստուծոյ երկնից,
եւ արասցեն աղօթս վասն կենաց թագաւորի
եւ որդւոց նորա: Եւ յինէն ել հրամանս 11
այս. եւ ամենայն մարդ որ կացցէ ընդդէմ հրամանի
իմոյ՝ քակեսցի տունն նորա, եւ առեալ
փայտ 'ի տանէ նորա ուղղեսցեն եւ բեւեռեսցեն
զնա 'ի նմա որ եկաց ընդդէմ հրամանի իմոյ,
եւ եղիցի նմա 'ի նախատինս յաւիտենից: Եւ 12
Աստուած՝ որոյ բնակեալ է անուն նորա անդ՝
կցէ եւ աւերեսցէ զթագաւորութիւնն եւ զժողովուրդն,
որ յանդգնեսցի ձգել զձեռն իւր եւ
արգելուլ ապականել զտունն Աստուծոյ որ յԵրուսաղէմ.
Ես Դարեհ թագաւոր եդի զհրամանս
զայս. եւ մի ոք իշխեսցէ անցանել: Յայնժամ Թամանակի 13
իշխան կողմանց գետոյն՝ եւ Սաթրաբուզան
եւ ծառայակիցք նորա, առ որս առաքեաց
Դարեհ թագաւոր, փութապէս կատարեցին
14 զհրամանս նորա. եւ ծերքն Հրէից եւ
ղեւտացիքն շինէին, 'ի ժամանակս մարգարէութեանն
Անգեայ եւ Զաքարիայ որդւոյ Աղդովայ:
Եւ շինեցին եւ հաստատեցին ըստ հրամանին Է
տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի. եւ որպէս հրամայեցին Թ
Կիւրոս թագաւոր եւ Դարեհ, եւ 'ի ժամանակս
15 Արտաշաստայ թագաւորին Պարսից: Եւ
որ օր երեք էր ամսոյն Ադարայ, յամին վեցերորդի
Դարեհի արքայի՝ կատարեցաւ տաճարն.
16 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի եւ քահանայքն
եւ ղեւտացիքն եւ որք եկեալ էին 'ի գերութենէն՝
նաւակատիս տանն Տեառն մեծաւ ուրախութեամբ:
17 Եւ մատուցանէին 'ի նաւակատիս տանն
Տեառն զուարակս հարիւր, խոյս երկերիւր,
գառինս չորեք հարիւր, եւ ամիկս յածեաց վասն
մեղաց ամենայն Իսրայէլի՝ երկոտասան, ըստ
18 թուոյ ցեղիցն Իսրայէլի: Եւ կացուցին զքահանայսն
ըստ տեղեաց իւրեանց, եւ զղեւտացիսն
ըստ վիճակի բաժանմանն իւրեանց 'ի պաշտօնութիւն
տեառն Աստուծոյ յԵրուսաղէմ, երկուս
հազար եւ երկերիւր, որպէս եւ գրեալ է 'ի
19 գիրս Մովսիսի: Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի
եկեալք 'ի գերութենէն զպասեքն Տեառն 'ի չորեքտասաներորդ
20 ամսոյն առաջնոյ. եւ սրբեցան
քահանայքն եւ ղեւտացիք, եւ եղեն ամենեքեան
սուրբք, եւ զենին զպասեքն Տեառն, ամենայն
որք եկեալ էին 'ի գերութենէն, եւ եղբարցն
21 իւրեանց եւ քահանայք. եւ կերան որդիքն Իսրայէլի
զպասեքն ամենեքեան որք դարձեալ էին
'ի պղծութեանց ազգաց երկրին, եւ որք եկեալ
էին առ նոսա խնդրել զտէր Աստուած Իսրայէլի:
22 Եւ արարին զտօն բաղարջակերացն զեւթն օր.
եւ ուրախ եղեն յԵրուսաղէմ. վասն զի ուրախ
արար զնոսա տէր Աստուած Իսրայէլի. եւ Տէր
դարձոյց զսիրտ թագաւորին Ասորւոց առ նոսա,
զի օգնեսցէ եւ զօրացուսցէ զձեռս նոցա 'ի գործ
տաճարին տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ 'ի թագաւորութեանն Հ
Արտաշէսի արքայի Պարսից. ել Եզրաս Ժ
որդի Սարեայ, որդւոյ Ազարիայ, որդւոյ Քեղկեայ,
2 որդւոյ Սեղումայ, որդւոյ Սադովկայ, որդւոյ
3 Աքիտովբայ, որդւոյ Սամարիայ, որդւոյ Եզրիայ,
4 որդւոյ Մարովթայ, որդւոյ Զարեայ, որդւոյ
5 Ոզեայ, որդւոյ Բոկկեայ, որդւոյ Աբիսուայ,
որդւոյ Փենեէսի, որդւոյ Եղիազարու, որդւոյ
6 Ահարոնի առաջին քահանայի: Նոյն Եզրաս որ ել
'ի Բաբելոնէ. եւ նա էր դպիր արագագիր օրինացն
Մովսիսի զոր ետ տէր Աստուած Իսրայէլի.

եւ ետ նմա թագաւորն զամենայն որ ինչ խնդրեաց
'ի նմանէ, զի ձեռն տեառն Աստուծոյ էր
ընդ նմա։ Եւ ելին ընդ նմա յորդւոցն Իսրայէլի 7
եւ 'ի քահանայից եւ յղեւտացւոց, եւ յերգեցիկ
պաշտօնէից եւ 'ի դռնապանաց եւ 'ի նաթանայեցւոցն՝
յԵրուսաղէմ։ Յամին եօթներորդի
Արտաշիսի թագաւորի, եկին յԵրուսաղէմ յամսեանն 8
հինգերորդի, որ էր ամ եօթներորդ թագաւորին։
Եւ յամսամտին եօթներորդ ամսեանն 9
եկն Եզրա յԵրուսաղէմ· վասն զի ձեռն տեառն
Աստուծոյ բարութեամբ էր ընդ նմա։ Եւ եդ 10
Եզրա 'ի սրտի իւրում խնդրել զօրէնս Տեառն,
եւ գործել զնոսա եւ ուսուցանել Իսրայէլի զհրամանս
եւ զդատաստանս։ Եւ այս են իրք հրամանի 11
զոր ետ Արտաշէս թագաւոր Եզրի քահանայի
եւ գրչի գրոց բանի օրինացն Տեառն եւ
հրամանաց նորա 'ի վերայ Իսրայէլի· Արտաշէս՝ 12
թագաւորաց թագաւոր, Եզրի՝ գրչի օրինացն
տեառն Աստուծոյ երկնից· Ամենայն հաստատութեամբ 13
ետու ես հրաման 'ի վերայ ամենեցուն
որ են ընդ թագաւորութեամբ իմով, եւ
ժողովրդոցն Իսրայէլի եւ քահանայիցն եւ ղեւտացւոցն,
զի եկեսցեն ամենեքեան յԵրուսաղէմ
ընդ քեզ։ Յերեսաց թագաւորի եւ եօթն խորհրդականացն 14
առաքեցաւ գիրս այս, այց առնել
Հրէից եւ Երուսաղեմացւոց առաջնորդութեամբ
Եզրի, որպէս են օրէնք Աստուծոյ 'ի ձեռին
իւրում։ Եւ հրամայեաց թագաւորն տալ 15
'ի տան Տեառն արծաթ եւ ոսկի, հանդերձ խորհրդականօք
իւրովք յԵրուսաղէմ, եւ դնել 'ի
տաճարին տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի·
եւ ամենայն որոյ գտցի արծաթ եւ ոսկի. Հրէայք 16
որք իցեն պանդուխտք 'ի Բաբելոն՝ ժողովուրդք
եւ քահանայք, տացեն ընդ իւրեանս եւ տարցին
'ի տուն Տեառն յԵրուսաղէմ։ Եւ ամենեքեան 17
որք եկեսցեն՝ պատրաստեսցեն զայս օրինակ,
որպէս եւ գրեցաք· զուարակս, խոյս, գառինս,
եւ զզոհս եւ զնուէրս իւրեանց, եւ մատուսցեն
'ի վերայ սեղանոյ տեառն Աստուծոյ իւրեանց
յԵրուսաղէմ։ Եւս առաւել վասն քո, տալ, եւ 18
վասն եղբարց քոց արասջիր բարութիւն, եւ թողի
արծաթ եւ ոսկի· որպէս փոյթ է Աստուծոյ
ձերոյ՝ արարէք. Եւ զկահ տուեալ քեզ 'ի սպասաւորութիւն 19
տանն Տեառն, տար ընդ քեզ եւ
տուր յԵրուսաղէմ. եւ զաւելորդսն տաջիր 'ի սպահետ 20
գանձուն տանն թագաւորաց։ Եւ Արտաշէս 21
թագաւոր ետու հրաման ամենայն գանձապետաց
որ իցեն յայն կողմն Եփրատ գետոյն. զամենայն
ինչ որ եւ խնդրեսցէ 'ի ձէնջ Եզրա քահանայ եւ
գրիչ օրինացն տեառն Աստուծոյ երկնից, տաջիք
'ի տուն տեառն Աստուծոյ նորա։ Պատրաստ արարէք 22
արծաթ տաղանդս հարիւր. եւ ցորեան՝
քոռս հարիւր, եւ գինի՝ նոյնչափ, եւ ձէթ՝
նոյնչափ. եւ մի որ կայցէ ընդդէմ հրամանաց 23
թագաւորի։ Զամենայն ինչ զոր հրամայեսցէ 'ի
տուն տեառն Աստուծոյ երկնից եւ երկրի՝ այս
եղիցի, եւ մի ոք ձեռնարկեսցէ խափանել 'ի տանէ
տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի· զի մի եղիցի
բարկութիւն 'ի տեառնէ Աստուծոյ 'ի վերայ թագաւորութեան
24 իմոյ եւ որդւոյ իմոյ։ Եւ ետու
ձեզ գիտել՝ թէ ամենայն որ իցեն 'ի քահանայից
եւ յղեւտացւոց եւ 'ի սաղմոսերգողաց, դռնապանացն
եւ նաթանայեցւոցն, եւ որք իցեն սպասաւորք
տանն Աստուծոյ, մի տացեն հարկս եւ
25 մի ոք իշխեսցէ ծառայեցուցանել զնոսա։ Եւ դու,
Եզրա, որպէս է իմաստութիւն Աստուծոյ 'ի ձեռին
քում, կացո դպիրս եւ դատաւորս՝ զի դատեսցեն
զամենայն ժողովուրդս որ են յայն կողմն
գետոյն, եւ ուսուսցեն ամենեցուն որք ոչ գիտիցեն
զօրէնս Աստուծոյ քոյ։ Եւ ամենեքեան
26 որք ոչ գիտիցեն, եւ ամենեքեան որք ոչ առնիցեն
ըստ օրինացն Տեառն եւ ըստ օրինաց թագաւորին,
մատնեալք լիցին 'ի դատաստան ըստ
գործոց իւրեանց, եթէ 'ի մահ, եթէ 'ի տանջանս,
27 եթէ 'ի տուգանս եւ եթէ 'ի կապանս։ Օրհնեալ
է տէր Աստուած հարցն մերոց, որ ետ զայս 'ի
սիրտ թագաւորին, եւ փառաւորեաց զտունն
28 տեառն Աստուծոյ մերոյ որ է յԵրուսաղէմ, եւ
արար առ իս զողորմութիւն, եւ պատուեաց զիս
առաջի թագաւորին եւ խորհրդականաց նորա,
եւ առաջի ամենայն իշխանաց թագաւորին. եւ
ես զօրացայ, վասն զի ձեռն Տեառն ամենայն
բարութեամբ էր ընդ իս, ժողովեցի զամենայն
իշխանս Իսրայէլի ելանել ընդ իս։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ այս են իշխանք հայրապետացն որ ելանէին Փ/Ժա
ընդ իս 'ի թագաւորութեանն Արտաշէսի
2 թագաւորի բաբելոնացւոց. Յորդւոցն Փենեէսի՝
Գեթսոն, յորդւոցն Իթամարայ՝ Դանիէլ, յորդւոցն
3 Դաւթայ՝ Ատտուս, յորդւոցն Սաքանեա,
յորդւոցն Փորոսայ՝ Զաքարիա, եւ ընդ նմա
համարք հարիւր յիսուն. յորդւոցն Փաաթմովաբ՝
Եղիանա որդի Զարայ, եւ ընդ նմա երկերիւր արանց·
5 յորդւոցն Զաթուէլի՝ Սեքենիա որդի Ազիէլի,
6 եւ ընդ նմա երեք հարիւր արանց· յորդւոցն
Ադինայ՝ Աբէդ որդի Յովնաթանայ, եւ ընդ
7 նմա յիսուն արանց· յորդւոցն Էլամի՝ Եսաիա
որդի Աթալիայ, եւ ընդ նմա եօթանասուն արանց·
8 յորդւոցն Սափատիայ՝ Զամբրիա որդի
Միքայէլի, եւ ընդ նմա եօթանասուն արանց·
9 յորդւոցն Յովաբայ՝ Բադիա որդի Յեւէլի, եւ
10 ընդ նմա երկերիւր եւ ութսուն արանց· յորդւոցն
Բանեայ՝ Սելիմութ որդի Յովսեփեա, եւ
11 ընդ նմա հարիւր վաթսուն արանց· յորդւոցն
Բաբէի՝ Զաքարիա որդի Բաբի, եւ ընդ նմա

սան եւ ութ արանց · յորդւոցն Ադոնիկամայ 12
եւ Ազգադայ եւ Յոհնան որդի Ակատանայ, եւ
ընդ նմա հարիւր եւ տասն արանց · յորդւոցն 13
Ադոնիկամ՝ վերջինք · եւ այս են անուանք նոցա,
Եղիփաղաթ, Յէիէլ եւ Սամեա, եւ ընդ նոսա վաթսուն արանց · յորդւոցն Բագուեայ՝ Ութայի եւ Զաբութ, 14
եւ ընդ նմա եօթանասուն արանց : Եւ 15
ժողովեցի զնոսա առ եզր գետոյն որ գայ յՆուի,
եւ անդ օթեւանս արարաք երիս · եւ 'ի
բաղձանս ժողովրդեանն՝ յորդւոց քահանայիցն եւ յորդւոցն Ղեւեայ ոչ գտի զոք : Եւ 16
առաքեցի առ Եղիազար եւ առ Արիէլ եւ առ
Սեմա, եւ զԱնաթամ եւ զԱրիբ եւ զԵղնաթան
եւ զՆաթան, եւ զԶաքարիա եւ զՄեսողամ եւ
զՅովարիբ եւ զԵղնաթան · եւ խրատեցի ա- 17
ծի զնոսա առաջի իշխանացն որ էին 'ի տեղւոջ
գանձանակացն · եւ եդի բանս 'ի բերանս նոցա
խօսել ընդ եղբարս իւրեանց 'Նաթանեիմ, որ էր
'ի տեղի գանձանակացն զոր ածեն առ մեզ, որք
երգեն 'ի տան Աստուծոյ մերոյ : Եւ եկին առ 18
մեզ, քանզի էր ձեռն Տեառն 'ի բարութիւն ընդ
մեզ, յորդւոցն Ղեւեայ որդւոյ Իսրայէլի · եւ
Սարաբինն եկին առ մեզ որդիք նորա եւ եղբարք
նորա ութեւտասն · եւ Ասեբիա եւ Յեսեա որդի 19
Մերարեայ, եւ եղբարք նորա եւ որդիք նորա՝
որք քսան · եւ 'ի Նաթանեայ զոր ետ Դաւիթ եւ 20
իշխանքն 'ի ծառայութիւն ղեւտացւոցն եւ 'ի
Նաթանայիմ՝ երկերիւր եւ քսան · ամենեքեան
ժողովեցան ըստ անուան իւրեանց : Եւ քարո- 21
զեցաք անդ պահս առ եզր գետոյն Աւիա, եւ
խոնարհեցաք անդ առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ, խնդրել 'ի նմանէ ճանապարհ ուղղութեան մեզ եւ որդւոց մերոց եւ ամենայնի որ
ընդ մեզ · վասն զի ամաչեցաք խնդրել 'ի թագա- 22
ւորէն հեծեալս՝ ապրեցուցանել զմեզ 'ի թշնամեաց մերոց 'ի ճանապարհին · վասն զի ասացաք
ցթագաւորն այսպէս, եթէ ձեռն Տեառն մերոյ
ընդ ամենեսեան որ խնդրեն զնա 'ի բարութիւն ·
եւ զօրութիւն նորա եւ բարկութիւն նորա 'ի
վերայ ամենեցուն որք թողուն զնա : Եւ պահե- 23
ցաք եւ խնդրեցաք յԱստուծոյ մերոյ վասն այսր
ամենայնի, եւ լուաւ Տէր : Եւ առաքեցի յեր- 24
կոտասան քահանայից երկոտասան, զՍարաբիա
եւ զԱսաբիա, եւ ընդ նոսա յեղբարց նոցա
տասն, եւ կշռեցաք եւ տուաք ցնոսա զարծաթ 25
եւ զոսկի եւ զսպաս առաջաւորութեան տանն
Աստուծոյ մերոյ, զոր բարձրացուցին զմեզ թագաւորն եւ խորհրդականք նորա եւ իշխանք նորա եւ ամենայն Իսրայէլ՝ որ գտանէին անդ ·
եւ կշռեալ ետու ցնոսա արծաթ տաղանդս՝ վեց 26
հարիւր յիսուն, եւ կահ արծաթոյ՝ հարիւր,
եւ ոսկւոյ՝ տաղանդս հարիւր, եւ սպաս ոսկ- 27
ւոյ՝ քսան եւ երեք · եւ կահ պղնձոյ սուրբ եւ
մաքուր ոսկեգոյն : Եւ ասացի ցնոսա · Դուք 28
սրբեալք տեառն Աստուծոյ էք, եւ ամենայն
կահ սուրբ է Տեառն, եւ ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք ընծայեալք տեառն Աստուծոյ հարցն մե-
29 րոց · արթուն կացէք եւ պահեցէք՝ մինչեւ կշռեսջիք զդոսա առաջի իշխանաց քահանայիցն եւ
ղեւտացւոցն, եւ իշխանաց հայրապետացն Իսրայէլի՝ որ են յԵրուսաղէմ 'ի խորանս տան
30 Տեառն : Եւ առեալ քահանայիցն եւ ղեւտացւոցն զհամար ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ զկահս,
'ի տանել յԵրուսաղէմ 'ի տուն Աստուծոյ մերոյ,
31 եւ յարուցեալ չուեցաք 'ի գետոյն Հաւ՝ որ որ
երկոտասան էր ամսոյն առաջնոյ, եւ եկեալ
հասաք յԵրուսաղէմ · եւ ձեռն տեառն Աստուծոյ մերոյ էր ընդ մեզ, եւ փրկեաց զմեզ 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց, եւ 'ի դարանամտաց
32 զճանապարհայն · եւ եկաք յԵրուսաղէմ եւ նստա-
33 գեաք անդ աւուրս երիս : Եւ յաւուրն չորրորդի
կշռեցաք տուաք զարծաթ եւ զոսկի եւ զկահ 'ի
տան տեառն Աստուծոյ մերոյ, 'ի ձեռս Մարիմովթ որդւոյ Ուրիայ քահանայի, եւ որ էր ընդ նմա
Եղիազար որդի Փենեէսի, եւ Յովզաբաթ որդի
Յեսուայ, եւ Նովադիա որդի Բանեայ, եւ այլ
34 ղեւտացիք · եւ էր թուով եւ համարով ամենայն,
եւ գրեցաւ ամենայն կշիռ համարոյն բովանդակ :
35 Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ, որք եկեալ էին 'ի
գերութենէն որդիք պանդխտութեան, մատուցին ողջակէզս տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի,
զուարակս երկոտասան վասն ամենայն Իսրայէլի, խոյս իննսուն եւ վեց, գառինս եօթանասուն
եւ եօթն, ամիկս վասն մեղաց երկոտասան · զայս
ամենայն ողջակէզս մատուցին տեառն Աստու-
36 ծոյ, եւ ետուն զգիր կարգաւոյն, զոր հրամայեալ էր թագաւորին ցիշխանս կողմանց գետոյն
Եփրատու · եւ փառաւորեցին զժողովուրդն եւ
զտաճարն Աստուծոյ :

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ 'ի կատարել այսր ամենայնի՝ մերձեցան Ժ
առ իս իշխանքն եւ ասեն · Ոչ որոշեցան ժողո- Ժը
վուրդն Իսրայէլի եւ քահանայքն եւ ղեւտացիքն
'ի ժողովրդոց եւ յերկրէ՝ որ են հեռագոյն 'ի
նոցանէ · քանանացւոցն եւ քետացւոցն եւ փերեզացւոցն եւ յեբուսացւոցն եւ ամոնացւոցն եւ մովաբա-
2 ցւոցն եւ եգիպտացւոցն եւ ամովրհացւոցն : Քանզի առին կանայս 'ի դստերաց նոցա, ինքեանց եւ
որդւոց իւրեանց · եւ խառնակեալ պղծեցաւ սերմն
սրբութեան նոցա ընդ ժողովուրդ երկրին այնորիկ, եւ եղեւ սկիզբն անօրէնութեանս այս-
3 րիկ յիշխանացն : Եւ եղեւ յորժամ լուայ ես
զբանս զայսոսիկ, պատառեցի զհանդերձս իմ,
եւ փետեցի զհերս եւ զմօրուս իմ, եւ այնպէս
նստէի 'ի սուգ : Եւ ժողովեցան առ իս ամենե-

քեան որք էին երկիւղածք յԱստուծոյ Իսրայէլի,
որք էին ժողովեալք յեղծն պանդխտութեան.
եւ ես այնպէս նստէի 'ի սուգ մինչեւ 'ի ժամ
զոհի երեկորին. Եւ 'ի զոհել երեկորին՝ յարեայ 5
'ի տառապանաց իմոց, եւ պատառեալ հանդեր-
ձիւք իմովք, խոնարհեալ կրկնեցի 'ի վերայ
ծնգաց իմոց. եւ տարածեալ ամբարձեալ զձեռս
իմ առ տէր Աստուած. եւ ասեմ. Աստուած իմ 6
եւ Տէր, ամաչեմք եւ զարհուրիմք 'ի քէն. բարձ-
րացայ, տէր Աստուած իմ, զերեսս իմ առ քեզ.
վասն զի անօրէնութիւնք մեր բազմացան 'ի վե-
րայ գլխոց մերոց. եւ մեղք մեր մեծացան եւ
բարձրացան մինչեւ յերկինս՝ յաւուրց եւ 'ի ժա- 7
մանակաց հարցն մերոց, եւ եմք մեք 'ի մեղս մե-
ծամեծս մինչեւ ցայսօր. եւ վասն մեղաց մերոց
մատնեցեր զմեզ եւ զթագաւորս մեր եւ զորդիս
մեր 'ի ձեռս թագաւորացն հեթանոսաց, եւ 'ի
սուր եւ 'ի գերութիւն եւ 'ի յափշտակութիւն,
եւ յամօթ երեսաց մերոց եղեաք մինչեւ յօրս
յայս. Եւ այժմ գթութիւնք քո եղեն 'ի վերայ 8
մեր, տէր Աստուած մեր, եւ շնորհեցեր մեզ
փրկութիւն, եւ հաստատեցեր զմեզ 'ի տեղի
սրբութեան քոյ, եւ լուսաւորեցեր զաչս մեր
այսօր, տէր Աստուած մեր. եւ ետուր մեզ կեն-
դանութիւն փոքր 'ի շատէ 'ի ծառայութեանն
մերում. վասն զի ծառայք եմք, եւ 'ի ծառայու- 9
թեանն մերում ոչ թողեր զմեզ, տէր Աստուած
մեր. եւ խոնարհեցան առ մեզ ողորմութիւնք
քո առաջի թագաւորին Պարսից՝ տալ զմեզ 'ի
կենդանութիւն, եւ բարձրացուցանել զտուն
Աստուծոյ մերոյ, կանգնել եւ շինել զանապատս
գոյս, եւ արկանել ցանգ եւ պարիսպ ամրու-
թեան Յուդայ եւ Երուսաղեմի. Եւ արդ զինչ 10
ասասցուք պատասխանի առաջի քո, Տէր, վասն
այսր ամենայնի. քանզի անցաք զօրինօք քովք,
Տէր, եւ զհրամանօք զոր ետուր 'ի ձեռն ծա- 11
ռայից քոց մարգարէից, ասելով այսպէս. Եթէ
յերկիրն յոր մտանելոց էք ժառանգել զնա, է
երկիր պղծեալ 'ի պղծութեանց ազգաց երկրին
այնորիկ, եւ պղծութեամբք իւրեանց լցին
զնա. Եւ արդ մի առնուցուս 'ի դստերաց նոցա 12
կանայս որդւոց քոց, եւ զդստերս քո մի տաս
կանայս որդւոց նոցա, եւ մի խնդրեսցես առնել
խաղաղութիւն ընդ նոսա զամենայն ժամանակս.
եւ եղիջիր դու զօրաւոր ուտել զբարութիւն
երկրին, եւ ժառանգեսցեն որդիք քո զերկիրն
զայն յաւիտեանս ժամանակաց. Եւ որ ինչ 13
միանգամ անցք անցին ընդ մեզ՝ վասն գործոց
մերոց եւ չարութեան մեղաց մերոց. այլ դու,
Տէր, բազում անգամ թողեր զմեղս մեր, եւ ե-
տուր մեզ այսպիսի զաւակ եւ արմատ. եւ մեք 14
դարձեալ խոտորեցաք՝ անցեալ զօրինօք քովք,
եւ խառնակեցաք ընդ պղծութիւնս հեթանո-
սաց երկրին. եւ ոչ բարկացար մեզ 'ի կորուսա-
նել զմեզ մինչեւ ցայս վայր՝ եթէ ոչ մնացէ ար-
15 մատ եւ զաւակ եւ անուն մեր. Տէր Աստուած
Իսրայէլի, դու արդար եւ ողորմած ես, որ ոչ
սատակեցեր զզաւակ մեր, այլ մնաց մեր արմատ
եւ զաւակ մինչեւ ցայսօր. եւ արդ ահաւասիկ
եմք այսօր առաջի քո յանօրէնութիւնս մեր, եւ
ոչ եւս կարեմք ամբառնալ զգլուխս մեր եւ կալ
առաջի երեսաց քոց. զի բազմացան անօրէնու-
թիւնք մեր եւ չարիք առաւել քան զգլուխս
մեր.

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ յորժամ եկաց Եզրաս յաղօթս հանդերձ
խոստովանութեամբքս այսոքիւք եւ ողբովք մե-
ծամեծօք՝ անկեալ էր 'ի վերայ երեսաց երկիր
առաջի Տեառն. ժողովեցան առ նա ամենայն որ
էին յԵրուսաղէմ ժողովուրդ բազում, արք եւ
կանայք, երիտասարդք եւ կուսանք, եւ ողբայր
ժողովուրդն, եւ համբարձին զձայնս լալոյ իւ-
2 րեանց. Եւ պատասխանի ետ Յեքոնիա որդի Ե-
ղիեայ որդւոյն Եղամայ, եւ ասէ ցԵզրաս. Մեք մե-
ղաք առ տէր Աստուած մեր, եւ առաք զկա-
նայս այլազգեաց երկրիս այսորիկ. եւ այժմ են
3 անօրէնութիւնք այսօր 'ի մէջ Իսրայէլի. Եւ արդ
ուխտեսցուք ուխտ առաջի տեառն Աստուծոյ
մերոյ հանել զամենայն կանայս այլազգիս եւ
զզաւակս որ 'ի նոցանէ. եւ արդ որպէս կամիս
արի եւ կեցո զատաս օրինօքն տեառն Աստուծոյ.
4 եւ որպէս պատուիրանք հրամայեն, արի եւ
լուիցուք 'ի բերանոյ քումմէ. եւ մեք ընդ քեզ,
զօրացիր եւ արա որպէս եւ հրամայեալ է 'ի
5 տեառնէ Աստուծոյ. Եւ յարուցեալ Եզրաս երդ-
մնեցոյց զիշխանս ցեղից քահանայից եւ ղեւտաց-
ւոց եւ զամենայն Իսրայէլ առնել ըստ այսմ օրի-
6 նակի երդման. Եւ յարուցեալ Եզրաս յերեսաց
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Ժ. 3. [illegible]

ութենէ ձմերայնոյն։ Եւ յարուցեալ Եզրաս 10
ք ցնոսա. Դուք էք որ մեղայք, եւ արարէք
նայս զզաւակս այլազգեաց. եւ յաւելէք զմեղս
ւ զանօրէնութիւնս 'ի վերայ Իսրայէլի. եւ արդ 11
ուք գոհութիւն Տեառն Աստուծոյ հարցն
րոց, եւ արարէք զհաճոյսն առաջի նորա. եւ
ալ որոշեցարուք յամենայն հեթանոսաց եր-
կրի եւ 'ի կանանց այլազգեաց զորս արարէք։
ւ պատասխանի ետուն ամենայն եկեղեցին եւ 12
ասեն. Մեծ է բանս այս զոր ասես դու 'ի վերայ
մեր. վասն զի ժողովուրդ բազումք եմք, եւ ժա- 13
մանակս ձմեռն է. եւ ոչ կարեմք կալ արտաքոյ.
եւ գործս ոչ է զմի օր կամ զերկուս. վասն զի
մացաք մեղաք յերս յայս։ Կացցեն իշխանք յա- 14
մենայն ուխտս եւ 'ի քաղաքս, եւ որոց իցէ ա-
ռեալ զկանայս յայլազգեաց՝ եկեսցեն 'ի ժա-
մանակսն զոր ծերքն եւ հայրապետքն կարգես-
ցեն 'ի քաղաքս քաղաքս, եւ դատաւորք քաղա-
քացն զմեղս զայս 'ի մէնջ, եւ դարձուսցեն զբար-
կութիւն Աստուծոյ 'ի մէնջ որ վասն բանիս այ-
սորիկ։ Եւ արարին այնպէս որ եկեալ էին 'ի գե- 16
րութենէն. եւ ընտրեաց Եզրաս արս իշխանս 'ի
հայրապետաց տանն իւրոյ՝ զարս անուանիս. եւ
նստուցին յամսեանն տասներորդ ամսոյն՝ եւ քննա-
կեցին. եւ որոշեցին զամենայն արս որք ունէին 17
զկանայս յայլազգեացն մինչեւ 'ի միում ամսոյն
առաջնոյ։ Եւ գտան յորդւոց քահանայիցն որք 18
ունէին զկանայս յայլազգեացն, յորդւոցն Յեսու-
այ յովսեդեկեանց եւ եղբարց նորա Մաասէի եւ
Եղիազարու, Յարիբ եւ Գոդողիա. եւ ետուն ձա- 19
յն զկանայս այլազգեացն յինքեանց, եւ մատու-
ցին իւրաքանչիւր խոյս վասն թողութեան մե-
ղաց անգիտութեան։ Եւ յորդւոցն Եմեր՝ Մա- 20
իա, Եղիա, Սամայիա եւ Եզոդիաս. եւ յորդ- 22
ւոցն Փասուր՝ Եղիոնա, Մաասիէ, Միսայէլ, Նա-
23 թանայէլ, Յովզաբաթ եւ Եղասա. եւ յորդւոցն
ղեւտացւոց՝ Յեւզաբաթ, Սամէթ, Կոլիա՝ այս
է Կոլիտաս, եւ Աթեթիաս եւ Յուդաս եւ Եղեա-
24 զար։ Եւ 'ի սաղմոսերգացն՝ Եղիասիփ. եւ 'ի դրա-
25 նապանացն՝ Կողէմ, Տակէլս եւ Ուրի։ Եւ յԻս-
րայէլէ, յորդւոցն Փորոսայ՝ Հռամիա, Յազիա,
Մելքիա, Լամին, Եղիազար, Ասաբիա, Բերանիա։
26 Եւ յորդւոցն Եղամ՝ Մաթթանիա, Զաքարիա,
27 Յաւէլ, Աբդիա, Երիմովթ եւ Եղիա. եւ յորդ-
ւոցն Զաթուայ՝ Եղիոնէ, Եղիասար, Մաթթանիա,
28 Յարմովթ, Զաբադ, Զազիա. եւ յորդւոցն Բաբէի՝
29 Յոհանան, Անանիա եւ Զաբու եւ Թալի. եւ յորդ-
ւոցն Բանի՝ Մոսողամ, Մալուք, Ադայիա, Յա-
30 սուբ, Սաաղ, Հռեմովթ։ Եւ յորդւոցն Փաաթ-
մովաբ՝ Ադնէ, Քաղէլ, Բանայիա, Մաասիա, Մաթ-
31 թա, Բեսելէլ, Մանասէ. եւ յորդւոցն Հերամ՝
Եղիեզեր, Եսիա, Մելքիա, Սամէիա, Սիմէոն,
32 Բենիամին, Մալուք, Սամարիա. եւ յորդւոցն
33 Ասէմ՝ Մաթթանիա, Մաթթաթիա, Զաբաթ, Ե-
34 ղիփաղէթ, Յերեմի, Մանասէ, Սեմէի։ Եւ յորդ-
35 ւոցն Բանի՝ Մաադիա, Ամրամ, Ուէլ, Բանեա,
36 Բաղաիա, Քեղիա, Ուանիա, Մարիմովթ, Եղիա-
37 սիբ, Մաթթանիա, Մաթթանա։ Եւ արարին որ-
38 դիքն Բանի եւ որդիքն Սեմէի, Սեղեմիաս, Նա-
39 թան, Ադայիաս, Մաքնա, Դայադու, Սէաէ, Արու,
40 Եզրիէլ, Սաղամիաս, Սամարիաս, Սեղում, Ամա-
41 րիաս, Յովսէփ. յորդւոցն Աբուրէ՝ Իէուէլ, Մա-
42 տաթիաս, Զաբաթ, Զեբինեաս, Յադայի, Յովէլ,
43 Յովեդ, Բանայիա։ Այսք էին ամենեքեան որ ու-
44 նէին զկանայս յայլազգեացն, եւ ծնան 'ի նոցա-
նէ ուստերք եւ դստերք։

Ժ. 28. Մեր օր. Ոթալի, բայց [illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐՈՑ ՆԵԵՄԵԱՅ

Զնէեմի թէ իցէ 'ի քահանայիցն' հաստատութեամբ ոչ ունիմ ասել. բայց կարծի 'ի նոցունց գոլ. վասն 'ի բաց հանելոյ նորա յիշելոյ ժողովրդեանն [illegible] իշխանս յազգայնոց, որք 'ի ժամանակի անդ յետ Զօրոբաբելի. եւ մինչեւ Նէեմեայ վարելոյ զիշխանութիւնն 'ի վերայ Հրէից զերկոտասան ամ. զկնի որոյ ոչ երեւի թէ յազգայնոց, այլ քահանայքն տիրեցին ժողովրդեանն. թէպէտ եւ զիշխանաց ոմանց յազգայնոց գոլ նշանակէ գիրքս այս. բայց այնմ թէ մի պատկանիցէ իշխան Յուդայ. նա եւ Եզրայ իսկ' զկնի մահուան Զօրոբաբելի երեւի 'ի Բաբելոնէ գալ յԵրուսաղէմ. առ որով եւ Նէեմի եւս յետ երկոտասան ամի հրամանաւ նորին երկրորդ [illegible] Արտաշէսի. Իսկ [illegible] իշխանացն Հրէից յերկոտասան ամ շինելոյ զպարիսպն Երուսաղէմի, եւ կանգնելոյ զդրունս նորա, ոչ ինչ զանգիտեալ 'ի հակառակութենէ հեթանոսացն. այլ եւ զ[illegible] օրինացն զգուշացաւ. եւ 'ի պաշտամանս տաճարին եւ օրինացն զգուշանայր ժողովրդեանն. Կարգէր զղեւտացին ըստ պաշտմանն եղելոյ Դաւթի, եւ վճռականաւ [illegible] [illegible] յերուսաղէմ, եւ յամենայն հրամանս Եզրայ. ահա նոյն [illegible] կենաց յԱստուծոյ։

ԳԼՈՒԽՔ ԳՐՈՑՆ ՆԵԵՄԵԱՅ

Ա. Յետ երկոտասան ամի արձակելոյն Եզրի յերկրորդ [illegible] Արտաշէսէ՝ եւ Նէեմի եւս արձակեալ գայ յԵրուսաղէմ, եւ հանդերձ իշխանօքն սկսանի շինել զպարիսպն Երուսաղէմի, եւ կանգնել զդրունսն։

Բ. Զի կամեցան հեթանոսքն խափանել զգործն, եւ ոչ կարացին. եւ խորհելեանցն առաջ մնան զգուշութեամբ կազմեցան՝ կէսք զինու. վասն ընդդէմ թշնամեացն, եւ այլքն 'ի գործ շինուածոյն պարսպացն։

Գ. Զի թափեաց Նէեմի զժողովուրդն 'ի ծանր հարկաց իշխանացն Յուդայ, եւ դարձոյց 'ի [illegible] տակութիւնս, եւ զերկոտասան ամ ինքն կալաւ զիշխանութիւնն բարեձեւութեամբ։

Դ. Դարձեալ խորհէին այլազգիքն չարիս՝ խափանել զգործն, եւ ոչ կարացին. այլ կատարեաց զպարիսպն յամս երկոտասան, եւ կանգնեաց զդրունսն՝ զգուշութեամբ փակէր եւ բանայր։

Ե. Ընտրութիւն ցեղիցն եկելոց 'ի Բաբելոնէ, որք բնակեցան 'ի քաղաքս իւրեանց։

Զ. Տօնեցին զտաղաւարսն, եւ պահելով եւ աղօթելով գրեցին ուխտ, եւ կնքեցին պահել զօրէնս Աստուծոյ։

Է. Վիճակաւ նստան յԵրուսաղէմ եւ 'ի հրէաստան Յուդա եւ Բենիամին, եւ քահանայք եւ ղեւտացիք. եւ արարին զնուիրակութիւն պարտուցն առ Յովակիմաւ քահանայապետաւ, որ էր որդի Եղիակիմայ որդւոյ Յովակիմայ՝ որդւոյ Յեսուայ յովսեդեկեանց։

Ը. Կարգեցին վերակացուս գանձուց տաճարին, եւ գանձապահս եւ սաղմոսերգս ղեւտացւոցն, եւ լուեալ յօրինացն 'ի բաց հանին զայլազգիսն յԻսրայէլէ։

Թ. Եղիասիբ քահանայապետ տուեալ էր Տուբիայ այլազգւոյ տուն գանձի 'ի գաւիթ տաճարին. զոր մերժեաց Նէեմի զՏուբիա. եւ զի զրկեալ էին ղեւտացիքն զպարգեւս 'ի նոցա պահոց իւրեանց, եւ կարգեաց 'ի պաշտօնն Տեառն։

Ժ. Արգել Նէեմի զշաբաթն, եւ 'ի բաց եհան հանել զայլազգի կանայս քահանայիցն եւ ղեւտացւոց. եւ սրբեաց զղեւտացիսն՝ կարգեաց 'ի պաշտօնն։

ԲԱՆՔ ՆԵԷՄԵԱՅ
ՈՐԴՒՈՅ ԱՔԱԼԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եւ եղեւ յամսեանն Քասղեւ յամի քսաներորդի 1
Արտաշեսի արքայի, ես էի 'ի Շուշ 'ի մայր
քաղաքոյն Աբիրայ. եւ եկն առ իս յեղբարցն իմոց, 2
Անա եւ արք Յուդայ, եւ հարցի զնոսա վասն
հրէիցն որք ապրեցան եւ եղեն 'ի գերութենէն
եւ վասն Երուսաղեմի: Եւ ասեն ցիս. Ձերծեալքն 3
'ի գերութենէն՝ են անդէն յաշխարհին իւրեանց
'ի մեծ նեղութեան եւ 'ի նախատինս. եւ պարիսպն
Երուսաղեմի կան նոյնպէս քակեալ եւ
այրեալ, եւ դրունք նորա հրկիզեալ հրով: Եւ 4
եղեւ յորժամ լուայ ես զբանս զայս, նստայ ելայ
եւ սուգ առի զաւուրս եւ պահեցի պահս,
եւ կացի յաղօթս առաջի տեառն Աստուծոյ երկնից,
եւ ասեմ. Տէր Աստուած երկնի եւ երկրի՝ 5
զօրաւորդ ես եւ մեծ եւ ահաւոր, պահես
ուխտս եւ զողորմութիւնս որք սիրեն զքեզ, եւ
որ պահեն զբանս քո, եղիցին ականջք քո 'ի 6
լուր եւ աչք քո 'ի տեսանել: Եւ արդ լուր եւ
տես զաղօթս ծառայի քոյ զոր ես այսօր մատուցանեմ
առաջի քո, վասն որդւոցն Իսրայէլի ծառայից
քոց, որք մեղանչեցաք 'ի նեղութեան վասն
մեղաց մերոց զոր մեղաք, ես եւ տուն հօր իմոյ
մեղաք. վասն զի յանցանելով յանցեաք, եւ ոչ 7
պահեցաք զբանս եւ զհրամանս եւ զդատաստանս
քո՝ զոր պատուիրեցեր մեզ 'ի ձեռն ծառային
քոյ Մովսէսի: Յիշեա Տէր զբանն քո զոր 8
պատուիրեցեր ծառային քոյ Մովսէսի եւ ասացեր.
Եթէ դուք ոչ պահէսջիք զբանս իմ, եւ ես
ցրուեցից զձեզ ընդ հեթանոսս. եւ եթէ դարձջիք 9
եւ պահիցէք զբանս իմ եւ արասջիք զնոսա,
եւ եթէ իցէք ցրուեալք մինչեւ 'ի ծագս երկրի.
եւ անտի ժողովեցից եւ ածից զձեզ 'ի տեղին զոր
ընտրեցի, եւ յորում բնակէ անուն իմ 'ի նմա:
10 Եւ արդ սոքա ծառայք քո եւ ժողովուրդք՝ զորս
փրկեցեր զօրութեամբ քով մեծաւ եւ բարձր
11 բազկաւ. մի՛ թողուր 'ի ձեռաց, այլ եղիցին ականջք
քո հայեալ յաղօթս ծառայից քոց, եւ անսալ
խնդրուածոց որոց երկնչին յանուանէ քումմէ.
եւ յաջողեա զխնդրուածս ծառայի քոյ այսօր,
եւ տուր ինձ գտանել զշնորհս առաջի
առնս այսորիկ: Եւ ես էի տակառապետ թագաւորին:

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ եղեւ յամսեանն Նիսան 'ի քսաներորդ ամի
Արտաշեսի արքայի, եւ խնդրեաց յինէն գինի.
եւ առեալ զգինին ետու թագաւորին, եւ էր
2 թագաւորն միայն. եւ յորժամ արբ զգինին, ասէ
ցիս. Ընդէ՞ր տրտում եւ տխուր են երեսք
քո. եւ ոչ ինչ են այսմ պատճառք, եթէ ոչ չարութիւն
3 սրտի քոյ: Եւ ես երկեայ յոյժ, եւ
ասեմ ցթագաւորն. Արքայ, դու յաւիտեան
կեաց. ընդէ՞ր ոչ տրտում եւ տխուր լինիցին երեսք
իմ. վասն զի քաղաքն եւ տուն հօր իմոյ
անապատ է, եւ դրունքն ապականեալ 'ի հրոյ:
4 Եւ ասէ ցիս թագաւորն. Վասն որո՞յ իրաց խնդրես
դու զայս: Եւ կացեալ իմ յաղօթս եւ ամբարձեալ
զմիտս իմ առ տէր Աստուած երկնից,

սահմ ցթագաւորն. Եթէ 'ի վերայ թագաւո- 5
րութեանդ քում բարութիւն. եւ եթէ եղիցի
ծառայ քո շնորհս առաջի երեսաց քոց, եւ կա-
միս՝ յղես զիս 'ի Հրէաստան 'ի քաղաքս յիշատա-
կարանաց հարցն իմոց, եւ ես բանիւ հրամանի
քո շինեցից զնա։ Եւ ասէ ցիս թագաւորն եւ 6
հարճն նորա որ նստէր առ նմա. Յո՞րժամ ժա-
մանես դու, եւ կամ ե՞րբ դարձցիս։ Եւ արար
առ իս բարութիւն թագաւորն եւ արձակեաց
զիս. եւ ես կալայ առ նմա ժամանակ, եւ աս- 7
ցի ցթագաւորն. Եթէ գայ շնորհս առաջի քո,
տուր ինձ թուղթս առ իշխանս կողմանց գետոյն,
եւ տարցեն զիս մինչեւ երթայց 'ի Հրէաստան.
եւ թուղթ մի առ Ասափ, որ է պահապան դրախ- 8
տին արքունի. զի տացէ ինձ փայտս 'ի կազմած
դրանցն եւ պարսպաց քաղաքին, եւ տանն յոր
ես մտից անդր։ Եւ ետ ինձ թագաւորն. վասն
զի ձեռն Աստուծոյ իմոյ էր ընդ իս բարութեամբ։
Եւ եկի առ իշխանս գետոյն, եւ ետու առ նոսա 9
զթուղթս թագաւորին. եւ առաքեաց ընդ իս
թագաւորն առաջնորդս զօրաւորս եւ ձիս։ Եւ 10
լուաւ Սանաբաղատ Խորոնացի, եւ Տուբիա ծառայ
Ամոնի, եւ չար թուեցաւ առաջի նոցա. վասն զի
խնդրեցի ոք 'ի բարութիւնս եւ 'ի պէտս Իսրա-
յէլի։ Եւ եկի յԵրուսաղէմ, եւ եղէ անդ աւուրս 11
երիս. եւ յարեայ 'ի գիշերի ես եւ սակաւ արք 12
ընդ իս. եւ ոչ պատմեցի արանց, եթէ զինչ
Աստուած տայ 'ի սիրտ իմ առնել վասն Իսրայէ-
լի. եւ գրաստ ոչ էր ընդ իս, բայց միայն գրաստն
յորոյ վերայ նստէի ես։ Եւ ելի ես ընդ դուռն 13
հեղեղատին, եւ առ բերանով երկրի թզենեացն՝
եւ մինչեւ 'ի դուռն աղբեացն. եւ ճնշէի 'ի նե-
ղութենէ անցի առ պարսպաւն Երուսաղէմի,
զոր էին նոցա արկեալ, եւ դրունք նորա ապա-
կանեալ էին 'ի հրոյ. եւ անցի ընդ դուռն աղբերն 14
առ Ջրդեղոյ թագաւորին. եւ ոչ էր անդ տեղի
գրաստուս իմոյ անցանել ընդ նա հեծեալ։ Եւ 15
ելանէի 'ի վեր 'ի պարիսպն առ հեղեղատաւն գի-
շերի. եւ 'ի նեղութենէն էի ճնշեալ 'ի պարսպէն,
եւ էի առ դրան ձորոյն. եւ դարձայ եւ ոչ գի- 16
տացին պահապանքն եթէ զինչ էի երթեալ եւ
կամ զինչ առնէի. եւ Հրէիցն եւ քահանայիցն
եւ պատուականացն եւ զօրագլխաց եւ այլոցն
որք վճարէին զերս գործոյն՝ մինչեւ ցայն վայր
ոչ պատմեալ էր նոցա։ Եւ ասացի ցնոսա. Դուք 17
տեսանէք զնեղիս յորում եմք այժմ, եւ զիարդ
Երուսաղէմ անապատ է եւ դրունք նորա հրկէզ.
եկայք եւ շինեսցուք զպարիսպս Երուսաղէմի,
եւ ոչ եւս եղիցուք 'ի նախատինս։ Եւ պատմեցի 18
նոցա զձեռն Տեառն որ էր ընդ իս բարութեամբ,
եւ զբանս թագաւորին զոր ասաց ցիս. եւ ասեմ
ցնոսա. Արդ եկայք յարիցուք եւ շինեսցուք.
19 Եւ զօրացան ձեռք նոցա 'ի բարութիւն։ Եւ
լուաւ Սանաբաղատ եւ Տուբիա ծառայ Ամոնի
եւ Գեսամ արաբացի, եւ ծաղր առնէին զմեզ.
եւ եկին առ մեզ եւ ասեն ցմեզ. Զի՞նչ է իրդ
այդ զոր դուք առնէք եւ կամիք դուք 'ի թա-
20 գաւորէն ապստամբել։ Եւ ետու պատասխանի
նոցա եւ ասեմ. Աստուած երկնից եւ երկրի յա-
ջողեսցէ մեզ, եւ մեք ծառայք նորա եմք սուրբք.
եւ շինեմք զքաղաքս. եւ ձեզ ոչ գոյ բաժին եւ
յիշատակ եւ արդարութիւն յԵրուսաղէմ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ յարեաւ Եղիասիբ քահանայ մեծ եւ եղ-
բարք նորա քահանայք, եւ շինեցին զդուռն ա-
ւազանաց ջրմղին, եւ սրբեցին զնա եւ կանգնե-
ցին զդրունս նորա, եւ կանգնեցին զնա մինչեւ
2 յաշտարակն Ամմայեղի, 'ի ձեռն որդւոց արանց
Երիքովի. եւ 'ի ձեռն որդւոց Զաքուրայ, որդւոյն
3 Ամրի։ Եւ զդուռնն Եքթիերան շինեցին որդիքն
Ասանայ, եւ նոքա յարդարեցին կազմեցին զնա,
եւ զփականս եւ զնիգս նորա. եւ 'ի ձեռանէ նո-
ցա ունէին Համմովթ եւ որդիք Ուրիայ, որդիք
4 Ակովսայ. եւ 'ի ձեռանէ նոցա ունէին Մասուղամ
որդի Բարաքի որդի Մասեզեբելի. եւ 'ի ձեռանէ
5 նոցա ունէին Սադովկ որդի Բաանայ. եւ 'ի ձե-
ռանէ նոցա ունէին Թեկուացորեքն. եւ ոչ ար-
6 կին զպարանոցս 'ի ծառայութիւն նոցա։ Եւ
զդուռն հին ունէին Յովդայ որդիք. Փասեկ եւ
Մեսուլամ՝ որդի Բասադիայ. եւ սորա կազմեցին
զնա, եւ կանգնեցին զդրունս նորա եւ զփա-
8 կս եւ զնիգս։ Եւ զհետ նոցա 'ի կարգին կա-
լաւ Անանիա որդի Համեկեկիմ եւ եթող երու-
սաղէմացւոյն մինչեւ 'ի պարիսպն հրապարա-
9 կաց։ Եւ զհետ նոցա կալաւ Հռափիա իշխան
10 կողմանց աւերակացն Երուսաղէմի. եւ 'ի ձեռանէ
նորա կալաւ Յերոդիա որդի Յերոմաք, եւ 'ի կող-
մանէ տանն իւրոյ, եւ 'ի ձեռանէ նորա կալաւ
11 Ատտուս որդի Սարաբնիայ։ Եւ երկրորդ կալաւ
Եզրիա որդի Երամ, եւ Ասուբ որդի Փաաթմո-
12 վաբ, մինչեւ յաշտարակն Թանուրիմ. եւ 'ի ձե-
ռանէ նորա կալաւ Սաղում որդի Աղոհեամ՝ իշխան
կիսոյ կողմանն Երուսաղէմի, ինքն եւ դստերք
13 իւր։ Եւ զդուռն ձորոյն կալաւ Անուն, եւ արք
բնակեալք էին Զանովու. նոքա շինեցին զնա, եւ
կանգնեցին զդրունս նորա եւ զփականս եւ
զնիգս. եւ հազար կանգուն շինեցին 'ի պարսպէն
14 մինչ 'ի դուռն մոխրացին։ Եւ զդուռն մոխրոցին

Բ. 13. Ոմն օր. 'ի դուռն աղբերացն կամ աղբերցն։

Գ. 3. Եքթիերան, ըստ հին Իքթիերան. կամ ձկ-
նատանց կամ ձկնորսացն։

կալաւ Մելքիա որդի Հռեքաբ՝ իշխան անդաստանին Բեթաքարմայ, ինքն և որդիք իւր. և յարկին զնա և կանգնեցին զդրունս և զփականս և զնիգս նորա։ Եւ զաղբերակն շրջապատն աւազանին կալաւ Ս- 15
ղոմ՝ իշխան Թագաւորին, մինչև յաստիճանսն որ իջանէ 'ի քաղաքէն Դաւթի. և զհետ նորա 16
կալաւ Նէեմիա որդի Ազբուկ՝ իշխան կողմանն Բեթսուր մինչև 'ի պարտէզ գերեզմանին Դաւթի, մինչև 'ի ջրբուղխան կողմնէն, և մինչև ցԲեթագաբարին։ Եւ զհետ նորա կալան ղևտա- 17
ցիքն. Հռաւում որդի Բանեայ. և 'ի ձեռանէ նորա կալաւ Ասաբիա՝ իշխան կողմանցն Կէիլայ. և զհետ նորա կալան եղբարք նորա, Բենուի 18
որդի Ադադ՝ իշխան կողմանցն Կէիլայ։ Եւ զհետ 19
նորա կալաւ Ազուր որդի Յեսու, իշխան Մասփայ, չափ երկրորդ պարսպին, որ ելանէր և խառնէր յանկիւնս աշտարակին. և զհետ նորա 20
կալաւ Բարուք որդի Զաբու, չափ երկրորդ յանկիւնէն մինչև 'ի դուռն Բեթէլիասուբ, որ կայր քահանային մեծ։ Եւ զհետ նորա կալաւ Մերա- 21
մովթ որդի Ուրիայ, որդի Ակովմ, չափ երկրորդ 'ի դրանէն Բեթէլիասուբ մինչև 'ի կատարած նորա։ Եւ զհետ նորա կալան քահանայքն արք Ա- 22
քքարայ. և զհետ նորա կալաւ Բենիամին և Ասուբ առաջի տանց իւրեանց. և զհետ նորա կալաւ Ա- 23
զարիա որդի Մաասեայ, որդի Անանեայ՝ մօտ առ տամբն իւրով. և զհետ նորա կալաւ Բանի որդի 24
Ենադադայ, չափ երկրորդ 'ի Բեթազարեայ մինչև յանկիւնն։ Եւ զշրջան դարձի անկեանն կալաւ 25
Փաղաղ որդի Ուզայի՝ ընդդէմ անկեանն. և զաշտարակն որ էր արտաքոյ ապարանից Թագաւորին վերագոյն քան զգաւիթ բանտին. և զհետ նորա Փադայիա որդի Փորոսայ։ Եւ նաթանեայ- 26
քն որ բնակեալ էին յՈփաղ մինչև հանդէպ պարտիզի դրան ջրոյն կողմանն արևելից, և աշտարակն որ արտաքոյ կողմանն։ Եւ զհետ նո- 27
րա կալան Թեկուացիքն, չափ երկրորդ ընդդէմ աշտարակին մեծի, որ էր արտաքոյ մինչև 'ի պարիսպն Ոփաղայ։ Եւ վերագոյն դրան Ձիոցն 28
կալան քահանայքն՝ այր իւրաքանչիւր հանդէպ տանց իւրեանց. և զհետ նորա կալաւ Սադովկ 29
որդի Եմեր, հանդէպ տան իւրոյ, և զհետ նորա կալաւ Սամէիա որդի Սեքենիայ, որ էր պահապան արևելից. և զհետ նորա կալաւ Անանիա որդի Սելեմիայ, և Անոն որդի Սելեփայ, չափ երկրորդ։ Եւ զհետ նորա կալաւ Մեսուղամ որդի Բարաքեայ՝ ընդդէմ գանձատանն իւրոյ. և ըզ- 30
հետ նորա կալաւ Մելքիա որդի Սարեփի, մինչև 'ի Բեթանաթնան. և այլ մանրավաճառք քաղաքին հանդէպ դրանն Մափկադ մինչև յելս շըր-
31 ջանակին։ Եւ 'ի մէջ դրանն ջրգլխոցն կալան Գեղջիք և մանրավաճառք քաղաքին։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ եղև իբրև լուաւ Սանաբաղատ, եթէ շինեմք զպարիսպն և կանգնեմք զաշտարակս նորա, չար թուեցաւ առաջի նորա, և զայրացեալ Բ
2 ուժգին ծաղր առնէր զՀրէաստան, և ասէր առաջի եղբարց իւրոց. Այս է զօրութիւն ձեր, ով Սամարացիք. և զինչ Հրէայք շինեն և
3 ամրացուցանեն զքաղաքս իւրեանց։ Եւ Տուբիա Ամանացի 'ի նմա եկեալ առ նմա ասէր. Մի կարիցեն շինել և զոհել զոհս, և կամ ուտել ըղնուէրան 'ի տեղւոջ իւրեանց. և ոչ ելանեն այժմ աղուեսք և քակեն զքարինս պարսպաց նորա։
4 Եւ ասեմք մեք. Լուր մեզ, տէր Աստուած մեր, զի եղաք մեք յարհամարհանս և 'ի թշնամանս, և դարձո զնախատինս նոցա 'ի գլուխս իւրեանց. և տուր զնոսա 'ի թշնամանս առաջի գերչաց նո-
5 ցա, և մի ծածկեսցես զանօրէնութիւնս նոցա։
7 Եւ եղև իբրև լուան Սանաբաղատ և Տուբիա, Արաբացիք և Ամոնացիք, թէ ողջացաւ շինուած պարսպին Երուսաղէմի, և սկսան իւրաքանչիւր անկեանց զդրունս երևեցուցանել,
8 թուեցաւ չար առաջի նոցա. և ժողովեցան ամենեքեան 'ի միասին՝ գալ և պատերազմել ընդ
9 Երուսաղէմ։ Եւ կացաք յաղօթս առ տէր Աստուած մեր, և կացուցաք պահապանս 'ի վերայ մեր 'ի տուէ և 'ի գիշերի առ 'ի յերեսաց թշնա-
10 մեացն։ Եւ ասեն արք Հրէաստանի. Ոչ բաւեմք այսուհետև պատերազմել և շինել միանգամայն. այլ ասեմք կալով կացցուք զինու, և ասեմք չշի-
11 նեսցուք։ Եւ ասեն որք զմեզ նեղէին. Ոչ ասեմք նոցա գիտել և ոչ տեսանել, մինչև յիւրաքանչիւր տեղւոջ յարուցեալ եկեսցուք 'ի մէջ նոցա և սպանցուք զնոսա, և խափանեսցուք զգործս
12 նոցա։ Եւ եղև իբրև եկին Հրէայքն որ բնակեալ էին 'ի տեղիս տեղիս, և ասացին ցմեզ. Եթէ ելանեն յանկարծակի յամենայն տեղեաց 'ի
13 վերայ մեր. և կացուցի 'ի խոնարհագոյն տեղիսն յետոյ պարսպին ընդ յարկօքն՝ զորս հանդերձ զինու և գեղարդեամբ և աղեղամբ իւ-
14 րեանց։ Եւ իմ յարուցեալ տեսի զարսն որ կային պատրաստականք կային, և ցժողովուրդսն նոցա՝ և ցայնս որ տեղւոյ տեղւոյ պահապանքն էին. Մի երկնչիք յերեսաց նոցա, յիշեցէք զԱստուած մեր զմեծ և զահաւորն, և պատերազմեցարուք վասն եղբարց ձերոց, և վասն կանանց և որդւոց և դստերաց և տանց
15 ձերոց։ Եւ եղև յորժամ լուան թշնամիքն մեր եթէ իմացաք և կազմեալ պատրաստեցաք. ցրուեաց Աստուած զխորհուրդս նոցա, և մեք

Դ. 26. Ոմն որ. Ոփաղէսս պարտիզի. դրանն էին որ 'ի մինչև. խոտորեալ ընդ անկեանն։

ամենեքեան զարմայր 'ի շինել զպարիսպն՝ այր
յուրաքանչիւր գործ իւր : Եւ եղեւ յօրէ յայն- 16
մանէ, կէսքն կարգեալ լինէին 'ի գործն, եւ
կէսքն զինեալ ընդդէմ թշնամեացն. եւ գեղարդն
եւ ասպար եւ աղեղն 'ի ձեռին իւրեանց, եւ կայր
պատրաստ այր իւրաքանչիւր յետոյ եղբօր իւ-
րում որ շինէր զպարիսպն. եւ էր ժամ զի օգնէր 17
եղբօր իւրում՝ կռելով զզէնն 'ի ձեռին իւրում,
եւ միւսով ձեռամբն տայր ցեղբայր իւր զխիճն
կամ զաղախ. եւ որք շինէինն՝ ածէր այր զսու- 18
սեր իւր ընդ մէջ իւր եւ զխառայրն 'ի վերայ
բարձի իւրոյ, եւ այնպէս շինէին զպարիսպն Ե-
րուսաղեմի. եւ որ հարկանէր զփողն եղջերեայ՝
կայր մօտ առ նոսա : Եւ ասեմ ցայնս որք կային 19
զինեալ եւ պատրաստեալ, եւ ցիշխանս նոցա.
Գործս մեծ եւ ընդարձակ է, եւ մեք ցրուեալ եմք
'ի շինուած պարսպիս, եւ հեռի եմք 'ի միմեանց 20
այր յեղբօրէ իւրմէ. արդ կացուցայք 'ի տեղիս
տեղիս զորսն որ հարկանեն զփողսն, եւ յոր-
ժամ լսիցէ որ զձայն եղջեր փողոյն, անդր ժո-
ղովեսցին ամենեքեան, եւ Աստուած մեր պատե-
րազմեսցէ ընդ թշնամիս մեր վասն մեր : Եւ կէսքն 21
գործէին եւ կէսքն ունէին զզէնսն պատրաստ,
'ի ծագելոյ առաւօտուն մինչեւ յելանել աստեղց:
Եւ ասեմ ես ցայս ժողովրդեանն. Ագեսցուք եւ 22
բնակեսցուք 'ի մէջ քաղաքիս Երուսաղեմի, եւ
զգիշեր պահ արկցուք զմեօք շուրջ, եւ զցերեկ
գործեսցուք : Եւ կայի ես եւ որքն շուրջ զինեւ՝ 23
որ պահէին զիս, եւ ոչ որ 'ի մենջ մերկանայր եւ
կամ հանէր զզէն իւր յինքենէ :

ԳԼՈՒԽ Ե

Գ Եւ եղեւ աղաղակ մեծ 'ի ժողովրդեանն, եւ կա- 1
նանց իւրեանց՝ այր առ եղբայր իւր. եւ ասեն. 2
Վասն ուստերաց մերոց եւ դստերաց մերոց, որոց
պակասեցին կերակուրք, երթիցուք գնեսցուք եւ
կերիցուք : Եւ ոմանք ասէին. Զանդաստանս մեր 3
եւ զայգիս դիցուք 'ի գրաւի, եւ առցուք ցորեան
եւ կերիցուք : Եւ էին ոմանք որ ասէին. Տուաք 4
զստացուածս մեր, եւ առաք ոսկի եւ արծաթ,
եւ տուաք 'ի հարկս թագաւորի. եւ արդ որպէս 5
մարմինք եղբարց մերոց են մարմինք մեր, եւ որ-
պէս որդիք նոցա՝ որդիք մեր. եւ արդ ընդէր
տուաք մեք զորդիս մեր 'ի ծառայութիւն, եւ
դստերք մեր վարեալ են 'ի բռնութիւն, եւ ոչ գոյ
'ի ձեռս մեր կար՝ որով փրկեսցուք զնոսա : Եւ 6
տրտմեցայ ես յոյժ յորժամ լուայ զաղաղակն եւ
զբանս նոցա. եւ արարի խորհուրդ ընդ միտս իմ. 7
եւ կագեցայ ընդ պատուականս եւ ընդ իշխանս
նոցա, եւ ասեմ ցնոսա. Դուք էք որ խնդրէք
զհարկս յեղբարց ձերոց : Եւ հրամայեցի նոցա
լինել ժողով մեծ. եւ ասեմ ցնոսա. Մեք փըր- 8
կեսցուք զեղբարս մեր զհրեայս որ վաճառեցան
հեթանոսաց. զոր մեք ոչ գիտացաք. եւ դուք
վաճառեսջիք զնոսա : Եւ լռեցին. եւ ոչինչ կա-
9 րացին տալ պատասխանի. եւ ասացի. Ոչ բա-
րւոք է գործդ զոր դուքդ առնէք. վասն զի ոչ
երկնչիք յԱստուծոյ. եւ վասն այսորիկ ոչ եւս
զերծաք մեք 'ի նախատանաց հեթանոսաց եւ 'ի
10 թշնամեաց մերոց : Եւ ասեմ ես ցեղբարսն իմ
եւ ցծառայս. Եւ ես եւ դուք տայցուք արծաթ
եւ արդիւնս 'ի փոխանս զոր խնդրեն հարկա-
11 հանքդ. եւ դարձուսցուք այսօր զանդաստանս՝
զայգիս եւ զձիթենիս եւ զտունս նոցա. եւ ընդ
արծաթոյ մերոյ գնեսցեն զցորեան՝ զգինի եւ
12 զձէթ, եւ բերցեն զայս : Եւ ասեն իշխանքն եւ
այլ մեծամեծքն. Դարձուսցուք անդրէն եւ 'ի
դոցանէ ոչ ինչ խնդրեսցուք, եւ այդպէս արաս-
ցուք որպէս հրամայեցերդ : Եւ կոչեցի զքահա-
նայսն եւ երդմնեցուցի զնոսա վասն բանիս այ-
13 սորիկ. եւ զարկանելն իմ թօթափեցի ուժգին,
եւ ասեմ. Այսպէս թօթափեսցէ Աստուած զա-
մենայն այր որ ոչ կատարեսցէ զբանս զայս՝ 'ի
կենաց իւրոց եւ 'ի տեղեաց իւրոց. եղիցի այս-
պէս ունայնացեալ եւ թօթափեալ 'ի կենաց ի-
րոց : Եւ ասացին ամենայն ժողովուրդ եկեղե-
ցւոյն այնորիկ. Ամէն : Եւ օրհնեցին զՏէր. եւ
արարին եւ կատարեցին ամենայն ժողովուրդն
14 զբանս զայս : Եւ յօրէն յայնմանէ յորմէ հետէ
պատուիրեցի՝ զի մի լիցին նոցա իշխանք Յուդայ
'ի քսաներորդ ամէն մինչեւ յամն երեսներորդ
երկրորդ Արտաշէսի արքայի՝ զերկոտասան ամ,
ես եւ եղբարք իմ եղաք իշխանք. բանի զուրոց
15 մեք ոչ կերաք եւ արբաք : Եւ որք էին բռնա-
ցեալ զառաջինն՝ ծանրացուցին նոցա, եւ առին
'ի նոցանէ զհաց եւ զգինի եւ զայլ ամենայն
արծաթ զերկդրամեայս քառասուն, եւ զաղձոյ
'ի տեարս իւրեանց, եւ 'ի բաց արարին զնոսա յի-
խանութենէ ժողովրդեանն, եւ ես ոչ եղէ ի-
16 բրեւ զնոսա վասն երկիւղին Աստուծոյ : Եւ յա-
ջողէր գործ պարսպին. եւ ոչ զարաք բնաւ
առնել զանդաստանս եւ կամ զայգիս, եւ ամե-
17 նեքեան էին անխափան 'ի գործ պարսպին : Եւ
արս հարիւր 'ի հրէիցն, եւ այլք որ գային 'ի հե-
թանոսաց առ մեզ որ շուրջ էին զմեօք՝ ես ծա-
18 խէի եւ խառնէի 'ի ճաշն իմ : Եւ լինէր յաւուր
միում զուարակ մի, եւ ոչխարք վեց՝ ընտիրք.
եւ այծիկ մի. այս էր յաւուր ծախքն իմ. եւ ընդ
մէջ տասն աւուր ամենայն տայի զգինին ըմպել
ամենեցուն, եւ ոչ յաւելէ առի զհաց բռնի.
քանզի գիտէի եթէ ծանր է գործ ժողովրդեանն.
19 Յիշեսցէ զիս Աստուած 'ի բարութիւն, որպէս
արարի ամենայն ժողովրդեանն :

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ եղեւ յորժամ լուան Սանաբաղատ եւ Տուբիա 1
եւ երկիրն արաբացւոց եւ այլք բազումք 'ի
թշնամեաց մերոց, եթէ շինեցի զպարիսպն, եւ
ոչ մնաց 'ի նմա զօրութիւն. եւ ցայն ժամ եւս
զդրունսն ոչ էր կացուցեալ: Եւ առաքեաց Սանաբաղատ 2
եւ Գեսամ առ իս, եւ ասեն. Եկ եւ ժողովեսցուք
'ի միասին 'ի գեղ մի 'ի դաշտին Ովնայ:
Եւ նոքա կամէին խորհել չար 'ի վերայ իմ. Եւ 3
առաքեցի առ նոսա հրեշտակս, եւ ասեմ. Գործս
զոր գործեմ ես՝ գործ մեծ է, եւ ոչ ժամանեմ
իջանել առ ձեզ, զի մի խափանեսցի գործս. յորժամ
կատարեմ զսա՝ ապա իջից առ ձեզ: Եւ 4
առաքեցին առ իս բազում անգամ, եւ ես զնոյն
պատասխանի արարի նոցա. Եւ առաքեաց առ 5
իս Սանաբաղատ զպատանին իւր, եւ ունէր 'ի ձեռին
խրատ թուղթ արձակ. յորում գրեալ էր 6
այսպէս. Յազգս նեթամնաց լուր եղեւ, եթէ
դու եւ ամենայն Հրեայք կամիք ապստամբել 'ի
թագաւորէն. եւ վասն այնորիկ շինես դու զպարիսպդ
եւ ամրացուցանես զաշտարակս զայդ,
վասն զի կամիս դու թագաւորել. Եւ վասն այնորիկ 7
կացուցեր քեզ մարգարէս, զի կամիս
ձայնել յԵրուսաղէմ եւ թագաւորել 'ի վերայ
Հրէաստանի. արդ գուցէ պատմեսցեն զբանս
զայս թագաւորին. եկ եւ վասն այսր խորհեսցուք
երկոքեան: Եւ առաքեցի առ նա եւ ասեմ. 8
Ոչ եղեւ են բանքդ այդ զոր դու խօսիս, այլ
քեզէն 'ի սրտէ քումմէ դու ասես զայդ. զի ամենեքեան 9
զարհուրեցուցանէին զմեզ եւ ասեն.
Լքցին ձեռք իւրեանց եւ մի կատարեսցեն զգործս
իւրեանց. եւ արդ զօրացուցի զձեռս իմ մինչեւ
կատարեցի զգործս 'ի գլուխ: Եւ ես մտի 'ի տուն 10
Սեմեայ որդւոյ Դալայեայ, որդւոյ Մեհտաբէլայ.
եւ նա փակեալ էր 'ի տան իւրում. եւ ասէ ցիս.
Ժողովեսցուք 'ի տուն Տեառն, եւ ամրասցուք 'ի
միջի դորա, եւ փակեսցուք զդրունս դորա. զի
գուցէ եկեալ թշնամիքն գիշերի սպանանիցեն
զքեզ: Եւ ասեմ ես. Ո՞վ է այն այր՝ յորմէ ես 11
փախիցեմ. եւ կամ ո՞ ոք իցէ իբրեւ զիս այր որ մտցէ
'ի տուն Տեառն, եւ կարասցէ ապրել: Եւ գիտացի 12
եթէ ոչ էր Աստուծոյ առաքեալ, եւ ոչ էր
բան մարգարէի վասն իմ: Եւ Տուբիա եւ Սանաբաղատ 13
կալան վարձկանս, եւ ժողովս բազումս
վասն իմ, զի երկեայց եւ մտից 'ի տուն Տեառն
եւ մեղայց. եւ գիցեն 'ի վերայ իմ անուն չար:
Յիշեսցէ Աստուած ըստ նենգութեանն Տուբիայ 14
եւ Սանաբաղատայ՝ ըստ խորհրդեան 'ի վերայ իմ
չար. եւ ոտնկեքն սուտ մարգարէանոյն, զի զարհուրեցուցին
եւ երկեցուցին զիս: Եւ կատարեցաւ 15
պարիսպն 'ի քսաներորդի հինգերորդի ամսոյն
Ելուլ 'ի յիսուն եւ երկու աւուր: Եւ եղեւ 16
յորժամ լուան ամենայն թշնամիքն մեր,
զարհուրեցան ամենայն հեթանոսքն որ շուրջ
զմեօք, եւ անկաւ 'ի վերայ նոցա ահ եւ երկիւղ
յոյժ. եւ գիտացին թէ յԱստուծոյ էր կատարումն
17 գործոյն մերոյ: Եւ յաւուրսն յայնոսիկ
մեծաւ պատուով առաքէր թուղթ 'ի Հրէիցն առ
18 Տուբիա, եւ Տուբիա գայր առ նոսա. քանզի էր
ընտանութիւն մեծ առ միմեանս. զի էր փեսայ
Սեքենիայ որդւոյ Երայ, եւ Յովնաթան որդի
նորա առեալ էր զդուստր Մեսողամայ որդւոյ Բարաքիայ:
19 Եւ զբանս նորա էին որ բերէին առ
իս, եւ զբանս իմ պատմէին նմա. եւ թուղթս
բազումս առաքէր առ 'ի յերկեցուցանել զիս:

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ եղեւ յորժամ կատարեցաւ պարիսպն, եւ
կանգնեցի զդրունս նորա, եւ կացին դռնապանք
2 եւ երգեցիկք, տաղմասացք եւ ղեւտացիք. եւ
պատուիրեցի եղբօրն իմոյ՝ եւ Անանիայ որ էր
իշխան 'ի վերայ Երուսաղեմի. վասն զի նա էր
ճշմարիտ այր եւ երկիւղած յԱստուծոյ քան
3 զբազումս, եւ ասեմ ցնոսա. Մի բանայցեն վաղվաղակի
զդրունսն մինչեւ 'ի ծագել արեւուն, եւ
մինչդեռ ամենեքեան արթունք իցեն՝ կալցին
զդրունսն, եւ փակ արկեալ պնդեսցեն զնոսա.
եւ կացցեն պահապանս զբնակչաց Երուսաղեմի,
այր 'ի պահու իւրում, եւ այր իւրաքանչիւր
4 'ի տան իւրում. վասն զի քաղաքս
մեծ եւ ընդարձակ է եւ ժողովուրդս սակաւ 'ի
նմա, եւ ոչ եւս էին դեռ ամենայն ապարանք շինեալ:

5 Եւ արկ Աստուած 'ի սիրտ իմ, եւ ժողովեցի
զպատուականսն եւ զիշխանսն եւ զժողովուրդն
'ի ժողով մի. եւ գտի զգիրսն ազգահամարին որ
էին եկեալ յառաջնում 'ի գերութենէն. եւ էր
6 գրեալ 'ի նմա այսպէս. Այս են անուանք որդւոցն
Իսրայէլի որք ելին 'ի գերութենէն՝ զորս
պանդխտեցոյց Նաբուքոդոնոսոր թագաւոր Բաբելացւոց,
եւ դարձան յԵրուսաղէմ եւ 'ի Հրէաստան,
7 այր իւրաքանչիւր 'ի քաղաք իւր. որք եկին
ընդ Զօրաբաբէլի եւ ընդ Յեսուայ եւ ընդ
Նեեմեայ ազգապետոյ. Դաղեմիա, Նաեմանի, Մարդոքէ,
Բեղսան, Մասփարաթ, Եզրա, Բագուէ,
Նաում, Բաանա, Մաֆրա: Արք ժողովրդեանն
8 Իսրայէլի, որդիք Փարոսայ՝ երկու
9 հազար հարիւր եօթանասուն եւ երկու, որդիք
Սափատեայ՝ երեք հարիւր եօթանասուն եւ երկու,
10 որդիք Արեայ՝ վեց հարիւր յիսուն եւ վեց,
11 որդիք Փաաթմովաբ յորդւոցն Յեսուայ եւ Յովաբայ՝
երկու հազար երկերիւր ութեւտասն,
12 որդիք Եղամ՝ հազար երկու հարիւր յիսուն եւ
13 չորս, որդիք Զաթուայ՝ ութ հարիւր քառասուն

եւ հինգ, որդիք Զաքու՝ եօթն հարիւր վաթսուն,
որդիք Բանուայ՝ վեց հարիւր քառասուն եւ ութ, 15
որդիք Բէբէի՝ վեց հարիւր քառասուն եւ ութ, 16
որդիք Ազգայ՝ երկու հազար երեք հարիւր քսան 17
եւ երկու, որդիք Ադոնիկամայ՝ վեց հարիւր վաթսուն 18
եւ եօթն, որդիք Բագուէի՝ երկու հազար վաթ- 19
սուն եւ եօթն, որդիք Ադինայ՝ վեց հարիւր յի- 20
սուն եւ չորս, որդիք Ատերեզեկիայ՝ իննսուն եւ 21
ութ, որդիք Բեսէի՝ երեք հարիւր քսան եւ չորս, 23
որդիք Արիփ՝ հարիւր երկոտասան, որդիք Բեթ- 24
լահէմ՝ հարիւր քսան եւ երեք, որդիք Նետո- 26
փայ՝ յիսուն եւ վեց, որդիք Անաթովթ՝ հարիւր 27
քսան եւ ութ, որդիք Բեթազմովայ՝ քառասուն 28
եւ երկու, որդիք Կարիաթարիմ Կափիրայ եւ Բե- 29
րովթ՝ ութ հարիւր քառասուն եւ երեք, որդիք 30
Արամայ եւ Գաբայ՝ վեց հարիւր քսան եւ մի,
որդիք Մաքմար՝ հարիւր քսան եւ երկու, 31
որդիք Բեթէլեւայայ՝ հարիւր քսան եւ երեք, 32
որդիք Նաբաւայ՝ հարիւր յիսուն եւ երկու, որդիք 33
Մաքերոս՝ հարիւր յիսուն եւ վեց, որդիք Եղա- 34
մայ՝ հազար յիսուն եւ չորս, որդիք Երամ՝ ե- 35
րեք հարիւր քսան, որդիք Երիքով՝ երեք հարիւր 36
քառասուն եւ հինգ, որդիք Լոդադիդ եւ Անովնի՝ 37
եօթն հարիւր քսան եւ երեք, որդիք Անանայ՝ 38
երեք հազար հարիւր երեսուն։ Եւ քահանայք 39
որդիք Յովդիդայ՝ տանն Յեսուայ՝ ինն հարիւր
եօթանասուն եւ երեք, որդիք Եմեր՝ հազար յի- 40
սուն եւ երկու, որդիք Փասխուր՝ հազար երկե- 41
րիւր քառասուն եւ եօթն, որդիք Երամ՝ հազար 42
եօթն եւ տասն։ Եւ ղեւտացիք, որդիք Յեսուայ՝ 43
Կադմիէլ, յորդւոցն Ուդուիայ՝ եօթանասուն եւ 44
չորք։ Եւ երգեցիկք սաղմոսասացք, որդիք Ասա- 45
փայ՝ հարիւր քառասուն եւ ութ։ Եւ դռնա- 46
պանք՝ որդիք Սղումայ, որդիք Ատեր, որդիք
Տելմոնի, որդիք Ակուբ, որդիք Ատիտայ, որդիք
Սաբէի, հարիւր երեսուն եւ ութ։ Եւ Նաթա- 47
նայիք, որդիք Սիհայ, որդիք Ասփայ, որդիք
Տաբաովթ, որդիք Կարիսա, որդիք Սիայ, որդիք 48
Փասոնի, որդիք Լաբանա, որդիք Ագաբայ, որ-
դիք Ակուդ, որդիք Ուլայ, որդիք Գեդար, որ-
դիք Ագար, որդիք Սէլեմի, որդիք Անան, որդիք 49
Գադէլ, որդիք Գայար, որդիք Ռաեայ, որդիք 50
Ռասոն, որդիք Նեկոդայ, որդիք Գեզեմ, որ- 51
դիք Ոզի, որդիք Փեսէ, որդիք Բեսէի, որդիք 52
Մէինա, որդիք Նեփուսայիմ, որդիք Բակբուկ, որ- 53
դիք Աքիփայ, որդիք Արուր, որդիք Բասաղովթ, 54
որդիք Մեիդայ, որդիք Ագասան, որդիք Բար- 55
կուէ, որդիք Սիսարայ, որդիք Թեմայ, որդիք 56
Նասիայ, որդիք Ատիփայ։ Որդիք ծառայիցն Սո- 57
ղոմոնի, որդիք Սուտի, որդիք Սոփերաթ, որ-
դիք Փարիդայ, որդիք Յեալէ, որդիք Դորկոնի, 58
որդիք Գադէլ, որդիք Սափատիայ, որդիք Ետէլ, 59
որդիք Փաքարաթ, որդիք Սաբայիմ, որդիք Ա-
մոն։ Ամենայն Նաթանայինք եւ որդիք ծառայիցն 60

61 Սողոմոնի՝ երեք հարիւր իննսուն եւ երկու։ Եւ
այսք էին որ ելին 'ի Թեղմելեքայ, Թեղշա, Սրոա,
Բերուբ, Երոն, Եմեր. եւ ոչ կարացին պատմել
զտուն հարց իւրեանց, եւ ոչ զազգն իւրեանց որ
62 յԻսրայէլէ իցեն։ Որդիք Դալայեայ, որդիք Բուայ,
որդիք Տուբիայ, որդիք Նեկովդայ՝ վեց հարիւր
63 քառասուն եւ երկու։ Եւ 'ի քահանայիցն, որ-
դիք Երբիայ, որդիք Ակովմ, որդիք Բերզելայ. վասն
զի առ էին 'ի դստերաց Բերզելեայ գաղաադացւ-
64 ոյ, եւ կոչեցան ըստ անուան նոցա։ Սոքա
խնդրեցին գրել զազգահամար իւրեանց, եւ ոչ
65 գտաւ. եւ մերժեցան 'ի քահանայիցն։ Եւ տաց
Աթարսաթա ցնոսա. Մի կերիցեն 'ի սրբու-
թեանցն սրբութեանց, մինչեւ յարիցէ քահա-
66 նայ՝ եւ լուսաւորեալ յայտնեսցէ զնոսա։ Եւ
եղեւ ամենայն ժողովն եկեղեցւոյն չորք բեւրք եւ
67 երկու հազար երեք հարիւր եւ վաթսուն. թող
զծառայս եւ զաղախնայս իւրեանց՝ որք էին
եօթն հազար երեք հարիւր երեսուն եւ եօթն.
եւ որք էին երգեցիկք սաղմոսասացք արք եւ
68 կանայք՝ երկերիւր քառասուն եւ հինգ։ Ձիք՝
եօթն հարիւր երեսուն եւ վեց. ջորիք՝ երկե-
69 րիւր քառասուն եւ հինգ, ուղտք՝ չորք հարիւր
երեսուն եւ հինգ, էշք՝ վեց հազար քսան եւ
70 եօթն։ Եւ իշխանք ըստ հայրապետացն իւրեանց
ետուն 'ի գործն. եւ Աթարսաթա ետ 'ի գանձն՝
ոսկի սկաւառակս յիսուն, եւ պատմուճանս
71 քահանայիցն երեսուն։ Եւ իշխանք հայրապե-
տացն ետուն 'ի գանձս գործոյն՝ ոսկի երկու
բիւրս, եւ արծաթ բիւր մնաս եւ երկու հա-
72 զար երկերիւր. եւ այլ ժողովուրդն ետ զսկ-
կանս երկուս բիւրս, եւ կաւ արծաթի՝ երկու
հազար. եւ պատմուճանս քահանայիցն՝ վաթ-
73 սուն եւ եօթն։ Եւ նստան քահանայքն եւ ղեւ-
տացիքն եւ դռնապանքն եւ երգեցիկք սաղմո-
սասացքն, եւ 'ի ժողովրդենէն, եւ Նաթանայի-
ցիքն, եւ ամենայն Իսրայէլ 'ի քաղաքս իւրեանց։
Եւ ժամանեաց եհաս ամիսն եօթներորդ, եւ 2
էին որդիքն Իսրայէլի 'ի քաղաքս իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն իբրեւ
զայր մի 'ի հրապարակին առաջի դրանն ջրոյն.
եւ ասացին ցԵզրա դպիր օրինացն Տեառն, զի բեր-
ցէ զօրէնսն Մովսիսի զոր հրամայեալ է Տեառն
2 Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ եբեր Եզրա քահանայ
զօրէնսն առաջի եկեղեցւոյն, ուր ժողովեալ էին
արք եւ կանայք, եւ ամենեքեան որք կարէին
3 լսել. յամսեանն եօթներորդ ամսոյն։ Եւ ըն-
թերցաւ զնա՝ յառաւօտէ յորժամ ծագէր արե-
գակն մինչեւ ցօր հասարակ՝ առաջի արանց եւ
կանանց. եւ իմանային ամենեքեան՝ եւ դնէին

ունկն ամենայն ժողովուրդն 'ի լսել ամենայն
գրքոյ օրինացն։ Եւ կայր Եզրաս քահանայ եւ 4
դպիր 'ի վերայ բեմի փայտեղինի· եւ կային առ
նմա Մատաթիաս եւ Սամէաս եւ Անանիաս եւ
Ուրիաս եւ Քեղկիաս եւ Մասիաս՝ ընդ աջմէ նորա·
եւ ընդ ահեկէ նորա՝ Փադիաս եւ Միսայէլ եւ
Մեղքիաս եւ Ասոմ եւ Ասբադանա եւ Զաքարիա
եւ Մոսողամ։ Եւ յորժամ եբաց Եզրաս զգիրսն 5
առաջի ամենայն ժողովրդեանն, վասն զի նա էր
բարձրագոյն ամենայն ժողովրդեանն· եւ եղեւ 'ի
բանալն նորա զգիրսն՝ կայր ժողովուրդն առաջի
նորա· եւ օրհնեաց Եզրաս զՏէր Աստուած մեծ, 6
եւ ասեն ամենայն ժողովուրդն· Ամէն։ Եւ համ-
բարձին զձեռս իւրեանց, եւ խոնարհեալ երկիր-
պագին առաջի Աստուծոյ 'ի վերայ երեսաց
իւրեանց յերկիր։ Եւ Յեսու եւ Բանեաս եւ 7
Սարաբիաս էին որ խմացուցանէին զօրէնսն ժո-
ղովրդեանն· եւ ժողովուրդքն կային ըստ կարգի
իւրեանց։ Եւ ասէ Նէեմի՝ որ է Աթերսաթա, 9
եւ Եզրաս քահանայ եւ դպիր, եւ ղեւտացիքն որ
խմացուցանէին ժողովրդեանն· եւ ասեն ամե- 10
նայն ժողովրդեանն· Օր սա՛յ որ սուրբ է առաջի
Աստուծոյ մերոյ, մի սգայք եւ մի լայք· Քանզի
լայր ժողովուրդն՝ յորժամ լսէին զբանս օրէ-
նացն։ Եւ ասէ ցնոսա· Երթայք կերայք եւ ար-
բէք զպարարտս եւ զքաղցունս, եւ առաքեցէք
մասն որոց ոչ գուցէ· վասն զի օր սուրբ է առաջի
Աստուծոյ մերոյ· արդ զօրացարուք եւ մի տրտմե-
ցուցանէք զնա։ Եւ ղեւտացիքն լռեցուցանէին 11
զժողովուրդն՝ եւ ասէին· Լռեա լերուք եւ մի
տրտմիք, վասն զի օր սուրբ է սա։ Եւ գնաց ժո- 12
ղովուրդն յուտել եւ յըմպել եւ առաքեցին մասն
որոց ոչ գոյր· եւ առնէին ուրախութիւն մեծ,
վասն զի խմացան զբանս օրինացն զոր կարդաց
նոցա։ Եւ յաւուրն երկրորդի ժողովեցան իշ- 13
խանքն հայրապետաց ամենայն ժողովրդեանն՝
եւ քահանայք եւ ղեւտացիք՝ առ Եզրաս դպիր օրի-
նացն· զի տեղեկասցին եւ ուսցին 'ի նմանէ զա-
մենայն բանս օրինացն։ Եւ գտին գրեալ յօ- 14
րէնսն՝ զի էր հրամայեալ առաջի Աստուծոյ Մով-
սէսի, որպէս արժան է որդւոցն Իսրայէլի բնա-
կել 'ի տաղաւարս 'ի տօնի եօթներորդ ամսոյն,
եւ որպէս ծանուցանել փողով յամենայն քաղաքս 15
իւրեանց եւ յԵրուսաղէմ։ Եւ ասէ Եզրաս· Ե-
լէք 'ի լեառն եւ բերէք ոստս ձիթենեաց, եւ
ոստս 'ի ծառոց սոսեաց, եւ ոստս մրտոց
խնկենեաց, եւ ոստս արմաւենեաց, եւ ոս-
տս 'ի թաւ ծառոց ծառոց· եւ արարէք ձեզ
տաղաւարս ըստ գրելոյն։ Եւ ելին ժողո- 16
վուրդքն եւ բերին, եւ արարին իւրեանց տա-
ղաւարս, այր 'ի տանիս իւրում, եւ այր 'ի սրա-
հի իւրում եւ 'ի սրահի տանն Աստուծոյ, եւ 'ի
հրապարակս քաղաքին մինչեւ 'ի դրունս Եփրե-
մայ։ Եւ արարին տաղաւարս ամենայն ժողովք 17
եկեղեցւոյն որք դարձեալ էին 'ի գերութենէն,
եւ նստան 'ի տաղաւարս· քանզի ոչ եւս ա-
րարին որդիքն Իսրայէլի յաւուրցն Յեսուայ
որդւոյ Նաւեայ այնպէս մինչեւ յայն յօր· եւ
18 եղեւ ուրախութիւն մեծ յոյժ։ Եւ կարդայր
զգիրս օրինացն օր ըստ օրէ, յօրէն յառաջնմէ մին-
չեւ յօրն եօթներորդ· եւ արարին զտօնն զեւթն
օր, եւ յաւուրն ութերորդի եղեւ կատարումն
ըստ օրինացն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ 'ի քսան եւ չորս ամսոյն ժողովեցան որ-
դիքն Իսրայէլի եւ սկսան պահել պահս, եւ զգ-
եցան քուրձ եւ արկին զմոխիր 'ի վերայ գլխոց
2 իւրեանց· եւ որոշեցան որդիքն Իսրայէլի յամե-
նայն որդւոցն այլազգեաց, եւ քաւեցին զմեղս
3 իւրեանց եւ զմեղս հարցն իւրեանց· եւ կային 'ի
կարգի իւրեանց։ Եւ կարդային զգիրս օր-
ինացն առաջի Աստուծոյ· եւ երկիր պագանէին
ամենայն ժողովուրդքն առաջի Աստուծոյ իւ-
4 րեանց· եւ կային 'ի բարձաւանդակ առաջի Եզ-
րաս եւ ղեւտացիք եւ Յեսու յեկեղեցւոյն, եւ
որդիքն Կադմիէլի, Սաբանիա որդի Սարեբիայ,
որդիք Անանիայ· եւ գոչեցին մեծաձայն առ Տէր
5 Աստուած իւրեանց· եւ ասեն ղեւտացիքն Յեսու
եւ Կադմիէլ-Եղբարք, օրհնեցէք զՏէր Աստուած
մեր յաւիտենից յաւիտեանս· եւ եղիցի օրհնու-
թիւն փառք Տեառն, եւ բարձրասցի օրհնութիւն նորա
եւ գովութիւն։ Եւ օրհնեաց Եզրաս զՏէր Ա-
6 տուած եւ ասէ· Դու ես նոյն ինքն Տէր Աստուած
միայն, դու արարեր զերկինս եւ զերկինս երկնից
եւ զամենայն կարգս նոցա, եւ զերկիր եւ զամե-
նայն կարգս նորա, եւ զամենայն ինչ որ է 'ի
նմա, զծով եւ զամենայն որ է 'ի նմա· եւ դու
կենդանացուցեր զամենեսեան· եւ քեզ երկրպ-
պագեն զօրք երկնից· եւ զքեզ փառաւորեն եր-
7 կինք երկնից· վասն զի դու միայն ես տէր Ա-
տուած մեր։ Դու ընտրեցեր զԱբրամ, եւ հաներ
զնա յերկրէն քաղդեացւոց, եւ եդիր նմա անուն
8 Աբրահամ· եւ գտեր զսիրտ նորա հաւատարիմ
առաջի քո· եւ եդիր դու ընդ նմա ուխտ՝ տալ նմա
զերկիրն քանանացւոց եւ քետացւոց եւ ամոր-
հացւոց եւ փերեզացւոց եւ յեբուսացւոց եւ
գերգեսացւոց, եւ զաւակի նորա մինչեւ յաւի-
տեան· եւ հաստատեցեր զբանս քո, վասն զի
9 արդար ես։ Եւ տեսեր զնեղութիւն հարցն մե-
րոց որ յԵգիպտոս, եւ լուար աղաղակի նոցա 'ի
10 վերայ Կարմիր ծովուն· եւ արարեր նոցա նշանս
յԵգիպտոս եւ 'ի Փարաւոն եւ յամենայն ծառայս
նորա, եւ յամենայն ժողովուրդ երկրին նորա·
քանզի գիտացեր եթէ հպարտացան 'ի վերայ
ժողովրդեան քոյ, եւ արարեր քեզ անուն մեծ

մինչև յայս օր · և զծովն Կարմիր հերձեր առաջի 11
նոցա, և անցին ընդ մէջ ծովուն իբրև
ընդ ցամաք · և զհալածիչս նոցա ընկղմեցեր
իբրև զվէմս 'ի ջուրս բազումս · և սեամբ ամպոյ 12
առաջնորդեցեր նոցա 'ի տուէ, և սեամբ
հրոյ 'ի գիշերի · վասն զի լուսաւորեր զճանապարհ
նոցա ընդ որ գնային · Եւ 'ի լեառն Սինա 13
իջեր և խօսեցար ընդ նոսա յերկնից · և
ետուր նոցա զդատաստանս ուղիղս, և օրէնս
ճշմարիտս, հրամանս և պատուիրանս բարիս ·
և զշաբաթս քո սուրբս ծանուցեր նոցա, և 14
զպատուիրանս և զհրամանս և զօրէնս ետուր
նոցա 'ի ձեռն Մովսէսի ծառայի քոյ · Եւ զհաց 15
երկնից ետուր նոցա 'ի կերակուր, և զջուր
բղխեցուցեր 'ի վիմէ և արբուցեր նոցա · և ասացեր
նոցա մտանել ժառանգել զերկիրն՝ յոր համբարձեր
զձեռն քո տալ նոցա : Եւ նոքեանք իսկ 16
հարքն մեր հպարտացան և անօրինեցան, և
խստացուցին զպարանոցս իւրեանց, և ոչ լուան
պատուիրանաց քոց, և անկորեցին յօրինաց 17
քոց, և ոչ յիշեցին զսքանչելիս քո զոր արարեր
դու ընդ նոսա · այլ խստացուցին զպարանոցս
իւրեանց, և դարձուցին զթիկունս իւրեանց
· և կամեցան դառնալ 'ի ծառայութիւն
անդրէն յԵգիպտոս : Այլ դու, տէր Աստուած
մեր, գթած ես և ողորմած, երկայնամիտ և
բազումողորմ, և ոչ 'ի սպառ մերժեցեր զնոսա :
Եւ դարձեալ արարին իւրեանց որթ ձուլածոյ՝ 18
և ասացին, այս են աստուածք որ հանին զմեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց · և արարին մեծամեծ
բարկութիւնս · և դու ըստ բազում գթութեան 19
և ողորմութեան քում ոչ թողեր և ցրուեցեր
զնոսա յանապատին · և զսիւն ամպոյն ոչ հեռացուցեր
'ի նոցանէ որ առաջնորդէր նոցա 'ի
տուէ, և զսիւն հրոյն որ լուսաւորէր զնոսա 'ի
գիշերի՝ զճանապարհն զոր երթային : Եւ զհոգի 20
քո սուրբ զբարերար՝ ետուր նոցա իմանալ
զօրէնսն · և զմանանայն ոչ հեռացուցեր 'ի բերանոյ
նոցա, և ետուր նոցա ջուր 'ի ծարաւոյ
վիմէ · և զքառասուն ամ շրջեցուցեր զնոսա յանապատին, 21
հանդերձք նոցա ոչ մաշեցան, և
կօշիկք նոցա ոչ հնացան · և հարեր առաջի նոցա 22
զթագաւորս և զժողովուրդս, և բաժանեցին
և կալան զերկիր նոցա 'ի ժառանգութիւն,
զերկիրն Սեհոնի թագաւորին Եսեբոնայ, և
զերկիրն Ովգայ թագաւորին Բասանու : Եւ զորդիս 23
նոցա բազմացուցեր իբրև զաստեղս երկնից
· և ածեր զնոսա յերկիր զոր խոստացար
հարցն նոցա, և ժառանգեցին զնա · վասն զի 24
սատակեցեր առաջի նոցա զբնակիչս երկրին Քանանացւոց,
և ետուր զերկիրն նոցա 'ի ձեռս
նոցա · և զթագաւորս նոցա և զժողովուրդ
երկրին սատակեցեր՝ որպէս և կամեցար ըստ
կամաց իւրեանց · և առին զքաղաքս բարձրաբերձս 25
և զպարիսպս, և ժառանգեցին զտունս
լի ամենայն բարութեամբ, ջրհորս փորեալս և
կազմեալս, այգիս և ձիթենիս և զամենայն
ծառս պտղաբերս 'ի կերակուրս լիութեան նոցա
: Կերան և յագեցան, գիրացան և փափկացան
'ի բարութիւնս մեծամեծս զոր ետուր
26 նոցա · և հեռացան և մերժեցան 'ի քէն, և
յետս դարձան յօրինաց քոց · և զմարգարէսն
քո կոտորեցին, որ վկայէին նոցա դառնալ
առ քեզ · և արարին զբարկութիւն մեծ առաջի
27 քո : Եւ ետուր զնոսա 'ի ձեռս նեղչաց նոցա, և
նեղեցին զնոսա · և աղաղակեցին առ քեզ 'ի
ժամանակս նեղութեան իւրեանց, և դու յերկնից
լուար նոցա · և բազում գթութեամբ և
ողորմութեամբ փրկեցեր զնոսա, և հաներ զնոսա
28 'ի ձեռաց նեղչաց նոցա : Եւ յորժամ հանգեան,
դարձան և արարին զչարիս առաջի քո ·
և թողեր զնոսա 'ի ձեռս թշնամեաց նոցա, և
չարչարեցին զնոսա · և դարձեալ աղաղակեցին
առ քեզ, և դու յերկնից լուար նոցա, և փրկեցեր
29 զնոսա բազում ողորմութեամբ քով · և
դարձեալ եդիր վկայութիւն առ նոսա՝ դառնալ
յօրէնս քո : Իսկ նոքա անմտացեալք յհպարտութեամբ
ոչ լուան օրինաց քոց, և 'ի հրամանս
քո և 'ի պատուիրանս քո մեղան, զոր դու ասացեր
և հրամայեցեր, զի ո որ արասցէ 'ի
մարդկանէ զբան պատուիրանաց քոց՝ կեցցէ նոքիմբք
· Իսկ նոքա դարձուցին զթիկունս իւրեանց,
և եղեն խստապարանոցք և ոչ լուան
30 բանի քում · և դու երկայնամտեցեր առ նոսա,
և առաքեցեր 'ի վկայութիւն զմարգարէսն հոգւովդ
քո սրբով, սակայն և այնպէս ոչ լուան ·
և մատնեցեր զնոսա 'ի ձեռս ժողովրդոց օտարաց
երկրին, որք սատակեցուցին զնոսա յոյժ ·
31 և դու ըստ բազում գթութեան և ողորմութեան
քում ոչ թողեր զնոսա մինչև 'ի սպառ,
և ոչ մերժեալ հեռացուցեր զնոսա 'ի քէն · զի
դու հզօր ես գթած և ողորմած, երկայնամիտ
32 և բազումողորմ : Եւ այժմ, տէր Աստուած
մեր՝ զօրաւոր և մեծ, ամենակալ և ահարկու,
արդար և ճշմարիտ, պահես զուխտ և զողորմութիւն
և հայեաց 'ի տառապանս մեր և 'ի
նեղութիւնս, և 'ի թագաւորացն մերոց և իշխանացն
մերոց, և քահանայից և մարգարէից
մերոց, և ամենայն հարցն մերոց, և ժողովրդեան
քոյ զոր սատակեցուցին, և բանեցան 'ի
վերայ մեր թագաւորք Ասորեստանեայց մինչև
33 ցայսօր : Եւ դու արդար ես յամենայնի զոր ածեր
'ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց · վասն զի
34 ճշմարտութեամբ արարեր · քանզի մեղաք մեք
և թագաւորք մեր և իշխանք և քահանայք և
հարքն մեր, և ոչ արարաք զպատուիրանս քո,
և ոչ հայեցաք յօրէնս քո և 'ի վկայութիւնս
35 զոր եդիր առ մեզ · և զգթութիւնս քո և զբա-

զամբարութիւնս՝ զոր ետուր մեզ եւ յերկրի
յայսմիկ 'ի լայնս եւ յընդարձակ եւ 'ի պարարտ
զոր ետուր մեզ, ոչ գիտացաք՝ ծառայել քեզ.
այլ դարձուցաք զանձինս մեր յերեսաց քոց, եւ
մատնեցաք մեք 'ի գերութիւն վասն մեղաց մերոց.
եւ ահաւասիկ եմք այսօր 'ի ծառայութիւն, 36
եւ երկիրս զոր ետուր հարցն մերոց ուտել
զպտուղ եւ զբարութիւն սորա ազատութեամբ։
Եւ այսօր թագաւորք տուրք առնեն 'ի վերայ 37
մեր եւ ուտեն զսա՝ վասն մեղաց մերոց, եւ տիրեալք
'ի ծառայութիւն՝ տանին հարկս. եւ վարեն
զմեզ եւ զանասունս մեր որպէս եւ կամին,
եւ եմք 'ի նեղութեան եւ 'ի վիշտս մեծ այսօր
վասն մեղաց մերոց։ Եւ արդ 'ի վերայ այսր ամենայնի՝ 38
մեք դնեմք ուխտ եւ հաւատարմութիւնս,
եւ հաստատեմք յօրէնս քո եւ առնեմք
զնոսա, եւ որ ինչ գրեալ է 'ի նոսա. եւ զբանս
զայս գրով հաստատեմք եւ կնքեմք՝ ամենայն
իշխանք մեր եւ ղեւտացիք մեր եւ քահանայք
մեր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ այս են որ կնքեցին զգիրս զայս հաւատարմութեան 1
առ քեզ. Նեեմիա որդի Աքաղիայ, եւ
Սեդեկիա որդի Սարեայ, եւ Ազարիա եւ Երեմիա 2
եւ Փասուր. Ամարիա, Մելքիա, Ատտուս, 4
Սաբանիա, Մալուք. Եմաթ, Մերամովթ, Աբդիա, 5
Դանիէլ, Գանաթոն, Բարուք, Մեսուղամ, 7
Աբիա, Միամին, Մաազիա, Բեղգէէ, Սեմէի։ 8
Այսք ամենեքեան են քահանայք եւ ղեւտացիք. 9
Յեսուա որդի Ազանիայ, Բանիա յորդւոց 10
Ենադադայ, Կադմիէլ եւ եղբարք նորա, Սեբանիա, 12
Ոդուիա, Կալիտան, Փելիաման, Միքա, 13
Հաովբա, Սեբի, Զաքուր, Սարաբիա. Սամանիա, 14
Սերանիա, Ոդուիա. որդիք Բանունեայ, 15
իշխանք ժողովրդեանն, Փորոս, Փաաթմովաբ, 16
Ելամ, Զաթթուա։ Որդիք Բանեայ՝ Ազգաւաթ, 17
Բեբայի, Ադոնիա, Բագուէ, Եզինաւեր, Եզեկիա, 18
Ազուայեգա, Ասամ, Բեսէի, Արիփ, Անաթովթ, 20
Նոփա, Մագափիես, Մեսուղամ, Եզր, Մեսոզաբէէլ, 22
Սադուկ, Եդովա, Փաղտիա, Անան, Անիա, 23
Աւսէ, Անանիա, Հասուբ, Ալոհէս, Մաասիա,
Աքիա, Ենան, Անան, Մաղուք, Հարէմ։ 27
Եւ այլ եւս մնացորդք ժողովրդեանն, քահանայք 28
եւ ղեւտացիք, դռնապանք, երգեցիկք, Նաթանայիք.
եւ ամենեքեան ժողովուրդքս որք լուան
զօրէնս տեառն Աստուծոյ մերոյ, դնեմք վկայութիւն
այսօր առաջի քո՝ այր եւ կանայք, որդիք
եւ դստերք իւրեանց։ Եւ որ միանգամ անցցէ 29
զօրինօք քովք, երդմամբ հաստատեմք այսօր առաջի
քո, եղիցի նա 'ի նզովս եւ յանէծս, որ ոչ
պահեսցէ զօրէնս քո որ տուաւ 'ի ձեռն Մովսէսի
ծառայի քոյ. այլ ամենայն կամք մերովք պահեսցուք,
եւ արասցուք զամենայն պատուիրանս
տեառն Աստուծոյ եւ զդատաստանս նորա եւ
30 զհրամանս։ Եւ մի տացուք զդստերս մեր աւտարաց
ժողովրդոց ասորոց, եւ զդստերս հեթանոսաց
31 ոչ առցուք որդւոց մերոց։ Եւ ժողովուրդք
երկրիս այսորիկ ոչ բերիցեն առ մեզ
վաճառս յաւուր շաբաթու, եւ ոչ գնեսցուք 'ի
նոցանէն 'ի շաբաթուն. զի օր սուրբ է, եւ սուրբ
32 պահեսցուք զօրն եօթներորդ։ Եւ տացուք զողորմութիւնս
երրորդ դիդրաքմայի ամ ըստ ամէ
33 'ի հարկ տանն Աստուծոյ, եւ հացից զառաջիկ
եւ զոհս ըստ ժամանակս ժամանակս, եւ զողջակէզս
յամենայն ամիս եւ 'ի տարեկանս եւ 'ի
շաբաթս եւ յամսամուտս եւ 'ի նաւակատիս եւ
'ի սրբութիւնս, եւ վասն մեղաց՝ որ են 'ի քաւութիւնս
Իսրայէլի եւ 'ի գործս տաճարին տեառն
34 Աստուծոյ մերոյ։ Եւ վիճակս արկցուք վասն
ժառանգութեան փայտից, որ երթայ քահանայիցն
եւ ղեւտացւոցն, եւ ժողովուրդն բերցէ
'ի տուն Աստուծոյ մերոյ, 'ի տանէ հարցն մերոց
ըստ ժամանակս ժամանակս ամ ըստ ամէ, զոր
արժան է այրել 'ի վերայ սեղանոյ զոհից տեառն
Աստուծոյ մերոյ, որպէս եւ գրեալ է յօրէնսն
35 Մովսէսի։ Եւ տացուք զպտուղս զառաջաւորութեանց
երկրի մերոյ, եւ զպտուղս ծառոց մերոց
ամ ըստ ամէ 'ի տուն տեառն Աստուծոյ
36 մերոյ. եւ զերախայրս անդրանկաց որդւոց մերոց.
եւ զանդրանիկս անասնոց մերոց՝ որպէս
եւ գրեալ է յօրէնսն Մովսէսի՝ եւ զանդրանիկս
արջառոց մերոց եւ հօտից բերցուք 'ի տուն Աստուծոյ
մերոյ, քահանայից մերոց ղեւտացւոց
37 որք կան 'ի պաշտօն տան Տեառն. եւ զառաջաւորս
ցորենոյ եւ զպտուղս ծառոց՝ գինւոյ եւ
ձիթոյ բերցուք առ քահանայսն 'ի տուն գանձանակին
Աստուծոյ։ Եւ զտասանորդս երկրիս մերոյ
ղեւտացիքն շրջեսցին եւ տացեն զամենայն
38 բովանդակ. եւ եղիցի քահանայ որդի Ահարոնի՝
որ տասանորդեսցէ զղեւտացիսն, եւ ղեւտացիքն
'ի տասանորդաց մերոց տասանորդեսցեն քահանայիցն
մեծի 'ի տուն Աստուծոյ մերոյ, 'ի տուն
39 գանձանակին որ կան 'ի տաճարին Տեառն. վասն
զի կացցէ 'ի գանձել 'ի համբարս որդւոց ղեւտացւոցն
եւ սպասաւորաց՝ 'ի տեղին ուր կան
սրբութեանցն. եւ եղիցի քահանայիցն եւ ղեւտացւոց
եւ դռնապանաց եւ երգեցկաց սպասոյ.
եւ մի պակասեսցէ նոցա ամենեւին երբեք 'ի
տանէ Աստուծոյ մերոյ, եւ մի նոքա զպաշտօն
Տեառն խափանեսցեն։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Ե Եւ նստան իշխանք ժողովրդեանն յԵրուսաղէմ, 1
եւ արկին վիճակս, զի մի 'ի տասանց՝ որում եւ
ելցէ վիճակն՝ նստցի յԵրուսաղէմ քաղաք սրբութեան,
եւ իններորդքն նստցին յիւրաքանչիւր
քաղաքս։ Եւ օրհնեաց ժողովուրդն զամենայն զայնս 2
որ յօժարեցան եւ նստան յԵրուսաղէմ։ Եւ այս են 3
իշխանք երկրին՝ որ նստան յԵրուսաղէմ, եւ
քահանայք եւ ղեւտացիք եւ Նաթանայիք, եւ
որդիք ծառայիցն Սողոմոնի։ Եւ որք նստան յԵրուսաղէմ, 4
էին յորդւոցն Յուդայ եւ Բենիամենի։
Եւ այս են յորդւոցն Յուդայ. Աթէէ որդի Ոզիայ,
որդի Զաքարիայ, որդի Ամարիայ, որդի
Սափատիայ, որդի Մաղաղէլեայ։ Եւ յորդւոցն Փարեսայ 5
եւ Մաասիայ, որդի Բարուքայ, որդի Աչազայ,
որդի Ազիայ, որդի Ադիայ, որդի Յովարիբ,
որդի Զաքարիայ, որդի Սելոնի։ Ամենայն որդիք 6
Փարեսի որ նստան յԵրուսաղէմ, չորեք հարիւր
վաթսուն եւ ութ՝ արք զօրաւորք։ Եւ այս են 7
որդիք Բենիամենի. Սելում որդի Մեսուղամայ, որդի
Յովադայ, որդի Փադայիայ, որդի Կոլիեայ, որդի Մաասեայ,
որդի Եթիէլ, որդի Յեսուեայ. եւ զկնի նորա 8
Գեբեէ, Սելլէի, ինն հարիւր քսան եւ
ութ։ Եւ Յովէլ որդի Զեքրի՝ այցելու եւ վերակացու 9
'ի վերայ նոցա. եւ Յուդա որդի Ասանայ՝
որ էր երկրորդ 'ի քաղաքին։ Եւ 'ի քահանայիցն, 10
Ադիա որդի Յովարիբ, Յաքին, Սարիա, որդի 11
Հելկիայ, որդի Մեսուղամ, որդի Սադովկայ, որդի
Մարաւովթ, որդի Աքիտոբ։ Եւ էին տունք իւրեանց
մօտ 'ի տաճարին Տեառն. եւ եղբարք նոցա 12
որ գործէին զգործ սպասաւորութեան տանն
Տեառն՝ ութ հարիւր քսան եւ երկու. եւ Ադայի
որդի Երոհամ, որդւոյ Փաղաղիայ, որդւոյ Ամասեայ,
որդի Զաքարիայ, որդի Փասուրայ, որդի
Մելքիայ։ Եւ եղբարք նորա իշխանք հայրապետաց, 13
երկերիւր քառասուն եւ երկու. եւ Ամասիա
որդի Եզրիէլ, եւ եղբարք նորա զօրաւորք 14
յամենայնի քսան եւ ութ. եւ այցելուք եւ
վերակացուք նոցա Զեքրիէլ՝ որ էր 'ի մեծաց իշխանաց։
Եւ ղեւտացւոցն Սամէիա որդի Ասուբ, 15
որդի Եզրամ։ Եւ մաթանայք, որդի Միքայ եւ 17
Յոբէլ, որդիք Սամուէ՝ երկերիւր եօթանասուն
եւ չորս։ Եւ դռնապանք, Ակուբ, Տելմոն եւ եղբարք 19
նորա՝ հարիւր եօթանասուն եւ երկու։
Եւ այցելուք եւ վերակացուք ղեւտացւոցն յԵրուսաղէմ, 22
Ազա որդի Բանի, որդի Ասաբիայ,
որդի Մաթանիայ, որդի Միքայ, յորդւոցն Ասափայ
որ էին երգեցիկք մօտ առ տան Տեառն.
վասն զի հրաման թագաւորին էր առ նոսա լինել 23
անդ. եւ անխափան ունել զպաշտօնն։ Եւ 24
Փաթաթա որդի Մեսիզաբիէլեայ, Զարեհ որդի
Յուդայ, որ 'ի ձեռանէ թագաւորին ունէր զամենայն
25 կազմած, եւ բնակէր յագարակի իւրում։
Եւ յորդւոցն Յուդայ որք նստան 'ի Կարիաթարբա,
եւ Յեսու եւ Բերսաբէէ. եւ բնակութիւն
30 նոցա Լաքիս. եւ ագարակք իւրեանց,
31 որք եւ ունէին զԲերսաբէէ։ Եւ որդիք Բենիամենի
36 'ի Գաբա՝ Մաքմաս. եւ ղեւտացւոցն բաժինն
Յուդա եւ Բենիամենի։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ այս են քահանայք եւ ղեւտացիք որ ելին
ընդ Զօրաբաբէլի Սաղաթիէլեանց եւ Յեսուայ
2 յովսեդեկեանց. Սարայիա, Երեմիա, Եզրա եւ
3 Ամարիա, Մաղուք, Ատտուս, Սեքենիա։ Այս են
իշխանք քահանայիցն եւ եղբարք նոցա յաւուրս
8 Յեսուայ։ Եւ ղեւտացիք՝ Յեսու, Բանուի, Կադմիէլ,
Սարաբիա, Յուդա, Մաթանիա, եւ եղբարք
նոցա որ էին կարգեալ օր ըստ օրէ. եւ Յովակիմայ
9 Եղիասիբ, եւ Եղիասիբայ Յովադէ, եւ
Յովդայեայ Յովնաթան, եւ Յովնաթանայ Յադուա։
Եւ յաւուրս Յովակիմայ եղբարք նորա
էին իշխանք եւ քահանայք հայրապետացն. Սարիա,
Եմարիա, Երեմիա, Անանիա, Ազարիա,
Եզրա, Մեսուղամ, Ամարիա, Յոնան, Մաղուք։
22 Եւ ղեւտացիք յաւուրս Եղիասիբ, Յովդա եւ Յովան
եւ Յոնան եւ Յադուա՝ գրեալք իշխանք հայրապետացն։
Եւ այս ամենայն քահանայք էին 'ի
23 թագաւորութեանն Դարեհի. որդիք Ղեւեայ իշխանք
հայրապետացն գրեալք 'ի գիրս բանից աւուրց
հանմարցն, մինչեւ ցՅովնան՝ որդի Եղիասիբ։
24 Եւ իշխանք ղեւտացւոց՝ Ասաբիա եւ Սերաբիա
եւ Յեսու. եւ որդիք Կադմիէլ, եւ եղբարք
նոցա մօտ առ նոսա, օրհնել եւ սաղմոս առնել,
որպէս եւ հրամայեաց Դաւիթ այրն Աստուծոյ,
25 օր ըստ օրէ զօր հանապազ՝ 'ի կարգս իւրեանց հանդերձ
26 դռնապանօք։ Այսք էին յաւուրս Յովակիմայ
որդւոյ Յեսուայ, որդւոյ Յովսեդեկայ,
եւ յաւուրս Նեեմեայ եւ Եզրայ քահանայի եւ
27 դպրի օրինացն Տեառն։ Եւ 'ի նաւակատիս պարսպացն
Երուսաղէմի՝ խնդրեցին զղեւտացիսն 'ի տեղիս
իւրեանց՝ ածել զնոսա յԵրուսաղէմ, եւ առնել
զնաւակատիս ուրախութեամբ հանդերձ եւ
գոհութեամբ եւ երգովք նուագարանօք, ծնծղայիւք
եւ թմբկօք եւ սաղմոսարանօք եւ 'ի ձայն
28 եղջեր փողոյ։ Եւ ժողովեցան ամենեքեան որք
երգէին եւ սաղմոսէին շուրջանակի յամենայն
29 կողմանց Երուսաղէմի, 'ի քաղաքաց եւ 'ի գիւղից
եւ 'ի բնակութեանց իւրեանց, գալ 'ի տօնս պաշտաման
30 յԵրուսաղէմ։ Եւ սրբեցան ամենայն
քահանայքն եւ ղեւտացիքն, եւ սրբեցին զժողովուրդն
եւ զդռնապանս մեծի դրանց պարսպին։
31 Եւ հանին 'ի վեր զիշխանս Յուդայ 'ի պարիսպն.
եւ երթային զհետ նոցա երգովք նուա-

զորանոցք երկու երկու , Յովսիա և Ոզիա՝ և 32
կէս իշխանացն Յուդայ · Ազարիաս , Եզրաս և Մե- 33
սուղամ · Յուդաս և Բենիամին և Սամէաս և Ե- 34
րեմիաս : Եւ յորդւոց քահանայիցն էին որք հար- 35
կանէին զփողսն՝ Զաքարիաս որդի Յովնաթանու ,
որդի Սամէայ , որդի Մաթթանիա , որդի Միքեայ ,
որդի Զաքուր , որդի Ասափ : Եւ եղբարք նորա 36
Սամէիա և Եզրիէլ օրհնէին զերգս և զսաղմոս
Դաւթի առն Աստուծոյ զոր նուագեաց : Եւ Եզ-
րաս դպիր երթայր առաջի նոցա 'ի վերայ դրանցն ,
և որք երգէին երթային ընդդէմ նոցա : Եւ ե- 37
լին յաստիճանս քաղաքին Դաւթի , յելս պարըս-
պին՝ 'ի վերայ տան զապարանս Դաւթի , մինչև
'ի դուռն ջրոյն Եփրեմի , և ընդ կողմ արևելից ·
և 'ի դուռն Եզթէլբոյն , և յաշտարակն Անա- 39
մայէլի և մինչև 'ի դուռն Ջորոյխոյն · և ըսկըլ
եղև ձայն երգոցն մինչև յամենայն տեղիս ·
քանզի հրամայեաց Եզր կալ 'ի վերայ ամենայն
դրանցն և երգել : Եւ զոհեցին յաւուր յայնմիկ 43
զոհս մեծամեծս , և ուրախ եղեն յոյժ · վասն
զի Աստուած արար ուրախ զնոսա յուրախու-
թիւն մեծ · և կանայք նոցա և որդիք նոցա ու-
րախ եղեն , և լսելի եղև ուրախութիւն նոցա
յԵրուսաղէմ մինչև 'ի հեռաւոր տեղիս :

Եւ կացուցին յաւուր յայնմիկ 'ի վերայ գան- 44
ձանակի գանձուցն և զառաջաւորացն և տա-
սանորդացն , և որ մնացեալ ժողովելոց էր անդր
յիշխանաց քաղաքին · որպէս հրամայեալ էր
յօրէնսն Մովսիսի քահանայիցն և ղևտացւոց ·
քանզի ուրախութիւն մեծ էր 'ի Յուդա և 'ի
քահանայս և 'ի ղևտացիս · և զգուշացան սպա-
սաւորութեանցն Աստուծոյ և պահեցին զսրբու-
թիւնն՝ որ էին երգեցիկք սաղմոսասացքն և
դռնապանքն , որպէս կարգեալ էր Դաւթի և
որդւոյ նորա Սողոմոնի : Քանզի յաւուրս Դաւ- 45
թի Ասափ էր իշխան և առաջնորդ երգոց սաղ-
մոսացն , որք նուագէին երգէին և փառաւոր
տնէին զԱստուած : Եւ ամենայն Իսրայէլ յա- 46
ւուրս Զօրաբաբէլի և յաւուրս Նէեմիայ՝ տային
մասն և բաժին երգեցկացն և դռնապանացն ,
որպէս և կարգեալ էր օր ըստ օրէ , և տանէին
սուրբ ղևտացւոցն և ղևտացիքն զորդւոց Ա-
հարոնի :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Յաւուր յայնմիկ կարդացին զգիրս Մովսիսի 'ի 1
լսելիս ժողովրդեանն · և գտաւ 'ի նմա գրեալ
այսպէս · եթէ մի մտցէ Ամոնացի և Մովաբացի
յեկեղեցի Աստուծոյ յաւիտենական ժամանակաց ·
վասն զի ոչ ելին ընդ առաջ որդւոցն Իսրայէլի 2
հացիւ և ջրով , այլ կալան 'ի վարձու զԲաղաամ
դէմ՝ անիծանել զնոսա · և դարձոյց Աստուած
3 մեր զանէծսն յօրհնութիւն : Եւ եղև յորժամ
լուան յօրէնացն , որոշեցին 'ի բաց զամենայն
խառնակսն յԻսրայէլէ :

4 Եւ յառաջ քան զայս Եղիասիբ քահանայ էր Բ
'ի գանձանակի տանն Աստուծոյ մերոյ , և ազ-
5 գակցի Տուբիայ , և շինեաց իւր անդ տուն գանձի
մեծ · և անդ էր յառաջնում ուր տային զման-
նայն և զկնդրունն և զկահս սրբութեան , և
զտասանորդս ցորենոյն և գինւոյ և ձիթոյ և
իւղոյ , և զառնելիսն ղևտացւոցն և երգեցկացն
և դռնապանաց , և զառաջաւորս քահանայիցն :
6 Եւ մինչ զայս ամենայն արարեալ էր , ես ոչ էի
յԵրուսաղէմ · քանզի յամի երեսներորդի և
երկրորդի Արտաշէսի թագաւորի բաբելացւոց՝
մտի առ թագաւորն , և յետ բազում աւուրց
7 խնդրեցի 'ի թագաւորէն և եկի յԵրուսաղէմ :
Եւ իմացայ զամենայն չարութիւնն զոր արար
Եղիասիբ վասն Տուբիայ · զի ետ նմա շինել տուն
8 գանձու 'ի գաւիթի տանն Տեառն · և չար թուե-
ցաւ առաջի իմ յոյժ : Եւ ընկեցի արտաքս զա-
9 մենայն կահ Տուբիայ 'ի տանէն գանձու , և հրա-
մայեցի սրբել զտուն գանձուն Տեառն , և դար-
ձուցի անդրէն զկահս և զսպաս տանն Տեառն և
10 զմանանայն և զկնդրունն : Եւ գիտացի և հասի
'ի վերայ՝ եթէ զբաժին ղևտացւոցն ոչ էր տու-
եալ , և նոքա էին փախուցեալ յագարակս իւր-
եանց , և ղևտացիքն և երգեցիկքն գործէին
11 զգործ մշակութեան · և կռուեցայ ընդ իշխանսն
և ասեմ · Ընդէր թողացուցին առնելք 'ի տանէ
Տեառն : Եւ ժողովեցի զամենայն սպասաւորսն ,
12 և կարգեցի զնոսա 'ի տեղիս իւրեանց · և ամե-
նայն Հրէաստան բերէին զտասանորդս ցորենոյ և
13 գինւոյ և ձիթոյ 'ի գանձանակ տանն Տեառն : Եւ
հրամայեցի տալ 'ի ձեռս Սելեմիայ քահանայի և
Սադովկայ դպրի , և Փադայեայ որ էր 'ի ղևտաց-
ւոցն , և 'ի ձեռանէ նոցա Անան որդի Զաքուր ,
որդի Մաթթանիայ · վասն զի հաւատարիմ էին նո-
քա որք բաժանէին և տային եղբարց իւրեանց :
14 Յիշեսցէ զիս Աստուած յայսմ ամենայնի , և մի
'ի բաց արասցէ զողորմութիւն իմ յինէն · վասն
զի արարի զայս ամենայն 'ի տուն տեառն Աստու-
ծոյ Իսրայէլի :

15 Յաւուրսն յայնոսիկ տեսանէի 'ի Հրէաստանի՝ Գ
զի հարկանէին հնձանս յաւուր շաբաթու , և
բերէին զորայսն ընդ դրունս Երուսաղէմի · և
կոխէին բեռն գրաստուց զգինի և զխաղող և
զթուզ · բարձեալ բեռինս բերէին յԵրուսաղէմ
յաւուր շաբաթու · և կալեալ վկայէի՝ զի վաճա-
16 ռէին յաւուր շաբաթու , և նստէին 'ի տեղիս
վաճառացն որք բերէին զձուկն և զամենայն
վաճառս , և գնէին յաւուր շաբաթու Հրէայքն
17 'ի ներքս յԵրուսաղէմ : Եւ կռուեցայ ես ընդ որ-
դիսն Հրէից որք էին յԵրուսաղէմ , և ընդ իշ-
խանսն Յուդայ , և ասեմ ցնոսա · Զինչ է սա-

բնութիւնս այս զոր դուք գործէք, եւ պղծէք
զաւուրս շաբաթու. ոչ այսպէս արարին 18
հարքն ձեր, եւ ած ՚ի վերայ նոցա Աստուած
զչարիսս զայս ամենայն, եւ ՚ի վերայ քաղաքիս
այսորիկ. եւ արդ դուք ընդէր յաւելուք զբար-
կութիւն ՚ի վերայ Իսրայէլի, եւ պղծէք զօր
շաբաթուց։ Եւ եղեւ յորժամ կանգնեցի 19
զդրունս Երուսաղէմի՝ յառաջ քան զշաբաթն
հրամայեցի փակել զդրունսն, եւ ոչ տալ բանալ
զնոսա մինչեւ անցանէր շաբաթն. եւ զարմեալ
կացուցի մանկունս պահապանս, զի մի ոք ել-
խեսցէ մտանել բեռամբ յաւուր շաբաթու ընդ
դրունսն Երուսաղէմի։ Եւ ագանէին ամենեքեան 20
որք վաճառէին՝ արտաքոյ Երուսաղէմի միանգամ
եւ երկիցս։ Եւ ասեմ ցնոսա. Ընդէր ագանիք 21
դուք արտաքոյ պարսպացդ. եթէ եւ այլ տեսա-
նեմ զանօրէնութիւնդ զայդ, տամ հրաման այս-
պէս՝ զի ոչ մտանիցէք դուք ՚ի շաբաթս մեր եւ
՚ի քաղաքս։ Եւ ասեմ ցղեւտացւոցն որք էին սըր- 22
բեալ. եւ գային պահէին զդրունսն, եւ սրբէին
յաւուր շաբաթու. եւ յայնմ հետէ ոչ պղծեցին
զշաբաթսն։ Եւ յայսմ ամենայնի յիշեսցէ զիս
Աստուած, եւ խնայեսցէ յիս ըստ բազում ողոր-
մութեան իւրում։ Եւ յաւուրսն յայնոսիկ տե- 23
սի զհրէայսն, եւ զի նստէին կանայս ազովտա-
ցիս եւ ամմոնացիս եւ մովաբացիս, եւ որդիք 24
նոցա եւ ոմանք ՚ի կանանցն խօսէին ազովտացի,
25 եւ ոչ գիտէին խօսել հրէաբէն։ Եւ կագեցայ ընդ
նոսա, եւ նզովեցի զնոսա, եւ հարի ՚ի նոցանէ
արս բազումս. եւ երդմնեցուցի զնոսա յանուն
Աստուծոյ, զի մի տայցեն զդստերս իւրեանց որդ-
ւոց նոցա, եւ մի զդստերս նոցա առցեն որդւոց
26 իւրեանց։ Եւ ասեմ ցնոսա. Ո՞չ յայդ ամենայնի
մեղաւ Սողոմոն թագաւոր Իսրայէլի. եւ ոչ էր
իբրեւ զնա իմաստուն յամենայն թագաւորս
մեր. եւ սիրելի էր նա Աստուծոյ, եւ կացոյց
զնա Աստուած թագաւոր ՚ի վերայ ամենայն Իս-
րայէլի. եւ զայսպիսի սիրելի Աստուծոյ եւ զի-
մաստուն եւ զմեծ թագաւոր՝ խոտորեցուցին եւ
27 յանցուցին ՚ի մեղս կանայք այլազգիք։ Եւ արդ
մի լուայց եթէ ոք արասցէ զայնպիսի մեծ չա-
րութիւնս, եւ մեղիցէ առ Աստուած, եւ արտա-
28 ցէ կին այլազգի։ Եւ յորդւոցն Յովիդայեայ եւ յե-
ղիասիբայ մեծ քահանային, լուայ՝ թէ էր կին
նորա դուստր Սանաբաղատայ, եւ մերժեալ հա-
29 լածեցի զնա յինէն։ Յիշեսցէ զնոսա Աստուած
՚ի ժառանգութեան եւ յուխտի քահանայու-
30 թեան։ Եւ զղեւտացիսն սրբեցի յամենայն այ-
լազգեաց, եւ կարգեալ կացուցի զնոսա որ ըստ
որէ՝ զքահանայսն եւ զղեւտացիսն այր իւրա-
31 քանչիւր ՚ի գործ իւր. եւ ետու կարգ բերել
զամենայն փայտ ողջակիզացն յիւրաքանչիւր ժա-
մանակս, եւ զառաջաւորսն պտղոյ իւրեանց։
Յիշեսցէ զիս Աստուած մեր յամենայն բարու-
թիւնս արդարութեան, այն որ օրհնեալ է յա-
ւիտեանս. ամէն։

ԺԳ. 23. Յոմն՝ զհրեայսն՝ զի առէին կանայս ազով-
տացիս, եւ այլն։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐՈՑՆ ԵՍԹԵՐԱՅ

Ժամանակ իրացն Եսթերայ եւ Մուրդքէի զոր պատմեն գիրքս այս, ոմանց առ երկայնաձեռն Արտաշիսիւ թուեցաւ լինել. այլ եւ ոչ առնում յանձն՝ ասէ Եւսեբի· զի ոչ լսէին, ասէ, զայսպիսի գործս գիրք Եզրի, որ առ այսու Արտաշիսիւ պատմեն զգործս Եզրայ եւ Նեեմիայ արձակելոց 'ի Բաբելոնէ յԵրուսաղէմ. յայտ է զի յետոյ որեմն առ Յիշողն կոչեցեալ Արտաշէսիւ հանդիպի ժամանակ իրացս Եսթերայ։ Իսկ զՀամանն ամաղեկեանց ազգականաց, որ էր փառաւոր 'ի դրան Արտաշիսի, եւ կամէր սատակել զՄուրդքէ եւ ջնջել զՀրեայսն, ասէ սուրբն Յակոբ Մծբնայ՝ 'ի գիրսն որ կոչի Զգօն, թէ էր Համանն ամաղեկացի՝ յազգէ Ագագայ զոր ապրեցոյց Սաւուղ եւ սպան Սամուէլ. եւ զի Ամաղէկն որ ետ պատերազմ ընդ Իսրայէլի՝ հարճորդի էր Եղիփազու որդւոյ Եսաւայ, եւ զի առ Եսաւ կանխայ 'ի քանանացւոցն, զորս անէծն Նոյ, 'ի ներքոյ լծոյ ծառայութեան Յակոբայ եդ Իսահակ զնոսա։ Զայս քէն ոխութեան 'ի մտի ունէր Ամաղէկ, եւ պատերազմէր ջնջել զԻսրայէլ եւ խափանել 'ի տանէն Եսաւայ զանէծսն Նոյի, եւ յԻսրայէլէ զօրհնութիւնն Իսահակայ։ Իբրեւ հարաւ Ամաղէկ յաղօթսն Մովսէսի, ասաց Աստուած ցՄովսէս զմնացելոցն, թէ ջնջեմ զյիշատակն Ամաղեկայ 'ի ձեռն որդւոցն Իսրայէլի։ Զի նախ Յեսու յորդւոցն Յովսեփայ կոտորեաց զԱմաղէկ, եւ յետոյ զՍաւուղ յորդւոցն Բենիամինի առաքեաց Աստուած սատակել զԱմաղէկ. եւ էր Համանս այս՝ մնացեալ 'ի տանէն Ագագայ ամաղեկեանց։ Իսկ Մուրդքէ 'ի տանէն Սաւուղայ բենիամինեանց, եւ վասն այնորիկ ոչ երկիր պագանէր Մուրդքէ Համանայ. զի գիտէր՝ զի վճռեալ էր Աստուծոյ ջնջել զԱմաղէկ։ Իբրեւ եւս զի անարգեցաւ յԱստուծոյ Սաւուղ ազգական իւր վասն խնայելոյ յԱգագ, երկեաւ նա երկիր պագանել Համանայ, զի մի կրեսցէ պատիժ յԱստուծոյ։ Իսկ Համանն զհայրենի վրէժն խնդրել կամեցաւ, կախել զՄուրդքէ եւ ջնջել զՀրեայսն. այլ Աստուծոյ վճիռն ել 'ի գլուխ. կախեցաւ որդւովքն Համան՝ որ մնացեալ էր յԱմաղեկայ, եւ ջնջեցաւ յիշատակն Ամաղեկայ՝ որպէս եւ ասացն Աստուած։

ԵՍԹԵՐ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Յամին երկրորդի թագաւորութեանն Արտաշէսի արքայի մեծի, յառաջնում աւուր ամսոյն Ադարայ, որ է հայերէն Արեգ, տեսիլ ետես Մուրթքէոս որդի Յայերոյ, որդւոյ Սեմեայ, որդւոյ Կիսեայ, յազգէ Բենիամենի, այր հրեայ. 2
եւ էր բնակեալ 'ի Սիւսա քաղաքի. այր մեծ եւ հաւատարիմ ամենայն իրաց տան թագաւորին։ 3
Եւ էր նա 'ի գերութենէ անտի զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց յԵրուսաղէմէ՝ Յեքոնիաւ հանդերձ արքայիւն հրէաստանի։ 4
Եւ այս է երազ տեսլեան նորա զոր տեսանէր. Ձայն խռովութեանց եւ որոտմանց եւ շարժմանց. եւ էր խռովութիւն մեծ 'ի վերայ երկրի։ 5
Եւ ահաւասիկ երկու վիշապք մեծք յոյժ, պատրաստեալ ելանէին 'ի կռիւ ընդ միմեանս. 6
եւ եղեւ 'ի նոցանէն ձայն մեծ, եւ 'ի ձայնէ բարբառոյ նոցա պատրաստեցան ամենայն ազգք 'ի պատերազմ, զի տայցեն պատերազմ ընդ ազգին արդարոյ։ 7
Եւ էր օրն խաւարին եւ մթին, տառապանաց եւ նեղութեանց, եւ էր խռովութիւն մեծ 'ի վերայ երկրի. 8
եւ խռովեցաւ ամենայն ազգն արդար վասն երկեանց չարեացն, եւ պատրաստեցան 'ի կորուստ։ 9
Եւ կարդացին նոքա առ Աստուած, եւ 'ի ձայնէ անտի նոցա եղեւ իբրեւ 'ի փոքրիկ աղբերէ գետ մեծ՝ յոյժ. 10
եւ արեգակն ծագեաց, եւ խոնարհքն բարձրացան եւ կերան զփառաւորսն։ 11
Եւ զարթեաւ Մուրթքէ 'ի տեսլենէ անտի յայսմանէ, զոր Աստուածն խորհեցաւ առնել. եւ ունէր զտեսիլ երազն 'ի սրտի իւրում, եւ յամենայն զօրութենէ խելք կամէր գիտել՝ եթէ զինչ իցէ տեսիլն զոր ետես անդէն 'ի նմին գիշերի։ 12

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ դադարեաց Մուրթքէ յապարանսն՝ Դաբիթեաւ հանդերձ եւ Թառայիւ երկոքումբք ներքինեօք թագաւորին, որ էին պահապանք ապարանից թագաւորին։
2 Եւ իբրեւ գիտակ եղեւ Մուրթքէ խորհրդոց ներքինեացն, եւ զխորհուրդս սրտից նոցա քննեաց՝ եթէ պատրաստեալ են նոքա ձեռն արկանել 'ի թագաւորն Արտաշէս,
3 եցոյց արքային զխորհուրդս նոցա։ Եւ եհարց թագաւորն զերկոսին ներքինիսն, եւ նոքա խոստովան եղեն նմա. եւ հրամայեաց զնոսա կախել։
4 Եւ գրեաց թագաւորն զբանս զայսոսիկ 'ի յիշատակս, եւ Մուրթքէ գրեաց վասն բանիցս այսոցիկ։
5 Եւ ետ հրաման թագաւորն Մուրթքէի, մեծաւ զգուշութեամբ պահել եւ զդրան տանել տան թագաւորին. եւ ետ նմա պարգեւս։ Եւ էր Համան Ամադաթեայ բուգեցւոյ փառաւոր առաջի արքային, եւ կամեցաւ չարչարել զՄուրթքէ եւ զժողովուրդ նորա վասն երկուց ներքինեացն։

ԳԼՈՒԽ Ա

6 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ յաւուրս Ար-
1 տաշէսի, որ եւ այս Արտաշէս կալաւ 'ի Հնդկաց
աշխարհէն մինչեւ յԵթովպիա հարիւր քսան եւ
2 եօթն գաւառ. 'ի նմին աւուրս յորս նստաւ 'ի
3 Սիւսա քաղաքի, յամին երրորդի թագաւորու-
թեանն իւրում, արար թագաւորն կոչունս սի-
րելեաց իւրոց եւ մեծամեծաց, եւ այլոց եւս
ազգաց Պարսից եւ Մարաց, եւ ամենայն իշխա-
4 նաց նախարարացն։ Եւ իբրեւ եցոյց նոցա զմ-

ծութիւն թագաւորութեանն իւրոյ, եւ զփառս
ուրախութեան փայլչութեանն զաւուրս հարիւր
եւ ութսուն, եւ յորժամ յանց լցանէին աւուրք 5
հարսանեացն, գործեաց միւսանգամ հրաման
եւ կոչել ՚ի հարսանիսն զամենայն քաղաքացիսն
իւր ՚ի գաւիթ տանն արքունի զաւուրս վեց։
Եւ էր զարդարեալ բեհեզովք եւ կերպասովք՝ 6
զորս էր կարգեալ եւ կազմեալ զգարմքն ծիրանեօք
եւ բեհեզովք, եւ զորս էր կապեալ ՚ի
խոյական ոսկիս, եւ ՚ի ծիրանիս՝ որ կային ՚ի վերայ
սեանցն պատուականաց եւ ՚ի խարիսխսն
ոսկեղինաց. ուր կային գահոյք բազումք ոսկեղէնք
եւ արծաթեղէնք բեհեզազգեստք մարգարտօք
եւ ականօք պատուականօք՝ լցեալ պատատօք
եւ գոյնազգոյն նկարուք եւ պատուական
հանդերձիւք ՚ի վերայ վարդագոյն գաւթին.
ուր կային թասք եւ բաժակք թագաւորին ոսկեղէնք 7
եւ արծաթեղէնք, որք էին յերից բիւրուց
քանքարաց, եւ գինի յոյժ՝ արքայի ըմպելի. 8
Այլ կոչունքս ոչ որպէս օրէն էր եղեւ.
վասն զի այսպէս կամեցաւ թագաւորն առնել
պաշտօնէից ծառայիցն։ Եւ Ասթինէ կին թագաւորին 9
արար կոչունս կանանց յապարանս
թագաւորին Արտաշէսի։ Եւ յաւուրն եօթներորդի 10
յորժամ իւր զուարճացեալ լինէր թագաւորն.
եւ ասէ ցԱման եւ ցՄազան եւ ցԹարա եւ
ցԲուրազէ, եւ ցԱթեղթա եւ ցԲաւենդա եւ ցԹարաքա,
ցեօթնեսին ներքինիս՝ ցպաշտօնեայս
իւր, կոչել զկինն յարքունիս թագաւորեցուցանել 11
զնա, եւ ցուցանել ամենայն իշխանաց եւ
ազգաց զգեղեցկութիւն նորա. զի էր գեղեցիկ
յոյժ։ Եւ ոչ լուաւ նմա Ասթինէ գալ առ նա ընդ 12
ներքինիսն. եւ տրտմեցաւ թագաւորն եւ բարկացաւ
յոյժ, եւ ասէ ցսիրելիսն իւր զկրան զոր 13
արար Ասթինէն։ Արդ արարէք, ասէ թագաւորն,
այսուհետեւ օրէնս եւ իրաւունս։ Եւ մատեան 14
առաջի նորա Արքեսեոս եւ Սարսաթեւ եւ
Մալիսեար՝ իշխանք Պարսից եւ Մարաց, որ էին
մերձաւորք եւ աթոռակիցք արքային, եւ պատմեցին 15
եթէ որպէս օրէն է առնել Ասթինեայ
կնոջ թագաւորին, զի ոչ արար զհրամանս արքային,
զոր հրամայեաց նմա ՚ի ձեռն ներքինեացն։
Եւ ասէ Մուքեոս ցարքայ եւ ցիշխանսն. 16
Ոչ եթէ արքայի միայն ընդդէմ գործեաց Ասթինէ
տիկնանց տիկինն, այլ ամենայն իշխանաց եւ
կուսակալաց արքային։ Այսպէս եւ ամենայն կանայք 17
լինին անհնազանդ իշխանաց Պարսից եւ Մարաց.
յորժամ լուեն զարհամարհանս կնոջ թագաւորիս, 18
համարձակին իշխել անարգել զարս
իւրեանց։ Արդ, եթէ կամք իցեն եւ հաճոյ 19

թուեսցի արքայի, մի մտցէ նա առ արքայ. եւ
զտիկնութիւն նորա տացէ կնոջ որ լաւ եւս իցէ
20 քան զնա։ Եւ լուիցեն զօրէնս զոր հրամայես ՚ի
թագաւորութեանդ քում, եւ պատուեսցեն կանայք
զարս իւրեանց պատուով մեծաւ՝ յաղքատաց
21 մինչեւ ՚ի մեծամեծս։ Եւ հաճոյ թուեցաւ
բանն արքայի եւ ամենայն իշխանաց նորա. եւ
արար թագաւորն որպէս խօսեցաւ Մուքեոս։
22 Եւ առաքեաց ընդ ամենայն թագաւորութիւնն
իւր ՚ի գաւառս ամենայն՝ ըստ հրամանին որ
եդաւ ՚ի վերայ ամենայն կանանց։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ դադարեաց թագաւորն
՚ի բարկութենէ անտի, եւ ոչ յաւել յիշել
եւս զԱսթինէ. զի ՚ի միտ ունէր զոր խօսեցաւն
2 նա. եւ այսպէս մերժեալ ընկեցաւ կինն։ Եւ
ասեն սպասաւորք թագաւորին. Խնդրեսցեն արքայի
3 աղջկունս կոյսս՝ գեղեցիկս տեսանելով. եւ
հրամայեսցէ արքայ գաւառապետս կացուցանել
ընդ ամենայն երկիր թագաւորութեանդ քո,
եւ ընտրեսցեն աղջկունս կոյսս, եւ տարցին ածել
՚ի Շուշան քաղաք՝ ՚ի կանանոց մի. եւ տացեն
զնոսա ցներքինին արքունի՝ որ պահապանն է
կանանց, եւ հրամայեսցէ արքայ տալ նոցա իւղ
4 եւ օծանս եւ զամենայն զարդարանս. եւ կին՝ որ
հաճոյ լիցի արքայի, թագաւորեսցէ նա փոխանակ
Ասթինեայ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ արքայի
5 բանն. արար այնպէս։ Եւ էր այր մի Հրեայ ՚ի
Շուշան քաղաքի, եւ անուն նորա Մուրթքէոս,
որդի Յայիրայ, որդւոյ Սեմեայ, որդւոյ Կիսեայ,
6 յազգէ Բենիամենի. որ էր գերի եկեալ յԵրուսաղէմէ
զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայն
7 Բաբելացւոց։ Եւ էր նորա սնունդ սնուցեալ
զդուստր Ամինադաբայ՝ եղբօր հօրն իւրոյ, եւ
անուն էր նորա Եսթեր. եւ յառնուլ զնա ՚ի մօրէն
եւ ՚ի հօրէն իւրմէ՝ կամէր առնուլ իւր կնութեան.
8 եւ էր աղջիկն բարի յոյժ տեսանելով։ Եւ
յորժամ լուր եղեւ հրամանն թագաւորին, ժողովեցան
աղջկունք բազումք ՚ի Շուշան քաղաք, որ
էր ընդ ձեռամբ Աղգեայ։ Տարան զԵսթեր առ Աղգա,
9 որ էր ներքինի ՚ի վերայ կանանց. եւ հաճոյ
եղեւ նմա աղջիկն, եւ եգիտ նա շնորհս առաջի
նորա, եւ փութացաւ նմա տալ զածեան եւ
զմասն զարդարանաց նորա, եւ զեօթն աղջիկն զոր
տուեալ էր նորա նաժիշտ յարքունուստ. եւ
գործածէր զԵսթեր առաւելագոյն քան զայլ ընկերս
10 նորա, եւ զնաժիշտս նորա նոյնպէս։ Եւ ոչ
եցոյց Եսթեր զազգն եւ ոչ զգաւառն. վասն զի
11 պատուիրեաց նմա Մուրթքէ՝ մի պատմել։ Եւ
յաճախէր Մուրթքէ զամենայն օր շրջել առ
տամբ կանանցն, եւ տեսանել թէ որպիսի անց

Ա. 16. Մեր օր. Ոմքեոս կամ Յումքեոս. Եւ ՚ի 21. բազումք՝ Մուրքեոս կամ Մուրթքեոս։

անցեալ ընդ Եսթեր. զի մերձ էր ժամանակ աղջկանն 12
մտանել առ թագաւորն, յորժամ լնուին
ամիսք երկոտասան։ Զի այսպէս կատարէին աւուրք
զարդուց նոցա. ամիսս վեց օծանէին իւղովք
անուշիւք, եւ ամիսս վեց 'ի խունկս անուշահոտս
եւ յաճախս եւ 'ի լուանալ կանանցն. եւ 13
ապա մտանէր առ արքայն։ Եւ որում կամէր
տալ զնա 'ի ձեռս նորա, մտանէր ընդ նմա 'ի տանէն
առաջի թագաւորին. ընդ երեկս մտանէր 14
առ թագաւորն, եւ ցերեկ երթայր անդրէն առ
ձեռս իւր, եւ առ Գեգա ներքինի պահապան
կանանցն. եւ կայր անդէն, մինչեւ կոչէին զնա
յանուանէ 'ի սենեակ թագաւորին։ Եւ իբրեւ 15
հասեալ ժամանակին Եսթերայ՝ դստերն Ամինադաբայ
եղբօր հօրն Մուրթքէի՝ մտանել առ արքայն.
եւ ոչ ինչ ապաւէն արար զոր մեծարամ պատուիրեաց
նմա ներքինին, որ էր պահապան կանանցն,
զի էր Եսթերայ գտեալ շնորհս յամենեցունց
որ մեծարամ տեսանէին զնա։ Եւ եմուտ 16
Եսթեր առ արքայն յերկոտասաներորդ ամսեանն
Ադար, որ է հայերէն Արեգ, յեօթներորդ ամի
թագաւորութեան նորա. եւ հաճոյ թուեցաւ Եսթեր 17
արքային յոյժ, եւ եգիտ նա շնորհս քան
զամենայն կանայսն, եւ եդ 'ի վերայ գլխոյ նորա
զթագ կանանցն։ Եւ արար թագաւորն կոչունս 18
ամենայն սիրելեաց իւրոց եւ զօրացն իւրոց զաւուրս
եօթն, եւ բարձրացոյց նա զհարսանիսն
Եսթերայ. եւ հրաման ետ թողութիւն առնել
ամենեցուն որ ընդ թագաւորութեամբ նորա
էին։ Եւ Մուրթքէ զգուշանէր եւ կալեալ զդուռն
թագաւորին։ Այլ Եսթեր ոչ եցոյց զերկիր 19
հայրենի գաւառին իւրոյ. զի այսպէս պատուիրեալ
էր նմա Մուրթքէի, երկնչել յԱստուծոյ
եւ առնել զհրամանս նորա, որպէս էր նա առ
նմա յառաջ. եւ Եսթեր ոչ փոխեաց զկեր կարգն։
Եւ տրտմեցան երկու ներքինիք արքային՝ որ 20
պահապանապետքն էին մարդկանն. վասն զի նախանձէին
ընդ Մուրթքէի՝ առաւել քան զնոսա
պատուելոյ 'ի թագաւորէն, եւ կամէին սպանանել
զԱրտաշէս արքայ։ Եւ ազդ եղեւ Մուրթքէի 21
բանս այս, եւ յայտնեաց Եսթերայ, եւ Եսթեր
եցոյց արքային զխորհուրդս մահուն։ Եւ 22
արքայն կշտամբեաց զերկոսին ներքինիսն, եւ
կախեաց զնոսա զփայտէ. եւ հրամայեաց թագաւորն
գիրս զայն գրել զյուշութեամբ, եթէ
որպէս հաւատարիմ եղեւ առ նա Մուրթքէոս։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ եղեւ յետ այսորիկ՝ եւ փառաւորեաց արքայ
Արտաշէս զՀաման՝ Դաթուրայ Համադեայ
եւ ընկերաց նորա, եւ բարձրացոյց զնա յառաջին
2 աթոռ քան զամենայն սիրելիս իւր. եւ ամենեքին
որ մեծարամ էին 'ի տան թագաւորին՝
երկիր պագանէին նմա. զի այսպէս հրամայեաց
թագաւորն առնել։ Այլ Մուրթքէ ոչ պագանէր
3 նմա երկիր. եւ խօսեցան մեծամեծք թագաւորին
ընդ Մուրթքէի եւ ասեն. Մուրթքէ, ընդէ՞ր
ոչ պագանես դու երկիր Համանայ ըստ հրամանի
4 թագաւորին։ Զի յամենայն օր խօսէին ընդ նմա,
եւ նա ոչ լսէր նոցա. եւ ազդ արարին եղեն ըզ
Մուրթքէէ առաջի Համանայ. եւ Մուրթքէ ոչ
հնազանդեցաւ հրամանացն արքային, քանզի
5 Հրեայ էր։ Եւ յորժամ գիտաց Աման՝ եթէ ոչ
6 պագանէ նմա երկիր, բարկացաւ յոյժ. եւ խորհուրդ
արար զի կորուսցէ զՀրեայսն որ ընդ թագաւորութեամբն
Արտաշէսի արքային էին. եւ
7 արարին հանդէս համարոյ յամին երկոտասաներորդի
թագաւորութեանն Արտաշէսի. եւ արկանէր
վիճակ օր յօրէ եւ ամիս յամսոյ, զի միովիւ
կորուսցէ 'ի միում աւուր զազգն Մուրթքէի.
եւ անկաւ վիճակն 'ի չորեքտասան ամսոյն Ադար։
8 Եւ խօսեցաւ ընդ արքային եւ ասէ. Կայ
ազգ ցրուեալ ընդ հեթանոսս, եւ ընդ ամենայն
թագաւորութեան քում, որք են այլօրէնք եւ
խորամանկք քան զամենայն ազգս, եւ օրինաց
արքունի ոչ հնազանդին. եւ ոչ օգուտ են արքային
9 եթէ թողու զնոսա։ Արդ, եթէ կամք
իցեն արքային, հրաման տացէս կորուսանել զնոսա,
եւ ես կարգեցից 'ի գանձս արքունի բիւր
10 քանքար արծաթոյ։ Եւ եհան արքայ զմատանին
իւր եւ ետ զնա 'ի ձեռս Ամանայ գրել զՀրէիցն
11 եւ կնքել առ 'ի կորուսանել զնոսա. եւ ասէ թագաւորն
ցԱման. Զարծաթդ կալ ընդ քեզ, եւ
12 զազգդ զայդ արա որպէս եւ կամիս։ Եւ կոչեցին
զդպիրս արքունի յամսեանն առաջնում, յաւուրն
երեքտասաներորդի, եւ գրեցին որպէս
եւ հրամայեաց նոցա Համան, զօրավարաց եւ իշխանաց
ընդ ամենայն գաւառս՝ 'ի Հնդկաց մինչեւ
յԵթովպիացիս՝ հարիւր քսան եւ եօթն գաւառս,
եւ իշխանացն ազգաց, գիր իւրաքանչիւր լեզուաւ
13 Արտաշէսի հրամանաւ։ Եւ առաքեցան
հրովարտակքն 'ի ձեռն հրեշտակաց ընդ ամենայն
իշխանութիւնն Արտաշէսի՝ կորուսանել զազգն
Հրէից յաւուր միում, յամսեանն երկոտասաներորդի՝
որ է Ադար, եւ յափշտակել զամենայն
14 ինչս եւ զստացուածս նոցա։ Եւ հրաման
հրովարտակին էր այսպէս.

Բ. 12. Մէջ օր. ամիսս երիս կամ ամիսք երեք օծանէին.
ուղղեցաւ ըստ յոյն բնագրին. և ըստ դասականիցս
բանից այլոց 12 փակ.

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Արքայ մեծ Արտաշէս՝ ձեզ որ էք 'ի կողմանս 1
Հնդկաց եւ Եթովպացւոց, իշխանաց եւ պետաց,
ձեզ հազարապետացդ, եւ ամենայն երկրիս գոյս 2
գրեմ: Կամեցեալ՝ ոչ յաւանմունս իշխանութեանս
հպարտացեալ, այլ քաղցրութեամբ եւ խոնար-
հութեամբ կարգեալ, զի զայնոսիկ որ 'ի հնա-
զանդութեանն իցեն՝ անշուշտ յամենայն ժամ
հաստատել զկեանս նոցա, զթագաւորութիւնն
կացեալ խաղաղութեամբ մինչեւ 'ի ծագս եր-
կրիս, տալ նորոգել զխաղաղութիւնն որում
ցանկացան ամենայն մարդիկ. Հարցանեալ իմ 3
որ խորհրդակիցս են իմ, զի որպէս 'ի գլուխ
տարցի գիրս, որ զիմաստութիւն եւ զհնազան-
դութիւն փոփոխելոյ հաստատուն հաւատովք յայտ-
նեալ, որով արժանի լեալ երկրորդ աթոռակ-
ցութեան իմոյ Համան. եւ եցոյց մեզ որ ընդ ա- 4
մենայն տիեզերս ազգ՝ խառնեալ են դժընդակ
ժողովուրդ ոմն, խափան օրինաց, որք ընդդէմ
կան թագաւորաց, եւ 'ի բաց մերժեն յիւրեանց
զհրամանս առ 'ի չլինել նոցա, որ 'ի մէնջ ուղղեալ
եւ հաստատեալ անշուշտ մերոյ իշխանութեանս:
Արդ կալեալ զազգս միայն՝ բովանդակ ազգա- 5
ւորեանց առաջի ամենայն մարդոյ որք միանգամ
իցեն, եւ զխորդս զօրինաց զատարաց 'ի բաց փո-
խել. եւ որ դժընդակքն են եւ ընդդէմ մերոյ
իրաց. յորոց ձեռաց կատարին ամենայն չարիք.
որք են թշնամիք մերոյ թագաւորութեանս: Կար- 6
գեցաք այժմիկ՝ վասն որոյ ձեզ ազդ արարաք
գրովս մերով այսուիկ, եւ 'ի Համանայ որ հաստա-
տեալ կացեալ է 'ի վերայ իրացս այսոցիկ, եւ
երկրորդի հօր մերոյ, զամենեսեան կանամբք եւ
որդւովք հանդերձ կորուսանել խելէ սրով թշնա-
մեաց՝ առանց գթալոյ եւ խնայելոյ. յամսեանն
երկոտասաներորդում, 'ի չորրորդ աւուրն, որ է
Ադար, 'ի տարւոջս յայսմիկ մինչեւ չորսա 'ի 7
դժոխս իջցեն յաւուր միում. եւ յետ այսր ժա-
մանակի եղիցի խաղաղութիւն մեզ՝ 'ի կատարել
իրացդ այդոցիկ: Եւ պատճէնք հրովարտակացն 8
ափսեալ գրեցին ընդ ամենայն գաւառսն. եւ իբրեւ
ել հրամանն այն, ամենեքին պատրաստք լինէին
աւուրն այնմիկ. փութանակի հասանէին իրքն
այն եւ 'ի Շուշան քաղաք. եւ թագաւորն եւ
Համան զարգարէին զխորտս իւրեանց, եւ խռո-
վէին ամենայն քաղաքն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ Մուրթքէ իբրեւ գիտաց զիրսն՝ պատա- 1
ռեաց զպատմուճան իւր եւ զգեցաւ քուրձ, եւ
ցանեաց մոխիր զգլխով իւրով. եւ ընթացաւ ընդ
հրապարակս քաղաքին, 'ի ձայն բարձր աղաղա-
կէր եւ ասէր. Արդ ընդէ՞ր բառնայցի զուր ազգ
տարապարտուց զազգս իմ, որ ոչ ինչ գործեաց
2 չարիս: Եւ եկն մինչեւ 'ի դրունս տանն արքունի
եւ եկաց. զի ոչ խոկ էր արժան նմա մտանել 'ի
դաւիթն արքունի, զի զգեցեալ էր զքուրձ եւ
3 զմոխիր: Եւ ընդ ամենայն գաւառս ուր եւ կար-
գային գիրքն՝ աղաղակ եւ կոծումն եւ սուգ մեծ
լինէր Հրէից, եւ արկանէին քուրձ եւ մոխիր
4 զիւրեամբք: Եւ մտին նաժիշտքն եւ ներքինիքն
տիկնանց տիկնոջն, եւ պատմեցին Եսթերայ. եւ
խռովեցաւ յոյժ իբրեւ լուաւ վասն հրամանին
զոր ետ թագաւորն. եւ առաքեաց զգեցուցանել
զհանդերձն Մուրթքէի, եւ հանել 'ի նմանէ զք-
5 ուրձն. եւ նա ոչ հաւանեցաւ նմա: Եւ Ես-
թեր կոչեաց զԱնանթեւ զներքինին իւր՝ որ կայր
հանապազ առաջի նորա, եւ առաքեաց ճշմար-
տել 'ի Մուրթքէէ՝ թէ որպէս այնպէս իցէ.
7 Եւ Մուրթքէ եցոյց նմա զիրսն որպէս եւ լեալ
էին, եւ զխոստումն զոր խոստացաւ Համան ար-
քային, տալ գանձ բիւր քանքար՝ զի կորուսցէ
8 զՀրէայսն. եւ զպատճէնն՝ որ 'ի Շուշան քաղաքի
կարգեցեալ էր առ 'ի կորուսանել զնոսա, ետ
զայն ցներքինին զի ցուցցէ Եսթերայ:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ ասէ ցնա պատուիրելով, զի մտցէ եւ
խնդրեսցէ յարքայէ, եւ աղաչեսցէ վասն ժո-
2 ղովրդեանն. զի յիշեսցես զաւուրսն տառապա-
նաց քոց՝ որպէս եւ սնար 'ի ձեռս իմ. վասն զի
Համան՝ երկրորդ արքային՝ խօսեցաւ զմեզ 'ի
3 մահ. արդ աղաչեսցես զտէր Աստուած խնդրուա-
ծովք, եւ խօսեսցիս, ասէ, թագաւորին վասն
4 մեր, եւ փրկեսցես զմեզ 'ի մահուանէս: Եւ ե-
մուտ Անանթեւ եւ խօսեցաւ ընդ նմա զամե-
5 նայն զբանս զայս. եւ ասէ Եսթեր ցԱնանթեւ.
6 Գնա դու առ Մուրթքէ եւ ասա, եթէ ազգ ամե-
նայն թագաւորութեանս գիտէ՝ եթէ ամենայն
այր կամ կին՝ որ մտանիցէ առ արքայ 'ի ներքին
սենեակն առանց կոչելոյ նորա, չէք փրկութիւն.
բայց միայն առ որ ձգէ արքայ զոսկի գաւազանն,
նա միայն ապրի. եւ ես ոչ եմ կոչեցեալ մտանել
առ արքայ, զի են այս աւուրք երեսուն:

ԳԼՈՒԽ Դ

12 Եւ պատմեաց Անանթեւ Մուրթքէի զամե-
13 նայն զբանս Եսթերայ. եւ ասէ Մուրթքէ ցԱնա-
նթեւ. Երթ եւ ասա դու նմա, թէ Եսթեր, մի
ասեր դու յանձն քո, եթէ ես միայն ապրիցիմ
14 'ի թագաւորութեանս յամենայն Հրէից. եւ ոչ
լռեսցես 'ի ժամանակիս յայսմիկ. այլուստ լինի

ընտանութիւն և փրկութիւն հրէից, այլ դու և տուն հօր քոյ կորնչիք. և ո՞ գիտէ եթէ 'ի ժամանակի յայսմիկ թագաւորեցեր: Եւ ա- 15
սացեալ միւսանգամ Եսթեր առ Մուրթքէ և ասէ. Դնա դու և ժողովեա զհրեայսն որ են 'ի 16
Շուշան քաղաքի, և պահեցէք ինձ պահս, և մի կերիջիք և մի ըմպիջիք զաւուրս երիս. մի զտիւ և մի զգիշեր, և ես և նաժիշտք իմ զգուշանամք պահել: Եւ ապա մտից ես առ արքայ, քանզի անհնար գոյր՝ արտաքոյ է օրինաց թագաւորին. արարից զայդ և եթէ իցէ ինձ մեռանել, և ոչ յապաղեցից: Եւ գնաց Մուրթքէ և արար 17
որպէս պատուիրեաց նմա Եսթեր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Եւ աղաչեաց խնդրուածովք զՏէր, 'ի միտ ա- 8
ծեալ և յիշեալ զգործս մեծամեծս Տեառն, և ասէ. Տէր Աստուած, թագաւոր ամենակալ, զի 9
քում հրամանիդ սպասէ ամենայն ինչ. ոչ ոք է որ ընդդէմ կայ քեզ՝ յորժամ կամիս դու կեցուցանել զժողովուրդ քո զԻսրայէլ. զի դու Տէր ա- 10
րարեր զերկինս և զերկիր և զամենայն զարդջեալս. և դու տիրես 'ի վերայ ամենայնի. և 11
ոչ ոք է որ հակառակ կայ քում տէրութեանդ. որ զամենայն գիտես. զի ոչ հպարտութեամբ 12
ինչ և ոչ ամբարտաւանութեամբ և ոչ թշնամանօք արարի զայս չերկրպագանելս իմ երկիր ամբարտաւանին Համանայ: Այլ հաճէի և համբուրէի 13
պագանել զգարշապարս ոտից նորա առ 'ի փրրկութիւն ամենայն Իսրայէլի: Այլ արարից զայս, 14
զի մի տաց զփառս մարդոյ, այլ քեզ միայն Տէրմարտից Աստուծոյ. և ոչ երկիր պագից ումեք՝ բայց քեզ Տեառն իմում. և ոչ արարի զայս ամբարտաւանութեամբ: Արդ, Տէր Աստուած Ա- 15
բրահամու, խնայեա դու 'ի ժողովուրդ քո, զի յարուցեալ են 'ի վերայ մեր ապականելոյ, զի ցանկացեալ են կորուսանել զժառանգութիւն քո որ էր 'ի սկզբանէ. մի անտես առներ զբաժին 16
քո զոր դու քեզէն փրկեցեր յերկրէն եգիպտացւոց: Լուր, Տէր, ձայնի աղօթից իմոց, և քա- 17
ւեա՛ լեր ժառանգութեան քում, և դարձո ըզսուգս մեր յուրախութիւն. զի կենդանիքս օրհնեսցուք զանունդ քո մեծ, Տէր. և մի ապականեր զբերան զայն որ օրհնէն զքեզ: Եւ ամե- 18
նայն Իսրայէլ կարդացին առ Տէր յամենայն զօրութենէ իւրեանց. զի մահն առաջի նոցա էր:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ Եսթեր թագուհին ապաւինեալ առ Տէր, 1
և հասարակեալ էր 'ի ձիգն մեծ: Եւ եհան յիւր- 2
մէ զհանդերձ փառաց թագաւորութեան իւրոյ, և զգեցաւ նա զսուգ նեղութեան և սգոյ. և փոխանակ ազնուական պատուականն իւղոյն և խնկոցն՝ մոխրով և աղբով լնոյր զգլուխն իւր. և զմարմինս իւր 'ի բազում աղխատութիւնս խոնարհեցոյց, և զամենայն տեղի զարդու զգեստու-
3 թեան իւրոյ՝ լնոյր 'ի գեղս հերաց իւրոց. և մաղթեցեալ բազում աղօթիւք խնդրուածոց հայցէր 'ի Տեառնէ Աստուծոյ Իսրայէլի և ասէր. Տէր իմ և թագաւոր մեր, դու միայն օգնեա ինձ միայնումս, որ ոչ ունիմ ինձ օգնական բայց 'ի
4 քէն. զի վտանգ մեծ է առաջի իմ: Ես լուեալ 'ի
5 ծննդենէ իմմէ՝ 'ի հայրենի ազգէն իմմէ, եթէ դու Տէր առեր զԻսրայէլ յամենայն ազգաց, և զհարսն մեր յազգատոհմէն իւրեանց 'ի ժառանգութիւն քեզ յաւիտեան, և արարեր նոցա զամենայն զոր խօսեցար: Եւ դարձեալ ես յանախնեաց յաղօթս իւր այսպէս ասէր. Աստուած Աբրահամու, Աստուած Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ, դու ես օրհնեալ յաւիտեանս. ես լուեալ 'ի հայրենի գրոց, զի դու Տէր փոխեցեր յերկրէ յերկինս զԵնովք, յապաշխարութենէ 'ի կեանս յաւիտենից. ես լուայ 'ի հայրենի գրոց, Տէր, եթէ դու զՆոյ 'ի ջուրց հեղեղէ ապարեցուցեր. ես լուայ 'ի հայրենի գրոց, Տէր, եթէ դու Աբրահամու՝ առաջի արանցն իւրոց 'ի մէջ թագաւորացն ետուր փառս. ես լուայ 'ի հայրենի գրոց, Տէր, եթէ դու զՅովնան 'ի կէտ ձկանէն ապրեցուցեր. ես լուայ 'ի հայրենի իմոց գրոց, Տէր, եթէ դու զերիս մանկունսն 'ի հնոցէ հրոյն փրկեցեր, և զԴանիէլ 'ի գբոյ առիւծուցն ապրեցուցեր. ես լուայ 'ի հայրենի իմոց գրոց, Տէր, եթէ դու զԵզեկիա արքայն հրէաստանի մահուն դատապարտեալ փրկեցեր, և 'ի կալ նորա յաղօթս առ քեզ վասն կենաց իւրոց՝ ողորմեցար. և շնորհեցեր և յաւելեր 'ի կեանս նորա ամս հնգետասան. ես լուայ 'ի հայրենի իմոց գրոց, Տէր, եթէ դու 'ի խնդրելն 'ի քէն, Տէր, Աննայի աղօթիւք և խնդրուածովք, զաւակ
6 շնորհեցեր նմա զմեծն Սամուէլ: Եւ արդ այժմ մեք, Տէր, մեղաք առաջի քո, և մատնեցեր զմեզ
7 'ի ձեռս թշնամեաց մերոց, փոխանակ այնր զի փառաւորեցաք մեք զաստուածս նոցա. արդար
8 ես դու Տէր. և այսու ոչ շատացան 'ի ծառայելս մերում նոցա, այլ եդին զձեռս իւրեանց 'ի վե-
9 րայ կռոց իւրեանց, բառնալ զայն զոր սահմանեաց բերանդ քո, և եղծանել զժառանգութիւնս քո, և խնուլ զբերանս որ օրհնեն ըզքեզ, և շիջուցանել զփառս տան քոյ և զսե-
10 ղանոյ սրբոյ քոյ, և բանալ զբերանս ազգաց 'ի փառաւորել զչինչ աստուածս իւրեանց, և փառաւորել զթագաւորս մարմնաւորս յաւիտե-
11 նիս այսորիկ: Եւ արդ, Տէր Աստուած, մի մատներ զքոյդ ժառանգութիւն քոյ 'ի ձեռս այնոցիկ որ ոչն իսկ են բնաւ, զի մի ուրախս-

թեամբ ցնծասցեն 'ի վերայ կործանման մերոյ․
այլ դարձո զխորհուրդս նոցա անդրէն 'ի նոսին,
եւ զայն որ յարուցեալ է 'ի վերայ մեր՝ խայտառակեա։
Յիշեա, Տէր, եւ մի անտես առներ 'ի 12
ժամանակի նեղութեան մերում։ Եւ զիս համարձակեցո
որ թագաւորդ ես ամենայն թագաւորաց
եւ Տէր տէրանց, եւ տուր ինձ բան զգաբեն 13
'ի բերան, որով գտանիցեմ զշնորհս առաջի
թագաւորին․ եւ դարձո զսիրտ նորա յատելութիւն
թշնամւոյն մերոյ՝ առ 'ի կատարածն նորին
եւ կամակցաց նորա․ այլ զմեզ փրկեա բազկաւ 14
բարձր քով, եւ օգնեա ինձ միայնումս որում
ոչ ոք է օգնական բաց 'ի քէն, Տէր։ Տէր, դու 15
զամենեցուն զխորհս գիտես եւ ճանաչես, եւ ես
ատեցի զփառս անօրինաց, եւ գարշեցայ ես
յանկողնէ անթլփատից, եւ յամենայն օտար
աստուածոցս։ Դու գիտես, Տէր, զկարիս իմ, 16
զի գարշելի է ինձ թագս որ է 'ի վերայ գլխոյ իմոյ․
գարշիմ 'ի նմանէ որպէս 'ի կապերտէ որ
լինի բաց օրինաց կանանց, եւ ոչ զգենում զնա
յորժամ 'ի ներքս դադարեմ։ Եւ ոչ կերաւ աղախին 17
քո 'ի սեղանոյ անտի Ամանայ, եւ ոչ փառաւորեցի
զգինարբուս թագաւորին, եւ ոչ արբի
զգինի ասպանդաց նոցա․ եւ ոչ ուրախ եղեւ 18
աղախին քո յօրէն յայնմանէ՝ յորմէ հետէ մանեալ
եմ առ թագաւորն մինչեւ ցայժմ, բայց 'ի քեզ,
Տէր, տէր Աստուած Աբրահամու։ Աստուած 19
հզօր 'ի վերայ ամենեցունց, լուր ձայնից անյուսոյս,
եւ փրկեա զմեզ 'ի ձեռաց որ չարչարեն
զմեզ, եւ փրկեա զիս յերկիւղէ անտի զոր երկնչիմս,
եւ ապրեցո զժողովուրդ քո զհրէայդ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի՝ իբրեւ դադարեաց 4
յաղօթիցն իւրոց, մերկացաւ յիւրմէ զհանդերձ
սգոյն, եւ զգեցաւ զծիրանիսն իւր, եւ եղեւ երեւելի
յոյժ։ Եւ կարդաց նա առ տեսուչն իւր 5
Աստուած եւ փրկիչն ամենայնի, եւ առ նա զերկուս
նաժիշտսն իւր զսիրելիս․ մին ունէր զառաբաստ 6
զգեստու նորա 'ի վեր, եւ զմիւսոյն արկեալ 7
զձեռն իւր։ Եւ նա զամօթի հարեալ երեւէր 8
վասն գեղոյ մանկութեան իւրոյ․ եւ երեսք նորա
զուարթք առ 'ի սիրել, այլ սիրտ նորա նեղեալ
էր 'ի յահէ անտի։ Եւ եմուտ նա ընդ ամենայն 9
դրունս սրահիցն, եւ եկաց նա առաջի
թագաւորին․ եւ նա նստէր յաթոռ թագաւորութեան
իւրոյ․ եւ զգեցեալ էր զպատմուճան
փառացն իւրոց, որ էր ընդելուզեալ ոսկւով եւ
մարգարտով եւ ակամբք պատուականօք, եւ էր
ահաւոր յոյժ։ Եւ 'ի վեր համբարձ զերեսս իւր, 10
զի էին կարմրացեալ փառօք, եւ նայեցաւ․ եւ
զարհուրեցաւ թագուհին, եւ փոխեաց նա զգոյն իւր,
եւ եղեւ նա իբրեւ զթուլացեալ, եւ խոնարհեցաւ
'ի գլուխ նաժշտին որ երթայր առաջի նորա։
11 Եւ դարձոյց Աստուած զոգի թագաւորին 'ի հեզութիւն,
եւ փութացեալ վաղվաղակի էջ մեծաւ
երկիւղիւ յաթոռոյ անտի իւրմէ թագաւորն,
եւ առ զնա 'ի վերայ գրկաց իւրոց եւ կանգնեաց
զնա, եւ ողոքէր եւ մխիթարէր զնա բա-
12 նիւք խաղաղութեան, եւ ասէր ցնա․ Զի՞ է քեզ,
Եսթեր տիկին․ ես եղբայր քո եմ, համարձա-
13 կեաց, ոչ մեռանիս․ զի 'ի միասին է իմ եւ քո
14 հրամանս․ մատիր դու եւ առ զգաւազանս զա-
կի, եւ դիր 'ի վերայ պարանոցի տիկնոջդ։ Եւ
15 համբուրեաց զնա, եւ ասէ․ Խօսեաց ընդ իս։
16 Եւ ասէ ցնա Եսթեր․ Տեսի զքեզ, տէր, իբրեւ
զհրեշտակ Աստուծոյ, եւ խռովեցաւ սիրտ իմ
17 յահէ փառաց քոց․ զի սքանչելի ես տէր իմ, եւ
18 երեսք քո լի են շնորհօք։ Եւ մինչդեռ խօսէր ընդ
նմա՝ զլորեցաւ միւսանգամ յահէ թագաւորին․
19 եւ թագաւորն խռովեալ էր յոյժ եւ ամենայն
ծառայք նորա․ եւ ազատաւորք թագաւորին ա-
ղաչէին զտիկինն։ Եւ ասէ թագաւորն․ Զի՞նչ
կամիս, Եսթեր, եւ զի՞նչ են աղաչանք քո․ ար-
դարեւ տամ քեզ, եթէ խնդրեսցես մինչեւ 'ի
կէս թագաւորութեան իմոյ, տաց քեզ։

ԳԼՈՒԽ Ե

4 Եւ ասէ Եսթեր․ Օր իմ այս նշանաւոր է․
եթէ կամք իցեն արքայի, եկեսցես դու եւ Հա-
5 ման 'ի կոչունս իմ զոր առնելոց եմ այսօր։ Եւ
ասէ թագաւորն․ Կոչեցէք վաղվաղակի զՀաման,
եւ կատարեսցուք զբանն Եսթերայ։ Եկին եր-
6 կոքեան 'ի կոչունսն զոր արար Եսթեր․ եւ
մինչդեռ ըմպէին գինի, ասէ արքայն ցԵսթեր․
Զի՞նչ կամիս, տիկին Եսթեր, տաց քեզ զոր խնդ-
7 րեսցես։ Եւ ասէ Եսթեր․ Աղաչանք իմ
8 եւ խնդրուածք իմ այս են, եթէ գտի ես շնորհս
առաջի արքայի, եկեսցէ արքայ եւ Համան 'ի
9 կոչունսն զոր առնեմ ձեզ վաղիւ միւսանգամ։ Եւ
ել Աման յերեկոյ արքայի ուրախութեամբ մե-
ծաւ եւ զուարթութեամբ։ Եւ իբրեւ ետես Հա-
ման զՄուրթքէ զայրն հրէայ 'ի տան թագաւո-
10 րին՝ բարկացաւ յոյժ։ Եւ եմուտ նա 'ի տուն
իւր, եւ կոչեաց զսիրելիս իւր, եւ Զովսարա
11 զկին իւր․ եւ եցոյց նոցա զմեծութիւն եւ զը-
փառսն իւր զոր ետ նմա թագաւորն, եւ որպէս
առար զնա առաջին 'ի թագաւորութեանն իւ-
12 րում։ Եւ ասէ Համան․ Ոչ կոչեաց տիկինն Ես-
թեր 'ի կոչունս իւր ընդ արքայի զոք՝ բայց յինէն,
եւ դարձեալ առ վաղիւ եմ հրաւիրեալ զիս․
13 եւ այդ այս ոչ թուի ինձ հաճոյ, յորժամ տե-
սանեմ զՄուրթքէ՝ զայր հրէայ 'ի տան թագա-
14 ւորին։ Եւ ասէ ցնա Զովսարա կինն իւր եւ սի-

բեկեղծ իւր. հրաման տուր հատանել քեզ փայտ
մի յիսուն կանգուն, և ընդ առաւօտն ասասցես
արքայի և կախեսցի Մուրթքէ զփայտէն. և
դու մտանիցես 'ի կոչունսն հանդերձ արքայիւ,
և ուրախ լինիցիս ընդ նմա : Եւ հաճոյ թուե-
ցաւ Համանայ բանն, և պատրաստեցին զփայտն :

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ տէր Աստուած մերժեաց զքուն յարքայէ 1
գիշերին յայն. և ասէ ցդպրապետն իւր՝ բերել
առաջի իւր զգիր յիշատակացն և կարդալ : Եւ 2
եգիտ նա զյիշատակարանն զոր գրեալ էր վասն
Մուրթքէի, թէ որպէս պատմեաց վասն երկո-
ցունց ներքինեացն նորա, յորժամ պահէին զա-
պարանս թագաւորին, և կամէին սպանանել
զարքայ Արտաշէս : Եւ ասէ թագաւորն. Եւ 3
զի՞նչ շնորհս և կամ փառս արար Մուրթքէի :
Եւ ասեն սպասաւորքն արքայի. Չարարեր և
ոչ ինչ նմա՝ յորժամ հասեր 'ի վերայ խնամոց
հաւատարմութեան նորա առ քեզ : Եւ ընդ ա-
ռաւօտն եկին 'ի գաւիթ թագաւորին. և ասէ 4
արքայ. Ո՞վ է 'ի գաւիթս : Եւ Աման եկն եմուտ՝
հրաման առնուլ 'ի թագաւորէն, զի կախեսցէ
զՄուրթքէ զփայտէն զոր պատրաստեաց : Եւ 5
ասեն սպասաւորքն արքայի. Ահաւասիկ Հա-
ման արտաքոյ է : Եւ ասէ արքայ. Կոչեսցի 'ի
ներքս : Եւ ասէ թագաւորն ցԱման. Զի՞նչ արա- 6
րից ես առն զոր ես կամիմ փառաւորել : Եւ
խորհեցաւ Աման, և ասէ 'ի միտս իւր. Զո՞վ
կամի արքայ փառաւորել՝ եթէ ոչ զիս : Եւ ասէ 7
ցարքայ. Զայրն զոր արքայ կամի փառաւորել,
բերցեն զպատմուճանն զարքունի, և զերիվարն 8
յորում արքայ հեծանէր, և տացեն առն այն-
միկ սիրելւոյն արքայի 'ի փառաւորաց անտի.
և զգեցուսցեն զպատմուճանն առնն այնմիկ զոր 9
արքայն սիրէ, և հեծուսցեն զնա յերիվարն
արքունի, և քարոզ կարդասցի ընդ հրապա-
րակս քաղաքին, և ասասցէ. այսպէս եղիցի ա-
մենայն առն զոր արքայ փառաւորէ : Եւ ասէ 10
արքայ ցԱման. Բարւոք խօսեցար. զայդ արա-
ցես Մուրթքէի առն հրէի՝ խնամակալի 'ի տան
իմում, և մի վրիպեսցի բան մի 'ի բանից քոց
զոր խօսեցար : Եւ առ Աման զպատմուճանն 11
և զերիվարն արքունի, և զգեցոյց զՄուրթքէ,
և հեծոյց զնա յերիվարն, և անց նա ընդ փո-
ղոցս քաղաքին. և քարոզն աղաղակէր և ա-
սէր. այսպէս լիցի ամենայն մարդոյ զոր կամիցի
արքայ փառաւորել : Եւ դարձաւ Մուրթքէ յա- 12
պարանս արքունի, և Համան գնաց 'ի տուն իւր
գլխարկեալ՝ 'ի տրտմութեան. և պատմեաց 13
Համան որ ինչ անց ընդ նա Զոսարայ կնոջ
իւրում և սիրելեաց իւրոց : Եւ ասեն ցնա սի-
րելիքն և կինն իւր. Եթէ յազգէ հրէից էր
Մուրթքէ և եղեւ խոնարհ, հնազանդեցաւ նմա.
զի ոչ կարես դու նմա չար հատուցանել, քանզի
տէր Աստուած ընդ նմա է, և նա մեծացոյց
14 զնա : Եւ մինչդեռ նոքա խօսէին՝ եկին երկու
ներքինիքն կոչել զՀամանն 'ի ճաշ տիկնոջն :

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ եմուտ թագաւորն և Համան 'ի գիներ-
2 բուս տիկնոջն. և ասէ արքայ ցԵսթեր յաւուրն
երկրորդի մինչդեռ ըմպէին գինի. Զի է քեզ, Ես-
թեր տիկին, և զի՞նչ է խնդրուածդ քո և կամ
աղաչանքդ. եղիցի քեզ մինչև 'ի կէս թագաւո-
3 րութեան իմոյ : Եւ պատասխանի ետ Եսթեր
և ասէ. Եթէ գտի շնորհս առաջի քո, արքայ.
տացի անձն մի խնդրոյս իմում, և բան աղա-
4 չանաց իմոց ընդունելի լիցի. վասն զի վաճա-
ռեցաք եմք և ժողովուրդ իմ 'ի կորուստ և 'ի
ծառայութիւն և 'ի յափշտակութիւն՝ մեք և
որդիք մեր, և ես ոչ հաւանեցի. արդ ոչ է առն
բանսարկուի արժան 'ի տան թագաւորի լինել :
5 Եւ ասէ արքայն. Ո՞վ է որ իշխեաց առնել զիրս
6 զայս : Եւ ասէ Եսթեր. Այրս թշնամի Համան՝ որ
չար է, սա արար : Եւ Համան զահի հարեալ
7 խռովեցաւ յոյժ յարքայէ և 'ի տիկնոջէն : Եւ
յարեաւ թագաւորն 'ի ճաշոյ անտի, և եմուտ
'ի ծաղկոցն արքունի. և Համան կամէր հրաժա-
8 րել 'ի տիկնոջէն, քանզի էր յերկիւղի մեծի : Եւ
դարձաւ թագաւորն 'ի ծաղկոցէ անտի, և ետես
զՀամանն զի կայր անկեալ առաջի գահոյից տիկ-
նոջն՝ և աղաչէր զնա վասն փրկութեան իւ-
րոյ. և ասէ թագաւորն. Արդ յայդ չափ հա-
սեր, զի կամիս զկին իմ բռնադատել 'ի տան ի-
մում : Եւ Համան իբրև լուաւ, զահի զամօթի
9 հարեալ անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց : Եւ ասէ
Բուգաթան՝ մի 'ի ներքինեաց անտի ցարքայ. Ա-
հա Համան և փայտ մի կազմեաց Մուրթքէի սի-
րելւոյ արքայի, և կանգնեաց զնա 'ի տան իւ-
րում յիսնականգնեան : Եւ ասէ թագաւորն.
10 Կախեսցի 'ի վերայ նորա : Եւ կախեցին զՀամանն
զփայտէն զոր պատրաստեաց Մուրթքէի. և
ապա թագաւորն դադարեաց 'ի բարկութենէ
իւրմէ :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ յայնմ աւուր պարգեւեաց թագաւորն Ես-
թերայ զգանձն Համանայ չարի. և զՄուրթքէ
կոչեցեալ թագաւորին, քանզի պատմեաց նմա
2 Եսթեր եթէ ազգական իմ է, և առ թագաւորն

զմատանին զոր եհան 'ի Համանայ, եւ ետ զնա Մուրթքէի. եւ կացոյց Եսթեր զՄուրթքէ 'ի վերայ ամենայն ընչից Համանայ: Եւ յաւել եւս 3 խօսել ընդ արքային. եւ անկաւ առաջի ոտից նորա, եւ աղաչէր՝ զի մի մինչեւ 'ի վախճան լիցի պատուհասն 'ի վերայ Հրէիցն զոր հատոյց Համանն: Եւ ձգեաց արքայ առ Եսթեր զգաւազանն 4 ոսկի. եւ յարեաւ Եսթեր՝ երթալ 'ի սենեակն արքային: Եւ ասէ Եսթեր. Եթէ կամք իցեն քեզ 5 եւ գտեալ է իմ շնորհս առաջի քո, առաքեսցէ արքայ հրեշտակս եւ դարձուսցէ զհրովարտակսն որ գրեցանն 'ի Համանայ կորուսանել զՀրեայսն որք են 'ի քում թագաւորութեանդ. եւ զիա՞րդ 6 կարիցեմ ես տեսանել զչարիս ժողովրդեան իմոյ. եւ կամ զիա՞րդ կարացից ապրել ես 'ի բնակչաց հայրենեաց գաւառին իմոյ: Եւ ասէ թագաւորն 7 ցԵսթեր. Նա եթէ զամենայն ինչս եւ զտացուածս Համանայ ետու շնորհեցի քեզ, եւ զնա կախեցի զփայտէ, զի ձեռն էարկ նա 'ի Հրեայսն, զի՞նչ այլ եւս ինչ խնդրես. գրեցէք արդ դուք 8 հրամանաւ բանի իմոյ որպէս կամք իցեն ձեզ, եւ կնքեցէք մատանեաւ իմով. զի որչափ եւ գրէր՝ իմ Արքայի հրաման տուեալ, զի մի ոք գոյցէ զհակառակ այնց հրամանաց: Եւ կոչեցին 9 զդպիրսն յառաջնում ամսեանն յամսեանն Նիսան՝ որ է Արեգ, 'ի քսաներորդի յերրորդի աւուր. եւ գրեցաւ՝ որպէս եւ ետ հրաման աշխարհհամար զՀրեայսն. որք մնացեալ իշխանքն եւ կուսակալքն էին 'ի գաւառս գաւառս, նախարարացն, եւ իշխանաց նախարարացն. 'ի Հնդկաց մինչեւ յեթովպացիս՝ հարիւր քսան եւ եօթն կուսակալացն, ըստ գաւառաց գաւառաց յիւրաքանչիւր լեզուս նոցա, հրամանաւ թագաւորին. եւ կնքեցաւ մատանեաւ նորա: Եւ առաքեցին զհրովարտակսն 'ի ձեռն հրեշտակաց, որպէս զի կացցեն Հրեայք ողջ եւ անարատք իւրեանց օրինօք 11 յամենայն քաղաքի. օգնականք եւ թիկունք լինել առ 'ի հատուցանել նոցա զփոխարէն թշնամեաց իւրեանց՝ որպէս եւ կամիցին՝ յաւուր միում ընդ ամենայն տեղիս թագաւորութեան իմում, յաւուրն երեքտասաներորդի ամսոյն Ադարայ: 12

(10 stands at the line «լեզուս նոցա... եւ կըն-»)

ԳԼՈՒԽ Ժ.Զ.

Եւ այս էր պատճէն հրովարտակին զոր կնքեալ էր մատանեաւ թագաւորին. Թագաւոր 1 մեծ Արտաշէս. Ձեզ՝ որ էք 'ի Հնդկաց կողմանց եւ յեթովպացւոց հարիւր քսան եւ եօթն գաւառաց, նախարարաց եւ իշխանաց, եւ որ 'ի մերում մասի եւ 'ի խորհրդեան մերում էք, ողջոյն: Բազումք բազում անգամ 'ի բարերար քաղցրու- 2 թեանց առատ առէպ առէպ պատուեալք՝ աւելի իմն եւ մեծամեծ խորհուրդս խորհեցան: 3 Եւ ոչ միայն զմեր հնազանդեալսն խնդրեն չարչարել. այլ եւ ոչ իւրեանց յանգգնութեամբն՝ եւ մեծութեանց կարեն համբերել, եւ յիւրեանց բարերարսն ձեռնարկել մեքենայեն. 4 եւ զգոհութիւնս ոչ միայն 'ի մարդկանէ առնի բառնան առնուլ, այլ եւ 'ի չմարթնոցն գովութիւնս բարձրացեալ յղփացեալ խնդրեն. ոչ զխուն որոյ ամենայնի տեսուչ յաւէժ Աստուած է. եւ ատելութիւն իմն չարութեան համարին 5 փախչել 'ի դատաստանէն: Բազում անգամ զբազումս որք յիշխանութեան կարգեալ են, որոց հաւատարմութեամբ զգործ 'ի ձեռն առեալ է, հանգիստ եւ մխիթարութիւն անձանց համարին առ 'ի հեղուլ զարիւն անբիծ: 6 Վասն որոյ կրեաց իսկ զարժան պատուհասն, չարակամութեամբ ստութեամբ առանց խորհելոյ՝ ամբաստանութիւն մատուցանել մեզ վասն այսոցիկ որք 'ի մէնջն պատուեցան: Այլ արդ 7 զցուցանել արժան է, ոչ այնչափ միայն՝ որչափ եւ յառաջնում նուագին ուսուցաք ձեզ առնել. որչափ եւ գրեցան ձեզ առանց արբութեան, որ եղեւ այնոցիկ որք անարժանութեամբքն զօրա- 8 ցեալ էին՝ ժամանակութեամբք իւրեանց: Արդ հայեցեալ ձեր 'ի թագաւորութիւնս, առանց խռովութեան ամենայն մարդկան շնորհեսցուք 9 կեալ խաղաղութեամբ: Արդ արարէք զգործ փոխարինելն 'ի նոյն. եւ որ առաջին հրամանն էր՝ այն 'ի բաց մերժեսցի, եւ հեզութեամբ եւ խա- 10 ղաղութեամբ ընդ առաջ եկեսցէ: Եւ մի որպէս Համանն ամադաթեանց մակեդովնացւոյ, ծննդութեանց օտար լեալ 'ի զաւակէն Պարսից, եւ յոյժ ատեցեալ եւ մերժեալ 'ի մերմէ քաղցրու- 11 թենէ՝ առաւ եւ ստորացեալ՝ զոր ունիմք առ ամենայն ազգս մարդասիրութիւնս. այնչափ եւս՝ զի եւ կոչեցաւ մեր աթոռակից, որում երկիր պագանէին ամենեքեան որք էին ընդ մերով իշխանութեամբս, զոր յերկրորդ աթոռս խմում նըս- 12 տուցեալ պատուեցաք: Եւ ոչ հանդարտեաց նա իւրում ամբարտաւանութեանն, մինչեւ յելջանցս՝ յիշխանութենէ առաւ զմեզ 'ի բաց 13 մերժել եւ յոգւոց առաւ մերոյ, եւ զմեր փրկիչն եւ զերախտաւոր՝ զՄուրթքէ, եւ չքնաղ եւ զանարատ՝ զհասարակ թագաւորութեանս իմոյ զԵսթեր ամենայն ազգաւն իւրեանց հանդերձ բազում զօր 'ի նմին դաւս 'ի վերայ եդեալ առանց պատճառի, խնդրեաց 14 զատաս 'ի կորուստ. զի նա այսու օրինակաւ խորհեցաւ առնել զիշխանութիւնս Պարսից յանապատ աւերակ, եւ 'ի մակեդոնացիս անցելն 15 զարձուցանել: Այլ մեք, 'ի բազմահնար առաւելէ յայնմանէ որք մատնեցան 'ի կորուստ Հրեայքս, ուսանիմք զի ոչ ինչ գործեն չարութեան 'ի սոսա զազանին. եւ արդար օրինօք վա-

րէք ։ Եւ են իսկ սոքա որդիք բարձրելոյն մեծի 16
կենդանւոյն Աստուծոյ որ ուղղէ զմեր եւ զազգիս մերոյ զթագաւորութիւնս յիւրմէ բարերար
աստուածութեանն ։ Եւ արդ բարւոք արարէք զի 17
ոչ ինչ ձեռնամուխ եղէք ըստ հրամանի գրոյ
հրովարտակացն Համանայ՝ որ առաքեցաւ առ
ձեզ․ վասն զի եւ նա ինքն զայս յինքն գոր- 18
ծեաց․ մերձ 'ի դրունս Սուսայեաց քաղաքիս ա-
մենայն ընտանեօք իւրովք հանդերձ 'ի փայտ ե-
լեալ է․ զարժանի զվրէժս հատուցեալ նմա ա-
ռեալ յանձն իւր ընկալեալ յամենակալէն Աստու-
ծոյ, որ հատոյց նմա վաղվաղակի զդատաստանն ։
Եւ զպատճէն հրովարտակիս այսորիկ յառաջ 19
համարել՝ եդեալ եւ տարածեալ ամենայն գա-
ւառս․ եթէ հրէից վարել զիւրեանց օ-
րէնս ։ Այլ քաջալերեսջիք նոցա․ զի օգնեսցեն 20
'ի ժամանակի նեղութեանն առնելոյն զնոսա
չարչարել, հատուցանել զհատուցումն 'ի թշնա-
մեաց իւրեանց, յերեքտասաներորդ եւ յերկոտա-
սաներորդ ամսեանն Ադար՝ 'ի նմին աւուր․ զի 21
զայս իսկ ամենազօրն Աստուած փոխանակ սա-
տակելոյ ընտրեալ ազգին՝ արար նոցա ուրա-
խութիւն ։ Եւ դուք այժմ 'ի կարգս ձեր եւ 'ի 22
տօնս տարեկանաց ձերոց, եւ յաւուր նշանաւո-
րի ուրախութիւնս արասջիք․ զի արդ եւ յայժմ, 23
եւ արդ զկնի այսորիկ փրկութիւն եղիցի մեզ
եւ փառաւորաց մերոց Պարսկաց․ եւ որք 'ի
մեր վերայ զխորհուրդ մահու խորհեցին՝ նոցա
յիշատակ կորստեան ։ Ամենայն քաղաքք եւ ա- 24
մենայն գաւառք որ ոչ առնիցեն ըստ բանից մե-
րոց այսոցիկ՝ սրով եւ հրով եւ բարկութեամբ
մաշեսցին․ ոչ միայն 'ի մարդկանէ անտառ լի-
ցի, այլ եւ գազանք երկրի եւ թռչունք երկնից
մինչեւ յաւիտեան 'ի բաց մերժեալք ընկեսցին ։

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ պատճէնք հրովարտակացն յուցեալ կար- 13
գեցեալ լինէր առաջի ամենայն ազգաց՝ յիշխան
թագաւորութեանս․ եւ որ պատրաստեալ հան-
դերձեալ էին կորուսանել զհրեայսն՝ յաւուր
յայնմիկ կորուսանել զթշնամիս զոցա ։ Այլ ըն-
րոյք ։ Եւ հեծեալքն ելին փութով կատարել 14
որ 'ի թագաւորէն կարգեալ էր․ եւ գրեցաւ հրա-
մանն եւ եդաւ 'ի Սուսա քաղաքի ։ Եւ յաւուրն
յայնմիկ յորժամ եղեւ այս, եւ Մուրթքէ ել, 15
եւ զգեցեալ էր զթագաւորական զգեստն, եւ
պսակ ունէր ոսկի եւ թագ 'ի բեհեզոյ եւ 'ի ծի-
րանւոյ․ եւ տեսին որ 'ի Սուսա քաղաքին էին,
եւ ուրախ եղեն յոյժ ։ Եւ հրէիցն լոյս մեծ ծա- 16
գեաց եւ ուրախութիւն յոյժ․ յամենայն քա- 17
ղաքի եւ 'ի գաւառս՝ ուր եւ ընթեռնուին զհրա-
մանս արքունի՝ խնդութիւն եւ ուրախութիւն
լինէր նոցա․ եւ բազումք 'ի հեթանոսաց գաւա-
ռացն 'ի հրէութիւն անցին, եւ թլփատէին վասն
ահին հրէից ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Զի յերկոտասաներորդ ամսոյն եւ յերեքտա-
սաներորդ աւուրն որ է Ադար, եկն եհաս հրո-
վարտակն որ գրեալ էր յարքունուստ ։ Ի նմին
աւուր կորնչէին որ միանգամ զխմագարք լի-
2 նէին հրէիցն․ եւ ոչ ոք էր որ ընդդէմ դառնայր
նոցա ամենեւին․ քանզի զահի հարան 'ի նոցա-
3 նէն ։ Զի իշխանքն՝ որ 'ի վերայ նախարարացն
նոցա կացեալ էին, եւ կուսակալք եւ արքու-
նի դպրապետք՝ պատուէին զհրեայսն, զի ահն
4 Մուրթքէի կայր 'ի վերայ նոցա․ քանզի հրաման
առեալ էր հրովարտակաւ թագաւորին՝ անուա-
նել զնա ընդ ամենայն թագաւորութիւնն իւր ։
6 Եւ 'ի Սուսա քաղաքի կոտորեցին հրեայքն արս
7 հինգ հարիւր․ զՓարսանն եւ զԴեղփոն
8 եւ զՓադգա եւ զՓարդաթա եւ զԲա-
9 րսեա եւ զՍարբաքա եւ զՄարմասիմ եւ զԱ-
10 րուփեան եւ զԱրսեան եւ զԶաբութեթան, զոր-
դիսն Համանայ որդւոյն Ամադաթայ որդւոյ Բեր-
11 գեայ՝ թշնամւոյն հրէից ։ Եւ յափշտակեցին 'ի
նմին աւուր եւ մատուցին զթիւ սպանելոց զկո-
12 րուսելոցն 'ի Սուսա քաղաքի ։ Եւ ասէ արքայ
ցԵսթեր․ Կորուսին հրեայքն 'ի Սուսա քաղաքի
արս հինգ հարիւր, եւ շուրջ զքաղաքաւն որ-
չափ եւս ասացեալ յոյժ կործեա․ արդ զի՞նչ եւս
13 կամիս՝ զի արարից քեզ ։ Եւ ասէ ցարքայ Ես-
թեր․ Տացի հրաման արքայ հրէիցն այնպէս առ-
14 նելու՝ զի զորդիսն Համանայ կախեսցեն ։ Եւ ետ
հրաման առնել այնպէս․ եւ հան արտաքս առ
հրեայսն որ 'ի քաղաքին էին՝ զմարմինս որդւոցն
15 Համանայ՝ հանել 'ի փայտ ։ Եւ ժողովեցան հը-
րեայքն 'ի Սուսա, յաւուրն չորեքտասաներորդի
Ադարայ, եւ կոտորեցին արս երեք հարիւր․ եւ
16 ոչ ինչ յափշտակեցին․ եւ որ այլքն էին 'ի հրէից
անտի որ ընդ թագաւորութեամբ նորա էին՝
ժողովեցան եւ անձանց իւրեանց օգնէին ։ Եւ
հանգեան նոքա եւ դադարեցին յայնցանէ որք
պատերազմէին ընդ նոսա, զի կորուսին 'ի նոցա-
17 նէ բիւրս հինգ հազար ողի յերեքտասաներորդի
ամսոյն Ադարայ․ եւ ոչ ինչ յափշտակեցին ։ Եւ
հանգեան նոքա յերեքտասաներորդ աւուրն նո-
րին ամսոյն, եւ կարգեցին զօրն զայն՝ որ հան-
18 գստեան՝ խնդութեամբ եւ ուրախութեամբ ։ Եւ
հրեայքն որ էին 'ի Սուսա քաղաքի՝ ժողովեցան
'ի չորեքտասաներորդ աւուր ամսոյն, եւ ոչ հան-
գեան․ եւ կարգեցին զհնգետասաներորդ օրն
19 ցնծութեան եւ ուրախութեան ։ Վասն այսորիկ
հրեայքն ընդ ամենայն երկիր եւ ընդ գաւառս

առնէին տօն ուրախութեան զօրն չորեքտասաներորդ Ադար ամսոյ, որ բարի ուրախութեան· և առաքէին՝ նուէրս այր ընկերի իւրում, և բնակիչքն որ բնակեալ էին 'ի մայրաքաղաքն· և զհնգետասաներորդ զօրն զԱդարայ առնէին նոյնպէս բարեաց և ուրախութեան: Եւ գրեաց 20
Մուրթքէ զբանս զայս 'ի գիրս մատենից, և առաքեաց Հրէիցն որ էին ընդ իշխանութեամբ Արտաշէսի արքայի, մերձաւորաց և հեռաւորաց, հաստատել կարգել զաւուրս զայսոսիկ առնել 21
տօն ուրախութեան՝ զչորեքտասաներորդ և ըզհնգետասաներորդ աւուրն Ադարայ· վասն զի 22
յայսմ երեսուն աւուրս հանգեան Հրեայքն 'ի թշնամեաց իւրեանց· և յամսեանն որ դարձաւ սուգ նոցա յուրախութիւն, այսինքն է Ադար, և 'ի ցաւոյն որ դարձաւ յուրախութիւն, կատարել զաւուրսն զայն՝ աւուրս հարսանեաց· որպէս և գրեաց նոցա Մուրթքէ, եթէ որպէս 23
Համանն Ամադաթեան Մակեդոնացի պատերազմ 24
տայր ընդ նոսա և որպէս եհան նոցա թիւ համարոյ և վիճակ կորուսանել զնոսա, և կամ 25
որպէս եմուտ առ արքայն և խնդրէր կախել զՄուրթքէ զՀրեայն· և որչափ չարն 'ի գործ արկեալ ածէր 'ի վերայ Հրէիցն դարձաւ· և եկին մթերեցան յայն չարիք նորա, և կախեցա նա և որդիք նորա զփայտէ: Վասն այնորիկ 26
կոչեցան աւուրքս այս փուրայ· վասն զի և ժամանակին իւրեանց բարբառովն ասի փուրք, վասն բանից հրովարտակիս այսորիկ· և որ ինչ միանգամ անց ընդ նոսա, և որ ինչ եղեւ նոցա, հաստատեաց կարգեց: Եւ ընդունէին զայս Հրէ- 27
այքն յանձինս իւրեանց, ուսուցանէին և որդւոց իւրեանց, և այլ ինչ որ յաւելցի 'ի նոսա, և զամեն ոչ այլափոխեսցեն, և աւուրքս այս յի- 28
շատակ լինիցին յազգս ազգս, 'ի քաղաքս և 'ի գաւառս, և աւուրքն այն փուրայ պահեսցին, և յիշատակ նոցա մի պակասեսցէ յազգէ մինչև յազգ: Եւ գրեաց Եսթեր դուստր Ամինադաբայ 29
և Մուրթքէ այր հրէայ, և հաստատեցին ըզպահպանութիւն հրովարտակիս այսորիկ: Եւ 31
Մուրթքէ և Եսթեր կացուցին իւրեանց առանձինն, և ուխտեցին իւրեանց ուխտ և խորհուրդ կատարեցին· և Եսթեր հրամանաւ հաս- 32
տատեաց մինչև յաւիտեան ժամանակաց, և գրեցաւ 'ի յիշատակս:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ գրեաց թագաւորն յիշխանութեան իւ-
2 րում ընդ ծով և ընդ ցամաք, զզօրութիւնն իւր և զքաջութիւն իւր, և զմեծութիւն և զփառս թագաւորութեան նորա: Ահաւասիկ գրեալ է 'ի գիրս յիշատակաց Պարսից և Մա-
3 րաց: Եւ երկրորդ առնէր Մուրթքէ զթագաւորութիւնն յԱրտաշէսէ, և էր մեծ 'ի թագաւորութեանն իւրում, և փառաւորեալ և սիրեցեալ էր 'ի Հրէից անտի, և պատմէր զիրսն ե-
4 ղեալն ամենայն ազգատոհմին իւրում: Եւ ասէ
5 Մուրթքէ· յԱստուծոյ եղեւ այս· վասն զի յիշեաց զտեսիլ երազոյն՝ զոր ետես վասն բանիցս այսոցիկ· զի ոչ զանց եղեւ 'ի նոցանէ բան մի:
6 Փոքրիկ աղբիւրն որ եղեւ գետ մեծ, և էր լոյս և արեւ և ջուր յոյժ, Եսթեր է գետն, զոր ամուսնացոյց թագաւորն և արար զնա տիկին:
7 Եւ երկու վիշապքն՝ ես եմ և Համան և ազգք
8 որք ժողովեալ էին կորուսանել զանուն Հրէիցն՝
9 որ է Իսրայէլ: Եւ կարդացին առ Աստուած և կեցին· և ապրեցոյց Տէր զժողովուրդ իւր, և փրկեաց զմեզ Տէր յամենայն չարեաց մերոց· և արար Աստուած զնշանս և զարուեստս իւր մե-
10 ծամեծս, որ ոչ եղեն երբէք 'ի հեթանոսս: Վասն այսորիկ արար վիճակս երկուս, զմին ժողովրդեան Աստուծոյ, և զմին ամենայն հեթանո-
11 սաց: Եւ եկին այս երկու վիճակքս 'ի ժամս և 'ի ժամանակս, և յաւուրն դատաստանի առաջի
12 Աստուծոյ յամենայն հեթանոսս· և յիշեաց Աստուած զժողովուրդ իւր, և արդարացոյց
13 զժառանգութիւն իւր: Եւ եղիցին նոցա աւուրքս այս յամսեանն Ադարայ 'ի չորեքտասան աւուր և 'ի հնգետասաներորդի նմին ամսոյ, ժողովուրդքն հանդերձ գնդութեամբ և ուրախութեամբ առաջի Աստուծոյ, ընդ ազգս յաւիտենից 'ի ժողովրդեանն Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Յամին չորրորդի թագաւորութեանն Պտղոմեայ և Կղէոպատրայ, եհան Դոսիթէոս քահանայ և ղեւտացի, և Պտղոմէոս որդի նորա, զայնուսիկ գրեալ հրովարտակն՝ զփուրեանն, որ ասացաւ Լիւսիմաքոս Պտղոմեայ, այն որ յԵրուսաղէմ:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐՈՑՍ ՅՈՒԴԹԱՅ

Զգիրս յաղթութեանն Յուդթայ որ ասացին զՈղոփեռնէս՝ զայն որ պաշտպանեալ էր զՆինուէացիս՝ որ է Ասորիս, առ Նաբուքոդոնոսորաւ եղեալ՝ ասէ պատմութիւնս. եւ զայսմանէ զպաշտպանեալն Հայրապետնեաց զՆամբին [illegible] զարմն գերւոյն 'ի Բաբելոնէ : Գիտասցեն խնդրողք թէ Նաբուքոդոնոսոր այս՝ ոչ է նա որ գերեաց զԵրուսաղէմ. զի ասէ նոյն 'ի քրոնիկոնին, երբեւ 'ի տասնչորեքն ամի [illegible] զԿամբիւսէս որ յետ նորա թագաւորեաց՝ Գաւոբեց առ 'ի Հեբրայեցւոց երկրորդ Նաբուքոդոնոսոր կոչել. առ որով Հրէիցն պատմութիւնն լինել ասէ. որ առաջագոյն կարծելի է զաղ այս : Խոկ եթէ զժամանակն կամ թիւս Նաբուքոդոնոսորայ յաղագ ասէ, եւ զառաջին իւր լինելոյ, մի զարմասցիս. զի երբեմն է բան զայն Զորաբաբելի, յաւուրս Յովակիմայ մեծ քահանայի որդւոյ Յեսուայ յովսեդեկեայ, եւ յայտ է բան գիրն Նեեմեայ :

ՅՈՒԴԻԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՅԱՄԻՆ երկոտասաներորդի թագաւորութեանն 1
Նաբուքոդոնոսորայ՝ որ թագաւորեաց
Ասորեստանեայցն ՚ի Նինուէ ի մեծի քաղաքի, յաւուրս
Արփաքսադայ՝ որ թագաւորեացն Մարաց
յԷկբատանացւոց երկրին, շինեաց նա անդ քաղաք, 2
և ած շուրջ զԷկբատանացւովքն պարիսպս
կոփածոյ քարանց՝ ՚ի լայնութիւն կանգնոց
երեց, և յերկայնութիւն ՚ի վեց կանգնոյ.
և արար զբարձրութիւն պարսպին եօթանասուն
կանգուն և զլայնութիւն յիսուն կանգուն. և 3
զաշտարակս նորա հաստատեաց հիմամբք յայսկոյս
և յայնկոյս դրանցն, կանգունս հարիւր
յերկայնութիւն, և զլայնութիւն նորա ՚ի հիմանէն
հաստատեաց վաթսուն կանգուն։ Եւ արար 4
զդրունս նորա անդէն. և զբարձրութիւն
նորա կանգունս եօթանասուն, և զլայնութիւն
նորա ՚ի քառասուն կանգնոյ, յելս զօրութեանց
զօրաւորաց զօրաց նորա, և ՚ի կարգս հրամանի
հետևակաց նորա։ Եւ արար պատերազմ յաւուրսն 5
յայնոսիկ Նաբուքոդոնոսոր արքայ ընդ
արքային Արփաքսադայ ՚ի դաշտին մեծի, որ է ՚ի
սահմանս Ռագաւայ։ Եւ ժողովեցան գումարեցան 6
առ նա բնակիչք լեռնակողմանն, և ամենայն
որ բնակեալ էին զեզերն Եփրատայ և
զՏիգրիսաւ և զՀիդասպաւ գետով, և դաշտն
Արիովքայ արքային Եղիմացւոց. և ժողովեցան
ազգք բազումք յոյժ պատերազմ առնել ընդ որդիսն
Քեղեղթայ։ Եւ առաքեաց Նաբուքոդոնոսոր 7
արքայ Ասորւոց առ բնակիչս Պարսից, և

1 առ բնակիչսն արևմտեայց, և առ բնակիչսն
Կիլիկեցւոց և Դամասկոսի և Լիբանանու, և
առ ամենայն բնակիչսն որ բնակեալ էին դէմ
8 յանդիման ծովեզերեայցն, և որք յազգէն Կարմեղացւոց
2 էին, և ՚ի Գաղաադ և ՚ի վերին Գալիլեա
9 և ՚ի մեծ դաշտն Յեզրայել և յամենայն
Սամարին և որ ՚ի քաղաքս նորա էին, և յայնկոյս
Յորդանան գետոյ մինչև յԵրուսաղէմ և
՚ի Բետանն և ՚ի Քելուս և ՚ի Կադէս, և ՚ի գետոյն
3 Եգիպտացւոց և ՚ի Տափնաս, և ՚ի Ռամեսէն.
10 և յամենայն երկիրն Գեսեմ, մինչև ՚ի գալ
՚ի Մեմփիս և ՚ի Տանես, և յամենայն բնակիչս
Եգիպտացւոց, մինչև ՚ի սահմանս Եթովպացւոց։
4 11 Եւ առանձնեալ ապախտ արարին զբանն Նաբուքոդոնոսորայ
արքային Ասորեստանեայց ամենայն
բնակիչք երկրին, և ոչ հաւանեցան ընդ
նմա երթալ ՚ի պատերազմ, քանզի ոչ երկեան
՚ի նմանէ. և էին առաջի նոցա հրեշտակքն դատարկեալք
5 12 և անարգեալք յոյժ։ Եւ բարկացաւ
Նաբուքոդոնոսոր ՚ի վերայ երկրին յոյժ, և երդուաւ
յիւր թագաւորութիւնն և յաթոռն իւր՝
եթէ խնդրեսցէ նա, ասէ, վրէժ ՚ի լերանց անտի
Կիլիկեցւոց և Դամասկացւոց և Ասորւոց,
սպանել զամենեսին սրով իւրով զբնակիչսն Մո-

Ա. 7. Բազմօրինակք ոչ. զբնակիչսն Կիլիկեցւոց.....
առաքեաց առ ազգսն ոչ. և առ Կարմեղոս և առ Գաղաադ
և առ վերին Գալիլեա, և առ յայն Եզրելոն.

վաբու. եւ զորդիսն Ամմոնայ եւ զամենայն Հրէաստան եւ զամենայն Եգիպտացիս, մինչեւ ՚ի սահմանս երկուց ծովուցն։ Եւ պատերազմեցաւ եւ 13 նահատակեցաւ ամենայն զօրութեամբ իւրով ՚ի վերայ Արփաքսադայ արքայի՝ յամի եօթն եւ տասներորդի, եւ զօրացաւ ՚ի պատերազմին իւրում, եւ դարձոյց առ ինք զամենայն զօրութիւնս Արփաքսադայ եւ զամենայն երիվարս նորա եւ զամենայն զձիս եւ զկառս նորա. եւ տիրեաց ՚ի քա- 14 ղաքս քաղաքաց նորա, եւ չոգաւ մինչեւ յէկբատանս, եւ կալաւ զաշտարակս նորա. եւ քանդէր եւ աւար հարկանէր զհրապարակս նորա, եւ զզարդ նորա դնէր ՚ի նախատինս նորին։ Եւ 15 առ նա զԱրփաքսադ ՚ի սահմանս Ռագաւայ, եւ սպան սատակեաց զնա սրով իւրով. եւ դարձոյց 16 անդրէն զզօրս իւր որ եկեալ էին ընդ նմա յայլազգեաց անթիւ բազմութիւն յոյժ։ Եւ էր անդ յանհոգութեան եւ յուրախութեան՝ ինքն եւ ամենայն զօրք իւր զաւուրս հարիւր եւ քսան։

ԳԼՈՒԽ Բ

Յամին ութ եւ տասներորդի, յաւուրն եր- 1
կոտասաներորդի ամսոյն առաջնոյ՝ հանդէս առնէր զօրաց իւրոց, եւ խորհէր ընդ նոսա զի խնդրեսցէ զվրէժ յամենայն երկրէ. եւ կոչեաց նա 2
զամենայն մեծամեծս իւր եւ զիշխանս իւր, եւ ասէ ցնոսա զխորհուրդս կամաց իւրոց. եւ 3
կատարեաց զամենայն չարիս երկրին ՚ի բերանոյ իւրմէ, յականջս զօրացն։ Եւ նոքա պատասխանի 4
տուեալ ասեն. Սատակեսցի ամենայն մարդ զի մեկնեցաւ Թագաւորէ, եւ որ ոչ հնազանդեցաւ բանի հրամանաց նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ կատա- 5
րեաց զխորհուրդս զայս, կոչեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ ասորեստանեայց զՀողոփեռնէս զօրագլուխ ամենայն զօրաց իւրոց եւ ասէ ցնա. Այսպէս ասէ արքայ մեծ՝ տէր ՚ի վերայ ամենայն երկրիս. աճապարեա դու, ելանիցես առաջի երեսաց իմոց, եւ ընտրեսցես ազգս դու ընդ քեզ որք յուսացեալ են ՚ի զօրութիւնս իւրեանց. հետեւակս հազարս հարիւր եւ քսան, եւ բազմութիւն յոյժ հեծելոց հազարս երկոտասան. եւ ելցես դու ընդ կողմն արեւմտից, քանզի ապախտ արարին զբանիւք հրամանաց իմոց։ Եւ պատուիրեսցես նոցա, զի պատրաստեսցեն զերկիրն եւ զջուրսն. զի ելանեմ ես բարկութեամբ իմով ՚ի վերայ նոցա, եւ ծածկեմ զերեսս ամենայն երկրի, եւ առնեմ կոխան ոտից զօրութեամբ իմով, եւ մատնեցից զնոսա ՚ի յափշտակութիւն ամենայն զօրաց իմոց. եւ վիրաւորք նոցա լցցեն ըզձորս եւ զձորձորս իւրեանց, եւ գետք խաղասցեն յարեանց նոցա. եւ ածից ես զգերութիւն ՚ի վերայ նոցա ՚ի ծագաց երկրի։ Եւ դու ելանիցես պատցես պաշարեսցես ինձ զսահմանս նոցա, եւ ապա մատնեսցեն քեզ զանձինս իւրեանց, եւ պահեսցես ինձ զնոսա յաւուր նեղութեան եւ կշտամբանաց
6 նոցա. եւ ոչ անխնայեսցէ ակն իմ ՚ի վերայ այնոցիկ որ ապախտ արարին զիս՝ տալ զնոսա ՚ի մահ եւ յափշտակութիւն յամենայն երկրի քում. զի կենդանի եմ ես զօրութեամբ թագաւորութեամբ իմով, խօսեցայ՝ եւ առնեմ զամենայն զկամս իմ։ Եւ դու մի զանց առնիցես եւ մի զմիով բանիւ զոր ետու քեզ հրաման, այլ կատարելով կատարեսցես զամենայն որպէս եւ ասացի քեզ, եւ
7 ոչ յերկարեսցես առնել զայդ։ Եւ ել Հողոփեռն յերեսաց տեառն իւրոյ, եւ կոչեաց առ ինքն զամենայն իշխանս եւ զզօրագլուխս Ասորւոց. եւ ընտրէր ՚ի նոցանէն եւ թուէր արս ՚ի պատերազմ, որպէս եւ հրաման ետ նմա տէրն իւր, բիւրս երկոտասան, եւ զհեծելազօրս ա-
8 ղեղնաւորս բիւրս՝ երկուս հազարս, եւ կարգէր կազմէր զնոսա նահատակս ՚ի պատերազմ։ Եւ առ նա ուղտս եւ գրաստս բազումս յոյժ՝ բառնալ զկահ եւ զկարասի, եւ խաշն եւ արջառ եւ երամակս այծից ՚ի պարենս իւրեանց՝ որոց ոչ
9 գոյր թիւ. եւ տայր ամենեցուն նոցա թոշակ ՚ի
10 ճանապարհ. ոսկի եւ արծաթ ՚ի տանէ թագա-
11 ւորին բազում յոյժ։ Ել ինքն եւ ամենայն զօրքն ընդ նմա ՚ի պատերազմ, զի պատրաստեսցէ թագաւորին՝ ելանել ծածկել զերեսս ամենայն երկրին արեւմտեայց՝ զինու կառօք եւ երիվարօք եւ ընտիր ընտիր հետեւակօք, եւ որ այլ եւս խառնեալ էին ՚ի նոսա իբրեւ զբազմութիւն մարախոյ եւ իբրեւ զաւազ երկրի. զի ոչ գոյր թիւ բազ-
12 մութեան նոցա։ Եւ գնացին նոքա ՚ի Նինուէ քաղաքէ՝ գնաց երից աւուրց ՚ի դաշտն Բեկտիլեթայ. եւ բանակեցան նոքա մերձ առ լերինն ՚ի ձախակողմն վերին Կիլիկեցւոց. Եւ առ զամենայն զօրս իւր՝ զհեծեալս եւ զհետեւակս եւ զձիս եւ ըզ-
13 կառս, եւ գնաց նա անտի ՚ի լեռնակողմն. եւ եհար նա զՓուդ եւ զԼուդ. քանդէր եւ աւար հարկանէր զամենայն որդիսն Հռասսեայ եւ զԻսմայելի, որ բնակեալ էին ընդ երեսս անա-
14 պատին, ընդ հարաւակողմն Քեղլեոնայ։ Եւ անց ընդ Եփրատ գետ, եւ շրջեցաւ նա ընդ Միջագետս, եւ եհար քանդեաց զամենայն քաղաքս բարձունս որ ՚ի վերայ ձորոյն Աբրոնայ էին,
15 մինչեւ ՚ի սահմանս ծովուն. եւ հասանէր անդր

Բ. 5. Մեր օր. բիւրս երկոտասան. ասացեալ ըստ յայն Եբրայեցւոյ, եւ ըստ Յ գրչ., ասէ են օր ասին բիւրս՝ երկուս հազարս, եւ է օր ասին ՚ի յունա. երկոտասան հազար։

Բ. 14. Մեր օր. ձորոյն Նարբոնեայ։

զսահմանս Կիւլիկեցւոց, եւ հարկանէր սատակէր զամենայն զինուորեալս իւր։ Եւ եկն մինչեւ 'ի սահմանս Յաբեթայ 'ի հարաւակողմն, որ է դէմ յանդիման Արաբիայ. եւ արգելեալ փա- 16
կեաց զամենայն որդիսն Մադիամու, եւ հրձիգ արար զամենայն յարկս եւ զխորանս նոցա, եւ աւերէր քանդէր զամենայն զամս խաշանց նոցա։ Եւ էջ նա 'ի դաշտն Դամասկոսի յաւուրս հնձոց 17
ցորենոյ, եւ հրձիգ արար զամենայն զանդս եւ զագարակս նոցա, եւ զհօտս եւ զանդեայս նոցա արար յապականութիւն. եւ զքաղաքս նոցա աւար հարկանէր, եւ զմանկտիս նոցա ջարդէր, եւ հարկանէր սատակէր զերիտասարդս նոցա 'ի բերան սրոյ։ Եւ անկաւ ահ եւ երկիւղ 'ի վերայ 18
բնակչաց ծովեզերեայց՝ Տիւրոսի եւ Սիդոնի, եւ 'ի վերայ բնակչացն Սուրայ եւ Ոկինեայ, եւ ամենայն բնակչացն Յեմնաանու. Եւ որք բնակեալ էին յԱզովտոս, եւ յԱսկաղոնի երկեան յոյժ 'ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ առաքեցին առ նա՝ խօսել ընդ նմա բա- 1
նիւք խաղաղութեան, եւ ասեն. Ահաւասիկ մեք 2
ծառայքս Նաբուքոդոնոսորայ եմք, եւ կացեալ եմք առաջի քո, արա ընդ մեզ՝ որպէս եւ հաճոյ թուի քեզ. զի ահա տունք մեր եւ ամենայն դաշտք 3
ցորենոյ, եւ հօտք եւ անդեայք եւ ամենայն գոմք խաշանց մերոց՝ առաջի աչաց քոց են, արա որպէս եւ բարի թուի քեզ. զի ահա եւ քաղաքք մեր եւ բնակիչք նոցա ծառայք քո եմք. եկ մուտ 'ի նոսա, որպէս եւ բարի թուի քեզ։ Եւ եկին 6
արք հրեշտակք առ Հողոփեռնէս, եւ պատմեցին նմա ըստ բանիցս ըստ այսոցիկ. եւ էջ 'ի ծովեզրն 7
ինքն եւ զօրք իւր, եւ պահապանս կացուցանէր 'ի քաղաքս բարձունս։ Եւ առ նա 'ի քաղաքաց անտի արս ընտիրս պատերազմակիցս իւր. եւ ե- 9
կին ընդ առաջ նորա քաղաքքն այնոքիկ երգովք 10
եւ պսակօք եւ ծնծղայիւք եւ թմբկօք. եւ փո- 11
րեաց նա զսահմանս նոցա, եւ 'ի բաց ընկէց զամենայն զանտառս նոցա։ Եւ էր հրաման տուեալ 12
նմա սատակել զաստուածս երկրին. զի միայն 13
Նաբուքոդոնոսորայ պաշտօն տարցին ամենայն ազգք եւ ազինք, կարդասցեն զնա աստուած։ Եւ եկն նա դէմ յանդիման Եզրայելոնայ, որ 14
մերձ էր առ բնակիչսն, որ է դէմ յանդիման սարոյն մեծի Հրէաստանի. եւ բանակեցաւ նա 'ի 15
մէջ Գաբեայ եւ Սկիւթնու, եւ եղեւ անդ ամիս մի ժողովել աղխիս եւ զարմանս զօրաց իւրոց։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Իբրեւ զայն լուան որդիքն Իսրայէլի եւ բնակիչքն Հրէաստանի՝ զոր արար Հողոփեռնէս ընդ ազգս եւ ընդ հեթանոսս, եւ զօրագլուխն արքային Ասորեստանեայց, եւ որպէս քանդեաց զամենայն մեհեանս նոցա, եւ արար զնոսա յա-
2 պականութիւն. եւ երկեան նոքա յոյժ յերեսաց նորա. եւ վասն Երուսաղէմի եւ տաճարին Աստուծոյ իւրեանց խռովեցան. զի ընդ այն ժամանակս էին դարձեալ 'ի գերութենէ անտի իւրեանց. եւ իբրեւ նորք էին ժողովեալք 'ի Հրէաստան. եւ զսեղանն տաճարին Աստուծոյ իւրեանց եւ զսպասն եւ զտունն 'ի պղծութենէ անտի
3 դեռ եւս էր սրբեալ։ Եւ առաքեցին նոքա յամենայն սահմանս Սամարիա եւ 'ի Կոնաբեթորոնն եւ 'ի Բելմայեն, եւ յԵրիքով եւ 'ի Քովբա եւ 'ի Եսով-
4 մայն եւ 'ի հովիտն Սաղիմայ. եւ հասին կալան զամենայն գլուխս լերանց բարձանց, եւ պարսպեցին զգեօղս որ էին 'ի նոսա. եւ կազմեցին եդին անդ զպարէնս 'ի գործ պատերազմի. զի ընդ այն ժամանակս էին հնձեալ զանդս նոցա։
5 Եւ գրեաց Յովակիմ քահանայ մեծ՝ որ էր յաւուրսն յայնոսիկ յԵրուսաղէմ, բնակչաց Բեթուլուայ եւ Բետոմեսթեմայ, որ է ընդդէմ Եզրաելոյ, ընդդէմ դաշտին՝ որ է մերձ առ Դոթայիմ,
6 եւ ասէ. Ունել կալջիք զանցս լեռնայինն կողմանն. Զի ընդ այն էին մուտք 'ի Հրէաստան. եւ էր դիւրին նոցա արգելուլ զնոսա, քանզի նեղ էին անցք երկոց՝ զոր կարէին պահել արք երկու։
7 Եւ արարին որդիքն Իսրայէլի՝ որպէս եւ հրամայեաց նոցա Յովակիմ քահանայ մեծ եւ ծերակոյտ ժողովրդեանն Իսրայէլի որ նստէին յԵ-
8 րուսաղէմ։ Եւ կարդացին առ Տէր ամենայն այր Իսրայէլի յամենայն սրտէ իւրեանց, եւ խոնարհեցուցին զանձինս իւրեանց՝ ինքեանք եւ կա-
9 նայք իւրեանց. եւ ամենայն պանդուխտք եւ վարձկանք՝ հանդերձ անասնովք իւրեանց պաշարեցան, եւ արծաթագինն ծառայք նոցա ածին
10 քուրձ զմիջովք իւրեանց, եւ ամենայն այր Իսրայէլի կանամբք եւ մանկամբք իւրեանց որ բնակեալ էին յԵրուսաղէմ, 'ի գուճս իջեալ առաջի տաճարին Տեառն աղաչէին, եւ արկին մոխիր զգլխովք իւրեանց, եւ թափթափէին զքուրձն առաջի Տեառն, եւ զսրբութեան սեղանոյն քուրձ արկանէին. եւ կարդացին նոքա առ Աստուած Իսրայէլի 'ի միասին յամենայն սրտէ, զի մի մատնեսցէ 'ի յափշտակութիւն զտղայս նոցա, եւ զկանայս նոցա՝ յաւար, եւ զքաղաքս ժառանգութեան նոցա՝ յապականութիւն, եւ զսրբութիւնն՝ 'ի պղծութիւն եւ 'ի նախատինս եւ յայպն հեթանոսաց։ Եւ լուաւ Տէր ձայնի նոցա, եւ ետես զնեղութիւնս նոցա. եւ էր ժողովուրդն 'ի

Բ. 18. Այլ օր. զամենայն բնակիչսն Յեմնաանու։ Տես Ա. 7։

պահս բազումս ընդ ամենայն Հրէաստան եւ յերուսաղէմ
առաջի սրբութեանցն Տեառն ամենակալի:
Եւ Յովակիմ քահանայ մեծ եւ ամենեքեան 16
որ կային առաջի Տեառն՝ քահանայք եւ
պաշտօնեայքն Տեառն քուրձ զգեցեալ էին, եւ
մատուցանէին զողջակէզս հանապազորդս եւ
զուխտս, եւ զկամաւ յօժարութեանն եւ զպատարագս
ժողովրդեանն. եւ էր մոխիր ՚ի վերայ 17
վարշամակաց նոցա որ կայր ՚ի վերայ գլխոց նոցա.
եւ գոչէին առ Տէր յամենայն սրտէ իւրեանց՝
յայցելութիւն եւ ՚ի բարիս ամենայն տանն Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ պատմեցին Հողոփեռնեսայ զօրավարի զօրացն 1
Ասուր, եթէ որդիքն Իսրայէլի պատրաստեցան
՚ի պատերազմ, եւ զանցս լեռնայինն կողմանցն
փակեցին, եւ պարսպեցին զամենայն
գլուխս լերանց բարձանց, եւ թաքուցին ՚ի
դաշտս որոգայթս: Եւ բարկացաւ յոյժ Հողոփեռնես 2
բարկութեամբ մեծաւ, եւ կոչեաց նա
զամենայն իշխանսն Մովաբու եւ զզօրագլուխսն
Ամոնի, եւ զամենայն նախարարս ծովեզերեայս,
եւ ասէ ցնոսա. Պատմեցէք դուք ինձ, 3
որդիք Քանանու, ո՞վ են ժողովուրդս այս որ նըստին
՚ի լեռնակողմանս. եւ զինչ քաղաքք են յորում
բնակեալ են դոքա, եւ կամ բազմութիւն
զօրաց նոցա. եւ ի՞նչ է ոյժ նոցա եւ կամ զօրութիւն.
եւ կամ ո՞վ է թագաւոր նոցա եւ առաջնորդ
զօրաց նոցա. եւ ընդէ՞ր թիւրեցին զմիտս 4
իւրեանց, զի ոչ եկեալն ընդ առաջ իմ. այլ հըպարտացան
քան զամենայն բնակիչս արեւմըտեայս:
Եւ ասէ ցնա Աքիովր առաջնորդ ամենայն 5
որդւոցն Ամոնայ. Լուիցէ տէր բանից ծառայի
քո, եւ պատմեցից քեզ զճշմարիտն վասն
ժողովրդեանդ որ բնակեալ են ՚ի լեռնակողմանդ
յայդմ որ մերձ առ քեզ է. եւ ոչ ինչ ելանէ
ստութիւն ՚ի բերանոյ ծառայի քո: Ժողովուրդս 6
այս են յազգէ քաղդէացւոց. եւ պանդխտեցան 7
զառաջինն ՚ի Միջագետս. զի ոչ կամեցան պաշտել
զդիս հարց իւրեանց յերկրին քաղդէացւոց.
եւ ելին նոքա ՚ի հայրենի երկրէն իւրեանց, եւ 8
երկիր պագին Աստուծոյ երկնաւորի զոր ճշմարտեալ
ծանեան. եւ եկեալ գնացին նոքա ՚ի Միջագետս
եւ պանդխտեցան անդ աւուրս բազումս.
եւ ասէ ցնոսա Աստուածն նոցա՝ ելանել
նոցա ՚ի պանդխտութենէն եւ գալ յերկիրս Քանանու.
եւ բնակեցին անդ, եւ մեծացան ոսկւով
եւ արծաթով եւ անասնով բազմով: Եւ իջին 9
նոքա յԵգիպտոս, քանզի եղեւ սով յերկրին քանանացւոց,
եւ պանդխտեցան անդ մինչեւ սնան,
եւ եղեն անդ բազում յոյժ. եւ ոչ էր թիւ ազ-

10 գի նոցա. եւ յարեաւ ՚ի վերայ նոցա արքայն եգիպտացւոց
չարչարել զնոսա ցեխովք եւ աղիւ-
11 սով, եւ արկին զնոսա ՚ի ծառայութիւն: Եւ
կարդացին նոքա առ Աստուած իւրեանց, եւ եհար
նա զերկիրն եգիպտացւոց հարուածովք
անբժշկութեան. եւ հալածեցին հանին զնոսա
12 եգիպտացիքն յերեսաց իւրեանց, եւ ցամաքե-
13 ցոյց Աստուած զծովն Կարմիր առաջի նոցա, եւ
ած զնոսա ՚ի ճանապարհ Սինեայ, եւ ՚ի Կադէսբառնեայ.
եւ հանին զամենայն բնակիչս անա-
14 պատին, եւ բնակեցուցին յերկրին ամովրհացւոց.
եւ զամենայն զեսեբովնացիսն սատակեցին
զօրութեամբ իւրեանց: Եւ անցին նոքա ընդ
Յորդանան, եւ ժառանգեցին զամենայն երկիրն.
20 եւ մերժեցին հանին յերեսաց իւրեանց զքանանացին
եւ զփերեզացին եւ զյեբուսացին եւ զըսիւքեմ
եւ զամենայն զգերգեսացիս, եւ բնակե-
21 ցին յերկրին աւուրս բազումս: Եւ մինչ ոչն մեղանչէին
առաջի Աստուծոյն իւրեանց՝ էր ընդ
նոսա ամենայն բարութիւն. զի Աստուած որ ա-
22 տեաց զանիրաւութիւն՝ էր ընդ նոսա. եւ յորժամ
՚ի բաց մերժեցին յիւրեանց զճանապարհս
ուխտին Աստուծոյ, սատակեցան ՚ի պատերազմունս
բազումս յոյժ, եւ գերեցան յերկիր օտար
որ ոչ իւրեանց էր. եւ տաճարն Աստուծոյ իւրեանց
եղեւ ՚ի կործանումն, եւ քաղաքք նոցա
23 մատնեցան ՚ի ձեռս թշնամեաց նոցա: Եւ այժմ
դարձան առ տէր Աստուած իւրեանց, եւ ժողովեցան
՚ի գերութենէ իւրեանց ուր էին ցըրուեալք,
եւ կալան զքաղաքն Երուսաղէմ ուր
էր սրբութիւնն. եւ բնակեցին ՚ի լեռնակողմանն,
24 զի էր աւերակ: Եւ արդ այժմ, տէր, եթէ անգիտութիւն
ինչ լինի ՚ի ժողովրդեան նոցա, եւ
մեղանչիցեն Աստուծոյ իւրեանց, ակնկալեալ
սպասեսցուք այսմիկ, զի այս է նոցա գայթագղութիւն.
եւ ապա դիմեսցուք ՚ի վերայ նո-
25 ցա, եւ տացուք ՚ի վերայ նոցա պատերազմ: Ապա
թէ չիցէ ինչ նոցա անիրաւութիւն առ Աստուածն
իւրեանց, զանց արասցուք առ նոքօք,
տէր, գուցէ պաշտպանիցէ նոցա տէր Աստուածն
իւրեանց, եւ լինիցիմք մեք յամօթ նախատանաց
26 ամենայն երկրի: Եւ եղեւ իբրեւ դադարեաց Աքիովր
՚ի խօսելոյ զբանս զայս, տրտնջեաց ամե-
27 նայն բանակն որ շուրջ զխորանաւն. եւ ասեն
իշխանքն ցՀողոփեռնէս, եւ որ բնակիչքն էին ծովեզերեայց
եւ մովաբացւոց, զի պատուհասեսցէ
զԱքիովր. Զի ոչ ինչ երկնչիմք մեք յորդւոցն Իսրայէլի.
ժողովուրդ՝ որ ոչ ունի կարի ինչ զօ-
28 րութիւն ՚ի պատերազմի: Արդ ելցուք մեք, եւ
լիցին նոքա կերակուր ամենայն զօրաց քոց, տէր
Հողոփեռնէս:

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ յորժամ դադարեցին 'ի խռովէ խորհրդոյ, 1
որ էին շուրջ զխորհրդեաւն խորհրդոյ, եւ ասէ Հո-
լոփեռնէս զօրագլուխ զօրացն Ասուր ցԱքիովր,
առաջի ամենայն զօրացն այլազգեաց. Ո՞վ ես դու,
Աքիովր, որ գինակից ես ժողովրդեանն այլազ-
գեաց ամենեցուն, եւ սա որդիս Մովաբու եւ որ
վարձկանքս էն յԵփրեմայ. զի մարգարէացար 2
մեզ՝ որպէս եւ օրս այս, եւ ասես եթէ մի տա-
ցուք պատերազմ ընդ որդիսն Իսրայէլի, զի Աս-
տուածն նոցա պաշտպանէ նոցա. եւ ո՞վ է Աս-
տուած բայց 'ի Նաբուքոդոնոսորայ. նա առաքէ
զզօրութիւն իւր, եւ սատակէ զնոսա յերկրէ,
եւ ոչ փրկէ զնոսա Աստուածն նոցա: Այլ մեք 3
ծառայք նորա հարկանէք զնոսա իբրեւ զայր մի,
եւ ոչ կարասցեն կալ ընդդէմ հեծելազօր երի-
վարաց մերոց, եւ ջնջեսցուք զնոսա նոքօք. եւ
լերինք նոցա արբուցանեսցեն յարենէ նոցա, եւ
դաշտք նոցա լցցին դիականամբք նոցա. եւ ոչ եւս
կարասցեն կալ առաջի մեր, այլ կորնչելով կորըն-
չիցին. ասէ արքայ Նաբուքոդոնոսոր տէր ամե- 4
նայն երկրի. քանզի ասաց՝ եւ ոչ ընդունայնա-
ցին բանք բերանոյ նորա: Այլ դու, Աքիովր, 5
վարձկան Ամոնայ, որ խօսեցար զբանս զայս
յանիրաւութեան քում. եւ ոչ եւս յաւելցես
տեսանել զերեսս իմ յօրէս յայսմանէ՝ մինչեւ
խնդրեցից վրէժ յազգէն որ յԵգիպտոսէն ելին,
եւ ապա անցցէ սուր զօրացս իմոց ընդ կողս քո,
եւ կործանեսցիս ընդ վիրաւորս բազմաց յոր- 6
ժամ դարձայց. այլ այժմ դարձուսցեն զքեզ
ծառայք իմ 'ի լեռնակողմն, եւ պահեսցեն զքեզ
յանցս քաղաքի միոյ՝ որ յանցս Ճանապարհացն
է, եւ մի կորնչիցիս՝ մինչեւ սատակեսցիս նոքօք
հանդերձ. եւ եթէ յուսաս սրտիւ քով եթէ ոչ
մատնիս, յայդ ինչ մի վհատ լինիցիս. զի խօ-
սեցայ՝ եւ ոչ անցանէ բան մի 'ի բանից իմոց:
Եւ ետ հրաման Հողոփեռնէս ծառայից իւրոց որ 7
կային առաջի նորա՝ ունել կապել զԱքիովր, եւ
տանել զնա 'ի Բետիլուա, եւ մատնել զնա 'ի
ձեռս որդւոցն Իսրայէլի: Եւ կալան զնա ծա- 8
ռայք նորա, եւ ածին զնա արտաքոյ բանակին
'ի դաշտ անդր, եւ գնացին նոքա 'ի դաշտէ անտի,
եւ եկին 'ի լեռնակողմն աղբերցն 'ի ներքոյ Բե-
տիլուայ, որ է Նամբին: Եւ իբրեւ տեսին զնոսա
արք քաղաքին 'ի վերայ գլխոյ լերինն, առին նո-
քա զզէնս իւրեանց եւ յարձակեցան 'ի վերայ
նոցա 'ի գլուխ լերինն. եւ ամենայն այր պարսա-
ւոր կալան զելս նոցա եւ քարաձիգ արարին 'ի
վերայ նոցա: Եւ մտին նոքա ընդ լեռնոտամբն, 9
եւ կապեցին զԱքիովր եւ ընկեցին զնա առ լե-
րամբն. եւ նոքա գնացին դարձան առ տէրն իւ-
րեանց: Եւ իջին որդիքն Իսրայէլի 'ի քաղաքէ 10
անտի եւ հասին 'ի վերայ նորա, եւ լուծին զնա
եւ տարան 'ի Բետիլուա. եւ կացուցին զնա ընդ
11 իշխանս քաղաքին խորհրդոյ. որք էին յաւուրսն
յայնոսիկ՝ Ոզիա որդի Միքեայ յազգէ Շմաւոնի,
12 եւ Քարմի որդի Մելքիելի: Եւ ժողովեցին զա-
մենայն ծերս քաղաքին եւ զամենայն երիտա-
սարդս եւ զամենայն կանայս յեկեղեցին, եւ կա-
ցուցին զԱքիովր 'ի մէջ ամենայն ժողովրդեանն.
եւ հարցանէր զնա Ոզիա, եթէ վասն էր եղե-
ւ ընդ քեզ այդ անցք. եւ նա տայր պատասխանի,
եւ պատմէր զբանս խորհրդոյն Հողոփեռնեայ,
եւ զամենայն բանսն զոր խօսեցաւ ինքն 'ի մէջ
13 իշխանացն որդւոցն Ասուր, զոր ինչ մեծամտեալ
մեծաբանելով խօսեցաւ Հողոփեռնէս վասն տանն
14 Իսրայէլի: Եւ 'ի գութ եկեալ ամենայն ժողո-
վուրդ երկրին երկիր պագանէին Աստուծոյ, ա-
15 ղաղակէին եւ ասէին. Տէր Աստուած երկնից,
տես զամբարտաւանութիւն նոցա, եւ ողորմեաց
խոնարհութեան ազգիս մերում, եւ նայեաց 'ի
16 սրբութիւն քո, Տէր, յաւուրս յայսմիկ: Եւ ա-
ղաչեցին, եւ մխիթարեցին զԱքիովր, եւ գովեցին
19 յոյժ զնա. եւ առ զնա Ոզիա յեկեղեցւոյ անտի
20 եւ տարաւ 'ի տուն իւր. եւ արար նմա կոչունս,
ծերոցն եւ քահանայիցն. եւ կարդացին զգի-
շերն զայն ամենայն առ տէր Աստուած Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ 'ի վաղիւ անդր պատուիրեաց Հողոփեռնէս
զօրաց իւրոց, եւ ժողովրդեան որ եկեալ էին
նմա յօգնականութիւն, չուել գնալ 'ի Բետիլու-
ւա, եւ 'ի վերայ ելից լեռնակողմանն, եւ հա-
սանել առնել պատերազմ ընդ որդիսն Իսրայէլի:
2 Եւ կազմեցան պատրաստեցան՝ գնացին յաւուրն
յայնմիկ ամենայն այր պատերազմի, եւ ամե-
նայն հետեւակազօր պատերազմողացն հարիւր
եւ եօթանասուն հազար, եւ հեծելազօրքն վա-
ռեալք երկոտասան հազար. թող զայլ աւարն
ամենայն, եւ զկառս եւ զկարասի բազում աւ-
3 ելի յոյժ: Եւ բանակեցան նոքա 'ի հովտին որ
մերձ էր 'ի Բետիլուա 'ի վերայ աղբերն. եւ հա-
րին զատուրս բանակացն ընդ հարաւակողմն 'ի
լայնութիւն մինչեւ 'ի Դովթայիմ, մինչեւ 'ի Բել-
բէմ. եւ յերկայնութիւն 'ի Բետիլուայ մինչեւ 'ի
Կիամ, որ է ընդդէմ Եզդրայելովնայ, այս ինքն է
4 Եզդրայէլ: Եւ որդիքն Իսրայէլի իբրեւ տեսին
զայնչափ բազմութիւնն խռովեցան յոյժ, եւ ա-
սէին այր ցընկեր իւր. Այժմ լիզուն նոքա զամե-
նայն երեսս երկրի, եւ ոչ լերինք բարձունք եւ
ոչ ձորք եւ բլուրք կարասցեն կալ առաջի զօ-
5 րութեան դոցա: Եւ առին որդիքն Իսրայէլի այր
իւրաքանչիւր զզէն իւր, եւ լուցանէին ջահս 'ի
վերայ աշտարակացն քաղաքին, եւ կային պա-

հսկէին զամենայն գիշերն զայն : Եւ յաւուրն երկ- 6
րորդի եհան Հողոփեռնէս զամենայն զհեծելա-
զօրն դէմ յանդիման որդւոցն Իսրայէլի որ էին
'ի Բեթուղիա, եւ հաս նա 'ի վերայ ելից քաղա-
քին նոցա, եւ զաղբերս ջուրցն քննեաց, եւ ա-
ռաջարկէր պաշարել զնոսա · եւ հարկանէր 'ի
վերայ նոցա բանակս բանակս յարանց պատե-
րազմողաց, եւ ինքն չուէր գնայր անդրէն 'ի բա-
նակն իւր : Եւ մատեան առ նա ամենայն որդիքն 8
Եսաւայ, եւ ամենայն ժողովք եւ առաջնորդք
որդւոցն Մովաբու, եւ զօրագլուխք ծովեզե-
րեայցն՝ եւ ասեն · Լուիցէ բանից ծառայից իւրոց 9
տէր մեր, զի մի լիցին հարուածք զօրաց քոց · զի
ժողովուրդ որդւոցս Իսրայէլի ոչ են յուսացեալ
'ի նիզակս իւրեանց եւ ոչ 'ի գէնս, այլ 'ի վերայ
լերանց բարձանց իւրեանց յորում բնակեալ են
'ի նոսա · ոչ իսկ դիւր է հասանել 'ի նոսա : Եւ
արդ, տէր, մի տար դու ընդ նոսա մարտ պատե-
րազմի՝ որպէս եւ լինի պատերազմ · եւ ոչ անկցի
մի այր 'ի զօրաց քոց · այլ հանդարտեա եւ մնա
դու 'ի բանակիս քում, եւ ապրեցուցանես զա-
զգս քո · այլ կալցին ծառայք քո զաղբերս
ջուրցն որ ելանէ 'ի լեռնատանէ անտի, քանզի
անտի ըմպեն ամենայն բնակիչք քաղաքիդ · եւ
սատակեսցին նոքա 'ի ծարաւոյ, եւ ապա ինքեանք
իսկ մատնեսցեն զքաղաքն 'ի ձեռս քո · եւ ամե-
նայն զօրականք մերովք ելանեմք 'ի վերայ լե-
րանց բարձանց որ մերձաւորքս իցեն, եւ բա-
նակեսցուք 'ի վերայ նոցա իբրեւ զայր մի · քան-
զի սատակեսցեն նոքա 'ի սովոյ եւ 'ի ծարաւոյ,
ինքեանք եւ կանայք իւրեանց եւ որդիք իւրեանց՝
մինչեւ եկեալ իցէ 'ի վերայ նոցա սուր · տա-
պաստ անկցին 'ի հրապարակս քաղաքին իւ-
րեանց, եւ հատուսցես նոցա զհատուցումն չա-
րութեան նոցա, փոխանակ զի 'ի կռիւ կացին եւ
ոչ հնազանդեցան քեզ խաղաղութեամբ : Եւ հա- 10
ճոյ թուեցաւ խորհուրդն՝ Հողոփեռնեայ եւ ամե-
նայն ծառայից նորա, եւ հրաման ետ առնել որ-
պէս եւ խօսեցանն · եւ գնաց բանակ որդւոցն
Ամոնայ, եւ ընդ նոսա հազարք հինգ յորդւոցն
Ասուր, եւ բանակեցան նոքա 'ի ձոր հովտին, եւ
հասին կալան նոքա զաղբերս ջուրցն զորդւոցն
Իսրայէլի : Եւ ելին որդիքն Եսաւայ եւ որդիքն
Ամոնայ, եւ բանակեցան ընդ կողմն լերինն ընդ-
դէմ Դովթայիմայ · եւ առաքեցին 'ի նոցանէն 'ի
հարաւակողմն կոյս եւ ընդ հիւսիսի ընդդէմ Եգ-
րեբելայ՝ որ է մերձ ընդ Քուշ, որ է 'ի վերայ
ձորոյն Մոքմուրայ · եւ այլ զօրք ասորեստա-
նեայցն բանակեցան 'ի դաշտին՝ եւ ծածկեցին
զամենայն երեսս երկրին · եւ այլ սաղիքն՝ կա-
հիւ կարասւով եւ խորանօք հանդերձ բանակե-
ցան անչափ բազում մեծութեամբ : Եւ որդիքն
Իսրայէլի աղաղակեցին առ տէր Աստուած իւրեանց,
զի զահի հատեալ սպառեալ էին ոգիք նոցա ·
քանզի պատեալ պաշարեալ էր զնոսա թշնա-
մեաց նոցա · եւ ոչ ինչ էր հնար նոցա ելանել 'ի
միջոյ նոցա · եւ կացին պաշարեցին զնոսա զօրքն
Ասորւոց զինու կառօք եւ երիվարօք իւրեանց
11 զաւուրս երեսուն եւ չորս : Եւ ըսպառ սպառե-
ցան ամենայն բնակիչք Բեթուղիայ · եւ ամե-
նայն ամանք նոցա սպառեալ էին 'ի ջրոյ, եւ
գուբք սպառեալ թափեալ էին, եւ ոչ գոյր ըմ-
պելի միում աւուր · եւ զոր ըմպէինն չափով եւ
12 կշռով ըմպէին · եւ 'ի վարանի եւ 'ի տարակուսի
կային կանայք եւ մանկտիք նոցա, եւ երիտա-
սարդք նոցա լքեալ էին 'ի ծարաւոյ, եւ գլո-
րեալք կային ընդ հրապարակս քաղաքին եւ ընդ
անցս դրանցն · եւ ոչ ուստեք էր նոցա մխիթա-
րութիւն : Եւ ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն
'ի վերայ Ոզիայ եւ 'ի վերայ իշխանաց քաղաքին,
երիտասարդք եւ կանայք եւ մանկտին, եւ բա-
ցին նոքա ձայնիւ մեծաւ, եւ ասեն առաջի ամե-
13 նայն ծերոց ժողովրդեանն · Դատ արասցէ Աս-
տուած 'ի մէջ մեր եւ 'ի մէջ ձեր, զի արարէք
դուք մեզ իրս անիրաւութեան, առ 'ի չխօսելոյ
14 ձեր 'ի խաղաղութիւն ընդ որդիսն Ասուր · եւ
արդ ոչ ոք է որ օգնէ մեզ, այլ մատնեաց զմեզ
Աստուած 'ի ձեռս նոցա, զի տապաստ անկցուք
մեք առաջի նոցա եւ 'ի կորուստ մեծի ծարաւոյ :
15 Արդ այժմ աղաչեցէք դուք զնոսա, եւ տուք
16 յաւար նոցա զքաղաքս ամենայն · զի լաւ է մեզ
լինել 'ի յափշտակութիւն նոցա եւ 'ի ծառայու-
թիւն՝ եւ կեցցեն անձինք մեր · քանզի ոչ կա-
րեմք տեսանել զմահ տղայոց եւ զկանանց մերոց
մերոյք, զի պակասեալ սպառեալ են ոգիք նո-
17 ցա : Արդ վկայեմք ձեզ առաջի երկնից եւ երկրի
եւ Աստուծոյ հարցն մերոց որ խնդրէ զվրէժ ան-
ձանց մերոց, եւ ըստ մեղաց հարցն մերոց · զի
մի արասցէ ըստ բանիցս այսոցիկ յաւուրս յայսմ:
18 Եւ եղեւ լալումն եւ ողբումն մեծ 'ի վերայ եկե-
ղեցւոյն՝ ամենեցունց 'ի միասին, եւ գոչեցին նոքա
23 առ տէր Աստուած ձայնիւ մեծաւ : Եւ ասէ ցնո-
սա Ոզիա · Քաջալերեցարուք, եղբարք, եւ համ-
բերեցէք աւուրս եւս հինգ, յորում աւուր ա-
24 ռասցէ Տէր զողորմութիւն իւր 'ի վերայ մեր · զի
25 ոչ թողու նա զմեզ 'ի սպառ · եւ յորժամ անցա-
նիցեն այս աւուրքս, եւ ոչ եկեսցէ 'ի վերայ մեր
օգնութիւն, արարից ձեզ ըստ բանիցս այսոցիկ :
Եւ արձակեաց զժողովուրդն 'ի տունս իւրեանց ·
եւ յաշտարակս եւ 'ի պարիսպս քաղաքին՝ ըզ-
գուշանալ 'ի թշնամեացն · եւ էին 'ի վարանս եւ
'ի մեծ տարակուսանս :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ լուաւ յաւուրսն յայնոսիկ Յուդիթ դուստր Մե-
րարեայ · որդւոյ Ոքսեայ · որդւոյ Յովսեփու ·
որդւոյ Ոզիէլեայ · որդւոյ Եղկիայ · որդւոյ Ե-

շիսուայ, որդւոյ Փեղկեայ, որդւոյ Եղիաբայ, որդ-
ւոյ Նաթանայէլի, որդւոյ Սաղամիէլեայ, որդ-
ւոյ Սարասադայ, որդւոյ Իսրայէլի: Եւ այր նո- 2
րա Մանասէ՝ յազգէ նորին եւ 'ի հայրենեաց
նորա: Եւ մեռաւ այր նորա յաւուրս հնձոց գա-
րեաց, զի կայր նա 'ի վերայ հնձողաց իւրոց 'ի 3
դաշտին. զի ջեռնթառաւ խորշակին եւ գայ հա-
սանէր 'ի վերայ գլխոյ նորա, յորմէ եւ մեռաւ
իսկ 'ի Բեթուղիա 'ի քաղաքի իւրում. եւ թաղե-
ցաւ նա առ հարս իւր յագարակին որ մէջ էր
ընդ Դոթայիմն եւ 'ի Բաղամոն: Եւ նստէր Յու- 4
դիթ այրի 'ի տան իւրում ամս երիս եւ ամիսս
չորս. եւ արար նա տաղաւար 'ի տանիս տանն 5
իւրոյ, եւ ած քուրձ 'ի վերայ միջոյ իւրում,
եւ էր արկեալ զիւրեւ հանդերձ այրութեան.
եւ պահէր նա զամենայն աւուրս այրութեանն 6
իւրոյ, բայց միայն զօր շաբաթուն եւ զամ-
սամտից եւ զտօնականացն եւ զուրախութեան
տանն Իսրայէլի: Եւ էր նա գեղեցիկ յոյժ տե- 7
սանելով, եւ եթող նմա Մանասէ այր նորա
ոսկի եւ արծաթ, ծառայս եւ աղախնայս, եւ
անդս եւ ագարակս եւ անասուն. եւ ինքն Յու-
դիթ զօրմանէր զայն. եւ ոչ ոք ինչ ասէր վասն 8
նորա բան չարութեան, զի երկիւղած էր նա
յոյժ 'ի Տեառնէ: Եւ իբրեւ լուաւ նա զբանս 9
ժողովրդեանն՝ զոր խօսեցան առկրատութեամբ
ընդ իշխանսն, զի պակասեալ էին նոքա 'ի ծա-
րաւոյ, եւ լուաւ Յուդիթ զբանսն Ոզիայ զոր
խօսեցաւ ընդ ժողովուրդսն, եւ որպէս վկայեաց
նոցա՝ մատնել զքաղաքն յետ հինգ աւուրն 'ի
ձեռս ասորեստանեայցն: Եւ առաքեաց զնա-
ժիշտն իւր՝ որ էր 'ի վերայ ամենայն ընչից իւ-
րոց, եւ կոչեաց զՈզիա եւ զՔաբրին եւ զՔար-
միս, եւ զծերս ամենայն քաղաքին իւրոյ. եւ ե- 10
կին առ նա, եւ ասէ ցնոսա. Լուարուք ինձ իշխա-
նք Բեթուղուայ, զի ոչ ուղիղ են բանքդ զոր
դուք խօսեցարուք առաջի ժողովրդեանդ յաւուրս
յայսմիկ. եւ երդմամբ հաստատեցէք զօր խօ-
սեցարուքն առաջի Աստուծոյ 'ի մէջի ձերում,
եւ ասացէք մատնել զքաղաքս 'ի ձեռս թշնա-
մեաց մերոց, եւ եթէ ոչ Տէր առնէ զօգնակա-
նութիւն մեզ: Եւ արդ դուք որ փորձեցէքդ 11
զԱստուած յաւուրս յայսմիկ. որք հաստա-
տեալ կայք այդ 'ի մէջ որդւոց մարդկան. եւ այ- 12
ժմ զՏէր ամենակալ ոչ հարցէք, եւ ոչ ինչ
գիտասջիք. զի խորութիւն սրտի մարդոյ ոչ գտա- 13
նէ, եւ բանից սրտից նորա ոչ հասանիցէք.
զիարդ զԱստուած որ արար զայս ամենայն
քննել մարթիցէք, եւ զմիտս նորա գիտիցէք.
եւ կամ 'ի խորհուրդս նորա հայիցէք. քաւ լիցի
եղբարք, մի բարկացուցանիցէք զՏէր Աստուած
մեր: Եթէ ոչ կամիցի յաւուրս հինգ օգնել մեզ, 14
նա ունի զիշխանութիւն, յորս կամի պաշտպան
լինել մեզ յորում եւ իցէ, եւ կամ սատակել
15 զմեզ առաջի թշնամեաց մերոց: Այլ դուք մի
գրաւէք 'ի ձեռ զխորհուրդս Տեառն Աստուծոյ
մերոյ. զի ոչ որպէս մարդոյ է Աստուծոյ սպառ-
նալեք, եւ ոչ որպէս որդւոյ մարդոյ զի տանջի:
16 Արդ այժմ կացեալ ակն կալցուք գտանել 'ի
նմանէ զփրկութիւն, աղաչեսցուք եւ կարդաս-
ցուք առ նա յօգնականութիւն մեզ. եւ լուիցէ
17 ձայնի աղօթից մերոց՝ եթէ իցէ նմա հաճոյ: Զի
ոչ երբեք յարուցեալ է ազգային 'ի վերայ ազգիս
մերոյ, եւ ոչ եղեալ է ազգային մինչեւ ցայսօր.
ոչ յազգիս մերում եւ ոչ 'ի տոհմի մերում, եւ
ոչ 'ի ժողովրդեան մերում եւ ոչ 'ի քաղաքս մեր:
18 Ոչ պաշտանէին երկիր ձեռագործաց՝ որպէս եղեւ
յաւուրսն առաջինս, վասն որոյ մատնեցան 'ի
սուր եւ 'ի յափշտակութիւն հարքն մեր, եւ
կործանեցան կործանումն մեծ առաջի թշնա-
19 մեաց իւրեանց: Այլ մեք զայլ Աստուած ոչ գի-
տացաք բաց 'ի նմանէ՝ յոր յուսամքն, զի ոչ ան-
20 տես առնէ զմեզ եւ ոչ զազգս մեր՝ մատնել այս-
պէս որպէս եւ ուխտեցէք դուք, եւ կամ աւար
հարկանել զսրբութիւնս մեր, եւ կամ թէ չխըն-
դրեսցէ զարիւն անարգանաց թշնամեաց սրբու-
թեանս, եւ զմահ զեղբարցս մերոց, եւ զգերու-
թիւն երկրիս, եւ զաւերումն ժառանգութեանս
մերոյ դարձուսցանէ 'ի գլուխս մեր, յամենայն
հեթանոսս՝ ուր եւ ծառայեսցուք նոցա. եւ եղի-
ցուք մեք յամօթ եւ 'ի նախատինս առաջի ստա-
ցելոց որոց ստացեալն իցէ զմեզ. զի ոչ ուղղեսցի
ծառայութիւն մեր նոցա յուրախութիւն, այլ
յանարգութիւն եւ 'ի կործանումն նոցա առաս-
21 ցէ զմեզ Տէր Աստուած մեր: Եւ արդ, եղբարք,
ցուցցուք մեք եղբարց մերոց, զի 'ի մեզ կան կա-
խեալ ոգիք նոցա, եւ սրբութիւնքն եւ տաճարն
եւ սեղանն հաստատեալ կայ 'ի մեզ. եւ արդ 'ի
վերայ ամենայնի այսորիկ գոհացարուք զԱստու-
ծոյ մերմէ, որ փորձէն զմեզ որպէս եւ զհարսն
22 մեր: Յիշեցէք որչափ արար ընդ Աբրահամու,
եւ որպէս արար ընդ Իսահակայ եւ կամ ընդ Յա-
կոբայ 'ի միջագետս Ասորւոց, 'ի հովուել նորա
23 զխաշինսն Լաբանու եղբօր մօր իւրոյ. զի ոչ եթէ
որպէս զնոսայն փորձեաց առ 'ի ճանաչել զխոր-
հուրդս սրտից նոցա, եւ զմեզ մեզ ոչ խնդրեա-
ցէ. այլ 'ի խրատել եւ ուսուցանել տանջէ Տէր
28 զմերձաւորս իւր: Եւ ասէ ցնա Ոզիա. Զամե-
նայն զոր ինչ ասացեր՝ 'ի լաւութենէ սրտի եւ 'ի
բարւոք մտէ խօսեցար, եւ ոչ ոք է որ ընդդէմ
դառնայ բանից քոց. զի ոչ միայն այսօր յայտնե-
ցաւ իմաստութիւնդ քո, այլ յաւուրցն առաջ-
նոց գիտաց ամենայն ժողովուրդս զհանճարոյ
քո. վասն զի բարւոք են ստեղծուածք սրտի
քոյ: Այլ ժողովուրդս ծարաւեաց յոյժ, եւ
հարկ եղեւ մեզ առնել՝ որպէս եւ խօսեցաք ընդ
նոսա, եւ ածել 'ի վերայ մեր զերդումն զորով
29 ոչ կարեմք անցանել: Արդ աղաչեա զու խըն-

դրուածովք զԱստուած, զի կին արդար ես դու.
եւ աղաչեսցէ Տէր զանձրեւ, եւ լցցին զուբքս, եւ
ոչ եւս պակասեսցուք: Եւ ասէ ցնոսա Յուդիթ. 30
Լուարուք դուք ինձ, եւ արարից ես իր մի՛ որ
պատմեսցի ազգաց մինչեւ յազգս եւ որդւոց մին-
չեւ յորդիս: Դուք կացջիք առ դրան քաղաքիս 32
զգիշերս զայս, եւ ելից ես նաժշտաւս իմով. եւ
յաւուրս յայս յորս ասացէք մատնել զքաղաքս
զայս 'ի ձեռս թշնամեաց մերոց, այցելու լիցի
Տէր Աստուած 'ի ձեռն իմ. եւ դուք մի՛ քննէք 33
զգործսն իմ զոր գործելոց եմ. քանզի ոչ եւս
ասացից ձեզ, մինչեւ կատարեսցի այն զոր ես
առնեմ: Եւ ասէ Ոզիա իշխանօքն հանդերձ ցնա. 34
Գնա դու 'ի խաղաղութիւն. եւ Տէր Աստուած
Իսրայէլի եղիցի ընդ քեզ խնդրել զվրէժ 'ի թշնա-
մեաց մերոց: Եւ նոքա դարձան 'ի տաղաւարէ
անտի Յուդթայ յիւրաքանչիւր տեղիս պահպա-
նութեան պարսպացն:

ԳԼՈՒԽ Թ

Եւ անկաւ Յուդիթ 'ի վերայ երեսաց իւրոց, 1
եւ 'ի բաց առ զքուրձն որ զգեցեալ էր ինքեան,
եւ ցանեաց մոխիր 'ի վերայ գլխոյ իւրոյ. եւ էին
'ի նմին ժամու խունկք մատուցեալք երեկորինք
յԵրուսաղէմ 'ի տաճարին Տեառն. եւ կարդաց
նա ձայնիւ մեծաւ առ Տէր Աստուած, եւ ասէ
Յուդիթ. Տէր Աստուած հօրն իմոյ Շմաւոնի, 2
որում ետուր զսուրն 'ի ձեռն՝ խնդրել զվրէժ
յայլազգեաց, որք լուծին զարգանդ կուսին 'ի 3
պղծութիւն, եւ մերկացուցին զանդամս 'ի նա-
խատինս, եւ խայտառակեցին զկուսութիւնն 'ի
թշնամանս, որ ոչ եղեն համոյ առաջի քո. վասն
որոյ ետուր եւ զիշխանս նոցա հանդերձ ան-
կողնովքն որով զառաքապարեցանն՝ յարիւն, եւ
սատակեցեր զծառայսն հանդերձ տերամբք իւ-
րեանց, եւ զհարսն 'ի վերայ աթոռոց իւրեանց.
եւ ետուր զկանայս նոցա յաւար եւ զդստերս
նոցա 'ի գերութիւն, եւ զամենայն զաւարն 'ի
բաժինս որդւոց սիրելեաց քոց որ նախանձեցան
զնախանձ քո, եւ զարշեան համարեցան զպղծ-
ծութիւն արեան իւրեանց, եւ կարդացին զքեզ
յօգնականութիւն: Եւ արդ, Տէր Աստուած իմ,
լուր ձայնի աղախնոյ քոյ, եւ նայեաց 'ի խնդ-
րուածս այրւոյս. զի դու արարեր զայն յառաջ 4
ընդ նոսա, եւ յետ այնորիկ եւ այժմ եւ որ գա-
լոց է՝ զայն դու խորհեցար. եւ եղեւ որպէս եւ
կամեցար, եւ յանդիման եղեն քեզ որպէս եւ
խորհեցարն, եւ ասացին. ահաւասիկ մեք. զի 5
ամենայն ճանապարհք քո պատրաստ են, եւ
դատաստանք քո կանխագէտք են: Զի ահաւա- 6
սիկ Ասորեստանեայն եկին զօրք իւրեանց զեր-
կիրս, եւ բարձրացան հեծելովք երիվարացն,
եւ հպարտացեալ մեծամտութեամբ 'ի բազուկ հե-
տեւակացն բազմութեան, եւ յուսացան 'ի նի-
զակս եւ 'ի սպառազինութիւնս եւ 'ի կորովս
աղեղնաւորացն եւ պարսաւորացն. եւ ոչ գիտա-
ցին թէ դու Տէր ես որ խորտակես զպատերազ-
մունս, եւ Տէր է անուն քո: Փրկեա զմեզ 'ի նե-
11 ղութենէս, եւ ցրուեա զզօրութիւնս նոցա, Տէր
ամենակալ, եւ խորտակեա ընկեա զզօրութիւնս
նոցա բարկութեամբ քով. զի կամեցան պղծել
զսրբութիւնս քո եւ զյարկս անուան բնակու-
թեան փառաց քոց, եւ կործանել երկաթով
12 զեղջիւրս սեղանոյ սրբոյ քոյ: Նայեաց եւ տես
զամբարտաւանութիւնս նոցա, եւ առաքեա ըզ-
բարկութիւնս քո 'ի վերայ գլխոց նոցա. եւ տուր
ձեռն աղախնոյ քոյ, եւ այրւոյս զօրութիւն՝ զոր
13 խորհեցայս առնել. եւ հար կործանեա զծառայն
խարամօք շրթանց իմոց, եւ զիշխանն ծառայիւքն
իւրովք. եւ խորտակեա զստահակութիւն նոցա
14 'ի ձեռն կնոջս. զի ոչ եթէ 'ի բազմութեան է քո
զօրութիւնդ, եւ ոչ կարգ քո յայնս է որ հզօրքն
են. այլ խոնարհաց ես Տէր Աստուած, եւ կա-
րօտելոց ես օգնական, տկարաց ես ընդունելու-
թիւն, կորուսելոց ես խնդրող, անյուսից ես
17 փրկիչ: Այո, Աստուած հօրն իմոյ եւ Աստուած
ժառանգութեանն Իսրայէլի, Տէր երկնից եւ
երկրի, արարիչ ջուրց, թագաւոր ամենայն բո-
18 ւացուածոց քոց դու ես. լուր աղօթից աղախնոյ
քոյ. տուր ինձ բանս զի խաբեցից զնոսա 'ի կոր-
ծանումն նոցին՝ որ եկեալ են 'ի վերայ կտակա-
րանաց քոց եւ 'ի վերայ տան քոյ եւ բարձրան
Սիոնի, եւ 'ի վերայ բնակութեան որդւոց քոց.
19 զի խորհեցան զխորհուրդս խիստս. եւ ծանո
զբարձր բազուկ քո ժառանգութեան քոյ, եթէ
դու ես Աստուած՝ որ տիրես ամենայն զօրու-
թեանց եւ իշխանութեանց. զի ոչ ոք է որ պաշտ-
պան լինի ազգիս Իսրայէլի բաց 'ի քէն, Տէր:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ եղեւ դադարեաց Յուդիթ յաղօթից իւ-
րոց, եւ կատարեաց զբանս զայս, եւ յառնել ե-
2 կաց յերեսայն խոնարհելոյ, եւ կոչեաց զնա-
ժիշտն իւր, եւ էջ 'ի տուն իւր ուր կատարէր
3 զաւուրս շաբաթուց եւ զաւուրս տօնիցն: Մեր-
կացաւ յիւրմէ զքուրձն զոր զգեցեալն էր. եւ
'ի բաց եհան զհանդերձն այրութեան իւրոյ, եւ
լուաց զմարմինս իւր ջրով, եւ օծաւ իւղով ա-
նուշիւ. եւ եհիւս զհեր գլխոյ իւրոյ, եւ կա-
պեաց զապարօշն 'ի ճակատ իւր. եւ զգեցաւ
զհանդերձ ուրախութեան իւրոյ, զոր զգենոյր
յառ կենդանութեամբ առն իւրոյ Մանասէի. եւ
ագանէր կօշիկս ոսկեղօծս, եւ արկանէր ապա-
րանջանս 'ի ձեռս իւր, եւ արկանէր քայրս յա-

կանց պատուականաց ընդելուզեալս մարգարտով
'ի պարանոց իւր, և մատանիս 'ի մատունս
իւր և զզարշապաճանգս 'ի գլուխ իւր. և յօրինէր
կազմէր ամենայն զարդու իւրով, և պայծառանայր
առաւել յոյժ առ 'ի խորհել և պատրել
զամենեսին 'ի գեղ երեսաց իւրոց՝ որ տեսանիցեն
զնա: Եւ ետ յաղախնին իւր զմախաղն. 5
և ելից զնա փոխնդով և պաղատակօք և հացիւք
սրբովք. և զհոգոզալն գինւոյ և զսրուակն
իւղոյ. և սրբէր կազմէր զամենայն բարիսն
իւրեանց, և տայր յաղախնին իւր: Եւ 6
ելին նոքա ընդ դուռն քաղաքին Բետուղիայ, և
տեսին անդ զՈզիա զի կայր առ դրանն՝ և զայլ
քահանայս քաղաքին ընդ նմա, և զԽաբրին,
և զԽարմին: Եւ իբրև տեսին նոքա զՅուդիթ՝ 7
զի էր փոխեալ նորա զգեղ երեսաց իւրոց և զգեստ
հանդերձին իւրոյ, զարմացան նոքա ընդ
գեղ նորա յոյժ. և ասեն ցնա. Աստուած, Աս- 8
տուած հարցն մերոց տացէ քեզ շնորհս, և
կատարեսցէ զկամս սրտի քոյ 'ի ցնծութիւն և
յուրախութիւն որդւոցն Իսրայէլի, և 'ի բարձրութիւն
Երուսաղէմի: Եւ երկիր պագին Աստուծոյ. և ասէ ցնոսա Յուդիթ. Հրամայեսջիք 9
բանալ զդրունս քաղաքիս, զի ելից ես կատարել
զբանս զոր խօսեցայք ընդ իս: Եւ հրամայեցին
զպատանեացն բանալ, որպէս և խօսեցանն
և արարին այնպէս: Եւ ել Յուդիթ ինքն 10
և աղախինն իւր ընդ նմա. և մինչ դիտէին զնա
այր քաղաքին յերթալն նորա, մինչև էջ նա
ընդ լեառնն, մինչև անց նա ընդ ծործոր հովտին.
և այլս ոչ ևս տեսին զնա: Եւ երթային 11
նոքա ընդ ծործոր հովտին ուղիղ ընդ ճանապարհն.
և պատահեցին նոցա պահապանքն ասորեստանեայցն,
և կալան զնա, հարցին և 12
ասեն. Ո՞յր ես դու և ուստի գաս, կամ յո՞ երթաս:
Եւ ասէ ցնոսա Յուդիթ. Դուստր եմ ես
Եբրայեցւոց, և փախուցեալ եմ ես յերեսաց
նոցա, զի մատնելոց են նոքա 'ի կերակուր ձեզ.
և ես եկի կալ առաջի Հողոփեռնեայ իշխանի զօ- 13
րաց ձերոց՝ պատմել նմա զբանս ճշմարտութեան,
և ցուցանել նմա զճանապարհն ընդ որ
երթիցէ և տիրեսցէ ամենայն լեռնայն կողմանցն,
և ոչ միում ումեք լիցի վնաս 'ի զօրաց
դորա: Եւ իբրև լուան արքն զբանս Յուդթայ, 14
և հայեցան նոքա յերեսս նորա, և էր առաջի
նոցա գեղեցկութիւն յոյժ, և ասեն ցնա. Ապ- 15
րեցուցեր դու զանձն քո այսօր. արդ փութա
դու իջանել առաջնել զերեսս տեառն մերոյ, և
մատիցես դու առ խորանն նորա մեք հանդերձ,
և տացուք զքեզ 'ի ձեռս նորա. և յորժամ կայ- 16
ցես առաջի նորա, մի երկնչիցես 'ի սրտի քում,
այլ պատմեսցես դու նմա ըստ բանիցդ այդոցիկ.
և բարի արասցէ քեզ: Եւ ընտրեցին յիւրեանց
արս հարիւր և յղեցին ընդ նմա. և ածին զնա
'ի խորանն Հողոփեռնեայ, և պատմեցին զգեղեցկութիւն
նորա և զբանն՝ յամենայն բանակին.
և գային 'ի տեսանել զնա մինչ դեռ կայր
արտաքոյ խորանին Հողոփեռնեայ. մինչ դեռ
17 պատմէին Հողոփեռնեայ. և զարմանային յոյժ
ընդ գեղեցկութիւն նորա և ընդ ամենայն որդ-
18 ւոցն Իսրայէլի. և ասէին այր ցընկեր իւր. Նաև
արդ ո՞ կարէ չար ինչ խորհել 'ի վերայ ազգիս
այսորիկ՝ որ ունին զայսպիսի գեղեցկութիւն կանանց.
արդ ոչ պարտին ապրել արք նոցա,
զի եղիցին զաւակք նոցա մեզ կնութեան. զի թէ
ապրեն, վնաս են նոքա ամենայն երկրի: Եւ ելին
սպասաւորքն Հողոփեռնեայ և ամենայն ծա-
19 ռայք նորա, և տարան զնա 'ի խորանն. և Հողոփեռնէս
նստէր 'ի գահոյսն իւր. և էր փակեալ
զնա վարագուրօք ծիրանեօք, զոր էր ընդելուզեալ
ոսկւով և մարգարտով և ականց
պատուականաց: Եւ իբրև լուաւ նա զՅուդթայ,
ել նա արտաքս 'ի դրան խորանին ջահիւք և լապ-
20 տերօք արծաթեօք, քանզի գիշեր էր. և իբրև
ետես զնա Հողոփեռնէս, զարմացաւ ընդ տեսիլ
գեղոյ նորա: Եւ անկեալ 'ի խոնարհ երկիր պագանէր
Յուդիթ Հողոփեռնեայ, և կանգնեցին
զնա ծառայք նորա:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ ասէ ցնա Հողոփեռնէս. Համարձակեաց կին
դու, և մի երկնչիր. զի ես ոչ չարչարեմ զմարդ
որ կամի ծառայել Նաբուքոդոնոսորայ արքայի՝
2 որ տիրէ ամենայն երկրի: Եւ արդ ժողովուրդ
քո այդ՝ որ բնակեալ է 'ի լեռնակողմանս, եթէ
ոչ էր արհամարհեալ զդոսա յինէն, ոչ էր իմ առեալ
զնիզակ իմ 'ի վերայ դոցա. այլ դոքա ին-
3 քեանք արարին անձանց իւրեանց զայս: Արդ
ասա դու ինձ, վասն որոյ ես դու փախուցեալ
'ի նոցանէն, և եկեալ ես առ մեզ. քաջալերեաց
զի 'ի փրկութիւն եկեալ ես, զի կենդանի ես 'ի
գիշերիս յայսմիկ և զամենայն աւուրս քո, և
ոչ ոք է որ վնասէ քեզ. այլ բարի լիցի քեզ. որպէս
և լինի ծառայից տեառն իմոյ Նաբուքոդո-
4 նոսորայ: Եւ ասէ ցնա Յուդիթ. Ընկալ զբանս
աղախնոյ քոյ, և խօսեսցի աղախին քո առաջի
քո. և ոչ ինչ սուտութիւն պատմեմ տեառն իմում
'ի գիշերիս յայսմիկ. եթէ զհետ եկեսցես
բանից աղախնոյ քոյ, գործ կատարեալ
գործէ ընդ քեզ Աստուած, և ոչ անկցի
5 բան քո ընդ ունայն. զի կենդանի է Նաբուքոդոնոսոր
արքայ ամենայն երկրի, և կենդանի է
զօրութիւն նորա որ առաքեաց զքեզ յուղղու-

Ժ. 8. Յայլն՝ Եւ 'ի բարձրութիւն Երուսաղէմի.

թիւն ամենայն մարդոյ. զի ոչ եթէ մարդիկս
միայն ծառայեն նմա 'ի ձեռն քո, այլ և գա-
զանք վայրի և անասունք և թռչունք երկնից.
քեւ կեցցեն Նաբուքոդոնոսոր և ամենայն տուն
նորա. վասն զի լուաք զիմաստութիւն և զհան- 6
ճար անձին քոյ՝ որ և պատմեցաւ իսկ է յամե-
նայն երկրի, զի դու միայն ես բարեկար յամե-
նայն 'ի թագաւորութեան նորա, և հզօր ես
բանիւք և սքանչելի ես 'ի մէջ պատերազմաց զօ-
րացս: Արդ զբանսն զոր խօսեցաւ Աքիոր 'ի 7
խորհրդեան ատենին քում, լուաք և մեք. և
զի խնայեցին 'ի նա արք Բեթուղիայ, և նա պատ-
մեաց զամենայն որպէս և խօսեցաւ ընդ քեզ.
և արդ այժմ, տէր, մի անցաներ զբանիւք նո-
րա. այլ հաստատեա զնոսա 'ի սրտի քում. քան-
զի ճշմարիտ են. զի ոչ ոք կարէ չարչարել զազգս 8
մեր, և ոչ սուր թշնամւոյ իշխէ մեզ, բայց
յորժամ մեղանչիցեն Աստուծոյ իւրեանց: Եւ 9
արդ մի ձեռնթափ լինիր, տէր իմ, դու և զօրք քո.
քանզի հասեալ իսկ է ժամանակ մահու նոցա՝
վասն մեղացն զոր մեղան Աստուծոյն իւրեանց.
քանզի արարին նոքա մեղս մեծ անօրէնութեան:
Զի պակասեցին նոցա ջուրք և կերակուր, խոր- 10
հեցան նոքա և արկին զձեռս իւրեանց յանա- 11
սունս զոր ոչ էր հրամայեալ ուտել Աստուծոյն
իւրեանց. և զպտուղ ցորենոյ և զտասանորդս 12
գինւոյ և իւղոյ որ էր սրբեալ քահանայիցն որ
պաշտօնեայքն են յԵրուսաղէմ առաջի Աստու-
ծոյն մերոյ, սկսան ուտել զայն զոր ոչ էր օրէն
ուտել նոցա՝ բայց միայն քահանայիցն. և ա-
ռաքեցին յԵրուսաղէմ, զի որք անդն իցեն՝ ա-
րասցեն այսպէս. վասն որոյ լինէր նոցա թողու-
թիւն յԱստուծոյ 'ի ձեռն քահանայիցն. և արդ
յորժամ արարին զայս մեղս, և մատնեսցին 'ի սա-
տակումն: Արդ ես աղախին քո՝ յորժամ գի- 15
տացի զայս, փախեայ 'ի նոցանէն. և առաքեաց
զիս առնել ընդ քեզ գործ մեծ՝ զորմէ զարմասցի
ամենայն երկիր որ միանգամ լուիցեն զայն. զի 16
աղախին քո աստուածապաշտ է, և պաշտեմ
զցայգ և զցերեկ զտէր Աստուած երկնից: Եւ
արդ մնացից ես առ քեզ, տէր իմ. և ելցէ ա-
ղախին քո 'ի գիշերիս յայսմիկ 'ի ծործորն հով-
տին, և կացից յաղօթս առ տէր Աստուած իմ.
և պատմէ ինձ յորժամ մեղանչեն նմա. և ես 17
գամ և պատմեմ քեզ, և դու ելցես ամենայն
զօրօք քովք հանդերձ, և ոչ իցէ 'ի նոցանէն որ
ապրիցէ 'ի քէն. և տարայց զքեզ ընդ մէջ հրէ-
աստանի, մինչև տարայց զքեզ յԵրուսաղէմ,
և արկցես զաթոռ քո 'ի միջի նորա, և ժողո-
վեսցես զնոսա որպէս զխաշն՝ որոց ոչ գուցէ հո-
վիւ. և ոչ հաչեսցէ շուն մի լեզուաւ իւրով ընդ-
դէմ քո. և ինձ պատմեցաւ այս լինել յԱս-
տուծոյ, և եկի ցուցանել քեզ: Եւ հաճոյ թուե- 18
ցան բանք նորա առաջի Հոլոփեռնեայ և առաջի
ամենայն ծառայից նորա, և զարմանային ընդ
19 իմաստութիւն նորա, և ասէին. Ոչ գտանի կին
գեղեցիկ համեմատ սմա 'ի ծագաց երկրի մինչև
'ի ծագս՝ իմաստութեամբ բանիւք և գեղեցկու-
20 թեամբ երեսաց իւրոց: Եւ ասէ ցնա Հոլոփեռ-
նէս. Բարի արար Աստուած՝ զի առաքեաց զքեզ
առաջնորդել ժողովրդեանս. զի լիցի հզօրացեալ
տէրութիւնս մեր, և որք արհամարհեցին 'ի
մէնջ կորիցեն: Եւ արդ տեսանեմ զքեզ կայտառ
21 տեսլեամբ և բարի զամենայն բանս քո. զի թէ
արասցէ որպէս խօսեցար՝ Աստուածն քո եղիցի
նա և իմ Աստուած. և դու 'ի տան Նաբուքո-
դոնոսորայ նստցիս, և եղիցիս անուանի քան
զամենայն երկիր:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ հրամայեաց տանել զնա 'ի տուն գանձին.
և հրամայեաց նմա ածել յիւրոց խորտկացն,
2 և 'ի գինւոյ անտի զոր ինքն ըմպէր: Եւ ասէ
Յուդիթ. Ոչ կերայց ես 'ի դոցանէն, զի մի լինի-
ցին ինձ 'ի գայթագղութիւն, այլ տացես ինձ
հրաման՝ ուտել ինձ անտի զոր բերին ինձ 'ի քա-
3 ղաքէ անտի: Եւ ասէ ցնա Հոլոփեռնէս. Եթէ
պակասեսցէ այն, ուստի տացուք քեզ նման նո-
4 ցա. զի ոչ ոք է ընդ մեզ յազգէդ քումմէ: Եւ
ասէ ցնա Յուդիթ. Կենդանի է անձն քո, տէր
իմ, եթէ ոչ ծախէ աղախին քո զկերակուրն որ
եկեալն է ընդ իս՝ մինչև արասցէ 'ի ձեռն իմ զոր
խօսեցաւն: Եւ ածին զնա ծառայքն Հոլոփեռ-
նեայ 'ի խորանն անդր, և ննջեաց նա անդ մինչև
'ի մէջ գիշերի: Եւ յարեաւ Յուդիթ յառաւօտին
5 պահուն, և առաքեաց առ Հոլոփեռնէս և ասէ.
Հրամայեսցէ տէր իմ թոյլ տալ աղախնոյ իւր ե-
6 լանել կալ յաղօթս: Եւ հրամայեաց Հոլոփեռ-
նէս պահապանացն՝ մի արգելուլ զնա: Եւ եղեւ
7 նա 'ի բանակին անդ՝ աւուրս երիս. և ելանէր
նա 'ի գիշերին 'ի ձորն Բեթուղիայ, և մկրտէր 'ի
բանակին անդ՝ յաղբիւրս ջուրցն բառ ոզնի
8 հրէիցն. և իբրև մկրտէր՝ կայր յաղօթս առ
տէր Աստուած Իսրայէլի՝ զի յաջողեսցէ զճա-
նապարհս նորա 'ի փրկութիւն որդւոց ժողովր-
9 դեան իւրոյ. և նա մտանէր սրբեալ, և լինէր
'ի խորանին՝ մինչև առնոյր տանէր զիւր կերա-
10 կուրսն առ ինքն ընդ երեկս: Եւ եղեւ յաւուրն
չորրորդի, արար Հոլոփեռնէս կոչունս ծառայիցն
իւրոց միայն. և կոչեաց 'ի կոչունսն և ոչ զմի
ոք յատարաց անտի. և ասէ ցԲագոա ներքինին
իւր, որ էր հազարապետ հաւատարիմ 'ի վերայ
ամենայն ընչից նորա. Երթ հաւանեցո դու, ասէ,
զկինն հեբրայեցի որ է առ քեզ, ուտել և ըմ-
11 պել ընդ մեզ: Եւ զի՞նչ է այդ այդպէս կատակա-
նաց, թողուլ մեզ զայդպիսի կին, և ոչ բնա-

խօսել ընդ նմա․ արդ եթէ ոչ ածցուք զմարդդ եւ մերձեցուսցուք առ մեզ, գուցէ ծաղր ինչ առնիցէ զմեզ։ Եւ ել Բագովա յերեսաց Հողոփեռ- 12 նեայ, եւ եմուտ առ նա եւ ասէ ցնա․ Մի զանգիտասցի աղախինդ գեղեցիկ գալ առ տէր իմ եւ փառաւորել 'ի նմանէն, եւ ըմպել ընդ նմա զգինի ուրախութեան մեզ հանդերձ․ եւ եղիցիս դու այսօր իբրեւ զդուստր մի յորդւոց Ասուրայ, որք կան 'ի տաճարի Նաբուքոդոնոսորայ արքային։ Եւ ասէ ցնա Յուդիթ․ Եւ ո՞վ որ եմ ես 13 որ ընդդէմ դառնամ տեառն իմում․ զի զամենայն 14 որ ինչ հաճոյ է առաջի աչաց քոց փութալով առնեմ․ եւ եղիցի ինձ 'ի ցնծութիւն մինչեւ յօր մահուան իմոյ։ Եւ յարեաւ զարդարեցաւ զարդու իւրով ըստ զարդու կանանց․ եւ մատեաւ 15 նաժիշտ իւր, եւ արկ նմա բազմականս 'ի գետնի դէմ յանդիման Հողոփեռնեայ զակուռսն մաշկեայ, զոր առ նա 'ի Բագովայ 'ի հանապազորդ պաշտօն նմա․ եւ բազմեցաւ Յուդիթ 'ի վերայ նորա․ եւ յիմարեցաւ Հողոփեռնէս 'ի գութ երե- 16 սաց նորա, եւ խռովեցաւ անձն նորա եւ էր 'ի ցանկութեան մեծի՝ լինել ընդ նմա․ եւ խնդրէր Հողոփեռնէս խաբել զնա յօրէ յայնմանէ յորմէ ետես զնա։ Եւ ասէ ցնա Հողոփեռնէս․ Արբ դու 17 եւ լեր առ մեզ ուրախ։ Եւ ասէ Յուդիթ․ Այո, 18 տէր, զի մեծացան յիս կեանք իմ այսօր՝ քան զամենայն աւուրս 'ի ծննդենէ իմմէ։ Եւ առ կե- 19 րաւ եւ արբ առաջի նորա զոր պատրաստեաց նմա աղախինն իւր։ Եւ ուրախ եղեւ Հողոփեռ- 20 նէս 'ի վերայ նորա․ եւ արբ նա գինի առաւել յոյժ, որչափ ոչ էր արբեալ նորա այնչափ յաւուրս իւրում յօրէ ծննդենէ իւրմէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ փութացուցին զծա- 1 ռայսն իւր գնալ արտաքս, եւ Բագովա փակեաց զդուրս խորանին․ եւ գնացին նոքա յիւրաքանչիւր անկողինս իւրեանց արտաքոյ քան զխորանն․ քանզի էին ամենեքեան խոնջք եւ վաս- 2 տակք 'ի բազում գինեըմպութեան անտի․ եւ մնացին 3 Յուդիթ եւ Հողոփեռնէս միայն 'ի խորանին։ Եւ 4 Հողոփեռնէս անկեալ 'ի գահոյս իւր 'ի քուն եղեւ, եւ էր թմբրեալ յոյժ 'ի գինւոյ անտի։ Եւ ասէ 5 Յուդիթ ցաղախինն իւր՝ զի կացցէ արտաքոյ խորանին եւ սպասեսցէ նմա՝ յորժամ ելանիցէ արտաքս որպէս եւ յայլ աւուրսն․ զի ասաց նմա եթէ ելանեմ կալ յաղօթս ըստ սովորութեանն․ եւ ընդ Բագովայ խօսեցաւ ըստ բանիցս այսոցիկ․ եւ գնացին ամենեքեան 'ի սենեկէ անտի, եւ ոչ 6 ոք մնաց ամենեւին անդ։ Եւ եկաց Յուդիթ առ գահոյս նորա եւ ասէ․ Տէր Աստուած զօրութեանց, նայեաց 'ի ժամուս յայսմիկ 'ի գործս ձեռաց իմոց եւ 'ի բարձրութիւն Երուսաղեմի․ 7 զի այժմ է ժամանակ այց առնել քոց ժառանգութեան քում, եւ առնել զխորհուրդս զայս 'ի ձեռս իմ՝ 'ի սատակումն թշնամեաց մերոց որք յա-

[illegible]

քեզ 'ի վերայ գլխոյ իշխանիդ այգորիկ թշնամեաց
մերոց. զի ոչ պակասեսցէ անուանդ քո 'ի մտաց մարդ- 25
կանէ, որ 'ի յիշելոյ զքեզ առաջի Աստուծոյ
մինչեւ յաւիտեան. եւ արասցէ զքեզ տէր Աս-
տուած խոր 'ի բարձրութիւն անձին քո, եւ այ-
ցելու լիցի քեզ 'ի բարիս. փոխանակ զի ոչ խնա-
յեցեր դու յանձն քո վասն տառապանաց ազգի
մերոյ, այլ խնդրեցեր զվրէժ կործանման հա-
րուածոցս մեր, գնացեալ քո ուղիղ զճանա-
պարհս առաջի Տեառն մերոյ։ Եւ ասէ ամենայն 26
ժողովուրդն. Եղիցի, եղիցի։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ ասէ Յուդիթ ցնոսա. Լուարուք դուք ինձ, 1
եղբարք, զոր առեալ ձեզ. եւ առէք զգլուխս
զայս, եւ կախեցէք զսա առաջի մահարձանաց
պարսպաց քաղաքիս. եւ եղիցի յորժամ մեր- 2
կեսցի առաւօտն եւ ծագեսցէ արեգակն յեր-
կիր, վառեցարուք ամենայն այր զզինուորս պա-
տերազմի, եւ կացուցանիցէք 'ի վերայ ձեր զօ-
րավարս, եւ ելանիցէք արտաքոյ քաղաքիս,
իբրեւ թէ իջանիցէք 'ի դաշտ անդր 'ի թեւ մի
պահապանաց որդւոցն Ասուր. եւ անդր մի ի-
ջանիցէք. այլ խառն հարկանիցէք նոցա. եւ նո- 3
քա առեալ զզէնս իւրեանց, եւ գնասցեն 'ի բա-
նակն իւրեանց. եւ յարուցանիցեն զզօրա-
գլուխսն Ասուր. եւ ժողովեսցեն զխմացեն 'ի խո-
րանն Հոլոփեռնեայ. եւ զնա ոչ գտանիցեն. եւ 4
անկանիցի 'ի վերայ նոցա ահ, եւ 'ի փախուստ
դարձցին նոքա յերեսաց ձերոց. եւ դուք զհետ 5
մտեալ, եւ ամենայն բնակիչք սահմանացս Իս-
րայէլի՛ տապաստ արկեալ փախիցեն զնոսա յա-
մենայն ճանապարհս նոցա։ Եւ արդ մինչ չեւ
արարեալ զայս, կոչեցէք առ իս զԱքիովր ամ-
մոնացի, զի տեսցէ զայս որ ընդ ոտն եհար զտունս
Իսրայէլի, որ կառնեցոյն զնա եւ եա առնել այսր
'ի մահ։ Եւ կոչեցին զԱքիովր 'ի տանէն Ոզիայ.
եւ իբրեւ եկն եւ ետես նա զգլուխն Հոլոփեռնեայ
'ի ձեռին առն միոյ 'ի ժողովրդեանն, անկաւ 'ի
վերայ երեսաց իւրոց եւ թուլացաւ. եւ իբրեւ
անդէն զօրացաւ, անկեալ առ ոտս Յուդիթայ՝ եր-
կիր եպագ նմա եւ ասէ. Օրհնեալ ես դու յա-
մենայն բնակութիւնս Յուդայ, եւ ընդ ազգս ա-
մենայն ուր եւ լուիցեն զանուն քո՛ զարմասցին.
եւ արդ պատմեա դու ինձ, որպէս արարեր յա-
ւուրս յայսմիկ։ Եւ պատմեաց նմա Յուդիթ ա-
ռաջի ամենայն ժողովրդեանն իւրոյ, զոր էր նո-
րա արարեալ յօրէ յայնմանէ յորում ել նա
մինչեւ ցայն ժամ։ Եւ իբրեւ դադարեաց Յու-
դիթ 'ի խօսից իւրոց, աղաղակեաց ժողովուրդն մե-
ծամեծ փառաւորել զԱստուած 'ի քաղաքին ի-
րեանց։ Եւ իբրեւ ետես Աքիովր զայն ամենայն 6
զոր արար Աստուած Իսրայէլի, հաւատաց յԱս-
տուած ամենայն սրտիւ իւրով. եւ թլփատեր 'ի
մարմին անթլփատութեան իւրոյ, եւ յաւելաւ
7 նա 'ի տունն Իսրայէլի մինչեւ ցայս օր։ Եւ յոր-
ժամ ծագեաց առաւօտն, կախեցին զգլուխն Հո-
լոփեռնեայ 'ի պարսպէ անտի. եւ վառեցաւ ա-
մենայն այր զզէն իւր, եւ ելին նոքա առնել զայն
ընդ անցս կողմանն 'ի վերայ լերինն. եւ որդիքն
Ասուր իբրեւ տեսին զնոսա՝ ազդ արարին նոքա
առ առաջնորդս իւրեանց, եւ եկին նոքա առ զօ-
րագլուխս եւ առ իշխանս եւ առ հազարապետս
8 նոցա. եւ գնացին նոքա 'ի խորանն Հոլոփեռ-
նեայ, եւ ասեն ցսենեկապետ նորա. Արդ մտեալ
յարո զտէրն մեր, զի իշխեցին ծառայքն 'ի վե-
րայ մեր 'ի պատերազմ. զի սատակեսցուք զնո-
13 սա 'ի սպառ։ Եւ եմուտ Բագովա եւ բախեաց ըղ-
դուրս անկողնին. քանզի կարծեր թէ 'ի քուն իցէ
14 հանգուցեալ Յուդիթաւ. եւ իբրեւ ոչ ոք ետ նմա պա-
տասխանի, քաջալերեալ եմուտ 'ի ներքս 'ի սե-
նեակն, եւ եգիտ զնա անկեալ կայր 'ի վերայ գետ-
նոյն մեռեալ, եւ գլուխն իւր բարձեալ էր 'ի նմա-
նէն։ Եւ գոչեաց Բագովա ձայնիւ մեծաւ, եւ լա-
լով եւ ողբովք մեծաւ յոյժ, եւ պատառեաց
15 նա զպատմուճանն իւր. եւ եմուտ նա 'ի սենեակն
Յուդիթայ եւ ոչ եգիտ զնա. եւ էլ ընթացաւ նա
16 առ զօրսն եւ ասէ. Արհամարհեցին ծառայքն, զի
արար անձն նախատանաց կին մի հեբրայեցի
տան արքային Նաբուքոդոնոսորայ. զի ահաւասիկ
Հոլոփեռնէս յերկիր կործանեալ, եւ գլուխ իւր
17 չէ առ նմա։ Եւ իբրեւ լուան զայս բանս իշխանք
զօրացն Ասուրայ, պատառեցին ամենեքեան ըղ-
18 պատմուճանս իւրեանց եւ երկեան յոյժ. եւ
գոչեցին նոքա 'ի մէջ բանակին։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ իբրեւ լուան որք 'ի վրանսն էին, յիմարե-
2 ցան վասն իրացն որ եղեն, եւ անկաւ 'ի վերայ
նոցա ահ եւ դողումն յոյժ. եւ ապա ոչ մնացին
3 ամենեւին այր ընկերի իւրում, եւ հեղձեալք ըղ-
բաղեալք առ հասարակ 'ի փախուստ դարձան 'ի
4 գաւառակողմանն եւ 'ի լեռնակողմանն շուրջ զԲե-
թիլուայ, եւ դարձեալ անտի փախստեայք լի-
նէին. եւ ապա ամենայն այր պատերազմող որդ-
5 ւոցն Իսրայէլի յարձակեցան 'ի վերայ նոցա։ Եւ
առաքեաց Ոզիա 'ի Բեթմասթեմ եւ 'ի Բեբա եւ
'ի Կոպեյա եւ յամենայն սահմանս Իսրայէլի աւե-
տաւորս վասն իրացն որ եղեն, զի ամենեքին առ
հասարակ ժողովեսցին եւ մտցեն զհետ նոցա
6 սատակել զնոսա։ Եւ իբրեւ լուան որդիքն Իս-
րայէլի, ամենեքեան առ հասարակ յարձակեցին
անկանէին 'ի վերայ նոցա, եւ կոտորէին հար-
կանէին զնոսա մինչեւ 'ի Քոբա. այնպէս եւ

Երուսաղեմացիքն ամենեքին · և ամենեքեան որ 'ի
լեռնակողմանցն եկեալ էին, պատմեցին նոցա
որ եղև 'ի բանակին · և որք 'ի Գաղաադն էին
և որք 'ի Գալիլեա՝ հասանէին հարկանէին վա-
նէին զնոսա, մինչև անցուցանէին զնոսա ընդ
Դամասկոս և ընդ սահմանս նորա : Եւ այլ բնա- 7
կիչքն Բեթուղեայ իջանէին անկանէին 'ի վերայ
բանակացն որդւոցն Ասուրայ, աւար հարկա-
նել՝ ժողովել զաւ զաւարս բանակացն, յորս
յղփացան լցան մեծացան յոյժ բնակիչքն Բեթու-
ղեայ : Եւ որդիքն Իսրայէլի դարձան 'ի կոտո- 8
րածէ անտի, և սկսանէին ժողովել զկապուտ
կողոպուտ զանկելոցն · և գիւղքն և ագա-
րակքն լեռնակողմանցն և դաշտականացն ե-
կեալ առնուին զմնացորդս յոյժ աւարացն : Եւ 9
Յովակիմ քահանայ մեծ՝ և ծերակոյտ որդւոցն
Իսրայէլի որք բնակեալ էին յԵրուսաղէմ՝ եկին
տեսանել զբարութիւնսն զոր արար Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի, և տեսանել զՅուդիթ և խօ-
սել ընդ նմա զխաղաղութիւն : Եւ իբրև մտեալ 10
առին զնա, օրհնեցին զնա ամենեքեան միաբան
և ասեն ցնա · Դու բարձրութիւն Երուսաղեմի,
դու ցնծութիւն Իսրայէլի, դու պարծանք ազ-
գիս մերոյ · զի արարեր զայս ամենայն բարու- 11
թիւնս ձեռաց քոց Իսրայէլի, և հաճեցաւ ընդ
նոսա Աստուած · և օրհնեալ եղիջիր դու յա-
մենակալէն Աստուծոյ մինչև յաւիտեան : Եւ 12
ասէ ամենայն ժողովուրդն · Եղիցի : Եւ ժողո- 13
վուրդն կրէին զաւար բանակին զաւուրս երե-
սուն · և ետուն Յուդթայ զխորանն Հողոփեռ-
նեայ, և զամենայն զարծաթ խորանին և զպա-
հոյսն, և զամենայն զսպասն զոսկւոյ և զար-
ծաթոյ նորա · և նորա առեալ կուտէր զայն 'ի
ոտըս իւր և 'ի վերայ գրաստուց իւրոց, և բե-
րէր 'ի ներքս 'ի քաղաքն : Եւ եկին առ նա ամե- 14
նայն կանայք որդւոցն Իսրայէլի տեսանել զնա,
և օրհնեցին զնա · և նուագէին նմա երգս պա-
րուց · և առեալ նորա ոստս արմաւենեաց և
ձիթենեաց ծաղկս հանդերձ, և տայր նոցա :
Եւ այլ ևս կանայք մեծամեծք ազգացն գային 15
գունդագունդք՝ գովել զնա · և ամենայն Իսրա-
յէլ զկնի երթային նոցա վառեալք և կազ-
մեալք՝ պսակս գունակս գունակս 'ի գլուխս ի-
րեանց, և օրհնութիւնք ամենեցուն 'ի բերանս
իւրեանց՝ փառաւորել զԱստուած :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Եւ սկսաւ Յուդիթ օրհնել զօրհնութիւնս 1
զայս, և ամենայն Իսրայէլ նուագէին ընդ նմա,
և ասէ Յուդիթ · Երգեցէք Տեառն թմբկօք, և 2
օրհնեցէք զնա ծնծղայիւք · և ուղղեցէք նմա
երգս և օրհնութիւնս · բարձր արարէք զնա և
3 կարդացէք զանուն նորա · զի Աստուած խոր-
4 տակէ զպատերազմունս Տէր, և զբանակս նո-
րա 'ի մէջ ժողովրդոց · փրկեաց զիս 'ի ձեռաց հա-
5 լածչաց իմոց : Եկն Ասուր 'ի լերանցն հիւսիսոյ ·
եկն 'ի բիւրաւորս զօրաց իւրոց, որոց բազմու-
թիւնն ծածկեաց զձորս, և բազմութիւն երի-
6 վարաց նորա ծածկեաց զբլուրս · և ասաց հրը-
ձիգ առնել զսահմանս իմ, և զերիտասարդս
իմ ընդ սրով հարկանել, և զտղայս իմ աւար
հարկանել, և զկուսանս իմ վարել 'ի գերու-
7 թեան : Տէր Աստուած ամենակալ կործանեաց
8 զնոսա 'ի ձեռն կնոջ · զի ոչ անկաւ հզօրն նոցա
յերիտասարդաց, և ոչ որդիք տիտանացւոց
սատակեցին զնա, և ոչ բարձունք հսկայք յա-
րեան 'ի վերայ նորա · այլ Յուդիթ դուստր Մե-
րարեայ, գեղեցկութիւն երեսաց յոյժ խաբեաց
9 զնա : Զի մերկացաւ զհանդերձ այրութեան
իւրոյ՝ 'ի բարձրութիւն այնոցիկ որք կսկծեալք
10 էին յԻսրայէլի, և օծ զերեսս իւր յանոյշ իւ-
ղոց, և յօրինեաց զգլուխս իւր զարդու իւրով.
11 և առ զգաշտանս 'ի խաբէութիւն նորա · և
'ի գեղ սանից կօշկաց նորա մոլորեցաւ ակն նո-
րա · և գեղեցկութիւն նորա գերեաց զանձն նո-
12 րա · և էանց դաշոյնն ընդ փողս նորա : Դողա-
ցան Պարսիկք 'ի քաջասրտութենէ նորա, և
13 Մարք 'ի քաջութենէ նորա խռովեցան · յայն
ժամ աղաղակեցին տառապեալքն իմ, և գոչե-
ցին հիւանդքն իմ, և յաղթեցան · բարձրացու-
14 ցին զձայնս իւրեանց և լքան : Որդիք աղջկանց
խոցոտեցին զնոսա · և որպէս զորդիս տնանկաց
պանդխտաց կոտորէին, և կորեան 'ի պատե-
15 րազմէ Տեառն իմոյ : Օրհնեցից զՏէր Աստուած
16 իմ յօրհնութիւն նոր · Տէր, մեծ ես դու և փա-
ռաւորեալ, սքանչելի ես զօրութեամբ անյաղ-
17 թելի : Քեզ ծառայեսցեն ամենայն արարած-
քո · զի ասացեր և եղեն, առաքեցեր զհոգիդ
քո՝ և ստացան և շինեցան, և ոչ ոք է որ ընդ-
18 դէմ կայ ձայնի քոյ : Քանզի լերինք 'ի հիմանէ
ջրովքն հանդերձ սասանեցան, և վէմք առաջի
երեսաց քոց իբրև զմոմ հալեցան · և երկիւ-
ղածաց քոց քաւիչ լինիս դու նոցա · զի ամենայն
սակաւիկ զոհ 'ի հոտ անուշութեան, և չնչին
19 ճարպն՝ քեզ յողջակէզ է · այլ որ երկիւղածն
20 է՝ նա մեծ է յաւիտեան : Վայ ազգացն այնոցիկ
որք յարուցեալ են 'ի վերայ ազգիս մերոյ, և
Տէր ամենակալ խնդրեսցէ վրէժ 'ի նոցանէ յա-
21 ւուրն դատաստանի · և տայ հուր և զորդունս
'ի մարմինս նոցա, և լացցեն նոքա 'ի ցաւոց մին-
22 չև յաւիտեան : Եւ իբրև չոգան նոքա յԵրու-

ԺԶ. 6. Յոմն բնաւէից · զերիտասարդս իմ սրով սա-
տակել, և զմանկունս իմ ընդ ոտիւք (կամ զգետնի)
հարկանել:

տուեալ, երկիր պագին Աստուծոյ. եւ յորժամ
սրբեցաւ ժողովուրդն, հանին զողջակէզս իւ-
րեանց եւ զկամաւորականս եւ զպատարագս իւ-
րեանց։ Եւ եհան նուիրեաց Յուդիթ զամենայն 23
զկահն եւ զկարասին Հողոփեռնեայ, եւ ետ զայն
'ի նուէրս տեառն Աստուծոյ։ Եւ ուրախ լինէր 24
ժողովուրդն յԵրուսաղէմ դէմ յանդիման սըր-
բոյն զամիսս երիս, եւ Յուդիթ մնայր ընդ նո-
սա. եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ չուեցին գնացին 25
իւրաքանչիւր 'ի ժառանգութիւնս իւրեանց. եւ
Յուդիթ գնաց 'ի Բեթուղիա, եւ դարմանէր
զաւան իւր։ Եւ եղեւ 'ի ժամանակէ անտի յայն- 26
մանէ փառաւորէր անուն նորա ընդ ամենայն
երկիր. եւ բազումք ցանկացան նմա զամենայն 27
աւուրս կենաց նորա, յորմէ հետէ մեռաւ Մա-
նասէ այր նորա եւ յաւելաւ 'ի ժողովուրդ իւր։
28 Եւ լինէր Յուդիթ մեծացեալ եւ պատուեալ որ-
քան զօր. եւ ծերացաւ նա անդէն 'ի տան առն
իւրոյ ամս հարիւր եւ հինգ. եւ արձակեաց նա
զնաժիշտն իւր. եւ մեռաւ նա 'ի Բեթուղիա, եւ
29 թաղեցին զնա 'ի շիրիմ առն իւրոյ Մանասէի, եւ
սուգ առին 'ի վերայ նորա ամենայն տունն Իս-
րայէլի աւուրս եօթն։ Եւ բաժանեաց նա զինչս
իւր՝ մինչեւ մեռեալ էր ինքն՝ ամենեցուն որ
ազգականք էին Մանասէի առն նորա, եւ ամե-
նեցուն որք մերձաւորք էին իւր՝ այնպէս բա-
30 ժանեաց։ Եւ ոչ ոք էր որ զարհուրեցուցանէր
զորդիսն Իսրայէլի յաւուրս Յուդթայ, եւ յետ
մեռանելոյ նորա աւուրս բազումս։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՎԲԻԹԱՅ

Տոբիթ ՚ի գերելոցն է Սաղմանասարայ, եւ բնակեալ ՚ի Նինուէ. իսկ յետ այնր իբրեւ Սենեքերիմ դարձաւ ամօթով յԵրուսաղեմէ, զբազումս ՚ի Հրէիցն սպանանէր ՚ի Նինուէ, զորս եւ թաղէր Տոբիթ։ Վասն որոյ խնդրէր զնա սպանանել Սենեքերիմ. յորոյ երեսաց փախուցեալ, յետ սպանման Սենեքերիմայ յորդւոց իւրոց՝ դարձաւ Տոբիթ ՚ի Նինուէ։ Գուշակեաց զաւերն Երուսաղեմի, եւ զհրկիզութիւն տաճարին ՚ի Նաբուգոդոնոսորայ, եւս եւ զդարձ գերւոյն, եւ զվերստին շինուած տաճարին, զբառնալ կռապաշտութեանն յերկրէ եւ զդառնալն յԱստուած՝ հեթանոսաց։ Պատուէր եւ որդւոյ իւրոյ Տոբիայ ելանել ՚ի Նինուէէ, զի կործանելոց է ըստ բանին Յովնանու. որ եղեւ առ Տոբիաւ. զի գերեալ կործանեցաւ Նինուէ ՚ի Նաբուգոդոնոսորայ՝ որպէս սպառնացաւն Նաւում։ Եւ կանխագոյն է գիրքս Տոբիթայ քան զգիրսն Երուսաղեմի։

ՏՈՎԲԻԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Գիրք բանից Տովբիթայ որդւոյ Տովբիէլի, որդւոյ Անանիէլի, որդւոյ Անաւէլի, որդւոյ Գաբայէլի, 'ի զաւակէն Ասաւէլի, յազգէն Նեփթաղիմայ. 2 որ գերեցաւն յաւուրս Սաղմանասարու թագաւորին Ասորեստանեայց 'ի Թեզբեայ, որ է ընդ աջմէ կողմանցն Նեփթաղիմայ 'ի Գալիլեա 'ի վերայ Ասերի։ 3 Ես Տովբիթ զճանապարհս ճշմարտութեան գնացի, եւ յարդարութեան զամենայն աւուրս կենաց իմոց. եւ ողորմութիւնս բազումս արարի ես եղբարց իմոց եւ ազգին իմում՝ որ ընդ իս եկին յերկիրն Ասորեստանեայց 'ի Նինուէ։ 4 Եւ յորժամ էի ես 'ի գաւառին իմում յերկրին Իսրայէլի, եւ մինչդեռ մանուկն էի, ամենայն ազգն Նեփթաղիմայ հօրն իմոյ մեկնեցան 'ի բաց եղեն 'ի տաճարէն Երուսաղէմի. զոր ընտրեալն էր յամենայն ազգացն Իսրայէլի զոհել յամենայն տոհմս, եւ սրբեցաւ տաճարն բնակութեան Բարձրելոյն եւ շինեցաւ յամենայն աւուրս յաւիտենից, 5 եւ ամենայն ազգքն որ ապստամբք էին 'ի զոհել Բահաղու երնջուն, եւ տունն Նեփթաղիմայ հօրն իմոյ։ 6 Եւ ես միայն երթայի բազում անգամ յԵրուսաղէմ 'ի տօնս տարեկանաց, որպէս եւ գրեալ է ամենայն Իսրայէլի հրամանաւ յաւիտենից. զպտուղս եւ զտասանորդս զարդեանց եւ զպատարագսն զոր ունէին, եւ տայի զայն քահանայիցն որդւոցն Ահարոնի առաջի սեղանոյն յամենայն արդեանցն։ Եւ զտասանորդն տայի որդւոցն Ղեւեայ, որք պաշտօնեայքն էին յԵրուսաղէմ. 7 եւ զերկրորդ տասանորդն ժողովէի եւ վաճառէի, եւ երթայի ծախէի զայն ամենայն յԵրուսաղէմ ըստ ամենայն տարեկանի. 8 եւ զերրորդն տայի որոց արժան էր, որպէս պատուիրեաց Դեբովրա մայր հօրն իմոյ. զի որբ մնացեալ էի ես 'ի հօրէն իմմէ։ 9 Եւ յորժամ եղէ այր՝ առի ես ինձ կին զԱննա 'ի զաւակէ հայրենի իմոյ, եւ ծնայ ես 'ի նմանէ զՏովբի։ 10 Եւ յորժամ գերի վարեցայ 'ի Նինուէ, ամենայն եղբարք իմ եւ ազգ իմ ուտէին 'ի հացէ անօրէն հեթանոսացն, 12 եւ ես պահէցի զանձն իմ՝ զի մի կերայց. քանզի յիշէի ես զԱստուած յամենայն անձնէ իմմէ։ 13 Եւ ետ ինձ Բարձրեալն շնորհս եւ գեղեցկութիւն առաջի Սաղմանասարայ, եւ էի նորա վաճառական. 15 երթայի ես 'ի Մարս, եւ եդի ես 'ի պահեստի առ Գաբայէլայ եղբօրն Գաբրիայ, 'ի Հռագաւ յերկիրն Մարաց՝ արծաթոյ քանքարս տասն։ 18 Եւ յորժամ մեռաւ Սաղմանասար եւ թագաւորեաց Սենեքերիմ որդի նորա փոխանակ նորա, եւ զի էր խռով յամս նորա, ոչ եղեւ ինձ 19 երթալ յերկիրն Մարաց։ Եւ յաւուրս Սաղմանասարայ ողորմութիւնս բազումս առնէի ես եղբարց 20 իմոց. զհաց իմ տայի քաղցելոց եւ զհանդերձ իմ մերկոց. եւ զոր տեսանէի ես յազգէն իմմէ թէ մեռեալ էր՝ եւ ընկենուին զնա արտաքոյ պարըսպին, եւ ես թաղէի. եւ կամ թէ յորժամ սպա- 21 նանէր զոք Սենեքերիմ արքայ, յորժամ եկն փախստական 'ի Հրէաստանէ, գողանայի եւ թաղէի զնոսա. վասն զի զբազումս կոտորեաց սրտմտութեամբ իւրով, եւ յետոյ խնդրէր արքայ 22 մարմնոց դիականցն, եւ ոչ գտաւ։ Եւ եկեալ

մի ոմն 'ի Նինուէացւոց անտի, եւ իմացուցանէր թագաւորին վասն իմ զդիակունսն թաղելոյ. եւ թաքեայ, զի գիտացի ես եթէ խնդրէին սպանանել զիս. եւ զահի հարեալ փախստեայ գնացի. եւ յափշտակեցան ամենայն ինչք իմ, եւ ոչ մնաց 23 բնաւ ինչ, բայց միայն կայ կինն իմ եւ Տօբի որդին իմ։ Եւ ոչ անցին աւուրք յիսուն՝ մինչեւ 24 սպանին զնա երկու որդիքն իւր. եւ փախեան նոքա 'ի լերինս Հայոց։ Եւ թագաւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա. եւ կարգեաց նա զԱքիաքարոս զԱնայէլ որդի եղբօր իմոյ 'ի վերայ ամենայն իշխանաց թագաւորութեանն իւրոյ. եւ 'ի վերայ ամենայն տան իւրոյ. եւ աղաչեաց Աքիաքարոս զթագաւորն վասն իմ, եւ եկի 25 դարձուցանել զիս, եւ եկի ես 'ի Նինուէ։ Եւ էր Աքիաքարոս տակառապետ, եւ ամենայն գիր համարոյ էր մատն տան թագաւորին՝ 'ի ձեռին նորա. եւ կացոյց զնա Սաքերդոն՝ երկրորդ իւր. եւ էր նա եղբօրորդի իմ։ Եւ յորժամ եկի ես 'ի տուն իմ, եւ տուան ինձ զԱննա զկինն իմ, եւ զՏօբի զորդին իմ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ 'ի տօնին մեծի որ է աւուրն յեօթներորդ 1 շաբաթուն, եւ արարին ինձ ճաշ մեծ, եւ բազմեցայ ուտել եւ ըմպել. եւ տեսի ես առաջի իմ 2 խորտիկս բազմապատիկս, եւ ասեմ ես ցորդին իմ. Երթ ած դու յեղբարցն մերոց յաղքատաց զորս եւ գտանես, եւ ես մնամ քեզ։ Եւ եկն եւ 3 ասէ. Հայր, մի ոմն յազգէս մերմէ՝ որոյ թափեալ էն ոտք նորա եւ անկեալ պղծունք նորա, եւ կայ 'ի հրապարակի անդ մեռեալ։ Եւ իմ մինչեւ 4 էր ճաշակեալ՝ չոգայ առի զնա եւ բերի 'ի տուն իմ մինչեւ եմուտ արեգակն, եւ ընդ երեկս լուա- 5 ցայ եւ ուտէի զհացն իմ տրտմութեամբ։ Եւ յի- 6 շեցի ես զմարգարէութիւնն Ամովսայ՝ որպէս եւ ասացն, դարձցին տօնեկանք ձեր 'ի սուգ, եւ ամենայն ուրախութիւնք ձեր 'ի տրտմութիւն. եւ լացի յոյժ. եւ յորժամ եմուտ արեգակն, 7 փորեցի եւ թաղեցի զնա։ Եւ մերձաւորքն իմ 8 այպն առնէին եւ ասէին. Արդ ոչ եւս երկնչի մեռանել վասն իրացս այսոցիկ. զի վասն որոյ հալածեցաւն, դարձեալ եկեալ թաղէ զդիակունսն։ Եւ 'ի նմին գիշերի դարձայ՝ իբրեւ թաղեցի, եւ 9 ննջեցի ես պղծեալ առ որմոյ գաւթին, եւ զե- 10 րեսս իմ ոչ ծածկեցի։ Եւ ոչ գիտէի թէ ճնճ- 18 ղուկք նստէին յառաստաղս անդ, եւ աչքս բացեալ 'ի վեր հայէի. եւ ծրտէին ձագքն ջերմաջերմ յաչս իմ։ Եւ երթեալ իմ առ բժիշկս՝ ոչ ինչ օգնէին ինձ. եւ Աքիաքարոս կերակրէր զիս ամ-
19 կէք իւրովք, մինչեւ չոգաւ նա յԵլիմայիդա։ Եւ կինն իմ Աննա մանէր եւ գործէր ձեռօք իւրովք եւ
20 տայր տերանցն, եւ նոքա տային զվարձս նորա.
21 Եւ յաւելին եւ տուին նմա ուլ մի եւս. եւ յորժամ եկն նա առ իս, սկսաւ կայել ընդ իս. եւ ասեմ ես ցնա. Ուստի բերեր դու զուլդ զայդ. մի թէ գողունի է. տուր անդր ցտեարսն իւր. զի
22 ոչ են ինձ օրէն ուտել զգողունի։ Եւ ասէ կինն իմ. Պատիւ եառուն ինձ վասն վարձուց իմոց։ Եւ ես անհաւատացի նմա. այլ ասէի տալ ցտեարս իւր. եւ ես իբրեւ զամօթի հարկանէի 'ի նմանէ, եւ նա ասէ ցիս. Ո՞ւր են արդ ողորմութիւնքն քո եւ արդարութիւնքն. զի ահաւասիկ յայտնի եղեն քեզ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ես տրտմեցայ եւ լացի. եւ յարեայ կացի
2 յաղօթս զայրագին սրտիւ, եւ ասեմ. Արդար ես դու, Տէր, եւ ամենայն գործք քո եւ ամենայն ճանապարհք քո ողորմութիւն. եւ զդատաստանս եւ զճշմարիտս եւ զարդարս դատես մինչեւ յա-
3 ւիտեան. Նայեա առ իս եւ յիշեա զիս, եւ մի հատուցաներ ինձ ըստ մեղաց իմ եւ ըստ չարիս
4 իմ եւ հարց իմոց՝ որք մեղան առաջի քո. զի անցին նոքա զպատուիրանօք քովք, եւ ետուր զմեզ 'ի յափշտակութիւն եւ 'ի գերութիւն եւ 'ի մահ, եւ յառակս նախատանաց ընդ ամենայն հեթանոսս ուր եւ ցրուեալքս եմք։ Եւ արդ այժմ, Տէր, բազում են իրաւունք ճշմարտութեան քոյ
5 զոր արարեր ընդ իս եւ ընդ հարս մեր, զի ոչ արարաք զպատուիրանս քո, եւ ոչ եւս գնացաք
6 ճշմարտութեամբ առաջի քո։ Արդ արա ընդ իս ըստ հաճութեան կամաց քոց, եւ տուր հրաման առնուլ զոգի իմ, զի եղէց արձակեալ 'ի հոգւոյս եւ եղէց հող. վասն զի լաւ է ինձ մեռանել քան զայս կեանս իմ. զի նախատինս սուտս լուայ, եւ տրտմութիւն բազում է յիս. արձակեա զիս 'ի վշտաց իմոց 'ի տեղին յաւիտենից, եւ
7 մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։ Քանզի եւ 'ի նմին իսկ աւուր էր լուեալ նորա զբանն, որ էր անցեալ ընդ Սառրա ընդ դստերն Ռագուէ-
8 լոյ որ էր յէկբատանս 'ի Մարաց գաւառին. զի նախատէին զաղջիկն աղախնայքն հօրն իւրոյ. զոր էր տուեալ արանց եօթն, եւ Ասմոդէոս դեւն չար սպանանէր զնոսա, մինչչեւ մերձեցեալ էին 'ի նա ըստ օրինի արանց եւ կանանց. եւ նախատէին զնա աղախնայքն եւ ասէին. Ո՞չ իմանաս զի հեղձուցանես զարս քո. զի ահա եօթն այր
9 առեր, եւ ոչ 'ի միում ոչ վայելեցեր. արդ զմեզ զի՞ տանջես. ընդէր եւ ոչ դու ընդ նոսա կո-

---

Ա. 25. Մեր օր. զնոյն քերդոն։ Սաքերդոն ըստ յունին նոյն ինքն Ասորդան է։

րնայր. զի ոչ անուանեսցէ մեզ զզուանս քո մինչեւ
յաւիտեան։ Զայս խորհեալ լուաւ աղջիկն՝ տրտ- 10
մեցաւ յոյժ, եւ կամէր խեղդել զինքն. եւ ասէր.
Մի եմ ես միամօր հօրն իմում. արդ եթէ առնել
զայս նախատինս՝ առնեմ նմա, եւ իջուցանեմ
ես զծերութիւն նորա ցաւօք ՚ի դժոխս։ Եւ կայր 11
նա յաղօթս ընդ պատուհանն որ էր ընդդէմ Ե-
րուսաղեմի, եւ ասէր. Օրհնեալ ես դու տէր Աս- 13
տուած իմ, եւ օրհնեալ է անուն քո սուրբ եւ
պատուական մինչեւ յաւիտեան. եւ արդ, Տէր, 14
բոլորով սրտիւ իմով աղաչեմ զքեզ, եւ ասացի 15
հրաժարել հոգւոյս ՚ի մարմնոյս իմմէ, զի մի եւս
լսիցեմ լսել զնախատինս. զի դու, Տէր, գիտես 16
զի սուրբ եմ ես յամենայն մեղաց կուսութեամբս
իմով, եւ ոչ է իմ աղտեղեալ զանուն իմ եւ զա- 17
նուն հօր իմոյ. եւ միամօր եմ ես հօր իմոյ, եւ
ոչ գոյ որդի որ ժառանգէ զսա. եւ ոչ է իւր եղ-
բայր մերձաւոր եւ ոչ եղբօրորդի, զի պահեցից
ես զանձն իմ նմա կնութեան. զի աւասիկ կո-
րեան իմ եօթն այր. արդ զինչ օգուտ է ինձ
ընդ կեալ։ Արդ եթէ ոչ կամիս զմեռանելս,
Տէր, նայեա առ իս եւ ողորմեա ինձ, զի մի եւս
լսիցեմ ես զնախատինս։ Եւ լսելի եղեն աղօթք 24
երկոցունց առաջի մեծին Հռափայելի. եւ ա- 25
ռաքեցաւ նա բժշկել զերկոսեան. Տուբիթայ՝
կեղեւել զսպիտակն յաչաց նորա, եւ զՍառայի ըդ-
ստերն Ռագուելի հանել զԱզմոդ դեւն, եւ
տալ զնա կին Տուբիայ որդւոյ Տուբիթայ. վասն
զի Տուբիայ անկ իսկ էր ժառանգել զնա։ Եւ ՚ի
նմին ժամանակի դարձաւ Տուբիթ եւ եմուտ ՚ի
տունն իւր, եւ Սառա դուստրն Ռագուելի էջ
՚ի վերնատանէ իւրմէ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ յաւուր յայնմիկ յիշեաց զարծաթն, զոր 1
եդ առ Գաբայելայ ՚ի Հռագիս քաղաքի յերկրին
Մարաց. եւ ասէ նա ՚ի միտս իւր. Ես խնդրեցի
մահ անձին իմոյ. ընդէ՞ր ոչ կոչեմ զՏուբիա
որդին իմ, եւ ցուցանեմ նմա զամենայն մինչ
չեւ մեռեալ իցեմ։ Եւ կոչեաց զնա եւ ասէ ցնա. 2
Որդեակ իմ, եթէ մեռանիցիմ ես՝ թաղեսջիր 3
զիս, եւ մի անարգիցես եւ կամ անտես առնի-
ցես զմայր քո. այլ պատուեսցես զնա զամե-
նայն աւուրս կենաց քոց, եւ արասցես նմա զա-
մենայն ինչ որ հաճոյ է նմա, եւ մի տրտմեցու-
ցանիցես զնա. եւ յիշեսցես դու զի բազում վըշ- 4
տաւս կրեաց վասն քո՝ յորժամ էիր դու յորո-
վայնին. եւ յորժամ մեռանիցի՝ թաղեսցես ընդ 5
իս ՚ի նմին շիրմի։ Եւ յիշեա դու զտէր Աստուած 6
քո զամենայն աւուրս կենաց քոց, եւ մի մեղան-
չիցես դու, եւ կամ անցանիցես զպատուիրանօք
նորա. այլ արասցես զարդարութիւն զամենայն
՚ի կեանս քո, եւ մի գնասցես դու ՚ի ճանապարհս
անիրաւութեան. զի յորժամ առնիցես դու զճըշ-
մարտութիւն՝ յաջողեսցին ամենայն գործք քո,
եւ ամենեցուն որոց գործեն զարդարութիւն։
7 Յընչից քոց արասցես ողորմութիւնս. եւ մի
աղաչիցէ ակն քո յորժամ առնիցես ողորմու-
թիւնն. եւ մի դարձուցանիցես զերեսս քո յա-
մենայն աղքատաց, եւ ՚ի քէն ոչ դարձուսցէ տէր
8 Աստուած զերեսս իւր։ Որչափ եւ իցէ քո՝ ըստ
նմին բազմութեան արասցես զողորմութիւնս.
9 եթէ սակաւ իցէ քո՝ ըստ սակաւին, եւ մի յա-
10 պաղիցես առնել զողորմութիւնս. զի գանձս
բարիս գանձեսցես քեզ յաւուրն կենաց քոց.
11 զի ողորմութիւնք փրկեն ՚ի մահուանէ, եւ ոչ
12 տան մտանել ՚ի խաւարն. պարգեւք բարիք են
ողորմութիւնք ամենեցուն որ առնեն զնա առա-
13 ջի Աստուծոյ։ Եւ զգոյշ լինիջիր դու անձին
քում ՚ի պոռնկութենէ. եւ առնուցուս դու կին
՚ի զաւակէ հարց քոց, եւ մի առնուցուս դու կին
յազգէ օտարէ. զի որդիք մարգարէից եմք՝ Նոյի,
Աբրահամու, Սահակայ եւ Յակոբու հարցն մե-
րոց առաջնոց. յիշեա դու, որդեակ, զի սոքա
ամենեքեան առին կանայս յեղբարց իւրեանց,
եւ օրհնեցան յորդիս իւրեանց. եւ զաւակ նո-
ցա ժառանգեսցէ զերկիր։ Եւ դու, որդեակ,
սիրեսցես զեղբարս քո, եւ մի դարձուսցես զե-
րեսս քո, եւ մի դարձուցանիցես զմիտս քո յեղ-
բարց քոց, յորդւոց եւ ՚ի դստերաց ժողովըր-
14 դեան քոյ, առնուլ քեզ ՚ի նոցանէ կին։ Վասն
զի յամբարտաւանութենէ կորուստ եւ խռովու-
թիւն յոյժ, եւ ՚ի պղծութենէ պակասութիւն
եւ կարօտութիւն մեծ. զի պղծութիւն է մայր
15 սովոյ։ Եւ վարձք վարձկանի քոյ առ քեզ մի
ագցին, այլ հատուսցես զնա աւուրն. եւ ե-
թէ ծառայեսցես դու Աստուծոյ, հատուսցէ
քեզ ՚ի բարիս։ Զգոյշ լինիջիր դու, որդեակ,
յամենայն գործս քո, եւ լեր դու խրատեալ յա-
16 մենայն կեանս քո. եւ զոր դու ատես՝ ումեք մի
առնիցես։ Գինի արբեցութեան մի ըմպիցես, եւ
17 մի երթիցես դու արբեալ ՚ի ճանապարհ. ՚ի հա-
ցէ քումմէ տացես քաղցելոց, ՚ի հանդերձէ քում-
մէ մերկոց. եւ ամենայն որ յաւելուցուն քեզ՝ ա-
18 ռնիցես ողորմութիւն. սփռեսցես դու զհացն քո
՚ի վերայ գերեզմանաց արդարոց, եւ մի տացես
19 զայն մեղաւորաց։ Խորհուրդ՝ յամենայն մարդոյ
խնդրեսցես, եւ մի արհամարհեսցես զամենայն
20 խորհուրդս պիտանիս։ Եւ յամենայն ժամ
օրհնեսցես դու զտէր Աստուած քո, եւ ՚ի նմա-
նէն խնդրեսցես դու՝ որպէս ուղղեսցին ճանա-
պարհք քո, եւ ամենայն խորհուրդք քո եւ զը-
նացք քո յաջողեսցին. զի ամենայն խորհուրդ
մարդոյ ոչ ինչ են. այլ Տէր ինքնին տայ զխոր-
հուրդս բարեաց, եւ զոր կամի խոնարհեցու-
ցանէ որպէս եւ հաճոյ է նմա։ Եւ արդ, որ-

գեակ իմ, յիշեսցես դու զամենայն զպատուիրանս
իմ զոր պատուիրեմ ես քեզ. եւ մի ջնջեսցին
նոքա 'ի սրտէ քումմէ: Եւ արդ ես ցուցանեմ 21
քեզ զտասն քանքար արծաթոյն զոր եդի
ես 'ի պահ առ Գաբայէլայ որդւոյ Գաբրիայ, 'ի
Հռագաւ յերկրին Մարաց: Եւ մի երկնչիցիս, որդեակ, 23
զի աղքատացաք յոյժ. զան քո բազում
ինչք եւ աստուածայք, եթէ երկնչիցիս դու յԱստուծոյ
եւ 'ի բաց լինիցիս յամենայն մեղաց, եւ
արասցես դու զհաճոյսն առաջի նորա:

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ պատասխանի ետ Տուբիա եւ ասէ ցնա. 1
Հայր, արարից զամենայն ինչ զոր պատուիրեցեր
ինձ. այլ ես զիարդ կարացից գտանել զարծաթն, 2
զի ոչ գիտեմ զայրն: Եւ ետ նմա զգիր ձեռին առ 3
որում կայր գանձն յաւանդի, եւ ասէ ցնա. 4
Խնդրեա դու քեզ այր որ եկեսցէ ընդ քեզ. եւ
ես տաց զվարձս նորա՝ մինչեւ կենդանի եմ, եւ
երթիցես առցես զարծաթն: Եւ գնաց Տուբի 5
խնդրել ընդ իւր վարձաւոր: Եւ եգիտ նա զՌափայէլ
հրեշտակ, եւ նա ոչ գիտէր ով իցէ նա. 6
Եւ ասէ ցնա Տուբիա. Կարես գալ դու ընդ իս 'ի 7
Հռագաւ յերկիրն Մարաց, եւ կամ ես դու տեղեակ
ճանապարհաց տեղւոյն: Ասէ ցնա հրեշտակն. 8
Եկից ես ընդ քեզ. եւ ճանապարհին տեղեակ
եմ, եւ ճանաչեմ զԳաբայէլ զեղբայրն մեր: Եւ 9
ասէ ցնա Տուբիա. Մնա դու փոքրիկ մի աստէն՝
մինչեւ մտից հարցից ես զհայրն իմ: Եւ ասէ
ցնա. Երթ, եւ մի յամեսցես: Եւ եմուտ պատմեաց 10
հօրն. Ահաւասիկ գտի ընկեր որ գայ ընդ
իս: Եւ ասէ ցնա հայրն իւր. Կոչեա դու զնա
առ իս՝ զի գիտասցից թէ յորմէ ազգէ է նա, եւ
կամ թէ հաւատարիմ է գալ ընդ քեզ: Եւ նա 11
կոչեաց զնա 'ի ներքս. եւ ողջոյն ետուն միմեանց:
Եւ ասէ ցնա Տովբիթ. Եղբայր, յորմէ ցեղէն 16
մերոց ես դու՝ պատմեա ինձ: Եւ ասէ ցնա. 17
Զազգատոհմ իմ խնդրես՝ թէ վարձաւոր որ երթայ
ընդ որդւոյ քում: Եւ ասէ ցնա Տովբիթ.
Կամիմ, եղբայր, գիտել զազգն քո եւ զանուն:
Եւ ասէ. Անուն իմ Ազարիա՝ Անանիայ որդի 18
մեծի եղբարցն քոց: Եւ ասէ ցնա Տովբիթ. Ողջ 19
եկիր, եղբայր, եւ մի ցասնուր ինձ զի խնդրեցի
զազգատոհմն քո գիտել. զի դու եղբայր իմ իսկ
ես, 'ի բարի եւ յազնուական ազգէ. զի ճանաչէի
ես զԱնանիա եւ զՅաթան եւ զորդիսն, եւ
զՍեմայ զմեծի. յորժամ երթայաք մեք 'ի միասին
երկիր պագանել յԵրուսաղէմ, եւ մատուցանել
զանդրանիկս եւ զտասանորդս արդեանց.
եւ ոչ մոլորեցան նոքա ըստ մոլորութեան եղբարցն
մերոց. յարմատոյ եւ յազգէ մեծաց ես
20 եղբայր: Այլ արդ ասա դու ինձ, զինչ տայցեմ
քեզ վարձս. զրամ մի յաւուր, եւ զամենայն որպէս
21 որդւոյն իմում. եւ յաւել եմ 'ի վարձս քո՝
եթէ ողջութեամբ դառնայցէք այսրէն: Եւ հաճոյ
22 թուեցաւ նոցա առնել այսպէս: Եւ ասէ
ցնա. Տուբիա, պատրաստեա դու, որդեակ, 'ի
ճանապարհն, եւ յաջողեսցի ձեզ: Եւ պատրաստեաց
մանուկն զթոշակ ճանապարհին. եւ
ասէ ցնա հայրն իւր. Գնա դու, որդեակ, ընդ
առնդ ընդ այդմիկ. այլ որ բնակեալն է յերկինս
Աստուած՝ յաջողեսցէ զճանապարհս ձեր, եւ
23 հրեշտակն նորա ուղեկից լիցի ձեզ: Եւ ելին
գնացին երկոքեան 'ի միասին, եւ շունն պատանեկին
ընդ նոսա: Եւ ասէ մայրն նորա լալով.
Տուբիթ, զի արձակեցեր զորդեակն 'ի մէնջ. ո՞չ
դա է ցուպ ծերութեան մերոյ՝ մտանել եւ ելանել
24 առաջի մեր. արծաթ արծաթոյ մի ժամանեսցէ,
այլ եղիցի փոխանակ որդեկին մերոյ.
25 քանզի որ պատրաստեալս է մեզ յԱստուծոյ՝
26 բաւական է մեզ: Եւ ասէ ցնա Տուբիթ. Մի լիցի
քեզ արտմութիւն քոյր. զի ողջութեամբ եկեսցէ,
27 եւ աչք քո տեսցեն զնա. զի հրեշտակ նորա
բարի առաջնորդեսցէ նմա, եւ աջողեսցէ ընդ
ճանապարհս նորա, եւ դարձցի այսրէն ողջութեամբ:
28 Եւ ապա դադարեաց մայրն 'ի լալոյ
անտի:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ նոքա գնացին 'ի ճանապարհն, եւ եկին 'ի
գետն Դկլաթ, եւ հանգեան անդ առ ափամբն.
2 եւ պատանեակն էջ լուանալ յեզր գետոյն. եւ
փողկաց ձուկն մի 'ի գետոյ անտի, եւ կամէր
4 կլանել զպատանեակն: Եւ հրեշտակն ասէ ցպատանեակն.
Բուռն հար՝ կալ զձուկնդ: Եւ կալաւ
պատանեակն զձուկն, եւ հան զնա 'ի ցամաք.
5 եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Բաց դու զփոր
ձկանդ, եւ հան զսիրտդ եւ զլեարդդ եւ զլեղիդ.
6 եւ դիր զգուշութեամբ: Եւ արար պատանեակն
որպէս եւ ասաց ցնա հրեշտակն. եւ զձուկնն
խորովեցին եւ կերան, եւ ապա գնացին երկոքեան
'ի միասին, մինչեւ մօտ եղեն յԷկբատան:
7 Եւ ասէ պատանեակն ցհրեշտակն. Ազարիա եղբայր,
վասն էր բարձաք զսիրտս եւ զլեարդս եւ
8 զլեղիս ձկանս: Եւ ասէ ցնա. Սիրտդ եւ լեարդդ,
եթէ զոք ունի դեւ կամ այսն պիղծ, զայն առժամն
է ծխել առաջի առն կամ կնոջ. եւ այլ ոչ
9 եւս զնա հարկեսցի. եւ լեղին՝ եթէ որ ունի բը-
10 լուսն յաչս իւր, օծանի առողջ եւ բժշկի: Եւ
11 իբրեւ մերձեցան նոքա 'ի Հռագաւէ, ասէ հրեշտակն
ցպատանեակն. Եղբայր, այսօր առնիմք

Ե. 19. Ոմն օր. զՍեմայ եւ զմեծի.

մեք հանգչիլ առ Հռագուելայ, եւ նա իսկ այր ազ-
գական է քո. եւ է նորա դուստր, եւ անուն է
նորա Սառա. արդ խօսեցայց ես վասն նորա, զի
տացեն զնա քեզ կին. զի քեզ անկ է ժառանգու- 12
թիւն աղջկանն, եւ դու միայն ես յազգէ նորա.
եւ աղջիկն արդարեւ բարւոք է, գգաստ է եւ
իմաստուն։ Եւ արդ լուր ինձ, եւ խօսեցայց ընդ 13
հօր աղջկանն, եւ յորժամ դարձցուք մեք այսրէն
՚ի Հռագուսացւոց անտի՝ արասցուք քեզ զհար-
սանիսն. քանզի գիտեմ ես զՀռագուէլ, զի ոչ
տայ զնա առն օտարի ըստ օրինացն Մովսիսի,
որ ոչ է մերձաւոր արեան. վասն զի եւ զժա-
ռանգութիւնն քեզ արժան է առնուլ քան ամե-
նայն մարդոյ։ Յայնժամ ասէ պատանեակն ցՀրե- 14
շտակն. Եղբայր Ազարիա, իմ այսպէս լուեալ
է վասն աղջկանն, եթէ տուեալ է զնա եօթն
առն, եւ ամենեքեան նորա մեռեալ են յառա-
գաստի անդ. եւ ես մի եմ միամօր հօրն իմում. 15
երկնչիմ գուցէ մտանիցեմ եւ մեռանիցիմ որպէս
եւ առաջինքն. զի ունի զաղջիկն դեւ եւ սիրէ
զնա. որում ոչ մերձենայ մեղանչել ամէք. բայց
միայն որոց մերձենան առնուլ զնա կնութեան.
արդ եթէ մեռանիմ զայս, երկնչիմ գուցէ իջուցա-
նիցեմ ես զհայրն իմ եւ զմայրն իմ ցաւօք ՚ի վե-
րայ իմ ՚ի գերեզմանն իւրեանց. եւ որդի այլ
ոչ գոյ որ թաղէ զնոսա։ Եւ ասէ ցնա Հրեշտակն. 16
Ո՞չ յիշես դու զբանս պատուիրանաց հօրն քոյ.
առնուլ քեզ կին յազգէ քումմէ. եւ արդ լուր
դու ինձ, զի քեզ եղիցի նա ՚ի կնութիւն. եւ 17
վասն դիւին մի ինչ հոգար, զի ՚ի գիշերիս յայս-
միկ տացեն դու զնա քեզ կնութեան։ Եւ յոր- 18
ժամ մտանիցես յառագաստ անդր, առցես դու
աճիւնախառն կրակ՝ յորում խունկք ծխեալ են.
եւ դիցես դու ՚ի վերայ նորա ՚ի սրտէ անտի եւ
՚ի լերդէ ձկանն՝ եւ ծխեսցես. եւ հոտոտեսցէ 19
դեւն եւ փախիցէ, եւ ոչ եւս դարձցի անդրէն
մինչեւ յաւիտենից։ Եւ յորժամ մտանիցէք դու 20
եւ աղջիկն ՚ի սենեակ անդր. յարիջիք դուք եր-
կոքեան եւ գոչեսջիք առ ողորմածն Աստուած
լալով մեծաւ, եւ կեցուսցէ զձեզ եւ ողորմեսցի
ձեզ. զի քեզ էր պատրաստեալ ՚ի սկզբանէ իւր- 21
մէ, եւ դու ապրեցուսցես զնա. եւ նա ընդ քեզ
եկեսցէ ՚ի տան քո, եւ կարծեմ թէ որդիք լի-
նին քո ՚ի նմանէն։ Եւ իբրեւ լուաւ զայս Տու- 22
բիա, անկաւ նմա գութ ընդ աղջկանն, եւ ոգի
նորա կցեցաւ ՚ի սէր նորա։

ԳԼՈՒԽ Է

Եւ եկին նոքա յԵկբատանս, եւ մտին նոքա ՚ի 1
տուն Հռագուելայ. եւ եկ ընդ առաջ նոցա Սառա,
եւ ողջոյն ետ նոցա եւ նոքա նմա, եւ տարաւ
զնոսա ՚ի տուն։ Եւ Հռագուէլ ասէ ցԷդնա ցկինն 2
իւր. Տեսանես զի նման է պատանեակս Տուբի-
3 թայ եղբօրորդւոյն իմոյ։ Եհարց ցնոսա Հռա-
գուէլ եւ ասէ. Ուստի էք եղբարք։ Եւ ասեն
ցնա. Յորդւոցն Նեփթաղիմայ եմք որ գերեալն
4 են ՚ի Նինուէ։ Եւ ասէ ցնոսա. Ճանաչէք դուք
զՏուբիթ զեղբայրն մեր։ Եւ ասեն. Ճանաչեմք։
5 Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ղջ է։ Եւ նոքա ասեն. Ողջ է.
6 եւ կենդանի է։ Եւ ասէ Տուբիա. Հայր իմ է։ Եւ
յարուցեալ վաղվաղակի Հռագուէլ համբուրեաց
7 զնա, եւ ելաց յոյժ. եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ
ցնա. Բարւոյ եւ բարերարի առն որդի։ Եւ իբրեւ
8 լուաւ թէ Տուբիթայ կուրին աչքն, ելաց եւ
տրտմեցաւ ինքն եւ Էդնա կինն իւր, եւ Սառա
դուստր նոցա։ Եւ ընկալան եւ հանգուցին զնո-
9 սա մեծաւ ուրախութեամբ. եւ զենին նոցա
խոյ մի ՚ի խաշանց, եւ յօրինեցին եդին առաջի
նոցա խորտիկս բազումս։ Եւ ասէ Տուբիա ցՌա-
փայէլ. Եղբայր Ազարիա, արդ խօսեաց դու վասն
որոյ խօսէիր դու ՚ի ճանապարհի անդ, զի եղի-
ցի այնպէս։ Եւ դարձոյց զբանն անդրէն առ
Հռագուէլ. եւ ասէ Հռագուէլ ցՏուբիա. Կեր
արբ եւ ուրախ լեր, զի քեզ անկ է առնուլ զմա-
նուկն իմ. բայց ասեմ քեզ զճշմարիտն. ետու ես
զմանուկդ իմ եօթն առն, եւ յորժամ կամէին
մտանել առ դա՝ մեռանէին ՚ի նմին գիշերի. այլ
10 դու այժմ որդեակ իմ ուրախ լեր։ Եւ ասէ Տու-
բիա. Ոչ ինչ ճաշակեմ ես աստ՝ մինչեւ հաստա-
13 տէք առ իս զիրդ։ Եւ ասէ Հռագուէլ. Եւ առ
զնա քեզ ըստ օրինաց. զի դու եղբայր ես աղջ-
14 կանն, եւ քեզ լիցի. այլ ողորմածն Աստուած
15 աջողեսցէ ձեզ ՚ի բարիս։ Եւ կոչեաց նա զՍառա
զդուստրն իւր, եւ կալաւ նա զձեռանէ նորա
եւ ետ զնա Տուբիայ կնութեան, եւ ասէ. Ահա-
ւասիկ ըստ օրինացն Մովսիսի առ դու զնա, եւ
տար դու զնա առ հայր քո. եւ օրհնեաց զնոսա։
16 Եւ կոչեաց նա զԷդնա զկինն իւր, եւ առեալ
նա տայր աղջկանն զամենայն ինչս զաւանն, եւ
17 հաստատէր մուրհակս եւ կնքէր. եւ սկսա-
18 ն ուտել եւ ըմպել եւ ուրախ լինել։ Եւ
կոչեաց Հռագուէլ զԷդնա զկինն իւր եւ ասէ
ցնա. Քոյր, պատրաստեա դու զմիւս սենեակն,
19 եւ տար անդր զաղջիկն։ Եւ արար որպէս եւ
հրամայեաց նմա, եւ տարաւ զնա անդր. եւ ե-
լաց, եւ ջնջէր մաքրէր մայրն զարտասուս աղջ-
20 կանն, եւ ասէր ցնա. Քաջալերեաց, դուստր.
Տէր երկնից եւ երկրի տացէ քեզ ուրախութիւն
եւ ցնծութիւն փոխանակ տրտմութեանս այսո-
րիկ. քաջալերեաց, դուստր. քաջալերեաց։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ իբրեւ կատարեցին նոքա ուտել զընթրիսն,
2 տարան զՏուբիա առ աղջիկն։ Եւ իբրեւ եմուտ,
յիշեաց նա զբանսն Հռափայէլի. եւ առ նա զա-

Ձկնախառան զսրտակն խնկոցն, եւ եդ 'ի վերայ
նորա զսիրտ ձկանն եւ զլեարդն՝ եւ ծխեաց. եւ
իբրեւ հոտոտեցաւ դեւն զհոտն զայն՝ փախեաւ
'ի վերին կողմն սահմանացն Եգիպտոսի. եւ կա- 3
պեաց զնա հրեշտակն։ Եւ իբրեւ մտին յանկա-
գին երկոքին, յարեաւ Տուբիա 'ի գահոյից անտի 4
եւ ասէ. Արի եւ դու, քոյր, եւ կացցուք յա-
ղօթս, եւ ողորմեսցի մեզ Աստուած։ Եւ սկսաւ
Տուբիա կալ յաղօթս եւ ասէ. Օրհնեալ ես դու, 7
տէր Աստուած հարցն մերոց, եւ օրհնեալ է
անուն քո սուրբ՝ եւ փառաւորեալ մինչեւ յա-
ւիտեանս. օրհնեսցեն զքեզ երկինք եւ ամենայն
արարածք քո։ Դու արարեր զԱդամ եւ ետուր 8
նմա օգնական զԵւա, հաստատութիւն նմա ըղ-
կնոջն նորա, եւ 'ի նոցանէն եղեւ ամենայն զաւակ
մարդկան. դու ասացեր՝ եթէ ոչ է բարւոք լի-
նել մարդոյն միայն, արասցուք նմա օգնական
նման նմա։ Եւ արդ, Տէր, ոչ եթէ վասն պոռնը- 9
կութեան ինչ առնում ես զնա զքոյրս զայս, այլ
ճշմարտութեամբ. նայեաց, Տէր, եւ ողորմեաց 10
ինձ, զի 'ի միասին ծերասցուք։ Եւ ասէ աղջիկն
ընդ նմա։ Եւ ննջեցին երկոքին 'ի միասին 'ի գի-
շերին յայնմիկ։ Եւ յարեաւ Ռագուէլ եւ փորեաց 11
նմա գերեզման. քանզի երկնչէր, եթէ գուցէ 12
եւ նա մեռանիցի։ Եւ եկն Ռագուէլ 'ի տուն 13
իւր, եւ ասէ ցԵդնա ցկինն իւր. Յղեա դու զմի 14
ոք յաղախնեաց այտի, եւ տեսցէ թէ կենդանի է.
ապա թէ ոչ, թաղեսցուք զնա՝ եւ մի ոք գիտաս-
ցէ։ Եւ եմուտ աղախինն, եւ եբաց զերկոսեան 15
զի ննջէին. եւ ել նա եւ պատմեաց նոցա՝ եթէ 16
կենդանի են։ Եւ օրհնեաց Ռագուէլ զԱստուած 17
եւ ասէ. Օրհնեալ ես դու, տէր Աստուած, յա-
մենայն օրհնութիւնս եւ 'ի փառս քո. եւ օրհ-
նեսցեն զքեզ ամենայն սուրբք քո, եւ ամենայն
արարածք քո եւ ընտրեալք քո օրհնեսցեն
զքեզ մինչեւ յաւիտեանս։ Օրհնեալ ես դու, 18
տէր Աստուած, զի ուրախ արարեր զիս, եւ ոչ
անց ընդ իս որպէս եւ կարծէի. այլ ըստ բա-
զում ողորմութեանց քոյ արարեր դու ընդ մեզ։
Օրհնեալ ես դու, Տէր, զի ողորմեցար երկոցունց 19
միամօրեացս. արա դու, Տէր, ընդ սոսա զողորմու-
թիւնս քո. կատարեա դու զկեանս սոցա ող-
ջութեամբ եւ ուրախութեամբ։ Եւ հրամայեաց 20
նա ծառայից իւրոց խնուլ զգերեզմանն. եւ ա- 22
րար նոցա հարսանիս աւուրս չորեքտասան։ Եւ 23
ասէ ցնա Ռագուէլ. Երդմնեցուցանեմ զքեզ. մի
գնասցես դու աստի մինչեւ կատարեսցին աւուրք
չորեքտասան հարսանեացս. եւ ապա առցես 24
դու զկէս ընչից իմոց, եւ երթիցես դու եւ աղ-
ջիկդ խաղաղութեամբ առ հայրն քո. եւ զայլն
ամենայն առնուցուք՝ յորժամ մեռանիցիմք ես
եւ կինս իմ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ կոչեաց Տուբի զՌափայէլ եւ ասէ ցնա.
3 Եղբայր Ազարիա, առ դու ընդ քեզ պատանի մի
եւ երկուս ուղտս, եւ գնա դու 'ի Ռագէս Մա-
րաց առ Գաբայէլ, եւ բեր դու ինձ զարծաթն
անտի. եւ զնա առեալ ընդ քեզ ածցես 'ի հար-
4 սանիսս. վասն զի երդուաւ Ռագուէլ եթէ ոչ
5 արձակեմ զքեզ. արդ հայրն իմ համարէ զա-
ւուրս. եւ եթէ յամեմք, մեծաւ վշտօք 'ի տրտ-
6 մութեան լինի։ Եւ գնաց Ռափայէլ եւ հան-
գեաւ առ Գաբայելայ, եւ ետ նմա զգիր մուր-
հակին. եւ եբեր նա զպարկան կնքովն հանդերձ
12 եւ ետ ցնա։ Եւ կանխեալ ընդ առաւօտն՝ գնա-
ցին նոքա 'ի հարսանիսն անդր. եւ հաճեցաւ Տու-
բիա ընդ կինն իւր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ Տուբիթ հայրն նորա զամենայն աւուրս
խորհէր 'ի սրտի իւրում, յորժամ կատարեցան
2 աւուրք ժամանակելոյն եւ ոչ եկին. եւ ասէ.
Արդեօք մեռաւ Գաբայէլ, եւ ոչ ոք ետ նմա զար-
ծաթն. եւ նա ոչ կամի գալ յամօթոյ։ Եւ տըր-
3 տում էր նա յոյժ. եւ ասէ ցնա կինն իւր. Կո-
4 րեաւ մանուկն, զի յամեաց այսչափ։ Եւ սկսաւ
5 նա լալ եւ ողբալ զնա, եւ ասէ. Ոչ է ինձ ոգւոյ,
որդեակ իմ, եւ ոչ ինչ. այլ ընդէր բնաւ թողի
6 զքեզ, լոյս աչաց իմոց։ Եւ ասէ ցնա Տուբիթ.
7 Լուռ լեր եւ մի հոգար. ողջ է։ Եւ նա ասէ ցնա.
Դու լուռ լեր եւ մի խաբեր զիս. զի մանկիկն իմ
կորեաւ։ Եւ ելանէր զօրհանապազ եւ զայր 'ի
ճանապարհն ընդ որ գնացինն. 'ի տուէ հաց ոչ
ուտէր, եւ 'ի գիշերի ոչ դադարէր 'ի սգալոյ զՏու-
բիա զորդին իւր, մինչեւ կատարեցան աւուրք
չորեքտասան հարսանեացն, զոր երդուաւ Ռա-
8 գուէլ լինել նոցա անդ։ Եւ ասէ Տուբիա ցՌա-
գուէլ. Արձակեա զիս, զի հայր իմ եւ մայր իմ
9 ոչ եւս ակն ունին տեսանել զիս 'ի հոգոց։ Եւ
ասէ ցնա Աներն իւր. Կաց մնա դու աստ առ իս,
եւ ես յղեցից մանկունս առ հայրն քո, եւ նոքա
10 պատմեսցեն նմա վասն քո։ Եւ ասէ Տուբիա.
Ոչ է այդպէս, այլ արձակեսցես զիս առ հայր
իմ։ Եւ յարեաւ Ռագուէլ եւ ետ նմա զՍառա
զկին նորա, եւ զկէս ընչից իւրոց, եւ զծառայ
11 եւ զաղախին եւ զանասուն եւ զարծաթ. եւ
օրհնեաց զնոսա, եւ արձակեաց եւ ասէ. Յաջո-
ղեսցէ ձեզ, որդեակ իմ, տէր Աստուած երկնից
12 մինչ չեւ մեռեալ իցեմ ես։ Եւ ասէ ցդուստրն
իւր. Պատուեա դու, որդեակ իմ, զսկեսուրն
քո եւ զսկեսրայրն, քանզի արդ նոքա են քո
հայր եւ մայր. եւ 'ի բաց լեր դու 'ի բանից աստ-

քութեանց։ Եւ համբուրեաց զնա. եւ Հեդնա 13
ասէ ցՏուբիա. Աղբայր սիրելի. ողջութեամբ
տարցէ զքեզ Տէր 'ի տուն քո. եւ տացէ տեսանել
ինձ զաւակ 'ի Սառայէ դստերէս իմմէ. զի
ըերկրեցայց ես առաջի Տեառն. եւ արդ յանձն
առնեմ զդա քեզ. եւ յանձն լիցի. մի տրտմեցուցանիցես
զդա յետ այսորիկ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Եւ Տուբիա երթայր եւ օրհնէր զԱստուած, 1
զի յաջողեաց նմա զճանապարհն նորա. օրհնէր
համայնէ զկինն իւր, եւ նա երթայր՝ ընդ նմա
մինչեւ մերձեցան նոքա 'ի Նինուէ։ Եւ ասէ Հռափայէլ 2
ցՏուբիա. Արդ ոչ գիտես դու, եղբայր.
որպէս թողեր դու զհայրն քո. եկ յառաջ անցցուք 3
մեք քան զկինդ քո, եւ պատրաստեսցուք
մեք զտունն. եւ առ դու 'ի ձեռն քո զլեղի ձկանն։ 4
Եւ գնացին նոքա. եւ եկն շունն զկնի նոցա։ Եւ 5
Աննա նստէր եւ սպասէր ըստ ամփոփութեանն
ճանապարհին որդւոյն իւրոյ. եւ ետես նա զնա 6
զի գայր, եւ ասէ. Ահաւասիկ որդին քո գայ.
եւ այրն որ ընկերն չոգաւ ընդ նմա։ Եւ ասէ 7
Հռափայէլ. Գիտեմ ես զի բանան աչք հօրն քոյ.
արդ ած շուրջ զաղեղն զլեղիդ, եւ նա կսկծեսցուցէ 8
եւ հանցէ զլուսմն յաչաց նորա, եւ տեսանիցէ։
Եւ ընթացաւ ընդ առաջ Աննա, եւ անկաւ 9
'ի վերայ պարանոցի որդւոյն իւրոյ եւ ասէ ցնա.
Տեսի ես զքեզ, որդեակ իմ. արդ այսուհետեւ
անհոգ մեռանիմ։ Եւ լային երկոքին։ Եւ Տուբիթ 10
ելանէր արտաքոյ առ դրունսն, խարխափէր
զոտսն. որդին ընթացաւ առ նա, եւ յարուցանէր
կանգնէր զհայրն իւր։ Եւ ցանէր նա 13
զլեղին յաչս հօրն իւրոյ, եւ ասէր. Քաջ լեր,
հայրիկ, եւ համբերեա։ Եւ իբրեւ եկաց վայր 14
մի, վաղվաղակի կեղեւեցան եւ անկան լուսանցքն
յաչաց նորա. եւ ետես նա զորդին իւր, եւ անկաւ 15
նա զպարանոցաւ նորա, եւ լայր եւ ասէր. 16
Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած, եւ օրհնեալ է անուն
քո յաւիտեանս, եւ օրհնեալ են ամենայն
սուրբք քո հրեշտակք. զի խրատեցեր եւ ողորմեցար 17
ինձ, զի տեսանեմ ես զՏուբիա զորդի
իմ։ Եւ եմուտ որդի նորա 'ի ներքս խնդութեամբ,
եւ պատմեաց նա հօրն իւրում զմեծամեծսն
որ եղեն նմա 'ի Մարս։ Եւ ել Տուբիթ ընդ 18
առաջ նուոյն իւրոյ խնդութեամբ, եւ օրհնէր
զԱստուած առ դրունսն Նինուէի, եւ զարմանային
ոյք տեսանէին զնա, զի յընթանալն իւրում
տեսանէր։ Եւ Տուբիթ գոհանայր առաջի 19
նոցա, թէ որպէս ողորմեցաւ նմա Աստուած։
Եւ իբրեւ մօտ եղեւ Տուբիթ առ հարսն իւր,
օրհնեաց զնա եւ ասէ. Եկիր ողջութեամբ,
դուստր. օրհնեալ է Աստուած՝ որ ած զքեզ
առ մեզ. եւ հայրն քո եւ մայրն քո։ Եւ եղեւ
ուրախութիւն ամենեցուն եղբարցն նորա որք
21 էին 'ի Նինուէ։ Եւ արարին նմա անդ հարսանիս
աւուրս եօթն։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ կոչեաց Տուբիթ զՏուբիա զորդին իւր եւ
ասէ ցնա. Տես արդ, որդեակ, զվարձս առնդ որ
2 եկն ընդ քեզ. եւ յաւելուլ յայն արժան է։ Եւ
ասէ ցնա. Հայր, ոչ ինչ պակասէ ինձ եթէ տամ
3 զմա զկէս ընչից իմոց զոր բերի. զի զիս ած առ
քեզ ողջ, եւ զկինն իմ ողջացոյց, եւ զարծաթն
4 իմ եբեր, եւ զքեզ նոյնպէս ողջացոյց։ Եւ ասէ
5 ծերն. Արժանի է առնդ։ Եւ կոչեաց նա զհրեշտակն՝
եւ ասէ ցնա. Առ դու զկէս այնր ամենայնի
6 զոր բերերն։ Եւ կոչեաց յայնժամ զնոսա
զերկոսին՝ եւ ասէ ցնոսա. Օրհնեցէք դուք զԱստուած,
եւ խոստովան եղերուք դուք նմա, եւ
տուք նմա փառս. եւ խոստովան եղերուք առաջի
ամենայն կենդանեաց վասն այդր զոր արար
ընդ ձեզ. զի բարի է օրհնել զԱստուած եւ բարձրացուցանել
զանուն նորա, եւ զպատգամս գործոց
Աստուծոյ՝ պատուով մեծացուցանել. եւ մի
7 յապաղէք խոստովան լինել նմա։ Զխորհուրդ
թագաւորի բարւոք է ծածկել, այլ զգործս Աստուծոյ
յայտնել փառօք։ Զբարիս գործեսջիք,
8 եւ չար ձեզ ոչ պատահեսցէ։ Բարի են աղօթք՝
պահօք եւ ողորմութեամբք եւ արդարութեամբք.
բարի է սակաւիկ մի արդարութեամբ
քան զբազում ինչս անիրաւութեամբ. բարի է
առնել զողորմութիւնս քան դնել զգանձս ոսկւոյ.
9 զի ողորմութիւն 'ի մահուանէ փրկէ, եւ
նա ինքն սրբէ յամենայն մեղաց. որք առնեն զողորմութիւնս
եւ զարդարութիւնս՝ լցցին կենօք.
10 եւ որք մեղանչենն՝ պատերազմողք են իւրեանց
11 կենացն։ Արդ ոչ ծածկեցից ես 'ի ձէնջ բան մի.
զի ասացի իսկ եթէ զխորհուրդս թագաւորի ծածկել
բարւոք է, այլ զգործս Աստուծոյ յայտնել
12 փառօք։ Յորժամ կայիր դու յաղօթս եւ նուն
քո Սառա, ես մատուցի զյիշատակ աղօթից ձերոց
առաջի Սրբոյն. եւ յորժամ թաղէիր դու
13 զմեռեալսն, ես ընդ քեզ էի. եւ յորժամ ոչն
դանդաղեցար 'ի յառնելն եւ թողուլ զճաշն քո՝
զի երթիցես եւ ամփոփիցես զմեռեալն, ոչ մոռացայ
զքեզ, յորժամ զբարիսն գործէիր. այլ
14 ընդ քեզ էի։ Եւ առաքեաց զիս Աստուած բժշկել
15 զքեզ եւ զնուն քո Սառա։ Ես եմ Հռափայէլ
յեօթանց անտի 'ի սրբոցն հրեշտակաց՝ որք
հանեն մատուցանեն զաղօթս սրբոցն, եւ մտանեն
16 առաջի փառաց Սրբոյն։ Եւ խռովեցան երկոքին՝
եւ անկան 'ի վերայ երեսաց իւրեանց, զի
17 զահի հարան յոյժ։ Եւ ասէ ցնոսա. Մի երկնչիք.

խաղաղութիւն լիցի ձեզ. եւ զԱստուած օրհնե-
ցէք. զի ոչ եթէ իմով ինչ շնորհօք եկի ես, այլ 18
կամօք Աստուծոյ մերոյ եկի. օրհնեցէք զնա յա-
ւիտեան. վասն զի զամենայն զաւուրսն զոր յայտ- 19
նեցի ձեզ, ոչ կերայ եւ ոչ արբի, այլ իբրեւ
տեսիլ տեսանէիք: Եւ արդ այժմ խոստովան ե- 20
ղերուք Աստուծոյ մերում, զի ելանեմ ես առ
այն որ առաքեացն զիս. եւ գրեցէք դուք զայս
ամենայն որ եղեւ եւ կատարեցաւ: Եւ գրեցաւ 21
'ի գիրսս. եւ այլ ոչ եւս տեսին զնա: Գոհանային 22
զգործոյն եւ զմեծամեծսն Աստուծոյ, եւ որ-
պէս երեւեցաւ նոցա հրեշտակն Տեառն:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Եւ Տոբիթ գրեաց զաղօթս 'ի ցնծութիւն' եւ 1
ասէ. Օրհնեալ է Աստուած որ կենդանին է յա-
ւիտեանս, եւ արքայութիւն նորա. զի նա հար- 2
կանէ եւ ողորմի, իջուցանէ 'ի դժոխս եւ հանէ.
եւ ոչ ոք է որ փախիցէ 'ի ձեռաց նորա: Խոստո- 3
վան եղերուք նմա, որդիք Իսրայէլի, առաջի ազ-
գաց. զի նա ցրուեաց զմեզ անդր 'ի նոսա. յայտ- 4
նեցէք զմեծութիւնս նորա, բարձրացուցէք զնա
առաջի ամենայն կենդանեաց, զի նա Տէր է մեր
Աստուած մեր, Աստուած հայր մեր մինչեւ յա-
մենայն յաւիտեանս: Եւ տանջեաց զմեզ յամե- 5
նայն յանիրաւութիւնս մեր, եւ դարձեալ ողոր-
մեսցի մեզ, եւ ժողովեսցէ զմեզ յամենայն ազ-
գաց յորս եւ ցրուեցաք 'ի նոսա: Եթէ դարձջիք 8
դուք 'ի նա բոլորով սրտիւ ձերով եւ յամենայն
անձնէ, եւ արասջիք դուք առաջի նորա զճշմար-
տութիւն, յայնժամ դարձցի նա առ ձեզ, եւ մի
ծածկեսցէ նա զերեսս իւր 'ի ձէնջ. եւ տեսա- 6
նիցէք դուք զոր առնիցէ ընդ ձեզ, եւ խոստո-
վան եղիջիք դուք նմա ամենայն բերանովք ձե-
րովք. եւ օրհնեցէք զՏէր որ արդարն է, եւ
բարձր արարէք զԹագաւորն յաւիտենից: Եւ 7
ես յերկրի գերութեանս իմում գոհացայց զնմա-
նէ, եւ ցուցից զզօրութիւն եւ զմեծութիւն նո-
րա ազգաց մեղաւորաց: Եւ արդ դարձարուք,
մեղաւորք, եւ արարէք զարդարութիւն առաջի
նորա. զի ով գիտէ, հաճեսցի եւ ողորմեսցի ձեզ:
Այլ ես զԱստուած իմ օրհնեցից, եւ անձն իմ 9
զԹագաւորն երկնից, եւ ցնծացայց ես 'ի մեծու-
թեան նորա. ասասցեն զայս ամենայն ազգք, եւ 10
խոստովան եղեն նմա յԵրուսաղէմ 'ի քաղաքն
սուրբ. եւ խրատեաց նա զորդիս ժողովրդեան 11
քոյ, եւ դարձցի եւ ողորմեսցի որդւոցն արդա-
րոց: Գոհացիր դու զՏեառնէ բարեբարէ, եւ 12
օրհնեսցես դու զԹագաւորն յաւիտենից. զի դար-
ձեալ զխորանն իւր շինեսցէ 'ի քեզ ուրախու-
թեամբ, եւ բերկրեսցին 'ի քեզ որ գերեալքն 13
են, եւ սիրեսցեն զքեզ որք չուառացեալքն են
14 յամենայն ազգաց յաւիտենից: Ազգք բազումք
'ի հեռաստանէ եկեսցեն, յանուն տեառն Աս-
տուծոյ բարձեալ բերիցեն զպատարագս իւ-
րեանց 'ի ձեռս իւրեանց' մատուցանել զայն Թա-
գաւորին երկնաւորին. եւ տացեն քեզ զուրա-
16 խութիւն ազգէ մինչեւ յազգ: Եւ անիծեալ լի-
ցին ամենայն ատեցեալք քո, եւ եկեսցեն օրհնու-
17 թիւնք 'ի վերայ սիրելեաց քոց. ցնծա եւ ուրախ
լեր դու 'ի վերայ որդւոցն արդարոց, եւ ժողո-
վեսցին նոքա 'ի միասին, եւ օրհնեսցեն զՏէր ար-
18 դարութեանց 'ի միասին: Երանեալք իցեն որք
սիրեսցեն զքեզ, եւ ցնծասցեն նոքա 'ի խաղա-
ղութեան քում. եւ երանի իցէ այնոցիկ որք
տրտմեցանն 'ի վերայ բեկման քո, զի անդրէն 'ի
քեզ բերկրեսցին' 'ի տեսանել նոցա զփառսն քո.
19 եւ ուրախ լիցին մինչեւ յաւիտեանս: Անձն իմ
21 օրհնեսցէ զԱստուած զԹագաւորն մեծ. զի շի-
նեսցի Երուսաղէմ 'ի քարանց պատուականաց,
'ի շափիղայ եւ 'ի ոսկւոյ, եւ այլ եւս պա-
տուական քարամբք. պարիսպք քո եւ աշտա-
22 րակք եւ մարտկոցքն քո յոսկւոյ սրբոյ, եւ ա-
մենայն հրապարակքն Երուսաղէմի բիւրեղ եւ
23 զոհանակ եւ սարդիոն ակամբք կազմեսցին: Եւ
ասասցեն յամենայն փողոցս Երուսաղէմի, ալէ-
լուիա. եւ օրհնեսցեն եւ ասիցեն. օրհնեալ է
Աստուած որ բարձրացոյց զամենայն աշխարհս
յաւիտեանս:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ իբրեւ դադարեաց Տոբիթ յօրհնութենէս
2 յայսմանէ, եւ էր ինքն ամաց յիսուն եւ ութ'
յորժամ կուրցին աչք նորա, եւ յետ ամաց ու-
3 թից' բացան միւսանգամ աչք նորա. եւ առնէր
նա ողորմութիւնս, եւ յաւել եւս երկնչել 'ի
4 տեառնէ Աստուծոյ եւ խոստովան լինել նմա: Եւ
5 ծերացաւ նա յոյժ. կոչեաց նա զորդին իւր, եւ
զորդի որդւոյն իւրոյ, եւ ասէ ցնա. Որդեակ,
առ դու զորդիս քո, զի աշխատեալ ես ծերա-
ցեալ եմ եւ մերձ եմ 'ի մեռանել. արդ երթ դու
6 յերկիրն Մարաց, որդեակ իմ. զի հաւատամ
ես, որպէս եւ խօսեցաւ Յովնան մարգարէ վասն
Նինուէի եթէ կործանեսցի, եւ յերկիրն Մա-
րաց եղիցի խաղաղութիւն մինչեւ 'ի ժամանակ
մի: Զի եղբարք մեր ցրուեսցին 'ի բարի երկրէն,
եւ Երուսաղէմ եղիցի աւերակ եւ անապատ, եւ
տունն Աստուծոյ 'ի նմին հրձիգ լիցի, եւ յաւեր
7 լիցի մինչեւ 'ի ժամանակս: Եւ դարձեալ ողոր-
մեսցի նոցա Աստուած, եւ դարձուսցէ զնոսա
անդրէն յերկիրն, եւ շինեսցեն նոքա զտաճարն,
ոչ եթէ ըստ օրինակի առաջնոյն, մինչեւ լցցին
ժամանակք յաւիտենից. եւ յետ այսորիկ դարձ-
ցին 'ի գերութենէ անտի, եւ շինեսցեն զԵրու-

[illegible] փառօք եւ մեծաւ պատուով. եւ տա-
ճարն Աստուծոյ ՚ի նմին շինեսցի յամենայն ազգս
յաւիտենից, շինուածով փառաւորաւ որպէս եւ
խօսեցան զնմանէ մարգարէքն։ Եւ ամենայն հե- 8
թանոսք դարձցին ճշմարտութեամբ երկնչել ՚ի
Տեառնէ Աստուծոյ, եւ կործանեսցեն եւ ՚ի բաց
թաղեսցեն զկուռս իւրեանց, եւ օրհնեսցեն ա- 9
մենայն հեթանոսք զՏէր, եւ ժողովուրդն խոս-
տովան լիցի առ Աստուած իւր։ Եւ բարձրա-
ցուսցէ Տէր զժողովուրդն իւր. եւ ցնծասցեն ա-
մենեքեան որք սիրեն զՏէր Աստուած ճշմար-
տութեամբ եւ արդարութեամբ. եւ արասջիք
գութ ողորմութեան հարց մերոց։ Եւ արդ, որ- 10
դեակ իմ, գնա դու աստի. զի լինելով լինի զոր
ասաց մարգարէն Յովնան։ Այլ դու պահեսցես 11
զօրէնս եւ զհրամանս. եւ լեր դու ողորմած եւ
արդար, զի բարի լինիցի քեզ. եւ թաղեսցես 12
զիս, եւ զմայր քո ընդ իս. եւ մի եւս հանգիցես
դու ՚ի Նինուէ։ Որդեակ իմ, տես դու որպէս
արար Ադամ Աքիաքարայ որ սնոյց զնա, որպէս
՚ի լուսոյ տարաւ զնա ՚ի խաւար, որչափ չար ա-
ծոյց ընդ նա. այլ Աքիաքարոս ապրեցաւ, եւ
նմա հատուցումն անդրէն հատուցաւ, եւ էջ
նա փոխանակ նորա ՚ի խաւարն. եւ Մանասէ ա-
րար զողորմութիւնս, եւ ապրեցաւ յորոգայթ մա-
հուն՝ զոր թաքոյցն նմա. եւ Ադամ անկաւ յո-
13 րոգայթ՝ եւ կորեաւ։ Եւ արդ դու, որդեակ իմ,
տես որպիսի առնէ ողորմութիւն, կամ որպէս
փրկէ արդարութիւն։ Եւ իբրեւ զայս ասաց,
կատարեաց զհոգին իւր ՚ի մահիճս մահճոյն, զի
էր նա ամաց հարիւր եւ յիսուն. եւ թաղեաց
զնա որդին իւր լի փառօք եւ բարի վախճանաւ.
14 Եւ յորժամ մեռաւ Աննա՝ թաղեաց եւ զնա առ
հօրն իւրում։ Եւ գնաց Տուբիա կնաւ իւրով եւ
որդւովք իւրովք հանդերձ՝ յԷկբատանս Մա-
15 րաց՝ առ Ռագուէլ աներ իւր. Եւ ծերացաւ նա
պատուով մեծաւ. եւ թաղեաց նա զաներն իւր
եւ զզոքանչն՝ փառօք եւ պատուով, եւ ժառան-
գեաց զտունն նոցա եւ զտունն Տուբիթայ հօրն
16 իւրոյ. եւ մեռաւ նա ամաց հարիւր եւ քսան
17 եւ եօթն յԷկբատանս Մարաց. Եւ մինչ չեւ մե-
ռեալ էր նորա, լուաւ ինքն զկործանումն Նի-
նուէի, զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր Ասուե-
րոս. եւ ուրախ եղեւ Տուբիա՝ մինչ չեւ մեռեալ
էր նորա ՚ի վերայ Նինուէի. փառս ետ գոհանա-
լով զԱստուծոյ, որում փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ

[illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ԳՐՈՑՆ ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ

Ա. [illegible]

եւ պաշարեաց զԵրուսաղէմ. եւ հաշտութիւն խօսեցեալ եմուտ յԵրուսաղէմ, եւ կործանեաց զպարիսպս նորա։

ԺԲ. Դեմետրիոս Սելեւկեանց հաւանութեամբ թագաւորեաց ծածկեցելոյ եւ ըմբռնեալ սպան զԱնտիոքոս. առ նա Յակիմոս անօրէն յորդորէր զՅուդայէ՝ ասելով եւ գնալ քաղաքաւորութեանն, եւ նա եւս ընդ նմա զԲակքիդ. որ ոչ կարաց ըմբռնել զՅուդա. եւն ապա Նիկանոր, եւ սպանեալ առ ձորին հրով, եւ ծախեալ ընդ Յուդայի՝ սպանաւ Նիկ. եւ զօրքն. եւ կախեցաւ գլուխն ձեռամբն զպարսպաւն Երուսաղեմի։

ԺԳ. Ի հաւատ յաղթութեանն Հասմոնեցւոց՝ մեռանի առ նոսա ասելով Յուդայի. զոր ընկալեալ զաշխարհ՝ գրեցին Դեմետրիոյ մի մտանել Հրէից. որոց ոչ անսացեալ զօրաւորեաց զօրս ընդ Յակիմայ եւ Բակքիդեայ. որոց պատերազմել սպանանել Յուդայի, անկաւ 'ի պատերազմին։

ԺԴ. Յետ նորա եկաց Յովնաթան, եւ որդիքն Ամբրեայ հրամանաւ Բակքիդեայ կալան զՅովհաննէս եղբայր Յովնաթանեայ, զորոյ փոխարէն առին վրէժ յորդւոցն Ամբրեայ 'ի հարսանեաց անդր։ Իմանալով բագրեւանդ, կալան զբազումս. Յակիմոս բարձեալ եկաց որպէս յԱստուծոյ. եւ Բակքիդէս իբրեւ ոչ կարաց կալնուլ զՅովնաթան՝ չոգաւ եւ այլ ոչ դարձաւ։

ԺԵ. Թագաւորեաց Աղեքսանդրոս անտիոքեանց 'ի Պտղոմայիս, եւ պատրաստէր 'ի մարտ ընդ Դեմետրի. առաքէր Դեմետր առ Յովնաթան բանս հաշտութեան։ Նոյնպէս Աղեքսանդրոս՝ եւ առաքեաց Յովնաթանու թագ եւ ծիրանիս, եւ եղեւ նմա ուխտադիր. զոր քակելոյ սակս՝ յղեաց Դեմետր առ Յովնաթան բազում խոստմունս ձգել զնա առ ինքն, որում ոչ կալաւ յանձն, այլ միաց ընդ Աղեքսանդրի։

ԺԶ. Սպանաւ Դեմետր առաջի Աղեքսանդրի. եւ Աղեքսանդր փեսայացեալ Եգիպտոսի Պտղոմեայ մեծարէր շքով պատուեաց զՅովնաթան։

ԺԷ. Դեմետր որդի Դեմետրեայ 'ի Կրետեայ ոչ եկեալ հալածելովն զայլս Աղեքսանդրի, ապստամբէր եւ զօրս 'ի ձեռն Ապողոնեայ առաքէ 'ի մարտ ընդ Յովնաթանու. զորս սատակէ հարեալ Յովնաթան՝ առեալ Ազովտոս եւ Ասկաղոն. իրիք պատուի յԱղեքսանդրէ առնէ թագգի. ոսկի եւ զԱկկարոն հանդերձ սահմանօքն։

ԺԸ. Պտղոմէոս առեալ Աղեքսանդրու՝ նենգութեամբ դստերն յաղթեաց զաշխարհն փեսային մինչեւ ցԱնտիոքիա, եւ հանեալ 'ի նմանէ զդուստրն ետ Դեմետրի. իսկ Զաբդէլ արաբացին հատեալ զգլուխն Աղեքսանդրի մատոյց Պտղոմեայ, եւ յաւուրն երրորդի մեռաւ Պտղոմէոս։

ԺԹ. Թագաւորէ Դեմետր. իսկ Յովնաթան սկսեալ մտերմացուցանել զմարտն 'ի վերայ միջնաբերդին Երուսաղէմի. ընդ որ բարկանայր Դեմետր. առ որ եկեալ Յովնաթան՝ բազում պատուօ եւ ընծայ հաշտեաց զանձն 'ի նմանէ գտանէր։

Ի. Աղաւաղեալ զօրքն 'ի Դեմետրեայ թագաւորեցուցանել զԱնտիոքոս աղեքսանդրեան. խնդրեաց Յովնաթան 'ի Դեմետրեայ՝ տալ նմա 'ի ձեռս զմիջնաբերդն Երուսաղեմի. զոր խոստացաւ, եւ այլ եւս՝ միայն զի տացէ նմա զօրս 'ի Հրէից զինուորս, զի մի սպանցի. առեալ էր, փրկեցան՝ ոչ եւս եկաց 'ի խոստմունսն։

ԻԱ. Թագաւորեցուցեալ Տրիփոն զԱնտիոքոս. յորմէ՝ 'ի պատահելն մարտին՝ յաղթահարեալ Դեմետրի, գնաց փախստեայ։

ԻԲ. Մեծացեալ պատուեաց Անտիոքոս զՅովնաթան ոսկի սպասուք եւ թագիւ, շնորհէր. եւ զՍիմովն եղբայր նորա զօրավար 'ի ծովէն մինչեւ ցԵգիպտոս. եւ ոչ կարացին իշխանք Դեմետրի խափանել զՅովնաթան. այլ հալին մեծա փառօք պատերազմաց յաղթութեամբ։

ԻԳ. Առաքեաց նորոգել Յովնաթան զուխտն առ Հռոմայեցիս. զոր ընկալեալ գրեցին եղբարս զՀրէից զսպարտացիս, եւ յԱբրահամէ սերեալս։

ԻԴ. Գումարեցան զօրքն 'ի վերայ Յովնաթանու իշխանք Դեմետրի, որոց ընդ առաջ ելեալ պատրաստէր զիւրեամբքն գիշերամարտի. յորմէ զարհուրեալ թշնամեացն խոռա խոլ խարոյկս վառեալ թողին եւ փախեան։

ԻԵ. Պարտութիւն Յովնաթանու 'ի վերայ արաբացւոց, զաբադեցւոց, յորդանեացւոց. եւ զի ամուր շինել կամէր փակել պաշարեաց նոյնպէս զորս 'ի միջնաբերդին Երուսաղէմի, ոչ տալով մուտ կամ ել. նա եւ զպարիսպն ամրացոյց զԵրուսաղէմի։

ԻԶ. Խնդրէր Տրիփոն թագաւորել, այլ կասկածէր 'ի Յովնաթանայ. իբրեւ յայտնի պատերազմաւ ոչ կարէր առնել, նենգութեամբ թուլութեամբ զօրացն 'ի նմանէ. կոչէր զնա 'ի Պտղոմայիս. եւ սակաւ զօրօք ընդ նմա։ Աստ գնաց, եւ կալաւ զնա, եւ զհամաւն 'ի սեղանի նորա. առ որ յղեաց Տրիփոն՝ թէ վասն պարտուց արծաթոյ ունիմ զՅովնաթան. որդ տուր զարծաթն եւ զորդիսն պատանդս. իբրեւ ա՛ռ սպան զՅովնաթան. զոր բարձեալ թաղեաց Սիմովն առ հարսն եւ եղբարսն։

ԻԷ. Սպան Տրիփոն զԱնտիոքոս մանուկ եւ թագաւորեաց։ Սիմովն ամրացոյց զբերդերն, եւ խնդրեաց հաշտութիւն 'ի Դեմետրեայ, յանձն առ եւ օրէր խաղաղութիւն եւ ազատութիւն Հրէից. պաշարեաց Սիմովն եւ առ զԳազա. նեղեցան եւ որք 'ի միջնաբերդին, եւ ետուն զնա 'ի ձեռն Սիմովնի. զոր սրբեալ բնակէր 'ի նմա ուրախութեամբ գնդաւն, եւ կացոյց զՅովհաննէս որդի իւր զօրավար զօրուն։

ԻԸ. Ել Դեմետր 'ի Մարս եւ 'ի Պարթեւս, առնուլ թիկունս եւ մարտնչել ընդ Տրիփոնեայ. ըմբռնեցաւ 'ի Պարթեւացն եւ եդաւ 'ի բանտի։ Եւ յաւուրս Սիմովնի մեծաւ խաղաղութեամբ եւ բարեփառութեամբ կայր ազգն Հրէից։

ԻԹ. Ի ժամանակս այնմիկ թղթիւ հաստատեցին ընդ Սիմովնի, որոց արձակեաց զհրեշտակս եւ վահան ոսկեղէնս մեծագինս առ Հռովմայեցիս ուխտ հաշտութեան 'ի մէջ ազգին. եւ զի ընդարձակս զաւրն Հասմոնեցւոց զՍիմովն՝ հաստատեցին զիշխանութիւն նորա։

Լ. Անտիոքոս դեմետրեանց որ է սիդեցւոյն՝ պատուէ մեծապէս զՍիմովն փառօք եւ ազատութեամբ հարկաց, եւ ետ նմա զկնի մնալոյ Տրիփոնեայ՝ որ գնաց փախստեայ 'ի Դովրա քաղաք ծովեզերեայց, եւ անդ պաշարեաց։

ԼԱ. Խնդրեն հաւն Հռովմայեցիք հասանելոյ առ Պտղոմէոս Եգիպտոսի, եւ առ այլ թագաւորս ասիացւոց, Գորտինեայ, յաշխարհս եւ յայլս, զի պատուեալ լինին Հրէայք, եւ մի որ նոցա մեղիցէ։

ԼԲ. Դարձաւ չքնաղ Անտիոքոս 'ի թշնամութեամբ ընդ Սիմովնի. իբրեւ փախեաւ Տրիփոն 'ի նմանէ, եւ զօրս 'ի ձեռն Կենդեբեայ յղեաց անդ՝ զհետ երայ. որոց ընդդէմ գումարեաց Սիմովն զզօրսն եւ զորդիսն, որք զօրացան ոգով հարեալ, զփախուցեալսն 'ի բաց Ազովտոյ հրով այրեցին, եւ դարձան յաղթութեամբ։

ԼԳ. Աղեքսանդրոս փեսայ Սիմովնի՝ ակն եդեալ իշխանութեանն, նենգութեամբ սպան զՍիմովն որդւովքն 'ի ամրոցին Դոկոյ. իբրեւ ընդ գինի մտին, սպան զՍիմովն եւ զորդիսն որք ընդ նմա էին 'ի Դովկոս քաղաքի։ Յովհաննէս որդի նորա իբրեւ լուաւ զսպանումն հօրն եւ զեղբարցն, զգուշացաւ անձին. եւ եղեւ քահանայապետ. եւ կալաւ զիշխանութիւնն յետ հօրն. եւ 'ի նմանէ որդի 'ի հօրէ մինչեւ ցՀերովդէս, յորոյ աւուրս ծնաւ Քրիստոս։

Այս են ժամանակք պատմութեան գրոցս այսոցիկ. 'ի թագաւորելոյն Անտիոքայ Եպիփանու մինչեւ 'ի մահն Սիմովնի, ամք քառասուն եւ հինգ. եւ անտի մինչեւ ցՀերովդէս՝ ամք հինգ եւ վեց։ Բայց գիրքս մակաբայեցւոց, ոչ 'ի մահուանէն Աղեքսանդրի՝ այլ յետ սորա ամի, յերրորդ ամէն Կասանդրեայ, որ զհետ Փիլիպպոսի Արիդեայ եհան ամն թագաւորացն մակեդոնացւոց, սկսանի թուել զժամանակս Յունաց։

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եւ յետ հարուածոյն Աղեքսանդրի կայսեր 1
Մակեդոնացւոց որդւոյ Փիլիպպեայ, որ խաղաց
գնաց նա յերկրէն Քետիմացւոց, 'ի ժամանակի
զի հարկանէր զԴարեհ արքայ զՊարսից եւ զՊար-
թեւաց, որ եւ թագաւորեաց իսկ յետ նորա
'ի վերայ Յունաց աշխարհին եւ Հոռոմոց. եւ զօ- 2
րաժողով լինէր մեծաւ սպառազինու, զամուրս
հարկանէր, զբազում թագաւորս 'ի սուր սուսե-
րի իւրոյ սատակէր. անցեալ զաւար բազում ազ- 3
գաց ազգաց հեթանոսաց, եւ առնէր երկիրս ա-
մենայն առաջի նորա։ Զօրաժողով լինէր զօրք 4
բազմք, եւ հասանէր 'ի վերայ երկրի՝ յամենայն
պետութեանցն զօրութեանց, եւ զաշխարհս ա- 5
մենայն 'ի հարկի կացուցանէր։ Եւ յետ այսր 6
անկանէր 'ի մահճիճս իւր եւ զախտ մահու ճա-
նաչէր. եւ իբրեւ ետես եթէ մեռանելոց, կոչեաց 7
նա զծառայսն զդայեկորդիսն իւր, զչորեսին փա-
ռաւորեալս 'ի նմանէ, որ ընդ նմա իսկ սնեալ
էին 'ի մանկութենէ. եւ բաժանեաց եւ ետ նո-
ցա զթագաւորութիւնն իւր, մինչդեռ ինքն կենդա-
նի էր. եւ թագաւորեաց Աղեքսանդրոս ամս եր- 8
կոտասան եւ մեռաւ։ Յետ նորա զատեալ հաս- 9
տատեցան կացին յիւրաքանչիւր տէրութեան
դայեկորդիքն իւր. Թագ կապեցին իւրաքանչիւր 10
յետ մահու նորա, եւ որդիք նոցա յետ նոցա՝ ամս
բազումս. բազմացուցին զանօրէնութիւնս, եւ
լցին զերկիր չարեօք իւրեանց։

Ա. Ի նոցանէ բղխեաց արմատ չարի, շառաւիղ 11
զաւակութեան անօրէնն Անտիոքոս, որդի Անտիո-
քայ արքայի, որ էր պատանդեալ 'ի պատանդս 'ի
Հռոմ քաղաքի. եւ թագաւորեաց նա յամին
հարիւրորդի երեսներորդի եօթներորդի թա-
12 գաւորութեանն Յունաց։ Յաւուրս ժամանա-
կացն այնոցիկ՝ ելին զաւակ յորդւոցն Իսրա-
յէլի ոմն անօրէնք, 'ի բանս պատիր՝ 'ի բանս
հրապուրանաց արկին զբազումս եւ ասեն. Ե-
կայք երթիցուք ուխտ դիցուք եւ դաշինս
կապեսցուք ընդ ամենայն ազգս հեթանոսաց՝ որ
շուրջ զմեօք բնակեալ են. զի յաւուրցն ժամա-
նակաց հետէ՝ յորմէ անջատաք մեկնեցաք մեք 'ի
նոցանէն, չարիք բազումք կարեւորք եկին հա-
13 սին 'ի վերայ մեր։ Հաճոյ թուեցաւ բանն 'ի
14 միտս բազմաց, յօժարեցին ոմանք 'ի ժողովրդե-
նէ անտի երթալ յանդիման լինել թագաւորին.
եւ ետ նոցա իշխանութիւն թագաւորն՝ գործել
զամենայն իրաւունս ըստ օրինացն հեթանոսաց։
15 Եւ շինեցին հրապարակս մեհենիցն յԵրուսա-
16 ղէմ ըստ օրինացն հեթանոսաց. եւ հատանէ-
ցին իւրեանց օրէնս անթլփատութեան, եւ ա-
պստամբ եղեն յուխտէ կտակարանացն սրբու-
թեան. զուգեցան ընդ հեթանոսս, յօժարեցին
17 կամեցան առնել զչարիս։ Եւ իբրեւ աջողեցաւ
թագաւորութիւնն առաջի Անտիոքայ, եդ 'ի
մտի իւրում նա թագաւորել եւ 'ի վերայ երկրին
Եգիպտացւոց, միաբանել զերկոսին թագաւո-
18 րութիւնս։ Դիմեաց խաղաց գնաց նա 'ի վերայ
երկրին Եգիպտացւոց զօրօք բազմօք, կառօք եւ
19 փղօք եւ նաւօք բազմօք, տալ պատերազմ ընդ
Պտղոմեայ թագաւորին Եգիպտացւոց. 'ի պար-
տութիւն մատնեցաւ Պտղոմէոս յերեսաց նորա.

եւ փախստական լինէր առաջի նորա · յայնմ
մարտի բազումք վիրաւորք անկանէին ։ Առառակ 20
ունէր ընդ աշխարհն ամենայն Անտիոքոս ·
փոյ հասանէին , որով աւար զաւարն ժողովէին .
եւ առնուին զամուրսն ամենայն երկրին Եգիպտացւոց
։ Եւ յետ հարուածոյն Եգիպտացւոց դարձաւ 21
Անտիոքոս , յամին հարիւրորդի քառասներորդի
երրորդի · եւ եկն եհաս 'ի վերայ քաղաքին եւ 22
բռնաւորեցաւ մեծաւ պատերազմաւ · եւ եկն 23
եմուտ 'ի սրբութիւն անդր մեծաւ հպարտութեամբ
, եւ առ նա զսեղանն ոսկի եւ զաշտանակն
լուսոյ եւ զամենայն կահս նորին , զսեղանն
առաջաւորաց , զսկիհսն եւ զտաշտսն եւ զխնկացոյն
եւ զվարագոյրսն ամենայն , զպսակսն եւ
զզարդն ոսկի ։ Եւ զառաջինն զինչս յանդիման 24
տաճարին , կեղեւեաց հանեաց զամենայն , առ
նա զարծաթն եւ զոսկին , զկահն եւ զզարդն , եւ
զամենայն գանձսն պատուականսն · եւ առ նա զգանձս
ծածկեալս զոր եգիտ եւ զամենայն անօթ
ցանկալի . եւ գնաց նա յերկիր իւր ։ Եւ եհեղ արիւն 25
բազում , եւ գործեաց մեծամեծս անհնարս ·
խօսեցաւ զամբարտաւանութիւն մեծաւ հպարտութեամբ
։ Եւ եղեւ սուգ մեծ 'ի վերայ Իսրա- 26
յէլի · ընդ ամենայն տեղիս իւրեանց հեծեծեցին 27
իշխանք եւ ծերք , կուսանք եւ երիտասարդք տկարացան
, եղծաւ գեղ կանանց , եւ ամենայն 28
փեսայից լի էին բերանք ողբոց լալութեան , եւ
ամենայն հարսանց եղեն տրտմեալք սգոյ տրտմութեան
իւրեանց · եւ շարժեցաւ երկիր 'ի վերայ 29
բնակչաց իւրոց , եւ ամենայն տունն Յակոբայ
զգեցաւ զամօթ զանարգանաց ։

Բ Զկնի երկուց ամաց ժամանակաց այնոցիկ · 30
առաքեաց արքայ Անտիոքոս իշխան հարկահան
'ի քաղաքս Հրէաստանի , եւ եկն յԵրուսաղէմ
զօրօք բազմօք · խօսէր սնոտի բանիւք խաղաղութեան 31
նենգութեամբ , եւ նոքա հաւատացին
նմա ։ Եւ անկաւ նա 'ի վերայ քաղաքին յանկարծակի 32
, եւ հար զնոսա հարուածս մեծամեծս · եւ
սատակեաց ժողովուրդս բազումս յԻսրայէլէ · եւ 33
առ նա զաւար քաղաքին , եւ հրձիգ արար զամենայն
փողոցս տաճարին , զապարանս նորա · քակեաց
եւ աւերեաց զպարիսպս քաղաքին ,
եւ զամենայն զորս շինուածս զապարանս նորա
· 'ի գերութիւն վարեցին զկանայս եւ զմանկունս 34
, եւ զամենայն անասուն նոցա 'ի ժառանգութիւն
իւրեանց ։ Եւ շինեցին զամրականն 35
Դաւթի քաղաքին 'ի պարիսպ ամուր , աշտարակս
հզօրս · եւ եղեւ նոցա այն բերդ . բերդ
'ի բերդի ամրացելոց քաղաքին · եւ անդր մուծին 36
ազգ մեղաւոր՝ զարս անօրէնս , ամրացուցին զնոսա
զինս , համբարեցին զկերս հանդերձ , եւ զաւարն
զօրն Երուսաղէմի 'ի նմին կուտեցին · եւ 37
եղեն յորոգայթ մեծ եւ 'ի խափան սրբութեանն 38
եւ 'ի սատանայ չար ամեն Իսրայէլի հանապազ

39 զօրգ · եւ հեղին զարիւն զարգար շուրջ զսրբու-
40 թեամբն , եւ պղծեցին զսրբութիւնն ։ Փախուցեալ
գնացին այնուհետեւ բնակիչքն Երուսաղէմի
վասն նոցա · եւ եղեւ նա բնակութիւն օտարաց
, եւ եղեւ օտարացեալ 'ի զաւակէ իւրոց
41 ծննդոց , զի որդիք նորա թողին զնա · եւ սրբութիւն
նորա աւերեցաւ եւ եղեւ յանապատ ·
դարձան տօնք տարեկանաց նորա 'ի սուգ , եւ
շաբաթք նորա յամօթ նախատանաց · պատիւ
42 նորա անարգանեցաւ , եւ փառք նորա ըստ անարգանաց
, եւ բարձրութիւն նորա 'ի սուգ կործանեցաւ
43 ։ Ընդ ամենայն աշխարհս հրովարտակս
արձակեցան , զի թողցեն ամենայն բնակիչք երկրի
զօրէնս իւրաքանչիւր , եւ 'ի մի օրէնս նոքա
44 կացցեն ։ Յանձն առին ազգք ամենայն ըստ հրամանին
45 արքունի · եւ բազումք եւս յԻսրայէլացւոց
անուն գործեան 'ի պաշտօնն անօրէնութեան ,
եւ զոհեցին կռոց նոցա , եւ պղծեցին զշաբաթ
46 իւրեանց ։ Հրեշտակս արձակեաց Անտիոքոս
հրովարտակօք հանդերձ յԵրուսաղէմ՝ 'ի քաղաքն
Հրէաստանի՝ գնալ զհետ յօրէնս
47 օտարաց , եւ խափան առնել ողջակիզացն
պատարագաց եւ զոհիցն սրբութեան ,
48 պղծել զշաբաթս եւ զտօնս տարեկանաց , եւ
49 ապականել զսրբութիւնն , եւ նուիրեալ սեղանս
50 կանգնել , երեւեցուցանել անդս մեհենից · զոհել
51 զխոզս եւ խաշինս զանասունս , եւ թողուլ
զորդիս նոցա անթլփատս , պղծել զանձինս նոցա
յամենայն պղծութիւն անօրէնութեան · զի
մոռասցին զամենայն օրէնս եւ փոխեսցեն զիրաւունս
52 · եւ որ ոչ կացցէ 'ի հրամանի թագաւորին՝
53 մահու մեռցի ։ Ըստ ամենայն բանի զոր
գրեաց թագաւորն՝ արար աւետաւոր ըստ ամենայն
54 տեղիս , եւ պատուէր ետ քաղաքացն
Հրէաստանի՝ մատուցանել զոհս քաղաքի քաղաքի
55 ։ Եւ ժողովեցան առ նոսա այր ամենայն
որ ապստամբ լինել էր յօրինացն անտի , եւ չարիս
56 գործեցին · եւ արարին ամրոցս փախուստեան
ամենայն տեղիս ամրութեան ապաստանաց
57 նոցա ։ Յամին հարիւրորդի քառասներորդի
հինգերորդի , յամսեանն Քասղեւ , որ օր քսան
եւ հինգ էր ամսոյն , շինեաց նա պատկեր պղծութեան
58 աւերածի 'ի վերայ սեղանոյն · ընդ
ամենայն Հրէաստան շուրջ զքաղաքօք շինեցին
մեհեանս , եւ 'ի վերայ ամենայն դրանց տարանցն
, եւ ընդ ամենայն գնայս քաղաքացն
59 խունկս արկանէին ։ Եւ զգիրս ամենայն կտակարանացն
զոր գտանէին՝ պատառէին եւ հուր
60 կիզուին · եւ առ ում ուրեք գտանէին գիրք կտակարանաց
, կամ թէ որ ուրեք ընդ օրէնս հաւանէր
, հրամանն թագաւորին զնա մահու
61 սատակէին ։ Եւ այսպէս սատակեցեալ էր հրամանն
'ի վերայ Իսրայէլացւոց , առնել նոցա զոր
62 գտանէին ամիս ամիս 'ի մէջ քաղաքացն ։ Եւ

ըստ քսան և հինգ և քսան և հինգ ամսոյ՝
զոհս 'ի բագինս բագնին մատուցանէին, որ է 'ի
վերայ սեղանոյն։ Եւ զկանայսն որոց զմանկունսն 63
իւրեանց թլփատեալ էր՝ սպանանէին ըստ հրա-
մանին, և զմանկունսն զտղայսն մարցն կա- 64
խէին ըստ հրամանին արքային, և զթլփատողսն
և զորդիս նոցա ըստ նմին օրինակի։ Եւ բա- 65
զումք յիսրայելացւոց հաստատեցան անձանց
զանձինս իւրեանց՝ զի մի կերիցեն 'ի պղծութենէ
անտի. յանձն առին յօժարութեամբ մեռանել,
և ոչ պղծել զանձինս իւրեանց 'ի խառնակ կե-
րակրոյ անտի, զի մի սուրբ կտակարանքն պղծե- 66
ցին, և մեռան բազումք 'ի նոցանէ. և եղև 67
անուրախութեան 'ի վերայ Իսրայէլի մեծ յոյժ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Յաւուրս ժամանակացն այնոցիկ համբարձաւ 1
Մատաթի Սիմէոնեան որդի Յովհաննու, քահա-
նայ յորդւոցն Յովարիբայ յԵրուսաղեմէ, եկն և
նստաւ նա յամուրս այրիցն 'ի Մովդիմ։ Եւ նո- 2
րա էին որդիք հինգ, Յովհաննէս՝ որ անուանեալ
կոչի Գադդիս, Սիմովն՝ որ անուանեալ Թասիս, 3
Յուդա՝ որ անուանեալ է Մակաբէ, Եղիազար՝ 4
որ անուանեալ է Աւարան, Յովնաթան՝ որ կո- 5
չեցաւ Սափութ։ Եւ իբրև ետես նա զհայհոյու- 6
թիւնսն որ լինէին 'ի Հրէաստանի և 'ի մէջ Երու-
սաղէմի, սկսաւ ողբալ յանձն իւր և ասէ. Վայ 7
ինձ, իսկ ընդէր ծնայ տեսանել ինձ զբեկումն
ժողովրդեան իմոյ, և կալ նստանել զբեկումն սրբոյ քաղաքին Երուսաղէ-
մի. զի կայ մնայ նա մատնեալ 'ի ձեռս թշնա-
մեաց իւրոց, և սրբութիւնն մատնեցաւ 'ի ձեռս 8
օտարաց, և եղև տաճարն իբրև այր մի զի ան-
կեալ 'ի փառաց, և սպասք փառաց նորա իբրև 9
մարգ՝ որ մատնեցաւ 'ի գերութիւն։ Կոտորե-
ցան տղայք նորա 'ի փողոցս իւրում, և երիտա-
սարդք նորա 'ի սուր թշնամեաց։ Իսկ որ ազգ իցէ 10
որ ոչ ժառանգեաց զարքութիւն նորա, և կամ
ազգ իցէ՝ որ ոչ հար աւար զկապուտ նորա. և ոչ
յագեցին աւարի նորա։ Ամենայն զարդք նորա 11
գերեալ 'ի նմանէ. փոխանակ ազատութեանն՝
մատնեցաւ 'ի ստրկութիւն, և ամենայն գեղ 12
զարդուց մերոց և սրբութիւնն մեր և փառքն
մեր յաւար կործանեցան. և զայս ամենայն պղ-
ծեցին հեթանոսք. և զի այսուհետև ընդէր մեզ այս 13
կեանք։ Յայնմ ժամանակի Մատաթի և որդիքն 14
[illegible] զգեստս արկանէին, զպատմուճանս պատառե-
ալքն, քրձազգած լինէին և 'ի սուգ մտանէին։

15 Եկին հասին 'ի Թագաւորէ անտի՝ որ ստիպա-
տայնայլին զապստամբութիւնն. և եկին 'ի
քաղաքն 'ի Մովդիմ, զի անդ զոհս մատուսցեն.
16 և բազումք յիսրայելացւոց անտի ընդ նոսա.
եկին ժողովեցան առ նոսա և Մատաթի և որ-
17 դիքն։ Հապա խօսել սկսան որ եկեալ էին 'ի
Թագաւորէ անտի, և ասեն ցՄատաթի. Իշխան
փառաւոր ես դու և մեծ ես դու 'ի քաղաքիս
յայսմիկ, որդւովք և եղբարբք հաստատեալ
18 ես դու 'ի մէջ սոցա։ Արդ մատիր նախ դու ա-
ռնել զհրաման կամաց Թագաւորին, որպէս և ա-
րարին ազգքն ամենայն արք Հրէաստանեայք,
և ամենայն որ մնացեալ էին յԵրուսաղէմ. և
եղիջիր դու և բարեկամք արքային, և դու և որ-
դիքդ պատուեսջիք ոսկեաւ և արծաթով և
19 հրովարտակօք արքունի։ Պատասխանի ետ Մա-
տաթի 'ի ձայն մեծ և ասէ. Եթէ ամենայն ա-
զգինք 'ի տան Թագաւորին ունկնդիր են հրամա-
նաց Թագաւորին, ապստամբեալ և ելեալ են
յիւրաքանչիւր հարցն օրինաց, և ընտրեցին
20 նոքա զպատուէրն Թագաւորին, սակայն ես և
որդիք և եղբարք իմ ըստ պատուիրանաց հարցն
21 մերոց գնասցուք. քաւ լիցի մեզ թողուլ զօրէնս
22 և զիրաւունս Աստուծոյ, և 'ի հրամանս զա-
նալ Թագաւորին. ոչ թողումք զպաշտօն հարցն,
ոչ խոտորիմք յաջ կամ յահեակ, և ոչ անսամք
23 հրամանի Թագաւորին։ Արդ մինչ նորա բանքն
'ի բերան էին, այր մի 'ի Հրէից անտի՝ յանդիման
ամենեցուն յառաջ կայր զոհս մատուցանել ա-
ռաջի մեհենին 'ի բագինն անդ 'ի Մովդիմ, ըստ
24 հրամանի Թագաւորին։ Իբրև ետես Մատա-
թի, 'ի նախանձ բարկութեան բրդեցաւ, երի-
կամունք իւր զզուեցան հարան, և լի եղև
սրտմտութեամբ բարկութեամբ ըստ օրինաց
դատաստանին. ընթացեալ հար զՀրէայն
25 և անդէն սատակեաց առաջի բագնին։ Եւ զայրն
որ արքունի հրամանաւն տագնապէր զզոհսն
մատուցանել, անդէն սպանանէր, զբագինն կոր-
26 ծանէր և զմեհեանն աւերէր. նախանձէր զնախանձ
օրինացն, որպէս արար Փենեէս ընդ Զամբրի ընդ
27 որդին Սաղմայ։ Եւ ձայն բարձր աղաղակել սկ-
սաւ և ասել. Հասէք, ամենայն մարդ որ գիցէ
'ի մտի իւրում խնդրել զնախանձ վրէժս օրի-
նացն, որ ընդ հաստատութիւն կամիցի օրի-
28 նացն, զկնի իմ եկեսցէ։ Խաղացին փախստեայ
գնացին նա և եղբարք իւր ընդ լերինս, և թո-
ղին զամենայն զինչս իւրեանց անդէն 'ի քաղաքի։
29 Յայնմ ժամանակի իջին բազումք որ խնդրէին
զիրաւունս և զարդարութիւն՝ յանապատ անդր.
30 նստել անդ կանամբք և որդւովք և անասնովք
հանդերձ. զի խստացան չարիքն 'ի վերայ նոցա։

Ա. 67. Յոմն՝ և եղև բարկութիւն 'ի վերայ։
Բ. 5. Յոմն՝ որ կոչեցաւ Ափուս. տե՛ս Թ. 28։

Բ. 26. Յոմն՝ ընդ որդին Սաղովմայ. տե՛ս Թիւք ԻԵ. 14։

Դ Ազդ եղեւ իշխանաց թագաւորին եւ զօրաց 31
որ էին 'ի քաղաքին Դաւթի, եթէ իջին արք ո-
մանք յամուրս անապատի որ իշխեցին ցրել ըզ-
հրաման թագաւորին, եւ բազումք միաբանեալ
իջին ընդ նոսա։ Քամ եռուն, կազմեցան պատ- 32
րաստեցան, հեծան հասին, պաշարեցին զամուրս
անապատին. եկին 'ի մարտ պատերազմի, եւ
փակեցին զնոսա յաւուրս շաբաթուց։ Նախ բա- 33
նադրեալ եղեն, սկսան խօսել ընդ նոսա եւ ասել.
Դնէք արդ յայսմհետէ կայք 'ի հրամանի թա-
գաւորին, եւ կեցջիք։ Անդուստ խօսել սկսան 34
եւ ասեն. Ոչ ըստ ամուրս եղանիմք, ոչ ըստ
այդմ բանի հրամանի թագաւորին պղծեմք զշա-
բաթս մեր, եւ ոչ անօրինեմք յօրէնս մեր։ Իբ- 35
րեւ զայն բան լուան, տատանեցուցին զպատե-
րազմն առնել 'ի վերայ նոցա, եւ սպրդեցին զա-
մուրան յանկարծ զնոսա։ Նոքա ոչ զկիրճն ա- 36
ռին, ոչ զկա արձակեցին, ոչ զամուրան փակե-
ցին, եւ ոչ ընդ բանիցն եւոսն պատասխանի՝
վասն աւուրն շաբաթուն. բայց միայն լռեալ զմի- 37
մեանս քաջալերէին. ասէ. Ամենեքեան մեռցուք 'ի
արդարութեան մերում. զի ասացին վկայեն մեզ
երկինք եւ երկիր, զի 'ի զուր տարապարտուց կո-
րուսանէք զմեզ. այլ մեզ լաւ լիցի մեռանել,
քան թէ ըստ օրէնս անցանիցեմք եւ զշաբաթս
պղծիցեմք. Իբրեւ զայն լուան, տատանեցուցին 38
զպատերազմ յաւուրն շաբաթու, եւ սպանին 'ի
նոցանէ հազար ոգի, թող զմարդ եւ զանասուն
զոր 'ի գերութիւն վարեցին։ Իբրեւ զայն լուաւ 39
Մատաթի եւ եղբարքն իւր, սուգ մեծ առին եւ
արտասուեցան յոյժ. սկսան խօսել այր ընդ ընկերի 40
եւ ասեն. Եթէ ամենեքեան զայն օրինակ առնիցեմք՝
զոր արարին եղբարքն մեր, եւ ոչ եղիցի տալ պա-
տերազմ ընդ հեթանոսս 'ի վերայ անձանց եւ 'ի
վերայ իրաւանց մերոց, քան առաւել եւս ժամա-
նակ անցեալ իցէ՝ զմեզ արագագոյն եւս սատա-
կեսցեն քան զառաջինսն։ Հապա ժողովեցան, 41
ուխտ եդին, խորհուրդ խորհեցան ընդ միմեանս
եւ ասեն. Ամենայն մարդ որ եկեսցէ 'ի վերայ
մեր 'ի մարտ պատերազմի յաւուրս շաբաթու,
համարձակ մարտիցուք, եւ մի սա հասարակ ա-
մենեքեան սատակեսցուք՝ որպէս եւ եղբարքն մեր
որ ապրեալ էին յանապատի անդ։ Յայնմ ժա- 42
մանակի ժողով լինէր առ նոսա բազում զօրաց
ասիդեացւոց, այր հզօր եւ պատերազմող յոր-
դւոցն Իսրայէլի, այր ամենայն ինքնակամ նահա-
տակեալ 'ի վերայ օրինացն. եւ ամենայն փա- 43
խստեայք յերեսանցն չարեաց՝ գային յաւե-
լուին 'ի նոսա, եւ լինէր նոցա հաստատութիւն
զօրութեան։ Զօր կազմեցին եւ զունդ բովանդա- 44
կեցին, պատերազմեցան, հարին զմեղաւորս 'ի բա-
րկութիւն բարկութեան իւրեանց, եւ զայրս անօ-
րէնս 'ի սրտմտութիւն բարկութեան իւրեանց.
եւ որ զմնացեալսն՝ փախստեայս 'ի հեթանոսս

45 արկանէին։ Շրջեալ խաղային Մատաթի եղբարքն
եւ բարեկամքն հանդերձ, կատանէր կործանէր
46 սեղանս զմեհեանն, կործանէր զբագինսն, թլփա-
տէր զմանկունս անթլփատս, եւ զօրանայր 'ի
47 վերայ ամենայն խորթացելոց. հալածա-
կանս առնէր զորդիսն հպարտութեան։ Եւ ա-
49 ջողեցաւ գործն 'ի ձեռս նոցա, ապրեալ լինել օ-
րինացն, փրկելինդիր լինել 'ի ձեռացն հեթանո-
սաց, եղծանել զանօրէն հրաման թագաւորին.
եւ ոչ ետուն բարձրանալ եղջերին ամբարշտու-
48 թեան։ Իբրեւ մերձեցան աւուրքն Մատա-
թեայ մեռանելոյ, կոչեաց զորդիսն առաջի իւր,
եւ ասէ ցնոսա. Այժմիկ հաստատեցաւ հպար-
տութիւն եւ ամբարշտութիւն, եւ աշխ-
հարհ է ժամանակ կշտամբութեան կործա-
50 նման եւ հպարտութեան։ Բայց արդ, որդեակք
իմ, եկայք նախանձեցարուք զնախանձ օրի-
նացն, փոխանակեցէք զուք զանձինս ձեր փո-
51 խանակ հարցն կտակարանաց. յիշեցէք զգործս
հարցն ձերոց, որ ինչ քաջութիւնս արարին 'ի
գործս իւրաքանչիւր. առասջիք փառս աս-
տուածութեան, եւ ժառանգեցէք զանուն յաւիտե-
52 նից։ Աբրահամ ստացաւ 'ի փորձութեան 'ի
հաւատս գտաւ հաւատարիմ, եւ համարեցաւ
53 նմա յարդարութիւն։ Յովսէփ 'ի ժամանակի նե-
ղութեան իւրոյ պահեաց զպատուիրանն, եւ ե-
54 ղեւ տէր 'ի վերայ երկրին եգիպտացւոց։ Փի-
նէէս հայր մեր նախանձայոյզ՝ նախանձեցաւ
զնախանձն արդարութեան, եւ առ կտակ յա-
55 ւիտենից զքահանայութեանն։ Յեսու որդի Նա-
ւեայ՝ առ հաստատել կատարել զպատգամս
56 Տեառն՝ եղեւ դատաւոր որդւոցն Իսրայէլի։ Քա-
ղէբ՝ վասն վկայելոյն 'ի մէջ ժողովրդեանն՝ առ
57 եղեւ ժառանգութեանն։ Դաւիթ՝ վասն հեզու-
թեան արդարութեան ողորմութեան՝ ժառան-
գեաց զաթոռ թագաւորութեան յաւիտենից։
58 Եղիա՝ վասն նախանձայոյզ նախանձու ինքնիւր
59 զկրեմն օրինաց՝ վերացաւ յերկինս։ Անանիա՝
Ազարիա եւ Միսայէլ՝ հաւատացեալքն իւրեանց ապ-
60 րեցան 'ի հրոյն 'ի հնոցէ։ Դանիէլ՝ 'ի խորհուրդս
միամտութեան իւրոյ՝ փրկեցաւ յառիւծուցն
61 բերանոյ։ Արդ այսպէս ածէք զմտաւ, եթէ ա-
մենեքեան որ յուսացեալ են 'ի նա ըստ ազգս ազգս
62 իւրեանց՝ ոչ տկարասցին։ Եւ 'ի բանից առն մե-
ղաւորի մի զանգիտեսջիք, զի փառք նորա աղբ ե-
63 ղիցին եւ որդունք. այսօր եւ վաղիւ, եւ այլ ոչ գտանի.
զի դարձաւ նա 'ի հող իւր, եւ կորնչին ամենայն
64 խորհուրդք նորա։ Զօրացարուք, որդիք. քաջ
լերուք 'ի վերայ օրինացն, զի 'ի նմին փառաւո-
65 րեսջիք։ Եւ ահաւասիկ Շմաւոն եղբայր ձեր. գի-
տեմ զի այր խորհրդական է, զնա լուիջիք. դա
66 ձեզ լիցի 'ի տեղւոջ հօր։ Եւ Յուդա Մակաբէ՝
դա լիցի ձեզ սպարապետ զօրավար զօրացդ, եւ
67 սա տացէ պատերազմ ընդ զօրս։ Բայց եւ դուք յա-

բաւէք 'ի ձեզ զամենայն զօրինաւորս օրինաց · Նա-
խանձայոյզ լինիջիք՝ խնդրել զվրէժ ժողովրդեանն
ձերոյ · Հատուցէք զհատուցումն 'ի հեթանոսս , 68
եւ հայեցարուք 'ի հրամանս օրինացն : Օրհնեաց 69
զնոսա , եւ եղեւ կատարեցաւ փոխեցաւ առ
հարս իւր : Եւ մեռաւ նա յամին հարիւրորդի 70
քառասներորդի վեցերորդի . եւ եդին զնա 'ի
շիրիմս հարցն իւրոց 'ի Մոդիիմ , եւ կոծեցան
զնա ամենայն Իսրայէլ կոծ մեծ :

ԳԼՈՒԽ Գ

ե Յարուցեալ Յուդա որ անուանեալ կոչէր 1
Մակաբէ , որդի նորա ընդ նորա · եւ ձեռնտու 2
եղեն նմա ամենայն եղբարք նորա , եւ
ամենեքեան որ երթեալ էին զհետ հօր նորա :
Տային պատերազմ 'ի վերայ Իսրայելացւոց խըն-
դութեամբ եւ ուրախութեամբ , եւ մեծ լինէին 3
փառքն 'ի վերայ ժողովրդեանն : Զգեցաւ զէն
իբրեւ զհսկայ , եւ հանդերձեցաւ 'ի զարդ պա-
տերազմի · մղէր զմեծամեծս 'ի պատերազմի , եւ
հովանի լինէր ամենայն գնդին իւրով նիզակաւն :
Նմանեցաւ առիւծու գործովք իւրովք , եւ իբրեւ 4
կորիւն առիւծու՝ որ յորս մռնչէ · Հալածեաց 5
զանօրէնսն 'ի քննել խուզել , եւ հրձիգ արար
զխռովիչս ժողովրդեան իւրոյ : Սաստկեցին անօ- 6
րէնք յահէ նորա , եւ ամենայն մշակք անօ-
րէնութեան խռովեցան , եւ աջողեցաւ փրկու-
թիւն 'ի ձեռս նորա : Եւ դառնացոյց զթագա- 7
ւորս բազումս , եւ ուրախ արար զՅակոբ 'ի
գործս իւր , եւ մինչեւ յաւիտեանս յիշատակ
նորա օրհնութեամբ : Եւ շրջեցաւ նա 'ի վերայ 8
քաղաքաց Հրէաստանի , եւ ջնջէր զամպարիշտս
'ի նոցանէ՝ դարձուցանել զբարկութիւն յԻսրա-
յէլէ · ժողովէր զցրուեալս եւ գտանէր զկորու- 9
սեալս : Հասեալ զօրաժողով լինէր Ապողոնիոս 10
հեթանոսօք հանդերձ , եւ բազում եւս զօրս 'ի
Սամարացւոց ժողովէր՝ գալ տալ ընդ Իսրայէլի
պատերազմ : Իբրեւ ետես Յուդա , ել ընդ առաջ 11
նորա . հար սպան զնա , եւ արկանէր բազում
վիրաւորս 'ի զօրաց նորա , եւ զմնացեալսն 'ի
փախուստ դարձուցանէր · առնոյր զկապուտս զա- 12
ւառ նորա , եւ զսուսերն Ապողոնեայ առնոյր
Յուդա , եւ նովաւ խաղ հարկանէր զզօրս նոցա
զամենայն աւուրս կենաց իւրոց : Իբրեւ լուաւ 13
Սերոն իշխան զօրացն ասորեստանեայց , եթէ
զօրաժողով է Յուդա , եւ բազում հաւատացեալք
ընդ նմա որ գային 'ի պատերազմ , խորհեցաւ 14
յանձն իւր եւ ասէ · Արարից եւ ես անուն եւ
փառաւորեցայց յարքայութեան իմում . տաց
պատերազմ ընդ Յուդայի եւ պարսաւեցից զայնո-
սիկ որ անարգեն զհրաման թագաւորի : Դար- 15
ձաւ կրկնէր՝ լինէր զօրաժողով , եւ բազում
զօրք ընդ նմա անօրինացն 'ի թիկունս հաս-
նելոյ , գալ հատանել խնդրել վրէժ յորդւոցն Իս-
16 րայէլի · եւ եկն եհաս մինչեւ 'ի կողմանս Բեթով-
րոյ : Ել Յուդա ընդ առաջ նորա սակաւուք ·
17 Իբրեւ տեսին զգունդն զի գայր հանդիպել ընդ-
դէմ նոցա , սկսան խօսել որ ընդ Յուդայի էին՝
եւ ասեն · Զիա՞րդ կարասցուք մեք սակաւաձեռն
մարտնչել ընդ այնչափ ահագնակալ գնդի · մա-
նաւանդ զի լքեալք եւ լուծեալք · զի այսօր պա-
18 հեալ է՝ զի նօթի եմք : Քաջալերել սկսաւ զնոսա
Յուդա եւ ասէ · Գործ մի՞ դիւրին է Աստուծոյ
մատնել զբազումս 'ի ձեռս սակաւուց , եւ ոչ
ինչ է խտիր առաջի երկնաւորին ընդ բազումս
19 կամ ընդ սակաւս · զի ոչ եթէ բազում զօրք
յաղթութիւն կանգնեն , այլ յերկնից է զօրու-
20 թիւն յաղթութեան : Նոքա գան 'ի վերայ մեր
'ի հպարտութիւն ամբարտաւանութեան անօ-
րէնութեամբ զմեզ ջնջել · զկանայս եւ զորդիս
21 մեր կորզել 'ի գերութեան · մեք մարտնչիմք վասն
22 անձանց մերոց եւ վասն օրինաց մերոց , եւ Տէր
սատակեսցէ զնոսա առաջի աչաց մերոց · եւ դուք
23 զօրացարուք , քաջ լերուք , մի զանգիտէք : Այն
ինչ բանքն 'ի բերան էին , յարձակէր 'ի վերայ
գնդին · զայն թեւ բեկանէր յորում վառեալ
կայր ինքն Սերոն , եւ շարժէր զգունդն 'ի տեղ-
ւոջէ , եւ զզօրսն ամենայն առաջի նորա նոխա-
24 հանգէրձ 'ի փախուստ դարձուցանէր · եւ ին-
քեանք զհետ լինէին նոցա մինչեւ 'ի կողմանս
Բեթովրոյ դաշտին , եւ բազում վիրաւորս 'ի նո-
ցանէ զխոնարհ յերկիր կոցուցանէին · եւ ան-
կանէին 'ի նոցանէ իբրեւ արք ութ հարիւր , եւ
որ մնացեալքն էին՝ փախստեայք անկանէին 'ի
25 Փղշտացիսն : Եւ սկսաւ ահն եւ հոյն երթալ ա-
ռաջի Յուդայ եւ եղբարցն · յամարէին այնու-
հետեւ ապաստանել տալ 'ի հեթանոսս որ շուրջ
26 էին զնոքօք · եւ եկն եհաս մինչեւ 'ի թագաւորն
անուն նորա , եւ վասն պատերազմացն պատ-
մէին հեթանոսքն :

27 Իբրեւ լուաւ Անտիոքոս կայսր զբանս զայս , Զ
բարկացաւ 'ի սրտմտութիւն բարկութեան ի-
րոյ · զօրաժողով լինէր յամենայն աշխարհաց
28 իւրոց , զօրս կուտէր բազում յոյժ · զանձ բա-
նայր , պարգեւս բաշխէր զօրացն տարւոյ միոջ ,
եւ պատուէր տայր կալ նոցա պատրաստ յիրս
29 ամենայն : Իբրեւ ետես թէ գանձք սպառեցան ,
եւ հարկ աշխարհին նուազեաց վասն երկպառա-
կութեանն եւ հարուածոյն՝ որ ած նա 'ի վերայ
երկրի , յեղծանել օրինաց նախնեացն՝ որ էին
30 խաղաղանէ աւուրց ժամանակաց · զարհուրեցաւ
թէ գուցէ ոչ բաւեսցուցէ զպարգեւսն եւ զռո-
31 ճիկս , որպէս յառաջ առատաձեռն բաշխէր · վա-
րանէր յանձն իւր · խորհեցաւ մտանել յաշ-
խարհն Պարսից , առնուլ հարկս յաշխարհաց ան-
32 տի , կուտել արծաթ յոյժ : Եւ եթող նա անդ

զԼիւսիաս՝ այր փառաւոր յազգէ թագաւորութեանն,
՚ի վերայ իրացն արքունի ՚ի գետոյն
Եփրատայ եւ ՚ի սահմանս Եգիպտացւոց, սնուցանել 33
զորդի նորա զԱնտիոքոս, մինչեւ դարձցի
նա անդրէն. եւ եթող առ նմա զկէս զօրացն եւ 34
զփղացն, եւ պատուէր ետ նմա վասն ամենայնի
որ ինչ կամէր, եւ որ զինչ խորհեցաւ. եւ վասն
բնակչացն Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի: Եւ զօրաւորս 35
առաքել ՚ի վերայ նոցա սատակել զնոսա,
եւ ջնջել զզօրութիւնն Իսրայէլի եւ զմնացորդսն
Երուսաղէմի. եւ ջնջել ՚ի տեղւոջէ անտի զյիշատակս
նոցա, եւ բնակեցուցանել անդ զորդիս 36
օտարաց ընդ ամենայն սահմանս նոցա, լարբաժին
առնել զամենայն երկիր նոցա: Եւ ինքն 37
առ զկէս ՚ի զօրացն անտի, խաղաց գնաց յԱնտիոք
քաղաքէ ՚ի տանէ թագաւորութեան իւրոյ՝ յամի
հարիւրերրորդի քառասներորդի, եւ անց նա ընդ
գետն մեծ ընդ Եփրատ, եւ երթայր ընդ կողմն
վերնագաւառացն:

Ե. Եւ ընտրեաց Լիւսիաս զՊտղոմէոս Դորդեական, 38
եւ զՆիկանովր եւ զԳորգիաս, արս հզօրս
բարեկամս խորհրդականս արքային. եւ ընդ նոսա 39
առնէր զօրամարտակ քառասուն հազար հեծեալ
եւ եօթն հազար ձի սպառազինեալ, գալ հասանել
՚ի վերայ երկրին Հրէաստանի, հարկանել
սատակել զաշխարհն, յաղթականութեան զօրծացուցանել
զերկիրն ըստ հրամանի թագաւորին:
Խաղացին գնացին ամենայն զօրօքն հանդերձ, 40
եւ եկին հասին բանակեցան մերձ ՚ի յԷմմաւուն,
՚ի տափարակին ՚ի դաշտավայրին վայրին: Լուան 41
եւ վաճառականք աշխարհին, եթէ եկեալ
հասեալ էին դոքա՝ առնուլ զերկիրն Հրէաստանի,
՚ի գերութիւն վարել զորդիս եւ զդստերս
նոցա. առին զարծաթ եւ զոսկի իւրեանց՝ եւ
մարդիկ բազում՝ որչափ ձեռնհաս էին ստականք
իւրեանց. գալ գնել զորդիսն Իսրայէլացւոց
յանաշխարհիկս իւրեանց. եւ յաւելան ՚ի
նոսա զօրք Ասորւոց եւ երկրին այլազգեաց:
Իբրեւ եսես Յուդա եւ եղբարք իւր՝ եթէ եկին 42
հասին ամենայն չարիքն ՚ի վերայ նոցա, եւ այս
զօրք ամենայն եկեալ հասեալ պաշարեալ պահէին
զսահմանս նոցա, եւ գիտացին զհրամանս
թագաւորին, զոր պատուիրեաց սատակել զժողովուրդն
՚ի կորուստ եւ յաղթահարութիւն,
սկսան խօսել այր ընդ ընկերի եւ ասեն. Եկայք 43
ողջեսցուք զանձինս մեր, կանգնեսցուք զգլորումն
ժողովրդեան մերոյ, տացուք պատերազմ
՚ի վերայ սրբութեանցն եւ ՚ի վերայ ազգաց մերոց:
Եւ ժողովեցան ժողովք ՚ի պատրաստութիւն 44
պատերազմի, կային յաղօթս եւ խնդրէին
զողորմութիւն ՚ի Տեառնէ: Եւ էր Երուսաղէմ 45
աւերակ թափուր, եւ ոչ ոք էր որ մտանէր եւ
ելանէր յազգաց նորա, եւ սրբութիւնն կոյր
կոխան յորդւոցն այլազգեաց. եւ ամրականն
զլուխ քաղաքին բնակութիւն եղեւ հեթանոսաց,
եւ բարձաւ ուրախութիւնք Յակոբայ,
պակասեցին փողք եւ տաւիղք. եւ լռեցին ամենայն
ցանկալի ուրախութիւնք արուեստականաց:
46 Եկին ժողովեցան ամենեքին ՚ի Մասեփա՝
զեմ յանդիման Երուսաղեմի, զի անդ էր տեղի
աղօթից յառաջ Իսրայէլացւոցն ՚ի Մասեփա:
47 Պահ կալան յայն, քրձազգածք լինէին, խորգ եւ
մոխիր ածանէին, հող ՚ի գլուխ լինէին, զձեր
48 պատառէին: Զմատեանս օրինացն տարածանէին,
49 վասն որոյ ոխնէին զնոսա հեթանոսք, եւ
բերէին զհանդերձս քահանայութեանն, եւ
զնուէրս անդրանկացն եւ զտասանորդսն ՚ի մէջ
ածանէին. յարուցանէին եւ անէին զնուիրացեալսն՝
50 որոց լցեալ էր զաւուրս իւրեանց. ՚ի ձայն
բարձր մեծագոյն աղաղակէին յերկինս եւ
ասէին. Արդ զի՞ արասցուք զսոսա, կամ յո՞
51 տարցուք. զի սրբութիւնք քո կոխան եղեն, եւ
քահանայք քո ՚ի սուգ եւ ՚ի տառապանս նուաստին,
52 եւ ամենայն հեթանոսք ժողովեալ են առ մեզ
ջնջել զմեզ. դու գիտես որ ինչ խորհին նոքա ՚ի
53 վերայ մեր. արդ զիա՞րդ կարասցուք մեք զդէմ
54 ունել՝ եթէ ոչ դու օգնեսցես մեզ: Փող հարկանէին,
գաղաղակ գոչէին, ՚ի ձայն բարձր յերկինս
55 կարդային: Յետ այսորիկ կարգել սկսաւ Յուդա
զժողովուրդն, եւ կացոյց ՚ի վերայ նոցա իշխանս՝
հազարապետս եւ հարիւրապետս եւ յիսնապետս
56 եւ տասնապետս. եւ ասէ ցայնոսիկ
որ շինէին շինուածս եւ խօսէին կանայս եւ տընկէին
այգիս, եւ պատուէր տայր վատասրտացն
57 զի դարձցին ՚ի տունս իւրեանց ըստ օրինացն: Եւ
ամենայն զօրքն հասանէին եւ բանակէին ՚ի թիկանց
58 Էմմաւուն: Ընդ առաւօտ քաջալերել սկսաւ Յուդա
զզօրսն եւ ասէ. Կազմեցարուք պատրաստցարուք
զօրացարուք՝ վաղուեան տալ պատերազմ
ընդ հեթանոսս ընդ այսոսիկ որ ժողովեալ
են ՚ի վերայ մեր ջնջել զմեզ եւ զսրբութիւնս
59 մեր. զի լաւ է մեզ մեռանել ՚ի պատերազմի,
քան տեսանել զչարչարանս ազգի մերոյ եւ սըրբութեանցն
60 մերոց. որպէս եւ իցէ կամք Տեառն
61 յերկինս, այնպէս եւ կատարեսցին: Եւ յիշեսցէ
զուխտ կտակարանացն որ ընդ հարսն մեր է.
62 եւ բեկցէ զզօրս զայս առաջի աչաց մերոց. զի
ծանիցեն հեթանոսք՝ եթէ գոյ Աստուած որ փրկէ
զԻսրայէլ:

ԳԼՈՒԽ Դ

12 Եւ ամբարձին զաչս իւրեանց այլազգիքն, եւ
տեսին զնոսա զի յարձակեալ գային ընդդէմ նոցա,
13 եւ ելին յառաջ քան զբանակն ՚ի պատերազմ:
14 Փող հարին ՚ի կողմանցն Յուդայի, ՚ի մի վայր
ժողովեցան. ՚ի վերայ յարձակէին, ձեռն ՚ի գործ

ամենեքին · 'ի փախուստ դարձուցանէին , զըր- 15
զօրսն առ հասեալ սատակէին , զհալածեալ փախըս-
տականսն ամենեքին ընդ երեսս դաշտին · 'ի սուր
սուսերի խողխողեալ սպանանէին՝ մինչ 'ի սահմանս
Գազերայ , 'ի կողմանս Եդովմայեցւոց եւ յԱզով-
տայ եւ Յամնիայ · Եւ անկանէին յաւուր յայն-
միկ վիրաւորք իբրեւ երեք հազարք այր ։ Եւ 16
դարձեալ Յուդա զօրօքն հանդերձ · իբրեւ դայր
հասանէր 'ի տեղի պատերազմին , խօսել սկսաւ 17
ընդ զօրսն եւ ասէ · Մի ինչ աչս արձակէք զաւ-
յաւար 'ի կապուտ զինակրացն անկելոց · զի դեռ 18
աւասիկ Գորգիաս վառեալ պատերազմաւ՝ ընդ-
դէմ կայ մեր զօրօք իւրովք · այլ կացէք կազ-
րաց զտեղի , զդէմ կալարուք թշնամեաց ձերոց ·
ապա յետ մարտին յաղթութեան՝ զաւարն հա-
մարձակութեամբ ։ Մինչդեռ նա զայն ընդ նոսա 19
խօսէր , տեսին զի գունդ մի երեւեցաւ 'ի լեռնէ
անտի · եւ գիտացին եթէ 'ի պարտութիւն մատ- 20
նեալ՝ հուր արկանել սկսան 'ի բանակին նոցա , եւ
ծուխն որ գիզանէր՝ նշան լինէր գործոյն եղե-
լոյ ։ Նոքա իբրեւ զայն տեսանէին՝ կասէին · 21
մանաւանդ իբրեւ հայէին 'ի գունդն յուդայեան ,
որպէս հակառակ կայր պատրաստութեամբ 'ի
մարտ պատերազմի · զօրս արձակէին , փախըս- 22
տեայ գնային յերկիրն փղշտացւոց ։ Եւ Յուդա 23
դարձեալ 'ի տեղին պատերազմի , 'ի կապուտ կո-
տորելոց յաւար զինակրացն անկելոց · եւ առնոյր
'ի բանակէ անտի նոցա ոսկի եւ արծաթ , ըն-
հանդերձս պատուականս , զկապոյտ , զկարմրու-
տակ , զծովու ծիրանիս , մեծութիւն բազում ։
Եւ իբրեւ դարձան անտի , սկսան գոհանալ օրհ- 24
նել զՏէր յերկինս , եւ ասել · Զի բարի է , զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա · եւ եղեւ փրկութիւն 25
մեծ 'ի վերայ Իսրայէլի յաւուր յայնմիկ ։ Եւ 26
որք մնացեալ յայլազգեացն անտի ապրեցան ,
եկեալ պատմեցին Լիւսիայ զամենայն գործն որ
գործեցաւ ։ Իբրեւ զայն լուաւ Լիւսիա՝ տրտմէր , 27
խառնակէր անկանէր 'ի վերայ երեսաց իւրոց ·
զի ոչ այնպէս կամք կատարեցան որպէս նա խոր-
հէր 'ի վերայ Իսրայէլացւոցն · եւ որպէս նմա
եւ պատուէր թագաւորն , այն ոչ կատարեցաւ ։
Ի գալուստ ամին միւսոյ՝ զօր հաւաքէր , այրե- 28
ձի առնէր՝ իբրեւ վեց հազար հետեւակ , հինգ
հազար հեծելոց պատրաստելն · գալ հասանել՝ ա-
ւեր առնել զերկիրն հրէաստանի · եկին հասին՝ 29
բանակեցան 'ի կողմանս Բեթսուրայ ։ Ել նոցա
ընդ առաջ Յուդա մետասան հազար արամբ ·
Եւ իբրեւ տեսին զգունդն ամուր եւ հզօր , 30
սկսան կալ յաղօթս , օրհնել զԱստուած , եւ ա-
սեն · Տէր Աստուած , դու այն ես որ խորտակե-
ցեր զզօրութիւն յարձակելոյ հզօրին 'ի ձեռն
ծառայի քո Դաւթի , եւ մատնեցեր զզօրսն
այլազգեաց 'ի ձեռս Յովնաթանու որդւոյ Սա-
ւուղի · այսպէս խորտակեա դու զզօրութիւն զօրացն 31
այսոցիկ 'ի ձեռն Իսրայէլի · չքասցի զօրութիւն նո-
32 ցա երկիւղիւ եւ զօրօքն հանդերձ · արկ զնոցա
զխստութիւն , եւ հալածեա զզօրութիւն հպար-
տութեան նոցա · շարժեսցին նոքա 'ի բեկումն
33 իւրեանց · կործանեսցես զնոսա 'ի սուր
սիրելեաց քոց , եւ օրհնեսցեն զքեզ յօրհնու-
34 թիւնս որ ծանուցեն զանուն քո ։ Եւ հարան մի-
մեանց 'ի գիծն · եւ անկան 'ի ժամանակին յայն-
միկ 'ի գնդէ անտի Լիւսիայ՝ հինգ հազար հե-
35 ծեալ առաջի նոցա ։ Եւ իբրեւ ետես Լիւսիա զպ-
արտութիւն գնդին իւրոյ , եւ զյաղթութիւն
քաջութեան գնդին Յուդայ , եւ որպէս զի
պատրաստ էին 'ի կեալ եւ 'ի մեռանել 'ի վերայ
անուան քաջի յաղթութեան , չուեաց խաղաց
գնաց 'ի կողմանս Անտիոքացւոց · դարձեալ զօ-
րաժողով լինէր , կազմել պատրաստել անդէն ,
անդրէն արշաւել 'ի կողմանս հրէաստանի ։

36 Խօսել սկսաւ Յուդա եղբարքն հանդերձ ընդ Ը
ժողովուրդն եւ ասէ · Ահաւասիկ խորտակեցան
թշնամիք մեր 'ի ներքոյ ոտից մերոց · եկայք եր-
թիցուք մաքրեսցուք զսրբութիւնն , մաքրես-
37 ցուք զտաճարն՝ առնել նաւակատիս 'ի նմա ։ Ժո-
ղովեցան ժողովքն ամենայն , եկին հասին 'ի
38 լեառն Սիոն · տեսին զսրբութիւնն աւերեալ եւ
զսեղանն աղտեղեալ , զդրունսն այրեցեալ , թուփ
առ թուփ բուսեալ 'ի սրահին իբրեւ յանտառի
կամ իբրեւ միոյ միոյ լերանց , զխուցս աւերեալս
39 եւ զխորադոյրաձիգսն խաթարեալս ։ Զհաս զօ-
ձեռք արկանէին , զպատմուճանս պատառէին ,
40 հող 'ի գլուխ լինէին , ընդ երկիր թաւալէին , փո-
ղաներս հարկանէին , յերկինս աղաղակէին ։
41 Յայնմ ժամանակի հրաման տայր Յուդա , զօրա-
հաւաքս առնէր 'ի վերայ միջնաբերդին պաշարել
42 զնա , զի մաքրեսցէ զսրբութիւնն ։ Եւ ընտրեաց
նա քահանայս անարատս՝ կամարարս օրինացն ,
43 եւ սրբեաց զսրբութիւնն · եւ 'ի բաց տարին զը-
վէմսն՝ որ պղծեալ էին , եդին մեկուսի 'ի տեղի
44 մի · եւ խորհուրդ կալան 'ի վերայ սեղանոյ ող-
ջակիզացն՝ որ պղծեալ էր 'ի թշնամեաց անտի ,
45 եթէ զինչ արասցեն զնա ։ Հաստատեցաւ բանս
այս 'ի խորհրդի անդ , քակել զսեղանն զի պղ-
ծեալ էր 'ի թշնամեաց · զի մի լիցի նոցա այն 'ի
խիղճ մտաց եւ 'ի նախատինս յաւիտենից · եւ
46 քակեցին զսեղանն , եւ տարան եդին զքարինսն
'ի գիպան տեղւոջ , մինչեւ եկեսցէ մարգարէ եւ
47 խօսեսցի վասն նոցա ։ Եւ առին վէմս անկոփս
48 ըստ օրինացն , եւ շինեցին զսրբութիւնն եւ որ
ինչ էր 'ի ներքս 'ի տաճարի անդ , եւ զսրահն
49 սրբեցին · եւ սպաս սրբութեան նոր գործեցին ·
եւ տարան 'ի ներքս զաշտանակն լուսոյ եւ զսե-
50 ղանն խնկոց եւ զսեղանն տաճարին ։ Եւ արկա-

Դ. 48. Մէջ՝ զ. եւ ոչինչ էր ։

նէին խունկս 'ի վերայ սեղանոյն․ ծրագս լուցանէին եւ լոյս տային տաճարին․ դնէին 'ի վերայ 51
սեղանոյն զհացն հանապազորդ, եւ ձգէին զվարագոյրսն, եւ կատարէին զգործսն զամենայն
զոր առնէին։ Կանխէին ընդ առաւօտն 52
յաւուրն քսաներորդի հինգերորդի՝ յամսեանն իններորդի․ յամին հարիւրորդի քառասներորդի․ մատուցանէին պատարագ ըստ օրինացն 'ի 53
վերայ սեղանոյ ողջակիզացն, զոր նոր արարին
ըստ ժամանակին։ Յաւուրսն յայնոսիկ յորս 54
պղծեցին հեթանոսքն, 'ի նմին ժամանակի եւ նորոգեցաւ յերգս օրհնութեան, 'ի փող եւ 'ի
քնար եւ 'ի ծնծղայ։ Եւ անկանէին ամենայն ժո- 55
ղովուրդքն 'ի վերայ երեսաց իւրեանց, անկանէին 'ի խոնարհ, երկիր պագանէին, օրհնէին
զԱստուած յերկինս որ յաջողեաց նոցա։ Եւ 56
արարին զնաւակատիս սեղանոյն աւուրս ութ, եւ մատուցին զողջակէզսն ուրախութեամբ, եւ մատուցին պատարագս փրկութեան եւ օրհնութեան։ Զարդարեցին զերեսսն եւ զվարագոյր- 57
ձեղսն՝ յանդիման տաճարին՝ ոսկի պսակօք եւ ոսկեօք ասպարօք, եւ նորոգեցին զդրունսն
եւ կանգնեցին զդրունսն․ եւ եղեւ ուրախու- 58
թիւն մեծ 'ի վերայ ժողովրդեանն յոյժ, եւ ջնջեցաւ նախատինք հեթանոսաց 'ի նոցանէ։ Եւ 59
հաստատեաց Յուդա եղբարբքն հանդերձ, եւ ամենայն ժողովքն Իսրայէլացւոց, հանապազ կացցեն աւուրքս այս նաւակատեաց սեղանոյն 'ի ժամանակի իւրեանց տարւոջէ 'ի տարի, 'ի գլուխ ամսեանն աւուրս ութ 'ի հինգերորդ քսաներորդ՝ իններորդի ամսոյն՝ ուրախութեամբ
եւ ցնծութեամբ։ Եւ շինեցին նոքա 'ի ժամանա- 60
կին յայնմիկ զլեառն Սիոն՝ շուրջանակի 'ի պարիսպս բարձրացեալս եւ յաշտարակս ամրացեալս․ զի մի՛ եկեսցեն հեթանոսք եւ կոխան առ-
նիցեն զնա, որպէս արարին զառաջինն։ Եւ 61
դնէր թողոյր 'ի վերայ՝ պահապան նմա, եւ ամրացուցին զնա, պաշարել զԲեթսուրա․ զի լիցի ամրութիւն զօրացն 'ի կողմանցն Եդոմայեցւոց։

ԳԼՈՒԽ Ե

Թ Եւ եղեւ իբրեւ լուան հեթանոսքն շուրջանա- 1
կի, եթէ շինեցաւ սեղանն եւ նորոգեցաւ սրբութիւնն միւսանգամ՝ որպէս էր զառաջինն, բար-
կացան յոյժ․ խորհեցան դաւ հատանել ջնջել 2
զազգն Յակոբեան որք էին 'ի մէջ նոցա, եւ սկը-
սան կոտորել եւ սատակել զնոսա։ Եւ տայր պա- 3
տերազմ հանապազ Յուդա ընդ որդիսն Եսաւայ որ էին 'ի կողմանս Եդոմայեցւոց Ակրաբատենացւոց․ զի շուրջանակի եկեալ պատեալ պաշարեալ նըստէին շուրջ զԻսրայէլիւ․ հարկանէր զնոսա 'ի հարուածս բազումս, եւ առնոյր աւարս զնոսա․
4 Եւ առնոյր նա զկապուտ աւար նոցա։ Եւ յիշէր զչարութիւն որդւոցն Բէանայ, որ էին լեալ ժողովրդեանն յորոգայթ գայթագղութեան,
5 վարանել զնոսա 'ի ճանապարհս իւրեանց․ փախըստեայ լինէին 'ի նմանէ, եւ ամրանային 'ի բերդս իւրեանց․ դայր՝ շուրջ պատ դնէր զնոքօք, եւ հրձիգ առնէր զամուրս նոցա ամենայն
6 բնակչօքն հանդերձ։ Եւ անցանէր խաղայր նա 'ի վերայ որդւոցն Ամոնայ, եւ անդ գտանէր ձեռն հզօր, զօրս բազումս․ եւ զՏիմոթէոս զօրագլուխ
7 նոցա․ հարկանէր նոցա 'ի գնդի, եւ բազում անգամ պատերազմաւ սատականայր 'ի վերայ
8 նոցա․ հարկանէր վանէր, եւ առնոյր նա զՅազեր քաղաք եւ զգաւառս իւր, եւ դառնայր 'ի կող-
9 մանս Հրէաստանի։ Եւ ժողովեցան ամենայն հեթանոսք 'ի Գաղաադ վասն Իսրայէլի, որ էին 'ի կողմանս նոցա, զի ջնջեսցեն զնոսա․ եւ նոքա փախստեալք անկանէին յամուրսն 'ի Դաթեմայիմ։
10 Եւ արձակեցին նոքա հրովարտակս առ Յուդա եւ առ եղբարսն՝ եւ ասեն․ Ժողովեալ են ահաւասիկ 'ի վերայ մեր ամենայն հեթանոսք, պատեալ պաշարեալ պնդեն զմեզ ջնջել 'ի տեղւոջէ աստի․
11 պատրաստ են յառնել զամուրսս յոր անկեալ
12 եմք, եւ Տիմոթէոս զօրագլուխ նոցա։ Արդ եթէ իցէ ինչ 'ի ձեռս, պատրաստեա փրկել զմեզ 'ի ձե-
13 ռաց նոցա․ զի անկան բազումք 'ի մէնջ, եւ ամենայն եղբարք որ էին 'ի Տուբիա կոտորեցան, եւ 'ի գերութեան վարեցան կանայք նոցա եւ որդիք նոցա, ամենայն կահիւ կարասեաւ իւրեանց առ հասարակ կորեան նոքա, որչափ 'ի կազմն մի աւուրի հազարապետութեան միոյ։
14 Այն ինչ դեռ թուղթքն 'ի ձեռին էին, այլ դեսպկանք հասանէին 'ի կողմանցն Գալիլեացւոց անտի, զգեստս պատառեալ, զճակատս հարեալ․
15 եւ զգոյժ զայս տային, եւ ասեն․ Ժողովեցան 'ի վերայ մեր 'ի Պտղոմայեայ եւ 'ի Տիւրայ եւ 'ի Սիդոնայ, եւ ամենայն կողմանք Գալիլեացւոց
16 այլազգեաց կուտէ, ջնջել զմեզ անտի։ Եւ իբրեւ լուան զբանն զայն Յուդա եւ ժողովուրդն, 'ի խորհուրդ ժողովեցան վաղվաղակի․ զի խորհեսցեն զինչ գործ գործեսցեն վասն եղբարցն որ էին 'ի նեղութեան, եւ ճգնէին 'ի ձեռաց պատե-
17 րազմողաց։ Խօսել սկսաւ Յուդա ընդ Շմաւոնեայ ընդ եղբօր իւրում եւ ասէ․ Ընտրեա դու քեզ արս հզօրս, եւ երթ դու փրկել զեղբարսն որ են 'ի նեղութեան 'ի կողմանս Գալիլեացւոց․ եւ ես եւ Յովնաթան եղբայր իմ երթիցուք 'ի
18 կողմն Գաղաադու։ Եւ եթող անդ զՅովսեփոս զԶաքարեայ, եւ զԱզարի զօրագլուխ՝ ընդ իւր ընդ իւր զօրք հանդերձ՝ յերկիրն Հրէաստանի
19 պահապանս․ պատուէր ետ նոցա եւ ասէ․ Առաջնորդեսջիք ժողովրդեանս այսմիկ, եւ մի՛ տայցէք դուք մարտ պատերազմի ընդ հեթանոսս
20 մինչեւ 'ի դարձ գալստեան մերոյ անտի։ Զօրա-

հասոյց արարին, ընդ երկու գլուխս բաժանե-
ցին. գնացին երեք հազարք ընդ Սիմովնեայ 'ի
կողմանս գալիլեացւոց, և ութ հազար յեր-
կիրն Գաղաադու։ Եւ գնաց Սիմովն յերկիրն 21
գալիլեացւոց, տայր պատերազմ ընդ հեթանոսս.
և խորտակեցան հեթանոսք առաջի երեսաց նո-
րա. և հալածեաց զնոսա մինչև 'ի
դրունս Պտղոմայիս։ Յայնմ աւուր անկանէին 'ի 22
հեթանոսաց անտի երեք հազար վառեալք արա-
ռաքն. և առնոյր զաւար նոցա 'ի կողմանցն 23
գալիլեացւոց և յԱրբատթայ, կանամբք և
որդւովք հանդերձ, և ամենայն տան կարասեաւ
հանդերձ և գանձիւ կոչէր. և եկին ածին զայն
ամենայն ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յեր-
կիրն Հրէաստանի։ Եւ Յուդա Մակաբէ և Յով- 24
նաթան եղբայր նորա անցին յայն կողմն Յոր-
դանան գետոյն, և գնացին երից աւուրց գնաց
ճանապարհս յերկիր յանապատ։ Եւ ընդ առաջ 25
եկին նոցա Նաբատացիքն խաղաղութեամբ. և
պատմեցին նոցա զամենայն անցսն որ անցին ընդ
եղբարսն յերկիրն Գաղաադու. և բազումք 'ի 26
նոցանէ յաւուր երթեալ էին 'ի քաղաքս Բոսորայ
և Բոսովռայ և Ալեմայ Մակեդեայ, և Քառ-
նայիմեայ. այս քաղաքք ամուրք և մեծա-
մեծք էին. և այլոց քաղաքացն 'ի կողմանցն Գա- 27
ղաադու. և 'ի մի վայր միաբանեալ էին, առ վաղիւ
ժամադիր էին փակել պատել զամուրսն, առնուլ
ջնջել սատակել զամենեսին յաւուր միում։ Եւ- 28
րեւ զայն լուաւ Յուդա՝ զունդ կազմեալ վաղ-
վաղակի, ճանապարհ կալեալ ընդ անապատ,
յանկարծակի անկանէր 'ի վերայ Բոսորայ. յան-
կարծակի յաղթահարեալ ժամու զամենայն քա-
ղաքն 'ի բերան սրոյ. անդ 'ի մի աւուր սատա-
րէ իւրոց սպանանէր զամենայն արու մանուկ,
և առնոյր զամենայն զաւար քաղաքին բոսո-
րայեցւոց, և զքաղաքն ամենայն հրձիգ առնէր.
և ելին գիշերոյն գնային հանդերձ գիշեր 'ի 29
վերայ ամրոցն պաշարելոց։ Այն ինչ կամէր 30
առաւօտն 'ի գիշերոյն մերկանալ, զակն 'ի վեր
ամբարձին, տեսին զօրս բազումս զի ոչ գոյր
նոցա թիւ. զի բարձեալ բերէին սանդուխս և
մանգղիոնս, և պէսպէս մեքենայս 'ի վերայ
ամրոցն, մարտ եղեալ և 'ի պատերազմ մատու-
ցեալ։ Եւ իբրև ընդ այն հայեցաւ Յուդա, և ե- 31
տես զի սկիզբն էր մարտին, անտի՝ աղաղակ քա-
ղաքին, և աստի՝ զօրացն որ պաշարեալ պահէին,
ձայն մարտի, ձայն պատերազմի, ձայն փողոյ
առ հասարակ յերկինս ելանէր, սկսաւ խօսել 32
ընդ զօրսն իւր և ասէ. Հանդա, ժիր լերուք,
ողջոյն կացէք. զօրս՝ այսօր է մարտնչել ձեզ 'ի
վերայ եղբարց ձերոց։ Եւ զզօրսն ամենայն յե- 33
րիս գունդս բաժանէր, և շուրջ զնոքօք ճակա-
տեալ 'ի մարտ մատուցանէր. փող հարին, խրա-
խոյս բարձին, գոչեցին աղօթիւք առ Աստուած,

34 'ի վերայ յարձակեցան։ Ազդ եղև Տիմոթէոսի
և զօրացն, եթէ Մակաբէ զօրքն 'ի վերայ հա-
սեալ է. իբրև հայեցան ստեղ, շրջեալ յետս
կասեցին, ընկեցին զիւրաքանչիւր մեքենայս և
'ի փախուստ դարձան։ Եւ հարկանէր յաւուր
յայնմիկ զնոսա 'ի հարուածս սաստիկս. անկէին
փախստեայք առաջի իւրեանց, մի առ միոջ գիտ-
թաւալ կոտորեցանէին, արկանէին 'ի սուր սու-
սերի իւրեանց իբրև արս ութ հազար արանց.
35 զէն. և ելին գնային 'ի կողմն Մասփայ. մարտ
պատերազմի տայր զնովաւ և առնոյր զնա, և
'ի նմա սպանանէր զամենայն արու մանուկ նո-
ցա. և առնոյր զամենայն ինչս և զաւարացուածս
36 նոցա յաւարի, և զքաղաքն այրէր հրով։ Անտի
խաղայր գայր առնէր զՔասփոն, Մակեդ և
37 զԲոսոր, և զմնացեալ քաղաքս Գաղաադու։ Յետ
այսց ժամանակաց՝ գումարեալ զօրաժողով լինէր
Տիմոթէոս, և գայր բանակէր դէմ յանդիման
38 Ռափոնայ, յայնկոյս գետոյն։ Դէտ արձակեաց
Յուդա՝ զի տեսցէ զբանակս նոցա. եկին պատ-
մեցին և ասեն. Միաբանեալ են ամենայն ազգք
և ազինք յոյժ, որ շուրջ զմեօք բնակեալ են,
39 և զօրք բազումք կուտեալ են յոյժ. և արաբա-
ցիս բազումս ածեալ է 'ի թիկունս՝ յօգնակա-
նութիւն իւրեանց. և բանակեալ են յայնկոյս
գետոյն, պատրաստեալ են գալ անկանել 'ի վե-
րայ քո։ Իբրև զայն լսէր Յուդա, նոյնժամայն
40 խաղայր գնայր 'ի վերայ նոցա։ Իբրև ետես Տի-
մոթէոս, խօսել կալաւ ընդ իշխանսն և ասէ.
Մինչ դիմէ զօրք Յուդայ և գնդին նորա առ
հասանել յափն գետոյն. եթէ զհասանիցէ և
զանցանիցէ մի առաջէ, ապա մեք ոչ կարեմք
լինել դիմակալ նմա, զի յաղթելով յաղթեսցէ
41 նա մեզ. ապա թէ հասցէ յափն գետոյն և Ճա-
կատեսցի, յայս կոյս թէ զանգիտեսցէ. մեք
42 անցցուք մարտիցուք և յաղթեսցուք նմա։ Այն
ինչ նորա բանք 'ի բերան էին, և Յուդա զզօրսն
հասանէր յափն գետոյն. անդ առ ափին գետոյն
կացուցանէր զաշխարհաժողով դպիրսն, և տայր
նոցա պատուէր, թէ մի զոք ամենեւին թողցեն
առ ափն գետոյն բանակել. այլ զամենայն զօրս
43 պատերազմ 'ի զէնս նորա փութացեն։ Եւ ինքն
զհասանելն զանցանելն զյարձակելն 'ի վերայ՝ մի
առնէր, և նախ զգունդն նոցա հասանէր 'ի ներքս
բեկանէր. զզօրսն ամենայն 'ի փախուստ դար-
ձուցանէր. և ամենայն ազգք և ազինք զէնս ընկե-
նեցին, փախուցեալ գնային յամրականսն 'ի տաճա-
44 րեան ուրմն մեհենին 'ի Կառնայիմն. Ապա եկին
հասին պատեցին զքաղաքն, հրձիգ արարին զա-
մուրն՝ մեհենիւն հանդերձ. և Կառնայիմն նե-
ղէր, և ոչ կարէր հանդարտել ընդդէմ Յուդայ։

Ե. 34. Մեր ոչ. ութ հազարի հազար.

Հրաման ետ Յուդա խաղացուցանել զամենայն 45
Իսրայէլ որ էին 'ի կողմանս Գաղաադու.
կանամբք եւ մանկտեաւ ամենայն կահիւ հանգերձ.
առնել հասուցանել յերկիրն Հրէաստանի.
եւ էին նոքա բանակք մեծամեծք. եւ եկին 46
հասին 'ի դուռն Եփրոնի քաղաքի. եւ այս քաղաք
է մեծ 'ի մէջ ճանապարհին յամուր վայրի. եւ
ոչ գոյր նոցա այլ ճանապարհ խոտորել յաջ
կամ յահեակ, բայց երթալ ընդ մէջ քաղաքին.
Իբրեւ տեսին զօրք քաղաքին զամբոխ զօրացն եւ 47
զբազմութիւն բանակացն, զդրունսն փակեցին,
զդրանցն ամրեցին վիմօք, եւ ոչ տային անցանել
նոցա: Իբրեւ զայն ետես Յուդա, առաքեաց
առ նոսա բանս խաղաղութեամբ եւ ասէ. Թոյլ 48
տուք՝ անցցուք ընդ երկիր ձեր, երթալ անցանել
ինձ յաշխարհ իմ. եւ ոչ ոք ինչ մեղիցէ ձեզ.
բայց այնչափ՝ որչափ ոտիւք միայն կոխեսցուք
զերկիր ձեր: Եւ ոչ առին յանձն նոքա նմա բանալ
զդրունսն: Ապա հրաման ետ Յուդա փող 49
հարկանել, քարոզ կարդալ եւ ասել. Հանդերձ
իւրաքանչիւր գունդ յորում վայրի եւ կայցէ 'ի
նիզակս խաղասցէ: Եւ մատեան զօրքն յիւրաքանչիւր 50
տեղւոջ յորում կային 'ի մարտ պատերազմի,
զամենայն տիւն եւ զամենայն գիշերն 'ի
մարտ, մինչեւ մատնեցաւ քաղաքն 'ի ձեռս նոցա:
Անդ սատակեցին զամենայն արու մանուկ 51
նոցա 'ի սուր սուսերի իւրեանց, խլեցին զնոսա
յարմատոց, խաղացուցին զաւար քաղաքին, եւ
ինքեանք անցին ընդ մէջ քաղաքին, գնային երթային
'ի վերայ դիականցն անկելոց. եւ անցին 52
նոքա ընդ Յորդանան գետ 'ի տափակողմն 'ի դաշտմի
մեծ, եւ անդ բանակեցան դէմ յանդիման
Բեթսանայ. եւ անդ յանձանձէր զհետ մնացեալ 53
ժողովրդեանն, մխիթարէր զամենեսին Յուդա.
ընդ ամենայն ճանապարհին պայպէս տանէր,
մինչեւ անէր հասուցանէր յերկիրն Հրէաստանի:
Եւ եկին հասին եւ ելին 'ի լեառն Սիովնի 54
ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ. անդ մատուցանէին
զողջակէզս եւ զպատարագս. զի ոչ ծախեցաւ
'ի նոցանէ, մինչեւ եկին հասին անդրէն
'ի տեղի իւրեանց խաղաղութեամբ: Եւ յաւուրսն 55
յայնոսիկ էր Յուդա եւ Յովնաթան յերկիրն
Գաղաադու. եւ Շմաւոն եղբայր նոցա էր
յերկիրն գալիլեացւոց, յանդիման Պտղոմեայ:
Իբրեւ լուան քաջութիւնս պատերազմին լսէին
Յովսեփոս Զաքարեանց եւ Ազարի իշխան զօրացն 56
մնացելոց, ասեն. Եկայք եւ մեք երթիցուք 57
տացուք մարտ պատերազմի ընդ հեթանոսս որ
շուրջ զմեօք են, եւ արասցուք եւ մեք մեզ անուն:
Հանեալ զօրացն, խաղացին գնացին 'ի 58
կողմանս Յամնեայ: Եւ ել Գորգի 'ի քաղաքէ անտի 59
զօրք հանդերձ որ ընդ իւր էին 'ի մարտ պատերազմի,
եւ հարան 'ի դիմի նոցա. 'ի պարտութիւն 60
մատնեցան Յովսեփոս եւ Ազարիա, եւ

հալածականս երթային մինչեւ 'ի սահմանս երկրին
հրէաստանի: Յայնմ աւուր անկանէին 'ի
նոցանէ արք իբրեւ երկու հազարք. եւ եղեւ
կործանումն այն սաստիկ 'ի վերայ ժողովրդեանն.
61 զի ոչ անսացին նոքա Յուդայի եւ եղբարց
նորա. խորհեցան՝ թէ մեք իբրեւ զնոսա ացուք
62 անուն քաջութեան. բայց նոքա չէին 'ի
զաւակէ առնն արանցն այնոցիկ, որոց տուեալ
63 էր զփրկութիւն Իսրայէլի 'ի ձեռս նոցա: Եւ
ինքն Յուդա եւ եղբարք իւր փառաւոր լինէին
յոյժ ժողովրդեանն, առաջի ամենայն ազգաց
64 հեթանոսաց. ուր եւ լսէին զանուն նոցա, ժողովէին
65 եւ օրհնէին զնոսա: Եւ ել Յուդա եղբարբն
հանդերձ, տալ պատերազմ ընդ որդիսն
Եսաւայ 'ի հարաւակողմն կուսէ անդ. անդ հարկանէր
զՔեբրոն քաղաք եւ զդստերս իւր. քակէր
կործանէր զամենայն ամուրս նորա, եւ հրձիգ
առնէր զաշտարակս նորա շուրջանակի ուր
66 եւ գտանէր: Եւ ել գնացեալ գնաց նա յերկիրն
այլազգեաց. գայր հասանէր 'ի կողմ Մարիսայ:
67 Յաւուր յայնմիկ անկան քահանայք 'ի պատերազմի
անդ, մինչ նա դեռ կամէր քաջութիւն
ինչ առնել. զի եղ նա տալ պատերազմ առանց
68 խորհրդոց: Եւ դարձաւ Յուդա 'ի կողմն Ազովտոս
յերկիրն այլազգեաց. աւերէր զմեհեանս
նոցա, եւ կործանէր զկուռս նոցա, եւ հրձիգ
առնէր զքաղաքս նոցա, 'ի գերութեան վարէր
զինչս եւ զստացուածս նոցա, եւ դառնայր գնայր
յերկիրն հրէաստանի:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ Անտիոքոս կայսր գնայր նա ընդ վերնագաւառսն. ծ
առաւ լուր եղեւ նմա եթէ է քաղաք
մի 'ի կողմանս Ելիմեայ 'ի Պարսից աշխարհին,
քաղաք փառաւոր, լի ոսկեաւ եւ արծաթով.
2 եւ մեհեանն որ 'ի նմա՝ է մեծապանծ յոյժ, եւ
կային ոսկեղէնք ծածկոյթք մեծամեծք 'ի նմա,
անօթքն բազում, զրահք եւ պատեանք որ թողեալ
էր Աղեքսանդրի կայսեր մակեդոնացւոց.
որ թագաւորեաց նա նախ 'ի վերայ Յունաց աշ-
3 խարհին. եկն եհաս նա 'ի քաղաքն յայն, եւ
խնդրէր առնուլ աւարառել: Անդ եղեւ քաղա-
4 քացւոցն. 'ի մարտ պատերազմի պատրաստեցան,
եւ ոչ ետուն մատնել: Զանձն հարաւ,
խաղաց գնաց 'ի կողմանսն արեւելից յերկիրն
5 բաբելոնացւոց: Անդր դեսպան հասանէր առ
կայսր Անտիոքոս 'ի կողմանցն հարաւոյ, եթէ 'ի
պարտութիւն մատնեցան զօրքն՝ որ եկեալ էին
6 յերկիրն հրէաստանի: Զի չոգաւ զառաջին

Ե. 65. Մէջ ոչ. ամուրանոցս.

նուագն Լիւսի զօրօք բազմօք, եւ 'ի պարտութիւն մատնեցաւ յերեսաց նոցա. զօրացան զէնովք, զօրօք, եւ լցան աւարաւ բազմաւ, կողոպտեցին զբանակս նոցա, զինչս եւ զաստուածս նոցա 'ի գերութիւն վարեցին. զմեհեանս աւերեցին, զկուռս կործանեցին որ շինեալ էր 'ի 7
վերայ սեղանոյն յԵրուսաղէմ, եւ զսրբութիւնն փակեցին պարսպօք բարձրութեամբ որպէս զառաջինն, եւ ընդ նմին զքաղաքն Բեթսուր: Եւ 8
եղեւ իբրեւ լուաւ զայն բանս թագաւորն, հիացաւ զարմացաւ թմբրեցաւ եւ խռովեցաւ յոյժ. անկաւ 'ի մահիճս իւր եւ հիւանդացաւ, զի ոչ կատարեցաւ խորհուրդ հրամանի նորա. եւ անդ 9
կայր նա բազում աւուրս, զի նորոգեցան 'ի վերայ նորա տրտմութիւնք բազումք: Ած զմտաւ թէ մեռանիմ. կոչեաց զամենայն բարեկամս իւր 10
եւ ասէ ցնոսա. Քուն հատաւ յերեսաց իմոց. պաշարեալ եմ 'ի սիրտ իմ 'ի հոգոց իմոց. խօսեցայ 11
ընդ սրտի իմում եւ ասեմ. ցոր վայր նեղութեանց հասանեմ եւ խռովութեան բազմի, յորում այժմ եմ պաշարեալ կամ. զի քաղցր եւ բարերար եւ սիրելի էի զօրաց իմոց: Արդ յուշ 12
եղեն ինձ չարիքն այն՝ զոր գործեցի ես յԵրուսաղէմ, եւ առի ես զամենայն սպասն զայն զոսկւոյ եւ զարծաթոյ, եւ զօրս ես գումարեցի տարապարտուց 'ի վերայ նոցա ջնջել զնոսա: Արդ 13
գիտեմ եթէ վասն այսորիկ գտին զիս չարիքս այս ամենայն, եւ կորնչիմ աւասիկ տրտմութեամբ յօտար երկրի: Եւ կոչեաց նա զՓիլիպպոս, մի 'ի բարեկամաց անտի իւրոց. կացոյց 14
զնա 'ի վերայ ամենայն թագաւորութեան իւրոյ. եւ ետ ցնա զթագ եւ զպատմուճան եւ զմատանին իւր, ածել զորդի իւր զԱնտիոքոս, սնուցանել եւ յիւր տեղի թագաւորեցուցանել զնա: 15
Եւ մեռաւ անդ Անտիոքոս արքայ, յամին հարիւրորդի քառասներորդի իններորդի: 16

ԺԱ Արդ եղեւ Լիւսիայ եթէ մեռաւ արքայ՝ եւ 17
կացոյց թագաւոր զորդի իւր Անտիոքոս, եւ եդ անուն նմա Հօրանեայն Անտիոքոս: Եւ որ 'ի միջ- 18
նաբերդին էին արգելեալք՝ որ նեղէին զԻսրայէլ, եւ շուրջ զսրբութեամբն խնդրէին զչարիս հանապազ, եւ զօրութիւն էին նոցա հեթանոսացն, խորհեցան քաղաքացիքն ջնջել զնոսա: Եւ իբրեւ 19
ժողովեաց զամենայն ժողովս զօրացն, եւ եկին 20
նստան շուրջ զնովաւ, եւ ժողովեցան 'ի մի վայր եւ պաշարեցին զնա, յամին հարիւրորդի յիսներորդի, շինեցին պատուարս եւ նետաձիգս եւ մեքենայս բազումս. Եւ եկին ելին նոցա յար- 21
գելանէ անտի, եւ կցեցան յարս ամբարիշտս յիսրայելացւոց անտի. եւ գնացին նոքա առ արքայն 22
եւ ասեն. Մինչեւ յերբ ոչ արասցես դու զդատաստան, եւ զվրէժ խնդրեսցես եղբարցն մերոց. մեք հաւանեալ էաք ծառայել հօր քում, եւ 23
երթալ զհետ հրամանաց նորա: Եւ նստէին զնո- 24
վաւ որդիք ժողովրդեան մերոյ. վասն այսորիկ օտարանային բազումք 'ի մէնջ. բայց զոր գտանէին 'ի մէնջ մահու մեռանէին, եւ ժառանգու-
25 թիւնք մեր 'ի յափշտակութիւն մատնէին. եւ ոչ 'ի մեզ միայն ձեռս մխեցին, այլ եւ յամենայն
26 սահմանս իւրեանց. եւ այժմ եկեալ պաշարեալ շուրջ զմեօք, եւ աւասիկ եկեալ փակեալ պաշարեալ պահեն զմիջնաբերդն Երուսաղեմի առնուլ զնա եւ զսրբութիւնն. եւ զԲեթսուր ամ-
27 րացուցին: Եւ եթէ ոչ վաղ առաջապարեսջիք, եւս մեծամեծ եւս քան զայս գործեսցեն, եւ դու
28 զառաջս ոչ կարիցես առնել: Իբրեւ զայն լուաւ թագաւորն, բարկացաւ յոյժ, հրամայեաց կոչել զբարեկամս իւր եւ զիշխանս որ 'ի վերայ
29 զօրացն էին. եւ յայլմէ թագաւորութենէ, եւ յայլոց կղզեաց եկին առ նա զօրք բազումք 'ի
30 վարձու. եւ էր թիւ զօրաց նորա հարիւր հազար ասպար 'ի ձեռն տիգաւոր հետեւակ, եւ քսան հազար հեծեալ սպառազէն, երեսուն եւ
31 երկու փիղք վարժեալք երխարբեկք: Եւ եկին անցին ընդ Իդում. ճակատեցան պատեցին զԲեթսուր քաղաք, եւ մարտ պատերազմի եղեն շուրջ զնովաւ աւուրս բազումս. կազմեցին շուրջ [illegible] մանգղիոնս եւ մեքենայս. եւ ելին 'ի քաղաքէն անտի՝ այրեցին զմեքենայսն, եւ մարտ եդին
32 ընդ նոսա քաջութեամբ: Չուեաց խաղաց փութով Յուդա 'ի միջնաբերդ յամրոցէ անտի, եւ եկն բանակեցաւ 'ի Բեթզաքարիա, դէմ յանդիման
33 բանակի արքային: Կանխեաց ընդ առաւօտն թագաւորն, առ զբանակն տարաւ բանակեցոյց 'ի միջոյ անտի ընդ ճանապարհն Բեթզաքարիայ. եւ զօրքն սփռեցան ճակատեցան 'ի մարտ պա-
34 տերազմի. փող հարին, կազմեցին պատրաստեցին զփիղսն, ճաշակեցուցին յարիւն խաղողոյ
35 'ի զմուռս եւ 'ի գինի: Եւ կարգեցան բաշխեցին 'ի գունդս գունդս, եւ կարգեցին առ փիղ փիղ՝ հազար հազար այր սպառազէն. եւ պահապան գլուխ գնդիցն՝ հինգ հազար հեծեալ վարժեալ
36 նմայք 'ի ձեռն պաշտպան գնդիցն. զի ուր եւ կայցեն գազանքն՝ կայցեն եւ նոքա, եւ ուր եւ
37 գնայցեն՝ գնասցեն եւ նոքա. եւ փայտակերտ մարտկոցս մեքենայիւք 'ի վերայ փղացն կազմեցին, եւ զփղապանն 'ի վերայ գլխոյն նստու-
38 ցին. եւ զայլ այրուձին յաջ եւ յահեակ թեւս
39 գնդին կազմեցին: Իբրեւ անտի արեգակն ծայրս արձակէր, առ հասարակ 'ի զրահաւոր սպառազինաց զէն պղնձապատ վահանացն նշոյլքն զլերամբքն փայլատակէին, եւ ճառագայթք հատանէին իբ-
40 րեւ փայլատականց հրոյ: Եւ երկայնէր ճակատն եւ զեզերբ՝ որ զբարձամբք լերանցն, որ զձորովք
41 եւ զհարթովք եւ զդաշտիւք. եւ խաղային յառաջ առ հասարակ կարգեալք եւ կազմեալք. մինչեւ շարժէին առ հասարակ ամենեքին որ լսէին զձայն բազմութեանն, զշաչիւն զինուց,

զշառաչիւն, զխլխլտոցն թնդիւն, զսանձաձայն
վաշխանաւոր վառեցոյն։ Նէն եհաս Յուդա իւրով 42
զօրուն, կարգեցաւ կազմեցաւ. ճակատեցաւ.
պատերազմեցաւ, յարձակեցաւ, ՚ի գլխի հարու
գնդի թագաւորին. յայնմ անկաւ յանդիման
թագաւորին՝ վեց հարիւր հեծեալ սպառազէն
զինուալ կացուցանելը։ Յայնմ վայրի դէտ ակն 43
՚ի վէր ամբառնայր Եղիազար Աւարան, տեսանէր
մի ՚ի գազանաց անտի վառեալ զարդարեալ,
՚ի զէն արքունի վառեալ եւ նշանս արձակեալ.
համարեցաւ թէ արքայն իսկ ՚ի նմին իցէ։ Յարձակեցաւ 44
՚ի վերայ գնդին, յաջ յահեակ կոտորեալ,
չոգաւ մինչեւ եհաս ՚ի փիղ անդր նշանաւոր,
զէն վերացոյց եւ եմուտ ՚ի ներքոյ, եւ 45
հար եւ անդէն կործանեաց. եւ էջ նստաւ փիղն 46
՚ի վերայ եւ զնա անդէն ճմլեաց։ Նորա իբրեւ 47
տեսին զզօրութիւն զօրաց թագաւորին՝ խոյս
տուին ՚ի նոցանէ. սակայն յոր կողմ եւ գային, 48
ընդ առաջ լինէին նոցա գունդքն արքունի, մինչեւ
եկին ՚ի կողմանս Երուսաղեմի. եւ եկն արքայն,
եւ բանակեցան ՚ի Հրէաստանի եւ ՚ի
լեառնն Սիոն։ Եւ խօսեցաւ նա ՚ի հաշտութիւն 49
խաղաղութեան Բեթսուրայ քաղաքին. եւ ելին
ափանցան նոքա ՚ի քաղաքէն անտի, զի ոչ գոյին
նոցա անդ համբարք. զի բազում ժամանակաց
պաշարեալ պաշարեալ էին. եւ ամն իսկ ընդ աշխարհն
շաբաթ գիւղեցաւ։ Եւ առ թագաւորն 50
զԲեթսուր քաղաք, եւ հրամայեաց զօրս ՚ի նմա
պահել պահապան քաղաքին. եւ եդին պաշարեալ 51
պաշարէր զսուրբ քաղաքն աւուրս բազումս.
եւ շուրջ զնովաւ կանգնեցին մանգղիոնս եւ մենքենայս,
հրացանս եւ քարընկէցս, աղմբուկս
եւ բալիստրս, նետաձիգ աղեղնաւորս եւ աղեղնակս
պարսաւորաց։ Գործեալ եւ նոքա ՚ի քաղաքէ 52
անտի սկսան կազմել մենքենայս առ մենքենայս
նոցա. մարտ եդեալ կռուէին աւուրս
բազումս. բայց համբար ինչ ոչ գտանէին. զի 53
այն ամ եօթներորդ էր ընդ երկիրն, զի գաղթականք
աշխարհին ազգացն զհամբարսն մթերեալս.
Մնացեալ էին սակաւք ՚ի սուրբ անդ. զի 54
սփռեալ էին ընդ իւրաքանչիւր տեղիս, զի սով
սաստկացեալ էր ՚ի վերայ նոցա. եւ ցրուեցան
յիւրաքանչիւր տեղիս։ Իբրեւ լուաւ Լիւսի եթէ 55
Փիլիպպոս, որում հրամայեաց ինքնին Անտիոքոս
սնուցանել զորդի իւր զԱնտիոքոս, զի
կացուսցէ զնա արքայ, իբրեւ դարձաւ նա ՚ի 56
Պարսից եւ ՚ի Պարթեւաց, եւ թէ զօրքն ամենայն
՚ի նմա հասին, եւ խնդրէ կալնուլ հասանել ՚ի վերայ
իրաց աշխարհին, եկն եւ ասէ նա ցարքայն եւ 57
ցամենայն մեծամեծս զօրացն. Նուազին զօրք հանապազ,
համբարք նուազեալ են եւ կերակուր
կարօտեալ են. եւ տեղիս յորոյ վերայ պատերազմիմք
է՝ ամուր է եւ անհնարին է, եւ գործ թագաւորութեան
՚ի մեզ հասեալ է։ Արդ եկայք ՚ի 58
հաշտութիւն խօսեսցուք, զաջին կալցուք,
խաղաղութիւն արասցուք ընդ սոսա ընդ ազգին
59 այդմիկ. բանս համաւորեսցուք մեք ընդ նոսա,
կալ նոցա յիւրաքանչիւր օրէնս իբրեւ զառաջինն.
զի վասն օրինացն իւրեանց յորոց
խռովեցան զնոսա՝ բարկացան նոքա ՚ի մեզ, ՚ի
60 վէգ եկին եւ արարին զայս ամենայն։ Հաճոյ
թուեցաւ բանն առաջի թագաւորին եւ իշխանաց
նորա, եւ արձակեաց նա հրեշտակս խօսել
61 ՚ի խաղաղութիւն. եւ ընկալան. երդուաւ երդուաւ
նոցա թագաւորն եւ իշխանքն, եւ ապա
62 նորա ելին յամրոցաց անտի։ Եւ եմուտ թագաւորն
՚ի լեառն Սիոն, եւ ետես զամրութիւն
տեղւոյն, եւ ստեաց զերդումն զոր երդուաւ.
հրամայեաց եւ քակել շուրջանակի զպարիսպս նորա։
63 Չու արար վաղվաղակի ՚ի կողմանս Անտիոքայ,
եւ եգիտ նա զՓիլիպպոս տիրեալ քաղաքին.
մարտեաւ ընդ նմա, եւ առ զքաղաքն բռնութեամբ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Յամին հարիւրորդի յիսներորդի յառաջնում ՃԾ
հանդերձաւ Դեմետրիոս Սելեւկեան ՚ի Հռոմ
քաղաքէ, եւ եկն նա սակաւ զօրօք ՚ի քաղաքն
2 ծովեզերեայ, եւ թագաւորեաց նա ՚ի նմա։ Եւ
եղեւ իբրեւ մտանել կամէր Անտիոքոս ՚ի տուն
թագաւորութեան հարց իւրոց, շուրջ եկին պատեցին
զնա զօրք բազումք, ձերբակալ արարին
զԼիսիաս, եւ զԱնտիոքոս կալեալ կապեալ տանէին
3 առ Դեմետր։ Իբրեւ ցուցին Դեմետրի զբանն,
հրամայեաց նա եւ ասէ. Թէ. զերեսս նոցա ինձ
4 յակն մի արկանէք։ Եւ առին զորս պատուիրեաց արքայ
զօրքն, եւ սպանին զնոսա. եւ
նստաւ յաթոռ թագաւորութեանն Դեմետր։
5 Եւ եկին առաջի նորա արք անօրէնք ամբարիշտք
յազգացն Իսրայէլի, եւ Յակիմոս գլուխ էր նոցա,
զի ինքն իսկ անձամբ քահանայութեանն
6 ամբաստան եղեն զժողովրդենէն, եւ ասեն. Արդ
սպանեալ Յուդա զմեզ՝ զեղբարս իւր եւ
զոր զբարեկամս, եւ զմեզ ցրուեաց յերկրէ
7 անտի. արդ առաքեա դու այր հաւատարիմ՝ որ
եկեսցէ տեսցէ զաւերածս ազգին եւ զատակումն
զոր հասոյց ՚ի վերայ մեր. զի սատակեաց
նա զերկիրն արքունի, եւ վտարեաց զօգնականս
8 նոցա։ Եւ ընտրեաց կայսր զԲակքիդ սիրելի
զարքայի՝ զիշխան յայն կողմն գետոյն, իշխան
մեծ հաւատարիմ յարքայութեան իւրում,
9 եւ արձակեցին զնա եւ զանօրէնն Յակիմոս ընդ
նմա. եւ յանձն արարին նմա զքահանայութիւն.
եւ նա հրամայեաց խնդրել զվրէժ որդւոցն Իսրայէլի։
10 Չու արար խաղաց գնաց Բակքիդ, եւ հրեշտակս
արձակեաց ՚ի տեղւոջն առ Յուդա եւ առ եղ-

բարս նորա՝ խօսել ընդ նոսա 'ի խաղաղութիւն
բանիւք նենգութեամբ ։ Եւ նոքա ոչ ինչ անսացին 11
բանից նորա, զի տեսին զնա հասեալ զօրօք
բազմօք ։ Ապա ժողովեցան առ Բաքքիդ եւ առ Յովկիմայ 12
ժողովք դպրաց որ խնդրէին զիրաւունս ։
Նախ առաջացեալքն էին յորդւոցն Իսրայէլի որ 13
խնդրէին զխաղաղութիւն · զի ասացին համարեցան՝ 14
եթէ այր քահանայ 'ի զաւակէ Ահարոնի
եկեալ է ընդ զօրսն, ոչ ինչ տայց մեղանչել մեզ ։
Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա բանս խաղաղութեամբ, 15
եւ երդմնի եղեւ նոցա, եթէ ոչ ինչ տաց մեղանչել
ձեզ եւ ոչ բարեկամաց ձերոց ։ Եւ հաւատացին 16
'ի նա · եւ նա առ 'ի նոցանէն արս վաթսուն,
եւ սպան յաւուր միում ըստ բանին որ գրեալ
է · Ընկեցին զմարմինս սրբոց քոց 17
թռչնոց երկնից, եւ հեղին զարիւնս նոցա շուրջ
զԵրուսաղէմաւ, եւ ոչ ոք էր որ թաղէր զնոսա ։
Եւ անկաւ ահ եւ երկիւղ 'ի վերայ ժողովրդեանն, 18
զի ասացին թէ չիք 'ի նոսա իրաւունք եւ ոչ ճշմարտութիւն ·
զի անցին ըստ հաստատութեան
եւ ըստ երդմանն զոր երդուան ։ Չուեաց Բաքքիդ 19
յԵրուսաղէմէ, եւ եկն բանակեցաւ 'ի Բեթզեթ ·
եւ առաքեաց կալաւ նա զբազումս 'ի նոցանէ՝
յարանցն խիզախելոց, եւ զբազումս 'ի ժողովրդենէ
անտի, եւ հրամայեաց փողոտել 'ի ջրհոր
անդր 'ի մեծն · եւ ետ զաշխարհն 'ի ձեռն Յովկիմայ, 20
եւ եթող առ Յովկիմայ զօրս բազումս
օգնական նմա, եւ գնաց Բաքքիդ առ արքայ ։ Եւ 21
ջանայր Յովկիմոս վասն քահանայապետութեանն ·
եւ ժողովեցան առ նա ամենայն խռովիչք ժողովրդեանն, 22
եւ յաղթահարեցին զերկիրն Յուդայ,
եւ արարին հարուածս մեծամեծս 'ի վերայ Իսրայէլի ։
Իբրեւ ետես Յուդա զչարիսն զոր արար 23
Յովկիմոս եւ որ ընդ նմա էին որդիքն Իսրայէլի,
յարձակեցաւ նա 'ի վերայ հրէաստանի շուրջանակի 24
զսահմանօք նորա, եւ արար վրէժխնդրութիւն
'ի վերայ արանցն որ խուսափեալ գնացեալ
էին 'ի հեթանոսս · եւ կարճեցան նորա այնուհետեւ
գնալ անդրէն յերկիրն հրէաստանի ։
Իբրեւ ետես Յովկիմոս՝ եթէ մեծացաւ եւս 25
զօրացաւ Յուդա, եւ գիտաց թէ ոչ կարէ ժուժկալել
նմա, դարձաւ անդրէն առ թագաւորն
չարախօս լինել զնմանէ ։ Եւ առաքեաց թագաւորն 26
զՆիկանովր, մի 'ի փառաւոր իշխանաց
անտի, որ մաքառանօք ատեայր եւ թշնամութեամբ
կայր ընդ կողմն Իսրայէլի · պատուէր
ետ նմա զի քակեսցէ զժողովուրդն 'ի սպառ ։
Եւ եկն եհաս Նիկանովր զօրօք բազմօք, եւ առաքեաց 27
նա առ Յուդա եւ առ եղբարս նորա
բանս խաղաղութեան նենգութեամբ · Մի եղիցի 28
կռիւ ընդ իս եւ ընդ ձեզ · եկից եւ սակաւ արամբք
տեսանել զերեսս ձեր խաղաղութեամբ ։
Եւ եկն առ Յուդա, եւ ողջոյն ետուն միմեանց 29
խաղաղութեամբ · եւ զօրքն Ճակատել պատրաստ
էին յափշտակել եւ ձերբակալ առնել
30 զՅուդա ։ Իբրեւ ազդ եղեւ բանն այն առ Յուդա,
եթէ նենգութեամբ եկեալ է զնմանէ, խուսեցաւ
խորշեցաւ մերժեցաւ հեռացաւ, եւ այլ ոչ
31 կամէր տեսանել զերեսս նորա ։ Իբրեւ ետես
Նիկանովր եթէ յայտնեցաւ խորհուրդս նորա,
խաղաց պատահել նմա պատերազմաւ 'ի կող-
32 մանս Փարսաղամայ · եւ անկան 'ի կողմանցն Նիկանովրայ
իբրեւ այր հինգ հարիւր եւ փախեան
33 եկին 'ի քաղաքն Դաւթի ։ Եւ յետ այսոց բանից
ել Նիկանովր 'ի լեառն Սիոն · եւ ելին ելին
'ի քահանայից անտի սրբոց ընդ նմա՝ ողջոյն տալ
նմա խաղաղութեամբ, եւ ցուցանել նմա զողջակէզս
պատարագաց զոր մատուցանէին հանա-
34 պազորդ վասն կենաց թագաւորին ։ Նա անարգեաց
զնոսա, եւ ծիծաղէր զնոքօք · եւ պղծեաց
զնոսա բանիւք հպարտութեամբ եւ ամբարտա-
35 ւանութեամբ · եւ երդուաւ զնոսա եւ ասէ ցնոսա ·
Եթէ ոչ 'ի ձեռս իմ տայցէք զՅուդա զընդաւն
իւրով, այժմ աստ է որպէս իցէ · բայց
թէ ընդ սոյն դարձայց խաղաղութեամբ, զայն
տաճար հրով զանեցայց, եւ 'ի ձենջ վրէժ խնդրեցից ·
Եւ ելեալ գնաց սրտմտութեամբ եւ մե-
36 ծաւ բարկութեամբ · եւ քահանայքն եկին մտին
կացին յանդիման սեղանոյն եւ տաճարին, ելեալ
37 լալ եւ ասեն · Դու ընտրեցեր զտաճարս քո զայս՝
կոչել զանուն սուրբ քո 'ի վերայ սորա, զի լիցի
դա տուն աղօթից խնդրուածոց ժողովրդեան
38 քոյ · դու խնդրեա զվրէժ յառնէ այտի յայդմանէ
եւ 'ի բանակէ դորա · եւ անկցին խնդրեալ 'ի
սուր իւրեանց · յիշեա դու զհայհոյութիւնս նո-
39 ցա, եւ մի տար նոցա դադար ։ Եւ ել Նիկանովր
յԵրուսաղէմէ, բանակեցաւ 'ի Բեթորոն · ընդ
40 առաջ եկին նմա զօրք ասորեստանեայք ։ Եւ Յուդա
ինքն բանակեալ էր յԱդասա երիւք հազարօք
արամբք · աղօթս կալ յաղօթս եւ ասէ ·
41 Յայնժամ որ 'ի թագաւորէ անտի եկեալ հայհոյեցին,
ել հրեշտակ քո եւ եհար զնոսա 'ի հարիւր
ութսուն եւ հինգ հազար եւ անդէն սատակեաց ·
ըստ այնմ օրինակի սատակեա զսզօրանսդ
առաջի այսօր, եւ գիտասցեն մնացեալքն
թէ 'ի նմանէ խօսեցաւ 'ի վերայ սրբութեան քոյ ·
եւ դատեա զսա ըստ խորամանկութեան ։
42 Հասին ճակատքն երկոքեան 'ի միմեանս, եւ ընդ
միմեանս բախեցան յաւուրն երեքտասաներորդի
յամսեանն Ադարայ · 'ի պարտութիւն մատնեցաւ,
խորտակեցաւ գունդն Նիկանովրայ, եւ
անկաւ նախ ինքն 'ի սուր սուսերի 'ի մէջ երկուց
43 ճակատուցն ։ Իբրեւ ետես գունդն եթէ անկաւ
Նիկանովր, զէնքընկեց լինէին, 'ի փախուստ դա-
45 նային · ասպա զհետ երթային նոցա օր մի յԱդասայ
մինչեւ եկին հասին յԳազերա · եւ հարկա-
46 նէին փողս նշանակաց զհետ նոցա, եւ ելանէին
յամենայն քաղաքաց անտի հրէաստանի շուր-

ջանակի, եւ կոտորէին զնոսա։ Դարձեալ անդրէն
առ միմեանս՝ միմեանց ընդդէմ 'ի մի վայր
ժողովէին. եւ անկան յայնմ աւուր ամենեքին
'ի սուր սուսերի, եւ ոչ մնաց 'ի նոցանէ եւ ոչ
մի։ Եւ եկին խառնեցան ընդ աւար, ընդ կապուտ, 47
ընդ զէն, ընդ զանձ, ընդ կահ բանակին.
եւ զգլուխն Նիկանովրայ՝ աջովն ձեռամբն համ-
գերձ զոր ինքնայ ձգեալ էր հպարտութեամբ 'ի
տաճար անդր, բերին արկեալ զնա յանդիման
Երուսաղեմի։ Եւ ուրախ եղեւ ժողովուրդն 48
յոյժ, եւ արարին զօրն զայն տարեկան մեծ.
եւ կարգեցին առ յամէ զօրն զայն առն տարեկա- 49
նաց, զերեքտասաներորդ ամսոյն Ադարայ։ Եւ 50
լռեաց երկիրն Յուդայ աւուրս քանի մի։

ԳԼՈՒԽ Ը

ԾԴ Իբրեւ լուաւ Յուդա զանուն Հռովմայեցւոց, 1
եթէ են նոքա հզօրք զօրութեամբ իւրեանց, եւ
նոցա բարւոք թուի թէ որ թիկունս առնէ զնոսա
եւ զաշնաւոր լինի նոցա. եւ զի զօրացեալ
են զօրութեամբ 'ի վերայ երկրի, եւ վասն մարտից 2
պատերազմի, զի հարկանէին քաջութեամբ
իւրեանց զկողմանս գաղատացւոց, զի զօրացան
'ի վերայ նոցա եւ կացուցին զնոսա 'ի հարկի. եւ 3
որ ինչ միանգամ արարին նոքա ընդ կողմանս
սպանիացւոց, եւ թափեցին 'ի նոցանէ զբովանդ
ոսկի սակին եւ արծաթն հատանի, եւ ըմբռնեցին
նոքա զտեղիսն զայն ամենայն խորհրդովք
իւրեանց եւ երկայնմտութեամբ իւրեանց. զի
էր տեղին կարի բացաւորեալ 'ի նոցանէ. եւ 'ի 4
թագաւորաց անտի որ եկեալ էին 'ի վերայ նոցա
'ի ծագաց երկրի՝ մինչեւ հարին զնոսա, եւ հարին
զնոսա 'ի հարուածս մեծամեծս եւ ջնջեցին
զնոսա, եւ զմնացորդսն 'ի հարկի կացուցին առ
նոցա հարկս առ յամէ. եւ զՓիլիպպոս եւ զՊեր- 5
սեայն կիտացւոց՝ որ յարուցեալ էին 'ի վերայ
նոցա, սատակեցին զնոսա 'ի պատերազմի եւ
յաղթեցին նոցա. եւ զԱնտիոքոս մեծ արքայն 6
Ասիացւոց, որ եկեալ էր 'ի վերայ նոցա մեծապատերազմաւ,
ընդ իւր ունէր հարիւր եւ քսան
փիղ եւ հեծեալ եւ կառս բազում յոյժ, եւ
պարտեցաւ 'ի նոցանէ, զի ձերբակալ արարին 7
զնա կենդանւոյն, եւ կացուցին զնա 'ի տեղի մի
հարկ հարկանել. եւ զթագաւորսն որ ընդ 8
նմանէ էին՝ տալ պատանդս եւ զբաւականս, եւ
զաշխարհն Հնդկաց եւ Պարթեւաց եւ Լիդացւոց.
զընտիր ընտիր գաւառաց նոցա, եւ առին զայնս
եւ 'ի ձեռս ետուն Եւմենեայ արքային։ Իբրեւ 9
զայն եւս լուան եթէ Յոյնք խորհեցան գալ սատակել
զնոսա. եւ իբրեւ այդ եղեւ բանն նոցա,
10 արձակեցին մի 'ի զօրավարաց անտի, եւ եկին եհար
սատակեաց զնոսա մեծաւ պատերազմաւ,
եւ արկին 'ի նոցանէ 'ի սուր բազմաց վիրաւորս
բազումս. 'ի գերութեան վարեցին զկանայս եւ
զորդիս նոցա. յափշտակեցին զինչս եւ զստացուածս
նոցա, կալան զերկիրն 'ի ծառայութեան,
զամուրսն քակեցին, զաշխարհն 'ի հարկի
ծառայութեան կացուցին մինչեւ յօրս յայս.
11 Եւ զայլ թագաւորութիւնս եւ զկղզիսն որ
խորհեցին՝ սատակեցին եւ 'ի ծառայութեան կա-
12 ցուցին։ Բայց ընդ բարեկամս իւրեանց՝ եւ որ
թիկունս առնէին զնոսա, հաստատութեամբ
սէր առնէին ընդ նոսա, եւ հզօրացան նոքա 'ի
վերայ ամենայն թագաւորութեանց որ մերձ էին
եւ որ հեռի էին, եւ որ միանգամ լսէին զանուն
13 նոցա՝ երկնչէին 'ի նոցանէ. ում կամէին տային
զթագաւորութիւն, զոր կամէին՝ հանէին 'ի թա-
14 գաւորութենէ. եւ բարձրացան յոյժ։ Եւ 'ի վերայ
այսր ամենայնի ոչ ոք 'ի նոցանէ յանձն առ թագ
առնուլ եւ ծիրանիս արկանել՝ զի հպարտասցի
15 ակրութիւնն. այլ տուն խորհրդոց շինեցին, եւ
հանապազօր երեք հարիւր եւ քսան այր 'ի խոր-
հուրդ մտանէին վասն զօրաց՝ զի զաշխարհն չէն
16 կալցին. եւ մի մի այր 'ի նոցանէն որ հաւատա-
րիմ էր՝ իշխան գլուխ կացուցանէին տարւոյն,
զի տիրեսցէ 'ի վերայ ամենայն երկրի նոցա, եւ
ամենեքեան հնազանդութեամբ լսէին միում, եւ
17 ոչ ինչ գոյր հեռ եւ նախանձ 'ի մէջ նոցա։ Արդ
կարգեաց արս ընտիրս Յուդա յիւրաքանչիւր
գնդէ անտի. զԵւպողեմոս զԱկկոսեան զորդի
Յովհաննու, եւ զՅասոն զորդի Եղիազարու.
եւ առաքեաց զնոսա 'ի Հռոմ քաղաք, խօսել
18 'ի նոցանէ զհաշտութիւն եւ թիկունս. եւ զի
բարձցեն զլուծն 'ի պարանոցէ նոցա. քանզի
ծանրացուցեալ էր Յունաց զլուծ ծառայութեան
19 'ի վերայ պարանոցին Իսրայէլացւոց։ Եւ գնա-
ցին 'ի կողմանս Հռոմայեցւոց. եւ էր ճանա-
պարհն մեծ. եկին հասին հրեշտակքն, եւ յան-
դիման եղեն նոցա 'ի տաճարին խորհրդոց. կա-
20 ցին 'ի մէջ եւ սկսան տալ պատասխանի. Յուդա
Մակաբէ եւ եղբարք իւր, եւ ամենայն աշխարհ
հրեաստանեայց առաքեցին խօսել ընդ ձեզ 'ի
հաշտութիւն, առնել զձեզ թիկունս եւ խնդրել
'ի ձէնջ խաղաղութիւն. զի եւ ձեզ եւս կամ լիցի
21 գրել ձեզ զմեզ նիզակակիցս եւ բարեկամս։ Եւ
22 հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի նոցա. եւ այս այն
պատճէն է հրովարտակի նոցա զոր գրեցին նո-
քա առ նոսա 'ի տախտակս պղնձիս եւ առաքե-
ցին յԵրուսաղէմ, եւ առ իւրեանս թողին յի-
23 շատակ թիկանց եւ խաղաղութեան. Խաղաղու-
թիւն եւ բարիք լիցին ընդ հրէաստան եւ ընդ
Հռոմայեցւոց՝ ընդ ամենայն ընդ ծով եւ ընդ
ցամաք, սուր եւ թշնամի հեռի լիցի 'ի նոցանէ.

Ի. 47. Մեր օր. եւ բերին։

Ապա եթէ հասցէ պատերազմ նախ 'ի վերայ 24 Հռոմայեցւոց, կամ ուրեք բարեկամաց նոցա՝ ընդ ամենայն իշխանութեան նոցա, 'ի թի- 25 կունս փութապէս հասցէ զօրքն հրէաստանեայց՝ որպէս ժամանակն ցուցանիցէ նոցա՝ մտադիւր սրտի մտօք. եւ 'ի թշնամիս ինչ մի տա- 26 ցեն, եւ մի ձեռնտու լիցին արծաթով կամ ոսկւով կամ զինու կամ նաւօք. այսպէս հաճոյ թուեցաւ Հռոմայեցւոց, զի պահեսցեն զպատուիրանս զայս առանց կաշառոյ։ Այնպէս եթէ 27 'ի վերայ ազգին հրէից հասանիցէ պատերազմ, 'ի թիկունս փութապէս հասանիցեն Հռոմայեցիք՝ միամտութեամբ սրտի մտօք, որպէս ժամանակն նոցա ցուցանիցէ. եւ 'ի թշնամիս ինչ ոչ 28 տացեն ոսկի կամ արծաթ կամ զէն կամ նաւս, որպէս հաճոյ թուեցաւ Հռոմայեցւոց. պահեսցեն զպատուիրանս զայս առանց նենգութեան. եւ ըստ բանիցս այսոցիկ այսպէս հաստատեցին 29 Հռոմայեցիք ընդ ազգին հրէից։ Ապա եթէ յետ 30 այսց բանից խորհուրդ ինչ 'ի մէջ մտցէ սոցա կամ նոցա՝ հանել կամ յաւելուլ, որ ինչ դէպն տացէ՝ կարգեսցեն հաստատ հաւանութեամբ, եւ հաստատուն կացցեն։ Եւ վասն չարեաց որ- 31 քոյն Դեմետրեայ որ հասուցանէ նոցա, գրեացուք առ նա, զոզցուք՝ ընդէր ծանրացուցանէք զլուծ 'ի վերայ պարտնոյն նիզակակից բարեկամաց մերոց։ Զայս գիտասջիր, եթէ գան ամ- 32 բաստան լիցին զոցա, դատաստան յիրաւի կալցուք. մարտ պատերազմի տացուք ընդ քեզ, եթէ ընդ ծով իցէ, եթէ ընդ ցամաք։

ԳԼՈՒԽ Թ

Եւ ոչ ինչ լուաւ Դեմետր։ Զի անկեալ կոր- 1 ծանեալ էր Նիկանովր գնդաւն իւրով 'ի նոցանէ պատերազմաւ, եւ նա դարձեալ անդրէն կրկնեալ յղեաց զԲակքիդ եւ զԱլկիմոս, եւ զաջակողմն թեւոյն իւրոյ ընդ նոսա յերկիրն հրէաստանի։ Եւ գնացին 'ի Ճանապարհն Գաղգաղայ, 2 եւ եկին ճակատեցան 'ի Մեսաղովթ յերկիրն արբէլացւոց, եւ առին զնա եւ սատակեցին անձինս բազումս մարդկան 'ի նմա։ Յամսեանն ա- 3 ռաջնում յամին հարիւրորդի յիսներորդի երկրորդի, բանակեցան մերձ առ Յերուսաղէմ, եւ 4 չուեցին գնացին հասին 'ի Բերեթ քսան հազար մրցաւոր արամբք. եւ երկուս հազարս հեծեալ սպառազինաւ։ Եւ Յուդա էր բանակեալ 5 յԵղիշա, եւ երեք հազար սպառազէնք ընտիրք. իբրեւ տեսին զամբոխ բազմութեան գնդին, եւ 6 երկեան յոյժ. եւ բազումք թօթափեցան 'ի նմանէ, եւ ոչ ոք մնաց առ Յուդայի, բայց ութ հարիւր հեծեալ սպառազէն. իբրեւ եսես Յու- 7 դա թէ թօթափեցան զօրքն 'ի նմանէ, եւ պատերազմ նեղիր զնա, նեղեցաւ 'ի սիրտ իւր, զի ոչ էր ժամանող միաբանել ժողովել զնոսա. 8 լուծաւ լքաւ անկաւ, ասաց խօսել ընդ մնացեալսն եւ ասէ. Արիցուք հասցուք 'ի գլուխ. թե- 9 րեւս կարասցուք կծանել ինչ 'ի նոցանէ։ Եւ ինքն յարձակ յարձակ խաղային, եւ զօրքն մատուցեալ պաշարէին դարձուցանել անդրէն. ասեն խօսել ընդ նմա եւ ասեն. Այլ դու, նոցա ինչ մեք ոչ կարեմք առնել. բայց այժմ զանձն ապրեցուցանել առ գիտոյք. հապա դարձցուք ժողովեսցուք զեղբարս մեր, ապա մարտիցուք. թէպէտ եւ իցեմք սակաւք։ 10 Պատասխանի ետ նոցա Յուդա եւ ասէ. Քաւ լիցի ինձ առնել զիրս զայդ. 'ի փախուստ դառնալ ինձ 'ի նոցանէ. եթէ հասեալ իցէ ժամանակ մեր՝ մեռցուք քաջութեամբ 'ի վերայ եղբարց մերոց, եւ ոչ խառնեսցուք զանուն փա- 11 ռութեան ընդ արատութիւնս քաջութեան։ Եւ ելին զօրքն յիւրաքանչիւր բանակէ, եւ ճակատեցան զեմ յանդիման միմեանց. երկու գունդք ձիաւորին գունդքն բաժնեալ սպառազինաւ, պարսաւորքն եւ աղեղնաւորքն առաջի գնդին խաղային, եւ նահատակքն յառաջագոյն խաղացեալ 12 էին։ Բայց Բակքիդ յաջում թեւի անդ ճեղքէր զզօրան 'ի ձայն փողոյ ասպնդապա յառաջ մա- 13 տուցանէր։ Եւ գունդն յուդայեան փող հարեալ 'ի վերայ յարձակեալ գային, մինչեւ երկիրն շարժէր յամբոխ յաղաղակէ անտի յերկոցունց կողմանց. եւ եղեւ պատերազմ խառնեալ անդա- 14 դար յառաւօտէ մինչեւ յերեկոյ։ Իբրեւ եսես Յուդա՝ եթէ Բակքիդ ընտիր ընտիր զօրօք յաջում թեւի անդ է, զընտիր ընտիր սպառազինացն յիւրմէ գնդէ անտի յառաջ կոչէր, քաջալերէր եւ ան- 15 դէն 'ի վերայ յարձակէր։ Ի նմին ժամանակի զաջակողմն թեւին ընկենէր եւ զձախուն արկանէր, եւ անդստին առաջի արկեալ փախստեայս 16 առնէր մինչեւ 'ի կողմանս լերինն Ազովտայ։ Եւ որ 'ի ձախակողմն թեւի անդ էին, իբրեւ տեսին թէ աջակողմն թեւն ընկաւ առաջի յուդայեանց, գային խառնէին եւ զՅուդա գնդաւն 17 հանդերձ 'ի մէջ արկանէին։ Յայնժամ վայրի վերաւորք յերկոցունց կողմանց անկեալ ընդ երկիր 18 թաւալէին։ Անդ անկանէր Յուդա առաջին նահատակացն, եւ որ մնացեալ էին 'ի փախուստ 19 դառնային։ Դարձան Յովնաթան եւ Սիմովն եղբարքն հրէիցն, բարձին զՅուդա, տարան թաղե- 20 ցին 'ի շիրիմս հարց իւրեանց 'ի Մոդիիմ։ Լացին կոծեցան որդիքն Իսրայէլի կոծ մեծ. սուգ առին 21 աւուրս բազումս, եւ ասեն խօսել եւ ասեն. Զիարդ անկաւ կործանեցաւ հզօրն, փրկիչն Իս- 22 րայէլի. Այլ ուրեք ուրեք մարտ կամ ճակատ կամ մղել պատերազմի, կամ քաջութիւնս ինչ որ արարեալ էր Յուդայի, գրեցաւ իւր ոչ յայսմ մատենի, զի բազում էր կարի յոյժ։

ԺԴ Եւ եղեւ յետ մահուանն Յուդայի՝ բուսցին 23 անօրէնքն շուրջ զսահմանօքն Իսրայէլացւոց, բուսան բղխեցին եւ բազմացան որ գործէին զանօրէնութիւն։ Յաւուրսն յայնոսիկ եղեւ սով 24 մեծ, եւ ինքնակամ գնացին մարդիկն 'ի նոսա. եւ աշխարհն միաբան էր 'ի նոսա։ Եւ ընտրեաց 25 Բակքիդ արս անօրէնս, եւ կացոյց իբրեւ տեարս 'ի վերայ նոցա, որ քննէին եւ խնդրէին եւ ա- 26 ծէին զբարեկամսն Յուդայի առ Բակքիդ, եւ խնդրէին վրէժ 'ի նոցանէ. տառապեցուցանէին եւ այպն առնէին, եւ նեղէին եւ ծաղր առնէին 27 զԻսրայէլ. զի ոչ երբեք եղեալ էր այս յորմէ հետէ երեւեցաւ մարգարէ։ Եւ ժողովեցան ամենայն 28 բարեկամքն Յուդայի, եւ չոգան առ Յովնաթան Ասփու եւ ասեն. Եղբայր քո Յուդա մեռաւ, եւ 29 այր չիք որ նման է նմա ելանել ընդդէմ թշնամ-ւոյ, առնուլ պատասխանի ազգիս որ եկեալ թըշ-նամութեամբ նեղեն զազգս մեր։ Արդ զքեզ 30 ընտրեցաք մեք 'ի տեղի նորա, զի եղիցես դու իշխան 'ի վերայ մեր, լինել մեզ առաջնորդ եւ առնել պատերազմ ընդ թշնամիս մեր։ Եւ յանձն 31 առ Յովնաթան 'ի ժամանակին յայնմիկ զառաջ-նորդութիւն, եւ հաստատեաց նա փոխանակ Յուդայի եղբօր իւրոյ։ Իբրեւ գիտաց Բակքիդ՝ 32 խնդրէր սպանանել զՅովնաթան եւ զՍիմոն զեղբայր նորա. եւ փախեան նոքա յանապատն 33 Թեկովայ, եւ եկին բանակեցան 'ի ջուր անդր լճին Ասփառ։ Եւ գիտաց Բակքիդ զօրն շաբա- 34 թույ, եւ եկն ինքն բանակեցաւ զօրօքն իւ-րովք յայնկոյս Յորդանան գետոյ։ Եւ առաքեաց 35 առ նոսա զեղբայր մի զիւր՝ զօրագլուխ զօրաց բազմաց, եւ աղաչեցին զՆաբատացիս զբարե-կամսն իւրեանց. յանձն առնէին նոցա զկահ եւ զգործս եւ զամենայն ինչ որ մնացեալ էր 'ի բնի իւրեանց։ Եւ եկին որդիքն Յամբրեայ որ 'ի 36 Մեդաբայն էին, ըմբռնեցին զՅոհաննէս, եւ առին գնացին կալեալ հանդերձ ընդ իւրեանց։ Յետ ժամանակաց այսոցիկ ազդ եղեւ Յովնա- 37 թանու եւ Սիմոնի եղբարց իւրեանց, եթէ որդիքն Յամբրեայ հարսանիս արարին. եւ ա-ծեալ տանէին զհարսն յՆադաբաթայ, դուստր միոյ ուրուք 'ի մեծամեծաց աւագաց քանա-նացւոց անտի, մեծաւ շուքով անչափ հանդեր-ձիւ։ Եւ յիշեցին նոքա զՅոհաննէս զեղբայրն 38 իւրեանց. եկին մտին նոքա 'ի գաղտն 'ի ծործոր լերինն։ Եւ ամբարձին զաչս իւրեանց, տեսին 39 զի դայր շուք մեծ եւ ամբոխ բազում. եւ ել փե-սայն փեսաւերովքն եւ եղբարքն հանդերձ, եւ փողովք եւ թմբկաւ եւ պէսպէս արուեստակա-նօք, եւ բազում զինուք։ Եւ եկին սոքա 'ի 40 դարանէ տեղւոջ, սպանէին զբազումս եւ բազում վիրաւորս արձակեցին, եւ զմնացեալսն փախու-ցեալ սպարէին. եւ առին յաւարի զկահ եւ զհան-

41 դերձ. եւ զսուր առաւ հարկանէին. եւ դարձան հարսանիքն 'ի կոծ, եւ ձայն արուեստականացն՝

42 'ի սուգ եւ յողբս դարձաւ. եւ խնդրեցին սորա սորա զվրէժ արեան եղբօրն իւրեանց, եւ դար-

43 ձան 'ի մօրսն Յորդանան գետոյ։ Իբրեւ գիտաց Բակքիդ՝ առ զօրս եւ խաղաց 'ի վերայ նոցա, եւ

44 եկն եհաս յանձաւսն Յորդանան գետոյ։ Ասէ Յովնաթան ցզօրսն իւր. Եկայք յարիցուք մար-տիցուք վասն ոգւոյ մերոյ. զի ոչ է այսօր իբրեւ

45 զերեկն եւ իբրեւ զեռանդն. եւ ահաւասիկ զը-ճակատակալն յանդիման մեր. ոչ առնուր թաքըս-տի եւ ոչ դաշտ փախստի. եւ գետս Յորդանան

46 շուրջ զմեօք պատեալ է. արդ եկայք ձայն բարձ-ցուք յերկինս, յարձակեսցուք 'ի վերայ, թեր-եւս ապրեսցուք 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց։ Զբանսն ասաց, եւ անդէն խառնեցաւ յարձա-

47 կեցաւ 'ի վերայ Բակքիդեայ. այն ինչ լինէր զա-ջեան 'ի գերկս իւր թափել, եւ նա յետս կոյս

48 կործանեցաւ, եւ հասեալ Յովնաթան եւ որ

49 ընդ նմա էին 'ի գործ անտի. անդ հարին կոտո-րեցին Բակքիդեանք՝ 'ի Յուդայի զօրէ անտի արս

50 հազար մի, եւ դարձան յԵրուսաղէմ։ Սկսան շինել քաղաքս ամուրս յերկրին Հրէաստանի. եւ զամուրսն Երիքովի եւ զԷմմաւսայ եւ զԲեթո-րոնայ եւ զԲեթելայ եւ զԹիմաթարաթայ եւ զՏափոյ, 'ի պարիսպս ամրացեալս եւ 'ի դրունս

51 հզօրս եւ 'ի նիգս հաստատունս. եւ պահապանս կացուցին թշնամութեամբ 'ի վերայ Իսրայէլա-

52 ցւոց. եւ ամրացուցին զքաղաքն Բեթսուրայ եւ զԳազերայ եւ զաւանն, եւ կացոյց 'ի նմա զօրս

53 բազումս եւ համբարս յոյժ. եւ առ նա զորդիս իշխանաց երկրին 'ի պատանդս, եւ եդ զնոսա

54 յականն Երուսաղէմի 'ի պահեստ։ Յամին հա-րիւրորդի յիսներորդի, յամսեանն երկրոր-դում, հրամայեաց Աղկիմոս քակել զպարիսպն սրահիցն սրբութեան ներքնոյ, եւ սկսան քա-

55 կել զգործս մարգարէից։ Ի ժամանակին յայն-միկ հարաւ Աղկիմոս եւ խափանեցան գործք նորա. քակեցան երախք նորա, պապանձեցաւ եւ ոչ կարէր խօսել բան մի եւ հրաման տալ

56 վասն տան իւրոյ. եւ մեռաւ Աղկիմոս 'ի ժամա-

57 նակին յայնմիկ մեծաւ տանջանօք։ Իբրեւ ետես Բակքիդ եթէ մեռաւ Աղկիմոս, դարձաւ անդրէն առ արքայն, եւ դադարեաց երկիրն Հրէաստանի

58 ամս երկուս։ Խորհեցան անօրէնքն եւ ասեն. Ահաւասիկ Յովնաթան եւ որ ընդ նմա են՝ խա-ղաղութեամբ նստին բնակութեամբ յանհոգա. արդ եկայք ածցուք զԲակքիդ, եւ ըմբռնեսցէ

59 զնոսա ամենեսին 'ի գիշերի միում։ Գնացին խոր-

60 հեցան ընդ նմա. նա խաղաց գալ վաղվաղակի զօ-րօք բազմօք, եւ առաքեաց նա հրովարտակս

Թ. 35. Մեք ըստ. աղաւաղեալ կամ աղաւաղեալս. ըստ յն. [illegible]

գիրս առ խորհրդակիցս իւր որ էին 'ի հրէաս-
տանի, զի ըմբռնեսցեն զՅովնաթան եւ որ ընդ
նմա էին, եւ ոչ կարէին: Զի ազդ եղեւ նոցա
նոցա խորհրդեն, եւ կալան նոքա արս յերկրէն 61
առաջնորդաց չարեացն յիսուն այր, եւ սպանին
խողխողեցին: Եւ խոյս ետուն Յովնաթան եւ 62
Սիմովն եւ որք ընդ նոսա էին 'ի Բեթբեսն 'ի յա-
նապատն, եւ խրամակործանս աւերին զնա, եւ
ամրացուցին զնա: Եւ իբրեւ ետես Բակքիդ, զօ- 63
րաժողով լինէր եւ գայր պաշարել. մարտ ե- 64
դեալ զԲեթբեսան՝ եւ մարտնչէր աւուրս բա-
զումս, եւ առնէին կանգնէին շուրջ զնովաւ մեքե-
նայս: Եւ եթող Յովնաթան զՍիմովն եղ- 65
բայր իւր 'ի քաղաքի անդ, եւ ել ինքն 'ի գա-
ւառ անդր: Եւ եկն Արթամ, եհար զՕդոմերա 66
եւ զեղբարս իւր եւ զորդիսն Փասիրոնայ 'ի խո-
րանս իւրեանց. եւ սկսաւ ելանել հարկանել
զզօրսն: Եւ Սիմովն եւ որ ընդ նմա էին՝ ելին 67
հրձիգ արարին զմեքենայսն, եւ մարտ տուեալ 68
բաղխեցին ընդ Բակքիդեայ. 'ի պարտութիւն մատ-
նեցաւ 'ի նոցանէ, զի էր խորհուրդն այն եւ ար-
շաւանն նորին ընդունայն: Եւ բարկացաւ սրտմտու- 69
թեամբ 'ի վերայ արանցն անօրինաց, որ խոր-
հուրդ ետուն նմա արշաւել յերկիր նոցա. սպան
նա զբազումս 'ի նոցանէ, եւ խորհեցաւ նա գնա-
նալ յերկիր իւր ուստի եկեալ էր: Իբրեւ գի- 70
տաց Յովնաթան, առաքեաց առ նա հրեշ-
տակս, եւ խօսէր ընդ նմա խաղաղութիւն, դնել
ուխտ եւ դարձուցանել նմա զգերիսն ամենայն:
Յանձն առ եւ արար որպէս խօսեցաւ նա ընդ 71
նմա. եւ երդուաւ նմա, թէ այլ ոչ եւս խնդրե-
ցէ 'ի վերայ նորա չարիս՝ մինչեւ կենդանի իցէ:
Եւ դարձոյց անդրէն զգերիսն որ առեալ էր յա- 72
ռաջագոյն յերկրէն հրէաստանի, եւ ինքն գնաց
յաշխարհ իւր, եւ այլ ոչ եւս դիմեաց գալ
'ի սահմանս նոցա. Եւ դադարեաց սուր յԻսրա- 73
յէլէ: Եւ բնակեաց Յովնաթան 'ի Մաքմաս, եւ
սկսաւ դատել Յովնաթան զժողովուրդ իւր, եւ
սատակել զանօրէնսն յԻսրայէլէ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

Յամին հարիւրորդի վաթսներորդի ել Աղեք- 1
սանդրոս անտիոքեան Եպիփան, եւ առ նա զՊտո-
ղոմայիս պայմանաւ. ընկալան զնա, եւ թա-
գաւորեաց նա անդ 'ի նմա: Լուաւ Դեմետր ար- 2
քայ, եթէ ժողովեաց զօրս բազումս, եւ ելանել
ընդ նմա մարտ պատերազմի: Եւ յղեաց առ նա 3
Դեմետր բանս խաղաղութեամբ, զի մեծարես-
ցէ նորա զնա. Աճապարեսցուք, ասէ, դնել 4
ընդ նմա ուխտ խաղաղութեան, մինչ չեւ եդեալ
իցէ ընդ նմա ուխտ Աղեքսանդրեայ վասն մեր.
Եւ գիտեմ՝ յուշ լիցին նմա չարիքն զոր անցու- 5
ցաք մեք ընդ նա եւ ընդ եղբարս նորա եւ յազգ
6 նորա: Եւ ետ նմա իշխանութիւն ժողովել զօրս
եւ պատրաստել զէն, զի լիցի նա դաշնակից
նորա. եւ զպատանդսն որ էին յամրոցին՝ հրա-
7 մայեաց տալ 'ի ձեռս նորա: Եւ եկն Յովնաթան
յԵրուսաղէմ. ընթերցաւ նա զթուղթն առաջի
ամենայն ժողովրդեանն, առաջի այնոցիկ որ յամ-
8 րի անդ էին. եւ երկեան նոքա երկիւղ յոյժ. զի
լուան եթէ ետ նմա իշխանութիւն արքայն ժո-
9 ղովել զօրս. տային անդրէն կալեան զպատանդսն
առաջի նորա, եւ ետ զնոսա ցծնողսն իւրեանց:
10 Եւ բնակեցաւ Յովնաթան յԵրուսաղէմ, սկսաւ
11 շինել եւ նորոգել զքաղաքն. եւ ասէ ցայնոսիկ՝
որ գործէին զգործն շինուածոց պարսպացն.
Շինեցէք, ասէ, զպարիսպն եւ զլեառն Սիոն
շուրջ 'ի չորեկուսի քարամբք վիմաց: Եւ արա-
12 րին այնպէս: Փախստեայ գնային այլազգիքն՝ որ
էին յամուրս անդ, որոց շինեալ յարմատ Բա-
13 քիդ, եւ եթող զնոսա յիւրաքանչիւր տեղւոջ,
14 եւ գնաց նա յերկիրն ուստի էր: Եւ 'ի Բեթսուր
միայն մնացեալ էին ոմանք՝ որոց թողեալ էր զօրէնսն
15 եւ զհրամանս. զի նա էր ամուր: Իբրեւ լուաւ
Աղեքսանդրոս արքայ զաւետիսն զոր ետ բերել
Դեմետրիոս առ Յովնաթան, եւ պատմեցին նմա
զպատերազմ քաջութեամբ՝ որ արարեալ էր եղ-
բարցն իւրով, եւ զվշտացն որ անցեալ էր ընդ
16 նոսա. եւ ասէ. Միթէ կարեմք ուրեք գտանել
այր մի այնպիսի. արդ առնեմք զնա մեզ բարե-
17 կամ եւ թիկունս: Եւ հրամայեաց առնել առ
18 նոսա հրովարտակ ըստ բանիցս այսոցիկ. Արքայ
Աղեքսանդրոս՝ առ եղբայր Յովնաթան ողջոյն.
19 Լուեալ եղեւ մեզ վասն քո, եթէ այր քաջ զօրու-
թեամբ ես, եւ արժանի ես դու լինել մեզ բա-
20 րեկամ. արդ կացուցաք մեք զքեզ այսօր զլուխ
քահանայապետութեան ազգի քո, եւ բարե-
կամ արքայի կոչել զքեզ. — Եւ ետ առնել նմա
պատմուճան եւ ծիրանիս: — Արդ կալ լիցի քեզ
յանխախ մերում, եւ պահել զհաւատս բարեկա-
21 մութեան առ մեզ. ողջ լեր: Եւ առ զգեցաւ
Յովնաթան զայն ընտիր պատմուճան: Յամին
հարիւրորդի վաթսներորդի եօթներորդի, 'ի
տօնին տաղաւարահարաց ժողովե-
ցին զօրս եւ կազմեցին զէնս, եւ ուրախ եղեն:
22 Եւ լուաւ Դեմետր զբանս զայս, տրտմեցաւ
23 յոյժ, եւ ասէ. Զի՞նչ գործ գործեցաք, զի ոչ
մեք մեզ արարաք զնոսա թիկունս. եւ արդ ա-
ռաջացաւ Աղեքսանդրոս, եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա 'ի հաշտութիւն, եւ արար իւր ձեռն հաս-
24 տատութեան զհրէաստան. արդ արասցուք եւ մեք
գրեսցուք առ նոսա բանս մխիթարութեան մե-
ծարանաց եւ պարգեւաց. զի եղիցին նոքա մեզ
25 յօգնականութիւն: Եւ ետ առնել նոցա հրո-
վարտակս ըստ բանիցս այսոցիկ. Արքայ Դեմե-
26 տրիոս՝ առ ազգն հրէից ողջոյն. Քանզի պահէ-

ցէք դուք զուխտս եւ զդաշինս զոր ընդ մեզ եդիք․ կացէք մնացէք դուք 'ի մերում բարեկամութեան, եւ ոչ ձեռնտու եղէք 'ի թշնամիս, լուաք մեք եւ ուրախ եղաք։ 27 Եւ արդ կացէք մնացէք, պահեսջիք դուք առ մեզ զնոյն հաւատ, 28 եւ մեք հատուսցուք ձեզ թողութիւնս բազումս, եւ տացուք ձեզ պարգեւս բազումս․ 29 եւ արձակեսցուք զձեզ եւ թողցուք զամենայն հրեայ 'ի հարկաց, եւ զգնոյ զաղւոյն եւ զպսակաց, եւ փոխանակ երրորդաց սերմանն․ 30 եւ զհասարակաց այգւոյն եւ զծառոյն որ գայր ինձ, թողում ձեզ յայսմ օրէ եւ յառաջ․ եւ յերկրէն երինաց որ յաւելուն 'ի ձեզ եւ 'ի Սամարացւոց եւ 'ի Գալիլեացւոց, յայսմ հետէ եւ 'ի յաւիտենական ժամանակաց․ 31 եւ Երուսաղէմ նուիրեալ սուրբ թողեալ կացցէ, շուրջ զսահմանօք իւրովք հանդերձ։ 32 Եւ 'ի տասանորդէ զմուտս ձեզ թողեալ լիցի, եւ զիշխանութիւն զամրից 'ի ներքս տուեալ լիցի քահանայապետին, եւ կացուսցէ նա 'ի նմա արս զոր ինքն ընտրեսցէ պահել զնա։ 33 Եւ ամենայն անձն հրէի որ 'ի գերութեան գոյն յերկրէն Հրէաստանի յամենայն 'ի թագաւորութեան իմում, արձակեալ լիցի առանց փրկանաց․ զամենայն հարկս հասի եւ մաքսի եւ զբաստս։ 34 Եւ յամենայն աւուրս տօնիցն, շաբաթս եւ զգլուխս ամսոց եւ աւուրս յառաջ քան զտօնն, եւ երեք երեք աւուրս զկնի տօնին, եղիցին ազատ հարկ թողեալ ամենայն հրէից որ իցեն 'ի թագաւորութեան իմում․ 35 մի իշխեսցէ պահանջել նեղել զոք վասն ամենայն իրաց իմոց։ 36 Եւ առաջինք գրեսցին նոքա 'ի զօրս արքունի 'ի վեց հարիւր հազար զօրականն, եւ պարգեւք եղիցին նոցա որպէս օրէն է ընդ առաջին զօրս արքունի՝ ընդ ամենայնի։ 37 Եւ 'ի նոցանէ դարձեալ հաստատեսցի 'ի ձեռանէ արքունի որ են հաւատարիմ, եւ իշխանք եւ վերակացուք եղիցին նոցունց, եւ գնասցեն նոքա ըստ օրէնս իւրեանց՝ որպէս հրաման ետ արքայ երկրին Հրէաստանի։ 38 Եւ զերիս օրէնսորքս յառաջագոյն եդեալ էր հրէաստանեայց, յերկրէն Սամարացւոց անդրէն դարձուցանել 'ի Հրէաստան, եւ համարել ընդ երկուսին մի օրէնս․ զի մի այլ իշխան ձեռնհաս լիցի 'ի վերայ նոցա, այլ քահանայապետն։ 39 Եւ զՊտղոմայն պարգեւացեալ տուեալ լիցի նոցա պարգեւ 'ի նուէրս սրբութեանցն որ յԵրուսաղէմ են, 'ի պէտս ծախիցն որ 'ի սուրբս անդր ծախիցին։ 40 Եւ ես տաց ամ յամէ հնգետասան հազար սիկղ արծաթոյ յարքունի համարուէ, 'ի կողմանց ուստի արժան իցէ։ 41 Զամենայն մթերս զոր նոքա ոչն կարէին ընուլ՝ յարքունուստ լիցի, որպէս ընդ առաջին ամացն, յայսմ հետէ տացեն յարքունի 42 տաճարն։ Եւ 'ի վերայ այսորիկ զհինգ հազար սիկղ արծաթոյն՝ զոր առնուին 'ի մասինս սրբութեանն ըստ համարոյ ամացն, եւ այդ թողեալ լիցի, զի անկ է այդ քահանայից եւ պաշտօնէից․ 43 Որ միանգամ զինեսցեն ոչ փախուցեալ անկանել 'ի տաճարն անդր յԵրուսաղէմ, կամ որ միանգամ 'ի սահմանաց գոյս իցէ որ պարտիցի ոչ ինչ յարքունիս, թողեալ լիցի նմա․ եւ ինչ եւս 44 արձակեալ լիցին։ Եւ ամենայն ինչ որ արառեալ կործանեալ իցէ շինուածոց սրբոցդ․ շինեսցին նորոգեսցին, եւ ծախս համարոյն յարքունուստ վճարեսցի․ 45 եւ շինեսցեն զպարիսպն Երուսաղէմի, ամրացուսցեն շուրջանակի․ եւ ծախս համարոյն յարքունուստ վճարեսցի․ եւ ամենայն պարիսպք ամրոց Հրէաստանի շինեսցին։ 46 Եւ իբրեւ լուաւ Յովնաթան եւ ժողովուրդն զբանս զայս, ոչ ինչ հաւատացին եւ ոչ յանձն առին, զի յիշեցին զչարիսն մեծամեծս որ արարեալ էր յԵրուսաղէմ, եւ նեղութիւնս յոյժ 47 զոր նեղեցին նոցա զնոսա։ Այլ հաճեցան հաւանեցան ընդ հաշտութիւնն Աղէքսանդրի․ զի նա եղեւ նոցա նախ առաջնորդ բանիցն խաղաղութեան, եւ էին նոքա նմա նիզակակիցք եւ թիկունք զամենայն աւուրս կենաց իւրեանց։

48 Զօրաժողով լինէր արքայ, եւ կուտէր զօրս 42 բազումս գալ տալ պատերազմ ընդ Դեմետրեայ․ 49 եւ եկին բախեցան թագաւորքն երկոքին ընդ միմեանս․ 'ի փախուստ դարձաւ զօրքն Դեմետրեայ, յաղթական լինէր նոցա Աղէքսանդրոս, 50 եւ սաստկացուցանէր զճակատամարտն 'ի վերայ նոցա մինչեւ արեւուն մտանելոյ․ անդ յաւուր անկանէր Դեմետր առաջի Աղէքսանդրի․ հարկանէին վանէին եւ առ օրին ըզ51գործն վճարեցին։ Հրեշտակս արձակէր Աղէքսանդրոս յերկիրն Եգիպտացւոց առ Պտղոմէոս արքայ, պատգամ տայր 'ի բանից ըստ օրինակիս ըստ այսմիկ․ Այս ինչ յայտնի լիցի քեզ, արքայդ 52 Եգիպտացւոց, զի դարձաւ տէրութիւն իմ յիս, եւ նստայ ես յաթոռ հարց իմոց, 'ի ձեռն առի զիշխանութիւն իմ, հարի վանեցի զԴեմետրիոս զօրօք իւրովք, եւ նուաճեցի անդրէն զաշխարհն 53 իմ․ 'ի մարտ պատերազմի հարի վանեցի զնա եւ զզօրս իւր, եւ նստայ յաթոռ թագաւորութեան 54 նորա։ Արդ եկ հաստատեսցուք 'ի միջի մերում զհաստատութիւն խաղաղութեան․ տուր ինձ դու զդուստր քո կնութեան, զի արժանի լիցի ինձ, եւ ես քեզ եղէց արժանի փեսայութեան։ 55 Եւ պատասխանի արքայն Եգիպտացւոց եւ ասէ․ Օրն յաւուրս բարութեան յորում դարձար դու յերկիր նախնեաց քոց, եւ նստար դու յա56թոռ արքայութեան հարց քոց․ եւ ես պատասխանեալ եմ 'ի կամս քաղցրութեան առնել զայս ամենայն որպէս գրեցեր դու առ իս․ բայց եկ յանդիման լիցուք միմեանց 'ի քաղաքն Պտղոմայեացւոց, զի տեսցուք զմիմեանս, եւ փեսա57յացուցից զքեզ ինձ որպէս եւ ասացեր։ Եւ ել Պտղոմէոս արքայ յերկրէն Եգիպտացւոց․

թէն Կղէոպատրաւ դստերբն հանդերձ 'ի քա-
ղաքն Պտղոմայեցւոց, յամին հարիւրորդի վաթսու-
ներորդի երկրորդի, եւ յանդիման եղեն թա- 58
գաւորքն երկոքեան միմեանց, եւ ետ զԿղէո-
պատրա դուստր իւր. եւ արարին հարսանիս
մեծաւ պատրաստութեամբ՝ մեծաւ փառօք ըստ
օրէն թագաւորաց 'ի քաղաքին Պտղոմայեցւոց:
Ետ հրովարտակս Աղէքսանդրոս առ Յովնաթան, 59
զի եկեսցէ նա առ նա: Խաղաց գնաց Յովնաթան 60
մեծաւ փառօք 'ի քաղաքն Պտղոմայեցւոց, եւ
եկն յանդիման եղեւ թագաւորացն երկոցուն
մեծամեծս պատարագօք, եւ եգիտ շնորհս 'ի
նոցանէ: Եւ կուտեցան 'ի վերայ նորա արք անօ- 61
րէնք յԻսրայէլէ՝ ամբաստան լինել զնմանէ,
եւ ոչ ինչ անսայր թագաւորն նոցա: Հրաման 62
ետ արքայ մերկացուցանել զՅովնաթան 'ի հան-
դերձից իւրոց, եւ զգեցուցին նմա ծիրանիս, եւ
ընդ իւր նստոյց զնա, եւ ասէ ցիշխանսն. Արդ 63
ելէք դուք ընդ նմա, եւ ընդ ամենայն քա-
ղաքս քարոզ ասէ՛ք կարդալ, զի մի ոք խօսեսցէ
ամբաստան լինել վասն դորա, եւ մի ոք նեղեսցէ
զդա մինչեւ բանիւ միով: Եւ եղեւ իբրեւ տե- 64
սանէին զփառս նորա, եւ լսէին զձայն բարբա-
ռոյ քարոզին, եւ տեսանէին զի զգեցեալ էր ծի-
րանիս, փախչէին, թաքչէին, կորնչէին ամե-
նայն չարախօսքն: Եւ փառաւորեաց զնա թա- 65
գաւորն ընդ առաջին բարեկամսն, եւ արար զնա
զօրավար եւ կուսակալ: Եւ գնաց Յովնաթան 66
յԵրուսաղէմ ուրախութեամբ եւ խաղաղու-
թեամբ:

Դարձեալ յամին հարիւրորդի վաթսներորդի 67
հինգերորդի՝ եկն Դեմետրիոս որդի Դեմետրեայ
'ի կողմանց Կրետացւոց յերկիրն հարց իւրոց.
տրտմեցաւ յոյժ Աղէքսանդրոս, դարձաւ ան- 68
դրէն 'ի քաղաքն Անտիոքացւոց: Եւ կացոյց անդ 69
Դեմետրիոս զԱպողոնիոս, որ էր յառաջ 'ի վե-
րայ ստորին ասորեստանեաց, եւ ժողովեաց նա
զօր բազում, եւ եկն բանակեցաւ 'ի Յամ-
նիա: Առաքեաց նա առ Յովնաթան քահա-
նայապետ, եւ ասէ. Դու միայն վերացեալ հպար- 70
տացեալ կաս 'ի վերայ մեր, եւ ես եղէ ծաղր նա-
խատանաց վասն քո. ընդէր դու նստիս 'ի վե-
րայ մեր լերանցդ. արդ ասէ դու եթէ յուսա- 71
ցեալ ես 'ի զօրս քո, եկ էջ դու 'ի դաշտ այսր
առ մեզ զի յանդիման լիցուք միմեանց. զի գոն
եւ ասա ընդ իս զօրք քաղաքաց. արդ հարց փոր- 72
ձեա դու, ուսի՛ր ո իցեմ ես, կամ ո այն իցեն որ
օգնական իցեն ձեզ, եւ ասեն. ոչ գոյ ձեզ
տեղի կալ առաջի մեր, զի երկիցս անգամ 'ի
պարտութիւն մատնեցան հարքն ձեր յերկրին
իւրեանց: Եւ արդ ոչ կարէք դուք զդէմ ունել 73
զօրացեալ այրուձիոյ, 'ի դաշտի ուր ոչ գուցէ
թուփ թարախ, եւ ոչ տեղի փախստեան, եւ
ոչ վէմ ապառաժի, եւ ոչ խիճ ձեռն 'ի քար ձգե-
74լոյ: Իբրեւ լուաւ Յովնաթան զպատգամսն զայն
զԱպողոնեայ՝ բարկացաւ 'ի միտս իւր, յառն եկաց
վաղվաղակի, ընտրէր զընտիր ընտիր զօրացն
իբրեւ տասն հազար, եւ գայր 'ի զօրս յԵ-
րուսաղէմէ. ընդ առաջ եղեւ նմա Սիմոն եղ-
բայր նորա, ձեռնտու լինէր նմա յօգնականու-
75թեան: Եւ եկին հասին 'ի քաղաքն Յոպպէացւոց.
քաղաքացիքն՝ զդուրս ընդդէմ փակէին, զի պա-
հապանք ամրութեանն կային Ապողոնեայ
'ի վերայ նոցա, հարին մարտ պատերազմի եղին
76'ի վերայ քաղաքին. Նոքա առ երկիւղի բացին
զդրունսն, սոքա մտին եւ տիրեցին 'ի վերայ քա-
77ղաքին: Եւ իբրեւ զայն լուաւ Ապողոնիոս, կազ-
մեցաւ պատրաստեցաւ՝ առ ընդ իւր երիս հա-
78զարս այրուձիոյ եւ այլ զօրս բազումս, եւ
գնաց 'ի կողմանս Ազովտայ, մեծ քերէր առ դաշ-
տին, զի յուսացեալ էր 'ի զօրս իւր: Զհետ ե-
լանէր նորա Յովնաթան առ մարտ պատերազմի.
79Նա եթող հազար հեծեալ 'ի դարանի զհետ նո-
80րա. Իբրեւ ետես Յովնաթան եթէ դարան գոր-
ծեցին զհետ նորա, եկին փակեցին պաշարեցին
զամբոխ զօրականացն, եւ շուրջ զնովաւ ար-
կին պանդէկ. եւ կային պահէին յառաւօտէ
մինչեւ յերեկոյ, որպէս հրաման էր նոցա
81Յովնաթանու: Վաստակեցին՝ տաժանեցան հե-
82ծեալքն եւ լքան. զզօրսն կալաւ Սիմոն
գնդիւն իւրով, եւ գայր հարկանէր 'ի վերայ, եւ
անկանէր զնոքօք՝ մինչեւ նոքա կային լուծեալք
եւ ձանձրացեալք. անկանէր 'ի վերայ. զբա-
83զումս անդէն 'ի դարանի անդ սատակէր. զբա-
զումս հեծելազօրս ընդ երեսս դաշտին փախս-
տեայ առաջի երեսաց իւրոց տանէր, հալա-
ծանէր մինչեւ 'ի կողմանս Ազովտայ. այնչափ
շտապ տագնապ 'ի վերայ հասուցանէր, զի փա-
խստեայքն գային 'ի մեհեանն Դագոնայ ամ-
84րանալ անկանէին: Հասանէր Յովնաթան զօրօքն
հանդերձ, այրէր զմեհեանն Դագոնայ եւ զքա-
ղաքն Ազովտացւոց, եւ որ շուրջ զնովաւ քա-
ղաքքն էին առնոյր յաւարի. զմեհեանն Դագով-
85նայ այրեցելովքն հանդերձ այրէր հրով: Եւ
եղեն անկեալքն 'ի սուր՝ այրեցելովքն հանդերձ
86իբրեւ ութ հազար: Չուեաց խաղաց գնաց
Յովնաթան անտի, եւ եկն բանակեցաւ 'ի կող-
մանս Ասկաղոնեայ. ելին եկին 'ի քաղաքէ անտի
87ընդ առաջ նմա փառօք. եւ դարձաւ Յովնաթան
յԵրուսաղէմ գնդաւն իւրով, եւ բազում աւա-
րաւ. զի բերէր զկապուտ զկողոպուտ բազում
88զթշնամեաց: Եւ իբրեւ լուաւ զայս Աղէքսան-
դրոս, յաւել փառաւորել առաւել եւս զՅովնա-
89թան. եւ ետ առնել նմա ճարմանդ ոսկի. զորօրինակ
օրէն էր առնել եղբարց թագաւորին. եւ ետ նմա

Փ. 72. Յայլն՝ իցեն մեզ:

զԱկկարոն ամենայն սահմանօքն հանդերձ 'ի ժառանգութիւն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԺԸ. Եւ Թագաւորն Եգիպտացւոց զօրաժողով լի- 1
նէր, կուտէր զօրս բազումս իբրեւ զաւազ առ
ափն ծովուն, եւ նաւս բազումս․ եւ խնդրէր
նա ունել զարքայութիւնն Աղեքսանդրեայ նեն-
գութեամբ, եւ յաւելուլ յիւր արքայութիւնն․
Եւ ել ընդ կողմանս ասորեստանեայց բանիւ խա- 2
ղաղութեամբ․ եւ նոքա բանային նմա, եւ
ընդ առաջ ելանէին նորա․ քանզի պատուէր էր
յԱղեքսանդրեայ արքայէ, քանզի աներ էր նո-
րա ։ Եւ իբրեւ մտանէր Պտղոմէոս 'ի քաղաքն, 3
յիւրոց զօրացն պահապան թողոյր իւրաքանչիւր
քաղաքաց ։ Իբրեւ եկին մերձեցան նոքա 'ի քա- 4
ղաքն Ազովտացւոց, ցուցին նմա զՏաճարն Դա-
գոնայ այրեցեալ, զքաղաքն եւ որ շուրջ զնո-
վաւ էին այրեցեալ 'ի ժամանակի պատերազմի,
եւ զդիականունսն որ այրեցեալ էր՝ բերեալ կու-
տեալ էր կոյտս կոյտս 'ի վերայ ճանապարհին ։
Եւ պատմէին առաջի արքային որ զինչ միան- 5
գամ գործեաց Յովնաթան, եւ յաչաց հանէին
զնա․ եւ Թագաւորն լռիկ կայր ։ Եւ եկն յանդի- 6
ման եղեւ Յովնաթան Թագաւորին 'ի քաղաքն
Յոպպէացւոց փառօք մեծօք․ ողջոյն ետուն մի-
մեանց, եւ եղեն այն օր առ միմեանս ։ Եւ գնաց 7
Յովնաթան ընդ արքային մինչեւ 'ի կողմանս գե-
տոյն որ անուանեալ կոչի Եղեւթ․ եւ դարձաւ
Յովնաթան անդրէն յԵրուսաղէմ ։ Իսկ արքայ 8
Պտղոմէոս տիրեաց 'ի վերայ քաղաքացն ծովե-
զերեայց՝ մինչեւ 'ի քաղաքն Սելեւկացւոց, եւ
խորհէր 'ի վերայ Աղեքսանդրեայ խորհուրդ չա-
րութեան ։ Եւ արձակեաց նա հրեշտակս առ 9
Դեմետր արքայ եւ ասէ․ Եկ ուխտ դիցուք ընդ
միմեանս եւ դաշինս կռեսցուք, եւ տաց քեզ
զդուստր իմ զոր ունի Աղեքսանդրոս արքայ,
եւ տիրեսցես դու 'ի վերայ արքայութեան հօր
քո․ զի զղջացեալ եմ թէ ընդէր ետու ես ըզ- 10
դուստր իմ նմա կնութեան․ զի խորհեցաւ նա
'ի վերայ իմ մահ ։ Եւ այսպէս յաչաց հանէր 11
զնա, զի իւր ակն եղեալ էր տէրութեան նորա․
Եւ եհան զդուստրն եւ ետ Դեմետրի․ եւ խոտո- 12
րեցաւ յԱղեքսանդրէ, եւ յայտնեցաւ զթշնամու-
թիւն իւր ։ Եւ եմուտ Պտղոմէոս եւ տիրեաց նա
'ի վերայ քաղաքացն, եւ Սելեւկեայ ծովեզե-
րեայց, եւ խորհէր չարութիւն 'ի վերայ Աղեք-
սանդրու․ եկն եմուտ 'ի քաղաքն Անտիոքացւոց, 13
եւ եդաւ զթագ զասիացւոցն, եւ պսակեցաւ
կրկին՝ թագաւն ասիացւոց եւ թագաւն եգիպ-
տացւոց ։ Բայց Աղեքսանդրոս արքայ էր 'ի կող- 14
մանս Կիւլիկեցւոց 'ի ժամանակին յայնմիկ, զի

15 ապստամբեալ էին մարդիկն 'ի նմանէ․ եւ լուաւ Ա-
ղեքսանդրոս, դիմեաց գալ 'ի վերայ նորա մար-
տիւ պատերազմաւ, եւ ել Պտղոմէոս ընդ առաջ
նորա զօրօք բազմօք, եւ դարձոյց զնա 'ի պար-
16 տութիւն, եւ փախուցեալ լինէր Աղեքսանդրոս
'ի կողմանս Արաբացւոց, զի անդ թաքիցէ եւ ա-
պրեսցէ 'ի նմանէ․ եւ արքայ Պտղոմէոս բարձրա-
17 ցաւ ։ Եւ եհան Զաբդիէլ արաբացին, եհատ զգլուխն
Աղեքսանդրեայ, եւ ետ տանել Պտղոմէոսի ար-
18 քային ։ Եւ Պտղոմէոս մեռաւ յաւուրն երրորդի,
եւ որ էին զամրոցն՝ սատակեցան յամրակա-
նացն․

19 Եւ Թագաւորեաց Դեմետր յամին հարիւր- ԺԹ
20 դի վաթսներորդի եօթներորդի ։ Ընդ աւուրսն
ընդ այնոսիկ ժողովեաց Յովնաթան զօրս 'ի
Հրէաստան, գալ մարտ դնել զբերդաւն որ յԵ-
րուսաղէմ էր․ կազմեցին զնովաւ շուրջ մեքե-
21 նայս բազումս ։ Եւ գնացին ոմանք որ թշնամի
էին ազգին Հրէից արք անօրէնք՝ պատմել Թա-
գաւորին, եթէ Յովնաթան մեքենայս կազմեալ
շուրջ զբերդաւն պատեալ՝ յաղթել պատերա-
22 զմաւ ։ Իբրեւ լուաւ՝ բարկացաւ յոյժ․ չուեաց
եւ եկն 'ի Պտղոմայիս, եւ հրովարտակս առ
Յովնաթան, զի մի եւս զբերդն շուրջ պաշարեալ
պահիցէ․ այլ ինքն յարուցեալ վաղվաղակի առ
նա հասանիցէ 'ի քաղաքն Պտղոմայեցւոց, զի անդ
23 յանդիման լիցին միմեանց ։ Իբրեւ լուաւ Յով-
նաթան՝ եւս քան զեւս ուժգնել հրամայեաց զպաշ-
արելն․ եւ ինքն առ արս ընտիրս իմաստունս 'ի
ծերոցն ժողովրդենէ անտի եւ 'ի քահանա-
24 յից անտի, հանդերձեցաւ պատարագօք, ա-
կամբ եւ արծաթով, եւ եդ զանձն 'ի մահ, գնաց
յանդիման լինել Թագաւորին 'ի քաղաքն Պտղո-
25 մայեցւոց․ եւ եգիտ նա շնորհս 'ի նմանէ․ Թէ-
պէտ եւ բազումք էին յանօրինաց անտի ամբաս-
26 տան զնմանէ ։ Եւ մեծարեաց զնա Թագաւորն
որպէս առաջինքն իւր, եւ բարձրացոյց զնա յոյժ
27 առաջի ամենայն բարեկամաց իւրոց․ եւ հաս-
տատեաց նմա զքահանայութիւն քահանայապետու-
թեանն, եւ որ ինչ այլ ինչ պատիւս ունէր յա-
ռաջագոյն քան զնա․ կացոյց կարգեաց զնա ընդ
28 առաջինս բարեկամս ։ Եւ աղաչեաց Յովնաթան
զարքայն, զի ազատ արասցէ զՀրէաստան,
եւ զերեսին կուսակալութիւնս եւ զՍամարիա․ եւ
յանձն առ նմա՝ տալ նմա երեք հարիւր քան-
29 քար ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ Թագաւորին, եւ
վասն այսր ամենայնի հրաման ետ հրովարտակս
30 տալ առ Յովնաթան օրինակաւս այսուիկ․ Ար-
քայ Դեմետր առ Յովնաթան եղբայր ողջոյն․
31 Զպատճէն հրովարտակիս այսորիկ գրեցաք մեք
առ Լասթենէս եղբայր մեր, նովին օրինակաւ
32 եւ առ ձեզ գրեցաք զի գիտասջիք ։ Արքայ Դե-
33 մետր՝ առ Լասթենէս հայր ողջոյն․ Ազգին Հրէից
օգնական նիզակակից ուխտակալ բարեկամաց

մերոց իբրու անձանց համարեսցուք զի բարի՝ բարի առ-
նել փոխանակ արդարութեան միամտութեան
զոր ուղղեցին նոքա առ մեզ։ Կարգեսցուք մեզ 34
զսահմանս հրէաստանի եւ զերիս օրէնսն՝ Ափա-
րիմ եւ Լիւդա եւ Ռամաթայիմ, յաւելցին 'ի
հրէաստանի 'ի կողմանս Սամարիոյ. եւ ամենայն որ
ինչ հասի որէն գոյցէ 'ի նոցանէ՝ լիցի այն սրբո-
տանէից յԵրուսաղէմ. փոխանակ արքունական
մաքսն՝ որ գայր 'ի նոցանէ ամ յամէ յարմտեաց
երկրին եւ 'ի բերոց ծառոցն պտղոց. եւ այլ որ 35
ինչ տուրք արքունի կամ տասանորդք կամ
մաքս, կամ ինչ որ ինչ մեզ յարքունիս ելին,
կամ բաժ աղից կամ տուրք պսակաց. զայս 36
ամենայն թողցուք 'ի նոսա. եւ մի մի ինչ մի
յայսցանէ անարգեսցէ զայդ մինչեւ յաւիտենական
ժամանակաց։ Արդ ձեզ փոյթ լիցի առնել պատ- 37
ճէն մի հրովարտակիս, եւ տալ առ Յովնաթան՝
զի դիցէ 'ի գանձն սրբութեան՝ 'ի սրբում վայր
'ի նշանաւոր տեղւոջ։ Իբրեւ ետես Դեմետր ար- 38
քայ եթէ հնազանդեցաւ ամենայն երկիր առա-
ջի նորա, եւ ոչ ինչ էր յաշխարհին որ ինչ ընդ-
դէմ գտանիցէ հրամանաց նորա, հրաման ետ
արձակել զզօրսն յիւրաքանչիւր տեղիս, բաց 'ի
զօրաց յազգաց հեթանոսաց եւ 'ի մարզից ծովէ
կղզեաց կղզեաց ոյք։

Ի Եւ 'ի թշնամութիւն դարձան ամենայն զօրք
ազգաց ընդ նմա։ Տրիփոն անուն էր աղէքսան- 39
դրեան առաջին. իբրեւ ետես եթէ զօրքն ամե-
նայն տրտմեալ են զԴեմետրիւ, գնաց նա առ
Իմալքուէ արաբացին, որ սնուցանէր զԱնտիոքոս
զպատանեակն Աղէքսանդրի. եւ առ նմա կա- 40
խէր՝ զի տացէ նա ցնա զմանուկն, եւ ածցէ թա-
գաւորեցուսցէ 'ի տեղի հօր իւրոյ. եւ պատմեաց
նմա որ ինչ միանգամ գործս գործեաց Դեմետր,
եւ զամենայն թշնամութիւնս որ միանգամ զա-
տեայն զօրքն. եւ անդ լինէր առ նմա աւուրս բա-
զումս։ Առաքեաց Յովնաթան առ Դեմետր ար- 41
քայ, զի հրաման տացէ իջուցանել զզօրսն որ 'ի
միջնաբերդի անդ էին, եւ որ յամուրս անդ էին.
զի էին նոքա թշնամութեամբ ընդ Իսրայէլի։ Եւ 42
առաքեաց Դեմետրիոս առ Յովնաթան եւ ասէ.
Ոչ զայդ միայն արարից քեզ եւ ազգի քում,
այլ փառօք փառաւորեցից զազգ քո՝ եթէ ժա-
մանակ միայն գտից։ Արդ դու բարւոք արա- 43
ցես, առաքեսցես առ իս գունդ մի 'ի թիկունս,
զի զօրքս ապստամբ յինէն լեալ կացցեն։ Իբրեւ 44
լուաւ զայն Յովնաթան, վաղվաղակի գունդ մի
յերից հազարաց՝ արս ընտիրս պատերազմի ար-
ձակեաց 'ի թիկունս թագաւորին 'ի քաղաքն ան-
տիոքացւոց. եւ ուրախ եղեւ թագաւորն 'ի հա-
սանել նոցա 'ի ձեռս նորա։ Իբրեւ զայն լուան 45
քաղաքացիքն, ժողովեցան յիւրաքանչիւր ան-
կողնէ 'ի մէջ քաղաքին՝ իբրեւ բիւրք երկոտա-
սան. այն ինչ յարձակեալ էին 'ի վերայ թա-
46 գաւորն, կամէին անդէն սպանանել. նա փախեաւ
'ի նոցանէ, եւ նոքա առին վաղվաղակի ըզ-
կիրճս ամենայն գնացից քաղաքին. մարտ եդին
47 եւ սկսան մարտնուլ. Արդ եղեւ հրէայեկեան
գնդին. կուտեցան 'ի վերայ ապարանից թագա-
ւորին, ձայն եառուն մեծամեծ, եւ սփռեցան ընդ
48 ամենայն քաղաքն. իբրեւ հարին՝ սպանին կո-
տորեցին արս իբրեւ հարիւր հազար. հրձիգ ա-
րարին զամենայն փայտակերտս զապարանից նո-
րա, եւ զինչս եւ զստացուածս նոցա առին յա-
ւարի. ապրեցին յիւրեանս զթագաւորն եւ ապրե-
49 ցուցին զնա 'ի ձեռաց նոցա։ Իբրեւ ետես ամե-
նայն գունդ քաղաքին, եթէ զօրացաւ գունդն
հրէայեկեան 'ի վերայ նոցա, եւ կամօքն յաղ-
թեցին նոցա, լքան նուաղեցան եւ տկարացան
'ի խորհուրդս իւրեանց. 'ի ձայն բարբառոյ աղա-
ղակեան սկսան աղաղակել առ թագաւորն եւ ա-
50 սեն. Ձեռն տուր մեզ, եւ դադարեսցէ գունդս
51 մարտնչել 'ի կատարածէ քաղաքիս։ Զայն բան ա-
սէին, եւ զիւրաքանչիւր զէնս առ ոտս պատե-
րազմողացն ընկենուին. եւ բարձրանայր փառօք
գունդն հրէայեկեան առաջի թագաւորին, եւ ա-
ռաջի ամենայն զօրաց նորա. եւ դարձային ան-
դրէն յԵրուսաղէմ սնուեալք մեծաւ եւ բազում
52 աւարաւ։ Եւ նստաւ Դեմետր աթոռոյ յաթոռ
տէրութեան իւրոյ, եւ դադարեաց երկիրն ամե-
53 նայն առաջի նորա։ Եւ ստեաց հրէայեկացւոցն
յամենայնի որ ինչ խոստացաւ նա նոցա, եւ ա-
մենեւին օտարացաւ յայս Յովնաթանու, եւ ոչ
հատոյց նմա ըստ միամտութեան վաստակոց
նորա։

54 Յետ այսորիկ դարձաւ Տրիփոն եւ պատա- ԽԲ
նեակն Անտիոքոս ընդ նմա, թագաւորեաց եւ
55 նստաւ յաթոռ տէրութեան. եւ առ նա ժողո-
վեցին զօրքն ամենայն որ ցրուեալ էր Դեմետրեայ.
եւ եղեն մարտ պատերազմի ընդ Դեմետրեայ,
56 եւ փախուցին զնա փախստեայ. եւ եկն առ ըզ-
գաղանսն Տրիփոն, եւ կալաւ զքաղաքն Անտիո-
քացւոց։

57 Հրաման ետ հրովարտակ առնել մանուկն Ան- ԽԳ
տիոքոս առ Յովնաթան, եւ ասէ. Կացուցեալ
եմ զքեզ 'ի գործ քահանայապետութեան, եւ
հաստատեալ եմ զքեզ 'ի վերայ չորիցն օրինաց,
եւ կարգեցայք զքեզ ընդ բուն եւ ընդ առաջին
58 բարեկամս մեր։ Եւ ետ առնել նմա նուագս ոս-
կիս եւ սպաս սեղանոյն. եւ ետ նմա իշխանու-
թիւն ըմպել ոսկւով, արկանել ծիրանիս,
եւ ունել կրել նշան չքեղ. ըստ նշանի թագաւո-
59 րաց։ Եւ զՍիմոն զեղբայր նորա՝ հրաման ետ
իշխան զօրավար կացուցանել 'ի կողմանցն Տիւ-
60 րոսի մինչեւ 'ի սահմանս Եգիպտացւոց։ Եւ էլ
Յովնաթան շրջել յայնկոյս Յորդանանն գետոյ եւ
ընդ քաղաքսն, եւ ժողովեցան առ նա ամենայն
զօրք Ասորւոց 'ի թիկունս. եւ եկն նա 'ի կող-

մանս Ասկաղոնեայ · եւ ելին նմա քաղաքացիքն
ընդ առաջ մեծաւ գովութեամբ ։ Անտի գնաց 61
'ի Գազա, եւ գազացիքն փակեցին նմա զդրունսն ·
Նստաւ շուրջ զնովաւ, եւ հրձիգ արար զաւանս
նոցա, եւ զինչս եւ զստացուածս նոցա վարեցին
'ի գերութիւն ։ Աղաչեցին գազացիքն առաջի 62
կացին' ձեռն ետուն նմա, եւ մատուցին
զորդիս իշխանացն իւրեանց 'ի պատանդութիւն,
եւ նա առ եւ տարաւ զնոսա յԵրուսաղէմ, եւ
ինքն անց ընդ երկիրն 'ի կողմանս Դամասկոսի ։
Եւ լուաւ Յովնաթան եթէ հասին իշխանքն Դեմետրեայ 63
'ի Կադէս 'ի կողմանս գալիլեացւոց զօրօք ·
իբրեւ կամէին նմա թէ փոփոխեսցեն զնա 'ի
գործոյ անտի, նա եթող զեղբայրն իւր զՍիմովն 64
յերկրին վերայ, եւ ինքն գնաց ընդ առաջ նոցա ։
Եւ Սիմովն հասանէր պատերազմաւ 'ի վերայ 65
Բեթսուրայ, եւ պաշարէր զնա աւուրս բազումս,
եւ յարգել արկանէր զնոսա · աղաչել 66
սկսան նոքա զնա, զի դաշինս արասցէ ընդ նոսա ·
նա ետ ձեռն նոցա, եւ եհան զնոսա անտի,
եւ կալաւ անդ 'նա պահապանս քաղաքին ։ Եւ 67
Յովնաթան զօրօքն իւրովք եկն բանակեցաւ 'ի
վերայ ջուրցն Գեննեսարեթայ · կանխեաց նա
ընդ առաւօտն 'ի դաշտն Նասովրայ, եւ գունդ մի 68
այլազգեաց ընդ առաջ եկն 'ի դաշտի անդ ։ Եւ
դարան գործեցին 'ի վերայ նորա · կէսքն 'ի դարան
մտին, կէսքն 'ի գլուխ հարան նմա · եւ յարեան 69
դարանակալքն յիւրաքանչիւր տեղեաց' զհետ
եկին նոցա, եւ զՅովնաթան 'ի մէջ արկին զօրացն
հանդերձ · եւ արարին զզօրսն Յովնաթանու 70
փախստականս · եւ ոչ մնաց առ նմա, բայց միայն
Մատաթի Աբեսողոմեան, եւ Յուդաս Քաղփեան`
զօրավարք զօրացն · ձեռն զգեստուց արկանէր Յովնաթան, 71
զպատմուճանն պատառէր, հող 'ի
գլուխ լնէր · 'ի վերայ յարձակէր բարկութեամբ 72
մեծաւ, եւ 'ի պարտութիւն մատնէր
զնոսա ։ Յայնմ ժամանակի փախստականքն աններեան 73
անդրէն 'ի նոյն դառնային, հալածական
զթշնամիսն առնէին առաջի իւրեանց, մինչեւ 'ի
բանակին իւրեանց 'ի Կադէս · եւ եկին անկան
զբանակաւն այլազգեաց, հարին կոտորեցին յաւուր 74
յայնմիկ իբրեւ երեք հազար հեծեալ արամբքն
· եւ դարձաւ Յովնաթան յԵրուսաղէմ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Իբրեւ ետես Յովնաթան թէ ժամանակն աջողեալ 1
է նմա, կոչեաց արս ընտիրս, առաքեաց
զնոսա 'ի քաղաքն Հռոմայեցւոց, երթալ նորոգել
զուխտ հաշտութեան ընդ նոսա · եւ ընդ 2
սպարտացիս եւ ընդ այլ տեղիս տեղիս առաքէ
հրովարտակս ըստ նմին օրինակի ։ Գնացին հրեշտակքն, 3
եւ եկին հասին 'ի քաղաքն Հռոմայեցւոց,
եւ յանդիման եղեն նոցա 'ի ատեանն
խորհրդոց · եւ ասեն · Յովնաթան քահանայապետ
եւ ազգն հրէից առաքեցին զմեզ առ ձեզ`
նորոգել զհաշտութիւնն առաջին, լինել նիզակակից
եւ թիկունք ըստ օրինակին առաջնում ։
4 Յանձն առին հաճեցան, եւ ետուն հրովարտակս
'ի տեղիս տեղիս, զի յաջողեսցեն նոցա խաղաղութեամբ
5 յերկիրն Հրէաստանի ։ Եւ այս պատճէն
հրովարտակացն զոր գրեաց Յովնաթան աշխարհականս,
իշխանս, առ կուսակալս նոցա ·
6 Յովնաթան քահանայապետ` ծերակոյտ ժողովրդեանն
հանդերձ, եւ քահանայք, գունդ եւ
ամենայն ազգն հրէաստանեայց, առ սպարտացիս
7 եղբարս մեր ողջոյն · Քանզի յառաջ եւս առաքեցան
հրովարտակք առ Ոնիաս քահանայապետ`
'ի Դարեհէ արքայէ 'ի թագաւորէ ձերմէ, եթէ
նիզակակիցք` եղբարք եւ բարեկամք մեր էք ·
8 որպէս մեզ պատճէնքս ցուցանեն · ընկալաւ Ոնիաս
զայրն որ առաքեցաւ մեծաւ փառօք, եւ
առ 'ի ձեռն հրովարտակ մի` ուր նշանակէր զմեզ
նիզակակիցս եւ թիկունս իւր եւ սիրելիս բարեկամս ։
9 Արդ մեք, քանզի չէ եւ ոչ կարօտեալք
10 մխիթարեալք ձեռամբ հրովարտակաց, սակայն
նորոգել միաբանեալ զնոյն հաւանութիւն
հաղորդութեան, զի մի օտարացուք մեք 'ի
ձէնջ · զի բազում են այն ժամանակք որ անցին
'ի վերայ հին հաւանութեանցն զոր դուքն առ
11 մեզ արարէք · Արդ մեք անդադար յամենայն
ժամանակի 'ի տօնս տարեկանաց եւ յայլ աւուրս
արժանաւորս` յիշեմք մեք զձեզ 'ի վերայ պատարագացն
որ մատուցանեմք · յիշեմք յաղօթս մեր
որպէս արժան եւ օրէն է յիշել զեղբարս մեր ·
12 եւ ցնծամք մեք ընդ փառս ձեր ։ Արդ զմեզ
13 պատեցան առաւել բազում նեղութիւնք պատերազմաց
· մարտ եղեն առաւել թագաւորք որ
14 շուրջ զմեօք են · եւ մեք ոչ կամեցաք յորդ
նեղել զձեզ, ոչ զձեզ, եւ ոչ որ շուրջ զմեօք
բարեկամք նիզակակիցք մեր են յայս մարտս
15 պատերազմի · զի գոյր մեզ օգնութիւն յերկնից ·
եւ ապրեցաք մեք 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց ·
եւ 'ի պարտութիւն մատնեցան թշնամիք մեր առաջի
16 մեր ։ Արդ ընտրեցաք մեք զՆումենիոս
զԱնտիոքեան եւ զԱնտիպատրոս Յասոնեան,
եւ առաքեցաք առ Հռոմայեցիս զի նորոգեսցեն
զառաջին հաշտութիւն հաւանութեանն, թէկուզ
17 բարեկամութիւն եղբայրութեան ։ Տուաք
նոցա պատուէր անցանել առ ձեզ, տալ նոցա
ձեզ ողջոյն, եւ մատուցանել թուղթս վասն նորոգման
18 սիրոյ եղբայրութեան մերոյ · արդ բարւոք
արասջիք հրաման տալ պատասխանի առնել
19 մեզ ։ Եւ այս պատճէն հրովարտակացն է
20 որ առաքեն առ Ոնիաս քահանայ · Արքայ
սպարտացւոց առ Ոնիա մեծ քահանայապետ
21 ողջոյն · Գտան հին մատեանք վասն սպար-

տացւոց եւ Հրէաստանեայց, զի են եղբարք
հարազատք, եւ են յԱբրահամէ։ Արդ յորժամ հա- 22
սէ զայս այսպէս գիտասջիք, բարւոք արասջիք
հանապազորդ գրել առ մեզ՝ վասն խաղաղու-
թեան եւ ողջունի ձեր առ մեզ, եւ մեր առ ձեզ.
Ինչք եւ ստացուածք եւ ամենայն անասուն մեր՝ 23
ձեր է, որպէս եւ ձերն մեր. արդ տուաք զայս
պատուէր, զի հանապազ պահեսջիք զայս առ
մեզ։

ԽԴ Եւ լուաւ Յովնաթան եթէ դարձան իշխանքն 24
Դեմետրեայ զօրօք բազմօք քան զառաջինն, գալ
'ի վերայ նորա 'ի մարտ պատերազմի։ Չու ա- 25
րար յԵրուսաղեմէ, խաղաց 'ի վերայ նոցա, եւ
հաս՝ 'ի գլուխ հարուստ 'ի կողմանսն Ամաթիտայ
վայրաց. քանզի չետ թոյլ նոցա համարձակ յա-
ջել զերկիր իւր. առաքեաց նա դէտս 'ի բանակ 26
նոցա, եւ դարձեալ նմա պատմեցին՝ եթէ պատ-
րաստեալ են գիշերոյն անկանել 'ի վերայ մեր։
Եւ իբրեւ արեւն 'ի մուտս եղեւ, հրաման ետ 27
Յովնաթան զօրացն՝ զի վառեալք արթունք պատ-
րաստեալք միագունդ կայցեն մինչեւ յառաւօտ
'ի մարտ պատերազմի. պարեկապահս հանեն,
շուրջ զբանակաւն փակեցին, եւ ինքեանք կային
պատրաստականք 'ի մարտ պատերազմի։ Իբրեւ 28
լուան թշնամիքն՝ եթէ գիշերոյն պատրաստեցան
'ի պատերազմ, երկեան զարհուրեցան բեկան 'ի
սիրտս իւրեանց. խուս առ խուս խարոյկս վառե-
ցին ընդ ամենայն տեղիս, եւ ինքեանք գիշերոյն
փախստականք մեկնեցան։ Եւ ոչ գիտաց Յովնա- 29
թան զօրքն հանդերձ զխորհուրդն նոցա. զի
հայէր ընդ խարոյկն բորբոքեալս, համարէր
թէ առ եւեղ իցեն. ապա թէպէտ եւ զհետ ե- 30
ղեւ նոցա, չկարաց հասանել, քանզի անցեալ
էր նոցա ընդ գետն Եղեւթ։

ԽԵ Ապա դարձաւ 'ի նոցանէ Յովնաթան 'ի վերայ 31
արաբացւոցն, որ անուանեալ կոչէին զաբդեցիք.
հարկանէր սատակէր վանէր զբանակս նոցա, եւ
առնոյր զինչս եւ զստացուածս նոցա յաւարի.
եւ գնայր 'ի կողմանս Դամասկեայ, եւ հասա- 32
նէր յԱսկաղոն, եւ առնոյր զամուրսն ամենայն 33
որ շուրջ զնովաւ էին, եւ գնայր 'ի կողմանսն
յոպպայեցւոց. առաքէր զօրսն 'ի ներքս մտա-
նէր. զի լուաւ թէ ամբոխեցին ձեռն տային 'ի 34
Դեմետր, պահապանս առաքեալս 'ի վերայ կա-
ցուցանէր։ Եւ դարձաւ Յովնաթան՝ զծերսն ժո- 35
ղովէր. զծերակոյտն 'ի խորհուրդն կոչէր. կամէր
զամուրսն շինել Հրէաստանի, եւ բարձրացու- 36
ցանել 'ի բարձրութիւն 'ի մէջ միջնաբերդին եւ
քաղաքին 'ի բարձրութիւն մեծ. անջրպետել
կամէր ընդ նոսա եւ ընդ քաղաքն, զի առանձինն
լիցին. զի մի առցեն եւ մի վաճառեսցեն, մի գնի-
ցեն եւ մի վաճառիցեն։ Եւ ժողովեցան շինել 37
զքաղաքն. եւ ինչ որ անկեալ էր 'ի պարսպացն
յուղխոջոր հեղեղատոյ 'ի ծմակին կողմանց
38 անուն, որ անուանեալ կոչի Քափենաթա։ Եւ
Շմաւոն սկսաւ շինել զԱդիդա յԱսփիլա. ամրա-
ցոյց զնա, եւ դրունս եդ նմա եւ նիգս հաստա-
տեաց զնա։

39 Եւ խնդրէր Տրիփոն թագաւորել կողմանցն ԽԶ
ասիացւոց, դնել թագ եւ ձգել զձեռն 'ի վերայ
40 արքային անտիոքացւոց. բայց երկեաւ զանգի-
տեաց, թէ գուցէ յանձն ոչ առնուցու Յովնա-
թան, եւ խաղասցէ 'ի վերայ նորա մարտիւ պա-
տերազմաւ. եւ խնդրէր նա հնարս ըմբռնել զնա
41 եւ կորուսանել։ Խաղաց գնաց եւ եկն 'ի կողմանս
Բեթսանայ. եւ ել ընդ առաջ նորա Յովնաթան
քառասուն հազարաւ ընտիր վառելով պա-
տերազմի, եւ եկն եհաս նա 'ի Բեթ-
42 սան։ Եւ տեսեալ Տրիփոն եթէ հասեալ է Յովնա-
թան զօրօք բազմօք, եւ զանգիտեաց ձգել ըզ-
43 ձեռս իւր 'ի նա. ապա սա ընկալաւ զնա փառա-
ւորութեամբ, եւ յանձնեաց զնա ամենայն
բարեկամացն իւրոց. եւ ետ նմա պարգեւս, եւ
հրաման ետ զօրացն իւրոց զի հնազանդ լիցին
44 նմա։ Խօսել սկսաւ ընդ Յովնաթանու եւ ասէ.
Ընդէր զայդչափ զօրս կոտորեցեր, զի ոչ ինչ
45 գոյր 'ի մէջ գործ պատերազմի. արդ արձակեա
դու զզօրս յիւրաքանչիւր տեղիս, եւ ընտրեա
դու քեզ արս սակաւս որ ընդ քեզ հանապազ
շրջիցին, եւ եկ դու ընդ իս 'ի քաղաքն պտղո-
մայեցւոց, եւ տաց քեզ զնա 'ի ձեռս եւ զայլ ա-
մուրս՝ զօրօքն հանդերձ, որպէս 'ի ձեռն լիցի.
եւ ես դարձայց անդրէն. զի վասն այսորիկ եւս
46 եկեալ եմ։ Եւ հաւատաց նա 'ի նա, եւ արար
որպէս հրամայեաց նմա, եւ արձակեաց զզօրսն
47 յիւրաքանչիւր տեղիս յերկիրն Հրէաստանի. եւ
եթող առ իւր 'ի նոցանէ իբրեւ արս երեք հա-
զարս. դարձեալ եթող 'ի նոցանէ զերկուս հա-
զարսն յերկիրն գալիլեացւոց, եւ ինքն գնաց ընդ
48 նմա հազարաւ միով։ Եւ իբրեւ եմուտ Յովնա-
թան 'ի քաղաքն պտղոմայեցւոց, առին զդրունսն
քաղաքացիքն եւ զնա 'ի ներքս արգելին, եւ հա-
նեն ընդ սուր զամենեսին որ ընդ նմա մտեալ
49 էին։ Եւ առաքէ Տրիփոն զօրս 'ի վերայ զօրացն նո-
րա՝ որ էին յերկիրն գալիլեացւոց եւ 'ի դաշտին
մեծի, զի երթիցեն սատակեսցեն զամենայն
50 զօրսն Յովնաթանու։ Նոքա իբրեւ գիտացին թէ
նա 'ի ներքս արգելաւ եւ ամենեքեան կորեան որ
ընդ նմա էին, մխիթարեցին զանձինս եւ գնա-
ցին միագունդ միաբանութեամբ 'ի մարտ պա-
51 տերազմի։ Իբրեւ տեսին զօրականքն որ 'ի վե-
րայ եկեալ էին, թէ սրտի մտօք 'ի վերայ իւրա-
քանչիւր ոգւոց մարտնչէին, զանգիտեցին՝ թո-
52 ղին եւ դարձան, եւ սոքա եկին հասին յերկիրն
Հրէաստանի խաղաղութեամբ։ Կոծ առին՝ լա-

ԺԲ. 37. Մեր ոչ. կոչի Քափենաթա կամ փափնաթա.

ցին զՅովնաթան եւ զզօրսն որ ընդ նմա էին, եւ
էին յերկիւղի մեծի․ եւ նստաւ 'ի սուգ ամենայն
Իսրայէլ եւ լային զՅովնաթան։ Սկսան խնդրել 53
ամենայն հեթանոսք որ շուրջ զնոքօք էին սատակել
զնոսա, զի ասէին այսպէս՝ թէ չիք որ 54
գլուխ իշխան 'ի վերայ նոցա, որ տայ ընդ մեզ
մարտ պատերազմի․ արդ եկայք հասցուք 'ի վերայ․
ջնջեսցուք զյիշատակ նոցա յերկրէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ լուաւ Սիմոն՝ եթէ ժողովեաց Տրիփոն 1
զօրս բազումս գալ հասանել 'ի վերայ երկրին
Հրէաստանի սատակել զնոսա․ եւ տեսանէր 2
թէ յահի յերկիւղի մեծի է։ Եւ ելեալ եկն եւ
յԵրուսաղէմ, ժողովեաց եւ նա զժողովուրդն․
մխիթարեաց զնոսա եւ ասէ․ Դուք գիտէք զի- 3
ակս որչափ գործ գործեցաք՝ ես եւ եղբարք
իմ եւ տուն հօր իմոյ․ քանի՜ մարտ պատերազմի
մղեցաք, կամ որչափ նեղութեան համբերեցաք
'ի վերայ սրբութեանցն օրինաց եւ քաղաքին․
զի վասն Իսրայէլի եւ Ձեր ամենեցուն կորեան 4
եղբարքն ամենայն, եւ ես մնացեալ եմ միայն։
Եւ արդ քաւ լիցի ինձ անխնայել աղաչանել յանձն 5
իմ յամենայն ժամանակս նեղութեան․ արու-
թեամբ ինչ չեմ լաւ քան զեղբարսն, բայց սա- 6
կայն զօրացայց խնդրել զվրէժ ազգի 'ի վերայ
սրբութեանցն օրինաց, 'ի վերայ կանանց եւ
որդւոց․ զի տեսանէ ժողովեալ են հեթանոսքն
ամենայն՝ հասանել սատակել զյիշատակս մեր
յերկրէ։ Իբրեւ զայն խօսէր՝ զուարթացուցա- 7
նէր մխիթարէր զամենայն միտս ժողովրդեանն․
Ետուն պատասխանի, սկսան խօսել 'ի ձայն մեծ 8
եւ ասեն․ Դու ես մեր առաջնորդ փոխանակ Յու-
դայի եւ Յովնաթանու եղբօր քոյ․ մարտիր զպա- 9
տերազմ մեր, եւ զամենայն որ ինչ ասիցես՝ հնա-
զանդ լիցուք քեզ։ Եւ ժողովեաց նա զամենայն 10
արս պատերազմի, փութացեալ փութացաւ շի-
նեաց զպարիսպն Երուսաղեմի․ եւ արձակեաց 11
նա զՅովնաթան զորդի Աբիսողոմեան զօրօք բազմօք
'ի քաղաքն յոպպէացւոց․ եւ եհան նա անտի
զպաշտպանեալսն, եւ ինքն եմուտ ամրացաւ, եւ
պահէր զնա։ Յետ այսորիկ խաղաց գնաց Տրի- 12
փոն 'ի քաղաքէն Պտղոմայեցւոց զօրօք բազմօք՝
գալ յերկիրն Հրէաստանի․ եւ ածէր ընդ իւր
զՅովնաթան 'ի զգուշութիւն պահպանութեան։
Եւ Սիմոն բանակեալ էր 'ի Դիգա յանդիման 13
դաշտին։ Եւ գիտաց Տրիփոն թէ համբարձաւ 14
Սիմոն փոխանակ Յովնաթանու եղբօր իւրոյ,
եւ պատրաստեալ է նա 'ի մարտ պատերազմի․
արար հրեշտակս եւ արձակեաց առ նա եւ ասէ․
Վասն արծաթոյն որ պարտէր Յովնաթան յար- 15
քունիս՝ արգելեալ կայ աստ․ արդ առաք բերել 16
զարծաթն հարիւր քանքար, եւ երկուս որդիս
յորդւոց նորա տուր ածել առ իս, զի մի յոր-
ժամ արձակեսցուք՝ ապստամբ լիցի առ 'ի մէնջ։
17 Եւ գիտաց Սիմոն, եթէ նենգութեամբ խօսի
ընդ նմա, եւ տանել զարծաթն եւ զպատա-
նեակսն․ զուցէ ինչ թշնամութիւն լինիցի ընդ
18 ժողովրդեանն եւ ընդ նմա, եւ ասիցեն, թէ ա-
ռաքեաց զարծաթն՝ եւ չետ տանել զպատա-
19 նեակսն, եւ այլն կորեաւ․ ապա ետ տանել ըզ-
պատանեակսն եւ զհարիւր քանքարն․ եւ սա-
կայն ստեաց, եւ ոչ արձակեաց զՅովնաթան։
20 Եւ յետ այսորիկ եկն Տրիփոն 'ի կողմանս եր-
կրին, շրջել եւ սատակել զնոսա, եւ պատեցին
զճանապարհն Ադովրայ․ եւ Սիմոն բանակաւն
հանդէպ զառաջս ունէր նորա՝ յոր կողմ եւ
21 երթայր նա։ Եւ որք 'ի միջնաբերդին էին յԵ-
րուսաղէմ՝ յղեցին առ Տրիփոն հրեշտակս՝ աճա-
պարել զնա, զի եկեսցէ առ նոսա ընդ անապատն,
22 եւ համբարս բերցէ պարէնս։ Եւ պատրաստե-
ցաւ Տրիփոն զնդաւն հեծելոյն՝ գալ մտանել 'ի
գիշերին յայնմիկ․ եւ ձիւնաբեր եղեւ յոյժ,
վասն այնորիկ ոչ կարաց մտանել․ չու արար
23 եկն 'ի կողմանս Գաղաադու։ Իբրեւ մերձեցաւ
նա 'ի Բասկամա՝ անդ սպան զՅովնաթան, եւ
24 անդէն թաղեցաւ․ դարձաւ անտի Տրիփոն եւ
25 եկն յաշխարհ իւր։ Եւ առաքեաց Սիմոն՝ բարձ
անտի զոսկերսն Յովնաթանու եղբօր իւրոյ․ եւ
բերին թաղեցին զնա 'ի Մոդիիմ 'ի քաղաքի
26 հարց իւրոց․ կոծ եղին, լային զնա ամենայն
27 Իսրայէլ, եւ սուգ առին աւուրս բազումս։ Եւ
անդ շինեաց շինուած 'ի վերայ գերեզմանի հօր
իւրոյ եւ եղբարց իւրոց․ եւ բարձրացոյց զնա
28 գործ քարկոփ քարկոփ շուրջանակի․ եւ կանգ-
նեաց 'ի վերայ նորա բրգունս գեղ ընդդէմ․ եւ
կոչեցոյց անդ երիս վաճառս՝ հօրն եւ եղբարցն
29 դէմ ընդդէմ, սեամբք բարձրութեան վանդա-
կապատ․ եւ արար իւր անուն յաւիտենից։ Եւ
եդ զկերպս վանդակին գործ քանդակի նաւաց
նմանութեան․ զի երեւելի կացցեն որ անցանեն
30 ընդ ծով նաւօք, առ շիրմովն զոր արարին 'ի
Մոդիիմ մինչեւ յօր յայս։

31 Եւ Տրիփոն գնայր նենգութեամբ ընդ արքային ԻԷ
32 Անտիոքայ մանկան․ սպան զնա, եւ թագաւո-
րեաց ընդ նորա․ եւ թագ առ նա զԱսիացւոց․
33 եւ արար հարուածս մեծամեծս յերկրի։ Եւ
շինեաց Սիմոն զամուրսն Հրէաստանի, բարձ-
րացոյց պարիսպ եւ կանգնեաց աշտարակս,
զդրունս եւ նիգս հաստատեաց, եւ եդիկեաց զա-
34 մուրսն համբարսք։ Եւ կոչեաց Սիմոն արս ըն-
տիրս, եւ առաքեաց առ Դեմետր, զի արասցէ
թողութիւն երկրին․ զի ամենայն գործքն Տրի-

ԺԴ. 32. Ոմն ոչ․ արար հարուածս յոյժ հարուածս։

փոխեալ յափշտակութենէ էին։ Եւ առաքեաց 35
Դեմետր Թագաւոր՝ ըստ բանիցս ըստ այսոցիկ
պատասխանի եւ նմա, եւ գրեաց հրովարտակս
ըստ օրինակիս ըստ այսմիկ. Դեմետր արքայ՝ առ 36
Սիմովն քահանայապետ, առ բարեկամ Թագա-
ւորաց, եւ առ ամենայն ծերակոյտ ազգին հրէից
ողջոյն. Զպսակ ոսկի եւ զօրհնութիւնդ որ ետուք 37
բերել մեզ՝ ընկալաք, եւ պատրաստ եմք առնել
խաղաղութիւն մեծ, եւ գրել առ իշխանս հար-
կահանաց, զի թողցեն ձեզ պարտիքն. եւ զոր 38
միանգամ հաստատեցաք առ ձեզ՝ հաստատուն
կացցէ. եւ ամուրքդ զոր շինեցէք՝ այդ ձեզ եղի-
ցին։ Եւ թողեալ լիցի 'ի մէնջ ձեզ մեղք կամաց 39
եւ ակամայ մինչեւ յայսօր ժամանակի. եւ զպը-
սակն որ պարտիք՝ եւ ինչ այլ ինչ որ մաքս էի-
ն յԵրուսաղէմ՝ այլ մի եղիցի. Եւ թէ ոք ով- 40
սանիք իցեն ձեր, եւ արժանի իցեն 'ի մեր գիր
մտանել՝ մտցեն համարձակ. եւ եղիցի մեզ ընդ
ձեզ խաղաղութիւն։ Յամին հարիւրորդի եօթա- 41
նասներորդի բարձաւ լուծն հեթանոսաց յիս-
րայէլեան ազգէ անտի. Եւ սկսաւ ժողովուրդն 42
գրել 'ի մատեանս իւրեանց, եւ 'ի կտակս վա-
ճառաց իւրեանց։ Յամին առաջնորդի յամս Սիմո-
նեայ մեծի քահանայապետի՝ եւ առաջնորդ զօ-
րավար ազգին հրէից։ Յաւուրսն յայնոսիկ պա- 43
տեաց նա զքաղաքն գազացւոց, եւ պաշարեաց
զնա զօրօք, եւ արար անդ մեքենայս եւ մա-
տոյց 'ի պարիսպ անդր, եւ կործանեաց աշտա-
րակ մի։ Եւ եկին 'ի մեքենայէ անտի՝ եւ յար- 44
ձակեցան 'ի ներքս 'ի քաղաքն, եւ եղեւ խառ-
նակութիւն յոյժ 'ի քաղաքի անդ։ Եւ դիմեցին առ- 45
հասարակ քաղաքացիքն կանամբք եւ մանկտւով
հանդերձ, ծեծ առեալ եւ զձեռս պատառեալ եւ
զգեստս բարձեալ կարդային առ Սիմովն, եւ 46
աղաչէին ձեռն տալ նոցա. զի մի դատեսցէ զնո-
սա ըստ չարութեան նոցա, այլ ըստ ողորմու-
թեան իւրում գթասցի 'ի վերայ նոցա։ Եւ կակ- 47
ղեցաւ Սիմովն, եւ ցածոյց զպատերազմն. եւ
հրամայեաց հանել զնոսա արտաքս քան զքա-
ղաքն. եւ սրբեցին զապարանսն յամենայն աղ-
տեղութենէ պղծութեան կռոց նոցա. եւ ապա
եկն եմուտ 'ի ներքս ցնծութեամբ եւ օրհնու-
թեամբ, եւ սրբեաց 'ի նմանէ զամենայն պղծու- 48
թիւնս. եւ բնակեցոյց 'ի նմա արս որ զօրէնսն
պահիցեն. ամրացոյց եւս զնա, եւ շինեաց 'ի
նմա բնակարանս գործած ապարանից։ Իսկ որ 'ի 49
միջնաբերդին էին յԵրուսաղէմ, արգելեալ նե-
ղեալ պաշարեալ կային. զի ոչ էր նոցա՝ ոչ ել եւ
ոչ մուտ, ոչ գին եւ ոչ վաճառ, եւ նեղեալ սո-
վամահէին. եւ բազումք 'ի նոցանէ սատակե-
ցան. աղաղակեցին առ Սիմովն, աղաչէին կալ 50
առաջի նորա։ Նա ետ նոցա ձեռն, եւ եհան
զնոսա անտի. եւ սրբեաց նա զմիջնաբերդն յա-
մենայն պղծութեանց նոցա. եւ եկն եմուտ նա 51
անդր 'ի քսաներորդ երրորդ ամսոյն՝ յերկրոր-
դում ամսեանն, յամին հարիւրորդի եօթանա-
ներորդի առաջներորդի մտանէր անդր՝ օրհնու-
թեամբ գոհութեամբ, ոստովք արմաւենեաց,
'ի ցնծութիւն փողոց եւ օրհնոցի. զի խորտակե-
52 ցաւ մեծ թշնամի 'ի միջոյն Իսրայէլի. եւ հրա-
ման ետ նա առնել զաւուրն զայն ամի ամի ըստ ա-
ւուրն ըստ այնմիկ՝ ուրախութեամբ եւ ցնծու-
53 թեամբ։ Ամրացոյց նա զլեառն տաճարին առ
միջնաբերդաւն, եւ բնակեալ էր ինքն 'ի ներքս
54 սեպհական զնդաւն հանդերձ։ Եւ ետես Սիմո-
վն զՅովհաննէս զորդի իւր, եթէ այր կատա-
րեալ եւ 'ի չափ հասեալ է, ած կացոյց զնա իշ-
խան զօրավար առաջնորդ 'ի վերայ ամենայն զօ-
րացն. եւ կացոյց զնա 'ի կողմանս Գազարայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Յամին հարիւրորդի եօթանասներորդի եր- ԽԲ
կրորդի, զօրաժողով լինէր Դեմետր արքայ, եւ
անցանէր 'ի կողմանս Մարաց եւ Պարթեւացն
խնդրել իւր անտի թիկունս, զի եկեալ տացէ
2 մարտ պատերազմի ընդ Տրիփոնեայ։ Իբրեւ զայն
լսէր Արշակ արքայ Պարսից եւ Պարթեւաց՝ թէ
եկն եմուտ Դեմետր 'ի սահմանս աշխարհին նորա,
արձակեաց նա մի 'ի յիշխանաց իւրոց՝ երթալ ձեր-
3 բակալ առնել զնա։ Գնաց նա՝ եհար սատակեաց
զզօրսն Դեմետրեայ, եւ արար զնա ձերբակալ.
եկն ած՝ կալաւ զԴեմետր առաջի Արշակայ. եւ
հրամայեաց կալել զնա 'ի կապանս ստիկանս
4 եւ դնել 'ի բանտի։ Եւ դադարեաց 'ի խաղաղու-
թեան երկիրն զամենայն աւուրս Սիմովնի, եւ
յաւելոյր բարիս 'ի բարեաց վերայ ազգին իւ-
7 րեանց. տիրէր նա 'ի վերայ գաւառացն, եւ ժո-
ղովէր գերիս բազումս. տիրէր 'ի վերայ կող-
մանցն Գազերինայ եւ Բեթսուրայ եւ ակրատանց.
8 եւ գործէին զերկիր իւրեանց խաղաղութեամբ.
եւ երկիրն տայր զպտուղ իւր, եւ ամենայն փայտ
ծառատունկ տայր զբեր իւր առատութեամբ։
9 Ծերք 'ի հրապարակս նստէին, ծունր արկեալ
զբանից բարութենէ ընդ միմեանս խօսէին.
Երիտասարդք զգեստս զգեցեալ՝ զարդարեալ 'ի
10 զարդ պատերազմի։ Զքաղաքս սնուցէին համբա-
րօք, եւ զանձինս պատրաստէին 'ի պատրաստ-
ութիւն զարդու ամրութեան զինու, մինչեւ
երթայր անուն փառաւորութեան նորա մինչեւ
11 'ի ծագս երկրի. եւ առնէր խաղաղութիւն, եւ
12 ցնծայր Իսրայէլ յուրախութիւն մեծ. եւ նըս-
տէին իւրաքանչիւր ընդ այգեաւ իւրեանց եւ ընդ
թզենեաւ իւրեանց, եւ ոչ ոք զարհուրեցուցա-
13 նէր զնոսա. եւ պակասէին ամենեքեան որ
մարտնչէին ընդ նոսա՝ յերկրէ, եւ թագաւորքն
14 խորտակեցան յաւուրս իւրեանց։ Եւ նա հաս-

տառապելոյ զօրացոյց զխոնարհս ժողովրդեանն ,
խնդրել զվրէժ օրինացն , եւ զամենայն չարս
եւ զանօրէնս ջնջեալ յերկրէ · փառաւորեցոյց 15
զսրբութիւնն , եւ բազմացոյց զանօթս սրբութեանն :

ԺԴ Լու եղեւ 'ի Հռովմայեցւոց քաղաքն , մինչեւ 'ի 16
Սպարտացւոց , եթէ մեռաւ Յովնաթան , եւ տրտմեցան յոյժ : Եւ իբրեւ լուան 17
եթէ Սիմովն եղբայր նորա կայ 'ի տեղւոջ քահանայութեան ընդ նորա , եւ տիրեալ հաստատեալ ունի զաշխարհ եւ զքաղաքս որ 'ի նմայն
էին , հրեշտակս տարաքին , եւ հրովարտակս գրեցին 18
'ի տախտակս պղնձիս , նորոգել զհին բարեկամութիւնն զոր ունէին հաստատեալ առ
Յուդա եւ առ Յովնաթան եղբայր նորա : Եւ իբրեւ 19
բերին , ընթերցան առաջի ժողովրդեանն Երուսաղէմի · եւ այս պատճէն հրովարտակացն
զոր առաքեցին Սպարտացիքն · Սպարտացւոց 20
իշխանք եւ աւագանիք մեծաւ քաղաքաւն հանդերձ , առ Սիմովն մեծ քահանայ , եւ առ ծերակոյտ Իսրայէլացւոց եւ առ քահանայս ,
եւ առ ամենայն զաւակս Հրէից եղբարս մեր՝
ողջոյն · Հրեշտակք որ առաքեցան 'ի մէնջ առ 21
մեզ՝ պատմեցին մեզ վասն փառաց եւ պատուի
ձերոյ , եւ ուրախ եղաք 'ի գալստեան դոցա ·
եւ գրեցաք մեք զպատգամսն ձեր 'ի մատեանս 22
խորհրդոց զնոյն միոյ՝ օրինակ զայս · Նումենիոս
անտիոքեան եւ Անտիպատրոս յասոնեան հրեշտակք Հրէից , որ եկին առ մեզ նորոգել զբարեկամութիւնն ընդ ազգի մերում · եւ հաճոյ 23
թուեցաւ ամենայն Սպարտացւոց ընդունել
զարսն մեծաւ փառօք , եւ զպատճէն բանից նոցա դնել 'ի տեղի յիշատակի 'ի մատեանս խորհրդոց զնոյն Սպարտացւոց · եւ պատասխանի առարին հրովարտակացն առ Սիմովն մեծ քահանայ : Դարձեալ յետ այսր ժամանակաց Սիմովն 24
հրեշտակս առաքէ անդրէն 'ի Հռոմ մեծաւ պատարագաւ , եւ ոսկեայ վահանաւ 'ի հազար քանքարէ , զի երթիցէ հաստատեսցէ զառաջին բարեկամութիւնն եւ թիկունս : Իբրեւ զայն լուան 25
զունդն Համայեցւոց , ասեն խորհել եւ ասել ·
Նա եւ արդ զի՞նչ երախտեաց երախտիս դարձուցուք Սիմովնի եւ որդւոց նորա · զի հաստատեաց 26
նա եւ եղբարք իւր եւ տուն հօր իւրոյ զայն որ
առ մեզ բարեկամութիւն · հալածեալ եհար
զթշնամիս իւր , եւ հաստատեալ հաստատեաց
զմեզ ընդ իւր 'ի բարեկամս եւ 'ի թիկունս : Եւ
հաստատեցին նմա ազատութիւնս , եւ գրեցին
զայս 'ի տախտակս պղնձիս · եւ կանգնեցին նմա
արձան 'ի լերինն Սիոն : Եւ այս պատճէն է գրոյն 27
զոր գրեցին · Յամին հարիւրորդի եօթանասներորդի , որ օր ութուտասն էր ամսոյն , 'ի վերայ
ամին երրորդի առ քահանայապետութեանն Սիմովնի ,
28 'ի Սարամէլ՝ առաջի մեծաց ժողովրդոց քահանայից՝ ժողովրդեան՝ իշխանաց ազգաց՝ եւ ծերակոյտ գաւառաց բազմաց : Ազդ
եղեւ մեզ՝ քանզի բազում մարտք պատերազմեցան
29 յերկրի անդ , այլ Սիմովն որդի Մատաթեայ քահանայապետ յորդւոցն Յովարիմ՝ եղբարքն հանդերձ եդ զգլուխ իւր 'ի կշիռ , եւ
եկն զանձն իւր 'ի դիմաւորութիւն մարտի պատերազմի · զի մնասցէ եղեւ թշնամեաց ազգի նոցա , զի
սրբութիւնքն իւրեանց եւ օրէնքն մի պղծեսցին ·
եւ փառօք մեծօք փառաւորեաց զազգս նոցա ·
30 եւ ժողովեաց Յովնաթան զազգն նոցա , եւ եղեւ նոցա քահանայապետ · հանգեաւ նա եւ ժողովեցաւ
31 առ հարս իւր , եւ կամեցան թշնամիք
նոցա հասանել 'ի վերայ երկրի նոցա , եւ ձգել
32 զձեռս իւրեանց 'ի սրբութիւնս նոցա : Յայնմ
ժամանակի յարեաւ Սիմովն , եւ եկն մարտ պատերազմի 'ի վերայ ազգին իւրեանց , եւ ծախեաց
նա զանձս բազումս յիւրմէ եւ արար նա հանդերձս զինու զօրացն արանց պատերազմողաց
ազգին իւրում , եւ կերակրեաց նա համբարս եւ
33 թոշակս զօրականին · եւ ամրացոյց զքաղաքսն
Հրէաստանի , զԲեթսուրա՝ որ 'ի սահմանս Հրէաստանի էր , ուր հանդերձեալ դնէր զզէն ամենայն՝ զէն եւ զարդ առաջին զօրաց թշնամեաց
նոցա · եւ եդեալ նա անդ արս Հրէաստանեայս
34 պահապանս · եւ զՅոպպէ յափշտակեաց ամրացոյց՝ որ 'ի վերայ ծովուն էր , եւ զԳազարա՝ որ
'ի վերայ սահմանացն Ազովտոյ էր , զոր յառաջ
թշնամիքն ունէին · եւ բնակեցոյց անդ արս Հրէաստանեայս · եւ որ ինչ միանգամ պէտք էին իրեանց՝ հաստատութեանն յօրինեաց զնոսա :
35 Իբրեւ զայս ամենայն զգործս տեսին զՍիմովնի
ժողովուրդքն , եւ զփառսն զոր խորհէր 'ի վերայ
ազգին , կացուցին զնա իշխան քահանայապետ ,
զի զայս ամենայն արարեալ էր նորա նոցա , եւ
զարդարութիւնն եւ զհաւատսն՝ զոր պահէր նա
'ի վերայ ազգին իւրոյ , եւ խնդրէր նա յամենայն
հանդամանս բարձրացուցանել զժողովուրդ իւր :
36 Եւ յաւուրս նորա աջողեցաւ 'ի ձեռս նորա ջնջել զհեթանոսսն յերկրէ նորա , եւ այնոցիկ որ
'ի միջնաբերդին էին յԵրուսաղէմ · եղանէին մատնէին եւ պղծէին յոյժ շուրջ զսրբութեամբքն · եւ
հարուածս մեծամեծս լինէին 'ի սրբութեանն անդ ·
37 արգել զնոսա եւ ջնջեաց զնոսա · նստոյց եւ ամրացոյց անդ պահապանս վասն զգուշութեան
38 երկրին եւ քաղաքին , եւ բարձրացոյց զնա · Ակոյն եւ Դեմետր արքայ բարձրացոյց զքահանայապետութիւն
39 նորա · վասն այսր ամենայնի
ընդ բան բարեկամս փառաւորեաց զնա 'ի փառս
40 մեծութեան · զի լու եղեւ նմա եթէ անուանեալ

ԺԴ. 22. Ոմնք եւ · օրինակ զնումենիոս կամ զնումենիոս , եւ կամ նումենիոս զանտիոքեան :

կոչին Հրեայքն բարեկամք Հռովմայեցւոց, եղբարք եւ թիկունք եւ նիզակակիցք, եւ զի ընկալան զհրեշտակսն Սիմոնի փառաւորութեամբ։ Զի Հրեայքն բերկեանք եւ քահանայքն հաճեցան՝ 41 յանձն առին իշխան քահանայապետ կացուցանել զնա յաւիտեանս ժամանակի, մինչեւ կանգնեսցի մարգարէ հաւատարիմ։ Զի լիցի նոցա 42 զօրավար յառաջնորդութեան, եւ զի փոյթ լիցի նմա վասն սրբոյն, եւ կացուցանել 'ի նորա ձեռանէ 'ի վերայ գործոց նոցա, 'ի վերայ գաւառաց նոցա, 'ի վերայ զինու զօրաց նոցա եւ 'ի վերայ ամրոցաց նոցա։ Վասն զի փոյթ լիցի նմա 43 վասն սրբոյն. եւ հնազանդեսցին նմա ամենայն ազգք, եւ յանուն նորա կնքեսցին ամենայն մուրհակք աշխարհի։ Զի իշխան լիցի արկանել ծիրանիս, եւ զարդարել ոսկւով։ Եւ մի ոք իշխեսցէ 44 'ի ժողովրդենէ անտի կամ 'ի քահանայից՝ ընդդէմ դառնալ հրամանաց նորա, եւ կամ ժողովել ժողով յերկրի նորա առանց նորա, եւ կամ զգենուլ ծիրանիս կամ արկանել ճարմանդ ոսկի։ Զի 45 եթէ ոք՝ մի ինչ յայսցանէ անցցէ եւ կամ անարգեսցէ, մահապարտ լիցի։ Եւ հաճոյ թուեցաւ 46 'ի ժողովրդեանն առնել Սիմոնի ըստ բանիցս այսոցիկ։ Եւ առ յանձն Սիմոն, եւ հաճեցաւ կալ 47 'ի գլուխ քահանայապետութեան, լինել առաջնորդ զօրավար գնդին Հրէաստանի, եւ կալ գլուխ քահանայից, եւ առաջնորդել ամենեցուն։ Եւ զգիրս զայս գրել 'ի տախտակս պղնձիս, եւ 48 հրամայեցին դնել յամփի 'ի նշանաւոր եւ յերեւելի տեղւոջ 'ի մէջ սրբութեանցն, եւ զպատճէնս 49 նոցա դնել 'ի գանձի. զի Սիմոն եւ որդիք նորա զայն առ ինք ունիցին հանապազ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Ա. Եւ առաքեաց Անտիոքոս որդի Դեմետրեայ 1 արքայի հրովարտակս 'ի կղզեաց անտի առ Սիմոն քահանայապետ եւ կուսակալ ազգին Հրէից եւ առ ամենայն ազգս նորա. եւ էին հրովարտակքն 2 օրինակ զայս. Արքայ Անտիոքոս՝ առ Սիմոն մեծ քահանայապետ եւ առ կուսակալ ազգին Հրէից՝ ողջոյն. Փանզի արանք անօրէնք 3 եկին՝ բռնան եղեն արքայութեան հարցն իմոց, եւ արդ ես ստամիկ 'ի խնդիր եմ անդրէն լինել կանգնել հաստատել զնոյն արքայութիւն որպէս էր զառաջինն։ Արդ ես զօրաժողով եմ զօրք բազումք՝ պատրաստել նաւս պատերազմի, եւ 4 լինել խնդրել զվրէժ հարց իմոց յայնցանէ ապականողաց երկրին մերոյ, եւ որ աւերեցին զքաղաքսն մեր զամենայն. Արդ հաստատեմ ես 5 զթողս. զամենայն ուխտ հարկին՝ զոր թողին ձեզ թագաւորքն առաջինք, եւ որ ինչ այլ ինչ հարկէն հարկի իցէ, թողեալ լիցի քեզ. եւ հրա- 6 մանն ետու առ. զի իշխան լիցիս հատանել ա-
7 ստանձինն դահեկան յաշխարհի քում. եւ Երուսաղէմ եւ սրբութիւնքդ ազատ լիցին յամենայնէ. եւ զէնք եւ զարդ զոր գործեցեր՝ եւ զա-
8 մուրս զոր ամրացուցեր՝ քեզ լիցին այդ. եւ ամենայն պարտք արքունի, հարք եւ օրէնք որ այսի զայլեն՝ քեզ լիցին յայսմհետէ մինչեւ յա-
9 ւիտեանս ժամանակաց. Եւ յորժամ հաստատեսցուք 'ի տէրութիւն մեր, փառաւորեսցուք զքեզ եւ զազգդ քո եւ զտաճարդ 'ի փառս մեծութեան. զի յայտնի լիցին փառքն ձեր ընդ ամենայն եր-
10 կիր։ Յամին հարիւրորդի եօթանասներորդի չորրորդի՝ ել եհաս Անտիոքոս յերկիրն հարց իւրոց. ժողովեցան առ նա ամենայն զօրքն, եւ սա-
11 կաւք ինչ մնացին առ Տրիփոնեայ. եւ հալածեաց զնա Անտիոքոս, եւ եծ արկ զնա 'ի Դովրա ծո-
12 վեզերեայ. եւ թողին զնա ամենայն զօրքն՝ իբ-
13 րեւ տեսին զչարիսն որ անցին ընդ նա։ Անտիոքոս եկն բանակեցաւ շուրջ զԴովրաւ երկոտասան հազարաւ՝ մարտիկ պատերազմող արամբ, եւ ութ հազար հեծելով սպառազինաւ.
14 եւ զծովակողմն փակեաց նաւօք, եւ 'ի նեղ արկ զքաղաքն 'ի ծովէ եւ 'ի ցամաք կուսէ. եւ ոչ զոք թողուին ելանել կամ մտանել։

15 Եւ եկն Նումենիոս եւ որ ընդ նմա էին, բերին հրովարտակս 'ի Հռովմ քաղաքէ առ թագա- Ա.Բ.
16 ւորս երկրին, յորս գրեալ էր այսպէս. Լեւկիոս հիւպատոս Հռովմայեցւոց՝ առ արքայ Պղտո-
17 ղոմէոս ողջոյն. Հրեշտակք 'ի Հրէաստանէ եկին առ մեզ նորոգել զառաջին ուխտ բարեկամութեան, նիզակակիցս եւ թիկունս մեզ. զորս առաքեաց առ մեզ Սիմոն քահանայապետն եւ ազգին
18 Հրէից. բերին մեզ վահան ոսկի 'ի հինգ հազար
19 քանքարէ. վասն այսորիկ հաճոյ թուեցաւ մեզ գրել առ թագաւորս երկրիդ եւ ամենայն ազգաց, զի մի ոք ինչ չար խորհեսցի 'ի վերայ նոցա, եւ մի տայցեն մարտ պատերազմի ընդ քաղաքս նոցա եւ ընդ երկիր. զի մի զոյգս ընկեր
20 լիցին մարտի թշնամեաց. Հաճոյ թուեցաւ մեզ
21 առնուլ զվահանն 'ի նոցանէ. Արդ եթէ իցեն ոք արք անօրէնք փախուցեալք յերկրէ նոցա, 'ի ձեռս տուջիք Սիմոնի քահանայապետին, զի խնդրել մարթասցէ զվրէժ ըստ օրինացն իւ-
22 րեանց. Եւ այսպէս գրեաց առ Դեմետր արքայ եւ առ Ատտալոս եւ առ Արիարաթ եւ առ Արշակ.
23 յամենայն գաւառս՝ որ ինչ բարեկամ թուէին ըսպարտացւոց, եւ 'ի Դեղոս եւ 'ի Մինդոս եւ 'ի Սիկիոնէ եւ 'ի Կարիա եւ 'ի Սամոս եւ 'ի Պամփիլիա եւ 'ի Լիկիա եւ 'ի յԱլիկառնասոս եւ 'ի Ռոդոս եւ 'ի Փասելիդա եւ 'ի Սիդէն եւ 'ի յԱ-

---

ԺԵ. 7. Ոմն օր. եւ յԵրուսաղէմ։
23. Ոմն օր. 'ի Միդոսէ... 'ի Կարիայ... 'ի յԱղիկառնասոս... 'ի սարոսն եւ 'ի պարտունիս կամ սպարտունիս։

րադոն եւ 'ի Գորտինէ եւ 'ի Կնիդոս եւ 'ի Կիպրոս եւ 'ի Կիւրենէ : Եւ զպատճէն հրովարտա- 24 կացն գրեցին առ Սիմոն քահանայապետ :

ԼԲ. Եւ Անտիոքոս արքայ եկն պատերազմեաց զԴովրա · 25 եւ 'ի վաղիւ անդր մատուցանէր առ նա մեքենայս, եւ ձեռն արկանէր 'ի նա · եւ 'ի ներքս արգելեալ պատերազմաւ պահէր զՏրիփոն, եւ ոչ էր ումեք գոյր 'ի ներքսուստ արտաքս՝ եւ ոչ մտա արտաքուստ 'ի ներքս : Եւ յղեաց Սիմոն 'ի Թի- 26 կունս նորա արս ընտիրս մարտիկ պատերազմողս՝ երկու հազար պատուազէնս, եւ պատարագս հանդերձեալս յոյժ ոսկի եւ արծաթ : Այլ 27 անարգեաց զամենայն բանն որ ուխտեաց նմա, եւ օտարացաւ 'ի նմանէ : Եւ առաքեաց նա զԱ- 28 թենոբիոս՝ մի 'ի բարեկամաց իւրոց, խօսել 'ի մէջ առնել ընդ նմա եւ ասել · Դուք խլեալ զօրացեալ ունիք զքաղաքս թագաւորութեան իմոյ, զՅոպպէն յաղթեաց եւ զԳազարայ, եւ զՄիջնաբերդն Երուսաղեմի : Զսահմանս նոցա 29 աւերեցէք դուք, եւ հարուած մեծամեծ հարուցէք 'ի վերայ երկրին նոցա, տիրեցէք դուք կողմանց բազմաց, եւ զաւառս քաղաքաց հանէք զիմոյ տէրութեան : Արդ տուք 'ի ձեռս զքա- 30 ղաքս եւ զգանձս եւ զկողմանս, եւ զհարկս նոցայն, եւ որ ինչ մտանէր բանութեամբ կալեալ է ձեր 'ի մէնջ արտաքոյ սահմանացն Հրէաստանի · ապա թէ ոչ՝ տուք փոխանակ այնո- 31 րիկ հինգ հարիւր քանքար արծաթոյ, եւ զփոխանակ հարկաց քաղաքացն՝ որ ցանկար խափանեցէք՝ այլ հինգ հարիւր քանքար · ապա թէ ոչ՝ եկեսցուք հարցուք վանեսցուք զերկիրն սատակեսցուք : Եւ եկն Աթենոբիոս բարե- 32 կամ արքային յԵրուսաղէմ, եւ ետես զփառսն Սիմոնի եւ զսպաս զոսկւոյ եւ զարծաթոյ, եւ ըզհանդերձս պատրաստութեան զօրաց բազմաց, յոյժ կայր առաջի նորա, եւ զարմացաւ ընդ պատգամ Թագաւորին : Պատասխանի ետ նմա Սիմո- 33 ն եւ ասէ · Ոչ յերկիր օտար ուրուք մտեալ եմք, եւ ոչ 'ի բաժին յուրուք տարապարտուց ձեռն բանութեամբ մտեալ է · զի ժառանգութիւն հարցն մերոց վարեցուցանէր յան- դարւ՝ Թշնամեաց աւարառութեան, քաղա- 34 թեամբ ժամանակ զանալ խնդրեցաք : Այլ վասն 35 Յոպպէացւոց քաղաքին, եւ Գազարայ զոր դուքդ խնդրէք, մինչ բազում գործէին 'ի մէջ աշխարհին մերոյ, վասն խնդրեցաք · վասն այսորիկ տացուք հարիւր քանքար : Եւ ոչ ետ նմա բանիցն պատասխանի · եւ դարձաւ բարկու- 36 թեամբ առ Թագաւորն, եւ պատմեաց նմա ըզփառսն Սիմոնի եւ զամենայն պատրաստութիւն զոր ետես առաջի նորա · եւ բարկացաւ յոյժ Թագաւորն : Եւ Տրիփոն փախեաւ 37 յՕրթոսիա · եւ Թագաւորն գումարեաց զԿեն- 38 դեբէոս ծովեզերեայց աշխարհացն, եւ զօրս բա-

39 զում հեծեալս եւ հետեւակս ընդ նմա · պատուէր ետ նմա զի բանակեսցի դէմ յանդիման Հրէաստանի · եւ շինեսցէ զամուրսն 'ի պատրաստութիւն մարտի պատերազմի ընդ զօրսն Իսրայէլացւոց · եւ ինքն Թագաւորն գնաց եր 40 զՏրիփոնեայ : Խաղաց գնաց Կենդեբէոս, եկն եհաս 'ի կողմանսն Յամնեայ, եւ սկսաւ գրգռել զզօրսն եւ մտել 'ի Հրէաստան, գերել եւ սպանանել · 41 եւ շինեաց նա զԿեդրոն, եւ գումարեաց անդ հեծելազօրս բազումս, զի մտեալ 'ի Հրէաստան եւ պատերազմեսցեն զճանապարհս նոցա, որպէս հրամայեաց նմա Թագաւորն :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ ել Յովհաննէս 'ի Գազարայ, եւ եկն պատմեաց Սիմոնի հօր իւրում որպէս արար Կենդե- 2 բէոս : Եւ կոչեաց Սիմոն զերկոսին որդիսն զՅուդա եւ զՅովհաննէս, եւ ասէ ցնոսա · Ես եւ եղբարք իմ եւ տուն հօր իմոյ՝ մարտ պատերազմի տուաք ընդ թշնամիսն Իսրայէլացւոց 'ի մանկութենէ մերմէ մինչեւ ցայսօր ժամանակի, եւ աջողեցան գործքն ամենայն 'ի ձեռս մեր, փրկել զբազում 3 անգամ զԻսրայէլ · բայց արդ ծերացայ, եւ դուք հերիք էք յամս իմ, փոխանակ իմ եւ եղբօր իմոյ · արդ ելէք մարտուցէք 'ի վերայ ազգիդ մերոյ, եւ զօրութիւն օգնութեանցն յերկ- 4 նից եղիցի ընդ ձեզ : Եւ ընտրեաց նա յաշխարհէ անտի իբրեւ քսան հազար հեծելոյ սպառա- 5 զէն, եւ խաղաց 'ի վերայ Կենդեբէոսի : Եւ եկին ագան այն որ 'ի Մոդիիմ · ընդ առաւօտն կանխեալ չուեցին դաշտաւն · անդ ահաւասիկ զօր բազում հեծեալ եւ հետեւակ, որ գային ընդդէմ նոցա, եւ հեղեղատ մի էր 'ի մէջ երկո- 6 ցունց · եւ ճակատեցան յանդիման նոցա ինքն եւ զօրքն : Իբրեւ հայեցաւ եւ ետես զզօրսն թէ զանգիտեցան անցանել ընդ հեղեղատն, յառաջ ինքն նահատակեցաւ, հապա զօրքն մխեցան 7 զկնի փողեցան : Եւ բաժանեաց յերկուս զզօրս զհեծելազօրսն 'ի մէջ հետեւակացն · եւ էր հե- 8 ծելազօրն կարի յոյժ : Փող հարին, խորտակեալ բանակն, 'ի վերայ յարձակեցան · 'ի պարտութիւն մատնեցաւ Կենդեբէոս, եւ անկան 'ի նոցանէ յոյժ յոյժ վիրաւորք բազումք · եւ որ մնացեալ էին՝ փախստեայ անկանէին յա- 9 մուրսն : Յաւուր յայնմիկ խոց մխեցաւ Յուդա · բայց Յովհաննէս զհետ լինէր փախստէիցն, մինչեւ արկանէր զնոսա 'ի կողմանս Կեդրոնայ 10 զոր շինեաց · եւ մեկնեցին նոքա ընդ բրգունսն 'ի կողմանսն Ազովտայ, եւ հրձիգ արար զնոսա · յայնմ աւուր անկան արք 'ի հոյ իբրեւ երկու հազար · եւ ինքն դարձաւ 'ի կողմանս Հրէաստանի խաղաղութեամբ :

ԺԶ Եւ Պտղոմէոս Աբուբեանց՝ էր կացուցեալ 11
կողմանցն դաշտին Երիքովի, եւ ունէր նա արծաթ
եւ ոսկի յոյժ. զի էր նա փեսայ քահանայապետին։ 12
Եւ հպարտացաւ 'ի սիրտ իւր, 13
մտածելով 'ի խորհուրդս իւր, եւ կամէր տիրել
'ի վերայ կողմանցն գաւառին. եւ խորհուրդ
խորհէր նենգութեամբ 'ի վերայ Սիմովնի եւ
որդւոց նորա՝ ջնջել զնոսա 'ի միջոյ։ Եւ Սիմովն 14
շրջէր 'ի կողմանս գաւառացն, խնամէր եւ տեսանէր
զպէտս նոցա. եւ եկն էջ յԵրիքով, ինքն
եւ Մատաթի եւ Յուդա եւ որդիք նորա. յամին
հարիւրորդի եօթանասներորդի եօթներորդի,
յամսեանն մետասաներորդի՝ այս ամիս Սաբաթ
է։ Եւ ընկալաւ զնոսա Պտղոմէոս 'ի մեծարանս 15
նենգութեամբ 'ի քաղաքի անդ Դովկայ, զոր շինեաց,
եւ արար ուրախութիւն կոչնոցն։ Անդ՝
'ի գաղտնի ունէր արս. եւ իբրեւ կերան եւ արբին 16
Սիմովն եւ որդիք իւր, արբեցան. յարեաւ
Պտղոմէոս թագուցելովքն հանդերձ, առին զզէնս
իւրեանց եւ մտին 'ի վերայ Սիմովնի, եւ
սպանին անդէն 'ի տաճարի անդ զնա եւ զորդիս
իւր՝ եւ զծառայսն որ ընդ նմա էին. եւ արարին 17
անօրէնութիւն մեծ, եւ հատուցին չար փոխանակ
18 ընդ բարւոյ։ Եւ գրեաց Պտղոմէոս առ արքայն՝
զի զօր 'ի թիկունս առաքեսցէ նմա, զի
'ի ձեռս տացէ նոցա զգաւառսն իւրեանց եւ զքա-
19 ղաքսն։ Զոմանս առաքեաց 'ի կողմն Գազարայ՝
սպանանել անդ զՅովհաննէս. եւ գրեաց նա առ
զօրագլուխսն՝ զի եկեսցեն եւ առցեն 'ի նմանէ ար-
20 ծաթ եւ ոսկի եւ պարգեւս բազումս։ Եւ
այլս առաքեաց յԵրուսաղէմ, զի առնու-
21 ցեն՝ զքաղաքն եւ զլեառն տաճարին։ Այր մի
ընթացաւ յառաջագոյն 'ի Գազարա, պատմեաց Յովհաննու՝
թէ կորեաւ հայր նորա եւ եղբարք
իւր, եւ զքեզ եւս յղեալ է նենգութեամբ զի
22 սպանցեն զքեզ։ Իբրեւ լուաւ՝ զարմացաւ յոյժ
եւ յիմարեցաւ, եւ ըմբռնեաց զարսն զայնս եւ
սպանանէր զնոսա, իբրեւ գիտաց թէ նենգու-
23 թեամբ եկեալ են կորուսանել զնա։ — Եւ այլ
ինչ բանք որ էցեն զՅովհաննէ՝ վասն մարտի պատերազմաց
կամ այլոց քաջութեանց, կամ շինուածոց
պարսպաց, կամ գործոց բարու-
24 թեան, այն ամենայն գրեալ է 'ի մատեանս քահանայից,
յորմհետէ եկաց նա քահանայապետ
զկնի հօր իւրոյ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻՈՑ

Բազումք 'ի Հրէից իջին յԵգիպտոս, ոչ միայն 'ի մնացելոցն յորժամ գերեաց Նաբուգոդոնոսոր, այլ և յետ դարձին զկնի յոլով ժամանակի. նախ քան զզօրութիւն նոցա յերկուց Եպիփանայ Անտիոքայ՝ Պտղոմէոս Լագոսեանց զբազումս 'ի Հրէից խորդափոխութեամբ իջոյց յԵգիպտոս, առ որս գոյն գրեն 'ի Հրէաստանէ։ Իսկ ժամանակս զոր յետ սկզբան գրոց նշանակէ, թուի թէ նոյն է Յասոնայն՝ զոր և առաջին գիրքն 'ի կիր առնու. կամ թէ առա զեգիպտացւոյն առէ, որ առան ամաւ յառաջ սկսանի յետ մահուան Աղեքսանդրի։ Այլ Դեմետրիոս Առաքոյ թագաւորեալ, յետ Անտիոքայ Եպիփանեայ և որդւոյ նորա։ Իսկ Յասոն՝ եղբայր Ոնեայ առ Անտիոքաւ Եպիփանաւ. չքմեղացոյց զքահանայութիւնն յՈնեայ, զոր յետոյ յերուսաղէմ առաջնոյ սպանէ։ Փոխել զժամանակս զոր նախզրան առա գնէ՝ ոչ գիրոցն լինելոյ, այլ զգրոցս գրելոյ պարտ է իմանալ. վասն որոյ զկանուխ եղելոց իրացն՝ յետ ժամանակի գրելովն 'ի կարճոյ նշանակէ։ Իսկ Արիստաբուղոս հրեայ և փիլիսոփա վարդապետն էր Փիլոմետոր Պտղոմեայ եգիպտացւոյ արքայի, որ առ Անտիոքոսիւ և Դեմետրեաւ Առաքոյ թագաւորօք և եւս աւելի եկեալ. և որք ընդ Արիստաբուղեայ, առ որս գոյն գրեն 'ի Հրէաստանէ։ Նախ 'ի կարճոյ յիշեցուցանէն զմիշտան զոր հատոյց Անտիոքոս Եպիփանէս՝ կողոպտելով և պղծելով զտաճարն, զոր և առաջին գիրքն պատմեաց, և այս գիրք յետ քան անզոյն պատմելոց է։ Բայց զոր ասէ թէ առակեցցին զմնացեալս 'ի տաճարն զառաջնորդն փղոյն, ոչ զԱնտիոքոս, այլ 'ի նորայոցն զայլ ոք։ Իսկ իբրև պղծեաց զտաճարն Անտիոքոս յետ երից ամաց ամայութեանն 'ի չուեալն Անտիոքայ 'ի Պարսս՝ սատի ոչ դարձաւ, իբրև յաղթեաց Յուդա զզօրաց նորա՝ սրբեաց զտաճարն, զոր մաս 'ի սկիզբն գրոցս յիշէ առա 'ի կարճոյ, և զարձաւ յետ քան առաջնոյ գրոցն։ Եւ զի յիշէ առա 'ի սկզբանս զՆեեմեայ հրոյ սեղանոյն վասն, զոյն առէ զոր յետ դարձի գերութեանն նախ քան զշինել զտաճարն՝ միայն սեղան կանգնեալ, լինի փառեցաւ հուրն, որպէս առ Մովսիսիւ և Սողոմոնիւ։ Իսկ Նեեմին զոր առա առէ, այլ Նեեմի է. կամ զԶօրաբաբելի յոխորդեալեանց առէ, թերևս երկանուն էր, կամ մանաւանդ զնորէ է կարծել, զորմէ առէ թէ զամենայն մատեանս մարգարէիցն և զպատմութիւնս 'ի մի վայր ժողովեաց. բայց որում և յետոյ Յուդա Մակաբէ յետ սրբելոյ զտաճարն ժողովեաց զգիրսն, զորս որքան տալ առէ պատմագիրս որոց յԵգիպտոս Հրէից. զի ակն ածէին ժողովելոյ ցրուեալ Հրէիցն։ Յայս փոյթ հասուցեալ զպատմութիւնս, խառնեալ այժմ պատմագիրս վասն Յուդայի Մակաբեայ և եղբարց նորա, զորոց ոչ այս Յասոն 'ի հինգ գիրս բովանդակեալ զպատմութիւնս, 'ի մի գիրս առա համառօտել վասն դիւրահասութեան։ Սկիզբն առնէ 'ի ժամանակէն Ոնեայ քահանայապետի և Սելեւկեայ Առաքոյ արքայի, որ մնացեալ ամ թագաւորեաց նախ քան զԱնտիոքոս Եպիփանէս։ Զի զայս մնացեալ առա կանխագոյն սկսանի այս պատմագիրս քան զառաջին գրոցն մակաբայեցւոց, այսինքն զժամանակս Սելեւկեայ. ասասի իջուցեալ զգրեանն յԱնտիոքոս Եպիփանէս, է ինչ զոր համանայն առաջնոյ գրոցն պատմէ, և է ինչ զոր աւելի, որպէս զնեղիադորոյ քաջանայի, և զեօթն որդւոցն Շամունեայ, և զայլ քաջութիւնս Յուդայ մինչև ցսպանումն Նիկանովրայ 'ի պատերազմին զոր մղեաց Յուդա, որ և աւարտէ զգիրս զայս. զի ոչ հասուցանէ զպատմութիւնս մինչև ցՅովնաթան և զՇմաւոն՝ որք յետ Յուդայի տիրեցին։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻՈՑ

Ա. Աղօթք հրէաստանեայց 'ի վերայ Հրէից որք յԵգիպտոս։

Բ. Զի յառաջ Դեմետրի գրեցին վասն չարեացն Յասոնեայ որ առ Անտիոքաւ, և պղծելոյ զտաճարն. զոր սրբեալ տօնեցին, զի և նոքա տօնեսցեն զբանն և հինգն Քասղեւ ամսոյ։

Գ. Վասն հրոյն զոր թաքուցին 'ի ժամանակի գերութեանն և առաջնորդին. և թէ որպէս գտաւ և վառեցաւ 'ի սեղանն յետ դարձին, և զի ցանկեալ Կիւրոս զանեցին։

Դ. Զի 'ի մի գիրս առա ժողովէ զհինգ գիրսն Յասոնի վասն մակաբայեցւոց։

Ե. Զի զառաջինն պատուէր զտաճարն Սելեւկիոս արքայ, իսկ 'ի բամբասելոյ անօրէն Սիմոնի՝ խորհրդով Ապողոնի, առաքեն զՀելիոդորոս կողոպտել զտաճարն. և եթէ զինչ անցք յԱստուծոյ անցին ընդ Հելիոդորոս։ Եւ զի զեռ ևս Սիմոն ընդ հակառակս էր Ոնեայ արդարոյ, մինչև արգելուլ զնա յամուրս Դամփնէ։

Զ. Թագաւորեալ անօրէն Անտիոքոս, 'ի Նմանէ Յաան եղբայր Ովնեայ առ ի քահանայութիւն քահանայապետութեան. եւ զհրեայսն բերէ 'ի հեթանոսական օրէնս մոլորեցեր. զոր եւ առաջին գիրքն պատմէ։

Է. Անտիոքոս յետ յաղթելոյ Փիլոմետոր Պտղոմէի բերեւ զարման՝ եհան զքահանայութիւնն 'ի Յասոնայ եւ ետ Մենելաւայ եղբօր Սիմոնի, եւ Յասոն փախստական յամմոնացւոցն անկանէր։

Ը. Անդրէն Մենելաւոս կաշառեաց զԱնդրոնիկոս եւ սպան զՈնիա. իսկ 'ի բողոքել բազմաց վասն այնր առ Անտիոքոս՝ հատանէ զգլուխն Անդրոնիկեայ։

Թ. Զի 'ի ձեռն Լիւսիմաքեայ մեծամեծ չարիս գործէր Մենելաւոս. ընդ որում 'ի նոսա հասարակ զԼիւսիմաքոս փողոտեալ Յասոն, 'ի մարտ եկեալ ընդ Մենելաւոսի, մեծամեծ չարեաց պատճառ Հրէից լինէին. յորում եւ Յասոն փախստական յեգիպտոս անկանէր։

Ժ. Մեծամեծ չարիքն զոր հասոյց Անտիոքոս Հրէից եւ տաճարին պղծմամբ եւ փոխանակելով, եւ յաւուր շաբաթու կոտորմամբ։

ԺԱ. Յուդա Մակաբէ փախստական լինի յանապատ. եւ Անտիոքոս բռնադատէր զազգն 'ի հեթանոսութիւն։

ԺԲ. Վկայութիւն Եղիազարու եւ եօթն որդւոցն Շամոնեայ։

ԺԳ. Զօրս ժողովեալ Յուդա հարկանէր զթշնամիսն ընդ Տիմոթեայ եւ Գորգեայ, եւ Նիկանովրայ ճակատառեալ յաղթէր. յորժամ Նիկանովր փախստեայ եղեալ՝ պատմէր զզօրութիւնն Աստուծոյ առ զօրսն Հրէից։

ԺԴ. Անտիոքոս վասն մարտելոյ դառնայր 'ի Պարսից սպառնալով Հրէից. եւ 'ի հարկանելն Աստուծոյ որդնաց ախտիւ հարեալ, գրէ ապաշխարելով առ Երուսաղէմ, եւ ինքն դառն մահուամբ սատակի։

ԺԵ. Սրբէին Յուդա զտաճարն յետ երից ամաց պղծութեանն, զոր որ աւերեալ էին անօրէնք աղարտութեամբ։

ԺԶ. Թագաւորեալ Անտիոքոս Եւպատոր. եւ Մակրէ ինքնին զեղեալ զինքն մեռանէր եւ յաղթեաց զամենայն դուռս. Նա ընդդէմ թոյնն սպանանէր Նիկանովր ինքեան. եւ զՏիմոթէոս ձեռնարկեալ սպանանէր։

ԺԷ. Գայր Լիւսիաս ամ բերեալ 'ի վերայ Երուսաղէմ. եւ անդէն Հրեշտակ հասեալ՝ զօրացան Մակաբէանց. Լիւսիաս մաղթանօք փախստական եղեալ՝ միջնորդ հաշտութեան առ Յուդայ, եւ խաղաղութեան թղթոց առնէ Հրէիցն լինէր. զոր եւ հաստատեցին որ անցեալ առ Անտիոքոս զնոյն հաստատեն։

ԺԸ. Իբրեւ լուաւ Անտիոքոս ոչ տային Հրէիցն հանգիստ. եւ յոպպեցիքն զաւանեալ զհրեայսն որ ընդ նոսա բնակէին 'ի ծով ընկղմեցին. իբրեւ լուաւ Յուդա, այրեաց զնաւահանգիստ յոպպեցւոց եւ յամնեցւոց։

ԺԹ. Դիմեալ Յուդա 'ի վերայ Տիմոթեայ՝ որոց ընդ հանդիպեալ Տաճկին խաղաղութիւն, եւ զբաղմէ մի Դոկիտոս ածեալ՝ չարաւ տառապեալ, եւ զզօրսն Տիմոթեայ հարեալ՝ զՏիմոթէոս ձերբակալեալ. իսկ նա խաբեալ բազում անձանց Հրէից՝ զերծաւ, եւ առեալ աւարն՝ չոգ ընդ բազում հատոյց։

Ի. Հարկանէ Յուդա զԿասփին քաղաքն, յորում էր Լիւսիաս, եւ տայեակ զԱնտիոքոսի զխորհուրդ զխաղաղութեան Հրէից։

ԻԱ. Պատերազմեալ Յուդայ ընդ Գորգեայ՝ բազում կոտորեաց, եւ 'ի թաղելն զզինուորս Հրէիցն՝ գտին 'ի ծոցս նոցա զկուռս եւ այլ բաժանս հեթանոսաց. եւ 'ի յայս յորա ... վասն մեղացն պատարագս յղէր։

ԻԲ. Ի Հրէաստան հասեալ Անտիոքոս՝ զՄենելաոս հրեայ մոխրաւ հեղձուցանէ, եւ ինքն կամէր ջնջել զհրեայսն. զորս զգեմ ունի հաշտեցուցանէ Յուդա, մինչեւ լուեալ Անտիոքոսի զապստամբելն Փիլիպպոսի՝ հաշտեալ ընդ Հրէայս պատուեաց զտաճարն եւ զՅուդա, եւ դարձաւ անդրէն։

ԻԳ. Դեմետր որդին Սելեւկեայ 'ի վերայ Անտիոքոսի, Ալկիմոս մերժեալ 'ի քահանայութենէ՝ չարախօսէր առ նա զՅուդայէ. եւ նա առաքէ զՆիկանովր բռնանալ զՅուդա, եւ նա տեսեալ զՆիկանովր ընդ Յուդայի մտերմութիւն բռնանալ. եւ յետ կորուսանելոյ զԱլկիմոս Նիկանովրի զսուրն 'ի Յուդայէ քահանայ դանիէ. մեղ ... սպանանէ Յուդայի եւ յաղթեալ Նիկանովր, եւ կախեալ ձեռն նորա զդրանէ տաճարին։

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑԻՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Առ եղբարս հրէաստանեայս' որ 'ի կողմանս 1
եգիպտացւոց էն, յեղբարց հրէից յերուսաղե-
մացւոց եւ յեղբարց հրէաստանեայց առ ձեզ
ողջոյն. Խաղաղութիւն բարւոյ տացէ 'ի 2
ձեզ Աստուած, եւ յիշեսցէ նա զուխտն զոր եդ
ընդ Աբրահամու, ընդ Իսահակայ, ընդ Յակոբայ,
ընդ հաւատարիմ ծառայս իւր: Եւ տացէ ձեզ 3
սիրտ' յամենայնի պաշտել զնա եւ առնել զկամս
նորա յանձինս մաքուրս եւ 'ի սիրտ կամա-
կարս, բանալ զսիրտ եւ զականջս սրտից ձերոց 4
յօրէնս իւր եւ 'ի հրամանս, առնել խաղաղու-
թիւն' եւ լսել խնդրուածոց ձերոց. հաշտեսցի 5
ընդ ձեզ, եւ մի 'ի ձեռաց թողցէ զձեզ 'ի ժամա-
նակս նեղութեան. եւ արդ այժմիկ կանխեալք 6
մեք յաղօթս մեր վասն ձեր:

Բ Յամս թագաւորութեանն Դեմետրի, յամին 7
հարիւրորդի վաթսներորդի իններորդի. մեք
հրեայք գրեցաք զայս առ ձեզ 'ի նեղութեանն
որ հասեալ էր 'ի վերայ մեր. 'ի ժամանակի անդ
յորում եկաց յետս Յասոն եւ որ ընդ նմա էին
'ի սուրբ երկրէն եւ յարքայութենէ անտի. եւ 8
հրձիգ արարին զդրանն, եւ հեղին զարիւն ան-
մեղ, աղօթս մատուցաք մեք Տեառն, եւ լուաւ
մեզ. եւ մատուցաք մեք ուխտս եւ խունկս եւ
պատարագս նաշհից, եւ եդաք մեք զհացն յա-
ռաջոյ սեղանոյն: Եւ արդ արասջիք դուք զա- 9
ւուրսն տաղաւարահարաց յամսեանն Քասղեւ:
Յամին ութսներորդի ութերորդի' որ յերուսա- 10
ղեմացւոց եւ 'ի ծերակուտէ հրէաստանեայց եւ 'ի
Յուդայէ' առ Արիստաբուղոս վարդապետ Պտղո-
մեայ արքայի, որ է ինքն յօծեալ քահանայիցն
ծննդոց ազգի, եւ որ էն 'ի կողմանս եգիպտա-
ցւոց հրեայք, ողջոյն ընդ ձեզ եւ խաղաղու-
11 թիւն: Ի մեծամեծ վտանգս ապրեալքս յԱս-
տուծոյ' մեծապէս գոհանամք զնմանէ. որպէս
զի զինուք 'ի մարտ պատերազմի պատրաստեալ
էաք ընդ այն թագաւորի. զի նա ինքնին եղա-
12 ցոյց եւ եհեղ զայնոսիկ' որ եկեալ պատեալ
պաշարեալ պահէին զսուրբ քաղաքն: Քանզի
'ի ժամանակի իբրեւ գնայց ինքնին իշխանն 'ի
13 կողմանս Պարսից անթիւ անհամար զօրօքն հան-
դերձ, եւ անդէն անկան կործանեցան զօրքն
զնանեայ տաճարաւն. 'ի խորհրդոց յիմարու-
թեան խորհեցան նոքա զնանեայ տաճարաւն.
14 զի իբր ընտանութեամբ ինն հասեալ կայր 'ի տեղի
անդր ինքնին Անտիոքոս եւ որ ընդ նմա բարե-
կամքն էին' առնուլ զգանձսն ամենայն իբրեւ 'ի
15 պատճառս վարձանաց հարսնիսն: Առաջի արա-
րին քահանայքն տաճարին զամենայն, եւ նա յո-
ժարեալ գալ մտանել սակաւուք 'ի ներքս. իբ-
րեւ եղեւ մերձաւոր սրահիցն, համարձակ ըղ-
ձրուածն առին զարտաքինս պարսպացն' ընդ որ
16 եմուտ Անտիոքոս. եւ բացին զգաղտնահանսն
գաղանիս որ ընդ առաստաղակալսն էին, եւ
ընդ այնոսիկ սկսան հարկանել վիրագս մեծամեծս.
եւ անդէն զառաջնորդն զնդասեն հանգերձ սա-
տակեցին. իբրեւ զնոսա 'ի ներքս յղեցին, հա-

Ա. 13. Ոմն օր. զանանեայ կամ զնէնեայ.

նին զկատարածսն եւ ընկեցին 'ի պարսպէն 'ի մէջ զօրացն ։ Վասն այսր ամենայնի օրհնեալ է 17
Աստուած որ ետ 'ի ձեռս զամպարիշտս ։ Արդ 18
մեք իբրեւ կամեցաք 'ի քսաներորդի հինգերորդի Քասղեւ ամսեանն սրբել զտաճարն, լաւ համարեցաք զայս եւ ձեզ ցուցանել, զի եւ դուք արասջիք զայս իբրեւ զտօնս տաղաւարահարացն. եւ հրոյն որպէս շինեաց Նէեմի ըզտաճարն եւ զսեղանն, յորում մատուցանէր զպատարագսն ողջակիզացն ։

Գ Քանզի 'ի ժամանակի յորում վարեցան հարքն 19
մեր 'ի կողմանս Պարսից, որ այնց ժամանակաց պաշտօնեայք քահանայք էին՝ առին 'ի սեղանոյ անտի զհուրն 'ի ծածուկ, եւ թաքուցին 'ի խորշս կողմանցն անջրդի ջրհորոյն. անդ զգուշութեամբ զանցին հաստատուն ծածկէին, զի ամենայն տեղին աներեւոյթ լինէր ։ Իբրեւ անցին 20
ամք բազումք, իբրեւ կամք եղեն Աստուծոյ, առաքեաց Նէեմի զհրոյն, հրամանաւ Պարսից արքային, զթոռունս քահանայապետացն այնոցիկ, որոց ծածկեալ թաքուցեալ էր զհուրն, զի բերցեն ։ Նոքա իբրեւ եկին, պատմեցին եւ ասեն. բայց՝ հուր ինչ մեք անդր ոչ գտաք. բայց գտաք մեք անդ ջուր զանգաղական թանձրացեալ. Ա- 21
պա ետ նոցա հրաման երթալ մղոցաւ առնուլ եւ բերել ։ Իսկ իբրեւ եղեւ ժամ պատարագացն ողջակիզաց, հրաման ետ քահանայապետն Նէեմի՝ ցանել զայն 'ի վերայ փայտիցն եւ պատարագացն. եւ իբրեւ զայս արարին՝ փոքր մի ժամա- 22
նակ անց 'ի վերայ, եւ արեգակն շող ամպոցն 'ի վերայ ծագեաց, բորբոքեցաւ բոց հրոյն 'ի վերայ փայտից սեղանոյն՝ եւ մաշեաց զողջակէզսն, զի զարմացեալ էին ամենեքեան ։ Զայն առին՝ 23
սկսան օրհնել քահանայքն մինչդեռ ողջակէզքն կատարէին. բայց առաջնորդէր Յովնաթան իբրեւ 'ի բերանոյ Նէեմեայ, եւ այլքն զկնի կցէին. եւ էր աղօթիցն օրինակ այս. Տէր, տէր Աս- 24
տուած ամենայն արարածոց, ահեղ, հզօր, ճշմարիտ, արդար եւ ողորմած, դու միայն թագաւոր քաղցր, դու միայն ես որ մատակարարես 25
ամենայնի զամենայն. դու միայն ես արդար եւ ճշմարիտ ամենակալ յաւիտենից, որ ապրեցուցանես զԻսրայէլ յամենայն չարեաց, որ արարեր զհարսն այնոսիկ ընտրեալս եւ սրբեցեր զնոսա ։ Ընկալ զպատարագս զայս փոխանակ ամե- 26
նայն ժողովրդեան քոյ, եւ պահեա դու զժառանգութիւն քո. սրբեա եւ ժողովեա զցրուածս 27
գերութեան մերոյ, ազատեա զայնոսիկ որ կան 'ի ծառայութիւն անարգելոց եւ պղծոց. հայեաց 'ի ծառայս քո, ծանիցեն հեթանոսք՝ թէ դու ես Աստուած մեր. հար հարուածովք քովք զայնո- 28
սիկ որ բռնադատեցին զմեզ՝ հեթանոսք պիղծք եւ անարգելոյք, որ այժմ հպարտացեալ եւ ամբարտաւանեալ են 'ի վերայ մեր. եւ տնկեա դու 29
զժողովուրդ քո 'ի տեղի սրբութեան քոյ, որպէս
30 ասաց Մովսէս ։ Իսկ քահանայքն օրհնէին զօրհ-
31 նութիւնս խորհրդոյ, եւ ողջակէզքն առեալ փառեալ բորբոքեալ մաշէին. եւ իբրեւ փոխանակ եղեւ պատարագացն, զջուրն մնացեալ հրամա-
32 յեաց Նէեմի զվիմքն արկանել ։ Իսկ իբրեւ այս եղեւ, առաւել բոցն 'ի վերայ բորբոքեցաւ. եւ իբրեւ բոցոյն նշոյլք եղեն, զարմանալ միանգամ վառեցաւ բորբոքեցաւ սեղանն, եւ որ ինչ
33 էր մնացեալ՝ եւ այն մաշեցաւ ։ Իսկ իբրեւ իրքն այն համբաւեալ յայտնեցան, եւ բանքն 'ի թագաւոր անդր հասին, եւ եկին տեսին զտեղին յորում զհուրն թաքուցեալ էր քահանայիցն գերելոց. ջուր բղխեաց. ուստի եւ քահանայքն որ զննեմուն էին՝ զողջակէզսն խորհրդոյ կատա-
34 րեալ սրբեցին ։ Նոքա իբրեւ եհաս թագաւորն յիրացն հաստատութեան վերայ, հրամայեաց
35 շուրջ փակել զտեղին, եւ տաճար շինեցին. եւ ում կամէր շնորհս տանել թագաւորն՝ անտի առեալ պարգեւ, եւ ում տայր՝ բազում ինչս մա-
36 տուցանէին նմա ։ Իսկ անուն եղին նմա որ զնեկմուան էին՝ Նեփթէ, որ թարգմանեալ կոչի սրբրէչ. այլ կարգացին զանուն նորա բազումք Նեփթայ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Իսկ գտանի այս գրեալ 'ի մատեանս առաջինս, եթէ Երեմիա մարգարէ հրաման ետ առնուլ 'ի հրոյ անտի յայնմանէ յետոյ նոցա՝ որպէս ցուցանի. եւ ետ պատուէր մարգարէն զաւակնո-
2 ցս որ յետ նոցա էին. եւ օրէնս ետ նոցա զի մի մոռասցին զհրամանս Տեառն, եւ մի մոլորեսցին 'ի խորհուրդս խորհրդոց, յորժամ տեսանիցեն կուռս բանդակեալս, պատկերս կերպարանեալս ոսկեղէնս եւ արծաթեղէնս, եւ որ զնոքօք զարդ
3 ինչ իցէ. այսպէս պատուիրանօքն. մի մոռանալ
4 զօրէնս 'ի սրտից իւրեանց ։ Իսկ էր գրեալ 'ի մատեանս անդ այսպէս. իբրեւ զի զխորան ժամուն եւ զտապանակ կտակարանացն հրամայեաց մարգարէն ըստ երկնաւոր հրամանին ընդ իւրեանս շրջեցուցանել, իբրեւ ելանէր Մովսէս 'ի լեառն անդր տեսանել զժառանգութիւնն Աստուծոյ ։
5 Արդ եկն եհաս Երեմիա մարգարէ 'ի տեղի անդր. եւ անդ եգիտ այրս ամուրս անտառախիտս. զխորան ժամուն եւ զտապանակն կտակարանաց եւ զսեղանն խնկոց անդ տարեալ դնէր 'ի ներքս,
6 եւ զդրունսն ինքնին առաքսանէր ։ Իսկ անդէն մասեան որ ընդ նմայն իսկ էին նշանակել զտեղին, եւ ամենեքին ճանապարհ 'ի տեղի անդր ոչ կա-
7 րացին գտանել ։ Իբրեւ զգաց Երեմիա՝ պատուհասել սկսաւ զնոսա եւ ասէ. Ի՞բր ոչ գիտէիք՝ եթէ անծանօթ հրաման է զտեղիդ կացուցա-

նել. մինչեւ հաճեսցի Տէր ողորմել ընդ աքսորածս իւր, եւ ժողովել հրամայեսցէ Աստուած զժողովս ժողովրդեան իւրոյ. եւ ապա Տէր յայտ- 8 նեսցէ զայս, եւ երեւեսցին փառքն Տեառն 'ի միգի ամպոյ, որպէս 'ի ժամանակին Մովսիսի. որպէս եւ Սողոմոն աղաչէր զի սրբեսցի մեծապէս Տեառն: Յայտ իսկ այսպէս ասէր, 9 թէ իմաստութեան խորհրդով մատուցին զպա- տարագ նաւակատեացն եւ զկատարելոյ տա- ճարին: Որպէս եւ Մովսէսն եկաց յաղօթս առ 10 Տէր, եւ էջ հուր յերկնից եւ մաշեաց զզոհսն եւ զողջակէզս պատարագացն. այնպէս եւ Սո- ղոմոն եկաց յաղօթս, եւ էջ հուր եւ մաշեաց զողջակէզսն 'ի վերայ սեղանոյն. զի Մովսիսի չէր 11 հրամայեալ ուտել ասէր զվասն մեղացն, իջա- նէր հուրն եւ մաշէր զպատարագսն. այնպէս 12 եւ Սողոմոն առնէր զայն զութ օրն 'ի գլուխ: Եւ 13 խնդրէին 'ի նմին մատեանն 'ի գիրս հարցափոր- ձից, որ առ աւուրբն Նէեմեայ եղեալ. եւ իբրեւ զիւր եդեալ զայս ամենայն ժողովէր, եւ զայլ մա- տեանս թագաւորաց եւ մարգարէից, եւ զԴա- ւիթ ինքնին զգիրսն, եւ զայլ հրովարտակս թա- գաւորաց՝ որ վասն ինչ ինչ 'ի պատուէ տաճարին առեալ էր, զամենայն 'ի մի վայր կուտէր: Այն- 14 պէս եւ Յուդա զամենայն կորուսեալսն 'ի պատե- րազմաց անտի եւ ցրուեալսն 'ի մի վայր ժողո- վեաց, եւ այժմ առ մեզ բովանդակեալ պահի: Եւ արդ որպէս զիտուք եւ պիտոյ իցէ ձեզ՝ յղես- 15 ցէք, եւ մեք առաքեսցուք բերել ձեզ. եւ զայն ինչ 16 բարի գործեսջիք, եթէ զաւուրս տօնիցն հանա- պազորդ առնիցէք: Նա՛եւ ինքն Աստուած որ 17 փրկեաց զամենայն ժողովուրդ իւր, եւ դարձոյց զամենայն 'ի ժառանգութիւն, զարքայութիւն եւ զքահանայութիւն եւ զսրբութիւն, որպէս եւ 18 խոստացաւ 'ի ձեռն կտակարանացն, յուսամք 'ի Տէր՝ եթէ հուպ ընդ հուպ ժողովեսցէ 'ի սուրբ տեղին. զի փրկեաց իսկ զմեզ 'ի մեծամեծ չա- 19 րեաց, եւ զտեղին 'ի սրբութիւն դարձոյց:

Դ Նա՛եւ վասն Յուդայ Մակաբեայ եւ եղբարց նո- 20 րին, եւ տաճարին մեծի սրբութեան, եւ սեղա- նոյն նաւակատեաց, եւ կամ վասն ընդ Եպիփանու 21 Անտիոքայ կամ ընդ Եւպատորայ որդի նորա պա- տերազմաց, կամ որ ինչ յերկնից յայտնու- 22 թիւնք եղեն, այն որ ինչ վասն քաջութեան նախանձութեան օրինացն, եւ կամ որ զքաջութիւն 'ի մահ գնել, եւ սակաւուք զբազումս՝ որ զաշ- խարհս յայտ գնէին՝ զխուժադուժ ազգս հալա- ծել, կամ զհռչակաւոր ընդ ամենայն տիեզերս 23 զշքեղ տաճարն վերստին շինել, կամ զմեծ քա- ղաքն ամենայնիւ յամենայնէ յազատութիւն հա- սանել, կամ զի ամենայն քաղցրութեամբ հեզու- թեամբ խաղաղութեամբ առատն Աստուծոյ ընդ մեզ հաշտ լինել, զայն ամենայն որ ինչ միանգամ 24 'ի ձեռն Յասոնեայ Կիւրենացւոյ 'ի հինգ գլուխ գրութեան ցուցեալ է, զայս ամենայն ջանաս- ցուք 'ի մի գլուխ հրովարտակիս կարճ 'ի կարճոյ 25 ցուցանել: Զի հայեցաք մեք 'ի խուռն մեծա- թիւ համարոյ բանիցդ, եւ որ 'ի ներքս ծանրու- թիւն թուիցի՝ որ կամիցին մտել 'ի բանս մա- 26 տենիցդ. այլեւ 'ի գոյն թուեցաւ վասն թանձ- րութեան հիւթոյ խորութեան բանիցդ. հոգա- ցաք մեք առնել ընթերցանելեացն զբօսանս ի- մաստնոցն՝ յիշատակ առանց աշխատութեան, եւ 27 ամենեցուն անեղծ անարատութեան: Եւ մեզ՝ որ զաշխատութիւնս զայս յանձն առաք վասն համառօտ բանին, մի դիւրին ինչ ջան համարի- ջիք, կամ սակաւ քրտանց եւ տքնութեանց ար- 28 ժանի: Որպէս որ զի պատրաստիցի առնել ու- րախութիւն կոչնոց ընկերաց, մեծահաց գործի- ցէ զընկերացն ուրախութիւն, եւ ոչ զիւր դիւ- րութիւն խորհիցի. նոյնպէս վասն բազմացն հա- 29 ճութեան ջան յանձն առաք: Զճշդելն եւ զմր- մարտելն՝ զայն առաջնոյն թողաք, զհետեւելն եւ զպատկելն եւ զկարճառօտ բանն 'ի համառօտ կա- 30 ցուցանել, զայն մեք ոչ դանդաղեցաք: Որպէս վասն հաստատակոյ շինութեան ապարանից՝ բազ- մաց գործ բաժանեալ, բայց սկիզբն եւ կատա- րածն շինուածոյն 'ի բան ճարտարապետ անձին հայի. այլ ծեփելն եւ գունելն եւ արծնելն եւ 31 նկարելն, այն 'ի զարդարիչ անձն հայի. այնպէս եւ մերս. հարցանելն եւ փորձելն եւ քննելն, եւ զհետ վարել ճշմարտութեան բանիցն, եւ զխորին խորհուրդս խորագիտութեամբ 'ի վեր բերել, որ առաջնորդ եղեւ այնց գրութեանց՝ 32 'ի նմանէ խնդրելի է. այլ զհամառօտ կարճա- ռօտ բանից՝ որ այժմիկ պատմեսցի յանձն ա- 33 ռեալս իցէ, յինէն պահանջելի է: Արդ աստի սկիզբն արասցուք բանիցդ պատմել խոստացե- լոց. այսչափ ինչ զգուշացուք յառաջին անդր. բայց սակայն եւ այս անպարոյն մտաց է, զճառս մատենին յառաջագոյն երկայնել, եւ զմատեանն 'ի գլխովին համառօտ կարճառօտ պատմել:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Արդ քաղաքին ամենայն խաղաղութեամբ Ե բնակեցելոյ, եւ օրինացն ճշմարտութեամբ իբրեւ զի գեղեցիկ ինչ պահեցելոյ՝ վասն Ոնեայ քա- հանայապետի բարեպաշտ չարատեաց սրբու- 2 թեանն, — զի իբրեւ հարկ ինչ լինէր եւ թագա- ւորացն ինքնին մեծարել զերեւելի տաճարն հրո- 3 վարտակօք՝ պատարագօք եւ արք բազմօք, մին- չեւ Սելեւկոս արքայ կողմանցն Ասիացւոց 'ի սոյն պաշտաման կայր, եւ յիւրոց մտից զամե- նայն ծախս պաշտաման 'ի պատարագս ողջակէ- 4 զացն ծախէր, — Սիմովն ոմն անուն 'ի Բենիամենեան գնդէ անտի առաջնորդէր նահանգին իւրոյ, ընդ

հակառակս եւ քահանայութեանն վասն իւր 'ի
քաղաքս անդր անօրինելոյ։ Իբրեւ յաղթել ինչ 5
եւ առնել Օնեայ ոչ կարաց, եկն եկաց առաջի
Ապողոնի զօրավարին՝ որ ըստ այնմ ժամանակի
առաջին Ասորւոց եւ Փիւնիկաստանի զօրավարեալ
էր, եւ պատմեաց նմա՝ եթէ բազում են այն 6
գանձք որով լցեալ պահէին զառն գանձուցն
յԵրուսաղէմ, եւ այլ եւս գանձիցն զթիւ
իսկ եւ զհամար ոչ մարթէ ոք առնել։ Եւ պատրաստ
այնպէս էր, ասէ, ընդ ձեռամբ արքայի 'ի պատառնելոյն
պաշտել զայն։ Յամենայն առին Ապողոնիոս 7
եւ թագաւորին, որպէս եւ նմա պատմեցաւ վասն
գանձուցն ցուցանել։ Նա յառաջ կոչեաց զՀեղիոդորոս
զհանգերձապետ իւր, հրաման ետ
նմա՝ զայսչափ գանձս հանել բերել 'ի քաղաքէ
անտի։ Վաղվաղակի չու առնէր խաղալ գնայր 8
Հեղիոդորոս, պատճառանօք՝ իբրեւ զատորին Ասորւոց
եւ Փիւնիկաստանի քաղաքացն այցելութեամբ
շրջել. բայց 'ի սրտի՝ զհրաման թագաւորին
փութապէս կատարել։ Իբրեւ եկն եհաս 9
յԵրուսաղէմ, անդ սիրով քահանայապետին
եւ քաղաքն ամենայն ստացութեամբ ընկալան
զնա։ Ապա նա պատմել նոցա որպէս ցուցին
արքայի, եւ ասէ. Ա՛, կամ ընդէ՛ր, եւ կամ որպէս
անյայտանան եղեն գանձք առ արքայի, եւ
կամ արդարեւ այնչափ գանձք իցեն զոր ասացիներն։
Նկաց յառաջ քահանայապետն եւ ասէ. Են 10
են արդարեւ աւանդք այրեաց եւ որբոց 'ի պահեդեալ.
իսկ են եւս եւ Որկանեայ Տուբեայ առն 11
աւագի. այլ ոչ եթէ այնչափ որչափ ամբաստանողն
Նանակտողքն անօրէն Սիմոն խօսեցաւ. ընդ
ամենայն թէ քառ իցեն քանքարք արծաթոյ չորեքհարիւր,
եւ քանքարք ոսկւոյ երկերիւր։
Այլ զրկել զհաւատացեալս վասն մեծարանաց 12
չքեղ ընդ ամենայն աշխարհ ամուր անխախտ
տաճարին՝ չէ ինչ հնար։ Նա իբրեւ լուաւ 13
զբանս քահանայապետին, զարքունի հրամանն
'ի մէջ առնոյր եւ ասէր. Բայց եւ 'ի դէպս արքունի
երթալ հրաման է գանձիդ այդմիկ։ Որ 14
եւ ժամ յայտ առնէր, մտանել համարել անուլ
պատրաստեաց ըստ հրամանին արքային։ Եւ
անդ լինէր ոչ սակաւ ջան եւ վտանգ խռովութեան
քաղաքին. քահանայքն 'ի գետին թաւալեալ 15
անկանէին առաջի սեղանոյն նովին սրբութեան
պատմուճանաւն, աղաչէին զայն՝ որ վասն աւանդապահ
պահուստեան զօրէնս հաստատեաց, որ
զայս ողջ անարատ յիւրաքանչիւր աւանդատուս
հաստատեսցէ մարթացն։ Անդ էր տեսանել 16
զառն քահանայապետութեանն եւ զհալելն 'ի միտս իւր.
զի տեսիլն եւ գոյն երեսացն ցուցանէր զսրտին
թախծութիւն. զի իջեալ մեծ երկեղ պատեալ պա- 17
շարէր զնա ահ եւ երկիւղ եւ սարսուռ մարմնոյ.
յորմէ ամենայնն յայտնի էր տեսանելեացն
զսրտին տագնապ։ Դարձեալ յիւրաքանչիւր ա- 18
պարանեցն դասադասս մտանէին 'ի հանրախառնն
խնդրուածս, զի մի յարհամարհանս տայցի
19 մեծի տաճարին գնալ. եւ կանայք քրձազգածք
ընդ հրապարակս աշխարհին, արգելականք
կուսանաց 'ի կուսաստանաց անտի 'ի
դրունս եւ 'ի պարիսպս ընթանային, եւ կէսք
20 ընդ պատուհանս արտաքս կարկառէին. եւ ամենեքեան
առ հասարակ աղօթից բարբառով
զձեռս համբարձեալ յերկինս՝ մաղթէին զաստուածն։
21 Եւ անդ էր ողորմ տեսիլ տեսանել,
զի առհասարակ անկեալ մարդկանն՝ զաղերս
թաւալելով յերկիրն մաղթեալն, զմեծագոյն
պանծալի չարաց ասպարէզ ըստ քահանայապետին
22 կարծեաց։ Եւ նոքա այնպէս թաւալելով
անկեալ առ ամենակալն կարդային, զաւանդս
հաւատացելոցն՝ 'ի հաւատացելոցն ողջ անարատ
23 հաստատել։ Եւ Հեղիոդորոս զկարգադրութեան
վճիռն գործէր. եւ մինչդեռ նա սպասա-
24 ւորօքն հանդերձ ընդ գանձն առն շրջէր, որ 'ի
վերայ ոգւոց եւ ամենայն իշխանութեանց զօրութիւն
'ի ձեռս իւր ունի՝ երեւեցաւ մի նշան
մեծ արար. զի ամենեքեան որ իշխեցին մտանել
ընդ նմա՝ լքեալ լուծան ընդ զարմացման, 'ի
պարտութիւն վատթարութեան մտանէին
25 յԱստուծոյ զօրութենէ անտի։ Զի երեւեցան
նոցա յանկարծակի երիվար մի մեծաշուք հեծելով
հանդերձ, երեւելի զարդու 'ի վերն ոսկի վառեալ.
26 եւ այլ երկու արք երիտասարդք հզօրեղք
'ի զարդ գեղեցիկ զարդարեալք առաջի հեծելոյն.
որք մտեալ վաղվաղակի յաջմէ եւ յահեկէ,
'ի մեծամեծ հարուածս հարկանէին զՀեղիո-
27 դորոս, մինչեւ անկանել յանդգայ թմբրեալ մեծ
28 'ի մահ՝ բառնային զնա. որ այնչափ շքով եւ
պատուով եւ ամբոխիւ եւ սպասաւորօք մտեալ
էր 'ի տուն գանձին, արդ բարձեալ բերէին
29 յանդգայ, զի ոչ ունէր՝ զի յայտնապէս զօրութիւնն
Աստուծոյ 'ի վերայ հասեալ, անմռունչ
անբարբառ պակասեալ յամենայն յուսոյ փրկութեան՝
ընկեցեալ յերկիր կիսամահ դնէր։
30 Իսկ որ շուրջ զնովաւ էին՝ զՏէր օրհնէին, որ
յամենայնի փառաւորէր զիւր տեղին սրբութեան.
եւ զայն որ փոքր մի յառաջ խռովութեամբ
լցեալ էր զտաճարն, յերեւել փառացն
ամենակալ Տեառն՝ խնդութեամբ եւ ուրախութեամբ
լնուլ եւ անպակաս զուարթութեամբ։
31 Յայնժամ փութացեալ ոմանք յեկելոց անտի
բարեկամք՝ աղաչէին ընկերք զօրավարին, յառ-
հասանէին Օնեայ՝ խնդրել 'ի Բարձրելոյն, զնա
զկեանսն շնորհել նմա. այնպէս անկեալ չարաչար
'ի վերայ յետին ժամանակի ոգւոցն ցամա-
32 քեալ դնէր։ Խորհուրդ կալեալ քահանայապետին՝
գուցէ կարծիս ինչ առցէ թագաւորն,
իբրեւ զառ ինչ 'ի Նմանէ կամ 'ի Հրէից անտի
զայրն վնասեալ՝ 'ի խնդրուածս լինէր, պատա-

բազս մատուցանէր վասն տանն փրկութեան ։
Այն ինչ քաւութիւնքն ՚ի ձեռն քահանայապետ- 33
ին մատչէին, փոփոխեալ նոյն երիտասարդք
գոյն իջանէին առաջի Հեղիոդորայ՝ նոյն հան-
դերձս զգեցեալ, եւ ասէին ։ Բազում շնորհս
դու Ոնիայ քահանայապետի կալջիր ։ վասն նորա
քեզ Տէր ՚ի ձեռն նորա զկեանս շնորհեաց ։ այլ 34
դու՝ վասն նորա այդչափ տանջանաց պատուհա-
սեալ, պատմեսջիր զայդչափ մեծութիւն զօրու-
թեանցն Աստուծոյ առ ամենեսեան ։ Եւ զայս
իբրեւ ասացին, անդէն վերացան ։ Հեղիոդորոս 35
իբրեւ անձին զգաց, յոյժ կայեալ փոփոխակի՝
ողջակէզս պատարագաց մատուցանէր Տեառն ․
ուխտս եւ աղօթս մեծամեծս կատարէր Տեառն՝
որ շնորհեաց նմա զկեանս, եւ անդէն ՚ի նոյն չափ
յառաջինն զօրացեալ ։ եւ զքահանայապետն զՈ-
նիա մեծապատիւ մեծարգեւ մեծարէր ։ եւ
ինքն չու արար խաղաց գնաց անդրէն առ թա-
գաւորն ։ եւ ընդ ամենայն տեղիս ցուցանէր զսքանչե- 36
լիսն Աստուծոյ վկայութեամբ, զոր ինքնին իւր
իւրովք աչօք տեսեալ լինէր ։ Թագաւորն իբրեւ 37
սկսաւ հարցանել զՀեղիոդորոս, թէ որպէս՝
գնացք, յոր գործ երթեալն էիր՝ զինչ վճարե-
ցեր ։ Սկսաւ ասել զայս պատմելով եւ ասէ ։
Ո՛հ, յԵրուսաղէմ երթեալ երթիցէ՝ որ ոք ձեր 38
թշնամի եւ իրաց մեծաց ձերոց վնասակար իցէ ․
զնա հրամայեսջիր յղել, եւ գտջիր զնա անտի
այսր գանակոծ չարչարեալ, թէ ապրել մարթ կա-
րասցէ ։ զի այնպէս ճշմարիտ մեծ զօրութիւն 39
նստի անդ ։ Զի ինքն իսկ՝ որոյ զօրութիւնն յերկ-
նից երկինս է, այցելու եւ օգնական է նմա ։ եւ
որ վնասել թշնամութեամբ կամ թէ արհա-
մարհանօք յայն տեղի հասանէ, մեծամեծ հա-
րուածովք հարեալ՝ եթէ ապրեսցէ եւեթ ։
Վասն Հեղիոդորայ եւ գանձին տանն պաշտպա-
նի՝ այսչափ բանք եղեն ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Այլ վասն Սիմոնի որ գանձին եւ գաւառին 1
նամակագիր էր, ասացեալ եւս յառաջագոյն՝ ամ-
բաստան լինէր վասն Ոնիայ, եթէ նա ինքնին
զխուժն որ զՀեղիոդորոսն շարժեաց եւ լլկեաց ․
եւ ամենայն չարեաց ինքն է առաջնորդ եւ գոր-
ծիչ ։ Եւ զբարերար քաղաքին եւ զպաշտպան, 2
եւ զխնամատար ազգին, զնախանձայոյզ եւ
վրէժխնդիր զօրինացն, իբրեւ զխռովարար իրաց
արքունի իշխէր ՚ի ներքս արկանել կշտամբելով ․
եւ այնչափ վարէր զհեռ զնախանձ թշնամու- 3
թեան, մինչեւ ոմանց՝ զոր ՚ի գործ կացուցեալ
էր Սիմոն՝ մահու սպառ առնէր նոցա զաւուրսն ։
Իբրեւ զայնչափ անհնարին տեսանէր հակառա- 4
կութեամբ Ոնիա, զարհուրեալ ՚ի մոլորութեան

անդր հայէր Ապողոնիոս՝ որ ստորին Ասորւոց
եւ Փիւնիկաստանի սպարապետն էր, զի եւ նա՝
չարեաց ընկեր գործոց կցորդէր Սիմոնի, յայն-
5 չափ զմիտս թագաւորին բորբոքէին, անհնարին
համարեցաւ այնուհետեւ զհասարակաց օգուտ
՚ի մէջ մատուցանել՝ առանց ողոքանութեան
6 թագաւորի առն հրամանի ․ մանաւանդ զի տե-
սանէր զՍիմոն անդադար ՚ի վերայ խարդախու-
թեանց խորամանգութեամբ անհանգիստ ջա-
նացեալ ։
7 Իբրեւ Սելեւկոս փոխեցաւ յաշխարհէ, եւ 2
առ զթագաւորութիւնն Անտիոքոս, որ անուա-
նեալն կոչէր Եպիփան, Յասոն անուն ոմն եղ-
բայր Ոնիայ՝ ջանացաւ շնութեամբ մտանել հա-
8 նել զքահանայապետութիւնն յՈնիայ ․ խոստա-
ցաւ տալ յորդորանս վաթսուն քանքար ՚ի վե-
րայ երեք հարիւր քանքարոյ, եւ յայլոց մտից
9 ութսուն քանքար ․ Եւ այլ հարիւր եւս մատու-
ցից, ասէ, եթէ գործն աջողեսցի ․ զքաղաքն ՚ի
ձեզ նուաճեցից, թէատրոնս եւ կրկէսս շինեցից ․
ասէր, եւ Երուսաղեմացւոցն՝ ՚ի ձեր անուն ան-
10 տիոքացիս գրեցից ։ Իբրեւ յանձն առ թագա-
ւորն, եւ ետ նա զիշխանութիւնն զոր խնդրէր ․
հետ ընդ հետ փոփոխակի ՚ի Յունաց ՚ի հեթա-
նոսութիւն անդր զինքեանն օրէնս գործեցա-
11 նէր ։ Զթագաւորական զառաջինսն զարքունիսն՝ որ ՚ի
ձեռն Յովհաննու եւ Եւպողեմեայ հօր ՚ի ժամա-
նակի հրեշտակութեանն՝ որ վասն հասարակաց
սիրոյ ողոքանութեան կատարեցան, եւ զ-
կրօնս օրինաւորս ՚ի բաց քակէին, եւ անօրէ-
12 նութեան նոր օրէնս ՚ի ներքս արկանէր ։ Զի ՚ի
ներքս ընդ բերդաւն իսկ թէատրոնս եւ երիտա-
սարդանոցս շինէր, ժիրաժիր մանկունս ընտրա-
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]

ծեալն օրէնսն դիւրին մի համարիցի։ Ահա զայս
ամենայն ժամանակս որ առաջի կայ յայտնապէս
պատմեսցէ։ Երդ էր ժամանակ եկեալ հասեալ, 18
էր զինչ պաշտօնն հնգամեան պաշտաման
'ի Տիւր քաղաքի առաջի թագաւորին։ Յայն ատեան՝ 19
անօրէնն Յասոն խաղաղիկս և հանդիսականս
'ի տուրս յԵրուսաղէմ քաղաքէ անուանեալս անտիոքացիս
յղէր. 'ի ձեռն տալոյ նոցա երեք հարիւր
տաղանդ 'ի գինս զոհից Հերակլի պաշտաման։
Իբրև եկին բերին որ բերէինն, աղաչեցին
զի մի խառնեսցեն զայն արծաթ 'ի զոհս կառոց
պաշտաման. զի ոչ էր պարտ և պատշաճ՝ 'ի
տուրս անդուստ անտի գանձ՝ երթալ զոհից կառոց
գեց պաշտաման։ Նոքա որ տարանն՝ տանել տային 20
վասն այնորիկ որ եկն բերել յանուն զոհիցն
պաշտաման. բայց վասն բերելեացն աղաչելոյ՝
անդր ինչ ոչ խառնեցին, այլ եդուն 'ի գործ արկանին՝
վարձ նաւաց գործելոյ։

Է Այլ յետ հրեշտակութեանն Ապողոնեայ Մե- 21
նեսթեայ յերկիրն Եգիպտացւոց անդ Պտղոմէոս
թագաւորին Եգիպտացւոց, և առ զթագ
փոխանակ նորա Անտիոքոս. և իբրև տեղեկացեալ
ինքն համարէր զանձն կողմանցս այսոցիկ։
Դարձ արար, խաղաց գնաց՝ եկն 'ի քաղաքն
յոպպէացւոց. անտի եկն յԵրուսաղէմ, և անդ 22
մեծապէս մեծարեցաւ 'ի Յասոնէ և 'ի քաղաքէ
անտի, մեծամեծ պատուիրելովք՝ ջահիւք և բոցաձաձանց
սպասուք. ապա անտի խաղաց գնաց 'ի
կողմանս տաճկաստանի ամենայն զօրօքն հանդերձ։
Այլ յետ երից ամաց ժամանակի առ- 23
աքեաց Յասոն զՄենելաոս զեղբայր մոլեկան
Սիմոնի, 'ի ձեռն նորա տանել առ արքայ ըզգանձն
զարքունի։ Նա՝ իբրև յանդիման եղև 24
արքային և մեծարեցաւ 'ի նմանէ, յանձն իւր
ածեալ կորզեաց զքահանայութիւնն և զանցանել
զՅասոնեաւ. յաւել ևս 'ի սակ գանձին այլ
ևս երեք հարիւր քանքար. և առեալ գայր 25
զհրաման իշխանութեանն զարքունի։ Եկն եհաս,
քահանայապետութեան ինչ արժանի
գործ ոչ գործելոյ, այլ սրտմտութիւն գազանութեան՝
չարաչար գազանաբար վարեալ բերէր։
Եւ Յասոն՝ այն որ զաւագ զիւրոյ եղբօր զքահա- 26
նայութիւնն խնդրեաց, գործեալ զնորա քահանայութիւնն
նոյնպէս այլ առաւ. և նա
փախստեայ յերկիրն ամմոնացւոց հալածական
անկանէր։

Ը Իսկ Մենելաոս՝ առնուլ առ 'ի ձեռս զիշխա- 27
նութիւն քահանայութեանն, բայց զայն ինչ որ
թագաւորին խոստացեալ էր՝ ողջ ոչ կարէր տանել.
իբրև առնել տագնապել պահանջել Սոստրատու
հազարապետն դղեկի բերդին, զի նմա էր 28
յանձն հանել հարկ զաշխարհին, վասն այնորիկ
խոկ և երկոքեան 'ի միասին 'ի դատն կոչեցան։
Եւ իբրև ետես Մենելաոս թէ չէ զհարկն 'ի 29
դուրս հատուցանելոյ, եթող ընդ փոխանակս,
և կացոյց փոխանակ զԼիւսիմաքոս զեղբայր
իւր. և Սոստրատոս կայր 'ի վերայ զօրացն
30 կիպրացւոց։ Իբրև այս ինչ այսպէս հաստա-
տեալ կային, դէպ եղև տարսացւոց և մալովտացւոց
ժամանակն 'ի գրգիռ մտանել գնալ.
վասն զի տուեալ էր զնոսա յաւժար Անտիոքեայ
31 հարճի թագաւորին։ Փոյթ կալեալ չուառնել
հասանել ցածուցանել զնոսա, և թող 'ի
տեղւոջ իւրում փոխանակ իւր զԱնդրոնիկոս 'ի
32 նախն պատուոյ։ Իբրև ժամանակ իւր յարմար
գտեալ Մենելաոս, մեղմով սպաս ոսկի գողացաւ
'ի տաճարէ անտի, և ետ նա Անդրոնիկեայ.
նա և այլ ևս վաճառեալ էր նորա 'ի Տիւր և
33 յայլ քաղաքսն որ շուրջ զնովաւ էին, որպէս
յանդիմանութեամբ յայտ առնէր Ոնիա յամրէ
անտի, յոր անկեալ էր 'ի Դափնէ անտիոքացւոց.
34 վասն այնորիկ Մենելաոս՝ իբրև իւր արարեալ
զԱնդրոնիկոս, աղաչէր զնա և նովաւ
ջանայր զյօժարն արկանել զՈնիա։ Նա գնաց եկն
առ Ոնիա, և հաւատացուցանէր զնա նենգութեամբ,
և դաշինս հաւատարիմս կալեր ընդ
նմա ծանր ծանր երդմամբք. սակայն հաւանեցոյց
զնա ելանել յամրէ անտի, թէպէտ և էր
խիթն 'ի միտս կասկածոտս. և անդէն իբրև եհան՝
խողխողեաց. ամենեւին ոչ զանգիտեալ
35 յիրաւանցն արդարութեանն. վասն այսորիկ ոչ
միայն հրեայք՝ այլ և հեթանոսք բարկացեալ
էին, և կարի ցաւէին՝ վասն առն տարապար-
36 տոյ մահուանն։ Այլ թագաւորն իբրև դարձաւ
'ի կողմանցն Կիլիկեայ, առաջի անկանէին
քաղաքաց քաղաքաց հրեայքն և հեթանոսք
սրտացաւութեամբ, վասն առն զուր մեռելոյ.
37 տարապարտուց կորուսելոյ։ Յոյժ վիրաւ՝ սրտի
մտօք Անտիոքոս գթացեալ, 'ի գութ գորովս
և արտասուելով յոյժ 'ի վերայ սրբութեան և
38 բազում խոհեմութեան առնն. և ջեռեալ բարբոքեցաւ
'ի սրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ.
և անդէն հրամայեաց զգեստովն ածել զծիրանին
Անդրոնիկեայ. և զԱնդրոնիկոս մերկացեալ 'ի
հանդերձէ իւրմէ, շուրջ ածեալ զքաղաքաւն,
և 'ի նմին տեղւոջ ուր զՈնիայն անօրինեցին՝
հրամայեաց զկատարն հարկանել զանօրէն մահապարտն.
'ի Տեառնէ դարձեալ անիրաւս 'ի
վերայ չարագործին հատուցեալ։

39 Իբրև բազում գողութիւնք լինէին զանձին Թ
'ի ձեռն Լիւսիմաքեայ՝ Մենելայ խորհրդով, և
համբաւն 'ի դուրս յաճախէր, ժողովեցան զօրքն
'ի վերայ Լիւսիմաքեայ. քանզի բազում ոսկւոյ
սպաս կորուսեալ 'ի միջոյ համբաւէր։ Իբրև
40 սկսան զօրքն ամբոխել և լի բարկութեամբ
'ի վերայ յարձակել, վառեցաւ Լիւսիմաքոս արս
իբրև երիս հազարս. սկսաւ ձեռն 'ի գործ արկանել,
և սկիզբն առնել գործոյն չարութեան՝

արամբ միով որ խուժադուժ եւս էր անասնելով
քան զնոյն թանձրութեան: Իբրեւ տեսին 41
զԼիսիմաքեայ զդասն եւ զյանդգնութիւն որ եղեւ՝
խաղեցան վաղվաղակի, ձեռն 'ի գործ առնէին.
ոմն վէմս, ոմն փայտս, կէսքն զաւազն ըղխիճն
հողախառն առ հասարակ յարձակելոցն
'ի վերայ արկանէին. զոմանս վիրաւորս, զոմանս 42
կառափնատս արձակէին, զբազումս սպանանէին,
եւ զամենեսին առհասարակ 'ի փախուստ
դարձուցանէին. զնոյն ինքն զսեղանագերծ
զաւազակապետն՝ զգանձին տանն արկանէին
փախստեայ. վասն այսր ամենայնի լինէին 43
դատաստանք ընդ Մենելաւոսայ: Իբրեւ եկն 44
էջ թագաւորն 'ի Տիւր, յանդիմանն նորա խօսէին
դատաստանք. զի եկեալ արք երեք 'ի ծերակոյտ
ժողովրդենէ անտի ցուցանել զիրաւունսն:
Իբրեւ 'ի պարտութիւն մատնեցաւ Մենելաւոս, 45
խոստացաւ զանձ բազում տալ Պտղոմեայ, զի
հաճեսցէ զմիտս նորա. վասն այսորիկ առեալ 46
զթագաւորն մեկուսի իբրեւ զհովանեաց պատճառաւ՝
շրջեցոյց զմիտս նորա, զամենայն չարեաց 47
զպատճառ Մենելաւոս արձակել 'ի պատուհաս
մահու, եւ զայն տառապեալսն՝ որ թէպէտ առաջի
Սկիւթացւոց դատ վարէին՝ իբրեւ զանմեղս,
արձակեալք՝ գտանէին անպարտք երթային,
զնոսա մահապարտս արարին. եւ վաղվաղակի 48
զանիրաւութեան պատուհաս ընկալան արկանելին,
որ վասն քաղաքին եւ զնդին եւ սպասուն սըրբութեան
դատել եկեալ էին: Եւ վասն այսր 49
ամենայնի՝ Տիւրացիքն չարատեացք առատապէս
առատացուցեալ հանդերձեցին զնոսա, եւ 50
յուղարկեցին: Զմենելաւոս վասն իշխանացն ագահութեան
եւ ագահութեան հաստատեալ, կայր
չարախօսութիւն մեծ, եղեալ մեծաւ քաղաքացւոցն
իւրոց կացուցանէր:

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ ժամանակք երկրորդ գալստեանն՝ Անտիոքոս 1
յերկիրն եգիպտացւոց առաքէր 'ի կողմանցն
անտիոքացւոց: Իբրեւ դէպ լինէր ընդ 2
ամենայն քաղաքն յաւուրս քառասուն երեւել
ընդ երկինս եւ ընդ երկիր՝ արս հեծեալս ոսկեզարդս,
'ի զարդ ոսկի վառեալս զարդարեալս, 3
արշաւեալս յարձակեալս խառնեալս ընդ միմեանս,
անդ էր լսել թնդիւն վահանաց, շխաչիւն
զաղեղանց, շողիւն սուսերաց, շաչիւն
նշանաց, շառաչիւն նետից, փայլիւն զրահիցն
վառելոց: Եւ ամենեքեան անկեալ աղաչէին զայն 4
նշանս 'ի բարի ինչ կատարել: Իբրեւ չարիցն իմն 5
յանկարծուստ համբաւ հարկանէր, իբրեւ թէ
Անտիոքոս վախճանեալ իցէ յաշխարհէ, առեալ
Յասոն ոչ ինչ պակաս քան զհազար փառեալ,
եւ յարձակէր 'ի վերայ քաղաքին. եւ
նոքա վասն յանկարծ գալոյն 'ի պարսպէ անտի
մերժէին. եւ Մենելաւոս արշաւեալ 'ի քաղաքն
6 անդր հասանէր. բայց Յասոնն մոլեգին յանխնայ
անկեալ գործէր մեծամեծ կոտորած քաղաքացեացն
իւրոց. իբրեւ 'ի մէջ թշնամեաց գործէր,
եւ ոչ ածէր զմտաւ զազգակիցն քաղաքակից ընկերութեանն
բարեկենդանութիւն, զի 'ի թշնամութիւն
դարձուցանէր. այլ համարէր իբրեւ
'ի մէջ թշնամեաց անկեալ աւար առնուլ առնաւել,
եւ 'ի վերայ մեռանելի զնդին իբրեւ 'ի վերայ
թշնամեաց նշան յաղթութեան կանգնել:
7 Նորա իշխանութեան ինչ ոչ կարաց հասանել,
բայց 'ի կատարած զամօթ գտեալ ժամանէր.
եւ ինքն փախստեայ անկանէր 'ի կողմանս ամո-
8 նացւոց, յորմէ չարաչար կատարած վախճանի
ընդունէր, արգելեալ 'ի բանտի Արետայ արաբացւոց
առաջի. դարձեալ 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք
փախստեայ լինէր, ատելի հալածական յամենեցունց՝
իբրեւ ապստամբ յօրինացն, պղծեալ
զարշելեալ՝ իբրեւ զաւառի եւ քաղաքի եւ զնդի
մահիչ եւ գաղթիչ, յերկիրն եգիպտացւոց ե-
9 ռացեալ թքաւ. բազումս եւ անթիւս յիւրմէ
աշխարհէ տարագրեալ, եւ ինքն տարագրեալ 'ի
10 մէջ տարաց կորեաւ անտեղ, անխնամ, անհանդերձ,
եւ գերեզմանացն հայրենեաց չեղեւ
արժան:

11 Իբրեւ այդ եղեւ արքային վասն իրացն եղե- ծ
լոց, ապստամբ համարեցաւ թագաւորն զՀրէաստան
յերկրէ. վասն այսորիկ փութացաւ զնդաւ
յերկրէն եգիպտացւոց գազանացեալ սրտիւ,
եկն առ զքաղաքն 'ի սուր սայր սուսերի եւ 'ի
12 տէգ նիզակի. եւ հրաման ետ զօրացն, որ 'ի
բուռն անկանիցին՝ յանխնայ կոտորեսցեն, եւ
որ յապարանս ամրասցին՝ անդէն 'ի ներքս սատակեսցեն:
13 Եւ անդ լինէր աղաղակ եւ ծերոց
առ հասարակ կոտորած, կանանց եւ մանկանց
առ հասարակ սատակումն, կուսից եւ կուսա-
14 նաց առ հասարակ կոտորած. եւ ութ բիւր յայն
երիս աւուրս միանգամայն կոտորեցին, եւ չորս
բիւրս 'ի վաճառ ոչ ինչ պակաս լաւութեամբ
15 քան զսպանեալսն վաճառեցին: Եւ իբրեւ այսու
չարեաց ոչ յագեցաւ, իշխեաց ձեռնամուխ
լինել 'ի սուրբն ամենայն աշխարհաց. իշխեաց
մտանել 'ի տաճար անդր. առաջնորդ 'ի ձեռն
առնէր զՄենելաւոս, որ օրինացն եւ աշխարհին
16 եւ զնդին մատնիչ եւ գաւաճան եղեալ էր: Եւ պիղծ
եւ անօրէն ձեռօք զսուրբ սպաս սեղանոյն, եւ
որ յայլոց թագաւորաց եւ յայլոց քաղաքաց ե-
դեալ էր 'ի պատուութիւն՝ յաճախութեան եւ 'ի փառս
17 տեղւոյն, զայն առեալ պղծոյ բաշխէր: Բարձրացեալ
հպարտացեալ յամառեալ էր 'ի միտս իւր Անտիոքոս
եւ ոչ տեսանէր, եթէ վասն մեղաց անօրէնութեան
բնակչաց քաղաքին բարկացեալ է այս

Տէր. վասն այսորիկ եղեն արհամարհանք 'ի վե-
րայ ամբարշտութեան. զի եթէ ոչ մեղք մե- 18
ծաց առաջագոյն էին, լինէր որպէս Հելիոդորոսն
որ առաքեցաւ 'ի Սելևկեայ արքայէ. զի նա ա-
ռաքեցաւ հանել գանձուն, և սա ար-
գեալ վաղվաղակի մտանել կործանէր 'ի հպար-
տութենէ խրոխ. Այլ ոչ վասն տեղւոյն զազգն, 19
այլ վասն ազգին զտեղին ընտրեաց Տէր. քանզի 20
և տեղին ինքն մասնակից զազգին խառնու-
թեան, որպէս և յետոյ բարեացն կցորդ լինիցի,
'ի միաբանեալ հաճել մեծի Աստուծոյ փառաց
ուղղութեան։ Այլ Անտիոքոսն ութ հարիւր 21
քանքար 'ի վերայ ինն հարիւրոյն բարձեալ ըն-
րեր 'ի տաճարէն՝ անտի. արագ հասանէր 'ի քա-
ղաքն Անտիոքացւոց, հպարտացեալ մտօք հա-
մարէր զծով 'ի ցամաք և զցամաք 'ի ծով փո-
փոխել։ Եւ անդ թողոյր վերակացուս խեռս, 22
չարչարել զհասարակ երուսաղեմացւոց, և
զՓիլիպպոս յազգէ Փռիւգ, բայց 'ի բարուց խժդը-
ժագոյն ևս էր քան զայն որ եթող զնա անդ.
և 'ի Գարգարիզին զԱնդրոնիկոս, և 'ի վերայ 23
սոցա զՄենելաւոս, որ չարաչար ևս քան զնո-
սա 'ի վերայ հասեալ գայր զքաղաքն։ Բայց զի 24
ունէր ատելութիւն մի ընդ Հրէայսն, առաքեաց
նա Մուսիէ զԱպողոնիոս երկոտասան բիւրուք զօրօք,
թող զհասակն զառաջին, զի զամենայն մարդ
հասակաւորս կոտորեսցէ, և զկանայս և զման-
կունս վաճառեսցէ։ Սա եկեալ եկն յԵրուսա- 25
ղէմ, նախ զառաջինն խաղաղութեամբ գալով
եմուտ, և եղև անդ մինչև յօրն սուրբ՝ յօրն
շաբաթուց. իբրև յաւուրն շաբաթուց եգիտ
զհրէայսն դադարեցեալս, հրաման ետ զօրացն
իւրոց վառել. որ միանգամ 'ի զէնն ամբոխեալ 26
եկին, սուր 'ի վերայ եդեալ կոտորեաց. և ընդ
քաղաքն ընդ ամենայն զինու հանդերձ այսր
անդր վազեալ ընթանային, առ հասարակ սա-
բածեալ գիթամալ կոտորեցանէին։

ԺԱ Եւ Յուդա Մակաբէ՝ որ տասներորդն եղեալ 27
էր, փախուցեալ լինէր՝ յանապատ եղանէր, գա-
զանակերպ կեանս 'ի լերինս անցուցանէր. և
այնպէս զնոսա որ ընդ նմա էին՝ խոտաբուտ
կերակուր կերակրեալ անցուցանէին զժամա-
նակն, զի մի 'ի պղծութիւնս մերձեսցին։

ԳԼՈՒԽ Զ

Յետ ոչ բազում ժամանակաց առաքեաց թա- 1
գաւորն զԱթենացիս ծերունի, ստիպել տագ-
նապել զհրէայսն՝ անցանել զհայրենի օրինօք և
յօրինացն Աստուծոյ այլ մի ևս յանձնել. և պղ- 2
ծել զտաճարն Երուսաղեմի, և անուանել զնա
յայնմհետէ յանուն ովլմպական դիցն ովլմպիկեց-
ւոց. և որ 'ի Գարգարիզին էին, որպէս որ զա-
զին բնակեալ նստէին, հիւրասէր ովլմպական
3 դիցն կոչեցին։ Եւ չարաչար դժուարին նեղու-
4 թիւնս չարեաց 'ի վերայ հասուցանէին. զտաճարն
սուրբ՝ պղծութեամբք արուեստականօք հեթա-
նոսաց լնոյր, և արբեցութեան արտաքս արուամբք և
կանամբք մեղանչ խառնակութեամբք յաւան-
դութիւն զարմացուցանէին, և որ ինչ ոչ ևս ար-
ժան ինչ էր՝ զայն 'ի ներքս համարձակ տանէին.
5 և զսեղանն ինքնին 'ի գլխովին անարգելովք յօ-
6 րինացն և խառնելովք լնուին. Եւ անդ էր ոչ
զօրէնս շաբաթուց տօնանել, և ոչ զտօնս տա-
րեկանաց զհայրենիս պահել, և ոչ ընդ ամե-
7 նեւին Հրէայ անուն անուանել իշխել. Վարէին
ամէն ամիս ամիս տօնախմբութեան. յանձնառու յոր
ամի ծննդեան թագաւորին՝ զի զոհեսցեն։ Իբ-
րև տօն հասանէր ազանդապաշտականն պաշ-
տաման, տօնականքն գնային՝ պսակեալս թա-
8 ասսօք Դիոնեսոսական կոչուել. Հրաման
առաքեցին յամենայն մօտակայսն՝ պաշտամա-
ւորս լինել, իբրև բանս 'ի բերան եղեն փաղա-
մոլեցին, յոր հասու եղեն զոհեալ զխոշտանն
9 պաշտեցին. և այն՝ որ ոչ յանձն առնուցուն
զոհել, մերժել սուր 'ի վերայ դնել. և անդ էր
տեսանել չաստ տարապարտ տառապանս չարչա-
10 րելոցն. Նամականք եղեն զերկուս կանայս՝
վասն զորդիս իւրեանց թլփատելոյ. ածին վաղ-
վաղակի՝ զմանկունսն զստեանցն կախեցին ըզ-
մարդն, և զնոսա ընդ հրապարակն առ աստէ
շրջեցուցանէին. ապա 'ի պարսպաց անտի 'ի վայր
11 հանեցին։ Այլքն երթեալ գաղտագողի յայրս մօ-
տաւորս՝ զշաբաթուց աւուրն անցուցանէին.
իբրև 'ի վերայ հասանէին, կենդանւոյն խան-
ձատեալս հրով այրեցանէին, վասն երկիւղածու-
թեան աւուրն փառաբանութեան և օրինացն սըր-
12 բութեան։ — Այլ ևս աղաչեմ զամենեսեան՝ որ
զգիրս յայն արկանիցեք, մի ինչ վասն ազգին
խղճիցէք, և զպատիժս զայս ամենայն առ ատեա-
ման առնուլ համարեսջիք. այլ 'ի խրատ ազգին
13 մերոյ. և ոչ առ բազում ժամանակս ինչ թո-
ղուլ զամբարշտսն, այլ վաղվաղակի զնշանս իւր և
14 զպատուհաս իւր յայտնէ։ Զի ոչ եթէ, որպէս
առ այլ հեթանոսս երկայնամիտ լինի Աստուած,
մինչև լցցեն զչափ մեղաց իւրեանց և եկեսցեն
15 հասցեն 'ի դատաստանս անհնարինս, այնպէս
և առ մեզ կատարէ զամենայն՝ զի հասցոյց
16 մեզ 'ի տեղի դատաստանի. այլ մեզ առ մեզ
խորհի, և արագ արագ առնէ 'ի վերայ զողոր-
17 մութիւն. Զայս բանս ընդ ձեզ վասն յիշատակի
բանիցդ խօսեցաք. արդ անցցուք 'ի գլուխ պատ-
մութեան մերոյն մատեանս։ —

18 Եղիազարոս այր մեծ ընդ առաջինսն 'ի դպրի- ԺԲ
անդ. լեալ սուրբք՝ ծերացեալ հասակաւ,
գեղեցիկ երեսօք. ածեալ զայն 'ի բերան ըս-
19 տիպէին ուտել խոզենի. Նա 'ի մահ եղեալ՝ յա-

մատուցեալ պնդելով սրտիւ․ յանձն առ ընդունել զմահ փառաց անուանաւոր՝ քան զկեանս խղճիւ․ եւ ընկերաց բռնադատելով։ Ընտրեաց ինքնակամ հասանել ՚ի տանջանս, ձեռներէց լինել թքանել անարգել զպղծութիւնս նոցա, որպէս օրէն է համ- 20
բերողաց բառնալ ՚ի բաց անարգել ինչ՝ զոր ոչ է
օրէն յանձինս մատուցանել։ Իսկ այն որ պատ- 21
րաստեալ եկեալ էին՝ ինքեանք առ անօրէնութեան մասն, վասն անձնաւոր բարւոյն զոհից ՚ի պաշտօն, ծանօթ եւս էին առնն առաջութեան, առեալ մեկուսի՝ խրախուսեալ եղբայրութեան մարդն զհաստատուն միտսն ՚ի հրապոյրս ցոփութեան դարձուցանել ջանային․ Յանձն առ, ա-
սեն, զհրաման Թագաւորին, եւ կեր այլ մի 22
մատուցեալք՝ զի խնայես զկարծիս եւ ՚ի մահուանէս ապրեսցես։ Նա զեղեցիկ խորհուրդս 23
հաստատուն յանձին եդեալ զարժանի հասակին՝ ըստ ծերութեան մեծութեանն, ըստ երեւելի փայլեցութեանն, ըստ զուարթագոյն աճեալ զուարճացելոյ, ըստ գեղեցիկ ՚ի մանկութենէ մինչեւ յաւուրս անցելոյն, մանաւանդ առաւել ըստ աստուածադիր սրբութեան օրինացն կրանեաց, ամենայն կարգաւ էր արագ արագ առնէր զպատասխանին․ Ոչ արժան, ոչ պատ- 24
շաճ, ասէ, մերոյ չափոյ հասակի՝ կեղծաւորութեամբ մատնել ընդ սրբութեան խոստովանութիւն․ Իցեն բազումք ՚ի մանկտւոյ այսմ՝ որ ընդ ակամբ հայիցեն, կարծիս ՚ի մտի դնիցեն եւ ասիցեն, եթէ Եղիազարոս՝ իննսնամեան անցեալ ծերութեամբ հասեալ ՚ի գաւառ փախչելի, յայլազգութիւն դարձաւ․ Եւ նոքա վասն իմ 25
կեղծաւորելոյ գայթագղեսցին․ եւ զայս խայծ մտաց եւ կեղտ առնուն ծերութեանս յաշխարհի
Թողից։ Իսկ արդ՝ եթէ առժամայն նոյնչափ ժա- 26
մանակս կենաց շնորհիցեն ինձ, եւ ՚ի ձեռաց մարդկան բնաւ այլ ոչ մատնիցիմ, սակայն յամենակալին ՚ի մշտնջենաւոր ձեռաց անտի՝ ոչ կենդանեաց եւ ոչ յետ կենդանութեան ուրեք փախ-
չել կարիցեմ։ Վասն այսորիկ քաջութեամբ փո- 27
խեցայց յաշխարհէ աստի, զի արժանի իմոյ
ծերութեանս երեւեցայց, եւ օրինակ բարեաց 28
եւ առաքինութեան մանկտւոյ թողից․ զի յօժարութեամբ եւ քաջութեամբ ՚ի վերայ սրբութեան օրինացն՝ մահու չափ ջանալ մարտնչեսցեն։ Զայս ամենայն իբրեւ ասէր, ինքնակամ դիմադրաւ կամակար ՚ի վերայ մահուն եւ տան-
ջանացն դիմէր։ Նոքա որ յառաջագոյն չափ 29
մատուցեալ մխիթարէին, զբանս մխիթարութեանն ՚ի թշնամութիւն դարձուցանէին․ եւ զիմաստութեան խորհուրդն իբրեւ մոլորութիւն համարէին, առաւել մատուցեալ ՚ի տան-
ջանս տագնապէին։ Նա իբրեւ մերձ եղեւ ՚ի 30
տանջանաց անտի ՚ի վախճան, երաց զբերան իւր հեծեծելով․ սկսաւ խօսել ՚ի Տէր՝ որ ունի զգիտութիւն սրբութեան խորհրդոց, եւ ասէ․ Այս մի ինչ յայտ եղեւ, եթէ ՚ի ձեռս իմ էր արձակել ՚ի մահուս վտանգ․ զայս խստութեան տանջանս մարմնոյ ընկալեալ համբերեմ, այլ հոգւով քաջ քաղցրութեամբ վասն ահի սաս-
31 տիկն Տեառն ընդունիմ։ Եւ առ զայս օրինակ պատերազմեալ՝ յաշխարհէ փոխեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Դէպ եղեւ եղբարս եւթն մարբն հանդերձ կալեալս ածել յարքայն Թագաւորին, ՚ի խոշտանգանս զանի տագնապելին ուտել խոզենի։
2 Մի ՚ի նոցանէ նախատակեցաւ յառաջագոյն, Ալ-է
սկսաւ խօսել եւ ասէ․ Զի՞ կայք անցեալ, կամ զի՞նչ գիտել հարցանելոց էք․ մեք պատրաստ եմք ՚ի մեռանել՝ քան անցանել ըստ օրէնս հայրենիս։
3 Բարկութեամբ սրտմտութեամբ լի եղեւ Թագաւորն․ հրամայեաց ջեռուցանել տապակս եւ կաթսայս եւ անխուս, եւ պէսպէս գործիս տանջանաց պատրաստել․ զայն իբրեւ վաղվաղակի
4 ջեռուցին պատրաստեցին, հրամայեաց զխօսաւորն յառաջ կոչուցանել․ եւ նախ զլեզուն կտրեցին, եւ զգլխոյն մորթն զերծեալ զարձուցին, ապա զոտս եւ զձեռս տապին մերկ եւ
5 եղբարցն ծայրակոտոր առնէին։ Եւ ապա իբրեւ ՚ի բանից եւ ՚ի ձեռաց անպիտան առնէր, հրամայէր կենդանւոյն ՚ի տապակն ջեռուցեալս խոշտանգել․ ապա իբրեւ ձխնձխեալ ընդերկայր այնպէս ՚ի տապակէ անտի երկայն ժամանակաւ ծառանայր, սկսան եղբարքն ընդ միմեանս մարբն հանդերձ մխիթարել եւ ասել․ Քաջութեամբ մեռցուք, զանուն եւ զոգիս ժառանգեսցուք․
6 Զայս տէր Աստուած ՚ի ճշմարտութիւն պատերազմես մերոյ, եւ ՚ի ծառայս իւր մխիթարի՝ որպէս յայտ յանդիմանութեամբ ասաց Մովսէս յօրհնութեան իւրում․ Եւ ՚ի ծառայս իւր մխիթա-
7 րեսցի։ Իբրեւ առաջինն զօրինակ զայս յաշ-
խարհէ փոխեցաւ, զերկրորդն ՚ի ծաղր տանջա- Մ-խոր
նացն մատուցանէին, եւ զգլխոյն մորթն վարսիւքն հանդերձ զերծեալ արկանէին․ եւ անդէն հարցանէին․ Ուտիցե՞ս խոզենի մսոյ, մինչչեւ զամենայն մարմինդ անդամ անդամ լուծեալ
8 է։ Նա ետ պատասխանի բարբառով հայրենի եւ ասէ․ Ոչ։ Վասն այսորիկ եւ սա ՚ի նոյն տան-
9 ջանս տանջեալ փոխեցաւ։ Իբրեւ յոգւոյն սպառել մերձ եղեւ, սկսաւ խօսել եւ ասէ ցԹագաւորն․ Այ ժանտ հպարտ եւ ամբարտաւան, դու զմեզ յայսմ կենաց աշխարհիս կորուսանել համարիս․ իսկ այն որ աշխարհաց Թագաւորն է, թէպէտ եւ մեռանիցիմք մեք վասն օրինացն, ՚ի կեանսն յաւիտենից ՚ի մշտնջենաւոր ծննդեանն
10 ժամանակի՝ կենաց ՚ի կեանս դարձուցանէ։ Յետ

խաղէին նորա զերրորդն առին, եւ զլեզուն խնդրէին. նա վաղվաղակի մատուցանէր, եւ զձեռսն քաջասիրտ տարածանէր, զի եւ թագաւորն ինք- 12 նին հետ զարմացեալ լինէր վասն պատանւոյն ուժոյ մտացն եւ սրտին քաջութեան, զի առ ոչ ինչ զցաւսն համարեցաւ։ Եւ սա իբրեւ փո- 13 խեցաւ՝ զչորրորդն 'ի տեղի մատուցեալ, 'ի նոյն տանջանս չարչարէին. իբրեւ յանդէն վախճանի 14 հասանէր, խօսել սկսաւ այսպէս. Մեզ լաւ է զի փոխիցի աստի 'ի մարդկանէ, եւ յուսոյն ակն ունիցի միւսանգամ ծնանելոյն յարութեան մեռելոց. քան քեզ 'ի կենդանիս. զի արդելեալ փակեալ է 'ի քէն յարութիւն մեռելոց։ Յետ 15 սորա զհինգերորդն մատուցին 'ի տանջանս չարչարանացն. եւ իբրեւ զսա 'ի վեր եբարձ՝ հայեցաւ ընդ թագաւորն, սկսաւ խօսել ընդ նմա եւ ասէ. Իշխանութիւն ունելով մարդկան, եւ 16 դու մարդ մահկանացու՝ գործես զինչ եւ կամիս. բայց մի 'ի վատութիւն ինչ եւ զմեր ազգս համարեսցես, կամ լքեալ թողեալ ինչ 'ի ձեռաց Աստուծոյ համարիցիս. կաց մնա դու՝ եւ տես- 17 ցես զզօրութիւնս մեծամեծ պատուհասից, որպէս զի զքեզ եւ զազգատոհմն քո չարաչար հարուծոցէ չարչարեսցէ։ Յետ այսորիկ ածեալ եւ զվե- 18 ցերորդն, եւ իբրեւ մերձ եղեւ 'ի մեռանել՝ ասէ. Զի մոլորեալ ես տարապարտուց. ընդ մեզ այս անցք որ անցանեն վասն մեր մեղաց, զի մեղանչեմք առ Աստուած արժանի զարմանալոյ. բայց 19 դու մի ակնունիցիս ազատանգամ բարեմտա ապրել յաստուածամարտ մատուցեալ։ Իսկ առա- 20 ւել բարեաց յիշատակաց արժանի մայրն պանծալի, որ զայնչափ զեօթն որդի յիւրմէ կորուսեալ 'ի միում աւուր 'ի միում ժամանակի՝ վասն յուսոյն Աստուծոյ, քաջալերեալ սրտապնդեալ 21 զմի մի 'ի նոցանէ քաջալերէր մխիթարէր իւրեանց բարբառովն, եւ զկրան եւ զմիտսն զիջութեան առնականս վառեալ, քաջութեամբ 22 յառաջ մատուցեալ ասէր. Զգիտեմ որպէս ընադուք յարգանդիս երեւեցարուք. եւ ոչ ես ինչ զոգիդ կամ զկեանս ձեզ շնորհեցի, եւ ոչ զկերպարանս ձեր զիւրաքանչիւր ես նկարեցի. եւ ոչ զհասակս ձեր ծնեալ եւ սնուցեալ։ Այլ աստուածեւ ես իմ ինչ ոչ համարեցայց. այլ որ 23 աշխարհի արարիչն է, որ ստեղծ զծնունդս մարդկան, զկեանս եւ զոգիս 'ի գալստեան իւրում իւրով ողորմութեամբք 'ի ձեզ դարձուսցէ։ Ան- 24 տիոքոս թէպէտ եւ արհամարհեալ զինքն համարեցաւ վասն բարբառոյ նախատանացն, սակայն մինչդեռ աղէքն կրտսերոյ մանկանն առ իւր կային, սկսաւ ոչ միայն բանիւք մխիթարութիւն մատուցանել, այլ եւ երդմամբ հաստատէր՝ 'ի մեծութիւնս յաջողութիւնս հասուցանել, եւ բարեկի առնել յաշխարհի, միայն թէ 'ի նախնեացն օրինաց փոփոխեսցի. գործ 'ի ձեռն առ՝

25 եւ բարեկամ անուանել թագաւորաց։ Իբրեւ եսես թէ ամենեւին պատանին 'ի բանս թագաւորին ոչ խոտորեցաւ, կոչեաց թագաւորն զըմայրն, եւ ստիպէր լինել պատանւոյն կենաց նո- 26 րին խորհրդական՝ զի փրկեսցի։ Իբրեւ կարի շատ ստիպեաց, յանձն առ խօսել ընդ որդւոյն. խո- 27 նարհեցաւ 'ի նա, սկսաւ ծաղր առնել զխստազանգ բռնաւորին թագաւորն եւ ասէ. Որդեակ իմ, որդեակ իմ. յուշ լիցի քեզ զի կրեցի զքեզ ինն ամիս յարգանդի, եւ սնուցի զքեզ զերիս ամս 'ի գիրկս ստեանցս, եւ հասուցի զը- 28 քեզ յայդչափ մեծութիւն հասակի. արդ աղաչեմ զքեզ, որդեակ, հայեաց դու յերկինս եւ յերկիր եւ որ 'ի նոսա արարածք իցեն. յուշ լիցի քեզ զի յոչնչէ արար զնոսա Աստուած, այնպէս եւ ազգք մարդկան ստեղծան 'ի նմանէ. 29 մի զարհուրիր դու 'ի չարաչար դահճէ այտի, այլ եղբարցն արժանի եղեալ՝ ընտրեա զմահ քան զկեանս աշխարհի. զի ընդ այն եղբարս ընկալայց զքեզ 'ի ձեռս ողորմութեան մեծին Ա- 30 տուծոյ։ Եւ մինչդեռ մայրն զայն մխիթարութիւնս մատուցանէր 'ի միտս հաստատունս, սկսաւ խօսել պատանեակն եւ ասէ. Ո՞ւմ կայք. զի՞ յապաղէք. չեմ ինչ լսելոց հրամանի թագաւորիդ, այլ հրամանաց հնազանդեալ եմ օրինաց 31 հարցն մերոց որ տուան 'ի ձեռն Մովսէսի։ Այլ դու՝ որ զամենայն ինչ չարիս խորամանգեցեր 'ի վերայ որդւոցդ եբրայեցւոց, դու ոչ ապրես- 32 ցես 'ի ձեռաց Աստուծոյ. զի եթէ առ խրատու 33 պատուհասի կենդանի Տէր մեր առ փոքր մի ինչ բարկացեալ իցէ, դարձեալ հաշտեսցի ողորմու- 34 թեամբ ընդ ծառայս իւր։ Այլ դու անօրէն, ապստամբ, պիղծ, վատթարանց, զի զուր հպարտանաս յուսով քով մտանել 'ի վերայ ծա- 35 ռայից նորա. տակաւին չես ինչ ապրելոց յամենակալ յամենատես դատաստանացն Աստուծոյ։ 36 Զի այժմիկ մեր եղբարքս՝ սակաւ ինչ ցաւոց համբերեալ վասն կենացն յաւիտենից, 'ի վերայ ուխտի կտակարանացն Աստուծոյ, անկեալ կան մա- 37 հու տարածեալ. այլ ես հաւասար եղբարցն իմոց զմարմին եւ զոգի մատնեալ պատարագեալ ունիմ 'ի վերայ հարցն օրինաց. յուսացեալ կարդամ առ Աստուած՝ քաւութիւն ազգին աննայնի գանել, եւ զքեզ մեծամեծ տանջանօք հեծեծութեամբ խոստովանել՝ զի նա միայն է 38 Աստուած, եւ այլ ոչ չէք. իսկ եւ եղբարցդ՝ իմով զամենայն նեղութեան սրտմտութիւն բար- 39 կութեան ջնջել եւ 'ի բաց անցուցանել։ Յայնժամ քաջութեամբ սրտի մանկանցն եօթանեցունց՝ սրտապնդ լինէր թագաւորն, ասաւել 'ի վերայ կրտսերոյն զանապէս տանջանս մատու- 40 ցանէին. սակայն եւ սա անարատութեամբ եւ ողջութեամբ յուսացեալ 'ի Տէր՝ մեկնեցաւ յաշ- 41 խարհէ։ Զհետ որդւոցն եւ մայրն երանելի 'ի

նոյն օրինակ կատարեցաւ ։ — Այս որ ինչ վասն 42
հարցմանց զոհիցն եւ վասն անչափելի տանջա-
նացն՝ ցայս վայր ցուցեալ լիցի ։

ԳԼՈՒԽ Ը

ժդ Այլ Յուդա Մակաբէ եւ որ ընդ նմա էին այր՝ 1
առ անգ գաղտագողիւ մտանէին ՚ի գեօղս՝
՚ի քաղաքս եւ յագարակս, յինքն արկանէին
զազգատոհմն. եւ նուաճէր զհրէայսն որ կա-
ցեալ էին հաստատութեամբ յուխտին իւրեանց.
գունդ լինէին յաւելուին բազմամբոխին, լինէին
իբրեւ վեց հազար այր. կարդային առ Տէր՝ այց 2
առնել հայել ՚ի ժողովուրդն զոր կոխեալ է-
ր ՚ի հեթանոսաց, գթալ ՚ի վերայ տաճարին
որ յամպարշտաց ձեռացն պղծեցաւ, ողորմել 3
՚ի վերայ քաղաքին որ յապականութիւն եւ ՚ի
տապալումն յառաջագոյն հասուցանելոց էր, եւ
հայել ՚ի գոչումն արեանցն, յիշել զանմեղ ման- 4
կանցն կորուստ տարապարտուց, առնել զմասն
զհայհոյանս անուանն որոյ ։ Իբրեւ կազմէր լի- 5
նէր զօրաժողով Մակաբէ, դիմանալ ինչ ոչ լի-
նէին նմա հեթանոսքն. զի սրտմտութիւն բար-
կութեան մեծութեանցն աստուածութեան յո-
ղորմութիւն դարձաւ ։ Հասանէր ՚ի վերայ գիւ- 6
ղից եւ քաղաքաց, հրձիգ առնէր զամուր ա-
մուր տեղիս թշնամեացն, անդրէն նուաճէր զար-
ձուցանէր զփախուցեալսն ՚ի թշնամեացն, մեծա-
մեծ առաւել հարուածս ՚ի վերայ թշնամեացն
հասուցանէր, մանաւանդ զգիշեր եւս իւր օգնա- 7
կան գործակից գտանէր. եւ համբաւ քաջու-
թեանն ընդ ամենայն կողմանս ընթանայր ։ Իբ- 8
րեւ զայն տեսանէր Փիլիպպոս՝ զի զամ քան ըզ-
զամ իւր առնէ յառաջադէմ աջողէին, այրուձի
հրովարտակս առ Պտղոմէոս զօրավարն սառ-
րին Ասորւոց եւ Փիւնիկաստանի հրեշտակս առ-
նէր, օգնական ՚ի թիկունս զօրս ՚ի ձեռն հասու-
ցանել ։ Նա վաղվաղակի իբրեւ առնոյր զհրովար- 9
տակսն, զՆիկանովր զՊատրոկլեայ՝ զառաջին
սիրելի յաւագաց իւրոց՝ ՚ի ձեռն գումարէր ոչ
ինչ պակաս քան զքսանաւոր հազարս, առ
հասարակ բառնալ ՚ի միջոյ՝ ջնջել զազգն Հրէից.
յանգիմանելոյ նմա զԳորգի զօրավարն՝ զայր
քաջ. իբրեւ պատերազմի տեղեակ, ամենայնիւ հը-
մուտ ։ Յանձն առ Նիկանովր՝ զհարկն արքային 10
զոր տայր Հռոմայեցւոց հարիւր քանքար՝ ՚ի
Հրէից գերութենէ անտի լնուլ ։ Անդ հրաման 11
տայր շուրջ զծովեզերբն, կոչէր զվաճառա-
կանս մարդագին ՚ի Հրէաստան. խոստանայր
իննսուն իննսուն մարդ տալ նոցա ՚ի քանքար
մի. յայն ինչ ոչ հայէր որ յԵրկնից զդատաստանն
յամենակալէն հանդերձեալ պատրաստեալ կայր
՚ի վերայ նորա ։ Յուդայի եկն համբաւ որ գուշակ 12
13 լինէին վասն Նիկանովրայ արշաւանին. նոքա առ
վատասրտութեան իւրեանց՝ այսր անդր խուսափէին,
14 եւ որ ինչ իւրեանց մնացեալ էր՝ վաճառէին, եւ
առ հասարակ զՏէր ամենակալ աղաչէին՝ ապրել
յանօրէն յանարժան ձեռանէ Նիկանովրայ, որ
մինչ չեւ եկեալ էր նոքա՝ ընդ վաճառականս
15 անձամբ նոցա գինս հատանէր ։ Իսկ արդ եթէ
ոչ իսկ վասն նոցա, բայց սակայն վասն ընդ հար-
ցն ուխտիցն եւ կտակարանացն, եւ վասն մեծի
եւ սրբոյ անուանն իւրոյ փրկէր զնոսա ՚ի նմա-
16 նէ ։ Զօրաժողով լինէր Մակաբէ որ ընդ իւրեան
էին արամբք իբրեւ վեց հազարաւ. մխիթարէր
զնոսա՝ զի մի պակեսցեն յայնչափ զօրաց բազմու-
թենէ, եւ մի վհատեսցին զուր տարապարտուց
՚ի վերայ եկելոց կուտելոց բազմութեան հեթա-
նոսաց զնոքին. այլ կալ եւ մարտնչել քաջու-
17 թեամբ, նախանձ ՚ի միտ դնել զպղծութեան տեղ-
ւոյն զկատարեալ անարգանսն, եւ զհարեալ
քաղաքին զերութեան զչարչարանսն, զնախ-
18 նեաց սրբութեան զխափանել օրինացն ։ Եւ նո-
քա, ասէ, ՚ի զէնս յուսացեալ են եւ ՚ի զօրու-
թիւնս իւրեանց, մեք յամենակալն Աստուած՝
որ կարող է, զայնոսիկ որ գան յառաջ մեր եւ
զաշխարհ ամենայն, ՚ի մի շունչ ոգւոյ զօրու-
19 թեամբ տապալել ։ Եւ ակնաս յուշ առնէր զմեծ
մեծ զառաջնոցն զօգնութիւնս, եւ զօգնակա-
նութիւնս որ եղեալ էին ՚ի Տեառնէ. Յիշեցեա
զՍենեքերիմ, եւ զութուտասն բիւրուն սատա-
20 կումն միանգամայն. յուշ լիցի ձեզ պատերազմն
համայեցւոց ընդ գաղատացիս, զի ամենեքին
առ հասարակ ՚ի գործ անդր հասեալ էին երկո-
տասան բիւրու. սոքա էին վեց հազարաւ, առ
հասարակ ՚ի միում ժամանակի զերկոտասան
բիւրն առ հասարակ կոտորեցին՝ օգնականու-
21 թեամբ եկեալ Բարձրելոյն ։ Եւ այսու մխիթար
քաջալերս բանիւք վառէր պատրաստէր զնոսա
՚ի վերայ օրինացն եւ աշխարհին իւրեանց մեռա-
22 նել մարտնչել՝ համարձակ մեռանել ։ Յերիս
գունդս զզօրսն բաժանէր, երկոցունց զեղբարցն
զերկուսին զեղբարսն զՍիմոն եւ զՅովսէփ զօ-
23 րավար կացուցանէր ։ Դարձեալ առ քաջալերու-
թեան առ մխիթարութեան զօրացն՝ ընթեռլ
զսուրբ գիրսն մատեանն առաջի՝ ընթեռնոյր.
խորհրդանշիւր զօրացն յանուն Տեառն նշանս
բաշխէր. եւ առաջնոյ գնդին ինքնին զօրագլուխ
պատրաստեալ, յարձակէր ՚ի գիմի հարկանէր
24 Նիկանովրայ ։ Իբրեւ օգնականութիւն յամենա-
կալէն նոցա ՚ի վերայ իջանէր, հատանէին հար-
կանէին ՚ի զօրաց անտի թշնամեացն, աւելի քան
զինն հազար ազատագլեն յառաջնում յարձակել
անդ պակաս առնէին, եւ զայն՝ խոց եւ խեղս եւ
վիրաւորս առնէին. եւ շուրջ զբանակաւն պահ
25 արկանէին, եւ զինչս եւ զգանձս մարդագինն վա-
ճառականացն՝ իւրեանց առնուին. եւ զմեա-

ցեալ զգին Նիկանովրայ առաջի իւրեանց փախստականս առնէին՝ մինչ որ տարաժամէր ։
Եւ զի ժամ առ որն 'ի տարաժամել անկանէր , 26
այսրէն վաղվաղակի տագնապաւ դառնային , եւ
ոչ ընդերկար հալածէին զնոսա , զի 'ի վաղիւանդր
շաբաթ էր · այլ հաւաքեալ այսրէն՝ առնէին 27
զաւարառուն աւգի , զզէնս քաղէին զանկելոցն .
զխաղերծ առնէին զկերուորան , եւ ինքեանք շաբաթուն
պատարագէին · օրհնէին խոստովան լինէին՝
փառաւոր առնէին զՏէր , զի փրկեաց զնոսա
'ի նոցանէ յաւուր յայնմիկ · զայն որ ողորմութեան
առնէին եւ նշան յաղթութեան ։ Յետ 28
շաբաթուն՝ նեղելոց եւ այրեաց եւ որբոց մասն
առնէին յաւարէ անտի , եւ այլս ինքեանք ընդ
բաժինս աւարին բաժանէին ։ Եւ եւս զայս գործեցին՝ 29
առ հասարակ աղօթս անկեալ մատուցանէին
առ ողորմածն Աստուած , աղաչէին մինչ 'ի
վախճան հաշտ լինել ընդ ծառայս իւր ։ Տիմոթէոս 30
եւ Բաքքիդէս յոր գործ հասեալ էին՝ հառնէին
բախէին հարկանէին սպանանէին 'ի նոցանէ
աւելի քան զերկուս բիւրս · ամուրս բազումս
եւ զբարձունս քաղութեամբ առնէին ,
բազում զանձս ընդէց եւ առաւուանց նոցա
յաւարի առնէին , բաժանեալ իւրեանց զողնանկս
եւ զորբս եւ զծերս աւարին իւրեանց
առնէին · զզէնս սպանելոցն քաղէին , 'ի պիտոյս 31
տեղիս թողուին , եւ ինքեանք աւարուն
յԵրուսաղէմ առ նահատակս ազգացն գային ։
Ընդ սպանեալ լինէր նոցա զՏիմոթէոս , որ բազում 32
չարչարանս 'ի վերայ ազգին Հրէից հասուցանէր ։
Փողովեցին զհարզիկ զաւառացն , որ 33
ուրախութեան առնէին , նշան յաղթութեան
կանգնէին · ածէին զհայհոյիչս փախստեայս եւ
որ զնտխան էին , որոց զգլուխն լուցեալ էր ,
կենդանւոյն այրէին ։ Իսկ յամենայն կողմանց 34
թշուառացեալ Նիկանովր , որ զհազար վաճառականսն
'ի մարզադրին ածէր որդւոց Հրէիցն ,
մեծաւ առատապանօք թշուառութեամբ անկեալ 35
'ի փառացն հանդերձէ հրամանաւ Տեառն , զլիձեալ
ընդ մարզու անկեալ , մեծ սուգ առեալ
վասն զօրացն կորուսեան , փախստեայ կորուցեալ
'ի քաղաքն Անտիոքացւոց անկանէր ։ Եւ որ 36
զհռոմայեցւոցն խոստացեալ զհարկն յԵրուսաղէմացւոց
գերութենէ անտի լնուլ , ինքնին նոքին
բերանով պատմէր՝ եթէ յայանի Աստուած
է նոցա օգնական , վասն այսորիկ ողջանդամք եւ
անանց խոցոտելոյ 'ի պատերազմէ ելանէն · զի
հաստատութեամբ ուրեմն պահէին զօրէնս որ 'ի
նմանէ կալեալ է ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ընդ այն ժամանակս դէպ եղեւ դառնալ Անտիոքայ ԾԴ
մեծաւ կորանօք 'ի կողմանցն Պարսից ·
քանզի էր երթեալ նա 'ի քաղաքն 'ի բուն նոցա ,
խորհեցաւ ձեռն արկանել զգանձսն , եւ
եթէ հնարեալ զքաղաքն իսկ աւերել կամէր ։
Եւ զայն զգացին զօրք քաղաքին , առ հասարակ
'ի զէնս իւրեանց ընթացան · եւ զայն որ
մեծաւ ստահակութեամբ 'ի վերայ երթեալ էր ,
անարգան կործանէր յանձանց 'ի բաց մերժէին ։
2 Եւ եւս չու առնէր խաղալ գնալ ամօթալից
Անտիոքոս 'ի կողմանցն Պարսից , գայր հասանէր
'ի կողմանս Եկբատանայ · ապա լինէր նմա որ ինչ
3 անցք անցեալ էին ընդ նա , զմաւ եւս ածէր
զատաշաւորութիւն քաղաքացւոցն որ զնա 'ի փախուստ
4 դարձուցին , լցեալ սրտմտութեամբ՝ զերկոցունց
կողմանցն զմաւ ածէր յԵրուսաղէմացիս
անդ յազկեցուցանել զտրտմութիւն բարկութեան
իւրոյ · վասն այսորիկ հրաման տայր
կառավարին , առնել առաջնորդ անդադար տալ
փութել՝ մէտ եղեալ ճանապարհին ։ Զայն ինչ ոչ
ածէր զմաւ , թէ յերկնից խրատանք ինչ ոչ
զհետ երթային · բայց ինքն մեծամեծս փքայր 'ի
հպարտութիւն ամբարտաւանութեան իւրոյ ,
եւ առէր անմարգի զԵրուսաղէմ Հրէից հասու-
5 ցանել ։ Իսկ ամենակալ Բարձրեալն տէր Աստուած
Իսրայէլի եհար զնա աներեւոյթ հարուածովք
· այն ինչ բանք 'ի բերան նորա էին ,
ցաւք սաստիկք եւ անհնարին ախտաց 'ի վերայ
հասանէին , եւ դառնութեամբ խիթք 'ի փոր ան-
6 կանէին ։ Արդ յիրաւունս · զի որ բազում նեղանօք
չարչարանս ցաւս յայլոց մարմինս տանջանօք
հասուցանէր , նոյն ստահակութեան ցաւք
7 զնովաւ անկեալ պաշարեալ պահէին ։ Սակայն
եւ այնուհետեւ ոչ կասէր 'ի հպարտութենէ անտի ,
այլ առաւել բորբոքէր ամբարտաւանութեամբ
բարկութեամբ 'ի վերայ Հեբրայեցւոց · սաստէր
ճեպել 'ի ճանապարհ , մինչ դէպ եղեւ նմա անկանել
'ի կառացն անտի՝ մինչեւ զայր նա տագնապաւ
։ Ընդ անկանէր 'ի չարաչար տանջանս ,
զի ամենայն անկելոցն առ հասարակ խորտակէին ·
8 եւ այն՝ որ այն ինչ կամէր 'ի վերայ ալեաց ծովու
սաստել վասն անօրէն հպարտութեանն , եւ
զլերինն լերանցն նժարին առնել եւ զնժարսն վերին ,
զնա ինքն յերկիր հոլեալ՝ շալակաւ շրջեցուցանէին ,
յայտնապէս Աստուծոյ զօրու-
9 թեանցն երեւեցելոց · մինչեւ յաչաց անտի անօ-
րինին եռանդն որդանց բղխեալ ապականել , եւ
կենդանութեամբ իւրով ախտին ցաւոց զանգաման
'ի միմեանց յոշել , եւ 'ի նեխոյն հոտոյ զօ-
10 րացն ամենայնի նեղել տագնապաւ · եւ որ յա-
ռաջն հպարտացեալ մտօք զաստեղս երկնից առ-

շափել համարէր, զայն անդր շրջշրջել ոչ ոք կարէր վասն նեխոյն հոտոյ տաղտալի։ Յայնժամ 11 վայրի սկսաւ բեկանել 'ի հպարտ յամբարտաւանութենէ անտի, և 'ի միտս իւր իջանել առ տանջանացն Աստուծոյ՝ միով միով ցաւօք 'ի վերայ հարեալ մարմնոյն զայրացելոյ, զի և ինքն 12 իսկ ոչ կարէր ժոյժ ունել 'ի նեխոյ հոտոյ անտի։ Սկսաւ այսպէս խօսել. Արժան և պատշաճ է հնազանդ լինել տեառն Աստուծոյ, և մի 'ի մահկանացուս աստուածակերպ օրինակ բարձրանալ։ Աղօթէր, ուխտս դնէր առ այն որ 13 չէր նմա ողորմելոց. վասն զի զսուրբ քաղաքն հարթ 14 յատակ և անմարդի կացուցանել, զոյն մարգաչաւ և ազատ ցուցանել. զՀրէայսն, 15 որոց ասպանդակ ոչ պատանաց և ոչ թաղելոյ արժանի առնել, այլ կանամբք և մանկաւք 'ի հաւուցն գնել գազանաբեկս արարեալ. զնոսա քաղաքացիս իւր՝ հաւասարս աթենացւոց գրով մուրհակք կացուցանել. և զտաճարն 16 սուրբ՝ զոր յառաջ ասպանդակ կապուտ կողոպուտ թողուլ, գեղեցիկ պատարագօք զարդարեսցէ. և զսրբոց և զսպաս տաճարին որ յառաջ անտի տարեալ էր, բազմապատիկ անդրէն դարձուցանել, և զկարգս մակից պատարագաց յարքունուստ լնուլ. և 'ի վերայ այսր ամե- 17 նայնի՝ Հրէայ եւս լինել. և յամենայն մարդաշէն տեղիս հասանել պատմել զզօրութիւն մեծութեանցն Աստուծոյ։ — Իբրև ոչ ինչ էր 18 հնար ցաւոյն դադարել, զի հասեալ էր 'ի վերայ նորա պատուհասն 'ի Տեառնէ արդար դատաստանաւ, իբրև այն ինչ ոչ կարէ այնուհետև տարելոյ իւրոյ. հրովարտակս առնէր առ Հրէայսն մեծաւ խոնարհութեամբ, օրինակ այսուիկ. Առ քաղցր Հրէայսն, առ ըն- 19 կերս եղբարս քաղաքացիս, ողջոյն յոյժ. Շնորհ 20 յոյժ ունիմ վասն ձեր յԱստուծոյ. և ես 'ի 21 տկարութեան խմեալ յանձնառեն հիւանդութեան մեծաւ զթով յիշէի զձեզ։ Դարձեալ եմ ես 'ի կողմանց Պարսից, և անկայ 'ի հիւանդութիւն դժուարին. և այսպէս լաւ համարեցայ 'ի մտի խմեալ վասն օգտի հասարակաց և շինութեան. և խմ ոչ եթէ յոյս ինչ հատեալ է վասն 22 կենաց, այլ տեղի ունիմ ապրել 'ի դժուարին հիւանդութենէ աստի։ Բայց և յայն վայր հայե- 23 ցայ. եթէ հայրն 'ի ժամանակի յորում վերակողմն կողմանն չու առնել զնայեալ երթայր՝ ցոյց նա զփոխանակն իւր. զի եթէ որ ինչ անդէպ 24 անցցէ ընդ նա, կամ համբաւ ինչ դժուարին եկեսցէ, գիտասցեն ում պաշտել կայ և յանձն է տեղին, և մի խռովեսցին։ Նա թող զայս, հայե- 25 ցայ ես շուրջ զմեօք 'ի մերձաւորս տէրութեան մերոյ. և որ շուրջ զմեօք ընդ տէրամբ հայեին 'ի մեզ. յորս ապաւի և զորքն իմ զնմանուածս 'ի տեղի իմ թագաւորութեան. զոր բազում անգամ արգելեր. իբրև չու արարեալ իմ գնայի 'ի վերին կողմանս երթանայի. բազմաց ումեք 'ի ձէնջ յանձն արարեալ և 'ի ձեռն եդեալ երթայի. այլ եւ ես առ նոսա գրեցի պատճենիւք 26 այցուիկ. զոր առ ձեզ 'ի ներքոյ գրեցի։ Արդ աղաչեմ զձեզ յիշել ձեզ զբարեխօսն զհասարակ բարեացն՝ և ակր ողուս առ իւրաքանչիւր, պահել ընդ իս զհաւանութիւն միաբա- 27 նութեան և առ որդին իմ. զի զայս ինչ հաստատեալ հաւաստեցեալ գիտեմ, եթէ քաղցրագոյն մարդասիրագոյն եւս յանկիցէ 'ի ձեզ՝ զի- 28 մոց բարուցս զկնի հայեցեալ։ — Նա մարդասպան չուն՝ անօրէն հայհոյիչն զայս օրինակ անկեալ կործանեալ առատապահ լինէր. յօտար լերինս չարաչար տանջանօք՝ զոր ընդ այլս անցոյց՝ կոր- 29 ներ 'ի կենաց անտի։ Իսկ Փիլիպպոս դայեկորդի իւր որ առեալ տանէր զմարմին նորա՝ երկեայուրդս անտի. առ Պտղոմէոս յերկիրն Եգիպտացւոց հասուածով փախստեայ լինէր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Մակաբէոս և որ ընդ նմա էին՝ յաջողակութենէ Տեառն զօրացեալ, գերագոյն առնէին քա- ծե
2 ղաքն և տաճարն. և զբագինսն որ 'ի մէջ քաղաքին էին, որ յայլազգեացն արարեալ էր, և
3 զանգիս պաշտամանց քակէին. և զտաճարն սրբէին, և այլ սեղան շինէին սրբեալ զկճանն հրով. և դարձեալ 'ի նոյանց հուր առնուին, և մատուցանէին զողջակէզսն պատարագաց՝ յետ երկեամ ժամանակի, ծխազգիս և խունկս և դնել զնուէրս հանապազորդս յանձնեալ
4 հացին։ Նա զայս իբրև արարին, անկեալ առբածեալ 'ի վերայ երեսաց խնդրէին զՏէր ալուչէին, զի այլ մի հրձիգեցին 'ի վերայ նոցա նոյն չարիք. այլ թէպէտ և երբեք յանցանիցեն ինչ՝ 'ի ձեռն իւր հեզութեամբ խրատել, և մի 'ի ձեռն հայհոյիչ խուժադուժ հեթանոսաց մատ-
5 նել զմեզ։ Արդ յորում աւուր տաճարն 'ի ձեռս հեթանոսաց պղծեցաւ, դէպ եղև 'ի նմին աւուր 'ի նոյն ժամանակի զսրբութիւնն անդրէն նորոգել. 'ի քսաներորդի հինգերորդի ամսոյն որ
6 անուանեալ կոչի Քասղեւ՝ ցնծութեամբ և ուրախութեամբ առնել զտօն աւուրցն զութ օր, ըստ բանի աւուրցն տաղաւարահարաց։ Զի յուշ լիցի նոցա՝ որպէս յառաջ զտօնս տաղաւարահարացն 'ի լերինս պաշտէին՝ յայրս և 'ի քարանձաւս, զօրէն երէոց խաշանարակ շրջել.
7 վասն այսորիկ ոստս առեալ գեղեցիկս 'ի թածառոց, և ոստս արմաւոց՝ օրհնէին որ աջողեաց
8 նոցա սրբել զիւր տեղին։ Հրաման տուաք առնել զաւուրս զայս 'ի ամ տարեկանաց բարեկենդանութեան ցնծութեամբ և ուրախութեամբ, 'ի

հասարակաց հանրական ազգին եբրայեցւոց՝ ածել
զայս աւր տարեկանաց 'ի կարգի տաւնից իրոց։
— Այլ վասն Անտիոքայ Երեւելւոյն անուանելոյ 9
մահուանն՝ այսչափ բաւեք. բայց վասն Հօրամոյն 10
Անտիոքայ անօրէն զաւակի, ցուցցուք
համառօտ որ ինչ անցք ընդ քաղաքսն անցանէին։

32 Իբրեւ առ Թագ Անտիոքոս, կացոյց 'ի վերայ 11
իրացն արքունի կողմանցն ստորին Ասորւոց եւ
ամենակառավարի զԼիւսիաս եւ զՊտղոմէոս՝ որում 12
Բարձրանձնն ասէին. զիրաւունսն հաստատուն
պահէր առ եբրայեցիս. վասն ունիլոյն եղելոյ
եւ իրաւանցն զրկելոյ՝ ջանայր խաղաղութեամբ
անցանել։ Վասն այսորիկ ամբաստան լինէին 13
զնմանէ ընկերքն իւր առ Անտիոքոս, եւ մատնիչ
կոչէին զնա յայն սակս, զի կողմանքն կիպրացւոց
'ի ձեռն էին նորա 'ի Փիլոմիտորայ հրամանէ.
թող զնա եւ եկն առ Անտիոքոս. նա իբրեւ
ոչ համբերէր նախատանացն, դեղ առ անձամբ
խմել եւ մեռաւ։ Գորգիաս զաւրավար վայրացն 14
զաւրաժողով լինէր եդովմայեցւովքն հանդերձ.
հատանել հարկանել խուզել զամուր ամուր կողմանսն,
ընդելանէին ընդելուզանէին փախստանել 15
զնոսա յԵրուսաղէմէ, զանգ գործէին,
մարտի պատրաստէին։ Իսկ որ զՄակաբէացւովքն 16
էին՝ խնդրուածս առ Աստուած առնէին,
օգնական 'ի ձեռն կոչէին. զի ինքեանք կանխեացեն
հարկանել զամուրսն եդովմայեցւոց։ Իբրեւ 17
եկին հասին պատեցին, խումբ արարին, առ հասարակ
'ի վերայ յարձակեցան, զամուրսն փլուցին,
հարին կոտորեցին, զոր 'ի ձեռն առին՝ առ
հասարակ սատակեցին։ Էին ամենք որ փախըստեայ 18
գնացին, եւ եկին ամրացան 'ի բերդս երկուս
ամուրս. եւ նոքա ընդ իւրեանս ունէին զամենայն
կազմ մենքենայից. զուրջ պատ եղին եւ
զմեքենայսն առ պարիսպսն կանգնեցին։ Եւ 19
Մակաբէոս եթող 'ի վերայ բերդին զՍիմոն եւ
զՅովսէփ եւ զԶակքէ, եւ որ ընդ նոսա զաւրքն էին՝
վասն բերդիցն պաշարման, եւ ինքն գնաց։ Իսկ 20
Սիմոնեանք որ զբերդաւն նստէին՝ 'ի պատրանս
անկանէին, կաշառառուաց լինէին. առնուին յամբաւականաց
անտի եաւթն բիւր սատեր կրկին արծաթոյ,
եւ թոյլ տային նոցա ելանել ափաւէ
յամրացաց անտի։ Իբրեւ ազդ եղեւ Մակաբէոսի 21
վասն իրացն որ եղեն, ժողովէր զիշխանսն ամենայն,
ամբաստան լինէր, յայտ առնէր՝ զի արծաթոյ
վաճառեցին զեղբարսն եւ արձակեցին
զթշնամիսն։ Զայնոսիկ որ այնպէս մատն եղեն 22
որինացն, ածին սատակեցին զնոսա. եւ ինքեանք
'ի բերդն արշաւեցին. հասին պատեցին 23
պաշարեցին, զի յաջողումն 'ի ձեռս նորա լինէր.
եւ յայն ամուրս կոտորեցին աւելի քան զքսան
հազար։ Եւ Տիմոթէոս որ յառաջ 'ի պարտութիւն 24
մատնեցաւ 'ի ձեռաց հեբրայեցւոցն, զաւրաձեւլ
զաւարթանայր. դարձեալ զաւրաժողով լինէր
յասպաստականն կուսաց. բազում զայրուձի
9 զասիացւոցն կուտեալ, 'ի մտի եդեալ՝ գալ 'ի
10 տեգս նիզակաց վարել 'ի գերութիւն զերկիրն
25 հրէաստանի։ Իսկ որ զՄակաբայեցւովքն էին՝
ընդ մերձենալ նորա 'ի խնդրուածս ունէին առ
Աստուած, հող 'ի գլուխ քրձազգած լինէին,
11 26 առաջի սեղանոյն անկեալ զաղաչանսն թափելէին,
խնդրէին յայսմ հետէ հաշտ լինել ընդ
12 նոսա, վանել զթշնամիս նոցա, հակառակ կալ
ընդ հակառակորդս նոցա. եւ զամենայն աղէթս
27 որպէս օրէնքն հրամայէին՝ աղաչէին։ Իբրեւ զաղոթսն
կատարեցին՝ առ հասարակ 'ի զէն զարձան,
13 վառեցան կազմեցան պատրաստեցան, հալուաս
մի ընդ քաղաքն արտաքս ելին. իբրեւ
մերձ եղեն 'ի գունդն թշնամեաց, կարգեցան
28 կազմեցան օրինօք ճակատեցան։ Այն ինչ վարդագոյն
ծայրակարմիր արեգակն ընդ երկիր
ծաւալել կամէր, եւ նոքա կողմանքն երկոքին
14 ընդ միմեանս խառնէին. կէսոյն՝ որն բարենշան
զաւրութեամբ պատրաստեալ, գյաղթութիւն
զաւարճացեալ մատուցանէր. զի փոխն
15 զաւրութեանց յերկնից օժանդակութեան Տեառն
իւրեանց լուսով կիշեալ չարչարանակի պատեալ
16 հաստատեալ պահէին. կէսոյն՝ արտմութիւն
բարկութեան ընդ հպարտութեան զաւրավարացն
ածեալ մղեալ չարալ տարմատարս 'ի տեղին հատուցանէին։
17 29 Այն ինչ լինէր նոցա զանազան
զանազոր ձեռն պատերազմի 'ի գործ արկանել,
երեւեցան յերկնից արք հինգ հեծեալ աստաղէն՝
վառեալ 'ի զէն ոսկի եւ 'ի զարդ ոսկի, որ եկին
18 իջին առ գնդաւն թշնամեացն, գային խառնէին
30 'ի գունդն եբրայեցւոց։ Որք 'ի մէջ առեալ
զՅուդա Մակաբէ՝ յառաջ խաղային, իւրեանց
զինուքն ծածուկ վառեալ առաւել յառաջ առնէին
19 քան իւրով զինուն. զի յամենայն կողմանց
նետք եւ տեգք որ գային 'ի վերայ՝ առ հասարակ
'ի բաց թաթափէին, եւ ինքեանք իւրեանց նետիւք
20 լի բարկութեամբ զայս թշնամեացն՝ բուռն
գէտ կալեալ առ հասարակ 'ի կուրութիւն դարձուցանէին.
եւ խառնեալ զզէրն թշնամեացն ընդ
31 միմեանս խառնէին։ Յայնժամ յայնմ աւուր անկեալ
գտանէր 'ի գնդէ անտի թշնամեացն առաջի
21 նոցա քսան հազար եւ հինգ հարիւր ոտաւագէն.
32 եւ ինքն Տիմոթէոս պրծեալ ընդ ամբոխն
'ի փախուստ դառնայր. եկն անկաւ 'ի Գազարա
անուն քաղաք մի ամուր, ուր ինքնին Քերէաս
22 33 զաւրագլուխ էր։ Եւ Մակաբէ զաւրքն եկն փակեաց
34 պաշարեաց զամուրն 'ի չորս աւուրս. իսկ
23 այն որ 'ի ներքս անդ էին, յամրութիւն քաղաքին
յուսացեալ էին, այսպէս կատակ լինէին եբրայեցւոցն,
եւ բանս կախծելիս թշնամանաց առ
24 35 իւրեանց չարի 'ի նոսա արձակէին։ Իբրեւ օրն
հինգերորդ չորրորդ լուսանալ կամէր, այլ

ընտիրք քսան 'ի գնդէ անտի Եբրայեցւոցն՝ Մակաբէին
հանդերձ՝ լի նախանձու քաջութեամբ
զէնս առեալ ընդ դուռն քաղաքին 'ի ներքս յարձակեցան
քաջութեամբ գազանաբար․ զորս առ
դրանն գտին՝ առ սուր խողխողեալ կոտորեցին․ և 36
զերրորդ առ հասարակ շուրջ զպարսպաւն յարձակեցան,
և զայն այրեաց և զաշտարակ 'ի վերայ
քաղաքին հաստատունսն, զի որ զօրք պաշտպանաց
'ի վերայ անդ կային, որ 'ի ներքս՝ որ արտաքս՝
քան զակս քան զաւարաւ թանձր և արագ վերուստ
'ի վայր թօթափեցին, և ինքեանք առհասարակ
'ի ներքս անկանէին, զաշտարակս բերդին
և զամենայն փայտակերտ քաղաքին հրձիգ առնէին,
զգրուանն այրէին և զմեհեանսն, և զամենայն
երեւելի երեւելի գործս 'ի բաց ապականէին։
Այլք խուժեալ 'ի մէջ քաղաքին արկանէին,
և զհայհոյիչ թշնամանողսն 'ի նմին այրէին․ և 37
զամենայն զինչս և զգանձս և զատոցուածս և
զզէնս և զկարգս քաղաքին, զայն 'ի ձեռն առնուին․
մինչև զՏիմոթէոս ինքն գտին փախուցեալ
թաքուցեալ 'ի գբի միում․ զնա և զՔերէաս
եղբայր նորա և զԱպողոփանէս 'ի նոյն գուբ
փողոտեցին։ Չայս ամենայն իբրև գործեցին 38
կատարեցին՝ օրհնութեամբ ցնծութեամբ գոհութեամբ
ազատութեամբ օրհնէին զՏէր, որ մեծաւ
քաջութեամբ քաջ անուամբ զյաղթութիւն
պատրաստեաց 'ի ձեռն Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ձե Յետ սակաւ ժամանակաց հազարապետն արքային 1
Լիւսիաս իբրև լուաւ, մեծաւ բարկութեամբ՝
լի նախանձու ծանրացեալ սրտմէր 'ի
վերայ գործոյն եղելոյ։ Զօրաժողով լինէր, կուտէր 2
ութսուն հազար․ և զամենայն զօրսն հեծելազօր՝
ութ բիւրուն հանդերձ ընդ իւր առնոյր․
ընդ իւր առեալ խաղայր 'ի վերայ Եբրայեցւոցն,
'ի մտի եդեալ զքաղաքն զնոցա՝
բնակութիւն առնել հեթանոսաց, և զտաճարն 3
արքութեան զրամաժողով 'ի փորձու կացուցանել
իբրև զայլ մեհեանս, և զքահանայապետութիւնն
ինչինչ փոխձեռն գանձուն կացուցանել
ամ յամէ։ Զմտաւ ինչ ոչ ածէր զզօրութիւնն 4
Աստուծոյ, հպարտացեալ մտօք 'ի բիւրս բիւրուց
զհետեւակն և զհեծելազօրն և զփղսն
ապաստանեալ ունէր։ Ել իբրև 'ի Հրէաստան 5
մտեալ, և մերձ եղև յամուրսն Բեթսուրայ՝
որ մերձ է յԵրուսաղէմ իբրև ասպարէսս հինգ,
պատէր բերդոցն և 'ի նեղ մեծ զամուրսն հասուցանէր։
Իբրև ազդ եղև Մակաբայեցւոցն 6
պաշարումն ամրոցն իւրեանց, ողբովք և արտասուօք
անկեալ ժողովրդեան հանդերձ աղաչէին
զԱստուած՝ հրեշտակ բարութեան առաքել
7 'ի փրկութիւն Իսրայէլացւոց։ Եւ ինքն Մակաբէ
նախ յառաջագոյն 'ի զէն ընթանայր, և զօրացն
հրաման տայր փութալ կցորդել պատերազմել՝
աշխատութիւն յանձն առնուլ, լինել օգնական
8 եղբարցն որ 'ի նեղութեանն էին․ յայնմ
ժամանակի՝ միաբան միահաւան փութեալ պատրաստեալ
յառաջ մատչէին։ Այն ինչ լինէր նոցա
մերձ 'ի կողմն քաղաքին Երուսաղէմացւոց
հասանել, եկն եջ առաջի նոցա այր մի սպիտակաձի
յակնեղէն վառեալ, ճօճէր զնիզակն և
9 պատրաստէր յարձակել։ Եւ առ հասարակ ամենեքին
խրախոյս բարձեալ օրհնէին զողորմածն
Աստուած․ և այնպէս քաջալերեալք և զօրացեալք
էին, 'ի մտի եդեալ յարձակեալ երթային,
իբրև ոչ եթէ մարդկան 'ի գլուխ հարկանելոյ
երթային, այլ թէ և գազանս ինչ անհնարինս
պատահեսցեն և կամ պարիսպս երկաթիս․
հարկանել սատակել կործանել թափ անցանել․
10 համարձակ յարձակէին՝ նիզակակից զերկնաւորն
ողորմութեամբ իւրով յանձինս ընկալեալ։
11 Եւ այնպէս փառազարդան առիւծաբար
յարձակեցան 'ի վերայ գնդին թշնամեաց․ և
անդէն 'ի նմին տեղւոջ հարին տապաստ արկին
մետասան հազար զինուոր զօր, և վեց հարիւր
12 հեծեալ 'ի վերայ հազարացն․ և զամենայն զօրսն
'ի փախուստ դարձուցանէին․ և բազումք 'ի
նոցանէ խոց վիրաւորք և ալեկոծ մերկանդամք
փախստականք ապրեցան։ Եւ ինքն Լիւսիաս կորակոր
13 փախուցեալ մազապուր լինէր․ իբր ոչ
եթէ անմիտ ինչ լինէր յանձն իւր վասն իւրոյ
պարտութեանն․ 'ի մտի եդեալ խոկէր․ անհնարինս
առ յաղթութիւն առնէր զԵբրայեցիսն,
հզօրին Աստուծոյ օգնական լինել նոցա։ Եւ առաքեաց
զնոսա, և յղեաց դնել նոցա հաշտու-
14 թիւն առնել 'ի վերայ ամենայն իրաւանցն․ և
թագաւորն եւս յանձն առ․ և զթագաւորին
15 միտս հաճեաց, բարեկամ լինել ընդ նոսա։ Յանձն
առ Յուդա զոր միանգամ Լիւսիասն աղաչեաց զնա,
վասն օգտի ուխտի խորհրդոյն հասարակաց․ և
որչափ միանգամ Մակաբէ նամակեաց ցԼիւսիաս
16 վասն Հրէիցն, թագաւորն նոցա տուեալ։ Եւ էին
առ Հրէայս թուղթք գրեալ օրինակաւ այսուիկ․
17 Լիւսիաս առ ժողովուրդ Հրէից ողջոյն․ Յովհաննէս
և Աբեսողոմ որ առ մեզ 'ի ձեռն առաքեցան,
մատուցին մեզ իբրև 'ի ձեռն գիրն էր, և աղաչէին
որ ինչ 'ի նմա գրեալ էր․ և որչափ ինչ
18 թագաւոր արժան էր՝ թողի, և որչափ ինչ ցուցանել
էր թագաւորին՝ ցուցի, զի թոյլ լիցի
19 ձեզ վասն ձերոյ իրաց՝ ինչ որ գրեալ էր․ մեզ ընդ
ձեզ խնամ անկցի, և յայսմ հետէ սաստիկ եւս
20 ջանադիր լինել ձեզ պատճառք բարեաց․ և որ
յաղագս ինչ էր, պատուէր տուաք խօսել ընդ
21 ձեզ․ և դուք ողջ լիջիք։ Յամին հարիւրորդի
քառասներորդի ութերորդի․ յամսեանն ա-

նին, որ որ վասնեւչողք էին : Իսկ հրովարտակն 22 արքունի գրեալ էր այսպէս · Արքայ Անտիոքոս՝ առ եղբայր Լիւսիաս՝ ողջոյն · Հայրն մեր իբրեւ 23 'ի գելն աստուածս փոխեցաւ, կամեցաք զի որ ընդ մերով թագաւորութեամբ իցեն՝ առանց խռովութեան լիցին : Զի՞ այլ զոք առաւել քան ըզ- 24 Հրէայսդ · զի նախ նոքա ոչ հաճեցան զհօրն 'ի հեթանոսութիւն դառնալոյ, վասն այսորիկ աղաչեցին թողութիւն առնել զօրէնսն իւրեանց : Յանձն առաք եւ զայս ազգ առանց խռովութեան 25 լինել · հրաման տամք՝ զտաճարն անդրէն նոցին դարձուցանել, եւ զնոսա վարել ըստ օրէնս նախնեաց իւրեանց : Արդ լաւ եւ բարւոք արասցես, 26 առաքեսցես զոք առ նոսա, ուխտ արասցես եւ զաջն կալցես · զի գիտասցեն նոքա զմեր առ իւրեանս զխնամ կամաց, խրախուսեալք լիցին, մտադիւրագոյն շրջեսցին, ողոքանութիւն գտեալ զիւրեանցն օրինաց : Հրովարտակն ար- 27 քունի օրինակաւս այսուիկ գրեալ էր · Արքայ Անտիոքոս՝ առ ծերակոյտն Հրէից եւ առ զօրս եւ առ զունդս Հրէից ընտանի ողջոյն · Ողջ լի- 28 ջիք, եւ եղիցի ամենայն որպէս եւ մեք կամիմք · եւ մեք իսկ ողջ եմք : Եցոյց այսպէս մեզ Լիւ- 29 սիաս, եթէ կամիցիք գալ իջանել առ Հրէայսդ որ են յԵրուսաղէմ · այն որ այժմիկ գնացեալն 30 իցեն՝ մինչեւ յերեսուն Աքսանթիկոսի ամսեան ձեռն տուեալ լիցի · զաջն հաստատեալ թողութեան 31 զիւրութեան քաղցրութեան ընդ Հրէայսն, կալցոյց յիւրեանց օրէնս եւ 'ի կրօնս որպէս յառաջն, եւ մի ումեք նեղել զնոսա վասն իւիք օրէնակաւ · այլ մեք արձակեցաք զԼիւսիաս եւ ըզ- 32 Մենեղաոս՝ մխիթարել զձեզ · եւ դուք ողջ լիջիք : Յամին հարիւրորդի քառասներորդի ու- 33 թերորդի, յամսեանն Աքսանթիկոսի, որ օր հնգետասան էր : Առաքեցին եւ հռոմայեցիքն օրինա- 34 կաւս այսուիկ · Կոյնտոս Մեմիոս, Տիտոս Մանիոս՝ գլխաւորք հռոմայեցւոց, առ ժողովուրդ Հրէայեցւոց ողջոյն · Վասն որոյ իւրոյ Լիւսիաս 35 եղբայր թագաւորին թողութիւն արար ձեզ, հաճեալ եմք եւ մեք : Այլ ինչ որ զինչ արժան 36 է 'ի մէջ մտածանել արքայի ինչ՝ տուք արագագոյն բերել՝ խորհրդեալ իմաստութեամբ, զի գիտասցուք օրէնս մի՝ որպէս արժան իցէ ազդել վասն ձեր · զի մեք առաջիկ յառաջագոյն երթամք 'ի քաղաքն Անտիոքացւոց · վասն այսորիկ փու- 37 թացարուք եւ յղեցէք զոք զոք, զի եւ մեք գիտասցուք յորոյ խորհուրդս կայք դուք · ողջ լիջիք : Յամին հարիւրորդի քառասներորդի 38 ութերորդի, յամսեանն տանին եղան դաշինքս այս :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Լիւսիաս անց գնաց անդրէն առ թագաւորն · Հրէայք անդրէն զգործովք զարարոց զարգեանքն պարապեցան :

2 Որ զօրացն զօրավարքն էին՝ Տիմոթէոս եւ Ապողոնիոս քաջեան, եւ Յերոնիմոս եւ Դեմոփոն, եւ 'ի վերայ այսր Նիկանովր, ամենեւին ոչ տային ՃԸ
3 դէմ եւ դադարել նոցա : Այլ յոպպեցիքն այնչափ ինչ համարձակեցան անօրէնութիւն գործել · եկին բարեխօսք՝ առիպէին որ շուրջ զնոքօք Հրէայք էին՝ կանամբք եւ մանկտւով
4 առնել զնոսա նաւսք՝ առ հասարակ քաղաքին միաբանութեամբ · եւ նոքա յանձն առին իբրեւ թէ 'ի խաղաղութիւն միաբանութեան առնել զնոսա · այլ յանձն առին՝ իբր ոչ ինչ կասկած կամ կարծիս 'ի մտի ունել · առին զնոսա՝ ընկղուզին 'ի ծով ոչ ինչ սակաւ քան զերկերիւր
5 մարդ : Իբրեւ զգաստ եղեւ Յուդա վասն անօրէն խակութեան վնասուն որ եղեւ, եւ պատուէր զօրացն որ ընդ իւրեան էին՝ կարդալ առ արդար
6 դատաւորն : Յայն վայր փութապէս հասանէր 'ի վերայ մահապարտացն · եւ գիշերոյն զնաւահանգիստն հրձիգ արարին, եւ զնաւսն այրեցին, եւ որ 'ի նոսա ապաստան եղեն՝ անդէն խոցո-
7 տեցին : Եւ զամուրն 'ի սրոց զգուշութեան փակեալ · դարձեալ ժամանակ լինէր 'ի դարձն միւսանգամ առ հասարակ սատակել զազգն յոպ-
8 պէացւոց : Եհաս նա եւ 'ի վերայ յամնեացւոցն, իբրեւ զնոյն գործ կամէին գործել եւ 'ի վերայ
9 իւրեանց քաղաքակցաց հրէայեցւոցն : Գիշերախառն հասանէր 'ի վերայ յամնեացւոցն եւ զնաւահանգիստն նաւովքն հանդերձ հրձիգ առնէր, մինչեւ ճառագայթք հրոյն յԵրուսաղէմ երեւէին, զի էր անտի անդր վտաւանք իբրեւ չորեհարիւր ութսուն :

10 Եւ անտի կորթեցին իբրեւ քան վտաւանս ՃԹ 'ի վերայ Տիմոթէի, եւ անկանել կամեցան · ընդ առաջ եղեն նմա Տաճիկք իբրեւ հինգ հազար եւ
11 հինգ հարիւր հեծեալ · եւ իբրեւ մարտն սաստկացաւ, զունդքն 'ի միմեանս հասին · զունդն յուդայեան յուսացեալ յօգնականութիւն Տեառն՝ զարաբէնշան նշան յաղթութեան առաջի աչաց առնանէին : Իբրեւ 'ի պարտութիւն մատնեցան Արաբացիքն, առաջի կային զնդին յուդայեան, եւ հնազանդեալ՝ առաջի անկեալ զաջիս հաստատել խնդրէին · եւ խոստացան եւս խաշինս տալ նոցա, եւ 'ի բազում պէտս պէտս օգ-
12 տակար լինել նոցա : Խորհեցաւ Յուդա՝ եթէ շատ ինչ իբր են յորում օգուտ են նոքա նոցա · յանձն առ, նկրեաց եւ արար ընդ նոսա խաղաղութիւն · նոքա իբրեւ զաջիս հաստատեցին, յիւրաքան-
13 չիւր բանակս սփռեցան : Այլ եւս ապաստան եղեն

'ի կողմն մի, զքաղաք մի ամրացեալ պարսպօք · լեալ այլազգեաց խառնիճաղանճ ազգաւն բնակեցեալ զօրք · Կասոյ անուն, եւ զայն պատուեալ պաշտպանեալ պահէին · Իսկ որ 'ի Ներքս անդ էին՝ 14 'ի պարսպացն ամրութիւն յուսացեալ էին, եւ 'ի համբարոցն բազմութիւն հայէին · հպարտագոյն արհամարհանօք ընդ Յուդա եւ ընդ զօրսն հայէին, եւ բանիւք եւս նախատանաց կոխծելեալ հայհոյէին զնոսա, եւ խօսէին զայն ինչ՝ զոր ոչ էր արժան · Իսկ Նոքա զամենակալն զմեծն 15 զՏէրն երկնից եւ երկրի օգնական կոչէին · որ առանց խոյոց մանգղանեաց մեքենայից զԵրիքովն կործանեաց 'ի ժամանակս Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ · խումբ արարին, առ հասարակ 'ի վերայ պարսպացն զազանաբար յարձակեցան, հասին 16 առին զամրացեալ քաղաքն կամօքն Աստուծոյ · Եւ անդ 'ի նմա բազում կոտորածս զօրացն գործեցին, մինչեւ ծովակն որ զնովաւ շուրջ էր · զի էր ինչ որչափ քան զերկուս վտաւանս, խառնեալ արեամբ երեւէր · Եւ անտի պարզեցան 17 մեկնեցան 'ի կողմն Քարաքի, իբրեւ վտաւանօք հինգ հարիւր եւ յիսուն, առ անուանեալ տուբեական Հրէայսն մերձաւորսն · Եւ անդ զառա- 18 նէին զՏիմոթէոս՝ ոչ ինչ գործ 'ի ձեռս յաջողեալ · լուծեալ չուեալ 'ի գործութենէն իւրմէ · սակայն թողեալ էր պահապանս զօրս 'ի տեղւոջ միոջ ուժգին ամրացեալ · Այլ Դոսիթէոս եւ 19 Սոսիպատրոս՝ որք հզօրք զօրավարք 'ի Մակաբայեցւոց գնդէ անտի, իբրեւ արտաքս ընդ զօրսն ելեալ չոքեին գնդաւն իւրեանց, եկին զեղեցան ամրոցն այնմիկ, հարին սպանին կոտորեցին 'ի նմա իբրեւ աւելի քան զտասն հազար այր · Իսկ Մակաբեան զզօրն ամենայն 'ի գունդս գունդս 20 բաժանէր, եւ ինքն իւրով գնդաւն 'ի վերայ Տիմոթէոսի հասանէր · եւ զնովաւ էին զօրք վահան 'ի ձեռին երկոտասան բիւր, եւ հեծեալք իբրեւ երկու հազար եւ հինգ հարիւր · Տիմո- 21 թէոս իբրեւ զգայր զարշաւանն Մակաբայեցւոց 'ի վերայ Նորա, արձակեաց վաղվաղակի զկահ եւ զգանձ եւ զկին եւ զմանուկ զօրացն որ ընդ իւր էին, յամուր անդր կառնայեցւոց յուղարկէր · եւ ինքն ամուրն անհնարին էր առ պաշարել վասն դժուարամատոյց նեղութեան ամրութեան վայրացն · Այլ իբրեւ երեւեցաւ գունդն յու- 22 դայեան, յառաջ գնացեալ ահաւն զօրքն թշնամեացն · զի ահ ամենակալին 'ի վերայ անկեալ, տեսութեամբն անդէն եւ անդ մրրկեալ ընդ միմեանս պղծէր պղտորէր, եւ առհասարակ ընդ ամենայն կողմանս 'ի փախուստ դարձուցանէր · Եւ այնք բազում էին՝ որ առ ահին յիմարութեան

23 ընդ իւրեանց զէնս եղանէին · Իսկ գունդն յուդայեան սաստկագոյն հալածանօք բուռն 'ի վերայ եդեալ զփախստեայսն առնէր, խառն խոցել՝ խառն հարկանել · 'ի նմին տեղւոջ սատակս արկանէին իբրեւ երեք բիւրս այր պատերազմի 24 'ի մարտնեկ զօրէ անտի · Եւ ինքն Տիմոթէոս դիպէր առաջի գնդին Դոսիթեան եւ Սոսիպատրեայ · Արդ 'ի ձեռն եկեալ նոցա՝ աղաչէր զնոսա մեծաւ զիւրութեամբ թողուլ զնա կենդանի · զի ասէր · Ծոյ՝ բազմաց 'ի ձեռս են ընտանիք առ մեզ եւ եղբարք · զամենեսին զնոսա ողջս բովանդակս փոխանակ միոյ գլխոյս իմոյ 'ի ձեզ արձա- 25 կեցից · Եւ այնու բանիւք հաւատացեալ, փոխանակ իւր զբազումս արձակեցին, թոյլ ետուն 26 նմա վասն եղբարցն փրկութեան · Նա իբրեւ եւ անկաւ յամուր անդր, եկն 'ի ընթ 'ի Նաբընչանան վերայ, ած կոտորեաց յայնցանէ զօր խառնացաւն արձակել աւելի քան զերկուս բիւրս մարդկան ·

27 Ապա նոյն հետայն արշաւեցին 'ի քաղաք մի Ի ամուր Եփրոն անուն, յորում էր բնակեալ ինքնին Լիւսիաս · Եւ զօրաւորք բազումք արտաքոյ պարսպացն պատուանն յամուրն եւ 'ի հանդերձ մեքենայից նետիցն եւ 'ի զինուն պատրաստութիւն հաստատեալ կային, մաղխաբազոյն ներ- 28 քուստ արտաքս մարտնչէին · Իսկ սոքա զամենակալն հզօրն յօգնականութիւն կոչէին, որ կա- [illegible]

29 [illegible]

30 [illegible]

31 [illegible]

ԺԲ. 13. Միւս օր. Գնկասոյ. Հելլէն ընթեռնումք յունին ὄνομα δὲ Κάσπιν.

24. [illegible]

26. [illegible]

27. [illegible]

ԺԲ. Այլ իբրեւ կատարեցաւ սուրբ պենտակոստէ- 32
աւուրն, գնացին նոքա 'ի վերայ Գորգեայ, որ
կողմնապահ կայր կողմանցն Եդովմայեցւոց։ Նա 33
ել ընդ առաջ նոցա երեք բիւրուք փոխանաւոր
զօրու, եւ չորեք հազարօք հեծելազօր գնդաւ։
Իբրեւ յարձակեալ յայնկոյս միմեանց ընդդէմ նա- 34
հատեցան, դէպ եղեւ սակաւուց յեբրայեցւոց
գնդէ անտի անկանել 'ի մէջ երկուց ճակատուցն։
Դոսիթէոս ոմն անուն 'ի տուբինեանցն գնդէ 35
անտի, այր հզօր սպառազէն պատերազմող, յար-
ձակեցաւ գայր 'ի վերայ Գորգեայ. եւ այն ձեռ-
կամէր զանօրէնն ձերբակալ կալեալ կալեալ
առաջի մակեդոնացւոց գնդին պատերազմ մատու-
ցանել. եւ անտի փութալով մի 'ի Թրակաց գնդէ
անտի զսա հարկանէր, 'ի վայր քարշէր, եւ ըզ-
Գորգեայն 'ի ձեռաց նորա թափէր, մազապուր զե-
րծեալ յամուրն Մարիսէն փախստական անկա-
նէր։ Այլ եզրեանց իբրեւ երկայնագոյն լինէր 36
նոցա մարտ պատերազմի, եւ բազում կոտորածք
'ի մէջ լինէին, յայնմ ժամանակի Յուդայն Մակա-
բայեցւոց զամենազօրն զամենակալն Աստուած
յօգնականութիւն կոչէր, երեւել առաջնոր-
դել պատերազմին. եւ այնուհետեւ խրախոյս բար- 37
ձեալ հայրենեաց բարբառովն, ձեռն 'ի գործ ար-
կանէին. եւ 'ի նմին ժամանակի զԳորգի հանդերձ
զօրուն 'ի փախուստ դարձուցանէին։ Եւ Յուդա 38
զզօրսն առեալ, 'ի քաղաքն մի Ոդողամ անուն հա-
սուցանէր. եւ իբրեւ շաբաթն մերձենայր՝ ըստ
իւրեանց օրինացն սրբեալք եւ լուացեալք ըզ-
շաբաթն անցուցանէին։ Ի վաղիւ անդր գային 39
ընդ կողմն հրէաստանի՝ ամփոփել զմարմինս ան-
կելոցն 'ի պատերազմի, եւ ազգայինն եղբարբք
հանդերձ յիւրաքանչիւր շիրիմս առ հարսն իւ-
րեանց ծածկէին։ Եւ իբրեւ հասանէին 'ի ճա- 40
կատուն անդր, գտանէին զիւրեանց եղբարց
զխոցեալսն, եւ 'ի ներքոյ հանդերձից նոցա յա-
ռուէթ տուրս եւ բժժանս յամնոյն կռոց.
օրինազանութ առնէին. ուստի մահուանանդ զոր-
չէին սրբեալքն, եւ զհեբրայեցիսն յայնմանէ գոր-
ծոյ ամենեքին 'ի բաց մերժէին։ Արդ իբրեւ
զայն գտին, առաւելին 'ի միտս իւրեանց եթէ
կոտորած նոցա յայնց պատճառաց լեալ իցէ։
Արդ ամենեքին առ հասարակ օրհնէին զարդար 41
զդատաւորն զՏէր, որ զգաղտնի ծածկեալսն 'ի
յայտնութիւն դարձուցանէ. եւ անկեալ խըն- 42
դրուածս առնէին, զեղեալ անցեալ զմեղսն զայն
սրբէ մաքուր թողուլ նոցա։ Քաջին եւս Յուդա
մխիթարէր զզօրսն, եւ աղաչէր զգոյշ լինել վասն
նորին մեղաց. զի ձեռամբ աչօք տեսէք, ասէ,
զպատահումն եղելոյ վասն մեղացն եղելոց։ Քա- 43
ջութեամբ խորհրդովք չորս տասանս կշիռս ժո-
ղովէր, եւ տայր տանել յԵրուսաղէմ՝ մատու-
ցանել պատարագս վասն մեղացն. կարի բարւոք
իմաստութեամբ. զի վասն յարութեան մեռելոց
44 խորհեալ առնէր զոր առնէր։ Զի եթէ յարու-
թեան ակն ոչ ունէր անկելոցն 'ի պատերազ-
մի, զուր տարապարտուց լինէր վասն մեռելոցն
45 աղօթս մատուցանել։ Այլ հայէր նա ուղիղ.
Ննջեցելոցն գեղեցիկ պահեալ զշնորհսն պար-
46 գեւաց. սրբութեամբ քաջութեամբ վասն մեռե-
լոցն զմատու առնէր այց լինել մեղացն թողու-
թեան։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Յամին հարիւրորդի քառասներորդի իններոր- ԺԳ
դի դէպ եղեւ առ ժամանակօքն Յուդայ, եկն
2 Անտիոքոս բազում զօրօք՝ Լիւսիաւ հանդերձ 'ի
հրէաստան՝ մետասան բիւրու փոխանաւոր զօ-
րօք, հինգ հազար եւ երեք հարիւր հեծելազօր
գնդաւ, եւ քսան եւ երկու փղօք եւ երեք հա-
3 րիւր գերանդաւորն կառօք։ Անկեալ էր եւ Մե-
նոն 'ի նոսա 'ի խելս կերպարանեալ՝ իբրեւ թէ
բարեխօսէր 'ի խաղաղութիւն աշխարհին, բայց
սրտի խորհրդով ցանկացեալ էր քահանայապե-
4 տութեան աշխարհին։ Իսկ արքայ՝ արքայից ար-
քայ՝ յոյժ յուզեաց զբարկութիւն բարկու-
թեան Անտիոքայ 'ի վերայ անօրէն Մենոնի. մա-
նաւանդ Լիւսիաւ եւս ցուցանէր, թէ սա է պատ-
ճառք ամենայն չարեաց որ լինէին յաշխարհի
անդ. հրամայէ տանել ըստ օրինի 'ի նմին տեղւոջ
5 կախել կորուսանել։ Եւ էր 'ի տեղւոջ անդ աշ-
տարակ մի յիսուն կանգուն լինելով՝ լի մոխրով,
6 զարծած բոլորշի յամենայն կողմանց, զսուն առ
'ի չեղ 'ի ներքսագոյն 'ի մոխիր անդր առ լինի չի-
նեալ. յայն արկանէր զխստասիրտ ամբարշտն,
եւ կամ զայլս այլոց մեծամեծ չարեաց ընկե-
նուլ, հասարակ համամտութեամբ շուրջ լինել
7 մեծ ձեռն մատուցեալ։ Այսպիսի օրհասաւ հրա-
8 մայեցին զանօրէնն Մենոնի 'ի մէջոյ ջնջել, զի մի հո-
ղոյ եւ մի պատանաց յիւրում բնակութեան աշ-
խարհին մի արժանի լիցի։ Քանզի բազում չա-
րիս էր ցուցեալ նորա 'ի սեղան անդր, ուր հուրն
սրբութեան կայր եւ մոխիրն. վասն այնորիկ
մոխրահեղձոյց մահու զպատուհասն իւր վախճա-
9 նէր։ Անտիոքոս արքայ՝ առաւել փքացեալ
խորհրդովք՝ գայր պատրաստեալ չարաչար առն-
ջենս քան զոր առ հարբն եղեն՝ հասուցանել 'ի
10 վերայ հեբրայեցւոց։ Իբրեւ զայն լուաւ Յուդա,
պատուէր տայր ժողովրդեանն զցայգ եւ զցերեկ
կարդալ առ Տէր, զի որպէս այլ երբեք, եւ արդ
11 օգնական լիցի այնոցիկ՝ որ 'ի հարցն օրինաց եւ
'ի սրբոյ տաճարէն մերժել կամին, եւ մի յանձն
12 առնէ հեթանոսաց անօրինաց 'ի ձեռս առնուլ։ Իբ-

ԺԲ. 36. Ոմն օր. Այլ եզրեայ նոցա։

լաւ ամենեքին առ հասարակ մարմնաւորութեամբ
յայսմ ախտի կային արտասուօք եւ սգաւորք,
առաջի անկեալ թաւալէին անդադար զերիս ա-
ւուրս, մխիթարեալ զնոսա Յուդա անձին զգաւ-
եւ։ Բայց ինքն առանձին զծերունիսն ժողովեալ ա- 13
ռանձինն 'ի խորհուրդ մտանէր. Պնդեսցուք, ա-
սէ, զպատերազմ՝ մինչ չեւ զօրաց թագաւորին 'ի
ներքս 'ի Հրէաստան մտեալ է. եւ մեք եկեսցուք 14
քաջութեամբ կամօքն Աստուծոյ՝ մահու չափ
մարտնչել 'ի վերայ օրինացն, քաղաքին եւ տա-
ճարին՝ աշխարհի եւ ազատութեան։ Երթեալ զայն
առեալ, անդէն փողփողեալ 'ի կողմն Մոդինիմ
քաղաքի զօրօքն հանդերձ. բանակ հարկանէր,
զնշան բաշխէր, յանձն առնէր Աստուծոյ զանձն 15
եւ զզօրսն եւ զյաղթութիւն գործին։ Եւ առնոյր
զընտրեալս ընտիր ընտիր երիտասարդ վառե-
լովք, անկանէր գիշերի ընդ բանակս թագաւո-
րին 'ի ներքս զօրահանգիստն, կոտորէր զգիշերա-
պահս զանապահս իբրեւ չորս հազար այր, եւ
զգլխաւոր փղացն փղապանաւն հանդերձ ան-
դէն սպանանէր. եւ այնպէս զզանազանսն տա-
տանեալ՝ այրեկն գնէր։ Յայնմ ժամա- 16
նակի զամենայն բանակն խռովութեամբ եւ զա-
րհուրութեամբ լնոյր. եւ ամենեքին լքեալք եւ լու- 17
ծեալք եւ պարտեալք եւ տարակուսեալք՝ յոյժ
տատանման հասանէին։ Իսկ թագաւորին՝ փոխան 18
յերկնից ողորմութեանն՝ տեսանէր Հրէիցս
քաջարութեան քաջութեան զերկրայնեցուցեալ
զնոցին առնոյր, խելօք մեքենայիւք փորձ փոր-
ձէր, եւ 'ի կորուստ եղանէր։ Եւ 'ի Բեթսուր առ- 19
պատակեալ՝ արագ սպանանէր պաշարմամբ մտա-
ցանէր, առկայծ եւ անդ յարձակեալ մարտա-
ցեալ 'ի պարտութիւն մտանէր. զի որ 'ի ներքս 20
անդ կէին, ինքնին Յուդա նոսա եւ զէն եւ համ-
բարս ընդ աներեւոյթ կողմանս 'ի ներքս մտա-
ցանէր։ Այսոց խորհրդոց առ թշնամին անդր՝ 21
Ռոդոկ անուն 'ի Հրէից զնդէ անտի մատն եւ
դաւաճան լինէր. քննեցաւ, խնդրեցաւ, գտաւ,
պատժեցաւ, 'ի սուր սատակեցաւ։ Երկրորդ անգամ 22
զգուշութեան եղեւ ամբոխականացն բանութիւն
թագաւորին, ասէ՝ թողեալ զգլխաւորութիւնն՝
նենգաւ ջանալ ընդ ամբոխանան. դաշինս կապէր
եւ յանձնեալ առնէր զանուրսն։ Անդէն անդուստ 23
յարձակէր 'ի կողմն յուդայեանց, եւ յերկո-
ցունց կողմանց 'ի պարտութիւն մտանելով փա-
խուցեալ գնայր։ Ապա ազդ եղեւ նմա մերկացին
զնոյն Փիլիպպեայ, զի ըմբոստութեամբ ապստամբ
'ի վերայ իրացն արքունի հասեալ յԱնտիոք յաշ-
խարհի. լուեալ լսաւ սրտմտեցաւ, աղաչեալ
զերդումեցին եւ հաւանեցաւ նոցա. ուխտ եդ,
երդմունս արար՝ զամենայն իրաւունս նոցա անդ-
րէն դարձուցանել. զխաղաղութիւն հաշտու-
թեան 'ի մէջ հաստատեաց, մատոյց պատարագ
եւ մեծարեաց զտաճարն. 'ի գութ եկն քաղաքա-
թեան մարդասէր լինէր ընդ ամենայն տեղւոյ
24 նոցա։ Փառաւորեաց զՄակաբէ, եւ Հեգեմոնիդէն
եւս կացոյց զնա 'ի վերայ նոցա քան զառաջինն.
եւ եթող անդ զօրավար 'ի վերայ աշխարհին
25 զՀեգեմոնիդէս 'ի Պտղոմայիդէ մինչեւ 'ի Գերարս. ինքն
եկն եմուտ 'ի Պտղոմայիս։ Բարկացեալ յոյժ էին
քաղաքացիքն վասն ուխտին հաշտութեան, ո՛չ
հանդուրժէին, այլ 'ի նմին խռովութեան կային,
զի անդրէն լուծցէ զհաշտութիւն հաւանու-
26 թեանն։ Մատեաւ ինքնին Լիւսիաս, առաջի ե-
կաց, խոնարհաբար հաւանեաց զփոխան, մեղմա-
ցոյց. դարձ արար անդրէն 'ի կողմանս Անտիո-
քացւոց։ Այն արշաւանն տարապատոկի թագաւո-
րին՝ այսպիսի դարձիւ վճարեցաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Յետ երից ամաց ժամանակի գէտ եղեւ զի- 14
մէ Դեմետրեայ Սելեւկեանց 'ի վերայ Տրիպոլեց-
ւոց ընդ երկրաքաղաքեան նաւահանգիստ՝ մե-
2 ծաւ զօրու, բազում զօրք 'ի ներքս յաշխար-
համիջի անդր արշաւել, մերժել զԱնտիոքոս եւ
3 զնորուն եպարքոս Լիւսիաս։ Ալկիմոս ոմն անուն
էր քահանայապետ լեալ յառաջ, կամօք իւրովք
աղտեալ զառաջինն խառնակութեամբ ժամա-
նակաց. խորհեցաւ 'ի միտս իւր եւ ասէ՝ թէ
ապակա եւ է, ամենայն անհնար է նմա գտանել
փրկութիւն, եւ ոչ այլ դիւր նմա մերձենալ առ
4 սեղանն սրբութեան։ Եկն եկաց առաջի արքային
Դեմետրեայ 'ի հարիւրորդի յիսներորդի յառա-
ջնումն ամի, մատուցանէր նմա պսակս ոսկիս եւ
արմաւենիս, եւ ոստս թալլ 'ի պատուի մեհե-
նին. եւ զայն օր լուռ լինէր. բայց ժամանակի
պատահէր խորամանկութեանն ողորմելի զտա-
նելոյ։ Երբեւ գէտ եղեւ որ մի 'ի խորհուրդ կո-
չել զնա Դեմետրեայ, ակաւ հարցանել զնա ար-
քային. Ընդէ՞ր, յԻնչ կամս, յԻնչ խոր-
հուրդս կան ընդ մեզ Հերբայեցիքդ՝ որ 'ի Հրէաս-
6 տանի են։ Ասացեալ նա պատասխանի. Ասիդեա-
ցիքդ որ անուանեալ են 'ի մէջ Հրէիցդ՝ որոց առա-
ջնորդ եւ զօրավար Յուդա Մակաբէ հանդերձա-
կեալ է, զօրաժողով են, 'ի մարտ պատերազմի
պատրաստեալ են, յաւէտ հանապազ զխռովս
նոցա, եւ ոչ տան խաղաղութեամբ հանդարտել
7 Զերում արքայութեանդ։ Վասն այսորիկ ես սա-
կի թողեալ 'ի բաց զփառսն հայրենի՝ զքահա-
8 նայութիւն, եկեալ հասեալ եմ առ քեզ. նախ
վասն իրացս արքունի պատուութեամբ յա-
[illegible]

խորհուրդս խաղաղութեան եւ կամս մարդասէրս
ունիք, զայն ամենայն տեղեկացեալ գիտեմ.
այլ մինչ Յուդա կենդանի է՝ անհնար է 10
խաղաղութիւն առնուլ իրաց աշխարհին ՚ի հրէաստանի:
Իբրեւ նա այսպէս ասաց, խօսել վասն 11
նորա, այլ աւագանին որ թշնամութեամբ ոխս
պահէին Յուդայ, առաւել եւս շուրջ զայրացուցին
զթագաւորն. մինչ անդէն փութապէս հրա- 12
մայեաց կոչել զփղապետն Նիկանովր, եւ զօրս
՚ի ձեռն, եւ կացոյց սպարապետ կողմանցն հրէաստանի.
արձակեաց մեծաւ հանդերձանօք, բա- 13
զում պատուիրանօք զի զՅուդա ինքնին ՚ի գըլխովին
զրահմբ սպանանել, եւ զզօրսն ամենայն
յայսկոյս յայնկոյս ցրել. անդ կացուցանել
զԱլկիմոս քահանայապետ մեծի տաճարին: Եւ ոյք
որ ՚ի հրէաստանէ անտի ազգքն փախստական 14
գնացեալ էին վասն Յուդայ, զայլն պատահեալք՝
եւ անդէն խառնէին ՚ի զօրսն Նիկանովրայ.
զչարեացն թշուառութիւն՝ իւրեանց փառաւորութիւն
համարէին: Արդ իբրեւ լսէին 15
զՆիկանովրայ զարշաւանն եւ զայնչափ յարձակումն
հեթանոսաց, հող ՚ի գլուխ լինէին, առաջի Թաւալէին՝
որ իսկզբանէ յաւիտենից հաստատեաց
զիւր ժողովուրդ, եւ յամենայն ժամանակի յայտնապէս
ձեռնկալու լինէր իւրոյ վիճակին: Իբ- 16
րեւ հրաման ետուր զօրավարն՝ փութանակի ընդ-
առաջ եկեալ նմա ՚ի գեղ մի Դեսսաւ անուն՝ Սիմա- 17
ւոն եղբայր Յուդայ, ՚ի դիմի հարեալ Նիկանովրայ,
եւ սա փոքր մի ՚ի նիզակակցացն յանդգնութենէ
՚ի պարտութիւն մատնեալ: Սակայն 18
լուեալ էր Նիկանովրայ զարանցն քաջութիւն,
եւ զմարտ պատերազմի ՚ի վերայ աշխարհին ճըգնաւոր
քաջութեամբ, երկնչէր զիրս դատաստանին
արեամբ վճարել. վասն այսորիկ յղեաց 19
կոչեաց նա զՊոսիդոնիոս եւ զԹէոդոտոս եւ
զՄաթաթիաս, տալ եւ առնուլ՝ եւ կալ դաշինս:
Իբրեւ բազում աւուրբք եւ խորհրդովք ՚ի մէջ 20
լինէին, եւ ՚ի բազում եւս զօրագլուխն զխորհուրդն
ածէր, եւ զօրքն եւս միաբանութեամբ
միով հաւանութեամբ զհաշտութիւն յանձն առնուին,
եդին զուխտն առաջի՝ եւ դաշինս կալ- 21
ցին. ժամադիր լինէին միմեանց, յորում աւուր
՚ի մի վայր հասեալ զուխտն հաստատեսցեն.
եկին առ միմեանս, աթոռս արկին, խորհուրդ
խորհեցան, դաշինս կալցին: Յուդա հրաման 22
ետ իւրեանց զինելն՝ վասն պատրաստել՝ զարթնամտաւ
լինել, զի մի գուցէ չարագործութեան
նենգ ՚ի թշնամեացն լինիցի. եւ այնպէս
զգուշութեամբ գործէին դաշինս ընդ միմեանս
հաստատէին: Եւ մնացեալ էր յԵրուսաղէմ ոչ 23
ինչ անկարգ եւ անօրէն գնացիւք. զայն որ խառնիճաղանճ
զօրս յինքն կուտեալ էր՝ յիւրաքանչիւր
տեղիս արձակէր. եւ ունէր Նիկանովրս 24
զՅուդա գրգանօք փափկութեամբ եւ մտադիւր

25 սիրով: Աղաչեաց կին առնուլ ՚ի նմանէ, զի գութ
անկցի եւ զաւակ խառնեսցի. յանձն առ Յուդա,
հաւանեցաւ, հաստատեաց, ընտանեցաւ:
26 Իբրեւ ետես Ալկիմոս զնոցա ընդ միմեանս հաւանութիւն,
եւ դաշինք որ ՚ի մէջ կալցան,
վարեաց եկն փութապէս առ Դեմետրիոս. ամբաստան
լինէր զՆիկանովրայ, եւ ցուցանէր՝ ստաբանոյն
այլամիտ խորհուրդս ունել նմա ընդ
օրէնս աշխարհի. զի զխռովարարն իրաց աշխարհի՝
յորդեգիրս առեալ ժառանգ՝ իւր անձին փո-
27 խանակ կացուցանէ: Իբրեւ լսէր զբանս անօրէն
բանսարկուին՝ ՚ի սրտմտութիւն բրդեցաւ Թագաւորն.
հրաման ետ Թագաւորն հրովարտակս
տալ. յայտ առնել թէ չէ հաճեալ ընդ դաշինս
հաւանութեանն: Ի նմին հրովարտակի հրաման
տայր՝ կապեալ ոտիւք եւ կապեալ ձեռօք տալ
28 ածել զՄակաբէ ՚ի քաղաքն Անտիոքացւոց: Իբրեւ
այս ամենայն ազդ եղեւ Նիկանովրայ, խոնարհեալ
կործանեալ՝ կայր տրտմեալ ՚ի միտս
իւր եթէ ստութիւն ինչ մտցէ ՚ի դաշինս անդր,
եւ ուխտքն եղիցին տարապարտուց. յոչ ինչ
29 վնասու ՚ի վերայ առնն արդարոյ: Բայց քանզի
զհրաման ինչ ոչ անցանել բառ Թագաւորին,
պատեհ առնէր մարթանօք զհրամանն կատարել:
30 Իսկ Մակաբէոս՝ իբրեւ ետես յայլատարազութենէ
մատուցեալ զՆիկանովրս, եւ զօրէն նուաճութեանն
խստագոյնս եւ չնականագոյնս մերձենալ
նորա ՚ի նա, ոչ բարւ համարեցաւ զյանդգնութիւնն
Նիկանովրայ. անդէն յանդիման նորա
շատ զէք ընդ իւրեաւ չփոթեաց, եւ ինքն ել
31 գնաց յերեսաց Նիկանովրայ: Իբրեւ ետես Նիկանովր,
թէ այնպէս զձեռաց ոչ կարաց ածել
զայրն որպէս կամէր, եկն եհաս ՚ի վերայ քահանայիցն
՚ի տաճարն սրբութեան՝ մինչ դեռ նոքա
զպատարագսն մատուցանէին, առնէր նո-
32 ցա՝ զայրն ՚ի ձեռս տալ փութապէս: Նոքա երդմամբ
հաստատեցին՝ թէ ամենեւին զայն այր եւ
տեսեալ չէր մեր. ձգեաց զձեռն իւր ՚ի տաճար
33 անդր, եւ այսպէս երդուաւ. Եթէ ոչ կապեալ
ոտիւք եւ ձեռօք զՅուդա ՚ի ձեռս իմ տայցէք,
զայդ տաճար Աստուծոյ հարթ յատակ արարից,
եւ զսեղանդ կործանեցից, եւ զտաճարդ զայդ՝
34 նուիրեալ արմզդական զեւն հաստատեցից: Եւ
զայս իբրեւ ասաց՝ ել գնաց: Քահանայքն ձեռս
բարձին յերկինս, կարդային առ որ յամենայն
ժամանակի օգնական եւ պաշտպան լինէր ազգին
35 իւրեանց՝ եւ ասէին. Դու Տէր ամենայնի, անկարօտ
յամենայնէ, որ ամենայնիւ. քեզ կամք այնպէս
եղեն, հաստատել զտաճար ընակութեան

ԺԴ. 30. Մեր օր. մատուցեալ զնա Նիկանովրայ կամ մատուցանէ զՆիկանովր, կամ մատուցանէր զնա Նիկանովր:

լոյ 'ի մէջի մերում․ եւ արդ յամենայնի սրբութեանց, 36
Տէր, պահեա դու յանխախտ զայս նորոգեալս
սրբութեանց զտաճար քո։ Ռազիս 37
ոմն անուն 'ի ծերակոյտ ժողովրդենէ անտի 'ի
զօրացն Երուսաղեմի` այր ընկերասէր, մարդասէր
յոյժ, բարենշան բարեհամբաւ, բաւ խնամոռ
մտաց` հայր կարդացեալ հրէայեցւոց։ Զի 38
յառաջ ժամանակի անդ` զանխառն զանապակ
օրէնսն օրինադիր լինէր հրէութեան, դատով եւ
մարմնով յառաջ տուեալ էր զանձն ամենայն
ազատութեան։ Իբրեւ կամեցաւ Նիկանովր յայտ 39
յանդիմանութեամբ զթշնամութիւն յայտնել
զոր ունէր ընդ հրէայսն, հատոյց զօր աւելի քան
զհինգ հարիւր, երթալ 'ի բուռն առնուլ զնոսա․
զի այսպէս ասաց, եթէ այդք եւս առաւելեալք 40
դարձցին, գործ մեծ գործեսցէ 'ի վերայ քաղաքին։
Իբրեւ հասին զօրքն, զաշտարակն պատեցին, 41
եւ 'ի վերայ զրանն դուռն գործեցին․ հայն
տայքն մեռանել հուր մատուցանել` զի զդրունսն
հրձիգ արասցեն։ Իբրեւ այնչափ 'ի փորձ տագնապի 42
մտանէր այրն, ոչ առնէր, անձին հրամայեր,
զնէր սուսեր ընդ որովայն, կամէր ազատորէն
մեռանել քան անկանել 'ի ձեռս անօրինաց,
եւ պղծել զանձին ազնուութիւն․ եւ որպէս 43
աճապարեալ 'ի նեղքս երթայր վասն հապճեպի,
եւ զօրացն ընդ դրունսն խուժելոյ, կամէր
ելանել 'ի վեր եւ զանձն 'ի բարձուէ ընդ պարիսպն
հոսել։ Նոքա իբրեւ յետս կացին այսր 44
անդր խուռնակեցան, եւ 'ի նմանէ ամբոխն փորատեցաւ,
եկն զաւակըն եւ չոգաւ գլխովին․
եւ կանգնեցաւ անդրէն, մինչդեռ զօրն եւ ոգին 45
անդէն կային․ եւս յայս անդր զայրացեալ էր բարկութեամբ,
մինչեւ արիւնն դունդադունդ որտայր
հոսէր եւ վէրքն չարաչար պատառեալ
էին, եւ ամբոխն առաջի անդ յայսկոյս յայնկոյս
փարատէր։ Ել եկաց 'ի վերայ վիմի միոյ, յանդիման 46
կողմանցն երկոցուն․ խանձարեցաւ սա
'ի գերեխ իւր զաղխն արեամբն հանդերձ, եւ
ցցց 'ի վեր յերկինս, կարդայր զՏէր կենդանութեան
զոգւոց եւ զմարմնոց` եւ ասէ․ Զայն հատուցումն
հատուսջիր դու նմա։ Եւ նա զայս
օրինակ փոխեցաւ յաշխարհէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Իսկ Նիկանովր` իբրեւ ազդ եղեւ նմա վասն 1
յուդայեանց 'ի կողմանսն շամրոնայեցւոց, խորհեցաւ
պատրաստեցաւ յաւուր պահոց շաբաթու
անկանել 'ի վերայ․ եւ հրէայքն` որ ընդ 2
նմա էին, բռնադատեալ տանէր Նիկանովր, սկըսան
աղաչել եւ ասել․ Բնաւ քեզ, Տէր, մի այդպէս
խիստ եւ խժդժայ կատարեր զկամս քո․
տուր փառս, եւ զեր պատիւ աւուրն` որ
պատուեցաւ 'ի պատուի հանդիսական յամենակալ
3 սրբոյն։ Ոկաւ անզգէն հարցանել անօրէնն եւ
ասէ․ Եւ զոյ Աստուած ամենակալ յերկինս` որ
հրամայեաց ձեզ փախուկ ունել զօրն շաբաթու։
4 Նոքա պատասխանի ետուն եւ ասեն․
Այո, զոյ Տէր ամենազօր կենդանի, որ հրամայեաց
փախուկ ունել զեօթներորդ շաբաթուց։
5 Եւ ժամանակում ասէ արհամարհանօք, ասէ․
Հզօրն երկրիս է, որ ասէ գործել զինու եւ զօրդու
եւ գործել զգործ արքունի։ Եւ սակայն ոչ
6 մեղանչաւ անօրէնն 'ի հզօրութենէ անտի։ Եւ
Նիկանովր ամենայն հպարտութեամբ խրոխտաբանեց
զնոցելով, համարէր հասանել 'ի վերայ
յուդայեանց, հասանել տանել եւ 'նշան յաղ-
7 թութեան կանգնել։ Իսկ Մակաբէոս յամենայն
ժամ յուսացեալ էր 'ի Տէր, որ հանդերձէր զօգ-
8 նութիւն իւր ոչ առնէր պակաս 'ի նմանէ․ մխիթարէր
զայնոսիկ որ ընդ իւր էին, մի ահաբեկանել`
մի զանգիտել յանօրէն հեթանոսաց․ յարձակել
եւ զնել 'ի մտի զգործոն քաջութեան զառաջինն,
եւ որ օգնականութիւնն ձեզ յերկնից
գտան․ եւ արդ ակն ունել զնոյն 'ի Տեառնէ զյաղ-
9 թութիւն եւ զմխիթարութիւն։ Եւ մխիթարէր
զնոսա յօրինացն եւ 'ի մարգարէից, առ յիշեցուցանել
նոցա զմարտ պատերազմաց որ 'ի ձեռս
10 նոցա կատարեցաւ․ անդստին յօժարագոյնս
եւս առնէր զնոսա, զհեթանոսացն եւս սաստիկս
'ի մէջ բերելով․ եւ զուխտսն անցանել
11 եւ զերդմանցն անարգել․ եւ զմի մի 'ի նոցանէ
սառուցեալ վառէր մխիթարութեան բանիւք․ քան
զինուքն` ահեղ եւ ասպարօք։ Եւ երազ եւս
սկսաւ պատմել նոցա արժանի ժամանակին, զի
12 տանել զուարթացոյց զամենեսեան․ եւ էր տեսիլ
երազոյն օրինակ այս․ Ոնիա ումն` որ յայնժամ
լեալ էր քահանայապետ, զեղեցիկ հայելով,
չքնաղ տեսանելով, հեզ բարուքք եւ հանդարտ
սրտիւ, եւ եկեալ խօսս արկանէր գեղեցիկ,
որպէս սովոր էր 'ի մանկութենէ, զամենայն զանձին
քաջութենէ․ համբարձեալ զձեռս իւր աղօթէր
'ի վերայ ազգացն հրէայեցւոց համա-
13 սեռութեան։ Այսպէս զարմանալ տեսանէր զծերու-
թիւն փառաւորութեան զարմանալի եւ կարի վայելուչ
իմն, որ շուրջ զնովաւ բակ առեալ ունէր․
14 եւ ասէ․ Անդուստ խօսել սկսաւ Ոնիա եւ ասէր․
Եղբայրասէրս այս, սա է որ բազում աղօթս
անդադար յաղօթս մատուցանէ Աստու-
15 ծոյ, Երեմիա մարգարէ Աստուծոյ։ Եւ ձգեր
զաջ ձեռն իւր Երեմիա, եւ տայր ձեռն 'ի ձեռն
Յուդայ սուսեր մի ոսկեհանդերձ, եւ ընդ տալն
16 ասէր այսպէս․ Առ զսուսերդ զայդ սուրբ` պարգեւ
'ի Տեառնէ, զի զովաւ սատակեսցես զթշնա-
17 միս ամենայն։ Մխիթարեցան 'ի բանից անտի
Յուդայ` 'ի զօրեղ եւ 'ի գեղեցիկ, եւ բարձրացան
յոյժ քաջալերութեամբ, եւ անձինք երիտասար-

գոյ վերստին նորոգեցան։ Եդին 'ի մտի այնու-
հետեւ ոչ այսր անդր ասպատակել, այլ հաստա-
տուն զօրու 'ի բուռն հարկանել. յենուլ 'ի համբե-
րութիւն, մտանել 'ի պատերազմ. ժամանել
զանուն քաջութեան, հաստատել 'ի վերայ իրաց
ուխտին հաւատարմութեան. առնուլ յանձն ըզ-
ճգնութիւն 'ի վերայ քաղաքին, 'ի վերայ կանանց 18
եւ մանկանց եւ եղբարց հարազատաց եւ 'ի վե-
րայ ազգականաց բնակաց առաւելին քաղաքացւոց.
եւ առաւել քան զայս ամենայն ճգնութիւն պա-
տերազմի երկիւղ 'ի վերայ մեծի տաճարին սրբե-
լոյ։ Եւ այնոցն եւ 'ի ներքս քաղաքացւոցն ոչ 19
թեթեւ վիշտ պատերազմի, կարծիք վտանգին
դատաստանին։ Այլ երբեւ կողմանք զօրացն եր- 20
կոցունց 'ի միմեանս հասանէին, փող հարկանէր,
պատրաստութիւն լինէր, ճակատ յարդարէր. ըզ-
փիղսն վառեալս գնդոց գնդոց 'ի գլուխ յօրինեալ
կացուցանէին, զհեծելազօրն յաջ յահեակ թեւս
գործէին։ Զայն տեսեալ Յուդա հայեցեալ 21
տեսանէր՝ զգնդացն գրոհս գրոհս պատրաստու-
թիւն, զգինուցն զպէսպէս սրութիւն, զնշա-
նացն փողփողել, զմեծամեծ գազանացն զան-
հնարին գազանութիւն. զձեռս յերկինս բար-
ձեալ՝ 'ի նշանագործ Տէրն կարդայր, որ ոչ թէ
ըստ կամս մարդկան, այլ ըստ կամս իւրեանց
իւրոց տայ զյաղթութիւն արժանեաց իւրոց.
Եւ ասէր աւել յաղաչելն իւր այսպէս. Դու Տէր 22
ամենից՝ առաքեցեր զհրեշտակ քո 'ի ժամանակս
Եզեկիայ արքային, եւ սատակեցեր դու 'ի զօրաց
անտի Սենեքերիմայ հարիւր ութսուն եւ հինգ
հազար հեծելոց պատերազմողն. եւ արդ, Տէր ամե- 23
նազօր, որ բնակեալ ես յերկինս, առաքեա ըզ-
հրեշտակ քո առաջի մեր՝ յահ յերկիւղ 'ի դո-
ղումն, 'ի զօրութիւն բազկի քո. զի զահի հար-
ցին եւ սարսեսցին՝ որ հայհոյութեամբ հասեալ 24
են 'ի վերայ ժողովրդեան քո։ Եւ սա զբանս
իւր վախճանեաց։ Իսկ Նիկանովր՝ մեծազօր 'ի 25
զօրին փողոյ, բազում արուեստականաց ձայ-
նիւ զճակատն յառաջ մատուցանէր։ Այլ սո- 26
քա բազում աղօթիւք խնդրուածոց 'ի վերայ յար-
ձակէին, զձեռս 'ի գործ արարեալ եւ զսիրտս 27
առ Աստուած աղօթիւք յերկինս, հասանէին
հարկանէին զգունդն մակարեան Յուդայ 'ի զօ-
րացն հեթանոսաց ոչ ինչ պակաս յերից բիւ-
րուց եւ 'ի հինգ հազարէ. մեծապէս զուարճա-
ցեալք յերեւել աջակցութեան մեծութեանն
Աստուծոյ. եւ այսպէս զգործն ուրախութեան 28
վճարեալ՝ խնդութեամբ դառնային։ Ընդ դառ-
նալն տեսեալ զՆիկանովր առաջի գնդին կառ-
ընկեալ՝ զինուն զարդուն նշանօք հանդերձ 'ի մէջ
29 երկոցունց ճակատուցն. 'ի ձայն բարձր գոչման մեծ
աղաղակաւ զամենազօրն Աստուած յիւրեանց
30 հայրենի բարբառն օրհնէին։ Հրաման տայր որ
զօրութեամբն հաստատութեամբ՝ առհասարակ
քաջութեամբ նահատակութեամբ՝ մտադիւր
հաւանութեամբ 'ի վերայ ազգին նահատակեալ,
հրամայեաց զգլուխն հատանել զՆիկանովրայ՝
եւ զաջ ձեռն թիկամբն հանդերձ, եւ տանել
31 յԵրուսաղէմ։ Երբեւ եկն ինքն անդ, կոչեաց
զազգատոհմն, զքահանայսն առաջի սեղանոյն,
եւ ետ տանել զամրոցաց միջնաբերդին զակա-
32 ռանց. եւ ցոյց նոցա զանօրէն զհայհոյիչ զՆի-
կանովրայ զգլուխն, եւ զձեռն զոր իշխեաց ձգել
'ի տաճար սուրբ յամենակալին Աստուծոյ՝ ամբ-
33 ծանօք հպարտութեամբ։ Եւ զլեզուն հրամա-
յեաց զանօրէն Նիկանովրայ հատանել, եւ մա-
նր մանր կտրատեալ տալ թռչնոց գիշակե-
րաց ջամբեցին։ Եւ զանմտութեան բազուկն յանդի-
34 ման տաճարին հրամայեաց կախել։ Այլ ամե-
նեքին յերկինս օրհնէին զերեւելին Աստուած՝
եւ ասէին. Օրհնեալ՝ որ պահեաց անարատ ըզ-
35 սուրբ տեղի իւր։ Եւ կախեաց զՆիկանովրայ ըզ-
գլուխն՝ զբարձրաբերձ աշտարակէն յայտ յան-
դիման ամենեցուն, եւ յայտնապէս օգնականու-
թեան Տեառն նշան յաղթութեան կանգնեցաւ։
36 Եւ խորհ եդին հասարակ, հրաման ետուն ընդ
ամենայն ազգն 'ի հասարակ կամաց հաւանու-
թեամբ՝ առնել զօրն զայն որ առնիցէ տարեկանաց.
37 զի մի թողցեն անյիշատակ զօրն զայն։ Եւ էր նշան
աւուրն թիւ՝ երեքտասաներորդ որ երկոտասա-
ներորդ ամսեանն Ադարայ, որ անուանեալ կոչի
յԱսորւոց բարբառոյ անուն այսպէս. որ մերձ
աւուրբ յառաջէր քան զտօնն մարդքէական։

38 Այն որ ինչ վասն Նիկանովրայ իրացն իրք էն,
այսչափ. եւ յայնց ժամանակաց՝ յարում հասեալ
եղեն հեբրայեցիք քաղաքին՝ 'ի նմին վայրի եւ ես
39 զբանս վախճանեցից։ Եւ թէ իցէն 'ի կարգի
գովելոյ 'ի կարգել անդ, զայս եւ ես կամիմ.
ապա թէ հետեւակս ինչ եւ անարգ ինչ խօսեալ
40 իցէ, ես այսչափ ինչ կարող էի։ Զի որպէս
զգինի որ առանձինն ըմպիցէ եւ դարձեալ զջուր
առանձինն՝ անհամ է. այլ զոր օրինակ զջուր
ընդ գինի որ խառնէ, քաղցր եւ անոյշ առնէ ըզ-
ճաշակս նորա, այնպէս եւ բանից կազմութիւն
զուարթացուցանէ զլսելիս որ ընթեռնուն զսա։
Յայսմ վայրի լիցի վախճան բանիցս։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ

Երեւի երրորդ Մակաբայեցւոց երեսուն եւ աւելի ամօք յառաջ գոլ քան զերկրորդն եւ զառաջինն. քանզի Փիլոպատոր Պտղոմէոս՝ առ որով եղեն այս՝ այլ ոչ ոք դոյ 'ի Պտղոմեանցն որք տիրեցին Եգիպտոսի։ Այս Փիլոպատոր թագաւոր Եգիպտոսի էր առ Մեծն Անտիոքաւ ասիացւոց եւ Ասորւոց թագաւորաւ, եւ ոչ առ կրտսեր որդւով նորա Անտիոքաւ Եպիփանեաւ. յայտ է՝ թէ զանցս այնոցիկ զոր պատմեն գիրքս այս, կանխագոյն կրեցին Հրեայք 'ի Մեծն անուանեալ Անտիոքայ. եւ առաւել երեսուն ամօք կամ քառասնիւք առաջ քան զայն՝ զոր յետոյ կրեցին յորդւոյ նորա Անտիոքայ Եպիփանեայ, զոր քան առաջին եւ երկրորդ գիրքն պատմաբանեն։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐՐՈՐԴ ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ

Ա. Զի Փիլոպատոր թագաւորն Եգիպտոսի եկն 'ի մարտ պատերազմի ընդդէմ Մեծն անուանեալ Անտիոքայ ասիացւոց եւ Ասորւոց արքային, եւ դաւաճանեալ ոմանց յանկարծ, եւ առանց պատերազմի յաղթեաց Անտիոքայ, վասն որոյ գնաց պարգեւս բաշխել։

Բ. Եկն Անտիոքայ յԵրուսաղէմ, եւ 'ի պատճառս պատուոյ կամէր 'ի սրբարանն մտանել, որոյ ընդդէմ կալով Հրեիցն՝ մեծամայր ողբովն. եւ յաղօթս գոչելն չարաչար զօրն 'ի նա խորշանացն. որ թէպէտ ժողովուրդ մտանել՝ պատժեալ յԱստուծոյ հարաւ. ընկեալ գետնանէր, ընդ որոյ մեծ եւս թշնամութեամբ դառնայր նա ընդ Հրեայսն։

Գ. Եկն եւ հասանէր յԵգիպտոս, եւ գիր տարածեալ առնէր զՀրեայս՝ զի թագցեն զորէնսն. որ բազումք զայթագղեցին, եւ յոլովք քաջանալքն. ծանրագոյն պէտրկան. եւ ոչ փորձեաց զայն բռնակալն, այլ գրեաց յամենայն աշխարհս կապանօք ածել զամենայն Հրեայս, եւ կոտորանել 'ի կրկէսի առաջի փղաց։ Զորս յաւուրն 'ի գալ չարչարեալ խնամքն Աստուծոյ, եւ Հրեայք մեծապէս փառաց եւ պարգեւաց արժանացան։

Դ. Եւ զի 'ի գիր հրամանին մեծարանս ընդունել զՀրեայս, եւ զհետ առնելոյ ամբարշտաց՝ եւ զյանցաւորս 'ի մեռս, ապա Փիլոպատոր Պտղոմէոս գրէ՝ թէ բարի է Անտիոքոս. եւ գրէ խոր զանունն Աստուծոյ, զի եմուտ ծոխութեամբ յաշխարհն նորա։

ԳԻՐՔ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԱԿԱԲԱՅԵՑՒՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ԱՅՆ իսկ Փիլոպատորայ 'ի դարձելոց անտի վասն կողմանցն յորոց մերժէր զնա եւ զզօրս իւր Անտիոքոս · ժամ տայր՝ հրաման հանէր ամենայն զօրաց իւրոց հետեւոց եւ հեծելոց, եւ առնոյր ընդ իւր զքոյր իւր զԱրսինոյէ · չու առնէր, խաղայր գնայր գայր հասանէր 'ի կողմանս Ռափիայեցւոց, ուր էին հասեալ բանակեալ Անտիոքոս ամենայն զօրօք իւրովք ։ 1 Թէոդոտոս ոմն անուն՝ գործ 'ի մէջ արկանէր, առնոյր զունդ մի որ ընդ իւրով ձեռամբ էր, ծածուկ փութայր · հասանէր գիշերի 'ի վերայ խորանին Պտղոմէոսի, 'ի նենգս անկանել՝ եւ զնա անդէն սպանանել, եւ միայն անձամբ վճարել զգործ պատերազմին ։ 2 Նմա պատահեալ առաջնորդէր Դոսիթէոս անուն յազգէ հրեայ, ապստամբեալ 'ի նախնեացն օրինաց · անդէն 'ի խորանի անդ արար արար ննջեցուցանէին, եւ այսպէս մարդն բոլորէր, եւ իւրքն Անտիոքայ առաւել յաջողէին ։ 3 Յառնէր վաղվաղակի Արսինոյէ, 'ի ձայն ողորմ լալոյ՝ զգէսս արձակեալ առաջի զօրացն աղաչէր, այսուհետեւ 'ի վերայ անձանց եւ որդւոց մարտնչել, եւ եթէ ինչ յաղթութեան հնարս գտանել մարթասցեն, խոստանայր տալ նոցա յայլ՝ երկուս երկուս մնաեալս ոսկիս ։ Եւ այնպէս գէթ լինէր թշնամին 'ի ձեռս Անտիոքայ եւ զօրացն ապականել, բազումս կոտորելով եւ բազումս 'ի գերութեան վարելով ։ 4 Իբրեւ այս խորհուրդք յաղթեցան, եւ գործն այն 'ի ձեռս իւր պատրաստեցաւ, եդ 'ի միտ իւրում հասանել ինքն 'ի վերայ քաղաքաց որ շուրջ զիւրեւ էին, եւ տալ նոցա մխիթարս · զայս առնէր կատարէր, ընդ ամենայն տեղիս պաշտամանց պարգեւս բաշխէր, քաջալերելով եւ մխիթարելով ընդ իւրեւ կա-
5ցուցանէր ։ Արձակեցին եւ հրեայեցիքն 'ի ծերակոյտ ժողովելոցն առաջի հարցանել զողջոյն, մատուցանել պատարագս, յայտ առնել զխընդալ վասն յաղթութեանն ուրախութեան · եւ նա եդ ինքն 'ի միտ իւրում յաճախել հասանել այլով ուրախութեամբ 'ի մէջ նոցա ։

6 Իբրեւ էին եկեալ յԵրուսաղէմ մեծաւ շքով Բ
բազում պաշտամամբք, աղօթէին պատարագս մատուցանէր մեծին Աստուծոյ, գոհանայր եւ շնորհս մատուցանէր, եւ ինչ մի կամէր աւելի պաշտօն 'ի տեղի անդր ցուցանել ։ Իբրեւ էին եկեալ 'ի տեղին սուրբ, եւ զարմացեալ ընդ գեղեցկութիւն վայելչութեանց տաճարին եւ ընդ օրէնս սպասուցն · խորհեցաւ ցանկացաւ մտա-
7նել ինքն 'ի տաճար անդր · Նոցա կացին առաջի եւ ցուցանէին, եթէ ոչ օրէն եւ պատշաճ է զայդ առնել, քանզի եւ հրէից իսկ ոչ է մարթ մտանել, եւ ոչ քահանայիցն ամենեցուն · բայց միայն միում քահանայապետին, ամսոյն եւ նմա
8տարւոյն 'ի տարի՝ մի անգամ 'ի տարւոջ ։ Նա ծանուցանէր ոչ ինչ թուլանայր · Թէպէտ եւ ըն-

---

Ա. 3. Յոյնն՝ Մնաս ոսկիս ։

8. Այլն ոչ · Նա ծանուցայր · Այլն՝ Նշանակեայ · Այլք՝ Նա սակայն ոչ ինչ թուլանայր ։

րեէին զօրէնսն , առաջի ընթեռնուլն , եւ այնպէս
ոչ թուլանայր . յամառեալ պնդեալ էր զանձն
'ի նեղութս մատուցանել . Եթէ նորա չկան , ասէ ,
արժանի 'ի նեղութս մատնել , ապաքէն ինձ արժան
է զոյգ պատիւ տանել : Բայց ասէ դու քեզ ա- 9
սեա՛, զիա՞րդ է զի յամենայն անգին պաշտամանց
անխափ համարձակ մատնեմ , եւ ոչ ոք է որ
արգել տանէ : Եւ այլ ոք անդուստ յանդգնա-
գոյնս բարբառեցաւ , ասէ . Զի պնդեալ յամա-
ռեալ ես . քեզ ինչ արգելք՝ փառն որոյ չկայ ար-
ժան մատնել . 'Նա ասէ . Այլ , չիք ինչ հնար .
Թէ կամիք եւ թէ ոչ կամիք , բայց թէ մատնեմ:
Ընդ քահանայքն ամենայն պատուական հան- 10
դերձիւքն իւրեանց անկանէին առաջին , աղաչէին
զԱստուած՝ օգնել նոցա եւ փոխել զխորհուրդն
զայն 'ի նմանէ . աղաղակաւ արտասուօք զու-
մարն լնուին . եւ որ ոչ անդ գնացեալ էին քա-
ղաքացիքն՝ խռովեալ յանկարծակի յայն վայր
հասանէին փութանակի . զինչ էր որ էր , չգի-
տէին : Կոյսք 'ի կուսաստանաց մայրքն հանդերձ
'ի հրապարական հասանէին . հող արկեալ զգլո-
ւխ , ձայն աղաղակաւ զքաղաքամէջսն լնուին .
Եւ որ արդ եւս նորածին հարսանիք առագա- 11
ստեալք յօրինեալք նստէին , զօրինաւոր զա-
մուսն մոռացեալ՝ ընթացս յանդգնութեան ընդ
քաղաքամէջսն ընթանային : Այնպէս մատաղա-
մարքն մանկամբքն հանդերձ՝ զդարման ման-
կանցն թողեալ , եւ այնպէս անզգայութեամբ
ընդ անդաստանս տանց գործադրածի յառա-
ջանմամբ տաճար անդր պնդեալ ժողովէին :
Եւ բազմաթիւ խիտ էին յոյժ եւ 'ի նոյն տեղիք
ժողովելոյն վասն այսորիկ՝ որ անօրէնութեամբն
խորհէր ձեռն յանձին հարկեալ զինքն 'ի նեղութս
մատուցանել : Յայսր վերայ եւ քաղաքակիցքն
բարկացեալ՝ չառնուին յանձն զայնչափ ատա-
պարտուց զանձն բանութիւն : Իբրեւ տեսին ե- 12
թէ պնդեալ համառեալ կայ զիւր կամն կա-
տարել , ձայն եղեալ միմեանց , եւ յիւրաքանչիւր
զէնս գնացին , փութալ կազմել պատրաստել մար-
տնչել՝ մեռանել 'ի վերայ կարգացն նախնեաց եւ
հայրենի օրինացն . եւ անդէն փութանակի մեծ
խռով 'ի տեղւոջն կացուցանէին , մինչեւ հազիւ
հազ ծերակոյտ ժողովելոցն ցածուցանէին
զամբոխն . եւ զպատարագատեղւոյն 'ի մերձակ անտի
անդրէն 'ի նոյն ժողովն խնդրուածոց դարձու-
ցանէին . եւ զԵրէց քաղաքին անդրէն 'ի նոյն խըն-
դրուածս դառնային : Իսկ որ զԹագաւորաւն 13
ծերքն եւ մեծամեծք ժողովելոցն էին՝ ջանային
զմիտսն հպարտացելոյն ցածուցանել , եւ զչա-
րեալ յամառութիւնն զիջուցանել . եւ նորա չէր
ինչ հնար , այլ պնդեալ յամառեալ էր զայն
կամս կատարել՝ զոր յառաջն խորհեցաւ : Նոյն- 14
պէս դարձեալ եւ որ զնովաւն էին՝ իբրեւ յանձն
անդութիւն հայեցան , այսրէն 'ի խնդրուածն
դարձան՝ զամենազօրն աղաչել զԱստուած , այ-
ցելու օգնական լինել . զի մի արհամարհեսցէ եւ
մի 'ի ձեռաց թողցէ , եւ մի ընդ ոտս տացէ հպար-
տութեան խորհրդոցն զօրէնսն օրինաւորս : Եւ
այնպիսի առէգ առէգ սրտի մտօք աղաղակ էր
զօրացն ժողովելոյ . անհնարին զոչիւն ինչ լինէր ,
զի կարծեալ այնպէս էր , եթէ ոչ միայն մար-
դիկն աղաղակիցեն , այլ եւ պարիսպքն եւ յա-
տակքն հնչիցեն . զի ամենայն մարդկանն 'ի մահ
եդեալ՝ զմահ ընդ կենաց փոխանակել , քան տե-
սանել զանգին սրբութեան 'ի պղծութիւն դար-
ձուցեալ :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ակսան աղաչել եւ ասել . Տէր , տէր Թագաւոր
երկնից , եւ տէր Աստուած ամենայն արարա-
ծոց , սուրբ սրբոց , ամենազօր , ամենակալ , հա-
յեաց 'ի յաւագնութիւնս մեր որ 'ի ձեռն անօ-
րինին եւ պղծոյն՝ որ յանդգնութեամբ հպար-
տացեալ է : Դու ստեղծեր զամենայն . դու որ
2 զամենայն ընդունիս հեզութեամբ եւ արդա-
րութեամբ , արդար ես դու , Տէր , եւ որ հպար-
տութեամբ եւ ամբարտաւանութեամբ ինչ գոր-
ծեն՝ դատիս զնոսա : Դու՝ որ յառաջ զանօրէ-
նութիւնս գործէին հսկայս՝ որ յանձանց զօ-
րութիւն եւ 'ի քաջութիւն յուսացեալ էին՝ ջըն-
ջեցեր , ածեր 'ի վերայ նոցա զանչափ ջուրցն
3 սաստկութիւն : Դու՝ որ գործէին զամբարտա-
ւանութիւն զսոդոմացիսն՝ յոյժ յանդգնանու-
թեամբ չարեացն իւրեանց հանդերձ՝ խայտառա-
կեցեր , 'ի հուր եւ 'ի ծծումբ զատեցեր , եւ օ-
4 րինակ խայտառակութեան յետոց թողեալ : Դու՝
զյանդգնեալն զբուռն արքայն առաւել զՓարա-
ւոն , որ արկ 'ի ծառայութիւն զժողովուրդ քո
սուրբ զԻսրայէլ , պէսպէս հարուածովք կշտամ-
բեցեր . ցուցեր զքո զօրութիւն , եւ ցուցեր դու
նմա զմեծութիւն զօրութեան քոյ . զի պատերա-
զմեալ զհետ հեծանելոց ժողովրդեանն քոյ բազում
զօրք՝ կառօք եւ երիվարօք . ընկլուզեր զնա 'ի
5 ծով կարմիր . բայց զայնոսիկ որ հաւատացին
'ի քեզ , 'ի վերայ ամենայն արարածոց զօրացեալս
պահեցեր . որք իբրեւ տեսին զգործս ձեռաց
քոց , օրհնեցին զքեզ , Տէր ամենակալ : Դու՝
Թագաւոր , որ ստեղծեր զանչափ զանկիւնն զեր-
կինս ամենայն , եւ ընտրեցեր քեզ զքաղաքս
զայս , եւ սրբեցեր զանկիւն զայս յանուն քո քեզ
6 որ անհասդ ես յամենայնի . դու ժողովեցեր զսա
'ի փառս մեծութեան , եւ 'ի պատիւ անուան քոյ .
դու օրհնեցեր զտաճարս զայս , եւ խոստացար
դու տանս Իսրայէլի , թէ՝ ինչ դէպք որ հասա-
նիցեն , կամ նեղութիւնք որ գայցեն 'ի վերայ ,
գալ հասանել յայս տեղի սրբութեան խընդ-

բաւանդակ, լսել աննել զաղօթս մեր : Արդ համատարած է բան քո և ճշմարիտ. քանզի 7 բազում անգամ յորժամ նեղեցան հարքն մեր՝ օգնեցեր դու նոցա 'ի խոնարհութեան իւրեանց. և փրկեցեր դու զնոսա 'ի մեծամեծ չարեաց : Արդ աւասիկ և մեք, սուրբ թագաւոր. վասն մեծամեծ և բազում մեղաց մերոց չարչարեալք, հնազանդեալ եմք 'ի թշնամեաց մերոց՝ պարտասեալք և տարակուսեալք : Ի տկարութեան մերում և յաւուրս 'ի նեղութեան յայսմիկ՝ սկիզբն հպարտս և ամբարտաւանս ապրգէ հնարել 'ի նենգս անկանել, թշնամանել զանուն սրբութեան, զանուանի ընդ ամենայն երկիր երեւեալ տաճար փառաց անուան քոյ : Թէպէտ 8 և բնակութիւն քո երկնից երկինք են, աներեւոյթ անձեռնհաս ձեռին մարդոյ, սակայն վասն զի հաճեցար փառաց քոց ընդ ժողովրդութեան Իսրայէլի, սրբեցեր զտեղիս զայս. Թէպէտ և յանցաւոր եմք քեզ, մի խնդրեր զվրէժս զայն հեթանոսաց պղծութեամբ, և մի պարծեսցին անօրէնք յիւրեանց հպարտութիւն, և մի ցնծասցեն յամբարտաւանութիւն խօսից իւրեանց և ասիցեն, թէ մեք կոխեցաք զտաճարն սրբութեան՝ զոր օրինակ կոխեցին խառնակօքն յատակս մեհենից : Ջնջեա զմեղս մեր, և ցրուեա 9 զամենայն յանցանս մեր, երեւեցո զողորմութիւնս քո ընդ ժամանակիս ընդ այսմիկ. վաղվաղակի ժամանեսցեն մեզ ողորմութիւնք քո, և տուր օրհնութիւն 'ի բերան կործանելոցս և չարչարելոց, և արա ընդ մեզ խաղաղութիւն : — Իսկ սուրբն որ 'ի սուրբս բնակեալ է, ամենազօր 10 ամենակալ Աստուած, լուաւ զօրինաւոր զաղօթս խնդրուածոց ժողովրդեանն : Զայն՝ որ արդ եւս հպարտութեամբ ամբարտաւանութեամբ մեծաւ 'ի վերայ նոցա համարձակ սաստկացեալ էր, հարկանէր զնա աստ անդ սաստիկ հարուածովք. տանէր և շարժէր զնա իբրեւ զեղէգն 'ի հողմոյ, և անդէն զգետնէր. և նա այնպէս անկեալ մնէր անշունչ ընդարմացեալ անդամօքն՝ անդամալոյծ լուծեալ յամենայն յօդից. զի սաստիկ և արդար արդար հատանէր 'ի վերայ նորա դատաստանքն հպարտութեան : Բարեկամքն 11 և որ զնովաւ սպասաւորքն էին, իբրեւ տեսին թէ այնպէս արագ հատանէր 'ի վերայ նորա դատաստանն, զահի հարկանէին՝ թէ գուցէ և ոգին ապականեսցի. և վաղվաղակի զնա 'ի ներքուստ արտաքս քարշէին, զարհուրեալք 'ի սաստիկ հարուածոց անտի : Իբրեւ ժամէ հարուած 12 'ի վերայ անցին, և առն միտք յինքն եկին. սակայն ոչ եղեւ զղջացեալ 'ի միտս իւր յետ մեծի պատուհասին, այլ սաստկագոյնս եւս սկսաւ սպառնալ :

Հրամայէր չու զօրաց առնել : Իբրեւ եկն և 13 հաս յերկիրն Եգիպտացւոց, և զպարտութիւնն եւս քան զեւս յանձն իւր անձնուցանէր՝ սածուցանէր ընկերովքն իւրովք՝ մեկնելովք յամենայն իրաւանց. և ոչ միայն անթիւ արբեցութեամբքն չարագործ, և յայնչափ յանդգնութիւն հասանէր, զի հայհոյութեամբ զանունն Տեառն. զի բազումք 'ի բարեկամաց անտի իւրեանց ընդ թագաւորն նայէին՝ և հետեւեալք զհետ երթային կամաց նորա : Գիր առնէր և 'ի հրապա- 14 րակս տայր տարածանել, բամբասանս և հայհոյութիւնս. և զօրականն չուրջ 'ի վերայ աշտարակացն արձանս հրամայէր կանգնել, և գիր հաստատել. հրաման տալ սատակութեամբ. սպառ թէ իցէ ոք այսր՝ գոյն որ ոչ զոհիցէ. մի իշխել ամենեւին մտանել 'ի տաճար անդր : Եւ զամենայն ազգն Հրէից յաշխարհագիր խառնել. 'ի կարգս հարկի ծառայութեան օրինի. և որ սակաւ մի խեանալ ընդդէմ գտանիցին, պատուհաս մահու 'ի վերայ նոցա. և զոր ոչն սպանանիցեն, զդրոշմեալս հրով՝ նշանաւորս սրմեցական գիրն առնել սոսա 'ի ձեռն սպասաւորս կաքաւեցուցանել : Այլ զի մի ամենեցուն իբրեւ 15 զթշնամի երեւեսցի, զայս եւս հրամայեաց զել 'ի հրապարակի անդ. Ապա թէ կցեն ամենք 'ի նոցանէ՝ որ յօժարեսցեն զօրէնս արկանել յանձինս իւրեանց առնել, զնոսա քաղաքակիցս ալէքսանդրացւոց համարել : Բազումք 'ի նոցանէ ծանծա- 16 ղամիտք, որ յառաջն իսկ գայթի գայթի կային յօրէնս աստուծոյ, զիւրեանց զանձինս իւրեանց 'ի նենգս. իբրեւ մեծ ինչ անուն փառաց ժամանեալ խորհէին, եթէ մտաց թագաւորին հնազանդեսցին : Բազումք 'ի նոցանէ պնդեցան 17 հաստատեցան 'ի սէրս իւրեանց, և ոչ դրդուեցան յօրինացն իւրեանց սրբութեան. տային առաջի զգանձս իւրեանց՝ առ փոխանակ անձանց իւրեանց, զի յանկուցեն զանձինս իւրեանց փրկեսցեն 'ի գրոց անտի, և յաւել հաստատեալըն սրտմտութեան զնոսանէ : Եւ որ մեկնէին 'ի նոցանէ, խոտէին զորչէին և զնոսա ոխերս համարէին. որոշէին զատանէին յօրինացն հայրենի, և յադուութենէ անտի սրբութեան զնոսա 'ի բաց մերժէին :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Իբրեւ 'ի վերայ հասանէր անօրէնն խորհրդոց նոցա, յայնչափ սրտմտութիւն բարկութեան բրդէր, մինչեւ հրաման տայր՝ ոչ միայն 'ի վերայ Երուսաղէմացւոցն առնել զբարկութիւն, այլ ընդ ամենայն երկիր ուր բնակեալ իցեն որդիք Եբրայեցւոց՝ հրաման տայր առնել ժողովել կապել զնոսա, և չարաչար մահու սատակել զկենաց զնոցա յերկրէ : Իբրեւ այս հրաման գաղտնութեան սաստիկ ելանէր անօրէն, չար թուէր նոցա նե-

զութիւն փոփոխելոյ օրինացն քան զմահուն
գանութիւն։ Իսկ որդիքն Եբրայեցւոց՝ զօրէնս 3
միաբանութեամբ ընդ այլոյն արդար պահէին,
և 'ի տէր Աստուած իւրեանց հաստատուն կային,
և զօրէնսն առաւելս հաստատուն պահէին, մեկնութիւն
առնէին յապստամբացն անօրէնութենէ,
վասն այսորիկ չարիք յաչաց եղանէին։ Բայց 4
վասն հաստատութեան գործոյ ազատն օրինաց՝
առաջի ամենայն մարդկան փառաւորեալ
կային. վասն այսորիկ զարգացեալ բարեաց այգին՝
այլազգիքն 'ի համար ոչ բերէին. բայց ըզպաշտօնն
և զօրէնս կերակրոյն 'ի հակառակութիւն
ապստամբութեան առնէին, ասէին. Աս
հասարակ այլոյ և զկրօնն այլոցն թշնամի
է ազգս այս։ Եւ այսպիսի բանիւք հայհոյութեամբ
ձեռս այլոցն և պատուհաս մեծ 'ի վերայ հասուցանել
գնէին։ Իսկ որ 'ի քաղաքի անդ հեթանոսք 5
էին, իբրև տեսին զյանկարծակի խաղաղութիւն
մարդկանն, և զայնչափ հալածանսն յանկարծակի
հասեալ 'ի վերայ, զինել ինչ ոչ կարէին,
և ոչ ընդդէմ դառնալ հրամանացն արքունի.
բայց առաւել արգահատէին մխիթարէին 6
քաջալերէին, և խնդրէին անցուցանել վտանգակի
զժամն բարկութեան, և ասէին. Ոչ թողու
տէր Աստուած իւրեանց զայսպիսի գունդ
տարապարտուց կորուսանել։ Եւ որ այլ ոք բարեկամք
և միաբանորք և վաճառականք էին,
լալեոյն ուխտ գնէին օգնական լինել՝ որչափ
ձեռնհաս լինէին։ Բայց անօրէնն այնչափ համբարձեալ 7
էր 'ի հզօրութիւնն առ ժամանակ
անդր, և ամենևին ոչ հայէր 'ի զօրութիւն մեծին
Աստուծոյ. բայց այսպէս ածէր նա զմտաւ՝
եթէ մշտնջեան իցէ իւրոյ խորհրդոյն իշխանութիւն։
Արդ հրովարտակս առնէր ընդ ամենայն
աշխարհ՝ օրինակ զայս. Արքայ Պտղոմէոս՝ կողմանցդ 8
Եգիպտացւոց 'ի տեղիս տեղիս, առ աղաքակս
և առ զօրավարս և առ զօրս՝ ողջոյն.
ողջ լիջիք, և ես ինքնին իսկ ողջ եմ՝ ամենայն իրօք,
զօրօք, ակութեան օրինօք։ Զեր ինչենին 9
լսեալ էր վասն Ասիական ճանապարհին, որպիսի
զնդաս մեր և գեյն ողնականութեամբ 'ի
ճանապարհին. ոչ զօրութեամբ բանութեամբ,
ոչ 'ի սեգ նեղակայ, ոչ 'ի հաստատելինց բանութիւն
ալեւանց. այլ հեզութեամբ և խոնարհութեամբ,
մարդասէր խորհրդովք, իբրև
գայեհուարար անցուցանել զամենայն կողմանս խորին
Ասորւոց և Փիւնիկեցւոց. ընդ ամենայնի
ամենայն բարեաւ եղէ, մեծապատիւ մեծապարգև. 10
աստուածք զամենայն կողմանս քաղաքացն։
Եկեալ իջեալ և 'ի քաղաքն Երուսաղեմացւոց, եկալ
կամեցայ մտանել 'ի տաճարն՝ 'ի չարագործոյ
վայրն անդր, որ այն կամին կատել իրիք 'ի
խորամանգութենէ չարեաց իւրեանց։ Նոքա վեր 11
'ի վերայ բանիւք խնդացին զմեր 'ի նոսա հաստնել,
բայց արգելանք խորամանգեցին չմերձենալ
'ի մեզ. և ոչ զմեզ 'ի տաճար անդր մերձեցուցին,
և ոչ զերևելի գաղտնական պատարագաց
մերոց 'ի տաճար անդր իւրեանց ընծային,
'ի հզօրութիւն ամբարտաւանութեան
յեցեալ, յայն որ 'ի հնոց ժամանակաց հետէ ունէին,
արգելին զմեզ 'ի նեղքս մտանելոյ։ Կարածոյին
պակասեցան 'ի մերմէ բարեաց մարդասէր
զօրութենէ՝ զոր ունիմք առ ամենայն մարդիկ.
12 և զիւրեանց զանհնազանդ մտացն թշնամութիւն
զոր ունէին ընդ մեզ՝ յայտնապէս կամեցան
ցուցանել. իբրև միայն 'ի մէջ ամենայն
ազգաց կամեցան կենտանալ եղանել տիրել թագաւորել
հզօրանալ՝ ամբարտաւանել յաղկալ
բարձրագունից երևել 'ի վերայ երկրաւորաց
13 իւրեանց։ Մեք իբրև կամեցաք ըստ
նոցա անմտութեանն զմեր մեծ փառսն ցուցանել,
մեծաւ յաղթութեամբ դարձաք անտի 'ի կողմանս
երկրին Եգիպտացւոց. զամենայն ազգս և
զազինս մարդասէր հեզութեամբ խնամով՝ որպէս
պարտ պատշաճ էր օրինի մերում. նուաճեցաք.
14 և զազգատանձն նոցա, առանց ինչ 'ի
մեզ ունելոյ վասն բազմապատիկ յանցանութեան
և ժպրհութեան նոցա, առաւել հրամայեցաք
Աղեքսանդրացւոց քաղաքականաց արժանի
15 առնել 'ի համարի. Նոքա ևս վատթարյետաւ
խորհրդովք և անհաւանից խորամանկութեամբք
զայն բարիս յանձնանց մերժեցին. և
քանզի հանապազ զմիտս իւրեանց 'ի չարին հաւանութեամ
ունէին, ոչ միայն 'ի բաց մերժեցին
զերևելի պատիւ մեծարանաց ընկերութեանն,
այլ զարշին և անարգեն և սուտ համարին բանիւք
և լռութեամբ. և զայն եւս ասէին որ 'ի
մեզ զթով նուաճեցան՝ խոտեն և անարգեն,
և անկեալ կեան չարաց տառապանաց 'ի վերայ
հասուցանեն. կարծ 'ի կարծեաց վտանգաւորի կործանումն
իւրոյ նոցա խաստաման ցուցանել։
16 Յայսմ ամենայնէ հաստատեցաք նոցա ընդ մեզ
թշնամութիւն. և խորհուրդ եւս 'ի մտի եղաք.
եթէ գուցէ առ այնպիսի խորամանկ բարոյիւք
նոցա՝ յանկարծակի խռովութիւն ինչ 'ի մեր վերայ
հասանիցէ. և նոքա ըստ իւրեանց անօրէնութեան
զթիկունս դառնիցեն, մատնու
'ի նեղութեանս արտաքս առ թշնամիս անդր դառնիցեն։
Հրաման առաք՝ վաղվաղակի իբրև 'ի
ձեռն առնուցուք զայս մեր առ ձեզ հրովարտակս,
զամենեկեան չարաչարեալ՝ կնաւ և մանկամբ
հանդերձ՝ մեծաւ թշնամանօք և անպատւութեամբ,
ոտիւք ձեռօք պարանոցօք կապելովք,
շուրջանակի պատեալ պաշտպանօք,
առաջին պատուհասիւք առ մեզ առաքեցէք։
17 Զի իբրև նոքա խորամանկ՝ ըստ անօրէն
չարագործութեանն պատժեսցին և պատուհասս ըստ
իւրեանց արժանի գործոցն կրեսցեն, խաղաղու-

գոյն եւ դիւրին մերոց իրաց կացման հաստա-
տութեանց պատրաստեցի։ Արդ թէ զայն՝ որ
թագաւորել որ 'ի նոցանէ այր մի կամ կին մի,
կամ որպէս մանուկ մի, յանցեալ ծերութեան
մինչեւ 'ի զնեցելն 'ի գրել․ չարաչար տանջանօք
պատուհասս մահու զնա սատակեսցեն։ Արդ 18
թէ որ գտցի, որ զզգուշեալն թաքուցեալն զուգա-
կեալ, ինչքն եւ ստացուածքն զուգակցելոյն լի-
ցին, եւ յարքունի գանձէ նմա արծաթ լցցի, եւ
ազատութեան պատիւ պատուեալ 'ի հրովար-
տակ եկեսցէ պսակեալ։ Եւ ամենայն տեղի՝ որ 19
երեւեսցի 'ի նմա 'ի նոցանէ որ զողեալ եւ թա-
քուցեալ, անկոխ հրձիգ եւ անմարդ լիցի, եւ
ամենայն ազգի մարդկան յամենայն ուրեք ան-
պէտ կացցէ մինչեւ յաւիտեան ժամանակաց։

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ հրովարտակին արքունի օրինակ զայս գրե- 1
ալ։ Բայց ընդ ամենայն տեղիս՝ ուր եւ հասա-
նէր հրաման հրովարտակին, զուարճութեամբ քա-
ղաքացիք ուրախութիւն լինէր հեթանոսացն՝
մեծաւ ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ․ զա-
ռաջագոյն խորամանկ նենգութեամբ զխոր-
հուրդ խորհրդոյն զազանեաց՝ յայտնութեամբ
անարժանութեամբ զթշնամութիւն յայտնել։
։ Եւ բազում սուգ անհնարին եւ զերարուս- 2
ելից զնամանս եւ անդն 'ի վերայ հասեալ՝ զսերտ
ջեր․ յանկարծակի հրաման զանդուրութեանն
'ի տառապեալն զամենեսեան ազգ Հրէից
տուեալ։ Զանձնի զի՞նչ որ ոչ կոծ քաղաք, կամ 3
ամենեւին ընդ ընկեցեալ մարդկանց, կամ
անձք փողոցաց ընդ ամենայն քաղաքս, որ ոչ
ամպ աղաղակաւ եւ կոծով 'ի վերայ նոցա չէին
լցեալ։ Զի այնպէս մեծաւ սաստիւ դառ- 4
նութեամբ եւ անողորմ հրամանաւ զազգն ընդ-
հանուր 'ի քաղաքաց քաղաքաց ժողովեալ յաւելու-
ին 'ի ձեռն զօրականաց զաւառացն, զի որպէս
ընդ խստութեան 'ի սուր պայման հրամանին
տառապեալ մեռանէին․ եւ այնչափ աղէտ
վտանգաւոր էր 'ի վերայ անհնարին վշտացն, մին-
չեւ որոց սիրտն սառեալ եւ անձն նուաղեալ՝ վասն
հասարակ զթոյն յոյժ ողորմ անձին չարչարա-
նաց մարդկանն՝ արտասուս քամէին։ Զի յանձ- 5
կարծակի զթշուառութեան ծանրաբարձեալ զի
թողլին տանէին զբազմութիւն ծերոց եւ ա-
ռոյն հնացելոց, հեռանկարեալ սաստ՝ սուր-
հանեալ տկարութեամբ 'ի հնութեան ժամա-
նակի։ Նաեւ որ աղջ եւս նորոց ամուսնութեանց
մխիթարս հասեալ թերաւորս ուրախութեամբ
սրտակեր տառապանօք, չարաչար զարմիւ մեր-
կացեալ՝ աղոյց լինէին։ Եւ ամրածածուկ գե- 6
լխոյ ծնեալք հարսանեաց, փոխա մերկացեալ՝

գործ սաստ՝ զխաղաղութիւն ցցուածոյ յանդգնեալ
հոլաներոյ՝ հող 'ի գլուխ տանէին․ փոխանակ եր-
գոյն ուրախութեան ձայնակից ընկերաց, անըն-
դել աշխատութեան տառապանօք, հեծեծանօք
լալեալք եւ կաղկանօք ընդ հրապարակս, մինչ
'ի նաւայոյն նաւահանգիստ բռնութեամբ քարշ-
7 ելեալք երթային․ եւ նոյին ամուսինքն՝ տան
ընդ անձն փոխանակ երկրպագութեան ցըն-
ծութեանն՝ ձեռակապոյք խառնամածից 'ի մանը-
կանց լալոյ՝ վասն հասեալ ժամանակին, անդէն
առ ասա խորհուրդ զորչափ մահուան զեմ յանդի-
8 մանն առ 'ի գժոխս նկարէին։ Եւ այսպէս զամե-
նեսին խորհեալ զգազանս ինչ 'ի վայրէն երկաթա-
կապս ածեալ, ընդ խելս նաւաց զզօրանաց
կապէին եւ նոքին չկենսային բեւեռեալ․ կիսոյն
զանձն եւ զձեռաց կապելոց աւերեալ՝ ընդ վեր-
նակողմն տախտակաման նաւին բեւեռեալ․ յա-
մենայն կողմանց նեղելեալք եւ յոժարեալք, զի
անձին ինչ հրամայել յերթալ նաւացն նենգու-
9 թեամբ ինչ մի կարասցեն։ Երբեւ այնպէս զա-
մենեսեան զնոսա 'ի նաւ անագր առաջնեալ տանէին,
եւ ընդ հաղման ոճրգել բառ հրամանի թագաւո-
րին 'ի ներքս հասուցանէին, հրաման եղեւ առ-
տաքսել զաղջկին յառաջարկեալ անդ յընդարձակ
տեղւոջ յաշխարհհանդէսս վայրի վասն խայտառա-
կութեան ազգին․ զի ամենայն հանդիպեալ ի-
ցէ անցանել որ յայնկոյս յայնկոյս չահատակելն․
զաւազին քննեալ վկայեն զամենեցունց ընդ այն հա-
10 նէին։ Երբեւ այս ամենայն լինէր, զարմեալ լու-
լինէր՝ թէ ազգակիցքն զաղտուկ եղանելին արտա-
սուօք կծկեալ լինել, վասն յանկարծակի թշուա-
ռութեանն 'ի վերայ ազգին հասելոյ․ երբեւ այն
ազգ լինէր՝ 'ի բռնաւորութեան բարկութեան բրդեր
թագաւորին․ հրաման տայր եւ այնպէս որ 'ի
ներքս 'ի քաղաքի անդ էին՝ անել խառնել ընդ
նոսա, եւ առհասարակ 'ի նմին պատժի պատա-
հասս արժանի մահու առնել զամենեսեան, եւ
ընդ միով աշխարհահանդէս գրոյն զազգատանջն ա-
11 մենայն յանուանէ գրել։ Զի առ յաստ՞ աւելա-
մի յայտնելոյ զործոյն վասն արտայայտութեան
պաշտամանն պատուիրեալ էր, տասնից պա-
տուհասիւք մեծամեծ տանջանօք 'ի միում ժա-
12 մանակի սպառ սպառ կորուսանել։ Եւ նոյն
գիր հանգոյն այսպէս զանդութեան տասնից
հրամանին արտայայտութեան ընդարձակ յաւելե-
ալք մինչեւ 'ի մեծամեծ որպէս անփոփոխելի կա-
13 տարած յաւուր քառասուն ձգեալ։ Արդեւք
մեծապէս բան զօրէն հանապազօրդ՝ թագաւորին
էր ցնծութեամբ հրաման տայր՝ մեծի տաճարին
կռոցականս նուիրել յամենայն մեծամեծաց․
մեղանչեալ մեոք 'ի ճշմարտութենէ, անօրէն
ախորժ բերանոյն զանխուսելի զանձնայն զանմտութեամբ
կուռոց՝ յորջորջեր զօրէր, եւ յերբեմնոր արդա-
14 թիւնոն խօսէր որ ինչ ոչ էր արժան։ Եւ յետ

ժամանակեալ ժամանցէր ժամուն՝ եկին մատու-
ցին աշխարհահամարք զգիրսն զգիրն առաջի թագա-
ւորին · սկսան պատմել, եւ անհնար համարե-
ցան տանել զեր զաշխարհահամար Հրէիցն · սակ ·
Ոչ յաղթեալք վասն անչափ բազմութեանն · զի
բազում այն էր, ասեն, որ ցայժմ աստ անդ ընդ աշ-
խարհս անհամար մնացեալ էն, արտաքոյ այլ
գլոյ անհամար կան, եւ որ 'ի տեղիս տեղիս՝ յա-
պարանս ապարանս 'ի կողմանս երկրին եգիպ-
տացւոց՝ անհամար կան · Իբրեւ զայն լսէր Թա- 15
գաւորն, պատուհասել առնէր զդպիրսն իբ-
րեւ զկաշառառուս, իբրեւ զայն ինչ խորհս մեն-
քենայք խառնեալ՝ զի ապրեցուցանել մարթա-
ցեն նոցա զնոսա · Նոքա հաստատէին եւ ա-
ւելին, յորս յանդիման ցուցանէին զքարտէսն
պակասեալ, եւ զգրիչսն մաշեալս · եւ այս առ-
նելն լինէր վասն օգնականութեան Բարձրելոյն,
որ ցուցանէր զյաղթութիւն խնամոց 'ի վերայ եբ-
րայեցւոցն :

ԳԼՈՒԽ Ե

Յայնմ ժամանակի կոչէր նա զՀերմոն փղա- 1
պետ մեծաւ սաստկութեամբ, վասն զի զփիղսն
'ի վաղիւ անդր, զի տայցէ յարբելոյ պատա-
րաստեալ գինեզէնս խնկալից՝ զայրացուցանելս
հնգհարիւր՝ գազանացուցանել անասունս, 'ի
հրապարակ առնել՝ թուով իբրեւ եօթն հարիւր ·
առնել պատրաստել յաջողակ պատուհաս ազգին
եբրայեցւոց · Եւ թագաւորն զայս հրաման տայր 2
փղապետին, եւ ինքն յուրախութեան զանազան
բազում զօրօք · բարեկամօք, մեծամեծ աւագա-
նօք, որ առաւել եւս թշնամութեամբ էին ընդ
ազգին եբրայեցւոց քան զթագաւորն · Իսկ փղա- 3
պետն իբրեւ լուաւ զհրամանն սաստկութեամբ,
կատարէր եւ 'ի ժամ անդր զփիղսն պատրաս-
տէր · եւ այլ սպասաւորքն ելանէին կարգէին ըն-
տառապելոցն զոտս եւ զձեռս, եւ զայլ պահ
զինուորաց շուրջ շուրջ զգուշութեամբ բեր-
ոցի առնէին · ընդ միտս խորհեալ համարեալ,
ընդ այն ընդ առաւօտն վախճան սատակման
առնել 'ի վերայ ազգին տառապելոցն · Իսկ Հրէայքն 4
յամենայն կողմանց զանձինս խորհելոց անզօր
եւ առանց օգնականութեան զէջ անկեալ հե-
թանոսացն համարէին · զամենակալն Աստուած,
եւ զամենայն զօրութեանց զօրաւոր զողոր-
մածն Աստուած՝ անդադար բարբառով արտա-
սուօք կարդային · անկեալ առ հասարակ ա-
ղաչէին՝ դարձուցանել շրջել զխորհուրդն անօրէ-
նութեան, մեծազօր յայտնութեամբ ապրեցուցա-
նել զորհասն՝ որ անդէն մօտալուտ զօրու զնե-
ոց պատրաստեալ է : Փղապետն զանազան գազանն 5
զփիղսն խնկալից զայրացուցեալ՝ ընդ առա-

6ւօտն 'ի դուռն թագաւորին հասուցանէր · Իսկ
այն որ յաւիտենից ժամանակաց զեղեցիկ արա-
րածք · յորոց բաժին առաքինեան եւ զերկրոյ
վճռեալ յերկնաւոր 'ի պարգեւատու յաւի-
տենին Աստուծոյ, եղանէր պարգեւ մասն մի
քնոյ՝ զոր տայր 'ի վերայ թագաւորին · եւ
անդէն թմբիր եւ խորին եւ քաղցր եւ անոյշ
քնով 'ի զօրութեան Տեառն կապէր զթագաւորն,
եւ զնա յանչափ խորհրդոց անտի խափանել վրի-
7պեալ կացուցանէր · Ընդ որոյ Եբրայեցւոցն՝
զժամանակեալ զմահապարտ զօրհասն ժամանակին
զանցուցեալ, զառաւ զերկնաւորն Աստուած
օրհնէին · եւ գոհանալ անկեալ 'ի վերայ երեսաց
իբրեւանց՝ ողջունէին կատարել զխնդրուածն 'ի մե-
ծազօր բազկէ անտի, 'ի մէջ հպարտացելոց հե-
8թանոսացն երեւեցուցանել · Իբրեւ ընդ մէջ լի-
նէր ժամ տասներորդ, եւ սպաս տաճարին ա-
մենայն պատրաստեալ էր, եւ կոչնականքն յե-
րեւանդէին 'ի չափս յօրինեալ կային, յանկար-
ծակի խթեաց այդ արար՝ մերձ յանդիման լի-
նել ժամ ուրախութեան տաճարին · Զայն ժամ
ուրախութեան զմտաւ ածէր թագաւորն, եւ
անդէն բազմեալ վաղվաղակի հրամայէր զկոչնա-
կանսն 'ի ներքս կոչել, սպաս առնել տաճարին
բարձիցն պատրաստութեան · զայլ այլ յիւրա-
9քանչիւր զայս հրամայէր մատուցանել, 'ի ձեռն
առնել զուրախութիւն՝ խրախոյսն առնէր տա-
ճարին, զանազան ժամուն ընդ ուրախութիւն
զուարթութեան անցուցանէր : Իբրեւ յերկա-
րագոյն նուագս զբաժակս անկանէին, կոչեաց
զփղապետն ուժգին սաստկութեամբ գանգատէր
սպառնացեալ · Ընդէր կամ զի՞ զժամացեր սա-
ռեկ հրամանի զարհաւրանաւ՝ անցեալ Հրէայքն,
եւ զայս որ կեցեալ զաւուրն : Նա կայր յուշա-
10նէր նմա զհրամանն այրունի զիշխանութեան կա-
տարեալ, եւ նորին կոչնականքն վկայէին բանիցն
փղապետին · սակայն թագաւորն զդառնութիւն
գազանութեանն յաճեցուցանէր, եւ ասէ · Եթէ
դու քեզ՝ զայն որ քնոյ շնորհ կայցէ նո-
րայց անփոփոխ զգաղտն արա պատրաստեալ 'ի
նմին գազանութեան զփիղսն՝ 'ի վերայ անօրէն
11ազգին Հրէից սատակման հասուցանելոյ · Իբրեւ
զայն ասէր թագաւորն, եւ ամենեքեան միա-
բանութեամբ ընդ մի բերան զհրամանն գովէին,
յիւրաքանչիւր վասն 'ի միմեանց բաժանեալք
վասն անդրադարձ ժամուն մեկնեցան · եւ զնոյն
գիշերն ոչ այնչափ քնով զանցէին, որչափ զգի-
շերն ամենայն զմտաւ ածէին մեծընդոստ զծաղ-
նոյ նոր չարչարանս 'ի վերայ տառապելոցն հա-
12սուցանել մահթացելն : Այն ինչ հաւ խօսեցաւ,
կանուխ ընդ առաւօտն գազանացուցեալ վա-
ռեալ զգազանսն 'ի գինի եւ 'ի խունկ, ածեալ
պատրաստէր · Եւ ինքն իջեալ 'ի մեծի սրահի
անդ ամբոխ առնել շրջէր · Իսկ որ 'ի քաղաքին անդ

էին , առ հասարակ եկեալ հեղեալ եկեալ ժողովեալ էին , զի առ ամենեքին թշուառութեան անօրէնանն՝ որ ընդ այն ընդ աստուած 'ի վերայ Հրէից տարաձայնեալ պատէր : Եւ Հրէայքն ժամ 13
'ի ժամ անցեալ գտրհասուն , բազում արտասուք պատճառ ողբութեան 'ի ձայն աղաղակ աղբերց . ընձեռս յերկինս բարձեալ՝ զմեծ զամենազօրն Աստուած աղաչէին , միւսանգամ այցելու լինել փրկել զնոսա յանհնարին յորջանէն : Չեւ լինէր 14
արեգականն ճառագայթիցն յաշխարհ սփռեալ , եւ Թագաւորն յարուցեալ զէս առն ածէր մեծամեծացն . հասեալ 'ի գաւառն փղապանին , աւուր ցուցանէր զպատրաստութիւն փղոյն . որպէս փառաւոր պատրաստեալ 'ի գաւառն հասեալ էր . Թագաւորն շնորհակալ լինէր , զարմացեալ 15
էր ընդ պատրաստութիւնն : Դարձեալ միւսանգամ անդրէն զատամանէր . Զի ոչ էր իշխան վասն անօրէն ձեռոյն : Դարձեալ զխոսս զարհուրանէր , պատուհաս 'ի վերայ փղապանին կարգէր , Թէ որ ինչ հրաման տուեալ էր , զայն ոչ փութացեալ 'ի գլուխ հանեալ ցուցանէր : Եւ այս ամե- 16
նայն լինէր 'ի հրամանէ Տեառն ամենակալի , զանհնարին զորհասեն ողորմութեան խորհուրդն յապուշ դարձուցանէր : Այլ մատուցեալ փղապանն՝ զմեծամեծս յուսադանութն 'ի խնջոյութեան տանէր , որպէս կանխաւ փիղքն վառեալ եւ զորքըն պատրաստեալ , զհրամանն առնուին հաստատուն 'ի գլուխ կատարեալ ցուցանէր : Դար- 17
ձեալ յայնմ ժամանակի Թագաւորն ընդ մեծաբարեկութեամբ վասն մեծութեանց զԹոյն Աստուծոյ , զի կամէր ցրուել զկարգաւորս նորա . որ անդէն խաղ մեծաւ բարեկութեամբ՝ ատափել պատուհասիւք հայեցաւ ընդ փղապանն , ասացեալ եւ ասէ . Որ միանգամ՝ հայրք եւ մարք եւ 18
որդիք 'ի տեսանել խաղ եկեալ էին , զկացեալ կեր արկանել գազանացն , եւ զքեզ ընդ նոսա փոխանակ անմեղացս այդոցիկ , որ խաղաղանէն նախնեաց մինչեւ 'ի նախնիս անպարտ զօրգաբութիւն եւ զհաւատս մեզ պահեալ է երբայեցւոցս այդոցիկ . եւ եթէ ոչ վասն զայլեկատաճ միաւանդեց սիրոյն էր , զթողալ արեւդ յաչաց հատանէի , եւ զքեզ , ներգաւոր չարագործ , 'ի մէջս սոցա առնէի : Փղապանն այսպէս յան- 19
կարծ ժամանակի յեղանակաւր պատուհասէն մտադրաւ եղանէր , եւ յաւաշին զաւարթութենէ անտի զինեալ՝ արտաքոյն երեւայր այր զաբամբ զինքն 'ի մէջս անտի 'ի բաց մերժէր . եւ բարեկամքն խրախճանիւր զգլուխ 'ի վայր արկեալ , զամբոխն ժողովեալ՝ յիւրաքանչիւր սկսա հրաման տուեալ ցրուէին : Որդիքն երբայեցւոց 20
երբեւ լուան զԹագաւորին , զերեւելն զաւր Աստուած , զԹագաւորն Թագաւորաց օրհնել սկսան . տաւնել երբեւ զայս օգնութիւն եւս 'ի վերայ անձանց երեւեաց զոհին : Եւ անդէն վաղվաղակի Թագաւորն հրաման տայր կոչնակա-
21 նացն յուրախութիւն դառնալ : Կոչեաց զփղապանն դարձեալ մեծաւ պատուհասիւ , սպառ-
3 նալով ընդ նմա եւ ասէ . Քանիցս անգամ՝ քեզ վասն նոցա , այլ Թշուառ , պատուէր տուեալ է՝ վառել կազմել պատրաստել զփիղսն . զանէ արդ առ վաղիւ պատրաստեսջիր յերեանուր Թշուառ-
22 ական ազգին Հրէից : Երբեւ զայն լուին բազ-
4 մականքն ամենայն՝ տեսեալ զարմանային ընդ յեղյեղուկ միտս Թագաւորին , եւ ասեն . Մինչ է այդ , արքայ , ցերբ 'ի միտս քո փորձես զմեզ . այդ երկիցս անգամ՝ հրամայեալ է սատակել զազգըդ ժողովրդ , եւ դարձեալ միւսանգամ՝ զգայն հրաման անդրէն եղծանես . զի այդ վասն այսու-
5 րիկ եւ քաղաքս ամենայն 'ի ժողովս խռովեալ առաւել վտանգեալ են քան զայն չարագործս :
23 Զայսմանէ ամենայնիւ փոփոխ ասրայն լի եղեալ յիմարութեամբ 'ի փորձու մտանէր , եւ յայն ինչ ոչ հայէր՝ որ յերկնից այցելութիւնն էր 'ի վերայ եբրայեցւոց : Դարձեալ սատակութեամբ
6 երդնոյր զերդումն անկատար , ասէ . Սաստիկ երեք յերկուոտասանց՝ զնոսա 'ի ժամուս յուղարկեսցէս տաժանէր կոխելս անհնարին գազանացն . զօրաժողով լինել հասանել առհասարակ 'ի վերայ Հրէաստանի , զփայտակերպն հուրբ դատել , եւ զհուաւեկերան ջուրբ լուանալ . 'ի գերութեան վարել առհասարակ զինչս եւ զստացուածս եւ
7 զոր ինչ կայ 'ի նմա . եւ զայն սպահեսս 'ի մէնջ զտաճարն նոցա հրձիգ առնել , եւ զնա առն զօհից զամենայն առ օրս ժամանակաց կացուցա-
24 նել : Յայնմ ժամանակի հաստատութեամբ բանս լուեալ կոչնականքն եւ բարեկամքն եւ ամենայն ոխերիմք . հաստատութեամբ զբանն լուեալ՝
8 զուարճացեալք զնոյն . հրաման տային զօրացն՝ յառաւօտ վաղն արգելեալս . շուրջ զելեփանտասն
25 եւ խրամապահս կացուցանել : Իսկ փղապանն յանհնարին մոլութիւն զգազանսն վառեալ պատրաստէր . խնկեալ զինով կնդրկախառն յահեղ պատրաստութիւնն վառէր զչխուքն զգազանսն առ վաղիւ անդր , անթիւ զօրաց զէաւկեալ հասեալ յասպարիսն անդ : Այլ եկն եմուտ 'ի սրահն անդր , տեսանէր անմեղաց զԹա-
9 գաւորն 'ի կատարումն կալեալ ժողովրդեանն :
26 Յայնմ ժամանակի ամենայն զօրքն՝ անհնարին գազանքն զինեալ գային 'ի դուրս Թագաւորին , 'ի մեծ եղեալ՝ անդուլ աղջք , անողորմ՝ սրտիւ ինքնին սեւանել զկշտողին սատակումն Թշուա-
27 ռական զնդին : Երբեւ եկին հասին փղոքն պատրաստեալք եւ զօրքն վառեալք 'ի գաւառն քա-
10 զաքին , այդ լինէր Հրէիցն Թնդիւն զօրացն , փայլիւն զինուն , փոշին որ եղանէր զեղանէր՝ յամպս հասանէր , ամբոխ աղաղակին զնդոց պատեալ՝ զմիտսն յապուշ դարձուցանէր , եւ զայս յեռին կատարած համարեցան 'ի վերայ

թշուառութեան կարծեացն։ Զաղաղակ գութ խառն
գաղատանօք հարք եւ մարք, ուստերք եւ դստերք,
քորք եւ եղբարք, առհասարակ բարեկամք
սիրելիք. զմիմեանց պարանոցաց անկեալ փա-
րեալ պատեալ համբուրէին. եւ կէսք զհառաչանս 28
մանկունս 'ի գիրկս առեալ՝ յետին զայն
ծուծ տային 'ի բերան եղեալ ողջոյն համբուրէին։
Նա մինչդեռ յայնմ յաղէտ տարակուսի եւ 'ի
չարաչար տագնապի երկիւղածութեան կային, յիշեցին
զառաջին օգնականութիւնն որ եղեւ յերկնից.
առհասարակ միաբան 'ի միմեանց մեկնելին,
եւ 'ի տղայ մանկանց բերանոցն զստինն 'ի բաց
կորզէին, եւ առհասարակ անկեալ առաջի մեծութեանցն
աստուածութեանն թաւալէին. ձայն
բարձեալ մեծաւ բարբառով՝ 'ի գոչիւն բոլոր՝ զամենագործն
զամենակալն աղաչէին, 'ի գութ գանալ
մեծաւ ողորմութեամբ, փրկել զհասեալսն
'ի յանոյ, զհասեալ մերձեցեալսն 'ի դրունս
դժոխոց։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եղիազարոս ոմն անուն՝ այր երեւելի 'ի մէջէ 1
քահանայիցն, յեղեալ 'ի ծերութիւն, զարդարեալ
լուսաւորեալ ամենայն յաջողութեամբ եւ
արդարութեամբ 'ի մանկութենէ, հանգիս ինչ
զծերս քանի մի որ զխարեալ էին՝ հանդարտեցուցանէր,
եւ առ ինքն յարեալ՝ 'ի սուրբն Աստուած
աղօթս մատուցանէր, եւ ասէր այսպէս.
Թագաւոր մեծազօր, բարձրեալ ամենակալ Աստուած, 2
որ զամենայն վարես եւ տեսես 'ի գթութիւն
ողորմութեանց քոց, հայեաց 'ի վերայ աբրահամեան
զաւակիս, 'ի սրբոյ Սահակայ, յորդիս
Յակովբայ, 'ի բաժնին ժառանգութեան քոյ,
'ի ժողովուրդ օտար՝ յօտար երկրի 'ի կորուստ
մատնեալ։ Դու՝ այն Աստուած ես, որ զփարաւոն 3
բազմացեալ կառօք եւ երիվարօք եւ զօրօքն
եգիպտացւոց, զհպարտացեալ բարձրացեալ մեծարանեալ
ամբարտաւան զօրսն հանդերձ ծովամաւն
'ի կորուստ յատակեցեր ընկղմեցեր։
Դու՝ որ զանթիւ զօրօքն սեպհանեցեալ սպառնացեալս 4
Սենեքերիմ ասորեստանեայց՝
սատակեցեր, որ 'ի մի տայր սուսերօք եւ 'ի մի
տեղ նիզակաց առեալ հաւաքեալ ամփոփեալ զերկրին
ամենայն հպատակի. հպարտացեալ եւս
հաւանեալ ծանր բարբառով յանդգնութեան սատակութեամբ՝
մեծաւ նախատանօք 'ի վերայ քաղաքին
սրբոյ քո, Տէր, հարեալ բեկեալ կործանեցեր,
յայտ յանդիմանութեամբ ցուցեալ զզօրութիւն
բազկի քո ամենայն հեթանոսաց։ Դու՝ եւ 5
որ յերկրին բաբելոնացւոց երեք մանկանցն ինքնակամ
զանձինս 'ի հուրն մատնեցին՝ զի մի երկիր
պագցեն անօթի պաշտամանց, փրկեցեր. զի
եւ հերաց փարախցնոցա ոչ մերձենայր հուրն. Զարակ
եռացեալ հրոյն զօրութեամբ զԹշնամիսն.
6 Դու՝ եւ որ 'ի նախանձ նենգութեան 'ի գուբ արկեալ
զԴանիէլ 'ի բերան անհնարին գազանացն,
7 'ի լոյս ածեր անարատ պահեալ։ Դու՝ եւ զՅովնան
անդնդոց, որ տեւէր զի մաշէր 'ի փորս կիտին,
անարատ ածեալ՝ յանդիման ընտանեաց իւրոց
8 կացուցանէիր։ Դու, Հայր, եւ արդ ամբարտաւանութեանց,
բարերար, ողորմած, տէրն ամենայնի,
տեսոյ երեւեաց 'ի վերայ զաւակիս Իսրայէլացւոց,
որ 'ի ձեռս ազգաց անօրինաց հեթանոսաց
անկեալ չարաչար կան 'ի պատուհա-
9 սի։ Արդ եթէ բան անպարշտութեան կեանքս
մեր 'ի փոփոխման մահու այսու սատակիւք հասանելոյն,
'ի ձեռաց Թշնամեացս միայն փրկեա զմեզ,
եւ որով կամիցիս սատակեա սպառեա պատուհասիւք
զառաւօտս զմեզ. զի մի ընդունայնամիտ
զբանսրջանչ հեթանոսք սպրծեալքն առաջի
տեառնս կռոցն 'ի վերայ մեր կորուսեալ,
եւ ասիցեն՝ թէ եւ ոչ Աստուածն իւրեանց փրկ-
10 կեաց զնոսա 'ի ձեռաց մերոց։ Այլ դու որ զամենայն
զօրութիւնս եւ զիշխանութիւնս եւ զպետութիւնս
յաւիտենից 'ի ձեռս քո ունիս, անուանակ
ամենակալ ողորմած Աստուած, ողորմեաց
զմեզ 'ի մեզ, որ այսպէս անօրէն Թշնամեացս
զանխարդ զանխնայ պատուհաս մահու յանձինս
կրեալ 'ի կենաց 'ի մահ զարեն չարաչար-
11 ծաց յուղարկեմք։ Հարկեալ մաշեալ զհեթանոսս
զօրութիւն յաղթութեան քոյ. զի գոյ զօրութիւն
փրկութեան պատուի քում 'ի վերայ
12 փրկութեան յակոբեան ազգիս։ Ընկեալ սպառեն
առաւել ամենայն ազգօքն երամ երամ բազմութիւն
մարդոյ, եւ նոցունց հարք եւ մարք
արտասուօք, զի ողորմութիւն քո յայտնի լիցի
ամենայն հեթանոսաց, եթէ դու, Տէր, մեր ընդ
մեզ ես, եւ ոչ դարձուցեր զերեսս քո 'ի մէնջ.
այլ որպէս յառաջ խոստացար՝ թէ եւ յերկրի
Թշնամեաց նոցա գտցես 'ի ձեռաց ոչ թողից,
սոյն զնոյն բան հրամանի քոյ կատարեսջիր,
13 Տէր։ — Այս ինչ լինէր Եղիազարոս զաղօթսն առ
Աստուած մատուցանէր, եւ Թագաւորն զաղանօքն
եւ զօրօքն հանդերձ 'ի տեղի հանդիսին յապարէս
անցը մեծաւ բարեկութեամբ հասանէր։
Զայս 'ի վեր բարձեալ որդիքն հրէայիցն, երբեւ
զայն տեսին՝ 'ի ձայն մեծ գոչման յերկինս
զաղաղակ բարձին։ Յայն ձայն գոչման առհասարակ
լերինք եւ հովիտք անդրէն կրկնեալ բարբառով
ընդդէմ հնչեցին. անհնարին խառնութիւն
յերկրացուցն աղաղակէ գոչմանն 'ի վերայ զօրացն
14 հասանէր։ Յայնժամ ժամանակի Բարձրելոյն փառաց՝
մեծազօրին ամենակալ Ճշմարիտն Աստուած
երեւեցոյց զերեսս իւր. բաց նա զդրունս
երկնից, ուստի եկին իջին երկու ահեղ փառաւորեալք
անեղութ Հրեշտակք, զի ոչ ումեք

ուն երեւէին՝ բայց միայն Հրէիցն. եւ հարան 'ի դիմի 15 Թշնամեացն, եւ լցին զզօրսն խռովութեամբ, եւ լի սրտօքն ահիւ եւ դողութեամբ, եւ անհատակ զամենեսեան անշարժ կապեալ պատեալ պաշարեալ պահէին: Եւ Թագաւորին իսկ զգեխոյն ամենայն դողացեալ քամեալ լինէին ոսկերք եւ մարմինքն. ամենայն խստութեան գազանութեան եւ սրտմտութիւն բարկութեանն անդէն յաղթեալ միով եղծանէին. եւ գազանքն անդրէն յետս 'ի վերայ վառեալ զօրացն յարձակէին, եւ զբազումս 'ի նոցանէ ատամամբ հարեալ՝ անդէն առ ոտս իւրեանց սատակէին. Ի 16 նմին անդ վաղվաղակի Թագաւորին բարկութիւնն 'ի գութ յարտասուս վասն առաջին անգթութեան յամառութեան խստութեանն հարկանէր. զի երբեւ լուաւ զգոչիւն բարբառոյն եւ զմեռանելն զկորստեան բազմաց, զզջացաւ՝ հարաւ յարտասուս, խոսել սկսաւ ընդ բարեկամսն ի բարկութեամբ, եւ ասէ. Անցէք զանցէք ա- 17 պարէն, բանսարկուք, Թագաւորել կամիք. եւ զիս իսկ 'ի վերայ ամենայն երախտեաց 'ի մնաց խորհրդոց 'ի տէրութենէս առհասարակ մերժել կամիք. գաղտաբար աւագիկ զինս իմ խորհրդականացդ ասպարէնք, եւ զինչ ոչ է օգուտ ակրութեան միրում՝ զայն առնել առ մեծենայս. Ո՞ է որ զՀրէայս զաշտարակս հաւատա- 18 րիմ աստանէն, զաւանդապահս ուխտից մերոյ. ո՞ է որ զնոսա յիւրաքանչիւր տեղեաց ընտանութենէ երբեք զգաղամոս չարաչարանս յայս տեղի կապեալս կուտեալս պաշարեալս պահէ. ո՞ է որ զնոսա, որ խաղաղութեամբ ընդ մեզ միաբանութեամբ եւ արդարութեամբ քան զամենայն ազգս եւ ազգս՝ 'ի մէջ բազում պատերազմաց եւ խռովութեան ժամանակի, հաւանութիւն արդարութեան պահեալ, այսպէս անօրէն չարաչար տանջանաց ածեալ կապեալ պատեալ պաշարեալ պահէ: Լուծէք արձակեցէք զանօրէն կապանաց. 19 յիւրաքանչիւր տեղիս խաղաղութեամբ յուղարկեցէք. զառաջին զեղեալ յանցութիւնն 'ի գլխաթիւնս աղաչանաց. մխիթարեցէք զորդիսդ ամենակալի Աստուծոյ երկնաւորի կենդանւոյ, որ 'ի սկզբանէ նախնեաց մինչեւ ցայսօր անարգել տէրութիւն եւ հաստատուն իրաւունս՝ տուեալ էն մեզ: Եւ Թագաւորն յայնմ օրինակի զբանս իւր մերկանայր. իսկ հեղձամղձուկն վաղվաղակի 20 յաւուր թօթափել լուծեալք 'ի կապանաց անտի՝ զամենակալ փրկիչ զաւուրն Աստուած իւրեանց օրհնէին, այն ինչ մազապուրծ 'ի գլխոյ մահուանէ չհաւատալի փրծեալք. Երբեւ զայն 21 զիւրութիւն զիւրեայ հեռացելոց Թագաւորն, Եկն 'ի ներքս 'ի քաղաքն դառնայր, կոչել հրամայէր զմատից զագիրն եւ ասէ. Հանդեպ. վաղվաղակի գինի եւ ձէթ եւ որ ինչ պէտք յուրախութեան հանդէսին՝ Հրէիցն մատուցանել զեօթն

օր. զի հրամայեմ նոցա 'ի նմին տեղւոջ ուր համարեցան զեղեռնաւոր սատակումն անձանց իւրեանց կատարել, անդէն զայն եօթն օր փըր-
22 կութեան ուրախութեամբ անցուցանել: Յայնմ ժամանակի՝ որ յառաջ մահապարտք նախատանօք եկեալ հասեալ 'ի մահ, մանաւանդ թէ մեռեալ իսկ էին ընդ դրունս դժոխոց, փոխանակ դառն այնր արտասուաց՝ խնդալ ուրախութեան կոչեցեալ 'ի փրկութեան տեղւոջն, ուր սատակմանն եւ վճռին ակն ունէին, բազմականս բազմականս բաշխեալ լի ուրախութեամբ յիւրաքանչիւր
23 կողմանս բաժանէին. եւ փոխանակ արտասուալից ողբոյն՝ երգս առեալ 'ի ձայն օրհնութեան հայրենի բարբառովն զնշանագործ փրկիչն զԱստուած օրհնէին. զլալոյն եւ զհեծեծանսն 'ի բաց մերժեցին, պար առեալ ուրախութեան խաղաղութեան ցնծութեան նշան կանգնէին:
24 Նոյն օրինակ եւ Թագաւորն վասն նոցա 'ի մեծի ամբարին ժամ առեալ՝ ուրախութեամբ բազմաց զգեղեցկականսն հրամայէր 'ի ներքս կոչել. անդադար բերանով յերկինս հայեցեալ՝ բազմապատիկ 'ի վերայ յանկարծակի պատահելի փըրկութեան ժողովրդեանն զԱստուած 'ի վեր օրհնէին: Եւ որ յառաջն 'ի սատակումն գազանակեր հաւաքելի զժողովուրդն նուիրելին խնդութեամբ, յաղթեալ եղանէին՝ ամօթ եւ ծաղր յանձին կրէին, եւ զհրաշալիս բարկութեանն իւրեանց շիջուցեալ՝ ցնծութեամբ զուրախութիւն
25 զաւարթացուցանէին: Իսկ Հրէայքն, որպէս առաջոր յառաջագոյն, այսպէս ուրախութեան կազմեալ զեկեղեցիս ժամանակին՝ զուարթութեամբ ցնծութեամբ օրհնէին զԱստուած. 'ի հասարակ
26 միաբանութեան, օրէնս դնէին յամենայն ազգս ընտանութեան իւրեանց՝ առնել զաւուրսն զայն ուրախութեան. ոչ վասն հպարտութեան եւ ոչ վասն արբեցութեան, այլ վասն գոհութեան եւ փրկութեան զոր արար ընդ նոսա Աստուած.
27 Կարգեցին խառնել զաւուրսն զայնս 'ի տօնս ուրախութեան իւրեանց. եւ ապա խնդրեցին 'ի Թագաւորէ անտի արձակել զնոսա յիւրաքանչիւր տեղիս. յաշխարհահանգիստ խառնեցին 'ի հինգերորդ քսաներորդ Պաքոնայ մինչեւ 'ի չոր-
28 րորդն Եպիփոյ՝ աւուրս քառասուն: Դարձեալ հրաման ետ արարեալ 'ի տեղւոջն առնել զեկս եւ զեօթն 'ի հինգերորդէ անտի Եպիփոյ մինչեւ յոր երրորդ ամսոյ աւուրցն, յորում մեծապէս փառաւորեցոյց Աստուած զողորմութիւն իւր, եւ փրկեաց զնոսա անարատս առհասարակ: Եւ այնպէս ուրախ լինէին 'ի հրա-
29 մանէ Թագաւորին, զի հրամայեալ էր տալ զամենայն հանդերձանս ուրախութեան, մինչեւ յօրն չորեքտասաներորդ, յորում զանձն զկենաց արձակեցին իւրեանց: Յանձն առ Թագաւորն, հրաման ետ առ հրովարտակս 'ի գա-

գրեաց քաղաքս՝ առ զօրավար զօրավար օրինակ
գրոյ։

ԳԼՈՒԽ Է

Դ Արքայ Փիլոպատոր Պտղոմէոս՝ 'ի կողմանս 1
եգիպտացւոց առ զօրավարս եւ առ ամենայն իշ-
խանս եւ պետս, որ 'ի վերայ իրաց արկեալ են՝
ողջոյն. դուք խրախ լիջիք, զի ողջ եմք մեք որդ-
ւովք եւ եղբարբք. եւ ամենայն գործք հանդերձ,
որպէս եւ ուղղեաց Աստուած զիրս մեր, որպէս
մեք իսկ մտօք խնդրէաք։ Արդ ոմանք 'ի ներքին 2
բարեկամաց առանց մերոց՝ ըստ իւրեանց չարա-
բարութեան կանխեալ մերձենային չարախօսել ըն-
դէմ. գրգռէին զմիտս մեր, մինչեւ ածին 'ի հա-
ւանութիւն՝ առնել հրաման ժողովել զամենայն
հրէայս աստ՝ որ ընդ մերով իշխանութեամբ,
խանել 'ի մի վայր՝ կոտորել 'ի նորանշան սատկել
տանջանաց։ Եւ ամենեւին թոյլ ոչ տային՝ պատ- 3
ճառս եդեալ զխստութիւն որ ունէին ընդ ամե-
նայն հեթանոսս, մինչեւ ածին ժողովեցին. զորս
եւ կապեալս եւս ածին, բռնաւոր լլկութեամբ
եւ չարչարանօք իբրեւ զանաշխարհիկս, մանա-
ւանդ թէ իբրեւ զչարագործս. առանց ամենայն
հարցափորձի քննութեան՝ յօժարեցին կոտո-
րել զնոսա մտադրութեամբ. քան զբուռն եւ ըղ-
ձաւոր վայրենագոյնս եւս զգածեալ էր զիւրեանց
զգուշութիւնն։ Այլ մեք որպէս ասացաք եւ եմք՝ 4
զսոյն խստագոյն սպառնալեօք. այլ որպէս
եւ մարդասիրութիւն ունիմք ընդ մարդիկ. հա-
զիւ՝ մինչ նոցա զօգուտ շնորհեցաք, եւ մեք զԱս-
տուած զերկնաւոր ծանեաք, զի ճշմարտու-
թեամբ օգնեալ եղեւ հրէիցն՝ որպէս հայր որդ-
ւոց լինիցի. եւ գործեալ զանգամ սէր եւ զհա- 5
մատութիւն, որպէս զի հաստատուն ունէին ընդ
մեզ 'ի նախնեացն մինչեւ 'ի նախնիս. խորհեցաք
հրաման տալով արձակել զնոսա. եւ թողաք
զնոցա զամենայն վնաս զոր եղին 'ի վերայ։ Եւ
զայն եւս հրաման տուաք, զի զամենեցուն զգա-
ցս՝ զոր ինչ ունէին եւ առեալ իցէ՝ յիւրաքան-
չիւր տեղի դարձուսցանել. զի որ 'ի նոցանէ ամե-
նեւին մի զեղծեսցի. եւ մի որ իշխեսցէ նախատել
զնոսա վասն իրացդ եղելոց։ Զի գիտասցիք- 6
ջիք. եթէ ինչ զնոսա խոշտանգեսցուք կամ տրտմ-
եցուցանել յօժարեսցուք, ոչ առ մարդ մեղան-
չեմք. այլ առ այն՝ որ ամենայն զօրութեանց եւ
բարձրութեանց տէրն է Աստուած. եւ ոչ եթէ 'ի
մարդոյ միայն հատուցանէ զանձն վրիժուցն,
այլ անխուսափ ամենայն իրօք 'ի Բարձրելոյն զա-
նէ. եւ դուք ողջ լիջիք։ — Իբրեւ առին զհրովար- 7
տակն զայն՝ ոչ եթէ փութացին երթալ վաղվա-
ղակի. այլ մանաւանդ առ թագաւորն մտեալ՝ ա-
ղերս մատուցանէին եւ ասել. յաղագս այնր հրէից՝

որ զօրէնն Աստուծոյ ինքնակամ ուրացան եւ
անցին ըստ օրինաց Աստուծոյ, հրամայել տալ
'ի ձեռս նոցա՝ ըստ արժանի օրինաց առնել զպա-
տուհաս 'ի վերայ նոցա. Պնդէին եւս 'ի վերայ եւ
ասէին, եթէ մարդիկ՝ որ փորոյն սպասուցն ողոքել
եւ որկորոյն չարութեան յօժարեցին անցին ըստ
օրէնս նախնեացն, երբէք նոքա քեզ արքունի
8 հրամանաց հնազանդութեամբ ոչ կային։ Իսկ
նա հաւանեալ թագաւորն, եւ ետ նոցա
իշխանութիւն՝ զի սատակեսցեն զյանցաւորս օրի-
նացն Աստուծոյ՝ ընդ ամենայն տեղիս տէրու-
թեան թագաւորին սաստ եւ գոչեն՝ ամենայն
համարձակութեամբ, եւ ոչ ընդդէմ մի գործել
9 մի իւիք ստախօս արքունի։ Յայնժամ ժամանեալք
գոհացան օրհնեցին՝ որպէս օրէնք էին քահա-
նայիցն, եւ ամենայն ժողովրդեանն. եւ զլուխ
բանից բարբառոյն եւ փոխանակ եղեն զոհս խնդու-
թեան ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ պա-
գին երգէին, եւ 'ի թագաւորէ անտի գնացին։
10 Իբրեւ անկան յուղի, որ միանգամ անցեալ էին
ըստ օրինաց, եւ անօրինեալ պղծեալ էին զպա-
տուհաս առնել, տանջանօք սատակելով սատա-
կէին. եւ յայնմ 'ի միում աւուր անդ սպանին
աւելի քան զերեք հարիւր. եւ զայն որ ու-
րախութեամբ կատարէին, զի զպղծեալս զան-
ցեալ զխնդրութեան օրինացն իւրեանց՝ ձեռնակալ
ընդունել սատակէին. քանզի ինքեանք 'ի գլուխ
մաշա յԱստուծոյ տանջանութեանն զփրկու-
11 թիւն գտեալ լինէին։ Զաւելին խաղաղութեան գնա-
ցին 'ի քաղաքէ անտի ազգի ազգի անուշութեամբ
եւ 'ի զոյնազոյն ծաղկօք պսակեալք, ուրախու-
թեամբ եւ ցնծութեամբ եւ օրհնութեամբ 'ի
ձայն քաղցրութեան գոհանային զԱստուած
հարցն նոցա, որ յաւիտենից է փրկիչ Իսրայէ-
12 լի։ Եւ իբրեւ եկին հասին 'ի քաղաքն Պտղո-
մայիսաց՝ որ անուանեալ կոչի վասն առա-
ւելութեան՝ Վարդաբերք. քանզի իսկ ան-
ցեալ կացեալ մնացին նոցա նաւքն՝ որպէս ելեալ
անց, 'ի հասարակաց համամտութենէ երեկոյին
աւուրս եօթն. ուրախ լինէին, զի հրաման առ-
եալ էր նոցա 'ի թագաւորէն տաւարակաց հա-
գեալս առնել 'ի պէտս ձմերոցաց, մինչեւ
13 երթիցեն յիւրաքանչիւր տեղիս. եւ իբրեւ հա-
սանէին 'ի տեղին, ըստ արժանի իւր սպասուցելոյն
գոհանային։ Դադարեալ եղեն անդ, եւ զոյն
աւուրս եւս խառնեալ 'ի տօն տարեկանաց իւ-
րեանց, կատարել յուրախութիւն. նուէրս մա-
տուցին, արձանս կանգնեցին ըստ անկեալ ու-
րախութեան, խառնեցին զօրն զայն 'ի սուրբ տա-
14 րեկանաց։ Ի մի վայր ժողովեցան, աղօթս մա-
տուցին եւ գոհացան. մեկնեցան 'ի միմեանց ողջ
եւ անարատք, ազատեալք, խրախոյսեալք, զօրա-
ցեալք, ազատեալք ընդ ծով եւ ընդ ցամաք եւ
ընդ գետս՝ 'ի հրամանաց Տեառն, 'ի հրամանէ

Թագաւորին յերկրպագանելիր առաջի սփռեցան · որ յառաջ ընդ Հեռամբ Թշնամեայն էին՝ առաջ խոնարհութեան փառօք և չքով գնայցեն · զի ամենեքին զնոսա տեսանէին ու ոչ որ կարէ խառնել : Եւ զերկրպագանելիր նոցա և զաստուածա՝ յաշխարհագրին զամենայն ժողովրդեան · զի անձն և զգուշութեամբ ամենեքին որ զինչ առ ումեք կայր՝ ընդէն առայն 'ի գաւառ փառս փրկութեան մերոյ Աստուծոյ : Օրհնեալ է Աստուած որ յամենայնի փրկէ զհաւատս՝ յամենայն նեղութեանց և փորձանաց · նմա փառք և պատիւ և զօրութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն :

ԵՐԱՆԵԼՒՈՅՆ ԵՊԻՓԱՆՈՒ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԿԻՊՐԱՑԻՈՑ

ՅԱՂԱԳՍ ԵՐԳՈՑ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆԻ

Զամենայն ինչ զոր ասաց հայրն մեր Աթանաս, զոր լուեալ էր նորա 'ի հոգեկիր ծերոյն, բաւական համարեցայ պատմել փոքր 'ի շատէ, եւ դնել 'ի սոյն առաջաբանի. քանզի հոգեխառն մտաց խնդրոյ' որ ինչ ընթեռնու նմա յԱստուածոյ։ Եւ եգոյց ամենեցուն որ կամիցին ոգտել. զի եւ մեր առեալ նոյնապատուութիւն 'ի հոգեխառնութենէ նորա, որպէս ասենք 'ի հոգւոյն Աստուծոյ, եւ երկնէ յերկրայն, աղօթիւք ձեռամբ եւ յետ հանդէզէ հոգի ընթերցողն Աթանասի' մտանել 'ի պատմութիւն սաղմոսաց եւ ցուցանել զբազմադէմ եւ զզօրաւորագիտա միտս սաղմոսարանին։ Արդ' որ ասէն թէ սաղմոս որդւոյն Կորխայ եւ կամ իմաստութիւն, զբանն զոր մարգարէանայր Դաւիթ' որդիքն Կորխայ զատուցանին եւ գեալ' զերգանակս ձայնիւք նուագէին զեղեգնավարէս, զայն կոչէ իմաստութիւն որդւոյն Կորխայ։ Իսկ որ ասէն' թէ սաղմոս Ասափայ եւ Եդիթթովմայ եւ յայլոց արանց, եւ նոցա առաջնորդք զատուց պարուն, որք իշխանք էին նուագարանաց եւ ձայնից առաջնորդքն, զոր Դաւիթ էր առաջեալ։ Եւ զի եւ Դաւիթ ընդ նոսա երգէր, է զի զուէսպան 'ի Դաւիթայ առանց նորա երգեալ նուագէին, եւ է զի հոգի ընթերցողն յերգել նոցա հոգեխառնեալ, մարգարէախառն որպէս ընդ Դաւիթի ասէին եւ նուագէին. զոր երանելւոյն Դաւիթի 'ի վերայ հասեալ 'ի վարդապետութենէ հոգւոյն սրբոյ, եւ զանուն եւս գրէր զնոցա. այլ Դաւիթ ինքնին իսկ էր պատճառ ամենայն սաղմոսարանին, որպէս եզեկն գրոցն' որ թուեցեալ եւ ներկեալ էր ընթերցող հոգւոյն սրբոյ. [illegible] գիմաց եւ առաջնոց երգէր եւ մարգարէանայր։ Իսկ որ ասէն' թէ հանդիսա, քանզի ընթերս եւ ձայնիւ եւ երգեաց կոչումնեալ երգէր եւ սաղմոսէր. իսկ յորժամ ձայնիւ լոկ նուագէր եւ սաղմոսէր, եւ կամ առանց կոչաւելոյ ընթերցողութեամբ միայն, եւ կամ միով իւիք է զանազան, զայն կոչէ հանդիսա։ Իսկ որ ասէն, թէ սաղմոս յարձանագիր, այս է' զի արձան ոչ են թէ 'ի վերայ գիրեցելոց միայն արձանացեալ, այլ եւ որք 'ի պատերազմունս յաղթութեան առնեն' հանդիսեն արձան, եւ գրեն զամենայն պատերազմացն յաղթութիւնս, որպէս եւ երանելին Դաւիթ առնէր. զի որք անուանեալք իցեն, եւ որք ոչ գիտիցեն զգիրս' յարձանագրեն իմացեալ ծանիցեն. զայս նշանակէ այսմ արձանագիրս առեալ երաներին Դաւիթ. զի որպէս յարձանի գրեալ մարգարէացաւ զյաղթութիւնս Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի' 'ի վերայ կործանելոյ անպարտելի թշնամւոյն, որպէս պատմեցաւ մեզ ամենեցուն։ Իսկ որ ասէ թէ' սաղմոս 'ի կատարած վասն հնձանաց, եօթանասունն եւ երկու թարգմանիչքն կատարած ասացին, Ակիւղաս եւ Թէոդիոտոն' յաղթահարութիւն ասացին. իսկ Սիմաքոս' յաղթութիւն ասաց. այս է' զի 'ի վախճան ժամանակաց կատարեցաւ յաղթութիւնս Քրիստոսի. առ թշնամին Աստուծոյ, եւ ամենեւին ապականեալ մնոյ 'ի սպառ. զայգս մարգէան 'ի յանութենէ առաքանոյն, այս է առնելն 'ի կատարած։ Իսկ վասն հնձանացն, հնձան' զեկեղեցի կոչեաց. քանզի եւ Տէրն ինքնին իսկ այգի անուանեցաւ առնելոյն եւ նմ այգի ճշմարիտ. իսկ որք հաւատով յայգւոյ յայտամանել կթեն զան ի խորհուրդ կոչմամբ միան ուրախութեամբ. հնձանեն զգործեալ զինի 'ի կոչոչոց այգեացն։ Իսկ որ վասն ժամանակաւ այլն ասէ, այլ զգերնագիրս մեկնեցին եւ թարգմանեցին' ժամանակաւ որ կոչի բանն Աստուծոյ, այս ինքն միածին որդի նորա, եւ միաբանեալք ընդ նմա եկեղեցի իւր' կոչեն ժամանակաւորք. քանզի է գլուխ Քրիստոս, եւ անդամք նորա եկեղեցի' մարմին որ բառ առաւօտացուութեան փառին գիտանս իւրեանց սրբութեամբ հոգւոյն. զի առաջեալ է Տեառն 'ի առաջ Աւետարանին, Նկարէ որ հանդէպ հոգ իւրոց ժամանակէ զշրջայութիւնն զպատարագն ծեգ խնդրանէ ընծայէ։

Իսկ աղէղաւ ինն սաղմոսն առաջնորդեն օրհնել զամենեցունց Աստուած. քանզի աղէղաւ' եօթանասնիցն զոփիլեայ զՏէր թարգմանեցին. իսկ Ակիւղայ թէ բարի է սաղմոս. իսկ Սիմաքոս' անթարգման իսկ եթող. իսկ Թէոդիոն' թէ զոփիլեայ. զոր եւ երանելին Դաւիթ զատառնահանչ ընթացեալ ճանապարհ. եւ թէ իշխարեցաւ զայնթարգմանել, զգեղեալ միաբանեալ արտաասող հնամիոց առասանութեն օրինաց, որպէս պատմէ 'ի ՃԵ։ սաղմոսն. զի արժան է մեզ 'ի նմանել առնուլ առաջացեալ բոլորն առաւ յարդարել ասացց զեպվասն զի աղէղաւ' որպէս նախադրն թարգմանեցին' զոփիլեայ զՏէր է' բառ եղբայրաց ձայնին. եւ արդ նշանակէ աղէղա' զոփիլեայ. իսկ' իւ, զՏէր կամ զէն։

Իսկ որ ասէ' երգ աստիճանաց. Թէոդիոն' երգ ասաց

[illegible]

[illegible]

ՑԱՆԿ [illegible] ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԵԱՆՆ

Ա. Վասն հաւատոյ եւ գործոց, եւ յանդիմանութեան ամպարշտաց։

Բ. Վասն չարչարանացն Քրիստոսի, եւ առ ի չորս [illegible], եւ վասն հեթանոսաց հաւատոյն։

Գ. Թէ [illegible] յԱբրահամու [illegible]։

Դ. Գովանելոյ զԱստուծոյ, զի [illegible] Երուսաղեմայ։

Ե. Աղօթք ի խորոց սրտէ խօսք ընդ Աստուծոյ։

Զ. Վասն զի [illegible] ի հրամանէն Աստուծոյ ի վերայ նորա հասանել, մերձեցաւ մինչեւ ի դրունս մահու։

Է. Վասն բանիցն [illegible] եւ [illegible] Աբրահամու։

Ը. Վասն երախտաւորացն Աստուծոյ առ մարդկային բնութիւնս, եւ վասն կործանմանն սատանայի։

Թ. Մարգարէանայ վասն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ մանկացեալն ի բոլ յազգն աշխարհաց զօրութեամբ սքանչելի զօրք զօր. խորհրդակից ցուցանութիւն մեզ, եւ եղեւ զերծանութիւն մահու։

Ժ. Ասէ եւ վասն փախստեան իւրոյ 'ի Սաւուղայ։

ԺԱ. Յայտնէ զխոնարհութիւնն՝ որք կրկնակի առնեն զհետսն, եւ զխոստովանութեան եւ սիրոյ բանն խոսքն, եւ թշնամեաց եւ պատերազմողի զօրն գործեն. զոր Աստուած առնէր՝ առ 'ի պատուղ զընութիւն։

ԺԲ. Միւսանգամ փախստեան 'ի Սաւուղայ յառաջ քան զանցանելն իւր։

ԺԳ. Վասն Սենեքերիմայ եւ Ռափսակայ, եւ վասն Հրեշտակին որ կոտորեաց։

ԺԴ. Առաջ զխնամս եւ զգթութիւնս Աստուծոյ զրէ. եւ երանէ զայնոսիկ որ բնակեալ են գերեզմանն եւ զառածարան սատանայով։

ԺԵ. Մարգարէանայ զմարդկեղէն չարչարանս Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ զյարութիւնն մեռելոց, եւ զփրկութիւն ազգացն որ հաւատալոց էին 'ի նա։

ԺԶ. Աղօթէ մարգարէն առ Աստուած, եւ աղաչէ փրկել 'ի ձեռաց Ասորւոց։

ԺԷ. Ողորմութիւն Աստուծոյ, որ փրկեցաւ 'ի ձեռաց Ասորւոց, եւ 'ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց իւրոց. եւ կոչումն հեթանոսաց եւ ստորանալն Հրէից։

ԺԸ. Վասն արարածոցս լինելութեան, եւ վասն երից սրբոցն՝ ընծայմանն եւ սրբութեանն եւ կատարելոցն՝ որ է Քրիստոսն, եւ 'ի խորհրդոց Առաքելոցն Քրիստոսի։

ԺԹ. Առաջնոյ Սենեքերիմ թագին հայհոյութեան առ Եզեկիա 'ի ձեռն Հռափսակայ զօրավարին իւրոյ։ Իսկ Եզեկիա առեալ զթուղթն նորա 'ի տաճարն տարաներ, որպէս զի փոխանակ հայհոյութեանն Սենեքերիմայ՝ ընկալցի յԱստուծոյ զհատուցումն, որ եղեւ իսկ։

Ի. Վասն հիւանդութեան Եզեկեայ, եւ հիւանդացելոյն Եզեկեայ եւ յաւելլոյն եւ հնգետասան ամ 'ի կենացն խոստանալոյն։

ԻԱ. Վասն չարչարանացն Քրիստոսի եւ յարութեանն, եւ վասն կոչման հեթանոսաց եւ փրկութեան ամենայն աշխարհի, եւ վասն Առաքելոցն Քրիստոսի եւ վասն Հրէիցն յանդգնութեան։

ԻԲ. Մարգարէանայ վասն Ճշմարիտ Հովւին Քրիստոսի, որ եդ զանձն իւր 'ի վերայ հօտին։

ԻԳ. Վասն յարութեան Քրիստոսի եւ յերկինս վերանալոյն եւ առաքելոցն ճանապարհին։

ԻԴ. Աղօթէ մարգարէն վասն իւր, զի պատերազմեսցի յայս խռովութեան 'ի վերայ նորա. վասն այնորիկ վնաս եւ դժնդակ լինէր, եւ աղաչէ զԱստուծոյ թողութիւն զտանելոյ։

ԻԵ. Գոհանայ առ Աստուած չերկնչել ընդ ամբարշտաց եւ ընդ մեղաւորս, այլ եւ 'ի խորհուրդ եկեղեցւոյ։

ԻԶ. Փախուստն 'ի Սաւուղայ յառաջ քան զերկրորդ անցանելն նորա 'ի վերջնումն թագաւոր։

ԻԷ. Դարձեալ վասն հալածմանն իւրոյ 'ի Սաւուղայ։

ԻԸ. Վասն խորանին եւ պատարագացն եւ քահանայիցն. յորս այս եւ յեկեղեցւոջ եւ 'ի Քրիստոս. վասն զի նա կատարեաց զԱւրէնս, եւ Քրիստոս զգեցաւ 'ի մարդկութեան իւրում։

ԻԹ. Հզօրութեանն Աստուծոյ, նոյնպէս եւ Եգիպտոսի, եւ խոստումն նորա յԱստուծոյ եւ փրկելն։

Լ. Վասն հալածմանն յԱրեւելից զՀրէից մեղացն զօրծեյոյ. քանզի գոյ յանէ 'ի բանս իւրում Դաւիթ՝ յառաջն ասացեալ, 'ի քեզ, Տէր, յուսացայ։

ԼԱ. Վասն զի մեղաւ եւ ապաշխարեաց եւ եհաս թողութեան. եւ երանէ առնել զնորին, որք ապաշխարութեամբ զայլն զթողութիւն մեղաց։

ԼԲ. Եզեկիայ փրկին յԱստուծոյ, առ որ յարգարեաց զժողովուրդն մատուցանել զոհ Տեառն, եւ ցնծալ եւ ուրախ լինել 'ի Տէր, այլ եւ վասն արարածոց լինելութեան։

ԼԳ. Փախուցեալ մարգարէն 'ի Սաւուղայ, եւ գնաց առ Աբիմելէք. եւ անդ առ Աքիսու. յիշէ եւ զԴովեկ Եդովմայեցի. քանզի նա եղեւ մատնիչ քահանայապետացն՝ զոր կոտորեաց Սաւուղ։ Յիշէ առ եւ զԶիփացիսն, եւ զայնոսիկ որ լինէին Դաւթի առ Սաւուղ մատնիչ։

ԼԴ. Մարգարէութիւն վասն չարչարանացն Տեառն, եւ վասն միւսանգամ փախստեան իւրոյ 'ի Սաւուղայ։

ԼԵ. Անօրէնն զկամս 'ի Սաւուղայ եւ զնիզակն, եւ երդումն Սաւուղայ եւ սուտն։

ԼԶ. Խրատէ նախանձաւոր լինել բարեաց. եւ մխիթարէ զայնոսիկ որ 'ի վիշտս կան. եւ ոչ երանէ զամպարշտաց 'ի յաջողութեան։

ԼԷ. Պատմէ զպէսպէս վիշտս Սաւուղայ, եւ զԱբեսաղոմայ զբանսարկութիւնն, եւ զայլ խորհրդակցութեանն Աքիտոփելայ։

ԼԸ. Փախուցեալ երկրորդ մարգարէն յԱբեսաղոմայ. եւ պատմէ նաեւ Սեմեի՝ զէմ յանդիման թշնամանեալ զնա. իսկ նա եղեւ պաշտօնեայ ընդունելով իւրոյ՝ կայր 'ի լռութեան, եւ ընդ մտօք իւր [illegible]։

ԼԹ. Ցնծալով մարգարէն 'ի հիւանդութենէ իւրմէ. գոհանայ զԱստուծոյ. այլ եւ մարգարէութիւն վասն Դանիելի եւ Երեմիայ, եւ վասն մարդկային բնութեան ազատութեան 'ի մեղաց եւ 'ի մահուանէ։

Խ. Վասն չարչարանացն Քրիստոսի, եւ կամաւոր աղքատութեանն, եւ վասն Յուդայի մատնչի։

ԽԱ. Փափագելով մարգարէն 'ի խորանն Տեառն, յորժամ փախուցեալ էր 'ի Սաւուղայ. նա եւ զերկուցն 'ի Բաբելոն գերելոցն ողբերգական պաղատանս։

ԽԲ. Զի գոհէ մարգարէն 'ի հալածանաց իւրոց յաւուրն, եւ եկն 'ի խորանն Տեառն. յայտնէ առ եւ զխոնարհութիւն եւ զպարտութիւն բարեկացն, եւ զպարտամանութիւն ազխոսութեանն նոցա։

ԽԳ. Ողբալով նեղեալ յԵգիպտացւոց. եւ վասն Մակաբայեցւոցն մարտիրոսանալոյն յԱնտիոքայ թագաւորէ։

ԽԴ. Մարգարէանայ զծնունդ Բանին 'ի Հօրէ, որ եղեւ փրկութիւն ամենայն աշխարհի. վասն զի Հայր զՈրդին իւր ծնեալ անժամանակ, որպէս եւ սուրբ, Դա է որդի իմ սիրելի։ Նա եւ 'ի խորհուրդ սուրբ աւազանին։

ԽԵ. Վասն պէսպէս փորձութեանց եկեղեցւոյ եւ խաղաղութեան։

ԽԶ. Վասն հեթանոսաց փրկութեան, եւ եկեղեցւոյ խաղաղութեան, եւ համբառնալոյն Քրիստոսի առ Հայր։

ԽԷ. Եւ այս զնոյն օրհնէ զեկեղեցւոյ պատիւ, եւ զհին եւ զաստուածազոր պատերազմին յաղթութեանն նշանակէ։

ԽԸ. Վասն փախչելոյ աշխարհիս եւ հատուցման իւրաքանչիւր գործոց։

ԽԹ. Մարգարէանայ վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի եւ աներկրպագուաց պատարագացն, եւ վասն նորոց կտակիս եւ փոխելոյ հնոյն։

Ծ. Յանդիմանելով 'ի Նաթանայ մարգարէէ խոստովանի զմեղս՝ վասն մահուանն առն Ուրիայ, այլ եւ մարգարէանայ վասն գործոյն 'ի Բեթսաբէէ։

ԾԱ. Թշնամանել Դովեգ 'ի ձեռն Աբիմելէքայ քահանային. առ որ եկեալ Դաւիթ եդ զմեղադրեալ, սպանեալ Սաւուղայ. եւ նորա բարեկացեալ յայնմ կոտորեաց զքահանայսն։

ԾԲ. Վասն Հրեշտակին՝ որ կոտորեաց զՍենեքերիմ 'ի ձորն եւ 'ի տունն Մովսէսեայ։

ԾԳ. Մարգարէանայ զոր առ յայտ անցեալ ընդ Աստուծոյ անցանելոց էին յայսմ լինելոցն. եւ զործեալ որպէս անպատրաստ եղեւ 'ի ձեռն Սաւուղայ, եւ գործէ 'ի Հարանելեաց զնութիւնն յԱստուծոյ, գոհանայ եւ օրհնէ զԱստուած։

ԾԴ. Այլ գործեալ վասն հալածանացն իւրոց 'ի Սաւուղայ. եւ ընդ նմին մարգարէանայ վասն չարչարանաց ծրէին Տեառն, եւ վասն Հրէիցն՝ որ ինչ արարին ընդ նմա, եւ վասն Յուդայի՝ որ խորամանկութեամբ մատնեաց զնա ։

ԾԵ. Վասն դատին վասն խոր եւ վասն գերութեան ժողովրդեանն. զի կոչեաց եղեւ անօրինաց որդւոցն նոցա, եւ հեռացան նոքա 'ի տաճարէն իւրեանց եւ 'ի քաղաքէն ։

ԾԶ. Զի փախեաւ Դաւիթ յերեսաց Սաւուղայ յայրն անդ. այլ եւ 'ի կուսէ ծննդեանն ։

ԾԷ. Վասն հալածման Սաւուղայ, եւ վասն երդմնազանցութեան նորա. որ այլոց դատաւոր անուանէր, եւ ինքն համայն զանօրէնութիւն գործէր. յորժ այս եւ առ Հրէիցն ժողով ։

ԾԸ. Ցերծեալ մարգարէն յանիրաւ սպանողացն եւ 'ի պահապանացն Սաւուղայ զաղօթս եւ խնդրէ զփրկութիւն, եւ մարգարէանայ վասն կոչման հեթանոսաց եւ զրկման Հրէից, եւ զԱստուծոյ արդար դատաստանութիւնն ։

ԾԹ. Աղօթէ զգերութենէ եւ զաւերս Հրէիցն՝ որ հալածեալ էին մարգարէսն, առնէ աղօթս եւ զԱստուծոյ արդար դատաստանութիւնն եւ զմարգարէութիւնն ։

Կ. Դարձեալ 'ի նոյն գլուխ առնէ. այլ եւ զգերութիւնն բաբելացւոց եւ զելն նշանակէ ։

ԿԱ. Վասն մխիթարութեանցն եւ Անանիայ ներեալ 'ի վերայ յասանեցան. եւ թէ որպիսի մեծ ուրախ է անել 'ի պատուհասի եւ նեղութեան ։

ԿԲ. Փախչելն 'ի Սաւուղայ առ Աքիմելէք եւ առնու առ Անքուս, եւ գնալն յանապատ. եւ զոր առնէր փոփոխ առ Աստուած նուագէ, եւ զգալուստն Սաւուղայ յառաջագոյն պատմէ ։

ԿԳ. Դարձեալ 'ի նոյն գլուխ առնէ. այլ եւ զպատմեն զամենայն զաւակութիւնս Սաւուղայ, եւ թէ որպէս զերծաւ 'ի նենգութեանց նորա ։

ԿԴ. Վասն գերելոցն 'ի Բաբելոն, որք տային բերել ընծայս եւ պատարագս յԵրուսաղէմ. եւ զանխութիւն քաղաքին. ընդ նմին մարգարէանայ եւ զհեթանոսաց փրկութիւն ։

ԿԵ. Վասն կոչման հեթանոսաց, եւ մարգարէութիւն վասն գերութեանն Իսրայէլի 'ի Բաբելոն, եւ այլ վասն ելիցն ։

ԿԶ. Վասն մարմնանալոյ Բանին Աստուծոյ, եւ յայտնելոյ աշխարհի փրկութեան ։

ԿԷ. Վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի, եւ համբարձման բազ գործոյն. եւ կործանմանն սատանայի եւ աւերման դիւաց. եւ գերեալքն 'ի բանտարկէն փառաւորեն զԱստուած ։

ԿԸ. Վասն Քրիստոսի չարչարանացն, եւ մերժման Հրէիցն, եւ վասն գերեին 'ի Բաբելոնէ ։

ԿԹ. Վասն փրկելոցն Դաւթի յԱբիսողոմայ եւ 'ի Սաւուղայ եւ յայլոց բազմաց ։

Հ. Բժշկեալ մարգարէն 'ի հարուածոցն՝ գոհանայ զԱստուծոյ. այլ եւ վասն գերելոցն 'ի Բաբելոն, եւ վասն ելիցն նոցա մարգարէութիւն ։

ՀԱ. Մարգարէանայ վասն մարմնանալոյ միածնի Որդւոյն Աստուծոյ. զի նմա երկիր պագցեն ամենայն թագաւորք երկրի, եւ նա թագաւորեսցէ 'ի ծովէ մինչ 'ի ծագս աշխարհի ։

ՀԲ. Զգերելոցն 'ի Բաբելոն, եւ զամենայն մարդոյ բերկրեալս յաջողեալ խորհրդոց ողորմութեանն ։

ՀԳ. Ասէ եւ զնորին յետին Հրէից 'ի Հռոմայեցւոց աւեր որ եղեւ 'ի ձեռն Տիտոսի կայսեր յետ խաչին ։

ՀԴ. Զի եղաւ մարգարէն զանձնագրութեան արքին Յուդայ՝ յորս թագաւորեաց եր նոքա. եւ քանզի թեակոբեր թագաւորել 'ի վերայ Երուսաղէմի. եւ ասէ. Յորժամ առից ժամանակ, զնորոգել ես ուղիղ դատեցայց. եւ զեղջիւրս մեղաւորաց փշրեցից ։

ՀԵ. Վասն հաստատման առաքելոցն, եւ վասն հարուածոյն Սենեքերիմայ ։

ՀԶ. Վասն գերելոցն որք 'ի Բաբելոն էին. զի յերկմտեալ եղեալ զարհուրեցին 'ի վշտացն. ուսուցանէ նոցա թէ որպէս արժան է առ Աստուած աղօթս մատուցանել, եւ զերծանել 'ի վշտաց եւ հասանել փրկութեանց ։

ՀԷ. Անհաւատ զՀրէայս, եւ ցուցանէ որ ինչ առ հարս նոցա սքանչելիք եղեն, եւ նոքա ամենայնի ապերախտ գտան ։

ՀԸ. Վասն Անտիոքայ Եպիփանու, որ քանդեաց զԵրուսաղէմ եւ կործանեաց զպաշտօնեայս Աստուծոյ ։

ՀԹ. Գաղատանք գերելոցն՝ որք 'ի Բաբելոն էին, եւ թէ որպէս պարտ է խնդրել յԱստուծոյ զդարձութիւն եւ զթողութիւն ։

Ձ. Ցուցէ զելն յԵգիպտոսէ, եւ մարգարէանայ զդարձեալ գալն 'ի բաբելացւոց. եւ վասն կոչման հեթանոսաց ։

ՁԱ. Զգուշացուցանէ յանիրաւ դատաւորաց. եւ պատուիրէ խնամել զաղքատս. եւ կոչէ զիշխանս Հրէից՝ Աստուածս եւ Հրեշտակս ։

ՁԲ. Մարգարէանայ վասն ելիցն Իսրայէլի 'ի Բաբելոնէ, որ առ Դարեհիւ եղեւ. զի ամենայն ազգք որ զօրացեալ էին նոցա, ամաչեն որպէս զՄադիամ ։

ՁԳ. Ցանկայր մարգարէն տանն Տեառն, յորժամ էին յերկիրն օտարութեան, եւ երանէ առաւել ընդունողաց 'ի նմա. եւ մարգարէանայ դարձեալ վասն ելիցն 'ի Բաբելոնէ, եւ տեսլեանց աստուածոց. խոկ ընդ նոսա՝ զեկեղեցին կոչէ, եւ այլք՝ զմարմինն Քրիստոսի, որ ուրախ առնէ զամենայն արարածս ։

ՁԴ. Զփրկութիւն երկուց ժողովրդոց մարգարէանայ. զի զՀրէայսն փրկեաց 'ի ծառայութենէ բաբելացւոցն, եւ զհեթանոսս՝ 'ի ծառայութենէ սատանայի ։

ՁԵ. Աղօթէ մարգարէն առ Աստուած վասն փրկութեան իւրոյ, եւ այլոց բազմաց. եւ մարգարէանայ զՍենեքերիմայ եւ զնեղելոց իւր. եւ յառաջագոյն առնէ զհեթանոսաց կոչումն եւ զփրկութիւն ։

ՁԶ. Վասն եկեղեցւոյ մարգարէութիւն ։

ՁԷ. Թէ կայեալ զնա այլազգեացն 'ի դէթ, կարգեալ երկաթոյ եւ 'ի նեղութեան եւ 'ի տառապանս բանտի, եւ զօրէ ընդ նմայն էին՝ չարանդա 'ի նմանէ. հանէ այս յԱդամ եւ 'ի Բաբելոնէ, եւ յամենայն բնութիւնս մարդկան՝ փրկել 'ի դժոխոց ։

ՁԸ. Վասն բազում երախտեացն Աստուծոյ առ Դաւիթ եւ վերակացու բարերարութեանցն գոհանալով զԱստուծոյ, երգս առնէ՝ գոյս ամենայն խնդութեամբ նուագէ ։

ՁԹ. Հրէից եւ ամենայն մարդկան առ հասարակ նեղութիւն եւ յոյս փրկութեան ցուցանէ ։

Ղ. Ասէ թէ սպասեալ առ Աստուած, յամենայն երկիւղից փրկի որպէս Եզեկիա ։

ՂԱ. Վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի, եւ վերջին յարութեան. որ եւ ցուցանէ արդարոց պսակս, եւ մեղաւորաց տանջանս ։

ՂԲ. Վասն մարմնոյն Քրիստոսի վերացուցանելոյն եւ փառաւորման երկինս, զի Աստուծոյ բնութիւնն անճառելի է ։

ՂԳ. Վասն թագաւորաց եւ իշխանացն Հրէից, որ անիրաւէին եւ զրկէին ։

ՂԴ. Վասն Յովսիայ թագաւորի, որ կործանեաց եւ այրեաց զկուռս ։

ՂԵ. Մարգարէանայ վասն շինութեան տաճարին եւ վասն կոչման հեթանոսաց եւ վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի, եւ արդար դատաստանին ։

ՂԶ. Վասն առաջին եւ երկրորդ գալստեանն Քրիստոսի, եւ վասն հաստատութեան երկրին. եւ յանդիմանութիւն կռապաշտից ։

ՂԷ. Մարգարէանայ դարձեալ վասն միւսանգամ գալստեանն Քրիստոսի եւ արդար դատաստանին նորին, եւ վասն դարձին Հրէից ։

ՂԸ. Ասէ զելս Հրէիցն 'ի Բաբելոնէ, եւ մարգարէնոյ փառս յայտնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ փառս Հրէիցն ապստամբութեան :

ՂԹ· Յորդորէ զամենայն մարդ , թէ որպէս արժան է գոհանալ եւ օրհնել զԱստուած :

Ճ· Մարգարէանայ գործելոյ վասն Յովսեփայ թագաւորի · եւ ազատելոյ մեղաւորաց 'ի մեծ եւ 'ի փոքրերին առատութիւն առատանալ զամենեսեան :

ՃԱ· Զգերեալքն 'ի Բաբելոն զփրկութեան յիշէ , այլ եւ զփրկութիւն հեթանոսաց · յորս այս եւ յամենայն որ 'ի փրկեալ իցեն , եւ Աստուծոյ ողորմութեանն պատահել ասէ :

ՃԲ· Յարէ զայս յառաջին նոյն միտս · վասն զի 'ի նմա ասացեալքն' զգործն պատահել , խոյ 'ի նմա ազատութիւնք' օրհնեն զԱստուած բարերարն : Եւ կարենան յանձն լինել յամենայն մարգարէից զայսպիսի օրհնութիւն' առաւել 'ի զանազան ժամանակութեանց , եւ մեծի փրկութեան արժանանալ :

ՃԳ· Վասն արարածոց ընծայութեան մի բան միայն պատմէ , եւ արարիչ եւ յորինող ամենայնի զԱստուած երեւեցուցանէ :

ՃԴ· Յայտնեցուցանէ զառ 'ի հայրապետացն զԱստուծոյ եղելոյ խոստմունս , որպէս թէ ոչ անիրաւ' զարարչութեան ժողովուրդն յիւրում խնամոցն մերկացոյց : Եւ փոխադրեալ ազգին զնոր ժողովուրդս զի մի ընդ նոյն հնոյ գնասցեն , այլ ընդ նահապետագործեալսն :

ՃԵ· Զչարագործութեանցն առնէ յիշելու , եւ զողջակէզսն զամենափրկութիւնն արժանէ , եւ զխոնարհութեան նեղութիւնն փարատեալ , եւ մեղուրութեան պատժելոյ ազատէ :

ՃԶ· Յառաջամնայնէ զառ 'ի գերութեններն զերծումն' յանդրադարձութեանցն Աստուծոյ եղեալ · զի յայնժամ առաւելապէս տեառնել եւ զմեր փրկութիւն , եւ յայսմ օրինակութիւնս , մեզ առաւել յամն նորա , 'ի նախապատիւ մարգարէութեան համառօտագունեալ :

ՃԷ· Զծերեալս զգործն 'ի գերութենէն եւ զշնորհաւոյ փրկութեանն յառաջագոյն վճռէ , ընդ ԾԶ սաղմոսին եւ ընդ ՆԹին , որ ասէ · Աստուած միջնորդ եւ :

ՃԸ· Առ մահնիքն ամենքին խոյս տալոյ' առ Աքիտոփէլ , որ կին առնէր եւ որդիս · բայց կատարեցաւ գործելով առ Դաւիթ' որ եղեւ մատնիչ որդւոյ նորա Յիսուսի , թէպէտ ոչ առնէր կին եւ որդիս' որում մարթ էր լինել որդի եւ ուստր :

ՃԹ· Պատմէ զփրկութեան նշանին եւ զհաւատն ընդ ամենայն Հօր , նա եւ զՈրդւոյն որ յԱստուծոյ Հօրէ :

ՃԺ· Զամենայնն եւ զմեծարանս եւ զնմանութիւնս զուարթուցանէ 'ի միաբանն 'ի պատարագն' պատմէ յիրաւանց Յովսափաթու :

ՃԺԱ· Երանէ զերկիւղածս Տեառն , զփրկագործութիւն բարերարութեան կամեցողացն յատուկ ընծայեցոյց :

ՃԺԲ· Զօրհնութեանն զամենեւեան օրհնել զԱստուած , յիշելով զբարերարութիւն իւր առ աղքատս :

ՃԺԳ· Վասն ելիցն յԵգիպտոսէ եւ անցանելոյն ընդ Յորդանան 'ի ձեռն Յեսուայ , եւ վասն կոչման ազատութեան եւ Աստուծոյ գործութեանն :

ՃԺԴ· Վասն Անտիոքայ Եպիփանու նեղութեանցն , եւ վասն Հասմոնեայ վրիժուց եւ Յուդայ ողորմութեանն . այլ եւ վասն զերծմանելոյ մարգարէին 'ի Հիւանդութենէ իւրոյ :

ՃԺԵ· Զերծեալ մարգարէն 'ի մահուանէ Աստուծոյ 'ի բանակն Աբիմելէքեայ , աշակերտեցաւ առաջի նորա . եւ գիտաց անձն զոհանալով զԱստուծոյ :

ՃԺԶ· Վասն զի յամենայն մարգարէ յայտ օրհնութիւն , յանդի քարոզ Հօր այն է , փրկութեան պատահողացն' օրհնել զօրհնաբանն Աստուած :

ՃԺԷ· Զի 'ի գործն 'ի Բաբելոնէ խաղելոյ բարբառոցն 'ի փերոյ Հրէիցն , եւ առատամաշնորհեան Հարուծողք ծախելոյ եղեն : Յորս այս եւ առ Հեթանոսս , 'ի բազում իմաստիցն 'ի բանատրկութիւն գերեալք · որոց ազգս եւ նոցա' ընդ Հէր Հրէիցն առաջնորդեաց փորձառութեամբ :

ՃԺԸ· Զբազում առաքինութեանն ամբաստանեալ է առա եւ զգեղջկութիւնս պէսպէս արարին , որպէս ինքն Դաւիթ' որ թէպէտ եւ խոստովանեաց զապաշխարհութիւն' սակայն զորմէ մեղաւորաց տրտմութեան հեռացեալ աստուածային արդեանց : Երանէ եւ զխոստովանողս ժառանգութեանց զանխուսափ հեռանալով , եւ ոչ յայտ կամ յանձնել 'ի հրամանէ պատուիրանին խոստովանելոյ :

ՃԺԹ· Թէ չքնեղ մարգարէն փոխանակաւ անբաւին 'ի անկին' որպէս այսօր 'ի յերկինս , զոր երկրաւոր փառս որդւոց յատուկելով տալոց · Վայ' զի պանդխտութիւն իմ երկարեցաւ :

ՃԻ· Մարգարէանայ վասն եկելոյն 'ի Բաբելոն 'ի 'ի փրկել :

ՃԻԱ· Ասէ գործելոյ վասն եկելոցն եւ վասն շինութեանն Երուսաղեմի :

ՃԻԲ· Եւ այս ցուցանէ զարդարոցն զբարեպաշտութիւն :

ՃԻԳ· Թէ յետ եկեալն 'ի Բաբելոնէ' մերձակայ բնակիչքն արգելուլ ընդ Հրէիցն ապստամբութիւն' մխրճենելոյ 'ի պատերազմ զամօթայն 'ի փերոյ նոցա , կամեցեալք անդրդուելի քնոյ · խոյ Աստուած խորհուրդս ոչինչ , եւ զպատերազմողսն յետս դարձոյց :

ՃԻԴ· Զի յետ գործին' յայտնութեան Համբերողացն յապստամբութեանն երկրի զօրհնութիւն , եւ զառատանալն յաւելին յարդարոցն զգուշութիւն :

ՃԻԵ· Աղաղակել բազմագութ տաղին Հրէից 'ի Նիկոռէ Գաղից արքայէ :

ՃԻԶ· Վասն շինութեան տաճարին 'ի Զօրաբաբելէ :

ՃԻԷ· Երանէ զայնսիկ' որք յառաջին յԱստուած 'ի նմանէ երկնչին , որով առաքինութեան առատանալ առաւել առաքին :

ՃԻԸ· Յացանէ զիւր գործն գորոյցնելոյն 'ի փերոյ Հրէիցն զառաջ ազգացն , եւ որպէս թէ ոչ 'ի Հրէից են' փորձառութեան առնել զայս :

ՃԻԹ· Աղօթելը զայս ազգին մասնաւորն առ Աստուած · փրկել եւ յառաջագոյն ասացմամբ :

ՃԼ· Զխոստովանութիւն առաւել մարգարէական բանս , եւ զխոր կերպարանացն յայտնէ զգեն , որպէս թէ առաւելով զԱստուած Հաշտեցուցանել :

ՃԼԱ· Մարգարէանայ 'ի գեղն Զօրաբաբելի , որով զիբրտութիւն առաքելն նորոգեցաւ , եւ վասն մարմնաւոր ծննդեանն Քրիստոսի , նա եւ 'ի խորհուրդ եկեղեցւոյ :

ՃԼԲ· Թէ յետ եկեղն 'ի Բաբելոնէ 'ի ձեռն Զօրաբաբելի' 'ի մի աւետութիւն հնազանդեցան Յեսու եւ Նէեմիյէ , որք 'ի յԱռաջնորդ բարձանցն :

ՃԼԳ· Յորդ եւ այս 'ի Բաբելոնէ գործելոյն . եւ ամենայն բարեպաշտից 'ի խաւարէ , որպէս թէ ոչ միայն 'ի տաճարին , այլ եւ 'ի դիւերի օրհնել զԱստուած :

ՃԼԴ· Ասէ զառաջին եւ յետինսն , եւ մարգարէանայ վասն գործն 'ի Բաբելոնէ , եւ վասն նոցին տկարութեան եւ Աստուծոյ զօրութեանն :

ՃԼԵ· Վասն մեծամեծ պատուիրանացն Աստուծոյ :

ՃԼԶ· Զառ 'ի Բաբելոնի պատահումն պատմէ :

ՃԼԷ· Յետ գործին զոհութիւն' փոխել զթշնամեան :

ՃԼԸ· Զիմիոն թագաւորէ առնի նախատողութիւն :

ՃԼԹ· Հալածանաց 'ի Սաւուղայ երանելին Դաւիթ' յոգնակոծութիւն կայէ զբարեբանութիւնս Աստուած :

ՃԽ· Դարձելոյ վասն Նորայն իւրոց ազդէ :

ՃԽԱ· Զի յայլոց թագաւորելոյ Դաւիթ' աղօթս մատուցանէր առ Աստուած :

ՃԽԲ· Զի Հալածեր զնա Աբիսողոմ որդի նորա :

ՃԽԳ· Մարգարէանայ վասն գործն 'ի Բաբելոնէ , եւ վասն յաջողելոյն պատերազմօղաց 'ի փերոյ Հրէից · զոր եւ բացայայտ 'ի մարգարէից յիշեցին :

ՃԽԴ· Օրհնել Հրամայէ ամենեցուն զԱէր · յորժամ այս եւ առ Հեթանոսաց կոչումն :

ՃԽԵ. Դարձեալ յաղագս երանելւոյն Դաւթի՝ օրհնել զամենեցունցն Աստուած. զոր եւ վերնագիր սաղմոսի յայս ասէ, յանգի ասէ, ալէլուիա։

ՃԽԶ. Թէ յետ դարձին 'ի Բաբելոնէ եւ շինելոյն զտաճարն 'ի Զօրաբաբելէ, Անգեաւ եւ Զաքարիաւ երգս աւետաւորեն ասելով. Եկեք գնդուասցուք Տէր, եւ զյարուցեալ Խոսքելի ժողովէ։

ՃԽԷ. Դարձեալ 'ի նոյն գէմս ասէ, նա եւ փառս Աստուածոյն բարբառոյթեան։

ՃԽԸ. Զամենայն արարածս յօրհնութիւն կոչէ երանելւոյն Դաւթի՝ զմարմնաւորս եւ զզգալիս։

ՃԽԹ. Օրհնութիւն փառս դարձին 'ի Բաբելոնէ, նաեւ 'ի խորհուրդ մեկնաբանութեան։

ՃԾ. Վասն հասարակաց օրհնութեան։

ԳԻՐՔ

ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱՒԹԻ

Ա

Սաղմոս 'ի Դաւիթ։

ԵՐԱՆԻ է առն որ ոչ գնաց 'ի խորհուրդս 1
ամպարշտաց, 'ի ճանապարհի մեղաւորաց ոչ
եկաց, եւ յաթոռս ժանտից ոչ նստաւ։ Այլ 2
յօրէնս Տեառն են կամք նորա, եւ յօրէնս նորա
խորհեսցի նա 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի. եւ եղիցի 3
նա որպէս ծառ որ տնկեալ է 'ի գնացս ջուրց.
որ զպտուղ իւր 'ի ժամու տացէ, եւ տերեւ նորա
մի թափեսցի. եւ զամենայն զոր ինչ արասցէ՝
յաջողեսցի նմա։ Ոչ այսպէս են ամպարիշտք. 4
եւ ոչ այսպէս. այլ որպէս հողմ զփոշի՝ զի հանէ
յերեսաց երկրի։ Վասն այսորիկ ոչ յա- 5
րիցեն ամպարիշտք 'ի դատաստան, եւ ոչ մեղա-
ւորք 'ի խորհուրդս արդարոց։ Քանզի ճանաչէ 6
Տէր զճանապարհս արդարոց, ճանապարհք ամ-
պարշտաց կորիցեն։

Բ

Անվերնագիր 'ի հեբրայեցւոց գրոց երկոքեան սոքա
ընդ մի համար են։

Ընդէր խռովեցան հեթանոսք, եւ ժողովուրդք 1
խորհեցան 'ի նանիս։ Յարեան թագա- 2
ւորք երկրի, եւ իշխանք ժողովեցան 'ի միասին
վասն Տեառն եւ վասն օծելոյ նորա։ Խզեսցուք 3
զկապանս նոցա, եւ ընկեսցուք 'ի մէնջ զլուծ
նոցա։ Բնակեալն յերկինս ծիծաղեսցի զնոքօք. 4
5 եւ Տէր արհամարհեսցէ զնոսա։ Յայնժամ խօսես-
ցի ընդ նոսա բարկութեամբ իւրով, եւ սրտմտու-
6 թեամբ իւրով խռովեսցուսցէ զնոսա։ Ես կա-
ցի թագաւոր 'ի նմանէ, 'ի վերայ Սիոնի լերին
սրբոյ նորա՝ պատմել զհրամանս Տեառն։
7 Տէր ասաց ցիս՝ որդի իմ ես դու, ես այսօր ծնայ
8 զքեզ։ Խնդրեա յինէն եւ տաց քեզ զհեթանոսս
'ի ժառանգութիւն, եւ իշխանութիւն քեզ զա-
9 մենայն ծագս երկրի։ Հովուեսցես զնոսա գա-
ւազանաւ երկաթեաւ, որպէս զանօթ բրու
10 փշրեսցես զնոսա։ Արդ, թագաւորք, զայս 'ի
միտ առէք, խրատեցարուք ամենեքեան որ դա-
11 տէք զերկիր։ Ծառայեցէք Տեառն երկիւղիւ, եւ
12 ցնծացէք առաջի նորա դողութեամբ։ Ընկալա-
րուք զխրատ նորա՝ զի մի բարկասցի Տէր, եւ
13 կորնչիցիք 'ի ճանապարհացն արդարութեան։ Ի
ժամանակի որպէս բորբոքեսցի բարկութիւն
նորա։ Երանի ամենեցուն՝ որք յուսացեալ են
'ի Տէր։

Գ

1 Սաղմոս 'ի Դաւիթ. 'ի ժամանակի զի փախուցեալ էր
նա յերեսաց Աբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ։

2 Տէր, զի բազում եղեն նեղիչք իմ. բազումք
3 յարեան 'ի վերայ իմ։ Բազումք ասէին զանձնէ
իմմէ, թէ չէր փրկութիւն սորա առ Աստուած
4 իւր։ Այլ դու, Տէր, օգնական իմ ես, փառք
5 իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ։ Ձայնիւ իմով
ես առ Տէր կարդացի, լուաւ ինձ 'ի լեռնէ սրբոյ

իւրմէ։ Ես ննջեցի և 'ի քուն եղէ, զարթեայ և 6
Տէր ընդունելի իմ է։ Ոչ երկեայց ես 'ի բիւրուց 7
զօրաց նոցա, որք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ
պաշարէին զիս։ Արի, Տէր, և փրկեա զիս, Աստուած
իմ. զի դու հարեր զամենեսեան որք էին 8
ընդ իս թշնամութեամբ 'ի տարապարտուց, և
զատամունս մեղաւորաց փշրեցեր։ Տեառն է 9
փրկութիւն, 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն
քո։

Դ

Ի կատարած օրհնութեան. սաղմոս երգոց 'ի Դաւիթ։ 1

Ի կարդալ իմում լուար ինձ, Աստուած, ըստ 2
արդարութեան, 'ի նեղութեան ինձ անդորր արարեր.
ողորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց։
Որդիք մարդկան, մինչև յերբ էք խստասիրտք. 3
ընդէր սիրէք զնանրութիւն, և խնդրէք զստութիւն։
Ծանիրուք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ 4
իւրում. և Տէր լուիցէ ինձ 'ի կարդալ իմում
առ նա։ Բարկանայք՝ և մի մեղանչէք. զոր խօսէք 5
'ի սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր զղջացարուք։
Մատուցէք պատարագ արդարութեան, 6
և յուսացարուք 'ի Տէր։ Բազումք ասէին թէ ո
ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տեառն. նշանեցաւ առ 7
մեզ լոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութիւն
սրտից մերոց։ Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ 8
իւրեանց լցուցեր զնոսա։ Խաղաղութեամբ յայս 9
և 'ի նոյն ննջեսցուք և զարթիցուք. զի դու, 10
Տէր, միայն առանձին յուսով բնակեցուցեր
զմեզ։

Ե

Ի կատարած վասն վիճակելոցն. սաղմոս։ 1

Բանից իմոց ունկն դիր, Տէր, և 'ի միտ առ 2
զաղաղակս իմ։ Նայեաց 'ի ձայն աղօթից իմոց, 3
թագաւոր իմ և Աստուած իմ։ Զի առ քեզ աղաչեմ, 4
Տէր, ընդ առաւօտս լուիցես ձայնի իմում.
ընդ առաւօտս պատրաստ եղէց յանդիման լինել 5
առ քեզ։ Ոչ թէ դու Աստուած կամիս զանօրէնութիւն,
և ոչ բնակեն առ քեզ չարք. մի 6
անօրէնք բնակեսցեն առաջի աչաց քոց։ Ատեցեր 7
զայնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն, կորուսանես
զամենեսեան որք խօսին սուտ։ Զայր
արիւնահեղ և զնենգաւոր գարշի առնես դու,
Տէր. այլ ես ըստ բազում ողորմութեան քում 8
մտից 'ի տուն քո, երկիր պագից 'ի տաճար սուրբ
քո երկիւղիւ քո։ Տէր, առաջնորդեա ինձ յարդարութեան 9
քում. վասն թշնամեաց իմոց ուղիղ
արա առաջի իմ զճանապարհս քո։ Զի ոչ 10
գոյ 'ի բերանս նոցա ճշմարտութիւն, և սիրտք
11 նոցա նանրասէրք են։ Որպէս գերեզման բաց է
կոկորդ նոցա, լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։
Դատեա զնոսա, Աստուած, զի անկցին 'ի
խորհրդոց իւրեանց. ըստ բազում ամպարշտութեան
նոցա մերժեա զնոսա՝ զի դառնացուցին
12 զքեզ։ Ուրախ լիցին ամենեքեան որք յուսացեալ
են 'ի քեզ, յաւիտեան ցնծասցեն, և բնակեսցես
դու 'ի նոսա։ Պարծեսցին 'ի քեզ սիրելիք
13 անուան քոյ, զի օրհնեսցես դու զարդարն.
Տէր, որպէս զինու հաճութեամբ քով պսակեցեր
զմեզ։

Զ

1 Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս վասն ութերորդին. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ
զիս, և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։
3 Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա
4 զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։ Անձն իմ
յոյժ խռովեցաւ, և դու, Տէր, մինչև յերբ։
5 Դարձ, Տէր, և փրկեա զանձն իմ, կեցո զիս,
6 Տէր, ըստ ողորմութեան քում։ Զի ոչ ոք է որ 'ի
մահու յիշէ զքեզ, կամ 'ի դժոխս խոստովանի
7 անդ առ քեզ։ Վաստակեցի ես 'ի հեծութեան
իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ,
և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։
8 Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ, մաշեցայ
9 ես 'ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։ Ի բաց
կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։
10 Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ. լուաւ
Տէր աղօթից իմոց, և Տէր զխնդրուածս իմ
11 ընկալաւ։ Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն
թշնամիք իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն
յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին։

Է

1 Սաղմոս 'ի Դաւիթ. զոր ասաց Տեառն վասն բանին Քուսեայ որդւոյ Յեմինեայ։

2 Տէր Աստուած իմ, 'ի քեզ յուսացայ՝ փրկեա
զիս, և յամենայն հալածչաց իմոց ապրեցո զիս։
3 Դուցէ երբէք յափշտակեսցէ որպէս առիւծ զանձն
իմ. ոչ ոք իցէ որ փրկեսցէ, և ոչ այն որ ապրեցուցանիցէ։
4 Տէր Աստուած իմ, թէ արարի զայդ.
5 թէ իցեն անօրէնութիւնք 'ի ձեռս իմ, թէ հատուցի
երբէք այնոցիկ որք հատուցին ինձ չար.
6 անկայց և ես 'ի թշնամեաց իմոց ընդունայն։ Հալածեսցէ
ապա թշնամին զանձն իմ, հասցէ և կոխեսցէ
յերկիր զկեանս իմ, և զփառս իմ 'ի հող
7 բնակեցուսցէ։ Արի, Տէր, բարկութեամբ քով. և

բարձր լեր 'ի սպառել թշնամեաց իմոց։ Զարթի՛ր,
Տէր Աստուած իմ, 'ի հրամանս քո զոր պատուի-
րեցեր, եւ ժողովք ժողովրդոց շուրջ եղիցին զքեւ։ 8
Վասն այսորիկ 'ի բարձունս դարձ, Տէր։ Եւ Տէր 9
դատի զժողովուրդս իւր։ Դատ արա ինձ, Տէր, ըստ
արդարութեան իմում, ըստ անմեղութեան իմում
որ յիս։ Կատարեսցին չարիք 'ի վերայ մեղաւո- 10
րաց, եւ յաջողեսցես դու արդարոյ։ Որ քննէ
զսիրտս եւ զերիկամունս Աստուած արդար։
Յիրաւի է օգնութիւն ինձ յԱստուծոյ, որ ապ- 11
րեցուցանէ զայնոսիկ՝ որ ուղիղ են սրտիւք։ Աս- 12
տուած դատաւոր արդար հզօր եւ երկայնամիտ,
որ ոչ ածէ զբարկութիւն իւր զօրհանապազ։
Ապա թէ ոչ դառնայք առ նա, զսուր իւր սր- 13
բեալ է եւ զաղեղն իւր լարեալ։ 'Ի նմա է պատ- 14
րաստեալ զանօթս մահու, եւ զնետս իւր այրե-
ցելոց է գործեալ։ Ահաւասիկ երկնեաց զանօ- 15
րէնութիւն, յղացաւ զցաւս եւ ծնաւ զանօրէ-
նութիւն։ Գուբ մի փորեաց եւ պեղեաց, 'ի 16
նոյն անկցի 'ի խորխորատ զոր եւ գործեաց։
Դարձցին ցաւք 'ի գլուխ նորա, 'ի վերայ գագա- 17
թան նորա անօրէնութիւնք իւր իջցեն։ Խոստո- 18
վան եղէց Տեառն ըստ արդարութեան նորա,
սաղմոս ասացից անուան Տեառն բարձրելոյ։

Ը

Ի կատարած 'ի վերայ հնձանացն. սաղմոս 1
'ի Դաւիթ։

Տէր, Տէր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո յա- 2
մենայն երկրի։ Համբարձաւ մեծվայելչութիւն
քո 'ի վերայ քան զերկինս։ 'Ի բերանոյ մանկանց 3
տղայոց տածելեաց կատարեցեր օրհնութիւն։
Վասն թշնամեաց քոց, Տէր, զի եղծցի թշնամին
եւ հակառակորդն։ Տեսից զերկինս զգործս մա- 4
տանց քոց, զլուսին եւ զաստեղս զոր դու հաս-
տատեցեր։ Ո՞վ է մարդ՝ զի յիշես զնա, կամ 5
որդի մարդոյ՝ թէ այց ինչ առնիցես դու նմա։
Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս 6
քո, փառօք եւ պատուով պսակեցեր զնա, եւ 7
կացուցեր զնա 'ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց
քոց։ Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր 'ի ներ- 8
քոյ ոտից նորա, զխաշն եւ զարջառ եւ զամե-
նայն ինչ, եւս եւ զերէ վայրի, զթռչունս երկ- 9
նից, զձկունս ծովուց՝ որ շրջին ընդ շաւիղս ծո-
վուց։ Տէր, Տէր մեր, զի՛ սքանչելի է անուն քո 10
յամենայն երկրի։

Թ

1 Ի կատարած. վասն գաղտնեաց որդւոյն.
սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Գոհացայց զքէն, Տէր, բոլորով սրտիւ իմով,
3 պատմեցից զամենայն սքանչելիս քո։ Ուրախ
եղէց եւ ցնծացայց 'ի քեզ, սաղմոս ասացից ա-
4 նուան քում, Բարձրեալ։ 'Ի դառնալ յետս թշ-
նամեաց իմոց, տկարասցին եւ կորիցեն յերե-
5 սաց քոց։ Արարեր զդատաստանս իմ եւ զիրա-
ւունս, նստար յաթոռ դատաւոր արդարու-
6 թեան։ Սաստեցեր 'ի հեթանոսս, եւ կորեաւ
ամպարիշտն. զանուանս նոցա ջնջեցեր յաւի-
7 տեանս յաւիտենից. եւ թշնամեացն զէն պակա-
սեաց մինչ 'ի սպառ։ Զքաղաքս աւերեցեր, եւ
կորեաւ յիշատակ նոցա աղաղակաւ։ Աստուած
8 կայ եւ մնայ յաւիտեան, պատրաստ արար զա-
9 թոռ իւր 'ի դատաստանի։ Նա դատի զաշխարհս
արդարութեամբ, եւ զժողովուրդս իւր ուղղու-
10 թեամբ։ Եղեւ Տէր ապաւէն տնանկի, օգնական
11 'ի նեղութեան՝ 'ի դէպ ժամանակի։ Յուսասցին
'ի քեզ ամենեքեան որք գիտեն զանուն քո. զի
12 ոչ թողցես զայնոսիկ որ խնդրեն զքեզ, Տէր։ Սաղ-
մոս ասացէք Տեառն որ բնակեալ է 'ի Սիոն.
13 պատմեցէք 'ի հեթանոսս զգործս նորա։ Ի խնդ-
րել զարիւն նոցա՝ յիշեաց եւ ոչ մոռացաւ Տէր
14 զաղօթս տնանկաց։ Ողորմեա ինձ, Տէր, եւ տես
15 զխոնարհութիւն իմ 'ի թշնամեաց իմոց. ո բարձր
արարեր զիս 'ի դրանց 'ի մահուանէ։ Որպէս
պատմեցից զամենայն օրհնութիւնս քո 'ի դրունս
16 դստեր Սիոնի, ցնծացայց 'ի փրկութեան քում։
Ընկղմեան հեթանոսք յապականութեան իւրեանց
զոր արարին. որոգայթն զոր թաքուցին՝ անդէն
17 կալաւ զոտս նոցա։ Ճանաչի Տէր առնել դատաստանս
իւր, եւ 'ի գործս ձեռաց իւրեանց կալան
18 մեղաւորք։ Դարձցին մեղաւորք անդրէն 'ի դժո-
խոց, եւ ամենայն հեթանոսք որ մոռացան զԱս-
19 տուած։ Ոչ 'ի սպառ մոռանայ Տէր զաղքատն,
համբերութիւն տնանկաց մի կորիցէ 'ի սպառ։
20 Արի, Տէր, եւ մի զօրասցի մարդ. դատեսցին
21 հեթանոսք առաջի քո։ Կացո, Տէր, օրէնսդիր
'ի վերայ նոցա, եւ ծանիցեն հեթանոսք՝ թէ
1 մարդիկ են։ Ընդէ՞ր, Տէր, կայցես 'ի հեռաստա-
նէ, անտես արարեր 'ի դէպ նեղութեան ժամա-
2 նակի։ Յամբարտաւանել ամպարշտին այրի աղ-
քատն. արգելցին 'ի խորհուրդս իւրեանց զոր եւ
3 խորհեցան։ Զի գովի մեղաւոր 'ի ցանկութիւն
4 անձին իւրոյ. որ զրկէ, եւ նա գովի։ Խոկ ընդէր
բարկացոյց մեղաւորն զԱստուած, ըստ բազում
5 բարկութեան իւրում թէ ոչ խնդրի։ Ոչ է Աս-
տուած առաջի աչաց նորա, պղծին են ճանա-
պարհք նորա յամենայն ժամ։ Բարձեալ են ի-
րաւունք յերեսաց նորա, 'ի վերայ ամենայն

թշնամեաց իւրոց տիրեսցէ : Ասաց 'ի սրտի իւրում 6
թէ ոչ սասանեցայց ազգէ յազգ առանց
չարի : Անէծք եւ դառնութիւն եւ նենգութիւն 7
լի է բերան նորա, 'ի ներքոյ լեզուի նորա ցաւք
եւ վաստակք : Դարանի դարանակալ ընդ մեծամեծս, 8
'ի գաղտնիս սպանանել զանպարտն : Աչք նորա 'ի 9
տնանկս հային, դարանի 'ի գաղտնիս՝ որպէս
զառիւծ 'ի մորիս իւրում : Դարանի յափշտակել
զաղքատն, յափշտակել զաղքատն եւ ձգել
զնա : Յորոգայթ իւր խոնարհեցուսցէ զնա, խոնարհեսցի 10
եւ անկցի 'ի տիրել իւրում 'ի վերայ
տնանկաց : Զի ասաց 'ի սրտի իւրում թէ մոռացաւ 11
Աստուած, դարձոյց զերեսս իւր զի մի տեսանէ
'ի սպառ : Արի, Տէր Աստուած իմ, բարձր 12
եղիցի ձեռն քո, եւ մի մոռանար զտնանկս : Իսկ 13
ընդէր բարկացոյց ամպարիշտն զԱստուած, զի
ասաց 'ի սրտի իւրում թէ ոչ քննի : Տեսանես 14
դու զնա 'ի ցաւս, եւ 'ի սրտմտութիւնս հայիս,
մատնել զնա 'ի ձեռս քո . 'ի քեզ թողեալ է աղքատն
եւ որբոյն դու ես օգնական : Խորտակեսցես 15
բազուկ մեղաւորի եւ չարի, խնդրեսցին մեղք
նորա եւ նա մի գտցի : Տէր թագաւոր յաւիտեանս 16
յաւիտենից, կորիցեն հեթանոսք յերկրէ
նորա : Զցանկութիւն տնանկաց լուար, 17
Տէր, 'ի պատրաստութիւն սրտից նոցա հայեցաւ
ունկն քո : Դատ առնել որբոյն եւ տնանկի, զի 18
մի եւս յաւելուցու մարդ 'ի մեծարանել իւրում
'ի վերայ երեսաց երկրի :

Ժ

Ի կատարած . սաղմոս 'ի Դաւիթ : 1

Ի Տէր յուսացայ . որպէս ասիցէք ցանձն իմ, 2
փոփոխեաց 'ի լերինս որպէս ճնճղուկ : Զի ահա 3
մեղաւորք լարեցին զաղեղունս իւրեանց, պատրաստ
արարին զնետս 'ի կապարճս, ձգել ընդ
խաւար՝ այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք : Զի զոր 4
դուն շինեցեր՝ աւերեցին . իսկ արդարն զի՞ արար
: Տէր 'ի տաճարի սուրբ իւրում, Տէր յերկինս 5
յաթոռ իւրում : Աչք նորա 'ի տնանկս
հային, արտեւանունք նորա քննեն զորդիս մարդկան
: Տէր քննէ զարդարն եւ զամպարիշտն . որ 6
սիրէ զմեղս ատեայ զանձն իւր : Տեղասցէ 'ի վերայ 7
մեղաւորաց որոգայթ հուր եւ ծծումբ, այս
մրրկին բաժին բաժակի նոցա : Արդար է Տէր՝ 8
զարդարութիւն սիրէ, զուղղութիւն տեսանեն
երեսք նորա :

ԺԱ

1 Ի կատարած 'ի վերայ ութերորդին սաղմոս 'ի Դաւիթ :

2 Ապրեցո զիս, Տէր, զի նուազեաց սուրբ .
նուազեցին ճշմարտութիւնք յորդւոց 'ի մարդկանէ
3 : Ի նանիր խօսեցաւ այր ընդ ընկերի իւրում,
շրթամբք նենգաւորք սրտէ 'ի սիրտ խօսեցաւ
4 : Սատակէ Տէր զամենայն շրթունս նենգաւորս
5 եւ զլեզուս մեծաբանս . որք ասացին,
զլեզուս մեր մեծ արասցուք . շրթունք մեր
6 առ մեզ են, եւ արդ մեր ո՞վ է Տէր : Վասն տառապանաց
աղքատին եւ հեծութեան տնանկի՝
այժմ յարեայց ասէ Տէր, եղէց զփրկութիւն իմ
7 եւ համարձակեցայց 'ի նոսա : Բանք Տեառն են
բանք սուրբ, որպէս զարծաթ ընտրեալ եւ փորձեալ
յերկրէ, սրբեալ եւ պարզեալ եօթնպատիկ
8 'ի հողոյ : Դու, Տէր, պահեսցես զմեզ . եւ
պահեսցես յազգէ յայսմանէ մինչեւ յաւիտեան
9 : Շուրջանակի ամպարիշտք շրջին . ըստ
բարձրութեան քում մեծ արարեր դու զորդիս
մարդկան :

ԺԲ

Ի կատարած . սաղմոս 'ի Դաւիթ :

1 Մինչեւ յերբ, Տէր, մոռանաս զիս 'ի սպառ .
մինչեւ յերբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն :
2 Մինչեւ յերբ դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ, եւ
3 ցաւք սրտի իմոյ զաւուրս : Մինչեւ ցերբ բարձրանայ
4 թշնամին 'ի վերայ իմ . Նայեաց եւ լուր
ինձ, Տէր Աստուած իմ : Լոյս տուր, Տէր, աչաց
5 իմոց, զի մի ննջեցից 'ի մահ : Մի ասասցէ
թշնամին իմ թէ յաղթեցի նմա, կամ նեղիչք
6 իմ ցնծասցեն թէ ես սասանեցայց : Ես յողորմութիւնս
քո, Տէր, յուսացայ . ցնծասցէ սիրտ
իմ 'ի փրկութեան քում . օրհնեցից զՏէր զբարերարն
իմ :

ԺԳ

Ի կատարած . սաղմոս 'ի Դաւիթ :

1 Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում, թէ ոչ գոյ
Աստուած : Ապականեցան եւ պղծեցան յանօրէնութեան
իւրեանց, եւ ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն
2 : Տէր յերկնից նայեցաւ յամենայն
որդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ ոք իմաստուն
3 որ խնդրիցէ զԱստուած : Ամենեքեան
խոտորեցան, 'ի միասին անպիտանացան : Ոչ ոք
է որ առնէ զքաղցրութիւն, եւ չէ ոք մինչեւ 'ի
4 մի : Որպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան, որք գոր-

տեն զանօրէնութիւն։ Որք ուտեն զժողովուրդ
իմ որպէս կերակուր հացի, եւ առ Տէր ոչ կարդացին։ 5
Անդ երկեան զերկեւղ՝ ուր ոչ էին երկեւղ,
զի Տէր է յազգս արդարոց։ Զխորհուրդ 6
աղքատի յամօթ արարէք, զի Տէր է յոյս նորա։
Ո՞ տացէ 'ի Սիոնէ զփրկութիւն Իսրայէլի. 'ի 7
դարձուցանել Տեառն զգերութիւն ժողովրդեան
իւրոյ, ցնծասցէ Յակոբ եւ ուրախ եղիցի Իսրայէլ։

ԺԴ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

Տէր, ո՞վ կացցէ 'ի խորանի քում, կամ ո՞վ 1
բնակեսցէ 'ի լերին սուրբ քո։ Որ գնայ անբիծ 2
գործէ զարդարութիւն, խօսի զճշմարտութիւն
'ի սրտի իւրում։ Որ ոչ նենգաւորեաց լեզուաւ 3
իւրով, եւ չար ընկերի իւրում նա ոչ արար։
Նախատինս 'ի մերձաւորաց նա ոչ առնու, Արհամարհեալ 4
է առաջի նորա չարագործ։ Զերկիւղածս
Տեառն փառաւոր առնէ, երդնու ընկերի
իւրում եւ ոչ սուտ։ Զարծաթ իւր 'ի վաշխս 5
ոչ տայ, կաշառ 'ի վերայ անմեղաց ոչ առնու։
Որ զայս արասցէ, նա մի սասանեսցի յաւիտեան։

ԺԵ

Սաղմոս յարձանագիր 'ի Դաւիթ։ 1

Պահեա զիս, Աստուած, զի ես 'ի քեզ յուսացայ. 2
ասացի Տեառն, Տէր իմ ես դու. եւ բարեաց
իմոց չէ քեզ ինչ պիտոյ։ Սրբոց քոց որ են յերկրի 3
քում, զարմանալի արարեր զամենայն կամս
իմ 'ի նոսա։ Յաճախեցին հիւանդութիւնք նոցա. 4
յետ այնորիկ ապա փութացան։ Ոչ ժողովեցից
'ի ժողովս նոցա յարեանց, եւ ոչ յիշեցից
զանուանս նոցա 'ի շրթունս իմ։ Տէր, բաժին 5
ժառանգութեան իմոյ եւ բաժակի իմոյ, դու ես
որ դարձուցանես զժառանգութիւն իմ
յիս։ Վիճակք եղեն ինձ ընդ ընտիրս, եւ ժառանգութիւն 6
իմ հաճոյ եղեւ ինձ։ Օրհնեցից 7
զՏէր որ իմաստուն արար զիս. մինչ 'ի գիշերի
եւս խրատեցին զիս երիկամունք իմ։ Յառաջագոյն 8
տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ,
զի է ընդ աջմէ իմմէ զի մի սասանեցայց։ Վասն 9
այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ իմ, եւ ցնծացաւ
լեզու իմ, եւս եւ մարմին իմ բնակեսցէ յուսով։
Զի ոչ թողցես զանձն իմ 'ի դժոխս, եւ ոչ տացես 10
սրբոյ քում տեսանել զապականութիւն։
Ցուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց, լցուցեր
զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց 'ի քաղցրութենէ
վայելչութեան աջոյ քո մինչեւ 'ի սպառ։

ԺԶ

Աղօթք 'ի Դաւիթ։

1 Լուր, Տէր, արդարութեան, եւ նայեա 'ի խընդրուածս
իմ. ունկն դիր աղօթից իմոց, զի ոչ
2 շրթամբք նենգաւորօք։ Յերեսաց քոց իրաւունք
իմ ելցեն, եւ աչք իմ տեսցեն զուղղութիւն։
3 Փորձեցեր զսիրտ իմ եւ քննեցեր 'ի գիշերի.
փորձեցեր զիս՝ եւ ոչ գտաւ յիս անիրաւութիւն։
4 Մի խօսեսցի բերան իմ զգործս որդւոց մարդկան.
վասն բանից շրթանց քոց ես պահեցից
5 զճանապարհս խիստս։ Հաստատեա զգնացս իմ
'ի ճանապարհս քում, զի մի գայթագղեսցին
6 գնացք իմ։ Ես առ քեզ, Տէր, կարդացի՝ զի լուար
ինձ, Աստուած, խոնարհեցո առ իս զունկն քո
7 եւ լուր բանից իմոց։ Սքանչելի արարեր զողորմութիւնս
քո, ո փրկես զայնոսիկ որ յուսացեալ
8 են 'ի քեզ՝ յայնցանէ որ հակառակ կան
աջոյ քո։ Պահեա զիս որպէս բիբ ական, 'ի հովանի
9 թեւոց քոց ծածկեսցես զիս յերեսաց ամպարշտաց
որք տառապեցուցին զիս։ Թշնամիք
10 զանձն իմ պաշարեցին, 'ի ճարպոյ իւրեանց արգելան,
եւ բերանք նոցա խօսեցան զամբարտաւանութիւն։
11 Մերժեցին զիս եւ այժմ դարձեալ
պատեցան զինեւ, աչս եդին խոնարհեցուցանել
12 զիս յերկիր։ Համարեցան ինձ որպէս առիւծ զի
պատրաստ է յորս, որպէս կորիւն առիւծու զի
13 նստի գաղտնեաց։ Արի, Տէր, ժամանեա նոցա
եւ խափանեա զնոսա, փրկեա զանձն իմ յամպարշտաց
14 'ի սրոյ եւ 'ի ձեռանէ թշնամեաց։
Տէր, կորո զնոսա յերկրէ, բաժանեա եւ խափանեա
զնոսա 'ի կենաց իւրեանց։ Դարանեւք
քոյ լցան որովայնք նոցա, յագեցան կերակրովք
եւ թողին զմնացուածս տղայոց իւրեանց։
15 Ես արդարութեամբ երեւեցայց երեսաց քոց,
յագեցայց յերեւել փառաց քոց։

ԺԷ

1 Ի կատարած 'ի վերայ պատերազմաց [illegible] ծառայի
Տեառն Դաւթի։ Զոր խօսեցաւ ընդ Տեառն բանս
օրհնութեան, յաւուր յորում փրկեաց զնա
Տէր 'ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց, եւ 'ի ձեռաց Սաւուղայ,
եւ ասէ։

2 Սիրեցից զքեզ, Տէր, զօրութիւն իմ, Տէր,
3 հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ եւ փրկիչ իմ։ Աստուած
օգնական իմ եւ ես յուսամ 'ի նա, ապաւէն
իմ եղջիւր փրկութեան իմոյ ընդունելի
4 իմ է։ Օրհնելով կարդացից առ Տէր, եւ 'ի թշնամեաց
5 իմոց ապրեցայց։ Շուրջ եղեն զինեւ երկունք
մահու, եւ հեղեղք անօրէնութեան խռովեցուցին
6 զիս։ Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս.
7 ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու։ Ի նեղու-

թեան իմում ես առ Տէր կարդացի, եւ առ Աստուած
իմ աղաղակեցի։ Լուաւ նա ’ի տաճարէ
սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց, եւ աղաղակ
իմ առաջի նորա մտցէ յականջս նորա։ Խռովեցաւ 8
եւ դողաց երկիր, եւ հիմունք լերանց տատանեցան
եւ խռովեցան՝ զի բարկացաւ ’ի վերայ
նոցա Աստուած։ Ել ծուխ ’ի բարկութենէ նորա, 9
եւ հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ, եւ
փայլատակունք հատան ’ի նմանէ։ Խոնարհեցոյց 10
զերկինս եւ էջ, եւ մէգ ’ի ներքոյ ոտից նորա։
Ել ’ի քրովբէս եւ թռաւ, սլացաւ նա ’ի թեւս 11
հողմոց։ Եդ զխաւարն ’ի ծածկոյթ իւր, եւ շուրջ 12
զնովաւ էն յարկք իւր, եւ խաւարային ջուրք
մինչեւ յամպս օդոյ։ Ի փայլատակէ նորա առաջի 13
նոցա, ամպք անցուցին զկարկուտ եւ ըղ
կայծակունս հուր։ Որոտաց Տէր յերկնից, եւ 14
Բարձրեալն ետ զձայն իւր ’ի կարկուտ եւ ’ի կայծակունս
հուր։ Առաքեաց զնետս իւր եւ ցրուեաց 15
զնոսա, յաճախեաց զփայլատակունս իւր
եւ խռովեցոյց զնոսա։ Երեւեցան ակնաղբիւրք ջուրց, 16
եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհի, ’ի սաստէ
քումմէ, Տէր, եւ ’ի շնչել հողմոյ բարկութեան
քո։ Առաքեաց ’ի բարձանց եւ ընկալաւ զիս, 17
ընկալաւ զիս ’ի ջուրց բազմաց։ Փրկեսցէ զիս 18
Տէր ’ի թշնամեաց իմոց հզօրաց, եւ յատելեաց
իմոց՝ զի հզօր եղեն քան զիս։ Ժամանեցին ինձ 19
յաւուր չարչարանաց իմոց. եղեւ Տէր հզօրիչ
իմ, եւ եհան զիս յանդորր, եւ փրկեսցէ զիս 20
Տէր՝ զի կամեցաւ զիս։ Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ 21
արդարութեան իմում, ըստ անբծութեան իմում
հատուսցէ ինձ։ Զի պահեցից զճանապարհս 22
Տեառն, եւ ոչ ամպարշտեցայց յԱստուծոյ
իմմէ։ Զի ամենայն իրաւունք նորա առաջի իմ 23
են, զարդարութիւն իւր ոչ ’ի բացէ արար յինէն։
Եղէց եւ ես անբիծ ընդ նմա, զգուշացայց 24
յանօրէնութենէ իմմէ։ Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ 25
արդարութեան իմում, ըստ սրբութեան ձեռաց
իմոց առաջի աչաց իւրոց։ Ընդ սրբոյն՝ 26
սուրբ եղիցես, ընդ առն անբծի՝ անբիծ եղիցես,
ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղիցես, եւ ընդ թիւրսն 27
կործանեսցես։ Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես, 28
եւ զաչս ամբարտաւանից դու խոնարհեցուցանես։
Դու լուսաւոր առնես զճրագ 29
իմ, Տէր. Աստուած իմ, լոյս արա ինձ ’ի խաւարի։
Քեւ փրկեցայց ’ի փորձութենէ, Աստուծով 30
իմով անցից ընդ պարիսպս։ Աստուած իմ, անբիծ 31
են ճանապարհք քո, եւ բանք Տեառն ընտրեալ
են, եւ պաշտպան ամենեցուն որ յուսան
’ի նա։ Վասն զի ո՞վ է Աստուած՝ բայց ’ի Տեառնէ, 32
կամ ո՞վ է Աստուած՝ բայց յԱստուծոյ մերմէ։
Աստուած, որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն, եւ 33
եդիր յանբծութեան զճանապարհս իմ։ Հաստատեցեր 34
զոտս իմ որպէս զեղջերուի, եւ ’ի վերայ
բարձանց կացուցեր զիս։ Ուսուցեր զձեռս 35
իմ ’ի պատերազմ, եւ արարեր զբազուկ իմ որպէս
36 զաղեղն հաստ. եւ ետուր ինձ զպաշտպանութիւն
փրկութեան քոյ։ Աջ քո ընկալաւ զիս,
եւ խրատ քո կանգնեաց զիս ’ի սպառ, եւ խրատ
37 քո ուսուսցէ զիս։ Ընդարձակեցեր զգնացս իմ
’ի ստորեւ իմով, եւ ոչ տկարացան շաւիղք իմ։
38 Հալածեցից զթշնամիս իմ եւ հասից նոցա, եւ
ոչ դարձայց ’ի նոցանէ՝ մինչեւ սպառեցից զնոսա։
39 Նեղեցից զնոսա, եւ այլ մի կարասցեն կալ.
40 եւ անկցին ’ի ներքոյ ոտից իմոց։ Որ զգեցուցեր
ինձ զօրութիւն ’ի պատերազմի, զյարուցեալսն
41 ’ի վերայ իմ ներքոյ իմ արարեր։ Զթշնամիս իմ
հալածականս արարեր, եւ զատելիս իմ սատակեցեր։
42 Աղաղակեցին, եւ ոչ ոք էր որ փրկէր
զնոսա. կարդացին առ Տէր, եւ ոչ լուաւ նոցա։
43 Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ,
44 որպէս կաւ զանհաց կոխեցից զնոսա։ Փրկեսցէ
զիս Տէր ’ի հակառակութենէ ժողովրդոց, եւ կա-
45 ցուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց։ Ժողովուրդ զոր
ոչ գիտէի ծառայեաց ինձ, եւ ’ի լուր ականջաց
46 լուաւ ինձ։ Որդիք օտարաց ստեցին ինձ, որդիք
օտարաց մաշեցան եւ կաղացան ’ի շաւղաց իրեանց։
47 Կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է Աստուած,
եւ բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ։
48 Աստուած՝ որ խնդրէ զվրէժ իմ, եւ հնազանդ
առնէ զժողովուրդս ընդ ինեւ։ Փրկիչ իմ ’ի թշ-
49 նամեաց իմոց բարկացողաց, յայնցանէ որ յա-
րուցեալ էին ’ի վերայ իմ բարձր արարեր զիս, եւ
50 յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս։ Վասն այսորիկ
խոստովան եղէց քեզ ’ի հեթանոսս, եւ անուան
51 քում սաղմոս ասացից։ Մեծ արարեր զփրկութիւն
թագաւորի նորա, առնել ողորմութիւն
ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի, եւ ընդ զաւակի
նորա ազգէ մինչեւ յազգ։

ԺԸ

1 Ի կատարած. սաղմոս ’ի Դաւիթ։

2 Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ, եւ զարարածս
ձեռաց նորա պատմէ հաստատութիւն։
3 Օր աւուր բղխէ զբան, եւ գիշեր գիշերի ցու-
4 ցանէ զգիտութիւն։ Ոչ են բանք եւ ոչ են խօսք,
5 որոց ոչ լսին ձայնք նոցա։ Ընդ ամենայն երկիր
ել բարբառ նոցա, մինչեւ ’ի ծագս աշխարհի են
6 խօսք նոցա։ Յարեգակն եդ զխորան իւր. եւ
ինքն որպէս փեսայ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ,
ցնծայ նա որպէս սկայ յընթանալ զճանա-
7 պարհս իւր։ Ի ծագաց երկնից են ելք նորա, եւ
հանգիստ նորա մինչեւ ’ի ծագս նորին, եւ ոչ
8 ոք իցէ որ թաքիցէ ’ի տապոյ նորա։ Օրէնք Տեառըն
անբիծ են եւ դարձուցանեն զհոգիս. վկա-

յութիւն Տեառն հաւատարիմ, եւ իմաստուն առ-
նէ զտղայս։ Արդարութիւնք Տեառն ուղիղ են եւ 9
ուրախ առնեն զսիրտս, պատուիրանք Տեառն լոյս
են եւ լոյս տան աչաց, երկիւղ Տեառն սուրբ է
եւ մնայ յաւիտեան։ Դատաստանք Տեառն ճշ- 10
մարիտ են, եւ արդար է նոյն։ Ցանկալի է նա 11
քան զոսկի եւ քան զականս պատուականս բա-
զումս, քաղցր է նա քան զմեղր եւ զխորիսխ։ Քան- 12
զի ծառայ քո պահեսցէ զայս, 'ի պահել նոցա
հատուցումն բազում։ Զյանցուածս իւր ո՞վ կա- 13
րէ առնուլ 'ի միտ. 'ի գաղտնեաց իմոց սուրբ ա-
րա զիս, Տէր, եւ յօտարէն պահեա զծառայ քո։ 14
Ապա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ անբիծ
եղէց, եւ սուրբ եղէց 'ի մեծամեծ մեղաց։ Եղիցին 15
քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, եւ խորհուրդք
սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ, Տէր օգ-
նական իմ եւ փրկիչ իմ։

ԺԹ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան, օգ- 2
նական եղիցի քեզ անուն Աստուծոյ Յակոբայ։
Առաքեսցէ քեզ Տէր օգնութիւն 'ի սրբութենէ 3
իւրմէ 'ի Սիովնէ, եւ ընկալցի զքեզ։ Յիշեսցէ 4
Տէր զամենայն պատարագս քո, եւ զողջակէզս քո
ընդունելի արասցէ։ Տացէ քեզ Տէր ըստ սրտի 5
քում, եւ զամենայն խորհուրդս քո նա կատա-
րեսցէ։ Ցնծասցուք մեք 'ի փրկութեան քում, 6
յանուն Աստուծոյ մերոյ մեք մեծ եղիցուք։
Լցուսցէ Տէր զամենայն խնդրուածս քո. այժմ 7
ծանեայ՝ զի կեցոյց Տէր զօծեալ իւր։ Լուաւ
նմա յերկնից 'ի սրբութենէ իւրմէ, 'ի զօրու-
թիւն փրկութեան աջոյ իւրոյ։ Սոքա կառօք եւ 8
սոքա երիվարօք, այլ մեք զանուն Տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ կարդասցուք։ Նոքա խափանեցան 9
եւ անկան, մեք յարեաք եւ ուղիղ եղաք։ Տէր, 10
կեցո զթագաւորն եւ լուր մեզ, յաւուր յորում
կարդասցուք առ քեզ։

Ի

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Տէր, 'ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թա- 2
գաւորն, 'ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ։
Զցանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա, եւ ըղ- 3
կամս շրթանց նորա ոչ արգելեր 'ի նմանէ։ Քան- 4
զի առաջեցեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան
քո, եւ եդիր 'ի գլուխ նորա պսակ 'ի քարէ
պատուականէ։ Կեանս խնդրեաց 'ի քէն, եւ ե- 5
տուր նմա ընդ երկայն աւուրս, յաւիտեանս
յաւիտենից։ Մեծ են փառք նորա 'ի փրկու- 6
թեան քում, զփառս եւ զմեծվայելչութիւն դի-
7 ցես 'ի վերայ նորա։ Տացես զնա յօրհնութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից, ուրախ արասցես զնա
8 յուրախութիւն երեսաց քոց։ Թագաւոր յու-
սացաւ 'ի Տէր, յողորմութենէ Բարձրելոյն նա
9 մի սասանեսցի։ Գտցի ձեռն քո 'ի վերայ թշնա-
մեաց քոց, եւ աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս
10 քո։ Դիցես զնոսա որպէս հնոց 'ի հուր՝ 'ի ժա-
մանակի երեսաց քոց։ Տէր բարկութեամբ իւ-
րով խռովեցուսցէ զնոսա, եւ հուր կերիցէ զնո-
11 սա։ Պտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ, եւ զաւակ
12 նոցա յորդւոց 'ի մարդկանէ։ Խոտորեցան 'ի քէն
չարութեամբ, խորհեցան խորհուրդ զոր ոչ կա-
13 րասցեն հաստատել։ Արասցես զնոսա հալա-
ծեալս, 'ի մնացուածս քո պատրաստեսցես զե-
14 րեսս նոցա։ Բարձր լեր, Տէր, 'ի զօրութեան
քում. օրհնեսցուք, եւ սաղմոս ասասցուք զօ-
րութեան քում։

ԻԱ

1 Ի կատարած. վասն աւուրն օգնականութեան.
սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Աստուած, Աստուած իմ, նայեաց առ իս, ըն-
դէր թողեր զիս. հեռի եղեր 'ի փրկութենէ իմմէ՝
3 վասն բանից յանցանաց իմոց։ Աստուած իմ,
'ի տուէ կարդացի առ քեզ, եւ ինձ ոչ լուար.
4 'ի գիշերի՝ եւ ինձ ոչ անսացեր։ Դու 'ի սուրբս
5 բնակեալ ես, եւ գովեալ Իսրայէլի։ Ի քեզ յու-
սացան հարքն մեր, յուսացան 'ի քեզ եւ փրկե-
6 ցեր զնոսա։ Առ քեզ աղաղակեցին եւ կեցին,
7 'ի քեզ յուսացան եւ ոչ ամաչեցին։ Այլ ես
որդն եմ եւ ոչ եմ մարդ, նախատինք մարդկան
8 եւ արհամարհանք ժողովրդոց։ Ամենեքեան որ
տեսանէին զիս արհամարհէին զինեւ, խօսէին
9 շրթամբք եւ շարժէին զգլուխս իւրեանց։ Յու-
սացաւ 'ի Տէր եւ փրկեսցէ զնա, կեցուսցէ զնա
10 զի կամի զնա։ Դու ես որ հաներ զիս յորովայ-
11 նէ, յոյս իմ 'ի ստեանց մօր իմոյ։ Ի քեզ անկեալ
եմ յարգանդէ, յորովայնէ մօր իմոյ դու ես Աս-
12 տուած իմ։ Մի 'ի բացեայ առնիր յինէն, զի
նեղութիւնք մերձեալ են, եւ ոչ ոք է որ օգնէ
13 ինձ։ Շուրջ եղեն զինեւ զուարակք բազումք,
14 եւ ցուլք գէրք պաշարեցին զիս։ Բացին 'ի վե-
րայ իմ զբերանս իւրեանց, որպէս առիւծ զի
15 մանչէ եւ յափշտակէ։ Ես որպէս զջուր հեղայ,
եւ ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ, եւ եղեւ սիրտ
իմ որպէս մոմ հալեալ 'ի մէջ որովայնի իմոյ։
16 Չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ, լեզու
իմ 'ի քիմս իմ կցեցաւ, եւ 'ի հող մահու իջուցին
17 զիս։ Շուրջ եղեն զինեւ շունք բազումք, եւ ժո-
18 ղովք չարաց պաշարեցին զիս։ Ծակեցին զձեռս
իմ եւ զոտս իմ, եւ թուեցին զամենայն ոսկերս

իմ. եւ նորա հայեցան եւ տեսին զիս։ Բաժանեցան 19
զհանդերձս իմ 'ի միջ իւրեանց, եւ 'ի վերայ
պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Դու, 20
Տէր, մի հեռի առներ զօգնականութիւն քո յինէն,
եւ, Տէր, յօգնել ինձ նայեաց։ Փրկեա 'ի սրոյ 21
զանձն իմ, եւ 'ի ձեռաց շանց զմիամօրութիւն
իմ։ Փրկեա զիս 'ի բերանոյ առիւծու, յեղջերէ 22
միեղջերեաց զխոնարհութիւն իմ։ Պատմեցից զանուն 23
քո եղբարց իմոց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից
զքեզ։ Երկիւղածք Տեառն, օրհնեցէք զՏէր. 24
ամենայն զաւակն Յակոբայ փառաւոր արասցեն
զնա։ Երկիցէ 'ի Տեառնէ ամենայն զաւակն 25
Իսրայէլի, զի ոչ արհամարհեաց եւ ոչ անարգեաց
Տէր զաղօթս աղքատի, եւ ոչ դարձոյց
զերեսս իւր յինէն, այլ 'ի կարդալ իմում առ նա
լուաւ ինձ։ Ի քէն է գովութիւն իմ, յեկեղեցւոջ 26
մեծի օրհնեցից զքեզ։ Զուխտս իմ կատարեցից
առաջի ամենայն երկիւղածաց նորա։ Կերիցեն 27
տնանկք եւ յագեսցին, օրհնեսցեն զՏէր որ խնդրեն
զնա։ Կեցցեն սիրտք նոցա յաւիտեանս
յաւիտենից. յիշեսցեն եւ դարձցին առ Տէր ամենայն 28
ծագք երկրի։ Երկիր պագցեն նմա ամենայն
տոհմք ազգաց. զի Տեառն է արքայութիւն, 29
եւ նա տիրէ 'ի վերայ ամենայն հեթանոսաց։
Կերան եւ երկիր պագին նմա ամենայն 30
պարարտք երկրի, առաջի նորա անկցին ամենեքեան
որ իջանեն 'ի հող։ Անձն իմ նմա կեայ, 31
եւ զաւակ իմ ծառայեսցէ նմա։ Պատմեսցի ըզՏեառնէ 32
ազգի որ գալոց է, պատմեսցեն զարդարութիւն
նորա ժողովրդեան որ ծնանելոց
իցէ, զոր արար Տէր։

ԻԲ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցէ։ 2
Ի տեղի դալարւոջ բնակեցոյց զիս, եւ
առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։ Դարձոյց զանձն 3
իմ առ իս, առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս
արդարութեան վասն անուան իւրոյ։
Թէպէտ եւ գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու, 4
ոչ երկեայց 'ի չարէ՝ զի դու, Տէր, ընդ իս ես։ Ցուպ
քո եւ գաւազան, նոքա մխիթարեսցեն զիս։
Պատրաստ արարեր առաջի իմ սեղան, ակն յանդիման 5
նեղչաց իմոց։ Օծեր իւղով զգլուխ իմ,
բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։ Ողորմութիւն 6
քո, Տէր, զհետ իմ եկեսցէ զամենայն
աւուրս կենաց իմոց, բնակել ինձ 'ի տան Տեառն
ընդ երկայն աւուրս։

ԻԳ

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. միաշաբաթու։

1 Տեառն է երկիր լրիւ իւրով, աշխարհ եւ ամենայն
2 բնակիչք նորա։ Նա ինքն 'ի վերայ ծովուց
հիմնեաց զնա, 'ի վերայ գետոց պատրաստեաց
3 զնա։ Ո՞վ ելցէ 'ի լեառն Տեառն, կամ ո՞վ
4 կացցէ 'ի տեղւոջ սրբութեան նորա։ Որ սուրբ է
ձեռօք եւ անբիծ սրտիւ, որ ոչ առ զնանրութիւնս
յանձն իւր, եւ ոչ երդուաւ նենգութեամբ
5 ընդ ընկերի իւրում։ Սա առցէ զօրհնութիւն
'ի Տեառնէ, զողորմութիւն յԱստուծոյ
6 փրկչէ իւրմէ։ Այս ազգ է որ խնդրէ զՏէր,
խնդրէ տեսանել զերեսս Աստուծոյ Յակոբայ։
7 Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր 'ի վեր, համբարձցին
դրունք յաւիտենից եւ մտցէ թագաւոր
8 փառաց։ Հանգիստ։ Ո՞վ է սա թագաւոր
փառաց. Տէր հզօր զօրութեամբ իւրով, Տէր
9 հզօր 'ի պատերազմի։ Համբարձէք իշխանք ըզդրունս
ձեր 'ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից
10 եւ մտցէ թագաւոր փառաց։ Ո՞վ է սա
թագաւոր փառաց. Տէր զօրութեանց. սա ինքն
է թագաւոր փառաց։

ԻԴ

1 Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ։ Աստուած
3 իմ, 'ի քեզ յուսացայ՝ մի ամաչեցից, եւ մի ծիծաղեսցին
զինեւ թշնամիք իմ։ Ամենեքեան որք
4 համբերեն քեզ՝ մի ամաչեսցեն, այլ ամաչեսցեն
անօրէնք յունայնութեան իւրեանց։ Զճանապարհս
քո, Տէր, ցոյց ինձ, եւ զշաւիղս քո ուսո
5 ինձ։ Առաջնորդեա ինձ 'ի ճշմարտութեան քում
եւ ուսո զիս, զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ.
6 եւ ես քեզ համբերի զօրհանապազ։ Յիշեա, Տէր,
զգթութիւնս քո եւ զողորմութիւնս որ են յաւիտենից։
7 Զմեղս մանկութեան իմոյ եւ զանգիտութեան
իմոյ մի յիշեր, այլ յիշեա զիս, Տէր,
ըստ ողորմութեան քում՝ վասն քաղցրութեան
8 քոյ, զի քաղցր եւ ուղիղ ես, Տէր։ Վասն այսորիկ
օրէնսդրէ առնէ զմեղաւորս 'ի ճանապարհի,
9 առաջնորդէ հեզոց 'ի դատաստանի, ուսուցանէ
10 հեզոց զճանապարհս քո։ Ամենայն
ճանապարհք Տեառն ողորմութեամբ եւ ճշմարտութեամբ
են այնոցիկ, որ խնդրեն զուխտ եւ
11 զվկայութիւն նորա։ Վասն անուան քոյ, Տէր,
12 քաւեա զմեղս իմ, զի բազում եղեն։ Ո՞վ է մարդ
որ երկնչի 'ի Տեառնէ. օրէնսդրէ առնէ զնա 'ի
13 ճանապարհ յոր եւ հաճեցաւ։ Անձն նորա 'ի
բարութեան հանգիցէ, եւ զաւակ նորա ժառանգեսցէ
14 զերկիր։ Զօրութիւն է Տէր երկիւ-

ծաց իւրոց, եւ զկտակարանս իւր ուսուցանել
նոցա։ Աչք իմ յամենայն ժամ առ Տէր, եւ նա 15
հանէ յորոգայթէ զոտս իմ։ Նայեաց առ իս եւ 16
ողորմեա ինձ, զի միամօր եւ աղքատ եմ ես։
Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ, եւ 17
'ի կարեաց իմոց հան զիս։ Տես զխոնարհութիւն 18
իմ եւ զվաստակ իմ, եւ թող ինձ զամենայն մեղս
իմ։ Տես զթշնամիս իմ՝ զի բազում եղեն, ատե- 19
լութիւն զոր 'ի նմանէ ատեցին զիս։ Պահեա 20
զանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ մի յամօթ եղէց՝
զի յուսացայ 'ի քեզ։ Անբիծք եւ ուղիղք կցորդ 21
եղեն ինձ, եւ ես քեզ համբերի. փրկեա, Աս- 22
տուած, զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

ԻԵ։

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ.

Դատ արա ինձ, Տէր, զի ես յանբծութեան 1
իմում գնացի, 'ի Տէր յուսացայ զի մի եղէց հի-
ւանդ։ Փորձեա զիս, Տէր, եւ քննեա զիս, փոր- 2
ձեա զերիկամունս իմ եւ զսիրտ իմ։ Ողորմու- 3
թիւն քո, Տէր, առաջի աչաց իմոց, եւ հաճոյ ե-
ղէց ճշմարտութեան քում։ Ոչ նստայ ես յա- 4
տեան նանրաց, եւ ընդ անօրէնս ես ոչ մտից։
Ատեցի ես զժողովս չարաց, եւ ընդ ամպարշտաց 5
ես ոչ նստայց։ Լուացայց սրբութեամբ զձեռս 6
իմ, եւ շուրջ եղէց զսեղանովք քո, Տէր։ Լսել ինձ 7
զձայն օրհնութեան քոյ, եւ պատմել զամենայն
զսքանչելիս քո։ Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն տան 8
քոյ, եւ զտեղի յարկի փառաց քոց։ Մի կորու- 9
սաներ ընդ ամպարշտաց զանձն իմ, եւ մի ընդ
արս արիւնահեղս զկեանս իմ։ Որոց ձեռք ի- 10
րեանց յանօրէնութեան են, եւ աջ նոցա լի է
կաշառօք։ Ես յանբծութեան իմում գնացի, 11
փրկեա զիս, Տէր, եւ ողորմեա ինձ։ Ոտն իմ կաց- 12
ցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից
զքեզ։

ԻԶ

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. մինչ չեւ էր օծեալ։

Տէր լոյս իմ եւ կեանք իմ, ես յումէ երկեայց. 1
Տէր ապաւէն կենաց իմոց, ես յումէ դողացայց։
Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմին իմ, 2
նեղիչք իմ եւ թշնամիք իմ նոքա տկարացան եւ
անկան։ Թէ պատրաստեսցի 'ի վերայ իմ պատե- 3
րազմ, ոչ երկիցէ սիրտ իմ. թէ յարիցէ 'ի վե-
րայ իմ ճակատամարտ, սակայն եւ այսուիկ 'ի
քեզ, Տէր, յուսացայ։ Զմի խնդրեցի 'ի Տեառնէ 4
եւ զայն աղաչեմ, բնակել ինձ 'ի տան Տեառն
զամենայն աւուրս կենաց իմոց. Տեսանել ինձ
զվայելչութիւն Տեառն, եւ հրաման առնել 'ի տա-
5 ճարի նորա։ Ծածկեաց զիս 'ի խորանի իւրում
յաւուր չարի, ընդ յարկաւ արար զիս 'ի ծած-
6 կոյթ խորանի իւրում։ 'Ի վիմի բարձր արարեր
զիս, եւ այժմ բարձր արար զգլուխ իմ 'ի վերայ
թշնամեաց իմոց։ Շուրջ եղէց եւ մատուցից 'ի
խորանի նորա պատարագ օրհնութեան, օրհնե-
7 ցից եւ սաղմոս ասացից Տեառն։ Լուր, Տէր,
ձայնի իմում, զի կարդացի առ քեզ. ողորմեա
8 ինձ եւ լուր ինձ, զի քեզ ասաց սիրտ իմ, եւ
խնդրեցին երեսք իմ. զերեսս քո, Տէր, խնդրե-
9 ցից։ Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, եւ
մի խոտորիր բարկութեամբ 'ի ծառայէ քումմէ։
Օգնական իմ լեր, Տէր, եւ մի անարգեր զիս,
10 եւ մի թողուր զիս, Աստուած փրկիչ իմ։ Հայր
իմ եւ մայր իմ թողին զիս, եւ Տէր ընկալաւ զիս։
11 Օրէնսդրեա արա զիս, Տէր, 'ի ճանապարհի քում,
12 առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիղս քո ուղիղս։ Վասն
թշնամեաց իմոց, մի մատներ զիս 'ի ձեռս նեղ-
չաց իմոց։ Յարեան 'ի վերայ իմ վկայք մեղաց,
13 եւ ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց։ Հա-
ւատացի տեսանել զբարութիւն Տեառն յերկիր
14 կենդանեաց. համբեր Տեառն եւ քաջալերեաց,
զօրասցի սիրտ քո եւ համբեր Տեառն։

ԻԷ։

Սաղմոս 'ի Դաւիթ։

1 Առ քեզ, Տէր, կարդացի. Աստուած իմ, մի
լռեր յինէն. մի երբեք լռիցես յինէն, նմանի-
2 ցեմ այնոցիկ որ իջանեն 'ի գուբ։ Լուր, Տէր,
ձայնի խնդրուածաց իմոց յաղաչել ինձ առ քեզ.
'ի համբառնալ ձեռաց իմոց 'ի տաճար սուրբ քո։
3 Մի համարիր ընդ ամպարշտաց զանձն իմ, եւ մի
ընդ այնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն՝ կո-
րուսաներ զիս։ Որք խօսին զխաղաղութիւն
ընդ ընկերս իւրեանց, եւ չարութիւն է 'ի սիրտս
4 նոցա։ Տուր նոցա, Տէր, ըստ գործս նոցա, ըստ
անօրէնութեան գնացից նոցա հատո նոցա։ Ըստ
գործոց ձեռաց նոցա հատո նոցա՝ զհատուցումն
5 նոցա նոցին։ Ոչ իմացան նոքա զգործս Տեառն,
եւ ոչ 'ի գործս ձեռաց նորա հայեցան. կործա-
6 նեսցես զնոսա եւ այլ մի շինեսցես։ Օրհնեալ է
7 Տէր՝ զի լուաւ ձայնի աղօթից իմոց, Տէր օգնա-
կան իմ եւ պաշտպան իմ։ Ի նա յուսացաւ սիրտ
իմ, օգնեցաւ եւ զուարճացաւ մարմին իմ. եւ
8 ես կամօք իմովք խոստովան եղէց նմա։ Տէր զօ-
րութիւն ժողովրդեան իւրոյ, ապաւէն փրկու-
9 թեան օծելոյ իւրոյ։ Փրկեա զժողովուրդ քո,
եւ օրհնեա զժառանգութիւնս քո, հովուեա եւ
բարձրացո զնոսա մինչեւ յաւիտեան։

ԻԸ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. օրհնութեանց նաւակատեաց տաճարին։

Մատուցէք Տեառն, որդիք Աստուծոյ, մատու- 1
ցէք Տեառն զորդիս խոյոց։ Մատուցէք Տեառն 2
զփառս եւ զպատիւ, մատուցէք Տեառն զփառս
անուան նորա. եւ երկիր պագէք Տեառն ՚ի սրահ
սրբութեան նորա։ Ձայն Տեառն ՚ի վերայ ջուրց. 3
եւ Աստուած փառաց որոտաց, եւ Տէր ինքն
՚ի վերայ ջուրց բազմաց։ Ձայն Տեառն զօրու- 4
թեամբ, եւ ձայն Տեառն մեծ վայելչութեամբ։
Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս. եւ մանրէ Տէր զմայրսն 5
Լիբանանու։ Մանրեսցէ զնոսա որպէս 6
մատաղուանեկն Լիբանանու, որ սիրելին է որ-
պէս զորդիս միեղջերւոյ։ Ձայն Տեառն հատանէ 7
զբոց հրոյ. ձայն Տեառն շարժէ զանապատն, եւ 8
խռովեցուցանէ Տէր զանապատն Կադեսայ։ Ձայն 9
Տեառն հաստատէ զեղջերուս, եւ յայտնի առնէ
զանտառս. ՚ի տաճարի նորա ամենայն ոք ասեն
զփառս նորա։ Տէր զջրհեղեղս բնակեցուցանէ եւ 10
նստուցանէ. թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան։
Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ, եւ 11
օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խաղաղութիւն։

ԻԹ

Սաղմոս օրհնութեանց նաւակատեաց տաճարին ՚ի Դաւիթ։

Բարձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի ընկալար զիս, 1
եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։ Տէր 2
Աստուած իմ, կարդացի առ քեզ եւ բժշկեցեր 3
զիս. Տէր, հաներ ՚ի դժոխոց զանձն իմ, փրկե- 4
ցեր զիս յիջանելոց որ իջանեն ՚ի գուբ։ Սաղմոս 5
ասացէք Տեառն սուրբք նորա, խոստովան եղե-
րուք յիշատակի սրբութեան նորա։ Սրտմտու- 6
թիւն է ՚ի բարկութեան նորա, եւ կեանք են ՚ի
կամաց նորա։ Ընդ երեկոյս հանգիցեն լալիք,
առաւօտու եղիցի ուրախութիւն։ Ես ասացի ՚ի 7
բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանե-
ցայց յաւիտեան։ Տէր, ՚ի կամս քո ետուր գեղոյ 8
իմոյ զօրութիւն, դարձուցեր զերեսս քո յինէն՝
եւ ես եղէ խռովեալ։ Առ քեզ, Տէր, կարդացի, 9
առ Աստուած իմ աղաչեցի. զի՞նչ օգուտ է քեզ 10
յարենէ իմմէ, թէ իջանիցեմ ես յապականու-
թիւն։ Մի թէ հող խոստովան առնիցի առ քեզ,
կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւնս քո։ Լուաւ 11
ինձ Տէր եւ ողորմեցաւ, եւ Տէր եղեւ ինձ օգ-
նական։ Դարձուցեր զսուգ իմ յուրախութիւն, 12
զերծ յինէն զքուրձ եւ ինձ զգեցուցեր զուրախու-
թիւն։ Որպէս սաղմոս ասասցեն քեզ փառք իմ, 13
եւ այլ մի զղջացայց. Տէր Աստուած իմ, յաւի-
տեան խոստովան եղէց քեզ։

Լ

1 ՚Ի կատարած. սաղմոս ՚ի Դաւիթ. նահակութիւն զարմացութեան։

2 ՚Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի ամաչեցից յաւի-
տեան. յարդարութեան քում փրկեա եւ ազա-
3 տեա զիս։ Խոնարհեցո առ իս զունկն քո, փու-
թա՛ կեցուցանել զիս։ Լեր ինձ, Աստուած,
պաշտպան եւ տուն ապաւինի ապրեցուցանել
4 զիս. զի հզօր իմ եւ ապաւէն իմ դու ես. Վասն
անուան քո առաջնորդեսցես ինձ, եւ տածեսցես
5 զիս, եւ հանցես զիս յորոգայթէ յայսմանէ որ
6 թաքուցին ինձ. Դու ես պաշտպան իմ, Տէր, եւ
՚ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ։ Փրկեցեր
զիս, Տէր Աստուած, ճշմարտութեամբ քով.
7 ատեցեր զայնոսիկ որ պահեն զնանիսն ՚ի նա-
8 նիր։ Ես ՚ի Տէր յուսացայ, ցնծացայց եւ ուրախ
եղէց ՚ի փրկութեան քում։ Հայեցար ՚ի խոնար-
հութիւն իմ, եւ փրկեցեր ՚ի վշտաց զանձն իմ.
9 եւ ոչ մատնեցեր զիս ՚ի ձեռս թշնամեաց իմոց, եւ
10 կացուցեր յանդորրու զոտս իմ։ Ողորմեա ինձ,
Տէր, զի նեղեալ եմ ես. խռովեցաւ ՚ի սրտմտու-
11 թենէ ակն իմ՝ անձն իմ եւ փոր իմ։ Պակասե-
ցան ՚ի ցաւոց կեանք իմ, եւ ամք իմ յոգւոց հա-
նելոյ։ Աղքատացաւ ՚ի տկարութենէ զօրու-
12 թիւն իմ, եւ ոսկերք իմ խռովեցան։ Վասն զա-
մենայն թշնամիս իմ եղէ ես նախատինս դրացեաց
իմոց, յոյժ եւս եւ երկիւղ ծանօթից իմոց։ Ա-
մենեքեան որք տեսանէին զիս, արտաքս փախ-
13 չէին յինէն։ Մոռացեալ եղէ ես որպէս մեռեալ
՚ի սրտէ, եւ եղէ ես որպէս զանօթ կորուսեալ։
14 Զի լուայ ես զբամբասանս բազմաց՝ որք շուրջ
էին զինեւ, ՚ի ժողովել նոցա ՚ի միասին՝ առնուլ
15 զանձն իմ խորհեցան. այլ ես ՚ի քեզ, Տէր, յու-
16 սացայ։ Ասացի՝ դու ես Աստուած իմ, եւ ՚ի
ձեռս քո է ժամանակութիւն իմ։ Փրկեա զիս ՚ի
ձեռաց թշնամեաց իմոց եւ ՚ի հալածչաց իմոց։
17 Երեւեցո զերեսս քո ՚ի ծառայս քո, ապրեցո
18 զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քում։ Տէր, մի
յամօթ եղէց զի կարդացի առ քեզ։ Ամաչեսցեն
19 ամպարիշտք եւ իջցեն ՚ի դժոխս. եւ համր եղի-
ցին շրթունք նենգաւորք՝ որք խօսին զարդարոյ
զանիրաւութիւն, յամբարտաւանութեամբ եւ
20 յանդգնել իւրեանց։ Որպէս զի բազում է ո-
ղորմութիւն քաղցրութեան քոյ, Տէր, զոր պա-
հեցեր երկիւղածաց քոց։ Արարեր դու այնոցիկ
որք յուսացեալ են ՚ի քեզ, առաջի որդւոց մարդ-
21 կան։ Ամրացուցեր զնոսա ՚ի ծածկոյթ երեսաց
քոց ՚ի խռովութենէ մարդկան։ Ծածկեցեր զնո-
սա ՚ի խորանի քում ՚ի հակառակութենէ լե-
22 զուաց։ Օրհնեալ է Տէր, զի սքանչելիս արար
23 զողորմութիւն իւր ՚ի քաղաք ամուր։ Ես ասացի
՚ի զարմանալ իմում, թէ ընկեցայ արդեւք յերե-

սաց աչաց քոց : Վասն այսորիկ լուար ձայնի
աղօթից իմոց՝ յաղաղակել իմում առ քեզ : Սիրեցէք 24
զՏէր, ամենայն սուրբք նորա, զի ստուգութիւն
խնդրէ Տէր, եւ հատուցանէ այնոցիկ
որ առաւել առնեն զամբարտաւանութիւն : Քաջալերեցարուք 25
եւ զօրասցին սիրտք ձեր, ամենեքեան
որք յուսացեալ էք ՚ի Տէր :

ԼԱ

Իմաստութիւն ՚ի Դաւիթ :

Երանի՜ ում թողութիւն եղեւ մեղաց, եւ ծածկեցան 1
ամենայն յանցանք նորա : Երանի՜ առն՝ 2
որում ոչ համարեսցի Տէր զմեղս նորա, եւ ոչ
գոյ նենգութիւն ՚ի բերան նորա : Լռեցի ես եւ 3
մաշեցան ամենայն ոսկերք իմ, առ աղաղակել
ինձ առ Տէր զօրհանապազ ՚ի տուէ եւ գիշերի : 4
Ծանրացաւ ձեռն քո ՚ի վերայ իմ, դարձայ ՚ի
թշուառութիւն զի հարան յիս փուշք : Հանգի՛ստ :
Զմեղս իմ ցուցից քեզ, եւ զանօրէնութիւնս 5
իմ ոչ ծածկեցից ՚ի քէն : Ասացի թէ
պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, եւ դու թողցես զամենայն
ամպարշտութիւնս մեղաց իմոց : Հանգի՛ստ :
Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ 6
ամենայն սուրբք ՚ի ժամու ընդունելի : Բայց միայն
՚ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ
մերձեսցի : Դու ես ապաւէն իմ ՚ի նեղութենէ 7
յայնմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ : Ցնծութիւն
իմ, փրկեա զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս :
Իմաստուն արարից զքեզ եւ խելամուտ ՚ի ճանապարհ 8
յոր եւ գնասցես, եւ հաստատեցից ՚ի
վերայ քո զաչս իմ : Մի լինիք որպէս զձի եւ 9
զջորի զի ոչ գոյ ՚ի նոսա իմաստութիւն. ՚ի
սանձս եւ ՚ի դանդանաւանդս ձգեսցես զկզակս
նոցա, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձենան : Բազում 10
տանջանք են մեղաւորաց, բայց որք յուսան ՚ի
Տէր՝ ողորմութիւն Տեառն շուրջ եղիցի զնոքօք :
Ուրախ եղերուք եւ ցնծասջիք, արդարք, ՚ի Տէր. 11
պարծեցարուք ամենեքեան որք ուղիղ էք սըրտիւք :

ԼԲ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ :

Ցնծացէք, արդարք, ՚ի Տէր, ուղղոց վայելէ օրհնութիւն : 1
Խոստովան եղերուք Տեառն օրհնութեամբ, 2
տասնաղեաւ սաղմոսարանաւ սաղմոս
ասացէք նմա : Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն 3
նոր զի բարի է, սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ :
Ուղիղ են պատգամք Տեառն, եւ ամենայն 4
գործք նորա հաւատովք են, եւ սիրէ ողորմութիւն 5
եւ զիրաւունս Տէր : Ողորմութեամբ

6 Տեառն լի եղեւ երկիր, եւ բանիւ Տեառն երկինք
հաստատեցան, եւ հոգւով բերանոյ նորա ամենայն
7 զօրութիւնք նոցա : Ժողովեաց որպէս ՚ի
տիկ զջուրս ծովու, եւ եդ ՚ի խորս զգանձս
8 իւր : Երկիցէ ՚ի Տեառնէ ամենայն երկիր, եւ ՚ի
նմանէ դողասցեն ամենայն բնակիչք աշխարհի :
9 Զի նա ասաց՝ եւ եղեն, նա հրամայեաց՝ եւ
10 հաստատեցան : Տէր ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց,
անարգէ Տէր զխորհուրդս ժողովրդոց,
եւ արհամարհէ Տէր զխորհուրդս իշխանաց :
11 Խորհուրդ Տեառն յաւիտեան մնայ, խորհուրդ
12 սրտի նորա ազգէ մինչեւ յազգ : Երանի՜ ազգի
որոյ տէր Աստուած օգնական է նմա, ժողովուրդ
զոր ընտրեաց ՚ի ժառանգութիւն իւր :
13 Յերկնից նայեցաւ Տէր յամենայն որդիս մարդկան,
14 ՚ի պատրաստ բնակութենէ իւրմէ հայեցաւ
15 յամենայն բնակիչս աշխարհի : Որ ստեղծ առանձին
զսիրտս նոցա, ՚ի միտ առնու զամենայն
16 գործս նոցա : Ոչ թէ ՚ի բազում զօրս իւր ապրեսցի
թագաւոր, եւ ոչ սկայ ՚ի բազում զօրութեան
17 իւրում : Սուտ է ձի ՚ի փրկութեան իւրում, ՚ի
բազում զօրութեան իւրում ոչ ապրեցուցանէ
18 զհեծեալն : Աչք Տեառն ՚ի վերայ երկիւղածաց
իւրոց, եւ որք յուսան յողորմութիւն նորա :
19 Փրկել ՚ի մահուանէ զանձինս նոցա, կերակրել
20 զնոսա ՚ի սովի : Անձինք մեր համբերեսցեն Տեառն,
21 զի օգնական եւ պաշտպան մեր է : Ի նա
ուրախ եղիցին սիրտք մեր, եւ յանուն սուրբ
22 նորա յուսասցուք : Եղիցի ողորմութիւն քո, Տէր,
՚ի վերայ մեր, որպէս յուսացաք ՚ի քեզ :

ԼԳ

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակի զի այլայլեաց զերեսս
իւր առաջի Աբիմելիքայ. եւ նա արձակեաց
զնա, եւ գնաց :

2 Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամենայն
3 ժամ օրհնութիւն նորա ՚ի բերան իմ : Ի Տէր
պարծեսցի անձն իմ, լուիցեն հեզք եւ ուրախ
4 եղիցին : Մեծ արարէք զՏէր ինեւ, եւ բարձր
5 արասցուք զանուն նորա ՚ի միասին : Խնդրեցի
՚ի Տեառնէ եւ լուաւ ինձ, յամենայն նեղութենէ
6 իմմէ փրկեաց զիս : Մատիք առ Տէր եւ առէք
7 լոյս, եւ երեսք ձեր մի ամաչեսցեն : Այս աղքատ
կարդաց առ Տէր, եւ Տէր լուաւ սմա, յամենայն
8 նեղութենէ սորա փրկեաց զսա : Բանակ
հրեշտակաց Տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք,
9 եւ պահէ զնոսա : Ճաշակեցէք եւ տեսէք՝
զի քաղցր է Տէր, երանելի է այր որ յուսայ ՚ի
10 նա : Երկերուք ՚ի Տեառնէ ամենայն սուրբք նորա,
զի ոչ ինչ է պակասութիւն երկիւղածաց
11 նորա : Մեծամեծք աղքատացան եւ քաղցեան,
բայց որք խնդրեն զՏէր՝ մի պակասեսցէ ՚ի նոցանէ
12 ամենայն բարութիւն : Եկայք, որդիք իմ,

եւ լուարուք ինձ, եւ զերկիւղ Տեառն ուսուցից
ձեզ: Ո՞վ է մարդ որ կամի զկեանս, սիրէ զա- 13
ւուրս բարիս տեսանել 'ի բարութեան: Նուաճեա զլե- 14
զու քո 'ի չարութենէ, եւ շրթունք քո մի խօ-
սեսցին զնենգութիւն: Խոտորեա 'ի չարէ եւ արա 15
զբարի. խնդրեա զխաղաղութիւն եւ երթ զհետ
նորա: Աչք Տեառն 'ի վերայ արդարոց, եւ ա- 16
կանջք նորա 'ի վերայ աղօթից նոցա: Երեսք 17
Տեառն 'ի վերայ չարագործաց, սատակել յեր-
կրէ զյիշատակս նոցա: Կարդացին արդարք առ 18
Տէր՝ եւ Տէր լուաւ նոցա, յամենայն նեղութենէ
նոցա փրկեաց զնոսա: Մերձ է Տէր առ այնոսիկ 19
որ մաշեալ են սրտիւք, եւ զխոնարհս հոգւով 20
կեցուսցէ: Բազում նեղութիւնք են արդարոց,
յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր, եւ պահէ զամե- 21
նայն ոսկերս նոցա, եւ մի 'ի նոցանէ մի փշրեսցի:
Մահ մեղաւորի չար է, բայց որ ատեաց զար- 22
դարն՝ զղջասցի: Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից 23
իւրոց, մի զղջասցին ամենեքեան որք յուսա-
ցեալ են 'ի նա:

ԼԴ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ:

Դատեա, Տէր, զայնոսիկ որք դատին զիս, 1
մարտիր ընդ այնոսիկ որ մարտնչին ընդ իս: Առ 2
զզէն եւ զասպար քո, եւ արի յօգնել ինձ. հան 3
զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնո-
սա. եւ ասա դու զանձն իմ՝ թէ փրկութիւն
քո եմ ես: Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին որք 4
խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս եւ ամաչես-
ցեն որք խորհին ինձ չար: Եղիցին նոքա որ- 5
պէս փոշի առաջի հողմոյ, եւ հրեշտակ Տեառն
նեղեսցէ զնոսա: Եղիցին ճանապարհք նոցա 'ի 6
խաւար եւ 'ի գայթագղութիւն, եւ հրեշտակ
Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա: Ի նանիր թաքու- 7
ցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց,
եւ 'ի նանիր նախատեցին զանձն իմ: Հասցէ 'ի 8
վերայ նոցա որոգայթ զոր ոչ գիտասցեն, եւ որս
զոր թաքուցին՝ առցէ զնոսա, եւ յորոգայթ
'ի նոյն անկցին: Այլ անձն իմ ցնծասցէ 'ի Տէր, 9
ուրախ եղիցի 'ի փրկութեան նորա. եւ ամենայն 10
ոսկերք իմ ասասցեն, Տէր՝ ո՞ նման է քեզ: Զի
փրկեաց զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրի, զաղքատն
եւ զտնանկն յայնցանէ որ յափշտակեն զնա:
Յարեան 'ի վերայ իմ վկայք չարեաց, զոր ինչ 11
ոչ գիտէի հարցանէին զիս: Հատուցին ինձ չար 12
փոխանակ բարեաց, անժառանգել զանձն
իմ խորհեցան յորդւոց 'ի մարդկանէ: Իսկ 'ի նե- 13
ղել նոցա քուրձ զգենուի, խոնարհ առնէի
պահօք զանձն իմ, եւ աղօթք իմ 'ի ծոց իմ դարձ-
ցին: Որպէս զեղբայր եւ զընկեր՝ այնպէս հա- 14
ճոյ լինէի, որպէս սգաւոր եւ տրտում՝ այնպէս
15 խոնարհ առնէի: Ի վերայ իմ ուրախ եղեն եւ
ժողովեցան, ժողովեցան յիս տանջանք եւ ես
16 ոչ ծանեայ. ցրուեցան եւ ոչ զղջացան: Փորձե-
ցին զիս եւ արհամարհեցին, արհամարհանս
կրճտեցին 'ի վերայ իմ զատամունս իւրեանց.
17 Տէր, երբ տեսցես: Ի բաց արա զանձն իմ 'ի
խարդախութենէ նոցա, եւ յառիւծուց զմիա-
18 ծնութիւն իմ: Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, յե-
կեղեցիս մեծս, եւ 'ի ժողովս բազմաց օրհնեցից
19 զքեզ: Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ որք
ատեն զիս 'ի տարապարտուց. ակնարկէին առ-
20 նեն յիս աչօք իւրեանց: Ընդ իս զխաղաղու-
թիւն խօսէին, եւ բերանք բարկութեամբ ըզ-
21 նենգութիւն խորհէին: Բացին 'ի վերայ իմ զբե-
րանս իւրեանց, եւ ասացին՝ այո այո տեսին աչք
22 մեր: Տեսեր, Տէր, եւ մի լռեր, Տէր՝ մի 'ի բա-
23 ցեայ առնիր յինէն: Զարթիր եւ հայեաց, Տէր,
յիրաւունս իմ, Աստուած իմ եւ Տէր իմ, 'ի
24 դատաստանս իմ: Եւ իրաւ արա ինձ ըստ ար-
դարութեան քում, Տէր Աստուած իմ: Մի՛ ու-
25 րախ եղիցին յիս թշնամիք իմ, եւ մի ասասցեն
'ի սիրտս իւրեանց թէ վաշ վաշ անձանց մերոց
26 զի ընկլուզաք զնա: Ամաչեսցեն եւ յամօթ լի-
ցին որք խնդային ընդ չար իմ. զգեցցին զամօթ
եւ զանարգանս որք մեծաբանեն 'ի վերայ իմ:
27 Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան,
որք կամին ընդ արդարութիւն իմ: Ասասցեն
յամենայն ժամ՝ մեծ է Աստուած, եւ որք կամին
28 զխաղաղութիւն ծառայի քոյ: Լեզու իմ խօսես-
ցի զարդարութիւնս քո, զօրհնաբանս զգովու-
թիւնս քո:

ԼԵ

1 Ի կատարած, ծառայի Տեառն. սաղմոս 'ի Դաւիթ:

2 Ասէ անօրէնն՝ մեղանչել ընդ միտս իւր. չիք
3 երկիւղ Աստուծոյ առաջի աչաց նորա: Նենգեաց
առաջի նորա գտանել զանօրէնութիւն, եւ ատել
4 զնա: Բանք բերանոյ նորա՝ անօրէնութիւն եւ
նենգութիւն են: Ոչ կամեցաւ նա իմանալ զբա-
5 րի. զանօրէնութիւն խորհեցաւ յանկողնի իւ-
րում: Եկաց նա յամենայն ճանապարհ որ ոչ է
6 բարի, եւ 'ի չարէ նա ոչ ձանձրացաւ: Տէր, յեր-
կինս է ողորմութիւն քո, ճշմարտութիւն քո
7 մինչեւ յամպս: Արդարութիւն քո որպէս լե-
րինք. Աստուած, իրաւունք քո որպէս խոր
բազում. զմարդիկ եւ զանասուն կեցուսցես
8 դու, Տէր: Որպէս զի բազում արարեր զողորմու-
թիւն քո, Աստուած. այլ որդիք մարդկան 'ի հո-
9 վանի թեւոց քոց յուսասցին: Արբեսցին նոքա
'ի պարարտութենէ տան քոյ, եւ զուղխս փափ-
10 կութեան քո տացես ըմպել նոցա: Ի քէն է, Տէր,
աղբիւր կենաց, եւ լուսով երեսաց քոց տեսա-

նեմք զլոյս։ Ձգեա զողորմութիւնս քո որք 11
ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւնս քո որ ուղիղ
են սրտիւ։ Մի եկեսցէ ՚ի վերայ մեր ոտն ամ- 12
բարտաւանից, եւ ձեռք մեղաւորաց մի դողդո-
ղեսցեն զմեզ։ Անդ անկցին ամենեքեան որք 13
գործեն զանօրէնութիւն, մերժեսցին եւ այլ մի
կարասցեն հաստատել։

ԼԶ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

Մի նախանձիր ընդ չարս, մի ընդ այնոսիկ որ 1
գործեն զանօրէնութիւն։ Զի որպէս խոտ վաղ- 2
վաղակի ցամաքեսցին, որպէս դալարի խոտոյ
վաղվաղակի անցցեն։ Յուսա ՚ի Տէր, եւ արա 3
զքաղցրութիւն, բնակեա յերկրի՝ եւ հովուես-
ցես ՚ի մեծութեան նորա։ Խայտա ՚ի Տեառնէ՝ եւ 4
նա տացէ քեզ զխնդրուածս սրտի քոյ. Յայտ- 5
նեա առաջի Տեառն զճանապարհս քո եւ յուսա
՚ի նա։ Նա արասցէ եւ հանցէ որպէս զլոյս զար- 6
դարութիւնս քո, եւ զիրաւունս քո որպէս զօր
հասարակ։ Հնազանդ լեր Տեառն՝ եւ ծառայեա 7
նմա, եւ մի նախանձիր ընդ այնոսիկ՝ որոց աջո-
ղեալ իցեն ճանապարհք իւրեանց, ընդ մարդոյ
որ գործէ զանօրէնութիւն։ Լռեա ՚ի բարկու-
թենէ եւ հանգիր ՚ի սրտմտութենէ, եւ մի նա- 8
խանձիր ընդ չարս։ Չարք վաղվաղակի սատա- 9
կեսցին, բայց որք համբերեն Տեառն՝ նոքա ժա-
ռանգեսցեն զերկիր։ Փոքր մի եւ այլ ոչ եւս իցէ 10
ամպարիշտն. խնդրեսցես զտեղի նորա եւ ոչ
գտցես։ Այլ որ հեզքն են՝ նոքա ժառանգեսցեն 11
զերկիր, եւ փափկասցին ՚ի բազում խաղաղու-
թեան իւրեանց։ Սպասէ մեղաւոր արդարոյ, 12
եւ կրճտէ ՚ի վերայ նորա զատամունս իւր. այլ 13
Տէր ծիծաղեսցի զնովաւ։ Քանզի յառաջագոյն
տեսանէ, զի հասեալ է օր նորա։ Սուր հանին 14
մեղաւորք եւ լարեցին զաղեղունս իւրեանց՝ հար-
կանել զաղքատն եւ զտնանկ, սպանանել զայն
որ խոնարհ է սրտիւ։ Սուրք նոցա մտցեն ՚ի 15
սիրտս նոցա եւ աղեղունք նոցա փշրեսցին։
Լաւ է սակաւիկ ինչ արդարոյ քան զբազում 16
մեծութիւն մեղաւորաց, եւ բազուկք ամպա- 17
րշտաց խորտակեսցին։ Հաստատէ Տէր զար-
դարս եւ ճանաչէ զաւուրս անբծից, ժառանգու- 18
թիւն նոցա յաւիտեան եղիցի։ Մի ամաչեսցեն 19
նոքա ՚ի ժամանակս չարութեան, այլ յաւուրս
սովու յագեսցին։ Ահա մեղաւորք կորիցեն, այլ 20
թշնամիք Տեառն ՚ի փառաւորել եւ ՚ի բարձրա-
նալ իւրեանց սպառեսցին որպէս ծուխ՝ զի
սպառեաւ։ Փոխ առնու մեղաւորն եւ ոչ հատու- 21
ցանէ, այլ որ արդարն է ողորմի եւ տայ։ Որք 22
օրհնեն զՏէր՝ ժառանգեսցեն զերկիր, եւ որք
23 անիծանեն՝ սատակեսցին ՚ի նմանէ։ Ի Տեառնէ
ուղղին գնացք առն, զճանապարհս նորա նա
24 կամի յոյժ։ Թէպէտ եւ գայթագղեսցի, նա մի
25 կործանեսցի, զի Տէր ձեռնկալու է նորա։ Մա-
նուկ էի ես եւ ծերացայ, եւ ոչ տեսի զարդարն
արհամարհեալ, եւ ոչ զզաւակ նորա՝ թէ մու-
26 րացող հացի։ Զօրհանապազ ողորմի եւ տայ փոխ,
27 զաւակ նորա օրհնեալ եղիցի յաւիտեան։ Խո-
տորեա ՚ի չարէ եւ արա զբարի, բնակեսցես
28 յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի նմա։ Տէր սիրէ
զիրաւունս, եւ ոչ ընդ վայր հարկանէ զսուրբս
իւր. այլ յաւիտեան պահէ զնոսա։ Անօրէնք
հալածեսցին ՚ի միասին, եւ զաւակ ամպարշտաց
29 սատակեսցի։ Այլ արդարք ժառանգեսցեն զեր-
կիր, եւ բնակեսցեն յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի
30 նմա։ Բերան արդարոյ խորհի զիմաստութիւն,
31 եւ լեզու նորա խօսեսցի զիրաւունս։ Օրէնք Աս-
տուծոյ իւրոյ են ՚ի սրտի իւրում, եւ մի գայ-
32 թագղեսցին գնացք նորա։ Հայի մեղաւորն ընդ
33 արդար եւ խնդրէ սպանանել զնա, այլ Տէր ոչ
թողու զնա ՚ի ձեռս նորա, եւ ոչ դատապարտէ
34 զնա՝ յորժամ դատի զնա։ Համբեր Տեառն եւ
պահեա զճանապարհս նորա, եւ բարձր արաս-
ցէ զքեզ ՚ի ժառանգել զերկիր, եւ զսատակումն
35 մեղաւորաց տեսցես։ Տեսի զամպարիշտն վերա-
ցեալ բարձրացեալ որպէս զմայրս Լիբանանու։
36 Անցի՝ եւ ահա ոչ էր, խնդրեցի՝ եւ ոչ գտաւ
37 տեղի նորա։ Պահեա զանմեղութիւն, եւ տես
զուղղութիւն. զի գոն մնացուածք առն խաղա-
38 ղարարի։ Անօրէնք հալածեսցին ՚ի միասին, եւ
39 զաւակ ամպարշտաց կորիցէ։ Փրկութիւն ար-
դարոց ՚ի Տեառնէ է, վերակացու է նոցա ՚ի ժա-
40 մանակս նեղութեան։ Օգնեսցէ նոցա Տէր եւ
փրկեսցէ զնոսա. ապրեցուսցէ ՚ի մեղաւորաց
եւ կեցուսցէ զնոսա, զի յուսացան ՚ի նա։

ԼԷ

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. առ ՚ի յիշատակ շաբաթու։

2 Տէր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ
3 զիս, եւ մի բարկութեամբ քո խրատեր զիս։ Զի
նետք քո հարան յիս, եւ յիս հաստատեցաւ
4 ձեռն քո։ Ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ յե-
րեսաց բարկութեան քոյ։ Ոչ է խաղաղութիւն
5 ոսկերաց իմոց յերեսաց մեղաց իմոց։ Անօրէնու-
թիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, որպէս
6 բեռն ծանր ծանրացան ՚ի վերայ իմ։ Նեխեցան
եւ փտեցան վէրք իմ յերեսաց անզգամութեան
7 իմոյ։ Տառապեցայ եւ խոնարհ եղէ յոյժ, զօր-
8 հանապազ տրտում գնայի. զի անձն իմ լի եղեւ
չարչարանօք, եւ ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ
9 իմոյ։ Չարչարեցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ,

մանչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ։ Տէր, առա- 10
ջի քո է ամենայն ցանկութիւն իմ, և հեծու-
թիւն իմ 'ի քէն ոչ ծածկեցաւ։ Սիրտ իմ խռո- 11
վեցաւ յիս և եթող զիս զօրութիւն իմ, լոյս
աչաց իմոց՝ և այն ոչ եղև ընդ իս։ Բարեկամք 12
իմ և մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան և
կացին, և մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն։
Բռնադատէին զիս և խնդրէին զանձն իմ. որք 13
խնդրէին չար 'ի վերայ իմ խօսեցան զանօրէնու-
թիւն, և զնենգութիւն զօրհանապազ խորհէ-
ցան։ Այլ ես որպէս խուլ՝ զի ոչ լսէ, որպէս 14
համր՝ որ ոչ բանայ զբերան իւր։ Եղէ ես որպէս 15
մարդ՝ որ ոչ լսէ, և ոչ գոն խօսք 'ի բերան նո-
րա։ Զի 'ի քեզ, Տէր, յուսացայ, և դու լուի- 16
ցես ինձ, տէր Աստուած իմ։ Ասացի թէ մի ու- 17
րախ եղիցին յիս թշնամիք իմ, 'ի սասանել ոտից
իմոց՝ 'ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան։ Զի 'ի 18
տանջանս պատրաստ եմ, և ցաւք իմ առաջի
իմ են յամենայն ժամ։ Զանօրէնութիւնս իմ 19
պատմեցից, և հոգացայց վասն մեղաց իմոց։
Իսկ որք թշնամիք իմ կենդանի են, և զօրացեալ 20
են քան զիս. և բազում են որք ատեն զիս 'ի
տարապարտուց։ Որք հատուցին ինձ չար փո- 21
խանակ ընդ բարւոյ. չար խօսէին զինէն, զի ես
երթայի զհետ արդարութեան։ Մի թողուր զիս, 22
տէր Աստուած իմ, և մի 'ի բացեայ առներ յի-
նէն. հայեաց յօգնել ինձ, Տէր փրկութեան 23
իմոյ։

ԼԸ

Ի կատարած. յիդիթոմ օրհնութիւն 1
'ի Դաւիթ սաղմոս։

Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ, զի 2
մի մեղայց լեզուաւ իմով։ Եդի պահապան բե-
րանոյ իմոյ՝ 'ի հակառակել մեղաւորին առաջի
իմ։ Խուլ եղէ և խոնարհեցայ, լռեցի 'ի բարու- 3
թենէ՝ և ցաւք իմ նորոգեցան յիս։ Ջեռաւ 4
սիրտ իմ 'ի փորի իմում, և 'ի խորհուրդս իմ
վառեցաւ հուր։ Խօսեցայ լեզուաւ իմով և ա- 5
սացի. ցոյց ինձ, Տէր, զկատարած իմ և զթիւ
աւուրց իմոց քանի է, զի գիտասցեմ թէ որ-
չափ ինչ պակասական է յինէն։ Ահա չափով եդիր 6
զաւուրս իմ, և կայր զօրութեան իմոյ որպէս
ոչ ինչ է առաջի իմ. սակայն ամենևին ընդու-
նայն է ամենայն մարդ մանկի։ Ապաքէն որպէս 7
'ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն 'ի զուր խռովի,
գանձէ և ոչ գիտէ ում ժողովէ։ Իսկ արդ՝ ո՞վ 8
է համբերութիւն իմ՝ թէ ոչ դու, Տէր, կամ
կայր զօրութեան իմոյ՝ թէ ոչ 'ի քէն։ Յամենայն 9
անօրէնութենէ իմմէ փրկեսցես զիս, նախատինս
անզգամաց արարեր զիս։ Խուլ եղէ և ոչ բացի 10
զբերան իմ, զի դու արարեր։ Ի բաց արա յի- 11
նէն զտանջանս իմ, զի 'ի զօրութենէ ձեռին քո
12 ես պակասեցայ։ Յանդիմանութեամբ վասն մեղաց
խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր որպէս սարդիոս-
տայն զանձն նորա. սակայն ընդունայն է ամե-
13 նայն մարդ։ Հանգիստ։ Լուր, Տէր, աղօթից իմոց,
ունկն դիր խնդրուածոց իմոց, արտասուաց ի-
մոց մի լռեր։ Պանդուխտ եմ ես առաջի քո,
նժդեհ և անցաւոր որպէս ամենայն հարք իմ։
14 Թո՛ղ առ ինէն՝ զի հանգեայց մինչ չև երթեալ
իցեմ, առաւել ոչ ևս գտանիցիմ։

ԼԹ

1 Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Համբերելով համբերի Տեառն, և նայեցաւ
3 առ իս, և լուաւ աղօթից իմոց։ Հանեան զիս 'ի
գբոյ տառապանաց, 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ։ Հաս-
տատեաց 'ի վերայ վիմի զոտս իմ, և ուղղեաց
4 զգնացս իմ։ Եդ 'ի բերան իմ օրհնութիւն նոր,
զօրհնութիւն Աստուծոյ մերոյ։ Տեսցեն
5 բազումք և երկիցեն և յուսասցին 'ի Տէր։ Երա-
նեալ է այր որոյ անուն Տեառն յոյս է նորա. ոչ
հայեցաւ նա 'ի նանրութիւն, և ոչ 'ի մոլութիւն
6 սուտ։ Բազում արարեր դու, տէր Աստուած իմ,
զսքանչելիս քո. խորհրդոց քոց ոչ ոք է որ նմա-
նի քեզ։ Պատմեցի և խօսեցայ՝ և բազում ե-
7 ղեն քան զթիւ. ընդ զոհս և ընդ պատարագս
ոչ հաճեցար, բայց մարմին կատարեցեր ինձ. զող-
8 ջակէզս և զվասն մեղացն ոչ խնդրեցեր։ Յայն-
ժամ ասացի թէ ահաւասիկ գամ ես, 'ի գլուխ
9 գրոց գրեալ է վասն իմ։ Առնել զկամս քո, Աս-
տուած իմ, կամեցայ, և զօրէնս քո 'ի մէջ որո-
10 վայնի իմոյ։ Աւետարանեցից զարդարութիւնս
քո յեկեղեցւոջ մեծի. ահա շրթունս իմ ոչ ար-
11 գելից 'ի քէն։ Տէր, դու գիտացեր զի զարդա-
րութիւնս քո ոչ ծածկեցի 'ի սրտի իմում, զճշ-
մարտութիւն քո և զփրկութիւն քո։ Ասացի
և ոչ թաքուցի զողորմութիւնս քո. և զճշմար-
12 տութիւնս քո 'ի ժողովրդենէ մեծէ։ Այլ դու,
Տէր, մի հեռի առներ զգթութիւնս քո յինէն.
զի ողորմութիւն քո և ճշմարտութիւն քո յա-
13 մենայն ժամ ընկալցին զիս։ Շուրջ եկին զինև
չարք՝ որոց ոչ էր թիւ, հասին ինձ անօ-
րէնութիւնք իմ, և ես ոչ կարացի տեսանել։
Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ, և սիրտ
14 իմ եթող զիս։ Կամեաց, Տէր, փրկել զիս, և,
15 Տէր, յօգնել ինձ նայեաց։ Ամաչեսցեն և յամօթ
լիցին որք խնդրեն զանձն իմ՝ բառնալ զնա.
դարձցին յետս և ամաչեսցեն՝ որ խնդրեն ինձ
16 չար։ Կրեսցեն զամօթ առ ժամայն փոխարինի.
17 որ ասէին ինձ վաշ վաշ։ Ցնծասցեն և ուրախ
լիցին 'ի քեզ, ամենեքեան որ խնդրեն զքեզ, Տէր.
Ասասցեն յամենայն ժամ՝ մեծ է Աստուած, և

ոյք սիրեն զփրկութիւնս քո։ Ես աղքատ եմ և 18
տնանկ եմ, Աստուած, խորհեա զիս. օգնական
և պաշտպան իմ ես, և դու, Աստուած իմ, մի
յամեներ։

Խ

Ի կատարած. սաղմոս ՚ի Դաւիթ։ 1

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն, 2
յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր։ Տէր փրկէ զնա 3
և կեցուցանէ, երանելի առնէ զնա ՚ի վերայ
երկրի, և ոչ մատնէ զնա ՚ի ձեռս թշնամեաց
իւրոց։ Տէր օգնական է նմա ՚ի մահիճս ցաւոց 4
իւրոց. զամենայն անկողինս նորա դարձուցանէ
՚ի հիւանդութենէ նորա։ Ես ասացի, Տէր, ողորմեա 5
ինձ, բժշկեա զանձն իմ, զի մեղայ քեզ։
Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար, Երբ եկն զի մեռցի 6
և կորիցէ անուն նորա։ Մտանէր տեսանել 7
զնանրութիւն, խօսէր ՚ի սիրտ իւր, ժողովէր
զանօրէնութիւնս յանձն իւր։ Արտաքս ելանէր
և զնոյն խօսէր, զինէն շշնջէին ամենայն թշնամիք 8
իմ։ Խորհեցան չար ՚ի վերայ իմ, բան անօրէնութեան 9
եդին ՚ի վերայ իմ։ Միթէ որ ննջիցէն՝
այլ ոչ ևս յաւելուցու յառնել. քանզի և 10
այրն խաղաղութեան իմոյ՝ յոր և ես յուսացայ։
Որ ուտէր զհաց իմ յաճախեաց առնել ինձ
խաբէութիւն։ Այլ դու, Տէր, ողորմեա ինձ, 11
կանգնեա զիս, և հատուցից նոցա։ Յայսմ ծանեայց 12
թէ հաճեցար ընդ իս, զի մի ուրախ եղիցին
յիս թշնամիք իմ։ Այլ զիս յանբծութեան 13
իմում ընկալար, հաստատեցեր զիս առաջի քո
յաւիտեան։ Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի 14
յաւիտեանս յաւիտենից. եղիցի եղիցի։

ԽԱ

Ի կատարած. իմաստութեան որդւոցն Կորխայ։ 1

Որպէս փափագէ եղջերու յաղբերս ջուրց, 2
այնպէս փափագէ անձն իմ առ քեզ, Աստուած։ 3
Ծարաւի է անձն իմ առ քեզ, Աստուած հզօր
և կենդանի. Երբ եկից երևեցայց երեսացդ Աստուծոյ։
Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ՚ի 4
տուէ և ՚ի գիշերի, և այն զի ասէին ցիս զօրհանապազ՝
թէ ուր է Աստուած քո։ Զայս որպէս 5
յիշէի՝ տառապէր յիս անձն իմ. քաջալերէի
զի մտից ընդ յարկաւ սքանչելեաց տանն
Աստուծոյ. ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան,
և ՚ի ձայն բարեկենդանութեան։ Ընդէր 6
տրտում ես, անձն իմ, կամ ընդէր խռովես
զիս. յուսա առ Աստուած, խոստովանեա
նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։ Անձն 7
իմ յիս խռովեցաւ, վասն այսորիկ յիշեցից զքեզ
յերկրէն Յորդանանու, ՚ի Հերմոնէ ՚ի լեռնէ փոքուէ։
8 Խորք ՚ի խորոց կարդային առ քեզ, ՚ի
ձայն սահանաց քոց։ Ամենայն զբօսանք քո և
9 ալիք քո անցին ՚ի վերայ իմ։ Ի տուէ պատուիրեաց
Տէր զողորմութիւն իւր, գիշերի զօրհնութիւն
նոր. և աղօթք իմ առ Աստուած վասն կե-
10նաց իմոց։ Ասացի Աստուծոյ՝ ընդունելի իմ ես.
ընդէր մոռացար զիս. ընդէր տրտում գնամ ես
11 ՚ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։ Ի փշրել ոսկերաց իմոց
նախատեցին զիս թշնամիք իմ, յասել ցիս զօր-
12 հանապազ՝ թէ ուր է Աստուած քո։ Արդ ընդէր
տրտում ես, անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս.
յուսա առ Աստուած, խոստովանեա նմա, փրկիչ
երեսաց իմոց Աստուած է։

ԽԲ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

1 Դատ արա ինձ, Աստուած, և իրաւ արա
ինձ ՚ի դատաստանի իմում։ Յազգէ որ ոչ է
սուրբ, ՚ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա
2 զիս։ Դու, Աստուած, հզօրիչ իմ ես, ընդէր մո-
ռացար զիս, ընդէր տրտում գնամ ես ՚ի նեղել
3 թշնամւոյ իմոյ։ Առաքեա, Տէր, զլոյս քո և զճշ-
մարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ,
հանցեն զիս ՚ի լեառն սուրբ և ՚ի յարկս քո։
4 Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ, առ Աստուած
որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։ Խոստովան
եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած Աստուած
5 իմ։ Արդ ընդէր տրտում ես, անձն իմ, կամ
ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած, խո-
ստովանեա նմա, փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

ԽԳ

1 Ի կատարած. իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ.
սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

2 Աստուած, ականջօք մերովք լուաք, զոր
հարքն մեր պատմեցին մեզ։ Զգործն զոր գործե-
3ցեր յաւուրս նոցա, յաւուրսն առաջինս։ Ձեռն
քո խլեաց զհեթանոսս, և զնոսա տնկեցեր.
չարչարեցեր զժողովուրդս և հաներ զնոսա։
4 Ոչ թէ սրով իւրեանց ժառանգեցին զերկիր, և
ոչ բազուկ նոցա թէ փրկեաց զնոսա. այլ աջ
քո և բազուկ քո և լոյս երեսաց քոց, զի հա-
5ճեցար դու ընդ նոսա։ Դու ինքն ես թագաւոր
իմ և Աստուած իմ, որ հրամայեսցես զփրկու-
6թեանցն Յակոբայ։ Քեւ զթշնամիս մեր հար-
ցուք, և անուամբ քով արհամարհեսցուք զյա-
7րուցեալսն ՚ի վերայ մեր։ Ոչ թէ յաղեղն իմ յու-
սացեալ եմ, և ոչ սուր իմ կեցուցանէ զիս։
8 Այլ դու փրկեցեր զմեզ ՚ի թշնամեաց մերոց,

Եւ զատելիս մեր յամօթ արարեր։ Աստուծով 9
պարծեսցուք զօրհանապազ, եւ անուան նորա
խոստովան եղիցուք յաւիտեան։ Բայց արդ մերժեցեր 10
եւ ամաչեցուցեր զմեզ, եւ ոչ ելեր, Աստուած,
ընդ զօրս մեր։ Դարձուցեր զմեզ յետս 11
քան զթշնամիս մեր, եւ ատելիք մեր յափշտակեցին
զմեզ։ Ետուր զմեզ որպէս զոչխար ՚ի զենումն, 12
եւ ընդ հեթանոսս ցրուեցեր զմեզ։ Վաճառեցեր 13
զժողովուրդս քո առանց գնոյ, եւ ոչ
գոյ թիւ աղաղակի մերոյ։ Արարեր զմեզ նախատինս 14
դրացեաց մերոց, ծաղր եւ այպն կատականաց
այնոցիկ որ շուրջ էին զմեօք։ Արարեր 15
զմեզ յառակս հեթանոսաց, ՚ի շարժել գլխոյ
ժողովրդոց։ Զօր ամենայն նախատինք իմ առաջի 16
իմ են, եւ ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս։
՚Ի ձայնէ նախատողական եւ չարախօսի, յերեսաց 17
թշնամւոյն եւ հալածչի։ Այս ամենայն եկն ՚ի 18
վերայ մեր, եւ մեք զքեզ ոչ մոռացաք եւ ոչ
ստեցաք ուխտի քում, եւ ոչ դարձաք յետս 19
սրտիւք մերովք։ Դու դարձուցեր զշաւիղս մեր
՚ի ճանապարհաց քոց, խոնարհ արարեր զմեզ 20
՚ի տեղի չարչարանաց, եւ ծածկեցին զմեզ ստուերք
մահու։ Թէ մոռացեա՞լ իցէ մեր զանուն 21
Աստուծոյ մերոյ, կամ ձգեա՞լ իցէ զձեռս մեր
յաստուածս օտարս։ Ապաքէն Աստուած խնդրէ 22
զայս, զի նա գիտէ զգաղտնիս սրտից մերոց։
Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք
որպէս զոչխար ՚ի զենումն։ Զարթիր, ընդէր 23
ննջես, Տէր. արի եւ մի մերժեր զմեզ ՚ի սպառ։
Զմէ դարձուցանես զերեսս քո ՚ի մէնջ, մոռանաս 24
զաղքատութիւն եւ զնեղութիւնս մեր։
Խոնարհ եղեն մինչեւ ՚ի հող անձինք մեր, եւ 25
յերկիր կցեցան մէջք մեր։ Արի, Տէր, օգնեա 26
մեզ, եւ փրկեա զմեզ վասն անուան քո։

ԽԴ

Ի կատարած. զառանցելոց ժամանակաց, որդւոցն Կորխայ 1
խմաստութիւն. սաղմոս օրհնութեան վասն
սիրելւոյն։

Բղխեաց սիրտ իմ զբանս բարիս, եւ 2
ասեմ զգործս իմ թագաւորի։ Լեզու իմ որպէս
գրիչ արագագիր դպրի. գեղեցիկ տեսանելով 3
քան զամենայն որդիս մարդկան։ Սփռեցան
շնորհք ՚ի շրթունս քո, վասն այսորիկ օրհնեաց
զքեզ Աստուած յաւիտեան։ Ած զսուր ընդ մէջ 4
քո, հզօր, վայելչութեամբ եւ գեղով քով։ Լարեա 5
աջողեա եւ թագաւորեա՝ վասն ճշմարտութեան
հեզութեան եւ արդարութեան, եւ առաջնորդեսցէ
քեզ զարմանալապէս աջ քո։ Նետք քո 6
սրեալ են, հզօր, եւ ժողովուրդք ՚ի ներքոյ քո
անկցին, ՚ի սիրտս թշնամեաց թագաւորի։ Աթոռ 7
քո, Աստուած, յաւիտեանս յաւիտենից, գաւազան
ուղղութեան գաւազան արքայութեան քոյ։
8 Սիրեցեր զարդարութիւն, եւ ատեցեր զանօրէնութիւն։
Վասն այսորիկ օծ զքեզ Աստուած,
Աստուած քո, իւղով ուրախութեան առաւել
9 քան զընկերս քո։ Զմուռս եւ ստաշխն եւ կասիա
՚ի զգեստուց քումմէ. ՚ի տաճարաց փղոսկրելից.
10 ուստի ուրախ արարին զքեզ դստերք թագաւորաց
՚ի պատիւ։ Կայցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ,
՚ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ պաճուճեալ։
11 Լուր, դուստր, եւ տես, խոնարհեցո
զունկն քո. մոռա զժողովուրդ քո եւ զտուն հօր
12 քո. զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ։ Նա
ինքն է Տէր քո, երկիր պագցես նմա, եւ դուստր
13 Տիւրոսի երկիր պագցէ նմա. եւ պատարագօք
զերեսս քո պաղատեսցին մեծամեծք ՚ի ժողովրդոց։
14 Ամենայն փառք դստեր թագաւորի ՚ի ներքոյ,
15 ՚ի վերջաւորս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ
պաճուճեալ։ Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ
16 նորա, եւ զընկերս նորա տարցին նմա։ Ածցեն
ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ եւ տարցին ՚ի
17 տաճար թագաւորի, եւ փոխանակ հարց քոց
եղիցին որդիք քո։ Կացուսցես զնոսա իշխանս
18 ընդ ամենայն երկիր, յիշեսցի անուն քո ընդ ամենայն
ազգս ազգաց։ Վասն այսորիկ ժողովուրդք
խոստովան եղիցին առ քեզ, յաւիտեան
եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

ԽԵ

1 Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ ՚ի վերայ գաղտնեաց։

2 Աստուած մեր ապաւէն եւ զօրութիւն, օգնական
՚ի վերայ նեղութեանց որ գտին զմեզ
3 յոյժ։ Վասն այսորիկ ոչ երկիցուք մեք ՚ի խռովել
երկրի, ՚ի փոխել լերանց ՚ի սիրտ ծովու։
4 Գոչեցին եւ խռովեցան ջուրք նոցա, խռովեցան
5 լերինք ՚ի զօրութենէ նորա։ Գնացք գետոյ ուրախ
առնեն զքաղաքն Աստուծոյ, եւ սուրբ արար
6 զյարկս իւր Բարձրեալն։ Աստուած ՚ի մէջ
նորա՝ եւ նորա մի սասանեսցի, օգնեսցէ նմա
Աստուած ՚ի վաղորդայնէ մինչ ՚ի վաղորդայն։
7 Խռովեցան հեթանոսք, եւ խոնարհ եղեն թագաւորութիւնք.
ետ զձայն իւր Բարձրեալն՝ եւ
8 խռովեցաւ երկիր։ Տէր զօրութեանց ընդ մեզ,
9 ընդունելի է մեր Աստուած Յակոբայ։ Եկայք
եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ, որ արար զնշանս
10 եւ զարուեստս ՚ի վերայ երկրի։ Եհատ զպատերազմ
՚ի ծագաց մինչ ՚ի ծագս երկրի. զաղեղունս
փշրեաց, զզէնս խորտակեաց եւ զասպարս այրեաց
11 հրով։ Կանխեցէք եւ ծաներուք զի ես եմ
Աստուած. բարձր եղէց ՚ի հեթանոսս, եւ բարձրացայց
12 ՚ի վերայ երկրի։ Տէր զօրութեանց ընդ
մեզ. ընդունելի է մեր Աստուած Յակոբայ։

ԽԶ

Ի կատարած. վասն որդւոցն Կորխայ սաղմոս ՚ի Դաւիթ։ 1

Ծափս հարէք, ամենայն հեթանոսք, աղա- 2
ղակեցէք առ Աստուած ՚ի ձայն ցնծութեան։
Տէր բարձրեալ է և ահաւոր, թագաւոր մեծ ՚ի 3
վերայ ամենայն երկրի։ Հնազանդ արար զժողո- 4
վուրդս ընդ մեզ, և զհեթանոսս ՚ի ներքոյ ոտից
մերոց։ Ընտրեաց զմեզ իւր ՚ի ժառանգութիւն, 5
զգեղեցկութիւնսն Յակոբայ զոր և սիրեաց։
Համբարձաւ Աստուած օրհնութեամբ, և Տէր 6
՚ի ձայն փողոյ։ Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ 7
մերում, սաղմոս ասացէք թագաւորին մերում,
սաղմոս ասացէք։ Թագաւոր մեծ ՚ի վերայ ամե- 8
նայն երկրի Աստուած է, սաղմոս ասացէք նմա
իմաստութեամբ։ Թագաւորեաց Աստուած ՚ի 9
վերայ հեթանոսաց, Աստուած նստաւ յաթոռ
սրբութեան իւրոյ։ Իշխանք ժողովրդոց ժողո- 10
վեցան առ Աստուած Աբրահամու, զի Աստու-
ծոյ զօրութիւնք յերկրէ յոյժ համբարձան։

ԽԷ

Սաղմոս օրհնութեան որդւոցն Կորխայ. երկրորդ շաբաթու։ 1

Մեծ է Տէր և օրհնեալ է յոյժ, ՚ի քաղաքի 2
Աստուծոյ մերոյ, ՚ի լեռան սուրբ նորա։ Հաս- 3
տատեաց ցնծացեալ ցնծութեամբ ամենայն եր-
կրի. լերինք Սիոնի, կողմանք հիւսիսոյ, քաղաքի
թագաւորին մեծի։ Աստուած ՚ի տաճարս իւ- 4
րում յայտնի, ՚ի ժամանակի որպէս օգնական
լինէր նոցա։ Ահաւասիկ թագաւորութիւնք երկ- 5
րի ժողովեցան, և անցին ՚ի միասին։ Ինքեանք 6
տեսին այնպէս և զարմացան, խռովեցան սա-
սանեցան, և դողումն կալաւ զնոսա։ Անդ եր- 7
կունք որպէս ՚ի ծննդկանի, ՚ի հողմ սաստիկ փշր- 8
եսցես զնաւս ՚ի Թարսիս։ Որպէս լուաք՝ այն- 9
պէս և տեսաք, ՚ի քաղաքի Տեառն զօրութեանց՝
՚ի քաղաքի Աստուծոյ մերոյ։ Աստուած հիմնա-
րկեաց զնա յաւիտեան։ Ընկալաք, Աստուած, զո- 10
ղորմութիւն քո ՚ի մէջ ժողովրդեան քո։ Ըստ ան- 11
ուան քում այնպէս և օրհնութիւն քո ընդ
ամենայն տիեզերս, և արդարութեամբ լի է
աջ քո։ Ուրախ եղիցի լեառն Սիոն, և ցնծաս- 12
ցեն դստերք Յուդայ, վասն իրաւանց քոց, Տէր։
Շրջեցարուք զՍիոնիւ, պատեցարուք զնա, և 13
պատմեցէք զաշտարակս նորա։ Դիք զսիրտ ձեր 14
՚ի վերայ զօրութեանց նորա, բաժանեցէք զա-
պարանս նորա, զի պատմեսջիք յազգս յազգս։
Զի սա է Աստուած, Աստուած մեր յաւիտեանս 15
յաւիտենից, և նա հովուեսցէ զմեզ մինչև յա-
ւիտեան։

ԽԸ

1 Ի կատարած. սաղմոս որդւոցն Կորխայ։

2 Լուարուք զայս, ամենայն ազգք, ունկնդիր լե-
րուք ամենեքեան որք բնակեալ էք յաշխարհի։
3 Ծնունդք երկրի և որդիք մարդկան, ՚ի միասին
4 մեծամեծք և տնանկք։ Բերան իմ խօսեսցի զի-
մաստութիւն, և խորհուրդ սրտի իմոյ զհան-
5 ճար։ Խոնարհեցուցից յառակս զունկն իմ,
6 բացից զառակս օրհնութեան իսկզբանէ։ Ընդէր
երկնչիմ ես յաւուր չարի. զի անօրէնու-
7 թիւնք գնացից իմոց շուրջ եղեն զինեւ։ Յուսա-
ցեալքն ՚ի զօրութիւն իւրեանց, ՚ի բազմութիւն
8 մեծութեան իւրեանց պարծեցեալքն։ Եղբայր ոչ
փրկէ, և ոչ փրկէ մարդ և ոչ տայ Աստուծոյ
9 փրկանս, և ոչ զգինս փրկանաց անձին իւրոյ։
10 Վաստակեսցէ յաւիտեան, և կեցցէ մինչ ՚ի
սպառ, և ոչ տեսցէ զապականութիւն։ Յոր-
ժամ տեսցէ թէ իմաստունք մեռանին, ՚ի միա-
11 սին անզգամք և անմիտք կորիցեն, և թողցեն
12 օտարաց զմեծութիւնս իւրեանց։ Գերեզմանք
նոցա տունք նոցա եղիցին յաւիտեան, և յարկք
նոցա ազգէ մինչև յազգ, և կարդասցին ա-
13 նուանք նոցա ՚ի հողս իւրեանց։ Մարդ ՚ի պա-
տուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց
14 անբանից և նմանեաց նոցա։ Այս ճանապարհ
է գայթագղութեան նոցա նոցին. յետ այսորիկ
15 բերանովք իւրեանց հաճեսցին։ Որպէս խաշն ՚ի
դժոխս մատնեսցին, և մահ հովուեսցէ զնոսա.
և տիրեսցեն նոցա ուղիղք ընդ առաւօտս։ Օգ-
նութիւնք նոցա մաշեսցին ՚ի դժոխս, և ՚ի փա-
16 ռաց իւրեանց անկցին։ Բայց սակայն Աստուած
փրկեսցէ զանձն իմ ՚ի ձեռաց դժոխոց, յորժամ
17 ընդունիցի զիս։ Մի երկնչիր յորժամ մեծանայ
մարդ, և յորժամ բազում լինին փառք տան
18 նորա։ Զի ոչ թէ ՚ի մեռանել իւրում առցէ ընդ
իւր զամենայն, և ոչ թէ իջցեն փառք տան նո-
19 րա ընդ նմա։ Այլ անձն նորա ՚ի կեանս իւրում
օրհնեսցի. խոստովան եղիցի քեզ՝ յորժամ բարի
20 արասցես զնա։ Մտցէ նա մինչև յազգ հարց
21 իւրոց, մինչև յաւիտեան լոյս մի տեսցէ։ Մարդ
՚ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւասարեաց
անասնոց անբանից և նմանեաց նոցա։

ԽԹ

Սաղմոս յԱսափ։

1 Աստուած աստուծոց Տէր խօսեցաւ, կոչեաց
2 զերկիր յարևելից մինչև ՚ի մուտս արևու։ ՚Ի
Սիոնէ մեծվայելչութիւն, փրկութեան գեղոյ
3 նորա։ Աստուած մեր յայտնապէս եկեսցէ, և
Աստուած մեր մի դադարեսցէ։ Հուր առաջի նո-

րա բորբոքեսցի, եւ շուրջ զնովաւ մրրիկ յոյժ։
Կոչեսցէ զերկինս ՚ի վերուստ, եւ զերկիր ՚ի դատել 4
զժողովուրդս իւր. ժողովեցէք առ նմա զսուրբս 5
իւր, եւ որք դնեն զպատարագս ուխտից ՚ի վերայ
սեղանոյ նորա։ Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն 6
նորա, զի Աստուած դատաւոր է։
Ձայնփոխ։ Լուր, ժողովուրդ իմ, եւ խօսեցայց 7
ընդ քեզ, եւ Իսրայէլ քեզ վկայեցից. զի Աստուած,
Աստուած քո եմ ես։ Ոչ թէ վասն պատարագաց 8
քոց կշտամբեմ զքեզ. զի ողջակէզք
քո առաջի իմ են յամենայն ժամ։ Ոչ ընդունիմ 9
՚ի տանէ քումմէ զուարակս, եւ ոչ ՚ի հօտից քոց
նոխազս։ Իմ է ամենայն գազան անտառի, եւ ՚ի 10
լերանց եւ ամենայն անասուն։ Գիտեմ ես զամենայն 11
թռչունս երկնից, գեղեցկութիւն վայրի
ընդ իս է։ Թէ քաղցեայց, քեզ ինչ ոչ ասացից. 12
զի իմ է աշխարհ լրիւ իւրով։ Ոչ ուտեմ ես զմիս 13
զուարակաց քոց, եւ ոչ զարիւն նոխազաց քոց
ըմպեմ։ Մատո Աստուծոյ պատարագ օրհնութեան, 14
կատարեա Բարձրելոյն զուխտս քո։ 15
Կարդասցես առ իս յաւուր նեղութեան քո, եւ
փրկեցից զքեզ, եւ դու փառաւոր արասցես զիս։
Ձայնփոխ։ Մեղաւորին ասէ Աստուած. 16
Իսկ դու ընդէր ընդ պատմես զարդարութիւն
իմ, կամ առնուս զուխտ իմ ՚ի բերան քո։ Զի 17
դու ատեցեր զխրատ իմ, մերժեցեր եւ յետս
ընկեցեր զամենայն բանս բերանոյ իմոյ։ Թէ 18
տեսանէիր զգող՝ ընթանայիր ընդ նմա, եւ
ընդ շնացողս դնէիր զբաժին քո։ Բերան քո յաճախէր 19
զչարութիւն, եւ լեզու քո նիւթէր ըղնենգութիւն։
Նստեալ զեղբօրէ քումմէ չարախօսէիր, 20
եւ ՚ի վերայ որդւոյ մօր քոյ դնէիր ըղգայթագղութիւն։
Զայս ամենայն արարեր, եւ 21
ես լռեցի քեզ. կարծեցեր անօրէնդ ՚ի միտ քում,
թէ եւ ես քեզ նմանեցայց։ Նա յանդիմանեցից
եւ կացուցից զայս ամենայն առաջի քո։ Իմացարուք 22
ամենեքեան որոց մոռացեալ իցէ զԱստուած։
Գուցէ երբեք յափշտակեսցէ, եւ ոչ ոք
իցէ որ փրկեսցէ։ Պատարագ օրհնութեան փառաւոր 23
արասցէ զիս. եւ անդ է ճանապարհ ուր
ցուցից նմա զփրկութիւն Աստուծոյ։

Ծ

Ի կատարած. սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակի զի եկն 1
առ նա Նաթան մարգարէ, իբրեւ զի մտեալ էր նա 2
առ Բեթսաբէէ։

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան 3
քում, ըստ բազում գթութեան քում
ջնջեա զանօրէնութիւնս իմ։ Առաւել եւս լուա 4
զիս յանօրէնութենէ իմմէ, եւ ՚ի մեղաց իմոց
սուրբ արա զիս։ Զանօրէնութիւնս իմ ես իմացեալ 5
գիտեմ, եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն
6 ժամ։ Քեզ միայն մեղայ, Տէր, եւ չար առաջի
քո արարի. որպէս արդար եղիցես ՚ի բանս
7 քո, եւ յաղթող ՚ի դատել քեզ։ Անօրէնութեամբ
յղացայ, եւ ՚ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։
8 Դու, Տէր, զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս
եւ զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր
9 ինձ։ Ցօղեա զիս մշտկաւ եւ սուրբ եղէց,
10 լուա եւ քան զձիւն սպիտակ եղէց։ Լսելի արա
ինձ զցնծութիւն եւ զուրախութիւն, եւ ցնծասցեն
11 ոսկերք իմ տառապեալք։ Դարձո զերեսս
քո ՚ի մեղաց իմոց, զամենայն անօրէնութիւնս
12 իմ քաւեա յինէն։ Սիրտ սուրբ հաստատեա
յիս, Աստուած, եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի
13 փորի իմում։ Մի ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց
14 քոց, եւ զհոգի սուրբ քո մի հաներ յինէն։ Տուր
ինձ ցնծութիւն փրկութեան, եւ հոգւով առաջնորդութեան
15 քո հաստատեա զիս։ Ուսուցից անօրինաց
զճանապարհս քո, եւ ամբարիշտք առ
16 քեզ դարձցին։ Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած,
Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ
17 յարդարութեան քում։ Տէր, եթէ զշրթունս
իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս
18 քո։ Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանէաք,
բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։
19 Պատարագ Աստուծոյ՝ հոգի խոնարհ.
զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ
20 արհամարհէ։ Բարի արա, Տէր, կամօք քովք
Սիոնի, եւ շինեսցին պարիսպք Երուսաղեմի։
21 Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան,
ուխտից պատարագս հանցեն ՚ի սեղան
քո զուարակս։

ԾԱ

1 Ի կատարած. սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակի զի եկն
2 Դովեկ Եդովմայեցի պատմեաց Սաւուղի, թէ ահաւասիկ
Դաւիթ ՚ի տան Աքիմելեքայ է։

3 Զի՞ պարծիս ՚ի չարութեան հզօր՝ զանօրէնութիւն.
4 զօրհանապազ զանիրաւութիւն խորհեցաւ
5 ՚ի լեզուի իւրում։ Որպէս ածելի սուր
արարեր զնենգութիւն, սիրեցեր զչարութիւն քան
զբարութիւն, զանօրէնութիւն քան զխօսս արդարութեան։
6 Սիրեցեր նա զամենայն բանս կործանման,
7 եւ զլեզուս նենգաւորս։ Վասն այսորիկ
Աստուած կործանեսցէ զքեզ ՚ի սպառ, խլեսցէ
եւ հանցէ զքեզ յարկաց իւրոց եւ զարմատս
8 նորա յերկրէն կենդանեաց։ Տեսցեն արդարք եւ
երկիցեն, զնովաւ ծիծաղեսցին եւ ասասցեն.
9 Այս այր է որ ոչ արար զԱստուած իւր օգնական,
այլ յուսացաւ առ ՚ի բազում մեծութիւն
10 իւր, եւ զօրացաւ ՚ի նանրութեան իւրում։ Այլ
ես որպէս ձիթենի պտղաբեր ՚ի տան Աստուծոյ.
յուսացայ յողորմութիւն Աստուծոյ յաւիտեան

Եւ յաւիտեանս յաւիտենից : Խոստովան եղէց 11
քեզ յաւիտեան՝ զի արարեր, եւ համբերեցից ա-
նուան քում, զի քաղցր են առաջի սրբոց քոց :

ԾԲ

Ի կատարած . վասն Մաղաղեթայ . խրատու-
թեան 'ի Դաւիթ :

Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում՝ թէ ոչ գոյ 1
Աստուած . ապականեցան եւ պղծեցան յանօ- 2
րէնութեան իւրեանց, եւ ոչ ոք է որ առնէ քաղ-
ցրութիւն : Աստուած յերկնից 'նայեցաւ յա- 3
մենայն որդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ ոք
իմաստուն որ խնդրիցէ զԱստուած : Ամենեքեան 4
խոտորեցան 'ի միասին եւ անպիտանացան : Ոչ ոք
է որ առնէ զբարի, եւ չէ ոք մինչեւ 'ի մի : Ա- 5
պա ոչ ծանիցեն ամենեքեան, որ գործեն զա-
նօրէնութիւն : Որ ուտէին զժողովուրդ իմ
որպէս կերակուր հացի, եւ զԱստուած ոչ 6
կարդացին : Անդ երկեան երկեղ ուր ոչ իցէ
երկիւղ . զի Աստուած ցրուեաց զոսկերս մար-
դահաճոյից : Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին, զի
Աստուած անարգեաց զնոսա : Ո՞ տացէ 'ի Սիոնէ 7
զփրկութիւն Իսրայէլի . 'ի դարձուցանել
Տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ . ցնծաս-
ցէ Յակոբ եւ ուրախ եղիցի Իսրայէլ :

ԾԳ

Ի կատարած . ընդ օրհնութիւնս խրատութեան 'ի Դաւ- 1
թի . 'ի ժամանակի զի եկին զիփացիքն, եւ ասեն ցՍ- 2
աւուղ՝ ոչ ահաւասիկ Դաւիթ թագուցեալ նստի առ-
մեզ :

Աստուած, յանուն քում կեցո զիս, եւ 'ի 3
զօրութեան քում խրատ արա ինձ : Աստուած, 4
լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր բանից բերանոյ
իմոյ : Օտարք յարեան 'ի վերայ իմ, եւ հզօրք 5
խնդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ
Աստուած առաջի իւրեանց : Ահա Աստուած օգ- 6
նական իմ, եւ Տէր ընդունելի հոգւոյ իմոյ : Ի 7
դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտու-
թեամբ քով սատակեա զնոսա : Կամաւ կամօք իմովք 8
պատարագս մատուցից քեզ . խոստովան եղէց
անուան քում, Տէր, զի բարի է : Յամենայն նե- 9
ղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, եւ 'ի թշնամիս
իմ եստես ակն իմ :

ԾԴ

1 Ի կատարած . ընդ օրհնութիւնս խրատութեան .
սաղմոս 'ի Դաւիթ :

2 Ունկն դիր, Աստուած, աղօթից իմոց, եւ մի
3 անտես առներ զխնդրուածս իմ : Նայեաց առ իս
եւ լուր ինձ, զի տրտմեցայ ես 'ի ձանձրանալ ի-
4 մում եւ խռովեցայ : Ի ձայնէ թշնամւոյն եւ 'ի
նեղել մեղաւորի՝ խոտորեցան յիս անիրաւու-
թեամբ . բարկութեամբ ոխս պահէին ինձ :
5 Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, եւ երկիւղ մահու ան-
6 կաւ 'ի վերայ իմ : Ահ եւ դողումն եկն 'ի վերայ
7 իմ, եւ ծածկեաց զիս խաւար : Ասէի՝ ո՞ տայր ով
ինձ թեւս որպէս աղաւնոյ, զի թռուցեալ վերա-
8 նայի, հեռացեալ դադարէի յանապատի : Ակն
9 ունէի Աստուծոյ որ փրկէր զիս 'ի կարճմտու-
թենէ զայրանալոյ, 'ի մրրկեալ ներգոտութենէ :
10 Ընկղմեա, Տէր, եւ բաժանեա զլեզուս նոցա, զի
տեսի զանօրէնութիւն եւ զհակառակութիւն 'ի
11 քաղաքի : Ի տուէ եւ 'ի գիշերի շուրջ եկեն ըզ-
պարսպօք նորա անօրէնութիւն, չարիք եւ մեղք
12 են 'ի մէջ նորա . եւ ոչ պակասեաց 'ի հրապարա-
13 կաց նորա վաշխ եւ նենգութիւն : Զի թէ թըշ-
նամին նախատեալ էր՝ համբերէի արդեւք .
կամ ատելին մեծաբանեալ էր 'ի վերայ իմ՝
14 թաքչէի արդեւք 'ի նմանէ : Իսկ դու մարդ հա-
15 ւասար իմ, առաջնորդ իմ եւ ծանօթ իմ : Ա-
պաքէն 'ի նոյն քաղցրացուցեր ինձ եւ քեզ կե-
րակուր, զի գնայաք միաբանութեամբ 'ի տուն Աս-
16 տուծոյ : Եկեսցէ մահ 'ի վերայ նոցա, եւ կենդա-
նւոյն իջցեն 'ի դժոխս . զի չարութիւն է 'ի բնակու-
17 թեան նոցա եւ 'ի մէջ նոցա : Ես առ Աստուած
18 կարդացի, եւ Տէր լուաւ ինձ յերեկոյս՝ 'ի վաղոր-
դայն՝ 'ի հասարակ աւուր : Պատմեցից եւ ասացից .
19 եւ լուիցէ ձայնի իմում . փրկեսցէ խաղաղու-
թեամբ զանձն իմ 'ի մերձաւորաց իմոց, զի կա-
20 րեաց հասին 'ի վերայ իմ : Լուիցէ Աստուած եւ
խոնարհ արասցէ զնոսա, որ յառաջն է քան զյա-
ւիտեանս : Զի ոչ գոյր նոցա փոփոխումն, եւ ոչ
21 երկեան յԱստուծոյ : Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հա-
տուցանել նոցա, եւ նոքա պղծեցին զուխտն նո-
22 րա : Բաժանեցան 'ի բարկութենէ երեսաց նո-
րա, եւ եհաս 'ի սիրտս նոցա : Կակղեալ էին բանք
նոցա քան զձէթ, եւ նիզակունք էին որպէս աղեղ :
23 Ընկեա 'ի Տէր զհոգս քո, եւ նա կերակրէ զքեզ .
եւ ոչ տայ յաւիտեան տատանութիւն արդարոյ :
24 Դու, Աստուած, իջուսցես զնոսա 'ի գուբ ապա-
կանութեան . արք արիւնահեղք եւ նենգաւորք
մի հասցեն կէսաւուրց աւուրց իւրեանց . այլ ես
'ի քեզ, Տէր, յուսացայ :

ԾԵ

Ի կատարած. վասն ժողովրդեանն, որ 'ի սրբոյն հեռացեալ էին. 'ի ժամանակի զի կալան զնա այլազգիքն 'ի Գէթ. յարձանագիր. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Ողորմեա ինձ, Աստուած, զի կոխեաց զիս 2
մարդ, զօրհանապազ պատերազմեալ նեղեցին
զիս։ Կոխեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ, 3
եւ բազում եղեն որ մարտնչէին ընդ իս 'ի բար-
ձանց։ Ի տուէ եւ ոչ երկեայց՝ զի 'ի Տէր յու- 4
սացայ. Աստուծով գովեցից զբանս իմ. յԱս- 5
տուած յուսացայ եւ ոչ երկեայց, զի արասցէ
ինձ մարդ։ Զօրհանապազ զբանս իմ անարգէ- 6
ին, զինէն էին խորհուրդք նոցա 'ի չարութեան։
Պանդուխտ եղիցին եւ թաքթաքունք շշնեցին. 7
նոքա զարշապարս իմ սպասեսցեն՝ որպէս
եւ սպասէին անձին իմոյ։ Որպէս առ ոչինչ մեր- 8
ժեսցես զնոսա, բարկութեամբ զժողովուրդս
հնազանդեցուսցես։ Աստուած, զկեանս իմ 9
պատմեցից քեզ. եդից զարտասուս իմ առաջի
քո որպէս խոստացար դու ինձ։ Դարձցին թըշ- 10
նամիք իմ յետս իւրեանց, յաւուր յորում կար-
դացից առ քեզ։ Ահա ծանեայ զի Աստուած իմ
ես դու. զԱստուած օրհնեցից 'ի բանս իմ, եւ 11
զՏէր գովեցից 'ի խօսս իմ. յԱստուած յուսացայ
եւ ոչ երկեայց, զի արասցէ ինձ մարդ։ Յինէն 12
են ուխտք իմ, զոր տաց քեզ, Աստուած, օրհ-
նութեամբ։ Փրկեցեր զանձն իմ 'ի մահուանէ, 13
զաչս իմ յարտասուաց, եւ զոտս իմ 'ի գայթագ-
ղութենէ. հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրին
կենդանեաց։

ԾԶ

Ի կատարած. մի ապականեր. 'ի Դաւիթ արձանագիր. 'ի ժամանակի զի փախուցեալ թաքուցեալ էր յերեսաց Սաւուղայ՝ յայրի անդ։ 1

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ողորմեա ինձ, զի 2
'ի քեզ յուսացաւ անձն իմ. ի հովանի թեւոց
քոց յուսացայց, մինչեւ անցցէ անօրէնութիւն։
Աղաղակեցի առ Աստուած բարձրեալ, առ Աս- 3
տուած բարերար իմ։ Առաքեաց յերկնից եւ 4
կեցոյց զիս, ետ 'ի նախատինս որ կոխէին զիս։
Առաքեաց Աստուած զողորմութիւն եւ զճըշ-
մարտութիւն իւր, եւ փրկեաց զանձն իմ 'ի մի- 5
ջոյ գազանաց, զի ննջէի ես խռովեալ։ Որդւոց
մարդկան ատամունք իւրեանց զէն եւ նետք են,
եւ լեզուք նոցա որպէս սուր սուսեր։ Բարձ- 6
րացիր դու յերկինս, Աստուած, եւ յամենայն
երկիր են փառք քո։ Որոգայթ պատրաստեցին 7
ոտից իմոց, խոնարհ արարին զանձն իմ. փորե-
ցին առաջի իմ խորխորատ, եւ անկան ինքեանք
8 'ի նոյն։ Պատրաստ է սիրտ իմ, Աստուած,
պատրաստ է սիրտ իմ օրհնել եւ սաղմոս ասել
9 քեզ փառաց իմոց։ Զարթիր, փառք իմ, զար-
թիր սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ, եւ ես զար-
10 թեայց առաւօտուց։ Խոստովան եղէց քեզ 'ի
ժողովուրդս, Տէր, եւ սաղմոս ասացից քեզ յա-
11 զգս։ Մեծ եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն
12 քո, մինչեւ յամպս ճշմարտութիւն քո։ Բարձ-
րացիր դու յերկինս, Աստուած, եւ յամենայն
երկիր են փառք քո։

ԾԷ

1 Ի կատարած. մի ապականեր. յարձանագիր 'ի Դաւիթ։

2 Թէ արդարեւ զարդարութիւն խօսիք, եւ
3 ուղիղս դատիք, որդիք մարդկան։ Քանզի եւ
արդ իսկ 'ի սրտի ձերում զանօրէնութիւն գոր-
ծէք յերկրի, զանիրաւութիւն ձեռք ձեր նիւ-
4 թեն։ Օտար եղեն մեղաւորք 'ի մօրէ, խոտորեցան
5 յորովայնէ եւ խօսեցան սուտ։ Սրտմտութիւն
նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս իժի եւ
6 քարբի զի խցեալ է զականջս իւր, զի մի լուիցէ
նա զձայն թովչի հմայողի, եւ մի առցէ դեղ 'ի
7 դեղատուէ իմաստնոյ։ Աստուած փշրեսցէ զա-
տամունս նոցա 'ի բերանս իւրեանց, եւ զժանիս
8 առիւծուց խորտակեսցէ Տէր։ Անարգ եղիցին
նոքա որպէս ջուր զի հեղու, 'ի լարել աղեղան
9 նոցա տկարասցին որպէս մոմ զի հալի, եւ սպա-
10 ռեսցին։ Անկաւ հուր եւ ոչ տեսին զարեւ. մին-
չեւ 'ի միտ առեալ էր զփուշս իւրեանց. որպէս
զմինեկ բարկութեամբ կենդանւոյն կլցցէ զնո-
11 սա։ Ուրախ եղիցի արդարն՝ յորժամ տեսցէ զպա-
տուհասն, եւ զձեռս իւր լուասցէ յարեան մե-
12 ղաւորի։ Եւ ասասցէ մարդ, թէ արդարեւ գու-
ցէ պտուղ արդարոյ, եւ է Աստուած որ դատի
զնոսա յերկրի։

ԾԸ

1 Ի կատարած. մի ապականեր. յարձանագիր 'ի Դաւիթ 'ի ժամանակի զի առաքեաց Սաւուղ պահապանս զտանն նորա, զի սպանցէ զնա. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց, Աստուած,
յայնցանէ որ յարուցեալ են 'ի վերայ իմ ապ-
3 րեցո զիս։ Փրկեա զիս յայնցանէ որք գործեն
զանօրէնութիւն, յարանց արիւնահեղաց ապ-
4 րեցո զիս։ Որսալ զանձն իմ կամեցան, եւ հա-
5 սին 'ի վերայ իմ հզօրք։ Ոչ մեղք իմ եւ ոչ յան-
ցանք, առանց մեղաց ընթացայ եւ ուղիղ եղէ։

Զարթիր ընդ առաջ իմ և տես, դու Տէր զօ- 6
րութեանց Աստուած Իսրայէլի: Նայեաց և այց
արա ամենայն հեթանոսաց, մի ողորմիր ամենե-
ցուն որք գործեն զանօրէնութիւն: Դարձցին 7
ընդ երեկոյս, սովեսցին որպէս շունք և շրջես-
ցին զքաղաքաւ: Նոքա զզամնջեսցեն բերանովք 8
իւրեանց, և սուր 'ի շրթունս նոցա: Իսկ արդ
ո՞վ լուաւ զայս, զի դու, Տէր, ծիծաղեսցիս զնո- 9
քօք, և արհամարհեսցես զամենայն հեթանոսս:
Զզօրութիւն իմ առ քեզ պահեցից, զի Աս- 10
տուած օգնական իմ է: Աստուած իմ, ողոր- 11
մութիւն նորա կանխեսցէ առ իս, և Աստուած 12
իմ ցուցցէ ինձ 'ի թշնամիս իմ: Մի սպանաներ
զնոսա, զի մի մոռասցին զժողովուրդս քո: Ցր-
ուեա զնոսա զօրութեամբ քով և ընկեա զնո-
սա, զի դու ես պաշտպան իմ, Տէր: Մեղք բե- 13
րանոյ նոցա և բանք շրթանց նոցա, ըմբռնեսցին նո-
քա յամբարտաւանութեան իւրեանց: Յանէծս
և 'ի ստութիւն մատնեսցին, 'ի կատարածի բար- 14
կութեան սատակեսցին, և մի գտցին: Գիտաս-
ցեն զի Աստուած տիրէ Յակոբայ, և ամենայն
ծագաց երկրի: Դարձցին ընդ երեկոյս, սովես- 15
ցին որպէս շունք և շրջեսցին զքաղաքաւ: Նոքա 16
ափսեսցին յուտել, ապա թէ ոչ յագեսցին՝
տրտնջեսցեն: Ես օրհնեցից զօրհնութիւնս Տեա- 17
ռն, ցնծացայց առաւօտուց յողորմութեան
քում: Զի եղեր իմ պաշտպան և տուն ապա- 18
ւինի, յաւուր նեղութեան իմոյ օգնական իմ: 19
Քեզ սաղմոս ասացից, Աստուած ապաւէն իմ,
Աստուած ողորմութեան իմոյ:

ԾԹ

Ի կատարած. զառանցելոց ժամանակաց առ ուսանել. 1
'Ի ժամանակի զի հրձիգ արար նա զՄիջագետս և զա- 2
սորեստանն Սոբայ, և 'ի դարձին հարկանէր Յո-
վաբ զձորն աղից յերկոտասան հազար. յարձանա-
գիր. սաղմոս 'ի Դաւիթ:

Աստուած, մերժեցեր և աւերեցեր զմեզ, 3
բարկացար և գթացիր 'ի մեզ: Շարժեցեր զեր- 4
կիր և խռովեցուցեր զնա, բժշկեա զհարուածս
նորա զի սասանեցաւ: Ցուցեր ժողովրդեան 5
քում խստութիւն, և արբուցեր մեզ գինի
յիմարութեան: Նշանակ երկիւղածաց քոց նը- 6
շան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան: Որպէս 7
փրկեսցին սիրելիք քո, կեցո աջով քո և լուր
մեզ: Աստուած խօսեցաւ 'ի սրբութենէ իւրմէ, 8
ցնծացայց, բարձր եղէց, բաժանեցից զՍիկիմ,
և զհովիտն յարկաց չափեցից: Իմ է Գաղաադ 9
և իմ է Մանասէ, Եփրեմ հզօրէ գլխոյ իմոյ:
Յուդա թագաւոր իմ, Մովաբ աւազան յուսոյ 10
իմոյ: Յեդովմ ուղղեցից զկօշիկս իմ, և ինձ այ-
լազգիք հնազանդ եղեն: Ո՞ տարցի զիս 'ի քա- 11
ղաք ամուր, կամ ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև
12 յԵդովմ: Ոչ թէ ոչ դու, Աստուած, որ մերժե-
ցեր զմեզ, և ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս
13 մեր: Տուր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութեան, զի
14 ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ: Աստուծով
արասցուք զօրութիւն, և նա արհամարհեսցէ
զայնոսիկ որ նեղեն զմեզ:

Կ

1 Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս.
սաղմոս 'ի Դաւիթ:

2 Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց, և նայեա,
3 Տէր, յաղօթս իմ: Ի ծագաց երկրի կարդացի
առ քեզ, մինչ 'ի վհատակել սրտի իմոյ: Ի վէմ
4 բարձր արարեր զիս, առաջնորդեցեր ինձ, և
իմ եղեր յոյս, և աշտարակ հզօր եղեր ինձ յե-
5 րեսաց թշնամւոյն: Բնակեցայց ես 'ի յարկս քո
յաւիտեան, և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ
6 թևոց քոց: Դու, Աստուած, լուար աղօթից
իմոց, ետուր ժառանգութիւն՝ որք երկնչին յա-
7 նուանէ քումմէ: Աւուրս յաւուրս յաւելեր
թագաւորի ամաց նորա, աւուրս ազգաց մինչև
8 յազգս նորա: Կայ և մնայ յաւիտեան առաջի
Աստուծոյ ողորմութիւն, և ճշմարտութիւն
9 որք խնդրեսցեն 'ի նմանէ: Այսպէս սաղմոս ա-
սացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից, և տաց
քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ:

ԿԱ

1 Ի կատարած. 'ի վերայ Իդիթումայ
սաղմոս 'ի Դաւիթ:

2 Բայց միայն Աստուծոյ հնազանդ լեր, անձն
3 իմ, զի 'ի նմանէ է ինձ փրկութիւն: Նա է Աս-
տուած իմ և փրկիչ իմ, ապաւէն իմ՝ զի մի
4 սասանեցայց առաւել: Մինչև յե՞րբ յառնէք 'ի
վերայ մարդոյ՝ սպանանել ամենեքեան, որպէս
5 յորմոյ թիւրելոյ և 'ի ցանկոյ մերժելոյ: Բայց
միայն զպատիւ իմ խորհեցան մերժել յինէն,
և ընթացան 'ի ծարաւս իւրեանց: Բերանովք
իւրեանց օրհնէին, և սրտիւք իւրեանց անի-
6 ծանէին: Բայց սակայն Աստուծոյ հնազանդ լի-
ցի անձն իմ, զի 'ի նմանէ է ինձ համբերու-
7 թիւն: Նա է Աստուած իմ և փրկիչ իմ, ա-
8 պաւէն իմ՝ զի մի սասանեցայց: ՅԱստուծոյ է
զօրութիւն իմ և փառք իմ. Աստուած օգնու-
9 թեան իմոյ, յոյս իմ է առ Աստուած: Յուսա-
ցարուք 'ի նա ամենայն ժողովք ժողովրդոց,
ափսեցէք առաջի նորա զսիրտս ձեր, զի Աս-
տուած օգնական է մեր յաւիտեանս ժամանա-
10 կաց: Հանգիստ: Սակայն ընդունայն են որդիք
մարդկան, սուտ են որդիք մարդկան, 'ի կշիռս

խորհանց մեղանչելն, եւ ինքեանք յունայնութեան են 'ի միասին։ Մի յուսայք յանիրաւու- 11
թիւն, յափշտակութեան մի ցանկայք. եւ մեծութիւն թէ առատ գայցէ, մի յօժարեսցին
սիրտք ձեր։ Միանգամ խօսեցաւ Աստուած, եւ 12
երկուս զայս լուայ։ Աստուծոյ է զօրութիւն,
եւ քո, Տէր, ողորմութիւն. եւ դու հատուցանես 13
իւրաքանչիւր ըստ գործս նոյա։

ԿԲ

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. մինչ էր նա յանապատի Հրէաստանի։ 1

Աստուած, Աստուած իմ, ես առ քեզ առա- 2
ւօտ առնեմ. ծարաւեաց առ քեզ հոգի իմ, քանիցս անգամ եւ մարմին իմ։ Որպէս երկիր ա- 3
նապատ եւ անջուր, ուր ոչ գոյ 'ի նմա ճանապարհ։ Այնպէս 'ի սուրբ երեւեցայց քեզ, տեսանել ինձ զզօրութիւն քո եւ զփառս քո։ Վասն 4
զի լաւ է ինձ ողորմութիւն քո քան զկեանս իմ,
եւ շրթունք իմ գովեսցեն զքեզ։ Այնպէս օրհ- 5
նեցից զքեզ 'ի կեանս իմ, եւ յանուն քո համբարձից զձեռս իմ։ Որպէս 'ի ճարպոյ պարար- 6
տութենէ լցցի անձն իմ, շրթամբք ցնծութեամբ
օրհնեսցէ զքեզ բերան իմ։ Զի թէ յիշէի զքեզ 7
յանկողնի իմում, ընդ առաւօտս կանխեալ խօ-
սէի ընդ քեզ։ Զի եղեր իմ օգնական, 'ի հովա- 8
նի թեւոց քոց ցնծացայց։ Եկն զհետ քո անձն 9
իմ, եւ զիս ընկալաւ աջ քո։ Եւ նոքա 'ի նանիր 10
խնդրեցին զանձն իմ։ Մտցեն 'ի ներքոյ անդընդոց երկրի. մատնեսցին 'ի ձեռս սրոյ, եւ բա- 11
ժինք աղուեսուց եղիցին։ Թագաւոր յուսասցի 12
'ի Տէր, գովեսցին ամենեքեան որ երդնուն նովաւ. խցցին բերանք այնոցիկ որք խօսէին զանիրաւութիւն։

ԿԳ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց յաղաչել իմում 2
առ քեզ. յերկիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն
իմ։ Ծածկեսցես զիս 'ի ժողովոց չարաց, 'ի բազ- 3
մութենէ որք գործեն զանօրէնութիւն։ Որք 4
սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց, լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան։
Ձգել 'ի գաղտնիս այնոցիկ որք ուղիղ են սըր- 5
տիւք. յանկարծակի հարկանելն 'ի նոսա եւ մի եր- 6
կիցեն։ Որք զօրացուցին յանձինս իւրեանց
զբանս չարութեան, խորհեցան թաքուցանել
ինձ որոգայթ, եւ ասացին՝ ոչ տեսանէ զայս
Տէր։ Քննեցին զանօրէնութիւն, պարտասեցան 7
'ի քննել զքննութիւն։ Մատիցէ այր 'ի խորս- 8
թիւն սրտի իւրոյ, եւ բարձր եղիցի Աստուած։
9Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա, տկարացան 'ի
նոսա լեզուք իւրեանց. եւ խռովեսցին ամենե-
10քեան որք հային ընդ նոսա։ Երկեաւ ամենայն
մարդ եւ պատմեցին զգործս Աստուծոյ, եւ զա-
11րարածս նորա 'ի միտ առին։ Ուրախ եղիցի ար-
դար 'ի Տէր, եւ յուսասցի 'ի նա. նովաւ գովեսցին ամենեքեան ուղիղ են սրտիւք։

ԿԴ

1 Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ. օրհնութիւն Երեմիայ եւ Եզեկիէլի եւ ժողովրդեանն յորժամ 'ի պանդխտութենէն կամէին ելանել։

2 Քեզ վայելէ օրհնութիւն, Աստուած, 'ի
Սիոն, եւ քեզ տացեն աղօթս յԵրուսաղէմ։
3Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամենայն մար-
4մին եկեսցէ։ Բանք անօրինաց զօրացան 'ի վերայ
մեր, զամպարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես։
5Երանի զոր ընտրեցեր եւ ընկալար, եւ բնակես-
ցեն 'ի գաւիթս քո։ Լցցուք մեք 'ի բարութենէ
6տան քոյ, սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդա-
րութեամբ։ Լուր մեզ, Աստուած փրկիչ մեր,
յոյս ամենայն ծագաց երկրի եւ որ 'ի ծով հե-
7ռի։ Որ պատրաստէ զլերինս զօրութեամբ իւ-
8րով, եւ զգեցեալ է զօրութիւն։ Որ խռովեցու-
ցանէ զխորութիւն ծովու, եւ զձայն ալեաց
9նորա ցածուցանէ։ Խռովեսցին հեթանոսք, եւ
երկիցեն բնակիչք երկրի 'ի նշանաց քոց։ Ելս
10առաւօտու, ընդ երեկոյս զուարճացուցես։ Հա-
յեցար յերկիր՝ արբուցեր զնա, եւ բա-
զում արարեր զմեծութիւն նորա։ Գետն Աս-
տուծոյ լի եղեւ ջրով. պատրաստ արարեր
զկերակուր նոցա, զի այսպէս է պատրաստու-
11թիւն։ Զակօս նորա արբեցուցեր, եւ բազում
արարեր զարմտիս նորա։ Ի ցօղէ նորա՝ զուարթ
12եղիցի բոյս նորա. օրհնեսցես պսակ տարւոյ քաղ-
ցրութեան քոյ։ Դաշտք քո լցցին պարարտու-
13թեամբ, պարարտասցին գեղեցկութիւնք անա-
14պատի։ Բլուրք ցնծութիւն զգեցցին, եւ զգեց-
ցին խոյք մաքեաց։ Հովիտք բազում արասցեն
ցորեան, աղաղակեսցեն եւ օրհնեսցեն։

ԿԵ

1 Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ. վասն յարութեան։

2 Աղաղակեցէք առ Աստուած ամենայն եր-
կիր. սաղմոս ասացէք անուան նորա, եւ տուք
3փառս օրհնութեան նորա։ Ասացէք Աստու-
ծոյ՝ որպէս զի ահեղ են գործք քո, 'ի բա-
զում զօրութեան քում ստեսցեն քեզ թշնամիք
4քո։ Ամենայն երկիր երկիր պագցեն քեզ. սաղ-

մոս ասասցեն քեզ, եւ սաղմոս ասասցեն անուան քում։ Եկայք եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ, որպէս զի ահեղ են խորհրդովք քան զամենայն որդւոց մարդկան։ 5
Որ դարձոյց զծով 'ի ցամաք, եւ ընդ գետս անցցեն յոտնաւորք։ 6
Անդ ուրախ եղիցուք մեք 'ի նմա, որ տիրէն զօրութեամբ իւրով յաւիտենից։ Աչք նորա 'ի հեթանոսս հային, որք դառնացուցին զնա՝ մի բարձրասցին յանձինս իւրեանց։ 7
Օրհնեցէք, հեթանոսք, զԱստուած մեր, լսելի արարէք զձայն օրհնութեան նորա։ 8
Այն որ ետ զանձն իմ 'ի կեանս, եւ ոչ ետ զդողութիւն ոտից իմոց։ 9
Փորձեցեր զմեզ, Աստուած, եւ քննեցեր, որպէս եւ քննի արծաթ։ 10
Մուծեր զմեզ յորոգայթ, եդիր նեղութիւն 'ի թիկունս մեր, եւ անցուցեր զմարդիկ 'ի վերայ գլխոց մերոց։ Անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ ջուր, եւ հաներ զմեզ 'ի հանգիստ։ 11 12
Մտից 'ի տուն քո պատարագօք, տաց քեզ զուխտս իմ զոր խոստացան քեզ շրթունք իմ, զոր բերան իմ խօսեցաւ 'ի նեղութեան։ 13 14
Ողջակէզս ուղեղալիցս մատուցից քեզ խոյովք եւ խնկովք, եւ քեզ մատուցից զուարակս եւ նոխազս։ 15
Եկայք լուարուք ինձ, եւ պատմեցից ձեզ, ամենեքեան որք երկնչիք յԱստուծոյ, զոր ինչ արար անձին իմոյ։ 16
Առ նա բերանով իմով կարդացի, եւ բարձր արարի զնա լեզուաւ իմով։ 17
Զմեղս թէ տեսանէի 'ի սրտի իմում, մի լուիցէ ինձ Տէր։ 18
Վասն այսորիկ լուաւ Աստուած, եւ նայեցաւ 'ի ձայն խնդրուածոց իմոց։ 19
Օրհնեալ է Աստուած որ ոչ 'ի բացեայ արար զաղօթս իմ, եւ ոչ զողորմութիւն իւր յինէն։ 20

ԿԶ

1 Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

Աստուած, ողորմեա մեզ եւ օրհնեա զմեզ. երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ եւ ողորմեա մեզ։ 2
Ծանուցեալ յերկրի զճանապարհս քո, յազգս ամենայն զփրկութիւնս քո։ 3
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք, Աստուած, խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամենայն։ 4
Ուրախ եղիցին եւ ցնծասցեն ազինք, զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղութիւն, եւ ազգաց երկրի դու առաջնորդես։ 5
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք, Աստուած, գոհասցին զքէն ժողովուրդք ամենայն։ 6
Երկիր ետ զպտուղ իւր, եւ օրհնեաց զմեզ Աստուած, Աստուած մեր։ 7
Աստուած մեր օրհնեսցէ զմեզ, եւ 'ի նմանէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի։ 8

ԿԷ

1 Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։

2 Յարիցէ Աստուած եւ ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա, փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա։
3 Որպէս պակասէ ծուխ՝ պակասեսցին, որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ՝ այնպէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Աստուծոյ։
4 Արդարք ուրախ եղիցին՝ ցնծասցեն առաջի նորա, եւ զուարճասցին յուրախութեան իւրեանց։
5 Օրհնեցէք զԱստուած եւ սաղմոս ասացէք անուան նորա. ճանապարհ արարէք այնմիկ որ նստի ընդ արեւմուտս, եւ Տէր է անուն նորա։ Ցնծասցեն առաջի նորա, եւ խռովեսցին յերեսաց
6 նորա։ Որ հայրն է որբոց եւ դատաւոր այրեաց,
7 Աստուած 'ի տեղւոջ սրբութեան իւրում։ Աստուած բնակեցուցանէ զմիակրօնս 'ի տան, եւ հանէ զկապեալս քաջութեամբ իւրով, այնպէս եւ զդառնացօղս որ բնակեալ են 'ի գերեզմանս։
8 Աստուած, ընդ ելանել քեզ առաջի ժողովրդեան
9 քոյ, ընդ անցանել քեզ ընդ անապատ երկիր շարժեցաւ։ Քանզի եւ երկինք ցօղեցին յերեսաց Աստուծոյ 'ի Սինէ, առաջի Աստուծոյ Իս-
10 րայելի։ Անձրեւ կամաց պատրաստեցեր, Աստուած, ժառանգութեան քում. թէպէտ հի-
11 ւանդացաւ՝ սակայն դու հաստատեցեր զնա, եւ գազանք քո բնակեսցեն 'ի նմա։ Պատրաստ արարեր քաղցրութեամբ քով աղքատի, Աստուած։
12 Տէր տացէ զբան որք աւետարանեն զօրութեամբ
13 բազմաւ։ Թագաւոր զօրութեանց սիրելւոյ, ըզգեղեցկութիւն տան քո բաժանել յաւարի,
14 թէպէտ եւ ննջեսջիք 'ի մէջ վիճակաց։ Թեւք աղաւնւոյ արծաթապատ, եւ թիկնամէջք նորա
15 'ի դոյն ոսկւոյ։ Ի զատանել երկնաւորին զթագաւորս 'ի վերայ նորա, ձիւնասցին 'ի Սաղմոն։
16 Լեառն Աստուծոյ լեառն պարարտ՝ լեառն մա-
17 ծեալ եւ լեառն պարարտ, եւ զի՞նչ կարծէք. լերինք հաստատեալք։ Լեառն՝ ընդ որ հաճեցաւ Աստուած բնակել 'ի նմա. քանզի եւ Տէր իսկ
18 բնակեսցէ 'ի նմա 'ի սպառ։ Կառք Աստուծոյ բիւրապատիկք, հազարք ուղղելոց, եւ Տէր 'ի
19 նոսա 'ի Սինէ սրբութեանն իւրում։ Ել 'ի բարձունս՝ գերեաց զգերութիւն. առ աւար, բաշխեաց պարգեւս եւ ետ որդւոց մարդկան. քանզի թերահաւատից եւս բնակեալ եղիցի 'ի նմա։
20 Տէր Աստուած օրհնեալ, օրհնեալ Տէր զօրհանապազ, առաջնորդեսցէ մեզ Աստուած փրկիչ
21 մեր։ Աստուած մեր Աստուած կենարար, եւ 'ի
22 Տեառնէ են ելք մահու։ Բայց սակայն Աստուած փշրեսցէ զգլուխս թշնամեաց մերոց, եւ զհերս կարճնաւէնն՝ որ գնան յանօրէնութեան իւրեանց։
23 Ասաց Տէր. 'ի խորոց անդնդոց դարձուցից, եւ
24 'ի միջոյ ժանեաց զինն 'ի գուբս կորզեցից։ Որ-

պէս Թացցի ոտն քո յարեան, եւ լեզուք շանց
քոց յարենէ Թշնամեաց քոց։ Երեւեցան գնացք 25
քո, Աստուած, գնացք Աստուծոյ Թագաւորին
Սրբոյ սրբոյ։ Կանխեցին իշխանք հանել զօրհնու- 26
Թիւն, 'ի մէջ կուսանաց եւ գովբաց։ Յեկեղեցիս 27
օրհնեցէք զԱստուած, եւ զՏէր յաղբերացն Իս-
րայէլի։ Անդ Բենիամին 'ի տղայութեան զար- 28
մանալի, իշխանք Յուդայ առաջնորդք նոցա՝ իշ-
խանք Զաբուղոնի եւ իշխանք Նեփթաղիմայ։
Հրամայեա, Աստուած, զօրութեամբ քով, զօրա- 29
ցո զայս զոր հաստատեցեր 'ի մեզ։ Ի տաճարէ 30
քումմէ յԵրուսաղէմ քեզ մատուսցեն Թագա-
ւորք զպատարագս։ Սաստեա 'ի գազանս եղե- 31
գան, 'ի ժողովս զուարակաց եւ 'ի գառս երինջուց։
Խառնեսցին այնոքիկ որ ընտրեալ են արծաթով,
ցրուեա զհեթանոսս եւ որք կամին ընդ պատե-
րազմ։ Եկեսցեն հրեշտակք յԵգիպտոսէ, Հնդիկք 32
յառաջագոյն ձեռնտու լիցին առ Աստուած։ Թա-
գաւորութիւնք երկրի, օրհնեցէք զԱստուած, 33
եւ սաղմոս ասացէք Տեառն։ Ճանապարհ արա-
րէք այնմիկ, որ նստի յերկինս երկնից ընդ ա- 34
րեւելս։ Ահա տացէ զձայն իւր՝ ձայն զօրու-
Թեան, եւ տուք զփառս Աստուծոյ։ Ի վերայ 35
Իսրայէլի մեծվայելչութիւն նորա, զօրութիւն
նորա մինչեւ յամպս երկնից։ Սքանչելի է Աս- 36
տուած 'ի վերայ սրբոց իւրոց, Աստուած Իս-
րայէլի։ Նա տացէ զօրութիւն հաստատութիւն
ժողովրդեան իւրոյ, օրհնեալ է Աստուած։

ԿԸ

Ի կատարած. վասն զառանցելոց. 1
սաղմոս 'ի Դաւիթ։

Կեցո զիս, Աստուած, զի հասին ջուրք յանձն 2
իմ, ընկղմեցայ ես 'ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ ինձ
հանգիստ։ Եկի ես 'ի խորս ծովու, եւ շրջանք 3
ընկղմեցին զիս։ Վաստակեցի ես աղաղակել, 4
կերկերեցաւ կոկորդ իմ։ Նուաղեցին աչք իմ,
առ յուսալ ինձ առ Տէր Աստուած իմ։ Բա- 5
զում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ որք ատեն զիս
'ի տարապարտուց։ Զօրացան յիս Թշնամիք իմ
եւ ատելիք իմ 'ի նենգս։ Զոր ոչ յափշտա-
կեալ էր՝ տուժէի նոցա։ Աստուած, դու ծա- 6
նեար զանզգամութիւն իմ, եւ յանցանք իմ 'ի
քէն ոչ ծածկեցան։ Մի ամաչեսցեն վասն իմ որ 7
համբերեն քեզ, Տէր, Տէր զօրութեանց. մի պատ-
կառեսցեն վասն իմ որք խնդրեն զքեզ, Աս-
տուած Իսրայէլի։ Վասն քո համբերի նախա- 8
տանաց, եւ ծածկեաց ամօթ զերեսս իմ։ Օտար 9
եղէ ես եղբարց իմոց, եւ հիւր որդւոց մօր իմոյ։
Նախանձ տան քոյ եկեր զիս, նախատինք նա- 10
խատողաց քոց անկան 'ի վերայ իմ։ Խոնարհե- 11
ցուցի պահովք զանձն իմ, եւ եղեն ինձ այս նա-

12 խատինք։ Արարի զհանդերձս իմ քուրձ, եւ եղէ
13 յառակ նոցա։ Զինէն խորհէին որք նստէին առ
դրունս, զիս այպն առնէին որք ըմպէին զգինի։
14 Ես յաղօթս կայի առ քեզ, Տէր, 'ի ժամանակ
ընդունելի։ Աստուած, 'ի բազում ողորմութեան
քում լուր ինձ, 'ի ճշմարտութիւն փրկութեան
15 քո։ Ապրեցո զիս 'ի կաւոյ՝ զի մի ընկղմեցայց, ա-
պրեցայց ես յատելեաց իմոց եւ 'ի խորոց ջրոց
16 բազմաց։ Մի ընկլուցեն զիս պտոյտք ջրոց, եւ մի
ընկղմեսցեն զիս անդունդք խորոց. ջրհոր մի
17 կափուսցէ զբերան իւր 'ի վերայ իմ։ Լուր ինձ,
Տէր, զի քաղցր է ողորմութիւն քո, ըստ բա-
18 զում գթութեան քոյ հայեա յիս, եւ մի դար-
ձուցաներ զերեսս քո 'ի ծառայէ քումմէ, զի
19 նեղեալ եմ ես. վաղվաղակի լուր ինձ։ Հայեա
յանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ վասն Թշնամեաց
20 իմոց ապրեցո զիս։ Զի դու գիտես զնախատինս
21 իմ, զամօթ իմ եւ զպատկառանս իմ։ Առաջի
քո են ամենայն նեղիչք անձին իմոյ. նախատա-
նաց համբերէր սիրտ իմ եւ Թշուառութեան։ Ակն
ունէի՝ Թէ ոք տրտմեսցի ընդ իս, եւ ոչ ոք էր.
22 եւ մխիթարիչ ինձ ոչ ոք գտաւ։ Ետուն 'ի կե-
րակուր ինձ լեղի, եւ 'ի ծարաւ իմ արբուցին
23 ինձ քացախ։ Եղիցին սեղանք նոցա առաջի նոցա
յորոգայթ, 'ի հատուցումն եւ 'ի գայթագղու-
24 Թիւն։ Խաւարեսցին աչք նոցա զի մի տեսցեն,
25 եւ զԹիկունս նոցա հանապազ կորացո։ Հեղցես
'ի վերայ նոցա զբարկութիւն քո, սրտմտու-
Թիւն բարկութեան քոյ հասցէ 'ի վերայ նոցա։
26 Եղիցին բնակութիւնք նոցա աւերակ, եւ 'ի
27 յարկս նոցա մի ոք իցէ որ բնակիցէ։ Զի զոր
դու հարեր՝ հալածեցին, եւ 'ի վէրս ցաւոց ի-
28 մոց յաւելին։ Դիր զմեղս 'ի վերայ մեղաց նոցա,
29 զի մի մտցեն յարդարութիւն քո։ Ջնջեսցին
նորա 'ի դպրութենէ քումմէ կենաց, եւ ընդ
30 արդարս քո մի գրեսցին։ Աղքատ եւ ցաւած
եմ ես, փրկութիւն քո, Աստուած, ընկալցի
31 զիս։ Օրհնեցից զանուն Աստուծոյ իմոյ օրհնու-
Թեամբ, եւ բարձր արարից զնա գովութեամբ։
32 Հաճոյ եղիցի Աստուծոյ քան զորթ մատաղ, որ
33 բերէ եղջիւրս եւ կճղակս։ Տեսցեն աղքատք եւ
ուրախ եղիցին. խնդրեցէք զԱստուած եւ կեց-
34 ցեն անձինք ձեր։ Զի լուաւ Տէր տնանկաց, եւ
35 զկապեալս իւր ոչ արհամարհեաց։ Օրհնեսցեն
զնա երկինք եւ երկիր, ծով եւ ամենայն որ
36 շրջի 'ի նոսա։ Աստուած փրկէ զՍիոն, եւ շի-
նեսցին քաղաքք Հրէաստանի. շինեսցեն բնա-
37 կեսցեն եւ ժառանգեսցեն 'ի նմա։ Զաւակ ծա-
ռայից քոյ հաստատեսցի անդ, եւ որք սիրեն
զանուն քո բնակեսցեն 'ի նմա։

ԿԹ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ՝ առ 1
յիշատակի փրկելոյ զնա Տեառն:

Աստուած, յօգնել ինձ նայեա, և, Տէր, յօգնել 2
ինձ փութա: Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին 3
որ խնդրէին զանձն իմ, դարձցին յետս և
ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար: Դարձցին 4
առժամայն ամաչեցեալք՝ որ ասէին ինձ վաշ
վաշ: Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան 5
որ խնդրեն զքեզ, Տէր: Ասասցեն յամենայն
ժամ՝ մեծ է Աստուած, որք սիրեն զփրկութիւնս
քո: Ես աղքատ և տնանկ եմ, Աստուած, 6
օգնեա ինձ. օգնական և փրկիչ իմ ես
դու, Տէր իմ, մի յամենար:

Հ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ, որդւոցն Յովնադաբայ՝ 1
առաջին գերութեանն:

Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի ամաչեցից յաւիտեան. 2
յարդարութեան քում փրկեա զիս և
ապրեցո զիս: Խոնարհեցո առ իս զունկն քո,
և կեցո զիս: Լեր ինձ, Աստուած, պաշտպան և 3
տեղի ամուր կեցուցանել զիս. զի հաստատութիւն
իմ և ապաւէն իմ դու ես: Աստուած իմ, 4
փրկեա զիս 'ի ձեռաց մեղաւորի, 'ի ձեռաց անօրինի
և անիրաւի: Դու ես համբերութիւն իմ, 5
Տէր, Տէր, յոյս իմ 'ի մանկութենէ իմմէ: Ի քեզ 6
հաստատեցայ ես յորովայնէ, յորովայնէ մօր
իմոյ դու ես ապաւէն իմ, և առ 'ի քէն է օրհնութիւն
իմ յամենայն ժամ: Որպէս զի նշանակ 7
եղէ ես բազմաց, և դու օգնական իմ և
հզօր իմ: Լցցի բերան իմ գովութեամբ, որպէս 8
օրհնեցից զփառս քո, զօրհանապազ զմեծվայելչութիւնս
քո: Մի ընկենուր զիս, Տէր, 'ի 9
ժամանակի ծերութեան, 'ի պակասել զօրութեան
իմոյ մի թողուր զիս: Ասացին թշնամիք 10
իմ ինձ, և որք պահէին զանձն իմ, խորհեցան
'ի միասին և ասացին. Աստուած եթող զնա՝ 11
հալածեսցուք և հասցուք նմա, զի ոչ ոք է որ
փրկէ զնա: Աստուած իմ, մի հեռի առներ յինէն, 12
և, Աստուած, յօգնել ինձ նայեաց: Ամաչեսցեն 13
և պակասեսցեն որ չարախօս կային
զանձնէ իմմէ, զգեցցին զամօթ և զպատկառանս
որք խնդրեն ինձ չար: Ես յամենայն 14
ժամ յուսացայց, և յաւելից յօրհնութիւնս
քո: Բերան իմ պատմեսցէ զարդարութիւնս քո, 15
զօրհանապազ զփրկութիւնս քո: Որպէս ոչ թէ
խորգախութիւն ինչ գիտէի ես գրութեան,
այլ մտից 'ի զօրութիւնս Տեառն. և, Տէր, յիշեցից 16
զարդարութիւնս քո միայն: Աստուած 17
իմ, ուսուցեր զիս 'ի մանկութենէ իմմէ, և
18 ցարդ ես պատմեցից զարդարութիւնս քո: Մինչև
յալևորել և 'ի ծերանալ, Աստուած իմ,
մի թողուր զիս: Մինչև պատմեսցի բազուկ քո
ազգի ամենայնի որ գալոցն է: Զզօրութիւնս քո
19 և զարդարութիւնս մինչ 'ի բարձունս, զոր արարեր
մեծամեծս. Աստուած, ո՞ նման է քեզ:
20 Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բազում և չարչարանս,
դարձար մխիթարեցեր զիս, և 'ի խորոց
21 անդնդոց երկրէ հաներ զիս: Յաճախեցեր
'ի զօրութիւնս քո, դարձար և մխիթարեցեր
զիս, և 'ի խորոց երկրէ միւանգամ հաներ զիս:
22 Արդ և ես խոստովան եղէց քեզ 'ի սպասաւորութիւն
սաղմոսաց, Ճշմարիտդ Աստուած.
սաղմոս ասացից քեզ օրհնութեամբ, սուրբդ
23 Իսրայէլի: Ցնծասցեն շրթունք իմ յորժամ
սաղմոս ասիցեմ քեզ, և անձն իմ զոր ես փրկեցեր:
24 Եւ և լեզու իմ զօրհանապազ խօսեսցի
զարդարութիւնս քո: Ի ժամանակի՝ որպէս յամօթ
լիցին և ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ
չար:

ՀԱ

1 Ի Սողոմոն սաղմոս:

2 Աստուած, զիրաւունս քո արքայի տուր, և
զարդարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի: Դատել
զժողովուրդս քո արդարութեամբ, և զաղքատս
3 քո իրաւամբք: Առցեն լերինք զխաղաղութիւն
ժողովրդեան, և բլուրք զարդարութիւն:
4 Իրաւ արասցէ աղքատաց ժողովրդեան,
և կեցուսցէ զորդիս տնանկաց, և խոնարհեցուսցէ
5 զամբաստանսն: Կացցէ և մնասցէ ընդ
արեւու, յառաջ քան զլուսին ազգէ մինչև
6 յազգ: Իջցէ որպէս զանձրև 'ի վերայ գեղման,
7 որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր: Ծագեսցի յաւուրս
նորա արդարութիւն՝ բազում խաղաղութիւն,
8 մինչև կատարեսցի լուսին: Տիրեսցէ նա 'ի ծովէ
մինչև 'ի ծով, 'ի գետոց մինչ 'ի ծագս աշխարհի:
9 Առաջի նորա նախ Հնդիկք անկցին, և
10 թշնամիք նորա հող կերիցեն: Թագաւորք Թարսիաց
և կղզեաց պատարագս մատուսցեն նմա.
Թագաւորք Արաբայ և Սաբայ պատարագս բերեն
11 նմա: Երկիր պագցեն նմա ամենայն թագաւորք
երկրի, և ամենայն ազգք ծառայեսցեն
12 նմա: Զի փրկեաց զաղքատն 'ի հզօրէ, զաղքատն
և զտնանկն որոյ ոչ է իւր օգնական:
13 Անխնայեսցէ նա յաղքատն և 'ի տնանկն, և
14 զանձինս տնանկաց կեցուսցէ, 'ի վաշխից չարաց
փրկեսցէ զանձինս նոցա: Պատուական է անուն
15 նորա առաջի նոցա, կեցցէ և տացի նմա յոսկւոյն
արաբացւոց: Յաղօթս կացցեն առ նա յամենայն
ժամ, և զօրհանապազ օրհնեսցեն զնա:

Եղիցի հաստատութիւն ընդ ամենայն երկիր․ 16
և 'ի վերայ գլխոյ լերանց․ Բարձրասցի քան
զԼիբանան պտուղ նորա, ծաղկեսցի 'ի քաղաքի
Տեառն որպէս խոտ երկրի։ Եղիցի անուն Տեառն 17
օրհնեալ յաւիտեան, զի յառաջ քան զարև է
անուն նորա․ 'ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք
երկրի, և ամենայն ազինք երանեսցեն նմա։ Օրհնեալ 18
տէր Աստուած Իսրայէլի՝ որ առնէ սքանչելիս
միայն․ և օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց 19
նորա յաւիտեան․ լցցի փառօք նորա ամենայն
երկիր․ եղիցի եղիցի։

ՀԲ

Սաղմոս յԱսափ․

Որքան զի բարի է Աստուած Իսրայէլի, և 1
ոյք ուղիղ են սրտիւք։ Բայց զի իմ փոքր մի ևս 2
սասանեալ էին ոտք, սակաւիկ մի և գայթագղեալ
էին գնացք։ Նախանձեցայ ես ընդ անօրէնս՝ 3
զխաղաղութիւն մեղաւորաց որպէս տեսանէի․
ոչ գոյր վրէպ մահու նոցա։ Հաստատուն 4
էին տանջանք նոցա, 'ի վաստակս մարդկան 5
չէին նոքա, և ընդ մարդկան ոչ տանջեսցին։
Վասն այսորիկ կալաւ զնոսա ամբարտաւանութիւն, 6
արկան զիւրեամբք զամպարշտութիւն
և զանիրաւութիւն իւրեանց։ Ելցէ որպէս 'ի 7
ճարպոյ անիրաւութիւնք նոցա, զի գնացին նոքա
ընդ խորհրդոց սրտից իւրեանց։ Խորհեցան 8
և խօսեցան չարութեամբ, զանիրաւութիւն
'ի բարձունս խօսեցան։ Եդին յերկինս զբերանս 9
իւրեանց, և լեզուք իւրեանց անցին
զերկրաւ։ Վասն այսորիկ ժողովուրդ իմ դարձցի 10
այսրէն, և աւուրք լիք կատարեալ գտցին
'ի նոսա։ Ասացին՝ զիա՞րդ գիտաց Աստուած, 11
կամ գուցէ՞ արդեօք գիտութիւն առ 'ի Բարձրելոյն։
Ահա մեղաւորք էին և յաջողեալ է նոցա, 12
կան և ունին զմեծութիւն աշխարհի։ Ասացի․ 13
'ի զուր ուրեմն արդարացուցի զսիրտ իմ․ լուացայց
սրբութեամբ զձեռս իմ, և եղէ ես խոշտանգեալ 14
զօր հանապազ․ և կշտամբանք իմ ընդ
առաւօտս։ Թէ ասէի և ասէի, թէ այսպէս պատմեցից 15
ահաւասիկ յազգս որդւոց քոց ոչ ես
ուխտեցի․ Ի մտի եդի թէ ծանեայց և այս ջան 16
է առաջի իմ, մինչև մտից 'ի սրբութիւն Աստուծոյ 17
և 'ի միտ առից զվախճան նոցա։ Սակայն 18
վասն նենգութեան նոցա առաջադրեր սրտացես
զնոսա, և կործանեցեր զնոսա յամբարտաւանութեան
իւրեանց։ Իսկ զիա՞րդ եղեն յաւեր 19
յանկարծակի, սատակեցան պակասեցան
կորեան վասն անօրէնութեան իւրեանց, և եղեն 20
որպէս երազք զարթուցելոց։ Տէր, 'ի քաղաքի
21 քում զպատկերս նոցա անարգեսցես․ զի
հուր բորբոքեցաւ 'ի սրտի իմում, և երիկամունք
22 իմ այլայլեցան։ Ես արհամարհեալ
23 էի և ոչ գիտացի, որպէս գրաստ համարեցայ
առաջի քո, և ես յամենայն ժամ ընդ քեզ
24 էի։ Կալար զաջոյ ձեռանէ իմմէ, 'ի խորհուրդս
քո առաջնորդեցեր ինձ, և փառօք ընկալար
25 զիս։ Զի՞նչ կայ իմ բնաւ յերկինս, կամ 'ի քէն
26 զի՞նչ ես խնդրեցից յերկրի։ Նուաղեաց սիրտ
իմ և մարմին իմ․ Աստուած սրտի իմոյ, բաժին
27 իմ Աստուած յաւիտեան։ Ահաւասիկ ոյք հեռի
արարեն զանձինս իւրեանց 'ի քէն՝ կորիցեն,
սատակեսցես զամենեսեան որ ապստամբ եղեն
28 'ի քէն։ Ինձ մերձենալ առ Աստուած բարի է,
և դնել առ Տէր զյոյս իմ։ Պատմել զամենայն
օրհնութիւնս քո 'ի դրունս դստեր Սիոնի։

ՀԳ

Իմաստութիւն յԱսափ․

1 Ընդէ՞ր մերժեցեր, Աստուած, 'ի սպառ․ բարկացաւ
սրտմտութիւն քո 'ի վերայ խաշին արօտի
2 քոյ։ Յիշեա զժողովուրդ քո զոր ստացար
'ի սկզբանէ, փրկեցեր զգաւազան ժառանգութեան
քոյ։ Լեառն Սիոն այս՝ որ բնակեցեր դու 'ի նմա․
3 համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ ամբարտաւանութեան
նոցա 'ի սպառ։ Որ ինչ անիրաւեցաւ թշնամին
4 'ի սրբութեան քում, պարծեցան ատելիք
քո 'ի մէջ բարեկենդանութեան իւրեանց։
5 Եդին զնշանս իւրեանց 'ի նշանս, և ծանեան
6 ոչ ծանեան զելս 'ի վերուստ։ Որպէս յանտառի
փայտատաք կոտորեցին զդրունս նորա, 'ի միասին
փայտատաք և մրճովք կործանեցին զնա։
7 Այրեցին 'ի հուր զսրբութիւն քո, յերկրի պղծեցին
8 զխորան անուան քոյ։ Ասացին 'ի սիրտս
իւրեանց ազգ նոցա 'ի միասին․ եկայք լռեցուսցուք
9 զամենայն տօնս Աստուծոյ յերկրէ։ Զնշանս
մեր ինչ ոչ տեսաք, և ոչ ևս գոյ մարգարէ․
10 և զմեզ ինչ ոք ոչ ճանաչիցէ։ Մինչև յե՞րբ, Աստուած,
նախատէ թշնամին, բարկացուցանէ հակառակորդ
11 զանուն սուրբ քո։ Ընդէ՞ր դարձուցանես
զձեռն քո, և զաջ քո 'ի միջոյ ծոցոյ
12 քումմէ 'ի սպառ։ Աստուած, թագաւոր մեր յառաջ
քան զյաւիտեանս, որ արարեր զփրկութիւն
13 'ի մէջ երկրի։ Դու հաստատեցեր զօրութեամբ
քով զծով, դու խորտակեցեր զգլուխ
14 վիշապաց 'ի վերայ ջուրց։ Դու փշրեցեր զգլուխ
վիշապին, և ետուր զնա կերակուր զօրացն
15 Հնդկաց։ Դու բղխեցուցեր զաղբիւրս և զհեղեղս,
դու ցամաքեցուցեր զգետս սաստիկս։
16 Քո է տիւ և քո է գիշեր, զլոյս և զարև դու
17 հաստատեցեր․ և դու հաստատեցեր զամենայն
սահմանս երկրի․ զամառն և զձմեռն դու ստեղ-

ծեր: Այս յուշ լիցի քեզ՝ զի թշնամին նախատեաց 18
զՏէր, ժողովուրդ անզգամ բարկացոյց
զանուն սուրբ քո: Մի մատներ գազանաց զանձն 19
որ խոստովան առնի առ քեզ, եւ զանձինս տնանկաց
քոց մի մոռանար 'ի սպառ: Հայեաց յուխտ 20
քո՝ զի լցան սուտք խաւարելոց յերկրի անիրաւութեամբ:
Մի դարձցի տնանկն ամաչեցեալ, այլ 21
աղքատն եւ տնանկ օրհնեսցեն զանուն սուրբ
քո: Արի, Աստուած, եւ դատեա զդատաստանս 22
քո. յիշեա զնախատինս որ յանզգամն զօր հանապազ:
Մի մոռանար զձայն պաղատանաց քոց. 23
ամբարտաւանութիւն ատելեաց քոց վերասցի
հանապազ:

ՀԴ

Ի կատարած. մի ապականեր. սաղմոս 1
օրհնութեան յԱսափ:

Խոստովան եղիցուք առ քեզ, Աստուած, խոստովան 2
եղիցուք եւ կարդասցուք զանուն քո:
Պատմեցից զամենայն զսքանչելիս քո. յորժամ 3
ժամ առից՝ ես ուղիղ դատեցայց: Մաշեցաւ երկիր 4
եւ ամենայն բնակիչք նորա, ես հաստատեցի
զսիւնս նորա: Ասացի անօրինաց՝ թէ մի անօրինէք. 5
մեղաւորաց՝ թէ մի բարձրացուցանէք
զեղջիւրս ձեր: Մի համբառնայք 'ի բարձունս 6
զեղջիւրս ձեր, եւ մի խօսիք զԱստուծոյ անիրաւութիւն:
Զի ոչ յարեւելից եւ ոչ յարեւմտից 7
եւ ոչ յանապատէ լերանց, այլ Աստուած
դատաւոր է: Զայս խոնարհ առնէ, եւ զայն 8
բարձրացուցանէ. բաժակ 'ի ձեռին Տեառն գինի
լի անապակ արկեալ. եւ խոնարհեցոյց յայսմանէ 9
յայս: Բայց մրուր նորա ոչ սպառեսցի,
եւ արբցեն զնա ամենայն մեղաւորք երկրի: Ես 10
ցնծացայց յաւիտեան, սաղմոս ասացից Աստուծոյ
Յակոբայ: Զամենայն եղջիւրս մեղաւորաց 11
փշրեցից, եւ բարձր եղիցի եղջիւր արդարոյ:

ՀԵ

Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. սաղմոս յԱսափ. 1
երգ առ Ասորեստանեայս:

Յայտնի է 'ի Հրէաստանի Աստուած, եւ յԻսրայէլ 2
մեծ է անուն նորա: Եղեւ խաղաղութիւն 3
տեղի նորա, եւ բնակութիւն նորա 'ի Սիովն: Անդ 4
խորտակեաց Տէր զզօրութիւն աղեղանց, զզէն՝
զասպար եւ զպատերազմս: Լուսաւոր ես դու 5
սքանչելապէս 'ի լերանց յաւիտենից. խռովեցին 6
ամենեքեան որ անմիտ էին սրտիւք. ննջեցին զքունս
իւրեանց եւ ինչ ոչ գտին: Ամենայն արք
'ի մեծութեան ձեռաց իւրեանց. 'ի սաստել քումմէ, 7
Աստուած Յակոբայ, ննջեցին, եւ որք հեծեալ
8 էին 'ի ձիս: Դու ահաւոր ես, եւ ո՞վ կարէ
9 կալ առաջի քո. որպէս երեւեցար դու յերկնից,
յայտնի եղեւ բարկութիւն քո: Երկիր երկեաւ
10 եւ դադարեաց ընդ յառնելն Աստուծոյ 'ի դատաստան.
ընդ ապրեցուցանել զամենայն հեզս երկրի:
11 Խորհուրդք մարդկան խոստովան առնին
առ քեզ, եւ ծածկեալք խնամութեամբ օրհնեսցեն
12 զքեզ: Ուխտս դիք եւ կատարեցէք
Տեառն Աստուծոյ մերոյ ամենեքեան որ շուրջ
էք զնովաւ: Մատուցէք պատարագս ահաւորին.
13 բարձէ զհոգիս իշխանաց, ահաւոր է նա
քան զամենայն թագաւորս երկրի:

ՀԶ

1 Ի կատարած. Իդիթովմայ. սաղմոս յԱսափ:

2 Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայնիւ
3 իմով առ Աստուած, եւ նայեցաւ առ իս: Յաւուր
նեղութեան իմոյ զԱստուած խնդրեցի ձեռօք
իմովք, 'ի գիշերի առաջի նորա, եւ ոչ խաբեցայ:
4 Ոչ կամէր մխիթարել անձն իմ, յիշեցի
զԱստուած եւ ուրախ եղէ. հոգացի եւ նուաղէր
5 յիս հոգի իմ: Հանգիստ: Կանխեցին պահուց
6 աչք իմ, խռովեցայ եւ ոչ խօսեցայ. խորհեցայ
զաւուրս զառաջինս, եւ զամս յաւիտենից յիշեցի:
7 Խոկացայ 'ի գիշերի ընդ սրտի իմում, հոգայի
8 եւ առատանէր յիս հոգի իմ: Մի թէ յաւիտենից
մերժեսցէ զիս Տէր, եւ ո՞չ եւս յաւելուցու
9 'ի հաճել եւս: Կամ 'ի սպառ արգելցէ
զողորմութիւն իւր յինէն, կամ կատարեսցէ
10 զբան իւր ազգէ մինչեւ յազգ: Կամ մոռասցի
զթողուլ Աստուած իմ եւ ես, կամ արգելցէ զգթութիւն
իւր բարկութեամբ իւրով: Հանգիստ:
11 Ասացի թէ այժմ սկսայ. այս է նորոգումն աջոյ
12 Բարձրելոյն: Յիշեցի զգործս Տեառն 'ի սկզբանէ,
13 յիշեցի զսքանչելիս նորա: Խորհեցայ յամենայն
գործս քո, եւ 'ի ձեռագործս քո խորհեցայ:
14 Աստուած, 'ի սրբութեան են ճանապարհք քո.
ո՞վ է Աստուած մեծ որպէս զԱստուած մեր.
15 դու ես Աստուած՝ որ առնես սքանչելիս: Ցու-
16 ցեր ժողովրդեան քում զզօրութիւն քո. փրկեցեր
բազկաւ քով զժողովուրդս քո զորդիսն Յակովբայ
17 եւ Յովսեփու: Հանգիստ: Տեսին զքեզ
ջուրք, Աստուած, տեսին զքեզ ջուրք եւ երկեան,
18 եւ խռովեցան 'ի ձայնէ ջուրց բազմաց:
Ձայն ետուն ամպք. զանզի եւ նետք քո
19 գնան 'ի ձայնէ որոտմանց քոյ անուոյ: Երեւեցան
փայլատակմունք քո աշխարհաց, խռովեցաւ եւ
20 դողաց երկիր: Ի ծովու են ճանապարհք քո.
շաւիղք քո 'ի ջուրս բազումս, եւ հետք քո ոչ
21 եւս երեւին: Առաջնորդեցեր որպէս խաշին ժողովրդեան
քոյ, 'ի ձեռն Մովսիսի եւ Ահարոնի:

ՀԷ։

Իմաստութիւն յԱսափ։

Նայեցարուք, ժողովուրդք, յօրէնս իմ, խոնարհեցուցէք 1
զունկն ձեր ՚ի բանս բերանոյ իմոյ։
Բացից առակաւ զբերան իմ, խօսեցայց 2
զառակս խնդրածս։ Որպէս լուաք եւ ծանեաք 3
զայս, եւ հարքն մեր պատմեցին մեզ։ Ոչ ինչ ծածկեցաւ 4
յորդւոց նոցա յազգ յազգ․ պատմել զօրհնութիւնս
Տեառն՝ զզօրութիւն եւ զսքանչելիս
իւր զոր արար։ Հաստատեաց զվկայութիւն իւր 5
առ Յակոբ, եւ օրէնս եդ ՚ի վերայ Իսրայէլի։
Որ ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցն մերոց՝
ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց, զի ծանիցեն 6
յազգ յազգ։ Որդիք որ ծնանիցին՝ յարիցեն եւ պատմեսցեն
զայս որդւոց իւրեանց․ զի դիցեն առ Աստուած 7
զյոյս իւրեանց, եւ մի մոռասցին զգործս
Աստուծոյ։ Զպատուիրանս նորա խնդրելով
խնդրեսցեն, եւ մի եղիցին որպէս եւ հարքն իւրեանց։ 8
Ազգ չար եւ դառնացօղ, ազգ որ ոչ ուղղեաց
զսիրտ իւր եւ ոչ հաստատեաց առ Աստուած
զոգի իւր։ Որդիք Եփրեմի լարաձիգք եւ 9
աղեղնաձիգք, յաւուր պատերազմի կապարճս
դարձուցին։ Ոչ կալան նոքա զուխտ Տեառն, 10
եւ ըստ խրատուց նորա ոչ կամեցան գնալ։ Մոռացան 11
զերախտիս նորա, եւ զսքանչելիսն զոր
եցոյց նոցա։ Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս 12
իւր, յերկրին Եգիպտացւոց եւ ՚ի դաշտին
Տանեոս։ Հերձ զծովն եւ անցոյց զնոսա, 13
կացոյց զջուրսն որպէս ՚ի տիկս։ Առաջնորդեաց 14
նոցա ամպով ՚ի տուէ, եւ զամենայն գիշեր ՚ի
լոյս հրոյ։ Հերձ զվէմն յանապատի, եւ ետ ըմպել 15
նոցա որպէս ՚ի խորոց մեծէ։ Հան զջուրսն ՚ի 16
վիմէ, եւ հոսեաց որպէս զգետս զջուրսն։ Սակայն 17
յաւելին ՚ի մեղանչել, եւ եւս բարկացուցին
զԲարձրեալն յանջրդի։ Փորձեցին զԱստուած 18
՚ի սիրտս իւրեանց, ՚ի խնդրել զկերակուր անձանց
իւրեանց։ Տրտնջեցին զԱստուծոյ եւ ասացին, 19
միթէ կարօ՞ղ իցէ Աստուած պատրաստել
սեղան յանապատի։ Քանզի հարկանէր ըզվէմ՝ 20
եւ հոսէին ջուրք, եւ վտակք խաղային ՚ի
նմանէ։ Արդ՝ հա՞ց եւս կարասցէ տալ նա մեզ,
կամ պատրաստեսցէ սեղան ժողովրդեան իւրոյ։
Վասն այսորիկ լուաւ զայս Տէր եւ յապաղեաց․ 21
հուր բորբոքեցաւ ՚ի Յակոբ, եւ բարկութիւն
ել ՚ի վերայ Իսրայէլի։ Զի ոչ հաւատացին 22
յԱստուած, եւ ոչ յուսացան ՚ի փրկութիւն նորա։
Հրաման ետ ամպոց ՚ի վերուստ եւ զդրունս 23
երկնից եբաց, եւ տեղեաց ՚ի նոսա մանանայ ՚ի 24
կերակուր։ Զհաց երկնից ետ նոցա, զհաց հրեշտակաց 25
եկեր մարդն․ եւ եղեց ՚ի նոսա կերակուր
՚ի լիութիւն։ Հան զհողմ հարաւոյ, եւ 26
ած զօրութեամբ իւրով զհիւսիսի։ Տեղեաց ՚ի 27
նոսա միս որպէս զհող, որպէս զաւազ ծովու
28 զթռչունս թեւաւորս։ Անկ ՚ի մէջ բանակի նոցա,
29 եւ շուրջ զվրանօք նոցա։ Կերան եւ յագեցան
30 յոյժ, զցանկութիւն նոցա ետ նոցա, եւ
ոչ ինչ կարօտ եղեն ՚ի ցանկութենէ իւրեանց։
Մինչդեռ կերակուրք ՚ի բերանս իւրեանց էին,
31 բարկութիւն յԱստուծոյ ել ՚ի վերայ նոցա։
Սպան զբազումս ՚ի նոցանէ, եւ զընտիր ընտիրս
32 յԻսրայէլէ սատակեաց։ Յայսմ ամենայնի մեղան
եւս եւս, եւ ոչ հաւատացին սքանչելեաց
33 նորա։ Պակասեցան յունայնութեան աւուրք
34 նոցա, եւ ամք նոցա փութապէս անցին։ Յորժամ
սպանանէր զնոսա՝ խնդրէին զնա, դառնային
35 եւ առաւօտ առնէին առ Աստուած։ Յիշէին
զի Աստուած օգնական էր նոցա, Աստուած
36 բարձրեալ փրկիչ էր նոցա։ Սիրեցին
զնա բերանովք իւրեանց, եւ լեզուօք իւրեանց
37 ստեցին նմա․ սիրտք նոցա ոչ էին ուղիղ ընդ
38 նմա, եւ ոչ հաւատացին ուխտի նորա։ Այլ
նա ինքն գթած էր, քաւէր զմեղս նոցա՝ եւ ոչ
ապականէր։ Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն,
եւ ոչ բորբոքէր զամենայն սրտմտութիւն
39 իւր։ Յիշեաց թէ մարմին են նոքա․ հոգի
40 որ երթայ եւ ոչ եւս դառնայ։ Քանիցս անգամ
դառնացուցին զնա յանապատի, բարկացուցին
41 զԲարձրեալն յանջրդի։ Դարձան եւ փորձեցին
զԱստուած, եւ զսուրբն Իսրայէլի զայրացուցին։
42 Ոչ յիշեցին զձեռն նորա յաւուր յորում փըրկեաց
43 զնոսա ՚ի ձեռաց նեղչաց նոցա։ Որպէս արար
զնշանս եւ զարուեստս իւր յերկրին Եգիպտացւոց
44 եւ ՚ի դաշտին Տանեոս։ Դարձոյց յարիւն
զգետս նոցա, եւ զանձրեւս նոցա՝ զի մի
45 արբցեն։ Առաքեաց ՚ի նոսա շանաճանճ եւ եկեր
46 զնոսա, եւ գորտս ապականեաց զնոսա։ Ետ
ժանգոյ զպտուղ նոցա, եւ զվաստակս նոցա մորախոյ։
47 Եհար կարկտիւ զայգիս նոցա, եւ զթըզենիս
48 նոցա եղեմամբ։ Մատնեաց ՚ի կարկուտ
զանասունս նոցա, եւ զստացուածս նոցա հրով
49 դատեցաւ։ Առաքեաց ՚ի նոսա զսրտմտութիւն
բարկութեան իւրոյ, զսրտմտութիւն՝ բարկութիւն
եւ զնեղութիւն։ Առաքեաց ՚ի նոսա տաջանս
50 ՚ի ձեռն հրեշտակի չարի, դիմեցոյց ՚ի նոսա
զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ։ Ոչ անխնայեաց
՚ի մահուանէ զանձինս նոցա, եւ զանասունս
51 նոցա ՚ի մահ մատնեաց։ Եհար զամենայն
անդրանիկս Եգիպտացւոց, զսկիզբն ամենայն
վաստակոց նոցա ՚ի յարկս Քամայ։ Հանեաց։
52 Հովուեաց եւ որպէս խաշինս ժողովրդեան
իւրոյ, եւ եհան զնոսա որպէս հօտ յանապատ։
53 Առաջնորդեաց նոցա յուսով եւ ոչ երկեան, եւ
54 զթշնամիս նոցա ծով ծածկեաց։ Եհան զնոսա
՚ի լեառն սրբութեան իւրոյ, լեառն՝ այն զոր
ստացեալ էր աջոյ նորա։ Մերժեաց յերեսաց
նոցա զհեթանոսս, վիճակեցոյց ՚ի նոսա զվիճակ

ժառանգութեան իւրոյ, եւ բնակեցոյց 'ի յարկս 55
նոցա զազգն Իսրայէլի: Փորձեցին դառնացուցին 56
զԱստուած բարձրեալն, եւ զվկայութիւնս նորա
ոչ պահեցին: Դարձան խոտորեցան որպէս եւ 57
հարքն իւրեանց, դարձան եւ եղեն որպէս աղեղն
թիւր: Դարձան բարկացուցին զնա 'ի բագինս 58
իւրեանց, եւ դրօշելովք իւրեանց նախանձ արկին
նմա: Լուաւ Աստուած եւ արհամարհեաց 59
զնոսա, եւ անարգեաց յոյժ զԻսրայէլ: Մերժեաց 60
յինքենէ զխորանն 'ի Սելովմ, խորան՝ զոր բնակեցոյց
'ի մէջ մարդկան: Մատնեաց 'ի գերութիւն 61
զզօրութիւն նոցա, եւ զգեղ նոցա 'ի ձեռս թշնամեաց
նոցա: Արգել 'ի սուր զժողովուրդ իւր, 62
եւ զժառանգութիւն իւր անտես արար: Զերիտասարդս 63
նոցա եկեր հուր, եւ վասն կուսանաց
նոցա ոչ ոք սգացաւ: Քահանայք նոցա անկան 64
'ի սուր, եւ զայրիս նոցա ոչ ոք էր որ լայր:
Զարթեաւ որպէս 'ի քնոյ Տէր, որպէս հզօր զի 65
թափեալ զգինի: Եհար յետս զթշնամիս իւր, նախատինս 66
յաւիտենից արար զնոսա: Մերժեաց 67
նա զխորանն Յովսեփու, եւ զազգն Եփրեմի նա
ոչ ընտրեաց: Այլ ընտրեաց նա զազգն Յուդայ, 68
զլեառն Սիոնի զոր եւ սիրեաց: Շինեաց 69
որպէս միեղջերոյ զսրբութիւն նորա, յերկրի
հաստատեաց զնա յաւիտեան: Ընտրեաց զԴաւիթ 70
ծառայ իւր եւ ընկալաւ զնա 'ի հօտէ խաշանց,
'ի վերջին ծնելոցն ընկալաւ զնա, հովուել 71
զՅակոբ ծառայ իւր, եւ զԻսրայէլ ժառանգութիւն
իւր: Արածէր զնոսա խմաստութեամբ 72
սրտի իւրոյ, յանմեղութիւն ձեռաց իւրոց
առաջնորդէր նոցա:

ՀԸ

Սաղմոս յԱսափ:

Աստուած, մտին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւն 1
քո, պղծեցին զտաճար սուրբ քո: Արարին
զԵրուսաղէմ որպէս հիւղս մրգապահաց.
արկին զդիականս ծառայից քոց՝ գէշ թռչնոց 2
երկնից, եւ զմարմինս սրբոց քոց գազանաց երկրի:
Հեղին զարիւնս նոցա որպէս ջուր շուրջ 3
զԵրուսաղեմաւ, եւ ոչ ոք էր որ թաղէր զնոսա:
Եղեաք մեք նախատինք դրացեաց մերոց, ծաղր 4
եւ այպն կատականաց այնոցիկ որ շուրջ են
զմեաւ: Մինչեւ յերբ, Տէր, բարկանաս դու 'ի 5
սպառ, բորբոքեսցի որպէս հուր նախանձ քո:
Հեղ զբարկութիւն քո 'ի վերայ ազգաց որ զքեզ 6
ոչ ճանաչեցին, 'ի վերայ թագաւորաց որ զանուն
քո ոչ կարդացին. զի կերան զՅակոբ եւ 7
զտեղի նորա աւերեցին: Մի յիշեր զմեղս մեր 8
զառաջինս, վաղվաղ եկեսցէ առ մեզ ողորմութիւն
քո, Տէր, զի աղքատացաք յոյժ: Օգնեա 9
մեզ, Աստուած փրկիչ մեր, վասն փառաց անուան
քոյ: Տէր, փրկեա զմեզ եւ քաւեա զմեղս
10 մեր վասն անուան քոյ: Մի երբեք ասասցեն 'ի
հեթանոսս, թէ ուր է Աստուած նոցա: Այլ
յայտնի լիցի վրէժ 'ի վերայ հեթանոսաց առաջի
աչաց մերոց, առ 'ի խնդրել զվրէժ արեան ծառայից
11 քոց որ հեղաւ: Մտցէ առաջի քո հեծութիւն
կապելոց. ըստ մեծութեան բազկի քո շահեա
12 դու զորդիս սպանելոց: Հատո դրացեաց
մերոց եօթնպատիկ 'ի ծոց նոցա, նախատինս զոր
13 նախատեցին զքեզ, Տէր: Մեք ժողովուրդք եւ
խաշն արօտի քոյ խոստովան եղիցուք առ քեզ
յաւիտեան, ազգէ յազգ պատմեսցուք զօրհնութիւնս
քո:

ՀԹ.

1 Ի կատարած. 'ի վերայ զառանցելոցն վկայութիւն
յԱսափ. սաղմոս 'ի վերայ Եթովպացւոյն:

2 Ով հովուեալդ Իսրայէլի՛ նայեաց, որ առաջնորդես
որպէս խաշին Յովսեփու: Որ նստիդ 'ի
3 քրովբէս՝ յայտնեա առաջի Եփրեմի, Բենիամենի
եւ Մանասէի: Զարթո զզօրութիւն քո, եւ եկ
4 կեցուցանել զմեզ: Աստուած զօրութեանց, դարձո
զմեզ, երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ եւ կեցցուք:
5 Տէր Աստուած զօրութեանց, մինչեւ յերբ
6 բարկանաս յաղօթս ծառայից քոց: Ջամբեսցես
մեզ հաց արտասուաց, եւ արբուսցես մեզ արտասուս
7 չափով: Արարեր զմեզ նախատինս դրացեաց
մերոց, այպն կատականաց թշնամեաց
8 մերոց: Աստուած զօրութեանց, դարձո զմեզ,
9 երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ եւ կեցցուք: Այգի
յԵգիպտոսէ փոխեցեր, հաներ զհեթանոսս եւ
10 զնոսա տնկեցեր, եւ առաջնորդեցեր նմա: Հաստատեցեր
11 զարմատս նորա եւ լցից զերկիր. ծածկեաց
զլերինս հովանի նորա, եւ բարունակ նորա
12 զմայրս Աստուծոյ: Ձգեաց զորթ իւր մինչեւ
'ի ծով, մինչեւ 'ի գետս էն շառաւեղք նորա:
13 Ընդէր քակեցեր զցանգ նորա, կթեն զնա անցաւորք
14 ճանապարհի: Ապականեաց զնա խոզ
անտառի, եւ երէ վայրի արածեցաւ 'ի նմա:
15 Աստուած զօրութեանց, դարձ հայեաց յերկնից
16 եւ տես, այց արա այգւոյս այսմիկ եւ զարման
տար սմա զոր տնկեաց աջ քո: Ի վերայ որդւոյ
17 մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր զնա 'ի քեզ, այրեցաւ
'ի հուր եւ աւերեաց, 'ի սաստէ քումմէ կորիցեն:
18 Եղիցի ձեռն քո 'ի վերայ առն, աջ քո 'ի
վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր զնա 'ի
19 քեզ: Ոչ եւս 'ի բացեայ եղիցուք մեք 'ի քէն.
կեցուսցես դու զմեզ, եւ զանուն քո, Տէր, կարդասցուք:
20 Աստուած զօրութեանց, դարձո ըզմեզ,
երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ եւ կեցցուք:

Ձ

Ի կատարած. վասն հնձանացն. սաղմոս յԱսափ. 1
հնգերորդ շաբաթուն։

Ցնծացէք առ Աստուած օգնական է մեր, աղաղակեցէք 2
առ Աստուած Յակոբայ։ Առէք 3
սաղմոս եւ տուք օրհնութիւն, սաղմոս ասացէք
նմա 'ի ձայն քաղցրութեան։ Փող հարէք 'ի 4
գլուխ ամսոյ, յաւուր նշանաւորի տարեկանաց
մերոց։ Հրաման է այս Իսրայէլի, եւ իրաւունք 5
են Աստուծոյ Յակոբայ։ Վկայութիւն Յովսէփու 6
զոր եդ ընդ նմա. որպէս ելանէր նա յերկրէն
Եգիպտացւոց. լեզու զոր ոչ գիտէր լուաւ։
Ի բաց արար 'ի բեռանց զթիկունս նորա, եւ ըղձեաս 7
նորա յորթ եւ 'ի թիթ ծառայեցին։ Ի նեղութեան 8
կարդացեր առ իս եւ փրկեցի զքեզ,
լուայ քեզ 'ի գաղտնութենէ մրրկին, եւ փորձեցի
զքեզ 'ի վերայ ջուրցն հակառակութեան։
Լուր, ժողովուրդ իմ, եւ վկայեմ քեզ, եւ Իսրայէլ՝ 9
թէ լուիցես ինձ։ Մի եւս եղիցին քեզ 10
աստուածք առաժամայք, եւ մի երկրպագանիցես
դու աստուծոյ օտարի։ Ես եմ տէր Աստուած 11
քո՝ որ հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց.
բաց զբերան քո եւ լցից զնա։ Ժողովուրդ 12
իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում, եւ Իսրայէլ յիս ինչ
ոչ նայեցաւ։ Բարձի թողի զնոսա երթալ զհետ 13
կամաց սրտից իւրեանց, գնացին նոքա ըստ
կամս անձանց իւրեանց։ Զի թէ ժողովրդեան 14
իմոյ լուեալ էր ինձ, կամ Իսրայէլի զճանապարհս
իմ գնացեալ էր, որպէս զոչինչ խոնարհ 15
արարեալ էր իմ զթշնամիս նորա, 'ի վերայ
նեղչաց նորա արկեալ էր զձեռն իմ։ Թըշնամիք 16
Տեառն ստեցին նմա, եւ եղիցին ժամանակք
նոցա յաւիտեան։ Կերակրեաց զնոսա 'ի 17
պարարութենէ ցորենոյ, 'ի վիմէ մեղր յագեցոյց
զնոսա։

ՁԱ

Սաղմոս յԱսափ։

Աստուած եկաց 'ի ժողովս աստուածոց, եւ 1
'ի մէջ նոցա դատէր զնոսա։ Մինչեւ յե՞րբ դատիք 2
անիրաւութեամբ, եւ ակն առնուք մեղաւորաց։
Դատ արարէք որբոյն եւ այրւոյ, իրաւունս 3
արարէք տնանկին եւ խոնարհի։ Ապրեցուցէք 4
զաղքատն եւ զտնանկ, 'ի ձեռաց մեղաւորի
փրկեցէք զնոսա։ Ոչ իմացան եւ ոչ 'ի միտ 5
առին, 'ի խաւարի գնացին, եւ շարժեցան ամենայն
հիմունք երկրի։ Ես ասացի թէ աստուածք 6
էիք, կամ որդիք Բարձրելոյ ամենեքեան։ Դուք 7
աւաղիկ որպէս մարդիկ մեռանիք, եւ որպէս
զմի յիշխանաց անկանիք։ Արի, Աստուած, եւ 8
դատեա զերկիր, զի դու ժառանգեսցես զամենայն
հեթանոսս։

ՁԲ

1 Օրհնութիւն սաղմոսաց յԱսափ։

2 Աստուած, ո՞ նմանիցէ քեզ. մի լռեր եւ մի
3 դադարեր, Աստուած։ Զի ահա թշնամիք քո
գոչեցին, եւ ատեցիք քո համբարձին զգլուխ
4 իւրեանց։ Ի վերայ ժողովրդեան քո խորամանկեցին
զխորհրդութիւն, խորհեցան 'ի վերայ սրբոց
5 քոց եւ ասացին. Եկայք սատակեսցուք զնոսա
յազգաց, եւ մի յիշեսցի անուն Իսրայէլի եւս։
6 Խորհեցան միաբանութեամբ 'ի միասին,
7 վասն քո ուխտ արարին։ Բնակք Եդովմայեցւոց
եւ Իսմայէլացիք, Մովաբ եւ Հագարացիք։
8 Գեբաղ՝ Ամոն՝ Ամաղէկ, եւ այլազգիքն ամենայն
9 բնակչօքն հանդերձ Տիւրոսիւ։ Նա եւ Ասուր
եկեալ էր ընդ նոսա. ամենեքեան նոքա զօրավիգն
10 էին որդւոցն Ղովտայ։ Արա զնոսա որպէս Մադիամ,
որպէս Սիսարա, որպէս զՅաբին 'ի ձորձորն
11 Կիսոնի։ Սատակեցան նոքա յԱենդովրայ,
12 եւ եղեն որպէս աղբ երկրի։ Արա զիշխանս
նոցա որպէս զՈրեբ, Զեբ, զԶեբեէ եւ
13 զՍաղմանա եւ զամենայն իշխանս նոցա։ Որք
ասացին՝ ժառանգեսցուք 'ի մեզ զսրբութիւն Աստուծոյ։
14 Աստուած իմ, արա զնոսա որպէս անիւ,
15 որպէս զեղէգն առաջի հողմոյ։ Որպէս հուր՝
զի այրէ զանտառ, որպէս բոց՝ զի կիզու զլերինս։
16 Այնպէս հալածեսցես զնոսա մրրկաւ
քով, եւ բարկութեամբ քով խռովեցուսցես զնոսա։
17 Լից զերեսս նոցա անարգանօք, եւ խնդրեսցեն
18 զանուն քո, Տէր։ Ամաչեսցեն եւ խռովեսցեն
յաւիտեանս յաւիտենից, եւ ամօթալից եղիցին։
19 Ծանիցեն զի անուն քո Տէր է, եւ դու
միայն բարձրեալ ես 'ի վերայ ամենայն երկրի։

ՁԳ

1 Ի կատարած. վասն հնձանաց. որդւոցն
Կորխայ սաղմոս։

2 Ո՜րպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօրութեանց,
ցանկայ եւ փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս
3 քո։ Սիրտ իմ եւ մարմին իմ ցնծացին
4 առ Աստուած կենդանի։ Քանզի ճնճղուկ եգիտ
իւր տուն, տատրակ զբոյն՝ ուր դիցէ զձագս
իւր։ Սեղանն քո, Տէր զօրութեանց, թագաւոր
5 իմ եւ Աստուած իմ։ Երանի ամենեցուն որ բնակեալ
են 'ի տան Տեառն, յաւիտեանս յաւիտենից
6 օրհնեսցեն զքեզ։ Երանեալ է այր՝ որոյ օգնութիւն
իւր 'ի քէն է. ելս եդ 'ի սրտի իւրում
7 'ի հովիտս արտասուաց 'ի տեղւոջ յորում ե-

տեղւոյ։ Զօրհնութիւն տացէ՝ որ զօրէնս դնէ, 8
գնասցեն նոքա զօրութենէ 'ի զօրութիւն, և երևեսցի Աստուած Աստուածոց 'ի Սիովն։ Տէր Աս- 9
տուած զօրութեանց, լուր աղօթից իմոց, ունկն
դիր, Աստուած Յակոբայ։ Ընդդիմակալն ես դու 10
մեր, տես, Աստուած, և հայեաց յերեսս օծելոյ քոյ։ Վասն զի լաւ է ինձ մի օր 'ի գաւիթս 11
քո, քան զհազարս։ Ընտրեցի ընդ աղբ գալ 'ի
տան Աստուծոյ, առաւել քան զբնակել 'ի
յարկս մեղաւորաց։ Զողորմութիւն և զճշմար- 12
տութիւն սիրէ Տէր Աստուած մեր, զշնորհս և
զփառս տացէ։ Տէր ոչ պակաս առնէ զողորմու- 13
թիւն իւր յայնցանէ, որ գնան յանբծութեան։
Տէր Աստուած զօրութեանց, երանեալ է այր
որ յուսայ 'ի քեզ։

ՁԴ

Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ սաղմոս։ 1

Հաճեցար, Տէր, ընդ երկիր քո, և դարձու- 2
ցեր զգերութիւնն Յակոբայ։ Թողեր զանիրա- 3
ւութիւն ժողովրդեան քոյ, ծածկեցեր զամե-
նայն մեղս նոցա։ Լռեցուցեր զամենայն սրտմը- 4
տութիւնս քո, դարձար 'ի բարկութենէ սրտմը-
տութեան քո։ Դարձ առ մեզ, Աստուած փրկիչ 5
մեր, և դարձո զբարկութիւնս քո 'ի մէնջ։
Մի յաւիտեան բարկանար մեզ, Տէր, և մի 6
ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ մինչև յազգ։
Աստուած, դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ, ժո- 7
ղովուրդ քո ուրախ եղիցի 'ի քեզ։ Ցոյց մեզ, 8
Տէր, զողորմութիւնս քո, և զփրկութիւնս քո
տուր մեզ։ Լուայց զինչ խօսի տէր Աստուած 9
մեր. խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան իւ-
րոյ առ սուրբս իւր՝ և առ այնոսիկ որ դար-
ձեալ են առ նա սրտիւք։ Բայց մերձ է առ 10
երկիւղածս իւր փրկութիւն նորա, բնակել փա-
ռաց նորա յերկրի մերում։ Ողորմութիւն և 11
ճշմարտութիւն պատահեցին, արդարութիւն
և խաղաղութիւն համբուրեցին։ Ճշմարտու- 12
թիւն յերկրէ բուսաւ, արդարութիւն յերկնից
երևեցաւ։ Տէր տացէ զքաղցրութիւն և եր- 13
կիր մեր տացէ զպտուղ իւր. արդարութիւն ա- 14
ռաջի նորա գնասցէ, դիցէ 'ի ճանապարհի զգն-
ացս իւր։

ՁԵ

Աղօթք 'ի Դաւիթ։

Խոնարհեցո, Տէր, զունկն քո և լուր ինձ, 1
զի աղքատ և տնանկ եմ ես։ Պահեա զանձն իմ 2
սուրբ։ Տէր, փրկեա զծառայս քո, Աստուած
իմ, որ 'ի քեզ յուսացայ։ Ողորմեա ինձ, Տէր, 3
զի առ քեզ աղաղակեցի զօրհանապազ, ուրախ 4
արա զանձն ծառայի քոյ, զի առ քեզ, Տէր,
5 համբարձի զանձն իմ։ Զի դու, Տէր, քաղցր և
ուղիղ ես, բազումողորմ առ ամենեսեան որ կար-
6 դան առ քեզ։ Ունկն դիր, Տէր, աղօթից իմոց,
7 և նայեա 'ի ձայն խնդրուածոյ իմոյ։ Յաւուր
նեղութեան իմոյ կարդացի առ քեզ, և լուար
8 ինձ։ Ոչ ոք է նման քեզ յաստուածս, Տէր, և
9 ոչ ոք է որպէս գործս քո։ Զամենայն ազգս
զոր արարեր՝ եկեսցեն և երկիր պագցեն առա-
ջի քո, փառաւոր արասցեն զանուն քո յաւի-
10 տեան։ Մեծ ես դու, Տէր, և առնես սքանչե-
11 լիս, և դու միայն ես Աստուած։ Առաջնորդեա
ինձ 'ի ճանապարհի քում, և գնացից 'ի ճշմար-
տութեան քում, և ուրախ եղիցի սիրտ իմ՝
12 երկնչել յանուանէ քումմէ։ Խոստովան եղէց
առ քեզ, տէր Աստուած իմ, բոլորով սրտիւ ի-
մով, փառաւոր արարից զանուն քո յաւիտեան։
13 Մեծ եղև 'ի վերայ իմ ողորմութիւն քո, փրկե-
14 ցեր զանձն իմ 'ի դժոխոց ներքնոց։ Աստուած,
անօրէնք յարեան 'ի վերայ իմ, և ժողովք հզօ-
րաց խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան
15 զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց։ Այլ դու,
տէր Աստուած իմ, գթած ես և ողորմած, եր-
16 կայնամիտ՝ բազումողորմ և ճշմարիտ, նայեա
առ իս և ողորմեա ինձ։ Տուր զզօրութիւն ծա-
17 ռայի քոյ, կեցո զորդի աղախնոյ քոյ, և արա
առ իս նշան բարութեան։ Տեսցեն ատելիք իմ
և ամաչեսցեն, զի դու, Տէր, օգնեցեր ինձ և
մխիթարեցեր զիս։

ՁԶ

1 Որդւոցն Կորխայ. սաղմոս օրհնութեան։

2 Հիմունք նորա 'ի լերանց սուրբ նորա. սիրէ
Տէր զդրունս Սիովնի առաւել քան զամենայն
3 յարկսն Յակոբայ։ Փառաւորեալ խօսեցաւ վասն
4 քո, ահաւադիկ քաղաքդ Աստուծոյ։ Յիշեցի
զՌահաբ և զԲաբելոնի որ ճանաչեն զիս. ահա
այլազգիք և Տիւր և ժողովուրդք Հնդկաց՝ սո-
5 քա եղեն անդ։ Սիովնի ասէ մայր, և մարդ
ծնաւ 'ի նմա, և ինքն հիմնեաց զնա Բարձ-
6 րեալն։ Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան,
7 իշխանացս այսոցիկ որ եղեն անդ։ Որպէս զի
ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան, որոց բնակու-
թիւն իւրեանց 'ի քեզ է։

ՁԷ

1 Ի կատարած. վասն Մաղելեթայ իմաստութիւն
զի ետ պատասխանի Եմանն Եզրայեցւոյ։

2 Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, 'ի տուէ
3 կարդացի և գիշերի առաջի քո։ Մտցեն աղօթք
իմ առաջի քո, Տէր, խոնարհեցո զունկն քո 'ի
4 խնդրուածս իմ։ Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ,

և կեանք իմ 'ի դժոխս մերձեցան, և համա- 5
րեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանեն 'ի գուբ։ Եղէ
ես որպէս մարդ առանց օգնականի, և 'ի մե- 6
ռեալս ազատ։ Որպէս վիրաւորս, որ ննջեն 'ի
գերեզմանի. Զորս դու ոչ յիշեցեր, և նոքա
'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան։ Եդին զիս 'ի գբի 7
ներքնումն, 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու։
Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զամե- 8
նայն զբօսանս քո ածեր 'ի վերայ իմ։ Հեռի ա- 9
րարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշա-
ւակ իւրեանց։ Մատնեցայ և ոչ ելանէի, աչք 10
իմ տկարացան յաղքատութենէ։ Աղաղակեցի
առ Տէր զօրհանապազ, և համբարձի առ քեզ
զձեռս իմ։ Միթէ մեռելոց առնիցես սքանչելիս, 11
կամ բժիշկք յարուցանիցեն՝ խոստովան առնի-
ցին առ քեզ։ Միթէ պատմիցե՞ն ոք երբեք 'ի 12
գերեզմանի զողորմութիւնս քո, կամ զճշմար-
տութիւնս քո 'ի կորստեան։ Միթէ ծանուցի- 13
ցին 'ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարու-
թիւն քո յերկիր մոռացեալ։ Ես առ քեզ, Տէր, 14
աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանես-
ցեն առ քեզ։ Ընդէ՞ր, Տէր, մերժես զանձն իմ, 15
կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։ Տնանկ 16
և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկութենէ իմմէ,
'ի բարձրութենէ խոնարհեցայ և տագնապեցայ։ Յիս 17
հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո
խռովեցուցին զիս։ Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր, 18
զօր ամենայն պաշարեցին զիս 'ի միասին։ Հեռի 19
արարեր յինէն զբարեկամս իմ և զծանօթս
իմ, վասն թշուառութեան իմոյ։

ՁԸ

Իմաստութիւն Եթանայ եզրայելացւոյ։ 1

Զողորմութիւնս քո, Տէր, յաւիտեան օրհ- 2
նեցից. ազգէ յազգ պատմեցից զճշմարտութիւնս
քո բերանով իմով։ Ասացեր՝ թէ յաւիտենս ո- 3
ղորմութեամբ շինեսցի, յերկինս պատրաստ է-
ղիցի ճշմարտութիւն քո։ Եդի ուխտ ընտրելոց 4
իմոց, երդուայ Դաւթի ծառայի իմոյ։ Յաւի- 5
տեան հաստատեցից զզաւակ քո, և շինեցից
ազգէ յազգ զաթոռ քո։ Խոստովան եղիցին եր- 6
կինք սքանչելեաց քոց, Տէր, և ճշմարտութիւն
քո յեկեղեցիս սրբոց։ Ո՞վ է յամպս՝ որ հաւա- 7
սարէ քեզ, կամ ո՞վ նմանիցէ Տեառն յորդիս Ա-
ստուծոյ։ Աստուած փառաւորեալ է 'ի խոր- 8
հուրդս սրբոց իւրոց. մեծ և ահաւոր 'ի վերայ
այնոցիկ որ շուրջ են զնովաւ։ Տէր Աստուած 9
զօրութեանց, ո՞ նման է քեզ. հզօր ես դու, Տէր,
և ճշմարտութիւն քո շուրջ է զքեւ։ Դու տի- 10
րես զօրութեանց ծովու, և զխռովութիւն ա-
լեաց նորա դու ցածուցանես։ Դու խոնարհե- 11
ցուցանես որպէս վիրաւորս զամբարտաւանս,
'ի զօրութիւն բազկի քո ցրուեցեր զթշնամիս
12 քո։ Քո են երկինք և քո է երկիր, զաշխարհս
13 լրիւ իւրով դու հաստատեցեր, զհիւսիս և զ-
հարաւ դու արարեր, Թաբոր և Հերմոն յանուն
14 քո ցնծասցեն։ Քո է բազուկ և քո է զօրու-
թիւն, զօրասցի աջ քո և բարձր եղիցի ձեռն
15 քո։ Յարդարութիւն և յիրաւունս հաստա-
տեալ է աթոռ քո, ողորմութիւն և ճշմարտու-
16 թիւն գնասցեն առաջի երեսաց քոց։ Երանի ժո-
ղովրդեան որ գիտեն զօրհնութիւնս քո, Տէր,
17 'ի լոյս երեսաց քոց գնասցեն, և յանուն քո
ցնծասցեն զօրհանապազ, և յարդարութեան
18 քում բարձր եղիցին։ Պարծանք զօրութեանց
մերոց դու ես, և 'ի կամս քո բարձր եղիցի եղ-
19 ջիւր մեր։ Ի Տեառնէ է օգնութիւն սրբոյն Իս-
20 րայէլի՝ թագաւորին մերոյ։ Յայնժամ խօսեցար
տեսլեամբ ընդ որդիս քո և ասացեր. Եդի զօգ-
նութիւն 'ի վերայ հզօրին, և բարձր արարի
21 զընտրեալն 'ի ժողովրդենէ իմմէ։ Գտի զԴաւիթ
22 ծառայ իմ, իւղով սրբով իմով օծի զնա։ Ձեռն
իմ ընկալցի զնա, և բազուկ իմ զօրացուսցէ
23 զնա։ Մի մեղիցէ նմա թշնամի, և որդի անօրէ-
24 նութեան մի չարչարեսցէ զնա։ Հարից առաջի
նորա զթշնամիս նորա, և զատեցեալս նորա 'ի
25 պարտութիւն մատնեցից։ Ճշմարտութիւն իմ
և ողորմութիւն իմ ընդ նմա, և յանուն իմ
26 բարձր եղիցի եղջիւր նորա։ Եդից 'ի ծովու ըզ-
27 ձեռն նորա, և 'ի վերայ գետոց զաջ նորա։ Նա
կարդասցէ առ իս, հայր իմ ես դու, Աստուած
28 ընդունելի փրկութեան իմոյ։ Ես անդրանիկ ա-
րարից զնա, և բարձր քան զամենայն թագա-
29 ւորս երկրի։ Յաւիտեան պահեցից նմա զողոր-
մութիւն իմ, և ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ
30 նմա։ Հաստատեցից յաւիտեանս յաւիտենից
զզաւակ նորա, և զաթոռ նորա որպէս զաւուրս
31 երկնից։ Թէ թողցեն որդիք նորա զօրէնս իմ,
32 և յիրաւունս իմ ոչ կամիցին գնալ, թէ զար-
դարութիւնս իմ անարգեսցեն, և զպատուի-
33 րանս իմ ոչ պահեսցեն, հարից գաւազանաւ զա-
նօրէնութիւնս նոցա, տանջանօք զանիրաւու-
34 թիւնս նոցա։ Բայց զողորմութիւն իմ ոչ արգե-
լից 'ի նոցանէ, և ոչ նենգեցից ճշմարտութեամբ
35 իմով, և ոչ անարգեցից զուխտ իմ, և զինչ որ
ելանէ ընդ շրթունս իմ՝ զայն ոչ արհամարհե-
36 ցից։ Միանգամ երդուայ 'ի սրբութիւն իմ, թէ
37 Դաւթի ես ոչ ստեցից։ Զաւակ նորա յաւի-
տեան կացցէ, և աթոռ նորա՝ որպէս արեգակն
38 առաջի իմ, որպէս լուսին՝ զի հաստատեալ է
39 յաւիտեան վկայ հաւատարիմ յերկինս։ Իսկ
արդ դու մերժեցեր և անարգեցեր և ընդ վայր
40 հարեր զօծեալ քո։ Դարձուցեր զուխտ 'ի ծա-
ռայէ քումմէ, պղծեցեր յերկրի զսրբութիւն
41 նորա։ Քակեցեր զամենայն պարիսպս նորա, և
42 եդեր զամուրս նորա 'ի դողումն։ Յափշտակեցին

զնա անցաւորք ճանապարհի, եղեւ նա նախատ
դրացեաց իւրոց։ Բարձր արարեր զաջ նեղչաց 43
նորա, ուրախ արարեր զամենայն թշնամիս նո-
րա։ Դարձուցեր զօգնութիւն 'ի սրոյ նորա, եւ 44
ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի։ Անարգեցեր 45
զսրբութիւն նորա, եւ զաթոռ նորա յերկիր
կործանեցեր։ Նուազ արարեր զաւուրս ժամա- 46
նակաց նորա, եւ հեղեր զնովաւ զամօթ։ Մին- 47
չեւ յերբ դարձուցանես զերեսս քո 'ի սպառ,
բորբոքեսցի որպէս հուր բարկութիւն քո։ Յուշ 48
արդ յիշեա եւ տես թէ ո՛վ է իմ հանգիստ. մի-
թէ 'ի զո՞ւր ինչ ստեղծեր զամենայն որդիս մարդ-
կան։ Ո՞վ է մարդ որ կեցցէ եւ ոչ տեսցէ զմահ, 49
կամ փրկեսցէ զանձն իւր 'ի ձեռաց դժոխոց։
Ո՞ւր են ողորմութիւնք քո, Տէր, առաջինք, զոր 50
երդուար Դաւթի ճշմարտութեամբ քով։ Յիշեա 51
զնախատինս ծառայի քոյ, զոր ընկալայ 'ի ծոց
իմ յազգաց բազմաց։ Զոր նախատեցին թշնամիք 52
քո, Տէր, նախատեցին փոխանակ օծելոյ քոյ։
Օրհնեալ Տէր Աստուած յաւիտեանս յաւիտե- 53
նից. եղիցի եղիցի։

ՁԹ

Աղօթք 'ի Մովսէսէ յայրն Աստուծոյ։

Տէր, ապաւէն եղեր մեր ազգէ մինչեւ յազգ. 1
մինչ չեւ լերինք հաստատեալ էին, մինչ չեւ 2
ստեղծեալ զերկիր եւ զամենայն աշխարհս։ Յա-
ւիտենից մինչեւ յաւիտեանս դու ես. եւ մի 3
դարձուցաներ զմարդ 'ի տառապանս. եւ ասա-
ցեր, դարձարուք դուք, որդիք մարդկան։ Հա- 4
զար ամ յաչս Տեառն որպէս օր երեկի որ անց,
որպէս պահ մի գիշերոյ. եւ ամք նոցա անար- 5
գութեամբ եղիցին։ Ընդ առաւօտս որպէս դա-
լարի բուսցին, ընդ առաւօտս որպէս դալարի 6
զուարճասցին եւ ծաղկեսցին. ընդ երեկոյս թա-
շամեսցին չորասցին եւ անկցին։ Նուաղեցաք մեք 7
'ի բարկութենէ քումմէ, եւ 'ի սրտմտութենէ
քումմէ խռովեցաք։ Եդիր զմեղս մեր առաջի 8
քո, եւ զկեանս մեր 'ի լոյս երեսաց քոց։ Ամե- 9
նայն աւուրք մեր նուաղեցան, եւ 'ի բարկու-
թենէ քումմէ խռովեցաք։ Փոխանակ ամաց մե-
րոց անդադար որպէս սարդի, եւ թիւ աւուրց 10
ամաց մերոց 'ի նոսա եօթանասուն ամ. ապա
թէ առաւել եւս' ութսուն ամ. որ ինչ աւելի
քան զայն' ցաւք եւ հեծութեամբ։ Եկն 'ի վե-
րայ մեր հեզութիւն եւ խրատեցաք. իսկ արդ 11
ո՞ գիտասցէ զզօրութիւն բարկութեան քո, կամ
յահէ քումմէ զսրտմտութիւն քո համարեսցի։
Այսպէս ցոյց ինձ զաջ քո, եւ որ խոնարհ են 12
սրտիւք' զիմաստութիւնս քո։ Դարձ, Տէր, մին- 13
14 չեւ յերբ. մխիթարեա 'ի ծառայս քո։ Լցաք ա-
ռաւօտու ողորմութեամբ քո, ցնծացաք եւ ու-
րախ եղաք զամենայն աւուրս կենաց մերոց։
15 Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն որ խոնարհ
արարեր զմեզ, եւ ամացն' յորս տեսաք զչար-
16 չարանս։ Հայեա, Տէր, 'ի ծառայս քո եւ 'ի գոր-
ծըս ձեռաց քոց, եւ առաջնորդեա որդւոց նո-
17 ցա. եղիցի լոյս տեսան Աստուծոյ 'ի վերայ մեր։
Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա 'ի մեզ, Տէր,
զգործս ձեռաց մերոց աջողեա մեզ։

Ղ

Օրհնութիւն գովութեան 'ի Դաւիթ։

1 Որ բնակեալ է յօգնութիւն Բարձրելոյն, ընդ
2 հովանեաւ Աստուծոյ յերկնից հանգիցէ։ Ասաս-
ցէ Տեառն, ընդունելի իմ ես, ապաւէն իմ Ա-
3 ստուած, եւ ես յուսամ 'ի նա։ Նա փրկեսցէ զիս
յորոգայթէ որսողին, եւ 'ի բանից խռովութե-
4 նէ։ Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. 'ի հովանի
5 թեւոց նորա յուսասցիս։ Որպէս զէն' շուրջ է-
6 ղիցի զքեւ ճշմարտութիւն նորա։ Ոչ երկիցես
դու յերկիւղէ գիշերի, եւ ոչ 'ի նետէ որ թռչի
'ի տուէ, յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի, 'ի գայթագ-
7 ղութենէ դիւի 'ի հասարակ աւուր։ Անկցին 'ի
կողմանէ քումմէ հազարք եւ բիւրք ընդ աջմէ
8 քումմէ, որ առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։ Բայց
միայն աչօք քովք հայեսցիս դու, եւ զհատու-
9 ցումն մեղաւորաց տեսցես. զի դու, Տէր, յոյս
իմ ես։ ԶԲարձրեալն արարեր ապաւէն քեզ.
10 ոչ հասցեն առ քեզ չարք, եւ տանջանք մի մեր-
11 ձեսցին 'ի յարկս քո։ Հրեշտակաց իւրոց պա-
տուիրեալ է վասն քո, պահել զքեզ յամենայն
12 ճանապարհս քո։ Ի բազուկս իւրեանց ընկալ-
ցին զքեզ, զի մի երբէք հարցես զքարի զոտն
13 քո։ Ի վերայ իժից եւ քարբից գնասցես դու,
14 առ ոտն կոխեսցես զառիւծն եւ զվիշապն։ Քան-
զի յիս յուսացաւ եւ փրկեցից զնա, հովանի
15 եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։ Կարդասցէ
առ իս' եւ ես լուայց նմա, եւ առ նմա եղէց 'ի
նեղութեան. փրկեցից, փառաւոր արարից զնա,
16 երկայն աւուրբք լցուցից եւ ցուցից նմա զփր-
կութիւն իմ։

ՂԱ

1 Սաղմոս օրհնութեան աւուր շաբաթու։

2 Բարի է խոստովան լինել Տեառն, սաղմոս ա-
3 սել անուան քում, Բարձրեալ։ Պատմել առա-
ւօտու զողորմութիւնս քո, եւ զճշմարտութիւնս
4 քո 'ի գիշերի։ Տասնաղեաւ սաղմոսարանաւ, 'ի
5 ձայն օրհնութեան գովել։ Ուրախ արարեր զիս,

Տէր, յարարածս քո, եւ 'ի գործս ձեռաց քոց
ցնծացայց։ Ո՛րպէս զի մեծ են գործք քո, Տէր, 6
եւ յոյժ խոր են խորհուրդք քո։ Այր անզգամ 7
զայս ոչ ծանիցէ, եւ անմիտն զայս ոչ առնու 'ի
միտ։ 'Ի բուսանել մեղաւորաց որպէս խոտ, 'ի 8
ծաղկել ամենեցուն որք գործեն զանօրէնութիւն։
Սատակեսցին յաւիտեանս յաւիտենից, եւ դու 9
բարձրեալ ես յաւիտեանս, Տէր։ Զի ահա թշ- 10
նամիք քո, Տէր, զի ահա թշնամիք քո կորիցեն.
ցրուեսցին ամենեքեան որք գործեն զանօրէնու-
թիւն։ Բարձր եղիցի որպէս միեղջերւոյ եղջիւր 11
իմ, եւ ծերութիւն իմ 'ի ձէթ պարարտութեան։
Նայեսցի ակն իմ 'ի թշնամիս իմ որք յարուցեալ 12
են 'ի վերայ իմ չարութեամբ, 'ի նոսա լուիցէ
ունկն իմ։ Արդարն որպէս զարմաւենիս ծաղ- 13
կեսցին, որպէս մայրքն Լիբանանու բազմասցին
եղիցին։ Տնկեալք եղիցին 'ի տան Տեառն, եւ 14
'ի գաւիթս Աստուծոյ մերոյ ծաղկեսցին։ Եւս 15
եւ բազմասցին եղիցին 'ի ծերութեան պարարտու-
թեան, գէրք եւ փափուկք եղիցին 'ի պատմել. 16
ուղիղ է տէր Աստուած մեր եւ ոչ գոյ 'ի նմա ա-
նիրաւութիւն։

ՂԲ

Յօր առաջին շաբաթու յոր հաստատեցաւ երկիր. օրհնութիւն գովութեան 'ի Դաւիթ։

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, 1
զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ ընդ մէջ իւր ածաւ։
Հաստատեաց զաշխարհ զի մի սասանեսցի. պատ- 2
րաստ է աթոռ քո 'ի սկզբանէ, յաւիտենից
դու ես։ Ամբարձան գետք, Տէր, եւ ամբարձին 3
գետք զձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք 'ի գնացս
իւրեանց։ 'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց, սքանչելի 4
եղեն զբօսանք ծովու։ Սքանչելի ես դու, Տէր,
'ի բարձունս, վկայութեանց քոց մեք յոյժ հա- 5
ւատացաք։ Տան քում վայելէ սրբութիւն, Տէր,
ընդ երկայն աւուրս։

ՂԳ

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. չորեքշաբաթու։

Աստուած՝ վրէժխնդիր Տէր, Աստուած վրէժ- 1
խնդիր յայտնեցաւ։ Բարձր լեր որ դատիս զեր- 2
կիր, հատո զհատուցումն ամբարտաւանից։
Մինչեւ յերբ մեղաւորք, Տէր, մինչեւ յերբ մե- 3
ղաւորք պարծեսցին։ Բարբառեսցեն խօսեսցին 4
զանիրաւութիւն, խօսեսցին ամենեքեան որ գոր-
ծեն զանօրէնութիւն։ Զժողովուրդս քո, Տէր, 5
խոնարհ արարին, եւ զժառանգութիւն քո չար-
չարեցին։ Զայրին եւ զպանդուխտն սպանին, 6
զորբս կոտորեցին, եւ ասացին, ոչ տեսանէ 7
զայս Տէր, եւ ոչ 'ի միտ առնու Աստուած Յակո-
8 բայ։ Իմացարուք անզգամք ժողովրդոց եւ ան-
9 միտք, մինչեւ յերբ ոչ առնուք 'ի միտ։ Որպէս
զի թէ որ տնկեաց զունկն՝ նիցն ո՞չ լուիցէ, կամ
10 որ ստեղծ զակն՝ նիցն ո՞չ տեսանիցէ։ Որ խրա-
տէ զազգս՝ որպէս թէ ո՞չ յանդիմանիցէ, ո-
11 ւսուցանէ մարդոյ զգիտութիւն. Տէր ճանաչէ
12 զխորհուրդս մարդկան՝ զի են ընդունայն։ Երա-
նի մարդոյ զոր խրատես դու, Տէր, եւ յօրինաց
13 քոց ուսուցանես դու նմա։ Յածուցանես դու
նմա զաւուրս չարութեան, մինչեւ փորեսցի
14 խորխորատ մեղաւորի։ Ոչ մերժէ Տէր զժողո-
վուրդ իւր, եւ զժառանգութիւն իւր ոչ առնէ
15 անտես։ Մինչեւ դարձցին իրաւունք յարդա-
րութիւն, ընկալցին զնա ամենեքեան որք ուղիղ
16 են սրտիւք։ Ո՞ յարիցէ ընդ իս 'ի վերայ չարաց.
կամ ո՞ հաւասարեսցէ ինձ 'ի վերայ այնոցիկ որ
17 գործեն զանօրէնութիւն։ Թէ ոչ Տեառն օգ-
նեալ էր ինձ, փոքր մի եւս բնակեալ էր անձն
18 իմ 'ի դժոխս։ Եթէ ասէի թէ ահա սասանեցան
19 ոտք իմ, ողորմութիւն քո, Տէր, օգնէր ինձ։ Ըստ
բազում ցաւոց սրտի իմոյ՝ մխիթարութիւն քո
20 ուրախ առնէր զանձն իմ։ Մի՛ հաւասարեսցի
քեզ աթոռ անօրէնութեան, ո պատճառէ ըզ-
21 վաստակս ընդդէմ հրամանի։ Որսացան զանձն
արդարոյ, եւ զարիւն անբիծ պարտաւոր առ-
22 նէին։ Եղեւ Տէր ապաւէն իմ, Աստուած օգնա-
23 կան յուսոյ իմոյ։ Հատուսցէ նոցա Տէր ըստ ա-
նօրէնութեան նոցա, ըստ չարութեան նոցա
կորուսանիցէ զնոսա տէր Աստուած մեր։

ՂԴ

Օրհնութիւն գովութեան 'ի Դաւիթ։

1 Եկայք ցնծասցուք 'ի Տէր, աղաղակեսցուք առ
2 Աստուած փրկիչ մեր։ Կանխեսցուք առաջի նո-
րա խոստովանութեամբ, սաղմոսիւք աղաղակես-
3 ցուք առ նա։ Աստուած մեծ է, Տէր՝ թագաւոր
4 մեծ 'ի վերայ ամենայն երկրի։ 'Ի ձեռս նորա են
ամենայն տիեզերք երկրի, եւ բարձրութիւնք
5 լերանց նորա են։ Նորա է ծով եւ նա արար
6 զնա, եւ զցամաք ձեռք նորա ստեղծին։ Եկայք
երկիր պագցուք նմա, անկցուք եւ լացցուք ա-
7 ռաջի Տեառն արարչին մերոյ։ Նա ինքն է տէր
Աստուած մեր, մեք ժողովուրդք ձեռին նորա,
8 եւ խաշն արօտի նորա։ Այսօր եթէ ձայնի նո-
9 րա լուիցէք, մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր որ-
պէս 'ի դառնութեանն։ Յաւուրն փորձութեան
յանապատին՝ ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր,
10 քննեցին զիս եւ տեսին զգործս իմ զքառասուն
ամ։ Ձանձրացայ ընդ ազգին ընդ այնմիկ եւ ասա-
ցի, միշտ մոլորեալ են սրտիւք. եւ նոքա ոչ ծա-
11 նեան զճանապարհս իմ։ Որպէս երդուայ 'ի
բարկութեան իմում, թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։

ՂԵ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակի զի
տաճարն շինեցաւ։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, օրհնեցէք 1
զՏէր ամենայն երկիր։ Օրհնեցէք զՏէր եւ օրհ- 2
նեցէք զանուն նորա, աւետարանեցէք օր ըստ
օրէ զփրկութիւն նորա։ Պատմեցէք ՚ի հեթա- 3
նոսս զփառս նորա, յամենայն ժողովուրդս զսքան-
չելիս նորա։ Մեծ է Տէր եւ օրհնեալ է 4
յոյժ, ահաւոր է նա ՚ի վերայ ամենայն կռոց։
Ամենայն կուռք հեթանոսաց դեւք են, եւ Տէր 5
զերկինս արար։ Խոստովանութիւն եւ վայել- 6
չութիւն է առաջի նորա, սրբութիւն եւ մեծ-
վայելչութիւն ՚ի սրբութեան նորա։ Մատուցէք 7
Տեառն, տոհմք ազանց, մատուցէք Տեառն զփառս
եւ զպատիւ, մատուցէք Տեառն զփառս անուան 8
նորա։ Առէք պատարագս եւ մտէք ՚ի սրահս նո-
րա, երկիր պագէք Տեառն ՚ի գաւիթս սրբու- 9
թեան նորա. եւ խռովեսցի յերեսաց նորա ամե-
նայն երկիր։ Ասացէք ՚ի հեթանոսս՝ թէ Տէր 10
թագաւորեաց, հաստատեաց զաշխարհ զի մի
սասանեսցի, եւ դատի զժողովուրդս իւր ուղ-
ղութեամբ։ Ուրախ եղիցին երկինք եւ ցնծաս- 11
ցէ երկիր, զուարճասցի ծով լրիւ իւրով, ցըն- 12
ծասցեն դաշտք եւ ամենայն որ է ՚ի նոսա։ Յայն-
ժամ ցնծասցեն ամենայն ծառք անտառի յերե- 13
սաց Տեառն զի գայ, եւ գայ նա ՚ի դատել զեր-
կիր։ Դատի զաշխարհս իրաւամբք, եւ զժողո-
վուրդս ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով։

ՂԶ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի ժամանակի զի երկիրն
հաստատեցաւ։

Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր, ուրախ 1
եղիցին կղզիք բազումք։ Ամպ եւ մէգ շուրջ է 2
զնովաւ, յիրաւունս եւ յարդարութիւն ուղ-
ղեալ է աթոռ նորա։ Հուր առաջի նորա գնաս- 3
ցէ, այրեսցէ շուրջ զթշնամիս նորա։ Երեւեցան 4
փայլատակունք նորա աշխարհի, ետես եւ սա-
սանեցաւ երկիր։ Լերինք որպէս մոմ հալեցան 5
յերեսաց Տեառն, յերեսաց Տեառն ամենայն եր-
կիր։ Պատմեցին երկինք զարդարութիւն նո- 6
րա, տեսին ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա։
Ամաչեսցեն ամենեքեան որք երկիր պագանեն 7
կռոց, եւ որք պարծին ՚ի դրօշեալս իւրեանց։
Երկիր պագցեն նմա ամենայն հրեշտակք նորա,
զի լուաւ եւ ուրախ եղեւ Սիոն, եւ ցնծացին 8
դստերք Յուդայ վասն իրաւանց քոց, Տէր։ Զի 9
դու բարձրեալ ես ՚ի վերայ ամենայն երկրի,
յոյժ բարձրացար ՚ի վերայ ամենայն կռոց։ Որք 10
սիրէք զՏէր՝ ատեցէք զչարութիւն. պահէ Տէր
զանձինս սրբոց իւրոց, ՚ի ձեռաց մեղաւորի փըր-
11 կեսցէ զնոսա։ Լոյս ծագեաց արդարոց, ուղղոց
12 սրտից եղեւ ուրախութիւն։ Ուրախ եղերուք,
արդարք, ՚ի Տէր, խոստովան եղերուք յիշատակի
սրբութեան նորա։

ՂԷ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքան-
չելիս արար։ Փրկեաց զնա աջ իւր եւ բազուկ
2 սուրբ իւր։ Ցոյց Տէր զփրկութիւն իւր, առա-
3 ջի ազգաց յայտնեաց զարդարութիւն իւր։ Յի-
շեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակոբ, ճշմար-
տութեամբ իւրով զտունն Իսրայէլի. եւ տեսին
ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ
4 մերոյ։ Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր,
5 օրհնեցէք ցնծացէք եւ սաղմոս ասացէք։ Սաղ-
մոս ասացէք Աստուծոյ մերում օրհնութեամբ,
6 օրհնութեամբ եւ ՚ի ձայն սաղմոսաց։ Ի ձայն
օրհնութեան կառաց փողոյ, օրհնութեամբ ցըն-
ծութեամբ եւ ՚ի ձայն եղջեր փողոյ, աղաղակե-
7 ցէք առաջի Թագաւորին Տեառն։ Խռովեսցի ծով
լրիւ իւրով, աշխարհք եւ ամենայն բնակիչք նո-
8 րա. եւ գետք ծափս հարցեն ՚ի միասին ձեռամբ։
9 Լերինք ցնծասցեն առաջի Տեառն, զի գայ եւ հա-
սանել է Տէր ՚ի դատել զերկիր։ Դատի զաշխարհս
արդարութեամբ, եւ զժողովուրդս իւր ուղղու-
թեամբ։

ՂԸ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

1 Տէր թագաւորեաց, բարկասցին ժողովուրդք.
2 որ նստիս ՚ի քրովբէս, սասանեսցի երկիր։ Տէր
՚ի Սիոն մեծ է, եւ բարձր է ՚ի վերայ ամենայն
3 ժողովրդոց։ Խոստովան եղիցին անուան քում
4 մեծի, զի ահաւոր եւ սուրբ է, եւ պատիւ թա-
գաւորի զիրաւունս սիրէ։ Դու պատրաստեցեր
զուղղութիւն, զիրաւունս եւ զարդարութիւն
5 Յակովբայ դու արարեր։ Բարձր արարէք զՏէր
Աստուած մեր, երկիր պագէք պատուանդանի
6 ոտից նորա, զի սուրբ է։ Մովսէս եւ Ահարոն
երիցամբք նորա, Սամուէլ ընդ այնոսիկ որ կար-
դան զանուն նորա։ Կարդային առ Տէր եւ նա
7 լսէր նոցա, եւ ՚ի սիւն ամպոյ խօսէր ընդ նոսա։
Պահէին զվկայութիւն նորա եւ զհրամանս զոր
8 ետ նոցա։ Տէր Աստուած մեր, դու լսէիր նո-
ցա. Աստուած, դու քաւիչ լինէիր, վրէժխնդիր
9 ՚ի վերայ ամենայն գործոց նոցա։ Բարձր արա-
րէք զՏէր Աստուած մեր, երկիր պագէք ՚ի լեառն
սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր Աստուած մեր։

ՂԹ

Սաղմոս խոստովանութեան ՚ի Դաւիթ։ 1

Աղաղակեցէք առ Տէր, ամենայն երկիր, ծա- 2
ռայեցէք Տեառն ուրախութեամբ։ Մտէք առա- 3
ջի նորա ցնծութեամբ, ծանիրուք զի նա է տէր
Աստուած մեր։ Նա արար զմեզ եւ ոչ մեք եմք.
մեք ժողովուրդք եւ խաշն արօտի նորա։ Մտէք 4
ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ, եւ օրհ-
նութեամբ ՚ի յարկս նորա։ Խոստովան եղերուք
Տեառն, եւ օրհնեցէք զանուն նորա։ Քաղցր է 5
Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա. ազգէ
մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն նորա։

Ճ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

Զողորմութիւն եւ զիրաւունս օրհնեցից զքեզ. 1
Տէր. սաղմոս ասացից եւ ՚ի միտ առից։ Ճանա- 2
պարհ անբիծ մինչեւ եկեսցէ առ իս. զի գնայի
ես յանբծութեան սրտի իմոյ ՚ի մէջ տան իմոյ։
Ոչ եդի առաջի աչաց իմոց իրս անիրաւութեան, 3
ոյք առնէին զուրացութիւն՝ ատեցի։ Ոչ մերձե-
ցաւ առ իս որ թիւրն էր սրտիւ. խոտորեալ յի- 4
նէն անզգամն, եւ ես ինչ ոչ փոյթ առնէի։ Որ 5
խօսէր գաղտ զընկերէ իւրմէ, զնա բարձէ ՚ի բաց
հալածէի։ Որ ամբարտաւան էր աչօք եւ ագահ
սրտիւ, ընդ նմա եւ հաց ոչ ուտէի։ Աչք իմ ՚ի 6
հաւատացեալս երկրի, զի նստցին նոքա ընդ իս։
Որ գնայր ՚ի ճանապարհ անբիծ, նա պաշտէր
զիս։ Ոչ բնակէր ՚ի մէջ տան իմոյ՝ որ առնէր 7
զամբարտաւանութիւն, որ խօսէր զանիրաւու-
թիւն՝ չէր յաջողեալ նմա առաջի աչաց իմոց։
Ընդ առաւօտս սպանանէի զամենայն մեղաւորս 8
երկրի, սատակեցից ՚ի քաղաքէ Տեառն զամենե-
սեան ոյք գործեն զանօրէնութիւն։

ՃԱ

Աղօթք աղքատի. իբրեւ ձանձրասցի եւ առաջի Տեառն 1
սփռեսցէ զխնդրուածս իւր։

Տէր, լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ 2
եկեսցէ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։ 3
Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս
զունկն քո, յորում աւուր կարդամ առ քեզ՝
վաղվաղակի լուր ինձ։ Ապականեցան որպէս ծուխ 4
աւուրք իմ, եւ ոսկերք իմ որպէս խոխ չորա-
ցան։ Հարաւ որպէս խոտ եւ ցամաքեաց սիրտ 5
իմ, մոռացայ ուտել զհաց իմ ՚ի ձայնէ հեծու- 6
թեան իմոյ։ Կցեցաւ ոսկր իմ ՚ի մարմին իմ,
նմանեցայ ես հաւալուսն յանապատի. եղէ ես 7
8 որպէս բու յաւերակի. տքնեցայ եւ եղէ ես որ-
9 պէս ճնճղուկ միայն ՚ի տանիս։ Նախատեցին զիս
թշնամիք զօրհանապազ, եւ գովիչք իմ ինե-
10 րդնային։ Զմոխիր որպէս հաց կերայ, եւ
11 զըմպելի իմ արտասուօք խառնեցի։ Յերեսաց
բարկութեան սրտմտութեան քո, զի դու բարձ-
12 րացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս։ Աւուրք իմ
որպէս հովանի անցին, եւ ես որպէս խոտ ցա-
13 մաքեցայ։ Դու, Տէր, յաւիտեան կաս, եւ յի-
14 շատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ։ Դու յարուցեալ
գթասցիս ՚ի վերայ Սիոնի, ժամանակ գթալոյ նո-
15 րա հասեալ է ժամ։ Հաճեցան ծառայք քո ընդ
16 քարինս նորա, եւ ՚ի հողս նորա գթասցին։ Եր-
կիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, եւ ամե-
17 նայն թագաւորք երկրի ՚ի փառաց քոց։ Շինէ
Տէր զՍիոն, եւ երեւեսցի փառօք իւրովք ՚ի նմա։
18 Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, եւ ոչ ար-
19 համարհեաց զխնդրուածս նոցա։ Գրեսցի այս
յազգ յայլ. ժողովուրդ զոր առնելոց է՝ օրհ-
20 նեսցէ զՏէր։ Հայեցաւ նա ՚ի բարձանց ՚ի սրբու-
թենէ իւրմէ, Տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ։
21 Լսել զհեծութիւն կապելոց, եւ արձակել զոր-
22 դիս մահապարտաց։ Պատմել ՚ի Սիոն զանուն
Տեառն, եւ զօրհնութիւնս նորա յԵրուսաղէմ։
23 Ժողովել ժողովրդոց ՚ի միասին, եւ թագաւորաց
24 ծառայել Տեառն։ Պատասխանի ետ նմա ՚ի ճա-
նապարհի զօրութեան իւրոյ, զնուազութիւն
25 աւուրց իմոց ասա ինձ, եւ մի հաներ զիս ՚ի կէս
26 աւուրց իմոց. զի ազգէ յազգ են ամք քո։ Իս-
կզբանէ, Տէր, զհիմունս երկրի հաստատեցեր,
27 եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են։ Նոքա անցա-
նեն, եւ դու կաս եւ մնաս յաւիտեան։ Ամենե-
քեան որպէս ձորձ մաշեսցին, որպէս վերար-
28 կու փոխեսցես զնոսա եւ փոխեսցին։ Բայց դու
29 նոյն ինքն ես, եւ ամք քո ոչ անցանեն։ Որդիք
ծառայից քոց բնակեսցեն ՚ի նմա, եւ զաւակք
նոցա յաւիտեան աջողեսցի։

ՃԲ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

1 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր, եւ ամենայն ոս-
2 կերք իմ զանուն սուրբ նորա։ Օրհնեա, անձն
իմ, զՏէր, եւ մի մոռանար զամենայն տուրս նո-
3 րա։ Ո քաւէ զմեղս քո, բժշկէ զամենայն հիւան-
4 դութիւնս քո։ Ո փրկէ յապականութենէ զկե-
անս քո, պսակէ զքեզ ողորմութեամբ եւ
5 գթութեամբ։ Ո լնու ՚ի բարութենէ զցանկու-
թիւն քո, նորոգեսցի որպէս արծուոյ մանկու-
6 թիւն քո։ Առնէ ողորմութիւնս Տէր, եւ իրա-
7 ւունս ամենայն զրկելոց։ Եցոյց Տէր զճանա-
պարհս իւր Մովսիսի, եւ որդւոցն Իսրայէլի զ-
8 կամս իւր։ Գթած ողորմած է Տէր, երկայնամիտ

եւ բազումողորմ։ Ոչ ՚ի սպառ բարկանայ Տէր, 9
եւ ոչ յաւիտեան պահէ ոխս։ Ոչ ըստ մեղս մեր 10
արար մեզ, եւ ոչ ըստ անօրէնութեան մերում
հատոյց մեզ։ Այլ որպէս բարձր են երկինք յեր- 11
կրէ, այնպէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր
՚ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։ Որչափ հեռի են 12
արեւելք յարեւմտից, այնպէս հեռի արար ՚ի
մէնջ զանօրէնութիւնս մեր։ Որպէս գթայ հայր 13
՚ի վերայ որդւոց իւրոց, այնպէս գթասցի Տէր
յերկիւղածս իւր։ Զի նա գիտաց զստեղծուածս 14
մեր, եւ յիշեաց թէ հող եմք։ Մարդոյ՝ որպէս 15
խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծաղիկ վայրի՝ այն-
պէս ծաղկի։ Հնչէ ՚ի նմա հողմ՝ եւ ոչ է, եւ ոչ 16
եւս երեւի տեղի նորա։ Բայց ողորմութիւն 17
Տեառն յաւիտենից յաւիտեանս ՚ի վերայ երկիւ-
ղածաց իւրոց, եւ արդարութիւն նորա յորդ-
ւոց մինչեւ յորդիս։ Որք պահեն զուխտս նո- 18
րա, յիշեն զպատուիրանս նորա եւ առնեն զնոս։
Տէր զերկինս պատրաստեաց աթոռ իւր, ար- 19
քայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ։ Օրհնեցէք 20
զՏէր, ամենայն հրեշտակք նորա, հզօրք զօրու-
թեամբ՝ որք առնէք զբան նորա, լսել ձայնի
պատգամաց նորա։ Օրհնեցէք զՏէր, ամենայն 21
զօրութիւնք նորա, պաշտօնեայք եւ արարողք
կամաց նորա։ Օրհնեցէք զՏէր, ամենայն գործք 22
նորա, ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն նորա.
օրհնեա, անձն իմ, զՏէր։

ՃԳ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՚ի վերայ աշխարհագործ
արարածոց։

Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր, Տէր Աստուած իմ, 1
մեծ եղեր յոյժ։ Խոստովանութիւն եւ մեծ-
վայելչութիւն զգեցար, արկեր զլոյս որպէս զը- 2
թոյ, ձգեցեր զերկինս որպէս խորան, եւ յար- 3
կեր ՚ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա։ Որ դնէ
յամպս զգնացս իւր, եւ շրջի նա ՚ի վերայ թե-
ւոց հողմոց։ Որ արար զհրեշտակս իւր հոգիս, 4
եւ զպաշտօնեայս իւր ՚ի հուր կիզիչ։ Հաստա- 5
տեաց զերկիր ՚ի վերայ հաստատութեան իւրոյ,
զի մի սասանեսցի յաւիտեան։ Խորք որպէս 6
զգեստ վերարկու է նորա, ՚ի վերայ լերանց կաց-
ցեն ջուրք։ ՚Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, եւ ՚ի 7
ձայնէ որոտման քումմէ սարսիցեն։ Ելանեն 8
լեռնանան եւ իջանեն դաշտան, ՚ի տեղի յոր
հաստատեցեր զնոսա։ Սահման եդիր՝ եւ ոչ ան- 9
ցանեն, եւ ոչ եւս դառնան ՚ի ծածկել զերկիր։
Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ձորձորս, ՚ի մէջ լե- 10
րանց գնասցեն ջուրք։ Արբուցանել զամենայն 11
գազանս վայրի, յագեսցին ցիռք ՚ի ծարաւս ի-
րեանց։ Անդ թռչունք երկնից բնակեսցեն, եւ 12
՚ի մէջ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց։ Ար- 13
բուցանէ զլերինս ՚ի շտեմարանաց իւրոց, ՚ի
14 պտղոյ գործոց իւրոց լցցի երկիր։ Բուսուցանէ
խոտ ՚ի լերինս, դալար ՚ի ծառայութիւն մարդ-
15 կան։ Հանել զհաց յերկրէ. գինի ուրախ առնէ,
իւղ զուարթ, եւ հաց հաստատէ զսիրտ մար-
16 դոյ։ Յագեսցին ծառք Տեառն, եւ մայրքն Լի-
17 բանանու զորս դու տնկեցեր։ Անդ թռչունք
երկնից ձագս հանիցեն, եւ բոյն արագլի առա-
18 ջին է նոցա։ Լերինք բարձունք են եղջերուաց,
19 եւ վէմք ապաւէն նապաստակաց։ Արարեր զլու-
սին վասն ժամանակի, արեգակն ծանեաւ
20 զմուտ մտանելոյ իւրոյ։ Արարեր զխաւար եւ
եղեւ գիշեր, ՚ի նմա գնան ամենայն գազանք ան-
21 տառի։ Կորիւնք առիւծուց մռնչեն եւ յափշտա-
կեն, եւ խնդրեն յԱստուծոյ զկերակուր ի-
22 րեանց։ ՚Ի ծագել արեւու ժողովին, եւ ՚ի մորիս
23 իւրեանց դադարեն։ Ելանէ մարդ ՚ի գործս իւր,
եւ ՚ի վաստակս ձեռաց իւրոց մինչեւ յերեկոյ։
24 Ո՜րպէս զի մեծ են գործք քո, Տէր, զամենայն
ինչ իմաստութեամբ արարեր, եւ լցաւ երկիր
25 ստեղծուածովք քովք։ Այս ծով մեծ եւ ան-
դորր. ՚ի նմա զեռունք՝ որ ոչ գոյ թիւ, գազանք
26 մեծամեծք եւ մանունք. ՚ի նմա եւ նաւք գնան,
27 վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ նմա։ Ամենե-
քեան քեզ ապաւեն, եւ դու տաս կերակուր
28 նոցա ՚ի ժամու։ Տաս դու նոցա եւ կերակրին,
բանաս զձեռն քո՝ կերակրես զամենեսեան կա-
29 մօք քովք։ Դարձուցանես զերեսս քո ՚ի նոցանէ՝
եւ խռովին, հանես զոգի ՚ի նոցանէ՝ պակասին
30 եւ ՚ի հող դառնան։ Առաքես զոգի քո եւ ստա-
31 նան զնոսա, եւ նորոգես զերեսս երկրի։ Եղի-
ցի փառք Տեառն յաւիտեան, Տէր ուրախ եղի-
32 ցի յարարածս իւր։ Որ հայի յերկիր եւ առնէ
33 դողդողան, մերձի ՚ի լերինս եւ ծխեսցին։ Օրհ-
նեցից զՏէր ՚ի կենդանս իմ, սաղմոս ասացից Աս-
34 տուծոյ իմոյ մինչեւ եմ ես։ Քաղցր եղիցի նմա
օրհնութիւն իմ, եւ ես ուրախ եղէց ՚ի Տէր։
35 Պակասեսցին մեղաւորք յերկրէ, եւ անօրէնք
մի եւս գտցին ՚ի նմա. օրհնեա անձն իմ զՏէր։

ՃԴ

Ալէլուիա.

1 Խոստովան եղերուք Տեառն եւ կարդացէք զա-
նուն նորա, պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգործս
2 նորա։ Օրհնեցէք եւ սաղմոս ասացէք նմա,
3 պատմեցէք զամենայն զսքանչելիս նորա, եւ գո-
վեցարուք յանուն սուրբ նորա։ Ուրախ եղիցին
4 սիրտք այնոցիկ որք խնդրեն զՏէր. խնդրեցէք
զՏէր եւ հզօրք եղերուք. խնդրեցէք զերեսս նո-
5 րա յամենայն ժամ։ Յիշեցէք զսքանչելիս նորա
զոր արար, զարուեստս եւ զիրաւունս բերանոյ
6 նորա։ Զաւակն Աբրահամեան՝ ծառայք նորա,

որդիք Յակոբայ՝ ընտրեալք նորա։ Նա ինքն է 7
տէր Աստուած մեր, յամենայն երկրի են իրաւունք նորա։ Յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր, 8
եւ զբանն զոր պատուիրեաց մինչեւ ՚ի հազար
ամ։ Զուխտն զոր եդ ընդ Աբրահամու, եւ զեր- 9
դումն իւր ընդ Իսահակայ։ Հաստատեաց առ 10
Յակոբ զհրաման իւր, եւ առ Իսրայէլ զուխտ
իւր յաւիտենից։ Ասէ. Քեզ տաց զերկիրն Քա- 11
նանու, զվիճակ ժառանգութեան ձերոյ։ Զի 12
էին նոքա թուով սակաւ, նուազք եւ պան-
դուխտք ՚ի նմա։ Անցին նոքա ազգէ յազգ, ՚ի 13
թագաւորութենէ ՚ի ժողովուրդ յայլ։ Ոչ եթող 14
մարդկան մեղանչել նոցա, կշտամբեաց զթագա-
ւորս վասն նոցա։ Մի մերձենայք, ասէ, յօ- 15
ծեալս իմ, եւ ՚ի մարգարէս իմ մի մեղանչէք։
Կոչեաց սով յերկիր նոցա, զամենայն զօրու- 16
թիւն հացի եբեկ։ Առաքեաց առաջի նոցա այր, 17
՚ի ծառայութիւն վաճառեցաւ Յովսէփ։ Խոնարհ 18
արարին ՚ի կապանս զոտս նորա, եւ անց ընդ
երկաթս անձն նորա։ Մինչեւ եկեսցէ բան նո- 19
րա, եւ բան Տեառն փորձեաց զնա։ Առաքեաց 20
թագաւորն եւ եբաց զնա, իշխան ժողովրդեան
եթող զնա։ Կացոյց զնա տէր տան իւրոյ, եւ 21
իշխան ՚ի վերայ ամենայն ստացուածոց իւրոց։
Խրատել զիշխանս նոցա որպէս զինքն, եւ զծերս 22
նոցա՝ իմաստունս առնել։ Եմուտ Իսրայէլ յԵ- 23
գիպտոս, Յակոբ պանդխտեցաւ յերկիր Քա-
մայ։ Աճեցոյց զժողովուրդ իւր յոյժ, եւ զօրա- 24
ցոյց զնոսա քան զթշնամիս իւր։ Դարձոյց ըզ- 25
սիրտս նոցա՝ ատել զժողովուրդ իւր, եւ ՚ի նեն-
գել զծառայս իւր։ Առաքեաց զՄովսէս ծառայ 26
իւր, եւ զԱհարոն ընտրեալ իւր։ Նա նոցա 27
զբանս նշանաց իւրոց, եւ զարուեստս իւր յեր-
կիր Քամայ։ Առաքեաց խաւար եւ խաւարեցոյց 28
զնոսա, զի դառնացուցին զբանս նորա։ Դարձոյց 29
յարիւն զջուրս նոցա, եւ սպան զամենայն ձը-
կունս նոցա։ Եհան յերկիր նոցա գորտ, ՚ի շտե- 30
մարանս թագաւորաց նոցա։ Ասաց՝ եւ եկն շա- 31
նաճանճ եւ մժխին ընդ ամենայն սահմանս նո-
ցա։ Դարձոյց զանձրեւս նոցա ՚ի կարկուտ, եւ 32
հուր յերկիր նոցա բորբոքեցաւ։ Եհար զայգիս 33
եւ զթզենիս նոցա, եւ փշրեաց զամենայն ծառս
սահմանաց նոցա։ Ասաց՝ եւ եկն մարախ եւ թառ- 34
տիտ՝ զի ոչ գոյր թիւ։ Եկեր զամենայն խոտ եր- 35
կրի նոցա, սպառեաց զամենայն պտուղ անդոյ
նոցա։ Եհար զամենայն անդրանիկս եգիպտաց- 36
ւոց, զպետս ամենայն վաստակոց նոցա։ Եհան 37
զնոսա արծաթով եւ ոսկւով, եւ ոչ գոյր յազգի
նոցա հիւանդ։ Ուրախ եղեւ Եգիպտոս ընդ ելա- 38
նել նոցա, զի անկաւ ահ Տեառն ՚ի վերայ նոցա։
Սփռեաց ամպ՝ հովանի առնել նոցա ՚ի տուէ, եւ 39
հրով լոյս տալ նոցա ՚ի գիշերի։ Խնդրեցին եւ 40
եկն լորամարգի, եւ հացիւ երկնից լցոյց զնոսա։
Եհար զվէմն եւ բղխեցին ջուրք, եւ գնացին 41
42 գետք ընդ անջրդիս։ Յիշեաց զբան իւր սուրբ,
43 որ ընդ Աբրահամու ծառայի իւրում։ Եհան զժո-
ղովուրդ իւր ցնծութեամբ, եւ զընտրեալս իւր
44 ուրախութեամբ։ Ետ նոցա զգաւառս հեթանո-
սաց, ՚ի վաստակս ժողովրդոց ժառանգեցոյց զնո-
45 սա։ Զի պահեսցեն զիրաւունս նորա, եւ
զօրէնս նորա խնդրեսցեն։

ՃԵ

Ալէլուիա։

1 Խոստովան եղերուք Տեառն զի քաղցր է, զի
2 յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։ Ո՞ խօսեսցի
զզօրութիւնս Տեառն, լսելի արասցէ զամենայն
3 օրհնութիւնս նորա։ Երանի ոյք պահեն զիրա-
ւունս, եւ առնեն զարդարութիւն յամենայն
4 ժամ։ Յիշեա զմեզ, Տէր, ընդ հաճոյս ժողովրդ-
եան քոյ, եւ այց արա մեզ ՚ի փրկութեան
5 քում։ Տեսցուք մեք զքաղցրութիւն ընտրելոց
քոց, ուրախ եղիցուք յուրախութիւն ազգի
քոյ, եւ գովեսցուք մեք ՚ի ժառանգութեան
6 քում։ Մեղաք մեք ընդ հարսն մեր, անօրինե-
7 ցաք եւ յանցեաք։ Հարքն մեր յԵգիպտոս ոչ
իմացան զսքանչելիս քո, եւ ոչ յիշեցին զբա-
զում ողորմութիւնս քո։ Բարկացուցին զնա
8 յանցանելն իւրեանց ընդ ծով Կարմիր. փրկեաց
զնոսա վասն անուան իւրոյ, զի ծանիցեն զզօրու-
9 թիւնս նորա։ Սաստեաց ՚ի ծով Կարմիր՝ եւ ցա-
մաքեցաւ, առաջնորդեաց նոցա ընդ անդունդս
10 որպէս ընդ անապատ։ Կեցոյց զնոսա ՚ի ձեռաց
ատելեաց նոցա, եւ փրկեաց զնոսա ՚ի ձեռաց
11 թշնամեաց նոցա։ Ծածկեաց ծով զնեղիչս նո-
12 ցա, եւ մի ՚ի նոցանէ ոչ ապրեցաւ։ Հաւատա-
ցին ՚ի բանն նորա, եւ օրհնեցին զօրհնութիւն
13 նորա։ Վաղվաղակի մոռացան զգործս նորա,
14 եւ ոչ անսացին խորհրդոց նորա։ Ցանկացան
ցանկութիւն յանապատի, եւ փորձեցին զԱս-
15 տուած յանջրդի։ Ետ նոցա զխնդրուածս նո-
16 ցա, առաքեաց լիութիւն յանձինս նոցա։ Բար-
կացուցին զՄովսէս ՚ի բանակի, եւ զԱհարոն
17 սուրբ Տեառն։ Բացաւ երկիր եւ եկուլ զԴաթան,
18 եւ ծածկեաց զբանակն Աբիրոնի։ Հուր վառ-
եցաւ ՚ի ժողովս նոցա, եւ բոց մաշեաց զմեղա-
19 ւորս։ Արարին զուրթն ՚ի Քորեբ, երկիր պագին
20 դրօշելոյ, եւ փոխեցին զփառս իւրեանց ՚ի նմա-
21 նութիւն որթու խոտակերի։ Մոռացան զԱս-
տուած կենարար իւրեանց, որ արար զմեծա-
22 մեծս իւր յԵգիպտոս, զսքանչելիս իւր յերկիր
Քամայ, եւ զահ իւր ՚ի վերայ Կարմիր ծովուն։
23 Ասաց սատակել զնոսա, եթէ ոչ Մովսէս ընտ-
րեալ կայր առաջի նորա։ Դարձաւ առ Տէր եւ
անցոյց զբարկութիւն նորա, զի մի սատակե-
24 ցէ նոցա։ Անարգեցին զերկիրն ցանկալի, եւ

ոչ հաւատացին բանի նորա ։ Տրտնջեցին ՚ի բա- 25
նակս իւրեանց, եւ ոչ լուան ձայնի Տեառն ։ Համ- 26
բարձ զձեռն իւր ՚ի վերայ նոցա, հարկանել
զնոսա յանապատի ։ Ցրուեսցէ զաւակ նոցա ընդ 27
հեթանոսս, ցրուեսցէ զաւակ նոցա ընդ գա-
ւառս ։ Պղծեցան նոքա ՚ի Բէէլփեգովր, կերան 28
զզոհեալ եւ զմեռելոյն ։ Բարկացուցին զնա ՚ի 29
գործս իւրեանց, յաճախեաց ՚ի վերայ նոցա
բեկումն ։ Եկաց ՚ի մէջ Փենեէս, քաւեաց 30
եւ արգելաւ մահ ։ Համարեցաւ նմա յարդարու- 31
թիւն ազգէ յազգ մինչեւ յաւիտեան ։ Բարկա- 32
ցուցին զնա ՚ի ջուրսն հակառակութեան, չար-
չարեցաւ Մովսէս վասն նոցա, զի դառնացուցին 33
զոգի նորա ։ Հրամայեաց շրթամբք իւրովք, եւ 34
ոչ սատակեցին զազգսն զոր ասաց նոցա Տէր ։
Խառնակեցան ընդ հեթանոսս եւ ուսան զգործս 35
նոցա ։ Ծառայեցին կռոց նոցա, եւ եղեւ նոցա 36
՚ի գայթագղութիւն ։ Զոհեցին զուստերս եւ 37
զդստերս իւրեանց դիւաց, եւ հեղին արիւն ան- 38
մեղ ։ արիւն ուստերաց եւ դստերաց իւրեանց,
զոր զոհեցին կռոցն Քանանու ։ Շաղախեցաւ 39
երկիր յարեան նոցա եւ պղծեցաւ ՚ի գործոց
նոցա, զի պոռնկեցան ՚ի գնացս իւրեանց ։ Բար- 40
կացաւ սրտմտութեամբ Տէր ՚ի վերայ ժողովըր-
դեան իւրոյ, եւ գարշեցաւ զժառանգութիւն
իւր յոյժ ։ Մատնեաց զնոսա ՚ի ձեռս հեթանո- 41
սաց, տիրեցին նոցա ատելիք իւրեանց, եւ թշնա- 42
միք իւրեանց նեղեցին զնոսա, եւ խոնարհ եղեն
՚ի ներքոյ ձեռաց նոցա ։ Բազում անգամ փրկեաց 43
զնոսա, եւ նոքա դառնացուցին զնա ՚ի խոր-
հուրդս իւրեանց, եւ կորեան յանօրէնութեան
իւրեանց ։ Հայեցաւ Տէր ՚ի նեղութիւնս նոցա, 44
՚ի լսել ձայնի աղօթից նոցա ։ Յիշեաց զուխտ իւր 45
եւ զղջացաւ ըստ բազում ողորմութեան իւրում ։
Ետ զնոսա ՚ի գթութիւնս առաջի ամենայն գեր- 46
չաց նոցա ։ Փրկեա զմեզ, տէր Աստուած մեր, եւ 47
ժողովեա զմեզ ՚ի հեթանոսաց ։ Խոստովան եղի-
ցուք անուան քում սրբոյ, եւ պարծեսցուք
յօրհնութիւնս քո ։ Օրհնեալ տէր Աստուած 48
Իսրայէլի, յաւիտեանս յաւիտենից ։ Եւ ասաս-
ցէ ամենայն ժողովուրդն ․ եղիցի եղիցի ։

ՃԶ

Ալէլուիա ։

Խոստովան եղերուք Տեառն՝ զի քաղցր է, զի 1
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։ Ասասցեն 2
փրկեալք Տեառն, զորս փրկեաց ՚ի ձեռաց թշնա-
մւոյն ։ Յամենայն գաւառաց ժողովեաց զնո-
սա ․ յարեւելից եւ յարեւմտից, ՚ի հիւսիսոյ եւ 3
՚ի ծովէ ։ Մոլորեցան նոքա յանապատի՝ յանջրդի 4
ճանապարհի, եւ քաղաք բնակութեան ոչ գը-
5 տին ։ Քաղցեան եւ ծարաւեցան, եւ անձինք նո-
6 ցա ՚ի նոսին նուաղեցան ։ Աղաղակեցին առ Տէր
՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նոցա փրկեաց
7 զնոսա ։ Առաջնորդեաց նոցա ՚ի ճանապարհ ու-
ղիղ, զի երթիցեն ՚ի քաղաք բնակութեան իւ-
8 րեանց ։ Խոստովան եղիցին Տեառն՝ ողորմու-
9 թեանց նորա, սքանչելեաց նորա՝ որդւոց մարդ-
կան ։ Զի յագեցոյց զանձինս քաղցեալս, եւ զան-
10 ձինս կարօտեալս լի արար բարութեամբ ։ Որք
նստէին ՚ի խաւարի եւ ՚ի ստուերս մահու, կա-
պեալ էին յաղքատութեան որպէս յերկաթս ։
11 Զի դառնացուցին զբանն Աստուծոյ, եւ զխոր-
12 հուրդս Բարձրելոյն բարկացուցին ։ Խոնարհ եղեն
՚ի ցաւոց սիրտք նոցա, տկարացան եւ ոչ ոք էր
13 որ օգնէր նոցա ։ Աղաղակեցին առ Տէր ՚ի նեղու-
14 թեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նոցա եհան զնոսա ։
Փրկեաց զնոսա ՚ի խաւարէ եւ ՚ի ստուերաց մա-
15 հու, եւ խզեաց զկապանս նոցա ։ Խոստովան ե-
ղիցին Տեառն՝ ողորմութեանց նորա, սքանչելեաց
16 նորա՝ որդւոց մարդկան ։ Զի փշրեաց զդրունս
17 պղնձիս, եւ զնիգս երկաթիս խորտակեաց ։ Օգ-
նեաց նոցա ՚ի ճանապարհի անօրէնութեան իւ-
րեանց, զի վասն մեղաց իւրեանց խոնարհ եղեն
18 յոյժ ։ Զամենայն կերակրոց գարշէին սիրտք նո-
19 ցա, մերձեցան մինչեւ ՚ի դրունս մահու ։ Աղաղա-
կեցին առ Տէր ՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց
20 նոցա ապրեցոյց զնոսա ։ Առաքեաց զբան իւր եւ
բժշկեաց զնոսա, եւ փրկեաց զնոսա յապակա-
21 նութենէ իւրեանց ։ Խոստովան եղիցին Տեառն՝
ողորմութեանց նորա, սքանչելեաց նորա՝ որդւոց
22 մարդկան ։ Մատուսցեն նմա պատարագ օրհ-
նութեան, եւ պատմեսցեն զգործս նորա ցնծու-
23 թեամբ ։ Որք իջանէին ՚ի ծով նաւովք, եւ առ-
24 նէին զգործս ՚ի ջուրս բազումս ։ Նոքա տեսին
զգործս Տեառն, եւ զսքանչելիս նորա ՚ի խորս
25 անդնդոց ։ Ասաց՝ եւ յարեաւ հողմ եւ մրրիկ ․
26 եւ բարձրացան ալիք նորա ։ Ելանէին յերկինս
եւ իջանէին յանդունդս, եւ անձինք նոցա յան-
27 ձինս իւրեանց մաշեցան ։ Խռովեցան տատանե-
ցան որպէս արբեալք, եւ ամենայն իմաստու-
28 թիւն նոցա ընկլաւ ։ Աղաղակեցին առ Տէր ՚ի
նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նոցա կեցոյց
29 զնոսա ։ Դադարեցոյց զմրրիկն յօդ՝ եւ դադարեցին
30 ալիք նորա ․ ուրախ եղեն զի դադարեցին, եւ ա-
ռաջնորդեաց նոցա ՚ի նաւահանգիստ կամաց իւ-
31 րեանց ։ Խոստովան եղիցին Տեառն՝ ողորմու-
թեանց նորա, սքանչելեաց նորա՝ որդւոց մարդ-
32 կան ։ Բարձր արասցեն զնա ՚ի ժողովս ժողովըր-
33 դոց, եւ յաթոռս ծերոց օրհնեսցեն զնա ։ Զի դար-
ձոյց զգետս ՚ի ցամաքս, եւ զգնացս ջուրց յերկիր
34 ծարաւուտ ։ Արար զերկիրն պտղաբեր յաղաղ-
35 տուտս, վասն չարութեան բնակչաց նորա ։ Ա-
րար զանապատ ՚ի ճահիճս ջուրց, եւ զերկիրն

ծարաւեալ 'ի գնացս ջուրց։ Բնակեցոյց 'ի նմա 36
զքաղցեալս, եւ շինեցին քաղաք բնակութեան
իւրեանց։ Վարեցին արտս եւ տնկեցին այգիս, 37
եւ արարին պտուղ արմտեաց իւրեանց։ Օրհ- 38
նեաց զնոսա եւ բազմացան յոյժ, եւ անասունք
նոցա ոչ նուազեցան։ Նուազեցան նոքա եւ չար- 39
չարեցան, 'ի նեղութենէ չարեաց եւ 'ի վշտաց։
Եհեղ անարգութիւն 'ի վերայ իշխանաց նոցա, 40
մոլորեցոյց զնոսա յանապատի եւ ոչ 'ի ճանա-
պարհի։ Օգնեաց տնանկին յաղքատութեան, 41
առաջնորդեաց որպէս խաշին ազգի նոցա։ Տես- 42
ցեն ուղիղք եւ ուրախ եղիցին, եւ ամենայն ա-
նօրէն խցցէ զբերան իւր։ Ո՞վ է իմաստուն՝ որ 43
պահեսցէ զայս, եւ 'ի միտ առցէ զողորմութիւնս
Տեառն։

ՃԷ

Օրհնութիւն սաղմոսոյ 'ի Դաւիթ։ 1

Պատրաստ է սիրտ իմ, Աստուած, պատրաստ 2
է սիրտ իմ օրհնել եւ սաղմոս ասել քեզ փա-
ռօք իմովք։ Զարթի՛ր, փառք իմ, զարթի՛ր սաղ- 3
մոսիւք եւ օրհնութեամբ, եւ ես զարթեայց ա-
ռաւօտուց։ Խոստովան եղէց քեզ 'ի ժողովուրդս, 4
Տէր, եւ սաղմոս ասացից քեզ յազգս։ Մեծ է 5
զի մինչեւ յերկինս ողորմութիւն քո, մինչեւ
յամպս ճշմարտութիւն քո։ Բարձրեա՛լ ես դու 6
յերկինս, Աստուած, յամենայն երկիր են փառք
քո։ Որպէս փրկեսցին սիրելիք քո, կեցո աջով 7
քո եւ լուր մեզ։ Աստուած խօսեցաւ 'ի սրբու- 8
թենէ իւրմէ, բարձր եղէց, բաժանեցից զՍիկ-
իմ եւ զՀովիտն յարկաց չափեցից։ Իմ է Գա- 9
ղաադ եւ իմ է Մանասէ, Եփրեմ հզօրէ զգլխոյ
իմոյ։ Յուդա թագաւոր իմ, Մովաբ աւազան 10
յուսոյ իմոյ։ Յեդովմ ուղղեցից զգնացս իմ, եւ
ինձ այլազգիք հնազանդ եղեն։ Ո՞ տարցէ զիս 'ի 11
քաղաք ամուր, կամ ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մին-
չեւ յԵդովմ։ Թէ ոչ դու, Աստուած, որ մերժե- 12
ցեր զմեզ, եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս մեր։
Տուր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութեան, զի ունայն 13
է փրկութիւն մարդոյ։ Աստուծով արասցուք 14
զօրութիւն, եւ նա յամօթ արասցէ զթշնամիս
մեր։

ՃԸ

Ի կատարած. սաղմոս 'ի Դաւիթ։ 1

Աստուած, օրհնութեան իմոյ մի լռեր, զի բե- 2
րան մեղաւորի բերան նենգաւորի բացաւ 'ի վե-
րայ իմ։ Խօսեցան զինէն լեզուաւ նենգաւորաւ,
եւ բանիւք ատելութեամբ պաշարեցին զիս։ 3
Մարտեան ընդ իս 'ի տարապարտուց, փոխա- 4
նակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս, այլ ես յաղօթս
5 կայի։ Հատուցին ինձ չար փոխանակ բա-
6 րւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ։ Կա-
ցո 'ի վերայ նորա մեղաւոր, սատանայ կացցէ
7 ընդ աջմէ նորա։ Ի դատաստանէ իւրմէ ելցէ
դատապարտեալ, եւ աղօթք նորա 'ի մեղս դարձ-
8 ցին։ Եղիցին աւուրք նորա նուազ, եւ զայցե-
9 լութիւն նորա՝ զայն այլ առցէ։ Եղիցին որդիք
10 նորա որբ եւ կին նորա այրի. տատանեսցին փո-
խեսցին, որդիք նորա մուրացիկ եղիցին, եւ ել-
11 ցեն 'ի բնակութենէ իւրեանց։ Քննեսցէ փոխա-
տու զամենայն ինչս նորա, յափշտակեսցեն օ-
12 տարք զվաստակս նորա։ Մի գտցի ոք օգնական
նմա, եւ մի ոք ողորմեսցի 'ի վերայ որբոց նորա։
13 Եղիցին որդիք նորա 'ի սատակումն, եւ յազգէ
14 ջնջեսցի անուն նորա։ Յիշեսցին մեղք հօր նորա
առաջի Տեառն, եւ մեղք մօր նորա մի ջնջեսցին,
15 եւ եղիցին առաջի Տեառն յամենայն ժամ։ Սա-
16 տակեսցի յերկրէ յիշատակ նորա, փոխանակ զի
17 ոչ յիշեաց առնել զողորմութիւն։ Հալածեաց
զայր աղքատ եւ զտնանկ, սպանանել զայն որ
18 խոնարհ է սրտիւ։ Սիրեաց զանէծս՝ եւ եկեսցէ 'ի
նմա. ոչ կամեցաւ զօրհնութիւն, հեռի եղիցի 'ի
նմանէ։ Զգեցաւ զանէծս որպէս հանդերձ,
մտցէ որպէս ջուր 'ի փոր նորա, որպէս ձէթ ընդ
19 ոսկերս նորա։ Եղիցի նմա որպէս հանդերձ զոր
ագանի, որպէս գօտի որ ածի հանապազ ընդ
20 մէջ։ Այս գործ է այնոցիկ որ չարախօս կային
զինէն առ Տէր, եւ որք խօսէին չար զանձնէ իմ-
21 մէ։ Այլ դու Տէր, Տէր, արա ընդ իս ըստ ա-
նուան քում, զի քաղցր է ողորմութիւն քո, եւ
22 փրկեա զիս, զի աղքատ եւ տնանկ եմ ես։ Սիրտ
23 իմ խռովեցաւ 'ի փորի իմում, եւ ես որպէս
ստուեր 'ի խոտորիլ իմում պակասեցայ, եւ
24 թոթափեցայ որպէս մարախ։ Ծունկք իմ տկա-
րացան 'ի պահոց, եւ մարմին իմ այլագունեցաւ
25 յիւղոյ։ Եղէ ես նախատ նոցա, տեսին զիս եւ
26 շարժեցին զգլուխս իւրեանց։ Օգնեա ինձ, Տէր
Աստուած իմ, եւ փրկեա զիս ըստ ողորմութեան
27 քում։ Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է, եւ դու,
28 Տէր, արարեր զայս։ Նոքա անիծանեն եւ դու
օրհնեսցես. որք յարուցեալ են 'ի վերայ իմ, ա-
մօթ կրեսցեն, այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի 'ի
29 քեզ։ Զգեցցին զամօթ որ չարախօս կային զա-
նէ իմէ, եւ արկցեն որպէս կրկնոց զամօթ իւ-
30 րեանց զիւրեամբք։ Այլ ես խոստովան եղէց
առ Տէր յոյժ բերանով իմով, 'ի մէջ բազմաց
31 օրհնեցից զքեզ։ Զի եկաց նա ընդ աջմէ տնան-
կին, փրկել զիս յայնցանէ որք հալածէին զանձն
իմ։

ՃԹ

Ի կատարած. սաղմոս ՚ի Դաւիթ.

Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նստ ընդ աջմէ իմմէ, մին- 1
չեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից
քոց: Գաւազան զօրութեան առաքեսցէ քեզ Տէր 2
՚ի Սիոնէ, եւ տիրեսցես դու ՚ի մէջ թշնամեաց
քոց: Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրց զօրութեան, 3
՚ի լուսաւորութիւն սրբոց քոց յորովայնէ յառաջ
քան զարուսեակ ծնայ զքեզ: Երդուաւ Տէր եւ 4
ոչ եւս զղջասցի, թէ դու ես քահանայ յաւի-
տեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի, եւ Տէր ընդ 5
աջմէ քումմէ: Խորտակեսցէ յաւուր բարկու-
թեան զթագաւորս. դատի զհեթանոսս եւ բա- 6
զում առնէ զհարուածս, եւ խորտակեսցէ ըզ-
գլուխս բազմաց յերկրի: Ջուր ՚ի ճանապարհի 7
արբուցէ, վասն այնորիկ եւ բարձր արասցէ
զգլուխս:

ՃԺ

Ալէլուիա:

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, բոլորով սրտիւ ի- 1
մով, ՚ի խորհուրդս ուղղոց ՚ի ժողովուրդս. մեծ 2
են գործք Տեառն, եւ քննեալ են յամենայնի
կամս նորա: Խոստովանութիւն եւ վայելչու- 3
թիւն են գործք նորա, արդարութիւն նորա մը-
նայ յաւիտեանս յաւիտենից: Յիշատակ արար 4
սքանչելեաց իւրոց ուղղոց. ողորմած գթած է
Տէր, կերակուր տայ երկիւղածաց իւրոց: Յիշեաց 5
յաւիտենից զուխտ իւր, զզօրութիւն գործոց 6
իւրոց պատուիրեաց ժողովրդեան իւրում: Տալ 7
նոցա ժառանգութիւն հեթանոսաց, եւ գործք
ձեռաց նորա արդարութիւն եւ իրաւունք են:
Հաւատարիմ են ամենայն պատուիրանք նո- 8
րա, հաստատեալ են յաւիտեանս յաւիտենից,
արարեալ են ճշմարտութեամբ եւ ուղղու-
թեամբ: Փրկութիւն առաքեաց Տէր ժողովր- 9
դեան իւրում, պատուիրեաց յաւիտենից զուխտ
իւր. սուրբ եւ ահեղ է անուն նորա: Սկիզբն 10
իմաստութեան երկիւղ Տեառն, իմաստութիւն
բարի ամենեցուն որ առնեն զնա, եւ օրհնու-
թիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտենից:

ՃԺԱ

Ալէլուիա:

Երանեալ է այր որ երկնչի ՚ի Տեառնէ, զպա- 1
տուիրանս նորա նա կամի յոյժ: Հզօր եղիցի 2
յերկրի զաւակ նորա, եւ ազգ ուղղոց օրհնես-
ցի: Փառք եւ մեծութիւն են ՚ի տան նորա, ար- 3
դարութիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտե-
նից: Ծագեաց ՚ի խաւարի լոյս ուղղոց, ողորմած
5 գթած եւ արդար է Տէր: Քաղցր այր ողորմի եւ
տայ փոխ, յօրինէ զբանս իւր ՚ի դատաստանի,
6 զի յաւիտեանս ոչ սասանեսցի: Յիշատակ յա-
7 ւիտենից եղիցի արդար, ՚ի համբաւէ չարէ նա ոչ
երկիցէ: Պատրաստ է սիրտ նորա յուսալ առ
8 Աստուած: Հաստատեալ է սիրտ նորա եւ նա
9 ոչ երկիցէ, մինչեւ տեսցէ ՚ի թշնամիս իւր: Սփռ-
եաց եւ ետ աղքատաց. արդարութիւն նորա
մնայ յաւիտեանս յաւիտենից, եւ եղջիւր նորա
10 բարձր եղիցի փառօք: Մեղաւորն տեսցէ եւ
բարկասցի, զատամունս իւր կրճտեսցէ եւ հա-
լեսցի, եւ ցանկութիւն մեղաւորաց կորիցէ:

ՃԺԲ

Ալէլուիա:

1 Օրհնեցէք, մանկունք, զՏէր, եւ օրհնեցէք
2 զանուն Տեառն: Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ
3 յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան: Յարեւելից
մինչ ՚ի մուտս արեւու օրհնեալ է անուն Տեառն:
4 Բարձր է ՚ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր, եւ յեր-
5 կինս են փառք նորա: Ո՞վ է որպէս Տէր Աս-
6 տուած մեր, ՚ի բարձունս բնակեալ, եւ զխո-
7 նարհս տեսանէ յերկինս եւ յերկրի: Յարուցա-
նէ զաղքատս յերկրէ, եւ բարձր առնէ զտառա-
8 պեալս յաղբեաց: Նստուցանէ զնոսա իշխանս
9 ընդ իշխանս ժողովրդեան իւրոյ: Բնակեցուցա-
նէ զամուլն ՚ի տան ուրախութեան, որպէս մայր որ-
դւովք բերկրեալ:

ՃԺԳ

Ալէլուիա:

1 Յելանելն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ, տանն Յակո-
2 բայ ՚ի ժողովրդենէ այլազգեաց, եղեւ Հրէաստան
սրբութիւն նորա, եւ Իսրայէլ իշխանութիւն նո-
3 րա: Ծով ետես եւ փախեաւ, եւ Յորդանան
4 անդրէն դարձաւ: Լերինք ցնծացին որպէս
5 խոյք, եւ բլուրք որպէս գառինք մաքեաց: Զի՞
է քեզ, ծով, զի՞ տեսեր եւ փախեար, կամ դու
6 Յորդանան՝ զի՞ դարձար անդրէն: Լերինք, ցըն-
ծացէք որպէս խոյք, եւ բլուրք՝ որպէս գառինք
7 մաքեաց: Յերեսաց Տեառն սասանեցաւ երկիր,
8 յերեսաց Աստուծոյ Յակոբայ: Որ դարձոյց ըզ-
վէմ ՚ի վտակս ջուրց, եւ զապառաժն յաղբե-
րակունս:

1 Մի՛ մեզ, Տէր, մի՛ մեզ. այլ անուան քում տուր
զփառս վասն ողորմութեան եւ ճշմարտութեան
2 քոյ: Մի՛ երբէք ասասցեն ՚ի հեթանոսս, թէ ուր
3 է Աստուած նոցա: Աստուած մեր յերկինս եւ

յերկրի․ զամենայն զոր ինչ կամեցաւ եւ արար ։
Կուռք հեթանոսաց ոսկի եւ արծաթ են, ձե- 4
ռագործք են որդւոց մարդկան ։ Բերան ունին՝ 5
եւ ոչ խօսին, աչս ունին՝ եւ ոչ տեսանեն ։ Ա- 6
կանջս ունին՝ եւ ոչ լսեն, ռունգս ունին՝ եւ ոչ
հոտոտին ։ Ձեռս ունին՝ եւ ոչ շօշափեն, ոտս 7
ունին՝ եւ ոչ գնան․ եւ ոչ գոյ բարբառ 'ի կո-
կորդս նոցա ։ Նման նոցա եղիցին այլք որ արարին 8
զնոսա, ամենեքեան որք յուսացեալ են 'ի նոսա ։
Տուն Իսրայէլի յուսացաւ 'ի Տէր, օգնական ըն- 9
դունելի է նոցա ։ Տուն Ահարոնի յուսացաւ 'ի 10
Տէր, օգնական ընդունելի է նոցա ։ Երկիւղածք 11
Տեառն յուսացան 'ի Տէր, օգնական եւ փրկիչ է
նոցա ։ Յիշեաց զմեզ Տէր եւ օրհնեաց զմեզ․ 12
օրհնեաց Տէր զտունն Իսրայէլի․ օրհնեաց Տէր
զտունն Ահարոնի ։ Օրհնեաց Տէր զերկիւղածս 13
իւր, զփոքրկունս եւ զմեծամեծս ։ Յաւելցէ 'ի 14
ձեզ Տէր, 'ի ձեզ եւ յորդիս ձեր ։ Օրհնեալ էք 15
դուք 'ի Տեառնէ, որ արար զերկինս եւ զերկիր ։
Երկինք երկնից Տեառն են, եւ զերկիր ետ որ- 16
դւոց մարդկան ։ Ոչ թէ մեռեալք օրհնեսցեն 17
զքեզ, եւ ոչ ամենեքեան որ իջանեն 'ի դժոխս ։
Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զՏէր, յայսմ հետէ 18
մինչեւ յաւիտեան ։

ՃԺԴ

Ալէլուիա ։

Սիրեցի զի լուիցէ Տէր զձայն աղօթից իմոց․ 1
խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, եւ ես յաւուրս 2
իմ կարդացի առ նա ։ Շրջեցան զինեւ երկունք 3
մահու, եւ վտանգք դժոխոց գտին զիս ։ Զնեղու-
թիւն եւ զանձկութիւն գտի, եւ զանուն Տեառն 4
կարդացի ։ Ո՛ Տէր, փրկեա զանձն իմ․ ողորմած 5
եւ արդար է Տէր Աստուած մեր, ողորմի եւ պա- 6
հէ զտղայս Տէր ։ Ես խոնարհ եղէ եւ Տէր կեցոյց
զիս, դարձ անձն իմ 'ի հանգիստ քո՝ զի Տէր օգ- 7
նեաց քեզ ։ Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, 8
զաչս իմ յարտասուաց, եւ զոտս իմ 'ի գայթագ-
ղութենէ․ հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկիրն 9
կենդանեաց ։

ՃԺԵ

Ալէլուիա ։

Հաւատացի զոր եւ խօսեցայ, եւ ես խոնարհ 10
եղէ յոյժ ։ Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում, թէ 11
ամենայն մարդ սուտ է ։ Զինչ տաց փոխարէն 12
Տեառն, ընդ ամենայնի զոր ետ ինձ ։ Բաժակ 13
փրկութեան ընկալայց, եւ զանուն Տեառն կար-
դացից ։ Զաղօթս իմ Տեառն տաց՝ առաջի ամե- 14
նայն ժողովրդեան նորա ։ Պատուական է առա- 15
16 ջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց․ ո՛ Տէր, ես ծառայ
17 քո եմ, ծառայ եւ որդի աղախնոյ քոյ ։ Հատեր
զկապանս իմ, քեզ մատուցից պատարագ օրհ-
18 նութեան, եւ զանուն Տեառն կարդացից ։ Զա-
ղօթս իմ Տեառն տաց առաջի ամենայն ժողովր-
19 դեան նորա, 'ի գաւիթս տան Տեառն, եւ 'ի միջի
քո, Երուսաղէմ ։

ՃԺԶ

Ալէլուիա ։

1 Օրհնեցէք զՏէր ամենայն ազինք, գովեցէք
2 զնա ամենայն ժողովուրդք ։ Զօրացաւ ողորմու-
թիւն նորա 'ի վերայ մեր, ճշմարտութիւն Տեառն
մնասցէ յաւիտեան ։

ՃԺԷ

Ալէլուիա ։

1 Խոստովան եղերուք Տեառն՝ զի քաղցր է, զի
2 յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։ Ասասցէ
տունն Իսրայէլի՝ զի քաղցր է, զի յաւիտեան է
3 ողորմութիւն նորա ։ Ասասցէ տունն Ահարոնի՝
զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նո-
4 րա ։ Ասասցեն երկիւղածք Տեառն՝ զի քաղցր է,
5 զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։ Ի նեղու-
թեան իմում ես առ Տէր կարդացի, եւ լուաւ
6 ինձ յանդորր ։ Տէր է իմ օգնական եւ ես ոչ եր-
7 կեայց․ զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։ Տէր է իմ օգնա-
8 կան, եւ ես տեսից 'ի թշնամիս իմ ։ Բարի է յու-
9 սալ 'ի Տէր քան յուսալ 'ի մարդիկ, բարի է յու-
10 սալ 'ի Տէր քան յուսալ յիշխանս ։ Ամենայն ա-
զինք շրջեցան զինեւ, եւ անուամբ Տեառն յաղ-
11 թեցի նոցա ։ Շրջելով շրջեցան զինեւ, պաշարե-
ցին զիս 'ի միասին, եւ անուամբ Տեառն վանեցի
12 զնոսա ։ Շուրջ եղեն զինեւ որպէս մեղուք, բո-
ռնեցան բորբոքեցան որպէս փուշ 'ի հուր, եւ
13 անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա ։ Ի մերժելն
դդրդեցայ եւ եղէ մերձ 'ի գլորել, եւ Տէր ըն-
14 կալաւ զիս ։ Զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն իմ
15 Տէր, եւ եղեւ ինձ 'ի փրկութիւն ։ Ձայն ցնծու-
16 թեան փրկութեան 'ի յարկս արդարոց ։ Աջ
Տեառն արար զօրութիւն, աջ Տեառն բարձր ա-
17 րար զիս, եւ աջ Տեառն արար զօրութիւն ։ Ոչ
մեռայց, այլ կեցից եւ պատմեցից զգործս Տեառն ։
18 Խրատելով խրատեաց զիս Տէր, եւ 'ի մահ ոչ
19 մատնեաց ։ Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան՝
զի մտից ընդ այն, եւ խոստովան եղէց Տեառն ։
20 Այս դուռն Տեառն է, եւ արդարք մտանեն ընդ
21 սա ։ Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ,
22 եւ եղեր ինձ 'ի փրկութիւն ։ Վէմն զոր անար-
23 գեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան ։ Ի

Տեառնէ եղեւ այս, եւ է սքանչելի առաջի աչաց
մերոց: Այսօր է զոր արար Տէր, եկայք ցնծաս- 24
ցուք եւ ուրախ եղիցուք 'ի սմա: Ո՛ Տէր, փրկ- 25
եա, ո՛ Տէր, առաջնորդեա. օրհնեալ որ գա- 26
լոց ես յանուն Տեառն, եւ օրհնեցաք զձեզ 'ի
տանէ Տեառն: Տէր Աստուած մեր երեւեցաւ 27
մեզ. արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ՝
մինչեւ յանկիւնս սեղանոյ: Աստուած իմ ես 28
դու՝ խոստովան եղէց քեզ, Աստուած իմ ես դու՝
եւ բարձր արարից զքեզ: Խոստովան եղէց քեզ,
Տէր, զի լուար ինձ, եւ եղեր ինձ 'ի փրկութիւն:
Խոստովան եղերուք Տեառն, զի քաղցր է, զի յա- 29
ւիտեան է ողորմութիւն նորա:

ՃԺԸ

Ալէլուիա:

Երանելի են անբիծք 'ի ճանապարհի, եւ ոյք 1
գնան յօրէնս Տեառն: Երանի ոյք քննեն զվկա- 2
յութիւն նորա, բոլորով սրտիւ իւրեանց խըն-
դրեսցեն զնա: Ոչ թէ որ գործեն զանօրէնու- 3
թիւն, 'ի ճանապարհս նորա գնացին: Դու 4
պատուիրեցեր զպատուիրանս քո, 'ի պահել ինձ
յոյժ: Ո՛չ թէ յաջողեալ էին ինձ ճանապարհք 5
իմ, պահել ինձ զարդարութիւնս քո: Յայնժամ 6
ես ոչ ամաչէի 'ի զգուշանալ ինձ 'ի պատուիրանս
քո: Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, յուղղութիւն 7
սրտի իմոյ, որպէս ուսայց զիրաւունս արդա-
րութեան քո: Զիրաւունս քո պահեցից, մի թո- 8
ղուր զիս մինչեւ 'ի սպառ: Ի՞ւ ուղղեսցէ երի- 9
տասարդ զճանապարհս իւր, այլ 'ի պահել ըզ-
բանս քո: Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ, 10
մի մերժեր զիս 'ի պատուիրանաց քոց: Ի սրտի 11
իմում թաքուցի զբանս քո, որպէս զի մի մեղայց
քեզ: Օրհնեալ ես դու, Տէր, ուսո ինձ զարդա- 12
րութիւնս քո: Շրթամբք իմովք պատմեցից զա- 13
մենայն իրաւունս բերանոյ քոյ: Ի ճանապարհս 14
վկայութեանց քոց զուարճացայ, որպէս յամե-
նայն 'ի մեծութեան: Ի պատուիրանս քո հա- 15
ռայց, եւ զգուշացայց 'ի ճանապարհս քո: Զի- 16
րաւունս քո խոկեցայ, եւ ոչ մոռացայ զբանս
քո: Հատո ծառայի քում, զի կեցից եւ պահե- 17
ցից զբանս քո: Զարթո զաչս իմ, եւ նայեցայց 'ի 18
սքանչելիս օրինաց քոց: Պանդուխտ եմ ես յեր- 19
կրի, մի թաքուցաներ յինէն զպատուիրանս քո:
Փափաքեաց անձն իմ, 'ի ցանկալ ինձ յիրա- 20
ւունս քո յամենայն ժամ: Սաստեցեր ամբար- 21
տաւանից, անիծեալ ոյք խոտորեցան 'ի պա-
տուիրանաց քոց: Ի բաց արա յինէն զնախա- 22
տինս եւ զարհամարհանս, զի զվկայութիւնս
քո խնդրեցի: Քանզի նստան իշխանք եւ չարա- 23
խօսէին զինէն, այլ ծառայ քո խորհէր յիրա-
ւունս քո: Զի վկայութիւնք քո խոկք իմ էին, 24

25 եւ խորհուրդք իմ արդարութիւն քո: Մերձե-
ցաւ անձն իմ 'ի հող, Տէր, կեցո զիս ըստ բանի
26 քում: Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ՝ եւ
27 լուար ինձ, ուսո ինձ զարդարութիւնս քո: Ի
ճանապարհս արդարութեանց քոց խրատեա
28 արա զիս, եւ քննեցից զսքանչելիս քո: Տրտմե-
ցաւ անձն իմ առ 'ի ձանձրանալ, հաստատեա
29 զիս 'ի բանս քո: Զճանապարհս մեղաց 'ի բաց
30 արա յինէն, եւ յօրէնս քո ողորմեա ինձ: Զճա-
նապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի, եւ զի-
31 րաւունս քո ես ոչ մոռացայ: Մերձեցայ ես 'ի
վկայութիւնս քո, Տէր, մի յամօթ առներ զիս:
32 Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ,
33 զի ընդարձակ արարեր սիրտ իմ: Օրէնսդիր արա
զիս, Տէր, 'ի ճանապարհս իրաւանց քոց, եւ
34 խնդրեցից զնա յամենայն ժամ: Իմաստուն արա
զիս, եւ քննեցից զօրէնս քո, եւ պահեցից զնա
35 բոլորով սրտիւ իմով: Առաջնորդեա ինձ 'ի շա-
ւիղս պատուիրանաց քոց, զի ընդ նոսա հաճե-
36 ցայ: Խոնարհեցո զսիրտ իմ 'ի վկայութիւնս քո,
37 եւ մի յագահութիւն: Դարձո զաչս իմ զի մի
տեսից զնանրութիւն, 'ի ճանապարհս քո կեցո
38 զիս: Հաստատեա ծառայի քում զբան քո յեր-
39 կիւղ քո: Հան յինէն զնախատինս զոր ես կար-
40 ծեցի, զի դատաստանք քո քաղցր են: Ահա
ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդարու-
41 թեան քում կեցո զիս: Եկեսցէ 'ի վերայ իմ ո-
ղորմութիւն քո, Տէր, եւ փրկութիւն քո ըստ
42 բանի քում: Տաց պատասխանի ոյք նախատեն
43 զիս բանիւք, զի ես 'ի բանս քո յուսացայ: Մի
'ի բացէ առներ 'ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմար-
տութեան մինչեւ յոյժ, զի յիրաւունս քո յու-
44 սացայ: Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ,
45 յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Գնայի
ես յանդորրու, զի զպատուիրանս քո խնդրեցի:
46 Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց,
47 եւ ոչ ամաչէի: Խորհէի 'ի պատուիրանս քո զոր
48 սիրեցի: Ամբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս
քո զոր սիրեցի, եւ խորհէի յարդարութեան
49 քում: Յիշեա զբան ծառայի քոյ, յոր եւ յու-
50 սացուցեր զիս: Սա մխիթարեաց զիս 'ի խոնար-
51 հութեան իմում, զի բան քո կեցոյց զիս: Ամ-
բարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրի-
52 նաց քոց ես ոչ խոտորեցայ: Յիշեցի զիրաւունս
53 քո յաւիտենից, Տէր, եւ մխիթարեցայ: Տըրտ-
մութիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց, եւ ոյք թո-
54 ղին զօրէնս քո: Գովելի են ինձ իրաւունք քո,
55 'ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ: Յիշեցի 'ի
գիշերի զանուն քո, Տէր, եւ պահեցի զօրէնս
56 քո: Սա եղեւ ինձ ճանապարհ 'ի կեանս, զի զար-
դարութիւնս քո խնդրեցի:

57 Բաժին իմ ես դու, Տէր, ասացի պահել ինձ
58 զօրէնս քո: Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ

խոհեմ․ ողորմեա ինձ ըստ բանի քում։ Խորհե- 59
ցայ ՚ի ճանապարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ
՚ի վկայութիւնս քո։ Պատրաստեցայ և ոչ խռո- 60
վեցայ, զի պահեցից զպատուիրանս քո։ Ցանցք 61
մեղաւորաց պատեցան զինև, այլ զօրէնս քո ես ոչ
մոռացայ։ Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լի- 62
նել առ քեզ, վասն իրաւանց և արդարութեան
քո։ Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, 63
որոց պահէին զպատուիրանս քո։ Ողորմու- 64
թեամբ Տեառն լի եղև երկիր, զարդարութիւնս
քո ուսո ինձ։ Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծա- 65
ռայի քում, Տէր, ըստ բանի քում։ Քաղցրու- 66
թիւն զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի ՚ի
պատուիրանս քո ես հաւատացի։ Մինչ չև խո- 67
նարհեալ էի ես մեղայ, վասն այսորիկ զբանս
քո պահեցի յայժմ։ Քաղցր ես դու, Տէր, և 68
քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ զարդարութիւնս
քո։ Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբար- 69
տաւանից, այլ ես բոլորով սրտիւ խնդրեցի
զպատուիրանս քո։ Մածաւ որպէս կաթն սիրտք 70
նոցա, այլ ես զօրէնս քո խոկեցայ։ Բարի է ինձ՝ 71
զի խոնարհ արարեր զիս, որպէս ուսայց զար-
դարութիւնս քո։ Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ 72
քոյ, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ։ Ձեռք 73
քո արարին և ստեղծին զիս, իմաստուն արա
զիս՝ և ուսայց զպատուիրանս քո։ Երկիւղածք 74
քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես ՚ի բանս
քո յուսացայ։ Ծանեայ, Տէր, զի արդարու- 75
թեամբ են դատաստանք քո․ յիրաւի խոնար-
հեցուցեր զիս։ Եղիցի ողորմութիւն քո ՚ի մխի- 76
թարել զիս, ըստ բանի քում ծառայի քո։ Ե- 77
կեսցեն յիս գթութիւնք քո և կեցից, զի օրէնք
քո խոկք իմ էին։ Ամաչեսցեն ամբարտաւանք 78
որ ՚ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս, այլ ես
հայեցայց ՚ի պատուիրանս քո։ Խրատեսցեն զիս 79
երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս
քո։ Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութեան 80
քում, զի մի ամաչեցից։ Կարօտեցաւ անձն իմ 81
՚ի փրկութիւնս քո, զի ես ՚ի բանս քո յուսա-
ցայ։ Սպառեցին աչք իմ բանի քում, ասացի՝ Երբ 82
մխիթարեսցես զիս։ Եղէ ես որպէս տիկ ՚ի սառ- 83
նի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։
Քանի՞ իցեն աւուրք ծառայի քո, երբ առնա- 84
ցես ինձ իրաւունս ՚ի հալածչաց իմոց։ Պատմե- 85
ցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս, այլ ոչ որպէս
զօրէնս քո։ Ամենայն պատուիրանք քո ճշմա- 86
րիտ են, ՚ի նախանձ հալածեցին զիս, օգնեա ինձ։
Փոքր մի ես և կորուսանէին զիս յերկրի, այլ 87
ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։ Ըստ ողորմու- 88
թեան քում կեցո զիս, և պահեցից զվկայու-
թիւնս բերանոյ քո։ Յաւիտեան, Տէր, բան քո 89
կայ յերկինս, ազգէ մինչև յազգ է ճշմարտու- 90
թիւն քո։ Հաստատեցեր զերկիր, և կայ։ Հրա- 91
մանի քում մնայ տիւ, զի ամենայն ծառայք քո

92 են։ Եթէ ոչ օրէնք քո խոկք իմ էին, կանխաւ
ևս արդեօք կորուսեալ էի ՚ի խոնարհութեան
93 իմում։ Յաւիտեան ոչ մոռացայ զարդարութիւնս
94 քո, զի նոքօք կեցուցեր զիս։ Քո եմ ես և կե-
95 ցո զիս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։ Ինձ
սպասեցին մեղաւորք ՚ի կորուսանել, զի զվկա-
96 յութիւնս քո ես ՚ի միտ առի։ Յամենայն կա-
տարածի տեսի զվախճան, յոյժ անդորր են
97 ինձ պատուիրանք քո։ Որպէս սիրեցի զօրէնս
98 քո, զորհանապազ խոկք իմ էին։ Քան զթշնամիս
իմ իմաստուն արարեր զիս ՚ի պատուիրանս քո,
99 զի յաւիտեան իմ էին։ Քան զամենայն ուսու-
ցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո
100 խոկք իմ էին։ Քան զծերս իմաստուն եղէ, զի
101 զպատուիրանս քո քննեցի։ Յամենայն ճանա-
պարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի
102 պահեցից զբանս քո։ Յիրաւանց քոց ես ոչ
խոտորեցայ, զի դու օրէնսդիր արարեր զիս։
103 Որպէս զի քաղցր են ՚ի քիմս իմ բանք քո՝ քան
104 զմեղր բերանոյ իմոյ։ Ի պատուիրանաց քոց ի-
մացեալ՝ ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց,
105 զի դու օրէնսդիր արարեր զիս։ Ճրագ է բան
106 քո ոտից իմոց, և լոյս շաւղաց իմոց։ Եր-
դուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զամենայն
107 իրաւունս արդարութեան քո։ Խոնարհ եղէ
մինչև յոյժ, Տէր, կեցո զիս ըստ բանի քում։
108 Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա, Տէր, և զի-
109 րաւունս քո ուսո ինձ։ Անձն իմ ՚ի ձեռս քո
յամենայն ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։
110 Եդին ինձ մեղաւորք որոգայթ, ՚ի պատուիրա-
111 նաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։ Ժառանգեցի զվկա-
յութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծութիւն է սրտի
112 իմոյ։ Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ առնել զարդա-
րութիւնս քո յաւիտեան, վասն հատուցման։
113 Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի։ Օգ-
114 նական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ՚ի բանս քո
115 յուսացայ։ Ի բաց եղերուք յինէն, չարք, և
116 քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։ Օգ-
նեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո զիս, և մի
117 յամօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ։ Օգնեա ինձ
և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
118 յամենայն ժամ։ Անարգեցեր զամենեսեան որ
ապստամբ եղեն յարդարութեանց քոց, զի անի-
119 րաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։ Յանցա-
ւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի,
120 վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։ Բևե-
ռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի ՚ի դատաս-
տանաց քոց երկեայց յոյժ։

121 Արարի իրաւունս և արդարութիւն, մի
122 մատներ զիս ՚ի ձեռս նեղչաց իմոց։ Ընկալ զծա-
ռայս քո ՚ի բարի, զի մի ամբարտաւանք զզուե-
123 ցեն զիս։ Սպառեցին աչք իմ փրկութեան քում,
124 Տէր, և բանից արդարութեան քո։ Արա ընդ

ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում , զարդա-
րութիւնս քո ուսո ինձ ։ Ծառայ քո եմ ես , 125
իմաստուն արա զիս , և ծանեայց զվկայութիւնս
քո ։ Ժամ է պաշտել զՏէր , խափանեցին զօրէնս 126
քո ։ Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո , 127
քան զամենայն ոսկի և տպազիոն ։ Ամենայն 128
պատուիրանք քո ուղղեցան ինձ , զի ատեցի ես
զճանապարհս չարաց ։ Սքանչելի են վկայու- 129
թիւնք քո , վասն այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն
իմ ։ Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և 130
իմաստուն առնէ զտղայս ։ Զբերան իմ բացի և 131
առի զշունչ , 'ի պատուիրանս քո փափագեաց
անձն իմ ։ Նայեա առ իս և ողորմեա ինձ , ըստ 132
իրաւունս սիրողաց անուան քում ։ Զշաւիղս 133
ոտից իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում , և
մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք ։ Փրկեա զիս 134
'ի զրպարտութենէ մարդկան , և պահեցից ըզ-
պատուիրանս քո ։ Երևեցո զերեսս քո 'ի ծա- 135
ռայս քո , և ուսո ինձ զարդարութիւնս քո ։
Վտակք ջուրց իջին յաչաց իմոց , զի ոչ պա- 136
հեցին զօրէնս քո ։ Արդար ես դու , Տէր , և 137
ուղիղ են դատաստանք քո ։ Պատուիրեցեր զար- 138
դարութիւն վկայութեանց քոց , և ճշմարիտ
են յոյժ ։ Մաշեաց զիս նախանձ քո , զի մոռա- 139
ցան զբանս քո թշնամիք իմ ։ Ընտրեալ են բանք 140
քո յոյժ , և ծառայ քո սիրեաց զնա ։ Մանուկ 141
իմ ես և արհամարհեալ , և զարդարութիւնս
քո ես ոչ մոռացայ ։ Արդարութիւն քո արդա- 142
րութիւն յաւիտենից , և օրէնք քո ճշմարիտ
են ։ Նեղութիւնք և վիշտք գտին զիս , և պա- 143
տուիրանք քո խոկք իմ էին ։ Արդարութեամբ 144
են վկայութիւնք քո յաւիտեան , իմաստուն արա
և կեցո զիս ։ Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ 145
իմով , լուր ինձ , Տէր , զի զարդարութիւնս քո
խնդրեցի ։ Աղաղակեցի առ քեզ և փրկեա զիս , 146
և պահեցից զվկայութիւնս քո ։ Կանխեցի տա- 147
րաժամու՝ աղաղակեցի , և ես 'ի բանս քո յու-
սացայ ։ Կանխեցին աչք իմ առաւօտուց 'ի խո- 148
սել ինձ զբանս քո ։ Զձայն իմում լուր , Տէր , 149
ըստ ողորմութեան քում , Տէր , յիրաւունս քո
կեցո զիս ։ Մերձեցուցին յիս հալածիչք իմ 150
զանօրէնութիւն , զի յօրինաց քոց հեռի եղեն ։
Մերձ ես դու , Տէր , և ամենայն պատուիրանք 151
քո ճշմարիտ են ։ Իսկզբանէ ծանեայ 'ի վկայու- 152
թեանց քոց , զի յաւիտեան հաստատեցեր զնո-
սա ։ Տես զխոնարհութիւն իմ և փրկեա զիս , 153
զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ Դատեա զդա- 154
տաստան իմ և փրկեա զիս , և ըստ բանի քում
կեցո զիս ։ Հեռի է 'ի մեղաւորաց փրկութիւն , 155
զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին ։ Գթութիւնք 156
քո բազում են , Տէր , և ըստ իրաւանց քոց կե-
ցո զիս ։ Բազում են որ հալածեն և նեղեն զիս , 157
'ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ ։ Հայէի 158
յանզգամսն և մաշէի , զի զպատուիրանս քո
159 ոչ պահեցին ։ Տես զի զպատուիրանս քո սիրե-
160 ցի , Տէր , ողորմութեամբ քո կեցո զիս ։ Սկիզբն
բանից քոց ճշմարտութիւն է , յաւիտեան են
161 ամենայն իրաւունք արդարութեան քո ։ Իշ-
խանք հալածեցին զիս 'ի նանիր , և 'ի բանից
162 քոց երկեաւ սիրտ իմ ։ Ցնծացայց ես 'ի բանս
քո , որպէս այն որ գտանէ աւար բազում ։
163 Զմեղս ատեցի և անարգեցի , և զօրէնս քո սի-
164 րեցի ։ Եւթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ ,
165 վասն իրաւանց և արդարութեան քոց ։ Խաղա-
ղութիւն բազում է այնոցիկ որ սիրեն զօրէնս քո ,
166 և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթագղութիւն ։ Սպասեցի
փրկութեան քում , Տէր , և զպատուիրանս քո
167 սիրեցի ։ Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո ,
168 և սիրեաց զնոսա յոյժ ։ Պահեցի զպատուի-
րանս և զվկայութիւնս քո , զի ամենայն ճանա-
169 պարհք իմ առաջի քո են ։ Մերձեսցին խըն-
դրուածք իմ առաջի քո , Տէր , ըստ բանի քում
170 իմաստուն արա զիս ։ Մտցեն աղօթք իմ առաջի
171 քո , Տէր , և բանիւ քով փրկեա զիս ։ Բղխես-
ցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ
172 ուսուցանես ինձ զարդարութիւնս քո ։ Խօսեսցի
լեզու իմ զբանս քո , զի ամենայն պատուիրանք
173 քո արդարութեամբ են ։ Եղիցի ձեռն քո 'ի կե-
ցուցանել զիս , զի զպատուիրանս քո ընտրեցի ։
174 Ցանկացայ փրկութեան քում , Տէր , և օրէնք
175 քո խոկք իմ էին ։ Կեցցէ անձն իմ , օրհնեսցէ
176 զքեզ , և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ ։ Մոլո-
րեցայ ես որպէս ոչխար կորուսեալ , խնդրեա
զծառայս քո , զի զպատուիրանս քո ես ոչ մո-
ռացայ ։

ՃԺԹ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

1 Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի ,
2 և լուաւ ինձ ։ Տէր փրկեաց զանձն իմ 'ի շրթանց
3 նենգաւորաց և 'ի լեզուէ չարէ ։ Զի՞ տացի քեզ
4 կամ զի՞ յաւելցի , լեզու նենգաւոր ։ Որպէս նետք
հզօրի , զի սրեալ են կայծակամբք կաղնեայ ։
5 Վայ է ինձ՝ զի ընդ երկար եղև պանդխտու-
թիւն իմ , բնակեցի ես 'ի վրանս Կեդարու ։ Բա-
6 զում անգամ բնակեաց անձն իմ ընդ այնոսիկ ,
որք ատէին զողջոյն ։ Ես էի խաղաղարար , յոր-
ժամ խօսէի՝ մարտնչէին ընդ իս ։

ՃԻ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

Համբարձի զաչս իմ 'ի լերինս, ուստի եկեսցէ 1
ինձ օգնութիւն ։ Օգնութիւն ինձ 'ի Տեառնէ ե- 2
կեսցէ, որ արար զերկինս եւ զերկիր ։ Մի՛ տար 3
'ի սասանութիւն զոտն քո, եւ մի՛ ննջեսցէ պա-
հապան քո ։ Որպէս ոչ ննջէ եւ ոչ 'ի քուն եր- 4
թայ պահապանն Իսրայէլի ։ Տէր պահեսցէ զքեզ, 5
եւ Տէր ընկալցի աջով ձեռամբ իւրով ։ Արեգակն 6
'ի տուէ քեզ մի՛ մեղիցէ, եւ մի՛ լուսին 'ի գիշերի ։
Տէր պահեսցէ զքեզ յամենայն չարէ, պահեսցէ 7
Տէր զանձն քո ։ Տէր պահեսցէ զմուտ եւ զել 8
քո՝ յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան ։

ՃԻԱ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

Ուրախ եղէ ես ընդ ասելն ցիս, 'ի տուն Տեառ- 1
ն երթիցուք մեք ։ Հաստատեալ կային ոտք մեր առ 2
դրունս քո, Երուսաղէմ ։ Երուսաղէմ շինեալ 3
քաղաք, եւ ընկերութիւն իւր շուրջ զնովաւ ։
Անդ ելին ազգք ազգք Տեառն, վկայութիւնք Իս- 4
րայէլի խոստովան լինել անուան Տեառն ։ Անդ 5
արկեալ են աթոռք դատաստանի, աթոռք ար-
կեալ 'ի տուն Դաւթի ։ Հարցէք զողջոյնն զԵրու- 6
սաղէմի, եւ զշինութեանն՝ ոյք սիրեն զնա ։ Եղիցի 7
խաղաղութիւն 'ի զօրութեան քում, շինութիւն
յաշտարակս յամուրս քո ։ Վասն եղբարց եւ 8
ընկերաց խօսեցայ խաղաղութիւն, վասն
քո եւ վասն տան տեառն Աստուծոյ մերոյ խնդ- 9
րեցաք զբարութիւն 'ի քեզ ։

ՃԻԲ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

Առ քեզ, Տէր, համբարձի զաչս իմ, որ բնա- 1
կեալդ ես 'ի յերկինս ։ Որպէս աչք ծառայից 'ի 2
ձեռս տերանց իւրեանց, որպէս աչք աղախնոյ
'ի ձեռս տիկնոջ իւրոյ ։ Այնպէս են աչք մեր
առ քեզ, առ Աստուած մեր, մինչեւ ողորմես-
ցիս 'ի վերայ մեր ։ Ողորմեա մեզ, Տէր, ողոր- 3
մեա մեզ, զի բազում լցաք արհամարհանօք ։
Իւ առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք՝ որ 4
նախատէին զմեզ, եւ արհամարհանօք ամբար-
տաւանից ։

ՃԻԳ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

1 Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ, ասասցէ Իսրայէլ ,
2 Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ ։ Ընդ յառնել մարդկան 'ի
3 վերայ մեր. կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ ։ Ի
բարկանալ սրտմտութեամբ նոցա 'ի վերայ մեր ,
4 ապա եւ ջուրք ուղխի ընկլուզանէին զմեզ ։ Ընդ
5 ուղխս անցին անձինք մեր, անցին անձինք մեր
6 ընդ ջուրս անդադարս ։ Օրհնեալ է Տէր, որ ոչ
7 ետ զմեզ 'ի յորս ատամանց նոցա ։ Անձինք մեր
ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորոգայթէ որսո-
ղաց ։ Որոգայթք նոցա փշրեցան, եւ մեք ապրե-
8 ցաք ։ Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն, որ
արար զերկինս եւ զերկիր ։

ՃԻԴ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

1 Որ յուսան 'ի Տէր՝ որպէս լեառն Սիոնի, մի՛
2 սասանեսցի յաւիտեան՝ որ բնակեալն է յԵրու-
սաղէմ ։ Լերինք շուրջ են զնովաւ, Տէր շուրջ է
զժողովրդեամբ իւրով, յայսմհետէ մինչեւ յա-
3 ւիտեան ։ Ոչ թողու Տէր զգաւազան մեղաւորաց
'ի վիճակս արդարոց, եւ արդարք մի՛ ձգեսցեն
4 զձեռս իւրեանց յանօրէնութիւն ։ Բարի արա,
Տէր, բարեաց, եւ այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք ։
5 Իսկ զթիւրեալսն 'ի յափշտակութիւն, տանի
զնոսա Տէր ընդ այնոսիկ որք գործեն զանօրէ-
նութիւն ։ Խաղաղութիւն 'ի վերայ Իսրայէլի ։

ՃԻԵ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց ։

1 Ի դարձուցանել Տեառն զգերութիւն Սիոնի ,
2 եղաք մեք մխիթարեալք ։ Յայնժամ լցան բե-
րանք մեր խնդութեամբ, եւ լեզուք մեր ցնծու-
թեամբ ։ Յայնժամ ասասցեն 'ի հեթանոսս, մեծ
3 արար Տէր առնել ընդ նոսա. մեծ արար Տէր
առնել իւր ընդ մեզ, եւ մեք եղաք բերկրեալք ։
4 Դարձո, Տէր, զգերութիւնս մեր որպէս զուխս
5 'ի հարաւոյ ։ Որք վարեն արտասուօք՝ ցնծու-
6 թեամբ հնձեսցեն ։ Երթալով երթային եւ լային,
որք բարձեալ տանէին զսերմանիս իւրեանց ։
Գալով եկեսցեն եւ ցնծասցեն, որք առեալ բե-
րիցեն զորայս իւրեանց ։

ՃԻԶ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

Եթէ ոչ Տէր շինէ զտուն, 'ի նանիր վաստա- 1
կեն շինողք նորա։ Եթէ ոչ Տէր պահէ զքաղաք,
ընդունայն տքնեն պահապանք նորա։ Ի նանիր 2
է ձեզ յառնել կանխաւ. որք արիք՝ մինչ չեւ
էր ննջեցեալ. եւ ուտէք զհաց ցաւոց։ Ի 3
ժամանակի որպէս տացէ քուն սիրելեաց իւրոց.
ժառանգութիւն տեառն որդիք են, որոյ վարձք
իւր են, այն է պտուղ որովայնի իւրոյ։ Որպէս 4
նետք 'ի ձեռս հզօրի, այնպէս են որդիքն թօ-
թափելոց։ Երանի որ էլից զցանկութիւն իւր 5
'ի նոցանէն. մի ամաչեսցեն՝ յորժամ խօսեսցին
թշնամիք նոցա ընդ նոսա առ դրանն։

ՃԻԷ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

Երանի ամենեցուն որք երկնչին 'ի Տեառնէ, 1
եւ գնան 'ի ճանապարհս նորա։ Զվաստակս ձե- 2
ռաց քոց կերիցես, երանի է քեզ, եւ բարի եղի-
ցի։ Կին քո որպէս զայգի վայելուչ յանկիւնս 3
տան քո, որդիք քո որպէս նորատունկ ձիթե-
նեաց շուրջ զսեղանով քով։ Այսպէս օրհնեսցի 4
ամենայն մարդ որ երկնչի 'ի Տեառնէ, օրհնեսցէ 5
զքեզ Տէր 'ի Սիօնէ։ Եւ տեսցես զբարու-
թիւն յԵրուսաղէմ զամենայն աւուրս կենաց
քոց։ Տեսցես զու զորդիս որդւոց քոց, խաղա- 6
ղութիւն 'ի վերայ Իսրայէլի։

ՃԻԸ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

Բազում անգամ մարտեան ընդ իս 'ի մանկու- 1
թենէ իմմէ, ասասցէ Իսրայէլ։ Բազում անգամ 2
մարտեան ընդ իս 'ի մանկութենէ իմմէ, եւ ինձ
ոչ յաղթեցին։ Զթիկամբս իմ հարին մեղաւորք. 3
ընդ երկար արարին զանօրէնութիւնս իւրեանց։
Տէր արդար է, խորտակէ զուլն մեղաւորաց։ 4
Ամաչեսցեն եւ յետս դարձցին ամենեքեան՝ որք 5
ատեան զՍիօն։ Եղիցին նոքա որպէս խոտ տա- 6
նեաց, որ մինչ չեւ 'ի բուսն եկեալ՝ չորասցի։
Ուստի ոչ էլից զբուռն իւր հնձօղն, եւ ոչ ըզ- 7
գիրկս իւր՝ որ զորայն ժողովէր։ Այլ ասասցեն ա- 8
մենեքեան որք անցանէին առ նոքօք. Թէ օրհնու-
թիւն Տեառն ընդ ձեզ, եւ օրհնեցաք զձեզ յա-
նուանէ Տեառն։

ՃԻԹ

1 Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

2 Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր, Տէր, լուր
ձայնի իմում։ Եղիցին ականջք քո լուրք ձայնի ա-
3 ղօթից իմոց։ Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես,
4 Տէր, Տէր, իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի քո. զի 'ի քեն է
քաւութիւն։ Վասն անուան քոյ համբերի, Տէր,
5 համբերէր անձն իմ բանի քում. յուսացաւ անձն
6 իմ 'ի Տէր։ Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ.
7 'ի պահէ առաւօտու յուսասցի Իսրայէլ 'ի Տէր։
Ի Տեառնէ է ողորմութիւն, եւ բազում 'ի նմանէ
8 է փրկութիւն. եւ նա փրկէ զԻսրայէլ յամե-
նայն նեղութեանց նորա։

ՃԼ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

1 Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ զբօսան
աչք իմ։ Ոչ գնացի ես ընդ մեծամեծս, եւ ոչ
2 ընդ այնոսիկ որ սքանչելի էին քան զիս։ Բայց
թէ խոնարհեցայց ես որպէս մանուկ ստաց-
եալ 'ի ստենէ մօր իւրոյ, եւ դարձ նորա ան-
դրէն 'ի նոյն։ Այլ թէ հպարտացայց որպէս
զանձն իմ, այսպէս եղիցի հատուցումն անձին
3 իմոյ. յուսասցի Իսրայէլ 'ի Տէր յայսմհետէ
մինչեւ յաւիտեան։

ՃԼԱ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

1 Յիշեա, Տէր, զԴաւիթ, եւ զամենայն հեզու-
2 թիւն նորա։ Որպէս երդուաւ Տեառն, եւ ուխտ
3 եդ Աստուծոյ Յակոբայ։ Թէ ոչ մտից 'ի յարկս
տան իմոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։
4 Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ ննջ արտեւա-
5 նաց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց. մինչեւ
գտից զտեղի յարկի տեառն Աստուծոյ Յակով-
6 բայ։ Ահա լուաք զնմանէ յԵփրաթա, եւ գտաք
7 զնա 'ի դաշտս մայրեաց։ Մտցուք 'ի յարկս նո-
րա, երկիր պագցուք 'ի տեղւոջ ուր կացեալ են
8 ոտք նորա։ Արի, Տէր, 'ի հանգիստ քո, դու եւ
9 տապանակ կտակի սրբութեան քոյ։ Երիցունք
քո զգեցցին զարդարութիւն, եւ սուրբք քո
10 ցնծալով ցնծասցեն։ Վասն Դաւթի ծառայի
քոյ, մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։
11 Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութեամբ եւ
ոչ ստեաց նմա, 'ի պտղոյ որովայնէ քումմէ
12 նստուցից յաթոռ քո։ Թէ պահեսցեն որդիք քո
զուխտս իմ, եւ զվկայութիւնս իմ զոր ուսուցից
նոցա։ Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւի-

ենից յաթոռ քո։ Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոնի, 13
եւ ընտրեաց բնակել ՚ի նմա. ասէ, այս է հանգիստ 14
իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ՚ի սմա բնակեցայց
զի հաճեցայ ընդ սա։ Զօրս սորա օրհնելով 15
օրհնեցից, եւ զաղքատս սորա լցուցից
հացիւ։ Զքահանայս սորա զգեցուցից զփրկութիւն, 16
եւ սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն։ Անդ ծագեցից 17
զեղջիւր ՚ի Դաւիթ, պատրաստ արարից
ճրագ օծելոյ իմոյ։ Թշնամեաց նորա զգեցուցից 18
զամօթ, այլ ՚ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն
իմ։

ՃԼԲ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

Զի՞ բարի կամ զի՞ վայելուչ, զի բնակեն եղբարք 1
՚ի միասին։ Որպէս իւղ զի իջանէ ՚ի գլուխ 2
եւ ՚ի մօրուսն Ահարոնի, ՚ի մօրուսայն իջանէ ՚ի
գրապանս զգեստու նորա։ Որպէս ցօղ զի ցօղէ 3
՚ի Հերմոնէ, ՚ի վերայ լերին Սիոնի։ Անդ պատրաստեաց
Տէր զօրհնութիւն, եւ զկեանս յաւիտենից։

ՃԼԳ

Օրհնութիւնք Աստիճանաց։

Ահա օրհնեցէք, ամենայն ծառայք Տեառն, 1
զՏէր. ո կայք ՚ի տան Տեառն եւ ՚ի գաւիթս Աստուծոյ
մերոյ։ Ի գիշերի համբարձէք զձեռս 2
ձեր ՚ի սրբութիւն, եւ օրհնեցէք զՏէր։ Օրհնեսցէ 3
զքեզ Տէր ՚ի Սիոնէ, որ արար զերկինս եւ
զերկիր։

ՃԼԴ

Ալէլուիա։

Օրհնեցէք զանուն Տեառն, օրհնեցէք, ծառայք 1
Տեառն, զՏէր. ո կայք ՚ի տան Տեառն, ՚ի գաւիթս 2
տան Աստուծոյ մերոյ։ Օրհնեցէք զՏէր՝ զի բարի 3
է, սաղմոս ասասցէք անուան նորա՝ զի քաղցր
է։ ԶՅակոբ ընտրեաց իւր Տէր, եւ զԻսրայէլ 4
ժառանգութիւն իւր։ Ես ծանեայ՝ զի մեծ է 5
Տէր, եւ Տէր մեծ է քան զամենայն կուռս։ Զամենայն 6
զոր ինչ կամեցաւ՝ եւ արար Տէր յերկինս
եւ յերկրի, ՚ի ծով եւ յամենայն խորս։
Հանէ զամպս ՚ի ծագաց երկրի, զփայլատակունս 7
իւր յանձրեւս արար, եւ հանէ զհողմս ՚ի շտեմարանաց
իւրոց։ Եհար զամենայն անդրանիկս 8
Եգիպտացւոց՝ ՚ի մարդոյ մինչեւ յանասուն։ Առաքեաց 9
զնշանս եւ զարուեստս իւր ՚ի մէջ քո,
Եգիպտոս. ՚ի Փարաւոն եւ յամենայն զօրս իւր։
10 Եհար զազգս բազումս, եւ սպան զթագաւորս
11 հզօրս։ ԶՍեհոնն թագաւոր Ամովրհացւոց, զՈվգ
թագաւոր Բասանու, եւ զամենայն թագաւորութիւնս
12 քանանացւոց։ Ետ զերկիր նոցա ՚ի
ժառանգութիւն, ժառանգութիւն Իսրայէլի ժողովրդեան
13 իւրոյ։ Տէր, անուն քո յաւիտեան,
14 Տէր, յիշատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ։ Դատի
Տէր զժողովուրդս իւր, եւ ՚ի ծառայս իւր մխիթարի։
15 Կուռք հեթանոսաց արծաթ եւ ոսկի
16 են, ձեռագործք են որդւոց մարդկան։ Բերան
17 գոյ՝ եւ ոչ խօսին, աչք են՝ եւ ոչ տեսանեն։ Ականջք
են՝ եւ ոչ լսեն, եւ ոչ գոյ շունչ ՚ի բերանս
18 նոցա։ Նման նոցա եղիցին ոյք արարին զնոսա.
19 եւ ամենեքեան ոյք յուսացեալ են ՚ի նոսա։ Տուն
Իսրայէլի, օրհնեցէք զՏէր, տուն Ահարոնի, օրհնեցէք
20 զՏէր։ Տուն Ղեւեայ, օրհնեսցէ զՏէր, երկիւղածք
21 Տեառն, օրհնեցէք զՏէր։ Օրհնեալ Տէր
՚ի Սիոնէ, որ բնակեալն է յԵրուսաղէմ։

ՃԼԵ

Ալէլուիա։

1 Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է, զի
2 յաւիտեան է ողորմ նորա։ Խոստովան եղերուք
Աստուծոյն աստուծոց, զի յաւիտեան է ողորմ
3 նորա։ Խոստովան եղերուք Տեառն տերանց, զի
4 յաւիտեան է ողորմ նորա։ Արար զսքանչելիս
մեծամեծս միայն, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
5 Զերկինս արար իմաստութեամբ իւրով, զի
6 յաւիտեան է ողորմ նորա։ Հաստատեաց զերկիր
՚ի վերայ ջուրց, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
7 Արար զլուսաւորս մեծամեծս միայն, զի
8 յաւիտեան է ողորմ նորա։ Զարեգակն արար
իշխանական տուընջեան, զի յաւիտեան է ողորմ
9 նորա։ Զլուսին եւ զաստեղս իշխանական գիշերոյ,
10 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եհար զերկիրն
Եգիպտացւոց՝ անդրանկօք իւրովք հանդերձ,
11 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եւ եհան
զԻսրայէլ ՚ի միջոյ նոցա, զի յաւիտեան է ողորմ
12 նորա։ Ի ձեռն բարձր եւ ՚ի բազուկ իւր հզօր,
13 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եհերձ զծովն մեծ
եւ բաժանեաց յերկուս մասունս, զի յաւիտեան
14 է ողորմ նորա։ Եւ անցոյց զԻսրայէլ ընդ մէջ նորա,
15 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Ընկղմեաց
զՓարաւոն եւ զզօրս իւր ՚ի ծով կարմիր, զի յաւիտեան
16 է ողորմ նորա։ Եհան զժողովուրդ իւր
17 յանապատ, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եհար
զազգս մեծամեծս, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
18 Եւ սպան զթագաւորս հզօրս, զի յաւիտեան է
19 ողորմ նորա։ ԶՍեհոնն թագաւոր Ամովրհացւոց,
20 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ ԶՈվգ թագաւոր
Բասանու, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
21 Ետ զերկիր նոցա ՚ի ժառանգութիւն, զի յա-

ւիտեան է ողորմ նորա։ Ժառանգութիւն Իսրայէլի 22
ծառայի իւրոյ, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
Յիշեաց զմեզ Տէր ի խոնարհութեան մերում, 23
զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Եւ փրկեաց 24
զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Որ տայ կերակուր ամե- 25
նայն կենդանեաց, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Խոստովան եղերուք Աստուծոյ երկնից, 26
զի յաւիտեան է ողորմ նորա։

ՃԼԶ

Ի Դաւիթ. ի ձեռն Երեմիայի. ասնչան
յերբայեցւոցն։

Առ գետս բաբելացւոց՝ անդ նստաք եւ լացաք, 1
որպէս յիշեցաք մեք անդ զՍիովն։ Ի մէջ 2
ուռենեաց նորա կախեցաք զկտաղս մեր։ Անդ 3
հարցանէին գերիչք մեր զբանս օրհնութեան,
գերեվարք մեր տանջէին զմեզ եւ ասէին. Օրհնեցէք
մեզ յօրհնութենէն Սիովնի։ Իսկ զիարդ 4
օրհնեսցուք զօրհնութիւնս Տեառն յերկիր օտար։
Եթէ մոռացայց զքեզ, Երուսաղէմ, մոռասցի 5
զիս աջ իմ։ Կցեսցի լեզու իմ ի քիմս իմ՝ 6
թէ ոչ յիշեցից զքեզ, թէ ոչ նախ նուիրեցից
զքեզ, Երուսաղէմ, սկիզբն ուրախութեան իմոյ։
Յիշեա, Տէր, զորդիսն Եդովմայ՝ յաւուրն Երուսաղէմի։ 7
Որք ասէին. քակեցէք քակեցէք, մինչեւ
ի հիմն հատուցէք։ Դուստր բաբելացւոց 8
թշուառական, երանի որ հատոյց զհատուցումն
քո զոր դու մեզ հատուցեր։ Երանի որ կալաւ 9
զմանկունս քո եւ եհար զվիմի։

ՃԼԷ

Սաղմոս ի Դաւիթ։

Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, բոլորով սրտիւ 1
իմով, առաջի հրեշտակաց սաղմոս սացից քեզ։
Զի լուար զբանս բերանոյ իմոյ, երկիր պագից 2
ի տաճար սուրբ քո, եւ խոստովան եղէց անուան
քում վասն ողորմութեան եւ ճշմարտութեան
քոյ։ Մեծ արարեր յամենայնի զանուն
սուրբ քո։ Յորում աւուր կարդացի առ քեզ վաղվաղակի 3
լուր ինձ, եւ բազում արարեր զօրութիւնս
յանձն իմ։ Խոստովան եղիցին առ քեզ 4
ամենայն թագաւորք երկրի, զի լուան զբանս
բերանոյ քոյ, եւ օրհնեսցեն զճանապարհս քո։ 5
Մեծ են փառք Տեառն, բարձր է Տէր՝ զխոնարհս 6
տեսանէ, զբարձունս ի հեռաստանէ ճանաչէ։
Թէ գնացից ես ի մէջ նեղութեանց, կեցուսցես 7
զիս ի բարկութենէ թշնամւոյն։ Ձգեցեր զձեռն
քո եւ փրկեաց զիս աջ քո, եւ Տէր հատուսցէ 8
ընդ իմ։ Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, ընդ
գործս ձեռաց քոց մի անտես առներ։

ՃԼԸ

1 Ի կատարած. սաղմոս ի Դաւիթ։

2 Տէր, փորձեցեր զիս եւ ծանեար զիս, դու
3 ծանեար զնստել իմ եւ զյառնել իմ։ Ի միտ առեր
զխորհուրդս իմ ի հեռաստանէ, զշաւիղս
4 իմ եւ զվիճակս իմ դու քններ. եւ զամենայն
ճանապարհս իմ յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ
5 գոյ նենգութիւն ի լեզուի իմում։ Ահա դու,
Տէր, ծանեար զյետինն իմ եւ զառաջինն իմ, դու
ստեղծեր զիս եւ եդիր զձեռն քո ի վերայ իմ։
6 Սքանչելի եղեւ գիտութիւն քո յինէն, զօրա-
7 ցաւ եւ ոչ հանդարտեմ առնա։ Ո՞ երթայց ես
յոգւոյ քումմէ, կամ յերեսաց քոց ես յո՞ փա-
8 խեայց։ Թէ ելանեմ յերկինս՝ դու անդ ես, թէ
9 իջանեմ ի դժոխս՝ եւ անդր մօտ ես։ Թէ առից
զթեւս իմ ընդ առաւօտս, եւ բնակեցայց յեզերս
10 ծովու, սակայն եւ անդ ձեռն քո առաջնորդեսցէ
11 ինձ, եւ աջ քո ընկալցի զիս։ Ասացի. խաւար
արդեօք ծածկեաց զիս, կամ գիշեր փո-
12 խանակ լուսոյ փափկութեան իմոյ։ Խաւարն՝
ի քէն ոչ խաւարեսցի, եւ գիշերն որպէս տիւ
լուսաւոր եղիցի, եւ խաւար նորա որպէս լոյս
13 նորա։ Դու ստացար զերիկամունս իմ, եւ ըն-
14 կալար զիս յորովայնէ մօր իմոյ։ Խոստովան ե-
ղէց քեզ, Տէր, զի ահեղ եւ սքանչելի ես. սքան-
չելի են գործք քո, եւ անձն իմ ճանաչէ յոյժ։
15 Ոչ թաքեաւ ոսկր իմ ի քէն զոր արարեր ի ծա-
ծուկ, եւ կար զօրութեան իմոյ ընդ ստորինս
16 երկրի։ Զանգործս իմ տեսին աչք քո, եւ ի
գիրս քո ամենեքեան գրեցան։ Ի տուէ մոլորե-
17 ցան, եւ ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նոցա։ Ինձ
յոյժ մեծարոյ եղեն բարեկամք քո, Աստուած,
18 եւ յոյժ զօրացան իշխանք նոցա։ Թուեցից զնո-
սա, եւ քան զաւազ բազմասցին. զարթեայ եւ
19 արդ ընդ քեզ եմ։ Թէ սպանանես զմեղաւորս,
Աստուած, արք արեան ի բաց եղերուք յինէն։
20 Ի հակառակութիւն եւ ի նախանձ, առցեն ի
21 նանիր զքաղաքս քո։ Զատեցիս քո, Տէր, ատեցի,
եւ ի վերայ թշնամեաց քոց մաշեցայ։ Ատելու-
22 թիւն կատարեալ ատեցի զնոսա, եւ եղեն ինձ
23 ի թշնամիս։ Փորձեա զիս, Աստուած, եւ ծա-
նիր զսիրտ իմ. քննեա զիս եւ ծանիր զշաւիղս
24 իմ. եւ տես թէ իցեն անօրէնութիւնք ի ճանա-
պարհս իմ, եւ առաջնորդեա ինձ ի ճանապարհս
քո յաւիտենից։

ՃԼԹ

1 Ի կատարած. սաղմոս ի Դաւիթ։

2 Ապրեցո զիս, Տէր, ի մարդոյ չարէ, յառնէ
3 անիրաւէ փրկեա զիս։ Խորհեցան զանօրէնու-
թիւն ի սիրտս իւրեանց, զօր ամենայն պատ-
4 րաստեցան ի պատերազմ։ Սրեցին զլեզուս իւ-

բեանց որպէս օձին, եւ թոյնք իժից ՚ի ներքոյ
շրթանց նոցա։ Պահեա զիս, Տէր, ՚ի ձեռաց մե- 5
ղաւորի, եւ ՚ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս։ Խոր-
հեցան խափանել զգնացս իմ. թաքուցին ամ- 6
բարտաւանք որոգայթ ինձ։ Լարս ձգեցին որո-
գայթ ոտից իմոց, շուրջ զշաւղօք իմովք եդին
ինձ գայթագղութիւն։ Ասացի, եթէ Աստուած 7
իմ ես դու, ունկն դիր, Տէր, ձայնի աղօթից իմոց։
Տէր, Տէր զօրութիւն փրկութեան իմոյ, հովանի 8
գլխոյ իմոյ յաւուր պատերազմի։ Մի մատներ 9
զիս, Տէր, ՚ի ցանկութենէ մեղաւորաց՝ զոր խոր-
հեցան վասն իմ, մի՛ ընդ վայր հարկաներ զիս։
Զի մի երբեք բարձրասցին, եւ խորհուրդք նո-
ցա մի կատարեսցին. վախճան կատարածի նոցա 10
վաստակ շրթանց իւրեանց ծածկեսցէ զնոսա։
Արկցես ՚ի վերայ նոցա կայծակունս հրոյ, եւ 11
կործանեսցես զնոսա. ՚ի տառապանաց մի կա-
ցուցեն կեալ։ Մարդոյ լեզուանւոյ մի յաջո- 12
ղեսցի ՚ի վերայ երկրի. զայր մեղաւոր չարիք իւր
որսասցեն ՚ի կորուստ։ Ծանեայ զի առնես, Տէր, 13
դատաստան աղքատի, եւ իրաւունս տնանկի։
Արդարք գոհասցին զանուանէ քումմէ, բնա- 14
կեսցեն ուղիղք առաջի երեսաց քոց։

ՃԽ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ։

Տէր, կարդացի առ քեզ եւ լուր ինձ, նայեա 1
՚ի ձայն աղօթից իմոց ՚ի կարդալ իմում առ քեզ։
Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խունկ առաջի 2
քո, Տէր, համբարձումն ձեռաց իմոց պատարագ
երեկոյի։ Դիր, Տէր, պահապան բերանոյ իմոյ, 3
եւ դուռն ամուր շրթանց իմոց, զի մի խոտո- 4
րեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութեան, պատճա-
ռել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս որ գործեն
զանօրէնութիւն. ոչ եղէց կցորդ ընտրելեաց նո-
ցա։ Խրատեսցէ զիս արդարն ողորմութեամբ՝ 5
ակն յանդիման արասցէ զիս, իւղ մեղաւորի մի
օծցէ զգլուխ իմ, եւ աղօթք իմ ընդ կամաց նո- 6
րա։ Ընկլան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա.
լուիցեն զբանս իմ՝ զի քաղցրացան են։ Որպէս 7
թանձրութիւն հողոյ զի պատառեալ է ՚ի վերայ եր-
կրի՝ ցրուեցան ոսկերք նոցա մերձ ՚ի դժոխս։ 8
Առ քեզ, Տէր, Տէր, են աչք իմ, ՚ի քեզ յուսա-
ցայ, մի հաներ զհոգի յինէն։ Պահեա զիս յո- 9
րոգայթէ որ թագուցան ինձ, ՚ի գայթագղու-
թենէ՝ այք գործեն զանօրէնութիւն։ Անկցին ՚ի
ցանցս նոցա մեղաւորք, միայն եմ ես մինչեւ ան-
ցից։

ՃԽԱ

1 Իմաստութիւն ՚ի Դաւիթ. աղօթք, ՚ի ժամանակի
զի էր նա յայրի անդ։

2 Ձայնիւ իմով առ Տէր կարդացի, ձայնիւ
3 իմով զՏէր աղաչեցի։ Հեղեցից առաջի Տեառն
զաղօթս իմ, եւ զնեղութիւնս իմ առաջի նորա
4 պատմեցից։ Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու,
Տէր, ծանեար զշաւիղս իմ, ՚ի ճանապարհ յոր
5 եւ գնայի՝ թագուցին ինձ որոգայթ։ Հայէի
յաջմէ եւ տեսանէի, եւ ոչ ոք էր որ ճանաչէր
զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, եւ ոչ ոք էր
6 որ խնդրէր զանձն իմ։ Աղաղակեցի առ քեզ,
Տէր, եւ ասացի, դու ես յոյս եւ բաժին իմ
7 յերկիր կենդանեաց։ Նայեա, Տէր, յաղօթս իմ,
զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո զիս ՚ի հա-
8 լածչաց իմոց, զի հզօր եղեն քան զիս։ Տէր,
հան ՚ի բանտէ զանձն իմ, գոհանալ զանուանէ
քումմէ։ Ինձ սպասեն արդարք քո մինչեւ հա-
տուցես ինձ։

ՃԽԲ

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ, ՚ի ժամանակի զի հալածէր
զնա Աբիսողոմ որդի նորա։

1 Տէր, լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուա-
ծոց իմոց ճշմարտութեամբ քով։ Լուր ինձ
2 արդարութեամբ քով, եւ մի մտաներ ատեան ընդ
ծառայի քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ա-
3 մենայն մարդ։ Հալածեաց թշնամին զանձն իմ,
4 խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. եւ նստոյց
զիս ՚ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից։
Ձանձրացաւ յիս հոգի իմ, եւ սիրտ իմ խռովե-
5 ցաւ յիս։ Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհե-
ցայ յամենայն ՚ի գործս քո. յարարածս ձեռաց
6 քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս
իմ։ Անձն իմ որպէս զերկիր ծարաւի է առ քեզ.
7 վաղվաղակի լուր ինձ, Տէր, զի նուաղեաց յինէն
հոգի իմ։ Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն,
8 նմանեցայց այնոցիկ որ իջանեն ՚ի գուբ։ Լսելի
արա ինձ առաւօտուց զողորմութիւնս քո, զի
ես ՚ի քեզ, Տէր, յուսացայ։ Ցոյց ինձ ճանա-
պարհ յոր գնացից, զի առ քեզ, Տէր, համբար-
9 ձի զանձն իմ։ Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց,
Տէր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։ Ուսո ինձ
առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։
10 Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ու-
ղիղ։ Վասն անուան քո, Տէր, կեցուսցես զիս
11 արդարութեամբ քով, հանցես ՚ի նեղութենէ
զանձն իմ։ Ողորմութեամբ քով սատակեսցես
12 զթշնամիս իմ։ կորուսցես զամենայն նեղիչս ան-
ձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

ՃԽԳ

Ի Դաւիթ ․ առ Գողիաթ ․

Օրհնեալ տէր Աստուած իմ, որ ուսոյց զձեռս 1
իմ 'ի պատերազմ, եւ զմատունս իմ 'ի ճակատամարտ։
Ողորմութիւն իմ եւ ապաւէն իմ, ապաւինական 2
իմ եւ փրկիչ իմ․ ապաւէն իմ, եւ ես
յուսամ 'ի նա։ Որ հնազանդ առնէ զժողովուրդս
ընդ ինեւ։ Տէր, ո՞ է մարդ զի յայտնեցար նմա, 3
կամ որդի մարդոյ՝ թէ համարիս ինչ զնա։ Մարդ 4
նմանութեան ունայնութեան, եւ աւուրք նորա որպէս
հովանի անցին։ Տէր, խոնարհեցո զերկինս 5
եւ էջ, մերձեա 'ի լերինս՝ եւ ծխեսցին։ Փայլատակեա 6
զփայլատակունս քո եւ խռովեա զնոսա,
առաքեա զնետս քո եւ ցրուեա զնոսա։ Առաքեա 7
զձեռն քո 'ի բարձանց եւ փրկեա զիս 'ի
ջրոց բազմաց, եւ 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց։
Որոց բերանք խօսեցան ունայնութիւն, 8
եւ աջ նոցա աջ է մեղաց։ Աստուած, յօրհնութիւն 9
նոր օրհնեցից զքեզ, սաղմոսարանաւ տասնաղեան
սաղմոս ասացից քեզ։ Ո տայ զփրկութիւն 10
թագաւորաց մերոց, որ փրկելոցն իսկ
զԴաւիթ ծառայ իւր։ Ի սրոյ չարէ փրկեա զիս
եւ ապրեցո զիս, եւ 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց։ 11
Որոց բերանք խօսեցան ունայնութիւն,
եւ աջ նոցա աջ է մեղաց։ Որոց ուստերք իւրեանց 12
որպէս նորատունկ, հաստատեալ են 'ի
մանկութենէ իւրեանց․ դստերք նոցա զարդարեալ
եւ պաճուճեալ 'ի նմանութիւն տաճարի։
Շտեմարանք նոցա լի են եւ բղխեն 'ի միմեանս, 13
խաշինք նոցա բազմածինք են եւ բազմանան 'ի
գնացս իւրեանց, եւ անդեայք նոցա պարարտք 14
են։ Ոչ գոյ խրամատութիւն ցանկոյ նոցա, եւ
ոչ աղաղակ 'ի հրապարակս նոցա։ Երանեցին 15
ժողովրդեան՝ որոց այս այսպէս է․ նա՛ երանի
ժողովրդեան՝ որոյ տէր Աստուած է նոցա։

ՃԽԴ

Օրհնութիւն 'ի Դաւիթ ․

ալփ Բարձր առնեմ զքեզ, Աստուած իմ եւ թագաւոր 1
իմ, եւ օրհնեմ զանուն քո յաւիտեան եւ
բէթ յաւիտեանս յաւիտենից։ Զօր հանապազ օրհնեցից 2
զքեզ, եւ գովեցից զանուն քո յաւիտեան
գամլ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Մեծ է Տէր եւ օրհնեալ 3
է յոյժ, եւ մեծութեան նորա ոչ գոյ չափ։
դալթ Ազգք եւ ազգք գովեսցեն զգործս քո, եւ զզօրութիւնս 4
հէ քո պատմեսցեն։ Զմեծվայելչութիւն փառաց 5
սրբութեան քոյ խօսեսցին, եւ զսքանչելիս
վաւ քո պատմեսցեն։ Զզօրութիւն ահի քոյ ասասցեն, 6
զէ եւ զմեծութիւնս քո պատմեսցեն։ Զյիշատակ 7
բազում քաղցրութեան քո բղխեսցեն, եւ
8 արդարութեամբ քով ցնծասցեն։ Գթած ողորմած խեթ
է Տէր, երկայնամիտ եւ բազումողորմ։
9 Քաղցր է Տէր առ ամենեսեան, եւ գթութիւն թեթ
10 նորա 'ի վերայ ամենայն արարածոց իւրոց։ Խոստովան յոդ
եղիցին առ քեզ, Տէր, ամենայն գործք
11 քո, եւ սուրբք քո օրհնեսցեն զքեզ։ Զփառս քափ
արքայութեան քոյ ասասցեն, եւ զզօրութիւնս
12 քո պատմեսցեն։ Ճանաչել որդւոց մարդկան լամդ
զզօրութիւնս քո, եւ զփառս մեծվայելչութեան
13 արքայութեան քոյ։ Արքայութիւն քոյ արքայութիւն մէմ
ամենայն յաւիտենից, եւ տէրութիւն
քոյ ազգէ մինչեւ յազգ։ Հաւատարիմ է Տէր նուն
յամենայն 'ի բանս իւր, եւ արդար է յամենայն
14 'ի գործս իւր։ Հաստատէ Տէր զամենայն գայթագղեալս, սամեխ
եւ կանգնէ զամենայն գլորեալս։
15 Աչք ամենեցուն 'ի քեզ յուսան, եւ դու տաս
կերակուր նոցա 'ի ժամու։ Տաս դու նոցա եւ եյ
16 կերակրես, բանաս զձեռն քո, եւ լցուցանես փէ
17 զամենեսեան քաղցրութեամբ կամօք քովք։ Արդար ծադէ
է Տէր յամենայն ճանապարհս իւր, եւ
18 սուրբ է յամենայն 'ի գործս իւր։ Մերձ է Տէր կոփ
առ ամենեսեան որ կարդան առ նա, առ ամենեսեան
որ կարդան առ նա ճշմարտութեամբ։
19 Զկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ Տէր, աղօթից րէշ
20 նոցա լսէ եւ կեցուցանէ զնոսա։ Պահէ Տէր զամենեսեան շին
որք սիրեն զնա, եւ զամենայն մեղաւորս
21 սատակէ Տէր։ Զօրհնութիւնս Տեառն խօսեսցի թաւ
բերան իմ․ օրհնեսցէ ամենայն կենդանի
զանուն սուրբ նորա յաւիտեան, եւ յաւիտեանս
յաւիտենից։

ՃԽԵ

1 Ալէլուիա․ Անգեայ եւ Զաքարեայ․

2 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր․ օրհնեցից զՏէր 'ի
կեանս իմ, սաղմոս ասացից Աստուծոյ իմոյ մինչեւ
3 եմ ես։ Մի յուսայք յիշխանս՝ յորդիս մարդկան,
4 զի ոչ գոյ փրկութիւն 'ի նոսա։ Ելցէ հոգի
'ի նոցանէ՝ եւ դարձցին անդրէն 'ի հող, եւ յայնմ
5 աւուր կորիցեն ամենայն խորհուրդք նոցա։ Երանի
ում տէր Աստուած Յակոբայ օգնական է
6 նմա, եւ յոյս նորա 'ի տէր Աստուած է։ Որ արար
զերկինս եւ զերկիր, զծով եւ զամենայն որ
7 է 'ի նոսա։ Ո պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան,
եւ առնէ իրաւունս զրկելոց։ Տայ հաց
8 քաղցելոց, եւ արձակէ զկապեալս Տէր։ Տէր բանայ
զաչս կուրաց, եւ կանգնէ զգլորեալս Տէր։
9 Տէր սիրէ զարդարս․ Տէր պահէ զպանդուխտս․
զորբս եւ զայրիս ընդունի Տէր, եւ զճանապարհս
10 ամբարշտաց կորուսանէ։ Թագաւորեսցէ
Տէր յաւիտեան, Աստուած քո, Սիոն, յազգէ
մինչեւ յազգ։

ՃԽԶ

Ալէլուիա. Անգեայ և Զաքարեայ.

Օրհնեցէք զՏէր՝ զի բարի են սաղմոսք. Աս- 1
տուծոյ մերում քաղցր եղիցի օրհնութիւն: Շի- 2
նէ զԵրուսաղէմ Տէր, և զցրուեալսն Իսրայէլի
ժողովէ: Բժշկէ զբեկեալ սրտիւ, և պատէ զա- 3
մենայն վէրս նոցա: Ո թուէ զբազմութիւն աս- 4
տեղաց, և զամենեսեան զնոսա յանուանէ կոչէ:
Մեծ է Տէր մեր և մեծ է զօրութիւն նորա, և ի- 5
մաստութեան նորա ոչ գոյ թիւ: Ընդունի զհեզս 6
Տէր, և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև
յերկիր: Օրհնեցէք զՏէր խոստովանութեամբ, 7
սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ: Զգեցուց 8
զերկինս ամպովք, պատրաստէ սորա զանձրև-
ւս յերկիր: Բուսուցանէ զխոտ 'ի լերինս, զդալար
'ի ծառայութիւն մարդկան: Այն որ տայ անաս- 9
նոց զկերակուր իւրեանց, ձագուց ագռաւուց՝
որ կարդան առ նա: Ոչ թէ ընդ զօրութիւն 10
ձիոյ կամեսցի Տէր, և ոչ ընդ սրունս առն բա-
կոյի հաճեսցի: Այլ հաճեսցի Տէր ընդ երկիւ- 11
ղածս իւր, և ընդ այնոսիկ որ յուսան յողոր-
մութիւն նորա:

ՃԽԷ

Ալէլուիա. Անգեայ և Զաքարեայ.

Գովեա Երուսաղէմ զՏէր, և օրհնեա զԱս- 12
տուած քո, Սիոն: Զի զօրացոյց զնիգս դրանց 13
քոց, և օրհնեաց զորդիս քո 'ի քեզ: Ո եդ ըղ- 14
սահմանս քո 'ի խաղաղութիւն, պարարտու-
թեամբ ցորենոյ լցոյց զքեզ: Առաքէ զբան իւր 15
յերկիր, վաղվաղ ընթասցին պատգամք նորա:
Դնէ զձիւն որպէս զասր, և զմէգ որպէս փոշի 16
ցանեաց: Արկանէ զսառն որպէս պատառս, ա- 17
ռաջի ցրտոյ նորա ո՞ կարէ կալ: Առաքէ զբան 18
իւր և հալէ զնոսա, շնչեսցէ հողմ և գնաս-
ցեն ջուրք: Պատմէ զբան իւր Յակովբայ, զար- 19
դարութիւն և զիրաւունս Իսրայէլի: Ոչ այս- 20
պէս արար ամենայն ազգաց Տէր, և զդատաս-
տանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա:

ՃԽԸ

Ալէլուիա. Անգեայ և Զաքարեայ.

Օրհնեցէք զՏէր յերկնից, օրհնեցէք զնա 'ի 1
բարձունս: Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք 2
նորա, օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նո-
րա: Օրհնեցէք զնա արեգակն և լուսին, օրհ- 3
նեցէք զնա ամենայն աստեղք և լոյս: Օրհնե- 4
ցէք զնա երկինք երկնից, ջուրք՝ որ 'ի վերոյ քան
5 զերկնիւ՝ օրհնեսցեն զանուն Տեառն: Զի նա ա-
սաց՝ և եղեն, հրամայեաց՝ և հաստատեցան:
6 Կարգեաց զնոսա յաւիտեան յաւիտենից, սահ-
7 ման եդ և ոչ անցանէն: Օրհնեցէք զՏէր յեր-
8 կրէ վիշապք, և ամենայն խորք: Հուր և կար-
կուտ, ձիւն և սառն, հողմ և մրրիկ որ առնէք
9 զբան նորա: Լերինք և ամենայն բլուրք, ծառք
10 պտղաբերք և ամենայն մայրք: Գազանք և ա-
մենայն անասունք, սողունք և ամենայն թռ-
11 չունք թեւաւորք: Թագաւորք երկրի և զօրք
իւրեանց, իշխանք և ամենայն դատաւորք եր-
12 կրի: Երիտասարդք և կուսանք, ծերք և տը-
ղայք օրհնեսցեն զանուն Տեառն: Բարձրացեալ է
13 անուն նորա միայն, խոստովանութիւն նմա յեր-
կինս և յերկրի: Բարձր առնէ Տէր զեղջիւր
14 ժողովրդեան իւրոյ, օրհնութիւն յամենայն սըր-
բոց նորա, որդւոցն Իսրայէլի, ժողովուրդ որ
մերձ է առ Տէր:

ՃԽԹ

Ալէլուիա.

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, օրհնու-
2 թիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց: Ուրախ եղիցի Իս-
րայէլ յարարիչ իւր, որդիք Սիոնի ցնծասցեն
3 'ի թագաւորն իւրեանց: Օրհնեսցեն զանուն նո-
րա օրհնութեամբ, սաղմոսիւք և օրհնութեամբ
4 սաղմոս ասասցեն նմա: Հաճի Տէր ընդ ժողո-
վուրդս իւր սուրբ, և բարձր առնէ զհեզս 'ի
5 փրկութեան: Պարծեսցին սուրբք փառօք, և
6 ցնծասցեն 'ի հանգիստս իւրեանց, և բարձր ա-
բասցեն զԱստուած ըմբռնովք իւրեանց: Սուր
7 երկսայրիք են 'ի ձեռս նոցա, առնուլ հատու-
ցումն 'ի հեթանոսաց, յանդիմանութիւն ամե-
8 նայն ժողովրդոց: Կապել զթագաւորս նոցա կա-
պանօք, զզօրաւորս նոցա ձեռնակապաւ երկա-
9 թեաւ: Առնել 'ի նոսա զդատաստանն գրեալ՝
փառք այս են ամենայն սրբոց նորա:

ՃԾ

Ալէլուիա.

1 Օրհնեցէք զԱստուած 'ի սրբութեան նորա,
օրհնեցէք զնա 'ի հաստատութեան 'ի զօրութեան
2 նորա: Օրհնեցէք զնա 'ի զօրութեան նորա, օրհ-
3 նեցէք զնա 'ի բազում մեծութեան նորա: Օրհ-
նեցէք զնա 'ի ձայն օրհնութեան, օրհնեցէք զնա
4 սաղմոսիւք և օրհնութեամբ: Օրհնեցէք զնա
ցնծութեամբ, գովեցէք զնա ուրախութեամբ:
5 Օրհնեցէք զնա 'ի բանս քաղցունս, օրհնեցէք
զնա 'ի բարբառս լսելի: Օրհնեցէք զնա 'ի ձայն
6 գոչութեան. ամենայն հոգիք՝ օրհնեցէք զՏէր

Այս սաղմոս Բերդագիր Դաւթի արտաքոյ Թուոյ :
Ի ժամանակի զի եկ նա նահատակ ընդդէմ
Գողիաթու, առաջի Սաւուղի :

Փոքր էի ես յեղբարս իմ, եւ կրտսեր 'ի տան 1
հօր իմոյ. արածէի զխաշինս հօր իմոյ : Ձեռք իմ 2
արարին սաղմոսարան, եւ մատունք իմ կազմե-
ցին գործի օրհնութեան : Իսկ արդ ո՞ պատմեսցէ 3
զայս Տեառն իմում. ինքն Տէր ամենայնի՛ լուիցէ
4 զամենայն : Նա առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ առ-
բարձ զիս 'ի հօտէ խաշանց հօր իմոյ, եւ օծ զիս
5 յօծութեան իւղոյ իւրոյ : Եղբարք իմ գեղեցիկք եւ
6 մեծամեծք, եւ ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա Տէր : Ե-
լի ես ընդ առաջ այլազգւոյն, եւ նզովեաց զկուռս
7 նոցա : Հանի զսուսերն 'ի նմանէ, եւ հատի ըզ-
գլուխ նորին, եւ բարձի զնախատինս յորդւոցն
Իսրայէլի :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱԿԱՑ

Խորհուրդ փրկչին Քրիստոսի զաշխարհս նախ քան զաշխարհս ստեղծանելոյ, որում յոլով օրինակք կանխաւ գրեալ էին. զի 'ի գալ կատարման խորհրդոյն փրկչականին օրինակքն ճշմարտութեամբն։ Արդ այս նախ օրհնեալն Աբրահամ պատկեր լինել Աստուծոյ Հօր, եւ Իսահակ՝ որդւոյ պատարագելոյն Քրիստոսի 'ի խաչն. նոյնպէս ապա եւ Դաւիթ 'ի դէմս Հօր. եւ որդի նորա Սողոմոն յօրինակ անմահական խաղաղարար թագաւորութեանն Քրիստոսի, եւ անչափ իմաստութեանն, եւ աշխարհակեցոյց խրատու ասենաբանին։ Յայս խորհուրդ առագաւ յԱստուծոյ, օրինակաւ զՍողոմոնէ՝ եւ ճշմարտութեամբ զՔրիստոսէ, թէ նա եղիցի նմա 'ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ յորդի. եւ թէ երկիր պաշտեն նմա ամենայն թագաւորք, եւ ազգք պաշտեսցեն զնա։ Եւ զի Քրիստոսի էր պատճառ խոստումն այս, թէպէտ եւ կարծեաց Սողոմոն յինքն լինել խոստմանս, անկեալ կանայս, եւ ծննդովք նոցա ուրեկ աշխարհի. յանդիմանեցաւ իբրեւ զմարդ, որպէս Եզեկիա ցաւովքն. այլ զի անդէզ էր ընտրեալն Աստուծոյ, պահեցաւ նմա օրինակն գալ Քրիստոսի, եւ մեծատանց աստուածութեամբ իմաստիցն, որով եւ խրատէ զամենայն մարդիկ լուսաւոր բանիւ բան Քրիստոսի ասալուսոյ վարդապետութեանն։ Եւ նախ՝ առաջին Դրուագ առակացս զաղղական հասակ մարդկութեանս յերկիս մանուկս հոգւոյ՝ որովք փոքր մարդս՝ վարժէ գեղեցիկ բանիւ յաստուածայինն. հաւանել Աստուծոյ, կրթել իմաստից, հրահանգել 'ի գամանէ, զգուշանալ ցանկութեանց. եւ բազում ինչ 'ի այն դրուժ զխորհուրդն Քրիստոսի. Յորոց զառաջին հատոր վասն գիտութեան՝ 'ի գլուխս բաժանեցաք. իսկ երկրորդ եւ երրորդ հատուածն առաջին գրոցս. Առակացս ասեմ, վասն խիստ եւ բազմակերպ զիմաց բանին եւ համառօտ եւ այլայլակի ասացն՝ անկարելի թուեցաւ բաժանել 'ի գլուխս։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋՆՈՅ ԲԱՆԻ ԱՌԱԿԱՑՆ

Ա. Զբանական մասն հոգւոյ ազդելով 'ի մեզ՝ յորդորէ զմանկունս 'ի փոյթ աստուածային օրինաց՝ ցանկալի խրատմամբք. որոյ անկեալն աշխարհն՝ երկնչել յԱստուծոյ, եւ ատելութեամբ եւ բարի գործովք պահել զնա զգուշութեամբ։

Բ. Զցանկութիւն 'ի մեզ ազդելով պատուիրէ լսել խրատու ծնողաց, եւ մի կցորդել ագահութեան եւ զրկել աղքատաց կամ աւազակաց չարեաց։

Գ. Գովելով զիմաստութիւն եւ զՔրիստոս ցանկալի առնէ, եւ զչեւակերպ արդարութեան բացերեւ. եւ բաժ բանէ զանմտութիւն անհնազանդից, որոց ասպանդ Աստուած չլսել նոցա յոր նեղութեան աղաղակման մահուան։

Դ. Թէ անկեալ եւ ծածուկ առաքինութեամբք, եւ միմեան ճանիւ ընդ ամենի որ զսուրբ հոգին գիտութեան իմաստութեան. որով ազդէ 'ի չար ճանապարհ. ընդ որ կամակոր անօրէնքն իմանան յաւուր գործոյ. փրկեսցէ 'ի բարերար կենդանի երկրին՝ զոր բաշխեսցէ նոցա։

Ե. Կրկին կենաց խրատմամբք յորդորէ 'ի մարդասիրութիւն՝ պղծումութեամբ, եւ յաստուածսիրութիւն՝ հաւատովք, եւ յանով համբերել 'ի փիլուս, եւ մի հպարտանալ. եւ երկիւղի Աստուծոյ ազդէ յաղ եւ յահեւակ զոյթագութեանց։

Զ. Խրատ տայ պատուել զԱստուած 'ի ծնեան քոյնահեց խրատմամբք աստուածութեամբ, եւ 'ի փորձանսն աղքատութեանց կամ 'ի աղայութեան մի լինել յուսահատ, զի այսու փորձ գտան ընտրեալքն ամենայն։

Է. Երանէ զիմաստունն որ եգիտ զՔրիստոս, որ է Աստուծոյ իմաստութիւն, եւ կեանք կանխաւ զփայտէ. եւ նորա փոյթ կենաց մարմնոյ. եւ փառաց առնէ զիմաստունն՝ նման զալ Աստուծոյ, որ իմաստութեամբն եւ հանճարովն Որդւովն եւ Հոգւովն արար զարարածս։

Ը. Ընդդատացանէ պահել զիմաստութիւն 'ի կեանս եւ 'ի խաղաղութիւն, 'ի գնացս, 'ի նստել եւ 'ի ննջել։

Թ. Զյորդորել զաղքատ եւ ընթանալ զեղբայր. եւ չխնայել զաստուածաբար արժանին՝ որ յորժամ, կամ ընդդէմ Աստուծոյ ամբարտաւանել։

Ժ. Որդեգրէ մանկանց ասել խրատն Աստուծոյ Հօր, օրինակ տալով զինքն. ստանալ ասէ զիմաստութիւն, եւ ընդգրկել 'ի նմանէ եւ պատկել։

ԺԱ. Երկուս որ կենացն խրատմամբ 'ի բազում ճանապարհս ամբարշտութեանց աղտեղութ զմանկունս. եւ խրատել խրատէ յանօրէն զերկրաւոր խաւարային ճանից։

ԺԲ. Աչքիւք ասէ զիրաւն իմաստից, եւ զպահեսցեն զնա՝ եւ նորա զամենայն զգուշութեան՝ կենաց եւ բժշկութեան. վասն որոյ եւ ասելի Աստուծով յաղթել։

ԺԳ· Զգանգատանս ՚ի մեզ ուղղելով զգուշացուցանէ եւ ՚ի հայելոյ եւ ՚ի գործելոյ ընդ բոցս եւ ընդ հերձուածոցս. եւ մի փոխ առնելով փակել ընդ փոխինս· այլ խրով կնոս զովանալ, եւ ուսմամբ եւ գրչիւ չատանալ: ուրախ թէ ոչ՝ Աստուծոյ մատնելով կերկին մաշու ոտքանոյ։

ԺԴ· Խրատէ չլինել փոխափոխատու յերաշխաւորութիւն, եւ թէ լինի՝ փութալ եւ փութացուցանել ՚ի հատուցումն պարտուցն. եւ ՚ի նոյն նշանակէ զգուշանալ հոգւոց եւ ասացւածոց ժողովրդոց։

ԺԵ· Նկարագրէ ՚ի գործառնութիւն զորթացանէ զդլյն. խոկ առ ՚ի միտս՝ զմեղքիւնն առ գործնականն՝ եւ զմեղան առ տեսականն առայ օրինակ. զի ՚ի կերկին աղքատութեանց գերծանիցի։

ԺԶ· Բամբասէ զանխորհրդան նենգութեամբ, այս է զդրդուածոյս. եւ նենգութ չարի գործչն են նոր եւ աշխարհական հարկաց. անխրատ ցեղ, նախ ատեա ցեղոյն, եւ ապա հերձուածողքն որ խառնեցացին զեկեղեցի։

ԺԷ· Յերկնար պատուիրանս զգուշացուցանէ ՚ի ընդթենէ։

ԺԸ· Արգելելով խրատէ զմարդիկ խմստանալ. եւ թէ զեղչպիսի բանս խօսի խմաստութեան նորա վասն իւրեան, եւ զի ընակէ նա ՚ի խորհուրդս սրբոց։

ԺԹ· Զի տարբերան մարմնոյն արար միջեւ փրկութեան մերոյ խմաստութիւնն՝ յառաջ քան զաշխարհն ՚ի հօրէ ծնեալն, որով ամենայնք եղեն։

Ի· Դարձեալ վասն մարդեղութեան Բանին որ լինելոց էր առաջ զմարդիկն. յորում էջ եւ եկաց եւ սխմնայր Հոգին, եւ վասն զենմանն Յիսուսի ՚ի խաչին, եւ կոչման պակասակացն Հրէից եւ անզգամ հեթանոսաց։

ԻԱ· Թէ վիշտք եւ անարգանք հասանէ քարոզողաց բանին Աստուծոյ, եւ զի զգուշանալ պիտոյ է ՚ի հերձուածողաց. եւ վասն չար կնոջ, որ այլայլանէ ՚ի մարմնականս, որ առաքէ ուրանալ ՚ի Քրիստոսէ, որսալով զմտացն ՚ի կորուստ դժոխոց, ասէ զգուշացուցանէ զորդին։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ՈՐԴՒՈՅ ԴԱՒԹԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ՃԱՆԱՉԵԼ զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմա- 2
նալ զբանս հանճարոյ, ընդունել զդարձուածս 3
բանից, 'ի միտ առնուլ զարդարութիւն ճշմա-
րիտ, եւ ուղղել զիրաւունս։ Զի տացէ անմեղաց 4
զհնարագիտութիւն, մանկանց տղայոց զմիտս եւ
զհանճար։ Որոց իբրեւ լուիցէ իմաստունն՝ ի- 5
մաստնագոյն լիցի, իսկ որ հանճարեղն իցէ՝ զա-
ռաջնորդութիւն ստասցի։ 'Ի միտ առցէ զառակս 6
եւ զբանս խորինս, զճառս իմաստնոց եւ զա-
ռակս նոցա։

Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն, հան- 7
ճար բարի ամենեցուն որ առնեն զնա. պաշտօն
բարի առ Աստուած՝ սկիզբն գիտութեան. զի-
մաստութիւն եւ զխրատ՝ ամպարիշտք անգոս-
նեն։ Լուր, որդեակ, խրատու հօր քոյ, եւ մի 8
մերժեր զօրէնս մօր քոյ. զի պսակ շնորհաց ըն- 9
կալցիս 'ի գլուխ քո, եւ մանեակ ոսկի 'ի պարա-
նոցի քում։

Բ Որդեակ, մի խաբեսցեն զքեզ արք ամպա- 10
րիշտք. եւ մի ախորժեսցես՝ եթէ կոչեսցեն զքե- 11
զեւ ասիցեն. եկ ընդ մեզ՝ կցորդ լեր արեան.
Ծածկեսցուք յերկրի զայր արդար 'ի տարապար-
տուց. կլցուք զնա կենդանւոյն իբրեւ զդժոխք. 12
եւ բարձցուք զյիշատակս նորա յերկրէ. եւ զըս- 13
տացուածս նորա զպատուականս ըմբռնեսցուք. լըց-
ցուք զտունս մեր աւարաւ. զվիճակ քո արկ ընդ 14
մեզ, քսակ հասարակաց ստասցուք ամենեքեան,
գանձարան 'ի միասին եղիցի մեր։ Որդեակ, մի 15
երթար ճանապարհ ընդ նոսա, խոտորեա զոտն
քո 'ի շաւղաց նոցա։ Զի ոտք նոցա 'ի չարիս ըն- 16
թանան, եւ երագունք են 'ի հեղուլ զարիւն։
17 Զի ոչ եթէ տարապարտուց ձգեն զործիս թռչը-
18 նոց. զի նոքին իսկ որ սպանութեանն հաղորդ
են՝ գանձեն անձանց իւրեանց զչարիս. կործա-
19 նումն արանց անօրինաց չար է։ Այս ճանա-
պարհք են ամենեցուն որ գործեն զանօրէնս,
զի ամպարշտութեամբն զանձինս իւրեանց սա-
տակեն։

20 Իմաստութիւն յելս ճանապարհաց գովի, եւ Գ
21 'ի հրապարակս համարձակութիւն բերէ, եւ 'ի
գլուխս պարսպաց քարոզի, եւ առ դրունս հզօ-
րաց յածախէ, եւ 'ի դրունս քաղաքաց համար-
22 ձակեալ խօսի։ Ցորքան ժամանակս անմեղք
իցեն զհետ արդարութեան, մի ամաչեսցեն.
իսկ անմիտք ցանկացողք թշնամանաց՝ ամպա-
23 րիշտք ատեցին զիմաստութիւն, եւ դատա-
պարտք եղեն յանդիմանութեանց։ Ահաւասիկ
առաջի առնեմ ձեզ զհոգւոյ իմոյ զպատգամս,
24 ուսուցից զբանս իմ ձեզ։ Քանզի կոչէի՝ եւ ոչ
լսէիք, յերկարէի զբանս իմ՝ եւ ոչ անսայիք.
25 այլ ապախտ առնէիք զխորհուրդս իմ, եւ յան-
26 դիմանութեանց իմոց ոչ անսայիք։ Այսուհե-
տեւ եւ ես ծիծաղեցայց զկորստեամբ ձերով, եւ
ուրախ եղէց՝ յորժամ գայցէ ձեզ նեղութիւն
27 եւ պաշարումն։ Եւ յորժամ հասանիցէ ձեզ
յանկարծակի խռովութիւն, եւ կործանումն 'ի
նմանութիւն մրրկի գայցէ. կամ յորժամ հա-
28 սանիցէ ձեզ սատակումն, իցէ զի կարդայցէք
առ իս՝ եւ ես ոչ լուիցեմ ձեզ։ Խնդրեսցեն զիս
29 չարք՝ եւ ոչ գտանիցեն. զի ատեցին զիմաստու-

թիւն, եւ զերկիւղ Տեառն ոչ խնդրեցին։ Եւ ոչ 30
կամէին անսալ խորհրդոց իմոց, եւ արհամար-
հէին զյանդիմանութիւնս իմ։ Այսուհետեւ 31
կերիցեն զպտուղս ճանապարհաց իւրեանց, եւ
իւրեանց ամպարշտութեամբն յագեսցին։ Փո- 32
խանակ զի զրկէին զտղայս՝ կոտորեսցին, եւ կշ-
տամբութիւն զամպարիշտս սատակեսցէ։ Իսկ 33
որ ինձ լսէ՝ բնակեսցէ յուսով, եւ դադարեսցէ
աներկիւղ յամենայն չարութենէ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Դ Որդեակ, եթէ ընկալեալ զպատգամս պա- 1
տուիրանի իմոյ ծածկեսցես յանձին քում, լուի- 2
ցէ իմաստութեան ունկն քո. եւ տացես
զսիրտ քո 'ի հանճար, եւ ուսուցանիցես զնա որ-
դւոյ քում 'ի խրատ։ Զի եթէ զիմաստութիւն 3
կոչեսցես 'ի քեզ, եւ հանճարոյ տացես զձայն
քո, եւ եթէ խնդրեսցես զնա իբրեւ զարծաթ 4
ընտիր, եւ իբրեւ զգանձս քննեսցես զնա, յայն- 5
ժամ 'ի միտ առցես զերկիւղ Տեառն, եւ զգիտու-
թիւն Աստուծոյ գտցես։ Զի Տէր տայ զիմաս- 6
տութիւն, եւ յերեսաց նորա գիտութիւն եւ
հանճար. եւ գանձէ ուղղոց զփրկութիւն, վե- 7
րակացու լինի գնացից նոցա՝ պահել զճանա- 8
պարհս իրաւանց, եւ զճանապարհս երկիւղա-
ծաց իւրոց ամրացուսցէ։ Յայնժամ 'ի միտ առ- 9
ցես զարդարութիւն եւ զիրաւունս, եւ ուղղե-
ցես զամենայն շաւիղս բարութեան։ Զի եթէ 10
եկեսցէ իմաստութիւն 'ի միտս քո, եւ զհանճար
անձին քում բարի համարեսցիս լինել։ Խոր- 11
հուրդք բարեաց զգուշասցին զքեւ՝ եւ միտք
սուրբք պահեսցեն զքեզ։ Զի ապրեցուսցես 12
զքեզ 'ի ճանապարհէ չարէ, եւ յառնէ որ խօսի-
ցի եւ ոչ ինչ հաւատարիմս։ Ո՜հ որոց թողեալ 13
իցէ զճանապարհս ուղիղս՝ գնալ 'ի ճանապարհս
խաւարինս, որ ուրախ լինիցին ընդ չարիս, եւ 14
խնդասցեն ընդ խոտորումն չարութեան, որոց 15
թիւր իցեն ճանապարհք իւրեանց, եւ կամակոր
շաւիղք նոցա, հեռի առնել զքեզ յուղիղ ճա- 16
նապարհէ, եւ օտարացուցանել յօրինաց խոր-
հրդոց։ Որդեակ իմ, մի հասցեն քեզ խոր-
հուրդք չարք, որոց թողեալ իցէ զուսումն ման- 17
կութեան, եւ մոռացեալ զուխտն աստուածե- 18
ղէն։ Զի եդ մերձ 'ի մահ զտուն իւր, եւ մօտ 'ի
դժոխս ընդ երկրածինս զշաւիղս իւր։ Ամենե- 19
քեան որ գնան ընդ նոսա՝ ոչ դարձցին, այլ եւ
'ի գլխովին եւս եկեսցեն. եւ ոչ ժամանեսցեն 'ի
ճանապարհս ուղիղս, եւ ոչ հասցեն 'ի տարե-
կանս կենդանութեան։ Զի եթէ գնացեալ էր 'ի 20
ճանապարհս բարիս, գտանէին արդեւք զշաւիղս
արդարութեան դիւրինս։ Քաղցրացեալք՝ եղի-
ցին բնակիչք երկրի, անմեղք մնասցեն 'ի նմա։
21 Զի ուղիղք բնակեսցեն յերկրի, եւ անարատք
22 մնասցեն 'ի նմա։ Ճանապարհք ամպարշտաց
կորիցեն յերկրէ, եւ անօրէնք մերժեսցին 'ի նը-
մանէ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Որդեակ, զօրէնս իմ մի մոռանար, եւ զբանս Ե
2 իմ պահեսցէ 'ի սրտի քում. զի ընդերկարու-
թիւն կենաց եւ ամք կենդանութեան եւ խա-
3 ղաղութեան յաւելցին քեզ։ Ողորմութիւն եւ
հաւատք 'ի քէն մի պակասեսցեն։ Արկ զնոսա
ընդ պարանոց քո, եւ գրեա զնոսա յընդարձա-
4 կութեան սրտի քո, եւ գտցես շնորհս։ Եւ խոր-
5 հեսցիս զբարիս առաջի Տեառն եւ մարդկան։ Լեր
յուսացեալ 'ի Տէր յամենայն սրտէ քումմէ, եւ
6 յիմաստութիւն քո մի հպարտանար։ Յամենայն
ճանապարհս քո ծանիր զնա՝ զի ուղիղ արասցէ
զճանապարհս քո, եւ ոտն քո մի գայթագղես-
7 ցի։ Մի լինիր իմաստուն յանձին քում, այլ
երկիր 'ի Տեառնէ եւ խոտորեա յամենայն չարու-
8 թենէ։ Ապա բժշկութիւն եղիցի մարմնոյ քում,
եւ զարմանս ոսկերաց քոց։

9 Պատուեա զՏէր 'ի քոց արդար վաստակոց, եւ Զ
հան նմա պտուղ 'ի քոց արդարութեան արդիւ-
10 նաւոց. զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցո-
րենոյ, եւ գինեաւ հնձանք քո առատասցին եւ բըղ-
11 խեսցեն։ Որդեակ, մի լքանիր 'ի խրատու Տեառն,
12 եւ մի լուծանիր յանդիմանել 'ի նմանէ։ Զի
զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի
զոր ընդունի։

13 Երանեալ է այր որ եգիտ զիմաստութիւն, Է
14 եւ մահկանացու՝ որ ետես զհանճար։ Զի լաւ
է զնա ձեռնարկել՝ քան զգանձս ոսկւոյ
15 եւ արծաթոյ։ Պատուականագոյն է քան զա-
կանս պատուականս, եւ ոչ ինչ է չար որ հա-
կառակ կայցէ նմա։ Ծանօթ է ամենեցուն որ
մերձին 'ի նա, եւ ամենայն ինչ որ պատուական
16 է՝ չարժէ զնա։ Զի երկայնութիւնք եւ ամք կե-
նաց յաջմէ իւրմէ, եւ յահեկէ իւրմէ փառք եւ
մեծութիւն։ 'Ի բերանոյ նորա բղխէ արդարու-
թիւն, զօրէնս եւ զողորմութիւն 'ի լեզուի իւ-
17 րում կրէ։ Ճանապարհք նորա ճանապարհք
բարեաց, եւ ամենայն շաւիղք նորա խաղաղու-
18 թեամբ։ Փայտ կենաց է ամենեցուն որ պատսը-
պարին 'ի նա, եւ որ յենուն 'ի նա իբրեւ 'ի Տէր
19 հաստատութեամբ։ Աստուած իմաստութեամբ
հիմունս արկ երկրի, պատրաստեաց զերկինս
20 խորհրդով. հանճարով իւրով զանդունդս պա-
տառեաց, եւ ամպք հոսեցին զանձրեւ։

Ա. 32. Մեր օր· զտղայս կոտորեցին։

Ը Որդեակ, մի՛ լքանիցիս. պահեա՛ զխոր- 21
հուրդս իմ եւ զիմաստութիւն, զի կեցցէ անձն 22
քո, եւ շնորհք իցեն 'ի վերայ պարանոցի քոյ. եւ
զկնի բժշկութիւն մարմնոյ քում, եւ դարման
ոսկերաց քոց։ Զի գնասցես յուսով խաղաղու- 23
թեամբ յամենայն ճանապարհս քո, եւ ոտն քո
մի՛ գայթագղեսցի։ Զի եթէ նստիցես՝ աներ- 24
կիւղ իցես, եւ եթէ ննջիցես՝ քաղցր քունես-
ցես, եւ ոչ երկիցես 'ի զարհուրանաց 'ի վերայ 25
հասելոց եւ յարշաւանաց ամպարշտաց 'ի վերայ
եկելոց։ Զի Տէր եղիցի 'ի վերայ ամենայն ճա- 26
նապարհաց քոց, եւ հաստատեսցէ զոտն քո՝ զի
մի՛ գայթագղեսցի։

Թ Մի՛ յապաղեր բարի առնել կարօտելոյ՝ յոր- 27
ժամ ձեռնհաս իցես օգնել նմա։ Մի՛ ասիցես 28
թէ երթ եւ եկեսջիր, եւ վաղիւ տաց. զի կա-
րող եւս իցես բարի առնել. քանզի ոչ գիտես
զինչ վաղիւն ծնանիցի քեզ։ Մի՛ նենգեր բարե- 29
կամի քում չարիս՝ որ յեցեալ եւ յուսացեալ
իցէ 'ի քեզ։ Մի՛ թշնամանաւոր լինիր մարդոյ 'ի 30
տարապարտու, զի մի՛ չար ինչ գործիցէ քեզ։
Մի՛ ստանար նախատինս յարանց չարաց, եւ մի՛ 31
նախանձիր ընդ ճանապարհս նոցա։ Քանզի 32
պիղծ է առաջի Տեառն ամենայն անօրէն, եւ ընդ
արդարս ոչ հաղորդի։ Անէծք Տեառն 'ի տունս 33
ամպարշտաց, յարկք արդարոց օրհնին։ Տէր 34
ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս
խոնարհաց։ Զփառս իմաստունք ժառանգես-
ցեն, իսկ ամպարշտք բարձրացուցին զանար-
գանս։

ԳԼՈՒԽ Դ

Ժ Լուարո՛ւք, մանկունք, զխրատ հօր, եւ ան- 1
սացէք ճանաչել զիմաստութիւն. զի պարգեւս 2
բարեաց պարգեւեցից ձեզ։ Զօրէնս իմ մի՛ թո-
ղուք. զի որդի եղեալ եմ եւ ես հնազանդ հօր ի- 3
մոյ, եւ սիրեցեալ յաչս մօր իմոյ. որք ուսուցա- 4
նէին զիս եւ ասէին. Հաստատեսցի բան մեր 'ի
սրտի քում։ Պահեա՛ զպատուիրանս իմ եւ կեցցես.
ստացի՛ր զիմաստութիւն, ստացի՛ր զհանճար՝ եւ 5
մի՛ մոռանար. եւ մի՛ արհամարհեր զպատգամս
բերանոյ իմոյ, եւ մի՛ խոտորիր 'ի բանից շրթանց
իմոց։ Մի՛ թողուր զնա, եւ պատսպարեսցէ ըզ- 6
քեզ. սիրեա՛ զնա՝ եւ պահեսցէ զքեզ։ Սկիզբն 7
զգօնութեան ստացի՛ր զիմաստութիւն, եւ յամե-
նայն ճանապարհս քո ստացի՛ր զհանճար։ Շուրջ 8
փակեա՛ զնովաւ, եւ բարձրացուսցէ զքեզ. մե-
ծարեա՛ զնա՝ զի գրկեսցէ զքեզ։ Զի տացէ 9
գլխոյ քում պսակ շնորհաց. եւ պսակաւ փափ-
կութեան վերակացու լիցի քեզ։

ԺԱ Լո՛ւր, որդեակ, եւ ընկալ զբանս իմ, եւ բազ- 10
մասցին ամք կենաց քոց, եւ յաճախեսցին ճա-
11 նապարհք կենաց քոց։ Զճանապարհս իմաս-
տութեան ուսուցանեմ քեզ, խաղամուտ առնեմ
12 զքեզ ուղիղ շաւղաց։ Զի եթէ գնայցես՝ ոչ խա-
փանեսցին գնացք քո, եւ եթէ ընթանայցես՝
13 ոչ վաստակեսցիս։ Բուռն հար զխրատու իմ-
մէ՛ եւ մի՛ թողուցուս, այլ պահեա՛ զնա անձին
14 քում 'ի կեանս։ Ի ճանապարհս ամպարշտաց
մի՛ երթայցես, եւ մի՛ նախանձիցիս ընդ ճանա-
15 պարհս անօրինաց. եւ 'ի տեղւոջ ուր բնակիցեն՝
16 ընդ այն մի՛ անցանիցես։ Խոտորեա՛ 'ի նոցանէ,
եւ խորշեաց անտի. զի ոչ ննջեն, եթէ ոչ չար
գործիցեն։ Բարձեալ է քուն նոցա՝ եւ ոչ
17 ննջեն. որք ուտեն զկերակուրս ամպարշտու-
թեան, եւ զգինւոյ անօրէնութեան արբենան։
18 Ճանապարհք արդարոց իբրեւ զլոյս ծագեն, ա-
ռաջնորդեն եւ լուսաւորեն, մինչեւ տիւն լու-
19 սաւորեսցէ։ Ճանապարհք ամպարշտաց խա-
ւարինք, եւ ոչ գիտեն զիարդ գայթագղին։

20 Որդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա, եւ ի- ԺԲ
21 մոց բանից մատո զունկն քո. զի մի՛ պակասես-
ցին աղբիւրք քո։ Պահեա՛ զնոսա 'ի սրտի քում.
22 քանզի կեանք են որոց գտանեն զնոսա, եւ ա-
23 մենայն մարմնոյ՝ բժշկութիւն։ Ամենայն պահ-
պանութեամբ պահեա՛ զսիրտ քո, զի 'ի նոցանէ
24 են ելք կենաց։ Ի բաց արա 'ի քէն զբերան կա-
մակոր, եւ զշրթունս անիրաւս մերժեա՛ 'ի քէն։
25 Աչք քո ուղիղ հայեսցին, եւ արտեւանունք քո
26 արդար ակնարկեսցեն։ Զշաւիղս ուղիղս արա-
ցես ոտից քոց, եւ զճանապարհս քո ուղղես-
27 ցես։ Մի՛ խոտորիցիս յաջ եւ մի՛ յահեակ, դար-
ձո զոտն քո 'ի ճանապարհէ չարէ։ Զի զճանա-
պարհս որ յաջմէ են՝ գիտէ Աստուած, թիւր են
ճանապարհք՝ որ 'ի ձախմէ են։ Այլ նիգն ու-
ղիղ արասցէ զշաւիղս քո, եւ զճանապարհս քո
խաղաղութեամբ յառաջեցուսցէ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Որդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա, եւ ի- ԺԳ
2 մոց բանից մատո զունկն քո, զի պահեսցես ըզ-
խորհուրդս բարեաց. զիմաստութիւն շրթանց ի-
մոց պատուիրեմ քեզ։ Մի՛ հայիր ընդ կին չար.
3 զի մեղր կաթէ 'ի շրթանց կնոջ պոռնկի, որ առ
4 ժամանակ մի պարարէ զքիմս քո, բայց յետոյ
դառնագոյն եւս գտանիցես քան զլեղի, եւ սրեալ
5 առաւել քան զսուր երկսայրի։ Վասն զի ոտք
անզգամի իջուցանեն զմերձաւորս նորա մահու
6 հանդերձ 'ի դժոխս, եւ հետք նորա չեն հաստա-
տուն։ Զի 'ի ճանապարհս կենաց ոչ գնան, գեղջ
7 են ճանապարհք նորա՝ եւ ոչ յայտնիք։ Արդ,
որդեակ, լուր ինձ, եւ մի՛ արարեր անարգ ըզ-
8 բանս իմ։ Հեռի արա 'ի նմանէ զճանապարհս
քո, եւ մի՛ մերձենար 'ի դրունս տանց նորա։

Զի մի մատնեսցես օտարաց զկենաս քո, և 9 զվաստակս քո անողորմից։ Զի մի լցցին օ- 10 տարք 'ի զօրութենէ քումմէ, և մի վաստակք քո 'ի տունս այլոց մտանիցեն։ Եւ զղջասցիս 11 յետոյ՝ յորժամ մաշիցին մարմինք մարմնոյ քոյ. և ասիցես, Թէ զիա՞րդ ատեցի զխրատ, և 'ի 12 յանդիմանութեանց խոտորեցաւ սիրտ իմ։ Ոչ 13 լսէի ձայնի խրատատուի իմոյ, և ուսուցչի իմոյ ոչ մատուցանէի զունկն իմ։ Սակաւիկ մնաց եւս 14 և եղեալ էի 'ի մէջ ամենայն չարեաց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ և ժողովրդոց։ Արբ ջուր 'ի քոց ամա- 15 նոյ, և 'ի քոց ջրհորոց աղբերաց։ Բղխեսցեն 16 քեզ ջուրք քո 'ի քումմէ աղբերէ, և 'ի քո հրապարակս գնասցեն ջուրք քո։ Եղիցին քեզ միայ- 17 նոյ լինել, և մի ոք օտար հաղորդեսցէ քեզ։ Աղբիւր ջրոյ քոյ եղիցի քեզ առանձինն, և ու- 18 րախ լինիջիր ընդ կնոջ մանկութեան քոյ։ Եղն 19 սիրոյ և յաւանակ քոյ շնորհաց խօսեսցի ընդ քեզ. և 'ի քո խնամութիւն համարեսցի և ընդ քեզ եղիցի յամենայն ժամ. զի ենթէ զնորա սիրովն զբօսնուս՝ բազմապատիկ եղիցես։ Մի յա- 20 ճախեր առ օտարս, և մի փարիր 'ի գիրկս՝ որ ոչ քո իցեն։ Զի առաջի աչաց Աստուծոյ են 21 ճանապարհք առն, և յամենայն շաւիղս նորա դիտէ։ Անօրէնութիւնք որսան զայր, և 'ի առ- 22 սանս մեղաց իւրոց շաղի իւրաքանչիւր ոք։ Մե- 23 ռանի նա ընդ անխրատս՝ վասն անխրատութեան, և 'ի բազմութենէ կենաց իւրոց զրկեցաւ, և կորեաւ վասն անզգամութեան։

ԳԼՈՒԽ Զ

ԺԴ Որդեակ, եթէ լինիցիս երաշխաւոր բարեկա- 1 մի քում, մատնեսցես զձեռն քո թշնամւոյ։ Զի 2 որոգայթ բուռն են առն շրթունք իւր, և ըմբռնի բանիւ բերանոյ իւրոյ։ Արդ արա, որ- 3 դեակ, զոր ինչ ես պատուիրեմ քեզ՝ և կեցցես. զի անկար 'ի ձեռս չարաց վասն բարեկամի քոյ։ Արդ սթափեա և մի լքանիր, յորդորեա և զբարեկամն զոր առեր յերաշխի։ Մի տար քուն ա- 4 չաց, և մի նինջ արտեւանանց քոց. զի ապրես- 5 ցիս որպէս այծեամն 'ի ցանցից, և իբրեւ զհաւ 'ի ծուղակաց։

ԺԵ Երթ առ մրջիւնն, ով վատ, և նախանձեաց 6 ընդ ճանապարհս նորա, և լեր իմաստնագոյն եւս քան զնա։ Զի նորա ոչ գոյ հողագործու- 7 թիւն և ոչ հարկեցիչ, և ոչ ընդ տերամբք է. և պատրաստէ ամառանի զկերակուր, և բա- 8 զում համբարս գնէ 'ի հունձս։ Կամ երթ առ մեղուն և ուսիր զիա՞րդ գործօն է, և զգործ նորա որպէս պարկեշտութեամբ գործէ. զորոյ զվաստակն թագաւորք և ռամիկք 'ի բժշկութիւն մատուցանեն։ Ցանկալի է ամենեցուն և մեծարոյ. զի թէպէտ և տկար է զօրութեամբ, 9 պատուեալ զիմաստութիւն՝ և յառաջեցաւ։ Մինչեւ յե՞րբ յորդորեալ կաս, ով վատ, կամ 10 երբ 'ի քնոյ զարթիցես։ Փոքր մի ննջիցես, փոքր մի նստիցես, փոքր մի նիրհիցես, փոքր մի հանգուցանիցես զձեռն քո 'ի վերայ լանջաց քոց. 11 ապա այնուհետեւ հասանիցէ 'ի վերայ քո իբրեւ չար ուղեւոր աղքատութիւն, և կարօտութիւն իբրեւ զժիր սուրհանդակ։ Ապա եթէ անդանդաղ լինիցիս, հասանիցէ իբրեւ զաղբիւր ամբարն քո, և կարօտութիւն իբրեւ այր մի չար ճեպնահալած լինիցի։

12 Այր անօրէն և անզգամ գնայ զճանապարհս ԺԶ 13 թիւրս։ Քանզի նոյն ինքն ակնարկէ ակամբ, և նշանակէ ոտամբ, և ուսուցանէ նշանակաւ մա- 14 տամբք։ Սիրտ խոտորեալ նիւթէ զչարիս. յամենայն ժամանակի այնպիսին խռովութիւնս առ- 15 նէ քաղաքի։ Եւ վասն այնորիկ յանկարծակի հասցէ նմա կորուստ իւր, հատումն և մաշումն 16 առանց բժշկութեան։ Զի խնդայ ընդ ամենայն զոր ատեայ Տէր, և խորտակի վասն պղծութեան 17 անձին իւրոյ։ Աչք թշնամանողի, լեզու անի- 18 րաւ, ձեռք որ հեղուն զարիւն արդար, և սիրտ որ նիւթէ զխորհուրդս չարս, և ոտք որ փու- 19 թան գործել զչարիս, առաւելեսցին։ Բորբոքէ զստութիւն վկայ անիրաւ, և արկանէ զգրգռութիւն 'ի մէջ եղբարց։

20 Որդեակ, պահեա զօրէնս հօր քոյ, և մի մեր- ԺԷ 21 ժեր զխրատ մօր քոյ։ Ընկալ զնոսա յանձն և 'ի գլուխ քո հանապազ, և արկ իբրեւ զմանեակ 22 'ի պարանոց քո։ Յորժամ գնասցես՝ ընդ քեզ տարջիր, և ընդ քեզ եղիցի. յորժամ ննջիցես՝ պահեսցէ զքեզ, և յորժամ յառնիցես՝ խօսա- 23 կից իցէ քեզ։ Զի ճրագ է պատուիրան օրէնացն, լոյս և ճանապարհ կենաց՝ յանդիմա- 24 նութիւն և խրատ։ Պահել զքեզ յառնակին կնոջէ, և 'ի չարախօսութենէ օտար լեզուի։ 25 Որդեակ, մի յաղթեսցէ քեզ ցանկութիւն գեղոյ, և մի ըմբռնեսցիս աչօք քովք, և մի յափշ- 26 տակեսցիս արտեւանամբք նորա։ Զի գինք կնոջ պոռնկի՝ որչափ նկանակի միոջ հացի. բայց կին չար՝ զորանց պատուականաց զհոգիս որ- 27 սայ։ Ծրարեսցէ ոք հուր 'ի գոգ՝ և զհանդերձս 28 ոչ այրեսցէ. կամ գնասցէ ոք 'ի վերայ կայծականց 29 հրոյ՝ և զոտս իւր ոչ խարշեսցէ. նոյնպէս և որ մտանէ առ ամուսին առն օտարի՝ առանց պատժի ոչ լիցի. և ոչ արդարասցի ամենայն որ մերձենայ առ 30 նա։ Ոչ ինչ են զարմանք եթէ ըմբռնեսցի ոք 'ի գողութեան. գողանայ՝ զի լցուսցէ զանձն իւր 31 քաղցեալ. ապա եթէ ըմբռնեսցի, եօթնպատիկ տուժեսցի, և զամենայն ինչս իւր տուեալ՝ ապ- 32 րեսցուսցէ զանձն։ Իսկ որ շնայ առ պակասութեան մտաց, կորուստ անձին իւրում առ- 33 նէ. ցաւս և անարգանս կրէ, և նախատինք

նորա մի՛ կորիցէ յաւիտեան։ Լի է նախանձու 34
սրտմտութիւն առն նորա, եւ ոչ խնայեսցէ յա-
ւուր դատաստանի. ոչ փոխանակեսցէ եւ ոչ 35
ընդ միոյ իւիք փրկանաց զթշնամութիւն, եւ ոչ
վճարեսցի բազում կաշառօք։

ԳԼՈՒԽ Է

Որդեակ, պահեա զբանս իմ, եւ զպատուի- 1
րանս իմ ծածկեա յանձին քում։ Որդեակ, պա-
տուեա զՏէր եւ զօրասջիր, եւ բաց 'ի նմանէ յայլ-
ումեքէ մի՛ երկնչիր։ Որդեակ, պահեա զպա- 2
տուիրանս իմ եւ կեցցես, եւ զբանս իմ իբրեւ
զբիբ աչաց։ Ցեա զնոսա ընդ մատունս քո, եւ 3
գրեա յընդարձակութիւն սրտի քո։ Ասա զի- 4
մաստութիւն քոյր քեզ լինել, եւ զհանճար ա-
րա քեզ ծանօթ. զի պահեսցէ զքեզ 'ի կնոջէ 5
օտարէ եւ 'ի չարէ, յորժամ բանիւք զքեզ 'ի
պատրանս արկանիցէ։ Ի պատուհանից տան ի- 6
րոյ 'ի հրապարակս հայեցեալ, զոր տեսանի- 7
ցէ յանմիտ մանկանց, զպակասամիտ յերի-
տասարդաց, որ անցանիցեն ընդ հրապարակս 8
առ անկեամբ գնացից տան նորա, եւ խօսիցի 9
ընդ խաւար երեկոյին, յորժամ դադարեալ 'ի
մթոց գիշերոյն իցեն. եւ կինն ընդ առաջ լինի 10
նմա պատկերօք կերպարանօք, որ յիմարե-
ցուցանէ զմիտս երիտասարդաց՝ սլացեալ եւ
պանծացեալ։ Եւ 'ի տան ոչ դադարեն ոտք նորա. 11
զի ժամանակ մի արտաքոյ յածի, եւ ժամանակ 12
մի 'ի հրապարակս առ ամենայն անկեան դա-
րանակալ լինի։ Առեալ բուռն հարկանէ համբու- 13
րէ զնա, եւ լրբենի երեսօք ասէ ցնա. Ուխտք 14
խաղաղութեան են ինձ, այսօր հատուցանեմ
զուխտս իմ. վասն այսորիկ ելի ընդ առաջ քո. 15
ցանկացեալ երեսաց քոց՝ գտի զքեզ։ Երիզա- 16
պատ սփռեցի զգահոյս իմ, պատապատեցի եգիպ-
տացւովք զարդարեցի. քրքմոյն պատրաստե- 17
ցի զանկողինս իմ, եւ զտուն իմ կինամոմով
խնկեցի։ Եկ եւ վայելեսցուք սիրով մինչեւ յա- 18
ռաւօտն, եկ եւ խաղասցուք ցանկութեամբ. զի 19
ոչ է այր իմ 'ի տան, այլ գնացեալ է ճանապարհ
հեռի. զքսակն արծաթոյ 'ի ձեռին իւրում ա- 20
ռեալ. յետ բազում աւուրց՝ թէ դարձցի դարձցէ
'ի տուն իւր։ — Եւ մոլորեցոյց զնա բազում բա- 21
նիւք, եւ խեղդիւք շրթանց իւրոց վարանեաց
զնա։ Եւ նա գնաց զկնի նորա յիմարեալ՝ իբրեւ 22
զարջառ 'ի սպանդանոց, եւ իբրեւ զշուն 'ի կապանս,
կամ իբրեւ զեղջերու հարեալ նետիւ ընդ լեր- 23
դակողմն. եւ փութայ իբրեւ զհաւ 'ի ծուղակս,
եւ ոչ գիտէ եթէ զհոգւոյն հոլովական տանիցի։
Արդ, որդեակ, լուր ինձ, եւ անսա բանից բե- 24
րանոյ իմոյ։ Մի՛ խոտորեսցի սիրտ քո 'ի ճանա- 25
պարհս նորա, եւ մի՛ մոլորեսցիս 'ի շաւիղս նո-
26 րա։ Զի զբազումս տապաստ արկեալ է նորա
խոցոտեալս, եւ անթիւ են սպանեալք 'ի նմա-
27 նէ։ Ճանապարհք դժոխոց են տուն նորա, որ
իջուցանեն 'ի շտեմարանս մահու։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Վասն այսորիկ դու զիմաստութիւն քարոզեա-
2 ցես, զի հանճար հնազանդ լիցի քեզ։ Քանզի
'ի վերայ լերանց զբարձրագոյն է, եւ 'ի մէջ շա-
3 ւղաց հաստատեալ կայ. եւ առ դրունս հզօրաց աթո-
ռէ, եւ 'ի մուտս երգի։
4 Զձեզ աղաչեմ, ով մարդիկ, եւ յաւելեմ զբար- ԺԸ
5 բառ իմ որդւոց մարդկան։ Իմացարուք, ան-
մեղք, զխորագիտութիւն. եւ անխրատք, դիք
6 'ի սիրտ ձեր. լուարուք զիս, զի զպարկեշտս
բարբառիմ, եւ բղխեմ 'ի շրթանց իմոց զուղղու-
7 թիւնս։ Զի զճշմարտութիւն խօսեսցի կոկորդ
8 իմ, եւ պիղծ են առաջի իմ շրթունք սուտք։ Ար-
դարութեամբ են ամենայն պատգամք բերանոյ
իմոյ, եւ ոչ ինչ գոյ 'ի նոսա ծռութիւն եւ ոչ
9 թիւրութիւն։ Ամենայն ինչ ուղիղ է իմաստնոց,
եւ յարմարեալ այնոցիկ որք գտանեն գիտու-
10 թիւն։ Ընկալարուք զխրատ՝ եւ մի՛ զարծաթ,
11 եւ զգիտութիւն քան զոսկի ընտիր։ Լաւ է ի-
մաստութիւն քան զականս պատուականս, եւ
12 ամենայն ինչ պատուական չարժէ զնա։ Ես 'ի-
մաստութիւն բնակեցայ 'ի խորագիտութեան,
13 զխորհուրդս եւ զգիտութիւն կոչեցի յիս։ Եր-
կիւղ Տեառն ատեաց զանիրաւութիւն, զթշնա-
մանս եւ զհպարտութիւն եւ զճանապարհս չա-
14 րեաց։ Իմ է խորհուրդ եւ զգուշութիւն, իմ է
15 հանճար եւ զօրութիւն։ Ինեւ թագաւորք թա-
16 գաւորեն, եւ հզօրք գրեն զարդարութիւն։ Ինեւ
մեծամեծք մեծանան, եւ բռնաւորք ինեւ ունին
17 զերկիր։ Ես՝ որ զիս սիրեն՝ սիրեմ. եւ որ զիս
18 խնդրեն՝ գտցեն շնորհս։ Մեծութիւն եւ փառք՝
իմ են, եւ ստացուածք բազմաց եւ արդարու-
19 թիւն։ Լաւ է զիս ստանալ՝ քան զոսկի եւ զա-
կանս պատուականս, եւ զարդիւնս իմ՝ քան
20 զոսկի եւ զարծաթ ընտիր։ Ի ճանապարհս ար-
դարութեան գնամ, եւ 'ի մէջ շաւղաց ուղղու-
21 թեան շրջիմ։ Զի բաշխեցից սիրելեաց իմոց
զմեծութիւն, եւ զգանձս նոցա լցուցից բարու-
թեամբ։

Եթէ պատմեցից ձեզ զհանապազորդ լինե- ԺԹ
լոցն, եւ յիշեցուցից որ յաւիտենիցն համարեալ
22 են։ Տէր հաստատեաց զիս սկիզբն ճանապարհաց
իւրոց 'ի գործս իւր, յառաջ քան զյաւիտեանս
23 հաստատեաց զիս։ Ի սկզբանէ յառաջ քան զեր-
24 կիր առնել, եւ նախ քան զանդունդս գործել,
25 եւ նախ քան զելանել աղբերաց ջրոց, յառաջ
քան զլերինս հաստատել, եւ յառաջ քան զա-

ամենայն բլուրս ծնաւ զիս ։ Տէր արար զգիւղս և 26
զանբնակս և զեզերս բնակելոյս 'ի ներքոյ երկնից ։
Մինչ գեռ պատրաստէր զերկինս՝ ընդ նմա էի, 27
և մինչ զատուցանէր զաթոռ իւր 'ի վերայ հող-
մոց, և յորժամ զօրացուցանէր զամպս վերին, 28
և յորժամ հաստատուն դնէր զաղբիւրս 'ի ներ-
քոյ երկնից. Ի դնել ծովու զհաստատութիւն 29
իւր, զի ջուրք մի անցցեն ըստ ափն նորա, 'ի
ժամանակի յորում հաստատուն դնէր զհիմունս
երկրի, ես էի առ նովաւ պատշաճեալ. Ես էի 30
որով ուրախ լինէր Տէր հանապազ, և ցնծայի
առաջի նորա յամենայն ժամ. յորժամ զուար- 31
ճանայր էր զտիեզերս բովանդակել, և ուրախ
լինէր յորդիս մարդկան ։ Արդ, որդեակ, լուր 32
ինձ. և երանելիք են՝ որ զճանապարհս իմ պա-
հեսցեն ։ Լուարուք զիմաստութիւն՝ և իմաս- 33
տունք լերուք, և մի՛ ապստամբիցէք ։ Երանելի է 34
այր որ լուիցէ ինձ, և մարդ որ զճանապարհս
իմ պահիցէ. տքնիցի առ դրունս իմ հանապազ,
և պահիցէ զսեամս մտից իմոց ։ Զի ելք իմ ելք 35
կենաց, և պատրաստին կամք իմ 'ի Տեառ-
նէ ։ Իսկ որ յիս մեղանչեն՝ ամպարշտին յան- 36
ձինս իւրեանց, և որք ատեանն զիս՝ սիրեն
զմահ ։

ԳԼՈՒԽ Թ

Ի Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, և կանգ- 1
նեաց սիւնս եօթն ։ Զենն զզենլիս իւր, և խառ- 2
նեաց 'ի խառնելիս զգինի իւր, և պատրաստեաց
զսեղան իւր ։ Եւ առաքեաց զծառայս իւր, կոչել 3
բարձր քարոզութեամբ 'ի խառնելիս իւր՝ և ա- 4
սէ. Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ առ իս ։ Եւ
ցպակասամտաց ասէ. Եկայք կերայք 'ի հացէ 5
իմմէ, և արբէք զգինի իմ զոր խառնեցի ձեզ ։
Թողէք զանզգամութիւն և կեցջիք. խնդրեսջիք 6
զիմաստութիւն զի ապրեսջիք. և ուղղեսջիք զի-
տութեամբ զհանճար, և ուղիղ ճանապարհաւ
իմացարուք զխրատ ։
ԻԱ Որ խրատէ զչարս՝ առցէ անձին իւրում ա- 7
նարգանս. և որ յանդիմանէ զամպարիշտն՝ ա-
ւելոյ զանձն ։ Մի՛ յանդիմաներ զչարս, զի մի՛ 8
ատեսցեն զքեզ. յանդիմանեա զիմաստունն, և
սիրեսցէ զքեզ. զանմիտն, և յաւելցէ ատել
զքեզ ։ Տուր իմաստնոյն պատճառս, և իմաստնա- 9
գոյն եւս լիցի. ուսուցո զարդարն, և յաւել-
ցէ ընդունել ։ Սկիզբն իմաստութեան՝ երկիւղ 10
Տեառն, և խորհուրդ սրբոց՝ հանճար. իմանալ
զօրէնս՝ մտաց բարւոց է ։ Այսու օրինակաւ 11
բազում ժամանակս կեցցես, և յաւելցին քեզ
ամք կենաց. Որդեակ, եթէ իմաստուն լինիցիս, 12
անձին քում եղիցես և ընկերաց, և եթէ ան-
զգամ իցես՝ միայն պեղեսցես զչարիս. Որ հաս-
տատէ 'ի ստութիւն՝ այնպիսին զհողմս արածէ,
և նոյն հալածէ զթռչունս թևաւորս ։ Քանզի
եթող զճանապարհս այգւոյ իւրոյ, և 'ի շաւ-
ղաց անդոյ իւրոյ մոլորեալ է ։ Գնայ ընդ անջրդ-
դին և ընդ անապատն, և ընդ երկիր կարգեալ
'ի ծարաւուտ, և ժողովէ ձեռօք իւրովք զան-
13 պտղութիւն ։ Կին անզգամ և յանդուգն՝ կա-
14 րօտ լիցի հացի, և որ ոչ գիտէ զամօթ ։ Նստաւ
առ դրունս տան իւրոյ աթոռով յայտնապէս 'ի
15 հրապարակս. կոչէ զանցաւորս որ գնայցեն ու-
16 ղիղ զճանապարհս իւրեանց. Որ ոք իցէ 'ի ձէնջ
առաւել անմտագոյն՝ առ իս դարձցի. և պա-
17 կասամտաց հրամանս տամ, և ասեմ. Հաց
գաղտնի մտադիւր կերիջիք, և ջուր գողունի՝ ա-
18 խորժելով արբջիք ։ — Եւ ոչ գիտէ եթէ երկրա-
ծինք առ նմա կորնչին, և 'ի թակարդ դժոխոց
հանդիպին ։ Այլ դու 'ի բաց փախիր, և մի՛ յամեր
'ի տեղւոջ նորա, և մի՛ հաստատեր զակն քո 'ի
նա ։ Զի այնպէս անցցես ընդ ջուրն օտար, և
անցանիցես ընդ գետն օտարական. և 'ի ջրոյ
օտարէ 'ի բաց լինիջիր, և յօտար աղբերէ մի՛
ըմպիցես ։ Զի բազում ժամանակս կեցցես, և
յաւելցին քեզ ամք կենաց ։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ԲԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր, որ-
2 դի անմիտ՝ տրտմութիւն է մօր ։ Ոչ օգնեսցեն
գանձք՝ անօրինաց, այլ արդարութիւն փրկէ 'ի
3 մահուանէ ։ Ոչ սովամահ առնէ Տէր զանձն ար-
դարոյ, և զկեանս ամպարշտաց կործանեսցէ ։
4 Տնանկութիւն զայր խոնարհեցուցանէ, ձեռք
5 ժրաց՝ մեծացուցանեն ։ Որդի խրատեալ՝ իմաս-
տուն լիցի, և զանմիտն 'ի ծառայութեան վա-
րեսցէ ։ Ապրեցաւ 'ի խորշակէ որդի իմաստուն,
խորշակահար լինի ամարայնի որդի անօրէն ։
6 Օրհնութիւն Տեառն 'ի գլուխս արդարոյ. զբե-
րանս ամպարշտաց ծածկեսցէ սուգ տարաժամ ։
7 Յիշատակ արդարոյ գովութեամբ, անուն ամ-
8 պարշտաց շիջցի ։ Միտս իմաստուն ընկալցի զպա-
տուիրանս, և ցածն շրթամբք գայթագղելով
9 կործանեսցի ։ Որ գնայ միամտութեամբ՝ գնայ
յուսով. իսկ որ թիւրէ զճանապարհս իւր՝ յայտ-
10 նի լիցի ։ Որ ակնարկէ ակամբ նենգութեամբ՝
ժողովէ արանց զտրտմութիւն, որ յանդիմանէ
համարձակութեամբ՝ առնէ զխաղաղութիւն ։
11 Աղբիւր կենաց 'ի ձեռին արդարոյ, զբերան ամ-
12 պարշտաց ծածկեսցէ կորուստ ։ Զատելութիւն
զրգռէ հակառակութիւն, և զամենեսին որ ոչ

հակառակին՝ ծածկէ սէր։ Որ 'ի շրթանց բղխէ 13
զիմաստութիւն, բրով գաւազանաւ հարկանէ
զայր անմիտ։ Իմաստունք ծածկեսցեն զիմաս- 14
տութիւն, բերան յանդգնելոյ մերձ է 'ի բեկումն։
Ստացուածք մեծատանց՝ քաղաք ամուր, եւ բե- 15
կումն ամպարշտաց՝ աղքատութիւն։ Գործք ար- 16
դարոց՝ կենաց առնեն, եւ պտուղք ամպարշտաց՝
մեղս։ Ճանապարհս կենաց պահէ Տէր։ Խրատ 17
առանց յանդիմանութեան՝ մոլար է։ Ծածկեն 18
զթշնամութիւն շրթունք արդարք. իսկ որ 'ի մէջ
հանեն զբամբասանս՝ անզգամք են։ 'Ի շատախօ- 19
սութենէ ոչ ապրեսցիս 'ի մեղաց, թէ խնայես
'ի շրթունս՝ իմաստուն լինիս։ Արծաթ ընտիր է 20
լեզու արդարոյ, սիրտ ամպարշտի նուազեսցի։
Շրթունք արդարոց ճանաչեն զբարձունս, եւ 21
անզգամք 'ի կարօտութեան սատակեսցին։ Օրհ- 22
նութիւն Տեառն 'ի գլուխ արդարոյ. եւ նոյն
մեծացուցանէ, եւ ոչ եւս յաւելցի տրտմու-
թիւն 'ի սիրտ նորա։ Ծիծաղելով գործէ ան- 23
զգամ զչար. իսկ իմաստութիւն առն ծնանի ըզ-
հանճար։ Ընդ կորստեան շրջի ամպարիշտ, ցան- 24
կութիւն արդարոց՝ ընդունելի է։ Յանցանել 25
մրրկի՝ եղծանի ամպարիշտ, իսկ արդարոյն խոյս
տուեալ՝ կեցցէ յաւիտեան։ Որպէս աղոխ՝ ա- 26
տամանց վնասակար է՝ եւ ծուխ աչաց, նոյնպէս
եւ անօրէնութիւն՝ որոց վարեն նովաւ։ Երկիւղ 27
Տեառն յաւելու յաւուրս, ամք ամպարշտաց
նուազեսցին։ Յերկարի արդարոց ուրախութիւն, 28
յոյս ամպարշտաց կորիցէ։ Ամրութիւն սրբոյ 29
երկիւղ Տեառն, եւ բեկումն այնոցիկ ոյք գոր-
ծեն զչարիս։ Արդար՝ յաւիտեան ոչ գայթեսցէ, 30
ամպարիշտք մի բնակեսցեն յերկրի։ Բերան 31
արդարոյ բղխէ զիմաստութիւն, լեզու անիրաւի
սատակեսցի։ Շրթունք արանց արդարոց բղ- 32
խեսցեն զշնորհս, բերան ամպարշտաց կործա-
նեսցի։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Կշիռք նենգութեան պիղծ են առաջի Տեառն, 1
կշիռ արդար ընդունելի է նմա։ Յոր վայր մտա- 2
նեն թշնամանք, անդ են եւ անարգանք։ Բերան
խոնարհաց խոկայ զիմաստութիւն. կատարե- 3
լութիւն ուղղոց առաջնորդեսցէ նոցա, եւ գայ-
թագղութիւն արհամարհողաց աւերեսցէ զնո-
սա։ Ոչ օգնեսցեն ինչք յաւուր բարկութեան, 4
այլ արդարութիւն փրկէ 'ի մահուանէ։ Մեռաւ
արդարն՝ եւ եթող զղջումն յոյժ. յանդուգն եւ
ամպարշտութեամբ լինի կորուստ ամպարշտաց։
Արդարութիւն անբիծ ուղղէ զճանապարհս, եւ 5
յամպարշտութիւնս արկանէ անիրաւութիւն։
Արդարութիւն արանց ուղղոց փրկէ զնոսա, եւ 6
անմտութեամբ կորնչին անօրէնք։ Ի վախճանել 7
առն արդարոյ՝ ոչ կորնչի յոյս. բայց պարծանք
8 ամպարշտաց կորիցեն։ Արդար՝ յորոգայթ փըր-
ծանի, եւ փոխանակ նորա մտանի ամպարիշտն։
9 Ի բերանս անօրինաց՝ որոգայթ ընկերաց, իմաս-
10 տութիւն արդարոց յաջողեալ է։ Ի բարութեան
արդարոց յաջողեցաւ քաղաք, եւ 'ի կորստեան
11 ամպարշտաց եղեւ ուրախութիւն։ Յօրհնու-
թեան ուղղոց բարձրասցի քաղաք, եւ բերանք
12 ամպարշտաց կործանեսցի։ Արհամարհէ զըն-
կերս այր պակասամիտ, այր իմաստուն զլռու-
13 թիւն սիրէ։ Այր երկլեզու՝ յայտնէ զխորհուրդս
յատենի, իսկ հաւատարիմն ոգւով ծածկէ զիրս։
14 Որոց ոչ գոյ առաջնորդութիւն՝ թօթափին իբ-
րեւ տերեւ. փրկութիւն գոյ 'ի խորհուրդս բա-
15 զմաց։ Անզգամ՝ չարիս գործէ յորժամ խառ-
նակիցի ընդ արդարոյ, եւ ատեայ զբարբառ ըզ-
16 գուշութեան։ Կին շնորհալից բարձր առնէ ըզ-
փառս առն իւրոյ, եւ աթոռ անարգութեան՝
կին որ ատեայ զիրաւունս։ Ի ծուլութենէ վատք
կարօտ լինին, իսկ որ ժիրքն են՝ հաստատին մե-
17 ծութեամբ։ Անձին իւրում գործէ բարի այր
ողորմած, կորուսանէ զմարմին իւր այր անո-
18 ղորմ։ Ամպարիշտ գործէ զգործս անիրաւու-
թեան. զաւակ արդարոց՝ վարձկան ճշմարտու-
19 թեան։ Որդի արդար ծնանի 'ի կեանս. հալա-
20 ծանք ամպարշտաց 'ի մահ։ Պիղծ են Տեառն ճա-
նապարհք թիւրք, եւ ընդունելի են նմա ամե-
21 նայն անբիծք ճանապարհաւ։ Որ ձեռնարկէ ըն-
նի անարապարտաց, առանց պատժի ոչ լիցի։
Իսկ որ սերմանէ զարդարութիւն, ընկալցի վարձ
22 հաւատարիմ։ Որպէս գինդ ոսկի 'ի քիթ խոզի,
23 այնպէս կնոջ չարաբարոյի գեղեցկութիւն։ Ցան-
կութիւն արդարոց ամենայն բարութեամբ, յոյս
24 ամպարշտի կորիցէ։ Են որ զիւրեանց սերմա-
նեն՝ եւ բազմապատիկ առնեն, եւ են՝ որ յամփ-
25 բաւութենէ ժողովեն՝ եւ կարօտանան։ Ամենայն
անձն օրհնեալ՝ պարզամիտ է, եւ այր բարկա-
26 ցող՝ ագեղ է կերպարանօք։ Որ խնայէ 'ի ցորեան՝
լքցէ զնա [illegible], եւ որ ծախէ զցորեան՝ հրա-
պարակեալ լիցի. այլ օրհնութիւն 'ի գլուխ
27 վաճառողաց։ Որ նիւթէ զբարիս՝ խնդրէ զշնորհս
բարութեան, իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ նմա։
28 Որ յուսայ 'ի մեծութիւն՝ կործանեսցի. իսկ որ
29 վերակացու լիցի արդարոց՝ նա ծաղկեսցէ։ Որ
ոչ գայցէ զտամբ իւրով, նա զհողմս ժառանգես-
30 ցէ. եւ ծառայեսցէ անմիտն իմաստնոյն։ Ի պտղոյ
արդարութեան բուսանի ծառ կենաց, բարձցին
31 տարաժամ անձինք անօրինաց։ Եթէ արդարն
հազիւ կեցցէ, իսկ մեղաւորն եւ ամպարիշտն
ուր գտանիցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Որ սիրէ զխրատ՝ սիրէ զիմաստութիւն, եւ 1
որ ատեայ զյանդիմանութիւն՝ անմիտ է։ Լաւ 2
է որ գտանէ շնորհս ՚ի Տեառնէ, բայց այր անօրէն
կորնչեսցի։ Ոչ յաջողեսցի մարդոյ յանօրէնու- 3
թենէ, արմատք արդարոց ոչ հատցին։ Կին ժրա- 4
գլուխ՝ պսակ է առն իւրոյ. որպէս որդն՝ փայտի
ճառակոտ է, նոյնպէս կորուսանէ զայր կին
չարագործ։ Խորհուրդք արդարոց իրաւունք, 5
առաջնորդք են անօրինաց նենգութեանց։ Բա- 6
նիւք ամպարշտաց նենգաւորք, բերան ուղղոց
փրկեսցէ զնոսա։ Յոր կողմ եւ դարձցի ամպա- 7
րիշտն՝ եղծանի, տունք արդարոց յերկարեսցին։
Բերան իմաստնոյ գովի ՚ի մարդկանէ, բայց խա- 8
թաւիրան արհամարհեսցի։ Լաւ է մարդոյ խո- 9
նարհութեամբ ծառայել անձին, քան անձին
չուք եդեալ եւ հաց մուրանայցէ։ Արդար ողոր- 10
մի անասնոց իւրոց, այլ ամպարշտաց անո-
ղորմ են։ Որ գործէ զերկիր իւր՝ յագեսցի հա- 11
ցիւ, բայց որ զհետ երթայ զնանրութեան՝ պա-
կասամիտ են։ Որ ախորժէ զգինեաց զեկեղրանս,
թողցէ ՚ի բնակութիւնս իւր զանարգանս։ Ցան- 12
կութիւնք ամպարշտաց՝ չար են, արմատք բա-
րեպաշտաց՝ հաստատունք են։ Վասն մեղաւ- 13
շրթանց անկանի յորոգայթ մեղաւորն, եւ ար-
դարն զերծանի ՚ի նմանէ։ Քաղցրահայեացն
զթութիւն գտանէ. որ պատահէ ՚ի դրունս՝ նեղէ
զոգիս։ Ի պտղոյ բերանոյ առն՝ լցցի անձն իւր 14
բարութեամբ, հատուցումն շրթանց իւրոց հա-
տուսցի նմա. Ճանապարհք անմտաց՝ ուղիղ 15
թուին առաջի նոցա։ Ունկնդիր լինի խրատու
իմաստունն, բայց անմիտն աւուրն յայտնէ զբար- 16
կութիւն իւր։ Թաքուցանէ զանարգանս իւր այր
խորագէտ, եւ զյայտնի հաւատս պատմէ ար- 17
դար. վկայ անօրինաց նենգաւոր է։ Են՝ որ բա- 18
նիւք իւրեանց խոցեն որպէս սրով, բայց լեզուք
իմաստնոց բժշկեն։ Շրթունք ճշմարիտք հաս- 19
տատեն զվկայութիւն, վկայ փութանակ՝ ունի
լեզու անիրաւ։ Նենգութիւն կայ ՚ի սրտի չարա- 20
նիւթի, բայց որ կամին զխաղաղութիւն՝ ուրախ
լիցին։ Ոչ է հաճոյ արդարոյ՝ եւ ոչ մի ինչ անի- 21
րաւ, բայց ամպարիշտք լցցին չարութեամբ։
Պիղծ են առաջի Տեառն շրթունք սուտք, բայց որ 22
առնէ զհաւատս՝ ընդունելի է նմա։ Այր իմաս- 23
տուն՝ աթոռ հանճարոյ, սիրտ անզգամաց պա-
տահեսցէ նզովից։ Ձեռն ընտրելոց զիւրաւ յաղ- 24
թեսցէ. նենգաւորք մատնեսցին ՚ի յափշտակու-
թիւն։ Բան ահեղ խռովեցուցանէ զսիրտ առն 25
արդարոյ, աւետիք բարեաց՝ ուրախ առնեն զնա։
Արդարն իրաւախոհ սիրէ զանձն. խորհուրդք
ամպարշտաց մեղմեսք են։ Զմեղաւորս հալա-
ծեն չարիք, արդարոց հասցեն բարութիւնք։ 26
Ճանապարհք ամպարշտաց մոլորեցուսցեն զնո-
27 սա. ոչ պատահեսցէ որս նենգաւորի։ Ստա-
28 ցուածք պատուական՝ այր սուրբ եւ առատ։ Ի
Ճանապարհս արդարութեան կեանք. Ճանա-
պարհք ոխակալաց մահ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Որդի խորագէտ հնազանդ հօր, որդի անհը-
2 նազանդ՝ ՚ի կորուստ եղիցի։ Ի պտղոյ արդարու-
թեան կերիցէ առատ, անձինք անօրինաց սա-
3 տակեսցին տարաժամ։ Որ խնայէ ՚ի բերան իւր՝
պահէ զանձն, բայց որ յանդուգն է շրթամբք՝
4 խռովէ զանձն իւր։ Ի կարօտութեան է ամե-
5 նայն ծոյլ, ձեռք ժրոյ ՚ի զարմանս։ Զբան անի-
րաւ ատեայ արդար. բայց ամպարիշտն ամաչէ,
6 եւ ոչ գտցէ համարձակութիւն։ Արդարութիւն
պահէ զանմեղս ճանապարհաւ, զամպարիշտս
7 անզգամեցուցանեն մեղք։ Են՝ որ մեծացուցա-
նեն զանձինս՝ եւ ոչ ինչ ունին, եւ են՝ որ խո-
նարհեցուցանեն զանձինս՝ եւ լի են մեծութեամբ
8 բազմաւ։ Փրկանք անձին մարդոյ՝ մեծութիւն
իւր, բայց աղքատն ոչ հանդարտէ սպառնալեաց։
9 Լոյս արդարոց՝ յամենայն ժամ, լոյս ամպարշ-
տաց՝ շիջցի։ Անձինք նենգաւորք՝ մոլորեսցին
՚ի մեղս, այլ արդարք գթասցին եւ ողորմեսցին։
10 Անզգամն թշնամանօք գործէ զչարիս, բայց որ
11 իրաւախոհքն են յանձինս՝ իմաստունք են։ Մե-
ծութիւն խակեալ անիրաւութեամբ՝ պակասես-
ցէ, բայց որ աստուածպաշտութեամբ ժողովէ՝
բազմասցի։ Լաւ է ՚ի սկզբանէ օգնել սրտիւ, քան
12 որ վաղվաղիցէ խոստանալ՝ եւ կախեալ կացցէ
զյուսոյ։ Արդար ողորմի եւ տայ փոխ. ծառ
13 կենաց է ցանկութիւն բարեաց։ Որ արհամար-
հէ զիրս՝ արհամարհեսցի ՚ի նոցանէ. որ երկնչի
՚ի պատուիրանէն՝ առողջ լիցի։ Որդւոյ նենգա-
ւորի՝ բարի ինչ մի եղիցի. ծառայի իմաստնոյ՝
յաջողեսցին գործք իւր, եւ ուղղեսցին Ճանա-
14 պարհք նորա։ Օրէնք իմաստնոյ աղբիւր կենաց,
15 բայց անմիտն ընդ որոգայթիւ մեռցի։ Իմաստու-
թիւն բարի՝ տայ շնորհս. եւ Ճանաչել զօրէնս՝
մտաց բարեաց է. Ճանապարհ արհամարհողաց
16 ՚ի կորուստ։ Ամենայն խորագէտ գործէ իմաս-
տութեամբ, բայց անմիտն տարածէ յանձն իւր
17 զչարիս։ Թագաւոր յանդուգն՝ անկցի ՚ի չարիս,
18 եւ հրեշտակ հաւատարիմ փրկէ զնա։ Զաղքա-
տութիւն եւ զանարգանս՝ ՚ի բաց բառնայ խրատ,
եւ որ պահէ զյանդիմանութիւնս փառաւորես-
19 ցի։ Ցանկութիւնք բարեպաշտաց քաղցրացու-
ցանեն զոգիս, գործք ամպարշտաց՝ հեռի են ՚ի
20 գիտութենէ։ Որ գնայ ընդ իմաստունս՝ իմաս-
տուն եղիցի, եւ որ թարթափի ընդ անզգամս՝
21 յայտնի եղիցի։ Զմեղաւորս հալածեն չարիք.

եւ արդարոց հասցեն բարութիւնք։ Այր առատ 22
ժառանգեսցէ զորդիս որդւոց. գանձի ար-
դարոց՝ մեծութիւն ամպարշտաց։ Արդարք վա- 23
յելեսցեն 'ի մեծութեան ամս բազումս, եւ ա-
նիրաւք կորիցեն վաղվաղակի։ Որ խնայէ 'ի գա- 24
ւազան՝ ատեայ զորդի իւր, իսկ որ սիրէն՝ խրա-
տել խրատէ։ Արդարն յուտել իւրում յագե- 25
ցուցանէ զանձն իւր, եւ անձինք ամպարշտաց՝
կարօտեալք։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Իմաստուն կանայք՝ շինեցին տունս, իսկ ան- 1
զգամն՝ ձեռօք իւրովք կործանեսցէ։ Որ գնայ 2
ուղիղ՝ երկնչի 'ի Տեառնէ, եւ որ կամակորի 'ի
ճանապարհս իւր՝ անարգեսցի։ 'Ի բերանոյ ան- 3
զգամաց՝ գաւազան թշնամանաց, շրթունք ի-
մաստնոց պահեն զնոսա։ Ուր ոչ գոն եզինք՝ 4
մսուրք սուրբ են. եւ ուր բազում արդիւնք են,
յայտնի է եզին զօրութիւն։ Վկայ հաւատարիմ 5
ոչ ստէ, բորբոքէ զստութիւն վկայ անիրաւ։
Խնդրեսցես զիմաստութիւն առ 'ի չարաց՝ եւ ոչ 6
գտցես. եւ զգօնութիւն առ յիմաստնոց՝ դիւրաւ։
Ամենայն ինչ հակառակ է անզգամի, զէն հան- 7
ճարոյ շրթունք իմաստունք։ Իմաստութիւն խո- 8
րագիտաց՝ ծանիցէ զճանապարհս նոցա, անմը-
տութիւն անզգամաց՝ մոլորութեամբ։ Տունք ա- 9
նօրինաց պարտաւորեսցին 'ի սրբութենէ, տունք
արդարոց՝ ընդունելի են նմա։ Սիրտ առն [illegible] 10
[illegible]՝ տրտմութիւն է անձին իւրոյ, եւ յոր-
ժամ ուրախ լինի՝ չխառնի ընդ թշնամանս։ Տունք 11
ամպարշտաց կործանեսցին, յարկք արդարոց՝
հաստատեսցին։ Է՛ն ճանապարհ որ թուի 12
մարդկան թէ ուղիղ իցէ, բայց կատարած նորա
երթայ յատակս դժոխոց։ Ընդ ուրախութեանն՝ 13
ոչ խառնի տրտմութիւն, բայց յետոյ ուրախու-
թիւնն 'ի սուգ դառնայ։ Յիւրոց ճանապարհաց յա- 14
գեսցի խստասիրտն, եւ 'ի խորհրդոց իւրոց աղ-
գեսցի այր բարի։ Անմեղն հաւատայ ամե- 15
նայն բանի, իսկ խորագէտն գայ 'ի զղջումն։ Ի- 16
մաստունն զարհուրեալ խոտորեցաւ 'ի չարէ,
իսկ անզգամն յանձնապաստան խառնակի ընդ
անօրէնն։ Բարկացողն՝ գործէ առանց խոր- 17
հրդոյ, եւ այր իմաստուն՝ յոյժ համբերէ։ Բա- 18
ժանեն անպարտք զչարիս, իսկ խորագէտքն զօ-
րանան իմաստութեամբ։ Գայթակղեսցին չարք 19
առաջի բարեաց, եւ ամպարիշտք կացցեն
առ դրունս արդարոց։ Բարեկամք ատեսցեն 20
զբարեկամս աղքատս, բարեկամք մեծատանց
բազումք։ Որ անարգէ զաղքատն՝ մեղանչէ, եւ 21
որ ողորմի աղքատի՝ երանելի է։ Մոլորեալք 22
նիւթեն չարիս, ողորմութիւն եւ ճշմարտու-
թիւն նիւթեն բարիք։ Ոչ գիտեն ողորմութիւն
եւ զհաւատ՝ նիւթօղք չարեաց. ողորմութիւն
23 եւ հաւատք առ նիւթօղս բարեաց։ Ամենայնի
որ հոգայ՝ մի ինչ աւելի է, խնամութիւն. իսկ
անձնդիւրն եւ անհոգն 'ի կարօտութեան եղիցի։
24 Պսակ իմաստնոց՝ խորագիտութիւն, եւ գնացք
25 անմտաց՝ չարութիւն։ Փրկէ զանձն՝ վկայ հա-
ւատարիմ, եւ բորբոքէ ստութեամբ նենգա-
26 ւորն։ Երկիւղ Տեառն՝ յոյս զօրութեան, եւ
որդւոց իւրոց թողու զհաստատութիւն խաղա-
27 ղութեան։ Հրաման Տեառն աղբիւր կենաց, եւ
28 առնէ խոտորել յորոգայթից մահու։ 'Ի բազում
զօրս՝ փառք թագաւորի. 'ի նուազել ժողովրդոց՝
29 բեկումն հզօրաց։ Այր երկայնամիտ՝ բազմա-
պատիկ է խորհրդովք, իսկ կարճամիտն՝ յոյժ
30 անմիտ է։ Այր հեզ՝ բժիշկ է սրտի. ցեց ոսկե-
31 րաց՝ սիրտ հոգած։ Որ զրպարտէ զաղքատն՝
բարկացուցանէ զարարիչ նորա, եւ որ պատուէ
32 զնա՝ ողորմի աղքատի։ Չարեօք իւրովք մերժի
ամպարիշտն, եւ որ յուսայ յանձին սրբութիւն՝
33 արդար է։ 'Ի սիրտ բարի հանգչի իմաստութիւն,
34 եւ 'ի սիրտ անմտաց ոչ ծանիցի։ Արդարութիւն
զազգ բարձրացուցանէ, նուազեցուցանեն զազգս
35 մեղք։ Ընդունելի է թագաւորի սպասաւոր ի-
մաստուն, եւ իւրով շուրթափութեամբ թոթա-
փէ զանարգանս։ Բարկութիւն կորուսանէ զի-
մաստունս։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Պատասխանի ուղիղ դարձուցանէ զբարկու-
թիւն, բան խիստ յարուցանէ զբարկութիւն։
2 Լեզու իմաստնոց գիտէ զբարիս, բերան անզգա-
3 մաց պատմէ զչարիս. յամենայն տեղիս աչք
4 Տեառն դիտեն զբարիս եւ զչարս։ Բժշկութիւն
լեզուի՝ ծառ կենաց, եւ որ պահէ զնա՝ լցցի
5 հոգւով։ Անզգամն անգոսնէ զխրատ հօր. իսկ
որ պահէ զպատուիրանս՝ խորագէտ է։ Ի
յաճախել արդարութեան՝ զօրութիւն բազում,
եւ ամպարիշտք արմատովք յերկրէ կորիցեն։
6 Տունք արդարոց զօրութեամբ բազմաւ, պտուղք
7 ամպարշտաց կորիցեն։ Շրթունք իմաստնոց
հաստատեալ են իմաստութեամբ, սիրտք ան-
8 մտաց ոչ են անսխալք։ Պատարագք ամպարշտաց
պիղծ են առաջի Տեառն, աղօթք ուղղոց՝ ըն-
9 դունելի են նմա։ Պիղծ են առաջի Տեառն ճա-
նապարհք ամպարշտաց, իսկ որ երթայ զհետ
10 արդարութեան՝ սիրէ զնա։ Խրատ անմտին ճա-
նաչի 'ի մերձաւորաց, իսկ որ ատեան զյանդի-
11 մանութիւն՝ վախճանեսցին անարգանօք։ Դժոխք
եւ կորուստ յայտնի են առաջի Տեառն, զիարդ
12 ոչ եւ սիրտք մարդկան։ Ոչ սիրէ անխրատն
զյանդիմանիչս իւր, եւ ընդ իմաստունս ոչ խօ-
13 սեսցի։ Սրտի ուրախութեամբ երեսք ծաղկին, եւ

ոգի որ 'ի տրտմութեան է՝ թախծեալ կքչի: Սիրտ 14
ուղիղ խնդրէ զիմաստութիւն, և բերան անխրատից
ուսցի կամաց չարեաց: Յամենայն ժամանակս 15
աչք չարաց ազատեն չարեաց, իսկ բարիքն հանդարտեն
յամենայն ժամ: Լաւ է փոքր բաժին 16
երկիւղիւ Տեառն՝ քան զգանձս մեծամեծս աներկիւղածութեամբ:
Լաւ են կոչունք բանջարեղինք՝ 17
սիրով և շնորհիւ, քան զուարակ 'ի մսրոյ՝
թշնամութեամբ: Այր բարկացող նիւթէ զկռիւս, 18
իսկ երկայնամիտն և զհանդերձեալն յածուցանէ:
Այր երկայնամիտ շիջուցանէ զդատաստանս,
իսկ ամպարիշտն առաւել ևս գրգռէ:
Ճանապարհք վատաց կցեալ են փշովք, իսկ 19
ժրացն՝ վարուք են: Որդի իմաստուն ուրախ 20
առնէ զհայր, որդի անմիտ արհամարհէ զմայր
իւր: Սիրտ անմտի կարօտ է հանճարոյ, այր իմաստուն 21
ուղորդ գնայ: Յապաղեն զխորհուրդս՝ 22
որ ոչ պատուեն զխորհրդականս: Ի սիրտս խորհրդականաց
հաստատի խորհուրդ, և ոչ հնազանդի 23
նմա անզգամ. և ոչ ասիցէ զդիպող ինչ
և բարի հասարակաց: Ճանապարհք կենաց 24
խորհուրդ իմաստնոց, զի խորշեալ 'ի դժոխոց՝
փրկեսցի: Զտունս թշնամանողաց կործանէ Տէր, 25
և հաստատէ զսահմանս որբոց և այրեաց:
Պիղծ է առաջի Տեառն խորհուրդ անիրաւ, բանք 26
սրբոց պարկեշտ են: Սատակէ զանձն իւր կաշառատուն, 27
իսկ որ ատեայ զկաշառս՝ կեցցէ:
Ողորմութեամբ և հաւատովք՝ սրբին մեղք.
երկիւղիւ Տեառն խորշի ամենայն ոք 'ի չարէ:
Սիրտք արդարոց խոկան զհաւատս, բերան ամպարշտի 28
պատասխանի տայ չարիս: Ընդունելի
են առաջի Տեառն ճանապարհք մարդոյ արդարոյ.
վասն նոցա և թշնամիք բարեկամք լինին:
Հեռի է Աստուած յամպարշտաց, և աղօթից 29
արդարոց լսէ: Լաւ է սակաւիկ ինչ առնուլ արդարութեամբ,
քան զբազում արդիւնս աներկիւղածութեամբ:
Սիրտ առն խորհեսցի զիրաւունս,
զի յԱստուծոյ ուղղեսցին գնացք նորա:
Ակն որ տեսանէ զբարիս՝ ուրախ առնէ զսիրտ. 30
համբաւ բարի պարարէ զոսկերս: Որ մերժէ 32
զխրատ՝ ատեայ զանձն. որ պահէ զյանդիմանութիւն՝
ստանայ զհանճար: Երկիւղ Տեառն 33
խրատ և իմաստութիւն, և սկիզբն փառաց
պատասխանի արասցէ նմա:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Մարդոյ իրս ինչ գնեալ 'ի սրտի, և 'ի Տեառնէ 1
է պատասխանի լեզուի: Ամենայն գործք խոնարհին 2
յայտնի են առաջի Աստուծոյ, և հաստատէ
զուղիս Տէր: Դարձո առ Տէր զգործս քո, 3
և հաստատեսցին խորհուրդք քո: Որչափ 'ի
մեծութիւն հասանիցես՝ 'ի խոնարհութեան կալ
զանձն քո, և առաջի Տեառն գտցես շնորհս:
4 Զամենայն ինչ գործէ Տէր վասն իւր, իսկ ամպարիշտք
5 յաւուր չարի կորիցեն: Պիղծ է առաջի
Տեառն ամենայն մեծամիտ. որ ձեռնամուխ
լինի տարապարտուց՝ ոչ արդարասցի: Սկիզբն
ճանապարհի բարւոյ՝ գործելն զարդարութիւն,
և ընդունելի են Աստուծոյ առաւել քան մատուցանել
6 պատարագս: Որ խնդրէ զՏէր՝ գտցէ
զգիտութիւն արդարութեամբ հանդերձ. և որ
ուղղութեամբն խնդրեն զնա՝ գտցեն զխաղաղութիւն:
7 Զի ամենայն գործք Աստուծոյ արդարութեամբ
են. ամպարիշտ պահի աւուր չարի:
8 Լաւ է սակաւիկ ինչ առնուլ երկիւղիւ Տեառն,
քան զգանձս մեծամեծս ամպարշտութեամբ:
9 Սիրտ առն խորհեսցի զիրաւունս, զի յԱստուծոյ
10 ուղղեսցին գնացք նորա: Մարգարէութիւն է 'ի
շրթունս թագաւորի, և 'ի դատաստանի մի մոլորեսցի
11 բերան նորա: Մէտ կշռոց է արդարութիւն
'ի Տեառնէ, և գործք նորա կշիռք արդարք:
12 Գարշելի է թագաւորի որ առնէ զչարիս, զի արդարութեամբ
հաստատի աթոռ իշխանութեան
13 նորա: Ընդունելի են թագաւորի շրթունք արդարք.
14 զբանս ուղիղս սիրէ Տէր: Սրտմտութիւն
թագաւորի հրեշտակ մահու, և այր իմաստուն՝
15 ցածուցանէ զնա: Ի լոյս կենաց՝ որդի թագաւորի,
և ընդունելիք նորա իբրև զամպ անագան:
16 Դադարք իմաստութեան ցանկալի են քան
զոսկի, դադարք հանճարոյ՝ ցանկալի են քան
17 զարծաթ: Շաւիղք կենաց խոտորեն 'ի չարեաց,
երկայնութիւն կենաց ճանապարհք արդարութեան:
Որ ընդունի զխրատ՝ 'ի բարիս եղիցի.
և որ պահէ զյանդիմանութիւն՝ իմաստնասցի:
Որ զգուշանայ ճանապարհաց Տեառն՝ պահէ
զանձն իւր. որ սիրէ զկեանս՝ խնայեսցէ 'ի բերան
18 իւր: Յառաջ քան զբեկումն՝ համարին
թշնամանք, և նախ քան զգլորումն՝ չարախորհութիւն:
19 Լաւ է հանդարտամիտն խոնարհութեամբ,
քան զայն որ բաժանէ զաւար ընդ
20 թշնամանողս: Որ իմաստուն է յիրս՝ գտանէ
21 զբարիս, և որ յուսայ 'ի Տէր՝ երանելի է: Զիմաստունս
և զհանճարեղս՝ անմիտս կոչեն, և
22 որ քաղցր են բանիւք՝ առաւել ևս լուիցեն: Աղբիւր
կենաց են միտք՝ որոց ունիցին զնա. խրատ
23 անմտաց՝ չար է: Սիրտ իմաստնոյ իմանայ որ ինչ
յիւրմէ բերանոյ, և 'ի շրթունս իւր խորհեսցի
24 զիրաւագիտութիւն: Խորիսխ մեղու՝ բանք բարիք.
և քաղցրութիւն նորա բժշկութիւն հոգւոյ:
25 Են ճանապարհք որ թուին մարդոյ թէ
ուղիղ իցեն, և կատարած նոցա հայի յատակս
26 դժոխոց: Այր 'ի վաստակս ջանայ անձին իւրում,
և բռնադատէ իւր զկորուստ. իսկ թիւրն՝
27 'ի բերան իւր կրէ զկորուստ: Այր անզգամ փորէ
անձին իւրում չարիս, և 'ի վերայ շրթանց
28 իւրոց գանձէ հուր: Այր խոտորեալ նետայ

զչարիս. եւ չապականէ ներհակութեան բարբառք չարեաց,
եւ քակէ զբարեկամս: Այր անօրէն փորձէ 29
փորձ առնէ զբարեկամսն, եւ տանի զնոսա 'ի
ճանապարհս անբարիս: Որ հաստատէ զաչս իւր 30
եւ խորհի զխաժակորս, եւ քննէ շրթամբք իւրովք
զամենայն չարիս, այնպիսին է հնոց չարեաց:
Պսակ պարծանաց ծերութիւն, եւ 'ի ճանապարհս 31
արդարութեան գտանի: Լաւ է այր երկայնամիտ 32
քան զհզօր, եւ այր որ ունի զիմաստութիւն՝
քան զառնող մեծամեծս, եւ որ յաղթէ
բարկութեան՝ քան որ առնուցու զքաղաք
հզօր: Անկանին 'ի ծոց իւրեանց գանձք ամենայն 33
ինչ անիրաւաց, այլ 'ի Տեառնէ ամենայն
իրաւունք են:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Լաւ է պատառ մի համով խաղաղութեամբ, 1
քան զտուն լի գինեաւ եւ բարեաւք՝ թշնամութեամբ:
Ծառայ իմաստուն տիրեսցէ տերանց 2
անմտաց, եւ ընդ եղբարս բաժանեսցի մասն:
Որպէս փորձի 'ի բովս արծաթ եւ ոսկի, նոյնպէս 3
ընտրէ զսիրտս Աստուած: Չարն հնազանդի 4
լեզուի անօրինաց, եւ արդար ոչ հայի 'ի շըրթունս
ստոյս: Հաւատացելոյն ամենայն աշխարհ
ընչիւք լի է, անհաւատոյն եւ ոչ դանգ մի: Որ 5
կատակէ զաղքատաւ՝ բարկացուցանէ զԱրարիչ
նորա, եւ որ ծափ հարկանէ կորուսելոյն՝ ոչ արդարասցի.
իսկ որ գթայն՝ ողորմութիւն գտցէ:
Պսակ ծերոց՝ որդիք որդւոց, պարծանք որդւոց 6
հարք իւրեանց: Ոչ վայելէն անզգամաց շրթունք 7
հաւատարիմք, եւ ոչ արդարոց՝ շրթունք ստոյք:
Վարձ շնորհաց խրատ՝ որոց կրեն զնա, զի ուր 8
եւ դառնայցէ՝ աջողեսցի: Որ ծածկէ զյանցանս՝ 9
խնդրէ զբարեկամութիւն. իսկ որ ատեայ զծածկելն,
քակէ զբարեկամս եւ զընտանիս: Փշրեն 10
զսիրտ իմաստնոյ սպառնալիք, իսկ անմիտն
թէպէտ եւ բազում գան ընկալցի՝ չառնու 'ի միտ:
Զհակառակութիւնս յարուցանէ ամենայն չարագործ, 11
բայց Տէր հրեշտակ անողորմ արձակէ 'ի
վերայ նորա: Անկցի հոգ 'ի մարդ իմաստնոյ, 12
եւ անմիտք խորհին զչարիս: Որ հատուցանէ 13
չար փոխանակ բարեաց, չար 'ի տանէ նորա մի
պակասեսցէ: Իշխանութիւն բանից տայ սկիզբն 14
արդարութեան, եւ առաջնորդ լինի կարօտութեան՝
հակառակութիւն եւ կռիւ: Որ արդար 15
համարի զանիրաւն եւ անիրաւ զարդարն, պիղծ
եւ գարշելի են առաջի Տեառն երկոքին: Ընդէր 16
գտանին ստացուածք՝ անմտին, զի իմանալ զիմաստութիւն
անմիտն ոչ կարէ: Որ բարձր առնէ
զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկումն. եւ որ կամակոր
է յուսմանէ, անկցի 'ի չարիս: Յամենայն 17
ժամանակի բարեկամք եղիցին քո, բայց եղբարք՝
'ի վիշտս եղիցին քեզ պիտոյ, զի վասն
18 այնորիկ ծնանին: Այր անմիտ կայթէ եւ
խնդայ յորժամ երաշխաւոր լինի բարեկամաց
19 իւրոց, եւ մեղասէրն խնդայ ընդ կռիւս: Որ
բարձրացուցանէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկումն,
20 եւ խստասիրտն՝ բարեաց ոչ պատահէ: Այր
21 յեղյեղուկ լեզուաւ՝ անկցի 'ի չարիս, սիրտ անզգամի
ցաւ է կենեաց իւրոց: Ոչ ուրախ լինի
հայր 'ի վերայ որդւոյ անխրատի, որդի իմաստուն՝
22 ուրախ առնէ զմայր իւր: Սիրտ ուրախ
բարեձայն առնէ, առն հոգածի՝ ցամաքեն ոսկերք:
23 Որ առնու կաշառ 'ի ծոց իւր ապարապարտուց՝
ոչ աջողին ճանապարհք նորա, ամպարիշտ
24 խոտորի 'ի ճանապարհաց արդարութեան: Երեսք
առն հանճարեղի իմաստունք, աչք անմտի
25 զծայրս յածին: Բարկութիւն հօր որդի անմիտ,
26 եւ ցաւք են ծնանելեաց նորա: Տուժել զայր արդար՝
չէ բարւոք. եւ ոչ նենգել զարդարն իշխանաց
27 յիրաւանց վերայ: Որ խնայէ բան խօսս
հանել՝ իմաստուն է. այր երկայնամիտ՝ հանճարեղ
28 է: Զանմիտն հարցին՝ թէ իմաստութիւն
իցէ ինչ, եւ իմաստութիւն համարիցի. պապանձեցու՝
եւ համարեցու թէ իմաստուն իցէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Պատճառս խնդրէ այր որ կամիցի քակել 'ի
բարեկամաց իւրոց, յամենայն ժամանակի նախատ
2 լիցի: Ոչ ինչ պիտոյ է իմաստութիւն պակասամտի,
զի առաւել եւս վարի անզգամութեամբ:
3 Յորժամ հասանէ ամպարիշտ 'ի խորս
չարեաց՝ արհամարհէ, բայց գան 'ի վերայ նորա
4 անարգանք եւ նախատինք: Ջուր խոր է խորհուրդ
'ի սրտի առն, գետ բղխեալ եւ աղբիւր
5 կենաց: Աչս առնուլ ամպարշտի չէ բարւոք, եւ
ոչ զխրատելս խոտորել արդարոյ 'ի դատաստանի:
6 Շրթունք անզգամի հասուցանեն զնա 'ի չարիս,
եւ բերան նորա յանդգուգն՝ մահ կոչէ 'ի
7 վերայ: Բերան անզգամի բեկումն է նմա, եւ
8 շրթունք նորա որոգայթ անձին իւրում: Զվատ
կործանէ երկիւղ, անձինք կանացեաց քաղցիցեն:
9 Որ զանձն իւր ոչ բժշկէ 'ի գործս իւր,
10 եղբայր է նա այնորիկ՝ որ անձին առնիցէ: Ի
մեծութենէ զօրութեան յայտնի է անուն Տեառնըն,
եւ առ նա ընթացեալ արդարոց բարձրանան:
11 Ստացուածք առն մեծատան քաղաք ամուր,
12 եւ փառք նորա մեծապէս հովանի ունին: Յառաջ
քան զբեկումն հպարտանայ սիրտ առն,
13 եւ յառաջ քան զփառս իւր կործանի: Որ տայ
պատասխանի բան մինչ չեւ լուեալ իցէ ինչ՝ անզգամութիւն
14 է նմա եւ նախատինք: Զցասումն
առն հանդարտեցուցանէ ծառայ իմաստուն, այլ
15 առն նեղսրտոյ ո՞վ ունիցի ժոյժ: Սիրտ իմաստ-

նոյ առանձին զչանձնար. ակամբք խնամոյ խըդրեն զխորհուրդս։ Տուրք մարդոյ ընդարձակեցուցանեն զնա, եւ ընդ իշխանս նստուցանեն զնա։ 16
Արդար՝ անձին իւրում չարախօսէ 'ի սկըզբան բանից իւրոց. զի յորժամ սկսանի ոսոխն յանդիմանի։ 17
Զհակառակութիւնս դադարեցուցանէ լուռ լռելն, եւ 'ի մէջ բռնաւորաց ընտրէ զնա։ 18
Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ՝ իբրեւ քաղաք ամուր, եւ զօրացեալ բարձրացեալ իբրեւ զթագաւորութիւն հաստատեալ։ 19
Ի պտղոյ բերանոյ այր յագեցուցանէ զորովայն իւր, եւ 'ի պտղոյ շրթանց իւրոց յագեսցի։ 20
Մահ եւ կեանք 'ի ձեռս լեզուի, եւ որ յաղթէ նմա՝ կերիցէ զպտուղ նորա։ 21
Որ եգիտ կին բարի՝ եգիտ շնորհս, եւ ընկալաւ յԱստուծոյ ուրախութիւն։ 22
Որ հանէ զկին բարի՝ հանէ զբարիս. եւ որ ունի կին շուն՝ անմիտ է եւ ամպարիշտ։
Ողոք բանի եւ եթ կայ անանկն, եւ մեծատունն յանդուգն տայ պատասխանի։ 23
Այր 'ի բարեկամաց ընկերութեան գնայ։ Լաւ է բարեկամ մերձաւոր՝ քան զեղբայր հեռաւոր։ 24

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Լաւ է աղքատ որ գնայ միամտութեամբ իւրով, քան անզգամն որ շողոքորթութեն իցէ։ 1
Սակայն աղքատութիւն անձին իւրում ոչ է բարւոք, եւ 'ի սայթաքել ոտից իւրոց մեղանչէ։ 2
Անզգամութիւն առն՝ ապականէ զճանապարհս նորա, եւ Աստուծոյ մեղ դնէ 'ի սրտի իւրում։ 3
Մեծութիւն յաւելու բարեկամս բազումս, եւ աղքատն՝ եւ 'ի բուն բարեկամէ անտի քակի։ 4
Վկայ սուտ՝ առանց պատժի ոչ լիցի, եւ որ մեղ դնէ տարապարտուց՝ ոչ ապրեսցի։ 5
Բազումք պաշտեն զերեսս թագաւորաց, եւ ամենայն չարակամ նախատ լինի մարդկան։ 6
Ամենայն որ ատեայ զեղբայր աղքատ, հեռի լինի եւ 'ի սիրոյ նորա։ 7
Խորհուրդ բարի՝ առ որս ճանաչեն զնա մերձենայ, եւ այր իմաստուն գտցէ զնա։ Որ կարի չար առնէ՝ կատարէ զչարիս. եւ որ գրգռէ ըզբանս՝ ոչ ապրեսցի, մանաւանդ որ վարէ զբանս որ ոչ իւր իցեն։
Որ ստանայ զհանճար՝ սիրէ զանձն, եւ որ պահէ զիմաստութիւն՝ պահէ ըզբարիս։ 8
Վկայ սուտ՝ առանց պատժի ոչ լիցի. եւ որ բորբոքէ զչարութիւն ընկերաց, եւ որ յուզէ զչարութիւն՝ կորիցէ։ 9
Ոչ վայելէ անզգամի փափկութիւն, եւ եթէ ծառայ սկսանիցի հպարտութեամբ տիրել։ 10
Այր ողորմած՝ երկայնամիտ լինի, եւ պարծանք նորա գերիվերոյ լինին անզգամաց։ 11
Սպառնալիք թագաւորի նման են մռնչելոյ առիւծու, զուարթութիւն նորա իբրեւ զցօղ 'ի վերայ դալարոյ։ 12
Ամօթ հօր՝ որդի անմիտ. ոչ են սուրբ ուխտք 'ի վարձուց վարձ- 13

14 կանաց։ Զտուն եւ զստացուածս բաժանեն հարք որդւոց. եւ 'ի Տեառնէ պատշաճի կին առն։
15 Վատութիւն ունի զկնանացին. անձն գործաւնոյ՝
16 քաղցիցէ։ Որ պահէ զպատուիրանս՝ պահէ զանձն իւր, եւ որ արհամարհէ զճանապարհս
17 իւր՝ կորիցէ։ Փոխ տայ Աստուծոյ՝ որ ողորմի աղքատին, ըստ տրոց նորա հատուսցէ նմա։
18 Խրատեա զորդի քո՝ զի այնպէս եղիցի քեզ յոյս բարի. եւ 'ի թշնամանս մի՛ հպարտանար անձամբ քով։ Զի եթէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մեռանի, բայց զանձն նորա փրկես 'ի մա-
19 հուանէ։ Այր չարարար՝ բազում տուժեսցի, եւ եթէ եւս ժանտանայցէ՝ եւ զանձն եւս դիցէ
20 'ի վերայ։ Լուր, որդեակ, խրատու հօր քո, զի
21 իմաստուն եղիցիս 'ի վախճանի քում։ Բազում խորհուրդք են 'ի սրտի առն, բայց խորհուրդ
22 Աստուծոյ յաւիտեան մնայ։ Պտուղ առն՝ ողորմածութիւն իւր. լաւ է աղքատ արդար քան
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Անառակ է գինի [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

կեցի՝ եթէ սուրբ իցէ 'ի մեղաց։ Կշիռ մեծ եւ 10
փոքր եւ չափ կրկին՝ պիղծ են առաջի Աստուծոյ երկոքեան, եւ խափանեալքն նորա եւ որ
առնենն զնոսա. նա եւ 'ի գնացս իւր իւր խափանեսցի այր։ Երիտասարդ որ 'ի սրբութեան 11
է՝ ուղիղ են ճանապարհք նորա։ Ունկն լսէ եւ 12
ակն տեսանէ, Տեառն գործք են երկոքեան։
Մի սիրեր զչար խօսել՝ զի մի ստահակեսցիս. բաց 13
զաչս քո, եւ յագեսցիս հացիւ։ Զչարն չար ասէ՝ 14
որոյ գնոյն առնելոց իցէ, եւ մատուցեալ յառաջ
ապա նախձն պարծի։ Է ոսկի եւ բազմութիւն 15
անգոյ. եւ անօթ պատուական՝ շրթունք գիտութեան։ Զերծ զհանդերձ նորա՝ զի երաշխաւոր 16
եղեւ օտարի, եւ 'ի հեռութեան գրաւեսցես զնա։
Քաղցրացաւ առն հաց սուտութեան, եւ լցցի բե- 17
րան նորա կայծով։ Խորհուրդք մտօք պատրաս- 18
տեսցին, եւ պատերազմ խոհեմութեամբ մղեսցի։ Որ յայտնէ զխորհուրդս՝ գնայ նենգու- 19
թեամբ. եւ ընդ պատրողին շրթամբք իւրովք՝
մի խառնակեսցիս։ Որ հայհոյէ զհայր կամ զմայր՝ 20
շիջցի լոյս նորա, եւ բիբք աչաց նորա զխաւար
տեսցեն։ Մասն փութացեալ յառաջնումն՝ 'ի 21
վախճանի ոչ օրհնեսցի։ Մի ասիցես թէ առից 22
վրէժ 'ի թշնամւոյն. այլ համբեր Տեառն, զի
քեզ օգնական լիցի։ Պիղծ է առաջի Տեառն չափ 23
կրկին, եւ կշիռ նենգութեան ոչ է բարւոք առաջի նորա։ Ի Տեառնէ ուղղին գնացք առն. եւ 24
մահկանացուն զիարդ խելամուտ լիցի ճանապարհաց իւրոց։ Որոգայթ է առն փութալ եւ 25
յուրուք ընծայել նուիրել. քանզի յետ ուխտելոյն
զղջումն լինի։ Ցրուիչ ամպարշտաց՝ թագաւոր 26
իմաստուն. եւ արկանէ զնոքա անիւ։ Լոյս 27
Տեառն շունչ մարդկան, որ քննէ զշտեմարանս
որովայնի։ Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն պա- 28
հապան թագաւորի, եւ պատեսցեն արդարութեամբ զաթոռ նորա։ Զարդ երիտասարդաց 29
իմաստութիւն, եւ փառք ծերոց ալիք։ Վէրք 30
եւ հարուածք պատահեն չարաց, եւ տանջանք
'ի շտեմարանս որովայնի։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Որպէս առաջանք ջրոյ, նոյնպէս սիրտ թագա- 1
ւորի 'ի ձեռս Աստուծոյ. ընդ որ կամի հայեցուցանէ՝ դարձուցանէ զնա։ Ամենայն այր 2
երեւի անձին իւրում արդար. բայց ուղղէ զսիրտս Տէր։ Գործել զարդարութիւն եւ խօսել 3
զճշմարտութիւն՝ հաճոյ է առաջի Տեառն քան
զարեան զոհից։ Մեծամիտ է 'ի թշնամանս այր 4
խստասիրտ. լամբար ամպարշտաց՝ մեղք։ Խոր- 5
հուրդ հաստատ՝ առակոյն յառաւելութիւն, եւ
ամենայն փութալուն՝ առակոյն 'ի նուազութիւն։
Որ կուտէ գանձս ստութեամբ լեզուի՝ զհետ 6
երթայ մահուան, եւ հասանէ յորոգայթս մա-
7 հու։ Սատակումն ամպարշտաց հասցէ, զի
8 ոչ կամին առնել զիրաւունս։ Առ խոտորեալս՝
խոտորեալ ճանապարհս տայէ Աստուած, զի
9 սուրբ եւ ուղիղ են գործք նորա։ Լաւ է բնակել առ անկեան 'ի ներքոյ օդոյ, քան 'ի բնակս
անիրաւութեամբ եւ 'ի տան խառնակութեան։
10 Անձն ամպարշտի ցանկանայ չարեաց, եւ ոչ
11 գտցէ յումեքէ ողորմութիւն։ Ի տուժել անխրատի՝ խորագիտագոյն եւս լինի անմիտն. առ
իմաստութեան հանճարեղն ընդունի զգիտու-
12 թիւն։ Ի միտ առնու արդար զսիրտ ամպարշ-
13 տաց, եւ տապալանէ զամպարիշտս չարիք։ Որ
խցու զականջս իւր զի մի լուիցէ տկարաց, եւ նա
14 կարդասցէ առ Տէր՝ եւ ոչ լուիցէ նմա։ Տուրք
գաղտնիք՝ դարձուցանեն զբարկութիւն. իսկ որ
խնայէ 'ի տուրս՝ սաստիկ բարկութիւն յարու-
15 ցանէ։ Ուրախութիւն արդարոյ առնել զիրաւունս, եւ սուրբն՝ պիղծ թուի չարագործաց։
16 Այր մոլորեալ 'ի ճանապարհէ արդարութեան՝
17 'ի ժողովս հսկայից հանգիցէ։ Այր կարօտեալ
սիրէ զուրախութիւն. որ սիրէ զգինի եւ զձէթ
18 'ի մեծութիւն։ Քնքոյշ լինի արդարոյն անօրէնն,
19 եւ ուղղոց որ անցանեն զօրէնս։ Լաւ է բնակել յանապատի՝ քան ընդ կնոջ անզգամի լե-
20 զուանւոյ եւ բարկացողի։ Գանձ ցանկալի հանգիցէ 'ի բերան իմաստնոյ, այր անմիտ կլցեն
21 զնա։ Ճանապարհ արդարութեան եւ ողորմութեան գտցէ զկեանս եւ զարդարութիւն եւ
22 զփառս։ Ի վերայ ամուր քաղաքաց եհաս իմաստութիւն, եւ քակեաց զամուրս յորս յուսա-
23 ցեալ էին ամպարիշտք։ Որ պահէ զբերան իւր
եւ զլեզու՝ պահէ 'ի նեղութենէ զանձն իւր։
24 Խիստ եւ յանդուգն եւ հպարտն՝ ժանտ կո-
25 չի, եւ որ պահէ ոխս՝ անօրէն է։ Ցանկութիւնք սպանանեն զծոյլ, զի ոչ յօժարեն ձեռք
26 նորա գործել ինչ։ Ամպարիշտ ցանկայ զամենայն աւուրս ցանկութիւն չարեաց. իսկ ար-
27 դարն ողորմի եւ տայ առանց խնայելոյ։ Պատարագք ամպարշտաց պիղծ են առաջի Տեառն,
քանզի անօրէնութեամբ իսկ մատուցանեն զնո-
28 սա։ Վկայ սուտ՝ կորիցէ. այր հլու՝ զգուշու-
29 թեամբ խօսեսցի։ Այր ամպարիշտ՝ յանդգնութեամբ հարկանի 'ի դէմս. իսկ ուղիղն ինքնին
30 իմանայ զճանապարհս իւր։ Ոչ է մարդոյ իմաստութիւն, ոչ արութիւն եւ ոչ խորհուրդ
31 առ Աստուած։ Երիվար պատրաստի յաւուր
պատերազմի. բայց 'ի Տեառնէ է օգնականութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Լաւ է անուն բարի քան զմեծութիւն բազում, 1
և քան զարծաթ և զոսկի՝ շնորհ բարիք։
Մեծատուն և աղքատ միմեանց պատահեցին. 2
երկոցունց այցելութիւն առնէ Տէր։ Խորագէտ 3
տեսեալ զչարագործն պատժեալ՝ հաստատութեամբ
խրատէ զանձն, և անմտաց անցեալ
տոյժս վճարեսցեն։ Ծնունդ իմաստութեան 4
երկիւղ Տեառն, և մեծութիւն և փառք
և կեանք։ Տատասկ և որոգայթ 'ի ճանապարհս 5
թիւրոց, իսկ որ զգուշ կայ անձին իւրում՝
մերժեսցի 'ի նոցանէ։ Նորոգումն երիտասարդի 6
ըստ ճանապարհաց իւրոց. նա՛ և
յորժամ ծերասցի՝ ոչ մերժեսցի 'ի նոցանէ։ Աղքատք 7
տիրեսցեն մեծատանց, և ծառայք տեառնց
իւրեանց փոխ տացեն։ Որ սերմանէ զանզգամութիւն՝ 8
հնձեսցէ զչարիս, և զհարուածս
գործոց իւրոց բովանդակեսցէ։ Զայր զուարթ 9
և զտուող օրհնէ Աստուած. որ ողորմի աղքատին՝
ինքն կերակրեսցի. քանզի յիւրմէ հացէ ետ
աղքատին։ Զյաղթութիւն և զպատիւ ստանայ
որ տայ կաշառ, բայց զոգիս տանողացն սպանանէ։
Հան զժանտն յատենէ՝ և ելցէ ընդ նմա 10
և հակառակութիւն. զի յորժամ նստիցի յատենի՝
զամենեսեան անարգէ։ Սիրէ Տէր զսիրտ 11
սուրբ, և ընդունելի են նմա ամենայն անարատք։
Շրթամբք հովուէ թագաւոր. և աչք Տեառն 12
պահեն զխնամս. և անգոսնէ զբանս անօրէնն։
Պատճառս գտանէ վատ և ասէ. Առիւծ ունի զճանապարհս, 13
և զանգս հրապարակաց սպանողք։
Գուբ խոր է բերան անօրինի, և ատեցեալն 'ի 14
Տեառնէ անկցի 'ի նա։ Են ճանապարհք չարք՝
առաջի առն, և ոչ սիրէ դառնալ 'ի նոցանէ.
բայց դառնալ պարտ է 'ի թիւր և 'ի չար ճանապարհէ։
Անմտութիւն բորբոքեալ 'ի սիրտ է 15
երիտասարդի. գաւազան և խրատ հեռի է 'ի նմանէ։
Որ զրպարտէ զաղքատ՝ բազում առնէ 16
իւր չարիս, և որ տայ մեծատան կարօտութեամբ։
Բանից իմաստնոց մատո զունկն քո, 17
և լուր բանից իմոց. և հաստատեա զսիրտ քո՝
զի գիտասցես զնոսա՝ թէ բարի են. և եթէ արկցես 18
զնոսա 'ի սիրտ քում, և զուարճասցի միանգամայն
'ի շրթունս քո։ Զի եղիցի յոյս քո 'ի 19
Տէր, և ցուցցէ քեզ զճանապարհս իւր։ Եւ դու 20
գրեա զնոսա յանձին քում երկքեն, 'ի խորհուրդս
և 'ի գիտութիւն և 'ի հանճար։ Ահա 21
ուսուցանեմ քեզ զբանս ճշմարիտս և
գիտութիւն. հնազանդ լինել պատասխանի տալ
զբանս ճշմարտութեան որոց մատչիցին առ
քեզ։ Մի բռնան լինիցիս տնանկի, քանզի աղքատ 22
է. և մի անարգիցես զտնանկն 'ի դրունս. զի
Տէր դատի զդատաստան նորա, և փրկեսցէ անկապուտ 23
24 զանձն քո։ Մի լինիր ընկեր առն բարկացողի,
և ընդ բարեկամի զայրացողի մի բնակեր.
25 գուցէ ուսանիցիս զճանապարհս նորա, և
26 առնուցուս խեղդ ընդ անձն քո։ Մի տար զանձն
քո յերաշխաւորութիւն՝ առն առեալ երեսաց.
27 զի եթէ ոչ ունիցիս ուստի հատուցանիցես, և
առնուցուն զանկողինն որ ընդ կողիւք քովք
28 կայցէ։ Մի փոխեր զսահմանս յաւիտենականս
29 զոր եդին հարք քո։ Զայր շոյտ և զգուշ 'ի գործ
իւր՝ թագաւորաց առաջի պարտ է կացուցանել,
և ոչ կացուցանել առաջի արանց խոնթաղրաց։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Յորժամ նստիցես ընթրիս ուտել 'ի սեղան
հզօրաց, իմանալով իմասջիր որ ինչ առաջի դնիցի,
և ապա մխեսջիր զձեռն քո։ Գիտասջիր
թէ այնպիսի ինչ և քեզ պարտ է պատրաստել.
3 ապա թէ ագահագոյն իցես, մի ցանկանայցես
խորտկաց նորա. զի այն իսկ կցեալ երթայ
4 զկենացն ստութենէ։ Մի ձգտիր՝ եթէ տնանկ
իցես՝ ընդ մեծատան, այլ քո իմաստութեամբդ
5 մերժեա 'ի նմանէ։ Եթէ հաստատեսցես
զակն քո 'ի վերայ նորա, ոչ ուրեք երևի.
զի հանդերձեալ է նորա իւր թևս որպէս արծուոյ,
և դառնայ 'ի տուն նախապետի իւրոյ։
6 Մի ուտեր հաց ընդ առն չարակամ, և մի ցանկանար
7 կերակրոց նորա. զոր օրինակ թէ մազ ոք
8 կլանէ՝ այնպէս ուտէ և ըմպէ։ Մի մուծանիցես
զնա առ քեզ, և մի ուտիցես զհաց քո ընդ նմա,
զի նողկացուցանէ զնա, և ապականէ զբանս քո
9 բարիս։ Յականջս անզգամի ամենևին մի խօսիր.
10 զի մի անգոսնեսցէ զիմաստուն բանս քո։ Մի
փոխեր զսահմանս յաւիտենականս, և 'ի սաստ
11 ցուածս որբոց մի մտանիցես. զի որ փրկէն զնոսա
Տէր՝ հզօր է, և դատի զդատաստանս նոցա ընդ
12 քեզ։ Տուր 'ի խրատ զսիրտ քո, և զականջս քո
13 պատրաստեա բանից իմաստութեան։ Մի խնայեր
խրատել զտղայ. զի թէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝
14 ոչ մեռանի. դու հարկանես զնա գաւազանաւ,
բայց զանձն նորա փրկես 'ի մահուանէ։
15 Որդեակ, եթէ իմաստուն լինիցի սիրտ քո,
16 ուրախ արասցես և զիմ սիրտս։ Եւ եթէ ընդելուզցես
զշրթունս քո ընդ շրթունս իմ, միայն
17 թէ ուղիղ իցես։ Մի նախանձիցի սիրտ քո ընդ
մեղաւորս, այլ յերկիւղ Տեառն կանխեսջիր զօրհանապազ.
18 զի եթէ պահեսցես զնա, եղիցի զաւակ
19 քեզ, և յոյս քո մի մերժեսցի։ Լուր, որդեակ,
և լեր իմաստուն, և ուղղեա զխորհուրդս
20 սրտի քոյ։ Մի լինիր արբեցող. և մի
նախանձիր ընդ հանգանակողս մսոյ վաճառաց։
21 Զի ամենայն արբշիռ և բոզասէր աղքատա-

ցի, եւ զգեցցի պատառատուն ամենայն քնկոտ։
Լուր, որդեակ, հօր որ ծնաւ զքեզ. եւ մի ար- 22
համարհեր զծերութիւն մօր քոյ։ Զճշմարտու- 23
թիւն ստացիր, եւ մի թողուր զիմաստութիւն
եւ զխրատ եւ զհանճար։ Բարւոք սնուցանէ 24
հայր արդար, եւ 'ի վերայ որդւոյ իմաստնոյ ու-
րախ լինի ոգի նորա։ Ուրախ լիցին հայր եւ 25
մայր քո 'ի քեզ. եւ խնդասցէ որ ծնաւն զքեզ։
Տուր ինձ, որդեակ, զսիրտ քո, եւ աչք քո զճա- 26
նապարհս իմ պահեսցեն։ Կարաս ծակ է 27
տուն օտար, եւ ջրհոր նեղ՝ օտարոտին։ Զի այս- 28
պիսին վաղվաղակի սատակեսցի, եւ ամենայն ա-
նօրէն ապականեսցի։ Ո՞ւմ է վայ, ո՞ւմ է խռովու- 29
թիւն, ո՞ւմ են դատաստանք, ո՞ւմ զժբնգակու-
թիւնք եւ վէրք, ո՞ւմ են ջաղջախանք տարա-
պարտուց, ո՞յր են կապուտակ աչքն. ո՞չ ա- 30
պաքէն այնոցիկ՝ որ յամենն 'ի գինւոջ, եւ զի-
տեն ուր գինեխմութք լինիցին։ Մի արբենայք գի- 31
նեաւ. այլ խօսեցարուք ընդ մարդս արդարս,
եւ խօսեցարուք ընդ մեկուսա 'ի հրապարակս։
Ապա եթէ 'ի տաշտս եւ 'ի բաժակս արձակեսցես
զաչս քո, յետոյ շրջեսցիս մերկագոյն քան զսան-
դարան։ Եւ 'ի վախճանի իբրեւ զօձահար տա- 32
րածանիցիս, եւ իբրեւ իժի թոյնք սփռեսցին։
Աչք քո իբրեւ տեսանիցեն զկին օտար, բերան 33
քո յայնժամ խօսեսցի զթիւրս, եւ անկեալ դը- 34
նիցիս 'ի սիրտ ծովու՝ եւ իբրեւ զնաւավար 'ի
մէջ բազում ալեաց։ Եւ ասիցես, թէ հարկա- 35
նէին զիս՝ եւ ինձ ոչ ցաւէր, այպն առնէին զիս՝
եւ ես ոչ գիտէի. երբ լիցի առաւօտ՝ զի եկեալ
խնդրեցից ընդ որում շրջեցայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Որդեակ իմ, մի նախանձիր ընդ չարս, եւ մի 1
ցանկանայցես կալ ընդ նոսա. զի սուտութիւն 2
խորհի սիրտ նոցա, եւ ցաւս խօսին շրթունք նո-
ցա։ Իմաստութեամբ շինի տուն եւ հանճարով 3
կանգնի, եւ խորհրդով լնուն շտեմարանք ամե- 4
նայն մեծութեամբ պատուականաւ եւ բարեաւ։
Լաւ է իմաստուն քան զհզօր, եւ հանճարեղ՝ 5
քան զայն որ ունիցի գաւառակերտս մեծամեծս։
Առաջնորդութեամբ մղի պատերազմ, եւ օգնա- 6
կանութեամբ խորհրդականն սրտի։ Իմաստու- 7
թիւն եւ խորհուրդ բարեաց 'ի դրունս իմաստ-
նոց։ Իմաստունք ոչ խոտորին 'ի բերանոյ Տեառն, 8
այլ խորհին 'ի ժողովս իւրեանց։ Անխրատից 9
պատահէ մահ, եւ մեռանի անզգամ 'ի մեղս։
Պղծութիւն զայր ժանտաբարոյ ապականէ առնէ
յաւուր չարի եւ յաւուր նեղութեան՝ մինչեւ 10
սատակեսցի։ Փրկեա զորս 'ի մահ տանին, եւ 11
գնեա զմահապարտս՝ եւ մի խնայեր։ Ապա թէ 12
ասիցես, թէ ոչ ճանաչեմ զնա՝ եւ ոչ նա զիս
ճանաչէ, գիտասջիր՝ զի Տէր զսիրտս ամենեցուն
ճանաչէ. եւ որ ստեղծ զշունչ ամենեցուն՝ նա
գիտէ զամենայն, եւ հատուցանէ իւրաքանչիւր
13 ըստ գործս իւր։ Կեր մեղր, որդեակ, զի բա-
րի է, եւ խորիսխ՝ զի քաղցրասցի կոկորդ քո.
14 Նոյնպէս եղիցի հանճար իմաստութեան յանձին
քում։ Զի եթէ զայն գտանիցես՝ եղիցի բա-
րեաւ վախճան քո, եւ յոյս քո մի ապականեսցէ։
15 Մի մատուցաներ զամպարշտն յարօտս արդա-
16 րոյ, եւ մի խաբիր լրութեամբ որովայնի։ Զի
եթէ եօթն անգամ անկանիցի արդարն՝ կանգ-
նեսցի, բայց ամպարիշտք տկարասցին 'ի չարիս։
17 Եթէ կործանեսցի թշնամին քո՝ մի ծափ հարկա-
նէր, եւ 'ի գայթագղելն նորա մի հպարտանար։
18 Զի մի հայեսցի Տէր, եւ ոչ հաճեսցի ընդ այն,
19 եւ դարձուսցէ զբարկութիւն իւր 'ի նմանէ։ Մի
խնդար ընդ չարագործս, եւ մի նախանձիր ընդ
20 մեղաւորս. զի ոչ լինի զաւակ չարաց, եւ ճրագ
21 ամպարշտաց շիջցի։ Երկիր յԱստուծոյ, որ-
դեակ, եւ 'ի թագաւորէ, եւ 'ի միոջէ 'ի նոցանէ
22 մի ապստամբիցես։ Զի յանկարծակի պատժե-
ջիցեն զամպարիշտս, եւ զպատուհաս երկոցունց
ո՞վ ծանիցէ։

1 Որդի որ զգուշանայ բանից՝ եղիցի արտաքոյ
2 կորստեան. զի ընդունելով ընկալաւ զնա։ Մի
ինչ սուտութիւն ասասցի 'ի լեզուէ թագաւորի,
3 եւ ոչ ելցէ խաբէութիւն 'ի լեզուէ նորա։ Սու-
սեր սուր է լեզու թագաւորի, եւ ոչ մարմնե-
4 ղէն, եւ որ նմա մատնեսցի՝ խորտակի։ Զի եթէ
արեսցի բարկութիւն նորա՝ յօդիւք հանդերձ
սատակեսցէ զմարդիկ, եւ զոսկերս սորանց կե-
րիցէ, եւ այրեսցէ իբրեւ զբոց, եւ իբրեւ զգէշ
5 եղիցի 'ի բոյնս արծուեաց։ Յիմոց բանից երկիր,
որդեակ, եւ յորժամ ընկալցիս զնոսա՝ ապա-
շաւեսջիր։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Զայս ասէ այր ցհաւատացեալս Աստուծոյ. ե-
թէ լուա եղէց՝ զի անմտագոյն եմ քան զամե-
2 նայն մարդիկ, եւ իմաստութիւն մարդոյ ոչ գոյ
3 յիս։ Աստուած ուսոյց ինձ իմաստութիւն, եւ
գիտութեամբ սրբոց խելամուտ եղէ, եւ ճանա-
4 չեմ զսրբութիւնս։ Ո՞վ ել յերկինս՝ եւ էջ. ո՞վ
ժողովեաց զհողմս 'ի գոգ իւր. ո՞վ ամփոփեաց
զջուրս 'ի ձորձս իւր. ո՞վ կալաւ զծագս երկրի։
Զի՞նչ անուն է նորա, կամ զի՞նչ անուն որդւոյ
5 նորա. զի գիտասցես թէ ամենայն բանք Աստուծոյ
ընտրեալք են, եւ վերակացու է նա երկիւղածաց
6 իւրոց։ Մի յաւելուցուս 'ի բանս նորա, զի մի յան-
7 դիմանեսցէ զքեզ, եւ սուտ լինիցիս։ Երկուս
ինչս խնդրեմ 'ի քէն. մի հաներ յինէն զշնորհս
8 մինչեւ մեռեալ իցեմ։ Զբան զուր եւ սուտ՝

հեռի արա յինէն։ Մեծութիւն եւ տնանկութիւն
մի տար ինձ, այլ կշռեա ինձ զպիտանն բաւակա-
նութեամբ։ Զի մի մեծացայց եւ ստեցից· եւ 9
ասիցեմ, թէ ո՞ւ տեսանիցէ զիս· կամ աղքա-
տացայց եւ գողացայց, եւ երդուայց յանուն Աս-
տուծոյ իմոյ։ Մի մատներ զծառայ 'ի ձեռս տեա- 10
ռն իւրոյ· գուցէ մի երբէք անիծանիցէ զքեզ՝ եւ
ապականիցիս։ Ծնունդ չար՝ զհայր իւր անի- 11
ծանէ, եւ զմայր իւր ոչ օրհնէ։ Ծնունդ չար՝ 12
առ արդար առնէ զանձն իւր, եւ զելս անձին
իւրոյ ոչ լուացաւ։ Ծնունդ չար՝ ամբարտաւան 13
աչս ունի, եւ յարտեւանունս իւր հպարտանայ։
Ծնունդ չար՝ իբրեւ զսուսեր ունի զատամունս 14
իւր, եւ զժանիս իւր իբրեւ զկտրիչս, մաշել եւ
ուտել զխոնարհս երկրի եւ զտնանկս 'ի մարդ-
կանէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Զայս ասեմ ձեզ իմաստնոցդ· խելամուտ լի- 23
նել խրատուց մի ամաչէք· ակն առնուլ 'ի դա-
տաստանի չէ բարւոք։ Որ ասէ զամպարիշտն՝ թէ 24
արդար է, անիծեալ 'ի ժողովրդոց լիցի եւ ատելի
յազգաց։ Իսկ որ յանդիմանեն, նոցա լաւ ե- 25
րեւեսցին, եւ 'ի վերայ նոցա եկեսցէ օրհնու-
թիւն բարեաց։ Շրթունք տացեն զպատաս- 26
խանիս բանից բարեաց· եւ որ պատասխանի տայ
բանս զխոհադարձութեան, պատուական անձին
իւրում բանս հեռանայցէ։ Պատրաստեա յելս 27
զգործս քո· եւ պատրաստեա 'ի դաստակերտս
քո, եւ գնա դու զկնի իմ, եւ շինեսցես վերստին
զտուն քո։ Մի լինիր վկայ սուտ՝ ընկերի քում, 28
եւ մի լայնիր շրթամբք քովք։ Մի ասեր՝ թէ որ- 29
պէս նա ընդ իս գնաց, եւ ես ընդ նա գնացից,
հատուցից նմա՝ որպէս զրկեաց զիս։ Իբրեւ անդ 30
մի այր անզգամ, եւ իբրեւ այգի այր պակասա-
մտու· եւ եթէ թողուս զնա՝ խոպանանայ եւ մո- 31
լախոտ ամենեւին եւ լքանի, եւ քարինք որմոց
նորա յատակին· յետոյ ասիցես՝ թէ զղջացայ ես, 32
հայեցայ եւ ընտրեցի զխրատ։ Մինչեւ յերբ ան-
կեալ դնիս, ո՛վ վատ, երբ 'ի քնոյ զարթիցես։
Սակաւիկ ինչ ննջիցես, սակաւիկ ինչ նիրհիցես, 33
սակաւիկ ինչ գոգարկիցես, սակաւիկ ինչ ընդ-
գրկեսցես զձեռս քո 'ի վերայ լանջաց քոց։ Եթէ
զայդ առնիցես, եկեսցէ իբրեւ զկարապետ աղ- 34
քատութիւն քո, եւ կարօտութիւն քո իբրեւ
զարագագնաց սուրհանդակ։

ԳԼՈՒԽ Լ

Տզրկի երեք դստերք էին սիրով սիրեցեալք. 15
եւ երեքին սոքա ոչ յագեցուցին զնա, եւ չոր-
րորդն ոչ լցաւ ասել՝ շատ։ Դժոխք եւ կորուստ 16
եւ սէր կանանց եւ տարտարոսն եւ երկիր՝ ոչ
յագի ջրով, եւ ջուր եւ հուր՝ ոչ երբեք ասեն
17 շատ։ Ակն որ արհամարհէ զհայր եւ անարգէ
զծերութիւն մօր, հանեսցեն զնա ագռաւք ձորոց,
18 եւ զկեր զկեր արասցեն զնա ձագք արծուեաց։ Ե-
րեք են՝ զորս անհնար է ինձ իմանալ, եւ զչոր-
19 րորդն ոչ ճանաչեմ։ Զհետս արծուոյ թռուցե-
լոյ, եւ զճանապարհս օձի 'ի վերայ վիմի, եւ
զշաւիղս նաւի ընդ ծով գնացելոյ, եւ զճանա-
20 պարհս առն երիտասարդի։ Նոյնպիսի է եւ ճա-
նապարհ կնոջ շնացողի· զի յորժամ գործէ ինչ
21 լուանայ եւ ասէ· իմ չէք ինչ գործեալ։ Երիւք
շարժի երկիր, եւ չորրորդին ոչ կարէ համբար-
22 նալ։ Եթէ ծառայ թագաւորեսցէ, եւ անմիտն
23 եթէ յագեսցի հացիւ, եւ աղախին եթէ հանիցէ
զտիկին իւր, եւ կին ատելի եթէ գիւտեսցի առն
24 բարւոյ։ Չորք են որ փոքր են յերկրի, եւ նոքա
25 իմաստնագոյնք են քան զիմաստունս։ Մրջիւն՝
որոյ ոչ գոյ զօրութիւն, եւ պատրաստէ ամա-
26 ռնայնոյ զկերակուր իւր։ Եւ ճագար՝ ազգ ան-
հզօր, որ արարին 'ի վէմս զտաղաւարս իւրեանց։
27 Անթագաւորի է մարախ, եւ զօրաժողով
28 լինի իբրեւ 'ի միոջէ հրամանէ օրինօք։ Եւ մողէզ՝
կռուեալ ձեռօք յորմ, որ դիւրին է առ ըմբռնել,
29 բնակէ 'ի յարկս թագաւորաց։ Երեք են որ պարծ-
30 չին, եւ չորրորդն գեղեցիկ ճեմի։ Կորիւն ա-
ռիւծու հզօր է քան զանասունս, որ ոչ դառնայ-
31 ցէ եւ ոչ թիկունս դարձուցանէ յանասնոց· եւ
աքաղաղ՝ որ շրջի 'ի մէջ մարեաց սիգալով· եւ
նոխազ՝ առաջնորդ հօտի· եւ թագաւոր՝ որ հրա-
32 պարակախօս լինի 'ի մէջ ազգաց։ Եթէ զանձն
զխրախութեան տացես, եւ ձեռն 'ի բերան կալով
33 ձգեսցես, անարգեսցիս։ Կթեա կաթն՝ եւ եղի-
ցի իւղ· ապա եթէ կարի ճմլեսցես զպտկունսն,
եղանէ արիւն։ Եւ եթէ ձգեսցես զբանս, ելցեն
դատաստանք եւ կռիւք։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Իմ բանք յԱստուծոյ խօսեցեալ են, հրաման
2 թագաւորի զոր խրատեաց զնա մայր իւր։ Զի՞,
որդեակ, Աստուծոյ բանք են· անդրանիկդ, քեզ
ասեմ, որդի· զի՞ որդեակ, պտուղ որովայնի ի-
3 մոյ· զի՞ որդեակ ուխտից իմոց։ Մի տար կա-
նանց զմեծութիւն քո, եւ զմիտս քո եւ զկեանս
'ի խորհուրդս յետնա· խորհրդով գործեա զա-
4 մենայն, խորհրդով արբ գինի։ Մեծամեծքն բար-
5 կասիրտք են, գինի մի արբցեն· զի մի իբրեւ
արբցեն՝ մոռասցին զիմաստութիւն, եւ ուղիղ
6 ոչ կարասցեն դատել զտկարս։ Տուք արբեցու-
թիւն տրտմեցելոց, եւ գինի ըմպել ցաւագա-
7 տաց· զի արբցեն՝ եւ մոռասցին զաղքատութիւնս
8 իւրեանց, եւ զցաւս իւրեանց ոչ յիշեսցեն։ Բաց

զբերան քո բանիւ Աստուծոյ, եւ դատեա զամենեսեան ողջմտութեամբ, եւ ընտրեա եւ որո- 9
շեա զտնանկն եւ զտկարն:

Ի

ԳԼՈՒԽ Ե:

Առակք Սողոմոնի անխտիրք. զոր գրեցին բարեկամքն Եզեկիայ արքայի Հրէաստանի: 1

Փառք Աստուծոյ ծածկեն զբան, փառք թա- 2
գաւորի պատուեն զիրաւունս: Երկինք բար- 3
ձունք եւ երկիր խորին, սիրտ թագաւորի ա-
նոյց քննելոյ: Փորձեա զանփորձ արծաթոյ, 4
եւ սրբելով սրբի ամենայն: Սատակեա զամպա- 5
րիշտս յերեսաց թագաւորի, եւ ուղղեսցի ար-
քայութեամբ աթոռ նորա: Մի՛ հպարտանար 6
առաջի թագաւորի, եւ մի՛ 'ի տեղիս մեծամեծաց
մտանիր. զի լաւ է քեզ՝ թէ ասիցէ ոք, 'ի վեր 7
առ իս մտանիր, քան թէ կորանայցես առաջի
հզօրի: Զոր տեսին աչք քո՝ խօսեաց. մի՛ յան- 8
դուգն անկանիցիս 'ի մարտ, զի մի՛ յետոյ զղջա-
նայցես: Յորժամ նախատիցէ զքեզ բարեկամ
քո, խոյս տուր՝ մի՛ արհամարհէր. գուցէ նախա- 9
տիցէ զքեզ բարեկամն, եւ թշնամութիւն՝ եւ 10
մարտ քո ոչ մեկնիցի. այլ լինիցի քեզ համագոյն
մահու: Շնորհք եւ բարեկամութիւն ազատ-
են, հաստատեա զնոսա 'ի քեզ՝ զի մի՛ նախատեալ
լինիցիս. եւ պահեա զճանապարհս քո հաշտու-
թեամբ: Ոսկի խնձոր ընդ սարդիոն յեռեալ, 11
այնպէս է խօսել բանս իմաստունս: Գինդ ոսկի 12
եւ սարդիոն ամենապատուական յեռեալ, բան ի-
մաստուն յունկնդիր լսելիս: Որպէս ձիւնաբեր 13
ամարայնի՝ տօթացելոյ օգնական է, նոյնպէս եւ
հրեշտակ հաւատարիմ որոց առաքեցին զնա,
զանձինս յառաքելոց իւրոց շահի: Որպէս հողմք 14
եւ ամպք եւ անձրեւք սաստիկք, նոյնպէս են
եւ որ պարծին 'ի տուրս ստութեան: Յերկայն- 15
մտութենէ՝ յաջողութիւն թագաւորի. լեզու-
արձակ փշրէ զոսկերս: Մեղր յորժամ գտանի- 16
ցես, որչափ չափով կերիջիր. գուցէ յագիցես
եւ փսխիցես: Մի՛ կարի յաճախեր ոտիւք քովք 17
առ բարեկամ, գուցէ յագիցի քեւ եւ ատիցէ
զքեզ: Իբրեւ սուսեր եւ սլաք սրեալ, նոյնպէս 18
եւ այր որ վկայէ զբարեկամէ իւրմէ վկայութիւն
ստութեան: Ճանապարհք չարի եւ ոտք անօ- 19
րինի կորիցեն յաւուր չարի: Որպէս քացախ 20
վիրի անօգուտ է, նոյնպէս հասեալ ցաւ մարմ-
նոյ արտմեցուցանէ զսիրտ: Իբրեւ ցեց հան-
դերձի եւ որդն փայտի, նոյնպէս տրտմութիւն
վնասակար է սրտի առն: Եթէ քաղցեալ է թշ- 21
նամին քո՝ կերակրեա զնա, եւ եթէ ծարաւի՝
տուր նմա ըմպել: Զայս իբրեւ առնես՝ կայծա- 22
կունս հրոյ կուտեսցես 'ի վերայ գլխոյ նորա,
եւ Տէր հատուսցէ քեզ բարութիւն: Հողմ հիւ- 23
սիսոյ զամպս յարուցանէ, եւ երեսք լկտիք զլե-
24 զու գրգռեն: Լաւ է բնակել առ անկեան տա-
նեաց, քան ընդ կնոջ բամբասողի 'ի տան միում:
25 Որպէս ջուր ցուրտ անձին ծարաւոյ ախորժելի
է, նոյնպէս աւետիք բարեաց յերկրէ հեռա-
26 ւորէ: Որպէս թէ ոք զակն աղբեր խնուցու եւ
զընթացս ջուրց ապականիցէ, նոյնպէս աղտեղի է
27 արդարոյ անկանել առաջի ամպարշտի: Մեղր
շատ ուտել չէ բարւոք. բայց յարգել պարտ է
28 զբանս պատուականս: Որպէս քաղաք կործա-
նեալ 'ի պարսպաց, նոյնպէս եւ այր որ ոչ խոր-
հրդով ինչ գործիցէ:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Որպէս ցօղ ամարայնի եւ անձրեւ 'ի հունձս,
2 նոյնպէս ոչ յարգոյ անզգամի պատիւ: Որպէս
թռչունք եւ ճնճղուկք թռանին, նոյնպէս ա-
3 նէծք զուր ումեք ոչ եկանեն: Որպէս մտրակ ձիոյ
եւ խթան իշոյ, նոյնպէս եւ գաւազան ազգի
4 անօրինի: Մի՛ տար պատասխանի անզգամի ըստ
նորա անզգամութեանն, զի մի՛ լինիցիս նման
5 նմա: Այլ տուր նմա պատասխանի ըստ անզգա-
մութեան նորա, զի մի՛ իմաստնագոյն երեւեսցի
6 յանձն իւր: Ի ճանապարհաց իւրոց նախատինս
առնէ՝ որ առաքէ զբան 'ի ձեռն անմիտ հրեշտա-
7 կի: Կարճեա զգնացս ոտից եւ զառակս 'ի բե-
8 րանոյ անզգամի: Որ զնէ քար 'ի պարսատիկս՝
9 նման է առն որ զնէ պատիւ անմտի: Փշալից լի-
նին ձեռք արբեցողի, եւ ծառայութիւն 'ի ձեռս
10 անզգամի: Բազում ծուփս ծփին ամենայն մար-
մինք անզգամաց, զի խորտակին յիմարութիւնք
11 նոցա: Որպէս շուն յորժամ դառնայ 'ի փսխած
իւր եւ ատելի լինի, նոյնպէս եւ անզգամն իւ-
րովք չարեօք՝ յորժամ դառնայցէ անդրէն 'ի
մեղս իւր: Է ամօթ որ ածէ զմեղս, եւ է ամօթ
12 որ ածէ զփառս եւ զշնորհս: Տեսի այր յանձն
իւր պանծացեալ թէ իմաստուն իցէ, բայց յոյս
13 գոյր յանզգամին քան 'ի նմա: [illegible]

[illegible]

ակց զուարթանայ հուր, և ուր ոչ գոյ երկմիտ՝
դադարէ կռիւ։ Կրակարանք կայծականց և 21
փայտ հրոյ, և այր բամբասող ՚ի յուզել
զխիւ։ Բանք սուտախօսաց կակուղ են, 22
բայց արկանեն ՚ի շտեմարանս մարմնոյ։ Որ տայ 23
արծաթ նենգութեամբ, իբրև ընդ խեցի համարեալ է․ շրթունք ողորկ ծածկեն զսիրտ
տրտմագին։ Շրթամբք իւրովք յայտնի առնէ 24
ամենայն որ լայ զթշնամի, և ՚ի սրտի իւրում
նիւթէ զնենգութիւն։ Եթէ աղաչիցէ զքեզ թշ- 25
նամին, և ՚ի ձայն բարձր աղերսիցէ, մի հաւանիր նմա․ զի եօթն չարիք կան ՚ի սրտի նորա։
Որ ծածկիցէ զթշնամութիւն, յայտ առնէ ըզ- 26
նենգութիւն․ առաւել զգիտս իւր բանգէտն
յատենի։ Որ փորէ խորխորատ ընկերի իւրում՝ 27
ինքն անկցի ՚ի նա, և որ գլէ վէմ՝ յանձն իւր գլեսցէ։ Լեզու սուտ՝ ատեայ զճշմարտութիւն, և բե- 28
րան անզգոյշ՝ գործէ խռովութիւնս։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Մի պարծիր առ վաղիւն, զի ոչ գիտես զինչ 1
ծնանիցի քեզ վաղիւն։ Գովեսցէ զքեզ ընկերն՝ 2
և մի քո բերան, օտարն՝ և մի քո շրթունք։
Վէմ ծանր է, և աւազ դժուարին առ ՚ի բառ- 3
նալ․ բայց բարկութիւն անզգամի ծանրագոյն է
քան զերկոսեան։ Անողորմ է սրտմտութիւն և 4
սաստիկ է բարկութիւն, այլ նախանձ և ոչ
ինչ ժուժկալէ։ Լաւ է յայտնութիւն յանդի- 5
մանութեան քան զգաղտնութիւն ՚ի ծածուկ։
Լաւ են հարուածք բարեկամի քան զկամակոր 6
համբոյրս թշնամւոյ։ Անձն յագեալ զխորիսխ 7
և զմեղր արհամարհէ, բայց անձին կարօտելոյ
և դառն իբրև զքաղցր թուի։ Որպէս թռչուն 8
որ թռանի ՚ի բունոյ իւրմէ, նոյնպէս և մարդ
ծառայանայ՝ յորժամ օտարանայցէ յիւրոց տե-
ղեաց։ Իւղով և խնկով և գինւով զուարճանայ 9
սիրտ, և բեկանի ՚ի սրտմտութենէ անձն։ Զբա- 10
րեկամ քո և զբարեկամ հայրենի մի թողուր․
և ՚ի տուն եղբօր քոյ մի մտաներ թշուառացեալ։
Լաւ է բարեկամ մերձաւոր քան զեղբայր ՚ի
հեռաստանէ բնակեալ։ Իմաստուն լեր, որդեակ, 11
զի ուրախ լիցի սիրտ քո, և դարձո ՚ի քէն
զբանս նախատանաց։ Խորագէտն ՚ի գալ չարեաց 12
զգուշաց, և անզգամք ընդ առաջ երթեալ ՚ի
տոյժս անկցին։ Զերծ ՚ի նմանէ զհանդերձ նո- 13
րա, զի անց թշնամանողքն․ քանզի նա զայ-
լոյն ապականէր։ Որ գովէ զբարեկամ ընդ ա- 14
ռաւօտս բարձր ձայնիւ՝ քան զանիծանօղն ոչ
15 ինչ տարբեր համարեսցի։ Կաթիլ հանէ զմարդ
՚ի տանէ իւրմէ յաւուր ձմերայնոյ, նոյնպէս և
16 կին անզգամ ՚ի տանէ իւրմէ զայր։ Խիստ հողմ
17 է հիւսիսի, բայց անուամբ աջոյ կոչի։ Երկաթ
զերկաթ խարտէ, և այր գրգռէ զերեսս ընկե-
18 րի։ Որ տնկէ թզենի՝ կերիցէ զպտուղ նորա, և
19 որ պահէ զտէր իւր՝ պատուեսցի։ Որպէս ոչ են
նման երեսք երեսաց, նոյնպէս և ոչ սիրտք
20 մարդկան սրտից նման են։ Դժոխք և կորուստ
անյագ են, նոյնպէս և աչք ազգաց մարդկան․
պիղծ է առաջի Տեառն որ սրածէ զաչս, և
21 անխրատք և ցածք լեզուաւ։ Փորձ արծաթոյ
և ոսկւոյ ՚ի բովս, և այր փորձի ՚ի բերանոյ
գովչաց իւրոց։ Սիրտ անօրէնի խնդրէ զչարիս,
22 և սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զգիտութիւն։ Եթէ հար-
կանես զանզգամն ՚ի մէջ ատենի և անարգես
զնա, ասկայն ոչ մերժես զանզգամութիւնն ՚ի
23 նմանէ։ Խելամտութեամբ խելամուտ լիցես ան-
ձանց խաշանց քոց, և հաստատեսցես զսիրտ
24 քո ՚ի վերայ երամակաց քոց․ զի ոչ յաւիտեան
է առն այժ և զօրութիւն և իշխանութիւն, և
25 ոչ աւանդեալ են նմա ազգաց յազգս։ Խնամ կալ
բանջարոյ ՚ի դաշտի, և հնձեսցես խոտ, և ժո-
26 ղովեա զխոտ լերանց, զի եղիցին քեզ ոչխարք
ձորձարկելոց․ գառնանեա զդաշտս՝ զի եղիցին
27 քեզ գառինք։ Որդեակ, յինէն ունիս զպատ-
գամս զօրաւորս ՚ի կեանս տան քոյ և ՚ի կեանս
բարեկամաց քոց։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Փախուցեալ է ամպարշտն առանց ուրուք
հալածելոյ, բայց արդարն՝ իբրև զառիւծ յանձն
2 ապաստան է։ Վասն մեղաց ամպարշտաց դա-
տաստանք յարուցեն, և այր խորագէտ շիջուցանէ
3 զնոսա։ Հզօրն առ ամպարշտութեամբ իւրում
զրպարտէ զաղքատս։ Որպէս անձրև սաստիկ
4 և անշահ, նոյնպէս և որ թողուն զօրէնս, և
գովեն զամպարշտութիւն․ բայց որ սիրեն զօրէնս՝
5 պատեն զինքեանս պարիսպ։ Արք չարք ոչ ա-
նուն ՚ի միտ զիրաւունս, բայց որ խնդրեն զՏէր՝
6 իմաստասցին յամենայնի։ Լաւ է աղքատ՝ որ
գնայ ճշմարտութեամբ, քան զմեծատուն սուտ։
7 Պահէ զօրէնս որդի իմաստուն, բայց որ արածէ
8 զբղջախոհութիւն՝ անարգէ զհայր իւր։ Որ ըն-
չաւն իւր ՚ի տոկոսեաց և ՚ի վաշխից՝ ժողովէ
9 այնմիկ որ ողորմի աղքատաց։ Որ խոտորեցու-
ցանէ զունկն իւր՝ չլսել օրինաց, և նա զիւր
10 աղօթս պղծէ։ Որ մոլորեցուցանէ զուղիղս չար
ճանապարհաւ՝ ինքն անկցի յապականութիւն։
Անօրէնք բաժանեսցեն զբարութիւնս, և անօ-
րէնք անցցեն առ բարութեամբք՝ և մի մտցեն
11 ՚ի նոսա։ Իմաստուն թուի անձին իւրում այր

ԻԶ․ 22․ Յայն՝ հարկանեն ՚ի շտեմարանս ողեաց կամ որովայնի։

մեծատուն, և աղքատն հանճարեղ բարգաւաճէ զնա։ Վասն օգնականութեան արդարոց՝ բազում 12 լինին փառք, և 'ի տեղիս ամպարշտաց՝ տառապին մարդիկ։ Որ ծածկէ զամպարշտութիւն 13 իւր՝ ոչ յաջողեսցի. իսկ որ 'ի վեր հանէ և յանդիմանէ՝ սիրելի լիցի։ Երանի իցէ առն 14 որ արհամարհիցէ զամենայն վասն երկիւղածութեան. իսկ խստասիրտն անկցի 'ի չարիս։ Առիւծ 15 քաղցեալ և գայլ ծարաւի, որ աղքատ է՝ և բռնան լինիցի ազգի անանկի։ Թագաւոր 16 կարօտ մտօք՝ մեծ զրպարտող, իսկ որ ատեայ զանիրաւութիւն՝ երկայնակեաց լիցի։ Այր որ 17 զմահապարտ յերաշխի առնու, փախստական լինի և ոչ 'ի հաստատութեան։ Խրատեա զորդի քո, և հանգուսցէ զքեզ, և տացէ զարդ անձին քում, և ոչ հնազանդեսցի ազգի անօրինի։ Որ գնայ արդարութեամբ՝ գտցէ օգնականու- 18 թիւն, իսկ որ կամի 'ի թիւր ճանապարհս՝ նովին փարակեսցի։ Որ գործէ զերկիր իւր՝ լցցի 19 հացիւ, և որ զհետ երթայ դատարկութեան՝ լցցի անանկութեամբ։ Այր հաւատարիմ օրհ- 20 նեսցի յոյժ, և չարագործն 'ի պատուհասէ մի ապրեսցի։ Որ ոչ պատկառէ յերեսաց արդարոց՝ չէ գովելի։ Որ ակն առնէ զերեսս անօրինաց յան- 21 դիմանել՝ չէ բարւոք. այնպիսին պատառոյ հացի վաճառէ զմարդ։ Փութայ մեծանալ այր չա- 22 րակն, և ոչ գիտէ՝ թէ ողորմածն յաղթէ նմա։ Որ յանդիմանէ զայր 'ի ճանապարհս իւր՝ շնոր- 23 հակալութիւն գտանէ քան զսուտախօսեալսն լեզուաւ։ Որ մերժէ զհայր իւր կամ զմայր՝ և 24 համարեսցի չմեղանչել, կցորդ է նա արանց ամպարշտաց։ Այր ագահ դրդէ զհակառակու- 25 թիւն, իսկ որ յուսացեալ է 'ի Տէր՝ ընդ խնամով կեցցէ։ Որ յուսացեալ է 'ի յանդգնութիւն 26 սրտի՝ նա անզգամ է, իսկ որ գնայ իմաստութեամբ՝ ապրեսցի։ Որ տայ աղքատաց՝ ոչ կա- 27 րօտասցի, իսկ որ դարձուցանէ զակն իւր 'ի նոյանէ՝ 'ի բազում կարօտութեան եղիցի։ Ի տե- 28 ղիս ամպարշտաց հեծեն արդարք, բայց 'ի նոցա կորուստն բազմանան արդարք։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

Լաւ է այր յանդիմանիչ՝ քան զայր խստա- 1 պարանոց. զի յանկարծակի հուր հարեալ զնովաւ՝ չլինիցի բժշկութիւն։ Ի գովութեան ար- 2 դարոց՝ ուրախ եղիցին ժողովուրդք, ընդ իշխանութեամբ ամպարշտաց՝ հեծեն արդարք։ Առն 3 իմաստասիրի՝ ուրախ առնի հայր իւր, իսկ որ զբոզս արածէ՝ կորուսանէ զմեծութիւն։ Թա- 4 գաւոր արդար՝ կանգնէ զաշխարհ, և այր անօրէն կործանէ։ Որ կազմէ կոծս յերեսս բարե- 5 կամի իւրոյ, պատեսցէ ցանցս զոտիւք իւրովք։

6 Առն մեղաւորի որոգայթ սաստիկ լիցի. իսկ արդարն՝ յուրախութեան և 'ի խնդութեան ե-
7 ղիցի։ Գիտէ արդար դատել զտնանկս, իսկ ամպարիշտն զգիտութեան ոչ խելամտէ. և աղքա-
8 տի՝ ոչ գոյանին միտք իմաստախոհք։ Արք անօրէնք հուր հարին զքաղաքն, և իմաստունք
9 դարձուցին զբարկութիւն։ Այր իմաստուն դատի զազգս, և այր անզգամ 'ի բարկանալ իւ-
10 րում ծաղր լինի՝ և ոչ ահնածէ։ Արք արեանց՝ ատեան զարդար, իսկ ուղիղք փափաքեսցեն
11 յանձն նորա։ Զամենայն բարկութիւն իւր միանգամայն թափէ անզգամ, իսկ իմաստունն մեղ-
12 մով համբերէ։ Թագաւոր՝ որ ունկնդիր է բանից անիրաւութեան, ամենեքեան որ ընդ նովաւ են՝
13 անօրէնք են։ Փոխատուի և փոխառուի 'ի մի վայր հասելոց, երկոցունց հանդէս առնէ Տէր։
14 Թագաւոր յորժամ ճշմարտութեամբ դատիցի զտնանկս, աթոռ նորա 'ի վկայութիւն հաստա-
15 տեսցի։ Գանք և կշտամբանք տան զիմաստութիւն. մանուկ մոլորեալ՝ յամօթ առնէ զծնողս
16 իւր։ Ի բազմանալ ամպարշտաց՝ յաճախեն մեղք. իսկ արդարք 'ի նոցա կործանելն՝ զահի հարկա-
17 նին։ Խրատեա զորդի քո՝ և հանգուսցէ զքեզ,
18 և տացէ զարդ անձին քում։ Ոչ գտցի առաջնորդ ազգի անօրինի, իսկ որ պահէ զօրէնս՝ ե-
19 րանելի է։ Բանիւք ոչ խրատի ծառայ խիստ,
20 թէպէտ և իմանայցէ՝ չդնէ յունկան։ Յորժամ տեսանիցես զայր յանդուգն բանիւք, գիտա-
21 ջիր զի յոյս գոյ յանզգամին քան 'ի նմա։ Որ փափկասուն լինի 'ի մանկութենէ, 'ի ծառայութիւն մտանիցէ, և յետոյ մորմոքեսցի յանձն
22 իւր։ Այր անզգամ փորէ զհակառակութիւն, և այր հեղ՝ դադարեցոյց զմեղս, և այր բար-
23 կացող փորեաց զմեղս։ Ամբարտաւանութիւն զայր նկուն առնէ, իսկ զխոնարհս փառաւոր
24 առնէ Տէր։ Որ բաժանակից լինի գողոյ՝ ատեայ զանձն, որք յորժամ երդումն առաջի դնիցի՝
25 լուեալ և ոչ պատմիցեն, և առ երկիւղի և ամօթոյ մարդկան յայտնիցեն և կործանեսցին. իսկ որ յուսացեալ է 'ի Տէր՝ ուրախ լիցի։ Ամպարշտութիւն առն՝ ածէ գայթագղութիւն, և
26 որ յուսայ 'ի Տէր՝ ապրեսցի։ Բազումք աղերսեն զերեսս իշխանաց, բայց 'ի Տեառնէ եղանին իրա-
27 ւունք առն։ Պիղծ է արդարոց այր անօրէն, և պիղծ է անօրինի՝ ուղիղ ճանապարհ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

10 Կին ժրագլուխ եթէ գտանիցի, պատուականագոյն է այնպիսին քան զականս պատուականս։
11 Վստահ է 'ի նա սիրտ առն իւրոյ. այնպիսին ա-
12 ւարաւ երբեք ոչ կարօտասցի։ Գործակից է առն իւրում ամենայն բարեաց կենաց՝ և ոչ չարեաց։

Գտեալ ասր և կտաւ՝ արար անօթս պիտանիս 13
ձեռօք իւրովք ․ և եղև իբրև զնաւ շահարկու ․ 14
'ի հեռաստանէ ժողովէ իւր զանձս ։ Յառնէ ընդ 15
արշալուսըս , և տայ կերակուր ընտանեաց , և
գործ նաժշտաց ։ Տեսանէ զանդ գնեցին՝ և գնէ 16
զնա , և 'ի պտղոյ ձեռաց իւրոց գործէ զերկիր ։
Գօտի ածեալ զօրութեամբ ընդ մէջ իւր՝ 17
մեկնեաց զբազուկս իւր 'ի գործ , և ճաշակեաց՝ 18
զի քաղցր է գործել , և ոչ շիջանի ճրագ 'ի նմանէ
զամենայն գիշեր ։ Զձեռս իւր ձգէ յօգուտ , 19
և զմատունս իւր անձանձրոյթ տայ իլիս ։ Զձեռս 20
իւր ընդարձակեաց աղքատաց , և կարկառ
պտուղ անանկին ։ Ոչ ինչ հոգայ 'ի տանէ կողմանէ 21
այր նորա՝ յորժամ ուրեք յամիցէ , զի
ամենեքին որ զնովաւ են՝ զգեցեալ են կրկին
պատմուճանս ։ Արար սան իւրում բեհեզս և 22
ծիրանիս , և անձին իւրում արկանելիս ։ Եւ 23
բևեռեալ է 'ի դրունս այր նորա , յորժամ նստիցի
'ի ժողովրդեան 'ի մէջ ծերոց և բնակչաց երկրի ։

24 Կտաւս արար և վաճառեաց , և արկանելիս
25 քանանացւոց ։ Զբերան իւր եբաց չափով և
իմաստութեամբ , և կարգ եդ լեզուի իւրում ։
26 Զզօրութիւն և զվայելչութիւն զգեցաւ ,
27 և ուրախ եղև յաւուրս յետինս ։ Պարկեշտ են
ճանապարհք տան նորա , և հաց դատարկութեան
28 ոչ եկեր ։ Եւ ողորմածութիւնք նորա
կանգնեցին զորդիս նորա և մեծացուցին ։ Եւ
29 այր նորա գովէ զնա՝ և ասէ ․ Բազում դստերք
ստացան զմեծութիւն , բազումք արարին զօրութիւն
, բայց դու առաւել եղեր և անցուցեր
30 զամենեքումբք ․ սուտ հաճութիւնք և ընդունայն
գեղ կնոջ ոչ գոյ 'ի քեզ ․ Զի կին իմաստուն
և բարեպաշտօն օրհնեսցի ․ Զերկիւղն Տեառն
31 պատուեսցէ նա ․ տուք նմա 'ի պտղոյ շրթանց
նորա , և գովեսցի 'ի դրունս այր նորա ․ Զի ճանապարհք
տան առաջի երեսաց իւրոց երթիցեն ,
և աջողեսցին յաւիտեանս յաւիտենից ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Ի՜ս ժողովողս յետ Առակացն երկրորդ գիրք է Սողոմոնի. զոր ի բերանոյն Սողոմոնի խօսի զայս ընդ մեզ Տէր. մարգարէ ժողովողն Քրիստոս, որ ժողովեաց զցրուեալսն [illegible] միաբանութեամբ 'ի մի ծննդեան աստուածպաշտութեան։ Այլ ժողովողդ եւ Եկեղեսիաստէս, որ է եկեղեցական. զի յաղագս զամենայն աստուածային գիրս ասաց [illegible] է եկեղեցւոյ։ Զի Առակացն գիրք զա[illegible] հաստատուն նախակրթէ յառաջնութիւն ազգի առակաց եւ խրատախօս զարմանալի բանից. խօսի այս գիրք՝ զաշխարհ հասարակաց 'ի յայտ բերեալ հատա[illegible] ընթացքն իմաստութեան բառ կատարելապէս հասակին։ Եւ զի [illegible] ստորութիւն ընդհանուր գրոց զանազան գիտակցաց յայս հայի. թէ որպէս է յառ զննելոյն զգայութեանց [illegible] ամբաստանութեան զգիտաց, եւ զերեւելիսն զամենայն 'ի խնդրոց թողուլ, եւ յոյն ընդ երկիւղ՝ որ 'ի վերն է յառ զգայութիւն։ Բացցուսա, զի հասարակաց [illegible] աստուածաբանական Սողոմոնի զպանդուխտն յորդ որ[illegible], որով եւ [illegible] ներքին իմաստութեան նորա որպէս Դաւթի, եւ ոչ փոփոխելու յոգինոյն ընթերցողս Քրիստոսի. զի թէ առաջնոյն հայեցուց 'ի բանս գրոց ասացեալ, ճշմարտապէս յայտնեցէք են զգեստն եւ [illegible]։

ԳԼՈՒԽՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Ա. Թէ ընդունայն է յամենայն ընդ արեգակամբ, այսինքն երկրաւոր. զի չէ առաւ մարդկան օգուտ [illegible]. այլ հասարակ է ունայնութիւն՝ որ բնութեան երկրաւորաց, [illegible] մարդկայինս անձկութեամբ, որպէս արեւ ծագէ եւ մտանէ, եւ մարդ ծնանի եւ մեռանի. եւ որպէս անցանէ ծով, եւ հաստատուն է մարդն եւ դառնայ 'ի հող իւր, որպէս հողմ 'ի շրջանս իւր։

Բ. Չարատառապանաց ցանկ զառաջելոյ ունայնութիւնքս փորձեաց իբրեւ զօրութեամբ. թէ որպէս զայս թէ եւ զայն, եւ ոչ անուտ էն. ոչ զի Աստուած է պատճառ, այլ անհնազանդ կամաց չար եւ անմիտ յանդգնութիւնն։

Գ. Ցուցանէ առաջ զճշմարիտ բարին՝ որ է իմաստութիւն, այսինքն՝ աստուածութիւն, որ առ անզգամութեամբ զանազանելով է որպէս լոյս առ խաւար. եւ թէ նա է իմաստունն՝ որ զանուանդ միայն զլուխ արասցէ հազողն. խոկ որ զզգայութիւն յարգէ՝ որ է մարմ. 'ի խաւարի անմիտ զնայ։

Դ. Դնէ վերջնոց 'ի գիտնոց մարդկանցրոյ, թէ ոչ գոյ յաւէտ յառաջնութեանց, զի իմաստունն իբրեւ զանզգամն մեռանի. եւ ունէ նոյն պատահմանց. թէ առաւել է զայս ասել, զի իմաստունն յիշատակ յաւիտեան, եւ անզգամին մոռացման կորնչի։

Ե. Ցուցանէ խրատել թէ առաւել է փափկութիւն եւ ողջախոհութիւն. մի՝ զի չար է եւ առաւել ըմպել, եւ մեռ՝ զի թողումն այլոց. որք թէ զվարդ իմաստոյն փորձն ոչ գիտէմ, իմաստութեամբ թէ չարութեամբ։

Զ. Ասէ նման առաւել առէ եւ զայն՝ որ համարի իմաստունն որ յառաջնութիւնս ճգնի, եւ անմիտն որ յաղաղութիւնս ցնդի. միանգամ առանձին վճար. եւ յաւրութիւն առէ զանխրատ վճիռ գոյս։

Է. Ընդդիմադրեն արկածոյցն՝ թէ բարի է ասելն եւ յԱստուծոյ ընտրել. որոյ պատասխանէ, թէ Աստուած մարդոյն բարի եւ զառաջնութիւնն, խոկ առաւելն է արտաքսելոյ։

Ը. Առէ թէ չար եւ ժամանակ գիտէ, որով տայցէ առաջնութիւն եւ զմարդ չարութիւն. առանց որոյ առնելու է առաջնութիւն եւ արտաքոյ չարա. եւ ժամանակն է չար որ զամենայն կատարէ՝ որպէս զշնորհս մարդոյ։

Թ. Թէ այսու օրէնքն մարդիկ. զի ոչ զոհն զբարի արարածս Աստուծոյ, որ էր յաւիտեան 'ի բարիս փոխել. եւ զաշխատանս առաջնութեամբ՝ որպէս կենդանիքս. որովք կատարելոյ բարին երկնաւորացն կայ եւ պահէ, յոր մնացանէ Աստուած զշնորհաւորս երկրին։

Ժ. Հաստատէ 'ի մխիթարելոյս զհանդերձեալ դատաստանն արդարոյ եւ ամբարշտաց, յորժամ ստացեալն անհամարարդցն. ոչ խնդրոյ Աստուծոյ՝ այլ պատահման առն գիրս մարդկան. միայն բանիւ առաւել զմարդ յառ զանազան, եւ վասն այսր փոխելոյ յառաջս եւ ընդունելոյ, յառ զօրս լաւ առէ ժողովողս զմտաւոր եւ ընդունելոյ յառ զչարութեամբ կեցուցեալ։

ԺԱ. Ընդդէմ այսոցիկ զավէ զհարցափառութիւն յառ զազգահութիւն. մանաւանդ թէ միանձն որ իցէ եւ ոգիցէ. յառ զօրոյ միանձնութիւնն լաւ առէ զմխիթարութիւն ընկերոց առ 'ի յօգնել միմեանց, յաւէտ եւս 'ի հոգեւորսն։

ԺԲ. Դավէ զիմաստունն թէ եւ մանուկ եւ աղքատ է, ցէ, որպէս և կորդեալքն առաքինիք քան զանմիտ ծերս. Թէ և Թագաւոր իցէ, 'որպէս կորդեալքն ոչ ուրուք լինին յաւելք.

ԺԳ. Ուսցիս առ գիտնագոյն փորձս, որով մօտենաս առ Աստուած՝ քան Աստուծոյ. և փառս անմահից առաջնորդէ՝ զի զգաստասցիս. և մի չար խօսել ոչ ուրուք յերեսս. մի լինել առ խոստմունս կամ մեծամեծել մարմնով, այլ երկրպագել Աստուծոյ.

ԺԴ. Զգուշանալ ընդ Նմին Աստուծոյ զգեցող զանանկս, այլ հետեւել յամբերութեան չփութանել և յուսլինելոյ. զի մեծութիւն հոգւոյն յանուր բազատնումն ոչ փրկէ.

ԺԵ. Զի անչափ է արծաթսիրութիւն և միշտ քաղցեալ. այլ արդարացեալքն և արքայքն 'ի սեռանել զերեսս երեսաց փառացն Աստուծոյ.

ԺԶ. Ցնծութիւն առ զգաստութիւն, զի բազում պատճառս ընչիցն մեծանան, և ոչ ժառանգեցուցանեն որդւոց, այլ հոգւոց կենաց ոչ բարեգործելով յընչիցն. քան զորս լաւ առ զփոխանն՝ թէ և հազար ամ կեցցէ. այլ իմաստունն բարւոք աղքատ գնոյ՝ թէ և տակաւ իցէ. և զգուշանալ ընդ անկարգութեան աւուրց մնոսցի ցանկացողաց.

ԺԷ. Աւէ թէ յայտնի եղեւ առ ոչ որ կարէ ընդդէմ առնել կամ ուրանալ, այլ զյետ մահու կեանս առնուր ընդ կարծեաց զնէն, և խորհեն թէ իբրեւ զասուեր անցանեն իբր մարդկան յետ աւուրց, այլ նա ասէ, թէ բարի է յետ մահու անուն բարի զբեռ 'ի կեանս քան զեղ հեշտաբար մարմնոյ.

ԺԸ. Հաստատելով զայս՝ բարի առ զեխութեան մահու՝ որ է փախեան մարդկան. զի խորհրդոյ մահու կենդանեաց զգուշանայ 'ի զբաղարանելոց զորս, և խնայէ զնոյն 'ի բարկութենէ.

ԺԹ. Մեծ զգուշութիւն առաջինացն՝ ժամանակին գրեն, և ոչ իմաստութեամբ առանձին զառաջնորթիւն, որ այնչափ պայծառ է քան զնիւս, որչափ արծաթ քան զառաւերն իւր, և կենդանի առնէ զանոյն իւր. զորս Ներքինն զանազգածութիւն՝ եղծանել Աստուած. որդ՝ այժմ փութա 'ի բարիս, և փախիր 'ի չարէ, զի մի յետոյ պատասխանեսցես.

Ի. Թէ անձնիշխան բարւոք առ անչափ մեղս յորգորութիւն՝ թէ և մեծանել հաւցէ, և առ յանդգնութիւն Նշմարեա. որպէս մի խոստովանեաց և մի յահեակ. այլ յերկինս և յանմաշութիւն յերկեալ առաջնորդ զորս բա 'ի բարին. և մի 'ի զանձնայ բանից զերզանցես անխնամել առնէ.

ԻԱ. Փորձեսցի զի մեծ է 'ի քաղցութիւնս ոչ ըմբռնել յարգացեալ կանանց, զի ոչ ընտրեալ զասանի 'ի կեանս աղջախոհութիւն.

ԻԲ. Զի յԱստուծոյ միայն եղեւ մարդիկ. պատճառանօք իմաստից յանցաւոր խնդրեն ասացին. այլ փոխանն 'ի խնդրելն. զի իմաստունն 'ի հանգիստ զխնդրն երեւի. որպէս յանցաւորն 'ի չարութեանն.

ԻԳ. Աւէ՝ Թագաւորի և Աստուծոյ հնազանդիմ չընել. զի մի յէլլանդութենէն պատուհասցի 'ի ժամ իւրում. և անմիտ է ոչ ճանաչել զպատուէր Աստուծոյ խնամոյն. զի այնպիսին յետ անփրկելի մահու ընդ ամպարշտաց կորիցէ.

ԻԴ. Թէ բանաւոր իշխանք չարչարեն զմարդիկ, այլ ընդ կանխեալ ամպարշտութեամբ արմատացի իւրն, զորս և ոգւոյն ասացէք. և զի ոչ փութափութեսցի պատուէ Աստուած՝ փառս այնպիսին զործեն զօր. այլ երկնչել պարտ է յԱստուծոյ. զի յետ ոչ բառնալ աւուրց ընտրանի անձնկէսայն 'ի տառապանս.

ԻԵ. Զի մեծ չար է՝ զպրգորն առագրիչս կարծել, և զանիրաւն՝ արդար, և զսուտն՝ բարի. այլ այնու ամեգուր ճանի ոչ գտանի բարին. և կարծեացն մի և նոյն վճարումն զօղ արդարոց և մեղաւորի՝ չարութիւն է մեծ.

ԻԶ. Չար է կարծելն թէ որ մեռանին՝ կորնչին 'ի սպառ. և փառս այսր լաւ զօղ զկենդանիս թէ և իբրեւ զունչիքի, զի յետ մահու չիք ինչ յայս բարւոյ. այսպէս կեր և արբ. ոմ գոյ. ընդ կամաց, և յանդգնիր. զի 'ի գերեզմանի խաւարին այնուհետեւ.

ԻԷ. Ընդդէմ բերէ այնպիսեացն՝ թէ ոչ մարմնոյ թելթելքն պշուցեալք ընթացան, և ոչ մարմնով զօրեղքն պշուցեալք կոխեն մղեն. և ոչ ընչիւք առանձնն հանճար. զի այլ լսաց է այս կործիլ. այլ իբրեւ ձեռնի անկցին յարգրկեալ. իսկ իմաստունն՝ և զգուշաւ պաշարեալ արգելսցուցէ. որոյ բանն թէպէտ և աղքատագոյն անարգ այլ յետոյ ներկայացեալ. քան զազգաց մեծաց.

ԻԸ. Ընդդիմակաղանութիւն իմաստութեան և անզգամութեան, և թէ չար իշխանն արկցէ զօր 'ի մէջս, ողորմեսցէ զԱստուած, և նա թողցէ զմեղսն.

ԻԹ. Թէ և ոչ կամի՝ աստանօր բարեբանութեանէ զանմեան 'ի կորուստ տանն, և զխառնոյն մեղաց 'ի մէջ.

Լ. Որ ննջէ արդար՝ աստանօր, թէ մարդ քեզ զառաջնանէ. և թէ անկցի կացերն 'ի մեղսն՝ անդ որ չարեն, թէ զգլխոյն՝ որպէս ծառ, ևս և որ յարգէ զխոստանագութիւն.

ԼԱ. Զ չար խորհրդով միշկեալն որք թախին զառանոյ՝ հարկանէ միայն. իսկ իմաստունք չհարցն բդանն և անմիտ զնորին ներքինն.

ԼԲ. Զի անյայտ են եղեւալքն և լինելոցն, և 'ի չարիս մարքն անկարող քաղաքաւարեալքն. ուր ժամանակն երեւին պայծառք.

ԼԳ. Թէ արտաքոյ յարկաց աղքատութեան ճանապարհաւ փառք և հրձգետակք և զինուորք, արծաթասէրք և հայհոյիչք.

ԼԴ. Խրատէ արդարութեամբ աղաչ առնել յանկարծահաս աղքատ անփրկելի հոգւոյ մահուան որ ընկենու զըծառա զնոյն. քան զոր կանուխ այլոց ծառայ. զի անյայտ է երբն, որպէս մանուկ յարգանդի թէ եղ է, թէ որո.

ԼԵ. Ընդդէմ այսոցիկ յուսաւորութեան 'ի յարութենէ 'ի վերջին կենդանացեալ յոգգորեն, առաջի կարծելով զըյարութեան. ուրախանալ մանկանց առաքինակից մարմնոյ յարգորեն.

ԼԶ. Աստ այնպիսեացն ասէ՝ զառաստանքն զգուշանալ նախ քան զօր մահու և հասարակաց մեծամեծն և խոսելեացն ոչխարհական հրեշտակաց 'ի խափանել զօրագործ, և որք յերկինս տապան անանկաց. 'ի վերջն զգայարանաց և մեկնել հոգւոյ 'ի կոյ վերջոյն. առաջի կանայք առաքելն գերգս, և չարախօսելն սրեամբ որպէս ռնչէ՝ առաջնոյն ասէ. առաջնոյն իբրեւ զթանձր մարմն 'ի վերջոյ թափելոյ. ծառանցն մեծ ընդ երկիասարանն, արգասք 'ի հանգիստ զնան, և փառքն 'ի կամ յերեւ. զի արծաթ և ոսկի ոչ փրկէ յանկանել մարմնոյ և խափանել կենաց և ժամանակի. և որք զԱստուածանաչեն հոգիք՝ առ նա փերասեն.

ԼԷ. Երկնէ զաւակն իւրոց, զի մի անօրէն իցէ լողոց. զի մեծաւ աշխատութեամբ զօրեալ զխամ Աստուծոյ զինաց, որ ընդդատապարտեալ զոյլ քան զէջն իւրեանց' առաւելու 'ի ծնողաց իւրեանց. և չեն պէտք անօրէնաւանդից, այլ երկնչել յԱստուծոյ. զի զատաստանաւ հատուցումն բարեաց և չարի.

ԲԱՆՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

ՈՐԴԻՈՅ ԴԱՒԹԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ԵԿԵՂԵՍԻԱՍՏԷՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ա ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ունայնութեանց, ասաց Ժո- 2
ղովողն, ունայնութիւն ունայնութեանց՝ ամե-
նայն ինչ ընդունայն է։ Զի՞նչ աւելի է մարդոյ 3
յամենայն վաստակս իւր զոր վաստակի ընդ արե-
գակամբ։ Ազգ երթայ եւ ազգ գայ՝ եւ երկիր 4
յաւիտեան կայ։ Ծագէ արեգակն, եւ մտանէ 5
արեգակն եւ 'ի տեղի իւր ձգի. Ի ծագել իւրում 6
երթայ ընդ հարաւ, եւ պատի ընդ հիւսիւս,
պատելով պատի. գնայ հողմ, եւ 'ի շրջանս իւր
դառնայ հողմ։ Ամենայն ուղխք 'ի ծով գնան, 7
եւ ծով ոչ լնու. 'ի տեղի յոր ուղխք գնան՝ անդ
նոքին դառնան 'ի գնալ։ Ամենայն բանք ջանիւ, 8
եւ ոչ կարասցէ այր խօսել. ոչ յագեսցի ակն
տեսանելով, եւ ոչ լցցի ունկն լսելով։ Զի՞նչ է 9
որ եղեւն. նոյն ինքն որ լինելոց է. եւ զի՞նչ է
որ արարաւն. նոյն ինքն որ առնելոց է։ Եւ ոչ 10
է ամենայն առաժամայն ընդ արեգակամբ. զի զոր
խօսիցի ոք եւ ասիցէ՝ ահաւասիկ այս նոր է,
վաղ իսկ եղեալ է 'ի յաւիտենից եղելոցն նախ
քան զմեզ։ Ոչ գոյ յիշատակ առաջնոցն, նա եւ 11
ոչ վերջնոցն որ լինելոց են. ոչ գոյ յիշատակ նո-
ցա ընդ լինելոցն 'ի վախճանի։

Բ Ես Եկեղեսիաստէս եղէ թագաւոր 'ի վերայ Իս- 12
րայէլի յԵրուսաղէմ, եւ ետու զսիրտ իմ խնդ- 13
րել եւ խորհել իմաստութեամբ վասն ամենայ-
նի որ եղեալ էն ընդ արեգակամբ։ Զի զբաղումն
չար ետ Աստուած որդւոց մարդկան զբաղել ընդ
արեգակամբ։ Տեսի ես զամենայն արարածս որ 14
արարեալ են 'ի ներքոյ արեգական, եւ ահա ա-
մենայն ինչ ընդունայնութիւն է եւ յօժարու-
15 թիւն ոգւոյ։ Թիւրեալն՝ ոչ կարասցէ զարդա-
րել, եւ պակասեալն՝ ոչ կարասցէ 'ի թիւ ան-
16 կանել։ Խօսեցայ 'ի սրտի իմում թէ ահա-
ւասիկ ես մեծացայ քան զամենեսեան որ էին յա-
ռաջ քան զիս յԵրուսաղէմ։ Եւ ետու զսիրտ
իմ գիտել զիմաստութիւն եւ զգիտութիւն, եւ
յաւելի յիմաստութիւն քան զամենեսեան՝ որ
17 յառաջ եղեն քան զիս յԵրուսաղէմ. եւ սիրտ
իմ ետես բազում իմաստութիւն եւ գիտութիւն,
զառակս եւ զիմաստութիւն։ Գիտացի ես՝ զի
18 առակսն եւ այս յօժարութիւն ոգւոյ է. զի բազ-
մութիւն իմաստութեան՝ բազմութիւն գիտու-
թեան, եւ որ յաւելու 'ի գիտութիւն՝ յաւելու-
ցէ 'ի ցաւս։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ասացի ես 'ի սրտի իմում. եկ եւ փորձեցից
զքեզ յուրախութեան, եւ տես 'ի բարու-
թեան. եւ ահա եւ այս ինքն ունայնութիւն է։
2 Ծաղուն ասացի՝ զլրանս, եւ ուրախութեանն՝
3 զի՞ գործես զայդ։ Եւ խորհեցայ թէ սիրտ իմ
ձգեսցէ իբրեւ զգինի զմարմին իմ. եւ սիրտ իմ
առաջնորդեսցէ իմաստութեամբ, եւ զօրանալ
յուրախութեան. մինչեւ տեսից ո՞ր իցէ բարին
որդւոց մարդկան՝ զոր արասցեն 'ի ներքոյ ա-
4 րեգական 'ի թիւ աւուրց կենաց իւրեանց։ Յա-
ճախեցի ինձ արարս, շինեցի ինձ ապարանս,
5 տնկեցի ինձ այգիս։ Արարի ինձ պարտէզս եւ

դրախտս, եւ անկեցի 'ի նոսա փայտս ամենաբերս ։ Արարի ինձ աւազանս ջրոյ՝ արբուցա- 6
նել 'ի նոցանէ զանտառախառն մայրեաց ։ Ստա- 7
ցայ ծառայս եւ աղախնայս, եւ ընդոծինք եղեն
ինձ ․ եւ ստացուածք անդեոց եւ հօտից բազում
եղեն ինձ քան զամենեսեան՝ որ յառաջ եղեալ
էին քան զիս յԵրուսաղէմ ։ Ժողովեցի ինձ ար- 8
ծաթ եւ ոսկի, եւ ստացուածս բազումս զթա-
գաւորաց եւ զգաւառաց ։ Արարի ինձ գուսանս
եւ երգեցիկս՝ արս եւ կանայս, եւ զփափկու-
թիւնս որդւոց մարդկան ։ Արարի ինձ մատռ-
ուակս՝ արս եւ կանայս ․ եւ մեծացայ առա- 9
ւել քան զամենեսին որ յառաջ էին քան զիս
յԵրուսաղէմ ․ նա եւ իմաստութիւն յաւելաւ
ինձ ։ Եւ զամենայն զոր ինչ խնդրեցին աչք իմ, 10
ոչ զլեցի 'ի նոցանէ ․ եւ ոչ արգելի զսիրտ իմ
յամենայն ուրախութենէ ։ Զի սիրտ իմ ուրախ
եղեւ յամենայն վաստակս իմ, եւ այս եղեւ
բաժին իմ յամենայն վաստակոց իմոց ։ Եւ հայե- 11
ցայ ես յամենայն արարս իմ զոր արարին
ձեռք իմ, եւ 'ի վաստակս զոր վաստակեցայ առ-
նել, եւ ահա ամենայն ընդունայնութիւն է եւ
յօժարութիւն ոգւոյ ․ եւ ոչ ինչ է աւելու-
թիւն 'ի ներքոյ արեգական ։

Գ Եւ հայեցայ ես տեսանել զիմաստութիւն եւ 12
զբանս եւ զանզգամութիւն ․ քանզի ո՞վ է մարդ
որ երթիցէ զհետ խորհրդոյն զոր ինչ արար ։
Եւ տեսի ես՝ եթէ է աւելութիւն իմաստու- 13
թեան քան անմտութեան, որպէս է աւելու-
թիւն լուսոյ քան զխաւարի ։ Իմաստնոյն աչք 14
իւր 'ի գլուխ իւրում, եւ որ անմիտն է՝ ընդ խա-
ւար գնայ ։

Դ Եւ գիտացի ես թէ պատահար մի պատահե-
լոց է ամենեցուն նոցա ։ Եւ ասացի ես 'ի սրտի 15
իմում, թէ որպէս պատահարն անզգամին՝ եւ
ինձ իսկ պատահեսցէ նոյն, եւ ընդէր իմաստ-
նացայ ։ Եւ զաւելորդս խօսեցայ 'ի սրտի իմում ․
զի եւ այս իսկ ունայնութիւն է ․ զի անզգամն
յաւելորդաց խօսի ․ վասն զի ոչ գոյ յիշատակ 16
իմաստնոյն ընդ անզգամին յաւիտեան ․ զի որ-
գորեւ իսկ յաւուրցն որ գալոց են ամենայն ինչ
մոռացեալ են ․ եւ զիա՞րդ մեռանիցի իմաստունն
ընդ անմտին ։

Ե Եւ ատեցի ես զկեանս իմ ․ զի չար էր ինձ ա- 17
րարածն, որ արարեալ էր 'ի ներքոյ արեգա-
կան ․ զի ամենայն ինչ ունայնութիւն է եւ յօժա-
րութիւն ոգւոյ ։ Եւ ատեցի ես զամենայն վաս- 18
տակս իմ զոր ճգնեցայ ընդ արեգակամբ, զի
թողում ես զնա մարդոյ՝ որ լինելոց է յետ իմ ։
Եւ ո՞վ գիտէ՝ իմաստուն լինիցի թէ անմիտ, եւ 19
կամ իշխեսցէ՞ իցէ ամենայն վաստակոցն իմոց զոր
ես վաստակեցի, եւ յորս իմաստնացայ ընդ
արեգակամբ ․ սակայն եւ այս ունայնութիւն է ։

Զ Եւ դարձայ ես հրաժարեալ սրտիւ իմով յա- 20
մենայն վաստակոցն իմոց զոր վաստակեցի ընդ
21 արեգակամբ ։ Զի է մարդ՝ զի վաստակ նորա
իմաստութեամբ եւ գիտութեամբ եւ արու-
թեամբ ․ եւ մարդ՝ որ ոչ ինչ վաստակեաց 'ի
նմա՝ տացի նմա մասն նորա ․ սակայն եւ այս
22 ընդունայնութիւն է եւ չարութիւն մեծ ։ Զի
լինի մարդոյն յամենայն վաստակս իւր, եւ 'ի
յօժարութեան սրտի իւրոյ՝ յորում ինքն ջա-
23 նայ 'ի ներքոյ արեգական ։ Զի ամենայն աւուրք
նորա՝ ցաւոց, եւ սրտմտութեան՝ զբօսանք իւր,
եւ գիշերի ոչ ննջէ սիրտ նորա ․ սակայն եւ այս
ընդունայնութիւն է ։

24 Եւ ոչ գոյ բարի ինչ մարդոյ ․ բայց զոր ուտէն
եւ ըմպէն ․ եւ ցոյց անձին իւրում բարիս 'ի
վաստակս իւր ։ Սակայն եւ զայն տեսի՝ զի 'ի
25 ձեռանէ Աստուծոյ է ․ քանզի ո՞վ իցէ որ ուտիցէ
26 եւ ըմպիցէ առանց նորա ։ Զի մարդոյ բարւոյ՝
առաջի երեսաց իւրոց ետ զիմաստութիւն եւ
զգիտութիւն եւ զուրախութիւն, եւ մեղաւորա-
կանին ետ զզբաղումն՝ յաւելուլ եւ ժողովել եւ
տալ բարւոյն առաջի երեսաց Աստուծոյ ։ Սա-
կայն եւ այն ունայնութիւն է եւ յօժարութիւն
ոգւոյ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ամենեցուն ժամանակ է, եւ ժամ ամենայն
2 իրաց 'ի ներքոյ երկնից ։ Ժամանակ ծնանելոյ,
եւ ժամանակ մեռանելոյ ․ ժամանակ տնկելոյ,
3 եւ ժամանակ խլելոյ զտնկեալն ․ ժամանակ սպա-
նանելոյ, եւ ժամանակ բժշկելոյ ․ ժամանակ քա-
4 կելոյ, եւ ժամանակ շինելոյ ․ ժամանակ լալոյ,
եւ ժամանակ ծիծաղելոյ ․ ժամանակ կոծելոյ, եւ
5 ժամանակ կաքաւելոյ ․ ժամանակ ցրելոյ քա-
րինս, եւ ժամանակ ժողովելոյ քարինս ․ ժա-
մանակ գիրկս արկանելոյ, եւ ժամանակ հե-
6 ռանալոյ 'ի գիրկս արկանելոյ ․ ժամանակ խնդ-
րելոյ, եւ ժամանակ կորուսանելոյ ․ ժամանակ
7 պահելոյ, եւ ժամանակ արտաքս հանելոյ ․ ժա-
մանակ պատառելոյ, եւ ժամանակ կարկատե-
լոյ ․ ժամանակ լռելոյ, եւ ժամանակ խօսելոյ ․
8 ժամանակ սիրելոյ, եւ ժամանակ ատելոյ ․ ժա-
մանակ պատերազմի, եւ ժամանակ խաղաղու-
9 թեան ։ Արդ զինչ աւելութիւն է այնմ որ
առնէ որով ինքն ջանայ ։

10 Տեսի ես զամենայն զբաղումն զոր ետ Աս-
11 տուած որդւոց մարդկան՝ զբաղնուլ 'ի նմա ։ Ա-
մենայն ինչ զոր գործեաց՝ բարի է 'ի ժամանակի
իւրում ․ նա՝ եւ զամենայն յաւիտեանս ետ 'ի
սիրտս նոցա ․ զի մի գտցէ մարդ զարարածն զոր
արար Աստուած իսկզբանէ մինչ ցկատարած ։
12 Գիտացի թէ ոչ գոյ բարի 'ի նոսա՝ եթէ ոչ ու-
րախ լինել, եւ գործել բարիս 'ի կեանս իւրում ․

քանզի ամենայն մարդ՝ որ ուտիցէ եւ ըմպիցէ 13
եւ տեսանիցէ բարի յամենայն վաստակս իւր.
այն պարգեւ Աստուծոյ է։ Գիտացի թէ զամենայն 14
զոր արար Աստուած՝ այն կայ յաւիտեան.
՚ի նմա ոչ ինչ յաւելուլ, եւ ՚ի նմանէ ոչ ինչ
գոյ պակասեցուցանել. եւ արար Աստուած, զի
երկիցեն յերեսաց նորա։ Որ ինչ եղեւ՝ այն 15
առաջ կայ, եւ որ ինչ լինելոց էր՝ առաջ եղեւ.
եւ Աստուած խնդրեսցէ զհալածեալն։

Ժ Դարձեալ տեսի ՚ի ներքոյ արեգական տեղի 16
դատաստանի՝ եւ անդ ամպարիշտ. եւ տեղի արդարոյ՝
եւ անդ բարեպաշտ։ Ես ասացի ես ՚ի 17
սրտի իմում, թէ զարդարն եւ զամպարիշտն
դատի Աստուած. զի ժամանակ է ամենայն իրաց,
եւ ՚ի վերայ ամենայն արարածոց ժամ եւ
ժամանակ։ Անդ ասացի ես ՚ի սրտի իմում վասն 18
խօսից որդւոց մարդկան՝ եթէ զատի զնոսա Աստուած,
եւ զի ցուցցէ եթէ նոքա անասունք են։
Սակայն եւ ՚ի մէջ նոցա պատահար է որդւոց 19
մարդկան, եւ պատահար է անասնոց, եւ պատահար
յամենեսին ՚ի նոսա։ Որպէս մահ սորա՝
նոյնպէս եւ մահ նորա. եւ շունչ է յամենեսին.
եւ զինչ առաւելութիւն եղեւ մարդոյ քան զանասունս.
եւ ոչ ինչ. զի ամենայն ինչ ընդունայն
է։ Ամենայն ՚ի մի տեղի երթայ. ամենայն եղեւ 20
՚ի հողոյ, եւ ամենայն դառնայ ՚ի հող։ Եւ ո՞վ 21
գիտէ զոգիս որդւոց մարդկան՝ եթէ ելանէն ՚ի
վեր, եւ զոգիս անասնոց՝ եթէ իջանէ ՚ի խոնարհ
յերկիր։ Եւ տեսի զի ոչ գոյ բարի, բայց թէ 22
ուրախ լիցի մարդ յարարածս իւր, զի այն է
բաժին նորա. զի ո՞վ ածիցէ զնա՝ տեսանել զայն
ինչ որ յետ նորա լինիցի։

ԳԼՈՒԽ Դ

Դարձայ եւ տեսի ես զամենայն զրկաւորութիւնս 1
որ լինին ընդ արեգակամբ, եւ ահա արտասուք
զրկելոցն, եւ ոչ ոք էր որ մխիթարէր ✓
զնոսա. եւ ՚ի ձեռս զրկողաց նոցա
բռնութիւնք։ Եւ գովեցի ես զամենայն մեռեալսն 2
որք յառաջագոյն մեռան, քան զկենդանիսն՝ որ
ցայժմ կենդանի իցեն։ Եւ քան զնոսա զերկոսին 3
լաւ այն է՝ որ չեւ եւս իցէ լեալ. որ ոչ ետես
զամենայն արարածն չար՝ որ արարաւ ՚ի ներքոյ
արեգական։ Եւ տեսի ես զամենայն վաստակս 4
եւ զամենայն արուեստս արարածոյն. զի նախանձ
առն ՚ի մերձաւորէ իւրմէ. արդ այն եւ այն
ունայնութիւն է եւ յօժարութիւն ոգւոյ։ Անզգամն 5
բուռն եհար զբազկաց իւրոց, եւ եկեր
զմարմինս իւր։

ԺԱ Լաւ է բուռն մի հանգստեամբ, քան զլիութիւն 6
երկուց բռանց՝ ջանալով եւ յօժարութեամբ
ոգւոյ։ Դարձայ ես եւ տեսի ընդունայնութիւն 7

8 ՚ի ներքոյ արեգական։ Զի մի է, եւ
ոչ երկրորդ. եւ որդի եւ եղբայր ոչ գոյ նորա. եւ
ոչ է վախճան ամենայն վաստակոց նորա. եւ
սակայն ակն նորա ոչ յագի մեծութեամբ։ Եւ
արդ ում ջանամ ես, եւ զրկեմ զանձն իմ ՚ի
բարութենէ. զի եւ այն ընդունայնութիւն է եւ
9 զբաղումն չար։ Լաւ են երկու քան զմի, որոց
10 գոն վարձք բարի ՚ի վաստակս նոցա։ Զի եթէ
գլորիցի մին՝ կանգնեսցէ զնա ընկեր իւր. եւ
վայ միայնոյ յորժամ գլորիցի, եւ ոչ գուցէ մի՝
11 որ յարուցանիցէ զնա։ Զի եթէ ննջիցեն երկու՝
ջեռուցանեն զմիմեանս, եւ մին զիա՞րդ ջեռնուցու։
12 Եւ եթէ բռնասցի մին՝ երկոքեան կացցեն
ընդդէմ նորա. եւ առասան երեքկին՝ ոչ վաղվաղակի
խզեսցի։

13 Լաւ է մանուկ աղքատ եւ իմաստուն՝ քան ըզթագաւոր ԺԲ
ծեր եւ անմիտ, որ ոչ իմացաւ հայել
14 եւս. եթէ ՚ի տանէ կապելոց ելանիցէ թագաւորել.
նա եւ ՚ի թագաւորութեան իւրում եղեւ
15 աղքատ։ Տեսի ես զամենայն կենդանիս որ գնան
՚ի ներքոյ արեգական, հանդերձ երիտասարդաւն
երկրորդաւ որ յարիցէ փոխանակ նորա։
16 Ոչ գոյ կատարումն ամենայն ժողովրդեանն, ամենեցուն
որք եղեն յառաջ քան զնոսա։ Նա եւ
յետինքն ոչ լինիցին ուրախ ՚ի վերայ նորա. զի
եւ այն ինքն ունայնութիւն է եւ յօժարութիւն
ոգւոյ։

17 Զգուշասջիր ոտին քում որով երթայցես ՚ի ԺԳ
18 տուն Աստուծոյ. եւ մերձ լեր ՚ի լսել. քանզի
պատուական է քան զտուրս անզգամաց՝ զոհն քո.
զի ոչ եթէ գիտեն ինչ են առնելոյ բարիս։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Մի փութար բերանով քով, եւ մի փութացեսցէ
սիրտ քո հանել բանս առաջի Աստուծոյ.
զի Աստուած յերկինս է եւ դու յերկրի. վասն
2 այնորիկ եղիցին բանք քո սակաւք։ Զի հասանէ
երազ ՚ի բազմութենէ փորձութեան, եւ ձայն
3 անզգամի ՚ի բազմութենէ բանից։ Եւ որպէս
ինչ եւ ուխտիցես դու Աստուծոյ, մի յամիցես
հատուցանել զնա. զի ոչ են կամք ՚ի ձեռս անզգամաց։
4 Դու որչափ ուխտիցես՝ հատո. զի լաւ
է քեզ չուխտել, քան ուխտել եւ ոչ հատուցանել։
5 Մի տար զբերան քո առ ՚ի յանցուցանելոյ
զմարմին քո. եւ մի ասեր առաջի Աստուծոյ թէ
անգիտութիւն է. զի մի բարկասցի Աստուած
՚ի բարբառ քո, եւ ապականեսցէ զգործս ձեռաց
6 քոց։ Վասն զի ըստ յաճախութեան երազոց՝
է եւ ընդունայնութիւն բանից բազմաց.
սակայն դու երկիր յԱստուծոյ։

7 Եթէ զզրկաւորութիւն տնանկի եւ զյափշտակութիւն ԺԴ
իրաւանց եւ արդարութեան տե-

առնիցես յերկրի, մի՛ զարմանայցես 'ի վերայ ի-
րացն. զի բարձր 'ի վերայ բարձու պահէ, եւ
բարձունք 'ի վերայ նոցա, եւ յառաւելութիւն
հողոյ։ Ի վերայ ամենայնի՝ է թագաւոր 'ի վերայ 8
անդոյն գործելոյ։ Եւ ընդէր դու հաւատարիմ
յամենայնի 'ի ծածր յախչառակելոյ անուն։

ծե Որ սիրէ զարծաթ՝ ոչ յագեսցի արծաթով. եւ 9
որ սիրեաց 'ի բազմութեան իւրում զարդիւնս.
քանզի եւ այն ունայնութիւն է։ Ի բազմութեան 10
արդարութեան յաճախեցան որք ուտէին զնա. եւ
զինչ արութիւն է նմա առ 'ի նմանէ, զի սկիզբն
տեսանելոյ՝ աչք իւր են։ Քաղցր քուն է ծա- 11
ռայի՝ եթէ սակաւ եւ եթէ շատ կերիցէ. եւ որ
յագին մեծանալով՝ չէ նմա հանգուցանէ 'ի քուն
մտանել։

ծզ Է խտաս մի՛ զոր տեսի 'ի ներքոյ արեգական. 12
մեծութիւն պահեալ տեառն 'ի նմանէ չարեաց
իւրում. եւ կորիցէ մեծութիւն նորա՝ եւ ծնա 13
'ի զբաղման չարի է. ծնաւ որդի՝ եւ ոչ գոյ 'ի
ձեռին նորա եւ ոչ ինչ։ Որպէս ել յորովայնէ 14
մօր իւրոյ մերկ, դարձցի երթալ՝ որպէս եւ ե-
կեալն էր, եւ ոչ ինչ առցէ 'ի վաստակոյ իւրմէ,
եթէ երթիցէ 'ի ձեռին իւրում։ Ահա եւ այս եւս 15
ախտ չար է, զի որպէս եկն՝ նոյնպէս եւ եր-
թիցէ. եւ զինչ օգուտ իցէ նմա 'ի վաստակոց
անուր զոր ջանայ նա հողմոյ։ Զի ամենայն ա- 16
ւուրք նորա խաւար եւ սուգ, եւ 'ի բազում
սրտմտութեան եւ 'ի հիւանդութեան եւ 'ի բար-
կութեան։ Արդ տեսանիմ զոր տեսի ես՝ բարի է 17
ուտելն եւ ըմպել, եւ տեսանել զբարութիւն
յամենայն վաստակս իւր՝ զոր ջանայցէ ընդ ա-
րեգակամբ 'ի թիւ աւուրց կենաց իւրոց զոր ետ
նմա Աստուած. զի այն է բաժին նորա։ Քանզի 18
ամենայն մարդ՝ որում ետ նմա Աստուած մեծու-
թիւն եւ ինչս, եւ իշխան արար զնա ուտել 'ի
նոցանէ, եւ առնուլ զբաժին իւր եւ ուրախ լի-
նել 'ի վաստակս իւր, այն պարգեւ Աստուծոյ է։
Զի ոչ բազում աւուրս յիշեսցէ զկենաց իւրոց. 19
զի Աստուած զբաղեցուցանէ զնա յուրախու-
թեան սրտի իւրոյ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Է չարութիւն զոր տեսի 'ի ներքոյ արեգա- 1
կան, եւ բազում է յոյժ 'ի վերայ մարդոյ։ Այր 2
մի որում տացէ Աստուած մեծութիւն եւ ինչս
եւ փառս, եւ ոչ ինչ պակաս իցէ անձին իւրում
յամենայնէ որում ցանկանայցէ. եւ ոչ առնիցէ
զնա Աստուած իշխան ուտել 'ի նմանէ, զի այր
օտար կերիցէ զնա. եւ այն ընդունայնութիւն է
եւ ախտ չար։ Եթէ ծնցի այր հարիւր, եւ ամս 3
բազումս կեցցէ, եւ եւս բազում եղիցին աւուրք
ամաց նորա, եւ անձն նորա ոչ յագեսցի 'ի բա-
րեաց անտի, եւ գերեզման եւս ոչ գտցի նմա,
4 ես ասացի թէ լաւ է քան զնա վիժածն. զի ու-
նայնութեամբ եկն եւ խաւարաւ գնաց, եւ 'ի
5 խաւարի անուն նորա ծածկեսցի։ Քանզի զարե-
ւ ոչ ետես, եւ ոչ գիտաց՝ զինչ է հանգիստ սորա
6 քան զնորա։ Եւ եթէ եկաց նա զհազար ամաց
երկս, եւ զբարութիւն ինչ ոչ ետես, միթէ ո՞չ
7 երթայցէ ամենայն 'ի մի տեղի։ Ամենայն ջան
մարդոյ 'ի բերան իւր, եւ սակայն անձն նորա
8 ոչ յագեսցի։ Զինչ առաւելութիւն է իմաստ-
նոյն քան զանմտին, քանզի անանկն գիտէ եր-
9 թալ առաջի կենաց իւրոց։ Լաւ է տեսել աչաց
քան զգնացեալն ոգւով. սակայն եւ այն ունայ-
նութիւն է եւ յօժարութիւն ոգւոյ։

10 Որ ինչ եղեւ՝ ահա անուն կոչեցեալ է նմա. ծէ
եւ յայտնի եղեւ որպիսի ինչ է մարդ, եւ ոչ
11 կարէ դատել ընդ հզօրին քան զնա։ Զի են բա-
զում բանք՝ որ յաճախեն զընդունայնութիւնս։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Զինչ առաւելութիւն է մարդոյ։ Զի ո՞ գիտէ
զինչ բարի է մարդոյ 'ի կեանս իւրում 'ի թիւ
աւուրց կենաց ընդունայնութեան նորա. եւ
արար զայն 'ի ստուեր։ Զի ո՞վ է որ պատմեսցէ
մարդոյն՝ զինչ լինելոց է զկնի նորա ընդ արե-
2 գակամբ։ Բարի է անուն բարի քան զիւղ բարի,
եւ օր մահուան իւրոյ՝ քան զօր ծննդեան իւրոյ։

3 Բարի է երթալ 'ի տուն սգոյ՝ քան երթալ 'ի ծը
տուն արբեցութեան, վասն զի այն է կատա-
րած ամենայն մարդոյ. եւ որ կենդանի է՝ տացէ
4 բարութիւն 'ի սիրտ իւր։ Լաւ է սրտմտութիւն
քան զծաղր, զի չարութեամբ երեսաց բարւո-
5 թասցի սիրտ։ Սիրտ իմաստնոց 'ի տան սգոյ, եւ
6 սիրտ անմտի 'ի տան ուրախութեան։ Լաւ է
լսել զպատուհաս իմաստնոյ, քան լսել մարդոյ
7 զերգս անմտաց։ Զի որպէս ձայն փշոց 'ի ներ-
քոյ կաթսայի՝ այնպէս ծաղր անմտաց. սակայն
8 եւ այն ընդունայնութիւն է։ Զրպարտութիւն
ծփեցուցանէ զիմաստունս, եւ կորուսանէ զ-
9 սիրտ ազնուութեան նորա։ Բարի է կատարած
բանից՝ քան զսկիզբն իւրեանց. բարի է երկայ-
10 նամիտ՝ քան զհպարտացեալն ոգւով։ Մի՛ փու-
թար յոգի քո բարկանալ, զի բարկութիւն 'ի
ծոց անզգամաց հանգչիցէ։

11 Մի՛ ասիցես զինչ գործեցաւ, զի աւուրքն ա- ծթ
ռաջինք լաւ էին քան զաւուրս զայս. զի ոչ ի-
12 մաստութեամբ հարցեր վասն այդորիկ։ Բարի
է իմաստութիւն ընդ ժառանգութեան, եւ յա-
13 ւելուած որոց տեսանեն զարեգակն. զի ընդ
հովանեաւ նորա իմաստութիւն է իբրեւ զհո-
վանի արծաթոյ։ Եւ առաւելութիւն գիտու-
թեան իմաստութեան կենդանացուսցէ զայն որ

առ 'ի Նմանէ ։ Տես զգործս Աստուծոյ, զի ո՞վ է 14
այն որ կարող լինիցի զարդարել՝ զոր Աստուածն
խոտորեցէ ։ Յաւուր բարութեան կեցջիր 'ի 15
բարւոջ, և տես յաւուր չարութեան ։ Տես, առկայն
նմին միաբան զայն արար Աստուած վասն
խօսից, զի մի գտցէ մարդ զկնի իւր և մի ինչ ։
Ի Զամենայն ինչ տեսի յաւուրս ունայնութեան 16
իմոյ ․ է արդար կորուսեալ յարդարութեան իւրում,
և է ամպարիշտ՝ որ կայ չարութեամբ
իւրով ։ Մի կարի արդար լինիր, և մի Ճարտարեր 17
առաւել՝ զի մի թիւրեսցիս ։ Մի ամպարշտեր 18
կարի, և մի լինիր խիստ՝ զի մի տարաժամ մեռանիցիս
։ Բարւոք է եթէ 'ի կողմն այսորիկ լինիցիս ․ 19
սակայն և յայսմիկ մի պղծեր զձեռն քո ․ զի որ
երկնչի յԱստուծոյ՝ անցցէ ընդ ամենայն ։ Իմաստութիւն 20
օգնեսցէ իմաստնոյն քան զտասն իշխան
որ իցեն 'ի քաղաքի ։ Զի մարդ ոչ գոյ արդար 21
'ի վերայ երկրի՝ որ գործէ զբարիս, և ոչ
մեղանչիցէ ։ Սակայն զամենայն բանս զոր խօսիցին 22
ամպարիշտք՝ մի դներ 'ի սրտի քում ․ զի մի
լուիցես դու անէծս 'ի ծառայէ քումմէ՝ որ զքեզ
անիծանիցէ ։ Զի բազում անգամ չարաչարեսցէ 23
ընդ քեզ, և 'ի նուագս բազումս չարչարեսցէ
զսիրտ քո ․ սակայն և դու մի անիծաներ այլոց ։
ԻԱ Զայս ամենայն փորձեցի ես իմաստութեամբ ․ 24
և ասացի՝ թէ իմաստնասցայց ․ և նա հեռացաւ
յինէն, հեռագոյն քան որպէս էրն ․ և զխորութիւն 25
խորոց ո՞վ կարասցէ գտանել ։ Շուրջ եկի 26
ես և սիրտ իմ, Ճանաչել՝ նա և խորհել և
խնդրել զիմաստութիւն և զհամար, և գտանել
զամպարշտի զուրախութիւն և զլկտանս և զծըփանս
։ Եւ գտի ես զնա, և ասեմ, թէ դառն 27
է քան զմահ կինն հանդերձ ․ որ է որս և թակարդ
սրտի նորա, և կապանք 'ի ձեռս նորա ։
Բարին առաջի երեսաց Աստուծոյ զերծցի 'ի
նմանէ, և որ մեղաւորն է՝ ըմբռնեսցի 'ի նմա ։
Ահա զայս ամենայն գտի, ասէ Եկլեսիաստէս ․ մի 28
միոջ գտանել խորհուրդս, զոր խնդրեաց անձն 29
իմ, և ոչ գտի ․ այր մի 'ի հազարաց գտի ․ բայց
կին՝ ամենեւին ոչ ։
ԻԲ Ահա արդ զայս գտի, զոր արար Աստուած 30
զմարդն ուղիղ, և նոքա խնդրեցին զխորհուրդս
չարութեան ․ ո՞վ գիտէ զիմաստունս՝ և ո՞վ գիտէ
զմեկնութիւն բանից ։

ԳԼՈՒԽ Ը

Իմաստութիւն առն՝ լուսաւոր առնէ զերեսս 1
իւր, և որ ժպիրհն է երեսօք իւրովք՝ ատելի
լեցի ։
ԻԳ Բերանոյ թագաւորի զգոյշ լեր, և 'ի բանն 2
երդման Աստուծոյ մի փութայցես ։ Յերեսաց 3
նորա գնասցես, և մի կացցես 'ի բանի չարի ․ զի
4 զամենայն զոր ինչ կամիցի՝ արասցէ ։ Որպէս ըղ-
թագաւոր իշխանութեամբ խօսի ․ և ո՞վ կարէ
5 ասել ցնա՝ թէ զի՞նչ գործեցեր ։ Որ պահէ զպատուիրան՝
ոչ գիտասցէ զբան չարութեան ․ և
ժամանակ իրաւանց Ճանաչէ սիրտ իմաստնոց ։
6 Զի ամենայն իրաց ժամանակ է և իրաւունք,
զի գիտութիւն մարդոյ բազում է 'ի վերայ նորա ։
7 Քանզի ոչ գիտէ զինչ լինելոց է ․ զի որպէս ինչ
8 լինելոց իցէ՝ ո՞վ պատմեսցէ նմա ։ Ոչ է մարդ իշխան
ոգւոյ՝ արգելուլ զոգի, և ոչ գոյ իշխանութիւն
նորա յաւուր մահուան ․ և ոչ գոյ հրեշտակութիւն
յաւուր պատերազմի, և ոչ ապրեցուսցանէ
ամպարշտութիւն զմերձաւորս իւր ։
9 Զամենայն զայս տեսի, և ետու զսիրտ իմ յամենայն ԻԴ
արարածս որ արարեալ են 'ի ներքոյ արեգական
․ որում միանգամ իշխան եղև մարդն
10 'ի վերայ մարդոյ չարչարել զնա ։ Եւ ապա տեսի
ես ամպարիշտս մեծամեծս 'ի գերեզմանս ․ և 'ի
սրբոց անտի գնացին, և առաք առին 'ի քաղաքին,
զի այնպէս արարին ․ սակայն և այն ընդունայնութիւն
11 է ։ Զի ոչ գոյ ընդդէմ պատահումն
յայնցանէ որ փութապէսն գործեն զչար ․ վասն
այնորիկ համարձակեցան սիրտք որդւոց մարդկան
12 յանձինս իւրեանց գործել զչար ։ Որ մեղաւն
արար զչարիս, յայսմհետէ և 'ի վաղնջուց ․
քանզի գիտեմ ես թէ է բարին երկիւղածաց
Աստուծոյ, զի երկնչիցին նոքա յերեսաց նորա ։
13 Եւ բարի ինչ ոչ եղիցի ամպարշտի, և ոչ յերկարեսցէ
աւուրս ընդ հովանեաւ որ ոչ իցէ երկիւղած
յԱստուծոյ ։
14 Գոյ ընդունայնութիւն որ եղեալ է 'ի վերայ ԻԵ
երկրի ․ զի են արդարք՝ որոց ժամանեն առ նոսա
գործք ամպարշտաց, և են ամպարիշտք զի
հասանեն նոցա իբրև զգործս արդարոց ․ և
ասացի ես թէ սակայն և այն ընդունայնութիւն
15 է ։ Եւ գովեցի ես զուրախութիւն, զի ոչ
է բարի մարդկան 'ի ներքոյ արեգական, բայց
յուտելոյ և յըմպելոյ և յուրախ լինելոյ ․ և
այն երթայ ընդ նմա 'ի ջանս նորա զաւուրս կենաց
իւրոց, որչափ ետ նմա Աստուած 'ի ներքոյ
16 արեգական ։ Յոր միանգամ ետու զսիրտ իմ գիտել
զիմաստութիւն, և տեսանել զզբաղումն
որ արարեալ է 'ի վերայ երկրի ․ զի 'ի տուէ և
17 'ի գիշերի քուն յաչս նորա ոչ է տեսանել ։ Եւ
տեսի ես զամենայն արարածս Աստուծոյ ․ զի ոչ
կարասցէ մարդ գտանել զարարածն արարեալ
'ի ներքոյ արեգական ․ որքան ջանասցի մարդ
խնդրել՝ և ոչ գտցէ ․ քանզի որչափ ասասցէ
իմաստունն գիտել՝ ոչ կարասցէ գտանել ։

ԳԼՈՒԽ Թ

Զի զամենայն զայս եդի ՚ի սիրտ իմ, եւ սիրտ 1
իմ ետես զայս ամենայն․ Որպէս արդարքն եւ
իմաստունքն, եւ գործք նոցա ՚ի ձեռս Աստուծոյ․
քանզի զսէր եւ զատելութիւն ոչ գիտէ
մարդն․ Ամենայն ինչ առաջի երեսաց նորա է, 2
եւ ունայնութիւն է յամենայնի․ Պատահար
է յարդարն եւ յամպարշտն, ՚ի բարին եւ ՚ի
չարն, ՚ի սրբումն եւ ՚ի պղծումն, որ մատուցանէ
պատարագ՝ եւ որ ոչն մատուցանէ․ Որպէս որ
բարին՝ եւ որպէս որ մեղանչէն, որպէս որ երդնուն՝
եւ որպէս որ յերդմանէն երկուցեալ է․
Այս է որ չարն է յամենայնի՝ որ արարեալն է 3
ընդ արեգակամբ, զի պատահար է յամենայնի․
ԻԶ Քանզի սիրտ որդւոց մարդկան լի եղեւ չարութեամբ,
եւ զբաղումն ՚ի սիրտս նոցա ՚ի կենդանութեան
իւրեանց, եւ զկնի նոցա առ մեռեալսն․
Քանզի ով էն՝ որ հաւասարին առ ամենայն 4
կենդանիս․ գոյ յոյս թէ շուն որ կենդանի
է՝ լաւ է քան զառիւծ մեռեալ․ Քանզի որ 5
կենդանիքն են՝ գիտեն նոքա թէ մեռանելոց են․
եւ մեռեալքն ոչ են գիտակ եւ ոչ ինչ․ Եւ ոչ
եւս գոն նոցա վարձք՝ զի մոռացաւ յիշատակ
նոցա․ Եւ սէր իւր նոցա եւ ատելութիւն նոցա 6
եւ նախանձ նոցա արդէն կորեաւ, եւ բաժին իւր
ոչ գոյ նոցա յաւիտեան յամենայնի յայսմ՝ որ
արարեալ են ընդ արեգակամբ․ Եկ կեր ուրախութեամբ 7
զհաց քո, եւ արբ սրտիւ զուարթացելով
զգինի քո․ զի արդէն իսկ հաճոյ Աստուած
՚ի գործս քո․ Յամենայն ժամ եղիցին 8
ձորձք քո սպիտակ, եւ իւղ ՚ի գլխոյ քումմէ մի
պակասեսցէ․ Եւ տես կեանս ընդ կնոջ քո՝ զոր 9
սիրեցեր զամենայն աւուրս կենաց ընդունայնութեան
քոյ, որ տուեալ է քեզ ընդ արեգակամբ
ամենայն աւուրք փոխանակի քոյ․ Զի այն է բաժին
քո ՚ի կեանս քո, եւ ՚ի վաստակս զոր վաստակես
՚ի ներքոյ արեգական․ Զամենայն ինչ որ 10
ինչ գտցէ ձեռն քո գործել, որչափ ՚ի կարի
քումիցէ գործեսջիր․ զի ոչ է խորհուրդ եւ գիտութիւն
եւ իմաստութիւն ՚ի դժոխս յոր դու
երթալոց ես․
ԻԷ Դարձայ եւ տեսի ՚ի ներքոյ արեգական, զի 11
ոչ թեթեւոց են ընթացք․ եւ ոչ զօրաւորաց
պատերազմ, եւ ոչ իմաստնոց հաց, եւ ոչ հանճարեղաց
մեծութիւն, եւ ոչ գիտնոց շնորհք․
Զի ժամանակ է եւ պատահար պատահէ ամենեցուն
նոցա․ Քանզի ոչ իսկ գիտաց մարդն 12
զժամանակ իւր․ Որպէս ձկունք որսացեալք
ցանցիւք չարեաւք, եւ որպէս թռչունք որսացեալք
՚ի ծուղակս, նոյնպէս հարկանին յորոգայթս
որդիք մարդկան ՚ի ժամանակի չարի՝ յորժամ
հասանիցէ ՚ի վերայ նոցա յանկարծակի․

13 Սակայն եւ զայս իմաստութիւն մի տեսի ՚ի ներ-
14 քոյ արեգական, եւ մեծ թուի ինձ․ Քաղաք
փոքր՝ եւ իցեն ՚ի նմա արք սակաւք, եւ գայցէ
՚ի վերայ նորա թագաւոր մեծ եւ պաշարեսցէ
զնա, եւ շինիցէ ՚ի վերայ նորա պատնէշս մեծա-
15 մեծս․ Եւ գտցի ՚ի նմա այր մի տնանկ եւ իմաստուն՝
եւ ապրեցուցանիցէ նա զքաղաքն իմաստութեամբ
իւրով, եւ մարդ ոչ յիշեաց
16 զայրն զայն տնանկ․ Եւ ասացի ես, բարի է իմաստութիւն
քան զզօրութիւն․ եւ իմաստութիւն
տնանկին արհամարհեալ է, եւ բանք նո-
17 րա ոչ լինին լսելի․ Բանք իմաստնոց մեղմով
լսին քան զաղաղակ իշխանաց անզգամութեամբ․
18 Բարի է իմաստութիւն քան զանօթս պատերազմի,
եւ յանցաւոր մի՝ կորուսանէ զբարութիւնս
բազումս․

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ճանճք մեռեալք զաղբացուցանեն զիւղ ա- ԻԸ
նուշունս․ Պատուական է սակաւ ինչ յիմաստութենէ,
քան զմեծ փառս անմտութեան․
2 Սիրտ իմաստնոյ յաջակողմ իւր, եւ սիրտ ան-
3 մտի ՚ի ձախակողմ իւր․ Քանզի եւ ՚ի ճանապարհի
յորժամ գնայցէ անմիտն, սիրտ նորա
պակասեսցի, եւ զոր ինչ խորհի՝ ամենայն ան-
4 մտութիւն է․ Եթէ հոգի իշխանին ելցէ ՚ի վերայ
քո՝ մի թողուր զտեղի քո․ զի առողջութիւն
դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս․
5 Է չարութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգական, ԻԹ
որ իբրեւ յակամայ կամս ել յերեսաց իշխանին․
6 Տուաւ անմիտն ՚ի բարձրութիւնս մեծամեծս,
7 եւ մեծատունք ՚ի խոնարհութեան նստցին․ Տեսի
ես զծառայս հեծեալս ՚ի ձիս, եւ իշխանս՝ զի
գնային իբրեւ զծառայս յերկիր․
8 Որ փորէ խորխորատ՝ ՚ի նոյն անկցի․ եւ որ Լ
9 քակէ զցանգ՝ հարցէ զնա օձ․ Եւ որ բառնայ
քարինս՝ նոքիմբ չարչարեսցի, եւ որ պատառէ
10 փայտ՝ նովին ծգնեսցի․ Եթէ անկցի եւս երկաթն՝
եւ նա արտամեցուցէ զերեսս իւր․ եւ զօրութիւնք
զօրացուցանեն, եւ է աւելութիւն
քաջ իմաստութեամբն․
11 Եթէ հարցէ օձ ՚ի թովել, ոչ ինչ է աւելու- ԼԱ
12 թիւն թովչին․ Բանք բերանոյ իմաստնոյ՝
շնորհք, եւ շրթունք անմտի ընկղմեն զնա․
13 Սկիզբն բանից բերանոյ նորա՝ անմտութիւն, եւ
14 վախճան նորա՝ ծուփ չարութեան․ եւ որ անմիտն
է յաճախէ զբանս․
Ոչ գիտէ մարդ զինչ եղեալն է՝ եւ զինչ լի- ԼԲ
նելոց է, զի զկնի նորա ով պատմեսցէ նմա․
15 Ջան անմտին չարչարեսցէ զնա, որ ոչ գիտաց
16 երթալ ՚ի քաղաք․ Վայ քեզ, քաղաք, որոյ
թագաւոր քո մանուկ է, եւ իշխանք քո ընդ ա-

առաւօտս ուտեն ։ Երանի քեզ, երկիր, որոյ թա- 17
գաւոր քո որդի ազատի է, և իշխանք քո 'ի ժա-
մու ուտեն զօրութեամբ՝ և ոչ ամաչեսցեն ։

ԼԳ Ի վատութեան խոնարհեսցին հեծանաձողու- 18
թիւնք, և 'ի դատարկութեան ձեռաց կաթե-
ցէ տուն ։ Ի ծաղր առնեն զհաց, և գինի և իւղ 19
ուրախ առնեն զկենդանիս. և արծաթոյ լսեսցէ
ամենայն ինչ ։ Սակայն և 'ի մտի քում մի անի- 20
ծաներ թագաւորի, և 'ի շտեմարանս ննջելոց
քոց մի անիծաներ մեծի. զի թռչունք երկնից
հասուսցանեն զբարբառ քո, և որոց թեւք են՝
պատմեն զբան քո ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԼԴ Առաքեա զհաց քո 'ի վերայ ջրոյ, զի 'ի բազ- 1
մութեան աւուրց գտցես զնա ։ Տուր բա- 2
ժին եւթանց՝ այլ և ութից, զի ոչ գիտես զինչ
չարութիւն է 'ի վերայ երկրի ։ Թէ լցցին ամպք 3
անձրևով՝ 'ի վերայ երկրի հեղուն. և եթէ
անկցի փայտն 'ի հարաւ և կամ 'ի կողմն հիւ-
սիսոյ, ուր անկցի փայտն անդ կայցէ ։ Որ պահէ 4
զհողմ՝ ոչ սերմանէ, և որ հայի ընդ ամպս՝ ոչ
հնձեսցէ. որպէս ոչ է հնար գիտել զինչ է ճա- 5
նապարհ հողմոյ ։ Իբրև զոսկերս յորովայնի
յղւոյ, նոյնպէս ոչ գիտասցես դու զգործս
Աստուծոյ զոր ինչ առնիցէ նա զամենայն ։ Ընդ 6
առաւօտս սերմանեսցես զսերմն քո, և ընդ ե-
րեկոյս մի լքցին ձեռք քո. զի ոչ գիտես՝ որ
պտղաբերիցի, այս՝ թէ այն, կամ թէ երկոքեան
'ի միասին՝ բարի իցէ ։

ԼԵ Քաղցր է լոյս, և բարի աչաց տեսանել ընդ 7
արեգակամբ. զի թէ ամս բազումս կեցցէ մարդ, 8
և յամենայն 'ի նոսա ուրախ լինիցի, և յիշեսցէ
նա զաւուրս խաւարի, զի բազում լինին. ամե-
նայն ինչ որ գալոցն է ընդունայնութիւն է ։
Ուրախ լեր երիտասարդ 'ի մանկութեան քում, 9
և զուարճասցէ զքեզ սիրտ քո յաւուրս
մանկութեան քոյ ։

ԼԶ Եւ գնա դու 'ի ճանապարհս սրտի քո անբիծ,
և 'ի տեսիլ աչաց քոց. և գիտասցես թէ վասն
այսր ամենայնի ածցէ զքեզ Աստուած 'ի դա-
տաստան ։ Եւ 'ի բաց արա զբարկութիւն 'ի 10
սրտէ քումմէ, և անցո զչարութիւն 'ի մարմնոյ
քումմէ. զի մանկութիւն և անմտութիւն ըն-
դունայնութիւն է ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ յիշեա դու զայն որ հաստատեացն զքեզ՝
յաւուրս մանկութեան քոյ, մինչ չեւ հասեալ
իցեն աւուրք չարութեան, և հասցեն ամք՝ յորս
2 ասասցես, ոչ են կամք իմ 'ի դոսա ։ Մինչ չեւ
խաւարեալ իցէ արեգակն և լոյս և լուսին և
աստեղք, և դարձցին ամպք զհետ անձրևաց ։
3 Յաւուր յորում շարժեսցին պահապանք տանն,
և թիւրեսցին արք զօրութեան, և դադար-
կասցեն աղօրիք զի նուազեցան, և խաւարեսցին
4 որք տեսանեն ընդ ծակս ։ Եւ փակեսցեն ըղ-
դրունս 'ի հրապարակս 'ի տկարութենէ ձայնի
աղօրւոյն, և յարիցեն 'ի ձայն հաւուն, և նը-
5 կուն լիցին դստերք երգոց ։ Եւ 'ի բարձունս
հայեսցին, և տաղշութիւն 'ի ճանապարհին.
և ծաղկեսցի նշին, և թանձրասցի մարախն,
և ցրուեսցի կապարն. զի գնաց մարդ 'ի
տուն իւր յաւիտենից, և շուրջ եկին կոծողք 'ի
6 հրապարակս ։ Մինչ չեւ կործանեալ իցէ լար
արծաթոյն, և խորտակեալ մանեակ ոսկւոյն,
և մանրեալ սափորն յաղբիւրն, և ընկրկեալ
7 անիւն 'ի գուբն ։ Եւ դարձցի հողն յերկիր ո-
պէս և էրն, և հոգին դարձցի առ Աստուած
որ ետ զնա ։

8 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ասաց ժողո- ԼԷ
վողն, ամենայն ինչ ընդունայն է ։ Եւ աւելի քան
9 է՝ զի եղեւ ժողովողն իմաստուն. զի ուսուցանէր
ժողովրդեանն զգիտութիւն. և ունկն քննէ ըղ-
10 զարդ առակաց ։ Յոյժ խնդրեաց ժողովողն գտա-
նել զբանս կամաց, և գրել զգիրս ուղղութեան
11 բանից ճշմարտութեան ։ Բանք իմաստնոց իբրև
գխթան եզանց, և իբրև բևեռք հարեալք 'ի
12 մուրհակաց տուան 'ի հովուէ միոջէ ։ Եւ աւելորդ
'ի նոցանէ, որդեակ իմ, զգոյշ լեր 'ի ստանձնալոյ
գիրս բազումս, զի ոչ գոյ վախճան. և վարժ
13 բազում՝ աշխատութիւն է մարմնոյ ։ Եւ վախ-
ճան բանիս. զամենայն ինչ լուր. յԱստուծոյ
երկիր, և զպատուիրանս նորա պահեա. զի այս
14 է մարդն ամենևին ։ Զի զամենայն արարածս
ածցէ Աստուած 'ի դատաստան, յամենայնի ան-
տես արարելոցն՝ եթէ բարի և եթէ չար ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳՈՑ ԵՐԳՈՑՆ

Անուն Երգոյ երգոցս յայս առնէ, զի նշանակէ առաւ ձայնիւ ընդ այլ երգս եւ օրհնութիւնս Աստուծոյ երգեալս զօր 'ի հնումն։ Իսկ է Երգ երգոցս երրորդ գիրք Սողոմոնի, եւ յայժմ բարձրագոյն խորհուրդս քան զառաջինսն. զորս գերազանցութիւնն կրկնաբանութեան կոչմանն յայտնէ։ Զի Երգ երգոց ասելն՝ զառաւելութիւնն քան զպարզապէս երգոց եւ օրհնութեանց յայտնէ. որպէս սրբութիւնն՝ քան զսուրբ ասելն, եւ սրբութիւն սրբութեանցն՝ քան զսուրբ սրբութիւն առաւելեալ, այսպէս եւ Երգ երգոցս քան զամենայն աստուածեղէն երգս եւ օրհնութիւնս։ Իսկ է սորա առաւելութեան պատճառն եւ օրինակն այսպիսի. զի ամենայն առաքինութեանց բաժանութիւնք յորս ամենայն աստուածեղէն գիրք բովանդակեալ՝ փոքր եւ մեծամեծ ունին զառ 'ի յԱստուած միանալն՝ եւ ընդ նմա լինելն յաւէտ, զոր այս գիրք առաւանդարանէ. զի այսինքն գերագոյն արժանաւորն Աստուծոյ առաւելագոյն, եւ Երգ երգոցս զանազանեալ ի միրում միանալն Աստուծոյ յարմարագոյն առ եղարանէ՝ փեսայի առ հարսն օրինակաւ։ Զի ամենայն որ ինչ բարի՝ է եւ կոչի Աստուած, բարին եւ առաւել բարին, որ անդրն է քան զամենայն անձնաւոր ընութիւնն. այլ գեղեցկագոյն եւս պատկերաց զմնոյն. զի զմիշտ հաղորդեցաւ. Զի թէ Գաւառ գիտէր՝ ընդ ամենայնի լինել ամենայն առաքինութեանց, մերձաւոր եւս Աստուածն գոլս ասացելոյն աստուածայնաւոր գերազանցութեանց. բաց որում եւ կոչի բազում փոփոխելոյ անուամբք, որպէսզի բարձրագունից. որպէս՝ Աստուած, Տէր եւ Թագաւոր, այլ եւս յաւէտ ընտանի կոչմամբք. այսինքն՝ Հայր, փրկարար, փեսայ, եւ այլ բազում, յորոց գերէք ընտանի անուանս Աստուծոյ յերգս գրոց սորա է անուանել։ Զի զոր իբրեւ զգեստ եւս յաստուածայինն՝ առաւելագոյն խորհրդոց որպէս Հայր, եւ զանձնեղէնն քան զբնութեան բաղխութիւնն եւ յերկրաւորդական բաղխութեան հաւասարն՝ փոխեալ ծագմանն 'ի մեծագոյն հանդէս՝ որպէս փեսայաւոր, զորս եւ զաւակներն՝ առաւելագոյն քան զառաջնոցն առ ինչ նշելով։ Այլ ոչ կոյս միայն յառաջինն եւեթ զնմա բարեգործէ, 'ի հնոյ առեալ կամ փեսայութեան, այլ զանձն եւ զառաւելագոյն սիրով միանալն իւր յստակ չափոյ առաւելագոյն եւ 'ի սրբելոյն ներգործելով, զերբեմն որդի եւ զաւակներն կոչելոյն անձն, այժմ հարսն եւ մերձաւոր կոչէ, եւ զինքն փեսայ եւ սիրելի։ Եւ այլովք եւս այսպիսեօք անուամբք մտերմութեան, նախ զանձնաւոր միանալն իւր փեսային ընդ Աստուած յիւր հարսնացելով մտերմամբ զոր եղեւն, որով առաւ եւ յառաւանդաբերել հարսնացելոյն 'ի սուրբս յայտնարանէ։

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ՈՐ Է

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՍԱՑԵԱԼ ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԱՐՔԱՅԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

Հարսն ասէ։

ՀԱՄԲՈՒՐԵՍՑԷ զիս 'ի համբուրից բերանոյ 1
իւրոյ. զի բարւոք են ստինք քո քան զգինի. եւ 2
հոտ իւղոց քոց քան զամենայն խունկս։ Իւղ թա-
փեալ է անուն քո, վասն այսորիկ օ-
րիորդք սիրեցին զքեզ, եւ ձգեցին զքեզ։ Զհետ 3
հոտոյ իւղոց քոց ընթասցուք մեք։ Օրիորդացն
[illegible] փեսային՝ [illegible] նմա։
Եմոյծ զիս արքայ 'ի սենեակ իւր։ Հարսինն պատ-
ասխանի [illegible] ասէ։ Ցնծասցուք եւ ու-
րախ լիցուք 'ի քեզ, եւ սիրեսցուք զստինս քո
քան զգինի։ Օրիորդացն [illegible] բարեբանեն
[illegible]։ Ուղղութիւն սիրեաց զքեզ։ Հարսինն ա-
սէ։ Սեաւ եմ ես եւ գեղեցիկ, դստերք Երուսա- 4
ղեմի. իբրեւ զվրանս Կեդարու, եւ իբրեւ զխո-
րանս Սողոմոնի։ Մի հայիք ընդ իս, զի ես սեւա- 5
ցեալ եմ. քանզի խեթիւ հայեցաւ ընդ իս
արեգն։ Որդիք մօր իմոյ մարտեան ընդ իս,
եդին զիս պահապան այգեստանի. զի զայգին
իմ ոչ պահեցի։ Հարսինն ցՓեսայն ասէ։ Պատմեա 6
ինձ զոր սիրեաց անձն իմ. ուր հովուես, ուր
հանգուցանես 'ի միջօրէի. գուցէ լինիցիմ իբրեւ
[illegible] յերամակս ընկերաց քոց։ Փեսայն
ասէ։ Եթէ ոչ ծանիցես զանձն քո, գե- 7
ղեցիկ 'ի կանայս. ել դու զհետ գարշապա-
րացն հօտից, եւ արածեա զուլս քո 'ի վրանս հո-
8 վուաց։ Երիվարացն իմոց 'ի կառսն Փարաւոնի
նմանեցուցի զքեզ մերձաւոր իմ։ Օրիորդքն ը-
9 հարսն ասեն։ Քանզի գեղեցկացան ծնօտք քո իբ-
րեւ տատրակի, պարանոց քո իբրեւ զմանեակս։
10 Նմանութիւն ոսկւոյ արասցուք քեզ՝ հանդերձ
11 կիտուածովք արծաթոյ, մինչեւ արքայ 'ի գիրկս
իւր ընկալցի զքեզ։ Հարսինն ցՓեսայն
12 ասէ։ Նարդոս իմ ետ զհոտ իւր. ծրար ստաշ-
խին եղբօրորդին իմ ինձ, 'ի միջ ստեանց իմոց
13 հանգիցէ։ Ողկոյզ նոճոյ է եղբօրորդին իմ ինձ,
'ի միջ այգեստանեացն Ենգադդայ։ Փեսայն ցՀար-
14 սն ասէ։ Ահաւասիկ կաս գեղեցիկ, մերձաւոր
իմ, ահաւասիկ կաս գեղեցիկ. աչք քո աղաւ-
15 նիք։ Հարսինն ցՓեսայն ասէ։ Ահաւասիկ կաս բա-
րենշան, եղբօրորդեակ իմ, այլ եւ գեղեցիկ [illegible]
16 գահոյս մեր հովանաւոր։ Գերանք տանց մերոց
մայրք. ճաղաւանդք մեր նոճք։

ԳԼՈՒԽ Բ

Փեսայն ցիւր անձն եւ ցՀարսն ասէ։

1 Ես ծաղիկ դաշտաց՝ շուշան հովտաց։ Իբրեւ
2 շուշան 'ի միջ փշոց, այնպէս մերձաւորդ իմ 'ի
3 միջ դստերաց։ Հարսինն ցՓեսայն ասէ։ Իբրեւ խնձոր
ծառի 'ի փայտս անտառի, այնպէս եղբօրորդին
իմ 'ի միջ ուստերաց։ Ընդ հովանեաւ նորա

ցանկացայ նստել՝ եւ նստայ, եւ պտուղ նորա
քաղցր է 'ի կոկորդի իմում։ Ցուցեալ հարսն ա-
սէ։ Մուծէք զիս 'ի տուն գինւոյ. կարգեցէք 'ի 4
վերայ իմ զսէր. հաստատեցէք զիս իւղով. կու- 5
տեցէք յիս խնձորս. զի խանդակաթ եմ ես սի-
րով։ Ձախ նորա ընդ գլխով իմով, եւ աջ նորա 6
պատեսցէ զինեւ։ Հարսն ընկերացն ասէ։ Երդմնե- 7
ցուցանեմ զձեզ, դստերք Երուսաղեմի, 'ի զօրու-
թիւնս եւ յուժգնութիւնս անդաստանի. եթէ
յանիցէք՝ զարթուսջիք զսէրն մինչեւ կամեսցի։
Լուեալ ձայն փեսային նա ասէ։ Ձայն եղբօրորդւոյ 8
իմոյ. ահաւասիկ սա եկն, վազէ ստանոյ 'ի վերայ
լերանց՝ խաղացեալ 'ի վերայ բլրոց։ Նման է եղ- 9
բօրորդին իմ այծեման կամ որթոց եղանց 'ի վե-
րայ լերանց Բեթելայ։ Հարսն նշան տայ ընկերացն
փեսային, նա ասէ։ Ահաւասիկ սա եկաց յետոյ
որմոյն մերոյ, կարկառեալ ընդ պատուհանն,
հայեցեալ ընդ վանդակապատսն։ Պատասխանի 10
տայ եղբօրորդին իմ ինձ՝ եւ ասէ. Արի եկ մերձա-
ւոր իմ, գեղեցիկ իմ, աղաւնի իմ. զի ահա ձմեռն 11
անց, անձրեւք անցին եւ գնացեալ մեկնեցան,
ծաղիկք երեւեցան յերկրի մերում, ժամանակ 12
էհաս յատանելոյ, ձայն տատրակի լուեալ եղեւ
յերկրի մերում, թզենի արձակեաց զբողբոջ 13
իւր, որթք մեր ծաղկեալք ետուն զհոտս իւ-
րեանց։ Արի եկ մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, ա- 14
ղաւնի իմ, եւ եկ դու աղաւնեակ իմ ընդ հովա-
նեաւ վիմին առ պատուարաւ պարսպին։ Ե-
րեւեցո ինձ զերեսս քո, եւ լուր արա ինձ զբար-
բառս քո. զի բարբառ քո քաղցր է եւ տեսիլ
քո գեղեցիկ։ Ցուցեալ փեսայն ասէ զայս ինչ։
Կալարուք մեզ աղուեսուս մանրիկունս զապա- 15
կանիչս այգեաց, եւ որթք մեր ծաղկեցին։
Հարսն ասէ զայս ինչ։ Եղբօրորդին իմ ինձ եւ ես 16
նմա, որ հովուէ 'ի մէջ շուշանաց, մինչեւ տիւն 17
լուսաւորեսցէ եւ ստուերքն շարժեսցին։ Դար-
ձիր նմանեաց դու, եղբօրորդի իմ, այծեման
կամ որթուց եղանց 'ի վերայ լերանց խնկաբե-
րոց։

ԳԼՈՒԽ Գ

Յանկողնի իմում 'ի գիշերի խնդրեցի զոր սի- 1
րեաց անձն իմ, խնդրեցի զնա՝ եւ ոչ գտի. կո-
չեցի՝ եւ ոչ ետ ինձ ձայն։ Յարուցայց եւ շրջեցայց 2
ընդ քաղաքն, ընդ փողոցս եւ ընդ հրապարակս,
եւ խնդրեցից զոր սիրեաց անձն իմ։ Խնդրեցի
զնա՝ եւ ոչ գտի, կոչեցի զնա՝ եւ ոչ ետ ինձ
ձայն։ Գտին զիս պահապանքն որ շրջէին ընդ 3
քաղաքն։ Հարսն պահապանացն ասէ։ Միթէ զոր
սիրեաց անձն իմ տեսէք։ Երբեւ սակաւ մի ան- 4
ցի 'ի նոցանէ, գտի զոր սիրեաց անձն իմ։ Գտեալ
զփեսայն ասէ։ Կալայ զնա, եւ ոչ թողի զնա, մին-
չեւ տարայց զնա 'ի տուն մօր իմոյ, եւ 'ի սենեակ
յղացելոյն զիս։ Ձայնեալ դստերացն Երուսաղեմի
5 [illegible] հարսն։ Երդմնեցուցից զձեզ, դը-
ստերք Երուսաղեմի, 'ի զօրութիւնս եւ 'ի հաստա-
տութիւնս ագարակի, եթէ յանիցէք՝ զար-
թուսջիք զսէրն մինչեւ կամեսցի։ Փեսային [illegible]
6 հարսինն ասէ։ Ո՞վ է սա որ ելեալ գայ յանապա-
տէ՝ իբրեւ զծուխ ծառացեալ բուրվառեալ,
զմուռս եւ կնդրուկ յամենայն փոշեաց իւղագոր-
7 ծաց։ Օրհնեալ առագաստն զայս ինչ։ Ահա գահոյք
Սողոմոնի. վաթսուն զօրաւորք շուրջ զնովաւ,
8 'ի զօրացն Իսրայէլի. ամենեքեան ունելով սուսերս,
հմուտք պատերազմի, այր իւրաքանչիւր սուր
9 յազդեր յարհաւրաց գիշերոյ։ Գահաւորակ
արար իւր արքայ Սողոմոն 'ի փայտից Լիբա-
10 նանու. զսիւնս նորա գործեաց արծաթիս,
զյենս նորա ոսկի եւ զձեղուն նորա ծիրանի,
զմէջ նորա ականակուռ. սիրեցեալ զսէրն 'ի
11 դստերացն Երուսաղեմի։ Ելէք եւ հայեցարուք,
դստերք Սիոնի, յարքայ Սողոմոն 'ի պսակն ո-
րով պսակեաց զնա մայր իւր յաւուր փեսայու-
թեան իւրոյ, եւ յաւուր ուրախութեան սրտի
իւրոյ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Փեսայն զհարսն ասէ։

1 Ահաւասիկ կաս գեղեցիկ, մերձաւոր իմ, ա-
հաւասիկ կաս գեղեցիկ, աչք քո աղաւնիք բաց
'ի լռութենէդ քումմէ։ Վարսք քո իբրեւ զերա-
2 մակս այծից որք երեւեցան 'ի Գաղաադէ։ Ա-
տամունք քո իբրեւ զերամակս կտրելոց որք ե-
լանեն 'ի լուացելոյ. ամենեքեան երկուորիկք են,
3 եւ ամուլ ոչ գոյ 'ի նոսա։ Իբրեւ զթել որդան
են շրթունք քո, եւ խօսք քո գեղեցիկք. իբրեւ
զկեղեւ նռան են այտք քո՝ բաց 'ի լռութենէդ
4 քումմէ։ Իբրեւ զաշտարակն Դաւթի պարանոց
քո՝ որ շինեալն է 'ի Թալպիովթ. հազար վահանք
կախեալ են զնմանէ, եւ ամենայն նետք սպա-
5 ռազինաց։ Երկու ստինք քո իբրեւ զերկուս ուլս
երկուորիս այծեման, որք արածին 'ի մէջ շու-
6 շանաց, մինչեւ տիւն նուաղեսցէ, եւ ստուերքն
շարժեսցին։ Գնացից ես ինձէն 'ի լեառն զմըռ-
7 նենեաց եւ 'ի բլուրն կնդրկի։ Ամենեւին գե-
ղեցիկ ես, մերձաւոր իմ, եւ արատ ինչ ոչ գոյ
8 'ի քեզ։ Եկ 'ի Լիբանանէ, հարսն, եկ այսր 'ի
Լիբանանէ. եկեսցես եւ անցցես 'ի գլխոյ հա-
ւատոյ՝ 'ի կատարէ Սանիրայ եւ Հերմոնի, 'ի
մայրեաց առիւծուց, եւ 'ի լերանց ընձուց.
9 Սրտակաթ արարեր զմեզ, քոյր մեր հարսն,
սրտակաթ արարեր զմեզ միով ակամբ քով,
10 եւ միով քառամանեկաւ պարանոցի քոյ։ Բան-

զի գեղեցկացան ստինք քո , քոյր իմ հարսն ,
քանզի գեղեցկացան ստինք քո 'ի գինւոյ , և
հոտ հանդերձից քոց քան զամենայն խունկս ։
Մեղր կաթեցուցանեն շրթունք քո , քոյր իմ 11
հարսն , մեղր և կաթն 'ի ներքոյ լեզուի քոյ , և
հոտ հանդերձից քոց իբրև զհոտ կնդրկի ։
Պարտէզ փակեալ , քոյր իմ հարսն , աղբերակ 12
փակեալ և աղբիւր կնքեալ ։ Պատուաստութիւն 13
քո դրախտ նռնենեաց՝ հանդերձ պտղովք
մրգաբերաց · կիպրոս հանդերձ նարդոսիւ · Նարդոս 14
և քրքում , խունկեղէգն և կինամոմոն ,
հանդերձ ամենայն ծառովք Լիբանանու · զմուռս
և հալուէ , հանդերձ ամենայն գլխաւոր խնկօք ։
Աղբիւր բուրաստանաց և ակն ջրոյ կենդանւոյ՝ 15
բղխեալ 'ի Լիբանանէ ։ Արի , հիւսիսի , և եկ , 16
հարաւ , շնչեա 'ի պարտէզ իմ , և բուրեսցին
խունկք իմ ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Հարսն ասէ զի ինչէ փեսայն իւր ·

Իջցէ եղբօրորդի իմ 'ի պարտէզ իւր , և կերիցէ 1
զպտուղս ծառոց իւրոց · Փեսայն ցհարսն ասէ ։
Մտի 'ի պարտէզ իմ , քոյր իմ հարսն , կթեցի
զմուռս իմ հանդերձ խնկովք իմովք · կերայ
զհաց իմ մեղու իմով , արբի զգինի իմ կաթամբ
իմով ։ Կերայք , մերձաւորք իմ , և արբէք , և
արբեցարուք եղբօրորդիք իմ ։ Ես ննջեմ , և 2
սիրտ իմ արթուն կայ ։ Հարսն [illegible]
[illegible] ։ Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ բախէ
'ի դրանն ։ Փեսայն ասէ ։ Բաց ինձ , քոյր իմ , մերձաւոր
իմ , աղաւնի իմ , կատարեալ իմ · զի գլուխ
իմ լցաւ ցօղով , և վարսք իմ 'ի շաղից գիշերոյ ։
Հարսն ասէ [illegible] ։ Մերկացայ զպատմուճան 3
իմ , զիա՞րդ ագանիցիմ զնա · լուացի զոտս իմ ,
զիա՞րդ աղտեղացուցից զնոսա ։ Եղբօրորդին իմ 4
ձգեաց զձեռն իւր ընդ պատուհանն , և որովայն
իմ խռովեցաւ 'ի նմա ։ Յարեայ ես 'ի բանալ 5
եղբօրորդւոյ իմոյ · ձեռք իմ կաթեցուցին զմուռս ,
և մատունք իմ զմուռս լցեալ 'ի վերայ ձեռաց 6
փականացն ։ Բացի ես եղբօրորդւոյ իմոյ · եղբօրորդի
իմ անց , և ոգի իմ ել ընդ բանի նորա ։
Խնդրեցի զնա՝ և ոչ գտի , կոչեցի զնա՝ և ոչ
ետ ինձ ձայն ։ Գտին զիս պահապանքն որ շրջէին 7
'ի քաղաքին , հարին և վիրաւորեցին զիս ·
հանին յինէն զքօղս իմ պահապանք պարըսպացն ։
Երդմնեցուցից զձեզ , դստերք Երուսաղէմի , 8
'ի զօրութիւնս և 'ի հաստատութիւնս
ագարակի , եթէ գտանիցէք զեղբօրորդին իմ՝
պատմեսջիք նմա , եթէ կաթոգին եմ ես 'ի սէր
քո ։ Դստերք Երուսաղէմի [illegible]
9 հարսինն ասեն ։ Զինչ է եղբօրորդին քո յեղբօրորդեաց ,
գեղեցիկդ 'ի կանայս , զինչ է եղբօրորդին
քո յեղբօրորդեաց , զի այդպէս երդմնեցուցեր
զմեզ ։ Հարսն նոցա պատասխանի
10 տուեալ ասէ ։ Եղբօրորդին իմ սպիտակ է և
11 կարմիր՝ ընտրեալ 'ի բիւրուց ։ Գլուխ նորա յակոյտ
կեփազեայ , վարսք նորա կատարք արմաւենեաց
12 սևք իբրև զագռաւ ։ Աչք նորա իբրև զաղաւնիս 'ի
վերայ լրութեան ջրոց , լուացեալ կաթամբ ,
13 նստեալ 'ի վերայ ջրոց լրութեան ։ Ծնօտք նորա
իբրև զտաշտս խնկոց բուրեն զանուշահոտութիւն
իւղագործաց · շրթունք նորա շուշանք՝
14 բղխեն զմուռս լրութեան ։ Ձեռք նորա ոսկիք
ճախարակեալք՝ լցեալ ակամբք Թարսսայ · որովայն
նորա տախտակ փղոսկրեայ ականակապ
15 յականց շափիղայ ։ Սրունք նորա սիւնք մարմարեայք
հաստատեալք 'ի վերայ ոսկեայ խարսխաց ։
Տեսիլ նորա որպէս զընտիր եղևնափայտ
16 Լիբանանու ։ Կոկորդ նորա լի քաղցրութեամբ ,
և ամենևին ցանկալի ։ Այն է եղբօրորդին
իմ , և այն է մերձաւոր իմ , դստերք
Երուսաղէմի ։ Հարցանեն դստերքն Երուսաղէմի՝ [illegible]
17 [illegible] ։ Ո՞ւր գնաց
եղբօրորդին քո գեղեցիկդ 'ի կանայս , յո՞ր կողմն
գնաց եղբօրորդին քո , և խնդրեսցուք և մեք
զնա ընդ քեզ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Պատասխանի տայ հարսնն և ասէ ·

1 Եղբօրորդին իմ էջ 'ի պարտէզ իւր 'ի տաշտս
խնկոց , հովուել 'ի բուրաստանս և ժողովել
2 շուշանս ։ Ես եղբօրորդւոյ իմոյ և եղբօրորդին
իմ ինձ , որ հովուէն 'ի մէջ շուշանաց ։ Փեսայն
3 ցհարսն ասէ ։ Բարեհաճ ես , մերձաւոր իմ , իբրև
զհաճութիւն , գեղեցիկ իբրև զԵրուսաղէմ ,
4 զարմանալի յօրինեալ ։ Դարձո զաչս քո
յինէն , վասն զի դոքա սրացուցին զիս · վարսք
քո իբրև զերամակս այծից որք երևեցան 'ի
5 Գաղաադէ ։ Ատամունք քո իբրև զերամակս
կտրելոց որք ելանեն 'ի լուացելոյ · ամենեքին
երկուորիք են , և անծնունդ ոչ գոյ 'ի նոսա ։
6 Իբրև զթել կարմիր շրթունք քո , և խօսք քո
գեղեցիկք · իբրև զկեղև նռան այտք քո՝ բաց
7 'ի լռութենէդ քումմէ ։ Վաթսուն են թագուհիք
և ութսուն հարճք , և օրիորդք որոց ոչ
8 գոյ թիւ ։ Մի է աղաւնի իմ , կատարեալ իմ · մի
է մօր իւրոյ ընտրեալ ծնողի իւրոյ · տեսին զնա
դստերք և երանեցին զնա , թագուհիքն և
հարճք գովեցին զնա ։ Դստերքն [illegible]

Դ · 10 · Յոմանս՝ Քանի՜ գեղեցկացան ·

ոքն ցհարսն, եւ երանեսցեն նմա։ Ո՞վ է սա որ երեւ- 9
եալ է իբրեւ զառաւօտ, գեղեցիկ իբրեւ զլու-
սին, ընտիր իբրեւ զարեգակն, զարմանալի յօ-
րինուածովք։ Փեսայն ցհարսն ասէ։ Ի պարտէզս ընկու- 10
զեաց իջի հայել յարգասիս վտակացն, տեսա-
նել թէ ծաղկեա՞լ իցէ որթ, թէ ծաղկեալ իցէ
նուռ, եթէ ծաղկեալ իցեն նռնենիք։ Հարսն ցփե-
սայն ասէ։ Անդ տաց զստինս իմ քեզ. ոչ ծանեաւ 11
անձն իմ. եդ զիս իբրեւ զկառսն Ամինադաբայ։
Դստերքն Երուսաղեմի ցհարսն ասեն։ Դարձիր, 12
սուղամացիդ, դարձիր. դարձիր եւ տեսցուք մեք
'ի քեզ։

ԳԼՈՒԽ Է

Ցդստերսն եւ ցթագուհին փեսայն զայս ինչ ասէ։

Զի՞նչ տեսանէք յսուղամացիդ՝ որ գիմաւ 1
գայ իբրեւ զգունդս բանակաց. քանզի գեղեց-
կացան գնացք քո կօշկօք, դուստր Ամինադա-
բայ։ Զեւ բարձից քոց նման է ուլանց յեւսից
գործոյ ճարտարի։ Պորտ քո թասկոյկ ճախա- 2
րակեալ՝ անպակաս 'ի գինւոյ խառնելոյ. որո-
վայն քո՝ իբրեւ զշեղջ ցորենոյ փակեալ շուշա-
նաւ։ Երկու ստինք քո՝ իբրեւ երկուս ուլս եր- 3
կուորիս այծեման. պարանոց քո՝ իբրեւ աշտա- 4
րակ փղոսկրեայ։ Աչք քո՝ իբրեւ զծովակն Ե-
սեբոնի 'ի դրունս դստերաց բազմաց։ Ըմպոմնք
քո՝ իբրեւ զաշտարակն Լիբանանու, որ դիտէ
հանդէպ Դամասկոսի։ Գլուխ քո 'ի վերայ քո 5
իբրեւ զԿարմեղոս. հիւսք գլխոյ քոյ իբրեւ զծի-
րանի, իբրեւ զթագաւոր՝ թագ 'ի գլուխ յառա-
պարէսս։ Քանի՜ գեղեցկացար՝ եւ քանի՜ քաղց- 6
րացար, սէր 'ի փափկութեան քում։ Նմանե- 7
ցաւ մեծութիւն քո արմաւենւոյ, եւ ստինք քո
ողկուզոյ։ Ասացի՝ թէ ելից յարմաւենին, 8
բուռն հարից զբարձրութեանց նորա. եւ եղի-
ցին ստինք քո իբրեւ զողկոյզս որթոյ, եւ հոտ
ըմպոմնց քոյ իբրեւ զխնձոր, եւ կոկորդ քո 9
իբրեւ զգինի ազնիւ։ Հարսն 'ի դէմս դստերացն Ե-
րուսաղեմին ասէ։ Երթեալ զհետ եղբօրորդւոյ
իմոյ յուղղութիւնս, բաւականեալ շրթամբք ի-
մովք եւ ատամամբք։ Ես եղբօրորդւոյ իմոյ, եւ 10
առ իս դարձ նորա։ Եկ, եղբօրորդի իմ, ելցուք 11
յագարակս, ագցուք 'ի շէնս եւ 'ի պարտէզս,
կանխեսցուք յայգիս։ Տեսցուք թէ ծաղկեա՞լ 12
իցէ որթ, թէ ծաղկեա՞լ իցէ նուռ, թէ ծաղկեա՞լ
իցէ նռնենի, անդ տաց զստինս իմ քեզ։ Ման- 13
դրագորայք ետուն զհոտ իւրեանց, առ դուրս
մեր ամենայն մրգաբերք։ Զնոր առ հնով զոր
ես քեզ մայր իմ՝ պահեցի քեզ, եղբօրոր-
դի իմ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ո՞վ տայր քեզ, եղբօրորդի իմ, դիեալ զստինս մօր
իմոյ։ Գտեալ զքեզ արտաքոյ՝ համբուրեցից զք-
2 քեզ, եւ ոչ անարգանեսցեն զիս։ Առեալ ածից
զքեզ 'ի տուն մօր իմոյ եւ 'ի սենեակ յղացելոյն
զիս. արբուցից քեզ 'ի գինւոյ խնկագործոյ, յօ-
3 շարակէ նռնենեաց իմոց։ Ձախ նորա ընդ գլխով
4 իմով, եւ աջ նորա պատեսցի զինեւ։ Երդմնե-
ցուցից զձեզ, դստերք Երուսաղեմի, 'ի զօրու-
թիւնս եւ 'ի հաստատութիւնս ագարակի, եթէ
յառնիցէք զարթուցիք զսէրն մինչեւ կամեսցի։
5 Դստերքն Երուսաղեմի ասեն։ Ո՞վ է սա որ ելեալ
գայ սպիտակացեալ, յենու գայ յեղբօրորդի
իւր։ Փեսայն ցհարսն ասէ։ Ի ներքոյ խնձորւոյն
զարթուցի զքեզ. անդ երկնեաց զքեզ մայր քո.
6 անդ երկնեաց որ ծնաւն զքեզ։ Դիր զիս իբրեւ
զկնիք 'ի սրտի քում, եւ իբրեւ զմատանի յաջոյ
ձեռին քոյ. զի բուռն է իբրեւ զմահ սէր, եւ
խանդ՝ իբրեւ զդժոխս նախանձ. թեւք նորա
7 իբրեւ զթեւս բոցոյ հրոյ։ Ջուրք բազումք ոչ
կարասցեն զսէր շիջուցանել, եւ գետք ոչ ար-
գելցեն զնա։ Եթէ տացէ այր զամենայն զինչս
իւր ընդ սիրոյ, անարգանելով անարգեսցեն զնա։
8 Քոյր մեր փոքրիկ եւ ստինք ոչ գոյ նորա. զի՞նչ
արասցուք քեռ մերում յաւուր յորում պատ-
9 մեսցի նմա։ Եթէ պարիսպ իցէ՝ շինեսցուք 'ի
վերայ նորա մահարձանս արծաթիս, եթէ դուռն
իցէ՝ յօրինեսցուք 'ի նմա տախտակս եղեւնա-
10 փայտեայս։ Հարսնն համարձակի եւ ասէ։ Ես իմ
պարիսպ եւ ստինք իմ իբրեւ զաշտարակս, ես
էի յաչս նորա՝ որպէս որ գտանիցէ զխաղաղու-
11 թիւն։ Այգի եղեւ Սողոմոնի 'ի Բեէլամովն. ետ
զայգին իւր ցպահապանսն. բերցէ այր իւրա-
քանչիւր ընդ պտղոյ նորա հազարս արծաթոյ։
12 Այգի իմ իմ առաջի իմ. հազարք Սողոմոնի,
եւ երկերիւրք պահապանաց որ պահեն զպտուղ
13 նորա։ Հարսն ասէ։ Որ նստիս 'ի պարտէզս՝
ընկերք անսան քեզ. լսելի արա ինձ զբարբառ քո։
14 Փախիր եղբօրորդի իմ, եւ նմանեաց այծեման,
կամ որթուց եղանց 'ի վերայ լերանց խնկաբե-
րաց։

Է. 1. Ցոմն. Քանի՜ գեղեցկացան։
Ց. Ի հին օր. դարձեալ Հարսն... ասէ. [illegible] յօ-
րինակս [illegible] [illegible]։

ԱՅԼՈՒՍՏ ԻՄՆ ԳՏԵԱԼ Ի ՍՄԻՆ ԵՐԳՈՑ

Օրիորդքն եւ Թագուհիքն ասեն ·

Գիտացի զի մարմին զբօսացուցանէ զմանկութիւն, բարձրացուցանէ 'ի չանմարմնս իւր · Թագաւոր մեր 'ի գահոյս մեր · իբրեւ արմաւ ունելին զիմաստից լցցին տաշտք մեր : Դարձցի Թագաւորն անդրէն 'ի մանկութիւն : Սիրելին 'ի սենեակս մեր · երգեսցուք զսէրն : Փեսայն ասէ : 4 Եւ խաղ եմ 'ի սաղմոսարանին · երգեցէք ընդ ընկերս իմ · երգեսցուք եւ ուրախ լիցուք : Հարսն 5 Եւ դարձեալ եւ օրհնեալ ասէ : Թագաւոր սիրելի · Թէպէտ եւ ծածկեցար 'ի տեսլենէ, այլ մեր 6 յիշատակք : Տէր սուրբ գիրկ, հաստատեաց ըղձեղ, պատրաստեաց գիրկ յարգանդէ, գեղեցիկդ 'ի կանայս · մայր քո ծնցի մարմին անապախիծ : Նա նոյն՝ յայլմ տուչութենէ, զի այսպէս ասէր :

1 2 3

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

Բազում գիրք երեւեցուցանեն զոչ Սողոմոնի՝ առաջելոյն գնմանել՝ երիս հոգւոր առակս եւ հինգ հոգւոր որդւոյթիւնս. զոր կեալ յԱստուծոյ եւ յերկրին բմանան, եւ այլք՝ թէ չէ բովանդակն 'ի միջի. որոյ գիրծիս զայս կոչեն որ որպէս ախորժէ. Այլ առ այս գիրք՝ ամանք կարծեաց վարեցան, եթէ թէ չէ նորա. բայց բազում յննութեամբ առաջեցաւ նորա զոչ, եւ ընդ առաջին գիրսն հարադասէ. որպէս ափսք բանիցն եւ զօրութիւն իմաստիցն յայտնել, հաւասարապէս զօրով առաջնոց գրեանց, թէ եւ առաջ ինչ գանուցանի, որպէս մայրփոյն յԱստուծոյն, եւ երեք երգոցն յերկրածնդն. որով մն հարատութիւն նորա յիմանան եւ 'ի բանս զօրութի. Նոյնպէս եւ այս գիրք՝ առատապէս բանիւ խրատէ զաշակերտ, [illegible] զօրութեան՝ որով կարասցեն ընդունել զօրութ հոգին, եւ փախչել 'ի կորուսիչ խորհրդոց ամպարշտաց, որք թէպէտ ժամանակօք եւ ծննդովք բազմանան, փութ են եւ զաղջկոզոլու. Նա զի փոխելացեն արդարք զանմահ բարութիւնս, որ թէպէտ եւ անզուակք կամ կործանեցաք, այլ անմահութեան յաւով հաստատեալ. եւ թէ 'ի պատուհասել անզգամոցն՝ նորա մեծապէս փառաւորեցին. Նորատ զթագաւորա եւ որք վերնոյ թագին փափագեն՝ պատուել զիմաստութիւն, որով յաւիտեան թագաւորեսցեն. Նա հաստատէ զբանն բազում վկայիւք. [illegible] եւ այլովք որք պատուեցին զիմաստութիւն եւ փառաւորեցան, եւ այլովք որ վարեցան անզգամութեամբ՝ եւ պատուհասեցան.

ԳԼՈՒԽՔ ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

Ա. Խրատ արդարութեան առ Աստուած հաւատոց, եւ փախչել 'ի նենգ խորհրդոց, եւ զգուշանալ երկնչմանց, այսինքն է՝ չարախօսութեան եւ չարաց, որոյ եւ բանք որ է խոստովանն. զի Աստուած ամենայնի է հոգին՝ զգած եւ հաստուցիչ սրտի եւ լեզուի.

Բ. Հրաժեշտ 'ի մահաբեր գործոց, եւ զի ոչ յԱստուծոյ է մահ. ամբարշտութիւն մարմնական ամպարշտաց չար բանութեան, եւ վասն խաչահանութեան յերութեան եւ անմահ հաղորդութեան.

Գ. Ընդդիմակցութիւն աստուածապաշտութեան յաւաց անմահութեան արդարոց, եւ թշուառական կորստեան ամպարշտաց.

Դ. Արանութիւն ամլոց եւ ազնիւ խաչ ներքինեաց, եւ եղծութիւն գիճաւորաց, եւ նախատինք որդւոց շնութեան.

Ե. Զի չարհաւեր է [illegible] կեանք արդարոց, եւ 'ի հանդերձ վախճանութեան. եւ երկնչին յերկրաւորաց ներքինութիւն ամպարշտաց, եւ [illegible] կորուստ նոցա.

Զ. Թէ ընդ ամենայն [illegible] փառս արդարոցն 'ի յարութեանն [illegible] յանդգնութեան [illegible], այլ եւ այլ [illegible] թիւն առաւ կենաց.

Է. Զի արդարք անթառամ պսակեսցին, եւ մեղաւորք անհանդուրժելի տանջանս ընկեսցին.

Ը. Զի առաւել եւ առաւելագոյն քննութիւն կայ 'ի վերայ մեծամեծաց.

Թ. Գովեստ հանճարեղ առաքինութեան, եւ յորդորումն 'ի նոյն եւ չարն առ 'ի նմանել.

Ժ. Իմաստութիւն զհաւանականութիւնն առէ, որում եւ այլ առաքինութիւնն հետեւին. եւ ընտրութեամբ [illegible] զայս յայտ առնէ՝ թէ յԱստուծոյ պարգեւ է խնդրել զայն, զի նախ [illegible] է [illegible] զիտութեան, յորմէ եւ զկնի [illegible] իմաստնացեալ առէ Սողոմոն.

ԺԱ. ՅԱստուծոյ ուսեալ եւ իմաստնացեալ՝ աստուածպաշտ [illegible] առանէ վասն որդւոյ հոգւոյն 'ի հօրէ ամենայն արարչական [illegible] աստուածայինն ներգործութեանն.

ԺԲ. Զի սիրելի է Աստուծոյ եւ պատուելի է առ մարդկան որ առանց զիմաստութիւն, [illegible] արութեամբ՝ արդարութեամբ եւ ժուժկալութեամբ.

ԺԳ. Աստուածահաճոյ խնդիրք Սողոմոնի, զոր եւ յերկրպագում թագաւորութեանցն զոցեա. եւ թէ [illegible] որպէս որ 'ի բարձանց իմաստնացան մարդիկ յաստուծոյն.

ԺԴ. Գովութիւն աստուածախնամ ներգործութեան հօրն որդւոյ յԱդամայ մինչեւ 'ի Մովսէս, եւ 'ի պանդխտելին որ յԵգիպտոս.

ԺԵ. Զգուշացէք յաւելի վասն անօրէնաց նոցա. [illegible] յիմարագոյն նոցա առէ, այլ զկարգ առնելոյն եւ զորդոց՝ որ յետ զինուորութեան [illegible]. եւ թէ ոչ կարողութեամբ չարիք, այլ փրկչապար ներմամբ առնէր Աստուած զեղխութեան, իբրեւ յիւր խնայելով կոչէր յապաշխարութիւն։

ԺԶ. Թէ եւ ընդ քանանացւոյն նախորինակ խնամօք վարեցաւ Աստուած, եւ խնայելովն յայս արար թէ չիք այլ Աստուած բայց 'ի նմանէ։

ԺԷ. Բամբասէ զանմտութիւն տարրապաշտիցն. յիշէ եւ վասն աշխարհապրկեցուցիչ խաչին Փրկչին, եւ անիծանէ զկուռս եւ զարարողս նոցին։

ԺԸ. Թէ որպէս եղեւ սկիզբն կռապաշտութեանն 'ի փառասէր բռնութենէ։

ԺԹ. Աստուծոյ զօրութեանն գովանութիւն, եւ կշտամբութիւն կռոցն տկարութեան։

Ի. Քարոզէ զԱստուծոյ զօրութիւնն՝ բաղդատելով զատանջսն Եգիպտոսի զորտամբ եւ մժեխով եւ մարախով եւ հրախառն կարկտիւ՝ ընդ բարեգործելն զԻսրայէլ, բժշկելովն 'ի թունից օձիցն եւ կերակրելով մանանայիւն։

ԻԱ. Թէ Եգիպտացիք՝ յօրինակ հանդերձելոյ խաւարին՝ անբերելի արհաւրօք չարչարեալ զարհուրէին, եւ Իսրայէլ պայծառափայլ սեամբ լուսոյ 'ի գիշերի առաջնորդիւր։

ԻԲ. Զի տղայահեղձ նենգութեանն ստոյգ հատոյց Աստուած Եգիպտացւոցն, սատակմամբ անդրանկացն եւ հեղձմամբ 'ի ծովուն։

ԻԳ. Թէ յիրաւի տանջեցաւ Եգիպտոս, զի եւ քան զՍոդոմացիսն անօրէնս եւ երախտամոռաց գտաւ։

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ՍԻՐԵՑԷՔ զարդարութիւն՝ որ դատիք զերկիր. 1
խորհեցարուք զՏեառնէ բարութեամբ, եւ
միամտութեամբ սրտի խնդրեցէք զնա։ Զի 2
գտանի այնոցիկ որ ոչ փորձեն զնա, եւ երեւի
որոց ոչ թերահաւատեն 'ի նմանէ։ Զի խորհուրդք 3
թիւրք անջատեն յԱստուծոյ, եւ զօրութիւն
փորձ՝ յանդիմանէ զանզգամս։ Զի 4
յանձն չարարուեստ՝ իմաստութիւն ոչ մտցէ,
եւ ոչ բնակէ 'ի մարմնի վարեցելոյ մեղօք։ Զի 5
սուրբ Հոգին իմաստութեան փախիցէ 'ի նենգութենէ,
եւ մերժեսցի 'ի խորհրդոց անմտաց,
եւ յանդիմանեսցէ 'ի հասանել 'ի վերայ անիրաւութեանց։
Զի մարդասէր Հոգին իմաստութեան՝ 6
ոչ արդարացուցանէ զհայհոյիչն 'ի շըրթանց
իւրոց. զի երիկամանց նորա է վկայ Աստուած,
եւ սրտի նորա տեսիչ ճշմարիտ, եւ
լեզուի նորա ունկնդիր։ Զի Հոգի Տեառն էլից 7
զտիեզերս, եւ որ ունի զամենայն՝ ունի զգիտութիւն
բարբառոյ։ Վասն այնորիկ եւ որ շշնջէն 8
զանիրաւս՝ ոչ ծածկեսցի, եւ ոչ իրաւունք առ
նովաւ սաստից կշտամբութեան անցցեն։ Զի 9
խորհրդոց ամպարշտաց՝ հարց եւ փորձ եղիցի.
եւ բանից նոցա լուր առ Տէր հասցէ՝ 'ի կշտամբութիւն
անօրէնութեանց նոցա։ Զի ունկն նախանձաւորութեան 10
լսէ զամենայն, եւ շշնջիւն
քրթմնջմանց ոչ ծածկեսցի։ Այսուհետեւ ըզգուշ 11
լերուք յանօգուտ քրթմնջենէ, եւ 'ի բամբասանաց
խնայեսցէք զլեզու. զի շշունջ գաղտնի՝
դատարկ ոչ անցցէ, եւ բերան ստախօս սպանանէ
զանձն։

12 Մի ցանկայք մահու մոլորութեամբ կենաց ձերոց,
եւ մի ձգէք յանձինս զատակումն գոր-
13 ծոց ձեռաց ձերոց։ Զի Աստուած զմահ ոչ ա-
րար, եւ ոչ խնդայ ընդ կորուստ կենդանեաց։
14 Քանզի հաստատեաց 'ի լինել զամենայն, եւ 'ի
փրկութիւն են գործք աշխարհի։ Չիք 'ի նոսա
դեղ սատակման, եւ ոչ թագաւորութիւն դժո-
15 խոց 'ի վերայ երկրի. զի արդարութիւն՝ անմահ
16 է։ Իսկ ամպարիշտք ձեռօք եւ բանիւք կոչեցին
զնա առ ինքեանս. բարեկամ համարեցան զնա,
եւ հալեցան եւ դաշինս կապեցին ընդ նմա. զի
արժանի իսկ են բաժանորդք նմա լինելոյ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Խորհեցան յանձինս իւրեանց զանուղղայս եւ
ասեն. Սակաւ եւ տրտմագին են կեանք մեր, եւ
ոչ գոյ բժշկութիւն 'ի վախճանի մարդոյ, եւ չէ
2 ճանաչեցաւ որ դարձաւ 'ի դժոխոց։ Զի յանկար-
ծակի եղեաք, եւ յետ այսորիկ լինիցիմք իբ-
րեւ զչեղեալս։ Զի իբրեւ զծուխ է շունչ յունգաց
մեր, եւ իբրեւ զկայծակն բանն 'ի շարժ-
3 ման սրտի մերում. յորոյ շիջանելն՝ մոխիր լինի
4 մարմինն, եւ ոգին սփռի իբրեւ զօդ թոյլ։ Եւ
անուն մեր մոռասցի ժամանակաւ, եւ ոչ ոք
յիշատակեսցէ զգործս մեր։ Անցցեն կեանք մեր
իբրեւ զհետս ամպոյ, եւ իբրեւ զմառախուղ
ցրուեսցին հալածեալ 'ի ճառագայթից արեգա-
5 կան եւ 'ի տապոյ նորա ծանրացեալ։ Զի անցք

առաւելքն են կեանք մեր. և չէր խափան վախ-
ճանի մարդկան, զի կնքեցաւ և ոչ ոք դարձու-
ցանէ: Արդ եկայք և վայելեսցուք 'ի բարու- 6
թիւնս որ կան, և վարկեսցուք արարածովքս
զբաղեալք իբրև 'ի մանկութեան: Պէսպէս գի- 7
նեաւք և անուշ իւղովք լցցուք, մի անցցէ առ մեօք
ծաղիկ գարնայնոյ: Բոլորեսցուք վարդից պսակես- 8
ցուք՝ մինչ չև թառամեալ իցեն: Մի ոք առան- 9
ձինն լիցի անմասն 'ի մեծամեծար ուրախու-
թենէս մերմէ. յամենայն տեղիս թողցուք զնշա-
նակ ուրախութեան. զի այն է բաժին մեր, և
այն վիճակ: Բռնադատեսցուք զաղքատն անի- 10
րաւութեամբ, մի խնայեսցուք յայրին, մի խոր-
շեսցուք 'ի բազմաժամանակեայ ալեաց ծերոյն:
Եւ օրէնս արդարութեան՝ բռնութիւն մեր եղի- 11
ցի. զի տկարութիւն անպիտան յանդիմանի:
Դարանակալ լիցուք արդարոյն՝ զի դժուարին եղև 12
մեզ, և հակառակ կայ գործոց մերոց, և նա-
խատէ զմեզ զյանցանս օրինացն, և բամ-
բասէ զմեզ մեղս մանկութեան մերոյ: Խոստա- 13
նայ ունել զգիտութիւն Աստուծոյ, և որդի
Տեառն զանձն իւր անուանէ. և եղև 'ի յան- 14
դիմանութիւն մտաց մերոց: Ծանր է մեզ և 15
տեսանելն զնա, զի աննման են այլոց կեանք նո-
րա և այլազգի շաւիղք նորա: Ի գարշութիւն 16
համարեցաք նմա, և խորշի 'ի ճանապարհաց
մերոց՝ իբրև 'ի պղծութենէ. երանէ զվախ-
ճան արդարոց, և հպարտացեալ՝ կոչէ հայր
զԱստուած: Տեսցուք թէ ճշմարիտ իցեն բանք 17
նորա, և փորձեսցուք զվախճան նորա: Եթէ 18
իցէ արդարև որդի Աստուծոյ, պաշտպանեսցէ
նմա, և փրկեսցէ զնա Աստուած 'ի ձեռաց հա-
կառակորդաց: Թշնամանօք և տանջանօք խոշտան- 19
գեսցուք զնա, զի գիտասցուք զհեզութիւն
նորա, և խելամուտ լիցուք անոխակալութեան
նորա: Մահու խայտառակութեան դատեսցուք 20
զնա. եթէ լինիցի այցելութիւն նմա 'ի բանից
իւրոց:

դ Զայս խորհեցան և խաբեցան. զի կուրա- 21
ցոյց զնոսա չարութիւնն իւրեանց, և ոչ ծա- 22
նեան զխորհուրդս Աստուծոյ, և ոչ վարձուց
ակն կալան սրբութեան, և ոչ ընտրեցին զպա-
տիւ ոգւոց անարատից: Զի Աստուած հաստա- 23
տեաց զմարդն յանեղծութեան, և 'ի պատկեր
իւրոյ բարեբարութեանն արար զնա: Նախան- 24
ձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշխարհ, և 25
փորձեն զնա՝ որ նորա վիճակին առեալ են:

ԳԼՈՒԽ Գ

Բայց ոգիք արդարոց 'ի ձեռին Աստուծոյ են, 1
և ոչ մերձեսցի 'ի նոսա մահ: Թուեցան յաչս 2
անզգամաց թէ մեռան, և համարեցան չարչա-
րանք ելք նոցա՝ և գնալն 'ի մէնջ բեկումն. բայց 3
4 նոքա են 'ի խաղաղութեան: Զի թէպէտ և
յաչս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի
5 է անմահութեամբ: Եւ սակաւիկ ինչ խրա-
տեալք՝ գտցեն զմեծ բարութիւն. զի Աստուած
փորձեաց զնոսա, և եգիտ զնոսա իւր արժա-
6 նիս: Իբրև զոսկի 'ի բովս քննեաց զնոսա, և
իբրև զողջակէզ զոհի ընկալաւ զնոսա: Ի ժա-
7 մանակի այցելութեան իւրեանց պայծառասցին,
8 և իբրև կայծակն ընդ եղէգն ընթասցին: Դա-
տեսցեն զազգս և կալցին զժողովուրդս, և
9 թագաւորեսցէ նոցա Տէր յաւիտեան: Յուսա-
ցեալք 'ի նա՝ իմասցին զճշմարտութիւն, և հա-
ւատարիմք՝ սիրով առն կալցին նմա. զի շնորհք
և ողորմութիւն 'ի վերայ սրբոց նորա, և այ-
10 ցելութիւն 'ի վերայ ընտրելոց նորա: Իսկ ամ-
պարիշտք ըստ խորհրդոց իւրեանց ընկալցին ըն-
դդատիժ, որ անփոյթ արարին զիրաւանց և
11 եղեն ապստամբք 'ի Տեառնէ: Զի որ զիմաստու-
թիւն և զխրատ անարգէ, թշուառական է. և
ընդունայն է յոյս նոցա, և վաստակք նոցա ա-
12 նօգուտք, և անպիտան գործք նոցա. կանայք
նոցա անմիտք, և չարաչար մանկունք նոցա,
և անիծեալ ծնունդք նոցա:

13 Զի երանելի է ամուլն անարատ՝ որ ոչ գի- դ
տաց զանկողինս յանցանաց. ընկալցի պտուղ
14 յայցելութեան ոգւոց: Եւ ներքինին՝ որ ոչ գոր-
ծեաց ձեռօք զանօրէնութիւն, և ոչ խորհեցաւ
զՏեառնէ չարութիւն, տացի նմա շնորհ ընտիր
ըստ հաւատոյն և վիճակ ցանկալի 'ի տաճարի
15 Տեառն: Զի ընդ վաստակոց բարեաց՝ պտուղ
փառաւոր է, և արմատ անխախտ իմաստու-
16 թեանն: Որդիք շնացելոց թերակատարք եղիցին,
17 և զաւակ անօրէն անկողնոյ ապականեսցի: Եթէ
երկայնակեացք եղիցին՝ յոչինչ համարեսցին,
18 և անարգ 'ի վախճանի ծերութիւն նոցա: Եւ
եթէ արագ սատակեսցին՝ ոչ կալցին յոյս, և
ոչ յաւուրն յանդիմանութեան՝ մխիթարու-
19 թիւն: Զի ազգի անիրաւի՝ չարաչար կատա-
րած:

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Լաւ է անզաւակութիւն հանդերձ քաջու-
թեամբ, քանզի անմահութիւն է յիշատակ նո-
րա. զի և յԱստուծոյ ճանաչի և 'ի մարդկանէ:
2 Ի հալել նորա՝ նմանող լինին նմա, և 'ի մեկնել
նորա՝ անձկանօք առ նա. և 'ի յաւիտեան պսա-
կաւորս ճեմեցուցանէ, անթառամ նահատա-
3 կութեանցն պատերազմի յաղթեալ: Բազմածը-
նունդ բազմութիւն ամպարշտաց անպիտան լի-
ցի. և 'ի փուշ շառաւիղաց մի տացէ արմատ
'ի խոր, և մի հիմն հաստատ հաստատեսցի:
4 Զի թէպէտ և առաւելք առ ժամանակ մի ոստ-

կեայց. ասկայն զաղփաղփուն կանգնեալսն 'ի հողմոյ շարժեսցի, եւ 'ի բռնութենէ հողմոյ արմատաքի խլեսցի։ Բեկեսցին շուրջ զնովաւ շառաւիղք թերակատարք, եւ պտուղ նոցա անպիտան տարաժամ 'ի կերակուր եւ յոչինչ պիտանացու։ Զի յանօրէն անկողնոյ որդիք ծընեալք՝ վկայք են չարեաց ծնողաց իւրեանց 'ի հարցափորձի իւրեանց։ 5 6

Ե Իսկ արդարն եթէ հասցէ 'ի վախճանել՝ 'ի հանգստեան կեցցէ։ Զի ծերութիւն պատուական՝ ոչ բազմաժամանակեայն է, եւ ոչ որ թուով ամացն չափիցի. այլ ալիք՝ իմաստութիւն մարդոյ են, եւ հասակ ծերութեան՝ կեանք անարատք։ Զի հաճոյ եղեալ Աստուծոյ սիրեցաւ, եւ կենդանւոյն 'ի մէջ մեղաւորաց փոխեցաւ։ Յափշտակեցաւ՝ զի մի՛ չարութիւն փոխեսցէ զիմաստութիւն նորա, կամ նենգութիւն պատրեսցէ զանձն նորա։ Զի չարախնդութիւն անըզգամութեան չլուսացուցանէ զբարիս, եւ յածումն ցանկութեան խուճապէ զմիտս անմեղս։ Կատարեալ 'ի սակաւուն եղիցի զժամանակս երկայնս. զի ցանկալի էր Տեառն անձն նորա, վասն այնորիկ տագնապեցաւ 'ի մէջ չարեաց։ Իսկ ժողովուրդք տեսին եւ ոչ իմացան, եւ ոչ եդին 'ի մտի այսպիսի ինչ, եթէ շնորհք Աստուծոյ 'ի վերայ որդւոց իւրոց, եւ այցելութիւն 'ի վերայ ընտրելոց նորա։ Դատապարտէ արդարն հանգուցեալ զամպարիշտս կենդանիս, եւ մանկութիւն վաղվաղակի վախճանեալ՝ զբազմամեայ ծերութիւն անիրաւի։ Զի տեսցեն զվախճան իմաստնոյ, եւ ոչ իմասցեն՝ զինչ խորհեցաւ վասն նորա, եւ առ ինչ զգուշացոյց նմա Տէր։ Տեսցեն եւ անարգանեսցեն զնա, այլ զնոսա Տէր ծիծաղեսցի։ Եւ եղիցին յետ այնորիկ 'ի կործանումն անարգութեան եւ 'ի թշնամանս՝ ընդ մեռելոցն յաւիտենից։ Զի պայթուսցէ զնոսա անշշունչս ուռուցեալս, եւ շարժեսցէ զնոսա 'ի հիմանց. եւ մինչեւ 'ի սպառ խափանեսցին, եւ եղիցին 'ի ցաւս. եւ յիշատակ նոցա կորիցէ։ Հասցեն 'ի խնդիրս մեղաց իւրեանց տագնապեալք. եւ կշտամբեսցեն զնոսա յանդիման անօրէնութիւնք իւրեանց։ 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

ԳԼՈՒԽ Ե

Ա Յայնժամ կացցէ արդարն բազում համարձակութեամբ հանդէպ նեղչաց իւրոց։ Եւ որոց անարգանէին զվաստակս նորա, տեսեալ զնա՝ խռովեսցին անհնարին երկիւղիւ, եւ զարհուրեսցին 'ի վերայ սքանչելի փրկութեան նորա։ Եւ զըղջասցին 'ի միտս իւրեանց. եւ առ նեղութեան անձանց յոգւոց հանցեն եւ ասասցեն. Այս այն այր է՝ զոր երբեմն մեք ծաղր առնէաք եւ յառակս նախատանաց։ Մեք անմիտք՝ զվարս նորա մոլորութիւն համարեաք եւ զվախճան նորա անարգութիւն։ Զիարդ համարեցաւ ընդ որդիս Աստուծոյ, եւ ընդ սուրբս վիճակ նորա։ Արդեամբ մոլորեցաք 'ի ճանապարհէ ճշմարտութեան, եւ լոյսն արդարութեան ոչ լուսաւորեաց զմեզ, եւ արեգակն արդարութեան ոչ ծագեաց 'ի միտս մեր։ Անօրէնութեամբ եւ կորըստեան շաւիղք լցաք, եւ գնացաք ընդ անկոխ անապատս, եւ զճանապարհս Տեառն ոչ ծանեաք։ Զինչ շահ եղեւ մեզ հպարտութիւնն, եւ զինչ մեծութիւն ամբարտաւանութեանն իցէ մեզ նպաստաւոր։ Անց այն ամենայն իբրեւ զստուեր, եւ իբրեւ զհամբաւ առն ընթացեալ. եւ իբրեւ զնաւ անցեալ 'ի ջուրց կուտակելոց, զորոյ իբրեւ անցանիցէ՝ ոչ գոյ գտանել, եւ ոչ զշաւիղս գնացից նորա 'ի մէջ ալեաց. կամ իբրեւ զհաւու թռուցելոյ յօդս, որոյ ոչ գտանին նշանաք գնացից. բախելով մաղլայն պատառեալ զհողմն թեթեւ եւ հերձեալ բռնութեամբ ընդ ոլորտս մտանէ, յածել թեւոցն յառաջադէմ ալեաց, եւ յետ այնորիկ ոչ գտանի նշանակ ամբառնալոյն 'ի նմա. կամ իբրեւ 'ի նետ ձգելոյ 'ի նշանակ՝ հերձեալ օդն վաղվաղակի յինքն կարկատեցաւ առ 'ի չգիտելոյ զանցս նորա։ Նոյնպէս եւ մեք եղեալք՝ պակասեցաք, եւ առաքինութեան նշանակ ոչ կարացաք ցուցանել, բայց 'ի չարիս մեր մաշեցաք։ Զի յոյս ամպարըշտի իբրեւ զփոշի յարուցեալ 'ի հողմոյ, եւ իբրեւ զեղեամն 'ի մրրկէ հալածեալ մանր, եւ իբրեւ զծուխ մաշեալ 'ի հողմոյ, կամ իբրեւ զյիշատակ իջաւորի՝ միոյ աւուր գնացելոյ։ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

16 Բայց արդարք յաւիտեան կեցցեն, եւ 'ի Տեառնէ վարձք նոցա, եւ խնամք նոցա 'ի Բարձրելոյն։ Վասն այնորիկ ընկալցին զարքայութեանն վայելչութիւն, եւ զթագն գեղեցկութեան 'ի ձեռանէ Տեառն. զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա, եւ բազկաւ իւրով վերակացու լիցի նոցա։ Առցէ սպառազինութիւն զնախանձ իւր, եւ վառեսցէ զարարածս առ 'ի խնդրելոյ վրէժս 'ի թըշնամեաց։ Զգեցցի զզրահս զարդարութիւն, եւ դիցէ սաղաւարտ զդատաստանն անաչառ։ Առցէ վահան՝ զսրբութիւն անյաղթ, եւ սրեսցէ զհատու բարկութիւնն 'ի սուսեր։ Պատերազմեսցի խառն ընդ նմա եւ աշխարհս առ անզգամս. գնասցեն նետք կայծակք փայլատականց, եւ իբրեւ 'ի լայնալիճ աղեղանէ յամպոցն ոստիցեն 'ի նպատակս, եւ 'ի քարընկէց բարկութենէ թափեսցի չոր կարկուտ. զայրասցի Ե 17 18 19 20 21 22 23

Ե. 9. Յայլն [illegible] իբրեւ զհամբաւ առընթացելոյ. [illegible] 'ի ձեռաց, եւ [illegible] ընթեռնու 'ի մեկնութեան Դրոցս։

'ի վերայ նոցա ջուր ծովու, եւ գետք ողողեսցեն
յանխնայ. 'ի դիմի հարցի նոցա հողմ բռնութեան, 24
եւ իբրեւ զմրրիկ հոսեսցէ զնոսա: Աւերեսցէ
զամենայն երկիր անօրէնութիւն, եւ խառնակութիւն
կործանեսցէ զաթոռս բռնաւորաց:

ԳԼՈՒԽ Զ

Ը Լուարուք, թագաւորք, եւ 'ի միտ առէք. 2
ուսարուք, դատաւորք ծագաց երկրի: Ունկն 3
դիք որ ունիք զբազմութիւն, եւ պերճացեալք
էք 'ի վերայ ամբոխից ազգաց: Զի 'ի Տեառնէ 4
տուաւ ձեզ իշխանութիւնդ եւ հզօրութիւն
'ի Բարձրելոյն, որ պահանջեսցէ զգործս ձեր,
եւ քննեսցէ զխորհուրդս: Զի սպասաւորք էք 5
նորա թագաւորութեանն, եւ ոչ դատեք ուղղութեամբ.
եւ ոչ պահեցէք զօրէնս նորա, եւ
ոչ գնացէք ըստ կամացն Աստուծոյ. ահիւ եւ 6
տագնապաւ հասցէ 'ի վերայ ձեր: Զի դատաստան
անաչառ իշխանաց լինի, այլ ամենայն ներելի 7
ողորմութեան է. Հզօրք հզօրագոյնս պահանջեսցին.
զի ոչ առնու ակն ամենեցուն Տէրն, 8
եւ ոչ խորշի 'ի մեծութենէ. զի զփոքր եւ զմեծ
ինքն արար, եւ զմի օրինակ խնամ ունի ամենեցուն.
բայց 'ի վերայ զօրաւորաց՝ զօրաւոր քննութիւն 9
հասանէ:

Թ Արդ առ ձեզ, ով բռնաւորք, են բանք իմ. զի 10
ուսանիցէք զիմաստութիւն, եւ մի սխալիցէք:
Զի որք պահեսցեն սրբութեամբ զսրբութիւն՝ 11
սրբեսցին, եւ որք ուսան զնոսա՝ գտցեն պատասխանատուութիւն:
Արդ ցանկացարուք բանից 12
իմոց, փափաքեցէք՝ եւ խրատեսջիք: Լուսաւոր 13
եւ անթառամ է իմաստութիւն, եւ դիւրաւ
երեւի սիրողաց իւրոց, եւ գտանի խնդրողաց
իւրոց: Հասանէ առ ցանկացեալս իւր՝ առ 14
յառաջագոյն ճանաչելոյ: Որ կանխեսցէ առ նա՝ 15
ոչ վաստակեսցի, զի գտցէ զնա առ
դրունս իւր: Քանզի եւ զմտաւ ածել զնմանէ՝ 16
կատարեալ իմաստութիւն է, եւ որ տքնի վասն
նորա՝ վաղվաղակի անհոգ լիցի: Զի ինքնին շրջի 17
խնդրել զարժանաւորս իւր, եւ 'ի շաւիղս երեւի
նոցա քաղցրութեամբ, եւ յամենայն հնարագիտութիւնս
պատահէ նոցա: Զի սկիզբն նորա՝ 18
ճշմարիտ ցանկութիւն խրատու է, եւ խնամ 19
խրատու՝ սէր, եւ պահպանութիւն օրինաց նորա՝
գութ. մտադրութիւն օրինաց՝ հաստատութիւն
անեղծութեան: Իսկ անեղծութիւն՝ 20
մերձաւոր լինել առնէ Աստուծոյ, եւ ցանկութիւն 21
իմաստութեան՝ տանի յարքայութիւն:
Արդ եթէ ցանկայք աթոռոց եւ գաւազանաց 22
իշխանութեան, բռնաւորք ժողովրդոց, պատուեցէք
զիմաստութիւն, զի յաւիտեան թագաւորիցէք:

23 Իսկ եթէ զինչ է իմաստութիւն եւ որպէս եղեւ՝ Ժ
պատմեցից, եւ ոչ թաքուցից 'ի ձէնջ զխորհուրդս.
այլ 'ի սկզբանէ արարածոց քննեցից,
եւ ածից յայտ զգիտութիւն նորա. եւ ոչ անցցանիցեմ
25 'ի ճշմարտութենէն, եւ ոչ նախանձու
մաշեալ գնացից ընդ նմա. զի այն ոչ հաղորդի
26 ընդ իմաստութեան: Բազմութիւն իմաստնոց՝
փրկութիւն աշխարհի, եւ թագաւոր
27 հանճարեղ՝ հաստատութիւն ժողովրդոց: Այսուհետեւ
խրատեցարուք բանիւք իմովք եւ օգտեսցարուք:

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եմ եւ ես մարդ մահկանացու հանգոյն ամենեցուն,
եւ ծնունդ հողածնի նախաստեղծին:
2 Եւ յորովայնի մօր նկարեցայ մարմին, տասնամսեայ
ժամանակաւ՝ մածեալ արեամբ 'ի սերմանէ
առն եւ 'ի ցանկութենէ քնոյ 'ի վերայ հասելոյ:
3 Եւ ես եղեալ՝ զհասարակաց օդն ձգեցի յիս,
եւ 'ի նոյն 'ի նմանամերձ յերկիր անկայ: Զառաջին
բարբառն զնմանն ամենեցուն նոյնգունեակ
4 լացեալ. 'ի խանձարուրս սնայ եւ 'ի հոգս:
5 Ոչ ոք 'ի թագաւորաց այլազգ ինչ սկիզբն կալաւ
6 լինելոյ: Մի մուտ է ամենեցուն յաշխարհ եւ մի
7 ել հասարակաց: Վասն այնորիկ խնդրեցի աղօթիւք,
եւ տուաւ ինձ հանճար, կոչեցի՝ եւ եկն
8 ինձ հոգի իմաստութեան: Եւ նախամեծար ընտրեցի
զնա քան զիշխանութիւնս եւ զաթոռս.
եւ զմեծութիւն ոչ ինչ համարեցայ առ նորա
9 համեմատութեամբ: Ոչ նմանեցուցի նմա զականս
պատուականս. զի ամենայն ոսկի առ նովաւ՝
իբրեւ սակաւ մի աւազ, եւ իբրեւ զկաւ
10 համարեսցի արծաթ առաջի նորա: Քան զառողջութիւն
եւ զգեղեցկութիւն՝ սիրեցի զնա, եւ
ընտրեցի զնա նախ փոխանակ լուսոյ ունել. զի
11 անշէջ է լոյսն որ 'ի նմանէ է: Եւ եկին ինձ
բարութիւնք միանգամայն ընդ նմա, եւ անթիւ
12 մեծութիւնք 'ի ձեռին նորա: Ուրախ եղէ ընդ
ամենեսին որոց առաջնորդէր իմաստութիւն.
13 բայց գիտէի ոչ զնա՝ թէ ծնունդ իցէ սոցա: Առանց
նենգութեան ուսայ, եւ առանց նախանձու
բաշխեցից. զմեծութիւն նորա ոչ թաքուցից.
14 զի անպակաս գանձ է նա մարդկան: Որով
որք վարեցան՝ առ Աստուած առաջեցին զբարեկամութիւն,
վասն առ 'ի խրատուէ պարգեւացն՝
15 ընծայեալք: Բայց ինձ տացէ Աստուած
ասել ըստ մտաց, եւ խորհել արժանաւոր բանիցս
տուելոց. զի նա իսկ եւ իմաստութեան
16 առաջնորդ է, եւ իմաստնոց ուղղիչ: Զի 'ի ձեռին
նորա եմք՝ եւ մեք եւ բանք մեր, եւ ամենայն
17 հանճար եւ գործոց խելամտութիւն: Զի
նա ետ ինձ զանսուտ գիտութիւն զեղելոց, զի-

ռել զհաստատութիւն աշխարհի, եւ զազդեցութիւն
բնութեանց, զսկիզբն եւ զկատարած եւ 18
զմէջ ժամանակաց, զշրջանաց փոփոխմունս եւ
զշրջել ժամանակաց, զտարեաց բոլորմունս եւ 19
զաստեղաց դիրս, զբարս անասնոց եւ զցասումունս 20
գազանաց, զհողմոց բռնութիւնս եւ
զխորհուրդս մարդկան, զայլազգութիւնս
տնկոց եւ զզօրութիւնս արմատոց: Որ ինչ ծածուկ 21
ծԱ եւ որ ինչ յայտնի՝ գիտացի, զի ամենացուն
Ճարտարապետն ուսոյց ինձ իմաստութիւն:
Զի գոյ 'ի նմա հոգի մտաւոր, սուրբ, 22
միածին, բազմաբաշխ, նուրբ, դիւրաշարժ,
պարզ, անարատ, յայտնի, անվնաս, բարեսէր,
երագ, անարգել, բարերար, մարդասէր, հաստատուն, 23
զգուշաւոր, անհոգ, ամենազօր, ամենահայեաց
եւ ամենայն իրաց բաւական՝ մտաւորաց,
սրբոց, նրբից: Քանզի ամենայն շարժման 24
շարժուագոյն է իմաստութիւն, դարմանէ
եւ ընդմանանէ ընդ ամենայն վասն յըստակութեանն:
Քանզի Ճաճանչ է Աստուծոյ զօրութեանն, 25
եւ ծագումն Ճշմարիտ փառաց ամենակալին:
վասն այնորիկ եւ ոչ մի ինչ պղծեալ
խառնի 'ի նա: Քանզի նշոյլ է մշտնջենաւոր լուսոյն, 26
եւ հայելի անարատ Աստուծոյ ազդեցութեանն,
եւ պատկեր առատութեանն նորա: Մի 27
է՝ եւ ամենայնի կարող, կայ յինքեան՝ եւ զամենայն
նորոգէ, եւ ըստ ազգաց յոգիս սուրբս
փոխի, բարեկամս Աստուծոյ եւ մարգարէս
յօրդորէ:

ծԲ Ոչ զոք սիրէ Աստուած՝ բայց զայն որ ընդ իմաստութեան 28
բնակիցէ: Զի գեղեցկագոյն է 29
նա քան զարեգակն, եւ քան զամենայն դիրս
աստեղաց. ընդ լուսոյ համեմատեալ՝ առաւել
գտանի. զի զնա գիշեր փոխանակէ, բայց իմաստութեան 30
ոչ յաղթէ չարութիւն:

ԳԼՈՒԽ Ը

Զգայ 'ի ծագաց մինչ 'ի ծագս ազդեալ առաքինութեամբ, 1
եւ դարմանէ զամենայն քաղցրութեամբ:
Զնա սիրեցի եւ քննեցի 'ի մանկութենէ 2
իմմէ, եւ խնդրեցի առնել ինձ հարսնութեան,
եւ եղէ ցանկացող գեղոյ նորա: Զազնուականութիւն 3
փառաւորէ. զի կենաց հաղորդութիւն
ունի ընդ Աստուծոյ, եւ ամենեցունց
Տէրն սիրեաց զնա: Զի խորհրդակից է 4
Աստուծոյ իմաստութեանն, եւ ցանկացող գեղոյ
նորա: Եթէ մեծութիւն ցանկալի է 'ի կենաց 5
ստացուածս, իսկ զինչ իցէ մեծագոյն քան զիմաստութիւն՝
որ զամենայն առնէ: Եթէ հանՃար 6
գործիցէ ինչ՝ ո՞ քան զնա յեղելոց իցէ առաւել
7 Ճարտարապետ: Եթէ զարդարութիւն
ոք սիրէ, վաստակք նորա առաքինութիւնք են.
զի զխոհեմութիւն եւ զհանՃար ուսուցանէ՝ եւ
զարդարութիւն եւ զարութիւն, քան զորս օգտակարագոյն
8 ինչ չէր 'ի կենաս մարդկան: Իսկ եթէ
բազմահմտութեան ոք լինել ցանկանայցէ՝ գիտէ զառաջինն
եւ զհանդերձեալն նկատել, Ճանաչէ
զդարձուածս բանից եւ զլուծութիւնս առակաց,
զնշանս եւ զարուեստս յառաջագոյն գիտէ՝ եւ
9 զելս ժամուց եւ ժամանակաց: Արդ եդի 'ի մտի՝
զնա առնել ինձ կենաց կցորդ, ծանուցեալ՝ թէ
է ինձ խորհրդակից բարեաց, եւ մխիթարիչ հոգոց
10 եւ տրտմութեանց: Կալայց վասն նորա
փառս 'ի մէջ ժողովրդոց՝ եւ պատիւ առաջի ծերոց:
11 Մանուկ սուր գտայց 'ի դատաստանի, եւ
12 յաչս հզօրաց փառաւորեցայց: Ի լռել իմում
անսասցեն ինձ, եւ 'ի բարբառել՝ ունկն եդեալ
հայեսցեն յիս, եւ 'ի խօսել իմում՝ առաւել ափիբերան
13 լինիցին: Կալայց վասն նորա անմահութիւն,
եւ յիշատակ յաւիտենական այնոցիկ
14 որք յետ իմ թողուցում: Դարմանեցից ժողովուրդս,
15 եւ ազգք հնազանդեսցին ինձ: Սարսեսցեն
յինէն՝ իբրեւ լուիցեն բռնաւորք ահագինք:
'ի մէջ բազմութեան երեւեցայց առատ, եւ 'ի
16 մէջ պատերազմի՝ արի: Մտեալ 'ի տուն իմ
հանգեայց նովաւ. զի ոչ ունի դառնութիւն
անակցութիւն նորա, եւ ոչ ցաւս հաղորդութիւն
կենաց նորա, այլ ուրախութիւն եւ խընդութիւն:
17 Զայս խորհեցայ յանձին հոգացեալ
'ի սրտի իմում, եթէ անմահութիւն է ազգականութիւն
18 իմաստութեան, եւ 'ի բարեկամութեան
նորա վայելչութիւն բարեաց, եւ 'ի վաստակս
գործոց ձեռաց նորա՝ մեծութիւն անսպառից,
եւ 'ի կրթութեան խօսից նորա՝ հանՃար,
եւ փառաւորութիւն 'ի հաղորդութեան բանից
նորա. եւ շրջէի խնդրել՝ որպէս զի առից զնա
19 առ իս: Մանուկ էի մտաւորիմ՝ եւ ոգւոյ բարւոյ
20 վիճակեցայ: Մանաւանդ զի ազնուագոյն էի, եւ
21 եկի 'ի մարմին անարատ: Գիտացի թէ ոչ այլազգ
լինիցիմ ժուժկալ՝ բայց եթէ Աստուած տացէ.
'նա եւ այն իմաստութիւն է, Ճանաչել թէ յում
մէ է շնորհն: Անկայ առաջի Տեառն, եւ աղաչեցի
զնա յամենայն սրտէ իմմէ:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Աստուած հարց՝ եւ Տէր ողորմութեան քոյ, դու ծԳ
2 ես որ արարեր զամենայն բանիւ քով, եւ
իմաստութեամբ քով կազմեցեր զմարդն՝ զի տիրեսցէ
3 արարածոց 'ի քէն եղելոց, եւ վարեսցէ
զաշխարհ սրբութեամբ եւ արդարութեամբ, եւ
ուղղութեամբ ոգւոյ դատեսցի զդատաստան:

Է. 25. Ի լուսանցս՝ եւ պատուէր Ճշմարիտ:

Տուր ինձ զգահոյ աթոռոցդ զդադարանակալ իմաս- 4
տութիւն, և մի խոտան առներ զիս 'ի քոց ծա-
ռայից: Զի ես ծառայ քո եմ և որդի աղախ- 5
նոյ քոյ. մարդ տկար և սակաւաժամանակեան,
և կրսեր իմաստութեան դատաստանի և օրի-
նաց: Զի թէպէտ և իցէ ոք կատարեալ յոր- 6
դիս մարդկան, և առ 'ի քէն իմաստութիւնդ
հեռի է 'ի նմանէ, յոչինչ համարեսցի: Դու 7
ընտրեցեր զիս թագաւոր ժողովրդեան քում,
և դատաւոր ուստերաց քոց և դստերաց: Ա- 8
սացեր շինել տաճար 'ի լերին սրբութեան քոյ,
և 'ի քաղաքի բնակութեան քոյ սեղան, 'ի նմա-
նութիւն սրբոյ խորանին՝ զոր յառաջագոյն պատ-
րաստեցեր 'ի սկզբանէ: Ընդ քեզ է իմաստու- 9
թիւն՝ որ գիտէ զգործս քո, և մօտ էր յորժամ
առնէիր զաշխարհս. և ծանուցեր զինչ հաճոյ
իցէ յաչս քո, և զինչ ուղղութիւն 'ի պատուի-
րանս քո: Առաքեա զդա 'ի սրբութեանց երկ- 10
նից, և յաթոռոյ փառաց քոց արձակեա զդա.
զի եկեալ գործակցեսցէ ընդ իս, և գիտասցեմ զինչ
հաճոյ իցէ առաջի քո. քանզի գիտէ դա զամե- 11
նայն և խելամուտ է, և առաջնորդեսցէ ինձ
'ի գործս իմ զգաստութեամբ: Եւ պահեսցէ զիս
փառօք իւրովք. և եղիցին ընդունելի գործք 12
իմ. և դատեցայց զժողովուրդս քո արդարու-
թեամբ, և եղէց արժանի աթոռոյ հօր իմոյ:
Զի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխորհուրդս Աստու- 13
ծոյ, կամ ո՞վ ածիցէ զմտաւ թէ զինչ կամիցի
Տէր: Զի խորհուրդք մահկանացուաց զանգի- 14
տողք են, և զաղփաղփուն հնարագիտութիւնք
մեր: Զի մարմին ապականացու ծանրացուցանէ 15
զոգի, և հակէ հողեղէն յարկս զմիտս բազմա-
հոգս: Եւ հազիւ նկատեսցուք զերկրաւորս, և որ 16
ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխատութեամբ գտանեմք:
Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննեսցէ. և զխոր- 17
հուրդս քո ո՞վ գիտաց, եթէ ոչ դու ետուր ի-
մաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ Հոգիդ քո
'ի բարձանց: Եւ այսպէս ուղղեցան շաւիղք երկ- 18
րաւորաց, և զհաճոյս քո ուսան մարդիկ.
և իմաստութեամբ քով փրկեցան:

ԳԼՈՒԽ Ժ

ձԴ Նա զնախաստեղծն՝ զհայրն աշխարհի զմիայն 1
հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա 'ի յան- 2
ցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունելոյ
զամենայն: Մերժեցաւ 'ի նմանէ անիրաւն իւ- 3
րով բարկութեամբ, ընդ եղբայրասպան սրտմը-
տութիւնս կորեաւ: Վասն որոյ և ջրհեղեղեալ 4
երկիր՝ միւսանգամ փրկեաց իմաստութիւն՝ չըն-
չին փայտիւ արդարոյն նաւապետեալ: Նոյն և 5
'ի միաբանութիւն չարութեան ազգացն չփոթե-
լոց՝ ծանեաւ զարդարն և պահեաց զնա անա-
րատ Աստուծոյ. և 'ի վերայ որդւոյն զգթու-
6 թեամբք պահեաց զհզօրն: Նա զարդարն 'ի կորս-
տեան ամպարշտացն փախուցեալ՝ փրկեաց յի-
7 ջանել հրոյն զհնգից քաղաքացն. որ 'ի վկայու-
թիւն չարութեանն՝ ծխեալ կայ խոպանացեալ,
և անկատար ժամանակօք առնէին մրգաբերք,
անհաւատի ոգւոյն յիշատակ հաստատեալ ար-
8 ձան աղի: Զի որոց զիմաստութեամբ զա-
նցարարեալ՝ ոչ միայն վնասեցան առ 'ի չծանօ-
թոյ զբարիս, այլ և զանմտութեան յիշատա-
կարան թողին յաշխարհի. զի որովք յանցեանն՝ մի
9 կարասցեն ծածկել: Իմաստութիւն զպաշտօնեայս
10 իւր փրկեաց 'ի ցաւոց: Նա փախուցելոյ 'ի բար-
կութենէ եղբօրն՝ առաջնորդեաց արդարոյն 'ի
շաւիղս ուղիղս. եցոյց նմա զարքայութիւն Աս-
տուծոյ, և ետ զգիտութիւն սրբոց: Յաջողեաց
նմա ջանս 'ի վաստակս իւրոց, և բազմա-
11 զվաստակս նորա: Յագահութեան բռնաւորացն՝
12 բա պաշտպանեաց նմա, և մեծացոյց զնա, և
պահեաց 'ի թշնամեաց: Եւ 'ի դարանակալաց
նորա զգուշացոյց, և 'ի զօրաւոր պատերազ-
մի արար զնա յաղթող: Զի գիտասցէ՝ թէ քան
զամենայն ինչ զօրաւոր է աստուածպաշտու-
13 թիւն: Նա զարդարն վաճառեալ՝ ոչ եթող զնա 'ի
ձեռանէ, այլ 'ի մեղաց փրկեաց զնա. ընդ նմա
14 էջ 'ի գուբ, և 'ի կապանս ոչ եթող զնա 'ի բա-
ռանէ, մինչև եբեր նմա գաւազան թագաւո-
րութեան, և իշխանութիւն 'ի վերայ բռնաւո-
րաց նորա: Սուտ եցոյց զբամբասողս նորա, և
15 ետ նմա զփառսն յաւիտենականս: Նա զժո-
ղովուրդն սուրբ և զզաւակն անարատ փրկեաց
16 յազգէ նեղչաց: Եմուտ յոգի ծառայի Տեառն,
և ընդդէմ գոռոզ թագաւորաց ահաւոր
17 արուեստիւք և նշանօք: Հատոյց սրբոցն
վարձս վաստակոց նոցա, առաջնորդեաց նո-
ցա ընդ ճանապարհս սքանչելիս, եղև նոցա հով-
18 'ի տուէ և բոց աստեղաց 'ի գիշերի: Անց-
զնոսա ընդ Ծովն Կարմիր, և տարաւ զնոսա ընդ
19 ջուրս բազումս: Զթշնամիս նոցա ընկղմեաց,
20 և 'ի խորոց անդնդոց ած զնոսա 'ի վեր: Վասն
այնորիկ արդարք կողոպտեցին զամպարիշ-
տսն, և օրհնեցին, Տէր, զանուն քո սուրբ. և զ-
ձեռն քո որ մարտնչէր 'ի վերայ նոցա՝ օրհնեցին
21 միաբանութեամբ: Զի իմաստութիւն եբաց զբե-
րանս համրաց, և զլեզուս տղայոց եդ պերճա-
խօսս:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Յաջողեաց զգործս նոցա 'ի ձեռն մարգարէին
2 սրբոյ: Շրջեցան ընդ անապատ անշէն, և յան-
3 կոխս հարին զխորանս: Ընդդէմ գործան
4 հակառակամարտաց, և վանեցին զթշնամիս: Ծարա-

ւեցան եւ կարդացին առ քեզ. եւ տուաւ նոցա ջուր յապառաժ վիմէ, եւ փարատումն ծարաւոյ 'ի խիստ վիմէ։ Զի որովք տանջեցան թշնամիք 5 նոցա, նովիմբք սոքա կարօտեալք գտին բարերարութիւն. 6 որոց՝ փոխանակ մշտնջենաւոր գե- 7 տոյն արեամբ կարմրացելով խռովելոյ 'ի կշտամ- 8 բութիւն աղտակոտոր հրամանին՝ ետուր ջուր առատութեամբ յանյոյսս. ցուցեալ՝ վասն յայն 9 ժամու ծարաւոյ՝ որպէս տանջեցեր զհակառակորդսն. յորժամ փորձ առին, թէպէտ եւ ողոր- 10 մութեամբ խրատեցան, ծանեան թէ զիարդ բարկութեամբ դատեալ ամբարիշտք տանջէին։ Զսոսա՝ իբրեւ հայր խրատեալ փորձեցեր, եւ 11 զնոսա՝ իբրեւ զխստասիրտ թագաւոր դատապարտեալ կշտամբեցեր։ Հեռացեալք եւ մերձեալք՝ 12 զնոյն օրինակ վտանգեցան. զի կրկին կալաւ զնո- 13 սա տրտմութիւն եւ հեծութիւն անցելոց յիշատակաց։ Զի յորժամ լսէին խրատոց տանջա- 14 նացն երախտաւորեալք՝ առնուին զքո չափ, Տէր։ Զի զոր երեկ եւ 'ի վաղուց հետէ ընկեցեալ ու- 15 րացան եւ ծաղր առնէին, 'ի վախճանի նոյն ելիցն զարմանային, զի ոչ նման արդարոցն ծարաւեալք։ Փոխանակ անմիտ խորհրդոց անիրա- 16 ւութեան իւրեանց, որովք մոլորեալք պաշտէին զանմռունչ սողունս եւ զնշին գազանս, առձակեցեր 'ի վերայ նոցա բազմութիւն անխօսուն անասնոց 'ի վրէժխնդրութիւն։ Զի գիտասցեն 17 թէ որովք մեղանչէ ոք՝ նովիմբք եւ տանջի։

ԾԵ Զի ոչ չքաւորէր ամենազօր ձեռն քո, որ 18 հաստատեաց զաշխարհս յանկերպարան նիւթոյ, արձակել 'ի վերայ նոցա բազմութիւն արջոց, կամ առիւծս աստակեալս, կամ նորագործս 19 լի բարկութեամբ գազանս անծանօթս, կամ հրաշունչս փորատողս գոռութեան, կամ զհոափս ծխոյն չարաւոյ, կամ որ ատամբ կայծակունս յաչաց փայլատակեցուցանիցեն։ Որոց ոչ 20 միայն վնասն կարող էր խորտակել զնոսա, այլ եւ տեսիլն ահիւ սատակել։ Եւ առանց այնորիկ՝ 21 միով իսկ հողմով կարէիր կործանել, հալածեալք եւ հոսեալք 'ի դատաստանաց ոգւոյ զօրութեան քոյ։ Այլ զամենայն չափով եւ թուով եւ կշռով կարգեցեր. զի մեծապէս կարող լինել յամե- 22 նայն ժամ առ քեզ է, եւ զօրութեան բազկի քոյ ո՞վ է որ ընդդէմ գտանիցէ։ Զի իբրեւ զմէտ 23 մի 'ի նժարից կշռոյ է ամենայն աշխարհս առաջի քո, եւ իբրեւ զկաթ մի առաւօտին ցօղոյ՝ որ իջանէ յերկիր։ Այլ ողորմիս ամենեցուն, զի 24 յամենայնի կարող ես. եւ անտես առնես զմեղս մարդկան ապաշխարութեամբ։ Զի սիրես զա- 25 մենայն ինչ որ է, եւ ոչ գարշիս յումեքէ յորոց արարեր. զի ոչ եթէ առ ատել հաստատեցեր ինչ։ Իսկ զիա՞րդ կայր ինչ՝ եթէ դու ոչ կամէիր, 26 եւ կամ որ 'ի քէն չէր կոչեցեալ՝ զիա՞րդ պահէր։ Խնայես յամենեսեան, զի քո են, Տէր ոգեսէր։ 27

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Զի անեղծ հոգին քո է յամենեսին։ Վասն 2 որոյ զյանցաւորս առ սակաւ սակաւ յանդիմանես, եւ որովք մեղանչեն՝ յուշ արարեալ խրատես, զի զերծեալք 'ի չարեաց՝ հաւատասցեն 'ի քեզ, Տէր։

3 Նա եւ զհին բնակիչս սրբոյ երկրի քոյ ատե- ԾԶ 4 ցեր, վասն զզարշելի գործոյն գործելոյ, զկախարդութեանց եւ զանսուրբ նուիրացն, զոր- 5 դեկոտորսն զանողորմս, եւ զաղիքերս մարդկեղէն մարմնոյն զոր ճաշակէին, եւ արեան 'ի միջոյ խորհրդականաց քոյ տասուածեղինոց։ 6 Եւ զծնիս եւ զծնօղս անձանց անօգնականաց՝ կամեցար կորուսանել 'ի ձեռն հարցն մերոց, 7 զի արժանի գերութիւն ընկալցի ծառայից Աստուծոյ՝ որ առ 'ի քէն քան զամենայն պատուել 8 պատուական էր երկիրն։ Այլ եւ 'ի նոսա իբրեւ 'ի մարդիկ խնայեցեր։ Արձակեցեր կարապետս զօրու քոյ զպիծակն, զի զնոսա առ սակաւ սա- 9 կաւ սատակեսցեն. ոչ տկարացեալ 'ի պատերազմի՝ տալ զամպարիշտս ընդ ձեռամբ արդարոց. կամ անհնարին գազանօք կամ բանիւ միան- 10 գամայն համատարած խորտակել. այլ առ սակաւ սակաւ դատելովն՝ տայիր տեղի ապաշխարութեան։ Ոչ անգիտացեալ թէ չար է արար նոցա եւ ընդաբոյս չարութիւն նոցա, եւ ոչ փոխին 11 խորհուրդք նոցա յաւիտեան. զի զաւակ անիծեալ էր 'ի սկզբանէ։ Ոչ եթէ երկուցեալ ինչ յումեքէ՝ յորոյ վերայ մեղանչէին, շնորհէիր 12 զներելն։ Քանզի ո՞վ ասիցէ ցքեզ՝ թէ զինչ գործեցեր. եւ կամ ո՞վ է որ ընդդէմ գտանիցէ դատաստանի քում, եւ ո՞վ կշտամբեսցէ զքեզ յաղգացն կորուսելոց՝ զոր դու արարեր. կամ ո՞վ գտցէ ընդ քեզ 'ի հակառակութիւն 'ի վրէժ- 13 խնդրութիւն մարդոց անիրաւաց։ Քանզի եւ ոչ Աստուած այլ գոյ բայց 'ի քէն՝ որում փոյթ իցէ վասն ամենեցուն. զի յայտ արասցես՝ թէ 14 ոչ անիրաւապէս դատեցեր։ Եւ ոչ թագաւոր կամ բռնաւոր՝ բանալ զաչն 'ի վեր կարիցէ ընդ- 15 դէմ քո վասն որոց տանջեցեր։ Քանզի արդար ես եւ արդարութեամբ վարես զամենայն. զայն որ պարտն իցէ տանջելոյ՝ տանջեցեր, առար 16 համարեալ 'ի քումմէ զօրութենէ։ Զի քո զօրութիւնդ իշխան է արդարութեան, եւ տիրելդ քո ամենեցուն՝ խնայել տայ քեզ յամենայն։ 17 Ցուցանես զզօրութիւն 'ի վերայ թերահաւատին՝ կատարեալ զօրութեամբ. եւ զյանդգնեալ որ ոչ 18 ճանաչէին զզօրութիւն քո՝ յանդիմանես։ Դու

ԺԲ. 7. Ոմն ընդ յանձն արժանի պանդխտութիւն կամ գաղութ կամ փոխադրութիւն։

որ տիրեաց զօրութեամբ՝ հեզութեամբ դատիս,
եւ բազում խնամութեամբ կառավարես զմեզ.
քանզի մօտ է առ քեզ յորժամ կամիցիս կարող
լինել։ Ուսուցեր զժողովուրդ քո այսպիսի գոր- 19
ծովք՝ թէ պարտ է արդարոյն լինել մարդասէր.
եւ բարեյոյս արարեր զորդիս քո, զի տաս 'ի
վերայ մեղաց ապաշխարութիւն։ Զի եթէ զթշ- 20
նամիս ծառայից քոց եւ զմահապարտս՝ այնչափ
նեղելով պատժեցեր եւ փրկեցեր, տալով ժա-
մանակս եւ տեղիս՝ որովք զերծանիցին 'ի չա-
րեաց, ամենայն ճշմարտութեամբ դատեցար զորդիս 21
քո, որոց ընդ հարսն երդմունս եւ դաշինս ա-
րարեր բարեաց աւետեաց։ Այլ զմեզ խրա- 22
տեալ՝ զթշնամիս բիւրապատիկ տանջես. զի
զքո բարերարութեանդ յուշ առնել հոգա-
ցուք, եւ դատեալք՝ ակն կալցուք ողորմութեան։
ծե Վասն եւ զայնոսիկ որ յանմտութեան կենաս 23
կեցին տարապարտուց՝ խորշելեօք գարշութեամբքն
տանջեցեր։ Քանզի եւ մոլորութեան ճանա- 24
պարհաց երկայնագոյնս մոլորեցան, աստուածս
համարեալ՝ զորս եւ յանասունս թշնամեացն ա-
նարգ էին, զօրէն տղայոց անմտաց խաբեալք։
Վասն այնորիկ իբրեւ անխօսուն մանկանց՝ դա- 25
տաստան ընդ խաղ արձակեցեր։ Եւ զի նոքա 26
խաղովք սաստիցն ոչ խրատեցան, զարժանաւոր
Աստուծոյ դատաստանն կրեսցեն։ Զի որովք 27
թիկեանք 'ի չարչարելն զայրանային, նոքիմբք
զորս աստուածս համարէին՝ տանջեցան։ Տե-
սեալ զայն որ յառաջն ուրանային՝ ծանեան զի
Աստուած ճշմարիտ է. վասն որոյ եւ նշանակ
դատապարտութեան եկն 'ի վերայ նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Զի ընդունայն էին ամենայն մարդիկ բնու- 1
թեամբ՝ յորս էր աստուածանգիտութիւն, եւ
յերեւելի բարութեանցն ոչ կարացին գիտել
զայն որ էրն, եւ ոչ 'ի գործս հայեցեալ ծանեան
զճարտարապետն։ Այլ կամ զհուր, կամ զհողմ, 2
կամ զօդ երագ, կամ զաստեղաց շրջանս, կամ
զջրոյ բռնութիւնս, կամ զլուսաւորս երկնա-
ւորս՝ զկառավարս աշխարհի՝ աստուածս հա-
մարեցան։ Որոյ եթէ ընդ գեղն զուարճացեալք՝ 3
զնոսա աստուածս կարծեցին, գիտասցեն թէ
որչափ եւս նոցա Տէրն առաւել լաւ է. զի որ
գեղեցկութեան արարչապետն է՝ նա հաստա-
տեաց զնոսա։ Ապա թէ ընդ զօրութիւնս եւ ընդ 4
ազդեցութիւնս զարմացեալ, իմասցին 'ի նո-
ցանէ՝ որչափ եւս որ կազմեացն զնոսա առաւել
զօրաւոր է։ Զի 'ի մեծութենէ եւ 'ի գեղեցկու- 5
թենէ արարածոցն՝ ըստ նմին համեմատութեան
եւ արարչագործն նոցա երեւի։ Բայց սակայն 6
սակաւ ինչ եւ նոցա գոյ սակաւ ինչ մեղադրու-
թիւն. զի եւ նոքա թերեւս մոլորեալք խնդրեն
7 զԱստուած եւ կամին գտանել։ Ընդ գործս նո-
րա յածեալ՝ քննեն, եւ հաւանին տեսլեանն,
8 թէ բարւոք են երեւելիքս։ Դարձեալ եւ նոքա
9 ոչ են ներելիք. զի թէ այնչափ կարացին գիտել՝
զի բաւական լինիցին նկատել զաշխարհս, զի-
10 արդ զՏէրն գիւրեւ ոչ գտին վաղվաղակի։ Թշուա-
ռականք են՝ եւ 'ի մեռեալս յոյս նոցա, որք հա-
մարեցան աստուածս զձեռագործս մարդկան,
զոսկի եւ զարծաթ՝ զճարտարութեան արուեստս,
եւ զնմանութիւն անասնոց, կամ զքար անպի-
11 տան, զձեռագործս նախնեաց։ Ապա թէ որ
ատաղձագործ հիւսն՝ զփայտ ինչ գեղեցիկ սղո-
ցեալ՝ քերեաց ճարտարութեամբ զամենայն կե-
ղեւ նորա, եւ հնարեալ վայելուչ անօթ պիտա-
12 նի կազմեաց 'ի սպասաւորութիւն կենաց. եւ
զտաշեղ գործոյն 'ի պատրաստութիւն կերակրոյ
ծախեալ յագեցաւ, եւ որ ինչ 'ի նոցանէն ա-
13 պիտան եւ խոտան էր. զփայտն խեղաթիւր եւ
սառովք փորագրեալ՝ առեալ զփոյթ մտադրու-
թեամբ գործոյն իւրոյ, եւ խելամտութեամբ
իմաստութեան ապականեաց զնա. եւ նմա-
14 նեցոյց զնա պատկերի մարդոյ, կամ անասնոյ վա-
թարի, ճենճերեցոյց զնա. ծեփեաց բուով. եւ
կարմրացոյց մնդուրաւ զգոյն նորա, եւ զամե-
15 նայն խնդրութիւնս նորա ծեփեաց հողով. եւ
արար նմա տուն ըստ նմին արժանի, եդ զնա 'ի
16 որմ հաստատեալ երկաթով, եւ զգուշացաւ նմա
զի մի կործանեսցի. գիտէ՝ թէ իւրում անձին
օգնել ոչ կարէ, քանզի է պատկեր՝ եւ կարօ-
17 տ օգնականութեան. եւ վասն ամուսնութեան
եւ որդւոց եւ ստացուածոց իւրոց՝ մատուցեալ
18 չամաչէ առ անշունչն, աղաչէ՝ եւ ոչ ամաչէ. եւ
վասն առողջութեան՝ զտկարն կոչէ. եւ
վասն կենաց՝ զմեռեալն աղաչէ, եւ վասն 'ի թի-
19 կունս հասանելոյ՝ անփորձագոյնն մաղթէ. եւ
վասն ճանապարհորդութեան՝ զայն որ եւ ոտս
յառաջ չկարէ փոխել. եւ վասն ընչաւէտու-
թեան եւ գործոց եւ ձեռաց կարողութեան յա-
նարգագոյնն ձեռաց՝ զօրութիւն խնդրէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Դարձեալ եթէ 'ի նաւ ելեալ ոք՝ ընդ ամե-
ալիս կամիցի նաւարկել, առ փայտն
քան զնաւն փտագոյն աղաղակէ։
2 Զի զայն թէպէտ եւ ցանկութիւն շահից հնա-
րեաց՝ եւ ճարտարապետ իմաստութեամբ կազ-
3 մեաց, սակայն քո, Հայր, վարէ տեսչութիւն.
զի ետուր եւ 'ի ծովու ճանապարհ, եւ 'ի
4 ալեաց շաւիղ զգուշաւոր. ցուցեալ՝ թէ
յամենայնի կարող ես փրկել, թէպէտ եւ առանց

Ճարտարութեամբ որ եղանիցի 'ի վերայ։ Բայց 5
կամիս զի մի դատարկացի գործ իմաստութեան.
վասն այնորիկ չնչին փայտի հաւատան մարդիկ
զանձինս իւրեանց, եւ շրջեալ ընդ ալիսն զոյգն
լաստիւն ապրեցան։ Քանզի եւ իսկզբանն 'ի 6
կորնչել սկայիցն ամբարտաւանից, յոյս աշխարհի
'ի լաստափայտն ապաւինեալ, եթող աշխարհի
զաւակ լինելոյ քո ձեռամբդ նաւավարեալ։
Զի օրհնեալ է փայտն որով լինի արդարութիւն, 7
եւ ձեռագործն անիծեալ, ինքն եւ որ արար 8
զնա. զի նա արար, եւ առ եղծանելի աստուած
անուանեցաւ։ Նոյն հաւասար ատելի են Աստուծոյ'
ամպարշտեալն եւ ամպարշտութիւն 9
նորա. զի գործն եւ գործեալն առ հաւասար 10
տանջեսցին։ Վասն այնորիկ եւ 'ի կուռս հեթանոսաց 11
այցելութիւն եղիցի. զի 'ի մէջ Աստուծոյ
արարածոց' 'ի գարշութիւն եղեն, եւ 'ի
գայթագղութիւնս ոգւոց մարդկան, եւ յորոգայթս
ոտից անզգամաց։ Զի սկիզբն պոռնկութեան' 12
հնարագիտութիւն կռոց է, եւ գիւտք
նոցա' ապականութիւն կենաց։ Զի ոչ էր իսկզբանէ, 13
եւ ոչ կացցէ յաւիտեան։ Նորահնարութեամբ 14
մարդկան եմուտ յաշխարհս, եւ վասն
այնորիկ 'ի կարճոյ հնարեցաւ վախճան նոցա։
ԺԸ Զի տարաժամ սգով թախծեալ հայր' վաղամեռիկ 15
լինելոյ որդւոյ իւրոյ արար պատկեր։
Զոր զայն ժաման զմեռեալ մարդն' այժմ իբրեւ
զաստուած պատուեաց, եւ աւանդեաց իւրոց
հնազանդելոցն խորհուրդս եւ նուէրս։ Ապա 16
ժամանակաւ հզօրեալ ամպարիշտ սովորութիւնն'
իբրեւ զօրէնս պահեցաւ, եւ բռնաւորաց հրամանաւ
կարգեցին 'ի պաշտօն դրօշեալսն։ Զորս 17
յանդիման պատուել ոչ կարէին մարդիկ վասն
հեռի բնակելոյ, զյաւակուն տեսիլն' զնոյն օրինակ
քանդակեցին եւ դրօշեցին, եւ յայտնի
պատկեր պատուելոյ թագաւորին արարին. զի
իբրեւ զմօտաւոր զհեռաւորն ողոքեսցեն փութով։
Ի յաճախութիւն պաշտաման զանգէտսն 18
յեռ այնորիկ ճարտարին հանդերձեալ առատութիւն
արուեստագիտութեան։ Զի նա թերեւս 19
վասն զիշխանին կամեցեալ զմիտս հաճելոյ,
բռնադատեաց արուեստին առնել զնմանութիւնն
'ի գեղեցկութիւն։ Իսկ բազմութիւնն 20
պատրեալ վասն պատշաճողութեան գործոյն,
զայն որ յառաջ քան զաւուրս մի պատուեալ էր
մարդն, այժմ պաշտօն համարեցաւ, եւ այն եղեւ 21
կենաց 'ի դարանակալութիւն եւ 'ի գայթագղութիւն։
Զի որում յայնժամ առ վշտի բռնութեան
ծառայէին մարդիկ, այլոց զանհաղորդական
անունն' քարանց եւ փայտից եդին։ Եւ այն 22
ոչ եղեւ բաւական նոցա առ 'ի մոլորելոյ յԱստուծոյ
գիտութենէն, այլ մինչ 'ի մեծի պատերազմի
անգիտութեանն կեին' զայսպիսի չարիս
խաղաղութիւն անուանէին, կամ զորդեսպաս 23
նուէրս, կամ զգաղտնի խորհուրդս, կամ զմոլեգին
յոյլոց կրօնից անառակութիւնս բերեալ։
24 Ոչ զկեանս, եւ ոչ զամուսնութիւն տակաւին
սուրբ պահեն։ Այլ զընկեր' կամ վարանեալ
սպանանէ, կամ զաղտամբ ցաւանեցուցանէ։
25 Եւ ամենայն ինչ խառն 'ի խուռն. արիւն եւ
սպանութիւն, գողութիւն եւ նենգութիւն, ապականութիւն,
անհաւատութիւն, խռովութիւն,
26 երդմնստութիւն, աղմկութիւն, բարեաց
երախտեաց անյիշատակութիւն, ոգւոց պղծութիւն,
ծննդեան փոփոխումն, ամուսնութեանց
27 անառակութիւն, շնութիւն, գիջութիւն։ Զի
անուն կռոցն եւ պաշտօն' ամենայն չարի սկիզբն
28 եւ պատճառք եւ կատարած է։ Կամ թէ ուրախ
եղեալ' մոլին, կամ թէ մարգարէանան' ստութիւն,
կամ թէ կեան անիրաւութեամբ, կամ
29 թէ 'ի սուտ երդումն վաղվաղեն։ Զի յանշունչ
կուռսն յուսացեալք' երդնուն սուտ, եւ պատժի
30 ոչ ունին ակն։ Այլ երկոքեան յիրաւի եկեսցեն
'ի վերայ նոցա. զի չարաչար խորհեցան
զԱստուծոյ, ունկնդիր լեալ կռոցն, եւ սուտ
երդուան 'ի կուռսն' արհամարհեալ զսրբութիւնն։
31 Զի ոչ եթէ երդնլեացն զօրութիւն,
այլ մեղուցելոցն դատաստան հանէ ընդ գլուխ
զանիրաւացն յանցանս։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Այլ դու, Աստուած մեր, քաղցր եւ ճշմարիտ, ԺԹ
երկայնամիտ, եւ ողորմութեամբ զարմանես
2 զամենայն։ Զի թէ մեղանչեմք' քո եմք.
քանզի գիտեմք զզօրութիւն քո. բայց ոչ մեղիցուք,
քանզի գիտեմք եթէ 'ի քում համարի
3 եմք։ Զի եւ ճանաչելն իսկ զքեզ' բովանդակ
արդարութիւն է, եւ գիտելն զզօրութիւն քո'
4 արմատ անմահութեան։ Զի ոչ մոլորեցոյց զմեզ
մարդկան չարարուեստ հնարագիտութիւն, եւ
ոչ ստուերագրոցն անպտուղ աշխատութիւն,
5 պատկեր մնջինագործ' պէսպէս գունիւք։ Որոյ
տեսիլն' անմտաց 'ի ցանկութիւն գայ, փափագել
պատկերի մեռելոյ անշունչ տեսլեան։
6 Չարեաց արուեստագէտք' արժանի այնպիսի
յուսոյ, եւ որք գործենն, եւ որք փափագեն,
7 եւ որք պաշտենն։ Քանզի եւ բրուտ լքեալ զկակուղ
կաւն' գնէ 'ի վերայ դրգան, եւ ստեղծանէ
անօթ' առ իւրաքանչիւր ումեք սպասու մերոյ.
սակայն անդստին 'ի կաւոյ ստեղծ, կամ թէ
սրբութեանց ինչ սպասաւորութեան անօթս,
կամ թէ գործոյից, կամ թէ ամենեւին նոյին
հակառակ ընդ նմին օրինակի. եւ 'ինոյանէ ընդ
իւրաքանչիւր ումեք են պէտքն. դատաւոր կաւագործն
8 է եւ վճռահան։ Զի 'ի զուր 'ի նմին
կաւոյ ստեղծանէ։ Որ յառաջ քան

զփոքր մի յերկրէ եղեալ՝ յետ սակաւ միոյ 'ի նոյն երթայ ուստի առաւն, եւ զպարտս ոգւոյ պահանջեալ։ Այլ հոգ 'ի նմա հոգ, ոչ զի ոչ 9
խոնջելոցն է, եւ ոչ զի սակաւաժամանակ կենաց ունի. այլ ընդ ոսկերիչս եւ ընդ արծաթագործս հակառակի, եւ պղնձագործաց նմանէ, եւ փառս համարի՝ զի զդրօշելիսն ստեղծանէ։ Մոխիր է 10
սիրտ նորա, եւ հող արհամարհելի յոյս նորա, եւ քան զկաւն անարգագոյն կեանք նորա։ Զի 11
ոչ ծանեաւ զստեղծիչն իւր, եւ ոչ զայն որ շնչեաց 'ի նա զոգին ազդեցուցիչ, եւ որ փչեացն 'ի նա հոգի կենդանական։ Այլ խաղ համարե- 12
ցաւ զկենդանութիւն մեր, եւ զկեանս՝ տօնավաճառ շահից. զի պարտ է, ասէ, ուստի եւ իցէ, թէպէտ եւ 'ի չարեաց իցէ, շահել ինչ։ Նա 13
նա քան զամենեսին առաւել գիտէ թէ մեղանչէ. 'ի հողեղէն նիւթոյ զխեցեղէն անօթս եւ զդրօշեալս գործէ։ Նա ամենեքին անմտագոյնք 14
եւ խեղճ են քան զանձն տղայոյ։ Թշնամիք ժողովրդեան քոյ բռնաւորեալքն զնա, զի եւ զա- 15
մենայն կուռս հեթանոսաց աստուածս համարեցան. որոց ոչ աչաց պիտանութիւն էր 'ի տեսանել, եւ ոչ ռնգունք առ 'ի ձգելոյ զօդ, եւ ոչ ականջք առ 'ի լսելոյ, եւ ոչ մատունք ձեռաց առ 'ի շօշափելոյ, եւ ոտք նոցա դատարկացեալք 'ի գնալոյ։ Քանզի մարդ արար զնոսա, եւ ոգի 16
մուրացիկ ստեղծ զնոսա։ Ոչ ոք 'ի մարդկանէ կարօղ է ստեղծանել նմանութիւն Աստուծոյ. քանզի մահկանացու է, եւ զմեռեալ գործ գոր- 17
ծէ անօրէն ձեռօք. զի ինքն լաւ է քան զպաշտամունս իւր, յորոց ինքն կենդանի է՝ եւ նոքա ոչ երբէք։ Նա եւ զգարշելի անասունսն պաշ- 18
տեն, եւ այն է անհնարին անմտութիւն։ Զի 19
թէ ընդ այլսն կշռեսցեն՝ վատթարագոյնք գտանին. ոչ որպէս ցանկանան՝ այնպիսի գեղեցկութիւնք 'ի կերպարանս անասնոցն իցեն։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Ի Բայց զի վրիժուցն յԱստուծոյ գթութենէն 1
եւ 'ի նորին օրհնութենէ, վասն այնորիկ ըստ նոցին նմանութեան արժանապէս տանջեցան, եւ վասն բազմութեան ճճեացն զանազանից եղեն։ Փոխանակ այնր տանջանաց գիւրեցեր ժողովըր- 2
դեան քում. 'ի ցանկութիւն ախորժակաց՝ նորաճաշակ կերակուր պատրաստեցեր զլորամարգին։ Զի նոքա ցանկացեալք կերակրոց ցուցե- 3
լովքն որ առաքեցան նոցա՝ եւ 'ի կարեւոր կերակրոց ցանկութենէն արգելցին, եւ սոքա առ սակաւ մի կարօտացեալք՝ 'ի նոր ճաշակն վայելեսցեն։ Զի պարտ էր 'ի վերայ նոցա անհրա- 4
ժեշտ կարօտութեանն գալ. քանզի բռնաւորքն. եւ սոցա ցուցանել միայն, թէ որպէս սոցա թըշ-
5 նամիքն տանջեցին։ Քանզի յորժամ նոցա անհնարին բարկութիւն գազանացն եհաս 'ի վերայ՝
6 հարուածովք կամակոր օձիցն սատակէին, ոչ մինչ 'ի սպառ յաճախ բարկութիւն քո, այլ 'ի խրատ առ սակաւ մի խռովեցան. զի նշանակ փրկութեան ունիցին, առ 'ի յիշելոյ զպատուի-
7 րանս օրինաց քոց։ Զի որ դառնային՝ ոչ վասն այնր զոր տեսանէին ապրէր, այլ վասն քո՝ որ
8 ամենեցուն փրկիչդ ես։ Եւ այնու հաւանեցուցեր զթշնամիսն մեր, եթէ դու ես որ փրկես
9 յամենայն չարէ։ Զի զնոսա մարախոյ եւ մկանց կոտորեցին հարուածք, եւ ոչ գտաւ բժշկութիւն անձանց նոցա. զի արժանի էին յայնպի-
10 սեացն տանջելոյ։ Բայց որդւոց քոց՝ եւ ոչ թունաւոր վիշապաց յաղթեցին ժանիք, եւ ողորմութիւն քո անցեալ հասաց՝ եւ բժշկեաց զնոսա։
11 Զի 'ի յիշատակ բանից քոց անդրէն պատուասէին եւ վաղվաղակի փրկէին. զի մի 'ի խոր մոռացութեան անկանիցին, եւ անդատապարտելիք լի-
12 նիցին 'ի քումդ բարերարութենէդ։ Քանզի ոչ դեղք եւ ոչ սպեղանիք բժշկեցին զնոսա. այլ
13 քո, Տէր, բանդ որ զամենայն բժշկէ։ Քանզի կենաց եւ մահու դու ունիս իշխանութիւն, 'ի-
14 ջուցանես 'ի դժոխս եւ հանես։ Այլ մարդ սպանանէ չարութեամբ իւրով, եւ ելեալ ոգին՝ անդրէն ոչ դառնայ, եւ ոչ պարտանի շնչոյն զըր-
15 կեալ. քանզի 'ի քումմէ ձեռանէ փախչել ան-
16 հնարին է։ Ամբարիշտքն զխոստովանել զքեզ ուրացեալք. բազում զօրութեամբ բազկի քոյ տանջեցան. նոր անձրեւօք կարկտօք եւ անհրաժեշտ չարաչ-
17 արք հալածեալք, եւ հրով ծախեալք։ Եւ որ ինչ նորանշան սքանչելին էր, զի յամենաշէ- ջոյց ջուրն առաւել զօրանայր հուրն. զի վերա-
18 մարտիկ արդարոց է աշխարհ։ Երբեմն ընտանենայր բոցն, զի մի այրեսցէ զարձակեալ գազանսն 'ի վերայ ամբարշտաց. այլ նոքա հայեցեալ տեսանիցեն, թէ Աստուծոյ դատաստանաւն խա-
19 ղային։ Եւ երբեմն 'ի մէջ ջրոյն առաւել քան զզօրութիւն հրոյ բորբոքէր, զի զանիրաւական
20 երկրին զարգաւանս ապականեսցէ։ Ընդ որոյ՝ կերակուր հրեշտակաց ջամբեցեր ժողովրդեան քում, եւ պատրաստական հացն յերկնից ետուր նոցա առանց ջանալոյ, առ ամենայն ցանկութիւն բաւական եւ առ ամենայն հանդեր-
21 ձանս ճաշակոյ։ Զի քո գոյութիւնդ առ քո որդիսն եցոյց զքաղցրութիւնդ՝ ըստ մտացանկելոյ ցանկութեանն արբանեկեալ. առ որ
22 զինչ ոք եւ կամէր՝ խառնէր։ Ձիւն եւ սառն կային ընդդէմ հրոյ՝ եւ ոչ հալէին, զի ծանիցուք թէ զպտուղ թշնամեացն ապականէր հուրն բորբոքեալ ընդ կարկուտ, եւ փայլատակեալ 'ի
23 մէջ ջրոյ։ Եւ այն դարձեալ՝ զի արդարք կերակ-
24 րեսցին, եւ զիւր զօրութիւնն մոռանայցէ։ Զի քո արարածք քեզ արարչիդ արբանեկէ, եւ

սաստկանայ 'ի տանջանս անիրաւաց · եւ թուլնի 'ի բարերարութիւն փոխանակ 'ի քեզն յուսացելոց ։ Վասն այնորիկ եւ յայնժամ յամենայն 25 ինչ փոխեալ՝ ամենակերակրիչ պարգեւիդ քում լինէր սպասաւոր, ըստ 'ի կամս կարօտելոց ։ Զի ուսանիցեն որդիք քո զոր դու սիրե- 26 ցեր, Տէր, զի ոչ եթէ արդիւնք արմտեաց կերակրեն զմարդ, այլ քո բանդ զհաւատացեալսն 'ի քեզ պահէ ։ Զի որ 'ի հրոյն ոչ ապականէր 27 վաղվաղակի, 'ի գոյզն ճառագայթից արեգական ջեռեալ հալէր ։ Որպէս զի յայտ լիցի՝ թէ պարտ 28 է կանխել նախ քան զարեգակն 'ի գոհութիւն քո, եւ յառաջ քան զծագել լուսոյ՝ յանդիման լինել քեզ ։ Զի յոյս անշնորհակալին իբրեւ ըղ- 29 տամն ձմերային հալեսցի, եւ ծորեսցէ իբրեւ ջուր անպիտան ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԻԱ 1 Զի մեծամեծ են դատաստանք քո եւ դժուարապատումք, վասն այնորիկ անձինք անխրատք մոլորեցան ։ Կարծեցին բռնադատել զազգն 2 սուրբ՝ անօրէնք, կապեալք խաւարի եւ կալանաւորք երկայն գիշերոյ, արգելեալք ընդ յարկօք՝ փախստականք 'ի յաւիտենական տեսչութենէն անկեալ դնէին ։ Զի թաղեալ կամէ- 3 րէին ընդ գաղտնիս մեղաց, ընդ անծանօթ յիմարութեան առագաստաւ ցրուեցան, անհնարինս յիմարեալք եւ խուճապեալք եւ խռովեալք ։ Քանզի եւ ոչ՝ որ ունէր զնոսա մութն, 4 աներկիւղս պահէր · զի բարբառք շուրջ զնոքօք պատեալ սոսափեցուցանէին, եւ տեսիլք անժպիտք խոժոռադիմացն երեւէին ։ Եւ հրոյ 5 եւ ոչ մի ինչ բռնութիւն կարող լուսաւորել · եւ ոչ լուսաւորացն բոցաբորբոքեալ բոցք հանդարտէին լուսացուցանել զահաւոր գիշերն ։ Բայց 6 միայն երեւէր նոցա ինքնակաց հրոյն լի երկիւղիւ · զարհուրեալք յաներեւոյթ տեսլենէն այնորիկ, համարէին չար եւս քան զոր տեսանէինն ։ Ի գիւթական արուեստի խաբէութիւնս 7 անկանէին, եւ 'ի խորհուրդս ամբարհաւաճութեան · կշտամբութիւն թշնամանալից ։ Զի որք 8 խոստանային զարհաւիրս եւ զխռովութիւնս հալածել յանձնէ ախտացելոյ, նոքա ծաղրալից երկիւղն ախտանային ։ Զի թէպէտ եւ ոչ 9 ինչ նորանշան զարհուրեցուցանէր, ճճեաց անցիւ եւ օձից շշնչմամբ խուճապեալք եւ դողացեալք սատակէին, եւ յանուրջս յանփախուստ օդն հայելոյ ուրանային ։ Զի երկչոտին՝ սաստ- 10 ձին իմն չարութիւն՝ ինքնամբ վկայէ դատապարտեալ · միշտ կանխէ զանշնորհս՝ նեղեալ 'ի 11 խղճէ մտաց ։ Քանզի ոչ ինչ է երկիւղ՝ եթէ ոչ 12 մատնութիւն մտացն օգնականութեանց ։ Անինչգեա 'ի ներքս է, առաւել ինչ է ակնկալութիւն, եւ բազում համարի զանգիտութեանցն, որ ա- 13 ծէ 'ի վերայ զպատճառս տանջանացն ։ Եւ նոքա զանզօր զանհնարին զգիշերն յանմատոյցից մթից դժոխոցն հասելոյ 'ի վերայ՝ զնոյն քուն 14 ննջէին ։ Եւ զի նշանաւ ցնորից պակչէին, եւ էր զի ոգւոյն մատնութեամբք լքանէին · զի յանկարծօրէն եւ յանկարծուստ մածանէր ահն 15 'ի վերայ ։ Նոյն այն զի որ եւ էր՝ անդ յանկէր, 16 եւ պահէր յաներկաթ բանտն արգելեալ ։ Եթէ հողագործ էր, եւ եթէ հովիւ, եւ կամ թէ անապատական աշխատութեանցն գործաւոր, 17 ըմբռնեալ յանլոյծ տագնապ համբերէր ։ Քանզի միով խաւարային շղթայիւ ամենեքեան կապեցան · եթէ հողմ շնչէր, եւ եթէ 'ի թանձրախիտ ոստոց քաղցրաձայն հաւուց բարբառ հնչէր, եթէ յորդութիւն ջրոց հոսելոց բռնութեամբ, 18 եւ եթէ բարբառք սաստկալեաց վիմաց հոլովելոց, եւ եթէ ընթացք աներեւոյթք անասնոց կայտառելոց, եւ եթէ բարբառ աղաղակի գազանաց դաժանաց կամ անդրէն յանձն բեկելոց 'ի քարանձաւաց լերանց ձայնից արձագանգաց · լքուցին 19 զնոսա զարհուրեցուցեալ ։ Զի ամենայն աշխարհ պայծառացեալ լուսով լուսաւորէր, եւ 20 անխափան գործով կայր պնդակաց ։ Բայց միայն 'ի վերայ նոցա տարածանէր ծանր գիշեր · օրինակ խաւարին որ յաջորդելոց է զնոսա · ինքեանք ինքեանց իսկ ծանրագոյնք էին քան ըզխաւար ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Բայց սրբոց քոց լոյս մեծ էր, զորոց զբարբառն լսէին եւ զկերպարանսն ոչ տեսանէին · զի եւ նոքա որ զայսպիսի չարչարանս կրեցին՝ 2 երանէին ։ Եւ զի ոչ վնասէին յառաջագոյն զըրկեալքն՝ գոհանային, եւ վասն անցանելոյ աղա- 3 չէին ։ Ընդ որոյ սիւն բոցոյ առաջնորդէր անծանօթ ճանապարհին · զարեգակն անվնաս եւ պա- 4 տուական պանդխտականութեանն ։ Քանզի արժանի իսկ էին նոքա զրկելոյ 'ի լուսոյ եւ արգելլոյ 'ի խաւարի, որք արգելականս պահէին զորդիս քո, որովք հանդերձեալ էր անեղծ օրինացն լոյս կենաց աշխարհի պարգեւել ։

5 Զի խորհեալ էին նոքա զտղայս սրբոյն կոտորել · եւ ընդ միոյ մանկան ընկեցիկ եղելոյ եւ ապրելոյ, 'ի յանդիմանութիւն զնոցա զբազմութիւն որդւոյն սատակեցեր, եւ առ հասարակ 6 կորուսեր 'ի ջուրս սաստիկս ։ Այն գիշեր յառա- ԻԲ

ԺԷ · 5 · Այլուր յայն՝ եւ ոչ աստեղաց բոցաբորբոքք ։

ճանաչեալ եղեւ հարցն մերոց. զի հաստատութեամբ ունելով, յերդմունս յոր հաւատացին՝ խրախացեալ լինիցին: 7 Ակնկալութիւն եղեւ ժողովրդեան քում արդարոյն փրկութիւն, եւ թշնամեացն կորուստ: 8 Զի որով պատժեցեր զհակառակորդսն, նովին զմեզ առ քեզ կոչեցեալ փառաւորեցեր: 9 Զի գաղտ զոհէին որդիք աղնուացն, եւ զօրէնութեանն օրէնս միաբանութեամբ ուխտէին. բառ նոյն օրինակի բարութեանց եւ վտանգ սրբոցն հաղորդակից լինել՝ Ասել. հայր. քաղցրացուցանէին զօրհնութիւն. 10 Նա աւանէր հակառակ ձայնատու էր անմիաբան բարբառ թշնամեացն, եւ ձայն ողորմ եղանէր մանկանցն սպանելոց: 11 Զնոյն օրինակ ծառայք համեմերձ տերամբք տանջէին, եւ ռամիկն թագաւորաւն զնոյն չարչարէին: 12 Եւ համօրէն ամենեքին միով անուամբ մահու՝ ունէին մեռեալս անհամարս, զի եւ թաղելոյ անգամ չէին բաւական կենդանիքն. քանզի 'ի միում վայրկենի պատուականն ազգն նոցա ապականէր: 13 Զի ամենայնի չհաւատային վասն կախարդութեանցն, բայց 'ի սատակելոյ անդրանկացն՝ խոստովանեցին ժողովուրդ քո լինել: 14 Մինչ դեռ խաղաղութեանն պատեալ էր զամենայն, եւ այն ինչ գիշերն իրով երագութեամբն ընդմիջէր, 15 ամենազօր բանն քո յերկնից յաթոռոց արքունեաց սաստիկ պատերազմող 'ի մէջ ապականման երկրին հասանէր: 16 Սուսեր սրովալական զանաչառ հրամանաց քո բերեալ, եւ 'ի մէջ անցեալ՝ զամենեսեան լնոյր մահուամբ. անդ առ երկնիւք քերէր, եւ այսր յերկիր հասանէր: 17 Յայնժամ վաղվաղակի ցնորք անհնարին երազոց խռովեցուցանէին զնոսա, եւ արհաւիրք անկարծք 'ի վերայ հասանէին: 18 Եւ այլ ուր այլ ուր անկեալ կիսամեռ՝ վասն որոյ պատճառաց մեռանէին՝ յայտ առնէր: 19 Զի երազոյն խռովեցուցեալ զնոսա, զնոյն յառաջագոյն գուշակէին. զի մի յանգէտս վասն որոյ չարաչարն տանջէին՝ կորնչիցին: 20 Մատեաւ եւ յարդարսն երբեմն փորձ մահու, եւ սատակումն բազմութեանն եղեւ յանապատին. այլ ոչ ընդ երկար կալաւ բարկութիւն քո: 21 Զի փութացեալ այրն անարատ՝ մատեաւ յառաջ 'ի կռիւ՝ բերեալ պաշտաման զէնսն, աղօթս եւ խնկոց ուղերձելով զքաւութիւնն, եկաց ընդդէմ բարկութեանն, եւ արար վախճան հարուածոյն. յայտ արարեալ թէ քո ծառայ է: 22 Յաղթեաց բազում ամբոխի, ոչ զօրութեամբ մարմնոյ եւ ոչ զինուց ազդեցութեամբ, այլ բանիւ զպատժիչն հնազանդեաց: Զերդումնս եւ զդաշինս հարցն յիշատակելով՝ 23 չեղջուցեալ դիականցն անկելոց առ միմեանս կացեալ 'ի մէջ զաղարեցոյց զբարկութիւնն, եւ էհերձ ճանապարհ ընդ մէջ կենդանեաց եւ մեռելոց: 24 Քանզի 'ի պճնաւոր հանդերձին էր ամենայն աշխարհ, եւ փառք հարցն՝ 'ի չորեքկարգեան ականն քանդակեալ, եւ մեծութիւն քո՝ 'ի վերայ թագի գլխոյ նորա: 25 Յայնց խորշեցաւ սատակիչն, եւ 'ի նոցանէ զարհուրեցաւ. զի բաւական էր միայն փորձ բարկութեանն:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Բայց ամպարշտացն մինչեւ 'ի սպառ եհաս 'ի վերայ անողորմ սրտմտութիւն, քանզի գիտէր 2 զնոցա եւ զհանդերձեալսն. զի նոքա դարձեալ 'ի գնալ, եւ տագնապաւ յուղարկեալ զնոսա՝ հալածեսցեն զղջացեալք: 3 Զի մինչդեռ տակաւին 'ի ձեռս խրեանց ունէին զսուգս խրեանց, եւ ճչէին առ գերեզմանօք մեռելոցն, միւս եւս անմտութեան խորհուրդ յինքեանս կորզեցին. եւ զորս աղաչէինն եւ հանէին, նոցին որպէս փախստէից հետամուտ լինէին: 4 Զի ձգէր զնոսա արժանն յայնր վախճանի տագնապ. եւ զանցելոց անցիցն ընդ նոսա անյիշատակութիւն 'ի միտ արկանէին, զի զմնացելոցն տանջանաց լցցէ 5 զպակասն. եւ քո ժողովուրդ զնորատեսակ ճանապարհ գնասցէ, եւ նոքա նորանշան մահ գտանիցեն: 6 Զի ամենայն արարածք յիւրաքանչիւր կարգի վերստին նորոգէր՝ սպասաւորելով քոց հրամանացդ. զի որդիքդ անխռով պահեսցին, 7 ամպն ծածկեաց զբանակն: Զի 'ի ջրոյն ցամաքութենէ՝ որ 'ի նախկնոյ կայր յառաջ երկրին երեւէին, եւ 'ի Կարմիր ծովուն ճանապարհ անխափան եւ դաշտ ծաղկաւէտ 'ի պատուակից բռնութեանն: 8 Ընդ որ միաբանեալ անցանէին որ քով ձեռամբդ ծածկեալ էին, տեսեալ զզարմանալի 9 սքանչելիսն: Զի իբրեւ զձիս ճարակեցան, եւ իբրեւ զգառինս խայտացին, օրհնել զքեզ. Տէր 10 որ փրկեցեր զնոսա: Քանզի յիշէին տակաւին զիրսն որ 'ի պանդխտութեան իւրեանց. թէ զիարդ փոխանակ ծննդեան անասնոց՝ բղխեաց երկիր նոցա մուն: Եւ փոխանակ ջրակենդանեաց 11 բղխեաց գետն բազմութիւն գորտոց: Իսկ յետ այսորիկ եւ նոր ծնունդ թռչնոց, յորժամ ցանկութեամբ անձնացեալք խնդրեցին խորտիկ 12 կերակրոյ: Զի 'ի մխիթարութիւն եղ նոցա լորամարգ 'ի ծովէ, եւ պատուհաս 'ի վերայ մեղաւորաց հասին, ոչ առանց յառաջագոյն եղելոց նշանացն՝ բռնութեամբ հրացան բարկութեանցն:

ԺԸ. 23. Մեք օր. զխզխաշեցոյց.

ԺԸ. 24. Մեք օր. ամենայն զարդն. քայց [illegible] Բոլորաձեւ եւ [illegible] աշխարհ [illegible] [illegible] զանս [illegible]:

ԺԹ Բանզի յիրաւի չարչարեցան ըստ իւրեանց չարութեանն, զի չարաչար օտարատեցութիւն հնարեցան։ 13 Զի ոմանք զանծանօթս եկեալս չընդունէին, եւ նոքա զերախտաւոր հիւրս ծառայեցուցանէին։ 14 Եւ ոչ այնչափ միայն, այլ եւ այցելութիւն եղիցի նոցա. քանզի ատելութեամբ ընդունէին զօտարս։ 15 Բայց նոքա խնդութեամբ տօնիցն ընկալեալք, ընդ վաղուց ընդ նոյին արդարոց վայելէին. զի անհնարին ցաւօք չարչարեցին զնոսա։ 16 Հարան շլացութեամբ իբրեւ զայնոսիկ որ առ դուրս արդարոյն. յորժամ անչոյլ անդնդոց խաւարաւն պատեցան, իւրաքանչիւր ոք զելս դրան իւր խնդրէր։ 17 Զի վասն նոցա բնութիւնք պատշաճեալք, իբրեւ սաղմոսարանաւ իւրաքանչիւր յարդարեալ ձայնիւք, զիւրաքանչիւր անուն նուագէին, յամենայն ժամ 'ի նմին ձայնի հաստատեալք. զոր է ըմբռնել կարծել յեղելոցն տեսլենէ։ 18 Զի ցամաքայինքն 'ի ջուրս փոխէին, եւ լուղականքն յերկիր գնային։ 19 Հուր՝ ջրոյ յաղթէր իւրով զօրութեամբ, եւ ջուր՝ զիւր շիջուցիչ բնութիւնն մոռանայր։ 20 Եւ բոցք՝ դարձեալ զդիւրամաշ անասնոցն զմարմինս ոչ թառամեցուցանէին 'ի շրջելն իւրեանց, եւ ոչ հալէին զսառնակերպ զդիւրահալ զազգ անուշակ կերակրոյն։ Զի յամենայնի բարձրացուցեր զժողովուրդ քո եւ փառաւորեցեր, եւ ոչ անտես արարեր յամենայն ժամանակի եւ յամենայն տեղիս քոյով պաշտպանութեամբ, Տէր։

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ՝

ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ՍԻՐԱՔԱՅ

ԸՍՏ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ԻՐԱՑՆ ՀՈԳՆԻՐՈՔ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ամենայն իմաստութիւն 'ի Տեառնէ է, կայ 1
եւ մնայ ընդ նմա յաւիտեան: Զաւազ ծովու եւ 2
զկաթս անձրեւաց եւ զաւուրս ժամանակաց ո՞
թուեսցէ երբէք: Զբարձրութիւն երկնից եւ 3
զլայնութիւն երկրի եւ զանդունդս իմաստու-
թեան, զայն ո՞ քննեսցէ: Յառաջ քան զամե- 4
նայն հաստատեցաւ իմաստութիւն, զգօնու-
թիւն եւ հանճար յաւիտենից էին: Արմատք 6
իմաստութեան 'ի նմա յայտնեցան: Մի է իմաս- 8
տութիւն՝ ահեղ յոյժ, որ նստի 'ի վերայ աթո-
ռոյ գովութեան իւրոյ: Նա Տէր հաստատեաց 9
զնա, եւ ետես եւ թուեաց զնա, եւ եհեղ զնա
'ի վերայ գործոց իւրոց, ընդ ամենայն մարմնոյ 10
ըստ պարգեւի իւրում, եւ բաշխեաց զնա սիրե-
լեաց իւրոց: Երկիւղ Տեառն՝ փառք եւ պար- 11
ծանք, եւ ուրախութիւն եւ պսակ ցնծութեան:
Երկիւղ Տեառն զուարճացուսցէ զսիրտ, եւ տա- 12
ցէ ուրախութիւն եւ խնդութիւն եւ երկայնա-
15 ւուրս: Որ երկնչի 'ի Տեառնէ՝ բարի եղիցի առ
յապայ, եւ յաւուր վախճանի իւրոյ օրհնեսցի:
16 Սկիզբն իմաստութեան երկնչել 'ի Տեառնէ, եւ
ընդ հաւատացեալս յարգանդի հաստատեցաւ
ընդ նոսա. ընդ մարդկան 'ի հիման յաւիտենից
բունեաց, եւ ընդ զաւակի նոցա հաւատարիմ է-
20 ղիցի: Լրումն իմաստութեան երկնչել 'ի Տեառ-
նէ, եւ արբեցուցանէ զնոսա 'ի պտղոց նորա:
21 Զամենայն տուն նոցա լցուսցէ ցանկալեօք, եւ
22 զշտեմարանս յարդեանց նորա: Պսակ իմաս-
23 տութեան՝ երկիւղ Տեառն: Բուսուցանէ զխա-
ղաղութիւն եւ զառողջութիւն բժշկութեան, եւ
24 ետես եւ թուեաց: Զհանճար եւ զգիտութիւն
հանճարոյ բղխեաց, եւ զփառս ունելեաց նորա
25 բարձրացոյց: Արմատ իմաստութեան երկնչ-
չել 'ի Տեառնէ, եւ ոստք նորա ընդ երկայն ա-
28 ւուրս: Ոչ կարիցէ սրտմտութիւն անիրաւ ար-
29 դարանալ: Քանզի մէտ սրտմտութեան նորա՝
կործանումն նմին. առ ժամանակ մի յանձին
կալցի երկայնամիտն, եւ յետոյ վերստին տացէ
30 նմա ուրախութիւն: Առ ժամանակ մի թաքուս-
ցէ զբանս իւր, եւ շրթունք բազմաց պատմես-
31 ցեն զիմաստութիւն նորա: 'Ի գանձս իմաստու-
թեան առակք խրատու, գարշելի մեղաւորին
33 աստուածպաշտութիւն: Ցանկացար իմաստու-
թեան, պահեա զպատուիրանս Տեառն, եւ պար-

---

* Օրինակք կրկին թարգմանութեան գրոցս՝ անթե-րեւս 'ի գրչագիրս մեր՝ չունին զլրութիւն յայն բնագրին, բազում տեղիս նուազեալ, մանաւանդ 'ի վերջ կոյս: Որպէս թէ զատոյց զատ, ըստ հնագոյն թարգմանութեանն նախնեաց, 'ի յայս ընծայեցաք եւ 'ի կարգի աստուածաշունչ գրոցս, մինչեւ ժամանակին յայտնեսցէ թերեւս զլրագոյնն, եւ բացայայտեսցի զոյգ եւս խանգարմանն 'ի յայս բնիկեալ:

Ա. 2. Յօր. թուեաց. նշան ըստ Վին. օր. եւ յոյնն:
3. Յօր. ով խորհեսցէ. նշան ըստ Վին. օր. եւ յոյնն՝ երկրի:
9. Յօր. հաստատեաց զնա ինքն, զնա. նշան ըստ Վին. օր. եւ յոյնն:

21. Յօր. յշտեմարանս. նշան ըստ յոյնն:

գեւեալ զնա քեզ ։ Զի իմաստութիւն եւ խրատ՝ 34
երկիւղ Տեառն է, եւ հաճութիւն նորա հաւատք
եւ հեզութիւն ։ Մի՛ ստունգանիր երկիւղի Տեառըն 35
, եւ մի՛ մատչիր առ նա երկբայ մտօք ։ Մի՛ 37
կեղծաւորիր 'ի բերանս մարդկան, եւ շրթանց
քոց զգուշ լինիջիր ։ Մի՛ բարձրացուցաներ ըզքեզ 38
, զի մի՛ անկանիցիս եւ ածիցես 'ի վերայ քո
անարգանս, եւ յայտնեսցէ Տէր զգաղտնիս քո,
եւ 'ի մէջ ժողովրդեան կործանեսցէ զքեզ ։ Զի 40
ոչ մատեար առ նա երկիւղիւ Տեառն, եւ սիրտ
քո լի է նենգութեամբ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Որդեակ, եթէ մատչիցես Տեառն ծառայել, 1
պատրաստեա զանձն քո 'ի փորձութիւն ։ Ուղղեա 2
զսիրտ քո եւ համբեր, մի՛ շփոթիր 'ի ժամանակի
հարուածոց ։ Յարեաց 'ի նա եւ մի՛ հեռանար 3
, զի աճեսցես 'ի վերջնայն քո ։ Զամենայն 4
զինչ եւ գայցէ 'ի վերայ քո՝ ընկալջիր, եւ 'ի
փոփոխմունս տառապանաց քոց՝ երկայնամիտ
լեր ։ Զի 'ի հուր փորձի ոսկի, եւ մարդ 'ի բովս 5
տառապանաց ։ Հաւատա նմա, եւ պաշտպանեսցէ 6
զքեզ ․ եւ ուղղեա զճանապարհս քո, եւ
յուսա 'ի նա ։ Որք երկնչիք 'ի Տեառնէ, սպասեցէք 7
ողորմութեան նորա ․ եւ մի՛ խոտորիք,
զի մի՛ գլորիցիք ։ Որք երկնչիք 'ի Տեառնէ՝ հաւատացէք 8
նմա, եւ ոչ սխալեսցեն վարձք ձեր ։
Որք երկնչիք 'ի Տեառնէ՝ յուսացարուք 'ի բարիս 9
, եւ յուրախութիւն յաւիտենից եւ յողորմութիւն
։ Հայեցարուք յազգսն առաջին եւ տեսէք 11
․ ո՞ հաւատաց Տեառն եւ յամօթ եղեւ ։ Կամ 12
ո՞ կաց միշտ յերկիւղ Տեառն, եւ ընդ վայր հարաւ
․ կամ ո՞ կարդաց առ նա, եւ անտես արար
զնա ։ Վասն զի գթած եւ ողորմած է Տէր ․ եւ 13
թողու զմեղս, եւ փրկէ 'ի ժամանակի նեղութեան
։ Վա՜յ սրտից վատթարաց եւ ձեռաց լքելոց 14
, եւ մեղաւորի՝ որ ելանէ յերկուս շաւիղս ։
Վա՜յ սրտի լքելոյ, զի ոչ հաւատայ ․ վասն այսորիկ 15
ոչ գտցէ պաշտպանութիւն ։ Վա՜յ ձեզ, որ 16
կորուսէք զհամբերութիւն ․ եւ զինչ գործիցէք
յորժամ այց առնիցէ Տէրն ։ Որք երկնչին 'ի 18
Տեառնէ՝ ոչ ստունգանեսցեն բանից նորա ․ եւ որք
սիրեն զնա՝ պահեսցեն զճանապարհս նորա ։
Որք երկնչին 'ի Տեառնէ՝ խնդրեսցեն զհաճութիւն 19
նորա ․ եւ որք սիրեն զնա՝ լցցին օրինօք ։
Որք երկնչին 'ի Տեառնէ՝ պատրաստեսցեն ըզսիրտս 20
իւրեանց ․ եւ առաջի նորա խոնարհեցուսցեն
զանձինս իւրեանց ։ Անկցուք 'ի ձեռս 22

23 Տեառն, եւ մի՛ 'ի ձեռս մարդկան ։ Զի որպէս մեծութիւն
նորա, նոյնպէս եւ ողորմութիւն նորա ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Խրատ որդւոց ։

2 Ինձ հօրս լուարուք, որդեակք ․ եւ այնպէս
3 արարէք, զի ապրեսջիք ։ Զի Տէր փառաւորեաց
զհայր 'ի վերայ ծննդոց, եւ զիրաւունս մօր հաստատեաց
4 'ի վերայ որդւոց ։ Որ պատուէ զհայր՝
քաւէ զմեղս, եւ որպէս որ զի գանձիցէ՝ որ
5 փառաւորէ զմայր իւր ։ Որ պատուէ զհայր՝ ուրախ
լիցի յորդւոց, եւ յաւուր աղօթից իւրոց
6 լուիցի նմա ։ Որ փառաւորէ զհայր՝ երկայնակեաց
8 լիցի ։ Որ ունկն դնէ Տեառն՝ հանգուսցէ
զմայր իւր ․ որպէս տերանց ծառայեսցէ ծնողաց
9 իւրոց ։ Արդեամբք եւ բանիւք պատուեա զհայր
քո, զի եկեսցէ 'ի վերայ քո օրհնութիւն 'ի նմանէ
11 ։ Զի օրհնութիւն հօր հաստատէ զտունս
12 որդւոց, եւ անէծք մօր՝ խլեն զհիմունս ։ Մի՛
փառաւորիր յանարգանս հօր քոյ, զի չեն քեզ
13 փառք՝ հօր անարգանք ։ Զի փառք մարդոյ 'ի
պատուէ հօր իւրոյ լինին, եւ նախատինք որդւոց
14 ՝ մօրն անարգութիւն է ։ Որդեակ, զօրավիգն
լեր ծերութեան հօր քում ․ եւ մի՛ տրտմեցուցաներ
15 զնա 'ի կենդանւոջ նորա ։ Եւ թէ պակասեսցէ
յիմաստից նորա՝ ներեա նմա, եւ
մի՛ անարգեսցես զնա յամենայն զօրութենէ քումմէ
16 ։ Զի որ ողորմածութիւն առնի հօրն՝ ոչ մոռասցի
17 առ Աստուած ։ Եւ փոխանակ մեղաց զիջեսցէ
քեզ շարն, եւ յաւուր նեղութեան քում
յիշեսցէ զքեզ 'ի միտ ․ եւ որպէս ջեր 'ի վերայ
սառին՝ այնպէս հալեսցին մեղք քո զքեզ ։
18 Իբրեւ հայհոյիչ է Աստուծոյ՝ որ ընդ վայր հարկանէ
զհայր իւր ․ եւ անիծեալ 'ի Տեառնէ՝ որ
19 բարկացուցանէ զմայր իւր ։ Որդեակ, զգործս
քո հեզութեամբ վարեսջիր, եւ յարանց ընտրելոց
20 սիրեսցիս ։ Որչափ մեծ իցես՝ այնչափ խոնարհեցո
զանձն քո, եւ առաջի Տեառն գտցես
շնորհս ․ զի մեծ է զօրութիւն Տեառն, եւ խոնարհաց
22 փառաւորէ զխոնարհս իւր ։ Զդժուարագոյնսն
քան զքեզ՝ մի՛ խնդրեր ․ եւ որ ինչ
բուռն քան զքեզ զօրագոյն իցէ՝ մի՛ քններ զնա ․
23 զոր ինչ հրամայեցաւն զայն զմտաւ ածջիր ։ Զի
24 չէ ինչ քեզ պէտք գաղտնեացն ։ Աւելորդ գործոց
մի՛ լինիր քննող, զի յաւելագոյն քան զիմաստութիւն
26 մարդկան ցուցաւ քեզ ։ Բազում

Ա. 35. Յօր. յերկիւղի. Նշանն ըստ յունին ։
Բ. 13. Յօր. փրկեսցէ. Նշանն ըստ Վուլ. եւ. յունին ։

Գ. 11. Յօր. զտունս հօր. Նշանն ըստ Վուլ. եւ. Յունին ։
12. Յօր. անարգանք 'ի քէն. Նշանն ըստ յունին ։
14. Յօր. զտունս հօր ։
24. Յօր. քեզ 'ի քէն. Նշանն ըստ յունին ։

զբաղումն մտաբերութեանց կարծիքն զանարժ իւրեանց, եւ այնու մտածութիւն չարին սայթաքեաց զմիտս. եւ որ սիրէ զվտանգ՝ 'ի նմին կորիցէ։ Զի սիրտ խիստ ծանրասցի ցաւովք, եւ 29 մեղաւորն յաւելցէ մեղս 'ի վերայ մեղաց։ Հա- 30 րուածոց ամբարտաւանին ոչ գոյ բժշկութիւն, զի բոյս չարութեան արմատացեալ յինքեան։ Սիրտ իմաստնոյ զմտաւ ածէ զառակ, եւ ունկն 31 լսօղ՝ ցանկութիւն իմաստնոյ։ Զհուր բորբո- 33 քեալ շիջուցանէ ջուր, եւ ողորմութիւն՝ քաւէ զմեղս։ Որ հատուցանէ շնորհս՝ յիշեալ լինի 34 առ յապայ, եւ 'ի ժամանակի գայթագղելոյ իւրոյ գտցէ ձեռնկալութիւն։

ԳԼՈՒԽ Դ

Որդեակ, զկեանս աղքատաց մի զրկեր, եւ 1 մի տար տառապել աչաց կարօտելոյն։ Զանձն 2 քաղցելոյ մի տրտմեցուցաներ, եւ մի զայրացուցաներ զայր 'ի չքաւորութեան նորա։ Զսիրտ 3 առեալ մի խռովեր, եւ մի յապաղեր զտուրս կարօտելոյն։ Զաղաչաւորս նեղելոյն մի մերժեր, 4 եւ մի դարձուցաներ զերեսս քո 'ի տնանկէ։ Ի 5 կարօտելոյն մի դարձուցաներ զակն, եւ մի տար տեղի մարդոյ անիծանել զքեզ։ Զի յանիծա- 6 նել նորա զքեզ դառնութեամբ անձին իւրոյ՝ խնդրուածոյ նորա լուիցէ որ արարն զնա։ Սիրելի 7 ժողովրդեան արասջիր զանձն քո, եւ մեծին խոնարհեցո զգլուխ քո։ Խոնարհեցո անանկին 8 զունկն քո, եւ տուր նմա պատասխանի խաղաղական հեզութեամբ։ Ապրեցո զզրկեալն 'ի ձե- 9 ռանէ հզօրին, եւ մի կարճմտեսցես 'ի դատել զքեզ։ Լեր որբոց որպէս հայր, եւ յառն տեղի 10 մօր նոցա. եւ եղիցիս որպէս որդի Բարձրելոյն, եւ սիրեսցէ զքեզ առաւել քան զմայր քո։ Իմաս- 12 տութիւն զորդիս իւր բարձրացուցանէ, եւ պաշտպան լիցի այնոցիկ՝ որ խնդրեն զնա։ Որ սիրէ 13 զնա, սիրէ զկեանս. եւ որք առաւօտեն առ նա, լցցին ուրախութեամբ։ Որ ունի զնա, ժառան- 14 գեսցէ զփառս. եւ ուր մտանէ նա, օրհնեսցէ Տէր։ Որ պաշտեն զնա, պաշտեն զսուրբն. 15 եւ զսիրելիս նորա սիրէ Տէր։ Որ լսէ նմա, դա- 16 տեսցէ զազգս. եւ որ նմա միտ դնէ, բնակեսցէ յուսով։ Եթէ հաւատասցէ, ժառանգեսցէ զնա. 17 եւ 'ի դաւ չարութեան՝ եղիցին ազգ նորա։ Զի 18 կամակոր գնայ ընդ քեզ զառաջինն։ Զերկիւղ 19 եւ զզգուշութիւն ածցէ 'ի վերայ նորա, եւ 'ի փորձ արկցէ զնա խրատու իւրով, մինչեւ փորձհասցէ յանձն նորա, եւ փորձեսցէ զնա իրա- 20 ւամբք իւրովք։ Եւ դարձեալ ուղղակի դարձցի առ նա, եւ ուրախ արասցէ զնա, եւ յայտնես- 22 ցէ նմա զգաղտնիս իւր։ Եթէ մոլորեսցի՝ թողցէ զնա եւ մատնեսցէ զնա 'ի ձեռս գլորման իւրոյ։ 23 Սպասեա 'ի ժամանակ, եւ զգոյշ լեր 'ի չարէ. 25 եւ յաղագս անձին քո՝ մի ամօթ կրեսցես։ Զի է ամօթ՝ որ զմեղս ածէ, եւ է ամօթ՝ որ փառք 26 է եւ շնորհք։ Մի առնուր ակն անձին քոյ, եւ 28 մի պատկառեսցես 'ի գլորումն քեզ։ Մի արգելուր զբան 'ի ժամանակի նեղութեան. զի բանիւ ծանիցի իմաստութիւն, եւ խրատ 'ի բանս 30 լեզուի։ Մի լինիր ընդդէմ ճշմարտութեան, եւ 32 վասն անարժանութեան քո ամաչեսցես։ Մի ամաչեր խոստովան լինել զմեղս, եւ մի բռնադատեր զհոսանս գետոյ. եւ մի առներ առն 33 յիմարի զանձն քո։ Եւ մի առնուր ակն հզօրի. մինչեւ 'ի մահ մարտիր յաղագս ճշմարտութեան, 34 եւ Տէր Աստուած մարտիցէ ընդ քեզ։ Մի լինիր յանդուգն լեզուաւ քով, եւ մի խոլթաժիր եւ 35 լքեալ 'ի գործս քո։ Մի լինիր իբրեւ զառիւծ 'ի տան քում, եւ մի նեղսատեր ընդ ծառայս քո։ 36 Մի լիցին յօժար յառնուլն ձեռք, եւ 'ի տալն կարկամ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Մի լինիր ապաստան յինչս քո, եւ մի ասեր՝ 2 բաւական է ինձ։ Մի երթար զհետ անձին եւ զօրութեան քո, եւ մի հպարտանար 'ի զանձս քո. մի լինիր յանձնապաստան եւ ասեր՝ թէ 3 բազում են ինչք իմ։ Մի ասիցես՝ թէ ո՞ յաղթահարեսցէ զիս, մի ասեր՝ թէ չար ինձ ո՞վ արարցէ. զի Տէր խնդրելով խնդրեսցէ 'ի քէն վրէժ։ 4 Մի ասիցես, մեղայ՝ եւ զինչ եղեւ ինձ։ Զի 5 Տէր երկայնամիտ է վասն գործոց քո եւ քաւութեան, մի յանդրգնիցես լինել՝ յաւելուլ մեղս 'ի 6 վերայ մեղաց։ Մի ասիցես զթութիւնք նորա բազում են, զբազմութիւն մեղաց իմոց քաւես- 7 ցէ։ Զի ողորմութիւն եւ բարկութիւն 'ի նմանէ է. եւ 'ի վերայ մեղաւորաց հանգիցէ սրտմ- 8 տութիւն նորա։ Որդեակ, մի յապաղիցես դառնալ առ Տէր 'ի մեղաց, զի մի առ մեղս քո մեռա- 9 նիցիս։ Մի յուսար 'ի զանձս անիրաւս, զի ոչ 11 օգնեսցեն քեզ յաւուր բարկութեան։ Մի հուեր յամենայն հողմ, եւ մի գնար յամենայն շաւիղս. զի այն բաժին մեղաւորի է, եւ երկլեզու

Գ. 29. Յօր. մեղաւորքն։
Դ. 1. Յօր. չէր տար։
3. Յօր. տառապել. Ոմանք տրտմել։
5. Յօր. անիծեր. Ոսկ. եւ. անիծանել։

Դ. 23. Յօր. 'ի ժամանակէ։
35. Յօր. նեղսատուր։
Ե. 3. Յօր. չար ինձ. Հին օր. ո՞վ յաղթ ինձ։

մարդոյ է։ Լեր հաստատեալ յիմաստութեան 12
քում, եւ մի բան եղիցի քո։ Լեր արագ 'ի լսել 13
քո, եւ երկայնմտութեամբ 'ի բարբառ պատաս-
խանւոյ։ Եթէ գոյ 'ի քեզ իմաստութիւն, տուր 14
պատասխանի մերձաւորի· ապա թէ ոչ, ափ
քո լիցի 'ի վերայ բերանոյ քոյ։ Փառք եւ անար- 15
գութիւն 'ի խօսս, եւ 'ի լեզու մարդոյ՝ գլորումն
նմին։ Մի կոչեսցիս բանսարկու, եւ լեզուաւ 16
քով մի վարանիր։ Զի 'ի վերայ գողոյն կայ ա- 17
մօթ, եւ պարսաւանք չար 'ի վերայ երկլեզուին։
Մի անգէտ լինիր 'ի փոքուն եւ 'ի մեծ։ 18

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ փոխանակ բարեկամի մի լինիր թշնամի, 1
զի անուն չար զամօթ եւ զնախատինս ժառան-
գեսցէ· այսպէս մեղաւորն եւ երկլեզուն։ Մի 2
բարձրացուցաներ զքեզ 'ի խորհուրդս անձին
քոյ, զի մի յափշտակեսցի իբրեւ զզուարակ անձն
քո։ Զտերեւս քո կերիցես, եւ զպտուղն քո 3
կորուսանիցես, եւ թողուցուս զքեզ իբրեւ ըզ-
փայտ ցամաքեալ։ Անձն չար կորուսանէ զստա- 4
ցեալ իւր, եւ [illegible] թշնամեաց արա-
ցէ զնա։ Կոկորդ քաղցրենի՝ բազում առնէ զբա- 5
րեկամս իւր, եւ լեզու լաւախօս յաճախէ զբա-
րեկամութիւնս։ Որք ասեն ընդ քեզ խաղաղու- 6
թիւն, բազումք եղիցին· բայց խորհրդակից քո՝
մի 'ի հազարաց։ Եթէ ստանաս բարեկամ՝ փոր- 7
ձիւ ստացիր զնա, եւ մի խակ եւ խակ վստահ լի-
նիր 'ի նա։ Զի է բարեկամ որ 'ի ժամանակի իւ- 8
րում, եւ ոչ կացցէ մնասցէ յաւուր նեղութեան
քո· եւ է բարեկամ որ շրջի 'ի թշնամութիւն,
եւ զկռիւ նախատանաց քոց յայտնեսցէ։ Եւ է 10
բարեկամ որ զուգ է սեղանոյ, եւ ոչ կացցէ
առ քեզ յաւուր նեղութեան քո· եւ 'ի բարու-
թեանս քո եղիցի իբրեւ զքեզ, եւ 'ի վերայ ծա-
ռայից քոց համարձակեսցի։ Եթէ խոնարհես- 12
ցիս, եղիցի ընդդէմ քո, եւ յերեսաց քոց թա-
գիցէ։ Ի թշնամեաց քոց մեկուսի լեր, եւ 'ի 13
բարեկամաց զգոյշ լինիջիր։ Բարեկամ հաւա- 14
տարիմ՝ ծածկոյթ հզօր, եւ որ գտանէ զնա՝
եգիտ գանձ։ Հաւատարիմ բարեկամի ոչ գոյ 15
փոխանակ, եւ ոչ կշիռ նորա լաւութեանն։ Բա- 16
րեկամ հաւատարիմ՝ դեղ կենաց, եւ երկիւ-
ղածք Տեառն գտցեն զնա։ Որ երկնչի 'ի Տեառ- 17
նէ, ուղղէ զբարեկամութիւնս· զի ըստ նմանէ
որպէս եւ մերձաւոր նորա։ Որդեակ, 'ի ման- 18
կութենէ քումմէ խնդրեա զխրատ, եւ մինչեւ
19 ցծերոյթ գտցես իմաստութիւն։ Իբրեւ զայն
որ վարէ եւ սերմանէ՝ մատիր առ նա, եւ կալ
20 սպասեա բարւոյ պտղոց նորա։ Զի 'ի գործեն
նորա՝ սակաւ ինչ խոնջիցես, եւ վաղվաղակի ու-
21 տիցես յարմտեաց նորա։ Իբրեւ զի սաստիկ է
յոյժ անխրատից, եւ ոչ յամէ 'ի նմա անմիտ։
22 Իբրեւ զքար փորձութեան ուժոյ կայ 'ի վերայ
նորա, եւ ոչ յամեսցէ 'ի բաց ընկենուլ զնա։
23 Զի իմաստութիւն ըստ անուանն իւրոյ է, եւ
24 ոչ բազմաց է յայտնի։ Լուր, որդեակ, եւ ըն-
կալ զխրատ, եւ մի մերժեր զխորհրդակցու-
25 թիւնս իմ։ Մոյծ զոտն քո յոտնկապս նորա,
26 եւ 'ի շղթայս նորա զպարանոց քո։ Խոնարհեցո
զուս քո եւ բարձ զնա, եւ մի ձանձրանար կա-
27 պանօք նորա։ Յամենայն անձնէ քումմէ մատիր
առ նա, եւ ամենայն զօրութեամբ քով պահեա
28 զճանապարհս նորա։ Քններ եւ խնդրեա, եւ
ծանիցի քեզ· եւ յորժամ ըմբռնեսցես, մի թողու-
ցուս զնա· զի 'ի վախճանի գտցես զհանգիստ
30 նորա, եւ դարձցի 'ի քեզ ուրախութիւն։ Եւ
եղիցին քեզ կապանքն 'ի ծածկոյթ զօրութեան,
31 եւ շղթայք նորա 'ի պատմուճան փառաց։ Զի
զարդ ոսկեղէն է 'ի նմա, եւ կապանք նորա չոր
32 յակինթ։ Զգեստ փառաց ագցես զնա, եւ պսակ
33 ցնծութեան դիցես 'ի վերայ քո։ Եթէ կամե-
ցիս, որդեակ, խրատեսջիր· եւ եթէ տացես
34 զանձն քո, խորագէտ եղիցիս։ Եթէ սիրեսցես
լսել՝ ընկալցիս, եւ եթէ մատուցես զունկն քո՝
35 իմաստուն լինիցիս։ Ի բազմութեան ծերոց կաց-
ջիր, եւ որ իմաստունն է՝ 'ի նա յարեսջիր։ Զա-
մենայն աստուածեղէն պատմութիւն կամեաց
լսել· եւ առակք հանճարոյ մի վրիպեսցեն 'ի
36 քէն։ Եթէ տեսանիցես զիմաստունն, առաւօտ
առնիջիր առ նա· եւ զսեամս դրանց նորա մա-
37 շեսցէ ոտն քո։ Խորհեաց 'ի հրամանս Տեառն,
եւ 'ի պատուիրանս նորա խոկասջիր հանապազ·
նա հաստատեսցէ զսիրտ քո, եւ ցանկութիւն
իմաստութեան տացէ քեզ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Մի առնիցես չար, եւ ոչ հասանիցէ քեզ չար·
'ի բաց կաց յանիրաւէն, եւ խոտորեսցի 'ի քէն։
3 Մի սերմաներ, որդեակ, յակօս անիրաւութեան,
4 եւ ոչ հնձեսցես զայն եօթնպատիկ։ Մի խնդրեր
'ի Տեառնէ իշխանութիւն, եւ մի 'ի թագաւորէ՝
5 աթոռ փառաց։ Մի առ արդարս առներ զանձն
քո առաջի Տեառն, եւ առաջի թագաւորի մի
6 ճարտարեր։ Մի խնդրեր լինել դատաւոր, գու-
ցէ ոչ կարիցես բառնալ զանիրաւութիւնս։ Գու-
ցէ երբեք ակն առնիցես յերեսաց հզօրի, եւ դնի-
7 ցես գայթագղութիւն յուղղութեան քում։ Մի
մեղանչեր 'ի բազմութեան քաղաքի, եւ մի ըն-

Զ. 6. Յոյ. 'ի հզօրաց. [illegible] ըստ յունին ե-
[illegible] ոչ։
8. Յոյ. գեղոյ. [illegible] ըստ յունին եւ [illegible] ոչ։

կաներ զքեզ յամբոխ ։ Մի՛ ծրարեր կրկին մեղս, 8
զի և ՚ի միոջէ ոչ անպարտ լինիցիս ։ Մի՛ խղճմա_ 9
մտ լինիր յաղօթս քո , և ողորմութիւն առ_
նելոյ մի՛ անփոյթ առնիցես ։ Մի՛ ասիցես եթէ ՚ի 11
յաճախութիւն պատարագաց իմոց հայեսցի ,
և ՚ի մատուցանելն իմում Աստուծոյ բարձրե_
լոյ՝ ընկալցի ։ Մի՛ հեգնիցես զայր ՚ի դառնու_ 12
թիւն անձին նորա ․ զի է որ խոնարհեցուցանէ
և բարձրացուցանէ ։ Մի՛ սերմաներ ստութիւն 13
՚ի վերայ եղբօր քոյ , և մի՛ բարեկամի զնոյն ։
Ստել զամենայն ստութիւն՝ մի՛ ախորժեր ․ զի 14
յաճախութիւն նորա ոչ է բարի ։ Մի՛ շաղփաղ_ 15
փեր ՚ի բազմութեան ծերոց , և մի՛ կրկներ բան
՚ի յաղօթս քո ։ Մի՛ ատիցես զգործս վաստակոյ , 16
և զմշակութիւն՝ որ ՚ի Բարձրելոյն հաստատեցաւ ։
Մի՛ լցցես համարեալ ընդ բազմութեան մեղա_ 17
ւորաց ․ յիշեա զի բարկութիւն Տեառն ոչ յա_
մենայ ։ Խոնարհեցո յոյժ զանձն քո , զի վրէժ_ 18
խնդրութիւն ամբարշտաց՝ հուր և որդն ։ Մի՛ 20
փոխանակեր զբարեկամ ընդ կարասւոյ , և մի՛
զեղբայր հարազատ ընդ ոսկւոյն Սոփիրայ ։ Մի՛ 21
վրիպեր ՚ի կնոջէ իմաստնոյ և բարւոյ , զի շնորհ
նորա առաւել է քան զոսկի ։ Մի՛ չարչարեր զծա_ 22
ռայ՝ որ գործիցէ ճշմարտութեամբ , և մի՛ զվարձ_
կան՝ որ տուեալ է քեզ զանձն իւր ։ Զծառայ 23
իմաստուն սիրեսցէ անձն քո , և մի՛ զրկեր զնա
յազատութենէ ։ Անասուն իցէ քո , զարմանս 24
տար նոցա , և եթէ իցէ քեզ օգտակար՝ կացցեն
առ քեզ ։ Որդեակք իցեն քո՝ խրատեա զնոսա , 25
և խոնարհեցո ՚ի մանկութենէ զպարանոց նո_
ցա ։ Դստերք իցեն քո՝ զգոյշ լեր մարմնոյ նոցա , 26
և մի՛ լրջացուցաներ առ նոսա զերեսս քո ։ Տուր 27
արտաքս զդուստր քո , և եղիցի կատարեալ
՚ի գործ մեծ , և առն իմաստնոյ պարգեւեա զնա ։
Կին իցէ քո ըստ մտաց , մի՛ հաներ զնա ։ Յամե_ 28
նայն սրտէ քումմէ փառաւորեա զհայր քո , և 29
զմօր երկունս մի՛ մոռանար ։ Յիշեսջիր զի ՚ի նոցա_ 30
նէ ծնար , և զինչ հատուցես նոցա որպէս նո_
քա քեզ ։ Յամենայն սրտէ քումմէ երկիր ՚ի 31
Տեառնէ , և զքահանայս նորա մեծարեա ։ Յա_ 32
մենայն զօրութենէ քումմէ սիրեա զարարիչն
քո , և զպաշտօնեայս նորա մի՛ անտես առնի_
ցես ։ Երկիր ՚ի Տեառնէ՝ և փառաւորեա զքա_ 33
հանայս ։ Եւ տուր զմասն նոցա որպէս և հրա_ 34
մայեալ է քեզ ։ Զպտուղ և զխառն յանցանաց , 35
և զտուր երկանց , և զզոհ սրբութեան և զպտ_
տուղ սրբոց ։ Եւ տնանկին կարկառեա զձեռն քո , 36
զի կատարեալ եղիցի օրհնութիւն քո ։ Շնորհ 37
տուր՝ առաջի ամենայն կենդանեաց , և ՚ի մեռե_
լոյ մի՛ արգելուր զշնորհս ։ Մի՛ զլեր ՚ի լալոյ , 38
39 և ընդ սգաւորս սգասցիս ։ Մի՛ դանդաղեր ՚ի տես
երթալ հիւանդացն , և համարեսցի քեզ շնորհ ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Մի՛ նախանձաւորեր առներ զկին գրկոյ քոյ ․
և մի՛ ուսուցաներ ՚ի վերայ քո խրատ չար ։
2 Մի՛ տար կնոջ զանձն քո , հաստատել նմա ՚ի վերայ
3 զօրութեան քոյ ։ Մի՛ ընդ առաջ երթար կնոջ
բոզի , զի գուցէ անկանիցիս յորոգայթս նորա ։
4 Ընդ երգեցիկ մի՛ ցանկացեր , գուցէ ըմբռնիցիս
5 ՚ի չարութիւնս նորա ։ Զկոյսն մի՛ զններ , գուցէ
6 գայթագղեսցիս ՚ի պատուհաս նորա ։ Մի՛ տար
պոռնկաց զանձն քո , զի մի՛ կորուսցեն զժառան_
7 գութիւնս քո ։ Մի՛ յածիր ընդ փողոցս քաղաքի ,
8 և յաւերակս նորա մի՛ թափառիր ։ Դարձո զակ_
նըդ քո ՚ի կնոջէ գեղեցկէ , և մի՛ զններ զգեղ
9 օտար ։ Ի գեղեցկութենէ կնոջ բազումք մոլորե_
12 ցան , և աստի սէր իբրև զհուր բորբոքէ ։ Ընդ
առնակնոջ ամենեւին մի՛ նստիր , և մի՛ հանգա_
նակեր ընդ նմա ՚ի գինւոջ , գուցէ խոտորիցի
անձն քո ՚ի նմա , և հոգւովդ քով գայթագղե_
14 ցիս ՚ի կորուստ ։ Մի՛ թողուր զբարեկամ հին ,
15 զի նորն ոչ է հաւասար նմա ։ Գինի նոր՝ բարե_
կամ նոր ․ եթէ հնասցի , ուրախութեամբ արբ_
16 ջիր ։ Մի՛ նախանձիր ընդ փառս մեղաւորի , զի
17 ոչ գիտես զինչ է կործանումն նորա ։ Մի՛ հաճի_
ցիս ընդ հաճութիւնս ամբարշտաց ․ յիշեա զի
18 մինչեւ ՚ի դժոխս ոչ արդարասցին ։ Հեռի լեր ՚ի
մարդոյ՝ որ ունի իշխանութիւն սպանանելոյ ,
19 և ոչ կասկածիցես դու յերկիւղէ մահու ։ Մի՛
յանցանիցես՝ թէպէտ և մատչիցես , զի մի՛ բարձ_
ցէ զկեանս քո ․ գիտասջիր զի ընդ մէջ որոգայ_
թից անցանիցես , և ՚ի վերայ մահարձանաց
21 քաղաքի շրջիցիս ։ Ըստ զօրութեան քում կշռեա
զմերձաւորն քո , և ընդ իմաստունս խորհեա_
22 ջիր ։ Արդարք եղիցին ճաշակիցք քո , և յեր_
23 կիւղ Տեառն եղիցին պարծանք քո ։ Ընդ հան_
ճարեղս եղիցի զրոյց քոյ , և ամենայն պատմու_
24 թիւն քո յօրէնս Բարձրելոյն ։ Ի ձեռս ճարտա_
րաց գովեսցի գործ , և որ առաջնորդ իցէ ժո_
25 ղովրդեան իմաստուն բանիւ իւրով ։ Ահեղ ՚ի
քաղաքի իւրում այր լեզուանի , և որ յանդուգն
է բանիւ իւրով՝ ատելի եղիցի ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Դատաւոր իմաստուն խրատեսցէ զժողովուրդ
իւր , և առաջնորդութիւն հանճարեղին կար_
2 գաւորեալ եղիցի ։ Ըստ դատաւորի ժողովրդեան՝
նոյնպէս և սպասաւորք նորա ․ և ըստ առաջ_

Է․ 8․ Յօր․ ոչ անպարտ ։
35․ Յօր․ և զտուր երկանց․ առաջնոյ ըստ յաւելն ․

Ժ․ 2․ Յօր․ որպէս և․ Իշխան ըստ յաւելն ։

նորին քաղաքին՝ ամենայն բնակիչք նորա ։ Թա- 3
գաւոր անխրատ կորուսանէ զժողովուրդ իւր .
և քաղաք շինեսցի իմաստութեամբ հզօրաց ։
Ի ձեռին Տեառն իշխանութիւն երկրի՝ և զպի- 4
տանին 'ի ժամանակի յարուցանէ 'ի նմա ։ Ի ձե- 5
ռին Տեառն է աջողութիւն առն , և 'ի վերայ
դպրի դիցէ զփառս նորա ։ Ի վերայ ամենայն ան- 6
զանաց մի՛ պահեր ոխս մերձաւորին քոյ , և մի՛
ինչ գործեսցես գործովք թշնամանաց ։ Ատելի է 7
առաջի Տեառն և մարդկան՝ ամբարտաւանու-
թիւն , և յերկոցունց վրիպեսցի անիրաւու-
թիւն ։ Թագաւորութիւն ազգէ յազգ փոխի յա- 8
ղագս անիրաւութեան և թշնամանաց և ըն-
չից ։ Զի՞ հպարտանայ հող և մոխիր ։ Զի 'ի 10
կենդանութեան ընկեց զփորոտի իւր ։ Զցաւս 11
երկայն կտրէ բժիշկ . և թագաւոր այսօր , և 12
վաղիւ վախճանեսցի ։ Զի 'ի մեռանել մարդոյ՝ 13
ժառանգեսցէ զսողունս և զգազանս և զորդունս ։
Սկիզբն ամբարտաւանութեան մարդոյ՝ որ ա- 14
պստամբեալ է 'ի Տեառնէ , և յարարչէն իւր-
մէ առանձնեսցէ սիրտ նորա ։ Զի սկիզբն մե- 15
ղաց ամբարտաւանութիւն , և որ բուռն հար-
կանիցէ զնմանէ՝ բղխեսցէ զպղծութիւն ։ Վասն 16
այսորիկ հրաշալի արար Տէր զչարութիւնս , և
կործանեաց զնա 'ի սպառ ։ Զաթոռս իշխանաց 17
քակեաց Տէր , և նստոյց փոխանակ նոցա զհեզս ։
Զարմատս հեթանոսաց խլեաց Տէր , և տնկեաց 18
ընդ նոցա զխոնարհս ։ Զգաւառս ազգաց քա- 19
կեաց Տէր , և կորոյս զնոսա մինչև 'ի հիմունս
երկրի ։ Բարձ 'ի նոցանէ և կորոյս զնոսա , և 20
դադարեցոյց յերկրէ զյիշատակս նոցա ։ Ոչ հաս- 22
տեցաւ մարդկան ամբարտաւանութիւն , և ոչ
բարկութիւն սրտմտութեան ծննդոց կանանց ։
Զաւակ պատուական , ո՞ր է մարդոյ . որք երկն- 23
չին 'ի Տեառնէ . զաւակ անարգ ո՞ր է մարդոյ .
որք անցանեն զօր պատուիրանաւ ։ Ի մէջ եղ- 24
բարց բազմաց որ երէցն է՝ նա է պատուական ,
և երկիւղածք Տեառն յաչս նորա ։ Մեծատուն 25
և փառաւոր աղքատ , պարծանք նոցա երկիւղ
Տեառն ։ Չէ իրաւացի անպատիւ առնել զաղ- 26
քատն և զհանճարեղ , և չէ օրէն փառաւորել
զայր մեղաւոր ։ Ճոխն և դատաւորն և հզօրն 27
փառաւորեսցին . և ոչ ոք 'ի նոցանէ մեծ քան
զայն՝ որ երկնչի 'ի Տեառնէ ։ Ծառայի իմաստնոյ 28
ազատք 'ի սպասու կացցեն . և այր հանճարեղ
ոչ տրտնջեսցէ ։ Մի՛ պերճանար գործել ըզ- 29
գործս քո . և մի՛ չքար 'ի ժամանակի նեղութեան
քո ։ Լաւ է որ գործիցէ յամենայն փողոցի , քան 30
որ սեգայցէ և հացի կարօտիցէ ։ Որդեակ , 31
հեզութեամբ գեր շուք անձին քո , և տուր նմա
պատիւ ըստ արժանեաց իւրոց ։ Զայն , որ յանձն 32
իւր մեղանչէ , ո՞ արդարացուսցէ . կամ ո՞ փա-
ռաւորեսցէ զայն՝ որ անարգէ զկեանս իւր ։ Աղ- 33
քատն մեծարի վասն հանճարոյ իւրոյ , և մե-
ծատունն փառաւորի յաղագս մեծութեան իւ-
34 րոյ ։ Որ փառաւորեալն է 'ի մեծութեանն , յաղ-
քատութեանն քանի՞ եւս . և որ անմեծարն
է յաղքատութեանն , 'ի մեծութեան որչափ
եւս ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Իմաստութիւն խոնարհի բարձրացուսցէ
զգլուխ նորա , և 'ի մէջ մեծամեծաց նստուսցէ
2 զնա ։ Մի՛ գովեր զայր 'ի գեղ իւր , և մի՛ նսեմ
3 համարիր զայր 'ի տեսիլ նորա ։ Զի փոքր է 'ի
թռչունս մեղու , և սկիզբն քաղցրութեանց
4 պտուղ նորա ։ Պատմուճանօք հանդերձից մի՛
պարծիր , և յաւուր փառաց մի՛ հպարտանար ։
Զի սքանչելի են գործք Տեառն , և ծածկեալ
5 են գործք նորա 'ի մարդկանէ ։ Բազում բռնա-
ւորք նստան 'ի գետնի , և որում ոչ կայր ակն՝
6 թագ եդաւ ։ Բազում հզօրք անարգեցան յոյժ ,
7 և փառաւորք մատնեցան 'ի ձեռս այլոց ։ Մինչ
չև քննեալ իցէ , մի՛ մեղադրեր . իմանալ՝ և
8 ապա պատուհասեա ։ Մինչ չև լուեալ իցէ , մի՛
տար պատասխանի . և ընդ մէջ բանից մի՛ ան-
9 կանիր ։ Յաղագս իրաց , որ ոչ քո իցեն , մի՛ դա-
տաւորիր . և յատենի մեղաւորաց մի՛ նստիր ընդ
10 նոսա ։ Որդեակ , մի՛ զբազում անկցին գործք
քո . զի եթէ յաճախիցես , ոչ անպարտ եղիցես .
և եթէ զհետ մտցես , ոչ հասանիցես . և ոչ ապ-
11 րեսցես զերծեալ ։ Է որ ջանայ և վաստակէ և
շտապէ , և եւս առաւել կարօտանայ ։ և է
որ ծոյլ է՝ և կարօտ է ընդունելութեան և ա-
պաժաման 'ի զօրութենէ , և աղքատութեամբ
13 առաւելեալ , և ակն Տեառն հայեցաւ առ նա 'ի
բարիս , և կանգնեաց զնա 'ի խոնարհութենէ
իւրմէ , և բարձրացոյց զգլուխ նորա , և հիա-
14 ցան 'ի վերայ բազումք ։ Բարիք և չարիք , կեանք
և մահ , աղքատութիւն և մեծութիւն 'ի Տեառ-
17 նէ են ։ Տուրք Տեառն մնայ առ բարեպաշտս , և
18 հաճութիւն նորա յաջողեսցի ։ Է որ մեծանայ
'ի պնդութենէ և 'ի ժլատութենէ իւրմէ , այս է
մասն վարձու նորա . յասել նորա՝ թէ գտի հան-
գիստ , և այժմ կերայց 'ի բարութեանց իմոց .
և ոչ գիտէ որպիսի ժամանակ հասանիցէ . և
21 զայն այլոց թողուցու և մեռանիցի ։ Կաց յուխ-
տին քում , և 'ի նոյն խոկասջիր և հնա-
22 ցիր 'ի գործս քո ։ Մի՛ զարմանար ընդ գործս
մեղաւորի . և հաւատա Տեառն՝ և յամեա
23 'ի վաստակս քո ։ Զի թեթև է յաչս Տեա-
ռըն՝ յանկարծօրէն արագ մեծացուցանել զաղ-
24 քատն ։ Օրհնութիւն Տեառն 'ի վարձս բարե-
պաշտաց . և 'ի վաղվաղ ժամանակի զուար-
25 ճացուցանէ զօրհնութիւն իւր ։ Մի՛ ասեր՝ թէ
խնձ զինչ պիտոյ է . և յայսմ հետէ զինչ բա-

լինիցին նմա : Մի՛ ասեր՝ թէ նմա բաւական 26
է, և զի՞նչ վտանգասցոյց յայսմհետէ : Յաւուր 27
բարեաց անյիշութիւն չարեաց, և յաւուր չարեաց ոչ յիշեսցին բարիք : Զի թեթև է յառա 28
ջի տեառն՝ յաւուր վախճանի հատուցանել մարդոյ
ըստ ճանապարհաց իւրոց : Չարիք միոյ ժամու՝ 29
մոռացուցանէ զամենայն բարեկեցութիւն. և վախ
ճան մարդոյ՝ յայտնութիւն գործոց իւրոց : Յա 30
ռաջ քան զվախճան մի՛ տար երանի մարդոյ, և
որդւովք իւր ծանիցի այր : Մի՛ զամենայն մարդ 31
ածաներ 'ի տուն քո, զի բազում են դարանք
նենգաւորին : Որպէս կաքաւ 'ի գլուխ որսա 32
ցի, այսպէս և սիրտ ամբարտաւանի իբրև
դէտ մի ու առնէ գլորման : Զի զբարին 'ի չար 33
դարձուցանելով դարանէ, և 'ի ցանկալիսն բիծ
դնէ : Ի կայծականց հրոյ յաճախէ կրակ, և 34
մարդ մեղաւոր 'ի մահ դարանի : Զգոյշ լեր 'ի 35
չարագործէն, զի չարիս ծնանի. գուցէ արատ
ւոր յաւիտենից տացէ քեզ : Բնակեցո օտա 36
րոտն զօտարոտին, և խոտորեսցէ զքեզ խռո
վութեամբ և օտարացուսցէ զքեզ 'ի քոյոց
անտի :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եթէ բարի առնիցես, գիտեա ում առնիցես, 1
և եղիցին շնորհք բարեաց քոց : Բարի արա 2
բարեպաշտին, և գտցես փոխարէն հատուցումն. և թէ 'ի նմանէ ոչ, այլ 'ի Բարձրելոյն :
Չեն բարիք այնմ՝ որ յաճախէ զչարիսն, և որ 3
զողորմութեամբ ոչ շնորհէ : Տուր բարեպաշ 4
տին, և մի լինիր ձեռնկալու մեղաւորին : Բարի 5
արա խոնարհին, և մի տար ամբարշտին. խա
փանեա զհացս քո, և մի տայցես նմա, զի մի
զօրանայցէ յաղթահարեսցէ զքեզ : Զի կրկին չա 7
րիս գտցես յամենայն բարիս՝ զոր և առնիցես
նմա. զի Բարձրեալն ատեաց զմեղաւորս, և հա
տուցանէ վրէժս ամբարշտաց. տուր բարւոյն,
և մի լինիր զօրավիգն մեղաւորին : Ոչ երևես 8
ցի 'ի բարիս բարեկամ, և ոչ թաքիցէ 'ի վիշտս
թշնամին : Ի բարիս առն՝ թշնամիք նորա 'ի 9
տրտմութեան, և 'ի վիշտս նորա՝ բարեկամ 'ի
բաց մեկնեսցի : Մի հաւատար թշնամւոյ քո 10
յաւիտեան : Զի որպէս պղինձ ժանգոտ է,
այնպէս և չարութիւն նորա : Եւ եթէ խոնար 11
հեսցի և գնասցէ կորացեալ՝ կաց 'ի վերայ նո
րա ոգւով քո, և զգուշացիր 'ի նմանէ. և եղի
ցես որպէս զայն՝ որ ջնջիցէ զհայելի, և գիտա
ցես զի ոչ 'ի սպառ ժանգոտեցոյց : Մի կացու 12
ցաներ զնա հուպ 'ի քեզ, զի մի կործանեալ ըզ
քեզ՝ կացցէ 'ի տեղւոջն քում : Մի նստուցաներ
զնա ընդ աջմէ քումմէ, զի մի երբեք խնդրեսցէ
զաթոռ քո, և յետոյ ապա ծանիցես զբանս
13 իմ, և 'ի վերայ բանից իմոց տրտմեսցես : Ո՞վ
ողորմեսցի թովչի օձահարի և ամենեցուն
որ երթան ընդդէմ գազանաց. նոյնպէս և այն՝
որ երթայ առաջի առն մեղաւորի և խառնակի
14 'ի մեղս նորա : Ժամ մի ընդ քեզ պաշտպանի. և եթէ
15 գայթակղեսցիս, ոչ համբերիցէ : Շրթամբք իւրովք
քաղցր լինի թշնամին, և 'ի սրտի իւրում խոր
17 հեսցի կործանել զքեզ 'ի խորխորատ : Աչօք իւ
րովք արտասուեսցէ թշնամին. և եթէ գտցէ
18 ժամանակ, ոչ յագեսցի յարեան : Չարիք եթէ
պատահեսցեն քեզ, գտանես զնա անդ առաջին
քան զքեզ. և որպէս օգնական գայթագղե
19 ցուսցէ զգարշապարս քո : Զգլուխ իւր շարժե
ցէ, և ծափս հարցէ ձեռաց. և շատ ինչ շը
փոսցէ, և այլայլեսցէ զերեսս իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Վասն մեծատանց :

1 Որ մերձենայ 'ի ձիւթ՝ շաղախեսցի, և որ հա
2 ղորդ լինի ամբարտաւանի՝ նմանեսցի նմա : Որ
ինչ ծանր է քան զքեզ՝ մի բառնար, և որ
հզօրագոյն քան զքեզ իցէ և զօրագոյն՝ մի
3 լինիր նորա կցորդ : Զի՞նչ հաղորդ իցէ պտուկն
ընդ կաթսայի. սա ընդհարկանի, և նա փշրի :
4 Մեծատունն զրկեաց, և նոյն ցասուցաւ. աղ
5 քատն զրկեցաւ, և նոյն յաղէրս առնիցի : Եթէ
պիտանի լինիցիս, վարէ զքեզ 'ի գործ. և եթէ
6 ապաժաման, թողցէ զքեզ : Եթէ ունիցիս ինչ,
կենակից քո լինի. և զքեզ քամեսցէ, և նմա
7 ոչ ցաւիցէ : Պիտոյ քեզ և մոլորեցուցէ զքեզ,
և ժպտեսցի ընդդէմ քո, և տացէ քեզ յոյս :
8 Խօսեսցի ընդ քեզ ողոքս և ասիցէ, զի՞նչ են
պէտք քո. և յամօթ առնէ զքեզ կերակրովք
9 իւրովք : Մինչև ընչաթափիցէ զքեզ երկիցս և
երիցս, և ապա յետոյ ուղղեսցի ընդ քեզ. յետ
այսորիկ տեսցէ զքեզ, և անփոյթ արասցէ. և
10 զգլուխ իւր շարժեսցէ 'ի վերայ քո : Զգոյշ լեր՝
մի մոլորեսցիս, և մի չուառասցիս յուրախու
12 թեան քում : Ի կոչել զքեզ հզօրին՝ խոյս տու
ջիր, և ևս առաւել կոչեսցէ զքեզ առ ինքն :
13 Մի անկանիր 'ի մէջ, գուցէ 'ի բաց մերժիցիս. և
մի կար 'ի հեռուստ, զի մի մոռացեալ լինիցիս :
14 Մի յուսար հաւատարիմ նորա լինել, և մի
հաւատար յաճախ բանից նորա. զի 'ի բազում
խօսից փորձեսցէ զքեզ, և որպէս ժպտելով
15 ընդդէմ քո՝ քննեսցէ զքեզ : Անողորմ է՝ որ ոչ
պահէ զբանս, և ոչ խնայեսցէ 'ի տանջանաց և

ԺԲ. 13. Յօր. Ո՞վ... թովչի. եղաւ ըստ վաւ ոչ. ի ջանքն :

ԺԳ. 7. Յօր. Պիտոյ քեզ և . . . ուղղեցաւ ըստ յաւելն :

'ի կապանաց ։ Ուշ կալ և զգոյշ լեր յոյժ, զի 16
ընդ գլորման քում շրջիս ։ Ամենայն երէ զնմանին 19
իւր սիրէ, և ամենայն մարդ զմերձաւոր իւր ։
Ամենայն մարմին ըստ ազգի ժողովի, և այր 'ի 20
նմանիս իւր յարեսցի ։ Զի՞նչ հաղորդ իցէ գայլ 21
ընդ գառին, և զի՞նչ խաղաղութիւն մեծատան
ընդ աղքատի ։ Որս առիւծուց՝ ցիռք յանապա- 23
տի, որպէս և ճարակ մեծատանց՝ աղքատք ։
Մեծատունն երբեւ սասանեսցի, հաստատեալ 25
լինի 'ի բարեկամաց. իսկ տառապեալն յորժամ
անկանի, և 'ի ծանօթից անտի 'ի բաց մղի ։ Ի 26
սխալել մեծատանն՝ բազում են պաշտպանք.
խօսի աղքատին և ոչ մի. խօսեցաւ մեծատունն
անարժանս, և հաւան նմա իրաւունք ։ Խօսե- 27
ցաւ և տառապեալն, և տառապեալ արարին
զնա. բարբառեցաւ իմաստութիւն, և ոչ ետուն
նմա տեղի ։ Երբեւ խօսեցաւ մեծատունն՝ և ա- 28
մենեքեան լռեցին, և զբան նորա վերացուցին
մինչեւ յամպս ։ Աղքատն խօսեցաւ, և ասացին՝ 29
սա ո՞. և եթէ գայթեսցի, առաւել եւս կործա-
նեսցեն զնա ։ Բարի է մեծութիւն՝ յորում ոչ 30
կան մեղք, և չար է աղքատութիւն 'ի բերան
ամպարշտի ։ Սիրտ մարդոյ այլագունէ զերեսս 31
մարդոյ, եթէ 'ի բարիս և եթէ 'ի չարիս ։ Հետք 32
սրտի 'ի բարիս՝ զերեսս զուարթ, և գիւտք առա-
կաց՝ խորհրդոց աշխատութեամբ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Երանելի է այր՝ որ ոչ գայթեաց բերանով 1
իւրով, և որ ոչ խոցոտեցաւ տրտմութեամբ մե-
ղաց ։ Երանելի է այր՝ զոր ոչ բամբասէ անձն 2
իւր, և որ ոչ անկաւ 'ի յուսոյ իւրմէ ։ Առն 3
ճղճիմի չէ բարւոք մեծութիւն, և մարդոյ
չարակամ ընդէ՞ր գոն ինչք ։ Որ ժողովէ սրտա- 4
գին, ժողովէ այլոց, և 'ի բարիս նորա փափ-
կասցին այլք ։ Որ չար է իւրում անձին, ո՞ւմ 5
լինի բարի. և ոչ լինիցի ուրախ 'ի բարիս իւր ։
Որ զինքն չարչարէ, քան զնա չիք որ չարագոյն. 6
և այս հատուցումն չարութեան նորա ։ Թէ- 7
պէտ և բարի արասցէ, 'ի մոռացօնս լինի. և
յետոյ յայտ արասցէ զչարութիւն իւր ։ Չար է 8
այն, որ յաչողէ ակամբ. դարձուցանէ զերեսս,
և անտես առնէ զանձինս ։ Ական ագահի ոչ յա- 9
գի մասամբ. և անիրաւութիւն չար ցամաքեցու-
ցանէ զանձն ։ Ակն չար նախանձոտ 'ի հացի, 10
և կարօտ է 'ի սեղան իւր ։ Որդեակ, ըստ ու- 11
ժում ունիցիս՝ բարի արա անձին, և պատա-
րագ տեառն արժանապէս մատո ։ Յուշ լիցին 12
քեզ՝ զի մահ ոչ յամենայ, և ուխտ դժոխոց ոչ
13 ցուցաւ քեզ ։ Մինչ չեւ իցէ քո վախճանեալ,
արա բարի բարեկամին. ըստ զօրութեան քում
14 կարկառեա և տուր նմա ։ Մի լինիր զրկեալ 'ի
բարի օրէ, և մասն ցանկութեան բարւոյ մի
15 անցանէ ըստ քեզ ։ Ո՞չ ապաքէն այլում թողու-
ցուս զվաստակս քո, և զջանս քո 'ի բաժին
16 վիճակաց ։ Տուր և առ, և սիրեա զանձն քո ։
17 Զի ոչ է 'ի դժոխս փափկութիւն խնդրել ։ Ամ-
18 նայն մարմին որպէս հանդերձ մաշի, զի ուխտ
'ի յաւիտենից հետէ այն է՝ թէ մահու մեռցիս ։
19 Որպէս տերեւ դալար յաւետախիտ ծառ, է ինչ
որ թափի, և է ինչ որ բուսանի. այսպէս ազգ
մարմնոյ և արեան, այն վախճանի և այն ծնա-
20 նի ։ Ամենայն գործ որ փտանելոց է՝ պակասէ.
22 և որ գործէն զնա՝ ընդ նմին երթայցէ ։ Երա-
նելի է այր՝ որ իմաստութեամբ վախճանեսցի,
և որ հանճարով իւրով խօսեսցի և 'ի գաղտ-
23 նիս նորա մտախորհ լինիցի ։ Մտեա զհետ նորա
որպէս հետահան, և 'ի մուտս նորա դարան-
24 կալ լեր ։ Որ յառուցու ընդ պատուհանս նորա,
25 և ընդ ծխահանս նորա ունկնդիր եղիցի, որ ի-
ջեւանս առնիցէ մօտ առ տուն նորա, և հար-
26 կանիցէ ցից յորմս նորա, կանգնեսցէ զխորան
իւր ընդ ձեռս նորա, և դադարեսցէ 'ի դադարս
բարութեանց. դիցէ զծնունդս իւր ընդ հովա-
27 նեաւ նորա և ընդ ոստովք նորա ։ Ծածկեալ
լիցի 'ի նմանէ 'ի խորշակէ, և 'ի փառս նորա դա-
դարեսցէ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Որ երկնչի 'ի Տեառնէ, արասցէ զայս. և որ
2 կալեալ է զօրէնս, հասցէ նմա ։ Եւ պատահես-
ցէ նմա իբրեւ զմայր, և որպէս զկին կուսու-
3 թեան ընկալցի զնա ։ Ջամբեսցէ նմա հաց ի-
մաստութեան, և ջուր հանճարոյ արբուսցէ
4 նմա ։ Յենեալ լիցի նա, և մի անկցի. և 'ի նա
ապաստան լիցի, և ոչ ամաչեսցէ. և բարձրա-
5 ցուսցէ զնա քան զընկերս իւր ։ Եւ 'ի մէջ ժո-
6 ղովրդեան բացցէ զբերան նորա ։ Ուրախութիւն
և պսակ ցնծութեան և անուն յաւիտենից
7 ժառանգեսցէ ։ Ոչ եղիցի նմա հասու յիմարք
մարդկան, և արք մեղաւորք ոչ տեսցեն զնա ։
8 Հեռի է 'ի հպարտութենէ, և արք ստոյք ոչ
9 յիշեսցեն զնա ։ Ոչ է գեղեցիկ օրհնութիւն 'ի
բերան մեղաւորի, զի ոչ 'ի Տեառնէ առաքեցաւ ։
10 Զի իմաստութեամբ ասացեալ լիցի օրհնու-
11 թիւն, և Տէր յաջողեսցէ զնա ։ Մի ասեր՝ թէ
վասն Տեառն ապստամբեցի. զի զոր ինչ ա-

ԺԴ. 10. Յօր. Նախանձկոտ հացի. առընթեր ըստ յունին ։

ԺԴ. 24. Յօր. Ի յառուցու. առընթեր ըստ յունին ։

ատեաց՝ մի՛ առասցես ։ Մի՛ ասեր՝ թէ նա մոլո- 12
րեցոյց զիս, զի չէ նմա պէտս այր մեղաւոր ։
Զամենայն գարշելիս ատեաց Տէր, և չէ սի- 13
րելի երկիւղածաց նորա ։ Ինքն ի սկզբանէ ա- 14
րար զմարդ, և եթող զնա 'ի ձեռս կամաց ի-
րոց ։ Եթէ կամիս, պահեսցես զպատուիրանս 16
և հաւատս առնել հաճութեան ։ Եդ առաջի 17
քո հուր և ջուր, ուր և կամիս՝ ձգեա զձեռն
քո ։ Առաջի մարդոյ կեանք և մահ, և զինչ հա- 18
ճոյ թուեսցի իւր՝ տացի նմա ։ Զի բազում է 19
իմաստութիւն Տեառն հզօր կարողութեամբ, և
տեսանէ զամենայն ։ Եւ աչք նորա յերկիւղածս 20
իւր, և ինքն ծանիցէ զամենայն գործս մարդոյ ։
Ոչ ումեք պատուիրեաց ամբարշտել, և ոչ ու- 21
մեք համարձակ արար մեղանչել ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Մի՛ ցանկար բազմութեան անպիտան որդւոց, 1
և մի՛ ուրախ լինիր յորդիս ամբարշտաց ․ եթէ
բազմասցին, մի՛ ուրախ լինիր 'ի նոսա ։ Եթէ ոչ 2
իցէ երկիւղ Տեառն ընդ նոսա, մի՛ վստահ լինիր
'ի կեանս նոցա, և մի՛ ապաստանիր 'ի բազմու-
թիւն նոցա ։ Զի լաւ է մի՛ քան զհազարս, և 3
մեռանել անորդի, քան թէ ունել որդիս ամ- 4
բարշտս ։ Զի 'ի միոջէ իմաստնոյ շինեսցի քա- 5
ղաք, և ազգ անօրինաց աւերեսցի ։ Բազում 6
ինչ այսպիսի տեսին աչք իմ, և հզօրագոյնս
քան զայս լուաւ ունկն իմ ։ 'Ի ժողովս մեղաւո- 7
րաց վառեսցի հուր, և յազգ անհաւան բոր-
բոքեսցի բարկութիւն ։ Ոչ քաւեաց վասն առա- 8
ջին հսկայիցն, որք ապստամբեցին զօրութեամբ
իւրեանց ։ Ոչ խնայեաց վասն պանդխտութեան 9
Ղովտայ, յորոց գարշեցաւ վասն ամբարտաւա-
նութեան նոցա ։ Ոչ ողորմեցաւ վասն ազգին 10
կորստեան վերացելոց մեղօք իւրեանց ։ Եւ այս- 11
պէս վեց հարիւր հազար հետևակացն, որք հը-
պարտացեալ էին խստասրտութեամբ իւրեանց ․
Թէպէտ և մի ոք իցէ խստապարանոց, զարմանք
էն թէ անպարտ լինիցի ։ Զի ողորմութիւն և 12
բարկութիւն առ նմա ։ Հզօր է և քաւիչ, և 13
հեղու բարկութիւն ․ ըստ բազում ողորմու-
թեան նորա՝ այնպէս և բազում է և յանդի-
մանութիւն նորա ։ Զայր ըստ գործոց իւրոց 14
դատի ․ ոչ ճողոպրեսցէ վասն յափշտակութեան
մեղաւոր, և ոչ զրկեսցէ զհամբերութիւն բա-
րեպաշտին ։ Ամենայն ողորմածութեան արաս- 15
ցէ տեղի ․ իւրաքանչիւր ըստ գործոց գտցէ ։ Մի՛ 16
ասիցես եթէ 'ի Տեառնէ թաքեայց, և 'ի բար-
ձանց ո՞ յիշեսցէ զիս ։ 'Ի բազում ժողովրդեան 17
ոչ եղէց ծանուցեալ ․ զի զինչ է հոգի իմ յան-
չափ արարածս ։ Ահաւասիկ երկինք և երկինք 18
երկնից, անդունդք և երկիր, յայցելութեան
19 նորա շարժեսցին, միանգամայն լերինք և հիմունք
20 երկրի 'ի հայել նորա 'ի նոսա ։ Եւ յայսոսիկ ոչ
21 մտախորհ եղիցի սիրտ ։ Եւ զճանապարհս նորա
ո՞ անցէ զմտաւ ․ և մրրկայն զոր ոչ ետես
22 մարդ ։ Իսկ յոլովք 'ի գործս նորա ծածուկ են ․
զգործս արդարութեան ո՞ պատմեսցէ, կամ ո՞
23 համբերեսցէ՝ զի հեռի է ուխտն ։ Որ պակասա-
միտն է, նա խորհի զայսոսիկ ․ և այր անզգամ
24 և մոլորեալ՝ զմտաւ ածէ յիմարութիւնս ։ Լուր
ինձ, որդեակ, և ուսիր զհանճար ․ և բանից
25 իմոց ունկն դիր սրտիւ քով ։ Ցուցանեցից կշռով
զխրատ, և ճշմարտութեամբ պատմեցից զհան-
26 ճար ։ Իրաւամբք Տեառն գործք նորա 'ի սկզբա-
նէ, և յարարչութենէ նոցա զատոյց զմասունս
27 նոցա ։ Զարդարեաց յաւիտեան զգործս իւր և
28 զգլխաւորութիւնս նոցա յազգս նոցա ։ Ոչ քաղցեան
և ոչ աշխատեցան, և ոչ նուաղեցին 'ի գործոց
իւրեանց ․ իւրաքանչիւր ոք զմերձաւորն ոչ նե-
29 ղեաց ։ Եւ մինչև յաւիտեան ոչ առանձնանի-
30 ցեն բանից նորա ։ Յետ այսորիկ Տէր յերկիր
հայեցաւ, և ելից զնա բարութեամբ նորա ։
31 Շունչ ամենայն կենդանեաց ծածկեաց զերեսս
նորա, և 'ի նոյն դարձ դարձ նոցա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Տէր հաստատեաց 'ի հողոյ մարդ, և դարձեալ
2 դարձոյց զնա 'ի նոյն ։ Աւուրս թուոյ ժամանա-
կաց ետ նոցա, և ետ նոցա իշխանութիւն այնց՝
3 որ 'ի նմա ։ Ըստ անձին զգեցոյց նոցա զօրութիւն,
4 և ըստ պատկերի իւրոյ արար զնոսա ։ Եդ զահ
նորա 'ի վերայ ամենայն մարմնոյ, և տիրել գա-
5 զանաց և թռչնոց ։ Խորհուրդ և լեզու և աչս
6 և ականջս և սիրտ ետ, իմանալ նոցա ։ Գի-
7 տութեամբ հանճարոյ լցոյց զնոսա, և զչար և
զբարի եցոյց նոցա ։ Եդ զակն իւր 'ի սիրտ նո-
ցա՝ ցուցանել նոցա զմեծութիւն գործոց իւրոց,
8 և զանուն սրբութեան օրհնեսցեն ։ Զի և զմե-
9 ծութիւն գործոց նորա պատմեսցեն ։ Յաւել նո-
ցա զգիտութիւն, և օրէնս կենաց ետ նոցա 'ի
10 վիճակի ։ Ուխտ յաւիտենից հաստատեաց ընդ
11 նոսա, և զդատաստանս իւր եցոյց նոցա ։ Զմե-
ծութիւն փառաց տեսին աչք նոցա, և զփառս
ձայնի նոցա լուաւ ունկն նոցա ․ և ասաց նոցա,
12 զգոյշ լերուք յամենայն անիրաւութենէ ։ Եւ
պատուիրեաց իւրաքանչիւրոց յաղագս մերձա-

ԺԶ. 27. Յոմ. յազգս նոցա. առաջնոյն ըստ յոյնին ։

30. Յոմ. բարութեամբ արար. յայլն՝ բարութեամբ նորա, այս է՝ իւրով ։

ԺԷ. 8. Յոմ. մեծութիւն գործոց պատմեսցեն. առաջնոյն ըստ յոյնին ։

ւորին։ Ճանապարհք նոցա առաջի նորա յամ- 13
նայն ժամ՝ ոչ թաքիցեն յաչաց նորա։ Իւրա- 14
քանչիւր ազգի կացոյց առաջնորդ. եւ բաժին
Տեառն Իսրայէլ է։ Ամենայն գործք նոցա իբրեւ 16
զարեգակն առաջի նորա, եւ աչք նորա յանկար-
գեալ 'ի ճանապարհս նոցա։ Ոչ ծածկեցան ա- 17
նիրաւութիւնք նոցա 'ի նմանէն, եւ ամենայն
մեղք նոցա առաջի Տեառն։ Ողորմածութիւնք 18
առն իբրեւ զկնիք ընդ նմա, եւ զշնորհս մարդոյ
իբրեւ զբիբ պահեսցէ։ Յետ այսորիկ յարիցէ եւ 19
հատուսցէ նոցա, եւ փոխարէն հատուցման նո-
ցա 'ի գլուխս նոցա հատուսցէ։ Բայց սակայն ա- 20
պաշխարողաց ետ դարձ վերստին. եւ մխիթա-
րեաց զգլխս, որոց նուաղեալ էր համբերու-
թիւն։ Դարձիր առ Տէր եւ 'ի բաց թող զմեղս։ 21
Աղերսեա առաջի նորա, եւ նուազեցո զյան- 22
ցանս։ Դարձ առ Բարձրեալն, դարձիր յա- 23
նիրաւութենէ, եւ յոյժ ատեա զպղծութիւն։
Բարձրելոյն զինչ գոհութիւն է 'ի դժոխս փո- 25
խանակ այնոց՝ որ կենդանի իցեն, եւ տայցեն փո-
խարէն գոհացողութիւնս։ Ի մեռելոյ, իբրեւ 26
այն զի ոչ ինչ է, կորուսեալ է խոստովանու-
թիւն։ Կենդանին եւ ողջն գովեսցեն զՏէր։ Իբ- 27
րեւ զի մեծ է ողորմութիւն Տեառն, եւ քաւու- 28
թիւն ոյք դառնան առ նա։ Զի ոչ կարէ ամե- 29
նայն ինչ լինել 'ի մարդիկ. զի ոչ է անմահ որդի
մարդոյ։ Զինչ լուսաւորագոյն քան զարեգակն. 30
սակայն եւ նա պակասէ. եւ չարիս ածցէ զմտաւ
մարմին եւ արիւն։ Զզօրութիւն բարձրութեան 31
երկնից ինքն յանդիմանէ. մարդիկ ամենայն հող են
եւ մոխիր։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Որ կենդանին է յաւիտեան՝ հաստատեաց զա- 1
մենայն հասարակաց. Տէր միայն արդարասցի։
Ոչ ումեք ետուր պատմել զգործս իւր։ Եւ ո՞ 2
քննեսցէ զմեծամեծս նորա։ Զկարողութիւն 3
մեծութեան նորա ո՞ համարեսցի, եւ ո՞ յաւելցէ 4
պատմել զողորմութիւն նորա։ Ոչ գոյ նուա- 5
զեցուցանել եւ ոչ յաւելուլ, եւ ոչ է հետազօ-
տել զսքանչելիս Տեառն։ Յորժամ կատարեսցէ 6
մարդ, յայնժամ սկսանի. եւ յորժամ դադա-
րեսցէ, յայնժամ տարակոյս անկցի։ Զինչ է մարդ, 7
եւ զինչ է պէտք։ Զինչ է բարի նորա, եւ 8
զինչ է չար նորա. թիւ աւուրց մարդկան եթէ
շատ, ամ հարիւր։ Իբրեւ զկաթ ջրոյ 'ի ծովէ
եւ զխիճ յաւազոյ, այսպէս ամք սակաւ յա-
ւուրցն յաւիտենից։ Վասն այսորիկ երկայնա- 9
միտ եղեւ Տէր 'ի նոսա, եւ հեղոյց 'ի վերայ
10 նոցա Տէր զողորմութիւն իւր։ Ետես եւ գի-
11 տաց զկործանումն նոցա, զի չար էր։ Վասն
12 այսորիկ յաճախեաց զքաւութիւն իւր։ Ողոր-
մութիւն մարդոյ 'ի վերայ մերձաւորի իւրոյ,
իսկ ողորմութիւն Տեառն 'ի վերայ ամենայն
13 մարմնոյ։ Յանդիմանէ եւ խրատէ եւ ուսուցա-
նէ, եւ դարձուցանէ իբրեւ հովիւ զհօտ իւր։
14 Այնց՝ որք ընդունին զխրատ՝ ողորմի. եւ որք
15 փութան 'ի դատաստանս նորա։ Որդեակ, 'ի
բարիս քո արատ մի մուծանիր, եւ մի յամենայն
16 տուրս բան տրտմութեան։ Ո՞չ ապաքէն զտօթ
զովացուցանէ ցօղ. այնպէս լաւ բան՝ քան ըն-
17 ծայս։ Եւ երկոքին ընդ առն շնորհաւորի։ Յի-
18 մարն անշնորհակալութեամբ նախատէ, եւ
19 տուրք չարակամն հալեն զաչս։ Մինչ չեւ խօ-
20 սեալ իցես՝ ուսիր, եւ յառաջ քան զդատաստան՝
21 քննեա զանձն քո։ Եւ 'ի ժամանակի սփոփա-
22 նաց գտցես զքաւութիւն։ Մի խափաներ հատուցա-
նել զուխտ 'ի դէպ ժամանակի. եւ մի կալ մը-
23 նալ մինչեւ 'ի մահ արդարանալ։ Մինչ չեւ ուխ-
տեալ իցես՝ պատրաստեա զանձն քո. եւ
24 մի լինիր իբրեւ զմարդ որ փորձիցէ զՏէր։ Յի-
շեա զցասումն յաւուրս վախճանի, եւ զժամա-
նակ վրէժխնդրութեան 'ի դարձման երեսաց։
25 Յիշեսջիր զժամանակ սովոյ 'ի ժամանակ լիու-
թեան, զաղքատութիւն եւ զկարօտութիւն՝ յա-
26 ւուրս մեծութեան։ Յառաւօտէ մինչեւ յերեկոյ
փոփոխի ժամանակ, եւ ամենայն ինչ երագա-
27 գոյն է առաջի Տեառն։ Այր իմաստուն յամե-
նայնի պատկառեսցէ, եւ յաւուրս մեղաց զգու-
28 շասցի 'ի բազում յանցանաց։ Ամենայն հանճա-
րեղ ծանեաւ զիմաստութիւն, եւ այնմ որ ե-
29 գիտ զնա՝ տացէ խոստովանութիւն։ Հանճա-
րեղք բանիւք եւ ինքեանք իմաստնացան, եւ ըղ-
30 խեցին առակս ճշմարիտս։ Որդեակ, զհեշտու-
31 թիւն ցանկութեան մի բարձիր յանձն քո։ Եւ
32 մի ատենհար լցցիս թշնամեաց։ Ընդ փափկու-
թիւն մի ուրախ լինիր, եւ մի կապիր ընդ նմա։
33 Եւ հանգանակօք եւ փողովք մի աղքատանար, զի
եւ մինչ արծաթ ոչ հասցէ 'ի մեծութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Որ անառակ գործէ, առ փոքր փոքր կոր-
2 ծանեսցի։ Կանայք եւ գինի կործանեն զիմաս-
4 տութիւն, եւ անձն յանդգունդն սատակեսցի։ Որ
փութանակի է 'ի հաւատալ՝ թեթեւ է սրտիւ,
5 եւ որ յանցանէ՝ յանձն իւր մեղանչէ։ Որ ըմբր
7 է մարդ՝ բազկեա լսցի բազմաց։ Ի բարեկամի
եւ 'ի թշնամին մի յօժարիր երկբայել զբանն։

ԺԷ. 20. Յօր. զայն որոց.

ԺԸ. 30. Յօր. զհեշտականութիւն. [illegible]

Եթէ մեղք ոչ իցեն 'ի նմա, բնաւ եւ յայտներ 8
մի։ Զի լուաւ նա, եւ զգուշացաւ 'ի քէն։ Լուար 9
ինչ բան, մեռցի անդրէն 'ի սրտի քում. ակնոց 10
կաց՝ որ ոչ հերձաւ եւ եղանէ արտաքս։ Իբրեւ 12
նետ հարեալ 'ի մարմնի մարդոյ, այսպէս եւ բան
'ի սիրտ անմտի։ Յանդիմանեա զբարեկամն, 13
թերեւս չիցէ ինչ զանցուցեալ։ Ապա եթէ իցէ 14
մեղուցեալ՝ դարձեալ զգուշասցի, զի բարեկա-
մութիւնն հաստատեսցի։ Բազում են բանսար- 15
կութիւնք, եւ դու ամենայն բանից մի հաւա-
տար։ Է ոք՝ որ գայթէ, եւ ոչ մտօք. զի ո՞վ է, որ 17
ոչ յանցեաւ մտօք կամ լեզուաւ։ Ամենայն իմաս- 18
տութիւն երկիւղ Տեառն։ Չէ իմաստութիւն 19
խրատ չարեաց, եւ ոչ խորհուրդ մեղաւորաց՝
իմաստութիւն։ Լաւ է պակասամիտն երկիւղած՝ 21
քան որ լի է մտօք, եւ յանդգնի անցանել ըստ
օրէնս։ Է խորագիտութիւն ճշմարիտ, եւ լի է 22
ամբարշտութեամբ եւ անիրաւութեամբ։ Եւ է 23
որ կորուսանէ զշնորհս, զի յայտ արասցէ զի-
րաւունս. եւ է խորամանկ՝ որ խոնարհ շրջի 'ի
ծածուկ, եւ փոր նորա լի է նենգութեամբ։
Մարդ յակնէ իւր երեւի, եւ 'ի պատահել ե- 26
րեսաց՝ ճանաչի իմաստութիւն։ Հանդերձ մար- 27
դոյ եւ ծաղր երեսաց եւ քայլ ոտից՝ պատմէ
զնմանէ։ Է յանդիմանութիւն՝ որ ոչ է բարի, 28
եւ է լռութիւն՝ որ է իմաստութիւն։

ԳԼՈՒԽ Ի

Իբրեւ զի կարի լաւ է յանդիմանել՝ քան ցասու- 1
նուլ։ Եւ որ առնէ զդատ բռնութեամբ, այն- 2
պէս է՝ որպէս ներքինի ցանկայ կուսի կուսու- 3
թեան։ Է որ 'ի շատախօսութենէ ատելի լիցի ա- 5
մենեցուն, եւ են՝ որ ոչ գոյ բանք 'ի բերան։
Են որ լռեն են՝ զի ոչ գիտեն զժամանակ բանից։ 6
Այր իմաստուն լռեսցէ մինչեւ 'ի ժամանակ խօ- 7
սից. եւ որ անզգամ է եւ ամբարտաւան՝ յառաջ
փութասցէ։ Որ յաճախէ զբան իւր, արհամար- 8
հեսցի. եւ որ անչափ առատախօսէ, ատելի լիցի։
Է յաջողութիւն 'ի վերայ չարեաց մարդոյ, եւ 9
են գիւտք 'ի պակասութիւն։ Են տուրք՝ որ ոչ 10
ինչ օգնեն, եւ են տուրք՝ որ հատուցումն կրկ-
նակի առնեն։ Է պակասութիւն՝ որ վասն փա- 11
ռաց է, եւ են՝ որ վասն խոնարհութեան։ Են՝ 12
որ գլուխ 'ի վեր բարձին, եւ են՝ որ գնեն զմեծն
փոքու, եւ են՝ որ տուժեն եւս եօթնպատիկ։
Որ իմաստուն է բանիւք, զանձն սիրելի առնէ. 13

14 շնորհք մորոսաց՝ առաւելասցեն։ Տուրք անզգա-
մաց՝ օգուտ ոչ բերէ. զի աչք նորա ընդ միոյն
15 'ի բազումս նային։ Սակաւ ինչ տայ, եւ մեծա-
մեծս նախատէ. եւ իբրեւ 'ի քարոզ բանայ զբե-
17 րան իւր։ Մորոսն այսպէս ասէ. չիք իմ բարե-
20 կամ, եւ շնորհք բարեաց ոչ գոյ ինձ։ Լաւ է յո-
տից գայթագղել՝ քան 'ի լեզուէ. այսպէս եւ չա-
21 րեաց կործանումն վաղվաղակի հասցէ։ Առաս-
22 պել տարաժամ՝ այր անշնորհք։ Ի բերանոյ ան-
մտին անարգեն առակք. զի ոչ ասէ 'ի ժամու։
23 Է որ 'ի մեղաց արգելեալ է վասն աղքատութեան,
24 եւ 'ի հանգստեան իւրում ոչ զղջանայ։ Է որ
կորուսանէ զանձն վասն ամօթոյ, եւ կորնչի
25 յանմտութեան իւրում։ Է որ զամօթ յանձն
առնու վասն բարեկամի, եւ 'ի տարապարտուց
26 ստացաւ զնա թշնամի իւր։ Չար բիծ 'ի մարդ
27 ստութիւն։ Այլ է գողութիւն, եւ այլ է ստու-
28 թիւն. եւ երկոքին զկորուստ ժառանգեն։ Ա-
նարգանք անձին մարդոյ՝ բանք սրտի իւրոյ, եւ
ամօթ նորին կանխեսցէ 'ի նոյն։ Որդեակ, պա-
հեա զբանս իմ, եւ խելամուտ լեր 'ի գանձ 'ի
տուէ եւ 'ի գիշերի. զի եւ որդի հարազատ եւ
ժառանգ մեծացի՝ որ զնախնեացն մեծամեծու-
թիւն ոչ նորոգէ եւ յառաջ բերէ՝ յամօթ մեծ
եւ 'ի նախատինս է նա հաւուց իւրոց, եւ ա-
29 նէծք նորոց։ Որ իմաստուն է բանիւք, յառաջ
մատուսցէ զինքն. եւ այր մտացի հաճոյ լինի
30 մեծամեծաց։ Որ գործէ զերկիր՝ բարձրացու-
ցանէ զդէզ իւր, եւ որ հաճոյ լինի մեծամեծաց՝
31 քաւէ զանիրաւութիւն։ Ընծայք եւ կաշառք
կուրացուցանեն զաչս իմաստնոց, եւ որպէս
ցռկակապ 'ի բերան՝ խափանեն զյանդիմանու-
32 թիւն։ Իմաստութիւն ծածկեալ՝ գանձ անյայտ.
33 ո՞ր օգուտ է յերկոցունց։ Լաւ է մարդ՝ որ թա-
քուցանէ զյիմարութիւն իւր, քան զմարդ՝ որ
թաքուցանէ զիմաստութիւն իւր։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Որդեակ, եթէ մեղար՝ մի եւս յաւելուր. եւ
2 վասն առաջնոց մեղացն աղաչեա։ Փախիր 'ի
մեղաց իբրեւ յերեսաց օձի, եւ թէ մատիցես՝
3 մաշկեսցէ զքեզ։ Ժանիք առիւծու են ժանիք
4 նորա, որ սպանանեն զոգիս մարդկան։ Իբրեւ
զսուր երկսայրի ամենայն անօրէնութիւն, վէ-
5 րաց նորա ոչ գոյ բժշկութիւն։ Արհաւիրք եւ
թշնամանք աւերեն զմեծութիւն. այսպէս տուն
6 ամբարտաւանից եղծցի։ Խնդրուածք մինչեւ

ԺԹ. 17. Յօր. գլորեալ որ ոչ. Եւ այս ընդ յոյն բնա-
ւորին եւ ընդ գիրս ոչ։
21. Յօր. յանցանել ընդ. Եւ այս ընդ գիրս ոչ։
Ի. 8. Յօր. գլորեալ մեծ. Եւ այս ընդ գիրս ոչ։

Ի. 17. Յօր. ասէ, իբր չէ իմ. Եւ այս ընդ գիրս ոչ։
28. Յօր. գովեալ բանք սրտի իւրոյ. Եւ այս ընդ գիրս
ոչ։

յականջս նորա, եւ իրաւունք նորա փութանակի հեծեալն։ Որ ատէ զյանդիմանութիւն, նա 7
'ի շաւիղս մեղաւորաց. եւ որ երկնչի 'ի Տեառնէ՝ դարձցի առ նա սրտիւ։ Ծանօթ 'ի բաց ծա- 8
նօթի որ հզօր է լեզուաւ. իսկ որ իմաստուն է՝ գիտէ 'ի գայթելն իւրում։ Որ շինէ զտուն իւր յայ- 9
լոց ընչից՝ որպէս ժողովէ քարինս 'ի ձմերայնի։
Քուղ գիջաւոր՝ ժողով անօրինաց, եւ վախճան 10
նոցա 'ի բոց հրոյ։ Ճանապարհք մեղաւորաց՝ 11
հարթեալ 'ի քարանց, եւ 'ի վախճանի նորին խորխորատ դժոխոց։ Որ պահէ զօրէնս՝ իշխէ մտաց 12
իւրոց, եւ վախճան երկիւղի Տեառն՝ իմաստու- 13
թիւն։ Ոչ խրատեսցի՝ որ ոչ է խորագէտ։ Է 14
խորագիտութիւն, որ յաճախէ զդառնութիւն։ 15
Գիտութիւն իմաստնոյ՝ իբրեւ զհեղեղ առատա- 16
ցասցի, եւ խորհուրդ նորա՝ իբրեւ զաղբիւր ա-
կանց։ Փոր մորոսի իբրեւ զաման ծակոտ, եւ 17
զամենայն գիտութիւն ոչ կալցի։ Բան իմաս- 18
տուն եթէ լուիցէ հանճարեղն՝ գովեսցէ զնա,
եւ 'ի նոյն յաւելցէ։ Լուաւ որ զեղխն է՝ եւ
չհաճեցաւ նմա հաճոյ, եւ դարձոյց զնա զկնի
թիկանց իւրոց։ Պատմութիւն մորոսի՝ որպէս 19
զբեռն 'ի ճանապարհի. այլ 'ի վերայ շրթանց ի-
մաստնոյ՝ գտցին շնորհք։ Բերան իմաստնոյ 20
խնդրեսցի 'ի ժողովրդեանն, եւ զբանս նորա
խորհեսցեն 'ի սրտի։ Իբրեւ զտուն կործանեալ՝ այն- 21
պէս յիմարին իմաստութիւն, եւ գիտութիւն
անմտի՝ բանք առանց քննութեան։ Ոտնկապ 22
յաւուր անմտաց խրատ, եւ իբրեւ զձեռնակապս
աջոյ ձեռին։ Մորոս 'ի ծիծաղել՝ բարձրացու- 23
ցանէ զբարբառ իւր, իսկ այր խորագէտ՝ հազիւ
հանդարտ ժպտի։ Իբրեւ զզարդ ոսկեղէն մտաց- 24
ւոյ՝ խրատ, եւ որպէս զապարանջան յաջոյ բազ-
կի։ Ոտն մորոսի՝ երագ 'ի տուն. իսկ այր բազ- 25
մահմուտ պատկառեսցի յերեսաց։ Անմիտն ընդ 26
դուրս յաւեսցի 'ի տուն, իսկ այր խրատեալ՝
արտաքոյ կացցէ։ Անխրատութիւն է մարդոյ՝ 27
ունկն դնել առ դուրս. իսկ իմաստունն ատա-
կեսցի յանարգանաց։ Շրթունք ստախօսաց՝ 28
յայսոսիկ պատմեսցեն, իսկ բանք իմաստնոց
կշռեսցին 'ի կշիռ։ Ի բերան յիմարաց՝ սիրտ նո- 29
ցա. իսկ 'ի սիրտ իմաստնոց՝ բերան նոցա։ Յա- 30
նիծանել ամպարշտին զսատանայ՝ իւրովի զիւր
անձն անիծանէ։ Պղծէ զանձն իւր փսփսուն, 31
եւ ուր եւ բնակեսցէ նա՝ ատելի լիցի։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Քարի շաղախելոյ հաւասար է վատն, եւ ամենայն ոք շչեսցէ 'ի վերայ անարգանաց նորա։
2 Աղբոյ եւ կոյտոյ հաւասար է վատն, եւ ամենայն որ վերացուսցէ զնա՝ թօթափեսցէ զձեռն իւր։
3 Ամօթ հօր 'ի ծնանել անխրատի, իսկ դուստր
4 վատն նուաղութեան լինի։ Դուստր իմաստուն ժառանգեսցէ զայր իւր, իսկ որ յամօթն ա-
5 ծնիցէ՝ 'ի տրտմութիւն է ծնողացն։ Զհայր եւ զայր յամօթ առնէ յանդուգն, յերկոցունց ա-
6 նարգեսցի։ Երաժիշտք եւ սուգք՝ տարապարտ պատմութիւն. իսկ գանք եւ խրատք յամենայն
7 ժամ իմաստութիւն։ Զխեցի կարկատէ՝ որ ու-
8 սուցանէ զյիմարն, եւ զարթուցանէ զննջեցեալն
9 'ի խոր քնոյ։ Պատմէ ննջեցելոյն՝ որ պատմէ
10 յիմարին, եւ 'ի վախճանին ասիցէ՝ զի՞նչ է։ Լաց 'ի վերայ մեռելոյ, զի պակասեաց լոյս. եւ 'ի վերայ մորոսին լաց, զի պակասեաց իմաստութիւն։
11 Մտաղիւր լաց 'ի վերայ մեռելոյն, զի հանգեաւ։
12 Իսկ յիմարին քան զմահ կեանքն չար է։ Սուգ
13 մեռելոյ՝ աւուրք եւթն. իսկ անմտին եւ ամ-
14 պարշտին՝ ամենայն աւուրք կենաց իւրոց։ Ընդ անզգամին մի յաճախեր բանիւ, եւ առ անմիտն
15 մի երթար։ Զգոյշ լեր 'ի նմանէ՝ զի մի աշխատութիւն կրեսցես, մի շաղախեսցիս 'ի թօթափ-
16 ման նորա։ Այլ խոտորեաց 'ի նմանէ, եւ գտցես հանգիստ, եւ ոչ ձանձրասցիս պանդգրդու-
17 թեամբ նորա։ Քան զկապար զի՞նչ ծանր լինի-
18 ցի, եւ զի՞նչ անուն նորա՝ թէ ոչ յիմար։ Զաւազ եւ զաղ եւ զգունդ երկաթոյ դիւրին է կրել՝
19 քան զմարդ անմիտ։ Պաշտպանեալ փայտեղէն կապեալ 'ի շինուածի՝ եւ 'ի շարժման ոչ խախտեսցի, որպէս եւ սիրտ հաստատեալ յիմացութիւն
20 խորհրդոյ։ Ի ժամանակի ոչ վհատեսցի սիրտ
21 հաստատեալ 'ի խորհրդեան իմաստութեան։ Իբրեւ զկիրդ, ատաղձեղէն քարակտաւ որմոյ խճաքարեք՝ որ 'ի բարձրաւանդսի կայցեն, առաջի
22 հողմոյ ոչ մնասցեն։ Այնպէս սիրտ վատթարի 'ի խորհրդեան մորոսի, առաջի ամենայն երկիւղի
24 ոչ համբերեսցէ։ Որ խոցէ զակն՝ իջուսցէ արտասուս, եւ որ խոցէ զսիրտ՝ յայտնեսցէ զզգա-
25 ցութիւն։ Որ ձգէ քարինս թռչնոց, խրտուցանէ զնոսա. եւ որ նախատէ զբարեկամ, լուծցէ
26 զբարեկամութիւն։ Ի վերայ բարեկամի թէ եւ սուր հանիցես՝ մի անյոյս լինիցիս, զի գոյ դարձ։
27 Ի վերայ բարեկամի թէ եւ բացցես զբերան՝ մի երկնչիր, զի է հաշտութիւն. բայց 'ի նախա-

---

ԻԱ. 13. Յօր. զախտաւէր Տեառն իմաստութիւն. Իրաւ ըստ Յուն. ոչ. եւ յայլսն.
20. Յօր. խորհեսցեն. առաջինս ըստ յայլ բնագրին.
26. Յօր. յաւելեսցի. առաջինս ըստ յայլսն.

ԻԲ. 1. Յօր. զախտաւէր վատն. Իրաւ ըստ Յուն. ոչ. եւ յայլսն.
24. Յօր. զզգայութիւն. առաջինս ըստ յայլսն.

տանաց եւ յամբարտաւանութենէ եւ 'ի յայտնելոյ խորհրդոյ եւ 'ի նենգութենէ վիրաց ։ Յայսցանէ փախիցէ ամենայն բարեկամ ։ 28 Հաւատարմութիւն առաջիր յաղքատութեան ընդ մերձաւորին, զի 'ի բարիս նորա ուրախ լինիցիս ։ 29 'Ի ժամանակի նեղութեան նմա կաց առ նմա, զի 'ի ժառանգութեան նորա եւ դու ժառանգեսցես ։ 30 Յառաջ քան զհուր՝ գոլորշիք հնոցի եւ ծուխ, այսպէս եւ յառաջ քան զարիւն՝ բամբասանք ։ 31 Զբարեկամ ընդ իւր ունել՝ ոչ ամաչեցից ։ եւ յերեսաց նորա ոչ թաքեայց, թէ եւ չարիք պատահեսցեն ինձ վասն նորա ։ 32 Ամենայն որ լուիցէ, խորշեսցի 'ի նմանէ ։ 33 Ո՞ տայր ինձ 'ի վերայ բերանոյ իմոյ պահպանութիւն, եւ 'ի վերայ շրթթանց իմոց կնիք խորագիտութեան, զի մի անկանիցիմ 'ի նմանէ եւ լեզու իմ կորուսցէ զիս ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Տէր, հայր եւ իշխան կենաց իմոց, մի թողուր զիս 'ի խորհուրդս նոցա ։ 2 Ո՞ կացուսցանէր 'ի վերայ մտաց իմոց զխարազան, եւ 'ի վերայ սրտի իմոյ խրատ իմաստութեան ։ 3 Զի 'ի վերայ անգիտութեանց իմոց մի արտասցեն իմոյ, եւ ոչ թողուցուն զմեղս նոցա ։ որպէս զի մի յաճախեսցեն տգիտութիւնք իմ եւ մեղք իմ բազմասցին, եւ անկանիցիմ առաջի հակառակորդացն, եւ ուրախ լինիցի ինձ թշնամին իմ ։ 4 Տէր 5 հայր եւ Աստուած կենաց իմոց, զբարձրութիւն աչաց մի տար ինձ, եւ զցանկութիւն սրտի դարձո յինէն ։ 6 Ցանկութիւն որովայնի եւ պղծութիւն մի հասցեն ինձ, եւ անձին լրբենոյ մի մատներ զիս ։

Խրատ բերանոյ ։

7 Զխրատ բերանոյ լուարուք, որդեակք, եւ որ պահիցէն՝ ոչ ըմբռնեսցի ։ 8 Շրթամբք իւրովք կալեալ լեզուի մեղաւորն, եւ հայհոյիչն եւ ամբարտաւանն գայթագղեսցի նոքիմբք ։ 9 Մի ընդելուսցաներ զբերան քո ընդ երդմունս ։ 10 Եւ անուանակոչութեան Սրբոյն մի սովորիր ։ 11 Որպէս ծառայ՝ որ ածեալ 'ի հարց եւ 'ի փորձ մտանիցէ՝ 'ի վերայ ոչ լինիցի կարօտ, նոյնպէս որ երդնուցու եւ անուանիցէ հանապազ՝ 'ի մեղաց ոչ սրբեսցի ։ 12 Այր շատերդումն լցցի անօրէնութեամբ, եւ ոչ 'ի բացեայ լիցին 'ի տանէ նորա 13 հարուածք ։ Եթէ յանցանիցէ, մեղք նորա 'ի վերայ նորա ։ եւ եթէ շփոթ առնիցէ, մեղա14 կրկին ։ Եւ եթէ վայրապար երդուանի, ոչ արդարասցի ։ զի լցցի տանջանօք տուն նորա ։ 15 Է բան հաւասար մահու ։ Մի գտցի այն 'ի ժա16 ռանգութիւն Յակոբայ ։ եւ 'ի բարեպաշտաց այս ամենայն հեռի կացցէ, եւ 'ի մեղս ոչ թաւալե17 ցին ։ Ընդ անխրատութիւն մի ընդելասցէ բերան 18 քո, զի գոյ 'ի նմա բան մեղաց ։ Յիշեա զհայր եւ զմայր քո, զի 'ի մէջ մեծամեծաց նստի19 ցիս դու ։ Գուցէ մոռանայցես առաջի նոցա, եւ սովորութեամբ քով անմտասցիս ։ եւ կամիցիս թէ չէիր ծնեալ, եւ զօր ծննդեան քո անիծա20 նիցես ։ Այր որ սովորի ընդ բանս նախատանաց՝ յամենայն աւուրս իւր ոչ խրատեսցի ։ 21 Երկու ինչ են, որ բազմացուցանեն զմեղս ։ եւ 22 երրորդն ածէ 'ի վերայ զբարկութիւն ։ Անձն ցանկոտ իբրեւ զհուր բորբոքեալ, եւ ոչ շիջանի մին23 չեւ ընկլցի ։ Այր բոզանոց՝ մարմնով անդամոց իւրոց ոչ դադարեսցէ՝ մինչեւ վառեսցէ զհուր ։ 24 Մարդոյ պոռնկի ամենայն հաց քաղցր է ։ ոչ դա25 դարեսցէ՝ մինչեւ վախճանեսցի ։ Այր որ յանցանիցէ զմահիճս իւր, ասիցէ 'ի սրտի իւ26 րում՝ թէ ո՞ տեսանիցէ զիս ։ Խաւար շուրջ զինեւ, որմք ծածկեն զիս, եւ ոչ ոք տեսանէ զիս ։ զի՞ կասկածեմ, զի զմեղս իմ ոչ տեսանէ Բարձ27 րեալն ։ Եւ աչք մարդկան է երկիւղ նորա ։ Եւ 28 ոչ գիտաց թէ աչք Տեառն՝ բիւրապատիկ քան զարեգակն լուսաւորագոյն է, որ հային յամենայն ճանապարհս մարդկան, եւ նկատէ զանկիւ29 նագոյնս ։ Մինչ չեւ լեալ էին՝ ամենայն ծանօթ 30 էին նմա ։ սոյնպէս եւ յետ վախճանելոյ ։ Այնպիսին 'ի հրապարակս քաղաքի տուժեսցի, 32 եւ ուր ոչ կարծիցէ՝ ըմբռնեսցի ։ Նոյնպէս եւ կին՝ որ թողու զայր իւր, եւ յայլմէ կա33 ցուցանէ ժառանգ յօտարէ ։ Նախ իսկ առ օրինաց Բարձրելոյն անհնազանդեաց, երկրորդ անգամ՝ յայր իւր յանցեաւ, եւ երրորդ՝ պոռնկութեամբ շնացաւ, եւ յօտար յառնէ որդիս առա34 ջի կացոյց ։ Սա 'ի ժողովրդեան ելեալ լիցի, եւ 'ի վերայ որդւոց նորա այցելութիւն ոչ եղիցի ։ 35 Ոչ արմատասցեն որդիք նորա արմատս, եւ ոստք 36 նորա մի արասցեն պտուղ ։ Թողցէ յանէծս զյիշատակ իւր, եւ նախատինք նորա մի ջնջեսցին ։ 37 Զի ոչ ինչ է լաւ քան զերկիւղ Տեառն, եւ ոչ ինչ քաղցրագոյն քան զպահել զմա պատուիրանաց Տեառն ։

ԻԳ. 9. Յօր. ընդելուսցես. համաձայն ընդ Վեն. եւ ընդ յունին.

10. Յօր. մի նուաստիր. համաձայն ընդ յունին եւ Վեն. օր.

11. Յօր. որպէս որ. համաձայն ընդ յունին.

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Գովութիւն իմաստութեան։

Իմաստութիւն գովեսցէ զանձն, եւ 'ի մէջ ժո- 1
ղովրդեան իւրոյ պարծեսցի։ Յեկեղեցւոջ Բարձ- 2
րելոյն զբերան իւր բացցէ, եւ առաջի զօրու-
թեան նորա պարծեսցի։ — Ես 'ի բերանոյ Բարձ- 5
րելոյն ելի, եւ իբրեւ զմէգ ծածկեցի զերկիր։
Ես 'ի բարձունս բնակեցայ, եւ աթոռ իմ 'ի սիւն 7
ամպոյ։ Ընդ ծիր երկնից շրջեցայ միայն, եւ 'ի 8
խորս անդնդոց գնացի. յալիս ծովու, եւ յա- 9
մենայն երկիր։ Եւ յամենայն ժողովրդեան եւ 10
յազգս ստացայ։ Ընդ սոսա ամենեսեան հան- 11
գիստ խնդրեցի, եւ 'ի ժառանգութեան' ուր գա-
գարեցից։ Յայնժամ պատուիրեաց ինձ արարիչն 12
ամենեցուն, եւ որ հաստատեացն զիս' արար
գադար խորանի իմոյ։ Եւ ասաց. 'ի մէջ Յակո- 13
բայ բնակեսցես, եւ յԻսրայէլի ժառանգու-
թիւն կալջիր։ Յառաջ քան զյաւիտեանս' ի սկըզ- 14
բանէ հաստատեաց զիս, եւ մինչեւ յաւիտեան
ոչ պակասեցայ։ Ի սուրբ խորանի առաջի նորա 15
պաշտեցի, եւ այսպէս 'ի Սիոն հաստատեցայ. 'ի
սուրբ քաղաքի նմանապէս հանգոյց զիս, եւ յԵ-
րուսաղէմ իշխանութիւն իմ։ Եւ արմատացայ 16
'ի փառաւոր ժողովրդեան. 'ի բաժին Տեառն ժա-
ռանգութիւն նորա։ Իբրեւ զեղեւին բարձրացայ 'ի 17
Լիբանանու, եւ իբրեւ զսարոյն 'ի լերինս Ահեր-
մոնի։ Ես իբրեւ զարմաւենի բարձրացայ յԷն- 18
գադս, եւ իբրեւ զտունկ վարդենոյ յԵրիքով։
Իբրեւ զձիթենի վայելուչ 'ի դաշտի, եւ բարձ- 19
րացայ իբրեւ զսօս։ Ես իբրեւ զկինամոմն, եւ որ- 20
պէս զշնտրակ խնկոց' հոտ ետու։ Իբրեւ զմուռ 21
ընտիր բուրեցի անուշահոտութիւն, որպէս ըզ-
քաղբան եւ զեղունգն եւ զստաշխն եւ զհոտ
կնդրկի 'ի վրանի։ Ես իբրեւ զբեւեկնի արձա- 22
կեցի զոստս իմ. եւ ոստք իմ, ոստք փառաց եւ
շնորհաց։ Ես որպէս այգի բղխեցի շնորհս, եւ 23
ծաղիկք իմ պտուղ փառաց եւ մեծութեան։ Մա- 26
տերուք ամենեքեան' որք ցանկացեալ էք ինձ,
եւ յարմտեաց իմոց յագեցարուք։ Զի յիշատակ 27
իմ քան զմեղր քաղցր է, քանզի եւ ժառանգու-
թիւն իմ քան զխորիսխ մեղու։ Որք ուտեն զիս' 29
առաւելուն քաղցիցեն, եւ որք ըմպեն զիս' առա-
ւելուն ծարաւեսցին։ Որ լուիցէ ինձ' ոչ ամա- 30
չեսցէ, եւ որք գործիցեն ինեւ' ոչ մեղիցեն։ Այս 32
ամենայն գիրք ուխտի Աստուծոյ բարձրելոյն,
օրէնք' զոր պատուիրեաց մեզ Մովսէս, ժառան- 33
գութիւն ժողովրդոց Յակոբայ։ Որ զեղու իբրեւ 34
զՓիսոն զիմաստութիւն, եւ որպէս զՏիգրիս յա- 35
36 ւուրս կանխոյ։ Որ լցուցանէ իբրեւ զԵփրատ'
զհանճար, եւ իբրեւ զՅորդանան' յաւուրս հըն-
37 ձոց։ Որ երեւեցուցանէ իբրեւ զլոյս զխրատ, եւ
38 իբրեւ զԳեհոն յաւուրս կթոց։ Ոչ վախճանեաց
առաջինն ճանաչել զնա, եւ ոչ վերջինն զննեաց
39 զնա։ Զի 'ի ծովէ բազմացաւ մտախոհութիւն
նորա, եւ խորհուրդ նորա' յանդընդոց մեծաց։
41 Ես իբրեւ զջրմուղ ելի 'ի գետոյ, եւ որպէս փոսակ
42 ելի 'ի դրախտ։ Ասացի' արբուցից զպարտէզն,
43 եւ արբուցից զածուն։ Եւ ահա եղեւ ինձ ջրմուղ
44 'ի գետ, եւ գետն եղեւ ինձ 'ի ծով։ Տակաւին
զխրատ իբրեւ զառաւօտ լուսաւորեցից, եւ ե-
46 րեւեցուցից զնա մինչեւ 'ի հեռաւորս։ Տակաւին
վարդապետութիւն եւ որպէս զմարգարէութիւն
սփռեցից, եւ թողից զնա յազգս յաւիտենից։
47 Տեսէք զի ոչ ինձ միայնոյ վաստակեցի, այլ ամե-
նեցուն' որ խնդրեն զնա։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Երիւք զեղեցկացայ, եւ յարեայ վայելուչ ա-
2 ռաջի Տեառն եւ մարդկան։ Միաբանութիւն եղ-
բարց, եւ սէր մերձաւորաց, եւ կին եւ այր' որ
3 զմիմեանս կամիցին։ Երիս ինչ ատեաց անձն իմ,
4 եւ յոյժ ծանրացայ կենաց նոցա։ Զաղքատն հը-
պարտ, եւ զմեծատունն ստող, զծեր զազիր
5 եւ պակասեալ 'ի միտս։ Ի մանկութեան ոչ հա-
ւաքեցեր, եւ զիա՞րդ գտանիցես 'ի ծերութեան
6 քում։ Իբրեւ զի գեղեցիկ է ալեաց առնել դատ'
7 եւ ծերոց ճանաչել զխորհուրդ։ Իբրեւ զի գե-
ղեցիկ է ծերոց իմաստութիւն, եւ փառաւորե-
8 լոց իմացութիւն եւ խորհուրդ։ Պսակ ծերոց
շատահմտութիւն, եւ պարծանք նոցա' երկիւղ
9 Տեառն։ Ինն կարծեաց երանի ետու 'ի սրտի,
10 եւ զտասներորդն ասացից լեզուաւ։ Մարդ ուրախ
լեալ յորդիս, կենդանի' եւ տեսանիցէ զկործա-
11 նումն թշնամեաց։ Երանի որ բնակիցէ ընդ կնոջ
իմաստնոյ, եւ որ լեզուաւ իւրով ոչ գայթեաց,
12 եւ որ ոչ ծառայեաց անարժանի իւրում։ Ե-
րանի որ եգիտ հանճար, եւ որ պատմիցէ յա-
13 կանջս լսողաց։ Իբրեւ զի մեծ է' որ եգիտ զի-
մաստութիւն. այլ ոչ է առաւել քան զերկիւ-
14 ղածն 'ի Տեառնէ։ Երկիւղ Տեառն քան զամե-
16 նայն յաղթեաց։ Եւ որ ունիցի զնա' ո՞ւմ նմանի-
18 ցէ։ Զամենայն վէր, եւ մի զվէր սրտի։ Զամե-
19 նայն չարութիւն, եւ մի զչարութիւն կնոջ։

ԻԴ. 15. Յօր. հաստատեցայց. համաձայն ընդ յունին եւ լատ. օր.

ԻԴ. 36. Յօր. եւ իբրեւ զյորդն. համաձայն ընդ յունին եւ լատ. օր.

37. Յօր. իբրեւ զլոյս զջուրս. համաձայն ընդ յունին.

ԻԵ. 6. Յօր. ալեւորաց. համաձայն ընդ յունին.

11. Յօր. անարժանի ուրումն. համաձայն ընդ յունին.

Զամենայն հարուածս, և մի զհարուածս ատե- 20
լեաց ։ Զամենայն զվրէժս, և մի զվրէժս թշնա- 21
մեաց ։ Ոչ է գլուխ չար քան զգլուխ օձի, և ոչ 22
ցասումն՝ քան զցասումն թշնամւոյն ։

Վասն չար կնոջ ։

Բնակել ընդ առիւծ և ընդ վիշապի հաճե- 23
ցոյ՝ քան բնակել ընդ կնոջ չարի ։ Չարութիւն 24
կնոջ այլայլէ զտեսիլ նորա, և մթացուցանէ
զերեսս նորա իբրև զխորգ ։ Ի մէջ ընկերաց իւ- 25
րոց բազմեսցի այր նորա, և լուեալ՝ յոգւոց
հանէ ։ Փոքր է ամենայն չարութիւն առ չարու- 26
թեամբ կնոջ. վիճակ մեղաւորի եկեսցէ նմա ։ Զառ- 27
իվեր աւազուտ առ ոտիւք ծերոյ, այնպէս կին
լեզուանի առն հեզոյ ։ Մի հայիր 'ի գեղ կնոջ, 28
և մի փափաքեր ։ Բարկութիւն և լրբութիւն 29
և ամօթ մեծ՝ կին եթէ հրամանատար լիցի առն 30
իւրում ։ Սիրտ չուառացեալ, և դէմք տրտում, 31
և վէր սրտի՝ կին չար ։ Ձեռք լքեալք և ծունկք 32
լուծեալք՝ որ ոչ երանի առնէ առն իւրում ։ Ի 33
կնոջէ սկիզբն մեղաց, և վասն նորա մեռանիմք
ամենեքեան ։ Մի տար ելս ջրոյ, և մի կնոջ չա- 34
րի համարձակութիւն. եթէ ոչ գնասցէ ըստ ձե-
ռին քում, 'ի մարմնոյ քոյ 'ի բաց հատ զնա ։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Կնոջ բարեբարոյի՝ երանելի է այր նորա, և 1
թիւ աւուրց նորա կրկնակի ։ Կին ժրագլուխ ու- 2
րախ առնէ զայր իւր, և զամս նորա լի արասցէ
խաղաղութեամբ ։ Կին բարեբարոյ մասն բարի, 3
'ի բաժնի երկիւղածաց Տեառն տացի. իսկ մեծա-
տուն և աղքատ 'ի սիրտ բարեբար ։ Յամենայն 4
ժամանակի դէմք զուարթք ։ Յերից կասկածեաց 5
սիրտ իմ, և վասն չորրորդ երեսայն յաղթա-
հարցի ։ Բանսարկութիւն քաղաքի, և եկեղեցի 6
ամբոխի, և սուտ չարախօսութիւն՝ քան զմահ 7
ամենայն դժպատեհ ։ Ցաւ սրտի և սուգ՝ կին 8
նախանձընդդէմ առ միւս կին. և գաւազան լե- 9
զուանի, որ ամենեցուն հաղորդի ։ Եզնալուծ 10
յերերի՝ կին չար. որ ունիցի զնա, որպէս
որ բռնիցէ զիժ ։ Բանսարկութիւն մեծ՝ կին արբե- 11
ցող, և զխայտառակութիւն իւր ոչ ծածկեսցէ ։
Պոռնկութիւն կնոջ 'ի զլրտանս իւր ծանիցի, 'ի 12
զլրտանս աչաց և յարտեւանունս իւր ։ Ի վերայ 13
անամօթ դստեր՝ հաստատեա զզգուշութիւն, զի
մի գտեալ համարձակութիւն՝ անձամբ վարիցի ։

14 Զկնի լրբենի աչաց՝ զգուշութիւն արա, և մի
15 զարմանար՝ եթէ և 'ի քեզ յանցանիցէ ։ Իբրև
զծարաւի ճանապարհորդ՝ զբերան բացցէ, և
յամենայն մօտաւոր ջրոյ արբցէ. յանդիման ամե-
նայն ցցոյ նստցի, և ընդդէմ նետի՝ բացցէ զկա-
16 պարճս ։ Շնորհք կնոջ զուարճացուցանեն զայր
նորա, և զոսկերս նորա պարարէ հանճար նո-
17 րա ։ Տուրք Տեառն կին ցածուն ։ Եւ ոչ գոյ փո-
18 խանակ խրատելոյ անձին ։ Շնորհք 'ի վերայ շնոր-
19 հաց կին ամօթխած, և ոչ է կշիռ ամենայն ար-
20 ժանի ժուժկալ անձին նորա ։ Արեգակն ծա-
21 գեալ 'ի բարձունս Տեառն, և գեղեցկութիւն
22 կնոջ բարեբարոյի 'ի զարդու տան նորա ։ Ճրագ
լուսաւոր 'ի վերայ սուրբ աշտանակի, և գեղ
23 երեսաց 'ի վերայ հաստատուն հասակի ։ Սիւնք
ոսկեղէնք 'ի վերայ արծաթեղէն խարսխաց. և
25 ոտք գեղեցիկ 'ի վերայ հեզաչեալ կրծից ։ Վասն
երկուց տրտմեալ է սիրտ իմ, և վասն երրոր-
26 դին եկն յիս ցասումն ։ Այր պատերազմող կա-
րօտեալ առ աղքատութեան, և արք խելա-
27 ցեալք՝ եթէ խոտան լինիցին ։ Եւ որ անդրէն
դարձաւ յարդարութենէ 'ի մեղս, Տէր պատ-
28 րաստեսցէ զնա 'ի սուր ։ Հազիւ եթէ ապրեսցի
վաճառական 'ի յանցանաց, և ոչ արդարասցի
թանգար 'ի մեղաց ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

1 Յաղագս կարօտութեան բազումք մեղան, և որ
2 խնդրէ յաճախեցուցանել՝ դարձուսցէ զակն ։ Ընդ
մէջ կցուածս քարանց՝ վարեսցի ցից, և 'ի մէջ
4 վաճառելոյ և գնելոյ խզեսցին մեղք ։ Եթէ ոչ
զերկիւղն Տեառն պինդ ունիցի փութանակի,
5 երագ երագ կործանեսցի տուն նորա ։ Ի մաղին
խախալելոյ՝ մնայ աղբ. նոյնպէս կեղտանք մարդոյ
6 'ի խորհուրդս իւր ։ Զանօթս բրուտի փորձեն բովք.
7 և փորձ մարդոյ 'ի խորհուրդս իւր ։ Զմշակու-
թիւն ծառոյ ցուցանէ պտուղ նորա, որպէս և
8 բան՝ խորհրդոց սրտի մարդոյ ։ Յառաջ քան ըզ-
խորհուրդ, մի գովեր զմարդ. այս է փորձ մարդ-
9 կան ։ Եթէ զհետ երթիցես արդարութեան,
հասցես. և զգեցցիս զնա իբրև զպճղնաւոր
10 փառաց ։ Թռչունք առ իւրեանց նմանիս ագա-
րեն, և ճշմարտութիւն առ գործօղս նորա
11 դարձցի ։ Առիւծ որսոյ լինի դարանակալ, որպէս
12 մեղք գործելեացն անիրաւութեան ։ Պատմու-
թիւն բարեպաշտաց՝ հանապազ իմաստութիւն.
13 իսկ անզգամն իբրև զլուսին այլափոխի ։ Ի մէջ

ԻԵ. 24. Յօր. մթացուցանէ. առաջինս ըստ յունին ։
ԻԶ. 12. Յօր. և յորէնս իւր. իսկս ըստ յոյն բնաբերին. ձեռ. օր. յանս ։

ԻԶ. 15. Յօր. իբրև զծարաւ 'ի ճանապարհին. իսկս ըստ յոյն բնաբերին ։
20. Յօր. ամենաժուժկալ. առաջինս ըստ յունին ։

անմտաց պահեա զժամանակ, իսկ 'ի մէջ խոր-
հրդականաց ցանկացիր : Պատմութիւնք 14
յիմարաց՝ ձանձրութիւնք, եւ ծաղր նոցա՝ ըղ-
ձալանօք մեղաց : Խօսք չարերդմանն՝ ծառ կա- 15
ցուցանեն զհերս, եւ կռիւ նոցա զականջս [illegible]
: Հեղումն արեան՝ կռիւ ամբարտաւանից, 16
եւ բամբասանք նոցա՝ լուր ձանձիր : Որ յայտնէ 17
զխորհուրդս, կորոյս զհաւատարմութիւն, եւ
ոչ գտցէ բարեկամ ըստ անձին իւր : Ցանկեա առ 18
բարեկամի, եւ հաւատարմացիր ընդ նմա : Ապա 19
թէ յայտնիցես զխորհուրդս նորա, մի երթիցես
զհետ նորա : Զի որպէս կորոյս մարդ զթշնամին 20
իւր, այսպէս կորուսեր զսէր մերձաւորին : Եւ 21
իբրեւ զթռչուն 'ի ձեռանէ թողեր արձակե-
ցեր, նոյնպէս թողեր զմերձաւորն, եւ ոչ որ-
սասցես զնա : Մի երթար զհետ նորա, զի հե- 22
ռացաւ, եւ ապրեաց իբրեւ զայծեամն 'ի հող-
րէց : Զի գէթ մարթի պատել, եւ հայհոյու- 23
թեան՝ գոյ հաշտութիւն : Իսկ որ յայտնէ զխոր- 24
հուրդս, յուսահատ եղեւ : Որ ակնարկէ ականբ, 25
նիւթէ զչարիս. եւ որ գիտէ զնա, 'ի բաց կացցէ
'ի նմանէ : Առաջի աչաց քոց քաղցրացուցանէ 26
զբերան իւր, եւ ընդ բանս քո զարմասցի. իսկ
յետոյ ծռեսցէ զբերան իւր, եւ 'ի բանս քո գը-
տցէ գայթագղութիւն : Բազում ինչ ատեցի, եւ 27
ոչ այնպէս որպէս զնա. եւ Տէր ատեսցէ զնա :
Որ ձգէ քար 'ի բարձրագոյն, 'ի գլուխ իւր ընկենու. 28
եւ հարուածք նենգաւորի խոցոտեն զվէրս : Որ 29
փորէ խորխորատ, 'ի նոյն անկցի. եւ որ գնէ
որոգայթ, 'ի նոյն ըմբռնեսցի : Որ առնէ զչարիս, 30
'ի նոսին թաւալեսցի, եւ ոչ գիտասցէ՝ ուստի
հասին նմա : Կատականք եւ նախատինք՝ ամ- 31
բարտաւանից. եւ վրէժխնդրութիւն իբրեւ ա-
ռիւծ վարանեսցէ զնա : Որոգայթիւ ըմբռնեսցին 32
որք ուրախ լինին ընդ անկանել բարեպաշտից.
եւ հեծութիւն ծախեսցէ զնոսա յառաջ քան
զմահ իւրեանց : Ոխք եւ բարկութիւն, եւ նո- 33
քին են գարշելիք. եւ այր մեղաւոր պինդ կալցի
զնոսա :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Վասն ոխակալաց :

Որ առնու վրէժ, 'ի Տեառնէ գտցէ վրէժխնդ- 1
րութիւն, եւ զմեղս իւր հաստատելով հաս-
տատեսցէ : Թող զանիրաւութիւն եղբօր քում, 2
եւ յայնժամ յաղաչել քո՝ մեղք քո լուծ-
ցին : Մարդ մարդոյ պահէ զբարկութիւն, եւ 3
'ի Տեառնէ խնդրէ զբժշկութիւն : Ի վերայ մար- 4
դոյ նմանոյ իւրոյ չունի ողորմութիւն, եւ
վասն մեղաց իւրոց աղերսէ : Ինքն մարմին է՝ եւ 5
պահէ ոխս, ո՞ քաւեսցէ զմեղս նորա : Յիշեա 6
զվախճանն, եւ դադարեա 'ի թշնամութենէ.

7 զապականութիւն եւ զմահ, եւ կաց 'ի պա-
8 տուիրանս : Յիշեա զպատուիրանս, եւ մի պա-
9 հեր ոխս մերձաւորին. եւ զուխտ Բարձրելոյն, եւ
10 անսեա արա զանգիտութիւն : Ի բաց լեր 'ի կռ-
ուոյ, եւ նուազեցուսցես զմեղս. զի մարդ ցասու-
ցեալ բորբոքեսցէ զկռիւս, եւ այր մեղաւոր խռ-
11 վեսցէ զբարեկամս իւր, եւ 'ի մէջ այնց՝ որ խա-
ղաղութեամբ կեցեն, արկանէ բանսարկութիւն :
12 Ըստ նիւթոյ հրոյն՝ այնպէս վառեսցի. եւ ըստ
սաստկութեան կռուոյն՝ այնպէս բորբոքեսցի.
ըստ զօրութեան մարդոյն ողորմութիւն նորա
լիցի, եւ ըստ մեծութեան բարձրացուսցէ ըզ-
13 բարկութիւն իւր : Հակառակութիւն փութա-
ցեալ բորբոքէ հուր, եւ կռիւ փութացեալ հե-
14 ղու արիւն : Եթէ փչեսցես կայծ, բորբոքեսցի.
եւ եթէ թքանիցես 'ի նա, շիջցի. երկոքին 'ի բերա-
15 նոյ քոյ ելանեն : Զքսուն եւ զերկլեզուն առ հա-
սարակ անիծանիցես. զի բազում խաղաղականաց
16 կորոյս : Լեզու երկրորդին զբազումս սասանեաց,
17 եւ փոփոխեաց զնոսա յազգէ յազգ. եւ զքա-
18 ղաքս ամուրս կործանեաց, եւ զտունս մեծա-
19 մեծս տապալեաց : Լեզու երկրորդին զկանայս ժրա-
ջանս եհան, եւ զրկեաց զնոսա 'ի վաստակոց
20 իւրեանց : Որ միտ դիցէ նմա, մի գտցէ հան-
21 գիստ, եւ մի բնակեսցէ խաղաղութեամբ : Հա-
րուած մտրակի առնէ կապտելս, իսկ հա-
22 րուածք լեզուի փշրեսցեն զոսկերս : Բազումք
անկան 'ի սուր սուսերի, եւ ոչ որպէս որք ան-
23 կան վասն լեզուի : Երանելի է՝ որ ծածկեցաւ
'ի նմանէ, եւ որ ոչ անց ընդ ցասումն նորա, եւ
որ ոչ ձգեաց զլուծ նորա, եւ որ ոչ կապեցաւ
24 սանձիւք նորա : Զի լուծ նորա՝ լուծ երկա-
25 թի, եւ սանձ նորա՝ սանձ պղնձի : Մա-
հ չար՝ մահ նորա, եւ լաւագոյն են դժոխք քան
26 զնա : Մի լիցի ձեռն նորա 'ի վերայ բարեպաշ-
27 տից, եւ 'ի բոց նորա մի այրեսցին : Որք թող-
ուն զՏէր՝ անկցին 'ի ձեռս նորա. եւ 'ի նոսին վա-
ռեսցի, եւ մի շիջցի. առաքեսցի 'ի վերայ նոցա
իբրեւ առիւծ, եւ իբրեւ ինձ ապականեսցէ
28 զնոսա : Տեսջիր, ամրացո զստացուածս քո փշով.
29 Զարծաթ քո եւ զոսկի քո կապեա, եւ բա-
նից քոց արա չափ եւ կշիռ, եւ բերանոյ քում արա
30 դուռն եւ նիգ : Զգոյշ լեր, գուցէ գայթագղես-
ցես լեզուաւ, գուցէ անկանիցիս առաջի դար-
անակողի :

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Որ առնէ ողորմութիւն, տայ փոխ մերձաւո-
2 րին : Որ զօրանայ ձեռամբ իւրով, պահէ զպա-
3 տուիրանս : Տուր փոխ մերձաւորին 'ի ժա-

ԻԸ. 26. Յօր. ձեռն 'ի վերայ. Նշան ըստ յաւելն :

մանկանի․ հաստատեա զբան, եւ եղիր հաւատարիմ
ընդ նմա, եւ յամենայն ժամանակի գտցես
զպէտս քո։ Բազումք իբրեւ զգիւտ համարեցան 4
զփոխ, եւ աշխատ արարին զօգնականս
իւրեանց։ Մինչ առնուցուն, համբուրեսցեն զձեռս 5
նորա․ եւ 'ի վերայ ընչից մերձաւորին զեղցէ
զձայն։ Եւ 'ի ժամանակի հատուցանելոյ, յապաղեսցէ 6
զժամանակն․ եւ հատուսցէ բանս կսկծելիս,
եւ մեղադրեսցէ զժամանակն։ Եթէ կարող 7
լինիցի, հազիւ առնուցու զկէսն, եւ համարեսցի
զայն իբրեւ զգիւտ։ Ապա թէ ոչ՝ զրկեալ 8
զնա յընչից իւրոց. եւ ստացաւ զնա թշնամի
'ի զուր։ Անէծս եւ բամբասանս հատուսցէ 9
նմա, եւ փոխանակ փառաց՝ հատուսցէ անարգանս։
Արդ բազումք յաղագս չարութեան զերեսս 10
դարձուցին, եւ զերկեղ տարապարտուց
կասկածեցին։ Սակայն 'ի վերայ տառապելոյ երկայնամիտ 11
լեր, եւ վասն ողորմութեան մի յապաղեր
զնա։ Վասն պատուիրանի ձեռնկալու 12
լեր աղքատին, եւ ըստ կարօտութեան նորա մի
դարձուցաներ զնա ունայն։ Կորո զարծաթ 13
վասն եղբօր եւ բարեկամի, եւ մի ժանգոտեսցէ
ընդ քարիւ 'ի կորուստ։ Դիր զգանձ քո ըստ 14
պատուիրանաց Բարձրելոյն, եւ օգուտ եղիցի
քեզ առաւել քան զոսկի։ Գանձեա ողորմութիւն 15
'ի շտեմարանս քո, եւ այն փրկեսցէ
զքեզ յամենայն չարչարանաց․ քան զասպար 16
զօրութեան եւ քան զնիզակ կռուոյ՝ յանդիման
թշնամւոյ ճակատեսցի ընդ քեզ։ Այր բարերար 19
յերաշխի առնէ զմերձաւորն․ եւ որոյ կորուսեալ
զամօթ, բարձցէ թողցէ զնա։ Զշնորհս 20
երաշխաւորի մի մոռանար, զի ետ զանձն իւր
վասն քո։ Զբարիս երաշխաւորին 'ի չար դարձուցանէ 22
մեղաւորն, եւ անշնորհակալն մոռացաւ
զփրկողն։ Երաշխաւորութիւն բազում 24
աջողեալս կորոյս, եւ զեղեւեաց զնոսա իբրեւ
զալիս ծովու։ Զարս հզօրս եհան 'ի բնակութենէ, 25
եւ մոլորեցան յազգս օտարս։ Մեղաւորն 26
անկցի յերաշխաւորութիւն․ եւ որ զհետ երթայ
գործաւորութեան, անկցի 'ի դատաստան։
Պաշտպան լեր մերձաւորին ըստ զօրութեան 27
քում, եւ զգոյշ լեր անձին՝ գուցէ 'ի ձեռս անկցիս։
Սկիզբն կենաց մարդոյ՝ ջուր եւ հաց եւ 28
հանդերձ, եւ տուն՝ որ ծածկէ զխայտառականս։
Լաւ են կեանք աղքատի ընդ յարկաւ գերանաց 29
իւրոց՝ քան թէ կերակուրք պայծառք 'ի
տունս այլոց։ 'Ի վերայ մեծի եւ փոքու հաճութիւն 30
կալջիր։ Չար կեանք են տանէ 'ի տուն 31
փոխիլ, եւ ուր պանդխտեսցին՝ ոչ բանայցես
զբերան։ Կոչունս առնիցես, եւ տայցես ըմպել 32
յանշնորհս, եւ առ այսոքիկ դառնս լուիցես․
33 Եկ անց, պանդուխտ, պատրաստեա սեղան․
եւ զինչ եւ իցէ 'ի ձեռին քում, կերակրեա զիս։
34 Ել, պանդուխտ, յերեսաց փառաց․ հիւրացելոյ
35 է ինձ եղբայրն 'ի պէտս տան։ Ծանր են այսոքիկ
մարդոյ՝ որ ունիցի միտս, տանդաստանականք
տան, եւ նախատինք փոխատուի։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Որ սիրէ զորդի իւր՝ յաճախեսցէ զտանջանս
2 նորա, զի ուրախ լիցի 'ի վերջացն նորա։ Որ
խրատէ զորդի իւր՝ գտցէ օգուտ 'ի նմանէ, եւ
3 'ի մէջ ծանօթից 'ի նա պարծեսցի։ Որ ուսուցանէ
զորդին՝ նախանձեցուցանէ զթշնամին․
4 եւ առաջի բարեկամաց 'ի նա պարծեսցի։ Վախճանեցաւ
հայր նորա, եւ որպէս թէ ոչ մեռաւ․
5 զի նմանող եթող յետ իւր։ Ի կեանս իւր
ետես, եւ ուրախ եղեւ․ եւ 'ի վախճանի իւրում
6 ոչ տրտմեցաւ։ Յանդիման թշնամեաց եթող
վրէժխնդիր, եւ բարեկամաց՝ հատուցանող
7 շնորհաց։ Որ գգուէ զորդին իւր, պատեցէ
զվէրս նորա, եւ յամենայն բարբառս խռովեսցին
8 աղիք նորա։ Ձի անվարժ եղանի խիստ,
9 եւ որդի ընդվզրական եղանի լիրբ։ Գգուեա
զորդի, եւ զարհուրեցուսցէ զքեզ․ խաղա ընդ
10 նմա, եւ տրտմեցուսցէ զքեզ։ Մի ծիծաղիր ընդ
նմա՝ զի մի ցաւակցեսցիս, եւ ապա յետոյ կրճեսցէ
11 զատամունս քո։ Մի տար նմա իշխանութիւն
'ի մանկութեան, ջարդեա զկողս նորա
12 մինչդեռ տղայ է․ գուցէ եղիցի խստացեալ ընդդիմանասցէ
13 զքեզ։ Խրատեա զորդի քո եւ վարեա
զնա 'ի գործ, զի մի 'ի խայտառականս անկանիցիս։

Վասն առողջութեան։

14 Լաւ է աղքատ առողջ եւ զօրաւոր պայծառու,
քան մեծատուն՝ որ հաշմեալ է 'ի մարմին
15 իւր։ Առողջութիւն եւ առոգութիւն լաւ է քան
զամենայն ոսկի, եւ մարմին կորովի՝ քան զմեծութիւն
16 անչափ։ Ոչ գոյ մեծութիւն լաւ քան զառողջութիւն
մարմնոյ, եւ ոչ գոյ ուրախութիւն
17 քան զխնդութիւն մարմնոյ։ Լաւ է մահ քան
18 զդառն կեանս կամ ցաւս յերկարս։ Բարիք զեղեալ
'ի վերայ բերանոյ փակելոյ, դիրք կերակ-
19 րոց առընթերակաց գերեզմանի։ Զինչ օգուտ
են ողջակէզք կռոց, զի ոչ ուտեն եւ ոչ հոտոտեսցեն․
20 Նոյնպէս որ հալածիցին 'ի Տեառնէ․
21 տեսանիցէ աչօք, եւ հառաչիցէ․ Իբրեւ ներքի-

ԻԹ․ 16․ Ի չարաչար ընդ քո․

ԻԹ․ 33․ Յօր․ անդաստանականք։

Լ․ 10․ Յօր․ զորմանս քո․ [illegible]։

նի՝ որ զիրս արկանիցէ կուսի, եւ յոգւոց հա-
նիցէ ։ Մի՛ տար 'ի տրտմութիւն զանձն քո, եւ 22
մի՛ նեղեսցես զքեզ 'ի խորհուրդս քո ։ Ուրախու- 23
թիւն սրտի՝ կեանք մարդոյ, եւ ցնծութիւն
մարդոյ՝ երկայնութիւն աւուրց ։ Սփոփեա զան- 24
ձըն քո, եւ մխիթարեա զսիրտ քո, եւ զտրտ-
մութիւն հեռի արա 'ի քէն ։ Զի զբազումս ես- 25
պան տրտմութիւն, եւ ոչ գոյ օգուտ 'ի նմանէ ։
Նախանձ եւ սրտմտութիւն նուազեցուցանեն 26
զաւուրս, եւ յառաջ քան զժամանակն ածեն
ալիս հոգք ։ Իբրեւ զճռաքաղ զհետ կթողաց, 16
յօրհնութիւն Տեառն հասի. եւ որպէս կթող 17
լցուցի հնձան ։ Տեսէ՛ք զի ոչ ես ինձ միայնոյ 18
վաստակեցի, այլ ամենեցուն՝ որ խնդրեն ըզ-
խրատ ։ Լուարու՛ք ինձ, մեծամեծք ժողովրդեան, 19
եւ ունկն դի՛ք, առաջնորդք եկեղեցւոյ ։ Որդւոյ 20
եւ կնոջ, եղբօր եւ բարեկամի մի՛ տայցես իշխա-
նութիւն 'ի վերայ քո 'ի կեանս քո. եւ մի՛ տար
այլում զինչս քո, զի մի՛ զղջացեալ կարօտասցիս
նոցա ։ Մինչ դեռ կենդանի ես, եւ շունչդ 'ի 21
քեզ է, մի՛ փոխանակեր զքեզ ընդ ամենայն մարմ-
նոյ ։ Զի լաւ է՝ թէ որդիքն քո կարօտասցին, 22
քան թէ դու հայեսցիս 'ի ձեռս նոցա ։ Յամե- 23
նայն 'ի գործս քո լե՛ր վերագոյն ։ Մի՛ տար 24
արատաւորել 'ի փառս քո. յաւուրս կատարման
կենաց քոց եւ 'ի ժամանակի վախճանի, բաշ-
խեա եւ տուր ժառանգութիւն ։

Վասն ծառայից ։

Խոտ եւ բիր եւ բեռն՝ իշոյ, հաց եւ գան եւ 25
գործ՝ ծառայից ։ Գործեա գործ ծառայիւ, եւ 26
գտցես հանգիստ. դատարկեցո զձեռն նորա, եւ
խնդրեսցէ ազատութիւն ։ Լուծ եւ սանձք 27
զպարանոց խոնարհեցուցանեն, եւ ծառայի չա-
րագործի լլկանք եւ տանջանք ։ Արկ զնա 'ի 28
գործ, զի մի՛ դատարկասցի ։ Զի բազում չարիս 29
ուսոյց դատարկութիւն ։ Ի գործ կացո զնա, որ- 30
պէս վայել է նմա. եւ թէպէտ ոչ հնազանդիցի,
ծանրացո զկապանս, եւ մի՛ առաւելուր յամե-
նայն մարմնի. եւ առանց իրաւանց մի՛ ինչ առ-
նիցես ։ Եթէ իցէ քո ծառայ՝ եղիցի իբրեւ զքեզ, 31
զի արեամբ ստացար զնա ։ Եթէ իցէ քո ծառայ,
կալ զնա իբրեւ զեղբայր. զի որպէս անձին քո,
այնպէս կարօտասցիս նմա ։ Եթէ չարչարես- 32
ցես զնա, եւ ապստամբեալ փախիցէ, յորում 33
ճանապարհի խնդրեսցես զնա ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ.

Վասն երազոց ։

1 Վայրապար եւ սուտ են յոյսք առն անմտի,
2 երազք թռուցանեն զանզգամս ։ Թէ որ բունիցէ
զստուերս, եւ զհետ երթայցէ հողմոյ, այնպէս
3 որ գնիցէ միտ երազոց ։ Այս ինչ ընդունայն է
տեսիլ երազոց. յանդիման դիմաց՝ նմանութիւն
4 դիմաց ։ Ի պղծոյն զինչ սրբեսցի, եւ 'ի ստոյն
5 զինչ ստուգեսցի ։ Ըղձութիւնք եւ հաւահմայու-
6 թիւնք եւ երազք ընդունայն են ։ Իբրեւ զայն
որ երկնիցէ՝ բանդագուշի սիրտն, եթէ ոչ 'ի
7 Բարձրելոյն առաքեսցի այցելութիւն ։ Մի՛ տար
զնոսա 'ի սիրտ քո. զի զբազումս մոլորեցուցին
երազք, եւ վրիպեցուցին որք յուսացան 'ի նա ։
8 Առանց ստութեան կատարեսցին օրէնք, եւ
իմաստութիւն հաւատարիմ բերանոյ կատա-
9 րումն ։ Այր թափառական գիտաց բազում ինչ.
եւ որ բազմահմուտ է, պատմեսցէ զհանճար ։
10 Որ ոչ են փորձ, սակաւ ինչ գիտէ. իսկ որ յա-
12 ծեալն՝ յաճախեսցէ 'ի խորագիտութեան ։ Բա-
զում ինչ տեսի 'ի յածման իմում, եւ յոլովք
13 'ի բանից իմոց՝ իմաստութիւն իմ ։ Բազում ան-
գամ ցմահ վտանգեցայ, եւ ապրեցայ յաղագս
14 այսորիկ ։ Հոգի երկիւղածաց Տեառն կեցցէ, զի
15 յոյս նոցա յապրեցուցիչն իւրեանց ։ Որ երկնչի
16 'ի Տեառնէ, ոչ յումեքէ կասկածեսցէ. եւ մի՛
17 վատասրտեսցէ, զի նա է յոյս նորա ։ Որ երկնչի
18 'ի Տեառնէ, երանելի է անձն նորա ։ Յո՞ ապա-
ստան լինիցի, եւ ո՞վ է հաստատութիւն նորա ։
19 Աչք Տեառն 'ի սիրելիս նորա. պաշտպանութիւն
զօրութեան նորա, եւ հաստատուն ուժոյ. ծած-
20 կոյթ 'ի խորշակէ, եւ վերարկու 'ի միջօրէի. պահ-
պանութիւն 'ի գայթագղութեան, եւ յարուցիչ
'ի գլորմանէ. բարձրացուցանէ զհոգի, եւ լու-
սաւորէ զաչս. բժշկութիւն տայ, օրհնութիւն
21 եւ կեանս մարդկան ։ Որ զոհէ յանիրաւութենէ՝
պատարագ արհամարհեալ, եւ չեն 'ի հաճու-
23 թիւն պատարագ անօրինաց ։ Ոչ հաճի Բարձ-
րեալն ընդ պատարագս ամպարշտաց, եւ ոչ
24 բազմութեամբ պատարագաց քաւէ զմեղս ։ Զե-
նու զորդի առաջի հօր իւրոյ՝ որ մատուցանէ
25 պատարագ յընչից աղքատաց ։ Հաց կարօտելոց.
կեանք աղքատաց. եւ որ զրկէ զնոսա, այր է
26 արեանց ։ Սպանանէ զմերձաւորն՝ որ հանէ ըզ-
27 պաշարէ ։ Եւ հեղու արիւն՝ որ զլանայ զվարձս
28 վարձկանի ։ Մին շինէ, եւ միւսն աւերէ. զինչ
29 աւելի օգուտ իցէ՝ բայց ջանն ։ Մին աղօթս առ-
նէ, եւ միւսն անիծանէ, զո՞յր ձայնի լուիցէ Տէր ։
30 Որ մկրտիցի 'ի մեռելոյ, եւ դարձեալ հպեսցի 'ի

ԼԱ. 1. Յօր. վայրապար է. Ոսկան ըստ յունին ։

նա, զի՞նչ օգտեցաւ 'ի լուանալոյն իւրում։ Որպէս 31
մարդ՝ որ պահիցէ վասն մեղաց իւրոց, և դար-
ձեալ գնայցէ և զնոյն առնիցէ, աղօթից նո-
րա ո՞ լուիցէ, և զի՞նչ օգտեցաւ 'ի խոնարհելն
իւրում։

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

Որ պահէ զօրէնս, յաճախէ զպատարագս։ 1
Պատուցանէ զոհ փրկութեան, որ միտ դնէ պա- 2
տուիրանաց։ Փոխարէն շնորհս հատուցանէ, որ 4
մատուցանէ նաշիհս. և որ առնէ ողորմութիւն,
պատարագ օրհնութեան։ Հաճութիւն Տեառն, 5
'ի բաց կալ 'ի չարութենէ. և քաւութիւն, 'ի
բաց կալ յանիրաւութենէ։ Մի՛ երևիր երեսաց 6
Տեառն ձեռնունայն, զի ամենայն այսոքիկ վասն 7
պատուիրանի։ Պատարագ արդարոյ՝ պարարէ 8
զսեղան, և անուշահոտութիւն նորա առաջի
Տեառն։

Վասն ողորմութեան։

Զոհ առն արդարոյ՝ ընդունելի, և յիշատակ 9
նորա ոչ մոռասցի։ Առատ աչօք փառաւորեա 10
զՏէր, և մի՛ անկեր զձեռն զպտուղ ձեռաց քոց։
Յամենայն պտուղս և 'ի տուրս զուարթացո զդէ- 11
մս քո, և ուրախութեամբ սրբեա զտասա-
նորդս։ Տուր Բարձրելոյն ըստ տուրց նորա, և 12
առատ աչօք զգիւտ ձեռաց։ Զի Տէր հատուցա- 13
նող է, և եւթնապատիկ հատուսցէ քեզ։
Մի՛ որպէս կաշառ հատուցանիցես, զի ոչ ընդու- 14
նի։ Եւ մի՛ ապաստան լինիցիս 'ի զոհ անիրաւ, զի 15
Տէր դատաւոր է, և ոչ գոյ առ նմա փառք ե-
րեսաց։ Ոչ առցէ ակն աղքատի, և աղօթից 16
զրկելոյ լուիցէ։ Ոչ առնէ անտես զաղաղակս 17
որբոց, և զայրւոյ՝ եթէ հեղցէ զաղօթս։ Ո՞չ ա- 18
րտասուքն այրւոյ զծնօտիւք իջանեն,
և կառաչ նորա 'ի վերայ իջուցանողաց նորա։
Որ պաշտէ հաճութեամբ, ընդունելի եղիցի. 20
և խնդրուածք նորա մինչև յամպս հասցեն։
Աղօթք տառապելոյ անցցեն ընդ ամպս, և մին- 21
չև մերձ լինիցին՝ ոչ մխիթարեսցին. և ոչ կաց-
ցեն 'ի բաց՝ մինչև այց արասցէ Բարձրեալն, և 22
արասցէ դատ արդարոց, և հանցէ իրաւունս.
և Տէր ոչ յամեսցէ, և ոչ երկայնամիտ լինիցի
'ի վերայ նոցա, մինչև փշրեսցէ զմէջս անողոր-
մից, և հեթանոսաց հատուսցէ վրէժ։ Մինչև 23
և բարձցէ զբազմութիւն թշնամանողաց, և
զգաւազանս անիրաւաց բեկանիցէ։ Մինչև հա- 24
տուսցէ արդարոց ըստ գործոց իւրեանց, և ըստ
25 գործս մարդկան ըստ խորհրդոց իւրեանց։ Մին-
չև դատեսցի զդատաստան ժողովրդեան իւրոյ,
և ուրախ արասցէ զնոսա ողորմութեամբ իւ-
26 րով։ Վայելուչ է ողորմութիւն 'ի ժամանակի
նեղութեան նորա, որպէս ամպք անձրևաց՝
յերաշտ ժամանակի։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

1 Ողորմեա մեզ, տէր Աստուած ամենայնի, և
2 հայեաց։ Արկ զահ քո յամենայն հեթանոսս,
3 Համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ ազգաց օտարաց,
5 և տեսցեն զզօրութիւն քո։ Որպէս առաջի նո-
ցա սրբեցար 'ի մեզ, այնպէս առաջի մեր մեծա-
ցիր 'ի նոսա. և ծանիցեն զքեզ՝ որպէս և մեք
ծանեաք, զի ոչ գոյ Աստուած բաց 'ի քէն Տէր։
6 Նորոգեա զնշանս, և փոփոխեա զսքանչելիս։
7 Փառաւորեա զձեռն և զբազուկ քո։ Զարթո
8 զցասումն, և հեղ զբարկութիւն։ Բարձ
9 զախոյեան, և ջնջեա զթշնամին։ Փութա կալ ժա-
10 մանակի, և յիշեա զժամանակս. և պատմեսցեն
11 զմեծութիւնս քո։ Բարկութեամբ հրոյ վառ-
նեսցի ապրեալն, և որք չարչարեն զժողովուրդ
12 քո՝ գտցեն զկորուստ։ Փշրեա զգլուխ իշխանաց
13 թշնամեաց, որք ասեն՝ չէ որ բաց 'ի մէնջ։ Ժո-
ղովեա զամենայն ցեղս Յակոբայ. [illegible]
և առաս 'ի ժառանգութիւն կերակրոց իւրոց փոյթ
կալցի։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Տխմարութիւն մտաց հալէ զմարմինս, և
2 հիւանդութիւն ծանր զարթուցանէ զքուն։ Հոգք
3 տքնութեան պահանջեսցեն զնիրհ։ Աշխատեցաւ
մեծատունն 'ի ժողովել զինչս, և 'ի հանգստեան
4 յագեցաւ շուայտութեամբք նորա։ Աշխատե-
ցաւ աղքատն 'ի նուազութեան կենաց, և 'ի
5 հանգստեան կարօտ լինի։ Որ սիրէ զոսկի, ոչ
արդարասցի. և որ սիրէ զապականութիւն,
6 ինքն լցցի։ Բազումք առան 'ի կործանումն ոս-
կւոյ, և եղև կորուստ նոցա յանդիման նոցին։
7 Փայտ գայթագղութեան է այնոցիկ, որ զոհեն
նմա. և ամենայն անմիտ ըմբռնեսցի նովաւ։
8 Երանելի է մեծատունն՝ որ գտաւ անարատ, և
9 զհետ ոսկւոյ ոչ չոգաւ։ Ո՞վ իցէ, երանի տացուք
նմա. զի արար զարմանալիս 'ի ժողովրդեան իւ-
10 րում։ Ո՞վ փորձեցաւ նովաւ, և կատարեալ ե-
ղև. և եղիցի նմա 'ի պարծանս. ո՞վ էր կարող

ԼԲ. 21. Յօր. [illegible] ընդ ամպս. [illegible]

ԼԴ. 1. Յոմ. Տխմութեան մեծութիւն. Իբրև [illegible] յանձն։

զանց առնել՝ եւ ոչ առնել, եւ առնել չարիս՝ եւ
ոչ արար։ Հաստատեսցին բարիք նորա, եւ զո- 11
ղորմութիւնս պատմեսցէ եկեղեցի։ Ի սեղան 'ի 12
մեծ նստար, մի բանար 'ի նմա զկոկորդ քո։ Եւ 13
մի ասիցես՝ շատ է որ կայ 'ի սմա։ Յիշեա զի 14
յոռի է ակն չար, չարագոյն քան զակն զի՞նչ
հաստատեցաւ։ Վասն այսորիկ յամենայն դի- 15
մաց արտասուէ։ Ուր եւ հայիցես՝ մի ձգեր ձեռն։ 16
Եւ մի ճնշեր 'ի մաղաղմի նորա։ Խմա զմերձա- 17
ւորին 'ի քէն, եւ յամենայն իրս մտախորհ լեր։ 18
Կեր որպէս մարդ՝ որ ինչ կայն առաջի քո, եւ 19
մի ծամծմեր՝ զուցէ ատիցես։ Դադարեա նախ 20
վասն խրատու, եւ մի ժլատիր՝ զուցէ գայթա-
ցիս։ Եւ եթէ 'ի մէջ բազմաց նստար, յառաջ 21
քան զնոսա մի ձգեր զձեռն քո։ Որպէս զի 22
բաւական է մարդոյ խրատելոյ սակաւն, եւ յան-
կողնի իւրում ոչ հեծէ։ Քուն առողջութեան 'ի 23
վերայ չափաւոր աղեաց. յարեաւ այգուց, եւ
անձն նորա ընդ նմա։ Ցաւք անքնութեան եւ 24
մաղձայուզի, եւ խիթք որովայնի ընդ առն ժլա-
տի։ Եւ եթէ բռնադատեցար 'ի կերակուրս՝ արի 25
կեցո, եւ հանգիցես։ Լուր ինձ որդեակ, եւ մի 26
անարգանիցես զիս, եւ 'ի վերջէ գտցես զբանս իմ։
Յամենայն 'ի գործս քո լեր կայտառ, եւ ամենայն 27
հիւանդութիւն ոչ պատահեսցէ քեզ։ Զխրախ- 28
ճանս հացի օրհնեսցեն շրթունք, եւ վկայու-
թիւն բարութեան նորա հաւատարիմ։ Զվատ- 29
թարէն 'ի հացի՝ տրտնջեսցէ քաղաք. եւ վկայու-
թիւն ժլատութեան նորա ճշմարիտ։ Ի գինւոջ մի 30
քաջանար, զի զբազումս կորոյս գինի։ Բովք 31
փորձեն զպողպատ 'ի մխել, որպէս եւ գինի
զսիրտ հպարտից 'ի կռիւ։ Հաւասար է գինի կեն- 32
դանութեան մարդկան, եթէ ըմպիցես զնա չա-
փով իւրով։ Զի՞նչ կեանք իցեն կարօտելոյ 'ի 33
գինւոյ, եւ նա հաստատեալ է յուրախութիւն
մարդկան։ Ցնծութիւն սրտի եւ ուրախութիւն 36
անձին՝ գինի որ ըմպիցի 'ի ժամու բաւական։
Դառնութիւն անձին գինի, որ ըմպիցի շատ՝ 38
գրգռութեամբ եւ հակառակութեամբ։ Յաճա- 39
խէ արբեցութիւն զցասումն անզգամի 'ի գայ- 40
թագղութիւն. կասեցուցանէ զոյժ, եւ դնէ վէրս։
Ի գինեխումս գինւոյ մի յանդիմաներ զմերձա- 41
ւորն, եւ մի անարգեր զնա յուրախութեան
նորա։ Բան նախատանաց մի ասիցես նմա, եւ 42
մի նեղեր զնա պահանջմամբ։

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

1 Առաջնորդ կացուցին զքեզ. մի հպարտանար.
2 լեր 'ի մէջ նոցա իբրեւ զմի 'ի նոցանէ։ Հոգ տար
նոցա, եւ ապա նիստ. եւ զամենայն պէտս նոցա
արարեալ բազմեաց, զի ուրախ լինիցիս վասն նո-
3 ցա, եւ վասն բարեկարգութեան առնուցուս
4 պսակ։ Խօսեա, ծեր, զի վայելէ քեզ, ճշմար-
5 տութեամբ գիտութեամբ. եւ մի խափաներ զե-
6 րաժիշտս։ Ուր ունկնդրութիւն է՝ մի լոյներ
7 զխօսս, եւ 'ի գուր մի իմաստնանար։ Ակն լու-
8 սաւոր՝ զարդ ոսկւոյ։ Ի կազմածի ոսկւոյ՝ ակն
զմրուխտ, նուագ երաժշտականաց 'ի քաղցր
10 գինւոջ։ Խօսեա, երիտասարդ, եթէ իցէ քո
11 պէտք. հազիւ՝ թէ երկիցս հարցանիցես։ Գլխա-
12 ւորեա զբան՝ սակաւուք բազումս։ Լեր իբրեւ
13 զայն՝ որ գիտէ, եւ ընդ նմին լռել լինի։ Ի մէջ
մեծամեծաց՝ մի զոյգ լինիցիր. եւ ուր ասացէ
14 իցեն՝ մի շաղփաղփեր։ Յառաջ քան զորոտմունս
փութան փայլատակմունք. եւ նախ քան զա-
15 մօթխածն յառաջեսցէ շնորհ։ Ի ժամու զարթիր,
եւ մի յետնիցիս. ընթա 'ի տուն քո, եւ մի ծու-
16 լանար։ Անդ խաղասջիր եւ արասջիր զկամս քո,
17 եւ մի մեղիցես ամբարտաւանութեամբ։ Ի վե-
րայ այսորիկ օրհնեա զարարիչն քո, որ արբու-
18 ցանէ զքեզ 'ի բարեաց իւրոց։ Որ երկնչի 'ի
Տեառնէ, ընկալցի զխրատ. եւ որք առաւօտն
19 առ նա, գտցեն հաճութիւն։ Որ խնդրէ զօրէնս,
լցցի նովաւ. եւ որ կեղծաւորեսցի, գայթագ-
20 ղեսցին նովիմբք։ Որք երկնչին 'ի Տեառնէ, գտ-
ցեն իրաւունս. եւ զարդարութիւնս իբրեւ զլոյս
21 վառեսցեն։ Այր մեղաւոր խորշի յանդիմանու-
թենէ, եւ ըստ կամաց իւրոց գտցէ օրինակս։
24 Առանց խորհրդեան մի ինչ առնիցես՝ եւ մի յետ
23 նելն զղջանար։ Առանց խորհրդոյ ոչ անկանիս ա-
22 րահետս գխնդացուն։ Օտարոտին եւ ամբարտա-
ւանն ոչ զարհուրեսցին յերկիւղէ։

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

15 Որ մեղանչէ առաջի արարչին իւրոյ, անկցի 'ի
16 ձեռս բժշկի։ Որդեակ, 'ի վերայ մեռելոյ իջո
արտասուս. եւ իբրեւ թէ չարիս կրեալ իցես,
սկսցիր ասել ողբս. եւ ըստ իրաւանց նորա
պատեա զմարմինն նորա, եւ մի անտես առներ զե-
17 թաղումն նորա։ Դառնացո զլալս, եւ ջերմա-
18 ցո կոծ, եւ արա զսուգն ըստ արժանի նորա,
օր եւ երկուս վասն բամբասանաց, եւ մխիթարեա
19 վասն տրտմութեան։ Զի 'ի տրտմութենէ ելանէ
մահ, եւ տրտմութիւն սրտի կորացուցանէ զոյժ։
20 Ի հարուածս կայ մնայ եւ տրտմութիւն, եւ
21 կեանք աղքատի սրտակոծ։ Մի տար 'ի տրտմու-

ԼԴ. 26. Յօր. [illegible], եւ 'ի վերջէ. [illegible]
[illegible]։
31. Յօր. [illegible] գինի զ. [illegible]։

թիւն զսիրտ քո. 'ի բաց արա զնա, յիշեա զվախճանն։
Մի մոռանար, զի ոչ գոյ դարձ. և 22
նմա օգուտ ոչ առնիցես, և զքեզդ չարչարես_
ցես։ Յիշեա զդատաստանն իմ, զի այսպէս և 23
քոյն. ինձ երէկ և քեզ այսօր։ Ի հանգչել մե_ 24
ռելոյ՝ հանգո արա յիշատակի նորա, և մխ_
իթարեաց 'ի նա յելանելոյ հոգւոյ նորա։ Ի_ 25
մաստութիւն գրչի 'ի գիտութիւն պարապոյ,
և որ կարօտ է՝ ջանալոյ՝ և նա իմաստնասցի։
Զինչ իմաստնասցի՝ որ ունիցի զմաճոյ. պար_ 26
ծեսցի 'ի ցուպ խթանի, եզինս վարիցէ, և զբաղ_
նուցու 'ի գործ իւր, և զբանս նորա յորդիս
զուարակաց։ Զսիրտ իւր տացէ 'ի ձգել ակօս, 27
և արթնութիւն նորա 'ի դարման երնջոց։ Նոյն_ 28
պէս ամենայն հիւսն և ճարտարապետ, որ 'ի
գիշերի իբրև 'ի տուընջեան կայ. որք գրօշեն ըզ_
գրօշս քանդակաց, և պարապութիւն նորա նը_
մանել զանազանութիւն. զսիրտ իւր տացէ 'ի
նմանեցուցանել նկարս, և արթնութիւն նորա՝
կատարել գործ։ Նոյնպէս և դարբին՝ որ նըս_ 29
տիցի մօտ առ սալն, և նկատէ զգործ երկաթոյ.
գոլորշի հուր հալեսցէ զմարմինս նորա, և 'ի տապ
բովոյ սպառեսցի։ Ձայն ուռան գղրդեսցէ զունկն 30
նորա, և յանդիման նմանութեան անօթոյ՝
աչք նորա։ Զսիրտ իւր տացէ 'ի կատարումն 31
գործոյ, և արթնութիւն նորա առ 'ի պաճուճել
'ի կատարման նորա։ Այնպէս բրուտ, որ նըս_ 32
տիցի 'ի գործ իւր, շրջիցէ ոտիւք իւրովք ըզ_
գուրգն. որ 'ի հոգս կայ հանապազ վասն գոր_
ծոյ իւրոյ, և թիւ է ամենայն գործ նորա։ Բազ_ 33
կաւ իւրով յօրինեսցէ զկաւ, և առաջի ոտից
խոնարհեցուսցէ զզօրութիւն իւր։ Զսիրտ իւր 34
տացէ առ 'ի վճարել զծեփ, և արթնութիւն նո_
րա՝ մաքրել զթրծոյ։ Ամենեքեան սոքա 'ի ձեռս 35
իւրեանց վստահ են, և իւրաքանչիւր 'ի գործս
իւր ճարտարէ։ Առանց սոցա ոչ շինեսցի քա_ 36
ղաք. և ոչ պանդխտեսցեն, և ոչ շրջեսցին. և 37
յեկեղեցւոջ յառաջ ոչ մտանիցեն։ Յաթոռ 38
դատաւորի ոչ նստիցեն, և զուխտ իրաւանց
զմտաւ ոչ ածիցեն. և ոչ երևեցուսցեն հան_
ճարով զիրաւն, և յառակս ոչ գտցին։ Այլ 39
շինուած աշխարհի հաստատեսցեն, և խընդ_
րուած նոցա 'ի գործ արուեստի. բայց յայնմա_
նէ՝ որ տացէ զանձն իւր, և մտախորհ լինիցի
յօրէնս Բարձրելոյն։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Զիմաստութիւն ամենայն առաջնոյն խնդրե_
ցէ, և 'ի մարգարէութիւնս պարապեսցի։
2 Զպատմութիւնս արանց անուանեաց 'ի միտ կալ_
3 ցի, և 'ի դարձուածս առակաց մտցէ։ Զգաղտ_
նիս առակաց խնդրեսցէ, և 'ի նշանակս առա_
4 կաց յածեսցի։ Ի մէջ մեծամեծաց սպաս_
աւորեսցէ, և առաջի առաջնորդաց երևեսցի։
5 Յերկիր օտարանեաց ազգաց անցցէ, զի չարեաց
6 և բարեաց մարդկան փորձ առցէ։ Զսիրտ իւր
տացէ առաւօտել առ Տէրն, որ արարն զնա. և
7 յանդիման Բարձրելոյն աղաչեսցէ։ Եւ բաց_
ցէ զբերան իւր յաղօթս, վասն մեղաց իւրոց
8 խնդրեսցէ թողութիւն։ Եթէ Տէր մեծ կամեսցի,
9 հոգւով հանճարոյ լցցի։ Զի նա 'ի վեր բղխեսցէ
զբանս իմաստութեան նորա, և աղօթիւք խոս_
10 տովան եղիցի նմա։ Նա ուղղեսցէ զխորհուրդս
նորա և զհանճար, և 'ի գաղտնիս նորա մտա_
11 խորհ եղիցի։ Նա երևեցուսցէ զխորհրդականու_
թիւն 'ի վարժման նորա, և յօրէնս ուխտի Տեա_
12 ռն պարծեսցի։ Գովեսցեն զիմաստութիւն նո_
րա բազումք, և մինչև յաւիտեան մի եղծցի։
13 Ոչ կորիցէ 'ի բաց յիշատակ նորա, և անուն նո_
14 րա կեցցէ յազգս ազգաց։ Զիմաստութիւն նորա
պատմեսցեն ազինք, և զգովութիւն նորա պատ_
15 մեսցէ եկեղեցի։ Եթէ կեցցէ, անուն թողուցու_
քան թէ հազարք. և թէպէտ և հանգիցէ,
16 շատ է նմա։ Դարձեալ զմտաւ ածեալ պատմե_
17 ցից. և իբրև զմիջալուսին լցայ։ Լուարուք
ինձ ուստերք, և ծաղկեսջիք որպէս զվարդենի
18 բուսեալ 'ի գնացս ջուրց։ Եւ որպէս կնդրուկ
19 անուշահոտ բուրեսջիք հոտ։ Եւ ծաղկեսջիք ծա_
ղիկ իբրև զշուշան. հոտեսջիք հոտ, և օրհնեսջիք
20 երգս, օրհնեսջիք զՏէր 'ի գործս ամենայն։ Տուք
անուան նորա մեծութիւն, և խոստովան եղե_
րուք օրհնութեան նորա. երգովք շրթանց և
տաւղի՝ այսպէս ասասջիք գոհացողութեամբ։
21 Գործք Տեառն են ամենայն, զի բարի են յոյժ.
և ամենայն հրաման 'ի ժամանակի իւրում ե_
ղիցի. չէ ասել՝ թէ զի՞ այս, կամ հի՞մ այս. զի
22 ամենայն 'ի ժամանակի իւրեանց խնդրեսցին։ Բա_
նիւ նորա եկաց իբրև զդէզ ջուր, և պատգա_
23 մաւ բերանոյ նորա շտեմարանք ջրոց։ Հրամա_
նաւ նորա հաճութիւն, և ոչ ոք է որ նուազե_
24 ցուցանէ զփրկութիւն նորա։ Գործ ամենայն
մարմնոյ առաջի նորա, և ոչ գոյ թաքչել յաչաց
25 նորա։ Յաւիտենից յաւիտեանս հայեցաւ, և
26 չէ ինչ զարմանալի առաջի նորա։ Չէ ասել. թէ
զի՞ այս, կամ ե՞ր այս. զի ամենայն 'ի պէտս իւ_
27 րեանց հաստատեալ են։ Օրհնութիւն նորա իբ_
րև զգետ ծածկեաց, և որպէս հեղեղ զցամաք՝
28 արբոյց։ Այնպէս զբարկութիւն նորա հեթա_

ԼԸ. 22. Յօր. զքեզդ. Նոյն ըստ յունին։
29. Յօր. նկարել. աւելորդ ըստ յունին։
37. Յօր. Եւ պանդխտեսցեն. Նոյն ըստ յունին։

նոյն ժամանակեայն ։ Որպէս գործոյ զծուխ 29
յաղաչեաց ։ Ճանապարհք նորա արդոց ուղիղ
են, որպէս անօրինաց սայթաքմունք ։ Բարիք 30
բարեաց հաստատեալ են 'ի սկզբանէ, որպէս
մեղաւորաց չարիք ։ Սկիզբն ամենայն պիտոյից՝ 31
'ի կեանս մարդոյ, ջուր եւ հուր, երկաթ եւ աղ,
եւ նաշիհ ցորենոյ ։ Եւ կաթն եւ մեղր, արիւն 32
խաղողոյ եւ ձէթ եւ հանդերձ ։ Ամենայն այս 33
բարեպաշտից բարի է, որպէս եւ մեղաւորաց
դարձցի 'ի չարիս ։ Եւ հոգիք որ 'ի վրէժխնդրութիւն հաստատեցան, եւ սրտմտութեամբ իւրեանց աստակեցուցին զանձինս իւրեանց, 'ի 34
ժամանակի վախճանի զզօրութիւն զեղուն, եւ
զցասումն արարչին իւրեանց հանգուցին ։
Հուր, կարկուտ եւ սով եւ մահ, ամենայն այս 35
'ի վրէժխնդրութիւն հաստատեալ է ։ Գազանաց 36
ժանիք եւ իժք եւ կարիճք եւ սուր՝ սատակել վրէժ
'ի սատակումն ամբարշտաց ։ Ի պատուիրանս նո- 37
րա ուրախ եղիցին, եւ 'ի վերայ երկրի 'ի պէտս
պատրաստեսցին, եւ 'ի ժամանակս իւրեանց ոչ
անցանեն բան բանի ։ Վասն այսորիկ 'ի սկզբա- 38
նէ հաստատեցայ, եւ զմտաւ ածի, եւ գրեա թո-
ղի ։ Զի գործ Տեառն ամենայն բարի են, եւ 39
զամենայն պէտս 'ի ժամու իւրում բաշխեսցէ ։
Եւ ոչ է ասել՝ թէ այս քան զայս յոռագոյն է ։ 40
զի ամենայն ինչ 'ի ժամանակի ընտիր եղիցին ։
Եւ այժմ ամենայն սրտիւ եւ բերանով օրհնե- 41
ցէք եւ բարեբանեցէք զանուն Տեառն ։

ԳԼՈՒԽ Խ

Զբաղումն մեծ հաստատեալ է ամենայն մար- 1
դոյ, եւ լուծ ծանր 'ի վերայ որդւոց Ադամայ,
յօրէ ելանելոյ մօր իւրոյ՝ մինչեւ յօր թաղելոյ
'ի մայրն ամենեցուն ։ Զխորհուրդս նոցա եւ 2
զահ սրտի, մտածութիւն ակնկալութեան, օր
վախճանի ։ Յայնմանէ՝ որ նստիցի յաթոռ փա- 3
ռաց, մինչեւ ցայն՝ որ թշուառացեալ է 'ի հող
եւ 'ի մոխիր ։ Յայնմանէ՝ որ զգեցեալ է յակինթ 4
եւ պսակ, մինչեւ ցայն՝ որ ագանիցի ցլփոփ ։ ցա-
սումն եւ նախանձ՝ խռովութիւն եւ տատանումն,
երկիւղ մահու եւ ոխք եւ հակառակութիւն ։
Եւ 'ի ժամանակի հանգստեան յանկողնի՝ քուն 5
գիշերոյ այլայլէ զգիտութիւն նորա ։ Խառն մի 6
իբրեւ զոչինչ 'ի հանգստեան, եւ յայնմհետէ
երազովք իբրեւ 'ի տուընջեան աշխատի ։ Տագ- 7
նապեալ 'ի տեսլեան սրտի իւրոյ իբրեւ զայն՝
որ փախիցի յերեսաց պատերազմի ։ 'ի ժամա-
նակի փրկութեան զարթեաւ, եւ սքանչացեալ
8 յոչինչ երկիւղէ ։ Ընդ ամենայն մարմնոյ 'ի մար-
դոյ մինչեւ յանասուն, եւ 'ի վերայ մեղաւորաց՝
9 եօթնպատիկ քան զայն ։ Մահ եւ հակառակու-
թիւն, եւ արիւն եւ սուր, հարուածք եւ սով,
բեկումն եւ տանջանք ։ 'ի վերայ անօրինաց ա-
10 րարաւ այս ամենայն ։ Եւ վասն նոցա եղեւ ջրհե-
11 ղեղն ։ Ամենայն ինչ որ յերկրէ է, եւ յերկիր
դառնայ, եւ 'ի ջրոց՝ 'ի ծով դառնայ ։ այսպէս
12 ամբարիշտք՝ 'ի նզովից 'ի կորուստ ։ Ամենայն կա-
շառ եւ անիրաւութիւն եղծցի, եւ յաւիտեան
13 կացցեն հաւատք ։ Ինչք անիրաւաց իբրեւ զգետ
ցամաքեսցին ։ եւ որպէս զորոտումն մեծ յանձ-
14 րեւի՝ գոչեսցէ ։ Ի բանալ նորա զձեռն՝ ուրախ
եղիցի ։ այսպէս որք զանցանեն՝ 'ի վախճանի ցա-
15 մաքեսցին ։ Զարմ ամպարշտաց ոչ յաճախեսցէ
ոստս, եւ արմատք պիղծք 'ի վերայ ապառաժ
16 վիմի ։ Ցինդ առ ամենայն ջրով յեզեր գետոյ,
17 յառաջ քան զամենայն խոտ խլեսցի ։ Շնորհք
իբրեւ զդրախտ յօրհնութիւնս յաւիտեան մնա-
18 ցէ ։ Կեանք մշակի բաւականի քաղցրասցին, եւ
19 քան զերկոսին՝ որ գտանէ գանձ ։ Որդիք եւ
շինումն քաղաքի հաստատեն զանուն, եւ ա-
ռաւել քան զերկոսին՝ կին անբիծ համարեսցի ։
20 Գինի եւ երգ ուրախ առնեն զսիրտ, եւ քան
21 զերկոսին՝ սիրումն հանճարոյ ։ Փող եւ սաղմ-
սարան հեշտացուցանեն զնուագս, եւ քան զեր-
22 կոսին՝ լեզու քաղցր ։ Շնորհաց եւ գեղոյ ցան-
կասցի ակն, եւ քան զերկոսին՝ բուսոյ սերմա-
23 նեաց ։ Բարեկամ եւ ընկեր՝ որ 'ի ժամանակի
պատահեսցեն, եւ քան զերկոսին՝ կին բարի ։
24 Եղբարք եւ օգնականութիւն 'ի ժամանակի նե-
ղութեան, եւ քան զերկոսին՝ ողորմածութիւն
25 փրկեսցէ ։ Ոսկի եւ արծաթ կացուցանեն յոտից
վերայ, եւ քան զերկոսին՝ խորհուրդ ընտիր
26 գտանի ։ Ինչք եւ զօրութիւն բարձր արասցեն
զսիրտ, եւ քան զամենեսեան երկիւղ Տեառն ։
27 Ոչ գոյ յերկիւղի Տեառն նուազութիւն ։ Իբրեւ
28 զդրախտ օրհնութեան երկիւղ Տեառն, եւ քան
29 զամենայն փառս ծածկեցին զնա ։ Որդեակ,
զկեանս մուրացութեան մի կեցցես ։ լաւ է մեռա-
30 նել քան զմուրանալ ։ Այր որ հայի յայլոց սե-
ղան, չեն կեանք նորա 'ի համար կենաց ։ գար-
31 շեցուցանէ զանձն իւր այլոցն կերակրովք ։ Իսկ
32 հանճարեղ այր եւ խրատեալ զգուշ եղիցի ։ Ի
բերան անամօթին՝ քաղցրասցի մուր, եւ յոր-
վայնի նորա հուր այրեսցի ։

ԼԹ. 35. Յոմ. գործ 'ի չարիս. [illegible]

Խ. 19. Յոմ. [illegible]

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

Ո՛վ մահ, իբրեւ զի դառն է յիշատակ քո՝ 1
մարդոյ խաղաղացելոյ յինչս իւր։ Առն անխռով 2
եւ յաջողելոյ յամենայնի, եւ որ կարող իցէ տակաւին
ընդունել կերակուր։ Ո՛վ մահ, բարի է 3
դատաստան քո՝ մարդոյ կարօտելոյ, կասեցելոյ
յուժոյ։ Զառամելոյ եւ զբաղելոյ վասն ամենայնի, 4
եւ անհաւատի եւ կորուսելոյ զհամբերութիւն։
Մի՛ երկնչիր 'ի դատաստանէ մահու. յիշեա 5
զի առաջնոցն քոյ եւ վերջնոցն՝ այս դատաստան
'ի Տեառնէ ամենայն մարմնոյ։ Եւ ընդէր 6
գժտիս ընդ հաճութիւն Բարձրելոյն։
Թէպէտ եւ տասն, թէպէտ եւ հարիւր, թէպէտ 7
հազար ամ, չէ 'ի դժոխս յանդիմանութիւն կենաց։
Որդիք պղծոց լինին որդիք մեղաւորաց, 8
եւ շրջեալք ընդ բնակութիւնս ամպարշտաց։ Որդւոց 9
մեղաւորաց կորնչի ժառանգութիւն, եւ
ընդ զաւակի նոցա հանապազորդեսցէ նախատինք։
Հօր ամպարշտի մեղադիր լինին որդիք, 10
զի վասն նորա նախատեսցին։ Վա՜յ են ձեզ, արք 11
ամպարիշտք, որք թողէք զօրէնս Աստուծոյ
բարձրելոյն։ Եւ թէ ծնանիցիք, յանէծս 12
ծնանիցիք։ Ամենայն ինչ որ յերկրէ է, յերկիր 13
երթիցէ. այսպէս ամպարիշտք յանիծից 'ի կորուստ։
Սուգ մարդկան 'ի մարմինս իւրեանց. 14
իսկ անուն մեղաւորաց բարի ոչ ջնջեսցի։ Հոգ 15
տար վասն անուան, զի այն մնայ առ քեզ քան
զհազար մեծամեծս գանձս ոսկւոյ։ Բարի կենաց՝ 16
թիւ ոչ գոյ աւուրց, եւ բարի անուն մնայ
յաւիտեան։ Զխրատ խաղաղութեամբ պահեսջիք, 17
որդեակք. բայց իմաստութիւն գանձ է թաքուցեալ.
զինչ օգուտ է յերկոսեան։ Լաւ է մարդ՝ 18
որ թաքուցանէ զյիմարութիւն իւր, քան ըզմարդ՝
որ թաքուցանէ զիմաստութիւն իւր։ Արդ 19
պատկառեսջիք 'ի վերայ իրիք բանիս իմոյ։ Զի 20
ոչ է բարի զամենայն ամօթ պահել, եւ ոչ ամենեքին
ամենեցուն հաւատարմութեամբ հաճոյ
լինել։ Ամաչեսջիք 'ի հօրէ վասն պոռնկութեան, 21
'ի դատաւորէ եւ յիշխանէ՝ վասն յանցանաց, 22
'ի ժողովրդենէ եւ յամբոխէ՝ վասն անօրէնութեան,
'ի հաղորդէ եւ 'ի բարեկամէ՝ վասն զըրկանաց, 23
եւ 'ի տեղւոջէ յորում պանդխտեսցիս՝
վասն գողութեան, եւ 'ի ճշմարտութենէ Աստուծոյ 24
եւ յուխտէ՝ վասն ստութեան, եւ 'ի
հարկանելոյ զարմուկն 'ի հացս այլոց. 'ի նախատանաց
առնլոյ եւ տալոյ, եւ յայնցն՝ որ ողջոյն
տայցեն՝ վասն լռութեան. 'ի տեսլենէ կնոջ 25
բոզի, եւ 'ի դարձուցանելոյ զերեսս յազգայնոյ.
26 'ի հանելոյ զբաժինս եւ տուրս. եւ 'ի պշնելոյ առնակին
27 կնոջ. 'ի քննելոյ նաժշտի նորա. եւ մի
28 կար առ անկողնի նորա. 'ի բարեկամաց՝ վասն
բանից նախատանաց. եւ յետ տալոյն մի նախատեր.
'ի կրկնելոյ բանից եւ լսոյ, եւ յայտնելոյ
բանից գաղտնեաց։

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

1 Եւ եղիցես ամօթած ճշմարտապէս, եւ գտանիցես
շնորհս առաջի ամենայն մարդկան. այլ
մի վասն այսոցիկ ամաչեսցես, եւ մի առնուցուս
2 ակն մեղանչելոյ. վասն օրինացն Աստուծոյ եւ
ուխտի. վասն դատաստանի արդարացուցանել
3 զամպարիշտս։ Յաղագս հաշուի զուգի եւ ճանապարհորդաց,
եւ վասն տալոյ ժառանգութիւն
4 այլոց։ Վասն ճշգրտութեան կշռոց եւ
չափուց, վասն ստացուածոց սակաւուց եւ շատոց։
5 Վասն վաճառելոյ կարասւոյ թանկարաց.
վասն խրատու որդւոյ շատի, եւ ծառայից չարաց՝
6 վասն 'ի կողս նոցա արենալ։ Առ կնաւ
չարեաւ՝ բարի է կնիք. եւ ուր բազում ձեռք իցեն,
7 փակեա։ Զոր ինչ աւանդիցես՝ թուով եւ
8 կշռով, եւ տուր եւ առ՝ գրով։ Վասն խրատուց
անմտից եւ յիմարի, եւ յեռանծերոյ՝ որ դատի
վասն պոռնկութեան. եւ իցես խրատեալ ճշմարտապէս,
եւ փորձեալ առաջի ամենայն կենդանեաց։
9 Դուստր հօր գաղտնի արթնութիւն է, եւ
հոգք նորա հեռի առնէ զքուն. 'ի տղայութեան
նորա, գուցէ ըստ չափ ելանիցէ. եւ յորժամ
10 ամուսնասցի, գուցէ ատեսցի. 'ի կուսութեան՝
գուցէ պղծեսցի եւ 'ի հայրենիսն իւր յղի լինիցի.
եւ յորժամ ընդ առն իցէ, յանցանիցէ. եւ յորժամ
ընդ նմա բնակեալ իցէ, գուցէ ամլասցի։
11 Ի վերայ անամօթ դստեր հաստատեա պահպանութիւն.
գուցէ առնիցէ քեզ անարգութիւն
'ի թշնամեաց, խօսս 'ի քաղաքի, եւ եկակոչ
ժողովրդեան, եւ յամօթ առնիցէ զքեզ 'ի
12 բազմամբոխի։ Մի՛ հայիր 'ի գեղեցկութիւն ամենայն
մարդոյ. եւ 'ի մէջ կանանց մի՛ նստիցես։
13 Զի 'ի հանդերձից ծնանիցի ցեց, եւ 'ի կնոջէ
14 չարութիւն։ Լաւ է չարութիւն առն՝ քան զկին
բարերարոյ, եւ զկին՝ որ յամօթ առնէ 'ի նախատինս։
15 Արդ յիշեցից զգործս Տեառն, եւ զոր
ինչ տեսի՝ պատմեցից. բանիւք Տեառն գործք
16 նորա։ Արեգակն լուսաւորելով ընդ ամենայն
հայեցաւ, եւ փառօք Տեառն լի գործք նորա։
17 Չարար սրբոց Տեառն պատմել զամենայն սքան-

ԽԱ. 18. Յօր. մարդոյ. ուղղեցաք ըստ յունին.
24. Յօր. յառնելոյ. ուղղեցաք ըստ յունին.

ԽԲ. 5. Յօր. չարաց... եւ վասն 'ի զկողսն յարենալ. ուղղեցաք ըստ յունին.
9. Յօր. գաղտնի բան.

չէին նորա՝ զոր հաստատեաց Տէր ամենակալ, հաստատել 'ի փառս նորա ամենայնի։ Զան- 18
դունդս և զսիրտս քննեաց, և զխորամանկու-
թիւն նոցա 'ի միտ առ։ Քանզի ծանեաւ Բարձ- 19
րեալն զամենայն խելս՝ մարդոյ, և հայեցաւ 'ի
նշանն յաւիտենից. պատմելով զանցեալսն և որ
յետոյն լինելոց է, և յայտնէ զհետս գաղտ-
նեացն։ Ոչ զանց 'ի նմանէ ամենայն մտածու- 20
թիւն, ոչ թաքեաւ 'ի նմանէ և ոչ մի բան։ Զմե- 21
ծամեծս իմաստութեան իւրոյ զարդարեաց,
որ է յառաջ քան զյաւիտեանս, և յաւիտեան.
22 ոչ յաւել և ոչ նուազեաց, և ոչ կարօտացաւ
23 ումեքիւ խորհրդակցաւ։ Որքան գեղ ամենայն
գործք նորա ցանկալիք, և որպէս փայլակն է
24 տեսանել։ Ամենայն այս կենդանի է, և մնայ
յաւիտեան յամենայն պէտս. ամենայն ինչ լսէ։
25 Ամենայն ինչ կրկին՝ մի ընդդէմ միոյ, և ոչ ինչ
արար թերի։

---

21. Յօր. ոչ է յառաջ. առաջինս չէր յաւէն։

24. Յօր. լսէ. առաջինս չէր յաւէն։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈԲԱՅ

Զայրս զայս՝ ոմանք ըստ պատմութեան ազգահամարին՝ հինգերորդ առնեն յԱբրահամէ. քանզի [illegible] առնէ մինչեւ 'ի Յոբաբ: Այս որ ոմանք մտախոհ եղեալ ասացին՝ թէ սքանչելի այս իր եղեւ. առանց գրոյ. զի զառն Յոբ յառաջ քան զօրէնսն, եւ զրկեալ յորդւոցն: Բազում ժամանակ եւ [illegible] կանխասացութիւնս այս՝ պատմեցաւ 'ի ճշմարտութեան կողմն իբրեւ զաւետարանն եւ զմարգարէսն. մանաւանդ զի [illegible] որ առ Փրկչաւն լուսաւորեցաւ՝ նախ քան զԾննդեանն կանխագոյն ասացեալ: Արդ զի մի 'ի մեծ իրս յայս կասկածանաց [illegible] ասութեան ժամանակի գրոցն, ասացին թէ բարեկամքն Յոբայ գրեցին [illegible] ընտրելոյն. որպէս եւ ինքն բազմամբոխ յասէ. Ո՛ տայր ինձ գրել զբանս իմ, եւ դնել զայն 'ի գիրս յաւիտենականս: Գիտելի լիցի եւ այս, թէ [illegible] է կարծել Մովսիսի զառ գրեալ՝ որ մինչ [illegible] ժամանակին, [illegible] կեալ. իսկ այլոց եղեւ կարծիք Սողոմոնի լինել գրոց, զի առակագրեան է, որպէս նորա բանքն: Այլոց բազում [illegible] համեմատողաց գիրքս՝ զայս մեք [illegible] 'ի մէջ բերեալ, որ [illegible] ընկալաւ քան [illegible] խորհրդոցն. եւ նախ առնէր զկենդանութիւնն Աստուածոյ՝ թէ ժամանակալ է 'ի ծայրս բարեպաշտութեան, եւ յետոյ [illegible], թէ ընդ նորա ոչ կորուսի զմեղս: Պարտ է ամենայն զգուշութեամբ գիտել [illegible] բանիցս թէ առ որ ուսանի զգիտութիւն, եւ մի ընկղմել յանհաւատութիւնս. զի [illegible] զորպիսութեան փորձանաց Յոբայ 'ի սատանայէ, առ Աստուած [illegible] գործոյն [illegible]: Այլ զի 'ի տանէ չափով զգիրս քան Եբրայեցւոցն առաք, այսու ծաղկեալ բանկալի առաք զառ ամենայն քննողաց: Դարձեալ [illegible] 'ի առ ամենեցուն իրաց, Թագաւորաց, քահանայից, իշխանաց, ամբոխաց, աղքատաց, մեծամեծաց, փիլիսոփայց. որոց [illegible] որդւոցն, եւ հաստատուն քան [illegible] քան որդւոց՝ զոր 'ի զայթագղութիւնս անկանին. Նա՝ եւ որք 'ի գիւաց վշտացն՝ զհանգիստ եւ զմխիթարութիւն գտանեն յայսմ գրոց, եւ որք [illegible] մեծախոհութեամբ տանին զրկանաց: Այսպէս [illegible] աշխարհն՝ ոմանք ասեն թէ Սինն է, եւ այլք թէ յԱրաբիա է կամ յԵդովմ. զի եւ յԱրաբիա [illegible] երեւի գերեզմանն որդւոցն, յորում եւ էր կեանք երանելւոյն Յոբայ: Ըստ որում [illegible] գիրքն՝ եթէ եկաց յետ փորձանացն ամս հարիւր եւ եօթանասուն. եւ ամենայնն զոր եկեաց, երկերիւր քառասուն եւ ութ. եւ է այս առակ. զի յառաջագոյն [illegible] զկեանսն նորա 'ի փորձանսն, եւ եօթանասուն եւ ութն՝ յորում [illegible] փորձանացն, որ 'ի միջոցին լինի ութսուն եւ հինգ: Զոր Աստուած կրկին, բաց այլ բարեացն զոր ետ նմա, եւ զկեանսն նոյնպէս ընտրեսցէ, զի 'ի միջոցին համեմատել ամենայնն 'ի թիւն. նմանապէս եւ [illegible] եւ ընդ նմին զկեանսն փորձանացն, որ մնայ միայն [illegible]

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԱՅՐ ոմն էր յԱւսիդ աշխարհի՝ որում անուն 1
էր Յոբ. եւ էր այրն այն ճշմարիտ, անարատ,
արդար, աստուածապաշտ, մեկնեալ յամենայն
իրաց չարութենէ մտաց։ Եղեն նորա 2
ուստերք եւթն եւ դստերք երեք. եւ էին խաշինք 3
նորա՝ եւթն հազար ոչխար, ուղտք երեք
հազարք, լուծք եզանց հինգ հարիւր, եւ էշք
մատակք արօտականք հինգ հարիւր. եւ ստացուածք
բազում յոյժ, եւ գործք մեծամեծք էին նորա ՚ի
վերայ երկրի. եւ էր այրն այն ազնուական քան
զամենայն արեւելեայսն։ Միաբանեալ գային որդիք 4
նորա առ միմեանս, առնէին խրախութիւն
զօրհանապազ, առեալ ընդ իւրեանս եւ զերեսին
քորսն իւրեանց՝ ուտել եւ ըմպել ընդ նոսա։
Եւ իբրեւ յանդ ելանէին աւուրք խրախութեանն, 5
առաքէր Յոբ եւ սրբէր զնոսա. յարուցեալ
ընդ առաւօտս մատուցանէր վասն նոցա
պատարագս ըստ թուոյ նոցա, եւ զուարակ մի վասն
մեղաց՝ ընդ ոգւոյ նոցա. քանզի ասէր Յոբ. թէ
գուցէ որդիքն իմ ՚ի միտս իւրեանց խորհեցան չարութիւն
զԱստուծոյ. այսպէս առնէր Յոբ զամենայն
աւուրս նոցա։

Եւ եղեւ իբրեւ օրն այն, եւ ահա եկին հրեշտակք 6
Աստուծոյ կալ առաջի Տեառն. եկն եւ
սատանայ ընդ նոսա յածեալ ընդ երկիր եւ շրջեալ
՚ի նմա։ Եւ ասէ Տէր ցսատանայ. Ուստի եկիր 7
դու։ Պատասխանի ետ սատանայ Տեառն,
եւ ասէ. Շրջեալ ընդ երկիր եւ յածեալ ՚ի ներքոյ
երկնից՝ եկեալ կամ։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Նայեցար 8
մտաց քոց ընդ ծառայ իմ ընդ Յոբ, զի ոչ
գոյ իբրեւ զնա ՚ի վերայ երկրի, այր անարատ՝
ճշմարիտ՝ աստուածապաշտ՝ մեկնեալ յամենայն
9 իրաց չարաց։ Եւ պատասխանի ետ սատանայ, եւ
ասէ ընդդէմ Տեառն. Միթէ ձրի պաշտիցէ Յոբ
10 զՏէր. ոչ դու ամրացուցեր զարտաքին նորա եւ
զներքին տան նորա, եւ որ ինչ միանգամ արտաքոյ
շուրջ զնովաւ է. զգործս ձեռաց նորա օրհնեցեր,
եւ զանասուն նորա բազմացուցեր ՚ի վերայ
11 երկրի։ Բայց ոչ, այլ առաքեա դու զձեռն
քո եւ արկ յամենայն ինչս նորա. եթէ ոչ յերեսս
12 խոկ օրհնեսցէ զքեզ։ Յայնժամ ասէ Տէր
ցսատանայ. Ահա զամենայն ինչս նորա տամ ՚ի
ձեռս քո, բայց ՚ի նա մի մերձենայցես։ Եւ ել
13 սատանայ յերեսաց Տեառն. եւ էր իբրեւ զօրս
զայս, ուստերքն Յոբայ եւ դստերք նորա՝ ուտէին
եւ ըմպէին գինի ՚ի տան եղբօրն երիցու
14 իւրեանց։ Եւ ահա հրեշտակ եկն առ Յոբ եւ ասէ
ցնա. Հօտք եզանցն վարէին, եւ էշքն մատակք
15 արածէին առ նոքօք, եւ եկին գերեվարք
եւ գերեցին զնոսա, եւ զծառայսն կոտորեցին
16 սրով. եւ միայն ապրեցայ՝ եկի պատմել քեզ։ Եւ
մինչ դեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն առ Յոբ՝
եւ ասէ ցՅոբ. Հուր անկաւ յերկնից եւ այրեաց
զհօտսն, եւ զհովիւսն ըստ նմին օրինակի եկեր.
17 եւ միայն մնացեալ՝ եկի պատմել քեզ։ Եւ
մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն եւ ասէ
ցՅոբ. Ասպատակաւորք ասպատակեցին ՚ի մեզ
երեք առաջք, եւ պատեցան զուղտուքն եւ գերեցին
զնոսա, եւ զծառայսն կոտորեցին սրով.
18 եւ միայն ապրեցայ՝ եկի պատմել քեզ։ Եւ մինչ-

դեռ նա խօսէր՝ այլ հրեշտակ գայր և ասէր
ցՅոբ. Մինչդեռ ուստերքն քո և դստերքն ուտէին
և ըմպէին առ եղբօր իւրեանց երիցու, յան- 19
կարծակի հողմ մեծ եկն յանապատէ՝ և եհար
զչորեսին անկիւնս տանն, և անկաւ տունն ՚ի
վերայ որդւոցն քոց և վախճանեցան. և միայն
ապրեցայ՝ եկի պատմել քեզ։ Յայնժամ յարուցեալ 20
Յոբ՝ պատառեաց զհանդերձս իւր, և կտրեաց
զհերս գլխոյ իւրոյ, և անկեալ ՚ի գետին երկիր
եպագ Տեառն, և ասէ. Մերկ ելի ես յորո- 21
վայնէ մօր իմոյ, և մերկանդամ դարձայց անդ-
րէն։ Տէր ետ և Տէր առ. որպէս Տեառն հաճոյ 22
թուեցաւ՝ նոյնպէս և եղև. եղիցի անուն Տեա-
ռն օրհնեալ։ Եւ յայսմ ամենայնի անցս որ ան- 23
ցին ընդ նա՝ ոչ մեղաւ Յոբ առաջի Տեառն, և ոչ
ետ անզգամութիւն Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ եղև իբրև զօր զայս, և եկին հրեշ- 1
տակք Աստուծոյ կալ առաջի Աստուծոյ. եկն և
սատանայ ՚ի մէջ նոցա ընդ նոսա կալ առաջի
Տեառն։ Եւ ասէ Տէր ցսատանայ. Դու ուստի 2
գաս։ Յայնժամ ասէ սատանայ առաջի Տեառն.
Շրջեցայ ՚ի ներքոյ երկնից և շրջեցայ ընդ ամե-
նայն, եկեալ կամ։ Եւ ասէ Տէր ցսատանայ. Ա- 3
պաքէն հայեցա՞ր ընդ ծառայ իմ Յոբ, զի ոչ գոյ
իբրև զնա ՚ի վերայ երկրի. այր ողջամիտ, անա-
րատ, աստուածապաշտ, մեկնեալ յամենայն
չարութենէ, և տակաւին կայ յանմեղութեան.
և դու տարապարտ խօսեցար կորուսանել զինչս
նորա։ Կրկնեաց անդրէն սատանայ և ասէ ցՏէր. 4
Մորթ ընդ մորթոյ, և որ ինչ իցէ մարդոյ՝ ընդ
անձին իւրոյ տուժեսցի. ապա թէ ոչ, այլ ա- 5
ռաքեա զձեռն քո և արկ զոսկերօք և զմարմ-
նովք նորա, եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեսցէ զք-
քեզ։ Եւ ասէ Տէր ցսատանայ. Ահա մատնեմ 6
զնա քեզ, բայց միայն զոգի նորա պահեսցես։
Եւ ել սատանայ յերեսաց Տեառն, և եհար զՅոբ 7
չարաչար կեղով յոտից մինչև ցգլուխ. և ա- 8
ռեալ խեցի՝ քերէր զթարախն, և նստէր յաղ-
բեւս արտաքոյ քաղաքին։ Եւ իբրև բազում
ժամանակք անցանէր ՚ի վերայ, ասէ ցնա կինն 9
իւր. Մինչև յերբ ժուժկալեալ ասիցես, թէ ա-
հա համբերեցից տակաւին սակաւ ինչ ժամա-
նակ՝ ակն կալեալ յուսոյ փրկութեան իմոյ։ Ա-
հաւասիկ ապականեալ է յիշատակ քո ՚ի վերայ
երկրի, ուստերք քո և դստերք՝ իմոյ որովայնի
երկք և երկունք, յորս տարապարտուց վաստա-
կեցի աշխատութեամբ։ Դու ինքն ՚ի զազրութիւն որ-
դանց նստիս օթագայեալ բացօթեայ, և ես՝ մո-
լորեալ և հարկահար տուն ՚ի տանէ և տեղի ՚ի
տեղւոջէ. ակնկալեալ թէ երբ մտանիցէ արեգակն՝

զի հանգեայց ՚ի աշխատանաց իմոց և ՚ի ցաւոց
իմոց որ այժմ պատեալ են զինև։ Ասէ ասա բան
10 ինչ ՚ի Տէր, և վախճանեաց։ Եւ նորա հայեցեալ
ընդ նա՝ ասէ. Իբրև զմի ՚ի կանանց անզգամաց
խօսեցար. եթէ զբարիսն ընկալաք ՚ի ձեռանէ
Տեառն, զչարիսն ոչ համբերիցեմք։ Եւ յայսմ
ամենայնի որ ինչ անցք անցին ընդ նա, ոչ մե-
ղաւ Յոբ շրթամբք իւրովք առաջի Տեառն, և
11 ոչ ետ անզգամութիւն Աստուծոյ։ Եւ լուեալ
երից բարեկամացն զչարիսն ամենայն որ հասին
՚ի վերայ նորա, եկին յիւրաքանչիւր աշխարհէ
առ նա, Եղիփազ արքայ Թեմնացւոց, Բաղդադ
բռնաւոր Սաւքեցւոց, Սոփար արքայ Մինե-
ցւոց. և եկին առ նա միաբան մխիթարել և
12 այցելել զնա։ Եւ տեսեալ զնա ՚ի բացուստ՝
ոչ ծանեան, և բարբառեալ մեծաձայն լացին.
և պատառեցին իւրաքանչիւր զպատմուճանս
իւր, և ցանեցին հող ՚ի վերայ գլխոց իւրեանց՝
13 ընդ երկինս հայելով։ Եւ նստան շուրջ զնովաւ
յերկիր զեօթն օր և զեօթն գիշեր. և ոչ ոք՝
նոյանէ խօսեցաւ ընդ նմա բան. քանզի տեսա-
նէին զանհնարին հարուածն և զմեծամեծս
յոյժ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ապա [illegible] Յոբ եբաց զբերան իւր.
2 և անէծ զօրն իւր, և ասէ.
3 ✓ Կորիցէ օրն յորում ես ծնայ, և գիշերն՝ յո-
4 րում ասացին թէ ահա արու։ Խաւարեսցի գի-
[illegible]

զանցուցեալն՝ որ ելանէ յարգանդէ մօր իւրոյ,
կամ իբրեւ զտղայս որ ոչ տեսին զլոյս: Անդ 17
ամպարիշտք որ բորբոքեցին զցասումն
բարկութեան: Անդ հանգեան աշխատեալքն
մարմնով, 'ի միասին յաւիտենականք՝ որք ոչ 18
լուան զձայն հարկահանի: Փոքր եւ մեծ անդ 19
են, եւ ծառայ աներկիւղ 'ի տեառնէ իւրմէ: Իսկ 20
ընդէ՞ր տուեալ իցէ անձանց դառնացելոց լոյս,
եւ կեանս յաւաջնելոց ոգւոցն. որ ցանկան մա- 21
հու, եւ ոչ հասանեն. փորեն իբրեւ զգանձս,
եւ խնդալից լինին եթէ գտանիցեն: Մահ՝ մար- 22
դոյ հանգիստ է՝ յորմէ ծածկապարքն թագեաւ 'ի 23
նմանէ, զի փակեաց զնովաւ Աստուած: Յառաջ 24
քան զկերակուրս իմ՝ հեծութիւն եհաս, ար-
տասուք եւ ահիւ նեղեալ եմ: Զի երկիւղն 25
յորմէ խիթայի՝ եկն 'ի վերայ իմ, եւ յորմէ
կասկածէի պատահեաց ինձ: Ոչ խաղաղեցայ, 26
ոչ դադարեցի, ոչ հանգեայ. քանզի եկն 'ի վե-
րայ իմ բարկութիւն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազ Թեմնացւոյ ասէ. 1

Մինթէ բազում անգամ լեալ իցէն քո բանք 2
աշխատութեամբ, եւ զօրութեան բանից քոց ո՞
հանդուրժեսցէ: Զի եթէ խրատեցեր դու զբա- 3
զումս, եւ զձեռս տկարի մխիթարեցեր, եւ զհի- 4
ւանդացեալս կանգնեցեր բանիւք, եւ ծնկաց
կթուցելոց քաջալերութիւն զգեցուցեր, եւ 5
արդ եկին հասին 'ի վերայ քո ցաւք. սակայն
դու վրդովեցեր: Ո՞չ ապաքէն երկիւղդ քո 6
անզգամութիւն է, եւ կասկածդ քո եւ անչա-
րութիւն ճանապարհի քո: Արդ յիշեա, ո՞ ոք որ 7
սուրբ էր՝ կորեաւ, կամ ճշմարիտք արմատովք
երբեք խլեցան: Զոր օրինակ տեսի զայնոսիկ որ 8
զանպատեհն արօրադիր առնեն, որ սերմանեն
զնոսա՝ ցաւս հնձեսցեն 'ի նոցանէ: Ի հրամանէ 9
Տեառն կորիցեն, 'ի հոգւոյ բարկութեան նորա
սատակեսցին: Զօրութիւն առիւծու, զոչիւն 10
մատակ առիւծու, ամբարտաւանութիւն վիշապաց՝ շի-
ջաւ: Մրջիւնառիւծն սատակեցաւ առ 'ի չգոյէ 11
կերակրոյ, կորիւնք առիւծու լքին զմիմեանս:
Եթէ էր ստուգութիւն բանի ճշմարիտ եղեալ 'ի խօսս 12
քո, ոչ ինչ յայսցանէ չար պատահէր քեզ:
Ականջն ոչ ընդունիցի ամենին իմ հրաշակերտս
'ի նմանէ: Ահագինք եւ բամբիռք զիշերականք. 13
հասեալ առ 'ի վերայ մարդկան, դողումն եւ սոս- 14
կումն պատահեցին ինձ, եւ մեծապէս զոսկերս
իմ շարժեցին: Եւ եկն հոգի 'ի վերայ երեսաց 15
իմոց, քստմնեցին հերք իմ եւ մարմինք: Կանգ- 16
նեցայ՝ եւ ոչ գիտացի. տեսի՝ եւ ոչ էին կերպա-
րանք առաջի աչաց իմոց. բայց միայն օդ եւ սո-
սափիւն լսէի: Իսկ արդ միթէ սուրբ լինիցի 17
մարդ առաջի Տեառն, կամ 'ի գործոց իւրոց ա-
18 նարատ այր, եթէ ծառայից իւրոց ոչ հաւա-
տայցէ, եւ զհրեշտակաց խոտորագոյն ինչ իմա-
19 ցաւ: Իսկ արդ զբնակեալսն 'ի տունս կաւեղէնս,
յորոց եւ մեք 'ի նմին կաւոյ եմք, եհար
20 զնոսա ըստ օրինակի ցեցոյ, եւ յառաւօտէ մին-
չեւ յերեկոյ ոչ եւս իցեն: Քանզի անձամբ ան-
21 ձին օգնել ոչ կարեն, կորեան: Փչեաց 'ի նոսա
եւ ցամաքեցան, սատակեցան՝ քանզի ոչ էր 'ի
նոսա իմաստութիւն:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Արդ աղէ կարդա, թէ ոք տացէ քեզ ձայն,
2 կամ թէ զոք 'ի հրեշտակաց սրբոց տեսցես: Քան-
զի եւ զանզգամ սպանանէ բարկութիւն, եւ զմո-
3 լորեալն մեռուցանէ նախանձ: Ես՝ եւ տեսի ան-
զգամս արմատս ձգեալ, այլ վաղվաղակի հա-
4 րան յարկք նոցա: Հեռի լիցին որդիք նոցա 'ի
փրկութենէ, կոխկոխեսցին առ դրունս փոքրա-
5 րաց, եւ ոչ ոք իցէ որ փրկեսցէ: Զի զոր նոքայն
ժողովեցին՝ արդարք կերիցեն, եւ նոքա մի եղի-
ցին ապրեալք 'ի չարեաց. ծծեսցի զօրութիւն
6 նոցա: Զի ոչ եթէ յերկրէ ելանիցէ աշխատու-
7 թիւն, եւ ոչ 'ի լերանց բուսանիցէն ցաւք: Այլ
մարդ աշխատութեամբ ծնանի. ձագք արծուեաց
8 'ի բարձունս թռչին: Բայց սակայն ես խնդրե-
ցից 'ի Տեառնէ, եւ զՏէր զամենեցուն խնդրե-
9 կարդացից, որ առնէ զմեծամեծս եւ զանքննինս
եւ զփառաւորս եւ զհրաշակերտս որոց ոչ գոյ
10 թիւ. որ տայ անձրեւ յերկիր, առաքէ ջուրս 'ի
11 ներքոյ երկնից. որ առնէ զխոնարհս 'ի բարձունս,
12 եւ կանգնէ զկորուսեալս, եւ փոխանակէ զխոր-
հուրդս խորամանկաց, եւ ոչ գործեսցեն ձեռք
13 նոցա զճշմարտութիւն. որ հասանէ իմաստնոց
հանճարով, եւ զխորհուրդս բազմանենգից յի-
14 մարեցոյց: Ի տուէ պատահեսցէ նոցա խաւար,
եւ 'ի միջօրէի իբրեւ 'ի գիշերի խարխափեսցեն:
15 Սատակեսցին պատերազմաւ, եւ տկարն ապ-
16 րեսցի 'ի ձեռանէ հզօրին: Եղիցի յոյս տկարի,
17 բերան անիրաւի խցցի: Երանեալ է մարդ զոր
յանդիմանեաց Տէր 'ի վերայ երկրի, եւ 'ի խրա-
18 տուէ ամենակալին մի հրաժարեսցես: Զի նա
ցաւեցուցանէ, եւ միւսանգամ անդրէն հաստա-
19 տէ. եհար՝ եւ ձեռք նորա բժշկեցին: Վեցիցս 'ի
վտանգէ փրկեսցէ զքեզ, եւ յեօթներորդումն ոչ
20 մերձեսցի առ քեզ չար: Ի սովի՝ փրկեսցէ զքեզ
'ի մահուանէ, 'ի պատերազմի՝ 'ի ձեռաց երկա-
21 թոյ արձակեսցէ զքեզ: Ի տանջանաց լեզուի
ծածկեսցէ զքեզ, եւ մի երկիցես 'ի չարեաց ե-
22 կելոց 'ի վերայ քո. զանիրաւս եւ զանօրէնս ար-
համարհեսցես: Ի գազանաց վայրենեաց ոչ եր-
23 կիցես, զի ընդ քարինս վայրի դաշինք քո, եւ

գազանք վայրենիք խաղաղասցին ընդ քեզ։ Ապա 24 գիտասցես թէ խաղաղութիւն է տան քո, եւ բնակութիւն յարկի քոյ մի վրիպեսցի։ Եւ ծա- 25 նիցես զի բազում է զաւակ քո, եւ որդիք քո եղիցին իբրեւ զբանջար վայրի։ Եւ երթիցես ի 26 գերեզման իբրեւ զցորեան հասեալ՝ ի ժամանակի հնձելոյ, կամ իբրեւ զկոյտ կալոյ ի ժամանակի ամփոփելոյ։ Ահաւասիկ զայս մեք 27 քննեցաք, այս է զոր լուաք. բայց դու գիտասջիր յանձն քո՝ զինչ գործեցեր։

ԳԼՈՒԽ Զ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ. 1

Բ Եթէ կշռելով ոք կշռէր զբարկութիւնս իմ, 2 եւ զցաւս իմ միանգամայն բառնայր ի լուծ կշռոյ, քան զաւազ ծովու ծանրագոյն լինէր. նա 3 աւելի բանք իմ անզգամք են։ Զի նետք Տեառն 4 ի մարմնի իմում են, եւ սրտմտութիւն նոցա ծծէ զարիւն իմ. յորժամ սկսանիմ խօսել՝ կլատեն զիս։ Իսկ արդ՝ զի՞նչ, մինչ տարապար- 5 տուց խանչիցէ ցիռ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ. կամ թէ գոչիցէ եզն առ մսուր՝ յորժամ ունիցի զկերակուր. կամ ուտիցի հաց առանց 6 աղի, կամ գուցէ համ ի բանս ունայնս։ Ո՞չ 7 կարէ հանգչել անձն իմ, զի չարաչար տեսանեմ զկերակուր իմ՝ իբրեւ զհոտ առիւծու։ Զի եթէ տայցէ՝ եւ եկեսցեն յիս խնդրուածք 8 իմ, եւ զյոյս իմ տացէ Տէր։ Սկսաւ Տէր խոցո- 9 տել զիս, բայց ի սպառ մի սպանցէ զիս։ Եղիցի 10 ինձ քաղաքն իմ գերեզման՝ յորոյ վերայ պարսպացն ոստայի, եւ ի նմա ոչ խնայեսցէ. զի ոչ սուտ արարից զբանս սրբոյն Աստուծոյ իմոյ։ Զի 11 զինչ է զօրութիւն իմ եթէ համբերից, կամ զինչ ժամանակ՝ զի հանգուսցէ անձն իմ։ Միթէ զօրութիւն վիմա՞ց իցէ զօրութիւն իմ, 12 կամ մարմինք իմ պղնձի՞նք. կամ թէ ո՞չ ի նմա ապաւինեմ։ Արդ օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, եւ զօրութիւն հրաժարեաց յինէն. այ- 13 ցելութիւն Տեառն անտես արար զիս։ Ոչ հայե- 14 ցան յիս մերձաւորք իմ, իբրեւ զվտակ ցամաքեալ եւ իբրեւ զալիս անցին զինեւ։ Որք սար- 15 սէին յինէն՝ արդ ահաւասիկ հասին ի վերայ 16 իմ։ Իբրեւ զձիւն կամ իբրեւ զսառն պնդեալ՝ 17 որ հալիցի ի հասանելոյ ջերմութեան եւ ոչ ճանաչիցի թէ ուստի էր, նոյնպէս եւ ես լքայ յա- 18 մենեցունց, կորեայ եւ անանկացայ։ Տեսէք ըզ- 19 ճանապարհս Թեմնացւոց՝ որք ի շաւիղս Սաբայ հայէին, եւ ամօթ կրեսցեն յուսացեալքն ի քա- 20 ղաքս եւ յինչս։ Դա՝ եւ դուք ահաւասիկ անողորմ 21 հասէք ի վերայ իմ. հայեցեալ ի վէրս իմ՝ երկերուք։ Արդ ես զինչ ինչ խնդրեցի, կամ ձե- 22 րով զօրութեանդ կարօտեալ եղեալ ապրեցու- 23 ցանել զիս ի թշնամեաց, կամ ի ձեռաց հզօրաց 24 փրկել զիս։ Ուսուցէք զիս՝ եւ ես լռեցից. եւ եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, ազդեցէք զիս խելա- 25 մուտ։ Ա՛յլ ուրեմն խոտան են բանք ճշմարտի. 26 քանզի ոչ եթէ ի ձէնջ խնդրեմ զօրութիւն։ Եւ ոչ կշտամբանք բանից ձերոց լռեցուցանեն զիս, 27 եւ ոչ բարբառոյ բանից ձերոց անսացից։ Բայց զի իբրեւ ի վերայ որբոյ յարուցեալ էք ի վերայ իմ, եւ խաղացեալ էք ի վերայ բարեկամի 28 ձերոյ։ Բայց արդ հայեցեալ յերեսս ձեր ոչ ստեցից. նստարուք, եւ մի ինչ լիցի անիրաւու- 29 թիւն ի դատաստանի, եւ դարձեալ իրաւանց 30 ու՞ր ունիցիք։ Զի ոչ գոյ ի լեզուի իմում անիրաւութիւն, կամ կոկորդ իմ ոչ խոկայցէ յիմաստութիւն։

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զփորձութիւն են վարք մարդոյ ի վերայ երկրի. եւ իբրեւ զաւօրեայ 2 վարձք վարձկանի կեանք նորա։ Կամ իբրեւ ըզծառայ երկուցեալ ի տեառնէ իւրմէ եւ գտեալ ընդ հովանեաւ, եւ իբրեւ զվարձկան որ սպա- 3 սիցէ վարձուց իւրոց, նոյնպէս եւ ես սպասեցի ամսոց ունայնից. գիշերք ցաւոցն տուեալ են 4 ինձ. եթէ ննջեցից՝ ասեմ երբ իցէ տիւ. եւ եթէ յառնիցեմ՝ դարձեալ թէ երբ իցէ երեկ. լի ցա- 5 ւոք լինիմ յերեկորեայ մինչեւ ցառաւօտ։ Թաթաւին մարմինք իմ զաղջութեամբ որդանց, մաշեցի զկոշտս երկրի առ ի զթարախս քերելոյ։ 6 Եւ կեանք իմ թեթեւագոյնք են քան զխօսս, 7 եւ կորեան յունայնութեան յուսոյ։ Յիշեա զի հողմ են կեանք իմ, եւ ոչ դարձցի ակն իմ ի տեսանել զբարի, եւ ոչ հայեսցի յիս ակն տե- 8 սողի։ Աչք քո յիս՝ եւ ես ոչ եւս իցեմ, իբրեւ 9 զամպ ջնջեալ յերկնից։ Զի եթէ իջանիցէ մարդ 10 ի դժոխս, ոչ եւս ելցէ եւ ոչ դարձցի ի տուն 11 իւր, եւ ոչ եւս ծանիցէ զնա տեղի իւր։ Այսուհետեւ ոչ եւս խնայեցից ի բերան իմ, խօսեցայց մինչեւ իցեմ ի վիշտս, բացից զդառնութիւն ան- 12 ձին իմոյ տառապեալ։ Միթէ ծո՞վ իցեմ կամ վի- 13 շա՞պ, զի կարգեցեր զինեւ պահ։ Ասացի թէ մխիթարեսցեն զիս մահիճք իմ, վճարեցից զի- 14 նեւ զբանս յանկողնի իմում։ Զարհուրեցուցանես զիս երազովք, եւ տեսլեամբք հարկանես 15 զիս։ Թափես զոգի յանձնէ իմմէ, եւ ի մարմնոյ 16 զշունչ իմ, եւ ի մահուանէ զկեանս իմ. զի ոչ եթէ յաւիտեան կեցից. եթէ երկայնամիտ եղէց։ Ի բաց կաց յինէն՝ զի ընդունայն են կեանք 17 իմ։ Զի զինչ է մարդ՝ զի մեծացուցեր զնա, 18 կամ զի հայիցիս ի նա մտօք, կամ այցելութիւն առնիցես նմա մինչեւ ցառաւօտ, եւ ի հանգիստ 19 դատիցիս զնա։ Մինչեւ յերբ ոչ թողուցուս զիս,

և ոչ ընդարձակեցես ինձ, մինչև ցաւովք կլանիցեմ
զտաղուկս իմ։ Զի թէ մեղայ՝ զի՞նչ կա- 20
րիցեմ առնել քեզ, որ գիտես զմիտս մարդ-
կան։ Ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ, և իցեմ քեզ
բեռն. և ընդէ՞ր ոչ արարեր մոռացումն անօրէ- 21
նութեան իմոյ՝ և սրբութիւն մեղաց իմոց։ Արդ
աստ յերկիր դառնայցեմ կամ ի հող, և այլ ոչ
եւս իցեմ։

ԳԼՈՒԽ Ը

Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ ասէ. 1

Մինչև ցե՞րբ խօսիցիս զայդ, և ոգի մեծա- 2
բանութեան 'ի բերան քո։ Միթէ անիրաւ դա- 3
տիցի Տէր, կամ որ զամենայն արար՝ պղտորեսցէ
զիրաւունս։ Եթէ որդիքն քո մեղան առաջի նո- 4
րա, առաքեաց 'ի ձեռն զանօրէնութիւնս նո-
ցա։ Բայց դու կանխեա առ Տէր ամենակալ ա- 5
ղօթիւք. եթէ սուրբ և ճշմարիտ իցես՝ աղօթից 6
քոց լուիցէ։ Դարձուսցէ քեզ զկեանս արդա-
րութեան, և եղիցին առաջինքն քո սակաւք, 7
և վերջինքն քո անչափք։ Բայց հարց զազ- 8
գն առաջին, և քննեա ըստ ազգաց հարցն։ Զի 9
երէկեանք եմք, և ոչ գիտեմք. քանզի ստուեր
են կեանք մեր 'ի վերայ երկրի։ Կամ թէ ոչ նո- 10
քին խօսեսցին ընդ քեզ և պատմեսցեն, և 'ի
սրտէ հանիցեն զբանս։ Միթէ կանաչանայ՞ պրտու- 11
սանց ջրոյ, կամ բարձրանայցէ՞ կնիւն առանց
ըմպելոյ։ Մինչդեռ անդէն 'ի վերայ արմատոյ 12
իւրոյ է՝ ո՞չ հնձեսցի. յառաջ քան զբովանդակ
ամենայն բանջար եթէ ոչ առցանի՝ ո՞չ ցամա-
քեսցի։ Արդ այնպէս եղիցի վախճան ամենեցուն 13
որ մոռանայցեն զՏէր. զի յոյս ամպարշտի կո-
րիցէ։ Անշէն լիցի տուն նորա, անցցէ իւրև. 14
սարդխստայն յարկ նորա։ Թէպէտ և հաստա- 15
տեսցէ զտուն իւր՝ մի կացցէ, յարկանել ձեռին
նորա՝ մի հանդարտեսցէ։ Զի խոնաւութիւն 16
յարեգակնէ է, և 'ի նեխութենէ նորա եղցէ
շառաւիղ իւր։ Ի վերայ կարկառի քարանց նն- 17
ջեսցէ, և 'ի մէջ մանրախիճ քարանց կեցցէ.
եթէ ընկլցէ զնա տեղին՝ ստեսցէ։ Ո՞չ տեսեր 18
այսպիսի ինչ. զի կործանումն ամպարշտի այս- 19
պիսի է, և յերկրէ այլ բուսցի։ Զի Տէր ոչ մեր- 20
ժէ զանմեղն, զամենայն պատարագ ամպարշտի
ոչ ընկալցի։ Բերանք ճշմարտից լցցին ծաղու, 21
և շրթունք նոցա գոհութեամբ։ Թշնամիք նոցա 22
զգեցցին զամօթ, յարկք ամպարշտի ոչ եւս
իցեն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

2 Ճշմարիտ գիտեմ թէ այդ այդպէս իցէ. քան- Դ
զի զիա՞րդ լինիցի մարդ արդար առաջի Աստու-
3 ծոյ։ Զի եթէ կամիցի դատել ընդ նմա՝ ոչ լուի-
ցէ նմա. զի և մի բան հազար բանի պատաս-
4 խանի ոչ տացէ։ Զի իմաստուն է մտօք՝ զօրա-
ւոր և մեծ. ո՞ խստացաւ ընդդէմ նորա, և
5 հանդարտեաց։ Որ հնացուցանէ զլերինս և ոչ
6 գիտեն, որ տապալէ զնոսա բարկութեամբ։ Որ
շարժէ զառ 'ի ներքոյ երկնից 'ի հիմանց, և
7 սիւնք նորա դողան։ Որ ասէ արեգական և ոչ
8 ծագէ, և ընդդէմ աստեղաց կնքէ։ Որ ձգեաց
զերկինս միայն, և շրջի 'ի վերայ ծովու իբրև
9 յատակի։ Որ արար զբազմաստեղսն և զգիշե-
րավարն և զայլն և զշտեմարանս հարաւոյ։
10 Որ առնէ զմեծամեծս և զանքննինս և զփառա-
11 ւորս և զսքանչելիսն՝ որոց ոչ գոյ թիւ։ Եթէ
վերասցի քան զիս՝ ոչ տեսից, և եթէ անցցէ
12 առ ինև՝ և ոչ այնպէս գիտացից։ Իսկ եթէ ա-
ռաքեսցէ՝ ո՞ դարձուսցէ, կամ ո՞վ ասիցէ ցնա
13 թէ զի՞նչ արարեր։ Զի նա դարձաւ 'ի բարկու-
թենէ, և 'ի նմանէ սարսեցին կէտք որ 'ի ներ-
14 քոյ երկնից։ Իսկ թէ լուիցէ ինձ, կամ իմա-
15 ցուցանիցէ զբանս իմ։ Եթէ իցեմ արդար՝ ոչ
լուիցէ ինձ. և զդատաստան նորա աղաչեցից։
16 Եւ եթէ կարդացից և անսացէ՝ չհաւատամ
17 թէ լուաւ իսկ ինձ. և ոչ միգով սատակեսցէ
զիս։ Բազում են հարուածք զոր արար ինձ տա-
18 րապարտուց, և ոչ տայ ինձ հանգչել. զի լցոյց
19 զիս դառնութեամբ. քանզի հզօր է՝ բռնանայ.
Իսկ արդ ո՞ իցէ, որ դատաստանի նորա կացցէ
20 հակառակ։ Իսկ եթէ իցեմ եւս արդար, սակայն
բերան իմ ամպարշտեսցէ. և եթէ իցեմ անա-
21 րատ, կամակոր գտանիցիմ։ Զի եթէ ամպարշ-
տեսցի յանձն իմ՝ ոչ գիտեմ, բայց զի բառնան
22 յինէն կեանք իմ. վասն որոյ ասացի, թէ զմեծն
23 և զհզօրն կորուսանէ բարկութիւն։ Զի չարք
յանհնարին մահու կորիցեն. այլ արդարք ծաղր
24 լինին. զի մատնին 'ի ձեռս ամպարշտի։ Զերեսս
դատաւորաց նորա ծածկեսցէ. և եթէ ոչ նա
25 է՝ ո՞վ իցէ։ Այլ իմ կեանք թեթևագոյն են քան
26 զսուրհանդակ, փախեան և ոչ երևեցան։ Եւ
կամ թէ իցեն նաւաց հետք ճանապարհի, և
կամ արծուոյ թռուցելոյ որ խնդրիցէ զկերա-
27 կուր։ Եթէ ասիցեմ եթէ խօսեցայց՝ մոռանամ,
28 զերեսս 'ի վայր արկեալ հեծեծեցից։ Շարժեալ
եմ ամենայն անդամովք իմովք, զի գիտեմ զի անա-
29 րատ զիս ոչ թողուցուս։ Որովհետև ամպարշ-
30 տեմ, ընդէ՞ր ոչ մեռայ։ Եթէ լուացայց ձեամբ,
31 և սրբեցայց ձեռօք սրբեցելովք, սաստկացեալ

աղտով ընկլեր զիս, զազրացոյց զիս պատմուճանն իմ։ Զի ոչ ես իբրեւ զիս մարդ՝ ընդ որում դա- 32
տեցայց. եթէ համարել եկեսցուք 'ի դատաստան։ Իսկ յանկարծ զայր միջնորդ, եւ յանդի- 33
մանէր եւ լսէր 'ի մէջ երկոցունց։ Ի բաց արաս- 34
ցէ յինէն զգաւազանն, եւ ահ նորա զիս մի զարհուրեցուսցէ, եւ մի երկնչիցի՝ այլ խօսեցայց. 35
Նա եւ ոչ այնպէս ես գիտեմ, աշխատեալ անձամբ իմով։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ՀԵԾԵԾԵլով հառաչեցից 'ի նմա զբանս իմ, խօ- 1
սեցայց դառնութեամբ անձին թախծեալ։ Եւ 2
ասացից Տեառն, մի ուսուցաներ զիս ամբարշտել.
եւ ընդէր այսպէս դատեցար զիս։ Կամ թէ բա- 3
րի՞ թուիցի քեզ՝ թէ անիրաւիցեմ. զի անարգեցեր զգործս ձեռաց քոց, եւ 'ի խորհուրդս ամբարշտաց հայեցար։ Միթէ որպէս հայի այր՝ 4
հայիցես, կամ որպէս տեսանիցէ մարդ՝ տեսանիցես, կամ թէ ամք քո իբրեւ զամն, զի վերըս- 5
տին խնդրեցեր զանօրէնութիւնս իմ եւ զմեղս 6
իմ քննեցեր։ Գիտես զի ոչ ամբարշտեցայ. այլ 7
ով է որ 'ի ձեռաց քոց հանիցէ։ Ձեռք քո արա- 8
րին զիս եւ ստեղծին, եւ ապա շրջեցար հարեր
զիս։ Յիշեա՛ զի կաւ ստեղծեր զիս, եւ յերկիր 9
միւսանգամ դարձուցանես զիս։ Կամ թէ ոչ իբ- 10
րեւ զկաթն կթեցեր զիս, եւ մածուցեր զիս իբ-
րեւ զպանիր։ Մորթ եւ միս զգեցուցեր ինձ, 11
ոսկերօք եւ ջլօք հանդեր զիս։ Զկեանս եւ զո- 12
ղորմութիւն եդիր 'ի վերայ իմ, այցելութիւն
քո պահեաց զոգի իմ։ Զայս ամենայն ունիս 'ի 13
քեզ. գիտեմ զի յամենայնի կարող ես, եւ ոչ
ինչ անկարանայ քեզ։ Թէ եւ մեղանչեմ՝ պահես 14
զիս, եւ յանօրէնութենէ անպարտ ոչ առնես
զիս։ Եթէ ամբարշտեցայ՝ վա՜յ է ինձ, եւ եթէ 15
արդարացայց՝ ոչ կարեմ հայել 'ի վեր, զի լի եմ
անարգանօք։ Որսացեալ եմ իբրեւ զառիւծ 'ի 16
սպանումն, Դարձեալ կրկնեալ չարաչար սատակես զիս, նորոգես 'ի վերայ իմ զհարուածս 17
իմ։ Բարկութեամբ մեծաւ ձեռն արկեր յիս.
եւ ածեր 'ի վերայ իմ հէն։ Ընդէր հաներ զիս 18
յորովայնէ եւ ոչ անդէն մեռայ, եւ ական չէր
տեսեալ զիս եւ իբրեւ չեղեալ լինէի։ Ընդէր 19
յարգանդէ 'ի գերեզման ոչ փոխեցայ, Կամ թէ 20
ոչ սակաւ իցէ ժամանակ կենաց իմոց։ Թոյլ տուր ինձ սակաւիկ մի հանգչել, մինչ չեւ երթեալ 21
իցեմ՝ ուստի ոչ դառնայցեմ՝ յերկիր խաւարին
եւ մթին, յերկիր աղջամղջին յաւիտենական, 22
ուր ոչ գոյ լոյս եւ ոչ տեսանել զկեանս մարդկան։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Կրկնեալ անդրէն Սովփարայ մինեցւոյ ասէ։

2 Որ շատ խօսի՝ լսիցէ ընդ նմին եւ լսիցէ.
կամ որ խօսուն իցէ՝ կարծիցէ թէ իցէ արդա-
3 րացեալ։ Օրհնեալ է ծնունդ կանանց սակաւակեաց։
Մի բազում բանիւք անկանիր, զի ոչ գոյ որ
4 տայցէ քեզ պատասխանի։ Մի ասեր թէ սուրբ
5 եմ գործովք եւ անպարտ առաջի Տեառն։ Այլ
թէ զիարդ Տէր խօսեսցի ընդ քեզ, եւ բացցէ
6 զշրթունս իւր ընդ քեզ։ Ապա պատմեսցէ քեզ
զզօրութիւն իմաստութեանն, զի կրկին եղիցի
քան զքոյն. եւ ապա գիտասցես՝ թէ արժանի
7 ըստ որոց մեղարն անց ընդ քեզ 'ի Տեառնէ։ Եւ
թէ զհետս Տեառն գտանիցես, կամ 'ի վերջինսն
8 հասանիցես զոր արար ամենակալն։ Բարձր են
երկինք, եւ զի գործիցես. խոր են դժոխք, եւ
9 դու զի ճանաչիցես. երկայն է չափ երկրի,
10 լայն է ծով։ Եւ եթէ տապալեսցէ զամենայն,
11 ով ասասցէ ցնա թէ զինչ գործեցեր։ Ինքն գիտէ զգործս անօրինաց, տեսեալ զանտարժանս՝ ոչ
12 արասցէ անտես։ Բայց մարդ 'ի խօսել ընդ վայր,
զոգի բանիւք. այլ կանանցածին հանգոյն է ցայ
13 անապատականի։ Իսկ եթէ դու սուրբ եդիր
14 զսիրտ քո, տարածես առ նա զձեռս քո։ Ապա
թէ իցէ 'ի ձեռին քում անօրէնութիւն, հեռի
արա զայն 'ի քէն, եւ անօրէնութիւն 'ի յարկի
15 քում մի օթեսցի։ Ապա ծագեսցեն երեսք քո իբ-
րեւ զջուր յստակ, մերկասցես զաղտեղութիւն՝
16 եւ ոչ երկիցես, եւ մոռասցես զաշխատութիւն
իբրեւ զալիս անցեալս՝ եւ ոչ զարհուրեսցիս։
17 Աղօթք քո իբրեւ զարուսեակ, 'ի միջօրէի ծա-
գեսցեն քեզ կեանք, փառահացեալ լիցիս՝ զի կայ
քո յոյս, 'ի հոգոյ եւ 'ի տառապանութենէ եր-
18 եւեսցի քեզ խաղաղութիւն։ Հանգստասցես՝ եւ
19 ոչ ոք իցէ որ պատերազմիցի ընդ քեզ։ Դարձցին
բազումք եւ աղաչեսցեն զքեզ. փրկութիւն պա-
20 կասեսցէ 'ի նոցանէ, զի յոյս նոցա կորուստ է
անձանց իւրեանց. աչք ամբարշտաց հալեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ։

2 Արդ եւ դո՞ւք մարդիկ իցէք, կամ ընդ ձեզ
3 վախճանեսցի իմաստութիւն։ Եւ իմ սիրտ իբ-
4 րեւ զձերդ է։ Զի այր արդար եւ անպարտ եղեւ
5 'ի կատականս։ Ի ժամանակ սահմանեալ պատ-
րաստեցաւ, կործանեալ յատարէ՝ զտունս իւր
6 եւեւս աւերեալս յանօրինաց։ Այլ այն մի որ ոք
չար իցէ՝ յուսասցի անպարտ լինել. ամենայն
որ միանգամ բարկացուցանեն զՏէր, միթէ ոչ

ըմբռնեցի նոցա խնդրելք։ Բայց արդ հարց զչորքոտանիսդ՝ 7
եթէ ասիցեն քեզ, զթռչունս երկնից՝
եթէ պատմեսցեն քեզ. Խօսեա երկրի, եթէ 8
խելամուտ արասցէ զքեզ, եւ կամ պատմեսցեն
քեզ ձկունք ծովու։ Ո՞վ է որ ոչ գիտաց զայս 9
ամենայն. եթէ ձեռն Տեառն արար զայս։ Եւ 10
եթէ ոչ 'ի ձեռին նորա իցէ շունչ ամենայն կենդանեաց
եւ ոգի ամենայն մարդոյ։ Զի միտք ըզբանս 11
քննեն, եւ քիմք զկերակուրս ճաշակեն։
Բազում ժամանակաւ իմաստութիւն, եւ 'ի բազում 12
կեանս հանճար։ Ի նմանէ է իմաստութիւն 13
եւ զօրութիւն, նորա է խորհուրդ եւ հանճար։
Եթէ կործանեսցէ՝ ո՞ շինեսցէ, եւ եթէ փակեսցէ 14
ընդդէմ մարդկան՝ ո՞ բանայցէ։ Եթէ արգելցէ 15
զջուրս՝ ցամաքեցուսցէ զերկիր, եւ եթէ թողցէ՝
կորուսցէ զնա կործանելով։ Ի նմանէ է զօրութիւն 16
եւ ուժգնութիւն, նորա է հանճար եւ
իմաստութիւն։ Վարէ զխորհրդականս 'ի գերութիւն, 17
եւ զդատաւորս երկրի յիմարեցոյց։
Նստուցանէ զթագաւորս յաթոռս, եւ ածէ գօտի 18
ընդ մէջ նոցա։ Արձակէ զքահանայս 'ի գերութիւն. 19
եւ զզօրաւորս երկրի կործանեաց։
Փոփոխէ զշրթունս հաւատարմաց, եւ զհանճար 20
ծերոց ծանեաւ։ Հեղու անարգութիւն 'ի վերայ 21
իշխանաց, եւ զխոնարհս բժշկեաց։ Յայտնէ ըզ 22
խորս խաւարի, եւ եհան 'ի լոյս զստուերս մահու։
Մոլորեցուցանէ զազգս՝ եւ կորուսանէ զնոսա, 23
սփռէ զազգս՝ եւ առաջնորդէ նոցա։ Փոփոխէ 24
զսիրտս իշխանաց երկրի, մոլորեցոյց զնոսա
'ի ճանապարհի զոր ոչ գիտէին։ Շօշափեսցեն 25
զխաւար եւ ոչ զլոյս, մոլորեսցին իբրեւ
զարբեալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ահա զայս ամենայն տեսին աչք իմ, եւ լուաւ 1
ունկն իմ։ Եւ գիտեմ ես՝ որչափ եւ դուք գիտեմ 2
էք, եւ չեմ անմտագոյն քան զձեզ։ Բայց 3
առակս ես ընդ Տեառն խօսեցայց, յանդիմանեցայց
առաջի նորա՝ եթէ կամեսցի։ Բայց դուք 4
բժիշկք մեղանչականք էք, եւ ողջացուցիչք
չարեաց ամենեքեան։ Եղիցի ձեզ համրանալ, եւ 5
համրեալ լիցի ձեզ յիմաստութիւն։ Լուարուք 6
զյանդիմանութիւն բերանոյ իմոյ, եւ զատաստանի
շրթանց իմոց անսացէք։ Ո՞չ առաջքին 7
առաջի Տեառն խօսիցիք, եւ յանդիման նորա
նենգութիւն բարբառիք։ Կամ թէ թագուցանիցիջիք. 8
զի դուք ամենեքեան դատաւորք եղերուք։
Զի բարւոք է եթէ քննեսցէ զձեզ։ Զի 9
եթէ զամենայն արարեալ յաւելուցուք 'ի նա,
ոչ ինչ աւելի կշտամբեսցէ զձեզ։ Եւ եթէ 'ի 10
ծածուկ աչառիցէք, ո՞չ արդարեւ արհաւիրք նորա 11
զարհուրեցուսցեն զձեզ, եւ ահ նորա
12 անկցի 'ի վերայ ձեր։ Եւ գնասցին պարծանութիւնք
ձեր հանգոյն մոխրոյ, եւ մարմինք կաւոյ։
13 Լռեցարուք՝ զի խօսեցայց ես, եւ հանգչեայց
14 'ի սրտմտութենէ։ Առնել զմարմինս իմ
յատամունս իմ, եւ զոգի իմ եդից 'ի ձեռին իմում։
15 Եթէ արկցէ զձեռն իւր զինեւ հզօրն,
քանզի եւ սկսեալ իսկ է. եթէ ոչ խօսեցայց եւ
16 յանդիմանեցայց առաջի նորա։ Եւ այն գիտացի
ինձ 'ի փրկութիւն, քանզի ոչ մտցէ առաջի
17 նորա նենգութիւն։ Լուարուք, լուարուք բանից
18 իմոց, զի պատմեցից ձեզ լսելով։ Զի ահաւասիկ
մերձեալ եմ 'ի դատաստան իմ, եւ գիտեմ
19 զի արդար երեւեցայց եմ։ Զի ո՞վ է ատեան իմ որ
պատասխանեսցէ ինձ. զի արդ կարկեցայց եւ
20 պակասեցայց։ Երկուս ինչ արասցես ինձ, եւ
21 յայնժամ յերեսաց քոց ես ոչ թաքեայց։ Զձեռն
քո 'ի բաց արա յինէն, եւ ահ քո զիս մի զարհուրեցուսցէ։
22 Եւ ապա կոչեսցես զիս, եւ ես
լուայց քեզ. եւ եթէ խօսեսցիս, եւ ես տաց
23 քեզ պատասխանի։ Քանի՞ ինչ են մեղք եւ ա-
24 նօրէնութիւնք իմ, ուսո ինձ՝ քանզի իցեն. ընդէ՞ր
թաքուցանես յինէն։ Համարեսցես զիս քեզ
25 ոսոխ, կամ թէ 'ի հողմաշարժ տերեւոյ երկնչիցիս,
կամ իբրեւ հողմավար խոտոյ կացցես ինձ
26 հակառակ։ Զի գրեցեր զինէն չարիս, եւ արկեր
27 զինեւ զմեղս մանկութեան։ Եդիր զոտն իմ 'ի
պաշարման, պահեցեր զամենայն գործս իմ,
28 եւ յարմատս ոտից իմոց հասեր, որ իբրեւ զախ
հնացեալ են, կամ իբրեւ զհանդերձ ցեցակեր։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Զի այր կանանցածին սակաւակեաց է եւ լի
2 բարկութեամբ։ Որ իբրեւ զծաղիկ ծաղկեալ
թօթափեցաւ, փախչի եւ իբրեւ ստուեր, եւ մի
3 կացցէ։ Ոչ զայրն եւ այնմ համար տանիցես,
եւ զնա արարեր մտանել 'ի դատաստան առաջի
4 քո։ Իսկ արդ ո՞վ իցէ սուրբ յաղտոյ, այլ եւ ոչ
ոք, թէպէտ եւ միոյ աւուր իցեն կեանք նորա 'ի
5 վերայ երկրի։ Համարեալ են ամիսք նորա առ 'ի
6 նմանէ. ժամանակ եդիր՝ եւ ոչ անցցէ։ Ի բաց
լեր 'ի նմանէ՝ զի դադարեսցէ եւ հաճեսցէ ըզ
7 կեանս իբրեւ զվարձկան։ Զի գոյ յոյս ծառոյ
անտառի. զի թէպէտ եւ հատցի՝ միւսանգամ
ծաղկեսցէ, եւ շառաւիղ նորա մի պակասեսցէ։
8 Եթէ ծերասցի յերկրի արմատ նորա՝ եւ 'ի քարի
9 վախճանեսցի բուն նորա, 'ի հոտոյ ջրոյ ծաղկեսցի,
եւ արասցէ հունձս իբրեւ զնորատունկ։
10 Բայց այր վախճանեալ գնաց, անկեալ մարդ՝ եւ
11 ոչ եւս իցէ։ Զի ժամանակաւ անցանէ ծով, եւ
12 գետք աւերեալ ցամաքեցան. եւ մարդ ննջեաց՝
եւ ոչ յարիցէ։ Մինչեւ երկինքն իցեն՝ ոչ կարկառեսցին,
13 եւ ոչ զարթիցեն 'ի քնոյ իւրեանց։ Ե.

րանի թէ 'ի դժոխս պահէիր զիս. եւ թաքուցանէիր
զիս մինչեւ անցանէր բարկութիւն քո. եւ
ժամանակէիր ինձ ժամանակ՝ յորում առնէիր
ինձ յիշատակ։ Զի թէ մեռանիցի մարդ՝ կեցցէ, 14
փոխանակեալ զաւուրս կենաց իւրոց։ Սպասեցից
մինչ միւսանգամ լինիցիմ. ապա կոչեսցես զիս, 15
եւ ես տաց քեզ պատասխանի։ Զգործս ձեռաց
քոց մի՛ մերժեր. թուեցեր զգնացս իմ, եւ մի՛ 16
անցցէ ինչ զթեւ 'ի մեղաց իմոց։ Կնքեցեր զանօրէնութիւնս 17
իմ 'ի քսակի, եւ նշանակեցեր թէ
ակամայ ինչ յանցեայ։ Սակայն եւ լեառն որ 18
փլանելոց է՝ փլցի, եւ վէմ հնացի 'ի տեղւոջէ
իւրմէ։ Զքարինս տաշեցին ջուրք, եւ տապալեցին 19
ջուրք զցօղս թանձրութեան երկրի։ Եւ
զակնկալութիւն մարդոյ կորուսեր. մերժեցեր 20
զնա 'ի սպառ, եւ գնաց. հաստատեցեր 'ի վերայ
նորա զերեսս՝ եւ արձակեցեր։ Բազմացան եւ բազում 21
որդիք լինիցին նորա՝ ոչ գիտէ, եւ եթէ
սակաւք առնիցին՝ ոչ ճանաչէ. այլ մարմինք նորա 22
ախտացան 'ի վերայ իւր, եւ ոգի նորա սուգյաւ
զինքն։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյ ասէ. 1

Արդարէն հանճարեղն ոգւով իմաստութեամբ 2
տացէ պատասխանի. եւ լնուցու աշխատութեամբ
որովայնի, յանդիմանել բանիւք որ ոչ 3
իցէ արժան, խօսիւք որ ոչ իցէ յօգուտ։ Զորոյ 4
եւ դու զերկիւղ մերժեցեր, եւ գումարեցեր առաջի
Տեառն զայսպիսի բանս։ Պարտաւորեցար 5
բանիւք բերանոյ քոյ, եւ ոչ քննեցեր զբանս
հզօրաց։ Կշտամբեսցէ զքեզ քո բերան՝ եւ ոչ 6
ես, շրթունք քո հակառակ քեզ վկայեսցեն։ Իսկ 7
արդ զիարդ. միթէ առաջին քան զմարդիկ ծընեալ
իցես, կամ յառաջ քան զբլուրս հաստատեցար։
Կամ զհրաման Տեառն լուար, թէ 'ի 8
քեզ եհաս իմաստութիւն։ Զինչ է՝ զոր դու 9
գիտիցես, եւ մեք ոչ գիտիցեմք. կամ զինչ դու
իմանայցես՝ եւ ոչ մեք։ Նա եւ 'ի մեզ ծեր եւ 10
հին աւուրբ գոյ եւ երիցագոյն քան զհայր քո
աւուրբք։ Սակաւս քան զոր մեղուցն տանջեցար, 11
եւ առաւել մեծապէս խօսեցար։ Ընդէ՞ր 12
յանդգնեցաւ սիրտ քո, կամ ընդէ՞ր լինեցան
աչք քո. զի թափեցեր զսրտմտութիւն առաջի 13
Տեառն, եւ հաներ 'ի բերանոյ քումմէ զբանս
այդպիսիս։ Ո՞ որ իցէ մարդ որ եղեւ անարատ, 14
կամ ո՞ որ կանանցածին լինելոց է արդար։ Զի 15
եթէ սրբոց ոչ հաւատայ, եւ երկինք ոչ են անարատ
առաջի նորա. թող թէ այր գարշ եւ 16
անսուրբ՝ որ ըմպէ զանօրէնութիւնս հանգոյն
ըմպելւոյ։ Պատմեցից քեզ, Տէր, լուր ինձ. զոր 17
ինչ տեսի պատմեցից քեզ. զոր իմաստունք ասեն, 18
19 եւ ոչ թաքուցին հայրք իւրեանց։ Նոցա
միայն տուաւ երկիր, եւ ոչ եկն օտարածին 'ի
20 վերայ նոցա։ Ամենայն կեանք ամբարշտի հոգով.
21 ամք թուով տուեալ են հզօրի. եւ ահ
նորա յականջս նորա։ Յորժամ համարիցի թէ
'ի խաղաղութեան իցէ, եկեսցէ կործանումն նորա։
22 Մի՛ հաւատասցէ դառնալ 'ի խաւարէ. զի
23 հրամայեալ է արդէն 'ի ձեռս երկաթոյ։ Կարգեալ
է 'ի կերակուր անգեղոց. գիտէ 'ի միտս
24 իւր՝ թէ մնալոց է 'ի կործանումն։ Օրն մթին
զարհուրեցուսցէ զնա, անձկութիւն եւ նեղութիւն
հասցէ նմա՝ իբրեւ զօրավար յառաջակայ
25 կործանեալ։ Զի ամբարձ ձեռս ընդդէմ Տեառն,
26 եւ առաջի Տեառն ամենակալի ընդվզեցաւ։ Ընթացաւ
առաջի նորա հպարտութեամբ, թանձ-
27 րութեամբ վահանի իւրոյ։ Զի ծածկեաց զերեսս
իւր ճարպով իւրով, եւ արար երեսպատ յողգեր
28 իւրում։ Բնակեսցէ 'ի քաղաքս աւերակս,
եւ մտցէ 'ի տունս անբնակս. զոր նորա պատրաստեցին՝
29 այլք տարցին։ Մի՛ մեծասցի, եւ մի՛ մնասցեն
ինչք նորա, եւ մի՛ արկցէ յերկիր զստուեր,
30 եւ մի՛ ապրեսցի 'ի խաւարէ։ Զբողբոջ նորա
թառամեցուսցէ հողմ, թօթափեսցի ծաղիկ նորա։
31 Մի՛ հաւատասցէ թէ համբերեսցէ. անու-
32 տեղի պատահեսցեն նմա։ Կորուսն նորա առաժամ
հարցի, եւ շառաւիղ նորա մի՛ բողբոջեսցէ.
33 Իբրեւ զխակախուռն տարաժամ կթեսցի, թօ-
34 թափեսցի իբրեւ ծաղիկ ձիթենւոյ։ Զի վկայութիւն
ամպարշտաց մահ է. հուր այրեսցէ
35 զտունս կաշառառուաց։ Յղասցի ցաւս, ծընեսցեն
նմա ունայնք. որովայն նորա կրեսցէ
զնենգութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

2 Լուայ այդպիսի ինչ բազում. մխիթարիչք չա-
3 րեաց ամենեքեան։ Իսկ արդ միթէ կարգ ինչ
իցէ բանից հողմոյ, կամ թէ թախանձիցէ զ-
4 քեզ՝ զի տացես պատասխանի։ Եւ ես ընդ ձեզ
խօսեցայց՝ եթէ հնազանդեալ անձն ձեր ընդ ի-
5 մում անձին. Արդ զմտեցուցից եւ ես զձեզ բանիւք,
շարժեցից եւ ես իբրեւ զձեզ զգլուխ իմ.
6 Թէպէտեւ լիցի զօրութիւն 'ի բերան իմ, զշարժել
7 շրթանց իմոց ոչ խնայեցից։ Զի եթէ խօսեցայց՝
ոչ փարատեսցեն ցաւք վիրաց իմոց, եւ եթէ
8 լռեցից՝ նուազագոյն ինչ վիրաւորեցայց։ Այժմ
կատարեալ արար զիս. փտեալ, ընդարմացեալ.
9 եւ բուռն հարեալ զինեւ 'ի վկայութիւն եղեւ
ինձ։ Եւ յարոյց ինձ զստութիւն իմ. քանզի
10 առաջի ինձ ընդդէմ պատասխանի։ Բարկութեամբ
վարեալ կործանեաց զիս, կրճտեաց 'ի վերայ իմ
զատամունս. Նետք հինից նորա անկանէին 'ի վե-

բայ իմ, ակնարկ աչաց իւրոց 'ի վերայ իմ։ Նետս 11
ապրալ եհար զիս 'ի ծունկս. միանգամայն աս-
պատակեցին 'ի վերայ իմ։ Քանզի մատնեաց զիս 12
Տէր 'ի ձեռս անիրաւին, եւ 'ի մէջ ամպարշտաց
ընկեց զիս։ Մինչ խաղաղութեան էի, քայ- 13
քայեաց զիս. առեալ զվարսից իմոց փետեաց
զիս։ Կացոյց զիս իբրեւ դէտ, պատեցին զիս 14
աղեղք։ Ցանկանայ խոցոտեցին զերիկամունս իմ,
եհեղ յերկիր զմաղձ իմ, կործանեցին զիս հա- 15
րուածովք 'ի վերայ հարուածոց։ Յարձակեցան
'ի վերայ իմ զօրաւորք, կարեցին քուրձ ընդ 16
մորթ իմ։ Զօրութիւն իմ յերկիր շիջաւ, խոր- 17
շեցաւ փոր իմ 'ի լալոյ, եւ 'ի վերայ արտեւա-
նանց իմոց ստուերք մահու։ Անիրաւութիւն 18
ինչ ոչ էր 'ի ձեռին իմում, աղօթք իմ սուրբ էին։
Երկիր, մի ծածկեր զարիւն մարմնոյ իմոյ, եւ 19
մի լիցի տեղի աղաղակի իմոյ։ Եւ արդ աչա յեր- 20
կինս է վկայն իմ, եւ իրազեկն իմ 'ի բար-
ձունս։ Հասցեն խնդրուածք իմ առ Տէր, եւ 21
յանդիման նորա կաթեսցէ ակն իմ։ Եղիցի 22
յանդիմանութիւն առն առաջի Տեառն, եւ որդ-
ւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում։ Ամք թուով 23
հասին ինձ. ընդ ճանապարհ անդարձ գնացից։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Հոգւովս կորնչիմ, կարօտիմ գերեզմանի՝ 1
եւ ոչ հասանեմ։ Տառապիմ աշխատելով՝ եւ զինչ 2
գործեցից։ Գողացան օտարք զստացուածս իմ.
ով է նա ընդ ձեռին իմում կապեսցի։ Զի ըզ- 3
սիրտս իւրեանց թաքուցեր յիմաստութենէ. 4
վասն այսորիկ մի բարձրասցուցես զնոսա։ Մա- 5
սին խոստամ պատմեսցէ զչարութիւնս. աչք իմ
'ի վերայ որդւոց հալեցան. եդիր զիս բամբա- 6
սանս ազգաց, եղէ նոցա ծաղր։ Հալեցան 'ի բար- 7
կութենէ աչք իմ, զի պաշարեցայ եմ մեծապէս
յամենեցունց։ Զարմանք կալան զճշմարիտս 'ի 8
վերայ այսորիկ, արդար 'ի վերայ անօրինի յա-
րիցէ։ Կալցի հաւատարիմն զիւր ճանապարհս, 9
սուրբն ձեռօք առցէ քաջալերութիւն։ Բայց 10
արդ աղէ դուք եկայք յորդորեցարուք ամենեքեան.
քանզի ոչ գտանեմ 'ի ձեզ ճշմարտութիւն։ Ա- 11
ւուրք իմ անցին շառաչիւք, պայթեցին երակք
սրտի իմոյ։ Զգիշեր՝ տիւ եդին, լոյս մերձեալ 12
յերեսաց խաւարի։ Զի եթէ համբերից՝ դժոխք 13
են տուն իմ, 'ի միգի տարածեալ են անկողինք
իմ։ Զմահ կոչեցի հայր ինձ, մայր եւ քոյր ինձ՝ 14
զորդ։ Արդ ո՞ւր է յոյս իմ, կամ թէ զբարու- 15
թիւնս իմ տեսանիցեմ։ Կամ թէ ընդ իս իջցէ 'ի 16
դժոխս իջանիցեն, կամ թէ միանգամայն 'ի հող
իջանիցեմք։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ Սաւքեցւոյ ասէ.

2 Մինչեւ յե՞րբ ոչ դադարիցես. հանդարտեա՝
3 զի եւ մեք խօսեսցուք։ Ընդէ՞ր իբրեւ չորքո-
4 տանիս լռեալ եմք առաջի քո, եւ դու մեռեալ ես
բարկութեամբ։ Իսկ արդ եթէ դու մեռանիցիս՝
անշէն մնասցէ որ 'ի ներքոյ երկնից, կամ թէ եւ
5 լերինք 'ի հիմանց տապալեսցին։ Եւ լոյս ամ-
պարշտաց շիջանիցի, եւ ոչ պատահեսցէ նոցա
6 բոց։ Եւ լոյս նորա խաւար 'ի յարկի իւրում,
7 եւ ճրագ 'ի վերայ նորա շիջցի։ Որսասցեն յե-
տինք զինչս նորա. սխալեսցին խորհուրդք նո-
8 րա։ Անկցի ոտն նորա յորոգայթ, եւ շաղեսցի
9 'ի թակարդի։ Եկեսցեն 'ի վերայ նորա որոգայթք,
10 զօրասցին 'ի վերայ նորա ծարաւիք։ Զի թա-
քուցեալ են յերկրի պարանք նորա, եւ կալանք
11 նորա շաւիղս 'ի վերայ շաւղաց նորա։ Սա-
տակեսցեն զնա շուրջ ցաւք շուրջանակի, բազումք զո-
12 տիւք նորա պատեսցեն 'ի նեղութեան սովոյ։
Պատրաստեալ է նմա կործանումն անչափ, կե-
13 րիցին կինք ոտից նորա։ Կերիցէ մահ տարա-
14 ժամ զգեղեցկութիւն նորա, փարեսցի բժշկու-
թիւն 'ի յարկաց նորա. հասցէ նմա տագնապաւ
15 պատուհաս արքունի։ Բնակեսցէ 'ի յարկի նո-
րա 'ի գիշերի իւրում. ցրուեսցին վայելչութիւնք
16 նորա ծծըմբով։ Ի ներքուստ արմատք նորա ցա-
մաքեսցին, եւ 'ի վերուստ անկցին հունձք նո-
17 րա։ Յիշատակ նորա կորիցէ յերկրէ, եւ ոչ
գոյցէ անուն նորա առ երեսս արտաքնովք։
18 Մերժեսցեն զնա 'ի լուսոյ 'ի խաւար, եւ մի ե-
19 ղիցի նմա ծանօթ 'ի ժողովրդեան իւրում։ Մի
լիցի ապրեալ 'ի ներքոյ երկնից տուն նորա, այլ
20 'ի նորայն կեցցեն օտարք։ Հեծեծեսցեն 'ի վե-
րայ նորա յետինք, զառաջինս կալան զարմանք։
21 Թէ այս են տունք անիրաւաց, եւ այս տեղի ա-
նոցիկ որք զՏէր ոչ ճանաչիցեն։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

2 Մինչեւ յե՞րբ աշխատ առնիցէք զանձն իմ, եւ 2
3 խոտանէք զիս բանիւք. բայց գիտասջիք զի Տէր
արար ընդ իս այսպէս. Բամբասէք զիս՝ եւ ոչ
4 ամաչէք յարձակեալ 'ի վերայ իմ։ Այո, ար-
դարեւ ես մոլորեցայ եւ յիս հանգուցեալ է մո-
լորութիւն, խօսել բան զոր ոչ է արժան. եւ
բանք իմ մոլորեալ են՝ եւ ոչ են 'ի դէպ ժամա-
5 նակի։ Թողցուք զայդ որ յիմ վերայ մեծամը-
նեալ էք, եւ յարձակեալ էք 'ի վերայ իմ նախա-
6 տանօք։ Արդ գիտասջիք՝ զի Տէր է որ խռովեաց,
7 եւ ամուրս 'ի վերայ իմ բարձրացոյց։ Ես ահա

ծաղր լինիմ նախատանաց , եւ ոչ խօսեցայց . աղաղակեցից՝ եւ ոչ ուրեք իցէ դատաստան :
Շուրջ պատեալ եմ , եւ ոչ կարացից անցանել . 8
եդ 'ի վերայ երեսաց իմոց խաւար : Մերկացոյց 9
յինէն զփառս իմ , վերացոյց զպսակն 'ի գլխոյ
իմմէ : Պատառեաց շուրջ զինեւ՝ եւ գնացի . ե- 10
հատ իբրեւ զծառ զյոյս իմ . եւ չարաչար բար- 11
կութեամբ վարեցաւ ընդ իս , համարեցաւ զիս
իբրեւ զթշնամի : Միաբանեալ հասին 'ի վերայ 12
իմ հէնք նորա , զճանապարհս իմ պաշարեցին դա-
րանակալք : Հեռի եղեն յինէն եղբարք իմ , ծա- 13
նեան զօտարս քան զիս : Բարեկամք իմ անո- 14
ղորմք եղեն , անգիտացեալ զիս մերձաւորք իմ ,
եւ ծանօթք իմ մոռացան զանուն իմ : Դրացիք 15
տան իմոյ եւ աղախնայք իմ օտար համարեցան
զիս , այլազգի թուէի առաջի նոցա : Զծառայ 16
իմ կոչեցի՝ եւ ոչ լուաւ , բերան իմ աղաչէր եւ 17
աղերսէի զկին իմ : Կոչէի ողոքանօք զորդիս հար-
ճից իմոց , եւ նոքա յաւիտեան ուրացան զիս . 18
յորժամ յառնեմ , բամբասեն զիս : Գարշեցան 19
յինէն ծանօթք իմ , եւ զորս ես սիրէի՝ յարեան
'ի վերայ իմ : Փտեցան մարմինք իմ ընդ մորթով 20
իմով , եւ զոսկերս իմ ածխիմ յատամունս : Ո- 21
ղորմեցարուք ինձ , ողորմեցարուք ինձ , ո՛վ բա-
րեկամք , զի ձեռն Տեառն մերձեցաւ յիս : Ընդէ՞ր 22
հալածէք դուք զիս իբրեւ զՏէր , եւ մարմնովք
իմովք չյագիք յագեալ : Ո՞ տայր ինձ գրել զբանս 23
իմ , եւ հանել զնոսա 'ի մատեան յաւիտեան ,
գրչաւ երկաթեաւ 'ի կապարի կամ 'ի վէմս քան- 24
դակեալ : Քանզի գիտեմ զի մշտնջենաւոր է որ 25
լուծանելոցն է զիս յերկրի . յարուցանել զմորթ 26
իմ որ կրեաց զայս ամենայն : Ի Տեառնէ վճարե-
ցաւ ինձ այս . զոր ես անձին իմում խրատեմ եմ , 27
զոր աչքն իմ տեսին՝ եւ ոչ այլ ոք . ամենայն ինչ
վախճանեցաւ 'ի ծոց իմ : Ապա թէ ասիցէք , 28
զի՞նչ խօսեսցուք առաջի նորա , եւ արմատ բա-
նից գտցուք 'ի նմա . երկերուք եւ դուք 'ի ծած- 29
կելոյ : Զի բարկութիւն 'ի վերայ անօրինաց ե-
կեսցէ , եւ ապա գիտասցեն թէ ուր է նիւթ
նոցա :

ԳԼՈՒԽ Ի

Կրկնեալ անդրէն Սոփփարայ Մինեցւոյ ասէ . 1

Ոչ այսպէս կարծէի խօսել քեզ ընդդէմ մեր 2
զդոյդ . ոչ առաւել իմանանդոյնք իցէք քան
զիս : Խրատու անարգութեան իմոյ լուայց , եւ 3
ոգի յիմաստութենէ արասցէ ինձ պատասխանի :
Միթէ զայդ յայսմ հետէ գիտասցես . այլ յորմէ- 4
հետէ եդաւ մարդ 'ի վերայ երկրի : Զի ուրա- 5
խութիւն ամպարշտաց բեկումն անկանելին , եւ
խնդութիւն անօրինաց՝ կորուստ : Եթէ ելանի- 6
ցեն յերկինս պատարագք նորա , եւ գլուխ նորա
7 յամպս մերձեսցին : Յորժամ համարեսցի թէ
հաստատեալ իցէ՝ յայնժամ 'ի սպառ կորիցէ .
8 եւ որ գիտէին զնա՝ ասասցեն թէ ուր է : Իբրեւ
զերազ թռուցեալ ոչ գտցի , թռեաւ իբրեւ զաս-
9 ուպ գիշերական : Ակն որ հայեցաւ 'ի նա՝ ոչ յա-
10 ւելցէ , եւ ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր : Զորդիս
նորա սատակեսցեն վատթարք . ձեռք նորա բոր-
11 բոքեսցեն ցաւովք : Ոսկերք նորա լցեալ են
մանկութեամբ նորա , եւ ընդ նմին 'ի հող ննջե-
12 ցեսցեն : Եթէ քաղցրասցի 'ի բերան նորա չա-
րութիւն՝ թաքուսցէ զայն 'ի ներքոյ լեզուի ի-
13 րոյ : Մի խնայեսցէ 'ի նա , եւ մի թողցէ զնա .
14 եւ ժողովեսցէ զնա 'ի մէջ կոկորդի իւրոյ . եւ մի
կարասցէ օգնել անձին իւրում . լեղի իժի 'ի փորի
15 իւրում : Մեծութիւն անիրաւութեամբ ժողո-
վեալ՝ փսխեսցի , 'ի տանէ նորա կորզեսցէ զնա
16 հրեշտակ . զսրտմտութիւն վիշապաց ծծեսցէ ,
17 սպանցէ զնա լեզու իժի : Մի տեսցէ զկիթ արօ-
տականաց , եւ մի զարօտս մեղու եւ կոգւոյ :
18 Ի զուր եւ 'ի տարապարտուց վաստակեցաւ 'ի
մեծութիւն՝ ուստի ոչ ճաշակեսցէ , իբրեւ ըմ-
19 բռնեալ ինչ զանծամ եւ զանկլանելի : Զի զբազում
տկարաց տունս խորտակեաց , եւ զդրունս յափշ-
20 տակեաց եւ ոչ հաստատեաց : Չիք փրկութիւն
ստացուածոց նորա , 'ի ցանկութեան իւրում
21 ոչ ապրեսցի , եւ մի լիցին մթերք կերակրոց
նորա : Վասն այնորիկ մի ծաղկեսցեն բարու-
22 թիւնք նորա . յորժամ համարեսցի թէ արդ լը-
ցեալ իցէ՝ նեղեսցի : Ամենայն տառապանք հասցեն
23 'ի վերայ նորա , թէ զփորն լնուցու որովայն նո-
րա : Առաքեսցէ 'ի վերայ նորա զսրտմտութիւն
24 բարկութեան , արկցէ զնովաւ ցաւս , եւ մի ապ-
րեսցի 'ի ձեռանէ երկաթոյ : Խոցոտեսցէ զնա
25 աղեղն պղնձի , անցցէ ընդ մարմինս նորա նետ :
Առաւելք շրջեսցին 'ի յարկս նորա՝ արհաւիրք
26 'ի վերայ նորա : Ամենայն խաւար նմա մնասցէ ,
կերիցէ զնա հուր անշէջ : Չարչարեսցէ եկամուտ
27 զտուն նորա . յայտնեսցեն երկինք զանօրէնու-
թիւն նորա . յարիցէ 'ի վերայ նորա երկիր :
28 Քակտեսցէ կորուստ զտուն նորա 'ի սպառ ,
29 հասցէ 'ի վերայ նորա օր բարկութեան : Այս
բաժին է մարդոյ ամպարշտի առ 'ի Տեառնէ , եւ
այս ստացուածք ընչից նորա յայցելուէն :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ .

2 Լուարուք , լուարուք բանից իմոց : Նրանի՞ է
3 թէ մի լինէր 'ի ձէնջ այդ մխիթարութիւն : Նե-
րեցէք ինձ եւ ես խօսեցայց , եւ թէ ոչ այպանե-
4 ցէք զբանիւք իմովք : Իսկ արդ չեւ իմ կշտամ-
բանքս 'ի մարդկանէ ինչ իցեն . եւ կամ ընդէ՞ր
5 ոչ բարկանայցեմ : Հայեցեալ ընդ իս զարմանայք .

եդեալ ձեռն 'ի ծնօտի: Եթէ յուշ լինիցի ինձ, 6
տագնապեցայց. զի ունին ցաւք զմարմնով իմ:
Ընդէր բնաւ ամպարիշտք կենդանի իցեն, ծերացեալք 7
և 'ի մեծութեան են: Սերմանք նոցա 8
ըստ միտս, և որդիք նոցա առաջի աչաց: Տունք 9
նոցա աջողեալք, և երկիւղ և ոչ ուրեք, և
տանջանք 'ի Տեառնէ չիք 'ի վերայ նոցա: Արջառ 10
նոցա ոչ վրիպեսցէ 'ի ծննդենէ, ապրեցաւ յղի
նոցա' և ոչ վրիպեցաւ, և կան իբրև զխաշինս 11
յաւիտենականս: Մանկունք նոցա խաղան առաջի'
առեալ սաղմոսարան և քնար, և ուրախ 12
լինին ձայնիւ երգոց: Կատարեցին 'ի բարութեան 13
զկեանս իւրեանց, հանգստեամբ ննջեցին
'ի դժոխս: Եւ ասէ ցՏէր. 'ի բաց կաց յինէն, 14
զճանապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ: Զինչ 15
շահ է' զի ծառայեսցուք նմա, կամ զինչ օգուտ'
զի հանդիպեսցուք նմա: Ի ձեռս նոցա էին բարութիւնք, 16
և 'ի գործս ամպարշտաց ոչ հայի:
Այլ սակայն և ճրագ ամպարշտաց շիջցի. եկեսցէ 17
'ի վերայ նոցա կործանումն, երկունք կալցին
զնոսա 'ի բարկութենէ: Եղիցին իբրև յարդ 18
առաջի հողմոյ, կամ իբրև փոշի զոր առնու
մրրիկ: Սպառեսցեն զորդիս ինչք նորա, հատուսցէ 19
նմա և ծանիցէ: Տեսցեն աչք նորա 20
զապականումն իւր, և 'ի Տեառնէ մի ապրեսցի:
Զի կամք նորա 'ի տան իւրում ընդ իւր, և 21
զթիւ ամսոց նորա բաժանեսցեն: Ո՞չ ապաքէն 22
Տէր է որ ուսուցանէ զհանճար և զգիտութիւն,
զի ինքն քննէ զիմաստունս: Այնպիսին մեռցի 23
'ի սատակութեան անզգամութեան իւրում, ամենեւին
բարեկեցիկն և յաջողեալն: Փոր նորա լի 24
է ճարպով, ուղեղ նորա զեղեսցի: Նա վախճանեսցի 25
'ի դառնութենէ անձին, ոչ ինչ կերեալ 'ի բարութենէ:
Նա հաւասար ննջեսցեն յերկրի. երբ 26
ծածկեաց զնոսա: Եւ արդ գիտեմ' զի յանդըգնութեամբ 27
հասանէք 'ի վերայ իմ. Արդ ասիցէք' 28
թէ ուր է տուն իշխանին. և ուր է յարկ
բնակութեան ամպարշտաց: Հարցէք զանցաւորս 29
ճանապարհի, և զնշանս նոցա մի օտարացուցանէք:
Զի յօր կործանման առնուլի չար. յօր 30
բարկութեան իւրոյ փրկեսցի: Ո՞ պատմեսցէ 31
յանդիման նորա զճանապարհս նորա, և զոր
ինչ ինքն գործեաց' ո՞ հատուսցէ նմա: Եւ ինքն 32
'ի գերեզմանս գնաց, և 'ի տապանի արթնեցաւ,
և քաղցրացան նմա խիճք հեղեղատի: Եւ զհետ 33
նորա ամենայն մարդ գնասցէ, և յառաջ քան
զնա անթիւք: Եւ զիարդ մխիթարեցէք զիս ունայնս, 34
և ինձ ձեռք դադարելոյ ոչ ինչ է:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Կրկնեալ ասացեալ Եղիփազու Թեմնացւոյ ասէ.

2 Ո՞չ ապաքէն Տէր է' որ ուսուցանէ զիմաստութիւն
3 և զհանճար: Իսկ արդ զի փոյթ է Տեառն,
եթէ դու էիր անարատ գործովք քովք, կամ
զինչ օգուտ է թէ ուղղեսցես զճանապարհս
4 քո: Կամ հաւանեալ ինչ զքեզ յանդիմանեսցէ
զքեզ, և մտանիցէ ընդ քեզ 'ի դատաստան:
5 Ո՞չ ապաքէն չարութիւն քո բազում է, և անթիւ
6 են մեղք քո: Գրաւեցեր դու զեղբարս քո
տարապարտուց, և զզգեստ մերկոց գերծեր:
7 Ջուր ծարաւեաց ոչ արբուցեր, այլ և զհաց
8 քաղցելոց հատեր: Անձն առեր երեսաց ումեմն,
9 և բնակեցուցեր զնոսա յերկրի: Արձակեցեր
10 զայրիս ունայնս, և զորբս չարչարեցեր: Եւ
արդ պատեցան զքեւ որոգայթք, և տագնապեաց
11 զքեզ պատերազմ անշնորհին: Լոյսն քո
քեզ խաւար գտաւ, և 'ի քուն ծածկեաց
12 զքեզ ջուր: Միթէ որ 'ի բարձունս նստի' ոչ տեսանիցէ.
նա ուսանիցէ զզգածեալսն ամբարտաւանութեամբ
13 խոնարհեցուցց: Եւ ասացեր թէ
զի՞ ծանեաւ հզօրն, կամ թէ 'ի մէգի դատիցի:
14 Ամպ ծածկութիւն նորա, և ոչ երեւեսցի, և
15 ընդ ծիր երկնից շրջեսցի: Մի՞ զշաւիղս յաւիտենականս
պահեսցես, զորս կոխեսցեն արք
16 անիրաւք' որք յափշտակեցան տարաժամ: Գետ
17 բղխեալ հիմունք նոցա. որք ասէին' զի՞ արասցէ
մեզ Տէր, կամ զինչ ածցէ 'ի վերայ մեր ամենակալն:
18 Եւ նա ելից զտունս նոցա բարութեամբ.
բայց խորհուրդ ամպարշտաց հեռի է 'ի նմանէ:
19 Տեսեալ արդարոց ծիծաղեսցին, անարատին' և
20 արհամարհեսցեն: Եթէ չէր ապականեալ հաստատութիւն
նոցա. և զմնացորդս նոցա կերիցէ
21 հուր: Բայց ասէ լեր խիստ' եթէ ժուժկալեսցես,
և եթէ պտուղ քո եղիցի 'ի բարութիւնս:
22 Ընկալ 'ի բերանոյ նորա զաւանդութիւն,
23 և առ զբանս նորա 'ի սիրտ քո: Եւ եթէ դարձցիս
և խոնարհեցուսցես զանձն քո առաջի Տեառն,
հեռի արարեր 'ի յարկէ քումմէ զանիրաւութիւն:
24 Դնասցես յամրութեան վիմի, և իբրև
25 'ի վէմ ձորոյն Սովփիրայ: Եւ եղիցի ամենակալն
օգնական քեզ 'ի թշնամեաց, և յստակ հատուսցէ
26 քեզ իբրև զարծաթ զտեալ: Ապա համարձակեսցիս
առաջի Տեառն, հայեցեալ յերկինս
27 զուարթութեամբ: Յաղօթել քում առ նա
լուիցէ քեզ, տացէ քեզ հատուցանել զուխտս
28 քո. դարձուսցէ քեզ զյարկն արդարութեան,
29 և 'ի ճանապարհս քո եղիցի լոյս: Զի խոնարհեցուցեր
զանձն և ասացեր' թէ ամբարտաւանեցի:
30 Եւ զխոնարհս աչօք' կեցուսցէ, և փըրկեսցէ
զանպարտն, և ապրեսցիս սրբութեամբ
ձեռաց քոց:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ. 1

Ը Նա եւ ես գիտեմ զի ՚ի ձեռանէ իմմէ է յան- 2
դիմանութիւն իմ, եւ ձեռն նորա ծանրացաւ ՚ի
վերայ հեծութեան իմոյ։ Իսկ ո՞վ ծանուցանէ ինձ թէ 3
գտից զնա, եւ հասից նմա ՚ի սպառ։ Եւ խօսե- 4
ցայց առաջի նորա զիրաւունս, լցից զբերան իմ
յանդիմանութեամբ։ Ծանեայց զբժշկանս զոր 5
ընդ իս խօսիցի, իմանայցեմ եւս այնմ զոր ինձն
պատմիցէ։ Եւ բազում զօրութեամբ եկեսցէ ՚ի 6
վերայ իմ, ապա թէ զպատուհաս ինչ ՚ի գործ ոչ
արկանիցէ։ Զի ճշմարտութիւն եւ յանդիմանու- 7
թիւն ՚ի նմանէ է, հանցէ ՚ի սպառ զիրաւունս
իմ։ Եթէ յառաջագոյն երթայցէ՝ ոչ եւս իցեմ, 8
եւ զվերջինն զի գիտիցեմ։ Զձախս այնորիկ որ 9
արարին զնա՝ ոչ կալայ, եւ եթէ արկցէ զաջ իւր
զինեւ՝ սակայն եւ այնպէս ոչ տեսից։ Զի ինքն 10
գիտէ զճանապարհս իմ, եւ քննեաց զիս իբրեւ
զոսկի։ Հասից ՚ի պատուիրանս նորա, զճանա- 11
պարհս նորա պահեցից եւ ոչ եւս թիւրեցայց։
Զպատուիրանս նորա ոչ անցից՝ զի մի մեկնե- 12
ցայց, ՚ի ծոց իմ թաքուցից զբանս նորա։ Ապա 13
թէ նա այնպէս գատեցաւ, ո՞ իցէ որ ընդդէմ
դառնայցէ նմա. զի զոր ինքն կամեցաւ՝ եւ ա-
րար։ Վասն այնորիկ առ նա փութացայց, խրա- 14
տեալ՝ զնորին հոգացայց։ Ի վերայ այսորիկ յե- 15
րեսաց նորա տագնապեցայց, եւ ՚ի միտ առից
եւ զարհուրեցայց ՚ի նմանէ։ Զի Տէր հիւանդա- 16
ցոյց զսիրտ իմ, եւ Ամենակալն տագնապեաց
զիս։ Զի ոչ գիտէի թէ գայցէ ՚ի վերայ իմ խա- 17
ւար, առաջի երեսաց իմոց ծածկեաց մէգ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Ընդէր զՏէր մոռացան ամբարշտութիւնք, եւ 1
ամպարիշտք անցին ըստ սահման։ Զհօտ հան- 2
դերձ հովուաց յափշտակեցին, զէշ որբոյն վա- 3
րեցին, եւ զեզն այրւոյն գրաւեցին։ Խոտորե- 4
ցուցին զտկարս ՚ի ճանապարհէ արդարութեան,
առ հասարակ զեղկեցուցին զհեզս երկրի. զիւղե-
ցան իբրեւ էշս ՚ի վայրի։ Վասն իմ ծախեցին 5
զգործ իւրեանց, քաղցրացաւ նոցա հաց ընդ
լկտիս։ Զանդ առաջ որ ոչ իւրեանց էր՝ հնձե- 6
ցին, տկարք զայգիս ամպարշտաց անհաց եւ ան-
վարձ գործեցին։ Զմերկս բազումս ննջեցուցին 7
առանց հանդերձից, զզգեստ անձանց նոցա զեր-
ծին։ Ի ցօղոյ լերանց թացեան, քանզի ոչ գոյր 8
նոցա յարկ, արկին զինքեանս ընդ վիմաւ։ Յա- 9
փշտակեցին զորբս ՚ի ստենէ, եւ զանկեալն տա-
ռապեցուցին։ Զմերկն ննջեցուցին առանց հան- 10
դերձի տարապարտուց, հասին զհաց քաղցե-
11 լոց։ Յանձուկս զարանակալ եղեն ՚ի տարապար-
տուց, զճանապարհս արդարութեան ոչ գիտա-
12 ցին։ Որք ՚ի քաղաքաց եւ ՚ի տանց իւրեանց զըր-
կեցան, անձինք տղայոց մեծամեծս հեծեծեցին.
եւ նա այնմ այցելութիւն ընդէ՞ր ոչ առնիցէ։
13 Յերկրի էին նոքա՝ եւ ոչ ծանեան. զճանա-
պարհս արդարութեան ոչ գիտացին, եւ ընդ
14 շաւիղս նորա ոչ գնացին։ Ծանուցեալ զգործս
նոցա՝ մատնեաց զնոսա ՚ի խաւար, եւ զցայգ
15 եղիցին իբրեւ գողք։ Եւ աչք շնացողին պա-
հեցին զխաւար, եւ ասիցէ թէ ոչ զգանիցէ
16 զիս ակն. եւ քող արկ զերեսօք իւրովք։ Փորեաց
ընդ մութ զտուն իւր. ՚ի տուէ կնքեցին զան-
17 ձինս, եւ ոչ ծանեան զլոյս։ Եթէ միանգամայն
առաւօտ նոցա ՚ի ստուերս մահու է, եթէ ՚ի մէ-
18 տանուցու զխռովութիւն ստուերաց մահու, թե-
թեւագոյն է ՚ի վերայ ջուրցն երեսաց։ Կործա-
նեսցի մասն նոցա ՚ի վերայ երկրի, երեւեսցի
19 տունկ նոցա ՚ի վերայ ցամաք երկրի. զի զանթա-
նոյեկ որբոյն յափշտակեցին. ընդդէմ յիշատա-
կեցան նմա մեղք, իբրեւ զմառախուղ ցօղոյ ե-
20 ղեւ անյայտ։ Հատուսցի նմա որ ինչ արարն.
խորտակեսցի ամենայն անիրաւ հանգոյն փայտի
21 անբժշկականի. զի ամլոյն բարի ոչ արար, եւ
22 անուրւոյն ոչ ողորմեցաւ, սրտմտութեամբ կոր-
ծանեաց զտկարս։ Եւ թէպէտ եւ յարիցէ, մի
23 հաւատասցէ կենաց իւրոց։ Հիւանդացեալ՝ եւ
մի ակն կալցի ողջանալոյ, այլ անկցի ախտիւ.
զի զբազումս չարչարեաց բարձրութիւն նորա։
24 Թառամեսցի իբրեւ զմանչար ՚ի տօթի, կամ
25 իբրեւ զհասկ ինքնին անկեալ ՚ի ցօղոյ։ Ապա
թէ իցէ ոք որ ասիցէ զինեւ՝ սուտ խօսել, զիցէ
զբանս իմ յոչինչ։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ Սաւքեցւոյ ասէ.

2 Իսկ արդ սաստի՞կ ինչ իցէ ահն առ ՚ի նմանէ,
3 որ առնէ զամենայն ինչ ՚ի բարձունս։ Մի՞ ոք
կարծեսցէ թէ գուցէ յապաղումն հինից նորա.
յո՞յր վերայ ոչ եկեսցէ դարանակալութիւն առ
4 ՚ի նմանէ։ Զիա՞րդ լինիցի մարդ արդար առաջի
Տեառն, կամ ո՞վ սրբեսցէ զանձն իւր ՚ի կանան-
5 ցածնաց։ Զի եթէ լուսնի հրամայեսցէ, եւ ոչ
ծագէ. եւ աստեղք ոչ են սուրբ առաջի նորա.
6 Թող թէ մարդ երբ, եւ որդի մարդոյ որդն։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ․ 1

Յո՞ միտեցես, կամ ո՞ւմ օգնական լինելոց իցես ․ 2
ո՞չ ապաքէն այնմ որոյ բազում է զօրութիւն, և որոյ հզօր է բազուկ իւր ։ Ընդ ո՞ւմ 3
խորհրդակից լինիցես ․ ո՞չ ընդ այնմ որոյ ամենայն իմաստութիւն է ։ Զո՞յր զհետ երթիցես, 4
եթէ ոչ որոյ մեծ է զօրութիւն ․ ո՞ւմ պատմիցես
բանս, և ո՞յր շունչ ել 'ի քէն ։ Միթէ սկայք 5
ծնանիցին 'ի ներքուստ ջրոյ, և 'ի դրացեաց նորա ։ Մերկ են դժոխք առաջի նորա, և չիք 6
զգեստ կորստեան ։ Ձգեալ զհիւսիսի զոչընչիւ, 7
կախեալ զերկիր 'ի վերայ ոչընչի ։ Ներփակ զջուր 8
յամպս իւր, և ոչ պատառեցաւ ամպ 'ի ներքոյ
նորա ։ Որ ունի զերեսս աթոռոյ, թռուցանէ 9
զնովաւ զամպ իւր ։ Հրաման պատեաց զերեսս 10
ջրոյ՝ մինչ 'ի վախճան լուսոյ ընդ խաւարի ։
Սիւնք երկնից թռեան և զարհուրեցան 'ի սաստէ 11
նորա ։ Զօրութեամբ հանդարտեցոյց զծով, 12
իմաստութեամբ նորա տապալեալ է հաստաբանն ։ Աղխք երկնից սարսեցին 'ի նմանէ ․ հրա- 13
մանաւ իւրով սպան զվիշապն ապստամբ ։ Ահա 14
այս է մասն ճանապարհի նորա ․ և տակաւին
զշիթս բանից նորա լուիցուք նովաւ ․ զզօրու-
թիւն որոտման նորա ո՞ գիտէ՝ յորժամ առնիցէ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի իւրում ասէ ․ 1

Կենդանի է Տէր՝ որ այսպէս դատեցաւ զիս, 2
և ամենակալն՝ որ դառնացոյց զանձն իմ ։ Եթէ 3
տակաւին իցէ յիս շունչ իմ, և հոգի աստուածեղէն շուրջ զինև յռնգունս ․ ոչ խօսես- 4
ցին շրթունք իմ անօրէնութիւն, և ոչ անձն
իմ խորհեսցի անիրաւութիւն ։ Մի՛ լիցի ինձ ա- 5
սել զձեզ արդարս մինչև մեռանիցիմ, զի ոչ
փոխեցից զանմեղութիւն իմ ։ Արդարութեան 6
անսացեալ՝ և ոչ մեկնեցայց, զի ոչ գիտեմ զանձին գործեալ զանպատեհս ։ Այլ այն թէ և էին 7
թշնամիք իմ իբրև զկործանումն ամպարշտաց ․
և յարուցեալքն 'ի վերայ իմ իբրև զկորուստ
անօրինաց ։ Եւ զի՞նչ է յոյս ամպարշտի զի յե- 8
ցեալ կայցէ ․ վստահացեալ 'ի Տէր թէ ապրիցէ ․ կամ թէ խնդրուածոց նորա լուիցէ Տէր ։ 9
Եթէ 'ի հասանել 'ի վերայ նորա տագնապի, ոչ 10
ունիցի համարձակութիւն առաջի նորա ․ կամ
'ի կարդալ նորա առ նա՝ լուիցէ նմա ․ Այլ 11
պատմեցից ձեզ զի՞նչ է 'ի ձեռին Տեառն, և որ
իցէ յամենակալէն, ոչ ստեցից ․ Ահաւասիկ ա- 12
մենեքին իսկ գիտէք, զի ունայն զունայնս
13 պատէք ։ Այս մասն է մարդոյ ամպարշտի 'ի
Տեառնէ, ստացուած հզօրաց եկեսցէ 'ի վերայ
14 նորա յամենակալէն ։ Զի եթէ բազում ծնանիցին նմա որդիք՝ 'ի սպանումն եղիցին ․ և եթէ
յերիտասարդութիւն հասանիցեն՝ մուրասցեն
15 շրջեսցին ։ Եւ որ զնովաւ իցեն՝ մահուամբ վախ-
16 ճանեսցին, այրեաց նոցա մի ոք ողորմեսցի ։ Եւ
եթէ ժողովեսցէ իբրև զհող զարծաթ, և համ-
17 գոյն կաւոյ պատրաստեսցէ զոսկի, զայն ամենայն արդարք ստասցին, և զինչս նորա ճշմա-
18 րիտք կալցին ։ Եղև տուն նորա իբրև ցեց և
19 իբրև զսարդոստայն ։ Մեծատուն ննջեաց՝ և
ոչ ևս յաւելցէ յառնել ․ զաչս իւր եբաց՝ և ոչ
20 ևս իցէ ։ Պատահեսցեն նմա իբրև զջուր ցաւք ․
21 գիշերի ծածկեաց զնա մութ ։ Առցէ զնա խոր-
22 շակ և գնասցէ, և հանեսցէ զնա 'ի տեղւոջէ
23 իւրմէ, և ընկեսցէ զնա՝ և մի խնայեսցէ ․ 'ի
ձեռանէ նորա փախստիւ փախիցէ ։ Ծափ զծափս հարցէ 'ի վերայ նորա, և քարշեսցէ զնա 'ի
տեղւոջէ իւրմէ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Զի է տեղի արծաթոյ՝ ուստի ելանէ, և տեղի
2 ոսկւոյ՝ ուստի հալեսցի ։ Երկաթ 'ի հողոյ ելանէ, և
3 պղինձ հանգոյն քարի հատանի ։ Կարգ եդ խաւա-
րի ․ և զամենայն վախճան ինքն ճշմարտէ, ըղ-
4 քար և զխաւար և զստուերս մահու, զհատում
հեղեղատի 'ի փոշւոյ ։ Եւ որ մոռանան զճանապարհս արդարութեան՝ տկարացան 'ի մարդ-
5 կանէ ։ Երկիր՝ 'ի նմանէ ելցէ հաց, և 'ի ներքոյ
6 նորա իբրև զհուր շրջեցաւ ։ Տեղի շափիւղայի
7 քարինք նորա՝ և հող նորա ոսկի ։ Շաւիղ է
զոր ոչ ծանեաւ թռչուն, և ոչ գիտեաց զնա
8 ակն անգեղ, և ոչ կոխեցին զնա որդիք ամբար-
9 տաւանից, ոչ անց 'ի նա առիւծ ։ Յապառաժն
ձգեաց զձեռն իւր, տապալեաց զլերինս 'ի հի-
10 մանէ ։ Զշառաւիղս գետոց պատառեաց, զամե-
11 նայն պատուականս ետես ակն իմ ։ Զխորս գետոց յայտնեաց, և եցոյց զզօրութիւն իւր 'ի
12 լոյս ։ Իսկ իմաստութիւն ուստի գտաւ, կամ
13 զի՞նչ տեղի իցէ հանճարոյ ։ Ոչ գիտէ մարդ ըղ-
ճանապարհս նորա, և ոչ գտաւ 'ի մէջ մարդ-
14 կան ։ Անդունդք ասացին թէ չէ առ իս, և ծով
15 ասաց թէ չէ ընդ ինև ։ Ոչ տացի զրուականն
ընդ նորա, և ոչ կշռեսցի արծաթ ընդ գնոց
16 նորա ։ Եւ ոչ բարձցի ընդ ոսկւոյն Սոփիրայ,
ընդ եղնգանն պատուականի և ընդ շափիւղայի ։
17 Ոչ զուգեսցի ընդ նմա ոսկի և ապակի, և 'ի
18 գինս նորա անօթք ոսկեղէնք ։ Բարձրութիւնք
և խորութիւնք ոչ յիշեսցին ․ և ձգեա զիմաս-
19 տութիւն քան զներքագոյնս ։ Ոչ հաւասա-
րեսցէ նմա տպազիոնն եթովպացւոց, ընդ ա-

կւոյ սրբոյ ոչ բարձցի ։ Իսկ իմաստութիւն ուս֊ 20
տի՞ գտաւ, եւ ո՞ւր իցէ տեղի հանճարոյ ։ Ղօ֊ 21
ղեալ է ՚ի մարդկանէ, եւ ՚ի թռչնոց երկնից ծած֊
կեցաւ ։ Կորուստ եւ մահ ասացին ․ լուաք զհա֊ 22
ւաստութենէ նորա ։ Եւ Տէր գիտաց ընծայե֊ 23
ցոյց զճանապարհս նորա ։ Քանզի ինքն գիտէ 24
զտեղի նորա, եւ ինքն տեսանէ զամենայն առ ՚ի
ներքոյ երկնից ։ Քանզի ինքն գիտէ զամենայն
զոր առնէ յերկրի ․ զկշիռ հողմոյ եւ զչափ ջրոց 25
զոր առնէ ։ Ինքն ետես եւ համարեցաւ, եւ ըղ֊ 26
ճանապարհս նորա արձակմամբ բարբառոյ ։
Յայնժամ ետես զնա՝ եւ պատմեաց զնմանէ ։ 27
Պատրաստեաց քննեաց, եւ ասէ ցմարդ ․ ահա 28
աստուածպաշտութիւն է իմաստութիւն, եւ
մեկնել ՚ի չարեաց է հանճար ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակն իւրում ասէ ․ 1

ԺԲ. Ո՞ տայր զիս լինել ամսոց աւուրցն առաջնոց, 2
յորս Աստուած պահէր զիս ․ յորժամ լուսաւոր 3
էր ճրագ նորա ՚ի վերայ գլխոյ իմոյ, յորժամ
լուսով նորա գնայի ՚ի խաւարի, յորժամ կայի 4
զուարճացեալ ՚ի ճանապարհի, յորժամ Տէր այ֊
ցելութիւն առնէր տան իմում, յորժամ գյա֊ 5
ծեալն էի մեծութեամբ եւ շուրջ զինեւ ծա֊
ռայք ․ յորժամ թանային ճանապարհք իմ կո֊ 6
գով, եւ սարգաւէին լերինք իմ կաթամբ ․ յոր֊ 7
ժամ ելանէի ընդ առաւօտս ՚ի քաղաքն, եւ ար֊
կանէր ՚ի հրապարակս աթոռ իմ ։ Տեսանէին 8
զիս երիտասարդք՝ եւ թաքչէին, եւ ծերք՝ եւ
յոտն կային ։ Ճոխք դադարէին ՚ի խօսելոյ, եւ 9
դնէին մատունս ՚ի վերայ բերանոյ իւրեանց ։
Որք լսէին զինէն՝ երանէին ինձ, եւ լեզուք նո֊ 10
ցա ՚ի քիմս իւրեանց կցեցան ։ Զի ունկն որ 11
լսէր՝ երանի տայր ինձ, եւ ակն որ տեսանէր՝
խոնարհէր յինէն ։ Զի փրկեցի զաղքատն ՚ի ձե֊ 12
ռանէ հզօրին, եւ որբոյ որոյ ոչ էր օգնական՝
օգնեցի ։ Օրհնութիւն կորուսելոյն ՚ի վերայ իմ 13
եկեացէ, եւ բերան այրւոյն զիս օրհնեաց ։ Զար֊ 14
դարութիւն զգեցեալ էի, եւ արկեալ զիրա֊
ւունս հանդոյն երկնոցի ։ Աչք էի կուրաց եւ 15
ոտք կաղաց, հայր էի ես տկարաց ։ Դատաս֊ 16
տան զոր ոչ գիտէի քննէի ․ խորտակէի զծնօտս 17
անիրաւաց, եւ ՚ի միջոյ ժանեաց նոցա կորզէի
զյափշտակութիւն ։ Ասէի, թէ իբրեւ հասակ իմ 18
ծերասցի, եւ իբրեւ զծառ արմաւոյ բազում
ժամանակս կեցից ․ արմատ ընդարձակեալ ՚ի վե֊ 19
րայ ջրոց, եւ ցօղ հանգիցէ ՚ի վերայ հնձոց իմոց ։
Փառքն իմ ընդունայն եղեն ինձ, գործք իմ 20
եւ աղեղն իմ ՚ի ձեռին նորա գնայ ։ Ինձ լուեալ 21
ծերոցն, եւ կարկէին ՚ի խորհրդեան իմում, ՚ի 22
բանս իմ ոչ յաւելուին ։ Ինդալից լինէին յոր֊
23 ժամ խօսէի ընդ նոսա ․ իբրեւ զերկիր ծարաւի
որ սպասիցէ անձրեւի, եւ նոքա իմոց խօսից ։
24 Եթէ ծիծաղէի ընդ նոսա, ոչ հաւատային, եւ
25 լոյս երեսաց իմոց ոչ նուազէր ։ Ընտրէի զճա֊
նապարհս նոցա, եւ նստէի իշխան ․ եւ բնակէի
իբրեւ զթագաւոր ՚ի մէջ զօրականաց ։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Զոր օրինակ զրգանօքն մխիթարէի, արդ ծի֊
ծաղին զինեւ յետինք ։ Արդ խրատեն զիս ՚ի
մասին, զորոց արհամարհէի զհարս նոցա ․ զորս
ոչ համարէի լինել հաւասար շանց արօտականաց
2 իմոց ։ Այս եւ զօրութիւն ձեռաց նոցա ընդէր էր
3 ինձ ։ Ի վերայ նոցա կորեաւ վախճան, ՚ի կարօ֊
տութեան եւ ՚ի սովի անծնունդ ։ Որ փախչէին
երէկ յանջրդւոյ, յանձկութենէ եւ ՚ի թշուա֊
4 ռութենէ ։ Որք պատէին խորշափուռն բանջա֊
րով, որոց բանջարն խակ էր կերակուր ։ Անարգք
եւ արհամարհեալք եւ կարօտեալք յամենայն
5 բարութենէ, որք եւ զարմատս փայտից ծամէին
՚ի սաստիկ սովոյ ։ Յարեան ՚ի վերայ իմ գողք ․
6 որոց տունք իւրեանց էին ծակք վիմաց, ՚ի մէջ
7 արձագանգաց գոչեցին ․ որք ընդ խուռնովք վայ֊
8 րենեաց բնակեալ էին ։ Որդիք անզգամաց եւ ա֊
9 նուանարգաց, եւ շիջեալ յերկրէ ։ Արդ
քնար եմ ես նոցա, եւ զիս ունին բամբասանս ։
10 Գարշեցան յինէն մեկնեալք ՚ի հեռաստանէ, եւ
11 յերեսաց իմոց թուք ոչ խնայեցին ։ Զի բացեալ
զկապարճս իւր խոցոտեաց զիս ․ եւ սանձս երե֊
12 սաց իմոց տարտեաց ։ Յարեան ՚ի վերայ աջոյ
շառաւիղի ․ զոտս իւր ձգեաց՝ եւ ճանապարհ
13 արար ՚ի վերայ իմ ։ Ընդ շաւիղս կորստեան նո֊
ցա շփեցան շաւիղք իմ ։ Մերկացուցին զպատմու֊
14 ճան իմ, նետիւք իւրովք խոցոտեաց զիս, մա֊
տուցեալ արդեն եւ կամի ։ Յաւուրս վարատեցայ
15 եմ, դարձեալ են յիս ցաւք ։ Գնաց յինէն յոյս
իբրեւ զհողմ, եւ իբրեւ զամպ փրկութիւն իմ ․
16 եւ արդ զինեւ զեղցի անձն իմ ։ Ունին զիս ա֊
17 ւուրք ցաւոց ․ գիշերի ոսկերք իմ խորշեցան, եւ
18 ջիլք իմ լուծեալ են ։ Բազում զօրութեամբ ձեռն
արկ զպատմուճանաւ իմով, եւ իբրեւ զօձա֊
պաւէն պատմուճանի իմոյ շուրջ կալաւ զիս ։
19 Համարի զիս հանգոյն կաւոյ, ՚ի հող եւ ՚ի մո֊
20 խիր է բաժին իմ ։ Աղաղակեցի առ քեզ՝ եւ ոչ
21 լուիցես ինձ, կացին եւ հայեցան յիս ․ Դառնա֊
ցար ինձ անողորմ, հզօր ձեռամբ հարեր զիս ։
22 Կարգեցեր զիս ՚ի ցաւս, եւ ընկեցեր զիս ՚ի փրկ֊
23 ութենէ ։ Գիտեմ զի մահ սատակեսցէ զիս, զի
բնակութիւն ամենայն մահկանացուի երկիր է ։
24 Արդ թէ կարէի զանձն իմ վարձել, կամ ա֊
25 ղաչել զայլ՝ եւ առնէր ինձ զայն ։ Եւ ես ՚ի վե֊
րայ ամենայն տկարի լայի, եւ հեծեծէի յոր֊

ժամ տեսանէի զայր 'ի վիշտս, և ունէի 'ի բա_ 26
րութեան · և աշխատաւորն պատահեցին ինձ աւուրք չարեաց : Որովայն իմ եռայ, և 27
ոչ դադարեսցէ · ժամանեցին ինձ աւուրք աղքատութեան : Նկղեալ շրջեցայ առանց բերանակալի · կացի 'ի մէջ եկեղեցւոյ աղաղակ բարձեալ : Եղբայր եղէ համբարուաց, և ընկեր 29
ջայլեմանց : Մորթ իմ սևացաւ առաւելագոյն, 30
և ոսկերք իմ 'ի տօթոյ : Դարձաւ 'ի սուգ քնար 31
իմ, և սիրտ իմ և երգ իմ 'ի լալիւն :

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

Ուխտ եդի ընդ աչս իմ և ոչ հայեցայ 'ի կոյս · 1
և բաժանեաց Աստուած 'ի վերուստ, և ժառանգութիւն Ամենակալին 'ի բարձանց : Ո՞չ ապաքէն 3
կորուստ անիրաւին, և օտարացումն
այնոցիկ որք գործեն զանօրէնութիւն : Ո՞չ ապաքէն 4
ինքն տեսցէ զճանապարհս իմ, և ամենայն
զնացս իմ թուեսցէ : Եթէ գնացեալ իցեմ 5
ընդ ծաղրածուս, եթէ փութացեալ ոտն իմ 'ի նենգութիւն : Զի կշռեալ եմ 'ի կշիռս արդարութեան, 6
և գիտէ Տէր զանմեղութիւն իմ : Եթէ 7
թիւրեցաւ ոտն իմ 'ի ճանապարհէ, եթէ չոգաւ
սիրտ իմ զկնի աչաց իմոց, եթէ հպեցայ ձեռօք
իմովք 'ի կաշառս, ապա և սերմանեցից՝ և 8
այլք կերիցեն, և անարմատ եղէց յերկրի : Եթէ 9
գնաց սիրտ իմ զհետ կնոջ առն այլոյ, եթէ
դարանակալ եղէ առ դրունս նորա, ապա 10
լիցի հաճոյ և իմ կինն այլում, և մանկունք
իմ տառապեսցին : Զի սրտմտութիւն անհնարին 11
բարկութեան է պղծել զկին առն · հուր վառեալ 12
է յամենայն անդամս նորա · զի յոր կողմ հասցէ
յարմատոց խլեսցէ : Եթէ խոտեցի երբեք զիրաւունս 13
ծառայի կամ աղախնոյ մատուցելոց
առ իս յատեան · և զինչ գործեցից եթէ հարցափորձ 14
արասցէ ինձ Տէր, և եթէ այցելութիւն՝
զինչ պատասխանի արարից : Ո՞չ ապաքէն 15
որպէս եղէ յորովայնի՝ և նոքա եղեն, 'ի նմին
որովայնի եղաք : Իսկ տկարք որոյ պէտք ինչ 16
էին, ոչ արգելք երբեք վճարեցի : Զակն այրւոյ
ոչ կողկողեցուցի : Եթէ կերայ առանձինն զպատառն 17
իմ միայն, և որբոյն ոչ կարկառեցի :
Զի 'ի մանկութենէ իմմէ սնուցի իբրև հայր, 18
և յորովայնէ մօր իմոյ առաջնորդեցի : Եթէ 19
արհամարհեցի զմերկն կորուսեալ, և ոչ զգեցուցի :
Եթէ ոչ օրհնեցին զիս տկարք, և 'ի 20
կորոց խաշանց իմոց ջեռան թիկունք նոցա : Եթէ 21
վերացուցի ձեռն 'ի վերայ որբոյն՝ յուսացեալ
թէ բազում է իմ օգնականութիւն, ապա 22
թափեսցի յանրակէ ուս իմ, և բազուկ իմ
յարմկանէ իմմէ խորտակեսցի : Զի ահ Տեառն 23
կալաւ զիս, և առաջի նորա ոչ համբերեցից :

24 Եթէ կարգեցի զոսկի 'ի հող իմ, եթէ յականս
25 պատուականս յուսացայ : Եթէ ուրախ եղէ 'ի
բազում մեծութեան եկելոյ ինձ, եթէ 'ի վերայ
26 անթուոց եդի զձեռն իմ : Կամ թէ ո՞չ տեսանիցեմք
զարեգակն լուսատուն նուաղեալ, և զլուսին
27 մաշեալ · և ոչ 'ի նոցանէ : Եթէ խաբեցաւ
գաղտ սիրտ իմ, եթէ ձեռն եդեալ 'ի վերայ
28 բերանոյ իմոյ համբուրեցի, այս ևս 'ի մեծ անօրէնութիւն
համարեսցի ինձ, զի ստեցի առաջի
Տեառն բարձրելոյ : Ի նմանէ է զօրութիւն և
29 կար, խոնարհութիւն և հանճար : Եթէ ուրախ
եղէ 'ի վերայ գլորման թշնամեաց իմոց, և ասացի
30 'ի սրտի իմում թէ վաշ, ապա լուիցէ ունկն
իմ զանէծս իմ, զրուեցայց ապա և ես 'ի ժողովրդենէ
31 իմմէ զրկեալ : Եթէ առացին զինեն
բազում անգամ աղախնայք իմ, ո՞ տայր մեզ յագել
'ի մարմնոյ նորա · զի յոյժ քաղցր էր նոցա :
32 Արտաքոյ ոչ ագանէր օտար, զի դուռն իմ բաց
33 էր ամենայն եկելոց : Եթէ թաքուցի զմեղս իմ
34 ակամայ մեղուցեալ · զի ոչ ամաչէի 'ի բազմակոյտ
ամբոխէ՝ առ 'ի չխոստովանելոյ առաջի նոցա :
Եթէ արձակեցի երբեք զտկարն՝ ունայն գոգով
35 ելանել 'ի դրանէ իմմէ : Ո՛ տայր ինձ լսել եթէ
ձեռն Տեառն չէր զարհուրեցուցեալ : Կամ թէ
36 մուրհակ՝ զոր ունէի զումեքէ, իբրև զպսակ 'ի
37 վերայ ուսոց եդեալ ընթերցայի, և ոչ պատառեալ
զայն և անպարտ դարձուցանէի, ոչ ինչ առեալ
38 'ի պարտականէն : Եթէ հեծեաց երբեք
երկիր վասն իմ · և եթէ ակօսք նորա լացին առ
39 հասարակ, և եթէ զզօրութիւն նորա կերայ
միայն առանց գնոց, եթէ զանձն տեառն երկրին
40 զայրացուցեալ տրտմեցուցի, ապա փոխանակ
ցորենոյ բուսցի եղինճ, և փոխանակ գարւոյ՝
մորենի :

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

1 Եւ դադարեաց Յոբ 'ի խօսից · Լռեցին և երեքին բարեկամք նորա պատասխանւոյ 'ի խօսելոյ ընդդէմ Յոբայ · քանզի էր Յոբ արդար առաջի նոցա ։

2 Եւ բարկացաւ Եղիուս Բարաքիելի բուզացի,
յազգականութենէ Արամայ՝ աշխարհին Աւսիտացւոյ,
բարկացաւ Յոբայ յոյժ, զի երևեցոյց
3 զանձն արդար առաջի Տեառն : Եւ 'ի վերայ երեցուն
բարեկամացն բարկացաւ յոյժ, զի ոչ կարացին
տալ պատասխանի ընդդէմ Յոբայ · և
4 եդեալ զնա լինել ամպարիշտ : Եւ Եղիուս համբերեաց
'ի տալոյ պատասխանի Յոբայ, զի ծերագոյն
5 քան զնա էին աւուրբք : Եւ ետես Եղիուս
եթէ ոչ գոյ պատասխանի 'ի բերան երեցունց
արանցն, և սրտմտեցաւ բարկութիւն նորա :
6 Պատասխանի ետ Եղիուս Բարաքիելի բուզացւոյ,
և ասէ · Մանուկ եմ ես ժամանակաւ, և դուք էք

ծերագոյնք․ վասն որոյ լռեալ եղէ, երկուցեալ
պատմել զանձին իմոյ զիմաստութիւն։ Ասացի 7
թէ բազմաժամանակեայք իցեն որ խօսիցին, և
բազում ամօք գիտիցեն զիմաստութիւն։ Նա ոչ 8
այնպէս․ այլ ոգի է մարդկան, և շունչ ամենակալին
է որ ուսուցանէ։ Ոչ բազմաժամանակեայք 9
են իմաստունք, և ոչ ծերք գիտեն զիրաւունս։
Վասն որոյ ասացի, լուարուք ինձ և պատմեցից 10
ձեզ զոր գիտեմ․ ունկն դիք բանից իմոց․ ասացից 11
ձեզ լու 'ի լու, մինչև քննիցէք զբանս՝
թէ ձեզ չափ իմանայցեմ։ Նա ահա չէր որ յանդիմանէր 12
զՅոբ, և տայր պատասխանի բանից
նորա 'ի ձէնջ։ Զի մի ասիցէք, գտաք զիմաստութիւն 13
'ի Տէր յաւելեալք․ և առն միում համարձակեցէք 14
խօսել բանս այսպիսիս։ — Զարհուրեցան՝ 15
և ոչ ևս ետուն պատասխանի․
հնացուցին յինքեանց զբանս․ համբերեցի և 16
ոչ խօսեցայ, զի կացին և ոչ ետուն պատասխանի։
— Պերճացեալ Եղիուայ ասէ․ Դարձեալ 17
խօսեցայց, զի լի եմ բանիւք, քանզի սատակէ 18
զիս ոգի որովայնի․ և որովայն իմ իբրև 19
զտիկ քաղցուաց կապեալ եռայ, կամ իբրև ըղփուքս
դարբնաց ուռուցեալ։ Խօսեցայց զի հանգեայց, 20
բացեալ զշրթունս իմ․ և 'ի մարդոյ ոչ 21
ամաչեցից, և 'ի մարդկանէ ոչ պատկառեցից։
Քանզի ոչ գիտեմ աչառել երեսաց, ապա թէ 22
ոչ՝ և զիս ցեց կերիցէ։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Բայց այժմ դու, Յոբ, լուր զբանս իմ, և ունկն 1
դիր խօսից իմոց։ Ահաւասիկ բացի զբերան իմ, 2
և խօսեցաւ լեզու իմ։ Սուրբ է սիրտ իմ բանիւք, 3
իմաստութիւն շրթանց իմոց յստակս իմասցի։
Հոգի աստուածեղէն է որ արար զիս, 4
և շունչ ամենակալին է որ ուսուցանէ զիս։ Եթէ 5
կարող ես՝ տուր ինձ առ այս պատասխանի, ապա
թէ ոչ՝ համբերեա ինձ․ կաց ըստ իս՝ և ես 6
ըստ քեզ։ Ի կաւոյ կազմեալ ես և դու իբրև
զիս, անդստին կազմեալ եմք։ Արդ մի ահ իմ 7
զարհուրեցուսցէ զքեզ, և մի ձեռն իմ ծանրասցի
'ի վերայ քո։ Սակայն խօսեցար յականջս 8
իմ, և զբարբառ բանից քոց լուայ․ զի ասացեր 9
թէ սուրբ եմ՝ և ոչ մեղայ, անարատ եմ՝ զի
ոչ անօրինեցի։ Մեղադրութիւն եգիտ զինէն, 10
համարեցաւ զիս իբրև զհակառակորդ․ եդ 'ի 11
կապանս զոտս իմ, պահեաց զամենայն ճանապարհս
իմ։ Զիարդ ասես թէ արդար եմ, և 12
ոչ լուաւ ինձ․ զի յաւիտենական է՝ որ 'ի վերայ
մարդկան է։ Եւ ասես, թէ ընդէր ասացին 13
զպատասխանի իմում ոչ լուաւ ամենայն բանի․
'ի միում նուագի խօսեսցի Տէր, և յերկրորդումն 14
երազով, կամ զբաղմամբ գիշերականաւ․ 15
յորժամ անկանիցին արհաւիրք ահագինք 'ի
16 վերայ մարդկան՝ ննջմամբ յանկողնի, յայնժամ
յայտնէ միտս մարդկան։ Այնպիսի ահաւորօք
17 ահի զարհուրեցոյց զնոսա, դարձուցանել զմարդ
յանիրաւութենէ, և զմարմին նորա փրկեաց
18 'ի կործանմանէ։ Խնայեաց զանձն նորա 'ի մահուանէ,
19 չանկանել նմա 'ի պատերազմի։ Դարձեալ
կշտամբեաց զնա հիւանդութեամբ անկողնի,
և զբազմակոյտ ոսկերաց նորա ընդարմացոյց․
20 ամենայն ուտելի կերակրոց ոչ կարասցէ
ակն ունել․ և անձն նորա ցանկասցի կերակրոց,
21 մինչև նեխեսցին մարմինք նորա, և ցուցցէ
22 զոսկերս նորա ունայն։ Մերձեցաւ 'ի մահ անձն
23 նորա, և կեանք նորա 'ի դժոխս։ Եթէ իցեն
հազար հրեշտակք մահաբերք, մի 'ի նոցանէ
24 զնա մի խոցեսցէ, եթէ խորհեսցի սրտիւ իւրով
դառնալ առ Տէր։ Պատմեսցէ մարդ զմեղս իւր,
և ցուցցէ զանմտութիւն իւր․ պաշտպանեսցէ
25 առ 'ի չանկանելոյ նմա 'ի մահ։ Նորոգեսցէ զմարմին
նորա իբրև զմոյր որմոյ, և ոսկերք նորա
լցցին ուղղով։ Փափկացուսցէ զմարմին նորա
իբրև զտղայոյ, հաստատեսցէ զնա երիտասարդացեալ
26 'ի մէջ մարդկան։ Յաղօթել խնդրեսցէ առ
Տէր՝ ընդունելի եղիցի նմա․ մտցէ լուրջ երեսօք
զուարթութեամբ, հատուսցէ մարդկան զարդարութիւն։
27 Ապա մեղադիր լիցի մարդ, ինքն զինքն
ասիցէ, թէ զոլորախօս վճարէի, և ոչ արժանի
28 բան որոց մեղայն պատժեաց զիս։ Փրկեաց
զանձն իմ զի մի մտցէ յապականութիւն․ և
29 կեանք իմ տեսցեն զլոյս։ Ահա զայս ամենայն
30 գործէ հզօրն, երիս ճանապարհս ընդ առն։ Այլ
փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանէ, զի կեանք իմ
31 'ի լոյս օրհնեսցեն զնա։ Ունկն դիր, Յոբ, և լուր
32 ինձ, կարկեաց՝ և ես խօսեցայց։ Եթէ գուցէ
բան, տուր ինձ պատասխանի․ քանզի կամիմ
33 թէ արդարանայցես։ Ապա թէ ոչ, լուր ինձ դու,
կարկեաց՝ և ուսուցից քեզ զիմաստութիւն։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուայ ասէ․

2 Լուարուք ինձ իմաստունք, ունկնդիր լերուք
3 հանճարեղք։ Զի ունկն զբանս քննէ, և կոկորդ
4 զկերակուրս ճաշակէ։ Ընտրեսցուք մեզ
դատաստան, և գիտասցուք 'ի միջի մերում թէ
5 բարի է։ Զի ասաց Յոբ թէ արդար եմ ես, և
6 Տէր զընկէց զիրաւունս իմ, և ստեաց դատաստանի
իմում․ բռնութեամբ է նետս իմ առանց
7 անիրաւութեան։ Ո՞վ է իբրև զՅոբ՝ որ ըմպէ
8 զարհամարհանս իբրև զջուր։ Ոչ մեղուցեալ և
ոչ ամպարշտեալ, կամ հաղորդեալ ճանապարհի
որոց գործեն զանօրէնութիւն, գնալ ընդ ամպարշտս։
9 Մի ասիցես՝ չէք այցելութիւն 'ի վերայ

սան, եւ այցելութիւն նմա 'ի Տեառնէ: Վասն 10
որոյ, հանճարեղք սրտիւ, լուարուք ինձ: Մի
լիցի ինձ ամբարշտել առաջի Տեառն, եւ առաջի
Ամենակալին աղտեղել զիրաւունս: Այլ հատուսցէ 11
մարդոյ ըստ իւրաքանչիւր գործոց նորա, եւ
'ի ճանապարհի առն գտցէ զնա: Համարիցիս 12
զՏեառնէ անհարթս ինչ առնել, կամ թէ Ամենակալն
աղտորեսցէ զիրաւունս՝ ո արար զերկիր: 13
Ո՞ է որ արար զառ 'ի ներքոյ երկնից, եւ զամենայն
որ 'ի միջոցի: Եթէ կամիցի արգելուլ եւ զշունչ 14
առ ինքեան արգելուլ, վախճանեսցի ամենայն 15
մարմին առ հասարակ, եւ ամենայն մարմին
'ի հող դարձցի ուստի եւ ստեղծաւ: Արդ թէ 16
ոչ խրատեսցիս՝ լուր զայս, ունկն դիր բարբառոյ
բանից իմոց: Եթէ դու ոչ համարիցիս զայն 17
որ ատեայ զանիրաւութիւն, եւ կորուսանէ զչարիս.
արդարեւ յաւիտեան կեան: Ամբարիշտ
է որ ասէ ցթագաւոր թէ անիրաւես. ամբարշտագոյն 18
քան զիշխանս, որ ոչ պատկառեաց 'ի 19
պատուականս երեսաց, եւ ոչ գիտաց պատուագնել
տկարաց եւ մեծարել զերեսս նոցա: Ընդունայն 20
լիցի նոցա աղաղակելն եւ աղաչել զայր.
զի վարեցան անօրէնութեամբ խոտորեցուցանել
զտկարս: Զի ինքն է տեսող գործոց մարդկան, 21
եւ զոչինչ ինչ ոչ 'ի նմանէ՝ զոր գործեսցեն:
Եւ չէր տեղի թաքչելոյ այնոցիկ՝ որ գործեն զանօրէնութիւն. 22
զի ոչ եւս դիցէ 'ի վերայ առն. 23
քանզի Տէր զամենեսեան տեսանէ: Որ հասանէ 24
անքննականաց, փառաւորաց եւ հրաշակերտաց՝
որոց ոչ գոյ թիւ: Որ ճանաչէ զգործս նոցա, 25
եւ դարձուցանէ 'ի գիշեր, եւ խոնարհեսցին:
Շիջոյց զամպարիշտս, մատնեալք եղեն առաջի 26
թշնամեաց իւրեանց: Զի խոտորեցան յերանից 27
Աստուծոյ, եւ զիրաւունս նորա ոչ ծանեան:
Ածել զձայն զաղքատաց անանկի, եւ զբողոք 28
աղքատաց լուիցէ: Եւ ինքն տացէ լռութիւն, 29
եւ ո՞ դատեսցէ զնա. եւ ծածկեսցէ զերեսս,
եւ ո՞ տեսանիցէ զնա: Եւ ազգաց եւ մարդկան
միանգամայն թագաւորեցուցանէ զայր կեղծաւոր՝ 30
վասն խռովութեան ժողովրդեան: Զի 31
որ ասէ ընդդէմ հզօրին՝ թէ առի եւ զրաւեցի
առանց քո. եթէ տեսեր՝ ցոյց ինձ, եւ եթէ անիրաւութիւն 32
արարի, այլ ոչ յաւելից: Միթէ 33
'ի քէն ոք պահանջիցէ զայն. զի մերժեաց. դու
ընտրեսցես՝ եւ ոչ ես. եւ եթէ գիտիցես ինչ՝ խօսեաց:
Վասն որոյ հանճարեղք սրտիւ խօսեսցին 34
զայս, եւ այր իմաստուն լուաւ զայս: Բայց 35
Յոբ ոչ իմաստութեամբ խօսեցաւ, եւ բանք
նորա ոչ են հանճարով: Բայց սակայն ուսիր, 36
Յոբ, եւ մի տայցես տակաւին պատասխանի իբրեւ
զանզգամ. զի մի յաւելուցուք 'ի մեղս մեր, 37
եւ անօրէնութիւն համարեսցի մեզ 'ի բազում
բանս խօսելոյ առաջի Տեառն:

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուայ ասէ.

2 Զի՞նչ իրաւունս համարեցար զայդ. ո՞վ ես
3 դու զի ասես թէ արդար եմ առաջի Տեառն, եւ
4 կամ ասես՝ թէ մեղայ, զինչ արարից: Ես տաց
քեզ պատասխանի, եւ երեցունց բարեկամացդ
5 քոց: Հայեաց յերկինս եւ տես, նշմարեա զամպս՝
6 որչափ բարձր են 'ի քէն: Եթէ մեղար՝
զինչ գործեցեր, եւ եթէ բազում անօրինեցար՝
7 զինչ կարող ես առնել: Արդ եթէ արդար իցես՝
զինչ տացես նմա, կամ զինչ առցէ 'ի ձեռաց
8 քոց: Առն նմանոյ քեզ ամբարշտութիւնն քո,
9 եւ որդւոյ մարդոյ արդարութիւնն քո: Ի բազմութենէ
զրպարտելոց աղաղակեսցեն, աղաղակեսցեն
10 'ի բազկէ բազմաց, եւ ոչ ասաց՝ թէ ուր
է Աստուած որ արար զայս: Որ պահէ զպահս
11 գիշերական, որ մեկնէ զիս 'ի չորքոտանեաց
12 երկրի եւ 'ի թռչնոց երկնից: Անդ աղաղակեսցեն՝
եւ մի լուիցես, զի այն պատահումն 'ի հպարտութենէ
13 չարեաց է. զի զանկարգութիւնս առնել
Տէր ոչ կամի: Զի ինքն Ամենակալն ատեսող
14 է այնոցիկ՝ որ կատարեն զանօրէնութիւն,
եւ փրկեսցէ զիս: Դատեաց առաջի նորա, եթէ
15 կարասցես գովել զնա որպէս էն: Եւ արդ քանզի
չէ որ կրեաց զբարկութիւն նորա, եւ ոչ որ գիտաց
16 զյանցանս իւր յոյժ, ապա ունայն Յոբ
զուր բանայ զբերան իւր, եւ ծանրացուցանէ
անգիտութեամբ զբանս:

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուայ ասէ.

2 Մնա ինձ սակաւիկ մի, զի ուսուցից
քեզ զոր դու ոչ գիտես. զի տակաւին գոյ
3 յիս բանք. առեալ 'ի հեռաստանէ զհանճար իմ:
4 Արդարեւ զիրաւունս իմ խօսեցայց ճշմարտութեամբ,
եւ ոչ անիրաւ բանս առաջարկութեանց
5 խմացեալ: Գիտեա զի Տէր ոչ մերժէ զանմեղն:
6 Հզօր է զօրութեամբ. զխիստ ամպարիշտն ոչ կենդանացուսցէ.
7 եւ իրաւունս տացէ աղքատաց: Ոչ
արկցէ զաչս իւր յարդարոյ. եւ որ զաթոռ առաջի
նորա՝ ընդ թագաւորս է յաղթող, եւ նստուցէ
8 զնոսա 'ի սպառ՝ եւ բարձրասցին: Եւ
չարք կապեալք ձեռակապօք՝ փորձեսցին առամբք
9 աղքատութեան: Եւ պատմեսցէ նոցա
զգործս նոցա, եւ զյանցանս նոցա՝ թէ զօրացան:
10 Եւ արդարոյն լուիցէ, եւ ասասցէ՝ զի
11 դարձցին յանիրաւութենէ: Եթէ լուիցեն եւ
ծառայեսցեն նմա, կատարեսցեն զաւուրս իւրեանց
'ի բարութեան, եւ զամս իւրեանց 'ի

փոյթ լինելութիւնս ։ Բայց զամպարշտս ոչ կեցուսցէ․ զի ոչ կամեցան նոքա ճանաչել զՏէր․ և զի խոտորեալք և անհնազանդք էին ։ 12
Կեղծաւորք սրտիւք գրգռեցին զբարկութիւն․ ոչ գոչեսցեն զի կապեաց զնոսա ։ 13
Մեռցի յերիտասարդութեան անձն նոցա․ և կեանք նոցա խոցոտեալք 'ի հրեշտակաց․ 14
փոխանակ զի նեղեցին զտկարն և զանզօրն ։ 15
Եւ իրաւունս հեզոց հանցէ․ և զերծոյց զքեզ 'ի բերանոյ թշնամւոյ ։ 16
Անդունդք որոյ տարածումն 'ի ներքոյ իւր․ և իջ սեղան քո լի պարարտութեամբ ։
Մի պակասեսցեն յիրաւանց արդարոյ․ սրտմտութիւն 'ի վերայ ամպարշտաց հասցէ․ 17
վասն ամպարշտութեան կաշառոց՝ զոր ընդունէին անիրաւութեամբ ։ 18
Մի թիւրեսցեն զքեզ միտք կամակարութեան խնդրուածոց՝ յորժամ 'ի վիշտս իցեն տկարք ։ 19
Եւ զամենայն զօրաւորս զօրութեամբ մի հզերուս 'ի գիշերի՝ ելանել ժողովրդոց փոխանակ նոցա․ 20
այլ զգոյշ լեր․ գուցէ գործեսցես զանօրէնս ։ 21
Քանզի զնա փրկեսցես յաղքատութենէ․ ահա հզօրն զօրասցէ զօրութեամբ իւրով ։ 22
Քանզի ո՞վ է իբրեւ զնա զօրաւոր․ կամ ո՞վ է որ քննէ զգործս նորա․ 23
կամ ո՞վ է որ ասիցէ՝ անիրաւս գործեաց զոր գործեաց ։
Յիշեա զի մեծամեծ են գործք նորա․ 24
զոր եղեան արք արդարք ։ Ամենայն մարդ ետես ինքեամբ․ 25
որչափ խոցոտեալ են մարդիկ ։ Ահա 26
հզօրն սաստիկ է․ և ոչ իմացուք․ թիւ ամաց նորա անչափ ։
Թուեալ են նմա շիթք անձրեւի․ 27
և զեղցին անձրեւով յամպս ։ Բղխեսցեն հնացեալք․ 28
հովանեցոյց զամպս 'ի վերայ անթիւ մարդկան․ միգացին 'ի վերայ բազում մարդկան ։ Ժամանակ եդ անասնոց․ և գիտեն զկարգ ծննդեան ։ Ի վերայ այսր ամենայնի ո՞չ իցեն զարմացեալ միտք քո․ ո՞չ տարախիցէ սիրտ քո 'ի մարմնի քում․ զի տայր զմեծամեծս զոր ոչ գիտեմք ։ Հրաման տայ ձեան՝ թէ լեր 'ի վերայ երկրի․ և ձմերայնոյ անձրեւաց՝ զզօրութիւնս իւրեանց ։ Ի ձեռն ամենայն մարդոյ կնքէ․ զի ծանիցէ ամենայն մարդ զիւր տկարութիւն ։
Եթէ իմանայցես զտարածանել ամպոց․ զհաւասարութիւն խորանի նորա ։ 29
Ահա ձգէ 'ի վերայ նորա ճանապարհս․ և զարմատս ծովու ծածկեաց․ 30
զի նոքօք դատեսցի զժողովուրդս․ տացէ կերակուր զօրաւորին ։ 31
Ի ձեռս ծածկեաց զլոյս․ և ետ 32
պատուէր վասն նորա պատահելոյ ։ Պատմեսցէ 33
զնա բարեկամաց իւրոց․ և զստացուածոց և զանիրաւութենէ ։

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

Եւ 'ի վերայ այսորիկ խռովեցաւ սիրտ իմ․ և 1
ծորեաց 'ի տեղւոջէ իւրմէ ։ Լուր զլուր զբար֊ 2
կութեան սրտմտութեան Տեառն․ և խորհուրդ
3 'ի բերանոյ նորա ելցէ ։ Ի ներքոյ ամենայն երկնից իշխանութիւն նորա․ և լոյս նորա 'ի վերայ
4 ծագաց երկրի ։ Զկնի նորա գոչեսցէ բարբառ․ որոտասցէ ձայնիւ բարձրութեան իւրոյ․ և ոչ փոխանակեսցէ զնոսա․ զի լուիցի որոտասցէ զձայն
5 իւր․ և որոտասցէ հզօրն սքանչելի բարբառով իւրով․ քանզի արար մեծամեծս՝ զոր ոչ գի֊
6 տեմք ։ Հրաման տայ ձեան թէ լեր յերկրի․ և ձմերայնոյ անձրեւաց ընդ զօրութեան իւրեանց ։
7 Ի ձեռին ամենայն մարդոյ կնքէ․ զի ծանիցէ ա֊
8 մենայն մարդ զիւր տկարութիւն ։ Մտին գա֊
9 զանք 'ի դադարս․ ննջեցին 'ի խշտիս․ 'ի շտեմարանաց ելանեն ցաւք․ և 'ի բարձրաւանդակաց
10 ցուրտ․ Եւ 'ի շնչելոյ հզօրին տացէ սառամանիս ։
11 Յեղյեղու զջուրս որպէս և կամի․ և զճնակ
12 ամպ ցանեսցէ ։ Ցրուէ մէգ զլոյս նորա․ և ինքն դարձուսցէ զշրջանակս ։ Որ կամեցաւ՝ եդ ըղգործ նոցա․ և զամենայն ինչ զոր հրամայեսցէ նոցա․ այս կարգեալ են առ 'ի նմանէ 'ի վերայ
13 երկրի․ եթէ 'ի խրատ․ և եթէ յերկիւղ․ և
14 եթէ յողորմութիւն՝ գտցեն զնա ։ Ունկն դիր այսմիկ․ Յոբ․ կաց և խրատեաց զզօրութիւն Տեա֊
15 ռն ։ Գիտեմք զի Աստուած եդ զգործս իւր․
16 լոյս արար 'ի խաւարի ։ Գիտէ զքննութիւն ամպոց․ արշաւանք են յանկանք չարագործաց ։
17 Եւ քո ընդ պատմուճան հանդարտեալ կայ 'ի
18 վերայ երկրի ։ Ի հարաւոյ հաստատեսցես ընդ նմա 'ի հնութիւնս․ զօրացուցանել իբրեւ զան֊
19 ովլ եղեմանն ։ Բայց ընդէր իսկ․ ուսո զիս․ զինչ ասասցուք նմա․ և դադարեսցուք 'ի բա֊
20 զում խօսելոյ ։ Միթէ մատեան կամ դպիր մերձ կայցէ առ իս․ զի զմարդկան դրեալ լռեցուցից ։
21 Ոչ ամենեցուն է լոյս անտանելի․ փայլածուն է 'ի հնութիւնս․ որպէս որ 'ի նմանէն 'ի վերայ ամ֊
22 պոց ։ Ի հիւսիսոյ ամպ ոսկեճաճանչ․ 'ի վերայ այսոցիկ մեծ են փառք և պատիւ ամենակալին․
23 և ոչ գտանեմք զայլ ոք նմանող զօրութեան նորա․ որ զիրաւսն դատի՝ ո՞չ համարիցիս լսել
24 նմա ։ Վասն որոյ երկիցեն 'ի նմանէ մարդիկ․ երկիցեն 'ի նմանէ և իմաստունք սրտիւք ։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

1 Յետ դադարելոյ Եղիուայ 'ի խօսելոյ, ասէ Տէր
ցՅոբ 'ի մրրկէ և յամպոց ․

2 Ո՞ է դա՝ որ թաքուցանէ յինէն զխորհուրդս․ Յե
ժողովեալ զբանս 'ի սրտի․ և համարի յինէն
3 թաքուցանել ։ Պնդեա իբրեւ այր զմէջ քո․ հար֊
4 ցից զքեզ՝ և տուր ինձ պատասխանի ։ Ո՞ւր էիր մինչ ես հիմունս արկանէի երկրի․ պատմեա ինձ
5 եթէ խելամուտ իցես հանճարոյ ։ Ո՞վ եդ զչափ դորա թէ գիտիցես․ կամ ո՞վ արկ 'ի վերայ դորա
6 լար ։ Յէր վերայ հաստատեցան սիւնք դորա ․

ով է որ արկ զվէմն անկեան 'ի դմա։ Յորժամ 7
եղեն աստեղք ծերք, ամենայն հրեշտակք առա-
ւօտուց օրհնեցին զիս մեծաձայն, եւ ամենայն
հրեշտակք իմ գովեցին։ Փակեցի զծով դրամբք, 8
յորժամ ծնաւ յորովայնէ մօր իւրոյ ելանել։
Եդի նմա զամպ 'ի հանդերձ, եւ զմառախուղ 9
նմա 'ի խանձարուրս։ Եդի նմա սահմանս՝ ե- 10
դեալ փականս եւ դրունս. ասացի, ցայդ վայր 11
եկեսցես՝ եւ այլ մի անցանիցես, այլ այդրէն 'ի
քեզ խորտակեսցին ալիք քո։ Եթէ առ քեւ 12
կարգեցի զլոյսն առաւօտին։ Արուսեակն եւս
գիտաց իւր հասանել 'ի վերայ թեւոց երկրի, 13
թօթափել զամպարիշտս 'ի նմանէ։ Կամ թէ 14
դու առեալ զհող կաւ՝ ստեղծեր կենդանի, եւ
խօսուն եդիր զնա յերկրի։ Եւ մերժեցեր զլոյսն 15
յամպարշտաց, զբազուկս ամբարտաւանից խոր-
տակեցեր։ Հասեա՞լ իցես յակն ծովու, եւ ընդ 16
հետս անդնդոց շրջեցա՞ր։ Բանայցեն քեզ ահիւ 17
դրունք մահու, դռնապանք դժոխոց 'ի տեսա-
նել զքեզ՝ սարսիցեն։ Խելամուտ իցես լայնու- 18
թեան որ 'ի ներքոյ երկնից, ասա՛ ինձ՝
որչափ իցէ։ Զինչ երկիր իցէ յորում լոյսն ա- 19
գանիցի, կամ զինչ տեղի խաւարի։ Տանիցես զիս 20
'ի սահմանս նոցա, եթէ խելամուտ իցես շա-
ւղաց նոցա։ Գիտէիր զիարդ եւ ընդ ո՞յր ժա- 21
մանակս իցէ ծնեալ իցես, եւ թիւ ամաց քոց
բազո՞ւմ իցէ։ Եկեա՞լ իցես 'ի շտեմարանս ձեան, 22
եւ զգանձս կարկտի տեսեա՞լ իցես։ Համբարեա՞լ 23
կայցէ քեզ 'ի ժամանակս թշնամեաց, յօր մար-
տի եւ պատերազմի։ Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն, 24
կամ սփռիցի հարաւ 'ի ներքոյ երկնից։ Ո՞ պատ- 25
րաստեաց զհոսանս ստախիս անձրեւաց, եւ
զճանապարհս ամպրոպաց տեղեալ յերկիր, ուր 26
ոչ դոյ մարդ յանապատ յանմարդի, յագեցու- 27
ցանել զանկոխն եւ զանշէնն, եւ բղխեցուցանել
զբոյս դալարւոյ։ Ո՞ է հայր անձրեւի, եւ ո՞վ է 28
որ ծնաւ զշաղս ցօղոյ։ Յո՞յր արգանդէ ելանէ 29
սառն, եւ զեղեամն ո՞ ծնաւ յերկինս, որ իջանէ 30
իբրեւ զջուր ծորեալ. եւ զերեսս երկնից ո՞ հա-
լեաց։ Խելամուտ իցես կարգի բազմաստեղաց, 31
եւ քո բացեա՞լ իցէ զպատարուակ Հայկին։ Կամ 32
բանայցես զմազարովթն 'ի ժամանակի իւրում,
եւ զգիշերավարն 'ի վերայ վարսից իւրոց ածի-
ցես ընդ նմա։ Գիտիցես զշրջանակս երկնից, 33
կամ առ հասարակ զնմանս 'ի ներքոյ երկնից։
Կոչիցես զամպ բարբառով, եւ դողութեամբ ըն 34
սաստիկ ջրով լուիցէ քեզ։ Առաքիցես շանթս՝ 35
եւ գնասցեն, եւ ասիցեն ցքեզ թէ զինչ է։ Ո՞վ 36
ետ կանանց իմաստութիւն ոստայնանկութեան՝
կամ հանճար նկարակերտութեան։ Ո՞ թուէ 37
զամպս իմաստութեամբ, եւ զերկինս յերկիր
խոնարհեցոյց. եւ հեղեալ կայ իբրեւ զհող փո- 38
շի. մածուցի զնա իբրեւ զքարինս խորանարդս։
Որսայցես առիւծուց կերակուր, եւ զանձինս 39
40 վիշապաց յագեցուցանիցես։ Սարսիցեն 'ի խըշ-
տիս իւրեանց, եւ նստցին դարանակալք 'ի մայ-
41 րիս։ Ո՞ պատրաստեաց ագռաւուց կերակուր,
զի ձագք նոցա առ Տէր աղաղակեսցին, մոլորեալք
խնդրեն կերակուր։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եթէ գիտիցե՞ս զժամանակ ծննդեան յամա-
ւաց քարանձաւաց, զգուշանայցես երկանց ե-
2 ղանց։ Թուիցե՞ս լի ամիս ծննդեան նոցա,
3 լուծանիցե՞ս զերկունս նոցա։ Սնուցանիցես ըզ-
մանկունս նոցա առանց երկիւղի, մերժիցե՞ս 'ի
4 նոցանէ զերկունս։ Փրծանիցեն որդիք նոցա,
բազմանայցեն 'ի ծննդեան իւրեանց, ելանիցեն՝
5 եւ անդրէն ոչ կրկնիցեն։ Ո՞ եթող զցին ազատա-
6 կան, ո՞վ եղյծ զկապանս նորա, եդ նմա կա-
յանս զանապատս, եւ բնակութիւն նմա զաղ-
7 տաղուտս։ Ծաղր առնէ զբազմամբոխ քաղա-
քօք, եւ զբամբասանս հարկահանաց ոչ լսէ։
8 գիտէ զլերինս արօտի իւրոյ, եւ զհետս ամե-
9 նայն դալարւոյ շրջի խնդրել։ Եթէ կամիցի քեզ
միեղջերուն ծառայել, կամ հանգչել առ մսուր
10 քո. կապիցես սանձիւք լուծ նմա, կամ ձգի-
11 ցէ ակօս 'ի դաշտի քում։ Յուսայցե՞ս 'ի նա՝ զի
բազում է զօրութիւն նորա, եւ թողուցո՞ւս 'ի
12 նա զամենայն գործս քո։ Հաւատայցես եթէ
հատուցանիցէ քեզ զսերմանիս, եւ ամփոփիցէ
13 զկալ քո։ Թեւք թռչելոց նեխմաաց, եթէ
14 յղասցի ասիդն եւ նեհասյն։ Զի արկցէ յերկիր
15 զձուս իւր, եւ ջեռուսցէ զհողով, եւ մոռացա-
թէ ոտք ցրուիցէ, եւ գազանք անապատի կո-
16 խեսցեն։ Անծացոյ յորդւոց իւրոց՝ իբրեւ ոչ
յիւրմէ, 'ի զուր վաստակեցաւ առանց երկիւղի.
17 զի լռեցոյց Աստուած 'ի նմանէ զիմաստութիւն,
18 եւ ոչ ետ նմա բաժին 'ի հանճարոյ։ Ի ժամա-
նակի բարձրացի 'ի բարձունս. ծաղր առնէ զե-
19 րիվարաւ եւ զհեծելով նորա։ Եթէ դու ազդա-
20 ցեր ձիոյ զօրութիւն, եւ զգեցուցեր զահ ընդ
պարանոցաւ նորա. արկեր զնովաւ սպառազի-
նութիւն, եւ փառս ընչոց նորա զյանդգնու-
21 թիւն։ Որոճայ 'ի դաշտի՝ եւ գայթ հասա-
նէ, ելանէ 'ի դաշտ զօրութեամբ. 'ի պատահել
22 նետից՝ արհամարհէ, եւ ոչ դարձցի յերկաթոյ։
23 Ի վերայ նորա շողան աղեղն եւ սուսեր. եւ
24 սարմիւն վահանի եւ նիզակի. եւ բարկու-
թեամբ ապականէ զերկիր. եւ ոչ հաւատայ՝
25 մինչեւ փող հարկանիցի. եւ իբրեւ փող հար-

ԼԹ. 15. Յոմն՝ թէ ոտն ցրուիցէ։

19. Ոմն ոչ. [illegible]

կանի, ուր փող փող կարդայ. 'ի հեռաստանէ առ-
նու զհոտ պատերազմի՝ փողս աղաղակաւ եւ փռն-
չելով: Եթէ 'ի քում իմաստութենէ կայ բա- 26
զէ տարածեալ զթեւս, անշարժ դիտել ընդ հա-
րաւ. կամ թէ քո՞ հրամանաւ վերանայ արծուի, 27
եւ անկղ 'ի վերայ բունոյ իւրոյ նստեալ դադա-
րիցէ 'ի քարանձաւս վիմաց եւ 'ի ծածուկս, անդ 28
կայ եւ խնդրէ զկերակուր: Ի հեռաստանէ դի- 29
տեն աչք իւր, եւ ձագք նորա արեամբ թաթա- 30
ւեն. ուր ուրեք իցէ գէշ՝ անդ վաղվաղակի գտա-
նին: — Եւ պատասխանի ետ Տէր Աստուած Յո- 31
բայ՝ եւ ասէ. Միթէ զդատաստան ոք բանսա- 32
նէն թիւրիցէ, եւ յանդիմանիցէ զԱստուած, եւ
տայցէ նմա պատասխանի:

Երկնչեալ անդրէն Յոբայ՝ ասէ ցՏէր. 33

Զի՞ եւս տակաւին դատիցիմ, խրատեալ եւ 34
յանդիմանեալ 'ի Տեառնէ լսեմ զայսպիսի բանս.
զի ես ոչ ինչ մի եմ. զի՞նչ տաց առ այդ պա-
տասխանի, բայց եթէ ափիբերան լինիցիմ:
Մի անգամ խօսեցայ, եւ յերկրորդումն ոչ յա- 35
ւելից:

ԳԼՈՒԽ Խ

Դարձեալ կրկնեալ Տեառն յամպոյն՝ ասէ ցՅոբ. 1

Ոչ այդպէս, այլ պնդեա իբրեւ այր զմէջ քո. 2
Ես հարցից, եւ դու տուր ինձ պատասխանի:
Մի զընկենուր զդատաստան իմ, եւ մի համարիր 3
այլ ինչ այդ արարեալ առ քեզ յայտնութիւն,
բայց եթէ զի երեւեսցիս արդար: Եթէ բազո՞ւկ 4
առ բազուկ իցէ քո Տեառն, եթէ բարբառո՞ն հան-
գոյն նմա որոտայցես: Առ դու այն բարձրու- 5
թիւն, եւ զօրութիւն եւ փառս եւ պատիւ ըզ-
գեցիր: Առաքեա զհրեշտակս բարկութեամբ, 6
եւ զամենայն հպարտս խոնարհեցո, եւ ջնջեա
զամբարտաւանս: Փակեա վաղվաղակի զամբա- 7
րիշտս, եւ ծածկեա յերկրի բացէ 'ի բաց առ հա- 8
սարակ, եւ լցջ զերեսս նոցա անարգանօք: Խոկ 9
յանձին կալցես արդեօք՝ եթէ կարող է փրկել
աջ քո: Նոյն այդ քո առաջի է, զի գազանք իւ- 10
րեւ զարջառ խոտ ծարաւին: Անաւասիկ ուժ 11
իւր զմիջով իւրով, եւ զօրութիւն զպորտի ա-
րովայնի իւրոյ: Կանգնեաց զագի իւր իբրեւ 12
զնոճի, ջիլք իւր զմիմեանց պատեալ, կողք իւր 13
պղնձիք, եւ ողն իւր ձոյլ երկաթոյ: Նա է 14
սկիզբն արարածոց Տեառն, արարեալ խաղալիկ
հրեշտակաց նորա: Հասեալ 'ի վերայ առապար 15
լերին՝ արար խնդութիւն չորքոտանեաց 'ի տար-
տարոսն: Ընդ ազգի ազգի ծառովք ննջէ, առ 16
պղտորով եւ եղեգամբ եւ կնիւնով: Հովանաւո- 17
նան ընդ նմա ծառք մեծամեծք հանդերձ ան-
18 տառօք եւ ձագք հաւնոյ: Եթէ լինիցի հեղեղ՝
ոչ զգասցէ. յանձնապաստան է, զի թէ Յորդա-
19 նան զեռիցէ 'ի բերան նորա. յականակապն
իւր ընկալցի զնա: Ի խաւարծիլ նորա ծակե-
20 ցես զանգուլս նորա. վերացուցանիցես զկիչարն
կարթիւ, զնիցես պախուրս շուրջ զդնչով նո-
21 րա: Եթէ կապիցես անուր 'ի քիթս նորա, ան-
ցուցանիցես զանգամանօք ընդ կզակս նորա:
22 Խօսիցի՞ ընդ քեզ հեզութեամբ, եւ կոկոււ բար-
23 բառով զնիցէ ընդ քեզ ուխտ: Նուաճիցես զնա
24 ծառայ յաւիտենական: Խաղայցես դու նովա
իբրեւ հաւու, եւ կապիցես զնա իբրեւ զձագ
25 կաքաւ: Կերակրեսցին նովաւ ազինք, եւ բա-
26 ժանեսցեն զնա ազգք փիւնիկեցւոց: Ամենայն
նաւատորմիղն 'ի մի վայր ժողովեալ, ոչ բարձցեն
թեփ մի 'ի տանոյ նորա, եւ 'ի նաւս ձկնորսաց
27 խաղալ նորա: Դնիցես դու զձեռն քո 'ի վերայ
նորա, յիշատակեալ զպատերազմ որ լինելոց է
28 'ի մարմնի նորա, զի այլ ոչ եւս լինիցի: Ոչ տե-
սեր զնա, եւ ոչ 'ի վերայ բանից տացելոց զար-
մանայցես:

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

1 Ոչ երկնչիցիս՝ զի եւ ինձ պատրաստեալ է.
բայց ո՞վ իցէ որ ինձ հակառակ կայցէ, կամ
ո՞վ իցէ որ ինձ ընդդէմ զաւնայցէ եւ հան-
2 դարտիցէ: Եթէ ամենայն առ 'ի ներքոյ երկնի
3 իմ է. ոչ լռեցից վասն նորա, եւ բան հզօրի
4 ողորմեսցի զուգակսնին նորա: Ո՞ մերկասցէ
զպատառուած երեսաց նորա, եւ ընդ ազխս զրա-
5 հանից նորա ո՞ մտանիցէ. զդրունս երեսաց նո-
րա ո՞ բանայցէ: Շուրջ զատամամբք նորա ահ
6 փոր նորա վահանք պղնձիք. յօդք նորա իբրեւ
7 զմէտ զայլախազ՝ մի զմիոյ հիւս կցեալ, եւ օդ ոչ
անցցէ ընդ նա: Այր զեղբօր պնդեալ երթիցէ
8 զմիմեանց կալցին, եւ մի մեկնեսցին: Ի փռնչե-
9 լոյ նորա փայլատակեսցէ հատանին, աչք նորա
10 իբրեւ զառաւօտ արուսեկի: Ի բերանոյ նորա
լամբարք բորբոքեալք, եւ հատանին անկանին
11 շանթք հրոյ: Ընդ ռնգունս նորա ծուխ ելանէ
12 հնոցի հրոյ կայծակնոյ: Անձն նորա կայծա-
13 կունք, եւ բոց 'ի բերանոյ նորա ելանէ: Ի պա-
րանոցի նորա բնակէ զօրութիւն, առաջի նորա
14 կորուստ ընթանայ: Անդամք մարմնոյ նորա մա-
ծեալք. եթէ զեղցէ 'ի վերայ նորա՝ ոչ խլրտա-
15 ցէ. զի սիրտ նորա ամրացեալ է իբրեւ զվէմ, եւ
հաստատեալ կայ իբրեւ զսալ դարբնոյ ան-
16 շարժ: Ի խլրտել նորա՝ ահ գազանաց եւ չոր-
17 քոտանեաց եւ զեռնոց երկրի: Եթէ պատահես-
ցեն նմա սրդաւնք, ոչ առնանեն զինչ եւ նի-
18 զակք: Քանզի համարի զերկաթ յարդ, եւ
19 զպղինձ իբրեւ զփայտ փուտ: Ոչ խոցանէ զնա

աղեղն պղնձի · համարի զպարսաքար խոտ , և 20 իբրև զեղէգն համարեցան նմա ուռունք · ծաղր առնէ զշարժումն հրոյն ։ Ընկողնիք նորա 21 տեգք սրեալք · ամենայն ոսկի ծովու ընդ նովաւ իբրև զկաւ անթիւ ։ Եռացուցանէ զանդունդս 22 իբրև զկաթսայ , համարի զծով իբրև զշիշ , և զտարտարոսն անդնդոց իբրև զգերի մի · հա 23 մարեցաւ զանդունդս իւր ՚ի ճեմել ։ Եւ չիք ինչ 24 յերկրի որ նման է նմա , արարեալ խաղալիկ հրեշտակաց իւրոց ։ Զամենայն բարձունս տե 25 սանէ , և ինքն է թագաւոր ամենայնի՝ որ ՚ի ջուրսն են ։

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ առ Տէր · 1

Գիտեմ զի կարող ես յամենայնի , և անհա 2 րանայ ինչ ոչ քեզ ։ Ո՞վ է որ ծածկէ ՚ի քէն 3 զխորհուրդ՝ խնայեալ ՚ի բանս՝ կարծիցէ թա քուցանել · ո՞ պատմեսցէ ինձ զոր ոչ գիտէի , զմեծամեծս և զսքանչելիս՝ որոց ոչ էի խելա մուտ ։ Լուր լուր ինձ , Տէր , զի և ես խօսեցայց · 4 հարցից զքեզ՝ և դու ուսո զիս ։ Ի լուր ականջաց 5 լուեալ զքէն յառաջագոյն , բայց արդ և ակն իմ իսկ ետես զքեզ ։ Վասն այսորիկ խոտեցի զանձն 6 և հալեցայ , և համարիմ զանձն իմ հող և մոխիր ։

Եւ եղև յետ խօսելոյ Տեառն զբանս զայսոսիկ 7 ընդ Յոբայ , ասէ Տէր ցԵղիփազ Թեմնացի ·

Մեղար դու , և երկոքին բարեկամք քո · զի ոչ խօսեցարուք առաջի իմ ճշմարիտ , և ոչ ինչ իբրև զծառայ իմ զՅոբ ։ Բայց արդ առէք զուա 8 րակս եօթն և խոյս եօթն , և երթայք առ ծա ռայ իմ Յոբ , և արասցէ ողջակէզս վասն ձեր · և Յոբ ծառայ իմ արասցէ աղօթս վասն ձեր ։ Զի թէ ոչ նմա ակն առեալ էր , և եթէ ոչ վասն նորա էր , կորուսեալ էր իմ արդէն զձեզ · զի ոչ խօսեցարուք ճշմարտութիւն զծառայէ իմմէ զՅոբայ ։ Եւ գնաց Եղիփազ Թեմնացի և 9 Բաղդատ Սաւքեցի և Սոփար Մինեցի , և արա րին որպէս հրամայեաց նոցա Տէր , և եթող զմեղս նոցա վասն Յոբայ ։ Եւ Տէր աճեցոյց զՅոբ · 10 և յաղօթել նորա աղօթս ՚ի վերայ բարեկամացն՝ եթող զմեղս նոցա ։ Եւ ետ Տէր կրկին քան որ չափ ինչ էին յառաջագոյն Յոբայ ՚ի յաճախու 11 թիւն ։ Եւ լուան ամենայն եղբարք նորա և քորք նորա զամենայն անցսն՝ որ անցին ընդ նա , և եկին առ նա , և ամենեքին որ յառաջագոյն գիտէին զնա ։ Կերան և արբին առ նմա , և մխ խիթարեցին զնա , և զարմացան ՚ի վերայ ա մենայնի զոր ած ՚ի վերայ նորա Տէր · և ե տուն նմա իւրաքանչիւր մին մի որոջ , և չո 12 րեքդրամեան մի ոսկի անգիր ։ Եւ Տէր օրհ նեաց զվերջինս Յոբայ քան զառաջինսն · և էին խաշինք նորա՝ ոչխարք բիւր և չորեքհազար · ուղտք վեց հազարք · լուծք եզանց հազար · 13 էշք մատակք արօտականք հազար ։ Եւ ծնան 14 նմա ուստերք եօթն , և դստերք երեք ։ Եւ կոչեաց զառաջինն Տիւ , և զերկրորդն Կասիա , 15 և զերրորդն Ամաղթեայ եղջիւր ։ Եւ ոչ գտան հա մեմատ դստերացն Յոբայ աղնուագոյնք ՚ի ներքոյ երկնից · և ետ նոցա ժառանգութիւն ընդ եղ 16 բարս իւրեանց ։ Եւ եկեաց Յոբ յետ հարուա ծոյն՝ ամս հարիւր և եօթանասուն · և ա մենայն ամք զոր եկեաց՝ երկերիւր քառասուն և ութ · և ետես Յոբ զորդիս իւր և զորդիս որդւոց իւրոց՝ ազգ չորրորդ ։ Եւ վախճանեցաւ Յոբ ծերացեալ և լցեալ աւուրբք ։ Եւ գրեալ է նմա յառնել ընդ որս Տէր յարուցանէ ։

17 Սա թարգմանի յասորի գրոց · բնակէր յերկ րին Աւսիտայ , ՚ի սահմանս եդովմայեցւոց և արա բացւոց · յառաջ էր անուն նորա Յոբաբ · և ա ռեալ կին արաբացի , ծնաւ որդի՝ որում անուն էր Ենոն ։ Եւ էր հայր նորա Զարեհ , որդի որ դւոյն Եսաւայ · և մայր նորա Բոսորայ · որպէս զի լինել նմա հինգերորդ յԱբրահամէ ։ Եւ այս են թագաւորք որ թագաւորեցին յԵդոմ · առա ջին Բաղակ Բէովրայ · և անուն քաղաքի նորա Դենաբայ · յետ Բաղակայ Յոբաբ՝ որ կոչեցաւ Յոբ · յետ նորա Ասոմ , որ էր զօրավար յերկ րէն Թեմնացւոց · յետ նորա Ադադ որդի Բարա դայ , որ կոտորեաց զՄադիամ ՚ի դաշտին Մովա բայ · և անուն քաղաքի նորա Գեթեմ ։ Եւ որ եկին առ նա բարեկամքն , Եղիփազ՝ յորդւոցն Եսաւայ՝ արքայ Թեմնացւոց , Բաղդատ բռնաւոր Սաւքեցւոց , Սոփար արքայ Մինեցւոց ։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ԵՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Հռչակաւորն 'ի մարգարէս Եսայիաս 'ի յազգէն թագաւորին երեւեալ մարգարէ յԵրուսաղէմ, յաւուրսն Ոզիայ սկսեալ մինչեւ յաւուրս բարեպաշտին Եզեկիայ. [illegible] որդւոյ յազգէն Եսայեայ [illegible] եղեւ յարե[illegible] որ եւ [illegible] գործոցդ. [illegible] մեծագոյն շնորհի արժանացեալ յԱստուծոյ, ոչ [illegible] փոքու ինչ կամ 'ի նուազս ասելեաց, այլ յերկար ժամանակս եւ յաճախ յայտնութեամբք աստուածեղէն խորհրդոց' մարգարէութեամբ փառաւորեցաւ. Սա եւ ընդարձակ ծաւալ գրեաց մարգարէութեանն [illegible] գրեաց յազգաց բազում [illegible] որ եւ գործեցեալ Հոգւոյն Աստուծոյ որով բարբառէր' համարձակագոյն բանիւ [illegible] յանդիմանէր, եւ յայտնի քարոզէր զճշմարտեալ խորհուրդն Քրիստոսի. Որ եւ վասն այսորիկ [illegible] 'ի սկիզբն գրոց իւրոց նախ [illegible] [illegible] յայնժամ Հրէիցն եւ եթէ, այլ եւ այժմ մեզ [illegible] [illegible] յաշխարհութիւն, եւ [illegible] զճշմարտութիւն եւ զեկեղեցւոյ խաղաղութիւն. [illegible] [illegible] 'ի կուսէն [illegible] Քրիստոսի, եւ [illegible] [illegible] Հրէից. [illegible] [illegible] եւ երկրորդ վասն ծննդեանն Տեառն 'ի տանէն [illegible] եւ 'ի դէմս [illegible] [illegible] յԵրուսաղէմ. [illegible] զԵզեկիայ, եւ [illegible] մարգարէանայ [illegible] [illegible] Հրէից, որոյ [illegible] 'ի նորա կատարի. [illegible] 'ի կերպ իւր մարգա[illegible] Տեառն իւրոյ, [illegible] [illegible] Քրիստո[illegible] 'ի մահ [illegible] [illegible] [illegible] Աստուծոյ կոչէ 'ի նորն Երուսաղէմ, [illegible] մարգարէութեանն Եսայեայ [illegible] եւ հինգ կամ աւելի.

ԳԼՈՒԽՔ ԳՐՈՑ ԵՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Անիրաւութիւն զԻսրայէլէ, եւ դառնութիւն վիշտացն որ նոցա հասանելոց էին. հրաժեշտ 'ի պատարագաց, եւ խրատ փոխել անօրէնութեան.

Բ. Մարգարէութիւն զեկեղեցւոյ եւ խաղաղութեանն որ լինելոց էր.

Գ. Անիրաւութիւն զԻսրայէլէ, եւ մարգարէութիւն պաշարման քաղաքին.

Դ. Անիրաւութիւն փափկութեան կանանց նոցա, եւ անպատուութիւն.

Ե. Տարագրութիւն Իսրայէլի' այգւոյն օրինակաւ.

Զ. [illegible] Իսրայէլի [illegible] եւ [illegible]. եւ յառաջագոյն զգուշ առնէ [illegible]. եւ [illegible] մարգարէս' [illegible] զմարգարէս [illegible].

Է. [illegible] թշնամեացն [illegible].

Ը. Տեսանէ Եսայի [illegible], որով [illegible] նորա [illegible].

Թ. Զօրաժողով լինին արքայն Ասորւոց եւ Իսրայէլացւոց 'ի վերայ Երուսաղէմի. եւ մարգարէանայ Եսայի վասն 'ի կուսէն ծննդեանն Քրիստոսի, զոր առայ նշան [illegible] փրկութեանն Երուսաղէմի, թէ [illegible] է մինչեւ ծնցի Քրիստոս. [illegible] որդւոյն Եսայեայ [illegible] Ասորւոց, եւ զգերութիւնն Յուդայ. եւ [illegible].

Ժ. Մարգարէութիւն վասն այնոցիկ' որ 'ի Քրիստոս էին հաւատալոց, եւ անհաւատութիւն [illegible] Հրէից եւ [illegible].

ԺԱ. Վասն [illegible] եւ անպատուութեան, եւ կորստեան [illegible].

ԺԲ. Վասն այնոցիկ որ 'ի Քրիստոս էին հաւատալոց, եւ վասն կորստեանն Սենեքերիմայ.

ԺԳ. Վասն 'ի տանէն Յեսսեայ ծննդեանն Քրիստոսի, եւ վասն նորին հաւատացելոցն [illegible].

ԺԴ. Աստուածային բարեբանութիւն.

ԺԵ. [illegible] այլազգեացն մարգարէանայ.

ԺԶ. [illegible].

ԺԷ. Զքրիստոսէ մարգարէութիւն, և 'ի գեղն Մովաբու կործանումն տաճարին։

ԺԸ. Կորուստ Դամասկոսի, և Իսրայէլի վէրք և փրկութիւն։

ԺԹ. Կորուստ Եգիպտացւոց, և առաջնորդումն ամբարշտութեանն նոցա, և առաքել 'ի հեթանոսս որ հաւատալոց էին 'ի Քրիստոս։

Ի. Հրաման առնու Եսայի մերկ և բոկ գնալ 'ի նշանակ գերութեան Եգիպտացւոց և Եթովպացւոց։

ԻԱ. Զգումարել Մարացն 'ի վերայ բաբելոնացւոցն գալուստ։

ԻԲ. Կորուստ Եդովմայեցւոցն և Արաբացւոց. և վերջին պաշարումն Երուսաղեմի զոր պաշարեցաւ 'ի Նաբուքոդոնոսորայ. և կանխատեսութիւն առ Սոմնաս հանդերձապետ վասն նորին կործանման։ Հանդերձապետայն որ էին պաշտօնեայք տաճարին 'ի քահանայիցն էին։

ԻԳ. Կորուստ Տիւրոսի, և յետոյ փրկութիւն, և առակս գեղեցկաց։

ԻԴ. Ի վերջոյ Հրեից նկարէ զվերջին աւուրն աշխարհի, և զհուրն գեհենին. և վասն կործանման բաբելոնացւոց՝ գոհութիւն Աստուծոյ 'ի մարգարէէն, և վասն 'ի Քրիստոս հաւատացելոց մարգարէութիւն. և վասն յարութեան մեռելոց։

ԻԵ. Ի դէմս բաբելոնացւոց ասէ զկործանումն տաճարին. և առ Իսրայէլ սպառնալիք գերութեան, և փոխեալ աւետիք գործին յորժամ առնուն Բաբել, և որդւոցն անցանել ընդ Նեղոս. ապա և զԻսրայէլէ ամբարտաւանութիւն. յորում 'ի սպառնալիս խօսեցաւ ընդ նոսա օտար լեզուաւ քաղդէացւոցն՝ վասն Հրեից լեզուացն մարգարէութիւն։

ԻԶ. Յաւատացելոցն յաւիտենականս զՔրիստոս ցուցանէ վէմ և հիմն հաստատուն, և խրատէ և ա՛սէ թէ և անձինքն՝ մի յուսալ 'ի մեռեալս. յայտնէ թէ զերկրոյ է Երուսաղեմ. և 'ի պատճառս բաբելոնացւոցն նկարէ զհանդերձեալ գալուստն. մեղադրէ յիմարելոցն, և գուշակէ զմուտն հեթանոսաց։

ԻԷ. Ի փրկութիւնն Երուսաղեմի որ 'ի Սենեքերիմայ՝ նկարէ զմեծ փրկութիւն 'ի Քրիստոս հաւատացելոցն։

ԻԸ. Պատուհասէ Իսրայէլ, զի եթող զԱստուծոյ զյոյսն և յԵգիպտացին ապաստան եղեւ. կանխաւ գուշակէ նմա չարիք և յետոյ շինութիւն. մարգարէանայ 'ի նմին և վասն եկեղեցւոյ և հանդերձեալ աւուրն։

ԻԹ. Ի դէմս եկեղեցւոյ վասն գործին հեթանոսաց 'ի Քրիստոս, և վասն աւերածոյն և շինելոյն Երուսաղեմի։

Լ. Աղօթք վասն սատակման ասորեստանեայցն, և փրկութեանն որ Քրիստոսիւ լինելոց էր։

ԼԱ. Վասն գործին Հրեից և հաստատութեան եկեղեցւոյ. և թէ իւրն Հրեից գերութեանն՝ վասն մեղացն էր, և հեթանոսաց որչափ մեղաց՝ որոց խոստանայ զթողութիւն։

ԼԲ. Պատմութեամբ՝ զհարուածս Ասորւոց և զԵդովմայ, և զդատաստան հանդերձեալ աւուրն. և ընդ հանելոյ՝ զաւերն Հրեից, և զշինութիւն եկեղեցւոյ։

ԼԳ. Սենեքերիմայ և Եզեկիայ պատմութիւն։

ԼԴ. Ընդ աւետիս գործին մարգարէութիւն վասն Յովհաննու Կարապետին, և վասն այնոցիկ որ 'ի Քրիստոս էին հաւատալոց։

ԼԵ. Ի հասարակ գործին Հրեից և գալստեանն Տեառն. զԱստուծոյ զօրութիւնն ցուցանէ. և ամբաստան լինի զկռապաշտութեանն Իսրայէլի, և յիշատակէ զերախտիսն որ առ ժողովուրդն։

ԼԶ. Ի յայտնութիւնն Հրեից մարգարէանայ վասն եկեղեցական հաստատութեան և կոչման ազգութեան։

ԼԷ. Վասն Քրիստոսի մարգարէութիւն, և վասն հաւատացելոց 'ի նա. և առ Կիւրոս՝ թէ 'ի խաւարէ լոյս ծագեսցէ։

ԼԸ. Նախատէ զԻսրայէլ վասն մեղաց, և թէ վասն ստամբակելոյ եկին հասին նոցա չարիք։

ԼԹ. Առաջնով փրկութեամբքն որ յԵգիպտոս և 'ի ծովն՝ վստահ առնէ և զառ 'ի բաբելոնացւոցն, և վասն Քրիստոսիւ փրկութեանս, և զի առաւել զհնոց փրկութեանց, և յաղթահանէ զհինն պաշտօն. և վասն 'ի Քրիստոս հաւատացելոց։

Խ. Յանդիմանութիւն կռոցն սնոտութեան, և ընծայութիւն Աստուծոյ զօրութեանն, որ ցրէ զզօրութիւնս և հաստատէ զմարգարէութիւնս, և կոչէ զԿիւրոս. և զի Աստուած է Քրիստոս՝ յոր նորոգին կղզիք, և զի նմա կրկնի ամենայն ծունր, որ և կոչէ յարդարութիւն։

ԽԱ. Կորուստ բաբելոնացւոցն, և յանդիմանութիւն Հրեիցն խստութեան. և գերութեանց մարգարէութիւն, յորում վասն Քրիստոսի, զի յարգանդէ կոչեցաւ՝ Յիսուս, որ և լոյս հեթանոսաց. և ետ զթիկունս 'ի հարուածս։

ԽԲ. Մարգարէութիւն վասն Քրիստոսի, և մխիթարութիւն Երուսաղեմի, որ ընդդէմ կոչէր յեկեղեցի։

ԽԳ. Վասն Առաքելոցն, և վասն Քրիստոսի մարգարէութիւն։

ԽԴ. Վասն Քրիստոսի զարմանագործութեանցն, և չարչարանացն և յարութեանն, և յաջողութեան հաւատացելոցն 'ի նա։

ԽԵ. Վասն եկեղեցւոյ, և վասն Քրիստոսի իշխելոյն հեթանոսաց. ամբաստանութիւն կռապաշտութեանն Հրեից. հրաժարէ 'ի պահոց նոցա, և այլոց ընդունելի պահոց օրինակ. ամբաստանութիւն նենգաւոր գործոց և խորհրդոց նոցա, և պատուհաս՝ որ ձգի և 'ի հանդերձեալն, և աւետիք լուսաւորելոցն 'ի Քրիստոս։

ԽԶ. Վասն իջանելոյ սուրբ Հոգւոյն 'ի Քրիստոս, և բժշկութեանցն որ Հոգւոց և մարմնոց լինելոց էին 'ի նմանէ. և վասն Առաքելոցն և հաւատացելոց պատուելոց 'ի Քրիստոս. և վասն առաջին և երկրորդ գալստեանն։

ԽԷ. Նկարագրումն՝ զհարուածն Եդովմայ յետ գործին, և ընդ համբերելոյ՝ զչարչարանսն և յերկինս զհամբառնալն Քրիստոսի մարգարէանայ։

ԽԸ. Գոհութիւն Տեառն որ հնձան եհար. և 'ի մարգարէէն իբրև 'ի ժողովրդենէն խոստովանութիւն և աղերս, և 'ի Տեառնէ յանդիմանութիւն անհաւանութեան նոցա. և 'ի նոցին ընդունելութիւն հաւատացելոց, թէ զոր այնոցիկ. և ամբաստանութիւն զՀրեիցն կռապաշտութենէ, և սպառնալիք։

ԽԹ. Վասն որ 'ի Հրեից հաւատացելոց 'ի Քրիստոս ծնան օրհնութեան, զի վասն նոցա ոչ կորեան ամենայն Հրեայք, և ամբաստանութիւն զանհաւատիցն։

Ծ. Խրատ հեզութեան 'ի փառս Աստուծոյ, և բան Բաբելոնի, և աւետիք Երուսաղեմի և գալստեանն Տեառն, և վասն հանդերձեալ կենացն։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԵՍԱՅԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՏԵՍԻԼ ԵՍԱՅԵԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ԱՄՈՎՍԱՅ, ԶՈՐ ԵՏԵՍ Ի ՎԵՐԱՅ ՀՐԷԱՍՏԱՆԻ ԵՒ Ի ՎԵՐԱՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ՝ Ի ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈԶԻԱՅ ԵՒ ՅՈՎԱԹԱՄԱՅ ԵՒ ԱՔԱԶՈՒ ԵՒ ԵԶԵԿԻԱՅ, ՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԵՑԻՆ ՀՐԷԱՍՏԱՆԻ։

Ա. ԼՈՒՐ երկին եւ ունկն դիր երկիր՝ զի Տէր 2
խօսեցաւ։ Որդիս ծնայ եւ բարձրացուցի, եւ
նոքա զիս անարգեցին։ Ճանաչէ եզն զստացիչ 3
իւր, եւ էշ զմսուր տեառն իւրոյ. եւ Իսրայէլ
զիս ոչ ծանեաւ, եւ ժողովուրդ իմ զիս ՚ի միտ
ոչ ած։ Վայ ազգին մեղաւորի. ժողովուրդ որ 4
լի է մեղօք. սերմն չարաց, որդիք անօրէնք. թո-
ղէք զՏէր եւ բարկացուցէք զսուրբն Իսրայէլի.
օտարացայք եւ յետս կացէք. զի եւս յաւելուք 5
վերս յանօրէնութիւնս։ Ամենայն գլուխ ՚ի ցաւս,
եւ ամենայն սիրտ ՚ի տրտմութիւն. յոտից մին- 6
չեւ ցգլուխ՝ չիք ՚ի նմա առողջութիւն. ոչ վէրք,
ոչ այտուցք, ոչ հարուածք բորբոքեալք. չիք
սպեղանի ՚ի վերայ դնել, ոչ ձէթ եւ ոչ պա-
տանս։ Երկիր ձեր աւերակ, քաղաքք ձեր հրդե- 7
հեալք. զաշխարհն ձեր առաջի ձեր օտարք կե-
րիցեն, աւերեալ եւ կործանեալ յազգաց օտա-
րաց։ Լքեալ թողցի դուստրն Սիոնի իբրեւ տա- 8
ղաւար յայգւոջ, եւ իբրեւ զհովանի մրգաստա-
նաց ՚ի մէջ սեխենեաց, եւ իբրեւ զքաղաք պա-
շարեալ։ Եւ եթէ ոչ Տէր զօրութեանց թո- 9
ղեալ էր մեզ զաւակ՝ իբրեւ զՍոդոմ լինէաք,
եւ Գոմորայ նմանեալ էաք։ Լուարուք զբանն Տէառն, 10
իշխանք սոդոմացւոց, ունկն դիք օրինաց Աստու-
ծոյ, ժողովուրդք գոմորացւոց։ Զի՞ կայ իմ եւ 11
յաճախութիւն զոհից ձերոց, ասէ Տէր. յագեցեալ եմ
ողջակիզօք խոյոց ձերոց, եւ զճարպս գառանց եւ
զարիւն ցլուց եւ նոխազաց ոչ կամիմ. եւ ոչ թէ 12
գայցէք յանդիման լինել ինձ։ Ո՞վ իսկ խնդ-
րեաց զայդ ՚ի ձեռաց ձերոց. կոխել զգաւիթս
13 իմ մի յաճախէք։ Եթէ մատուցանիցէք ինձ նա-
շիհ՝ զուր է, եւ խունկք ձեր պիղծ են ինձ. զգ-
գլուխ ամսոց ձերոց եւ զշաբաթս եւ զօրն մեծ
14 ոչ տանիմ յանձն. զպահս եւ զդատարկու-
թիւնս եւ զամսագլուխս ձեր եւ զտօնս ձեր ա-
տեաց անձն իմ։ Յագեցեալ եմ ձեօք, ոչ եւս ներ-
15 եսցից մեղաց ձերոց. յորժամ համբառնայցէք
զձեռս ձեր՝ դարձուցից զերեսս իմ ՚ի ձէնջ, եւ
եթէ յաճախիցէք յաղօթս՝ ոչ լուայց ձեզ. զի
16 ձեռք ձեր լի են արեամբ։ Լուացարուք, սրբե-
ցարուք. բարձէք զչարիս ձեր յանձանց ձերոց
առաջի աչաց իմոց. դադարեցէք ՚ի չարեաց ձե-
17 րոց. ուսարուք զբարիս գործել. խնդրեցէք զի-
րաւունս, փրկեցէք զզրկեալն, դատ արարէք
18 որբոյն, եւ արդար իրաւունս այրւոյն։ Եւ եկայք
խօսեսցուք ընդ միմեանս, ասէ Տէր. եւ եթէ
իցեն մեղք ձեր իբրեւ զձանձախարիթ՝ իբրեւ
զձիւն սպիտակ արարից. եւ եթէ իցեն իբրեւ
զորդան կարմիր՝ իբրեւ զասր սուրբ արարից։
19 Եւ եթէ ախորժեսջիք եւ լուիջիք ինձ՝ զբարու-
20 թիւնս երկրի կերիջիք. ապա թէ ոչ կամիցիք
լսել ինձ, սուր կերիցէ զձեզ. քանզի բերան
21 Տեառն խօսեցաւ զայս։ Զիա՞րդ եղեւ պոռնիկ
քաղաքն հաւատարիմ Սիոն, լի հաւատովքն՝
յորում արդարութիւն հանգուցեալ էր, եւ
22 արդ սպանողք են։ Արծաթ ձեր անփորձ, գի-
23 նեվաճառք ձեր խառնեն ջուր ընդ գինի. իշ-
խանք ձեր ապստամբք՝ գողակիցք են գողոց.
սիրեն զկաշառս, վրիժադարձք. որբոց իրաւունս
ոչ առնեն, եւ դատաստանի այրեաց՝ ունկն ոչ

գնէն ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր, Տէր զօրութեանց 24
հզօրն Իսրայէլի. վայ ձեզ հզօրքդ
Իսրայէլի, զի ոչ եւս դադարեսցէ բարկութիւն
իմ 'ի հակառակորդաց իմոց, եւ զատաստանս
գատեցայց զթշնամիս իմ ։ Եւ ածից զձեռն իմ 'ի 25
վերայ քո. եւ ածից քեզ եռանդն 'ի սրբութիւն
ապստամբացդ, եւ զապստամբսդ կորուսից. եւ
բարձից 'ի քէն զամենայն անօրէնս, եւ զամենայն
ամբարտաւանս խոնարհեցուցից ։ Եւ կացուցից 26
'ի վերայ քո դատաւորս իբրեւ զառաջինն,
եւ զխորհրդականս քո որպէս իսկզբանն.
եւ ապա կոչեսջիր դու քաղաք արդարութեան՝
մայր քաղաքաց հաւատարիմ Սիոն ։ Զի իրաւամբք 27
եւ արդարութեամբ փրկեսցի գերութիւն
նորա եւ ողորմութեամբ ։ Եւ խորտակեսցին անօրէնք 28
եւ մեղաւորք 'ի միասին. եւ որք թողին
զՏէր՝ վախճանեսցին 'ի միասին ։ Վասնզի արդ ամաչեսցեն 29
'ի կուռս իւրեանց ընդ որս ինքեանք
հաճեալ էին, եւ զգեցցին զամօթ 'ի դրօշեալս
իւրեանց զորս ինքեանքն արարին, եւ ամաչեսցեն
'ի պարտէզս իւրեանց որոց ցանկացան ։ Զի 30
եղիցին իբրեւ զբեւեկնի տերեւաթափ, եւ իբրեւ
զդրախտ որոյ ոչ գուցէ ջուր ։ Եւ եղիցի զօրութիւն 31
նոցա իբրեւ զխծուծ վշոյ, եւ գործք
նոցա իբրեւ զկայծակունս հրոյ. եւ այրեսցին անօրէնք
եւ մեղաւորք 'ի միասին, եւ ոչ ոք իցէ
որ շիջուցանիցէ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Բանն որ եղեւ առ Եսայի որդի Ամովսայ՝ 'ի վերայ 1
Հրէաստանի եւ 'ի վերայ Երուսաղեմի.

Բ. Զի եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լեառն 2
Տեառն, եւ տուն Աստուծոյ 'ի վերայ գլխոց լերանց,
եւ բարձրասցի 'ի վերայ բլրոց. եւ եկեսցեն
'ի նա ամենայն հեթանոսք ։ Եւ երթիցեն 3
ժողովուրդք բազումք, եւ ասասցեն. Եկայք ելցուք
'ի լեառն Տեառն եւ 'ի տուն Աստուծոյ Յակոբայ,
եւ պատմեսցէ մեզ զճանապարհս իւր,
եւ գնասցուք ընդ նա ։ Զի 'ի Սիոնէ ելցեն օրէնք,
եւ բան Տեառն յԵրուսաղեմէ. եւ դատեսցի 'ի 4
մէջ հեթանոսաց, եւ յանդիմանեսցէ զժողովուրդս
բազումս. Եւ ձուլեսցեն զսուսերս իւրեանց
'ի խոփս, եւ զսուինս իւրեանց 'ի մանգաղս.
եւ ոչ առնուցու ազգ յազգի վերայ սուր,
եւ ոչ եւս ուսանիցին տալ պատերազմ ։

Գ. Եւ արդ, դու տուն Յակոբու, եկայք երթիցուք 5
'ի լոյս Տեառն. քանզի եթող նա զժողովուրդ իւր 6
զտունն Յակոբայ. զի լցաւ իբրեւ զառաջինն աշխարհ
նոցա հմայիւք իբրեւ զայլազգեաց, եւ
որդիք բազումք այլազգիք ծնան նոցա ։ Լցաւ աշխարհ 7
նոցա ոսկեաւ եւ արծաթով, եւ ոչ էր թիւ
գանձուց նոցա. լցաւ երկիր նոցա երիվարօք, եւ
8 ոչ էր թիւ կառաց նոցա ։ Լցաւ երկիր նոցա զարշելեօք
գործոց ձեռաց իւրեանց, եւ երկիր պագին
9 որոց արարին մատունք նոցա. խոնարհեցաւ
մարդ, եւ յերկիր կործանեցաւ այր. եւ ոչ
10 ներեցից նոցա ։ Եւ արդ երթայք մտէք ընդ վիմօք,
եւ թաքերուք յերկիր յերեսաց ահի Տեառն,
եւ 'ի փառաց զօրութեան նորա. յորժամ
11 յարիցէ փշրել զերկիր ։ Զի աչք Տեառն բարձունք
են, եւ մարդ տառապեալ. եւ խոնարհեսցի
բարձրութիւն մարդկան, եւ բարձրասցի
12 Տէր միայն յաւուր յայնմիկ ։ Զի օր Տեառն զօրութեանց
'ի վերայ ամենայն հպարտից եւ ամբարտաւանից,
եւ 'ի վերայ ամենայն բարձրացելոց
13 եւ վերացելոց, եւ խոնարհեսցին. եւ 'ի
վերայ ամենայն մայրից Լիբանանու բարձրացելոց
եւ վերացելոց, եւ 'ի վերայ ամենայն ծառոց
14 կաղնեաց Բասանու, եւ 'ի վերայ ամենայն լերանց
բարձանց, եւ 'ի վերայ ամենայն բլրոց
15 բարձրացելոց. եւ 'ի վերայ ամենայն աշտարակաց
բարձրացելոց, եւ 'ի վերայ ամենայն պարըսպաց
16 բարձրացելոց, եւ 'ի վերայ ամենայն նաւաց
ծովու, եւ 'ի վերայ ամենայն հանդիսի գեղեցկութեան
17 նաւաց ։ Եւ խոնարհեսցի ամենայն
մարդ, եւ անկցի հպարտութիւն մարդկան, եւ
18 բարձրասցի Տէր միայն յաւուր յայնմիկ ։ Եւ
19 զձեռագործս իւրեանց զամենայն թաքուսցեն
յայրս եւ 'ի ծերպս վիմաց եւ 'ի սորս
երկրի, յերեսաց ահի Տեառն եւ 'ի փառաց զօրութեան
նորա, յորժամ յարիցէ փշրել զեր-
20 կիր ։ Զի յաւուր յայնմիկ հանցէ մարդ զզարշելիս
իւր զարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս՝ զոր
արարին երկիր պագանել սնոտեայն եւ չղջիկա-
21 նց, մտանել 'ի ծակս վիմի հաստատնոյ եւ 'ի
ծերպս վիմաց, յերեսաց ահի Տեառն եւ 'ի փառաց
զօրութեան նորա, յորժամ յարիցէ փշ-
22 րել զերկիր ։ Լռեալ ձեզ 'ի մարդոյն յորում դոյ
շունչ յռնգունս նորա. զի ընդ ո՞ւմ ումեք համարեսցի
նա ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ահաւասիկ Տէր, Տէր զօրութեանց բարձցէ 'ի
Հրէաստանէ եւ յԵրուսաղեմէ զայր հզօր եւ զըզկին
զօրաւոր, զզօրութիւն հացի եւ զզօրութիւն
2 ջրոյ. զհսկայն եւ զզօրաւորն եւ զայր պատերազմող,
եւ զդատաւոր եւ զմարգարէ եւ զգու-
3 շակ եւ զծեր, եւ զյիսնապետ, եւ զսքանչելի
խորհրդական, եւ զիմաստուն ճարտարապետ.
4 եւ զհանճարեղն զունկնդիր ։ Եւ կացուցից 'ի
վերայ նոցա մանկունս իշխանս, եւ խաբեբայք
5 տիրեսցեն նոցա ։ Եւ անկցի ժողովուրդն՝ այր
ընդ այր եւ այր ընդ ընկերի իւրում. ընդ հարցի
մանուկն ընդ ծերոյն եւ անարգն ընդ պատուա-

կանին. Զի բուռն հարկանիցէ այր զեղբայր 6
իւր կամ զընտանեաց հօր իւրոյ, եւ ասիցէ. հանդերձք գոն քո, լեր մեր իշխան, եւ կերակուր մեր ընդ քեզ լիցի. Տայցէ պատասխանի 7
յաւուր յայնմիկ եւ ասասցէ. ոչ եղէց իշխան, զի ոչ գոյ 'ի տան իմում հաց եւ ոչ հանդերձ, եւ ոչ եղէց իշխան ժողովրդեանս այսմիկ. Զի 8
լքաւ Երուսաղէմ, եւ հրէաստան կործանեցաւ. եւ լեզուք նոցա անօրէնութեամբ 'ի Տեառնէ ապստամբեցին. Վասն որոյ խոնարհեցաւ փառք 9
նոցա, եւ ամօթ երեսաց նոցա ծածկեաց զնոսա, եւ զմեղս իւրեանց իբրեւ զսոդոմացւոցն պատմեցին եւ յայտ արարին. Վայ անձանց նոցա՝ զի խորհեցան խորհուրդ չար առանձինն եւ ասեն. 10
կապեսցուք զարդարն՝ զի դժպհի է մեզ. Այսուհետեւ զարգիւնս գործոց իւրեանց կերիցեն. Վայ անօրինին, չարիք ըստ գործոց ձե- 11
ռաց իւրոց անցցեն ընդ նա. Ժողովուրդ իմ, 12
հարկահանք ձեր Ճռաքաղ առնեն զձեզ, եւ պահանջողք տիրեն ձեզ. Ժողովուրդ իմ, որ երանեն զձեզ՝ խաբեն զձեզ, եւ զշաւիղս ոտից ձերոց խռովեցուցանեն. Այլ արդ հասցէ Տէր 'ի 13
դատաստան, եւ կացուսցէ յատենի զժողովուրդ իւր. Ինքնին Տէր 'ի դատ եկեսցէ ընդ ծերս ժո- 14
ղովրդեան իւրոյ եւ ընդ իշխանս նոցա. Դուք զի հրկիզ արարէք զայգի իմ, եւ յափշտակութիւն տնանկին է 'ի տունս ձեր. Դուք զի զրկէք զժո- 15
ղովուրդ իմ, եւ զերեսս տնանկաց լի առնէք ամօթով, ասէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց.

Դ Այսպէս ասէ Տէր. փոխանակ զի հպարտա- 16
ցան դստերք Սիոնի, եւ գնացին 'ի բարձր պարանոց, յանօք ակնարկէին, եւ 'ի գնացս իւրեանց քարշէին զատորոտս իւրեանց, եւ ոտիւքն կաքաւէին. Եւ խոնարհեցուսցէ Աստուած զիշ- 17
խանս դստերս Սիոնի, եւ մերկասցէ Տէր զզարդ նոցա յաւուր յայնմիկ, եւ հանցէ Տէր զփառս 18
հանդերձից նոցա եւ զպատմուճանս նոցա, եւ 19
զհերս եւ զծամակալս եւ զպսակակալս եւ զմա- 20
նեակս, եւ զզարդ երեսաց նոցա եւ զպատմուճանս զարդու փառաց նոցա, եւ զբազկս եւ զապարանջանս եւ զմեհեանգս եւ զգինդս, եւ զմա- 21
տանիս եւ զկշտապանակս նոցա, զգիպակս եւ զնեղպանակս. զեզրածիրանին եւ զմիջնածիրա- 22
նին, զատանին արկանելի եւ զերեւելի լաչացին, զբեհեզն եւ զկրկնագոյն եւ զկարմիր շղա- 23
շառեան եւ զծածկոցսն եւ զակնամանեակն եւ զանկլառուսն. Եւ եղիցի փոխանակ հոտոյն ա- 24
նուշից՝ փոշի, եւ փոխանակ կամարայն՝ չուան գօտի, եւ փոխանակ ոսկի զարդու գլխոյն՝ կնդաթիւն, վասն գործոց քոց, եւ փոխանակ ա-
կեհուա զիրանկին՝ քուրձ զգեցցիս. Եւ որդիք 25
քո գեղեցիկ զոր սիրես՝ սրով մեռցի, եւ իշխանք
26 ձեր սրով անկցին. եւ Թշուառասցին եւ սուգ զգեցցին սապատք զարդուց ձերոց, եւ մնասջիր միայն եւ յերկիր կործանեսջիր.

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ բուռն հարկանիցեն եօթն կին զառնէ միոջէ՝ եւ ասիցեն. հաց՝ զմեր կերիցուք, եւ հանդերձ՝ զմեր զգեցցուք. բայց միայն անուն քո կոչեսցի 'ի վերայ մեր. բարձ 'ի մէնջ զնախատինս
2 մեր. Յաւուր յայնմիկ ծագեսցէ Աստուած խորհրդով փառօք իւրովք յերկիր, բարձրացուցանել եւ փառաւոր առնել զմնացորդս Իսրայե-
3 լի. Եւ մնացորդքն Սիոնի, եւ մնացորդքն Երուսաղէմի սուրբք կոչեսցին՝ ամենեքեան որ գրե-
4 ցան յԵրուսաղէմ 'ի կեանս. Զի լուասցէ Տէր զաղտ ուստերաց եւ դստերաց Սիոնի եւ զԵրուսաղէմ, եւ զարիւնն 'ի բաց սրբեսցէ 'ի միջոյ նոցա հոգւով դատաստանաց եւ հոգւով այրման.
5 Եւ եկեսցէ, եւ եղիցի ամենայն տեղի լերինն Սիոնի եւ ամենայն որ շուրջ զնովաւ իցէ՝ հովանի ամպոյ 'ի տուէ, եւ իբրեւ ծխոյ եւ լցոյ հրոյ բորբոքելոյ 'ի գիշերի, ամենայն փառօք ծած-
6 կեսցի. Եւ եղիցի հովանի 'ի տօթոյ, եւ յարկ ծածկութեան 'ի խաւարութենէ եւ յանձրեւոյ.

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երգեցից սիրեցելոյ ոգւոյ իմոյ զերգ
սիրելւոյ նորա.

Այգի եղեւ սիրեցելոյն յանկեան, 'ի տեղւոջ Ե
2 պարարտութեան. Ցանգով փակեցի, ձողաբարձ զարդարեցի, եւ տնկեցի որթ սորեկ. աշտարակ շինեցի 'ի միջի նորա, եւ գուբ հնձանի փորեցի 'ի նմա. եւ մնացի զի բերցէ խաղող, եւ եբեր փուշ:
3 Եւ արդ, այր Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղէմի,
4 դատ արարէք ընդ իս եւ ընդ այգի իմ. զինչ ինչ առնել էր այգւոյ իմում, եւ ես ոչ արարի նմա.
5 Մնացի զի բերցէ խաղող՝ եւ եբեր փուշ: Եւ արդ ես ինձէն պատմեցից զինչ արարից ընդ այգի իմ. քակեցից զցանգ նորա, եւ եղիցի յափշտակութիւն. կործանեցից զպարիսպս նորա, եւ
6 եղիցի 'ի կոխումն: Եւ Թողից զայգի իմ, եւ մի յատցի եւ մի բրեսցի, եւ բուսցի 'ի նմա փուշ իբրեւ 'ի խոպանի. եւ պատուէր տաց ամպոց
7 իմոց՝ զի մի տեղասցեն յայգի իմ: Զի այգի Տեառն զօրութեանց՝ տունն Իսրայելի է, եւ մարդն Յուդայ՝ նորատունկ սիրելի. մնացի զի արասցէ իրաւունս, եւ արար անիրաւութիւն, եւ ոչ արդարութիւն՝ այլ աղաղակ:

Գ. 17. Յոյն. զիշխանս դստերս Սիոնի.

Զ Վա՜յ այնոցիկ որ յարեն տուն 'ի տուն, եւ 8
ագարակ առ ագարակ մերձեցուցանեն, զի զընկերին
հանիցեն· միթէ միայն բնակելոց իցէք
յերկրի։ Նա լուանին այդ եղեւ յականջս Տեառն 9
զօրութեանց այդ ամենայն։ Զի եթէ եղիցին
տունք բազումք, աւերայն յաւէր գործիցեն·
եւ եթէ մեծամեծք եւ գեղեցիկք իցեն, ոչ որ
իցեն որ բնակեսցեն 'ի նոսա։ Զի ուր գործիցեն 10
տասն լուծք եզանց, եղիցի անդ սափոր մի· եւ
որ սերմանիցէ արդուս վեց, ժողովեսցէ գրիւս
երիս։ Վա՜յ այնոցիկ որք յառնեն ընդ առաւօտս 11
եւ զհետ լինին ցքւոյն, որ երեկանան 'ի նմին·
զի գինին խաղ անցեն զնոսին այրէ։ Փողովք եւ 12
թմբկաւ եւ քնարաւ եւ երգովք զգինին ըմպեն,
եւ 'ի գործս Տեառն ոչ հային, եւ զգործս ձեռաց
նորա ոչ տեսանեն 'ի միտ։ Այսուհետեւ 'ի 13
գերութիւն մատնեալ ժողովուրդ իմ, վասն ոչ
ճանաչելոյ նոցա զՏէր, եւ բազում եղեն դիակունք
նոցա վասն սովոյ հացի եւ ծարաւոյ ջրոյ։
Եւ լայնեցին դժոխք զանձինս իւրեանց, եւ բացին 14
զբերանս իւրեանց՝ զի մի դադարեսցեն· եւ
իջցեն փառաւորք եւ մեծամեծք եւ մեծատունք
եւ ժանտագործք նոցա, եւ զուարճացեալն 'ի
նմա։ Եւ խոնարհեսցի մարդ, եւ անարգեսցի 15
այր· եւ աչք ամբարտաւանք խոնարհեսցին, եւ 16
բարձրասցի Տէր զօրութեանց իրաւամբք, եւ
սուրբն Աստուած փառաւորեսցի արդարութեամբ։
Եւ արածեսցին յափշտակեալքն իբրեւ 17
ցուլք, եւ զաւերակս մեռելոցն գառինք կերիցեն։
Վա՜յ այնոցիկ որք ձգեն զմեղս իւրեանց 18
իբրեւ երկայն պարանաւ, եւ իբրեւ փոկով լծոյ
երինջոյ՝ զանօրէնութիւնս։ Որք ասեն թէ վաղվաղակի 19
մերձեսցի զոր առնելոցն իցէ՝ զի տեսցուք,
եւ եկեսցէ խորհուրդ սրբոյն Իսրայէլի՝
զի գիտասցուք։ Վա՜յ այնոցիկ որք ասիցեն զչարն 20
բարի, եւ զբարին չար· որք դնիցեն զլոյսն խաւար,
եւ զխաւարն լոյս· որք դնիցեն զդառն
քաղցր, եւ զքաղցրն դառն։ Վա՜յ այնոցիկ որ 21
զանձինս առ իմաստունս ունիցին, եւ յաչս անձանց
իւրեանց խորհրդականք։ Վա՜յ հզօրացդ 22
ձերոց որ ըմպեն զգինին, եւ իշխանացդ որ խառնեն
զցքին· որ արդարացուցանէին զամպարիշտն 23
վասն կաշառոյ, եւ զիրաւունս գողանան զարդարոյն։
Վասն այնորիկ՝ որպէս վառի եղէգն 'ի 24
կայծականց հրոյ, այնպէս այրեսցին 'ի բորբոքեալ
բոցոյ· եւ արմատ նոցա իբրեւ զմեղ եղիցի,
եւ ծաղիկ նոցա իբրեւ զփոշի ելանիցէ· զի
ոչ կամեցան զօրէնս Տեառն զօրութեանց, այլ
եւ զզուեցին եւս զբանս սրբոյն Իսրայէլի։ Եւ 25
բարկացաւ սրտմտութիւն Տեառն զօրութեանց
'ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ, եւ արկ զձեռն իւր
'ի վերայ նոցա եւ սատակեաց զնոսա· բարկացաւ
'ի վերայ լերանց, եւ եղեն դիակունք նոցա
իբրեւ աղբ զճանապարհաւ· 'Ի վերայ այսր ամենայնի
ոչ դարձաւ սրտմտութիւն նորա, այլ տակաւին
ձեռն իւր բարձրացեալ է։
26 Այսուհետեւ ամբարձցէ նշան յազգս հեռաւորս, Ե
եւ սուլեսցէ զնոսա 'ի ծագաց երկրի· եւ ահա
վաղվաղակի արագս ընթասցին, եւ թեթեւս
27 հասանիցեն։ Ոչ քաղցիցեն եւ ոչ վաստակեսցին,
եւ ոչ նիրհեսցեն եւ ոչ ննջեսցեն, եւ ոչ
լուծցեն զգօտիս 'ի միջոյ իւրեանց, եւ ոչ հատցին
28 խրասք կօշկաց նոցա։ Որոց նետք իւրեանց
սրեալ են, եւ աղեղունք լարեալք· սմբակք երիվարաց
նոցա իբրեւ զվէմ հաստատուն համարեցան,
29 անիւք կառաց նոցա իբրեւ զմրրիկ։ Դիմեսցեն
իբրեւ զառիւծունս, եւ հասցեն իբրեւ
զկորիւնս առիւծուց· գոչեսցեն եւ յարձակեսցին
եւ հասցեն գազանաբար· եւ ոչ ոք իցէ որ
30 փրկիցէ զնոսա։ Աղաղակ արասցէ վասն նոցա
յաւուր յայնմիկ իբրեւ զձայն ծովու ամբոխելոյ
ալեաց։ Հայեսցին յերկինս 'ի վեր եւ յերկիր
'ի խոնարհ, եւ ահա խաւար խաւարութեան 'ի տարակուսանս
նոցա։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ եղեւ յամին յորում մեռաւ Ոզիա արքայ, Զ
տեսի զՏէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան եւ
2 վերացելոյ· եւ լի էր տունն փառօք նորա։ Եւ
սերովբէք կային շուրջ զնովաւ· վեց թեւք միոյ
եւ վեց թեւք միոյ· երկուքն ծածկէին զերեսս
իւրեանց, եւ երկուքն ծածկէին զոտս իւրեանց,
3 եւ երկուքն թռուցեալ։ Աղաղակէին մի առ մի՝
եւ ասէին· սուրբ· սուրբ· սուրբ· Տէր զօրութեանց՝
4 լի է ամենայն երկիր փառօք նորա։ Եւ
վերացաւ դրանդն 'ի ձայնէն զոր աղաղակէին,
5 եւ տունն լի եղեւ ծխով։ Եւ ասեմ, վա՜յ է ինձ՝
ես այր տառապեալ զի՞արդ կամս հիացեալ· զի
մարդ եմ՝ եւ պիղծ շրթունս ունիմ, եւ 'ի մէջ
պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես· եւ
6 զՏէր զօրութեանց տեսի աչօք իմովք։ Եւ առաքեցաւ
առ իս մի 'ի սերովբէից անտի, եւ 'ի ձեռին
իւրում ունէր կայծակն· զոր առեալ ունելեաւ
7 'ի սեղանոյ անտի, եբեր մերձեցոյց 'ի բերան
իմ, եւ ասէ· Ահաւասիկ մերձեցաւ այդ 'ի
շրթունս քո, եւ հանցէ զանօրէնութիւնս քո,
8 եւ զմեղս քո սրբեսցէ 'ի քէն։ Եւ լուայ զբարբառ
Տեառն որ ասէր· Զո՞ առաքեցից եւ կամ ո՞վ
երթիցէ առ այն ժողովուրդ։ Եւ ասեմ· Ահաւասիկ
9 եմ, առաքեա զիս։ Եւ ասէ· Երթ եւ ասա
ցժողովուրդն ցայն· լսելով լուիջիք եւ մի իմասջիք,
եւ տեսանելով տեսջիք եւ մի գիտասջիք։
10 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդորիկ·
եւ ականջօք իւրեանց ծանունս լուան· եւ զաչս
իւրեանց կափուցին՝ զի մի երբեք տեսանիցեն
աչօք, եւ լուիցեն ականջօք, եւ իմանայցեն սըր-

տիւք, եւ դառնայցեն՝ եւ բժշկեցից զնոսա։ Եւ 11
ասեմ. Մինչեւ յերբ Տէր։ Եւ ասէ. Մինչեւ ա-
ւերեսցին քաղաքք 'ի բնակչաց, եւ տունք առ
'ի չգոյէ մարդկան. եւ մնասցէ երկիրդ աւերակ։
Եւ յետ այնորիկ յերկարեսցէ Աստուած մարդ- 12
կան, եւ բազմասցին մնացեալքն յերկրի։ Ա- 13
կայն եւ 'ի նմանէ տասանորդեսցէ. եւ դար-
ձեալ եղիցին 'ի գերութիւն եւ յափշտակու-
թիւն, իբրեւ զբեւեկնի եւ իբրեւ զկաղնի թօթա-
փեալ յիւրաքանչիւր պատենից զաւակն սուրբ
արձանութիւն նորա։

ԳԼՈՒԽ Է

Եւ եղեւ յաւուրս Աքազու Յովաթամայ՝ որդ- 1
ւոյ Ոզիայ՝ թագաւորին հրէաստանի, ել Հռա-
սին արքայ Արամայ, եւ Փակէէ որդի Հռոմելեայ
արքայի Իսրայէլի 'ի վերայ Երուսաղեմի, տալ
ընդ նմա պատերազմ. եւ ոչ կարացին պաշարել
զնա։ Ազդ եղեւ 'ի տուն Դաւթի՝ եւ ասէ. միա- 2
բանեաց Արամ ընդ Եփրեմայ. եւ զարհուրեցաւ
անձն նորա եւ անձն ժողովրդեան նորա. զոր
օրինակ շարժիցի յանտառի ծառ մի 'ի հողմոյ։
Եւ ասէ Տէր ցԵսայի. Ել ընդ առաջ Աքազու՝ 3
դու եւ մնացեալ որդին քո Յասուբ, հանդէպ
աւազանին վերին ճանապարհի ագարակին թափ-
չի. եւ ասասցես ցնա. զգոյշ լեր՝ հանդարտեա, 4
եւ մի երկնչիր. եւ մի զարհուրեսցի անձն քո
յերկուց փայտից խանձողացն ծխելոց. զի յոր-
ժամ հասանիցէ բարկութիւն սրտմտութեան
իմոյ, դարձեալ բժշկեցից։ Եւ որդին Արամայ
եւ որդին Հռոմելեայ, զի խորհեցան խորհուրդ 5
չար, Եփրեմ եւ որդին Հռոմելեայ զքեն եւ ա-
սեն, Ելցուք 'ի հրէաստան՝ խօսեսցուք ընդ նո- 6
սա, դարձուսցուք զնոսա առ մեզ, եւ կացուս-
ցուք նոցա թագաւոր զորդին Տաբէլայ. այսպէս 7
ասէ Տէր զօրութեանց. մի կացցէ խորհուրդն
այն, եւ մի եղիցի. այլ գլուխ Արամայ Դամաս- 8
կոս՝ եւ գլուխ Դամասկոսի Հռասին. եւ այլ եւս
վաթսուն եւ հինգ ամ, եւ ապա պակասեսցէ
թագաւորութիւնն Եփրեմայ 'ի ժողովրդենէ ան-
տի։ Եւ գլուխ Եփրեմայ Սամարիա, եւ գլուխ 9
Սամարիայի որդին Հռոմելեայ. եւ եթէ ոչ հա-
ւատայցէք, եւ ոչ 'ի միտ առնուցուք։ Եւ յաւել 10
Տէր խօսել ընդ Աքազու՝ եւ ասէ. Խնդրեա դու 11
քեզ նշան 'ի տեառնէ Աստուծոյ քումմէ 'ի խո-
րութեան կամ 'ի բարձրութեան։ Եւ ասէ Ա- 12
քազ. Ոչ խնդրեցից՝ եւ ոչ փորձեցից զՏէր։ Եւ 13
ասէ. Արդ լուարուք, տուն Դաւթի. թեթեւ
ինչ թուիցի ձեզ աշխատութիւն հասուցանել
մարդկան, եւ զիա՞րդ հասուցանէք՝ աշխատու-
թիւն Տեառն։ Վասն այդորիկ տացէ ձեզ Տէր 14
ինքնին նշան. Ահա կոյս յղասցի եւ ծնցի որդի.
15 եւ կոչեսցեն զանուն նորա Եմմանուէլ. եւղ եւ
մեղր կերիցէ. մինչ չեւ ինչ իցէ ծանուցեալ նո-
րա կամ ախորժեալ յառաջագոյն զչարութիւն,
16 ընտրեսցէ զբարին։ Վասն այնորիկ մինչ չեւ
ծանուցեալ իցէ մանկանն զբարի կամ զչար,
անարգեսցէ զչարն եւ ընտրեսցէ զբարին. եւ
մնասցէ երկիրդ՝ յորմէ դու կասկածես յերե-
17 սաց երկուց թագաւորացն։ Նա՛ ածցէ Աստուած
'ի վերայ քո եւ 'ի վերայ ժողովրդեան քո եւ 'ի
վերայ տան հօր քո աւուրս՝ որ չեւ եւս են ե-
կեալ, յորմէ օրէ եհան Եփրեմ 'ի հրէաստանէ
18 զարքայն Ասորեստանեայց։ Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ շարժեսցէ Տէր զճանճիւնն՝ որ տիրեա-
ցէ յայնկոյս գետոյն Եգիպտացւոց, եւ զմեղուա-
19 տայն՝ որ է յերկրին Ասորեստանեայց։ Եւ ե-
կեսցեն ամենեքեան, եւ հանգիցեն 'ի ձորս երկ-
րից եւ 'ի ծերպս վիմաց եւ յայրս, եւ յամե-
20 նայն փապարս եւ յամենայն փայտս։ Յաւուր
յայնմիկ գերծցէ Տէր ածելւ մեծաւ եւ արբեցե-
լով, յայնկոյս գետոյն թագաւորին Ասորեստա-
նեայց, զգլուխ եւ զմազ ոտից, եւ զմօրուսն
21 սրբեսցէ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բուծցէ
մարդ երինջ մի յարջառոց եւ մաքիս երկուս.
22 եւ եղիցի 'ի բազմութենէ կաթինն՝ կերիցէ եւղ.
զի եւղ եւ մեղր կերիցէ ամենայն որ մնացեալ
23 իցէ յերկրին։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ եղիցի
ամենայն տեղի՝ ուր իցէ հազար որթ՝ հազար
կշռոց սիկղ. խոպանասցի եւ 'ի փուշ դարձցի.
24 Նետաղեղ եւ աղեղնաւորք մտանիցեն անդր։ Զի
խոպանացեալ եւ փշալից եղիցի ամենայն եր-
կիր. եւ ամենայն լեառն արօրադիր ակօսարեկ
լիցի. եւ մի հասցէ անդր երկիւղ. զի եղիցի 'ի
խոպանէն եւ 'ի փշոյ՝ յարօտ զառին եւ 'ի կո-
խան եզին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ ասէ ցիս Տէր. Ա՛ռ դու քեզ տոմս մի նոր
մեծ, եւ գրեսցես 'ի նմա գրչաւ առն ճարտարի,
արագարագ զաւար հարկանել՝ եւ փութափութ
2 զաւարս ժողովել. քանզի հասեալ է։ Եւ վկայս
կացուսցես ինձ արս հաւատարիմս, զՈւրիա
3 քահանայ եւ զԶաքարիա որդի Բարաքեայ։ Եւ
մերձեցայ առ կինն իմ մարգարէ, եւ յղացաւ
եւ ծնաւ որդի. եւ ասէ ցիս Տէր. Կոչեա զանուն
նորա՝ արագարագ կողոպտեա՛ եւ փութափութ
4 աւար հարկանիջիր. քանզի մինչ չեւ ծանու-
ցեալ իցէ մանկանն կոչել զհայր կամ զմայր,
առցէ զզօրութիւն Դամասկոսի եւ զաւար Սա-
մարիայ, յանդիման թագաւորին Ասորեստա-
5 նեայց։ Եւ յաւել եւս խօսել ընդ իս Տէր՝ եւ ա-
6 սէ. Փոխանակ զի ոչ ախորժեաց ժողովուրդ
այդ զջուրն Սիլովամայ՝ որ գնայ խաղաղ. այլ կա-

մեցան ամենայն բերկրանօք թագաւոր զՀռասիմ եւ
զորդին Ռոմելեայ. վասն այդորիկ ահաւասիկ 7
ածցէ Տէր ՚ի վերայ ձեր զջուր գետոյն զզօրն
եւ զյորդ՝ զարքայն Ասորեստանի եւ զփառս նո-
րա. եւ ելցէ հասցէ յամենայն ձորս ձեր,
եւ շրջեսցի ՚ի վերայ պարսպաց ձերոց. եւ հան- 8
ցէ յերկրէդ Հրէաստանի զայր որ կարող իցէ
ամբառնալ զգլուխ իւր, եւ զզօրաւորն որ կա-
րիցէ գործել ինչ. եւ եղիցի բանակ նորա լնուլ
զլայնութիւն երկրիդ քո: Ընդ մեզ Աստուած՝ 9
գիտասջիք, հեթանոսք, եւ պարտեցարուք. լսե-
լի արարէք մինչեւ ՚ի ծագս երկրի, հզօրացեալքդ
պարտեցարուք: Զի թէպէտ եւ դարձեալ զօ-
րանայցէք, դարձեալ ՚ի պարտութիւն մատնե-
ջիք: Եւ զոր խորհուրդ եւ խորհիցիք՝ ցրուեսցէ 10
Տէր, եւ զոր բան եւ խօսիցիք՝ մի հաստատեսցի
ձեզ. քանզի ընդ մեզ Տէր Աստուած է: Այս- 11
պէս ասէ Տէր առ այնոսիկ որ զօրութեամբ ձե-
ռին նորա ընդդէմ գնան ըստ գնացից Ճանա-
պարհի ժողովրդեանս այսորիկ, եւ ասեն՝ թէ 12
ոչ երբեք խօսիցին խստութիւն. զի ամենայն
զոր ինչ խօսի ժողովուրդդ այդ՝ խստութիւն է.
եւ յերկիւղէ նոցա մի երկնչիցիք, եւ մի խռո-
վեսջիք: ԶՏէր զօրութեանց զնոյն սուրբ արա- 13
րէք, եւ նա եղիցի քեզ յերկիւղ. եւ եթէ ՚ի
նա յուսացեալ իցես, եղիցի քեզ ՚ի սրբութիւն. 14
եւ ոտն քո զքարի ոչ հարկանիցի, եւ զայթագ-
ղութիւն քեզ ոչ պատահեսցէ: Բայց տունն Յա-
կովբու յորոգայթ եւ ՚ի ծործորս դարանակա-
լոց Երուսաղեմի. վասն այնորիկ տկարասցին ՚ի 15
նմա բազումք, անկցին եւ խորտակեսցին, եւ
մերձեսցին ՚ի պաշարումն մարդիկ որ ՚ի շինու-
թեան իցեն: Յայնմ ժամանակի յայտնեսցին որ 16
կնքեսցեն զօրէնս, զի մի ոք ուսանիցի: Եւ ասա- 17
ցէ. կացից մնացից Աստուծոյ որ դարձոյց զե-
րեսս իւր ՚ի տանէն Յակովբու, եւ եղէց յուսա-
ցեալ ՚ի նա: Ահաւասիկ ես եւ մանկունք իմ 18
զոր ետ ինձ Աստուած. եւ եղիցին նշանք եւ ա-
րուեստ ՚ի վերայ տանն Իսրայէլի ՚ի սաբաւովթ
Տեառնէ՝ որ բնակեալ է ՚ի լերին Սիովնի: Եւ 19
եթէ ասիցեն ցձեզ. խնդրեցէք զվհուկս եւ զգէտ-
նախօսս եւ զզրախօսս եւ զորովայնախօսս, ոչ իբ-
րեւ զազգ որ որ յԱստուծոյ իւրմէ խնդրեսցէ.
զի՞նչ խնդրեսցեն վասն կենդանեաց ՚ի մեռելոց
անտի. զի զօրէնս յօգնականութիւն ետ. զի 20
ասիցեն թէ ոչ իբրեւ զբանս զայս, վասն որոյ
չիք կաշառս տալ վասն նորա: Եւ եկեսցէ ՚ի վե- 21
րայ ձեր սով խստութեամբ. եւ եղիցի իբրեւ
քաղցիցէք՝ տրտմեսջիք, եւ հայհոյեսջիք զիշ-
խանն եւ զաշխարհ: Եւ ամբարձցեն զաչս իւ-
րեանց յերկինս ՚ի վեր՝ եւ հայեսցին յերկիր ՚ի 22
խոնարհ, եւ ահա կարօտութիւն եւ տառա-
պանք եւ խաւար, նեղութիւն եւ անձկութիւն
եւ մութ. զի ոչ ոք կարիցէ տեսանել. եւ որ
իցէ ՚ի նեղութեանն՝ մի նուաղեսցէ մինչեւ
ժամանակին:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Զայս նախ զայդ արբ, վաղվաղակի հեռ ա-
րա. երկիր Զաբուղոնի եւ երկիր Նեփթաղիմի
Ճանապարհ ծովու. եւ այլք որ բնակեալ էք
զծովեզերբդ, եւ յայն կոյս Յորդանանու. Գալիլեա
2 հեթանոսաց, կողմանք Հրէաստանի: Ժո-
ղովուրդ որ գնայք ընդ խաւար՝ տեսէք լոյս մեծ,
եւ որ բնակեալ էք յաշխարհի եւ ՚ի ստուերս
3 մահու՝ լոյս ծագեսցէ ձեզ: Զմեծ մասն ժողո-
վրդեանդ զոր իջուցեր յուրախութիւն քո, եւ
ուրախ եղիցին առաջի քո՝ որպէս ուրախ լինի-
ցին ՚ի հունձս, եւ որպէս որ բաժանիցենն զա-
4 ւար. զի վերացաւ ՚ի նոցանէ լուծն որ կայր ՚ի
վերայ, եւ գաւազանն որ ՚ի վերայ պարանոցի
նոցա: Զի զգաւազան պահանջողացն մեր-
5 ժեաց՝ որպէս եւ յաւուրն Մադիամու. զի զա-
մենայն պատմուճան եւ զհանդերձ ժողովեալ
նենգութեամբ՝ տուգանօք տուժեսցին: Այլ
6 նոքա կամէին թէ հրձիգ լեալ էին. զի մանուկ
ծնաւ մեզ, որդի տուաւ մեզ, որոյ իշխանու-
թիւն իւր եղեւ ՚ի վերայ ուսոց իւրոց. եւ անուն
կոչեցաւ նմա՝ հրեշտակ մեծի խորհրդոյ, սքան-
չելի խորհրդական, Աստուած, հզօր, իշխան,
7 հայր հանդերձելոյ աշխարհին: Եւ ետ մեծ ըշ-
խանութիւն ՚ի վերայ իշխանաց նորա, եւ ա-
ողջութիւն նմա. մեծ է իշխանութիւն նորա,
եւ խաղաղութեան նորա չիք սահման: Յաթոռն
Դաւթի նստցի, եւ զթագաւորութիւն նորա յաջո-
ղեսցէ. եւ զօրացուսցէ զնա իրաւամբք եւ ար-
դարութեամբ, յայսմ հետէ եւ յաւիտեանս ժա-
մանակաց. նախանձ Տեառն զօրութեանց արաս-
8 ցէ զայս: Մահ առաքեաց Տէր ՚ի վերայ Յակով-
9 բայ, եկն եհաս ՚ի վերայ Իսրայէլի: Եւ ծանի-
ցեն ամենայն ժողովուրդն եփրեմեան եւ որ նըս-
տէին ՚ի Սամարիա, որ հպարտութեամբ եւ ամ-
բարտաւանութեամբ սրտից խօսեցան եւ ասեն.
10 աղիւսք անկան, այլ եկայք վիմս տաշեսցուք.
զմայրս եւ զեղեւնափայտս հատցուք, եւ շինե-
11 ցուք մեզ աշտարակ: Եւ կործանեսցէ Աստուած
զյարուցեալսն ՚ի վերայ լերին Սիովնի, եւ զթըշ-
12 նամիս Յուդայ ցրուեսցէ. զասորեստան յելից
արեւու, եւ զՅոյնս ՚ի մտից արեւու. որք ու-
տէին զԻսրայէլ բերանալիր ամենայն բերանով:
Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դարձաւ բարկու-
թիւն նորա, այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրա-
13 ցեալ է: Եւ ժողովուրդն ոչ դարձաւ՝ մինչեւ
վիրաւորեցաւ, եւ զՏէր զօրութեանց ոչ խնդրե-
14 ցին: Եւ բարձ Տէր յԻսրայէլէ զգլուխն եւ ըզ-
15 վերջն, զմեծ եւ զփոքր ՚ի միում աւուր. զծերն

եւ զակնառուն՝ այն առաջն է, եւ զմարգարէն
որ զանօրէնութիւնն ուսուցանէր՝ այն վերջն է։
Եւ եղիցի որ երանիցեն ժողովրդեանս այսմիկ՝ 16
մոլորեալք եւ մոլորեցուցանիցեն. որպէս զի
կլանիցեն զդոսա։ Վասն այսորիկ ՚ի վերայ երիտասարդաց 17
նոցա ոչ եղիցի ուրախ Աստուած,
եւ որբոց նոցա եւ այրեաց մի ողորմեսցի. զի ամենեքին
անօրէնք են եւ չարք, եւ ամենայն բերան
խօսի զանիրաւութիւն։ Ի վերայ այսր ամենայնի
ոչ դարձաւ բարկութիւնն, այլ տակաւին
ձեռն իւր բարձրացեալ է։ Եւ վառեսցի իբրեւ 18
զհուր անօրէնութիւն, եւ իբրեւ զսէզ չորացեալ
այրեսցի ՚ի հրոյ, եւ վառեսցի յանտառս
մայրեաց. եւ շուրջ զամենայն բլրովք նոցա հուր
ծախեսցի։ Վասն սրտմտութեան բարկութեան 19
Տեառն հրձիգ լիցի երկիրն ամենայն, եւ
եղիցի ժողովուրդն այրեցեալ իբրեւ ՚ի հրոյ։
Այր եղբօր իւրում մի ողորմեսցի, այլ խոտորեսցի 20
յաջակողմն իւր առ քաղցի, եւ կերիցէ
զձախակողմն իւր, եւ մի յագեսցի մարդ՝ ուտելով
զմարմինս բազկաց իւրոց. զի կերիցէ Մանասէ
զԵփրեմ, եւ Եփրեմ զՄանասէ. եւ ՚ի միասին 21
պաշարեսցեն զՅուդա։ Ի վերայ այսր ամենայնի
ոչ դարձաւ բարկութիւնն, այլ տակաւին
ձեռն իւր բարձրացեալ է։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Վա՜յ այնոցիկ որ գրեն զչարիս, գրելով գրեն 1
զչարիս իւրեանց. խոտորեն զդատաստանս աղքատաց, 2
եւ զիրաւունս տնանկաց ժողովրդեան
իմոյ յափշտակեն. զի լինիցի նոցա այրին ՚ի
յափշտակութիւն, եւ որբն յաւար. եւ զի՞նչ 3
գործեսցեն յաւուրն այցելութեան։ Զի նեղութիւն
ձեզ ՚ի հեռաստանէ եկեսցէ. եւ առ ո՞
փախստեայ անկանիցիք յօգնականութիւն, եւ
ո՞ւր թողուցուք զփառսն ձեր. եթէ ոչ մատնեսցի 4
՚ի գերութիւն, եւ ՚ի ներքոյ սպանելոցն
մտանիցեն։ Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դարձաւ
բարկութիւնն, այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ
է։

ԺԱ Վա՜յ Ասորեստանեայցն. գաւազան բարկութեան 5
եւ սրտմտութեան իմոյ ՚ի ձեռս նոցա.
զի զբարկութիւն իմ յազգ անօրէն առաքեցից, 6
եւ իմում ժողովրդեան կարգեցից առնել
զաւար եւ զյափշտակութիւն, կոխան առնել
զքաղաքս եւ դնել զնոսա ՚ի փոշի։ Իսկ նա 7
ոչ այնպէս ած զմտաւ, եւ ոչ այնպէս համարեցաւ
յանձին, այլ դարձուսցէ զմիտս իւր սատակել
զազգս ոչ սակաւս։ Եւ եթէ ասիցեն ցնա. 8
դու միայն իցես իշխան. ասասցէ. ոչ առի զաշխարհն 9
որ ՚ի վեր է քան զԲաբելոն, եւ զՔաղանէ
ուր աշտարակն շինեցաւ։ Առի եւ զԱրաբիա,
10 եւ զԴամասկոս եւ զՍամարիա. որպէս
զնոսայն առի ձեռամբ իմով, նոյնպէս առից եւ
զամենայն իշխանութիւնս։ Ողբացէք, դրօշեալք,
11 որ յԵրուսաղէմ եւ ՚ի Սամարիա. զի զոր
օրինակ արարի ընդ Սամարիա եւ ընդ ձեռագործս
իւր, նոյնպէս արարից ընդ Երուսաղէմ
12 եւ ընդ կուռս իւր։ Եւ եղիցի յորժամ կատարեսցէ
Տէր առնել զամենայն ինչ ՚ի լերին Սիոնի
եւ յԵրուսաղէմ, ածցէ եւ ՚ի վերայ մեծամտին
բարկութիւն, ՚ի վերայ իշխանին Ասորեստանեայց
եւ ՚ի վերայ հպարտացեալ փառաց աչաց
13 նորա։ Քանզի ասաց, թէ զօրութեամբ իմով արարից,
եւ իմաստութեամբ խորհրդոց իմոց բարձից
զսահմանս ազգաց, եւ առից աւար զզօրութիւնս
նոցա. շարժեցից զքաղաքս բնակեալս,
14 հարից ՚ի վերայ ամենայն տիեզերաց ձեռամբ իմով
իբրեւ ՚ի վերայ բունոյ, եւ բարձից իբրեւ
զձուս մնացեալս. եւ ոչ ոք իցէ որ ապրեսցէ յինէն,
եւ ոչ որ ընդդէմ դառնայցէ ինձ, եւ բանայ-
15 ցէ զբերան իւր եւ ծիւ հանիցէ։ Այսպէս ասէ
Տէր. միթէ վերանայցէ փայտատ առանց փայտահարի,
կամ բարձրանայցէ՞ սղոց առանց ուրուք
ձգելոյ. նոյնպէս թէ գաւազան որ կամ զփայտ
16 ինչ առնուցու. նա եւ ոչ այնպէս։ Այլ առաքեսցէ
Տէր զօրութեանց ՚ի պատիւ քո անարգանս,
եւ ՚ի փառս քո հուր վառեալ բորբոքես-
17 ցի։ Եւ եղիցի լոյսն Իսրայէլի ՚ի հուր. եւ սրբեսցէ
զնա հրով բորբոքելով, եւ կերիցէ իբրեւ զխոտ
18 զանտառն։ Յաւուր յայնմիկ շիջցին լերինք եւ
բլուրք եւ անտառք, եւ կերիցէ ՚ի շնչոյ մինչեւ
՚ի մարմինս. եւ եղիցի ապրեալն իբրեւ զայն որ
19 ապրեալն իցէ ՚ի բորբոքեալ բոցոյ։ Եւ մնացեալքն
՚ի նոցանէ թուով եղիցին, եւ մանուկ
տղայ գրեսցէ զնոսա։

20 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ոչ եւս յաւելցին մնացորդքն ԺԲ
Իսրայէլի եւ ապրեալքն Յակոբայ. եւ
ոչ եւս ապաստան լինիցին ՚ի զրկիչսն իւրեանց,
այլ եղիցին ապաստան յԱստուած ՚ի սուրբն Իս-
21 րայէլի ճշմարտութեամբ։ Եւ եղիցին մնա-
22 ցեալքն Յակոբայ յԱստուած զօրացեալ։ Եւ ե-
թէ եղիցի ժողովուրդն Իսրայէլի իբրեւ զաւազ
ծովու, սակաւ ինչ մնացորդք մնասցեն ՚ի նոցանէ.
զի բան մի հատանէ՝ եւ համառօտ արդա-
23 րութեամբ, զբանն համառօտ արասցէ Տէր զօ-
24 րութեանց ընդ ամենայն տիեզերս։ Վասն այ-
սորիկ այսպէս ասէ Տէր, Տէր զօրութեանց. մի
երկնչիր ժողովուրդ իմ որ բնակեալ ես ՚ի Սիոնի՝
յԱսորեստանեայց. զի եթէ հարկանիցէ զքեզ
գաւազանաւ, քանզի ես ածեմ ՚ի վերայ քո
զհարուածն, ճանաչել քեզ զճանապարհն Ե-
25 գիպտացւոց. զի փոքր մի եւս դադարեսցէ բար-
կութիւնն. բայց սրտմտութիւն իմ ՚ի վերայ
26 խորհրդոց նոցա։ Եւ յարուսցէ Տէր Աստուած
՚ի վերայ նոցա զհարուածս ըստ հարուածոյն

Մադիամու 'ի տեղւոջն չարչարանաց · եւ սրտմտութիւն նորա ըստ ճանապարհի ծովուն որ յԵգիպտոս : Եւ եղիցի յաւուր յայնժամ բարձցի երկիւղ նորա 'ի քէն, եւ լուծ նորա 'ի պարանոցէ քումմէ, եւ խորտակեսցի լուծն յուսոց ձերոց : Քանզի հասցէ 'ի քաղաքն Անգէ, եւ անցցէ 'ի Մագեդդով, եւ 'ի Մաքմաս դիցէ զկազմած իւր : Եւ անցցէ ընդ ձորս, եւ հասցէ 'ի վերայ գաւառանացս · ահ առցէ զՀռամա զքաղաքն Սաւուղի · փախիցէ դուստր Գալիմայ : Խոնարհեսցէ ձայնիւ քով. լուր լիցի 'ի Լայիս, լուր լիցի յԱնաթովթ · գաղթեսցի Մադեբենա, եւ որ բնակեալ են 'ի Գիբիմ · մխիթարեսցի այսօր ապաւինել 'ի ճանապարհին · մխիթարեսցէ ձեռամբ լեառն դստեր Սիոնի, եւ բլուրքն որ յԵրուսաղէմ : Զի ահա տէր Տէր զօրութեանց խռովեցուսցէ զփառաւորեալսն զօրութեամբ · եւ բարձրացեալքն ամբարտաւանութեամբ՝ խորտակեսցին եւ խոնարհեսցին, եւ անկցին բարձունքն սրով, եւ Լիբանան բարձամբք իւրովք կործանեսցի : 27 28 29 30 31 32 33 34

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԺԳ Եւ բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն Յեսսեայ, 1
եւ ելցէ ծաղիկ յարմատոյ անտի : Եւ հանգիցէ 2
'ի վերայ նորա հոգի Աստուծոյ, հոգի իմաստութեան եւ հանճարոյ, հոգի խորհրդոյ եւ զօրութեան, հոգի գիտութեան եւ աստուածապաշտութեան · եւ լցէ զնա հոգի երկիւղի 3
Աստուծոյ : Ոչ 'ի կարծ դատեսցի, եւ ոչ ըստ խօսից յանդիմանեսցէ : Այլ արասցէ իրաւունս 4
տնանկին, եւ յանդիմանեսցէ զխոնարհս երկրի · եւ հարցէ զերկիր բանիւ բերանոյ իւրոյ, եւ հոգւով շրթանց իւրոց սատակեսցէ զամպարիշտ : Եւ եղիցի արդարութիւն ածեալ ընդ 5
մէջ իւր, եւ ճշմարտութեամբ պատեալ զկողս իւր : Եւ ճարակեսցէ գայլ ընդ գառին, եւ ինձ 6
առ ուլու մակաղեսցի, եւ որթ եւ ցուլ եւ առիւծ 'ի միասին ճարակեսցին, եւ մանուկ մատաղ ածցէ զնոսա : Եզն եւ արջ 'ի միասին ճա- 7
րակեսցին, եւ որդեակք նոցա խառն շրջեսցին, եւ առիւծ իբրեւ զեզն յարդ կերիցէ : Եւ մա- 8
նուկ մատաղ 'ի ծակ իժից եւ 'ի բոյն կորեանց իժից արկցէ զձեռն իւր, եւ ոչ մեղիցեն եւ ոչ 9
կարասցեն հարկանել զոք 'ի լերինն սրբութեան իմոյ · զի լցաւ երկիր ամենայն՝ գիտութեամբ Տեառն իբրեւ զջուրս բազումս որ ծածկեն զծովս : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ արմատն Յես- 10
սեայ, եւ որ կանգնելոցն է՝ իշխան հեթանոսաց, 'ի նա հեթանոսք յուսասցին · եւ եղիցի հանգիստ նորա պատուով : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ 11
յաւելցէ Տէր ցուցանել զձեռն իւր, նախանձելով տանել զմնացորդս ժողովրդեան իւրոյ՝ որ մնացեալ իցեն յԱսորեստանեայց եւ յԵգիպտացւոց եւ 'ի Բաբելացւոց եւ յԵթովպացւոց եւ յԵլամացւոց եւ յելիցն արեւու եւ յարաբացւոց
12 եւ 'ի կղզեաց ծովու : Եւ բարձրացուսցէ նշան 'ի հեթանոսս, եւ ժողովեսցէ զկորուսեալսն Իսրայէլի, եւ զցրուեալսն Յուդայ ժողովեսցէ 'ի չո-
13 րից անկեանց երկրի : Եւ բարձցի նախանձն Եփրեմի, եւ թշնամիքն Յուդայ կորիցեն · Եփրեմ ոչ նախանձեսցի ընդ Յուդայ՝ եւ Յուդա ոչ նախան-
14 ձեսցի ընդ Եփրեմայ : Եւ թռիցեն նաւք այլազգեաց, առցեն առ միանգամայն զծովակողմն եւ զարեւելեայսն եւ զեդովմայեցիսն · արկցեն զձեռս իւրեանց նախ 'ի Մովաբ · եւ որդիքն Ա-
15 մոնայ յառաջագոյն հնազանդեսցին : Եւ փլուցէ Տէր զծովն Եգիպտացւոց, եւ արկցէ զձեռն իւր 'ի վերայ գետոյն հողմով սաստկութեամբ, եւ հարցէ զեօթնաձորն · զի հանապազ լիցի գնալ
16 ընդ նա եւ ոտիցն : Եւ եղիցի անց մնացելոց ժողովրդեան իմոյ որ յԵգիպտոս · եւ եղիցի Իսրայէլի որպէս յաւուրն յորում ել յերկրէն Եգիպտացւոց :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ · օրհնեցից զքեզ Տէր, զի բարկացար ինձ, եւ դարձուցեր
2 զբարկութիւն քո յինէն, եւ ողորմեցար ինձ : Ահաւասիկ Աստուած իմ, փրկիչ իմ Տէր, եւ յուսացեալ եղէց 'ի նա՝ եւ ոչ երկեայց · զի փառք իմ եւ օրհնութիւն իմ Տէր, եւ եղեւ ինձ 'ի փրկու-
3 թիւն : Եւ առէք ջուր ուրախութեամբ յաղբե-
4 րացն փրկութեան : Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ · օրհնեցէք զՏէր, հնչեցէք զանուն նորա, պատմեցէք 'ի հեթանոսս զփառս նորա, յիշեցէք
5 զի բարձրացաւ անուն նորա : Օրհնեցէք զանուն Տեառն զի մեծամեծս արար, պատմեցէք
6 զայս՝ ամենայն երկրի : Ցնծացէք եւ ուրախ լերուք բնակիչք Սիոնի, զի բարձրացաւ սուրբն Իսրայէլի 'ի մէջ նորա :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Տեսիլ բաբելացւոց, զոր ետես Եսայի որդի Ամովսայ :

2 Ի վերայ լերինն դաշտականի ամբարձէք նշան · ԺԴ
բարձրացուցէք զբարբառ ձեր 'ի վերայ նոցա · մի երկնչիք, կոչեցէք ձեռամբ · բացէք իշխանք ·
3 եւ ես տամ հրաման : Նուիրեալք են՝ եւ ես ածից զնոսա · դիմեալ գան սկայք յագեցուցանել զբարկութիւն իմ · խնդան՝ գան միանգա-
4 մայն, եւ թշնամանեն : Ձայն ազգաց բազմաց 'ի վերայ լերանց՝ 'ի նմանութիւն ազգաց բազմաց ·

ձայն թագաւորաց եւ ազգաց միահամուռ ժո-
ղովելոց։ Տէր զօրութեանց հրաման ետ ազգաց
սպառազինաց, գալ յերկրէ հեռաւորէ 'ի ծա- 5
գաց հիմանց երկնից։ Հասանէ Տէր իւրովք
սպառազինօք ապականել զամենայն տիեզերս։ Ող- 6
բացէք՝ զի մերձ է օր Տեառն, եւ բեկումն յԱս-
տուծոյ հասանէ. վասն այսորիկ ամենայն ձեռք 7
լքցին, եւ ամենայն անձն մարդոյ դողասցէ։
խռովեսցին հրեշտակք, եւ երկունք կալցին զնո- 8
սա իբրեւ զկնոջ ծննդականի. փղձկեսցին
այր ընդ ընկերի՝ եւ զարմասցին, եւ զդէմս իւ-
րեանց 'ի բոցագոյն դարձուսցեն։ Զի ահաւա- 9
սիկ օր Տեառն հասանէ անբժշկելի բարկու-
թեամբ՝ ոխակալութեամբ սրտմտութեամբ, ա-
նել զտիեզերս անապատ, եւ զմեղաւորս սատա-
կել 'ի նմանէ։ Զի աստեղք երկնից՝ Հայկին 10
հանդերձ եւ ամենայն զարդուն երկնից՝ լոյս մի
տացեն, եւ խաւարեսցի արեգակն 'ի ծագել իւ-
րում, եւ լուսին մի տացէ զլոյս իւր։ Եւ հրա- 11
ման տաց ընդ ամենայն տիեզերս չարիս, եւ
ամպարշտաց զմեղս իւրեանց. եւ կորուսից զհպ-
արտութիւն զանօրինաց, եւ զամբարտութիւն
ամբարտաւանից խոնարհեցուցից։ Եւ եղիցին 12
մնացեալքն պատուականք առաւել քան զոսկի
անհատ, եւ մարդն պատուական եղիցի քան
զականս պատուականս Սոփիրայ։ Զի երկինք 13
զայրասցին եւ երկիր սասանեսցի 'ի հիմանց իւ-
րոց՝ վասն սրտմտութեան բարկութեան Տեա-
ռն զօրութեանց, յաւուր յորում հասանիցէ
սրտմտութիւն նորա։ Եւ եղիցին մնացեալքն 14
իբրեւ զայծեամն փախուցեալ, եւ իբրեւ զոչ-
խար մոլորեալ. եւ ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ. զի
մարդն անդրէն 'ի ժողովուրդ իւր դարձցի, եւ
այր իւրաքանչիւր յերկիր իւր հալածեսցի. Զի 15
որ ըմբռնեսցի՝ 'ի պարտութիւն մատնեսցի, եւ
ժողովեալքն՝ 'ի սուր անկցին։ Եւ զորդիս նոցա 16
առաջի նոցա սատակեսցեն, եւ զտունս նոցա
աւար հարկանիցեն, եւ զկանայս նոցա խայտա-
ռակեսցեն։ Ահաւասիկ յարուցանեմ 'ի վերայ 17
ձեր զՄարս՝ որ ոչ ինչ համարին զարծաթ եւ
զոսկի։ Զաղեղունս երիտասարդաց խորտակես- 18
ցեն, եւ որդւոցն ձերոց մի ողորմեսցին, եւ 'ի
մանկունս ձեր ոչ խնայեսցէ ակն նոցա։ Եւ է- 19
ղիցի Բաբելոնի, որ փառաւորն կոչի 'ի թագա-
ւորէն քաղդէացւոց, որպէս կործանեաց Աս-
տուած զՍոդոմ եւ զԳոմոր։ Եւ ոչ բնակեսցէ 20
յաւիտեանս ժամանակաց, եւ մի մտցեն 'ի նա
յազգս բազումս, եւ մի եւս անցցեն ընդ նա ա-
րաբացիք, եւ հովիւք մի հանգիցեն 'ի նմա։ Այլ 21
անդ հանգիցեն գազանք վայրենիք, եւ լցցին
տունք նոցա աղաղակաւ. եւ անդ հանգիցեն
համբարուք, եւ անդ դեւք կաքաւեսցեն, եւ 22
յուշկապարիկք բնակեսցեն 'ի նմա, եւ ոզնիք
ձագս հանցեն յապարանս նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Վաղվաղակի հասանէ եւ գայ, եւ ոչ անագա-
նեսցի. եւ աւուրք նորա մի յերկարեսցին։ Եւ
ողորմեսցի Տէր Յակոբայ, եւ ընտրեսցէ միւս-
անգամ զԻսրայէլ. եւ հանգիցեն յերկրի իւ-
րեանց, եւ յաւելցի պանդուխտն 'ի տունն Յա-
2 կոբայ։ Ընկալցին զնոսա հեթանոսք, եւ ած-
ցեն 'ի տեղիս իւրեանց եւ ժառանգեսցեն, եւ
բազմասցին յերկրին Աստուծոյ 'ի ծառայս եւ
յաղախնայս. եւ եղիցին գերիք գերեվարողք նոցա,
եւ անկցին 'ի ծառայութիւն որ տիրէին նոցա։
3 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, հանգուսցէ զքեզ
Տէր 'ի ցաւոց եւ 'ի սրտմտութենէ քումմէ, եւ
'ի ծառայութենէ խստութեան զոր ծառայէիր
4 նոցա։ Եւ առցես զողբս զայս 'ի վերայ թագա-
ւորին բաբելացւոց, եւ ասասցես յաւուր յայն-
միկ. Զիարդ դադարեաց հարկապահանջն, հան-
5 գեաւ տագնապողն։ Զի խորտակեաց Տէր զլուծ
6 մեղաւորացն՝ զլուծ իշխանացն, սատակեաց
զազգն սրտմտութեամբ, անբժշկելի հարուա-
7 ծովք բարկութեամբ յանխնայ. հանգեաւ յու-
սով երկիր ամենայն, եւ գոչէ ուրախութեամբ։
8 Եւ փայտքն Լիբանանու ուրախ եղեն քեզ, եւ
մայրքն Լիբանանու ասեն, Թէ յորմէ հետէ դու
9 դադարեցեր՝ ոչ ելին 'ի մեզ փայտահատք։ Դը-
ժոխք 'ի ներքուստ դառնացան 'ի պատահելն
քեզ. կանգնեցան միանգամայն հսկայքն ամե-
նայն որ ընդ էին իշխանք երկրի, որ յարուցին
յաթոռոց իւրեանց զամենայն թագաւորս ազ-
10 գաց։ Ամենեքեան պատասխանի տացեն քեզ եւ
ասասցեն. Եւ դու իբրեւ զմեզ ըմբռնեցար, եւ
11 ընդ մեզ համարեցար. իջին 'ի դժոխս փառք քո,
եւ բազում ուրախութիւնն քո. 'ի ներքոյ քո
մէջս տարածեսցեն, եւ 'ի վերայ քո որդն յարկ-
12 ցի։ Զիարդ անկաւ յերկնից արուսեակն՝ որ
ընդ առաւօտն ծագէր. անկաւ յերկիր, խոր-
13 տակեցաւ՝ որ առաքէր առ ամենայն ազգս. Դու
ասէիր 'ի մտի քում. Ելից յերկինս, 'ի վերոյ
քան զաստեղս երկնից եղից զաթոռ իմ. նըս-
տայց 'ի լերինն բարձու, 'ի վերայ լերանց բար-
14 ձանց հիւսիսոյ. ելից 'ի վեր քան զամպս, եղէց
15 նմանող Բարձրելոյն։ Այլ արդ ահաւասիկ 'ի դժոխս
16 իջցես եւ 'ի հիմունս երկրի. որք տեսանիցեն
զքեզ՝ զարմասցին 'ի վերայ քո եւ ասասցեն.
այս այն այր է որ զայրացուցանէր զերկիր. շար-
17 ժէր զթագաւորս. որ առնէր զամենայն տիե-
զերս աւերակ, եւ քակէր զքաղաքս նոցա. զգե-
18 րեաց գերեդարձ ոչ արար։ Ամենայն թագա-
ւորք ազգաց ննջեցին պատուով այր իւրաքան-
19 չիւր 'ի տան իւրում, եւ դու անկցիս 'ի վերայ
լերանց իբրեւ զմեռեալ. գարշելի 'ի մէջ բազում
զիականց հատելոց սրով իջելոց 'ի դժոխս։

Իբրեւ զձորձս արեամբ թաթաւեալ որ ոչ իցէ
սուրբ, նոյնպէս եւ դու ոչ սրբեցիս. զի ապականեցեր 20
զերկիր իմ, եւ զժողովուրդ իմ կոտորեցեր.
մի՛ մնասցես յաւիտեան ժամանակս:
Զաւակ չար, պատրաստեա զորդիս քո 'ի սպանումն 21
վասն մեղաց հարց իւրեանց. զի մի՛ յարիցեն
եւ ժառանգեսցեն զերկիր, եւ լցցեն զերկիր
պատերազմաւ: Յարեայց 'ի վերայ նոցա, ասէ Տէր 22
ամենակալ. եւ կորուսից զանուն նոցա եւ զզարմ
եւ զզաւակ: Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
արարից զԲաբելոն աւերակ, զի բնակեսցեն 23
'ի նմա ոզնիք. եւ եղիցի յոչինչ, եւ արարից
զնա խորխորատ տղմոյ 'ի կորուստ: Այսպէս
ասէ Տէր զօրութեանց. զոր օրինակ ասացի՝ 24
այնպէս եղիցի. եւ որպէս խորհեցայ ես՝ այն կացցէ. 25
առնուլ զԱսորեստանեայս յերկրի իմում
եւ 'ի վերայ լերանց իմոց, եւ եղիցին 'ի կոխումն.
եւ բարձցի 'ի ձէնջ լուծ նոցա, եւ զանարգութիւն
նոցա 'ի պարանոցէ ձերմէ վերասցի: Այս խորհուրդ 26
է զոր խորհեցաւ Տէր 'ի վերայ ամենայն
տիեզերաց. եւ այս ձեռն բարձրացեալ 'ի վերայ
ամենայն ազգաց: Զի զոր սուրբն Աստուած 27
խորհեցաւ, ո՞վ իցէ որ զայն ցրիցէ. եւ զբարձրացեալ
ձեռն նորա՝ ո՞վ իցէ որ դարձուսցէ:

Յամին յորում մեռաւ Աքազ արքայ, եղեւ պատգամս 28
այս 'ի վերայ այլազգեաց:

Ժե Մի՛ ուրախ լինիք, ամենայն այլազգիք, թէ 29
խորտակեցաւ լուծ հարկանողացն ձերոց. զի
'ի զաւակէ օձին ելցեն ծնունդք իժից, եւ 'ի նոցա
ծննդոց ելցեն օձք թեւաւորք: Եւ բուծցին 30
աղքատք նովաւ, եւ արք մարդիկ 'ի խաղաղութեամբ
բնակեսցեն. եւ սատակեսցէ 'ի սովու զզաւակ
քո, եւ զմնացորդս քո սատակեսցէ: Ողբացէք, 31
դրունք քաղաքաց. ձայնս արկէք, քաղաքք
խռովեալք, ամենայն այլազգիք. ծուխ եկն
'ի հիւսիսոյ, եւ ոչ եւս գտանիցի: Եւ զի՞նչ տայցեն 32
պատասխանի թագաւորք ազգաց. զի Տէր
հաստատեաց զՍիովն, եւ նովաւ փրկեսցին
խոնարհք ժողովրդեանն:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Պատգամ 'ի վերայ Մովաբացւոց: 1

Ժզ Գիշերի սատակեսցի Մովաբացին, գիշերի կործանեսցի
պարիսպ Մովաբացւոյն: Սուգ առէք 2
յանձինս, զի կորեաւ Դեգերոնն՝ տեղի մեհենին
ձերոյ. անդր ելանիցէք լալ 'ի Նաբաւ Մովաբացւոյ:
Ողբացէք՝ զի ամենայն գլուխ 'ի կնդութիւն,
եւ ամենայն բազուկք խորտակեալք. 'ի հրապարակս 3
նորա քուրձ զգեցարուք, եւ 'ի վերայ
տանեաց նորա կոծեցարուք, եւ 'ի փողոցս նորա
ամենեքեան ողբացէք լալով: Զի գուժեաց 4
Եսեբոնն, եւ Եղէլէա. մինչեւ Յասսա լսելի եղեն
ձայնք նոցա. վասն այսորիկ երկար Մովաբաց-
5 ւոյն գոչէ, եւ անձն իւր ծանիցէ. սիրտ Մովաբացւոյն
գոչէ յանձն իւր մինչեւ 'ի Սեգոր.
քանզի երինջ երեքամեան է: Եւ ընդ ելսն Լուիթայ
լալով ելցեն առ քեզ 'ի ճանապարհին Արօ-
6 նիմ, գոչէ բեկումն եւ շարժումն: Ջուրն Նեմրիմայ
ապականեսցէ եւ ցամաքեսցի. եւ խոտ նորա
նուաղեսցէ, եւ գեղ դալար անդ մի՛ գտցի.
7 միթէ եւ այնպէս ապրեցո՞ց իցէ: Քանզի ածից
'ի վերայ ձորոց զարաբացիս, եւ առցեն զնա.
8 զի կցեցաւ բողոք սահմանաց Մովաբացւոյն ընդ
բողոքս գալլիմացւոյն, եւ ողբումն նորա մինչեւ
9 'ի ջրհորն Եղիմ՝ ողբումն նորա: Եւ ջուրն Ռեմմոնայ
լցցի արեամբ. զի ածից 'ի վերայ Ռեմմոնայ
զարաբացիս, եւ բարձից զզաւակն Մովաբու,
եւ զԱրիէլ, եւ զմնացորդսն Ադամայ, առաքեցից
իբրեւ սողունս ընդ երկիր:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Մի՛թէ ապառաժ աւերակ իցէ լեառն դստեր
2 Սիոնի: Եւ եղիցիս իբրեւ հաւու թռուցելոյ ձագ
3 հանեալ, դուստր Մովաբացւոց: Բայց ապա եւ
դու, Առնովն, առաւել ինչ խորհեաց առնել յարկս
սգոյն նոցա. հանապազ 'ի միջօրէի իբրեւ ընդ
4 խաւար փախիցեն: Զարհուրեցան, եւ ոչ գերեսցիս.
զի պանդխտեսցին առ քեզ փախստականքն
Մովաբու. եւ եղիցին ձեզ ապաւէն յերեսաց
հալածչի. զի բարձաւ ընկեր մարտին
քոյ, եւ իշխանն կորեաւ որ կոխէր զերկիր:
5 Եւ ուղղեսցի ողորմութեամբ աթոռ, եւ նստցի
'ի վերայ նորա ճշմարտութեամբ 'ի յարկին Դաւթի.
դատեսցի եւ խնդրեսցէ զիրաւունս, եւ
6 փութասցի առնել զարդարութիւն: Լուաք զամբարտաւանութիւնն
Մովաբու, զի հպարտացեալ
էր յոյժ. հպարտութիւն նորա եւ ամբարտաւանութիւն,
եւ զամբարտաւանութիւնն քո բարձի 'ի
7 քէն. ոչ այնպէս որպէս գուշակութիւնն քո, եւ
ոչ այնպէս որպէս ողբումն 'ի Մովաբ: Զի 'ի Մովաբ
ողբասցեն ամենեքեան զայնոսիկ՝ որ բնակեալ
են 'ի Դեսեթ. մռմռեսցես՝ եւ ոչ պատ-
8 կառեսցես: Դաշտքն Եսեբոնայ սուգ առցեն, եւ
այգիքն Սեբամայ որ կլանէին զազգս. կոխեցէք
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]

աւաց ։ 11 Վասն այսորիկ որովայն իմ 'ի վերայ Մովաբու իբրեւ զքնար հնչեսցէ , եւ զփոր իմ իբրեւ զպարիսպ նորոգեցեր ։ 12 Եւ եղիցի քեզ այն յամօթ ․ զի աշխատեցաւ Մովաբ 'ի մեհեանս իւր , եւ մտցէ ուխտաւոր 'ի ձեռագործս իւր , եւ մի կարասցեն փրկել զնա ։ — 13 Այս բան է զոր խօսեցաւ Տէր երբեմն 'ի վերայ Մովաբու ․ 14 եւ այժմ գործեալ խօսեցաւ եւ ասէ ․ Յերիս ամս բաւ ամաց վարձկանի անարգեսցին փառքն Մովաբու յամենայն 'ի բազում մեծութեան իւրում , եւ մնասցէ սակաւաւոր եւ ոչ պատուական ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Պատգամ 'ի վերայ Դամասկոսի ։ 1

ԺԸ 1 Ահաւասիկ Դամասկոս բարձցի 'ի քաղաքաց , եւ եղիցի 'ի կործանումն , 2 լքեալ յաւիտեան 'ի մակաղատեղս հօտից եւ 'ի հանգստեանս անդւոց , եւ ոչ ոք իցէ որ հալածիցէ ։ 3 Եւ ոչ եւս եղիցի ամուր ապաստանի Եփրեմի , եւ ոչ եւս կայցէ թագաւորութիւն 'ի Դամասկոս , եւ ոչ մնասցեն մնացորդք Ասորւոց ․ զի ոչ ես լաւ եմ քան զորդիսն Իսրայէլի եւ զփառս նոցա ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց ․ 4 եղիցի յաւուր յայնմիկ պակասութիւն փառացն Յակոբայ եւ յաղթութիւն փառաց նորա շարժեսցի ։ 5 Եւ եղիցի որպէս ոք զի ժողովէ որայ կանգուն 'ի գիրկս իւր , եւ շիջեսցի հասկաքաղ զգնի նորա ․ եւ եղիցի որպէս քաղիցէ ոք հասկ 'ի ձորն հաստատութեան , եւ մնասցէ 'ի նմա խաղող ․ 6 եւ կամ իբրեւ զպտուղս ձիթենւոյ երկուս կամ երիս 'ի բարձրութեան ծայրիցն , կամ չորս կամ հինգ յոստս ծառոցն ։ Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի ․ 7 յաւուր յայնմիկ յուսացեալ լիցի մարդն յարարիչ իւր , եւ աչք նորա 'ի սուրբն Իսրայէլի հայեսցին ։ 8 Եւ մի եւս յուսացեալ եղիցին 'ի մեհեանս , եւ մի 'ի գործս ձեռաց իւրեանց զոր արարին մատունք նոցա , այլ եղիցին յուսացեալ 'ի սուրբն Իսրայէլի , եւ ոչ եւս հայեսցին յանտառս իւրեանց , եւ ոչ 'ի գարշելիս իւրեանց ։ 9 Յաւուր յայնմիկ եղիցին քաղաքք քո լքեալք , զոր օրինակ լքան ամուրհացիքն եւ խեւացիքն յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի , եւ եղիցին աւերակք ․ 10 փոխանակ զի թողեր զԱստուած փրկիչ քո , եւ զՏէր զօգնական քո ոչ յիշեցեր , վասն այսորիկ տնկեսցես տունկ անհաւատ եւ սերմն անհաւատ ․ 11 յաւուր յորում տնկեսցես՝ վրիպեսցես ։ Ընդ առաւօտս եթէ սերմանեսցես , ծաղկեսցէ յանձամբ ․ յաւուր յորում ժառանգեսցես՝ որպէս հայր զի թողուցու զժառանգութիւն որդւոց իւրոց ։ 12 Վայ բազմութեան ազգաց բազմաց ․ իբրեւ զծով ալեաց կուտակեալ այնպէս խռովեսջիք , եւ մկանունք ազգաց բազմաց 13 իբրեւ զջուր գոչեսցեն ։ Իբրեւ զջուրս բազումս ազգք բազումք ․ իբրեւ ջուրց բազմաց բռնութիւն հասանիցէ ․ եւ փախիցէ զնոսա եւ բազում 'ի բաց հալածեսցէ ։ Իբրեւ զունդ յարդի հալեալ յերեսաց հողմոյ , եւ իբրեւ զփոշի անուոյ 14 'ի փոթորկէ մրրկեալ ։ Ընդ երեկոյս սուգ տացեն ․ յառաջ քան զառաւօտն՝ եւ այլ ոչ եւս իցեն ։ Այս է բաժին աւարառուացն ձերոց , եւ ժառանգութիւն որ զձեզն ժառանգեն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Վայ երկրին 'ի թեւս նաւացն յայնկոյս գետոյն Եթովպացւոց ։ 2 Որ առաքէ պատարագս ընդ ծով , եւ թղթս մագաղաթեայս 'ի վերայ ջուրցն մկանանց ․ զի երթիցեն հրեշտակք երագունք յազգ հպարտացեալ , յազգ օտար եւ 'ի չար ․ զի ոչ եւս ոք իցէ քան զնա անդր , յազգ անյոյս եւ 'ի կոխեալ ։ 3 Եւ այժմ գետք ամենայն երկրին իբրեւ զաշխարհ բնակեալ ․ բնակեսցէ աշխարհ նոցա՝ իբրեւ զնշան 'ի լեառնէ բարձցի , 4 եւ իբրեւ զձայն փողոյ լսելի եղիցի ։ Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր ․ զդաւաճանութիւն եղիցի յիմում քաղաքի՝ իբրեւ զլոյս տօթոյն 'ի միջօրէի , եւ իբրեւ զամպ ցօղոյն յաւուրս ամարայնոյ ։ 5 Յառաջ քան զհունձս՝ յորժամ բովանդակեսցի ծաղիկն , եւ ազոխն ծաղկեսցէ ծաղիկն ազոխացեալ ․ եւ հատանիցէ զմանր մանր ողկուզոյն մանգաղաւ , եւ զուռսն կոտրիցէ եւ 'ի բաց հատանիցէ ։ 6 Եւ թողուցու միանգամայն թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի ․ եւ ժողովեսցին 'ի վերայ նոցա թռչունք երկնից , եւ ամենայն գազանք երկրի հասանիցեն 'ի վերայ նոցա ։ 7 Ի ժամանակի յայնմիկ մատուսցին պատարագք Տեառն զօրութեանց 'ի նեղեալ եւ 'ի խոնարհ ժողովրդենէ , եւ 'ի մեծէ ժողովրդենէ յայնմհետէ եւ յաւիտեանս ժամանակաց ․ ազգ յուսացեալ եւ կոխեալ՝ որ է 'ի կողմն գետոյ աշխարհի նորա , 'ի տեղւոջ ուր անուն Տեառն զօրութեանց կոչեցաւ 'ի վերայ լերինն Սիոնի ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Տեսիլ Եգիպտացւոց ։

1 Ահաւասիկ Տէր նստեալ 'ի վերայ թեթեւ ամպոյ՝ ԺԹ եկեսցէ յԵգիպտոս , եւ շարժեսցին ձեռագործք Եգիպտացւոց յերեսաց նորա , եւ սիրտք նոցա լքցին 'ի նոսա ։ 2 Եւ յարիցեն Եգիպտացիքն 'ի վերայ Եգիպտացւոցն , եւ տացեն պատերազմ այր ընդ եղբօր եւ այր ընդ ընկերի ․ քաղաք ընդ քաղաքի եւ օրէնք ընդ օրէնս ։ 3 Եւ խռովեսցին ոգիք Եգիպտացւոցն յանձինս իւրեանց , եւ ըղ֊

խորհուրդ նոցա ցրեսցի. եւ հարցանիցեն զդիւս
իւրեանց եւ զպատկերս իւրեանց, եւ զգէտնա-
կոչս եւ զվհուկս: Եւ մատնեցից զԵգիպտացիս 4
'ի ձեռս արանց տերանց խստասրտաց, եւ թա-
գաւորք խիստք տիրեսցեն նոցա: Այսպէս ասէ
Տէր սաբաւովթ. եւ արբցեն Եգիպտացիքն զՋըր- 5
ջեզմն ծովափնեայս, քանզի գետն նուազեսցէ
եւ ցամաքեսցի: Եւ պակասեսցեն գետքն եւ ջրա- 6
գործք գետոյն, եւ ցամաքեսցին ամենայն ժո-
ղովք ջուրցն, եւ յամենայն մարգագետինս եւ
յամենայն ամուրս եղեգան եւ պրտոյ եւ 'ի
լռամարգս. ամենայն կանաչ որ շուրջ զգետովն 7
իցէ, եւ ամենայն սերմանիք որ ընդ գետոյն
ջրով վարեալ իցեն՝ խորշակահար ցամաքեսցին:
Եւ սգասցեն ձկնորսքն, եւ յողոց հանիցեն 8
ամենայն կարթընկեցք գետոյն, եւ ցանցորդքն
եւ ուռկանաորդքն սուգ առցեն: Ամաչեսցեն եւ 9
կտաւագործքն բարակամանք, եւ որ գործեն
զբեհեզն. եւ եղիցին Ձորդորքն ամենայն 'ի 10
տրտմութեան, եւ ամենայն տարաղագործք
նոցա սգասցին, եւ ցաւեսցին անձանց իւրեանց:
Եւ յիմարեսցին իշխանքն Տայանու. իմաստունք 11
խորհրդականք թագաւորին, եւ յիմարեսցին
խորհուրդք նոցա: Զիարդ ասիցէք ցարքայն՝
թէ որդիք իմաստնոց եմք մեք, եւ որդիք թա-
գաւորաց որ յսկզբանէն էին: Արդ ուր են ի- 12
մաստունքն քո. պատմեսցեն քեզ եւ ասասցեն՝
զինչ խորհուրդ խորհեցաւ Տէր զօրութեանց 'ի
վերայ Եգիպտոսի: Պակասեցան իշխանք Տայա- 13
նու, եւ բարձրացան իշխանքն Մեմփացւոց, եւ
մոլորեցուսցեն զԵգիպտացիսն ըստ ազգաց ա-
զգաց իւրեանց: Քանզի Տէր խառնեաց նոցա ոգի 14
մոլորութեան, եւ մոլորեցուցին զԵգիպտոս յա-
մենայն գործս իւրեանց, որպէս մոլորիցի ար-
բեալ՝ եւ որ փսխիցէ: Եւ մի եւս եղիցի Եգիպ- 15
տացւոցն գործ՝ մի յետս եւ մի յառաջ, մի յսկըզ-
բանն եւ մի 'ի կատարածի: Յաւուր յայնմիկ ե- 16
ղիցին Եգիպտացիք իբրեւ զկանայս՝ դողացեալք
եւ զարհուրեալք յերեսաց ձեռին Տեառն զօրու-
թեանց՝ զոր արկցէ ինքն 'ի վերայ նոցա: Եւ 17
եղիցի երկիրն հրէաստանի 'ի խրտուիլ Եգիպ-
տացւոցն. եւ ամենայն որ անուանեսցէ զանուն
երկրին առ նոսա, զարհուրեսցին վասն խոր-
հրդոցն զոր խորհեցաւ Տէր զօրութեանց 'ի վե-
րայ նորա: Յաւուր յայնմիկ եղիցին հինգ քա- 18
ղաք յերկրին Եգիպտացւոց՝ որ խօսիցին զքա-
նանացւոց լեզուն. եւ երդնուցուն յանուն Տեա-
ռըն զօրութեանց. քաղաք Ասեդեկ կոչեսցի մի
քաղաք: Յաւուր յայնմիկ եղիցի սեղան Տեառն 19
յերկրին Եգիպտացւոց, եւ արձան կանգնեալ
Տեառն 'ի սահմանս նորա. եւ եղիցի 'ի նշան յա- 20
ւիտենից Տեառն յերկրին Եգիպտացւոց: Զի
աղաղակեսցեն առ Տէր վասն նեղութեան իւ-
րեանց, եւ առաքեսցէ նոցա Տէր այր մի որ փըր-
կեսցէ զնոսա, եւ դատաստանաւ փրկեսցէ զնո-
21 սա: Եւ ծանիցի Տէր Եգիպտացւոցն, եւ ծանի-
ցեն Եգիպտացիքն զՏէր յաւուր յայնմիկ. եւ
մատուսցեն զոհս եւ պատարագս, եւ գիցեն
22 ուխտս Տեառն՝ եւ կատարեսցեն: Եւ հարցէ Տէր
զԵգիպտացիսն մեծամեծ հարուածովք, եւ բժըշ-
կելով բժշկեսցէ զնոսա. եւ դարձցին առ Տէր,
23 եւ լուիցէ նոցա եւ բժշկեսցէ զնոսա: Յաւուր
յայնմիկ եղիցի ճանապարհ Եգիպտացւոցն առ
Ասորեստանեայսն. եւ մտցեն Ասորեստանեայք
յԵգիպտոս, եւ Եգիպտացիքն երթիցեն առ Ա-
սորեստանեայսն, եւ ծառայեսցեն Եգիպտացիք
24 Ասորեստանեայցն: Յաւուր յայնմիկ եղիցի եր-
րորդ Իսրայէլ 'ի մէջ Եգիպտացւոցն եւ 'ի մէջ
25 Ասորեստանեայցն, օրհնեալ յերկրին զոր օրհ-
նեաց Տէր զօրութեանց, եւ ասէ. օրհնեալ եղի-
ցի ժողովուրդ իմ որ յԵգիպտոս եւ որ յԱսորես-
տանեայսն, եւ ժառանգութիւն իմ Իսրայէլ:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Յամին յորում եկն Տանաթան յԱզովտոս՝ 'ի ժամանա-
կին իբրեւ արձակեցաւ յԱռնայ արքայէ Ասորես-
տանեայց, եւ ետ պատերազմ ընդ Ազովտոս եւ ա-
2 ռ զնա. յայնժամ խօսեցաւ Տէր ընդ Եսայեայ որդւոյ Ա-
մովսայ եւ ասէ.

Երթ եւ 'ի բաց հան զքուրձդ 'ի միջոյ քում- Ի
մէ, եւ լոյծ զհողաթափդ յոտից քոց: Եւ ա-
3 րար այնպէս, եւ գնայր մերկ եւ բոկ: Եւ ասէ
Տէր. Զոր օրինակ գնաց ծառայ իմ Եսայի մերկ
եւ բոկ, այսպէս գերիս առն եղիցին նշանք եւ
արուեստք Եգիպտացւոց եւ Եթովպացւոց:
4 Եւ 'ի միտ առցեն՝ թէ այսպէս տարցի արքայն
Ասորեստանեայց 'ի գերութիւն զԵգիպտացիսն
եւ զԵթովպացիսն, զերիտասարդս եւ զծերս՝
մերկս եւ բոկս խայտառակեալ զամօթ Եգիպ-
5 տացւոցն: Եւ ամաչեսցեն 'ի պարտութեան մատ-
նեալ Եգիպտացիքն 'ի վերայ Եթովպացւոցն,
յորս յուսացեալ էին Եգիպտացիքն. որք էին
6 նոցա փառք: Եւ ասասցեն բնակիչք կղզւոյդ այ-
դորիկ յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ մեք յու-
սացեալ էաք ապաստան լինել 'ի սոսա՝ յօգնա-
կանութիւն, եւ սոքա ոչ կարացին ապրեցուցա-
նել եւ ոչ զանձինս իւրեանց յարքայէն Ասորես-
տանեայց. եւ մեք զիարդ ապրեսցուք:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Տեսիլ անապատին ծովու:

Իբրեւ մրրիկ ընդ անապատ անցցէ, յանա- ԻԱ
2 պատէ եկեալ յերկրէ: Ահագին է տեսիլն. եւ
խստութիւն պատմեցաւ ինձ. որ արհամարհե-
լոցն է՝ արհամարհէ, եւ որ անօրինելոցն է՝ ա-
նօրինէ: Ի վերայ իմ հասին Եղամացիք, եւ հրեշ-

պանք Պարսից գան 'ի վերայ իմ. արդ հեծեծե-
ցից և մխիթարեցից զանձն իմ: Վասն այսորիկ 3
լցաւ մէջք իմ գողութեամբ, և երկունք կալան
զիս իբրև ծննդականի. տնկեցայ՝ զի մի լուայց,
փութացայ՝ զի մի տեսից: Սիրտ իմ գործաւ 'ի 4
մոլորութիւն, և անօրէնութիւն զիս ընկղմէր
զիս. անձն իմ եկաց 'ի գողութեան: Դիտեա ըզ-
գիտաւորութիւն քո. պատրաստեա սեղան, կեր 5
արբ. արիք իշխանք պատրաստեցէք վահանս:
Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր. գնա դու անձամբ 6
անձին դէտ լինիջիր, և զոր ինչ տեսանիցես
պատմեսջիր: Եւ տեսի հեծեալս երկուս. հե- 7
ծեալ մի իշոյ և հեծեալ մի ուղտու. լուր լուր
բազում ունկնդրութեան: Եւ կոչեա զՈւրիա 'ի
դիտանոցս, ասէ Տէր: Եւ կացի զտիւն ողջոյն և 8
զգիշերն ամենայն 'ի վերայ բանակին, և տեսի 9
զի գայր նոյն հեծեալ երկձի. պատասխանի ետ
և ասէ. Անկաւ կործանեցաւ Բաբելոն, և ա-
մենայն պատկերք նորա և ձեռագործք իւր կոր-
ծանեցան յերկիր: Լուարուք մնացորդք և ցա- 10
ւագնեալք. լուարուք զոր լուայ 'ի Տեառնէ զօ-
րութեանց, զոր Աստուած Իսրայէլի պատմեաց
մեզ:

ԻԸ Տեսիլ Իդումէացւոց: Առ իս կոչեա 'ի Սէիր 11
լեռնէ. պահեցէք զմահարձանս. պահեցից ընդ 12
առաւօտն և զգիշերն. եթէ խնդրեսցես, խնդրեա-
ջիր և առ իս բնակեսջիր:

Առած 'ի վերայ Արաբացւոց: Ընդ երեկոյանն ննջե- 13
ցես յանտառի ճանապարհին Դոդանու: Բերէք 14
ջուր ընդ առաջ ծարաւեաց, բնակիչք Թեմանու:
Հացիւ ընդ առաջ եկէք փախստէից. վասն բազ- 15
մութեան սպանելոցն, և վասն բազմութեան
մոլորելոցն, և վասն բազմութեան սրոյն, և
վասն բազմութեան աղեղանցն լարելոց, և վասն
բազմութեան անկելոցն 'ի պատերազմի: Զի 16
այսպէս ասաց ցիս Տէր. տամ միւս ևս իբրև ըզ-
ամի վարձկանի, և պակասեսցէ փառք որդ-
ւոցն Կեդարու: Եւ մնացորդք աղեղնաւորաց 17
զօրաւորաց որդւոցն Կեդարու եղիցին սակաւա-
ւորք. զի Տէր Աստուած Իսրայէլի խօսեցաւ:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Պատգամ ձորոյն Սիոնի: 1

Զի՞ դու, զի ընդ քեզ. զի ելէք դուք այժմ
ամենեքեան 'ի տանիս ունայնութեան: Լցաւ քա- 2
ղաքդ գոչմամբք. քաղաքդ ակրձացեալ. վի-
րաւորք քո ոչ վիրաւորք սուսերի, և ոչ դիա-
կունք քո՝ դիակունք պատերազմաց: Ամենայն 3
իշխանք քո փախստեայք, և կալանաւորք քո
կապեալք սաստկութեամբ. և հզօրք քո առ
հասարակ կապեցան, բայց 'ի բաց փախստա-
կանք: Վասն այսորիկ ասացի, Թո՛յլ տուք ինձ 4
լացից դառնապէս. մի բռնադատէք մխիթարել
5 զիս 'ի վերայ բեկման դստեր ազգի իմոյ: Զի օր
խռովութեան և կորստեան՝ կոխման և մոլո-
րութեան 'ի Տեառնէ զօրութեանց 'ի ձորն Սիով-
նի. մեծ և փոքր առ հասարակ մոլորեալք գան
6 գայլն 'ի վերայ լերանց: Իսկ Եղամացիքն ա-
ռեալ զկապարճս, հեծեալք յերիվարս, և
7 գունդք ճակատելոց. և ընտիր ընտիր ձորք քո
լցցին կառօք, և հեծեալք երիվարօք խցցեն
8 զդրունս քո: Եւ կործանեսցեն զդրունս Յուդայ.
և տեսցեն յաւուր յայնմիկ զընտիր ընտիր ա-
9 պարանս քաղաքին, և յայտնեսցեն զծածուկս
ապարանից բարձանցն Դաւթի: Եւ տեսին զի
բազումք էին, և զի դարձուցին զջուր ջրմուղին
10 'ի քաղաքն, և զի քակեցին զապարանս Երու-
11 սաղէմ 'ի յամրութիւն պարսպաց քաղաքին: Եւ
հանէք ձեզ ջուր 'ի մէջ երկուց պարսպաց, ներք-
սագոյն քան զջուր ջրմղին. և ոչ հայեցարուք
յայն որ արարն զնա իսկզբանէ, և զհաստիչ
12 նորա 'ի հեռաւոր ոչ ծանեարուք: Եւ կոչեաց Տէր
սաբաւովթ յաւուր յայնմիկ լալումն և կոծումն
և ախտարումն և գերծումն և զգածումն քրձից:
13 Եւ նոքա արարին ուրախութիւն և ցնծութիւն.
սպանանէին զուարակս և զենուին ոչխարս. զի
կերիցեն միս և արբցեն գինի. և ասացին,
կերիցուք և արբցուք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք:
14 Եւ այն յայտնեալ կայ յականջս Տեառն զօրու-
թեանց, զի ոչ թողցի ձեզ մեղքդ այդոքիկ՝
15 մինչև մեռանիցիք, ասէ Տէր զօրութեանց: Այս-
պէս ասէ Տէր սաբաւովթ. գնա դու և մուտ 'ի
գիւան անդր առ Սոմնաս հանդերձապետ, և
16 ասասցես նմա. Զի՞ եկեալ ես այսր, և զի՞նչ
խնդիր է քո աստ. զի փորեցեր դու քեզ աստ
գերեզման, և արարեր քեզ յարկ 'ի վիմիդ:
17 Ահաւասիկ Տէր զօրութեանց հանցէ և աստա-
կեսցէ զքեզ. այր դու, և հանցէ զպատմու-
18 ճան քո, և զպսակդ փառաց քոց. և ընկեսցէ
զքեզ յերկիրն մեծ և յանչափ, և անդ մեռանի-
ջիս. և արասցէ զկառսն քո զգեղեցիկս յանար-
գութիւն, և զտուն իշխանութեան քոյ 'ի կո-
19 խումն: Եւ մերժեսջիր 'ի պետութենէ քումմէ
20 և 'ի հաստատութենէ քումմէ: Եւ եղիցի յա-
ւուր յայնմիկ՝ կոչեցից զծառայ իմ զԵղիակիմ
21 Քեղկեայ. և զգեցուցից նմա զպատմուճանդ
քո, և տաց նմա զպսակդ քո ճոխութեամբ, և
տաց 'ի ձեռս նորա զհազարապետութիւնդ քո,
և եղիցի իբրև հայր բնակչացդ Երուսաղէմի և
22 բնակչացդ Յուդայ: Եւ տաց զփականս Դաւթի
նմա. իշխեսցէ, և ոչ ոք իցէ որ նմա ընդդէմ
23 դառնայցէ: Եւ կացուցից զնա իշխան 'ի հաւա-
տարիմ տեղւոջ, և եղիցի յաթոռ փառաց տան
24 հօր իւրոյ: Եւ եղիցին 'ի նա յուսացեալք ամե-
նայն փառաւորք տան հօր իւրոյ՝ 'ի փոքրկանց
մինչև 'ի մեծամեծս. և զամենայն անօթս՝ 'ի

փոքուէ մինչեւ յամանս ազանօթից՝ բաշխել ,
եւ ոչ ոք իցէ որ փակիցէ , եւ փակեսցէ՝ եւ ոչ
ոք իցէ որ բանայցէ ․ եւ եղիցին կախեալ զնմա-
նէ յաւուր յայնմիկ ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրու- 25
թեանց ․ շարժեսցի մարդ հաստատուն 'ի հաս-
տատուն տեղւոջէ , անկցի եւ կործանեսցի , եւ
բարձցին փառք նորա 'ի նմանէ ․ զի Տէր խօսե-
ցաւ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Պատգամ Տիւրոսի ․ 1

ԻԳ Ողբացէք , նաւք Կարքեդոնացւոց , զի կո-
րեան եւ ոչ եւս գտցեն յերկրէն Կիտացւոց ․
վարեցան 'ի գերութեան ։ Ո՞ւմ նմանեցան բնա- 2
կիչք կղզւոյ այդորիկ ․ վաճառականք փիւնիկե-
ցւոց որ անցանեն ընդ ծով , ընդ ջուրս բազումս ․
զաւակ գնողացն իբրեւ զորգեհնս ամարային 3
ամփոփելոյ վաճառականք ազգաց ։ Ամաչեա՛ց դու , 4
Սիդոն , ասէ ծով ․ եւ զօրութիւն ծովու ասա-
ցէ , ո՛չ երկնեցի , եւ ո՛չ ծնայ , եւ ո՛չ սնուցի ե-
րիտասարդս , եւ ո՛չ բարձրացուցի կուսանս ։
Իսկ յորժամ լուր լինիցի , յերկիրն Եգիպտոսի , 5
ցաւք կալցեն զնա վասն Տիւրոսի ։ Երթայք 'ի 6
Կարքեդոն ․ ողբացէք բնակիչք կղզւոյդ այդո-
րիկ ։ Ո՞չ այդ իսկ էր ամբարտաւանութիւն ձեր 7
'ի սկզբանէ , մինչ չեւ մատնեալ էր նորա ․ եւ
վարեսցի նա յաւէտ իւրոց 'ի պանդխտութիւն
հեռաւոր ։ Իսկ ո՞ խորհեցաւ զայս 'ի վերայ Տիւ- 8
րոսի ․ միթէ 'ի վա՛յր ինչ ոք էր՝ կամ ոչի՛նչ ոք ․
նա՝ վաճառականք նորա փառաւորք իշխանա-
ցեալ , եւ վաճառք նորա իշխանք երկրի ։ Տէր զօ- 9
րութեանց խորհեցաւ քակել զամենայն ամբար-
տաւանութիւն փառաւորաց , եւ անարգել զա-
մենայն պատուականս 'ի վերայ երեսաց երկրի ։
Գործեա զերկիր քո , զի այսուհետեւ ոչ եւս 10
գան նաւք 'ի Կարքեդոնայ , եւ ձեռն քո ոչ եւս 11
զօրասցի 'ի վերայ ծովու , որ զայրացուցանէիր
զթագաւորս ։ Տէր զօրութեանց հրամայեաց
վասն Քանանու՝ կորուսանել զզօրութիւն նորա ։
Եւ ասասցեն՝ եթէ այսուհետեւ մի եւս յաւե- 12
լուցուք թշնամանել եւ զրկել զդուստր
Սիդոնի ․ այլ յարեա կաց՝ եւ անց ընդ ծով ․ եւ
թէպէտ եւ գնասցես 'ի Կիտիէն , եւ ոչ անդ լիցի
քեզ հանգիստ ։ Եւ եթէ յերկիրն Քաղդէացւոց , 13
աւերակ եւ այն աւերեալ է յԱսորեստանեաց ,
եւ անդ դուլ եւ դադար քեզ ոչ գտանիցի ։ Որք
զճիւղ նորա Սինիմ , կանգնեաց զմահարձանս
նորա , եւ յարոյց զաշտարակս նորա ․ այդ ան-
կաւ կործանեցաւ պարիսպ նորա ։ Ողբացէք , 14
նաւք Կարքեդոնացւոց , զի կորեաւ ամրութիւն
ձեր ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ , լքեալ լիցի 15
Տիւրոս ամս եօթանասուն՝ իբրեւ զժամանակ
թագաւորի միոյ , եւ իբրեւ զժամանակ կենաց
մարդոյ միոյ ․ եւ յետ ամացն եօթանասնից ե-
16 ղիցի Տիւրոս իբրեւ երգ պոռնկի միոյ ։ Ա՛ռ քնար ,
յածեա՛ց , կոծեաց լքեալ քաղաք պոռնկու-
թեան , քաղց հար ․ յամախեա երգել՝ զի քո յի-
17 շատակ մնասցէ ։ Եւ եղիցի յետ ամացն եօթա-
նասնից , այց արասցէ Տէր Տիւրոսի ․ եւ միւսան-
գամ անդրէն 'ի նոյն յառաջին կարգն հաստա-
տեսցի ․ եւ եղիցի 'ի նմա վաճառ ամենայն թա-
գաւորաց տիեզերաց ընդ ամենայն երեսս երկրի ։
18 Եւ եղիցի վարձ վաճառի նորա Տեառն նուի-
րեալ ․ ոչ անձանց ինչ ժողովեսցեն , այլ բնակե-
լոցն առաջի Տեառն եղիցին ամենայն վաճառք
նորա , ուտել՝ ըմպել եւ ուրախ լինել 'ի նշան
յիշատակաց առաջի Տեառն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Ահաւասիկ Տէր ապականեսցէ զտիեզերս ․ եւ
աւերեսցէ զնա , եւ տապալեսցէ զատակս նորա ,
2 եւ ցրուեսցէ զբնակեալսն 'ի նմա ։ Եւ եղիցի ժո-
ղովուրդն իբրեւ զքահանայն , եւ ծառայն իբրեւ
զտէրն , եւ աղախինն իբրեւ զտիկինն ․ եւ եղիցի
գնողն իբրեւ զվաճառականն , եւ փոխատուն
իբրեւ զփոխառուն , եւ պարտապանն իբրեւ ըզ-
3 պարտատէրն ։ Ապականելով ապականեսցի եր-
կիր , եւ յափշտակութեամբ յափշտակեսցի եր-
4 կիր , զի բերան Տեառն խօսեցաւ զայս ։ Սուգ
առ՝ կործանեցաւ երկիր , կործանեցան եւ ա-
պականեցան տիեզերք , սուգ առին բարձունք
5 երկրի ։ Քանզի երկիր անօրինեցաւ բնակչաց իւ-
րոց ․ վասն զի անցին զօրէնսն Տեառն , եւ փո-
խեցին զհրամանս նորա , եւ ցրեցին զուխտն յա-
6 ւիտենից ։ Վասն այսորիկ նզովք կերիցեն զեր-
կիր , զի մեղան բնակիչք նորա ․ վասն այսորիկ
աղքատ եղիցին բնակիչք նորա , եւ մնասցեն
7 մարդք սակաւաւորք ։ Սուգ առցէ գինի , սուգ
առցէ այգի , յոգւոց հանցեն ամենայն խրախճանք
8 յանձինս իւրեանց ։ Լռեցին ուրախութիւնք
թմբկաց , լռեցին հպարտութիւնք եւ մեծու-
թիւնք ամբարշտաց , լռեցին ձայնք քնարաց ․
9 յամօթ եղեն եւ ոչ ըմպեցին գինի , դառնացա-
10 ցին ըմպելեաց ։ Աւերեցան ամենայն քաղաքք ․
դրունք ապարանից կարկեցան , զի ոչ ոք էր որ
11 մտանէր ։ Ողբացէք 'ի վերայ գինւոյ ընդ ամե-
նայն տեղիս ․ լռեաց ամենայն ուրախութիւն ,
12 պակասեցաւ ամենայն ուրախութիւն երկրի ․ լը-
ցին քաղաքք աւերակք , եւ ապարանք մնասցեն
կորիցեն ։ Այս ամենայն եղիցի յերկրի 'ի մէջ
13 հեթանոսաց ։ Զոր օրինակ եթէ ճռաքաղ ոք
առնիցէ զձիթենի , այնպէս ճռաքաղ առնիցեն
զնոսա ․ եւ եթէ դադարեսցեն կութք , նոքա մե-
14 ծաձայն աղաղակեսցեն ։ Բայց մնացեալքն յերկ-

րի՛ ուրախ լինիցին մեծութեամբն փառացն Տեառն, եւ խռովեսցին ջուրք ծովու։ Վասն այսո 15 րիկ փառք Տեառն 'ի կղզիս ծովու, եւ անուն Տեառն փառաւոր եղիցի։ Տէր Աստուած Իսրայելի. 'ի ծագաց երկրի արուեստս լուաք, յոյս բա 16 րեպաշտին. եւ ասիցեն, խորհուրդ իմ ինձ, խորհուրդ իմ ինձ եւ իմոյին. վայ արհամարհողաց որ արհամարհեն, եւ արհամարհանօք արհամարհիցեն զօրէնս։ Ահ, գուբ, եւ որոգայթ 17 'ի վերայ ձեր բնակիչք երկրի։ Եւ եղիցի որ փա 18 խիցէ յահէ անտի՝ անկցի 'ի գուբն, եւ որ ելանիցէ 'ի գբոյն, ըմբռնեսցի յորոգայթն։ Զի պատուհանք բացան յերկնից, եւ շարժեսցին հիմունք երկրի։ Խռովութեամբ խռովեսցի երկիր, 19 եւ տարակուսանօք տարակուսեսցի երկիր. խոնարհեսցի։ Շարժելով շարժեսցի երկիր. իբրեւ 20 զապաւար մրգապահաց. իբրեւ զարբեալն եւ զգինովեալ, գլորեսցի եւ մի կարասցէ կանգնել. զի սաստկացաւ 'ի վերայ նորա անօրէնութիւն։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ածցէ Աստուած 'ի 21 վերայ զարդարոյն երկնից զձեռն իւր, եւ 'ի վերայ թագաւորաց երկրի՝ որ 'ի վերայ երկրի։ Եւ 22 ժողովեսցեն զժողովս նորա 'ի կապանս, եւ պաշարեսցեն յամուրս. եւ յետ բազում ազգաց այցելութիւն եղիցի նոցա։ Եւ հալեսցի աղիւսն, 23 եւ կործանեսցի պարիսպն. զի թագաւորեսցէ Տէր 'ի լերինն Սիովնի եւ յԵրուսաղէմ, եւ առաջի ծերոցն փառաւորեսցի։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Տէր Աստուած իմ, փառաւոր արարից զքեզ. 1 օրհնեցից զանուն քո, զի արարեր սքանչելիս իւս, զխորհուրդն առաջին զճշմարիտ։ Այո, Տէր. 2 զի եդիր զքաղաքս 'ի հողաբլուրս, եւ զքաղաքս ամուրս 'ի կործանումն հիմանց նոցա. քաղաք ամպարշտաց յաւիտենից մի շինեսցի։ Վասն այ 3 սորիկ օրհնեսցէ զքեզ ժողովուրդ աղքատ, եւ քաղաքք մարդկան զրկելոց օրհնեսցեն զքեզ. զի եղեր ամենայն քաղաքի խոնարհի օգնական, 4 եւ տրտմելոց վասն կարօտութեան՝ յարկ ապաւինի. 'ի մարդոց չարաց փրկեսցես զնոսա։ Ա 5 պաւէն ծարաւեաց եւ ոգի մարդկան զրկելոց. իբրեւ մարդոց թուլասրտելոց՝ ծարաւեաց 'ի Սիովն. 'ի մարդոց ամպարշտաց որոց մատնեցեր զմեզ։ Եւ արասցէ Տէր սաբաւովթ ամենայն հեթանո 6 սաց 'ի լերինս յայսմիկ. արբցեն ուրախութիւն. արբցեն գինի. օծցին իւղով 'ի մլրոյ պարգեւելոյ. եւ ընկեցին 'ի լերինս յայսմիկ. Պատմեա զայս 7 ամենայն հեթանոսաց. զի այս խորհուրդ է 'ի վերայ ամենայն ազգաց։ Զօրացաւ մահ եւ ե 8 կուլ. եւ դարձեալ եհան Աստուած զամենայն արտասուս յամենայն երեսաց. եւ զնախատինս ժողովրդեանն եբարձ յամենայն երկրէ. զի բերան Տեառն խօսեցաւ. զաւուրն հանգիստ ամպոյ, եւ զբողբոջս հզօրաց խոնարհեսցուսցէ։
9 Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր յոր յուսացեալ էաք, եւ ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է Տէր, եւ սպասէաք սմա. եւ ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք 'ի փրկութեան
10 մերում։ Եւ տացէ մեզ հանգիստ Աստուած 'ի լերինս յայսմիկ. եւ լիցի կոխան մովաբացին.
11 զոր օրինակ կոխիցէ ոք զկալ կամնասայլիւք, եւ հանդարտեցանիցէ զձեռս իւր, նոյնպէս եւ նա չարատասցէ զնոսա 'ի կորուսանել. եւ խոնարհեսցուսցէ զբարձրութիւն նորա, յոր արկանէր զձեռս
12 իւր։ Եւ զբարձրութիւն ապաստանի պարսպաց քոց խոնարհեսցուսցէ, եւ իջցեն մինչեւ 'ի յատակս։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին Հրէաստանի, թէ ահաւասիկ քաղաքս զօրացեալ եւ փրկութիւն մեր, կանգնեսցէ պա
2 րիսպս եւ պատուարս։ Բացէք զդրունս ձեր, եւ մտցէ ժողովուրդ որ պահէ զարդարութիւն,
3 եւ պահէ զճշմարտութիւն. վերակացու ճշմարտութեան, եւ պահէ զխաղաղութիւն, խաղա
4 ղութիւն։ Զի 'ի քեզ յուսով յուսացաք, Տէր,
5 մինչեւ յյաւիտեան։ Որ խոնարհեցուցեր բնակիչս բարձանց. զքաղաքս հզօրս կործանեսցես, եւ իջուսցես զնոսա մինչեւ յատակս։
6 Կոխեսցեն զնոսա ոտք հեզոց եւ խոնարհաց.
7 գնացք անմեղաց։ Ճանապարհք բարեպաշտաց ուղիղ են, զի պատրաստեալ են ճանա
8 պարհք աստուածապաշտաց։ Զի ճանապարհք Տեառն իրաւունք են. յուսացաք յանուն քո՛ եւ 'ի յիշատակս ցանկութեամբ ոգւոց որում
9 ցանկացաւ անձն մեր։ Գիշերայ կանխէ հոգի իմ առ քեզ, Աստուած, զի լոյս են հրամանք քո 'ի վերայ երկրի. զարդարութիւն ուսարուք բնա
10 կիչք երկրի. զի կորեցաւ ամպարիշտն. եւ ամենայն որ ոչ ուսանի զարդարութիւն յերկրի, ոչ արասցէ ճշմարտութիւն. բարձցի ամպա
11 րիշտն, զի մի տեսցէ զփառս Տեառն։ Տէր բազուկ քո բարձր, եւ ոչ ծանեան. ծանիցեն՝ եւ ամաչեսցեն, եւ նախանձ առցէ զժողովուրդն անխրատ. եւ այժմ հուր զհակառակորդս կե
12 րիցէ։ Տէր Աստուած մեր, տուր մեզ զխաղա
13 ղութիւն. զամենայն ինչ հատուցեր մեզ։ Տէր Աստուած մեր, ստացիր զմեզ. Տէր, բաց 'ի քէն զայլ ոչ գիտեմք. եւ զանուն քո անուանեմք։
14 Իսկ մեռեալք զկեանս ոչ տեսանիցեն, եւ բժիշկք ոչ յարուսցեն։ Վասն այսորիկ ածեր սատակե
15 ցեր եւ կորուսեր զամենայն արու նոցա. յաւել

Նոցա, Տէր, չարիս, յաւել չարիս ՚ի վերայ փա_
ռաւորաց երկրի · յերկարեցեր ամենայն ծագաց
երկրի ։ Տէր, ՚ի նեղութեան յիշեցաք զքեզ · զի 16
փոքր նեղութիւն է խրատ քո մեզ · եւ որպէս 17
որ երկնիցէ մերձ ՚ի ծնանել, եւ առ ցաւս իւր
ճչիցէ, այնպէս եղեաք սիրելւոյն քում ։ Վասն
երկիւղի քոյ, Տէր, յղացաք՝ երկնեցաք եւ ծնաք 18
զհոգի փրկութեան քոյ · արարաք ՚ի վերայ երկ_
րի ։ Ոչ եւս կործանեսցուք մեք, այլ կործանես_
ցին բնակիչք երկրի ։ Յարիցեն մեռեալք եւ կան_ 19
գնեսցին որ իցեն ՚ի գերեզմանս, եւ ուրախ ե_
ղիցին յերկրի · զի ցօղ որ ՚ի քէն է՝ բժշկութիւն
է նոցա · բայց երկիր ամբարշտաց կործանեսցի ։
Գնա ժողովուրդ իմ՝ մուտ ՚ի շտեմարանս քո, 20
փակեա զդուրս քո, թաքիր առ ժամանակ մի,
մինչեւ անցցէ բարկութիւն Տեառն ։ Զի ահա_ 21
ւասիկ Տէր ՚ի սրբութենէ իւրմէ ածցէ բարկու_
թիւն ՚ի վերայ բնակչաց երկրի · եւ յայտնեսցէ
երկիր զարիւն իւր, եւ ոչ ծածկեսցէ զսպա_
նեալսն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

ԻԷ Յաւուր յայնմիկ ածցէ Տէր զսուրն սուրբ եւ 1
զմեծ եւ զհզօր ՚ի վերայ վիշապի օձին փախուցե_
լոյ, եւ ՚ի վերայ վիշապի օձին կամակորի · եւ
սատակեսցէ զվիշապն ՚ի մէջ ծովուն ։ Յաւուր յայն_ 2
միկ այգի վայելուչ՝ ցանկալի սկսել ՚ի վերայ նո_
րա ։ Ես քաղաք ամուր · քաղաք զուր պաշա_ 3
րեալ · արբուցից զնա՝ զի առցի ՚ի գիշերի, եւ ՚ի
տուէ կործանեսցի պարիսպ նորա ։ Զի չէր որ 4
ոչ ձեռնամուխ լինէր ՚ի նա · ո՞ տացէ զիս պահել
զծղօտ ագարակի · վասն այսր պատերազ_
մաց անարգեցի զնա այսուհետեւ ։ Վասն այսո_
րիկ արար Տէր զամենայն ինչ զոր կարգեաց ·
այրեցայ ես · բողոքեսցեն բնակիչք նորա · ա_ 5
րասցուք ընդ նմա խաղաղութիւն ։ Ժողովեսցին 6
որդիք Յակոբայ նորատունկ բղխեսցեն ։ Ծաղ_
կեսցէ Իսրայէլ, եւ լցցին աշխարհք պտղով նո_
րա ։ Միթէ որպէս նոյն էհար, ոչ այնպէս վի_ 7
րաւորեսցի · կամ որպէս նոյն սպան, այնպէս
սատակեսցի ։ Պատերազմաւ եւ նախատանօք 8
արձակեսցէ զնոսա · ո՞չ դու էիր որ խորհէիր
խստացեալ մտօք սպանանել զնոսա ոգւով բար_
կութեամբ ։ Վասն այսորիկ բարձցի անօրէնու_ 9
թիւն Յակոբայ · եւ այս է օրհնութիւն նորա,
յորժամ բարձից ՚ի նմանէ զմեղս նորա · ՚ի ժա_
մանակի յորում մանրեսցեն իբրեւ զփոշի մանր՝
զամենայն քարինս մեհենաց քոց · եւ մի եւս
մնասցեն գործք պաշտամանցն նոցա, այլ կոտո_ 10
րեսցին իբրեւ զմայրի փայտահարաց ։ Եւ որ
շէնն մնասցէ՝ եղիցի իբրեւ զհօտ մակաղեալ եւ
իբրեւ զթողն լքեալ, եւ եղիցի բազում ժամա_
11 նակս յարօտս երկայց · եւ անդ հանգիցեն · եւ
յետ բազում ժամանակաց՝ ոչ գոյցէ ՚ի նմա դեղ
դալար · զի ցամաքեցաւ ։ Կանայք՝ որ դիմեալ
գայք ՚ի հանդիսէ՝ յառաջ մատիք · զի ոչ եթէ
ժողովուրդ է՝ յորում գոյ իմաստութիւն · վասն
այնորիկ մի գթասցի ՚ի նոսա Աստուած որ ա_
րարն զնոսա · մի որ ստեղծն զնոսա ողորմեսցի
12 նոցա ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, արգել արգելցէ
Տէր ՚ի փոսոյ գետոյն մինչեւ ՚ի կողմանս Ռինո_
կորուրայ · բայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիսն
13 Իսրայէլի ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ հարցեն
փող աւագափող · եւ եկեսցեն ցրուեալքն յերկ_
րէն ասորեստանեայց · եւ կորուսեալքն յերկրէն
Եգիպտացւոց, եւ երկիր պագցեն Տեառն ՚ի վե_
րայ լերինն սրբոյ յԵրուսաղէմ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Վա՜յ ՚ի պսակդ հպարտութեան վարձկանացդ
Եփրեմի, ծաղիկ թօթափեալ ՚ի փառաց ՚ի վերայ
գլխոյ լերինդ թանձրացելոյ, որ արբեալդ էք եւ
2 ոչ ՚ի գինւոյ ։ Ահաւասիկ սաստիկ եւ խիստ բար_
կութիւն Տեառն, իբրեւ զկարկուտ իջեալ՝ եւ
ոչ գոյցէ յարկ · եւ իբրեւ զբռնութիւն հեղեղաց
ջուրց բազմաց որ ողողէ զերկիր · եւ տացէ
3 հանգիստ երկրի ձեռօք ։ Եւ կոխան լիցի պսակն
4 հպարտութեան վարձկանացդ Եփրեմի · եւ եղի_
ցի ծաղիկն յուսոյ թօթափեալ ՚ի փառաց անտի՝
՚ի վերայ գլխոյ լերինն բարձու, իբրեւ զվաղա_
հասուկն թզոյ՝ զոր տեսեալ ուրուք՝ մինչ չեւ ՚ի
5 ձեռն առեալ՝ կամիցի կլանել ։ Յաւուր յայնմիկ
եղիցի Տէր զօրութեանց՝ պսակ յուսոյ գործեալ
6 ՚ի փառս մնացելոց ժողովրդեանն, զի մնասցեն
ոգւով դատաստանի · եւ դատաստանաւ եւ զօ_
7 րութեամբ արգելուցու ՚ի ծուլութենէ ։ Զի
Նոքա գինւով մոլորեալ են, մոլորեցան վասն
ցքւոյն · քահանայն եւ մարգարէ յիմարեցան
վասն ցքւոյ · ընկղմեցան վասն գինւոյ · [illegible]
չեցին յարբեցութենէ ցքւոյն, մոլորեցան՝ զի
8 ինչ է յիմարութիւն ։ ՚Նզովք կերիցեն զխոր_
հուրդն զայն, զի այն խորհուրդ յագահութեան
9 է ։ Ո՞ւմ պատմեցաք զչարիսն, ո՞ւմ զգուժ պատմես_
ցուք · անջատեալքն ՚ի կաթանէ, հատուցեալքն ՚ի
10 ստենէ · նեղութիւնք ՚ի վերայ նեղութեանց · ըն_
կալ, ընկալ կասկածանս ՚ի վերայ կասկածանաց ·
Փոքր մի եւս, փոքր մի եւս վասն [illegible]
11 մութեան շրթանց, յաղագս լեզուի խօսիցին
12 ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, եւ ասիցեն ցդա
թէ այն է հանգիստ քաղցելոյն, եւ այն է բե_
13 կումն · եւ ոչ կամեցան լսել ։ Եւ եղիցի նոցա
բանն Տեառն՝ նեղութիւնք ՚ի վերայ նեղութեանց ·
ընկալ, ընկալ կասկածանս ՚ի վերայ կասկածա_
նոյ ։ Փոքր մի եւս, փոքր մի եւս՝ մինչ

զնոսայն, եւ յետս ընդդէմ կործանեսցին. եւ
խորտակեսցին եւ շուրջպատեսցին եւ սատակեսցին։

ԻԸ Վասն այսորիկ լուարուք զբան Տեառն, արք 14
նեղեալք եւ իշխանք ժողովրդեանդ այդորիկ յԵրուսաղէմ։ Զի ասացէք, եդաք ուխտ ընդ դժոխոց, 15
եւ ընդ մահու դաշինս կռեցաք. մրրիկ
փոթորկեալ եթէ յարիցէ՝ ոչ եկեսցէ 'ի վերայ
մեր. զի եդաք սուտ զյոյսն մեր, եւ ստութեամբ
ծածկեսցուք։ Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր 16
Տէր. Այսուհետեւ ես դնեմ 'ի հիմունս Սիոնի
վէմ թանգագին, ընտիր գլուխ անկեան
պատուականն 'ի հիմունս նորա, եւ որ հաւատայ
'ի նա՝ մի ամաչեսցէ։ Եւ եդից զիրաւունս 17
'ի յոյս, եւ զողորմութիւն իմ 'ի կշիռս. եւ որք
յուսացեալ էիք 'ի սուտ 'ի ստութիւն, թէ ոչ
հասցէ առ մեզ մրրիկն, եւ ոչ բարձցէ զուխտն 18
մեր որ ընդ մահուան է։ Յոյսն ձեր որ 'ի դժոխս
է՝ մի հաստատեսցի. զի մրրիկ փոթորկեալ եթէ
գայցէ 'ի վերայ, եղիջիք նմա 'ի կոխումն։ Զի 19
յորժամ անցանիցէ՝ առցէ զձեզ. յառաւօտէ
յառաւօտ անցցէ, 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի եղիցի
կասկած չարեաց։ Ուսարուք լսել նեղեալքդ.
մաքառեալ եմք ոչ կարեմք, բանզի տկարացաք 20
'ի ժողովելն մերում։ Իբրեւ զլեառն անօրինաց 21
յարիցէ Տէր 'ի ձորն գաբաւոնացւոց լի բարկութեամբ,
գործեսցէ զգործ իւր գործ դառնութեան.
զի սրտմտութիւն նորա օտարաբար գործեսցի,
եւ դառնութիւն նորա օտարաբար հասցէ։
Եւ դուք մի ցնծայք, եւ մի զօրասցին կապանք 22
ձեր. զի իրս հաստատեալս եւ համառօտս
լուայ 'ի Տեառնէ. Տէր զօրութեանց զոր առնելոց
է 'ի վերայ ամենայն երկրի։ Ունկն դիք եւ 23
լուարուք բարբառոյ իմոյ, անսացէք եւ լուարուք
բանից իմոց. միթէ զօրն ամենայն հերկեսցէ 24
որ հերկէն, կամ թէ սերմն յառաջագոյն յանդիմնեսցէ՝
մինչ չեւ զերկիրն գործեալ իցէ։ Ո՞չ ապա 25
քէն նախ կոկէ զերեսս նորա, եւ ապա սերմանէ
փոքր մի որջնդեղ եւ չաման. եւ ապա
սերմանեսցէ ցորեան եւ գարի, կորեակ եւ հաճար
'ի սահմանս իւր։ Եւ խրատեսցիս դատաստանօք 26
Աստուծոյ քոյ, եւ ուրախ եղիցես. զի 27
ոչ եթէ խստիւ բիչ սրբի որջնդեղն, եւ ոչ դառնի
կամառայլքն անիւ 'ի վերայ չամանոյ. այլ
գաւազանաւ թմթափի որջնդեղն, եւ չամանն 28
հացիւ ուտի։ Զի ոչ եթէ յաւիտեան բարկանայցեմ
ձեզ, եւ ոչ ձայն դառնութեան իմոյ կոխեսցէ
զձեզ։ Եւ այս նշանք եկին 'ի սարսափմէ 29
Տեառնէ. արդ խորհեցարուք՝ բարձէք 'ի ձէնջ զի
զունայն մխիթարութիւնն ձեր։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Վայ քեզ, Արիէլ քաղաք, Արիէլ՝ զոր Դաւիթն
պատերազմեաց, զի ածէք ամբոխեսցին. ժողովեցէք
արմտիս եւ կերիջիք ամ յամէ, եւ կերիջիք Մովաբու
2 հանդերձ։ Զի նեղեցից զԱրիէլ, եւ ե-
3 ղիցի զօրութիւն եւ մեծութիւն նորա ինձ. եւ
պաշարեցից զքեզ՝ որպէս եւ Դաւիթն, եւ ածից
զքեւ պատնէշ, եւ կանգնեցից շուրջ զքեւ աշտարակս։
4 Եւ խոնարհեսցին յերկիր բանք քո,
եւ պատգամք քո ընդ գետին մտցեն. եւ եղիցի
իբրեւ զձայնաձայնաց բարբառ քո, եւ 'ի յատակս
5 բարբառն քո տկարասցի։ Եւ եղիցի իբրեւ
զփոշի անուոյ մեծութիւն ամբարշտաց, եւ
իբրեւ զաւիշ մաղեալ բազմութիւն զրկողացն
6 քոց։ Եւ եղիցի որպէս յական թօթափել 'ի սարաւալ
Տեառնէ այցելութիւն՝ շարժմամբ եւ
որոտմամբ եւ մեծաձայն բարբառով, մրրիկ փո-
7 թորկեալ եւ բոց հրոյ որ ուտիցէ։ Եւ եղիցի,
որպէս որ զի տեսանիցէ երազ 'ի տեսլեան գիշերոյ.
մեծութիւն ամենայն հեթանոսաց յարձակելոց
'ի վերայ Երուսաղեմի եւ ամենայն ժողովրդեան
'ի վերայ նորա, եւ որ նեղիցենն զնա։
8 Եւ եղիցին՝ որպէս որք յերազի քաղցեալ իցեն
եւ ուտիցեն, եւ իբրեւ յառնիցեն՝ զուր է անձին.
եւ զոր օրինակ ծարաւի որ իցէ յերազի
եւ ըմպիցէ, եւ յառնիցէ՝ եւ զարձեալ ծարաւիցէ.
'ի զուր յուսայցէ անձն նորա. այնպէս
եղիցի մեծութիւն ամենայն հեթանոսաց, որ
զօրաժողով եկեն 'ի վերայ Երուսաղեմի եւ 'ի
9 վերայ լերին Սիոնի։ Զարմացարուք, յիմարեցարուք,
թմբրեցարուք, եւ ատեալ թմբրեցարուք,
արբեցարուք ոչ 'ի գինւոյ եւ ոչ 'ի ցքոյ։
10 Զի արբոյց ձեզ Տէր ոգի յիմարութեան. եւ
կուրասցէ զաչս ձեր եւ զմարգարէից ձերոց եւ զիշ-
11 խանաց ձերոց եւ զծածկատեսաց ձերոց։ Եւ
եղիցին ձեզ պատգամքս այս ամենայն իբրեւ
զբանս թղթոյ կնքելոյ, զոր եթէ տայցեն ցայր
մի գրագէտ եւ ասիցեն ցնա, ընթերցիր զայդ.
եւ ասիցէ, ոչ կարեմ ընթեռնուլ զի կնքեալ է։
12 Եւ տայցի նոյն գիր 'ի ձեռս առն՝ որ ոչ գիտիցէ
գիրս, եւ ասասցեն ցնա, ընթերցիր զայդ. եւ
13 ասիցէ, ոչ գիտեմ զգրութիւն։ Եւ ասէ Տէր.
մերձ է առ իս ժողովուրդս այս բերանով իւրով,
եւ շրթամբք իւրեանց պատուեն զիս. եւ սրտիւք
իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն.
զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն զպատուիրս
14 մարդկան եւ զվարդապետութիւնս։ Վասն այնորիկ
ահաւասիկ ես յաւելից փոփոխել զժողովուրդս
զայդ. եւ փոփոխեցից զդոսա. եւ կորուսից
զիմաստութիւն իմաստնոց, եւ զխորհուրդս
15 խորհրդականաց արհամարհեցից։ Վայ այնոցիկ՝
որ խորհին խորհուրդս խորին՝ եւ ոչ Տէրամբ.

վա՜յ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս ծածուկս · եւ եղիցին ընդ խաւար գործք նոցա , եւ ասիցեն թէ ո՞ տեսանիցէ զմեզ , եւ ո՞ գիտասցէ զինչ գործեմք : Ո՛չ ապաքէն իբրեւ զկաւ բրուտի համարեսջիք · միթէ ասիցէ ստեղծուածն ստեղծողին իւր , թէ ոչ դու զիս ստեղծեր · կամ արարածն յարարչին թէ ոչ իմաստութեամբ արարեր զիս : 16

ԽԸ Ո՛չ եւս յետ սակաւ ժամանակի , եւ եղիցի 17 Լիբանան իբրեւ զլեառն Կերմէլ , եւ Կերմէլ յանտառ համարեսցի : Եւ լուիցեն յաւուր յայնմիկ 18 խուլք զբանս գրոյն այնորիկ · եւ որք 'ի խաւարին եւ 'ի մէգին իցեն' տեսցեն աչք կուրացլոցն · եւ ցնծասցեն աղքատք յաղագս Տեառն ու- 19 րախութեամբ , եւ անյոյսքն 'ի մարդկանէ լցցին ուրախութեամբ : Պակասեաց անօրէնն , եւ կո- 20 րեաւ ամբարտաւանն · եւ սատակեցան անօրէնք 'ի չարիս , եւ որք առնէին մեղանչել մարդկան բա- 21 նիւք · ամենայն յանդիմանիչսն գնէին 'ի դրունս գայթագղութեան , եւ խոտորէին անիրաւութեամբ զիրաւունս : Վասն այսորիկ այսպէս ա- 22 սէ Տէր 'ի վերայ տանն Յակոբայ զոր ընտրեաց յԱբրահամէ · ոչ այժմ ինչ ամաչեսցէ Յակոբ , եւ ոչ այժմ զերեսս այլայլեսցէ Իսրայէլ · այլ 23 յորժամ տեսցեն որդիք նոցա զգործս իմ , վասն իմ սուրբ արասցեն զանուն իմ , եւ սուրբ արասցեն զսուրբն Յակոբայ , եւ երկիցեն յԱստուծոյն Իսրայէլի : Եւ ծանիցեն մոլորեալք հոգւով 24 զիմաստութիւն , եւ տրտնջօղք ուսցին զհնազանդութիւն , եւ լեզուք թոթովախօսք ուսցին խօսել զխաղաղութիւն :

ԳԼՈՒԽ Լ.

ԽԹ Այսպէս ասէ Տէր · վա՜յ ձեզ որդիք ապստամբք · զի խորհեցարուք խորհուրդ եւ ոչ ինեւ , եւ դաշինս կռեցէք' եւ ոչ իմով հոգւով · յաւելուլ մեղս 'ի վերայ մեղաց : Որ գնայք իջանել յԵգիպտոս , եւ զինէն ոչ հարցանէիք , զօրանալ օգնականութեան 'ի Փարաւոնէ , եւ թիկունս առնել զԵգիպտացիսն : Եւ եղիցի ձեզ թիկունքն Փարաւոնի յամօթ , եւ յուսացելոց յԵգիպտացիսն նախատինք : Զի են յերկրին Տանանու իշխանք հրեշտակք չարք · զուր ջանան առ ժողովուրդն' որ ոչ լինիցի դոցա յօգնականութիւն · ոչ յօգուտ , այլ յամօթ եւ 'ի նախատինս : 1 2 3 4 5

Տեսիլ չորքոտանեաց յանապատի . 'ի նեղութեան եւ յանձկութեան : Առիւծ եւ կորիւն առիւծու , եւ 'ի նոցանէն իժք եւ կորիւնք իժից թռչունք , որ բարձեալ բերէին իւրեանց զգանձս իւրեանց , եւ ըղջեաւ ուղտուց զմեծութիւն իւրեանց · առ ազգ մի' որ ոչ ինչ օգուտ լինիցի նոցա յօգնակա- 6 7 թիւն , այլ յամօթ եւ 'ի նախատինս : Եգիպտացիքն որ զուր եւ տարապարտ օգնիցեն ձեզ , պատմեա նոցա եթէ 'ի զուր է այդ մխիթարութիւն ձեր : 8 Արդ նիստ եւ գրեա 'ի տախտակի եւ 'ի գիրս , զի եղիցի այդ յաւուրս իբրեւ եւ 'ի 9 ժամանակս յաւիտենից , թէ ժողովուրդ անհաւան է , եւ որդիք սուտք · եւ ոչ կամէին լսել 10 զօրէնս Աստուծոյ : Որք ասէին մարգարէիցն , թէ մի պատմէք մեզ · այլ խօսեցարուք ընդ մեզ 11 եւ պատմեցէք մեզ այլ մոլորութիւն · եւ դարձուցէք զմեզ 'ի ճանապարհէդ յայդմանէ , եւ 'ի բաց արարէք 'ի մէնջ զշաւիղդ զայդ · եւ հա- 12 նէք 'ի մէնջ զօրէնս Աստուծոյ Իսրայէլի : Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր' սուրբն Իսրայէլի · փոխանակ զի անարգեցէք դուք զբանս զայսսիկ , եւ յուսացարուք 'ի ստութիւն մնալ , եւ զի տրտնջեցէք' եւ յուսացարուք 'ի բանդ յայդ : 13 Վասն այսորիկ եղիցի ձեզ մեղքդ այդ իբրեւ պարիսպ դիւրաւ կործանեալ' առ ժամայն անկեալ քաղաքի ամրոյ , որում յանկարծակի հասա- 14 նիցէ կործանումն : Եւ կործանումն նորա եղիցի իբրեւ զբեկումն խեցեղէն ամանոյ բրուտի' մանր փշրեալ , զի մի որ գտանիցէ 'ի նմանէ խեցի որով հուր բառնայցէ' կամ որով մարթիցէ ա- 15 նուլ սակաւ մի ջուր : Զի այսպէս ասէ Տէր , Տէր սուրբն Իսրայէլի · յորժամ դարձջիր եւ յոգւոց հանիցես , յայնժամ կեցցես , եւ գիտասցես թէ ուր իցես : Զի յուսացեալ էիր դու 'ի սնոտիսն , սնոտի եղեւ եւ զօրութիւն ձեր · եւ ոչ կամէիք 16 լսել , այլ ասէիք , երիվարօք մերովք փախիցուք · վասն այսորիկ փախստականք լինիցիք · եւ ասէիք , երագ երիվարօք մերովք փախիցուք · վասն այսորիկ երագագոյնք քան զձեզ եղիցին որ հա- 17 լածիցեն զձեզ : Զի 'ի ձայնէ բիւրաւոր հազարք փախիցեն , եւ 'ի բիւրաւորաց հնգից բազումք փախիցեն · մինչեւ մնասջիք իբրեւ զծառ ցցեալ 'ի վերայ լերին , եւ իբրեւ զնշան կանգնեալ 'ի 18 վերայ բլրոյ : Եւ դարձեալ կամեսցի Աստուած գթալ 'ի ձեզ , եւ վասն այսորիկ բարձրասցի ողորմել ձեզ · զի դատաւոր տէր Աստուած մեր 19 է : Երանի ամենեցուն որ ապաւէն նմա · զի ժողովուրդ սուրբ 'ի Սիոն բնակեսցէ · եւ Երուսաղէմ լալով լացց' եթէ ողորմեա ինձ · ողորմեսցի քեզ , ձայնի աղաղակի քում , իբրեւ ետես' ե- 20 լուաւ քեզ : Եւ տացէ քեզ Տէր հաց նեղութեան եւ ջուր կարօտութեան , եւ ոչ եւս մերձեսցին 'ի քեզ որ մոլորեցուցանէին զքեզ · զի աչք քո 21 տեսցեն 'ի մոլորեցուցչաց քոց , եւ ականջք քո լուիցեն բանս զհետ մոլորեցուցչացն քոց · որք ասէին' եթէ այս է ճանապարհ , եւ գնասցուք 22 ընդ սա , կամ թէ յաջ կամ թէ յահեակ : Եւ գարշեցուսցես զկուռսն զարծաթապատս եւ զոսկեզօծս , մանրեսցես զնոսա եւ հոսեսցես իբրեւ զջուր դաշտանաց , եւ իբրեւ զաղբ մերժես-

ցես զնոսա։ Յայնժամ եղիցի անձրեւ սերմա- 23
նեաց երկրին քում, և հաց արդեանց երկրի
քոյ եղիցի յագուրդ և 'ի պարարտ․ և արա-
ծեսցին խաշինք քո յաւուր յայնմիկ 'ի տեղւոջ
պարարտութեան և լայնարձակ․ զուարակք 24
ձեր և եզինք որ գործեն զերկիր՝ կերիցեն յարդ
խառնեալ ընդ գարի, հասեալ 'ի կալոյ։ Եւ եղի- 25
ցի 'ի վերայ ամենայն լերանց բարձանց և 'ի վե-
րայ ամենայն բլրոց բարձրաւանդակաց՝ ջուր բըղ-
խեալ յաւուր յայնմիկ, յորժամ կորիցեն բա-
զումք և կործանեսցին աշտարակք։ Եւ եղիցի 26
լոյսն լուսնի իբրև զլոյս արեգական, և լոյսն
արեգական եօթնպատիկ եղիցի՝ իբրև զլոյս ա-
ւուրցն եօթանց, յաւուր յորում բժշկեսցէ Տէր
զբեկումն ժողովրդեան իւրոյ, և զցաւս վիրաց
քոց բժշկեսցէ։ Ահաւասիկ անուն Տեառն գայ 27
յամենայն ամս՝ յետ բազում ժամանակաց, վա-
ռեալ բարկութեամբ և լի փառօք․ բանք շըր-
թանց նորա և բանք բերանոյ նորա լի բարկու-
թեամբ․ և բարկութիւն սրտմտութեան նորա
իբրև զհուր կերիցէ․ և հոգի նորա իբրև ըղ- 28
ջուր ձորալիր պարանոցաթաղ յորդեսցէ։ Եւ
բաժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վասն անօրէն
մոլորութեանն․ և հալածեսցէ զնոսա մոլորու-
թիւնն, և հասցէ նոցա յանդիման նոցին։ Մի- 29
թէ հանապազ պարտ իցէ ձեզ ուրախութեամբ
մտանել 'ի սրբութիւնս իմ, յամենայն ժամ տօ-
նիւք և ուրախութեամբ և փողո՞վ մտանել 'ի
լեառն Տեառն՝ առ Աստուած սուրբն Իսրայէլի։
Եւ լսելի արասցէ զփառս բարբառոյ իւրոյ, և 30
զսրտմտութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ բարկու-
թեամբ՝ և սրտմտութեամբ և բոցով որ ա-
ռնիցէ․ և սաստիկ բարկութեամբ հրացանից,
և ջրով և կարկտիւ միանգամայն հասեալ բըռ-
նութեամբ։ Զի 'ի բարբառոյ Տեառն ընկճեսցին 31
Ասորեստանեայք, հարուածովքն զոր հարկա-
նիցէ զնոսա։ Եւ եկեսցէ նմա շուրջ յօղնակա- 32
նաց իւրոց՝ յոր կայր և յուսացեալ իցէ․ զի
նոքա փողովք և թմբկաւ և [illegible] պատե-
րազմաւ փոխփոխ մարտիցեն ընդ նմա, և դու
ոչ յառաջագոյն քան զաւուրսն պահանջեսցես։
Իսկ արդ և քեզ պատրաստեալ իցէ թագաւո- 33
րել․ 'ի վերայ ձորոյն խորոյ փայտ դիզեալ․ հուր
և փայտակոյտ բազում վառեալ․ սրտմտութիւն
Տեառն իբրև զձոր լի ծծմբով բորբոքեալ։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

Վա՜յ որք իջանեն յԵգիպտոս վասն օգնակա- 1
նութեան․ որ 'ի հեծեալս և 'ի կառս յուսացեալ
իցեն՝ թէ բազումք են, և բազմութիւն երի-
վարաց յոյժ․ և ոչ էին յուսացեալ 'ի սուրբն
Իսրայէլի, և զԱստուած ոչ խնդրեցին։ Եւ նա 2
իմաստուն էր՝ և ածէր 'ի վերայ նոցա չարիս․
և բանն նորա ոչ անարգեսցի․ և յարիցէ 'ի վե-
րայ տանց մարդոց չարաց, և 'ի վերայ անօտի
3 յուսոյն նոցա։ Յայր եգիպտացի՝ և ոչ Աստ-
տուած, 'ի մարմինս երիվարաց՝ և ոչ գոյր օգ-
նականութիւն․ այլ Տէր արկցէ 'ի վերայ նոցա
զձեռն իւր, և աշխատեսցին օգնականքն, և
կործանեսցին օգնեալքն 'ի նոցանէն․ և առ հա-
4 սարակ ամենեքեան սատակեսցին։ Զի այսպէս
ասաց ցիս Տէր, թէ զոր օրինակ գոչեսցէ առիւծ
և կորիւն առիւծու յորս յոր հասանիցէ, կո-
չեսցէ 'ի վերայ և լցէ զլերինս բարբառով իւ-
րով, և 'ի պարտութիւն մտանիցեն, և 'ի
սաստկութենէ սրտմտութեան նորա հալեսցին,
այնպէս իջցէ Տէր զօրութեամբ 'ի լեառն Սիոն,
5 և 'ի վերայ լերանց նորա․ իբրև զթռչունս
թռուցեալս, այնպէս հովանի լիցի Տէր զօրու-
թեանց 'ի վերայ Երուսաղեմի․ 'ի թիկունս իցէ,
6 ապրեսցէ և փրկեսցէ և կեցուսցէ։ Դարձա-
րուք որք խորհիք խորհուրդս խորինս և զանա-
7 րէնս, որդիք Իսրայէլի․ զի յաւուր յայնմիկ
բարձցեն մարդիկ զձեռագործս իւրեանց զար-
ծաթեղէնս և զոսկեղէնս՝ զոր արարին ձեռք
8 նոցա մեղս։ Եւ անկցի Ասորեստանեայն, ոչ
սրով առն, և ոչ սուր մարդոյ կերիցէ զնա․ և
'ի փախուստ դարձցի՝ ոչ յերեսաց սուսերի, և
երիտասարդք նորա 'ի պարտութիւն մտանե-
9 ցեն։ Եւ եղիցին վիմարգելք իբրև զորմարգելս․
և 'ի պարտութիւն մտանիցեն, և որ փախի-
ցէն՝ ըմբռնեսցի։

Այսպէս ասէ Տէր․ Երանի որ ունիցի զաւակ 'ի
'ի Սիոն, և ընտանեակք իցեն նորա յԵրուսա-
ղէմ։

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

1 Զի ահաւասիկ թագաւոր արդար թագաւո-
2 րեսցէ, և իշխանք իրաւամբք տիրեսցեն։ Եւ
եղիցի մարդն որ թաքուցանիցէ զբանս իւր, թա-
քիցէ իբրև 'ի ջուրցն սաստկութենէ։ Եւ եղիցի
Սիոն իբրև գետ յորդեալ փառաւոր 'ի ծա-
3 րաւուտ երկրի։ Եւ ոչ ևս եղիցին յուսացեալ
4 'ի մարդիկ․ այլ տացեն զականջս առ 'ի լսել, և
սիրտ տկարաց անսասցեն 'ի լսել․ և լեզուք
թոթովք՝ արագ արագ ուսցին խօսել զխաղաղու-
5 թիւն։ Եւ ոչ ևս ասասցեն ցյիմարն՝ լինել նո-
ցա իշխան․ և ոչ ևս ասասցեն պաշտօնեայք
6 քո՝ թէ լուռ լեր։ Քանզի յիմարն յիմարու-
թիւն խօսեսցի, և սիրտ նորա զնանրութիւն
խորհեսցի․ կատարել զանօրէնութիւն, և խօ-
սել առ Աստուած զմոլորութիւն․ ցրուել զան-
ձինս քաղցեալս, և զանձինս ծարաւեալս՝ ու-
7 նայնս արձակել։ Զի խորհուրդք չարաց՝ անօ-

բէնս խորհին․ ապականել զնուաստս բանիւք
անիրաւութեամբ, եւ ցրուել զբանս անանկաց
'ի դատաստանի․ իսկ ուղիղք իմաստունս խորհեցան, 8
եւ խորհուրդն այն կայ՝ մնայ։ Կանայք 9
մեծատունք, արիք եւ լուարուք բարբառոյ իմոյ․
եւ դստերք․ կասկածանօք լուարուք զբանս իմ։
Յաւուր լիցին ձեզ աւուրքն տարեկանաց ցաւօք 10
եւ կասկածանօք․ նուաղեցան կութք, դադարեցին
սերմանք, եւ այլ ոչ եւս եկեսցեն։ Զարհուրեցարուք, 11
բարեկեցիկք․ տրտմեցարուք,
յանձնապաստանք․ մերկացարուք՝ կոծապացարուք՝
քրձազգածք եղերուք․ կոծեցարուք 'ի 12
վերայ ստեանց վասն անդոյն ցանկալեաց եւ
վասն այգեաց բերոյ։ Յերկիր ժողովրդեան 13
իմոյ փուշ եւ խոտ բուսցի, եւ յամենայն տարանեաց
ուրախութիւն բարձցի․ քաղաքին մեծացելոյ
տապարանք լքեալք․ մեծութիւն քաղաքին 14
լքցին եւ զտունս ցանկալիս․ եւ եղիցին ամուրք
քո այրք յաւիտենից, ուրախութիւն ցռուց եւ
ճարակք հովուց։ Մինչեւ եկեսցէ 'ի վերայ ձեր 15
հոգի 'ի բարձանց․ եւ եղիցի յանապատ Քերմէլ,
եւ Քերմէլ յանտառ համարեսցի․ եւ հանգիցեն 16
իրաւունք յանապատի, եւ արդարութիւն 'ի
Քերմէլ բնակեսցէ։ Եւ եղիցին գործք արդարութեան 17
խաղաղութեամբ․ եւ կալցի արդարութիւն
զհանգիստ․ եւ յուսացեալքն եղիցին մինչեւ
յաւիտեան։ Եւ բնակեսցէ ժողովուրդ իմ 'ի 18
քաղաքին խաղաղութեան, եւ բնակեսցէ յուսով,
եւ հանգիցեն մեծութեամբ․ այլ կարկուտ 19
եթէ իջանիցէ, ոչ 'ի ձեր վերայ եկեսցէ։ Եւ եղիցին
որ բնակեալ իցեն յանտառին, յանհոգս
իբրեւ զայնոսիկ որք իցենն 'ի դաշտի։ Երանի որ 20
սերմանիցեն ընդ ամենայն ջրով ուր եզն եւ էշ
կոխիցեն։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Վայ այնոցիկ որ թշուառացուցանենն զձեզ․ 1
բայց զձեզ ոչ ոք կարէ թշուառացուցանել․ եւ
որ արհամարհէին՝ ոչ զձեզ արհամարհէ․ զի
մատնեսցին 'ի պարտութիւն որ զձեզն արհամարհեն․
եւ իբրեւ ցեց 'ի վերայ հանդերձի՝ այնպէս
մատնեսցին 'ի պարտութիւն։

1. Տէր ողորմեա մեզ՝ զի 'ի քեզ յուսացաք․ եղեւ 2
զաւակ անհաւատիցն 'ի կորուստ, այլ մեր
փրկութիւն 'ի քէն է 'ի ժամանակի նեղութեան։
Ի ձայն բարբառոյ ահի քո յիմարեցան ժողովուրդք, 3
եւ յերկիւղէ քումմէ ցրուեցան հեթանոսք։
Եւ արդ ժողովեսցի կապուտն ձեր 4
մեծի եւ փոքու, որպէս ոք զի ժողովեսցէ զմարախ
իբրեւ 'ի գրոյ, այնպէս այպն առնիցեն
զձեզ։ Սուրբ է տէր Աստուած մեր որ բնակեալն 5
է 'ի բարձունս․ լցաւ Սիոն իրաւամբք եւ

6 արդարութեամբ․ օրինօք մատնեսցին, եւ գանձուք
եղիցի փրկութիւնն մեր․ եւ հաս իմաստութիւն
եւ հանճար եւ աստուածպաշտութիւն
7 Տեառն․ այս են գանձք արդարութեան։ Ահաւասիկ
յահէ ձերմէ երկիցեն, յորոց երկնչէիքդ՝
երկիցեն 'ի ձէնջ․ հրեշտակս արձակեսցեն որ
լայցեն դառնապէս՝ եւ խնդրեսցեն զխաղաղութիւն․
8 զի հատան ճանապարհք նոցա․ հանգարտեաց
ահն հեթանոսաց, եւ բարձաւ ուխտն որ
ընդ նոսա, եւ մի եւս համարիցիք զնոսա 'ի մարդիկ։
9 Սուգ առ եւ ակարացաւ երկիր․ յամօթ
եղեւ Լիբանան, 'ի դաշտ մարգագետնին հանարեցաւ
Սարոն․ յայտնի եղեւ Գալիլեա եւ Կարմէլոս։
10 Արդ յարեայց, ասէ Տէր․ արդ փառաւորեցայց,
11 արդ բարձրացայց, արդ տեսջիք․ արդ
յամօթ լիջիք․ ընդունայն լիցի զօրութիւն ոգւոց
12 ձերոց, եւ հուր կերիցէ զձեզ։ Եւ եղիցին հեթանոսք
խարշեալք իբրեւ զփուշ յագարակի՝ արկեալ
13 եւ ընկեցեալ։ Լուիցեն հեռաւորք զոր
արարի, ծանիցեն մերձաւորք զզօրութիւն իմ։
14 Մերժեցան 'ի Սիովնէ անօրէնք, զողումն կալցի
զամպարիշտս։ Իսկ արդ ո՞ պատմեսցէ ձեզ եթէ
հուր բորբոքեալ կայ, կամ ո՞ պատմեսցէ ձեզ
15 զտեղւոյն յաւիտենից։ Որ գնայ արդարութեամբ,
խօսի զուղիղ ճանապարհն, ատեայ
զանօրէնութիւն եւ զանիրաւութիւն, թօթափէ
զձեռս իւր 'ի կաշառոյ, ծանրացուցանէ զականջս
առ 'ի չլսելոյ զդատաստան արեան, խնու
16 զաչս իւր զի մի տեսցէ զանիրաւութիւն։ Նա
բնակեսցէ 'ի բարձր այրի վիմի հաստատնոյ․ հաց
17 տացի նմա՝ եւ ջուր նորա հաւատարիմ։ Զթագաւորն
փառաց տեսջիք․ եւ աչք ձեր տեսցեն
18 զերկիրն 'ի հեռաստանէ, եւ անձինք ձեր խոկասցեն
յերկիւղ Տեառն։ Ո՞ւր են դպիրքն, ո՞ւր են խորհրդականքն,
ո՞ւր է որ ունի զհամար պահանջելոց ըն
19 մեծի եւ փոքու՝ ժողովրդեանն, ընդ որում ոչ
ինչ խորհեցան․ զի չէր տեղեակ ծանրաձայնին
վասն չլսելոյ․ ժողովուրդ յատակեալ, եւ ոչ գոյ
լսողին 'ի միտ առնուլ։

20 Ահաւասիկ Սիոն քաղաք փրկութեան մերոյ․
աչք ձեր տեսցեն զԵրուսաղէմ քաղաք
մեծացեալ, խորանք որ ոչ շարժեսցին․ եւ մի
շարժեսցին ցիցք խորանի նորա յաւիտենական
ժամանակաց, եւ մի խզեսցին պարանք
21 նորա․ զի անուն Տեառն մեծ է 'ի ձեզ։ Ձեզ
լիցի տեղին յորում գետքն եւ ջրադարձք լայնք
եւ ընդարձակք․ ոչ երթիցես ընդ այն ճանապարհ,
եւ մի գնասցեն նաւք քո փոքունք․
զի Աստուած իմ մեծ է, եւ ոչ անցցէ զանց
22 զինեւ։ Տէր հայր մեր, Տէր դատաւոր մեր, Տէր
իշխան մեր, Տէր թագաւոր մեր, Տէր փրկիչ
23 մեր՝ եւ նա փրկեսցէ զմեզ։ Խզեցան պարանք
քո՝ զի ոչ հանդարտեսցին, նոյնպէս եւ կայմն
խոնարհեցաւ՝ եւ ոչ պարզեսցէ զառագաստն։

եւ ոչ արձակեսցի զնշանն մինչեւ մտանիցէ 'ի կորուստ։ Այնուհետեւ բազում կաղք աւար առնուցուն, եւ մի՛ ասասցեն թէ վաստակեցաք· 24 Ժողովուրդն որ բնակեալ իցէ 'ի նմա՝ զի թողան մեղք նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

ԼԸ 1 Մատերուք, հեթանոսք, եւ լուարուք· ունկն դիք, իշխանք· լուիցէ երկիր եւ որ 'ի նմա տիեզերք, եւ ժողովուրդք որ 'ի նմա։ 2 Զի սրտմտութիւն Տեառն 'ի վերայ ամենայն ազգաց, եւ բարկութիւն 'ի վերայ ամենայն թուոց նոցա· սատակել զնոսա եւ մատնել զնոսա 'ի սպանումն· 3 եւ վիրաւորք նոցա դի տապաստ անկցին, եւ ելցէ հոտ նոցա, եւ թացցին լերինք յարենէ նոցա։ 4 Եւ հալեսցին ամենայն զօրութիւնք երկնից, եւ գալարեսցին երկինք իբրեւ զմագաղաթ, եւ ամենայն աստեղք թօթափեսցին իբրեւ զտերեւ յորթոյ եւ որպէս անկանի տերեւ 'ի թզենւոյ։ 5 Զի արբեցաւ սուր իմ յերկինս· արդ 'ի վերայ Եդովմայեցւոցն իջցէ, եւ 'ի վերայ կորստական ժողովրդեանն դատաստանաւք։ 6 Սուր Տեառն լցաւ արեամբ, ստուարացաւ ճարպով գառանց եւ ճարպով ցլուց եւ խոյոց։ Զի զոհ Տեառն է 'ի Բոսոր, եւ սպանդ մեծ յերկիրն Եդովմայեցւոց· 7 եւ ընկճեսցին մեծամեծք ընդ նոսա՝ եւ խոյք եւ ցուլք· եւ արբեսցի երկիրն յարենէ նոցա, եւ հող նոցա 'ի ճարպոյ նոցա լցցի։ 8 Զի օր դատաստանի Տեառն է, եւ տարեկան հատուցման դատաստանի Սիոնի· 9 եւ դարձցին ձորք նորա 'ի ձիւթ, եւ երկիր նորա 'ի ծծումբ· եւ եղիցի երկիր նորա իբրեւ զձիւթ վառեալ 10 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի, եւ մի՛ շիջցի յաւիտեանս ժամանակաց։ Եւ բարձրասցի ծուխ նորա 'ի վեր, եւ աւերեսցի յազգս ազգաց· եւ 'ի բազում ժամանակս աւերեսցի, եւ ոչ ոք իցէ որ անցանիցէ ընդ նա։ 11 Եւ բնակեսցեն 'ի նմա թռչունք եւ ոզնիք եւ ցինք եւ ագռաւք· եւ անկցին 'ի նմա լաբարձմունք աւերակի· եւ յուշկապարիկք բնակեսցեն 'ի նմա։ 12 Եւ եղիցին իշխանք նորա իբրեւ չեղեալք, եւ թագաւորք նորա եւ մեծամեծք եղիցին 'ի կորուստ· 13 եւ բուսցի 'ի քաղաքս նորա եւ յամուրս փայտ փշոտ։ Եւ եղիցի բնակութիւն համբարուաց եւ հանգիստ ջայլամանց, եւ 14 պատահեսցեն դեւք յուշկապարկաց, եւ տայցեն ձայն միմեանց։ Անդ հանգիցեն յուշկապարիկք, զի գտին իւրեանց հանգիստ· 15 անդ էհան ձագս ոզնի, եւ անդ երկիր զձագս նորա զգուշութեամբ։ Անդ պատահեցին միմեանց եղջերուք, եւ տեսին զերեսս իւրեանց· 16 թուով անցին, եւ մի 'ի նոցանէ ոչ վրիպեաց· ընկեր զընկեր ոչ խնդրեցին։ Զի Տէր հրամայեաց 17 նոցա, եւ ոգի նորա ժողովեաց զնոսա, եւ նոյն վիճակեսցէ զնոսա· եւ ձեռն նորա բաժանեաց նոցա ճարակս՝ յաւիտեանս ժառանգեսցեն· ժառանգեսցեն ազգաց յազգս, եւ հանգիցեն 'ի նմա։

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

1 Ուրախ լեր, անապատ ծարաւի· ցնծասցէ անապատն 2 եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զշուշան։ Եւ ծաղկեսցէ եւ ցնծասցէ անապատն Յորդանանու, եւ փառքն Լիբանանու տուաւ նմա եւ պատիւն Կարմեղայ· եւ ժողովուրդ իմ տեսցէ զփառս Տեառն 3 եւ զբարձրութիւն Աստուծոյ մերոյ։ Զօրացարուք՝ ձեռք լքեալք եւ ծունկք կթոտեալք· մխիթարեցարուք՝ կարճամիտք սրտիւք, զօրացարուք եւ մի՛ երկնչիք։ Ահաւասիկ Աստուած մեր հատուցանէ դատաստան եւ հատուսցէ, ինքնին 5 եկեսցէ եւ փրկեսցէ զմեզ։ Յայնժամ աչք կու6րաց բացցին եւ ականջք խլից լուիցեն, յայնժամ վազեսցէ կաղն իբրեւ զեղջերու, եւ պարզ լիցի լեզու ծանրախօսաց։ Զի ջուր բղխեաց յանա7պատի, եւ գետ 'ի ծարաւուտ երկրի· եւ եղիցի անջրդին յաղախիրս եւ աղբիւր ջուրց 'ի ծարաւուտ երկրի։ Անդ եղիցի ուրախութիւն հաւուց եւ մակաղատեղք խաշանց, անդ մարգա8գետինք եւ խաւք։ Անդ եղիցի ճանապարհ մաքուր, եւ ճանապարհ սուրբ կոչեսցի, եւ մի՛ անցցէ ընդ նա պիղծ, եւ մի եղիցի անդ ճանապարհ պղծոյ· այլ ցրուեալքն գնասցեն ընդ նա 9 եւ մի՛ մոլորեսցին։ Մի եղիցի անդ առիւծ, եւ մի 'ի գազանաց չարաց ընդ այն մի՛ անցանիցէ· եւ մի՛ ամենեւին գտցի 'ի նմա· այլ ընդ նա գնասցեն փրկեալքն եւ ժողովեալքն վասն Տեա10ռն։ Դարձցին եւ եկեսցեն 'ի Սիովն ցնծութեամբ, եւ ուրախութիւն յաւիտենից 'ի վերայ գլխոց նոցա· զի 'ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութիւն եւ ցնծութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նոցա· մերժեցան ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք։

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

1 Եւ եղեւ 'ի չորեքտասաներորդի ամի թագաւորութեանն Եզեկիայ, ել Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց 'ի վերայ ամուր քաղաքաց Հրէաս- ԼԹ
2 տանի, եւ առ զնոսա։ Եւ առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց զՌափսակ 'ի Լաքիսայ յԵրուսաղէմ առ արքայն Եզեկիա զօրք բազմօք· եւ եկն եկաց 'ի վերայ ջրմղի վերնոյ աւազանին 'ի 3 ճանապարհի ագարակին թափչաց։ Եւ ելին առ նա Եղիակիմ Քեղկեայ որ հազարապետն էր, եւ Սովմնաս՝ հրովարտակաց դպիր, եւ Յովաք Ասա-

փոյ՝ յիշատակաց դպիր : Եւ ասէ ցնոսա Ռափ- 4
սակ. Երթայք ասացէք ցԵզեկիա. այսպէս ասէ
մեծ արքայն Ասորեստանեայց. յո՞ յուսացեալ ի-
ցես. միթէ խորհրդով կամ բանիւք շրթանց պա- 5
տերազմ վճարիցի. իսկ արդ յո՞ յուսացեալ ի-
ցես զի ոչ հնազանդիս ինձ։ Ահաւասիկ յուսա- 6
ցեալ ես 'ի ցուպն եղեգնեայ 'ի ջախջախ՝ յԵգիպ-
տոսն, յոր թէ յենուցու ոք՝ խոցոտէ եւ ընդ
ձեռն անցանէ. այնպէս է Փարաւոն արքայն Ե-
գիպտացւոց, եւ ամենեքեան որ յուսացեալ են
'ի նա։ Իսկ եթէ ասիցէք, եթէ 'ի Տէր Աստուած 7
մեր յուսացեալ եմք, ո՞չ ապաքէն նա է՝ զնորա
որոյ բարձեալ Եզեկիա զբագինս եւ զսեղանս
նոցա, եւ պատուէր ետ Հրէաստանի եւ Երու-
սաղէմի, առաջի սորա սեղանոյն միայն երկիր
պագանել։ Այժմ արդ եկայք խառնեցարուք ընդ 8
տեառն իմում արքային Ասորեստանեայց, եւ
տաց ձեզ երկուս հազարս երիվարաց, եթէ կա-
րիցէք տալ հեծեալս 'ի վերայ նոցա։ Եւ զիա՞րդ 9
կարիցէք 'ի դէմ հարկանել միում ումեք յոչ-
խորհրդակալաց ծառայից տեառն իմոյ, որք յու-
սացեալ էք յԵգիպտոս 'ի հեծեալս եւ յերի-
վարս նոցա։ Իսկ արդ միթէ առանց Տեառն եկեալ 10
իցեմք յերկիրս յայս տալ ընդ սմա պատերազմ.
Տէր ասաց ցիս, ել յերկիրն յայն, եւ ապակա-
նեա զնա։ — Եւ ասէ ցնա Եղիակիմ եւ Սոմնաս 11
եւ Յովաք. Խօսեաց ընդ ծառայս քո ասորերէն՝
զի լսեմք, եւ մի խօսիր ընդ մեզ հրէերէն. եւ
ընդէ՞ր խօսիս յականջս մարդկանդ որ անկեալ
կան զպարսպաւս։ Ասէ ցնոսա Ռափսակ. Միթէ 12
առ տէրն ձեր կամ առ ձեզ առաքեաց զիս տէր
իմ խօսել զբանս զայսոսիկ. ո՞չ ապաքէն առ
մարդիկդ որ նստին 'ի վերայ պարսպիդ, զի մի
ուտիցեն զաղբ եւ ըմպիցեն զմէզս իւրեանց ձեզ
համագոյն։ — Յոտն եկաց Ռափսակ եւ աղաղա- 13
կեաց 'ի ձայն մեծ հրէերէն՝ եւ ասէ. Լուարուք
զպատգամս թագաւորին մեծի արքային Աս-
որեստանեայց։ Այսպէս ասէ արքայ. մի պատ- 14
րեսցէ զձեզ Եզեկիա բանիւք՝ որովք ոչ կարէ
փրկել զձեզ։ Եւ մի խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա՝ 15
թէ Աստուած փրկեսցէ զձեզ, եւ ոչ մատնեսցի
քաղաքս 'ի ձեռս թագաւորին Ասորեստանեայց.
մի անսայք Եզեկիայ։ Այսպէս ասէ արքայն Ա- 16
սորեստանեայց. եթէ կամիցիք գիւրել անձանց,
եկայք ելէք առ իս. եւ կերիջիք իւրաքանչիւր
զայգի իւր եւ զթզենի, եւ արբջիք ջուր 'ի ջրհո-
րոց ձերոց. մինչեւ եկից եւ առից զձեզ յեր- 17
կիրն՝ որ իբրեւ զերկիրս ձեր է, երկիր ցորենոյ
եւ գինւոյ, հացաւէտ եւ այգաւէտ։ Մի խա- 18
բեսցէ զձեզ Եզեկիա՝ եւ ասասցէ թէ Աստուած
փրկէ զձեզ. միթէ փրկեցի՞ն աստուածք ազգացն
իւրաքանչիւր երկիր 'ի ձեռաց արքային Աս-
որեստանեայց։ Ո՞ւր է աստուած Եմաթայն եւ 19
Արփաթայ, եւ ո՞ւր է աստուած քաղաքին Սե-
փարուիմ. միթէ կարացի՞ն փրկել զՍամարիա
20 'ի ձեռաց իմոց։ Ո՞ ոք յաստուածոց ամենայն
ազգացն այնոցիկ կարաց փրկել զերկիր իւր 'ի
ձեռաց իմոց, զի եւ ձեր աստուածդ փրկեսցէ
21 զԵրուսաղէմ 'ի ձեռաց իմոց։ — Լռին եղեն եւ
ոչ ինչ ետուն պատասխանի՝ վասն հրամանի
22 թագաւորին չտալ պատասխանի։ Եւ եմուտ Ե-
ղիակիմ Քեղկեայ որ հազարապետն էր, եւ Սոմ-
նաս հրովարտակաց դպիր, եւ Յովաք Ասափայ
յիշատակաց դպիր առ Եզեկիա՝ զգեստս պատա-
ռեալ, եւ պատմեցին նմա զբանս Ռափսակայ։

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եզեկիա արքայ, պա-
տառեաց զպատմուճանն իւր եւ քուրձ զգեցաւ,
2 եւ ել 'ի տունն Տեառն։ Եւ առաքեաց զԵղիակիմ
զհազարապետն եւ զՍոմնաս հրովարտակաց
դպիր եւ զծերս 'ի քահանայից անտի քրձա-
3 զգածս առ Եսայի մարգարէ որդի Ամովսայ, եւ
ասեն ցնա. Այսպէս ասէ Եզեկիա. աւուր է որ
նեղութեան եւ նախատանաց եւ կշտամբու-
թեան եւ բարկութեան, յորում աւուր հա-
սեալ են երկունք ծննդականի՝ եւ ոչ կարէ ծնա-
4 նել։ Լուիցէ Տէր Աստուած քո զբանս Ռափ-
սակայ, զոր առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց
տէրն նորա՝ նախատել զԱստուած կենդանի, եւ
նախատել բանիւք զորս լուաւ Տէր Աստուած
քո. եւ արդ խնդրեսցես 'ի Տեառնէ Աստուծոյ
5 քումմէ վասն մնացելոցս այսոցիկ։ Եւ եկին
6 ծառայքն Եզեկիայ արքայի առ Եսայի. եւ ասէ
ցնոսա Եսայի. Զայս ասասջիք ցտէրն ձեր. այս-
պէս ասէ Տէր. մի երկնչիր 'ի բանիցն զոր լուար,
որովք նախատեցին զիս հրեշտակք արքային Ա-
7 սորեստանեայց։ Ահաւասիկ արկանեմ ես 'ի նա
ոգի խռովութեան, եւ լուեալ համբաւ՝ դարձցի
յաշխարհ իւր, եւ անկցի 'ի սուր յերկրի ի-
8 րում։ Եւ դարձեալ անդրէն Ռափսակայ եհաս
արքային Ասորեստանեայց, զի պաշարեալ էր
զԼոբնան, եւ լուաւ թէ արքայն Ասորեստա-
9 նեայց չուեաց 'ի Լաքիսայ։ Եւ ել Թարակ ար-
քայ եթովպացւոց պաշարել զնա, եւ դարձաւ
անդրէն։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Եզեկիա
10 եւ ասէ. Այսպէս ասասջիք ցԵզեկիա արքայ Հրէ-
աստանի. մի խաբեսցէ զքեզ Աստուած՝ յոր
դու յուսացեալ ես, եւ ասիցէ՝ թէ ոչ մատնեսցի
Երուսաղէմ 'ի ձեռս արքային Ասորեստանեայց։
11 Արդ ահա չիցէ լուեալ քո զոր ինչ արարին
թագաւորք Ասորեստանեայց ընդ ամենայն եր-
կիր, որպէս սատակեցին զնոսա. իսկ արդ դու
12 ապրելո՞ց իցես. միթէ ապրեցուցին աստուածք
ազգացն զայնոսիկ զորս կորուսին հարքն իմ,
զԳովզան եւ զԽառան եւ զՀռափեթ, որ են յեր

կերն Եմաթայ. ո՞ւր են թագաւորք Եմաթայն եւ 13
Արփաթայ, եւ ո՞ւր են թագաւորք քաղաքին Սեփարուիմ,
Անայ եւ Գաւայ: Եւ առ Եզեկիա 14
զհրովարտակն ՚ի ձեռաց հրեշտակացն, ընթերցաւ
եւ եմուտ ՚ի տուն Տեառն, եւ տարածեաց
առաջի Տեառն: Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առ 15
Տէր եւ ասէ. Տէր ամենակալ, Աստուած Իսրայէլի, 16
որ նստիս ՚ի քերովբէս, դու ես Աստուած
միայն ամենայն թագաւորութեանց տիեզերաց,
դու արարեր զերկինս եւ զերկիր. խոնարհեցո, 17
Տէր, զունկն քո եւ լուր. բաց, Տէր, զաչս քո,
նայեաց, Տէր, լուր, Տէր, եւ տես զպատգամս զոր
առաքեաց Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց
նախատել զԱստուած կենդանի: Եւ արդարեւ 18
աւերեցին թագաւորքն Ասորեստանի զաշխարհս
ամենայն եւ զերկիր նոցա, եւ հրձիգ արարին 19
զկուռս նոցա. քանզի չէին աստուածք, այլ ձեռագործք
մարդկան փայտեղէնք եւ քարեղէնք,
եւ կորուսին զնոսա: Բայց արդ, տէր Աստուած 20
մեր, ապրեցո զմեզ ՚ի ձեռաց նորա. զի ծանիցեն
ամենայն թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ դու
միայն ես Աստուած: — Եւ առաքեցաւ Եսայի որդի 21
Ամովսայ առ Եզեկիա՝ եւ ասէ ցնա. Այսպէս
ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի. լուայ աղօթիցն
զոր աղաչեցեր առ իս՝ վասն Սենեքերիմայ արքային
Ասորեստանեայց. արդ այս բան է զոր 22
խօսեցաւ վասն նորա Աստուած: Արհամարհեա՜ց
արհամարհեա՜ց զքեզ, կոյս դուստր Սիոնի.
զգլուխ շարժեաց ՚ի վերայ քո, դուստր Երուսաղեմի.
զո՞ նախատեցեր եւ զրգռեցեր, եւ առ ո՞ 23
բարձրացուցեր զբարբառ քո, եւ ոչ ամբարձեր
զաչս քո ՚ի բարձունս ՚ի սուրբն Իսրայէլի. զի ՚ի 24
ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏէր: Դու ասէիր
թէ բազմութեամբ կառաց իմոց ելի ՚ի
բարձրութիւն լերանց, եւ ՚ի ծագս Լիբանանու.
եւ կոտորեցի զբարձրութիւն մայրից նորա, եւ
զգեղեցկութիւն նոճից նորա, եւ մտի ՚ի բարձրութիւն
կողմանց անտառին. եւ արկի կամուրջ, 25
եւ աւերեցի զջուրսն եւ զամենայն ժողովս
ջուրցն: Չիցէ՞ լուեալ քո զոր յառաջագոյն 26
արարի ես յաւուրցն առաջնոց, զոր կարգեցի
եւ այժմ յայտնեցի աւերել զհեթանոս յամուրս
բերանց, եւ զբնակիչս քաղաքաց յիբարանչիւր 27
ամրացայ. թողի ՚ի ձեռաց եւ ցամաքեցան,
եւ եղեն իբրեւ զխոտ ցամաքեալ ՚ի
վերայ տանեաց եւ իբրեւ զսէզ չորացեալ: Արդ 28
զկայս հանգստեան քոյ, եւ զել եւ զմուտ ճանապարհաց
քոց ես ինձէն գիտեմ. եւ սրտմտութիւն 29
քո զոր սրտմտեցեր, եւ դառնութիւն քո
ել առաջի իմ. եւ արկից վարսակ ՚ի ցռուկ
քո, եւ դանդանաւանդ ՚ի կզակս քո. եւ դարձուցից
զքեզ ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկիր:
Այս՛ քեզ այս եղիցի նշան. կերիջիր այս 30
ամ զսերմանեալս, եւ յամի եւս կերիջիր զինքնաբոյսն.
եւ յամին երրորդում սերմանեսջիք
եւ հնձեսջիք, տնկեսջիք այգիս եւ կերիջիք
31 զպտուղ նորա: Եւ եղիցին մնացորդքն
հրէաստանի արմատել արմատ ՚ի խոնարհ, եւ
32 տալ պտուղ ՚ի վեր. զի յԵրուսաղէմ եղիցին մնացորդքն,
եւ ՚ի լերինն Սիոնի ապրեալք. զի նախանձ
33 Տեառն զօրութեանց արար զայս: Վասն
այսորիկ այսպէս ասէ Տէր ՚ի վերայ թագաւորին
Ասորեստանեայց. մի մտցէ նա ՚ի քաղաքս յայս,
եւ մի նետս արկցէ ՚ի վերայ դորա. եւ մի վահանաւ
զդա փակեսցէ, եւ մի պաշարեսցէ զդա
34 պատնիշօք. այլ ճանապարհ ընդ որ եկն՝ ընդ
նոյն դարձցի, եւ ՚ի քաղաքդ յայդ մի մտցէ:
35 Այսպէս ասէ Տէր. վերակացու եղէց քաղաքիդ
այդմիկ ապրեցուցանել զդա, վասն իմ եւ վասն
36 Դաւթի ծառայի իմոյ: — Եւ ել հրեշտակ Տեառն,
եւ սատակեաց ՚ի բանակէ անտի Ասորեստանեայցն
հարիւր ութսուն եւ հինգ հազար. եւ
յարեան ընդ առաւօտն՝ գտին զայն ամենայն
37 մարմինս մեռեալ: Եւ դարձաւ անդրէն՝ գնաց
Սենեքերիմ արքայն Ասորեստանեայց, եւ բնակեաց
38 ՚ի Նինուէ: Եւ մինչդեռ երկիր պագանէր
՚ի տան իւրում Նասրաքայ կռոց իւրոց, Ադրամելէք
եւ Սարասար որդիք նորա սպանին զնա
սրով, եւ ինքեանք գնացին փախստական ՚ի Հայս.
եւ թագաւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ
նորա:

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

1 Եւ եղեւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդանալ
Եզեկիայ մինչեւ ՚ի մահ. եւ եկն առ նա Եսայի
որդի Ամովսայ եւ ասէ ցնա. Այսպէս ասէ
Տէր. հրաման տուր վասն տան քոյ՝ զի մեռանիս
2 եւ ոչ կեաս: Եւ դարձոյց Եզեկիա զերեսս իւր
3 յորմ անդր, յաղօթս եկաց եւ ասէ. Ո՛ Տէր.
յիշեա զիս, Տէր, զի գնացի առաջի քո արդարութեամբ
եւ ճշմարիտ սրտիւ, եւ զհաճոյս առաջի
քո արարի: Եւ ելաց Եզեկիա լալիւն մեծ:
4 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Եսայի եւ ասէ. Երթ
5 եւ ասա ցԵզեկիա. այսպէս ասէ տէր Աստուած
Դաւթի հօր քո. լուայ բարբառոյ աղօթից քոց.
եւ տեսի զարտասուս քո. աւելացից յաւելուած
6 ՚ի ժամանակս քո ամս հնգետասան. եւ ՚ի ձեռաց
արքային Ասորեստանեայց ապրեցուցից
զքեզ եւ զքաղաքդ զայդ, եւ վերակացու եղէց
7 քաղաքիդ այդմիկ: Եւ այս քեզ նշան ՚ի Տեառնէ,
թէ առնիցէ Աստուած զբանդ զայդ զոր խօսեցաւ.
8 ահաւասիկ ես դարձուցանեմ զստուեր աստիճանացդ,
ընդ որ իջեալ է շուքդ. զտասն աստիճանս
տան քոյ. եւ դարձուցից զարեգակն զտասնեքումբք
աստիճանօքդ: Եւ ել շուքն զտասնեքումբք
աստիճանօքն՝ ընդ որ իջեալ էր ստուերն:

Աղօթք Եզեկիայ արքային Հրէաստանի 'ի ժամանակի 9
յորում հիւանդացաւ' եւ յարեաւ 'ի հիւանդութենէ
իւրմէ ։ Ես ասացի 'ի վերջանալ աւուրց իմոց գնացից 10
'ի դրունս դժոխոց, թողից զմնացորդս ամաց
իմոց ։ Ասացի թէ ոչ եւս տեսից զփրկութիւն 11
Աստուծոյ 'ի վերայ երկրի, եւ ոչ եւս տեսից
զմարդն բնակչաց իւրոց ։ Պակասեցայ ես 12
յազգատոհմէ իմմէ, թողի զմնացորդս կենաց
իմոց, ելին եւ գնացին յինէն' որպէս որ քակէ
զտաղաւար կանգնեալ ։ եղեւ ոգի իմ առ յինէն
իբրեւ ոստայն ոստայնանկի մերձ 'ի հատանել ։ Յաւուր 13
յայնմիկ մատնեցայ մինչեւ յառաւօտ ։ իբրեւ
զառիւծ այնպէս խորտակեաց զամենայն ոսկերս
իմ, զի 'ի տունջենէ մինչեւ 'ի գիշեր մատնեցայ ։
Իբրեւ զծիծառն' այնպէս ձայնեցից, եւ իբրեւ 14
զաղաւնի' այնպէս մնչեցից ։ զի նուաղեցին
աչք իմ 'ի հայելոյ 'ի բարձունս երկնից առ Տէր
որ փրկեաց զիս, եւ փարատեցոյց զցաւս անձին
իմոյ ։ եւ ինքն կարգեաց զամենայն ամս իմ 15
'ի դառնութիւն անձին իմոյ ։ Տէր, վասն այսորիկ 16
պատմեցաւ քեզ, եւ զարթուցեր զշունչ իմ,
մխիթարեցայ' եւ կեցի ։ Ընտրեցար 'ի խաղաղութիւն 17
դարձաւ դառնութիւն իմ · փրկեցեր
զանձն իմ զի մի կորիցէ, եւ ընկեցեր յետոյ իմ
զամենայն զմեղս իմ ։ Զի ոչ թէ որ 'ի դժոխս 18
են' խոստովան առնիցեն առ քեզ, եւ ոչ մեռեալք
օրհնեսցեն զքեզ, եւ ոչ յուսասցին յողորմութիւնս
քո' որք իջանեն 'ի գուբ ։ Այլ կենդանիք 19
օրհնեսցեն զքեզ' որպէս եւ ես · այսուհետեւ
մանկունս ծնայց' որ պատմեսցեն զարդարութիւն
քո, Տէր փրկութեան իմոյ ։ Ես ոչ դադարեցից 20
օրհնել զքեզ սաղմոսարանաւ զամենայն
աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ Աստուծոյ ։ — Եւ ասէ Եսայի ցԵզեկիա · Առ զպա- 21
ղատ թզոյ, մանրեա եւ դիր 'ի վերայ վիրիդ'
եւ ողջասջիր ։ Եւ ասէ · Այդ եղիցի նշան եթէ 22
ելանիցեմ 'ի տունն Աստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

Ի ժամանակին յայնմիկ առաքեաց Մարովդաք 1
Բաղդան որդի Բաղդանայ' արքայ բաբելացւոց,
հրեշտակս հրովարտակօք եւ պատարագս Եզեկիայ ·
քանզի լուաւ թէ հիւանդացաւ մերձ 'ի
մահ' եւ յարեաւ ։ Եւ ուրախ եղեւ Եզեկիա 'ի 2
նոսա, եւ եցոյց նոցա զտունս գանձուց եւ զխնկոց
եւ զիւղոց եւ զոսկւոյ եւ զարծաթոյ, եւ
զամենայն տունս անօթոյ գանձուց, եւ զամենայն
ինչ որ էր 'ի գանձս իւր · եւ ոչ ինչ էր զոր ոչ
եցոյց նոցա Եզեկիա 'ի տան իւրում, յամենայն
իշխանութեան իւրում ։ Եւ եկն Եսայի մարգարէ 3
առ արքայն Եզեկիա եւ ասէ ցնա · Զինչ ասեն
արքդ այդոքիկ, եւ ուստի եկեալ են առ քեզ ։
Եւ ասէ Եզեկիա · Յերկրէ հեռաստանէ եկին առ
4 իս 'ի Բաբելոնէ ։ Եւ ասէ Եսայի · Զի՞նչ տեսին 'ի
տան քում ։ Եւ ասէ Եզեկիա · Զամենայն ինչ որ
'ի տան իմում էր' տեսին, եւ ոչ ինչ էր 'ի տան
իմում զոր ոչ տեսին · այլ եւ զգանձս եւս զիմ ։
5 Եւ ասէ ցնա Եսայի · Արդ լուր զպատգամս Տեառն
6 զօրութեանց · ահա եկեսցեն աւուրք, եւ
առնուցուն զամենայն ինչ որ 'ի տան քում է, եւ
զոր ինչ միանգամ ժողովեցին հարքն քո մինչեւ
ցայսօր · տարցին 'ի Բաբելոն, եւ մի ինչ ամենեւին
7 թողուցուն ։ Այլ ասաց Աստուած, թէ
եւ յորդւոց քոց որ ելանիցեն 'ի քէն' զորս դու
ծնանիցիս, տարցին եւ արասցեն ներքինիս 'ի
8 տան թագաւորին Բաբելացւոց ։ Եւ ասէ Եզեկիա
ցԵսայի · Բարի է բանդ Տեառն զոր խօսեցաւ
· եղիցի արդարութիւն եւ խաղաղութիւն
յաւուրս իմ ։

ԳԼՈՒԽ Խ

1 Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողովուրդ
2 իմ, ասէ Աստուած · քահանայք խօսեցարուք
'ի սիրտ Երուսաղէմի' եւ մխիթարեցէք զդա, զի
լի եղեւ տառապանօք · թողաւ լեցին զմա մեղք
իւր, զի ընկալաւ 'ի ձեռանէ Տեառն կրկին զչարեացն
3 մեղաց իւրոց ։ Ձայն բարբառոյ յանապատի
· պատրաստ արարէք զճանապարհս
Տեառն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս Աստուծոյ
4 մերոյ ։ Ամենայն ձորք լցցին, եւ ամենայն լերինք
եւ բլուրք խոնարհեսցին · եւ եղիցին ամենայն
դժուարինք 'ի դիւրինս, եւ առապարքն 'ի դաշտս ։
5 Եւ երեւեսցին փառքն Տեառն · եւ տեսցէ ամենայն
մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ · զի Տէր
6 խօսեցաւ ։ Ձայն որ ասէ · գոչեա · եւ ասեմ ·
զի՞նչ գոչեցից · — գոչեա, ամենայն մարմին խոտ
է, եւ ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ ծաղիկ
7 խոտոյ ։ Ցամաքեցաւ խոտն, եւ թօթափեցաւ
ծաղիկ նորա, զի ոգի Տեառն շնչեաց 'ի նա · արդարեւ
8 խոտ է ժողովուրդս այս · ցամաքեցաւ
խոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն · եւ բան Տեառն
մերոյ մնայ յաւիտեան ։

9 Ել 'ի վերայ լերինդ բարձու' աւետարանիչդ
Սիոնի · բարձրացո զօրութեամբ զբարբառ քո'
աւետարանիչդ Երուսաղէմի · բարձրացուցէք,
10 մի երկնչիք · ասա ցքաղաքս Յուդայ ։ Ահաւասիկ
Աստուած ձեր, ահաւասիկ Տէր, Տէր գայ
զօրութեամբ եւ բազուկն տէրութեամբ իւրով ·
ահաւասիկ վարձք իւր ընդ իւր, եւ գործք առաջի
11 նորա ։ Իբրեւ հովիւ մի հովուեսցէ զհօտս
իւր, եւ բազկաւ իւրով ժողովեսցէ զգառինս,
եւ 'ի ծոց իւր կրեսցէ զյղիս, եւ մխիթարեսցէ
12 զմատակս ։ Ո՞ չափեաց ափով իւրով զջուրս,
եւ զերկինս թզով, եւ զերկիր ամենայն բուռն ·

կշռեաց զլերինս կշռով, եւ զբլուրս կշռորդաւ։
Ո՞ գիտաց զմիտս Տեառն, եւ ո՞ եղեւ նորա խորհրդակից՝ 13
եթէ խելամուտ արասցէ զնա. կամ 14
ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ՝ եւ արար զնա խելամուտ,
կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաստան եւ զճանապարհ
իմաստութեան, կամ ո՞ ետ նմա փոխ յառաջագոյն՝
եւ հատուցանիցէ նմա։ Եթէ ամենայն հեթանոսք 15
իբրեւ զկաթիլ մի ՚ի դուլէ են, եւ իբրեւ
զմէտ մի ՚ի կշռոյ համարեցան, եւ իբրեւ
զթուք ՚ի բերանոյ համարեսցին։ Եթէ Լիբանան 16
ոչ բաւական յայրումն, եւ ամենայն չորքոտանիք
չեն բաւական յողջակէզս, եւ ամենայն հեթանոսք 17
ոչ ինչ են, եւ յոչինչ համարեցան նմա։
Ընդ ո՞ւմ նմանեցուցէք զՏէր, եւ ընդ ո՞ւմ նմանութեան 18
նմանեցուցէք զնա. միթէ պատկեր 19
կոփեաց զնա հիւսն, կամ ոսկերիչ ձուլեաց ոսկի
եւ պատեաց զնա ոսկւով, ՚ի նմանութիւն
պատկերի կերպարանեաց զնա։ Զփայտ անփուտ 20
ընտրեաց հիւսն, եւ իմաստութեամբ հնարս
խնդրէ՝ զիարդ կանգնեսցէ զնա զի մի շարժեսցի։
Ո՞չ լուէք եւ ո՞չ իմանայք, եւ ո՞չ պատմեցաւ ձեզ 21
ի սկզբանէ. ո՞չ գիտացէք թէ ո՞ հաստատեաց զհիմունս
երկրի։ Որ ունի զծիր երկրի, եւ բնակիչք 22
նորա իբրեւ զմարախ. որ կանգնեաց զերկինս
իբրեւ զխամար, եւ ձգեաց իբրեւ զխորան,
եւ հաստատեաց զերկիր բնակել ՚ի նմա. որ առնէ 23
զիշխանս յոչինչ իշխանութիւն, եւ զերկիր իբրեւ
զոչինչ արար։ Զի ոչ սերմանեսցեն եւ ոչ 24
տնկեսցեն, եւ ոչ հաստատեսցի յերկրի արմատ
նոցա. շնչեաց ՚ի նոսա եւ ցամաքեցան. եւ փոթորիկ
իբրեւ զխաշ առցէ զնոսա։ Ընդ ո՞ւմ 25
նմանեցուցէք զիս եւ բարձրացայց, ասէ սուրբն
Իսրայէլի։ Համբարձէք ՚ի բարձունս զաչս ձեր, 26
եւ տեսէք՝ ո՞ հաստատեաց զայս ամենայն. ո՞
հանէ զզօրս նոցա, եւ զամենեսեան յանուանէ
կոչէ բազում փառօք եւ աստուածութեամբ զօրութեան.
եւ մի ինչ ոչ ծածկեսցի ՚ի քէն։ Մի՛ ասիցես, 27
Յակոբ, եւ զի՞նչ խօսեցար, Իսրայէլ.
թէ ծածկեցան ճանապարհք իմ յԱստուծոյ, եւ
Աստուած իմ եբարձ զիրաւունս իմ, եւ մեկնեցաւ։
Նա եւ այժմ ո՞չ ծանեար, եթէ չէ՞ր լուեալ. 28
Աստուած յաւիտենական, Աստուած որ հաստատեաց
զծագս երկրի, ոչ քաղցիցէ եւ ոչ վաստակեսցի,
եւ չիք քննութիւն իմաստութեան
նորա. տայ քաղցելոց զօրութիւն եւ անցաւոց 29
զօրաւորութիւն։ Քաղցիցեն երիտասարդք, եւ 30
վաստակեսցին մանկունք, եւ ընտիրք անզօրք
եղիցին. բայց որ սպասեն Տեառն՝ նորոգեսցին 31
զօրութեամբ, նորափետուր զարդարեսցին իբրեւ
զարծուիս, ընթասցին եւ մի վաստակեսցին.
գնասցեն եւ մի քաղցիցեն։

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

1 ՚Նորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի իշխանք նորոգեսցին
զօրութեամբ, մերձեսցին՝ խօսեսցին
միանգամայն, եւ ապա զիրաւունս պատմեսցեն։
2 Ո՞ զարթոյց յարեւելից զարդարութիւն, եւ
կոչեաց զնա զհետ իւր. երթիցէ եւ տացէ հատուցումն
յանդիման հեթանոսաց. զարհուրեցուսցէ
զթագաւորս, եւ տացէ հողոյ զսուրս
նոցա, եւ իբրեւ զխաշ մերժեսցէ զնետս նոցա.
3 եւ արասցէ զնոսա փախստականս, եւ անցցէ
խաղաղութեամբ զճանապարհս ոտից իւրոց։
4 Արդ առիցէ թէ ոչ գործէ. ո՞ ազդեաց՝ եւ արար
զայս ամենայն, կոչեաց զնա՝ որ կոչէրն յազգացն
առաջնոց. Ես Տէր առաջին, եւ ես նոյն
5 եմ առ յապա։ Տեսին զիս հեթանոսք՝ եւ երկեան.
եւ սարսեցին ամենայն ծագք երկրի. մերձեցան
6 եւ եկին ՚ի միասին. եղին ՚ի մտի իւրաքանչիւր
ընդ ընկերի եւ ընդ եղբօր օգնական
7 լինել. եւ ասիցեն. քաջալերեաց հիւսն զդարբին,
հալել կոփել սուր հարկանել. եւ ասիցէ.
նպաստ բարի եղեւ ինձ. եւ բեւեռեսցին զնոսա
բեւեռօք, եւ դիցեն ՚ի գետնի, եւ ոչ շարժեսցին։
8 Բայց դու, Իսրայէլ՝ ծառայ իմ, Յակոբ՝
զոր ընտրեցի, զաւակդ Աբրահամու՝ զոր սիրեցի,
9 որում օգնական եղէ ՚ի ծագաց երկրի, եւ ՚ի
դիտաց նորա կոչեցի զքեզ, եւ ասացի թէ ծառայ
իմ ես դու եւ ընտրեցի զքեզ, եւ ոչ թողից
10 զքեզ։ Մի՛ երկնչիր՝ զի ընդ քեզ եմ. մի՛ խոտիր՝
զի ես եմ Աստուած քո, որ զօրացուցի զքեզ եւ
օգնեցի քեզ, եւ զգուշացայ քեզ աջով արդարութեամբ
11 իմով։ Ահաւասիկ ամաչեսցեն եւ պատկառեսցեն
ամենայն հակառակորդք քո. եւ եղիցին
նոքա իբրեւ զեղեռս, եւ կորիցեն ամենայն
12 զօրաւորք քո։ Խնդրեսցես զնոսա, եւ
ոչ գտցես զմարդն որ թշնամանիցեն զքեզ. եւ
եղիցին իբրեւ զեղեռս պատերազմողն քո։
13 Զի ես եմ Տէր Աստուած քո, որ ունիմ զաջոյ
ձեռանէ քումմէ, որ ասեմ ցքեզ՝ թէ մի երկնչիր.
14 ես օգնեցից քեզ։ Մի՛ երկնչիր, որդնդ Յակոբեան,
զօրանալ Իսրայէլեան. ես օգնեցի քեզ,
ասէ Աստուած, որ փրկելոցն է զքեզ սուրբն
Իսրայէլի։

15 Ահաւասիկ արարի զքեզ իբրեւ զանիւ ԼԶ
նորոյ սղոցաձեւ կամնասայլից. կասեսցես զլերինս
եւ մանրեսցես զբլուրս, եւ արասցես
16 զնոսա իբրեւ զփոշի եւ հասեսցես. հողմք տացեն
զնոսա եւ մրրիկք ցրուեսցեն. Բայց դու
ուրախ լիցիս ՚ի Տէր՝ ՚ի սրբութիւնս Իսրայէլի.
17 եւ ցնծասցեն տնանկք եւ կարօտեալք՝ որ խնդրէին
ջուր եւ ոչ գտանէին, եւ լեզուք նոցա ՚ի
ծարաւոյ ցամաքէին. ես Տէր Աստուած լուայց
նոցա, Աստուած Իսրայէլի, եւ ոչ թողից զնո-

ու։ Այլ բացից գետս 'ի վերայ լերանց, եւ 'ի 18
մէջ դաշտաց աղբերս. արարից զանապատն 'ի
ճահիճս ջուրց, եւ զերկիրն ծարաւուտ 'ի վտակս. եւ բղխեցուցից յանջրդի երկրին զմայրն 19
եւ զատաւին, զմրտենի եւ զնոճն եւ զսօսն,
զսարոյն եւ զսալոյն եւ զկաղամախն, զզին եւ
զփայտն իւղոյ։ Զի տեսցեն եւ գիտասցեն եւ 20
ծանիցեն եւ խմասցին 'ի միասին՝ թէ ձեռն Տեառն
արար զայս ամենայն, եւ սուրբն Իսրայէլի
հաստատեաց։ Մերձեալ են իրաւունք ձեր, ա- 21
սէ տէր Աստուած. մերձեալ են խրատք ձեր,
ասէ Թագաւորն Յակոբայ. մերձեսցին եւ պատ- 22
մեսցեն ձեզ որ ինչ անցք անցանելոց իցեն։ Եւ
կամ զառաջինսն եթէ զինչ էին՝ ասասջիք. 'ի մտի
դիցուք, եւ գիտասցուք զինչ առաջին եւ զինչ
առ յապա։ Ասացէք մեզ, պատմեցէք մեզ որ 23
ինչ 'ի փախճանի լինիցի, եւ գիտասցուք. եթէ
աստուածք իցէք՝ բարի արարէք. չար արարէք.
զի տեսցուք միանգամայն եւ զարմասցուք՝ թէ
ուստի իցէք դուք եւ ուստի գործեալ ձեր. 24
զի յերկրէ պղծս ընտրեցին զձեզ։ Բայց ես 25
զարթուցից զհիւսիսայինն եւ զարեւելեայն.
կոչեսցին յանուն իմ, եկեսցեն իշխանք, եւ իբրեւ զկաւ բրուտի զոր բրուտն կոխէ՝ այնպէս կոխիցին։ Ո՞ պատմեսցէ զայն՝ որ 'ի սկզբանէն է, 26
զի գիտասցուք. եւ զեւս յառաջագոյնն, եւ
ասասցուք թէ ճշմարիտ է. չիք որ ասէ յառաջագոյն, եւ ոչ որ լսէ զբանս ձեր։ Սկիզբն ա- 27
ռարից զՍիոն, եւ զԵրուսաղէմ մխիթարեցից 'ի
ճանապարհի. զի 'ի հեթանոսաց տեսանէի ոչ որ 28
է, եւ 'ի կռոց նոցա ոչ որ է որ պատմէ. եւ եթէ
հարցից եւս զնոսա թէ ուստի էք, ոչ տացեն
ինձ պատասխանի։ Զի ընդունայն են որ առնեն 29
զձեզ, եւ մնոտի են որ առեղծանեն զձեզ։

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

Ա.Ե Յակոբ ծառայ իմ, օգնական եղէց նմա. Իս- 1
րայէլ ընտրեալ իմ զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զոգի իմ 'ի վերայ նորա, եւ իրաւունս հեթանոսաց հանցէ։ Մի աղաղակեսցէ եւ մի վի- 2
ճեսցի, եւ մի ոք լուիցէ արտաքոյ զբարբառ նորա. զեղէգն ջախջախեալ մի բեկցէ, եւ զպատ- 3
րոյգն առկայծեալ մի շիջուսցէ. Այլ հանցէ 'ի 4
ճշմարտութիւն զիրաւունս. ծագեսցէ՝ եւ մի
խորտակեսցի. մինչեւ դիցէ յերկիր զդատաստան, եւ յանուն նորա հեթանոսք յուսասցին։
Այսպէս ասէ տէր Աստուած՝ որ արար զերկինս 5
եւ կանգնեաց զնա, որ հաստատեաց զերկիր եւ
որ 'ի նմա, որ ետ շունչ մարդկան որ 'ի վերայ
նորա, ոգի ամենեցուն որ կոխեն զնա։ Ես տէր 6
Աստուած կոչեցի զքեզ արդարութեամբ, կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ եւ զօրացուցի զքեզ,
եւ ետու զքեզ յուխտ ազգին՝ եւ 'ի լոյս հեթա-
7 նոսաց. բանալ զաչս կուրաց, հանել զկապեալս
'ի բանտէ եւ 'ի տանէ կապանաց որ նստին 'ի
8 խաւարի։ Ես տէր Աստուած, այս է անուն իմ.
զփառս իմ այլում ոչ տաց, եւ ոչ զքաջութիւնս
9 իմ դրօշելոց։ Որ ինչ 'ի սկզբանէն էր, ահա եկն
եհաս, եւ զնորս ես պատմեցից ձեզ. եւ մինչ
10 չեւ պատմեալ՝ ցուցաւ ձեզ։ Օրհնեցէք զՏէր
յօրհնութիւն նոր. զի իշխանութիւն նորա 'ի
բարձունս փառաւորի, եւ անուն նորա 'ի ծագաց երկրի. որք իջանէին 'ի ծով նաւօք, կղզիք
11 եւ բնակիչք նոցա։ Ուրախ եղիցի անապատն եւ
աւանք նորա՝ բանակք եւ բնակիչք Կեդարու.
ուրախ եղիցին բնակիչք վիմին, 'ի գլխոյ լերանց
12 գոչեսցեն՝ տացեն զփառս Աստուծոյ, եւ զքա-
13 ջութիւն նորա կղզիք պատմեսցեն։ Տէր Աստուած զօրութեանց ելցէ եւ հարցէ զպատերազմ, յարուսցէ զնախանձ եւ գոչեսցէ 'ի
14 վերայ թշնամեաց իւրոց զօրութեամբ։ Լուռ եղէ 'ի սկզբանէ, միթէ միշտ լռեցից եւ անսայցեմ.
ժուժկալեցի իբրեւ զծննդական, արդ զարհու-
15 րեցուցից եւ ցամաքեցուցից միանգամայն։ Զլե-
րինս եւ զբլուրս յաւերեցից, եւ զամենայն խոտ
նոցա ցամաքեցուցից. եդից զգետս 'ի կղզիս, եւ
16 զճահիճս ցամաքեցուցից։ Առաջնորդեցից կուրաց
ընդ ճանապարհ զոր ոչ գիտիցեն, եւ ընդ շաւիղս՝ զոր ոչ ճանաչէին՝ գնացուցից զնոսա. արարից նոցա զխաւարն 'ի լոյս, եւ զդժուարինն
'ի դիւրինս։ Զայս բանս արարից առ նոսա, եւ
17 ոչ թողից զնոսա. բայց նոքա դարձան յետս
յետս։

Ամաչեսցեն զամօթ մեծ՝ որք յուսացեալ էք
'ի դրօշեալս. եւ ասէք ցձուլածոյս, թէ ա-
18 ստուածք մեր էք դուք։ Խուլք՝ լուարուք. եւ
19 կոյրք՝ հայեցարուք տեսանել. եւ ո՞վ է կոյր՝
եթէ ոչ ծառայքն իմ, եւ ո՞վ են խուլքն՝ եթէ ոչ
որ տիրենն նոցա։ Ո՞վ է կոյրն՝ եթէ ոչ հաւա-
20 ցեալն, եւ կուրացան ծառայքն Աստուծոյ. տե-
սէք բազում անգամ, եւ ոչ զգուշացարուք. բաց
21 էին ականջք ձեր՝ եւ ոչ լուարուք։ Տէր Աս-
տուած կամեցաւ զի արդարասցի եւ բարձրացու-
22 ցէ զօրհնութիւն. եւ տեսի զի եղեւ ժողովուրդն
յափշտակեալ եւ յաւար մատնեալ. յամենայն
'ի շտեմարանս որոգայթք, եւ յամենայն տա-
րանս միանգամայն՝ ուր եւ թաքուցին զնոսա.
եղեն 'ի յափշտակութիւն, եւ ոչ ոք էր որ փըր-
կէր զնոսա. յաւար՝ եւ ոչ ոք էր որ ասէր թէ
23 տուր 'ի դարձ։ Ո՞վ է 'ի ձէնջ որ ունկնդիր լինի-
ցի այսմ ամենայնի, եւ 'ի միտ առնուցու որ ինչ
24 յապայն գալոց իցէ։ Ո՞վ ետ յափշտակութիւն
զՅակոբ, եւ զԻսրայէլ աւարառուաց. ո՞չ ապա-
քէն Աստուած՝ որում մեղանն, եւ ոչ կամեցան
գնալ ընդ ճանապարհս նորա, եւ ոչ լսել օրի-
25 նաց նորա։ Եւ ած 'ի վերայ նոցա զբարկու-

թիւն բարկութեան իւրոյ, և պատեաց զնոսա
պատերազմ, և շուրջ զնովաւ հրձիգք. և ոչ
գիտացին իւրաքանչիւր ոք 'ի նոցանէն, և ոչ
եդին 'ի մտի։

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

Ա Եւ արդ այսպէս ասէ տէր Աստուած որ ա- 1
րար զքեզ, Յակոբ, և որ ստեղծ զքեզ, Իս-
րայէլ։ Մի երկնչիր զի փրկեցի զքեզ, և կո-
չեցի զքեզ զանուն քո՝ թէ իմ ես։ Եւ եթէ ան- 2
ցանիցես ընդ ջուրս՝ ընդ քեզ եմ, և գետք զքեզ
մի ողողեսցեն. և եթէ անցանիցես ընդ հուր՝
մի այրեսցիս, և բոց նորա զքեզ մի կիզցէ։ Զի 3
ես եմ տէր Աստուած քո սուրբն Իսրայէլի որ
փրկեմ զքեզ. արարի փոխանակ քո զԵգիպտոս
և զԵթովպիա. և զՍունէն քեզ փոխանակե-
ցի։ Ըստ որում և պատուական եղեր, և ա- 4
ռաջի իմ փառաւորեցար. և ես սիրեցի զքեզ.
և տաց զմարդիկ փոխանակ քո, և զիշխանս
փոխանակ գլխոյ քոյ։ Մի երկնչիր՝ զի ընդ քեզ 5
եմ. յարևելից ածից զզաւակ քո, և յարևմը-
տից ժողովեցից զքեզ։ Ասացից հիւսիսոյ՝ ած. 6
և հարաւոյ՝ թէ մի արգելուր. ածէք զորդիս
իմ յերկրէ հեռաստանէ, և զդստերս իմ 'ի
ծագաց երկրէ, և զամենեսեան որ միանգամ 7
կոչեցեալ են յանուն իմ։ Զի փառաց իմոց
հաստատեցի զնա և ստեղծի զնա և արարի
զնա. և հանի զժողովուրդն կոյր. և թէպէտ 8
և աչք են, սակայն նոյնպէս կուրացեալ են, և
խլացեալ են ականջք իւրեանց. ամենայն ազգք 9
ժողովեցան 'ի միասին, և իշխանք ժողովեսցին
'ի նոցանէ. ո՞ պատմեսցէ զայս, և կամ որ ինչ
իսկզբանէն էր, ո՞ ազդ արասցէ ձեզ. ածցեն
զվկայս իւրեանց և արդարասցին, լուիցեն և
ասասցեն զճշմարիտն։ Եղերուք ինձ վկայք և 10
ես ձեզ վկայ, ասէ տէր Աստուած. և ծառայ
իմ զոր ընտրեցի. զի գիտասջիք և հաւատաս-
ջիք ինձ, և 'ի միտ առնուցուք՝ թէ ես եմ։ Յա-
ռաջ քան զիս ոչ եղև այլ Աստուած, և յետ
իմ ոչ եղիցի. ես եմ Աստուած, և չիք որ բաց 11
յինէն որ փրկեսցէ։ Պատմեցի և փրկեցի. նա- 12
խատեցի և ոչ ոք էր 'ի միջի ձերում օտար.
դուք ինքնին խոկ վկայէք ինձ. և ես տէր Աս- 13
տուած իսկզբանէ, և եմ. և ոչ ոք իցէ որ 'ի
ձեռաց իմոց հանիցէ. և արարից, և ոչ ոք
իցէ որ դարձուցանիցէ։ Այսպէս ասէ տէր Աս- 14
տուած, որ փրկելոցն է զձեզ՝ սուրբն Իսրայէ-
լի. վասն ձեր առաքեցից 'ի Բաբելոն, և ըն-
դոստուցից փախստականս զամենեսեան. և քաղ-
դեացիքն նաւուք պաշարեսցին. ես տէր Աս- 15
տուած սուրբն ձեր, որ յայտ արարի ձեզ ըզ-
թագաւորն Իսրայէլի։ Այսպէս ասէ Տէր՝ որ 16
արարի ճանապարհ ընդ ծով և 'ի ջուրս սաս-
17 տիկս շաւիղս, որ հանէ զկառս և զերիվարս և-
րադասեալ զօրս սաստիկս. այլ ննջեսցեն և ոչ յա-
18 րիցեն, շիջան իբրև զպատրոյգ շիջեալ։ Մի յի-
19 շէք զառաջինսն, և զհինն մի անէք զմտաւ. զի
ես առնեմ նոր գործս, որ այժմ յայտնեսցի
և ծանիջիք. և արարից ճանապարհ ընդ անա-
պատ, և յերկիր անջրդի գետս բղխեսցուցից։
20 Օրհնեսցեն զիս գազանք անապատի, հաւա-
րուք և դստերք ջայլամանց. զի ետու ես ջուր
յանապատ և գետս յերկիր անջրդի, արբուցանել
21 զազգն իմ ընտրեալ, և զժողովուրդն իմ զոր
22 ստացայ՝ պատմել զքաջութիւնս իմ։ Ոչ այժմ
ինչ կոչեցի զքեզ, Յակոբ, և ոչ աշխատ արա-
23 րի զքեզ, Իսրայէլ. ոչ մատուցեր ինձ խոյս
ողջակիզաց քոց, և ոչ զոհիւք քովք փառաւո-
րեցեր զիս. ոչ ծառայեցեր ինձ պատարագաւ
քովք, և ոչ աշխատ արարի զքեզ 'ի ծախս
24 կնդրկաց քոց. ոչ գնեցեր ինձ խունկս արծա-
թոյ, և ոչ ցանկացայ ճարպոյ զոհից քոց. այլ
'ի մեղս քո և յանօրէնութիւնս քո վերակացայ
25 եղէց քեզ։ Ես եմ, ես եմ նոյն որ ջնջեմ զանօ-
րէնութիւնս քո վասն իմ, և զմեղս քո այլ ոչ
26 ևս յիշեցից։ Բայց դու յուշ լեր՝ և ընդ մի-
մեանս դատեսցուք. ասա դու նախ զանօրէնու-
27 թիւնս քո՝ զի արդարասցիս։ Հարքն ձեր նախ
28 մեղան, և իշխանքն ձեր անօրինեցան յիս, և
պղծեցին իշխանքն զսրբութիւնս իմ, և մատ-
նեցի 'ի կորուստ զՅակոբ, և զԻսրայէլ 'ի նա-
խատինս։

ԳԼՈՒԽ ԽԴ

1 Բայց արդ լուր, Յակոբ ծառայ իմ, և Իս-
2 րայէլ՝ զոր ընտրեցիդ։ Այսպէս ասէ տէր Աս-
տուած որ արար զքեզ, և որ ստեղծ զքեզ յո-
րովայնէ, և տակաւին օգնականութիւն գտցես։
ցես։ Մի երկնչիր, ծառայ իմ Յակոբ և սիրե-
3 ցեալդ իմ Իսրայէլ, զոր ընտրեցի. զի ես տաց
ջուր 'ի ծարաւ՝ որոց գնան յանջրդի. եդից
զոգի իմ 'ի վերայ զաւակի քո՝ և զօրհնութիւնս
4 իմ 'ի վերայ որդւոց քոց. Եւ զուարճասցին իբ-
րև զխոտ ջրարբի, և որպէս զուռ 'ի մէջ ջրոց
5 գնացից։ Մին ասասցէ՝ Աստուծոյ եմ ես, և
միւսն խրախոյս բարձցէ յանուն Աստուծոյ Յա-
կոբայ, և միւսն գիր հանցէ ձեռամբ իւրով
թէ Աստուծոյ եմ ես, և յանուն Իսրայէլի խրա-
խոյս բարձցէ։

6 Այսպէս ասէ Աստուած թագաւորն Իսրայէ- Բ
լի, և որ փրկեացն զնա Աստուած զօրութեանց.
ես առաջին՝ և ես առ յապայ. բաց յինէն այլ
7 ոչ գոյ Աստուած։ Ո՞վ է իբրև զիս, յառաջ կայ-
ցէ, ձայն տացէ. պատմեսցէ և պատրաստեսցէ

ինձ՝ յորմէ հետէ արարի զմարդն յաւիտեան·
և որ ինչ գալոց իցէ, մինչ չեւ եկեալ իցէ՝ պատ-
մեսցեն ձեզ։ Մի՛ զարմանայք և մի՛ պատկառէք· 8
ոչ ապաքէն ի սկզբանէ լուարուք՝ և պատմեցի
ձեզ· դուք ձեզէն իսկ վկայք էք ինձ, թէ գուցէ՞
այլ Աստուած բաց յինէն։ Եւ յայնժամ իսկ ոչ
ինչ էին ամենեքեան որ ստեղծանէին և գրո- 9
շէին զկուռսն, որ առնէին ըստ ցանկութեան
իւրեանց, որք ոչ օգնիցեն նոցա· և վկայք դուք
էք նոցա, զի ոչ տեսանեն և ոչ իմանան։ Զի
ամաչեսցէ որ ստեղծանէ զաստուածս, և 10
ձուլէ զդրօշեալն յանօգուտ, և ամենեքին որ 11
հաւաքեսցին նմա։ Այլ ամաչեսցեն ամենե-
քեան որ ստեղծանեն կուռս, և դրօշեն զա-
նօգուտսն· և ամենեքեան ուստի եղեն՝ ցա-
մաքեսցին, խլեսցին 'ի մարդկանէ· ժողովես-
ցին ամենեքեան՝ յանդիման կացցեն 'ի միասին·
ամաչեսցեն և յամօթ լիցին առ հասարակ։ Զի 12
թերեաց հիւսն զգործի իւր, սրով սրեաց և
կոփեաց զնա· գրով գործեաց և դրօշեաց
զնա, և զօրութեամբ բազկի իւրոյ կանգնեաց
զնա· քաղցեաց և տկարացաւ, և ոչ արբ
ջուր։ Ընտրեաց հիւսն փայտ, չափով կանգնեաց 13
զնա՝ և դրօշեաց 'ի նմանութիւն պատկերի·
գրով կարգեաց զնա, և մածոյց սոսնձով, և
արար զնա 'ի պատկեր առն և 'ի վայել գեղոյ
երեւեալ մարդոյ· հաստատեաց զնա 'ի տան իւ-
րում։ Զայն փայտ զոր եհատ, զորոյն կամ 14
զսօսն, զկաղնին կամ զթեղօշն, զոր տնկեաց
Տէր և անձրեւ աճեցոյց՝ զի լիցի մարդկան այ- 15
րելի· առեալ 'ի նմանէ այրեաց և ջեռաւ, և
'ի կիսոյն արար հաց և զկէսն արար պատկեր
և երկիր եպագ նոցա· և զոր իւրովին պատ-
կեր գործեաց, անկեալ առաջի նորա երկիր պա-
գանէ։ Զորոյ զկէսն այրեաց 'ի խարուկի, և 16
եփեաց կայծակամբք նորա հաց և խորովեաց
միս, կերաւ և յագեցաւ և ջեռաւ, և ասէ՝
վա՜շ ինձ զի ջեռայ և տեսի զհուր։ Եւ զկէսն 17
արար աստուած դրօշեալ, և խոնարհեալ եր-
կիր եպագ նմա· յաղօթս կայ առ նա և ասէ·
փրկեա զիս՝ զի Աստուած իմ ես դու։ Ոչ առին 18
'ի միտ իմանալ, զի շլացան տեսանել աչօք իւ-
րեանց, և իմանալ սրտիւք իւրեանց։ Եւ ոչ 19
ածին զմտաւ զի ոչ ծանեան խորհրդովք՝ թէ
զկէս փայտին այրեցին 'ի հուր, և 'ի վերայ կայ-
ծականց նորա հաց արարին, և միս խորովեցին
և կերան, և զկէսն 'ի նմանէ արարին պատկեր
և երկիր պագանեն նմա։ Գիտասջիք զի մոխիր 20
է սիրտ նոցա, և մոլորեալ են· և ոչ ոք 'ի նո-
ցանէ կարէ փրկել զանձինս նոցա· տեսէք և
ոչ ասասցէք՝ թէ խաբէութիւն է 'ի ձեռս մեր։
Յուշ լիցի քեզ այդ, Յակոբ և Իսրայէլ, զի 21
ծառայ իմ ես դու· ինձ ստեղծի զքեզ 'ի ծա-
ռայութիւն· և Իսրայէլ, մի՛ մոռանար զիս·
22 զի ահաւասիկ ջնջեցի իբրեւ զամպ զանօրէնու-
թիւնս քո, և իբրեւ զմէգ զմեղս քո· դարձ առ
23 իս՝ և փրկեցից զքեզ։ Ուրախ լերուք, երկինք,
զի ողորմեցաւ Աստուած Իսրայէլի· փող հարէք
հիմունք երկրի· գոչեցէք լերինք զուրախութիւն՝
բլուրք և ամենայն ծառք որ 'ի նոսա· զի փր-
կեաց Աստուած զՅակոբ, և Իսրայէլ փառա-
24 ւորեսցի։ Այսպէս ասէ Տէր որ փրկեացն զքեզ
և ստեղծ զքեզ յորովայնէ· Ես եմ Տէր որ առ-
նեմ, կատարեմ զամենայն· ձգեցի զերկինս
25 միայն, և հաստատեցի զերկիր։ Ո՞ այլ ոք ցրեաց
զնշանս վհկաց, և զգձութիւնս 'ի սրտից· ո՞
դարձուցանէ զիմաստունս յետս, և զխոր-
26 հուրդս նոցա յիմարեցուցանէ, և հաստատէ
զբանս ծառայից իւրոց, և զխորհուրդս հրեշ-
տակաց իւրոց արդարացուցանէ։ Ես եմ որ ա-
սեմ ցԵրուսաղէմ թէ բնակեսջիր, և ցքաղաքս
հրէաստանի՝ թէ շինեսջիք, և զաւերա-
27 կս նորա կանգնեցից։ Որ ասեմ ցանդունդս
թէ աւերեսջիր, և զգետս նորա ցամաքեցու-
28 ցից· որ ասեմ ցԿիւրոս թէ իմաստնասջիր, և
զամենայն կամս իմ արասցէ· որ ասեմ ցԵրու-
սաղէմ թէ շինեսջիր, և զտաճարն իմ սուրբ
հաստատեցից։

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

1 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած օծելոյն իմ
ցԿիւրոս, զորոյ կալայ զաջոյ ձեռանէ նորա հնա-
զանդեցուցանել առաջի նորա զազգս, և զզօ-
րութիւն թագաւորաց խորտակեցից, և բացից
առաջի նորա զդրունս, և քաղաքք մի փակես-
2 ցին։ Ես երթայց առաջի քո, զլերինս հարթե-
ցից· զդրունս պղնձիս խորտակեցից և զնիգս
3 երկաթիս փշրեցից։ Եւ տաց քեզ զգանձս խա-
ւարինս, և զաւանդս աներեւոյթս բացից քեզ·
զի ծանիցես թէ ես եմ Տէր Աստուած, որ կո-
4 չեցի զանուն քո՝ Աստուած Իսրայէլի։ Վասն
Յակոբայ ծառայի իմոյ, և Իսրայէլի ընտրելոյ
իմոյ· ես կոչեցից քեզ զանուն քո՝ և ընկալայց
5 զքեզ· և դու զիս ոչ ծանեար՝ եթէ ես Տէր Աս-
6 տուած, և չիք այլ ոք· և ծանիցեն յարեւելից
7 և յարեւմտից թէ չիք ոք բաց յինէն։ Ես եմ
որ հաստատեցի զլոյս և արարի զխաւար, ես
եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն և հաստատեմ
զչար· ես եմ Տէր Աստուած՝ որ առնեմ զայս ա-
8 մենայն։ Ուրախ եղիցին երկինք 'ի վերուստ, և
ամպք ցօղեսցեն զարդարութիւն· բղխեսցէ եր-
կիր զողորմութիւն, և զարդարութիւն առ հա-
սարակ բղխեսցէ։ Ես եմ Տէր՝ որ հաստատեցի
զքեզ իբրեւ զաւ ինն· ստեղծի զքեզ իբրեւ բր-
9 կաւ բրուտի։ Միթէ զօ՞րն ամենայն հերկեսցէ որ
հերկէն զերկիր· միթէ ասիցէ՞ կաւն ցբրուտն·

զի՞ կաս՝ զի՞ ոչ գործես. չեն քո ձեռք. միթէ ասիցէ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր՝ թէ ընդէր այդպէս ստեղծեր զիս. վայ որ ասիցէ ցհայր իւր՝ 10 թէ ընդէր ծնար զիս, եւ ցմայր իւր՝ թէ ընդէր երկնեցեր զիս: Զի այսպէս ասէ տէր Աստուած 11 սուրբն Իսրայէլի, որ արար զգալիսն որ յապայն գալոց են. հարցէք զիս վասն որդւոցն իմոց եւ դստերաց, եւ վասն գործոց ձեռաց իմոց պատուէր տայք ինձ: Ես արարի զերկիր եւ զմարդն 12 ի վերայ նորա, ես ձեռամբ իմով հաստատեցի զերկինս, եւ ամենայն աստեղաց ետու հրաման: Ես յարուցի զնա արդարութեամբ թագաւոր, 13 եւ ամենայն ճանապարհք նորա ուղիղ են. նա շինեսցէ զքաղաքն իմ, եւ զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք եւ ոչ պատարագօք, ասէ Տէր զօրութեանց: Այսպէս 14 ասէ Տէր զօրութեանց. վաստակ եղեւ երկրին եգիպտացւոց, եւ վաճառք եթովպացւոց եւ սաբայեցիքն արք մեծամեծք առ քեզ անցցեն, եւ քեզ ծառայեսցեն, եւ զհետ քո շղթայիւք կապեալք ձեռակապօք եւ առ քեզ եկեսցեն, եւ քեզ երկիր պագանիցեն, եւ 'ի քեզ ուխտադիր լինիցին. զի 'ի քեզ Աստուած գոյ. եւ ասասցեն թէ ոչ գոյ այլ Աստուած բայց 'ի քէն. զի դու 15 ես Աստուած՝ եւ մեք ոչ գիտէաք, Աստուած Իսրայէլի փրկիչ: Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին ա- 16 մենայն հակառակորդք նորա, եւ գնասցեն ամօթով: Նորոգեցարուք առ իս, կղզիք. զի Իս- 17 րայէլ փրկեցաւ զփրկութիւն յաւիտենից. մի ամաչեսցեն՝ եւ մի եւս յամօթ լիցին մինչեւ յաւիտենս: Զի այսպէս ասէ Տէր որ արար զեր- 18 կինս, Աստուած՝ որ հաստատեաց զերկիր եւ արար զնա, նա է որ սահմանեաց զնա. եւ 'ի զուր ինչ ոչ արար զնա, այլ 'ի բնակութիւն ստեղծ զնա: Ես եմ Տէր՝ եւ չիք այլ ոք. ոչ 'ի ծա- 19 ծուկ ինչ խօսեցայ՝ եւ ոչ 'ի տեղւոջ խաւարին երկրի. չասացի ցզաւակն Յակոբայ թէ ընդունայն խնդրեսջիք. ես եմ, ես եմ Տէր որ խօսիմ զարդարութիւն՝ եւ պատմեմ զճշմարտութիւն: Ժո- 20 ղովեցարուք եւ եկայք խորհեցարուք 'ի միասին ապրեալքդ 'ի հեթանոսաց. ոչ ծանեան որ բարձեալ բերեն զփայտն զրօշեալ. եւ կային յաղօթս առ աստուածս որ ոչ փրկեն զնոսա: Ե- 21 թէ պատմեսցեն, աղէ մերձեսցին զի գիտասցեն 'ի միասին. ո՞ լսելի արար զայս ամենայն իսկզբանէ, եւ յայնժամ պատմեցաւ ձեզ: Ես եմ Աստուած՝ եւ չիք այլ ոք բայց յինէն. արդար եւ փրկիչ, եւ չիք ոք բայց յինէն. դարձարուք առ 22 իս՝ եւ ապրեսջիք որ եկեալդ էք 'ի ծագաց երկրէ: Ես եմ Աստուած՝ եւ չիք այլ ոք. յանձն իմ 23 երդնում, եթէ ոչ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ իմոյ՝ արդարութիւն է, եւ բանք իմ մի եղծցին: Զի 24 ինձ կրկնեսցի ամենայն ծունր, եւ խոստովան լիցի ամենայն լեզու Աստուծոյ, եւ ասասցէ՝ թէ 25 արդարութիւն եւ փառք առ նա եկեսցեն: Եւ ամաչեսցեն ամենեքեան՝ որ որոշեն զանձինս 26 իւրեանց 'ի Տեառնէ. արդարասցին՝ եւ Աստուծով փառաւորեսցի ամենայն զաւակ որդւոցն Իսրայէլի:

ԳԼՈՒԽ ԽԶ

1 Անկաւ Բէլ, խորտակեցաւ Դագոն. եղեն դրօշեալք նոցա 'ի գազանս եւ յանասունս. բարձէք զնոսա կապեալս իբրեւ զբեռն աշխատելոյն 2 եւ քաղցելոյն. լքելոց եւ կորուսելոյ 'ի միասին, որք ոչ կարասցեն ապրել 'ի պատերազմէ, եւ նո- 3 քա 'ի գերութեան վարեցան: Լուարուք ինձ, տունդ Յակոբայ, եւ ամենայն մնացեալքդ Իսրայէլի. ընտրեալքդ յորովայնէ՝ եւ խրատեալք 4 'ի մանկութենէ մինչեւ ծերութիւն, թէ ես եմ. եւ մինչեւ կայք իսկ ծերասջիք՝ սակայն ես եմ. ես համբերեմ ձեզ, ես արարի, եւ ես ան- 5 սացից. ես ընկալայց եւ ապրեցուցից զձեզ: Ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս. տեսէք հնարեցարուք, մոլո- 6 րեալքդ. որ արկանէք ոսկի հանդերձ 'ի քսակէ, եւ կշռէք զարծաթ 'ի կշիռս, եւ 'ի վարձու առնէք զոսկերիչս գործել կուռս ձեռագործս, եւ 7 խոնարհեալ երկիր պագանէք նոցա: Բարձեալ բերէք 'ի վերայ ուսոց, եւ եթէ դնիցէք 'ի գետնի՝ անդէն 'ի տեղւոջ մնան, եւ ոչ շարժեսցին. եւ եթէ ոք կարդասցէ առ նա՝ ոչ լսէ, եւ 'ի չա- 8 րեաց ոչ փրկեսցէ զնա: Յիշեցէք զայս եւ յոգոց հանէք, ապաշաւեցէք, մոլորեալքդ, դարձա- 9 րուք սրտիւք, եւ յիշեցէք զառաջինն գործս յաւիտենից. զի ես եմ Աստուած, եւ չիք այլ ոք 10 բայց յինէն, որ պատմիցէ յառաջագոյն զվերջինսն՝ մինչ չեւ եղեալ իցեն, եւ միանգամայն կատարեսցին. եւ ասացի թէ ամենայն խորհուրդք իմ հաստատեսցին, եւ զամենայն զոր 11 կամիմ արարից: Կոչել յարեւելից թռչունս, եւ յերկրէ հեռաստանէ՝ վասն որոյ խորհեցայն, խօսեցայ եւ ածի. հաստատեցի եւ արարի. ածի 12 զնա եւ յաջողեցի զճանապարհս նորա: Լուարուք ինձ, կորուսեալքդ սրտիւք՝ հեռացեալքդ 13 յարդարութենէն. մերձեցուցի զարդարութիւն իմ եւ այլ ոչ հեռասցի. եւ զճշմարտութիւն եւ զփրկութիւն իմ ոչ յամեցուցից. ետու 'ի Սիոն զփրկութիւն Իսրայէլի 'ի փառաւորութիւն:

ԳԼՈՒԽ ԽԷ

1 Իջ նիստ յերկրի, օրիորդ դուստր բաբելո- ԽԱ
նացւոց. նիստ 'ի գետնի, զի չիք աթոռ. մուտ 'ի խաւար, դուստր քաղդէացւոց. եւ ոչ եւս յա- 2 ւելուցուս կոչել գէրդ եւ փափուկ. առ երկան,

աղա ալիւր․ ընկեա զքող քո․ քակեա զալիս
քո․ բաց զսրունս քո․ անց ընդ գետս․ յայտնես- 3
ցի ամօթ քո, եւ երեւեսցին նախատինք քո․ զի
բարձից 'ի քէն զիրաւունս քո։ Ոչ եւս մատ-
նեսցէ զքեզ մարդկան որ փրկեսցէ զքեզ․ Տէր 4
ամենակալ անուն է նորա՝ սուրբն Իսրայէլի․
Նստ թախծեալ՝ գնացեալ․ մուտ 'ի խաւար, 5
դուստր քաղդէացւոց․ ոչ եւս կոչեսցիս զօրու-
թիւն թագաւորաց։ Ես բարկացեալ էի 'ի վերայ 6
ժողովրդեան իմոյ․ զի պղծեցին զժառանգու-
թիւն իմ․ եւ մատնեցի զնոսա 'ի ձեռս քո․ եւ
դու ոչ արարեր 'ի վերայ նոցա ողորմութիւն։
Ծանրացուցեր զլուծ ծերոց յոյժ․ եւ ասացեր՝ 7
յաւիտեան կացից իշխան․ ոչ եդիր երբեք զայս
'ի միտի քում, եւ ոչ յիշեցեր զվախճան։ Եւ արդ 8
լուր զայս, փափուկդ, որ նստեիր յանձնապաստ-
անն․ եւ ասեիր 'ի սրտի քում թէ ես եմ, եւ
չիք որ իմ ընկեր․ ոչ նստայց յայրութեան, եւ
ոչ ծանեայց զորբութիւն։ Եւ արդ հասցեն 9
յանկարծակի 'ի վերայ քո երկոքեան սոքա 'ի
միում աւուր․ այրութիւն եւ անզաւակութիւն․
եկեսցէ յանկարծակի 'ի վերայ քո՝ վասն դիւ-
թութեանցդ քոց, եւ վասն զօրացեալ կախար-
դութեանցդ քոց, եւ վասն վստահութեան չա- 10
րութեանց քոց․ զի ասեիր՝ թէ ես եմ, եւ չիք
որ իմ ընկեր․ զայս գիտասջիր, զի առնուցուս
զոյգ 'ի միտ․ եւ պոռնկութիւնն քո յամօթ լիցի
քեզ․ զի ասացեր 'ի սրտի քում, ես եմ, եւ չիք
որ իմ ընկեր։ Եւ հասցէ 'ի վերայ քո կորուստ՝ 11
զոր ոչ գիտիցես, եւ խորխորատ՝ եւ անկցիս 'ի
նա․ եւ եկեսցէ 'ի վերայ քո թշուառութիւն,
եւ ոչ կարասցես սուրբ լինել․ եւ եկեսցէ 'ի վե-
րայ քո յանկարծակի կորուստ, եւ ոչ ծանիցես։
Արդ կաց դու այժմ 'ի դիւթութիւնս քո, եւ 'ի 12
բազում կախարդութեան քում, զոր ուսար 'ի
մանկութենէ քումմէ․ եթէ կարասցես ինչ օգ-
տել, եթէ կարասցես կազդուրել․ զի աշխատե- 13
ցար 'ի խորհուրդս քո։ Յարիցեն եւ ապրեցուս-
ցեն զքեզ աստեղագէտքն որ նշմարեն զաստեղս
երկնից․ պատմեսցեն քեզ զինչ գալոց է 'ի վե-
րայ քո։ Ահաւասիկ ամենեքին իբրեւ զխիւ 'ի 14
հուր այրեսցին, եւ մի ապրեցուսցեն զանձինս
իւրեանց 'ի բոցոյ անտի․ զի նստիս 'ի վերայ կայ-
ծականց հրոյ, նոքա եղիցին քեզ յօգնականու-
թիւն։ Վաստակ եղեն վաճառականք քո 'ի մա- 15
ճառս քո 'ի մանկութենէ իւրեանց, այր ըստ
անձն մոլորեցան, եւ քեզ ոչ եղիցի փրկու-
թիւն։

ԳԼՈՒԽ ԽԸ

Լուարուք զայս, տունդ Յակոբայ, անուա- 1
նեալքդ յանուն Իսրայէլի, ծնեալքդ 'ի զաւակէ
Յուդայ, որ երդնուք յանուն տեառն Աստուծոյ
Իսրայէլի, որ յիշատակէքդ ոչ ճշմարտութեամբ
2 եւ ոչ արդարութեամբ։ Որ խորհուրդս յանուն
քաղաքին սրբոյ, եւ հաստատեալ համարիք յա-
3 նուն Աստուծոյ Իսրայէլի։ Տէր ամենակալ ա-
նուն է նորա․ զառաջինսն տակաւին պատմեմ․
եւ 'ի բերանոյ իմմէ, եւ լսելի եղեւ․ յանկարծակի
4 արարի՝ եւ եկն եհաս։ Գիտեմ զի խիստ ես, եւ
ջիլ երկաթիք պարանոց քո, եւ ճակատ քո
5 պղնձի․ պատմեցի քեզ առաջինսն, եւ մինչ չեւ
հասեալ էր առ քեզ լսելի արարի քեզ․ մի եր-
բեք ասիցես թէ կուռքն իմ արարին, եւ մի ա-
սիցես թէ դրօշեալքն եւ ձուլածոյքն պատուի-
6 րեցին ինձ։ Լուարուք զամենայն եւ ոչ ունէք 'ի
միտ, այլ եւ լսելի արարի քեզ զնորն՝ որ յայսմ
7 հետէ լինելոց է․ եւ ոչ ասացեր թէ այժմ լինի․
եւ ոչ 'ի վաղուց հետէ յաւուրցն առաջնոց․ եւ
ոչ եդեր ունկնդիր այնմիկ։ Մի ասիցես, թէ
8 այո գիտեմ զայդ․ զի ոչ գիտես եւ ոչ խմացար,
եւ ոչ ի սկզբանէ բացեր զականջս քո․ զի գի-
տացի թէ արհամարհելով արհամարհեսցես, եւ
9 անօրէն անուանիս յորովայնէ կոչեսցիս։ Վասն
անուան իմոյ ցուցից քեզ զբարկութիւն իմ եւ
զփառաւորութիւնս իմ, զոր ածի 'ի վերայ քո
10 զի մի սատակեցից զքեզ։ Ահաւասիկ վաճառեցի
զքեզ ոչ վասն արծաթոյ, եւ զերծուցի զքեզ 'ի
11 հնոցէ աղքատութեան․ վասն իմ արարի քեզ
զայդ․ զի մի անուն իմ հայհոյեսցի․ եւ զփառս
12 իմ այլում ոչ տաց։ Լուր ինձ, Յակոբ, եւ Իս-
րայէլ՝ զոր ես կոչեմ․ ես եմ առաջին, եւ ես
13 եմ յաւիտեան։ Ձեռն իմ արկ հիմունս երկրի,
եւ աջ իմ հաստատեաց զերկինս․ կոչեցից զա-
14 մենեսեան զնոսա, եւ կացցեն 'ի միասին․ ժողո-
վեսցին ամենեքեան եւ լուիցեն՝ թէ ո պատմեաց
նոցա զայն։ Ես սէր քո արարի զկամս քո 'ի վե-
րայ Բաբելոնի, բառնալ զզաւակն քաղդէացւոց
15 ես խօսեցայ եւ ես կոչեցի․ ածի զնա՝ եւ յաջո-
16 ղեցի զճանապարհս նորա։ Մատերուք առ իս՝
եւ լուարուք զայս․ ոչ ի սկզբանէ 'ի ծածուկ խօ-
սեցայ, եւ ոչ 'ի տեղւոջ խաւարին երկրի․
յորժամ լինէրն իսկ՝ ես անդ էի։ Եւ արդ Տէր,
17 Տէր առաքեաց զիս եւ հոգի նորա։ Այսպէս ա-
սէ Տէր՝ որ փրկեացն զքեզ սուրբն Իսրայէլի․
ես եմ Աստուած քո, ցուցի քեզ գտանել զճա-
18 նապարհ ընդ որ գնայցես։ Եւ եթէ լուեալ էր
քո պատուիրանաց իմոց՝ լինէր քեզ իբրեւ գետ
խաղաղութիւն քո, եւ արդարութիւն քո իբրեւ
19 զալիս ծովու։ Եւ լինէր իբրեւ զաւազ զաւակ
քո, եւ ծնունդք որովայնի քո իբրեւ զհող եր-
կրի․ աւասիկ եւ արդ ոչ սատակեսցիս, եւ ոչ կո-
20 րիցէ անուն քո առաջի իմ։ Ելէք 'ի Բաբելոնէ,
փախերուք 'ի քաղդէացւոց․ ձայն ուրախու-
թեան պատմեցէք, եւ լսելի եղիցի․ պատմեցէք
մինչեւ 'ի ծագս երկրի՝ զոր ասէք՝ թէ փրկեաց
21 Տէր զծառայ իւր զՅակոբ։ Եւ եթէ ծարաւես-

ցեն յանապատին, հանցէ նոցա ջուր ՚ի վիմէ. վէմ պատառեսցի. ջուրք բղխեսցեն, եւ արբցէ ժողովուրդ իմ. ոչ գոյ ուրախութիւն ամպարշտաց, ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԽԹ

Լուարուք ինձ՝ կղզիք, եւ ունկն դիք՝ հեթանոսք. 1
յետ բազում ժամանակաց հաստատեսցի
այդ, ասէ Տէր։ Յորովայնէ կոչեաց զիս, եւ յորովայնէ
մօր իմոյ կարդաց զանուն իմ. եդ զբերան 2
իմ իբրեւ զսուսեր սուր. եւ ընդ հովանեաւ
ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս. եւ եդ զիս իբրեւ
զնետ մի ընտիր, եւ ՚ի կապարճս իւր թաքոյց
զիս. եւ ասէ ցիս. Ծառայ իմ ես դու Իսրայէլ, 3
եւ ՚ի քեզ փառաւորեցայց։ Եւ ասեմ. զուր ուրեմն 4
վաստակեցի տարապարտուց, յոչինչ ետու
զզօրութիւն իմ. վասն այսորիկ իրաւունք իմ ՚ի
Տեառնէ, եւ վաստակ իմ առաջի Աստուծոյ իմոյ։
Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր որ ստեղծ զիս 5
յորովայնէ ծառայ իւր, ժողովել զՅակոբ եւ
զԻսրայէլ առ ինքն. եւ ժողովեցայց եւ փառաւորեցայց
առաջի Տեառն, եւ Աստուած իմ է
ինձ զօրութիւն։ Եւ ասէ ցիս. Մեծ է քեզ այդ, 6
կոչել զքեզ ծառայ իմ. հաստատել զազգս Յակոբայ,
եւ զցրուեալս Իսրայէլի դարձուցանել։
Ահաւասիկ եդի զքեզ յուխտ ազգի եւ ՚ի
լոյս հեթանոսաց, լինել փրկութիւն մինչեւ ՚ի
ծագս երկրի։ Այսպէս ասէ Տէր որ փրկեացն 7
զքեզ Աստուած Իսրայէլի. սրբեցէք զայն որ
խոտէն զանձն իւր, զաղտեալն յազգաց ՚ի
ծառայիցն իշխանաց. թագաւորք տեսցեն զնա
եւ յառն կացցեն. իշխանք՝ եւ երկիր պագցեն
նմա վասն Տեառն. զի հաւատարիմ է սուրբն
Իսրայէլի՝ եւ որ ընտրեաց զքեզ։ Այսպէս ասէ 8
Տէր ցԻսրայէլ. ՚ի ժամանակի ընդունելութեան
լուայ քեզ, եւ յաւուր փրկութեան օգնեցի
քեզ. եւ ստեղծի զքեզ, եւ ետու զքեզ
յուխտ հեթանոսաց հաստատել զերկիր, եւ ժառանգեցուցանել
զժառանգութիւնս աւերակս.
ասել կապելոց՝ թէ ելէք, եւ որ ՚ի խաւարին իցեն՝ 9
թէ յայտնեցարուք։ Յամենայն ճանապարհս արածեսցին,
եւ յամենայն շաւիղս ճարակք նոցա.
ոչ քաղցիցեն եւ ոչ ծարաւեսցին, եւ ոչ 10
խորշակահար լիցին յարեւու. այլ որ ողորմողն
է մխիթարեսցէ զնոսա, եւ ընդ աղբերականս
ածցէ զնոսա. եւ եդից զամենայն լերինս 11
՚ի ճանապարհ, եւ զամենայն շաւիղս յարօտ
նոցին։ Ահաւասիկ սոքա եկեսցեն ՚ի հեռաստանէ, 12
սոքա ՚ի հիւսիսոյ եւ ՚ի ծովէ, եւ սոքա
յերկրէ Պարսից։ Ուրախ լերուք երկինք եւ 13
ցնծասցէ երկիր, գոչեսցեն լերինք զցնծութիւն
եւ բլուրք զարդարութիւն. զի ողորմեցաւ Աստուած
ժողովրդեան իւրում, եւ զխոնարհս ժողովրդեան
14 իւրոյ մխիթարեաց։ Բայց Սիոն ասաց.
Եթող զիս Տէր, եւ մոռացաւ զիս Աստուած։
15 Միթէ մոռանայցէ կին զմանուկ իւր, կամ թէ
ոչ գթասցի ՚ի ծնունդս որովայնի իւրոյ. եւ եթէ
մոռանայցէ զայն կին՝ սակայն ես ոչ մոռա-
16 ցայց զքեզ, ասէ Տէր։ Ահաւասիկ ՚ի վերայ ձեռաց
իմոց նկարեցի զպարիսպ քո, եւ առաջի
17 իմ ես դու յամենայն ժամ. եւ արագ շինեսջիր
յայնցանէ որ քակեցին զքեզ, եւ որ աւերեցինն
18 զքեզ՝ ՚ի քէն ՚ի բաց մերժեսցին։ Ամբարձ շուրջ
զաչս քո, եւ տես զամենեսին. զի ահաւասիկ
ժողովեցան եւ եկին առ քեզ. կենդանի եմ
ես՝ ասէ Տէր. զի զամենեսին զնոսա իբրեւ զզարդարանս
զգեցցիս, եւ արկցես զնոսա զքեւ իբ-
19 րեւ զզարդ հարսին։ Զի աւերակքն եւ ապականեալքն
եւ կործանեալքն քո՝ արդ նեղեսցին
՚ի բնակչացն իւրեանց, եւ հեռասցին ՚ի քէն՝ որ
20 կլանէինն զքեզ։ Զի ասասցեն յականջս քո որդիքն
քո զորս կորուսեր. նեղ է մեզ տեղիս,
21 ընդարձակեա մեզ զի բնակեսցուք։ Եւ ասասցես
՚ի սրտի քում. ո՞ ծնաւ ինձ զսոսա. զի ես
անզաւակ եւ այրի էի, պանդուխտ եւ արգելական.
եւ զսոսա ինձ ո՞ սնոյց. զի ես միայն մնա-
22 ցեալ էի, եւ սոքա ո՞ւր էին։ Այսպէս ասէ Տէր,
Տէր. ահաւասիկ ամբարձից զձեռս իմ ՚ի վերայ
ազգաց, եւ ՚ի կղզիս կանգնեցից զնշան իմ. եւ
ածցեն զորդիս քո ՚ի ծոցս իւրեանց, եւ զդստերս
քո ՚ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բե-
23 րիցեն։ Եւ եղիցին թագաւորք դայեակք քո,
եւ կանայք նոցա ստնտուք քո. ՚ի վերայ երեսաց
երկրի երկիր պագանիցեն քեզ, եւ զհող
ոտից քոց լիզիցեն. եւ ծանիցես թէ ես եմ
24 Տէր. եւ ոչ ամաչեսցեն որք սպասեն ինձ։ Միթէ
հանիցէ ոք զկողոպուտ սկայի, կամ փրկ-
25 ցէ ոք տարապարտուց գերի՝ եւ ապրիցի։ Այսպէս
ասէ Տէր. եթէ ոք փրկիցէ զսկայ գերի, առցէ
զաւար նորա. եւ քաջ ապրէ՝ որ առնուցու
զաւար սկայի։ Այլ ես զդատաստան իմ դա-
26 տեցայց, եւ զորդիս իմ փրկեցից. եւ կերիցեն
նեղիչք քո զմարմինս իւրեանց, եւ արբցեն իբրեւ
զգինի նոր զարիւնս իւրեանց՝ եւ արբեսցին.
եւ ծանիցէ ամենայն մարմին եթէ ես եմ Տէր՝
որ փրկեցի զքեզ, եւ օգնեցի քեզ եւ զօրացուցի
զՅակոբ։

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Այսպէս ասէ Տէր. ո՞ր է թուղթ ապահարզանի որով արձակեցի զմայրն ձեր. կամ ո՞ր է գրաւականն վաճառականացն, որով վաճառեցի զձեզ. այլ ՚ի մեղս ձեր վաճառեցայք. եւ վասն անօրէնութեանց ձերոց արձակեցի զմայրն ձեր.

Զի եկի, եւ ոչ գոյր մարդ. կոչեցի՝ եւ ոչ ոք էր 2
որ լսէր. միթէ ոչ կարէ փրկել ձեռն իմ. կամ
ոչ զօրեմ ապրեցուցանել. ահա կշտամբութեամբ
իմով աւերեցից զծով, եւ զգետս ապականեցից.
եւ ցամաքեսցին ձկունք նոցա 'ի
ջուրցն պակասութենէ, եւ մեռցին 'ի ծարաւոյ.
զգեցուցից զերկինս խաւարաւ, եւ իբրեւ զքուրձ 3
արարից զծածկոյթ նորա։ Տէր, Տէր տայ ինձ 4
լեզու խրատու, զի գիտասցից խօսել 'ի ժամու ըղձանն.
պատրաստեաց զիս ընդ առաւօտս. յաւել
ինձ ունկն 'ի լսել. եւ խրատ Տեառն բանայ 5
զականջս իմ, եւ ես ոչ խստանամ եւ ոչ ընդդէմ
դառնամ։ Զթիկունս իմ ետու 'ի հարուածս, 6
եւ զծնօտս իմ յապտակս, եւ զերեսս
իմ ոչ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս թքանելեաց։
Եւ Տէր, Տէր եղեւ իմ օգնական. վասն 7
այնորիկ ոչ ամաչեցի, այլ արարի զդէմս իմ իբրեւ
զվէմ հաստատուն։ Եւ գիտացի թէ ոչ ամաչեցից.
զի մերձ է որ արդարացուցանէ զիս. 8
ո՞վ է ատեան իմ, եկեսցէ եւ կացցէ 'ի միջի. եւ ո՞վ
է որ դատի զիս, մերձեսցի առ իս. զի ահաւասիկ 9
Տէր, Տէր օգնական է ինձ, ո՞վ է որ չարչարիցէ
զիս։ Ահաւասիկ դուք ամենեքեան իբրեւ
զձորձս հնասջիք, եւ ցեց մաշեալս կերիցէ
զձեզ։ Ո՞վ իցէ 'ի ձէնջ որ երկնչի 'ի Տեառնէ. 10
լուիցէ զձայն ծառայի նորա. որ գնայցեն ընդ
խաւար՝ եւ ոչ գոյր նոցա լոյս, յուսացեալք յանուն
Տեառն եւ խրախուսեալք յԱստուած։ Ահաւասիկ
դուք ամենեքեան հուր վառէք՝ պարսաւէք 11
իբրեւ 'ի բոցոյ. գնասջիք 'ի լոյս հրոյ ձերոյ,
եւ բորբոքեսջիք բոցով. վասն իմ եղեւ ձեզ
այդ, եւ 'ի տրտմութեան ննջեսջիք։

ԳԼՈՒԽ ԾԱ

Լուարուք ինձ որ հալածէք զիրաւունս՝ եւ 1
խնդրէք զՏէր։ Նայեցարուք 'ի վէմն հաստատուն
յորմէ կոփեցարուք, եւ 'ի գուբ հորոյն յորմէ փորեցարուք.
նայեցարուք յԱբրահամ հայրն ձեր, 2
եւ 'ի Սառա որ երկնեացն զձեզ. զի մի էր՝ եւ կոչեցի
զնա, եւ օրհնեցի զնա, եւ սիրեցի զնա եւ
բազմացուցի զնա։ Եւ արդ մխիթարեցից զքեզ 3
Սիոն, եւ մխիթարեցից զամենայն աւերակս
նորա. եւ արարից զամենայն աւերակս նորա իբրեւ
զդրախտ, եւ զկողմն արեւմտից իբրեւ
զդրախտ Տեառն. ուրախութիւն եւ ցնծութիւն
գտցեն 'ի նմա, խոստովանութիւն եւ ձայն օրհնութեան։

ԽԲ Լուարուք ինձ՝ լուարուք ինձ ժողովուրդ, եւ 4
թագաւորք ունկնդիր լերուք ինձ. զի օրէնք յինէն
ելցեն, եւ դատաստան իմ 'ի լոյս հեթանոսաց։
Արդ արդ մերձեսցի արդարութիւն 5
իմ, եւ ելցէ իբրեւ զլոյս փրկութիւն իմ. 'ի բազուկ
իմ հեթանոսք յուսասցին. ինձ կղզիք սպասեսցեն,
6 եւ 'ի բազուկ իմ յուսասցին։ Ամբարձէք
յերկինս զաչս ձեր, եւ հայեցարուք
յերկիր 'ի խոնարհ. զի երկինք իբրեւ զծուխ
հաստատեալ են, եւ երկիր իբրեւ զձորձս մաշեսցի,
եւ բնակիչք նորա իբրեւ զնոյնս կորիցեն.
այլ փրկութիւն իմ յաւիտեան կացցէ, եւ արդարութիւն
7 իմ մի պակասեսցէ։ Լուարուք ինձ
որ գիտէք զիրաւունս, ժողովուրդ իմ՝ որոյ օրէնք
իմ 'ի սիրտս ձեր։ Մի երկնչիք 'ի նախատանաց
մարդկան, եւ բամբասանք նոցա զձեզ յամօթ
8 մի տրտմեսցեն. զի իբրեւ ձորձք ընդ ժամանակաւ
մաշեսցին, եւ իբրեւ զասր որ ուտիցի 'ի
ցեցոյ. բայց արդարութիւն իմ յաւիտեան կացցէ,
9 եւ փրկութիւն իմ ազգաց յազգս։ Զարթիր
զարթիր, Երուսաղէմ, եւ զգեցիր զզօրութիւն
բազկի քոյ. զարթիր իբրեւ յաւուրցն նախկանէ,
իբրեւ յազգացն յաւիտենից։ Ո՞չ դու այն
ես որ մաշեցեր զմեծութիւնն, փակեցեր զվիշապն.
10 ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր զծովն՝ ըղբազմութիւն
ջուրցն անդնդոց, որ արարեր ըղխորս
ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն եւ
11 ապրելոց։ Զի 'ի Տեառնէ եղիցի դարձ, եւ եկեսցեն
'ի Սիոն ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ
յաւիտենից. զի 'ի վերայ գլխոյ նոցա
օրհնութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նոցա.
մերժեսցին ցաւք եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք։
12 Ես եմ, ես եմ նոյն որ մխիթարեցի
զձեզ։ Ծանիր զինչ ոք էիր, եւ երկեար 'ի մահկանացու
մարդոյ եւ յորդւոյ մարդոյ՝ որ իբրեւ
13 զխոտ ցամաքեցան։ Եւ մոռացար զԱստուած
զարարիչ քո, որ արար զերկինս եւ հաստատեաց
զերկիր. եւ երկնչէիր միշտ զամենայն աւուրս
յերեսաց սրտմտութեան նեղչին քոյ՝ որպէս
խորհեցաւ բարձել զքեզ։ Եւ արդ ո՞ւր է
14 սրտմտութիւն նեղչին քոյ. զի 'ի փրկութեանն
քում ոչ կարասցէ կալ. եւ ոչ յամեսցէ, եւ ոչ
սատակեսցէ զքեզ յապականութիւն, եւ ոչ պակասեսցէ
15 հացն քո։ Եւ ես եմ Տէր Աստուած քո՝
որ խռովեմ զծով, եւ գոչեցուցանեմ զալիս նորա.
16 Տէր զօրութեան անուն է իմ։ Եդից զբանս
իմ 'ի բերանս քո, եւ ընդ հովանեաւ ձեռին իմոյ
ծածկեցից զքեզ. որով կանգնեցի զերկինս
եւ արկի զհիմունս երկրի, եւ ասացի ցՍիովն.
17 ժողովուրդ իմ ես դու։ Զարթիր զարթիր՝ արի
կաց, Երուսաղէմ, որ արբեր 'ի ձեռանէ Տեառն
զբաժակն բարկութեան նորա. զբաժակն կործանման,
զբաժակն սրտմտութեան, զոր արբեր
18 եւ թափեցեր։ Եւ ոչ ոք էր որ մխիթարէր
զքեզ յամենայն որդւոցն քոց զոր ծներ.
եւ ոչ ոք էր որ ձեռնտու լինէր քեզ յամենայն
19 որդւոցն քոց զորս բարձրացուցեր։ Երկու ինչ
հակառակ կան քեզ, եւ ո՞վ է որ տրտմեսցի ընդ
քեզ. կործանումն եւ բեկումն, սով եւ

սուր. եւ ո՞վ է որ մխիթարիցէ զքեզ։ Որդիք քո 20
տարակուսեալք՝ որ ննջեն 'ի գլուխ ամենայն ճանապարհաց. իբրեւ զճակնդեղ կիսեփեալ. լի են 'ի բարկութենէ Տեառն. լուծեալք 'ի սաստկէ Աստուծոյ։ Վասն այնորիկ լուր տառա- 21
պելոց՝ որ արբեալ ես եւ ոչ 'ի գինւոյ։ Այս- 22
պէս ասէ տէր Աստուած որ դատի զժողովուրդ իւր. ահաւասիկ 'ի բաց առնում 'ի ձեռանէ քումմէ զբաժակն կործանման, զբաժակն սրտմտութեան իմոյ, եւ ոչ եւս յաւելցես ըմպել զնա։
Եւ տաց զնա 'ի ձեռս վնասակարացն քոց, եւ 'ի 23
ձեռս այնոցիկ որ տառապեցուցինն զքեզ. որք ասէին ցանձն քո, խոնարհեաց՝ թող անցցուք. եւ եդին հաւասար երկրի զմէջ քո, արտաքոյ անցաւորաց քոց։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Զարթիր զարթիր, Սիովն, զգեցիր զզօրու- 1
թիւն քո, Սիովն. եւ դու զգեցիր զփառս քո, Երուսաղէմ՝ քաղաքդ սուրբ. զի ոչ եւս յաւելցէ անցանել ընդ քեզ պիղծք եւ անթլփատք։
Թօթափեա զփոշիդ. յարի կաց եւ նիստ, Երու- 2
սաղէմ. լոյծ զկապ պարանոցի քոյ, գերեալ՝ դուստր Սիովնի։ Զի այսպէս ասէ Տէր. ձրի 3
վաճառեցայք, եւ ոչ արծաթով փրկեսջիք։
Այսպէս ասէ Տէր. յերկիրն Եգիպտացւոց էջ 4
ժողովուրդ իմ զառաջինն՝ բնակել անդ նժդեհութեամբ, եւ յասորեստան բռնութեամբ վարեցան, եւ արդ ընդէր էք աստ։ Այսպէս ասէ 5
Տէր. զի վարեցաւ ժողովուրդն իմ ձրի, զարմանալ էին եւ լացէք։ Այսպէս ասէ Տէր. վասն ձեր անուն իմ հանապազ հայհոյի 'ի մէջ հեթանոսաց. վասն այնորիկ ծանիցէ ժողովուրդ 6
իմ զանուն իմ յաւուր յայնմիկ, թէ ես նոյն եմ՝ որ խօսէին, եւ արդ եկի հասի։
Իբրեւ զի գեղեցիկ են 'ի վերայ լերանց ոտք 7
աւետարանչի համբաւոյ խաղաղութեան, իբրեւ աւետարանչի բարութեանց. զի լսելի արարից զփրկութիւն քո, ասել ցՍիովն թէ թագաւորեսցէ քեզ Աստուած։ Զի ձայն պահապանաց 8
քոց բարձրացաւ, եւ 'ի նոյն բարբառ առհասարակ ցնծասցեն. զի դէմ յանդիման տեսցեն ըզժամանակ յորում ողորմեսցի Տէր Սիովնի։ Ե- 9
րգի՛ք գոչեսցեն աւերակքն համայն Երուսաղէմի ցնծութիւն, զի ողորմեցաւ նմա Տէր, եւ փրկեաց զԵրուսաղէմ։ Եւ յայտնի արասցէ Տէր 10
զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամենայն ազգաց. եւ տեսցեն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ։ Ի բաց կացէք, 'ի բաց կացէք. 11
ելէք այտի, եւ 'ի պիղծս մի մերձենայք. ելէք 'ի միջոյ նորա, եւ մաքրեցարուք՝ որ բարձեալ բերէք զանօթս Տեառն։ Զի ոչ խառնակութեամբ ե- 12
լիք, եւ ոչ փախստեամբ գնասջիք. զի առաջի ձեր Տէր ինքնին գնասցէ, եւ որ ժողովէն զձեզ Աստուած Իսրայէլի։

13 Ահաւասիկ 'ի միտ առցէ մանուկ իմ. վերասցի ԻԳ
14 եւ բարձրասցի եւ փառաւորեսցի յոյժ։ Զոր օրինակ զարմասցին բազումք 'ի վերայ քո. այնպէս անարգեսցի տեսիլ քո 'ի մարդկանէ, եւ
15 փառք քո յորդւոց 'ի մարդկանէ։ Այնպէս զարմասցին ազգք բազումք 'ի վերայ քո, եւ կարկեսցեն թագաւորք զբերանս իւրեանց. զի որոց ոչ պատմեցաւ վասն նորա՝ տեսցեն, եւ որոց ոչ էր լուեալ՝ 'ի միտ առցեն։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Տէր ո՞ հաւատաց լրոյ մերում, եւ բազուկ
2 Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ Պատմեցաք առաջի նորա իբրեւ զմանուկ, իբրեւ զարմատ 'ի ծարաւուտ երկրի. ոչ գոյր նորա տեսիլ եւ ոչ փառք. տեսաք մեք զնա, եւ ոչ գոյր նորա տեսիլ եւ ոչ
3 գեղեցկութիւն. այլ տեսիլ նորա անարգ՝ նուազեալ քան զամենայն որդւոց մարդկան։ Այր մի 'ի հարուածս, եւ գիտէ համբերել ցաւոց. զի դարձուցեալ զերեսս իւր՝ անարգեցաւ եւ ոչ
4 ինչ համարեցաւ։ Նա զմեղս մեր բառնայ եւ վասն մեր չարչարի, եւ մեք համարեցաք զնա 'ի ցաւս եւ 'ի հարուածս եւ 'ի չարչարանս իբրեւ
5 յԱստուծոյ։ Բայց նա վիրաւորեցաւ վասն մեղաց մերոց, եւ պատժեցաւ վասն մերոց անօրէնութեանց. խրատ խաղաղութեան մերոյ 'ի նմա.
6 եւ նորա վիրօքն բժշկեցաք։ Ամենեքեան իբրեւ ոչխարք մոլորեցաք. այր 'ի ճանապարհի իւրում մոլորեցաւ, եւ Տէր մատնեաց զնա առ մեղս մեր.
7 եւ նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան իւր։ Իբրեւ ոչխար 'ի սպանդ վարեցաւ, եւ իբրեւ որոջ առաջի կտրչի անմռունչ կայ, այնպէս ոչ բանայ
8 զբերան իւր։ Ի խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բարձաւ, եւ զազգատոհմն նորա ո՞ պատմեսցէ. զի բառնան յերկրէ կեանք նորա, յանօրէնութեանց ժողովրդեան իմոյ 'ի մահ վարե-
9 ցաւ։ Եւ տաց զչարս փոխանակ գերեզմանի նորա, եւ զմեծամեծս փոխանակ մահու նորա. զի անօրէնութիւն ոչ գործեաց, եւ ոչ գտաւ նեն-
10 գութիւն 'ի բերան նորա։ Եւ Տէր կամի սրբել զնա 'ի վիրաց անտի։ Եթէ տայցէք վասն մեղացն, անձինք ձեր տեսցեն զաւակ երկայնակեաց. եւ կամի Տէր 'ի ձեռն նորա բառնալ 'ի
11 ցաւոց անձին նորա, ցուցանել նմա լոյս եւ ստեղծանել իմաստութեամբ, արդարացուցանել զարդարն՝ որ ծառայեաց բազմաց.
12 եւ զմեղս նոցա նա վերացուսցէ։ Վասն այնորիկ նա ժառանգեսցէ զբազումս, եւ զաւար հզօրաց բաշխեսցէ. փոխանակ զի 'ի մահ մատ-

նեցաւ անձն նորա, եւ ընդ անօրէնս համարեցաւ. եւ նա զմեղս բազմաց վերացոյց եւ վասն անօրէնութեանց նոցա մատնեցաւ։

ԳԼՈՒԽ ԾԴ

Ե Ուրախ լեր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր. գոչեա 1
եւ աղաղակեա որ ոչ երկնէիր. զի բազում են
որդիք ամայեկին՝ առաւել քան զայրամրւոյն։
Քանզի ասաց Տէր. ընդարձակեա զտեղի խորանի 2
քոյ եւ զվարանից քոց. կանգնեա, եւ մի
խնայեր. երկայնեա զաղաւանդակս քո, հաստատեա
զցիցս քո, յաջ եւ յահեակ թաւալջիր, 3
եւ զաւակ քո զհեթանոսս ժառանգեսցէ, եւ
զքաղաքս աւերեալս շինեսցես։ Մի երկնչիցիս 4
զի յամօթ արարին զքեզ, մի պատկառեսցես
զի նախատեցին զքեզ. զի զամօթն յաւիտենից
մոռասցիս, եւ նախատինք այրութեան քոյ ոչ
եւս յուշ լիցին քեզ։ Զի Տէր է որ առնէ քեզ 5
զայդ. Տէր սաբաւովթ անուն է նորա. եւ որ
փրկեաց զքեզ նոյն Աստուած Իսրայէլի ամենայն
երկրի կոչեսցի։ Ոչ եթէ իբրեւ զկին մի 6
լքեալ տարակուսեալ կոչեաց զքեզ Տէր, եւ ոչ
իբրեւ զկին մի ատեցեալ 'ի մանկութենէ. այլ
ասաց Աստուած, առ ժամանակ մի թողի զքեզ. 7
եւ ողորմութեամբ մեծաւ ողորմեցայց քեզ. առ 8
փոքր մի սրտմտութեան դարձուցի զերեսս իմ
'ի քէն, եւ ողորմութեամբ յաւիտենից ողորմեցայց
քեզ. ասաց որ փրկեաց զքեզ Տէր։ Եւ 9
'ի ջրոյն հեղեղէ առ Նոյիւ՝ այս է ինձ, որպէս
երդուայն նմա 'ի ժամանակին յայնմիկ չբարկանալ
երկրի, նոյնպէս եւ ոչ քեզ. եւ ոչ սպառնալեօք 10
իմովք շարժել զլերինս, եւ փոփոխել
զբլուրս. ոչ ողորմութիւն իմ պակասեսցէ 'ի
քէն, եւ ոչ ուխտ խաղաղութեան քոյ անցցէ։
Ասաց Տէր. հաշտեալ եմ ընդ քեզ տառապեալդ 11
եւ խախտեալ, մինչեւ մխիթարեսցիս. ահաւասիկ
պատրաստեալ եմ կարկեհան զքարինս քո,
եւ զհիմունս քո շափիւղա. եւ կանգնեցից զաշտարակս 12
քո յասպիս, եւ զդրունս քո յականց
վանակոյ. եւ ածից շուրջ զքեւ պարիսպ յընտիր
ընտիր ականց պատուականաց. եւ զամենայն 13
որդիս քո խրատեալս Աստուծոյ, եւ 'ի բազում
խաղաղութեան մանկունք քո, եւ արդարութեամբ 14
շինեսջիր. Ի բաց լեր յանիրաւէ անտի,
եւ ոչ երկիցես. եւ դողումն 'ի քեզ ոչ մերձեսցի.
զի ահաւասիկ եկք՝ առ քեզ վասն իմ 15
մերձեսցին, եւ առ քեզ ապաստանեսցին, եւ ըզքեզ
տապաստան արասցեն։ Ահաւասիկ ես հաստատեցի 16
զքեզ. ոչ որպէս զդարբին մի որ փչովք
կայծակունս արծարծանէ եւ յառաջ բերէ անօթս
'ի գործ, այլ ես հաստատեցի զքեզ ոչ 'ի
կորուստ ապականութեան։ Զամենայն անօթ զնառակոր 17
'ի քեզ ոչ աջողեսցի. եւ զամենայն բարբառ
որ յարիցէ 'ի վերայ քո 'ի դատաստան՝ պարտեսցես,
եւ ամենայն դատախազք քո 'ի նմին։
Զի գոյ ժառանգութիւն պաշտօնէից Տեառն. եւ
դուք եղիջիք ինձ իրաւացիք՝ ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԾԵ

1 Ո՛վ որ ծարաւիք էք՝ երթայք 'ի ջուր. եւ որ
միանգամ ոչ ունիք արծաթ, երթայք գնեցէք.
եւ կերիջիք առանց արծաթոյ եւ գնոց գինւոյ.
2 եւ զճարպ բնաւ ընդէր իսկ գնէք արծաթոյ՝ եւ
ոչ հացի, եւ զվաստակս ձեր ոչ 'ի յագուրդ։
Լուարուք ինձ՝ եւ կերիջիք զբարութիւնս, եւ
3 վայելեսցեն 'ի բարութեան անձինք ձեր. ունկնդիր
լերուք լսելեաց ձերովք, զհետ եկայք
ճանապարհաց իմոց։ Լուարուք ինձ, եւ կեցցեն
'ի բարութեան անձինք ձեր. եւ եդից ընդ
ձեզ ուխտ յաւիտենական զողորմութիւնս Դաւթի
4 զհաւատարիմս։ Ահաւասիկ 'ի վկայութիւն
հեթանոսաց ետու զնա, իշխան եւ հրամանատար
5 ազգաց. ազգք որ ոչ գիտէին՝ կարդասցեն
առ քեզ, եւ ժողովուրդք որ զքեզ ոչ ճանաչէին՝
ապաստան արասցեն զքեզ, վասն տեառն
Աստուծոյ քո սրբոյն Իսրայէլի, զի փառաւոր
6 արար զքեզ։ Խնդրեցէք զՏէր, եւ յորժամ գտանիցէք
զնա, կարդացէք առ նա. եւ իբրեւ մերձեսցի
7 առ ձեզ, թողցէ ամպարիշտն զճանապարհս
իւր, եւ այր անօրէն զխորհուրդս իւր.
եւ դարձցի առ Տէր եւ գտցէ զողորմութիւն. եւ
առ Աստուած մեր՝ զի բազմապատիկ թողցէ զանօրէնութիւնս
8 ձեր։ Զի ոչ են խորհուրդք իմ
իբրեւ զխորհուրդս ձեր, եւ ոչ ճանապարհք իմ
9 իբրեւ զճանապարհս ձեր՝ ասէ Տէր։ Այլ որպէս
հեռի են երկինք յերկրէ, այնպէս հեռի են
ճանապարհք իմ 'ի ճանապարհաց ձերոց, եւ
10 խորհուրդք իմ 'ի խորհրդոց ձերոց։ Զոր օրինակ
եթէ իջանիցէ անձրեւ կամ ձիւն յերկնից,
եւ անդրէն ոչ դառնայ մինչեւ արբուսցէ զերկիր,
ծնցի եւ բղխեսցէ, եւ տացէ սերմն սերմանողի
11 եւ հաց 'ի կերակուր, այնպէս եղիցի
բանն իմ որ ելանէ 'ի բերանոյ իմմէ. մի դարձցի
դատարկ՝ մինչեւ կատարեսցէ զոր ինչ կամիցիմ.
եւ դիւրեցից զճանապարհս քո, եւ զճանապարհս
12 իմ պատուիրեսցես։ Զի ուրախութեամբ ելջիք,
եւ ցնծութեամբ ուսանիջիք. զի լերինք եւ
բլուրք կայտառեսցեն ընդունել զձեզ ուրախութեամբ,
եւ ամենայն ծառք անտառի ծափս հարցեն
13 ոստովք իւրեանց։ Եւ փոխանակ ցրգւոյն
նոճ բուսցի, եւ փոխանակ զժնկին մուրտ եղիցի.
եւ եղիցի Տեառն յանուն եւ 'ի նշան յաւիտենից,
եւ մի պակասեսցէ։

ԳԼՈՒԽ ԾԶ

Այսպէս ասէ Տէր. զգոյշ կացէք իրաւանց և 1
գործեցէք զարդարութիւն, զի եկեալ հասեալ է
փրկութիւն իմ, և յայտնելոց է ողորմութիւն
իմ։ Երանի այն որ առնիցէ զայն, և մարդոյ 2
որ կացցէ ՚ի նմին, և պահիցէ զշաբաթս իմ և
ոչ պղծիցէ, և պահիցէ զձեռս իւր յամենայն
զանիրաւութենէ։ Մի՛ ասասցէ օտարազգին որ 3
եկեալ յարեցեալ իցէ ՚ի Տէր, եթէ մերժելով մերժեսցէ
զիս Տէր ՚ի ժողովրդենէ իւրմէ. և մի՛ ասասցէ
ներքինին՝ թէ ես եմ փայտ չոր։ Այսպէս 4
ասէ Տէր ցներքինիսն որ պահիցեն զպահպանութիւնս
իմ, և ընտրեսցեն զոր կամիմ, և կալցին
յուխտին իմում. տաց նոցա ՚ի տան իմում, 5
և ընդ պարսպաւ իմով տեղի անուանի, առաւել
քան զուստերաց և զդստերաց. և անուն
յաւիտենական տաց նոցա՝ և մի՛ պակասեսցէ։
Եւ զայլազգիսն որ եկեալ յարեցեալ իցեն ՚ի Տէր՝ 6
ծառայել նմա և սիրել զանուն նորա, լինել
նմա ՚ի ծառայս և յաղախնայս, և զամենեսեան
որք պահիցեն զշաբաթս իմ և ոչ պղծիցեն, և
կալցին յուխտին իմում, տարայց զնոսա ՚ի լեառն 7
սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա ՚ի
տան աղօթից իմոց. ողջակէզք նոցա և պատարագք
նոցա ընդունելի եղիցին ՚ի վերայ սեղանոյ
իմոյ. զի տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն
հեթանոսաց։ Ասաց Տէր, Տէր, որ ժողովէ 8
զցրուեալսն Իսրայէլի, եթէ ժողովեցից ՚ի վերայ
նորա ժողով ամենայն գազանաց անտառի։
Եկայք կերայք ամենայն գազանք անտառի։ Տեսէք 9
զի կուրացան ամենեքին, և ոչ գիտեն ըզհանճար. 10
ամենեքին իբրեւ շունք համրացեալք
որ ոչ կարիցեն հաչել. յերազանան յանկողինս
իւրեանց, սիրեն զնիրհել։ Իբրեւ շունք 11
լկտիք եղեն յանձինս իւրեանց՝ որ ոչ գիտեն ըզյագուրդ.
և են չարք՝ և ոչ ճանաչեն զհանճար.
ամենեքին ըստ իւրաքանչիւր ճանապարհաց
իւրեանց գնացին։ Եկայք առցուք գինի, 12
և գինեհարբեսցուք արբեցութեամբ. և եղիցի
այնպիսի օրն մեզ գոհ մեծ առաւել յոյժ։

ԳԼՈՒԽ ԾԷ

Տեսէք զիարդ կորեաւ արդարն, և չիք ոք որ 1
առնայ սրտի. և արք արդարք բառնան, և
ոչ ոք հայի. զի յերեսաց անիրաւութեան բառնայ
արդար։ Եղիցի խաղաղութեամբ գերեզման 2
նորա, զի բարձաւ ՚ի միջոյ։ Բայց դուք մատիք 3
յառաջ, որդիք անօրէնք, որդիք պոռնկորդիք,
որդիք շնութեան. Եւ պերճացարուք, կամ յո՞յր 4
վերայ բացէք զբերանս ձեր, կամ առ ո՞ արձակեցէք
զլեզուս ձեր. ո՞չ դուք որդիք կորստեան
5 էք՝ զաւակ անօրէնութեան. որ անկեալ պաշտէիք
զկուռս ձեր ՚ի ներքոյ անտառախիտ ծառոց.
զոհէիք զորդիս ձեր ՚ի ձորաձորս ՚ի մէջ
6 գլխոց վիմաց, և ՚ի կողմանս ձորոցն։ Այն է
բաժին քո և նոյն վիճակ քո. նոցա հեղեր
նուէրս, և նոցին մատուցեր զոհս. ՚ի վերայ
7 այսր ամենայնի ո՞չ բարկանայցեմ, ասէ Տէր։ Ի
լերինն մեծի և բարձու՝ անդ է անկողին քո,
8 և անդր ելեր զոհել զոհս. և յետոյ դրանդեաց
դրանց քոց հաստատեցեր զյիշատակս քո. կարծէիր՝
եթէ յինէն ՚ի բաց կայցես՝ աւելի ինչ
գտանիցես։ Սիրեցեր զանկողինս քո, և սարածեցեր
զքեզ առ նոքօք. սիրեցեր զհոմանիս
9 քո, և բազմացուցեր զպոռնկութիւնս քո առ
նոսա. և զբազումս ՚ի հեռաւորաց արարեր
քեզ. և առաքեցեր հրեշտակս արտաքոյ սահմանաց
10 քոց։ Նկուն եղեր և իջեր ՚ի դժոխս. աշխատեցար
՚ի բազում ճանապարհորդութիւնս
քո, և ոչ ասէիր թէ արդ հանգեայց. զի զայն
առ ուժի գործէիր. վասն այնորիկ ոչ հնազանդեցար
11 ինձ։ Յումմէ զանգիտեալ զարհուրեցար,
զի ստեցեր ինձ և ոչ յիշեցեր զիս, և ոչ ածէր
զմտաւ և ոչ եդիր ՚ի սրտի քում. և ես
տեսի զքեզ և անտես արարի։ Եւ այն եմ որ
յաւիտենից եմ, և դու յինէն ոչ զանգիտեացեր։
12 Արդ ես պատմեցից զարդարութիւն իմ և
13 զչարիսն քո, որք ոչ օգնեսցեն քեզ յորժամ աղաղակեսցես,
և ոչ ապրեցուսցեն զքեզ ՚ի նեղութենէ
քումմէ. զի զամենեսեան զնոսա հողմք
տարցեն և մրրիկք բաժանեսցեն։ Իսկ որ յինէն
յուսացեալ են՝ ստասցին զերկիր, և ժառանգեսցեն
14 զլեառն սրբութեան իմոյ. և ասասցեն.
հորդեցէք առաջի նորա զճանապարհս, և ՚ի
բաց արարէք զխոչ և զգայթ ՚ի ճանապարհէ
15 ժողովրդեան իմոյ։ Այսպէս ասէ Բարձրեալն՝
որ ՚ի բարձունս բնակեալ է յաւիտեան, սուրբն
՚ի մէջ սրբոց. որոյ անունն բարձրեալ է և ՚ի
սուրբս հանգուցեալ, որ տայ երկայնմտութիւն
տարակուսելոց, և կեանս այնոցիկ՝ որ մաշեալ
16 են սրտիւք. և ոչ յաւիտեան խնդրեցից վրէժս
՚ի ձէնջ, և ոչ յանդ բարկացայց ձեզ. զի հոգի
յինէն ելցէ, և զամենայն շունչ ես արարի.
17 Վասն մեղաց առ սակաւ մի տրտմեցուցի զնա,
հարի զնա՝ և դարձուցի զերեսս իմ ՚ի նմանէ,
և տրտմեցաւ և գնաց թախծեալ առաջի իմ
18 զճանապարհս իւր։ Զճանապարհս սրտի նորա
տեսի, և բժշկեցի զնա. մխիթարեցի զնա, և
ետու նմա մխիթարութիւն ճշմարտութեան. և
19 սգաւորաց նորա հաստատեցի պտուղ. խաղաղութիւն
՚ի վերայ խաղաղութեան՝ հեռաւորաց
և մերձաւորաց, ասէ Տէր, և ես բժշկեցից
20 զնոսա։ Այլ անօրէնք իբրեւ զծով ծփեսցին,
և հանգիստ մի՛ գտցեն. և կորիցէ ջուր նորա ՚ի

կոխասցին և 'ի կաւ։ Ոչ գոյ խաղաղութիւն ամբարշտաց, 21
ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԾԸ

Գոչեա զօրութեամբ և մի խնայեր, բարձրացո 1
իբրև զփող զբարբառ քո, պատմեա
ժողովրդեան իմում զմեղս նոցա, և տանն Յակոբայ
զանօրէնութիւնս նոցա։ Զիս օր ըստ 2
օրէ խնդրեն, և ճանաչել զճանապարհս իմ
ցանկան, իբրև ժողովրդեան որոյ զարդարութիւն
գործեալ իցէ, և զիրաւունս Աստուծոյ
իւրոյ չիցէ թողեալ. արդ եկեալ խնդրեն զիրաւունս
արդարութեան։ Կարօտին մերձենալ առ
Աստուած, և ասեն. զի՞ է զի պահեցաք մեք՝ 3
և դու ոչ տեսեր. խոնարհեցուցաք զանձինս
մեր՝ և դու ոչ գիտացեր։ — Զի յաւուրս պահոց
ձերոց գտանին կամք ձեր կատարեալ, և
կսկծեցուցանէք զամենեսեան որ ընդ ձեռամբ
ձերով են. 'ի հակառակութիւնս և 'ի կռիւս 4
պահէք. և կոփէք զանտառոյն։ Իսկ զի՞նչ պիտոյ
է ինձ այնպիսւոյ ասէք պահք. գալ բողոքել
ձեր առ իս, և ինձ ոչ լսել ձեզ. ոչ զայնպիսի 5
պահս ընտրեցի, և ոչ զօրն յորում կարկամեցուցանէ
մարդ զանձն իւր։ Զի եթէ կորացուցես
իբրև զանուր զպարանոց քո, և
քուրձ և մոխիր 'ի ներքոյ տարածանիցես, սակայն
և ոչ զայն կոչեցի պահս և օր ընդունելի.
ոչ զայնպիսի պահս ընտրեցի՝ ասէ Տէր։ Այլ 6
լոյծ զկնճիռն անիրաւութեան, քակեա զխարդախութիւն
բռնութեան վաճառաց քոց. արձակեա
զբեկեալս թողութեամբ, և զամենայն
մուրհակս անիրաւութեան պատառեա։ Բեկեա 7
քաղցելոց զհաց քո, և զաղքատս անյարկս տար
'ի տուն քո. եթէ տեսանիցես զմերկն՝ զգեցուցանիցես,
և յընտանեաց զաւակի քոյ զաչս մի
արկանիցես։ Յայնժամ ծագեսցի կանուխ լոյս 8
քո, և բժշկութիւն քեզ վաղվաղակի հասցէ,
և գնասցէ առաջի քո արդարութիւն քո, և
փառքն Աստուծոյ զքեւ փակեսցեն։ Յայնժամ 9
կարդասցես, և Աստուած լուիցէ քեզ. և
մինչդեռ խօսիցիս, ասասցէ թէ ահաւասիկ հասեալ
կամ։ Եւ եթէ մերժեսցես դու 'ի քէն
զկնճիռն և զձեռնարձակութիւն և զբանս
տրտնջման, և տացես քաղցելոց զհաց քո սրտի 10
մտօք, և զանձինս կարօտեալս յագեցուսցես,
յայնժամ ծագեսցէ 'ի խաւարի լոյս քո, և խաւարն
քո իբրև զմիջօրեայ. և եղիցի Աստուած 11
քո ընդ քեզ յամենայն ժամ, և լցցի ըստ ցանկութեան
անձն քո, և ոսկերք քո պարարեսցին,
և եղիցին իբրև զպարտէզ ջրարբի, և իբրև
զաղբիւր որոյ ջուր ոչ պակասեսցէ։ Եւ 12
շինեսցին աւերակք քո յաւիտենից, և եղիցին
հիմունք քո մշտնջենաւորք ազգաց յազգս.
կանգնեսջիր և կոչեսջիր խրամանորոգարկաւ ցանգոյ,
և զընդմիջնաշաւիղս նոցա դադարեցուցես։
13 Եթէ դարձուցես զոտն քո՝ չառնել զկամս
քո յաւուրն սրբութեան, և կոչեսցես զշաբաթն
փափուկս նուիրեալս Աստուծոյ և փառաւորեալս,
և ոչ փոխեսցես զոտն քո 'ի գործ,
և ոչ խօսեսցիս բան ինչ բարկութեան բերանով
14 քով, և եղիցես յուսացեալ 'ի Տէր։ Եւ
տարցի զքեզ 'ի բարութիւնս երկրին, և ջամբեսցէ
քեզ զժառանգութիւն Յակոբայ հօր քոյ.
զի բերան Տեառն խօսեցաւ զայս։

ԳԼՈՒԽ ԾԹ

1 Մի՞թէ ոչ իցէ կարող ձեռն Տեառն փրկել,
կամ ծանրացեա՞լ ինչ զունկն իւր՝ զի մի լուիցէ.
2 այլ մեղքն ձեր որոշեն 'ի մէջ ձեր և 'ի մէջ Աստուծոյ.
և վասն անօրէնութեանց ձերոց դարձոյց
3 զերեսս իւր 'ի ձէնջ՝ զի մի ողորմեսցի։ Զի
ձեռք ձեր աղտեղեալ են արեամբ, և մատունք
ձեր 'ի մեղս. շրթունք ձեր խօսեցան զանօրէնութիւն,
և լեզուք ձեր խոկան զանիրաւութիւն։
4 Չիք ոք որ խօսի զարդարութիւն, և ոչ գոն
իրաւունք ճշմարտութեան. յուսացեալ են 'ի
նանիս, և խօսին զունայնութիւն. զի յղանան
5 զցաւս, և ծնանին զանօրէնութիւն։ Զձուս
քարբից ծակեցին, և զոստայն սարդից անկանեն.
և որ կամիցի ուտել 'ի նոցանէն, ծակեալ
6 բոռոց՝ և եգիտ ջուր, և 'ի նմին քարբ։ Ոստայնք
նոցա ոչ ձորձեսցին, և ոչ զգեցցին 'ի գործոց
ձեռաց իւրեանց. քանզի գործք նոցա գործք
անօրէնութեան են, և գործք անիրաւութեան
7 'ի ձեռս նոցա։ Ոտք նոցա 'ի չարիս ընթանան,
վաղվաղեն հեղուլ զարիւն անպարտ. խորհուրդք
նոցա խորհուրդք անզգամաց. բեկումն և թշուառութիւն
8 'ի ճանապարհս նոցա, և զճանապարհն
խաղաղութեան ոչ ծանեան, և ոչ
գոն իրաւունք 'ի ճանապարհս նոցա. զի շաւիղք
նոցա ընդ որ գնան՝ խոտորեալք են, և ոչ ծանեան
9 զխաղաղութիւն։ Վասն այնորիկ հեռացաւ
'ի նոցանէ իրաւունք, և մի հասցէ առ նոսա
արդարութիւն. մինչդեռ ակն ունէին լուսոյ՝
եղև նոցա խաւար. և մինչդեռ ապաւէին
10 նմա, ընդ մութ շրջեցան. շօշափեսցեն զորմս
իբրև կոյրք, և իբրև զաչացուս խարխափեսցեն,
և գլորեսցին 'ի միջօրէի իբրև 'ի հասարակ
գիշերի. և իբրև օրհասականք ընդ ողբս
11 հեծեսցեն, և իբրև արջ և իբրև աղաւնիս
առ հասարակ ասցեսցին։ Կացաք մնացաք իրաւանց՝
և ոչ էր, փրկութեան՝ և հեռացաւ 'ի
12 մէնջ։ Զի բազում են անօրէնութիւնք մեր առաջի
քո, և մեղք մեր հակառակ կացին մեզ.

զի անօրէնութիւնք մեր 'ի մեզ են, եւ զանիրաւութիւնս
մեր՝ մեք մեզէն գիտեմք ։ Ամբարշտեցաք 13
եւ ստեցաք Տեառն, եւ դարձաք յետս
յԱստուծոյ մերմէ․ խօսեցաք զանիրաւութիւն՝
եւ հեռացաք․ յղացաք՝ եւ սրտմտեցաք 'ի սրտաց
մեր զբանս անիրաւութեան․ յետս դարձաք զիրաւունս, 14
եւ արդարութիւն հեռացաւ 'ի մէնջ ։
Զի սպառեցաւ 'ի ճանապարհաց նոցա ճշմարտութիւն,
եւ ընդ ուղիղն ոչ կարացին գնալ,
եւ արդարութիւն բարձաւ 'ի նոցանէ․ մերժեցին 15
զմիտս գիտութեան յիմանալոյ ։ Տեսանէ Տէր՝ եւ
ոչ հաճեցաւ․ զի ոչ գոյին իրաւունք․ հայեցաւ՝ 16
եւ ոչ գոյր մարդ․ նկատեաց՝ եւ ոչ գոյր որ օգնական
լինէր․ եւ հասոյց նոցա բազկաւ իւրով, եւ
բան ողորմութեան իւրով հաստատեաց ։ Եւ 17
զգեցաւ իբրեւ զզրահս զարդարութիւն, եւ եդ
'ի գլուխ իւր իբրեւ զսաղաւարտ զփրկութիւն, եւ
արկաւ զիւրեւ համբերել եւ զպատմուճան վրէժխնդրութեան՝
հատուցանել զհատուցումն․ եւ 18
նախատինս հակառակորդաց եւ կղզեաց հատուցէ
զհատուցումն ։ Եւ երկիցեն յարեւմտից 19
յանուանէ Տեառն, եւ յարեւելս 'ի փառաւորեալ
անուանէ նորա․ զի եկեսցէ իբրեւ գետ
բռնութեամբ բարկութիւն 'ի Տեառնէ, հասցէ
սրտմտութեամբ ։ Եւ եկեսցէ 'ի Սիոնէ փրկիչ, 20
եւ դարձուսցէ զամպարշտութիւնս Յակոբայ՝
ասէ Տէր․ եւ այս նոցա որ յինէն ուխտ՝ ասէ 21
Տէր․ հոգին իմ որ է 'ի քեզ եւ բանք զոր եդու
'ի բերան քո՝ մի պակասեսցէ 'ի բերանոյ քումմէ
եւ 'ի բերանոյ զաւակի քոյ․ եւ 'ի բերանոյ զաւակէ
զաւակի քոյ, ասէ Տէր, յայսմհետէ մինչեւ
յաւիտեան ։

ԳԼՈՒԽ Կ

Լուսաւորեաց լուսաւորեաց, Երուսաղէմ, զի 1
հասեալ է լոյս քո, եւ փառք Տեառն 'ի վերայ քո
ծագեցին ։ Զի ահա խաւար ծածկեսցէ զերկիր, 2
եւ մառախուղ զհեթանոսս․ բայց 'ի քեզ
Տէր յայտնեսցի, եւ փառք նորա 'ի քեզ երեւեսցին,
եւ գնասցեն թագաւորք 'ի լոյս քո, եւ հեթանոսք 3
'ի ծագել լուսոյ քոյ ։ Համբարձ շուրջ 4
զաչս քո, եւ տես ժողովեալ առ քեզ զամենայն
մանկունս քո․ զի եկին հասին 'ի հեռաստանէ
որդիք քո․ եւ դստերք քո 'ի վերայ ուսոց
նոցա բարձեալ բերիցին ։ Յայնժամ տեսցես եւ 5
խնդասցես, երկիցես եւ զարհուրեսցես 'ի սրտի
քում․ զի փոխեսցի 'ի քեզ մեծութիւն ծովու
եւ ազգաց եւ ժողովրդոց․ Եկեսցեն 'ի քեզ երամակք 6
ուղտուց, եւ ծածկեսցեն զքեզ ուղտերամակքն
Մադիամու եւ Գեփայ․ ամենեքեան
'ի Սաբայ եկեսցեն, բերել ոսկի եւ կնդրուկ եւ
ականս պատուականս, եւ զփրկութեան Տեառն

7 աւետիս տացեն ։ Եւ ամենայն խաշինքն Կեդարու
ժողովեսցին առ քեզ, եւ խոյքն Նաբէովթայ
ածցին եւ մատուսցին ընդունելի պատարագ 'ի
վերայ սեղանոյ իմոյ, եւ տուն աղօթից իմոյ
8 փառաւորեսցի ։ Ո՞վ են սոքա որ իբրեւ զամպս
թռուցեալ են, եւ իբրեւ զաղաւնիս ձագուքն
9 երամովքն գան առ իս ։ Ինձ ակն ունէին կղզիք եւ
նաւք Թարսիս, յառաջագոյն ածել զորդիս քո
'ի հեռաստանէ․ զարծաթ եւ զոսկի ընդ իւրեանս՝
վասն անուան Տեառն սրբոյն, եւ վասն
10 սրբոյն Իսրայէլի փառաւորելոյ ։ Եւ շինեսցեն
որդիք այլազգեաց զպարիսպս քո, եւ թագաւորք
նոցա ընծայեսցին քեզ․ զի վասն բարկութեան
իմոյ հարի զքեզ, եւ վասն ողորմութեան իմոյ
11 սիրեցի զքեզ ։ Եւ բացցին դրունք քո հանապազորդ
'ի տուէ եւ 'ի գիշերի, եւ մի փակեսցին,
կրել 'ի քեզ զզօրութիւն ազգաց․ եւ զթագաւորս
12 իւրեանց ածիցեն առ քեզ․ զի ազգք եւ
թագաւորք որ քեզ ոչ ծառայիցեն՝ կորիցեն, եւ
13 ազգքն աւերելով աւերեսցին ։ Եւ փառքն Լիբանանու
առ քեզ եկեսցեն, նոճիւն եւ սօսիւ
եւ նոճով եւ մայրիւ՝ առ հասարակ փառաւոր
առնել զտեղի սրբութեան իմոյ, եւ զտեղի ոտից
14 իմոց փառաւորեսցէ ։ Եւ եկեսցեն առ քեզ զարհուրեալք
որդիք նեղչացն քոց եւ զայրացուցչոց,
եւ երկիր պագցեն հետոց ոտից քոց՝ ամենեքին
որ զարհուրեցուցանէինն զքեզ․ եւ կոչեսցիր
քաղաք Տեառն Սիոն սրբոյն Իսրայէլի ։
15 Վասն զի եղեր դու լքեալ եւ ատեցեալ, եւ ոչ
էր որ օգնէր քեզ․ եւ արարից զքեզ յուրախութիւն
յաւիտենական, ցնծութիւն ազգաց
16 յազգս ։ Եւ դիեցցես զկաթն հեթանոսաց, եւ
զմեծութիւն թագաւորաց կերիցես․ եւ ծանիցես
թէ ես եմ Տէր, որ ապրեցուցանեմ եւ փրկեմ
17 զքեզ Աստուած Իսրայէլի ։ Եւ փոխանակ
պղնձոյ՝ բերից քեզ ոսկի, եւ փոխանակ երկաթոյ՝
բերից քեզ արծաթ, եւ փոխանակ
փայտի՝ բերից քեզ պղինձ, եւ փոխանակ քարի՝
տաց քեզ երկաթ․ եւ տաց զիշխանս քո 'ի խաղաղութիւն՝
եւ զվերակացուս քո յարդարութիւն ։
18 Եւ ոչ եւս լուիցի անիրաւութիւն յերկրի քում,
եւ ոչ բեկումն եւ թշուառութիւն 'ի սահմանս
քո․ այլ կոչեսցին փրկութիւն պարիսպք քո․
19 եւ դրունք քո ցնծութիւն ։ Եւ ոչ եւս եղիցի
քեզ արեգակն 'ի լոյս տուընջեան, եւ ոչ ծագումն
լուսնի տացէ քեզ լոյս 'ի գիշերի․ այլ եղիցի քեզ
Տէր լոյս յաւիտենական, եւ փառք քո Աստուած ։
20 Ոչ մտցէ քեզ արեգակն, եւ լուսին 'ի
քէն մի պակասեսցէ․ զի եղիցի քեզ Տէր լոյս
յաւիտենական ։ Եւ կատարեսցին աւուրք սգոյ
21 քոյ․ եւ ժողովուրդ քո ամենեքին արդար, եւ
յաւիտեան ժառանգեսցեն զերկիր․ պահել
զնորատունկ գործոց ձեռաց իւրեանց 'ի փառս ։
22 Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի․ եւ կրտսերն

յազգ մեծ · զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա ։

ԳԼՈՒԽ ԿԱ

ԽԶ Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ 1
իսկ զիս · աւետարանել աղքատաց առաքեաց
զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գե-
րեաց զթողութիւն եւ կուրաց տեսանել, կոչել 2
զամ Տեառն ընդունելի եւ զօր հատուցման Աս-
տուծոյ մերոյ, մխիթարել զամենայն սգաւորս,
տալ սգաւորաց Սիոնի փառս · փոխանակ մոխ- 3
րոյն՝ օծումն ուրախութեան, եւ սգաւորացն
հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ոգւոյն վհատու-
թեան ։ Եւ կոչեսցին նոքա ազգք արդարութեան՝
տունկ Տեառն 'ի փառս, եւ շինեսցեն զաւերակսն 4
յաւիտենից, եւ զյառաջագոյն աւերեալսն կանգ-
նեսցեն, եւ նորոգեսցեն զքաղաքս աւերեալս
ազգաց մինչեւ յազգս ։ Եւ եկեսցեն օտարածինք 5
հովիւք խաշանց քոց, եւ այլազգիք մաճակալք
եւ այգեգործք քո ։ Բայց դուք՝ քահանայք Տեա- 6
ռըն կոչեսջիք, պաշտօնեայք Աստուծոյ մերոյ
անուանեսջիք, զզօրութիւն ազգաց կերիջիք, եւ
մեծութեամբ նոցա սքանչելի լինիջիք ։ Փոխա- 7
նակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն, եւ
փոխանակ անարգանաց ձերոյ՝ ցնծութիւն, եւ
ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, եւ
ուրախութիւն յաւիտենից 'ի վերայ գլխոց նո-
ցա ։ Զի ես եմ Տէր որ սիրեմ զարդարութիւն, 8
եւ ատեմ զյափշտակութիւնս յանիրաւութե-
նէ · տաց զվաստակս նոցա արդարոց, եւ ուխտ
յաւիտենից ուխտեցից ընդ նոսա ։ Եւ ծանիցի 9
'ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք նոցա
'ի մէջ ժողովրդոց · ամենեքին որ տեսանիցեն՝
ճանաչիցեն զնոսա՝ եւ ասիցեն թէ սոքա են զա-
ւակ օրհնեալ յԱստուծոյ · եւ ուրախութեամբ
ուրախ եղիցին 'ի Տէր ։ Ցնծասցէ անձն իմ 'ի 10
Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ
պատմուճան ուրախութեան, իբրեւ փեսայի
եդ ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն զարդու զար-
դարեաց զիս ։ Եւ իբրեւ երկիր որ աճեցուցանէ 11
զծաղիկս իւր, եւ իբրեւ բուրաստան որ բուսու-
ցանէ զսերմանիս իւր · այնպէս ծագեսցէ Տէր
զարդարութիւն իւր եւ զցնծութիւն առաջի ա-
մենայն ազգաց ։

ԳԼՈՒԽ ԿԲ

Վասն Սիոնի ոչ լռեցից, եւ վասն Երուսա- 1
ղեմի ոչ հանգեայց · մինչեւ ծագեսցէ իբրեւ զլոյս
արդարութիւն նորա, եւ փրկութիւն նորա իբ-
րեւ զջահ լուցեալ վառեսցի ։ Եւ տեսցեն հեթանոսք 2
զարդարութիւն քո, եւ թագաւորք զփառս քո ·
եւ կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տէր անուանես-
3 ցէ ։ Եւ եղիցես պսակ վայելչութեան 'ի ձեռին
Տեառն, եւ թագ արքայութեան 'ի ձեռին Աս-
4 տուծոյ քոյ · եւ ոչ եւս կոչեսցիս լքեալ, եւ եր-
կիրն քո ոչ եւս կոչեսցի աւերակ ։ Զի քեզ ա-
նուն կոչեսցին կամք իմ, եւ երկրին քում շէ-
նութիւն բնակութեան · զի հաճեսցի Տէր ընդ
քեզ, եւ երկիրն քո խառնեսցի 'ի բնակութիւն ։
5 Զոր օրինակ բնակէ երիտասարդ ընդ կուսի՝
այնպէս բնակեսցեն որդիք քո 'ի քեզ · եւ եղիցի՝
զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին,
6 այնպէս ուրախ լիցի Տէր 'ի քեզ ։ Եւ 'ի վերայ
պարսպացն քոց, Երուսաղէմ, պահապանս կա-
ցուցից զօրն ամենայն եւ զգիշերն ամենայն, որ
7 մինչեւ յանգ մի զազարեսցեն յիշել զՏէր ։ Զի
ոչ գոյ նման ձեզ, եթէ ուղղեսցէ եւ արասցէ
8 զԵրուսաղէմ 'ի պարծանս 'ի վերայ երկրի ։ Եր-
դուաւ Տէր 'ի փառս իւր եւ 'ի զօրութիւն բազկի
իւրոյ, եթէ ոչ տաց զցորեան քո եւ զկերակուր
'ի ձեռս թշնամեաց քոց, եւ ոչ արբցեն որդիք
օտարաց զգինի քո յորում դու վաստակեցեր ։
9 Այլ որ ամփոփեսցենն կերիցեն զնա՝ եւ օրհնես-
ցեն զՏէր, եւ որ ժողովեսցենն զնա՝ արբցեն 'ի
10 սրահս սրբութեանց իմոց ։ Երթայք մտէք ընդ
դրունս իմ, կազմեցէք զճանապարհս, հորդե-
ցէք զքարինս · գործեցէք ճանապարհս ժողովր-
դեան իմոյ, եւ զքարինն 'ի ճանապարհէ անտի
11 'ի բաց ընկեցէք · ամբարձէք նշան 'ի հեթանոսս, զի
աւասիկ Տէր լսելի արար մինչեւ 'ի ծագս երկրի ։
Ասացէք դստեր Սիոնի · աւասիկ փրկիչ քո
հասանէ քեզ՝ եւ ունի զվարձս իւր ընդ իւր · եւ
12 գործ իւր առաջի երեսաց իւրոց · եւ կոչեսցէ
զնա ժողովուրդ սուրբ՝ փրկեալ 'ի Տեառնէ, եւ
դու կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք՝ եւ ոչ լքեալ ։

ԳԼՈՒԽ ԿԳ

1 Իսկ այս ո՞վ է որ գիմեալ գայ յԵդովմայ, կար- ԽԷ
մրութիւն ձորձոց իւրոց 'ի Բոսորայ, գեղեցիկ
պատմուճանաւ եւ բուռն զօրութեամբ ։ — Ես
խօսիմ զարդարութիւն եւ իրաւունս փրկու-
2 թեան ։ — Վասն էր կարմիր են ձորձք քո, եւ հան-
դերձք իբրեւ հնձանահարի, լիոյ հնձանի կոխե-
3 լոյ ։ — Հնձան հարի միայն, եւ 'ի հեթանոսաց ոչ
ոք էր ընդ իս · կոխեցի զնոսա սրտմտութեամբ եւ
ճմլեցի զնոսա բարկութեամբ եւ իջուցի յերկիր ·
4 եւ զամենայն հանդերձս իմ թաթաւեցի · զի հա-
սեալ էր 'ի վերայ նոցա օր հատուցման, եւ ամ
5 փրկութեան եկեալ հասեալ ։ Հայեցայ՝ եւ ոչ ոք
էր որ օգնէր, զմտաւ ածի՝ եւ ոչ ոք էր որ 'ի
թիկունս հասանէր · փրկեաց զնոսա բազուկ իմ,
6 եւ սրտմտութիւն իմ միայն զդէմ կալաւ · կոխե-

ցի զնոսա բարկութեամբ իմով, եւ զենի զնոսա
սրտմտութեամբ իմով, եւ իջուցի զնոսա յերկիր։
ԽԲ Զողորմութիւն Տեառն յիշեցի, զգովութիւն 7
Տեառն յաղ ամենայնի, յամենայնի զոր հատուցանէ
մեզ Տէր։ Տէր դատաւոր բարերար տանն
Իսրայէլի, որ ածէ 'ի վերայ մեր ըստ ողորմութեան
իւրում եւ ըստ բազում արդարութեան
իւրոյ. եւ ասաց՝ Ոչ ժողովուրդ իմ են 8
որդիքն իմ, եւ ոչ անարգեսցեն զիս. եւ եղեւ
նոցա 'ի փրկութիւն յամենայն նեղութենէ նոցա։ 9
Ոչ պատգամաւոր ոք եւ ոչ հրեշտակ, այլ
ինքնին Տէր փրկեաց զնոսա. վասն սիրելոյ զնոսա
եւ խնայելոյ 'ի նոսա ինքնին փրկեաց զնոսա,
եւ վերացոյց զնոսա եւ բարձրացոյց զամենայն
աւուրս յաւիտենից։ Բայց նոքա հեստեցին, եւ 10
բարկացուցին զՀոգի նորա սուրբ. եւ դարձաւ
նոցա Տէր 'ի թշնամութիւն, ինքնին եա ընդ նոսա
պատերազմ. եւ յիշեաց զաւուրսն յաւիտենից, 11
թէ ուր է Մովսէս եւ ժողովուրդն նորա։
Ուր եհան յերկրէ զհովիւն հօտից. ուր է
որ եդ 'ի նոսա զՀոգին սուրբ. որ վերացոյց աջով 12
իւրով զՄովսէս, եւ բազուկ փառաց նորա
յաղթահարեաց զջուրսն առաջի երեսաց նորա,
առնել իւր անուն յաւիտենական։ Անցոյց զնոսա 13
ընդ անդունդս որպէս ձի ընդ անապատ, եւ 14
իբրեւ զգրաստ ինչ ընդ դաշտ. եւ ոչ վաստակեցին։
Իջ Հոգի 'ի Տեառնէ, եւ առաջնորդեաց
նոցա. այնպէս ածեր զժողովուրդն քո առնել
քեզ անուն փառաց։ Եւ արդ դարձ յերկնից՝ 15
եւ տես 'ի սանձարէ սրբոյ քումմէ եւ 'ի փառաց
քոց. ուր է նախանձ քո եւ զօրութիւն. ուր է
բազում ողորմութիւն գթութեան քոյ, որով
ներէիր մեզ։ Զի դու ես մեր հայր. զի Աբրահամ 16
ոչ գիտաց զմեզ, եւ Իսրայէլ ոչ ծանեաւ
զմեզ. այլ դու, Տէր հայր մեր, փրկեա զմեզ, զի
իսկզբանէ անուն քո է 'ի վերայ մեր։ Զմէ մոլորեցուցեր 17
զմեզ, Տէր, 'ի ճանապարհաց քոց.
խստացուցեր զսիրտս մեր չերկնչել 'ի քէն. դարձ
վասն ծառայից քոց, դարձ վասն ազգաց ժառանգութեան
քոյ. գուցէ ոչ ժառանգիցեմք ըզլեառն 18
սրբութեան քոյ։ Հակառակորդք մեր նեղեցին
զմեզ, եւ կոխեցին զսրբութիւն քո. եղեաք 19
իբրեւ զառաջինն՝ յորժամ ոչ տիրէիր մեզ, եւ
ոչ կոչեցեալ էր անուն քո 'ի վերայ մեր։

ԳԼՈՒԽ ԿԴ

Եթէ բացցես զերկինս՝ դողումն կալցի 'ի քէն 1
զլերինս, եւ հալեսցին իբրեւ զմոմ առաջի հրոյ. 2
եւ այրեսցէ հուր զհակառակորդս քո, եւ յայտնի
լիցի անուն քո ընդդիմակացս քոց, եւ յերեսաց
քոց հեթանոսք խռովեսցին. յորժամ առնիցես 3
փառաւորութիւնս՝ դողումն կալցի 'ի քէն
4 զլերինս։ Յաւիտենից ոչ լուաք, եւ ոչ աչք մեր
տեսին այլ Աստուած բաց 'ի քէն. եւ զգործս
քո զոր արասցես այնոցիկ որ ակն ունին ողորմութեան
5 քում. զի ընդ առաջ լիցի այնոցիկ որք
առնեն զիրաւունս, եւ զճանապարհս քո յիշեսցեն։
Արդ ահա դու բարկացար եւ մեք մեղաք.
6 վասն այնորիկ մոլորեցաք, եւ եղեաք իբրեւ ըզպիղծս
ամենեքեան, իբրեւ զհանդերձս արտաքնից
ամենայն արդարութիւն մեր. եւ թօթափեցաք
իբրեւ զտերեւ ամենեքին մեք վասն անօրէնութեանց
մերոց, հողմք մերժեսցեն զմեզ։
7 Եւ ոչ ոք էր որ կարդայր զանուն քո, եւ ոչ
որ յիշէր առնուլ զքեզ. զի դարձուցեր
զերեսս քո 'ի մէնջ, եւ մատնեցեր զմեզ վասն
8 մեղաց մերոց։ Եւ արդ, Տէր, հայր մեր դու ես.
մեք կաւ, եւ դու ստեղծիչ մեր, եւ գործք ձեռաց
9 քոց ամենեքին մեք. մի բարկանար մեզ Տէր
յոյժ, եւ մի 'ի ժամանակի յիշեր զմեղս մեր։
Եւ արդ հայեաց, Տէր, զի ժողովուրդ քո ամենայն
10 եւ քաղաք սրբութեան քոյ Սիովն եղեւ
աւերակ. իբրեւ զանապատ եղեւ Երուսաղէմ,
11 յանէծս մատնեցաւ տունն սրբութեան մերոյ,
եւ փառքն զոր օրհնեցին հարքն մեր՝ եղեն հըրձիգ,
եւ ամենայն փառաւորութիւն մեր կործանեցաւ։
12 Եւ 'ի վերայ ամենայնի այսորիկ անսաս,
Տէր, եւ լռեցեր եւ խոնարհ արարեր զմեզ
մինչեւ յոյժ։

ԳԼՈՒԽ ԿԵ

1 Յայտնի եղէ այնոցիկ որ զինէն ոչ հարցանէին,
գտայ այնոցիկ որ զիս ոչ խնդրէին. ասացի՝
աւասիկ եմ, ցազգն ցայն որ զանուն իմ
2 ոչ կարդացին։ Զօր համապազ ձգեցի զձեռն իմ
առ ժողովուրդն անհաւան եւ հակառակող, որ
գնային զճանապարհ որ ոչ էր բարւոք, այլ զհետ
3 մեղացն իւրեանց։ Ժողովուրդս այս որ բարկացուցանէր
զիս, առաջի իմ համապազ զոհէին 'ի
պարտէզս իւրեանց, եւ արկանէին խունկս յաղիւսեայս
4 իւրեանց դիւացն՝ որք չէին 'ի յերատակս
իւրեանց։ Եւ յայրս կոչմանեալ ննջէին
վասն երազ տեսանելոյ. որք ուտէին զխոզենին
եւ զարգանակ զոհիցն, եւ ամենայն անօթք նոցա
5 պղծեալ էին. որք ասէին՝ 'ի բաց կաց յինէն,
մի մերձենար յիս զի սուրբ եմ։ Այս է ծուխ
բարկութեան իմոյ՝ յորում հուր բորբոքեալ է
6 զամենայն աւուրս։ Ահաւասիկ գրեալ է առաջի
իմ. ոչ լռեցից՝ մինչեւ հատուցից 'ի ծոցս նոցա
7 զմեղս նոցա, եւ զմեղս հարց նոցա 'ի միասին՝
ասէ Տէր. որք արկանէին խունկս 'ի վերայ լերանց,
եւ 'ի վերայ բլրոց ուր նախատէինն զիս.
հատուցից զգործս նոցա յառաջագոյն 'ի ծոցս
նոցա։

ԽԹ Այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եթէ գտանիցի 8
ճիռ ՚ի մէջ ողկուզոյ, եւ ասիցեն. մի՛ ապականէք
զդա՝ զի օրհնութիւն Տեառն գոյ ՚ի դմա.
այնպէս արարից վասն ծառայի իմոյ, վասն
որոյ ոչ կորուսից զամենեսեան։ Եւ հանից զզաւակ 9
Յակոբայ եւ Յուդայ, եւ ժառանգեսցեն
զլեառն սրբութեան իմոյ. եւ ժառանգեսցեն
ընտրեալք իմ եւ ծառայք իմ, եւ բնակեսցեն ՚ի
նմա։ Եւ եղիցին յանտառին մակաղատեղք հօտից, 10
եւ ձորն Աքովրայ հանգիստ անդէոց
ժողովրդեան իմոյ որ խնդրեցին զիս։ Այլ դուք 11
որ թողէք զիս եւ մոռացարուք զլեառն սրբութեան
իմոյ, եւ կազմէք զսեղան դիւաց եւ խառնէք
խառնելիս բախտից, եւ մատնեցից զձեզ 12
՚ի սուր, եւ ամենեքեան կոտորեսջիք. զի կոչեցի
զձեզ՝ եւ ոչ լուարուք. խօսեցայ՝ եւ ոչ անսացէք.
եւ արարէք չար առաջի իմ, եւ զոր
ոչ կամէի՝ ընտրեցէք։ Վասն այսորիկ այսպէս 13
ասէ Տէր. ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ՝ կերիցեն,
եւ դուք քաղցիջիք. ահաւասիկ որ ծառայեն
ինձ՝ արբցեն, եւ դուք ծարաւեսջիք.
ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ՝ ուրախ լիցին եւ
դուք ամաչեսջիք. ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ՝ 14
ցնծասցեն ուրախութեամբ սրտից, եւ դուք աղաղակեսջիք
առ ցաւս սրտից ձերոց, եւ առ բեկումն
ոգւոց ձերոց ողբասջիք. զի թողջիք զանուն 15
ձեր ՚ի յագուրդ ընտրելոց իմոց, եւ զձեզ
Տէր սատակեսցէ. Եւ ծառայիցն իմոց կոչեսցի
անուն նոր, որ օրհնեսցի ՚ի վերայ երկրի. զի 16
օրհնեսցեն զԱստուած ճշմարիտ. եւ որ երդնուցուն
՚ի վերայ երկրի՝ երդուիցին յԱստուած
ճշմարիտ. զի մոռասցին զնեղութիւն առաջին,
եւ ոչ եւս անկցի ՚ի սիրտս նոցա։ Զի եղիցին 17
երկինք նոր եւ երկիր նոր, եւ ոչ եւս յիշեսցեն
զառաջինսն. եւ ոչ եւս անկցի ՚ի սիրտս նոցա.
այլ ուրախութիւն եւ ցնծութիւն գտցեն ՚ի նմա, 18
զոր ես հաստատեցից։ Զի ահաւասիկ ես առնեմ
զԵրուսաղէմ ցնծութիւն, եւ զժողովուրդ
իմ ուրախութիւն. եւ ցնծացայց ՚ի վերայ Երուսաղէմի, 19
եւ ուրախ եղէց ՚ի վերայ ժողովրդեան
իմոյ, եւ ոչ եւս լուիցի ՚ի նմա ձայն լալոյ եւ
ձայն գուժի։ Եւ մի՛ լիցի անդ տարաժամ աւուրց, 20
եւ ծեր՝ որոյ ոչ իցէ լցեալ զժամանակս
իւր. զի եղիցի կրտսեր որդին՝ հարիւրամեան,
եւ որ հարիւրամեանն մեռանիցի՝ մեղաւոր եւ
անիծեալ կոչեսցի։ Շինեսցեն տունս՝ եւ ինքեանք 21
բնակեսցեն, տնկեսցեն այգիս՝ եւ ինքեանք
կերիցեն զպտուղ նոցա. եւ մի՛ եւս նոքա 22
շինեսցեն՝ եւ այլք բնակեսցեն, եւ նոքա տնկեսցեն՝
եւ այլք կերիցեն։ Ըստ աւուրց փայտին
կենաց եղիցին աւուրք ժողովրդեան իմոյ. զգործս
ձեռաց նոցա հնասցեն։ Եւ ընտրեալք իմ մի՛ եւս 23
վաստակեսցեն ընդունայն, եւ ոչ եւս ծնանիցին
որդիս յանէծս. զի զաւակ օրհնեալ են յԱստուծոյ՝
24 եւ ծնունդք նոցա ընդ նոսա։ Եւ եղիցի՝
մինչ չեւ կարդացեալ իցէ նոցա՝ ես լուայց նոցա,
եւ մինչդեռ խօսիցին, ասացից՝ Թէ զի՞նչ խնդրէք։
25 Յայնժամ ժամանակի գայլք եւ գառինք ՚ի միասին
ճարակեսցին, եւ առիւծ իբրեւ զեզն յարդ կերիցէ,
եւ օձ զհող իբրեւ զհաց կերիցէ. մի՛ մեղիցեն
եւ մի՛ ապականեսցեն ՚ի լերին սրբութեան իմոյ,
ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԿԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր. երկինք աթոռ իմ են՝ եւ
երկիր պատուանդան ոտից իմոց. որպիսի՞ տուն
շինիցէք ինձ, ասէ Տէր, կամ որպիսի՞ ինչ իցէ
2 այն տեղի հանգստեան իմոյ. զի զայս ամենայն
ձեռն իմ արար, եւ իմ է ամենայն՝ ասէ Տէր. եւ
ես յո՞ հայեցայց, եթէ ոչ ՚ի հեզս եւ ՚ի խոնարհս,
3 եւ որ դողան ՚ի բանից իմոց։ Բայց անօրէնն որ
մատուցանէ ինձ եզն պատարագ՝ այնպէս է,
որպէս թէ հարկանիցէ ոք զկատաղին մարդոյ.
եւ որ մատուցանէ զոչխար պատարագ՝ այնպէս
է, որպէս թէ զշուն ոք մորթիցէ. եւ որ մատուցանէ
ոք նաշիհ՝ այնպէս է, որպէս թէ հեղուցու
ոք զարիւն խոզի. եւ որ տայցէ զկնդրուկն
՚ի խունկս յիշատակաց՝ այնպէս է, որպէս զհայհոյիչ.
եւ նոքա ընտրեցին զճանապարհս
իւրեանց, եւ զգարշելիս իւրեանց զոր անձինք
4 իւրեանց ախորժեցին։ Եւ ես առից ՚ի ձեռն ընխարէութիւնս
նոցա, եւ ըստ մեղաց նոցա հատուցից
նոցա. զի կոչեցի զնոսա՝ եւ ոչ լուան
ինձ, խօսեցայ՝ եւ ոչ անսացին. եւ արարին չար
առաջի իմ, եւ զոր ոչ կամէի ընտրեցին։
5 Լուարուք զպատգամս Տեառն որ դողայք ՚ի
բանից նորա. խօսեցարուք, եղբարք մեր, ընդ ատելիս
ձեր եւ ընդ գարշելեացն. զի անուն
Տեառն փառաւորեսցի, եւ երեւեսցի յուրախութեանն
6 նոցա, եւ նոքա ամաչեսցեն։ Ձայն
բարբառոյ ՚ի քաղաքէ, ձայն ՚ի տաճարէ, ձայն
Տեառն հատուցանէ զհատուցումն հակառակորդաց.
7 մինչ չեւ իցէ յղւոյն ծնեալ, եւ մինչ չեւ
հասեալ իցեն ցաւք երկանց, ապրեցաւ եւ ծնաւ
8 արու։ Ո՞ լուաւ, ո՞ ետես այսպիսի ինչ. եթէ
երկնեաց երկիր ՚ի միում աւուր, եւ ծնաւ ազգ
մի ողջոյն միանգամայն. զի երկնեաց Սիովն եւ
9 ծնաւ զմանկունս իւր. Ես ետու քեզ զյոյս զայդ.
եւ դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ Տէր. ո՞չ ապաքէն
զամուլն եւ զծննդականն ես արարի՝ ասէ Աստուած
10 քո։ Ուրախ լեր, Երուսաղէմ, եւ ժողովեցարուք
ամենայն ատն ՚ի դմա. ամենեքեան որ
սիրէք զդա, խնդացէք եւ ուրախ լերուք ՚ի միասին
11 որ սգայք ՚ի սուգ վասն դորա. զի դիեսջիք
եւ յագեսջիք ՚ի ստեանց մխիթարութեան դորա,
եւ կթեսջիք վայելեսջիք ՚ի գաւառնէ փառաց

դորա։ Զի այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես 12
դարձուցանեմ 'ի դոսա իբրեւ զգետ զխաղաղութիւն,
եւ իբրեւ զհեղեղատ յորդեալ զփառս
հեթանոսաց. զմանկունս դոցա 'ի վերայ ուսոց
իւրեանց բարձեալ բերիցեն, եւ 'ի վերայ ծնգաց
իւրեանց գգուեսցեն. որպէս մայր զմանուկ իւր 13
գգուիցէ, այնպէս գգուեցից զձեզ. եւ յԵրուսաղէմ
մխիթարեսջիք, եւ տեսջիք եւ խնդասցեն 14
սիրտք ձեր, եւ ոսկերք ձեր իբրեւ զդալարի
զուարճասցին. եւ ծանիցի ձեռն Տեառն
երկիւղածաց իւրոց, եւ սպառնասցի անհաւատիցն։
Զի ահաւասիկ Տէր իբրեւ զհուր եկեսցէ, 15
եւ կառք նորա իբրեւ զմրրիկ. հատուցանել
սրտմտութեամբ զհատուցումն իւր, եւ բոցով
հրոյ զարհամարհանս իւր։ Զի 'ի հուր Տեառն 16
դատեսցի երկիր ամենայն, եւ 'ի սուր նորա ամենայն
մարմին. բազումք եղիցին վիրաւորք 'ի
Տեառնէ, որ սրբեն եւ մաքրեն 'ի պարտէզս եւ 17
'ի սրահս իւրեանց. որ ուտեն միս խոզենի եւ
զգարշելիսն եւ զմուկնն, 'ի միասին սատակեսցին
նոքա՝ ասէ Տէր։ Եւ ես զգործս նոցա եւ 18
զխորհուրդս նոցա գիտեմ։ Գամ ժողովել զամենայն
ազգս եւ զլեզուս. եկեսցեն եւ տեսցեն
19 զփառս իմ. եւ թողից 'ի վերայ նոցա նշան։ Եւ
առաքեցից 'ի նոցանէ զփրկեալս յազգս, 'ի Թարսիս
եւ 'ի Փուդ եւ 'ի Լուդ եւ 'ի Մոսոք եւ 'ի
Թոբէլ, եւ յԵլլադա եւ 'ի կղզիս հեռաւորս՝ որոց
չիցէ լուեալ զանուն իմ, եւ ոչ տեսեալ զփառս
իմ. եւ պատմեսցեն զփառս իմ եւ զանուն իմ
20 'ի մէջ ազգաց։ Եւ ածցեն զեղբարս իւրեանց
յամենայն ազգաց պատարագ Տեառն, հեծեալս
կառօք՝ համօրէն պալարակօք երիվարօք հովանոցօք
'ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, ասէ Տէր,
որպէս մատուցին ինձ որդիքն Իսրայէլի զպատարագս
իւրեանց սաղմոսիւք 'ի տուն Տեառն։
21 Եւ 'ի նոցանէ առից ինձ 'ի քահանայս եւ 'ի ղեւտացիս՝
22 ասէ Տէր։ Զոր օրինակ երկինք նոր եւ
երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ
23 Տէր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր։ Եւ եղիցի՝
ամիս յամսոյ եւ շաբաթ 'ի շաբաթէ՝ եկեսցէ
ամենայն մարմին երկիր պագանել առաջի իմ
24 յԵրուսաղէմ, ասէ տէր Աստուած։ Եւ ելցեն
եւ տեսցեն զոսկերս մարդկան առ իս յանցուցելոց,
զի որդն նոցա ոչ վախճանեսցի, եւ հուր
նոցա ոչ շիջցի, եւ եղիցին 'ի տեսիլ ամենայն մարմնոյ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑՆ

Մեծ են ճոխք մարգարէութեան եւ յայտնաւոր տեսութեանցն, զի անյայտից իրաց է գիտութիւն որք են 'ի միջի. կամ զի չեւ եւս են եղեալ՝ այլ յետոյ են լինելոց, կամ 'ինքեան ժամանակի ծածուկ 'ի մարդկանէ, կամ անցելոցն մոռացեալ, կամ բնաւ անծանօթ ացեալ. որոց գիտութիւնն միայն Աստուծոյ, եւ որոց յայտնէ՝ որք են մարգարէքն։ Այսու աստուածեղէն շնորհիւ յայտնի էր Աստուած 'ի Հրէաստան եւ յԻսրայէլ. որպէս գովութիւն գիտերոյ ասէր, եւ գիտ եղէ բազմութեամբ մարգարէիցն միմիթարէր. զորս աստուածոց 'ի մէջ ժողովրդեանն՝ 'ի յայտնի ցուցանէ աստուածութեանն իւրոյ, եւ 'ի խրատ զգաստութեան ժողովրդեանն։ Այլ ոչ ամենեքեան նոքա գիրս գրեցին. թէպէտ եւ բազմաց 'ինոցանէ չեն գրեալք 'ի միջի. եւ բազումք էին որք մարգարէից առ Սամուէլիւ՝ եւս առ Եղիայիւ եւ Եղիշէիւ, գիրք թագաւորացն եւ մնացորդացն ցուցանեն։ Որոց բազմաց, թէպէտ եւ ոչ գիրք եւ ոչ մնացեալք, այլ բանք ինչ կամ իբր մարգարէութեանք յիշատակին 'ի գիրս. որպէս այրն Աստուծոյ 'ի վերայ սեղանոյն 'ի Բեթէլ առ Յերոբովամ, եւ Սամէաս առ Հռոբովամ, Ազարիա եւ Անանիա առ Ասայիւ, Ոզիէլ առ Յովսափատաւ, առ որով եւ Միքիա՝ Յեմարիա, եւ որ կատարեցաւ էր գնդին առ Աքաաբ, եւ Ողդեայ առ Աքազու, եւ այլ բազումք՝ որոց անունքն չեն յայտնի։ Իսկ երկոտասան մարգարէքս՝ որոց այս գիրք 'ի մի գումարեալ, ոչ թէ զի 'ի միում ժամանակի եղեն նոքա, այլ կամ վասն սակաւութեան գրոցն, չափ եւ հաւասար ասացեալ գրոց 'ի մի եդան, կամ վասն այլ իք խորհրդոյ։ Զի ոչ 'ի միում ժամանակի՝ հեռացեալք են 'ի միմեանց՝ թէպէտ եւ ոչ ամենեքեան. քանզի երեւի Ովսէէ յաւուրս Ոզիայ կանխագոյն քան զՅովնան, իսկ Յովնան՝ ժամանակաւ. իսկ կանխագոյն քան զՈվսէէ եւ Ամովս՝ որք առ Ոզիաւ, առ որովք ապա եւ Միքիա, ապա Յովէլ եւ Նաւում առ Եզեկիաւ. եւ սոքա զի այլ այս Միքիա 'ի Յուդա քան զոյն որ առ Աքաաբու 'ի Սամարիա։ Իսկ Սոփոնիա յաւուրս Յովսիայ. եւ Ամբակում հնոյ առ գերութեանն, որ եւ զձեռն առաջ Դանիէլի. իսկ Անգէոս եւ Զաքարիա եւ Մաղաքիա՝ զկնի գերութեանն ընդ Զօրաբաբէլի։ Յայս եղեւ՝ զի կանխագոյն է 'ի գիրս Ովսէէ քան զՅովնան, եւ յետ սոցա Աբդիու որ առաջին է գրոց. իսկ յաւուրց Արտաշէսի առ որով Անգէոս եւ զԶօրաբաբէլ առ որով Մաղաքիա. չորեքհարիւր եւ հնգետասան ամք են 'ի միջի, զկնի որոց դադարեցին մարգարէքն յԻսրայէլէ մինչեւ ցՅովհաննէս. այլ 'ի միջի սոքա են իբրեւ նշանաւորք եւ մեծագոյնք։ Այլ երկոտասանքս որ յերկոտասանամարգարէսն՝ են որ բանիւք մարգարէացան զՔրիստոսէ, եւ են որք իրօք նշանակեցին։ Որպէս

Ա. Ովսէէ հրամանաւ Աստուծոյ առ զկինն պոռնիկ՝ յորմէ ծնաւ մանկունս, 'ի դէմս Աստուծոյ՝ որ առ իւր 'ի հնումն զպոռնկեալն Իսրայէլ, եւ 'ի նորումն զհեթանոսս։

Բ. Եւ Ամովս՝ զդիպուածս առաջի խաչին Քրիստոսի՝ բանիւ, թէ մտցէ արեգակն 'ի միջօրէի։

Գ. Եւ Միքիա՝ ցուցանէ զտեղի ծննդեանն Քրիստոսի, թէ դու Բեթղեհէմ, 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան։

Դ. Եւ Յովէլ՝ զէջս Հոգւոյն սրբոյ 'ի վերնատանն։

Ե. Եւ Աբդիու՝ 'ի դէմս եդովմայեցւոց զկործանումն հալածութեան [illegible]։

Զ. Եւ Յովնան՝ իջմամբն եւ ելիւքն 'ի խորոց՝ զերեքօրեայ յարութիւնն Քրիստոսի։

Է. Եւ Նաւում՝ զբարեգութիւն աստուածոյ, եւ 'ի դէմս Նինուէի զկործանումն դժոխոյ։

Ը. Եւ Ամբակում՝ զգալուստն Քրիստոսի եւ հաւատոյ արդարացելոցն, եւ զգալն Քրիստոսի 'ի մէջ աւազակացն խաչելոյ։

Թ. Սոփոնիա՝ զօրն յարութեանն Քրիստոսի, եւ զհաւատացելոցն 'ի նա։

Ժ. Անգէոս՝ յետ գերին 'ի Բաբելոնէ զշինութիւն տաճարին՝ 'ի խորհուրդ եկեղեցւոյ, եւ զմիւս անգամ գալստեանն Քրիստոսի, եւ անշարժ արքայութեանն։

ԺԱ. Զաքարիա՝ զգալն 'ի յաւանակի նստելոյն Քրիստոսի, եւ զգալն չարչարանացն սորա։

ԺԲ. Մաղաքիա՝ զգալն առաջին գալստեանն Քրիստոսի, թէ յանկարծակի գայ Տէրն 'ի տաճարն. եւ զգալն երկրորդին՝ թէ ո՞վ նմա համբերեսցէ։

ԳԼՈՒԽՔ ՈՎՍԷԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Հրամայէ առնուլ կին պոռնիկ, եւ զորդիսն որ ծնանիցին' անուանել Յեզրայէլ, եւ ոչ ժողովուրդ իմ եւ չողորմեալ։

Բ. Պատուհասէ զժողովուրդն վասն պոռնկութեան, եւ կանխաւ գուշակէ զկոչումն, եւ զբարութիւնս ինչ լինելոց կոչմանն։ Նաեւ ուխտեսցի նոցա ուխտ' հանդերձ գազանօք անապատի, եւ խօսեցայց զքեզ ինձ հաւատովք' մարթի ՚ի հաւատացելոցն Քրիստոսի առնուլ։

Գ. Հրաման առնու առնել կին չուն, այնու զվերջն Հրէաստանի յայտնէ։

Դ. Պատուհասէ զժողովուրդն եւ զքահանայսն վասն բազում եւ մեծամեծ մեղաց. բամբասէ զնոսա յարբեցութիւն եւ ՚ի շնութիւն եւ ՚ի [illegible]։

Ե. Պատուհասէ զի բարձին յԱստուծոյ զգոյս, եւ յօրէնսդրութեան ապստամբ եղեն, եւ յօտարացեալ որդւոյն, եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զդարձն։

Զ. Ասէ թէ պատերազմաւ ծախեցաւ Եփրեմ, եւ չոք կամէ յօգուտ զխաղաղութիւն։

Է. Յուշանէ Աստուած զչար խնամս առ խորհրդեր, եւ զնոցա ապախտութիւնն առ նա. եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զգերել։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՄՈՎՍԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Զանօրէնութիւնս Դամասկոսի, զԳազայ, զՏիւրոսի, զԻդումայեցւոց, զամոնացւոց, զմովաբացւոց, զՅուդայ, զԻսրայէլի' համարի. եւ յառաջագոյն ասէ զպատիժն որ մի ըստ միոջէ պատահելոց էին նոցա։

Բ. Զերախտիսն որ եղեն յԱստուծոյ' յիշէ, եւ զնոցա կարծրութիւնն եւ զարհամարհութիւնն եւ զհարուածն որ պատահեսցին նոցա։

Գ. Զկանայս Սամարիայ յարբեցութիւն եւ յափշտակութիւն բամբասէ. եւ յառաջագոյն գուշակէ զաւերն եւ զկանանցն վասն չդառնալոյ նոցա. զի բազում հարուածովք հարեալ, եւ չեղեն օգտեալք։

Դ. Պատուհասէ զԻսրայէլ զի ընդ յանդիմանիչս իւրեանց զխլրտանս լինէին, եւ խրատէ դառնալ առ Աստուած։ Սպառնայ եւ անհաւատիցն թէ չարիք հասանելոց են նոցա. քանզի զնոսին ասէ թէ վայ որ ցանկան աւուր Տեառն։ Իսկ ամենայն զայն ՚ի հանդերձեալ դատաստանն առնէ. որպէս այժմ իսկ առնեն բազումք յանհաւատից թէ չիք դատաստան։

Ե. Հրաժարէ ՚ի տօնից նոցա, ՚ի զոհից եւ ՚ի պատարագաց. նաեւ զաստուածոյն Ռեմփայ' զաստղն կոչէ. քանզի զի հեթանոսաց աստուածոյն Կռոնոսի ասեն թէ աստղ է յերկինս։ Միթէ զենումն կամ զոհս մատուցէք ինձ զքառասուն ամ. քանզի ոչ թէ ռամիկն մատուցանէր, այլ միայն իշխանն' յորժամ կամեցցի խորհուրդ. բայց առ զանձնոյն ժողովրդեանն ասէ, եւ բամբասէ զնոսա յանցուցք փափկութեան, եւ յառաջագոյն գուշակէ զգերել։

Զ. Մարախն եւ զհրոյն եւ զարճիճոյն' զկատարումն նոցա մարգարէանայ։ Եւ զգուշացոյց զայն Ամասիայ թագաւորին. բանադատէ զմարգարէն եւ հալածէ. իսկ նա եւ նմա մարգարէանայ չարիս եւ ժողովրդեանն։

Է. Տեսանէ զոռնի հաւորայ, եւ այնու զվախճանն նոցա նշանակէ։

Ը. Զանօրէնութիւնս եւ զամպարշտութիւնս համարի, եւ զհանդերձեալ չարիսն որ հասանելոց է նոցա' գուշակէ։ Մտցէ արեգակն ՚ի միջօրէի, զչարչարանացն ժամանակին Քրիստոսի նշանակէ, եւ զհաւատացելոցն ՚ի նա։

ԳԼՈՒԽՔ ՄԻՔԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Զհանդերձեալ աւերն Սամարիայ եւ զԵրուսաղեմի յառաջագոյն գուշակէ. եւ զպատճառ աւերածին յաւելուածոյ ՚ի նոյն եւ զելսն նոցա ՚ի Բաբելոնէ։

Բ. Պատուհասէ եւ զամբարտաւանութիւնս իշխանաց ժողովրդեանն, եւ զքահանայից եւ զսուտ մարգարէից։

Գ. Զեկեղեցւոյ' որ հաստատելոց էր ՚ի Տէր մեր, եւ վասն նորոց կտակարանաց. քանզի առաջին օրէնքն ՚ի Սինայ տուաւ, եւ սա ՚ի Սիոնէ. եւ վասն խոր խաղաղութեան։

Դ. Զչարիսն որ միւսանգամ հասանելոց էին Հրէից' յառաջագոյն գուշակէ։

Ե. Վասն մարմնաւոր ծննդեանն Քրիստոսի, եւ հաւատացելոց ՚ի նա. եւ եղիցի ասէ մնացորդն Յակոբայ, զորս Պաւղոս առաքեալ ասէ' թէ մնացորդքն ապրեսցին։

Զ. Դատաստան Տեառն ընդ ժողովրդեան իւրոյ, եւ համար երախտեաց նորա, եւ հրաժեշտ ՚ի զոհիցն։ Ողբայ մարգարէն զի նուազեցան սուրբ արք եւ արդարք. եւ մտեալ ՚ի կատարումն' յետ պատուհասելոյն եւ տառապելոյն փրկչաւ մեծամեծաւ' եւ զփրկութիւնս գուշակէ նորոգէ։

ԳԼՈՒԽՔ ՅՈՎԷԼԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Զպակասել պտղոց նշանակէ, զերկիրն ասէ, եւ խրատ տայ հաշտեցուցանել զԱստուած։

Բ. Զելս ասորեստանեացն գուշակէ, եւ յետ այնորիկ զբարութիւն ինչ մարգարէանայ։

Գ. Զհեղումն հոգւոյն որ Առաքելովքն լինելոց էր գուշակէ. մարգարէանայ եւ զկորուստ ազգացն' որ եղեն յետ ելիցն ՚ի Բաբելոնէ առ Զօրաբաբելիւ։ Կայ եւ այլաբանութիւն ինչ ՚ի խորհրդոյ յայտնի. այլաբանութիւն առնէ յորժամ զայլ ինչ ասիցէ եւ զայլ ինչ նշանակէ։

ԳԼՈՒԽՔ ԱԲԴԻՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Զպատուհասն Եդովմայեցւոց զոր կրելոց էին' յառաջագոյն գուշակէ, եւ [illegible] նոցա ՚ի վերայ [illegible]։

ԳԼՈՒԽՔ ՅՈՎՆԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Յաղագս [illegible] ՚ի Թարշիշ, [illegible] ՚ի ծովն, [illegible] եւ [illegible]։

ԳԼՈՒԽՔ ՆԱՒՈՒՄԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Վասն Աստուծոյ զօրութեանն ճառէ։

Բ. Վասն Ասորեստանի գուշակէ, յաւելու եւ զնշ բարկութեանն 'ի վերայ Նինուէացւոցն. ասէ եւ զզօրութիւն քաղաքին եւ զմեծութիւն մինչ չեւ գերեալ էր։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Զանիրաւութիւն ժողովրդեանն ճառէ, վասն որոյ եւ գերւ քաղդէացւոցն գուշակէ։

Բ. Վասն Հրէից անհաւատութեանն, եւ մերոյ հաւատոյն 'ի Քրիստոս կայ աստ. մարգարէանայ եւ զկորուստ բաբելացւոցն. եւ Արդարն իմ 'ի հաւատոց կեցցէ աստ կայ։ Բայց մեծ մասն մարգարէին վասն անիրաւութեան ժողովրդեանն եւ յափշտակութեան եւ խռովութեան եւ նենգութեան։

Գ. Կայ եւ յաղօթսն Ամբակումայ մարգարէութիւն վասն Քրիստոսի։

ԳԼՈՒԽՔ ՍՈՓՈՆԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Սպառնայ մեծամեծ սպառնալիս Հրէից, եւ խրատէ դառնալ առ Աստուած։

Բ. Ըստ ճառին սպառնայ մովաբացւոց եւ ամոնացւոց. յաւելու եւ զնինուէացւոցն կործանումն, եւ աստ-կա՝ [illegible]։

Գ. Վասն զօրին այնորիկ՝ որ 'ի Քրիստոս էին հաւատալոց, խօսի։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՆԳԷԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Սա յետ ելիցն 'ի Բաբելոնէ մարգարէանայ, եւ պատուհասէ զժողովրդեանն. զի զիւրեանց տանց փոյթ յանձինս ունէին շինելոյ, եւ զտաճարն շինուածոյ անփոյթ առնէին։ Սպառնայ նոցա վասն այնորիկ սով. խրատէ մխել 'ի գործս տաճարին. եւ Դարձեալ միւս անգամ շարժեցից զերկինս՝ զոր 'ի Հեբրայեցւոց Թղթին առէ Պաւղոս՝ աստ կայ։

ԳԼՈՒԽՔ ԶԱՔԱՐԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Եւ սա յետ ելիցն 'ի Բաբելոնէ մարգարէանայ, եւ յիշեցուցանէ նոցա զմեղս հարցն իւրեանց եւ զատուժ զոր կրեցին, եւ խրատէ մի 'ի նմին կալ։ Ցուցանէ Հրեշտակին զԱստուած վասն Երուսաղեմի մարգարէանալ, զխաւարութեան քաղաքին մարգարէ, եւ շարժութ գոյ որք ծառայեցուցին զնոսա։ Բայց եւ չորեքեան թագաւորութիւնքն են որ յարեան 'ի վերայ Հրէից, ասորեստանեայք, բաբելացիք, յոնացիք եւ Յոյնք. իսկ սրբ-րեն աստ ակնարկութիւն առնէ է, քանզի որ ինչ սրբ՝ անարատաց։

Բ. Վասն հաւատոյն 'ի Քրիստոս. անուանէ եւ զՅեսու Յովսեդեկեան եւ զաշտանակն ասէ. երկուս որդիս պարարտութեան՝ զքահանայն եւ զթագաւորն կոչէ։

Գ. Յայտնեալ անուանէ զգերանդին. քանզի այն ինչ ելեալ էին 'ի գերութենէ՝ վիճէին ընդ միմեանս վասն վիճակաց եւ բաժանմանց։ Զի մի զմիմեանս զրկիցեն՝ ցուցանէ նոցա զգերանդին անիծից, զոր ասէ կատարել այսինքն անիրաւաց եւ անօրինաց են. եւ վասն չորից կառացն։

Դ. Հրամայէ առնուլ ասէ եւ գործել պսակ քահանայիցն. իսկ զի Ահաւասիկ այր եւ Արեւելք անուն նորա՝ 'ի Քրիստոս առնուն ամենայն, եւ մարթի առնուլ։

Ե. Մեղադրեալ Հրէայքն պահէին վասն գերութեանն. հարցանէին ասա եւ ասէն. հատուցանէ արդարութիւնն, այս ինչ՝ ամենայն պահոցն, եւ տաճարն աւերին փոխելութիւնն, թէ տակաւին 'ի տրտմութեան իցեն, եւ պահք իցեն տակաւին տրտմել եւ սուգ առնուլ։ Այլ այսու ինչ պարտ է, ասէ, հաշտեցուցանել զԱստուած, այլ իրաւունս առնելով, զողորմութիւն գործելով, եւ չխորհելով չար ընդ ընկերին, եւ ողորմելով տնանկին. քանզի զայս ասէ պատուիրեցի զառաջինն, եւ ոչ լուան ինձ, եւ ցրուեցի զնոսա։

Զ. Զառաջին լաւութիւնն մարգարէանայ Երուսաղեմի, եւ խրատէ զինչ պարտ է գործել՝ եւ որպէս հաճոյ լինել։

Է. Վասն այնորիկ որ 'ի Քրիստոս դառնալոց են։

Ը. Հակառակ Դամասկոսի, Սիդոնի, Գազայ, Ակկարոնի, Ազովտի։

Թ. Ուրախ լեր յոյժ դուստր Սիոնի, ահա Թագաւոր քո գայ, որ վասն Քրիստոսի է ասացեալ, աստ կայ։

Ժ. Հովուացն խորշելի սպառնայ, եւ ժողովրդեանն՝ զիւրութեանն աւերս առնել, եւ զյայտնութիւնն՝ որ առ Մակաբայեցւովքն եղեւ. աստ կայ եւ զգինն երեսուն արծաթոյն։

ԺԱ. ԶԱնտիոքայ ամբարշտի զգործն գուշակէ։

ԺԲ. Վասն չարչարանացն Քրիստոսի, եւ հանդերձեալ դատաստանին։

ԺԳ. Հարից զհովիւն եւ ցրուեսցին խաշինքն՝ աստ կայ, զոր ասէր եւ յաւետարանն Տէր Քրիստոս։

ԺԴ. Վասն աւուրն յորում խաչեցաւ Քրիստոս։

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՂԱՔԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Եւ սա յետ ելիցն 'ի Բաբելոնէ մարգարէանայ։ Սակս պատուհասէ մարգարէս վասն պատարագացն զոր մատուցանէին. որպէս թէ ոչ մաքուր մատուցանէին քահանայքն. գոգցես՝ յանդիմանէ ընդ արհամարհանս մատուցանէին զպղծեալ պատարագսն. եւ եղծանէին ապականէին զօրինացն ուղղութիւն։

Բ. Պատուհասէ վասն կնահանութեան։

Գ. Վասն Քրիստոսի գալստեանն. իսկ թէ հրեշտակ կոչէ զնա, ընդ այն մի ինչ զարմանար. զի եւ այլուր հրեշտակ մեծի խորհրդոց ասէ զնա։ Բայց ոմանք ոչ զՔրիստոսէ, այլ [illegible] ասեն ասացեալ։

Դ. Զայս զՔրիստոսէ ասէ, թէ մինչ չեւ եկեալ որ ցնծան, զհանդերձեալ դատաստանէն ասէ։

ԳԻՐՔ ՏԵՍԼԵԱՆՑ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՈՎՍԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Բան Տեառն որ եղեւ առ Ովսէէ որդի Բերեայ, յաւուրս Ոզիայ եւ Յովաթամու եւ Աքազու եւ Եզեկիայ՝ թագաւորաց Յուդայ, եւ յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ թագաւորի Իսրայէլի։

Ա. ՍԿԻԶԲՆ բանից Տեառն առ Ովսէէ։ Եւ ասէ 2
Տէր ցՈվսէէ. Երթ առ դու քեզ կին պոռնկութեան,
եւ որդիս պոռնկութեան. զի պոռնկելով
պոռնկեսցի երկիր ՚ի Տեառնէ։ Եւ չոգաւ եւ 3
առ զԳոմեր՝ զդուստր Դաբելայիմայ. եւ յղացաւ
եւ ծնաւ նմա որդի։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Կոչեա 4
զանուն նորա Յեզրայէլ. քանզի սակաւիկ մի եւս
եւ խնդրեսցից զարիւնն Յեզրայէլի ՚ի տանէն
Յէուայ, եւ դադարեցուցից զթագաւորութիւն
տանն Իսրայէլի. եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ խոր- 5
տակեսցից զաղեղն Իսրայէլի ՚ի ձորձորն Յեզրայէ-
լի։ Յղացաւ միւսանգամ եւ ծնաւ դուստր. եւ 6
ասէ ցնա. Կոչեա զանուն նորա Չողորմեալ. զի
ոչ եւս յաւելից ողորմել տանն Իսրայէլի, այլ
ընդդէմ կացից նոցա հակառակութեամբ։ Բայց 7
որդւոցն Յուդայ ողորմեցայց, եւ փրկեցից զնոսա
Տերամբ Աստուծով իւրեանց. եւ ոչ փրկեցից
զնոսա աղեղամբ եւ ոչ սրով եւ ոչ պատերազմաւ,
ոչ կառօք եւ ոչ երիվարօք եւ ոչ հեծելօք։
Եւ մեկնեաց ՚ի ստենէ զՉողորմեալն։ Դար- 8
ձեալ յղացաւ եւ ծնաւ որդի. եւ ասէ. Կոչեա 9
զանուն նորա՝ Ոչ ժողովուրդ իմ. զի դուք չէք
ժողովուրդ իմ, եւ ես ոչ ինչ եմ ձեր։ Եւ էր 10
թիւ որդւոցն Իսրայէլի իբրեւ զաւազ ծովու ան-
չափ եւ անթիւ. եւ եղիցի ՚ի տեղւոջ յորում ա-
սացաւ՝ ոչ ժողովուրդ իմ դուք, անդ կոչեսցին
նոքա որդիք Աստուծոյ կենդանւոյ։ Եւ ժողո- 11
վեսցին որդիքն Յուդայ եւ որդիքն Իսրայէլի ՚ի
միասին, եւ դիցեն իւրեանց իշխանութիւն մի.
եւ ելցեն յերկրէ անտի. զի մեծ է օրն Յեզրա-
յէլի։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ասացէք ցեղբարս ձեր՝ Ժողովուրդ իմ, եւ Բ
2 ցքորս ձեր Ողորմեալ. դատեցարուք ընդ մօրն
ձերում, դատեցարուք, զի նա ոչ է իմ կին, եւ
ես ոչ եմ այր նորա. եւ բարձից զպոռնկութիւն
նորա յերեսաց իմոց, եւ զշնութիւն նորա ՚ի մէ-
3 ջոյ ստեանց իւրոց։ Զի արարից զնա մերկ, եւ
կացուցից զնա ըստ աւուրց ծննդեան իւրոյ. եւ
եդից զնա իբրեւ զանապատ, եւ կարգեցից զնա
իբրեւ զերկիր անջրդի, եւ սպանից զնա ՚ի ծա-
4 րաւոյ, եւ որդւոց նորա ոչ ողորմեցայց. զի որ-
5 դիք պոռնկութեան են։ Զի պոռնկելով պոռն-
կեցաւ մայր նոցա, եւ յամօթ արար որ ծնաւն
զնոսա. զի ասաց՝ երթայց զհետ հոմանեաց ի-
մոց, որ տային ինձ զհաց իմ եւ զջուր եւ զհան-
դերձ եւ զկտաւ իմ եւ զգինի իմ եւ զձէթ իմ, եւ
6 զամենայն ինչ որ պիտոյ է ինձ։ Վասն այսորիկ
ես փակեցից զճանապարհս նորա փշովք.
եւ առակամեցից զճանապարհս նորա. եւ զշա-
7 ւիղս իւր մի գտցէ. եւ ընթասցի զհետ հոմա-

նեաց իւրոց · եւ մի՛ հասցէ նոցա · խնդրեսցէ
զնոսա՝ եւ մի՛ գտցէ զնոսա · եւ ասասցէ՝ երթայց
եւ դարձայց առ այրն իմ առաջին, զի յայնժամ
բարւոք էր ինձ քան արդ ։ Եւ նա ոչ գիտաց՝ թէ 8
ես ետու նմա զցորեանն եւ զգինին եւ զձէթն, եւ
բազմացուցի նմա արծաթ · եւ նա արար արծաթեղէնս,
եւ ոսկեղէնս յաճախեաց Բահաղու ։
Վասն այնորիկ դարձայց եւ առից զցորեանն 9
իմ 'ի ժամանակի իւրում՝ եւ զգինին իմ եւ զձէթն
'ի ժամանակի իւրեանց, եւ զերծից 'ի նմանէ
զհանդերձ իմ եւ զկտաւ իմ, զի մի՛ ծածկեսցէ
զծանակութիւն իւր ։ Եւ արդ յայտնեցից 10
զպղծութիւն նորա առաջի սիրելեաց իւրոց ·
եւ ոչ ոք հանիցէ զնա 'ի ձեռաց իմոց · եւ դարձուցից 11
զամենայն բարեկենդանութիւնս նորա
եւ զտօնս նորա եւ զամսագլուխս նորա եւ զշաբաթս
նորա, եւ զամենայն վաճառս նորա · եւ 12
ապականեցից զայգիս նորա եւ զթզենիս նորա,
զոր միանգամ ասաց՝ թէ կապէնք իմ են այս՝
զոր ետուն ինձ հոմանիքն իմ · եւ եդից զայն 'ի
վկայութիւն · եւ կերիցեն զայն գազանք անապատի
եւ թռչունք երկնից եւ սողունք երկրի ։
Եւ խնդրեցից 'ի նմանէ վրէժ զաւուրցն Բահաղիմաց՝ 13
յորս զոհէր նոցա · դնէր զինդս, եւ արկանէր
զգաստամանեակս իւր, եւ երթայր զհետ
հոմանեաց իւրոց, եւ զիս մոռացեալ էր՝ ասէ
Տէր ։ Վասն այնորիկ ահաւասիկ ես մոլորեցից 14
զնա, եւ կարգեցից զնա իբրեւ զանապատ ·
եւ խօսեցայց 'ի սիրտ նորա · եւ տաց նմա զստացուածս 15
իւր անտի, եւ զծործորն Աքովրայ՝ բանալ
զմիտս նորա · եւ խոնարհեսցի անդ ըստ աւուրց
տղայութեան իւրոյ, եւ ըստ աւուրց ելանելոյ
նորա յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Եւ եղիցի 16
յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, կոչեսցէ զիս այր
իմ, եւ ոչ կոչեսցէ զիս Բահաղիմ · եւ բարձից 17
զանուանս Բահաղիմաց 'ի բերանոյ նորա, եւ մի՛
եւս յիշեսցին անուանք նոցա ։ Եւ եդից նոցա 18
ուխտ յաւուր յայնմիկ հանդերձ գազանօք անապատի
եւ թռչնովք երկնից եւ սողնօք երկրի ·
եւ զաղեղն եւ զսուսեր եւ զճակատամարտ խորտակեցից
յերկրէ, եւ բնակեցուցից զքեզ յուսով ·
եւ խօսեցայց զքեզ ինձ յաւիտեան, եւ 19
խօսեցայց զքեզ ինձ արդարութեամբ եւ իրաւամբք
եւ ողորմութեամբ եւ գթութեամբք · եւ 20
խօսեցայց զքեզ ինձ հաւատովք, եւ ծանիցես
զՏէր ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, 21
լուայց ես երկնից, եւ երկինք լուիցեն երկրի,
եւ երկիր լուիցէ ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ, 22
եւ նոքա լուիցեն Յեզրայելի · եւ սերմանեցից 23
զնա ինձ 'ի վերայ երկրի ։ Եւ ողորմեցայց չողորմելոյն,
եւ ասասցից ցոչ ժողովուրդ իմ, ժողովուրդ 24
իմ ես դու · եւ նա ասասցէ, տէր Աստուած
իմ ես դու ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ասէ ցիս Տէր · Դարձեալ երթ դու եւ սիրեա գ
կին մի որ սիրիցէ զչարութիւն եւ իցէ շուն ·
որպէս սիրեաց Աստուած զորդիսն Իսրայելի, եւ
նոքա հայեցին յաստուածս օտարս, եւ սիրեն
2 կարասս չամչեղէնս ։ Եւ վարձեցայ ես ինձ հնգետասան
արծաթոյ եւ քոռի միոջ գարւոյ եւ
3 մարու միոջ գինւոյ · եւ ասեմ ցնա · Աւուրս բազումս
նստցես դու ինձ՝ եւ ոչ եւս պոռնկեսցես,
4 եւ ոչ եւս եղիցես առն այլում ։ Զի աւուրս բազումս
նստցին որդիքն Իսրայելի առանց թագաւորի
եւ առանց իշխանի եւ առանց պատարագաց
եւ առանց սեղանոյ եւ առանց քահանայութեան
5 եւ առանց յայտնութեանց ։ Եւ յետ այնորիկ
դարձցին որդիքն Իսրայելի, եւ խնդրեսցեն
զտէր Աստուած իւրեանց, եւ զԴաւիթ արքայ
իւրեանց · եւ զարհուրեսցին 'ի Տէր՝ եւ 'ի բարութիւնս
նորա յաւուրս կատարածի ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Լուարուք զբան Տեառն որդիք Իսրայելի · զի դ
դատաստան Տեառն է ընդ բնակիչս երկրի · զի
ոչ գոյ ճշմարտութիւն, եւ ոչ ողորմութիւն, եւ
2 ոչ գիտութիւն Աստուծոյ 'ի վերայ երկրի ։ Անէծք
եւ ստութիւն եւ սպանութիւն, եւ գողութիւն
եւ շնութիւն հեղեալ 'ի վերայ երկրի,
3 եւ արիւն ընդ արիւնս խառնեն ։ Վասն այնորիկ
սուգ առցէ երկիր, եւ նուաղեսցի ամենայն բնակիչք
իւրովք, եւ գազանօք անապատի, եւ
սողնովք երկրի, եւ թռչնովք երկնից · եւ ձկունք
4 ծովու պակասեսցին · զի ոչ ոք իցէ որ դատիցի՝
եւ ոչ այն որ յանդիմանիցէ ։ Բայց ժողովուրդ իմ
5 իբրեւ զքահանայն հակառակող · եւ տկարասցին
'ի տուէ, եւ տկարասցի եւ մարգարէն ընդ քեզ՝
6 զգիշերոյ նմանեցուցի զմայրն քո · նմանեցաւ ժողովուրդ
իմ այնմիկ՝ յորում ոչ գոյր գիտութիւն
։ Զի դու զգիտութիւն մերժեցեր, մերժեցից
եւ ես զքեզ՝ զի մի՛ քահանայասցես ինձ ·
եւ մոռացար զօրէնս Աստուծոյ քոյ, մոռացայց
7 եւ ես զորդիսն քո ։ Ըստ բազմութեան իւրեանց՝
նոյնպէս եւ մեղան ինձ · զփառս նոցա յանարգութիւն
8 հատուցից · զմեղս ժողովրդեան իմոյ
կերիցեն, եւ անիրաւութեամբք իւրեանց առցեն
9 զանձինս իւրեանց ։ Եւ եղիցի որպէս ժողովուրդն՝
նոյնպէս եւ քահանայն · եւ խնդրեցից
վրէժ 'ի նմանէ, ըստ ճանապարհաց նորա եւ
10 ըստ խորհրդոց նորա հատուցից նմա ։ Կերիցեն՝
եւ մի՛ յագեսցին · պոռնկեցան՝ եւ մի՛ յաջողեսցին
· զի զՏէր թողին, անխտիր լինել 'ի պոռնկութիւն
11 · եւ զգինի եւ զարբեցութիւն ընկալաւ

սիրտ ժողովրդեան իմոյ: Ի քաւսայս հարցանէին՝ 12
և գաւազանաւք նոցա պատմէին նմա. այսով
պոռնկութեան մոլորեցան, և պոռնկեցան յԱս-
տուծոյ իւրեանց: Ի գլուխս լերանց զոհէին՝ և 13
'ի վերայ բլրոց զենուին, 'ի ներքոյ կաղնեաց և
կաղամախեաց և վարսաւոր ծառոց. զի հաճոյ
թուէր հովանին: Վասն այնորիկ պոռնկեսցին
դստերք ձեր, և շնասցին հարսունք ձեր, և 14
ոչ արարից այց դստերաց ձերոց՝ յորժամ պոռն-
կեսցին, և հարսանց ձերոց՝ յորժամ շնասցին.
զի նոքա ընդ պոռնիկս թաթաւէին և ընդ նը-
ւիրեալսն զոհէին, և ժողովուրդն քո որ ոչ ի-
մանայր զայն՝ խառնակէր ընդ պոռնիկս: Բայց 15
դու, Իսրայէլ, մի՛ տգէտ լինիր. և Յուդա՛ մի՛
մտանէք 'ի Գաղգաղա, և մի՛ ելանէք 'ի տունն
Օնայ, և մի՛ երդնուցուք 'ի Տէր կենդանի: Զի 16
իբրև երինջ ըմբռնեալ եղև Իսրայէլ. արդ
արածեսցէ զնոսա Տէր իբրև զգառն յանդորրս:
Հաղորդ կռոց Եփրեմ, եդ անձին խրատ գայթ- 17
թագղութիւն. ցանկացան կռոցն քանանացւոց.
ամենեքեան սիրեցին զչենի, թողէք նմա: Պոռն- 18
կեցան պոռնկութեամբ. սիրեցին զանարգու-
թիւն 'ի հպարտութենէ նոցա. մրրիկ հողմոյ շըն- 19
չեսցէ 'ի թեւս նորա, և ամաչեսցեն 'ի սեղանոց
իւրեանց:

ԳԼՈՒԽ Ե

Լուարուք զայս, քահանայք, և անսացէք, 1
տունդ Իսրայէլի. և տուն թագաւորին ունկըն-
դիր լերուք. քանզի ընդ ձեզ է դատաստան. զի 2
որոգայթ եղերուք դիտանոցին, և իբրև զկարթ
ձգեալ 'ի գլուխ զոհանոցին՝ զոր որսորդք յոր-
հաստատեցին: Ես եմ խրատիչ ձեր. ես ծա- 3
նեայ զԵփրեմ, և Իսրայէլ ոչ է 'ի բացեայ յի-
նէն. քանզի այժմ պոռնկեցաւ Եփրեմ, և պղծե-
ցաւ Իսրայէլ: Ոչ ետուն զխորհուրդս իւրեանց 4
դառնալ առ Աստուած իւրեանց. զի այս պոռն-
կութեան է 'ի նոսա, և զՏէր ոչ ծանեան. և 5
խոնարհեսցի հպարտութիւն Իսրայէլի յերեսս
նորա. և Իսրայէլ և Եփրեմ տկարասցին յանօ-
րէնութիւնս իւրեանց, տկարասցի և Յուդա
ընդ նոսա: Երամօք և պատարագօք երթիցեն 6
խնդրել զՏէր, և մի՛ գտցեն զնա, զի խոյս ետ 'ի
նոցանէ. զի զՏէր թողին, քանզի որդիք օտարք 7
ծնան նոցա. արդ այժմ կերիցէ զնոսա երևիճ
և զվիճակս նոցա:

Ե Փող հարէք 'ի վերայ բլրոց, գոչեցէք 'ի վերայ 8
բարձանց. քարոզ կարդացէք 'ի տունն Օնայ.
Թէ, յիմարեցաւ Բենիամին, և Եփրեմ եղև յա- 9
պականութիւն յաւուրս յանդիմանութեան.
'ի մէջ ազգաց Իսրայէլի ցուցի զհաւատարմու-
թիւնս: Եղեն իշխանք Յուդայ՝ որպէս որ փո- 10
փոխեն զսահմանս. 'ի վերայ նոցա հեղից իբրև
11 զջուր զսրտմտութիւն իմ: Զրկեաց Եփրեմ զոսոխ
իւր, և կոխեաց զիրաւունս. զի սկսաւ երթալ
12 զհետ ունայնից. և ես իբրև զխռով եղէց Եփ-
13 րեմի, և իբրև զխայթոց տանն Յուդայ: Ե-
տես Եփրեմ զախտ իւր, և Յուդա զցաւս իւր.
և գնաց Եփրեմ առ Ասորեստանեայս, և առա-
քեաց հրեշտակս առ արքայն Յարիմայ. և նա
ոչ կարաց փրկել զձեզ, և ոչ հանգուցանել
14 զձեզ 'ի ցաւոց: Զի ես եմ իբրև զյովազ 'ի վե-
րայ Եփրեմի, և իբրև զառիւծ 'ի վերայ տանն
Յուդայ: Եւ ես յափշտակեցից և գնացից, և առից, և ոչ ոք իցէ որ փրկեսցէ: 15 Երթայց և դարձայց 'ի տեղի իմ, մինչև ապականեսցին, և խնդրեսցեն զերեսս իմ:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ի նեղութեան իւրեանց կանխեսցեն առ իս և ասասցեն. Երթիցուք և դարձցուք առ Տէր Աստուած մեր, զի նա յափշտակեաց և նա բժշկեսցէ զմեզ, հարցէ և պատեսցէ զմեզ. 2 Առողջացուսցէ զմեզ յետ երկուց աւուրց, յաւուրն երրորդի յարիցուք և կեցցուք առաջի նորա. 3 և ծանիցուք, և պնդեսցուք ծանիցուք զՏէր. իբրև զառաւօտ պատրաստ գտցուք զնա, և եկեսցէ մեզ իբրև զանձրև վաղահաս և անագան երկրի. 4 Զի՞նչ արարից քեզ, Եփրեմ. զի՞նչ արարից քեզ, Յուդա. ողորմութիւն ձեր իբրև զամպ առաւօտու, և իբրև զցօղ վաղորդայնի անցանէ. 5 Վասն այնորիկ հնձեցի զմարգարէս ձեր, կոտորեցի զնոսա բանիւք բերանոյ իմոյ, և իրաւունք իմ իբրև զլոյս ելցեն. 6 Զի ողորմութիւն կամիմ և ոչ զոհ, և գիտութիւն Աստուծոյ առաւել քան զողջակէզս. 7 Բայց նոքա են իբրև զմարդ որ անցանէ զուխտիւ, անդ արհամարհեաց զիս. 8 Գաղաադ քաղաք գործէ զունայնութիւնս, պղտորէ զջուրս. 9 և զօրութիւն քո իբրև զառն աւազակի. թաքուցին քահանայք զճանապարհս Տեառն, կոտորեցին զՍիկիմացիս, զի անօրէնութիւն գործեցին. 10 Ի տանն Իսրայէլի տեսի զարհուրելիս, անդ զպոռնկութիւն Եփրեմի. պղծեցաւ Իսրայէլ և Յուդա. 11 Սկսիր կթել քեզ, 'ի դարձուցանել իմում զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ:

ԳԼՈՒԽ Է

1 Ի բժշկելն իմ զԻսրայէլ, և յայտնեսցի անօրէնութիւն Եփրեմի և չարութիւն Սամարիայ, զի գործեցին զսուտ. և գող առ նա մտցէ, մերկացուցանէ աւազակ 'ի ճանապարհի իւրում,

'ի միտս իւրեանց. զամենայն չարիս նոցա յիշեցի.
արդ պաշարեցին զնոսա խորհուրդք նոցա,
յանդիման երեսաց իմոց եղեն։ Չարեաք իւրեանց 3
ուրախ արարին զթագաւորս, եւ ստութեամբք
իւրեանց զիշխանս։ Ամենեքին շնացեալք, 4
իբրեւ զթոնիր վառեալ յեփել. բորբոքեալ
'ի բոցոյ եւ 'ի զանգուածոյ խմորոյ մինչեւ
խմորեսցի. Նոյն աւուրք թագաւորաց ձերոց. 5
սկսան իշխանք զայրանալ 'ի գինւոյ, եւ ձգեցին
զձեռս իւրեանց ընդ ժանտագործս. զի բորբոքեցան 6
իբրեւ զհնոց սիրտք նոցա յանկանել
զնոսա։ Զգիշերն ամենայն քնով յագեցաւ Եփրեմ.
եղեւ առաւօտ՝ եւ բորբոքեցաւ իբրեւ
զհրոյ հուր։ Ամենեքին ջեռան իբրեւ զհնոց վառեալ, 7
եւ հուր եկեր զդատաւորս նոցա. ամենայն
թագաւորքն նոցա անկան, եւ ոչ ոք էր 'ի
նոսանէ որ կարդայր առ իս։ Եփրեմ ընդ ժողովուրդս 8
խառնակէր, եւ եղեւ Եփրեմ նկան չդարձուցեալ.
կերան օտարք զզօրութիւն նորա՝ եւ 9
նա ոչ գիտաց։ Ալիքեցին ալիք նորա, եւ նա
ոչ գիտաց. եւ խոնարհեսցի հպարտութիւնն Իսրայէլի 10
յերեսս նորա. եւ ոչ դարձան առ տէր
Աստուած իւրեանց, եւ ոչ խնդրեցին զնա յամենայնի
յայսմիկ։ Եւ էր Եփրեմ իբրեւ զաղաւնի 11
անմիտ՝ որոյ ոչ լինէ սիրտ. յԵգիպտոս խրախուսէին,
եւ առ Ասորեստանեայս գնացին։ Որք 12
եւ երթայցեն՝ արկից 'ի վերայ նոցա զկարթ իմ,
եւ իբրեւ զթռչունս երկնից իջուցից զնոսա. եւ
խրատեցից զնոսա համբաւով նեղութեան նոցա։
Զ Վայ նոցա՝ զի փախեան յինէն, եւ եղուկ են՝ 13
զի ամպարշտեցան յիս։ Ես փրկեցի զնոսա եւ
նոքա բամբասեցին զիս սուտ, եւ ոչ աղաղակեցին 14
առ իս սիրտք նոցա. այլ ողբային յանկողինս
իւրեանց, եւ 'ի վերայ ցորենոյ եւ գինւոյ
ցանէին։ Խրատեցան ինեւ՝ եւ ես զօրացուցի 15
զբազուկս նոցա, եւ 'ի վերայ իմ խորհեցան չարութիւն։
Դարձան յոչինչ, եւ եղեն իբրեւ 16
զաղեղն լարեալ. անկցին 'ի սուր իշխանք նոցա,
վասն անխրատութեան խստութեան լեզուի իւրեանց.
զի այս անզգամութիւն նոցա յերկրին
Եգիպտացւոց։

ԳԼՈՒԽ Ը

Ի ծոց նոցա իբրեւ զերկիր, եւ իբրեւ զարծուի 1
'ի վերայ տանն Տեառն. փոխանակ զի
անցին զուխտիւ իմով, եւ յօրէնս իմ ամպարշտեցան։
Առ իս աղաղակեսցեն, Աստուած՝ ծանեաք 2
զքեզ. զի Իսրայէլ դարձաւ 'ի բարեաց. 3
հալածեցին զթշնամի։ Անձամբ թագաւորեցին՝ 4
եւ ոչ ինեւ. իշխեցին եւ ոչ ցուցին ինձ. զարծաթ
իւրեանց եւ զոսկի արարին իւրեանց կուռս
զի սատակեսցին։ Խորտակեա զորթն քո, Սամարին. 5
բարկացաւ սրտմտութիւն իմ 'ի վերայ նոցա.
մինչեւ յերբ ոչ կարասցեն սրբել յԻսրայէլի.
6 եւ զայն հիւսն գործեաց՝ եւ ոչ է Աստուած.
7 քանզի մոլորեցուցիչ է որթն քո, Սամարին. զի
խորշակահար սերմանեցին, եւ կործանումն նոցա
ընկալցի զայն. Որոյ նոցա ոչ արասցէ զօրութիւն
խիւսոյ. թէ եւ տացէ՝ զայն օտարք կերիցեն։
8 Ընկղմեցաւ Իսրայէլ. արդ այժմ եղեւ 'ի
9 մէջ ազգաց իբրեւ զանօթ անպիտան. զի գնացին
առ Ասորեստանեայս. զուարթացաւ առանձինն
10 Եփրեմ, սիրեաց զկաշառս. վասն այնորիկ
մատնեսցին 'ի մէջ ազգաց։ Բայց այժմ ընկալայց
զնոսա, եւ դադարեսցեն փոքր մի յօծանելոյ
11 թագաւորս եւ իշխանս։ Զի յաճախեաց
Եփրեմ սեղանս. եւ եղեն նմա 'ի մեղս սեղանք
12 սիրեցեալք։ Գրեցից 'ի վերայ նոցա բազմութիւն,
եւ կրօնք նորա յօտարոտիս համարեցան։
13 Սեղանքն սիրեցեալք. զի թէպէտ եւ զոհեսցեն
զոհս եւ ուտիցեն զմիս, Տէր ոչ ընկալի
զայն. արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս նոցա,
եւ զանօրէնութեանց նոցա վրէժ խնդրեսցէ. զի
նոքա յԵգիպտոս դարձան, եւ 'ի մէջ Ասորեստանեայց
14 պղծութիւնս կերիցեն։ Մոռացաւ Իսրայէլ
զարարիչ իւր, եւ շինեցին մեհեանս, եւ
յաճախեաց Յուդա քաղաքս պարսպաւորս. եւ
առաքեցից հուր 'ի քաղաքս նորա, եւ կերիցէ
զհիմունս նոցա։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Մի խնդար, Իսրայէլ, եւ մի ուրախ լինիր որպէս
ժողովուրդք երկրի. զի պոռնկեցար յԱստուծոյն
քումմէ. սիրեցեր զկաշառս 'ի վերայ ամենայն
2 կալոց ցորենոյ. կալք եւ հնծանք զնոսա
3 ոչ ծանեան, եւ գինի ստեաց նոցա։ Ոչ բնակեցին
յերկրի Տեառն. բնակեսցէ Եփրեմ յԵգիպտոս,
եւ 'ի մէջ Ասորեստանեայց պիղծս կերիցեն։
4 Ոչ նուիրեցին Տեառն գինի, եւ ոչ քաղցրացուցին
նմա. զոհք նոցա իբրեւ զհաց սուգ եղիցի
նոցա, ամենեքեան որ ուտիցեն 'ի նմանէ
պղծեսցին. զի հացն իւրեանց անձանց իւրեանց
5 լիցի, եւ մի մտցէ 'ի տուն Տեառն։ Զի՞նչ գործիցէք
յաւուրս տարեկանի եւ յաւուրս տօնի Տեառն.
6 վասն այնորիկ ահա գնասցեն 'ի թշուառութիւն
Եգիպտացւոց. եւ ընկալցի զնոսա Մեմփիս,
եւ թաղեսցէ զնոսա Մաքմաս. զարծաթ
նոցա կորուստ ժառանգեսցէ, եւ 'ի յարկս նոցա
7 փուշ բուսցի։ Հասեալ են աւուրք վրէժխնդրութեան
քոյ. հասեալ են աւուրք հատուցման
քոյ. եւ չարչարեսցի Իսրայէլ իբրեւ
զմարգարէ յիմարեալ. իբրեւ զայր մի ոգեկիր
'ի բազմութենէ անիրաւութեանց քոց յաճախեաց
8 մոլորութիւն։ Դէտ է Եփրեմ ընդ Աս-

տուծոյ մարգարէ, որոգայթ գայթագղութեան
յամենայն ճանապարհս նորա. մոլորութիւն ՚ի
տան Աստուծոյ ամրեցին, ապականեցան ըստ 9
աւուրցն բլրոյն. յիշեսցէ զանօրէնութիւնս
նոցա, եւ վրէժ խնդրեսցէ մեղաց նոցա։ Իբրեւ 10
զխաղող յանապատի գտի զԻսրայէլ, եւ իբրեւ
զպտուղ ՚ի թզենւոջ վաղահասուկ տեսի զհարս
նոցա. նոքա մտին ՚ի Բէեղփեգովր, եւ օտարացան
յամօթ իւրեանց. եւ եղեն զազրելիք իբրեւ
զսիրեցեալսն։ Եփրեմ իբրեւ զհաւ թռաւ. եւ 11
փառք նոցա ՚ի ծննդոց եւ յերկանց եւ յղու-
թեանց. Թէպէտ եւ սնուցեն զորդիս իւրեանց, 12
անզաւակեսցին ՚ի մարդկանէ. քանզի վայ է նո-
ցա. մարմին իմ ՚ի նոցանէ։ Զեփրեմ որպէս տե- 13
սի՝ յորս կացուցին յանգիստս զորդիս իւրեանց.
եւ Եփրեմ հանել ՚ի խողխողումն զորդիս
իւր։ Տուր նոցա Տէր. — զինչ տացես նոցա. — 14
տուր նոցա արգանդ անորդի եւ ստինս ցամա-
քեալս։ Ամենայն չարիք նոցա ՚ի Գաղգաղա. զի 15
անդ ատեցի զնոսա վասն չարութեան գնացից
նոցա. ՚ի տանէ իմմէ մերժեցից զնոսա, եւ ոչ
եւս յաւելից սիրել զնոսա։ Ամենայն իշխանք
նոցա ապստամբք. աշխատեցաւ արմատն Եփրե- 16
մայ, չորացան եւ պտուղ ոչ եւս տացեն. զի թէ-
պէտ եւ ծնցին՝ անզաւակեցից զցանկալիս որո-
վայնից նոցա։ Մերժեսցէ զնոսա Աստուած՝ զի 17
ոչ լուան նմա, եւ եղիցին մոլորականք ՚ի մէջ
ազգաց։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Այգի ուղղաւոր պտղալից Իսրայէլ. ըստ 1
բազմութեան պտղոց նորա յաճախեաց սեղանս,
ըստ պարարտութեան երկրի իւրեանց կանգնե-
ցին արձանս։ Բաժանեցին զսիրտս իւրեանց, 2
արդ ապականեսցին. նա կործանեսցէ զսեղանս
նոցա, թշուառասցին արձանք նոցա։ Քանզի 3
այժմ ասասցեն. ոչ գոյ մեր թագաւոր՝ զի ՚ի Տեառ-
նէ ոչ երկեաք. այլ թագաւոր մեզ զի՞ առնիցէ.
Եթէ բանս խօսեսցի՝ պատճառս սուտս են. 4
ուխտեսցէ ուխտ. եւ բուսցին իբրեւ զսէզ իրա-
ւունք ՚ի կորդ ագարակի. որթուն տանն Ովնայ։ 5
Եւ եղիցին պանդուխտք բնակիչք Սամրինի. զի
սուգ առ ժողովուրդ նորա ՚ի վերայ նորա. եւ
որպէս դառնացուցին զնա, ուրախ լիցին ՚ի
վերայ փառաց նորա. զի գերեցան ՚ի նմանէ։
Եւ զնա յասորեստանեայս կապեալ տարցին 6
պատարագ արքային Յարիմայ. կաշառաք ընկալ-
ցի զԵփրեմ. ամաչեսցէ Իսրայէլ ՚ի խորհուրդս
իւր. մերժեաց Սամրին զթագաւոր իւր՝ իբրեւ 7
զխախու յերեսաց ջրոյ. եւ բարձցին մեհեանքն 8
Ովնայ՝ մեղքն Իսրայէլի. փուշ եւ տատասկ բուսցի
՚ի սեղանս նոցա. եւ ասասցեն լերանց՝ Թէ
անկերուք ՚ի վերայ մեր, եւ բլրոց՝ թէ ծած-
9 կեցէք զմեզ։ Յորմհետէ բարձունք են՝ մեղաւ
Իսրայէլ. անդ կացին, եւ մի հասցէ նոցա
10 ՚ի բարձունս պատերազմ որ ՚ի վերայ որդւոցն
անօրէնութեանց՝ խրատել զնոսա. եւ ժողովես-
ցին ՚ի վերայ նոցա ազգք. խրատել զնոսա ՚ի վե-
11 րայ երկուց անիրաւութեանց նոցա։ Եփրեմ
երինջ կիրթ՝ սիրել զհակառակութիւն. բայց ես
հասից ՚ի վերայ գեղոյ պարանոցի նորա. ելից ՚ի
վերայ Եփրեմայ, եւ անփոյթ արարից զՅուդայ.
12 եւ զօրասցի ՚ի վերայ նորա Յակոբ։ Սերմանե-
ցէք ձեզ յարդարութիւն, եւ հնձեսցէք պտուղ
կենաց. լուսաւոր արարէք ձեզ զլոյս գիտու-
թեան. խնդրեցէք զՏէր՝ մինչեւ եկեսցեն ձեզ
13 արդիւնք արդարութեան։ Զմէ՞ խլխլեցէք զամ-
պարշտութիւն, եւ զանօրէնութիւնս նորա կթ-
եցէք, եւ կերայք պտուղ ստութեան. զի յու-
սացար ՚ի կառս քո ՚ի բազմութիւն զօրութեան
14 քոյ։ Եւ յարիցէ կորուստ ՚ի վերայ ժողովրդեան
քոյ. եւ ամենայն պարսպաւորք քո կործանես-
ցին. իբրեւ իշխան Սաղմանայ ՚ի տանէն Յերոբո-
վամայ յաւուրս պատերազմին՝ զմայր առ որդիս
15 հարին. նոյնպէս արասցեն ձեզ տունդ Իսրայէլի
յերեսաց չարեաց ձերոց։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Ընկեցան ընդ առաւօտս, ընկեցաւ թագա-
ւորն Իսրայէլի։

Քանզի մանուկ էր Իսրայէլ, եւ ես սիրեցի զնա, Է
2 եւ յԵգիպտոսէ կոչեցի զորդիս նորա։ Որպէս
կոչեցի զնոսա՝ նոյնպէս մերժեցան յերեսաց ի-
մոց. նոքա Բահաղիմայ զոհէին եւ դրօշելոց
3 խունկս արկանէին։ Եւ ես խափանեցի զԵփրեմ,
եւ ընկալայ զնա ՚ի վերայ բազկաց իմոց. եւ ոչ
4 գիտացին թէ բժշկեմ զնոսա յապականութենէ
մարդկան. ձգեցի զնոսա կապանօք սիրոյ իմոյ.
եւ եղէց նոցա որպէս որ ածիցէ որ ապտակ ՚ի
ծնօտս նորա. հայեցայց ՚ի նա՝ եւ յաղթեցից
5 նմա։ Բնակեաց Եփրեմ յԵգիպտոս, եւ Ասորես-
տանեայն՝ թագաւոր նմա. զի ոչ կամեցան դառ-
6 նալ. եւ տկարացաւ սուր ՚ի քաղաքս իւր, եւ
դադարեաց ՚ի ձեռս նորա, եւ կերիցեն ՚ի խոր-
7 հրդոց իւրեանց։ Եւ ժողովուրդ նորա կախեալ
կայցէ զբնակութենէ նորա. եւ Աստուած ՚ի
վերայ պատուականաց նորա բարկասցի, եւ մի
8 բարձրասցուսցէ զնոսա։ Զի՞նչ անցուցից ընդ
քեզ, Եփրեմ. այլ պաշտպան լինիցիմ քեզ, Իս-
րայէլ. զի՞նչ անցուցից ընդ քեզ. եդից զքեզ
իբրեւ զԱդամա եւ իբրեւ զՍեբոյիմ։ Դարձաւ
9 սիրտ իմ ՚ի նոյն, յուզեցաւ խնամք իմ. եւ ոչ
արարից ըստ բարկութեան սրտմտութեան իմոյ,
եւ ոչ թողից ջնջել զԵփրեմ։ Զի Աստուած եմ

եմ՝ եւ ոչ մարդ · 'ի միջի ձերում սուրբ · եւ ոչ
մտից 'ի քաղաք · այլ զհետ Տեառն գնասցեն · իբրեւ 10
առեւծ մռնչեսցէ · զի ինքն մռնչեսցէ · եւ
զարհուրեցուսցէ զորդիս ջրոց ։ Թռիցեն եկեսցեն 11
իբրեւ զհաւ յԵգիպտոսէ · եւ իբրեւ զաղաւնիս
յերկրէն ասորեստանեայց · եւ պատսպարեցուցից
զնոսա 'ի տունս իւրեանց՝ ասէ Տէր ։ Պատեաց 12
զիս ստութեամբ Եփրեմ, եւ ամպարշտութեամբ
տունն Իսրայէլի եւ Յուդայ · արդ ծանեաւ
զնոսա Աստուած, եւ ժողովուրդ սուրբ
կոչեսցի Աստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Այլ Եփրեմ այս չար՝ զհետ հողմ խորշակի · 1
զօրհանապազ զնանրութիւն եւ զունայն յաճախեաց · եդ ուխտ ընդ ասորեստանեայս եւ իւղ
յԵգիպտոս տանէր ։ Եւ դատաստան Տեառն ընդ 2
Յուդայ · խնդրել վրէժ 'ի Յակոբայ · ըստ ճանապարհացն նորա եւ ըստ գնացից նորա հատուսցէ նմա ։ Յորովայնի խաբեաց զեղբայր իւր, եւ 3
յաշխատութեան իւր զօրացաւ առ Աստուած,
եւ ժուժկալեաց ընդ հրեշտակին եւ զօրացաւ ։ 4
Լացին եւ խնդրեցին զիս, եւ 'ի տան իմում
գտին զիս · անդ պատմեցաւ նոցա · եւ տէր Աստուած 5
ամենակալ եղիցի յիշատակ նորա ։ Եւ 6
դու յԱստուած քո դարձցիս, ողորմութիւն եւ
իրաւունս պահեսցես, եւ մերձեսցիս առ տէր
Աստուած քո յամենայն ժամ ։ Կշիռք անիրաւութեան 7
'ի ձեռս Քանանու, եւ սիրեաց յաղթահարել · եւ ասաց Եփրեմ, մեծացայ՝ գտի 8
հանգիստ անձին իմոյ · ամենայն վաստակք նորա
մի գտցին նմա, զի վասն անօրէնութեանց յանցեաւ ։ Բայց ես տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ 9
յերկրէն եգիպտացւոց, դարձեալ բնակեցուցից զքեզ 'ի խորանս՝ ըստ աւուրցն տօնից,
եւ խօսեցայց ընդ մարգարէսն ։ Եւ ես տեսիլս 10
յաճախեցի, եւ 'ի ձեռս մարգարէից նմանեցայ ։ Եթէ ոչ Գաղաադ էր, ապա սուտ էին 'ի 11
Գաղգաղա իշխանքն որ զոհէին · եւ սեղանք նոցա իբրեւ զկոյտս 'ի կորդ ագարակի ։ Եւ գնաց 12
Յակոբ 'ի դաշտն Ասորւոց, եւ ծառայեաց Իսրայէլ վասն կնոջ, եւ 'ի ձեռն կնոջ զգուշացաւ ։
Եւ 'ի ձեռն մարգարէին եհան Տէր զԻսրայէլ 13
յերկրէն եգիպտացւոց, եւ մարգարէիւ պահեցաւ ։ Բարկացոյց զիս Իսրայէլ եւ զայրացոյց, 14
եւ արիւն նորա 'ի վերայ նորա հեղցի · զնախատինս նորա հատուսցէ նմա Տէր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Ըստ բանիցն Եփրեմայ իրաւունս առ նա Աստուծոյ Իսրայէլի, եւ եդ զնա 'ի Բահաղու՝ եւ
2 մեռաւ ։ Եւ արդ դարձեալ յաւելին 'ի մեղանչել, եւ արարին իւրեանց ձուլածոյս յարծաթոյ իւրեանց 'ի նմանութիւն պատկերի կռոց ·
գործ ճարտարաց՝ նուիրել նոցա · եւ նոքա ասեն, զոհեցէք մարդիկ, զի պակասեցին որթք ։
3 Վասն այնորիկ եղիցին իբրեւ զամպ առաւօտու,
եւ իբրեւ զցօղ վաղորդայնոյ որ անցանէ, եւ իբրեւ զփոշի հոսեալ 'ի կալոյ, եւ իբրեւ զծուխ 'ի
4 պատուհանից ։ Եւ ես եմ տէր Աստուած քո, որ
հաստատեցի զերկինս եւ հաստատեցի զերկիր ·
որոյ ձեռք հաստատեցին զամենայն զօրս երկնից, եւ ոչ ցուցի քեզ երթալ զհետ նոցա, եւ
ես հանի զքեզ յերկրէն եգիպտացւոց · եւ Աստուած բաց յինէն ոչ ծանիցես, եւ փրկիչ՝ ոչ
5 գոյ բաց յինէն ։ Ես հովուէի զքեզ յանապատի
6 յանջրդի երկրի, ըստ արօտի նոցա յագեցան եւ
զմայլեցան, եւ հպարտացան սիրտք իւրեանց ·
7 վասն այնորիկ մոռացան զիս ։ Եւ ես եղէց նոցա
իբրեւ զյովազ, եւ իբրեւ զինձ 'ի ճանապարհին
8 ասորեստանեայց · պատահեցից նոցա իբրեւ արջ
քաղցեալ, եւ պատառեցից զպատպատս սրտից
նոցա, եւ կերիցեն զնոսա կորիւնք անտառի, եւ
9 գազանք վայրի կեղեքեսցեն զնոսա ։ Յապականութեան քում, Իսրայէլ, ո՛վ իցէ որ օգնիցէ
10 քեզ ։ Ո՞ւր է թագաւորն քո, նա փրկեսցէ զքեզ · յամենայն քաղաքս քո իրաւ արասցէ քեզ ·
զորմէ ասացերն թէ տուր ինձ թագաւոր եւ իշ-
11 խան, եւ ետու քեզ թագաւոր բարկութեամբ
12 իմով, եւ կալանեցի սրտմտութեամբ իմով ։ Ծրար
անիրաւութեանց Եփրեմ, եւ ծածկեալ կան
13 մեղքն նորա · երկունք իբրեւ ծննդականի հասցեն նմա · դա է որդին քո իմաստուն, վասն այնորիկ այժմիկ չկարասցէ հանդարտել 'ի բեկման
14 որդւոց ։ 'Ի ձեռաց դժոխոց ապրեցուցից զնոսա,
եւ 'ի մահուանէ փրկեցից զնոսա ։ Ո՞ւր է յաղթութիւն քո, մահ · ո՞ւր է խայթոց քո, դժոխք ։
15 Մխիթարութիւն ծածկեալ է յաչաց իմոց · քանզի նա 'ի մէջ եղբարց զատուսցէ ։ Ածցէ 'ի վերայ
նորա Տէր հողմ խորշակի յանապատէ, եւ ցամաքեցուսցէ զերակս նորա, եւ աւերեսցէ զաղբիւրս նորա ։ Նա ցամաքեցուսցէ զերկիր նորա
եւ զամենայն անօթս նորա ցանկալիս ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Ապականեսցի Սամարիա, զի ընդդէմ զարձաւ
Աստուծոյ իւրոյ · 'ի սուր անկցին, եւ տղայք
նոցա զգետնի հարցին, եւ յղիք նոցա պատառե-
2 սցին ։ Դարձ, Իսրայէլ, առ տէր Աստուած քո ·

զի տկարացար յանօրէնութիւնս քո։ Առէք ընդ 3
ձեզ բանս՝ եւ դարձարուք առ տէր Աստուած
ձեր, եւ ասացէք դմա. կարող ես թողուլ զմեղս
մեր, զի մի առնուցուք անիրաւութիւն, այլ ընդունիցիս զբարիս, եւ հատուսցուք զպտուղ
շրթանց մերոց, եւ վայելեսցեն 'ի բարութեան
սրտից ձեր։ Ասորեստանեայն ոչ փրկէ զմեզ, 4
եւ յերիվարս ոչ հեծցուք. եւ մի եւս ասասցուք աստուած մեզ զձեռագործս մեր. զի որ 'ի
քեզ է՝ ողորմեսցի որբոց։ Բժշկեցից զբնակութիւնս նոցա, եւ սիրեցից զնոսա համօրէն. զի 5
դարձաւ բարկութիւն իմ 'ի նոցանէ։ Եւ եղէց 6
իբրեւ զցօղ Իսրայէլի, եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զշուշան. եւ արձակեսցէ զարմատս իւր իբրեւ զԼիբանան, արձակեսցին ոստք նորա, եւ եղիցի 7
իբրեւ զձիթենի պտղալից. եւ բուրեսցէ հոտ
8 նորա իբրեւ զկնդրուկի։ Դարձցին եւ նստցին
ընդ յարկաւ նորա, կեցցեն եւ հաստատեսցին
ցորենով. եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զորթ յիշատակ
9 նորա, եւ իբրեւ զգինի Լիբանանու. եղիցի Եփրեմայ։ Զի՞ եւս կայ նորա եւ կռոց, ես խոնարհեցուցի զնա, եւ ես զօրացուցից զնա. ես
իբրեւ զայգի պտղաբեր՝ յինէն պտուղ գտաւ
10 'ի քեզ։ Ո՞վ է իմաստուն՝ եւ իմասցի զայս, հանճարեղ՝ եւ ծանիցէ զայս. զի ուղիղ են ճանապարհք Տեառն, եւ արդարք գնասցեն ընդ նոսա, եւ ամպարիշտք տկարասցին 'ի նոսա։

ժԴ. 9. Ցոմն իբրեւ զնի պտղաբեր։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պատգամք Ամովսայ որ եղեն յԱկկարիմ Թեկուայ, զորս ետես 'ի վերայ Երուսաղեմի
յաւուրս Ոզիայ արքայի Հրէաստանի, եւ յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ արքայի Իսրայէլի,
երկուս ամօք յառաջ քան զշարժումն, եւ ասէ.

ա Տէր 'ի Սիովնէ բարբառեցաւ, եւ յԵրուսա- 2
ղեմէ ետ զձայն իւր· եւ սուգ առին արօտք հո-
վուաց, եւ ցամաքեցան բարձունք Կարմեղայ։ Այս- 3
պէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից անօրէնութեանցն Դա-
մասկոսի, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի
նմանէ· փոխանակ զի կորէին զյղիս զաղա-
ադացւոց սղոցք երկաթեօք։ Եւ առաքեցից հուր 4
'ի տունն Ազայելի, եւ կերիցէ զհիմունս որդւոյ
Ադերայ· եւ խորտակեցից զնիգս Դամասկոսի· 5
եւ սատակեցից զբնակիչս դաշտացն Ովնայ· եւ
կոտորեցից զազգն յարանց Խառանու, եւ գե-
րեսցի բնակիչ ժողովուրդն Ասորւոց, ասէ Տէր։
Այսպէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից ամպարշտու- 6
թեանցն Գազայ, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դար-
ձայց 'ի նոցանէն· փոխանակ զի գերեցին զգե-
րութիւն Սողոմոնի արգելուլ յԻդումէ։ Եւ ա- 7
ռաքեցից հուր 'ի վերայ պարսպացն Գազայ, եւ
կերիցէ զհիմունս նորա· եւ սատակեցից զբնա- 8
կիչս յԱզովտոյ, եւ բարձցի ազգն յԱսկաղոնէ·
եւ ածից զձեռն իմ 'ի վերայ Ակկարոնի, եւ կո-
րիցեն մնացորդք այլազգեացն, ասէ Տէր Տէր։
Այսպէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից ամպարշտու- 9
թեանցն Տիւրոսի, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դար-
ձայց 'ի նմանէ· փոխանակ զի արգելին զգերու-
թիւնն Սողոմոնի յԻդում, եւ ոչ յիշեցին զուխտ
եղբարց։ Եւ առաքեցից հուր 'ի վերայ պարըս- 10
պացն Տիւրոսի, եւ կերիցէ զհիմունս նորա։
Այսպէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից ամպարշտու- 11
թեանցն Եդոմայ, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դար-
ձայց 'ի նոցանէ· փոխանակ զի հալածեաց սրով
զեղբայր իւր, եւ ապականեաց զեղբայր յերկրի·
եւ յափշտակեաց 'ի վկայութիւն զասպառումն իւր,
եւ զյանդգնութիւն իւր պահեաց 'ի յաղթա-
12 կութիւն։ Եւ առաքեցից հուր 'ի Թեման, եւ
13 կերիցէ հուր զհիմունս պարսպաց նորա։ Այս-
պէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից ամպարշտութեանց
որդւոցն Ամոնայ, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դար-
ձայց 'ի նոցանէ· փոխանակ զի հերձուին զյղիս
զաղաադացւոց, զի ընդարձակեսցեն զսահմանս
14 իւրեանց։ Բորբոքեցից հուր 'ի վերայ պարըս-
պացն Հռաբայ, եւ կերիցէ զհիմունս նորա ա-
ղաղակաւ յաւուր պատերազմի· եւ շարժեսցի
15 յաւուր վախճանի իւրոյ· եւ գնասցեն 'ի գերու-
թիւն թագաւորք նոցա, քուրմք նոցա եւ իշ-
խանք նոցա 'ի միասին, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Այսպէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից ամպարշտու-
թեանցն Մովաբու, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ
դարձայց 'ի նմանէն· փոխանակ զի այրեցին զոս-
կերս թագաւորացն Եդովմայեցւոց 'ի մոխիր։
2 Առաքեցից հուր 'ի վերայ Մովաբու, եւ կերիցէ
հուր զհիմունս քաղաքաց նորա· եւ մեռցի 'ի
տկարութեան Մովաբ, աղաղակաւ եւ ձայնիւ
3 փողոյ· եւ սատակեցից զդատաւոր 'ի նմանէ,
եւ զամենայն իշխանս նորա կոտորեցից ընդ նմին,
4 ասէ Տէր։ Այսպէս ասէ Տէր· 'ի վերայ երից
ամպարշտութեանց որդւոցն Յուդայ, եւ 'ի վե-

րայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նմանէն. փոխանակ
զի մերժեցին զօրէնս Տեառն եւ զհրամանս նորա
ոչ պահեցին, եւ մոլորեցուցին զնոսա սնոտիք
իւրեանց զոր արարին, զորս զհետ գնացին
հարքն նոցա։ Առաքեցից հուր 'ի վերայ Յուդայ՝ 5
եւ կերիցէ զհիմունս Երուսաղեմի։
Այսպէս ասէ Տէր. 'ի վերայ երից ամպարշտութեանցն 6
Իսրայէլի, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց
'ի նմանէ. փոխանակ զի վաճառեցին զարդարն
արծաթոյ, եւ զաղքատն ընդ կօշկաց. որ 7
կոխեն զհող երկրի. եւ կափէին զգլուխս աղքատաց,
եւ զճանապարհս խոնարհաց թիւրէին.
եւ հայր եւ որդի առ մի բոզ մտանէին, զի պղծեսցեն
զանուն Աստուծոյ իւրեանց։ Եւ զձորձս 8
իւրեանց տապաստ ձգէին ընդ ինքեանս եւ ընդ
սեղանն, եւ զգինի զրպարտութեանց ըմպէին 'ի
տան Աստուծոյ իւրեանց։ Բայց ես բարձի զամովրհացին 9
յերեսաց նոցա, որոյ բարձրութիւն
իւր բարձրութիւն մայրի, եւ հզօր էր իբրեւ զկաղնի.
եւ բարձի զպտուղ նորա 'ի վերուստ եւ
զարմատս նորա 'ի ներքուստ։ Եւ ես հանի զձեզ 10
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ շրջեցուցի զձեզ յանապատ
ամս քառասուն՝ ժառանգեցուցանել
զերկիրն Ամովրհացւոց։ Եւ առի յորդւոց ձերոց 11
'ի մարգարէս, եւ յերիտասարդաց ձերոց
յուխտաւորս. միթէ ոչ իցէ այդ, որդիք Իսրայէլի,
ասէ Տէր։ Եւ արբուցանէիք ուխտաւորացն 12
խմոյ գինի, եւ մարգարէիցն պատուիրէիք
զի մի մարգարէասցեն։ Վասն այդորիկ ահաւասիկ 13
ես հոլովեցուցանեմ 'ի ներքոյ ձեր՝ զոր օրինակ
հոլովի սայլ լի որայով. եւ կորիցէ փախուստ 14
յընթացողէն. եւ որ զօրաւորն իցէ մի
զօրասցի 'ի զօրութեան իւրում, եւ պատերազմողն
մի ապրեսցուսցէ զանձն իւր. եւ աղեղնաւորն 15
մի կացցէ առնել զգէմ, եւ որ արագն
իցէ ոտիւք՝ մի ապրեսցի. եւ հեծեալն մի ապրեցուսցէ
զանձն իւր. եւ մի գտցէ սիրտ իւր 'ի զօ- 16
րութեան. մերկն հալածեսցի յաւուր յայնմիկ,
ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ Գ

Բ Լուարուք զպատգամս զայս զոր խօսեցաւ Տէր 1
'ի վերայ ձեր տունդ Իսրայէլի, եւ 'ի վերայ ամենայն
ազգաց զորս հանի յերկրէն Եգիպտացւոց։
Բայց զձեզ ճանաչեցի յամենայն ազգաց 2
երկրի. վասն այնորիկ 'ի ձէնջ խնդրեցից զվրէժ
ամենայն չարեաց ձերոց։ Թէ գնասցեն ամենեւին 3
երկու 'ի միասին, թէ ոչ ճանաչիցեն զմիմեանս.
եթէ գոչիցէ առիւծ յանտառի՝ եւ ոչ 4
իցէ որս աւարելոյ նորա. եթէ տայցէ կորիւն
առիւծու զձայն իւր 'ի մայրւոյ իւրմէ, եւ ոչ
ինչ իցէ յափշտակելոյ նորա. եթէ անկանիցի 5
թռչուն 'ի յերկիր առանց որսողի. եթէ ձգեթիցէ
որոգայթ 'ի վերայ երկրի՝ եւ ոչ ինչ իցէ
6 ըմբռնելոյ. եթէ հարկանիցի փող 'ի քաղաքի.
եւ ազգն ոչ խռովեսցի. եթէ իցեն չարիք 'ի քա-
7 ղաքի՝ եւ Տեառն չիցէ արարեալ։ Վասն այնո-
րիկ ոչ արասցէ տէր Աստուած իրս ինչ, եթէ
ոչ յայտնեսցէ զխրատն ծառայից իւրոց մարգա-
8 րէից։ Առիւծ գոչիցէ, եւ ո՞վ իցէ որ ոչ սարսի-
ցէ. տէր Աստուած խօսեցաւ, եւ ո՞վ իցէ որ ոչ
9 մարգարէասցի։ Պատմեցէք 'ի գաւառս ասորես-
տանեայց եւ 'ի գաւառս երկրին Եգիպտացւոց,
եւ ասացէք՝ ժողովեցարուք 'ի լեառն Շամրնի,
եւ տեսէք զսքանչելիս բազումս 'ի մէջ նորա, եւ
10 զբռնութիւն 'ի մէջ նորա. եւ ոչ ծանեան զինելոց
եղեան իւր, ասէ Տէր. որ գանձէին անօրէնութիւն
եւ թշուառութիւն 'ի գաւառս իւ-
11 րեանց։ Վասն այնորիկ այսպէս ասէ տէր Աստուած
ցՏիւրոս. երկիրդ որ շուրջ զքեւ է՝ աւերեսցի,
եւ խորտակեսցի 'ի քէն ամենայն զօրութիւն
քո, եւ յափշտակեսցին գաւառք քո։
12 Զի այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ թէ կորզիցէ
թափել հովիւ 'ի բերանոյ առիւծու երկուս երկուս
կամ բլթակ մի ունկան, այնպէս զերծցին
որդիքն Իսրայէլի որ բնակեալ են 'ի Սամարիա,
դէմ յանդիման ազգին եւ 'ի մէջ դամասկացւոց։
13 Քահանայք, լուարուք եւ վկայութիւն դիք տանդ
14 Յակոբայ, ասէ Տէր ամենակալ։ Զի յաւուր
յայնմիկ յորժամ խնդրեցից զվրէժ ամպարշտութեանցն
Իսրայէլի 'ի նմանէ, առից վրէժ եւ
զսեղանոյն Բեթելայ, եւ փշրեսցին եղջիւրք սե-
15 ղանոյն եւ անկցին յերկիր։ Եւ խորտակեցից
զապարանս թեւաւորս 'ի վերայ ամարանոցն
ապարանիցն, եւ ապականեսցին ապարանքն
փղոսկրեայք, եւ բազում եւ այլ ապարանք անկցին՝
ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Լուարուք զբանս Տեառն, երինջք Բասանու, որ Դ
էք 'ի լերինս Շամրնի, որ զրկէք զաղքատս եւ
[illegible] հարկանէք զաղքատն, որ ասէք ցտեարս
2 ձեր՝ մատուցէք մեզ գինի զի արբցուք։ Երդնու
Տէր 'ի սրբութիւնս իւր, եթէ ահա աւուրք եկեսցեն
'ի վերայ ձեր, եւ առցեն զձեզ զինուք,
եւ զձեզ որ ընդ ձեզ են արկցեն 'ի սանս ջե-
3 ռուցելոյ. եւ ելանիցէք մերկք՝ միմեանց դէմ
ընդդէմ, եւ անկանիցիք 'ի լերինն Ռեմմանայ՝ ա-
4 սէ Տէր։ Մտէք 'ի Բեթէլ եւ ամպարշտեցայք,
եւ 'ի Գաղգաղա յաճախեցէք ամպարշտել. եւ
մատուցէք զզոհս ձեր ընդ առաւօտս, եւ յերիր
5 աւուր զտասանորդս ձեր։ Ընթեռնուին օրէնս
արտաքոյ, եւ կոչեցին խոստովանութիւնս. պատ-
մեցէք թէ զայս սիրեցին որդիքն Իսրայէլի, ա-

սէ Տէր։ Եւ ես արկի զձեզ յատ ատամանց յամենայն 6
քաղաքս ձեր· եւ կարօտութիւն հացի
յամենայն տեղիս ձեր· եւ ոչ դարձարուք առ
իս՝ ասէ Տէր։ Եւ արգելի ՚ի ձէնջ զանձրեւ՝ երիւք 7
ամսովք յառաջ քան զկութս· ՚ի մի քաղաք
տեղացից, եւ ՚ի միւս քաղաք ոչ տեղացից·
մի վիճակ թացցի՝ եւ ՚ի միւսն յորում ոչ տեղացից՝
ցամաքեսցի· եւ ժողովեսցին երկու եւ երեք 8
քաղաք ՚ի մի քաղաք ըմպել ջուր, եւ մի
յագեսցին· եւ ոչ դարձարուք առ իս, ասէ Տէր։
Հարի զձեզ տապով, եւ արկի զձեզ դալուկն· 9
եւ յաճախեցէք ՚ի պարտէզս ձեր եւ յայգիս եւ
՚ի թզենիս ձեր եւ ՚ի ձիթենիս· եւ եկեր թըրթուր·
սակայն եւ այնպէս ոչ դարձարուք առ
իս, ասէ Տէր։ Առաքեցի ՚ի վերայ ձեր մահ ՚ի 10
ճանապարհին Եգիպտացւոց, եւ կոտորեցի սրով
զերիտասարդս ձեր հանդերձ գերութեամբ երիվարաց
ձերոց, եւ ծախեցի զբանակս ձեր
հրով բարկութեան իմոյ· սակայն եւ այնպէս ոչ
դարձարուք առ իս, ասէ Տէր։ Կործանեցի զձեզ՝ 11
որպէս կործանեաց Աստուած զՍոդոմ եւ զԳոմոր,
եւ եղերուք իբրեւ գլխանձող զերծեալ ՚ի
հրոյ· սակայն եւ այնպէս ոչ դարձարուք առ իս,
ասէ Տէր։ Վասն այսորիկ այսպէս արարից քեզ, 12
Իսրայէլ· բայց զի այսպէս առնելոց եմ քեզ՝ պատրաստեա
կարդալ զանուն տեառն Աստուծոյ քոյ
Իսրայէլի։ Զի ահաւասիկ ես եմ՝ որ հաստատեմ 13
զերկինս եւ հաստատեմ զհողմս· եւ պատմեմ
՚ի մէջ մարդկան զօծեալ իւր, առնէ առաւօտ
եւ մէգ, եւ ելանէ ՚ի վերայ բարձանց երկրի·
տէր Աստուած ամենակալ անուն է նորա։

ԳԼՈՒԽ Ե

Դ Լուարուք զբան տեառն Աստուծոյ՝ զոր ես 1
առից ՚ի վերայ ձեր ողբս։ Անկաւ տունդ Իսրայէլի·
եւ ոչ եւս յաւելցու յառնել։ Կոյսն 2
Իսրայէլի կործանեցաւ յերկրի իւրում, եւ չիք
ոք որ կանգնեսցէ զնա· քանզի այսպէս ասէ Տէր 3
Տէր· ՚ի քաղաքէ յորմէ ելանէին հազարք՝ մնասցէ
հարիւր, եւ յորմէ ելանէին հարիւր՝ մնասցէ
տասն տանդ Իսրայէլի։ Քանզի այսպէս ասէ 4
Տէր առ տունդ Իսրայէլի· խնդրեսջիք զիս եւ
կեցջիք, եւ մի խնդրէք զԲեթէլ, եւ ՚ի Գաղգաղա 5
մի մտանէք, եւ ՚ի ջրհորն երդման մի ելանէք·
զի Գաղգաղա գերելով գերեսցի, եւ Բեթէլ
եղիցի իբրեւ զչեղեալ։ Խնդրեցէք զՏէր եւ 6
կեցջիք· զի մի բորբոքեսցի իբրեւ զհուր տունն
Յովսեփայ՝ եւ կերիցէ զնա, եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ
տանդ Իսրայէլի։ Որ առնէ ՚ի բարձունս 7
իրաւունս, եւ արդարութիւն եդ յերկրի·
որ առնէ զամենայն եւ նորոգէ, եւ դարձուցանէ 8
յայգ զստուերս մահու, եւ զտիւ ՚ի գիշեր մթացուցանէ·
որ կոչէ զջուրս ծովու եւ հեղու
՚ի վերայ երեսաց երկրի· Տէր ամենակալ անուն
9 է նորա· որ բաշխէ զբեկումն ՚ի վերայ զօրութեան,
եւ ածէ զթշուառութիւն ՚ի վերայ ամ-
10 րոցաց։ Ատեցին ՚ի դրունս զյանդիմանիչս, եւ
11 զբանս սուրբս պղծս արարին։ Վասն այսորիկ
փոխանակ զի կափէիք զաղքատս եւ կաշառս
ընտրանաց առնուիք ՚ի նոցանէն, տապարածոյ զարդարեալս
շինեսջիք՝ եւ մի բնակեսջիք ՚ի նոսա,
այգիս ցանկալիս տնկեսջիք՝ եւ զգինի նոցա մի
12 արբջիք· զի գիտացի ես զբազում ամպարշտութիւնս
ձեր, եւ սաստիկ են մեղք ձեր։ Ա՛յ ոտնկոխէիք
զարդարն առնլով փոխանակս, եւ խոտորեցուցանէիք
13 զաղքատն ՚ի դրունս։ Վասն այնորիկ
որ խմաստունն է՝ ՚ի ժամանակին յայնմիկ
14 լռեսցէ, զի ժամանակն չար է։ Խնդրեցէք զբարի
եւ մի զչար՝ զի կեցջիք, եւ եղիցի ընդ ձեզ
տէր Աստուած ամենակալ· զոր օրինակ ասացէքն՝
15 թէ ատեցաք զչարիս, եւ սիրեցաք զբարիս։
Հաստատեցէք զիրաւունս ՚ի դրունս ձեր,
զի ողորմեսցի տէր Աստուած մնացորդաց Յով-
16 սեփայ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ տէր Աստուած
ամենակալ· յամենայն հրապարակս կոծ,
եւ յամենայն ճանապարհս ասասցի վայ վայ·
կոչեսցի մշակ ՚ի սուգ եւ ՚ի կոծ եւ ՚ի ձայնար-
17 կուս· եւ յամենայն ճանապարհս կոծ, քանզի
18 անցից ընդ մէջ քո, ասէ Տէր։ Վա՜յ որ ցանկայ
աւուրն Տեառն· զի՞ կայ ձեր եւ աւուր Տեառն,
19 եւ նա խաւար է՝ եւ ոչ լոյս։ Զոր օրինակ թէ
փախիցէ մարդ յերեսաց առիւծու, եւ պատահեսցէ
նմա արջ, եւ փախնուցու ՚ի տուն՝ եւ
յեցուսցէ զձեռս իւր յորմն, եւ հարկանիցէ
20 զնա օձ· ո՞չ ապաքէն խաւար է օր Տեառն՝ եւ ոչ
լոյս, աղջամղջին՝ եւ ոչ գոյ ՚ի նմա ճաճանչ։
21 Ատեցի մերժեցի զտօնս ձեր, եւ ՚ի տարեկանս Ե
22 ձեր ոչ հոտոտեցայց· զի թէ մատուցանիցէք
զողջակէզս եւ զզոհս ձեր՝ ոչ ընկալայց, եւ յերեւելիս
փրկութեանց ձերոց ես ոչ հայեցայց։
23 Ի բաց արա յինէն զձայն երգոց քոց· եւ զնուագս
24 սաղմոսաց քոց ես ոչ լուայց· եւ յորդեսցէն
իբրեւ զջուր իրաւունք, եւ արդարութիւն
25 իբրեւ զհեղեղ անհուն։ Միթէ սպանդ եւ զոհս
մատուցէք ինձ յանապատի անդ զքառասուն
26 ամ, տունդ Իսրայէլի· եւ առէք զխորանն Մողոքայ՝
եւ զաստղ աստուծոյն ձերոյ զՀռեմ-
27 փայ, զպատկերս նոցա զոր արարէք ձեզ։ Եւ
փոխեցից զձեզ անդր քան զԴամասկոս, ասէ
Տէր, Աստուած ամենակալ անուն է նորա։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Վա՜յ որ անգոսնեն զՍիոն, եւ յուսացեալ
իցեն ՚ի լեառն Սամարիոյ· կթեցին զիշխանութիւնս
2 ազգաց, եւ մտին ՚ի նոսա տունդ Իսրայէլի։ Ան-

ցէք ամենեքին 'ի Քաղանէ եւ տեսէք․ եւ անցէք անտի 'ի մեծն Եմաթ Հռաբայ․ եւ իջէք 'ի Գեթ այլազգեաց․ զօրաւորս քան զամենայն քաղաքսն այնոսիկ․ եթէ իցեն մեծ սահմանք նոցա քան զսահմանս ձեր։ Որ գայցէք յօր չարեաց․ որ 3 մերձենայցէք հասանել 'ի շաբաթս ստութեանց։ Որ ննջէքդ 'ի գահոյս փղոսկրեայս, եւ փափ- 4 կանայք յանկողինս ձեր․ եւ ուտէք ուլս 'ի հօտից եւ որթս գիրգս յանդէոց։ Որ կայթս 5 հարկանէք ընդդէմ երգոց․ զորս իբրեւ հաստատունս համարեցայք՝ եւ ոչ անցաւորս․ եւ 6 ըմպէք պարզեալ գինի․ եւ անոյշ իւղով օծանէք․ եւ ոչ ցաւէք ձեզ վասն բեկմանն Յովսեփու։ Վասն այնորիկ արդ 'ի գերութիւն վարեսցին 7 յիշխանութենէ բռնաւորաց․ եւ հասցէ խինձնճեան երիվարացն Եփրեմայ։ Զի երդուաւ Տէր 8 յանձն իւր․ եւ ասէ տէր Աստուած զօրութեանց՝ թէ գարշելացուցից զամենայն հպարտութիւնս Յակոբայ, եւ զաշխարհս նորա ատեցից․ եւ բարձից զքաղաքս նորա ամենայն բնակչօք։ Եւ եղիցի եթէ մնասցեն տասն այր 'ի տան միում՝ 9 եւ մեռանիցին, եւ մնացորդքն առնուցուն զընտանիս իւրեանց, եւ ճգնեսցին հանել զոսկերս նոցա 'ի տանէ անտի․ եւ ասասցեն ցայնոսիկ որք կայցեն առաջի տանն, եթէ այլ եւս մնայ այդր առ քեզ․ եւ նա ասասցէ՝ թէ ոչ․ եւ նա ասասցէ 11 թէ լուռ լեր․ վասն այնորիկ է՝ զի ոչ անուանեսցի զանուն Տեառն։ Զի ահաւասիկ Տէր հրաման 12 տացէ, եւ հարցէ զմեծ ապարանսն կործամամբ․ եւ զփոքր ապարանս պատառմամբ։ Իցէ 13 թէ արշաւիցեն երիվարք ընդ վէմս, կամ հանգուցեն 'ի մէջ մատակաց․ զի խառնեցէք զիրաւունս 'ի ցասումն եւ զպտուղ արդարութեան 'ի դառնութիւն, եւ ուրախ լինէիք յոչինչ բանս։ 14 Ոչ ասէիք եթէ ո՞չ զօրութեամբ մերով եղեն մեզ եղջիւրք։ Վասն այսորիկ ահաւասիկ ես 15 յարուցից 'ի վերայ ձեր, տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր զօրութեանց, ազգ մի՝ որ նեղիցեն զձեզ՝ զի մի եւս մտանիցէք յԵմաթ, եւ մինչեւ 'ի հեղեղատն արեւմտից։

ԳԼՈՒԽ Է

2 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր․ եւ ահա ծնունդ 1 մարախոյ գայր ընդ առաւօտս, եւ ահա ջորեակ մի Գովգ արքայ․ եւ եղիցի եթէ վախճանեսցէ 2 ուտել զխոտ երկրին․ Եւ ասեմ․ Տէր Տէր, խնայեա․ քանզի ով իցէ որ կանգնեսցէ զՅակոբ, զի սակաւաւոր է․ ապաշաւեաց Տէր 'ի վերայ այ- 3 գորիկ․ եւ այդ եւս մի լիցի, ասէ Տէր։ Այսպէս 4 եցոյց ինձ Տէր Տէր․ եւ ահա կոչեաց զդատաստան հրով Տէր Տէր․ եւ եկեր զխորս բազումս, եւ եկեր զբաժինն։ Եւ ասեմ․ Տէր Տէր դադա- 5 րեա դոյզ․ քանզի ով է որ յարուսցանէ զՅա- 6 կոբ․ զի սակաւաւոր է․ ապաշաւեաց Տէր 'ի վերայ այդորիկ․ եւ այդ եւս մի լիցի՝ ասէ Տէր․ 7 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր․ եւ ահա այր մի կայր 'ի վերայ պարսպին ադամանդեայ, եւ 'ի ձե- 8 ռին իւրում ադամանդ․ եւ ասէ ցիս Տէր․ զի՞նչ տեսանես Ամովս․ եւ ասեմ, ադամանդ։ Եւ ասէ ցիս Տէր․ ահաւասիկ ես հաստատեցից ադամանդ 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ ոչ 9 եւս յաւելից անցուցանել զնովաւ․ եւ ապականեսցին բագինք կատակութեան, եւ մեհեանք Իսրայէլի աւերեսցին․ եւ յարեայց 'ի վերայ 10 տանն Յերոբովամայ սրով։ Եւ առաքեաց Ամասիա քուրմ Բեթէլայ առ Յերոբովամ արքայ Իսրայէլի՝ եւ ասէ․ Ծաղու կուռէ 'ի վերայ քո Ամովս 'ի մէջ տանն Իսրայէլի, եւ երկիրս ոչ կա- 11 րէ հանդարտել զամենայն բանից նորա․ զի այսպէս ասէ Ամովս․ Յերոբովամ սրով վախճանեսցի, եւ Իսրայէլ գերելով գերեսցի յերկրէ իւր- 12 մէ։ Եւ ասէ Ամասիա ցԱմովս․ Տեսանողդ, տուր տեղի, գնա յերկիրն Հրէաստանի․ անդ կեաց եւ 13 անդէն մարգարէասջիր․ 'ի Բեթէլ մի եւս յաւելուցուս մարգարէանալ, զի սրբութիւն թագա- 14 ւորի է եւ տուն թագաւորութեան։ Պատասխանի ետ Ամովս եւ ասէ ցԱմասիա․ Ես ոչ մարգարէ էի եւ ոչ որդի մարգարէի, այլ հովիւ էի, 15 եւ թութ քաղէի․ եւ առ զիս Տէր 'ի հօտից, եւ ասէ ցիս Տէր․ գնա դու եւ մարգարէա 'ի վերայ 16 ժողովրդեան իմում Իսրայէլի։ Եւ արդ լուր բանս պատգամս Տեառն․ դու ասես մի մարգարէանար 'ի վերայ Իսրայէլի, եւ մի ժողովս ժողովեր 'ի 17 վերայ տանն Յակոբայ․ վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր․ կին քո 'ի քաղաքին պոռնկեսցի, եւ ուստերք քո եւ դստերք քո 'ի սուր անկցին, եւ երկիրդ քո լարով բաժանեսցի, եւ դու յերկրի պղծում վախճանեսցիս, եւ Իսրայէլ գերելով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր․ եւ ահա գործի հաւուց․ եւ ասէ, զի՞նչ տեսանես Ամովս․ Է եւ ասեմ, գործի հաւուց։ Եւ ասէ ցիս Տէր․ հասեալ է վախճան 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ ոչ եւս յաւելից անցուցանել զնո- 3 վաւ․ եւ ողբասցեն յորկք տաճարին յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր․ բազումք անկանիցին, եւ յամենայն տեղիս արկից լռութիւն։

4 Լուարուք զայս՝ որք նեղէիք զաղքատն ընդ ա- Ը 5 ռաւօտս, եւ զրկէիք զաղքատս յերկրէ․ եւ

Ը. 4. Յոմն՝ զաղքատս երկրի․

ասէիք. Երբ անցցէ ամիսս՝ եւ շահեսցուք, եւ շա-
բաթս՝ եւ բացցուք զգանձս, եւ առնել զչափ
փոքր, եւ մեծացուցանել զկշիռս, եւ առնել կը-
շիռս առաւելեան, առնուլ արծաթով զաղքատս, 6
եւ զտնանկս 'ի գնոց կօշկաց. եւ յամենայն 'ի վա-
ճառս մեր շահեսցուք: Երդնու Տէր 'ի վերայ 7
հպարտութեանն Յակոբու, թէ ոչ մոռասցին
'ի սպառ ամենայն գործք ձեր. եւ 'ի վերայ այդո- 8
րիկ խռովեսցի երկիր, սուգ առցեն ամենայն բը-
նակիչք նորա. եւ ելցէ իբրեւ զգետ վախճան
նորա, եւ իջցէ իբրեւ զգետն Եգիպտացւոց: Եւ 9
եղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր Տէր, մտցէ
արեգակն 'ի միջօրէի, եւ խաւարեսցի յերկիր
լոյս 'ի տուէ, եւ դարձուցից 'ի սուգ զտօնս ձեր, 10
եւ զամենայն երգս ձեր յողբս, եւ ածից 'ի վե-
րայ ամենայն հասակաց քուրձ, եւ 'ի վերայ ա-
մենայն գլխոց կնդութիւն. եւ արարից նմա իբ-
րեւ սուգ սիրելւոյ, եւ որոց ընդ նմայն իցեն՝
իբրեւ օր ցաւոյ: Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր 11
Տէր. եւ առաքեցից սով յերկիր. ոչ սով հացի
եւ ոչ ծարաւ ջրոյ, այլ սով լսելոյ զբանն Տեա-
ռն: Եւ խռովեսցին ջուրք 'ի ծովէ մինչեւ 'ի 12
ծով, եւ 'ի հիւսիսոյ մինչեւ յարեւելս. ընթաս-
ցին խնդրել զբանն Տեառն, եւ մի գտցեն: Յա- 13
ւուր յայնմիկ նուաղեսցին կոյսք գեղեցիկ եւ երի-
տասարդք 'ի ծարաւոյ. որք երդնուցին 'ի քաւու- 14
թիւնս Սամարիոյ, եւ ասէին՝ կենդանի է աստուած
քո, Դան, եւ կենդանի է աստուած քո, Բեր-
սաբէէ. եւ կործանեսցին եւ մի եւս կանգնես-
ցին:

ԳԼՈՒԽ Թ

Տեսի զՏէր զի կայր 'ի վերայ սեղանոյ՝ եւ ա- 1
սէ. Հարկեա զսեղանդ՝ եւ շարժեսցին դրանդիք.
եւ կտրեա որք 'ի գլուխս ամենեցուն. եւ զմնա-
ցորդս նոցա սրով կոտորեցից, եւ մի ապրեսցէ
'ի նոցանէն փախուցեալն, եւ մի զերծցի 'ի նո-
ցանէ զերծեալն: Զի եթէ ծածկեսցին 'ի դը- 2
ժոխս, անտի ձեռն իմ կորզեսցէ զնոսա. եւ ե-
թէ ելանիցեն յերկինս, եւ անտի իջուցից զնո-
սա. եւ եթէ թաքիցեն 'ի բարձունս Կարմելայ,
եւ անտի յուզեցից եւ առից զնոսա: Եւ եթէ 3
ընկեսցեն յաչաց իմոց 'ի խորս ծովու, եւ անդ
4 հրամայեցից վիշապին խայթել զնոսա. եւ եթէ
գնասցեն 'ի գերութիւն առաջի թշնամեաց ի-
րեանց, եւ անդ հրաման տաց սրոյ՝ եւ սպա-
նցէ զնոսա: Եւ հաստատեցից 'ի վերայ նոցա
5 զաչս իմ 'ի չարութիւն եւ ոչ 'ի բարութիւն. եւ
Տէր Աստուած ամենակալ՝ որ մերձենայ յերկիր
եւ շարժէ զնա, եւ սուգ առցեն ամենայն բնա-
կիչք նորա. եւ ելցէ իբրեւ զգետ վախճան նո-
6 րա, եւ իջցէ իբրեւ զգետն Եգիպտացւոց: Որ
շինէ յերկինս զհամբարձումն իւր, եւ զաւետիս
իւր յերկիր հաստատէ. որ կոչէ զջուրս ծովու
եւ հեղու զնա 'ի վերայ երեսաց երկրի. Տէր ա-
7 մենակալ անուն է նորա: Ո՞չ որպէսն իբրեւ
որդիս եթովպացւոց էք դուք ինձ որդիք Իս-
րայէլի, ասէ Տէր. ո՞չ զԻսրայէլ հանի յերկրէն
Եգիպտացւոց, եւ զայլազգիս՝ 'ի Գամրաց, եւ
8 զԱսորիս 'ի Բոթրոյ: Ահաւասիկ աչք Տեառն 'ի
վերայ թագաւորութեանց մեղաւորաց, եւ բար-
ձից զնա յերեսաց երկրէ. սակայն 'ի սպառ ոչ
9 ջնջեցից զտունն Յակոբու, ասէ Տէր: Զի ահա-
ւասիկ ես հրաման տամ, եւ ցրուեցից զձեզ ընդ
ամենայն ազգս, տունդ Իսրայէլի, զոր օրինակ
հասի հոսեն, եւ մի անկցի մանրուած նորա
10 յերկիր: Սրով վախճանեսցին ամենայն մեղա-
ւորք ժողովրդեան իմոյ. որք ասէին, ոչ մերձես-
11 ցին եւ ոչ հասցեն 'ի վերայ մեր չարիք: Յաւուր
յայնմիկ կանգնեցից զխորանն Դաւթի զան-
կեալն, եւ կանգնեցից զկործանեալս նորա. եւ
զյատակեալս նորա վերստին կանգնեցից, եւ շի-
12 նեցից զնա ըստ աւուրցն յաւիտենից: Որպէս
զի խնդրեսցեն զիս մնացորդք մարդկան, եւ ա-
մենայն ազգք յորոց վերայ կոչեցեալ է անուն
13 իմ, ասէ Տէր՝ որ առնէ զայս: Ահա աւուրք գան,
ասէ Տէր, եւ հասցեն կալք կթոց, եւ խայծե-
ցի խաղող 'ի հերուանս, եւ բղխեսցեն լերինք
զքաղցրութիւն, եւ ամենայն բլուրք անտառա-
14 խիտք եղիցին: Եւ դարձուցից զգերութիւն ժողո-
վրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ շինեսցեն զքաղաքս
ապականեալս եւ բնակեսցեն. եւ տնկեսցեն այ-
գիս, եւ արբցեն զգինի նոցա. արասցեն պար-
15 տէզս՝ եւ կերիցեն զպտուղ նոցա: Եւ տնկեցից
զնոսա յերկրի իւրեանց. եւ մի եւս մերժեսցին
յերկրէ իւրեանց՝ զոր ետու ես նոցա, ասէ Տէր
Աստուած ամենակալ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եւ եղեւ բան Տեառն առ Միքիա Մորասթացի յաւուրս Յովաթամայ
եւ Աքազու եւ Եզեկիայ՝ թագաւորաց Յուդայ. զոր եսես 'ի վերայ Սամարիայ
եւ 'ի վերայ Երուսաղեմի.

Ա ԼՈՒԱՐՈՒՔ, ժողովուրդք ամենայն, եւ ունկն 2
դիցէ երկիր եւ ամենայն բնակիչք նորա. եւ ե-
ղիցի տէր Աստուած 'ի մէջ ձեր 'ի վկայու-
թիւն, Տէր 'ի տանէ սրբոյ իւրմէ։ Զի ահա- 3
ւասիկ Տէր ելանէ 'ի տեղւոջէ իւրմէ, իջցէ եւ հասցէ
'ի վերայ բարձանց երկրի, եւ շարժեսցին լերինք 4
'ի ներքոյ նորա, եւ ձորք հալեսցին իբրեւ զմոմ
առաջի հրոյ, եւ իբրեւ զջուր հոսեալ ընդ զա-
ռիվայր. վասն ամպարշտութեանցն Յակոբու 5
է այն ամենայն, եւ վասն մեղաց տանն Իսրայէ-
լի. իսկ արդ ո՞վ է ամպարշտութիւնն Յակոբայ՝
թէ ոչ Սամարիա, եւ ո՞վ է մեղք տանն Յուդայ՝ ե-
թէ ոչ Երուսաղէմ։ Եւ եդից զՍամարիա իբրեւ 6
զպահպանոց մրգաստանաց ագարակի, եւ 'ի տունկ
այգւոյ, եւ կործանեցից 'ի խորխորատ զքարինս նո-
րա, եւ զհիմունս նորա մերկացուցից։ Եւ զա- 7
մենայն զդրօշեալս նորա կոտորեսցեն, եւ զամե-
նայն արձանս նորա այրեսցեն հրով. եւ զամե-
նայն կուռս նորա արարից յապականութիւն, զի
'ի կապլինաց պոռնկութեան ժողովեաց, եւ 'ի կա-
պլինաց պոռնկութեան ամփոփեաց։ Վասն այ- 8
նորիկ կոծեսցի եւ ողբասցի, եւ գնասցէ մերկ
եւ բոկ, եւ արասցէ կոծ իբրեւ զվիշապաց, եւ
սուգ իբրեւ զդստերաց համբարուաց. զի սաստ- 9
կացան հարուածք նորա. քանզի հասին մինչեւ
'ի Յուդա, եւ մերձեցան մինչեւ 'ի դրունս ժողո-
վրդեան իմոյ եւ յԵրուսաղէմ։ Որ 'ի Գեթ էք՝ 10
մի մեծաբանէք, եւ որ յԱկկարիմ էք՝ մի նորո-
գէք 'ի տանէ զխնդութիւն. հող 'ի գլուխ ը-
րուք 'ի վերայ կատակութեանց ձերոց։ Բնա- 11
կեալն բարւութեամբ ոչ ել 'ի քաղաքաց իւրոց.
բնակիչք Սենանայ կոծ առէք 'ի վերայ տանն որ
մերձ է առ նա. բարձցէ 'ի ձէնջ զհարուածս
12 ցաւոց։ Ո՞վ արար սկիզբն բարեաց բնակչացն
'ի մէջ ցաւոց. զի իջին չարիք 'ի Տեառնէ 'ի վերայ
13 դրանցն Երուսաղէմի։ Շռնչիւն կառաց եւ գրը-
գիւն երիվարաց. բնակիչք Լաքիսայ, նա է ա-
ռաջնորդ մեղաց դստեր Սիոնի. զի 'ի քեզ գտան
14 ամպարշտութիւնք Իսրայէլի։ Վասն այնորիկ
տացէ արձակեալս մինչեւ 'ի ժառանգութիւն Գե-
թայ, զտունս ունայնս, 'ի նանիր եղեն թագաւո-
15 րացն Իսրայէլի. մինչեւ 'ի ժառանգիչս քո ա-
ծեն բնակիչք Լաքիսայ ժառանգութեամբ. մին-
16 չեւ յՕդողամ հասցէ փառք դստեր Սիոնի։ Գեր-
ծիր եւ կտրեա 'ի վերայ փափուկ որդւոցն քոց.
լայնեա զկնդութն քո իբրեւ զարծուոյ՝ զի գերե-
ցան 'ի քէն.

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եղեն խորհել զվաստակս, եւ գործեն զչարիս
յանկողինս իւրեանց, եւ ընդ այգ ընդ լուսն
զնոյն կատարեն. զի ոչ ամբարձին զձեռս իւ-
2 րեանց առ Աստուած։ Ցանկային անդաց, եւ
յափշտակէին զորբս, եւ զտունս բռնադատէին.
յափշտակէին զայր եւ զտուն նորա, զայր եւ
3 զժառանգութիւն նորա։ Վասն այնորիկ այս-
պէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես խորհիմ 'ի վերայ
ազգիդ այդորիկ չարիս՝ ուստի ոչ համբառնայ-

ցէք զպարանոցս ձեր, եւ ոչ գնայցէք կանգուն.
զի ժամանակն չար է։ Յաւուր յայնմիկ առցի 'ի 4
վերայ ձեր առակ-ողբասցին ողբս ձայնիւ՝ եւ ա-
սասցեն. Թշուառութեամբ թշուառացաք. վասն
ժողովրդեան իմոյ բաժնով չափեցաւ. եւ ոչ որ
էր որ արգելուլ զնա դարձուցանել. անդք մեր
բաժանեցան. վասն այնորիկ՝ ոչ ոք իցէ որ ար- 5
կանիցէ լարապարաւ 'ի վիճակ. Յեկեղեցւոյ
Տեառն մի լայք արտասուօք, եւ մի արտասուես- 6
ցեն 'ի վերայ այդպիսեաց. զի ոչ մերժեսցէ զնախա-
տինս։ Որ ասաց՝ թէ տուն Յակոբայ բարկա- 7
ցոյց զոգի Տեառն. եթէ այս գնացք նորա իցեն,
ոչ են բանք բարիք նորա ընդ նմա, եւ ոչ ու-
ղիղ գնացեալ է. առաջի իմ ժողովուրդ իմ. 'ի 8
թշնամութիւն հակառակեցաւ. ընդդէմ խաղա-
ղութեան իւրոյ։ Զմորթ նորա մերկեցին բառ-
նալ զյոյս, զբեկումն պատերազմի. վասն այ- 9
նորիկ առաջնորդք ժողովրդեան իմոյ անկցին 'ի
տանց փափկութեանց իւրեանց. վասն չարու-
թեան գնացից իւրեանց մերժեցան։ Մերձեցա-
րուք 'ի լերինս յաւիտենից։ Յոտն կաց եւ գնա, 10
զի ոչ գոյ քեզ այդր հանգիստ. վասն պղծու-
թեան ապականեցայք ապականութեամբ, հա- 11
լածեցայք առանց ուրուք հալածելոյ։ Ո՛չ յառա
յարեաւ, կաթեաց 'ի քեզ գինի եւ արբեցու-
թիւն. եւ եղիցի 'ի կաթուածոյ անտի ժողովր-
դեանս այսմիկ։ Ժողովելով ժողովեսցի Յակոբ 12
ամենեքումբք հանդերձ, եւ ընդունելով ընկալ-
ցի զմնացորդս Իսրայէլի. եւ 'ի միասին արարից
զդարձ նոցա. իբրեւ ոչխարք 'ի նեղութեան, իբ-
րեւ հօտք 'ի մէջ մակաղատեղի իւրեանց. վազես-
ցեն 'ի մարդկանէ ընդ իրար, զի առաջի երեսաց 13
նոցա խրամատեսցին. եւ անցցեն ընդ դուռն, եւ
ելցեն ընդ նա. ել եւ թագաւորն առաջի երեսաց
նոցա, եւ Տէր առաջնորդեսցէ նոցա։

ԳԼՈՒԽ Գ

բ Եւ ասասցէ. լուարուք իշխանք տանն Յակո- 1
բայ, եւ մնացորդք տանն Իսրայէլի. Ո՛չ ձեր է
գիտել զիրաւունս. որ ատեայք զբարիս, եւ 2
խնդրէք զչարիս. զերծանէք զմորթ նոցա 'ի նո-
ցանէ, եւ զմարմինս նոցա յոսկերաց իւրեանց։
Զոր օրինակ կերան զմարմինս ժողովրդեան ի- 3
մոյ, եւ զմորթ նոցա մերկեցին 'ի նոցանէն, եւ
զոսկերս նոցա փշրեցին. եւ յօշեցին զմարմինս
նոցա իբրեւ 'ի կաթսայս, եւ զմիս նոցա իբրեւ
'ի պուտունս։ Նոյնպէս աղաղակեսցեն առ Տէր՝ 4
եւ ոչ լուիցէ նոցա, եւ դարձուսցէ զերեսս իւր
'ի նոցանէն 'ի ժամանակին յայնմիկ. փոխանակ
զի չարչարեցին զնոսա 'ի գործս իւրեանց։ Այս- 5
պէս ասէ Տէր 'ի վերայ մարգարէիցն՝ որ մոլորե-
ցուցանեն զժողովուրդ իմ, որ խածանեն ատա-
մամբք իւրեանց, եւ քարոզեն նմա զխաղաղու-
թիւն. եւ ոչ տուաւ 'ի բերան նոցա, եւ յարուցին
6 'ի վերայ նորա պատերազմ։ Վասն այնորիկ գիշեր
լիցի ձեզ 'ի տեսլենէ, եւ խաւարասցի ձեզ յըղձա-
թենէ. մտցէ արեգակն 'ի վերայ մարգարէիցն, եւ
7 խաւարեսցի 'ի վերայ նոցա տիւ։ Եւ ամաչեսցեն
երազատեսքն, եւ ծաղր կայցեն իղձքն, եւ բամ-
բասեսցեն զնոսա ամենեքեան. զի ոչ ոք իցէ որ
8 լուիցէ նոցա։ Բայց ես լցայց հոգւով զօրութեամբ
Տեառն, դատաստանաւ եւ զօրութեամբ, պատ-
մել Յակոբայ զամպարշտութիւնս նորա, եւ Իս-
9 րայէլի զմեղս նորա։ Լուարուք զայս առաջ-
նորդք տանց Յակոբայ, եւ մնացորդք տանց Իս-
րայէլի. որ անարգէք զիրաւունս, եւ թիւրէք
10 զամենայն ուղղորդս. որ շինէք զՍիոն արեամբ,
11 եւ զԵրուսաղէմ անիրաւութեամբ։ Առաջնորդք
նորա կաշառօք դատէին, եւ քահանայք նորա
վարձուք տային պատասխանի, եւ մարգարէք
նորա արծաթով պատմէին զգուշութիւնս. եւ
'ի Տէր ապաստան լինէին եւ ասէին. ո՛չ ապաքէն
Տէր ընդ մեզ է՝ եւ ոչ եկեսցէ 'ի վերայ մեր չա-
12 րիք։ Վասն այդորիկ 'ի ձեր աղագս Սիոն արօ-
րագիր լիցի. եւ Երուսաղէմ իբրեւ զտաղաւար
մրգապահոց, եւ լեառն տաճարին յանտառ
մայրւոյ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լեառն գ
Տեառն, պատրաստական 'ի գլուխս լերանց, եւ
բարձրասցի 'ի վերայ բլրոց, եւ փութասցին 'ի
2 նա ժողովուրդք բազումք. եւ երթիցեն ազգք
բազումք եւ ասիցեն. եկայք ելցուք 'ի լեառն
Տեառն եւ 'ի տուն Աստուծոյ Յակոբայ, եւ ցուց-
ցեն մեզ զճանապարհս նորա՝ եւ գնասցուք 'ի
շաւիղս նորա։ Զի 'ի Սիոնէ ելցեն օրէնք, եւ
3 բան Տեառն յԵրուսաղեմէ. եւ դատեսցի 'ի մէջ
ժողովրդոց բազմաց, եւ յանդիմանեսցէ զազգս
հզօրս մինչեւ ցհեռաւորս. եւ կոտորեսցեն զսու-
սերս իւրեանց 'ի խոփս, եւ զգեղարդունս ի-
րեանց 'ի մանգաղս. եւ ոչ եւս առցէ ազգ յազ-
գի վերայ սուր, եւ ոչ եւս ուսանիցին պատե-
4 րազմել։ Եւ հանգիցէ իւրաքանչիւր ոք ընդ որ-
թով իւրով եւ ընդ թզենեաւ իւրով, եւ ոչ ոք
իցէ որ զարհուրեցուսցանիցէ. զի բերան Տեառն
5 ամենակալի խօսեցաւ զայս։ Եթէ ամենայն ժո-
ղովուրդք գնասցեն իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհս
իւրեանց, այլ մեք գնասցուք յանուն Տեառն
Աստուծոյ մերոյ յաւիտեանս եւ առ յաւէտ։
6 Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, ժողովեցից զճմլե-
եալն, եւ զմերժեալն ընկալայց՝ եւ զորս մեր-
7 ժեցին. եւ արարից զբեկեալն 'ի զաւակ, եւ
զմերժեալն յազգ հզօր. եւ թագաւորեսցէ Տէր

'ի վերայ նոցա 'ի լերինն Սիոնի յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:

Դ Եւ դու աշտարակ հօտի, մթին դուստր Սիո- 8
նի, 'ի վերայ քո եկեսցէ եւ մտցէ առաջին իշ-
խանութիւն թագաւորութեան 'ի Բաբելոնէ դըս-
տեր Երուսաղեմի: Եւ արդ ընդէ՞ր ծանեար չարս. 9
Միթէ թագաւոր ո՛չ գոյր քո, կամ թէ խոր-
հուրդն քո կորեա՞ւ. զի ստացան երկունք
քո իբրեւ զծննդականի. երկնեա եւ զօրացիր, 10
եւ մերձեա՛յ, դուստր Սիոնի, իբրեւ զծննդա-
կան: Զի այժմ ելցես 'ի քաղաքէ, եւ բնակե-
ցուցից զքեզ 'ի դաշտի. եւ հասցես մինչեւ 'ի
Բաբելոն. եւ անտի փրկեսցէ զքեզ՝ եւ անտի
ազատեսցէ զքեզ տէր Աստուած քո 'ի ձեռաց
թշնամեաց քոց: Եւ արդ ժողովեցան 'ի վերայ 11
քո ազգք բազումք, որք ասէին՝ եկայք ոտնհար
լիցուք, եւ տեսցեն աչք մեր 'ի վերայ Սիոնի:
Եւ նոքա ոչ գիտացին զխորհուրդ Տեառն, եւ ոչ 12
'ի միտ առին զկամս նորա. զի ժողովեաց զնոսա
իբրեւ զորայն 'ի կալ. կանգնեաց եւ կամ զնոսա 13
դուստր Սիոնի: Զի զեղջիւրս քո արարից եր-
կաթիս, եւ զկճղակս քո պղնձիս, եւ մանրես-
ցես զժողովուրդս բազումս, եւ փշրեսցես նոցա
զազգս. եւ մատուսցես Տեառն զբազմութիւն
նոցա, եւ զզօրութիւն նոցա Տեառն ամենայն
երկրի:

ԳԼՈՒԽ Ե

Արդ պաշարեսցի դուստրն ցանգով, զի նե- 1
ղութիւն կարգեաց 'ի վերայ մեր. գաւազանաւ
հարցեն զծնօտս ազգաց Իսրայէլի:

Ե Եւ դու Բեթղեհէմ, տուն Եփրաթայ, սակա- 2
ւաւոր, իցես լինել 'ի հազարաւորս Յուդայ. 'ի
քէն ելցէ ինձ լինել իշխան Իսրայէլի. եւ ելք
նորա իսկզբանէ աւուրց աշխարհի: Վասն այ- 3
նորիկ տացէ զնոսա մինչեւ 'ի ժամանակ ծնըն-
դականին. ծնցի՝ եւ մնացորդք եղբարց նորա
դարձցին առ որդիսն Իսրայէլի: Եւ կացցէ, եւ 4
տեսցէ եւ հովուեսցէ զհօտ իւրոյ զօրութեամբ
Տեառն, եւ 'ի փառս անուան տեառն Աստուծոյ
իւրեանց հաստատեսցին. զի այժմ մեծասցին
մինչեւ 'ի ծագս երկրի: Եւ եղիցի նմա խաղա- 5
ղութիւն, յորժամ եկեսցէ ասորեստանեայն
յերկիր մեր՝ եւ յորժամ հասցէ յաշխարհ մեր.
յարուսցէ 'ի վերայ նորա եօթն հովիւ եւ ութ
փորձ մարդկան. եւ հովուեսցեն զասորեստա- 6
նեայն սրով, եւ զերկիրն Նեբրովթայ 'ի պատ-
նէշի իւրում. եւ փրկեսցէ զքեզ յասորեստան-
ւոյն՝ յորժամ եկեսցէ յերկիր մեր, եւ յորժամ
հասցէ 'ի վերայ սահմանաց մերոց: Եւ եղիցի 7
մնացորդն Յակոբայ 'ի հեթանոսս 'ի մէջ ազգաց
բազմաց՝ իբրեւ ցօղ անկեալ 'ի Տեառնէ, եւ իբ-
րեւ զգառինս 'ի վերայ որայի, որպէս զի մի՛ ժո-
ղովեսցի եւ մի՛ ոք, եւ մի՛ մնասցէ 'ի մէջ որդւոց
8 մարդկան: Եւ եղիցին մնացորդքն Յակոբայ 'ի
հեթանոսս 'ի մէջ ազգաց բազմաց իբրեւ զա-
ռիւծ 'ի մէջ խաշին յանտառի, եւ իբրեւ զկո-
րիւն առիւծու 'ի մէջ հօտից խաշանց. զոր օրի-
նակ յորժամ անցեալ զատուցանիցէ եւ յափշ-
9 տակեսցէ, եւ ոչ ոք իցէ որ թափիցէ: Բարձրասցի
ձեռն քո 'ի վերայ նեղչաց քոց, եւ ամենայն
10 թշնամիք քո սատակեսցին: Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ, ասէ Տէր, սատակեցից զերիվարս քո
11 'ի միջոյ քումմէ, եւ կորուսից զկառս քո. եւ
սատակեցից զքաղաքս երկրի քոյ, եւ բարձից
զամենայն ամուրս քո. եւ բարձից զամենայն
կախարդութիւնս քո 'ի ձեռաց քոց, եւ հմա-
12 յողք ոչ եղիցին 'ի քեզ: Եւ ջնջեցից զդրօշեալս
քո եւ զարձանս քո 'ի միջոյ քումմէ, եւ ոչ եւս
13 երկիր պագցես գործոց ձեռաց քոց. եւ կոտո-
րեցից զանտառս 'ի միջոյ քումմէ, եւ սատա-
14 կեսցից զքաղաքս քո, եւ արարից բարկու-
թեամբ եւ սրտմտութեամբ վրէժխնդրութիւն
'ի մէջ ազգաց փոխանակ զի ոչ լուան:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Լուարուք զայս զոր ասաց Տէր. արի եւ դա- Զ
տեաց ընդ լերինս, եւ լուիցեն բլուրք ձայնի
2 քում: Լուարուք բլուրք զդատաստանն Տեառն,
եւ ձորք հիմունք երկրի. զի դատաստան Տեառն
ընդ ժողովրդեան իւրում, եւ ընդ Իս-
3 րայէլի յանդիմանեսցի: Ժողովուրդ իմ, զի՞ ա-
րարի քեզ, կամ զի՞ տրտմեցուցի զքեզ, կամ զի՞
4 նեղեցի զքեզ. պատասխանի տուր ինձ: Փո-
խանակ զի հանի զքեզ [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]

անուան նորա : Լուր , ազգ , ո՞ հանդերձեսցէ
զքաղաքս , եթէ ոչ հուր , եւ տուն անօրինի որ 10
գանձէ զգանձս անօրէնս , եւ զհպարտութեամբ
անիրաւութեան : Եւ իցէ թէ արդարասցի կշռովք 11
անօրէնն , եւ պարկունակաւ կշռոց նենգութեան ,
ուստի զտունս իւրեանց լցին ամպարշտութեամբք . 12
եւ բնակիչք նորա խօսեցան անիրաւութիւն ,
եւ լեզուք նոցա մեծաբանեցին 'ի
բերանս իւրեանց : Եւ ես հարի զքեզ ապականութեամբ 13
վասն մեղաց քոց : Դու կերիցես եւ 14
մի յագեսցիս . եւ մթասցի զքեզ , եւ ըմբռնեսցես
եւ մի ապրեսցես . եւ որ միանգամ ապրեսցին'
'ի սուր մատնեսցին : Դու սերմանեսցես' եւ 15
մի հնձեսցես , դու կթեսցես ձէթ' եւ մի օծցիս
իւղով , եւ գինի' եւ մի արբցես գինի : Եւ ապականեսցին 16
օրէնք ժողովրդեան իմոյ , եւ ամենայն
գործք տանն Աքաաբու . եւ գնացէք ըստ
խորհրդոց նոցա . զի մատնեցից զքեզ յապականութիւն ,
եւ զբնակիչս քո 'ի շչիւն , եւ զնախատինս
ժողովրդոց ընկալջիք :

ԳԼՈՒԽ Է

Վայ ինձ , զի եղէ իբրեւ զհաւաքօղ 'ի հունձս , 1
եւ իբրեւ զճռաղաղ 'ի կութս . եւ ոչ գոյ
ողկոյզ յառաջին բերոյն ուտել ուտելի : Վայ
անձին իմում . զի կորեաւ երկիւղած յերկրէ , 2
եւ ոչ գոյ ուղիղ 'ի մէջ մարդկան . ամենեքին
արեամբ դատին , իւրաքանչիւր զընկեր իւր
նեղելով նեղեն , զձեռս իւրեանց պատրաստեն 3
'ի չար : Իշխանն խնդրէ , եւ դատաւորն խօսի
բանս խաղաղութեան ըստ ցանկութեան անձին
իւրոյ . եւ հանից զբարութիւն նոցա իբրեւ 4
զցեց' որ ուտէ եւ շրջի 'ի վերայ կանոնի յաւուր
այցելութեան : Վայ վայ , վրէժխնդրութիւնք
քո եկին հասին . այժմ եղիցին լալիք նոցա : Մի 5
հաւատայք սիրելեաց , եւ մի յուսայք յիշխանս .
եւ յանկողնակցէ քումմէ զգուշ լեր պատմել
ինչ նմա : Զի որդի անարգէ զհայր , եւ դուստր 6
յարիցէ 'ի վերայ մօր իւրոյ , նու 'ի վերայ սկեսրի
7 իւրոյ . եւ թշնամիք առն' ընտանիք իւր : Եւ
ես Տեառն անձն կալայց , սպասեցից Աստուծոյ
փրկչի իմոյ , եւ լուիցէ ինձ Աստուած իմ .
8 Մի ոտնհար լինիր ինձ , թշնամի իմ , զի գլորեցայ ,
միւսանգամ կանգնեցայց . զի թէ նստայց
9 'ի խաւարի' Տէր է իմ լոյս : Բարկութեան Տեառն
համբերից' զի մեղայ նմա , մինչեւ արդարացուսցէ
զդատաստան իմ , եւ արասցէ ինձ իրաւունս .
եւ հանցէ զիս 'ի լոյս , եւ տեսից զարդարութիւն
10 նորա : Եւ տեսցէ զիս թշնամին իմ , եւ պատեսցէ
զնա ամօթ . որ ասէր ցիս' ո՞ւր է Տէր Աստուած
քո , աչք իմ տեսցեն 'ի նա . այժմ եղիցի
11 կոխան իբրեւ զկաւ 'ի ճանապարհս : Օր ծեփոյ
աղիւսոյ , եւ ջնջումն քո եղիցի օրն այն . մերժեսցէ
12 զիրաւունս քո օրն այն : Եւ քաղաքք
քո եկեսցեն 'ի պաշտպանութիւն եւ յաւար Ասորեստանեայց .
եւ քաղաքք քո ամուրք' 'ի բաժանումն
'ի Տիւրոսէ մինչեւ ցգետն , եւ 'ի ծովէ մինչեւ 'ի
13 ծով , եւ 'ի լեռնէ մինչեւ զլեառն . եւ եղիցի երկիրն
յապականութիւն հանդերձ բնակչօք իւրովք
14 'ի պտղոյ գործոց նոցա : Արածեա զժողովուրդ
քո գաւազանաւ ցեղիցդ քոց , եւ զխաշն
ժառանգութեան քոյ որ բնակեալ են առանձինն
յանտառի' 'ի մէջ Կարմելայ . արածեսցին 'ի Բասան ,
15 եւ 'ի Գաղաադ ըստ աւուրցն յաւիտենից .
ըստ աւուրց ելիցն քոց յերկրէն Եգիպտոսի ցուցից
16 նոցա սքանչելիս . տեսցեն հեթանոսք ,
եւ ամաչեսցեն յամենայն զօրութենէ իւրեանց .
դիցեն զձեռս 'ի վերայ բերանոց իւրեանց , եւ
17 ականջք նոցա խլասցին : Լիզեսցեն զհող իբրեւ
օձք որ սողին ընդ երկիր . խռովեսցին 'ի պաշարման
իւրեանց , եւ 'ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ
18 զարհուրեսցին , եւ երկիցեն 'ի քէն : Ո՞վ է Աստուած
իբրեւ զքեզ' որ բառնայ զանօրէնութիւնս ,
եւ զանց առնէ զանիրաւութեամբ մնացորդաց
երկրի ժառանգութեան իւրոյ , եւ ոչ
ունի 'ի վկայութիւն զբարկութիւն իւր , զի կամեցող
19 ողորմութեան է : Դարձցի եւ գթասցի 'ի
մեզ , եւ ընկղմեսցէ զմեղս մեր , եւ ընկեսցէ 'ի
խորս ծովու զամենայն զանօրէնութիւնս մեր :
20 Տացէ ճշմարտութիւն Յակոբայ , ողորմութիւն
Աբրահամու , որպէս երդուար հարցն մերոց ըստ
աւուրցն առաջնոց :

Զ. 11. Ոմն օր. կշռովք .

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎԵԼԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պատգամ Տեառն որ եղեւ առ Յովէլ Բաթուէլի յաւուրս Եզեկիայ։

Ա Լուարուք զայս, ծերք, եւ ունկն դիք, ա- 2
մենայն բնակիչք երկրի. եթէ եղեալ է այսպիսի
ինչ յաւուրս ձեր, կամ յաւուրս հարցն ձերոց։
Պատմեցէք զայս որդւոց ձերոց, եւ որդիք ձեր 3
որդւոց իւրեանց, եւ որդիք նոցա յազգ յայլ։
Զմնացորդս թրթրոյ եկեր մարախ, եւ զմնա- 4
ցորդս մարախոյ եկեր ջորեակ, եւ զմնացորդս
ջորեկի եկեր երաւիզ։ Սթափեցարուք արբեալք 5
'ի գինւոյ, եւ լացէք եւ գգուեցարուք ամենեքեան
որ ըմպէք գինի ցարբենալ. զի բարձաւ 'ի բե-
րանոյ ձերմէ ուրախութիւն եւ խնդութիւն։
Զի ազգ մի ել յերկիր իմ հզօր եւ անթիւ. ա- 6
տամունք նորա ատամունք առիւծու, եւ ժանիք
նորա կորեան առիւծու։ Եդաք զորթ իմ յա- 7
պականութիւն, եւ զթզենիս իմ 'ի խորտակումն.
յուզելով յուզեաց եւ ընկեց զնա. եւ լանեցոյց
զուռս նորա։ Ողբա առ իս իբրեւ զհարսն քըր- 8
ձազգած 'ի վերայ առն կուսոյ ամուսնոյ։ Բար- 9
ձան զոհք եւ սպանդք 'ի տանէ Տեառն. սուգ
առէք, քահանայք՝ պաշտօնեայք սեղանոյ, զի 10
թշուառացան դաշտք. սուգ առցէ երկիր՝ զի
թշուառացաւ ցորեան, ցամաքեցաւ գինի, նուա-
զեաց ձէթ։ Ողբացէք, մշակք, սգացարուք 'ի 11
վերայ ցորենոյ եւ գարւոյ. զի կորեան կութք
յագարակէ, ցամաքեցաւ որթ, նուազեաց թուզ 12
եւ նուռն եւ արմաւ եւ խնձոր, եւ ամենայն
փայտ ագարակի գօսացաւ. զի յամօթ արարին
զուրախութիւն որդիք մարդկան, քրձազգածք 13
եղերուք, կոծեցարուք, քահանայք, սուգ ա-
ռէք՝ պաշտօնեայք սեղանոյ. մտէք ննջեցէք խոր-
գով, պաշտօնեայք Աստուծոյ, զի պակասեցին 'ի
14 տանէ Աստուծոյ ձերոյ զոհք եւ սպանդք։ Սըր-
բեցէք պահս, քարոզեցէք պաղատանս. ժողո-
վեցէք զծերս, ամենայն բնակիչք երկրի, 'ի տուն
Աստուծոյ ձերոյ, եւ աղաղակեցէք առ Տէր սրտի
15 մտօք։ Վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ յաւուր յայն-
միկ. զի մերձ է օր Տեառն. իբրեւ թշուառա-
16 թիւն 'ի թշուառութենէ՝ հասցէ առաջի աչաց
ձերոց. պակասեցան կերակուրք 'ի տանէ Աս-
տուծոյ ձերոյ, ուրախութիւն եւ խնդութիւն։
17 Խայտացին երինջք 'ի մսուրս իւրեանց. ապա-
կանեցան գանձք, աւերեցան շտեմարանք՝ զի
18 խորշակահար եղեւ ցորեան. զինչ համբարեսցէ
'ի նոսա. լացին զուարակք անդեոյ, զի ոչ գոյր
նոցա արօտ, եւ հօտք խոզանց ապականեցան։
19 Առ քեզ, Տէր, աղաղակեցից, զի հուր ապականեաց
զգեղեցկութիւն անապատի, եւ բոց ծախեաց
20 զամենայն փայտս ագարակի. եւ երէ վայրի 'ի
քեզ հայեցան. զի ցամաքեցան վտակք ջուրց,
եւ հուր եկեր զգեղեցկութիւն անապատի։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Փող հարէք 'ի Սիոն, քարոզ կարդացէք 'ի Բ
լերին սրբութեան իմոյ. խռովեսցին ամենայն
բնակիչք երկրի. զի հասեալ է օր Տեառն, զի
2 մերձ է օր խաւարի եւ մգի, օր ամպոյ եւ մա-
ռախլղի. իբրեւ առաւօտ տարածեալ 'ի վերայ
լերանց զօր բազում եւ հզօր. նման նմա ոչ ե-

զնա յաւիտենից, և զհետ նորա ոչ ևս յաւելցի
լինել ազգաց մինչև յազգս։ Առաջի նորա 3
հուր ծախիչ, և զկնի նորա բոց բորբոքեալ.
իբրև զդրախտ փափկութեան երկիրդ առաջի
նորա, և զկնի նորա դաշտ ապականութեան.
և ապրեալ ոչ իցէ 'ի նմանէն։ Իբրև զտեսիլ 4
երիվարաց տեսիլ նորա. իբրև զհեծեալս արշաւեսցեն,
և իբրև զձայն կառաց 'ի վերայ 5
գլխոց լերանց ատապատեսցեն. իբրև զձայն
բոցոյ հրոյ որ ուտիցէ զեղէգն, իբրև զօր բազում
և հզօր պատրաստեալ 'ի պատերազմ։
Յերեսաց նորա խորտակեսցին ազգք, և ամենայն 6
դէմք իբրև զայրեցած պուտան. իբրև 7
զախոյեանս յարձակեսցին, և իբրև զարս պատերազմողս
ելցեն 'ի վերայ պարսպաց. իւրաքանչիւր
զիւր ճանապարհս գնասցեն, և մի խատորեսցին
'ի շաւղաց իւրեանց. այր յեղբօրէ ևրենկերէ 8
իւրմէ մի զատցի։ Ծանրացեալք զինուք
իւրեանց գնասցեն, և նետիւք իւրեանց
անկցին և մի վախճանեսցին. հասցեն 'ի վերայ 9
քաղաքին, և ընթասցին 'ի վերայ պարսպաց.
ելցեն յապարանս, և մտցեն ընդ պատուհանս
իբրև զգող։ Յերեսաց նորա խռովեսցի երկիր, 10
և երկինք շարժեսցին. արեգակն և լուսին
խաւարեսցին, և աստեղք ծածկեսցեն զլոյս
իւրեանց։ Եւ Տէր տացէ զձայն իւր առաջի երեսաց 11
զօրութեան իւրոյ. զի բազում է յոյժ
բանակ նորա, և հզօր գործ պատերազմաց նորա.
զի մեծ է օր Տեառն, մեծ և երևելի յոյժ.
և ո՞վ իցէ նմա բաւական։ Եւ արդ ասէ տէր 12
Աստուած ձեր. դարձարուք առ իս յամենայն
սրտէ ձերմէ, պահօք և լալով և կոծելով։
Պատառեցէք զսիրտս ձեր՝ և մի զհանդերձս, 13
և դարձարուք առ տէր Աստուած ձեր. զի ողորմած
և գթած է, երկայնամիտ և բազմաողորմ,
և զղջանայ 'ի վերայ չարեաց մարդկան.
ո՞ գիտէ եթէ դարձցի և ապաշխարեսցէ, 14
և թողցէ զկնի իւր օրհնութիւն, և զոհս և
ըմպելիս Տեառն Աստուծոյ մերում։ Փող հարէք 15
'ի Սիոն, սրբեցէք պահս, քարոզեցէք պաշտամունս,
ժողովեցէք զժողովուրդս, սրբեցէք 16
զեկեղեցի, ընտրեցէք զծերս, ժողովեցէք զտղայս
ստնդիացս. ելցէ փեսայ 'ի սենեկէ իւրմէ,
և հարսն յառագաստէ։ Ընդ առաստաղս և 17
ընդ սեղանն լացցեն քահանայք և պաշտօնեայք
Տեառն, և ասասցեն. Խնայեա, Տէր, 'ի ժողովուրդս
քո, և մի տար զժառանգութիւն քո 'ի
նախատինս՝ տիրել 'ի վերայ նորա ազգաց. զի
մի ասասցեն 'ի հեթանոսս՝ թէ ո՞ւր է Աստուած
նոցա։ Եւ նախանձեցաւ Տէր վասն երկրի իրոյ, 18
և խնայեաց 'ի ժողովուրդ իւր. և պատասխանի 19
ետ Տէր ժողովրդեան իւրոյ և ասէ.
Ահաւասիկ ես առաքեմ 'ի ձեզ զցորեան և զգինի
և զիւղ, և լցջիք 'ի նոցանէն. և ոչ ևս տաց
20 զձեզ 'ի նախատինս ազգաց. և զհիւսիսայինն
հալածեցից 'ի ձէնջ, և մերժեցից զնա յերկիր
անջուր. և ապականեցից զառաջ նորա 'ի ծովն
առաջին, և զվերջ նորա 'ի ծովն վերջին. և
ելցէ շարաւ նորա, և բարձրասցի հոտ նորա. զի
21 մեծացան գործք նորա։ Քաջալերեաց, երկիր,
խնդա և ուրախ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել
22 իւր ընդ քեզ. քաջալերեա, երէ վայրի, զի զալարացան
դաշտք անապատի. զի ծառ եբեր զպտուղ
իւր, որթ և թզենի ետուն զզօրութիւն
23 իւրեանց։ Որդիք Սիոնի, ցնծացէք և ուրախ
լերուք 'ի տէր Աստուած ձեր. զի ետ ձեզ Տէր
կերակուր արդարութեան. և անձրևեսցէ ձեզ
անձրև կանուխ և անագան իբրև զառաջինն.
24 և լցցին կալք ցորենոյ, և զեղցին հնձանք գինւոյ
25 և իւղոյ։ Եւ հատուցից ձեզ փոխանակ ամացն
յորս եկեր մարախն և ջորեակն և թըրթուրն,
զօր իմ մեծ զոր առաքեցի 'ի վերայ ձեր.
26 և ուտելով կերիջիք՝ և յագեսջիք, և օրհնեջիք
զանուն տեառն Աստուծոյ ձերոյ՝ որ արար
ընդ ձեզ սքանչելիս. և մի ևս ամաչեսցէ ժողովուրդ
27 իմ յաւիտեան։ Եւ ծանիջիք թէ 'ի մէջ
Իսրայէլի եմ ես. և ես տէր Աստուած ձեր, և
չիք այլ բաց յինէն. և ոչ ամաչեսցէ ժողովուրդ
իմ յաւիտեան։

28 Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից յոգւոյ իմոյ 'ի
վերայ ամենայն մարմնոյ. և մարգարէասցին
ուստերք ձեր և դստերք ձեր. և ծերք ձեր
երազովք երազեսցին, և երիտասարդք ձեր տեսիլս
29 տեսցեն։ Եւ 'ի վերայ ծառայից իմոց, և
'ի վերայ աղախնաց իմոց յաւուրսն յայնոսիկ
30 հեղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարէասցին։ Եւ
տաց նշանս յերկինս 'ի վեր և յերկիր 'ի խոնարհ՝
31 արիւն և հուր և մրրիկ ծխոյ. արեգակն
դարձցի 'ի խաւար և լուսին յարիւն, մինչ չև
32 եկեալ իցէ օր Տեառն մեծ և երևելին. և եղիցի
ամենայն որ կարդասցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ։
Զի 'ի լեառն Սիոն և յԵրուսաղէմ եղիցի ապրեալ,
որպէս և ասաց Տէր, և աւետարանեալ
զորս Տէր կոչեսցէ առ ինքն։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Զի ահաւասիկ ես յաւուրսն յայնոսիկ, և
'ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորում դարձուցից զգերութիւն
2 Հրէաստանի և զԵրուսաղէմ, և
ժողովեցից զամենայն ազգս, և իջուցից զնոսա
'ի ձորն Յովսափաթու. և դատեցայց զնոսա
անդ, վասն ժողովրդեան իմոյ և ժառանգութեան
իմոյ Իսրայէլի, որ ցրուեցան ընդ ամենայն
3 ազգս, և զերկիր իմ բաժանեցին, և 'ի
վերայ ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկանէին. և
ետուն զպատանեակս կաքաւս պոռնկաց. և

զաղջկունս վաճառէին ընդ գինւոյ եւ ըմպէին ։
Եւ դուք եւս զի՞նչ էք ինձ , Ծուր եւ Սիդովն 4
եւ ամենայն Գալիլեա այլազգեաց , միթէ հատուցումն
ինչ հատուցանիցէք ինձ , կամ ոխս
պահիցէք ինձ · վաղվաղակի տաղնապաւ հատուցից
զհատուցումն ձեր 'ի գլուխս ձեր ։ Փոխանակ 5
զի զարծաթն իմ եւ զոսկին առէք , եւ զընտիր ընտիր
եւ զգեղեցիկ անօթսն տարայք 'ի մեհեանս
ձեր · եւ զորդիսն Յուդայ եւ զորդիսն Երուսաղէմի 6
վաճառեցէք որդւոցն Յունաց · զի մերժեցէք
զնոսա 'ի սահմանաց իւրեանց ։ Արդ ես կանգնեցից 7
զնոսա 'ի տեղւոջէ՝ ուր վաճառեցէք զնոսա
անդր , եւ հատուցից զհատուցումն ձեր 'ի գլուխս
ձեր · եւ մատնեցից զուստերս ձեր եւ զդստերս 8
ձեր 'ի ձեռս որդւոցն Յուդայ , եւ վաճառեսցեն
զնոսա 'ի գերութիւն յազգ հեռաւոր բազմական ·
զի Տէր խօսեցաւ ։ Քարոզ կարդացէք զայդ 9
յազգս · ժամ առէք մարտի · զարթուցէք զպատերազմօղս
· ժողովեցարուք եւ ելէք ամենայն
արք պատերազմօղք · կոտորեցէք զխոփս ձեր 'ի 10
սուսերս , եւ զգերանդիս ձեր 'ի գեղարդունս ։
Տկարն խրախուսեսցէ թէ հզօր եմ ես · ժողովեցարուք 11
եւ մտէք ամենայն շուրջանակի ,
անդր գումարեցարուք · հանդարտն պատերազմօղ
եղիցի ։ Զարթիցեն եւ ելցեն ամենայն ազգք 12
'ի ձորն Յովսափատու , զի անդ նստայց դատել

13 զամենայն ազգս շուրջանակի ։ Արկէք մանգաղ՝
4 զի հասեալ են կութք · մտէք կոխեցէք՝ զի լցեալ
է հնձանն եւ զեղուն գուբք · զի բազմացան չարիք
14 նոցա ։ Ձայնք հնչեցին 'ի ձորն դատաստանի
· զի մերձ է օր Տեառն 'ի ձորն դատաստանի ·
5 15 արեգակն եւ լուսին խաւարեսցին , եւ աստեղք
16 ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց · Եւ Տէր 'ի Սիոնէ
գոչեսցէ , եւ յԵրուսաղէմէ տացէ զձայն իւր ·
6 17 եւ շարժեսցին երկինք եւ երկիր · այլ Տէր խնայեսցէ
'ի ժողովուրդ իւր եւ զօրացուսցէ զորդիսն
7 18 Իսրայէլի · եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած
որ բնակեալ եմ 'ի Սիոն լերին սրբութեան
իմոյ · եւ եղիցի Երուսաղէմ սուրբ , եւ
8 19 այլազգիք այլ ոչ եւս անցցեն ընդ նա ։ Եւ եղիցի
յաւուր յայնմիկ բղխեսցեն լերինք զքաղցրութիւն
, եւ բլուրք յորդեսցեն զկաթն , եւ ամենայն
9 ակունք Յուդայ բղխեսցեն ջուրս · եւ աղբիւր
'ի տանէ Տեառն ելցէ , եւ արբուսցէ զձորն
20 վիճակաց ։ Եգիպտոս յապականութիւն եղիցի ,
10 եւ Եդոմ 'ի դաշտ ապականութեան , յանիրաւութեանց
որդւոցն Յուդայ · փոխանակ զի հեղին
11 21 արիւն արդար 'ի մէջ իւրեանց ։ Բայց Հրէաստան
յաւիտեան բնակեսցէ , եւ Երուսաղէմ ազգաց
22 յազգս · եւ խնդրեսցեմ զարիւն նոցա , եւ ոչ
12 արարից անպարտ · եւ Տէր բնակեսցէ 'ի Սիոն ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԴԻՈՒ

Տեսիլ Աբդիու որ եղեւ յառաջ քան զելս տարեխառնութեանն յաւուրս Աքազու ։

ԱՅՍՊԷՍ ասէ Տէր ցԵդոմ . լուր լուայ 'ի Տեառնէ , եւ պաշարումն առաքեաց 'ի հեթանոսս . արիք եւ յարիցուք 'ի վերայ նորա 'ի պատերազմ ։ Ահա աւետաւոր եղու զքեզ յազգս , 2
եւ անարգեալ ես դու յոյժ . Հպարտութիւն 3
սրտի քո բարձրացոյց զքեզ բնակել 'ի ծակս վիմաց . բարձրացուցանել զբնակութիւն իւր , եւ ասել 'ի սրտի իւրում՝ ո՞վ իջուսցէ զիս յերկիր ։
Եթէ բարձրասցիս իբրեւ զարծուի , եւ եթէ 'ի 4
մէջ աստեղաց դիցես զբոյն քո , եւ անտի իջուցից զքեզ . ասէ Տէր ։ Եթէ գողք մտեալ էր 5
առ քեզ կամ աւազակաց գիշերոյ , ուր եւ էր ըզեկեր . եւ ո՞չ արդեօք գողանային բաւական իւրեանց . եւ եթէ կթօղք մտեալ էին 'ի քեզ . եւ ո՞չ եթէ ճիռ մի ոչ թողուին ։ Զիա՞րդ քննե- 6
ցաւ Եսաւ՝ եւ ըմբռնեցան ծածուկք նորա ։ Մին- 7
չեւ 'ի սահմանս առաքեցին զքեզ . ամենայն արք ուխտի քո դարձան ընդդէմ քո , զօրացան 'ի վերայ քո արք խաղաղութեան քո , մատնեցին զքեզ . ոչ գոյր իմաստութիւն 'ի նոսա ։ Յա- 8
ւուր յայնմիկ , ասէ Տէր , կորուսից զիմաստութիւն յերկրէն Եդոմայ , եւ զհանճար 'ի լերանէն Եսաւայ , եւ սարսեսցին պատերազմողք քո որ 9
'ի Թեմանայ . զի բարձցի մարդ 'ի լերանէն Եսաւայ , վասն սպանման եւ ամպարշտութեան եղ- 10
բօրն Յակոբայ ։ Ծածկեսցէ զքեզ ամօթ , եւ ընկեսցիս յաւիտեան , յօրէ յորմէ կայեր հա- 11
կառակ . յաւուրն գերելոյ այլազգեաց զզօրութիւն նորա . եւ օտարք մտին ընդ դրունս նորա . եւ 'ի վերայ Երուսաղէմի վիճակս արկանէին , եւ դու էիր իբրեւ զմի 'ի նոցանէն ։ Եւ մի անա- 12
ցես զաւուր եղբօրն քո յաւուրն օտարաց , եւ մի ամնհար լիցիս որդւոցն Յուդայ յաւուր կորստեան նոցա , եւ մի մեծաբանեսցես յաւուր
13 նեղութեան , եւ մի մտանիցես ընդ դրունս ժողովրդոց յաւուր ցաւոց նոցա . եւ մի տեսցես զժողովս նոցա յաւուր սատակման նոցա , եւ մի 'ի վերայ հարկանիցիս զօրութեան նոցա յաւուր
14 կորստեան նոցա ։ Եւ մի անցուցանիցես [illegible] ցու՛ սատակել զապրեալսն 'ի նոցանէ . եւ մի պաշարեսցես զփախստականս նոցա յաւուր նեղու-
15 թեան նոցա . զի մերձ է օր Տեառն 'ի վերայ ամենայն ազգաց ։ Զոր օրինակ արարեր դու՝ եղիցի քեզ , եւ հատուցումն քո հատուսցի 'ի
16 գլուխ քո ։ Զի զոր օրինակ արբեր 'ի վերայ լերին սրբութեան իմոյ , արբցեն ամենայն ազգինք . արբցեն եւ զիջցեն , եւ եղիցին իբրեւ չէ-
17 ղեալք ։ Բայց 'ի լերան Սիոն եղիցի փրկութիւն , եւ եղիցի սուրբ . եւ ժառանգեսցեն տունն Յա-
18 կովբու զժառանգիչս իւրեանց ։ Եւ եղիցի տունն Յակովբու հուր , եւ տունն Յովսեփու բոց , եւ տունն Եսաւայ եղէգն . վառեսցին զնոսա , եւ կերիցեն զնա , եւ մի մնասցէ կրակակիր տանն
19 Եսաւայ . զի Տէր խօսեցաւ ։ Եւ ժառանգեսցեն Նագեբայեցիք զլեառն Եսաւայ , եւ Սեփելայեցիք զայլազգիս . եւ ժառանգեսցեն զլեառն Եփրեմայ , եւ զդաշտն Սամարիոյ եւ զԲենիամին , եւ
20 զգաղաադացին ։ Եւ գերութիւն սկզբնէ որդւոցն Իսրայէլի . երկիր քանանացւոց մինչեւ 'ի Սարեփթա , եւ գերութիւնն Երուսաղէմի մինչեւ յԵփրաթա . եւ ժառանգեսցեն զքաղաքս
21 Նագեբայ ։ Եւ ելցեն ապրեալք 'ի լեռնէ Սիոնի՝ առնուլ վրէժ 'ի լերանէն Եսաւայ , եւ եղիցի Տեառն արքայութիւն ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Որ եղեւ յաւուրս Ոզիայ։

Եւ եղեւ բան Տեառն առ Յովնան Ամաթեայ՝ 1
եւ ասէ. Արի եւ գնա ՚ի Նինուէ քաղաք մեծ, եւ 2
քարոզեսջիր անդ, զի ել աղաղակ չարութեան
նոցա առ իս։ Եւ յարեաւ Յովնան փախչել ՚ի 3
Թարսիս յերեսաց Տեառն. էջ ՚ի Յոպպէ եւ եգիտ
նաւ որ երթայր ՚ի Թարսիս, ետ գինս՝ եւ ել
՚ի նա նաւել ընդ նոսա ՚ի Թարսիս յերեսաց Տեառն։
Եւ Տէր յարոյց հողմ ՚ի ծովուն՝ եւ եղեւ 4
մրրիկ մեծ ՚ի ծովուն, եւ նաւն ՚ի վտանգի կայր
՚ի խորտակել։ Եւ երկեան նաւավարքն երկիւղ 5
մեծ, եւ աղաղակէին առ իւրաքանչիւր աստուածս
իւր. եւ ընկեցին զկարասին որ էր ՚ի
նաւին ՚ի ծով անդր՝ զի թեթեւասցին յիւրեանց։
Եւ Յովնան իջեալ ՚ի խորս մի նաւին՝
ննջէր եւ խորդայր. մատեաւ առ նա նաւապետն՝ 6
եւ ասէ. Զի՞նչ է այդ՝ զի խորդաս, արի կարդա
զտէր Աստուած քո. թերեւս ապրեցուսցէ
զմեզ Աստուած, եւ մի կորիցուք։ Եւ ասէին իւրաքանչիւր 7
ցընկեր իւր. Եկայք արկցուք վիճակս՝
եւ գիտասցուք, վասն ո՞յր են չարիքս այս
՚ի վերայ մեր. արկին վիճակս, եւ ել վիճակն
Յովնանու։ Եւ ասեն ցնա. Պատմեա մեզ, վասն 8
էր են չարիքս այս մեծ. զի՞նչ արուեստ է քո,
ուստի՞ գաս կամ յո՞ երթաս, յորմէ՞ աշխարհէ
ես կամ յորմէ ժողովրդենէ։ Եւ ասէ ցնոսա. Ծառայ 9
Տեառն եմ ես, եւ զտէր Աստուած երկնից
պաշտեմ որ արար զծով եւ զցամաք։ Եւ երկեան 10
արքն երկիւղ մեծ, եւ ասեն ցնա. Զի՞նչ
գործեցեր զայդ։ Զի գիտացին թէ յերեսաց
Տեառն փախուցեալ էր, քանզի պատմեաց նոցա.
11 Եւ ասեն ցնա. Զի՞նչ արասցուք քեզ՝ եւ դադարեսցէ
ծովս ՚ի մէնջ։ Զի ծովն առաւել եւս խռովեալ
էր եւ յարուցանէր մրրիկ ՚ի վերայ նոցա։
12 Եւ ասէ ցնոսա Յովնան. Առէք ընկեցէք զիս ՚ի
ծովս, եւ դադարեսցէ ՚ի ձէնջ ծովս. զի գիտեմ
ես եթէ վասն իմ է մրրիկս այս մեծ ՚ի վերայ
13 ձեր։ Եւ ջանային արքն դարձուցանել զնաւն
՚ի ցամաք՝ եւ ոչ կարէին, զի ծովն եւս քան զեւս
14 խռովէր եւ սաստկանայր ՚ի վերայ նոցա։ Աղաղակեցին
առ Տէր եւ ասեն. Քաւ լիցի, Տէր, մի
կորիցուք վասն անձին առնս այսորիկ, եւ մի ածեր
՚ի վերայ մեր արիւն արդար, զի դու, Տէր,
15 որպէս կամեցար եւ արարեր։ Եւ առին զՅովնան
եւ ընկեցին ՚ի ծովն, եւ դադարեաց ծովն
16 ՚ի խռովութենէ իւրմէ. եւ երկեան արքն երկիւղ
մեծ ՚ի Տեառնէ, զենին զոհս Տեառն եւ
ուխտեցին ուխտս։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ հրամայեաց Տէր կիտին մեծի կլանել զՅովնան,
եւ էր Յովնան ՚ի փոր կիտին զերիս
2 տիւս եւ զերիս գիշերս։ Եւ եկաց Յովնան յաղօթս
առ տէր Աստուած ՚ի փորոյ կիտին, եւ
3 ասէ. Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ
տէր Աստուած իմ, եւ լուաւ ինձ յորովայնէ
դժոխոց աղաղակի իմոյ. լուր, Տէր, ձայնի իմում.
4 ընկեցեր զիս ՚ի խորս սրտից ծովու, եւ
գետք պաշարեցին զիս։ Ամենայն զբօսանք քո

եւ ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ . եւ ասացի՝ թէ 5
մերժեցայ յաչաց քոց . արդ իցէ թէ յաւելից
հայել 'ի տաճար սուրբ քո : Հեղձան զինեւ ջուրք 6
մինչեւ յոգիս , անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս : Մտաւ գլուխ իմ ընդ փապարս լե- 7
րանց . իջի յերկիր՝ որոյ նիգք իւր աղխք յաւիտենից . ելցեն յապականութենէ կեանք իմ : Առ 8
քեզ , տէր Աստուած իմ , 'ի նուաղել հոգւոյ իմոյ
կարդացի . զՏէր յիշեցի . եւ եկեսցէ աղօթք իմ
'ի տաճար սուրբ քո : Որ պահեն զունայնու- 9
թիւն եւ զսուտ՝ զողորմութիւնս իւրեանց
թողին . այլ ես 'ի ձայն օրհնութեան եւ խոստո- 10
վանութեան մատուցից քեզ պատարագ զոր
ուխտեցի . եւ հատուցից փրկութեան Տեառն :
Եւ հրամայեցաւ 'ի Տեառնէ վիշապ ձկանն՝ եւ ե- 11
թող զնա 'ի ցամաք :

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ եղեւ բան Տեառն առ Յովնան երկրորդ ան- 1
գամ եւ ասէ . Արի գնա 'ի Նինուէ քաղաք մեծ , 2
եւ քարոզեսջիր 'ի նմա ըստ առաջին քարոզութեանն զոր խօսեցայ առ քեզ : Յարեաւ Յովնան 3
եւ գնաց 'ի Նինուէ , որպէս խօսեցաւ ընդ նմա
Տէր . եւ Նինուէ էր քաղաք մեծ Աստուծոյ , իբրեւ գնաց երից աւուրց ճանապարհի : Եւ սկը- 4
սաւ Յովնան մտանել 'ի քաղաքն իբրեւ աւուր
միոջ գնաց ճանապարհի , քարոզեաց եւ ասէ ,
այլ եւս երեք աւուրք՝ եւ Նինուէ կործանեսցի :
Եւ հաւատացին արք Նինուէացիք յԱստուած , 5
եւ քարոզեցին պահս եւ զգեցան քուրձ 'ի մեծամեծաց մինչեւ ցփոքունս իւրեանց : Եհաս 6
բանն առ թագաւորն Նինուէացւոց . յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ եւ մերկացաւ զպատմուճան իւր ,
զգեցաւ քուրձ եւ նստաւ 'ի վերայ մոխրոյ : Եւ 7
քարոզեցաւ եւ պատմեցաւ 'ի Նինուէ՝ 'ի թագաւորէն եւ 'ի մեծամեծաց իւրոց , թէ մարդ եւ անասուն՝ խաշն եւ արջառ՝ մի ինչ ճաշակեսցեն
եւ մի ճարակեսցին եւ մի ջուր արբցեն : Եւ զգե- 8
ցան քուրձ մարդ եւ անասուն , եւ աղաղակեցին առ Աստուած սրտի մտօք , եւ դարձան յիւրաքանչիւր ճանապարհաց իւրեանց չարաց՝ եւ
յանօրէնութենէ որ 'ի ձեռս իւրեանց , եւ ասեն . 9
Ո՛ գիտէ ապաշաւեսցէ Աստուած եւ դարձցի 'ի
բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ , եւ մի կո-
10 րիցուք : Եւ ետես Աստուած զգործս նոցա՝ զի
դարձան իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց , եւ զղջացաւ Աստուած 'ի վերայ
չարեացն՝ զոր խօսեցաւ առնել նոցա , եւ ոչ արար :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ տրտմեցաւ Յովնան տրտմութիւն մեծ եւ
2 խռովեցաւ , եւ եկաց յաղօթս առ տէր Աստուած , եւ ասէ . Ո՛վ Տէր , ո՞չ այս այն բանք
էին իմ մինչ էի անդէն յերկրին իմում . վասն այնորիկ աճապարեցի փախչել 'ի Թարշիշ , զի գիտէի թէ ողորմած ես դու եւ գթած , երկայնամիտ եւ բազումողորմ , եւ զղջանաս 'ի վերայ
3 չարեաց . եւ արդ , Տէր Տէր , առ զոգի իմ յինէն , զի լաւ է ինձ մեռանել՝ քան թէ կեալ կեն-
4 դանի : Եւ ասէ Տէր ցՅովնան , թէ արդարեւ յո՞յժ
5 տրտմեալ իցես : Եւ ել Յովնան 'ի քաղաքէ անտի ,
եւ նստաւ յանդիման քաղաքին , եւ արար իւր
հովանի , եւ նստաւ ընդ հովանեաւն . մինչեւ տե-
6 սանիցէ թէ զինչ լինիցի քաղաքին : Եւ հրաման
ետ Աստուած դդմենւոյն , եւ ել 'ի վերայ գլխոյն
Յովնանու՝ լինել նմա հովանի 'ի վերայ գլխոյ նորա , զհովացուցանել զնա 'ի տառապանաց իւրոց .
եւ ուրախ եղեւ Յովնան 'ի վերայ դդմենւոյն
7 ուրախութիւն մեծ : Եւ հրաման ետ Աստուած
որդանն՝ առաւօտուն 'ի վաղիւ անդր , եհար
8 զդդմենին՝ եւ ցամաքեցաւ . եւ եղեւ 'ի ծագել արեւուն հրամայեաց Աստուած հողմոյ խորշակի
տապախառնի , եւ անկաւ արեւն զգլխովն Յովնանու . եւ կայր 'ի տարակուսի եւ բաղձէր ոգւոյ նորա . եւ ասէր , Լաւ էր ինձ մեռանել քան
9 զայս կեանս իմ : Եւ ասէ տէր Աստուած ցՅովնան . Թէ արդարեւ յո՞յժ տրտմեալ իցես 'ի վերայ դդմենւոյն : Եւ ասէ . Յոյժ տրտմեալ եմ
10 մինչեւ ցմահ : Եւ ասէ Տէր . Դու խնայեցեր 'ի
դդմենին՝ յոր ոչ եղեր ինչ աշխատ , եւ ոչ սնուցեր զնա . որ գիշերի եղ , եւ միւս գիշերի կո-
11 րեաւ : Եւ ես ոչ խնայեցից 'ի Նինուէ քաղաք մեծ ,
յորում բնակեալ են աւելի քան զերկոտասան
բիւր մարդիկ՝ որ ոչ գիտեն զաջ եւ զահեակ
իւրեանց , եւ անասունք բազում :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Աւանդ Նինուէի․ Գիրք տեսլեան Նաւումայ Եղկեսացւոյ։

Ա ԱՍՏՈՒԱԾ նախանձոտ՝ եւ վրէժխնդիր Տէր․ 2
վրէժխնդիր է Տէր բարկութեամբ․ եւ խնդրէ
Տէր վրէժ 'ի հակառակորդաց իւրոց, եւ բառնայ
ինքն զթշնամիս իւր։ Տէր երկայնամիտ, եւ մեծ 3
է զօրութիւն նորա, եւ արդարացուցանելով ոչ
արդարացուցանէ Տէր․ վախճանաւ եւ շարժմամբ է ճանապարհ նորա, հողմ երփփար նորա,
եւ ամպք փոշի ոտից նորա։ Սաստէ ծովու՝ եւ 4
ցամաքեցուցանէ զնա, եւ զամենայն գետս ամարէ․ նուաղեաց Բասանացին եւ Կարմեղոս, եւ ամենայն ծաղիկք Լիբանանու պակասեցին։ Լե- 5
րինք շարժեցան 'ի նմանէ, եւ բլուրք սասանեցան․ խախտեցաւ երկիր յերեսաց նորա, եւ համօրէն ամենայն բնակիչք նորա։ Յերեսի բարկու- 6
թեան նորա ո՞ հանդարտեսցէ, եւ ո՞ կացցէ
ընդդէմ բարկութեան սրտմտութեան նորա․
սրտմտութիւն նորա հալէ զիշխանութիւնս, եւ
վէմք խորտակեցան 'ի նմանէ։ Քաղցր է Տէր ա- 7
րոց ապաւէն նմա յաւուր նեղութեան, եւ ճանաչէ զերկիւղածս իւր․ եւ հեղեղաւ ճանապար- 8
հաց արասցէ վախճան յարուցելոց 'ի վերայ․ եւ
զթշնամիս նորա խաւար հալածեսցէ։ Զինչ 9
խորհիք զՏեառնէ, կատարած ինքն արասցէ․ եւ
ոչ խնդրեսցէ կրկին զնոյն վրէժխնդրութիւն 'ի
նեղութեան։ Զի մինչեւ 'ի հիմն իւրեանց խապանայցին․ իբրեւ զզեղձ պատեալ կերիցի, եւ 10
իբրեւ զեղեգն լի երաշտութեամբ․ 'ի քէն ելցէ 11
խորհուրդ զՏեառնէ, չարիս խորհել հակառակութեամբ։ Այսպէս ասէ Տէր 'ի վերայ իշ- 12
խանաց ջուրց բազմաց՝ այնպէս զատուցին,
13 եւ լուր քո ոչ եւս լուիցի։ Նա արդ խորտակեցից զգաւազան նորա 'ի քէն, եւ զկապանս քո
14 խզեցից․ եւ պատուիրեսցէ վասն քո Տէր, եւ
ոչ եւս սերմանեսցի յանուանէ քումմէ․ 'ի տանէ
Աստուծոյ քումմէ ջնջեցից զդրօշեալս, եւ զձուլածոյս արարից 'ի գերեզման քեզ։
15 Զի ահա երագ են 'ի վերայ լերանց ոտք աւե- Բ
տարանչին, եւ որ պատմէ զխաղաղութիւն։ Տօնեա զտօնս քո, Յուդա, հատո զուխտս քո․ զի
ոչ եւս յաւելցեն անցանել 'ի հնանալ․ վախճանեցաւ՝ մաշեցաւ եւ բարձաւ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Քանզի ել որ փչէ ընդ երեսս քո, եւ ապրեցուցանէ 'ի նեղութենէ․ դիտեա ճանապարհ․
2 զօրացիր զմէջ․ զօրացիր զօրութեամբ յոյժ․ զի
դարձոյց Տէր զհպարտութիւնն Յակոբայ իբրեւ զհպարտութիւնն Իսրայէլի․ Զի թօթափելով թօթափեցին զնոսա, եւ զուռս նորա
3 ապականեցին․ զզէն զօրութեան նորա 'ի մարդկանէ, զարս հզօրս որ խաղային ընդ հրոյ․ երասանակք կառաց նոցա յաւուր պատրաստութեան նորա․ խառնեսցին հեծեալք 'ի ճանա-
4 պարհս, եւ խառնեսցին 'ի հրապարակս․ տեսիլ
նոցա իբրեւ զճրագարաց հրոյ, եւ իբրեւ զփայ-
5 լակն յայտնեալ եւ յայտնեալ ընթանան․ Յիշեսցեն մեծամեծք նորա՝ եւ փախիցեն 'ի տուէ, եւ
կասեսցին 'ի ճանապարհս իւրեանց․ եւ փու-

թացին 'ի պարիսպս, և պատրաստեսցեն զա-
ռաջապահս իւրեանց: Դրունք քաղաքաց բա- 6
ցան, և կործանեցան արքունիք, և սա- 7
ցուցանք յայտնեցան: Նա ելանէր, և նա-
ժիշտք իւր առաջի գային, իբրև զաղաւնիս 'ի
սրտից իւրեանց մնչէին: Եւ Նինուէ իբ- 8
րև զջուրս աւազանի. և նոքա փախեան 'ի կէս՝
և ոչ կային զանգի, և ոչ ոք էր որ հայէր. յա- 9
փըշտակէին զարծաթ, յափշտակէին զոսկի. և
ոչ գոյր չափ զարդու նորա. ծանրացան քան
զամենայն սպասք նորա ցանկալիք: Թօթափումն 10
և ձգտումն և տակտումն սրտի՝ և լքումն ծըն-
կաց, և երկունք 'ի վերայ ամենայն միջաց, և ե-
րեսք ամենեցուն իբրև զայրեցած պուտան:
Ո՞ւր են մայրիք առիւծուցն և արօտ կորեանց 11
նոցա, ուր չոգաւ առիւծն մտանել, կորիւն ա-
ռիւծուն՝ և ոչ ոք էր որ զարհուրեցուցանէր:
Առիւծ որսացաւ բաւական կորեանց իւրոց, և 12
հեղձոյց կորեանց իւրոց, և ելից զմայրիս իւր
որսով, և զբնակութիւն իւր յափշտակու-
թեամբ: Ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո՝ ասէ Տէր 13
ամենակալ, և այրեցից ծխով զբազմութիւն
քո, և կերիցէ սուր զառիւծս քո. և բարձից
յերկրէ զորս քո, և ոչ ևս լուիցին գործք քո:

ԳԼՈՒԽ Գ

Գ Ո՜ քաղաք արեանց, ամենևին սուտ, լի անի- 1
րաւութեամբ, որոյ զննեսցի որսդ: Ձայն հա- 2
րուածոց, ձայն շարժման անուոյ, շոյլեան կա-
ռաց, շաչատակեան հեծելոց, փայլեան զինու, 3
շողալ սուսերի, թաւալագլոր խաղալ վիրաւո-
րաց, և ոչ գոյր չափ ազգաց նորա. և տկա-
րասցին 'ի մարմինս իւրեանց 'ի բազում պոռն- 4
կութենէ: Պոռնիկ գեղապաճոյճ, գլուխ կախար-
դաց, որ վաճառէր զազգս 'ի պոռնկութեան իւ-
րում, և զառաջնս կախարդանօք իւրովք: Ահա- 5
ւասիկ ես 'ի վերայ քո՝ ասէ տէր Աստուած ա-
մենակալ. և յայտնեցից զյետոյս քո, և ար-
կից զերեսք քովք. և ցուցից ազգաց զամօթ
քո, և թագաւորութեանց զանարգանս քո.
6 և ընկեցից 'ի վերայ քո զգծուծութիւնս և զաղ-
տեղութիւնս քո, և արարից զքեզ խայտառակ:
7 Եւ եղիցի ամենայն որ տեսանիցէ զքեզ՝ խորշի-
ցէ և ասասցէ. եղուկ դու Նինուէ, ո՞վ իցէ որ
հեծիցէ վասն քո. ուստի խնդրեսցուք քեզ մխի-
8 թարութիւն: Պատրաստեա բաժին, կազմեա
լար, վիճակդ Ամոնայ. որ բնակեալ է 'ի մէջ
գետոց, և ջուրք շուրջ զնովաւ. որոյ ակիզբն
9 ծով և ջուրք պարիսպ նորա: Եւ Եթովպացիք և
Եգիպտոս զօրութիւն նորա, և չիք չափ փա-
խստեան նորա. և Լիբէացիք եղեն օգնականք
10 նորա: Այլ այն և նա յաղթաղթեալ գերի գնասցէ,
և զտղայս նորա զջարդ հարցեն խաչքան ճա-
նապարհաց նորա, և 'ի վերայ ամենայն պա-
տուականաց նորա վիճակս արկանիցեն, և ա-
մենայն մեծամեծք նորա ձեռնակապովք կապես-
11 ցին: Եւ դու արբեսցիս և յիմարեսցիս, և
12 խնդրեսցես քեզ ոտնկալ 'ի թշնամեաց. և ամե-
նայն ամուրք քո իբրև զթզենի թզոց, որ թէ
13 շարժեսցի՝ անկցի 'ի բերան ուտելեաց: Ահա
ազգք քո իբրև զկանայս են 'ի քեզ. թշնամեաց
քոց բացցին բանալով դրունք երկրին քոյ, և
14 կերիցէ հուր զնիգս քո: Լից քեզ ջուր պաշար-
ման, և սպնդեա զամուրս քո. մուտ 'ի կաւ՝ և
կոխեա ընդ յարդի, և սպնդեա քան զաղիւս.
15 անդ կերիցէ զքեզ հուր, և սատակեսցէ զքեզ
սուր. և կերիցէ զքեզ իբրև զմորախ, և ծան-
16 րասցիս իբրև զջորեակ: Բազմացուցեր զվաճառս
քո իբրև զաստեղս երկնից. զխմաց ջորեակ՝
17 և թռեաւ, խաղաց իբրև զցրուիծ. և խառ-
նիճաղանճն քո իբրև զմորախ մածեալ զցան-
կով յաւուր ցրտոյ. ծագեաց արև և խաղաց,
18 և ոչ ծանեաւ զտեղի իւր: Վայ նոցա. Նիրհե-
ցին հովիւք քո. թագաւորն ասորեստանեայց
կոտորեաց զզօրս քո, չուեաց ազգ քո 'ի լերինս.
19 և ոչ ոք էր որ ժողովէր: Թարախեցան վէրք քո.
և չիք բժշկութիւն բեկման քում. ամենեքին
որ լուան զգոյժ քո՝ ծափս հարցեն 'ի վերայ
քո. քանզի յո՞յր վերայ ոչ չոգաւ չարութիւն
քո հանապազ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Առած զոր ետես Ամբակում մարգարէ:

Ա ՄԻՆՉԵՒ յե՞րբ, Տէր, աղաղակեցից եւ ոչ 2 լուիցես, գոչեցից առ քեզ զրկեալ՝ եւ ոչ փրկիցես: Ընդէ՞ր ցուցեր ինձ աշխատութիւնս եւ 3 վաստակս, տեսանել զթշուառութիւն եւ զամպարշտութիւն: Առաջի իմ եղեւ դատաստան, եւ դատաւորն կաշառս: Վասն այնորիկ 4 ցրուեցան օրէնք, եւ իրաւունք 'ի գլուխ ոչ ելանեն, զի ամբարիշտն յաղթահարէ զարդարն: վասն այնորիկ ելանէր դատաստանն թիւր: Տեսէք, 5 արհամարհոտք, եւ հայեցարուք, եւ զարմացարուք զարմանս՝ եւ եղծարուք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, որում ոչ հաւատայցէք՝ թէպէտ եւ ոք պատմեսցէ ձեզ: Զի ահա 6 ես զարթուցանեմ զՔաղդեացիս, զազգ դառն եւ զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի՝ ժառանգել զխորանս որ ոչ իւր են: Ահեղ եւ երեւե- 7 լի, եւ դատաստան նորա յանձնէ իւրմէ եղիցի, եւ առած իւր յինքենէ ելցէ: Վազեսցեն ա- 8 ռաւել քան զինձս երիվարք նորա, երագունք քան զգայլս արաբացւոց: ասպատակեսցեն ասպազէնք նորա, եւ դիմեսցեն 'ի հեռաստանէ. եւ սլասցին իբրեւ զարծուիս յօժարութեամբ 'ի վերայ կերակրոյ: Կատարած ամպարշտաց հաս- 9 ցէ՝ զարձակելոցն ընդդէմ երեսաց նոցա. հաւաքեսցէ զգերի իբրեւ զաւազ, եւ ինքն ընդ թագաւորս 10 փափկասցի, եւ բռնաւորք խաղալիք նորա. եւ ինքն ընդ ամենայն ամուրս խաղալով խաղասցէ, եւ կուտեսցէ հողակոյտս, եւ կալցի զնա: Յայն 11 ժամ փոխեսցին միտք նորա, անցցէ եւ հաշտեսցի. այս զօրութիւն Աստուծոյ իմոյ է: Ո՞չ ապա- 12 քէն դու ես 'ի սկզբանէ Տէր Աստուած մեր, եւ մի՛ մեռցուք. Տէր, 'ի դատաստան եդեր զնա. եւ 13 ստեղծեր զնա յանդիմանել զխրատ նորա: Սուրբ է աչք քո 'ի տեսանելոյ զչարիս, եւ հայել յաշխատութիւնս ոչ կարասցես: Զի՞ հայեցար յարհամարհոտս եւ ստանձնեցեր, 'ի կլանել ամ- 14 պարշտի զարդարն. եւ առնիցես զմարդիկ իբրեւ զձկունս ծովու, եւ իբրեւ զսողունս որոց 15 ոչ գոյ առաջնորդ. գլխովին կարթիւ կորզեաց, եւ ձգեաց զնա ցանցիւ իւրով, եւ ժողովեաց զնա ուռկանաւ իւրով: Վասն այնորիկ 16 ուրախ եղիցի եւ ցնծասցէ սիրտ նորա, եւ վասն նորին զոհեսցէ ուռկանին իւրում, եւ խունկս ծխեսցէ ցանցին իւրում. զի նոքօք պարարեաց 17 զբաժին իւր, եւ կերակուր իւր ընտիր. վասն այնորիկ արկանէ զցանցն իւր, եւ միշտ կոտորել զազգս ոչ խնայեսցէ:

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ի պահուս իմում կացից, եւ ելից 'ի վերայ վիմի, եւ դիտեցից տեսանել զինչ խօսիցի ընդ իս, եւ զինչ տացէ պատասխանի յանդիմանութեան Բ 2 իմոյ: Պատասխանի ետ ինձ Տէր եւ ասէ. Գրեա զտեսիլդ զայդ յայտնապէս 'ի տախտակս. զի որ 3 ընթեռնուն՝ համարձակ ընթեռնուցուն. զի տակաւին տեսիլդ 'ի ժամանակս է, եւ ծագեսցէ 'ի կատար՝ եւ ոչ յունայնութեան: Բայց եթէ անագանեսցի՝ համբեր նմա. զի որ գալոց է ե-

կեսցէ՝ եւ ոչ անագանեսցէ · եւ եթէ երկմտեսցէ 4
ոք՝ ոչ հաճեսցի ընդ նա անձն իմ ։ Զի արդարն
իմ 'ի հաւատոց կեցցէ · այլ կարծողն եւ արհամարհողն՝ 5
այր ամբարտաւան է՝ եւ ոչ ինչ վճարեսցէ ։
Որ ընդարձակեաց իբրեւ զդժոխս զանձն
իւր, եւ անյագ եղեւ իբրեւ զմահ · եւ ժողովեսցէ
առ ինքն զամենայն հեթանոսս, եւ զազգս
ամենայն յինքն ամփոփեսցէ ։ Ո՞չ ապաքէն զայս 6
ամենայն առակ զնմանէ առասցեն, եւ զնա
արկցեն յերգ եւ առասցեն · վայ որ յաճախէ
անձին իւրում որ ոչ իւր իցէ · եւ մինչեւ ցե՞րբ
ծանրացուցանէ զլուծ իւր ծանրութեամբ · զի 7
յանկարծակի յարիցեն կերիչք նորա, եւ զարթիցեն
դաւաճանք նորա · եւ եղիցիս նոցա յափշտակութիւն
։ Զի դու կողոպտեցեր զազգս 8
բազումս, եւ զքեզ կողոպտեսցեն ամենայն մնացորդք
ժողովրդոց՝ վասն արեանց մարդկան, եւ
ամպարշտութեան երկրի եւ քաղաքի եւ ամենայն
բնակչաց նորա ։ Վայ որ ագահէ զագահութիւն 9
չար՝ տան իւրոյ, դնել 'ի բարձունս զբոյն
իւր, կորզել 'ի ձեռաց չարաց ։ Խորհեցար զամօթ 10
տան քոյ, սատակեցեր զազգս բազումս, եւ
յանցեաւ անձն քո · զի քար 'ի հիմանէ աղաղակեսցէ, 11
եւ որդն 'ի փայտէ գոչեսցէ զայդ ։ Վայ 12
որ շինէ զքաղաք արեամբ, եւ պատրաստէ զքաղաք
անիրաւութեամբ · ո՞չ այդ ամենայն 'ի Տեառնէ 13
ամենակալէ է · եւ պակասեցին ժողովուրդք
բազումք 'ի հրոյ, եւ ազգք բազումք նուաղեցան
· զի լցցի երկիր գիտութեամբ փառաց Տեառն 14
իբրեւ զջուրս բազումս որ ծածկեն զծով ։
Վայ որ արբուցանէ ընկերի իւրում հրապոյրս 15
պղտորս, եւ արբուցանէ՝ զի հայեսցի յայրս նոցա
· զյագուրդ անարգանաց 'ի փառաց՝ արբ եւ 16
դու, շարժեաց եւ դողա ։ Պաշարեաց զքեզ բաժակ
աջոյ Տեառն, եւ ժողովեցաւ անարգութիւն
'ի վերայ փառաց քոց · զի ամպարշտութիւն Լիբանանու 17
ծածկեսցէ զքեզ, եւ թշուառութիւն
գազանաց զարհուրեցուսցէ զքեզ · վասն արեանց
մարդկան եւ ամպարշտութեան երկրի եւ քաղաքի
եւ ամենայն բնակչաց նորա ։ Զի՞նչ օգուտ 18
է դրօշելոյ՝ զի դրօշեցին զնա, ստեղծին զնա ձուլածոյ,
երեւոյթ սուտ · զի յուսացաւ որ ստեղծն
'ի ստեղծուածն իւր առնել իւր կուռս անմռունչս ։
Վայ որ ասէ ցփայտ՝ սթափեաց եւ զարթիր, 19
եւ ցքարն՝ թէ բարձրացիր, եւ նա է երեւոյթ
սուտ աչքը · եւ նա է կապած արծաթոյ եւ ոսկւոյ,
եւ ամենեւին շունչ ոչ գոյ 'ի նմա ։ Այլ Տէր 'ի 20
տաճարի սրբութեան իւրոյ, եւ երկիցէ յերեսաց
նորա ամենայն երկիր ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Աղօթք Ամբակումայ մարգարէի երգով ։

2 Տէր · զլուր քո լուայ եւ երկեայ · Տէր, հայեցայ
'ի գործս քո եւ զարհուրեցայ ։ Ի մէջ երկուց գազանաց
ծանիցիս, 'ի մերձենալ ամացն յայտնեսցիս,
'ի հասանել ժամանակին երեւեսցիս · 'ի
խռովել անձին իմոյ 'ի բարկութեան զողորմութիւնս
3 յիշեսցես ։ Աստուած 'ի Թեմանայ եկեսցէ,
եւ սուրբն 'ի հովանաւոր եւ յանտառախիտ
լեռնէ ։ Հանգիստ ։ Ծածկեցին զերկինս փառք
4 նորա, օրհնութեամբ նորա լի եղեւ երկիր ։ Լուսաւորութիւն
նորա իբրեւ զլոյս եղիցին, եւ եղջիւրք
5 'ի ձեռին նորա · եւ հաստատեաց զսէր սաստիկ
զօրութեան իւրոյ ։ Առաջի երեսաց նորա գնասցէ
6 բան, եւ ելցէ 'ի դաշտս զկնի նորա · եկաց՝ եւ շարժեցաւ
երկիր, հայեցաւ՝ եւ հալեցան ազգք · լեռինք
խորտակեցան բռնութեամբ, եւ բլուրք յաւիտենականք
հալեցան ։ Զգնացս նորա յաւիտենականս
7 փոխանակ աշխատութեանց տեսի · խորանք
եթովպացւոց զարհուրեսցին, եւ խորանք
8 երկրին Մադիամու ։ Միթէ գետոց բարկացցիս
Տէր, կամ սրտմտութիւն քո 'ի վերայ գետո՞ց,
կամ սաստումն քո 'ի վերայ ծովու · զի հեծցիս յերիվարս
քո, եւ հեծելութիւն քո փրկութիւն է ։
9 Լարելով լարեսցես զաղեղն քո 'ի վերայ իշխանութեան,
ասէ Տէր · գետոց պատառեսցի երկիր
10 · տեսցեն զքեզ ազգք՝ եւ երկնեսցեն · որ
ցանես զջուրս գնացից ։ Ետուն անդունդք զձայն
իւրեանց, զբարձրութիւն տեսլեան իւրեանց
11 · բարձաւ արեգակն, եւ լուսին եկաց 'ի
կարգի իւրում · գնասցեն նետք քո 'ի լոյս, 'ի
12 փայլիւն փայլատականց զինուց քոց ։ Սպառնալեօք
նուաղեցուցեր զերկիր, եւ բարկութեամբ
13 զիջուցեր զազգս ։ Ելեր 'ի փրկութիւն ժողովրդեան
քոյ՝ փրկել զօծեալս քոյ · արկեր զգլխով
անօրինաց մահ · զարթուցեր զկապանս մինչեւ
14 ցպարանոցս 'ի սպառ ։ Հանգիստ ։ Խորտակեցեր
ապշութեամբ զգլուխս բռնաւորաց · սասանեսցին
'ի նմա, արձակեսցեն զերասանակս իւրեանց
15 իբրեւ զանանկ աղքատակեր ։ Հաներ 'ի ծով
16 զերիվարս քո, պղտորել զջուրս բազումս · զգուշացայ
եւ զարհուրեցաւ որովայն իմ 'ի ձայնէ աղօթից
շրթանց իմոց · եմուտ դողումն յոսկերս իմ,
եւ խռովեցաւ փոր իմ 'ի ներքուստ · հանգեայց
յաւուր նեղութեան, ելանել 'ի ժողովուրդ
17 պանդխտութեան իմոյ ։ Զի թզենի ոչ տացէ ըղպտուղ
իւր, եւ մի եղիցի ծնունդ որթոյ · ստեսցէ
բեր ձիթենւոյ, եւ դաշտք մի արասցեն զկերակուր ·
սպառեսցին ոչխարք 'ի ճարակոյ, եւ ոչ իցեն եզինք
18 'ի մսուրս ։ Այլ ես 'ի Տէր ցնծացայց, եւ ուրախ եղէց
19 յԱստուած փրկիչ իմ ։ Տէր Աստուած զօրութիւն
իմ, եւ կարգեսցէ զոտս իմ 'ի կատարումն · եւ
հանցէ զիս 'ի բարձունս յաղթել երգով նորա ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՓՈՆԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Բան Տեառն որ եղեւ առ Սոփոնիա Քուսեայ, որդւոյ Գոդողիայ, Ամորեայ, Եզեկիայ՝
յաւուրս Յովսիայ որդւոյ Ամոնայ արքային Յուդայ։

ՊԱԿԱՍԵԼՈՎ պակասեսցէ ամենայն յերեսաց 2
երկրէ, ասէ Տէր։ Պակասեսցէ մարդ եւ անասուն, 3
պակասեսցեն թռչունք երկնից եւ ձկունք
ծովու, եւ տկարասցին ամպարիշտք, եւ բարձից
զանօրէնս յերեսաց երկրէ, ասէ Տէր։ Եւ 4
ձգեցից զձեռն իմ 'ի վերայ Յուդայ, եւ 'ի վերայ
ամենայն բնակչաց Երուսաղեմի. եւ բարձից 'ի
տեղւոջէդ յայդմանէ զանուն Բահաղու, եւ զանուն
քրմացն հանդերձ քահանայիւքն. որ երկիր 5
պագանեն 'ի տանիս զօրութեանց երկնից.
եւ զոր երդնուին յանուն Տեառն՝ արքային իւրեանց,
եւ զոր խոտորեցին 'ի Տեառնէ, եւ զոր ոչ 6
խնդրեցին զՏէր, եւ զոր ոչ 'ի Տեառն կցորդ էին։
Երկերուք յերեսաց Տեառն Աստուծոյ. զի մերձ 7
է օր Տեառն. զի պատրաստեաց Տէր զզոհս իւր,
եւ հրաւիրեաց զկոչնականս իւր. եւ եղիցի յաւուր 8
զոհի Տեառն՝ խնդրեցից վրէժ յիշխանաց
եւ 'ի տանէ թագաւորին, եւ յամենայնէ որ ըզգեցեալ
են զհանդերձս օտարս։ Եւ խնդրեցից 9
վրէժ յայտնապէս յամենեցունց առաջի դրանցն
յաւուր յայնմիկ, որք լնուին զտուն տեառն
Աստուծոյ իւրեանց ամպարշտութեամբ եւ
նենգութեամբ։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ 10
Տէր, ձայն աղաղակի 'ի դրանէ խոցանողացն,
եւ գոյժ յերկրորդ դրանէն, եւ բեկումն մեծ 'ի
բլրոց։ Ողբացէք, բնակիչք կոտորելոց. զի նմանեցաւ 11
ամենայն ժողովուրդդ քանանացւոց. սատակեցան
ամենեքեան որ հպարտացեալ էին արծաթով։
Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ քննեցից 12
զԵրուսաղէմ ճրագաւ, եւ խնդրեցից վրէժ յարանցն
որ արհամարհեցին զպահպանութիւնս
իւրեանց. որ ասէին 'ի սիրտս իւրեանց, ոչ բարի
13 ինչ առնէ Տէր, եւ ոչ չար։ Եւ եղիցի զօրութիւն
նոցա 'ի յափշտակութիւն, եւ տունք նոցա
յապականութիւն. շինեսցեն տունս՝ եւ մի
բնակեսցեն 'ի նոսա, տնկեսցեն այգիս՝ եւ մի արբցեն
14 զգինի նոցա։ Զի մերձ է օր Տեառն մեծ,
մերձ է եւ արագ յոյժ. ձայն աւուր Տեառն
15 խիստ եւ դառն, կարգեալ զօրաւոր, օր բարկութեան
օրն այն, օր նեղութեան եւ վտանգի, օր
թշուառութեան եւ ապականութեան, օր խաւարի
16 եւ մգի, օր ամպոյ եւ մառախլոյ, օր փողոյ
եւ աղաղակի 'ի վերայ ամուր քաղաքաց, եւ
17 'ի վերայ անկեանց բարձանց։ Եւ նեղեցից զմարդիկ,
եւ գնասցեն իբրեւ զկոյրս. զի Տեառն մեղան,
եւ ածին զանուն նորա 'ի վերայ մեհենաց,
որք ոչ ինչ կարասցեն օգնել նոցա. եւ հեղցէ զարիւն
նոցա իբրեւ զհող, եւ զմարմինս նոցա իբրեւ
18 զաղբ։ Արծաթ նոցա եւ ոսկի մի կարասցէ
փրկել զնոսա յաւուր բարկութեան Տեառն, եւ
հրով նախանձու նորա մաշեսցի ամենայն երկիր.
զի վախճան եւ տագնապ արասցէ 'ի վերայ ամենայն
բնակչաց երկրի։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ժողովեցարուք եւ խնդրեցէք, ազգք անխրատք.
2 մինչ չեւ եղեալ իցէք իբրեւ զծաղիկ անցաւոր,
մինչ չեւ եկեալ իցէ որ բարկութեան

սրտմտութեան Տեառն։ Խնդրեցէք զՏէր, ամենայն 3
խոնարհք երկրի. իրաւունս արարէք և
զարդարութիւն խնդրեցէք, և տուք պատասխանի
նոցա, զի ծածկեսջիք յաւուր բարկութեան
Տեառն։

բ Զի Գազա յափշտակեալ լիցի, և Ասկաղոն 4
յապականութիւն. և Ազովտոս 'ի միջօրէի կործանեսցի,
և Ակկարոն յարմատոյ խլեսցի։ Վա՜յ 5
որ բնակեալ էք 'ի վիճակս ծովու, բնակիչք
կրետացւոց։ Պատգամ Տեառն 'ի վերայ ձեր,
Քանան՝ երկիր այլազգեաց. և կորուսից զձեզ
'ի բնակութենէ. և եղիցի Կրետէ ճարակ հօտից 6
և գոմք խաշանց։ Եւ եղիցի վիճակ ծովուն մնացորդաց 7
տանն Յուդայ, և 'ի նոսա ճարակեսցին.
և 'ի տունս Ասկաղոնայ առ երեկս դադարեսցեն
յերեսաց որդւոցն Յուդայ. զի եհաս է նոցա
յայց Տէր Աստուած իւրեանց, և դարձոյց
զգերութիւն նոցա։ Լուայ զնախատինս Մովաբու 8
և զհայհոյանս որդւոցն Ամոնայ՝ որովք նախատէին
զժողովուրդ իմ, և մեծաբանէին 'ի վերայ
սահմանաց իմոց։ Վասն այնորիկ կենդանի 9
եմ ես, ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի.
զի Մովաբ՝ իբրև զՍոդոմ եղիցի, և
որդիքն Ամոնայ իբրև զԳոմոր. և Դամասկոս
լքեալ իբրև զդէզ կալոյ և ապականեալ յաւիտեան.
մնացորդք ժողովրդեան իմոյ յափշտակեսցեն
զնոսա, և մնացորդք ազգի իմոյ ժառանգեսցեն
զնոսա։ Եւ այն նոցա փոխանակ 10
հպարտութեան նոցա, զի նախատեցին և մեծաբանեցին
'ի վերայ Տեառն ամենակալի։ Երեւեսցի 11
Տէր 'ի վերայ նոցա, և սատակեսցէ զամենայն
աստուածս ազգաց. և երկիր պագցեն
նմա իւրաքանչիւր 'ի տեղւոջէ իւրեանց՝ ամենայն
կղզիք ազգաց։ Եւ դուք եթովպացիք՝ 12
հարեալք սուսերի իմոյ էք. և ձգեսցէ զձեռն 13
իւր 'ի վերայ հիւսւսոյ, և սատակեսցէ զասորեստանեայն,
և եդից զՆինուէ յապականութիւն,
անջրդի իբրև զանապատ. և արածեսցին 'ի 14
մէջ նորա հօտք և ամենայն գազանք երկրի.
և գետնառիւծք և ոզնիք 'ի յարկս նորա բնակեսցեն,
և գազանք գոչեսցեն 'ի նկուղս նորա,
և ագռաւք 'ի դրունս նորա. քանզի իբրև ըղձայր
է բարձրութիւն նորա։ Այս քաղաքն վեհժագործ 15
բնակեալ յուսով, որ ասէր 'ի սրտի իւրում,
ես եմ, և ոչ ևս որ իցէ յետ իմ. զիա՞րդ
եղեւ յապականութիւն ճարակ գազանաց. ամենայն
որ անցանիցէ ընդ նա՝ շչեսցէ և շարժեսցէ
զձեռս իւր։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ո՜վ երևելիդ փրկեալ քաղաք՝ աղաւնի, ոչ
2 լուաւ ձայնի, և ոչ ընկալաւ զխրատ. 'ի Տէր ոչ
3 յուսացաւ, և առ Աստուած ոչ մերձեցաւ։ Իշխանք
նորա իբրև առիւծունք գոչեցեն, և դատաւորք
նորա իբրև գայլք արաբացւոց՝ որ ոչ
4 թողուն ինչ 'ի վաղիւ։ Մարգարէք նորա այսակիրք,
արհամարհօղք. քահանայք նորա պղծեն
5 զսրբութիւնս, և ամպարշտեն յօրէնս։ Այլ Տէր
արդար է 'ի մէջ նորա. և ոչ արասցէ անիրաւութիւն.
ընդ առաւօտս կանխաւ տացէ զիրաւունս
իւր 'ի լոյս, և ոչ թաքիցէ. և ոչ ծանիցէ
6 զանիրաւութիւն 'ի պահանջել, և ոչ 'ի սպառ
զանիրաւութիւն. ապականութեամբ կործանեցից
զամբարտաւանս։ Ապականեցան անկիւնք
նոցա, աւերեցից զճանապարհս նոցա, ամենևին
մի ևս գնալ ընդ նոսա. պակասեցին քաղաքք
7 նոցա առ 'ի չգոյէ բնակչաց։ Ասացի թէ
երկերուք յինէն՝ և ընկալարուք զխրատ, և
ոչ սատակեսջիք յերեսաց նորա ըստ ամենայնի
որչափ ինչ առից վրէժ 'ի նմանէ։ Պատրաստեա
կանխեա ընդ առաւօտս. ապականեցան ամենայն
8 ձիրք նորա. վասն այդորիկ սպասեա ինձ, ասէ
Տէր, յաւուր յարութեան իմոյ 'ի վկայութիւն.
Զի դատաստանք իմ 'ի վերայ ազգաց՝ ընդունել
զթագաւորս, 'ի հեղուլ 'ի վերայ նոցա զբարկութիւն
իմ, զամենայն բարկութիւն սրտմտութեան
իմոյ, զի հրով նախանձու իմոյ մաշեսցի
9 ամենայն երկիր։ Զի յայնժամ դարձուցից 'ի
վերայ ժողովրդոց լեզու յազգս նոցա, 'ի կարդալ
ամենեցուն զանուն Տեառն, 'ի ծառայել
10 նոցա նմա ընդ միով լծով. 'ի գետոյն եթովպացւոց
ընկալայց զնոսա ընդ ցրուեալսն, մատուցանիցեն
11 ինձ պատարագս։ Յաւուր յայնմիկ ոչ
ամաչեսցես յամենայն գործոց քոց, որովք ամպարշտեցեր
առ իս. զի յայնժամ զերծից 'ի քէն
զչարութիւն ամբարտաւանութեան քոյ, և ոչ
ևս յաւելցես մեծաբանել 'ի վերայ լերին սրբութեան
12 իմոյ։ Թողից քեզ ժողովուրդ հեզ և
13 խոնարհ, և երկիցեն յանուանէ Տեառն մնացորդք
Իսրայէլի. և ոչ արասցեն անիրաւութիւն,
և ոչ խօսիցին սնոտիս, և ոչ գտցի 'ի
բերան նոցա լեզու նենգաւոր. զի նոքա արածեսցին
և մակաղեսցին, և ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ
զնոսա։

14 Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիովնի, և քարոզեա՝
Երուսաղէմ. ուրախ լեր և զուարճացիր
յամենայն սրտէ քումմէ, դուստր Երուսաղէմ.
15 զի եհան 'ի քէն Տէր շուրջ զանիրաւութիւնս.
փրկեաց զքեզ Տէր 'ի ձեռաց թշնամեաց
քոց. թագաւոր Իսրայէլի Տէր 'ի մէջ քում, և

ոչ եւս տեսցես զչարիս։ Ի ժամանակի յայնմիկ 16
ասէ Տէր ցԵրուսաղէմ. քաջալերեաց, Սիոն, մի
լքցին ձեռք քո։ Տէր Աստուած 'ի քեզ է հզօրն, 17
եւ փրկեսցէ զքեզ. ածցէ 'ի վերայ քո ուրախութիւն, եւ նորոգեսցէ զքեզ սիրով իւրով. եւ
ուրախ լիցի 'ի քեզ զուարճութեամբ իբրեւ յաւուր տօնի. եւ ժողովեցից զխոնարհեալսն քո։ Վայ 18
որ նախատեսցէ զնա։ Ահաւասիկ ես առնեմ վասն 19
քո 'ի ժամանակին յայնմիկ. եւ փրկեցից զճընճեալն, եւ զմերժեալն ընկալայց. եւ արարից
զնոսա 'ի պարծանս, եւ անուանիս ընդ ամենայն երկիր։
20 Եւ ամաչեսցեն 'ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարւոք արարից ձեզ, եւ 'ի ժամանակի յորժամ ընկալայց զձեզ. զի տաց զձեզ
անուանիս եւ 'ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս
երկրի, 'ի դարձուցանել ինձ զգերութիւն ձեր
առաջի ձեր, ասէ Տէր։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յամին երկրորդի Դարեհի արքայի, յամսեանն վեցերորդի, որ օր մի էր ամսոյն,
եղեւ բան Տեառն 'ի ձեռն Անգէի մարգարէի, եւ ասէ.

Ա. ԽՕՍԵԱՑ ընդ Զօրօբաբէլի որդւոյ Սաղաթիէ- 2
լի յազգէ Յուդայ, եւ ընդ Յեսուայ որդւոյ Յով-
սեդեկեայ քահանայի մեծի՝ եւ ասասցես. Այս-
պէս ասէ Տէր ամենակալ. Ժողովուրդդ այդ ա-
սեն, ոչ է հասեալ ժամանակ շինելոյ զտունն
Տեառն։ Եւ եղեւ բան Տեառն 'ի ձեռն Անգէի 3
մարգարէի՝ եւ ասէ. Եթէ ձեզ միայն իցէ ժա- 4
մանակ բնակել 'ի տունս զմբեթեայս, եւ տունդ
իմ աւերակ կայ. եւ արդ այսպէս ասէ Տէր ամենա- 5
կալ. Կարգեցէք զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս
ձեր։ Վարեցէք բազում եւ ժողովեցէք սակաւ, 6
կերայք եւ ոչ յագեցայք, ըմպեցէք եւ ոչ լինէր 'ի
յագուրդ, զգենուիք եւ ոչ ջեռնուիք նոքօք, եւ
որ զվարձս իւր ժողովէր՝ 'ի ծրարս ծակոտեալս
ժողովէր։ Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դիք 7
զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս ձեր, ելէք 'ի լեառն, 8
հատէք փայտ, եւ շինեցէք զտունդ. եւ հաճե-
ցայց զնովաւ եւ փառաւորեցայց, ասէ Տէր։ Հա- 9
յեցարուք 'ի բազում՝ եւ եղեւ սակաւ. եւ դուք
'ի ներքս 'ի տունս կրեցէք, եւ ես արտաքս փչե-
ցի զայն։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր ամե-
նակալ. փոխանակ զի տունդ իմ աւերակ է, եւ
դուք ճեպեալ էք յիւրաքանչիւր տուն իւր։
Վասն այդորիկ երկինք կալցին զանձրեւ քո, եւ 10
երկիր արգելցէ զարդիւնս իւր. եւ ածից սուր 11
'ի վերայ երկրի, եւ 'ի վերայ ցորենոյ եւ 'ի վե-
րայ գինւոյ եւ 'ի վերայ իւղոյ, եւ 'ի վերայ ամե-
նայն բուսոյ երկրի եւ 'ի վերայ մարդկան եւ 'ի
վերայ անասնոց, եւ 'ի վերայ ամենայն վաստա-
կոց ձեռաց նոցա։ Եւ լուաւ Զօրօբաբէլ որդի 12
Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ, եւ Յեսու Յովսե-
դեկեայ քահանայ մեծ, եւ ամենայն մնացորդք
ժողովրդեանն ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց,
եւ զպատգամս Անգէի մարգարէի, որպէս առա-
քեաց զնա Տէր Աստուած նոցա առ նոսա. եւ
13 երկեաւ ժողովուրդն յերեսաց Տեառն։ Եւ ասէ
Անգէոս հրեշտակն Տեառն ցժողովուրդն. Ես ընդ
14 ձեզ եմ, ասէ Տէր։ Եւ զարթոյց Տէր զոգի Զօրօ-
բաբէլի որդւոյ Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ, եւ
զոգի Յեսուայ Յովսեդեկեայ քահանայի մեծի,
եւ զոգի ամենայն մնացորդաց ժողովրդեանն. եւ
մտանէին եւ գործէին զգործ տան Տեառն ամե-
նակալի Աստուծոյ իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ի քսան եւ 'ի չորս ամսոյն վեցերորդի, յա- Բ
2 մին երկրորդի Դարեհի արքայի, յամսեանն եւթ-
ներորդի, որ օր քսան եւ մի էր ամսոյն, խօսե-
ցաւ Տէր 'ի ձեռն Անգէի մարգարէի՝ եւ ասէ.
3 Ասա ցԶօրօբաբէլ որդի Սաղաթիէլի յազգէ Յու-
դայ, եւ ցՅեսու Յովսեդեկեայ քահանայ մեծ,
եւ ցամենայն մնացորդս ժողովրդեանն. Ո՞յր 'ի
4 ձէնջ մնացեալ իցէ զտունս զայս 'ի փառաւորու-
թեան իւրում զառաջինն, եւ ո՞րպէս արդ տե-
5 սանէք զդա՝ որպէս զոչինչ առաջի ձեր։ Եւ արդ
զօրացիր դու, Զօրօբաբէլ, ասէ Տէր, եւ զօրա-
ցիր, Յեսու Յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, եւ զօ-
րասցի ամենայն ժողովուրդ երկրիդ, ասէ Տէր.

եւ գործեցէք զի ես ընդ ձեզ եմ, ասէ Տէր ա-
մենակալ: Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ ձեզ՝ յե- 6
լանելն յերկրէն եգիպտացւոց, եւ հոգին իմ
որ կայ 'ի միջի ձերում. քաջալերեցարուք. զի 7
այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դարձեալ միւսան-
գամ շարժեցից զերկինս եւ զերկիր, եւ զծով
եւ զցամաք, եւ միանգամայն շարժեցից զամե- 8
նայն ազգս. եւ եկեսցէ ընտիր ընտիր ընչից ա-
մենայն ազգաց, եւ լցուցից զտունս զայս փա-
ռօք, ասէ Տէր ամենակալ: Իմ է արծաթ եւ իմ 9
է ոսկի, ասէ Տէր ամենակալ. զի մեծ եղիցին 10
փառք տանս այսորիկ վերջինք քան զառաջինն,
ասէ Տէր ամենակալ: Եւ 'ի տեղւոջս յայսմիկ
տաց խաղաղութիւն, ասէ Տէր ամենակալ. եւ
խաղաղութիւն ոգւոյ փրկութիւն ամենայնի՝ որ
գործիցէ յարուցանել զտաճարդ զայդ:

Ի քսաներորդի եւ չորրորդի՝ իններորդի ամ- 11
սեանն, յամի երկրորդի Դարեհի, եղեւ բանն
Տեառն առ Անգէ մարգարէ՝ եւ ասէ. Այսպէս 12
ասէ Տէր ամենակալ. Հարց օրէնս 'ի քահա-
նայից եւ ասասջիր. Եթէ առնուցու մարդ միս 13
սուրբ 'ի գրպանի հանդերձի իւրոյ, եւ մերձեսցի
ծայր իւր 'ի հաց կամ 'ի թան կամ 'ի գինի կամ
'ի ձէթ, կամ յամենայն կերակուրս, եթէ թէ սըր-
բեսցի: Պատասխանի ետուն քահանայքն եւ ա-
սեն. Ոչ: Եւ ասէ Անգէոս. Թէ մերձեսցէ 14
պղծեալն կամ անսուրբն ոգւով յամենայն յինչ
յայնցանեաց՝ եթէ թէ պղծեսցի: Պատասխանի
ետուն քահանայքն եւ ասեն. Պղծի: Պատաս- 15
խանի ետ Անգէոս եւ ասէ. Նոյնպէս եւ ժողո-
վուրդս այս, նոյնպէս եւ ազգս այս առաջի իմ,
ասէ Տէր. նոյնպէս եւ ամենայն գործք ձեռաց
նոցա, որ ինչ մերձենայցէ անդր՝ պղծեսցի. վասն
առիցն իւրեանց առաւօտուց. եւ մորմոքեսցին յե-
րեսաց չարեացն իւրեանց, եւ ատէիք 'ի դրունս
16 զյանդիմանիչսն. Եւ արդ դիք 'ի սիրտ ձեր յօրէ
յայսմանէ եւ յառաջ. մինչ չեւ եդեալ քար 'ի
17 քարի վերայ տաճարին Տեառն՝ ո՞վ էիք. յոր-
ժամ արկանէիք յամանս ձեր քսան քառ գարւոյ,
եւ լինէր տասն քառ գարւոյ. եւ մտանէիք
'ի հնձանս ձեր հանել յիսուն մար, եւ լինէր
18 քսան: Հարի զձեզ անպտղութեամբ եւ խոր-
շակաւ եւ կարկտիւ, եւ զամենայն գործս ձե-
ռաց ձերոց, եւ ոչ դարձարուք առ իս, ասէ Տէր:
19 Կարգեցէք զսիրտս ձեր յօրէ յայսմանէ եւ անդր.
'ի քսաներորդէ եւ չորրորդէ իններորդի ամ-
սեանց, եւ յօրէ յայդմանէ յորում անկաւ հիմն
20 տաճարին Տեառն: Դիք 'ի սիրտս ձեր. եթէ թէ
յայտնեսցի ինչ 'ի վերայ կալոյ եւ յորթ, եւ 'ի
թզենի եւ 'ի նռնենի, եւ 'ի փայտ ձիթոյ որ ոչ
տային պտուղ, յօրէ յայսմանէ օրհնեցից:

21 Եւ եղեւ բանն Տեառն կրկին անգամ առ Անգէ Դ
մարգարէ, 'ի քսան եւ 'ի չորս ամսոյն, եւ ասէ.
22 Ասա ցԶօրաբաբէլ Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ.
Դարձեալ միւսանգամ շարժեմ զերկինս եւ զեր-
23 կիր, զծով եւ զցամաք, եւ կործանեցից զա-
թոռս թագաւորաց, եւ սատակեցից զզօրու-
թիւնս թագաւորաց, եւ կործանեցից զկառս եւ
զհեծեալս, եւ իջցեն երիվարք եւ հեծեալք նոցա՝
24 իւրաքանչիւր սրով առ եղբօր իւր: Յաւուր
յայնմիկ, ասէ Տէր ամենակալ, առից զքեզ, Զօ-
րաբաբէլ Սաղաթիելի, ծառայ իմ, եւ եդից ըզ-
քեզ իբրեւ զկնիք. զի ընդ քեզ հաճեցայ, ասէ
Տէր ամենակալ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՔԱՐԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յամսեանն ութերորդի ամի երկրորդի Դարեհի արքայի, եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ որդի Բարաքեայ, որդւոյ Ադդովայ՝ եւ ասէ.

Ա ԲԱՐԿԱՑԱՒ Տէր 'ի վերայ հարցն ձերոց բար- 2
կութիւն մեծ։ Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ա- 3
սէ Տէր ամենակալ. դարձարուք առ իս՝ ասէ Տէր
զօրութեանց, եւ դարձայց առ ձեզ՝ ասէ Տէր
զօրութեանց. եւ մի՛ լինիք իբրեւ զհարսն ձեր, 4
զորս պատուհասէին մարգարէքն առաջինք՝ եւ
ասէին. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձա-
րուք յամենայն ճանապարհաց ձերոց չարաց,
եւ 'ի գնացից ձերոց չարաց. եւ ոչ լուան, եւ ոչ
անսացին լսել ինձ, ասէ Տէր։ Հարքն ձեր ուր 5
են՝ եւ մարգարէքն. միթէ յաւիտեան կեցին։
Բայց զբանս իմ եւ զօրէնս իմ ընկալարուք, զոր 6
ես պատուիրեմ հոգւով իմով ծառայից իմոց
մարգարէից որ ժամանեցին հարցն ձերոց։ Պա-
տասխանի ետուն եւ ասեն. Որպէս կարգեաց
Տէր ամենակալ առնել ըստ ճանապարհաց մե-
րոց եւ ըստ գնացից մերոց, նոյնպէս եւ արար
մեզ։ Ի քսաներորդի եւ չորրորդի՝ մետասանե- 7
րորդ ամսեանն, որ է ինքն Արաց, յերկրորդ ա-
մի Դարեհի, եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա
մարգարէ Բարաքեայ որդւոյ Ադդովայ՝ եւ ասէ.
Տեսի 'ի տեսլեան գիշերոյ, եւ ահա այր մի հե- 8
ծեալ յաշխէտ ձի, եւ կայր 'ի մէջ երկուց ան-
տառախիտ լերանցն, եւ զկնի նորա ձիք աշխէտք
եւ պիսակք եւ սպիտակք։ Եւ ասեմ. Զի՞նչ են 9
դոքա, Տէր։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր
յիս. Ես ցուցից քեզ զինչ են դոքա։ Պատասխա- 10
նի ետ այրն որ կայր 'ի մէջ լերանցն՝ եւ ասէ ցիս.
Դոքա են զորս առաքեաց Տէր շրջել ընդ երկիր.
Պատասխանի ետուն հրեշտակին Տեառն՝ որ կայր 11
'ի մէջ լերանցն՝ եւ ասեն. Շրջեցաք ընդ ամե-
նայն երկիր, եւ ահա ամենայն երկիր բնակեալ
12 եւ դադարեալ է։ Պատասխանի ետ հրեշտակն
եւ ասէ. Տէր ամենակալ, մինչեւ ցե՞րբ ոչ ողոր-
մեսցիս 'ի վերայ Երուսաղեմի եւ քաղաքացն
Յուդայ, զորս անտես արարեր այս եօթանաս-
13 ներորդ ամ։ Եւ պատասխանի ետ Տէր ամենա-
կալ հրեշտակին՝ որ խօսէր յիս՝ բանս բարիս
14 եւ բանս մխիթարութեան։ Եւ ասէ ցիս հրեշ-
տակն որ խօսէր յիս. Աղաղակեա եւ ասա.
Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Նախանձեցայ
վասն Երուսաղեմի եւ վասն Սիոնի նախանձ մեծ,
15 եւ բարկութեամբ մեծաւ բարկացեալ եմ 'ի վե-
րայ ազգացն՝ որ միանգամայն հարան 'ի վերայ
նոցա. փոխանակ զի ես սակաւիկ ինչ բարկա-
ցեալ էի 'ի վերայ նոցա, եւ նոքա միանգամայն
16 հարան 'ի վերայ՝ ի չարիս։ Վասն այնորիկ այսպէս
ասէ Տէր. դարձայց առ Երուսաղէմ գթութեամբ.
եւ տունն իմ վերստին շինեսցի, ասէ Տէր ամե-
նակալ. եւ չափ ձգեսցի միւսանգամ 'ի վերայ
17 Երուսաղեմի։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակն որ խօսէր
յիս. Աղաղակեա եւ ասա. այսպէս ասէ Տէր ա-
մենակալ. դարձեալ զեղցին քաղաքք բարու-
թեամբ, եւ ողորմեսցի Տէր Սիոնի, եւ հաճեսցի
18 միւսանգամ ընդ Երուսաղէմ։ Եւ ամբարձի զաչս
19 իմ եւ տեսի, եւ ահա չորք եղջիւրք. եւ ասեմ
ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. Զի՞նչ են այդոքիկ
Տէր։ Եւ ասէ ցիս. Այդ եղջիւրք են որ ցրուե-
20 ցին զՅուդա եւ զԻսրայէլ։ Եւ եցոյց ինձ Տէր
21 չորս հիւսունս, եւ ասեմ. Նոքա զի՞նչ գան

գործել։ Եւ ասէ ցիս․ Այդ եղջիւրք են որ ցրուեցին
զՅուդա՝ եւ զԻսրայէլ խորտակեցին,
եւ ոչ ոք ՚ի նոցանէ ամբարձ զգլուխ իւր․ եւ ելին
սոքա սրել զնոսա ՚ի ձեռս ՚նոցա, զչորս եղջիւրս՝
զազգս յարուցելոց եղջիւր ՚ի վերայ երկրի
Տեառն ցրուել զնա։

ԳԼՈՒԽ Բ

Բ Ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա այր՝ եւ 1
՚ի ձեռին իւրում չափ լար երկրաչափի․ եւ ասեմ 2
ցնա․ Յո՞վ երթաս։ Եւ ասէ ցիս․ Չափել զԵրուսաղէմ,
եւ տեսանել թէ որչափ է լայնութիւն
նորա եւ որչափ երկայնութիւն։ Եւ ահա 3
հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ զանգի առնել կայր․
եւ այլ հրեշտակ ելանէր ընդ առաջ նորա․ եւ 4
ասէ ցնա․ Ընթա եւ խօսեաց ընդ երիտասարդին
ընդ այնմիկ՝ եւ ասասցես․ Պարսպալից շինեսցի
Երուսաղէմ ՚ի բազմութենէ մարդոյ եւ անասնոյ
՚ի մէջ նորա․ Եւ ես եղէց նմա պարիսպ 5
հրեղէն շուրջանակի, եւ ՚ի փառս բնակեցայց ՚ի
մէջ նորա։ Ո՛ ո՛, փախիջիք յերկրէ հիւսիսոյ, 6
ասէ Տէր․ զի ՚ի չորից հողմոց երկնից ժողովեցից
զձեզ, ասէ Տէր․ ՚ի Սիոն դիմեալ ապրեցարուք 7
բնակիչք դստեր Բաբելոնի։ Զի այսպէս ասէ 8
Տէր ամենակալ․ զփառաց զկնի արձակեաց զիս
յազգսն՝ որ կողոպտեցին զձեզ․ զի որ մերձենայ
՚ի ձեզ՝ որպէս որ ընդհարկանիցէ ընդ բիբ
ական իւրոյ։ Զի ահաւասիկ ես ածից զձեռն 9
իմ ՚ի վերայ նոցա, եւ եղիցին յաւար ծառայեցուցչացն
նոցա․ եւ ծանիջիք թէ Տէր ամենակալ
առաքեաց զիս։ Խնդա եւ ուրախ լեր, դուստր 10
Սիոնի․ զի ահա ես եկից եւ բնակեցայց ՚ի մէջ
քում, ասէ Տէր․ եւ ապաւինեսցին ազգք բազումք 11
՚ի Տէր յաւուր յայնմիկ, եւ եղիցին նմա
ժողովուրդ, եւ բնակեսցեն ՚ի մէջ քում․ եւ
ծանիցես՝ թէ Տէր ամենակալ առաքեաց զիս առ
քեզ։ Եւ ժառանգեսցէ Տէր զՅուդա զբաժին 12
իւր յերկրին սրբութեան, եւ հաճեսցի միւսանգամ
ընդ Երուսաղէմ․ եւ երկիցէ ամենայն 13
մարմին յերեսաց Տեառն, զի զարթուցեալ է յամպոց
սրբոց իւրոց։

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ եցոյց ինձ Տէր զՅեսու քահանայ մեծ, զի 1
կայր առաջի հրեշտակին Տեառն․ եւ սատանայ
կայր ընդ աջմէ նորա հակառակել ընդ նմա։ Եւ 2
ասէ Տէր ցսատանայ․ Սաստեսցէ ՚ի քեզ Տէր,
սատանայ, եւ սաստեսցէ Տէր ՚ի քեզ՝ որ ընտրեացն
զԵրուսաղէմ․ ո՞չ ապաքէն դա աւասիկ
3 իբրեւ զխանձող մի զերծեալ ՚ի հրոյ։ Եւ Յեսու
էր զգեցեալ հանդերձս աղտեղիս, եւ կայր առաջի
4 հրեշտակին Տեառն․ պատասխանի ետ՝ եւ
ասէ ցայնոսիկ որ կային առաջի նորա․ Ի բաց արարէք
զհանդերձս աղտեղիս ՚ի նմանէ։ Եւ ասէ
ցնա․ Ահա բարձի ՚ի քէն զանօրէնութիւնս քո․
5 եւ զգեցուցէք զդա պճղնաւոր, եւ դիք խոյր սուրբ
՚ի գլուխ դորա։ Եւ եդին խոյր սուրբ ՚ի գլուխ
նորա․ եւ զգեցուցին նմա հանդերձս։ Եւ հրեշ-
6 տակ Տեառն կայր, եւ դնէր վկայութիւն հրեշ-
7 տակն Տեառն ընդ Յեսուայ՝ եւ ասէր․ Այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ․ եթէ ՚ի ճանապարհս իմ
գնասցես, եւ զհրամանս իմ պահեսցես, դու
դատեսցես զտուն իմ․ եւ եթէ պահեսցես զգաւիթս
իմ, տաց քեզ որ շրջեսցին ՚ի մէջ դոցա որ
8 կանդ առաջիկ։ Լուր լեր, Յեսու քահանայ
մեծ, դու եւ մերձաւորք քո որ նստին առաջի
քո․ զի արք հրաշագործք կիւսանձեայք են։ Զի
9 ահաւասիկ ես ածեմ զծառայ իմ զծագումն․ զի
զվէմն զոր եդի առաջի երեսաց Յեսուայ, ՚ի
վերայ վիմին եօթն աչք են․ ահաւասիկ ես փորեցից
փորփորատ, ասէ Տէր ամենակալ․ եւ շօշափեցից
զամենայն անօրէնութիւն երկրին այ-
10 նորիկ յաւուր միում։ Յաւուր յայնմիկ, ասէ
Տէր ամենակալ, կոչեսջիք ամենեքեան զընկեր
իւր ընդ որթով եւ ընդ թզենեաւ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ դարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ցիս․ եւ
զարթոյց զիս՝ զոր օրինակ յորժամ զարթնու
2 այր ՚ի քնոյ իւրմէ․ եւ ասէ ցիս․ Զի՞նչ տեսանես
դու։ Եւ ասեմ․ Տեսանեմ ահա՝ աշտանակ
ոսկի ձոյլ․ եւ ջահն ՚ի վերայ նորա․ եւ եօթն
ճրագ ՚ի վերայ նորա, եւ եօթն բերանք ճրա-
3 գացն որ ՚ի վերայ նորա․ եւ երկու ձիթենիք ՚ի
վերայ նորա, մի ընդ աջմէ ջահին լուցելոյ․ եւ
4 մի ընդ ահեկէ։ Հարցի․ եւ ասեմ ցհրեշտակն
5 որ խօսէր ցիս․ Զի՞նչ են այդորիկ Տէր։ Պատասխանի
ետ հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ եւ ասէ ցիս․
Ո՞չ գիտես զինչ են այդորիկ․ Եւ ասեմ․ Ոչ Տէր։
6 Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցիս․ Այս
բան Տեառն է առ Զօրաբաբէլ․ ասէ․ ոչ զօրութեամբ
մեծաւ եւ ոչ ուժգնութեամբ, այլ հոգ-
7 ւով իմով, ասէ Տէր ամենակալ։ Ո՞վ ես դու
լեառն մեծ կանգնեալ առաջի Զօրաբաբէլի․ եւ
հանից զվէմն ժառանգութեան զհաւասարու-
8 թիւն շնորհաց շնորհել նմա։ Եւ եղեւ բան Տեա-
9 ռն առ իս՝ եւ ասէ․ Ձեռք Զօրաբաբէլի հիմն ար-
կին տանդ այդմիկ, եւ ձեռք նորա կատարեսցեն
զդա․ եւ ծանիցես՝ թէ Տէր ամենակալ առա-

քեաց զիս առ քեզ։ Քանզի ո՞վ է որ անգոսնեաց 10
զաւուրս փոքունս՝ եւ խնդասցեն. եւ տեսցեն
զվէմն անագին ՚ի ձեռին Զօրաբաբելի. այս են
եօթն աչքն որ հային ընդ ամենայն երկիր։ Պա- 11
տասխանի ետու եւ ասեմ ցնա. Զինչ են
երկու ձիթենիքդ որ կան ընդ աջմէ եւ ընդ ա-
հեկէ աշտանակիդ. եւ հարցի կրկին՝ եւ ասեմ 12
ցնա. Զինչ են երկու ոստք ձիթենեացն որ ՚ի
ձեռս երկուց ճրագարաբերանացն ոսկեաց՝ արկա-
նելեաց եւ ՚ի վեր հանելեաց զծնօտակալն ոսկւոյ։
Եւ ասէ ցիս. Ո՞չ գիտես զինչ են այդոքիկ։ Եւ 13
ասեմ. Ո՛չ Տէր։ Եւ ասէ ցիս. Դոքա են որդիք
պարարտութեան՝ որ կան առաջի Տեառն ամե-
նայն երկրի։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ դարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ 1
ահա գերանդի թռուցեալ։ Եւ ասէ ցիս. Զինչ 2
տեսանես։ Եւ ասեմ. Գերանդի թռուցեալ տե-
սանեմ ես, քսան կանգուն յերկայնութիւն, եւ
տասն կանգուն ՚ի լայնութիւն։ Եւ ասէ ցիս. 3
Այդ են անէծք որ ելանեն ՚ի վերայ երեսաց ա-
մենայն երկրի. զի ամենայն գողոյ վրէժ մահու-
չափ գոլով խնդրեսցի, եւ ամենայն ստերդմնի
վրէժ մահուչափ գոլով խնդրեսցի։ Եւ հանից 4
զդա, ասէ Տէր ամենակալ, եւ մտցէ ՚ի տունս
գողոց, եւ ՚ի տունս որ երդնուցուն սուտ յա-
նուն իմ, եւ բնակեսցէ ՚ի մէջ տան նորա, եւ
փախծանեսցէ զնա, եւ զփայտ նորա եւ զքա-
րինս նորա։ Եւ ել հրեշտակն որ խօսէր յիս, եւ 5
ասէ ցիս. Հայեաց աչօք քովք եւ տես զայն որ
ելանէն։ Եւ ասեմ. Զինչ է։ Եւ ասէ ցիս. 6
Այդ է չափ որ ելանէ. եւ ասէ. այդ է անիրա-
ւութիւն նոցա ընդ ամենայն երկիր։ Եւ ահա 7
կշիռ մի կապարեայ ամբարձեալ՝ եւ կին մի նըս-
տէր ՚ի մէջ չափոյն. եւ ասէ. Այդ է անօրէնու- 8
թիւն։ Եւ ընկէց զնա ՚ի մէջ չափոյն եւ ընկէց
զվէմն կապարեայ ՚ի բերան նորա։ Եւ ամբարձի 9
զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա երկու կանայք ելա-
նէին, եւ հողմ ՚ի թեւս նոցա. եւ էին թեւք նո-
ցա իբրեւ զթեւս յոպոպոյ. եւ ամբարձին զչափն
ընդ երկիր եւ ընդ երկինս։ Եւ ասեմ ցհրեշ- 10
տակն որ խօսէր յիս. Յո՞ տանին նոքա զչափն։
Եւ ասէ ցիս. Շինել նմա տուն յերկրին Բաբե- 11
լոնացւոց, եւ պատրաստել. եւ դիցեն զնա անդ՝
՚ի վերայ պատրաստութեան իւրոյ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Դարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսանէի, եւ
ահա չորք կառք ելանէին ՚ի միջոյ երկուց լե-
2 րանց. եւ լերինքն էին լերինք պղնձիք։ Ի կառսն
առաջինս ձիք աշխէտք, եւ ՚ի կառսն երկրորդս
3 ձիք սեաւք, եւ ՚ի կառսն երրորդս ձիք սպի-
տակք, եւ ՚ի կառսն չորրորդս ձիք պէսպէս պի-
4 սակք։ Պատասխանի ետու, եւ ասեմ ցհրեշ-
տակն որ խօսէր յիս. Զինչ են այդոքիկ, Տէր։
5 Պատասխանի ետ հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ եւ
ասէ. Դոքա են չորք հողմք երկնից, որ ելանեն
6 կալ առաջի Տեառն ամենայն երկրի։ Յորում էին
ձիքն սեաւք, ելանէին ընդ երկիր հիւսիսոյ, եւ
սպիտակքն ելանէին զհետ նոցա, եւ աշխէտքն
7 ելանէին ընդ երկիր հարաւոյ, եւ պիսակքն ե-
լանէին հայէին շրջել ընդ ամենայն երկիր. եւ
ասէ. Գնացէք եւ շրջեցարուք ընդ երկիր։ Եւ
8 շրջեցան ընդ երկիր։ Եւ աղաղակեաց՝ եւ ասէ
ցիս. Ահա որ ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ, հան-
գուցին զսրտմտութիւն իմ յերկրին հիւսիսոյ։
9 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. Ա՛ռ զա- գ
[illegible] ՚ի գերութենէ անտի՝ յիշխանաց եւ ՚ի պի-
10 տանեաց նորա եւ ՚ի գիտնոց նորա, եւ մտցես
յաւուր յայնմիկ ՚ի տուն Յովսիայ որդւոյ Սոփո-
11 նեայ՝ որ եկեալ է ՚ի Բաբելոնէ։ Եւ առցես ոսկի
եւ արծաթ, եւ արասցես պսակս, եւ դիցես ՚ի
գլուխ Յեսուայ Յովսեդեկեայ քահանայի մեծի.
12 Եւ ասասցես ցնա. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
Ահա այր՝ եւ Ծագումն անուն նորա, եւ ՚ի ներ-
քոյ իւրմէ ծագեսցէ. եւ շինեսցէ զտուն Տեառն.
13 Եւ նա առցէ զքաջութիւն, նստցի եւ տիրեսցէ
՚ի վերայ աթոռոյ իւրոյ. եւ եղիցի քահանայն
ընդ աջմէ նորա, եւ խորհուրդ խաղաղութեան
14 եղիցի ՚ի մէջ երկոցունց։ Եւ պսակդ եղիցի ա-
նուանց՝ որ ակն ունին. եւ պիտանեաց նորա, եւ
որոց ծանուցին զնա, եւ ՚ի շնորհս որդւոյ Սոփո-
15 նեայ եւ յերգս տան Տեառն։ Եւ հեռաւորք ՚ի
նոցանէ եկեսցեն եւ շինեսցեն զտուն Տեառն.
եւ ծանիջիք թէ Տէր ամենակալ առաքեաց զիս
առ ձեզ. եւ եղիցի, եթէ լսելով լուիցէք ձայնի
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ եղեւ յամին չորրորդի Դարեհի արքայի. ե
եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա, որ օր չորրորդ
2 էին ամսոյն ինններորդի, որ է Քասղեւ։ Եւ ա-
ռաքեաց ՚ի Բեթէլայ Սարասար եւ Արբուսար՝
3 թագաւորք եւ արք իւրեանց՝ աղաչել զՏէր, եւ

ասել ցքահանայսն որ էին 'ի տանն Տեառն ամենակալի
եւ ցմարգարէսն, եթէ մտեալ այդր յամսեանն
հինգերորդի սրբութիւն. քանզի առնէին
զայն զամս բազումս: Եւ եղեւ բան Տեառն զօրութեանց 4
առ իս՝ եւ ասէ. Խօսեաց ընդ ժողովրդեան 5
երկրիդ եւ ընդ քահանայս՝ եւ ասասցես,
եթէ պահիցէք եւ կոծիցէք 'ի հինգերորդս
կամ յեօթներորդս ամսոց. ահա եւթանասուն
ամ. միթէ պահս պահիցէք ինձ. եւ 6
եթէ ուտէք եւ ըմպէք. ո՞չ ապաքէն դուք ուտէք
եւ ըմպէք: Ո՞չ այս բանք են զոր խօսեցաւ 7
Տէր 'ի ձեռն մարգարէիցն իւրոց առաջնոց՝ մինչդեռ
շէն էր Երուսաղէմ եւ 'ի բարութեան, եւ
քաղաքք նորա շուրջանակի, եւ լեռնայինքն
եւ դաշտայինքն բնակեալ էին: Եւ եղեւ բան 8
Տեառն առ Զաքարիա՝ եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր 9
ամենակալ. Դատաստան արդար դատեցարուք.
եւ ողորմութիւն եւ գթութիւն արարէք իւրաքանչիւր
եղբօր իւրոյ. զայրին եւ զորբն եւ զեկն 10
զպանդուխտն եւ զաղքատն մի յաղթահարէք,
եւ ոխս չարեաց ընկերի իւրում մի ոք կալցի 'ի
սիրտ իւր: Եւ ոչ հաւանեցան անսալ. այլ ետուն 11
զթիկունս իւրեանց 'ի յիմարութիւն, եւ ծանրացուցին
զականջս իւրեանց առ 'ի չլսել. եւ 12
զսիրտս իւրեանց կարգեցին անհնազանդս, առ
'ի չլսելոյ օրինաց իմոց եւ բանից զոր առաքեաց
Տէր ամենակալ Հոգւով իւրով 'ի ձեռն մարգարէիցն
առաջնոց. եւ եղեւ բարկութիւն մեծ 'ի
Տեառնէ ամենակալէ: Եւ եղիցի զոր օրինակ խօսեցաւ՝ 13
եւ ոչ լուանն նմա, նոյնպէս աղաղակեասցեն՝
եւ ոչ լուիցէ նոցա, ասէ Տէր ամենակալ:
Եւ հանից զնոսա ընդ ամենայն ազգս զորս ոչ 14
գիտիցեն, եւ երկիրդ ապականեսցի զկնի նոցա,
զի ոչ ոք իցէ որ ելանիցէ՝ եւ դառնայցէ. եւ եդին
զերկիրն ընտիր յապականութիւն:

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ եղեւ բան Տեառն ամենակալի առ իս, եւ 1
ասէ. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Նախանձեցայ 2
վասն Երուսաղէմի եւ վասն Սիոնի նախանձ
մեծ, եւ բարկութեամբ մեծաւ նախանձեցայ
վասն նորա:

2 Այսպէս ասէ Տէր. դարձայց 'ի Սիոն եւ բնակեցայց 3
'ի մէջ Երուսաղէմի. եւ կոչեսցի Երուսաղէմ
քաղաք ճշմարիտ, եւ լեառն Տեառն ամենակալի՝
լեառն սուրբ: Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. 4
դարձեալ նստցին ծերք եւ պառաւունք 'ի
հրապարակս Երուսաղէմի, իւրաքանչիւր ցուպ
'ի ձեռին իւրում 'ի բազմութենէ աւուրց. եւ 5
հրապարակք քաղաքին լցցին մանկամբք եւ
աղջկամբք՝ որ խաղայցեն 'ի հրապարակս նորա:

6 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Եթէ տկարանայցէ
ինչ առաջի մնացորդաց ժողովրդեանդ այդորիկ
յաւուրս յայնոսիկ, միթէ եւ առաջի իմ
7 տկարանայցէ, ասէ Տէր ամենակալ: Այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ. ահաւասիկ ես փրկեմ զժողովուրդ
իմ յերկրէ արեւելից եւ յերկրէ արեւմտից,
8 եւ ածից զնոսա եւ բնակեցուցից 'ի
մէջ Երուսաղէմի, եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ,
եւ ես եղէց նոցա Աստուած ճշմարտութեամբ
9 եւ արդարութեամբ: Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
զօրասցին ձեռք ձեր որ լսէքդ յաւուրս
յայսոսիկ զբանս զայս 'ի բերանոյ մարգարէիցն,
յօրէ յորմէ արկեր հիմն տան Տեառն ամենակալի,
10 եւ տաճարս յորմէ հետէ շինեցաւ: Զի
յառաջ քան զաւուրսն զայնոսիկ՝ վարձք մարդկան
ոչ էին յօգուտ, եւ վարձք անասնոց ոչ
էին յարգի. եւ ելողի եւ մտողի ոչ էր խաղաղութիւն
'ի նեղութենէ. եւ առաքեցից զամենայն
11 մարդիկ իւրաքանչիւր առ ընկեր իւր: Եւ
արդ ոչ ըստ աւուրցն առաջնոց առնեմ ես մնացորդաց
ժողովրդեանդ այդորիկ՝ ասէ Տէր ամենակալ.
12 այլ ցուցից խաղաղութիւն. այգի տացէ
զպտուղ իւր, եւ երկիր տացէ զարմտիս իւր,
եւ երկինք տացեն զցօղ իւրեանց, եւ ժառանգեցուցից
մնացորդաց ժողովրդեան իմոյ զայն
13 ամենայն: Եւ եղիցի որպէս էիքն յանէծս 'ի մէջ
ազգաց տունդ Յուդայ եւ տունդ Իսրայէլի, նոյնպէս
ապրեցուցից զձեզ՝ եւ եղիջիք յօրհնութիւն:
Քաջալերեցարուք եւ զօրասցին ձեռք
14 ձեր. զի այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. որպէս
խորհեցայ չարչարել զձեզ՝ 'ի բարկացուցանել
15 զիս հարցն ձերոց, ասէ Տէր ամենակալ, եւ ոչ
զղջացայ, նոյնպէս պատրաստեալ եւ խորհեալ
եմ յաւուրս յայսոսիկ՝ բարի առնել Երուսաղէմի
16 եւ տանդ Յուդայ. քաջալերեցարուք. այս
բանք են զոր առնիցէք: Խօսեցարուք զճշմարտութիւն
իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում,
եւ դատաստան խաղաղութեան եւ արդար դատեցարուք
17 'ի դրունս ձեր. եւ իւրաքանչիւր չար
ընկերի իւրում մի խորհիք 'ի սիրտս ձեր, եւ
զերդումն սուտ մի սիրէք. զի զայն ամենայն ատեցի՝
18 ասէ Տէր ամենակալ: Եւ եղեւ բան Տեառն
19 ամենակալի առ իս՝ եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր
ամենակալ. պահքն չորրորդք եւ պահքն հինգերորդք,
պահքն եօթներորդք եւ պահքն տասներորդք՝
եղիցին տանդ Յուդայ 'ի խնդութիւն
եւ յուրախութիւն եւ 'ի տօնս բարութեանց.
եւ ուրախ լինիջիք. եւ զճշմարտութիւն եւ զխաղաղութիւն
սիրեսջիք:

20 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձեալ եկեսցեն
ժողովուրդք բազումք, եւ բնակիչք քաղաքաց
21 բազմաց, եւ ժողովեսցին բնակիչք միոյ
'ի միւս քաղաք, եւ ասասցեն՝ երթիցուք աղաչել
զերեսս Տեառն, եւ խնդրել զերեսս Աստու-

ծոյ ամենակալի. Երթայց եւ ես. եւ եկեսցեն 22
ժողովուրդք բազումք խնդրել զերեսս Տեառն
ամենակալի յԵրուսաղէմ, եւ հաշտեցուցանել
զերեսս Տեառն: Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. 23
յաւուրսն յայնոսիկ, եթէ բուռն հարկանիցեն
տասն արք յամենայն լեզուաց ազգաց, բուռն
հարկանիցեն զգլուխ առն հրէի եւ ասասցեն.
Երթիցուք մեք ընդ քեզ. զի լուաք թէ Աստուած
ընդ քեզ է:

ԳԼՈՒԽ Թ

Ը Առած բանի Տեառն յերկիր Սեդրաքայ, եւ 'ի 1
Դամասկոս զոհ նորա. զի Տէր տեսանէ զմարդիկ՝
եւ զամենայն ազգս Իսրայէլի: Եւ յԵմաթ 'ի 2
սահմանս նորա, Տիւրոս եւ Սիդոն՝ զի արգամարհեցին
յոյժ. եւ շինեաց Տիւրոս ամուրս 3
իւր. եւ գանձեաց զարծաթ իբրեւ զհող, եւ
զոսկի իբրեւ զկաւ ճանապարհաց. վասն այնորիկ 4
Տէր ժառանգեսցէ զնա, եւ հարցէ 'ի ծով
զզօրութիւն նորա. եւ նա հրով ծախեսցի: Տեսացէ 5
Ասկաղոն՝ եւ երկիցէ, եւ Գազա մորմոքեսցի
յոյժ, եւ Ակկարոն՝ զի յամօթ եղեւ 'ի վերայ
յանցանաց իւրոց, եւ կորիցէ թագաւոր 'ի Գազայ,
եւ Ասկաղոն մի բնակեսցէ: Եւ բնակեսցեն 6
այլազգիք յԱզովտոս, եւ քակեցից զհպարտութիւն
այլազգեաց. եւ բարձից զարիւն նոցա 'ի 7
բերանոյ նոցա, եւ զգարշելիս նոցա 'ի միջոյ ատամանց
նոցա. եւ մնասցեն եւ նոքա Աստուծոյ
մերում, եւ եղիցին իբրեւ զհազարապետս 'ի
մէջ Յուդայ, եւ Ակկարոն իբրեւ զԵբուսացին:
Եւ կացուցից տան իմոյ պաշտպան՝ առ 'ի չանցանելոյ 8
եւ չդառնալոյ, եւ մի եւս եկեսցէ 'ի
վերայ նոցա որ հալածեսցէ զնոսա. զի այժմ
տեսի աչօք իմովք:

Թ Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի. քարոզեա, 9
դուստր Երուսաղեմի. ահա թագաւոր քո գայ
առ քեզ, արդար եւ փրկիչ, նոյն հեզ՝ եւ հեծեալ
'ի վերայ իշոյ եւ յաւանակի նորոյ. եւ սատակեսցէ 10
զկառս յԵփրեմայ եւ զերիվարս յԵրուսաղեմէ,
եւ խորտակեսցի աղեղն պատերազմեաց,
եւ բազմութիւն եւ խաղաղութիւն յազգաց.
եւ տիրեսցէ ջրոց 'ի ծովէ մինչեւ 'ի ծով,
եւ 'ի գետոց մինչեւ 'ի ծագս երկրի: Եւ դու արեամբ 11
ուխտի քոյ արձակեցեր զկապեալս քո
յանջրդի գբոյ. եւ նստջիք յամուրս կապեալք 12
ժողովրդեանք. եւ փոխանակ միոյ աւուր պանդխտութեան
քոյ կրկին հատուցից քեզ: Զի 13
լարեցի զքեզ ինձ, Յուդա, իբրեւ զաղեղն, լցի
եւ զԵփրեմ. եւ զարթուցից զորդիս քո, Սիոն,
'ի վերայ որդւոցն Յունաց, եւ շօշափեցից զքեզ
14 իբրեւ զսուսեր պողովատիկ պատերազմողի: Եւ
Տէր եղիցի 'ի վերայ նոցա, եւ ելցէ իբրեւ զփայլակն
նետ նորա. եւ Տէր՝ Տէր ամենակալ փող
հարցէ, եւ գնասցէ շարժմամբ սպառնալեաց
15 իւրոց. Տէր ամենակալ պաշտպանեսցէ նոցա:
Եւ սպառեսցեն զնոսա, եւ թաղեսցեն զնոսա
քարամբք պարսատկաց. եւ արբցեն զարիւն
նոցա իբրեւ զգինի, եւ լցցեն զտաշտս իբրեւ զսե-
16 ղանն. եւ փրկեսցէ զնոսա Տէր Աստուած նո-
ցա յաւուր յայնմիկ՝ իբրեւ զոչխարս զժողո-
վուրդ իւր: Զի քարինք սուրբք թաւալեն յերկ-
17 րի նորա. զի որ ինչ բարի իցէ՝ նորա է, եւ որ
ինչ լաւ՝ նորին. ցորեան երիտասարդաց, եւ
գինի անուշահոտ կուսից:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Խնդրեցէք 'ի Տեառնէ անձրեւ ըստ ժամանակաց՝
զկանուխ եւ զանագան. Տէր արար զցնորմանաչս,
եւ զանձրեւ ձմերայնոյ տացէ նոցա,
2 իւրաքանչիւր խոտ յանդի: Զի հարցուկք բար-
բառեցան աշխատութիւնս, եւ գուշակութեամբ
տեսիլս սուտս եւ երազս սուտս խօսէին, եւ 'ի
զուր մխիթարէին. վասն այնորիկ ցամաքեցան իբ-
րեւ խաշինք, եւ չարչարեցան՝ զի ոչ գոյր բժշ-
3 կութիւն: Ի վերայ հովուաց բարկացաւ սրտմը-
տութիւն իմ, եւ 'ի վերայ գառանց այցելու-
թիւն արարից. եւ այց արասցէ Տէր Աստուած
ամենակալ խաշին իւրոյ տանն Յուդայ, եւ կար-
գեսցէ զնոսա իւր իբրեւ զերիվար գեղեցիկ
4 պատերազմի: Եւ 'ի նմանէ գիտեաց, եւ 'ի նմա-
նէ յարգարեաց, եւ 'ի նմանէ աղեղն իւր բարկ-
ութեամբ. եւ 'ի նմանէ ելցէ ամենայն որ հա-
5 լածիցէ 'ի նոյն. եւ եղիցին իբրեւ զպատերազ-
մողս՝ որ կոխիցեն զկաւ 'ի ճանապարհս պատե-
րազմի, եւ ճակատեսցեն, զի Տէր ընդ նոսա է:
6 Եւ ամաչեսցեն հեծեալք յերիվարս. եւ զօրա-
ցուցից զտունն Յուդայ, եւ զտունն Յովսեփայ
ապրեցուցից, եւ բնակեցուցից զնոսա, զի սի-
րեցի զնոսա. եւ եղիցին որպէս թէ չիցեմ զար-
ձեալ 'ի նոցանէ. զի ես եմ Տէր Աստուած նո-
7 ցա, եւ լուայց նոցա. եւ եղիցին իբրեւ զպատե-
րազմողսն Եփրեմի, եւ խնդասցէ սիրտ նոցա
իբրեւ 'ի գինւոյ. եւ որդիք նոցա տեսցեն եւ ու-
րախ լիցին, եւ ցնծասցեն սիրտք նոցա 'ի Տէր:
8 Նշան արարից նոցա եւ ընկալայց զնոսա, զի ապ-
րեցուցից զնոսա, եւ բազմասցին որպէս էին
9 բազումք. եւ սերմանեցից զնոսա ընդ ազգս.
եւ որ հեռաւորքն իցեն՝ յիշեսցեն զիս: Սնուս-
10 ցեն զորդիս իւրեանց եւ դարձցին. եւ դարձու-

Թ. 13. Ոմն. ու. լարեցից:

ցէց զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ յասորեստանեայց
ընկալայց զնոսա, եւ 'ի Գաղաադ
եւ 'ի Լիբանան մուծից զնոսա · եւ ոչ պակասեսցէ
'ի նոցանէ եւ ոչ մի : Եւ անցցեն ընդ ծովն 11
անձուկ, եւ հարցեն զալիս ծովուն, եւ ցամաքեսցին
ամենայն խորք գետոյ · եւ բարձցի ամենայն
հպարտութիւն ասորեստանեայց, եւ իշխանութիւն
Եգիպտացւոց քակեսցի · եւ զօրացուցից 12
զնոսա 'ի ձեռս Աստուծոյ նոցա, եւ յանուն
նորա պարծեսցին, ասէ Տէր :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Բաց զդրունս քո, Լիբանան, եւ կերիցէ հուր 1
զմայրս քո : Ողբասցեն սօսիք' զի մայրք գլորեցան, 2
զի մեծապէս մեծամեծք չուառացան ·
ողբացէք կաղնիք Բասանու, զի քակեցաւ անտառն
անկոխելի : Ձայն ողբալոյ հովուաց, զի 3
թշուառացաւ մեծութիւն նոցա · ձայն գոչելոյ
առիւծուց, զի թշուառացաւ բարձրութիւն
Յորդանանու :

ծ Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ · արածեա զխաշինս 4
կոտորածի, զոր ստացօղքն կոտորէին · 5
եւ վաճառէին զնոսա' եւ ասէին · օրհնեալ Տէր'
եւ մեծացաք · եւ հովուաց նոցա ոչ ինչ ցաւէր
վասն նոցա : Վասն այնորիկ ոչ եւս խնայեցից 6
'ի վերայ բնակչաց երկրիս, ասէ Տէր · եւ ահաւասիկ
ես մատնեցից զմարդիկ իւրաքանչիւր 'ի
ձեռս ընկերի իւրոյ եւ 'ի ձեռս թագաւորի իւրոյ,
եւ հարցեն · եւ ոչ փրկեցից 'ի ձեռաց նոցա ·
եւ հովուեցից խաշինս կոտորելոյ յերկրին 7
քանանացւոց : Եւ առից ինձ երկուս գաւազանս ·
զմին կոչեցից գեղեցկութիւն, եւ զերկրորդն
կոչեցից վիճակ · եւ արածեցից զխաշինսն, եւ 8
բարձից զերիս հովիւսն 'ի միում ամսեան, եւ
ծանրասցի անձն իմ 'ի վերայ նոցա · քանզի եւ
անձինք նոցա գոչէին 'ի վերայ իմ : Եւ ասեմ · 9
ոչ հովուեցից զձեզ · որ մեռանելոցն է' մեռցի, եւ
որ սատակելոցն է' սատակեսցի · եւ մնացեալքն
կերիցեն իւրաքանչիւր զմարմինս ընկերի իւրոյ :
Եւ առից զգաւազանն իմ զգեղեցիկն, եւ ընկեցից 10
զնա' ցրել զուխտն իմ զոր եդի առ ամենայն ժողովուրդս ·
եւ ցրեսցի յաւուր յայնմիկ : Եւ ծանիցեն 11
քանանացիքն զխաշինս պահեստի իմոյ,
զի բանն Տեառն է : Եւ ասացի ցնոսա, թէ բարւոք 12
թուի յաչս ձեր' տուք զվարձս իմ · ապա
թէ ոչ' զողջ արարէք : Եւ կշռեցին զվարձս իմ 13
երեսուն արծաթի · եւ ասէ ցիս Տէր · Արկ զազայդ
'ի բովս, եւ քննեա թէ փորձ իցէ, որպէս
ես գտայ փորձ վասն նոցա : Եւ առի զերեսուն
արծաթին, եւ արկի 'ի տուն Տեառն 'ի բովս :
Եւ ընկեցի զգաւազանն երկրորդ' զվիճակն, 14
ցրել զուխտն իմ 'ի մէջ Յուդայ եւ 'ի մէջ Իսրայէլի :

15 Եւ ասէ ցիս Տէր դարձեալ · Առ դու քեզ զօրծի ԺԱ
16 հովուութեան հովուի տգիտի · զի ահաւասիկ
ես յարուցանեմ հովիւ տգէտ 'ի վերայ երկրի ·
զկորուսեալն ոչ յանձանձիցէ, եւ զցրուեալն ոչ
խնդրեսցէ, եւ զբեկեալն ոչ բժշկեսցէ, եւ զողջն
ոչ գարմանեսցէ · եւ զմիս ընտրելոցն կերիցէ,
17 եւ զատանոյս փշրեսցէ : Ո՛վ տարապարտաբարբառ,
որ ընդ վայր հարկէք զխաշինս · սուր 'ի բազուկս
նորա եւ յաջն իւր աջոյ · բազուկ նորա ցամաքելով
ցամաքեսցի, եւ աջն իւր աջոյ' կուրանալով
կուրասցի :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Աւանդ բանի Տեառն 'ի վերայ Իսրայէլի : Ասէ ԺԲ
Տէր' որ ձգեաց զերկինս եւ արկ հիմունս երկրի,
2 եւ հաստատէ զոգի մարդոյ 'ի նմա · Ահաւասիկ
ես դնեմ զԵրուսաղէմ իբրեւ զսեամս շարժունս
ամենայն ժողովրդոց որ շուրջ զնովաւ իցեն, եւ
'ի հրէաստանի եղիցի պաշարումն Երուսաղէմի :
3 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ' եդից զԵրուսաղէմ
իբրեւ զքար մի կոխան ամենայն հեթանոսաց ·
ամենայն որ կոխիցէ զնա' կատակելով կատակեսցէ,
եւ ժողովեսցին 'ի վերայ նորա ամենայն
4 ազգք երկրի : Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր ամենակալ,
հարից զամենայն երիվարս ապշութեամբ,
եւ զհեծեալս նորա յիմարութեամբ · եւ 'ի վերայ
տանց Յուդայ բացից զաչս իմ, եւ զամենայն երիվարս
5 ազգաց հարից կուրութեամբ · եւ ասասցեն
հազարապետք Յուդայ 'ի սիրտս իւրեանց ·
գտցուք մեզ զբնակիչս Երուսաղէմի 'ի
6 ձեռն Տեառն ամենակալի Աստուծոյ նոցա : Յաւուր
յայնմիկ եդից զհազարապետսն Յուդայ իբրեւ
զխանձողս հրոյ 'ի մէջ փայտից, եւ իբրեւ
զլամբարս հրոյ 'ի մէջ եղեգան, եւ կերիցեն
յաջմէ եւ յահեկէ զամենայն ժողովուրդս շուրջանակի ·
եւ դարձեալ բնակեսցէ Երուսաղէմ առանձինն
7 յԵրուսաղէմ · եւ ապրեցուսցէ Տէր
զխորանս Յուդայ որպէս եւ իսկզբանէն · զի մի
մեծապանծասցին պարծանք տանն Դաւթի, եւ
հպարտութիւն բնակչաց Երուսաղէմի 'ի վերայ
8 տանն Յուդայ : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ
Տէր ամենայն բնակչաց Երուսաղէմի ·
եւ եղիցի որ տկարն իցէ 'ի նոսա յաւուր յայնմիկ'
իբրեւ զԴաւիթ, եւ տունն Դաւթի' իբրեւ զտունն
Աստուծոյ, իբրեւ զհրեշտակ Տեառն առաջի
9 նոցա : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ խնդրեցից
բառնալ զամենայն ազգս եկեալս 'ի վերայ
10 Երուսաղէմի · եւ հեղից 'ի վերայ տանն Դաւթի
եւ 'ի վերայ բնակչաց Երուսաղէմի հոգի շնորհաց
եւ գթութեան : Եւ հայեսցին առ իս փո-

խանակ կաքաւելոյն, եւ կոծեսցեն 'ի վերայ նորա
կոծ եղերեւ 'ի վերայ սիրելւոյ, եւ աշխարեսցեն
աշխար եղերեւ 'ի վերայ անդրանկան: Յա- 11
ւուր յայնմիկ մեծասցի կոծ յԵրուսաղէմ իբրեւ
զկոծ Նռնենեաց կոտորելոյ 'ի դաշտի, եւ 12
կոծեսցի երկիր ըստ ազգս ազգաց առանձինն:
Ազգ տանն Դաւթի առանձինն, եւ կանայք նոցա 13
առանձինն. ազգ տանն Նաթանայ առանձինն,
եւ կանայք նոցա առանձինն. ազգ տանն
Ղեւեայ առանձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն.
ազգ տանն Սեմէոնի առանձինն, եւ կանայք 14
նոցա առանձինն: Ամենայն ազգք մնացեալք
առանձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Յաւուր յայնմիկ եղիցի ամենայն տեղի բացեալ 1
տանն Դաւթի 'ի փոփոխումն եւ 'ի սրսկումն:
Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բարձցէ Տէր 2
զանուանս կռոց յերկրէ, եւ ոչ եւս եղիցի յիշատակ
նոցա. եւ զսուտ մարգարէսն եւ զայս
պիղծս բարձից յերկրէ: Եւ եղիցի եթէ մարգարէասցէ 3
ոք այսուհետեւ, եւ ասասցեն ցնա հայր
եւ մայր իւր որ ծնան զնա, մի կեցցես՝ զի սուտ
խօսեցար յանուն Տեառն. եւ խափանեսցեն զնա
հայր եւ մայր նորա որ ծնան զնա՝ 'ի մարգարէանալոյն:
Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ամաչեսցեն 4
մարգարէքն յիւրաքանչիւր տեսլենէ 'ի մարգարէանալն
իւրեանց, եւ զգեցցին վերկս մազեղէնս՝
փոխանակ զի ստեցին: Եւ ասասցէ. չեմ 5
ես մարգարէ՝ այլ այր հողագործ եմ ես, եւ
մարդ ծնաւ զիս 'ի մանկութենէ իմմէ: Եւ ասացից 6
ցնա, զի՞նչ են վէրքդ այդոքիկ 'ի մէջ ձեռաց
քոց. եւ ասասցէ, զորս վիրաւորեցայ 'ի տան
սիրելւոյ իմոյ:

ժԴ Զարթիր սուր 'ի վերայ հովուի իմոյ, եւ 'ի վերայ 7
առն ընկերի նորա, ասէ Տէր ամենակալ.
հարկից զհովիւն եւ ցրուեսցին խաշինքն, եւ դարձուցից
զձեռն իմ 'ի վերայ հովուաց: Եւ եղիցի 8
յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, երկու մասունք 'ի
նմա սատակեսցին եւ պակասեսցին, եւ երրորդն
մնասցէ 'ի նմա: Եւ անցուցից զերրորդ մասն ընդ 9
հուր, եւ ջեռուցից զնոսա որպէս ջեռնու արծաթ.
եւ փորձեցից զնոսա որպէս փորձի ոսկի.
նա կարդասցէ զանուն իմ, եւ ես լուայց նմա.
եւ ասացից, Ժողովուրդ իմ է սա. եւ նա ասասցէ,
Տէր Աստուած իմ ես դու:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Ահա աւուրք Տեառն եկեսցեն, եւ բաժանեսցին
2 աւարն քո 'ի քեզ. եւ ժողովեսցէ զամենայն
ազգս 'ի վերայ Երուսաղէմի 'ի պատերազմ, եւ
առցի քաղաքն, եւ յափշտակեսցին տունք, եւ
պղծեսցին կանայք, եւ ելցէ կէս քաղաքին 'ի
գերութիւն. եւ մնացորդք ժողովրդեան իմոյ մի
3 սատակեսցին 'ի քաղաքէ անտի: Եւ ելցէ Տէր եւ
տացէ պատերազմ ընդ ազգսն ընդ այնոսիկ. իբրեւ
յաւուր ճակատու իւրոյ յաւուր պատերազմի:
4 Եւ կացցեն ոտք նորա յաւուր յայնմիկ
'ի վերայ լերինն ձիթենեաց՝ հանդէպ Երուսաղէմի
յարեւելից. եւ պատառեսցի լեառն ձիթենեաց.
կէսն նորա յարեւելս, եւ կէսն նորա
'ի ծով, վիհ մեծ յոյժ. եւ խոնարհեսցի կէս լերինն
5 առ հիւսիւ, եւ կէս նորա առ հարաւ: Եւ
խցցի ձոր լերանց իմոց, եւ կցեսցի ձոր լերանցն
մինչեւ ցՅասայէլ. եւ խցցի զոր օրինակ խցաւ յերեսաց
շարժմանն՝ յաւուրս Ոզիայ արքային Յուդայ:

Եւ եկեսցէ Տէր Աստուած իմ եւ ա- ժԴ
6 մենայն սուրբք ընդ նմա. եւ եղիցի յաւուր յայն-
7 միկ՝ ոչ եղիցի լոյս. եւ ցուրտ եւ սառն՝ եղիցի
օր մի. եւ օրն այն յայտնի Տեառն, ոչ տիւ իցէ
8 եւ ոչ գիշեր, եւ ընդ երեկս եղիցի լոյս: Յաւուր
յայնմիկ բղխեսցէ ջուր կենդանի յԵրուսաղէմ,
կէս նորա 'ի ծովն առաջին, եւ կէս նորա 'ի ծովն
որ յետոյ. ամառն եւ գարունն նոյնպէս եղիցի.
9 եւ եղիցի Տէր թագաւոր 'ի վերայ ամենայն երկրի:
Յաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր մի՝ եւ անուն
10 նորա մի, պատել զամենայն երկիր. զանապատն՝
'ի Գաբայ մինչեւ ցՌեմմոն ընդ հարաւ
Երուսաղէմի. եւ Հռամ 'ի տեղւոջ իւրում կացցէ.
'ի դրանէն Բենիամինի մինչեւ 'ի տեղի դրանն
առաջնոյ. մինչեւ 'ի դրունս անկեանցն, եւ մինչեւ
ցաշտարակն Անանայելի, մինչեւ 'ի հնձանս
11 թագաւորին. եւ բնակեսցեն 'ի նմա, եւ նզովք
ոչ եւս լիցին. եւ բնակեսցէ Երուսաղէմ յամուր:
12 Եւ այս իցեն հարուածք զոր հարցէ Տէր զազգս
ամենայն որ զօրաժողով եղեն 'ի վերայ Երուսաղէմի.
հալեսցին մարմինք նոցա՝ մինչդեռ կայցեն
'ի վերայ ոտից իւրեանց, եւ ծորեսցեն աչք նոցա
'ի կապճաց իւրեանց. եւ լեզուք նոցա հա-
13 լեսցին 'ի բերանս իւրեանց: Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ ահ մեծ 'ի Տեառնէ 'ի վերայ նոցա. եւ
բուռն հարկանիցեն իւրաքանչիւր զձեռանէ ընկերի
իւրոյ, եւ խառնեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն
14 ընկերի իւրոյ. եւ Յուդա ճակատեսցի յԵրուսաղէմ,
եւ ժողովեսցէ զզօրութիւն ամենայն
ազգաց շուրջանակի, ոսկի եւ արծաթ եւ հան-
15 դերձ բազում յոյժ: Եւ այս իցեն հարուածք
ձիոց եւ ջորւոց եւ ուղտուց եւ իշոց, եւ ամե-

նոյն անասնոց որ իցեն 'ի բանակին յայնմիկ
ըստ նմին հարուածոյ։ Եւ եղիցի որ մնացեալ 16
յամենայն ազգաց եկելոցն 'ի վերայ Ե-
րուսաղեմի, ելանիցեն ամ յամէ երկիր պագանել
Թագաւորին տեառն Աստուծոյ ամենակալի, եւ
տօնել զտօն տաղաւարահարացն։ Եւ եղիցի որ 17
մնացեալ ոչ ելանիցեն յամենայն ազգաց երկ-
րի յԵրուսաղէմ, երկիր պագանել Թագաւորին
տեառն Աստուծոյ ամենակալի, եւ նոքա 'ի նոսա
յաւելցին։ Եւ եթէ ազգն Եգիպտացւոց ոչ ե- 18
լանիցէ եւ գայցէ, եւ 'ի վերայ նոցա եղիցին հա-
րուածքն, զոր հարցէ Տէր զամենայն ազգսն որ
ոչ ելանիցեն տօնել զտօն տաղաւարահարացն.
19 Նոյն եղիցի 'ի մեղս Եգիպտացւոցն, եւ 'ի մեղս
ամենայն ազգաց, որ ոչ ելանիցեն տօնել զտօն
20 տաղաւարահարացն։ Յաւուր յայնմիկ որ 'ի
սանձս ձիոյն՝ իցէ սրբութիւն Տեառն։ Եւ եղի-
ցին սանը 'ի տան Տեառն՝ իբրեւ դաշտս առաջի
21 սեղանոյն. եւ եղիցի ամենայն սան որ յԵրուսա-
ղէմ եւ որ 'ի Յուդա՝ նուիրեալ Տեառն ամենա-
կալի։ Եւ եկեսցեն ամենեքեան որ մատուցանի-
ցեն պատարագ՝ առնուցուն 'ի նոցանէ եւ եփես-
ցեն նոքօք. եւ ոչ եւս եղիցի քանանացի 'ի տան
Տեառն ամենակալի յաւուր յայնմիկ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Առումն բանի Տեառն 'ի վերայ Իսրայելի 'ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ։

Ա. Դնէք 'ի սիրտս ձեր. սիրեցի զձեզ, ասէ Տէր. 2
եւ ասացէք՝ Իւ սիրեցեր զմեզ. Ո՞չ եղբայր էր
Եսաւ Յակոբու՝ ասէ Տէր. եւ սիրեցի զՅակոբ,
եւ զԵսաւ ատեցի. եւ կարգեցի զսահմանս նորա 3
յապականութիւն, եւ զժառանգութիւն նորա
'ի պարգեւ անապատի։ Զի թէ ասիցէ Եդոմ, թէ 4
ահա կործանեցաւ՝ դարձցուք եւ շինեսցուք զա-
ւերակս աւերեալս. այսպէս ասէ Տէր ամենա-
կալ. Նոքա շինեսցեն, եւ ես կործանեցից. եւ
կոչեսցին նոցա սահմանք անօրէնութեան, եւ
ժողովուրդ՝ ընդ որում տացէ պատերազմ Տէր
մինչեւ յաւիտեան. եւ աչք ձեր տեսցեն, եւ 5
դուք խօսեսջիք՝ եթէ մեծացաւ Տէր 'ի վե-
րայ սահմանացն Իսրայելի։ Որդի փառաւոր առ- 6
նէ զհայր, եւ ծառայ երկնչի 'ի տեառնէ իւրմէ.
իսկ արդ՝ եթէ հայր եմ ես, ո՞ւր է փառքն իմ.
եւ եթէ Տէր եմ, ո՞ւր է պատիւն իմ, ասէ Տէր
ամենակալ։ Դուք քահանայք որ բամբասէք
զանուն իմ, եւ ասէք՝ Իւ բամբասեցաք զանուն
քո. զի մատուցանէք 'ի սեղան իմ հաց պղծու- 7
թեան, եւ ասացէք. Իւ պղծեցաք զնա. յա-
սելն ձեր թէ սեղան Տեառն արհամարհեալ է,
եւ զոր ինչ դնին 'ի վերայ՝ արհամարհէք։ Զի 8
թէ մատուցանիցէք զկոյրն 'ի պատարագ՝ չիցէ
չար, եւ եթէ մատուցանիցէք զկաղն կամ զհի-
ւանդագին՝ չիցէ չար. տար մատո զնա իշխանին
քում, թէ ընդունիցի զքեզ, կամ թէ առնու-
ցու քեզ աչս, ասէ Տէր ամենակալ։ Եւ այժմ 9
աղաչեցէք զերեսս Աստուծոյ ձերոյ եւ հաշտե-
ցուցէք զնա. 'ի ձեռաց ձերոց եղեւ այդ. եթէ
առից ինչ 'ի ձէնջ անձնառութեամբ, ասէ Տէր
10 ամենակալ։ Զի եւ ձեզ դրունք փակեսցին, եւ
մի՛ մերձենայք 'ի սեղան իմ վայրապար. զի ոչ
են կամք իմ 'ի ձեզ, ասէ Տէր ամենակալ. եւ
11 զպատարագս ոչ ընկալայց 'ի ձեռաց ձերոց։ Զի
յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու փառաւո-
րեալ է անուն իմ 'ի մէջ ազգաց, եւ յամենայն
տեղիս մատչին խունկք անուան իմոյ եւ պա-
տարագ սուրբ. զի մեծ է անուն իմ 'ի հեթա-
12 նոսս, ասէ Տէր ամենակալ։ Եւ դուք պղծեցէք
զնա՝ յասելն ձեր՝ թէ սեղան Տեառն պիղծ է,
եւ կերակուրն որ դնի 'ի վերայ նորա՝ արհա-
13 մարհեալ. եւ ասէք թէ այն յաշխատութենէ
է. եւ փչեցէք զայն արտաքս, ասէ Տէր ամենա-
կալ։ Եւ եթէ մատուցանիցէք ինձ զյափշտա-
կեալն եւ զկաղ եւ զխիխս պատարագ, եթէ
ընկալայց զնոսա 'ի ձեռաց ձերոց, ասէ Տէր ա-
14 մենակալ։ Անիծեալ լիցի մարդն որ կարող իցէ.
եւ կայցէ 'ի խաշինս նորա որձ, եւ ուխտ իւր յան-
ձին իւրում, եւ մատուցանիցէ Տեառն զապա-
կանեալն. զի թագաւոր յաղթող եմ ես, ասէ
Տէր ամենակալ, եւ անուն իմ երեւելի 'ի մէջ
ազգաց։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ արդ այս պատուէր է իմ առ ձեզ, քահանայք. 1
եթէ ոչ լուիցէք՝ եւ ոչ դնիցէք ՚ի սրտի 2
ձերում, տալ փառս անուան իմում, ասէ Տէր
ամենակալ. առաքեցից ՚ի վերայ ձեր անէծս, եւ
անիծից զօրհնութիւնս ձեր՝ եւ նզովեցից զնա,
եւ ցրուեցից զօրհնութիւնս ձեր. եւ մի եղիցի
՚ի միջի ձերում. զի դուք ոչ եդիք ՚ի սրտի ձերում:
Ահաւասիկ ես որոշեցից ձեզ թեկն, եւ 3
ցանեցից զաղտաղան ընդ երեսս ձեր, զաղտաղան
տօնից ձերոց, եւ քարշեցից զձեզ նովաւ.
Եւ ծանիջիք՝ եթէ ես առաքեցի առ ձեզ զպատուէրդ 4
զայդ՝ լինել ուխտի իմոյ ընդ Ղեւտացիսն,
ասէ Տէր ամենակալ: Ուխտն իմ որ ընդ նմա՝ 5
կենաց եւ խաղաղութեան. եւ ետու նմա երկիւղ՝
երկնչել յինէն, եւ յերեսաց անուան իմոյ
խորշել: Օրէնք ճշմարտութեան էին ՚ի բերան 6
նորա, եւ անիրաւութիւն ոչ գտաւ ՚ի շրթունս
նորա. խաղաղութեամբ եւ ուղղութեամբ
գնաց ընդ իս, եւ զբազումս դարձոյց յանիրաւութենէ:
Զի շրթունք քահանային զգուշասցին 7
գիտութեան, եւ օրէնս խնդրեսցեն ՚ի բերանոյ
նորա. զի հրեշտակ Տեառն ամենակալի
է: Իսկ դուք խոտորեցարուք ՚ի ճանապարհէ, 8
եւ տկարացուցէք զբազումս օրինօքն. եւ ապականեցէք
զուխտն Ղեւեայ, ասէ Տէր ամենակալ.
Եւ ես ետու զձեզ արհամարհեալս եւ լքեալս 9
ընդ ամենայն ազգս, փոխանակ զի ոչ պահեցէք
զճանապարհս իմ. այլ առնէք աչառս օրինօքն:
Ո՞չ ապաքէն մի հայր է ամենեցուն ձեր, ո՞չ մի 10
Աստուած հաստատեաց զձեզ. զի է զի թողէք
իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, պղծել զուխտ հարցն
ձերոց: Լքաւ Յուդա, գարշելիք գործեցան 11
յԻսրայէլ եւ յԵրուսաղէմ. զի պղծեաց Յուդա
զսրբութիւնս Տեառն ՚ի ձեռն այնոցիկ զոր սիրեաց,
եւ հարաւ յաստուածս օտարս: Սատակեսցէ 12
Տէր զմարդն որ առնիցէ զայն, մինչեւ
նկուն լիցի ՚ի յարկացն Յակոբայ, եւ ՚ի մատուցանելոցն
պատարագաց Տեառն ամենակալի:
Եւ զոր ատեի՝ առնէիք. ծածկէիք արտասուօք 13
զսեղան իմ, եւ լալով եւ գոչմամբ յաշխատութենէ:

Եթէ արժան իցէ միւսանգամ հայել ՚ի
պատարագս ձեր, եւ կամ առնուլ ընդունելութիւն
՚ի ձեռաց ձերոց: Եւ ասացէք՝ բայց ընդէր. 14
զի Տէր եդ ուխտ ՚ի մէջ քո, եւ ՚ի մէջ կնոջ
մանկութեան քոյ զոր թողեր. եւ նա էր ամուսին
եւ կին ուխտի քոյ. եւ ոչ այլ ոք արար: 15
Եւ հատոր ոգւոյ նորա է. եւ ասացէք՝ թէ զինչ
այլ ինչ խնդրէ Աստուած՝ եթէ ոչ զաւակ: Զգուշացարուք
յոգիս ձեր, եւ զկին մանկութեան
քոյ մի թողուր. բայց եթէ առ ատել արձակեսցես, 16
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. ծածկեսցէ
ամպարշտութիւն զխորհուրդս քո, ասէ Տէր ամենակալ.
Զգուշացարուք յոգիս ձեր, եւ մի թողուցուք:
17 Որ բարկացուցանէք զԱստուած բանիւք
ձերովք. եւ ասէք՝ Իւ բարկացուցաք զնա. յասելն
ձեր թէ ամենայն որ գործ գործէ՝ բարւոք
թուի առաջի Տեառն, եւ ընդ այն ինքն հաճեցաւ
նա. եւ ո՞ւր է Աստուած արդարութեան:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, եւ տեսցէ Գ
զճանապարհս իմ առաջի իմ. եւ յանկարծակի
եկեսցէ ՚ի տաճար իւր Տէր զոր դուքն խնդրէք,
եւ հրեշտակն ուխտի զոր դուք կամիք: Ահաւասիկ
2 գայ, ասէ Տէր ամենակալ. եւ ո՞վ ժուժկալեսցէ
աւուր մտի նորա, եւ կամ ո՞ հանդարտեսցէ
յայտնութեան նորա. զի նա մտցէ իբրեւ
զհուր հալոցի, եւ իբրեւ զօճառ լուացողաց:
3 Եւ նստցի ձուլել եւ սրբել իբրեւ զարծաթ եւ
իբրեւ զոսկի. եւ սրբեսցէ զորդիս Ղեւեայ, եւ
հալեսցէ զնոսա իբրեւ զոսկի եւ իբրեւ զարծաթ.
եւ եղիցի Տեառն մատուցանել պատարագս
4 արդարութեամբ: Եւ հաճոյ եղիցի Տեառն
պատարագն Յուդայ եւ Երուսաղէմի, որպէս
յաւուրսն յաւիտենից եւ որպէս յամսն առաջինս:
5 Եւ հասից ՚ի վերայ ձեր դատաստանաւ.
եւ եղէց վկայ արագ ՚ի վերայ կախարդաց եւ կանանց
շնացելոց, եւ ՚ի վերայ այնոցիկ՝ որք երդնուցուն
յանուն իմ սուտութեամբ, եւ որ հատանիցեն
զվարձս վարձկանի, եւ որ յաղթահարիցեն
զայրիս եւ կափիցեն զորբս, եւ որ խոտորիցեն
զիրաւունս պանդխտին, եւ որ ոչ երկնչիցեն
6 յինէն, ասէ Տէր ամենակալ: Զի ես
եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ փոխիմ. եւ դուք
7 որդիք Յակոբու՝ ոչ կայցէք ՚ի բաց ՚ի մեղաց հարցն
ձերոց. խոտորեցէք յօրինաց իմոց, եւ ոչ պահեցէք
զնոսա: Դարձարուք առ իս՝ եւ ես դարձայց
առ ձեզ, ասէ Տէր ամենակալ. եւ ասացէք,
8 Իւ դարձցուք: Իցէ թէ խաբիցէ մարդ զԱստուած.
զի դուք խաբէք զիս, եւ ասացէք՝
Իւ խաբեցաք զքեզ: Զի տասանորդք եւ պտուղք
9 առ ձեզ են, եւ շարաչար շարաչարիք՝ եւ խաբէք
10 զիս: Տարէք կատարեալս, եւ զարդիւնս
ամենայն ՚ի շտեմարանս ձեր ժողովեցէք. եւ եղիցի
յափշտակութիւն տանց ձերոց. փորձարուք
այդուիկ, ասէ Տէր ամենակալ. եթէ ո՞չ
բացից ձեզ զսահանս երկնից, եւ հեղից ձեզ
11 զօրհնութիւն իմ մինչեւ ՚ի շատանալ: Եւ զգուշացայց
կերակրոց ձերոց, եւ ոչ ապականեսցեն
զպտուղ երկրի ձերոյ, եւ մի վատնեսցէ որթ ձեր
12 յայգւոջ, ասէ Տէր ամենակալ: Եւ երանեսցեն
ձեզ ամենայն ազգք. զի եղիջիք դուք [illegible] երկիր
13 կամաց, ասէ Տէր ամենակալ: Ծանրացուցէք

ինձ զբանս ձեր, ասէ Տէր. եւ ասացէք՝ Իւ բամբասեցաք զքեզ. զի ասէք՝ Թէ զուր է ամենայն որ ծառայէ Աստուծոյ. եւ զինչ աւելի է զի պահեցաք զպահպանութիւնս նորա, եւ զի գնացաք պաղատանօք առաջի Տեառն ամենակալի. 14
Եւ արդ մեք երանեմք այլոց, եւ բարեշէն են ամենեքին, որ գործեն զանօրէնութիւն, եւ ընդդէմ դարձան Աստուծոյ եւ կեցին։ 15
Զայս տրտնջեցին երկիւղածքն Տեառն խօսելով ընդ ընկերի իւրում. եւ անսաց Տէր, եւ լուաւ եւ գրեաց գիր յիշատակի առաջի երկիւղածաց Տեառն, եւ որոց ածեն յանուանէ նորա։ 16
Եւ եղիցին ինձ, ասէ Տէր ամենակալ, յաւուր յորում ես արարից փրկութիւն, եւ փոխարկեցից զնոսա՝ որպէս փոխարկէ հայր զորդի զհլու ծառայեալն նմա։ 17
Եւ դարձջիք եւ տեսջիք 'ի մէջ արդարոյ եւ 'ի մէջ անօրինին, եւ 'ի մէջ ծառայելոյն Աստուծոյ՝ եւ 'ի մէջ չծառայելոյն։ 18

ԳԼՈՒԽ Դ

Զի ահա եկեսցէ օր Տեառն բորբոքեալ իբրեւ զհնոց, եւ այրեսցէ զնոսա. եւ եղիցին ամենայն այլազգիք, եւ ամենեքին որ գործեն զանօրէնութիւն եղէգն, եւ վառեսցի զնոսա օրն որ գալոց է, ասէ Տէր ամենակալ, եւ մի՛ մնասցէ նոցա արմատ եւ մի՛ ոստ։ 1
2 Եւ ծագեսցէ ձեզ երկիւղածաց անուան իմոյ արեգակն արդարութեան, եւ բժշկութիւն 'ի թեւս նորա. եւ ելջիք եւ խայտացջիք իբրեւ որթք արձակեալք 'ի կապոյ,
3 եւ կոխեսջիք զանօրէնս, եւ եղիցին մոխիր 'ի ներքոյ ոտից ձերոց յաւուրն զոր ես արարից՝ ասէ Տէր ամենակալ։

5 Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զԵղիա Թեզբացի, մինչ չեւ եկեալ իցէ օր Տեառն մեծ եւ երեւելի. 4
6 որ պատրաստեսցէ զսիրտ հօր առ որդի, եւ զսիրտ առն առ ընկեր իւր, գուցէ եկեալ հարկանիցեմ զերկիր միանգամայն։
4 Յիշեսջիք զօրէնս Մովսէսի ծառայի իմոյ, որպէս պատուիրեցի նմա 'ի Քորեբ, զամենայն զհրամանս եւ զիրաւունս։

Դ. 5. Մեր օր. մեծի եւ երեւելւոյ. ստուգագոյն ըստ յոյն բնագրին։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Երեմիա սկսաւ մարգարէանալ յերեքտասան ամին Յովսիայ մինչեւ 'ի մետասան ամն Սեդեկիայ՝ յորում առաւ Երուսաղէմ, որ լինին ամք քառասուն։ Յաւուրս սորա յայտնի էր եւ Սոփոնիա, եւ Ուրիա Սամեայ, եւ Ողդամ կին մարգարէ. եւ զկնի սորա եւ առ սոքօք Դանիէլ եւ Եզեկիէլ. զի որոց առ գերութեամբն մարգարէք՝ առաջին է սա, եւ միւսն՝ Եզեկիէլ։ Մանուկ կոչի Երեմիա 'ի մարգարէութիւն, թերեւս առ 'ի չգոյէ կատարելոց կամ ծերոց՝ որպէս Դանիէլ, կամ զի առաքինութիւն յամենայն հասակս պատուելի է՝ որպէս Տիմոթէոս։ Մարգարէանայ վասն գերութեանն Յուդայ, զորոց եւ կշտամբէ զկռապաշտութիւն, խորհելոյն 'ի սուտ մարգարէիցն. խօսէ զհրէական զոհն, եւ խրատէ չխառնանալ 'ի [illegible], այլ ուղղել զճանապարհն։ Ի [illegible] գուշակէ վասն [illegible], եւ 'ի գետն Եփրատայ՝ զԲաբելոյն. եւ 'ի պատճառս գուժկանաց յերկանց Հռաքելի՝ վասն մանկանցն սպանելոց 'ի Հերովդէէ վասն Քրիստոսի։ Մարգարէանայ վասն Նորոյ ուխտին, եւ պատմէ զթագաւորել բաբելացւոցն եւ գերել զԵրուսաղէմ. եւ բազմաց մարգարէից սպանման այլազգեաց թշնամեացն խաղաղել, եւ խաւարման զգալի գերութեանն Հրէից. զի յայտնի նշանակէ զկործանումն տաճարին, եւ Քրիստոսի զերկրպագութիւն մարդկան։ Իսկ Բարուք ընդ Երեմիայի գնաց յԵգիպտոս՝ յետ առմանն Երուսաղեմի. եւ ասեն քարկոծեցին զԵրեմիա 'ի Տափնաս, ուր Նաբուքոդոնոսոր եւ զերեսն եւ զՀրեայսն որ էին յԵգիպտոս, եւ զմնացորդ յԵգիպտոսն տարաւ 'ի Բաբելոն. իսկ [illegible] որք գերեալքն էին անդ, տարածեցին զմնացորդ զՀրէից յԵրուսաղէմ առ քաղդէացւոց՝ [illegible] վասն նոցա. եւ այս յետ հինգ ամի առմանն Երուսաղեմի։ Իսկ [illegible], բատ [illegible] բժշկաց [illegible], [illegible] [illegible] Հրեայքն, որք ոչ կամէին բժշկել գերեցան. զոր եւ այժմ յայտ զանազանէ։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. Սկիզբն մարգարէութեան Երեմիայ, եւ կանխասացութիւն լինելոց չարեացն Իսրայէլի 'ի Նաբուքոդոնոսորայ։

Բ. Յանդիմանութիւն կռապաշտութեանն Իսրայէլի, եւ յիշատակ Աստուծոյ երախտեացն 'ի նոսա, եւ չարեացն զոր կրեցին. վասն զի ապստամբ եղեն [illegible], կոչ նոցա ակնարկութեան յանդիմանութիւն, եւ խորհրդոցն մարգարէից լինելոց ամբաստանութիւն։

Գ. Զիսրայէլ ամբաստանութիւն, եւ համեմատութիւն Իսրայէլի եւ Յուդայ անօրէնութեանցն. յորում յանցաւորագոյն գտանի քան զնա Յուդա. եւ կանխասացութիւն գերութեանց Իսրայէլի եթէ դարձցի յԱստուած. եւ 'ի մարգարէն իւրեւ 'ի ժողովրդեանն խոստովանութիւն։

Դ. Վասն եկելոց բաբելացւոցն, եւ սուգ մարգարէին 'ի վերայ [illegible] աւերածոյն. եւ նորին խօսելովն նկարագիր. ամբաստանութիւն ժողովրդեանն, զի ոչ ունէին զոր արդար՝ ցանուցանել զերկիւղութիւն Աստուծոյ, եւ պատժութեանց նոցա յանդիմանութիւն։

Ե. Թէ մինչեւ 'ի հիմն քակելոց է Երուսաղէմ 'ի Նաբուքոդոնոսորայ, եւ [illegible] բարբառոյն. եւ ամբաստանութիւն [illegible] Իսրայէլի։

Զ. Զի չանսային լսել մարգարէին. եւ ամբաստանութիւն սուտ մարգարէիցն, որ խաբէին զժողովուրդն. զի Երեմիա ասէր՝ պատերազմ յառնելոց է, եւ նոքա ասէին՝ թէ ոչ, այլ խաղաղութիւն լինելոց է։

Է. Հրամայէ 'ի դատաստանս, եւ եղանել բարբառ[illegible]ցոյն, եւ [illegible] Հրէից յանդիմանութիւն։

Ը. Խրատէ [illegible] դառնալ 'ի [illegible]թիւն, եւ [illegible]նոյ՝ թէ ոչ դառնայցեն [illegible] զոր Իսրայէլ [illegible]. եւ արգելու զԵրեմիա յաղօթելոյ [illegible] վասն նոցա։

Թ. Հրամայէ 'ի [illegible], եւ ամբաստանութիւն չանսալութեան նոցա, եւ մարգարէին լինելոց [illegible]. եւ կանխասացութիւն գերեզման լինելոց նոցա [illegible], եւ թաղելոյ եւս արժանի չլինել կատարելոցն։

Դարձեալ վասն նորին թշնամեաց եւ այլոց մարգարէին 'ի վերայ չարեաց նոցա։

Ժ. Ամբաստանութիւն զՀրէից իբրեւ զանթլփատից սրտիւք, եւ խրատ տալ 'ի չկռապաշտել. եւ ողբ իբրեւ 'ի մարգարէէն 'ի վերայ չարեացն հանդերձելոց, եւ ամբաստանութիւն յԱստուծոյ։

ԺԱ. Խրատ խորհրդոց անձնիւր լինելոյ Աստուծոյ, եւ ամբաստանութիւն զՀարց նոցա եւ զնոսանէ, եւ գուշակութիւն չարեացն հանդերձելոց. եւ արգելու զԵրեմիա յաղօթելոյ աղօթս վասն նոցա։

ԺԲ. Ողբայ մարգարէն նենգեալ 'ի Հրէից յԱնաթովթ. եւ յառաջագոյն ասէ, թէ վասն այնորիկ լինելոց է նոցա աւերումն։

ԺԳ. Զգօտին հրաման առնու Երեմիա թաղել եւ թաքուցանել, եւ յառաջագոյն գուշակէ թէ լքցի եւ որդնեսցի չարեօք. եւ վասն երաշտութեան կանխաւ գուշակէ. եւ արգելու զմարգարէն յաղօթս առնելոյ վասն նոցա, եւ հրաժարէ Աստուած յողջակիզացն նոցա եւ 'ի պահոց. եւ ողբանայ սուտ մարգարէիցն չարիս. քանզի ասէին թէ չեն հասանելոց վերջինք մարգարէութեանն։

ԺԴ. Ժողովուրդն աղաչէ զԱստուած. եւ նա ասէ չլսել նոցա թէ եւ Մովսէս եւ Սամուէլ բարեխօս լինիցին. այլ տալ զնոսա 'ի սուր, 'ի սով, 'ի մահ եւ 'ի գերութիւն եւ 'ի պատառումն շանց։

ԺԵ. Երեմիա աղօթս առնէ կրել նոցա պատիժ որ զնոյն նախատեցին. եւ նա ասէ զնա. եթէ հանցես զպատուականն յանարգանէն՝ իբրեւ զբերան իմ լիցիս։

ԺԶ. Հրաման առնու չամուսնանալ Երեմիա, ոչ սուգ առնուլ, եւ ոչ յընթրիս որ վասն մեռելոց լինիցի՝ հաղորդել խորտիկացն։

ԺԷ. Վասն [illegible]։

ԺԸ. Վասն Բրուտին մարգարէութեանն։

ԺԹ. Զբանս այնոցիկ որ չհաւատային նմա՝ թուէ մարգարէն, եւ լուծանէ զնոսա։

Ի. Պատուէր տայ Հրէից դառնալ 'ի չարութենէ։

ԻԱ. Ի տուն բրտին առաքի մարգարէն։

ԻԲ. Եթէ վճիռ տաց, ասէ Աստուած, 'ի վերայ թագաւորութեան բառնալ, եւ եթէ դառնայցեն՝ չբառնայց. եւ եթէ վճիռ տաց 'ի վերայ ազգի եւ թագաւորութեան շինել, եւ եթէ առնիցեն զչարիս՝ զզջացայց եւ ես 'ի վերայ բարեացն զոր խոստացայ առնել նոցա։ Այս գլուխ 'ի դէպ է Հրէից. յորժամ ասիցեն թէ Աստուած բարիս խոստացաւ նոցա. զի ապստամբեցին 'ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, անձամբ անձանց եղեն պատճառ չարեաց որ հասին նոցա։

ԻԳ. Որ 'ի նմանէն զգուշութիւնս Հրէիցն՝ ասէ մարգարէն, եւ լուծանէ զնոսա, զի չարիս փոխանակ բարեաց հատուցին։

ԻԴ. Հրաման առնու Երեմիա գկուժ կաւեղէն առնուլ, եւ փշրել գյարեաց ժողովրդեանն. եւ բեկանել զկուժն առաջի աչաց նոցա, եւ ասել թէ այսպէս խորտակեսցի Երուսաղէմ։ Եւ զի 'ի Գեհենոմայ յանձնէին որդիս, եւ մարգարէանայ Գեհենոմայ զչարիսն որ հասանելոց էին նմա։ Սրտաբեկ լինի մարգարէն բամբասանացն, եւ լսեալ վասն նոցա. եւ անիծանէ զօր ծննդեան իւրոյ։

ԻԵ. Առաքէ Սեդեկիա արքայ առանձնել յԵրեմիայէ՝ թէ Աստուած տայ պատերազմ ընդ Հրէայս եւ ընդ Բաբելոնի արքայի. բայց եթէ կամիցի ժողովուրդ կեալ, գնասցէ առ Նաբուգոդոնոսոր, ապրեցուսցէ զանձն իւր. եւ թագաւորն չկամեսցի, եթէ հնազանդեսցի 'ի չարեացն իւրոց. եւ Աստուծոյ հրամանացն ունկն դնիցէ. եւ թէ չանսայ յանձն՝ կորիցէ։

ԻԶ. Ընդդէմ Յովակիմայ եւ Յեքոնիայ, եւ այլոց հովուացն։

ԻԷ. Մարգարէութիւն զՏեառնէ, եւ զսուտ մարգարէից ամբաստանութիւն։

ԻԸ. Դիտութիւն Թզոյ մարգարէանայ. Հեշտութիւն Թզեացն ժողովրդեանն Երուսաղեմի՝ հանդերձ Սեդեկիայ չարիս՝ թզովն օրինակէ։

ԻԹ. Մարգարէանայ գերելն Նաբուգոդոնոսորայ, եւ ամենայն հեթանոսաց կործանումն գուշակէ բաժակաւն։

Լ. Յառաջագոյն ասէ զկործանումն Երուսաղեմի, եւ բռնանալ Երեմիայ 'ի քահանայիցն, եւ զերծանի 'ի ձեռն իշխանացն։

ԼԱ. Հրաման առնու մարգարէն արկանել անուր 'ի պարանոց իւր, եւ առաքել զհրեշտակս այլազգեաց, պատմել զի կամ թագաւորն ձեռն յանձն լինել Նաբուգոդոնոսորայ ծառայութեամբ. քանզի մահ սպառնայ Աստուած այնոցիկ որ ոչ հնազանդեսցին նմա. զնոյն խրատ տայ եւ Սեդեկիայ եւ ժողովրդեանն եւ քահանայիցն։ Իսկ սուտ մարգարէն Անանիա՝ հակառակ Երեմիայ մարգարէի, ասէր թէ անօթքն դառնալոց են, եւ Յեքոնիա որդի Յովակիմայ՝ եղբարբ Սեդեկիայ. եւ խորտակեաց զանուր մարգարէին առաջի ամենայն. Երեմիա մահ գուշակէ նմա 'ի նմին ամի. որ եւ եղեւ իսկ։

ԼԲ. Գիրս առնէ մարգարէն որ 'ի Բաբելոն էին մարգարէանալ յառաջագոյն, եւ ժողովրդեանն ընդերկար ժամանակս գերութեան. բայց ասէ թէ լինելոց է դարձ 'ի Տեառնէ. եւ ընդ այն բարկանայր Սամէա, եւ առաքէր քահանայիցն, թէ ընդէր ոչ արգելուք զԵրեմիա յայտնի մարգարէութենէ. եւ վասն այնորիկ սպառնայ Աստուած նմա կորուստ։

ԼԳ. Այլ եւ պատգամ մխիթարութեան նորոյ գուշակէ, եւ զժամանակն յոր ելանելոց էին 'ի Բաբելոնէ, այն էր պատերազմ, որ եւ յետոյ եղեւ գտանել. եթէ 'ի տանէ բազմապատկեսցեն եղեն, [illegible] գիտասցեն Հրէայքն ասաց. զի որում յայտնի վերջին շինութիւն գրեալ է քաղաքին նոցա, տակաւին այն անդ ունին. եւ այն անց եւ կատարեցաւ։

ԼԴ. Վասն մանկութեանն որ 'ի Հերովդէէ կոտորելոց էին։

ԼԵ. Վասն նորոյ ուխտին մարգարէութիւն, եւ յայտ վերջին շինութիւն գրեալ է քաղաքին՝ այնմ տակաւին անդ Հրէայք, եւ այն փոխանակ ժամ եղեն 'ի Բաբելոնէ։

ԼԶ. Հրաման առնու Երեմիա գնել զագարակն Հանամայելի հօրեղբօր որդւոյ իւրոյ. գնեաց եւ ասէ. Քաղաքս մատնեալ է, եւ հրամայես գնել ագարակ. Իսկ Աստուած ասէ զնա. Չարիք որ հասին վասն մեղաց ժողովրդեանս են. բայց եկեսցէ ժամանակ յորժամ դարձեալ բնակեսցեն քաղաքն։

ԼԷ. Կանխաւ գուշակէ Սեդեկիայ թէ մատնելոց է Նաբուգոդոնոսորայ, եւ պատուհասէ զայնոսիկ որք զծառայսն ազատեցին եւ դարձեալ արկին 'ի ծառայութիւն, եւ ողբանայ թէ մեծամեծ չարիք հասանելոց են նոցա. վասն այնորիկ հրաման տայ որդւոցն Յովնադաբայ ըմպել գինի, եւ նոքա ոչ լուան. եւ ջան յանձն լինին։

ԼԸ. Հրաման առնու Երեմիա գրել զոր ինչ մարգարէանայ 'ի վերայ Իսրայէլի. զի գուցէ երկնչիցին, յորժամ լուիցեն թէ չարիք 'ի վերայ հասանելոց են նոցա. եւ նա պատուիրէ Բարուքայ գրել. գրեաց եւ ընթերցաւ առաջի Հրէիցն. իբրեւ լուան իշխանքն՝ պատմեցին Յովակիմայ արքայի. եւ նա առ զգիրն, կոտորեաց եւ այրեաց։ Հրաման առ Երեմիա այլ գիր զնոյն օրինակ գրել. եւ մարգարէանայ թագաւորին չարիս վասն յանդգնութեանն։

ԼԹ. Մարգարէանայ դարձեալ թէ առնլոց է Երուսաղէմ. առնեն զԵրեմիա եւ արկանեն 'ի բանտ. հանեալ եւ առեալ հարցանէ Սեդեկիա, եւ ասէ զնա թէ առնլոց է քաղաքս. եւ ասէ մարգարէն չհրամայել. առնեն զնա իշխանքն եւ արկանեն 'ի գուբ տղմոյն. եւ հանէ զնա անտի Աբդեմելէք. Կոչէ զնա թագաւորն 'ի թաքուստ, եւ գուշակէ նմա փրկութիւն՝ եթէ կամիցի ելանել առ թշնամին. ասէ թէ ստասակութեան քաղաքին, եւ Նմա մեծամեծ չարիս հասուցին. Իբրեւ չառ յանձն երանել, եկն խաւարապատ քաղցկացին եւ առ զբաղայն Աղեքսիսու հանդերձ. եւ Երեմայի գիտութիւն աւարին իշխանացն Նորոգութեանցոյ, զի այնպէս առնէին հրաման:

Խ. Աւրգամելէիայ խոստմանց փրկութիւն, եւ Բնյն առ կամակարութիւն 'ի գաղձնալսանն երթալ որ եւ կամեցի. գայ առ Դոգոզիա' զոր կոչէին իշխան Յոպպեգայն հրեստամբ. ժողովեցան առ Նա եւ Հրեայքն զըրանեայք. Աղամանել խնդրել զՆոգոզիա, եւ զայլս ոմանս, եւ առնու զժողովուրդն եւ երթայ յայլեսրցն ամենայնոց:

ԽԱ. Իբրեւ գայն եռեալ Յովհան մի յիշխանացն' որ էր մեկ բերեալ բարեկամ Դոգոզեայ, 'ի վերայ չոգաւ, եւ փախստական լինէր ու թէ մեծն արարիչ խնդրել. առ ընծայագործն իւր Յովհան եւ գործոց. Աղաչեցաւ Երեմա 'ի յովհաննու' ազգեմ մատուցանել փառս նոցա առ Աստուած. մատոյց աղօթս, եւ խորատ եւ Նոցա չէրթալ յեկեղեցւ. մեծ աղաւնոյ, ասէ. Աստուած թէ որ անդր պահպանեա երթիցէ. եւ չանաւորն. Իբրեւ եկին մինչեւ 'ի Տարիխեա' պատուէր եւ Նոցա ոչ կատարելուել. Իբրեւ ընդ հակառակս եղանէին' գաւառէ Նոցա ստասակութեան մեծ լինել, եւ թագաւորն եղիպտացւոց:

ԽԲ. Զկորուստ եղիպտացւոցն յառաջագոյն զօրութե, եւ զպղերգեացն եւ զմեծարաց եւ զամենեցունց եւ զնոյն մնայեցւոց:

ԽԳ. Զկորուստն Դամասկոսի եւ զեկեղեցւոյ յառաջագոյն առէ եւ զբազմեղացւոյն, եւ զնոյն Հրէիցն:

ԽԴ. Եր թէ գիտոյ առաւ Երուսաղէմ, եւ զի յանդուգնութեանէ 'ի գաւառ եկն Յովակիմ, որ կամեցն եւ ձեռս 'ի Նորոգութեան մարդն հանդերձ:

ԽԵ. Թուղթն Ծաղուկոյ, զոր գրեցին 'ի Ծաղկեանէ յԵրուսաղէմ.

ԽԶ. Ոգքըն Երեմիայի

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ը. ՊԱՏԳԱՄՆ Աստուծոյ, որ եղեւ 'ի վերայ Երեմիայ 1
Քեղկեայ, 'ի քահանայից անտի՝ որ բնակեալ
էր յԱնաթովթ յերկրին Բենիամենի: Նա 2
որ եղեւ բան Տեառն յաւուրս Յովսիայ որդւոյ
Ամոնայ արքայի Հրէաստանի, յերեքտասաներորդ
ամի թագաւորութեան նորա: Եւ եղեւ 3
յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի
Հրէաստանի, մինչեւ 'ի վախճան մետասաներորդի
ամին Սեդեկիայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Յուդայ՝
ցգերութիւնն Երուսաղէմի, յամսեանն հինգերորդի:
Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. 4
Մինչ չեւ ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի՝ գիտէի 5
զքեզ, եւ մինչ չեւ ելեալ էիր յարգանդէ՝ սրբեցի
զքեզ, մարգարէ 'ի հեթանոսս եդի զքեզ:
Եւ ասեմ. Ով ես Տէր, Տէր, ահաւասիկ եւ խօսել 6
իսկ ոչ գիտեմ, զի մանուկ եմ ես: Եւ ասէ 7
ցիս Տէր. Մի՛ ասեր եթէ մանուկ եմ ես. զի առ
ամենեսեան առ որս առաքեցից զքեզ՝ երթիցես.
եւ ըստ ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեցից
քեզ՝ խօսեսցիս. Մի՛ երկնչիր յերեսաց նոցա՝ զի 8
ընդ քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ, ասէ Տէր: Եւ ձգեաց 9
Տէր զձեռն իւր առ իս՝ եւ մերձեցոյց 'ի բերան
իմ, եւ ասէ ցիս. Ահա եդու զբանս իմ 'ի բերան
քո. ահա կացուցի զքեզ այսօր 'ի վերայ ազգաց 10
եւ թագաւորութեանց, խլել եւ քակել, կործանել
եւ յատակել, շինել եւ տնկել: Եւ եղեւ բան 11
Տեառն առ իս եւ ասէ. Զի՞նչ տեսանես, Երեմիա:
Եւ ասեմ. Գաւազան ընկուզի տեսանեմ
ես: Եւ ասէ ցիս Տէր. Բարւոք տեսեր. զի 12
զարթուցեալ եմ ես 'ի բանս իմ առնել զնոսա:
13 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս կրկին անգամ եւ
ասէ. Զի՞նչ տեսանես: Եւ ասեմ. Կաթսայ յեռացեալ
տեսանեմ ես, եւ երեսք նորա յերեսաց
14 հիւսիսոյ: Եւ ասէ ցիս Տէր. Յերեսաց հիւսիսոյ
բորբոքեսցին չարիք 'ի վերայ բնակչաց
15 երկրի. զի ահաւասիկ ես միաբանեցուցից զամենայն
թագաւորութիւնս թագաւորութեանց
'ի հիւսիսոյ երկրէ, ասէ Տէր. եկեսցեն եւ արկցեն
իւրաքանչիւր աթոռ 'ի վերայ սեմոց դրանցըն
Երուսաղէմի, եւ 'ի վերայ ամենայն պարըսպաց
նորա շուրջանակի, եւ 'ի վերայ ամենայն
16 քաղաքաց Հրէաստանի: Եւ խօսեցայց դատաստանս
ընդ նոսա վասն ամենայն չարեաց իւրեանց.
զի թողին զիս եւ զոհեցին աստուածոց
օտարաց, եւ երկիր պագին գործոց ձեռաց իւրեանց:
17 Եւ դու պնդեա զմէջ քո, արի եւ ասա
նոցա զամենայն զոր միանգամ պատուիրեմ քեզ.
մի՛ երկնչիր յերեսաց նոցա, եւ մի՛ զանգիտիցես
առաջի նոցա, զի ընդ քեզ եմ ես 'ի փրկել զքեզ,
18 ասէ Տէր: Բայց ես ահաւասիկ եդի զքեզ այսօր
իբրեւ զքաղաք ամուր եւ իբրեւ զսիւն երկաթի
եւ իբրեւ զպարիսպ պղնձի ամուր՝ ամենայն
թագաւորաց Հրէաստանի եւ իշխանաց նորա եւ
19 քահանայից նորա եւ ժողովրդեան երկրին: Եւ
մարտիցեն ընդ քեզ՝ եւ քեզ ինչ ոչ կարասցեն
առնել. զի ես ընդ քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ,
ասէ Տէր:

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. Երթ եւ 1
ընթերցջիր յականջս որդւոյն Երուսաղեմի՝ եւ
ասասցես. Այսպէս ասէ Տէր. յիշեցի զքեզ եւ 2
զշնորհս մանկութեան քո, եւ զսէր կատարման
քո՝ 'ի գնալ քեզ զհետ սրբոյն Իսրայէլի. Ասէ
Տէր, սուրբն Իսրայէլի. Տեառն է սկիզբն արդիւնաց 3
նորա. ամենեքեան որ ուտեն զնա՝ զղջասցին,
չարիք հասցեն 'ի վերայ նոցա, ասէ Տէր.
Բ Լուարուք զբան Տեառն, տունդ Յակոբայ եւ 4
ամենայն ազգ տանդ Իսրայէլի. Այսպէս ասէ 5
Տէր. զինչ վնաս գտին յիս հարքն ձեր զի հեռացան
յինէն, եւ գնացին զհետ ունայնից եւ
ունայն եղեն. եւ ոչ ասացին՝ ուր է Տէր որ եհան 6
զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ առաջնորդեաց
մեզ յանապատին, յանբոյս եւ յանկոխ եւ յանջուր
եւ յանպտուղ երկրին եւ 'ի ստուերս մահու.
յերկիր՝ ընդ որ ոչ անց մարդ, եւ ոչ բնակեաց
'ի նմա որդի մարդոյ. եւ ածուր զձեզ 'ի 7
Կարմեղ՝ ուտել զպտուղ նորա եւ զբարութիւնս.
եւ մտէք եւ պղծեցէք զերկիրն իմ, եւ զժառանգութիւն
իմ եդիք 'ի պղծութիւն։ Եւ քահանայքն 8
ոչ ասացին՝ ուր է Տէր. եւ վերակացուք
օրինաց իմոց ոչ ծանեան զիս, եւ հովիւքն ամբարշտեցան
յիս. եւ մարգարէքն մարգարէանային
Բահաղու, եւ զհետ անշահիցն երթային։
Վասն այնորիկ դատեցայց ընդ ձեզ, 9
ասէ Տէր, եւ ընդ որդիս որդւոց ձերոց դատեցայց։
Արդ անցէք ընդ կղզիս Քետտիմացւոց եւ 10
տեսէք. եւ 'ի Կեդար առաքեցէք՝ եւ խելամուտ
եղերուք յոյժ, եթէ եղեւ այսպիսի
ինչ. եթէ փոխեցին ազգք զաստուածս իւրեանց, 11
եւ նոքա ոչ են Աստուածք. եւ ժողովուրդ
իմ փոխեաց զփառս իւր, ուստի ոչ օգտեսցին։
Զարմացաւ երկինք վասն այսորիկ եւ 12
սարսեցաւ յոյժ, ասէ Տէր. զի երկուս չարիս 13
գործեաց ժողովուրդ իմ. զիս թողին զաղբիւր
ջրոյ կենդանւոյ, եւ փորեցին իւրեանց գուբս
ծակոտս՝ որք ոչ կարիցեն ունել ջուր։ Միթէ 14
ծառա՞յ իցէ Իսրայէլ, կամ ընդոծի՞ն Յակոբ, զի
եղեւ յաւար. 'ի վերայ նորա գոչեցին առիւծք, 15
եւ ետուն զձայն իւրեանց, որ արարին զերկիր
նորա աւերակ. եւ քաղաքք նորա կործանեցան
առ 'ի չգոյէ բնակչաց. եւ որդիքն Մեմփացւոց 16
եւ Տափնացւոց ծանեան զքեզ եւ այպանեցին։
Ո՞չ ապաքէն թողուլն զիս արար քեզ զայդ, ասէ 17
Տէր Աստուած քո, 'ի ժամանակի ածելոյն զքեզ
ընդ անապատն։ Եւ արդ զի՞նչ կայ քո եւ ճանապարհին 18
Եգիպտացւոց՝ ըմպել քեզ զջուր
Գեհոնի, եւ զի՞նչ կայ քո եւ ճանապարհին ասորեստանեայց՝
ըմպել զջուրս գետոց։ Խրատեսցէ 19
զքեզ ապստամբութիւնք քո, եւ չարիք քո

կշտամբեսցեն զքեզ. եւ ծանիցես եւ տեսցես,
թէ չար եւ դառն է քեզ թողուլն զիս, ասէ Տէր
Աստուած քո. եւ ոչ հաճեցայ ընդ քեզ. ասէ
20 Տէր Աստուած քո։ Զի յաւիտենից խորտակեցեր
զլուծն քո, եւ խզեցեր դու զկապանս քո.
եւ ասացեր՝ թէ ոչ ծառայեցից, այլ գնացից 'ի
վերայ ամենայն բլրոց բարձանց, եւ 'ի ներքոյ
ամենայն հովանաւոր ծառոց, եւ անդ շռայլեցայց
21 'ի պոռնկութիւն։ Եւ ես տնկեցի զքեզ
որթ պտղաբեր ամենեւին ճշմարիտ. զիա՞րդ դարձար
դու 'ի դառնութիւն, որթդ օտարացեալ.
22 Եթէ լուասցիս բորակաւ, եւ յաճախեսցես քեզ
օճառ, սակայն ծրգեալ կաս յանիրաւութիւնս
23 քո առաջի իմ, ասէ Տէր Տէր։ Զիա՞րդ ասիցես
թէ ոչ պղծեցայ, եւ զհետ Բահաղու ոչ գնացի.
տես զճանապարհս քո 'ի գերեզմանս, եւ ծա-
24 նիր զինչ գործեցեր։ Ընդ երեկոյս ձայն ըոլոյ
նորա գուժեաց 'ի ճանապարհս իւր. յաճախեաց
'ի ջուրս անապատի. ըստ ցանկութեան անձին
իւրոյ այսպէս լինէր։ Մատնեցաւ, եւ ո՞ դարձուսցէ
զնա. ամենեքեան որ խնդրիցեն զնա՝ ոչ
աշխատեսցին. 'ի տառապանս նորա գտցեն զնա։
25 Դարձո զոտս քո 'ի խիստ ճանապարհէ, եւ
զկոկորդ քո 'ի ծարաւոյ. եւ նա ասէ կարող եմ.
քանզի սիրեր զօտարսն՝ եւ երթայր զհետ
26 նոցա։ Որպէս ամաչիցէ գող յորժամ ըմբռնիցի.
այնպէս ամաչեսցեն որդիքն Իսրայէլի՝ նոքին
եւ թագաւորք իւրեանց եւ իշխանք իւրեանց.
քահանայք իւրեանց եւ մարգարէք իւրեանց։
27 Ցփայտն ասացին թէ հայր իմ ես դու. եւ քարին՝
թէ դու ծնար զիս. եւ դարձուցին յիս
զթիկունս եւ ոչ զերեսս իւրեանց. եւ 'ի ժամանակի
չարեացն իւրեանց ասասցեն, արի եւ
28 փրկեա զմեզ։ Եւ ո՞ւր են աստուածքն քո զոր
արարեր քեզ. յարիցեն եւ փրկեսցեն զքեզ 'ի
ժամանակի չարեաց քոց. զի ըստ թուոյ քաղաքացն
քոց էին քեզ աստուածքն քո, Յուդա.
եւ ըստ թուոյ անցիցն Երուսաղեմի զոհէին Բա-
29 հաղու։ Արդ ընդէ՞ր խօսիք ընդ իս. զի ամենեքեան
դուք ամպարշտեցայք, եւ ամենեքեան
30 դուք անօրինեցայք յիս, ասէ Տէր։ Զուր հարի
զորդիսն ձեր, եւ խրատ դուք ոչ ընկալարուք.
սուր եկեր զմարգարէսն ձեր, իբրեւ առիւծ սա-
31 տակէր, եւ ոչ զարհուրեցարուք։ Լուարուք ըզպատգամ
Տեառն. այսպէս ասէ Տէր. միթէ անապատ
եղէ տանդ Իսրայէլի, կամ աւեր երկիր
խոպանացեալ. զի ասաց ժողովուրդ իմ, տեա-
32 ռունք չիջեցուք եւ առ քեզ ոչ եկեսցուք։ Միթէ
մոռասցի՞ հարսն զզարդ իւր, եւ կոյս զգօտեակ
կամար իւր. բայց ժողովուրդ իմ մոռա-
33 ցաւ զիս զաւուրս անթիւս։ Զի՞նչ եւս բարի
հնարեսցիս 'ի ճանապարհս քո խնդրել զհաճութիւն.
ոչ այդպէս, այլ եւ դու եւս անզգամա-
34 ցար պղծել զճանապարհս քո. եւ 'ի ձեռս քո

գտաւ արիւն անձանց անմեղաց. ոչ
ի փոսս գտի զնոսա, այլ առ ամենայն կաղնեաւ.
Եւ ասացեր թէ անմեղ եմ, դարձցի սրտմտու- 35
թիւն նորա յինէն։ Ահաւասիկ ես դատեցայց
ընդ քեզ. զի ասացեր թէ ոչ մեղայ. զի արհա- 36
մարհեցեր յոյժ կրկնել զճանապարհս քո. եւ
յԵգիպտոսէ ամաչեսցես՝ որպէս ամաչեցերն
յԱսորեստանեայս. զի եւ անտի ելցես ձեռս ի 37
գլուխ եղեալ. զի մերժեաց Տէր զյոյսն քո, եւ
ոչ եւս աջողեսցիս ի նմա։

ԳԼՈՒԽ Գ

Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ գնասցէ 1
ի նմանէ՝ եւ լինիցի առն այլում, եթէ դառնա-
լով դարձցի անդրէն ի նոյն, ոչ ապաքէն պղծե-
լով պղծիցի կինն այն. եւ դու պոռնկեցար ընդ
հովիւս բազումս, եւ դարձար առ իս, ասէ Տէր։
Ամբարձ զաչս քո յուղղութիւն՝ եւ տես, ուր 2
ոչ թաւթաւեցար ի ճանապարհս քո. նստար
դու նոցա իբրեւ ագռաւ միայնացեալ Թափուր.
եւ պղծեցեր զերկիրդ պոռնկութեամբ քով եւ
չարեօք քովք. եւ ունէիր հովիւս բազումս ի 3
գայթագղութիւն քեզ. երեսք կնոջ պոռնկի ե-
ղեն քո, անամօթեցար առ ամենեսեան. ոչ իբ- 4
րեւ զտուն կոչեցեր զիս, հայր եւ իշխան կու-
սութեան քո։ Միթէ յաւիտեան կացցէ, կամ 5
ի սպառ պահեսցի. ահա խօսեցար եւ արարեր
զչարիս ամենայն չարիս՝ եւ զօրացար։

Եւ ասէ ցիս Տէր յաւուրս Յովսիայ արքայի. 6
Տեսեր զինչ գործեաց բնակիչն Իսրայէլի. գնաց
ամենայնիւ ի վերայ ամենայն լերանց բարձանց՝
եւ ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոց, եւ
անդ պոռնկեցաւ։ Եւ ասացի յետ այնչափ պոռ- 7
նկութեան նորա. դարձ առ իս, եւ ոչ դար-
ձաւ. եւ ետես զցոփութիւն նորա ուխտադրու-
ժըն Յուդա. եւ տեսի թէ յամենայնի որոց 8
շնացաւ բնակիչն Իսրայէլի՝ ըմբռնեցաւ, արձա-
կեցի զնա, եւ ետու նմա թուղթ ապահարզանի
ի ձեռս նորա. եւ ոչ զարհուրեցաւ ուխտա-
դրուժն Յուդա քոյր նորա, այլ գնաց եւ պոռն-
կեցաւ եւ նա։ Եւ եղեւ յոչինչ պոռնկութիւն 9
նորա. եւ շաղախեր զերկիրն, զի շնայր ընդ քա-
րի եւ ընդ փայտի. եւ ի վերայ այսր ամենայնի 10
ոչ դարձաւ առ իս ուխտադրուժ քոյր նորա Յու-
դա յամենայն սրտէ իւրմէ, այլ ստութեամբ,
ասէ Տէր։ Եւ ասէ ցիս Տէր. Արդարացոյց զանձն 11
իւր ապստամբութիւնն Իսրայէլի առ ուխտա-
դրժութեամբն Յուդա։ Երթ եւ ընթերց- 12
ցիր զպատգամս զայսոսիկ ի կողմանս հիւսիսոյ,
եւ ասասցես. դարձ առ իս, բնակիչդ Իսրայէլի,
ասէ Տէր, եւ ոչ հաստատեցից զերեսս իմ ի վե-
րայ ձեր, զի ողորմած եմ ես, ասէ Տէր. եւ ոչ
13 պահեցից ձեզ ոխս յաւիտեան։ Բայց ծանիր
զանիրաւութիւնս քո, զի ի Տէր Աստուած քո
ամպարշտեցար. եւ տարածեցեր զճանապարհս
քո օտարաց ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ
ծառոց, եւ ձայնի իմում ոչ լուար, ասէ Տէր։
14 Դարձարուք առ իս, որդիք հեռացեալք, ասէ
Տէր, զի ես տիրեցից ձեզ. եւ առից զձեզ մի ի
քաղաքէ եւ երկուս յազգէ, եւ տարայց զձեզ
15 ի Սիոն. եւ տաց ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում.
եւ հովուելով հովուեսցեն զձեզ խրատութեամբ։
16 Եւ եղիցի եթէ բազմանայցէք եւ աճիցէք ի վե-
րայ երկրի յաւուրսն յայնոսիկ, ասէ Տէր, ոչ
եւս ասիցեն՝ տապանակ կտակարանաց սրբոյն
Իսրայէլի. եւ ոչ անկցի ի սիրտ, եւ ոչ անուա-
նեսցի ի նմա. եւ ոչ եւս խնդրեսցի, եւ ոչ գոր-
17 ծեսցի։ Յաւուրսն յայնոսիկ եւ ի ժամանակին
յայնմիկ կոչեսցեն զԵրուսաղէմ աթոռ Տեառն.
եւ ժողովեսցին ամենայն ազգք յանուն Տեառն
յԵրուսաղէմ. եւ ոչ եւս գնասցեն զհետ խոր-
18 հրդոց սրտից իւրեանց չարաց։ Յաւուրսն յայ-
նոսիկ ժողովեսցին տունն Իսրայէլի առ տունն
Յուդայ. եւ եկեսցեն ի միասին ի հիւսիսոյ եւ
յամենայն գաւառաց յերկիրն յորում ժառան-
19 գեցուցի զհարս նոցա։ Եւ ես ասացի. Եղիցի Տէր։
Զի կարգեցից զձեզ յորդիս, եւ տաց ձեզ զեր-
կիրն ընտիր, ժառանգութիւն ամենազօր Աստու-
ծոյ ամենակալի ազգաց. եւ ասացից թէ հայր
կոչեսջիք զիս, եւ ոչ եւս դառնայցէք յինէն։
20 Բայց որպէս անարգանէ կին զամուսին իւր, այն-
պէս անարգեցէք զիս տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր։
21 Ձայն ի շրթանց գաւառաց՝ լալոյ եւ աղաչա-
նաց որդւոցն Իսրայէլի. զի անիրաւեցան ի ճա-
նապարհս իւրեանց եւ մոռացան զԱստուած
22 սրբոյն իւրեանց։ Դարձարուք, որդիք, դար-
ձիք. եւ ես բժշկեցից զբեկութիւն ձեր. եւ ասա-
ցին, ահաւասիկ կամք. զի դու ես Տէր Աստուած
23 մեր. արդարեւ առ ոչ ինչ էին բլուրք եւ զօրու-
թիւնք բարձանց. բայց ի ձեռն Տեառն Աստու-
24 ծոյ մերոյ է փրկութիւն տանն Իսրայէլի. եւ ա-
մօթ մաշեաց զվաստակս հարցն մերոց ի մանկ-
կութենէ իւրեանց, զխաշինս նոցա եւ զան-
դեայս, եւ զուստերս եւ զդստերս իւրեանց։
25 Ննջեցաք ամօթով մերով, եւ ծածկեցին զմեզ
անարգանք մեր. քանզի առաջի Աստուծոյ մե-
րոյ մեղաք մեք եւ հարքն մեր ի մանկութենէ
մինչեւ ցայսօր. եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եթէ դարձցի առ իս Իսրայէլ, ասէ Տէր Տէր.
դարձցի. եւ եթէ ընկեսցէ զպղծութիւնս իւր ի բե-
րանոյ իւրմէ՝ վասն Աստուծոյ Նշաւակին, եւ

յերեսաց իմոց երկիցէ, եւ երդնուցու՝ Թէ կեն- 2
դանի է Տէր ճշմարտութեամբ եւ իրաւամբք եւ
արդարութեամբ, օրհնեսցին նովաւ ազգք եւ
նովիմբ գովեսցին։ Զի այսպէս ասէ Տէր ցարսդ 3
Յուդայ եւ ցբնակիչսդ Երուսաղեմի. Հերկեցէք
ձեզ հերկս, եւ մի սերմանէք ՚ի վերայ փշոց.
Թլփատեցարուք Աստուծոյ ձերում, եւ Թլփա- 4
տեցէք զանթլփատութիւն սրտից ձերոց, արք
Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղեմի. գուցէ ելա-
նիցէ իբրեւ զհուր սրտմտութիւն իմ, բորբո-
քեսցի, եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ յերեսաց
չար գործոց ձերոց։ Գոյժ տուք ՚ի Հրէաստան, 5
լուր լիցի յԵրուսաղէմ, եւ ասացէք՝ փող հարէք
՚ի վերայ երկրին, գաղաղակ բարձէք, գոչեցէք,
ժողովեցարուք եւ մտէք ՚ի քաղաքս պարսպա-
ւորս։ Առէք փախերուք ՚ի Սիոն, փութացա- 6
րուք՝ մի կայք. զի ածից ես չարիս ՚ի հիւսիսոյ
եւ բեկումն մեծ։ Ել առիւծ ՚ի մորւոյ իւրմէ 7
սատակիչ ազգաց, խաղաց եւ ել ՚ի տեղւոջէ իւր-
մէ՝ առնել զերկիր քո աւերակ. եւ քաղաքք քո
քակեսցին առ ՚ի չգոյէ բնակչաց ՚ի նոսա։ Ի 8
վերայ այսորիկ քրձազգած եղերուք, կոծեցա-
րուք, ճիչ բարձէք. զի ոչ դարձաւ սրտմտու-
Թիւն բարկութեան Տեառն ՚ի ձէնջ։ Եւ եղիցի 9
յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, կորիցէ սիրտ Թա-
գաւորին եւ սիրտ իշխանացն. քահանայքն յի-
մարեսցին եւ մարգարէքն զարմասցին։ Եւ ա- 10
սեմ. Ո՛ Տէր Տէր, խաբելով ուրեմն խաբեցեր
զժողովուրդն զայն եւ զԵրուսաղէմ. զի ասացեր
Թէ խաղաղութիւն եղիցի ձեզ, եւ հասանիցէ
սուր մինչեւ յանձինս նոցա։ Ի ժամանակին 11
յայնմիկ ասասցեն ցժողովուրդդ յայդ եւ ցԵ-
րուսաղէմ. այս մոլորութեան յանապատի։ Ճա-
նապարհ դստեր ժողովրդեան իմոյ՝ ոչ ՚ի մաքրու-
Թիւն եւ ոչ ՚ի սրբութիւն. այլ լրութեան ՚ի 12
նոցանէ եկեսցէ ինձ։ Այսուհետեւ ես խօսե-
ցայց ընդ նոսա դատաստանօք իմովք. ահա իբ- 13
րեւ զամպ եկեսցէ եւ իբրեւ զմրրիկ կառք նորա,
արագագոյն քան զարծուիս երիվարք նորա։
Վայ մեզ՝ զի չուառացաք. լուա ՚ի չարեաց ըզ- 14
սիրտ քո, Երուսաղէմ, զի ապրեսցիս. մինչեւ
ցե՞րբ դատնիցին ՚ի քեզ խորհուրդք ցաւոց քոց։
Զի ձայն գուժկանի ՚ի Դանայ, եւ լուիցին ցաւք 15
՚ի լեռնէ Եփրեմի. գոյժ արկէք զայս ազգաց. 16
ահաւասիկ հասեալ են յԵրուսաղէմ, պատմե-
ցէք Թէ գունդք գան յերկրէ հեռաստանէ,
ձայն ետուն ՚ի քաղաքս Հրէաստանի. իբրեւ 17
Կո պահապանք ագարակի շուրջ պատեցան զնովաւ։
Զի անփոյթ արարեր զինէն, ասէ Տէր. Ճանա- 18
պարհք քո եւ գնացք քո արարին քեզ զայդ ա-
մենայն. այդ խիստ է չարութիւն քո եւ դառնու-
Թիւն, զի եհաս ՚ի սիրտ քում։ Որովայն իմ, 19
որովայն իմ ցաւէ, եւ ճաշակելիք սրտի իմոյ
հեծէ. սիրտ իմ դեղու, եւ անձն իմ ոչ դադա-
րեսցէ. զի ձայն փողոյ լուաւ անձն իմ, զգոյժ
20 պատերազմի եւ զԹշուառութեան։ Բեկումն ՚ի
վերայ բեկման. բարբառ բարձէք, զի Թշուառա-
ցաւ ամենայն երկիր յանկարծակի. չուառացաւ
խորանն, եւ քակեցան վրանք խորանի իմոյ։
21 Մինչեւ յե՞րբ տեսանիցեմ փախստականս, լսի-
22 ցեմ զձայն փողոյ. զի իշխանք ժողովրդեան իմոյ
զիս ոչ ծանեան. զի որդիք անմիտք են, եւ ոչ
հանճարեղք. իմաստունք են ՚ի չար գործել, եւ
23 զբարի ինչ առնել ոչ գիտացին։ Հայեցայ յեր-
կիր՝ եւ ահա Թափուր, եւ ոչ ինչ գոյր. եւ յեր-
24 կինս՝ եւ ոչ էր լոյս նոցա. տեսի զլերինս՝ եւ
դողային յերերի, եւ զամենայն բլուրս խռովեալս.
25 հայեցայ՝ եւ ահա ոչ գոյր մարդ. եւ ամենայն
26 Թռչունք երկնից սարսեցին. տեսի՝ եւ ահա ա-
ւերակ էր Կարմեղոս, եւ ամենայն քաղաքք նո-
րա հրձիգք. յերեսաց Տեառն, եւ յերեսաց
բարկութեան սրտմտութեան նորա սատակե-
27 ցան։ Այսպէս ասէ Տէր. աւերեսցի երկիր ա-
28 մենայն, եւ վախճան ոչ արարից. ՚ի վերայ այսր
ամենայնի սուգ արասցէ երկիր եւ խաւարեսցին
երկինք ՚ի վերուստ. զի խօսեցայ՝ եւ ոչ զղջա-
29 ցայց, դիմեցի՝ եւ ոչ դարձայց ՚ի նոցանէն։ Ի
ձայնէ հեծելոց եւ ՚ի գրկաձիգ աղեղանց խու-
սեաց աշխարհն ամենայն, եւ սպրեցին յայրս,
եւ Թաքեան յանտառս, եւ ելին ՚ի քարանձաւս.
ամենայն քաղաքք լքան՝ եւ ոչ բնակէր ՚ի նոսա
30 մարդ։ Եւ դու, Թշուառական, զի գործեսցես.
եԹէ կարմիր զգեցցիս, եւ զարդու ոսկւով զար-
դարեսցիս, եւ ամասցես ծարիր յաչս քո, ՚ի
զուր են զարդարանքն քո. մերժեսցեն զքեզ հո-
31 մանիքն քո, եւ խնդրեն զքեզ։ Զի զձայն իբրեւ
զերկնոց անդրանկածնի լուայ զհեծութեան
քոյ. ձայն դստեր Սիոնի մեղկասցի, եւ լքցէ
զձեռս իւր։ Վայ ինձ, զի պակասեաց անձն իմ
՚ի վերայ սպանելոցն։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ընթացարուք յայսկոյս յայնկոյս ընդ ճանա-
պարհս Երուսաղեմի, եւ տեսէք եւ ծաներուք
եւ խնդրեցէք ՚ի հրապարակս նորա, եԹէ գտա-
նիցէք այր մի որ առնիցէ իրաւունս եւ խնդրիցէ
2 հաւատս. եւ եղէց նոցա քաւիչ, ասէ Տէր։ Ե-
Թէ ասիցեն կենդանի է Տէր. Թէպէտ եւ սուտ
3 իսկ երդնուցուն։ Տէր, աչք քո ՚ի հաւատս.
տանջեցեր զնոսա, եւ նոցա ոչ ցաւեցաւ. վախ-
ճանեցեր զնոսա, եւ ոչ կամեցան ընդունել զխ-
րատ. կարծրացուցին զերեսս իւրեանց քան
4 զվէմ, եւ ոչ կամեցան դառնալ։ Եւ ես ասացի.
Թերեւս աղքատք իցեն, վասն այնորիկ ոչ կա-
րացին իմանալ զճանապարհս Տեառն եւ զիրա-
5 ւունս Աստուծոյ. երԹայց առ հզօրսն՝ եւ

խօսեցայց ընդ նոսա, Թէ նոքա գիտասցեն զճանապարհ
Տեառն և զիրաւունս Աստուծոյ. և
նոքա միաբանեալ հասարակ խորտակեցին զլուծն,
և խզեցին զկապանս։ Վասն այնորիկ եհար 6
զնոսա առեւծ յանտառէ, և գայլ մինչև 'ի
տունս նոցա սատակեաց զնոսա. զարթեաւ ընձ
'ի վերայ քաղաքաց նոցա, և ամենեքեան որ
ելանիցեն 'ի նոցանէ՝ անկցին զի. զի յաճախեցին
զամպարշտութիւնս իւրեանց, զօրացան
յապստամբութեան իւրեանց։ Որո՞վ այսուիկ 7
հաշտեցայց ընդ քեզ. որդիքն քո թողին զիս, և
երդնուին 'ի չաստուածս. յագեցուցի զնոսա՝
և շնային, և 'ի տունս պոռնկաց օթեվանս առնէին.
Ձիք մատակախենդք եղեն, իւրաքանչիւր 8
'ի կին ընկերի իւրոյ վրնջէին։ Միթէ 'ի վերայ 9
այսր ամենայնի ո՞չ առնիցեմ այցելութիւն, ասէ
Տէր. կամ յազգէ այնպիսւոյ ո՞չ խնդրիցէ վրէժ
անձն իմ։

Ե Ելէք 'ի մարտկոցս նորա և կործանեցէք. 10
բայց վախճան մի առնիցէք. թողէք զհիմունս
նորա՝ զի Տեառն են։ Զի արհամարհելով արհամարհեցին 11
զիս տունն Իսրայէլի և տունն Յուդայ,
ասէ Տէր. ստեցին Տեառն իւրեանց, և 12
ասեն՝ ոչ ինչ է այդ. և ոչ եկեսցեն 'ի վերայ մեր
չարիք, և զսուր և զսով ոչ տեսցուք։ Մարգարէքն 13
մեր եղեն 'ի հողմ, և բան Տեառն ոչ գոյր
'ի նոսա. այնպէս եղիցի նոցա։ Վասն այդորիկ 14
այսպէս ասէ Տէր Աստուած ամենակալ. փոխանակ
զի խօսեցայք զբանդ զայդ, ահաւասիկ ես
տաց զբանս իմ 'ի բերան քո՝ հուր, և զժողովուրդդ
զայդ՝ փայտ, և կերիցէ զնոսա։ Զի ահաւասիկ 15
ես ածից 'ի վերայ ձեր ազգ 'ի հեռաստանէ,
տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր, ազգ որ առաջին,
ազգ որ յաւիտենից, ազգ որոյ ոչ լսիցես
զլեզու նորա, և ոչ իմանայցես զխօսս նորա։
Կապարճք նորա իբրև զգերեզմանս բաց 16
են. ամենեքին զօրաւորք, և կերիցեն զհունձս 17
ձեր և զհաց, և կերիցեն զուստերս ձեր և
զդստերս, և կերիցեն զոչխար և զարջառ ձեր,
և կերիցեն զայգիս և զթզենիս ձեր և զձիթենիս.
և կործանեսցեն զամուր ամուր քաղաքս
ձեր. և յորս դուքն պանծացեալ էք՝ սրով սատակեսցեն։
Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ 18
Տէր Աստուած քո, ոչ արարից զձեզ 'ի վախճան.
և եղիցի յորժամ ասիցեն՝ վասն էր արար 19
Տէր Աստուած մեր մեզ զայս ամենայն, ասիցես
ցնոսա. փոխանակ զի թողէք զիս և ծառայեցէք
աստուածոց օտարաց յերկրի ձերում, նոյնպէս
ծառայեսջիք օտարաց յերկրի՝ որ ոչ ձեր
իցէ։

Զ Պատմեցէք զայդ 'ի տունն Յակոբայ, և լսելի 20
լիցի 'ի տունն Յուդայ, և ասացէք. Լուարուք 21
զայս, ժողովուրդ յիմար և անմիտ, որոց աչք
են և ոչ տեսանեն, և ականջք՝ և ոչ լսեն։
22 Եթէ յինէն ո՞չ երկնչիցիք, ասէ Տէր, կամ յերեսաց
իմոց ո՞չ ապրիցիք. որ եդի աւազ սահման
ծովու, հրաման յաւիտենական՝ և ոչ
անցցէ զնովաւ. խաղասցի՝ և ոչ կարասցէ եղանել,
գոչեսցեն ալիք նորա՝ և ոչ անցցեն զնովաւ։
23 Եւ ժողովրդեանս այսորիկ եղև սիրտ
անհնազանդ և անհաւան. թիւրեցան՝ և ան-
24 ցին գնացին, և ոչ ասացին 'ի սիրտս իւրեանց.
երկիցուք 'ի տեառնէ Աստուծոյ մերմէ, որ տայ
մեզ զանձրեւ զկանուխ և զանագան, ըստ ժամանակի
լրութեան հրամանի հնձոց, և պա-
25 հեաց զմեզ։ Անօրէնութիւնք մեր խոտորեցուցին
զայն, և մեղք մեր մերժեցին զբարութիւնս 'ի
26 մէնջ. զի գտան 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ ամպարիշտք,
և որոգայթս իբրև զխորմս հաւորսաց
27 կանգնեցին ապականել զմարդիկ. և ըմբռնէին
իբրև զորոգայթս անկեալ լի թռչնովք. այնպէս
լի են տունք նոցա նենգութեամբ։ Վասն
28 այսորիկ աստուարացան մեծացան զիրացան և
պարարտացան, և անցին զբանիւք իմովք 'ի
չարութիւն. զդատաստան որբոյ ոչ դատեցան,
զիրաւունս որբոյն ոչ իրաւացուցին, և զդա-
29 տաստան այրւոյն ոչ դատեցան։ Միթէ 'ի վերայ
այսր ամենայնի ո՞չ առնիցեմ այցելութիւն, ասէ
Տէր. կամ յազգէ այնպիսւոյ ո՞չ խնդրիցէ վրէժ
30 անձն իմ։ Ապշութիւնք և արհաւիրք եղեն
31 'ի վերայ երկրի. մարգարէք ասեն մարգարէանան,
և քահանայք ծափս հարկանեն նոցա, և
ժողովուրդ իմ սիրեաց զայն. և զինչ գործիցէք
առ յապայ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Զօրացարուք որդիք Բենիամենի 'ի մէջ Երուսաղեմի.
փող հարէք 'ի Թեկուէ, և 'ի վերայ Բեթաքարմայ
առէք նշան. զի չարիք կորկոտեալ
2 գան 'ի հիւսիսոյ, և բեկումն մեծ եղիցի զեղեցիկն
և փափկացեալդ, և բարձցի բարձրութիւն
3 քո, դուստր Սիոնի։ Եկեսցեն 'ի նա հովիւք և
խաշինք իւրեանց, և կանգնեսցեն շուրջ զնովաւ
զխորանս իւրեանց, և հովուեսցեն իւրա-
4 քանչիւր ձեռամբ։ Պատրաստեցարուք 'ի վերայ
նորա 'ի պատերազմ, արիք և ելցուք 'ի վերայ
նորա 'ի միջօրէի. վայ մեզ՝ զի անցին կարճա-
5 ռեաց, և հասին մեզ ստուերք երեկորւոյ։ Արիք
և ելցուք գիշերի, և ապականեսցուք զդ-
6 հիմունս նորա. զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
Ջրդեցէք զփայտակերտս նորա, արկէք
'ի վերայ Երուսաղեմի զօր. զի նա է քաղաք
7 ամենևին սուտ, բռնութիւն 'ի մէջ նորա։ Զոր
օրինակ ցրտացուցանէ գուբ զջուր իւր, այնպէս
և նա ցրտացուցանէ զչարիս իւր. ամպարշտութիւն
և չարութիւն լսելի 'ի միջի նորա, յան-

գխման իւր հանապազ ։ Ցաւովք եւ տանջանօք
խրատեսցիս , Երուսաղէմ · գուցէ երբեք վերացի 8
անձն իմ 'ի քէն , գուցէ երբեք արարից զքեզ
անապատ երկիր՝ ուր ոչ ոք երբեք բնակեցաւ ։
Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց · կթեցէք 9
կթեցէք , ճռաքաղ արարէք զմնացորդս
Իսրայէլի , եւ անդրէն կրկնեսջիք որպէս կթող
ջամ իւր ։ Առ ո՞ ընդ ո՞ւմ խօսեցայց , եւ ո՞ւմ եղից 10
վկայութիւն՝ եւ լուիցէ · անթլփատ
են ականջք նոցա , եւ ոչ կարեն լսել · ահա բան
Տեառն եղեւ նոցա 'ի նախատինս , եւ ոչ եւս ախորժեսցեն
զնա ։ Եւ ես զբարկութիւն իմ լցի 11
եւ արգելի , եւ ոչ վախճանեցի զնոսա · հեղից
'ի վերայ տղայոց արտաքուստ , եւ 'ի ժողովս երիտասարդաց
'ի միասին · զի այր եւ կին առ հասարակ
ըմբռնեսցին · ծեր՝ հանդերձ կատարելովն
աւուրց ըմբռնեսցին ։ Եւ ըմբռնեսցին 12
տունք նոցա 'ի ձեռս օտարաց , անդք եւ կանայք
նոցա 'ի միասին · զի ձգեցից զձեռն իմ 'ի
վերայ բնակչաց երկրին այնորիկ , ասէ Տէր ։ Զի 13
'ի փոքունց նոցա մինչեւ ցմեծամեծս՝ ամենեքեան
կատարեցին զանօրէնութիւնս , 'ի քահանայէ
մինչեւ 'ի սուտ մարգարէ՝ ամենեքեան արարին
սուտութիւն ։ Եւ բժշկէին զհարուածս 14
զաւեր ժողովրդեան իմոյ ընդ արհամարհանս ·
եւ ասէին՝ խաղաղութիւն , խաղաղութիւն · եւ
ո՞ւր է խաղաղութիւն ։ Յամօթ եղեն զի պակասեցան 15
· եւ ոչ որպէս ամաչեցեալք ամաչեցին ,
եւ զանարգանս իւրեանց ոչ առին 'ի միտ · վասն
այնորիկ անկցին 'ի կործանումն իւրեանց , եւ 'ի
ժամանակի այցելութեան իւրեանց տառապեսցին
, ասէ Տէր ։

Է Այսպէս ասէ Տէր · կացէք 'ի ճանապարհս եւ 16
զննեցէք , եւ հարցէք զյաւիտենական շաւիղս
Տեառն · եւ տեսէք ո՞ր է ճանապարհ բարի , եւ
գնացէք ընդ նա , եւ գտջիք սրբութիւն անձանց
ձերոց · եւ ասացին թէ ոչ երթիցուք ։ Կացուցի 17
'ի վերայ ձեր դէտս , լուարուք բարբառոյ փողոյն
· եւ ասեն , ոչ լուիցուք · վասն այնորիկ 18
լուան ազգք , եւ որ հովուէին զհօտս 'ի նոսա ։
Լուր երկիր , ահաւասիկ ես ածից 'ի վերայ ժողովրդեանդ 19
այդորիկ չարիս ըստ պտղոյ ապստամբութեան
իւրեանց , զի բանից իմոց ոչ անսացին
եւ զօրէնս իմ մերժեցին ։ Ընդէ՞ր է այդ 20
զի բերես ինձ խունկս 'ի Սաբայ , եւ կինամոմոն
յերկրէ հեռաւորանէ · ողջակէզք ձեր չեն ընդունելի
, եւ զոհք ձեր ինձ ոչ քաղցրացան ։
Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր · ահաւասիկ 21
ես տաց 'ի վերայ ժողովրդեանդ այդորիկ ախտ ,
եւ ախտասցին 'ի նմին հարք եւ որդիք 'ի միասին
, դրացին եւ ընկեր իւր կորիցեն ։ Այսպէս 22
ասէ Տէր · ահաւասիկ զօր գայ 'ի հիւսիսոյ , ազգ
մեծ · թագաւորք բազումք զարթիցեն 'ի ծագաց
երկրէ , աղեղնաւորք եւ սիգաւորք · ազգ ժպիրհ 23
եւ անողորմ · ձայն նորա իբրեւ զձայն ծովու
յորդացելոյ · կառօք եւ երիվարօք ճակատեսցի ,
եւ լռեսցի իբրեւ զհուր 'ի պատերազմ 'ի վերայ
24 քո , դուստր Սիովնի · լուաք զլուր նոցա՝ եւ
լքան ձեռք մեր · նեղութիւնք կալան զմեզ իբրեւ
25 երկունք ծննդականի ։ Մի ելանէք յանդս ,
եւ ընդ ճանապարհս մի գնայք · զի սուր թշնամեաց
26 շուրջ պատեալ է ։ Դուստր ժողովրդեան
իմոյ , քուրձ զգեցիր · մոխիր տարածեա , սուգ
զաւակի սիրելւոյ , եւ կոծեաց կոծ ողորմ · զի յանկարծակի
եկեսցէ թշուառութիւն 'ի վերայ ձեր ։
27 Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց պաշարելոց , եւ
գիտասջիր 'ի փորձել ինձ զճանապարհս դոցա ·
28 ամենեքեան անհնազանդք՝ գնան կամակորութեամբ
· իբրեւ զպղինձ եւ զերկաթ՝ ամենեքեան
29 ապականեալք ։ Պակասեցին փուքք 'ի
հրոյ , պակասեաց կապար · զուր աշխատ արծաթագործն
, եւ նոցա չարիքն ոչ հալեցան ·
30 արծաթ խոտան կոչեցէք զնոսա , զի խոտեաց
զնոսա Տէր · լուարուք զպատգամս Տեառն ամենայն
հրէաստան ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Պատգամն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ՝
2 եւ ասէ · Կաց 'ի դրան տանն Տեառն՝ եւ ընթերցիր
անդ զբանս զայս , եւ ասասցես · լուարուք
զբան Տեառն ամենայն հրէաստան որք մտանէք
ընդ դրունս ընդ այդոսիկ երկիր պագանել Տեառն
3 ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած
Իսրայէլի · ուղիղ արարէք զճանապարհս ձեր
եւ զգնացս , եւ բնակեցուցից զձեզ 'ի տեղւոջ
4 յայսմիկ · եւ մի յանձնապաստան լինիք 'ի բանս
սուտութեան · զի ամենեւին ոչ օգնեսցեն ձեզ որ
ասեն՝ տաճար Տեառն , տաճար Տեառն՝ տաճար
5 Տեառն է ։ Եթէ ուղղելով ուղղիցէք զճանապարհս
ձեր եւ զգնացս , եւ եթէ առնելով առնիցէք
իրաւունս 'ի մէջ առն եւ ընկերի իւրոյ ,
6 եւ զեկն եւ զորբն եւ զայրին ոչ յաղթահարիցէք
, եւ արիւն անպարտ ոչ հեղուցուք 'ի տեղւոջդ
յայդմիկ , եւ զհետ աստուածոց օտարաց
7 ոչ երթիցէք չարի ձերում , բնակեցուցից զձեզ
'ի տեղւոջդ յայդմիկ · յերկրի զոր ետու հարցն
8 ձերոց յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս ։ Ապա
թէ դուք յանձնապաստան լինիք 'ի բանս սուտ-
9 թեան , ուստի ոչ ինչ օգտիցէք , եւ գողանայցէք եւ
սպանանիցէք եւ շնայցէք եւ երդնուցուք սուտ ,
եւ արկանիցէք խունկս Բահաղու , եւ երթիցէք
զհետ աստուածոց օտարաց՝ զորս ոչ գիտիցէք
10 ասոց , ուստի եւ չար լինիցի ձեզ ։ Եւ գայցէք
կայցէք առաջի իմ 'ի տանս յայսմիկ՝ յորոյ վերայ
կոչեցեալ է անուն իմ · եւ ասիցէք , մերժեցաք
յառնելոյ զամենայն գործելեան զայնոսիկ ·

Միթէ այրս աւազակաց եղեւ տունն իմ, յորոյ 11
վերայ կոչեցեալ է անուն իմ այդր առաջի ձեր.
եւ ես աչօք տեսի, ասէ Տէր. զի չոգայք 12
'ի տեղին իմ 'ի Սելովմ, ուր բնակեցուցի զանուն
իմ անդ զառաջինն. եւ տեսէք զինչ արարի ընդ
նա յերեսաց չարեաց ժողովրդեանն իմոյ Իսրայէլի:
Եւ արդ փոխանակ զի արարէք զայդ ամենայն 13
գործս, ասէ Տէր, եւ խօսեցայ ընդ ձեզ
ընդ առաւօտս խօսելով, եւ ոչ լուարուք ինձ,
կոչեցի զձեզ' եւ ոչ ետուք ինձ պատասխանի.
եւ արարից ընդ տունդ ընդ այդ' յորոյ վերայ 14
կոչեցեալ է անուն իմ, յոր դուքդ ապաստան
էք, եւ ընդ տեղիդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց,
որպէս արարի ընդ Սելովմ. եւ ընկեցից ըզձեզ 15
յերեսաց իմոց' որպէս ընկեցի զեղբարս
ձեր' զամենայն զաւակն Եփրեմայ: Եւ դու մի 16
կար յաղօթս 'ի վերայ ժողովրդեանդ այդորիկ.
եւ մի խնդրեր 'ի վերայ դոցա ողորմութիւն, եւ
մի աղաչեր, եւ մի մերձենիր առաջի իմ վասն
դոցա. զի ոչ լուայց քեզ: Միթէ ո՞չ տեսանես զինչ 17
գործեն դոքա 'ի քաղաքս Յուդայ եւ 'ի ճանապարհս
Երուսաղեմի. որդիք նոցա փայտ քաղեն, 18
եւ հարքն նոցա հրատ արկանեն, եւ կանայք
նոցա հայս հարկանեն, առնել կարկանդակս
զօրութեանց երկնից. եւ նուիրեն նուէրս
աստուածոց օտարաց, զի բարկացուսցեն
զիս: Միթէ զիս բարկացուցանիցեն, ասէ Տէր, 19
եւ ո՞չ զանձինս, զի ամաչեսցեն երեսք նոցա:
Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. ահա բարկութիւն 20
եւ սրտմտութիւն իմ հեղցի 'ի վերայ
տեղւոյդ այդմիկ, 'ի վերայ մարդոյ եւ անասնոյ,
եւ 'ի վերայ փայտի ագարակի, եւ 'ի վերայ արգեանց
երկրի, բորբոքեսցի եւ ոչ շիջցի:

Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած 21
Իսրայէլի. զողջակէզս ձեր ժողովեցէք հանդերձ
զոհիւք ձերովք, եւ կերայք միս. զի ոչ խօսեցայ 22
ընդ հարսն ձեր, եւ ոչ պատուէր ետու նոցա
յաւուրն յորում հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց'
վասն բանի ողջակիզաց եւ զոհից:
Այլ զայս բան պատուիրեցի նոցա եւ ասեմ. 23
լուարուք ձայնի իմում, եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած,
եւ դուք եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ. եւ
գնասջիք յամենայն ճանապարհս իմ զոր պատուիրեցի
ձեզ. զի բարի լինիցի ձեզ: Եւ ոչ 24
լուան ինձ, եւ ոչ անսացին նոքա. այլ գնացին
ըստ խորհրդոց սրտից իւրեանց չարաց. եւ
եղեն յետս եւ ոչ յառաջ. յօրէ յորմէ ելին 25
հարքն նոցա յերկրէն Եգիպտացւոց մինչեւ ցայսօր:
Եւ արդ առաքեցի առ ձեզ զամենայն ծառայս
իմ զմարգարէս. 'ի տուէ եւ ընդ առաւօտս
առաքելով. եւ ոչ լուան ինձ, եւ ոչ անսացին 26
նոցա. եւ խստացուցին զպարանոցս իւրեանց
առաւել քան զհարս իւրեանց: Եւ ասասցես 27
ցնոսա զբանս զայս, եւ ոչ լուիցեն քեզ. եւ կոչեսցես
զնոսա' եւ ոչ տայցեն քեզ պատասխանի.
28 եւ ասասցես ցնոսա. այս ազգ է որ ոչ լուաւ
ձայնի տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ ոչ ընկալան
զխրատ. սպառեցաւ հաւատք, եւ բարձաւ
29 ճշմարտութիւն 'ի բերանոյ նոցա: Կտրեա ըզհերս
քո եւ 'ի բաց ընկեա, եւ առ զողբս 'ի
շրթունս. զի խոտեաց Տէր եւ մերժեաց զազգն
30 որ առնէր զայս: Զի արարին որդիքն Յուդայ
չար առաջի իմ, ասէ Տէր. կարգեցին զգարշելիսն
իւրեանց 'ի տանն յորոյ կոչեցեալ էր անուն
31 իմ 'ի վերայ նորա' պղծել զնա. եւ շինեցին բագինս
Տափեթայ, որ է 'ի ձոր որդւոյն Ենովմայ,
այրել զուստերս եւ զդստերս իւրեանց 'ի հուր.
զոր ոչ հրամայեցի նոցա, եւ ոչ զմտաւ ածի 'ի
32 սրտի իմում: Վասն այնորիկ ահա աւուրք եկեսցեն,
ասէ Տէր, եւ ոչ եւս ասասցեն բագին Տափեթայ,
եւ ձոր որդւոյն Ենովմայ, այլ ձոր կոտորելոց,
եւ թաղեսցեն 'ի Տափեթ առ 'ի տեղւոյն
33 չլինելոյ: Եւ եղիցին դիակունք ժողովրդեանդ
այդորիկ' 'ի կերակուր թռչնոց երկնից
եւ գազանաց երկրի, եւ ոչ ոք իցէ որ հալածիցէ:
34 Եւ բարձից 'ի քաղաքացն Յուդայ եւ յանցիցն
Երուսաղեմի զձայն խրախճանաց եւ զձայն
ցնծութեանց, զձայն հարսին եւ զձայն փեսայի.
զի յաւերակ եղիցի երկիրն:

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Ի ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, հանիցեն
զոսկերս թագաւորացն Յուդայ եւ զոսկերս իշխանաց
նոցա, եւ զոսկերս քահանայից եւ զոսկերս
մարգարէից, եւ զոսկերս բնակչացն Երու-
2 սաղեմի' 'ի գերեզմանաց իւրեանց, եւ ցամաքեցուսցեն
յարեւու եւ ընդ լուսնով եւ ընդ ամենայն
աստեղբք, եւ առաջի ամենայն զօրութեանց
երկնից զոր սիրեցինն' եւ որոց ծառայեցինն,
եւ որոց զհետ գնացին, եւ յորս ապաստան
լինէին, եւ երկիր պագանէին նոցա. ոչ
կոծեսցին եւ ոչ թաղեսցին, այլ 'ի նշաւակ եղիցին
3 'ի վերայ երեսաց երկրի. զի ախորժեսցեն զմահ'
եւ ոչ զկեանս: Եւ զմնացորդս որ մնացեալ իցեն
յազգէ անտի չարէ, ընդ ամենայն տեղիս մնացելոցն
ուր եւ մերժեցից զնոսա անդր' ասէ Տէր
4 զօրութեանց: Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ
Տէր. միթէ որ գլորին' ո՞չ յառնիցեն. կամ որ
5 խոտորին' ո՞չ եւս դառնայցեն. արդ ընդէր խոտորեցաւ
ժողովուրդդ այդ եւ Երուսաղեմ' խոտորումն
ժպիրհ. եւ պնդեցան կամք իւրեանց' եւ
6 ոչ կամեցան դառնալ: Ունկն դիք եւ լուարուք.
ոչ այսպէս խօսին. եւ ոչ գոյ մարդ որ զղջանայ
'ի չարեաց իւրոց, եւ ասէ թէ զինչ գործեցի.
կասեաց ընթացօքն յընթացից իւրոց' իբրեւ
7 ձի ընդ քիրտն մանեալ 'ի խրխնջել իւրում: Արդ

արագիլն յերկինս ծանեաւ զժամանակ իւր, տատրակ եւ ծիծառն ճնճղուկք վայրի՝ պահեցին զժամանակս մտից իւրեանց, եւ ժողովուրդ իմ ոչ ծանեաւ զիրաւունս Տեառն։ Զիա՞րդ ասիցէք՝ 8 թէ իմաստունք եմք, եւ օրէնք Աստուծոյ են 'ի մեզ. վասն այդորիկ զուր եղեւ սուտ գրիչն դպրացն, յամօթ եղեն իմաստունքն, զարհուրեցան 9 եւ ըմբռնեցան, զի զբանն Տեառն անարգեցին. զի՞նչ իմաստութիւն իցէ 'ի նոսա։ Վասն 10 այնորիկ տաց զկանայս նոցա այլոց, եւ զագարակս նոցա տաց ժառանգաց. զի 'ի փոքուէ մինչեւ 'ի մեծամեծս նոցա՝ ամենայն որ ագահէ զագահութիւն. 'ի մարգարէէ մինչեւ ցքահանայն՝ ամենայն որ առնէ անիրաւութիւն։ Եւ 11 բժշկէին զբեկումն դստեր ժողովրդեան իմոյ ընդ արհամարհանս. եւ ասէին խաղաղութիւն խաղաղութիւն, եւ ոչ գոյր խաղաղութիւն։ Ամաչեցին 12 զի արարին զպղծութիւն. սակայն եւ այնուհետ ոչ ամաչեցին ամօթով, եւ զպատկառանս ոչ գտին 'ի միտ. վասն այնորիկ անկցին ընդ անկելոցն 'ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց, եւ տկարասցին՝ ասէ Տէր։ Եւ ժողովեսցեն 13 զպտուղս իւրեանց, ասէ Տէր. չիք խաղող յորթս նոցա, եւ ոչ թուզ 'ի թզենիս նոցա, եւ տերեւն թօթափեցաւ. եւ ետու նոցա՝ եւ անց գնացին։ Ընդ մեք զի՞ նստիցիմք. այլ ժողովեսցուք՝ 14 եւ մտցուք 'ի քաղաքս ամուրս, եւ անդր անկցուք. զի տէր Աստուած մեր ընկէց զմեզ, եւ արբոյց մեզ ջուր դառնութեան, զի մեղաք առաջի նորա։ Ժողովեցաք 'ի խաղաղութիւն, եւ 15 ոչ գոյր բարութիւն. 'ի ժամանակի բժշկութեան՝ եւ ահա տագնապ։ 'Ի Դանայ լուիցուք 16 զձայն երագութեան երիվարաց նորա. 'ի ձայնէ խրխնջելոյ հեծելոյ նորա շարժեցաւ երկիր ամենայն. եկեսցէ եւ կերիցէ զերկիր լրիւ իւրով, զքաղաքս եւ զբնակիչս նորա։ Քանզի ես ահա_ 17 ւասիկ արձակեմ 'ի ձեզ օձս կոտորիչս, յորս ոչ մտանիցեն թովչութիւնք, եւ հարկանիցեն ըզձեզ, ասէ Տէր. եւ յանբժշկական ցաւս սրտից 18 ձերոց տարակուսելոց։ Ահա ձայն գուժի դստեր 19 ժողովրդեան իմոյ յերկրէ հեռաստանէ. միթէ Տէր ոչ գուցէ 'ի Սիոն, կամ թագաւոր անդ ոչ իցէ. ընդէ՞ր բարկացուցին զիս դրօշելովք իւրեանց եւ ունայնովք օտարոտովք։ Անցին 20 հունձք, անց ամառն, եւ մեք ոչ փրկեցաք։ Ի 21 վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ խորտակեցայ, խռովեցայ տարակուսանօք. յաղթահարեցին զիս երկունք իբրեւ ծննդականի։ Միթէ գեղ ոչ գուցէ 'ի Գաղաադ, կամ բժիշկ 22 ոչ կայցէ անդ. ընդէ՞ր ոչ եղեւ բժշկութիւն դըստեր ժողովրդեան իմոյ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ո՞ տայր գլխոյ իմ ջուր, եւ աչաց իմ աղբեւրս արտասուաց, եւ լայի զժողովուրդս զայս զօր եւ զգիշեր, եւ զվիրաւորեալս դստեր ժո_
2 ղովրդեան իմոյ։ Ո՞ տայր ինձ յանապատի վերջին օթեւանս, եւ թողուի զժողովուրդ իմ եւ գնայի 'ի դոցանէ. զի ամենեքեան շնացան՝ եւ հասարակ
3 ժողովուրդք արհամարհողաց։ Եւ լարեցին ըզլեզուս իւրեանց իբրեւ զաղեղն. ստութիւն՝ եւ ոչ հաւատք զօրացան 'ի վերայ երկրի. զի 'ի չարեաց 'ի չարիս ելին, եւ զիս ոչ ծանեան, ասէ
4 Տէր։ Իւրաքանչիւր յընկերէ իւրմէ զգուշ լինիջիք, եւ յեղբարս ձեր մի յուսայք. զի ամենայն եղբայր խաբէութեամբ խաբէ, եւ ամենայն
5 բարեկամ նենգութեամբ գնայ։ Իւրաքանչիւր զբարեկամ իւր այպանէ, եւ ճշմարտութիւն ոչ խօսին. ուսաւ լեզու նոցա խօսել ստութիւն.
6 զրկեցին, եւ ոչ դադարեցին ժողովել վաշխս 'ի վերայ վաշխից, եւ նենգութիւն 'ի վերայ նենգութեանց. եւ ոչ կամեցան զիս ճանաչել, ասէ
7 Տէր։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց. ահաւասիկ ես հալեցից զնոսա, եւ փորձեցից զնոսա։ Զի արարից յերեսաց չա_
8 րեաց դստեր ժողովրդեան իմոյ. նետ խոցոտիչ լեզուք նոցա նենգաւորք են. բանք բերանոյ նոցա ընդ ընկերի իւրում խօսին զխաղաղութիւն, եւ 'ի սրտի իւրում ունին զթշնամու_
9 թիւն։ Միթէ 'ի վերայ այսոցիկ ոչ արարից այցելութիւն, ասէ Տէր. կամ յազգէ այնպիսւոյ
10 ոչ խնդրեսցէ վրէժ անձն իմ։ Կոծ առէք 'ի վերայ լերանց, եւ ձայնս 'ի վերայ բլրոց անապատի. ողբասջիք, քանզի պակասեցին առ 'ի չգոյէ մարդկան անցաւորաց, եւ ոչ լուան զձայնս ստացուածոց. 'ի թռչնոց երկնից մինչեւ ցանասուն
11 յիմարեցան եւ գնացին։ Եւ տաց զԵրուսաղէմ 'ի գերութիւն եւ 'ի բնակութիւն վիշապաց, եւ զքաղաքս Յուդայ եղից յապականութիւն՝ առ
12 'ի չգոյէ բնակչաց։ Ո՞վ է այր իմաստուն՝ եւ 'ի միտ առցէ զայս, եւ առ ո՞ւմ բան բերանոյ Տեառն, պատմեսցէ մեզ թէ վասն է՞ր կորեաւ երկիր. լցաւ իբրեւ զանապատ առ 'ի չգոյէ անցա_
13 ւորաց։ Եւ ասէ ցիս Տէր. վասն թողլոյ նոցա զօրէնս իմ զոր եղի առաջի նոցա, եւ ոչ
14 լուան ձայնի իմում, եւ գնացին զհետ հաճոյից սրտից իւրեանց չարաց, եւ զհետ կռոցն զոր
15 ուսուցին նոցա հարքն նոցա, վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. ահաւասիկ ես ջամբեմ ժողովրդեանդ այդմիկ վշտաց, եւ արբուցանեմ զդոսա ջուր դառնու_
16 թեան. եւ ցրուեցից զդոսա ընդ ազգս զորս ոչ գիտացին դոքա եւ ոչ հարքն իւրեանց. եւ արձակեցից 'ի վերայ դոցա սուր, մինչեւ սատակե_

ցից զնոսա։ Այսպէս ասէ Տէր զօրու- 17
թեանց․ զմտաւ ածէք՝ եւ կոչեցէք զձայնար-
կուս եւ եկեսցեն, եւ առ իմաստուն կանայս
առաքեցէք՝ եւ ճչեսցեն, եւ սափեսցեն եւ առ- 18
ցեն ողբս 'ի վերայ ձեր․ եւ իջուսցեն աչք ձեր
արտասուս, եւ արտեւանունք ձեր բղխեսցեն
ջուր։ Զի ձայն ողորմ գուժկաց 'ի Սիոնի․ զիա՞րդ 19
թշուառացաք, ամաչեցաք յոյժ, զի լքաք զեր-
կիր եւ ընկեցաք զբնակութիւնս մեր։ Լուա- 20
րուք, կանայք, զպատգամս բանին Աստուծոյ,
եւ ընկալցին ականջք ձեր զբանս բերանոյ նո-
րա․ եւ ուսուցէք դստերաց ձերոց ձայնս, եւ
կին՝ ընկերի իւրում ողբս․ զի ել մահ ընդ պա- 21
տուհանս ձեր, եւ եմուտ յերկիր ձեր, ջնջել
զտղայս արտաքուստ եւ զերիտասարդս 'ի հրա-
պարակաց։ Այսպէս ասէ Տէր․ եղիցին դիա- 22
կունք մարդկան նշաւակ ընդ երեսս դաշտաց
երկրի ձերոյ, եւ իբրեւ զխոտ զկնի հնձողի․ եւ
ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ։

ժ Այսպէս ասէ Տէր․ մի պարծեսցի իմաստունն 23
յիմաստութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի հզօրն
'ի զօրութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի մեծն 'ի 24
մեծութիւն իւր․ այլ յայն պարծեսցի՝ որ պար-
ծիցին՝ իմանալ եւ ճանաչել զիս, թէ ես եմ տէր
Աստուած․ որ առնեմ զիրաւունս եւ զողորմու-
թիւն, եւ զարդարութիւն 'ի վերայ երկրի․ եւ
'ի նոյնս են կամք իմ, ասէ Տէր։ Ահա աւուրք 25
եկեսցեն, ասէ Տէր, եւ արարից այց 'ի վերայ
ամենայն թլփատելոց յանթլփատութեան իւ-
րեանց․ 'ի վերայ Եգիպտոսի եւ 'ի վերայ Յուդայ 26
եւ 'ի վերայ Եդովմայ եւ 'ի վերայ որդւոցն Ամով-
նայ եւ 'ի վերայ որդւոցն Մովաբու, եւ 'ի վերայ
ամենայն յապաւելոցն զերեսս բնակչաց անա-
պատի․ զի ամենայն ազգք անթլփատ են մար-
մնով, եւ ամենայն տունն Իսրայէլի անթլփատ
են սրտիւք իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Լուարուք զպատգամս զոր խօսեցաւ Տէր 'ի 1
վերայ ձեր, տունդ Իսրայէլի։ Այսպէս ասէ 2
Տէր․ ըստ ճանապարհաց հեթանոսաց մի ուսա-
նիք, եւ 'ի նշանաց երկնից մի զարհուրիք․ զի
նոքա երկնչին յերեսաց նոցա։ Զի ամենայն 3
կուռք հեթանոսաց ունայնք են․ փայտ յանտառ-
աէ հատեալ, գործք ձեռաց հիւսանց․ ձոյլ ար- 4
ծաթոյ եւ ոսկւոյ զարդարեալք․ ուռամբք եւ
բեւեռօք հաստատեսցեն զնոսա՝ զի ոչ շարժես-
ցին․ արծաթ ճախարակեալ, արծաթ 'ի գործ
արկեալ 'ի Թարշշէ, եւ ոսկի եկեալ 'ի Մեմփա-
թայ։ Եւ ձեռն ոսկերչի գործեալ գործ ճար- 5
տարաց․ կապուտակ եւ ծիրանի զգեստուցանեն
նոսա․ եւ ոչ գնասցեն, այլ բառնալով բարձցեն․
եւ ոչ քայլ մի առնն փոփոխեսցեն, եւ ոչ ինքնին
'ի կոճղեան ամրացուցին․ մի երկնչիք 'ի նոցանէ,
զի ոչ չար առնեն, եւ բարի ինչ ոչ գոյ 'ի նոսա։
6 Չէք ոք իբրեւ զքեզ Տէր․ մեծ ես՝ եւ մեծ է ա-
7 նուն քո զօրութեամբ․ ո՞ ոչ երկիցէ 'ի քէն,
թագաւոր ազգաց․ զի քեզ ինչ վայելէ․ զի յա-
մենայն իմաստունս հեթանոսաց եւ յամենայն
8 թագաւորս նոցա ո՞վ է իբրեւ զքեզ։ Եւ միան-
գամայն այլեսցին, եւ սատակեսցին խրատք ու-
9 նայնեաց․ զի փայտ են, եւ արծաթ ծեծեալ ե-
կեալ 'ի Թարշշայ, եւ ոսկի 'ի Ոփփաթայ, գործ
ճարտարաց ամենայն, եւ ձեռաց ոսկերչաց․
կապուտակ եւ ծիրանի հանդերձ նոցա, գործ
10 իմաստնոց ամենայն։ Այլ՝ տէր Աստուած մեր
ճշմարիտ, է Աստուած կենդանի, եւ թագաւոր
յաւիտենական․ եւ 'ի սրտմտութենէ նորա շար-
ժեսցի երկիր, եւ ոչ հանդարտեսցեն ազգք բար-
11 կութեան նորա։ Եւ այսպէս ասասջիք ցնոսա․
աստուածք որ զերկինս եւ զերկիր ոչ արարին՝
կորիցեն յերկրէ, եւ 'ի ներքոյ երկնիցս այսո-
12 ցիկ։ Տէր է՝ որ արար զերկիր զօրութեամբ իւ-
րով, եւ կանգնեաց զաշխարհ իմաստութեամբ
իւրով, եւ հանճարով իւրով ձգեաց զերկինս․
13 եւ 'ի տալոյ զձայն իւր՝ ընդ բազմութիւն ջուրցն
յերկինս․ հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրէ, եւ զ-
փայլատակունս իւր յանձրեւս արար, հանէ
14 զհողմս յաւէտարանաց իւրոց։ Յիմարեցաւ ա-
մենայն մարդ 'ի գիտութենէ․ յամօթ եղեն ա-
մենայն ոսկերիչք զդրօշեալս իւրեանց․ զի սուտ
15 ձուլեցին, եւ չիք շունչ 'ի նոսա․ ունայն են եւ
գործք խաբէութեան․ 'ի ժամանակի այցելու-
16 թեան իւրեանց կորիցեն։ Այլ՝ ոչ այնպիսի ինչ
է բաժինն Յակոբայ․ զի որ ստեղծն զամենայն՝
նա է բաժինն նորա, եւ Իսրայէլ գաւազան ժա-
ռանգութեան նորա․ Տէր զօրութեանց անուն
17 է նորա։ Ժողովեա 'ի բացուստ զզօրութիւն
18 քո, բնակեալդ 'ի մէջ ընտրելոց։ Այսպէս ասէ
Տէր․ ահաւասիկ ես քարընկենեմ զբնակիչս
երկրիդ այսպիսի նեղութեամբ, եւ նեղեցից զնո-
19 սա զի մի գտցին։ Վա՜յ 'ի վերայ բեկման քոյ, զի
ցաւագին են հարուածք քո․ եւ ասեմ, արդա-
20 րեւ այդ ինչ են վէրք իմ, եւ եհաս յիս․ խորանն
իմ չուառացաւ, կորեաւ․ եւ ամենայն խորանա-
փեղկք իմ քակեցան․ որդիք իմ եւ խաշինք իմ
ոչ ուրեք են, եւ ոչ եւս գոյ տեղի խորանի իմոյ,
21 եւ ոչ տեղի խորանափեղկաց իմոց։ Զի հովիւքն
անմտացան, եւ զՏէր ոչ խնդրեցին․ վասն այ-
նորիկ ոչ իմացան ամենայն արօտականքն, եւ
22 ցրուեցան։ Ձայն գուժի եկեսցէ, եւ շարժումն
մեծ յերկրէ հիւսիսոյ, կարգել զքաղաքս Յու-
դայ յապականութիւն եւ 'ի դադարս ջայլա-
23 մանց։ Գիտեմ, Տէր, զի ոչ մարդոյ է ճանա-
պարհ իւր․ եւ ոչ այր գնասցէ եւ յաջողեսցէ
24 զճանապարհս իւր։ Խրատեա զմեզ, Տէր, բայց

իրաւամբք, եւ մի՛ ցասմամբ. զի մի՛ սակաւաւորս
արասցես զմեզ։ Հեղ զբարկութիւն քո 'ի 25
վերայ հեթանոսաց որ ոչ գիտեն զքեզ. եւ 'ի
վերայ ազգաց որ զանուն քո ոչ կարդացին. զի
կերան զՅակոբ՝ եւ սատակեցին զնա. եւ վախճանեցին
զնա, եւ զարօտ նորա աւերեցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԺԱ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ եւ 1
ասէ. Լուարուք զբանս ուխտիս այսորիկ, եւ 2
խօսեսջիրուք ընդ արս Յուդայ եւ ընդ բնակիչս
Երուսաղեմի։ Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ 3
Տէր Աստուած Իսրայէլի. Անիծեալ լիցի մարդն
որ ոչ լուիցէ բանից ուխտիս այսորիկ, զոր պատուիրեցի 4
հարցն ձերոց, յաւուր յորում հանի
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց՝ 'ի հնոցէ երկաթոյն.
եւ ասեմ, լուարուք ձայնի իմում, եւ
արարէք զայդ ըստ ամենայնի զոր ինչ պատուիրեմ
ձեզ. եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ ես
եղէց ձեզ յԱստուած։ Եւ հաստատեցից զերդումն 5
իմ զոր երդուայ հարցն ձերոց, տալ նոցա
զերկիրն որ բղխէ զմեղր եւ զկաթն, որպէս եւ
այսօր։ Պատասխանի ետու՝ եւ ասեմ. Այո,
Տէր, եղիցի։ Եւ ասէ ցիս Տէր. Ընթերցի՛ր զամենայն 6
զբանս զայսոսիկ 'ի քաղաքս Յուդայ
եւ արտաքոյ Երուսաղեմի, եւ ասասցես. Լուարուք
զպատգամ ուխտիդ այդորիկ, եւ արարէք
զդոսա։ Զի վկայութեամբ եդի վկայութիւն 7
հարցն ձերոց՝ յաւուրն հանելոյ իմոյ զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ մինչեւ ցայսօր. կանխեալ
ընդ առաւօտս եւ դնել վկայութիւն եւ ասել.
լուարուք ձայնի իմում, եւ ոչ լուան։ Եւ 8
խոտորեցուցին զունկն իւրեանց, եւ գնացին
այր ըստ յամառութեան սրտից իւրեանց 'ի չարիս.
եւ ածից 'ի վերայ նոցա զամենայն բանս
ուխտիս այսորիկ՝ զոր պատուիրեցի նոցա առնել՝
եւ ոչ արարին։ Եւ ասէ ցիս Տէր. Գտանին 9
խառնակք յարս Յուդայ եւ 'ի բնակիչս Երուսաղեմի.
դարձան յանիրաւութիւնս հարցն իւրեանց 10
առաջնոց, որք ոչ կամեցան լսել բանից
իմոց. եւ ահաւասիկ երթան զհետ աստուածոց
օտարաց ծառայել նոցա. եւ ցրեցին տունն Իսրայէլի
եւ տունն Յուդայ զուխտն իմ, զոր ուխտեցի
ընդ հարս նոցա։ Վասն այնորիկ այսպէս 11
ասէ Տէր. ահաւասիկ ես ածից 'ի վերայ դոցա
չարիս, յորոց ոչ կարասցեն ելանել. եւ աղաղակեսցեն
առ իս՝ եւ ոչ լուայց նոցա։ Եւ գնասցեն 12
քաղաքք Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղեմի,
եւ աղաղակեսցեն առ դիսն իւրեանց որոց արկանէին
խունկս. եւ փրկելով ոչ փրկեսցեն զնոսա
'ի ժամանակի չարեաց իւրեանց։ Զի ըստ 13
թուոյ քաղաքաց քոց էին դիքն քո, Յուդա,
եւ ըստ թուոյ անցիցն Երուսաղեմի կարգեցէք
բագինս եւ սեղանս ամօթոյ, արկանել խունկս
14 Բահաղու։ Եւ դու մի՛ կար յաղօթս վասն ժողովրդեանդ
այդորիկ, եւ մի՛ աղաչեր վասն դոցա
խնդրուածովք եւ աղօթիւք. զի ոչ լսեմ 'ի ժամանակի
յորում կարդասցեն առ իս, 'ի ժամանակի
15 չարեաց իւրեանց։ Զի՞ ընդ սիրելին ասեմ՝
զի 'ի նենգս 'ի տաճարին իմում արար զգարշելիս.
միթէ աղօթք եւ միս նուիրեալ անցուցանիցեն
'ի քէն զչարիս քո, կամ թէ այնուիկ ապրիցես։
16 Ձիթենի գեղեցիկ վարսաւոր տեսանելի
կոչեաց Տէր զանուն քո. 'ի ձայնէ թլփատութեան
նոցա՝ մեծ է նեղութիւն 'ի վերայ
17 քոյ, անպիտանացան ոստք քո։ Եւ տէր Աստուած
զօրութեանց որ տնկեաց զքեզ՝ խօսեցաւ
'ի վերայ քոյ չարիս փոխանակ չարեաց տանն
Իսրայէլի, եւ տանն Յուդայ. զի արարին անձամբ
անձանց 'ի բարկացուցանել զիս, յարկանել
նոցա խունկս Բահաղու։
18 Տէր ծանո ինձ եւ ծանեայց. յայնժամ տեսի
19 զգործս նոցա։ Ես իբրեւ զգառն անմեղ վարեալ
'ի սպանդ, ոչ գիտացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդ
չար եւ ասեն. եկայք արկցուք փայտ 'ի
հաց նորա, եւ ջնջեսցուք զնա յերկրէն կենդանեաց,
20 եւ անուն նորա մի՛ եւս յիշեսցի։ Տէր
զօրութեանց, որ ընտրես զիրաւունս, եւ քննես
զերիկամունս եւ զսիրտս, տեսից առ 'ի քէն ըզվրէժխնդրութիւն
առ 'ի նոսա. զի քեզ յայտնեցի
21 զիրաւունս իմ։ Վասն այնորիկ այսպէս ասէ
Տէր 'ի վերայ արանցն Անաթովթայ որ խնդրեն
զանձն քո, եւ ասեն՝ մի՛ մարգարէանար վասն
անուան Տեառն, ապա թէ ոչ՝ մեռանիս 'ի ձեռաց մերոց։
22 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
ահաւասիկ ես այց արարից 'ի վերայ նոցա. Երիտասարդք
նոցա սրով մեռցին, եւ ուստերք
23 եւ դստերք նոցա սովով վախճանեսցին։ Եւ մնացորդք
ոչ եղիցին նոցա. զի ածից չարիս 'ի վերայ
բնակչացն Անաթովթայ յամի այցելութեան
նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Արդար ես դու, Տէր, եւ մատուցից առաջի քո
ատեան. բայց խօսեցայց զիրաւունս. զի՞ է զի
ճանապարհք ամպարշտաց յաջողեալ են, եւ
երջանկացան ամենեքեան որ արհամարհեն զքեզ
2 արհամարհանս։ Տնկեցեր զնոսա եւ արմատացան,
ծնան որդիս՝ եւ արարին պտուղ. մերձ ես դու,
Տէր, 'ի բերանս նոցա, եւ հեռի յերիկամանց
3 նոցա։ Եւ դու, Տէր, գիտես զիս, տեսեր զիս,
եւ փորձեցեր զսիրտ իմ առաջի քո. ժողովեա
զնոսա իբրեւ զոչխարս 'ի սպանումն, եւ նուիրեա
4 զնոսա յաւուր սպանման նոցա։ Մինչեւ յերբ

սուգ առնիցէ երկիր. եւ խոտ ամենայն վայրի ցամաքեսցի՝ 'ի չարեաց բնակչաց երկրին այսորիկ. կոտնեցան անասուն եւ թռչուն. զի ասացին թէ ոչ տեսցէ Աստուած զճանապարհս մեր։ Յոտս 5 քո ընթանան՝ եւ լքուցին զքեզ. զիա՞րդ կազմեսցիս երիվարօք. իսկ որ յերկրիդ խաղաղութեան յուսացեալ ես. զի՞ գործեսցես 'ի վերանալ Յորդանան գետոյ։ Քանզի եւ եղբարքն քո 6 եւ տուն հօր քոյ, եւ նոքա զաւեցին քեզ, եւ նոքին աղաղակեցին զկնի քո, կուտեցան 'ի վերայ քո. մի՛ հաւատար նոցա զի խօսեսցին զքեզ չարութիւն։ Լքի զտուն իմ, թողի զժառան- 7 գութիւն իմ, ետու զսիրելին անձին իմոյ 'ի ձեռս թշնամեաց իւրոց. եղեւ ժառանգութիւն 8 իմ ինձ իբրեւ առիւծ յանտառի. ետ 'ի վերայ իմ զբարբառ իւր, վասն այնորիկ ատեցի զնա։ Միթէ որջ բորենւո՞յ իցէ ժառանգութիւն իմ 9 ինձ, կամ այրք շուրջ զնովաւ. չոգիցարուք ժողովեցէք զամենայն գազանս անտառի՝ եւ եկեսցեն ուտել զնա։ Հովիւք բազումք ապական- 10 նեցին զայգի իմ, եղծին զբաժին իմ. արարին զվիճակն իմ ցանկալի յանապատ անկոխ. եղաւ 11 յապականութիւն կորստեան. վասն իմ ապականեցաւ ապականութեամբ ամենայն երկիր. զի ոչ ընդ հուպ արարի հաստատեցանել. զի ոչ գոյ մարդ որ դնէ 'ի սրտի։ Ընդ ամենայն եւս անա- 12 պատի անցին թշուառացեալք. զի սուր Տեառն կերիցէ 'ի ծագաց մինչեւ 'ի ծագս երկրի. եւ ոչ գոյ խաղաղութիւն ամենայն մարմնոյ. ցորեան 13 սերմանեցէք, եւ փուշ հնձեսջիք. եւ վիճակքն ձեր ոչ եղիցին ձեզ յօգուտ։ Յամօթ լերուք 'ի պարծանաց ձերոց՝ 'ի նախատանաց առաջի Տեառն. զի այսպէս ասէ Տէր վասն ամենայն դրա- 14 ցեաց չարաց որ մերձենան 'ի ժառանգութիւն իմ, զոր բաշխեցի ժողովրդեան իմում Իսրայէլի. Ահաւասիկ ես կորզեցից զնոսա յերկրէն իւրեանց, եւ զտունն Յուդայ հանից 'ի միջոյ նոցա. Եւ եղիցի յետ հանելոյն զնոսա՝ դարձայց եւ ո- 15 ղորմեցայց նոցա. եւ բնակեցուցից զնոսա իւրաքանչիւր 'ի ժառանգութեան իւրում, եւ իւրաքանչիւր յերկրի իւրում։ Եւ եղիցի եթէ ու- 16 սանելով ուսանիցին զճանապարհ ժողովրդեան իմոյ, երդնուլ յանուն իմ թէ կենդանի է Տէր, որպէս ուսուցին զժողովուրդ իմ երդնուլ 'ի Բահաղ, եւ շինեսցին 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ։ Եւ 17 եթէ ոչ դառնայցեն՝ ջնջեցից զազգն զայն, եւ բարձից կորստեամբ, ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ժդ Այսպէս ասէ Տէր. Գնա եւ ստացի՛ր քեզ սփա- 1 ծանելի կտաւի, եւ ած զմիջով քո. եւ ընդ ջուր մի՛ անցուցանիցես։ Եւ ստացայ սփածանելի ըստ 2 բանին Տեառն, եւ ածի զմիջով իմով։ Եւ եղեւ 3 բան Տեառն առ իս կրկին անգամ՝ եւ ասէ. Ա՛ռ զսփածանելիդ զոր ստացար 'ի միջոյ քումմէ, եւ արի գնա յափն Եփրատու, եւ թաքուսջիր զդա 5 անդ 'ի ծակ վիմի։ Եւ չոգայ եւ թաքուցի զնա 6 յԵփրատ, որպէս պատուիրեաց ինձ Տէր։ Եւ եղեւ յետ բազում աւուրց ասէ ցիս Տէր. Արի գնա յափն Եփրատայ, եւ առ անտի զսփածանելին զոր հրամայեցի քեզ անդ թաքուցա- 7 նել։ Եւ գնացի յափն Եփրատ գետոյ, փորեցի եւ առի զսփածանելին 'ի տեղւոջէն ուր թաղեցի զնա անդ. եւ ահա ապականեալ էր սփածանե- 8 լին, եւ ահա չէր ինչ պիտանացու։ Եւ 9 եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր. այսպէս ապականեցից զհպարտութիւն 10 Յուդայ եւ զհպարտութիւն Երուսաղեմի։ Զժողովն եւ զժողովուրդն իմ չար՝ որք ոչ կամին լսել բանից իմոց. որք գնան ըստ յօժարութեան սրտից իւրեանց չարաց, եւ երթան զհետ աստուածոց օտարաց ծառայել նոցա եւ երկիր պագանել. եւ եղիցին իբրեւ զսփածանելիդ զայդ՝ 11 որ ոչ ինչ է պիտանացու։ Զի զոր օրինակ մածանի սփածանելի զմիջով մարդոյ, նոյնպէս մածուցի զինեւ զամենայն տունդ Իսրայէլի, եւ զամենայն տունդ Յուդայ՝ ասէ Տէր, լինել ինձ ժողովուրդ անուանի եւ 'ի պարծանս եւ 'ի փառս. 12 եւ ոչ անսացին ինձ։ Եւ ասասցես ժողովրդեանդ զպատգամս զայդ. Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի. ամենայն տիկ գինւով լցցի. եւ եղիցի եթէ ասիցեն ցքեզ. միթէ չգիտիցեմք գիտելով 13 եթէ ամենայն տիկ գինւով լցցի։ Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր. ահա ես լնում զամենայն բնակիչս երկրիս այսորիկ, եւ զթագաւորս որդիս Դաւթի որ նստին յաթոռ նորա, եւ զքահանայս եւ զմարգարէս, եւ զՅուդա եւ զամենայն բնակիչս Երուսաղեմի արբեցութեամբ։ 14 Եւ ցրուեցից զդոսա՝ զայր եւ զեղբայր իւր, զհայր եւ զորդիս իւրեանց 'ի միասին, ասէ Տէր. ոչ գթասցայց եւ ոչ խնայեցից, եւ ոչ ողորմեցայց 15 ապականել զդոսա։ Լուարուք եւ ունկնդիր լերուք, եւ մի հպարտանայք՝ զի Տէր խօսեցաւ։ 16 Տուք տեառն Աստուծոյ ձերում փառս, մինչ չեւ խաւարեալ եւ գայթագղեալ ոտից ձերոց 'ի վերայ խաւարին լերանց. ակն ունիցիք լուսոյ, եւ անդ ստուերք մահու, եւ դնիցեն 'ի խաւարի. 17 Եւ եթէ ոչ լուիցէք նմա՝ գաղտագողի լացցէ անձինք ձեր յերեսաց թշնամեաց, եւ արտասուացեն իջցէ արտասուք. եւ իջուսցեն աչք ձեր 18 արտասուս, զի խորտակեցաւ հօտն Տեառն։ Ասասցէք զթագաւորն եւ զիշխանսն, թէ կորացարուք եւ նստարուք զի անկաւ 'ի գլխոյ 19 ձերոյ պսակ փառաց ձերոց. փակեցան քաղաքք որ ընդ հարաւակողմն, եւ ոչ ոք էր որ բանայր. գերեցաւ Յուդա զխոնարհանելով գերութիւն, ընդ 20 կատարեալ հասարակաց։ Ամբարձ զաչս քո.

Երուսաղէմ, եւ տես զորձակեալսդ 'ի հիւսի-
սոյ ։ ուր է հօտն որ տուաւ ցքեզ ․ խաշինք փա-
ռաց քոց ․ զի՞նչ տացես պատասխանի 'ի ժամա- 21
նակի յորում պահանջիցեն 'ի քէն ․ դու խակ ու-
սուցեր զնոսա ուսումն՝ տիրել 'ի վերայ քո ։ Ո՞չ
ապաքէն երկունք ունիցին զքեզ իբրեւ կնոջ ծննդա-
կանի ․ եւ եթէ ասիցես 'ի սրտի քում, թէ ըն- 22
դէր պատահեաց ինձ այս ․ վասն բազմութեան
անիրաւութեան քոյ՝ յայտնեցաւ յետոյս քո
խայտառակել զկրկունս քո ։ Եթէ փոխիցէ 23
Հնդիկ զմորթ իւր եւ ինձ զխայտուցս իւր, եւ
դուք կարող լինիցիք գործել զբարիս՝ ուսեալք
զչարիս ․ եւ ցրուեցից զնոսա իբրեւ զխոռ հող- 24
մակոծեալ յանապատի ։ Այդ է վիճակ քո եւ 25
մասն՝ չհաւանելոյ ձեզ ինձ ․ զի մոռացար զիս եւ
յուսացար 'ի ստութիւնս ․ եւ ես մերկացից ըզ- 26
յետոյս քո, եւ արկից զգլխով քո եւ զերե-
սօք ․ եւ երեւեսցին անարգանք քո ․ շնութիւն 27
եւ վրնջիւն քո, եւ օտարանալն յինէն պոռն-
կութեամբ քով ․ 'ի բլուրս եւ յանդս տեսի ըզ-
գարշելիս քո ։ Վայ քեզ, Երուսաղէմ, զի ոչ
սրբեցար զհետ իմ ․ մինչեւ ցերբ իցէ քեզ այդ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա վասն երաշ- 1
տութեան անձրեւի ։ Սուգ առ Հրէաստան, եւ 2
դրունք նորա թափուր եղեն ․ խաւարեցան 'ի
վերայ երկրի, եւ աղաղակն Երուսաղէմի բարձ-
րացաւ ․ եւ մեծամեծք նորա առաքեցին զկր- 3
տսերս իւրեանց զջրոյ ․ եկին 'ի ջրհորս, եւ
ոչ գտին ջուր ․ դարձուցին ունայն զամանս իւ-
րեանց ։ Ամաչեցին յամօթ եղեն՝ եւ ծածկեցին
զգլուխս իւրեանց ․ եւ գործ երկրին պակա- 4
սեաց ․ զի ոչ գոյր անձրեւ 'ի վերայ երկրի ․ յա-
մօթ եղեն մշակք, ծածկեցին զգլուխս իւրեանց ․
եղջերուք 'ի վայրի ծնան, եւ թողին զծնունդս՝ զի 5
ոչ գոյր բանջար ․ եւ ցիռք 'ի դաշտս ծծեցին զօդս 6
իբրեւ զվիշապս, եւ սպրեցին աչք իւրեանց՝ զի
ոչ գոյր խոտ ։ Եթէ մեղք մեր հակառակ կացին 7
մեզ, դու Տէր արա վասն անուանդ քոյ ․ զի բա-
զում են մեղք մեր առաջի քո ․ քեզ մեղաք ակն- 8
կալութիւնդ Իսրայէլի ։ Տէր փրկես զմեզ 'ի ժա-
մանակի չարեաց ․ ընդէր եղեր իբրեւ պան-
դուխտ յերկրի, կամ իբրեւ զբնակ երկրի որ
դառնայցէ յօթեվանս ։ Մի թէ իցես իբրեւ ըզ- 9
մարդ որ ննջէ, կամ իբրեւ զայր որ ոչ կարէ ապ-
րեցուցանել ․ եւ դու 'ի մէջ մերում ես, Տէր ․
եւ անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ մեր ․ մի մո-
ռանար զմեզ ։ Այսպէս ասէ Տէր ժողովրդեանդ 10
այդմիկ ․ այնպէս սիրեցին շարժել զոտս իւրեանց՝
եւ ոչ խնայեցին ․ եւ Աստուած ոչ հաճեցաւ ընդ
նոսա ․ արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս նոցա,
11 եւ այց արասցէ մեղաց նոցա ։ Եւ ասէ ցիս Տէր ․
Մի կայր յաղօթս վասն ժողովրդեանն այնորիկ
12 'ի բարիս ․ զի թէ պահեսցեն, ոչ լուայց խըն-
դրուածոց նոցա ․ եւ եթէ մատուսցեն ողջակէզս
եւ զոհս՝ ոչ հաճեցայց ընդ այն ․ զի սրով եւ սո-
13 վով եւ մահուամբ սպառեցից զնոսա ։ Եւ ասեմ ․
Ո՛վ որ ես Տէր Տէր ․ ահա մարգարէքն ասեն
նոցա՝ թէ ոչ տեսջիք զսուր, եւ սով ոչ եղիցի 'ի
մէջ ձերում ․ զի ճշմարտութիւն եւ խաղաղու-
թիւն տացի 'ի վերայ երկրի, եւ 'ի տեղւոջ յայդ-
14 միկ ։ Եւ ասէ ցիս Տէր ․ Սուտ մարգարէանան
մարգարէքն յանուն իմ ․ ոչ առաքեցի զնոսա,
եւ ոչ պատուիրեցի նոցա, եւ ոչ խօսեցայ ընդ
նոսա ․ զի տեսիլս սուտս, եւ քղձութիւնս եւ
հմայս, եւ զկամս սրտից իւրեանց մարգարէա-
15 նան նոքա ձեզ ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ
Տէր 'ի վերայ մարգարէիցն, որ մարգարէանան
յանուն իմ, եւ ես ոչ առաքեցի զնոսա եւ ոչ
պատուիրեցի նոցա ․ որ ասեն՝ թէ սուր եւ սով
ոչ եղիցի յերկրիս յայսմիկ ․ յախտ ծիւրական
մահու՝ եւ 'ի սուր եւ 'ի սով սպառեսցին մար-
16 գարէքն այնոքիկ, եւ ժողովուրդն որոց նոքայն
մարգարէանան ․ եւ եղիցին ընկեցեալք յանցս
Երուսաղէմի՝ յերեսաց սրոյ եւ սովոյ, եւ ոչ ոք
իցէ որ թաղիցէ զնոսա, նոքեանք եւ կանայք
իւրեանց եւ ուստերք եւ դստերք նոցա ․ եւ հե-
17 ղից 'ի վերայ նոցա զչարիս իւրեանց ։ Եւ ասաս-
ցես ցնոսա զայս բան ․ իջուցէք ընդ աչս ձեր
արտասուս 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի, եւ մի պակա-
սեսցեն ․ զի բեկմամբ մեծաւ բեկաւ կոյս դուստր
ժողովրդեան իմոյ, եւ ցաւագին հարուածովք
18 յոյժ ։ Եթէ ելից 'ի դաշտ՝ ահա վիրաւորք սրոյ ․
եւ եթէ մտից 'ի քաղաք՝ ահա ցաւք սովոյ ․ զի
մարգարէ եւ քահանայ գնացին յերկիր զոր ոչ
գիտէին ։

19 Մի թէ խոտելով խոտեցեր զՅուդա, կամ վի-
բանալով վերացաւ անձն քո ․ ընդէր հարեր ըզ-
մեզ, եւ ոչ գոյ մեր բժշկութիւն ․ ակն կալաք
խաղաղութեան, եւ ոչ գոյր բարութիւն ․ ժա-
մանակի բժշկութեան՝ եւ ահա խռովութիւն ։
20 Ծանեաք, Տէր, զմեղս մեր եւ զանիրաւութիւնս
21 հարց մերոց ․ զի մեղաք առաջի քո ․ դադարեա
վասն անուանդ քոյ, մի կորուսաներ զաթոռ
փառաց քոց ․ յիշեա, մի ցրեր զուխտ քո որ
22 ընդ մեզ ․ Մի թէ իցէ 'ի կուռս հեթանոսաց՝ որ
անձրեւեսցէ, կամ թէ երկինք տայցեն զլրութիւն
իւրեանց ․ ոչ ապաքէն դու ես նոյն տէր Աս-
տուած մեր, եւ ակնկալցուք քեզ՝ զի դու արա-
րեր զայս ամենայն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եւ ասէ ցիս Տէր. Եթէ կայցեն Մովսէս եւ 1
Սամուէլ առաջի երեսաց իմոց, ոչ եղիցի անձն
իմ ընդ նոսա. ՚ի բաց արձակեա զժողովուրդդ
զայդ յերեսաց իմոց՝ եւ ելցեն։ Եւ եղիցի եթէ 2
ասիցեն ցքեզ՝ յո՞ երթիցուք, ասասցես ցնոսա.
այսպէս ասէ Տէր, որք ՚ի մահ՝ ՚ի մահ, եւ որք
՚ի սուր՝ ՚ի սուր, եւ որք ՚ի սով՝ ՚ի սով, եւ որք
՚ի գերութիւն՝ ՚ի գերութիւն։ Եւ խնդրեցից ՚ի 3
նոցանէ վրէժս չորիւք օրինակօք՝ ասէ Տէր. ըզսուր
՚ի սպանանել, եւ զշունս ՚ի պատառել, եւ
զթռչունս երկնից եւ զգազանս երկրի՝ յուտել
եւ յապականել։ Եւ մատնեցից զնոսա ՚ի վտանգ 4
ամենայն թագաւորութեանց երկրի. վասն Մանասէի
որդւոյ Եզեկիայ թագաւորին Յուդայ, եւ
վասն ամենայնի զոր արար յԵրուսաղէմ։ Ո՞ 5
խնայեսցէ ՚ի քեզ. Երուսաղէմ, կամ ո՞ տրտմեսցի
՚ի վերայ քո. կամ ո՞ դարձցի հարցանել զխաղաղութենէ
քումմէ. զի դու դարձար յինէն, 6
ասէ Տէր, եւ յետս երթիցես։ Եւ ձգեցից ըզձեռն
իմ ՚ի վերայ քո, եւ ապականեցից զքեզ.
եւ ոչ եւս անտեսցից նոցա, եւ ցրուեցից զնոսա 7
՚ի սփիւռս. ՚ի դրունս ժողովրդեան իմոյ անզաւակեցան.
զի կորուսին զժողովուրդ իմ վասն չարեաց
իւրեանց, եւ ոչ դարձան։ Բազմացան զինեւ 8
այրիք նոցա քան զաւազ ծովու. ածի ՚ի
վերայ նոցա եւ ՚ի վերայ մօրն զերիտասարդս.
թշուառութիւն ՚ի միջօրէի արկի զնովաւ. եկն
յանկարծակի դողումն եւ տագնապ։ Ունայնացաւ 9
եօթնածինն, ձանձրացաւ անձն նորա. եմուտ
նմա արեւ զմիջօրէիւ, եղեւ յամօթ եւ ՚ի
նախատինս. զմնացորդս նոցա տաց ՚ի սուր առաջի
թշնամեաց նոցա, ասէ Տէր։

ժե Վա՜յ ինձ, վա՜յ ինձ, մայր իմ. իբրեւ զո՞ ըզ 10
ծներ զիս. այր դատափետեալ եւ ձգձգեալ ՚ի
դատաստան յամենայն երկրի. ոչ օգտեցի ինչ,
եւ ոչ օգտեաց ոք ինչ ինձ. եւ զօրութիւն իմ
պակասեաց յանիծանելեաց իմոց։ Եղիցի, Տէր, 11
եւ յաջողեսցի նոցա ՚ի բարութիւնս. եթէ ոչ
կացի առաջի քո, ՚ի ժամանակի չարեաց նոցա,
եւ ՚ի ժամանակի նեղութեան նոցա ՚ի բարիս
ընդդէմ թշնամւոյ։ Իցէ թէ ճանաչիցի երկաթ. 12
եւ քաղաքապատ պղնձի զօրութիւն քո. եւ զգանձս 13
քո տաց աւարաց ՚ի փրկանս վասն ամենայն մեղաց
քոց՝ յամենայն սահմանս քո։ Եւ ծառայեցուցից 14
զքեզ թշնամեաց քոց յերկրի զոր ոչ գիտիցես.
զի հուր վառեալ է ՚ի սրտմտութենէ
իմմէ, ՚ի վերայ ձեր բորբոքեսցի։ Դու գիտես, 15
Տէր. յիշեա զիս, Տէր. այց արա ինձ. անպարտ
արա զիս ՚ի հալածչաց իմոց, եւ մի յերկարեր
վասն իմ. ծանիր՝ որչափ առի վասն քո նախատինս
յարհամարհողաց բանից քոց. վախճանեա 16
զնոսա, եւ եղիցի բան քո ինձ յուրախութիւն
եւ ՚ի ցնծութիւն սրտի իմոյ. զի կոչեցեալ է
անուն քո ՚ի վերայ իմ, Տէր Աստուած ամենակալ։
17 Ոչ նստայ յատենի այպանողաց, այլ զարհուրեալ
յերեսաց ձեռին քո. առանձին նստէի՝ զի
18 լցայ դառնութեամբ։ Ընդէ՞ր որ տրտմեցուցանեն
զիս՝ զօրանան, եւ վէրք իմ սաստիկք. ուստի
բժշկեցայց. լինելով եղեւ ինձ իբրեւ ջուր
19 սուտ, յորում ոչ գոյ հաւատ։ Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր. Եթէ դարձցիս՝ ապաստանեցից
զքեզ, եւ առաջի երեսաց իմոց
կացցես. եւ եթէ հանիցես զպատուականն յանարգէ,
իբրեւ զբերան իմ եղիցես. եւ եթէ
դարձցին նոքա առ քեզ, եւ ոչ եւս դու դարձ-
20 ցիս առ նոսա, տաց զքեզ ժողովրդեանդ այդմիկ
՚ի պարիսպ պղնձի ամուր. մարտիցեն ընդ քեզ,
եւ ոչ կարիցեն առնուլ. զի ընդ քեզ եմ ապրե-
21 ցուցանել եւ փրկել, ասէ Տէր։ Եւ զերծուցից
զքեզ ՚ի ձեռաց չարաց, եւ փրկեցից զքեզ ՚ի
ձեռաց ժանտոց. ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

2 Եւ դու մի առնուցուս քեզ կին, եւ մի ծնցին 32
քեզ ուստերք եւ դստերք ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ։
3 Զի այսպէս ասէ Տէր վասն ուստերաց եւ դստերաց
որ ծնանիցին ՚ի տեղւոջդ յայդմիկ, եւ վասն
մարց նոցա որ ծնանին զնոսա, եւ վասն հարց
4 նոցա որ ծնանին զնոսա յերկրիդ յայդմիկ. Մեռեալ
ախտիւ մեռցին, մի կոծեսցին եւ մի թաղեսցին.
այլ խայտառակ եղիցին ընդ երեսս երկրի.
սրով անկցին եւ սովով սպառեսցին. եւ եղիցին
դիակունք նոցա ՚ի կերակուր թռչնոց երկ-
5 նից եւ գազանաց երկրի։ Այսպէս ասէ Տէր.
յախտարութիւն նոցա մի մտանիցես, եւ ՚ի կոծ
նոցա մի երթիցես, եւ սուգ ՚ի վերայ նոցա մի
առնուցուս. զի ՚ի բաց արարի զխաղաղութիւն
իմ ՚ի ժողովրդենէն յայսմանէ, ասէ Տէր, եւ զո-
6 ղորմութիւնս եւ զգթութիւնս։ Եւ մեռանիցին
մեծամեծք եւ փոքրունք յերկրին յայսմիկ. մի
կոծեսցին եւ մի ցաւեսցին եւ մի խզեսցին եւ
7 մի քերեսցին եւ մի թաղեսցին, եւ մի բեկցի հաց
սգոյ նոցա ՚ի մխիթարութիւն ՚ի վերայ մեռելոյ,
եւ մի արբուսցեն բաժակ մխիթարութեան
8 ՚ի վերայ հօր եւ մօր իւրոյ։ Ի տուն ըմպելեաց
մի մտանիցես նստել ընդ նոսա՝ ուտել եւ ըմ-
9 պել. զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի. ահաւասիկ ես լուծանեմ
՚ի տեղւոջս յայդմիկ առաջի աչաց ձերոց եւ
յաւուրս ձեր զձայն ուրախութեան եւ զձայն
ցնծութեան, զձայն փեսայի եւ զձայն հար-
10 սին։ Եւ եղիցի յորժամ պատմեսցես ժողովր-
դեանդ այդմիկ զամենայն զբանս զայսոսիկ,

և ասասցեն ցքեզ. Ընդէր խօսեցաւ Տէր 'ի վերայ
մեր զայս ամենայն չարիս մեծամեծս. զի՞նչ
անիրաւութիւն է 'ի մեզ. կամ ո՞ր մեղք զոր մեղաք
առաջի տեառն Աստուծոյ մերոյ: Եւ ասասցես 11
ցնոսա. փոխանակ զի թողին զիս հարքն
ձեր, ասէ Տէր, և գնացին զհետ աստուածոց
օտարաց, և ծառայեցին նոցա և երկիր պագին
նոցա. և զիս թողին և զօրէնս իմ ոչ պահեցին:
Եւ դուք անզգամեցայք առնել առաւել 12
քան զհարսն ձեր. և ահաւասիկ դուք երթայք
իւրաքանչիւր զհետ հաճոյից սրտից ձերոց չարաց
առ 'ի չլսել ինձ: Եւ ընկեցից զձեզ յերկրէս 13
յայսմանէ յերկիր՝ զոր ոչ գիտէիք դուք և
հարքն ձեր. և ծառայեսջիք անդ աստուածոց
օտարաց 'ի տուէ և 'ի գիշերի, և ոչ տացեն
ձեզ ողորմութիւն: Վասն այսորիկ ահա աւուրք 14
գան, ասէ Տէր, և ոչ ևս ասասցեն՝ կենդանի
է Տէր որ եհան զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց.
այլ թէ կենդանի է Տէր որ եհան 15
զորդիսն Իսրայէլի յերկրէն հիւսիսոյ, և յամենայն
աշխարհաց ուր և մերժեցան անդր. և դարձուցից
զնոսա անդրէն յերկիրն իւրեանց
զոր ետու հարցն նոցա:

ծէ Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս բազումս, 16
ասէ Տէր, և որսասցեն զնոսա. և յետ այնորիկ
առաքեցից որսորդս բազումս, և որսասցեն զնոսա
'ի վերայ ամենայն լերանց և 'ի վերայ ամենայն
բլրոց և 'ի ծակուց վիմաց: Զի աչք 17
իմ 'ի վերայ ամենայն ճանապարհաց նոցա, և
ոչ թաքեան յերեսաց իմոց, և ոչ ծածկեցան
անիրաւութիւնք նոցա առաջի աչաց իմոց: Եւ 18
հատուցից նոցա նախ կրկին զանիրաւութիւնս
նոցա, և զմեղս նոցա որովք պղծեցին զերկիր
իմ մեռելոտւովք զարշելեաց իւրեանց, և անօրէնութեամբք
նոցա՝ որովք լցին զժառանգութիւն
իմ:

ծը Տէր, զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ և ապաւէն 19
իմ յաւուր չարեաց. առ քեզ հեթանոսք
եկեսցեն 'ի ծագաց երկրէ և ասասցեն. որպէս
սուտ գործէին հարքն մեր կուռս, և ոչ գոյր
օգուտ 'ի նոցանէ. եթէ առնիցէ մարդ անձամբ 20
անձին աստուածս՝ և նոքա չեն աստուածք:
Վասն այնորիկ ահաւասիկ ես ցուցից նոցա 'ի 21
ժամանակի յայսմիկ զձեռն իմ, ծանուցից նոցա
և զզօրութիւն իմ. և գիտասցեն՝ թէ անուն
իմ Տէր է:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Մեղք Յուդայ գրեալ են գրչաւ երկաթեաւ, 1
ադամանդեաւ եղեգամբ. մածեալ է 'ի տախտակս
սրտից նոցա, և յեղջիւրս սեղանոց ձերոց
'ի ժամանակի յորում յիշեսցեն որդիք նոցա 2
զմեղանս իւրեանց, և զանտառս իւրեանց
'ի վերայ ծառոց վարսաւորաց և 'ի վերայ բլրոց
3 բարձանց, և 'ի վերայ լերանց վայրի. զզօրութիւն
քո և զամենայն գանձս քո բաշխեցից
յաւարի, զբարձանս քո մեղաց յամենայն սահմանս
4 քո: Եւ լքջիր և նկուն լիջիր 'ի ժառանգութենէ
քումմէ զոր ետու քեզ. և հանից
զքեզ 'ի ձեռս թշնամեաց քոց յերկիր զոր ոչ
գիտէիր. զի հուր վառեալ է 'ի սրտմտութեան
5 իմում, մինչև յաւիտեան բորբոքեսցի: Այսպէս
ասէ Տէր. անիծեալ լիցի մարդ որ արասցէ
զյոյս իւր 'ի մարդ, և ապաստան լինիցի 'ի մարմին
բազկի նորա, և ապստամբիցէ 'ի Տեառնէ
6 սիրտ նորա: Եւ եղիցի իբրև զմոշավայրի յանապատի,
և մի տեսցէ յորժամ գայցէ բարութիւն.
և բնակեսցէ յաղաղուտս անապատի,
յերկիր աղաղուտ՝ ուր ոչ երբեք բնակին:
7 Եւ օրհնեալ լիցի մարդն որ յուսայցէ 'ի Տէր,
8 և եղիցի Տէր յոյս նորա. և եղիցի իբրև զծառ
զուարճացեալ 'ի գնացս ջուրց. և ընդ գնացս
ջուրց ձգեսցէ զարմատս իւր, և մի երկիցէ
յորժամ հասանիցէ տօթ. և եղիցի ստեղն
նորա անտառացեալ շուրջ զնովաւ. յամի երաշտութեան
մի երկիցէ, և մի կասեսցէ 'ի տալոյ
9 զպտուղ: Խորին է սիրտ քան զամենայն, և
10 մարդ է՝ և ո՞ ծանիցէ զնա: Ես Տէր քննեմ
զսիրտս և փորձեմ զերիկամունս, տալ իւրաքանչիւր
ըստ ճանապարհաց իւրոց և ըստ
11 պտղոյ գործոց իւրոց: Ձայն արար կաքաւ, ժողովեաց
զոր ոչ իւր ծնեալ. որ ժողովէ զմեծութիւն
առանց իրաւանց, 'ի կէս աւուրց իւրոց
թողցէ զնա, և 'ի վախճանի իւրում եղիցի անզգամ:
12 Աթոռ փառաց բարձրացեալ սկզբանէ
13 տեղի սրբութեան մերոյ. ակնկալութիւն Իսրայէլի,
Տէր, ամենեքեան որ թողին զքեզ՝ ամաչեսցեն.
հեռացեալքն՝ յերկրի գրեսցին, զի
թողին զՏէր զաղբիւր ջրոյ կենաց:

14 Բժշկեա զիս Տէր՝ և բժշկեցայց. փրկեա զիս ծթ
Տէր՝ և փրկեցայց. զի պարծանք իմ դու ես:
15 Ահաւասիկ նոքա ասեն ցիս. ո՞ւր է բան Տեառն,
16 եկեսցէ այժմ. բայց ես ոչ ձանձրացայց զհետևել
քո. և աւուր մարդոյ ոչ ցանկացայ. դու
ինքն գիտես՝ որ ինչ ելանէ ընդ շրթունս իմ, առաջի
17 երեսաց քոց է: Մի լինիր ինձ յօտարութիւն.
18 խնայեա դու յիս յաւուր չարի. յամօթ
լիցին հալածիչքն իմ, և մի ես ամաչեցից. զարհուրեսցին
նոքա՝ և մի ես զարհուրեցայց. ած
'ի վերայ նոցա օր չար. կրկին բեկմամբ բեկ
զնոսա:

19 Այսպէս ասէ ցիս Տէր. Երթ կաց 'ի դրունս
ժողովրդեան քո՝ ընդ որ մտանեն և ելանեն
թագաւորքն Յուդայ, և յամենայն դրունս Ե-

ժէ. 13. Միւս օր. գերեսցին:

րուսաղեմի, եւ ասասցես ցնոսա. Լուարուք զբ- 20
պատգամս Տեառն թագաւորք Յուդայ եւ ամե-
նայն Հրէաստան, եւ ամենայն բնակիչք Երու-
սաղեմի որ մտանէք ընդ դրունս ընդ այսոսիկ։
Այսպէս ասէ Տէր. զգուշ լերուք անձանց ձե- 21
րոց, եւ մի բառնայք բեռինս յաւուր շաբա-
թու. եւ մի ելանէք ընդ դրունս Երուսաղեմի,
եւ մի հանէք բեռինս ՚ի տանց ձերոց յաւուր շա- 22
բաթու. եւ զամենայն գործ մի գործէք. եւ
սրբեցէք զօրն շաբաթու՝ որպէս պատուիրեցի
հարցն ձերոց։ Եւ ոչ լուան, եւ ոչ խոնարհե- 23
ցուցին զականջս իւրեանց. եւ խստացուցին զպա-
րանոցս իւրեանց առաւել քան զհարսն իւրեանց,
առ ՚ի չլսելոյ ինձ եւ ընդունելոյ զխրատ։ Եւ 24
եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ինձ, ասէ Տէր, չբե-
րել բեռինս ընդ դրունս քաղաքիս այսորիկ յաւուր
շաբաթուց, եւ սրբել զօրն շաբաթու, չգործել
՚ի նմա զամենայն գործ, եւ մտցեն ընդ դրունս 25
քաղաքիդ այդորիկ թագաւորք եւ իշխանք՝ որ
նստիցին յաթոռն Դաւթի. եւ ելանիցեն ՚ի կառս
եւ յերիվարս իւրեանց, եւ իշխանք նոցա՝ արք
Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղեմի. եւ բնակեսցի
քաղաքդ այդ յաւիտեան։ Եւ եկեսցեն ՚ի քա- 26
ղաքացն Յուդայ շուրջանակի յԵրուսաղեմէ, եւ
՚ի Բենիամինէ եւ ՚ի դաշտականաց եւ ՚ի լեռնա-
կողմանց եւ ՚ի կողմանց հարաւոյ՝ բերել ողջա-
կէզս եւ խունկս՝ եւ մանանայ եւ կնդրուկ, մա-
տուցանելով օրհնութիւն ՚ի տուն Տեառն։ Ապա 27
թէ ոչ լուիցէք ինձ սրբել զօրն շաբաթու,
չբառնալ բեռինս եւ մտանել ընդ դրունս Երու-
սաղեմի յաւուր շաբաթու, վառեցից հուր ՚ի
դրունս նորա, եւ կերիցէ շուրջ զԵրուսաղեմաւ,
եւ մի շիջցի։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

ԽԸ. Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ՚ի Տեառնէ՝ եւ ա- 1
սէ. արի էջ ՚ի տուն բրտին, եւ անդ լուիցես զբ- 2
րանս իմ։ Իջի ՚ի տուն բրտին, եւ ահա նա գոր- 3
ծէր ՚ի վերայ վիմաց։ Եւ անկաւ աման մի՝ զոր 4
ինքն գործէր ՚ի կաւոյն՝ ՚ի ձեռաց նորա. եւ դար-
ձեալ արար զնա այլ աման, որպէս հաճոյ եղեւ
առաջի նորա առնել։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ 5
իս եւ ասէ. Եթէ իբրեւ զբրուտդ զայդ ոչ կա- 6
րիցեմ առնել զձեզ, տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր.
ահաւասիկ իբրեւ զկաւդ ՚ի ձեռս բրտիդ, այն-
պէս էք ՚ի ձեռս իմ, տունդ Իսրայէլի։

ԽԹ. Եթէ վախճան խօսեցայց ՚ի վերայ ազգի կամ 7
թագաւորութեան, բառնալ զնոսա եւ քակել եւ
կորուսանել, եւ դարձցի ազգն այն ՚ի չարեաց 8
իւրեանց զոր խօսեցայ ՚ի վերայ նոցա, զղջացայց
եւ ես ՚ի վերայ չարեացն զոր խորհեցայ առնել
նոցա։ Եւ եթէ վախճան խօսեցայց ազգի եւ թա- 9
10 գաւորութեան՝ շինել եւ տնկել, եւ արասցեն
չարիս առաջի իմ, չլսել բարբառոյ իմոյ, զղջա-
ցայց եւ ես ՚ի վերայ բարեացն զոր խօսեցայ առ-
11 նել նոցա։ Եւ արդ խօսեաց ընդ արս Յուդայ
եւ ընդ բնակիչս Երուսաղեմի, եւ ասասցես.
այսպէս ասէ Տէր, ահաւասիկ ես նիւթեմ ՚ի վե-
րայ ձեր չարիս, եւ խորհիմ ՚ի վերայ ձեր խոր-
հուրդ. արդ դարձցի իւրաքանչիւր ոք ՚ի ճանա-
պարհէ իւրմէ չարէ, եւ ուղիղ արարէք զգնացս
12 ձեր եւ զճանապարհս ձեր։ Եւ ասեն. քաջա-
ցուք. զհետ ապստամբութեանց մերոց գնա-
ցուք, եւ իւրաքանչիւր ոք զհաճոյս սրտի իւրոյ
չարի արասցուք։

13 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. արդ ասէ ԽԻ
հարցէք ընդ ազգս, ով ոք լուաւ այնպիսի ա-
14 հաւիրս զոր արար յոյժ կոյսդ Իսրայէլի։ Միթէ
պակասիցեն ստինք ՚ի վիմէ, կամ ձիւն ՚ի Լի-
բանանէ, կամ թէ դառնայցեն ջուրք բռնու-
15 թեամբ ՚ի տառապելութենէ հողմոյ։ Զի մոռա-
ցան զիս ժողովուրդ իմ, առ ունայնութիւն արկին
խունկս. եւ տկարասցին ՚ի ճանապարհս իւ-
րեանց ՚ի վիճակս յաւիտենից, ելանել ՚ի շաւիղս՝
16 որ ոչ իցէ ճանապարհ գնալոյ, կարգել զերկիր
նոցա յապականութիւն եւ ՚ի շշիւն յաւիտենից.
ամենեքին որ անցանեն ընդ այն՝ զարմասցին,
17 եւ շարժեսցեն զգլուխս իւրեանց։ Իբրեւ հողմ
տապախառն ցրուեցից զնոսա առաջի թշնամեաց
իւրեանց, ՚ի պարանոցս եւ ոչ յերեսս. ցուցից
18 նոցա զօր կորստեան իւրեանց։ Եւ ասացին.
եկայք խորհեսցուք խորհուրդ ՚ի վերայ Երե-
միայ. զի ոչ կորիցեն օրէնք ՚ի քահանայէ, եւ
խորհուրդ յիմաստնոյ, եւ բան ՚ի մարգարէէ.
եկայք եւ հարցուք զնա լեզուաւ, եւ ոչ լուի-
19 ցուք զամենայն բանս նորա։ Լուր ինձ, Տէր,
20 եւ անսա բարբառոյ իրաւանց իմոց. իցէ՞ թէ
հատուցանիցի չար փոխանակ բարւոյ. զի խոր-
հեցան ՚ի միասին բանս զանձնէ իմմէ, եւ զտան-
ջանս իւրեանց թաքուցին. յիշեա՛ կալ իմ՝ ՚ի
կալն իմում առաջի քո, խօսել վասն նոցա բա-
րութիւն, դարձուցանել զբարկութիւն քո ՚ի
21 նոցանէ։ Վասն այնորիկ տուր զորդիս նոցա ՚ի
սով, եւ ժողովեա զնոսա ՚ի ձեռս սրոյ. եղիցին
կանայք նոցա անորդիք եւ այրիք, եւ արք նոցա
եղիցին կոտորեալք մահուամբ, եւ երիտասարդք
22 նոցա անկեալք սրով ՚ի պատերազմի։ Եղիցի
ճիչ ՚ի տունս նոցա. զի ածիցես ՚ի վերայ նոցա
յանկարծակի աւազակս. զի բանս ՚ի գործ ա-
րարին առնել զիս, եւ որոգայթս թաքուցին ինձ։
23 Եւ դու, Տէր, գիտացեր զամենայն խորհուրդս նո-
ցա զինէն ՚ի մահ. մի քաւեսցես զանիրաւու-
թիւնս նոցա, եւ զմեղս նոցա յերեսաց քոց մի
ջնջեսցես. եղիցի հիւանդութիւն նոցա առաջի
քո. ՚ի ժամանակի սրտմտութեան քո արա ՚ի
նոսա։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԻԴ Յայնժամ ասէ ցիս Տէր. Երթ ստացիր ղեղկուժ 1
մի ստեղծեալ 'ի կաւոյ, եւ ածցես 'ի ծերոց
ժողովրդեանն եւ 'ի ծերոց քահանայիցն.
եւ ելցես 'ի գերեզմանս որդւոյն Ննովմայ՝ որ է ա- 2
ռաջի մուտից դրանն Քարսիթեայ, եւ ընթերցցես
անդ զամենայն զբանս զոր խօսեցայց ընդ քեզ։
Եւ ասասցես ցնոսա. Լուարուք զբանս Տեառ- 3
ռն, թագաւորք Յուդայ եւ արք Հրէաստանի
եւ բնակիչք Երուսաղեմի. Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. Ահաւասիկ
ես ածից 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ չարիս. որ-
պէս զի ամենայնի որ լսիցէ՝ հնչեսցեն ականջք
իւր. փոխանակ զի թողին զիս, եւ օտարացու- 4
ցին զտեղիս զայս յինէն. եւ արկանէին 'ի սմա
խունկս աստուածոց օտարաց, զորս ոչ գիտէին
նոքեանք եւ հարք իւրեանց. Եւ թագաւորքն
Յուդայ լցին զտեղիս զայս արեամբ անմեղաց.
եւ շինեցին բագինս Բահաղու, այրել զորդիս 5
իւրեանց հրով ողջակէզս Բահաղու. զոր ոչ պա-
տուիրեցի եւ ոչ խօսեցայ, եւ ոչ անցի զմտաւ 'ի
սրտի իմում։ Վասն այդորիկ ահա աւուրք գան, 6
ասէ Տէր, եւ ոչ եւս կոչեսցի անուն տեղւոյդ
այդորիկ գլորումն եւ գերեզման որդւոյն Ննով-
մայ, այլ ձոր կոտորածի. Եւ խափանեցից զխոր- 7
հուրդն Յուդայ եւ զխորհուրդն Երուսաղեմի 'ի
տեղւոջն յայնմիկ. եւ արկից զնոսա սուսերաւ
առաջի թշնամեաց իւրեանց, եւ 'ի ձեռս
խնդրողաց անձանց նոցա. եւ տաց զդիակունս
նոցա 'ի կերակուր թռչնոց երկնից եւ գազանաց
երկրի։ Եւ կարգեցից զքաղաքդ զայդ յապական- 8
նութիւն եւ 'ի շչիւն. ամենայն որ անցանէ ընդ
նա՝ զարմասցի, եւ շչեսցէ 'ի վերայ ամենայն հա-
րուածոց նորա։ Եւ կերիցեն զմարմինս ուստե- 9
րաց եւ զմարմինս դստերաց իւրեանց, եւ իւ-
րաքանչիւր զմարմին ընկերի իւրոյ. 'ի նեղու-
թեան եւ 'ի պաշարման զոր պաշարեսցեն զնոսա
թշնամիք իւրեանց՝ որք խնդրեն զանձինս նոցա։
Եւ խորտակեսցես զկուժն առաջի արանցն որ 10
եկեսցեն ընդ քեզ. եւ ասասցես ցնոսա. Այս- 11
պէս ասէ Տէր զօրութեանց. Այսպէս խոր-
տակեցից զժողովուրդդ զայդ եւ զքաղաքդ. որ-
պէս խորտակի ամանն խեցեղէն՝ որ ոչ կարէ
միւսանգամ բժշկել. եւ 'ի Տափեթ թաղեսցեն
առ 'ի չգոյէ տեղւոյ թաղելոյ։ Այսպէս արարից 12
տեղւոյդ այդմիկ, ասէ Տէր, եւ բնակչացդ որ 'ի
դմա. տալ զքաղաքդ զայդ 'ի գլորումն. եւ եղի- 13
ցին տունք Երուսաղեմի եւ տունք թագաւորացն
Յուդայ՝ իբրեւ զտեղի աղտեղեաց. վասն պղծու-
թեանց զոր արարին յամենայն տունս, յորս
արկանէին խունկս 'ի վերայ տանեաց իւրեանց՝
ամենայն զօրութեանց երկնից, եւ նուիրէին
14 նուէրս աստուածոց օտարաց։ Եւ եկն Երեմիա
'ի գլորմանէն Տափեթայ՝ ուր առաքեաց զնա Տէր
անդ մարգարէանալ. եւ եկաց 'ի սրահի տանն
15 Տեառն, եւ ասէ ցամենայն ժողովուրդն. Այս-
պէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի.
Ահաւասիկ ես ածեմ 'ի վերայ քաղաքիդ այդո-
րիկ եւ 'ի վերայ ամենայն քաղաքաց դորա եւ
աւանաց զամենայն չարիս զոր խօսեցայ 'ի վերայ
դորա, զի խստացուցին զպարանոցս իւրեանց
չլսել բանից իմոց։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ լուաւ Պասքոր որդի Եմմերայ քահանայ,
եւ նա էր հրամանատար եւ իշխան տանն Տեառ-
ռն, յԵրեմիայէ 'ի մարգարէանալն զբանս զայ-
2 սոսիկ։ Եւ եհար Պասքոր զԵրեմիա մարգարէ,
եւ արկ զնա 'ի վերնատանն՝ որ էր 'ի դրանն
Բենիամինի, 'ի վերնատանն որ էր 'ի տանն Տեառ-
3 ռն։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր, եհան Պասքոր
զԵրեմիա 'ի վերնատանէ անտի. եւ ասէ ցնա
Երեմիա. Ոչ Պասքոր կոչեաց զանուն քո Տէր,
4 այլ գերի թափառական։ Զի այսպէս ասէ Տէր.
Ահաւասիկ ես տաց զքեզ 'ի գերութիւն հան-
դերձ ամենայն բարեկամօք քովք, եւ անկցին 'ի
սուր թշնամեաց իւրեանց, եւ աչք քո տեսցեն.
եւ զքեզ եւ զամենայն տունդ Յուդայ տաց 'ի
ձեռս թագաւորին Բաբելոնի, եւ գերեսցեն
զնոսա 'ի Բաբելոն, եւ կոտորեսցեն զնոսա սրով։
5 Եւ տաց զամենայն զօրութիւնս քաղաքիդ այդո-
րիկ եւ զամենայն վաստակս դորա, եւ զամենայն
պատիւ դորա եւ զամենայն գանձս թագաւորաց
Յուդայ, տաց 'ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց. եւ
յափշտակեսցեն եւ առցեն զնոսա եւ տարցին
6 'ի Բաբելոն։ Եւ դու, Պասքոր եւ ամենայն բնա-
կիչք տան քո, երթիջիք գերի 'ի Բաբելոն, եր-
թիցես եւ անդ մեռանիցիս, եւ անդ թաղեսցիս,
դու եւ ամենայն բարեկամք քո՝ որոց մարգա-
7 րէացար սնոտութիւն։ Խաբեցեր զիս, Տէր, եւ
խաբեցայ, յաղթահարեցեր եւ զօրացար. եղէ
'ի կատականս. զօր ամենայն հանապազ 'ի գլուխ ա-
8 պանեալ. զի դառնութեամբ բանից իմոց արտա-
րեց այդն զարհամարհութիւն, եւ 'ի չուառու-
թենէ բողոք բարձից. զի եղեւ բան Տեառն
'ի նախատինս եւ 'ի կատականս զօրհանապազ։
9 Եւ ասացի, ոչ անուանեցից զանուն Տեառն, եւ
ոչ եւս խօսեցայց յանուն նորա. Եւ եղեւ 'ի
սրտի իմում իբրեւ զհուր վառեալ. բորբոքեալ
ընդ ոսկերս իմ. եւ լքայ յամենայն կողմանց,
10 եւ ոչ կարեմ համբերել։ Զի լուայ զպարսաւա-
նս բազմաց շուրջ զինեւ միաբանեալ ժողովե-
լոց. թէ արիք եւ յարիցուք 'ի վերայ նորա ա-
մենայն արք բարեկամք դորա. Հնարեցարուք

նմա հնարս, թերեւս խաբեսցի՝ եւ յաղթեսցուք նմա, եւ խնդրեսցուք զվրէժ մեր 'ի նմանէ։ Եւ 11 Տէր ընդ իս էր իբրեւ զպատերազմող՝ եւ զօրացուցանէր․ վասն այնորիկ հալածեցին, եւ իմանալ զինէն ոչ կարէին․ յամօթ եղեն յոյժ, զի ոչ իմացան․ անարգանք նոցա յաւիտենից մի մոռասցին։ Եւ Տէր զօրութեանց, որ քննես 12 զիրաւունս եւ քննես զսիրտս եւ զերիկամունս, տեսից ես 'ի քէն զվրէժխնդրութիւն 'ի վերայ նոցա․ զի առ քեզ յայտնեցի զաղերս իմ։ Օրհ- 13 նեցէք զՏէր, գովեցէք զնա, զի փրկեաց զանձն տնանկի 'ի ձեռաց չարաց։ Անիծեալ լիցի օրն 14 յորում ծնայ, եւ օրն յորում ծնաւ զիս մայր իմ՝ մի եղիցի 'ի խնդութեան։ Անիծեալ լիցի 15 մարդն որ ետ աւետիս հօր իմոյ, եւ ասէ՝ թէ ծնաւ քեզ արու մանուկ, եւ ուրախութեամբ ուրախ արարեր զնա։ Եւ եղիցի մարդն այն իբ- 16 րեւ զքաղաքս զոր կործանեաց Տէր սրտմտութեամբ՝ եւ ոչ զղջացաւ․ լուիցէ գոյժ ընդ առաւօտս եւ աղաղակ 'ի միջօրեայ ժամանակի։ Զի ոչ սպան զիս անդէն յարգանդի, եւ լինէր 17 ինձ մայրն իմ գերեզման, եւ արգանդ յղութեան յաւիտենից։ Ընդէ՞ր է ինձ այս․ զի ելի 18 յարգանդէ տեսանել զցաւս եւ զվաստակս, եւ վախճանեցան ամօթով աւուրք իմ։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ԻԵ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ, յորժամ առաքեաց առ նա Սեդեկիա զՓասուր որդի Մելքեայ եւ զՍոփոնիա որդի Մաասեայ քահանայ, եւ ասէ․ Հարց վասն մեր զՏէր․ զի Նա- 2 բուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց եկն 'ի վերայ մեր․ թերեւս արասցէ Տէր 'ի վերայ մեր ըստ ամենայն իւրոց սքանչելեաց, եւ գնասցէ 'ի մէնջ։ Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա․ Այսպէս ասա- 3 ցէք ցՍեդեկիա․ այսպէս ասէ տէր Աստուած 4 Իսրայէլի․ ահաւասիկ ես դարձուցանեմ զզէնս ձեր 'ի պատերազմէ՝ զոր ունիք 'ի ձեռս ձեր, որով դուք պատերազմիք ընդ արքային բաբելացւոց՝ եւ ընդ քաղդէացիս որք պաշարեցին զձեզ արտաքոյ պարսպացդ․ եւ ժողովեցից զնոսա 'ի մէջ քաղաքիդ այդորիկ։ Եւ ես պատե- 5 րազմ եմ ընդ ձեզ՝ վերացեալ ձեռամբ եւ բարձրացեալ բազկաւ, սրտմտութեամբ եւ բարկութեամբ եւ մեծաւ ցասմամբ․ եւ հարից զա- 6 մենայն բնակիչս քաղաքիդ այդորիկ՝ զմարդ եւ զանասուն՝ մեծաւ մահուամբ, եւ մեռցին։ Եւ 7 յետ այնորիկ, այսպէս ասէ Տէր, մատնեցից զՍեդեկիա արքայ Յուդայ եւ զծառայս իւր եւ զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ 'ի քաղաքի յայդմիկ 'ի մահուանէ եւ 'ի սրոյ եւ 'ի սովոյ՝ 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց, եւ 'ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց, եւ 'ի ձեռս որ խնդրեն զանձինս դոցա, եւ կոտորեսցեն զդոսա 'ի բերան սրոյ․ եւ ոչ խնայեսցից 'ի դոսա, եւ ոչ 8 ողորմեցայց դոցա, եւ ոչ գթացայց 'ի դոսա։ Եւ ցժողովուրդդ ասասցես․ այսպէս ասէ Տէր․ ահաւասիկ ես եդի առաջի երեսաց ձերոց զճա- 9 նապարհ կենաց եւ զճանապարհ մահու։ Որ նստցի 'ի քաղաքիդ յայդմիկ՝ սրով եւ սովով եւ մահու մեռցի․ եւ որ ելցէ կացցէ առաջի քաղդէացւոցն՝ որոց պաշարեալ է զձեզ՝ կեցցէ, 10 անձն իւր ինքեան պարգեւ լիցի եւ կեցցէ։ Զի հաստատեցի զերեսս իմ 'ի վերայ քաղաքիդ այդորիկ 'ի չարիս՝ եւ ոչ 'ի բարիս, ասէ Տէր․ 'ի ձեռս թագաւորին բաբելացւոց մատնեսցի, եւ 11 այրեսցէ զդա հրով։ Տուն արքայից Յուդայ եւ տուն Դաւթի, լուարուք զպատգամ Տեառն․ 12 այսպէս ասէ Տէր․ դատեցարուք ընդ առաւօտս զդատաստան, եւ իրաւացուցէք իրաւունս․ փըրկեցէք զյափշտակեալն 'ի ձեռաց զրկողին իւրոյ․ զի մի բորբոքեսցի իբրեւ զհուր բարկութիւն իմ․ վառեսցի՝ եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուսցէ յե- 13 րեսաց անիրաւութեան գնացից ձերոց։ Ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո՝ որ բնակեալ ես 'ի ծործորս զաշտականս Տիւրոսի, ասէ Տէր․ որք ասեն՝ ո՞ զարհուրեցուսցէ զմեզ, կամ ո՞ մտանիցէ 14 'ի բնակութիւնս մեր։ Եւ արարից այցելութիւն 'ի վերայ ձեր ըստ չարութեան գնացից ձերոց, ասէ Տէր, եւ վառեցից զհուր յանտառս նորա եւ կերիցէ շուրջ զնովաւ զամենայն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Այսպէս ասէ Տէր․ երթ եւ էջ 'ի տուն թագաւորին Յուդայ, եւ խօսեսցիս անդ զբանդ 2 զայդ, եւ ասասցես․ Լուր զպատգամս Տեառն, թագաւորդ Յուդայ՝ որ նստիս յաթոռ Դաւթի, դու եւ ծառայք քո եւ ժողովուրդ քո, որ մտա- 3 նեն ընդ դրունս ընդ այդոսիկ․ Այսպէս ասէ Տէր․ արարէք իրաւունս եւ արդարութիւն․ փրկեցէք զյափշտակեալն 'ի ձեռաց զրկողին իւրոյ, զպանդուխտ եւ զորբն եւ զայրին մի ընդդատէք եւ մի ամպարշտէք, եւ արիւն ան- 4 պարտ մի հեղուցուք 'ի տեղւոջդ յայդմիկ։ Զի թէ առնելով առնիցէք զբանդ զայդ՝ մտցեն ընդ դրունս տանդ այդորիկ թագաւորք որ նստիցեն յաթոռ Դաւթի, եւ հեծանիցեն 'ի կառս եւ յերիվարս, ինքն եւ ծառայք իւր եւ ժողովուրդ 5 իւր։ Ապա թէ ոչ առնիցէք զբանդ զայդոսիկ, յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տէր, զի յաւերակ ե- 6 ղիցի տունդ այդ։ Զի այսպէս ասէ Տէր 'ի վերայ տան թագաւորին Յուդայ․ Գաղաադ, դու ես ինձ գլուխ Լիբանանու․ եթէ ոչ եդից զքեզ յա- 7 ւերակ եւ 'ի քաղաքս չբնակեալս։ Եւ հանից 'ի

վերայ քո սատակիչս՝ զայր և զատապար իւր․
և կոտորեսցեն զընտիր ընտիր մայրից քոց․ և
արկցեն ՚ի հուր։ Եւ անցցեն ազգք բազումք ընդ 8
մէջ քաղաքիդ այդորիկ․ և ասասցեն իւրաքան-
չիւր ցընկեր իւր․ ընդէ՞ր արար Տէր այսպէս
զայդ քաղաքիդ մեծի։ Եւ ասասցեն․ փոխանակ 9
զի թողին զուխտ տեառն Աստուծոյ իւրեանց․
և երկիր պագին աստուածոց օտարաց՝ և ծա-
ռայեցին նոցա։

12 Մի՛ լայք զմեռեալն և մի՛ ողբայք զնա․ այլ 10
լայք լալով ՚ի վերայ այնորիկ որ ելանիցէ՝ և
այլ ոչ դառնայցէ, և ոչ տեսցէ զերկիր ազգի
իւրոյ․ Զի այսպէս ասէ Տէր ՚ի վերայ Սեղղու- 11
մայ որդւոյ Յովսիայ, որ թագաւորեաց փոխա-
նակ Յովսիայ հօր իւրոյ․ որ ել ՚ի տեղւոջէդ յայդ-
մանէ, և ոչ ևս դարձցի անդրէն․ զի ՚ի տեղ- 12
ւոջ յորում գերեցին զնա՝ անդ մեռցի, և զեր-
կիրդ զայդ ոչ ևս տեսցէ։ Ո՜հ, որ շինէ զտուն 13
իւր՝ և ոչ արդարութեամբ, և զվերնայարկս
իւր՝ և ոչ իրաւամբք․ և ՚ի մերձաւորէ իւրմէ
գործի նմա գործ ձրի, և զվարձս նորա ոչ հա-
տուցանէ նմա։ Զի շինեցեր քեզ տուն պար- 14
շաճոյ, վերնատուն հովանոց յօրինեալ պատու-
հանիւք, տախտակամածս ՚ի մայրից, ծեփեալ
նաւթիւ։ Միթէ թագաւորեսցե՞ս զի զայրացար 15
՚ի մայրակերտս հօր քոյ․ մի՛ կերիցեն և մի՛ արբ-
ցեն, զի զիրաւունս և զարդարութիւն և զբա-
րութիւն ոչ ծանեան, և ոչ արարին իրաւունս 16
տնանկին, և զաղքատն ոչ իրաւացուցին․ ո՛չ
այն իսկ է չճանաչելն զիս, ասէ Տէր։ Ահաւա- 17
սիկ ոչ իսկ են քո աչք, և սիրտ քո ոչ է ՚ի բա-
րութիւն, այլ յագահութիւն և ՚ի հեղուլ զա-
րիւն անպարտ, և յանիրաւութիւն և յսպա-
նել սպանումն։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ 18
Տէր ՚ի վերայ Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ ար-
քայի Յուդայ․ զայրդ զայդ մի՛ կոծեսցեն, և մի՛
ասասցեն՝ վա՜յ վա՜յ եղբայր․ մի՛ կոծեսցեն և
ասասցեն՝ վա՜յ վա՜յ Տէր, վա՜յ վա՜յ սիրելի․ զթա- 19
ղումն իշոյ թաղեսցի․ նեխեալ ընկեսցի արտա-
քոյ դրանն Երուսաղեմի։ Ել ՚ի Լիբանան և 20
գոչեա, և ՚ի Բասան տուր զձայն քո․ աղա-
ղակ բարձ յայնկոյս ծովուն, զի խորտակեցան
՚ի միասին ամենայն հոմանիք քո։ Խօսեցայ ընդ 21
քեզ ՚ի սխալելն քում, և ասացեր թէ ոչ լուայց
քեզ․ այդ է ճանապարհ քո ՚ի մանկութենէ
քումմէ, զի ոչ լուար բարբառոյ իմոյ։ Զամե- 22
նայն հովիւս քո հողմք արածեսցեն, և ամե-
նայն հոմանիք քո ՚ի գերութիւն գնասցեն․ զի
յայնժամ ամաչեսցես և անարգեսցիս յամե-
նայն սիրելեաց քոց․ բնակեալ ՚ի Լիբանան՝ ամ- 23
բարձեալ ՚ի մէջ մայրից, հեծեծեսցես ՚ի հասա-
նել քեզ ցաւոց և երկանց իբրև ծննդականի։
Կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, եթէ լինելով լինիցի 24
Յեքոնիա որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ՝ կնիք
յաջոյ ձեռին իմում, և անտի կորզեցից զքեզ․
25 և մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս խնդրողաց անձին
քոյ, և ՚ի ձեռս այնոցիկ՝ յորոց զարհուրեիր
յերեսաց նոցա, և ՚ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ
արքայի բաբելոնացւոց, և ՚ի ձեռս քաղդէացւոց․
26 և ընկեցից զքեզ և զմայր քո յերկիր օտար՝
27 յոր ոչ ծնէք, և անդ մեռջիք։ Եւ յերկիրն յոր
ախորժեին ընդ ոգւովք իւրեանց դառնալ
28 անդրէն, մի՛ դարձցին․ զի անկաւ ինքն և զա-
ւակ իւր, և եղև տարագիր ընդանն արհա-
մարհեալ․ թշուառեալ անարգեցաւ այրն Յեքո-
նիա իբրև զաման մի անպիտան, անկաւ յեր-
29 կիր զոր ոչ գիտէր։ Երկիր, երկիր, երկիր, լուր
30 զպատգամս Տեառն։ Այսպէս ասէ Տէր․ գրեա
զայրդ զայդ՝ այր տարագիր․ զի մի՛ աճեսցէ յա-
ւուրս իւր, և մի՛ աճեսցէ ՚ի զաւակէ նորա այր՝
որ նստիցի յաթոռն Դաւթի իշխան տանն Յու-
դայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Ո՜ հովիւք՝ որ կորուսին և ցրուեցին զխա-
2 շինս արօտի քոյ, ասէ Տէր։ Վասն այդորիկ այս-
պէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի ՚ի վերայ հո-
վուացդ որ հովուեն զժողովուրդ իմ․ դուք ցրուե-
ցէք զխաշինս իմ, և մերժեցէք զնոսա, և ոչ
յանձանձեցէք զնոսա։ Արդ ահաւասիկ ես խնդ-
րեցից զչարիս ՚ի ձեռաց ըստ չարութեան գնա-
3 ցից ձերոց, ասէ Տէր․ և ես ընկալայց զմնա-
ցորդս ժողովրդեան իմոյ յամենայն երկրէ ուր
մերժեցի զնոսա անդր, և հաստատեցից զնոսա
4 յարօտս իւրեանց, աճեսցեն և բազմասցին․ և
յարուցից հովիւս որ հովուեսցեն զնոսա, և ոչ
ևս երկիցեն, և ոչ ևս զարհուրեսցին, և ոչ
լքցին անտի, ասէ Տէր։

5 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և յարուցից
Դաւթի ծագումն արդարութեան․ և թագաւո-
րեսցէ թագաւոր, և ՚ի միտ առցէ, և արասցէ
իրաւունս և արդարութիւն ՚ի վերայ երկրի․
6 Յաւուրս նորա փրկեսցի Յուդա, և Իսրայէլ
բնակեսցէ յուսով․ և այս է անուն նորա զոր
կոչեսցէ նմա Տէր՝ Յովսեդեկ ՚ի մարգարէս ար-
7 դարութիւն մեր։ Վասն այդորիկ ահա աւուրք
գան, ասէ Տէր, և ոչ ևս ասասցեն՝ եթէ կեն-
դանի է Տէր՝ որ եհան զորդիսն Իսրայէլի յերկ-
8 րէն եգիպտացւոց, այլ թէ կենդանի է Տէր՝ որ
եհան զամենայն զաւակ Իսրայէլի յերկրէն հիւ-
սիսոյ, և յամենայն աշխարհաց ուր մերժեաց
զնոսա անդր․ և պատսպարեսցեն զնոսա անդ-
9 րէն յերկիր իւրեանց։ Ի վերայ մարգարէից
բեկաւ սիրտ իմ յիս, շարժեցան ամենայն ոս-
կերք իմ․ և եղէ իբրև զայր մի աշխատեալ․
և իբրև զայր մի շուարեալ ՚ի գինւոյ․ յերե-

ասոյ Տեառն՝ եւ յերեսաց մեծվայելչութեան
փառաց նորա ։ Զի լցաւ երկիր շնացողօք , զի 10
յերեսաց երդման սուգ առ երկիր , ցամաքեցան
արօտք անապատի , եւ եղեն ընթացք նոցա 'ի
չարութիւն ։ Եւ ուժգնութիւն նոցա ոչ այնպէս ·
զի մարգարէ եւ քահանայ պղծեցան , եւ 11
'ի տան իմում գտի զչարիս նոցա , ասէ Տէր ։
Վասն այնորիկ եղիցի ճանապարհն նոցա նոցին 12
'ի գայթագղութիւն , 'ի միգի գայթագղեսցին եւ
կործանեսցին 'ի նմին · զի ածից 'ի վերայ նոցա
չարիս յամի այցելութեան իւրեանց , ասէ Տէր ։
Եւ 'ի մարգարէսն Սամարիոյ տեսի անօրէնութիւն · 13
զի մարգարէանային 'ի ձեռն Բահաղու , եւ մոլորեցուցին
զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ ։ Եւ 'ի մարգարէսն 14
Երուսաղեմի տեսի արհաւիրս · զի շնային
եւ երթային զհետ ստութեանց , եւ օգնական
լինէին ձեռաց չարաց , առ 'ի չդառնալոյ իւրաքանչիւր
ումեք 'ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ ·
եղեն ինձ ամենեքին իբրեւ զՍոդոմ , եւ բնակիչք
նորա իբրեւ զԳոմոր ։ Վասն այնորիկ այսպէս 15
ասէ Տէր զօրութեանց 'ի վերայ մարգարէիցն ·
ահաւասիկ ես ջամբեցից զոսա ցաւս , եւ արբուցից
զոսա ջուր դառնութեան · զի 'ի մարգարէիցն
Երուսաղեմի ել պղծութիւն ընդ ամենայն
երկիր ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց · մի լսէք 16
բանից մարգարէիցն որ մարգարէանան ձեզ · զի
զրաբանեն զոսա ձեզ · զտեսիլս սրտից իւրեանց
խօսին , եւ ոչ 'ի բերանոյ Տեառն ։ Ասեն ապստամբելոցն 17
'ի բանէն Տեառն , թէ խաղաղութիւն
եղիցի ձեզ · եւ ամենեցուն որ գնան ըստ կամաց
իւրեանց , եւ ամենայնի որ գնայ ըստ մոլորութեան
սրտի իւրոյ՝ ասեն , ոչ եկեսցէ 'ի վերայ
քո չար ։ Զի ո՞վ եկաց 'ի հաստատութեան Տեառն , 18
եւ ետես եւ լուաւ զբանն նորա ։ Ո՞վ ունկնդիր
եղ բանի իմում եւ լուաւ · ահաւասիկ շարժումն 19
'ի Տեառնէ , եւ բարկութիւն մրրկեալ շարժմամբ՝
եկեսցէ 'ի վերայ ամպարշտաց · եկեսցէ՝ եւ մի դարձցի 20
արտմութիւն Տեառն , մինչեւ արասցէ եւ
հաստատեսցէ զյօժարութիւն սրտի նորա · յետին
ժամանակս իմասցին զայն իմանալով ։ Ոչ 21
առաքեցի զմարգարէսն՝ եւ նոքա ընթանային ,
ոչ խօսեցայ ընդ նոսա՝ եւ նոքա մարգարէանային ։
Եթէ կացեալ էր 'ի հաստատութեան իմում , 22
եւ լսուցեալ էր զբանս իմ ժողովրդեան
իմում , եւ դարձուցեալ էր զնոսա 'ի ճանապարհաց
իւրեանց չարաց , եւ 'ի գնացից նոցա չարաց ։
Աստուած մերձաւոր եմ ես , ասէ Տէր , եւ 23
ոչ Աստուած հեռաւոր · եթէ թաքիցէ մարդ 'ի 24
թաքստեան , եւ ես ոչ տեսից զնա , ասէ Տէր ·
միթէ զերկինս եւ զերկիր ես ո՞չ լնուցում , ասէ
Տէր ։ Լուայ զինչ խօսին մարգարէքն՝ զոր մարգարէանային 25
յանուն իմ սուտ՝ եւ ասէին , երազ
յերազեցայ ինձ ։ Մինչեւ յե՞րբ լինիցի 'ի 26
սրտի մարգարէիցդ որ մարգարէանան ստութիւն ·
եւ 'ի մարգարէանալ զկամս սրտից իւրեանց՝ 27
խորհին մոռանալ ժողովրդեան իմոյ զօրէնս
իմ երազովք իւրեանց՝ զոր պատմեն իւրաքանչիւր
ընկերի իւրում , զոր օրինակ մոռացան
հարքն նոցա զանուն իմ 'ի ձեռն Բահաղու ։
28 Մարգարէն յորում երազն իցէ՝ պատմեսցէ զերազն
իւր , եւ յորում բանն իմ իցէ՝ պատմեսցէ
զբանն իմ ճշմարտութեամբ ։ Զինչ է յարդ առ
29 ցորենոյ , ասէ Տէր · ո՞չ ապաքէն բանք իմ իբրեւ
զհուր են , ասէ Տէր , եւ իբրեւ զմուրճ որ հատանէ
30 զվէմ ։ Վասն այդորիկ ահա ես 'ի վերայ
մարգարէիցդ , ասէ Տէր , որք գողանան զբանս
31 իմ իւրաքանչիւր յընկերէ իւրմէ · ահաւասիկ
ես 'ի վերայ մարգարէիցդ , ասէ Տէր , որք մերժեն
զմարգարէութիւնս 'ի լեզուաց , եւ ննջեն զննջս
32 իւրեանց ։ Ահաւասիկ ես 'ի վերայ մարգարէիցդ՝
որ մարգարէանան երազս ստութեան , ասէ Տէր ,
եւ պատմեն զայն , եւ մոլորեցուցանեն զժողովուրդն
իմ ստութեամբ իւրեանց եւ մոլորութեամբ
իւրեանց · եւ ես ոչ առաքեցի զնոսա ,
եւ ոչ պատուիրեցի նոցա · եւ օգտութիւն ինչ
ոչ օգնեսցեն ժողովրդեանդ այդմիկ , ասէ Տէր ։
33 Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ ժողովուրդդ այդ ,
կամ մարգարէ կամ քահանայ , եւ ասասցէ ·
զի՞նչ է առածդ Տեառն · եւ ասասցես ցնոսա ,
դուք էք առածն · եւ կործանեցից զձեզ , ասէ
34 Տէր ։ Եւ մարգարէ եւ քահանայ եւ ժողովուրդ՝
որ ասիցեն առած Տեառն , խնդրեցից զվրէժ 'ի
35 մարդոյն յայնմանէ եւ 'ի տանէ նորա ։ Զի ոչ
նոյնպէս ասիցէք իւրաքանչիւր ցընկեր իւր եւ
իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր՝ թէ զի՞նչ պատասխանի
36 արար Տէր , եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տէր · եւ
առած Տեառն մի եւս անուանէք , զի առած Տեառն
եղիցի մարդոյ բանն նորա · եւ դարձուցանիցէք
զբանս Աստուծոյ կենդանւոյ՝ Տեառն զօրութեանց
37 Աստուծոյ մերոյ ։ Այլ այսպէս ասասջիք
ցմարգարէն · զի՞նչ արար քեզ պատասխանի
38 Տէր , եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տէր ։ Եթէ առած
Տեառն ասիցէք , վասն այդորիկ այսպէս ասէ
Տէր · փոխանակ զի ասացէք զբանդ՝ առած Տեառն ,
եւ ես առաքեցի առ ձեզ՝ ասել , Մի ասիցէք
39 առած Տեառն , վասն այդորիկ ահաւասիկ ես առից
զձեզ ասիւ , եւ կործանեցից զձեզ եւ զքաղաքդ՝
զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց՝ յերեսաց
40 իմոց · եւ տաց 'ի վերայ ձեր նախատինս յաւիտենից ,
եւ անարգանս յաւիտենից՝ որ ոչ մոռասցին ։

իգ . 38 . Ոսկ . օր . ոչ առաքեցի ·

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

ԻԸ Եւ եցոյց ինձ Տէր երկուս կողովս թզոյ, որ 1
կային առաջի տաճարին Տեառն. յետ գերելոյն
Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց զՅեքոնիա
որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ, եւ
զիշխանս Յուդայ, եւ զարուեստաւորսն եւ զկալանաւորսն
եւ զմեծամեծս յԵրուսաղէմէ,
եւ տարաւ զնոսա 'ի Բաբելոն։ Կողով մի յոյժ 2
քաղցր թզոյ՝ իբրեւ զկանխահաս թզոյ եւ կողովն
երկրորդ՝ ժանտագոյն թզոյ, որ ոչ ուտիցի
'ի ժանտութենէ իւրմէ։ Եւ ասէ ցիս Տէր. Զի՞նչ
տեսանես Երեմիա։ Եւ ասեմ. Թուզ. թուզ քաղցր 3
եւ առաւել քաղցր. եւ թուզ ժանտ՝ եւ առաւել
ժանտ, որ ոչ ուտիցի 'ի ժանտութենէ իւրմէ։
Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա, եւ ասէ. 4
Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իսրայէլի. Իբրեւ 5
զթուզդ քաղցր, այնպէս ծանեայց զգերելոցս
Յուդայ՝ զորս առաքեցի 'ի տեղւոջէդ յայդմանէ
յերկիրն քաղդէացւոց 'ի բարութիւն. եւ հաստատեցից 6
զաչս իմ 'ի վերայ նոցա 'ի բարութիւն,
եւ պատսպարեցից զնոսա 'ի սոյն երկիր. եւ շինեցից
զնոսա, եւ ոչ քակեցից. եւ տնկեցից զնոսա
եւ ոչ խլեցից։ Եւ տաց նոցա սիրտ ճանաչել 7
զիս՝ թէ ես եմ Տէր, եւ եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ.
եւ ես եղէց նոցա յԱստուած. զի դարձցին
առ իս յամենայն սրտէ իւրեանց։ Եւ իբրեւ 8
զթուզդ ժանտ որ ոչ ուտի 'ի ժանտութենէ իւրմէ,
այսպէս ասէ Տէր, այնպէս մատնեցից զՍեդեկիա
արքայ Յուդայ, եւ զմեծամեծս նորա,
եւ զմնացորդս Երուսաղէմի, եւ զմնացորդս երկրիս
այսորիկ, եւ զբնակեալսն յԵգիպտոս։ Եւ 9
տաց զնոսա 'ի ցրումն ընդ ամենայն թագաւորութիւնս
երկրի, եւ 'ի նախատինս եւ յառակ
եւ յատելութիւն եւ յանէծս, յամենայն տեղիս
ուր մերժեցից զնոսա անդր։ Եւ առաքեցից 10
'ի նոսա սուր եւ սով եւ մահ, մինչեւ սպառեսցին
յերկրէդ զոր ետու նոցա եւ հարց իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

ԻԹ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա վասն ժողովրդեանն 1
Յուդայ, յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ
Յովսիայ արքայի Յուդայ. այն ամ առաջին էր Նաբուքոդոնոսորայ
արքային բաբելացւոց։ Զբանն 2
զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ ամենայն
ժողովուրդն Յուդայ, եւ առ բնակիչս Երուսաղէմի՝
եւ ասէ. Յերեքտասաներորդէ ամէ Յովսիայ 3
որդւոյ Ամոնայ արքայի Յուդայ մինչեւ
ցայսօր՝ այս քսանեւերեք ամք, զի եղեւ բան
Տեառն առ իս, եւ խօսեցայ ընդ ձեզ կանխեալ
ընդ առաւօտս եւ ասէի, եւ ոչ լուարուք։ Եւ 4
առաքեցի առ ձեզ զծառայս իմ զմարգարէս ընդ
առաւօտս արձակելով, եւ ոչ լուարուք, եւ ոչ
5 անսացէք ականջօք ձերովք լսել։ Ասէի. դարձարուք
իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհէ իւրմէ
չարէ, եւ 'ի գնացից ձերոց չարաց. եւ բնակեսջիք
յերկրիդ զոր ետու ձեզ եւ հարց ձերոց յաւիտենից
6 մինչեւ ցյաւիտեանս. եւ մի երթայք
զհետ աստուածոց օտարաց՝ ծառայել նոցա եւ
երկիր պագանել, եւ մի բարկացուցանէք զիս
7 գործովք ձեռաց ձերոց չարչարել զձեզ։ Եւ ոչ
լուարուք ինձ, ասէ Տէր, զի բարկացուցանիցէք
զիս գործովք ձեռաց ձերոց չարչարել զձեզ։
8 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
9 զի ոչ հաւատացէք բանից իմոց. ահաւասիկ ես
առաքեմ, եւ առից զամենայն ազգս հիւսիսոյ,
ասէ Տէր, եւ զՆաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
զծառայ իմ. եւ ածից զնոսա 'ի վերայ
երկրիդ այդորիկ եւ 'ի վերայ բնակչաց դորա,
եւ 'ի վերայ ամենայն ազգաց որ շուրջ զդովաւ.
եւ աւերեցից զդոսա, եւ տաց զդոսա յապականութիւն
եւ 'ի շչիւն եւ 'ի նախատինս յաւիտենից.
10 եւ կորուսից 'ի դոցանէ զձայն ուրախութեան
եւ զձայն ցնծութեան, եւ զձայն փեսայի
եւ զձայն հարսին. զձայն երկանի եւ զլոյս ճրագի.
11 Եւ եղիցի ամենայն երկիրդ այդ յաւերակ
եւ յապականութիւն, եւ ծառայեսցեն
ազգացն այնոցիկ եւ արքային բաբելացւոց զեօթանասուն
12 ամ. եւ 'ի կատարել ամացն եօթանասնից՝
խնդրեցից զվրէժս 'ի թագաւորէն բաբելացւոց
եւ յազգէն յայնմանէ, ասէ Տէր. ըստ
անօրէնութեանց նոցա, եւ յերկրէն քաղդէացւոց.
եւ եդից զնոսա յապականութիւն յաւիտենական։
13 Եւ ածից 'ի վերայ ամենայն երկրին
այնորիկ զամենայն բանս իմ զոր խօսեցայ վասն
նորա՝ ըստ ամենայն գրելոյս 'ի գիրս յայսմիկ.
զոր մարգարէացաւ Երեմիա 'ի վերայ ամենայն
14 ազգաց, զի ծառայեսցեն 'ի մէջ նոցա. քանզի եւ
նոքա ազգք բազումք եւ թագաւորութիւնք մեծամեծք
են, եւ հատուցից նոցա ըստ անօրէնութեանն
նոցա, եւ ըստ գործոց ձեռաց նոցա։
15 Զի այսպէս ասէ ցիս տէր Աստուած Իսրայէլի.
Առ զբաժակ գինւոյս անապակիս այսորիկ 'ի
ձեռաց իմոց, եւ արբուսցես զդա ամենայն ազգաց
16 առ որս առաքեմ զքեզ. արբցեն՝ եւ թափեսցեն՝
եւ մոլեսցին յերեսաց սրոյն, զոր ես
17 առաքեցից 'ի մէջ դոցա։ Եւ առի զբաժակն 'ի
ձեռանէ Տեառն, եւ արբուցի ամենայն ազգաց
18 առ որս առաքեաց զիս Տէր. Երուսաղէմի եւ
քաղաքացն Յուդայ, եւ թագաւորաց նորա եւ
իշխանաց նորա. դնել զնոսա յաւերակ եւ յանապատ
եւ 'ի շչիւն եւ յանէծս ըստ աւուր
19 յայսմիկ. Եւ Փարաւոնի արքայի Եգիպտացւոց,
եւ ծառայից նորա եւ մեծամեծաց նորա,
20 եւ ամենայն ազգի նորա, եւ ամենայն խառնի-

ճաղանճ զօրաց նորա, և ամենայն թագաւորաց
կղզեացն, և ամենայն թագաւորաց երկրին այլազգեաց՝
Ասկաղոնի և Գազայ և Ակկարոնի,
և մնացորդացն Ազովտայ, և Եդովմայ և մովաբացւոյն 21
և որդւոցն Ամոնայ: Եւ ամենայն 22
թագաւորացն Տիւրոսի, և ամենայն թագաւորացն
Սիդովնացւոց, և թագաւորաց կղզեացն
որ յայն կոյս ծովուն, և Դեդանայ, և Թեմանայ, 23
և Բուզայ, և ամենայն յուղաւելոյն գերեաց:
Եւ ամենայն թագաւորացն արաբացւոց, 24
և ամենայն թագաւորաց խառնաղանճից՝ բնակելոյն
յանապատին: Եւ ամենայն թագաւորացն 25
Զամբրեայ, և ամենայն թագաւորացն Ելամայ,
և ամենայն թագաւորացն Պարսից: Եւ 26
ամենայն թագաւորացն հիւսիսոյ արևելից,
մերձաւորաց և հեռաւորաց իւրաքանչիւր առ
եղբօր իւրում և ամենայն թագաւորաց երկրի,
որ 'ի վերայ երեսաց երկրի: Եւ թագաւորն Սիսակ
արբցէ յետ ամենեցուն: Եւ ասասցես ցնոսա. 27
Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայէլի.
Արբէք և արբեցարուք, փսխեցարուք
և կործանեցարուք, և մի կանգնեսջիք
յերեսաց սրոյն զոր ես առաքեցից 'ի մէջ ձեր:
Եւ եղիցի յորժամ ոչ կամիցին ընդունել զբաժակն 28
'ի ձեռանէ քումմէ ըմպել, ասասցես ցնոսա.
Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց, ըմպելով
արբջիք. զի ահա 'ի քաղաքէն՝ յորում կոչեցեալ 29
է անուն իմ 'ի նմա, սկսայց սկիզբն չարչարելոյ,
և դուք սրբելով սրբեսջիք. ոչ սրբեսջիք.
զի սուր կոչեցի ես 'ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ
են յերկրի, ասէ Տէր զօրութեանց: Եւ 30
դու մարգարէասցես 'ի վերայ նոցա զամենայն
զպատգամս զայսոսիկ, և ասասցես ցնոսա. Տէր
'ի բարձանց 'ի սրբութենէ իւրմէ տացէ հրաման,
տացէ զձայն իւր. զբանն հրամանի 'ի տեղւոջէ
իւրմէ. և նոքա իբրև կթողք տացեն պատասխանի
'ի վերայ ամենայն բնակչաց երկրին,
թէ եկն աղաղակումն 'ի կողմանէ երկրին, զի դատաստան 31
Տեառն է 'ի մէջ ազգաց, և դատեսցի
ինքն զամենայն մարմին. և ամպարիշտք տուան
'ի սուր, ասէ Տէր:

Լ. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. ահաւասիկ 32
չարիք գան յազգէ 'ի վերայ ազգի, և մրրիկ
մեծ ելցէ 'ի ծագաց երկրէ. և եղիցին վիրաւորք 33
'ի Տեառնէ յաւուր Տեառն՝ 'ի կողմանէ մինչև
ցկողմ երկրին. մի կոծեսցին և մի ժողովեսցին,
ընդ երեսս դաշտին իբրև զաղբ լինիցին: Գոչեցէք, 34
հովիւք, և աղաղակեցէք, և կոծեցարուք՝
խոյք մաքեաց. զի կատարեցան աւուրք
ձեր 'ի սպանումն և 'ի ցրումն ձեր. կործանեջիք
իբրև խոյք ընտիրք. և կորիցէ փախուստ 35
'ի հովուաց, և փրկութիւն 'ի խոյոց մաքեաց:
Ձայն գոչման հովուաց, և աղաղակ խոյոց մաքեաց. 36
զի սատակեաց Տէր զարօտս նոցա: Եւ 37
դադարեսցէ զեղեցկութիւն խաղաղութեանն յերեսաց
բարկութեան սրտմտութեան Տեառն:
38 Թողին իբրև առիւծ զմորի իւր, և եղև երկիր
նոցա յանապատ՝ յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան սրոյն մեծի, և յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Ի սկզբան թագաւորութեան Յովակիմայ որդւոյ
Յովսիայ արքայի Յուդայ՝ եղև բանս այս 'ի
2 Տեառնէ՝ և ասէ. Այսպէս ասէ Տէր. կաց 'ի
սրահի տանն Տեառն, և մարգարէասցես ամենայն
տանն Յուդայ որք գային երկիր պագանել
'ի տանն Տեառն՝ զամենայն բանս զոր հրամայեցի
քեզ մարգարէանալ նոցա. մի հատանիցես
3 բնաւ 'ի բանից: Թերևս լուիցեն և դարձցին
իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և
մեղմացայց ես 'ի չարեացն զոր խորհիմ ես առնել
նոցա վասն չարութեան գնացից նոցա: Եւ
4 ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տէր, եթէ ոչ
լուիջիք ինձ գնալ յօրէնս իմ զոր ետու յանդիման
5 ձեր, լսել բանից ծառայից իմոց մարգարէից՝
զոր ես առաքեցի առ ձեզ կանխաւ. և
6 առաքեցի՝ և ոչ լուարուք. և տաց զտունդ
զայդ իբրև զՍելովմ, և զքաղաքս այդ յանէծս
7 ամենայն ազգաց երկրի: Եւ լուան քահանայքն
և սուտ մարգարէքն և ամենայն ժողովուրդն
'ի խօսել Երեմիայի զբանս զայսոսիկ 'ի տանն
8 Տեառն: Եւ եղև 'ի դադարել Երեմիայի 'ի խօսսիցն՝
բառ ամենայնի զոր հրամայեաց նմա Տէր
խօսել առ ամենայն ժողովուրդն, կալան զնա
քահանայքն և սուտ մարգարէքն և ամենայն
9 ժողովուրդն՝ և ասեն. Մահու մեռցիս, զի մարգարէացար
յանուն Տեառն և ասացեր՝ թէ իբրև
զՍելովմ եղիցի տունս այս, և քաղաքս աւերեսցի
'ի բնակչաց: Եւ կուտեցաւ ժողովուրդն
10 'ի վերայ Երեմիայի 'ի տանն Տեառն: Եւ լուան
իշխանքն Յուդայ զբանս զայսոսիկ, և ելին 'ի
տանէ թագաւորին 'ի տունն Տեառն, և նստան
11 առաջի դրանն Տեառն նորոյ: Եւ ասեն քահանայքն
և սուտ մարգարէքն ցիշխանսն և ցամենայն
ժողովուրդն. Դատաստան մահու է առն
այդմիկ, զի մարգարէացաւ զքաղաքէս զայսմանէ,
12 որպէս ձերովք իսկ ականջօք լուարուք: Եւ
ասէ Երեմիա ցամենեսին ցիշխանսն և ցամենայն
ժողովուրդն. Տէր առաքեաց զիս մարգարէանալ
'ի վերայ տանդ այդորիկ և 'ի վերայ
13 քաղաքիս զամենայն բանս զոր լուարուք: Եւ
արդ ուղղեցէք զճանապարհս ձեր և զգործս
ձեր, և լուարուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ.
և մեղմասցի Տէր 'ի չարեացն զոր խօսեցաւ
14 'ի վերայ ձեր: Եւ ես ահաւասիկ կամ 'ի ձեռս ձեր:

արարէք ընդ իս որպէս և ձեզ օգուտ և լաւ
իցէ։ Բայց գիտելով գիտասջիք, զի թէ սպանանէք 15
զիս զարիւն անպարտ արկանէք 'ի վերայ
ձեր և 'ի վերայ քաղաքիս այսորիկ և 'ի
վերայ բնակչաց սորա. զի ճշմարտութեամբ առաքեաց
զիս Տէր առ ձեզ՝ խօսել յականջս ձեր
զամենայն բանս զայսոսիկ։ Եւ ասեն իշխանքն 16
և ամենայն ժողովուրդն ցքահանայս և ցսուտ
մարգարէսն. Ոչ է դատաստան մահու առն այդորիկ.
զի յանուն անուան Աստուծոյ խօսեցաւ
առ մեզ։ Յարեան կոյտն արք 'ի ծերոց երկրին, և 17
ասեն ցամենայն ժողով ժողովրդոյն. Միքիէ 18
Մորասթացի մարգարէանայր յաւուրս Եզեկիայ
արքային Յուդայ. խօսեցաւ ընդ ամենայն ժողովրդեանն
Յուդայ և ասէ. Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց. Սիոն իբրև զագարակ առորցի
լիցի, և Երուսաղէմ իբրև զհիւղ մրգապահաց,
և լեառն տանդ եղիցի իբրև զանտառ
մայրեաց։ Միթէ սպանանելով սպան զնա Եզեկիա 19
արքայ Յուդայ և ամենայն հրէաստան. ոչ
ապաքէն զի երկեան 'ի Տեառնէ, և խնդրեցին
յերեսաց Տեառն. և զղջացաւ Տէր յամենայն
չարեացն զոր խօսեցաւ 'ի վերայ նոցա։ Եւ
մեք արարաք չարիս մեծամեծս յանձինս մեր. և 20
այր մի մարգարէանայր յանուն Տեառն, Ուրիա
որդի Սամեայ 'ի Կարիաթարիմայ. և մարգարէացաւ
'ի վերայ քաղաքիս այսորիկ, և 'ի վերայ
երկրիս այսորիկ ըստ ամենայն բանից Երեմիայի։
Եւ լուաւ արքայ Յովակիմ, և ամենայն 21
զօրաւորք իւր և ամենայն իշխանք զամենայն
բանս նորա, և խնդրէին սպանանել զնա. և
լուաւ Ուրիա, երկեաւ և փախեաւ և գնաց
յերկիրն եգիպտացւոց. և առաքեաց արքայ 22
Յովակիմ արս յԵգիպտոս. զԵղնաթան որդի Աքովբորայ
և արս ընդ նմա յԵգիպտոս. և հանին 23
զնա անտի և ածին առ արքայն Յովակիմ,
և սպան զնա սրով, և ընկէց 'ի շիրիմ որդւոց
ժողովրդեանն իւրոյ։ Բայց ձեռն Աքիկամայ որդւոյ 24
Սափանայ՝ էր ընդ Երեմիայի, զի մի մատնեսցի
'ի ձեռս ժողովրդեանն սպանանել զնա։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

ԼԲ Ի սկզբան թագաւորութեանն Յովակիմայ որդւոյ 1
Յովսիայ՝ արքային Յուդայ, եղև բանս այս
առ Երեմիա 'ի Տեառնէ՝ և ասէ։ Այսպէս ասէ 2
Տէր ցիս. արա դու քեզ կապանս և անուրս,
և արկ ընդ պարանոց քո. և առաքեսցես զայն 3
առ թագաւորն եդովմայեցւոց, և առ թագաւորն
մովաբացւոց, և առ թագաւոր որդւոցն
Ամոնայ, և առ թագաւորն Տիւրոսի, և առ
թագաւորն սիդոնացւոց, 'ի ձեռն հրեշտակաց
նոցա որ գան յԵրուսաղէմ առ Սեդեկիա արքայ
4 Յուդայ. և պատուիրեսցես նոցա տանել ցտեարս
իւրեանց. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի. այսպէս ասասջիք ցտեարսն
5 ձեր. Ես արարի զերկիր և զմարդիկ և զանասունս,
և որ ինչ 'ի վերայ երեսաց երկրի. զօրութեամբ
իմով մեծաւ և բազկաւ իմով բարձու.
և տաց զնա ում և կամ իցէ առաջի աչաց իմոց։
6 Եւ արդ ես եմ որ ետու զամենայն երկիր 'ի ձեռս
Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց ծառայի
իմոյ, նա՝ և զգազանս անապատի 'ի գործ
7 արկանել. և ետու նմա 'ի ծառայութիւն. և
ծառայեսցեն նմա ամենայն ազգք. և որդւոց
նորա և որդւոց որդւոց նորա, մինչև եկեսցէ
ժամանակ բարկութեան երկրի նորա և նորա.
և ծառայեսցեն նմա ազգ բազումք և թագաւորք
8 մեծամեծք։ Եւ եղիցի՝ ազգ և թագաւորութիւն
որ ոչ ծառայեսցեն Նաբուքոդոնոսորայ
արքային բաբելացւոց, և որք միանգամ ոչ մտցեն
զպարանոցս իւրեանց ընդ լծով արքային
բաբելացւոց, սրով և սովով և մահուամբ աւարեցից
այցելութիւն 'ի վերայ ազգին այնորիկ,
ասէ Տէր, մինչև սատակեսցին 'ի ձեռաց նորա։
9 Եւ դուք մի լսէք մարգարէից ձերոց և ըղձութեանց
ձերոց և երազոց ձերոց և հմայից ձերոց
և հաւահմայից ձերոց և կախարդաց ձերոց,
որք ասեն ձեզ թէ ոչ հարկիցէք արքային
10 բաբելացւոց. զի սուտ մարգարէանան զօր
ձեզ՝ առ 'ի հեռացուցանելոյ զձեզ յերկրէդ ձերմէ,
11 և ցրուեցից զձեզ և կորիջիք։ Եւ ազգ որ
մտուցանիցէ զպարանոց իւր ընդ լծով արքային
բաբելացւոց, և կացից նմա 'ի հարկի՝ թողից
զնա յերկրի իւրում, ասէ Տէր. գործեսցէ զնա
12 և բնակեսցէ 'ի նմա։ Եւ առ Սեդեկիա արքայ
Յուդայ խօսեցայ ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ,
և ասեմ. Մուծէք զպարանոցս ձեր ընդ լծով
արքային բաբելացւոց, և ծառայեցէք նմա և
13 ազգի նորա՝ և կեցջիք։ Եւ ընդէր մեռանիք
դուք և ժողովուրդ քո սրով և սովով և մահուամբ,
որպէս և խօսեցաւ Տէր առ ազգ՝ որ
14 ոչ ծառայիցէ արքային բաբելացւոց։ Մի լսէք
բանից մարգարէիցն որ ասեն ձեզ՝ թէ մի հարկիք
արքային բաբելացւոց. զսուտ մարգարէանան
15 նոքա ձեզ։ Զի ոչ առաքեցի զնոսա, ասէ Տէր.
և նոքա մարգարէանան յանուն իմ սուտ, առ
'ի կորուսանելոյ զձեզ. և կորիցէք դուք և
մարգարէքդ՝ որ մարգարէանան ձեզ առասպասոց
16 սուտութեամբ։ Եւ ցքահանայս և ցամենայն
ժողովուրդն՝ զոր խօսեցայ ասացի. Այսպէս
ասէ Տէր. մի լսէք բանից մարգարէիցն որ
մարգարէանան ձեզ և ասեն. ահա սպաս տան
Տեառն դարձցի 'ի Բաբելոնէ այժմ ընդ հուպ.
զսուտ մարգարէանան ձեզ, և ես ոչ առաքեցի
17 զնոսա։ Մի լսէք նոցա, այլ ծառայեցէք արքային
բաբելացւոց՝ և կեցէք. և ընդէր լինիցի

քաղաքդ աւերակ։ Եթէ մարգարէք իցեն եւ 18
իցէ բան Տեառն առ նոսա, եկեսցեն եւ յանդի-
ման լիցին ինձ։ Զի այսպէս ասէ Տէր. եւ մնա-
ցեալ սպասն զոր ոչ առ արքայն Բաբելոնացւոց՝
յորժամ գերեաց զՅեքոնիա յԵրուսաղեմէ, 'ի
Բաբելոն երթիցէ, ասէ Տէր զօրութեանց։ Այլ
վասն չերթալոյ սպասուցն մնացելոց 'ի տան
Տեառն եւ 'ի տան թագաւորին Յուդայ յԵրու-
սաղէմ 'ի Բաբելոն, այսպէս ասէ Տէր զօրու- 19
թեանց վասն սեանցն եւ վասն ծովուն եւ վասն
մեքենայիցն եւ մնացորդաց սպասուցն՝ որ մնա-
ցին 'ի քաղաքիդ յայդմիկ, զոր ոչ առ Նաբուքո- 20
դոնոսոր արքայ Բաբելոնացւոց 'ի գերելն իւրում
զՅեքոնիա որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ յԵ-
րուսաղեմէ 'ի Բաբելոնի, եւ զամենայն ազատսն
Յուդայ եւ զԵրուսաղեմի, այսպէս ասէ Տէր զօ- 21
րութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի վասն սպասուցն
մնացելոց 'ի տան Տեառն, եւ 'ի տան թագաւո-
րին Յուդայ եւ յԵրուսաղէմ, 'ի Բաբելոնի եր- 22
թիցեն, եւ անդ եղիցին մինչեւ յօրն յորում
այց արարից նոցա, ասէ Տէր, հանից
զնոսա եւ դարձուցից 'ի տեղիդ յայդ։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ.

Եւ եղեւ յամին յայնմիկ իսկզբան թագաւո- 1
րութեանն Սեդեկիայ արքայի Յուդայ, յամին
չորրորդի՝ յամսեանն հինգերորդի, ասէ ցիս Ա-
նանիա որդի Ազովրայ սուտ մարգարէ 'ի Գաբա-
ւոնէ, 'ի տան Տեառն առաջի քահանայիցն եւ
ամենայն ժողովրդեանն. Այսպէս ասէ Տէր զօ- 2
րութեանց Աստուած Իսրայէլի. խորտակեցի
լուծ արքային Բաբելոնացւոց յետ այլ եւս երկուց 3
ամաց աւուրց, եւ ես դարձուցից 'ի տեղիդ յայդ
զամենայն սպասս տանն Տեառն, զոր միանգամ
առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնացւոց 'ի տեղ-
ւոյէդ յայդմանէ, եւ տարաւ 'ի Բաբելոնի. եւ 4
զՅեքոնիա որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ, եւ
զամենայն գերութիւն հրէաստանի որք մտին 'ի
Բաբելոն՝ դարձուցից ես 'ի տեղիս յայս, ասէ
Տէր, եւ զՅեքոնիա եւ զգերութիւնն Յուդայ. զի
խորտակեցից զլուծ արքային Բաբելոնացւոց։ Եւ 5
ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա սուտ մարգա-
րէ՝ առաջի քահանայիցն եւ առաջի ամենայն
ժողովրդեանն որ կային 'ի տան Տեառն. Արդա- 6
րեւ այդպէս արասցէ Տէր. հաստատեսցէ զբան
քո զոր մարգարէացար, դարձուցանել զսպաս
տանդ այդորիկ եւ զամենայն գերին 'ի Բաբելոնէ
'ի տեղիս յայս։ Բայց լուարուք զպատգամս Տեա- 7
ռըն՝ զոր ես ասեմ յականջս ձեր եւ յականջս
ամենայն ժողովրդեանդ։ Մարգարէք որ եղեն 8
յառաջ քան զիս եւ զքեզ՝ յաւիտենից, եւ մար-
գարէացան 'ի վերայ բազում աշխարհաց եւ մե-
ծամեծ թագաւորութեանց, 'ի պատերազմ եւ
9 'ի չարիս եւ 'ի մահ։ Մարգարէն որ մարգարէա-
նայ խաղաղութիւն՝ եւ եկեսցէ բան մարգարէին,
ծանիցեն զմարգարէն զոր առաքեաց նոցա Տէր
10 հաւատարմութեամբ։ Եւ առ Անանիա մարգա-
րէ առաջի ամենայն ժողովրդեանն զանուրսն 'ի
պարանոցէ Երեմիայ մարգարէի՝ եւ խորտակեաց։
11 Եւ ասէ Անանիա առաջի ամենայն ժողովրդեանն.
այսպէս ասէ Տէր. այսպէս խորտակեցից զլուծ
Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելոնացւոց յետ
երկուց ամաց աւուրց 'ի պարանոցէ ամենայն
12 ազգաց։ Եւ գնաց Երեմիա մարգարէ զճանա-
պարհս իւր։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
յետ խորտակելոյն Անանիայ մարգարէի զա-
նուրսն 'ի պարանոցէ Երեմիայ մարգարէի, եւ
13 ասէ. Երթ խօսեաց ընդ Անանիայ՝ եւ ասասցես.
այսպէս ասէ Տէր. անուրս փայտեղէնս խորտա-
կեցեր, եւ արարից ընդ այնր անուրս երկաթիս.
14 զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իս-
րայէլի. լուծ երկաթի եդի 'ի վերայ պարանոցի
ամենայն ազգաց այդոցիկ՝ հարկել Նաբուքո-
դոնոսորայ արքային Բաբելոնացւոց, եւ ծառայես-
ցեն նմա. նա՝ եւ զգազանս անապատի եսու
15 նմա։ Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա մար-
գարէ. Արդ լուր, Անանիա. ոչ առաքեաց զքեզ
Տէր, եւ դու 'ի զուր յուսադրեցեր զժողովուրդդ
16 զայդ 'ի նենգութիւնս։ Վասն այդորիկ այսպէս
ասէ Տէր. ահա ես արձակեցից զքեզ յերեսաց
երկրիդ, եւ 'ի սմին տարւոջ մեռցիս դու. զի խո-
17 տորումն խօսեցար 'ի Տեառնէ։ Եւ մեռաւ Անա-
նիա մարգարէ յամին յայնմիկ, յամսեանն եօթ-
ներորդի ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Եւ այս բանք են թղթոյն զոր առաքեաց Երե- Լջ.
միա մարգարէ յԵրուսաղեմէ առ ծերս գերու-
թեանն եւ առ քահանայս եւ առ սուտ մարգա-
րէսն։

Թուղթ 'ի Բաբելոն առ գերին եւ առ ամենայն
ժողովուրդն զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր յԵ-
2 րուսաղեմէ 'ի Բաբելոնի, յետ ելանելոյ Յեքո-
նիայ արքայի եւ տիկնոջն եւ ներքինեաց եւ իշ-
խանաց Յուդայ յԵրուսաղեմէ, եւ ամենայն ա-
զատաց եւ արուեստաւորաց եւ կալանաւորա-
3 կաց յԵրուսաղեմէ. 'ի ձեռն Եղասեայ որդ-
ւոյ Սափանայ, եւ Գամարեայ որդւոյ Քեղկեայ,
զորս առաքեաց Սեդեկիա արքայ առ Նաբուքո-
դոնոսոր՝ արքայ Բաբելոնացւոց 'ի Բաբելոն. եւ
ասէ.

4 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի վասն գերութեանց որ գերեցաւ յԵ-
5 րուսաղեմէ 'ի Բաբելոնի. տունս շինեցէք եւ բնա-

կեցէք. դրախտս տնկեցէք եւ կերայք զպտուղս
նոցա, առէք կանայս եւ ծնջիք ուստերս եւ 6
դստերս, եւ առէք կանայս ուստերաց ձերոց
եւ զդստերս ձեր տուք արանց. եւ ծնցին ուստերս
եւ դստերս, եւ բազմասջիք անդ եւ մի
նուազեսջիք։ Եւ կեցջիք խաղաղութեամբ յերկրին 7
յոր գերեցի զձեզ անդր. եւ աղօթս արարէք
՚ի վերայ դոցա առ Տէր. զի ՚ի դոցա խաղաղութեանն
եղիցի եւ ձեզ խաղաղութիւն։ Զի 8
այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի.
մի հրապուրեսցեն զձեզ սուտ մարգարէքդ
ձեր որ ՚ի միջի ձերում են, եւ ըղձապատուսքդ
ձեր. եւ մի անսայք երազոց ձերոց զոր
դուք տեսանէք. զի սուտ մարգարէանան դոքա 9
ձեզ յանուն իմ, եւ ես ոչ առաքեցի, ասէ Տէր։
Զի այսպէս ասէ Տէր. յորժամ մերձ իցէ Բաբելոնի 10
լնուլ եօթանասուն ամ, այց արարից ձեզ.
եւ հաստատեցից ՚ի վերայ ձեր զբանս իմ զբարիս,
դարձուցանել զձեզ ՚ի տեղիս յայս։ Զի 11
ես գիտեմ զխորհուրդս զոր խորհիմ եւ խորհեցայց
՚ի վերայ ձեր, ասէ Տէր. խորհուրդ խաղաղութեան՝
եւ ոչ չարութեան. տալ ձեզ յետ
այդորիկ յոյս, եւ կարդասջիք առ իս, եւ երթիջիք 12
եւ յաղօթս կացջիք առ իս, եւ ես լուայց
ձեզ։ Եւ խնդրեսջիք զիս եւ գտջիք. զի խնդրիջիք 13
զիս յամենայն սրտէ ձերմէ. եւ երեւեցայց 14
ձեզ, ասէ Տէր, եւ դարձուցից զգերութիւն ձեր,
եւ ժողովեցից զձեզ յամենայն ազգաց եւ յամենայն
տեղեաց ուր ցրուեցի զձեզ անդր, ասէ
Տէր. եւ դարձուցից զձեզ ՚ի տեղիդ ուստի գերեցի
զձեզ այտի. զի ասէիք՝ թէ կացոյց Տէր ՚ի 15
մեզ մարգարէս ՚ի Բաբելոնի։ Զի այսպէս ասէ 16
Տէր ցթագաւորդ որ նստի յաթոռ Դաւթի, եւ
ցամենայն ժողովուրդդ որ բնակեալ է ՚ի քաղաքիդ
յայդմիկ. եղբարք ձեր որ ոչ ելին ընդ ձեզ
՚ի գերութիւն, այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. 17
Ահաւասիկ ես առաքեմ ՚ի նոսա սով եւ սուր եւ
մահ, եւ արարից զդոսա իբրեւ զթուզ ժանտ
ապականեալ որ ոչ ուտիցի ՚ի ժանտութենէ իւրմէ։
Եւ հալածեցից զնոսա սրով եւ սովով եւ մահուամբ, 18
եւ տաց զնոսա ՚ի չարչարանս ամենայն
թագաւորութեանց երկրի, ՚ի նզովս եւ յապականութիւն
եւ ՚ի շչիւն եւ ՚ի նախատինս ՚ի մէջ
ամենայն ազգաց ուր ցրուեցից զնոսա անդր.
փոխանակ զի ոչ լուան բանից իմոց, ասէ Տէր. 19
զի առաքեցի առ նոսա զծառայս իմ զմարգարէս
կանխելով եւ առաքելով, եւ ոչ լուարուք, ասէ
Տէր։ Եւ դուք լուարուք զբան Տեառն, ամենայն 20
գերիդ, զոր առաքեցի յԵրուսաղեմէ ՚ի Բաբելոն։
Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած 21
Իսրայէլի, ՚ի վերայ Աքիաբայ որդւոյ Կոլիեայ,
եւ ՚ի վերայ Սեդեկիայ որդւոյ Մաասայ՝ որ մարգարէանան
ձեզ յանուն իմ սուտ. ահաւասիկ
ես տաց զնոսա ՚ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային
Բաբելոնի, եւ սատակեսցէ զնոսա առաջի
22 աչաց ձերոց։ Եւ առցեն ՚ի նոցանէն անէծս
՚ի մէջ ամենայն գերութեանն Յուդայ որ է ՚ի Բաբելոնի՝
եւ ասասցեն. արասցէ զքեզ Տէր՝ որպէս
արար Սեդեկիայ եւ Աքիաբայ, զորս տապակեաց
23 արքայն Բաբելոնի ՚ի հուր։ Վասն զի գործեցին
զանօրէնութիւնս յԻսրայէլի, եւ շնային ընդ
կանայս քաղաքակցաց իւրեանց. եւ խօսէին պատգամս
յանուն իմ սուտ, զոր ոչ հրամայեցի նոցա.
եւ ես ինձէն իրազէկ եւ վկայ եմ, ասէ
24 Տէր։ Եւ ցՍամեա Ելամացի ասասցես. Այսպէս
25 ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. փոխանակ
զի առաքեցեր դու յանուն իմ թուղթս
առ ամենայն ժողովուրդն յԵրուսաղէմ, եւ ես
ոչ առաքեցի զքեզ յանուն իմ. եւ առ Սոփոնիա
որդի Մաասայ քահանայ՝ եւ առ ամենայն քահանայսն
26 ասել, թէ Տէր ետ զքեզ քահանայ փոխանակ
Յովիադայեայ քահանայի, լինել վերակացու
՚ի տան Տեառն ամենայն մարդոյ որ մարգարէանայ,
եւ ՚ի վերայ ամենայնի որ պատառ ըղձութիւն.
եւ տացես զնոսա յարգելան ՚ի վերնոցրանդն.
27 եւ արդ ընդէր ոչ արարէք սաստհաս
Երեմիայի անաթովթացւոյ՝ որ մարգարէանայ
28 ձեզ. զի առաքեաց առ մեզ ՚ի Բաբելոնէ եւ
ասէ, թէ հեռի է ժամանակն. շինեցէք տունս
եւ բնակեցէք, տնկեցէք դրախտս եւ կերայք
29 զպտուղս նոցա։ Եւ ընթերցաւ Սոփոնիա քահանայ
զթուղթն յականջս Երեմիայի մարգարէի։
30 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա՝ եւ ասէ.
31 Առաքեա առ ամենայն գերին՝ եւ ասասցես. այսպէս
ասէ Տէր ՚ի վերայ Սամեայ Ելամացւոյ. փոխանակ
զի մարգարէացաւ ձեզ Սամեա՝ եւ ես
ոչ առաքեցի զնա, եւ յուսացոյց զձեզ ՚ի նենգութիւն,
32 վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ
ես արարից հանդէս ՚ի վերայ Սամեայ
Ելամացւոյ եւ ՚ի վերայ ազգի դորա. եւ ոչ եղիցի
դորա մարդ մի՝ որ նստիցի ՚ի միջի ձերում
տեսանել զբարութիւն զոր ես արարից ձեզ,
ասէ Տէր. զի խոտորումն խօսեցաւ ՚ի Տեառնէ։

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ՚ի Տեառնէ՝ ասէ.
2 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. գրեա
դու քեզ զամենայն զբանս զոր ետու քեզ հրամանս
3 ՚ի մատենի։ Զի ահա աւուրք գան, ասէ
Տէր, եւ դարձուցից զգերութիւն ժողովրդեան
իմոյ Իսրայէլի եւ Յուդայ, ասէ Տէր. եւ դարձուցից
զնոսա յերկիրդ՝ զոր ետու հարցն նոցա,
4 եւ տիրեսցեն դմա։ Եւ այս բանք են զոր խօսեցաւ
5 Տէր ՚ի վերայ Իսրայէլի եւ Յուդայ. Այսպէս
ասէ Տէր. ձայն ահի լուիջիք, եւ զձայն ահեղ
դողի, յորում դողացեն մեզ. եւ փրկութիւն

եւ խաղաղութիւն ոչ էր։ Հարցէք եւ տեսէք՝ 6
եթէ ծնաւ երբեք արու. զի տեսի զամենայն
այր՝ եւ ձեռք իւր 'ի վերայ միջոյ իւրոյ իբրեւ
ծննդականի. եւ դարձան երեսք ամենայն 'ի դոյն
դալկական. զի մեծ է օրն այն, եւ չիք նմանօրինակ. 7
եւ անձկութիւն նեղութեանց է ժամանակն Յա-
կոբայ. եւ ապրեսցի 'ի նմանէ։ Եւ եղիցի յա- 8
ւուր յայնմիկ, ասէ Տէր զօրութեանց, խորտա-
կեցից զլուծն 'ի պարանոցէ նոցա, եւ զկապանս
նոցա խզեցից. եւ ոչ եւս կորզեն զնոսա 'ի հարկի
օտարաց, այլ հարկեսցեն տեառն Աստուծոյ իւ- 9
րեանց. եւ զԴաւիթ արքայ իւրեանց յարուցից
նոցա։ Բայց դու մի երկնչիր, ծառայ իմ Յա- 10
կոբ, ասէ Տէր, եւ մի զարհուրեսցիս, Իսրայէլ.
զի ահաւասիկ ես փրկեցից զքեզ 'ի հեռաստա-
նէ, եւ զզաւակ քո յերկրէ գերութեան նոցա.
եւ դարձցի Յակոբ եւ դադարեսցէ, եւ բարե-
կեցիկ լիցի. եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուսցէ։
Զի ընդ քեզ եմ ես, ասէ Տէր, 'ի փրկել զքեզ. 11
զի արարից նուաղութիւն 'ի մէջ ազգաց՝ յորս
ցրուեցի զքեզ անդր, եւ քեզ ոչ արարից վախ-
ճան. եւ խրատեցից զքեզ իրաւամբք. եւ քա-
ւելով ոչ քաւեցից զքեզ։ Այսպէս ասէ Տէր. 12
առաւելացուցի զբեկումն քո, եւ ցաւագին են
հարուածք քո. ոչ ոք է որ դատի զդատաստան 13
քո. 'ի ցաւս քո բժշկեցար, եւ օգուտ ոչ եղեւ
քեզ. ամենայն բարեկամք քո մոռացան զքեզ. 14
եւ ոչ հարցանիցեն զքեզ. զի զհարուածս թըշ-
նամեաց հարի զքեզ՝ խրատ սաստիկ. վասն ամե-
նայն անիրաւութեանց քոց, բազմացան մեղք
քո։ Զի գոչես 'ի վերայ բեկման քոյ, անբոյժ 15
ոչ արարից քեզ վախճան. բուռն են ցաւք քո.
վասն բազմութեան անօրէնութեան քոյ սաստ-
կացան. մեղք քո արարին քեզ զայդ։ Վասն 16
այսորիկ ամենեքին որ ուտէին զքեզ՝ կերիցին.
եւ ամենայն թշնամիք քո կերիցեն զմարմինս
իւրեանց. վասն բազում անիրաւութեանց քոց
որ յաճախեցին. եւ մեղք քո արարին քեզ
զայդ. եւ եղիցին աւարառուք քո յաւարառու-
թիւն, եւ զամենայն աւարառուս քո տաց յա-
ւար։ Զի ածից զբժշկութիւն քո 'ի ցաւագին 17
վերաց քոց, եւ բժշկեցից զքեզ, ասէ Տէր. զի
ցրուեալ կոչեցար, Սիովն, եւ գոյն է որս ձեր.
զի որ խնդրիցէ ոչ գտանիցէ զնա։ Այսպէս ասէ 18
Տէր. ահաւասիկ ես դարձուցից զպանդխտու-
թիւն յարկացն Յակոբայ, եւ զգերութեանն
նորա ողորմեցայց. եւ շինեսցի քաղաքն 'ի բարձ-
րութեան իւրում, եւ տաճարն ըստ իրաւանց
իւրոց կանգնեսցի. եւ ելցեն 'ի դոցանէ երգիչք 19
եւ ձայն խաղալկաց, եւ բազմացուցից զդոսա՝
եւ մի նուազեսցեն. տարածեցից զդոսա՝ եւ մի
նուազեսցեն։ Եւ մտանիցեն որդիք իբրեւ զառա- 20
ջինն, եւ վկայութիւնք դոցա կանգուն կացցեն
առաջի աչաց իմոց։ Եւ հանդէս արարից 'ի վե-
21 րայ նեղչաց դոցա, եւ եղիցին բռնաւորք քան
զնոսա 'ի վերայ նոցա, եւ իշխան դոցա 'ի դոցա-
նէ ելցէ։ Եւ ժողովեցից զդոսա, եւ դարձցին
առ իս. զի ո՞վ է այն որ ետ զսիրտ իւր դառնալ
22 առ Տէր, ասէ Տէր։ Եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ,
23 եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած. զի բարկութիւն
Տեառն ել ցասմամբ. ել բարկութիւն մրրկեալ
24 'ի վերայ ամպարշտաց եկեսցէ՝ եւ մի դարձցի
բարկութիւն սրտմտութեան Տեառն, մինչեւ ա-
րասցէ եւ կատարեսցէ զյանդգնութիւն սրտի
իւրոյ 'ի վախճանի աւուրց. եւ ծանիջիք զայն։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Ի ժամանակի յայնմիկ ասէ Տէր. Եւ եղէց
յԱստուած ազգին Իսրայէլի, եւ դոքա եղիցին
2 ինձ 'ի ժողովուրդ։ Այսպէս ասէ Տէր. գտին
ջերմ յանապատի անդ, սատակելովքն հան-
դերձ աւերաւ։ Երթայք՝ մի սատակէք զԻս-
3 րայէլ. բայց 'ի բաց Տէր երեւեցաւ նմա. սէր
յաւիտենական սիրեցի զքեզ, վասն այնորիկ
4 ձգեցի զքեզ 'ի գթութիւն։ Դարձեալ շինեցից
զքեզ եւ շինեսջիր, կոյս Իսրայէլի. դարձեալ
առցես զթմբուկ քո՝ եւ ելցես ընդ ժողովս խա-
5 ղացողաց։ Դարձեալ տնկեսջիր այգիս 'ի լերին
Սամարիայ, տնկեսջիք տունկս՝ եւ օրհնեսջիք.
6 զի հասեալ է օր կոչման հրաւիրակի 'ի լերինս
Եփրեմի. արիք եւ ելցուք 'ի Սիովն առ տէր Աս-
7 տուած մեր։ Այսպէս ասէ Տէր. ցնծութիւն առ-
նել Յակոբայ. ուրախ լերուք եւ գոչեցէք 'ի
վերայ գլխոյ ազգաց. լուր արարէք, օրհնեցէք
եւ ասացէք. փրկեաց Տէր զժողովուրդ իւր՝ զմ-
8 նացորդս Իսրայէլի։ Ահաւասիկ ես ածից զնո-
սա յերկրէ հիւսիսոյ, եւ ժողովեցից զնոսա 'ի
ծագաց երկրէ 'ի տօնն զատկի. եւ ծնցին որդիս
'ի բազմութիւն յոյժ 'ի մէջի նոցա. կայցեն կաղն
քն եւ ծնեալն՝ միահամուռ ժողովուրդ մեծ՝
9 դարձցին այսր. լալով ելին, եւ մխիթարու-
թեամբ ածից զնոսա՝ հանգուցանել 'ի վերայ
ջուրց վտակաց, ընդ ճանապարհ ուղիղ՝ եւ մի
մոլորեսցին 'ի նմա. զի եղէ Իսրայէլի 'ի հայր,
10 եւ Եփրեմ անդրանիկ իմ է։ Լուարուք զպատ-
գամս Տեառն ազգք, եւ պատմեցէք 'ի կղզիս հե-
ռաւորս եւ ասացէք. որ ցրուեաց զԻսրայէլ՝ նա
ժողովեսցէ զնա, եւ պահեսցէ զնա իբրեւ հովիւ
11 զհօտ իւր։ Զի փրկեաց Տէր զՅակոբ, եւ ապ-
րեցոյց զնա 'ի ձեռաց հզօրագունից քան զնա։
12 Եւ եկեսցեն եւ ուրախ եղիցին 'ի լերինն Սիով-
նի, եւ ժողովեսցին 'ի բարութիւնս Տեառն, 'ի
վերայ երկրի ցորենոյ եւ գինւոյ եւ պտղոյ, եւ
անասնոց եւ ոչխարաց. եւ եղիցի անձն նոցա
իբրեւ զծառ պտղաբեր, եւ ոչ եւս քաղ-
13 ցիցեն։ Յայնժամ ուրախ եղիցին կուսանք 'ի ժողովս

երիտասարդաց, և ծերք խնդասցեն․ և դարձուցից զսուգ նոցա 'ի խնդութիւն, և ուրախ արարից զնոսա 'ի տրտմութենէ իւրեանց։ 14 Զեղից լնուցից և արբեցուցից զանձինս քահանայից որդւոցն Ղևեայ, և ժողովուրդ իմ լցցի բարեաց բարութեամբք, ասէ Տէր։

ԼԴ 15 Այսպէս ասէ Տէր․ ձայն 'ի Հռամայ լսելի եղև՝ ողբումն և լալումն և կոծումն․ Ռաքէլ լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մխիթարել 'ի վերայ որդւոց իւրոց՝ զի ոչ գոյին։ 16 Այսպէս ասէ Տէր․ դադարեսցէ անձն քո 'ի լալոյ, և աչք քո յարտասուաց․ զի գոն վարձք գործոց քոց, ասէ Տէր, և դարձցին յերկրէ թշնամեաց․ 17 և եղիցի յոյս վախճանի քոյ, ասէ Տէր, բնակաւոր որդւոց քոց 'ի սահմանս նոցա․ լսելով լուայ զողբումն Եփրեմի։ 18 Խրատեցեր զիս Տէր և խրատեցայ, և ոչ ուսայ իբրև զընկուզ արջառ․ դարձո զիս և դարձայց, զի դու ես տէր Աստուած իմ։ 19 Եւ յետ գերութեանն իմոյ ապաշխարեցի, և յետ իմանալոյն իմոյ յոգւոց հանէի՝ 'ի վերայ աւուր ամօթոյն իմոյ․ և ցուցի քեզ թէ առի նախատինս 'ի մանկութենէ իմմէ։ 20 Եւ թէ որդի սիրելի իցէ իմ Եփրեմ մանուկ զբօսանաց, փոխանակ զի բանք իմ են 'ի նմա, յիշելով յիշեցից զնա միւսանգամ․ վասն այնորիկ փութացայ յաղագս նորա, ողորմելով ողորմեցայց նմա, ասէ Տէր։

ԼԵ 21 Մատոյց անձամբ անձին սիւն զու քեզ, Սիոն, պատուհաս․ ընկեա զսիրտ քո 'ի թիկունս, զնա զճանապարհ․ դարձիր, կոյսդ Իսրայէլի, դարձիր անդրէն 'ի քաղաքս քո սգացեալ։ 22 Մինչև յերբ թափառեսջիր, դուստր անարգեալ․ զի հաստատեաց Տէր զփրկութիւն 'ի հնատունկն նոր․ փրկութեամբ շրջեսցին մարդիկ։ 23 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի․ դարձեալ ասասցեն զբանս զայս յերկրին Յուդայ և 'ի քաղաքս նորա, յորժամ դարձուցից զգերութիւնս նորա․ օրհնեալ է Տէր յարդար և 'ի սուրբ լերին իւրում։ 24 Եւ բնակիչքն Հրէաստանի ամենայն քաղաքացն իւրեանց և գործաւորքն՝ յալխայսն հասիցեն։ 25 Զի արբուցի զամենայն անձն ծարաւի, և զամենայն անձն քաղցեալ լցուցի․ 26 վասն այնորիկ զարթեայ և տեսի, և քուն իմ քաղցրացաւ ինձ։ 27 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և սերմանեսցից զտունն Իսրայէլի, և զտունն Յուդայ 'ի զաւակ մարդկան և 'ի զաւակ անասնոց․ 28 և եղիցի զոր օրինակ զարթուցեալ էի 'ի վերայ նոցա 'ի խլել և 'ի կործանել, 'ի քակել և 'ի կորուսանել և 'ի չարչարել, նոյնպէս զարթեայց 'ի վերայ նոցա 'ի շինել և 'ի տնկել, ասէ Տէր։ 29 Յաւուրսն յայնոսիկ մի ևս ասասցեն՝ թէ հարքն ազոխ կերան, և որդւոց ատամունք առին․ 30 այլ իւրաքանչիւր 'ի մեղս իւր մեռցի․ և որ ուտիցէ զագոխն՝ նորին ատամունքն առցին։ 31 Ահաւասիկ աւուրք գան, ասէ Տէր, և ուխտեցից տանդ Իսրայէլի և տանդ Յուդայ ուխտ նոր։ 32 Ոչ ըստ ուխտին զոր ուխտեցի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում առի զձեռանէ նոցա հանել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց․ զի նոքա ոչ կացին յուխտին իմում, և ես անփոյթ արարի զնոցանէ, ասէ Տէր․ 33 Այլ այս է ուխտն զոր ուխտեցից տանդ Իսրայէլի․ յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր, տաց զօրէնս իմ 'ի միտս նոցա, և 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա․ և եղէց նոցա յԱստուած, 34 և նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ։ Եւ մի ևս ուսուսցանիցեն իւրաքանչիւր զընկեր իւր, և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր ասել՝ թէ ծանիր զՏէր․ զի ամենեքին ծանիցեն զիս 'ի փոքրկանց նոցա մինչև 'ի մեծամեծս, ասէ Տէր․ զի քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նոցա, և զմեղս նոցա ոչ ևս յիշեցից։ 35 Այսպէս ասէ Տէր՝ որ ետ զարեգակն 'ի լոյս աւուրնջեան հաստատութեամբ, զլուսին և զաստեղս 'ի լոյս գիշերոյ, և աղաղակ 'ի ծովու, և գոչեն ալիք նորա, Տէր ամենակալ անուն է նորա․ 36 եթէ դադարեսցեն օրէնքս այս յերեսաց իմոց, ասէ Տէր, ապա և ազգն Իսրայէլի դադարեսցէ 'ի լինելոյ յազգ առաջի աչաց իմոց զամենայն աւուրս։ 37 Այսպէս ասէ Տէր․ եթէ վերասցին երկինք 'ի բարձունս, և եթէ խոնարհեսցին յատակք երկրի 'ի խոնարհ, և ես ոչ խոտեցից զամենայն ազգ Իսրայէլի, ասէ Տէր, վասն ամենայնի զոր արարին։ 38 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և շինեսցի քաղաք Տեառն յաշտարակէ Անամայելի մինչև 'ի դուռն անկեանն․ 39 Եւ ելցէ տակաւին կշռաչափն, և չափ նորա յանդիմանս նոցա մինչև ցբլուրն Գարէբայ․ և բոլորեսցի շուրջանակի յընտիր ընտիր վիմաց։ 40 Եւ ամենայն ձորոյն Փագարիմաց և մոխրոյն, և ամենայն Սարեմովթն, մինչև 'ի ձորն Կեդրոնի, մինչև ցանկիւն դրան ասպաստանացն արևելից՝ սրբութիւն Տեառն․ և մի ևս խլեսցին, և մի ևս քակեսցին մինչև յաւիտեան։

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

ԼԶ 1 Բանն որ եղև 'ի Տեառնէ առ Երեմիա, յամին տասներորդի Սեդեկիայ արքայի Յուդայ․ այն ամ ութուտասներորդ էր Նաբուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց։ 2 Եւ յայնժամ զօր արքային բաբելացւոց պաշարեալ զԵրուսաղէմ․ և Երեմիա մարգարէ կայր 'ի կալանս 'ի սրահի բանտին՝ որ էր յապարանս թագաւորին Յուդայ․ 3 յոր արգել զնա արքայ Սեդեկիա՝ և ասէ․ ընդէր դու մարգարէանաս և ասես, այսպէս ասէ Տէր․ ահաւասիկ ես տամ զքաղաքդ զայդ 'ի ձեռս 4 թագաւորին բաբելացւոց՝ և առցէ զդա․ և

Սեդեկիա արքայ Յուդայ մի՛ ապրեսցի 'ի ձեռաց
քաղդէացւոցն. զի մատնելով մատնեսցի 'ի ձեռս
թագաւորին բաբելացւոց, և խօսեսցի բերան
'ի բերան ընդ նմա, և աչք զաչս նորա
տեսցեն. և 'ի Բաբելոն մտցէ Սեդեկիա, և 5
անդ նստցի մինչև այց արարից զմա, ասէ Տէր.
զի մարտնչիք ընդ քաղդէացիսն՝ ասաց ոչ ինչ
յաջողեսջիք: Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա 6
և ասէ. Ահաւասիկ Անամայէլ որդի Սեղղումայ 7
հօրեղբօր քոյ գայ առ քեզ և ասէ, ստացիր դու
քեզ զագարակն իմ, որ է յԱնաթովթ. զի քեզ
իսկ է անկ ըստ մերձաւորութեան առնուլ 'ի
ստացուած: Եւ եկն առ իս Անամայէլ որդի Սե- 8
ղղումայ հօրեղբօր իմոյ՝ ըստ բանի Տեառն 'ի սրահ
բանտին և ասէ ցիս. Ստացիր զագարակն իմ
որ է յԱնաթովթ յերկրին Բենիամենի. զի քեզ
պարտ է առնուլ զժառանգութիւնն, և դու
իսկ երիցագոյն ես: Եւ գիտացի՝ թէ բան Տեառն
է. և ստացայ զագարակն յԱնամայէլայ որդւոյ 9
հօրեղբօր իմոյ՝ որ է յԱնաթովթ. և կշռեցի
նմա արծաթ եօթն սիկղ և տասն արծաթոյ.
և գրեցի մուրհակս և կնքեցի. և կոչեցի 10
վկայս, և կշռեցի զարծաթն 'ի կշիռս: Եւ առի 11
զմուրհակ ստացուածոյն զկնքեալն՝ ըստ հրա-
մանի և ըստ իրաւանց՝ և զարձակն. և ետու 12
զմուրհակ ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներեայ
որդւոյ Մաասայ առաջի Անամայէլի որդւոյ հօր-
եղբօր իմոյ, և առաջի այնոցիկ որ կային անդ.
և գրեցին 'ի մուրհակի ստացուածոյն առաջի
ամենայն Հրէից՝ որ նստէին 'ի սրահի բանտին.
Եւ պատուիրեցի Բարուքայ առաջի նոցա և ա- 13
սեմ. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ Աստուած Իս- 14
րայէլի. առ զմուրհակդ զայդ՝ զմուրհակ ստա-
ցուածոց զկնքեալն, և զմուրհակն արձակ, և
դիցես 'ի խեցեղէն աման, զի կացցէ աւուրս
բազումս: Զի այսպէս ասէ Տէր ամենակալ Աս- 15
տուած Իսրայէլի. դարձեալ ստասցին տունս
և ագարակս և այգիս յերկրիս յայսմիկ: Եւ 16
կացի յաղօթս առ Տէր, յետ տալոյն զմուրհակ
ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներեայ, և ա-
սեմ. Ով Տէր Տէր. դու արարեր զերկինս 17
և զերկիր զօրութեամբ քո մեծաւ և բազկաւ
քով բարձու. զի ոչ ինչ է բան որ ծածկեսցի 'ի
քէն. առնես զողորմութիւն 'ի հազարս զարս, և 18
հատուցանես զմեղս հարց 'ի ծոց որդւոց իւ-
րեանց յետ նոցա: Աստուած մեծ և հզօր. Տէր
զօրութեանց անուն նորա, մեծ խորհրդովք և 19
զօրաւոր գործովք: Ամենակալ մեծանուն Տէր.
աչք քո բաց են յամենայն ճանապարհս որդւոց
մարդկան, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանապարհի
իւրում և ըստ պտղոյ գնացից իւրեանց: Որ 20
արարեր նշանս և արուեստս յերկրին Եգիպ-
տացւոց մինչև ցայսօր 'ի մէջ Իսրայէլի, և 'ի
մէջ ծննդոց երկրի. և արարեր քեզ անուն իբ-
21 րև յաւուր յայսմիկ. և հաներ զժողովուրդ
քո զԻսրայէլ յերկրէն Եգիպտացւոց նշանօք և
արուեստիւք, հզօր ձեռամբ և բարձր բազկաւ,
22 և մեծամեծ տեսլեամբք: Եւ ետուր նոցա զեր-
կիրս զայս զոր երդուար հարցն նոցա՝ տալ նո-
23 ցա զերկիր որ բղխէ զկաթն և զմեղր. և մտին
և ժառանգեցին զնա, և ոչ լուան ձայնի քում.
և ըստ հրամանաց քոց ոչ գնացին, ըստ ամե-
նայնի զոր պատուիրեցեր նոցա առնել՝ և ոչ
արարին. և արարին պատահել իւրեանց ամե-
24 նայն չարեացս այսոցիկ: Եւ արդ ահա հասեալ
է զօր 'ի քաղաքս առնուլ զսա, և մատնեցաւ
քաղաքս 'ի ձեռս քաղդէացւոցն որ տան ընդ
նմա պատերազմ յերեսաց սրոյ և սովոյ և մա-
հու. որպէս և խօսեցար նոյնպէս և եղև՝ զոր
25 դու իսկ տեսանես: Եւ դու, Տէր, ասես ցիս,
ստացիր քեզ ագարակ արծաթոյ. և գրեցի
մուրհակ և կնքեցի, և կոչեցի վկայս, և
26 քաղաքս մատնեցաւ 'ի ձեռս քաղդէացւոցն: Եւ
27 եղև բան Տեառն առ իս և ասէ. Ահա ես եմ
Աստուած ամենայն մարմնոյ. միթէ թագիցի՞
28 ամենայն բան յինէն. Վասն այսորիկ այսպէս
ասէ Տէր. մատնելով մատնեսցի քաղաքդ 'ի ձեռս
քաղդէացւոցն, և 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ
29 արքային բաբելացւոց, և առցէ զդա: Եւ եկես-
ցեն քաղդէացիքն պատերազմել ընդ քաղաքիդ,
և այրեսցեն զդա հրով. և հրձիգ արասցեն
զտունս յորս արկանէին խունկս 'ի վերայ տա-
նեաց նոցա Բահաղու, և ձօնէին ձօնս աստուա-
30 ծոց օտարաց վասն զիս դառնացուցանելոյ: Որ-
դիքն Իսրայէլի և որդիքն Յուդայ միայն գոր-
ծէին զչարիս առաջի աչաց իմոց 'ի մանկութենէ
իւրեանց: Որդիքն Իսրայէլի բարկացուցին
31 զիս գործովք ձեռաց իւրեանց, ասէ Տէր: Ի բար-
կութիւն և 'ի սրտմտութիւն էր ինձ քաղաքդ
այդ, յօրմէ օրէ շինեցին զդա մինչև ցայսօր,
32 Ընկեցից զդա յերեսաց իմոց վասն ամենայն չարեաց
որդւոցն Իսրայէլի և որդւոցն Յուդայ՝ զոր ա-
րարին 'ի դառնացուցանել զիս. իւրեանք և թա-
գաւորք իւրեանց և մեծամեծք իւրեանց, և
քահանայք իւրեանց և մարգարէք իւրեանց,
33 արք Յուդայ և բնակիչք Երուսաղէմի: Դար-
ձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս. և ուսու-
ցի զնոսա ընդ առաւօտս ուսուցի, և ոչ ան-
34 սացին ընդունել զխրատ. և եդին զպղծութիւնս
իւրեանց 'ի տան՝ յորում կոչեցեալ է ա-
35 նուն իմ: Եւ առ պղծութեան իւրեանց շինեցին
բագինս Բահաղու 'ի ձոր որդւոցն Ենովմայ, մա-
տուցանել զուստերս և զդստերս իւրեանց Մո-
լոքայ. զոր ոչ պատուիրեցի նոցա, և ոչ ան-
կաւ 'ի սիրտ իմ առնել նոցա զպղծութիւնն զայն
36 առ 'ի յանցուցանելոյ զՅուդա: Եւ արդ այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի վասն քաղաքիդ
այդորիկ՝ զորմէ դու ասացեր թէ մատնեցաւ 'ի

ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց,
'ի սուր եւ 'ի սով եւ 'ի գերութիւն։ Ահա 37
ես ժողովեցից զնոսա յամենայն երկրէ, ուր
ցրուեցի զնոսա անդր բարկութեամբ եւ սրտմտութեամբ
իմով, եւ ցասմամբ մեծաւ. եւ դարձուցից
զնոսա 'ի տեղիս յայս եւ նստուցից զնոսա
յուսով. եւ եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ ես 38
եղէց նոցա յԱստուած. եւ տաց նոցա սիրտ այլ՝ 39
եւ ճանապարհ մի՝ երկնչել յինէն զամենայն աւուրս
'ի բարութիւն իւրեանց եւ որդւոց իւրեանց
յետ նոցա։ Եւ ուխտեցից նոցա ուխտ 40
յաւիտենական, զոր ոչ դարձուցից յետս, առնել
նոցա բարի. եւ զերկիւղ իմ տաց 'ի սիրտս
նոցա առ 'ի չապստամբելոյ նոցա յինէն. եւ այց 41
արարից բարի առնել նոցա, եւ անկեցից զնոսա
յերկրիս յայսմիկ հաւատով, ամենայն սրտիւ
իմով եւ ամենայն անձամբ իմով։ Զի այսպէս 42
ասէ Տէր. որպէս ածի 'ի վերայ ժողովրդեանդ
այդորիկ զամենայն չարիս մեծամեծս, նոյնպէս
ածից 'ի վերայ դոցա բարիս՝ զոր խօսեցայ 'ի
վերայ դոցա։ Եւ ստասցին միւսանգամ ագարակս 43
յերկրիդ յայդմիկ, զորմէ դուք ասայիք
թէ անապատ է 'ի մարդոյ եւ յանասնոյ, եւ
մատնեցան 'ի ձեռս քաղդէացւոցն. եւ ստասցին 44
ագարակս արծաթոյ, եւ գրեսցեն մուրհակս.
եւ կնքեսցեն, եւ կացուսցեն վկայս յերկրին Բենիամենի
եւ շուրջ զԵրուսաղեմաւ, եւ 'ի քաղաքս
Յուդայ եւ 'ի քաղաքս լերինն, եւ 'ի քաղաքս
Սեփելայ եւ 'ի քաղաքս Նագեբայ. զի դարձուցից
զգերութիւնս նոցա, ասէ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա երկրորդ 1
անգամ, եւ նա կայր տակաւին կապեալ 'ի սրահի
բանտին, եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր՝ որ արար 2
զերկիր եւ ստեղծ զսա՝ կանգնել զսա.
Տէր անուն է նորա. կարդա առ իս, եւ տաց քեզ 3
պատասխանի, եւ պատմեցից քեզ մեծամեծս եւ
զօրաւորս՝ զոր ոչ գիտիցես։ Զի այսպէս ասէ 4
Տէր Աստուած Իսրայէլի վասն տանց քաղաքիդ
այդորիկ, եւ վասն տանցն արքայից Յուդայ՝
քակելոց 'ի մահարձանս եւ 'ի մարտկոցս եկելոցն 5
մարտնչել ընդ քաղդէացիս, եւ լնուլ զնոսա
դիակամբք մարդկան, զորս հարի բարկութեամբ
իմով եւ սրտմտութեամբ, եւ դարձուցից զերեսս
իմ 'ի նոցանէ վասն ամենայն չարութեանց
նոցա։ Ահաւասիկ ես ածից զսպեղանի 'ի բժշկութիւն, 6
եւ բժշկեցից զնոսա, եւ յայտնեցից նոցա
զճանապարհս խաղաղութեան եւ զհաւատս. եւ 7
դարձուցից զգերութիւնն Յուդայ եւ զգերութիւնն
Երուսաղէմի. եւ շինեցից զնոսա իբրեւ
զառաջինն. եւ սրբեցից զնոսա յամենայն անի- 8
րաւութեանց իւրեանց՝ զոր անօրինեցան ինձ,
եւ ոչ եւս յիշեցից զմեղս նոցա զոր մեղան առ
9 իս՝ եւ ապստամբեցան յինէն։ Եւ եղիցին ինձ
յուրախութիւն եւ յօրհնութիւն եւ 'ի մեծարանս
առաջի ամենայն ժողովրդոց երկրի, որք
լուիցեն զամենայն բարութիւնս՝ զոր ես արարից
դոցա. եւ երկիցեն՝ եւ դառնասցին 'ի վերայ ամենայն
բարութեանցն, եւ 'ի վերայ ամենայն
10 խաղաղութեանցն զոր ես արարից դոցա։ Այսպէս
ասէ Տէր. դարձեալ լուիցի 'ի տեղւոջդ յայդմիկ՝
զորմէ դուքդ ասէք թէ աւերակ է 'ի մարդոյ
եւ յանասնոյ, 'ի քաղաքս Յուդայ եւ արտաքոյ
Երուսաղէմի յաւերակսն՝ առ 'ի չգոյէ մարդկան
եւ առ 'ի չգոյէ բնակչաց եւ առ 'ի չգոյէ
11 անասնոյ, ձայն ուրախութեան եւ ձայն ցնծութեան,
ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին, որք ասիցեն՝
գոհացարուք զՏեառնէ ամենակալէ զի
քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմ նորա. բերցեն
պատարագս օրհնութեան 'ի տուն Տեառն. զի
դարձուցից զգերութիւն երկրին այդորիկ՝ ըստ
12 առաջնոյն, ասէ Տէր։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
դարձեալ եղիցի յաւերակ տեղւոջդ այդ
'ի չգոյէ մարդոյ եւ անասնոյ՝ եւ յամենայն քաղաքս
դորա՝ վանք հովուաց եւ մակաղատեղք
13 խաշանց, 'ի քաղաքս լեռնականս եւ 'ի քաղաքս
Սեփելայ եւ 'ի քաղաքս Նագեբայ, եւ յերկրին
Բենիամենի եւ շուրջ զԵրուսաղեմաւ. եւ 'ի քաղաքս
Յուդայ. դարձեալ անցանիցեն խաշինք ընդ
14 ձեռն թուողի՝ ասէ Տէր։ Ահա աւուրք գան,
ասէ Տէր, եւ հաստատեցից զբանս իմ բարի զոր
խօսեցայ 'ի վերայ տանն Իսրայէլի, եւ 'ի վերայ
15 տանց Յուդայ։ Յաւուրս յայնոսիկ եւ 'ի ժամանակին
այնմիկ ծագեցից Դաւթի ծագումն արդարութեան,
որ առնիցէ իրաւունս եւ արդարութիւն
16 յերկրի. յաւուրսն յայնոսիկ փրկեսցի
Յուդա, եւ Երուսաղէմ բնակեսցէ յուսով. եւ
այս է անուն՝ զոր կոչեսցէ նմա Տէր. արդարութիւն
17 մեր։ Զի այսպէս ասէ Տէր. մի պակասեսցէ
Դաւթի այր՝ որ նստիցի յաթոռ տանն
18 Իսրայէլի. եւ քահանայիցն ղեւտացւոց՝ մի պակասեսցէ
այր յերեսաց իմոց՝ մատուցանել ողջակէզս
եւ զոհել զոհս, եւ արկանել խունկս
19 զամենայն աւուրս։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
20 մարգարէ եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր.
եթէ խափանիցէք զուխտ իմ զաւուրընջեան եւ
զուխտ իմ զգիշերոյ, զի մի լինիցի տիւ եւ գիշեր
21 'ի ժամանակի իւրեանց, ապա եւ ուխտն իմ որ
ընդ Դաւթի ծառայի իմոյ է՝ խափանեսցի. չինել
նմա որդի որ թագաւորեսցէ յաթոռ նորա.
եւ քահանայիցն ղեւտացւոց պաշտօնէից իմոց։
22 Զոր օրինակ ոչ թուին զօրութիւնք երկնից, եւ
ոչ չափին աւազ ծովու, նոյնպէս բազմացուցից
զզաւակն Դաւթի ծառայի իմոյ, եւ զղեւտացիսն
23 պաշտօնեայս իմ։ Եւ եղեւ բան Տեառն

առ Երեմիա եւ ասէ · Ո՞չ տեսանես զինչ խօսի 24
ժողովուրդդ՝ եւ ասեն , եթէ զազգս զերկուս
զոր ընտրեաց Աստուած մերժեաց զնոսա · եւ
զժողովուրդն իմ զայրացուցանէին չլինել միւսանգամ
յազգ առաջի նոցա ։ Այսպէս ասէ Տէր · 25
եթէ չուխտ իմ զտուընջեան եւ զգիշերոյ եւ
զերկնից եւ զերկրի՝ հաստատութեանց ոչ կարգեցի
, ապա եւ զզաւակն Յակովբայ եւ զԴաւթի 26
ծառայի իմոյ՝ անարգեցից · չառնուլ ՚ի զաւակէ
նորա իշխան ՚ի վերայ զաւակին Աբրահամու եւ
Իսահակայ եւ Յակովբայ · զի դարձուցից զդարձ
նոցա եւ ողորմեցայց ՚ի նոսա ։

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

ԼԵ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ՚ի Տեառնէ ։ — Եւ 1
Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց եւ ամենայն
զօրականն , եւ ամենայն երկիր որ ընդ իշխանութեամբ
ձեռին նորա , եւ ամենայն ազգք ·
մարտնչէին ընդ Երուսաղեմի , եւ ընդ ամենայն
քաղաքսն Յուդայ ։ — Եւ ասէ · այսպէս ասէ 2
Տէր Աստուած Իսրայէլի · երթ առ Սեդեկիա
արքայ Յուդայ , եւ ասասցես նմա · այսպէս ասէ
Տէր · մատնելով մատնեսցի քաղաքդ այդ ՚ի ձեռս
արքային Բաբելացւոց · եւ առցէ զդա , եւ այրեսցէ
զդա հրով · եւ դու ոչ ապրեսցես ՚ի ձեռաց 3
նորա , այլ ըմբռնելով ըմբռնեսցիս , եւ ՚ի
ձեռս նորա մատնեսցիս , եւ աչք քո զաչս նորա
տեսցեն , եւ բերան ՚ի բերան խօսեսցիս ընդ նմա ,
եւ ՚ի Բաբելոն երթիցես ։ Այլ լուր զբանգամն 4
Տեառն , Սեդեկիա արքայ Յուդայ · այսպէս
ասէ Տէր վասն քո · ոչ մեռցիս սրով , այլ խաղաղութեամբ 5
մեռանիցիս · եւ որպէս լացին զհարսն
քո զթագաւորսն առաջինս որ եղեն յառաջ
քան զքեզ , նոյնպէս լացցեն եւ զքեզ · Թէ
վայ վայ Տէր , եւ կոծեսցեն զքեզ · զի մեծամեծս
խօսեցայ՝ ասէ Տէր ։ Եւ խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ 6
առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ զամենայն
զբանս զայսոսիկ յԵրուսաղէմ ։ Եւ զօր Թագաւորին 7
Բաբելացւոց մարտնչէր ընդ Երուսաղեմի ·
եւ ընդ ամենայն քաղաքսն Յուդայ ընդ մնացեալսն
, ընդ Լաքիսայ եւ ընդ Ազեկայ · զի նոքա
մնացեալ էին ՚ի քաղաքացն Յուդայ քաղաքք ամուրք
։ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ՚ի Տեառնէ , 8
յետ կատարելոյ Սեդեկիայ արքային զուխտն ընդ
ամենայն ժողովրդեանն որ յԵրուսաղէմ · կոչել
նոցա թողութիւն , արձակել իւրաքանչիւր ամէն 9
զծառայ իւր , եւ իւրաքանչիւր զաղախին ,
զայր եբրայեցի եւ զկին եբրայեցի՝ ազատս · եւ
մի ծառայել առն յազգէ Յուդայ՝ եղբօր իւրում ։
Եւ դարձան ամենայն մեծամեծք եւ ամենայն 10
ժողովուրդն որ մտեալ էին յուխտ՝ արձակել
իւրաքանչիւր զծառայ իւր , եւ իւրաքանչիւր
զաղախին իւր , զայր եբրայեցի եւ զկին եբրայեցի՝
ազատս , եւ ոչ եւս ծառայել նոցա ։
11 Լուան եւ արձակեցին , եւ յետոյ դարձան ,
եւ դարձուցին անդրէն զծառայս եւ զաղախնայս՝
զորս արձակեցին ազատս , եւ կալան
12 զնոսա ՚ի ծառայս եւ յաղախնայս ։ Եւ եղեւ
բան Տեառն առ Երեմիա ՚ի Տեառնէ՝ եւ ասէ ·
13 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի · ես եդի
ուխտ ընդ հարսն ձեր՝ յաւուր յորում փրկեցի
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց՝ ՚ի տանէ ծառայութեան
14 , եւ ասեմ · Թէ յորժամ վեց ամ
լցցի՝ արձակեսցես զեղբայրն քո զեբրայեցի՝ որ
վաճառեսցի քեզ · եւ գործեսցէ քեզ զվեց ամ ,
եւ արձակեսցես զնա ազատ ՚ի քէն · եւ ոչ լուան
ինձ հարքն ձեր , եւ ոչ խոնարհեցուցին զունկն
15 իւրեանց ։ Եւ դարձան այսօր առնել զհաճոյս
առաջի աչաց իմոց · կոչել իւրաքանչիւր թողութիւն
ընկերի իւրում · եւ կատարեցին զուխտն
առաջի իմ ՚ի տանն յորոյ վերայ կոչեցեալ է ա-
16 նուն իմ ։ Եւ չքնեցէք եւ պղծեցէք զանուն իմ ,
զառնուլ իւրաքանչիւր ՚ի ծառայ իւր , եւ իւրաքանչիւր
յաղախին իւր , զորս արձակեցէք ազատս
ոգւոց ձերոց · եւ դարձուցէք զնոսա լի-
17 նել ձեզ ՚ի ծառայս եւ յաղախնայս ։ Վասն այ-
սորիկ այսպէս ասէ Տէր · դուք ոչ լուարուք ինձ
կոչել արձակուրդ իւրաքանչիւր եղբօր իւրում ,
եւ իւրաքանչիւր մերձաւորի իւրում · ահաւասիկ
ես կոչեցից ձեզ արձակուրդ , ասէ Տէր , ՚ի
18 սուր եւ ՚ի սով եւ ՚ի մահ · եւ տաց զձեզ ՚ի
ցրումն ընդ ամենայն թագաւորութիւնս երկրի ·
եւ տաց զարս որ անցին զուխտիւ իմով , եւ ոչ
կացին ՚ի բանս ուխտի իմոյ զոր արարին առաջի
իմ , զորթն զոր կոտորեցին եւ անցին ընդ մէջ յօ-
19 շուածոյն նորա , զիշխանս Յուդայ եւ զիշխանս
Երուսաղեմի , եւ զներքինիս եւ զքահանայս · եւ
զամենայն ժողովուրդ երկրին՝ որ անցին ընդ
20 մէջ յօշուածոյ որթուն , տաց զնոսա ՚ի ձեռս
թշնամեաց նոցա եւ ՚ի ձեռս խնդրողաց անձանց
նոցա , եւ եղիցի դիակունս նոցա կերակուր
21 թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի ։ Եւ զՍեդեկիա
արքայ հրէաստանի եւ զիշխանս նորա
տաց ՚ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց , եւ ՚ի ձեռս
խնդրողաց անձանց նոցա , եւ ՚ի ձեռս զօրու
արքային Բաբելացւոց , որ եկեալ հասեալ են ՚ի
22 վերայ նոցա ։ Ահաւասիկ ես հրաման տաց , ասէ
Տէր , եւ դարձուցից զնոսա այդրէն ՚ի քաղաքդ ·
մարտիցեն ընդ դմա եւ առցեն զդա · եւ այրեսցեն
զդա հրով · եւ զքաղաքսն Յուդայ տաց յանապատ
՚ի բնակչաց իւրեանց ։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ յա- 1
ւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Յու-
դայ՝ եւ ասէ. Երթ 'ի տուն Ռեքաբեանց, եւ կո- 2
չեսցես զնոսա՝ եւ ածցես 'ի տուն Տեառն 'ի մի 'ի
սրահից անտի, եւ արբուսցես նոցա գինի։ Եւ 3
ածի զՅեկոնիա որդի Երեմիայ որդւոյ Քաբասի-
նեայ, եւ զեղբարս նորա եւ զամենայն որդիս
նորա, եւ զամենայն տուն Ռեքաբեանց ածի 'ի 4
տուն Տեառն, 'ի գանձին որդւոյն Անանայ որդ-
ւոյ Գոդողիայ առն Աստուծոյ. որ էր մերձ 'ի
տուն իշխանացն, 'ի վերոյ սպասաւորին Մաաս-
եայ՝ որդւոյ Սեղովմայ փակակալի։ Եւ եդի 5
առաջի որդւոցն Ռեքաբեանց ամանս լի գին-
ւով եւ բաժակս. եւ ասեմ ցնոսա. Արբէք գինի
այժմ։ Եւ ասեն. Ոչ արբցուք գինի. զի Յովնա- 6
դաբ որդի Ռեքաբայ հայր մեր պատուիրեաց
մեզ՝ եւ ասէ. Մի ըմպիջիք գինի դուք եւ որդիքն
ձեր մինչեւ յաւիտեան. եւ մի շինիջիք տունս, 7
եւ մի սերմանիջիք սերմանս, եւ մի տնկէք այ-
գիս. այլ 'ի վրանս բնակիջիք զամենայն աւուրս
ձեր. զի կեցջիք աւուրս բազումս յերկրին յո-
րում շրջիցիք դուք 'ի դմա։ Եւ լուաք բարբա- 8
ռոյ Յովնադաբու որդւոյ Ռեքաբայ հօր մերոյ՝
ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց մեզ չըմպել
գինի զամենայն աւուրս մեր, մեք եւ կանայք
մեր եւ ուստերք եւ դստերք մեր. եւ ոչ շինել 9
տունս եւ ոչ բնակել 'ի նոսա. այլ եւ այգիք եւ
անդք եւ սերմանիք ոչ եղեն մեր. եւ բնակեցաք 10
վրանս, եւ լուաք եւ արարաք ըստ ամենայնի՝
զոր պատուիրեաց մեզ Յովնադաբ հայր մեր։ Եւ 11
եղեւ իբրեւ ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբե-
լոնի յերկիրս յայս՝ ասացաք, եկայք եւ մտ-
ցուք յԵրուսաղէմ, յերեսաց զօրուն Քաղդէաց-
ւոց, եւ յերեսաց զօրուն Ասորեստանեայց. եւ
բնակեցաք անդ։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ 12
եւ ասէ. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աս- 13
տուած Իսրայէլի. Երթ եւ ասա ցայրս Յուդայ
եւ ցբնակիչս Երուսաղէմի. ոչ առնուցուք խրատ
լսել բանից իմոց, ասէ Տէր։ Կացին 'ի բանս որ- 14
դւոցն Յովնադաբու որդւոյ Ռեքաբայ զոր պա-
տուիրեաց որդւոց իւրոց՝ չըմպել գինի, եւ ոչ
արբին մինչեւ ցայսօր. զի լուան պատուիրանի
հօրն իւրեանց. Եւ ես խօսեցայ ընդ ձեզ կան-
խաւ, եւ ոչ լուարուք ինձ. եւ առաքեցի առ 15
ձեզ զամենայն ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ եւ առաքեալ. թէ դարձարուք իւրաքան-
չիւր 'ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ լաւագոյնս
արարէք զգործս ձեր. եւ մի երթայք զհետ աս-
տուածոց օտարաց ծառայել նոցա, եւ բնակեսջիք
յերկրին զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց. եւ
ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, եւ ոչ լուա-
16 րուք ինձ։ Եւ կացուցին որդիքն Յովնադաբու
որդւոյ Ռեքաբայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր
պատուիրեաց նոցա, եւ ժողովուրդդ այդ ոչ
17 լուան ինձ։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. ահաւասիկ
ես ածից 'ի վերայ Յուդայ եւ 'ի վերայ ամենայն
բնակչաց Երուսաղէմի զամենայն չարիս զոր խօ-
սեցայ 'ի վերայ նոցա. փոխանակ զի խօսեցայ
առ նոսա՝ եւ ոչ լուան. կոչեցի զնոսա՝ եւ ոչ ե-
18 տուն ինձ պատասխանի։ Եւ առ տունն Ռեքաբայ
ասաց Երեմիա. Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. փոխանակ զի
լուան որդիքն Յովնադաբու որդւոյ Ռեքաբայ
պատուիրանի հօր իւրեանց, եւ պահեցին զա-
մենայն հրամանս նորա, առնել ըստ ամենայնի
19 զոր պատուիրեաց նոցա հայրն իւրեանց, վասն
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աս-
տուած Իսրայէլի. մի պակասեսցէ այր յորդ-
ւոցն Յովնադաբու որդւոյ Ռեքաբայ յանդիման
կալ առաջի իմ զամենայն աւուրս երկրի։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յով- ԼԶ
սիայ արքայի Յուդայ, եղեւ բան Տեառն առ իս՝
2 եւ ասէ. Առ դու քեզ քարտէս մատենի, եւ
գրեա 'ի նմա զամենայն զբանս՝ զոր հրաման ե-
տու քեզ 'ի վերայ Իսրայէլի եւ 'ի վերայ Յուդայ
եւ 'ի վերայ ամենայն ազգաց՝ յօրէ յորմէ խօ-
սեցայ ես ընդ քեզ՝ յաւուրցն Յովսիայ արքայի
3 Յուդայ եւ մինչեւ ցայսօր. թերեւս լուիցեն
տունն Յուդայ զամենայն չարիս՝ զոր խորհեալ
եմ ես առնել նոցա. զի դարձցին իւրաքանչիւր
'ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ. եւ քաւիչ եղէց
4 անօրէնութեանց նոցա եւ մեղաց նոցա։ Եւ կո-
չեաց Երեմիա զԲարուք որդի Ներեայ, եւ գրեաց
Բարուք 'ի բերանոյ Երեմիայի զամենայն զբանս
Տեառն զոր հրաման ետ նմա՝ 'ի քարտէսի մա-
5 տենին։ Եւ պատուիրեաց Երեմիա Բարուքայ եւ
ասէ. Ես 'ի կալանս եմ, եւ ոչ կարեմ մտանել 'ի
6 տուն Տեառն. եւ դու մտցես եւ ընթերցցես 'ի
մատենիդ՝ զոր գրեցեր 'ի բերանոյ իմոյ՝ զբանս
Տեառն յականջս ժողովրդեանն 'ի տան Տեառն
յաւուր պահոց, եւ յականջս ամենայն Յու-
դայ որ մտանեն 'ի քաղաքաց իւրեանց՝ ընթերց-
7 ցես։ Թերեւս անկցի գութ 'ի սիրտ նոցա առաջի
Տեառն, եւ դարձցին իւրաքանչիւր 'ի ճանապար-
հաց իւրեանց չարաց. զի մեծ է սրտմտութիւն
եւ բարկութիւն Տեառն, զոր խօսեցաւ Տէր 'ի
8 վերայ ժողովրդեանս այդորիկ։ Եւ արար Բա-
րուք որդի Ներեայ ըստ ամենայնի՝ զոր պատուի-
րեաց նմա Երեմիա մարգարէ, ընթերցանել 'ի
մատենին զպատգամս Տեառն 'ի տան Տեառն։

Եւ եղեւ յամին հինգերորդի Յովակիմայ որդւոյ 9
Յովսիայ արքայի Յուդայ՝ յամսեանն իններորդի.
ժողովեցաւ 'ի պահս առաջի Տեառն
ամենայն ժողովուրդն Երուսաղեմի, եւ ամենայն
ժողովուրդն որ գային 'ի քաղաքացն Յուդայ յԵրուսաղէմ,
եւ տունն Յուդայ։ Եւ ընթերցաւ 10
Բարուք 'ի մատենէն զբանս Երեմիայ 'ի տան
Տեառն, 'ի սրահին Գամարեայ որդւոյ Սափանեայ
դպրապետի, 'ի մուտս նորոյ դրանն տան
Տեառն՝ յականջս ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ 11
իբրեւ լուաւ Միքիա որդի Գամարեայ որդւոյ
Սափանեայ զամենայն պատգամս Տեառն 'ի մատենէ
անտի, էջ 'ի տուն թագաւորին 'ի դիւան 12
դպրապետին. եւ անդ նստէին ամենայն իշխանքն.
Եղիսամա դպրապետ, եւ Դաղիա որդի
Սամէի, եւ Եղնաթան որդի Աքոբովրայ, եւ Գամարիա
որդի Սափանեայ, եւ Սեդեկիա որդի Անանիայ,
եւ ամենայն իշխանքն։ Եւ պատմեաց 13
նոցա Միքիա զամենայն զբանս զոր լուաւ յընթեռնուլ
Բարուքայ 'ի մատենէ անտի յականջս
ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ առաքեցին ամենայն 14
իշխանքն առ Բարուք զՅուդի որդի Նաթանեայ
որդւոյ Սելեմեայ որդւոյ Քուսեայ՝ եւ ասեն.
Զմատեանն զոր ընթեռնուիր յականջս ժողովրդեանն,
առ 'ի ձեռս քո եւ եկ այսր։ Եւ առ
Բարուք որդի Ներեայ զմատեանն 'ի ձեռս իւր՝
եւ էջ առ նոսա. եւ ասեն ցնա. Աղէ դարձեալ 15
ընթերցիր յականջս մեր։ Եւ ընթերցաւ Բարուք
յականջս նոցա։ Եւ եղեւ իբրեւ լուան 16
զամենայն զպատգամսն, խորհեցան իւրաքանչիւր
ընդ ընկերի իւրում՝ եւ ասեն ցԲարուք.
Պատմելով պատմեսցուք արքային զամենայն բանսդ
զայսոսիկ։ Հարցին ցԲարուք եւ ասեն. 17
Աղէ պատմեա մեզ, ուստի գրեցեր զամենայն
զբանսդ զայսոսիկ. յո՞յր բերանոյ։ Եւ ասէ ցնոսա 18
Բարուք. Ի բերանոյ Երեմիայ. նա պատմեաց
ինձ զամենայն զբանս զայսոսիկ, եւ ես
գրեցի 'ի մատենիս սեւովկաւ։ Եւ ասեն իշխանքն 19
ցԲարուք. Երթ թաքիր դու եւ Երեմիա, եւ մի
ոք գիտասցէ թէ ուր իցէք։ Եւ մտին առ արքայ 20
'ի սրահ անդր. եւ զմատեանն եդեալ պահել 'ի
տան Եղիսամայ դպրապետի, եւ պատմեցին արքայի
զամենայն զբանսն։ Եւ առաքեաց արքայ 21
զՅուդի առնուլ զմատեանն. եւ առ զայն 'ի տանէ
Եղիսամայ դպրապետի, եւ ընթերցաւ Յուդի
յականջս թագաւորին եւ յականջս ամենայն իշխանացն
որ կային շուրջ զթագաւորաւն. եւ 22
թագաւորն նստէր 'ի ձմերոցանն յամսեանն
իններորդի, եւ կրակարան հրոյ առաջի նորա։
Եւ եղեւ իբրեւ ընթերցաւ Յուդի երիս էջս կամ 23
չորս, կտրեաց զայն զմիջնաւ դպրապետին, եւ
ընկէց 'ի կրակն որ կայր 'ի վերայ կրակարանին,
մինչեւ սպառեցաւ ամենայն քարտէսն 'ի հուր
կրակարանին։ Եւ ոչ խնդրեցին, եւ ոչ պատառեցին 24
զպատմուճանս իւրեանց թագաւորն եւ
ամենայն ծառայք իւր որք լուան զամենայն բանսն
25 զայսոսիկ։ Եւ Եղնաթան եւ Դաղիա եւ
Գամարիա եկին 'ի մէջ արքային՝ չայրել զքարտէսն,
26 եւ ոչ անսայ նոցա։ Եւ հրաման ետ արքայ
Յերեմիէլի որդւոյ արքային, եւ Սարեայ
որդւոյ Եզրիէլի, եւ Սեղեմիայ որդւոյ Աբդիէլի,
առնուլ զԲարուք դպրապետ եւ զԵրեմիա մարգարէ.
27 եւ նոքա չգտան թաքեան։ Եւ եղեւ բան
Տեառն առ Երեմիա յետ այրելոյ թագաւորին
զքարտէսն եւ զամենայն բանս զոր գրեաց Բարուք
28 'ի բերանոյ Երեմիայ, եւ ասէ. Դարձեալ
առ դու այլ քարտէս, եւ գրեա 'ի նմա զամենայն
զբանսն զառաջինս՝ որ էին յառաջնում
քարտէսին, զոր այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ.
29 Եւ ցՅովակիմ արքայ Յուդայ ասասցես.
այսպէս ասէ Տէր. դու այրեցեր զմատեանն
զայն եւ ասացեր. Թէ ընդէր գրեցեր 'ի նմա եւ
ասացեր, մատնելով մտցէ արքայն բաբելացւոց,
եւ ջնջեսցէ զերկիրդ զայդ, սատակեսցէ
30 'ի դմանէ զմարդ եւ զանասուն։ Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր 'ի վերայ Յովակիմայ արքայի
Յուդայ. մի՛ մնասցէ նորա որ նստցի յաթոռն
Դաւթի, եւ դիակունք նորա եղիցին անկեալ
31 'ի տուէ 'ի տօթի, եւ գիշերի 'ի ցուրտ. եւ
այց արարից 'ի վերայ նորա, եւ 'ի վերայ զաւակի
նորա, եւ 'ի վերայ ծառայից նորա՝ զսա անօրէնութեանց
նորա. եւ ածից 'ի վերայ նոցա եւ 'ի
վերայ բնակչաց Երուսաղէմի եւ 'ի վերայ երկրին
Յուդայ զամենայն չարիսն զոր խօսեցայ 'ի վերայ
32 նոցա, եւ ոչ լուան։ Եւ առ Երեմիա այլ քարտէս՝
եւ ետ ցԲարուք որդի Ներեայ դպրապետ,
եւ գրեաց 'ի նմա 'ի բերանոյ Երեմիայ զամենայն
զբանս մատենին զոր այրեաց Յովակիմ արքայ
Յուդայ 'ի կրակի. եւ այլ եւս բանք յաւելան
'ի նոյն սաստիկ քան զայնս։

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

1 Եւ թագաւորեաց Սեդեկիա որդի Յովսիայ ընդ
փոխանակ Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ. զոր
թագաւորեցոյց Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց՝
2 թագաւորել 'ի վերայ Յուդայ։ Եւ ոչ
լուաւ նա՝ եւ ծառայք իւր եւ ժողովուրդ երկրին
զբանս Տեառն՝ զոր խօսեցաւ 'ի ձեռն Երեմիայ
3 մարգարէի։ Եւ առաքեաց արքայ Սեդեկիա
զՅովաքաղ որդի Սելեմեայ, եւ զՍոփոնիա
որդի Մաասեայ զքահանայն առ Երեմիա
մարգարէ՝ եւ ասէ. Կաց դու յաղօթս 'ի վերայ
4 մեր առ Տէր Աստուած մեր։ Եւ Երեմիա անց
ընդ մէջ ամբոխին՝ եւ եկն, եւ ոչ արկին զնա
'ի բանտ։ Եւ զօրն Փարաւոնի ել յերկրէն Եգիպտացւոց,
եւ լուան քաղդէացիքն որք պա-

շարեալ էր զԵրուսաղէմ զլուր նոցա՝ եւ ելին
յԵրուսաղեմէ։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երե- 5
միա մարգարէ՝ եւ ասէ․ Այսպէս ասէ տէր Աս- 6
տուած Իսրայէլի․ այսպէս ասասջիք ցարքայն
Յուդայ՝ որ առաքեաց զձեզ առ ի խնդրել զիս․
ահա զօրն Փարաւոնի որ ել ձեզ յօգնականու-
թիւն՝ դարձցի անդրէն յԵգիպտոս․ եւ քաղդեա- 7
ցիքն դարձցին այսրէն․ եւ մարտիցեն ընդ քա-
ղաքիս ընդ այսմիկ, եւ առցեն զսա, եւ այրեսցեն
զսա հրով։ Եւ այսպէս ասէ Տէր․ մի՛ կարծէք յան- 8
ձինս ձեր՝ թէ ելին գնացին քաղդեացիքն ՚ի մէնջ․
չեն թափելոց ՚ի ձէնջ․ թէպէտ եւ զամենայն զօրն 9
քաղդեացւոց որ մարտնչէին ընդ ձեզ՝ կոտորի-
ցէք․ եւ այր որ մնայցեն ՚ի նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր
տեղւոջէ յարիցեն եւ այրեսցեն հրով զքաղաքդ։
Եւ եղեւ իբրեւ մերժեցաւ զօր քաղդեացւոցն յԵ- 10
րուսաղեմէ, յերեսաց զօրացն Փարաւոնի, ել Ե- 11
րեմիա յԵրուսաղեմէ երթալ յերկիրն Բենիամի-
նի, գնել անդ բաժին ՚ի մէջ ժողովրդեանն․ եւ 12
եկն եհաս ՚ի դուռն Բենիամինի։ Եւ անդ էր այր
մի՝ առ ում վանեալ էր նորա, անուն Սարուա որ-
դի Սելեմեայ, որդւոյ Անանիայ․ կալաւ զԵրեմիա
մարգարէ՝ եւ ասէ․ Առ քաղդեացիսն փախս-
տեալ երթաս։ Եւ ասէ Երեմիա․ Սուտ ասես, 13
չերթամ փախստեայ առ քաղդեայսն։ Եւ ոչ
անսայր նմա․ եւ կալաւ Սարուա զԵրեմիա, եւ ած
առ իշխանսն։ Եւ զայրացան իշխանքն ՚ի վերայ 14
Երեմիայի, գան հարին եւ եդին զնա ՚ի տուն
բանտի, յապարանս Յովնաթանու դպրապետի․
քանզի զնորա ապարանն արարին բանտ։ Եկն 15
Երեմիա ՚ի տուն գբոյն յԱյերիմովթն, եւ նստաւ
անդ Երեմիա աւուրս բազումս։ Առաքեաց ար- 16
քայ Սեդեկիա եւ կոչեաց զնա․ եւ եհարց զնա
թագաւորն ՚ի տան իւրում ՚ի ծածուկ՝ եւ ասէ
ցնա․ Եթէ իցէ ինչ պատգամ ՚ի Տեառնէ։ Եւ ա-
սէ Երեմիա․ Այո, է․ եւ ասէ, ՚ի ձեռս թագա-
ւորին բաբելացւոց մատնեսցիս։ Եւ ասէ Ե- 17
րեմիա ցթագաւորն Սեդեկիա․ Զի՞նչ մեղայ քեզ
եւ ծառայից քոց եւ ժողովրդեանդ, զի տաս դու
զիս ՚ի տուն բանտի․ եւ ո՞ւր են մարգարէքն 18
ձեր որ մարգարէանային եւ ասէին՝ թէ ոչ է
գալոց արքայն բաբելացւոց ՚ի վերայ ձեր յեր-
կիրս յայս։ Եւ արդ լուր․ աղաչեմ տէր իմ ար- 19
քայ․ անկցի աղօթք իմ առաջի քո․ եւ ընդէր
դարձուցանես զիս ՚ի տուն Յովնաթանայ դպրա-
պետի, եւ անդ մեռանիցիմ։ Հրամայեաց ար- 20
քայ Սեդեկիա, եւ արկին զնա ՚ի տուն բանտի․
եւ տային նմա աւուրն նկանակ մի հաց արտա-
քուստ ՚ի հացագործացն, մինչեւ հատաւ ամե-
նեւին հաց ՚ի քաղաքէն․ եւ նստաւ Երեմիա ՚ի
սրահի բանտին։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ.

1 Եւ լուաւ Սափատիա որդի Մատաթանայ, եւ
Գոդողիա որդի Պասքովրայ, եւ Յուքալ որդի
Սելեմեայ, եւ Պասքովր որդի Մելքեայ, զբանս
Երեմիայի՝ զոր խօսէր առ ամենայն ժողովուրդն՝
2 եւ ասէր․ Այսպէս ասէ Տէր․ որ նստի ՚ի քաղա-
քիս յայսմիկ՝ մեռցի սրով եւ սովով եւ մա-
հուամբ․ եւ որ ելանէ առ քաղդեայսն՝ կեցցէ,
եւ եղիցի նմա անձն իւր ՚ի գիւտս, եւ կեցցէ։
3 Զի այսպէս ասէ Տէր․ մատնելով մատնեսցի
քաղաքդ ՚ի ձեռս զօրու թագաւորին բաբելա-
4 ցւոց, եւ առցեն զսա։ Եւ ասեն իշխանքն ցթա-
գաւորն․ Սպանցի այրն այն․ զի այնու լուծանէ
նա զձեռս արանց պատերազմողաց մնացորդաց
քաղաքիս այսորիկ, եւ զձեռս ամենայն ժողո-
վրդեանդ, խօսել ընդ դոսա ըստ բանիցդ այ-
դոցիկ․ զի այրն այն ոչ օգտի եւ խաղաղութեան
5 բանս խօսի ընդ ժողովրդեանդ՝ այլ չարի։ Եւ
ասէ արքայ Սեդեկիա․ Ահաւասիկ կայ ՚ի ձեռս
ձեր։ Քանզի ոչ ինչ էր ձեռնհաս առ նոսա՝ եւ
6 ոչ իւիք։ Եւ առին զԵրեմիա, եւ ընկեցին զնա
՚ի գուբն Մելքեայ որդւոյ թագաւորին, որ էր
՚ի սրահի բանտին․ եւ իջուցին զԵրեմիա պարա-
նաւ ՚ի գուբն․ եւ ՚ի գբի անդ ջուր ոչ էր, այլ
7 լիճ տիղմ․ եւ կայր Երեմիա ՚ի տղմին։ Եւ լուաւ
Աբդեմելէք եթեովպացի՝ այր ներքինի, եւ ինքն
էր յապարանս թագաւորին, թէ արկին զԵրե-
միա ՚ի գուբն․ եւ արքայ նստէր առ դրան Բե-
8 նիամինի․ եւ ել առ նա Աբդեմելէք յապարա-
նից թագաւորին, եւ խօսեցաւ ընդ թագաւորին
9 եւ ասէ․ Տէր արքայ, չարիս գործեցին արքն այ-
նոքիկ ըստ ամենայնի զոր արարին Երեմիայի
մարգարէի․ զի արկին զնա ՚ի գուբն, եւ մեռանի
՚ի ներքս․ չարիս գործեցեր սպանանել զայրն
Աստուծոյ յերեսաց սովոյս այսորիկ, զի ոչ գը-
10 տանի հաց ՚ի քաղաքիս։ Եւ հրամայեաց թա-
գաւորն Աբդիմելէքայ եթեովպացւոյ եւ ասէ․
Ա՛ռ դու ընդ քեզ աստի արս երեսուն, եւ հա-
11 նէք զմարգարէն ՚ի գբոյ անտի՝ զի մի՛ մեռցի։ Եւ
առ Աբդիմելէք զարսն ընդ իւր, եւ եկն յապա-
րանս թագաւորին ՚ի ներքնատուն տան գանձա-
նաց անտի կապերտս հինս եւ պարանս հինս, եւ
12 ընկէց զայն առ Երեմիա ՚ի գուբն․ եւ ասէ Աբ-
դիմելէք եթեովպացի ցԵրեմիա․ Դի՛ր զհինս կա-
պերտսդ եւ զլաթերդդ ընդ անթովք ձեռաց քոց
՚ի ներքոյ պարանացդ։ Եւ արար Երեմիա այն-
13 պէս․ եւ ձգեցին զնա պարանօքն, եւ հանին զնա
՚ի գբոյ անտի․ եւ նստաւ Երեմիա ՚ի սրահի բան-
14 տին։ Եւ առաքեաց արքայ Սեդեկիա, եւ կո-
չեաց առ ինքն զմարգարէն ՚ի տան Ասաղիշոյն,
որ էր ՚ի տան Տեառն․ եւ ասէ ցնա արքայն․
Հարցանեմ ինչ ցքեզ բան, մի՛ իցէ թէ թաքու-

ծածկեսցես յինէն զբանն ։ Եւ ասէ Երեմիա ցԹագաւորն ․ Եթէ պատմեցից քեզ՝ ոչ ապաքէն մահու սպանանիցես զիս ․ եւ եթէ տաց ինչ քեզ խրատ՝ ոչ անսաս ինձ ։ 15 Եւ երդուաւ նմա արքայ Սեդեկիա գաղտ , եւ ասէ ․ Կենդանի է Տէր որ արար 'ի մեզ զշունչս զայս , թէ իցէ սպանից զքեզ , կամ թէ եւ մատնեցից 'ի ձեռս արանցդ , որ խնդրեն զանձն քո ։ 16 Եւ ասէ ցնա Երեմիա ․ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի ․ եթէ ելանելով ելցես առ զօրավարսն արքային բաբելացւոց՝ կեցցէ անձն քո , եւ քաղաքս ոչ այրեսցի հրով , եւ կեցցես դու եւ տունն քո ։ 17 Ապա թէ ոչ ելցես առ իշխանս արքային բաբելացւոց , մատնեսցի քաղաքս 'ի ձեռս քաղդէացւոց , եւ այրեսցեն զդա հրով , եւ դու ոչ ապրեսցիս 'ի ձեռաց նոցա ։ 18 Եւ ասէ Սեդեկիա արքայ ցԵրեմիա ․ Ես քանզի ինչ են ընդ հրէայսն փախուցեալսն առ քաղդէացիսն , գուցէ տացեն զիս 'ի ձեռս նոցա , եւ ծաղրեսցեն զիս ։ 19 Եւ ասէ Երեմիա ․ Ոչ մատնեսցեն զքեզ ․ բայց լուր զբանս Տեառն զոր ես խօսիմ ընդ քեզ , եւ լաւ լիցի քեզ՝ եւ կեցցէ անձն քո ։ 20 Ապա թէ ոչ կամիս զիս ելանել , 21 այս բան է զոր եցոյց ինձ Տէր ․ 22 ահաւասիկ ամենայն կանայք որ մնացեալ են 'ի տան թագաւորին Յուդայ , հանցեն առ իշխանս արքային բաբելացւոց ․ եւ նոքա ասիցեն , խաբեցին զքեզ՝ եւ յաղթեցին քեզ արք խաղաղարարք , եւ արկցեն 'ի գայթագղութիւն զոտս քո , եւ դարձցին 'ի քէն ։ 23 Եւ զամենայն կանայս քո եւ զորդիս քո հանցեն առ քաղդէացիսն , եւ դու ոչ ապրեսցիս 'ի ձեռաց նոցա ․ զի 'ի ձեռս թագաւորին բաբելացւոց ըմբռնեսցիս , եւ քաղաքս այրեսցի հրով ։ 24 Եւ ասէ ցնա թագաւորն ․ Այր դու , մի որ գիտասցէ ինչ 'ի բանիցս այսոցիկ յայտնել , գուցէ մեռանիցիս ։ 25 Եւ եթէ լուիցեն իշխանքն եթէ խօսեցայ ընդ քեզ , եւ գայցեն առ քեզ եւ ասիցեն ․ պատմեա մեզ՝ զինչ խօսեցար ընդ արքային , մի թաքուցաներ 'ի մէնջ՝ եւ ոչ սպանցուք զքեզ ․ եւ կամ թէ զինչ խօսեցաւ ընդ քեզ արքայ ․ 26 ասասցես ցնոսա , արկի զուղթս առաջի արքային՝ զի մի դարձուսցէ զիս անդրէն 'ի տուն Յովնաթանու մեռանել ինձ անդ ։ 27 Եւ եկին ամենայն իշխանքն առ Երեմիա՝ եւ հարցին զնա ․ եւ պատմեաց նոցա զամենայն բանսն զոր պատուիրեաց նմա թագաւորն , եւ լռեցին 'ի նմանէ զի ոչ եղ 'ի վէր բանն ։ 28 Եւ նստաւ Երեմիա 'ի բակին բանտին , մինչեւ 'ի ժամանակն յորում առաւ Երուսաղէմ ։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ եղեւ յորժամ առաւ Երուսաղէմ յամին իններորդի Սեդեկիայ արքային Յուդայ՝ յամսեանն տասներորդի , եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց՝ ինքն եւ ամենայն զօրք իւր յԵրուսաղէմ , եւ պաշարեցին զնա ։ 2 Եւ յամին մետասաներորդի Սեդեկիայ՝ յամսեանն չորրորդի՝ որ օր ինն էր ամսոյն , պատառեցաւ քաղաքն ․ 3 Եւ մտին ամենայն զօրավարք արքային բաբելացւոց , եւ նստան 'ի դրանն միջնում , Ներգէլ , Սարասար , Սամեգաղ , Նաբուսարսեքիմ , Ռափսարիս , եւ Ներգէլ , Սարասար , Ռաբմագ , եւ ամենայն այլ եւս իշխանք արքային բաբելացւոց ։ 4 Եւ եղեւ իբրեւ ետես զնոսա Սեդեկիա արքայ Յուդայ , եւ ամենայն արք պատերազմողք ․ փախեան եւ ելին գիշերի 'ի քաղաքէ անտի ընդ ճանապարհ բուրաստանին արքունի , ընդ դուռն որ էր 'ի մէջ պարսպացն ․ եւ ելին ընդ ճանապարհն Արաբիայ ։ 5 Եւ պնդեալ եղեն նոցա զօրք քաղդէացւոցն , եւ հասին Սեդեկիայ յԱրաբովթ Երիքովայ , կալան զնա եւ ածին առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց 'ի Դեբլաթա յերկիրն Եմաթայ ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանս ․ 6 եւ սպան արքայն բաբելացւոց զորդիսն Սեդեկիայ 'ի Դեբլաթա առաջի նորա ․ եւ զամենայն ազատսն Յուդայ կոտորեաց արքայն բաբելացւոց ․ 7 Եւ զաչսն Սեդեկիայ կուրացոյց , եւ կապեաց զնա պղնձի շղթայիւք տանել զնա 'ի Բաբելոն ։ 8 Եւ զտունն թագաւորին եւ զտունս ժողովրդեանն այրեցին քաղդէացիքն հրով , եւ զպարիսպն Երուսաղէմի քակեցին ․ 9 Եւ զմնացորդս ժողովրդեանն որ մնացին 'ի քաղաքին , եւ զանկեալսն որ անկան 'ի նա , եւ զմնացորդս ժողովրդեանն որ մնացին , խաղացոյց Նաբուզարդան դահճապետ 'ի Բաբելոն ։ 10 Եւ յաղքատաց ժողովրդեանն՝ որոց ոչ ինչ գոյր , եթող Նաբուզարդան դահճապետ անդրէն յերկրին Յուդայ , եւ ետ նոցա այգիս եւ ջրարբիս յաւուր յայնմիկ ։ 11 Եւ ետ պատուիրան Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց զԵրեմիա 'ի ձեռն Նաբուզարդանայ դահճապետին եւ ասէ ․ 12 Առ զդա՝ եւ աչս ած 'ի վերայ դորա , եւ մի ինչ արասցես դմա չար ․ 13 այլ զոր ինչ ասասցէ ցքեզ՝ արասցես դմա ։ Եւ առաքեցին Նաբուզարդան դահճապետ եւ Նաբուսազբան Ներբինասպետ , եւ Ներգէլ եւ Սարասար եւ Ռաբմագ , եւ ամենայն մեծամեծք 14 արքային բաբելացւոց , եւ առին զԵրեմիա 'ի բանտէ անտի , եւ ետուն ցԳոդողիա որդի Աքիկամայ՝ որդւոյ Սափանայ , եւ հանին զնա 'ի տունն , եւ անդ նստէր 'ի մէջ ժողովրդեանն ։

15 Եւ առ Երեմիա եղեւ բան Տեառն՝ մինչ էր 'ի 16 նեղութեանն 'ի սրահի բանտին ․ եւ ասէ ․ Երթ եւ ասա ցԱբդեմելէք եթովպացի ․ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի ․ ահաւասիկ ածեմ ես զբանս իմ 'ի վերայ քաղաքիդ այդորիկ 'ի չարիս՝ եւ ոչ 'ի բարիս ․ եւ եղիցի առաջի աչաց քոց յաւուր յայնմիկ ․ 17 Եւ զքեզ փրկեցից յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր , եւ ոչ տաց

զքեզ 'ի ձեռս արանցն յորոց դու երկնչիս յերեսաց նոցա. զի ապրեցուցանելով ապրեցուցից 18
զքեզ. եւ 'ի սուր մի՛ անկցիս. եւ եղիցի քեզ անձն քո 'ի գիւտ. զի յուսացար յիս, ասէ Տէր:

ԳԼՈՒԽ Խ

1 Բանն որ եղեւ 'ի վերայ Երեմիայի 'ի Տեառնէ՝ յետ արձակելոյն զնա Նաբուզարդանայ զօրավարի 'ի Հռամա. յանդի առին զնա կապեալ ձեռնակապօք 'ի միջոյ ամենայն գերութեանն Երուսաղեմի եւ Յուդայ՝ զոր խաղացուցին 'ի Բաբելոն. առ զնա զօրավարն՝ եւ ասէ ցնա. Տէր 2
Աստուած քո բարբառեցաւ զչարիսդ զայդ 'ի վերայ տեղւոյս այսորիկ, եւ ած եւ արար Տէր որ- 3
պէս եւ խօսեցաւ. զի մեղայք Տեառն եւ ոչ լուայք ձայնի նորա, եւ եղեւ ընդ ձեզ բանդ այդ: Եւ արդ ահա արձակեցի զքեզ այսօր 'ի 4
ձեռնակապացդ որ էին 'ի ձեռս քո. եթէ բարւոք թուի առաջի քո գալ ընդ իս 'ի Բաբելոն՝ եկ. եւ դնիցեմ 'ի վերայ քո աչս. եւ եթէ չար թուի յաչս քո գալ ընդ իս 'ի Բաբելոն, դադարեա աստէն. ահա ամենայն երկիրս առաջի քո է 'ի բարիս, ուր հաճոյ է քեզ երթալ՝ անդր երթիջիր:
Եւ մինչդեռ սոսա էր, երթ յոր եւ կամիս. եւ 5
դարձիր առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ, զոր կացոյց արքայն Բաբելացւոց 'ի վերայ երկրին Հրէաստանի, եւ բնակեսցես ընդ նմա 'ի մէջ ժողովրդեանն. ապա թէ ոչ, բաց ամենայն հաճութեան աչաց քոց երթալոյ՝ երթիջիր: Եւ ետ նմա զօրավարն Նաբուզարդան եւ պարգեւս՝ եւ արձակեաց: Եւ եկն Երեմիա առ 6
Գոդողիա որդի Աքիկամայ 'ի Մասեփա, եւ նստաւ անդ 'ի մէջ ժողովրդեան երկրին մնացելոյ:
Եւ լուան ամենայն զօրավարք զօրացն որ էին 'ի 7
բացի՝ ինքեանք եւ արք իւրեանց, թէ կացոյց արքայն Բաբելացւոց զԳոդողիա որդի Աքիկամայ 'ի վերայ երկրին, եւ յանձն արար նմա զարս եւ զկանայս, եւ ժողովուրդ բազում, եւ յաղքատաց ժողովրդեան երկրին զորս ոչ խաղացոյց 'ի Բաբելոնէ: Եկին առ Գոդողիա 'ի Մասեփա, Իս- 8
մայէլ որդի Նաթանայ եւ Յովնան եւ Յովնաթան որդիք Կարէի, եւ Սարեա որդի Թանաթմեայ, եւ որդիք Ովփէի որդւոյ Նետոփաթայ, եւ Յեզոնիա որդի Մաքաթայ, ինքեանք եւ արք որ ընդ նոսա:
Եւ երդուաւ նոցա Գոդողիա որդի Աքիկամայ որ- 9
դւոյ Սափանայ, եւ արանցն որ ընդ նոսա՝ եւ ասէ. Մի՛ երկնչիք յերեսաց ծառայիցն քաղդէացւոց. այլ բնակեցէք յերկրիս, եւ հարկեցարուք արքային Բաբելացւոց, եւ բարի եղիցի ձեզ: Եւ ես 10
ահաւասիկ նստիմ 'ի Մասեփա, կալ ընդդէմ քաղդէացւոցն որ եկեսցեն 'ի վերայ ձեր. եւ դուք ժողովեցէք զգինի եւ զմիրգ, եւ ժողովեցէք իւղ յամանս ձեր. եւ բնակեցէք 'ի քաղաքս ձեր զորս
11 կալջիք քաջութեամբ: Եւ ամենայն Հրէայք որ էին յերկրին Մովաբացւոց, եւ 'ի մէջ որդւոցն Ամոնայ, եւ որք յԻդումէ եւ որք յամենայն երկրի. լուան եթէ եթող արքայն Բաբելացւոց մնացորդս 'ի Հրէաստանի. եւ կացոյց նոցա վերակացու զԳոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ Սա-
12 փանայ, դարձան անդրէն ամենայն Հրէայքն յամենայն տեղեաց ուր ցրուեցան անդր. եւ եկին յերկիրն Յուդայ առ Գոդողիա 'ի Մասեփա, եւ
13 ժողովեցին գինի եւ միրգ բազում յոյժ: Եւ Յովնան որդի Կարէի եւ ամենայն զօրավարք զօրացն որ էին 'ի բացի՝ եկին առ Գոդողիա 'ի Մասեփա,
14 եւ ասեն ցնա. Զայն գիտիցես զի Բաաղիս թագաւոր որդւոցն Ամոնայ արձակեաց առ Իսմայէլ որդի Նաթանայ սպանանել զքեզ: Եւ ոչ
15 հաւատաց նոցա Գոդողիա որդի Աքիկամայ: Եւ Յովնան որդի Կարէի՝ ասէ գաղտ ցԳոդողիա 'ի Մասեփա. Երթայց սպանից զԻսմայէլ որդի Նաթանայ, եւ մի ոք գիտասցէ. գուցէ հարկէ սպանանիցէ զքեզ, եւ ցրուեսցին Հրէայք որ ժողովեալ են առ քեզ. եւ կորիցեն մնացորդք Յու-
16 դայ: Եւ ասէ Գոդողիա որդի Աքիկամայ ցՅովնան որդի Կարէի. Մի՛ արասցես բան բանից այդորիկ, զի սուտ խօսեցար դու զԻսմայէլէ:

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

1 Եւ եղեւ յամսեանն եօթներորդի՝ եկն Իսմայէլ որդի Նաթանայ, որդւոյ Եղիսամայ յազգէ թագաւորին, եւ ծառայք թագաւորին, եւ տասն արք ընդ նմա առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ 'ի Մասեփա, եւ կերան հաց 'ի միասին 'ի Մա-
2 սեփա: Եւ յարեաւ Իսմայէլ որդի Նաթանայ, եւ տասնեքեան արքն որ ընդ նմա, եւ եհար զԳոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ սրով եւ սպան զնա, զոր կացուցեալ էր արքային Բա-
3 բելոնացւոց 'ի վերայ երկրին. եւ զամենայն Հրէայսն որ էին ընդ Գոդողիայ 'ի Մասեփա, եւ զամենայն Քաղդէացիսն որ անդ գտան զօրս պատե-
4 րազմողս, կոտորեաց Իսմայէլ: Եւ եղեւ յերկրորդում աւուր սպանանելոյ անդ զԳոդողիա,
5 եւ ոչ ոք գիտէր, եկին արք 'ի Սիւքեմայ եւ 'ի Սամարիայ եւ 'ի Սաղիմէ, արք ութսուն, գերծեալ զմօրուս եւ պատառեալ զհանդերձս՝ կոծելով. եւ մանանայ եւ կնդրուկ 'ի ձեռս նոցա
6 տանել 'ի տուն Տեառն: Եւ ել Իսմայէլ որդի Նաթանայ ընդ առաջ նոցա 'ի Մասեփա, երթալով երթայր եւ լայր. եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ 'ի նոսա՝ ասէ ցնոսա. Մտէք առ Գոդողիա որդի Ա-
7 քիկամայ: Եւ եղեւ իբրեւ մտին 'ի մէջ քաղաքին, կոտորեաց զնոսա Իսմայէլ որդի Նաթանայ 'ի մէջ քաղաքին, եւ առնոյ 'ի ջրհոր՝ ինքն եւ

արքն որ ընդ նմա : Եւ արք տասն գտան անդ , 8
եւ ասեն ցԻսմայէլ . Մի սպանաներ զմեզ . զի
գոն մեզ գանձք 'ի բացի . ցորեան եւ գարի . մեղր
եւ իւղ : Եւ զանց արար եւ ոչ սպան զնոսա 'ի
մէջ եղբարց իւրեանց : Եւ ջրհորն յոր ընկէց 9
Իսմայէլ զամենայն մարմինս արանցն զոր կոտորեալ
էր վասն Գոդողիայ , ջրհոր մեծ էր՝ զոր արար
արքայ Ասա յերեսաց Բաասայ արքայի Իսրայէլի
. զայն ելից Իսմայէլ որդի Նաթանեայ վիրաւորօք
: Եւ դարձոյց Իսմայէլ զամենայն ժողովուրդն 10
որ մնացեալ էր 'ի Մասեփա , եւ զդըստերս
թագաւորին հանդերձ ամենայն մնացորդօք
ժողովրդեանն որ էին 'ի Մասեփա , զորս
յանձն արարեալ էր Նաբուզարդանայ գահճապետի
Գոդողիայ որդւոյ Աքիկամայ . եւ կանխեաց
Իսմայէլ որդի Նաթանեայ ընդ առաւօտս , եւ գընաց
յայն կոյս առ որդիսն Ամոնոյ :

Եւ լուաւ Յովհաննան որդի Կարէի՝ եւ ամենայն 11
զօրավարք զօրացն որ ընդ նմա էին՝ զամենայն
չարիսն զոր գործեաց Իսմայէլ որդի Նաթանեայ .
Ժողովեցին զամենայն զօրականն իւրեանց , եւ 12
խաղացին երթալ տալ պատերազմ ընդ Իսմայէլի
որդւոյ Նաթանեայ . եւ գտին զնա 'ի վերայ
ջուրցն բազմաց որ էին 'ի Գաբաւոն : Եւ եղեւ 13
իբրեւ տեսին ամենայն ժողովուրդն որ էին ընդ
Իսմայէլի՝ զՅովհաննան որդի Կարէի եւ զամենայն
զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա՝ ուրախ եղեն
: Եւ դարձան առ նոսա ամենայն ժողովուրդն 14
զոր գերեաց Իսմայէլ 'ի Մասեփա , եւ եկին
առ Յովհաննան որդի Կարէի : Բայց Իսմայէլ 15
որդի Նաթանեայ՝ ապրեցաւ ութ արամբք յերեսաց
Յովհաննու , եւ անկաւ առ որդիսն Ամովնայ
: Եւ առ Յովհաննան որդի Կարէի , եւ ամենայն 16
զօրավարք զօրացն որ էին ընդ նմա , զամենայն
մնացորդս ժողովրդեանն զորս դարձոյց յԻսմայէլէ
յորդւոյ Նաթանեայ 'ի Մասեփայ . յետ սպանանելոյն
զԳոդողիա որդի Աքիկամայ զօրս հըզօրս
պատերազմողս , եւ զկանայս եւ զայլս եւ
զներքինիս , զոր առ յերկրէն Գաբաւոնացւոց .
եւ գնաց . եւ նստան յերկրին Բերովթքամայ 17
հանդէպ Բեթղահէմի , երթալ մտանել յերկիրն
Եգիպտացւոց յերեսաց քաղդէացւոցն . քանզի 18
զահի հարան յերեսաց նոցա . զի սպան Իսմայէլ
զԳոդողիա որդի Աքիկամայ՝ զոր կացոյց արքայն
Բաբելացւոց 'ի վերայ երկրին :

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

Եւ մատեան ամենայն զօրավարք զօրացն , եւ 1
Յովհաննան որդի Կարէի , եւ Յեզոնիա որդի Ովսէի ,
եւ ամենայն ժողովուրդն 'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս
, եւ ասեն ցԵրեմիա մարգարէ . Անկցի 2
գութ մեր առաջի երեսաց քոց , եւ կաց յաղօթս
վասն մեր առ Տէր Աստուած քո , եւ վասն մընացորդացս
այսոցիկ . զի մնացաք սակաւք 'ի
3 բազմաց , որպէս քո աչք տեսանեն զմեզ . եւ
պատմեսցէ մեզ Տէր Աստուած քո զճանապարհն՝
ընդ որ գնասցուք , եւ զբանն զոր արասցուք :
4 Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա մարգարէ . Լուայ , աւադիկ
ես կացից յաղօթս առ Տէր Աստուած մեր
վասն բանից ձերոց . եւ եղիցի զոր ինչ բան պատասխանի
տացէ Տէր՝ պատմեցից ձեզ . եւ ոչ
5 թաքուցից 'ի ձէնջ բան մի : Եւ նոքա ասեն ցԵրեմիա
. Եղիցի մեզ Տէր 'ի վկայ արդարեւ հաւատարիմ
, եթէ ոչ ըստ ամենայն բանի զոր առաքեսցէ
զքեզ Տէր Աստուած քո առ մեզ՝ այնպէս
6 արասցուք . եթէ բարի եւ եթէ չար , եւ
ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ առ որ առաքեմք
զքեզ՝ լուիցուք . զի բարի եղիցի մեզ . եւ
7 լուիցուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ : Եւ եղեւ
յետ աւուրց տասանց , եղեւ բան Տեառն առ
8 Երեմիա , եւ կոչեաց զՅովհաննան որդի Կարէի , եւ
զամենայն զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա ,
եւ զամենայն ժողովուրդն 'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս
9 , եւ ասէ ցնոսա . Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայէլի , առ որ առաքեցէք զիս արկանել
10 զութ առաջի նորա . Եթէ նստելով
նստջիք յերկրիս յայսմիկ , շինեցից զձեզ եւ ոչ
քակեցից . տնկեցից զձեզ եւ ոչ խլեցից . զի
մեղմացեալ եմ 'ի չարեացն զոր արարի առնել
11 ձեզ . Մի երկնչիք յերեսաց արքային Բաբելոնացւոց՝
յորմէ զարհուրեալ էք յերեսաց նորա .
մի երկնչիք 'ի նմանէ , ասէ Տէր . զի ընդ ձեզ եմ
ես 'ի փրկել զձեզ , եւ ապրեցուցանել 'ի ձեռաց
12 նորա . եւ արկից զձեզ գութ , եւ ողորմեցայց
13 ձեզ , եւ դարձուցից զձեզ յերկիր ձեր : Եւ եթէ
ասիցէք՝ ոչ նստցուք յերկրիս յայսմիկ , եւ
ոչ լուիցուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ ,
14 այլ երթիցուք յերկիրն Եգիպտացւոց , եւ ոչ
տեսցուք պատերազմ , եւ զձայն փողոյ ոչ լուիցուք
, եւ հացի ոչ քաղցիցուք , եւ անդ բնակեսցուք
15 . եւ արդ վասն այդորիկ լուարուք բանի
Տեառն մնացորդք Հրէաստանի . այսպէս
ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի .
Եթէ դուք տալով տայցէք զերեսս ձեր մտանել
16 յԵգիպտոս եւ անդ բնակել , եւ եղիցի սուրն յորմէ
երկնչիցիք՝ անդ գտցէ զձեզ յերկրին Եգիպտացւոց
, եւ սովն յորմէ կասկածիցիք՝ անդ հասցէ
ձեզ յերկրին Եգիպտացւոց , եւ անդ մեռանիջիք
17 : Եւ եղիցի ամենայն արք որք դէմ եդին
մտանել յերկիրն Եգիպտացւոց բնակել անդ ,
սրով եւ սովով եւ մահուամբ սատակեսցին , եւ
ոչ ոք եղիցի 'ի նոցանէ ապրեալ 'ի չարեացն զոր
18 ես ածից 'ի վերայ նոցա : Զի այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի . որպէս հեղեաւ
սրտմտութիւն բարկութեան իմոյ 'ի վերայ
բնակչաց Երուսաղեմի , նոյնպէս հեղցէ

սրտմտութիւն իմ 'ի վերայ ձեր 'ի մտանելն ձեր
յԵգիպտոս. և եղիջիք յանապատ և վտարանդիք
և 'ի նզովս և 'ի նախատինս, և մի ևս
տեսանիցէք զտեղիս զայս, զորմէ խօսեցաւ Տէր 19
'ի վերայ ձեր, և 'ի վերայ մնացորդացդ Յուդայ՝
թէ մի մտանիցէք յԵգիպտոս։ Բայց այժմ գիտելով
գիտասջիք, քանզի վկայութիւն դնեմ
ձեզ այսօր, զի չարիս գործեցէք յանձինս ձեր. 20
զի առաքեցէք զիս առ Տէր Աստուած ձեր՝ և
ասացէք. յաղօթս կաց վասն մեր առ Տէր Աստուած
մեր, և ըստ ամենայնի զոր ինչ խօսեսցի
ընդ քեզ Տէր Աստուած մեր, նոյնպէս պատմեա
մեզ՝ և արասցուք. և պատմեցի ձեզ այսօր՝ և 21
ոչ լուարուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ,
զոր առաքեաց առ ձեզ։ Եւ արդ գիտասջիք, 22
եթէ սրով և սովով և մահուամբ սատակեսջիք
'ի տեղւոջն յորում դուք կամիք մտանել բընակել
անդ ։

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

Եւ եղեւ իբրեւ դադարեաց Երեմիա 'ի խօսելոյ 1
ընդ ամենայն ժողովրդեանն զամենայն բանս
Տեառն Աստուծոյ նոցա, զորս առաքեաց Տէր
Աստուած նոցա առ նոսա, և ասէն Յեզոնիա 2
որդի Ովսէի, և Յովնան որդի Կարէի, և ամենայն
արք ամբարտաւանք՝ զԵրեմիա. Սուտ խօսիս
դու, ոչ առաքեաց զքեզ Տէր Աստուած մեր
առ մեզ՝ ասել, թէ մի մտանէք յԵգիպտոս բնակել
անդ. այլ Բարուք որդի Ներեայ գրգռէ զքեզ 3
ընդ մեզ, զի տացես զմեզ 'ի ձեռս քաղդէացւոց
կոտորել՝ և տանել զմեզ գերի 'ի Բաբելոն։ Եւ 4
ոչ լուաւ Յովնան որդի Կարէի և ամենայն զօրավարք
զօրացն և ամենայն ժողովուրդն ձայնի
Տեառն՝ բնակել յերկրին Յուդայ։ Եւ առ Յովնան 5
որդի Կարէի և ամենայն զօրավարք զօրացն
զամենայն մնացորդս Յուդայ՝ որ դարձեալ էին
յամենայն ազգաց՝ ուր ցրուեալ էին անդր, բնակել
յերկրին Յուդայ, զարս և զկանայս և 6
զմանկտիս, և զդստերս թագաւորին, և զանձինս
որ մնացեալ էին 'ի Նաբուզարդանայ դահճապետէ
առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ որդւոյ
Սափանայ, և զԵրեմիա մարգարէ և զԲարուք
որդի Ներեայ, և գնացին յերկիրն եգիպտացւոց. 7
վասն չլսելոյ ձայնի Տեառն. և չոգան 'ի
Տափնաս։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա 'ի 8
Տափնաս՝ և ասէ. Ա՛ռ դու քեզ քարինս մեծամեծս, 9
և թաղեա զնոսա յաղխադրանն թագաւորին,
'ի մուտս ապարանիցն Փարաւոնի 'ի
Տափնաս առաջի արանցդ Յուդայ, և ասասցես 10
զնոսա. այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի. առաքեմ և առնում և ածեմ
զՆաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց զծառայ
իմ, և արկցէ զաթոռ իւր 'ի վերայ քարանցդ
այդոցիկ զորս թաղեցեր. և առցէ զզէն իւր
11 զինքեամբ 'ի վերայ դոցա, և մտցէ հարցէ զերկիրդ
եգիպտացւոց, զոր 'ի մահ՝ 'ի մահ, և զոր
'ի գերութիւն՝ 'ի գերութիւն, և զոր 'ի սուր՝ 'ի
12 սուր։ Եւ արկցէ հուր 'ի տունս աստուածոց նոցա
և այրեսցէ զնոսա, և տարցի գերի. և որանեսցէ
զերկիրդ եգիպտացւոց՝ որպէս որանէ
հովիւ զձորձս իւր, և ելցէ այտի խաղաղութեամբ.
13 և խորտակեսցէ զսիւնս Արեգ քաղաքին՝
որ է յերկրիդ եգիպտացւոց, և զմեհեանս
դից նոցա այրեսցէ հրով։

ԳԼՈՒԽ ԽԴ

1 Բանն Տեառն որ եղեւ առ Երեմիա, 'ի վերայ
ամենայն հրէիցն որ բնակեալ էին յերկրին եգիպտացւոց,
և որք նստէին 'ի Մագդոլ՝ և 'ի
Տափնաս և 'ի Մեմփիս և յերկրին Պաթուրէս,
2 և ասէ. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի. դուք ինքնին իսկ գիտէք զամենայն
չարիս զոր ածի 'ի վերայ Երուսաղեմի,
և 'ի վերայ ամենայն քաղաքացն հրէաստանի.
3 և ահա կան աւերակ այսօր 'ի բնակչաց, յերեսաց
չարեաց իւրեանց զոր արարին 'ի դառնացուցանել
զիս. զի գնացին խունկս արկանել և
պաշտել զաստուածս օտարս, զոր ոչ գիտէին
4 դուք և հարքն ձեր։ Եւ առաքեցի առ ձեզ զամենայն
ծառայս իմ զմարգարէս՝ ընդ առաւօտս
առաւօտս, և ասէի՝ մի գործէք զիրս պղծութեանց
5 այդորիկ զոր ատեցի։ Եւ ոչ լուան ինձ,
և ոչ խոնարհեցուցին զունկն իւրեանց դառնալ
'ի չարեացն իւրեանց՝ չարկանել խունկս
6 աստուածոց օտարաց. և կաթեաց բարկութիւն
սրտմտութեան իմոյ, և բորբոքեցաւ 'ի դրունս
Յուդայ և արտաքոյ Երուսաղեմի, և եղեն յաւեր
7 և յանապատ որպէս և այսօր։ Եւ արդ
այսպէս ասէ Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի.
ընդէր առնէք դուք չարիս մեծամեծս յանձինս
ձեր, սատակել զձեր զայր և զկին և
զմանուկ ստնդիայ 'ի միջոյ Յուդայ, առ 'ի չմնալոյ
8 ումեք 'ի ձէնջ՝ դառնացուցանել զիս գործովք
ձեռաց ձերոց, արկանել խունկս աստուածոց
օտարաց յերկրիդ եգիպտացւոց, յոր
դուք մտէք բնակել այդր. զի սատակիցիք և լինիցիք
յանէծս և 'ի նախատինս ընդ ամենայն
9 ազգս երկրի. առ 'ի չմոռանալոյ ձեզ զչարիս
հարցն ձերոց, և զչարիս թագաւորացն Յուդայ,
և զչարիս կանանց նոցա. և զչարիս ձեր.
և զչարիս կանանց ձերոց, զոր արարին յերկրին
10 Յուդայ և արտաքոյ Երուսաղեմի։ Եւ ոչ դադարեցին
մինչև ցայսօր, և ոչ երկեան, և ոչ
կալան յօրէնս իմ և 'ի հրամանս զոր ետու ա_

առաջի երեսաց ձերոց, եւ առաջի երեսաց հարցն ձերոց։ Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրու- 11 թեանց Աստուած Իսրայէլի. ահաւասիկ ես հաստատեմ զերեսս իմ 'ի վերայ ձեր 'ի չարիս, սատակել զամենայն զՅուդա։ Եւ առցեն զմնա- 12 ցորդս Յուդայ՝ որ դէմ եդին մտանել յերկիրն Եգիպտացւոց բնակել անդ, կորուսանել զամենայն մնացորդս որ են յԵգիպտոս. եւ անկցին 'ի սուր, եւ սատակեսցին սովով. 'ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս՝ սրով եւ սովով մեռանիցին. եւ եղիցին 'ի նզովս եւ 'ի կորուստ եւ յանէծս եւ 'ի նախատինս։ Եւ այց արարից 'ի վերայ նոցա որ 13 նստին յերկրին Եգիպտացւոց, որպէս արարի այց Երուսաղէմի սրով եւ սովով եւ մահուամբ. եւ ոչ ոք ապրեսցի 'ի մնացորդացդ Յուդայ, որ 14 բնակեալ են յերկրին Եգիպտացւոց՝ դառնալ յերկիրն Յուդայ ուստի ահն ունէին յանձինս իւրեանց դառնալ բնակել անդ. եւ մի դարձցին՝ բայց միայն ապրեալքն։ Եւ պատասխանի ետուն 15 Երեմիայի ամենայն արք որք գիտէին՝ թէ արկանէին խունկս կանայք իւրեանց աստուածոց օտարաց, եւ ամենայն կանայք որք կային անդ՝ ժողովք մեծամեծք, եւ ամենայն ժողովուրդն որ բնակեալ էին յերկրին Եգիպտացւոց 'ի Պաթուրէս՝ եւ ասեն. Բանից զոր խօսեցար առ մեզ 16 յանուն Տեառն՝ ոչ լուիցուք. զի առնելով ա- 17 ռնիցուք զամենայն բան որ ելանէ 'ի բերանոյ մերմէ. արկանել խունկս արփինոյն երկնից, եւ նուիրել նմա նուէրս, որպէս արարաք մեք եւ հարքն մեր եւ թագաւորքն մեր եւ իշխանքն մեր՝ 'ի քաղաքս Յուդայ եւ արտաքոյ Երուսաղէմի, եւ էաք հացալիցք եւ փափկացեալք, եւ չար ինչ ոչ տեսանէաք. եւ իբրեւ դադարեցաք յարկա- 18 նելոյ խունկս արփինոյն երկնից եւ նուիրելոյ նմա նուէրս, նուազեցաք յամենայնէ, եւ սրով եւ սովով սատակեցաք։ Եւ զի մեք արկաք խունկս 19 արփինոյն երկնից, եւ նուիրեցաք նմա նուէրս, միթէ առանց արանց մերոց արարաք նմա հաւատս եւ կարկանդակս, եւ նուիրեցաք նմա նուէրս։ Եւ պատասխանի Երեմիա ամենայն 20 զօրաւորաց ժողովրդեանն հանդերձ կանամբքն, եւ ամենայն ժողովրդեանն որ ետուն նմա զայն բանս պատասխանի, եւ ասէ. Ո՞չ ապաքէն 21 զխունկսն զոր արկանէիք 'ի քաղաքսն Յուդայ եւ արտաքոյ Երուսաղէմի դուք եւ հարք ձեր եւ թագաւորքն ձեր եւ իշխանքն ձեր եւ ժողովուրդ երկրին, յիշեաց Տէր՝ եւ անկաւ 'ի սիրտ նորա. եւ ոչ կարաց Տէր համբերել յերեսաց չարեաց 22 իրաց ձերոց, եւ գարշելեացն զոր առնէիք. եւ եղեւ երկիրն ձեր յաւերակ եւ յանապատ եւ 'ի նզովս առ 'ի չգոյէ բնակչաց որպէս այսօր, յերեսաց դոցա որոց խունկս արկանէիք եւ որովք 23 մեղանչէք Տեառն, եւ ոչ լուէք ձայնի Տեառն, եւ ըստ օրինաց նորա եւ ըստ վկայութեանց եւ ըստ հրամանաց նորա ոչ գնացէք. վասն այնորիկ գտին զձեզ չարիքդ այդոքիկ որպէս եւ այսօր։

24 Եւ ասէ Երեմիա ցամենայն ժողովուրդն եւ ցամենայն կանայսն. Լուարուք զպատգամս Տեառն ամենայն Յուդա որ էք յերկրին Եգիպտացւոց։

25 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. դուք եւ կանայք ձեր խօսեցարուք բերանովք ձերովք, եւ ձեռօք ձերովք վճարեցէք. ասէք, առնելով արասցուք զդաւանութիւնն մեր զոր դաւանեցաք՝ արկանել խունկս արփինոյն երկնից, եւ նուիրել նուէրս. եւ կալով կացէք 'ի դաւանութեանն ձերում, եւ առնելով արա- 26 րէք զուխտն ձեր։ Վասն այդորիկ լուարուք զպատգամ Տեառն ամենայն Յուդա որ բնակեալդ էք յերկրին Եգիպտացւոց. ահաւասիկ երդուայ յանուն իմ մեծ, ասէ տէր Աստուած, եթէ կոչեսցի եւս անուն իմ 'ի բերանոյ ամենայն առն Յուդայ, ասել թէ կենդանի է Տէր յամե- 27 նայն երկրին Եգիպտացւոց. զի ահաւասիկ ես զարթուցեալ եմ 'ի վերայ դոցա չարչարել զդոսա, եւ ոչ առնել բարի։ Եւ սատակեսցին ամենայն արք Յուդայ որ բնակեալ են յերկրին Եգիպտացւոց սրով եւ սովով, մինչեւ նուաղես- 28 ցին. եւ ապրեալքն 'ի սրոյ՝ դարձցին յերկրէն Եգիպտացւոց յերկիրն Յուդայ՝ արք սակաւք թուով։ Եւ ծանիցեն ամենայն մնացորդքն Յուդայ որ բնակեալ են յերկրին Եգիպտացւոց, թէ 29 ո՞յր բան կայ. իմ թէ նոցա. եւ այս ձեզ նշանակ, ասէ Տէր, եթէ արարից ձեզ այց 'ի տեղւոջդ յայդմիկ. զի գիտասջիք եթէ կալով կա- 30 ցեն բանք իմ 'ի վերայ ձեր 'ի չարիս։ Այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես տամ զՓարաւոն Վափրէ արքայ Եգիպտացւոց 'ի ձեռս թշնամեաց իւրոց, եւ 'ի ձեռս խնդրողաց անձին իւրոյ. որպէս ետու զՍեդեկիա արքայ 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելոնացւոց թշնամւոյ իւրոյ, եւ խնդրողի անձին նորա։

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

1 Բանն զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ Բարուք որդի Ներեայ, յորժամ գրեաց զբանս զայսոսիկ 'ի մատենի 'ի բերանոյ Երեմիայի, յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ ար- 2 քային Յուդայ. Այսպէս ասէ տէր Աստուած Իս- 3 րայէլի 'ի վերայ քո, Բարուք. որ ասացեր թէ վա՜յ ինձ՝ վա՜յ ինձ, զի յաւել Տէր աշխատութիւն 'ի վերայ ցաւոց իմոց. ննջեցի հեծութեամբք, 4 եւ հանգիստ ոչ գտի։ Այսպէս ասասցես նմա. Այսպէս ասէ Տէր. ահա զոր ես շինեցի, ես ինձէն քակեցից. եւ զոր ես տնկեցի, ես ինձէն 5 խլեցից՝ զամենայն զերկիրն զայն։ Եւ դու խնդրես քեզ մեծամեծս. մի խնդրեր. զի ահա ես

ածից չարիս 'ի վերայ ամենայն մարմնոյ, ասէ
Տէր. եւ տաց քեզ զանձն քո 'ի գիւտ յամե-
նայն տեղւոջ ուր եւ երթիցես անդր։

ԳԼՈՒԽ ԽԶ

ԽԶ Ի վերայ Եգիպտոսի։ Բանն Տեառն որ եղեւ առ 1
Երեմիա մարգարէ 'ի վերայ ամենայն ազգացն
Եգիպտացւոց, եւ 'ի վերայ զօրացն Փարաւոնի 2
Նեքաւովայ արքային Եգիպտացւոց, որ էր առ
Եփրատ գետով 'ի Քարքամիս, զոր եհար Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց, յամին չորրոր-
դի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Հրէաս-
տանի։ Առէք զէն եւ վահանս, մատերուք 'ի 3
պատերազմ, կազմեցէք զերիվարս, հեծարուք 4
սպառազէնք. դիք զսաղաւարտս, առէք յառաջ
զնիզակսն. զգեցարուք զզրահս ձեր։ Իսկ 5
այդ զինչ է. զի՞ սասանին զարհուրեալ խիթեն,
եւ յետս ընդդէմ չուեսցին. զի զօրաւորք նոցա
հարան. 'ի փախուստ կացին, եւ ոչ դարձցին 'ի
դարձեալ պատեալքն շուրջանակի, ասէ Տէր։ Մի 6
փախիցէ թեթեւն, եւ մի ապրեսցի հզօրն. 'ի
հիւսիսոյ առ Եփրատ գետով տկարա-
ցան, կործանեցան։ Ո՞վ է աս որ իբրեւ գետ 7
յարուցեալ է, եւ իբրեւ գետս կոհակեալս
ջուրք զջուրք. ջուրքն Եգիպտացւոց իբրեւ ըղ- 8
գետ ելանէ, եւ իբրեւ գետս խառնեն ջուրք նո-
րա. եւ ասէ, ելից եւ ծածկեցից զերկիր. կո-
րուսից զքաղաքս եւ զբնակիչս նորա։ Հեծարուք 9
յերիվարս, կազմեցէք կառս, ելէք պատերազ-
մօղք Եթովպացւոց, եւ Լիբեացիք վահանաւք
զինու, եւ Լիդացիք ելէք լարեցէք զաղեղունս։
Զի օրն այն Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ որ վրէժ- 10
խնդրութեան է, առնուլ վրէժ 'ի թշնամեաց
իւրոց. եւ կերիցէ սուր եւ յագեսցի, եւ ար-
բեսցի յարենէ նոցա. զի զոհ Տեառն զօրու-
թեանց է յերկրէն հիւսիսոյ 'ի վերայ գետոյն
Եփրատայ։ Ել 'ի Գաղաադ, եւ առ քեզ ռետին 11
կոյս դստերն Եգիպտացւոց. 'ի զուր յաճախե-
ցեր զբժշկութիւնս քո, եւ օգուտ չիք ուրեք
քեզ։ Լուան զձայն քո ազգք, եւ աղաղակաւ 12
քով լի եղեւ երկիր. զի պատերազմօղ առ պա-
տերազմօղն տկարացաւ, եւ անկան երկոքեան
'ի միասին։

Բանն զոր խօսեցաւ Տէր 'ի ձեռն Երեմիայի 13
մարգարէի 'ի գալ Նաբուքոդոնոսորայ արքային
Բաբելացւոց, հարկանել զերկիրն Եգիպտացւոց.
Պատմեցէք յԵգիպտոս, եւ հնչեցէք 'ի Մագ- 14
դոլ, եւ պատուէր տուք 'ի Մեմփիս, ազդ ա-
րարէք 'ի Տափնէս, թէ արի եւ պատրաստեաց,
զի եկեր սուր զշուրջ քո. 'ի փախուստ դարձա- 15
ցուլն քո ընտիր, ոչ մնաց՝ զի Տէր լքոյց զնա։
Եւ բազմութիւնն տկարացաւ, եւ անկան իւ- 16
րաքանչիւր առ ընկերի իւրում, եւ ասեն. արի՛ք
եւ դարձցուք առ իւրաքանչիւր ժողովուրդ մեր,
եւ յիւրաքանչիւր աշխարհ իւր՝ յերեսաց յա-
17 նախանձ սրոյն։ Կոչեցէք զանուն Փարաւոնի ար-
քային Եգիպտացւոց՝ Սաւոն եւ Եբբէ եւ Մո-
18 վէդ։ Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, որոյ թագա-
ւոր զօրութեանց անուն է նորա. զի իբրեւ ըղ-
Թաբովր 'ի լերինս, եւ իբրեւ զԿարմեղոս
19 'ի ծովու եկեսցէ։ Հանդերձ գերութեան արա-
րէք, բնակեալ դուստր Եգիպտացւոց. զի Մեմ-
փիս յապականութիւն եղիցի, եւ կոչեսցի նմա
20 վայ՝ առ 'ի չգոյէ բնակչաց նորա։ Երինջ զարդա-
րեալ գեղեցիկ՝ Եգիպտոս. հատ հատ 'ի հիւ-
21 սիսոյ՝ եկն 'ի վերայ նորա, եւ վարձկանք նորա
'ի նմա իբրեւ եզինք պարարակք. զի եւ նոքա 'ի
փախուստ դարձան առ հասարակ, եւ ոչ հան-
դարտեցին. զի օր կորստեան եկն 'ի վերայ նո-
22 ցա, եւ ժամանակ վրէժխնդրութեան։ Ձայն նո-
րա իբրեւ օձի որ շչիցէ, զի ընդ աւազ գնաս-
ցեն. տապարաւորք եկեսցեն 'ի վերայ նորա իբ-
23 րեւ զփայտահարս. հատէք զանտառս նորա, ա-
սէ Տէր Աստուած, զորոյ ոչ որ առնուցու զթիւ.
զի բազմասցի առաւել քան զմարախ, եւ ոչ է
24 նոցա թիւ։ Յամօթ եղեւ դուստրն Եգիպտաց-
ւոց, մատնեցաւ 'ի ձեռս հիւսիսայինն զօրացն։
25 Ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. ա-
հաւասիկ ես խնդրեցից զվրէժ յԱմմոնեայ որդ-
ւոյ նորա, 'ի Փարաւոնէ եւ յԵգիպտացւոց, եւ
'ի դիցն նոցա եւ 'ի թագաւորաց նոցա, եւ 'ի Փա-
26 րաւոնէ եւ 'ի յուսացելոց 'ի նա. եւ մատնե-
ցից զնոսա 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց նոցա,
եւ 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբե-
լացւոց, եւ 'ի ձեռս ծառայից նորա. եւ յետ
այնորիկ բնակեսցէ իբրեւ զառաջինն, ասէ Տէր։
27 Բայց դու մի երկնչիցիս, ծառայ իմ Յակոբ, եւ
մի զարհուրիցիս, Իսրայէլ. զի ահաւասիկ ես
զերծուցանեմ զքեզ 'ի հեռաստանէ, եւ զզաւակ
քո 'ի գերութենէ նոցա. եւ դարձցի Յակոբ
եւ դադարեսցէ եւ ննջեսցէ, եւ ոչ ոք իցէ որ
28 ըղձեսցէ զնա։ Եւ դու մի երկնչիր, ծառայ իմ Յա-
կոբ, ասէ Տէր, զի ես ընդ քեզ եմ. թէ արա-
րից վախճան ամենայն ազգաց՝ ուր ցրուեցի ըզ-
քեզ անդր, այլ զքեզ ոչ արարից վախճան. եւ
խրատեցից զքեզ յիրաւունս, եւ քաւելով ոչ
քաւեցից զքեզ։

ԳԼՈՒԽ ԽԷ

1 Ի վերայ Այլազգեաց։ Բանն Տեառն որ եղեւ առ
Երեմիա մարգարէ 'ի վերայ այլազգեաց, մին-
2 չեւ հարեալ էր Փարաւոնի զԳազա։ Այսպէս ա-
սէ Տէր. ահաւասիկ ջուրք ելանեն 'ի հիւսիսոյ,
եւ եղիցին հեղեղատք յողողանել, եւ ողողե-

ցեն զերկիր լրիւ իւրով, զքաղաքն եւ զբնա-
կիչս նորա։ Բողոք բարձցեն մարդիկ եւ աղա-
ղակեսցեն ամենայն բնակիչք երկրին՝ 'ի ձայնէ 3
ասպատակի նորա, 'ի զինուց ոտից նորա եւ 'ի
շաչելոյ կառաց նորա եւ 'ի շառաչելոյ անուոցն
նորա։ Եւ ոչ դարձցին հարք առ որդիս իւրեանց
'ի լքմանէ ձեռաց իւրեանց՝ յաւուրն յորում 4
գայցէ կորուսանել զամենայն այլազգիսն։ Եւ
կորուսից զՏիւր եւ զՍիդոն, եւ զամենայն
մնացորդս օգնականութեան նոցա. եւ սատա-
կեսցէ Տէր զայլազգիս զմնացորդս կղզեացն՝ եւ
զԿամիրաց։ Հասցէ կնդութիւն 'ի վերայ Գազայ. 5
կործանեցաւ Ասկաղոն, եւ մնացորդքն Ենակի-
մայ։ — Մինչեւ յերբ կոտորեսցէ սուր Տեա- 6
ռըն, մինչեւ ցերբ ոչ դադարիցես. դարձիր 'ի պա-
տեանս քո, դադարեա եւ վերացիր։ — Զիարդ 7
դադարիցէ, զի Տէր հրամայեաց զնա 'ի վերայ
Ասկաղոնի, եւ 'ի վերայ ծովեզերեայցն մնացե-
լոց զարթնուլ։

ԳԼՈՒԽ ԽԸ

Ի Վերայ Մովաբու։ Այսպէս ասէ Տէր զօրու- 1
թեանց Աստուած Իսրայէլի. վայ 'ի վերայ Նա-
բաւայ, զի կորեաւ. յամօթ եղեւ՝ առաւ Կա-
րիաթեմ. յամօթ եղեւ Մասաղամն, 'ի պարտու-
թիւն մատնեցաւ։ Եւ ոչ եւս իցեն պարծանք 2
Մովաբու յԵսեբոն. խորհեցաւ 'ի վերայ նորա
չարիս. եկայք հատցուք զնա յազգէ եւ լռելով
լռեսցէ, զկնի քո շրջեսցի սուր։ Զի ձայն աղա- 3
ղակաց յՈրոնիմայիմայ, սատակումն եւ բեկումն
մեծ բեկաւ Մովաբ. ձայն տուք 'ի Զոգոր. զի 4
լցաւ Աղովթ լալովք. ելցէ լալով ընդ ճանա- 5
պարհն Որոնիմայիմայ. Ցաղնայ եւ ձայն բեկ-
ման լուայ. փախերուք եւ ապրեցուցէք զան- 6
ձինս ձեր, եւ եղիջիք իբրեւ ցիռ յանապատի։
Փոխանակ յուսացեալ էիր յամուրս քո, եղեսցեն 7
նեղութիւնք եւ դու ըմբռնեսցիս, եւ ելցէ Քա-
մովս 'ի գերութիւն, քուրմք նորա եւ իշխանք
նորա. միանգամայն հասցէ սատակումն 'ի վե- 8
րայ ամենայն քաղաքաց, եւ մի քաղաք մի ապ-
րեսցի, եւ կորիցէ բնակիչ եւ սատակեսցի դաշ-
տականն։ Այսպէս ասէ Տէր. տուք նշանակ 9
Մովաբու. զի աւերելով աւերեսցի, եւ ամե-
նայն քաղաքք նորա յանապատ եղիցին առ 'ի
չգոյէ բնակչաց։ Անիծեալ լիցի որ գործէ զգործ 10
Տեառն հեղգութեամբ, եւ անիծեալ լիցի որ վե-
րացուսցէ զսուր իւր յարենէ նորա։ Հանգու- 11
ցեալ էր 'ի մանկութենէ իւրմէ Մովաբ, եւ յու-
սացեալ էր 'ի փառս իւր, եւ չէր թափեալ ա-
մանէ յամանոյ, եւ ոչ երթեալ 'ի գերութիւն.
վասն այնորիկ կայր համ նորա 'ի նմին, եւ հոտ
նորա ոչ պակասեաց։ Վասն այնորիկ ահա ա- 12
ւուրք գան, ասէ Տէր, եւ առաքեցից նմա կորա-
ցուցիչս՝ եւ կործանեսցեն զնա, եւ զանօթս նո-
րա մանրեսցեն, եւ զամանս նորա փշրեսցեն.
13 եւ ամաչեսցէ Մովաբ 'ի Քամովսայ, որպէս ա-
մաչեաց տունն Իսրայէլի 'ի Բեթելայ յուսոյն
14 իւրեանց։ Զիարդ ասիցէք թէ հզօրք եմք եւ
15 արք զօրաւորք պատերազմի. կորեաւ Մովաբ
եւ քաղաք նորա, եւ ընտիր ընտիր երիտասարդք
նորա անկան 'ի սպանումն, ասէ արքայ՝ որոյ
16 Տէր զօրութեանց անուն է նորա։ Մերձ է 'ի
հասանել օր Մովաբու, եւ չարիք նորա արագեն
17 յոյժ. խախտեցէք զնա շուրջանակի. ամենեքին
որք գիտէք զանուն նորա՝ ասասջիք, զիարդ խոր-
տակեցաւ ցուպն գեղեցիկ, գաւազանն մեծա-
18 ռանաց։ Էջ 'ի փառաց եւ նիստ 'ի գիջի նկուղա-
կալ դուստր Դեբոնայ, զի կորեաւ Մովաբ.
19 եհաս ապականիչ ամրոցաց քոց։ Կաց յանցս
ճանապարհաց եւ հայեաց՝ որ նստիս յԱրո-
վէր, եւ հարց զփախստականս եւ զապրեալս,
20 եւ ասասջիր՝ զինչ գործեցաւ։ Յամօթ եղեւ
Մովաբ՝ զի խորտակեցաւ. ճչեա եւ աղաղակեա
եւ գոյժ տուր յԱռնոնի՝ թէ կորեաւ Մովաբ։
21 Եւ դատաստանք հասեալ գան յերկիրն Միսով-
22 րայ. 'ի Քելոնի եւ Յասա եւ 'ի Մոփաաթ եւ 'ի
Դեբոն եւ 'ի Նաբաւ, եւ 'ի տունն Դեբլաթեմայ,
23 եւ 'ի Կարիաթեմ, եւ 'ի տունն Գամաւլայ, եւ
24 'ի տունն Մաւոնայ, եւ 'ի Կարիաւոթ եւ 'ի
Բոսոր, եւ յամենայն քաղաքս երկրին Մովաբայ
25 'ի հեռաւորս եւ 'ի մերձաւորս։ Խորտակեցաւ
եղջիւրն Մովաբու, եւ յանդգնութիւն նորա
26 խորտակեցաւ, ասէ Տէր։ Արբեցուցէք զնա, զի
'ի վերայ Տեառն մեծաբանեաց. ծափ զծափ
հարցէ Մովաբ, եւ եղիցի 'ի կատականս եւ ինքն։
27 Զի ոչ եթէ 'ի ծաղր ինչ էր քեզ Իսրայէլ, եւ 'ի
գողս գտան, յորժամ մարտնչէիր ընդ նմա,
28 նոքաւ գերեցիր։ Թողին զքաղաքս եւ բնակե-
ցան 'ի քարածերպս բնակիչք Մովաբու. եղեն
իբրեւ զաղաւնիս բունեալս 'ի քարածերպս եւ
29 'ի բերանս որոց։ Լուայ զհպարտութիւնն Մո-
վաբու, զի հպարտացաւ յոյժ բարձրութիւն
նորա եւ հպարտութիւն իւր եւ ամբարտաւա-
30 նութիւն իւր, եւ բարձրացաւ սիրտ նորա. եւ
ես ծանեայ զգործս նորա. ոչ աղագեն բաւ կա-
րի նորա իցեն բաւական նորա. այլ նա ոչ այն-
31 պէս արար։ Վասն այնորիկ ձիչ բարձէք 'ի վե-
րայ Մովաբու, գոչեցէք յամենայն կողմանց
Մովաբու, 'ի վերայ արանց խզելոյ՝ փեռեկելոյ՝
32 մրկելոյ. եւ միմիջեսցէ իբրեւ զլալիւն Յազե-
րայ. ըղջոյք զենեղ՝ այգիք Սաբամայ. բարու-
նակք քո ձգեցան ընդ ծով. քաղաքք Յազերայ
հասին 'ի վերայ մրգոյ քոյ, եւ 'ի վերայ կթոց
33 քոց եհաս սատակումն։ Մաշեցաւ ուրախու-
թիւն եւ ցնծութիւն 'ի Կարմելայ եւ յերկրէն
մովաբացւոց. զինի էր 'ի հնձանս քո. ընդ ա-

աւուրս ոչ կոխեսցեն, եւ ընդ երեկս ոչ հասնեն
զձայն հնձանահարաց· յաղաղակէն յԵսեբոնայ 34
մինչեւ յԵղէալ եւ մինչեւ ցՅասսա, քաղաքք նո-
ցա ետուն զձայնս իւրեանց 'ի Սեգովրայ մինչեւ
յՕրոնիմայիմ, եւ զայծ 'ի Սալիսայ· զի եւ ջուրն
Նեմրիմայ 'ի տապ խորշակի եղիցի։ Եւ կորու- 35
սից զՄովաբ, ասէ Տէր, որ ելանէր 'ի բագինս
եւ արկանէր խունկս աստուածոց օտարաց։
Վասն այսորիկ սիրտ իմ 'ի վերայ Մովաբու իբ- 36
րեւ զփող գոչեսցէ· սիրտ իմ 'ի վերայ արանց
աւ որմոցն իւղեաց՝ իբրեւ զնչիւն փողոյ·
վասն այսորիկ զոր ինչ ստացան՝ կորեաւ 'ի
մարդկանէ։ Ամենայն գլուխք ընդ ամենայն ու- 37
ղիս գերծցին, եւ ամենայն մօրուք խուզեսցին,
եւ ամենայն ձեռք կոծեսցին, եւ ամենայն հա-
ւանք քրձազգածք եղիցին։ Եւ յամենայն տա- 38
նիս Մովաբայ եւ 'ի հրապարակս նորա ամենեւին
կոծ· զի խորտակեցի զՄովաբ իբրեւ զաման՝ որ
ոչ խէք իցէ պիտանացու, ասէ Տէր։ Զիարդ 39
փոխանակեցաւ· ողբս առէք· զիարդ դարձոյց ըզ-
թիկունս իւր, ամաչեաց եւ եղեւ 'ի ծաղր եւ 'ի
քէնս ամենեցուն որ շուրջ զնովաւ։ Զի այսպէս 40
ասէ Տէր· աճապարեսցէ իբրեւ զարծուի գիմեսցէ,
եւ տարածեսցէ զձեռս իւր 'ի վերայ Մովաբու։
Առաւ Կարիովթ, եւ ըմբռնեցան ամուրք 41
նորա, եւ եղիցի սիրտ զօրաւորացն Մովաբայ
յաւուր յայնմիկ իբրեւ զսիրտ կանանց յեր-
կունս· եւ կորիցէ Մովաբ 'ի բազմութենէ, զի 42
'ի վերայ Տեառն մեծամեծեաց։ Վիհ, եւ ահ, 43
եւ որոգայթ 'ի վերայ քո որ բնակեալդ ես 'ի
Մովաբ· եւ որ փախիցէ յերեսաց ահին՝ անկցի 44
'ի վիհն, եւ որ ելանիցէ 'ի վիհէ անտի՝ ըմբռնեսցի
յորոգայթն· զի ածից զամենայն 'ի վերայ Մո-
վաբու յամին յորում հանդէս արարից նմա,
ասէ Տէր։ Եւ յարկան Եսեբոնայ հասին փախու- 45
ցեալք յորոգայթէն· զի հուր ել յԵսեբոնայ,
եւ բոց 'ի քաղաքէն Սեհոնայ, եւ եկեր զիշխանս
Մովաբայ, եւ քննեաց զորդիսն Ամմոնայ։ Վայ 46
քեզ, Մովաբ, կորուսեր զժողովուրդն Քամով-
սայ· զի տարան ուստերք նորա եւ դստերք նորա
'ի գերութիւն· եւ դարձուցից զգերութիւնն 47
Մովաբու յաւուրս յետնում, ասէ Տէր։ Մինչեւ
ցայս վճիռ են դատաստանք Մովաբու։

ԳԼՈՒԽ ԽԹ

Ի Հինս որդւոցն Ամոնայ· Այսպէս ասէ Տէր· 1
միթէ որդիք ոչ իցեն Իսրայէլի, կամ յանձան-
ձիչ ոչ իցէ նոցա· ընդէր ամփոփեաց Մելքոմ
զԳադ· եւ ժողովուրդ սոցա 'ի քաղաքս նոցա
բնակէ։ Վասն այսորիկ ահա աւուրք գան, ասէ 2
Տէր, եւ լսել արարից յՌաբաթ որդւոցն Ամով-
նայ զձայն պատերազմի· եւ եղիցին յանապատ
եւ 'ի կորուստ, եւ բագինք նոցա հրով այրեսցին,
եւ առցէ Իսրայէլ զիշխանութիւն իւր, ասէ
3 Տէր։ Գոչեա, Եսեբոն, զի կորեաւ Գէ· գոչեցէք
բաղձէք, դստերք Ռաբայ, քրձազգածք եղե-
րուք եւ մխեցարուք· սուգ առէք՝ եւ յածեցարուք
յայնկոյս ընթացարուք զցանկովք· զի Մելքոմ
'ի գերութիւն երթիցէ, քուրմք նորա եւ իշխանք
4 'ի միասին։ Զի ցնծայցես 'ի դաշտս քո Ենակ,
եւ 'ի դաշտս քո՝ դուստր ժպրհութեան, որ
յուսացեալդ էիր 'ի գանձս քո եւ ասէիր՝ ո՞ գայ-
5 ցէ 'ի վերայ իմ։ Ահաւասիկ ես ածից 'ի վերայ
քո երկիւղ, ասէ Տէր զօրութեանց, յամենայն
կողմանց շուրջ զքեւ բնակելոցդ· եւ ցրուեսջիք
յիւրաքանչիւր կողմ, եւ ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ
6 զթափառականսն։ Եւ յետ այսորիկ դարձուցից
զգերութիւն որդւոցն Ամոնայ, ասէ Տէր։
7 Ի Հինգն Եդովմայ· Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց· ոչ եւս գոյ իմաստութիւն 'ի Թեմանն·
կորեաւ խորհուրդ 'ի հանճարեղաց· գնաց իմաս-
8 տութիւն նոցա, խաբեցաւ տեղի նոցա· ծան-
րացուցէք 'ի նստել բնակիչք Դեդանայ, զի զը-
ժուարինս արար· ածի 'ի վերայ նորա ժամա-
9 նակ՝ յորում այց արարից նմա· զի կթողք հա-
սին 'ի վերայ քո, եւ ոչ թողցեն 'ի քեզ մնա-
ցորդս· իբրեւ գողք գիշերոյ դիցեն զձեռս իւ-
10 րեանց 'ի վերայ նոցա։ Զի ես կործանեցի զԵ-
սաւ, եւ յայտնեցի զծածուկս նորա, եւ թաք-
չել ոչ կարասցեն· կորեաւ զաւակ նորա 'ի ձե-
11 ռանէ եղբօր եւ դրացւոյ իւրոյ· եւ չիք մնալ
որբոյն քում թէ կեցցէ, եւ այրիք նոցա յիս
12 յուսասցին։ Զի այսպէս ասէ Տէր· ահա որոց
ոչ էր օրէն ըմպել զբաժակն՝ արբին ըմպելով,
եւ դու արդարանալով արդարանայցես· ոչ ար-
13 դարասցիս, այլ ըմպելով արբցես։ Զի յանձն
իմ երդուայ, ասէ Տէր, թէ յապականութիւն
եւ 'ի նախատինս եւ յանապատ եւ յանէծս ե-
ղիցիս 'ի մէջ բաժնի նորա, եւ ամենայն քաղաքք
14 նոցա եղիցին աւերակք յաւիտեան։ Լուր լուայ
'ի Տեառնէ, եւ հրեշտակս յազգս ազգս առա-
քեաց· ժողովեցարուք եւ հասէք 'ի վերայ նորա·
15 արիք ելէք 'ի պատերազմ· զի ահաւասիկ ես
փոքր մի ետու զքեզ 'ի մէջ ազգաց
16 արհամարհեալ 'ի մէջ մարդկան։ Այլանդա-
թիւն քո հասոյց քեզ զայդ· լրբութիւն սրտի
քո արար զքեզ ծակամուտ վիմաց, եւ ոչ զը-
րութիւն բարձրացեալ բլրոյն քոյ· զի եթէ
բարձրացուսցես իբրեւ զարծուի զբոյն քո, եւ
17 անտի իջուցից զքեզ, ասէ Տէր։ Եւ եղիցի Եդովմ
յանապատ, եւ ամենայն որ անցանիցէ ընդ նա՝
զարմասցի, եւ շչեսցէ 'ի վերայ ամենայն հա-
18 րուածոց նորա· որպէս կործանեցաւ Սոդոմ եւ
Գոմոր եւ բնակիչք նորա, ասէ Տէր· եւ մի նստցի
'ի նմա մարդ, եւ մի բնակեսցէ 'ի նմա որդի մար-
19 դոյ։ Ահաւասիկ իբրեւ զառիւծ ելցէ 'ի միջոյ

Յորդանանու ՚ի տեղին Եթեմա· զի վաղվաղակի
հալածական արարից զնոսա ՚ի նմանէ· եւ ո՞վ է
ընտրեալ ՚ի նմա, եւ այց արարից նմա, կամ
ո՞վ ընդդէմ գայցէ ինձ, կամ ո՞վ իցէ այն հովիւ
որ ընդդէմ կայցէ երեսաց իմոց։ Վասն այսորիկ 20
լուարուք զխորհուրդ Տեառն զոր խորհեցաւ
՚ի վերայ Եդովմայեցւոց, եւ զխորհուրդ
նորա զոր խորհեցաւ ՚ի վերայ բնակչաց Թեմանայ։
Եթէ ո՞չ հարցին յետինք ոչխարացն, բայց
եթէ յաւխտան կայցեն, քակտեսցի նոցա։ Ի 21
ձայնէ կործանման նոցա շարժեցաւ երկիր·
գոյժ քո լսաւ ՚ի ծով Կարմիր, եւ լսելի եղեւ
աղաղակ քո· ահաւասիկ իբրեւ զարծուի երեւեսցի, 22
եւ սլասցի եւ տարածեսցէ զթեւս իւր
՚ի վերայ ամրոցացն նորա։ Եւ եղիցի սիրտ զօրաւորացն
Եդովմայ յաւուր յայնմիկ իբրեւ զսիրտ
կանանց յերկունս։

Ի վերայ Դամասկոսի։ Ամօթ եղեւ Եմաթ եւ 23
Արփաթ· զի լուր չարեաց լուան, յիմարեցան
՚ի ծովուն· զայրացան՝ եւ հանգչել ոչ կարացին։
Լքաւ Դամասկոս, դարձաւ ՚ի փախուստ 24
եւ կործանեցաւ· դողումն կալաւ զնա, եւ երկունք
ձնկելին զնա իբրեւ զծննդականի· եւ 25
զիա՞րդ է, զի ոչ թողցեր զքաղաքն իմ, զաւանն
զոր սիրեցի։ Վասն այնորիկ անկցին երիտասարդք 26
՚ի հրապարակս քո, եւ ամենայն արք
պատերազմողք կործանեսցին յաւուր յայնմիկ,
ասէ Տէր զօրութեանց։ Եւ վառեցից հուր ՚ի 27
պարիսպն Դամասկոսի, եւ կերիցէ զհրապարակս
որդւոյն Ադերայ։

Ի վերայ Կեդարու։ Ի վերայ տիկնոջ հանդրուանին 28
զոր եհար Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնացւոց,
այսպէս ասէ Տէր· արիք ելէք ՚ի վերայ
Կեդարու, եւ հարէք զորդիսն Կեդեմայ։ Զխորանս 29
նոցա եւ զխաշինս նոցա առցեն, զվրանգերձս
նոցա եւ զամենայն կահ եւ զկարասի նոցա,
եւ զուղտերամակս նոցա առցեն իւրեանց·
եւ կոչեսջիք ՚ի վերայ նոցա կորուստ շուրջանակի։
Փախուցէք տատանեալ· խորեցէք ՚ի նստել 30
բնակիչք հանդրուանին, ասէ Տէր· զի խորհուրդ
խորհեցաւ ՚ի վերայ ձեր Նաբուքոդոնոսոր արքայ
Բաբելոնացւոց· խորհեցաւ ՚ի վերայ ձեր խորհուրդ·
արի ել ՚ի վերայ ազգին դադարելոյ՝ որ 31
նստի ՚ի հանգստեան, ասէ Տէր· որոց ոչ դրունք
եւ ոչ նիգք· առանձինն բնակեալք։ Եւ եղիցին 32
ուղտերամակք նոցա յաւար, եւ բազմութիւն
խաշանց նոցա ՚ի կորուստ· եւ հոսեցից ընդ ամենայն
հողմս զկտրատեալսն առ երեսս, եւ
յամենայն կողմանց նոցա ածից նոցա կործանումն,
ասէ Տէր։ Եւ եղիցի հանդրուանն բնակութիւն 33
ջայլամանց, եւ անապատ մինչեւ յաւիտեան·
եւ մի բնակեսցէ ՚ի նմա մարդ, եւ մի
նստցի ՚ի նմա որդի հողածնի։

Ի վերայ Եղամայ։ Բանն Տեառն որ եղեւ առ 34
Երեմիա մարգարէ վասն Եղամայ ՚ի սկզբան թագաւորութեանն
Սեդեկիայ արքայի Յուդայ՝ եւ
35 ասէ· Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած
Իսրայէլի· ահաւասիկ խորտակեցաւ աղեղն Եղամայ,
իշխանութիւն թագաւորութեան նոցա·
36 եւ ածից ՚ի վերայ Եղամայ չորս հողմս ՚ի չորից
կողմանց երկնից, եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամենայն
հողմս ընդ այնոսիկ· եւ ոչ իցէ ազգ յոր
37 ոչ հասանիցեն թափառականքն Եղամայ։ Եւ
զարհուրեցուցից զնոսա առաջի թշնամեաց նոցա
որք խնդրէին զանձինս նոցա· եւ ածից ՚ի
վերայ նոցա ըստ բարկութեան սրտմտութեան
իմոյ, ասէ Տէր· եւ առաքեսցից զսուր իմ զկնի
38 նոցա մինչեւ սպառեսցէ զնոսա։ Եդից զաթոռ
իմ յԵղամ, եւ կորուսից անտի զթագաւորս եւ
39 զմեծամեծս, ասէ Տէր։ Եւ եղիցի յաւուրս յետինս
դարձուցից զգերութիւն Եղամայ, ասէ
Տէր։ Ի սկզբան թագաւորութեան Սեդեկիայ
արքայի եղեւ բանս այս ՚ի վերայ Եղամայ։

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Ի վերայ Բաբելոնացւոց։ Բանն զոր խօսեցաւ Տէր
՚ի վերայ Բաբելոնի՝ առ երկիրն քաղդէացւոց ՚ի
2 ձեռն Երեմիայ մարգարէի· Պատմեցէք յազգս՝
եւ լուր արարէք, նշան կանգնեցէք, լսելի արարէք,
մի ծածկեցէք, ասասջիք առ Բաբելոն·
յամօթ եղեւ Բէլ· փափուկն աներկիւղ· մատնեցաւ
Մերովդաք, յամօթ եղեն կուռք նորա,
3 ամաչեսցեն զարշելիք նորա։ Զի ել ՚ի վերայ նորա
ազգ ՚ի հիւսիսոյ· նա դիցէ զերկիր նորա
յապականութիւն, եւ ոչ որ իցէ որ բնակիցէ ՚ի
նմա ՚ի մարդոյ մինչեւ յանասուն· զի խաղացան
4 եւ գնացին։ Յաւուրսն յայնոսիկ եւ ՚ի ժամանակին
յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն
Իսրայէլի, ինքեանք եւ որդիքն Յուդայ ՚ի միասին,
շրջեսցին եւ լալով գայցեն առ Տէր Աստուած
5 իւրեանց· խնդրեսցեն մինչեւ ՚ի Սիոն,
հարցցեն զճանապարհն, այսր դիմեսցեն, եւ եկեսցեն
եւ ապաւինեսցին ՚ի Տէր· զի ուխտ յաւիտենից
6 է՝ եւ ոչ մոռասցին։ Իբրեւ զոչխարս
կորուսեալս եղեւ ժողովուրդ իմ· հովիւք նոցա
մերժեցին զնոսա ՚ի վերայ լերանց, մոլորեցուցին
զնոսա ՚ի լեռնէ ՚ի բլուր, գնացին մոռացան
7 զմակաղատեղս իւրեանց։ Ամենեքեան որ գտանէին՝
սատակէին զնոսա· թշնամիք նոցա ասացին՝
մի՛ ներեսցուք նոցա, փոխանակ զի մեղան
Տեառն· արօտ արդարութեան է, եւ Տեառն
8 որ ժողովեաց զհարսն նոցա։ Օտարացարուք ՚ի
միջոյ Բաբելոնի· եւ յերկրէդ քաղդէացւոց ելէք,
եւ եղերուք իբրեւ վիշապք առաջի խա-
9 շանց։ Զի ահաւասիկ ես յարուցից եւ ածից ՚ի
վերայ Բաբելոնացւոց զժողովս ազգաց մեծամե-

ծայ յերկրէ հիւսիսոյ, եւ ճակատեսցեն զնո-
վաւ. եւ անտի ըմբռնեսցի. նետք նոցա իբրեւ նետ խմաս-
տուն պատերազմողի՝ որ ոչ դարձցի ունայն։
Եւ եղիցի երկիրն քաղդէացւոց յաւար, եւ ա- 10
մենայն աւարառուքն նորա յագեսցին, ասէ Տէր.
զի ուրախ լինէիք եւ պարծէիք յափշտակել ըզ-
ժառանգութիւն իմ, զի խայտայիք իբրեւ զուա- 11
րակս ՚ի վերայ գալարոյ, եւ ագորէիք իբրեւ ըզ-
ցուլս։ Ամօթ եղեւ մայրն ձեր յոյժ, մայրն որ 12
՚ի բարութեան էր. ահաւասիկ վախճան ազգաց՝
աւեր, անջրդի եւ անապատ ՚ի բարկութենէ 13
Տեառն. եւ մի բնակեսցի, այլ եղիցի յապակա-
նութիւն ամենայն. եւ ամենայն որ անցա-
նիցէ ընդ Բաբելոն՝ զարմասցի, եւ շչեսցէ ՚ի վե-
րայ ամենայն հարուածոց նորա։ Ճակատեցա- 14
րուք շուրջ զԲաբելոնիւ ամենայն աղեղնաւորք,
ձիգ դէք ՚ի նա, եւ մի խնայէք ՚ի նետս ձեր՝ զի
Տեառն մեղաւ։ Խրախոյս բարձէք շուրջ զնո- 15
վաւ, զի լքան ձեռք իւր. անկան մահարձանք՝
եւ կործանեցան պարիսպք նորա, զի վրէժխնդ-
րութիւն յԱստուծոյ է. խնդրեցէք վրէժս ՚ի
դմանէ, որպէս արարն՝ արարէք դմա։ Սատա- 16
կեցէք զզաւակ ՚ի Բաբելոնէ, որ առնուցու ման-
գաղ ՚ի ժամանակի հնձոց. յերեսաց յունական
սրոյն իւրաքանչիւր ՚ի ժողովուրդ իւր դարձցին,
եւ իւրաքանչիւր յերկիր իւր փախիցեն։ Ոչխար 17
մոլորեալ Իսրայէլ, առիւծք մերժեցին զնա. նախ
եկեր զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, եւ յե-
տոյ զոսկերս նորա արքայն Բաբելացւոց։ Վասն 18
այսորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աս-
տուած Իսրայէլի. ահաւասիկ ես խնդրեցից վրէժ
յարքայէն Բաբելացւոց եւ յերկրէ նորա, որ-
պէս խնդրեցի վրէժ յարքայէն Ասորեստանեայց։
Եւ պատսպարեցուցից զԻսրայէլ անդրէն ՚ի Ճա- 19
րակս իւր, եւ արածեսցի ՚ի Կարմեղոս եւ ՚ի
Բասան եւ ՚ի լերինն Եփրեմի եւ ՚ի Գաղաադ, եւ
յագեսցին անձինք նոցա։ Յաւուրսն յայնոսիկ, 20
եւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, խնդրես-
ցեն զանիրաւութիւնն Իսրայէլի՝ եւ ոչ եւս իցէ,
եւ զմեղս Յուդայ՝ եւ ոչ գտանիցեն. զի քաւիչ
եղէց անիրաւութեանց նոցա ՚ի վերայ երկրի։ 21
Ել դառնութեամբ ՚ի վերայ նորա, եւ ՚ի բնակ-
չաց նորա խնդրեսջիր վրէժս. սուր եւ ապակա-
նութիւն զհետ նորա, ասէ Տէր, եւ արասջիր
ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցի քեզ։ Ձայն 22
պատերազմի յերկրէն քաղդէացւոց, եւ բեկումն
մեծ. զիարդ խորտակեցաւ եւ մանրեցաւ ուռն 23
ամենայն երկրի, զիարդ եղեւ Բաբելոն յապա-
կանութիւն ՚ի մէջ ազգաց։ Յարձակեսցին ՚ի 24
վերայ քո, եւ ըմբռնեսցիս՝ Բաբելոն, եւ ոչ ի-
մասցիս. գտար եւ ըմբռնեցար, զի Տեառն ընդ-
դէմ դարձար։ Եբաց Տէր զգանձս իւր, եւ եհան 25
զանօթս բարկութեան իւրոյ. զի գործ Տեառն
զօրութեանց է յերկրին քաղդէացւոց. եկին 26
հասին նմա ժամանակք իւր. բացէք զշտեմա-
րանս նորա, որոնեցէք զնա իբրեւ զայրս, եւ
սատակեցէք զնա. մի մնասցեն նորա մնացորդք.
27 ցամաքեցուցէք զամենայն պտուղս նորա, եւ
իջցեն ՚ի սպանումն. վայ նոցա՝ զի եկն օր նոցա
28 եւ ժամանակ վրէժխնդրութեան նոցա։ Ձայն
փախուցելոց եւ ապրելոց յերկրէն Բաբելացւոց,
պատմել ՚ի Սիովն զվրէժխնդրութիւն ՚ի տեառնէ
Աստուծոյ մերմէ, զվրէժխնդրութիւն տաճարի
29 իւրոյ։ Պատուէր տուք բազմաց ՚ի վերայ Բաբե-
լոնի, ամենայն աղեղնաւորաց՝ թէ բանակեցա-
րուք զդովաւ շուրջանակի. զի մի ոք իցէ որ ապ-
րիցի ՚ի դմանէ. հատուցէք դմա ըստ գործոց
իւրոց. ըստ ամենայնի զոր արար՝ արարէք դմա.
զի Տեառն ընդդէմ դարձաւ, Աստուծոյ սրբոյն
30 Իսրայէլի։ Վասն այնորիկ անկցին երիտասարդք
նորա ՚ի հրապարակս նորա, եւ ամենայն արք
պատերազմողք նորա անկեալ դնիցին յաւուր
31 յայնմիկ, ասէ Տէր։ Ահաւասիկ ես ՚ի վերայ քո,
ասէ տէր զօրութեանց, ՚ի վերայ հպարտիդ. զի
հասեալ է օր քո եւ ժամանակ վրէժխնդրու-
32 թեան քոյ. եւ տկարասցի հպարտութիւն քո
եւ կործանեսցի, եւ ոչ ոք իցէ որ յարուցանիցէ
զնա. եւ վառեցից հուր յանտառս նորա, եւ
33 կերիցէ շուրջ զնովաւ զամենայն։ Այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց. բռնադատեցան որդիքն Իս-
րայէլի եւ որդիքն Յուդայ. ամենեքեան որ գե-
րեցին զնոսա՝ բռնաբարեցին զնոսա, եւ ոչ կա-
34 մեցին արձակել զնոսա. որ փրկեաց զնոսա հզօրն,
Տէր ամենակալ անուն է նորա. դատեսցի դա-
տաստան ընդ ոսոխս իւր, զի բարձցէ զերկիրն,
35 եւ զայրասցի բնակչաց Բաբելոնի։ Սուր ՚ի վե-
րայ քաղդէացւոցն, ասէ Տէր, եւ ՚ի վերայ բնակ-
չացն Բաբելոնի, եւ ՚ի վերայ ամենայն մեծա-
մեծաց նորա, եւ ՚ի վերայ խորհրդականաց նո-
36 րա։ Սուր ՚ի վերայ ըղձութեանց նորա, եւ բարձ-
ցին. սուր ՚ի վերայ պատերազմողաց նորա, եւ
37 լքցին։ Սուր ՚ի վերայ երիվարաց եւ կառաց նո-
րա, սուր ՚ի վերայ նաժատակաց նոցա, եւ ՚ի
վերայ ամենայն խառնաղանճին որ ՚ի մէջ նորա,
38 եւ եղիցին իբրեւ զկանայս։ Սուր ՚ի վերայ գան-
ձուց նորա, եւ յափշտակեսցին։ Սուր ՚ի վերայ
ջուրց նորա, եւ ամաչեսցեն. զի երկիր դրօշե-
լոց է. եւ ՚ի վերայ կղզեացն որովք պարծէին.
39 վասն այնորիկ ճիւաղք բնակեսցեն ՚ի կղզիսն.
եւ բնակեսցեն ՚ի նմա դստերք համբարուաց. եւ
մի եւս շինեսցի ՚ի սպառ, եւ մի եւս բնակեսցէ
40 յաւիտեան. որպէս սատակեաց Աստուած զեր-
կիրն սոդոմացւոց եւ գոմորացւոց եւ զսահմա-
նակիցս նոցա, ասէ Տէր, եւ մի բնակեսցէ անդ
մարդ, եւ մի պանդխտեսցի ՚ի նմա որդի մարդոյ։
41 Ահաւասիկ գունդ գայ ՚ի հիւսիսոյ, եւ ազգ մեծ.
եւ թագաւորք բազումք զարթիցեն ՚ի ծագաց
42 երկրէ. աղեղն եւ վաղակաւոր ՚ի ձեռին իւրեանց,

ժպիրհ է եւ ոչ ողորմեսցի. ձայն նոցա իբրեւ
ծով գոչեսցէ. հեծեալք յերիվարս, պատրաստեալք
իբրեւ զհուր 'ի պատերազմ 'ի վերայ քո,
դուստր Բաբելոնացւոց: Լուաւ զլուր նոցա արքայն 43
Բաբելոնացւոց, եւ լքան ձեռք նորա. նեղութիւն
տագնապեաց զնա, երկունք իբրեւ
ծննդականի. ահաւասիկ իբրեւ զառիւծ ելցէ 44
'ի յորձանացն Յորդանանու 'ի տեղին Եթամայ.
զի երագ երագ հալածեցից զնոսա 'ի նմանէ, եւ
զամենայն երիտասարդս յարուցից 'ի վերայ նորա:
Զի ո՞վ որ է իբրեւ զիս, եւ ո՞վ ընդդէմ
դառնայցէ ինձ, եւ ո՞վ որ հովիւ կացցէ ինձ հակառակ:
Վասն այդորիկ լուարուք զխորհուրդ 45
Տեառն զոր խորհեցաւ 'ի վերայ Բաբելոնի, եւ
զխորհուրդս նորա զոր խորհեցաւ 'ի վերայ բնակչաց
քաղդէացւոց. եթէ ոչ ապականիցեն զգառինս
հօտից նոցա, եթէ ոչ ապականեսցին 'ի
նոցանէ արօտք. զի 'ի ձայնէ կործանման Բաբելոնի 46
շարժեսցի երկիր, եւ գոյժ նորա լուիցի 'ի
հեթանոսս:

ԳԼՈՒԽ ԾԱ

Այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես յարուցից 1
'ի վերայ Բաբելոնի եւ 'ի վերայ բնակչաց նորա
զսիրտ յարուցելոց, եւ հողմ խորշակի ապականիչ:
Եւ առաքեցից 'ի Բաբելոն գորովիչս եւ 2
գորովեսցեն զնա, եւ ապականեսցեն զերկիր
նորա. զի վայ 'ի վերայ Բաբելոնի շուրջանակի
յաւուր չարչարանաց իւրոց: Լարեսցէ որ լարելոցն 3
իցէ զաղեղն իւր, եւ առցէ զանձամբ որ
իցէ զէն. մի խնայէք յերիտասարդս նորա, եւ
ապականեցէք զամենայն զօրութիւն նորա: Եւ 4
անկցին վիրաւորք յերկրին քաղդէացւոց, եւ
խոցոտեալք շուրջ զնովաւ. զի ոչ եղեւ այրի Իսրայէլ 5
եւ Յուդա յԱստուծոյ իւրեանց եւ 'ի Տեառնէ
ամենակալէ. զի երկիր նոցա լցաւ անօրէնութեամբ
'ի սրբութեանցն Իսրայէլի. փախերուք 6
'ի միջոյ Բաբելոնի, եւ ապրեցուցէք իւրաքանչիւր
զանձն իւր, եւ մի կործանիցիք յանօրէնութեանց
նորա. զի ժամանակ վրէժխնդրութեան
է նորա 'ի Տեառնէ, զհատուցումն նորա
ինքն հատուսցէ: Բաժակ ոսկի Բաբելոն 'ի ձեռին 7
Տեառն, որ արբուցանէ զամենայն երկիր 'ի
գինւոյ իւրմէ. արբին հեթանոսք, վասն այնորիկ
շարժեցան ազգք. եւ յանկարծակի կործանեցաւ 8
Բաբելոն, եւ խորտակեցաւ: Ողբս առէք
'ի վերայ դորա, առէք գեղ վիրաց դորա,
թերեւս բժշկեսցի. Բժշկեցաք զԲաբելոն, եւ 9
նա ոչ բժշկեցաւ. թողցուք զնա եւ գնասցուք
իւրաքանչիւր յերկիր իւր. զի մերձեցան մինչեւ
յերկինս դատաստանք նորա, ամբարձան մինչեւ
ցաստեղս. եւ ած Տէր զդատաստան 'ի վերայ 10
նորա. եկայք եւ պատմեսցուք 'ի Սիոն զգործս
11 Տեառն Աստուծոյ մերոյ: Կազմեցէք աղեղունս,
լցէք զկապարճս. զի զարթոյց Տէր զոգի թագաւորին
Մարաց. զի բարկութիւն նորա 'ի վերայ
Բաբելոնի, եւ ջնջեսցէ զնա. զի վրէժխնդրութիւն
Տեառն է, վրէժխնդրութիւն տաճարի
12 նորա: 'Ի վերայ պարսպացն Բաբելոնի կանգնեցէք
նշան, կացուցէք պահապանս, զարթուցէք
զառաջապահս, պատրաստեցէք զզէնս. զի ձեռն
'ի գործ արար, եւ արասցէ Տէր զոր ինչ խօսեցաւ
13 'ի վերայ բնակչացն Բաբելոնի, բնակելոց
առ ջուրցն բազմօք. 'ի վերայ բազմութեան
գանձուց նորա. հասեալ է վախճան քո, արդարեւ
14 ստոյգ 'ի փոր քո եմուտ: Զի երդուաւ Տէր
զօրութեանց 'ի բազուկ իւր, թէ լցից զքեզ զօրս
իբրեւ մարախով, եւ բարբառեսցին 'ի վերայ
15 քո որ իջանեն 'ի քեզ: Որ արար զերկինս
զօրութեամբ իւրով, պատրաստեաց զտիեզերս
իմաստութեամբ իւրով, ձգեաց զերկինս հանճարով
16 իւրով. եդ 'ի բարբառ զբազմութիւն
ջուրց շառաչմանց յերկինս, եւ հանէ զամպս 'ի
ծագաց երկրէ, եւ զփայլատակումնս յանձրեւս
17 արար, եհան զհողմս 'ի գանձուց իւրոց: Յիմարեցաւ
ամենայն մարդ 'ի գիտութենէ. յամօթ
եղեւ ամենայն ոսկերիչ 'ի դրօշելոց իւրոց.
18 զի սուտ ձուլեցին, չիք ոգի 'ի նոսա. ունայն են
գործքն ձաղանաց, 'ի ժամանակի այցելութեան
19 իւրեանց կորիցեն: Ոչ այնպէս ինչ իցէ բաժինն
Յակոբայ. զի որ ստեղծ զամենայն՝ նա է բաժին
նորա. Տէր զօրութեանց է անուն նորա:
20 Ցրուեսցես դու ինձ զանօթս պատերազմի, եւ
ցրուեցից ես 'ի քեզ զազգս. եւ բարձից 'ի միջոյ
21 քումմէ զթագաւորս, եւ ցրուեցից 'ի քեզ զայրուձի
նորա, եւ ցրուեցից 'ի վերայ քո զկառս
22 եւ զհեծեալս նորա: Եւ ցրուեցից 'ի քեզ զայր
եւ զկին, եւ ցրուեցից 'ի քեզ զծերն եւ զերիտասարդն,
եւ ցրուեցից 'ի քեզ զմանուկն եւ զկոյսն,
23 եւ ցրուեցից 'ի քեզ զհովիւն եւ զհօտ
իւր, եւ ցրուեցից 'ի քեզ զհողագործն եւ զհողագործութիւն
իւր, եւ ցրուեցից 'ի քեզ զզօրավարս
24 եւ զզօրագլուխս քո: Եւ հատուցից
Բաբելոնի եւ բնակչաց քաղդէացւոցն բատ ամենայնի
չարեացն նոցա զոր արարին ընդ Սիոն,
25 առաջի աչաց ձերոց, ասէ Տէր: Ահաւասիկ ես
'ի վերայ քո լեառն ապականիչ, ասէ Տէր, որ
ապականէիր զամենայն երկիր. եւ ձգեցից զձեռն
իմ 'ի վերայ քո, եւ թաւալեցուցից զքեզ
'ի վիմացդ, եւ արարից զքեզ 'ի լեառն այրեցեալ.
26 եւ ոչ եւս առնուցուն 'ի քէն վէմ անկեան եւ
վէմ հիմանց. զի յապականութիւն յաւիտենից
27 եղիցես, ասէ Տէր: Առէք նշան 'ի վերայ երկրիդ.
փող հարէք ընդ ազգս ամենայն. հրաւիրեցէք
'ի վերայ դորա զազգս: Պատուէր տուք յինէն
այրարատեան թագաւորութեանցն եւ աք-

նազեան գնդին · կանգնեցէք զնովաւ նետաձիգս ·
ելէք 'ի վերայ · չարաժեղեաւ և չորքոտանեաւ · զի
եկն եհաս 'ի վերայ Բաբելոնի խորհուրդ Տեառն ·
երիվարք իբրև զբազմութիւն մարախոյ ։
Հրաւիրեցէք 'ի վերայ նորա զազգս և զթագաւորն 28
Մարաց, զզօրավարս նորա և զամենայն
զօրագլուխս նորա անդր, և զամենայն երկիր
իշխանութեան · զնել զերկիրն բարկացաւ 29
յապականութիւն · զի մի՛ լինիցի 'ի նմա բնակութիւն ։
Դադարեցին նահատակքն Բաբելոնի 'ի 30
պատերազմէ, նստցին 'ի պաշարման · բեկաւ զօրութիւն
նոցա, և եղեն իբրև զկանայս · հրձիգ
եղեն յարկք նոցա, խորտակեցան նիգք
նոցա ։ Փախստեայ փախստէի պատահեսցէ, և 31
գուժկան գուժկանի դիպեսցի, պատմել թագաւորին
Բաբելոնի, թէ առաւ քաղաքն նորա ·
'ի ծագաց եւեթ իւրոց ըմբռնեցան, և ժողովք 32
նոցա 'ի հուր այրեցան, և արք պատերազմողք
'ի գլուխս գնացին ։ Զի այսպէս ասէ 33
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի · Տուն
բաբելոնացւոց իբրև զկալ կալոյ կոխեսցի ·
սակաւիկ մի ևս՝ և հասցեն հունձք նորա ։
Եկեր զիս՝ եհաս 'ի վերայ իմ, բաժանեաց զիս 34
Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց · կացոյց
զիս իբրև զաման մի ունայն, եկուլ զիս իբրև
զվիշապ, ելից զփորս իւր 'ի փափկութենէ իմմէ ·
մերժեցան վաստակք իմ, և տառապանք 35
իմ 'ի Բաբելոն գնացին, ասասցէ բնակիչն Սիովնի ·
և արիւն իմ 'ի վերայ բնակչացն քաղդեացւոց,
ասասցէ Երուսաղէմ ։ Վասն այսորիկ այսպէս 36
ասէ Տէր · Ահաւասիկ ես դատեցայց զդատաստան
քո, և խնդրեցից զվրէժ քո, և աւերեցից
զծով նորա, և ցամաքեցուցից զաղբիւրս
նորա ։ Եւ եղիցի Բաբելոն 'ի բլուրս՝ բնակութիւն 37
վիշապաց · յապականութիւն և 'ի շշիւն,
և մի՛ բնակեսցի համարեա ։ Իբրև առիւծունք 38
պատրաստեցան որջք նոցա, և իբրև զկորիւնս
առիւծուց ։ 'Ի ջերմն խնջոյից խրախճանաց 39
տաց նոցա արբշռութիւնս, և արբեցուցից զնոսա ·
զի թմբրեսցին և ննջեսցեն քուն յաւիտենից,
և մի՛ զարթիցեն, ասէ Տէր ։ Իջուցից զնոսա իբրև 40
զգառինս 'ի սպանումն, և իբրև զխոյս այծեօք
հանդերձ ։ Զիա՞րդ 'ի պատրաստութիւն մատնեցաւ 41
Սեսակ, և առկալաւ յոյս պարծանաց ամենայն
երկրի ։ Զիա՞րդ եղև Բաբելոն յապականութիւն
'ի մէջ ամենայն ազգաց ։ Ել 'ի վերայ Բաբելոնի 42
ծովն գոչմամբ ալեաց իւրոց, և ծածկեցաւ ·
եղեն քաղաքք նորա յապականութիւն, 43
յերկիր անջուր և յանապատ, և մի ոք իջէ որ
բնակեսցէ 'ի նմա, և ոչ հանգիցէ 'ի նմա որդի
մարդոյ ։ Եւ խնդրեցից զվրէժ 'ի Բէլայ 'ի Բաբելոն, 44
և հանից զոր եկուլն 'ի բերանոյ նորա, և
մի ևս ժողովեսցին առ նա ազգք · նա և պարիսպն
Բաբելոնի անկան ։ Ելէք 'ի միջոյ նորա 45
ժողովուրդ իմ, և ապրեցուցէք իւրաքանչիւր
զանձն ձեր 'ի սրտմտութենէ բարկութեան
46 Տեառն ։ Մի երբէք զանգիտեսցէ սիրտ
ձեր, և մի երկնչիք 'ի համբաւոյ զոր լսիցէք
յերկրին · զի 'ի նմին տարւոջ հասցէ լուրն, և
յետ այնր տարւոյ՝ այլ լուր, և անիրաւութիւն
47 յերկրին, առակ 'ի վերայ առակի ։ Վասն այնորիկ
ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և արարից
հանդէս 'ի վերայ դրօշելոց Բաբելացւոց, և ամենայն
երկիր նորա ամաչեսցէ, և ամենայն վիրաւորք
48 նորա անկցին 'ի միջի նորա · և ցնծասցեն
'ի վերայ Բաբելոնի երկինք և երկիր և ամենայն
որ 'ի նոսա · զի 'ի հիւսիսոյ եկեսցեն
49 թշուառացուցիչք նորա, ասէ Տէր, և 'ի Բաբելոն
50 անկցին վիրաւորք ամենայն երկրին ։ Ելէք՝
ապրեալք՝ յերկրէդ, մի կայք · յիշեցէք զՏէր՝
հեռաւորքդ, և Երուսաղէմ անկցի 'ի սիրտ ձեր ։
51 Ամօթ եղաք՝ զի լուաք զնախատինս մեր, ծածկեցին
անարգանք զերեսս մեր, մտին այլազգիք
52 'ի սրբութիւնս մեր 'ի տուն Տեառն ։ Վասն այնորիկ
ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և խնդրեցից
զվրէժ 'ի դրօշելոց նորա, և յամենայն երկրի
53 անկցին վիրաւորք ։ Եւ եթէ բարձրասցի Բաբելոն
իբրև զերկինս, և եթէ ամրացուսցէ
զբարձրութիւն զօրութեան իւրոյ, յինէն եկեսցեն
54 նմա սատակիչք, ասէ Տէր ։ Ձայն գուժի
'ի Բաբելոն, և բեկումն մեծ յերկրին քաղդեացւոց
55 · զի սատակեաց Տէր զԲաբելոն, և կորոյս
'ի նմանէն զձայն մեծ՝ զգոչիւն ալեաց իւրոց
· իբրև ջուրք բազումք եհան զբարբառ
56 սատակման նորա ։ Զի եկն 'ի վերայ Բաբելոնի
թշուառութիւն, ըմբռնեցան պատերազմիկք նորա
· զարհուրեցան աղեղնաւորքն նորա ։ Զի
Աստուած հատուցիչ է, ինքն Տէր հատուցանէ
57 նմա զհատուցումն · և արբեցուսցէ արբեցութեամբ
զզօրավարս նորա և զիմաստունս նորա
· զիշխանս նորա և զզօրագլուխս նորա և
զզօրաւորս նորա, և ննջեսցեն քուն յաւիտենից
· և մի զարթիցեն, ասէ արքայ՝ Տէր ամենակալ
58 անուն է նորա ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց
· պարիսպն Բաբելոնի լայնեցաւ ·
կործանելով կործանեսցի, և դրունք նորա բարձունք
հրով այրեսցին · և ջանասցին ժողովուրդք
ընդ ունայն, և ազգք 'ի սկզբան սատակեսցին ։

59 Բանն զոր պատուիրեաց Տէր Երեմիայի մարգարէի
ասել ցՍարեա որդի Ներեայ՝ որդւոյ Մաասայ,
յորժամ երթայր 'ի Սեդեկիայ արքայէ
Յուդայ 'ի Բաբելոն, յամին չորրորդի թագաւորութեան
նորա · և Սարեա էր պատգամաւոր
60 նորա ։ Եւ գրեաց Երեմիա զամենայն չարիսն որ
գալոց էին 'ի վերայ Բաբելոնի 'ի մատենի միում,
զամենայն զբանս զայսոսիկ գրեալս 'ի վերայ Բաբելոնի
61 ։ Եւ ասէ Երեմիա ցՍարեա · Յորժամ եր-

մտցես 'ի Բաբելոն, եւ տեսցես եւ ընթեռնու-
ցուս զամենայն զբանս զայսոսիկ, եւ ասաս- 62
ցես, Տէր՝ դու խօսեցար 'ի վերայ տեղւոյս այ-
սորիկ սատակել զսա, մի եւս լինել 'ի սմա բնա-
կիչ 'ի մարդոյ մինչեւ յանասուն. զի յապակա-
նութիւն յաւիտենից եղիցի: Եւ եղիցի յոր- 63
ժամ դադարեսցես յընթեռնլոյ զմատեանդ
զայդ, կապեսցես 'ի դմա քար եւ ընկեսցես 'ի
մէջ Եփրատայ. եւ ասասցես, այսպէս ընկղմես- 64
ցի Բաբելոն, եւ մի կանգնեսցի 'ի չարեացն զոր
ես ածից 'ի վերայ դորա:

Եւ կային մինչեւ ցայս վայր բանք Երեմիայ
մարգարէի:

Ի Թագաւորութենէն է այս բանս:

ԳԼՈՒԽ ԾԲ

ԻԴ Քսան եւ մի ամաց էր Սեդեկիա արքայ 'ի 1
թագաւորել իւրում, եւ մետասան ամ թագա-
ւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ անուն մօր նորա Ամի-
տաայ դուստր Երեմիայ 'ի Լոբենայ: Եւ արար 2
չար առաջի Տեառն, որպէս արար Յովակիմ. զի 3
'ի ցասումն Տեառն էր Երուսաղէմ եւ Յուդա,
մինչեւ մերժեաց զնոսա յերեսաց իւրոց. եւ
ապստամբեաց Սեդեկիա յարքայէն Բաբելո-
նացւոց: Եւ եղեւ յիններորդի ամի թագաւորու- 4
թեան նորա, եւ յամսեանն տասներորդի՝ որ օր
տասն էր ամսոյն, եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ
Բաբելացւոց ամենայն զօրք իւրովք յԵրուսա-
ղէմ, եւ պաշարեաց զնա. եւ շինեաց շուրջ զը-
նովաւ պարիսպ առ պարիսպ՝ 'ի չորեքկուսի վի-
մաց: Եւ եհաս քաղաքն 'ի նեղութիւն մինչեւ 5
յամն մետասաներորդ 'ի Սեդեկիայ արքայի, եւ 6
յամսեան չորրորդ՝ որ օր ինն էր ամսոյն. եւ զօ-
րացաւ սով 'ի քաղաքին. եւ ոչ գտանէր հաց
ուտելոյ ժողովրդեան երկրին: Եւ խրամատե- 7
ցաւ քաղաքն, եւ ամենայն արք պատերազմողք
փախեան, եւ ելին 'ի քաղաքէ անտի 'ի գիշերի
ընդ ճանապարհ դրանն՝ ընդ պարիսպ եւ ընդ
պատուհան, ընդ կողմն պարտիզին արքունի,
եւ քաղդեացիքն շուրջ զքաղաքաւն էին. եւ
գնացին ընդ ճանապարհ արաբացւոց: Եւ զհետ 8
եղեն զօրք թագաւորին քաղդեացւոց, եւ հա-
սին Սեդեկիայ արքայի յանդս Երիքովի. եւ ա-
մենայն ծառայք նորա ցրուեցան 'ի նմանէ: Եւ 9
կալան զթագաւորն եւ ածին առ արքայն Բաբե-
լացւոց 'ի Դեբլաթա յերկիրն Եմաթայ, եւ խօ-
սեցաւ ընդ նմա դատաստանս. եւ կոտորեաց 10
արքայն Բաբելացւոց զորդիսն Սեդեկիայ յանդի-
ման նորա, եւ զամենայն իշխանս Յուդայ կո-
տորեաց 'ի Դեբլաթա. եւ զաչսն Սեդեկիայ կու- 11
րացոյց. եւ կապեաց զնա ձեռակապս. եւ տա-
րաւ զնա արքայն Բաբելացւոց 'ի Բաբելոն, եւ
եդ զնա 'ի տուն աղօրեաց մինչեւ յօր մահուան
12 իւրոյ: Եւ յամսեանն հինգերորդի՝ որ օր տասն
էր ամսոյն, այն ամ իննուտասն էր Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային Բաբելացւոց, եկն Նաբու-
զարդան գահճապետ՝ որ կայր առաջի արքային
13 Բաբելացւոց, եւ հրձիգ արար զտունն Տեառն
եւ զապարանս արքունի, եւ զամենայն տունս
քաղաքին եւ զամենայն ապարանս մեծամեծս
14 այրեաց հրով. եւ զամենայն պարիսպն Երու-
սաղէմի շուրջանակի՝ ամենայն զօրք քաղդեա-
15 ցւոց քակեցին՝ որ էին ընդ գահճապետին: Բայց
յաղքատաց ժողովրդեանն եւ 'ի մնացորդաց,
եւ զմնացորդս որ մնացին 'ի քաղաքին, եւ զը-
փախստականս որ փախեան առ արքայն Բաբե-
լացւոց, եւ զմնացորդս ժողովրդեանն եթող Նա-
16 բուզարդան գահճապետ. եւ յաղքատաց երկ-
րին եթող Նաբուզարդան գահճապետ յայգե-
17 գործս եւ յարգիւնաւորս: Եւ զսիւնսն պղնձիս
տան Տեառն եւ զխարիսխսն, եւ զծովն պղնձի
որ էր 'ի տան Տեառն՝ խորտակեցին քաղդեա-
ցիքն, եւ խաղացուցին զամենայն պղինձն 'ի Բա-
18 բելոն: Եւ զսան եւ զկնդրնախարիսխսն եւ զպղ-
տակն եւ զտաշտսն եւ զմահճակսն, եւ զամե-
19 նայն կահ պղնձի որովք պաշտէին՝ առ.
եւ զապփուղձն եւ զմասուրակսն եւ զսափ-
րոսն եւ զաշտանակսն եւ զճաշակսն եւ զը-
նտափսն, որ ոսկի՝ ոսկի, եւ որ արծաթի՝ ար-
20 ծաթի, առ գահճապետն: Եւ սիւնք երկու էին,
եւ ծով մի. եւ զուարակքն երկոտասան էին որ կային
ընդ ծովուն. զորս արար արքայ Սողոմոն 'ի տան
Տեառն, եւ ոչ գոյր կշիռ պղնձոյն եւ ամենայն
21 կահիցն պղնձոյ: Եւ սեանցն՝ երեսուն եւ հինգ
կանգուն էր բարձրութիւն միոյ միոյ սեան, եւ
մանեակ յերկոտասան կանգնոյ շուրջ զնովաւ.
եւ թանձրութիւն նորա շուրջ առ չորս մա-
22 տունս. եւ խոյակաձեւք նորա պղնձիք, եւ
բարձրութիւն միոյ խոյակաձեւին՝ 'ի հինգ
կանգնոյ. եւ վանդակապատք եւ նռնաձեւք 'ի
վերայ խոյակաձեւին շուրջ զշրջանակաւ՝ ամե-
նայն պղնձի. ըստ նմին օրինակի եւ երկրորդի
սեանն, ութ նռնաձեւ, կանգունն առ կանգունն,
23 յերկոտասան կանգնոյ: Եւ էին նռնաձեւքն իննս-
ուն եւ վեց, 'ի միոջէ կողմանէ. եւ էին ամե-
նայն նռնաձեւքն հարիւր 'ի վերայ վանդակին
24 շուրջանակի: Եւ առ գահճապետն զՍարեա զը-
քահանայ զգլխաւորն, եւ զՍոփոնիա զքահա-
25 նայ զերկրորդ՝ եւ երիս բարապանս. եւ 'ի քա-
ղաքէ անտի առ ներքինի մի՝ որ էր տեսուչ ա-
րանց պատերազմողաց, եւ եօթն այր անուանի
որ կային առաջի թագաւորին՝ գտեալս 'ի քա-
ղաքին. եւ զդպրապետն՝ զիշխան զօրացն, եւ
զդպրապետս ժողովրդեան երկրին, եւ վաթսուն
այր 'ի ժողովրդենէ երկրին՝ որ գտան 'ի քաղա-

քին. եւ առ զնոսա Նաբուզարդան դահճապետ, 26
եւ տարաւ առ արքայն բաբելացւոց 'ի Դեբղա-
թա։ Եւ եհար զնոսա արքայն բաբելացւոց, եւ 27
սպան զնոսա 'ի Դեբղաթա յերկրին Եմաթայ.
եւ գերեցաւ Յուդա անդստին յերկրէ իւրմէ։
Եւ այս ժողովուրդ է զոր գերեաց Նաբուքոդո- 28
նոսոր արքայ. յամին եօթներորդի 'ի Հրէից՝ ե-
րեք հազարս եւ քսան եւ երիս. եւ յամին ու- 29
թուտասներորդի Նաբուքոդոնոսորայ՝ տարան
յԵրուսաղեմէ ոգիս ութ հարիւր երեսուն եւ
երկուս. եւ յամին քսաներորդի եւ երրորդի 30
Նաբուքոդոնոսորայ՝ խաղացոյց Նաբուզարդան
դահճապետ 'ի Հրէից ոգիս եօթնհարիւր քառա-
սուն եւ հինգ. ընդ ամենայն ոգիք չորք հազարք
եւ վեցհարիւր։ Եւ եղեւ յերեսներորդի եօթ- 31
ներորդի ամի գերութեան Յովակիմայ արքայի
Յուդայ, յերկոտասաներորդ ամսեանն 'ի քսան
եւ 'ի չորս ամսոյն, բարձրացոյց Եւիլմարովդաք
արքայ բաբելացւոց՝ յամին յորում թագաւո-
րեաց՝ զգլուխ Յովակիմայ արքայի Յուդայ. եւ
32 եհան զնա 'ի տանէն ուր կայր 'ի պահեստի, եւ
խօսեցաւ ընդ նմա քաղցրութեամբ. եւ արկ
զաթոռ նորա 'ի վերոյ քան զաթոռս թագաւո-
33 րացն որ էին ընդ նմա 'ի Բաբելոնի. եւ փոխեաց
զպատմուճան բանտի նորա, եւ ուտէր հաց հա-
նապազ առաջի նորա զամենայն աւուրս որչափ
34 եւ եկեաց։ Եւ կարգեցաւ նմա ռոճիկ հանա-
պազորդ, զոր տայրն յարքայէն բաբելացւոց օր
ըստ օրէ մինչեւ ցօր մահու՝ զամենայն աւուրս
կենաց իւրոց։

ԹՈՒՂԹ

ԲԱՐՈՒՔԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Խե Եւ այս են բանք թղթոյն զոր գրեաց Բարուք 1
ա որդի Ներեայ որդւոյ Մաասեայ որդւոյ Սեդեկեայ
որդւոյ Ասադայ, որդւոյ Քեղկեայ 'ի Բաբելոնի.
յամին հինգերորդի՝ որ օր եօթն էր ամսոյն, 2
'ի ժամանակի յորում առին Քաղդէացիքն
զԵրուսաղէմ, եւ այրեցին զնա հրով: Եւ ընթերցաւ 3
Բարուք զբանս թղթոյս այսորիկ յականջս
Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ արքայի Յուդայ,
եւ յականջս ամենայն ժողովրդեանն որ
գային 'ի մատեանն, եւ յականջս զօրացն եւ որդւոց 4
թագաւորացն, եւ յականջս ծերոցն, եւ
յականջս ամենայն ժողովրդեանն, 'ի փոքուէ
մինչեւ ցմեծամեծս. ամենեցուն որ բնակեալն
էին 'ի Բաբելոնի՝ առ Սուդ գետով, եւ լային եւ 5
պահէին, եւ կային յաղօթս առաջի Տեառն: Եւ 6
ժողովեցին արծաթ ըստ իւրաքանչիւր կարի,
եւ առաքեցին յԵրուսաղէմ առ Յովակիմ որդի 7
Քեղկեայ՝ որդւոյ Սաղովմայ՝ առ քահանայ, եւ
առ այլ քահանայս զամենայն ընդ նմա յԵրուսաղէմ:
Յառնուլ նորա զսպաս տանն Տեառն որ էր 8
'ի տաճարէն՝ դարձուցանել յերկիրն Յուդայ, 'ի
տասներորդում Սիւան ամսոյ զսպասն արծաթեղէնս՝
զոր արար Սեդեկիա որդի Յովսիայ արքայի
Յուդայ. յետ գերելոյ Նաբուքոդոնոսորայ 9
արքայի բաբելոնացւոց զՅեքոնիա եւ զիշխանսն եւ
զկապանաւորականսն եւ զզօրաւորսն եւ զժողովուրդ
երկրին՝ յԵրուսաղէմէ. եւ տարաւ զնոսա
'ի Բաբելոն: Եւ ասեն. Ահաւասիկ առաքեցաք 10
առ ձեզ արծաթ, եւ գնեցէք արծաթոյդ
ողջակէզս եւ զվասն մեղացն եւ կնդրուկ, եւ
արարէք մանանայ, եւ հանէք 'ի սեղանն Տեառն
11 Աստուծոյ մերոյ: Եւ աղօթս արարէք 'ի վերայ
կենաց Նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբելոնացւոց.
եւ 'ի վերայ կենաց Բաղտասարայ որդւոյ նորա,
զի եղիցին աւուրք նոցա իբրեւ զաւուրս երկնից
12 'ի վերայ երկրի: Եւ տացէ մեզ Տէր զօրութիւն,
եւ լուսաւոր արասցէ զաչս մեր. եւ կեցցուք
ընդ հովանեաւ Նաբուքոդոնոսորայ արքային
բաբելոնացւոց, եւ ընդ հովանեաւ Բաղտասարայ
որդւոյ նորա. եւ ծառայեսցուք նոցա
աւուրս բազումս, եւ գտցուք շնորհս առաջի
13 նոցա: Աղօթս արարէք եւ 'ի վերայ մեր առ Տէր
Աստուած մեր. զի մեղաք առաջի Աստուծոյ մերում,
եւ ոչ դարձաւ սրտմտութիւն Տեառն եւ
բարկութիւն նորա 'ի մէնջ մինչեւ ցայսօր:
14 Եւ ընթերցջիք զթուղթդ զայդ զոր առաքեցաք
առ ձեզ, գնել 'ի տանն Տեառն՝ յաւուրս
15 տօնի եւ յաւուրս ժամանակի: Եւ ասասջիք.
Տեառն Աստուծոյ մերոյ արդարութիւն է, եւ
մեր՝ ամօթ երեսաց, որպէս յաւուրս յայսմիկ
16 առն Յուդայ եւ բնակչաց Երուսաղէմի, եւ թագաւորաց
մերոց, եւ իշխանաց մերոց, եւ քահանայից
մերոց, եւ մարգարէից մերոց, եւ հարց
18 մերոց առաջի Տեառն. զի անհնազանդ եղաք
նմա, եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ
գնալ ըստ հրամանաց Տեառն՝ զոր ետ առաջի
19 մեր. յօրէ յորմէ եհան Տէր զհարսն մեր
յերկրէն Եգիպտացւոց մինչեւ ցայսօր էաք անհնազանդք
Տեառն Աստուծոյ մերոյ, եւ խոտորեալք
20 չլսել ձայնի նորա: Եւ պատեցան ըզ

մեզ չարիքն, եւ Նզովք զոր կարգեաց Տէր 'ի
ձեռն Մովսէսի ծառայի իւրոյ, յաւուր յորում
եհան զհարսն մեր յերկրէն Եգիպտացւոց՝ տալ
մեզ զերկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր՝ որպէս
եւ այսօր: Եւ ոչ լուաք ձայնի տեառն Աստուծոյ 21
մերոյ ըստ ամենայն բանից մարգարէիցն զոր
առաքեաց առ մեզ. եւ գնացաք իւրաքանչիւր 22
ըստ մտաց սրտի իւրոյ չարի, հարկել աստուածոց
օտարաց, առնել չար առաջի տեառն Աստուծոյ
մերոյ:

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ հաստատեաց Տէր զբանս իւր զոր խօսեցաւ 'ի 1
վերայ մեր, եւ 'ի վերայ դատաւորաց մերոց որ
դատէին զԻսրայէլ. եւ 'ի վերայ թագաւորաց
մերոց, եւ 'ի վերայ իշխանաց մերոց, եւ 'ի վերայ
խառն Իսրայէլի եւ Յուդայ, ածել 'ի վերայ 2
մեր չարիս մեծամեծս, որ ոչ երբեք գործեցան
'ի ներքոյ ամենայն երկնից, որպէս արարաւ Իսրայէլի՝
ըստ գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի, ուտել 3
մեզ զմարմինս որդւոց մերոց, եւ ոմն զմարմինս
դստեր իւրոյ: Եւ մատնեաց զմեզ 'ի ստրկութիւն 4
ամենայն թագաւորաց որ շուրջ զմեօք
էին, 'ի նախատինս եւ յանապատ 'ի մէջ ամենայն
ժողովրդոց շուրջանակի՝ ուր ցրուեաց ըզմեզ
Տէր անդր. եւ եղաք 'ի վայր՝ եւ ոչ 'ի վեր. 5
զի մեղաք տեառն Աստուծոյ մերոյ առ 'ի չլսելոյ
ձայնի նորա: Տեառն Աստուծոյ մերոյ արդարութիւն, 6
եւ մեր եւ հարցն մերոց ամօթ երեսաց,
որպէս եւ յաւուրս յայսմիկ. զոր խօսեցաւ 7
Տէր 'ի վերայ մեր զամենայն չարիսս զայսոսիկ
որ եկին 'ի վերայ մեր: Եւ ոչ աղաչեցաք 8
զերեսս Տեառն, դառնալ իւրաքանչիւր 'ի խորհրդոց
սրտի իւրոյ չարի. եւ զարթեաւ Տէր 'ի 9
վերայ չարեացն, զորս զարթոյց Տէր 'ի վերայ
մեր. զի արդար է Տէր յամենայն 'ի գործս իւր՝
զոր պատուիրեաց մեզ, եւ ոչ լուաք ձայնի նորա 10
երթալ զհետ հրամանաց Տեառն զոր ետ առաջի
մեր:

Դ Եւ արդ, տէր Աստուած Իսրայէլի, որ հաներ 11
զժողովուրդ քո յերկրէն Եգիպտացւոց,
հզօր ձեռամբ՝ նշանօք եւ արուեստիւք եւ մեծամեծ
զօրութեամբք եւ բարձր բազկաւ, եւ
արարեր քեզ անուն որպէս յաւուր յայսմիկ:
Մեղաք ամպարշտեցաք՝ անիրաւեցաք տէր Աստուած 12
մեր յամենայն իրաւունս քո. դարձցի 13
սրտմտութիւն քո 'ի մէնջ. զի մնացաք նուազք
'ի մէջ հեթանոսաց՝ ուր ցրուեցեր զմեզ անդր:
Լուր, Տէր, աղօթից մերոց, եւ խնդրուածոց 14
մերոց, եւ փրկեա զմեզ վասն անուան քո, եւ
տուր մեզ շնորհս առաջի գերչաց մերոց. զի 15
ծանիցէ ամենայն երկիր՝ թէ դու ես տէր Աստուած մեր. զի անուն քո կոչեցաւ 'ի վերայ Իսրայէլի.
16 եւ 'ի վերայ ազգի նորա: Տէր, Նայեաց
'ի տաճարէ սրբոյ քումմէ, եւ խորհեաց զմեզ.
17 խոնարհեա, Տէր, զունկն քո եւ լուր. բաց զաչս
քո եւ տես. զի ոչ եթէ մեռեալք 'ի դժոխս՝ որոց
առան ոգիք 'ի միջոյ նոցա՝ տացեն փառս
18 եւ արդարութիւն եւ իրաւունս Տեառն. այլ անձինք
տրտմեալք յանհնարին տրտմութիւնս, որ գնան
կորացեալք եւ հիւանդացեալք, եւ աչք տկարացեալք
եւ անձինք քաղցեալք տացեն քեզ փառս
19 եւ արդարութիւն: Տէր, ոչ եթէ առ իրաւանց
հարցն մերոց եւ թագաւորաց մերոց արկանեմք
20 գութս առաջի քո, տէր Աստուած մեր. զի ածեր
զսրտմտութիւն քո եւ զբարկութիւն քո 'ի
վերայ մեր, որպէս եւ խօսեցար 'ի ձեռն ծառայից
21 քոց մարգարէից, եթէ այսպէս ասէ Տէր,
խոնարհեցուցէք զպարանոցս ձեր, եւ հարկեցարուք
արքային Բաբելացւոց, եւ նստջիք
22 յերկրին զոր ետու հարցն ձերոց. եւ եթէ ոչ
լուիցէք ձայնի Տեառն՝ հարկել արքային Բաբելացւոց,
սպառեցից 'ի քաղաքաց Յուդայ
23 եւ արտաքոյ Երուսաղեմի՝ զձայն ուրախութեան
եւ զձայն ցնծութեան, զձայն փեսայի եւ զձայն
հարսին, եւ եղիցի ամենայն երկիրդ յանապատ
24 'ի բնակչաց: Եւ ոչ լուաք ձայնի քում հարկել
արքային Բաբելացւոց. եւ կացուցեր զբանս քո
զոր խօսեցար 'ի ձեռն ծառայից քոց մարգարէից,
հանել զոսկերս թագաւորացն մերոց եւ
25 զոսկերս հարց մերոց 'ի տեղւոջէ իւրեանց: Եւ
ահա անկեալ կան 'ի տօթ տուընջեան եւ 'ի
ցուրտ գիշերոյ. եւ մեռան 'ի ցաւս չարաչարս՝
26 'ի սով եւ 'ի սուր եւ 'ի գերութիւն. եւ արարեր
զտաճարն քո՝ յորոյ վերայ կոչեցաւ անուն քո՝
որպէս յաւուրս յայսմիկ, վասն չարութեան
27 տանն Իսրայէլի եւ տանն Յուդայ: Եւ արարեր
ընդ մեզ, տէր Աստուած մեր, ըստ ամենայն
հեզութեան քում, եւ ըստ ամենայնի մեծի գթութեան
28 քոյ, որպէս խօսեցար 'ի ձեռն ծառայի
քոյ Մովսէսի, յաւուր պատուիրելոյ քոյ
նմա գրել զօրէնս քո առաջի որդւոցն Իսրայէլի.
29 եւ ասել՝ եթէ ոչ լուիցէք ձայնի իմում, եթէ ոչ
ժխորդ մեծ եւ յոյժ դարձցի 'ի փոքրկութիւն
30 'ի մէջ ազգաց ուր ցրուեցից զձեզ անդր. զի գիտեմ
եթէ ոչ լսիցեն ինձ, զի ժողովուրդ խստապարանոց
է. եւ դարձուցանեն զսիրտս իւրեանց
31 յերկրին պանդխտութեան իւրեանց: Եւ ծանիցեն՝
թէ ես եմ տէր Աստուած նոցա. եւ տաց
32 նոցա սիրտ եւ ականջս լսելիս. եւ օրհնեսցեն
զիս յերկրին գերութեան իւրեանց, եւ յիշեսցեն
33 զանուն իմ, եւ դարձցին 'ի խստութենէ
պարանոցի իւրեանց, եւ յելոց չարաց իւրեանց.
զի յիշեսցեն զճանապարհս հարցն իւրեանց
34 մեղուցելոց առաջի իմ: Եւ դարձուցից
զնոսա յերկիրն զոր երդուայ տալ հարցն նոցա

Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ, եւ տի-
րեսցեն նմա. եւ բազմացուցից զնոսա, եւ ոչ
նուազեսցին. եւ հաստատեցից նոցա ուխտ յա- 35
ւիտենական՝ լինել ինձ նոցա յԱստուած, եւ
նոքա եղիցին ինձ ՚ի ժողովուրդ. եւ ոչ եւս խախ-
տեցից զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ յերկրէն զոր
ետու նոցա։

ԳԼՈՒԽ Գ

Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի, անձինք 1
նեղեալք եւ հոգիք ձանձրացեալք աղաղակեն
առ քեզ։ Լուր, Տէր, եւ ողորմեաց, զի Աս- 2
տուած ողորմած ես, եւ ողորմեաց՝ զի մեղաք
առաջի քո. զի դու բնակեալ ես յաւիտեան, եւ 3
մեք կորնչիմք յաւիտեան։ Տէր ամենակալ՝ 4
Աստուած Իսրայէլի. լուր աղօթից մեռելոցն Իս-
րայէլի. եւ որդւոցն մեղուցելոց առաջի քո. որք
ոչ լուան ձայնի տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ
յարեցին զմեզ չարիք։ Մի յիշեր զանիրաւու- 5
թիւնս հարցն մերոց. այլ յիշեա զձեռն քո, եւ
զանուն քո ՚ի ժամանակի յայսմիկ. զի դու ես Տէր 6
Աստուած մեր, եւ օրհնեսցուք զքեզ՝ Տէր։ Զի 7
վասն այսորիկ ետուր զերկիւղ քո ՚ի սիրտս մեր
կարդալ զանուն քո. եւ օրհնեսցուք զքեզ ՚ի
գերութեանս մերում. զի դարձուցաք ՚ի սրտէ
մեր զամենայն անիրաւութիւնս հարցն մերոց
մեղուցելոց առաջի քո։ Ահաւասիկ մեք այսօր 8
՚ի գերութեան մերում, ուր ցրուեցեր զմեզ անդր
՚ի նախատինս եւ ՚ի նզովս եւ ՚ի պարտիս ըստ
ամենայն անօրէնութեանց հարց մերոց՝ որ ա-
պստամբեցին ՚ի տեառնէ Աստուծոյ մերմէ։

Դ Լուր, Իսրայէլ, զպատուէրս կենաց. ունկն 9
դիր ճանաչել զիմաստութիւն. զի՞նչ է, Իսրայէլ. 10
զի է զի յերկրի թշնամեաց ես. հնացար յերկրի 11
օտարութեան, խառնակեցար ընդ դիակունս.
համարեցար ընդ իջեալս ՚ի դժոխս. թողեր զաղբիւրն
իմաստութեան. եթէ ՚ի ճանապարհն Աս- 12
տուծոյ գնացեալ էիր, բնակեալ էիր խաղաղու- 13
թեամբ յաւիտենական ժամանակս։ Ուսի՛ր ուր 14
է իմաստութիւն, ուր է զօրութիւն, ուր է հան-
ճար, ճանաչել միանգամայն՝ թէ ուր են կեանք
երկայնակեացք, ուր է լոյս աչաց եւ խաղաղու-
թիւն, ո՛ եգիտ զտեղի նորա, եւ ո՛ եմուտ ՚ի 15
գանձս նորա։ Ո՞ւր են իշխանք հեթանոսաց եւ 16
որ տիրէին գազանաց երկրի, որ ընդ թռչունս 17
երկնից խաղային, եւ գանձէին արծաթ եւ ոս- 18
կի՝ յոր յուսային մարդիկ. եւ ոչ գոյր բաւ ստա-
ցուածոց նոցա. եւ որք գործէին զարծաթն եւ
զոսկին՝ եւ հոգային, եւ ոչ գոն հանգամանք գոր-
ծոց նոցա. աներեւութացան եւ ՚ի դժոխս իջին, եւ 19
այլք փոխանակ նոցա կանգնեցան։ Նորա- 20
տիք տեսին զլոյս, եւ բնակեցին յերկրի. եւ
21 զճանապարհս իմաստութեան ոչ ծանեան, եւ
ոչ ՚ի միտ առին զշաւիղս նորա, եւ ոչ կալան ՚ի
վերայ նորա. որդիք նոցա ՚ի ճանապարհէ նոցա
22 հեռի եղեն։ Ոչ լուաւ եղեւ ՚ի Քանան, եւ ոչ ե-
23 րեւեցաւ ՚ի Թեման. եւ ոչ որդիքն Հագարու
խնդրեն զիմաստութիւն. վաճառականք Մեռա-
նայ եւ Թեմանայ, եւ առասպելախօսք՝ եւ քըն-
նիչք իմաստութեան զճանապարհն իմաստու-
թեան ոչ ծանեան, եւ ոչ յուշ եղեն նոցա շա-
24 ւիղք նորա։ Ո՛վ Իսրայէլ, որչափ զի մեծ է
տունն Աստուծոյ, եւ ընդարձակ է տեղի ստա-
25 ցուածոց նորա. մեծ է՝ եւ ոչ գոյ բաւ, բարձր
26 եւ անչափ։ Անդ ծնան սկայքն անուանիք՝ ՚ի սկզ-
բանէ եղեալք մեծամեծք, հմուտք պատերազ-
27 մաց. ոչ եթէ զնոսա ընտրեաց Աստուած, եւ
28 ոչ զճանապարհս իմաստութեան ետ նոցա. եւ
կորեան առ ՚ի չգոյէ իմաստութեան, եւ ստա-
29 ցան վասն անմտութեան իւրեանց։ Ո՞ ել
30 յերկինս եւ առ զնա եւ իջոյց զնա յամպոց. ո՞
անց յայնկոյս ծովու եւ եգիտ զնա, եւ բերիցէ
31 զնա ընդ ընտիր ոսկւոյ. չիք որ գիտէ զճանա-
պարհս նորա, եւ ոչ որ զմտաւ ածիցէ զշաւիղս
32 նորա։ Այլ որ գիտէն զամենայն՝ նա ճանաչէ
զնա, եգիտ զնա իմաստութեամբ իւրով. եւ որ
հաստատեաց զերկիր յաւիտենական ժամանակս, ե-
33 լից զնա անասնովք եւ չորքոտանեօք։ Որ առաքէ
զլոյս՝ եւ գնայ, կոչեաց զնա՝ եւ նա լսէ նմա
34 դողութեամբ, եւ աստեղք ծագեցին յիւրաքան-
35 չիւր պահպանութեան՝ եւ ուրախ եղեն. կոչեաց
զնոսա՝ եւ ասեն, ահաւասիկ կամք. ծագեցին
36 ուրախութեամբ արարչին իւրեանց։ Սա Աս-
37 տուած մեր՝ ընդ որում ոչ համարեսցի այլ. ե-
գիտ զամենայն ճանապարհս իմաստութեան,
եւ ետ զնա Յակոբայ ծառայի իւրում, եւ Իսրա-
38 յէլի սիրելւոյ ՚ի նմանէ։ Յետ այսորիկ յերկրի
երեւեցաւ եւ ընդ մարդկան շրջեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Այս են գիրք հրամանաց Աստուծոյ, եւ օ-
րէնք որ կան յաւիտեան։ Ամենեքին որ ընդու-
նին զնա կեանք, եւ որք թողուն զնա՝ մեռցին։
2 Դարձ, Յակոբ, եւ բուռն հար զնմանէ, ընդ
3 ծագումն առաջի լուսոյ նորա. մի տար այլում
զփառս քո, եւ մի զօգուտս քո ազգի օտարա-
4 կաց։ Երանի է մեզ, Իսրայէլ, զի հաճոյքն Աս-
5 տուծոյ՝ ծանօթք մեր են։ Քաջալերեաց, ժողո-
6 վուրդ իմ. յիշեա Իսրայէլ. զի վաճառեցարուք
յազգս եւ ոչ ՚ի կորուստ. փոխանակ զի բար-
կացուցէք դուք զԱստուած՝ մատնեցայք հակա-
7 ռակորդաց. քանզի զայրացուցէք զարարիչ ձեր.
8 զոհեցէք դիւաց՝ եւ ոչ Աստուծոյ. Մոռացա-
րուք զկերակրիչն ձեր զԱստուած յաւիտենա-

կան. տրտմեցուցէք եւ զդայեակն ձեր զԵրու-
սաղէմ. զի տեսի զեկեալ 'ի վերայ ձեր զբար- 9
կութիւն յԱստուծոյ՝ եւ ասէ.

Ն Լուարուք, պանդուխտք Սիոնի, զի ած 'ի
վերայ իմ Տէր սուգ մեծ. տեսի զգերութիւն 10
ուստերաց եւ դստերաց իմոց, զոր ած 'ի վերայ
նոցա յաւիտենականն. սնուցի զնոսա ուրախու- 11
թեամբ, եւ յուղարկեցի զնոսա լալով եւ սգով։
Մի ոք ուրախ լիցի այրւոյս, որ մնացի միայնա- 12
ցեալս 'ի բազմաց. թափուր եղէ վասն բազում
մեղաց որդւոց իմոց, զի խոտորեցան յօրինացն
Աստուծոյ, եւ զիրաւունս նորա ոչ ծանեան, եւ 13
ոչ գնացին 'ի ճանապարհս պատուիրանաց Աս-
տուծոյ, եւ ոչ 'ի շաւիղս խրատու արդարու-
թեան նորա եկին։ Եկեսցեն պանդուխտք Սիով- 14
նի, եւ յիշեսցեն զգերութիւն ուստերաց եւ
դստերաց իմոց զոր ած 'ի վերայ նոցա յաւիտե-
նականն. ած 'ի վերայ նոցա ազգ հեռաւոր, ազգ 15
լիրբ եւ այլալեզու, որ ոչ ակն առէին 'ի ծերոյն, 16
եւ ոչ ողորմէին տղայոյն. տարան զսիրելիս այր-
ւոյս, եւ 'ի դստերաց թափուր արարին զմիա-
ցեալս. եւ ես զի՞նչ էի ձեռնհաս օգնել ձեզ. որ 17
ած զչարիսն 'ի վերայ, փրկեսցէ զձեզ 'ի ձեռաց 18
թշնամեաց ձերոց. Գնացէք, որդեակք, գնացէք. 19
զի ես մնացի աւերակ. մերկեցայ զպատմուճան 20
խաղաղութեան, եւ զգեցայ զքուրձ խնդրուա-
ծոց իմոց. աղաղակեցից առ յաւիտենականն յա-
ւուրս իմ։ Քաջալերեցարուք, որդեակք, գոչե- 21
ցէք առ Աստուած, եւ փրկեսցէ զձեզ 'ի բռնու-
թենէ ձեռաց թշնամեաց. զի ես յուսացայ 'ի յա- 22
ւիտենականն վասն փրկութեան ձերոյ, եւ եկն
ինձ ուրախութիւն 'ի սրբոյն 'ի վերայ ողորմու-
թեանն, որ եկեսցէ ձեզ ընդ հուպ 'ի յաւիտե-
նականէ փրկչէ ձերմէ. զի յուղարկեցի զձեզ 23
սգով եւ լալով, եւ տացէ ինձ Աստուած զձեզ
ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ յաւիտեանս։
Զի որպէս այժմ տեսին պանդուխտքն Սիոնի 24
զգերութիւն ձեր, նոյնպէս տեսցեն ընդ հուպ
յԱստուծոյ զփրկութիւնն ձեր, որ եկեսցէ 'ի
վերայ ձեր փառօք մեծօք եւ լուսաւորութեամբ
'ի յաւիտենականէն։ Որդեակք, երկայնամիտ ե- 25
ղերուք 'ի վերայ բարկութեան հասելոյ ձեզ յԱս-
տուծոյ. հալածեաց զքեզ թշնամին քո, եւ տես-
ցես զկորուստ նորա ընդ հուպ, եւ ելցես 'ի վե-
րայ պարանոցի նորա։ Փափկասունք իմ գնացին 26
զճանապարհս խիստս, վարեցան իբրեւ զհօտ
յափշտակեալ 'ի թշնամեաց։ Քաջալերեցարուք, 27
որդեակք, եւ գոչեցէք առ Աստուած, զի եղիցի
ձեզ յիշատակ 'ի վարչէն. զի որպէս եղեն ձեր 28
միտք մոլորեալք յԱստուծոյ, տասնպատիկ ե-
ղերուք դարձեալ եւ խնդրել զնա. զի որ ած 'ի 29
վերայ ձեր չարիս, ածցէ 'ի վերայ ձեր զյաւի-
տենական ուրախութիւնն հանդերձ փրկու-
թեամբն ձերով։

30 Քաջալերեաց, Երուսաղէմ. մխիթարեսցէ ըզ-
31 քեզ որ անուանեաց զքեզ. Եղուկ որ չարչա-
րեաց զքեզ, եւ որ խնդացին ընդ կործանում-
32 ն քո։ Եղուկ են քաղաքքն որոց ծառայեցին ման-
կունք քո, եւ եղուկ է որ ընկալաւ զորդիսն քո.
33 զի որպէս խնդաց նա 'ի վերայ կործանման քոյ,
եւ ուրախ եղեւ յանկանելն քում, նոյնպէս
34 տրտմեսցի 'ի վերայ աւերածին իւրոյ։ Եւ բար-
ձից 'ի նմանէ զուրախութիւն բազում խրախճա-
նութեանն, եւ դարձուցից 'ի սուգ զպերճա-
35 նութիւն նորա. եկեսցէ 'ի վերայ նորա հուր 'ի
յաւիտենականէն աւուրս բազումս, եւ եղիցի
բնակութիւն դիւաց զբազում ժամանակս։

36 Հայեաց ընդ արեւելս, Երուսաղէմ, եւ տես
37 զեկեալ ուրախութիւնն քեզ յԱստուծոյ. աչա-
ւասիկ գան որդիքն քո զորս յուղարկեցեր, գան
ժողովեալք յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու
բանիւ սրբոյն, խնդալով փառօքն Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Մերկեա, Երուսաղէմ, զհանդերձ սգոյ եւ
ըչխարոց քոց, եւ զգեցիր զվայելչութիւն փա-
2 ռացն Աստուծոյ յաւիտեան. արկ զքեւ զկըրկ-
նոցն արդարութեան յԱստուծոյ, դիր խոյր 'ի
3 գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին։ Զի ցուց-
ցէ Աստուած 'ի ներքոյ երկնից զամենայն լու-
4 սաւորութիւնս քո, եւ կոչեսցի քեզ անուն յԱս-
տուծոյ յաւիտեան՝ խաղաղութիւն, արդարու-
5 թիւն եւ փառք աստուածպաշտութեան։ Արի,
Երուսաղէմ, եւ կաց 'ի վերայ բարձու, եւ հայ-
եաց ընդ արեւելս, եւ տես ժողովեալ զորդիսն
քո յարեւելից մինչեւ յարեւմուտս՝ բանիւ սըր-
բոյն զուարճացեալս յԱստուծոյ յիշատակս։
6 Զի ելին 'ի քէն հետեւակք՝ վարեալք 'ի թշնա-
մեաց, եւ ածցէ զնոսա առ քեզ Աստուած ամ-
բարձեալս փառօք իբրեւ զաթոռ թագաւորու-
7 թեան։ Զի հրաման ետ Աստուած խոնարհել
ամենայն լերանց բարձանց եւ բլրոց մշտնջենա-
ւորաց, եւ լնուլ ձորոց 'ի հարթութիւն երկրի.
զի գնասցէ Իսրայէլ զգուշութեամբ փառացն
8 Աստուծոյ. եւ հովանի լիցին նմա ամենայն ան-
տառք, եւ ամենայն փայտ անուշութեան Իս-
9 րայէլի հրամանաւ Աստուծոյ։ Զի առաջնոր-
դեսցէ Աստուած Իսրայէլի ուրախութեամբ՝
լուսով փառաց իւրոց, հանդերձ ողորմութեամբ
եւ արդարութեամբ 'ի նմանէ։

ՈՂԲՔ ՍՐԲՈՅՆ
ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ի՞ւ եղեւ յետ գերութեանն Իսրայէլի եւ աւերմանն Երուսաղեմի, նստի եւ լայ եւ ողբայ
Երեմիա զողբս զայս 'ի վերայ Երուսաղեմի՝ եւ ասէ.

ԶԻԱ՛ՐԴ նստաւ, նստաւ մենացեալ քաղաքն 1
բազմամարդոյ. եւ եղեւ իբրեւ կին մի այրի լցեալ տրտմութեամբ 'ի մէջ հեթանոսաց. Իշխանն աշխարհի եղեւ հարկատու: Լալով լայր 2
'ի գիշերի. եւ արտասուք իւր 'ի վերայ ծնօտից իւրոց. եւ ոչ գտաւ մխիթարիչ նմա յայնմ աւուր 'ի սիրելեաց իւրոց. ամենայն բարեկամք նորա անարգեցին զնա, եւ եղեն նմա իբրեւ
թշնամիք: Վարեցաւ 'ի գերութիւն Յուդա, 'ի 3
բազում տառապանս, 'ի նեղութեան, ստրկութեան, ծառայութեան. նստաւ 'ի մէջ հեթանոսաց, եւ ոչ եգիտ հանգիստ. ամենայն հալածիչք իւր հասին նմա 'ի մէջ թշնամեաց իւրոց:
Սուգ առին ճանապարհք Սիոնի, զի ոչ գոյր 4
երթեւեկ տօնից տարեկանաց նորա. ամենայն դրունք նորա եղեն յապականութիւն. եւ քահանայք նորա հեծեն՝ հառաչեն եւ յոգւոց հանեն. կուսանք նորա 'ի գերութիւն վարեցան,
եւ ինքն դառնացեալ յանձն իւր: Եղեն նե- 5
ղիչք նորա 'ի գլուխ, եւ թշնամիք նորա յուրախութիւն. զի Տէր կորոյս զնա վասն բազում ամպարշտութեան նորա. տղայք նորա վա-
րեցան 'ի գերութիւն առաջի նեղչաց նորա: Բար- 6
ձաւ 'ի դստերաց Սիոնի ամենայն վայելչութիւն նոցա. եղեն իշխանք նոցա իբրեւ խոյք՝ որոց ոչ գտանէր նոցա ճարակ. եւ տուին զցանկալի ցանկալի ինչս իւրեանց՝ կերակրոց. զի հանգուսցեն զանձինս իւրեանց. երթային եւ ոչ 'ի միտս իւրեանց՝ առաջի նեղչաց ըստ վարել հալածչացն:
Յիշեաց Երուսաղէմ զօր տառապանաց եւ զօր 7
անջատման իւրոյ. Թախծեցաւ ընդ ամենայն ցանկալի ինչս որ առաջեալ էր [illegible]. յանկանել ժողովրդեանն 'ի ձեռս թշնամեացն, եւ ոչ ոք էր որ օգնէր նմա. տեսին ատելիք նորա, ատն հարին եւ ծիծաղեցան 'ի վերայ գերութեան
8 նորա: Մեղս մեղաւ Երուսաղէմ, վասն այսորիկ ամենայն գովիչք նորա կոր 'ի գլուխ առնէին զնա. զի տեսին զանարգանս նորա, զի նա ինք-
9 նին յետս դարձեալ յոգւոց եհանէր: Պղծութիւն նորա առաջի ոտից իւրոց, եւ ոչ յիշեաց նա զվախճան իւր. իջոյց սրտասաստս մեծամեծս, եւ ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնա. տես, Տէր, զտառապանս իմ, զի բարձրացան թշնամիք իմ 'ի վերայ
10 իմ: Զձեռն իւր ձգեաց նեղիչն 'ի վերայ ցանկալեաց իմոց. տեսի ես զհեթանոսս զի մտին 'ի սրբութիւն քո, որոց պատուիրեցեր թէ մի
11 մտցեն 'ի եկեղեցի ժողովրդոց քոց: Ամենայն ժողովուրդք յոգւոց հանէին 'ի խնդիր հացի, տային զամենայն ցանկալի ինչս իւրեանց 'ի գինս հացի. զի դարձուսցեն զանձինս իւրեանց յինքեանս. տես, Տէր, եւ հայեաց, զի եղէ ես անարգեալ
12 եւ արհամարհեալ: Ձեզ ասեմ, ձեզ ասեմ, անցաւորք ճանապարհաց, դարձայք հայեցարուք եւ տեսէք, թէ իցէ՞ երբեք ցաւք ըստ ցաւոց իմոց՝ որ 'ի վերայ իմ հասին. բարկացաւ ինձ Տէր, եւ կորոյս զիս յաւուր բարկութեան
13 սրտմտութեան իւրոյ: 'Ի բարձանց իւրոց առաքեաց հուր յոսկերս իմ. ցանց ձգեաց ոտից իմոց, եւ դարձոյց զիս յետս իմ. արար յապականութիւն զանձն իմ, զօրհանապազ 'ի տառա-

Նուն ցաւս տրտմութեան։ Կանխեաց Տէր 'ի վերայ 14
ամպարշտութեան իմոյ, և արկ զինեւ զձեռն
իւր. ծանրացոյց զլուծ իւր 'ի վերայ պարանոցի
իմոյ, տկարացաւ զօրութիւն իմ. մատնեաց զիս
Տէր 'ի ձեռս ցաւոց իմոց, և ոչ կարեմ հանդուրժել։
Սամէք Ջնջեաց 'ի միջոյ իմմէ զինուորս ընտիրս 15
զօրուց իմոց. կոչեաց 'ի վերայ ընտրելոց իմոց
ժամանակ բեկման. հնձան եհար Տէր կուսի
Այն դստերն Յուդայ. վասն այսորիկ ես աչաւասիկ 16
'ի լալ մատուցեալ իմ։ Աչք իմ իջոյց արտասուս,
զի հեռի եղեն յինէն մխիթարիչք իմ, որ դարձուցանէին
զանձն իմ յիս. մատնեցան որդիք իմ
յապականութիւն, զի զօրացան թշնամիք իմ։
Փէ Տարածեաց Սիոն զբազուկս իւր առ Աստուած, 17
և ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնա. շուրջ զնովաւ
նեղիչք նորա. եղեւ Երուսաղէմ աղտեղեալ իբրեւ
Ծադէ կին մի 'ի մէջ նոցա։ Արդար է տէր Աստուած, 18
զի ես դառնացուցի զնա. լուարուք
զայս, ամենայն ժողովուրդք, և տեսէք զցաւս
իմ. որիորդք իմ և երիտասարդք իմ վարեցան
Կոփ 'ի գերութիւն։ Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ, և 19
նոքա արհամարհեցին զիս. քահանայք իմ և
երիցունք իմ սատէն 'ի քաղաքիս սատակեցան.
խնդրեցին կերակուր՝ զի դարձուսցեն զոգիս իւրեանց,
Րէշ և ոչ գտին։ Տես, Տէր, զի նեղեալ եմ. 20
ոսկերք իմ խռովեցան, սիրտ իմ դեղու յիս,
և ես դառն դառնացեալ. արտաքուստ անժառանգեաց
զիս սուր, որպէս և մահ 'ի ներքուստ։
Շին Լուարուք լուարուք զայս, զի ես հեծեմ 21
հառաչեմ, և ոչ ոք է որ մխիթարէ զիս.
ամենայն թշնամիք իմ լուան զչարիս իմ և ոան
հարին ինձ. զի դու արարեր զօրն զայն, և դու
կոչեցեր զժամանակն զայն, և եղեւ ինձ վայ
Թաւ վայ։ Մտցեն չարիքն ամենայն առաջի քո, և 22
ճապաղ արա դու զնոսա, զոր օրինակ արարեր
ճապաղ զիս 'ի վերայ ամենայն մեղաց իմոց. զի
բազում եղեն հեծութիւնք իմ. և սիրտ իմ լի
եղեւ տրտմութեամբ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Բ Զիարդ խաւարեցոյց տրտմութեամբ բար- 1
Ալէփ կութեամբ Տէառն զդուստր Սիոնի. ընկէց յերկնից
յերկիր զփառս Իսրայէլի, և ոչ յիշեաց
Բէթ զպատուանդան ոտից իւրոց։ Յաւուր տրտմութեան 2
բարկութեան իւրոյ ընկլոյզ Տէր յանխնայ
զամենայն գեղ Յակովբայ. քակեաց և ոչ
անխնայեաց. զամուրս դստերն Յուդայ կործանեաց
յերկիր. անարգեաց զիշխանս և զթագաւորս
Գիմէլ նոցա։ Փշրեաց Տէր յաւուր տրտմութեան 3
բարկութեան իւրոյ զամենայն եղջիւրս Իսրայէլի,
և դարձոյց յետս զաջ նորա առաջի թշնամեաց
նորա. հուր վառեաց զՅակոբ, հալեաց

4 և մաշեաց զամենայն որ շուրջ էր զնովաւ։ Մտաւ Դալէթ
ընդ գիրկս իւր իբրեւ զթշնամի. հաստատեաց
զաջ իւր 'ի վերայ նորա, և սպան զամենայն
ցանկալիս դստեր Սիոնի. հեղ 'ի վերայ նորա
5 զտրտմութիւն բարկութեան իւրոյ հրով։ Եղեւ Հէ
Տէր իբրեւ թշնամի և կործանեաց զԻսրայէլ.
կործանեաց զթագաւորս նորա, կործանեաց
զամենայն ամուրս նորա. և բազմացոյց
դստերն Յուդայ տառապանս 'ի վերայ տառապանաց։
6 Խլեաց իբրեւ զայգի զխորանս նորա, Վաւ
և ապականեաց զտօն տարեկանաց նորա. մոռացաւ
Տէր զոր արար Սիոնի տօնս տարեկանաց
և զշաբաթս. և զայրացոյց 'ի մռնչել բարկութեան
իւրոյ զթագաւորս և զիշխանս և զքահանայս։
7 Մերժեաց Տէր զսեղան իւր, և 'ի բաց Զայն
ընկէց զսրբութիւնս իւր. կործանեաց զպարիսպս
աշտարակաց տաճարաց նորա. ձայն
ետուն՝ գոչեցին 'ի տան Տեառն իբրեւ յաւուրս
8 տօնից տարեկանաց նորա։ Ընկեցաւ կործանել Խէթ
զպարիսպ դստեր Սիոնի. չափ արկին և ոչ անդրէն
դարձուցին զձեռս իւրեանց. սուգ առին
մահարձանք, և պարիսպք առ հասարակ գոզացեալ
9 կործանեցան։ Կործանեցին յերկիր ըզդրունս Տէթ
նորա, և խորտակեցին զնիգս նորա.
թագաւորք նոցա և իշխանք նոցա 'ի մէջ հեթանոսաց.
ոչ գոյին օրէնք և մարգարէք, և ոչ
10 էին այնք որ տեսանէին տեսիլս 'ի Տեառնէ։ Խըճին՝ Յովդ
հարթ եղեն գետնոյ. կարկեցան ծերք դստեր
Սիոնի, հող արկին զգլխով իւրեանց, քրձազգածք
եղեն, յերկիր կործանեցին զիշխանս կու-
11 սանացն Երուսաղէմի։ Պակասեցին աչք իմ յարտասուաց, Քափ
խռովեցաւ որովայն իմ. յերկիր լըծան
փառք իմ 'ի վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան
իմոյ. 'ի սատակել տղայոց ստնդիեցաց
12 ընդ ամենայն փողոցս քաղաքին։ Ի մօրց իւրեանց Լամէդ
պահանջէին հաց և գինի. 'ի պակասել
թափել հանել զոգիս իւրեանց՝ ընկեցեալ ցըրուեալ
13 կային 'ի մէջ քաղաքին։ Զի՞նչ վկայութիւն Մեմ
վկայեցից քեզ. կամ զի՞նչ նմանութիւն
նմանեցուցից քեզ, դուստր Երուսաղէմի. ով
մխիթարեսցէ զքեզ, օրիորդ դուստր Սիոնի.
զի ծանրացաւ բաժակ բեկման քո, իսկ ո՞վ իցէ
14 որ բժշկեսցէ զքեզ։ Մարգարէքն տեսին քեզ Նուն
տեսիլս զուր տարապարտուց և անզգամս. և
ոչ յայտնեցին քեզ զանիրաւութիւնս քո, զի
դարձ լիցի քեզ 'ի գերութենէ քումմէ. այլ պատմեցին
քեզ առեղծուածս ունայնս, և մերժումն
15 'ի տեղւոջէ իւրմէ։ Ծափ զծափս հարին ամենայն Սամէք
անցաւորք ճանապարհի. շարժեցին
զգլուխս իւրեանց 'ի վերայ դստեր Սիոնի. այս
այն քաղաք է, ասէին, պսակ փառաց ուրախութեան
17 ամենայն երկրի։ Արար Տէր զոր խորհեցաւ, Փէ
կատարեաց զբանս իւր զոր պատուիրեաց
յաւուրցն առաջնոց. քակեաց, և ոչ անխնա-

յեաց · ուրախ արար 'ի վերայ քո զթշնամիս քո ,
Փէ եւ բարձր արար զեղջիւր նեղչաց քոց ։ Բացին 16
զբերանս իւրեանց 'ի վերայ քո ամենայն թշնամիք քո · շչէին եւ կրճտէին զատամունս իւրեանց'
եւ ասէին · եկայք կլլեսցուք զսա , զի այս' այն որ
է զորում ակն ունէաք · ահաւասիկ եհաս եւ
Ծադէ գտաք եւ հասաք մեք նմա ։ Գոչեցին սիրտք 18
նոցա առ պարիսպս դստեր Սիոնի , եւ հոսեսցեն իբրեւ զհեղեղ զարտասուս 'ի տուէ եւ 'ի
գիշերի · մի լռեր եւ մի դադարեր եւ մի տար
Կոփ դուլ ական քում յարտասուաց ։ Արի 'ի խոստովանութիւն 'ի գիշերի · 'ի սկիզբն 'ի գլուխ 19
պահուց քոց · հեղ իբրեւ զջուր զսիրտ քո առաջի Տեառն · համբարձ զձեռս քո վասն անձանց
տղայոց' որ լուծանէին 'ի սովոյ 'ի գլուխ ճանա-
Ռէշ պարհաց ելից եւ մտից քոց ։ Տես , Տէր , եւ հա- 20
յեաց · ում արարեր այսպէս ճռաղաղ , եթէ
կերիցեն կանայք զպտուղ որովայնի իւրեանց ·
արարեր ճռաղաղ · սպեր 'ի նեղըս զխոհակերս ,
զնուաղ 'ի նեղըս 'ի սրբութեան Տեառն զքահա-
Շին նայս , զքահանայն եւ զմարգարէն ։ Ննջե- 21
ցին 'ի վերայ ելիցն ճանապարհաց առ հասարակ
ծերքն եւ տղայն , կուսանքն եւ երիտասարդքն վարեցան 'ի գերութիւն · 'ի սուր սպեր' կոտորեցեր յաւուր բարկութեան քոյ , զեներ , խոհա-
Թաւ կերեցեր , եւ ոչ անխնայեցեր ։ Կոչեցեր իբրեւ 22
զօր տարեկանաց պանդխտութեան իմոյ շուրջ
զինեւ · եւ ոչ ոք էր որ զատնէր յաւուր սրտմտութեան բարկութեան Տեառն · ապրեալք եւ
մնացեալք · 'ի պահել 'ի բազմանալ թշնամեաց
իմոց ամենեցուն ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ա Աստուած հզօր , հայեաց յաղքատութիւն 1
լէփ իմ · 'ի ձեռն գաւազանի սրտմտութեան իւրոյ
ընկալաւ զիս , եւ ած 'ի վերայ իմ խաւար' եւ ոչ 2
լոյս · բայց առաւօտ դարձոյց 'ի վերայ իմ զձեռն 3
Բէթ իւր հանապազ ։ Մաշեաց զմարմին եւ զմորթն 4
իմ , զոսկերս իմ փշրեաց առ հասարակ · շինեաց 5
'ի վերայ իմ եւ պատեաց զգլխով իմով · եւ ջա- 6
նայաւ նստոյց զիս 'ի խաւարի իբրեւ զմեռեալ
Գամէղ յաւիտենից ։ Կուտեաց 'ի վերայ իմ , եւ ոչ ելա 7
կարեմ ելանել · ծանրացոյց 'ի վերայ իմ քան
զպղինձ · զի թէպէտ եւ աղաչեմ' թէ կարդացից 8
եւ աղաղակեցից · փակեալ եւ արգելեալ է ա-
Դալէթ ռաջի իւր զաղօթս իմ ։ Արգել արգել ճանապար- 9
հաց իմոց , եւ խից 'ի խորտուբորտ զշաւիղս իմ · Ե- 10
ղեւ ինձ իբրեւ արջ դարանակալ եւ իբրեւ ա-
ռիւծ թաքուցեալ · խոտոր զհետս իմ , հալածեաց 11
եւ եհաս , եւ եդոյց զիս եւ արար զիս յապակա-
Հէ նութիւն ։ Մտոյց ընդ գիրկս իւր , եւ եկաց զիս 12
նշաւակ իբրեւ զնպատակ · կարեաց ընդ մէջ զե- 13
14 րիկամանս իմ , արար զիս նշաւակ , եւ ծաղր
ժողովրդեան իմոյ եւ երգս նոցա զօր հանապազ ։
15 Յագեցոյց ինձ լեղի , եւ արբոյց զիս դառնու- Վաւ
16 թեամբ · քարալից արար զատամունս իմ , եւ
17 ջամբեաց ինձ մոխիր · մերժեաց 'ի խաղաղու-
18 թենէ զանձն իմ , մոռացայ զբարիս · կորեաւ
19 յաղթութիւն իմ եւ յոյս իմ 'ի Տեառնէ ։ Յիշե- Զէ
ցի յաղքատութենէ իմմէ եւ 'ի հալածանաց ի-
20 մոց · դառնութիւն եւ բարկութիւն յուշ եղեն
ինձ միանգամայն · ձանձրացաւ յիս անձն իմ ·
21 զայս ինչ կարգեցի 'ի սրտի իմում , վասն այսորիկ
22 համբերեցից նմա ։ Ողորմութիւնք Տեառն անպակաս Խէթ
23 են , եւ ոչ նուազեն գթութիւնք նորա · 'ի նորոգումն առաւօտու բազմանայ հաւատարմութիւն քո ,
24 Տէր · բաժին անձին իմ' բայց բաժին իմ է նա , վասն
25 այսորիկ ակն կալայց նմա ։ Բարերար է Աս- Տէթ
տուած 'ի վերայ համբերողաց իւրոց · զի անձն
26 որ խնդրէ զնա' բարի է որ համբերէ նմա ճշմարտութեամբ , եւ հանգչի նա 'ի փրկութեան Տեա-
27 ռն ։ Բարի է մարդոյ առնուլ զլուծ խոնարհու-
28 թեան 'ի մանկութենէ իւրմէ ։ Նստցի միայն լռիկ Յոդ
'ի տան իւրում , զի անձամբ իւրով առ յանձն
29 զլուծ քո ։ Տացէ հողոյ զբերան իւր , վասն զի
30 կայ յոյս · մատուսցէ հարկանողաց զծնօտս իւր ,
31 լցցի նախատանօք · այլ ոչ թէ յաւիտեան մեր-
32 ժեսցէ Տէր ։ Որ տառապեցոյց , նոյն ողորմեսցի Քափ
33 ըստ բազում ողորմութեան իւրում · ոչ ետ պատասխանի 'ի սրտէ իւրմէ , եւ խոնարհեցոյց զոր-
34 դիս մարդկան ։ Խոնարհեցուցանել 'ի ներքոյ ո- Լամէդ
տից նորա զամենայն կապեալս երկրի , մատնել
35 զմարդ 'ի դատաստանի Տեառն , խոտել զիրա-
36 ւունս առն առաջի երեսաց Բարձրելոյն · պատ-
37 ժել զմարդ 'ի դատաստանի Տէր ոչ տեսանէ ։ Ո՞ւ Մէմ
ասաց' թէ այսպէս ասաց Տէր' եւ եղեւ · ոչ պա-
38 տուիրեաց բերան Բարձրելոյն · ոչ ելցեն առանց
39 չարիք եւ ոչ բարիք · զի՞նչ տրտնջեսցէ մարդ կեն-
40 դանի , կամ այր 'ի վերայ մեղաց իւրոց ։ Քննե-
ցաք ճանապարհս մեր , եւ կշտամբեցաք · դարձ- Նուն
41 ցուք մեք 'ի Տէր , համբարձցուք զձեռս մեր սըր-
42 տիւք հանդերձ 'ի բարձունս երկնից · մեղաք ,
43 ամպարշտեցաք , եւ ոչ հաճեցար ընդ մեզ ։ Յոյզ ա- Սա-
կեր սրտմտութեամբ բարկութեամբ , եւ հա- մէք
լածեցեր զմեզ · կոտորեցեր եւ ոչ անխնայեցեր ·
44 փակեցեր ամպովք զերկինս' զի մի հասցեն աղօթք
45 մեր առ քեզ · ընկեցեր մերժեցեր զմեզ · արհա-
մարհեալս եւ անարգեալս արարեր զմեզ 'ի մէջ
49 զօրաց հեթանոսաց ։ Աչք իմ ընկալան' եւ ոչ Ե
50 լռեցից եւ ոչ լռեցայց , մինչեւ երեւեսցի եւ տես-
51 ցէ Տէր յերկնից · ակն իմ կաթեսցէ 'ի վերայ ան- Փէ
ձին իմոյ , քան զամենայն դստերս քաղաքաց
46 իմոց ։ Բացեր 'ի մեզ զամենայն բերանս թշնա-
47 մեաց մերոց , ահ եւ երկիւղ եկն 'ի վերայ մեր ,
48 բեկումն եւ տառապումն · եւ հոսանս ջրոց իջու-
ցին աչք մեր 'ի վերայ բեկման դստեր ժողովրդ-

Ծադէ զհետ իմոյ։ Որսալով որսացին զիս իբրեւ հաւորք 52 թշնամիք իմ, որսացին զիս տարապարտուց։ Հեղձուցին 'ի գբի զկեանս իմ, եդին վէմ 53 'ի վերայ իմ։ Եւ զեղան ջուրք գլխով իմով. եւ 54

Կոփ ասացի՝ բարձայ մերժեցայ։ Կարդացի զանուն 55 քո, Տէր, 'ի գբոյ ստորատանաց. եւ դու լուար 56 ձայնի իմում. մի թաքուցաներ զանուն քո 'ի խնդրուածոց իմոց, այլ ընդարձակեա ինձ եւ փրկեա զիս. դու յօգնել ինձ մերձեցար, եւ 57 ասացեր՝ բամ յորում աւուր կարդացայց առ իս,

Րէշ մի երկնչիր։ Դատեա, Տէր, զդատաստան ան- 58 ձին իմոյ. փրկեցեր զկեանս իմ, տեսեր զխռո- 59 վութիւնս իմ. դատեցար, Տէր, զդատաստանս իմ, տեսեր զամենայն իրաւունս իմ, հայեցար յա- 60

Շին մենայն խորհուրդս իմ։ Լուար, Տէր, զնախա- 61 տինս եւ զամենայն խորհուրդս նոցա որ զինէն, 'ի շրթունս յարուցելոց 'ի վերայ իմ զօրհանա- 62 պաղ. զնստելն նոցա եւ զյառնել նոցա 'ի միտ 63

Թաւ առի ես 'ի խորհրդոց անտի նոցա։ Հայեաց 'ի 64 հպարտութիւն աչաց նոցա, եւ հատուսցես նոցա, Տէր, զհատուցումն նոցա 'ի գլուխս նոցա, հատուսցես նոցա ըստ անդրութեան սրտից նո- 65 ցա. հալածեսցես զնոսա սրտմտութեամբ քով. 66 եւ մաշեսցես զնոսա բարկութեամբ քո 'ի ներքոյ երեսաց երկնից։

ԳԼՈՒԽ Դ

Ալէփ Զիա՞րդ շլացաւ ոսկին, այլայլեցաւ ար- 1 ծաթն ազնուական. հալեցան ափեցան ակունք նո-

Բէթ ցա 'ի գլուխ անցից ճանապարհաց նոցա։ Որդիք 2 Սիոնի պատուականք, որ առաւել քան զոսկի պատուականս, զիա՞րդ համարեցան իբրեւ ամանք խեցեղէնք ձեռագործք որդւոց բրտից։

Գամղ Մերկացուցին իբրեւ վիշապք զստինս իւրեանց, 3 եւ դիեցուցին զկորիւնս իւրեանց. եղեն ստատիրք ժողովրդեան իմոյ 'ի տանջանս հարուածոց, զի չէր նոցա բժշկութիւն. եւ տառապե-

Դալէթ ցան իբրեւ ջայլամունք յանապատի։ Կցեցան 4 լեզուք դիեցիկ մանկանց 'ի քիմս իւրեանց 'ի ծարաւոյ իւրեանց. տղայք հաց խնդրեցին, եւ

Հէ ոչ ոք էր որ բեկեր նոցա։ Որ ուտէին զկերա- 5 կուրս՝ եղծան 'ի վերայ անցից ճանապարհաց. որ 'ի գիրկս դրդեալք եւ գգուեալք էին, գիրկս

Վաւ արկեալ աղբեւաց թաթաւեալ թաւալէին։ Բազ- 6 մացաւ անօրէնութիւն դստեր ժողովրդեան իմոյ քան զանօրէնութիւնս Սոդոմայ կործանելոյ. 'ի ճեպս 'ի փոյթս յամենէն, եւ ոչ ուրեք էր վաս-

Զայն տակ ձեռաց իւրեանց։ Սրբեցան ուխտաւորք 7 նոցա, իբրեւ զձիւն սպիտակեցան, իբրեւ զկաթն զտեցան, իբրեւ զակն շափիւղայ 'ի հա-

Խէթ տուցման իւրեանց։ Թխացան քան զծուխ տե- 8 սիլք իւրեանց՝ եւ ոչ ոք ճանաչէր զնոսա, զի զնէին յանցս ճանապարհաց. ամաեալ էր մորթ նոցա յոսկերս նոցա. բրտացան նոքա, եւ ե-

9 ղեն իբրեւ զփայտ չորացեալ։ Գեղեցիկ էին վի- Տէթ րաւորքն զխակաց անկելոց 'ի սրոյ՝ քան զանկեալսն 'ի սովոյ. երթային վիրաւորք ազգք ազգք

10 յարտոց։ Ձեռք կանանց ողորմածաց եփեցին Յոդ զմանկունս իւրեանց, եւ եղեն նոցա 'ի կերակուր՝ առ 'ի բեկումն դստեր ժողովրդեան իմոյ։

11 Եծ եւ կատարեաց Տէր զսրտմտութիւն բար- Քաֆ կութեան իւրոյ. եհեղ զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ, եւ բորբոքեցոյց հուր 'ի Սիոն եւ

12 եկեր զհիմունս նորա։ Ոչ հաւատացին թագա- Լամդ ւորք ամենայն երկրի որ բնակեալ էին ընդ տիեզերս, եթէ մտցէ թշնամի ընդ դրունս Երուսա-

13 ղեմի։ Ի մեղս մարգարէիցն իւրեանց, եւ 'ի մեղս Մէմ քահանայիցն իւրեանց, որ հեղցին զարիւն ար-

14 դարոցն 'ի միջի իւրեանց։ Շարժեցան աստանե- Նուն ցան զօրութիւնք նոցա յելս ճանապարհաց. պղծեցան թաթաւեցան յարեան մեռելոտւոց. զի ոչ կարէին զհանդերձս նոցա անարատ հա-

15 նել 'ի նոցանէ։ Ի բաց կացէք, պղծոց կարդա- Սամէք ցէք զնոսա. 'ի բաց կացէք, 'ի բաց կացէք, մի մերձենայք՝ զի շարժեցան բորբոքեցան. ասացէք 'ի հեթանոսս՝ զի մի եւս յաւելցին բնակել

16 'ի նոսա։ Կենդանութեամբ մերով նուաղեցին Եյ աչք մեր յօգնականութենէ մերմէ, զի տարապարտուց կացուցեալ էր մեր զնոսա զէտս 'ի

17 սնոտիս։ Երեսք Տեառն բաժանեալ են 'ի նոցա- Փէ նէ, եւ ոչ եւս յաւելցէ հայել 'ի նոսա. երեսք քահանայից ակն ոչ առին ծերոց, ոչ ողորմեցան 'ի վերայ աղքատաց նոցա. զէտ ակն կալեալ հա-

18 յեաք յազգս որ ոչ փրկէին զմեզ. որսացան Ծադէ զմեզ. փոքր մի եւս սատակեալ ճիշեալ էր զմեզ 'ի հրապարակս մերոց. հաս ժամ, հասեալ է ժամանակ, կատարեցան աւուրք մեր, եկն

19 ժամանակ մեր. Թեթեւագոյնք եղեն հալածիչք մեր Կոփ քան զարծուիս երկնից. 'ի վերայ լերանց հալածեցին զմեզ, յանապատի դարանամուտ եղեն

20 մեզ։ Հոգի երեսաց մերոց օծեալն Տէր Րէշ ըմբռնեցաւ յապականութիւնս նոցա, զորմէ ասէաք թէ 'ի հովանի նորա կեցցուք 'ի մէջ

21 հեթանոսաց։ Խնդա եւ ուրախ լեր, դուստր Եդով- Շին մայ, որ բնակեալ ես 'ի վերայ երկրի. եւ 'ի քեզ անցցէ բաժակ Տեառն, արբցես եւ

22 [illegible] Թաւ [illegible]

ԳԼՈՒԽ Ե

Աղօթք Երեմիայ մարգարէի։

Յիշեա, Տէր, որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ. 1
նայեաց և տես զնախատինս մեր։ Ժառանգու- 2
թիւն մեր դարձաւ յօտարութիւն, և բնակու-
թիւն մեր 'ի նժդեհութիւն։ Որբ եղաք մեք՝ 3
և ոչ գոյր մեր հայր. մարք մեր իբրև այրիք 'ի
ժամանակաց մերոց։ Զջուր մեր գնոյ արբաք. 4
և փայտն մեր առանց փոխանակի եկն 'ի վերայ 5
պարանոցի մերոյ։ Հալածական եղեաք, և ոչ
գտաք հանգիստ։ Ձեռնամիտ եղեն եգիպտացիքն 6
և ասորեստանեայքն յագեցուցանել հացիւ։
Հարքն մեր մեղան, և չեն ուրեք 'ի միջի. և 7
մեղք հարցն ընդ մեզ եղեն. Ծառայք տիրեցին 8
մեզ, և այն որ փրկէրն զմեզ 'ի ձեռաց նոցա՝
չէր 'ի միջի։ Ընկալաք համբաւս 'ի նեղչս առա- 9
ցուք յերեսաց սրոյն անապատի. Մորթք մեր 10
կարկամեցան իբրև զթոնիր հնոցեալ յերեսաց
11 քաղցութեան ուժգին։ Զկանայս խայտառակե-
ցին 'ի Սիոն և զկուսանս 'ի քաղաքս Յուդայ.
12 զծերս կախեցին զբութեաց, և 'ի պառաւունս
13 ոչ խնայեցին. ընտիր ընտիրքն զձայն բարձեալ
կականէին, և երիտասարդքն զփայտ հարեալ
14 տկարացան. ծերք 'ի դրանցն մեկնեցան, և ըն-
15 տիրքն յօրհնութեանցն լռեցին։ Լքան յու-
րախութենէ սիրտք մեր, և դարձան 'ի սուգ երգ-
16 նութիւնք պարուց մերոց. անկաւ պսակն 'ի
17 գլխոյ մերոյ. վայ մեզ, վայ մեզ՝ զի մեղաք։ Վասն
այսորիկ տրտում մեզ սիրտ ցաւոցն, վասն այ-
18 սորիկ և խաւարեցան աչք մեր 'ի վերայ լերին
Սիովնի, զի դարձաւ յապականութիւն. և ա-
19 ղուեսք մտին և եղ առնէին 'ի որջսն նորա։ Դու
դու, Տէր, յաւիտեան կաս, և աթոռ քո ազգէ
20 մինչև յազգ։ Ընդէր մինչև 'ի սպառ մոռանայր
զմեզ, հարկեր թողեր և լքցես զմեզ մինչև յեր-
21 կար ժամանակս։ Դարձո զմեզ, Տէր, և դարձ-
ցուք. նորոգեա զմեզ, Տէր, իբրև զաւուրսն
22 զառաջինս. զի մերժելով մերժեցեր զմեզ. բար-
կացար սաստկութիւն բարկութեան քոյ 'ի վե-
րայ մեր մինչև 'ի սպառ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԷԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

[illegible]

ԳԼՈՒԽՔ ԴԱՆԻԷԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Ե. [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԺԲ. [illegible]

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԷԼԻ

ԴԱՆԻԷԼ ԴԱՏԱՍՏԱՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ա **Ե**ւ էր այր մի բնակեալ ՚ի Բաբելոնի. եւ անուն 1
նորա Յովակիմ։ Եւ առ կին՝ անուն Շուշան, 2
դուստր Քեղկեայ, գեղեցիկ յոյժ եւ երկիւղած
՚ի Տեառնէ։ Եւ ծնողք նորա արդարք. 3
եւ ուսուցին զդուստրն իւրեանց ըստ օրինացն
Մովսիսի։ Եւ էր Յովակիմ մեծատուն յոյժ. եւ 4
էր նորա բուրաստան մերձ յապարանս իւր. եւ
առ նա ժողովէին Հրեայքն. զի փառաւորագոյն
էր քան զամենեսեան։ Եւ երեւեցան երկու 5
ծերք ՚ի ժողովրդենէ անտի՝ դատաւորք տարւոյն
այնմիկ. զորոց խօսեցաւ Տէր, եթէ ել անօրէնութիւն
՚ի Բաբելոնէ ՚ի ծերոցն դատաւորաց. որ
համարէին առաջնորդել ժողովրդեանն. Եւ նոքա 6
հանապազորդէին ՚ի տանն Յովակիմայ. եւ
գային առ նոսա ամենեքեան ՚ի դատաստան։ Եւ 7
լինէր իբրեւ ժողովուրդն մեկնէր զհասարակ աւուրբքն՝
մտանէր Շուշան եւ զբօսնոյր ՚ի բուրաստանի
առն իւրոյ։ Եւ տեսանէին զնա երկոքին 8
ծերքն հանապազ՝ զի մտանէր եւ զբօսնոյր, եւ ցանկացան
նմա. եւ դարձուցին զմիտս իւրեանց. եւ 9
խոտորեցուցին զաչս իւրեանց՝ չհայել յերկինս
եւ չյիշել զիրաւ դատաստանն։ Եւ էին երկոքեան 10
հարեալ ՚ի նմա, եւ չպատմէին միմեանց
զցաւս իւրեանց, զի պատկառէին պատմել զցանկութիւն 11
իւրեանց. քանզի կամէին լինել ընդ
նմա, եւ սպասէին նմա ստէպ հանապազ տեսանել 12
զնա։ Եւ ասեն ցմիմեանս. Երթիցուք ՚ի 13
տուն, զի ճաշոյ ժամ է։ Եւ ելին մեկնեցան ՚ի միմեանց,
եւ դարձեալ անդրէն եկին ժամանեցան 14
առ միմեանս. եւ հարցեալ միմեանց զպատճառն,
խոստովան եղեն զցանկութիւնն իւրեանց.
ապա եղեն ժամադիր միմեանց՝ թէ երբ
15 կարասցեն զնա միայն գտանել։ Եւ եղեւ ՚ի սպասելն
նոցա նմա ՚ի դիպող աւուր, եկն եմուտ
երբեմն որպէս յերէկն եւ յեռանդն՝ երկու
միայն աղջկամբք, եւ ցանկացաւ լուանալ ՚ի բուրաստանի
16 անդ. քանզի տօթ էր, եւ չէր ոք անդ,
բայց միայն երկու ծերքն թաքուցեալք՝ որ սպասէին
17 նմա։ Եւ ասէ ցաղջկունսն. Երթայք բերէք
ինձ իւղ եւ օճառ, եւ զդուրս բուրաստանիս
18 փակեցէք՝ զի լուացայց։ Եւ արարին որպէս
ասաց նոցա. փակեցին զդուրս բուրաստանին,
եւ ելին ՚ի կողմանէ դրանցն՝ բերել զոր ինչ
հրամայեաց նոցա. եւ չտեսին զծերսն՝ քանզի
19 թաքուցեալ էին։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին աղջկունքն,
յարեան երկու ծերքն եւ դիմեցին ՚ի վերայ
20 նորա եւ ասեն. Ահա դուրք բուրաստանիս
փակեալ են, եւ չիք ոք որ տեսանէ զմեզ. եւ
մեք ցանկացեալ եմք քեզ. վասն որոյ եւ դու հաւանեաց
21 մեզ՝ լեր ընդ մեզ. ապա թէ ոչ՝ վկայեմք
զքէն, թէ այր պատանի էր ընդ քեզ. եւ
վասն այնորիկ արձակեցեր զաղջկունսն ՚ի քէն։
22 Յոգւոց եհան Շուշան եւ ասէ. Տագնապ է ինձ
յամենայն կողմանց. եթէ զայդ գործեցից՝ մահ
է ինձ, եւ եթէ ոչ գործեցից՝ չեմ ապրելոց ՚ի
23 ձեռաց ձերոց. բայց լաւ է ինձ չգործել զայդ՝
եւ անկանել ՚ի ձեռս ձեր, քան թէ մեղայց առաջի
24 Տեառն։ Եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ Շուշան.
աղաղակեցին եւ երկոքին ծերքն ընդ նմին.
25 եւ ընթացաւ մին եբաց զդուրս բուրաստանին.

Իբրեւ լուան զձայն ճչոյն 'ի բուրաստանին անդ 26 ընտանիքն՝ անկան ընդ կողմն դրանն 'ի ներքս, տեսանել թէ զինչ իցէ ընդ նա անցեալ իցէն. եւ իբրեւ ասացին ծերքն զբանս իւրեանց՝ զա- 27 մօթի հարան ծառայքն յոյժ, զի ոչ երբէք այնպիսի բանք ասացան զՇուշանայ։ Եւ եղեւ 'ի վաղիւ անդր իբրեւ եկն ժողովուրդն առ այրն նո- 28 րա Յովակիմ, եկին եւ երկու ծերքն անօրէն միտօք զՇուշանայ՝ սպանանել զնա. եւ ասեն ա- 29 ռաջի ժողովրդեանն. Յղեցէք զՇուշանայ զդուստր Քեղկեայ, որ է կին Յովակիմայ։ Եւ նոքա յղեցին. եւ եկն նա՝ եւ ծնողք իւր եւ որդիք 30 իւր եւ ամենայն ազգատոհմք նորա։ Եւ Շուշան 31 էր փափուկ յոյժ եւ գեղեցիկ տեսլեամբ. եւ 32 անօրէնքն հրամայեցին հոլանի առնել զնա, քանզի պրուղեալ էր, զի լցցին գեղով նորա։ Եւ իւրքն 33 լային, եւ ամենեքին որ ճանաչէին զնա։ Յա- 34 րեան երկոքին ծերքն 'ի մէջ ժողովրդեանն՝ եւ եդին զձեռս իւրեանց 'ի վերայ գլխոյ նորա. եւ 35 նա լալով հայեցաւ յերկինս, քանզի էր սիրտ նորա յուսացեալ 'ի Տէր։ Ասեն ծերքն երկոքեան. 36 Մինչդեռ մեք միայն գնայաք 'ի մէջ բուրաստանին, եմուտ դա անդր երկու աղջկամբք, եւ փակեաց զդուրս բուրաստանին, եւ արձակեաց զաղջկունսն. եկն առ նա պատանի մի որ էր թա- 37 քուցեալ, եւ անկաւ ընդ դմա. եւ մեք էաք յան- 38 կեան բուրաստանին. իբրեւ տեսաք զանօրէնութիւնն՝ ընթացաք առ դոսա, եւ տեսաք զլինելն դոցա ընդ միմեանս. զնա ոչ կարացաք ունել, 39 քանզի հուժկու էր քան զմեզ. եւ եբաց զդուրսն եւ փախեաւ արտաքս. զդա զոր ըմբռնեցաք՝ 40 հարցաք թէ ով էր պատանին, եւ ոչ կամեցաւ պատմել մեզ. զայդ վկայեմք։ Եւ հաւատաց նո- 41 ցա ատեանն իբրեւ ծերոց ժողովրդեան եւ դատաւորաց. եւ դատեցան զնա մեռանել։ Աղա- 42 ղակեաց 'ի ձայն բարձր Շուշան՝ եւ ասէ. Աստուած յաւիտենական ծածկագէտ, որ գիտես զամենայն յառաջ քան զլինել նոցա. դու գիտես 43 զի սուտ վկայեն զինէն. եւ ահա մեռանիմ որ ոչ ինչ գործեցի՝ զոր դոքայդ անօրինեն զինէն։ Եւ լուաւ Տէր ձայնի նորա. եւ մինչդեռ տանէին 44 զնա կորուսանել, զարթոյց Աստուած զհոգին 45 սուրբ 'ի վերայ մանկան միոյ տղայոյ որում անուն էր Դանիէլ։ Եւ աղաղակեաց 'ի ձայն բարձր՝ եւ 46 ասէ. Անպարտ եմ ես յարենէ դորա։ Եւ դար- 47 ձաւ ամենայն ժողովուրդն առ նա՝ եւ ասեն. Զինչ է բանդ այդ զոր դուդ խօսեցար։ Եւ նա 48 եկաց 'ի մէջ նոցա եւ ասէ. Այդպէս անմիտք էք որդիք Իսրայէլի. ոչ քննեցէք եւ ոչ յիրաւանց վերայ հասէք. եւ դատապարտեցէք զդուստր Իսրայէլի. դարձայք անդրէն յատեան. քանզի 49 սուտ վկայեցին դոքա զնմանէ։ Եւ դարձաւ ժո- 50 ղովուրդն փութապէս. եւ ասեն ցնա ծերքն. Եկ նիստ 'ի միջի մերում՝ եւ պատմեա մեզ. զի քեզ

51 ետ Աստուած զերիցութիւն։ Եւ ասէ ցնոսա Դանիէլ. Մեկնեցէք զդոսա 'ի միմեանց 'ի բաց եւ 52 քննեցուք զդոսա։ Իբրեւ մեկնեցան 'ի միմեանց, կոչեաց զմին 'ի նոցանէ եւ ասէ ցնա. Այ հնացեալ աւուրբք չարութեան, այժմ ահա եկին 53 հասին մեղք քո՝ զոր գործէիր յառաջագոյն. զի դատէիր զդատաստանս անիրաւութեամբ, զանմեղս դատապարտէիր, եւ զչարապարտս արձակէիր. որ Աստուծոյ ասացեալ էր՝ թէ զանմեղն 54 եւ զարդարն մի սպանանիցես։ Բայց արդ եթէ տեսեր զդոսա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա՝ մինչ խօսէին ընդ միմեանս։ Եւ նա ասէ. 55 Ընդ հերձեաւ։ Ասէ Դանիէլ. Բարւոք ստեցեր 'ի քոյին գլուխդ. ահաւասիկ հրեշտակի Աստուծոյ առեալ հրաման, հերձցէ զքեզ ընդ մէջ։ 56 Եւ 'ի բաց մերժեաց զնա. հրամայեաց ածել զմիւսն, եւ ասէ ցնա. Զաւակ Քանանու՝ եւ ոչ Յուդայ, գեղ զոքա պատրեաց զքեզ՝ եւ ցան- 57 կութիւն շրջեաց զսիրտ քո. այդպէս առնէիք զդստերս Իսրայէլի, եւ նոքա առ երկիւղի մերձենային առ ձեզ. այլ ոչ դուստր Յուդայ 58 կալաւ յանձին զանօրէնութիւնս ձեր։ Բայց արդ ասէ առ, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա մինչդեռ խօսէին ընդ միմեանս։ Եւ նա ասէ. 59 Ընդ սղոցեաւ։ Ասէ ցնա Դանիէլ. Բարւոք ստեցեր եւ դու 'ի քոյին գլուխ, զի կայ սուսերն հրեշտակ Աստուծոյ առեալ մերկ 'ի ձեռին՝ սղո- 60 ցել զքեզ ընդ մէջ՝ զի սատակեսցէ զքեզ։ Եւ աղաղակեաց ամենայն ժողովուրդն 'ի ձայն մեծ, եւ օրհնեցին զԱստուած որ ապրեցուցանէ զյու- 61 սացեալս իւր։ Եւ յարեան 'ի վերայ երկուց ծերոցն. քանզի յանդիմանեաց զնոսա Դանիէլ 'ի նոյին բերանոյ սուտ վկայս. եւ արարին ընդ նոսա՝ որպէս եւ եդին չարութիւն 'ի մտի առ- 62 նել ընդ ընկերի, ըստ օրինացն Մովսէսի. եւ սպանին զնոսա, եւ ապրեցաւ արիւն արդար 63 յաւուր յայնմիկ։ Իսկ Քեղկիա եւ կին նորա օրհնեցին զԱստուած վասն դստերն իւրեանց Շուշանայ՝ հանդերձ Յովակիմաւ արամբ նորա, եւ ամենայն ազգատոհմաւ նորա. զի ոչ գտան իրք 64 գարշութեան 'ի նմա։ Եւ Դանիէլ եղեւ մեծ առաջի ժողովրդեանն յօրէ յայնմանէ եւ անդր։

ԳԼՈՒԽ Ա

Տեսիլ երկրորդ.

1 Յամին երրորդի թագաւորութեանն Յովակիմայ արքային Յուդայ, եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց յԵրուսաղէմ, եւ պաշարեաց զնա։ Եւ ետ Տէր 'ի ձեռս նորա զՅովակիմ արքայ Յուդայ, եւ 'ի մասնէ սպասուց տանն Աստուծոյ, եւ տարաւ զայն յերկիրն Սեննաարայ 'ի տուն աստուծոյ իւրոյ, եւ զսպասն ե- բ

մոյծ 'ի տուն գանձի աստուծոյ իւրոյ ։ Եւ ասէ 3
Թագաւորն ցԱսփանեզ ներքինապետ իւր, ածել
յորդւոց գերութեանն Իսրայէլի և 'ի զաւակէ
Թագաւորութեանն և 'ի Պարթևաց՝ մանկտիս 4
անարատս՝ գեղեցիկս երեսօք, և խելամուտս ամենայն
իմաստութեան և հմուտս գիտութեան,
մտավարժս հանճարով և զօրաւորս, կալ 'ի
տաճարին առաջի Թագաւորին. և ուսուցանել
նոցա դպրութիւն և զլեզու քաղդէացւոց ։ Եւ 5
կարգեաց նոցա Թագաւորն ռոճիկս որ ըստ օրէ
'ի սեղանոյ արքայի. և 'ի գինւոյ զոր ինքն ըմպէր.
սնուցանել զնոսա ամս երիս, և ապա կացուցանել
առաջի Թագաւորին ։ Եւ էին 'ի նոսա 6
յորդւոցն Յուդայ՝ Դանիէլ և Անանիա և Միսայէլ
և Ազարիա. և եդ նոցա ներքինապետն 7
անուանս. Դանիէլի՝ Բաղտասար, և Անանիայի՝
Սեդրաք, և Միսայէլի՝ Միսաք, և Ազարիայ՝ Աբեդնագով ։
Եւ եդ Դանիէլ 'ի մտի իւրում չծաղծել 8
'ի սեղանոյ Թագաւորին և ոչ 'ի գինւոյ
ըմպելւոյ նորա, և աղաչեաց զներքինապետն զի
մի ծաղծեսցէ ։ Եւ ետ Աստուած զԴանիէլ 'ի 9
շնորհս և յողորմութիւն առաջի ներքինապետին ։
Եւ ասէ ներքինապետն ցԴանիէլ. Երկնչիմ 10
ես 'ի տեառնէ իմմէ արքայէ, որ կարգեաց
ձեզ զկերակուրս ձեր և զըմպելի. գուցէ տեսանիցէ
զերեսս ձեր տրտմագոյնս քան զայլոց
մանկանց հասակակցաց ձերոց, և տանիցէք զիս
գլխապարտ Թագաւորին ։ Եւ ասէ Դանիէլ ցԱմելասադ, 11
զոր կացուցեալ էր ներքինապետն 'ի
վերայ Դանիէլի և Անանիայ և Միսայէլի և Ազարիայ.
Արդ փորձեա զծառայս քո աւուրս 12
տասն, և տացեն մեզ ունդս՝ և կերիցուք, և
ջուր արբցուք. և երևեսցին առաջի քո գոյնք 13
մեր, և գոյն մանկանցն՝ որ ուտեն զսեղան Թագաւորին.
և որպէս տեսանիցես՝ արասջիր ընդ
ծառայս քո ։ Եւ անսաց նոցա՝ և փորձեաց զնոսա 14
աւուրս տասն. և յետ կատարելոյ աւուրցն 15
տասանց, երևեցան երեսք նոցա նմա բարիք,
և հզօրք մարմնով քան զամենայն մանկունսն
որ ուտէին զսեղան Թագաւորին ։ Եւ առնոյր 16
Ամելասադ զընթրիս նոցա և զգինի ըմպելւոյ
նոցա, և տայր ունդս չորեցունց մանկանցն ։ Եւ 17
ետ նոցա Աստուած իմաստութիւն և հանճար
յամենայն դպրութեան և իմաստութեան. և
Դանիէլ խելամուտ էր ամենայն տեսլեան երազոց ։
Եւ յետ կատարածի աւուրցն՝ հրաման ետ 18
Թագաւորն ածել զնոսա. և ած զնոսա ներքինապետն
առաջի Նաբուքոդոնոսորայ, և խօսեցաւ
ընդ նոսա արքայն ։ Եւ ոչ գտան յամենայնի 19
նման Դանիէլի և Անանիայ և Միսայէլի և
Ազարիայ. և կային առաջի Թագաւորին, և 20
յամենայն բանս իմաստութեան և գիտութեան
զոր խնդրէր 'ի նոցանէ Թագաւորն՝ գտանէր զնոսա
տասնապատիկ առաւել քան զամենայն գէտս
21 և զմոգս որ էին 'ի Թագաւորութեան նորա ։ Եւ
էղև Դանիէլ մինչև յամս Կիւրոսի արքայի ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Տեսիլ երազոյ՝

1 Յամին երկրորդի Թագաւորութեան իւրոյ, ետես
երազ Նաբուքոդոնոսոր, և յիմարեցաւ
2 ոգի նորա, և քուն հատաւ 'ի նմանէ ։ Եւ ասէ
Թագաւորն. Կոչեցէք զգէտս և զմոգս և զկախարդս
և զքաղդէացիս՝ պատմել Թագաւորին
զերազ իւր ։ Եւ եկին կային առաջի Թագաւորին.
3 և ասէ ցնոսա Թագաւորն. Երազ տեսի,
և յիմարեցաւ ոգի իմ խելամուտ լինել երազոյն ։
4 Եւ խօսեցան քաղդէացիքն ընդ Թագաւորին
ասորերէն. Արքայ, յաւիտեան կեաց. ասա
դու զերազն ծառայից քոց, և զմեկնութիւն
5 նորա տացուք ։ Պատասխանի ետ արքայն և
ասէ ցքաղդէացիսն. Բանն վերացաւ յինէն. արդ
եթէ ոչ ցուցանիցէք ինձ զերազն և զմեկնութիւն
նորա՝ 'ի կորուստ լինիջիք, և տունք ձեր
6 յաւար լինիցին. ապա թէ զերազն և զմեկնութիւն
նորա ցուցանիցէք ինձ, պարգևս և
տուրս բազումս և պատիւս առնուցուք յինէն.
բայց միայն զերազն և զմեկնութիւն նորա պատմեցէք
7 ինձ ։ Պատասխանի ետուն երկրորդ անգամ,
և ասեն. Ասասցէ արքայ զերազն ծառայից իւրոց,
8 և զմեկնութիւն նորա պատմեսցուք ։ Պատասխանի
ետ արքայ և ասէ. Ճշմարտիւ գիտեմ
եթէ ժամավաճառս լինիք, զի տեսէք թէ
9 բանն վերացաւ յինէն. արդ եթէ զերազն ոչ
պատմիցէք ինձ, գիտեմ զի բան սուտ և զեղծուցանելի
միաբանեալ էք ասել առաջի իմ մինչև
ժամանակն անցցէ. ասացէք ինձ զերազն
իմ, և գիտացից եթէ և զմեկնութիւն նորա
10 պատմելոց էք ինձ ։ Պատասխանի ետուն միւսանգամ
քաղդէացիքն առաջի Թագաւորին և
ասեն. Ոչ գոյ մարդ 'ի վերայ երկրի՝ որ զբանն
Թագաւորի կարող է ցուցանել. զի ամենայն
Թագաւոր մեծ և իշխան՝ բան զայդպիսի ոչ
11 հարցանէ ցգէտ և ցմոգ և ցքաղդէացի. զի բան
զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր է. և այլ ոք չէ որ
պատմիցէ զայդ առաջի արքայի, բայց եթէ դիքն
որոց ոչ է բնակութիւն 'ի մէջ ամենայն մարմնոյ ։
12 Յայնժամ Թագաւորն բարկութեամբ և սրտմտութեամբ
բազմաւ ասաց կոտորել զամենայն
13 իմաստունս բաբելոնացւոց. և հրամանն ել. և
իմաստունքն կոտորէին. և խնդրէին զԴանիէլ
14 և զընկերս նորա սպանանել ։ Յայնժամ Դանիէլ
խօսեցաւ խորհրդով և խրատ ընդ Արիովքայ
դահճապետին արքայի, որ ելեալ կոտորէր
զիմաստունս բաբելոնացւոց՝ իշխան Թագաւորին.
15 եհարց զնա և ասէ. Վասն էր ել հրամանս այդ

խնամ յերեսաց արքայի։ Եւ յայտնեաց զբանն
Արիովք Դանիէլի. եւ Դանիէլ եմուտ եւ աղաչեաց 16
զարքայն, զի տացէ նմա ժամ, եւ զմեկնութիւն
նորա պատմեսցէ թագաւորին։ Եւ եմուտ 17
Դանիէլ 'ի տուն իւր, եւ Անանիայ եւ Ազարիայ
եւ Միսայէլի բարեկամաց իւրոց եցոյց
զբանն. եւ խնդրէին զգթութիւն յԱստուծոյ 18
երկնից, զի մի կորիցէ Դանիէլ եւ բարեկամք իւր
ընդ այլ իմաստունս բաբելոնացւոց։ Յայնժամ 19
Դանիէլի 'ի տեսլեան գիշերոյ յայտնեցաւ խորհուրդն.
եւ օրհնեաց զԱստուած երկնից Դանիէլ,
եւ ասէ. Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ 20
յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս. զի իմաստութիւն
եւ հանճար եւ զօրութիւն նորա է. եւ 21
նա փոփոխէ զժամանակս եւ զժամս, կացուցանէ
զթագաւորս եւ փոփոխէ, տայ իմաստութիւն
իմաստնոց եւ խորհուրդ խորհրդականաց.
Ինքն յայտնէ զխորինս եւ զծածկեալս. գիտէ որ 22
կայ 'ի խաւարի եւ լոյս ընդ նմա։ Զքեզ Աստուած 23
հարցն մերոց գոհանամ եւ օրհնեմ, զի
իմաստութիւն եւ զօրութիւն ետուր ինձ, եւ
ծանուցեր ինձ որ ինչ աղօթիւք խնդրեցաք մեք
'ի քէն, եւ զտեսիլ թագաւորին ցուցեր ինձ։
Դ Եւ եմուտ Դանիէլ առ Արիովք' զոր կացուցեալ 24
էր թագաւորին կորուսանել զիմաստունս
բաբելոնացւոց, եւ ասէ ցնա. Զիմաստունս բաբելոնացւոց
մի կորուսաներ. բայց զիս տար առաջի թագաւորին,
եւ ես պատմեցից զմեկնութիւնն թագաւորին։
Յայնժամ Արիովք փութապէս տարաւ 25
զԴանիէլ առաջի թագաւորին, եւ ասէ ցնա.
Գտի այր մի յորդւոց գերութեանն հրէաստանի,
որ զմեկնութիւնն պատմեսցէ արքայի։ Պատասխանի 26
ետ թագաւորն եւ ասէ ցԴանիէլ' որում
անուն էր Բաղտասար. Եթէ կարող իցես պատմել
ինձ զերազն զոր տեսի' եւ զմեկնութիւն նորա։
Պատասխանի ետ Դանիէլ առաջի թագաւորին 27
եւ ասէ. Զխորհուրդս զայդ զոր արքայդ
հարցանէ, ոչ է իմաստնոց եւ մոգուց եւ գիտաց
եւ քաղդէից պատմել առաջի արքայի. այլ գոյ Աստուած 28
յերկինս' որ յայտնէ զխորհուրդս, եւ
եցոյց Նաբուգոդոնոսոր արքայի' որ ինչ լինելոց
է յաւուրս յետինս։ Երազն եւ տեսիլ գլխոյ
քոյ յանկողնի քում, այս է արքայ։ Խորհուրդք 29
քո մտայոյզ առնէին զքեզ յանկողնի քում, թէ
զինչ լինելոց է յետ այսորիկ. եւ յայտնիչն խորհրդոց
եցոյց քեզ զինչ լինելոց է։ Եւ ինձ' ոչ 30
առ իմաստութեան ինչ' որ իցէ յիս քան յամենայն
կենդանիս' յայտնեցաւ խորհուրդն, այլ
վասն ցուցանելոյ արքայի զմեկնութիւնն, զի
ծանիցես զխորհուրդս սրտի քոյ։ Դու, արքայ, 31
տեսանէիր. եւ ահա պատկեր մի' մեծ պատկեր,
եւ երեւոյթ նորա եւ տեսիլ նորա ահագին յոյժ.
եւ կայր առաջի քո, ահաւոր էր յոյժ պատկերն։
Որոյ գլուխն յոսկւոյ սրբոյ, ձեռքն եւ 32
լանջքն եւ բազուկք իւր արծաթիք, միջք նորա
33 եւ բարձք պղնձիք, եւ սրունքն երկաթիք, եւ
34 ոտքն' կէսն յերկաթոյ եւ կէսն 'ի խեցւոյ։ Հայէիր
մինչեւ հատաւ վէմ առանց ձեռին, եւ եհար
զպատկերն 'ի վերայ երկաթեղէն եւ խեցեղէն
ոտիցն, եւ մանրեաց զնոսա 'ի սպառ։
35 Յայնժամ առ հասարակ մանրեցան խեցն եւ
երկաթ, պղինձն եւ արծաթ եւ ոսկին, եւ եղեն
իբրեւ զփոշի կալոյ ամառնայնոյ. եւ առ զնոսա
սաստկութիւն հողմոյ, եւ տեղի ոչ գտանէր
նոցա։ Եւ վէմն որ եհար զպատկերն' եղեւ
36 լեառն մեծ, եւ էլից զամենայն երկիր։ Այս է
երազն. եւ զմեկնութիւն նորա ասասցուք առաջի
37 արքայի։ Դու ես, արքայ, արքայից արքայ,
որում Աստուած երկնից թագաւորութիւն
38 հզօր եւ պատուական ետ, եւ ընդ ամենայն տեղիս
ուր բնակեալ են որդիք մարդկան. զգազանս
վայրի եւ զթռչունս երկնից եւ զձկունս ծովու
ետ 'ի ձեռս քո, եւ կացոյց զքեզ տէր ամենայնի։
39 Դու ես գլուխն ոսկի. եւ զկնի քո յարիցէ
այլ թագաւորութիւն խոնարհագոյն քան զքեզ.
եւ թագաւորութիւնն երրորդ' որ է պղինձն'
40 տիրեսցէ ամենայն երկրի. եւ թագաւորութիւնն
չորրորդ' հզօր իբրեւ զերկաթ. զոր օրինակ երկաթ
մանրէ եւ մաշէ զամենայն, նոյնպէս մանրեսցէ
41 եւ մաշեսցէ զամենայն։ Եւ զի տեսանէիր
զոտսն եւ զմատունսն, կէս կողմն յերկաթոյ,
եւ կէս կողմն 'ի խեցւոյ. թագաւորութիւնն բաժանեալ
լիցի. եւ յարմատոյ երկաթոյն եղիցի
'ի նմա, զոր օրինակ տեսանէիր զերկաթն ընդ
42 խեցին խառնեալ։ Եւ մատունք ոտիցն' կողմն մի
յերկաթոյ, եւ կողմն մի 'ի խեցւոյ, մի կողմն
թագաւորութեանն հզօր կացցէ, եւ 'ի նմանէ
43 եղիցի ջախջախեալ. զի տեսանէիր զերկաթն ընդ
խեցին խառնեալ, եղիցին խառն 'ի զաւակէ մարդկան,
եւ 'ի միմեանս ոչ յարիցեն, զոր օրինակ
44 ոչ խառնի երկաթ ընդ խեցի։ Եւ յաւուրս թագաւորացն
այնոցիկ յարուսցէ Աստուած երկնից
թագաւորութիւն' որ յաւիտեանս ոչ եղծանիցի,
եւ թագաւորութիւն նորա ազգի այլում
ոչ մնասցէ. մանրեսցէ եւ հոսեսցէ զամենայն
թագաւորութիւնս, եւ ինքն կացցէ յաւիտեանս։
45 Որպէս տեսանէիր' զի 'ի լեռնէն հատաւ վէմ
առանց ձեռին, եւ մանրեաց զխեցին եւ զերկաթ'
զպղինձն եւ զարծաթ եւ զոսկի. Աստուած
մեծ եցոյց արքայի որ ինչ լինելոց է առ
յապա, եւ ճշմարիտ է երազն' եւ հաւատարիմ
46 մեկնութիւն նորա։ Յայնժամ արքայն Նաբուգոդոնոսոր
անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց, եւ
երկիր եպագ Դանիէլի, եւ զոհս եւ խունկս անուշութեան
հրամայեաց մատուցանել նմա։
47 Պատասխանի ետ թագաւորն եւ ասէ ցԴանիէլ.
Արդարեւ Աստուածն ձեր' նա է Աստուած աստուծոց
եւ Տէր տէրանց եւ թագաւոր թագա-

ւորաց, որ յայտնէ զխորհուրդս, զի յայտնել
կարացեր զխորհուրդդ զայդ։ Եւ մեծացոյց թա- 48
գաւորն զԴանիէլ, եւ պարգեւս մեծամեծս եւ
բազումս ետ նմա. եւ կացոյց զնա 'ի վերայ աշ-
խարհին բաբելացւոց, եւ իշխան նախարարաց,
եւ 'ի վերայ ամենայն իմաստնոցն բաբելացւոց։
Եւ Դանիէլ խնդրեաց յարքայէ, եւ կացոյց 'ի 49
վերայ գործոց աշխարհին բաբելացւոց' զՍեդ-
րաք, Միսաք եւ զԱբեդնագով. եւ Դանիէլ էր 'ի
դրան արքային։

ԳԼՈՒԽ Գ

Տեսիլ Չորրորդ։

Ն Յամին ութուտասներորդի Նաբուքոդոնոսո- 1
րայ արքային' արար պատկեր ոսկի. բարձրու-
թիւն նորա վաթսուն կանգուն, եւ լայնութիւն
նորա կանգուն վեց. եւ կանգնեաց զնա 'ի դաշ-
տին Դէիրայ յաշխարհին բաբելացւոց։ Եւ ար- 2
ձակեաց ժողովել զզօրավարս եւ զզօրագլուխս
եւ զկուսակալս, զդեսս եւ զբռնաւորս եւ զգ-
գործակալս եւ զամենայն իշխանս աշխարհաց'
գալ 'ի նաւակատիս պատկերին զոր կանգնեաց
արքայն Նաբուքոդոնոսոր։ Եւ ժողովեցան կու- 3
սակալք, զօրավարք եւ զօրագլուխք' դեսք եւ
բռնաւորք, մեծամեծք, գործակալք եւ ամենայն
իշխանք աշխարհաց, գալ 'ի նաւակատիս պատ-
կերին զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքոդոնոսոր.
եւ կային առաջի պատկերին զոր կանգնեաց ար-
քայն Նաբուքոդոնոսոր։ Եւ քարոզ կարդայր 4
զօրութեամբ եւ ասէր. Ձեզ ասի, ազգք եւ ա-
զինք եւ լեզուք. յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ' 5
սրընկի թմբկի եւ քնարի եւ սաւղի եւ զերգոց
միաբանութեան, եւ զամենայն ազգաց երաժշ-
տականաց, անկանիջիք եւ երկիր պագանիջիք
պատկերին զոր կանգնեաց Նաբուքոդոնոսոր
արքայ։ Եւ որ ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ' 'ի 6
նմին ժամու ընկեսցի 'ի հնոցն հրոյն բորբոքե-
լոյ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուան ազգքն զձայն փողոյն' 7
զսրընկին' զսաւղի եւ զնուագարանաց, եւ զա-
մենայն ազգաց երաժշտականաց, անկանէին
ամենայն ազգքն եւ ազինք եւ լեզուք' եւ երկիր
պագանէին պատկերին ոսկւոյ զոր կանգնեաց
արքայն Նաբուքոդոնոսոր։ Յայնժամ մատեան 8
արք քաղդէացիք' եւ եղին չարախօս զհրէից առ
Նաբուքոդոնոսորայ, եւ ասեն. Արքայ, յաւի- 9
տեան կեաց. դու հրաման ետուր ամենայն մար- 10
դոյ' որ լուիցէ զձայն փողոյ' զսրընկի եւ զքնարի
եւ զսաւղի եւ զնուագարանաց, եւ զամենայն
ազգաց երաժշտականաց, եւ որ ոչն անկեալ 11
երկիր պագանիցէ պատկերին ոսկւոյ' անկցի 'ի
հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ Արդ են աստ արք 12
հրէայք' զորս կացուցեր 'ի վերայ գործոց աշ-
խարհիս բաբելացւոց, Սեդրաք, Միսաք եւ Ա-
բեդնագով. որ ոչ հնազանդեցան հրամանի քում,
արքայ, եւ դցիս քո ոչ պաշտեն, եւ պատկերիդ
ոսկւոյ զոր կանգնեցեր' երկիր ոչ պագանեն։
13 Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր սրտմտութեամբ եւ
բարկութեամբ հրամայեաց ածել զՍեդրաք' Մի-
սաք եւ զԱբեդնագով. եւ ածին առաջի թագա-
14 ւորին։ Պատասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր եւ
ասէ ցնոսա. Թէ արդարեւ, Սեդրաք, Միսաք եւ
Աբեդնագով, դցիս իմ ոչ պաշտիցէք, եւ պատկե-
րին ոսկւոյ զոր կանգնեցի երկիր ոչ պագանի-
15 ցէք։ Բայց արդ եթէ պատրաստ լինիցիք, զի
յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ' սրընկի եւ թմբկի
եւ քնարի, եւ զմիաբանութիւն ամենայն ազ-
գաց երաժշտականաց, անկանիցիք եւ երկիր
պագանիցէք պատկերին զոր արարի. ապա թէ
ոչ պագանիցէք երկիր, 'ի նմին ժամու անկանի-
ցիք 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. եւ ո՞վ է Աստուած'
16 որ փրկէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց։ Պատասխանի ե-
տուն Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդնագով, եւ ա-
սեն ցարքայ Նաբուքոդոնոսոր. Ոչ ինչ է պիտոյ
վասն բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի.
17 զի է մեր Աստուած յերկինս' զոր մեքն պաշ-
տեմք, կարող է փրկել զմեզ 'ի հնոցէ հրոյդ բոր-
բոքելոյ, եւ 'ի ձեռաց քոց, արքայ, ապրեցու-
18 ցանել զմեզ. ապա թէ ոչ' այս ինչ յայտնի լիցի
քեզ, արքայ, զի դցիս քո մեք ոչ պաշտեմք,
եւ պատկերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր' երկիր
19 ոչ պագանեմք։ Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր լի
եղեւ սրտմտութեամբ, եւ գոյն երեսաց նորա
յեղյեղեցաւ 'ի վերայ Սեդրաքայ, Միսաքայ եւ Ա-
բեդնագովի, եւ ասէ. Ձեռուցէք զհնոցն եօթն-
20 պատիկ, զի մինչեւ 'ի վախճան այրեսցին։ Եւ
արք հզօրք' զօրութեամբ' կապեսցեն
զՍեդրաք' Միսաք եւ զԱբեդնագով' արկանել 'ի
21 հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ Յայնժամ արքն այնո-
քիկ կապեցան պատմուճանօք եւ վարտեօք,
արտախուրակօք եւ զանկապանօք իւրեանց, եւ
22 ընկեցան 'ի մէջ հնոցի հրոյն բորբոքելոյ. զի հրա-
ման թագաւորին սաստկանայր, եւ հնոցն բոր-
23 բոքեր եօթնպատիկ առաւել յոյժ։ Եւ երեքեան
նոքա' Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդնագով, անկան
24 'ի մէջ հնոցին կապեալք. գնային 'ի մէջ հրոյն,
25 օրհնէին եւ գովէին զտէր Աստուած։ Յարեաւ
Ազարիա եւ կայր յաղօթս այսպէս. եբաց զբե-
26 րան իւր 'ի մէջ հրոյն եւ ասէ. Օրհնեալ ես տէր
Աստուած հարցն մերոց, գովեալ եւ փառաւո-
27 րեալ է անուն քո յաւիտեանս. զի արդար ես
յամենայնի զոր ածեր 'ի վերայ մեր, եւ ամե-
նայն գործք քո ճշմարիտ են, եւ ուղիղ են ճա-
նապարհք քո, եւ ամենայն դատաստանք քո
28 ճշմարտութիւն, եւ իրաւունս ճշմարտութեան
արարեր ըստ ամենայնի' զոր արարեր մեզ եւ
քաղաքին սրբոյ հարցն մերոց Երուսաղեմի.

Զի ճշմարտութեամբ եւ յիրաւի ածեր զայս
ամենայն վասն մեղաց մերոց · զի մեղաք եւ ա- 29
նօրինեցաք յապստամբ լինել 'ի քէն, եւ առա-
ւել մեղաք յամենայնի, եւ պատուիրանաց քոց 30
ոչ անսացաք ։ Ոչ պահեցաք եւ ոչ արարաք որ-
պէս պատուիրեցեր մեզ՝ զի բարի լինիցի մեզ ·
Եւ զամենայն զոր ածեր 'ի վերայ մեր եւ զամե- 31
նայն զոր արարեր մեզ՝ արդար դատաստանաւ
արարեր ։ Եւ մատնեցեր զմեզ 'ի ձեռս թշնա- 32
մեաց մերոց՝ անօրինաց խստաց եւ ապստամբո-
ղաց, եւ թագաւորի անիրաւի եւ չարի քան
զամենայն երկիր ։ Եւ արդ ոչ գոյ մեզ բանալ 33
զբերանս մեր, զի ամօթ եւ նախատինք եղաք
ծառայից քոց պաշտօնէից ։ Մի՛ մի մատներ ըզ- 34
մեզ 'ի սպառ վասն անուան քո, եւ մի ցրեր
զուխտ քո, եւ մի 'ի բաց առներ զողորմու- 35
թիւնս քո 'ի մէնջ ։ Վասն Աբրահամու սիրելւոյ
քոյ եւ վասն Իսահակայ ծառայի քոյ եւ վասն
Իսրայէլի սրբոյ քոյ, որոց խօսեցար բազմացու- 36
ցանել զզաւակ նոցա իբրեւ զաստեղս երկնից,
եւ իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու ։ Եւ արդ, 37
Տէր, նուազեցաք քան զամենայն ազգս, եւ եմք
տառապեալք յամենայն երկրի այսօր վասն մե-
ղաց մերոց · եւ ոչ գոյ 'ի ժամանակի յայսմիկ 38
իշխան՝ մարգարէ եւ առաջնորդ, ոչ ողջակէզք
եւ ոչ զոհք եւ ոչ պատարագք եւ ոչ խունկք,
եւ ոչ տեղի առնել երախայրիս առաջի քո, եւ 39
գտանել զողորմութիւն ։ Այլ անձամբք բեկե-
լովք եւ հոգւովք տառապանաց ընդունելի լի-
ցուք՝ իբրեւ զողջակէզս խոյոց եւ զուարակաց 40
եւ իբրեւ զբիւրաւոր գառանց պարարտաց,
այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր առաջի
քո՝ լինել կատարեալ զկնի քո, զի չէք ամօթ
յուսացելոցս 'ի քեզ ։ Եւ արդ գամք զհետ քո 41
ամենայն սրտիւք մերովք, եւ երկնչիմք մեք 'ի
քէն, եւ խնդրեմք զերեսս քո · մի յամօթ ա- 42
ռներ զմեզ, այլ արա ընդ մեզ ըստ հեզութեան
քում եւ ըստ բազում ողորմութեան քում · եւ 43
փրկեա զմեզ վասն սքանչելեաց քոց, եւ տուր
փառս անուան քում, Տէր ։ Եւ յամօթ լիցին 44
ամենեքեան որք ցուցանեն չարիս ծառայից քոց ·
եւ ամաչեսցեն յամենայն բռնութեան իւրեանց ·
եւ զօրութիւն նոցա խորտակեսցի · եւ ծանիցեն 45
զի դու ես տէր Աստուած միայն, եւ փառաւո-
րեալ 'ի վերայ ամենայն տիեզերաց ։ — Եւ ոչ 46
դադարէին որք արկին զնոսա սպասաւորք թա-
գաւորին՝ զհնոցն բորբոքելոյ նաւթիւ եւ ձի-
թով եւ փով եւ որթով · եւ ելանէր զեղանայր 47
բոցն 'ի վերայ քան զհնոցն 'ի քառասուն եւ յինն
կանգուն · եւ շրջէր պատէր շուրջ զհնոցաւն, 48
եւ այրէր զորս գտանէր 'ի քաղդէացւոց անտի ։
Եւ հրեշտակ Աստուծոյ էջ եկաց ընդ ազարիաւ 49
'ի հնոցի անդ, եւ թօթափեաց զբոց հրոյն 'ի
հնոցէ անտի, եւ արար 'ի մէջ հնոցին իբրեւ ըզ- 50
հողմ որ ցօղոյն շնչէ · եւ ոչ մերձենայր ա-
մենեւին հուրն 'ի նոսա, ոչ տրտմեցուցանէր եւ
51 ոչ նեղէր զնոսա ։ Յայնժամ երեքեան իբրեւ 'ի
միոջէ բերանոյ օրհնէին եւ գովէին եւ փառա-
ւոր առնէին զԱստուած 'ի մէջ հնոցին՝ եւ ա-
52 սէին · Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն
մերոց, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւի-
տեանս ։ Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց
քոց, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւի-
53 տեանս ։ Օրհնեալ ես 'ի տաճարի փառաց սըր-
բութեան քոյ, գովեալ եւ առաւել բարձրա-
54 ցեալ յաւիտեանս ։ Օրհնեալ ես 'ի վերայ աթո-
ռոյ արքայութեան քոյ, գովեալ եւ առաւել
55 բարձրացեալ յաւիտեանս ։ Օրհնեալ ես որ հա-
յիս յանդունդս, եւ նստիս 'ի քերովբէս, գո-
56 վեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս ։ Օրհ-
նեալ ես որ նստիս 'ի հաստատութեան երկնից,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս ։
57 Օրհնեցէք ամենայն գործք Տեառն զՏէր, օրհնե-
58 ցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս · օրհ-
նեցէք երկինք զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
59 րէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք հրեշտակք Տեառն
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
60 տեանս · օրհնեցէք ջուրք ամենայն որ 'ի վերայ
քան զերկինս զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
61 րէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք ամենայն զօրու-
թիւնք Տեառն զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
62 րէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք արեւ եւ լուսին
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
63 տեանս · օրհնեցէք ամենայն աստեղք երկնից ըզ-
Տէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
64 տեանս · օրհնեցէք ամենայն անձրեւք եւ ցօղք
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
65 տեանս · օրհնեցէք ամենայն հողմք զՏէր, օրհնե-
66 ցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս · օրհնե-
ցէք հուր եւ տապ զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
67 արարէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք ցուրտ եւ
սառն զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
68 յաւիտեանս · օրհնեցէք եղեամն եւ ձիւն զՏէր,
օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս ։
69 Օրհնեցէք տիւք եւ գիշերք զՏէր, օրհնեցէք եւ
70 բարձր արարէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք լոյս
եւ խաւար զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք
71 զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք ամպք եւ փայլա-
տակունք զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք
72 զնա յաւիտեանս · օրհնեսցէ երկիր զՏէր, օրհնես-
73 ցէ եւ բարձր արասցէ զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք
լերինք եւ բարձունք զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
74 արարէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք ամենայն
բոյսք երկրի զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
75 րէք զնա յաւիտեանս ։ Օրհնեցէք աղբիւրք զՏէր ·
օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս ·
76 օրհնեցէք ծով եւ գետք զՏէր, օրհնեցէք եւ
77 բարձր արարէք զնա յաւիտեանս · օրհնեցէք

կէտք եւ ամենայն կայտառք որ 'ի ջուրս զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք թռչունք երկնից զՏէր, օրհնեցէք եւ 78 բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք ա- 79 մենայն գազանք եւ անասուն զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք 80 որդիք մարդկան զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեսցէ Իսրայէլ զՏ- 81 Տէր, օրհնեսցէ եւ բարձր արասցէ զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք քահանայք զՏէր, օրհնեցէք 82 եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք 83 ծառայք Տեառն զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք հոգիք եւ 84 շունչք արդարոց զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս. օրհնեցէք սուրբք եւ 85 խոնարհք սրտիւք զՏէր. օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք Անանիա՛ 86 Ազարիա եւ Միսայէլ զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Զի փրկեաց զմեզ 'ի 87 դժոխոց, եւ 'ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ. եւ փրկեաց զմեզ 'ի հնոցէս, եւ 'ի միջոյ բոցո- 88 ցեալ բոցոյս, եւ 'ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ: Գոհացարուք զՏեառնէ, զի քաղցր է, զի յաւի- 89 տեան է ողորմ նորա: Օրհնեցէք ամենայն պաշ- 90 տօնեայք տեառն զԱստուածն աստուածոց, օրհնեցէք եւ գոհացարուք, զի յաւիտեան է ողորմ նորա:

Եւ Նաբուքոդոնոսոր իբրեւ լուաւ զօրհնու- 91 թիւնս նոցա՝ զարմացաւ. յարեաւ տագնապաւ եւ ասէ ցմեծամեծս իւր. Ո՞չ արս երիս կապեալս արկաք 'ի մէջ հրոյն: Եւ ասեն ցթագաւորն. Այո, արդար ասես արքայ: Եւ ասէ թագաւորն. 92 Այլ ես տեսանեմ արս չորս արձակս, եւ գնան 'ի մէջ հրոյն, եւ ապականութիւն ինչ ոչ գոյ 'ի նոսա. եւ տեսիլ չորրորդին նման է որդւոյ Աստուծոյ: Յայնժամ մատեաւ Նաբուքոդոնոսոր 'ի 93 դուռն հնոցին հրոյն բորբոքելոյ, եւ ասէ. Սեդրաք՝ Միսաք եւ Աբեդնագով ծառայք Աստուծոյ բարձրելոյ, ելէք եւ եկայք: Եւ ելին Սեդրաք՝ Միսաք եւ Աբեդնագով 'ի միջոյ հրոյն. եւ 94 ժողովեցան նախարարքն եւ կուսակալք եւ զօրավարքն եւ զօրաւորք թագաւորին, եւ տեսանէին զարսն զի ոչ տիրեաց հուրն 'ի մարմինս նոցա, եւ հեր գլխոյ նոցա ոչ խանձատեցաւ, եւ վարտիք նոցա ոչ այլագունեցան, եւ հոտ հրոյ ոչ գոյր 'ի նոսա: Եւ երկիր եպագ թագա- 95 ւորն առաջի նոցա Տեառն. եւ պատասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր եւ ասէ. Օրհնեալ է Աստուած Սեդրաքայ՝ Միսաքայ եւ Աբեդնագովի, որ առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ փրկեաց զծառայս իւր՝ զի յուսացան 'ի նա, եւ զբան թագաւորի անարգեցին, եւ մատնեցին զմարմինս իւրեանց 'ի հուր, զի մի պաշտեսցեն եւ մի երկիր պագանիցեն ամենայն աստուածոց, բայց միայն Աստուծոյ իւ- 96 րեանց: Եւ արդ ես տամ հրաման. ամենայն ազգք եւ ազինք եւ լեզուք, որ խօսիցին հայհոյութիւն զԱստուծոյ Սեդրաքայ՝ Միսաքայ եւ զԱբեդնագովի՝ 'ի կորուստ մատնեսցին, եւ տունք նոցա 'ի յափշտակութիւն. զի ոչ գոյ այլ Աս- 97 տուած՝ որ կարող իցէ այնպէս փրկել: Յայնժամ թագաւորն առաւել շքեղացոյց զՍեդրաք՝ Միսաք եւ զԱբեդնագով յերկրին բաբելացւոց, եւ բարձրացոյց զնոսա. եւ աղաչեաց լինել նոցա իշխան ամենայն Հրէից որ էին 'ի թագաւորութեան նորա:

ԳԼՈՒԽ Դ

Տեսիլ Հնգերորդ:

98 Նաբուքոդոնոսոր արքայ, առ ամենայն ազգս 2 եւ լեզուս որ բնակեալ էն յամենայն երկրի, 99 խաղաղութիւն բազմասցի ձեզ: Զնշանս եւ զա- 100 րուեստս զոր արար ընդ իս Բարձրեալն՝ հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ պատմել ձեզ. թէ որպէս մեծամեծք եւ զօրաւորք էն. արքայութիւն նորա արքայութիւն յաւիտենից, եւ իշխանութիւն նորա ազգաց յազգս:

1 Ես Նաբուքոդոնոսոր ուրախ էի 'ի տան իմում 2 եւ զուարճացեալ: Երազ տեսի եւ զարհուրեցոյց զիս, եւ խռովեցայ յանկողնի իմում. եւ 3 տեսիլ գլխոյ իմոյ տագնապեաց զիս. եւ ետու հրաման յինէն ածել առաջի իմ զամենայն իմաստունս բաբելացւոց, զի զմեկնութիւն երազոյն 4 ցուցցեն ինձ: Եւ մտին առաջի իմ գէտք եւ մոգք եւ իգձք եւ քաղդեայք, եւ զերազն իմ ասացի առաջի նոցա, եւ զմեկնութիւն նորա ոչ ցուցին 5 ինձ. մինչեւ եկն Դանիէլ որում անուն էր Բաղտասար՝ ըստ անուան Աստուծոյ իմոյ. զի Հոգի սուրբ Աստուծոյ գոյ 'ի նմա: Յոր եւ ասացի. 6 Թէ Բաղտասար իշխան, գիտես զոր ես տեսի. գիտեմ եթէ Հոգի սուրբ Աստուծոյ գոյ 'ի քեզ. եւ ամենայն խորհուրդք ոչ ծածկին 'ի քէն. արդ լուր դու զտեսիլ երազոյն իմոյ զոր տեսի, եւ 7 զմեկնութիւն նորա ասասցես ինձ: Տեսանէի յանկողնի իմում, եւ ահա ծառ մի 'ի մէջ երկրի, 8 եւ բարձրութիւն նորա բազում յոյժ. մեծացաւ ծառն եւ զօրացաւ, եւ բարձրութիւն նորա հասանէր մինչեւ յերկինս, եւ լայնութիւն նորա 9 'ի ծագս ամենայն երկրի. տերեւ նորա գեղեցիկ, եւ պտուղ նորա բազում, եւ կերակուր ամենայնի 'ի նմա. 'ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գազանք վայրի, եւ յոստս նորա հանգուցեալ էին թռչունք երկնից, եւ 'ի նմանէ կերակրէր ամե- 10 նայն մարմին: Տեսանէի 'ի տեսլեան գիշերոյ յանկողնի իմում, եւ ահա Զուարթուն եւ սուրբ 11 իջանէր յերկնից, եւ բարբառէր զօրութեամբ եւ ասէր այսպէս. հատէք զծառդ եւ քշեցէք

զոստս դորա, թօթափեցէք զտերեւ դորա, եւ
զպտուղ դորա ցրուեցէք· շարժեսցին գազանք
'ի ներքոյ դորա, եւ թռչունք յոստոց դորա։
Բայց զբնաւորն արմատոյ դորա թողէք յերկրի, 12
երկաթապատ եւ պղնձապատ, 'ի դալար
վայրի եւ 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ. եւ ընդ գազանս
անապատի բաժին դորա՝ եւ 'ի խոտ երկրի·
սիրտ նորա 'ի մարդկանէ փոխեսցի, եւ սիրտ 13
գազանաց տացի նմա, եւ եօթն ժամանակք փոխեսցին
'ի վերայ նորա։ Մեկնութեամբ Զուարթնոյ 14
է բանս, եւ պատգամ սրբոց է հարցուածս·
զի ծանիցեն կենդանիք՝ եթէ տէր է Բարձրեալն
թագաւորութեան մարդկան, եւ ում կամի տացէ
զնա· եւ զարհամարհեալն 'ի մարդկանէ յարուցանէ
'ի վերայ նորա։ Այս է երազն զոր տեսի 15
ես Նաբուքոդոնոսոր արքայ։ Եւ դու, Բաղտասար,
ասա ինձ զմեկնութիւն նորա· զի ամենայն
իմաստունք թագաւորութեան իմոյ ոչ կարացին
ցուցանել ինձ զմեկնութիւն նորա· այլ
դու Դանիէլ՝ կարող ես, զի Հոգի սուրբ Աստուծոյ
գոյ 'ի քեզ։ Յայնժամ Դանիէլ, որում անուն 16
էր Բաղտասար՝ հիացաւ իբրեւ ժամ մի եւ խորհուրդք
նորա խռովեցուցանէին զնա· պատասխանի
ետ թագաւորն եւ ասէ ցնա· Բաղտասար,
երազն եւ մեկնութիւն նորա մի տագնապեցուսցեն
զքեզ։ Եւ պատասխանի Բաղտասար եւ
ասէ· Տէր, երազն ատելեաց քոց, եւ մեկնութիւն
նորա թշնամեաց քոց։ Ծառն զոր տեսանէիր 17
մեծացեալ եւ զօրացեալ, որոյ բարձրութիւն
հասանէր յերկինս եւ լայնութիւն նորա
յամենայն երկիր. տերեւ նորա գեղեցիկ եւ 18
պտուղ նորա բազում, եւ կերակուր ամենայնի
'ի նմա, 'ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գազանք
անապատի, եւ յոստս նորա հանգուցեալ թռչունք
երկնից, դու ես, արքայ։ Զի մեծացար 19
եւ զօրացար, եւ մեծութիւն քո բարձրացաւ
եհաս մինչեւ յերկինս, եւ տէրութիւն քո 'ի
ծագս ամենայն երկրի։ Եւ զի տեսանէիր, արքայ, 20
զի Զուարթունն եւ սուրբ իջանէր յերկնից
եւ ասէր, կոտորեցէք զծառդ եւ ապականեցէք
զդա, բայց զբնաւորն արմատոյ դորա թողէք
յերկրի, երկաթապատ եւ պղնձապատ,
եւ 'ի դալար վայրի եւ 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ,
եւ ընդ գազանս անապատի բաժին նորա,
մինչեւ եօթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վերայ
նորա, այս է մեկնութիւն նորա, արքայ· եւ 21
դատաստանք Բարձրելոյն հասեալ 'ի վերայ տեառն
իմոյ արքայի· եւ զքեզ հալածեսցեն 'ի 22
մարդկանէ, եւ ընդ գազանս անապատի եղիցի
բնակութիւն քո, եւ խոտ իբրեւ արջառոյ ճարակեսցեն
քեզ, եւ 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցես, եւ
եօթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վերայ քո, մինչեւ
ծանիցես թէ տէր է Բարձրեալն թագաւորութեան
մարդկան, եւ ում կամի՝ տացէ զնա։

23 Եւ զի ասաց՝ թէ թողէք զբնաւորն արմատոյ
ծառոյն· թագաւորութիւն քո քեզ մնայ, մինչեւ
24 ծանիցես զիշխանութիւն երկնաւորին։ Վասն
այդորիկ, արքայ, խորհուրդ իմ հաճոյ թուեսցի
քեզ, եւ զմեղս քո ողորմութեամբ քաւեսջիր,
եւ զանօրէնութիւնս քո՝ գթովք տնանկաց, թերեւս
երկայնամիտ լիցի 'ի վերայ յանցանաց քոց
25 Աստուած։ Այս ամենայն եկն եհաս 'ի վերայ
26 Նաբուքոդոնոսորայ արքայի յետ երկոտասան
ամսոյն, մինչդեռ 'ի վերայ տաճարի թագաւորութեան
27 իւրոյ շրջէր 'ի Բաբելոն։ Խօսել սկսաւ
թագաւորն եւ ասէ· Ո՞չ այս՝ այն մեծ Բաբելոն
է զոր ես շինեցի 'ի տուն թագաւորութեան
հաստատութեամբ զօրութեան իմոյ՝ 'ի պատիւ
28 փառաց իմոց։ Եւ մինչդեռ բանքն 'ի բերան էին
թագաւորին, ձայն եղեւ յերկնից եւ ասէ· Քեզ
ասեմ, Նաբուքոդոնոսոր արքայ· թագաւորութիւն
29 քո անցեալ է 'ի քէն, եւ 'ի մարդկանէ
հալածեսցեն զքեզ, եւ ընդ գազանս անապատի
բնակութիւն քո, եւ խոտ իբրեւ արջառոյ ճարակեսցեն
քեզ, եւ եօթն ժամանակք փոխեսցին
'ի վերայ քո, մինչեւ ծանիցես՝ թէ տէր է Բարձրեալն
թագաւորութեան մարդկան, եւ ում
30 կամի՝ տացէ զնա։ Ի նմին ժամու բանն կատարեցաւ
'ի վերայ Նաբուքոդոնոսորայ· եւ 'ի մարդկանէ
հալածեցաւ, եւ խոտ իբրեւ արջառ ուտէր,
եւ 'ի ցօղոյ երկնից մարմին նորա ներկաւ,
մինչեւ վարսք նորա իբրեւ զառիւծուց մեծացան,
31 եւ եղունգք նորա իբրեւ զթռչնոց։ Եւ
յետ կատարածի աւուրցն, ես Նաբուքոդոնոսոր
զաչս իմ յերկինս համբարձի, եւ միտք իմ առ
իս դարձան· եւ զԲարձրեալն օրհնեցի, եւ զյաւիտենից
կենդանին յաւիտենից գովեցի եւ փառաւորեցի·
զի իշխանութիւն նորա իշխանութիւն յաւիտենական,
եւ տէրութիւն նորա ազգաց յազգս·
32 եւ ամենայն բնակիչք երկրի իբրեւ զոչինչ համարեցան։
Ըստ կամաց իւրոց առնէ 'ի զօրութեան
երկնից, եւ 'ի բնակութեան երկրի· եւ
չիք որ ընդդէմ դառնայցէ ձեռին նորա եւ ասիցէ՝
33 թէ զինչ գործեցեր։ Ի նմին ժամանակի միտք
իմ առ իս դարձան, եւ 'ի պատիւ թագաւորութեան
իմոյ եկի· եւ կերպարանք իմ առ իս դարձան,
եւ իշխանք իմ եւ մեծամեծք իմ խնդրեցին
զիս, եւ անդրէն 'ի թագաւորութեան իմ հաստատեցայ,
եւ մեծութիւն առաւել յաւելաւ
34 ինձ։ Արդ ես Նաբուքոդոնոսոր օրհնեմ եւ առաւել
բարձրացուցանեմ եւ փառաւոր առնեմ
զթագաւորն երկնից· զի ամենայն գործք նորա ճշմարիտ
են, եւ շաւիղք նորա իրաւունք· եւ զամենեսին
որք գնան ամբարտաւանութեամբ՝ կարող
է խոնարհեցուցանել։

ԳԼՈՒԽ Ե

Ե Բաղտասար արքայ արար ընթրիս մեծամեծաց 1
իւրոց հազար առն. եւ ըստ հազարացն
նոյնպէս եւ գինի. եւ իբրեւ ընդ գինիս եմուտ
Բաղտասար, հրամայեաց բերել զսպաս արծաթոյ 2
եւ զոսկւոյ, զոր եհան Նաբուգոդոնոսոր
հայր նորա 'ի տաճարէն որ յԵրուսաղէմ. զի
արբցեն նոքօք թագաւորն եւ մեծամեծք իւր.
եւ հարճք եւ կանայք իւր։ Եւ բերին զսպասն 3
զոսկեղէնս եւ զարծաթեղէնս, զոր բերեալ էր
'ի տաճարէն Աստուծոյ՝ որ էր յԵրուսաղէմ. եւ
ըմպէին նոքօք թագաւորն եւ մեծամեծք իւր.
եւ հարճք նորա եւ կանայք. ըմպէին գինի, եւ 4
օրհնէին զաստուածս զոսկեղէնս եւ զարծաթեղէնս
եւ զպղնձիս եւ զերկաթիս եւ զփայտեղէնս
եւ զքարեղէնս. եւ զԱստուածն յաւիտենից ոչ
օրհնէին, որ ունէր իշխանութիւն ոգւոյ նոցա։
Ի նմին ժամու ելին մատունք ձեռին մարդոյ. եւ 5
գրէին հանդէպ ջահին 'ի վերայ բռելոյ որմոյ
տաճարի թագաւորին. եւ թագաւորն տեսանէր
զթաթ ձեռինն որ գրէր։ Յայնժամ հատան գոյնք 6
թագաւորին, եւ խորհուրդք նորա խռովէին
զնա, եւ յօդք միջոյ նորա լուծանէին, եւ ծունկք
նորա զմիմեանս բախէին։ Եւ աղաղակեաց 7
թագաւորն զօրութեամբ՝ ածել զմոգս եւ զքաղդեայս
եւ զգէտս. եւ ասէ ցիմաստունս բաբելոնացւոց.
Որ ոք ընթերցցի զգիրդ զայդ, եւ զմեկնութիւն
գորա ցուցանէ ինձ, ծիրանիս զգեցցի.
եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոց իւր. եւ երրորդ
'ի թագաւորութեան իմում տիրեսցէ։ Եւ մտանէին 8
ամենայն իմաստունք բաբելոնացւոց, եւ ոչ
կարէին զգիրն ընթեռնուլ, եւ ոչ զմեկնութիւն
նորա ցուցանել թագաւորին։ Եւ արքայ Բաղտասար 9
խռովեցաւ, եւ գոյն երեսաց նորա շրջջեցաւ.
խռովեցան եւ մեծամեծք նորա ընդ նմա։
Եւ եմուտ տիկինն 'ի տաճարն խրախութեան՝ 10
եւ ասէ. Արքայ, յաւիտեան կեաց. մի խռովեցուսցեն
զքեզ խորհուրդք քո, եւ գոյն երեսաց
քոց մի եղծցի. զի է այր մի 'ի թագաւորութեան 11
քում, յորում գոյ Հոգի սուրբ Աստուծոյ. եւ
յաւուրս հօր քոյ՝ զարթութիւնք եւ իմաստութիւնք
գտանէին 'ի նմա. եւ արքայ Նաբուգոդոնոսոր
հայր քո՝ իշխան կացոյց զնա 'ի վերայ
գիտաց եւ մոգուց եւ քաղդէից եւ ըղձից. զի 12
ոգի առաւել գոյ 'ի նմա իմաստութեան եւ հանճարոյ.
մեկնէ զերազս եւ պատմէ զառակս, եւ
լուծանէ զիրս կապեալս, Դանիէլ. եւ արքայ՝
Բաղտասար անուն եդ նմա. արդ կոչեսցի, եւ
զմեկնութիւն գորա պատմեսցէ։ Յայնժամ ածին 'ի 13
ներքս զԴանիէլ առաջի թագաւորին. եւ ասէ
թագաւորն ցԴանիէլ. Դու ես Դանիէլ յորդւոց
գերութեանն հրէաստանի, զոր ած Նաբուգոդոնոսոր
14 հայր իմ. լուայ զքէն թէ Հոգի սուրբ Աստուծոյ
է 'ի քեզ, եւ զարթութիւն եւ հանճար եւ
15 իմաստութիւն առաւել գտաւ 'ի քեզ։ Եւ արդ
առաւել մտին առաջի իմ իմաստունք եւ մոգք
եւ գէտք, զի զգիրդ զայդ ընթեռնուցուն եւ ըզմեկնութիւն
գորա ցուցցեն ինձ, եւ ոչ կարացին
16 պատմել ինձ։ Եւ ես լուայ զքէն՝ թէ կարող
ես մեկնել մեկնութիւնս. եւ արդ եթէ կարիցես
զգիրդ ընթեռնուլ եւ զմեկնութիւն գորա
ցուցանել ինձ, ծիրանիս զգեցցիս, եւ մանեակ
ոսկի 'ի պարանոցի քում, եւ երրորդ 'ի թագաւորութեան
17 իմում տիրեսցես։ Եւ ասէ Դանիէլ
առաջի թագաւորին. Պարգեւք քո քեզ լիցին,
եւ զպատիւ տան քոյ՝ այլում տուր. բայց զգիրդ
ես ընթերցայց եւ զմեկնութիւն գորա ցուցից
18 քեզ։ Արքայ, Աստուած բարձրեալ՝ զմեծութիւն
եւ զթագաւորութիւն եւ զպատիւ եւ ըզփառս
19 ետ Նաբուգոդոնոսորայ հօր քում. եւ 'ի
մեծութենէն զոր ետ նմա՝ ամենայն ազգք եւ
ազինք եւ լեզուք զարհուրեալ դողային յերեսաց
նորա. զոր կամէր՝ հարկանէր, զոր կամէր՝
սպանանէր, եւ զոր կամէր ինքն բարձրացուցանէր,
եւ զոր կամէր ինքն խոնարհեցուցանէր։
20 Եւ յորժամ բարձրացաւ սիրտ նորա
եւ ոգի նորա զօրացաւ յամբարտաւանել, անկաւ
յաթոռոյ թագաւորութեան իւրոյ, եւ
21 պատիւն բարձաւ 'ի նմանէն. եւ 'ի մարդկանէ
հալածեցաւ, եւ սիրտ ընդ գազանս տուաւ նմա,
եւ ընդ ցիռս բնակութիւն նորա, եւ խոտ իբրեւ
արջառոյ ջամբէին նմա, եւ 'ի ցօղոյ երկնից մարմին
նորա ներկաւ. մինչեւ ծանեաւ թէ տիրէ
Բարձրեալն թագաւորութեան մարդկան, եւ
22 ում կամի՝ տայ զնա։ Եւ արդ դու, որդի նորա
Բաղտասար, ոչ խոնարհեցուցեր զսիրտ քո առաջի
Աստուծոյ՝ ուստի զայդ ամենայն գիտէիր.
23 եւ ընդդէմ Աստուծոյ երկնից հպարտացար, եւ
զսպաս տան նորա բերին առաջի քո, եւ դու եւ
մեծամեծք քո՝ հարճք քո եւ կանայք քո ըմպէին
նոքօք գինի. եւ զաստուածս զոսկեղէնս
եւ զարծաթեղէնս եւ զպղնձիս եւ զերկաթիս
եւ զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս՝ որ ոչ տեսանեն
եւ ոչ լսեն եւ ոչ իմանան՝ օրհնէիր, եւ զԱստուած՝
որոյ շունչ քո 'ի ձեռին նորա է եւ ամենայն
ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւորեցեր։
24 Վասն այսորիկ յերեսաց նորա առաքեցաւ թաթ
25 ձեռինն եւ զգիրդ զայդ գրեաց. եւ այս ինչ է
26 գիրդ որ գրեալ է. Մանէ, Թեկէլ, Փարէս։ Եւ
այս է մեկնութիւն բանիդ. Մանէ, չափեաց Աստուած
զթագաւորութիւն քո եւ վախճանեաց
27 զնա. Թեկէլ, կշռեցաւ 'ի կշիռս եւ գտաւ պակասեալ.
28 Փարէս, բաժանեցաւ թագաւորութիւն
29 քո եւ տուաւ Մարաց եւ Պարսից։ Եւ
հրամայեաց Բաղտասար՝ եւ զգեցուցին նմա ծիրանիս,
եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի նորա,

եւ քարոզ կարդայր առաջի նորա լինել իշխան երրորդ 'ի թագաւորութեան նորա ։ Եւ 'ի նմին 30
գիշերի սպանաւ Բաղդասար արքայ քաղդէացւոց ։

Ը Եւ Դարեհ արքայ առ զթագաւորութիւնն . 31
որ էր ամաց վաթսուն եւ երկուց ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի Դարեհի . եւ 1
կացոյց 'ի վերայ թագաւորութեանն նախարարս
հարիւր եւ քսան , զի իցեն յամենայն թագա-
ւորութեան նորա ․ եւ 'ի վերայ նոցա երիս հրա- 2
մատարս , եւ մի 'ի նոցանէ էր Դանիէլ ․ տալ
նոցա նախարարացն հրաման , զի արքայ աշխատ
ինչ մի լիցի ։ Եւ Դանիէլ առաւել էր քան զնո- 3
սա , զի հոգի առաւել գոյր 'ի նմա ․ եւ թագա- 4
ւորն կացոյց զնա 'ի վերայ ամենայն արքայու-
թեան իւրոյ ։ Եւ հրամատարքն եւ նախարարքն
նախանձէին' եւ խնդրէին պատճառս զԴանիէ-
լէ ․ եւ ամենեւին պատճառս եւ յանցանս եւ
բայլրաղայս ոչ գտանէին զնմանէ , քանզի հա-
ւատարիմ էր ։ Եւ ասեն հրամատարքն ․ չգտա- 5
նեմք ուստեք պատճառս զԴանիէլէ , բայց եթէ
յօրէնս Աստուծոյ իւրոյ ։ Յայնժամ հրամա- 6
տարքն եւ նախարարքն կացին առաջի թագա-
ւորին' եւ ասեն ցնա ․ Դարեհ արքայ , յաւի-
տեան կեաց ․ խորհուրդ արարին ամենեքեան 7
որ են 'ի թագաւորութեան քում , զօրավարք եւ
նախարարք' իշխանք եւ կուսակալք , հաստա-
տել արքունի հաստատութեամբ , եւ զօրացու-
ցանել ուխտ մի ․ զի եթէ խնդրեսցէ ոք խնդ-
րուածս յամենայն աստուծոյ կամ 'ի մարդոյ
մինչեւ յաւուրս երեսուն' բաց 'ի քէն , արքայ ,
անկցի 'ի գուբ առիւծուց ․ արդ հաստատեա , 8
արքայ , զուխտն , եւ գրեա գիր ․ զի մի եղծա-
նիցի հրաման Մարաց եւ Պարսից ։ Յայնժամ 9
Դարեհ արքայ պատուէր ետ գրել զհրամանն ։
Եւ Դանիէլ իբրեւ գիտաց թէ կարգեցաւ հրա- 10
մանն , եմուտ 'ի տուն իւր , եւ պատուհանք բաց
էին նմա 'ի վերնատունս իւր ընդդէմ Երուսա-
ղեմի ․ եւ երիս ժամս յաւուր դնէր ծունր եւ
կայր յաղօթս , եւ գոհանայր առաջի Աստուծոյ
իւրոյ , որպէս առնէր յառաջագոյն ։ Յայնժամ 11
արքն այնոքիկ դիտեցին' եւ գտին զԴանիէլ զի
կայր յաղօթս եւ աղաչէր զԱստուած իւր ։ Մա- 12
տեան եւ ասեն ցթագաւորն ․ Արքայ , ո՞չ ուխտ
մի կարգեցեր , զի ամենայն մարդ որ խնդրեսցէ
խնդրուածս յամենայն աստուծոյ կամ 'ի մար-
դոյ մինչեւ յաւուրս երեսուն , բաց եթէ 'ի քէն
արքայէ , անկցի 'ի գուբ առիւծուց ։ Եւ ասէ
արքայ ․ ճշմարիտ է բանդ , եւ զհրաման Մարաց
եւ զՊարսից չէ օրէն շրջել ։ Յայնժամ պատաս- 13
խանի եասւն արքայի' եւ ասեն ․ Դանիէլ որ
յորդւոց գերութեանն հրէաստանի , ոչ հնա-
զանդեցաւ հրամանի քում , արքայ , եւ երիս
ժամս խնդրէ խնդրուածս յԱստուծոյ իւրմէ ։
14 Յայնժամ թագաւորն իբրեւ լուաւ զբանն'
տրտմեցաւ յոյժ վասն Դանիէլի , եւ ջանայր
փրկել զնա ․ եւ մինչեւ ցընթրեկերս ջանայր
15 փրկել զնա ։ Յայնժամ արքն այնոքիկ ասեն ցթա-
գաւորն ․ Գիտասջիր , արքայ , զի հրամանի Մա-
րաց եւ Պարսից' եւ ամենայն ուխտի եւ հաս-
տատութեան զոր արքայ հաստատիցէ , ոչ է
16 օրէն շրջել ․ Յայնժամ հրաման ետ թագաւորն'
եւ ածին զԴանիէլ , եւ արկին զնա 'ի գուբն ա-
ռիւծուց ․ եւ ասէ արքայն ցԴանիէլ ․ Աստուածն
զոր դուն պաշտես յանախ , նա փրկեսցէ զքեզ ։
17 Եւ բերին վէմ մի եւ եդին 'ի վերայ գբոյն , եւ
կնքեաց թագաւորն մատանեաւ իւրով , եւ մա-
տանեաւ մեծամեծացն ․ զի մի այլ ազգ ինչ իրք
18 շրջեսցին վասն Դանիէլի ։ Եւ գնաց թագաւորն
'ի տուն իւր ․ եւ ննջեաց առանց ընթրեաց , եւ
խորտիկ ոչ մատուցին առաջի նորա , եւ քուն հա-
տաւ 'ի նմանէ ։ Եւ էփակ Աստուած զբերանս
19 առիւծուցն , եւ ոչ լլկեցին զԴանիէլ ։ Յայնժամ
յարեաւ արքայն ընդ առաւօտս լուսով , եւ
20 փութով եկն 'ի գուբն առիւծուց ․ եւ իբրեւ
մերձեցաւ 'ի գուբն' աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ
եւ ասէ ․ Դանիէլ ծառայ Աստուծոյ կենդանւոյ ,
Աստուածն քո զոր դու յանախ պաշտէիր' եթէ
21 կարա՞ց փրկել զքեզ 'ի բերանոյ առիւծուցդ ․ Եւ
ասէ Դանիէլ ցարքայ ․ Արքայ , յաւիտեան կեաց ․
22 Աստուած իմ առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ էփակ
զբերանս առիւծուցս , եւ ոչ ապականեցին զիս ․
զի առաջի նորա ուղղութիւն գտաւ իմ , եւ ա-
23 ռաջի քո , արքայ , վնաս ինչ ոչ արարի ։ Յայն-
ժամ թագաւորն զուարճացաւ յանձն իւր , եւ
հրաման ետ հանել զԴանիէլ 'ի գբոյ անտի ․ հա-
նաւ Դանիէլ 'ի գբոյ անտի , եւ ամենեւին ապա-
կանութիւն ոչ գտաւ 'ի նմա ․ զի հաւատաց յԱս-
24 տուած իւր ։ Եւ հրաման ետ թագաւորն' եւ
ածին զարսն չարախօսս զԴանիէլէ , եւ ընկեցան
'ի գուբն առիւծուց' ինքեանք եւ որդիք իւրեանց
եւ կանայք նոցա ․ եւ չեւ եւս հասեալ էին յատակս գբոյն'
մինչեւ տիրեցին նոցա առիւծքն , եւ
25 զամենայն ոսկերս նոցա մանրեցին ։ Յայնժամ
Դարեհ արքայ գրեաց առ ամենայն ազգս եւ ա-
զինս եւ լեզուս , որ բնակեալ էին յամենայն երկ-
26 րի ․ Խաղաղութիւն ձեզ բազմասցի ․ Յերեսաց
իմոց եդաւ հրամանս այս ընդ ամենայն իշխա-
նութիւն թագաւորութեան իմոյ , զի երկնչի-
ցին եւ դողասցեն յերեսաց Աստուծոյն Դանիէ-
լի ․ զի նա է Աստուած կենդանի' եւ կայ յաւի-
տեանս ․ եւ արքայութիւն նորա ոչ եղծանի , եւ
27 տէրութիւն նորա մինչեւ ցկատարած ․ օգնական
լինի եւ փրկէ , եւ առնէ նշանս յերկինս եւ

յերկրի․ որ փրկեաց զԴանիէլ ՚ի բերանոյ առիւ-
ծուցն։ — Եւ Դանիէլի աջողէր ՚ի թագաւորու- 28
թեանն Դարեհի եւ Կիւրոսի պարսկի։

ԳԼՈՒԽ Է։

Յամին առաջներորդի Բաղտասարայ արքայի 1
քաղդէացւոց՝ երազ ետես Դանիէլ․ եւ տեսիլ
գլխոյ նորա յանկողնի իւրում․ եւ զերազն գը-
րեաց։

Թ Ես Դանիէլ տեսանէի ՚ի տեսլեան գիշերոյ, եւ 2
աՀա չորք հողմք երկնից բախէին զծով մեծ, եւ 3
չորք գազանք մեծամեծք ելանէին ՚ի ծովէ անտի՝
այլակերպք ՚ի միմեանց։ Առաջինն՝ իբրեւ զմա- 4
տակ առիւծ թեւաւոր, եւ թեւք նորա իբրեւ
արծուոյ․ հայէի մինչեւ թափեցան թեւք նորա
եւ ընքեցաւ յերկրէ․ եւ եկաց իբրեւ ՚ի վերայ
ոտից մարդոյ, եւ սիրտ մարդոյ տուաւ նմա։
Եւ աՀա երկրորդ գազանն նման արջոյ, եւ ե- 5
կաց ՚ի կողմն մի․ եւ կողք երեք ՚ի բերան նորա՝
՚ի մէջ ժանեաց նորա․ եւ այսպէս ասէին ցնա․
Արի կեր զմարմինս բազմաց։ Եւ զկնի նորա 6
հայէի, եւ աՀա այլ գազան իբրեւ զինձ․ եւ
չորք թեւք թռչնոյ ՚ի վերայ նորա, եւ չորք գը-
լուխք գազանին, եւ իշխանութիւն տուաւ նմա։
Եւ զկնի նորա հայէի, եւ աՀա գազանն չորրորդ՝ 7
ահեղ եւ զարմանալի եւ հզօր առաւել, եւ ժա-
նիք նորա երկաթիք․ ուտէր եւ մանրէր, եւ
զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր․ եւ էր նա առա-
ւել այլակերպ քան զամենայն գազանսն որ յա-
ռաջ քան զնա, եւ եղջիւրք տասն ՚ի նմա․ այլ 8
չուցեալ հայէի ընդ եղջիւրս նորա, եւ աՀա այլ
եղջիւր փոքրիկ ելանէր ՚ի մէջ նոցա, եւ երեք
եղջիւրք յառաջնոցն ՚ի բաց խլեցան յերեսաց նո-
րա․ եւ աՀա աչք իբրեւ զաչս մարդոյ յեղջիւրն
յայնմիկ, եւ բերան որ խօսէր զմեծամեծս։ Տե- 9
սանէի մինչեւ աթոռք անկանէին, եւ հինա-
ւուրցն նստէր․ հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ
զձիւն, եւ հեր գլխոյ նորա իբրեւ զասր սուրբ․
աթոռ նորա իբրեւ զբոց հրոյ, անիւք նորա իբ-
րեւ զհուր բորբոքեալ․ գետ հրոյ յորդեալ ելա- 10
նէր առաջի նորա․ հազարք հազարաց պաշտէին
զնա, եւ բիւրք բիւրուց կային առաջի նորա․
ատեան նստաւ եւ դպրութիւնք բացան։ Տեսա- 11
նէի յայնժամ ՚ի բարբառոյ մեծամեծ բանիցն
զոր եղջիւրն այն խօսէր, մինչեւ բարձաւ գա-
զանն եւ կորեաւ․ եւ մարմին նորա տուաւ յայ-
րումն հրոյ․ եւ այլոց գազանացն իշխանութիւն 12
փոխեցաւ, եւ երկայնութիւն կենաց տուաւ նո-
ցա մինչեւ ՚ի ժամանակ։ Տեսանէի ՚ի տեսլեան 13
գիշերոյ՝ եւ աՀա ընդ ամպս երկնից իբրեւ որդի
մարդոյ գայր՝ եւ հասանէր մինչեւ ՚ի հինա-
ւուրցն, եւ մատուցաւ առաջի նորա։ Եւ նմա 14
տուաւ իշխանութիւն եւ պատիւ եւ արքայու-
թիւն․ եւ ամենայն ազգք եւ ազինք եւ լեզուք
նմա ծառայեսցեն, եւ իշխանութիւն նորա իշ-
խանութիւն յաւիտենական որ ոչ անցանէ, եւ
15 թագաւորութիւն նորա ոչ եղծանիցի։ Սոսկա-
ցաւ մարմին իմ յանձին իմում․ ես Դանիէլ, եւ
16 տեսիլ գլխոյ իմոյ խռովեցոյց զիս, եւ մատեայ
առ մի ոմն որ կային անդ, եւ զճշմարտութիւն
խնդրէի ուսանել վասն ամենայնի այնորիկ․ եւ
ասաց ինձ զճշմարտութիւնն, եւ զմեկնութիւն
17 բանիցն եցոյց ինձ։ Այդ գազանք մեծամեծք՝
չորք թագաւորութիւնք յարիցեն ՚ի վերայ երկ-
18 րի․ բարձցին, եւ առցեն զթագաւորութիւնն
սուրբք Բարձրելոյն, եւ կալցին զնա մինչեւ յա-
19 ւիտեանս յաւիտենից։ Եւ քննէի ճշմարտի
վասն գազանին չորրորդի․ զի առաւել այլակերպ
էր քան զամենայն գազանս եւ աՀագին յոյժ,
եւ ժանիք նորա երկաթիք, եւ մագիլք նորա
պղնձիք․ ուտէր եւ մանրէր եւ զմնացորդսն առ
20 ոտն կոտորէր․ եւ վասն եղջերացն տասանց որ
՚ի գլուխ նորա, եւ վասն միւսոյն որ ելանէր եւ
զերիսն ՚ի բաց թափէր, որոյ աչք էին եւ բե-
րան որ խօսէր զմեծամեծս, եւ տեսիլ նորա ա-
21 ռաւել էր քան զայլսն։ Տեսանէի՝ եւ եղջիւրն
այն տայր պատերազմ ընդ սուրբս, եւ զօրա-
22 նայր ՚ի վերայ նոցա․ մինչեւ եկն հինաւուրցն՝
եւ ետ իրաւունս սրբոց Բարձրելոյն․ ժամանակ
եհաս, եւ զարքայութիւնն սուրբք ըմբռնեցին։
23 Եւ ասէ․ Գազանն չորրորդ՝ թագաւորութիւն
չորրորդ կացցէ յերկրի, որ առաւել իցէ քան
զամենայն թագաւորութիւնս․ եւ կերիցէ զա-
24 մենայն երկիր, եւ կոխիցէ եւ հարցէ զնա։ Եւ
տասն եղջիւրք նորա՝ տասն թագաւորք յարի-
ցեն․ եւ զկնի նոցա յարիցէ այլ, որ առաւել
իցէ չարեաւք քան զամենայն առաջինսն, եւ երիս
25 թագաւորս խոնարհեցուսցէ․ եւ բանս առ Բարձ-
րեալն խօսեսցի, եւ զսուրբս Բարձրելոյն մոլո-
րեցուսցէ, եւ կարծեսցէ զժամանակս եւ զօ-
րէնս փոփոխել․ եւ տացի ՚ի ձեռս նորա մինչեւ
՚ի ժամանակ, եւ ՚ի ժամանակս, եւ ՚ի կէս ժա-
26 մանակաց։ Ատեան նստցի․ զիշխանութիւն նո-
րա փոխեսցեն, յապականել եւ ՚ի կորուսանել
27 մինչեւ ՚ի սպառ․ եւ թագաւորութիւն եւ մե-
ծութիւն թագաւորաց որ ՚ի ներքոյ երկնից՝
տուաւ սրբոց Բարձրելոյն․ եւ արքայութիւն
նորա արքայութիւն յաւիտենական, եւ ամե-
նայն իշխանութիւնք նմա ծառայեսցեն, եւ հնա-
28 զանդեսցին։ — Մինչեւ ցայս վայր է վախճան
բանիս․ Ես Դանիէլ, եւ խորհուրդք իմ յոյժ
խռովեցուցանէին զիս, եւ գոյն երեսաց իմոց
շրջեցաւ, եւ զբանն ՚ի սրտի իմում պահէի։

ԳԼՈՒԽ Ը

Յամին երրորդի թագաւորութեանն Բաղտա- 1
սարու արքայի, տեսիլ երեւեցաւ ինձ:
Ես Դանիէլ յետ տեսլեանն առաջնոյ, էի 'ի 2
Շօշ յապարանսն՝ որ է յերկրին Ելամայ, եւ
կայի 'ի վերայ Ուբաղայ: Ամբարձի զաչս իմ եւ 3
տեսի, եւ ահա խոյ մի կայր հանդէպ Ուբաղայ,
եւ եղջիւրք նորա բարձունք. եւ մին բարձրա-
գոյն էր քան զմիւսն, եւ որ բարձրն էր՝ յետոյ
ելանէր: Տեսանէի զխոյն՝ զի ոգորէր ընդ ծով 4
եւ ընդ հիւսիս եւ ընդ հարաւ. եւ ամենայն
գազանք ոչ կային առաջի նորա, եւ չէր որ ապ-
րէր 'ի ձեռաց նորա. եւ առնէր ըստ կամաց
իւրոց եւ մեծանայր. եւ ես միտ դնէի: Եւ ահա 5
քօշ մի այծեաց գայր յարեւմտից ընդ երեսս
երկրի, եւ յերկիր ոչ մերձենայր. եւ քօշին եղ-
ջիւր մի էր 'ի մէջ աչաց նորա. եւ եհաս մինչեւ 6
'ի խոյն եղջիւրաւոր, զոր տեսանէի զի կայր հան-
դէպ Ուբաղայ. եւ յարձակեցաւ 'ի վերայ նորա
զօրութեամբ ուժոյ իւրոյ, եւ տեսանէի զնա 7
հասեալ մինչեւ ցխոյն: Զայրացաւ եւ եհար ըզ-
խոյն՝ եւ խորտակեաց զերկոսին եղջիւրս նորա,
եւ ոչ գոյր զօրութիւն խոյին ունել զդէմ նորա.
արկ զնա յերկիր եւ ոտից իւրոց կոխան արար
զնա. եւ ոչ ոք էր որ թափէր զխոյն 'ի ձեռաց
քօշին: Եւ քօշն այծեաց մեծացաւ մեծութիւն 8
յոյժ. եւ 'ի զօրանալ նորա խորտակեցաւ եղ-
ջիւր նորա մեծ. եւ ելին այլ չորք եղջիւրք 'ի
ներքոյ նորա ընդ չորս հողմս երկնից. եւ 'ի միո- 9
ջէ 'ի նոցանէ ել եղջիւր մի հզօր, եւ մեծացաւ
առաւել ընդ հիւսիս. եւ առ զօրութիւն եւ 10
բարձրացաւ մինչեւ 'ի զօրութիւնս երկնից, եւ
ընկեց յերկիր 'ի զօրութենէ երկնից եւ յաստե-
ղաց, եւ կոխեաց զնոսա. մինչեւ զօրավարն փրկ- 11
կեսցէ զգերութիւնն. եւ նովաւ պատարագք
խռովեցան. եւ եղեւ եւ յաջողեցաւ նմա. եւ
սրբութիւնն աւերեսցի. եւ տուան 'ի վերայ պա- 12
տարագացն մեղք, եւ անկաւ յերկիր արդարու-
թիւն. եւ արար եւ յաջողեցաւ: Եւ լուայ 'ի 13
միոջէ սրբոյ որ խօսէր. եւ ասէր սուրբ մի ցփել-
մոնին որ խօսէր. Մինչեւ ցերբ տեսիլդ այդ կաց-
ցէ. պատարագք բարձեալք, եւ մեղքդ աւե-
րածի տուեալք, եւ սրբութիւնդ եւ զօրութիւն
կոխեսցի: Եւ ասէ ցնա. Մինչեւ յերեկոյ եւ 'ի 14
վաղորդայն, աւուրս հազար երկերիւր եւ վաթ-
սուն եւ ութ. եւ սրբեսցի սրբութիւնն: Եւ ե- 15
ղեւ իբրեւ տեսի ես Դանիէլ զտեսիլն, եւ խնդ-
րէի խելամուտ լինել, եւ ահա առաջի իմ ե-
կաց իբրեւ զտեսիլ մարդոյ. եւ լուայ բարբառ 16
մարդոյ 'ի մէջ Ուբաղայ, եւ կոչեաց եւ ասէ.
Գաբրիէլ, խելացո զնա զտեսիլդ: Եւ եկն եկաց 17
առ կան կայի. եւ 'ի գալն նորա՝ յիմարեցայ եւ
անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց. եւ ասէ ցիս. Ի-
միտ առ, որդի մարդոյ, զի տակաւին 'ի ժամա-
18 նակս վախճանի է տեսիլդ: Եւ մինչդեռ խօսէր
նա ընդ իս, յիմարեցայ եւ անկայ 'ի վերայ երե-
սաց իմոց յերկիր. եւ բուռն եհար զինէն՝ եւ
19 կացոյց 'ի վերայ ոտից իմոց, եւ ասէ ցիս. Ահա-
ւասիկ ես ցուցից քեզ որ ինչ լինելոց է 'ի վախ-
ճանի՝ 'ի վերայ երկրի. քանզի տակաւին 'ի ժա-
20 մանակս է վախճանն: Խոյն զոր տեսանէիր եղ-
21 ջիւրաւոր՝ թագաւորն Պարսից եւ Մարաց է. եւ
քօշն այծեաց՝ թագաւորն Յունաց է. եւ եղ-
ջիւրն մեծ որ էր 'ի մէջ աչաց նորա, նոյն ինքն
22 է թագաւորն առաջին. եւ 'ի խորտակելն նորա
ընդ ոտով ելին այլ եղջիւրքն, չորք թագաւորք
յազգէ նորա յարիցեն, եւ ոչ իւրեանց զօրու-
23 թեամբ: Եւ յետ թագաւորութեան նոցա եւ 'ի
կատարել մեղաց նոցա, յարիցէ թագաւոր՝
24 ժպիրհ երեսօք. յառակս՝ խորհրդական. եւ
հզօր զօրութիւն նորա, եւ զսքանչելիսն ապա-
կանեսցէ. եւ յաջողեսցի եւ արասցէ, եւ ապա-
25 կանեսցէ զհզօրս, եւ զժողովուրդն սուրբ. եւ
լուծ անրոյ նորա յաջողեսցի, եւ նենգութիւն
'ի ձեռս նորա, եւ 'ի սրտի իւրում մեծամեծասցի.
եւ նենգութեամբ ապականեսցէ զբազումս, եւ
'ի կորստեան բազմաց կացցէ. եւ իբրեւ զձուս
26 'ի ձեռին մանրեսցէ: Եւ տեսիլն երեկորին եւ
առաւօտին որ ասացաւ՝ ճշմարիտ է, եւ դու
27 կնքեա զտեսիլդ՝ զի յաւուրս բազումս է: — Եւ
ես Դանիէլ ննջեցի եւ հիւանդացայ, եւ յարեայ եւ
գործեցի զգործ արքունի, եւ զարմացեալ էի
ընդ տեսիլն. եւ ոչ ոք էր որ իմացուցանէր:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Յամին առաջնորդի Դարեհի որդւոյ Արշաւ-
րայ 'ի զաւակէ Մարաց, որ թագաւորեաց 'ի
2 թագաւորութեանն քաղդէացւոց, ես Դանիէլ
խելամուտ եղէ 'ի գիրս թուոյ ամացն որ եղեւ
բան Տեառն առ Երեմիա մարգարէ, 'ի կատա-
րումն աւերածոյն Երուսաղէմի յամս եօթանա-
3 սուն. եւ դարձուցի զերեսս իմ առ տէր Աս-
տուած իմ՝ խնդրել աղօթիւք եւ խնդրուածովք,
4 պահովք եւ խորգով. կացի յաղօթս առ տէր Աս-
տուած, գոհացայ եւ ասեմ. Տէր Աստուած մեծ
եւ սքանչելի, որ պահես զուխտ եւ զողորմու-
թիւն սիրելեաց քոց, որոց պահեն զպատուի-
5 րանս քո: Մեղաք՝ անօրինեցաք՝ անիրաւեցաք
եւ ապստամբեցաք եւ խոտորեցաք 'ի պատուի-
6 րանաց քոց եւ յիրաւանց քոց. եւ ոչ լուաք
ծառայից քոց մարգարէիցն որք խօսեցան յա-
նուն քո առ թագաւորս մեր եւ առ իշխանս մեր
եւ առ հարս մեր, եւ առ ամենայն ժողովուրդս
7 երկրին: Քո, Տէր, արդարութիւն, եւ մեր ա-

մօթ երեսաց որպէս յաւուր յայսմիկ, առն Յու-
դայ եւ բնակչաց Երուսաղէմի, եւ ամենայն Իս-
րայէլի մերձաւորաց եւ հեռաւորաց յամենայն
երկրի ուր ցրուեցեր զնոսա անդր վասն անհնա-
զանդութեան իւրեանց՝ զոր անհնազանդեցան
քեզ. Տէր. մեր ամօթ երեսաց մերոց, եւ թա- 8
գաւորաց մերոց եւ իշխանաց մերոց, եւ հարցն
մերոց որք մեղաք, եւ առ Տեառն Աստուծոյ մերոյ 9
գթութիւնք եւ քաւութիւնք. զի ապստամբե-
ցաք 'ի Տեառնէ, եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Աս- 10
տուծոյ մերոյ՝ գնալ յօրէնս 'նորա զոր ետ ա-
ռաջի մեր 'ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէից։
Եւ ամենայն Իսրայէլ անցին զօրինօք քովք, եւ 11
խոտորեցան զի մի լուիցեն ձայնի քում. եւ ե-
կին 'ի վերայ մեր անէծք եւ երդումն՝ գրեալ
յօրէնս Մովսէսի ծառայի քո, Տէր. զի մեղաք
նմա. եւ հաստատեաց զբանս իւր զոր խօսեցաւ 12
'ի վերայ մեր, եւ 'ի վերայ դատաւորաց մերոց
որ դատէին զմեզ՝ ածել 'ի վերայ մեր չարիս մե-
ծամեծս, որ ոչ եղեն 'ի ներքոյ ամենայն երկնից՝
ըստ այնմ որ եղեն յԵրուսաղէմ։ Որպէս եւ 13
գրեալ է յօրէնսն Մովսէսի, այն ամենայն չարիք
եկին 'ի վերայ մեր, եւ ոչ աղաչեցաք զերեսս
Տեառն Աստուծոյ մերոյ, դառնալ յանիրաւու-
թեանց հարցն մերոց, եւ խելամուտ լինել ամե-
նայն ճշմարտութեան քում. եւ զարթեաւ Տէր 14
Աստուած մեր 'ի վերայ չարեացն մերոց՝ եւ ած
զնոսա 'ի վերայ մեր. զի արդար է Տէր Աստուած
մեր 'ի վերայ ամենայն գործոց իւրոց զոր արար
ընդ մեզ. զի ոչ լուաք ձայնի նորա։ Եւ արդ, 15
Տէր Աստուած մեր, որ հաներ զժողովուրդ քո
յերկրէն եգիպտացւոց հզօր ձեռամբ, եւ արա-
րեր քեզ անուն որպէս եւ յաւուր յայսմիկ,
մեղաք եւ անօրինեցաք։ Տէր, ամենայն ողոր- 16
մութեամբ քով դարձցի սրտմտութիւն քո, եւ
բարկութիւն քո 'ի քաղաքէ քումմէ
յԵրուսաղէմէ, եւ 'ի լեռնէ սրբոյ քոյ. զի մե-
ղաք, եւ առ անօրէնութեան մերում եւ հարցն
մերոց՝ Երուսաղէմ եւ ամենայն ժողովուրդ քո
եղեւ 'ի նախատինս ամենեցուն որ շուրջ զմե-
օք են։ Եւ արդ լուր, Տէր Աստուած մեր, աղօթից 17
ծառայի քոյ եւ խնդրուածոց, եւ երեւեցո զե-
րեսս քո վասն քո 'ի սրբութիւնն որ աւերե-
ցաւ. խոնարհեցո, Աստուած իմ, զունկն քո եւ 18
լուր ինձ. բաց զաչս քո եւ տես զապականու-
թիւն մեր, եւ զքաղաքին քո յորոյ վերայ կո-
չեցեալ է անուն քո. զի ոչ առ արդարութեանց
մերոց արկանեմք զգութս մեր առաջի քո, այլ
վասն բազում գթութեան քոյ, Տէր. Լուր, Տէր, 19
քաւեա, Տէր, անսա, Տէր. եւ մի յամեր վասն
քո, Աստուած իմ. զի անուն քո կոչեցեալ է 'ի
վերայ քաղաքին քոյ։ Եւ մինչդեռ ես խօսէի եւ 20
յաղօթս կայի, եւ խոստովան լինէի զմեղս իմ
եւ զմեղս ժողովրդեանն Իսրայէլի, եւ արկա-
նէի զգութս առաջի Տեառն Աստուծոյ իմոյ
21 վասն լերինն սրբոյ, եւ մինչդեռ խօսէի յա-
ղօթսն, եւ ահա այրն Գաբրիէլ՝ զոր տեսանէի
յառաջնումն տեսլեանն, թռուցեալ եւ մերձե-
ցաւ առ իս, իբրեւ 'ի ժամ երեկորեան պատարա-
22 գին. եւ խելամուտ արար զիս, եւ խօսեցաւ ընդ
իս եւ ասէ. Դանիէլ, այժմ ելի խելամուտ առ-
23 նել զքեզ. Ի սկզբան աղօթից քոց ել պատգամ,
եւ ես եկի պատմել քեզ. զի այր ցանկալի ես
դու. արդ ած զմտաւ զբանդ, եւ 'ի միտ առ ըզ-
24 տեսիլդ։ Եօթանասուն եօթներորդք համառօ-
տեցան 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ, եւ 'ի վերայ
քաղաքին սրբոյ. 'ի վախճանել մեղաց, եւ 'ի
կնքել անօրէնութեանց, եւ 'ի ջնջել անիրաւու-
թեանց, եւ 'ի քաւել ամպարշտութեանց, եւ 'ի
գալ յաւիտենական արդարութեանն. եւ 'ի կըն-
քել տեսլեան եւ մարգարէի, եւ յօծանել սըր-
25 բութեան սրբութեանցն. եւ գիտասցես եւ խե-
լամուտ լիցիս յելից բանին առ ի պատասխանի։
Եւ 'ի շինելն Երուսաղէմի մինչեւ յօծեալն առաջ-
նորդ՝ եօթներորդք եօթն, եւ եօթներորդք վաթ-
սուն եւ երկու. եւ դարձցին եւ շինեսցին հրա-
պարակք եւ պարիսպք, եւ նորոգեսցին ժա-
26 մանակք։ Եւ յետ վաթսուն եւ երկուց եօթնե-
րորդաց՝ բարձցի օծութիւնն, եւ իրաւունք ոչ
իցեն 'ի նմա. եւ զքաղաքն եւ զսրբութիւնն ապա-
կանեսցէ առաջնորդաւն հանդերձ որ գալոց է.
եւ ջնջեսցին հեղեղաւ. եւ մինչեւ 'ի վախճան
պատերազմին համառօտելոյ կարգեսցէ զապա-
կանութիւն, եւ զօրացուսցէ զուխտ բազմաց.
եօթներորդ մի եւ կէս եօթներորդի, դադարե-
ցուսցէ զզոհս եւ զպատարագս. եւ մինչեւ 'ի
ծայրս անկեալն ապականութիւն. եւ մինչեւ
ցվախճան եւ ցատագնաց կարգեսցէ 'ի վերայ ա-
27 պականութեանն, եւ զօրացուսցէ զուխտ բազ-
մաց։ Եօթներորդ մի եւ կէս եօթներորդի բարձ-
ցին զոհք եւ նուէրք, եւ 'ի վերայ տաճարին
պղծութիւն աւերածոյն կացցէ. եւ մինչեւ 'ի
վախճան ժամանակի կատարած տացի 'ի վերայ
աւերածին։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Տեսիլ Վեցերորդ։

1 Յամին երրորդի Կիւրոսի արքայի Պարսից՝ ԾԱ
բանն յայտնեցաւ Դանիէլի՝ որոյ անուն կոչե-
ցաւ Բաղտասար. եւ ճշմարիտ է բանն. եւ զօ-
րութիւն մեծ եւ հանճար տուաւ նմա 'ի տես-
2 լեանն։ Յաւուրսն յայնոսիկ ես Դանիէլ էի 'ի
3 սուգ երիս եօթներորդս աւուրց. հաց ցանկու-
թեան ոչ կերայ, եւ միս եւ գինի ոչ եմուտ 'ի
բերան իմ, եւ իւղով ոչ օծայ, մինչեւ 'ի կատա-
4 րել երից եօթներորդաց աւուրց։ Յաւուրն քսա-

ներորդի եւ չորրորդի ամսեանն առաջնոյ՝ կայի
ես առ ափն գետոյն մեծի՝ որ է Տիգրիս Դեկղաթ։
Ամբարձի զաչս իմ, եւ ահա այր մի զգեցեալ 5
փառս, եւ ընդ մէջ իւր ածեալ կամար յոսկւոյն
Ոփազայ· եւ մարմինն նորա ծովագոյն, եւ երեսք 6
նորա իբրեւ զտեսիլ փայլատական, եւ աչք նորա
իբրեւ ճառագայթք հրոյ· բազուկք եւ բարձք
նորա իբրեւ զտեսիլ փայլուն պղնձոյ, եւ բարբառ
բանից նորա իբրեւ զբարբառ զօրու։ Եւ 7
տեսի ես Դանիէլ միայն զտեսիլն, եւ արքն որ
ընդ իս էին՝ ոչ տեսին զտեսիլն, այլ ահ մեծ անկաւ
'ի վերայ նոցա, եւ փախեան զարհուրեալք·
եւ ես միայն մնացի, եւ տեսի զտեսիլն զայն մեծ· 8
եւ ոչ մնաց յիս զօրութիւն· եւ փառք իմ յապականութիւն
դարձան, եւ չհանդարտեցի զօրութիւնն։
Եւ լուայ զբարբառ բանից նորա· 9
եւ 'ի լսելն իմում զբարբառ բանից նորա՝ կայի
հիացեալ, եւ երեսք իմ յերկիր խոնարհեալ։
Եւ ահա ձեռն հպեալ առ իս՝ կանգնեաց զիս 'ի 10
ծունգս իմ եւ 'ի թաթս ձեռաց իմոց, եւ ասէ 11
ցիս· Դանիէլ, այր ցանկալի, խելամուտ լեր բանիցս
զոր խօսեցայց ընդ քեզ· եւ կաց 'ի կայի
քում, զի այժմ առաքեցայ առ քեզ։ Եւ 'ի խօսել
նորա ընդ իս զբանս զայս՝ յոտն կացի դողութեամբ։
Եւ ասէ ցիս· Մի երկնչիր, Դանիէլ· 12
զի յօրէ յորմէ հետէ տուր զսիրտ քո խելամուտ լինել,
եւ վշտանալ առաջի Աստուծոյ քո· լսելի
եղեն բանք քո, եւ ես եկի ընդ բանից քոց։ Եւ 13
իշխան թագաւորութեանն Պարսից կայր հակառակ
ինձ զքսան եւ զմի օր· եւ ահա Միքայէլ՝
մի յառաջին իշխանացն՝ եկն օգնել ինձ· եւ թողի
զնա անդ ընդ իշխանի թագաւորութեանն
Պարսից· եւ եկի խելամուտ առնել զքեզ որչափ 14
ինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ ժողովուրդ քո
յաւուրս յետինս· զի տեսիլդ յաւուրս է։ Եւ 15
'ի խօսելն նորա ընդ իս ըստ բանիցս այսոցիկ՝ անկայ
'ի վերայ երեսաց իմոց յերկիր՝ եւ կայի հիացեալ։
Եւ ահա իբրեւ 'ի նմանութիւն որդւոյ 16
մարդոյ մերձեցաւ 'ի շրթունս իմ· բացի զբերան
իմ եւ խօսեցայ· եւ ասեմ ցայրն որ կայր
յանդիման ինձ· Տէր, յերեւելդ քո ինձ՝ խռովեցաւ
փոր իմ յիս, եւ ոչ գոյ յիս զօրութիւն·
եւ զիա՞րդ կարիցէ ծառայ քո, Տէր, խօսել ընդ 17
Տեառն իմում· եւ ոչ եւս է յիս զօրութիւն կալոյ,
եւ շունչ ոչ մնաց յիս։ Եւ յաւել եւս մերձեցաւ 18
յիս իբրեւ զնմանութիւն մարդոյ, եւ զօրացոյց
զիս, եւ ասէ· Մի երկնչիր, այր ցանկալի· խաղաղութիւն 19
ընդ քեզ· զօրացիր եւ քաջ լեր։ Եւ
'ի խօսել նորա ընդ իս՝ զօրացայ եւ ասեմ· Խօսեսցի
Տէր, զի զօրացուցեր զիս։ Եւ ասէ· Գիտե՞ս 20
զինչ վասն եկի առ քեզ· եւ արդ դառնամ
մարտնչել առ պատերազմ ընդ իշխանին Պարսից·
եւ ես ելանէի՝ եւ իշխանն Յունաց գայր։
Բայց պատմեցից քեզ զինչ կարգեալ է 'ի գիրս 21
ճշմարտութեան· եւ ոչ ոք է ինձ օգնական այսոցիկ,
բայց Միքայէլ իշխանն ձեր։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ ես յառաջնում ամին Դարեհի կացի 'ի հաստատութեան
2 եւ 'ի զօրութեան։ Եւ արդ պատմեցից
քեզ զճշմարտութիւնն· ահա երեք թագաւորք
յարիցեն յերկիրն Պարսից, եւ չորրորդն
մեծասցի մեծութիւն մեծ քան զամենեսեան· եւ
յետ զօրանալոյ նորա 'ի մեծութեան իւրում,
յարիցէ 'ի վերայ թագաւորութեանցն Յունաց։
3 Եւ յարիցէ թագաւոր հզօր, եւ տիրեսցէ տէրութեամբ
բազմաւ, եւ արասցէ ըստ կամս իւր·
4 եւ իբրեւ յարիցէ՝ թագաւորութիւն նորա փշրեսցի,
եւ բաժանեսցի 'ի չորս հողմս երկնից·
եւ ոչ ըստ փոխանորդի նորա, եւ ոչ ըստ տէրութեան
նորա զոր տիրեաց· զի խլեսցի թագաւորութիւն
5 նորա, եւ այլոց՝ թող զնոցայն։ Եւ զօրասցի
թագաւորն հարաւոյ, եւ մի յիշխանացն
զօրասցի 'ի վերայ նորա, եւ տիրեսցէ տէրութիւն
6 մեծ· եւ յետ ամաց նոցա խառնակեսցին
ընդ միմեանս։ Եւ դուստր արքային հարաւոյ
մտցէ առ արքայն հիւսիսոյ՝ առնել դաշինս
ընդ նմա· եւ ոչ հանդարտեսցէ զօրութեան
բազկին, եւ ոչ կացցէ զաւակ նորա· եւ
մատնեսցի ինքն եւ ածեալքն իւր, եւ օրիորդն
7 եւ որ զօրացուցանէր զնա 'ի ժամանակին։ Եւ
յարիցէ 'ի ծաղկէ արմատոյ նորա 'ի վերայ պատրաստութեան
իւրոյ· եւ եկեսցէ առ զօրութիւնն·
եւ մտցէ 'ի հաստատութիւնս թագաւորութեանն
հիւսիսոյ, եւ արասցէ ընդ նոսա,
8 եւ զօրասցի։ Եւ զաստուածս նոցա կործանեսցէ
հանդերձ ձուլածոյիւք նոցա· եւ զամենայն
սպաս ցանկալիս նոցա՝ զոսկւոյ եւ զարծաթոյ
գերի տարեալ բերցէ յԵգիպտոս, եւ նա հաստատեսցի
9 քան զթագաւորն հիւսիսոյ· եւ մտցէ
'ի թագաւորութիւն արքային հարաւոյ, եւ
10 դարձցի անդրէն յերկիր իւր։ Եւ որդիք նորա
ժողովեսցեն ամբոխ զօրաց բազմաց· եւ մտցէ
գնալով, եւ հեղեղատեսցէ· եւ անցցէ եւ դարձցի,
եւ գրգռեսցի մինչեւ 'ի զօրութիւն
11 նորա։ Եւ դառնասցի թագաւորն հարաւոյ,
եւ ելցէ եւ տացէ պատերազմ ընդ թագաւորին
հիւսիսոյ· եւ կանգնեսցէ զօր բազում, եւ
12 մատնեսցի զօրն 'ի ձեռս նորա· եւ առցէ զամբոխն՝
եւ բարձրասցի սիրտ նորա· եւ կործանեսցէ
13 զբիւրաւորս, եւ ոչ զօրասցի· եւ դարձցի
արքայն հիւսիսոյ, եւ ածցէ զօր բազում
քան զառաջինն· եւ 'ի վախճանի ժամանակաց
եկեսցէ մտանել զօրու մեծաւ եւ բազում ասպատակօք։
14 Եւ 'ի ժամանակսն յայնոսիկ բազումք
յարիցեն 'ի վերայ թագաւորին հարաւոյ·
եւ որդիք ժանտից ժողովրդեան քոյ բարձրա-

ցեն 'ի հաստատել զտեսիլն, եւ տկարասցին։ Եւ 15
մտցէ թագաւորն հարաւոյ, եւ կուտեսցէ հող՝
եւ առցէ զքաղաքս ամուրս. եւ բազուկք ար-
քային հարաւոյ ոչ հաստատեսցին. եւ յարի-
ցեն ընտրեալք նորա, եւ ոչ իցէ զօրութիւն կա-
լոյ. եւ արասցէ 'ի մտանելն իւրում առ նա 16
զկամս իւր, եւ ոչ ոք իցէ որ ունիցի զդէմ նո-
րա. եւ կացցէ յերկրին Սաբիմայ, եւ վախճա-
նեսցի 'ի ձեռս նորա։ Եւ դիցէ զերեսս իւր մը- 17
տանել զօրութեամբ իւրով յամենայն թագա-
ւորութիւնս նորա, եւ զամենայն ուղղութիւնս
առնիցէ ընդ նմա. եւ զդուստր կանանց տացէ
նմա յապականութիւն. եւ մի յամրասցի, եւ
մի եղիցի նա նորա. եւ դարձուսցէ զերեսս իւր 18
'ի կղզիս, եւ առցէ զբազումս. եւ դադարեսցէ զիշ-
խանսն որ նախատեսցին զնոսա, եւ զնախատինս
նոցա դարձուսցէ յերեսս նոցա. եւ դարձցի զօ- 19
րութեամբ յերկիր իւր, եւ տկարասցի եւ անկ-
ցի. եւ ոչ գտանիցի։ Եւ յարիցէ յարմատոյ նո- 20
րա տունկ թագաւորութեան 'ի վերայ պատրաս-
տութեան նորա, եւ բանադատիցէ առնել չար
թագաւորութեան. եւ յաւուրսն յայնոսիկ
խորտակեսցի. եւ ոչ երեսօք եւ ոչ պատերազ-
մաւ կացցէ 'ի վերայ պատրաստութեան իւրոյ, 21
զի արհամարհեցաւ. եւ ոչ ետուն նմա փառս
թագաւորութեան. եւ եկեսցէ յաջողութեամբ,
եւ բանադատեսցի թագաւորութեանց գայթագ-
ղութեամբք. եւ բազուկք այնր որ հեղեղատե- 22
ցին, եւ հեղեղատեսցին յերեսաց նորա. եւ
խորտակեսցի եւ առաջնորդ ուխտին. եւ յայն- 23
ցնէ որ խառնիցինն 'ի նա՝ արասցէ նենգութիւն։
Եւ ելցէ եւ զօրասցի 'ի վերայ նոցա սակաւ ազ-
գաւ. եւ յաջողութեամբ բազում աշխարհաց ե- 24
կեսցէ եւ արասցէ զոր ոչ արարին հարք նորա,
եւ ոչ հարք հարց նորա. եւ աւար եւ կապ-
տուտ եւ զստացուածս բաշխեսցէ նոցա. եւ 'ի
վերայ Եգիպտացւոց խորհուրդ խորհեսցի մին-
չեւ 'ի ժամանակ. եւ զարթիցէ զօրութիւն նո- 25
րա, եւ սիրտ նորա 'ի վերայ թագաւորին հա-
րաւոյ զօրութեամբ մեծաւ։ Եւ թագաւորն հա-
րաւոյ խմբեսցէ պատերազմ զօրու մեծաւ եւ
հզօրաւ յոյժ, եւ ոչ հանդուրժեսցէ. զի խոր-
հեսցին 'ի վերայ նորա խորհուրդս, եւ կերիցեն 26
որ ինչ նմա անկ իցէ, եւ խորտակեսցեն զնա,
եւ զզօրսն այրեսցեն, եւ անկցին վիրաւորք բա-
զումք։ Եւ երկոցունց թագաւորացն սիրտք ի- 27
րեանց 'ի չարութեան. եւ 'ի միում սեղանի սուտ
խօսեսցին, եւ մի յաջողեսցի. զի վախճանն 'ի
ժամանակս է. եւ դարձցի յերկիր իւր մեծու- 28
թեամբ բազմաւ, եւ սիրտ նորա 'ի վերայ ուխ-
տի սրբոյ. եւ արասցէ եւ դարձցի յերկիր իւր.
'ի ժամանակի դարձցի՝ եւ եկեսցէ 'ի վերայ հա- 29
րաւոյ, եւ ոչ եղիցի երբեւ զառաջինն վերջինն։
Եւ մտցեն 'ի նա բանակք կիտացւոց, եւ խո- 30
նարհեսցին. եւ դարձցի եւ բարկասցի 'ի վերայ
ուխտին սրբոյ, եւ արասցէ եւ դարձցի եւ գու-
մարեսցի 'ի վերայ այնոցիկ որք թողին զուխտն
31 սուրբ. եւ յարիցեն զաւակք 'ի նմանէ, եւ պղծ-
ծիցեն զսրբութիւնն բռնութեամբ. եւ փոխես-
ցեն զհանապազորդութիւնն, եւ տացեն պղծ-
32 ծութիւն ապականութեան. եւ ապականիչք
ուխտին ածցեն 'ի վերայ իւրեանց գայթագղու-
թիւն։ Եւ ժողովուրդ որ ճանաչէ զԱստուած
33 իւր՝ զօրասցին եւ արասցեն. եւ հանճարեղք
ժողովրդեանն բազում խելք խելամուտ եղիցին.
եւ տկարասցին սրով եւ հրով եւ գերութեամբ
34 եւ յափշտակութեամբ աւուրս։ Եւ 'ի տկարա-
նալ նոցա՝ օգնականութիւն ինչ սակաւ գտցեն.
եւ յաւելցին 'ի նոսա բազումք գայթագղու-
35 թեամբք։ Եւ 'ի հանճարեղացն տկարասցին 'ի
փորձել զնոսա եւ ընտրել, եւ յայտնել մինչեւ
'ի վախճան ժամանակի. զի տակաւին ժամանակ
36 է. եւ արասցէ ըստ կամաց իւրոց։ Եւ բարձ-
րասցի թագաւորն, եւ հպարտասցի 'ի վերայ ա-
մենայն աստուածոց, եւ 'ի վերայ Աստուծոյն
աստուծոց խօսեսցի ամբարտաւանս. եւ յաջո-
ղեսցի մինչեւ վախճանեսցի բարկութիւն, քան-
37 զի 'ի վախճան լինելոց է։ Եւ 'ի վերայ աստուա-
ծոց հարց իւրեանց զմտաւ ածցէ, եւ վասն ցան-
կութեան կանանց. եւ զամենայն դիս զմտաւ ոչ
38 ածցէ. եւ 'ի վերայ ամենայնի հպարտասցի. եւ
զԱստուած հզօր 'ի տեղւոջէ իւրմէ փառաւո-
րեսցէ. եւ զԱստուած զոր ոչ ծանեան հարք
նորա՝ փառաւորեսցէ, ոսկւով եւ արծաթով եւ
39 ականակիտ պատուականօք եւ ցանկալեօք։ Եւ արաս-
ցէ յամուրս փախստականաց ընդ աստուծոյ օ-
տարի, եւ յաճախեսցէ փառս. եւ հնազանդե-
ցուսցէ նմա զբազումս, եւ զերկիրն բաժանես-
40 ցէ 'ի պարգեւս։ Եւ 'ի ժամանակի վախճանի ո-
գորեսցի ընդ արքային հարաւոյ. եւ զօրաժո-
ղով եկեսցէ 'ի վերայ նորա արքայն հիւսիսոյ, կա-
ռօք եւ հեծելովք եւ նաւօք բազմօք. եւ մտցէ
41 յերկիրն եւ խորտակեսցէ. եւ անցցէ եւ մտցէ
յերկիրն Սաբայիմ, եւ բազումք տկարասցին։
Եւ սոքա իցեն որ ապրիցեն 'ի ձեռաց նորա. Ե-
դովմ եւ Մովաբ, եւ իշխանութիւն որդւոցն Ա-
42 մոնի. եւ ձգեսցէ զձեռն իւր յերկիրն. եւ
երկիրն Եգիպտացւոց ոչ եղիցի 'ի փրկութիւն.
43 եւ տիրեսցէ 'ի վերայ գաղտնեաց ոսկւոյ եւ ար-
ծաթոյ, եւ 'ի վերայ ամենայն ցանկալեացն Ե-
գիպտացւոց եւ Լիբեացւոց, եւ Եթովպացւոց
44 յամուրս նոցա։ Եւ լուր համբաւոյ եւ տագ-
նապք ճնշեսցեն զնա յարեւելից, եւ 'ի հիւսի-
սոյ եկեսցէ սրտմտութեամբ բազմաւ սատակա-
45 նել զբազումս. եւ հարցէ զխորան իւր յԵփադ-
նոն, 'ի մէջ ծովուցն 'ի լեառն Սաբայիմ սուրբ.
եւ եկեսցէ մինչեւ 'ի կողմն մի նորա. եւ ոչ ոք
իցէ որ փրկիցէ զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ Միքայէլ 1
իշխան մեծ, որ կայ 'ի վերայ որդւոց ժողովր-
դեան քո. եւ եղիցի ժամանակ նեղութեան, նե-
ղութիւն՝ որպիսի ոչ եղեւ յորմէ հետէ եղեւ
ազգ 'ի վերայ երկրի մինչեւ 'ի ժամանակն յայն.
եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ ապրեսցի ժողովուրդ
քո, ամենայն որ գտցի գրեալ 'ի գրութեան։
Եւ բազումք 'ի ննջեցելոց 'ի հող երկրի՝ յարի- 2
ցեն, ոմանք 'ի կեանս յաւիտենականս, եւ ո-
մանք 'ի նախատինս եւ յամօթ յաւիտենական.
եւ իմաստունք ծագեսցեն իբրեւ զլուսաւորու- 3
թիւն 'ի հաստատութեան, եւ բազումք յարդա-
րոց իբրեւ զաստեղս յաւիտեանս՝ եւ եւս։ Եւ 4
դու, Դանիէլ, փակեա զբանսդ, եւ կնքեա
զգիրդ՝ մինչեւ 'ի ժամանակ վախճանի, մինչեւ
ուսցին բազումք, եւ բազմասցի գիտութիւն։
Եւ տեսի ես Դանիէլ, եւ ահա երկու կային յայս- 5
կոյս եւ յայնկոյս գետոյն. եւ ասեն ցայրն որ 6
զգեցեալն էր զբադէնն, եւ կայր 'ի վերայ ջուրց
գետոյն. Մինչեւ ցե՞րբ իցէ վախճան սքանչե-
լեացդ զոր ասացեր։ Եւ լուայ յառնէն որ զգե- 7
ցեալն էր զբադէնն, եւ կայր 'ի վերայ ջուրց գե-
տոյն. ամբարձ զաջ իւր եւ զձախ իւր յերկինս.
եւ երդուաւ 'ի կենդանին յաւիտենից, թէ 'ի
ժամանակ՝ եւ 'ի ժամանակս՝ եւ 'ի կէս ժամա-
նակի, եւ 'ի կատարել ցրման ձեռին ժողովր-
դեանն սրբեցելոյ, ծանիցեն զայս ամենայն։ Եւ 8
ես լուայ՝ եւ ոչ առի 'ի միտ, եւ ասեմ. Տէր,
զի՞նչ է վախճան այդոցիկ։ Եւ ասէ. Երթ, Դա- 9
նիէլ, զի արգելեալ եւ կնքեալ են բանքս մին-
չեւ ցժամանակ վախճանի։ Ընտրեսցին եւ սպի- 10
տակասցին եւ փորձեսցին եւ սրբեսցին բա-
զումք, եւ անօրինեսցին անօրէնք, եւ ոչ առ-
նուցուն 'ի միտ ամպարիշտք. եւ իմաստունք ի-
մասցին 'ի ժամանակէ փոփոխմանն յաճախու- 11
թեան։ Եւ տացի պղծութիւն աւերածին ա-
ւուրս հազար երկերիւր երեսուն եւ հինգ. Եւ 12
երանի որ համբերեսցէ եւ հասցէ յաւուրս հա-
զար երեք հարիւր երեսուն եւ հինգ։ Եւ դու 13
եկ հանգիր, զի տակաւին են աւուրք եւ ժամք
'ի կատարումն վախճանի, եւ հանգիցես. եւ յա-
րիցես 'ի ժամանակի քում 'ի վախճանի աւուրց։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ Թագաւորն Աստիագէս յաւելաւ առ հարս 65
իւր, եւ առ Կիւրոս պարսիկ զթագաւորութիւն
նորա. եւ Դանիէլ էր կենակից Թագաւո- 1
րին, եւ փառաւոր քան զամենայն բարեկամս
նորա։

2 Եւ էին կուռք մի բաբելոնացւոց անուն Բէլ. եւ
ծախէին նմա ամենայն աւուր միոջ նաշիհ՝ երկոտա-
սան արդու, եւ քառասուն ոչխար, եւ գինի
3 վեց մար. եւ Թագաւորն պաշտէր զնա, եւ եր-
թայր հանապազ երկիր պագանէր նմա։ Բայց
Դանիէլ պագանէր երկիր Աստուծոյ իւրոյ. եւ
ասէ ցնա Թագաւորն. Դու ընդէր ոչ երկիր
4 պագանես Բէլայ։ Եւ նա ասէ. Վասնզի ոչ պաշ-
տեմ զկուռս ձեռագործս, այլ զԱստուած կեն-
դանի՝ զարարիչն երկնի եւ երկրի, որ ունի իշ-
5 խանութիւն ամենայն մարմնոյ։ Եւ ասէ ցնա
Թագաւորն. Ոչ Բէլ ո՞չ թուի քեզ թէ իցէ Աս-
տուած կենդանի, եթէ ո՞չ տեսանիցես՝ որչափ
6 ուտէ եւ ըմպէ հանապազ։ Եւ ասէ Դանիէլ ծի-
ծաղելով. Մի խաբիր, Արքայ. զի դա է 'ի ներ-
քոյ կաւեայ, եւ արտաքոյ պղնձի. ոչ կերեալ
7 զորս երբեք եւ ոչ արբեալ։ Եւ բարկացեալ
Թագաւորն՝ կոչեաց զքուրմսն նորա, եւ ասէ
ցնոսա Թագաւորն. Եթէ ոչ ասիցէք ինձ, ով
8 ուտէ զծախսն զայն, մեռանիցիք. ապա
եթէ յայտ առնիցէք՝ թէ զայն ամենայն Բէլ ու-
տէ, մեռանիցի Դանիէլ՝ զի հայհոյեաց զԲէլ։ Եւ
ասէ Դանիէլ ցԹագաւորն. Եղիցի ըստ բանի
9 քում։ Եւ էին քուրմք Բէլայ եօթանասուն,
թող զկանայս եւ զմանկունս։ Եւ եկն Թագաւորն
10 Դանիէլիւ հանդերձ 'ի տուն Բէլայ. եւ ասեն
քուրմք Բէլայ. Ահաւասիկ մեք արտաքս ելցուք.
եւ դու, Արքայ, դիր առաջի զորս զկերակուրդ,
եւ զգինիդ՝ խառնեալ դիցես. եւ փակեա ըզ-
11 դուրսդ եւ կնքեա մատանեաւ քով. եւ եկեալ
ընդ առաւօտս, եթէ ոչ գտցես այդ ամենայն կե-
րեալ 'ի Բէլայ, մեռցուք մեք. ապա թէ ոչ Դա-
12 նիէլ որ ասաց խաբէութիւն զմէնջ։ Եւ նոքա փարթամ
էին, զի արարեալ էին ընդ սեղանովն մուտ ան-
յայտ, եւ ընդ այն մտանէին հանապազ եւ ու-
13 տէին զայն։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին արտաքս, եւ
Թագաւորն եդ զկերակուրսն առաջի Բէլայ։ Եւ
հրաման ետ Դանիէլ իւրում մանկանցն, եւ բե-
րին մոխիր, եւ ցանեցին ընդ ամենայն մեհեանն
առաջի Թագաւորին միայնոյ. եւ ելեալ արտաքս՝
փակեցին զդուռնն, եւ կնքեցին մատանեաւ Թա-
14 գաւորին եւ գնացին։ Եւ քուրմքն մտին գիշերի
ըստ սովորութեան իւրեանց՝ կանայք եւ որդ-
ւովք իւրեանց, կերան զամենայն եւ արբին.
15 եւ ոչ ինչ թողին։ Եւ կանխեաց Թագաւորն ընդ
16 առաւօտն Դանիէլիւ հանդերձ, եւ ասէ. Ո՞ղջ են
կնիքդ, Դանիէլ։ Եւ նա ասէ. Ողջ են, Արքայ։
17 Եւ եղեւ ընդ բանալ զդրանցն՝ հայեցաւ Թագա-
ւորն 'ի սեղանն, 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց եւ
ասէ. Մեծ ես, Բէլ, եւ ոչ գոյ նենգութիւն 'ի
18 քեզ եւ ոչ մի։ Եւ ծիծաղեցաւ Դանիէլ. եւ կա-
լաւ զԹագաւորն զի մի մտցէ 'ի ներքս, եւ ասէ.
Ահա հայեաց ընդ յատակդ, եւ տես ո՞յր է հետք
19 այդ։ Եւ ասէ Թագաւորն. Տեսանեմ հետս արանց՝

կանանց եւ մանկտւոյ ։ Յայնժամ բարկացեալ 20
Թագաւորն կալաւ զքուրմսն եւ զկանայս եւ
զորդիս նոցա․ եւ ցուցին նմա զգաղտնի դուռնն՝
ընդ որ մտանէին եւ ծախէին զսեղանն․ եւ կո- 21
տորեաց զնոսա Թագաւորն, եւ զԲէլ ետ 'ի ձեռս
Դանիէլի, եւ կործանեաց զնա եւ զմեհեան
նորա ։

Եւ էր վիշապ մի մեծ, եւ պաշտէին զնա բա- 22
բելացիքն․ եւ ասէ Թագաւորն ցԴանիէլ․ Միթէ 23
եւ զսմանէ՞ ասիցես թէ պղնձի է․ ահաւասիկ
կենդանի է, ուտէ եւ ըմպէ․ եւ ոչ կարես ասել
թէ չիցէ դա Աստուած կենդանի․ արդ եկ պաշ-
տեա զնա երկիր ։ Եւ ասէ ցնա Դանիէլ․ Ես տեառն 24
Աստուծոյ իմոյ երկիր պագանեմ, զի նա է Աս-
տուած կենդանի․ բայց դու, արքայ, տուր ինձ 25
իշխանութիւն, եւ սպանից զվիշապդ առանց
սրոյ եւ գաւազանի ։ Եւ ասէ Թագաւորն․ Տը-
ւեալ քեզ ։ Եւ առ Դանիէլ ձիւթ եւ ճարպ 26
եւ մազ, եւ եփեաց 'ի միասին եւ արար գնդակս,
եւ եհար 'ի բերան վիշապին․ եւ իբրեւ կերաւ՝
պայթեաց վիշապն․ եւ ասէ, տեսէք զպաշտա-
մունս ձեր ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուան բաբելա- 27
ցիքն՝ բարկացան յոյժ, եւ կուտեցան 'ի վերայ
Թագաւորին՝ եւ ասեն․ Հրեայ եղեւ Թագաւորն,
զԲէլ կործանեաց, եւ զվիշապն սպան, զքուրմսն
կոտորեաց ։ Եւ իբրեւ եկին, ասեն ցԹագաւորն․ 28
Տուր մեզ 'ի ձեռս զԴանիէլ․ ապա թէ ոչ՝ սպա-
նանեմք զքեզ եւ զտուն քո ։ Եւ իբրեւ ետես 29
Թագաւորն՝ եթէ կարի ստիպեն զնա, հար-
կաւ 'ի ձեռս ետ նոցա զԴանիէլ ։ Եւ նոքա ար- 30
կին զնա 'ի գուբն առիւծուց, եւ անդ էր զվեց
31 օր․ եւ էին 'ի գբին եօթն առիւծք․ եւ տային
նոցա հանապազ երկուս մարդս եւ երկուս պատ-
րուճակս․ բայց յայնժամ ոչ ինչ տային նոցա,
32 զի վաղվաղակի կերիցեն զԴանիէլ ։ Եւ էր Ամբա-
կում մարգարէ 'ի Հրէաստանի․ եւ եփեաց թան,
եւ բրդեաց հաց 'ի կուր․ եւ երթայր յանդ՝ տա-
33 նել մշակաց իւրոց ։ Եւ ասէ հրեշտակ Տեառն
ցԱմբակում․ Տար զճաշդ զոր ունիս՝ 'ի Բաբելոն
34 Դանիէլի՝ 'ի գուբն առիւծուց ։ Եւ ասէ Ամբա-
կում․ Տէր, զԲաբելոն իմ չէր տեսեալ, եւ ըզ-
35 գուբն ոչ գիտեմ ուր իցէ ։ Եւ բուռն եհար հրեշ-
տակն զգագաթանէ նորա, եւ կալաւ զվարսից
գլխոյ նորա, եւ եդ զնա 'ի Բաբելոն 'ի վերայ
36 գբոյն սաստկութեամբ հոգւոյ իւրոյ ։ Եւ աղա-
ղակեաց Ամբակում եւ ասէ․ Դանիէլ Դանիէլ,
առ առ զճաշդ զոր առաքեաց քեզ Աստուած ։
37 Եւ ասէ Դանիէլ․ Յիշեցեր զիս Աստուած, եւ
38 ոչ ընդ վայր հարեր զսիրելիս քո ։ Եւ յարեաւ
Դանիէլ եւ եկեր․ եւ հրեշտակ Աստուծոյ տա-
րաւ զԱմբակում նոյնժամայն անդրէն 'ի տեղի
39 իւր ։ Եւ Թագաւորն եկն յաւուրն եօթներորդի
ողբալ զԴանիէլ․ եւ իբրեւ եկն 'ի բերան
գբոյն եւ հայեցաւ, եւ ահա զի նստէր Դանիէլ,
40 աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ եւ ասէ․ Մեծ ես տէր
Աստուած Դանիէլի, եւ չիք այլ որ բաց 'ի քէն ։
41 Եւ առ զնա 'ի վեր․ եւ զպատճառս կորստեան
նորա արկին 'ի գուբն, եւ գէշ գէշ պատառեցան
նոյնժամայն առաջի նորա ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԶԵԿԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

[illegible]

ԳԼՈՒԽՔ ԳՐՈՑ ԵԶԵԿԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

ցուցանէ նմա զկուռսն 'ի գրունս եւ յորմս տաճարին. եւ զի լային զԹամուզ, որ է Ադոնիսն յաստուածեալ. ընդ որոյ վեց ապականիչս արձակէ 'ի կոտորել, եւ 'ի դրոշմել խորհրդով խաչին՝ խնայել, եւ ցանել հուր 'ի քաղաքն:

Ե. Հանդէս մարգարէական քերովբէիցն, որք անիւք են ու գերին, այլ աստ փոփոխմանց իւրեւ 'ի կերպս. որոց աստուածոյ ցուել, եւ յետ փառք ինչ գործեալ ժողովել:

Զ. Գերութեան զգլխաւորն եւ զազգ ելանելոյն՝ զփոխելն Եզեկիելայ եւ զժողովուրդն, եւ զհաւատարմութիւն առնէ 'ի Բաբելոն նշանակէ:

Է. Դարձեալ խորով կերպաւորութեամբն նշանակէ մարգարէն զելանելն առնելն 'ի պաշարմանն, եւ թէ փութով համաձեն նոցա չարիքն:

Ը. Տարագրէ յիմարեալս զսուտ մարգարէսն, որք գիտութեամբ ժողովրդեան իւրեւ զորմ ծեփեն՝ խաղաղութիւն քարոզելով. անիծանէ եւ զկանայսն ընդ սուտ անուանեալն. եւ զի պաղատականն հմայս 'ի բազուկս եւ 'ի գլուխս նոցա կապեն, զոր 'ի միջոյ բառնալ սպառնայ:

Թ. Ասէ եւ վասն խաւարելոցն 'ի կուռս եւ 'ի մեղս, թէ եւ Տէր թող առ անոնց զսա խորշելեաց նոցա առաջացուցանէ, որպէս Եզեկիելին Աբրահամու, եւ կորուսից զխորագոյն եւ զխաբեալսն 'ի զգուշութիւն այլոց:

Ժ. Զի ոչ քահանայն պաշտօնութեամբ զծիրանին ոչ կարեն օգնել որդւոցն. եւ որ երբեմն զի ոչ խնդրէ 'ի փայտ յանգակն՝ զի մի գտցեն բարձն. այժմ գերման առ անձուր, զի մի ծովս տացէ: Պղծեւ բանս եւ 'ի հանդերձեալն դատաստան:

ԺԱ. Փայտի որթոյն զհրկիզութիւն քաղաքին նշանակէ, որք 'ի հրոյ յնդրկացան ելին, եւ 'ի հուր բարկութեանն մաշին վասն յանցման կռապաշտութեանն:

ԺԲ. Ի դէմ մանկամարդի եւ պոռնկի ցնէ զխնամս իւր առ Երուսաղէմ յնդրկապաշտ եւ յաւուր, որոյ զբղջման փոխարինեալ՝ քան զՍոդոմ եւ զՍամարիա, որ է Բոսոր եւ Դան, ընդ որոյ կրել առէ պատիժ առ 'ի յուղել: Պղծեւ այժմ եւ առ մեզ ամբաստանելու, եւ անդ պատանեսցէ:

ԺԳ. Արծուեն մեծ նշանագրաւոր, որ գերեաց զԵքոնիա եւ կոչեաց զՍեդեկիա. մայր Նաբուքոդոնոսոր՝ Թագաւորն Երուսաղէմի. իսկ այլ ործուն՝ Փարաւոն, յոր ձեռն եռ Սեդեկիա եւ անդ գերդամանցն, զոր եկեալ գերեաց բարկութեամբ. խոստանայ եւ զգարդն, բայց Քրիստոսականութիւնն 'ի Բրիստոս հայր, որ կանխեալ զԱւաչէն 'ի լեառն Գողգոթա:

ԺԴ. Ասէ թէ զի՞նչ կարծիք, զի առէն թէ հարքն ազգաց եւ մեք գերեալք. եւ յայտնէ թէ յորում մեղքն փոխեան կենաց հասանէ՝ այնր մահն լինի վճակելոյ:

ԺԵ. Ողբայ զՍեդեկիա եւ զեղբարս նորա, ամբաստանելով զմայրենի զնոցա նոցա:

ԺԶ. Արտասանէ զանհնազանդութիւն նոցա յեգիպտոսէ եւ յաւազ, եւ աստուծոյ թէ հանից զնոց զեգիպտոսէ որ աստուածն եղեն. եւ անդ գերեկ յանապատ, 'ի տեղին որ զնոյն չար էր գերեն 'ի Բաբելոն, որպէս յեգիպտոսէ 'ի Պանոս:

ԺԷ. Սուսերն եւ Նարաս հրաւ սուր, եւ է Երուսաղէմ, որոյ հուր աստուծոյ արծարծել, գերեալ եւ զորեալ զալ բարկութեանն:

ԺԸ. Գուշակէ՝ զի հասեալ բարկութեանն յԱնմիթ, ասասէ բանան նախապարզն յՕոլա եւ յՕոլիբագեայ, եւ հմայական յերուսաղէմ գիծ. ոչ թէ զի զեւսն զնոխել ինչ զերութեան, այլ 'ի մարգարէից լուծել էր նոցա. Աստուծոյ Եզեկիելայ որ անգամնեաւ գործեալսն, եւ ձեռս եւ հեթանոսացն, մինչեւ եկեալ Զօրաբաբէլ եւ Քրիստոս. իսկ Ամն՝ ամենայ գերութեանն ամն առաջ:

ԺԹ. Բամբասէ զԱսորեստ 'ի պատուաւորութիւնս եւ 'ի պոռնկութիւնս, եւ հրով աստուածոյ՝ բարկութեանց եւ գեհենոյն այրմանն:

Ի. Զանիրաւութիւն իշխանացն ամբաստանէ:

ԻԱ. Ի դէմս երկուց պոռնկացն բամբասէ զՍամարիայ եւ զՅուդայ կռապաշտութիւնն:

ԻԲ. Տեսլեամբ եռացեալ կաթսայի՝ զապականութիւն վրտացն Երուսաղէմի 'ի Բաբելոնացւոցն գուշակէ:

ԻԳ. Հրաման առնու Եզեկիել չողբալ առ 'ի մահուանն կնոջն յօրինակ ժողովրդեանն:

ԻԴ. Եղուկ առնէ Ամոնացւոց, Մովաբացւոց, Եդոմայեցւոց, Փղշտացւոց, որ ձգի եւ 'ի վերայ աղտնակելոց յԱստուծոյ:

ԻԵ. Աստանօրէն 'ի վերայ իշխանին Տիւրոսի՝ ձգի եւ յԱդամ եւ 'ի բանսարկուն:

ԻԶ. Եւ 'ի վերայ Փարաւոնի ասացեալն՝ ձգի եւ յնմանոյն փարաւոնն. բայց նախապէս զարմանալ բարկութեան եւ աւանդելի. որք անկան՝ զհպարտութիւն եգիպտացւոցն որ զի անկցի:

ԻԷ. Երկրորդ վասն գիտն. զի պահ է փորձանաց, որն խրատել, եւ լուծին՝ անկեալ. եւ զի ողորմ է զդատաստան Տեառն առ խոստովանողս եւ առ զղջացելոյ. ասոփէ այսու զննելուն 'ի զգուշութեան, թէ որ վասն հոգոյն մեղաց մահուան զերոյ աստուծոյ, զործելն գործոց անրէն:

ԻԸ. Նոր բան զոր զուժ առ մանն Երուսաղէմ՝ յառաջէ մարգարէս պատուհասել զԽոտկէ երկրին այլ եւ այլ հարուածոյն 'ի զգուշութիւն զնի զործն. նա եւ մեզ նա 'ի խրատ:

ԻԹ. Թեկել եւ 'ի լսելն յօժարք էին, եւ յառնելն ոչ, այլ յարգարէ Աստուած խաւել առ նոսա մարգարէն. զի վճռմամբ կանխատեսութեամբն չարչարեցն յնոցա:

Լ. Մեղադրէ իշխանացն ընդ պաշտօնութեան եւ ծուլութեան, եւս եւ հարուստ իշխանցն, եւ խոստանայ 'ի դէմս Դաւթի զՔրիստոսականն Հրեից, եւ զՔրիստոս հովուապետ:

ԼԱ. Կորուստ աղդանայ Եդոմայ 'ի գատել գերւոյն, վասն որ ընդ Հրէայն նախանձեաւ. հայր բանս եւ 'ի վերայ ամենայն նախանձոտաց:

ԼԲ. Շինութիւն խոստանայ 'ի դարձն՝ նկարելով զհաստատութիւն եկեղեցւոյն, եւ զլուսաւոր աղանին. եւ որպէս Հրէիցն զոյս եւս միայն աննել նոցա գործ 'ի գերութենէ:

ԼԳ. Մարգարէական տեսլեամբ, եւ ոչ զգալի իրաց կենդանի ոսկերացն, 'ի համատութիւն խոստման գործեն, եւ 'ի հասարակ վերջնոց յարութեանն:

ԼԴ. Զի յետ դարձին ընդ Զօրաբաբելի՝ նոււէրն ցեղքն բառնանին. նկարելով զառ 'ի Քրիստոս միութիւն Հրեից եւ հեթանոսաց:

ԼԵ. Ի վերայ Գոգայ ասացեալն՝ է ինչ վճարեալ յետ դարձին, եւ է ինչ լինելոց յերեւել Նեռինն:

ԼԶ. Ցուցանէ մարգարէն անմարմնապէս զշէն տաճարին. եւ զի զդուռնն արեւելից փակեալ կացցէ՝ 'ի խորհուրդ կուսին:

ԼԷ. Մերժէ զանարժանն 'ի պաշտօնէութենէ. եւ օրինադրէ վասն քահանայից զորս եւ կարգէ զտասանորդս:

ԼԸ. Բարձէ զզեխանս եւ օրինադրէ վասն արդար չափոց, եւ վասն տօնից եւ պատարագաց, որ եւ պղծի առ մեզ հոգեպէս:

ԼԹ. Նկարէ գետոյն յորդութեամբ զջուրն նորա յետ զելանել, եւ զանսպառ աւետարանին Քրիստոսի որ ելեալն 'ի Գաղիլէէ. ուստի չոգին չորս հազար աշխարհս մինչ 'ի կատարածն:

Խ. Արդարէ զաշխարհն, զոր եւ վիճակօք բաժանեն ցեղքն, եւ կանգնել զբանց քաղաքին՝ 'ի նշանակ եկեղեցւոյ եւ հանդերձելոյն:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԵԶԵԿԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Տեսիլ Եզեկիելի քահանայի որդւոյ Բուզեայ, զոր ետես յերկրին քաղդէացւոց
'ի վերայ Քոբար գետոյ.

Բ. Եւ եղեւ յամին երեսներորդի, յամսեանն 1
չորրորդի, որ օր հինգ էր ամսոյն, եւ էի ես 'ի
մէջ գերութեանն առ ափն Քոբար գետոյ. եւ
բացան երկինք, եւ տեսի տեսիլ Աստուծոյ, որ 2
օր հինգ էր ամսոյն. այն ամ հինգերորդ էր գերութեանն
Յովակիմայ արքայի։ Եւ եղեւ բան 3
Տեառն առ Եզեկիէլ քահանայ՝ որդի Բուզեայ,
յերկրին քաղդէացւոց 'ի վերայ Քոբար գետոյ։
Եւ անդ եղեւ 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, եւ տեսի՝ 4
եւ ահա հողմ վերացեալ գայր 'ի հիւսիսոյ,
եւ ամպ մեծ 'ի կողմանէ նորա. եւ լոյս շուրջ զնովաւ,
եւ հուր փայլատակէր 'ի նմանէ. եւ 'ի մէջ
նորա իբրեւ զտեսիլ բազմագունի ականց, եւ
ճառագայթք 'ի նմա։ Եւ 'ի մէջ նորա կերպարանք 5
չորից կենդանեաց. եւ այս տեսիլ նոցա.
կերպարանք մարդոյ 'ի վերայ նոցա. եւ չորք 6
դէմք միոյ, եւ չորք թեւք միոյ միոյ 'ի նոցանէ.
եւ բարձք նոցա բարձք ուղիղք. եւ ոտք նոցա 7
թեւաւորք էին, եւ կճղակք նոցա իբրեւ զկճղակս
որթոյ. եւ կայծակունք թռթռափէին 'ի
նոցանէ իբրեւ 'ի փայլատակմանց պղնձոյ։ Եւ
թեւք իւրեանց երագունք էին, եւ ձեռն մարդոյ 8
'ի ներքոյ թեւոց նոցա 'ի չորեսին կողմանս
նոցա. եւ երեսք նոցա եւ թեւք չորեցունց ընդ 9
միմեանս թեւակցեալ խառնեալ. եւ զերեսս իւրեանց
'ի գնալն՝ յետս ընդդէմ ոչ դարձուցանէին,
իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց
գնային։ Եւ կերպարանք երեսաց նոցա՝ կերպարանք 10
մարդոյ եւ կերպարանք առիւծու յաջմէ
չորեցունց, եւ կերպարանք եզին եւ կերպարանք
11 արծուոյ 'ի ձախմէ չորեցունց. այս կերպարանք
նոցա։ Եւ թեւք նոցա տարածեալ 'ի
վերուստ չորեցունց. իւրաքանչիւր երկու երկու
խառնեալ ընդ միմեանս, եւ երկու երկու
12 ծածկէին 'ի վերուստ զմարմինս իւրեանց։ Եւ իւրաքանչիւր
հանդէպ երեսաց իւրեանց գնային.
յոր կողմն գնայր հողմն՝ գնային, եւ յետս ընդդէմ
13 ոչ դառնային 'ի գնալս իւրեանց։ Եւ 'ի մէջ
գազանացն տեսիլ իբրեւ զկայծականց հրոյ բորբոքելոյ,
եւ իբրեւ զտեսիլ լամբարաց խառնելոց
'ի մէջ գազանացն, եւ լոյս հրոյ. եւ 'ի հրոյ
14 անտի փայլատակմունք հատանէին. եւ գազանքն
երագս ընթանային, եւ թեւթեւս դառնային 'ի
15 նմանութիւն արեգական։ Եւ տեսանէի եւ ահաւասիկ
անիւ մի յերկրի զհետ գազանացն չորեցունց.
եւ կերպարանք անուոյն եւ արարածոյ
16 նոցա՝ իբրեւ զտեսիլ ականց Թարշշի. եւ կերպարանք
չորեցունց եւ տեսիլ նոցա եւ գործուած
իւրեանց՝ որպէս թէ շրջիցի անիւ 'ի
17 մէջ անուոյ. 'ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնային,
եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնային 'ի թիկունս
18 իւրեանց. եւ բարձունք էին։ Հայէի ընդ
նոսա եւ տեսանէի՝ զի լի էին աչօք թիկունք
19 նոցա շուրջ զչորեքումբք. եւ 'ի գնալ գազանացն,
գնային եւ անիւքն ընդ նոսա, եւ 'ի վերանալ
20 գազանացն յերկրէ՝ վերանային եւ անիւքն. ընդ
որ կողմ գնայր ամպն եւ հողմն՝ երթային գազանքն՝
եւ անիւքն ընդ նոսին վերանային. զի
21 ոգի կենդանի գոյր յանիւսն. 'ի գնալն նոցա
գնային, եւ 'ի կալն նոցա կային անիւքն, եւ

'ի վերանալ նոցա յերկրէ՝ և անիւքն ընդ նոսին
վերանային. զի ոգի կենդանի գոյր յանիւսն։
Եւ նմանութիւն հաստատութեան 'ի վերայ գլ- 22
խոյ գազանացն իբրև զտեսիլ ական մաքուր տարածեալ
'ի վերայ թևոց նոցա 'ի վերուստ։ Եւ 23
'ի ներքոյ հաստատութեանն թևք իւրեանց տարածեալ
տատանէին ընդ միմեանս. և իւրաքանչիւր
երկու երկու ծածկէին զմարմինս իւրեանց։
Եւ լսէի զձայն թևոց նոցա 'ի տատանելն 24
իբրև զձայն ջուրց բազմաց, և իբրև ըզձայն
Աստուծոյ Սադայի. և 'ի գնալն իւրեանց՝
ձայն պատգամաց իբրև զձայն բանակի, և 'ի
կալն իւրեանց հանգչէին թևք իւրեանց։ Եւ 25
ահա բարբառ 'ի վերուստ քան զհաստատութիւնն
որ էր 'ի վերայ գլխոց նոցա 'ի կալն իւրեանց.
և յամրանալն զթևս իւրեանց. և 26
'ի վերայ քան զհաստատութիւնն որ 'ի վերայ
գլխոց նոցա՝ իբրև զտեսիլ ական շափիղայ. և
նմանութիւն աթոռոյ 'ի վերայ նորա, և 'ի վերայ
աթոռոյն՝ նմանութիւն կերպարանաց մարդոյ։
Եւ տեսանէի իբրև զտեսիլ ական բաղխա- 27
գունի, և իբրև զտեսիլ հրոյ 'ի ներքոյ քան
զնա շուրջանակի. միջովք չափ 'ի վեր՝ նմանութիւն
որովայնի, և միջովք չափ 'ի խոնարհ՝
նմանութիւն հրոյ. և լոյսն որ շուրջ զնովաւ
բակ ունէր, իբրև տեսիլ աղեղանց որ ձգի 28
յամպս յաւուրս անձրևաց. և այսպէս ահագին
տեսիլ լուսոյ շուրջ զնովաւ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ այս տեսիլ՝ նմանութիւն փառացն Տեառն։ 1
Իբրև տեսի՝ անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց, և
լուայ բարբառ որ խօսէր ընդ իս և ասէր. Որդի
մարդոյ, կաց 'ի վերայ ոտից քոց և խօսեցայց
ընդ քեզ։ Եւ եկն 'ի վերայ իմ հոգի, և վե- 2
րացոյց զիս և կանգնեաց կացոյց 'ի վերայ ոտից
իմոց. և լսէի զի խօսէր նա ընդ իս և ասէր. 3
Որդի մարդոյ, ես առաքեցից զքեզ առ գաւառացուցիչ
տունդ Իսրայէլի, որք դառնացուցին զիս՝
ինքեանք և հարք իւրեանց, անարգեցին զիս
մինչև ցայսօր։ Որդիք եղջերինք և խստասիրտք 4
են առ որս առաքեմ զքեզ. և ասասցես ցնոսա.
այսպէս ասէ Տէր Տէր. եթէ իցէ լուիցեն 5
կամ ապաւեսցեն. զի տուն դառնացողաց են. և
կամ ճանաչիցեն թէ մարգարէ ես դու 'ի
մէջ նոցա։ Եւ դու, որդի մարդոյ, մի երկնչի- 6
ցիս 'ի նոցանէ, և մի զանգիտիցես յերեսաց
նոցա. զի զայրանալով զայրասցին և յարիցեն
'ի վերայ քո, զի 'ի մէջ կարճաց բնակեալ ես
դու. մի երկնչիցիս 'ի բանից նոցա և յերեսաց
նոցա մի զանգիտիցես, զի տուն դառնացողաց
են։ Եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զբանս զայսոսիկ. 7
եթէ իցէ լուիցեն կամ ապաւեսցեն, զի տուն
8 դառնացողաց են։ Եւ դու, որդի մարդոյ, լուր
բանից զոր խօսիմ ընդ քեզ. մի լինիր դառնացող
իբրև զտուն դառնացողաց, բաց զբերան
9 քո և կեր զոր ջամբեցից քեզ։ Տեսի՝ և ահա
ձեռն ձգեալ առ իս, և 'ի նմա մատեան մի գրոց.
և պարզեաց զնա առաջի իմ. և էր գրեալ 'ի
նմա ներքոյ և արտաքոյ՝ ողբս և ձայնս և
վայս։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ասէ ցիս. Որդի մարդոյ, զոր ինչ գտանես
'ի գմա՝ կեր. կեր մանր զմատեանդ զայդ, և
2 գնա և խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի։ Եբաց
3 զբերան իմ, և ջամբեաց զմատեանն, և ասէ
ցիս. Որդի մարդոյ, բերան քո կերիցէ, և որովայն
քո լցցի 'ի մատենէդ այդմիկ որ տուաւ քեզ։
Կերայ զայն, և եղև 'ի բերան իմ իբրև զբաղց-
4 րութիւն մեղու։ Եւ ասէ ցիս. Որդի մարդոյ,
գնա դու և մուտ 'ի տունն Իսրայէլի, և խօ-
5 սեսցիս առ նոսա զպատգամս իմ. զի ոչ եթէ
առ ժողովուրդ խորախորս ծանրալեզուս առաքես-
6 ցիս առ տունն Իսրայէլի, և ոչ առ ժողովուրդս
բազումս այլազգիս կամ այլալեզուս, և ոչ առ
թանձրալեզուս՝ զորոց ոչ լսիցես զբանս նոցա.
զի թէ և առ այնպիսիս առաքէի զքեզ, նո-
7 քայն և նոքա լսէին քեզ. այլ տունն Իսրայէլի
ոչ հաւանին լսել քեզ, քանզի ոչ կամին լսել
ինձ. զի ամենայն տունն Իսրայէլի հակառակօղք
8 և խստասիրտք են։ Եւ ահաւասիկ ետու ըզ-
դէմս քո հաստատուն առաջի երեսաց նոցա. և
զյաղթութիւն քո զօրացուցից առաջի հակա-
9 ռակութեան նոցա, և եղիցի յամենայն ժամ
հաստատուն իբրև զվէմ յաղթութիւն քո։ Մի
երկնչիր 'ի նոցանէ, և մի զանգիտիցես յերե-
10 սաց նոցա. զի տուն դառնացողաց են։ Եւ ասէ
ցիս Տէր. Որդի մարդոյ, զամենայն զբանս զոր
խօսեցայ ընդ քեզ, լուր ականջօք քովք, և
11 դիր 'ի սրտի քում. և երթ մուտ 'ի մէջ գերու-
թեանն առ որդիս ժողովրդեանն քո, խօսեսցես
ընդ նոսա և ասասցես. այսպէս ասէ Տէր Տէր.
12 եթէ իցէ լուիցեն և անսայցեն։ Եւ վերացոյց
զիս ոգի, և լուայ զկնի իմ ձայն շարժման մե-
ծի՝ որ ասէին. օրհնեալ են փառք Տեառն 'ի տեղ-
13 ւոջէ իւրմէ. և տեսի՝ ձայն թևոց գազանացն
տատանելոյ ընդ միմեանս և ձայն անուոցն ըզ-
14 հետ նոցա, և ձայն շարժման։ Եւ հոգի Տեառն
վերացոյց զիս և բարձրացոյց, և երթայի համ-
բարձեալ 'ի դիմել հոգւոյն իմոյ։ Եւ ձեռն Տեա-
15 ռն եղև 'ի վերայ իմ զօրութեամբ. և մտի վե-
րամբարձ 'ի մէջ գերութեանն, և շրջեցայ առ
բնակչացն Քոբար գետոյ որ էին անդ. և նստայ

աւուրս եօթն զագարեալ 'ի մէջ նոցա ։ Եւ եղև 16
յետ եօթն աւուրն, եղև բան Տեառն առ իս՝
և ասէ․ Որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ 17
տանդ Իսրայէլի․ լուիցես յինէն զպատգամս,
և սպառնասցես նոցա իբրև յինէն ։ Յորժամ 18
ասիցեմ ցանօրէնն՝ Թէ մահու մեռանիցիս, և
դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա, և ոչ խօսեցես
զգուշանալ անօրէնին, և դառնալ 'ի ճանապարհաց
իւրոց չարաց և կեալ, անօրէնն այն
յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և զարիւն նորա
'ի ձեռաց քոց խնդրեցից ։ Իսկ եթէ դու ըզգուշացուցանիցես 19
անօրէնին, և նա ոչ դարձցի
յանօրէնութենէ իւրմէ և 'ի ճանապարհէ
իւրմէ, անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում
մեռցի, և դու զանձն քո ապրեցուսցես ։ Եւ 20
յորժամ դարձցի արդարն յարդարութեանց իւրոց
և արասցէ յանցանս, արկից տանջանս
զգլխով նորա․ նա մեռցի, քանզի ոչ եթէ յիշեսցին
արդարութիւնք նորա զոր արար․ բայց
քանզի դու ոչ զգուշացուցեր նմա, զարիւն նորա
'ի ձեռաց քոց խնդրեցից ։ Ապա եթէ դու 21
զգուշացուցանիցես զարդարն զի մի մեղիցէ, արդարն
կելով կեցցէ, զի դու զգուշացուցեր նմա․
և դու զանձն քո ապրեցուսցես ։

Եւ եղև 'ի վերայ իմ անդ ձեռն Տեառն, և 22
ասէ ցիս․ Արի և ել դու 'ի դաշտ անդր, և անդ
խօսեցայց ընդ քեզ ։ Յարեայ և ելի 'ի դաշտ 23
անդր․ և ահաւասիկ կային անդ փառքն Տեառն,
իբրև զտեսիլն և զփառսն՝ զոր տեսի առ ափն
Քոբար գետոյ․ և անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց
։ Եւ եկն 'ի վերայ իմ հոգի, և կացոյց զիս 24
'ի վերայ ոտից իմոց․ և խօսեցաւ ընդ իս և ասէ
․ Մուտ՝ և արգելիր 'ի մէջ տան քոյ ։ Եւ դու, 25
որդի մարդոյ, ահաւասիկ տուեալ են 'ի վերայ
քո կապանք, և կապեսցեն զքեզ նոքօք․ և ոչ
ելցես 'ի միջոյ նոցա ։ Եւ զլեզու քո կապեցից 'ի 26
քիմս քո, և եղիջիր դու համր․ և ոչ եղիցիս
դու նոցա իբրև այր մի յանդիմանիչ, զի տուն
դառնացողաց են ։ Եւ յորժամ խօսիցիմ ընդ 27
քեզ՝ բացից զբերան քո, և ասասցես ցնոսա․
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր Տէր․ որ լսելոցն իցէ՝
լուիցէ, և որ արհամարհելոցն իցէ՝ արհամարհեսցէ․
քանզի տուն դառնացողաց են ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ դու, որդի մարդոյ, առ դու քեզ աղիւս 1
մի, և դիցես զնա առաջի երեսաց քոց․ և նկարեսցես
'ի նմա զքաղաքն Երուսաղէմ, և տացես 2
շուրջ զնովաւ պաշարումն, և շինեսցես շուրջ
զնովաւ մարտկոցս, և պատեսցես շուրջ զնովաւ
պատնէշ, և տացես շուրջ զնովաւ բանակս,
և տացես շուրջ զնովաւ նետաձիգս ։ Եւ առցես 3
դու քեզ տախտակ երկաթի, և կանգնեսցես զնա
իբրև զպարիսպ երկաթի ընդ քեզ և ընդ քաղաքն
․ և պատրաստեսցես զերեսս քո 'ի վերայ
նորա, և եղիցի 'ի պաշարումն, և պաշարեսցես
զնա․ զի այն նշանակ է որդւոցն Իսրայէլի ։
4 Եւ դու ննջեսցես 'ի ձախակողմն քո, և դիցես
զանիրաւութիւնս տանն Իսրայէլի 'ի վերայ նորա
․ ըստ թուոյ աւուրց զոր ննջեսցես 'ի վերայ
նորա՝ հարիւր և յիսուն օր․ և առցես զանիրաւութիւնս
5 նոցա ։ Եւ ես ետու քեզ զերկուս
անիրաւութիւնս նոցա 'ի թիւ աւուրց՝ հարիւր
և իննսուն օր․ և առցես զանիրաւութիւնս
6 տանն Իսրայէլի, և կատարեսցես 'ի միասին
զամենայն ։ Եւ դարձեալ ննջեսցես յաջակողմն
քո, և առցես զանիրաւութիւն տանն Յուդայ
զքառասուն օր․ զի օր ընդ տարւոյ եդի քեզ ։
7 Եւ 'ի պաշարումն Երուսաղէմի պատրաստեսցես
զերեսս քո, և զօրացուսցես զբազուկս քո, և
8 մարգարէասցես 'ի վերայ նորա․ և ես ահա ետու
'ի վերայ քո կապանս, և մի փոխեսցես
կողմն 'ի կողմանէ մինչև կատարեսցին աւուրք
9 արգելմանն քոյ ։ Եւ դու առ քեզ ցորեան և
գարի, ոսպն և ոլոռն և կորեակ և հաճար,
և արկցես զայն յաման մի խեցեղէն, և արասցես
դու զայն քեզ հաց․ և ըստ թուոյ աւուրցն
զոր ննջեսցես դու 'ի կողմն քո՝ հարիւր և իննսուն
10 օր կերիցես զայն ։ Եւ զկերակուրն քո կերիցես
կշռով․ քսան սիկղ յաւուր, ժամէ 'ի
11 ժամ կերիջիր զնա․ և ջուր չափով արբջիր․
զվեցերորդ մասն դորակի միոյ՝ ժամէ 'ի ժամ
12 արբջիր ։ Եւ նկան գարեղէն արկեալ կերիցես
զնա․ յաղբ մարդոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց
13 նոցա ։ Եւ ասասցես․ այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի․ այսպէս կերիցեն որդիքն
Իսրայէլի զհաց իւրեանց պղծութեամբ 'ի մէջ
14 ազգացն ուր ցրուեցից զնոսա անդր ։ Եւ ասեմ․
Քաւ լիցի, Տէր Աստուած Իսրայէլի, եթէ պըղծեալ
իցէ երբեք անձն իմ 'ի պղծութիւնս․ և
մեռելոտի և գազանաբեկ ոչ երբեք կերայ 'ի
մանկութենէ իմմէ մինչև ցայժմ, և ոչ եմուտ 'ի
15 բերան իմ ամենայն միս պիղծ ։ Եւ ասէ ցիս․ Ահա
ետու քեզ քակոր արջառոյ փոխանակ աղբոյն
16 մարդոյ, և նովաւ արասցես զհաց քո ։ Եւ
ասէ ցիս Տէր․ Որդի մարդոյ, ահաւասիկ ես բեկանեմ
զհաստատութիւն հացի յԵրուսաղէմ․
և կերիցեն հաց կշռով և կարօտութեամբ, և ջուր
17 չափով և կարօտութեամբ արբցեն․ զի եղիցին
կարօտեալք 'ի հացէ և 'ի ջրոյ․ և ապականեսցին
մարդ և եղբայր իւր․ և հալեսցին յանիրաւութիւնս
իւրեանց ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ դու, որդի մարդոյ, առ քեզ սուսեր յե- 1
սանասուր, սուր քան զածելի վարսավիրաց·
ստանասցես զայն քեզ, եւ ածիցես զայն զգլխով
քով եւ զմօրուօք· եւ առցես կշիռ եւ կշռես-
ցես զնոսա: Զերրորդ մասն հրով այրեսցես 2
'ի մէջ քաղաքին, ըստ լնլութեան աւուրցն պա-
շարմանն· եւ զերրորդ մասն կոտորեսցես սրով
շուրջ զնովաւ· եւ զերրորդ մասն հոսեսցես հող-
մոյ, եւ սուր արձակեցից զկնի նոցա: Եւ առ- 3
ցես անտի սակաւ ինչ թուով, եւ ծրարեսցես
'ի մեկնոյն քում· եւ դարձեալ առցես անտի եւ 4
ընկեսցես 'ի մէջ հրոյ, եւ այրեսցես զնոսա 'ի
հուր, եւ անտի ելցէ հուր, եւ ասասցես ամե- 5
նայն տանն Իսրայէլի· այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր· այս այն Երուսաղէմ է զոր եդի 'ի մէջ հե-
թանոսաց զդա, եւ որ շուրջ զդովաւ գաւառք·
զի փոխեցին զիրաւունս իմ ընդ անիրաւութեանն 6
հեթանոսաց, եւ զօրէնս իմ ընդ օրէնս աշխար-
հացն' որ շուրջ էին զնովաւ· զի զիրաւունս իմ
մերժեցին, եւ յօրէնս իմ ոչ գնացին: Վասն այ- 7
սորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր· փոխանակ
զի պատճառք ձեր յազգացդ են որ շուրջ են
զձեւք, եւ յօրէնս իմ ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս
իմ ոչ արարէք, այլ եւ ոչ ըստ իրաւանցն հե-
թանոսաց' որ շուրջ են զձեւք' արարէք. վասն 8
այսորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր· աչաւա-
սիկ ես 'ի վերայ քո, եւ արարից 'ի մէջ քում
դատաստան առաջի ազգացդ· եւ արարից ընդ 9
քեզ' զոր ոչ երբեք արարի, եւ ոչ այլ եւս նմին
նման արարից ըստ ամենայն պղծութեանցն քոց·
վասն այնորիկ հարք կերիցեն զորդիս 'ի մէջ 10
քում, եւ որդիք կերիցեն զհարս· եւ արարից
'ի քեզ դատաստանս, եւ ցրուեցից զամենայն
մնացորդս քո ընդ ամենայն հողմս: Վասն այ- 11
սորիկ կենդանի եմ ես' ասէ Ադոնայի Տէր· փո-
խանակ զի զսրբութիւնս իմ պղծեցեր ամենայն
գարշելեօքն քովք, եւ ամենայն պղծալից պաշ-
տամամբքն քովք, եւ ես մերժեցից զքեզ, եւ
ոչ խնայեսցէ 'ի քեզ ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց
քեզ: Չորրորդ մասն քո մահու սատակեսցի, եւ 12
չորրորդ մասն քո սովով վախճանեսցի 'ի մէջ քում·
եւ զչորրորդ մասն քո ընդ ամենայն հողմս ցրուե-
ցից· եւ չորրորդ մասն քո շուրջ զքեւ 'ի սուր
անկցի, եւ սուր արձակեցից զկնի նոցա: Եւ 13
կատարեսցի սրտմտութիւն բարկութեան իմոյ
'ի վերայ նոցա, եւ մխիթարեսցայց· եւ ծանիցեն
զի ես Տէր խօսեցայ նախանձու իմով' 'ի կատա-
րել ինձ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ նոցա: Եւ 14
եդից զքեզ յանապատ եւ 'ի նախատինս հեթա-
նոսաց որ շուրջ զքեւ իցեն, եւ զդստերս քո
շուրջ զքեւ' առաջի ամենայն անցաւորաց ճա-
15նապարհի· եւ եղիցես հեծեծելի եւ եղկելի,
ծաղր եւ երեւոյթ 'ի մէջ ազգացն որ շուրջ զքեւ
իցեն, յառնել ինձ 'ի քեզ դատաստանս բարկու-
թեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ վրէժխնդրու-
16թեամբ ցասման: Ես Տէր խօսեցայ, 'ի յարձա-
կել ինձ զսովաշար զնետս իմ սաստիկ 'ի վերայ նո-
ցա, եւ եղիցին 'ի սատակումն· արձակեցից զայս
'ի վերայ նոցա· եւ սով գումարեցից 'ի վերայ
ձեր· եւ խորտակեցից զհաստատութիւն հացի
17քոյ, եւ առաքեցից 'ի վերայ քո սով եւ գազանս
չարս, եւ պատժեցից զքեզ· եւ մահ եւ արիւն
անցցեն 'ի քեզ, եւ ածից շուրջ զքեւ սուր, զի
ես Տէր խօսեցայ:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ· Որդի
2մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո 'ի վերայ լե-
րանցդ Իսրայէլի, մարգարէաց 'ի վերայ դոցա
3եւ ասասցես· լերինք Իսրայէլի, լուարուք ըզ-
պատգամս Ադոնայի Տեառն: Այսպէս ասէ Ա-
դոնայի Տէր լերանց եւ բլրոց եւ ձորոց եւ
ցդաշտս· աչաւասիկ ես ածեմ 'ի վերայ ձեր
4սուր, եւ սատակեսցին բագինք ձեր· եւ
կործանեսցին սեղանք ձեր, եւ խորտակեսցին
մեհեանք ձեր· եւ տապաստ արկից զվիրաւորս
5ձեր առաջի կռոց ձերոց: Եւ զի թաւալ կացու-
ցից վիրաւորս զորդւոց Իսրայէլի առաջի պատ-
կերաց ձերոց· եւ ցրուեցից զոսկերս ձեր շուրջ
6զսեղանօք ձերովք յամենայն բնակութեան ձե-
րում· քաղաքք աւերեսցին, եւ բագինք ա-
պականեսցին· զի քնջեսցին եւ ապականեսցին սե-
ղանք ձեր, եւ խորտակեսցին եւ զադարեսցին
կուռք ձեր, եւ բարձցին մեհեանք ձեր· եւ ջըն-
7ջեսցին գործք ձեռաց ձերոց· եւ անկցին վիրա-
ւորք 'ի մէջ ձերում, եւ ծանիջիք թէ ես եմ
8Տէր: Եւ թողից 'ի ձէնջ ապրեալս 'ի սրոյ 'ի մէջ
ազգաց, եւ 'ի վարատման ձերում 'ի մէջ աշխար-
9հաց· եւ յիշեսցեն զիս ապրեալքն ձեր 'ի մէջ
ազգաց ուր գերեցան 'ի նոսա· զի երդուայ ես
սրտի նոցա շնացելոյ եւ ապստամբելոյ յինէն,
եւ աչաց նոցա պոռնկացելոց զհետ գնացիցն իւ-
րեանց· եւ կոծեսցին յերեսս իւրեանց, վասն
չարեացն զոր արարին յամենայն գարշելիսն իւ-
10րեանց եւ յամենայն 'ի գնացս իւրեանց: Եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, եւ ոչ 'ի զուր ինչ խօ-
սեցայ առնել ընդ նոսա զայս ամենայն չարիս:
11Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր· ծափս հար ձե-
ռամբ, եւ դոփեա ոտամբ, եւ ասասցես' վայ
վայ 'ի վերայ գարշելեացն եւ չարեաց տանն Իս-
րայէլի· զի սրով եւ մահուամբ եւ սովով անկ-
12ցին· հեռաւորն' մահու վախճանեսցի, եւ մեր-
ձաւորն' սրով անկցի, եւ մնացեալն եւ պաշա-

րեալն սովով սատակեսցին, եւ կատարեցից զբարկութիւն
իմ ՚ի վերայ նոցա։ Եւ ծանիցեն 13
թէ ես եմ Տէր. յորժամ անկցին վիրաւորքն
ձեր ՚ի մէջ կռոցն ձերոց, շուրջ զսեղանովքն ձերովք.
՚ի վերայ ամենայն բլրոցն բարձանց եւ
յամենայն գլուխս լերանց, եւ ՚ի ներքոյ ամենայն
վարսաւոր ծառոց, եւ ՚ի ներքոյ ամուր
կաղնեաց՝ ուր մատուցանէին խունկս ամենայն կռոցն
իւրեանց։ Եւ ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վերայ նոցա, 14
եւ եդից զերկիրն յապականութիւն եւ ՚ի սատակումն.
յանապատէն Դեբլաթայ յամենայն
բնակութեան նոցա. եւ ծանիջիք թէ ես եմ
Տէր։

ԳԼՈՒԽ Է

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Եւ դու, 1
որդի մարդոյ, ասասցես. այսպէս ասէ Ադոնայի 2
Տէր. երկրիդ Իսրայէլացւոց վախճան հասեալ
է, հասեալ է վախճան ՚ի վերայ չորեցունց կողմանց
երկրիդ. ահաւասիկ հասեալ է ՚ի վերայ 3
քո վախճան։ Եւ առաքեցից ՚ի վերայ քո. եւ
խնդրեցից ՚ի քէն վրէժ ըստ ճանապարհաց քոց.
եւ հատուցից քեզ ըստ ամենայն գարշելեացն
քոց. եւ ոչ խնայեսցէ ակն իմ ՚ի քեզ եւ ոչ ողորմեցայց. 4
զի ըստ գնացից քոց հատուցից քեզ.
եւ գարշելիքն քո ՚ի մէջի քում եղիցին. եւ ծանիջես
թէ ես եմ Տէր։ Քանզի այսպէս ասէ Տէր 5
Տէր. չարիք մի ահաւասիկ՝ չարիք մի հասեալ
են, եհաս վախճան, զարթեաւ ՚ի վերայ քո։ 6
Ահաւասիկ հասեալ է զմրող ՚ի վերայ քո, որ 7
բնակեալդ ես յերկրիդ. հասեալ է ժամանակ,
մերձեցաւ օր՝ եւ ոչ աղմկաւ եւ ոչ երկամբք։
Այժմ այժմ ՚ի մօտոյ հեղից զբարկութիւն իմ ՚ի 8
վերայ քո, եւ կատարեցից ՚ի քեզ զսրտմտութիւն
իմ. եւ դատեցայց զքեզ ըստ ճանապարհաց
քոց, եւ տաց ՚ի վերայ քո զամենայն պղծութիւնս
պաշտամանց քոց։ Եւ մի խնայեսցէ 9
ակն իմ ՚ի քեզ եւ ոչ եւս ողորմեցայց. զի ըստ
ճանապարհաց քոց հատուցից քեզ. եւ գարշելիքդ
քո ՚ի մէջի քում եղիցին. եւ ծանիջես թէ
ես եմ Տէր որ հարկանեմ զքեզ։ Ահաւասիկ օր 10
Տեառն, ահա հասեալ է վախճան. ելն զմրողն.
ծաղկեցաւ գաւազանն. յարեաւ ամբարտաւանութիւնն.
եւ խորտակեսցէ զհաստատութիւն 11
անօրինին, ոչ աղմկաւ եւ ոչ փութով. ոչ են ՚ի
միտս իւրեանց. եւ ոչ գեղեցկութիւն ՚ի նոսա։
Հասեալ է ժամանակ, ահա եկն օր. ստացողն մի 12
խնդասցէ, եւ որ վաճառէն՝ մի ողբասցի. զի
բարկութիւն է յամենայն բազմութեան նորա։
Զի որ ստանայն՝ ՚ի վաճառականն անդր այլ մի 13
դարձցի. եւ ոչ եւս է կեալ ՚ի կենդանութեան
նոցա. զի տեսիլ ՚ի վերայ ամենայն բազմութեան
նորա ոչ դարձցի, եւ մարդ յաչս կենաց
14 իւրոց մի հաստատեսցի։ Փող հարէք եւ ընտրեցէք
զամենայն. եւ ոչ ոք իցէ որ երթայցէ ՚ի
պատերազմ, զի բարկութիւն ՚ի վերայ բազմութեան
15 նորա։ Պատերազմ որոյ արտաքուստ, եւ
սով եւ մահ ՚ի ներքուստ. եւ որ ՚ի դաշտի իցեն՝
սրով վախճանեսցին, եւ որ ՚ի քաղաքի իցեն՝ սովով
16 եւ մահուամբ վախճանեսցին։ Եւ ապրեսցին
որք ապրելոց իցեն ՚ի նոցանէ, եւ եղիցին
՚ի վերայ լերանց իբրեւ աղաւնիս անձանձրոյթ
մնչել. զամենեսեան կոտորեցից՝ զիւրաքանչիւր
17 ոք յանիրաւութեան իւրում։ Ամենայն ձեռք
լքցին, եւ ամենայն երանք գարշասցին խոնաւութեամբ.
18 ածասցեն քուրձս, եւ ծածկեսցեն
զնոսա ցնորք. յամենայն երեսս ամօթ, եւ յամենայն
19 գլուխս կնդութիւն. արծաթ նոցա անկեալ
կայցէ ՚ի հրապարակս, եւ ոսկի նոցա արհամարհեսցի.
Արծաթ նոցա եւ ոսկի նոցա ոչ
կարասցէ փրկել զնոսա յաւուր բարկութեան
Տեառն. եւ անձինք նոցա մի յագեսցին, եւ որովայնք
նոցա մի լցցին. զի տանջանք եղեն անօրէնութեանց
20 նոցա։ Զընտիր ընտիր զարդուցն
եդին ՚ի հպարտութիւն, եւ պատկերս գարշելեաց
պաշտամանցն իւրեանց արարին ՚ի նոցանէ.
վասն այնորիկ տաց զայն նոցա ՚ի պղծութիւն,
21 եւ մատնեցից զայն ՚ի ձեռս օտարաց յափշտակել
զնոսա, եւ ժանտագործաց երկրի յաւար,
22 եւ պղծեսցեն զնոսա. եւ դարձուցից զերեսս
իմ ՚ի նոցանէ, եւ պղծեսցեն զայցելութիւնս
իմ, եւ մտցեն ՚ի նոսա անխտիր. եւ պղծեսցեն
23 զնոսա, եւ արասցեն խառնակութիւն. զի լցաւ
երկիր ՚ի դատաստանաց արեանց նոցա, եւ քաղաք
24 լի եղեն անօրէնութեամբք։ Եւ ածից ընչորս
ազգաց՝ եւ ժառանգեսցեն զտունս նոցա,
եւ կործանեցից զամբարտաւանութիւն բռնութեանց
նոցա, եւ պղծեսցին սրբութիւնք նոցա.
25 եկեսցէ քաւութիւն, եւ խնդրեսցէ զխաղաղութիւն՝
26 եւ ոչ գտանիցէ։ Վայ ՚ի վայի վերայ եկեսցէ,
եւ գոյժ ՚ի գուժի. խնդրեսցեն տեսիլս ՚ի
մարգարէից, եւ օրէնք կորիցեն ՚ի քահանայէ,
27 եւ խորհուրդք ՚ի ծերոց, եւ ոչ գտանիցեն. թագաւորն
սգասցի, եւ իշխանն զգեցցի զապականութիւն,
եւ ձեռք ժողովրդեան երկրին լքցին.
ըստ ճանապարհաց նոցա արարից նոցա, եւ ըստ
դատաստանաց նոցա առից վրէժ ՚ի նոցանէն, եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ եղեւ յամին վեցերորդի յամսեանն հինգերորդի,
որ օր հինգ էր ամսոյն, ես նստէի ՚ի
տան իմում, եւ ծերքն Յուդայ նստէին առաջի
իմ։ Եւ եղեւ ՚ի վերայ իմ անդ ձեռն Ադոնայի

Տեառն, եւ տեսանէի՝ եւ ահա նմանութիւն 2
առն, ՚ի միջոյն եւ ՚ի խոնարհ՝ հուր, եւ ՚ի միջոյն
եւ ՚ի վեր՝ իբրեւ զտեսիլ օդոյ, իբրեւ զգոյն բաղ-
մաղաղի ակնն: Եւ ձգեաց նմանութիւն ձե- 3
ռին՝ եւ առ զգագաթամբ գլխոյ իմոյ, եւ վե-
րացոյց զիս ոգի ընդ երկինս եւ ընդ երկիր. եւ
տարաւ զիս յԵրուսաղէմ ՚ի տեսլեանն Աստու-
ծոյ, եւ կացոյց զիս ՚ի նախադուռն դրանն ներքի-
նոյ որ հայի ընդ հիւսիս, ուր էր աթոռն պատ-
կերին նախանձու ստացողին. եւ անդ էին փառք 4
Աստուծոյ Իսրայէլի, ըստ տեսլեանն զոր տեսի
՚ի դաշտի անդ: Եւ ասէ ցիս. Որդի մարդոյ, հա- 5
յեաց աչօք քովք ՚ի կողմն հիւսիսոյ: Համբարձի
զաչս իմ ՚ի կողմն հիւսիսոյ, եւ ահա ՚ի հիւսի-
սոյ կողմանէ ՚ի վերայ դրան սեղանոյն կայր պատ-
կերն նախանձու ՚ի մուտս դրանն որ հայէր ընդ
արեւելս: Եւ ասէ ցիս. Որդի մարդոյ, տեսանես 6
զինչ գործեն դոքա աստ անօրէնութիւն մեծ
տունդ Իսրայէլի, հեռանալ ՚ի սրբութեանց ի-
մոց. դարձցիս եւս մեծամեծս քան զայս տես-
ցես անօրէնութիւնս: Եւ եմոյծ զիս առաջի դրաց 7
սրահին, եւ տեսի եւ ահա ծակ մի յորմն: Եւ 8
ասէ ցիս. Որդի մարդոյ, բրեա զորմդ: Եւ բրե-
ցի զորմն, եւ ահա դուռն մի. եւ ասէ ցիս. Որդի 9
մարդոյ, մուտ տես զանօրէնութիւնսդ եւ զչա-
րիսդ զոր գործեն դոքա այդր: Մտի եւ տեսի, 10
եւ ահա ամենայն նմանութիւն սողնոյ եւ անասու-
նոյ, մնոտի գարշելիք. եւ տեսի զամենայն կուռս
տանն Իսրայէլի նկարեալ շուրջ զորմովք. եւ եօ- 11
թանասուն այր ՚ի ծերոց տանն Իսրայէլի,
եւ Յեզոնիա որդի Սափանայ ՚ի մէջ նոցա կայր
առաջի նոցա. եւ իւրաքանչիւր բուրուառ ՚ի
ձեռին իւրում, եւ ծուխ խնկոյն ելանէր զեղա-
նէր իբրեւ զամպ: Եւ ասէ ցիս Տէր. Որդի մար- 12
դոյ, տեսանես զինչ ծերք տանդ Իսրայէլի գոր-
ծեն այդր ընդ խաւար, իւրաքանչիւր ՚ի ծածուկ
՚ի սենեկի իւրում. զի ասեն՝ եթող Տէր, եւ ոչ
հայի յերկիր: Եւ ասէ ցիս. Դարձեալ եւս մե- 13
ծամեծ անօրէնութիւնս տեսցես՝ զոր գործեն
դոքա: Եւ եմոյծ զիս առաջի դրան տանն Տեա- 14
ռն, որ հայէր ընդ հիւսիս. եւ ահա նստէին
անդ կանայք եւ ողբային զԹամուզ: Եւ ասէ 15
ցիս. Տեսանես զայդ, որդի մարդոյ. դարձեալ
եւս մեծամեծ գործս քան զայդ տեսանիցես:
Եւ եմոյծ զիս ՚ի ներքին սրահ տանն Տեառն, եւ 16
ահա ՚ի վերայ դրաց տաճարին Տեառն ընդ սե-
ղանն եւ ընդ վանդակն՝ իբրեւ այր քսան եւ-
հինգ, որոց զթիկունս ՚ի տաճարն Տեառն դար-
ձուցեալ էր, եւ զերեսս ընդ արեւելս. եւ եր-
կիր պագանէին արեգական: Եւ ասէ ցիս. Տե- 17
սեր զայդ, որդի մարդոյ. միթէ փոքր ինչ իցէ
անօրէնութիւն տանդ Իսրայէլի զոր գործեն
աստ. զի լցին զերկիր անօրէնութեամբք, եւ
դարձան ՚ի բարկացուցանել զիս. եւ ահա ձգեն
18 զբողբոջ որթոյն ընդ արհամարհանս: Եւ ես
արարից ընդ դոսա բարկութեամբ, եւ ոչ խնա-
յեսցէ ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց նոցա. եւ ա-
ղաղակեսցեն յականջս իմ մեծաձայն, եւ ոչ
լուայց նոցա:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ աղաղակեաց յականջս իմ մեծաձայն եւ
ասէ. Մերձեալ է վրէժխնդրութիւն քաղաքիդ.
եւ իւրաքանչիւր որ զգործի սատակման ՚ի ձե-
2 ռին իւրում ունէր: Եւ ահա այրք վեց գային ընդ
ճանապարհ բարձու դրանն՝ որ հայի ընդ հիւ-
սիսի, եւ իւրաքանչիւր տապար ՚ի ձեռին ի-
ւրում. եւ այր մի ՚ի մէջ նոցա զգեցեալ պճղնա-
ւոր, եւ կամար ականակուռ յականց շափիւղայ
ընդ մէջ իւր. եւ մտին կային առաջի պղնձի սե-
3 ղանոյն. եւ փառք Աստուծոյ Իսրայէլի վերացան
՚ի քրովբէիցն յորս որ ՚ի մէջ տաճարին: Եւ կո-
չեաց զայրն որ զգեցեալ էր զպճղնաւորն, եւ
4 ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր, եւ ասէ ցնա Տէր.
Անց ընդ մէջ քաղաքիդ Երուսաղէմի, եւ գիր
նշան ՚ի ճակատ արանցդ որ հեծեն եւ յոգոց
հանեն ՚ի վերայ անօրէնութեանցն գործելոց ՚ի
5 մէջ դոցա: Եւ ցնոսա ասէ՝ լուայ լու ՚ի լու. Գնա-
ցէք զհետ դորա ՚ի քաղաքդ՝ եւ կոտորեցէք. եւ
6 մի խնայեսցեն աչք ձեր, եւ մի ողորմեսջիք ծե-
րոյն եւ տղայոյն, կուսին եւ երիտասարդին. եւ
զկանայս կոտորեսջիք ՚ի սատակումն. բայց յո-
րոյ վերայ նշանն իցէ՝ մի մերձենայցէք. եւ սկ-
իզբն՝ ՚ի սրբութեանց իմոց արարջիք. եւ սկը-
սան յարանց ծերոց որ էին ՚ի ներքս ՚ի տաճա-
7 րին: Եւ ասէ ցնոսա. Պղծեցէք զտունդ, եւ լցէք
զտունդ դիակամբք. եւ ելէք կոտորեցէք եւ հա-
8 րէք զքաղաքդ: Եւ եղեւ ՚ի կոտորելն զնոսա՝
հայեցայ եւ տեսի, եւ անկայ ՚ի վերայ երեսաց
իմոց, աղաղակեցի եւ ասեմ. Վայ ինձ, Ադով-
նայի Տէր. ջնջես դու աւազիկ զմնացորդս տանդ
Իսրայէլի. ՚ի հեղուլ զբարկութիւն քո ՚ի վե-
9 րայ Երուսաղէմի: Եւ ասէ ցիս. Անիրաւութիւն
տանդ Իսրայէլի եւ Յուդայ մեծացաւ յոյժ յոյժ.
զի լցաւ երկիրդ ժողովրդովք բազմօք, եւ քա-
ղաքդ լի եղեւ անօրէնութեամբ եւ պղծութեամբ.
զի ասացին եթէ եթող Տէր զերկիրդ, եւ ոչ եւս
10 հայի Տէր. եւ արդ ոչ խնայեսցէ ակն իմ, եւ ոչ
ողորմեցայց, այլ ըստ ճանապարհաց նոցա տաց
11 ՚ի գլուխ նոցա: Եւ ահա այրն որ զգեցեալն էր
զպճղնաւորն, եւ ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր.
պատասխանի ետ եւ ասէ. Արարի որպէս հ-
րամայեցեր ինձ:

Ը. 3. Ոմն օր. սեղանոյն որ կայր:

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ տեսանէի՝ եւ ահա ՚ի վերայ հաստատու- 1
թեանն որ էր ՚ի վերայ գլխոյ քերովբէիցն իբրեւ
զվէմ շափիւղայ տեսիլ, եւ ՚ի վերայ նոցա նմա-
նութիւն աթոռոյ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որ զգեցեալն 2
էր զպատմուճանն. Մուտ ՚ի մէջ անուոցդ եւ ՚ի
ներքոյ քերովբէիցդ՝ եւ լից զգոգս քո կայծա-
կանց հրոյ ՚ի միջոյ քերովբէիցդ, եւ ցանեա ՚ի
վերայ քաղաքիդ։ Եւ եմուտ առաջի իմ. եւ քե- 3
րովբէքն կային ընդ աջմէ տաճարին ՚ի մտանել
առնն. եւ ամպն էլից զգաւիթն ներքին։ Եւ փառքն 4
Տեառն վերացան ՚ի քերովբէից անտի յայն որ ՚ի
մէջ տաճարին. եւ տաճարն լի եղեւ ամպով, եւ
գաւիթն լի եղեւ լուսով փառացն Տեառն. եւ ձայն 5
թեւոց քերովբէիցն լսելի լինէր մինչեւ ՚ի գաւիթն
արտաքին իբրեւ զձայն Աստուծոյ Սադդայի՝ որ
խօսէր։ Եւ եղեւ մինչդեռ անդր պատուիրէր առնն 6
որ զգեցեալ էր զպատմուճանն սուրբ, եւ ասէր.
Ա՛ռ հուր ՚ի միջոյ անուոցդ ՚ի միջոյ քերովբէիցդ։
Եւ եմուտ եւ եկաց ՚ի մէջ անուոցն. եւ ձգեաց 7
քերովբ մի զձեռն իւր ՚ի միջոյ քերովբէիցն ՚ի մէջ
հրոյն որ էր ՚ի մէջ քերովբէիցն, առ եւ ետ ՚ի
ձեռս նորա. եւ որ զգեցեալ էր զպատմուճանն
սուրբ, առ եւ ել անտի։ Հայէի ընդ քերովբէսն. 8
եւ տեսանէի նմանութիւն ձեռաց մարդոյ ՚ի
ներքոյ թեւոց նոցա։ Տեսանէի՝ եւ ահա անիւք 9
չորք կային մերձ առ քերովբէսն. մի մի անիւ
զհետ միոյ միոյ քերովբէի. եւ տեսիլ անուոցն
իբրեւ զտեսիլ ակման կարկեհանի. եւ տեսիլ 10
նոցա եւ նմանութիւն չորեցունց՝ որպէս զի իցէ
տեսանել անիւ ՚ի մէջ անուոյ։ Եւ ՚ի գնալն իւ- 11
րեանց՝ ՚ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնային,
եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնային. զի յոր կողմն
հայէր մի առաջին, զհետ նորա երթային եւ յետս
ընդդէմ ոչ դառնային։ Եւ ամենայն մարմինք իւ- 12
րեանց եւ ձեռք եւ թեւք նոցա եւ անիւք լի էին
աչօք՝ շուրջ զչորեքումբք անուովք նոցա։ Եւ 13
անուոցն անուն՝ կոչեցաւ գեղգեղ, լսով իմով
լսելով։ Եւ չորք դէմք միոյ. դէմք միոյն՝ դէմք 14
քերովբէի, եւ դէմք երկրորդին՝ դէմք մարդոյ,
եւ դէմք երրորդին՝ դէմք առիւծու, եւ դէմք
չորրորդին՝ դէմք արծուոյ. եւ վերացան քերով- 15
բէքն։ Նոյն այն գազանն է զոր տեսի ՚ի վերայ
Քոբար գետոյ։ Եւ ՚ի գնալ քերովբէիցն, գնային 16
եւ անիւքն զհետ նոցա. եւ ՚ի համբառնալ քերով-
բէիցն զթեւս իւրեանց ՚ի վերանալ յերկրէ,
ոչ դառնային յետս անիւքն. քանզի զհետ նոցա
էին. ՚ի կալն նոցա զգաստէին, եւ ՚ի համբառնալ 17
նոցա՝ ընդ նոսին վերանային. զի ոգի կենդա-
նութեան էր ՚ի նոսա։ Եւ ելին փառքն Տեառն ՚ի 18
միջնոցոյ տաճարին, եւ նստան ՚ի վերայ քերով-
բէիցն. եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւ- 19
րեանց. եւ վերացան յերկրէ առաջի իմ, յել-
նելն նոցա եւ անիւքն զհետ նոցա. եւ կային
առաջի դրանդեաց դրան տանն Տեառն որ հայէր
ընդ արեւելս. եւ փառքն Աստուծոյ Իսրայէլի
20 ՚ի վերայ նոցա։ Այս այն գազանն է զոր տեսի ՚ի
ներքոյ Աստուծոյ Իսրայէլի ՚ի վերայ Քոբար գե-
21 տոյ, եւ գիտացի թէ այն քերովբէք են։ Չորք
չորք դէմք միոյ միոյ, եւ ութ թեւք միոյ միոյ.
եւ նմանութիւն ձեռաց մարդոյ ՚ի ներքոյ թեւոց
22 նոցա, եւ նմանութիւն երեսաց նոցա։ Այս
դէմք էին զոր տեսի ՚ի ներքոյ փառացն Աստուծոյ
Իսրայէլի ՚ի վերայ Քոբար գետոյ. զտեսիլ նոցա
եւ զնոսա. զի ըստ իւրաքանչիւր դիմաց գնային։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ համբարձ զիս հոգի, եւ ած զիս յանդի- Ե
մանն դրան տանն Տեառն որ հայէր ընդ արեւելս.
եւ ահա առաջի դրան արահին այր իբրեւ քսան
եւ հինգ. եւ տեսի ՚ի մէջ նոցա զՅեզոնիա զորդի
Յազերայ եւ զՓաղտիա Բանեայ՝ զառաջնորդս
2 ժողովրդեանն։ Եւ ասէ ցիս Տէր. Որդի մարդոյ,
այս արք են որ խորհին անօրէնս, եւ տան խորհուրդս
3 չար ՚ի քաղաքիդ յայդմիկ, եւ ասեն. ոչ եթէ
նորոգ ինչ շինեալ են տունքս, այդ աս է կաթսայ
4 եւ մեք միս. վասն այդորիկ մարգարէաց ՚ի վե-
5 րայ նոցա, մարգարէաց որդի մարդոյ։ Եւ եհաս
՚ի վերայ իմ ոգի Տեառն եւ ասէ. Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. այդպէս ասացէք տունդ Իսրայէ-
6 լի, եւ զխորհուրդ ոգւոց ձերոց ես գիտեմ. յա-
ճախեցէք զդիակունս ձեր ՚ի քաղաքիդ յայդմիկ.
7 եւ լցէք զճանապարհս դորա վիրաւորօք։ Վասն
այդորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. զդիա-
կունս ձեր զոր կոտորեցէք ՚ի միջի դորա, նոքա
միսն են, եւ կաթսայն դա է. եւ զձեզ հանից
8 ՚ի միջոյ դորա։ Ի սրոյ երկնչէիք՝ սուր ածից ՚ի
9 վերայ ձեր, ասէ Ադոնայի Տէր. եւ հանից ըզ-
ձեզ ՚ի միջոյ դորա, եւ մատնեցից զձեզ ՚ի ձեռս
10 օտարաց, եւ արարից ՚ի ձեզ դատաստանս՝ զի
անկանիցիք ՚ի սուր. եւ ՚ի վերայ լերանց Իսրայէ-
լի դատեցայց զձեզ, եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր.
11 եւ դա չլիցի ձեզ կաթսայ, եւ դուք չլինիցիք ՚ի
դմա միս. Ի վերայ լերանցն Իսրայէլի դատեցայց
12 զձեզ, եւ գիտասջիք թէ ես եմ Տէր. զի ըստ ար-
դարութեանց իմոց դուք ոչ գնացէք, եւ զիրա-
ւունս իմ դուք ոչ արարէք. այլ եւ ըստ իրա-
13 ւանց ազգացն որ շուրջ զձեօք էին՝ արարէք։ Եւ
եղեւ մինչդեռ մարգարէանայի՝ մեռաւ Փաղտիա
որդի Բանեայ. անկայ ՚ի վերայ երեսաց իմոց,
եւ ՚ի ձայն մեծ աղաղակեցի՝ եւ ասեմ. Վա՜յ ինձ՝
վա՜յ ինձ, Ադոնայի Տէր. զի ՚ի կատարած հա-
14 սուցեր զմնացորդս Իսրայէլի։ Եւ եղեւ բան
15 Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, եղբարք

քո եւ արք գերութեան քոյ եւ՛ամենայն տունդ
Իսրայէլի հատեալ են՝ ի փախստեան․ որոց ասացին
բնակիչքն Երուսաղեմի, ՚ի բաց մերժեցարուք ՚ի
Տեառնէ․ զի մեզ տուեալ է զերկիրդ ՚ի ժառանգութիւն։
Վասն այնորիկ ասա․ այսպէս ասէ 16
Ադոնայի Տէր, թէ մերժեցից զնոսա յազգս,
եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամենայն երկիր․ եւ եղէց
նոցա փոքր մի ՚ի սրբութիւն ՚ի գաւառսն
յոր մտանիցեն ՚ի նոսա։ Վասն այնորիկ ասա․ 17
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր․ եւ ընկալայց զնոսա
յազգացն, եւ ժողովեցից զնոսա ՚ի գաւառացն
ուր ցրուեցից զնոսա ՚ի նոսա, եւ տաց
նոցա զերկիրն Իսրայէլի․ եւ մտցեն անդր, եւ 18
բարձցեն զամենայն գարշելիս նորա, եւ զամենայն
զանօրէնութիւնս նորա ՚ի նմանէ։ Եւ տաց 19
նոցա սիրտ այլ, եւ ոգի նոր պարգեւեցից նոցա․
եւ հանից զսիրտն քարեղէն ՚ի մարմնոյ նոցա,
եւ տաց նոցա սիրտ մարմնեղէն, զի ըստ հրամանաց 20
իմոց գնասցեն, եւ զիրաւունս իմ պահեսցեն,
եւ արասցեն զնոսա․ եւ եղիցին ինձ ՚ի
ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱստուած։ Եւ 21
ըստ գարշելեաց սրտից նոցա եւ ըստ անօրէնութեանցն
նոցա զոր արարին՝ եւ ըստ ճանապարհացն
յոր գնային՝ հատուցից ՚ի գլուխս նոցա,
ասէ Ադոնայի Տէր։

Զ Եւ ամբարձին քրովբէքն զթեւս իւրեանց, 22
եւ անիւքն զհետ նոցա, եւ փառքն Աստուծոյ
Իսրայէլի ՚ի վերայ նոցա․ եւ ամբարձան փառքն 23
Տեառն ՚ի միջոյ քաղաքին, եւ կացին ՚ի վերայ
լերինն որ էր յանդիման քաղաքին։ Եւ վերացոյց 24
զիս ոգի, եւ ած յերկիրն քաղդէացւոց ՚ի մէջ
գերութեանն՝ տեսլեամբ Հոգւոյն Աստուծոյ։
Եւ յարեայ ՚ի տեսլենէ անտի զոր տեսի, եւ 25
խօսեցայ առ գերութեանն զամենայն բանս Տեառն
զոր եցոյց ինձ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ․ Որդի 1
մարդոյ, ՚ի մէջ անօրէնութեանց նոցա բնակեալ 2
ես դու․ որ աչս ունին տեսանելոյ՝ եւ ոչ տեսանեն,
եւ ականջս լսելոյ՝ եւ ոչ լսեն․ զի տուն
դառնացողաց են։ Եւ դու, որդի մարդոյ, արա 3
դու քեզ հանդերձ գերութեան, եւ փախեաց ՚ի
գերութիւն զաւուրս առաջի նոցա․ եւ գերեսցիս
՚ի տեղւոջէ քումմէ յայլ տեղի առաջի նոցա՝
զի տեսցեն․ քանզի տուն դառնացողաց են։ Եւ 4
մերկասցես զհանդերձս քո՝ իբրեւ զհանդերձ
գերութեան առաջի աչաց նոցա։ Եւ դու ելցես 5
ընդ երեկոյս առաջի նոցա, որպէս ելանիցէ գերի,
առաջի աչաց նոցա ծակեա դու քեզ որմ,
եւ ելցես ընդ այն առաջի նոցա․ կորակոր գնասցես՝ 6
զաղջամաղջն ելանիցես․ ձորձ զգլխով պատեսցես,
եւ մի տեսանիցես զերկիրն․ զի նշանակ
7 եդու զքեզ տանն Իսրայէլի։ Եւ արարի այնպէս
ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց ինձ Տէր, եւ
արկայ հանդերձ գերութեան զաւուրս․ եւ փորեցի
ընդ երեկոյս զորմն ձեռամբ իմով, եւ ելթայի
8 զաղջամաղջն կորակոր առաջի նոցա։ Եւ
եղեւ բան Տեառն ընդ առաւօտն ՚ի վերայ իմ եւ
9 ասէ․ Որդի մարդոյ՝ ո՞չ ասացին ցքեզ տունդ Իսրայէլի
տուն դառնացողաց, թէ զի՞նչ է զոր գործեսդ։
10 Եւ արդ ասա ցնոսա․ այսպէս ասէ Տէր
Տէր ցիշխանսդ եւ ցառաջնորդս Երուսաղեմի եւ
ցամենայն տունդ Իսրայէլի որ են ՚ի մէջ դոցա,
11 թէ ես նշանակ արարից ՚ի միջի դորա․ որպէս
արարից՝ այսպէս եղիցի դմա, զի ՚ի պանդխտութիւն
12 եւ ՚ի գերութիւն երթիցեն․ եւ իշխանն ՚ի
մէջ նոցա կորակոր գնասցէ, զաղջամաղջն շրջեսցի․
զորմն հատեալ ելցէ, զերեսս ծածկեալ գնասցէ,
13 եւ մի տեսցէ զերկիրդ։ Եւ արկից ըզցանց
իմ զնովաւ, եւ պատեսցի ուռկանաւ ՚ի
պաշարումն․ եւ ածից զնա ՚ի Բաբելոն յերկիրդ
քաղդէացւոց, եւ զնա մի տեսցէ, եւ անդ վախճանեսցի։
14 Եւ զամենայն օգնականս նորա որ
շուրջ զնովաւ իցեն եւ զամենայն պաշտպանս
նորա ընդ ամենայն հողմս ցրուեցից, եւ սուր
15 զկնի նոցա արձակեցից․ եւ ծանիցեն թէ ես եմ
Տէր, ՚ի ցրուելն ինձ զնոսա ընդ ազգս, եւ ցանել
16 զնոսա ընդ գաւառս։ Եւ թողից ՚ի նոցանէ
արս թուով ՚ի սրոյ եւ ՚ի սովոյ եւ ՚ի մահուանէ․
զի պատմեսցեն զամենայն անօրէնութիւնս
նոցա ՚ի մէջ ազգացն՝ յորս մտանիցեն անդր, եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

17 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ․ Որդի մարդոյ, Է
18 զհացդ քո կարօտութեամբ կերիջիր, եւ զջուր
19 քո տանջանօք եւ նեղութեամբ արբջիր․ եւ ասասցես
ժողովրդեան երկրին․ այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր ցբնակիչս Երուսաղեմի յերկրին Իսրայէլի․
զհացս իւրեանց կարօտութեամբ կերիցեն, եւ ըզջուր
իւրեանց ապականութեամբ արբցեն․ զի ապականեսցի
երկիր լրիւ իւրով, զի յամպարշտութեան
20 են ամենայն բնակիչք նորա․ եւ քաղաքք
նոցա բնակեալք աւերեսցին, եւ երկիր նոցա
յապականութիւն եղիցի, եւ ծանիջիք թէ ես
21 եմ Տէր։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ․
22 Որդի մարդոյ, զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ յերկրիդ
Իսրայէլացւոց՝ զոր ասեն․ հեռի են աւուրքն,
23 եւ կորեան տեսիլք ամենայն։ Վասն այդորիկ
ասա ցնոսա․ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր․ դարձուցից
զառակդ զայդ՝ եւ մի եւս ասասցեն առակդ
Իսրայէլի զառակդ զայդ․ զի խօսեսցիս առ նոսա,
թէ հասեալ են աւուրք եւ պատգամք ամենայն
24 տեսլեանց․ զի ոչ եւս եղիցին ամենայն տեսիլք
սուտ, եւ որ խօսիցին բղձութեամբ շնորհաց
25 ՚ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի։ Քանզի ես Տէր խօսեցայց
զբանս իմ, խօսեցայց եւ արարից, եւ ոչ եւս

յերկարեսցի. զի յաւուրս ձեր, տուն դառնացողաց.
խօսեցայց զբանն, եւ արարից ասէ Ադոնայի
Տէր։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. 26
Որդի մարդոյ, ահաւասիկ տունդ Իսրայէլի 27
տուն դառնացողաց ասեն. տեսիլդ զոր տեսանէ
դա՝ յաւուրս բազումս է, եւ ՚ի ժամանակս հեռաւորս
լինելոց է այդ զոր դայդ մարգարէանայ։
Վասն այդորիկ ասա ցնոսա. այսպէս ասէ Ադոնայի 28
Տէր. ոչ եւս յերկարեսցին ամենայն բանք
իմ զոր խօսեցայց, այլ զոր խօսեցայց՝ արարից
ասէ Ադոնայի Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ը Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի 1
մարդոյ, մարգարէաց ՚ի վերայ մարգարէիցդ Իսրայէլի 2
որ մարգարէանան անդ, եւ ասասցես
ցմարգարէսդ որ մարգարէանան ՚ի սրտից իւրեանց.
մարգարէանասջիր եւ ասասցես ցնոսա.
լուարուք զպատգամս Տեառն։ Այսպէս ասէ 3
Ադոնայի Տէր. Վայ դոցա որ մարգարէանանդ
՚ի սրտից իւրեանց, որ երթան զհետ ոգւոց իւրեանց,
եւ ամենեւին ոչ տեսանեն։ Իբրեւ աղուեսք 4
յաւերակս էին մարգարէքդ քո, Իսրայէլ,
եւ ոչ կացին ՚ի հաստատութեան. եւ ժողովեցին 5
հօտս ՚ի վերայ տանդ Իսրայէլի, եւ ոչ հաստատեցան
այք խօսէին յանուն Տեառն. որ տեսանէին 6
զսուտս, եւ պատմէին զըղձութիւն
սնոտի. որք ասէին, այսպէս ասէ Տէր. եւ ես
Տէր ոչ առաքեցի զնոսա, եւ սկսան յարուցանել
բանս։ Ո՞չ ապաքէն տեսիլս սուտս տեսէք. 7
եւ ըղձութիւնս սնոտիս պատմէիք. եւ ասէիք.
այսպէս ասէ Տէր. եւ ես Տէր ոչ խօսեցայ։ Վասն 8
այդորիկ ասա. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. փոխանակ
զի բանք ձեր սուտ են, եւ ըղձութիւնք
ձեր սնոտիք, վասն այնորիկ ես ՚ի վերայ ձեր,
ասէ Ադոնայի Տէր, եւ ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վերայ 9
մարգարէիցն, որ տեսանէին սուտս
եւ խօսէին սնոտիս. ՚ի խորհուրդ ժողովրդեան իմոյ
մի կացցեն, եւ մի ՚ի գիրս տանն Իսրայէլի
գրեսցին, եւ յերկիրն Իսրայէլի մի մտցեն, եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր։ Փոխանակ 10
զի մոլորեցուցանէին զժողովուրդ իմ, եւ ասէին՝
խաղաղութիւն խաղաղութիւն. եւ ոչ գոյր
խաղաղութիւն. եւ նիզն շինէր որմ, եւ նոքա
ծեփէին. զի փլցի. ասէ ցնոսա որ ծեփէինն. 11
թէ անզգամութիւն է այդ. քանզի փլանելոց
է. եկեսցէ անձրեւ եւ ողողեսցէ, եւ տաց քարինս
ողմնաքարանց ՚ի պաշանդս նոցա՝ եւ կործանեսցին.
հողմ յարիցէ՝ եւ ապականեսցէ. եւ 12
ահա կործանեցաւ որմն. եւ ոչ եւս ասասցեն
ցձեզ. թէ ո՞ւր է ծեփն ձեր՝ զոր ծեփեցէքն։
Զի այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. արձակեցից 13
հողմս որ բառնայցէ սրտմտութեամբ իմով, եւ
եկեսցէ անձրեւ ողողանել բարկութեամբ իմով.
եւ զվէմս ողմնաքարանց ածից ցասմամբ ՚ի վերայ
14 նորա ՚ի վախճան, եւ յատակեցից զորմն
զոր ծեփէիք՝ եւ կործանեսցի. եւ ընկեցից զնա
յերկիր, եւ յայտնեսցին հիմունք նորա, եւ
անկցի եւ վախճանեսցի յանդիմանութեամբ.
15 եւ գիտասջիք թէ ես եմ Տէր. եւ կատարեցից
զսրտմտութիւն իմ ՚ի վերայ որմոյն, եւ ՚ի վերայ
ծեփողաց նորա, եւ կործանեսցի. Եւ ասացից
ցձեզ՝ թէ չիք աւասիկ որմ, եւ ոչ ծեփողք
16 նորա մարգարէքն Իսրայէլի՝ որ մարգարէանային
՚ի վերայ Երուսաղեմի, եւ տեսանէին նմա խաղաղութիւն,
եւ ոչ գոյր խաղաղութիւն, ասէ
17 Ադոնայի Տէր։ Եւ դու, որդի մարդոյ, հաստատեա
զերեսս քո ՚ի վերայ դստերաց ժողովրդեան
քոյ, որ մարգարէանային ՚ի սրտից իւրեանց.
18 մարգարէաց ՚ի վերայ նոցա եւ ասասցես. այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. վայ այնոցիկ որ կարեն
կարկատանս զբազկերանց ՚ի ներքոյ ամենայն
արմկան ձեռին, եւ առնեն գլխադիրս զգլխոյ
ամենայն հասակաց՝ թիւրել զանձինս. զի թիւրեցան
անձինք ժողովրդեան իմոյ. եւ ապրեցուցանէին
19 զանձինս, եւ բամբասէին զիս առաջի
ժողովրդեան իմոյ վասն ափոյ միոյ գարւոյ եւ
կտորոյ միոյ հացի. սպանանել զանձինս որ ոչ
էին մահապարտք, եւ ապրեցուցանել զանձինս
որոց ոչ էր պարտ կեալ. ՚ի բարբառելն ձեր յականջս
ժողովրդեանն, որ ախորժէ զբարբառս
20 նանրութեան. Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. ահաւասիկ ես ՚ի վերայ բարձիկնարաց ձերոց,
յոր դուք ժողովէիք զանձինս, եւ պատառեցից
զայդ ՚ի բազկաց ձերոց. եւ արձակեցից
21 զանձինս զոր դուքն թիւրէիք ՚ի ցրուումն, եւ
պատառեցից զգլխադիրսն ձեր. եւ ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ ՚ի ձեռաց ձերոց, եւ ոչ եւս եղիցին
՚ի ձեռս ձեր ՚ի ժողովս։ Եւ ծանիջիք զի
22 ես եմ Տէր. փոխանակ զի խոտորէիք զսիրտ արդարոյն
անիրաւութեամբ, եւ զիս ոչ էր թիւրեալ
զնա. եւ զօրացուցանէիք զձեռս անօրինին՝
չդառնալ ամենեւին յանօրէնութենէ իւրմէ, եւ
23 ՚ի ճանապարհաց իւրոց չարաց եւ կեալ։ Վասն
այնորիկ զսնոտութիւնն մի եւս տեսանիցէք, եւ
ըղձութիւնս այլ մի եւս ըղձանայցէք. եւ ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ ՚ի ձեռաց ձերոց, եւ
ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ եկին առ իս արք ՚ի ծերոցն Իսրայէլի, եւ նստան
2 առաջի իմ։ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս
3 եւ ասէ. Որդի մարդոյ, արքդ այդոքիկ եդին
զխորհուրդս իւրեանց ՚ի սիրտս իւրեանց, եւ

զտանջանս անօրէնութեանց իւրեանց եդին ա-
ռաջի երեսաց իւրեանց · թէ իցէ տալով տաց
նոցա պատասխանի ։ Վասն այնորիկ խօսեաց 4
ընդ դոսա եւ ասասցես · այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր · այր որ այր՝ 'ի տանէ Իսրայէլի, որ դիցէ
զխորհուրդս իւր 'ի սրտի իւրում, եւ զտանջանս
անօրէնութեան իւրոյ կարգեսցէ առաջի աչաց
իւրոց, եւ եկեսցէ առ մարգարէն՝ հարցանել նո-
վաւ յինէն, ես Տէր պատասխանի տաց նմա ըստ
այնմ զոր 'ի մտի ունիցի · զի մի խոտորեսցուցեն 5
զտանդ Իսրայէլի ըստ օտարացելոց սրտից իւ-
րեանց յինէն 'ի գնացս իւրեանց ։ Վասն այնո- 6
րիկ ասա տանդ Իսրայէլի · այսպէս ասէ Տէր ·
Տէր Աստուած · դարձջիք եւ դարձարուք 'ի
գնացից ձերոց, եւ յամենայն ամպարշտութեանց
ձերոց, եւ դարձուցէք զերեսս ձեր առ իս ։ Քան- 7
զի այր որ այր 'ի տանէ Իսրայէլի եւ յեկաց
եւ պանդխտաց Իսրայէլի՝ որ օտարասցի յի-
նէն եւ դիցէ զխորհուրդս իւր 'ի սրտի իւրում,
եւ զտանջանս անօրէնութեան իւրոյ կարգեսցէ
առաջի երեսաց իւրոց, եւ եկեսցէ առ մարգարէ
հարցանել նովաւ զիս, ես Տէր պատասխանի
տաց նմա ըստ այնմ զոր 'ի մտին ունիցի · եւ 8
հաստատեցից զերեսս իմ 'ի վերայ մարդոյն այ-
նորիկ · եդից զնա 'ի նշան եւ յապականութիւն,
եւ բարձից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան իմոյ, եւ
ծանիջիք զի ես եմ Տէր ։ Եւ մարգարէ որ թէ 9
խաբեսցի եւ խօսեսցի բան ինչ, ես Տէր մոլորե-
ցուցի զմարգարէն զայն · եւ ձգեցից զձեռն իմ
'ի վերայ նորա, եւ սատակեցից զնա 'ի միջոյ ժո-
ղովրդեան իմոյ Իսրայէլի ։ Եւ ընկալցին զանի- 10
րաւութիւն իւրեանց ըստ անօրէնութեան հար-
ցողին, նոյնպէս եւ անօրէնութիւն մարգարէին
եղիցի · զի մի եւս մոլորեսցի տունն Իսրայէլի 11
յինէն, եւ զի մի եւս պղծեսցին յամենայն յան-
ցանս իւրեանց · եւ եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ,
եւ ես եղէց նոցա յԱստուած, ասէ Ադոնայի
Տէր ։

ժ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ · Որդի 12
մարդոյ, երկիր մի որ յանցանիցէ ինչ ինձ յան- 13
ցանս, եւ ձգեցից զձեռն իմ 'ի վերայ նորա, եւ
խորտակեցից զհաստատութիւն հացի նորա, եւ
արձակեցից 'ի վերայ նորա սով, եւ բարձից 'ի
նմանէ զմարդ եւ զանասուն, եւ եթէ իցեն արքն 14
այն երեքին 'ի միջի նորա, Նոյ եւ Յովբ եւ Դա-
նիէլ, նոքա արդարութեամբն իւրեանց ապրեսցին,
ասէ Ադոնայի Տէր ։ Եւ եթէ գազանս չարս 15
ածից 'ի վերայ երկրին եւ պատժեցից զնա, եւ
եղիցի յապականութիւն, մինչեւ անց ոչ լինիցի
ընդ նա յերեսաց գազանացն, եւ այն արքն 'ի միջի 16
նորա իցեն, կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի
Տէր, եթէ իցէ ուստերք նոցա եւ դստերք ապ-
րեսցին · այլ ինքեանք ապրեսցին, եւ երկիրն
եղիցի 'ի սատակումն ։ Եւ եթէ սուր ածից յեր- 17
կիրն յայն, եւ ասացից սրոյն անցանել ընդ եր-
կիրն, եւ բարձից 'ի նմանէ զմարդ եւ զանա-
18 սուն, եւ արքն այն երեքեան 'ի միջի նորա ի-
ցեն, կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, ոչ
ապրեցուսցեն զուստերս եւ զդստերս, բայց ե-
19 թէ ինքեանք միայն ապրեսցին ։ Եւ եթէ մահ
առաքեցից յերկիրն յայն, եւ հեղից զբարկու-
թիւն իմ 'ի վերայ նորա արեամբ՝ սատակել 'ի
20 նմանէ զմարդ եւ զանասուն, եւ Նոյ եւ Յովբ եւ
Դանիէլ 'ի միջի նորա իցեն, կենդանի եմ ես,
ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ իցէ ուստերք եւ դըս-
տերք նոցա մնասցեն · այլ նոքա արդարութեամբ
21 իւրեանց զանձինս իւրեանց ապրեցուսցեն ։ Այս-
պէս ասէ Ադոնայի Տէր · եւ եթէ զչորեսին իմ
զանձնարին վրէժսն արձակեցից, զսուր եւ զը-
սով եւ զգազանս չարս եւ զմահ 'ի վերայ Երու-
սաղէմի՝ սատակել 'ի նմանէ զմարդ եւ զանա-
22 սուն, մնացորդքն ապրեալքն 'ի նմա հանցեն
զուստերս եւ զդստերս իւրեանց ։ Ահաւասիկ
ընդ նոսա եկեսցեն առ ձեզ, եւ տեսջիք զճանա-
պարհս նոցա եւ զխորհուրդս նոցա · եւ զղջա-
նայցէք 'ի վերայ չարեացն զոր ածի 'ի վերայ Ե-
րուսաղէմի, զամենայն զչարիսն զոր ածի 'ի վե-
23 րայ նորա ։ Եւ մխիթարեսցեն զձեզ, զի տեսա-
նիցէք զճանապարհս նոցա եւ զխորհուրդս նո-
ցա, եւ 'ի միտ առնուցուք՝ եթէ ոչ տարապար-
տուց արարի զամենայն զոր ինչ արարի ընդ նո-
սա, ասէ Ադոնայի Տէր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Վասն փայտի որթոյն ·

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ · Որդի մար-
2 դոյ, զինչ լինիցի փայտ որթոյն՝ յամենայն փայ-
3 տից առաւել որ են 'ի փայտս անտառի ։ Միթէ առ-
նուցուն 'ի նմանէ փայտ մի՝ առնել գործ ինչ,
կամ առնուցուն 'ի նմանէ ցից մի կախել զնմանէ
4 անօթ ինչ ։ Բայց զի 'ի հրոյ ծախս տուեալ է · զի
ամ 'ի յամէ զյատ նորա ծախէ հուր, եւ պակա-
սէ 'ի սպառ · միթէ պիտանացի ինչ իցէ 'ի գործ ·
5 թէպէտ եւ նոյնպէս ողջոյն հաստանիցի, չէ ինչ
պիտոյ 'ի գործ · բայց թէ հրոյ ծախեալ լինիցի 'ի
սպառ, եւ ոչ ինչ ամենեւին պիտանացի 'ի
6 գործ ։ Վասն այնորիկ ասա · այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր · որպէս զփայտ որթոյն 'ի փայտս
անտառի ետու ծախել հրոյ, այնպէս տաց ըզ-
7 բնակիչս Երուսաղէմի · եւ հաստատեցից զե-
րեսս իմ 'ի վերայ նոցա, 'ի հրոյ եկեսցեն՝ եւ հուր
կերիցէ զնոսա, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր՝ 'ի
8 հաստատել ինձ զերեսս իմ 'ի վերայ նոցա · եւ
տաց զերկիրն յապականութիւն, փոխանակ զի
անկան ընդ յանցանս, ասէ Ադոնայի Տէր ·

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

ԺԶ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի 1
մարդոյ, գիր զյայտնութիւն Երուսաղեմի զանօրէնութեանց 2
նորա, եւ ասասցես. Այսպէս ասէ 3
Ադոնայի Տէր Երուսաղեմի. Արմատ քո եւ
ծնունդ քո յերկրէն քանանացւոց, եւ հայր քո
ամովրհացի եւ մայր քո քետացի. Եւ ծնունդն 4
քո յորում աւուր ծնար՝ ոչ ոք եհատ զպորտ
քո, եւ ոչ պնդեցին զատինս քո. եւ ջրով ոչ
լուացար 'ի փրկութիւն, եւ աղիւ ոչ յաղեցար,
եւ 'ի խանձարուրս ոչ պատեցար. Եւ ոչ խնայեաց 5
'ի քեզ ակն իմ, եւ ոչ արարի քեզ ինչ մի
յայսմ ամենայնէ զգուշանալ, թէ գուցէ անցանիցէ
ինչ ընդ քեզ. եւ ընկեցեալ գնէիր ընդ երեսս
դաշտին վասն խոտորնակ մարոյ քոյ. յաւուրն
յորում ծնար՝ անցի առ քեւ, եւ տեսի 6
արեամբ թաթաւեալ. եւ ասացի ցքեզ. կենդանասջիր
յարենէ քումմէ, եւ կեանք քո յարենէ.
բազմասջիր, քանզի իբրեւ զբոյս ագարակի ետու 7
զքեզ. եւ բազմացար եւ մեծացար, եւ եկիր
մտեր դու 'ի քաղաքս քաղաքաց. ստինք
անկան քո, եւ մազք արձակեցան, եւ դու էիր
մերկ խայտառակ. Եւ եկի հասի 'ի վերայ քո, 8
եւ տեսի զքեզ զի հասեալ էր ժամանակ քո, եւ
ժամանակ խախտալոյ քոյ. տարածեցի զթեւս
իմ 'ի վերայ քո եւ ծածկեցի զխայտառակութիւն
քո. եւ երդուայ քեզ երդումն, եւ յուխտ
մտի ընդ քեզ, ասէ Ադոնայի Տէր, եւ եղեր
ինձ. եւ լուացի զքեզ ջրով, եւ սրբեցի զքեզ 9
յարենէ քումմէ, եւ օծի զքեզ իւղով. եւ զգեցուցի 10
զքեզ պէսպէս, եւ ագուցի քեզ զկրկնագոյն,
եւ ածի ընդ մէջ քո բեհեզ, եւ արկի
զքեւ մետաքս. եւ զարդարեցի զքեզ զարդու. 11
եւ եդի ապարանջանս 'ի ձեռս քո, եւ քաղամանեակ
'ի պարանոց քո. եդի քեզ գինդս, եւ 12
գորշապաշտանգս յականջս քո, եւ պսակ պարծանաց
'ի գլուխ քո, եւ զարդարեցար 'ի զարդ 13
ոսկւոյ եւ արծաթոյ. Եւ հանդերձ քո բեհեզ
եւ զառանուխ եւ ճաճանուխ. եւ կերակուր
նաշիհ եւ իւղ եւ մեղր, եւ եղեր գեղեցիկ յոյժ
յոյժ, եւ զարգացար 'ի զարգանս թագաւորութեան.
Եւ ել անուն գեղեցկութեան քոյ ընդ 14
ամենայն ազգս, զի էր կատարեալ վայելչութիւն
գեղոյ քոյ զոր յօրինեցի 'ի վերայ քո, ասէ Ադոնայի
Տէր. Եւ դու գեղապանծ եղեր 'ի գեղ 15
քո, եւ պոռնկեցար 'ի համբաւն քո. եւ տարածեցեր
զպոռնկութիւն քո առ ամենայն անցաւորս,
որոց ոչ լինէր այնպիսի ինչ. Եւ առեր 'ի 16
հանդերձիցն քոյ եւ արարեր քեզ կուռս կարկատանս,
եւ պոռնկեցար ընդ նոսա. եւ մի
մտցես անդր, զի ոչ եկն եւ ոչ լիցին. եւ առեր 17
զսպաս պարծանացն քոյ յոսկւոյն իմոյ եւ յարծաթոյն
զոր ետու քեզ, եւ արարեր քեզ պատկերս
արուականս, եւ պոռնկեցար ընդ նոսա.
18 Եւ առեր զհանդերձն գեղեցիկ քո՝ եւ արկեր
զնոքօք. եւ զիւղն իմ եւ զխունկսն եդեր առաջի
19 երեսաց նոցա, եւ զհացն իմ զոր ետու քեզ՝
եւ զնաշիհն եւ զիւղ եւ զմեղր զոր ջամբեցի քեզ՝
եդեր առաջի երեսաց նոցա 'ի հոտ անուշից. Եւ
20 եղեւ յետ այնորիկ, ասէ Ադոնայի Տէր, առեր
զուստերսն քո եւ զդստերս զոր ինձ ծնար՝ զոհեցեր
նոցա 'ի սատակումն. Իբրեւ զփոքր ինչ
21 համարեցար զպոռնկութիւնն, եւ զեներ զորդիսն
22 իմ, եւ արարեր զնոսա նոցա ջնջոյս. Եւ
այս անհնարին եղեւ քան զամենայն պոռնկութիւնս
եւ պղծութիւնս քո. եւ ոչ յիշեցեր զաւուրս
տղայութեան քոյ, 'ի ժամանակի յորում
էիր մերկ եւ խայտառակեալ եւ թաթաւեալ յարեան
23 քում, ուստի կենդանացար. Եւ եղեւ
յետ ամենայն չարեացն քոյ՝ վայ վայ քեզ, ասէ
24 Ադոնայի Տէր. Եւ շինեցեր դու քեզ տուն պոռնկութեան,
եւ արարեր քեզ բագինս յամենայն
25 հրապարակս քո. եւ 'ի գլուխս ամենայն
ճանապարհաց քոց շինեցեր զպոռնկոցս քո, եւ
ապականեցեր զգեղ երեսաց քոց, եւ լայնեցար
ամենայն անցաւորաց ճանապարհի եւ յաճախեցեր
26 զպոռնկութիւնս քո. եւ պոռնկեցար ընդ
որդիսն եգիպտացւոց առհմանակիցս քո ընդ մեծամարմինս,
եւ բազմապատիկ պոռնկեցար՝ զի
27 զիս բարկացուսցես. Արդ ես ձգեցից զձեռն իմ
'ի վերայ քո եւ բարձից զկերակուրս քո, եւ մատնեցից
զքեզ 'ի ձեռս ատելեաց քոց դստերաց
այլազգեացն, որք թիւրեին զքեզ 'ի ճանապարհէ
28 քումմէ. Ամպարշտեցար եւ պոռնկեցար ընդ
որդիսն ասորեստանեայց, սակայն եւ այնպէս
ոչ յագեցար. յաճախեցեր 'ի պոռնկութիւնս
29 քո, սակայն եւ այնպէս ոչ յագեցար. յաճախեցեր
զաշխս ընդ երկիրն Քանանու եւ քաղդեացւոց,
համայն եւ այնպէս ոչ յագեցար.
30 Զինչ արարից ընդ դստերս քո, ասէ Ադոնայի
Տէր, յետ գործելոյ քո զայդ ամենայն գործս
կնոջ պոռնկի. զի պոռնկեցար բազմապատիկ ընդ
31 դստերսն քո. Եւ շինեցեր զպոռնկոցս 'ի գլուխս
ամենայն ճանապարհաց, եւ կոթողս կոթողեիր
յամենայն հրապարակս. եւ ոչ եղեր իբրեւ զկին
32 մի պոռնիկ որ ժողովէ զվարձս. զի ամենայն
կին պոռնիկ նմանող քո, որ շնայցէ ընդ արամբ
իւրով, ոչ առնու գանձս յառնէ իւրմէ՝ եւ առս
33 վարձս հոմանեաց իւրոց. Ամենայն պոռնիկք
կապէնս առնուն անձանց իւրեանց, եւ դու
տայիր վարձս սիրելեաց քոց, եւ ուղերձէիր զնոսա
գալ առ քեզ յամենայն կողմանց 'ի պոռնկութիւնս
34 քո. Եւ եղեւ քեզ խոտորնակի քան
զամենայն կանայս 'ի պոռնկութեան քում, եւ
յետ քո ոչ պոռնկեցան. զի նոքա կապէնս առնուն
յարանց, եւ դու տայիր վարձս սիրելեաց.

եւ եղեւ քեզ այն 'ի խոտորնակս ։ Վասն այդո- 35
րիկ ․ պոռնիկ ․ լո՛ւր զպատգամս Տեառն ։ Այս- 36
պէս ասէ Ադոնայի Տէր ․ փոխանակ զի հեղեր
զպղինձ քո, եւ յայտնեցաւ ամօթ պոռնկութեան քոյ առաջի հոմանեաց քոց, եւ
յամենայն խորշութս անօրէնութեանց քոց, եւ
յարեան որդւոց քոց զոր ետուր նոցա ։ Վասն 37
այնորիկ ահաւասիկ ես ժողովեցից 'ի վերայ քո
զամենայն հոմանիս քո, ընդ որս դու խառնակեցեր ։ եւ յարուցից 'ի վերայ քո զամենայն սիրելիս եւ զատելիս քո, եւ ժողովեցից պատեցից
զնոսա շուրջ զքեւ ։ եւ յայտնեցից զչարիս քո
առաջի նոցա, եւ տեսցեն զամենայն խայտառակութիւն քո ։ եւ խնդրեցից 'ի քէն զվրէժ շնա- 38
ցելոց եւ արիւնահեղաց, եւ եդից զքեզ յարիւն
քո, եւ եդից զքեզ յարիւն սրտմտութեան եւ
նախանձու ։ Եւ մատնեցից զքեզ 'ի ձեռս նոցա, 39
եւ կործանեսցեն զպոռնկոցս քո, եւ քակեսցեն
զխոթոցս քո, եւ մերկասցեն 'ի քէն զհանդերձս
քո, եւ առցեն զզարդս պարծանաց քոց, եւ
թողցեն զքեզ մերկ խայտառակեալ ։ եւ ածցեն 40
'ի վերայ քո ամբոխ, եւ քարկոծեսցեն զքեզ վիմօք, եւ կոտորեսցեն զքեզ սրով իւրեանց ։ եւ 41
այրեսցեն զտունս քո հրով եւ արասցեն 'ի քեզ
վրէժխնդրութիւն առաջի կանանց բազմաց ։ եւ
դարձուցից զքեզ 'ի պոռնկութենէ քումմէ, եւ
վարձս ոչ եւս տացես նոցա ։ Եւ արձակեցից 42
զսրտմտութիւն իմ 'ի վերայ քո, եւ բարձցի նախանձն իմ 'ի քէն ։ եւ հանգեայց՝ եւ ոչ եւս հոգացայց ։ փոխանակ զի ոչ յիշեցեր զօր տղայու- 43
թեան քոյ, եւ արտմեցուցանէիր զիս 'ի վերայ
ամենայնի այդորիկ ։ եւ ես ահաւասիկ ըստ ճանապարհաց քոց եդու 'ի գլուխ քո, ասէ Ադոնայի Տէր ։ եւ այնպէս արարեր ամպարշտութիւնս 'ի վերայ ամենայն անօրէնութեանց քոց ։
Այս ամենայն է զոր մրմնջեն զքէն առակս 44
եւ ասեն, Եթէ որպէս մայրն՝ նոյնպէս եւ
դուստրն ։ Այդ դուստր մօրն դու ես, որ մեր- 45
ժեաց զայր իւր եւ զորդիս իւր, եւ քոյր քերցն
քոց որք մերժեցին զարս իւրեանց եւ զորդիս
իւրեանց ։ Մայր ձեր քետացի, եւ հայր ձեր ամովրհացի ։ եւ քոյր ձեր երէց՝ Սամարիա, ինքն եւ 46
դստերք իւր որ բնակեալ է 'ի ձախմէ քումմէ ։ եւ
քոյր քո կրսեր՝ որ բնակեալ է ընդ աջմէ քումմէ՝
Սոդոմ եւ դստերք իւր ։ Սակայն ոչ եւս ըստ 47
ճանապարհաց նոցա գնացեր, եւ ոչ ըստ անօրէնութեանց նոցա արարեր ։ զի փոքր մի առաւել գտար քան զնոսա յամենայն ճանապարհս
քո ։ Կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ 48
արար ինչ առնել Սոդոմ քոյրն քո՝ ինքն եւ դըստերք իւր, քան զոր արարեր դու եւ դստերք
քո ։ Բայց այս էր անօրէնութիւն Սոդոմայ քեռ 49
քոյ ։ ամբարտաւանութիւն, 'ի լիութեան հացի
եւ յզփութեան գինւոյ՝ փափկանայր ինքն եւ
դստերք իւր ։ այնու առաւել էր ինքն եւ դստերք
իւր ։ Եւ ձեռն յաղքատն եւ 'ի տնանկն ոչ կար-
50 կառէին, մեծամտէին եւ գործէին զանօրէնութիւն առաջի իմ ։ Իբրեւ զայն տեսի՝ բարձի ըզ-
51 նոսա ։ Եւ Սամարիա զկէս յանցանաց քոց ոչ
յանցեաւ ։ եւ յաճախեցեր զանօրէնութիւնս քո
առաւել քան զնոսա ։ եւ արդարացուցեր զքորս
քո յամենայն անօրէնութիւնս քո զոր արարեր ։
52 Եւ արդ ընկալ զտանջանս քո որ ապականեցեր
զքորսն քո, անօրէնութեամբքն զոր անօրինեցար առաւել քան զնոսա ։ եւ արդարացուցեր
զնոսա յոյժ քան զքեզ ։ եւ արդ յամօթ լեր եւ
կրեա զանարգանս 'ի յարդարացուցանել զքորսն
53 քո քան զքեզ ։ Եւ դարձուցից զդարձուածս
նոցա, զդարձուածս Սոդոմայ եւ զդստերաց իրոց, եւ դարձուցից զդարձուածս Սամարիայ եւ
զդստերաց նորա, եւ դարձուցից զդարձուածս
54 քո 'ի մէջ նոցա ։ զի ընկալցիս զտանջանս քո,
եւ անարգեսցիս յամենայնէ զոր արարեր 'ի բար-
55 կացուցանել զիս ։ Եւ քոյր քո Սոդոմ եւ դստերք
իւր անդրէն հաստատեսցին՝ որպէս եւ էինն
իսկզբանէ, եւ Սամարիա եւ դստերք իւր հաստատեսցին անդրէն՝ որպէս եւ էինն իսկզբանէ, եւ
դու եւ դստերք քո հաստատեսջիք 'ի նոյն՝ որ-
56 պէս եւ էիք իսկզբանէ ։ Եւ եթէ ոչ էր Սոդոմ
քոյր քո համբաւ 'ի բերան քո՝ յաւուրս հպար-
57 տութեան քոյ ։ մինչ չեւ յայտնեալ էին չարիքն
քո, որպէս այժմ նախատ եղեր դստերացն Ասորւոց, եւ ամենեցուն որ շուրջ զնովաւ էին
դստերք այլազգեաց, եւ պատեալ շուրջ զքեւ ։
58 Արդ կրեա զամպարշտութիւնս քո եւ զանօրէ-
59 նութիւնս քո, ասէ Տէր ։ Զի այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր, եւ արարից ընդ քեզ՝ որպէս արարերն, որպէս անարգեցեր զայն ամենայն անցա-
60 նել զուխտիւ իմով ։ եւ յիշեցից զուխտն իմ որ
ընդ քեզն էր յաւուրս տղայութեան քոյ, եւ
61 կանգնեցից ինձ ուխտ յաւիտենական ։ եւ յիշեցես զճանապարհս քո եւ անարգեսցիս, յորժամ զմտաւ ածիցես զքորսն քո զերիցագոյնն
հանդերձ կրտսերօքն, եւ տաց զնոսա քեզ 'ի փորձ,
62 եւ ոչ 'ի դաշնաւորս ։ Եւ կանգնեցից ես զուխտ
63 իմ որ ընդ քեզ, եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր ։ զի
յիշեսցես եւ ամաչեսցես, եւ մի եւս լիցի քեզ
բանալ զբերան քո առաջի անարգանաց քոց ։ 'ի
քաւել ինձ զամենայն գործս քո զոր գործեցեր,
ասէ Ադոնայի Տէր ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Առակ վասն Արծուեացն ։

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ ։ Որդի
2 մարդոյ, պատմեա պատմութիւն, եւ խօսեաց
3 առակ առ տունն Իսրայէլի, եւ ասասցես ։ Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր ։ արծուին մեծ՝ մեծա-

թեւ. երկայնատարած լիամագիլ, որ խորհուրդս
մտանել 'ի Լիբանան, եւ առ զընտիր ընտիր մայրիցն.
եւ եհան զծառազարդսն՝ եւ տարաւ յերկիրն 4
քանանացւոց, եւ եդին զնա 'ի պարսպապատ
քաղաքին։ Եւ առ 'ի սերմանէ երկրին, 5
եւ ցանեաց ընդ երկիր դաշտին առանց մարտառանց,
ընդ տառատելեաւ ջրոյ երեւելի տանել
կարգեաց զնա. եւ բուսաւ եւ եղեւ յորթ 6
տկար եւ փոքր տեսութեամբ, յերեւել առաջ
իւրոց 'ի նմա. եւ արմատք նորա 'ի ներքոյ նորա
էին. եւ եղեւ յորթ մեծ, եւ եհան ոստս ոչկոյզս,
եւ արձակեաց զշառաւիղս իւր։ Եւ երեւեցաւ 7
այլ արծուի մեծ, մեծաթեւ բազմամագիլ. եւ
ահա որթս այս պատեալ է զնովաւ, եւ արմատք
նորա 'ի նմա, եւ ոստք նորա 'ի ներքոյ նորա.
եւ տարածեաց առաքեալ զնա ջանցերձ բուսոյ
անկոյ նորա. 'ի դեղեցիկ դաշտին ընդ բազում 8
ջրով պարարեալ, արձակել շառաւիղս եւ
բերել պտուղ եւ լինել յորթ մեծ։ Վասն այսորիկ 9
ասա. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ
իցէ աջողեսցի. ոչ ապաքէն արմատք փափկութեան
նորա եւ պտուղ նորա նեխեսցին. եւ չորասցին
ամենայն շառաւիղք նորա. եւ ոչ բազկաւ
մեծաւ՝ եւ ոչ ազգաւ բազմաւ՝ բառնալ հարկանել
եւ խլել զնա յարմատոց իւրոց։ Եւ ահա 10
պարարեսցի. մի՞ յաջողեսցի. ոչ ապաքէն ընդ
մերձենալ հողմոյ խորշակի՝ ցամաքեսցի հանդերձ
բուսովն եւ շառաւիղօք իւրովք։ Եւ եղեւ 11
բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, ասա 12
ցտունդ Դառնացելոյն տուն դառնացողաց. ոչ գիտէք
զինչ է այդ զոր ասացի. յորժամ եկեսցէ թագաւորն
բաբելոնացւոց յԵրուսաղէմ, առցէ զթագաւոր
նորա եւ զիշխանս, եւ տարցի զնոսա առ
ինքն 'ի Բաբելոնի։ Եւ առցէ 'ի զաւակէ թագաւորութեանն, 13
եւ դիցէ ընդ նմա ուխտ, եւ ածցուսցէ
ընդ նզովս. եւ զիշխանս երկրին առցէ,
լինել 'ի թագաւորութեան տկար, ամենեւին ոչ 14
բարձրանալ. պահել զուխտ նորա եւ կալ 'ի
նմին։ Եւ ապստամբեսցի 'ի նմանէ առաքել հրեշտակս 15
յԵգիպտոս, տալ նմա երիվարս եւ զօրս
բազումս. եթէ իցէ աջողեսցի, եթէ իցէ ապրեսցի.
որ առնէն զայս հակառակս, եւ անցանէ
ընդ ուխտ, եթէ իցէ ապրեսցի։ Կենդանի եմ 16
ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ ոչ 'ի տեղւոջ յորում
թագաւորն թագաւորեցոյց զնա, որ անարգեաց
զերդումն իմ եւ անց ընդ ուխտն իմ որ
ընդ նմա՝ 'ի մէջ Բաբելոնի վախճանեսցի։ Եւ ոչ 17
զօրութեամբ մեծաւ, եւ ոչ զինուք բազմաւ առնէ
ընդ նմա պատերազմ Փարաւոն. պատնէշս
եւ նետաձիգս շինեսցէ առաքել զանձինս բազմաց.
զի անարգեաց զերդումն, եւ անց զուխտիւն. 18
եւ ահա ետու 'ի ձեռս նորա, եւ արարին
զայս ամենայն ընդ նմա, մի՛ թէ ապրեսցէ։ Վասն 19
այսորիկ ասա. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր.
Կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ ոչ
ընդ ուխտին իմում զորով անց եւ ընդ երդմանն
իմոյ զոր անարգեաց՝ հատուցից 'ի գլուխ նորա։
20 Եւ տարածեցից 'ի վերայ նորա զվարմ իմ, եւ ըմբռնեսցի
ընդ պաշարմամբ իմով. եւ ածից զնա
'ի Բաբելոն, եւ անդ դատեցայց ընդ նմա ընդ
անիրաւութեան նորա զոր անիրաւեցաւ առ իս.
21 եւ ընդ ամենայն խուսափանաց նորա. յամենայն
պատերազմունս նորա սրով անկցին. եւ
զմնացորդս նորա ընդ ամենայն հողմս ցրուեցից.
22 եւ ծանիջիք զի ես Տէր խօսեցայ։ Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. եւ առից ես
յընտիր ընտիր մայրից բարձրաւանդակին, եւ
տաց ես 'ի գլխոյ շառաւիղացն նորա 'ի սիրտ
նոցա. քշտեցից եւ անկեցից 'ի լերինն բարձու,
23 եւ կախեցից զնա զբարձրագոյն լեռանէն Իսրայէլի.
անկեցից՝ եւ ոստս արձակեսցէ եւ պտուղ
բերցէ, եւ եղիցի 'ի մայր մեծ. եւ հանգիցեն
ընդ նովաւ ամենայն գազանք եւ ամենայն հաւք
թռչունք ընդ հովանեաւ նորա դադարեսցեն.
եւ բարունակք նորա 'ի նմին հաստատեսցին։
24 Եւ ծանիցեն ամենայն փայտք դաշտի՝ թէ ես եմ
Տէր, որ խոնարհեցուցանեմ զփայտ բարձրացեալ,
եւ բարձրացուցանեմ զփայտ խոնարհեալ.
ցամաքեցուցանեմ զփայտ դալար, եւ դալարեցուցանեմ
զփայտ ցամաքեալ. ես Տէր խօսեցայ՝
եւ արարից։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի
2 մարդոյ, զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ՝ 'ի մէջ որդւոցդ
Իսրայէլի զոր ասէն. թէ հարք աղոխ կերան,
3 եւ որդւոց ատամունք առան։ Կենդանի եմ ես,
ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ լինիցի առակդ այդ որ
4 ասի 'ի մէջ Իսրայէլի. զի ամենայն անձինք՝ իմ
են, որպէս անձն հօր՝ նոյնպէս եւ անձն որդւոյ.
5 անձն որ մեղիցէ՝ նոյն եւ մեռցի։ Այլ մարդն
որ արդար իցէ, եւ առնիցէ զիրաւունս եւ զարդարութիւն,
6 'ի վերայ լերանց զհենեալ ոչ ուտիցէ,
եւ զաչս իւր 'ի կուռս տանն Իսրայէլի ոչ
արձակիցէ, եւ զկին ընկերի իւրոյ ոչ տարականիցէ,
եւ 'ի կին իւր աղտեղաց ոչ մերձենայցէ,
7 եւ մարդոյ բռնան ոչ լինիցի. գրաւ պարտապանի
դարձուցանիցէ, յափշտակութիւն ոչ
յափշտակիցէ, զհաց իւր տայցէ քաղցելոց եւ
8 զմերկն զգեցուցանիցէ, զարծաթ իւր 'ի վաշխս
ոչ տայցէ, եւ առաւելս անդրէն ոչ պահանջիցէ,
յանիրաւութենէ զձեռս իւր դարձուցանիցէ,
դատաստան արդար առնիցէ ընդ այր եւ ընդ
9 ընկեր իւր, ընդ հրամանաց իմոց գնայցէ. զիրաւունս
իմ պահիցէ եւ առնիցէ զնոսա, արդար
10 է նա՝ կենդանի կեցցէ, ասէ Ադոնայի Տէր։ Եւ ե-

թէ ծնանիցի որդի խստաճանապարհ, արիւնահեղ,
եւ առնիցէ զմեղս, ՚ի ճանապարհս հօրն իւրոյ 11
արդարոյ՝ ոչ գնայ, եւ ՚ի վերայ լերանց եկեր
զոհեալ, եւ զկին ընկերի իւրոյ պղծեաց, եւ 12
զաղքատն եւ զտնանկն յաղթահարեաց, եւ յափշտակութիւն
յափշտակեաց, եւ զգրաւ ոչ
դարձոյց, եւ ՚ի պաշտօն գիջ զաչս իւր արձակեաց,
անօրէնութիւն գործեաց, զարծաթ իւր 13
՚ի վաշխս ետ, եւ փոխս եւ առաւելս պահանջեաց,
նա մի կեցցէ որ զայն ամենայն անօրէնութիւնս
արար, մահու մեռցի, եւ արիւն
նորա ՚ի վերայ նորին եղիցի։ Եւ եթէ ծնանիցի 14
որդի, եւ տեսանիցէ զամենայն մեղս հօր իւրոյ
զոր գործեաց, եւ երկիցէ՝ եւ ոչ արասցէ զնոյնս,
՚ի վերայ լերանց զոհեալ ոչ եկեր, եւ զաչս իւր 15
՚ի խորհուրդս տանն Իսրայէլի ոչ արձակեաց,
եւ զկին ընկերի իւրոյ ոչ պղծեաց, եւ զըմարդ 16
ոք ոչ յաղթահարեաց, եւ զգրաւ ոչ գրաւեաց,
եւ յափշտակութիւն ոչ յափշտակեաց,
զհաց իւր ետ քաղցելոյ եւ զմերկն զգեցոյց,
եւ յանիրաւութենէ դարձոյց զձեռս իւր, վաշխս 17
եւ առաւելս ոչ առ, արդարութիւն գործեաց,
եւ ըստ հրամանաց իմոց գնաց, նա մի փախճանեսցի
յանիրաւութիւնս հօր իւրոյ, այլ կենդանի
կեցցէ։ Բայց հայրն նորա եթէ նեղելով նեղիցէ, 18
եւ յափշտակելով յափշտակիցէ զեղբայր իւր,
հակառակութեան գործս գործեաց ՚ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ, մեռցի յանիրաւութեան իւրում։
Եւ ասէք թէ զի՞ է զի ոչ էհաս անիրաւութիւն 19
հօրն՝ որդւոյն։ Զի որդին զողորմութիւն
եւ արդարութիւն արար, զամենայն օրէնս
իմ պահեաց եւ արար զնոսա, կենդանի կեցցէ։
Անձն որ մեղիցէ, նոյն եւ մեռցի. եւ որդի զհօր 20
մեղս մի առցէ, եւ մի հայր առցէ զանիրաւութիւնս
որդւոյ իւրոյ։ Արդարութիւն արդարոյն՝
՚ի վերայ նորին եղիցի, եւ անօրէնութիւն անօրինին՝
՚ի վերայ նորին եղիցի. եւ անօրէնն եթէ 21
դարձցի յամենայն անօրէնութեանց իւրոց զոր
արար, եւ պահիցէ զամենայն պատուիրանս իմ,
եւ արասցէ արդարութիւն եւ ողորմութիւն,
կենդանի կեցցէ, եւ մի մեռանիցի. ամենայն յանցանք 22
նորա զոր գործեալ իցէ, եւ ամենայն անիրաւութիւնք
նորա զոր անիրաւեալ իցէ՝ մի
յիշեսցին, այլ արդարութեամբ իւրով զոր արար՝
կեցցէ. Միթէ կամելով կամիցիմ զմահ մեղաւորին 23
ասէ Տէր Տէր՝ որպէս զդառնալ նորա
՚ի չար ճանապարհէ եւ կեալ։ Ի դառնալ արդարոյն 24
յարդարութենէ իւրմէ, եւ առնել զանիրաւութիւն,
ըստ ամենայն անօրէնութեանց՝
զոր առնիցէ անօրէնն, ամենայն արդարութիւնք
նորա զոր արար՝ մի յիշեսցին. ՚ի յանցանսն
իւր յոր անկաւ, եւ ՚ի մեղս իւր զոր մեղաւ՝ ՚ի
նոսին մեռցի։ Եւ ասէք թէ ոչ ուղիղ է ճանապարհ 25
Տեառն. արդ լուարուք, տունդ Իսրայէլի.

միթէ իմ ճանապարհս չիցէ ուղիղ, ո՞չ ապաքէն
26 ձեր ճանապարհք չեն ուղիղ։ Ի դառնալ արդարոյն
յարդարութենէ իւրմէ՝ եւ առնել զանիրաւութիւն,
մեռցի յանօրէնութեանն զոր գործեաց։
27 Եւ ՚ի դառնալ անօրինին յանօրէնութենէ
իւրմէ զոր արար, եւ առնիցէ իրաւունս եւ արդարութիւն,
28 նա զանձն իւր ապրեցուսցէ. զի
ետես եւ դարձաւ յամենայն ամպարշտութեանց
իւրոց զոր արար. կենդանի կեցցէ եւ մի մեռցի։
29 Եւ ասեն տունդ Իսրայէլի, ոչ ուղիղ է ճանապարհ
Տեառն. միթէ իմ ճանապարհս չիցէ ուղիղ,
տունդ Իսրայէլի, ո՞չ ապաքէն ձեր ճանապարհք
30 չեն ուղիղ։ Վասն այսորիկ զիւրաքանչիւր ոք ըստ
իւրում ճանապարհի դատեցայց զտունդ Իսրայէլի,
ասէ Ադոնայի Տէր։ Դարձայք եւ դարձարուք
յամենայն ամպարշտութեանց ձերոց, եւ
31 ոչ լինիցի ձեզ ՚ի տանջանս անիրաւութեան. ընկեցէք
յանձանց ձերոց զամենայն ամպարշտութիւնս
ձեր զոր ամպարշտեցայք յիս, եւ արարէք
ձեզ սիրտ նոր, եւ ոգի նոր. եւ արարէք
զամենայն զպատուիրանս իմ. եւ ընդէր մեռանիք
32 տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր։ Զի ոչ կամիմ
զմահ մեղուցելոյն, ասէ Ադոնայի Տէր, այլ զի
դարձցի ՚ի ճանապարհաց իւրոց չարաց, եւ կեցուսցէ
զանձն իւր. արդ եկայք դարձարուք՝ եւ
կեցէք։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Ողբք ՚ի վերայ իշխանին Իսրայէլի։

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, առ ողբս ՚ի վերայ իշխանին
2 Իսրայէլի, եւ ասասջիր. Զի՞ է զի եղեւ
մայր քո ՚ի մէջ առիւծուց, կորիւնս ՚ի մէջ առիւծուց
3 բազմացուցին զկորիւնս իւր. եւ զատուցաւ
կորիւն մի ՚ի կորեանց նորա, եւ առիւծացաւ,
եւ ուսաւ յափշտակել զյափշտակութիւն, եւ
4 եղեւ մարդակեր. լուան զնմանէ ազգք. ըմբռնեցին
զնա յապականութիւն. եւ տարան
5 զնա գայլ ՚ի կապանս յերկիրն Եգիպտացւոց։ Եւ
ետես զի անջատեցաւ ՚ի նմանէ եւ կորեաւ յոյս
նորա, եւ նա միւս եւս այլ կորիւն ՚ի կորեանց
6 իւրոց առիւծացոյց, եւ շրջէր ՚ի մէջ առիւծուց.
Առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակել զյափշտա-
7 կութիւն, եւ եղեւ մարդակեր. արածէր յանդգնութեամբ
իւրով. զքաղաքս կործանէր, եւ
զերկիրն լցեալ իւրով ապականէր մռնչելով բար-
8 բառոյ իւրոյ։ Եւ յարեան ՚ի վերայ նորա ազգք
յիւրաքանչիւր աշխարհաց շուրջանակի, եւ ար-
9 կին զնա թակարդք յապականութիւն. գայլ
՚ի կապանս հարին, եւ տարան զայսպիսի առ արքայն
բաբելոնացւոց, եւ արկին զնա ՚ի բանտ. զի
մի եւս լուիցի բարբառ նորա ՚ի վերայ լերանցն
10 Իսրայէլի։ Մայր քո իբրեւ զորթ, եւ իբրեւ

զծաղիկ նռնենեաց անկեալ 'ի գնացս ջրոց. բոյս
նորա եւ պտուղ նորա եղեւ 'ի ջուրս բազմաց.
Եւ եղեւ նորա գաւազան զօրութեան 'ի վերայ 11
ազգին իշխանաց, եւ բարձրացաւ մեծութեամբ
'ի մէջ գորտասանաց, եւ ետես զմեծութիւն իւր
'ի բազմութեան ոստոց իւրոց. եւ բեկաւ 'ի բար- 12
կութեան եւ յերկիր կործանեցաւ, եւ հողմ
խորշակի ցամաքեցոյց զշառաւիղս նորա. խնդ-
րեցաւ 'ի նմանէ վրէժ, եւ ցամաքեցաւ գաւա-
զան զօրութեան նորա, եւ հուր մաշեաց զնա.
Եւ արդ անկեցին զնա յանապատի յերկրի ան- 13
ջրդի. եւ ել հուր յընտիր ընտիր գաւազանաց 14
նորա՝ եւ եկեր զնա. եւ ոչ գոյր 'ի նմա գաւա-
զան զօրութեան. առակ յաւուրց ողբոց եւ յողբս
եղիցի.

ԳԼՈՒԽ Ի

Ա. Ծերք տանն Իսրայէլի.

ձգ Եւ եղեւ յամին եւթներորդի, յամսեանն հին- 1
գերորդի որ օր տասն էր ամսոյն, եկին արք 'ի
ծերոց տանն Իսրայէլի հարցանել 'ի Տեառնէ՝ եւ
նստան առաջի իմ: Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս 2
եւ ասէ. Որդի մարդոյ, խօսեաց ընդ ծերոց 3
տանդ Իսրայէլի՝ եւ ասասցես ցդոսա. այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. եթէ հարցանել գայք դուք
առ իս. կենդանի եմ ես, եթէ տաց ձեզ պա-
տասխանի, ասէ Ադոնայի Տէր. Եթէ իցէ խնդ- 4
րեսցես զվրէժ նոցա, որդի մարդոյ. զմեղս
հարց դոցա ցոյց դոցա զպղծութիւն, եւ ասաս- 5
ցես ցդոսա. այսպէս ասէ Տէր Աստուած. յօրէ
յորմէ հետէ ընտրեցի զտունդ Իսրայէլի, եւ
ծանուցայ զաւակի տանդ Յակոբայ, եւ ծանու-
ցայ նոցա յերկրին Եգիպտացւոց, ձեռն եդու
նոցա եւ ասեմ. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. յա- 6
ւուր յայնմիկ ձեռն եդու նոցա հանել զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց. յերկիրն զոր պատրաս-
տեցի նոցա. երկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր,
փառաւոր քան զամենայն երկիր. Եւ ասացի ցնո- 7
սա. իւրաքանչիւր ոք զպղծելիս իւր յաչաց իւ-
րոց 'ի բաց ընկեսցէ, եւ 'ի գնացսն Եգիպտացւոց
մի պղծիք. ես եմ Տէր Աստուած ձեր. Եւ ա- 8
պստամբեցան յինէն, եւ ոչ կամեցան լսել ինձ.
իւրաքանչիւր ոք զպղծելիս իւր յաչաց իւրոց
ոչ ընկեց 'ի բաց, եւ զգնացսն Եգիպտացւոց ոչ
թողին. եւ ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ
'ի վերայ նոցա, կատարել զբարկութիւն իմ 'ի
նոսա 'ի մէջ Եգիպտացւոցն. բայց արարի՝ զի ա- 9
նուն իմ ամենեւին մի պղծեսցի առաջի ազգացն
յորոց միջի էին նոքա. յորս ծանուցայ նոցա
առաջի նոցա, հանել զնոսա յերկրէն Եգիպտաց-
ւոց: Եւ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց, 10
եւ ածի զնոսա յանապատն. եւ ետու նոցա ըզ- 11
հրամանս իմ, եւ զիրաւունս իմ ցուցի նոցա,
12 զոր արասցէ մարդ՝ եւ կեցցէ 'ի նոսա. եւ զշա-
բաթս իմ ետու նոցա լինել նշանակ ընդ իս եւ
ընդ նոսա, ծանուցանել նոցա թէ ես եմ Տէր որ
սրբեմ զնոսա: Եւ ասացի ցտունն Իսրայէլի յա-
նապատի անդ՝ թէ 'ի հրամանս իմ գնասջիք, եւ
ոչ գնացին. եւ զիրաւունս իմ պահեսջիք, ա-
նել զնոսա. զոր թէ արասցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք.
13 Եւ դառնացուցին զիս տունն Իսրայէլի յանա-
պատին. ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին, եւ
զիրաւունս իմ մերժեցին, զոր թէ արասցէ մարդ՝
կեցցէ նոքօք. եւ զշաբաթս իմ պղծեցին յոյժ.
Եւ ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ յանապա-
14 տին սատակել զնոսա. եւ արարի՝ զի անուն իմ
ամենեւին մի պղծեսցի առաջի ազգացն յորոց
15 հանի զնոսա յանդիման նոցա. Եւ ես համբար-
ձի զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա յանապատին, հա-
մօրէն չտանել զնոսա յերկիրն՝ զոր ետու նոցա,
երկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր. փառաւոր քան
16 զամենայն երկիր. փոխանակ զի զիրաւունս իմ
մերժեցին, եւ ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին,
եւ զշաբաթս իմ պղծեցին, եւ զհետ խորհրդոց
17 սրտից իւրեանց գնացին. Եւ խնայեաց 'ի նոսա
ակն իմ ջնջել զնոսա. եւ ոչ արարի զնոսա 'ի
18 վախճան յանապատին. եւ ասացի ցնոսա յա-
նապատին. ըստ կրօնից հարցն ձերոց մի գնայք.
եւ զիրաւունս նոցա մի պահէք, եւ 'ի գնացս
19 նոցա մի խառնակէք եւ մի պղծիք. Ես եմ Տէր
Աստուած ձեր. ըստ հրամանաց իմոց գնասջիք.
եւ զիրաւունս իմ պահեսջիք եւ արարէք զնոսա,
20 եւ զշաբաթս իմ սրբեսջիք. եւ եղիցի նշանակ
ընդ իս եւ ընդ ձեզ, ծանուցանել ձեզ թէ ես եմ
21 Տէր Աստուած ձեր. Դառնացուցին զիս եւ որ-
դիք նոցա. ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին, եւ
իրաւանց իմոց ոչ զգուշացան առնել զնոսա. զոր
թէ արասցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք. եւ զշաբաթս
իմ պղծէին. եւ ասացի հեղուլ զբարկութիւն
իմ 'ի վերայ նոցա յանապատին, կատարել ըզ-
22 բարկութիւն իմ 'ի վերայ նոցա: Եւ դարձուցի
զձեռն իմ 'ի նոցանէ. եւ արարի՝ զի անուն իմ
ամենեւին մի պղծեսցի առաջի ազգացն՝ յորոց
23 հանի զնոսա յանդիման նոցա: Եւ ես ամբարձի
զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա յանապատի անդ,
ցրուել զնոսա ընդ ազգս, եւ ցանել զնոսա ընդ
24 գաւառս. փոխանակ զի զիրաւունս իմ ոչ արա-
րին, եւ զհրամանս իմ մերժեցին, եւ զշաբաթս
իմ պղծեցին, եւ զհետ խորհրդոց հարցն իւ-
25 րեանց էին աչք նոցա: Եւ ես ետու նոցա հրա-
մանս անբարիս, եւ իրաւունս՝ որովք ոչ կեց-
26 ցեն. եւ պղծեցից զնոսա 'ի պատարագս իւրեանց,
ընդ անցանել ինձ ընդ ամենայն՝ որ բանայ ըզ-
գանդ. զի ապականեցից զնոսա, եւ ծանիցեն եթէ
27 ես եմ Տէր: Վասն այդորիկ խօսեաց ընդ տանդ
Իսրայէլի, որդի մարդոյ՝ եւ ասասցես ցդոսա.

այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. մինչեւ ցայսչափ
բարկացուցին զիս հարքն ձեր յանցանսն իւրեանց զոր յանցեան առ իս. Եւ տարայ զնոսա 28
յերկիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ նոցա
զնա. եւ տեսին անդ զամենայն բլուր բարձր
եւ զամենայն ծառ վարսաւոր, եւ զոհեցին անդ
դիցն իւրեանց, եւ կարգեցին անդ զոհս պատարագաց իւրեանց, եւ արկին զխունկս անուշութեան իւրեանց, եւ նուիրեցին անդ զնուէրս
իւրեանց։ Եւ ասացի ցնոսա. զինչ է արբամոյդ 29
ուդ յոր դուք մտանէք. եւ կոչեցին զանուն
նորա արբամա, մինչեւ ցայսօր ժամանակի։
Վասն այնորիկ ասա ցտունն Իսրայէլի. այս- 30
պէս ասէ Տէր Աստուած, եթէ յանօրէնութիւն
հարցն ձերոց պղծիք, եւ զհետ գարշելեացն նոցա պոռնկիք. եւ ի պտուղս պատարագացն ձե- 31
րոց եւ յընծայս որդւոցն ձերոց, եւ ի զատուցանել որդւոցն ձերոց՝ ածել զհրով. պղծիք
յամենայն խորհուրդս ձեր մինչեւ ցայսօր ժամանակի, եւ ես տայցեմ ձեզ պատասխանի,
տունդ Իսրայէլի։ Կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ տաց ձեզ պատասխանի. եւ ե- 32
թէ անկցի յոգիս ձեր այդ, եւ ոչ լիցի որպէս
դուք ասէք, եթէ եղիցուք մեք իբրեւ զհեթանոսս եւ իբրեւ զազգս երկրի պաշտել զփայտս
եւ զքարինս։ Վասն այդորիկ կենդանի եմ ես, 33
ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ ոչ հզօր ձեռամբ եւ
բարձրացեալ բազկաւ եւ հեղեալ ցասմամբ թագաւորեցից ի վերայ ձեր. եւ հանից զձեզ յազ- 34
գաց, եւ ընկալայց զձեզ յաշխարհաց ուր ցըրուեալ իցէք ի նոսա, հզօր ձեռամբ եւ բարձրացեալ բազկաւ եւ հեղեալ ցասմամբ. եւ ածից 35
զձեզ յանապատ ազգացն, եւ դատ եղէց անդ
ընդ ձեզ դէմ յանդիման, զոր օրինակ եղէ դատ 36
ընդ հարսն ձեր յանապատի անդ՝ յորժամ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց. այնպէս դատեցայց ընդ ձեզ, ասէ Տէր, տէր Աստուած։ Եւ 37
անցուցից զձեզ ընդ ցպով իմով, եւ մուծից ըզձեզ ընդ թուով ուխտի իմոյ. եւ որոշեցից ի 38
ձէնջ զամպարիշտս եւ զապստամբս. զի ի պանդխտութենէ նոցա հանից զնոսա, եւ յերկիրն Իսրայէլի ոչ մտցեն, եւ ծանիջիք թէ ես եմ տէր
Աստուած։ Եւ դուք, տունդ Իսրայէլի, այսպէս 39
ասէ Տէր, տէր Աստուած. նախ ի բաց ընկեցէք
զիւրաքանչիւր զգնացս իւր. եւ ապա թէ լսիցէք
ինձ, եւ զանուն իմ սուրբ ոչ պղծիցէք պատարագօք ձերովք եւ գնացիւք ձերովք. զի ի վե- 40
րայ լերին սրբոյ իմոյ, եւ ի վերայ լերին բարձու Իսրայէլի, ասէ Տէր Տէր, անդ ծառայեսցեն
ինձ ամենայն տունդ Իսրայէլի ի սպառ, եւ անդ
ընկալայց, եւ անդ այց արարից ընծայից ձերոց,
եւ զպտուղս երախայրեաց ձերոց յամենայն
սրբութիւնս ձեր ի հոտ անուշից ընկալայց. հա- 41
նել զձեզ ի ժողովրդոց, եւ ընդունել զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալն էիք ի նոսա. եւ սուրբ
42 եղէց ի ձեզ յանդիման ժողովրդոց։ Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր, ի տանել զձեզ յերկիրն Իսրայէլի, յերկիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ
43 զնա հարցն ձերոց. եւ յիշեսջիք անդ զճանապարհս ձեր եւ զգնացս ձեր, որովք պղծեցայք
ի նոսա. եւ կոծեսջիք զերեսս ձեր ի վերայ ամենայն անիրաւութեանց ձերոց զոր արարէք։
44 Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր, առնել ձեզ դոյն
այնպէս. զի մի անուն իմ պղծեսցի ըստ ճանապարհաց ձերոց չարաց եւ ըստ ապականեալ
գնացից ձերոց, ասէ Ադոնայի Տէր։

45 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի ծէ
46 մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո ի Թեման, եւ
հայեաց ի Դարոմն. եւ մարգարեա ի վերայ ան-
47 տառի իշխանին Նագեբայ, եւ ասասցես ցանտառն Նագեբայ. լուր զպատգամս Տեառն. այսպէս ասէ Տէր, տէր Աստուած, ահաւասիկ ես
հարից զքեն հուր, եւ կերիցէ ի քեզ զամենայն
փայտ դալար եւ զամենայն փայտ չոր, եւ ոչ
շիջցի բոցն բորբոքեալ, եւ այրեսցին ի նմա ա-
48 մենայն դէմք յարեւելից մինչեւ ի հիւսիսի։ Եւ
ծանիցէ ամենայն մարմին, եթէ ես Տէր վառեցի
49 զնա եւ ոչ շիջցի։ Եւ ասեմ. Քաւ լիցի, Տէր Տէր.
նոքա ասեն ցիս, ո՞չ առակքն առակ է այդ որ
ասիդ։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Վասն
2 այդորիկ մարգարեա, որդի մարդոյ, եւ հաստատեա զերեսս քո ի վերայ Երուսաղեմի. եւ հայեաց ի սրբութիւնս նոցա, եւ մարգարեասցես
3 ի վերայ երկրին Իսրայէլի, եւ ասասցես ցերկիրն Իսրայէլի. այսպէս ասէ Տէր, տէր Աստուած. ահաւասիկ ես ի վերայ քո, եւ մերկացից զվաղակաւորն իմ ի պատենից իւրոց, եւ
սատակեցից ի միջոյ քումմէ զանիրաւն եւ զա-
4 նօրէնն. փոխանակ զի սատակեցից ի քէն զանիրաւն եւ զանօրէնն. Վասն այնորիկ ելցէ վաղակաւորն իմ ի պատենից իւրոց ի վերայ ամենայն մարմնոյ՝ յարեւելից մինչեւ ի հիւսիսի.
5 Եւ ծանիցէ ամենայն մարմին թէ ես Տէր մերկացի զվաղակաւորն իմ ի պատենից իւրոց. եւ
6 անդրէն ոչ եւս դարձցի։ Եւ դու՝ որդի մարդոյ՝
հեծեծեսջիր բեկեալ միջով քով, եւ հեծեծե-
7 սջիր ցաւովք յանդիման նոցա. եւ եղիցի թէ ասիցեն ցքեզ՝ վասն էր հեծես, ասասցես՝ զի լուր
լուայ՝ եւ գալոց է. եւ բեկցին ամենայն սիրտք.
եւ ամենայն ձեռք լքցին. եւ ցամաքեսցի ամենայն մարմին եւ ամենայն շունչ, եւ ամենայն
երանք ապականեսցին գիջութեամբ. ահաւասիկ գայ եւ եղիցի, ասէ Տէր, տէր Աստուած։

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի մար- 8
դոյ, մարգարէացի՛ր եւ ասասցես, այսպէս ասէ 9
Ադոնայի Տէր. եւ ասասցես, սուր սուր՝ սրեաց
եւ զայրասցիր. զի սպանցես զսպանումն. սրեաց՝ 10
ջնջել լեր, պատրաստեալ 'ի հոլումն, կատարեա,
արհամարհեա, սրբեալ խոշ, յապաւեա զամե-
նայն ծառ. եւ ետ զնա 'ի պատրաստ, ունել 'ի 11
ձեռին իւրում. սրեցաւ՝ պատրաստ է սուրն
տալ 'ի ձեռս կոտորչի: Ձայն առ, ողբ բարձ, 12
որդի մարդոյ. զի եկն եհաս այն 'ի վերայ ժողո-
վրդեան իմոյ, եւ 'ի վերայ իշխանացն Իսրայե-
լի. պանդուխտք եղիցին, քանզի եհաս սուրն
'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ. վասն այնորիկ ծափս
հար ձեռամբ քով. զի արդարացաւ. եւ զինչ է, 13
ապրեսցի ազգն. ոչ եղիցի, ասէ Տէր Տէր: Եւ դու, 14
որդի մարդոյ, մարգարէաց, ծափս հար ձեռամբ.
կրկնեա զսուրն. զի երրորդ սուրն վիրաւորաց
է. սուր վիրաւորացն սատակեցելոյ է, եւ զար-
հուրեցուսցէ զնոսա, զի բեկցին սիրտք իւրեանց. 15
բազմասցին ակարութիւնք յամենայն դրունս նո-
ցա, զի մատնեցան 'ի սպանումն սրոյ. գեղեց-
կացաւ 'ի փայլիւն, սխրանն եղեւ 'ի սպանումն:
Շրջեաց յանեաց սրեաց յաջմէ եւ յահեկէ. 16
զի ուր քո երեսք զարթիցեն, եւ ես անդ ծափս 17
հարից եւ կալթեցից, եւ արձակեցից զսրտմտու-
թիւն, ես Տէր խօսեցայ:

ծԸ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Եւ դու, 18
որդի մարդոյ, պատրաստեա դու քեզ երկուս 19
ճանապարհս, մտանել սրոյ արքային Բաբելո-
նացւոց, զի 'ի միոջէ աշխարհէ ելցեն երկու առաջք.
եւ ձեռն պատրաստեալ 'ի գլուխ ճանապարհի քա-
ղաքին. 'ի գլուխ ճանապարհին կարգեսցիս. Եւ 20
դու պատրաստեա եւ յօրինեա ճանապարհ
մտանել սրոյն ընդ Ռաբաթ որդւոցն Ամոնայ
'ի վերայ Հրէաստանի եւ 'ի վերայ Երուսաղեմի
'ի մէջ նորա: Զի եկեսցէ կացցէ արքայն բաբե- 21
լոնացւոց 'ի վերայ հին ճանապարհին՝ 'ի գլուխ
երկուց ճանապարհաց, հմայս հմայել, գաւա-
զանս բռնել, հարցումն հարցանել 'ի դրօշե-
լոց, լերդաքննաս լինել: Ընդ աջմէ իւրմէ եղեն 22
նմա հմայքն 'ի վերայ Երուսաղեմի, արկանել
պատնէշ, բերանովք գոչել, բարձրացուցանել
զձայն աղաղակի. արկանել խիզս 'ի վերայ դրանց
նորա, եւ արկանել հող եւ շինել նետաձիգս: Եւ 23
նա նոցա այնպէս թուիցի՝ որպէս հմայիցէ ա-
հմայս առաջի նոցա, եւ եօթներորդիցէ նոցա
եօթներորդս, եւ ինքն յուշ արասցէ զանիրա-
ւութիւնս նոցա յիշել: Վասն այնորիկ այսպէս 24
ասէ Տէր, տէր Ադոնայ. փոխանակ զի յուշ
արարէք զանիրաւութիւնս ձեր, 'ի յայտնել ամ-
բարշտութեանցն ձերոց, յերեւել մեղացն ձե-
րոց՝ յամենայն ամբարշտութիւնս ձեր եւ 'ի
գնացս ձեր. փոխանակ զի դուք յիշեցէք յիշե-
ցայք. 'ի նոսին սատակեսջիք: Եւ դու, պիղծ 25
եւ անօրէն իշխանդ Իսրայէլի, որոյ եկեալ է օր
26 վախճանի 'ի ժամանակի անիրաւութեան, այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. 'ի բաց առ 'ի քէն զխոյրդ եւ
հան զպսակդ, զի այդ ոչ այդպէս վճարեսցի.
խոնարհեցուցեր զբարձրացեալն, եւ բարձրա-
27 ցուցեր զխոնարհն. արդ անիրաւութիւն յա-
նիրաւութեանց վերայ եդից զնա. եւ այդ ոչ
այդպէս եղիցի, մինչեւ եկեսցէ որում անկն է,
եւ տաց 'ի ձեռս նորա:

28 Առ որդիսն Ամոնայ: Եւ դու, որդի մարդոյ,
մարգարէաց եւ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր,
տէր Ադոնայ յորդիսն Ամոնայ. եւ վասն նա-
խատանացն նոցա ասասցես. սուր՝ սուր հա-
նեալ 'ի սպանումն, մերկացեալ 'ի վախճան.
29 Զարթիր զի փայլեսցես տեսլեամբ ունայնու-
թեան, եւ 'ի հմայել հմայս ստութեան. մատ-
նել զնա քեզ, 'ի պարանոցս վիրաւորացն անօ-
րինացն. որոց եկեալ հասեալ է օր վախճանի 'ի
30 ժամանակի անիրաւութեան: Դարձ անդրէն,
մի՛ ատեան լուծանիր 'ի տեղւոջ յորում ծնեալդ
ես. անդրէն յերկրին քում դատեցայց զքեզ.
31 եւ հեղից 'ի վերայ քո զբարկութիւն իմ. հրով
բարկութեան իմոյ փչեցից 'ի քեզ. եւ մատնեցից
զքեզ 'ի ձեռս արանց բարբարոսաց՝ որ գործեն
32 զապականութիւն: Եւ եղիցես կերակուր հրոյ,
եւ արիւն քո եղիցի 'ի մէջ երկրի քոյ. եւ յիշա-
տակ քո մի՛ գտցի. զի ես Տէր խօսեցայ:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Առ որդիսն Իսրայէլի.

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Եւ դու, ծԹ
2 որդի մարդոյ, եթէ դատիցես՝ դատեսջիր զքա-
3 ղաքն արեանց, եւ խայտառակեսցես զամենայն
զանօրէնութիւնս նորա՝ եւ ասասցես. այսպէս
ասէ Տէր, տէր Ադոնայ. ո՜ քաղաք՝ որ հեղու
զարիւն 'ի մէջ իւրում, 'ի հասանել ժամանակի
իւրոյ. եւ խորհի խորհուրդ զանձնէ՝ պղծել
4 զանձն իւր յարիւնս նոցա: Զոր հեղեր՝ թա-
թաւեցար, եւ 'ի խորհրդոցն քո զոր խորհե-
ցար՝ պղծեցար. եւ մերձեցուցեր զաւուրս քո,
եւ ածեր զժամանակ ամաց քոց: Վասն այնո-
րիկ ետու զքեզ 'ի նախատինս ազգաց, եւ յայպն
5 ամենայն աշխարհաց. որ մօտ 'ի քեզ են եւ հե-
ռի 'ի քէն՝ այպանեսցեն զքեզ եւ ասասցեն. թէ
անուանիդ 'ի պղծութիւն մատնեցար. քանզի
6 յաճախեցեր յանօրէնութիւնս: Ահաւասիկ ա-
ռաջնորդք տանդ Իսրայէլի՝ իւրաքանչիւր ընդ
մերձաւորս ազգի իւրեանց խառնակէին 'ի քեզ՝
7 զի հեղցեն արիւն. զհայր եւ զմայր անարգէին
'ի քեզ. եւ ընդ եկին եւ ընդ պանդխտին անի-
րաւութեամբ գնային 'ի քեզ. զորբն եւ զայրին
8 բռնադատէին 'ի քեզ. զսրբութիւնս իմ արհա-

մարհէին եւ զշաբաթս իմ պղծէին 'ի քեզ. Արք 9
աւազակք կային 'ի միջի քում զի հեղուցուն 'ի
քեզ արիւն. եւ 'ի վերայ լերանց ուտէին 'ի քեզ.
եւ գործս անօրէնս գործէին 'ի միջի քում. զա- 10
մօթ հօր յայտնէին 'ի քեզ, եւ պղծութեամբ
զդաշտանին լքէին 'ի քեզ. եւ իւրաքանչիւր զկին 11
ընկերի իւրոյ պղծէին, եւ իւրաքանչիւր զնու
իւր պղծէին ամպարշտութեամբ, եւ իւրաքան-
չիւր զքոյր իւր զդուստր հօր իւրոյ լքէին 'ի
քեզ. Կաշառս առնուին 'ի միջի քում զի հեղու- 12
ցուն արիւն, վաշխս եւ տոկոսիս առնուին 'ի մի-
ջի քում. եւ ածիր կատարեցեր զվախճան չա-
րեաց քոց ըստ բռնութեան քում, քանզի մո-
ռացար զիս, ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ հարից 13
ծափ զձեռն 'ի վերայ գործոյն քոյ զոր արա-
րեր, եւ 'ի վերայ արեանցն գործելոյ 'ի միջի
քում. Եւ եթէ ժուժկալեսցէ սիրտ քո, եթէ 14
զօրասցին ձեռք քո յաւուրսն յորս ես արարից
ընդ քեզ. ես Տէր խօսեցայ՝ եւ արարից. եւ ցը- 15
րուեցից զքեզ ընդ ազգս՝ եւ ցանեցից զքեզ ընդ
գաւառս, եւ պակասեսցէ պղծութիւն քո 'ի
քէն. եւ ժառանգեսցես 'ի քեզ յանդիման ազ- 16
գացն, եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր. Եւ եղեւ 17
բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, ա- 18
ւասիկ եղեն ինձ տունդ Իսրայէլի խառնակեալ,
որպէս խառնակեալ իցէ պղինձ եւ երկաթ եւ
անագ եւ կապար եւ արծաթ 'ի հնոցի. Վասն 19
այնորիկ ասա, այսպէս ասէ Տէր Տէր. փոխա-
նակ զի եղերուք դուք ամենեքեան 'ի մի խառնա-
կութիւն, վասն այնորիկ ես ընկալայց զձեզ 'ի
մէջ Երուսաղեմի, որպէս ընդունիցի որ զար- 20
ծաթ եւ զպղինձ, զերկաթ եւ զկապար 'ի մէջ
հնոցի՝ փչել 'ի նոսա հուր եւ ձուլել. Նոյնպէս ըն-
կալայց զձեզ բարկութեամբ իմով, եւ հաւա- 21
քեցից եւ ձուլեցից զձեզ. եւ փչեցից 'ի ձեզ
հրով բարկութեամբ իմով. եւ ձուլեսջիք 'ի մէջ
նորա, զոր օրինակ ձուլիցի արծաթ 'ի մէջ բո- 22
վոյ, այնպէս ձուլեսջիք 'ի միջի դորա. եւ ծանի-
ջիք, թէ ես Տէր հեղի զբարկութիւն իմ 'ի վե-
րայ ձեր.

Ի Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի 23
մարդոյ, ասա ցդա. դու այն երկիր ես որ ոչ 24
թանաս, եւ ոչ եկն անձրեւ 'ի վերայ քո յաւուր
բարկութեան. որոյ իշխանք իւր 'ի միջի իւրում 25
իբրեւ զառիւծունս գոչէին յափշտակել զյափըշ-
տակութիւնս, ուտէին զանձինս անձանց բըռ-
նութեամբ. եւ առնուին պատիւս անիրաւու-
թեամբ, եւ բազմացան այրիք 'ի միջի քում. Եւ 26
քահանայք նորա անարգէին զօրէնս իմ եւ պըղ-
ծէին զսրբութիւնս իմ. եւ զսուրբն 'ի պղծոյն
ոչ ընտրէին, եւ զարատաւորն յանարատէ անաւ
ոչ զատուցանէին. եւ 'ի շաբաթուց իմոց ծած-
կէին զաչս իւրեանց, եւ զշաբաթս իմ պղծէին
'ի միջի նոցա. Իշխանք նորա 'ի միջի նորա որպէս 27
գայլք յափշտակողք. յափշտակել յափշտակու-
թիւնս, հեղուլ զարիւն, կորուսանել զանձինս,
28 զի ագահութիւն յօժ առնուցին. Եւ մարգա-
րէք նորա որ ծեփէին զնոսա՝ անկցին, որք տե-
սանէին սնոտիս, բղխէին նոցա ստութիւն եւ
ասէին, այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր, եւ Տէրն
29 չէր խօսեցեալ. զժողովուրդ երկրին տառապե-
ցուցանէին անիրաւութեամբ, եւ յափշտակէին
յափշտակութիւնս. զաղքատն եւ զանանկն բըռ-
նադատէին, ընդ պանդխտին իրաւամբք ոչ գը-
30 նային. Եւ խնդրեցի 'ի նոցանէ այր մի որ ուղիղ
գնայցէ, եւ կայցէ առաջի իմ մատղիւք 'ի ժա-
մանակի բարկութեան՝ զի մի ջնջեցից զնոսա,
31 եւ ոչ գտի. եւ հեղի 'ի վերայ նոցա զբարկու-
թիւն իմ հրով բարկութեան իմոյ կատարել 'ի
նոսա. ըստ ճանապարհաց նոցա եւ 'ի գլուխս
նոցա, ասէ Տէր Տէր.

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի ԽԲ
2 մարդոյ, կանայք երկու էին՝ դստերք միոյ մօր,
3 եւ պոռնկեցան յԵգիպտոս 'ի մանկութեան ի-
րեանց. անդ անկան ստինք իւրեանց, անդ արկան
4 'ի կուսութենէ իւրեանց. Անուն դստերն երիցու
Ոողա, եւ քեռ նորա Ոողիբա. եւ եղեն ինձ եւ
ծնան ուստերս եւ դստերս, եւ անուն նոցա՝ ա-
5 նուն Սամարիա Ոողա, եւ Երուսաղեմ Ոողիբա. Եւ
պոռնկեցաւ Ոողայն յինէն, եւ տռփեցաւ զսը-
իւր զհետ հոմանեաց իւրոց, յԱսորեստանեայսն
6 որ մերձ էին առ նա, 'ի զգեցեալս հիրս եւ կար-
միրս, յիշխանս եւ 'ի զօրագլուխս, յերիտա-
սարդս, յընտրեալս յամենայնի, 'ի սպառազէնս
7 'ի հեծեալս յերիվարս. Եւ տարածեաց զպոռն-
կութիւն առ նոսա, առ ամենայն ընտրեալս որ-
դւոցն Ասորեստանեայց. եւ առ ամենայն զորոց
չոգաւ զկնի ամենայն խորհրդովք իւրովք՝ եւ
8 պղծեցաւ. Եւ զպոռնկութիւն իւր յերկրէն Ե-
գիպտացւոց ոչ եթող. զի ընդ նմա ննջէր 'ի
մանկութենէ իւրմէ, եւ նոքա արկին զնա 'ի
կուսութենէ. եւ հեղին 'ի վերայ նորա զպոռն-
9 կութիւնս իւրեանց. Վասն այնորիկ մատնեցի
զնա 'ի ձեռս հոմանեաց իւրոց, 'ի ձեռս որդւոցն
10 Ասորեստանեայց զորոց զհետ երթայր. Նոքա
յայտնեցին զխայտառակութիւն նորա, զուս-
տերս եւ զդստերս նորա առին, եւ զնա սրով
սպանին. եւ եղեւ խօսք կանանց, եւ խնդրեցին
11 վրէժ 'ի նմանէ 'ի դստերս իւր. Եւ ետես քոյր
նորա Ոողիբա, եւ առաւել զանցոյց զպոռնա-
կութիւն ապականութեան իւրոյ քան զքո-
րոյն, եւ զպոռնկութիւն իւր քան զպոռնը-
12 կութիւն քեռ իւրոյ. Զի չոգաւ զհետ որ-
դւոցն Ասորեստանեայց, իշխանաց եւ զօրա-
վարաց՝ որ մերձ էին առ նա, զգեցելոց հան-

զէնս ծիրանիս ազնուականս, առաջնորդաց
հեծելոց յերիվարս, երիտասարդաց ընտրելոց
ամենեցուն: Եւ տեսի զի պղծեցան՝ և մի ճանա- 13
պարհ էր երկոցունց: Եւ յաւել ՚ի պոռնկու- 14
թիւնս իւր. և եկն այր նկարեալս յորմս
պատկերս քաղդէացւոց՝ նկարեալս գրչաւ ՚ի
նկարս, ածեալ պէսպէս կամարս ընդ մէջ իւր- 15
եանց, և խոյրս ներկեալս ՚ի գլուխս իւրեանց.
երեւին երեւին հազարապետք յամենեցունց ՚ի նմանու-
թիւն որդւոցն բաբելացւոց՝ յերկրին քաղդէա-
ցւոց՝ յաշխարհին իւրեանց: Եւ ածին եղ նոցա 16
հայեցուածովք աչաց իւրոց, և առաքեաց հրեշ-
տակս առ նոսա յերկիրն քաղդէացւոց. և եկին 17
առ նա որդիքն բաբելացւոց յանկողինս ալթի, և
պղծեցին զնա ՚ի պոռնկութեան իւրում. և պղծեցաւ
ընդ նոսա, և յարեցաւ անձն նորա ՚ի
նոցանէ, և յայտնեաց զպոռնկութիւն իւր, և 18
առակեաց զամօթ իւր: Եւ մեկնեցաւ անձն իմ
՚ի նմանէ, որպէս և մեկնեցաւ անձն իմ ՚ի քե-
ռէ նորա: Եւ յաճախեցեր զպոռնկութիւն քո՝ 19
յիշեցուցանել զաւուրս մանկութեան քոյ յորս
պոռնկեցերն յԵգիպտոս, և տռփեցեր զկնի քո 20
առ քաղդէացիսն՝ յիշանդամս և ՚ի ձիանդամս:
Եւ այց արարեր անօրէնութեան մանկութեան 21
քոյ զոր գործէիր յերկրին եգիպտացւոց յօթե-
վանս քո, ուր անկան ստինք քո և լուծաւ կու-
սութիւն քո: Վասն այդորիկ, Ոողիբա, այսպէս 22
ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես յարուցից ՚ի վե-
րայ քո զհամանիսն յորոց յարեցաւ անձն քո,
և ածից պատեցից զնոսա զքեւ՝ զորդիսն բա- 23
բելացւոց և զամենայն քաղդէացիսն, զՓակուդ
և զՍուէ և զԿուէ, և զամենայն որդիսն աս-
որեստանեայց ընդ նոսա, զերիտասարդս ընտիրս,
զիշխանս, զզօրավարս, զաւագանիսն՝ զանուա-
նիս զհեծեալս յերիվարս: Ամենեքին եկեսցեն ՚ի 24
վերայ քո ՚ի հիւսիսոյ, կառք և անիւք ազգաց
բազմութեան, ասպարաւորք և վահանա-
ւորք. և արկցեն շուրջ զքեւ պահ. և տաց ա-
ռաջի երեսաց նոցա դատաստան, և խնդրես-
ցեն ՚ի քէն վրէժս դատաստանօք իւրեանց. և 25
տաց զնախանձ իմ ՚ի քեզ, և արասցեն ընդ քեզ
ըստ բարկութեան սրտմտութեան իմոյ. և
զքիթս և զականջս քո կտրեսցեն, և զմնա-
ցորդս քո սրով կոտորեսցեն, և զուստերս քո
և զդստերս քո առցեն, և զմնացորդս քո հրով
սատակեսցեն. և մերկասցեն ՚ի քէն զհանդերձս 26
քո, և առցեն զզարդ պարծանաց քոց: Եւ 27
դարձուցից զամպարշտութիւնս քո ՚ի քէն՝ և
զպոռնկութիւնս քո որ յերկրէն եգիպտացւոց.
և ոչ ամբառնայցես զաչս քո ՚ի նոսա, և ոչ եւս
յիշեսցես զԵգիպտոս: Վասն այդորիկ այսպէս 28
ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես մատնեցից զը-
քեզ ՚ի ձեռս ատելեաց քոց՝ յորոց յարեցաւ
անձն քո ՚ի նոցանէն. և գնասցեն ընդ քեզ ա- 29
տելութեամբ, և առցեն զամենայն վաստակս
քո և զերկս քո. և եղիցես մերկ և խայտա-
ռակեալ, և յայտնեսցի ամօթ պոռնկութեան
քոյ. ամպարշտութիւնն քո և պոռնկութիւն
30 քո արարին քեզ զայդ. ՚ի պոռնկելն քում ըզ-
հետ ազգաց, ուր պղծէիր ՚ի խորհուրդս նո-
31 ցա. զճանապարհս քոյր քո գնայեր, և տաց
զբաժակ նորա ՚ի ձեռս քո: Այսպէս ասէ Տէր
32 Տէր. զբաժակն քեռ քո արբցես՝ զխորն և
զլայն, և եղիցես ՚ի ծաղր և ՚ի կատականս,
յաճախել կատարել զարբեցութիւն, և լը-
33 ցցես լքմամբ. զբաժակն ապականութեան, ըզ-
34 բաժակն քեռ քո Սամարիայ արբցես և քամես-
ցես. և զխեցս դորա խզեսցես, և զտօնս քո կո-
ծեսցես. և զստինս քո և զամսագլուխս քո
դարձուցից ՚ի քէն, զի ես խօսեցայ՝ ասէ Ադօ-
35 նայի Տէր: Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Ադօ-
նայի Տէր. փոխանակ զի մոռացար զիս. և ըն-
կեցեր զիս զկնի մարմնոյ քոյ. և դու ընկալ
զամպարշտութիւնս քո և զպոռնկութիւնս քո:
36 Եւ ասէ ցիս Տէր. Որդի մարդոյ, եթէ դատիցես
զՈողլայն և զՈողիբայն, և պատմեսցես նոցա
37 զանօրէնութիւնս իւրեանց. զի շնացան՝ և ա-
րիւն է ՚ի ձեռս նոցա, և ՚ի խորհուրդս նոցա շը-
նային. և զորդիս իւրեանց զոր ինձ ծնան՝ ա-
38 ծէին զբոցով: Մինչ ցայնչափ ևս արարին ինձ,
զի զսրբութիւնս իմ պղծէին ՚ի նմին աւուր, և
39 զշաբաթս իմ ապականէին՝ ՚ի զենուլ նոցա զոր-
դիս իւրեանց կռոցն իւրեանց. և մտանէին ՚ի
նմին աւուր ՚ի սրբութիւնս իմ և պղծէին զնո-
40 սա, և այսպէս առնէին ՚ի մէջ տան իմոյ: Զի
և արանց եկելոց ՚ի հեռաստանէ, առ որս հրեշ-
տակս առաքէին, իսկ և իսկ իբրև գային՝ ՚ի
բաղանիս մտանէիր. ՚ի ծարիր և ՚ի անգոյր շպա-
41 րէիր, և զարդարէիր զարդս, և նստէիր ՚ի
գահոյս զարդարեալս. և սեղան յօրինեալ զը-
նէիր առաջի, և զխունկս իմ և զիւղս առ-
42 նուիր և ուրախ լինէիր ընդ նոսա, և ՚ի ձայն
արուեստականաց նուագէին: Եւ առ այն ա-
րանց՝ այլ և ս բազմութիւն արանց զինեմոլաց
եկելոց յանապատէ. տային ապարանջանս ՚ի
ձեռս նոցա և պսակ պարծանաց ՚ի գլուխս նո-
43 ցա: Եւ ասացի՝ թէ մի շնասցի ընդ նոսա զգործ
44 պոռնկութեան, և նա պոռնկեր. և մտանէին
առ նա՝ որպէս մտանիցեն առ կին պոռնիկ. նոյն-
պէս մտանէին առ Ոողլայն և առ Ոողիբայն՝ գոր-
45 ծել զանօրէնութիւն: Եւ արք արդարք էին նո-
քա, և խնդրեսցեն վրէժս ՚ի նոցանէ, զվրէժ
շնացելոց և զվրէժ արեան. զի շնացողք էին, և
46 արիւն ՚ի ձեռս նոցա: Զի այսպէս ասէ Տէր
Տէր. ած ՚ի վերայ դոր՝ և արկ զնոքօք խռովու-
47 թիւն և յափշտակութիւն, և քարամբք էր
՚ի նոսա քարամբք զօրաց, և խոցեսցեն զնոսա
սրովք նոցա. ուստերք նոցա և դստերք կոտո-

բեսցին, եւ զաւանս նոցա հրձիգ արասցեն: Եւ 48
դարձուցից զամպարշտութիւնս յերկրէ. եւ
խրատեսցին ամենայն կանայք. եւ մի եւս ա-
րասցեն ըստ ամպարշտութեան նոցա: Եւ տա- 49
ցի ամպարշտութիւն ձեր 'ի վերայ ձեր. եւ
ըստ մեղաց խորհրդոց ձերոց ընկալջիք. եւ ծա-
նիջիք թէ ես եմ Տէր Տէր:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

ԻԲ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս' յամին իններոր- 1
դի. յամսեանն տասներորդի, որ օր տասն էր
ամսոյն, եւ ասէ. Որդի մարդոյ, գրեա դու քեզ 2
զնշան աւուրն' յորմէհետէ հաստատեաց արքայն բա-
բելացւոց 'ի վերայ Երուսաղեմի. յօրէ յայնմա- 3
նէ առակեսցես առակ զտունդ դառնացող զառակս
զայս, եւ ասասցես ընդ նոսա. Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. Կազմեա զկաթսայդ, կազմեա՛ եւ արկցես 'ի
դմա ջուր, եւ դիցես զանդամսն իւրեանց, զամե- 4
նայն յօշեալ գեղեցիկ, զազդր եւ զթիկն, քամե-
ցեալ յոսկերաց, առեալ յընտիր ընտիր անաս- 5
նոց. եւ զոսկերսն 'ի ներքոյ կաթսային այրես-
ջիր. եռաց' եռացաւ' քաջ եռաց, եփեցան ոսկերքն
'ի մէջ նորա. Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ա- 6
դոնայի Տէր. Ով քաղաք արեանց, կաթսայ յի-
ժանգով. եւ ժանգն 'ի նմանէ ոչ սրբեցաւ.
անդամ անդամ եհան 'ի նմանէ, եւ վիճակ ոչ
անկաւ 'ի վերայ նորա. զի արիւն նորա 'ի մէջ 7
նորա է. 'ի սալայատակի վերայ եդի զնա, եւ ոչ
հեղի զնա յերկիր ծածկել զնա հողով. մինչեւ 8
եկեալ սրտմտութիւն իմ 'ի վրէժխնդրութիւն պա-
հանջել զվրէժս, եւ ետու զարիւն նորա 'ի վե-
րայ սալայատակին զի մի ծածկեսցի: Վասն այսո- 9
րիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Վայ քաղաք
արեանց. եւ ես զխարոյկն յաճախեցից եւ զփայտ- 10
սն բազմացուցից. եւ հուր բորբոքեցից' զի
մսոյն հալեսցի եւ արգանակն նուազեսցի եւ ոս-
կերքն փխրեսցին, եւ կացցէ 'ի վերայ կայծա- 11
կանց իւրոց. Բորբոքեսցի զի փայլեսցի ջեռեսցի,
եւ պղինձ նորա հալեսցի, եւ 'ի մէջ նորա պղղ-
ծութիւն նորա. եւ սպառեսցի ժանգ նորա,
եւ նուազեսցի ժանգ նորա, եւ մի եկեսցէ 'ի միջոյ 12
նորա բազում ժանգ նորա. եւ յամօթ լիցի ժանգ
նորա պղծութեամբ արգանակին. փոխանակ զի 13
պղծեցեր դու, եւ ոչ սրբեցեր 'ի պղծութենէ
քումմէ. եւ զի՞նչ լիցէ եթէ ոչ սրբեսցի տակա-
ւին, մինչեւ կատարեցից զսրտմտութիւն իմ 'ի
նմա: Ես Տէր խօսեցայ, եւ եկեսցէ եւ արարից 14
եւ ոչ խորշեցայց, եւ ոչ ողորմեցայց, եւ ոչ մխի-
թարեցայց. այլ ըստ ճանապարհաց քոց եւ ըստ
գնացից քոց դատեցայց զքեզ, ասէ Ադոնայի
Տէր: Վասն այդորիկ ես դատեցայց զքեզ ըստ
արեանց քոց. եւ ըստ խորհրդոց քոց դատեցայց
զքեզ, պիղծ եւ անուանարկ. որ յաճախեցեր
'ի դառնութիւնս:

15 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի ԻԳ
16 մարդոյ, աՀաւասիկ ես բառնամ 'ի քէն զցան-
կալիս աչաց քոց պատերազմաւ. եւ ոչ կոծես-
ցիս եւ ոչ լացցես, եւ ոչ եկեսցեն արտասուք 'ի
17 քէն: Զի հեծութիւն արեան միջոյ եւ սուգ է.
եւ ոչ հերաց քոց կապք քո, եւ կօշիկք քո ոտիցն
յոտս քո. եւ մի մխիթարեսցիս 'ի շրթանց նո-
18 ցա, եւ զհաց արանց մի կերիցես: Եւ խօսեցայ
ընդ ժողովրդեանն ընդ առաւօտս, որպէս հրա-
մայեաց ինձ Տէր, եւ մեռաւ կինն իմ յերեկո-
րեայ, եւ արարի ընդ առաւօտն որպէս հրա-
19 մայեցաւ ինձ. եւ ասէ ցիս ժողովուրդն. Ոչ
20 պատմես մեզ' զի՞նչ է այդ զոր գործեսդ: Եւ
ասեմ ցնոսա. Բան Տեառն եղեւ առ իս եւ ասէ.
21 Ասա ցտունդ Իսրայէլի, այսպէս ասէ Տէր Տէր.
աՀաւասիկ ես պղծեցից զսրբութիւնս իմ, զհը-
պարտութիւն զօրութեան ձերոյ, զցանկալիս
աչաց ձերոց. եւ յորս խնայէին անձինք ձեր.
ուստերքն ձեր եւ դստերք ձեր որ 'ի ձէնջ մնա-
22 ցեալ էն' 'ի սուր անկցին. եւ արասջիք նոյնպէս
որպէս ես արարի. 'ի բերանոց նոցա մի մխիթա-
23 րեսջիք, եւ զհաց արանց ոչ ուտիցէք, եւ վարսք
ձեր 'ի վերայ գլխոց ձերոց, եւ կօշիկք ձեր յոտս
ձեր. ոչ կոծիցէք եւ ոչ լայցէք. եւ հալեսջիք
յանիրաւութիւնս ձեր, եւ ոչ մխիթարեսցէ իւ-
24 րաքանչիւր ոք զեղբայր իւր: Եւ եղիցի ձեզ Եզե-
կիէլ' 'ի նշան. ըստ ամենայնի զոր ինչ արար.
առնիցէք յորժամ հասանիցէ այդ. եւ ծանիջիք
25 թէ ես եմ Ադոնայի Տէր: Եւ դու, որդի մար-
դոյ, ո՞չ ապաքէն յաւուր յայնմիկ յորժամ բառ-
նայց 'ի նոցանէ զզօրութիւն նոցա եւ զհպար-
տութիւն պարծանաց նոցա, եւ զցանկալիս ա-
չաց նոցա եւ զհպարտութիւն անձանց նոցա,
26 զուստերս եւ զդստերս նոցա, յաւուր յայնմիկ
գայցէ ապրեալն առ քեզ' առնել գոյժ յականջս
27 քո: Յաւուր յայնմիկ բացցի բերան քո առ ապ-
րեալն, խօսեսցիս եւ մի եւս համրասցիս, եւ
եղիցիս նոցա 'ի նշան, եւ ծանիցեն եթէ ես եմ
Տէր:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ:

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի ԻԴ
2 մարդոյ, Հաստատեա զերեսս քո 'ի վերայ որդ-
3 ւոցն Ամոնայ' մարգարեաց 'ի վերայ նոցա եւ
ասասցես ցորդիսն Ամոնայ. Լուարուք զպատ-
գամս Ադոնայի Տեառն. այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. փոխանակ զի ամենչար եղերուք 'ի վերայ
սրբութեանց իմոց որ պղծեցան, եւ 'ի վերայ
երկրին Իսրայէլի որ ապականեցաւ, եւ 'ի վե-

բայ տանն Յուդայ որ գնաց 'ի գերութիւն. վասն 4
այնորիկ ահաւասիկ ես մատնեմ զձեզ որդւոցն
Կեդեմայ 'ի ժառանգութիւն, եւ բնակեսցեն մեղօքն
իւրեանց 'ի քեզ, եւ կանգնեսցեն զխորանս
իւրեանց 'ի քեզ. նոքա կերիցեն զպտուղ քո.
եւ նոքա արբցեն զպարարտութիւն քո. եւ տաց 5
զքաղաքն Ամոնացւոց յարօտս ուղտուց, եւ
զորդիսն Ամոնայ յարօտս հօտից. եւ ծանիջիք
թէ ես եմ Տէր։ Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. փոխանակ 6
զի կայթեցեր դու ձեռամբ քով, եւ դոփեցեր
ոտամբ քով, եւ ուրախ եղեր անձամբ
քով 'ի վերայ երկրին Իսրայէլի. վասն այնորիկ 7
ահաւասիկ ես ձգեցից զձեռն իմ 'ի վերայ քո.
եւ տաց զքեզ 'ի յափշտակութիւն 'ի մէջ ազգաց.
եւ սատակեցից զքեզ 'ի ժողովրդոց, եւ կորուսից
զքեզ 'ի գաւառաց կորստեամբ, եւ ծանիջես
թէ ես եմ Տէր։

Ի վերայ Մովաբու։ Այսպէս ասէ Ադոնայի 8
Տէր. փոխանակ զի ասացին Մովաբ եւ Սէիր,
թէ ահա որպէս ամենայն ազգք են՝ նոյնպէս եւ
տունն Իսրայէլի եւ Յուդայ. վասն այդորիկ ահաւասիկ 9
ես քակեցից զթիկունս Մովաբու 'ի
բարձրաւանդակաց քաղաքաց իւրոց. զընտիր ընտիր
երկիրն՝ զտունն Բեթայ եւ զՅեսիմովթայ, 'ի
վերայ քան զաղբիւր քաղաքին առ ծովեզերբն.
զորդիսն Կեդեմայ 'ի վերայ որդւոցն Ամոնայ՝ ետու 10
նմա 'ի ժառանգութիւն. զի մի եղիցի յիշատակ
որդւոցն Ամոնայ 'ի մէջ ազգաց. եւ 'ի 11
Մովաբայ վրէժ խնդրեցից, եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տէր։

Ի վերայ Եդովմայ։ Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. 12
փոխանակ զի խնդրեաց վրէժ Եդովմ 'ի տանէն
Յուդայ, եւ ոխակալ եղեն եւ պահանջեցին վըրէժս,
վասն այդորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի 13
Տէր. ձգեցից զձեռն իմ 'ի վերայ Եդովմայ, եւ
սատակեցից 'ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն, եւ
եղից զնա անապատ. եւ հալածեալք 'ի Թեմանայ
անկցին 'ի սուր։ Եւ խնդրեցից վրէժս յԵդովմայ 14
'ի ձեռն ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ արասցեն
ընդ Եդովմ ըստ բարկութեան արտմութեան
իմոյ։ Եւ ծանիցեն զվրէժխնդրութիւն
իմ, ասէ Ադոնայի Տէր։

Ի վերայ Փղշտացւոց։ Վասն այդորիկ այսպէս 15
ասէ Ադոնայի Տէր. փոխանակ զի ոխակալ եղեն
այլազգիքն, եւ յարուցին վրէժխնդրութիւն
սրտի մտօք յանհնարութիւն՝ սատակել մինչեւ
յաւիտեան, վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի 16
Տէր. ահաւասիկ ես ձգեցից զձեռն իմ 'ի
վերայ այլազգեացդ, եւ սատակեցից զկրետացիսդ,
եւ կորուսից զմնացորդս ծովեզերեայցդ.
եւ խնդրեցից 'ի նոցանէ վրէժս մեծամեծս կըշտամբութեամբ 17
եւ բարկութեամբ։ Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Ադոնայի Տէր, 'ի պահանջել ըզվրէժխնդրութիւն
իմ 'ի նոցանէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Ի վերայ Տիւրայ։

1 Եւ եղեւ յամին մետասաներորդի՝ որ օր մի ԽԵ
էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ.
2 Որդի մարդոյ, փոխանակ զի ամբար եղեւ Տիւր
'ի վերայ Երուսաղեմի, եւ ասէ՝ վաշ վաշ, զի
բեկաւ կորեաւ, առ իս դարձցին ազգքն, որովհետեւ
3 լցի աւերեցաւ, վասն այսորիկ այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո.
Տիւր, եւ հանից 'ի վերայ քո ազգս բազումս,
4 որպէս ելանէ ծովն ալեօք իւրովք. եւ կործանեսցեն
զպարիսպս Տիւրայ, եւ կործանեսցեն
զաշտարակս նորա. եւ հոսեցից զհող նորա 'ի
5 նմանէ, եւ արարից զնա յապառաժ. եւ ձգանք
ուռկանաց եղիցին 'ի մէջ ծովուն, զի ես խօսեցայ,
ասէ Տէր Տէր. եւ եղիցի յաւար ազգացն.
6 եւ դստերք նորա 'ի դաշտի սրով սատակեսցին. եւ
7 ծանիցեն զի ես եմ Տէր։ Զի այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. ահաւասիկ ես ածից 'ի վերայ քո.
Տիւր, զՆաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց 'ի
հիւսիսոյ, որ է արքայ արքայից. կառօք եւ երիվարօք,
գնդագնդօք հեծելօք ազգաց բազմաց
8 յոյժ։ Նա զդստերս քո 'ի դաշտին սրով կոտորեսցէ.
եւ զքեզ շուրջ պահ դիցէ, եւ փաս
փորեսցէ, եւ պատնէշ կանգնեսցէ եւ ամրութիւն
9 զինուց, եւ զգեղարդունս իւր յանդիման
քո կանգնեսցէ, եւ զպարիսպ քո եւ զաշտարակս
10 կործանեսցէ սրով իւրով։ Եւ 'ի բազմութենէ
հեծելոց նորա ծածկեսցէ զքեզ փոշի նոցա.
'ի ձայնէ հեծելոց եւ յանուոց կառաց նոցա
շարժեսցին պարիսպք քո 'ի մտանելն նորա 'ի
դրունս քո, որպէս որ մտանիցէ 'ի դաշտ 'ի
11 քաղաք. սմբակք երիվարաց իւրեանց կոխեսցեն
զհրապարակս քո, եւ զազգդ քո սրով կոտորեսցէ,
եւ զհաստատութիւն զօրութեան քոյ
12 յերկիր կործանեսցէ։ Եւ աւար առցէ զզօրութիւնս
քո, եւ կողոպտեսցէ զինչս քո, եւ կործանեսցէ
զպարիսպս քո, եւ զցանկալի տարանս
քո տապալեսցէ. եւ զքարինս եւ զփայտս
13 եւ զհողն 'ի ծովն ածցէ. եւ քակեսցէ զբազմութիւն
երաժշտականաց քոց, եւ ձայն եր-
14 գոց մի եւս լուիցի 'ի քեզ։ Եւ արարից զքեզ
յապառաժ, եւ եղիցիս 'ի ձգանս ուռկանաց. եւ
մի եւս շինեսցիս, զի ես խօսեցայ՝ ասէ Ադոնայի
15 Տէր։ Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր ցՏիւր. ո՞չ
ապաքէն 'ի ձայնէ կործանման քոյ, 'ի հեծելոյ
վիրաւորաց քոց, 'ի մերկանալ սրոյ 'ի մէջ
16 քում, շարժեսցին կղզիք քո. եւ իջցեն յաթոռոց
իւրեանց ամենայն իշխանք ազգաց ծովուդ,
եւ վերացուսցեն զխոյրս իւրեանց 'ի գլխոց իւրեանց,
եւ զպէսպէս հանդերձս իւրեանց մեր-

կալցին . տագնապելով տագնապեսցին . յերկիւղ
կործանմանն , եւ զարհուրեսցին 'ի կորստեան
իւրեանց . եւ յողբս հանցեն 'ի վերայ քո , ողբս 17
ասասցեն 'ի վերայ քո եւ ասասցեն . Զիարդ կորեար ,
բարձար 'ի մէջ ծովու քաղաքդ հռչակաւոր .
որ եղեր զօրացեալ 'ի մէջ ծովու՝ դու եւ
բնակիչք քո , որ զարհուրեցուցանէիր զամենայն
բնակիչս քո . եւ երկիցեն կղզիք յօրէ կործանման 18
քոյ . եւ խռովեսցին կղզիք ծովու 'ի քերքելոյն
քումմէ : Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . յորժամ 19
տաց զքեզ քաղաքդ աւերակ՝ իբրեւ ըզքաղաքս
որ բնաւ չիցեն բնակեալ , 'ի հանել
իմ 'ի վերայ քո զանդունդս , եւ ծածկեսցեն
զքեզ ջուրք բազումք . եւ իջուցից զքեզ առ իջեալսն 20
'ի խորխորատ , առ ժողովուրդ յաւիտենից .
եւ բնակեցուցից զքեզ 'ի խորս երկրի , իբրեւ
զաւերակսն յաւիտենից , ընդ իջեալսն յաւիտենից
'ի խորխորատ : Զի մի եւս բնակեսցես ,
եւ մի կանգնեսցիս յերկրի կենաց . 'ի կորուստ 21
մատնեցից զքեզ , եւ ոչ եւս իցես . եւ
խնդրեսցիս՝ եւ ոչ գտանիցիս յաւիտեան :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Ողբք 'ի վերայ Տիւրոսի .

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ . Որդի 1
մարդոյ , ողբս առ 'ի վերայ Տիւրոսի , եւ ասասցես 2
Տիւրոսի . որ բնակեալդ ես 'ի մուտս ծովուդ 3
վաճառականաց ազգաց 'ի կղզեաց բազմաց . այսպէս
ասէ Տէր Տէր Տիւրոսի . դու ասէիր , ես
զարդարեցի զիս 'ի զարդ գեղոյ իմոյ՝ 'ի սիրտ 4
ծովու Բէէլիմայ . որդիքն քո զարդարեցին զքեզ .
մայրք 'ի Սանիր լեռնէ շինեցան քեզ պահանգք . 5
եւ սարաւանդք նոճիք 'ի Լիբանանէ առան , առնել
քեզ կայմս եղեւնափայտեայս . 'ի Բասանէ 6
արարին զղեկս նաւաց քոց . եւ զմէհեանս քո
շինեցին 'ի փղոսկրէից , տապարանս անտառախիտս
'ի կղզեաց Քետիմացւոց . բեհեզ ընդ գիպակի 7
գործեցաւ քեզ 'ի պատուանս յԵգիպտոսէ՝
արկանելիք քեզ 'ի փառս , եւ հանդերձ ծիրանի
եւ կապուտակ 'ի կղզեացն Եղիսացւոց
եղեն 'ի զարդ պատմուճանաց քոց : Եւ իշխանք 8
քո բնակիչք Սիդոնացւոց . եւ եղեն թիավարք
նաւավարք քո . եւ իմաստունք քո , Տիւր . որ եղեն
'ի քեզ , նոքա եղեն քեզ նաւապետք . եւ 9
ծերքն մատենագէտք եւ իմաստունք նոցա՝ որ
էին 'ի քեզ , նոքա զօրացուցանէին զխորհուրդս
քո . եւ ամենայն նաւք ծովուն եւ նաւավարք
նոցա եղեն քեզ երթալ յարեւմուտս արեւմտից :
Լիդացիք եւ Լիբէացիք Թեկտանք զօրութեան 10
քոյ՝ արք պատերազմողք քո , որ կախեցին
զվահանս եւ սաղաւարտս իւրեանց 'ի քեզ . եւ
նոքա փառաւորեցին զքեզ . Որդիքն Արադայ 11
եւ զօրութիւնք իւրեանց զպարսպօք քովք
պատեալ կային՝ եւ պահէին զաշտարակս քո .
զկապարճս իւրեանց կախեցին շուրջանակի 'ի
պարիսպս քո , եւ նոքա իսկ բոլորեցին ըզգեղեցկութիւն
12 քո : Կարքեդոնացիք վաճառականք
քո 'ի բազմութենէ ամենայն զօրութեան
քոյ , զարծաթ եւ զոսկի եւ զպղինձ եւ զերկաթ
եւ զանագ եւ զկապար ետուն 'ի վաճառս
13 քո . Յոյնք եւ ամենայն որ շուրջ զնովաւ էին՝
մարդավաճառք քո , եւ անօթս պղնձիս ետուն
14 'ի վաճառս քո : Եւ 'ի տանէ Թորգոմայ ձիովք
եւ հեծելովք եւ ջորւովք լցին զվաճառս քո .
15 որդիք Հռոդացւոց վաճառականք քո յաճախեցին
'ի կղզեաց զվաճառս քո ժանիս փղոսկրէից .
եւ երթեւեկացն մարդիկ տային 'ի գնոց .
16 եւ վաճառք քո բազմացեալք յաղխամաղխէ
քումմէ . յԱփեկայ ստաշխն , եւ երփն երփն
նարօտս 'ի Թարշշայ . եւ Հռամովթ եւ Քորքոդ
17 լցին զվաճառս քո : Հրէաստան եւ որդիքն
Իսրայէլի վաճառականք քո՝ ցորենով եւ խընկովք
եւ կասեաւ եւ ընտիր ընտիր մեղու եւ
իւղով եւ ռետնով լցին զաղխամաղխեաց վաճառաց
18 քոց . Դամասկոս վաճառականք քո . եւ
բազմագոյն եւ 'ի բազում զօրութենէ քումմէ ,
19 գինի 'ի Քեղբոնէ եւ ասր 'ի Միլիտեայ : Դան
եւ Յաւան 'ի Մէովզելայ բերեցին քեզ գինի 'ի
վաճառս քո . յՍահէլայ երկաթ գործեալ անիւպատուականս
20 'ի վաճառս քո . Դեդանացիք վաճառականք
քո անէին կառս ընտիրս ջորւովք հանդերձ
21 . Արաբացիք եւ ամենայն իշխանք Կեդարու՝
եւ նոքա վաճառականք ընդ ձեռամբ քով
ալաւս եւ խոյս եւ որոջս վաճառէին 'ի քեզ :
22 Սաբա եւ Հռեգմա՝ եւ նոքա վաճառականք քո ,
իւղս անուշունս եւ ականս պատուականս եւ
23 ոսկի ետուն 'ի վաճառս քո . Խառան եւ Քաննան
եւ Դադան՝ եւ նոքա վաճառականք քո , Սաբա
24 եւ Ասուր եւ Քաղման վաճառականք քո , որք
բերէին քեզ վաճառս ընդ Մաքիսի եւ ընդ Դաքիմ՝
հիւր եւ կարմիր եւ կապուտակ , եւ երփն երփն
նարօտս , եւ գանձս ընտիրս փոխադրեալս
25 չուանօք . 'ի նաւս նոճիս՝ որովք էր վաճառն քո .
նաւք 'ի բազմութեան վաճառաց քոց , եւ 'ի յաճախութենէ
աղխամաղխի քոյ . լցար ծանրացար
26 յոյժ : Ի սիրտ ծովու 'ի ջուրս բազումս վարեցին
զքեզ նաւավարք քո . հողմ հարաւոյ խորտակեաց
27 զքեզ 'ի սիրտ ծովու . եւ զօրութիւն
քո , եւ վարձք քո եւ խառնաղանջիւն քոյ , եւ
նաւավարք քո եւ նաւապետք քո , եւ խորհրդականք
քո եւ խառնաղանջք խառնաղանջից քոց .
եւ ամենայն արք պատերազմողք քո որ 'ի քեզ .
եւ ամենայն ժողովք որ 'ի մէջ քում՝ անկցին 'ի
28 սիրտ ծովու յաւուր կործանման քոյ : Ի ձայնէ
բարբառոյ քոյ նաւավարք քո երկիւղիւ զարհուրեսցին
29 , եւ իջցեն 'ի նաւաց իւրեանց . ամենայն

նաւավարք քո և նաւամատոյք քո ամենայնք
նաւաց յափն ծովուն կացցեն, և աղաղակես- 30
ցեն 'ի վերայ քո, և փոխեսցեն զձայնս իւ-
րեանց. զանգիտեսցեն զաւանալոյս, հող 'ի գլուխ
լիցին, ընդ մոխիր թաւալեսցին, գերծցեն ըզ- 31
գլուխս 'ի կնդութիւն, և քրձազգածք լիցին,
և լացցեն 'ի վերայ քո դառնագին ողբովք:
կոծ զառնութեան առցեն որդիք նոցա 'ի վերայ 32
քո, ողբս առցեն և ողբասցեն. Ո՞վ էր իբրև
զՏիւրոս որ լռեալ դադարեաց 'ի մէջ ծովուն. որ- 33
չափ ինչ գտեր քեզ վարձս 'ի ծովէ այտի, լցու-
ցեր զազգս 'ի բազմութենէ քումմէ, և յաղխա-
մաղխէ վաճառաց քոց մեծացուցեր զամենայն
թագաւորս երկրի: Այժմ բեկար 'ի ծովուց, 'ի 34
խորս ջուրց վաճառք քո, և ամենայն ժողովք
քո 'ի մէջ քում, անկան ամենայն նաւավարք
քո. ամենայն բնակիչք կղզեաց տրտմեցան 'ի 35
վերայ քո, և թագաւորք նոցա զարհուրելով
զարհուրեցան, և հեղծն արտասուք զերեսս
իւրեանց 'ի վերայ քո, վաճառականք ազգաց շշե- 36
ցին 'ի վերայ քո. 'ի կորուստ մատնեցար, և այլ
ոչ ևս իցես յաւիտեան, ասէ Տէր Աստուած:

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Ի վերայ իշխանին Տիւրոսի:

Եւ եղև բան Տեառն առ իս և ասէ. Եւ դու, 1
որդի մարդոյ, ասա ցիշխանդ Տիւրոսի. այսպէս 2
ասէ Տէր Տէր. փոխանակ զի հպարտացաւ սիրտ
քո, և ասացեր՝ թէ Աստուած եմ ես, և ըզ-
բնակութիւն Աստուծոյ բնակեցի 'ի սիրտ ծո-
վու. մարդ ես դու՝ և ոչ Աստուած, և ետուր
զսիրտ քո իբրև զսիրտ Աստուծոյ. Միթէ ի- 3
մաստնագոյն իցես քան զԴանիէլ, կամ իմաս-
տունք խրատեսցեն զքեզ հանճարովն իւրեանց.
Միթէ իմաստութեամբ քով կամ խորհրդով ա- 4
րարեր դու քեզ զօրութիւն, և ստացար ոսկի
և արծաթ 'ի գանձս քո. կամ բազմութեամբ 5
իմաստութեան քոյ և վաճառաց՝ յաճախեցեր
զզօրութիւն քո, և բարձրացաւ սիրտ քո զօ-
րութեամբն քով: Վասն այսորիկ այսպէս ասէ 6
Տէր Տէր. վասն զի ետուր զսիրտ քո իբրև ըզ-
սիրտն Աստուծոյ, փոխանակ այնորիկ ահաւա- 7
սիկ ես ածից 'ի վերայ քո օտարս ժանտագործս
յազգաց, և թափեսցեն զսուր իւրեանց 'ի քեզ.
և 'ի վերայ գեղոյ իմաստութեան քոյ, և ա-
պականեսցեն զգեղ քո 'ի կորուստ. և կործանես- 8
ցեն զքեզ, և մեռանիցիս մահու վիրաւորաց 'ի
սիրտ ծովու: Միթէ ասելով ասիցես՝ Աստուած 9
եմ ես՝ առաջի վիրաւորացն քոց. բայց դու մարդ
ես՝ և ոչ Աստուած. և 'ի բազմութեան վիրա-
ւորաց քոց մեռցիս անթլփատից մեռանիցիս 'ի 10
ձեռաց օտարաց, զի ես խօսեցայ, ասէ Ադոնայի
11 Տէր: Եւ եղև բան Տեառն առ իս և ասէ. Որդի
մարդոյ, ողբս առ 'ի վերայ իշխանին Տիւրոսի.
12 և ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տէր Տէր. դու
ես կնիք նմանութեան լի իմաստութեամբ՝ և
13 պսակ գեղեցկութեան. 'ի դրախտի դրախտին
Աստուծոյ եղեր, և զամենայն ականս պատուա-
կանս 'ի քեզ կապեցեր. զսարդիոն և զտպա-
զիոն և զզմրուխտ և զկարկեհան և զշափի-
ղայ և զյասպիսն, զարծաթ և զոսկի, և ըզ-
զանազին, զականն, զմելիքիւն, զակնկրակն,
զբիւրեղն, զեղեգնաքարն. և ոսկւով լցուցեր
զգանձս քո, և զշտեմարանս քո 'ի քեզ. յօրէ
14 յորմէ հաստատեցար և հանդերձեցար ընդ օծե-
լոյ քերովբէին, եդու զքեզ 'ի լեառն սուրբ Աս-
15 տուծոյ, և եղեր 'ի մէջ հրեղէն վիմացն: Եղեր
անարատ յաւուրսն քո, յօրէ յորմէ հաստա-
տեցար դու, մինչև գտան անիրաւութիւնք 'ի
16 քեզ. 'ի բազմութենէ վաճառաց քոց լցեր ըզշտե-
մարանս քո անիրաւութեամբք. մեղար և վի-
րաւորեցար. Ի լեռնէն Աստուծոյ հերից զքեզ
17 քերովբէն վարատուր, 'ի մէջոյ հրեղէն վիմացն. և
բարձրացաւ սիրտ քո 'ի գեղեցկութեան քում,
և ապականեցաւ հանճար քո հանդերձ գեղովն
քո: Վասն բազմութեան մեղաց քոց ընկեցի
զքեզ յերկիր. յանդիման թագաւորաց ետու
18 զքեզ 'ի խայտառակութիւն. վասն բազմութեան
մեղաց քոց և խարդախութեան վաճառաց քոց՝
պղծեցեր զսրբութիւնս քո. հանից հուր 'ի մի-
ջոյ քումմէ՝ և նոյն կերիցէ զքեզ, և տաց ըզ-
քեզ 'ի մոխիր յերկրին քում առաջի ամենայն
19 տեսողացն քոց. և ամենեքին որ ճանաչիցեն
զքեզ 'ի մէջ ազգաց՝ տրտմեսցին վասն քո, զի
եղեր 'ի կորուստ, և ոչ ևս իցես յաւիտեան:
20 Ի վերայ Ծայդանի: Եւ եղև բան Տեառն առ
21 իս և ասէ. Որդի մարդոյ՝ հաստատեա զերեսս
քո 'ի վերայ Ծայդանու, մարգարէաց 'ի վերայ
22 նորա, և ասասցես. այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո, Ծայդան, և
փառաւորեցայց ես 'ի քեզ. և ծանիցես թէ ես
եմ Տէր՝ յառնել իմ 'ի քեզ դատաստանս, և
23 սուրբ եղէց ես 'ի քեզ: Եւ առաքեցից 'ի վերայ
քո մահ, և արիւն 'ի հրապարակս քո. և անկ-
ցին վիրաւորք 'ի մէջ քում, պատեսցեն շուրջ
24 զքեւ սրովք, և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր: Եւ
ոչ ևս եղիցին տանն Իսրայէլի խոչ դառնու-
թեան, և փուշ ցաւոց յամենեցունց որ շուր-
ջանակի անարգեցին զնոսա. և ծանիցեն թէ
25 ես եմ Ադոնայի Տէր: Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. և ժողովեցից զտունն Իսրայէլի յազգաց
ուր ցրուեցան անդր, և սուրբ եղէց 'ի նոսա
առաջի ազգաց և ժողովրդոց. և բնակեսցեն
յերկրին իւրեանց զոր ետու ծառայիս իմում
26 Յակոբայ, և բնակեսցեն 'ի նմա յուսով. շի-
նեսցեն տունս և տնկեսցեն այգիս, և բնակես-

ցեն յուսով. յորժամ արարից դատաստան յա-մենեսին որ շուրջանակի անարգեցին զնոսա: Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, եւ Աստուած հարց նոցա:

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

Ի վերայ Եգիպտոսի եւ Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց:

ԽԶ Յամին տասներորդի՝ յամսեանն տասներորդի՝ 1
որ օր մի էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ իս
եւ ասէ. Որդի մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո 2
'ի վերայ Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց,
մարգարէաց 'ի վերայ նորա եւ 'ի վերայ ամենայն
Եգիպտոսի, խօսեաց եւ ասասցես. այսպէս 3
ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո,
Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց, վիշապդ մեծ՝
որ նստիս 'ի մէջ գետոց, որ ասես թէ իմ են
գետքս եւ ես արարի զսոսա: Եւ ես արկից զանգառնաս 4
'ի կզակս քո, եւ մածուցից զձկունս
գետոց 'ի թեւս քո, եւ հանից 'ի միջոյ քումմէ
զգետս քո, եւ ամենայն ձկունք գետոց կպեցին
'ի թեւս քո. եւ կործանեցից զքեզ արագ 5
արագ, եւ զամենայն ձկունս գետոց քոց. ընդ
երեսս դաշտին անկանիցիս, եւ մի ժողովեսցիս,
եւ մի եւս ամփոփեսցիս. զի գազանաց երկրի եւ
թռչնոց երկնից ետու զքեզ 'ի կերակուր: Եւ 6
ծանիցեն ամենայն բնակիչք Եգիպտացւոց՝ թէ
ես եմ Տէր. փոխանակ զի եղեր գաւազան եղեգնեայ
տանդ Իսրայէլի, եւ յորժամ յենուին 'ի 7
քեզ՝ եղանէիր ընդ ձեռս նոցա, եւ յորժամ
բուռն հարկանէր զքեն ամենայն ձեռն, եւ յորժամ
յենուին 'ի քեզ՝ խորտակէիր եւ բեկանէիր
զամենայն մէջս նոցա: Վասն այնորիկ այսպէս 8
ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես ածեմ 'ի վերայ
քո սուր, եւ կոտորեցից 'ի քէն զմարդ եւ զանասուն.
եւ եղիցի երկիրդ Եգիպտացւոց 'ի կորուստ 9
եւ յաւերակ. եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր. փոխանակ
զի ասէիր՝ թէ գետքս իմ են, եւ ես արարի
զսոսա, վասն այդորիկ ահաւասիկ ես 'ի 10
վերայ քո եւ 'ի վերայ ամենայն գետոցդ քոց, եւ
տաց զերկիրդ Եգիպտացւոց յաւերակ եւ 'ի սուր
եւ 'ի կորուստ, 'ի Մագդոլոյ եւ 'ի Սուենայ
մինչեւ 'ի սահմանս Եթովպացւոց: Եւ մի անցցէ 11
ընդ նա ոտն մարդոյ, եւ կճղակ անասնոյ մի
գնասցէ ընդ նա, եւ մի բնակեսցէ ամս քառասուն.
եւ տաց զերկիրն նորա 'ի կորուստ 'ի մէջ 12
աւերակ երկրին, եւ քաղաքք նոցա 'ի մէջ աւերեալ
քաղաքաց, եւ եղիցին յապականութիւն
ամս քառասուն. եւ ցրուեցից զԵգիպտոս 'ի մէջ
ազգաց, եւ հոսեցից զնոսա ընդ գաւառս: Զի 13
այսպէս ասէ Տէր Տէր. յետ ամացն քառասնից
ժողովեցից զԵգիպտացիս յազգաց ուր ցրուեցան
14 'ի նոսա, եւ դարձուցից զգերութիւն Եգիպտացւոցն,
եւ բնակեցուցից զնոսա յերկրին Պաթուրէս՝
յերկրին ուստի առան. եւ եղիցի անդ
իշխանութիւն մի՝ առաւել քան զամենայն
15 իշխանութիւնս: Եւ եղիցի խոնարհագոյն, եւ
մի եւս բարձրասցի 'ի վերայ ազգաց. եւ սակաւաւորս
արարից զնոսա, զի մի բազմասցին 'ի
16 մէջ ազգաց. եւ մի եւս եղիցին տանն Իսրայէլի
յոյս յիշատակի անօրէնութեան՝ երթալ զհետ
սրտից նոցա, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի
Տէր:

17 [illegible] Եւ եղեւ 'ի քսաներորդի
եւ յեօթներորդի ամին, որ օր մի էր
ամսոյն առաջնոյ, եղեւ բան Տեառն առ իս եւ
18 ասէ. Որդի մարդոյ, Նաբուքոդոնոսոր արքայ
բաբելացւոց աշխատեցոյց զզօրս իւր աշխատութեամբ
մեծաւ 'ի վերայ Տիւրոսի: Ամենայն
գլուխք կնդացեալք՝ եւ ամենայն ուսք գերծեալք.
եւ վարձք նմա եւ զօրաց նորա ոչ եղեն
առ 'ի Տիւրոյ ծառայութեանն՝ զոր ծառայեցին
19 ինձ 'ի նմա: Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. ահաւասիկ ես տաց Նաբուքոդոնոսորայ
արքային բաբելացւոց զերկիրն Եգիպտացւոց,
եւ առցէ զբազմութիւն նորա, եւ աւարեսցէ
զաւար նորա, եւ կողոպտեսցէ զկապուտ նորա,
20 եւ եղիցի վարձ զօրաց նորա. փոխանակ հարկին
յորում ծառայեաց ինձ 'ի Տիւր, ետու նմա
զերկիրն Եգիպտացւոց ընդ ամենայնի զոր արարին
21 ինձ: Այսպէս ասէ Տէր Տէր. յաւուր յայնմիկ
ծագեսցէ եղջիւր ամենայն տանն Իսրայէլի,
եւ քեզ տաց բերան բաց 'ի մէջ նոցա, եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր:

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի
2 մարդոյ, մարգարէաց եւ ասասցես. այսպէս ասէ
3 Ադոնայի Տէր Տէր. ո՜հ ո՜հ, օր. զի մերձ է
օր Տեառն, օր մգի. հասեալ է վախճան ազգաց:
4 Եւ եկեսցէ սուր 'ի վերայ Եգիպտացւոց, եւ եղիցի
խռովութիւն 'ի կողմանս Եթովպացւոց.
եւ անկցին վիրաւորք յԵգիպտոս, եւ առցեն
զբազմութիւն նորա, եւ տապալեսցին հիմունք
5 նորա. Պարսիկք եւ կրետացիք եւ լիբացիք եւ
լիդեացիք, եւ ամենայն խառնաղանճն, եւ յորդւոց
ուխտին իմոյ 'ի նմա սրով կոտորեսցին:
6 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. կործանեսցին
մոյթք Եգիպտացւոց, եւ իջցէ հպարտութիւն
զօրութեան նորա, 'ի Մագդոլոյ մինչեւ ցՍոենէն
սրով անկցին 'ի նմա, ասէ Ադոնայի Տէր.
7 եւ աւերեսցի 'ի մէջ ապականելոց աշխարհաց,
եւ քաղաքք նոցա 'ի մէջ քաղաքաց աւերելոց:
8 Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, յորժամ արկից

հուր 'ի վերայ Եգիպտացւոցն, եւ խորտակեսցին
ամենայն օգնականք նորա։ Յաւուր յայնմիկ ելցեն 9
հրեշտակք յերեսաց իմոց տագնապաւ՝ ապականել
զանուն յոյսն Եթէովպացւոց, եւ եղիցի
խռովութիւն 'ի նոսա յաւուրն Եգիպտացւոց.
քանզի ահաւասիկ հասեալ է։ Այսպէս 10
ասէ Տէր Տէր. եւ կորուսից զբազմութիւն Եգիպտացւոցն
'ի ձեռն Նաբուքոդոնոսորայ արքային
բաբելոնացւոց, զնա՝ եւ զզօր նորա ընդ նմա. 11
ժանտագործք յազգաց առաքեսցին կործանել
զերկիրն, եւ թափեսցեն զսուրս իւրեանց 'ի
վերայ Եգիպտոսի, եւ լցցի երկիրն վիրաւորօք։
Եւ տաց զգետս նոցա յանապատ, եւ մատնեցից 12
զերկիրն 'ի ձեռս չարաց, եւ կորուսից զերկիրն
լրիւ իւրով ձեռաց օտարազգեաց, ես Տէր
խօսեցայ։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր. կորուսից 13
զպղծութիւնս, եւ դադարեցուցից զմեծամեծս 'ի
Մեմփացւոց, եւ զիշխանս յերկրէն Եգիպտացւոց,
եւ ոչ եւս լինիցին. եւ արկից ահ 'ի վերայ
երկրին Եգիպտացւոց. եւ կորուսից զերկիրն 14
Պաթուրեա, եւ արկից հուր զՏայանաւ, եւ խնդրեցից
զվրէժ 'ի Դիոսպոլսացւոց. եւ հեղից զ 15
սրտմտութիւն իմ 'ի վերայ Սայիսայ զօրութեանն
Եգիպտացւոց, եւ կորուսից զբազմութիւն
Մեմփացւոց. եւ տաց հուր յԵգիպտոս, 16
եւ խռովութեամբ խռովեսցի Սայիս. եւ եղիցի
քաղաքն Դիոսպոլսացւոց յերձումն, եւ ցնդեսցին
ջուրք։ Երիտասարդք Արեգ քաղաքի եւ Բուբաստայ 17
սրով անկցին, եւ կանայք նոցա 'ի գերութիւն
վարեսցին. եւ խաւարեսցի տիւ 'ի 18
Տափնաս, 'ի փշրել իմ անդ զգաւազան իշխանութեանն
Եգիպտացւոցն. եւ կորիցէ անդ հպարտութիւն
զօրութեանն նորա, եւ զնոյն՝ ամպ ծածկեսցէ.
եւ դստերք նորա 'ի գերութիւն վարեսցին։
Եւ արարից դատաստան յԵգիպտոս, եւ 19
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳՈՒՇԱԿԷ 'Ի ՎԵՐԱՅ ԵԳԻՊՏՈՍԻ. Եւ եղեւ 'ի մետասաներորդի 20
ամի անդ՝ յամսեանն առաջնում,
որ օր եօթն էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ
իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, զբազուկս Փարաւոնի 21
արքային Եգիպտացւոց խորտակեցից. եւ
ահա ոչ եւս պատեսցի 'ի բժշկութիւն. եւ ոչ
տացին 'ի վերայ նորա դեղք, կամ թէ զօրանայցէ
առնուլ սուր 'ի ձեռին։ Վասն այսորիկ այսպէս 22
ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ Փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց, եւ խորտակեցից
զբազուկս նորա հզօրս, զնեարդապատս եւ
զամրապատս, եւ ընկեցից զսուրն 'ի ձեռանէ
նորա. եւ ցրուեցից զԵգիպտոս ընդ ազգս, եւ 23
հոսեցից զնոսա ընդ գաւառս։ Եւ զօրացուցից 24
զբազուկս արքային բաբելոնացւոց, եւ տաց զսուր
իմ 'ի ձեռս նորա. եւ ածցէ զայն 'ի վերայ երկրին
Եգիպտացւոց, եւ աւարեսցէ զաւար նորա,
եւ կողոպտեսցէ զկապուտ նորա. եւ զօրացուցից 25
զբազուկս արքային բաբելոնացւոց, եւ բազուկքն
Փարաւոնի լքցին։ Եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տէր, 'ի տալ իմում զսուրն իմ 'ի ձեռս արքային
բաբելոնացւոց, եւ ձգեսցէ զնա 'ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց.
26 Եւ ցրուեցից զԵգիպտոս ընդ ազգս,
եւ հոսեցից զնոսա ընդ գաւառս, եւ ծանիցեն
ամենայն Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Եւ եղեւ յամին մետասաներորդի՝ յամսեանն
երրորդի, որ օր մի էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն
2 առ իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, ասա ցՓարաւոն
արքայն Եգիպտացւոց ցթագաւորն եւ ցզօրս իւր.
ում նմանեցուցեր զքեզ 'ի հպարտութեանց
3 քում. ահաւասիկ Ասուր իբրեւ նոճ մի 'ի Լիբանան
գեղեցիկ շառաւիղօք եւ խիտ սաղարթ եւ
բարձր մեծութեամբ. 'ի մէջ ամպոց եղեւ գլուխ
4 նորա, եւ ջուր սնոյց զնա, եւ անդունդք բարձրացուցին
զնա. եւ զգետս նորա ած շուրջ զտնկօքն
իւրովք, եւ զանտառախիտս իւր արձակեաց
5 ընդ ամենայն փայտս դաշտին։ Վասն այնորիկ
բարձրացաւ մեծութիւն նորա քան զամենայն
ծառս դաշտին, եւ տարածեցան ոստք
նորա, եւ բարձրացան շառաւիղք նորա 'ի ջուրց
6 բազմաց. 'ի տարածանել իւրում 'ի շառաւիղս
նորա բնակեցին ամենայն թռչունք երկնից, եւ
'ի ներքոյ ոստոյն նորա ծնան ամենայն գազանք
դաշտի, եւ ընդ հովանեաւ նորա բնակեցին ա-
7 մենայն բազմութիւնք ազգաց. եւ եղեւ գեղեցիկ
բարձրութեամբ իւրով վասն երկայնութեան
ոստոց իւրոց, զի եղեն արմատք նորա 'ի ջուրս
8 բազումս։ Նոճք եւ սարոյն եւ նոճ 'ի դրախտին
Աստուծոյ՝ ոչ հաւասարեցին շառաւիղաց
նորա, մայրքն եւ սոսիք ոչ նմանեցին ոստոց
նորա. Ամենայն փայտ 'ի դրախտին Աստուծոյ
9 ոչ նմանեցին նմա գեղեցկութեամբ վասն անտառախիտ
ոստոց նորա, եւ նախանձեցան ընդ
նմա ամենայն ծառք դրախտին փափկութեան
10 Աստուծոյ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. փոխանակ զի մեծացար մեծութեամբ, եւ
հասին ծայրք քո յամպս, եւ տեսի զհպարտութիւն
11 քո, եւ մատնեցի զքեզ 'ի ձեռս իշխանին
12 ազգաց, եւ արարին զնա 'ի կորուստ։ Եւ հանին
զնա, եւ առաքեցին զնա օտարք ժանտագործք
յազգաց. եւ տապալեցին զնա 'ի վերայ լերանց.
յամենայն ձորս անկան ոստք նորա, եւ խորտակեցաւ
ստեղն նորա ընդ ամենայն դաշտս երկրի.
եւ իջին 'ի հովանւոյ նորա ամենայն ազգք
13 ազանց, եւ յատակեցին զնա։ Եւ 'ի գլորելն նորա՝
հանգիստ եղեւ ամենայն թռչնոց երկնից.
եւ 'ի ստեղն նորա հասին ամենայն գազանք վայրի.
14 զի մի եւս հպարտասցին 'ի մեծութեան իւ-

բեանց ամենայն փայտք ջրատանք, եւ ոչ արձա-
կեսցեն զծայրս իւրեանց ընդ ամպս, եւ մի կաց-
ցեն 'ի հպարտութեան իւրեանց իբրեւ զնա որ
ըմպէիցեն ջուր. ամենեքին 'ի մի մահ մատնեցան
'ի խորս երկրի՝ 'ի մէջ որդւոց մարդկան իջելոց
'ի խորխորատ։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր. յաւուր 15
յորում էջ 'ի դժոխս՝ սուգ առին 'ի վերայ նորա
անդունդք. եւ արգելի զգետս նորա, եւ խփց
արգելի ջուրց բազմաց, եւ տխրեցաւ 'ի վերայ
նորա Լիբանան, եւ ամենայն ծառք դաշտի լքան
վասն նորա։ Ի ձայնէ կործանման նորա դղրդե- 16
ցան ազգք, յորժամ իջուցի զնա 'ի դժոխս ընդ
իջելոցն 'ի գուբ. եւ մխիթարեցին զնա 'ի սան-
դարամետս ամենայն ծառք փափկութեան, եւ
ընտիր ընտիր գեղեցիկքն Լիբանանու որ էին
ջրարբիք։ Քանզի նոքա իջին ընդ նմա վիրաւո- 17
րք սրոյ 'ի դժոխս. եւ զաւակք նորա որ բնա-
կեալ էին ընդ հովանեաւ նորա, 'ի մէջ միջոց կե-
նաց իւրեանց սատակեցան։ Ո՞ւմ նմանեցար 18
զօրութեամբ եւ փառօք եւ մեծութեամբ՝ 'ի
ծառս փափկութեան. էջ եւ զիջիր հանդերձ
ծառովք փափկութեան քո 'ի խորս երկրի, 'ի
մէջ անթլփատից ննջեցելոց ընդ վիրաւորս սրոյ.
այնպէս Փարաւոն եւ ամենայն բազմութիւն
զօրութեան իւրոյ, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի՝ յամ- 1
սեանն երկոտասաներորդի, որ օր մի էր ամ-
սոյն, եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի 2
մարդոյ, ողբս առ 'ի վերայ Փարաւոնի արքային
Եգիպտացւոց եւ ասասցես ցնա. առիւծացար
'ի մէջ ազգաց, եւ նմանեցար վիշապի 'ի մէջ ծո-
վու, եւ ոգորէիր ընդ գետս քո, եւ ոտս ամբոխ
պղտորէիր զջուրսն, եւ ասաթուր կոխան ա-
նէիր զգետս քո։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր. արկ- 3
անեցից զքեզ թակարդաւք խմբիւք եւ ժողովովք
զօրաց բազմաց, եւ հանից զքեզ կարթիւ իմով.
տախտապարեկցից զքեզ 'ի վերայ երկրի, եւ լցցին 4
քեւ դաշտք. եւ իջուցից 'ի վերայ քո զամենայն
թռչունս երկնից, եւ յագեցուցից 'ի քէն զամե-
նայն գազանս երկրի. եւ տաց զմարմինս քո 'ի 5
վերայ լերանց, եւ լցուցից զձորս յարենէ քում-
մէ. եւ արբեսցի երկիր յաղտաւառէ քումմէ՝ 'ի 6
բազմութեան քոյ 'ի վերայ լերանց, զձորս լցից
'ի քէն. եւ պատրուակեցից զերկինս 'ի շիջանել 7
քում, եւ խաւարեցուցից զաստեղս նոցա. զա-
րեգակն ամպով ծածկեցից, եւ լուսին մի տացէ
զլոյս իւր. եւ զամենայն լուսաւորս խաւարե- 8
ցուցից 'ի վերայ քո, եւ տաց խաւար 'ի վերայ
քո, ասէ Տէր Տէր։ Եւ զայրացուցից զսիրտս 9
ազգաց բազմաց, 'ի ժամանակի իբրեւ հանից
զգերութիւն քո ընդ ազգս յերկիր զոր ոչ գի-
10 տէիցես. եւ տրտմեսցին 'ի վերայ քո ազգք բա-
զումք, եւ թագաւորք նոցա զարհուրելով զար-
հուրեսցին. 'ի թռչել սրոյ իմոյ առաջի երեսաց
նոցա ակն ունել կործանման իւրեանց յօրէ կոր-
11 ծանման քոյ։ Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. սուր
12 արքային Բաբելացւոց եկեսցէ 'ի վերայ քո հան-
դերձ սրով սկայից, եւ կործանեցից զզօրութիւն
քո. եկեսցեն ամենայն ժանտագործք ազգաց՝
եւ կորուսցեն զհպարտութիւն Եգիպտացւոց.
13 եւ խորտակեսցի ամենայն զօրութիւն նորա. եւ
կորուսից զամենայն անասունս նորա 'ի ջուրց
բազմաց, եւ մի պղտորեսցէ զնա ոտն մարդոյ,
14 եւ կճղակ անասնոյ մի կոխեսցէ զնա։ Եւ ապա
դադարեսցեն ջուրք նոցա, եւ գետք նոցա նման
15 իւղոյ գնասցեն, ասէ Ադոնայի Տէր։ Յորժամ
տաց զԵգիպտոս 'ի կորուստ, եւ աւերեսցի եր-
կիրն լրիւ իւրով. յորժամ ցրուեցից զամենայն
բնակիչսն 'ի նմանէ, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
16 Տէր։ Ողբք են՝ եւ ողբասցեն զնա, եւ դստերք
ազգաց ողբասցեն զնա. 'ի վերայ Եգիպտոսի եւ
'ի վերայ ամենայն զօրութեան նորա ողբասցեն
զնա, ասէ Տէր Տէր։

17 Ողբ 'ի վերայ Փարաւոնի եւ Եգիպտոսի։ Եւ ե-
ղեւ յամին երկոտասաներորդի՝ յամսեանն ա-
ռաջնում, որ օր հնգետասան էր ամսոյն, եղեւ
18 բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի մարդոյ, ողբս
առ 'ի վերայ զօրութեանն Եգիպտոսի, եւ իջուս-
ցեն զդստերս նորա ազգքն՝ զմեռեալս 'ի խորս
19 երկրի, առ իջելոցն 'ի խորխորատ՝ 'ի ջուրց վա-
20 յելչութեան. էջ ննջեա ընդ անթլփատս 'ի մէջ
վիրաւորաց. սրով անկցին ընդ նմա, եւ դադա-
21 րեսցէ ամենայն զօրութիւն նորա։ Եւ ասասցեն
ցքեզ սկայքն. եկ էջ 'ի խորս խորքինս, զի քան
զո՞վ լաւ էիր դու. էջ եւ դադարեա ընդ անթլ-
22 փատս 'ի մէջ վիրաւորաց սրոյ։ Անդ Ասուր եւ
ամենայն ժողովք նորա՝ ամենեքին վիրաւորք.
23 անդ տուաւ գերեզմանս նոցա 'ի խորս խորխորա-
տին. եւ եղեւ ժողովք նոցա շուրջ զշիրմօք նո-
րա. ամենայն վիրաւորք անկեալ սրով, որ տուե-
ին զգերեզմանս իւրեանց յատակս գբոյ, եւ
եղեն ժողովք շուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամե-
նեքին վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն
զահ իւրեանց 'ի վերայ երկրին կենդանութեան.
24 Անդ Եղամ, եւ ամենայն զօրութիւն նորա շուրջ
զգերեզմանաւ նորա. ամենեքին վիրաւորք ան-
կեալք 'ի սրոյ իջին անթլփատք 'ի խորս երկրի.
որ ետուն զահ իւրեանց յերկիրն կենդանու-
թեան, եւ ընկալան զամօթս իւրեանց ընդ
25 իջելոցն 'ի խորխորատ 'ի մէջ վիրաւորաց։ Անդ
26 տուան Մոսոք եւ Թոբէլ, եւ ամենայն զօրու-
թիւնք նոցա շուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամե-
նայն վիրաւորք նորա ամենեքեան անթլփատք
վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն զահ իւ-

բեանց 'ի վերայ երկրին կենդանութեան· եւ 27
ննջեցին ընդ հսկայսն անկելոցն յաւիտենից,
որ իջին 'ի դժոխս պատերազմօք զինուքն իւ-
րեանց, եւ եդին անօրէնութիւնք նոցա 'ի վե-
րայ ոսկերաց իւրեանց· զի զարհուրեցուցին
զհսկայս 'ի կենդանութեան իւրեանց· եւ դու 'ի 28
մէջ անթլփատիցն խորտակեսցիս, եւ ննջեսցես
'ի մէջ վիրաւորացն սրոյ։ Անդ Եդովմ եւ թա- 29
գաւորք իւր եւ ամենայն իշխանք նորա, որ ե-
տուն զզօրութիւն իւրեանց 'ի հարուածս սրոյ·
եւ նոքա ընդ վիրաւորս ննջեցին ընդ իջելոցն
'ի խորխորատ։ Անդ ամենայն իշխանք հիւսիսոյ, 30
եւ ամենեքեան նոքա զօրավարք ասորեստա-
նեայն, իջելք վիրաւորք հանդերձ ահիւն զօրու-
թեամբ իւրեանց· ամօթալից ննջեցին անթլ-
փատք ընդ վիրաւորս սուսերաց, եւ տարան
զտանջանս իւրեանց ընդ իջելոցն 'ի խորխորատ։
Զնոսա տեսցէ Փարաւոն եւ մխիթարեսցի 'ի վե- 31
րայ ամենայն զօրութեան նոցա։ Վիրաւորք
Փարաւոնի 'ի սրոյ, եւ ամենայն զօրութիւն նո-
րա, ասէ Տէր Տէր· զի ետ զահ իւր յերկիրն 32
կենդանութեան, եւ ննջեսցէ 'ի մէջ անթլփա-
տիցն վիրաւորելոց սրով. Փարաւոն եւ ամենայն
բազմութիւն իւր ընդ նմին, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Առ որդին Յովսէփու։

ԻԷ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ· Որդի 1
մարդոյ, խօսեաց ընդ որդիս ժողովրդեան քոյ, 2
եւ ասասցես ցնոսա· Երկիր մի՝ յորժամ 'ի վերայ
ածիցեմ ես սուր, եւ առնուցուն ազգք երկրին
այր մի յիւրեանց, եւ կացուցանիցեն զնա դէտ,
եւ տեսանիցէ սուր եկեալ յերկիրն, եւ փող 3
հարկանիցէ եւ ազդ առնիցէ ժողովրդեանն. եւ 4
լուեալ լուիցէ զձայն փողոյն՝ եւ ոչ զգուշասցի,
եւ հասանիցէ սուրն՝ եւ ըմբռնիցէ զնա, արիւն
նորա 'ի գլուխ նորին եղիցի· զի զձայն լուաւ 5
զփողոյն եւ ոչ զգուշացաւ, արիւն նորա 'ի վե-
րայ նորին եղիցի· եւ նա՝ զի զգուշացաւ, զանձն
իւր ապրեցոյց։ Եւ եթէ տեսանիցէ դէտն զսուրն 6
եկեալ՝ եւ ոչ նշանակիցէ փողով, եւ ազգն ոչ
զգուշանայցէ, եւ եկեալ սուրն ըմբռնիցէ 'ի նո-
ցանէ անձն մի, նա վասն անօրէնութեան իւրոյ
ըմբռնեցաւ, եւ զարիւն նորա 'ի ձեռաց դիտին
խնդրեցից։ Եւ դու, որդի մարդոյ, դէտ ետու 7
զքեզ տանդ Իսրայէլի, եւ լուիցես բանից բե-
րանոյ իմոյ, եւ զգուշացուսցես զնոսա իբրեւ
յինէն։ Յասել իմ ցամբարիշտն թէ մահու մե- 8
ռանիցիս, եւ դու ոչ խօսիցիս զգուշացուցանել
զամբարիշտն 'ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն անօ-
րէնն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, եւ զա-
րիւն նորա 'ի ձեռաց քոց խնդրեցից։ Ապա թէ 9
դու յառաջագոյն պատմեսցես ամբարշտին զճա-
նապարհս իւր՝ դառնալ նմա 'ի նմանէ, եւ
ոչ դարձցի 'ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն յամ-
պարշտութեան իւրում մեռցի, եւ դու՝ զանձն
10 քո ապրեցուսցես։ Եւ դու, որդի մարդոյ, ասա
ցտունդ Իսրայէլի· այսպէս խօսեցարուք եւ
ասացէք, եթէ մոլորութիւնք մեր եւ անօրէ-
նութիւնք մեր 'ի մեզ են, եւ մեք 'ի նոսին մա-
11 շիմք, եւ զիարդ ապրեսցուք։ Ասա ցնոսա· կեն-
դանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր· ոչ կամիմ ըզ-
մահ ամբարշտին, որպէս զդառնալ ամբարշտին
'ի չար ճանապարհէ իւրմէ եւ կեալ· դառնալով
դարձարուք 'ի ճանապարհաց ձերոց չարաց· եւ
12 ընդէր մեռանիք տունդ Իսրայէլի։ Եւ դու, որ-
դի մարդոյ, ասա ցորդիս ժողովրդեան քոյ· ար-
դարութիւն արդարոյն ոչ փրկեսցէ զնա՝ յա-
ւուր յորում մոլորեսցի, եւ անօրէնութիւն ա-
նօրէնին ոչ չարչարեսցէ զնա՝ յաւուր յորում
դառնայցէ յամենայն անօրէնութենէ իւրմէ։
Եւ արդարն ոչ կարասցէ ապրել յաւուր մեղաց
13 իւրոց· յասել իմ ցարդարն՝ թէ կեալով կեցցես,
եւ նա յուսացեալ յարդարութիւն իւր՝ առնի-
ցէ անօրէնութիւն, ամենայն արդարութիւնք
նորա մի յիշեսցին, այլ անօրէնութեամբն իւ-
14 րով զոր արար՝ նովին մեռցի։ Եւ յասել իմ
ցամբարիշտն թէ մահու մեռցիս, եւ դարձցի 'ի
մեղաց իւրոց, եւ արասցէ իրաւունս եւ արդա-
15 րութիւն, եւ զգրաւ պարտապանին 'ի բաց տա-
ցէ, եւ զյափշտակութիւնն դարձուցանիցէ, 'ի
հրամանս կենաց գնասցէ՝ չառնել զանիրաւու-
16 թիւն, կեալով կեցցէ՝ եւ մի մեռցի· ամենայն մեղք
իւր զոր մեղաւ՝ մի յիշեսցին· զի իրաւունս եւ
17 արդարութիւն արար, նովիմբք կեցցէ։ Եւ ա-
սեն որդիք ժողովրդեան քոյ· ոչ ուղիղ է ճանա-
պարհ Տեառն· նա՝ նոցա ճանապարհն չէ ուղիղ։
18 Ի դառնալն արդարոյն յարդարութենէ իւրմէ
19 եւ առնել անիրաւութիւնս՝ նովիմբք մեռցի։ Եւ
'ի դառնալ մեղաւորին յանօրէնութենէ իւրմէ՝
եւ առնիցէ իրաւունս եւ արդարութիւն, նո-
20 վիմբք կեցցէ։ Եւ այս է զոր ասացէքդ՝ թէ ոչ
ուղիղ է ճանապարհ Տեառն· իւրաքանչիւր ըզ-
ստ ճանապարհաց ձերոց դատեցայց զձեզ,
տունդ Իսրայէլի։

21 Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի՝ 'ի տաս- ԻԸ
ներորդ ամսեանն, որ օր հինգ էր ամսոյն գե-
րութեան մերոյ, եհաս առ իս ոմն զերծեալ
22 յԵրուսաղեմէ, եւ ասէ· Առաւ քաղաքն։ Եւ
ձեռն Տեառն եղեալ 'ի վերայ իմ յերեկորեայն՝
մինչ չեւ եկեալ էր նորա, եւ եբաց զբերան իմ՝
մինչ չեւ եկեալ էր ընդ առաւօտ· եւ 'ի բանալ
23 բերանոյ իմոյ՝ ոչ եւս ամփոփեցաւ անդրէն։ Եւ
24 եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ· Որդի մարդոյ,
բնակիչք աւերակաց երկրին Իսրայէլի ասեն·
մի մարդ էր Աբրահամ՝ եւ կալաւ զերկիրն· եւ

որք մեք բազումք եմք , եւ մեզ տուեալ է երկիրն 'ի ժառանգութիւն , ո՞չ ժառանգիցեմք զնա : Վասն այնորիկ ասա ցնոսա . այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր . որովհետեւ 'ի վերայ արեան ուտէք , եւ զաչս ձեր ամբառնայք 'ի կուռս , եւ արիւն հեղուք , եւ կամիք զերկիրն ժառանգել , եկեցի 25 26 գա ձեզ 'ի սուր . զի արարէք պղծութիւնս , իւրաքանչիւր զկին ընկերի իւրոյ պղծէիք . եւ արդ այդպէս ժառանգիցէք զերկիրն : Վասն այնորիկ 27 ասա ցնոսա . այսպէս ասէ Տէր Տէր . կենդանի եմ ես Տէր , եթէ ոչ որ յաւերակսն իցեն՝ սրով անկցին , եւ որ ընդ երեսս դաշտին իցեն՝ գազանաց անապատի տացին 'ի կերակուր , եւ որ ընդ պարսպօքն եւ յայրս իցեն՝ մահու կոտորեսցին . եւ տաց զերկիրն յաւերակ եւ յապականութիւն , 28 եւ կորիցէ հպարտութիւն զօրութեան նորա . եւ աւերեսցին լերինք Իսրայէլի , զի մի ոք իցէ որ գնայցէ ընդ նոսա : Եւ ծանիցեն թէ 29 ես եմ Տէր . եւ արարից զերկիր նոցա աւերակ . եւ աւերեսցի վասն ամենայն գարշելեաց իւրեանց զոր արարին :

Եւ դու , որդի մարդոյ . որդիք ժողովրդեան 30 քո շրջին , քրթմնջեն զքէն առ պարսպօքն եւ 'ի դրունս տաճարացն , եւ ասեն մի ցմի՝ այր ցեղբայր իւր . ժողովեսցուք երթիցուք լուիցուք զպատգամսն որ ելին 'ի Տեառնէ . եւ արդ գան 31 առ քեզ որպէս ժողովեալք 'ի ժողովուրդ , եւ նստին առաջի քո ժողովուրդն իմ՝ լսեն զբանս քո , եւ ոչ առնեն զնոսա . զի ստութիւն է 'ի բերանս նոցա , եւ զհետ պղծութեան իւրեանց գնան սիրտք իւրեանց : Եւ դու լինիցիս նոցա 32 իբրեւ զձայն երգոյ քաղցրաբարբառ յօրինելոյ , եւ լուիցեն զբանս քո՝ եւ ոչ արասցեն . եւ յորժամ գայցէ՝ ասասցեն , թէ ահաւասիկ եհաս , 33 եւ ծանիցեն թէ մարգարէութիւն քո 'ի մէջ նոցա :

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

Առ հովիւսն Իսրայէլի :

Լ. Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ . Որդի 1 մարդոյ , մարգարէացիր 'ի վերայ հովուացդ Իսրայէլի . 2 մարգարէացիր եւ ասասցես ցհովիւսդ . այսպէս ասէ Տէր Տէր . ո՜ հովիւք Իսրայէլի . միթէ հովիւք զանձինս արածեն . ո՞չ հովիւք զխաշինս արածեն : Արդ ահաւասիկ զկաթն ուտէք , 3 եւ զասր զգենուք , զպարարտն զենուք , եւ զխաշինս իմ ոչ արածէք . զտկարացեալն ոչ զօրացուցէք , 4 եւ զհիւանդացեալն ոչ բժշկեցէք , զարչարեալն ոչ յանձանձեցէք , եւ զբեկեալն ոչ պատեցէք . զմոլորեալն ոչ դարձուցէք , եւ զկորուսեալն ոչ խնդրեցէք . զհաստահարութեան աշխատ արարէք : Եւ ցրուեցան խաշինք իմ , 5 քանզի ոչ գոյին նոցա հովիւք . եւ եղեն կերակուր 6 գազանաց անապատի , եւ ցրուեցան , եւ մոլորեցան խաշինքն իմ ընդ ամենայն լերինս եւ ընդ ամենայն բլուրս բարձունս , եւ ընդ ամենայն երեսս երկրի ցրուեցան խաշինքն իմ . եւ ոչ ոք էր որ խնդրէր , եւ ոչ այն որ դարձուցանէր : 7 Վասն այնորիկ , հովիւք , լուարուք զպատգամս 8 Տեառն . կենդանի եմ ես ասէ Ադոնայի Տէր Տէր , եթէ ոչ փոխանակ զի եղեն խաշինք իմ յաւար , եւ մատնեցան խաշինք իմ 'ի կերակուր գազանաց անապատի , վասն զի ոչ գոյին հովիւք , եւ ոչ խնդրեցին հովիւք զխաշինս իմ , եւ արածին հովիւքն զանձինս իւրեանց , եւ զխաշինս 9 իմ ոչ արածէին , փոխանակ այնորիկ լուարուք , 10 հովիւք , զպատգամս Տեառն . այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես 'ի վերայ հովուացդ , եւ պահանջեցից զխաշինս իմ 'ի ձեռաց դոցա , եւ դադարեցուցից զդոսա յարածելոյ զխաշինս իմ , եւ ոչ եւս արածեսցեն զնոսա . եւ փրկեցից ըզխաշինս իմ 'ի ձեռաց դոցա , եւ ոչ եւս եղիցին 11 դոցա 'ի կերակուր : Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես ինքնին խնդրեցից զխաշինս իմ , 12 եւ այց արարից դոցա . զոր օրինակ խնդրիցէ հովիւ զհօտ իւր՝ յաւուր յորում իցէ մէգ եւ մառախուղ 'ի մէջ խաշանց իւրոց վտանգելոց , այնպէս խնդրեցից զխաշինս իմ , եւ ժողովեցից զնոսա յամենայն տեղեաց ուր ցրուեցան 'ի նոււա 13 յաւուր մգի եւ մառախղի : Եւ հանից զնոսա յազգաց , եւ ժողովեցից զնոսա 'ի գաւառաց , եւ տարայց զնոսա յերկիրն իւրեանց , եւ արա14 ծեցից զնոսա 'ի վերայ լերանց Իսրայէլի եւ 'ի ձորս եւ յամենայն բնակութեան երկրին . յարօտս փափկութեան արածեցից զնոսա 'ի լերինն բարձու Իսրայէլի , եւ անդ եղիցին մակաղատեղք նոցա , անդ դադարեսցեն եւ անդ հանգիցեն 'ի դիւրութեան բարութեանց , եւ յարօտս պարարտութեան արածեսցին 'ի վերայ լերանցն Իս15 րայէլի : Ես արածեցից զխաշինս իմ , եւ ես հանգուցից զնոսա , եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր : 16 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . զկորուսեալն խնդրեցից եւ զմոլորեալն դարձուցից . զբեկեալն պատեցից եւ զվատեալն զօրացուցից . զզէրն եւ զհզօրն պահեցից , եւ արածեցից զնոսա իրա17 ւամբք : Եւ դուք , խաշինք իմ , այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես ոչխար առ ոչխար դատե18 ցայց , եւ խոյ ընդ խոյ . չիցէ՞ ձեզ բաւական ըզգեղեցիկ արօտն յասպարէզն արածել , այլ եւ զմնացեալ ճարակն 'ի ձէնջ առ ոտն կոտորէիք . եւ զջուրսն յստակ ըմպէիք , եւ զմնացեալն առ 19 ոտն պղտորէիք . եւ խաշինք իմ զկոխան ոտից ձերոց ճարակէին , եւ զջուրսն պղտորեալ 'ի 20 կճղակաց ձերոց ըմպէին : Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես դատեցայց 'ի 21 մէջ հարուստ եւ տնանկ ոչխարաց . փոխանակ

զի կողմամբք եւ ուսովք ձերովք գրթչէիք, եւ
ոգորէիք եւ եղջերովք ձերովք խեթկէիք զա-
մենայն անուաղն, եւ 'ի բաց մերժէիք զնոսա,
մինչեւ ցրուեցան խաշինք իմ. Եւ փրկեցից ըզ- 22
խաշինս իմ, եւ ոչ եւս լինիցին 'ի յափշտակու-
թիւն. զատուցից խոյ առ խոյ, եւ կացուցից 'ի 23
վերայ նոցա հովիւ մի' զծառայ իմ զԴաւիթ, եւ
նա հովուեսցէ զնոսա. նա եղիցի նոցա հովիւ.
Եւ ես Տէր' եղէց նոցա յԱստուած, եւ Դաւիթ 24
ծառայ իմ իշխան 'ի մէջ նոցա. Ես Տէր խօսե-
ցայ. եւ եդից ընդ Դաւթի ուխտ խաղաղութեան. 25
եւ ապականեցից զգազանս չարս յերկրէ. եւ
բնակեսցեն յանապատին յուսով, եւ ննջեսցեն
յանտառս. Եւ տաց նոցա շուրջ զլերամբ իմով 26
օրհնութիւն, եւ տաց ձեզ անձրեւ, եւ եղիցին
անձրեւք օրհնութեան. Ծառք ագարակի տա- 27
ցեն զպտուղս իւրեանց, եւ երկիր տացէ զզօ-
րութիւն իւր, եւ բնակեսցեն յերկրի իւրեանց
յուսով խաղաղութեանց. եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տէր, 'ի խորտակել իմ զլուծ պարանոցի նո-
ցա. Եւ փրկեցից զնոսա 'ի ձեռաց ծառայեցուց-
չաց իւրեանց, եւ ոչ եւս եղիցին յաւար 'ի մէջ 28
ազգաց, եւ գազանք երկրի մի եւս կերիցեն զնո-
սա. եւ բնակեսցեն յուսով, եւ ոչ ոք իցէ որ
զարհուրեցուցանիցէ զնոսա. եւ կանգնեցից նո- 29
ցա տունկ խաղաղութեան. եւ ոչ եւս վատնես-
ցին 'ի սովու 'ի վերայ երկրի. եւ նախատինս
ազգաց ոչ եւս կրեսցեն. Եւ ծանիցեն թէ ես 30
եմ Տէր Աստուած նոցա ընդ նոսա եմ, եւ նոքա
ժողովուրդ իմ տունն Իսրայէլի, ասէ Տէր Տէր.
Եւ դուք խաշինք իմ, ոչխարք արօտի իմոյ, մար- 31
դիկ էք. եւ ես եմ Աստուած ձեր, ասէ Տէր
Տէր.

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Ի վերայ եդովմայեցւոց.

ԼԱ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի 1
մարդոյ, դարձո զերեսս քո 'ի վերայ լերինն Սէի- 2
րայ, մարգարէաց 'ի վերայ դորա' եւ ասասցես
ցդա. այսպէս ասէ Տէր Տէր. ահաւասիկ ես 'ի 3
վերայ քո, լեառնդ Սէիր, եւ ձգեցից զձեռն իմ
'ի քեզ, եւ տաց զքեզ յանապատ' եւ աւերա-
ցիս, եւ զքաղաքս քո յաւեր գործեցից, եւ 4
եղիցիս աւերակ, եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր.
Փոխանակ զի եղեր 'ի թշնամութիւն յաւիտե- 5
նից, եւ դարանակալ նստէիր նենգութեամբ
տանն Իսրայէլի, 'ի ձեռն թշնամեաց սրոյ 'ի ժա-
մանակի նեղութեան, 'ի ժամանակի անիրաւու-
թեան յետին վախճանի. Վասն այնորիկ կեն- 6
դանի եմ ես, ասէ Տէր Տէր. եթէ ոչ յարեան
մեղար' եւ արիւն հալածեսցէ զքեզ. եւ զա-
րիւնն զոր ատեցեր' նոյն արիւն հալածեսցէ
7 զքեզ. Եւ տաց զլեառնդ Սէիր յաւերակ եւ յա-
նապատ, եւ կորուսից 'ի դմանէ զմարդ եւ զա-
8 նասուն. եւ լցից զլերինս վիրաւորօք քովք'
զբլուրս քո եւ զձորս քո, եւ յամենայն դաշտս
9 քո վիրաւորեալք 'ի սրոյ անկցին 'ի քեզ. յաւե-
րակ յաւիտենից եդից զքեզ. եւ քաղաքք քո
ոչ եւս շինեսցին, եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր.
10 Փոխանակ ասելոյդ' թէ երկու ազգքդ եւ երկու
աշխարհք իմ եղիցին, եւ ժառանգեցից զնոսա,
11 եւ Տէր անդ էր. Վասն այնորիկ կենդանի եմ
ես, ասէ Տէր Տէր. եւ արարից ընդ քեզ ըստ
թշնամութեան քում, եւ ըստ նախանձու քում
զոր արարեր ատել զնոսա. եւ ծանուցայց քեզ
12 յորժամ դատեցայց զքեզ, եւ ծանիցես թէ ես
եմ Տէր. Լուայ զձայն հայհոյութեանց քոց զի
ասէիր. թէ լերինք Իսրայէլի աւերակք' մեզ
13 տուեալ են 'ի կերակուր. եւ մեծաբանեցեր 'ի
վերայ իմ բերանովք քովք, եւ հնչեցեր առ իս
14 զբանս ձեր, եւ ես լուայ. Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. յուրախութիւն ամենայն երկրի' արարից
15 զքեզ յաւերակ. փոխանակ զի ոտնհար եղեր
ժառանգութեան տանն Իսրայէլի' զի ապակա-
16 նեցաւ. նոյնպէս արարից զքեզ. եւ եղիցիս աւե-
րակ, լեառնդ Սէիր, եւ ամենայն Իդումէա սա-
տակեսցի, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած
նոցա.

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

Ի վերայ լերանց Իսրայէլի.

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգարէաց 'ի վերայ ԼԲ
լերանցն Իսրայէլի, եւ ասասցես ցլերինսն Իս-
2 րայէլի. լուարուք զպատգամս Տեառն. այսպէս
ասէ Տէր Տէր. փոխանակ զի ասաց թշնամին 'ի
վերայ ձեր' վաշ վաշ, աւերակք յաւիտենից 'ի
3 ժառանգութիւն եղեն մեզ, վասն այդորիկ մար-
գարէաց եւ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր Տէր.
փոխանակ զի եղէք յանարգութիւն ամենայն
ազգաց որ շուրջ զձեւք են, եւ ժառանգի եղէք
ազգաց բազմաց, խօսք լեզուաց եւ նախատինք
4 ազգաց, վասն այդորիկ' լերինք Իսրայէլի' լուա-
րուք զպատգամս Ադոնայի Տեառն. այսպէս ա-
սէ Ադոնայի Տէր Տէր ցլերինս եւ ցբլուրս եւ
ցխորս եւ ցձորս եւ ցաւերակս ապականեալս
եւ ցքաղաքս լքեալս' որ եղեն յաւար եւ 'ի կո-
խումն մնացելոց ազգացդ որ շուրջ զձեւք են.
5 վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. եթէ ոչ
հրով բարկութեան իմոյ խօսեցայց 'ի վերայ այ-
լոց ազգացն, եւ 'ի վերայ ամենայն եդովմայեց-
ւոցն, զի արարին զերկիրն իմ իւրեանց 'ի ժա-
ռանգի. ուրախութեամբ անարգեցին զանձինս
6 ապականել աւարաւ. Վասն այնորիկ մարգա-
րէաց 'ի վերայ երկրին Իսրայէլի, եւ ասասցես

ցլերինս եւ ցբլուրս եւ ցձորս եւ ցգաւառս․ այսպէս
ասէ Տէր Տէր․ ահաւասիկ ես նախանձու
իմով եւ բարկութեամբ խօսեցայ․ փոխանակ
կրելոյն ձերոյ նախատինս 'ի հեթանոսաց․ Վասն 7
այնորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր․ ամբարձից
զձեռն իմ 'ի վերայ ազգացդ որ շուրջ զձեզդ
են, նոքա ընկալցին զանարգանս իւրեանց։ Բայց 8
դուք, լերինք Իսրայէլի, զխաղող եւ զպտղիւնս
կերիցէ ժողովուրդ իմ Իսրայէլ, զի ահա մերձեն
դառնալոյ։ Ահաւասիկ ես հայեցայց 'ի ձեզ․ եւ 9
անդաստանեսջիք 'ի գործ․ եւ սերմանեսջիք․ եւ բազմացուցից 10
'ի ձեզ մարդիկ․ եւ համօրէն զտունն
Իսրայէլի 'ի սպառ․ եւ բնակեսցին քաղաքք․ եւ
աւերակք շինեսցին․ եւ բազմացուցից 'ի ձեզ 11
զմարդ եւ զանասուն․ բազմասցին եւ աճեսցեն․
եւ բնակեցուցից զձեզ որպէս 'ի սկզբանէն, եւ
բարի արարից ձեզ որպէս եւ յառաջագոյն, եւ
ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ Եւ ծնուցից ձեզ 12
մարդիկ՝ զժողովուրդն իմ Իսրայէլ․ ժառանգեսցեն
զձեզ, եւ եղիջիք նոցա 'ի բնակութիւն, եւ
ոչ եւս լինիջիք անզաւակ 'ի նոցանէն։ Այսպէս 13
ասէ Տէր Տէր․ փոխանակ զի ասացին ցձեզ՝ թէ
երկիր մարդակեր ես դու, եւ անզաւակ յազգէ
քումմէ եղեր․ վասն այնորիկ ոչ եւս լինիցիս 14
մարդակեր․ եւ զազգ քո անզաւակ ոչ եւս արասցես,
ասէ Տէր Տէր։ Եւ անարգանք ազգաց 15
'ի ձեզ ոչ եւս լինիցին, եւ նախատինս 'ի ժողովրդոց
այլ ոչ եւս կրեսցես, եւ ազգդ քո այլ
ոչ եւս անզաւակեսցի, ասէ Տէր Տէր։ Եւ եղեւ 16
բան Տեառն առ իս եւ ասէ․ Որդի մարդոյ, տունդ 17
Իսրայէլի բնակեցին յերկրին իւրեանց, եւ պղծեցին
զնա ճանապարհօք իւրեանց եւ կռովք
իւրեանց եւ պղծութեամբք իւրեանց՝ ըստ պղծութեան
դաշտանի, եւ եղեւ ճանապարհ
նոցա առաջի իմ։ Եւ հեղի զբարկութիւն իմ 18
'ի վերայ նոցա վասն արեանն զոր հեղին յերկրին․
եւ կռովք իւրեանց պղծեցին զնա․ եւ ցրուեցի 19
զդոսա ընդ ազգս․ եւ հոսեցի զդոսա ընդ գաւառս․
ըստ ճանապարհաց դոցա, եւ ըստ մեղաց
իւրեանց դատեցայ զդոսա։ Եւ մտին յազգս․ 20
եւ ուր մտինն՝ եւ անդ պղծեցին զանուն իմ
սուրբ, յասելն զնոսա թէ ժողովուրդ Տեառն են
դոքա, եւ յերկրէն նորա ելին․ եւ խնայեցի 'ի 21
դոսա վասն անուան իմոյ սրբոյ, զոր պղծեցին
տունդ Իսրայէլի 'ի մէջ ազգացդ յոր մտին 'ի նոսա։
Վասն այդորիկ ասա ցտունդ Իսրայէլի․ 22
այսպէս ասէ Տէր Տէր․ ոչ ձեզ ինչ առնեմ, տունդ
Իսրայէլի, այլ վասն անուան իմոյ սրբոյ զոր
պղծեցէք 'ի մէջ ազգացդ յորս մտէք 'ի դոսա․
եւ սրբեցից զանուն իմ մեծ որ պղծեցաւ 'ի մէջ 23
ազգացդ՝ զոր դուք պղծեցէք 'ի մէջ դոցա․ եւ
ծանիցեն ազգք եթէ ես եմ Տէր, ասէ Ադոնայի
Տէր, 'ի սրբելն իմում 'ի ձեզ յանդիմանս
դոցա։ Եւ առից զձեզ 'ի հեթանոսաց, եւ ժողովեցից 24
զձեզ յամենայն ազգաց, եւ տարայց
25 զձեզ յերկիրն ձեր։ Եւ ցանեցից 'ի վերայ ձեր
ջուր սուրբ, եւ սրբեսջիք յամենայն պղծութեանց
ձերոց․ եւ յամենայն կռոց ձերոց սրբեցից
26 զձեզ․ եւ տաց ձեզ սիրտ նոր, եւ ոգի նոր
նորոգեցից 'ի ձեզ․ եւ հանից զսիրտն քարեղէն
'ի մարմնոյ ձերոյ, եւ տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն,
27 եւ զոգի իմ տաց 'ի ձեզ։ Եւ արարից՝ զի յորդորութիւնս
իմ գնասջիք, եւ զիրաւունս իմ
28 պահեսջիք եւ առնիցէք զնոսա․ եւ բնակիցէք
յերկրին՝ զոր ետու հարցն ձերոց, եւ եղիջիք
ինձ 'ի ժողովուրդ եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած։
29 Եւ փրկեցից զձեզ յամենայն պղծութեանց
ձերոց, եւ կոչեցից զցորեան եւ բազմացուցից
30 զնա, եւ ոչ տաց 'ի վերայ ձեր սով․ եւ բազմացուցից
զպտուղ ծառոց, եւ զարդիւնս անդաց,
զի մի եւս ընդունիջիք զնախատինս սովոյ 'ի մէջ
31 ազգաց։ Եւ յիշեսջիք զճանապարհս ձեր չարս
եւ զխորհուրդս ձեր զանօրէնս, եւ տաղտկասջիք
յերեսաց անօրէնութեանցն ձերոց եւ 'ի գարշելեացն
32 ձերոց։ Ոչ վասն ձեր ինչ առնեմ զայս,
ասէ Տէր Տէր, այլ յայտնի լիցի ձեզ․ ամաչեցէք
եւ պատկառեցէք 'ի ճանապարհաց ձերոց,
33 տունդ Իսրայէլի։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր․ յաւուր
յորում սրբեցից զձեզ յամենայն անօրէնութեանց
ձերոց, եւ շինեսցին աւերակք․ եւ
34 բնակեսցին քաղաքք․ եւ երկիրն ապականեալ՝
գործեսցի, փոխանակ զի ապականեցաւ
35 յանդիման ամենայն անցաւորաց։ Եւ ասասցեն․
երկիրն ապականեալ՝ եղեւ իբրեւ զպարտէզ
փափկութեան․ եւ քաղաքքն աւերակք՝ ապականեալք
եւ քանդեալք՝ ամրացեալք նստան․
36 եւ ծանիցեն ազգք որ մնասցեն շուրջ զձեզ
թողեալք իցեն, թէ ես եմ Տէր, որ շինեցի զաւերեալսն,
եւ հաստատեցի զապականեալսն․
37 ես Տէր խօսեցայ՝ եւ արարից։ Այսպէս ասէ Տէր
Տէր․ զայս եւս այց արարից տանդ Իսրայէլի
առնել զդոսա, եւ բազմացուցից զմարդիկ դոցա
38 իբրեւ զխաշինս եւ իբրեւ զոչխարս սուրբս, եւ
իբրեւ զոչխարս Երուսաղէմի 'ի տօնս իւրեանց,
այնպէս եղիցին քաղաքքն աւերեալք՝ լի խաշամբք
եւ մարդկաւ, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

Վասն Յարութեան։

1 Եւ եղեւ 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, եւ եհան
զիս հոգւովն Տեառն, եւ եդ զիս 'ի մէջ դաշտին,
2 եւ այն լի էր ոսկերօք մարդկան․ եւ շրջեցոյց
զիս շուրջ զոսկերօքն, եւ ահա բազում յոյժ
էին 'ի վերայ երեսաց դաշտին, եւ ցամաքեալք
3 յոյժ։ Եւ ասէ ցիս․ Որդի մարդոյ, իցէ թէ կենդանի
լինիցին ոսկերքդ այդոքիկ։ Եւ ասեմ․

Տէր Տէր. դու գիտես զայդ։ Եւ ասէ ցիս. Որդի 4
մարդոյ, մարգարէաց 'ի վերայ ոսկերացդ այդոցիկ
եւ ասասցես ցդոսա. ոսկերք ցամաքեալք՝
լուարուք զպատգամս Տեառն. այսպէս ասէ Տէր 5
Տէր ցոսկերսդ ցայդոսիկ. աչաւասիկ ես ածից
'ի վերայ ձեր շունչ կենդանի. եւ տաց 'ի ձեզ 6
ջիլս, եւ ածից 'ի վերայ ձեր մարմինս, եւ ձգեցից
'ի վերայ ձեր մորթ. եւ տաց զոգի իմ 'ի
ձեզ, եւ լինիջիք կենդանի, եւ ծանիջիք թէ ես
եմ Տէր։ Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրամանն 7
էր ինձ Տէր։ Եւ եղեւ բարբառ 'ի մարգարէանալն
իմում, եւ ահա շարժումն. եւ մերձեցաւ
ոսկր առ ոսկր իւրաքանչիւր յօդս. եւ տեսի 8
եւ ահա ջիլք եւ մարմինք ապաւէին, եւ ձգէր
'ի վերայ նոցա մորթ, եւ շունչ ոչ գոյր 'ի նոսա։
Եւ ասէ ցիս. Մարգարէաց, որդի մարդոյ, 9
մարգարէաց 'ի վերայ շնչոյն, եւ ասասցես ցշունչն.
այսպէս ասէ Տէր Տէր. Եկ, շունչ, 'ի չորից
հողմոց, եւ փչեա 'ի մեռեալս յայսոսիկ եւ
կեցցեն։ Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրաման 10
էր ինձ Տէր. եւ եմուտ 'ի նոսա շունչն, եւ եկին
կենդանի. եւ կանգնեցան կացին 'ի վերայ
ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ յոյժ։
Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր եւ ասէ. Որդի մարդոյ, 11
ոսկերքդ այդոքիկ՝ ամենայն տունդ Իսրայէլի
է. եւ դոքա ասեն, ցամաքեցան ոսկերք մեր,
հատաւ յոյս մեր եւ մեռաք։ Վասն այդորիկ 12
մարգարէաց եւ ասասցես ցդոսա. այսպէս ասէ
Տէր Տէր. աչաւասիկ ես բացից զգերեզմանս
ձեր, եւ հանից զձեզ 'ի գերեզմանաց ձերոց ժողովուրդ
իմ, եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայէլի։
Եւ ծանիջիք եթէ ես եմ Տէր, 'ի բանալ ինձ 13
զգերեզմանս ձեր եւ հանել զձեզ 'ի գերեզմանաց
ձերոց, ժողովուրդ իմ. եւ տաց զոգի իմ 'ի 14
ձեզ, եւ լինիջիք կենդանի. եւ եդից զձեզ յերկրին
ձերում, եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր. եւ
խօսեցայ եւ արարից, ասէ Տէր Տէր։

ԼԴ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Եւ դու 15
որդի մարդոյ, առ դու քեզ գաւազան մի, եւ 16
գրեա 'ի նմա զՅուդա եւ զորդիսն Իսրայէլի ըզմերձաւորս
նորա։ Եւ առցես քեզ գաւազան
երկրորդ, եւ գրեսցես 'ի նմա զՅովսէփ եւ զգաւազանն
Եփրեմի, եւ զամենայն որդիսն Իսրայէլի
զյարեւելեալսն 'ի նոսա. եւ կցեսցես զնոսա ընդ 17
միմեանս կալ քեզ՝ լինել 'ի գաւազան մի, եւ եղիցի
'ի ձեռին քում։ Եւ եղիցի յորժամ ասասցեն 18
ցքեզ որդիք ժողովրդեան քոյ. ոչ պատմես
մեզ զինչ է այդ 'ի քեզ, եւ ասասցես ցնոսա. 19
այսպէս ասէ Տէր Տէր. աչաւասիկ ես առից
զգաւազանն Յովսեփու՝ որ է 'ի ձեռին Եփրեմայ, եւ
զազգս Իսրայէլի զմերձաւորս նորա, եւ տաց
զնոսա յազգն Յուդայ, եւ եղիցին 'ի մի գաւազան.
եւ եղիցին մի 'ի ձեռին Յուդայ. եւ եղիցին 20
գաւազանքդ յորս դու գրեցեր՝ 'ի ձեռին քում

21 առաջի նոցա, եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ասէ
Տէր Տէր. աչաւասիկ ես առնում զտունն Իսրայէլի
'ի միջոյ ազգացդ յորս մտին 'ի նոսա, եւ
ժողովեցից զնոսա յամենայն ազգաց որ շուրջ
զնովաւ են, եւ տարայց զնոսա յերկիրն Իսրայէ-
22 լի. եւ տաց զնոսա յազգ մի յերկրին իմում 'ի
լերինսն Իսրայէլի, եւ մի իշխան եղիցի 'ի վերայ
ամենեցուն դոցա 'ի թագաւոր. եւ ոչ եւս եղիցին
յերկուս ազգս, եւ ոչ եւս բաժանեսցին
23 յերկուս թագաւորութիւնս։ Զի մի եւս պղծեսցին
'ի կուռս իւրեանց եւ 'ի գարշելիս իւրեանց
եւ յամենայն ամպարշտութիւնս իւրեանց.
եւ փրկեսցից զնոսա յամենայն անօրէնութեանց
զոր մեղան 'ի նոսա, եւ սրբեցից
զնոսա, եւ եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ
24 ես եղէց դոցա յԱստուած։ Եւ ծառայ իմ Դաւիթ
իշխան 'ի մէջ դոցա, եւ մի հովիւ եղիցի
ամենեցուն դոցա. զի ըստ հրամանաց իմոց գնասցեն,
եւ զիրաւունս իմ պահեսցեն եւ արասցեն
25 զնոսա։ Եւ բնակեսցեն յերկրին իւրեանց զոր
ետու ես ծառային իմում Յակոբայ ուր բնակեցին
հարք իւրեանց. եւ բնակեսցեն դոքա 'ի
նմա, եւ որդիք դոցա եւ որդիք որդւոց դոցա
մինչեւ յաւիտեան։ Եւ Դաւիթ ծառայ իմ եղի-
26 ցի իշխան դոցա յաւիտեան. եւ եդից դոցա ուխտ
խաղաղութեան, եւ ուխտ յաւիտենական եղիցի
ընդ դոսա. եւ տաց զդոսա եւ բազմացուցից
զնոսա, եւ եդից զսրբութիւնս իմ 'ի մէջ դոցա
27 յաւիտեան. եւ եղիցի բնակութիւն իմ 'ի նոսա,
եւ եղէց դոցա յԱստուած, եւ դոքա եղիցին իմ
28 ժողովուրդ։ Եւ ծանիցեն ազգք՝ թէ ես եմ Տէր
որ սրբեմ զնոսա, 'ի լինել սրբութեանց իմոց
'ի մէջ դոցա յաւիտեան։

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

Ի վերայ Գովգայ եւ Մագովգայ։

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի ԼԵ
2 մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո 'ի վերայ Գովգայ
եւ երկրին Մագովգայ, իշխանին Ռոսմոսոքայ
եւ Թոբելայ, եւ մարգարէաց 'ի վերայ
3 նորա, եւ ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տէր Տէր.
աչաւասիկ ես 'ի վերայ քո, իշխանդ Ռոսմո-
4 սոքայ եւ Թոբելայ, եւ պաշարեցից զքեզ, եւ
արկից գանգատանս 'ի կղակս քո, եւ ժողովեցից
զքեզ եւ զամենայն զօրութիւնս քո, ըզհեծեալս
եւ զերիվարս, զզինեալս եւ զասպազէնս
ազգաց բազմաց, վահանաւորս եւ սաղաւարտաւորս
եւ սուսերաւորս. եւ ամենեքին
5 ազգս ընդ նոսա, Պարսիկք եւ Եթովպացիք,
Լիբէացիք եւ Լիւդացիք, ամենեքին սաղաւար-
6 տաւորք եւ վահանաւորք, Գամեր եւ ամենեքին
որ շուրջ են զնովաւ, եւ տունն Թորգոմայ 'ի

ծագացն հիւսիսոյ, եւ ամենեքին որ շուրջ զնո-
վաւ, եւ ազգք բազումք ընդ քեզ· Պատրաս- 7
տեաց, պատրաստեա՛ զանձն քո՛ դու եւ ամե-
նայն ժողովք որ ժողովեալ են ընդ քեզ, եւ ե-
ղիցես ինձ յառաջապահ· յաւուրց բազմաց 8
պատրաստեսցի, եւ 'ի վախճան ժամանակաց
եկեսցէ եւ հասցէ յերկիրն յապահով 'ի սրոյ·
ժողովեալ յազգաց բազմաց յերկիրն Իսրայէլի,
որ եղեւ աւերակ համօրէն, եւ նոյն յազգաց
ժողովեալ՝ եւ բնակեն խաղաղութեամբ ամենե-
քին։ Եւ ելցես իբրեւ զանձրեւ, եւ հասցես 9
իբրեւ զամպ եւ ծածկեսցես զերկիրն· եւ եղի-
ցես դու եւ ամենայն ազգք բազումք՝ որ շուրջ
զքեւ իցեն ընդ քեզ· Այսպէս ասէ Տէր Տէր· 10
Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ անկանիցին բանք 'ի
սիրտ քո, եւ խորհեսցիս խորհուրդս չարս, եւ 11
ասասցես· Ելից 'ի վերայ յապահով երկրին, հա-
սից 'ի վերայ հանդարտացելոցն յանհոգութեան,
եւ բնակեցելոցն 'ի խաղաղութեան, ամենեցուն
որ բնակեալ են յերկրին, որոց ոչ պարիսպք եւ
ոչ նիգք եւ ոչ դրունք, աւարել զաւար, կողոպ- 12
տել զկապուտ նոցա, արկանել զձեռն իմ 'ի վե-
րայ երկրին աւերելոյ եւ բնակեցելոյ, եւ 'ի
վերայ ազգին ժողովելոյ յազգաց բազմաց, ստա-
ցելոց ինչս եւ ստացուածս, բնակելոց 'ի սիրտ
երկրի։ Սաբա եւ Դեդան եւ վաճառականք կար- 13
քեդոնացւոց եւ ամենայն աւանք նոցա ասի-
ցեն ցքեզ· յա՞ւ յաւար աւարելոյ գաս, ժո-
ղովեցեր զժողովս քո առնուլ զարծաթ եւ զոս-
կի, վարել 'ի գերութիւն զստացուածս, եւ կո-
ղոպտել զկապուտ մեծ։ Վասն այնորիկ մար- 14
գարեաց, որդի մարդոյ, եւ ասասցես Գոգայ·
այսպէս ասէ Տէր Տէր· ո՛չ ապաքէն յաւուր յայն-
միկ յորժամ բնակեսցէ ժողովուրդ իմ Իսրայէլ՝
խաղաղութեամբ՝ զարթիցես եւ եկեսցես 'ի տեղ- 15
ւոջէ քումմէ 'ի ծագաց հիւսիսոյ, դու եւ բա-
զում ազգք ընդ քեզ հեծեալ յերիվարս, ամե-
նեքեան ընդ գունդս բազումս զօրաց բազմաց· եւ 16
ելանիցես 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի՝
իբրեւ զամպ ծածկել զերկիրն· 'Ի յետին ժա-
մանակի եղիցի այն· եւ ածից զքեզ յերկիր իմ,
զի ծանիցեն զիս ամենայն ազգք, 'ի լինել ինձ
սուրբ 'ի միջի քում առաջի նոցա։ Այսպէս ասէ 17
Տէր Տէր Գոգայ· դու ես վասն որոյ խօսեցայ յա-
ւուրցն առաջնոց 'ի ձեռն ծառայիցն իմոց մարգա-
րէիցն Իսրայէլի յաւուրսն յայնոսիկ եւ յամսն,
ածել զքեզ 'ի վերայ նոցա։ Եւ եղիցի յաւուր 18
յայնմիկ յորժամ եկեսցէ Գոգ 'ի վերայ երկրիդ
Իսրայէլի, ասէ Տէր Տէր, ելցէ սրտմտութիւն
իմ բարկութեամբ, եւ նախանձ իմ հրով բար- 19
կութեան իմոյ· խօսեցայ թէ ոչ յաւուր յայն-
միկ եղիցի շարժումն մեծ 'ի վերայ երկրին Ի-
սրայէլի· եւ խռովեսցին յերեսաց իմոց ձկունք 20
ծովու եւ թռչունք երկնից եւ գազանք դաշտաց,
եւ ամենայն սողունք երկրի, եւ ամենայն մար-
դիկ որ 'ի վերայ երեսաց երկրի· լերինք պատա-
ռեսցին, եւ ձորք տապալեսցին, եւ ամենայն
21 պարիսպք երկրին կործանեսցին։ Եւ կոչեցից
զահ սրոյ 'ի վերայ նորա, ասէ Տէր Տէր· սուր
22 առն 'ի վերայ եղբօր իւրոյ լինիցի, եւ դատե-
ցայց զնա արեամբ եւ մահու, եւ հեղեղօք անձ-
րեւաց եւ վիմօք կարկտի· եւ հուր եւ ծծումբ
տեղացից 'ի վերայ նորա, եւ 'ի վերայ ամենե-
ցուն որ ընդ նմա իցեն, եւ 'ի վերայ ազգաց բազ-
23 մաց որ ընդ նմա· եւ մեծացայց եւ սուրբ եղէց,
եւ փառաւորեցայց եւ ծանուցայց առաջի ազ-
գաց բազմաց, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգարեաց 'ի վերայ
Գոգայ եւ ասասցես· այսպէս ասէ Տէր Տէր·
ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո, Գոգ՝ իշխանդ Ռոսա
2 Մոսոքայ եւ Թոբելայ· եւ ժողովեցից զքեզ եւ
առաջնորդեցից քեզ, եւ հանից զքեզ 'ի ծագաց
հիւսիսոյ, եւ ածից զքեզ 'ի վերայ լերանցն Իս-
3 րայէլի։ Եւ կորուսից զաղեղն քո 'ի ձախմէ ձե-
ռանէ քումմէ, եւ զնետս քո յաջմէ ձեռանէ
4 քումմէ· եւ կործանեցից զքեզ 'ի վերայ լերանցն
Իսրայէլի, եւ անկանիցիս դու եւ ամենեքին որ
զքեւ իցեն· եւ ազգքն որ ընդ քեզ իցեն՝ մատ-
նեսցին 'ի կերակուր հաւուց եւ ամենայն թռչ-
նոց, եւ ամենայն գազանաց անապատի ետու
5 զքեզ 'ի կերակուր· ընդ երեսս դաշտին անկցիս,
6 զի ես խօսեցայ, ասէ Տէր Տէր։ Եւ առաքեցից
հուր 'ի վերայ Մագոգայ, եւ բնակեսցեն կղզիք
'ի խաղաղութեան, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
7 Տէր, եւ անուն իմ սուրբ ծանիցի 'ի մէջ ժողո-
վրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ մի եւս պղծեսցի
անուն իմ սուրբ· եւ ծանիցեն ամենայն ազգք
8 երկրի՝ թէ ես եմ Տէր սուրբն Իսրայէլի։ Ահա-
ւասիկ հասեալ է, եւ ծանիցես թէ լինիցի, ասէ
9 Տէր Տէր· այս է օրն զորմէ խօսեցայ։ Եւ ելցեն
բնակիչք քաղաքաց Իսրայէլի, եւ այրեսցեն զզ-
էնս, զնիզակաբեկս, զասպարաբեկս, զնետս,
զբեկորս աղեղանց, զտիգարտունս, զբունակոթս,
10 եւ այրեսցեն իւրեանց այրելիս եօթն ամի, եւ
մի առցեն փայտ 'ի վայրաց, եւ մի հատցեն փայտ
յանտառաց, այլ զզէնսն այրեսցեն 'ի կրակի·
եւ առցեն յաւարի զաւարառուս իւրեանց, եւ
կողոպտեսցեն զկողոպտիչս իւրեանց, ասէ Տէր
11 Տէր։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ տաց Գոգայ
տեղի անուանի գերեզմանի յԻսրայէլի, զշիրիմ
եկելոցն 'ի կողմանց ծովուն, եւ շինեսցեն շուրջ
զփամբք ձորոյն եւ թաղեսցեն անդ զԳոգ, եւ
զամենայն ժողովս նորա, եւ կոչեսցի գէհ գե-
12 րեզման Գոգայ· եւ թաղեսցեն զնոսա տունն

Իսրայէլի. զի սրբեսցի երկիրն. զեօթն ամիս
թաղեսցեն զնոսա ամենայն ժողովուրդք երկրին. 13
եւ եղիցի նոցա անուանի օրն յորում փառաւորեցայց,
ասէ Տէր Տէր։ Եւ արս նմին իրի զամարեսցեն 14
երթալ շրջել ընդ երկիրն, եւ թաղել
զմնացորդս 'ի վերայ երեսաց երկրին, եւ սրբել
զնա յետ եօթն ամսոյ։ Եւ խնդրեսցեն ամենայն 15
որ անցանիցեն ընդ երկիրն. եւ յորժամ տեսանիցեն
ոսկր մարդոյ՝ շինեսցեն առ նովաւ նշանակ
ինչ, մինչեւ թաղեսցեն զայն որք թաղենն 'ի գեհ
'ի գերեզմանին Գոգայ. զի եւ անուն քաղաքին 16
գերեզման կոչեսցի, եւ սրբեսցի երկիրն։ Եւ 17
դու, որդի մարդոյ, այսպէս ասէ Տէր Տէր. ասա
ցամենայն հաւս թռչունս եւ ցամենայն գազանս
դաշտի. ժողովեցարուք եւ եկայք, ժողովեցարուք
յամենայն կողմանց երկրի 'ի զենումն իմ
զոր ես զենի ձեզ՝ զենումն մեծ 'ի վերայ լերանցն
Իսրայէլի. կերիջիք միս եւ արբջիք արիւն. կերիջիք 18
զմիս հսկայից, եւ արբջիք զարիւն իշխանաց
երկրին, զխոյս եւ զզուարակս եւ զնոխազս.
զի զուարակք պարարտեալք են ամենեքեան.
եւ կերիջիք ճարպ յյագ, եւ արբջիք 19
արիւն յարբենալ 'ի զենլեաց իմոց զոր զենի
ձեզ. եւ յագեսջիք 'ի սեղանոյ իմմէ, 'ի հեծելոց 20
եւ յերիվարաց եւ 'ի սպայից, եւ յամենայն արանց
պատերազմողաց, ասէ Տէր Տէր։ Եւ տաց 21
զփառս իմ 'ի ձեզ, եւ տեսցեն ամենայն ազգք
զդատաստանն իմ զոր արարի, եւ զձեռն իմ զոր
ածից 'ի վերայ նոցա. եւ ծանիցեն տունն Իսրայէլի՝ 22
թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յօրէ
յայնմանէ եւ առ յապայ։ Եւ ծանիցեն ամենայն 23
ազգք. թէ վասն մեղաց իւրեանց գերեցան
տունն Իսրայէլի. փոխանակ զի անարգեցին զիս,
դարձուցի զերեսս իմ 'ի նոցանէ, եւ մատնեցի
զնոսա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց, եւ անկան
ամենեքեան 'ի սուր. վասն պղծութեան նոցա 24
եւ անօրէնութեանց նոցա արարի նոցա զայն,
եւ դարձուցի երեսս իմ 'ի նոցանէ։ Վասն այնորիկ 25
այսպէս ասէ Տէր Տէր. արդ դարձուցից ըզգերութիւնն
Յակովբայ, եւ ողորմեցայց տանն
Իսրայէլի, եւ նախանձեցայց վասն անուան իմոյ
սրբոյ. եւ ընկալցին զանարգանս իւրեանց եւ 26
զանիրաւութիւնն զոր անիրաւեցան, 'ի բնակեցուցանել
զնոսա յերկրին իւրեանց խաղաղութեամբ,
եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ՝ 'ի 27
դարձուցանել ինձ զնոսա յազգաց, եւ ժողովել
զնոսա 'ի գաւառաց հեթանոսաց։ Եւ սուրբ եղէց
'ի նոսա առաջի ազգաց, եւ ծանիցեն թէ ես եմ 28
Տէր Աստուած նոցա, յերեւել ինձ նոցա 'ի մէջ
ազգաց. եւ ժողովեցից զնոսա յերկիրն իւրեանց,
եւ ոչ եւս թողից 'ի նոցանէ ուրեք. եւ ոչ եւս 29
դարձուցից զերեսս իմ 'ի նոցանէ, փոխանակ
հեղլոյ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ տանն Իսրայէլի,
ասէ Տէր Տէր։

ԳԼՈՒԽ Խ

Վասն շինուածոյ Տաճարին.

1 Եւ եղեւ 'ի քսաներորդի եւ հինգերորդի ամի 1.2
գերութեան մերոյ, յամսեանն առաջնում որ
օր մետասան էր ամսոյն, 'ի չորեքտասաներորդի
ամի առնլոյ քաղաքին, յաւուր յայնմիկ եղեւ
2 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն։ Եւ ած զիս 'ի տեսլեան
Աստուծոյ յերկիրն Իսրայէլի, եւ եդ զիս
'ի վերայ լերին միոյ բարձու յոյժ. եւ 'ի վերայ
նորա իբրեւ շինուած քաղաքի դէմ յանդիման,
3 եւ տարաւ զիս 'ի նմին։ Եւ ահա այր մի, եւ
տեսիլ նորա իբրեւ զտեսիլ փայլման պղնձոյ. եւ
'ի ձեռին նորա էր լար շինողաց եւ ձող չափոյ,
4 եւ ինքն կայր 'ի վերայ դրանն։ Եւ ասէ ցիս այրն.
Տեսեր որդի մարդոյ. արդ հայեաց աչօք քովք,
եւ լուր ականջօք քովք, եւ հաստատեա 'ի մտի
քում զամենայն զոր ես ցուցից քեզ. զի վասն
ցուցանելոյ քեզ եկիր այսր, եւ ցուցցես զամենայն
5 զոր դուդ տեսանես՝ տանն Իսրայէլի։ Եւ
ահա շուրջ զտաճարաւն փողոցս, եւ 'ի ձեռին
առն ձող չափոյ 'ի վեց կանգնոց եւ թզաւ, եւ
չափեաց զլայնութիւն պարսպացն հաւասար
ձողոյն, եւ զբարձրութիւն նորա հաւասար ձողոյն։
6 Եւ եմուտ ընդ դուռնն որ հայէր ընդ արեւելս՝
զեօթն աստիճանօք, եւ չափեաց զերդախն
վեց վեց զկամարս դրանն հաւասար ձողոյն.
եւ զերկայնութիւն կողակին հաւասար
ձողոյն, եւ զլայնութիւն նորին հաւասար ձողոյն.
եւ կամարս 'ի մէջ կողակացն 'ի վեց կանգնոյ.
7 եւ կողակն երկրորդ հաւասար ձողոյն 'ի լայնութիւն,
եւ հաւասար ձողոյն յերկայնութիւն,
8 եւ կամարն 'ի հինգ կանգնոյ։ Եւ կողակն երրորդ
հաւասար ձողոյն յերկայնութիւն, եւ հաւասար
ձողոյն 'ի լայնութիւն, եւ կամար դրանն
9 մերձ 'ի կնիք դրանն յութ կանգնոյ, եւ կամարք
յերկուց կանգնոց, եւ կամարք ներքին դրանն.
10 եւ կողակք դրանն՝ դէմ յանդիման միմեանց՝ երեք
աստի եւ երեք անտի. եւ չափ մի էր երեցուն,
եւ չափ մի կամարացն՝ աստի եւ անտի։
11 Եւ չափեաց զլայնութիւն մտից դրանն 'ի տասն
կանգնոյ, եւ զերկայնութիւն դրանն յերկոտասան
12 կանգնոյ. եւ 'ի մի կանգուն բովանդակեալ
դէմ յանդիման կողակացն՝ 'ի մի կանգուն սահմանեալ
յայս կոյս յայն կոյս, եւ կողակքն աստի
13 եւ անտի 'ի վեց վեց կանգնոյ։ Եւ չափեաց
զդուռնն 'ի պարսպէ կողակին մինչեւ յորմ կողակին,
'ի լայնութիւն քսան եւ հինգ կանգուն.
14 եւ այն էր դուռն 'ի դրան վերայ. եւ զմիջոց կամարի
դրանն եւ զկողակս նորին 'ի վաթսուն
կանգնոյ շուրջ զդրամբն. եւ զմիջոց սրահին արտաքնոյ
15 եւ զմիջոց կամարի դրանն ներքնոյ՝ 'ի

յիսուն կանգնոյ. եւ պատուհանք ծածուկ էին 16
'ի կողմանս, եւ 'ի կամարան ներքուստ դրան
արտաքին շուրջ զշրջանակաւ. նոյնպէս եւ կամա-
րացն, եւ պատուհանք շուրջ ներքոյ եւ արտա-
քոյ. եւ 'ի վերայ կամարացն արմաւենիք աստի
եւ անտի։ Եւ տարաւ զիս 'ի ներքին սրահն. եւ 17
ահա գանձինք եւ սիւնք շրջանակք՝ շուրջ զսրա-
հիւքն յարկանայք. երեսուն գանձինք 'ի մէջ
սեանցն շրջանակացն. եւ սիւնք զհետ յանդիման 18
դրանցն ըստ երկայնութեան դրանցն, եւ սիւնք 19
շրջանակաւ 'ի ներքոյ։ Եւ չափեաց զլայնութիւն
սրահին 'ի միջոցէ դրանն արտաքնոյ մինչեւ ցմի-
ջոց դրանն ներքնոյ որ հայէր ընդ արեւելս՝ հա-
րիւր կանգուն։ Եւ տարաւ զիս 'ի կողմն հիւսի- 20
սոյ, եւ ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հիւսիսի
սրահին արտաքնոյ. եւ չափեաց զնա յերկայ-
նութիւն եւ 'ի լայնութիւն, եւ զխցակս նորա 21
աստի եւ անտի, եւ զկամարսն եւ զեղեգն եւ զար-
մաւենիս։ Եւ եղեւ ըստ չափոյ դրանն որ հայէր
ընդ արեւելս. յիսուն կանգուն յերկայնութիւն
եւ քսան եւ հինգ կանգուն 'ի լայնութիւն. եւ 22
պատուհանք նորա եւ կամարք եւ արմաւենիք
ըստ դրանն որ հայէր ընդ արեւելս. եւ ընդ
եօթն աստիճանս ելանէին 'ի նա, եւ էր կամա-
րակապ 'ի ներքոյ. եւ դուռն ներքին սրահին 23
հայէր ընդ դուռն հիւսիսոյ՝ ըստ օրինակի դրանն
որ հայէր ընդ արեւելս. եւ չափեաց զսրահն
դրանէ 'ի դուռն՝ հարիւր կանգուն։ Եւ տարաւ 24
զիս ընդ կողմն հարաւոյ, եւ ահա դուռն մի որ
հայէր ընդ հարաւ. եւ չափեաց զնա եւ զխ-
ցակս նորա եւ զեղեգս եւ զկամարս ըստ նմին
չափոյ. եւ պատուհանք նորա եւ կամարք շուր- 25
ջանակաւ՝ ըստ օրինակի պատուհանիցն եւ կա-
մարացն առաջնոյն. յիսուն կանգուն յերկայ-
նութիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն 'ի լայնու-
թիւն. եւ եօթն աստիճանք 'ի նմա, եւ կամարք 26
'ի ներքոյ, եւ արմաւենիք աստի եւ անտի 'ի վե-
րայ կողիցն. եւ դուռն ներքոյ հանդէպ դրան 27
սրահին՝ որ հայէր ընդ հարաւ։ Եւ չափեաց
զսրահն դրանէ 'ի դուռն 'ի լայնութիւն՝ հարիւր
կանգուն 'ի կողմն հարաւոյ։ Եւ տարաւ զիս 'ի 28
սրահն ներքին դրանն որ հայէր ընդ կողմն հա-
րաւոյ. եւ չափեաց զդուռնն որ ընդ հարաւ ըստ
նմին չափոյ, եւ զխցակսն եւ զկամարս եւ զե- 29
ղեգս նոյին չափով. եւ պատուհանք նորա եւ
կամարք շուրջ զշրջանակաւ. յիսուն կանգուն
յերկայնութիւն եւ քսան եւ հինգ 'ի լայնու-
թիւն. եւ շուրջ զնովաւ կամարք՝ յիսուն կան- 30
գուն յերկայնութիւն եւ քսան եւ հինգ 'ի լայ-
նութիւն. եւ կամարք յարտաքնում սրահին, 31
եւ արմաւենիք 'ի կամարան, եւ եօթն աստիճանք
ելանելիք նորա։ Եւ տարաւ զիս 'ի դուռնն որ 32
հայէր ընդ ճանապարհ արեւելից, եւ չափեաց
զնա ըստ առաջին չափոյն, զխցակսն եւ զկա- 33
մարսն եւ զեղեգսն՝ ըստ նմին չափոյ. եւ պա-
տուհանք 'ի նմա, եւ կամարք շուրջանակի. յի-
սուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան եւ
34 հինգ 'ի լայնութիւն. եւ կամարք 'ի ներքնում
սրահին, եւ արմաւենիք 'ի վերայ կամարացն
35 աստի եւ անտի, եւ եօթն աստիճանք 'ի նմա։ Եւ
տարաւ զիս 'ի դուռնն որ ընդ հիւսիսի, եւ չա-
36 փեաց ըստ նմին չափոյ, զխցակսն եւ զկամարսն
եւ զեղեգս, եւ պատուհանք 'ի նմա շուրջանակի.
եւ կամարք՝ յիսուն կանգուն յերկայնութիւն
37 եւ քսան եւ հինգ կանգուն 'ի լայնութիւն. եւ
կամարք արտաքոյ դրանն, եւ արմաւենիք կա-
մարացն աստի եւ անտի, եւ ութ աստիճանք 'ի
38 նմա. եւ գանձինք նորա եւ լայնութիւնք նորա
եւ կամարք նորա հանդէպ երկերորդ դրանն՝ ուր
39 լուանային զողջակէզսն։ Եւ 'ի կամարի դրանն
երկու սեղանք յայսկոյս, եւ երկու սեղանք յայն-
կոյս, զի զենուցուն 'ի նմա զողջակէզսն եւ զվասն
40 մեղացն եւ զվասն անգիտութեանն։ Եւ ընդ հա-
րաւակողմն խորշակի ողջակիզացն 'ի մուտս
դրանն որ հայէր ընդ հիւսիսի՝ երկու սեղանք՝
որ հայէր ընդ արեւելս. եւ 'ի հարաւակողմ կա-
ւէ երկրորդի դրանն՝ հանդէպ կամարաց դրանն
երկու սեղանք։ Եւ ընդ արեւելս ութ սեղանք.
41 չորք սեղանք յայսկոյս, եւ չորք սեղանք յայն-
կոյս, հանդէպ հարաւոյ դրանն. եւ անդ զենու-
ցուն զզոհսն եւ զողջակէզսն, յանդիման ութից
42 սեղանոց ողջակիզացն։ Եւ չորք սեղանք ողջա-
կիզացն քարեղէնք կոփածոյք, կանգնաւ եւ
կիսով երկայնութիւն, եւ կանգնաւ եւ կիսով
'ի լայնութիւն, եւ կանգնաւ եւ կիսով 'ի բարձ-
րութիւն. զի 'ի վերայ նոցա դիցեն զգործին՝ ո-
43 րով զենուցուն անդ զողջակէզսն եւ զզոհսն։ Եւ
ծնօտս ունէին քանդակագործս ունիցին 'ի
ներքուստ շուրջանակի. եւ 'ի վերայ սեղանոյն
յարկ՝ առ 'ի ծածկել յանձրեւոյ եւ յերաշտու-
44 թենէ։ Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին. եւ ա-
հա երկու պատշգամք 'ի ներքոյ սրահին, մի ընդ
հարաւոյ դրանն որ հայէր ընդ հիւսիսի եւ հա-
նէր ընդ հարաւ. եւ մի ընդ հիւսիսոյ դրանն որ
45 հայէր ընդ հարաւ եւ հանէր ընդ հիւսիսի։ Եւ
ասէ ցիս. Այս պատշգամ որ հայի ընդ կողմանս
հարաւոյ՝ քահանայիցն եղիցի որ պահեն զպահ-
46 պանութիւնս տանն։ Եւ պատշգամն որ հայի
ընդ հիւսիսի՝ քահանայիցն եղիցի որ պահեն
զպահպանութիւն սեղանոյն. նոքա են որդիք
Սադովկայ՝ որ մերձենան 'ի ղեւտացւոց անտի
47 պաշտել զՏէր։ Եւ չափեաց զսրահն յերկայնու-
թիւն հարիւր կանգուն, եւ 'ի լայնութիւն հա-
րիւր կանգուն, զչորեսին կողմանս նորա, եւ
48 սեղանն յանդիման տաճարին։ Եւ տարաւ զիս 'ի
կամն տաճարին, եւ չափեաց զլայնութիւն կամ-
քին՝ 'ի միոջէ կողմանէ հինգ կանգուն, եւ 'ի
միւսմէ կողմանէ հինգ կանգուն, եւ զլայնու-

թեւն մտին՝ չորեքտասան կանգուն. եւ գլխոյակս
սեամց դրան կողբին յայսկոյս յայնկոյս՝ երիս
երիս կանգունս. եւ զբարձրութիւն կողբին 49
քսան կանգուն, եւ զլայնութիւն նորին՝ մետա-
սան կանգուն. եւ ընդ տասն աստիճան ելանէին
'ի նա, եւ սիւնք երկու էին առ սեամբ :

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

Եւ տարաւ զիս 'ի տաճարն. զորոյ չափեաց 1
զկամարն՝ վեց կանգուն զլայնութիւն 'ի միոջէ
կողմանէ, եւ վեց կանգուն զերկայնութիւն կա-
մարին 'ի միւսմէ կողմանէ. եւ զլայնութիւն 2
դրանն տասն կանգուն, եւ գլխոյակս կողմանց դրանն
յայսկոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն. եւ չա-
փեաց զերկայնութիւն նորա քառասուն կան-
գուն, եւ զլայնութիւն նորա քսան կանգուն :
Եւ եմուտ 'ի ներքին սրահն, եւ չափեաց զկա- 3
մար մտին երկուս կանգունս, եւ զմուտն վեց
կանգուն, եւ գլխոյակս կողմանց մտիցն յայսկոյս
յայնկոյս եօթն եօթն կանգուն. եւ չափեաց 4
զերկայնութիւն դրանն՝ քառասուն կանգուն,
եւ զլայնութիւնն քսան կանգուն՝ առաջի տա-
ճարին. եւ ասէ ցիս. Այս է սրբութիւն սրբու-
թեանցն : Եւ չափեաց զորմ տաճարին 'ի վեց 5
կանգնոյ, եւ զլայնութիւն կողմանց տանն՝ 'ի չո-
րից կանգնոց շուրջ շրջանակաւ, եւ 'ի կողմանէ 6
'ի կողմ երեսուն եւ երիս կանգունս կրկին. եւ
անջրպետ 'ի մէջ որմոյ տաճարին շուրջանակի
շուրջ զկողմամբքն. զի լինիցի այնոցիկ որք ան-
կանիցին զնոքօք հայել, եւ անդանօրէն մի մերձե-
նայցեն յորմ տաճարին : Եւ զլայնութիւն կող- 7
մանց վերին դրանն, ըստ առանցից կողմանց յոր-
մոյն առ 'ի վերին կողմն շուրջ զտանիքն. զի ըն-
դարձակութիւն լինիցի տանն 'ի վերուստ եւ 'ի
ներքուստ, որոց ելանիցենն 'ի վերնատունսն, եւ
'ի միջնայարկացն յերրորդ յարկսն : Եւ ձեղուան 8
տանն բարձրութիւն շուրջ շրջանակաւ. զանջրպ-
ետաց կողմանցն՝ հաւասար ձողոյն 'ի վեց կանգ-
նոյ անջրպետ մի. եւ լայնութիւն որմոյ արտա- 9
քին կողմանն 'ի հինգ կանգնոյ. եւ առանցք 'ի
մէջ կողմանց տանն եւ 'ի մէջ պատշգամացն 'ի 10
լայնութիւն քսան կանգուն, եւ շրջանակաւ շըր-
ջանակք տանն : Եւ դրունք պատշգամացն՝ յա- 11
ռանցս դրան միոյ որ ընդ հիւսիս, եւ դուռն մի
ընդ հարաւ. եւ լայնութիւն ակոսոյն ընդարձա-
կութեան փոքր լուսոյ առանցիցն՝ հինգ կանգուն
'ի լայնութիւն շուրջանակի. եւ անջրպետ ընդ- 12
դէմ առանցիցն 'ի ծովակողմ ճանապարհին՝ յեր-
կայնութիւն եօթանասուն կանգուն, եւ լայնու-
թիւն որմոյն անջրպետի հինգ կանգուն, եւ եր-
կայնութիւն նորին իննսուն կանգուն : Եւ չա- 13
փեաց առաջի տանն յերկայնութիւն հարիւր
կանգուն. եւ խորշքն եւ անջրպետք եւ որմք
14 նոցա՝ յերկայնութիւն հարիւր կանգուն. եւ
լայնութիւն առաջի տանն, եւ խորշքն յանդի-
15 ման նորին՝ հարիւր կանգուն : Եւ չափեաց զեր-
կայնութիւն անջրպետին ընդդէմ խորշիցն 'ի
թիկանց տանն. եւ զխորշսն աստի եւ անտի հա-
րիւր կանգուն յերկայնութեան : Եւ տաճարն
16 արտաքին եւ անկիւնքն եւ կամարքն եւ յարկքն
եւ պատուհանքն վանդակապատքն, լուսանցոյցք
շուրջ զերեքումբք վասն հայելոյ. եւ տունն՝ եւ
որ զնովաւ յարկքն առ հատաւորս շուրջ շրջանա-
կաւ տախտակամածք 'ի յատակացն մինչեւ 'ի պա-
տուհանսն. եւ պատուհանք բացեալք երեքկին
17 առ 'ի հայել, որպէս եւ 'ի ներքոյ կողմանն մին-
չեւ յարտաքինն : Եւ 'ի վերայ ամենայն տանն
շուրջ շրջանակաւ, եւ 'ի վերայ ամենայն տանն
18 շուրջանակի ներքոյ եւ արտաքոյ՝ քերովբէ քան-
դակեալ եւ արմաւենիք. եւ արմաւենի մի 'ի
մէջ քերովբէիցն, եւ երկու քերովբէքն հան-
19 դէպ միմեանց. միոյ քերովբէին դէմքն մարդոյ՝
'ի միոջէ կողմանէ արմաւենեացն, եւ դէմք առիւ-
ծու՝ 'ի միւսմէ կողմանէ արմաւենեացն. եւ այս-
պէս քանդակեալ էր ամենայն տաճարն շուրջա-
20 նակի. յատակաց մինչեւ ցյարկսն քերովբէք եւ
արմաւենիք քանդակեալք. եւ սրբութիւնն եւ
21 տաճարն թռուցեալ եւ բացեալ չորեքկուսի :
22 Եւ դէմ յանդիման սրբութեանցն տեսիլ իբրեւ
նմանութիւն փայտեղէն սեղանոյ, երեք կան-
գուն 'ի բարձրութիւն, եւ երկու կանգուն յեր-
կայնութիւն, եւ երկու կանգուն 'ի լայնութիւն,
եւ եղջիւրք 'ի նմա. եւ յատակքն նորա եւ որմք
փայտեղէնք : Եւ ասէ ցիս. Այս է սեղան երե-
23 սաց Տեառն : Եւ երկու մուտք տաճարին, եւ
երկու մուտք սրբութեանց. երկոցունց շրջա-
24 նակաւ մտիցն՝ երկու մուտք միոյ, եւ երկու
25 մուտք միւսոյ դրանն. եւ քանդակագործ 'ի
վերայ նոցա, եւ 'ի վերայ մտից տաճարին քե-
րովբէք եւ արմաւենիք քանդակեալք ըստ քան-
դակի սրբութեանցն. եւ փայտակերպս ընդ-
դէմ յանդիման կամարին արտաքուստ կողմա-
26 նէ. եւ պատուհանք ծածուկք : Եւ չափեաց
յայսկոյս յայնկոյս զյարկս կամարին, եւ զկող-
մանս տանն խառնեալ ընդ միմեանս :

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

1 Եւ եհան զիս 'ի սրահն արտաքին ընդ արեւելս
դէմ յանդիման դրանն հիւսիսոյ, եւ տարաւ զիս
'ի ներքս : Եւ ահա պատշգամք հինգ՝ առանցիւք
2 եւ խորշիւք ընդ կողմ հիւսիսոյ, հարիւր կան-
գուն յերկայնութիւն եւ յիսուն կանգուն 'ի
3 լայնութիւն. նկարեալք ըստ օրինակի դրան
սրահին ներքնոյ, եւ ըստ օրինակի շրջանակաւ

սենից արտաքին արտաքնոյ. դէմ ընդ դէմ կար-
գեալ երկրորդականն։ Եւ դէմ ընդ դէմ պատշգա- 4
մացն գնացք 'ի տասն կանգնոյ լայնութիւն, եւ
հարիւր կանգուն յերկայնութիւն. եւ ներքսա-
գոյն կողմ Ծննդարանին կանգուն մի, եւ դրունք
նոցա ընդ հիւսիսի։ Եւ գնացք 'ի վերնատունն 5
նոյնպէս, զի խառնեալ էին սիւնքն շրջանակա-
'ի ներքուստ մինչեւ 'ի վեր. եւ անջրպետն նոյն-
պէս, եւ սիւնքն շրջանակօք, եւ անջրպետք եւ
մոյթք. քանզի երկրորդականք էին. եւ սիւնք 6
ոչ գոյին իբրեւ զսիւնս պատշգամացն. վասն այ-
նորիկ առանցք էին 'ի ներքոյ կողմանէն, եւ 'ի
միջնայարկացն 'ի գետնոյ կողմանէ յիսուն։ Եւ 7
լոյս արտաքուստ, որպէս եւ պատշգամք ար-
տաքին արտաքնոյ որ հայէին դէմ յանդիման պատշ-
գամացն՝ որ ընդ հիւսիսոյ՝ յերկայնութիւն յի-
սուն կանգուն. քանզի երկայնութիւն պատշգա- 8
մացն որ հայէին 'ի սրահն արտաքին՝ էր 'ի յի-
սուն կանգնոյ, եւ նոքա էին դէմ յանդիման մի-
մեանց, ընդ ամենայն հարիւր կանգուն։ Եւ 9
դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտս արեւելից՝
վասն մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահէ
անտի, ըստ լուսամուտին առաջին գնացին որ ընդ 10
կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, եւ
ընդդէմ անջրպետացն եւ հանդէպ խորշիցն։ Եւ
պատշգամքն եւ գնացքն հանդէպ նոցուն ըստ 11
չափոյ պատշգամացն Ծննդարանին՝ որ ընդ հիւ-
սիսի, եւ ըստ երկայնութեան նոցա եւ ըստ լայ-
նութեան նոցա եւ ըստ ելից նոցա, եւ ըստ
շրջանակաց նոցին, եւ ըստ լուսանցուցաց. եւ 12
ըստ մտից պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիս, եւ
ըստ մտից պատշգամացն որ ընդ հարաւ. եւ
ըստ մտից առաջին գնացիցն առ 'ի զլոյս տալոյ
անջրպետութեան հաղցին, եւ հանդէպ արեւե-
լից գնալ ընդ նոսա։ Եւ ասէ ցիս. Պատշգամքդ 13
որ են ընդ հիւսիսի, եւ պատշգամքդ որ են ընդ
հարաւ՝ հանդէպ բացառոցն, դոքա են պատշ-
գամք սրբութեանն ուր ուտեն քահանայքն որ-
դիքն Սադովկայ մերձաւորք Տեառն զսրբութիւն
սրբութեանցն. եւ անդ դիցեն զսրբութիւն սըր-
բութեանցն, եւ զզոհսն եւ զվասն մեղացն եւ
զվասն անգիտութեանն. քանզի սուրբ է տե-
ղին. եւ մի՛ ոք մտանիցէ անդր բաց 'ի քահա- 14
նայիցն։ Եւ ոչ ելանիցեն 'ի սրբութենէ անտի 'ի
սրահն արտաքին. զի յամենայն ժամանակի որ
մերձենանն՝ սուրբ կացցեն. եւ մի՛ մաշիցեն 'ի
պատմուճանս իւրեանց որով պաշտիցենն, քան-
զի սուրբ է այն. եւ զգեցցին այլ հանդերձ յոր-
ժամ մերձենայցեն 'ի ժողովուրդն։ Եւ կատա- 15
րեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ։ Եւ եհան զիս
ընդ Ծննդարանի դրանն որ հայէր ընդ արեւելս,
եւ չափեաց զձեւ տանն շուրջանակի ըստ յօրի-
նուածոյ. եւ եկն եկաց առ հարաւային դրանն 16
որ հայէր ընդ արեւելս, եւ չափեաց հինգ հա-
րիւր չափով ձողոյն։ Եւ դարձաւ 'ի կողմ հիւ-
17 սիսոյ, եւ չափեաց հանդէպ հիւսիսոյ հինգ հա-
18 րիւր չափով ձողոյն։ Եւ դարձաւ 'ի ծովակողմն,
եւ չափեաց հանդէպ ծովուն հինգ հարիւր չա-
19 փով ձողոյն։ Եւ դարձաւ 'ի կողմն հարաւոյ,
եւ չափեաց հանդէպ հարաւոյ հինգ հարիւր չա-
20 փով ձողոյն։ Եւ զփողոցս նորա շուրջանակի 'ի
չորեսին կողմանսն նովին չափով. եւ յօրինեաց
զնա եւ զփողոցս նորա շուրջանակի՝ 'ի հինգ հա-
րիւր կանգնոյ հանդէպ արեւելից, եւ 'ի հինգ
հարիւր կանգնոյ զլայնութիւնն՝ անջրպետել 'ի
մէջ սրբութեանցն, եւ 'ի մէջ պարսպացն յօրի-
նուածոյ տաճարին։

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

1 Եւ ած զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ արեւելս,
2 եւ եհան զիս ընդ այն։ Եւ ահա փառքն Աստու-
ծոյ Իսրայէլի գային ընդ Ծննդարանն արեւե-
լից, եւ ձայն բանակին իբրեւ զձայն կրկնելոյ
բազմաց. եւ երկիրն լուսաւորեցաւ 'ի նմանու-
3 թիւն լուսաւորաց 'ի փառացն շուրջանակի. եւ
տեսիլն զոր տեսանէի, էր ըստ տեսլեանն զոր
տեսանէի 'ի ժամանակի իբրեւ մտանէի օծանել
զքաղաքն։ Եւ տեսիլ կառացն զոր տեսի, էր
ըստ տեսլեանն զոր տեսի 'ի վերայ Քոբար գե-
4 տոյ. եւ անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց. եւ փառքն
Տեառն մտին 'ի տաճարն ընդ Ծննդարանի դրանն՝
5 որ հայէր ընդ արեւելս։ Եւ համբարձ զիս հո-
գին, եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին. եւ ահա
լի էր փառօք Տեառն տաճարն, եւ կայի անդ.
6 եւ ահա ձայն 'ի տաճարէ անտի որ խօսէր ընդ
7 իս։ Եւ այր մի կայր մօտ առ իս, եւ ասէ ցիս.
Որդի մարդոյ, տեսե՞ր զտեղի աթոռոյ իմոյ եւ
զտեղի հետոց ոտից իմոց. որովք բնակեսցէ ա-
նուն իմ 'ի մէջ տանն Իսրայէլի յաւիտեան. եւ
մի եւս պղծեսցեն տունն Իսրայէլի զանուն իմ
սուրբ՝ ինքեանք եւ առաջնորդք իւրեանց պոռ-
նկութեամբ իւրեանց եւ սպանութեամբք ի-
8 խանացն որ 'ի մէջ նոցա. 'ի դնել ինձ զդրանդս
իմ 'ի մէջ դրանդեաց նոցա, եւ զսեամս իմ առ
սեամս նոցա։ Եւ արկին զպարիսպս նեցուկ ընդ
իս եւ ընդ նոսա, եւ պղծեցին զանուն իմ սուրբ
անօրէնութեամբ իւրեանց զոր առնէին. եւ խոր-
տակեցից զնոսա բարկութեամբ իմով եւ սպան-
9 մամբ։ Այժմ արդ մերժեսցեն զպոռնկութիւնս
իւրեանց, եւ զսպանութիւնս իշխանաց նոցա
յինէն, եւ բնակեցայց 'ի մէջ նոցա յաւիտեան։
10 Եւ դու, որդի մարդոյ, ցոյց տանդ Իսրայէլի
զտաճարդ, եւ դադարեսցեն 'ի մեղաց իւրեանց.
11 զտեսիլ դորա եւ զձեւ եւ զյօրինուած. եւ նո-
քա ընկալցին զպատիժս իւրեանց վասն ամե-
նայնի զոր արարին։ Եւ նկարեսցես զտունդ եւ

զսպասաւորութեանց իւր, եւ զելս եւ զմուտս նո-
րա եւ զկերպ. եւ զամենայն հրամանս նորա եւ
զամենայն օրէնս եւ զհրամանս նորա ցուցցես
նոցա, եւ գրեսցես առաջի նոցա. եւ պահես-
ցեն զամենայն իրաւունս եւ զհրամանս իմ, եւ
արասցեն զնոսա. եւ զնկարագիր տանն 'ի վերայ 12
գլխոյ լերինն, եւ ամենայն սահմանք նորա շուր-
ջանակի, սրբութիւն սրբութեանց են: Այս
օրէնք են տաճարին, եւ այս չափ սեղանոյն. կան- 13
գուն մի 'ի կանգնոյ, եւ կանգուն մի եւ ապակ
զոգած խորութեան նորա. եւ կանգուն մի լայ-
նութիւն, եւ պսակ շուրջ զշրթամբք նորա շուր-
ջանակի թզաւ մի. Եւ այս բարձրութիւն սե-
ղանոյն 'ի խորութենէ անգրան փորուածոյն մին- 14
չեւ 'ի մեծ քաւութիւնն, կանգունք երկուք 'ի
ներքուստ, եւ 'ի լայնութիւն կանգուն մի. եւ
'ի փոքր քաւութենէն մինչեւ 'ի մեծ քաւու-
թիւնն կանգունք չորք. եւ 'ի լայնութիւն կան-
գուն մի. եւ բունն 'ի չորից կանգնոց, եւ 'ի 15
բնէն 'ի վեր ցեղջիւրսն՝ կանգուն մի. եւ բունն 16
յերկոտասան կանգնոյ, առ երկոտասան կան-
գուն 'ի լայնութիւն, չորեքկուսի 'ի չորեսին
կողմանս իւր: Եւ քաւութիւնն չորեքտասան 17
կանգուն յերկայնութիւն, եւ չորեքտասան կան-
գուն 'ի լայնութիւն, հաւասար 'ի չորեցունց
կողմանց. եւ ծնօտքն պատուածոյք շուրջանակի
պատեալ զնովաւ 'ի կէս կանգնոյ, եւ բոլորակն
նորա շուրջանակի կանգուն մի, եւ աստիճանքն
նորա ընդ արեւելս: Եւ ասէ ցիս Տէր. Որդի 18
մարդոյ, այսպէս ասէ Տէր Տէր. այս հրամանք
են սեղանոյն յաւուր գործածոյ իւրոյ. մա-
տուցանել 'ի վերայ նորա ողջակէզս, եւ հեղուլ
առ նովաւ արիւն: Եւ տացես քահանայիցն ղեւ- 19
տացւոց որք 'ի զաւակէ Սադովկայ մերձեցելոցն
առ իս, ասէ Տէր Տէր, պաշտել զիս, զուարակ
մի յանդէոյ վասն մեղաց. եւ առցեն յարենէ 20
նորա, եւ դիցեն 'ի վերայ չորեցունց եղջերաց
սեղանոյն, եւ 'ի վերայ չորեցունց անկեանց քա-
ւութեանն, եւ շուրջ զխարսխաւն, եւ ցանես-
ցեն եւ քաւեսցեն: Եւ առցեն զզուարակն զվասն 21
մեղացն՝ եւ այրեսցի 'ի զատեալ տեղւոջ տաճա-
րին՝ արտաքոյ սրբութեանցն: Եւ յաւուրն երկ- 22
րորդի առցեն նոխազս երկուս յայծեաց անա-
րատս վասն մեղաց, եւ քաւեսցեն զսեղանն՝
որպէս քաւեցին զուարակաւն: Եւ յետ վախ- 23
ճանելոյ զքաւութիւնն, մատուսցեն զուարակ
յարջառոյ անարատ՝ եւ խոյ 'ի հօտից անարատ.
եւ մատուսցեն առաջի Տեառն, եւ ցանեսցեն 'ի 24
վերայ նոցա քահանայքն աղ, եւ հանցեն զնոսա
յողջակէզս Տեառն: Զեւթն օր արասցեն նոխազ 25
մի վասն մեղաց հանապազ, եւ զուարակ մի յար-
ջառոյ, եւ խոյ մի 'ի հօտից անարատ արասցեն
զեւթն օր, եւ քաւեսցեն զսեղանն եւ սրբեսցեն 26
զնա: Եւ կատարեսցեն զձեռս իւրեանց, եւ վախ- 27
ճանեսցեն զաւուրսն. եւ եղիցի յօրէն ութե-
րորդէ եւ անդր՝ արասցեն քահանայքն 'ի վե-
րայ սեղանոյն զողջակէզս ձեր, եւ զվասն փրր-
կութեան ձերոյ. եւ ընկալայց զձեզ, ասէ Տէր
Տէր:

ԳԼՈՒԽ ԽԴ

1 Եւ դարձոյց զիս ընդ ճանապարհ արտաքին
դրան սրբութեանցն՝ որ հայէր յարեւելս. եւ
2 այն էր փակեալ: Եւ ասէ ցիս Տէր. Այդ դուռն
փակեալ կացցէ եւ մի բացցի, եւ մի ոք անցցէ
ընդ դա, զի Տէր Աստուած Իսրայէլի մտցէ ընդ
3 դա, եւ եղիցի փակեալ. քանզի առաջնորդ իշ-
խանն նա նստցի 'ի դմա ուտել հաց առաջի Տեա-
ռն, ընդ ճանապարհ կամարի դրանն մտցէ, եւ
ընդ նոյն ճանապարհ ելցէ:

4 Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ Ա:
ընդ հիւսիսի յանդիման տաճարին. տեսանէի
եւ ահա փառք Տեառն լի էր տունն Տեառն, եւ
5 անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց: Եւ ասէ ցիս Տէր.
Որդի մարդոյ, դիր 'ի սրտի քում, եւ տես աչօք
քովք, եւ լուր ականջօք քովք զամենայն ինչ
զոր ես ընդ քեզ խօսեցայց, ըստ ամենայն հրա-
մանաց տանց Տեառն եւ ըստ ամենայն իրաւանց
նորա. եւ կարգեսցես 'ի սրտի քում զմուտս տանց
ըստ ամենայն ելից նորա եւ ըստ ամենայն սրբու-
6 թեանցն: Եւ ասասցես ցտունդ Իսրայէլի
տուն դառնացողաց. այսպէս ասէ Տէր Տէր. շատ
լիցի ձեզ առ ամենայն անօրէնութեամբք ձե-
7 րովք, տունդ Իսրայէլի, մուծանել ձեզ զորդիս
այլազգիս՝ անթլփատս սրտիւ եւ անթլփատս
մարմնով լինել 'ի սրբութիւնս իմ եւ պղծել
զնոսա, 'ի մատուցանել ձեզ զհացս իմ ճարպով
եւ արեամբ, եւ անցանէիք զուխտիւ իմով ամե-
8 նայն անօրէնութեամբք ձերովք. եւ ոչ պահե-
ցէք զպահպանութիւնս սրբութեանց իմոց, եւ
կարգեցէք զնոսա պահել զպահպանութիւնս
9 սրբութեան սրբութեանց իմոց: Վասն այսո-
րիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած. ամենայն որդի
օտարածին՝ անթլփատ սրտիւ եւ անթլփատ
մարմնով մի մտցէ 'ի սրբութիւնս իմ, յամե-
նայն որդւոց այլազգեացն որ իցեն 'ի տանց Իս-
10 րայէլի. այլ եւ ղեւտացիքն որք հեռացան յի-
նէն 'ի մոլորել ժողովրդեանն, որ մոլորեցան յի-
նէն զհետ խորհրդոցն իւրեանց, եւ ընկալցին
11 ըստ անօրէնութեանց իւրեանց: Եւ եղիցին 'ի
սրբութիւնս իմ պաշտօնեայք բարապանք դրանց
տանց, եւ սպասաւորք տաճարին. նոքա զե-
նուցուն զողջակէզս եւ զզոհս ժողովրդեանն, եւ
նոքա կացցեն առաջի ժողովրդեանն՝ լինել նոցա
12 'ի սպասաւորս. փոխանակ զի էին նոքա սպա-
սաւորք առաջի կռոցն նոցա, եւ եղեւ տունն Իս-

րայէլի տան 'ի տանջանս անիրաւութեան · Վասն
այնորիկ ամբարձի զձեռն իմ 'ի վերայ նոցա ,
ասէ տէր Աստուած , եւ ընկալցին զայս անօրէ-
նութեան իւրեանց · եւ մի՛ մերձեսցին առ իս 13
քահանայանալ ինձ , եւ մի՛ հպել յամենայն
սրբութիւնս որդւոցն Իսրայէլի , եւ մի՛ յամե-
նայն սրբութիւն սրբութեանց իմոց · եւ ընկալ-
ցին զանարգանս իւրեանց մոլորութեամբն զոր
մոլորեցան · եւ կարգեսցեն զնոսա պահել զպահ- 14
պանութիւնս տանն՝ յամենայն 'ի գործս նորա ,
եւ յամենայն ինչ զոր գործեսցեն անդ · Եւ քա- 15
հանայքն ղեւտացիք՝ որդիքն Սադովկայ՝ որք
պահեցին զպահպանութիւնս սրբութեանց իմոց
'ի մոլորել տանն Իսրայէլի յինէն , նոքա մերձես-
ցին առ իս պաշտել զիս · եւ կացցեն առաջի երե-
սաց իմոց՝ մատուցանել ինձ զճէն եւ ճարպ եւ
արիւն , ասէ տէր Աստուած · նոքա մտցեն 'ի 16
սրբութիւնս իմ , եւ նոքա մերձեսցին 'ի սեղան
իմ պաշտել զիս , եւ պահեսցեն զպահպանու-
թիւնս իմ · Եւ եղիցի 'ի մտանելն նոցա ընդ 17
դրունս սրահին ներքնոյ , զգեցցին զպատմու-
ճանս կտաւիս · եւ մի՛ զգենուցուն ասուիս 'ի
պաշտաման իւրեանց , 'ի դրանէ ներքին սրա-
հին · Եւ խոյրս կտաւիս ունիցին 'ի գլուխս իւ- 18
րեանց , եւ անդրավարտիս կտաւիս յերանս իւ-
րեանց , եւ ոչ զգենուցուն քրտնութիւն · Եւ յե- 19
լանելն իւրեանց յարտաքին սրահն առ ժողո-
վուրդն՝ մերկասցին զպատմուճանս իւրեանց ո-
րով պաշտիցենն · եւ դիցեն զնոսա 'ի սենեակսն
սրբութեանց , եւ զգեցցին այլ պատմուճանս ·
եւ մի՛ սրբեսցեն զժողովուրդն պատմուճանօք
իւրեանց · Եւ զգլուխս իւրեանց մի՛ գերծցեն , 20
եւ զվարսս իւրեանց մի՛ անտարացուսցեն · ծած-
կելով ծածկեսցեն զգլուխս իւրեանց · Եւ գինի 21
մի՛ արբցեն ամենայն քահանայքն 'ի մտանելն
իւրեանց 'ի ներքին սրահն · Եւ զայրի եւ զծա- 22
նեալ մի՛ առնուցուն իւրեանց 'ի կանայս , այլ
զկոյս 'ի զաւակէ տանն Իսրայէլի · եւ այրի թէ
իցէ 'ի քահանայէ ծնցելոյ՝ առցեն · Եւ զժողո- 23
վուրդն իմ ուսուսցեն ընտրել 'ի մէջ սրբոյ եւ
պղծոյ , եւ 'ի մէջ անարատին եւ արատաւո-
րին · Եւ 'ի վերայ դատաստանի արեան նոքա 24
կացցեն յընտրել · զարդարութիւնս իմ արդարա-
ցուսցեն , եւ զիրաւունս իմ իրաւացուսցեն , եւ
զօրէնս իմ եւ զհրամանս իմ յամենայն տօնս
պահեսցեն , եւ զշաբաթս իմ սրբեսցեն · Եւ 'ի 25
դի մարդոյ մի՛ մտցեն պղծել · բայց թէ 'ի հօր
կամ 'ի մօր եւ յուստերս եւ 'ի դստերս , եւս
յեղբայր եւ 'ի քոյր՝ որ առն չիցէ տուեալ՝ պղծ-
ծեսցին · եւ յետ սրբելոյն նորա՝ եօթն օր թուես- 26
ցէ իւր · եւ յորում աւուր մտանիցէ 'ի սրբու- 27
թիւն սրահին ներքնոյ պաշտել 'ի սրբութեանն՝
մատուսցէ քաւութիւն , ասէ տէր Աստուած ·
Եւ ոչ եղիցի նոցա ժառանգութիւն , զի ես եմ 28
նոցա ժառանգութիւն · եւ կալուածք մի՛ տացին
նոցա 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի , զի ես եմ նոցա
29 ժառանգութիւն · Եւ զզոհսն եւ զվասն մեղաց
եւ զվասն անգիտութեանն՝ նոքա կերիցեն , եւ
30 ամենայն նուէրք Իսրայէլի՝ նոցա լիցին · պտուղք
ամենայնի եւ անդրանիկք ամենեցուն եւ երա-
խայրիք յամենայն պտղոց ձերոց՝ քահանայից
եղիցի · Եւ զառաջին մաս արդեանց ձերոց տա-
ջիք քահանային՝ դնել օրհնութիւն 'ի վերայ
31 տանց ձերոց · Զամենայն զմեռելոտի եւ զգա-
զանաբեկ 'ի թռչնոց եւ յանասնոց՝ մի՛ կերիցեն
քահանայքն ·

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

1 Եւ 'ի վիճակել ձեզ զերկիրն 'ի ժառանգու-
թիւն՝ զատուցջիք պատառ Տեառն սուրբ յերկ-
րէն · քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն , եւ
տասն հազար 'ի լայնութիւն՝ նուիրեալ եղիցի 'ի
2 յամենայն սահմանս նորա շուրջանակի · Եւ ե-
ղիցի յայնմանէ 'ի սրբութիւն՝ հինգ հարիւր
առ հինգ հարիւր չորեքկուսի շուրջանակի · եւ
3 յիսուն կանգուն բացատոյն շուրջանակի · Եւ
յայսմ չափոյ չափեսցես քսան եւ հինգ հազար
յերկայնութիւն եւ տասն հազար 'ի լայնու-
թիւն · եւ 'ի նմա եղիցի սրբութիւն սրբու-
4 թեանցն · Նուիրեալ յերկրէն եղիցի քահա-
նայիցն որ պաշտիցեն 'ի սրբութեանն , եւ այն-
ցիկ որ մերձենան պաշտել զՏէր · Եւ եղիցի նո-
ցա տեղի մի՛ զատեալ 'ի տուն սրբութեան ի-
5 րեանց՝ քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն ,
եւ տասն հազար 'ի լայնութիւն · Եւ ղեւտա-
ցւոց որ պաշտեն 'ի տաճարին՝ եղիցի 'ի կա-
6 լուածս քաղաքի 'ի բնակութիւն · ըստ բնակու-
թեան քաղաքի տացես՝ հինգ հազար 'ի լայնու-
թիւն , եւ քսան եւ հինգ հազար յերկայնու-
թիւն ըստ երախայրեաց սրբութեանցն՝ յամե-
7 նայն տանէն Իսրայէլի եղիցի · Եւ առաջնորդի
յայնմանէ եւ անտի յերախայրիս սրբոյն եւ 'ի կալուա-
ծս քաղաքին յանդիման երախայրեաց սրբու-
թեանցն , ընդդէմ բնակութեան քաղաքին ընդ
կողմն ծովու · եւ 'ի ծովէն ընդ արեւելս · եւ եր-
կայնութիւն ըստ միոյ վիճակաց 'ի սահմանաց
որ ընդ ծովակողմն , եւ լայնութիւն ըստ սահ-
8 մանաց երկրին որ ընդ արեւելս , եւ եղիցի նմա
'ի կալուածս 'ի մէջ Իսրայէլի · Եւ ոչ եւս բռնա-
նասցին իշխանք որդւոցն Իսրայէլի ժողովրդեան
իմում , եւ զերկիրն վիճակեսցեն ժառանգեսցէ
տունն Իսրայէլի ըստ ազգս իւրեանց ·

9 Այսպէս ասէ Տէր Տէր · շատ լիցի ձեզ , իշ-
խանք Իսրայէլի · արդ 'ի բաց արարէք զանի-
րաւութիւն եւ զչարութիւն , իրաւունս եւ
արդարութիւն արարէք , 'ի բաց մերժեցէք զբռ-

նաւորութիւն 'ի ժողովրդենէ իմմէ, ասէ Տէր
Աստուած: Կշիռք արդար եւ չափ արդար եւ 10
կապիճ արդար եղիցի չափոյ ձերոյ: Եւ կապիճ 11
նոյն լիցի տալոյ եւ առնլոյ. տասներորդն գրուի
եղիցի կապիճ, եւ տասներորդ գրուի կապճին՝
կշիռ ըստ գրուին եւ ըստ արդարին եղիցի: Եւ 12
կշիռն քսան դանգ եւ քսան սիկղ եւ քսան եւ
հինգ սիկղ, եւ 'ի քսան եւ 'ի հինգ սիկղէ եղիցի
ձեզ մնասն մի: Եւ այս պտուղ լիցի զոր զատանի- 13
ցէք. զվեցերորդ չափոյն 'ի գրուէ ցորենոյ, եւ
զվեցերորդ արդուէ 'ի քոռէ գարւոյ: Եւ հրա- 14
մանն ձիթոյ, քսեստ մի իւղոյ. տասներորդ սա-
փորոյն. զի տասն քսեստն՝ է սափոր մի: Եւ 15
ոչխար մի 'ի տասն ոչխարէ՝ նուէրք յամենայն
ազգացն Իսրայէլի 'ի զոհս եւ յողջակէզս քա-
ւութեան եւ փրկութեան ձերոյ, ասէ Տէր Աս-
տուած: Եւ ամենայն ժողովուրդ երկրիս տացէ 16
զերախայրիսն ցառաջնորդս Իսրայէլի: Եւ 'ի 17
ձեռն առաջնորդին եղիցին ողջակէզքն եւ զոհքն
եւ սպոնդքն՝ 'ի տօնս եւ յամսագլուխս եւ 'ի
շաբաթս. եւ յամենայն տօնս տանց Իսրայէլի
նա մատուսցէ զվասն մեղացն եւ զզոհսն եւ զող-
ջակէզսն եւ զվասն փրկութեանն՝ քաւել ըն-
տանեաց Իսրայէլի: Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. 18
յառաջնում ամսեանն որ օր մի լիցի ամսոյն՝ առ-
նուցուք զուարակ մի յանդէոյ անարատ՝ քաւել
զսրբութիւնն: Եւ առցէ քահանայն յարենէ 19
քաւութեանն, եւ ցանեսցէ 'ի վերայ սեմոց
տանն եւ 'ի վերայ չորեքեանց անկեանց տաճա-
րին եւ 'ի վերայ սեղանոյն, եւ 'ի վերայ սեմոց
դրանն ներքին սրահին: Եւ այսպէս արասցէ որ 20
օր եօթն լիցի ամսոյն, յամենայն յանդգնոյ յան-
ցաւորէ եւ 'ի տղայոց քաւել զտունն: Եւ յամ- 21
սեանն առաջնում՝ որ օր չորեքտասան լիցի ամ-
սոյն, եղիցի ձեզ տօնն պասեք. զեօթն օր բա-
ղարջ կերիջիք: Եւ արասցէ առաջնորդն յա- 22
ւուրն յայնմիկ վասն իւր եւ վասն տանն՝ եւ
վասն ամենայն ժողովրդեան երկրին, զուարակ
մի յարջառոյ վասն մեղաց: Եւ զեօթն օր տօնին 23
արասցեն ողջակէզս Տեառն, եօթն զուարակ եւ
եօթն խոյ անարատ՝ աւուր աւուր զեօթն օր:
Եւ վասն մեղաց նոխազ մի յայծեաց աւուր ա-
ւուր: Եւ զոհ եւ նաշիհ գործեալ ըստ զուարա- 24
կին, եւ հաց գործեալ ըստ խոյին, եւ քսեստ
մի իւղ ըստ հացին: Եւ յամսեանն եօթներորդի՝ որ 25
օր հնգետասան լիցի ամսոյն, արասցեն տօն ըստ
օրինակի եօթանց աւուրց, որպէս վասն մեղացն
եւ վասն ողջակիզացն, եւ ըստ նաշհոյն եւ ըստ
ձիթոյն:

ԳԼՈՒԽ ԽԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. դուռնն որ 'ի
ներքնում սրահին հայի ընդ արեւելս՝ եղիցի փա-
կեալ զվեց աւուրսն արդեաց, եւ յաւուրն շաբա-
թու բացցի, եւ յաւուրն ամսագլխոյն բացցի:
2 Եւ մտցէ առաջնորդն ընդ Ճանապարհ կամարի
դրանն արտաքնոյ, եւ կացցէ 'ի վերայ սեմոց
դրանն: Եւ արասցեն վասն նորա ողջակէզս քա-
հանայքն, եւ զփրկութեանցն վասն նորա: Եւ
երկիր պագցէ 'ի վերայ սեմոց դրանն՝ եւ ելցէ:
3 Եւ դուռն մի փակեսցի մինչեւ ցերեկոյ, եւ եր-
կիր պագանիցէ ժողովուրդ երկրին առաջի մտից
դրանն յաւուր շաբաթուց եւ յամսագլուխս՝
4 առաջի Տեառն: Եւ զողջակէզսն զոր մատուսցէ
Տեառն առաջնորդն յաւուր շաբաթուց՝ վեց ո-
5 րոջ անարատ եւ խոյ մի անարատ, եւ մանանա
եփեալ առ խոյն եւ առ որոջսն եւ զոհս եւ տուրս
ըստ ձեռին նորա, եւ քսեստ իւղոյ ըստ հացին:
6 Եւ յաւուրն ամսամտից զուարակ մի՝ որդի պա-
տուական՝ անարատ. եւ վեց որոջքն եւ խոյն
7 անարատք եղիցին. եւ նաշիհ ըստ զուարակին,
եւ նաշիհ եւ մանանա ըստ խոյին եւ ըստ որո-
ջացն, որպէս եւ պատրաստեսցի 'ի ձեռս իւր,
8 եւ իւղ ըստ նաշհոյն: Եւ 'ի մտանել առաջնոր-
դին՝ ընդ Ճանապարհ կամարի դրանն մտցէ, եւ
9 ընդ նոյն Ճանապարհ դրանն ելցէ: Եւ յորժամ
մտանիցէ ժողովուրդ երկրին առաջի Տեառն 'ի
տօնս, որ մտանիցէ ընդ Ճանապարհ դրանն հիւ-
սիսոյ երկիր պագանել՝ ելցէ ընդ Ճանապարհ
դրանն հարաւոյ. եւ որ մտանիցէ ընդ Ճանա-
պարհ դրանն հարաւոյ՝ ելցէ ընդ Ճանապարհ
դրանն հիւսիսոյ. եւ մի դարձցի ընդ Ճանապարհ
դրանն ընդ որ եմուտ, այլ ուղղորդ ընդ նոյն ել-
10 ցէ: Եւ առաջնորդն 'ի մէջ նոցա, 'ի մտանելն
նոցա՝ ընդ նոսին մտցէ, եւ ընդ ելանելն նոցա՝
11 ընդ նոսին ելցէ: Եւ 'ի տօնս եւ 'ի ժողովս՝ եղի-
ցի մանանա եփեալ ըստ զուարակին, եւ մանանա
ըստ խոյին եւ ըստ որոջացն, որպէս պատրաս-
տեսցի 'ի ձեռս նորա եւ քսեստ մի իւղոյ ըստ
12 հացին: Այլ թէ առնիցէ առաջնորդն զխոս-
տովանութեան ողջակէզս եւ զկամաւոր փրկու-
թեան Տեառն, բացցէ իւր զդուռնն որ հայի
ընդ արեւելս, եւ արասցէ զողջակէզսն իւր եւ
զվասն փրկութեանն, ըստ օրինակին որպէս
եւ առնիցէ յաւուր շաբաթուցն: Եւ ելցէ, եւ
13 փակեսցէ զդրունսն յետ ելանելոյն իւրոյ: Եւ
գառն մի տարեւոր անարատ արասցէ յողջակէզ
Տեառն, հանապազօր այգուն այգուն արասցէ
14 զայն, եւ մանանա ընդ նմին այգուն այգուն՝ զվե-
ցերորդ մասն չափոյն, եւ երրորդ մասն քսես-
տի իւղ խառնեալ 'ի նաշիհն. մանանա Տեառն՝
15 հրաման յաւիտենական. հանապազ մատուցա-

նիցէ զզատանն եւ զեռանդոյն, եւ զեւղն արասցէ այ-
գուն այգուն ողջակէզ հանապազորդ։ Այսպէս 16
ասէ Տէր Տէր. եւ եթէ տացէ առաջնորդն պար-
գեւ միում յորդւոց իւրոց ՚ի ժառանգութենէ
իւրմէ, եղիցի այն որդւոց նորա ՚ի կալուածս
ժառանգութեան։ Եւ եթէ տացէ պարգեւ ՚ի 17
ժառանգութենէ իւրմէ միում ՚ի ծառայից իւ-
րոց, եղիցի նմա այն մինչեւ յամըն թողու-
թեան, եւ ապա դարձցի անդրէն առ առաջ-
նորդն. բայց ժառանգութիւն որդւոց նորա՝ նո-
ցին եղիցի։ Եւ մի առցէ առաջնորդն ՚ի ժառան- 18
գութենէ ժողովրդեանն իւրոյ բռնագատել զնո-
սա. այլ յիւրմէ կալուածոց եւ յիւրմէ ժառան-
գութենէ ժառանգեցուսցէ որդւոց իւրոց. զի
մի ցրուեսցի ժողովուրդն իմ յիւրաքանչիւր
բնակութենէ։ Եւ տարաւ զիս ընդ ձախակողմն 19
դրանն հարաւոյ ՚ի պատշգամ սրբութեանց քա-
հանայիցն՝ որ հայէր ընդ հիւսիս, եւ ահա անդ
տեղի զատեալ. եւ ասէ ցիս. Այս է տեղի յո- 20
րում եփիցեն քահանայքն զվասն անգիտու-
թեանն եւ զվասն մեղացն. անդ եփեսցեն եւ
զմաննայն, առնելին մի ելանել ՚ի սրահն ար-
տաքին սրբել զժողովուրդն։ Եւ եհան զիս ՚ի 21
սրահն արտաքին, եւ շրջեցոյց զիս ընդ չորս
կողմանս սրահին. եւ ահա գաւիթ առ գաւթաւ՝
ընդ չորս կողմանս սրահին։ Գաւիթն փոքու՝ 22
քառասուն կանգուն երկայնութիւն եւ երեսուն
կանգուն լայնութիւն, մի չափ էր չորեցունց.
եւ պատշգամք շուրջանակի զչորեքումբք. եւ 23
խոհակերոցք շինեալք ՚ի ներքոյ պատշգամացն
շուրջանակի։ Եւ ասէ ցիս. Այս տունք են խո- 24
հակերոց՝ ուր հասուցանիցեն պաշտօնեայքն
տանն զզենլիս ժողովրդեանն։

ԳԼՈՒԽ ԽԷ.

ԼԹ Եւ եմոյծ զիս առաջի դրան տաճարին, եւ 1
ահա ելանէր ջուր ՚ի ներքոյ վարդապուրոց տա-
ճարին ընդ արեւելս. զի երեսք տաճարին հայ-
էին ընդ արեւելս. եւ ջուրն հոսէր յաջմէ կող-
մանէ տաճարին հիւսիսոյ ՚ի սեղանն կոյս։ Եւ 2
եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ, եւ
շրջեցոյց զիս ընդ ճանապարհ դրանն արտաքնոյ
առ դրամբն արտաքնով որ հայէր ընդ արեւելս.
եւ ահա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ։ Եւ իբ- 3
րեւ ելեր այրն դէմ յանդիման, եւ չափ ՚ի ձե-
ռին իւրում. Եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ
անց ընդ ջուրն՝ ջուր յորդութեան. եւ չափեաց 4
հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հար-
կանէր ջուրն մինչեւ ցծունկս. եւ չափեաց հա-
զար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հարկա-
նէր ջուրն մինչեւ ցգօտին. եւ չափեաց հազար՝ 5
չափովն զհեղեղն՝ եւ ոչ կարէր անցանել. զի
յորդեալ ջուրն իբրեւ զյորձանս հեղեղաց ընդ
6 որ ոչ ոք անցանիցէ։ Եւ ասէ ցիս. տեսեր որդի
մարդոյ. եւ դարձոյց զիս եւ տարաւ յափն գե-
7 տոյն. եւ ՚ի շրջելն անդ իմում, եւ ահա յափն
գետոյն ծառաստանք բազում յոյժ յայսկոյս
8 յայնկոյս։ Եւ ասէ ցիս. Ջուրս այս որ ելանէ ՚ի
կողմ Գալիլեացւոց ընդ արեւելս, եւ իջանէ յԱ-
րաբիա, եւ գայ մինչեւ ցծով ՚ի ջուրց ելիցն, եւ
9 բժշկեսցէ զջուրս. եւ եղիցի ամենայն շունչ ա-
նասնոց ՚ի բաց Թջելոց, յամենայնի յորոց վերայ
եկեսցէ գետն՝ կենդանի լիցին։ Եւ եղիցի անդ
ձուկն բազում յոյժ, զի հասանել անդր ջրոյս
այսորիկ՝ բժշկեսցէ. եւ կենդանասցի յորոյ վե-
10 րայ հասցէ գետն՝ եւ կեցցէ։ Եւ կացցեն ՚ի նմա
որսորդք յԵնգադդայ մինչեւ ցԵնգալիմ. ձգանք
ուռկանաց ասպարէզն եղիցին, եւ ձկունք նորա
իբրեւ զձկունս ծովուն մեծի, եւ բազմութիւն
11 բազում յոյժ. յելս նորա եւ ՚ի դարձս նորին,
եւ ՚ի համբառնալ նորին մի ողջասցին, այլ յաղ
12 մանասցին։ Եւ առ գետովն ելցէ զափամբն
յայսկոյս յայնկոյս՝ ամենայն ծառ ուտելի, եւ
մի հնասցի շուրջ զնովաւ, եւ մի պակասեսցի
պտուղ նորա, եւ զնորոգութիւն իւր յառաջա-
գոյն արձակեսցէ. զի ջուրք նորա ՚ի սրբութեանց
ելանիցեն. եւ եղիցի պտուղ նոցա ՚ի կերակուր,
եւ եկք նոցա ՚ի բժշկութիւն։

13 Այսպէս ասէ տէր Ադոնայի. այս են սահ- Խ
մանք ժառանգութեան երկրին, զոր ժառանգե-
ցուցանիցեն երկոտասան ազգացն որդւոցն Իս-
14 րայէլի յաւելուած վիճակաց. եւ ժառանգես-
ցեն զնա իւրաքանչիւր ոք՝ որպէս եւ եղբայրն
իւր, յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ հարցն նո-
ցա. եւ անկցի երկիրն այն ձեզ ՚ի վիճակ ժա-
15 ռանգութեան։ Եւ այս են սահմանք երկրին որ
ընդ կողմ հիւսիսոյ. ՚ի ծովէն մեծէ, որ իջանէ
16 եւ մտանէ ՚ի մուտս Եզդադայ եւ Եմաթայ եւ Բե-
րովթայ, Սաբարիմայ. ՚ի մէջ սահմանացն Դա-
մասկոսի, եւ ՚ի մէջ սահմանացն Եմաթայ՝ բնա-
կութիւնք Սաւնանայ որ են ՚ի սահմանս աւրա-
17 նացւոյն։ Այս են սահմանք ՚ի ծովէն ՚ի հան-
գրուանէ Ենանայ՝ սահմանք Դամասկոսի. եւ
ընդ կողմն հիւսիսոյ ըստ հիւսիսոյ, եւ սահ-
18 մանքն Եմաթայ՝ սահմանք հիւսիսոյ. դէմ յան-
դիման արեւելից ՚ի մէջ Աւրանացւոյն եւ ՚ի մէջ
Դամասկոսի. ՚ի մէջ Գաղաադացւոյն եւ ՚ի մէջ
երկրին Իսրայէլի, Յորդանան մեկնէ ընդ ծովա-
կողմ արեւելից ընդ արմաւաստանն. այս ընդ
19 արեւելս, եւ ընդ հարաւ. եւ առ հարաւով ՚ի
Թեմանայ եւ յարմաւաստանէ մինչեւ ՚ի ջուրն
Մարիմովթ Կադէսա որ ձգի ՚ի ծովն մեծ։ Այս
20 բաժին հարաւոյն՝ եւ առ հարաւով, եւ այս
բաժին ծովուն մեծի, որ որոշէ մինչեւ հանդէպ
մտիցն Եմաթայ, մինչեւ ՚ի մուտս նորին. այս
21 ինքն են ընդ ծովակողմն Եմաթայ։ Եւ բաժա-

նեսջիք զերկիրն զայն նոցա, եւ ազգացն Իս-
րայէլի արկջիք զնա 'ի վիճակս, ձեզ եւ եկաց 22
եւ պանդխտացն որ 'ի միջի ձերում, որք ծնան
որդիս 'ի միջի ձերում. եւ եղիցին ձեզ իբրեւ
երկրածինք 'ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի, եղիցին
ընդ ձեզ, կերիցեն ժառանգութեամբ 'ի մէջ ազ-
գացդ Իսրայէլի։ Եւ եղիցին յազգ պանդխտաց 23
'ի մէջ պանդխտաց՝ որ իցեն 'ի ձեզ. անդ տայջիք
նոցա ժառանգութիւն, ասէ տէր Ադոնայ։

ԳԼՈՒԽ ԽԸ

Եւ այս են անուանք ցեղիցն. յեզերանէ կող- 1
մանն հիւսիսոյ ըստ կողման զառիվայրին, որ
զատանէ ընդ մուտս Եմաթու. հանդէպ աւանին Ե-
նանու. սահման Դամասկոսի առ հիւսիսով ըստ
կողման ընդդիմութեանն Եմաթայ։ Եւ եղիցի նո-
ցա արեւելակողմ մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Դանայ
բաժին մի։ Եւ 'ի սահմանաց անտի Դանայ յա- 2
րեւելակողմ մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Ասերայ բա-
ժին մի։ Եւ 'ի սահմանացն Ասերայ յարեւելից 3
կուսէ մինչեւ ցծովակողմ՝ Նեփթաղիմայ բաժին
մի։ Եւ 'ի սահմանացն Նեփթաղիմայ յարեւելից 4
կուսէ մինչեւ ցծովակողմ՝ Մանասէի բաժին մի։
Եւ 'ի սահմանացն Մանասէի յարեւելից կուսէ 5
մինչեւ ցծովակողմ՝ Եփրեմի բաժին մի։ Եւ 'ի 6
սահմանացն Եփրեմի յարեւելից կուսէ մինչեւ
'ի ծովակողմ՝ Ռուբենի բաժին մի։ Եւ 'ի սահմա- 7
նացն Ռուբենի յարեւելից կուսէ մինչեւ ցծովա-
կողմ՝ Յուդայի բաժին մի։ Եւ 'ի սահմանացն 8
Յուդայի յարեւելից կողմանէ մինչեւ ցծովա-
կողմ՝ եղիցի պատուղ նուիրաց քսան եւ հինգ
հազար յերկայնութիւն եւ տասն հազար 'ի լայ-
նութիւն. իբրեւ զմի 'ի վիճակաց 'ի կողմանցն
արեւելից մինչեւ ցծովակողմն։ Եւ եղիցի սուրբ
'ի մէջ նոցա, պատուղ զոր նուիրիցեն Տեառն, յեր- 9
կայնութիւն քսան եւ հինգ հազար եւ 'ի լայ-
նութիւն տասն հազար։ Եղիցի պատուղ սրբու- 10
թեանց քահանայիցն, ընդ հիւսիսակողմ՝ յեր-
կայնութիւն քսան եւ հինգ հազար, եւ ընդ
ծովակողմ՝ 'ի լայնութիւն տասն հազար, եւ
ընդ արեւելս՝ 'ի լայնութիւն տասն հազար, եւ
ընդ հարաւակողմ՝ յերկայնութիւն քսան եւ
հինգ հազար։ Եւ եղիցի սահման սրբութեանցն
'ի միջի նոցա՝ քահանայիցն սրբելոց որդւոցն 11
Սադովկայ, որք պահեն զպահպանութիւնս տանն
Տեառն. որք ոչ մոլորեցան 'ի մոլորութիւն որդ-
ւոցն Իսրայէլի՝ որպէս մոլորեցան ղեւտացիքն։
Եւ եղիցի նոցա պատուղ տուեալ 'ի պատուղ երկ- 12
րին սրբութիւն սրբութեանցն, 'ի սահմանաց
ղեւտացւոցն. եւ ղեւտացւոցն որ զհետ սահ- 13
մանաց քահանայիցն՝ իցէ յերկայնութիւն քսան
եւ հինգ հազար՝ եւ 'ի լայնութիւն տասն հա-
14 զար. ոչ վաճառեսցի 'ի նոցանէն, եւ ոչ չափես-
ցի, եւ ոչ առցի առաջին արգասեաց երկրին. զի
15 սրբութիւն Տեառն է։ Բայց հինգ հազարն աւե-
լորդ լայնութեամբ առ քսան եւ հինգ հազա-
րօն, պատուար արտաքոյ քաղաքին լինիցի 'ի
բնակութիւն եւ յարձակաւոյթս նորին. եւ եղի-
16 ցի քաղաքն 'ի միջի նորա։ Եւ այս է չափ նորա.
'ի կողմանէ հիւսիսոյ՝ չորք հազար եւ հինգ հա-
րիւր, եւ 'ի կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար եւ
հինգ հարիւր, եւ 'ի կողմանէ արեւելից՝ չորք
հազար եւ հինգ հարիւր, եւ 'ի կողմանէ ծովուն՝
17 չորք հազար եւ հինգ հարիւր։ Եւ եղիցի բացատ
քաղաքին ընդ հիւսիս՝ երկերիւր եւ յիսուն,
եւ ընդ հարաւ՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ ընդ
արեւելս՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ ընդ ծով
18 երկերիւր եւ յիսուն։ Եւ աւելորդ երկայնու-
թեանն մերձ առ երախայրիս սրբութեանցն
տասն հազար ընդ արեւելս, եւ տասն հազար
ընդ ծով. եւ եղիցին երախայրիք 'ի սրբութեանն.
եւ եղիցին արդիւնք նորա 'ի հաց գործաւորի
19 քաղաքին. եւ գործաւորք քաղաքին գործեսցեն
20 զնա ամենայն ցեղիցն Իսրայէլի։ Եւ ամենայն
պատուղ քսան եւ հինգ հազար՝ առ քսան եւ
հինգ հազար. չորեքկուսի զատանիջիք զպատուղ
21 սրբութեանն 'ի բնակութենէ քաղաքին. եւ ա-
ւելորդն նորին՝ գլխաւորին եղիցի. եւ անտի 'ի
պատուղ սրբութեան, եւ 'ի նիստ քաղաքին յան-
դիման նորին, քսան եւ հինգ հազար յերկայ-
նութիւն՝ մինչեւ 'ի սահմանս արեւելից կող-
մանն. եւ 'ի ծովակողմ զեմ յանդիման նմին,
քսան եւ հինգ հազար մինչեւ 'ի սահմանս ծո-
վակողմանն մերձ առ վիճակ գլխաւորին. եւ ե-
ղիցի պատուղ սրբութեանցն եւ սրբութիւն տա-
22 ճարին 'ի մէջ նորա, եւ ժառանգութիւն ղեւ-
տացւոցն։ Եւ 'ի բնակութենէ քաղաքին, միջոցն
գլխաւորացն եղիցի. եւ 'ի մէջ սահմանացն Յու-
դայ, եւ 'ի մէջ սահմանացն Բենիամենի՝ գլխա-
23 ւորին եղիցի։ Եւ աւելորդ ցեղիցն՝ 'ի կողմանցն
արեւելից մինչեւ ցծովակողմ՝ Բենիամենի բաժին
24 մի։ Եւ 'ի սահմանացն Բենիամենի՝ 'ի կողմանցն
արեւելից մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Շմաւոնի բաժին
25 մի։ Եւ 'ի սահմանացն Շմաւոնի՝ 'ի կողմանցն ա-
րեւելից մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Իսաքարայ բաժին
26 մի։ Եւ 'ի սահմանացն Իսաքարայ՝ 'ի կողմանցն
արեւելից մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Զաբուղոնի բա-
27 ժին մի։ Եւ 'ի սահմանացն Զաբուղոնի՝ 'ի կող-
մանցն արեւելից մինչեւ 'ի ծովակողմ՝ Գադայ բա-
28 ժին մի։ Եւ 'ի սահմանացն Գադայ՝ մինչեւ ցհա-
րաւ եղիցի սահմանք նորա՝ 'ի Թեմանայ եւ 'ի
ջրոցն Մարմերթ Կադէսի՝ ժառանգութիւն մի մին-
29 չեւ ցծովն մեծ։ Այս երկիր է զոր բաժանիցէք
վիճակաւ ազգացն Իսրայէլի. եւ այս բաժինք
30 նոցա, ասէ տէր Ադոնայ։ Եւ այս ելանելիք
քաղաքին՝ ընդ կողմ հիւսիսոյ չորք հազար եւ

հինգ հարիւր չափովն ։ Եւ դրունք քաղաքին 31
ըստ անուանց ազգացն Իսրայէլի. դրունք երեք
ընդ կողմ հիւսիսոյ. դուռն մի Ռուբինի եւ դուռն
մի Յուդայ եւ դուռն մի Ղեւեայ։ Եւ ընդ կողմ 32
արեւելից չորք հազարք եւ հինգ հարիւր չափովն. եւ դրունք երեք. դուռն մի Յովսեփայ
եւ դուռն մի Բենիամինի եւ դուռն մի Դանայ։
Եւ ընդ կողմ հարաւոյ չորք հազարք եւ հինգ 33
հարիւր չափովն. եւ դրունք երեք. դուռն մի
Շմաւոնի եւ դուռն մի Իսաքարայ եւ դուռն մի
34 Զաբուղոնի։ Եւ ընդ կողմն ծովու չորք հազար
եւ հինգ հարիւր չափովն. եւ դրունք երեք.
դուռն մի Գադայ եւ դուռն մի Ասերայ, եւ դուռն
35 մի Նեփթաղիմայ։ Շուրջ շրջանակաւ՝ ութուտասն հազար. եւ անուն քաղաքին յորմէ հետէ
լինիցի, անդ Տէր եղիցի անուն նորա։

ՆՈՐ՛

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է, զի ինքն Մատթէոս աշակերտ Յիսուսի գրեաց զաւետարանս զայս։ Եւ պատմէ ազգ 'ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծննդեանն Փրկչին 'ի զաւակէ Դաւթի. վասն որոյ եւ զազգահամարն ածեալ մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ ասէ զ[illegible] եւ երկու։ [illegible] ըստ կարգի եւ զմկրտութիւնն Յովհաննու, եւ 'ի [illegible] 'ի գիւղոյ զփորձութիւն, եւ [illegible] եւ [illegible] 'ի Փրկչէն եղեալ. եւ զընտրութիւն աշակերտացն, եւ վասն խորհրդոյ մատնութեանն. եւ զխաչաւորն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմնով, եւ մարմինն եդաւ 'ի գերեզմանի, եւ [illegible] բաժանեցին զհանդերձս նորա. նոյն եւ զերկու աւուր յարութիւնն. եւ զպատուէր աշակերտացն՝ աշակերտել զամենայն հեթանոսս եւ մկրտել զնոսա. պատուիրելով լինել ընդ նոսա զամենայն աւուրս մինչեւ 'ի կատարած աշխարհի։

Մատթէոս գրեաց զԱւետարանս իւր յԵրուսաղէմ քաղաքի 'ի լեզու եբրայեցի, զկնի ութ ամի համբառնալոյ Փրկչին. 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Երուսաղեմի։

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Մատթ.	Մարկ.	Ղուկ.	Յովհ.
Վասն մոգուցն	Ա			
Վասն կոտորածի մանկանցն	Բ			
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու Մկրտչին	Գ		Ե	
Վասն փորձութեանն Փրկչին	Դ			
Վասն երանութեանն	Ե		ԺԵ	
Վասն բորոտին	Զ	Դ	ԺԲ	
Վասն հարիւրապետին	Է		ԺԸ	Զ
Վասն զոքանչին Պետրոսի	Ը	Բ	Թ	
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց	Թ	Գ	Ժ	
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի	Ժ		ԼԳ	
Վասն սաստելոյն 'ի վերայ ջրոցն	ԺԱ	Ժ	ԻԳ	
Վասն դիւահարացն	ԺԲ	ԺԱ	ԻԴ	
Վասն անդամալուծին	ԺԳ	Ե	ԺԳ	ԺԳ
Վասն Մատթէի	ԺԴ	Զ	ԺԴ	
Վասն դստեր ժողովրդապետին	ԺԵ	ԺԲ	ԻԵ	
Վասն արեանահոսին	ԺԶ	ԺԳ	ԻԶ	
Վասն երկուց կուրացն	ԺԷ			
Վասն խլին եւ համր դիւահարին	ԺԸ			
Վասն Առաքելոցն իշխանութեան	ԺԹ	ԺԴ	ԻԷ	
Վասն առաքելոցն 'ի Յովհաննէ	Ի		Ի	
Վասն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր	ԻԱ	Է	ԺԷ	
Վասն կոյր եւ խուլ դիւահարին	ԻԲ	Ի	ԼԹ	
Վասն՝ որ խնդրէին նշանս	ԻԳ		ԻԱ	
Վասն առակացն	ԻԴ	Թ	ԻԹ	
Վասն Յովհաննու, եւ Հերովդէի	ԻԵ	ԺԵ		
Վասն հինգ հացիցն	ԻԶ	ԺԶ	ԻԸ	ԺԵ
Վասն երթալոյն 'ի վերայ ծովուն	ԻԷ	ԺԷ		ԺԶ
Վասն անցելոցն զպատուիրանաւն Աստուծոյ	ԻԸ	ԺԸ		
Վասն կնոջն քանանացւոյ	ԻԹ	ԺԹ		
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն	Լ			
Վասն եօթն հացիցն	ԼԱ	ԻԱ		
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ԼԲ	ԻԲ	ԻԴ	
Վասն՝ որ 'ի Կեսարիա հարցմանն	ԼԳ	ԻԳ	ԻԹ	
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի	ԼԴ	ԻԵ	Լ	
Վասն լուսնահարին	ԼԵ	ԻԶ	ԼԱ	
Վասն խնդրելոյ զերկդրամեանն	ԼԶ			
Վասն հարցանելոյ՝ թէ ո՞ է 'ի մէնջ մեծ	ԼԷ	ԻԷ	ՀԷ	
Վասն առակի հարիւր ոչխարին	ԼԸ		ԾԶ	
Վասն թողլոյն զբիւր տաղանդն	ԼԹ			
Վասն հարցանելոյն թէ արժա՞ն է արձակել առն զկին	Խ	ԻԸ		
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զյաւիտենից	ԽԱ	ԻԹ	ԿԳ	
Վասն վարձկանութեան մշակացն	ԽԲ			
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ	ԽԳ	Լ		
Վասն երկուց կուրացն	ԽԴ	ԼԱ	ԿԴ	
Վասն իշուն եւ յաւանակին	ԽԵ	ԼԲ	ԿԸ	ԻԶ
Վասն կուրացն եւ կաղացն	ԽԶ			
Վասն չորանալոյ թզենւոյն	ԽԷ	ԼԳ		
Վասն հարցանելոյ զՅիսուս քահանայապետիցն եւ ծերոց	ԽԸ	ԼԵ	ԿԹ	
Վասն երկուց որդւոցն առակաց	ԽԹ			
Վասն այգւոյն առակին	Ծ	ԼԶ	Հ	
Վասն կոչեցելոց 'ի հարսանիսն	ԾԱ		ԾԳ	
Վասն գանձականին, որով փորձեցին զՅիսուս	ԾԲ	ԼԷ	ՀԱ	
Վասն սադուկեցւոցն	ԾԳ	ԼԸ	ՀԲ	
Վասն օրինականացն	ԾԴ	ԼԹ		
Վասն Յիսուսի հարցանելոյն զփարիսեցիսն	ԾԵ	Խ	ՀԳ	
Վասն վայ տալոյ դպրացն, եւ փարիսեցւոցն	ԾԶ		ԽԳ	
Վասն կատարածի	ԾԷ	ԽԲ	ՀԵ	
Վասն աւուրն եւ ժամուն	ԾԸ	ԽԳ	ԽԶ	
Վասն տասն կուսանացն	ԾԹ			
Վասն քանքարացն	Կ		ԿԷ	
Վասն գալստեանն Յիսուսի	ԿԱ			
Վասն օծանելոյ զՅիսուս իւղով	ԿԲ	ԽԴ	ԻԱ	ԻԴ
Վասն պատրաստելոյ զպասեքն	ԿԳ	ԽԵ	ՀԶ	
Վասն օրինաւոր խորհրդոյն	ԿԴ			
Վասն մատնութեանն Յիսուսի	ԿԵ	ԽԶ		
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի	ԿԶ	ԽԷ		
Վասն Յուդայի զղջմանն	ԿԷ			
Վասն խնդրելոյ զՏէրունականն մարմինն	ԿԸ	ԽԸ	ՁԲ	ԼԷ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ 1
Դաւթի որդւոյ Աբրահամու։ Աբրահամ ծնաւ 2
զԻսահակ, Իսահակ ծնաւ զՅակովբ, Յակովբ
ծնաւ զՅուդա եւ զեղբարս նորա։ Յուդա ծնաւ 3
զՓարէս եւ զԶարա 'ի Թամարայ, Փարէս ծնաւ
զԵզրոմն, Եզրոմն ծնաւ զԱրամ, Արամ ծնաւ 4
զԱմինադաբ, Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոն, Նաասոն ծնաւ զՍաղմոն, Սաղմոն ծնաւ զԲոոս 'ի 5
Ռաքաբայ, Բոոս ծնաւ զՅովբէդ 'ի Հռութայ, Յովբէդ ծնաւ զՅեսսէ, Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ արքայ։ Դաւիթ ծնաւ զՍողոմոն 'ի կնոջէն Ու- 6
րիայ, Սողոմոն ծնաւ զՌոբովամ, Ռոբովամ ծնաւ 7
զԱբիա, Աբիա ծնաւ զԱսափ, Ասափ ծնաւ զՅով- 8
սափատ, Յովսափատ ծնաւ զՅովրամ, Յովրամ
ծնաւ զՈզիա, Ոզիա ծնաւ զՅովաթամ, Յովա- 9
թամ ծնաւ զԱքազ, Աքազ ծնաւ զԵզեկիա, Եզե- 10
կիա ծնաւ զՄանասէ, Մանասէ ծնաւ զԱմովս,
Ամովս ծնաւ զՅովսիա, Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա 11
եւ զեղբարս նորա առ գերութեամբն բաբելոնացւոց։ Յետ գերութեանն բաբելոնացւոց ծնաւ Յե- 12
քոնիա զՍաղաթիէլ, Սաղաթիէլ ծնաւ զԶորոբաբէլ, Զորոբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ, Աբիուդ 13
ծնաւ զԵղիակիմ, Եղիակիմ ծնաւ զԱզովր, Ա- 14
զովր ծնաւ զՍադովկ, Սադովկ ծնաւ զԱքիմ, Աքիմ ծնաւ զԵղիուդ, Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար, 15
Եղիազար ծնաւ զՄատթան, Մատթան ծնաւ զՅակովբ, Յակովբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն Մարի- 16
ամայ՝ որում խօսեցեալ զՄարիամ կոյս, յորմէ
ծնաւն Յիսուս, որ անուանեցաւ Քրիստոս։ Արդ 17
ամենայն ազգքն յԱբրահամէ մինչեւ 'ի Դաւիթ՝
ազգք չորեքտասանք, եւ 'ի Դաւթէ մինչեւ 'ի գերութիւնն բաբելոնացւոց՝ ազգք չորեքտասանք,
եւ 'ի գերութենէն բաբելոնացւոց մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտասանք։

18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս.
Խօսեալ զմայր նորա Մարիամ Յովսեփու, մինչեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի Հոգ-
19 ւոյն սրբոյ։ Եւ Յովսէփ այրն նորա, քանզի ար-
դար էր եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ
20 լռելեայն արձակել զնա։ Եւ մինչ դեռ նա զայս
ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ Տեառն 'ի տեսլեան երեւեցաւ նմա՝ եւ ասէ. Յովսէփ՝ որդի
Դաւթի, մի երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ
կին քո. քանզի որ 'ի նմայն ծնեալ է՝ 'ի Հոգւոյն
21 սրբոյ է. ծնցի որդի, եւ կոչեսցես զանուն նո-
րա Յիսուս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի
22 մեղաց իւրեանց։ Այլ այս ամենայն եղեւ, զի
լցցի որ ասացաւն 'ի Տեառնէ 'ի ձեռն Եսայեայ
23 մարգարէի. Ահա կոյս յղասցի եւ ծնցի որդի.
եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ, որ թարգ-
24 մանի՝ Ընդ մեզ Աստուած։ Եւ զարթուցեալ Յով-
սէփ 'ի քնոյ անտի՝ արար որպէս հրամայեաց
նմա հրեշտակն Տեառն, եւ առ յինքն զկինն իւր.
25 եւ ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին իւր
զանդրանիկ. եւ կոչեաց զանուն նորա Յիսուս։

ԳԼՈՒԽ Բ

Ա. Եւ ՚ի ծնանելն Յիսուսի ՚ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի 1
յաւուրս Հերովդի արքայի, ահա մոգք
յարեւելից եկին յԵրուսաղէմ, եւ ասեն. Ո՞ւր 2
է որ ծնաւ արքայն Հրէից. զի տեսաք զաստղն
նորա յարեւելս, եւ եկաք երկիր պագանել նմա։
Իբրեւ լուաւ արքայ Հերովդէս՝ խռովեցաւ, 3
եւ ամենայն Երուսաղէմ ընդ նմա. եւ ժողովեալ 4
զամենայն զքահանայապետս եւ զդպիրս ժողովրդեանն,
հարցանէր ՚ի նոցանէ՝ թէ ուր ծնանելոց
իցէ Քրիստոսն։ Եւ նոքա ասեն ցնա. ՚ի Բեթղեհէմ 5
Հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է ՚ի ձեռն
մարգարէին. Եւ դու Բեթղեհէմ երկիր Յուդայ՝ ոչ 6
ինչ կրտսեր ես յիշխանս Յուդայ. ՚ի քէն ելցէ
ինձ իշխան, որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ։
Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, 7
եւ ստուգեաց ՚ի նոցանէ զժամանակն
աստեղն երեւելոյ. եւ արձակեաց զնոսա ՚ի Բեթղեհէմ, 8
ասէ. Գնացէք ստուգեցէք վասն մանկանն,
եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք
ինձ, զի եւ ես եկեալ երկիր պագից նմա։ Եւ 9
նոքա իբրեւ լուան ՚ի թագաւորէն՝ գնացին, եւ
ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց
նոցա, մինչեւ եկեալ եկաց ՚ի վերոյ՝ ուր
էր մանուկն։ Իբրեւ տեսին զաստղն, խնդացին 10
յոյժ ուրախութիւն մեծ։ Եւ իբրեւ մտին ՚ի 11
տունն, տեսին զմանուկն հանդերձ Մարիամու
մարբն իւրով, եւ անկեալ երկիր պագանէին
նմա. եւ բացեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին
նմա պատարագս, ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուռս։
Եւ հրաման առեալ ՚ի տեսլեան, չդառնալ անդրէն 12
առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ գնացին
յաշխարհն իւրեանց։ Եւ իբրեւ գնացին նոքա 13
անտի, ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր ՚ի տեսլեան
Յովսեփու եւ ասէր. Արի առ զմանուկդ
եւ զմայր իւր՝ եւ փախիր յԵգիպտոս, եւ անդ
լինիջիր ցորժամ ասացից քեզ. քանզի ՚ի խնդիր
է Հերովդէս կորուսանել զմանուկդ։ Եւ նա յարուցեալ 14
առ զմանուկն եւ զմայր իւր գիշերի՝
եւ գնաց յԵգիպտոս, եւ անդ էր մինչեւ ցվախճան
Հերովդի։ Զի լցցի ասացեալն ՚ի Տեառնէ 15
՚ի ձեռն մարգարէին որ ասէ. Յեգիպտոսէ կոչեցի
զորդի իմ։

Բ. Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ 16
՚ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. եւ առաքեաց
կոտորեաց զամենայն մանկունս որ էին
՚ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեամենից
եւ ՚ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր
ստուգեաց ՚ի մոգուցն։ Յայնժամ կատարեցաւ 17
ասացեալն ՚ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի որ ասէ.
Ձայն գուժեաց ՚ի Հռամա, ողբումն եւ լալումն 18
եւ աշխարումն յոյժ. Ռաքէլ լայր զորդիս իւր,
19 եւ ոչ կամէր մխիթարել՝ զի ոչ էին։ Եւ ՚ի վախճանելն
Հերովդի, ահա հրեշտակ Տեառն ՚ի տեսլեան
20 երեւէր Յովսեփու յԵգիպտոս եւ ասէր.
Արի առ զմանուկդ եւ զմայր իւր, եւ գնա յերկիրն
Իսրայէլի. զի մեռան որ խնդրէին զանձն
21 մանկանդ։ Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն եւ
22 զմայր նորա, եւ եկն յերկիրն Իսրայէլի։ Եւ
իբրեւ լուաւ եթէ Արքեղայոս թագաւորեաց
Հրէաստանի փոխանակ Հերովդի հօրն իւրոյ,
երկեաւ երթալ անդր. եւ հրաման առեալ ՚ի
23 տեսլեան՝ գնաց ՚ի կողմանս Գալիլեացւոց. եւ
եկեալ բնակեցաւ ՚ի քաղաքին՝ որ կոչէր Նազարեթ.
զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ Նազովրեցի
կոչեսցի։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս Մկրտիչ Գ
2 քարոզէր յանապատին Հրէաստանի, եւ ասէր.
Ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն
3 երկնից. զի սա է՝ վասն որոյ ասացաւ ՚ի ձեռն
Եսայեայ մարգարէի, որ ասէ. Ձայն բարբառոյ
յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ
4 Տեառն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա։ Եւ
ինքն Յովհաննէս ունէր հանդերձ ՚ի ստեւոյ ուղտու,
եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր, եւ կերակուր
նորա էր մարախ եւ մեղր վայրենի։
5 Յայնժամ ելանէին առ նա ամենայն Երուսաղէմացիք
եւ ամենայն Հրէաստան եւ ամենայն
6 կողմն Յորդանանու, մկրտէին ՚ի նմանէ ՚ի Յորդանան
գետ, եւ խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց։
7 Եւ տեսեալ զբազումս ՚ի Փարիսեցւոցն
եւ ՚ի Սադուկեցւոց եկեալս ՚ի մկրտութիւն նորա՝
ասէ ցնոսա. Ծնունդք իժից, ո՞ ցոյց ձեզ
8 փախչել ՚ի բարկութենէն որ գալոցն է։ Արարէք
այսուհետեւ պտուղ արժանի ապաշխարութեան,
9 եւ մի համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ
ունիմք մեք հայր զԱբրահամ. ասեմ ձեզ, զի
կարօղ է Աստուած ՚ի քարանցս յայդցանէ յարուցանել
10 որդիս Աբրահամու։ Զի ահաւասիկ տապար
առ արմին ծառոյ դնի. ամենայն ծառ որ
ոչ առնիցէ պտուղ բարի, հատանի եւ ՚ի հուր
11 արկանի։ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութիւն,
բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է
քան զիս, եւ ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս
նորա. նա մկրտեսցէ զձեզ ՚ի Հոգին սուրբ եւ
12 ՚ի հուր։ Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին իւրում, եւ
սրբեսցէ զկալ իւր, եւ ժողովեսցէ զցորեանն ՚ի
շտեմարանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ
13 հրով։ Յայնժամ գայ Յիսուս ՚ի Գալիլեէ ՚ի Յորդանան
14 առ Յովհաննէս՝ մկրտել ՚ի նմանէ։ Եւ
Յովհաննէս արգելու զնա եւ ասէ. Ինձ պիտոյ
15 է ՚ի քէն մկրտել՝ եւ դու առ իս գաս։ Պատաս-

խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Թող՝ այժմ,
զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն։
Եւ ապա թողու նմա։ Եւ իբրեւ 16
մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ՚ի ջրոյ անտի.
եւ ահա բացան նմա երկինք, եւ ետես զՀոգին
Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի եւ գայր
՚ի վերայ նորա։ Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր. 17
Դա է Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաւանեցայ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ ՚ի Հոգւոյն՝ 1
փորձել ՚ի սատանայէ։ Եւ պահեալ զքառասուն 2
տիւ եւ զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։
Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ ցնա. Եթէ 3
որդի ես Աստուծոյ՝ ասա զի քարինքս այդոքիկ
հաց լինիցին։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. 4
Գրեալ է՝ թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ
ամենայն բանիւ որ ելանէ ՚ի բերանոյ Աստուծոյ։
Յայնժամ առեալ տանէ զնա սատանայ ՚ի 5
քաղաքն սուրբ, եւ կացուցանէ զնա ՚ի վերայ
աշտարակի տաճարին, եւ ասէ ցնա. Եթէ որդի 6
ես Աստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի ՚ի վայր. զի
գրեալ է՝ թէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ
է վասն քո՝ եւ ՚ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ,
զի մի երբեք հարցես զքարի զոտն քո։ Ասէ ցնա 7
դարձեալ Յիսուս. Գրեալ է՝ թէ ոչ փորձեսցես
զտէր Աստուած քո։ Դարձեալ առնու տանէ զնա 8
սատանայ ՚ի լեառն մի բարձր յոյժ, եւ ցուցանէ
նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի եւ
զփառս նոցա, եւ ասէ ցնա. Զայս ամենայն քեզ 9
տաց՝ եթէ անկեալ երկիր պագանիցես ինձ։ Յայնժամ 10
ասէ ցնա Յիսուս. Երթ յետս իմ, սատանայ.
զի գրեալ է, Տեառն Աստուծոյ քում երկիր
պագցես, եւ զնա միայն պաշտեսցես։ Ապա 11
եթող զնա սատանայ, եւ ահա հրեշտակք մատեան
եւ պաշտէին զնա։

ԲԲ Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ եթէ Յովհաննէս 12
մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց ՚ի Գալիլեա. եւ 13
թողեալ զՆազարեթ, եկն բնակեցաւ ՚ի Կափառնաում
՚ի ծովեզերին, ՚ի սահմանս Զաբուղոնի
եւ Նեփթաղիմայ. զի լցցի բանն՝ որ 14
ասացաւ ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Երկիր 15
Զաբուղոնի եւ երկիր Նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ
ծովու՝ յայնկոյս Յորդանանու. Գալիլեա
հեթանոսաց. ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի՝ 16
ետես լոյս մեծ. եւ որոց նստէին յաշխարհին
եւ ՚ի ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա։
Յայնմ հետէ սկսաւ քարոզել Յիսուս եւ ասել. 17
Ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն
երկնից։ Մինչ գնայր զեզերբ ծովուն 18
Գալիլեացւոց, ետես երկուս եղբարս զՍիմոն
զկոչեցեալն Պետրոս եւ զԱնդրէաս եղբայր
նորա՝ արկեալ ուռկան ՚ի ծով. քանզի ձկնորսք
19 էին։ Եւ ասէ ցնոսա. Եկայք զկնի իմ, եւ արարից
20 զձեզ որսորդս մարդկան։ Եւ նոքա թողեալ
վաղվաղակի զգործիսն՝ գնացին զհետ նորա։
21 Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս
եղբարս, զՅակովբոս Զեբեդեայ եւ զՅովհաննէս
զեղբայր նորա ՚ի նաւի՝ Զեբեդեաւ հանդերձ
հարբն իւրեանց, մինչդեռ կարկատէին զուռկանս
22 իւրեանց. եւ կոչեաց զնոսա։ Նոքա թողեալ
վաղվաղակի զնաւն եւ զհայր իւրեանց, գնացին
զհետ նորա։

23 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց, Դ
ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա եւ
քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, եւ բժշկէր
զամենայն հիւանդութիւնս եւ զամենայն
24 ախտս ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ ել լուր նորա ընդ
ամենայն երկիրն Ասորւոց, եւ մատուցին առ
նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի պէսպէս
ցաւս եւ ՚ի տանջանս, եւ դիւահարս եւ
զլուսնոտս եւ զանդամալոյծս. եւ բժշկեաց զնոսա։
25 Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք բազումք
՚ի Գալիլեէ եւ ՚ի Դեկապօլեայ եւ յԵրուսաղեմէ
եւ ՚ի Հրէաստանէ, եւ յայնկոյս Յորդանանու,
եւ բժշկեաց զնոսա։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ՚ի լեառն. եւ Ե/ԲԴ
իբրեւ նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն
2 նորա. եւ բացեալ զբերան իւր ուսուցանէր զնոսա,
3 եւ ասէր. Երանի աղքատաց հոգւով. զի
4 նոցա է արքայութիւն երկնից։ Երանի սգաւորաց,
5 զի նոքա մխիթարեսցին։ Երանի հեզոց,
6 զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։ Երանի որ
քաղցեալ եւ ծարաւի իցեն արդարութեան, զի
7 նոքա յագեսցին։ Երանի ողորմածաց, զի նոքա
8 ողորմութիւն գտցեն։ Երանի այնոցիկ՝ որ սուրբ
9 են սրտիւք, զի նոքա զԱստուած տեսցեն։ Երանի
խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ
10 կոչեսցին։ Երանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան,
զի նոցա է արքայութիւն երկնից։
11 Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ եւ
հալածեսցեն, եւ ասիցեն զամենայն բան չար
12 զձէնջ սուտ՝ վասն իմ. ցնծացէք եւ ուրախ լերուք,
զի վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի
այսպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ
13 քան զձեզ էին։ Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ
աղն անհամի՝ իւ յաղիցի. ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ,
բայց եթէ ընկենուլ արտաքս՝ եւ
14 կոխան լինել ՚ի մարդկանէ։ Դուք էք լոյս աշխարհի.
ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ ՚ի վերայ
15 լերին կայցէ. եւ ոչ լուցանեն ճրագ՝ եւ դնեն
ընդ գրուանաւ, այլ ՚ի վերայ աշտանակի. եւ

լոյս տայ ամենեցուն՝ որ 'ի տանն իցեն․ այնպէս 16
լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, որ-
պէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փա-
ռաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է։

բդ Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ 17
զմարգարէս․ ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ Ամէն 18
ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն երկինք և երկիր,
յովտ մի՝ որ նշանախեց մի է, ոչ անցցէ յօրէ-
նացն և 'ի մարգարէից՝ մինչև ամենայն եղիցի։
Որ ոք լուծցէ մի ինչ 'ի պատուիրանացս յայս- 19
ցանէ 'ի փոքունց, և ուսուսցէ այնպէս զմար-
դիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից։
Իսկ որ արասցէ և ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի
յարքայութեան երկնից։ Բայց ասեմ ձեզ, զի 20
եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր առա-
ւել քան զդպրացն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանի-
ցէք յարքայութիւն երկնից։ Լուարուք զի ա- 21
սացաւ առաջնոցն, թէ մի սպանաներ․ զի որ
սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի։
Այլ ես ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ բարկա- 22
նայ եղբօր իւրում տարապարտուց՝ պարտաւոր
լիցի դատաստանի․ և որ ասիցէ ցեղբայր իւր
յիմար՝ պարտաւոր լիցի ատենի․ և որ ասիցէ
ցեղբայր իւր մորոս, պարտաւոր լիցի 'ի գեհեն
հրոյն։ Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո 'ի 23
վերայ սեղանոյ, և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր
քո ունիցի ինչ խէթ զքէն, թող զպատարագն 24
քո առաջի սեղանոյն, և երթ նախ հաշտեաց
ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ մատուսջիր
զպատարագն քո։ Եր իրաւախոհ ընդ ոսոխի 25
քում վաղվաղակի, մինչև իցես ընդ նմա 'ի ճա-
նապարհի․ գուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դա-
տաւորի, և դատաւորն դահճի․ և արկանի-
ցիս 'ի բանտ։ Ամէն ասեմ քեզ, ոչ ելանիցես 26
անտի՝ մինչև հատուցանիցես զյետին նաքարա-
կիտն։ Լուարուք զի ասացաւ՝ մի շնար․ բայց 27
ես ասեմ ձեզ, թէ ամենայն որ հայի 'ի կին 28
մարդ առ 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ
ընդ նմա 'ի սրտի իւրում։ Եթէ ակն քո աջ գայ- 29
թագղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և ընկեա 'ի
քէն․ զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կո-
րիցէ, և մի ամենայն մարմինդ քո անկանիցի 'ի
գեհեն։ Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթագղեցուցա- 30
նէ զքեզ, հատ զնա և ընկեա 'ի քէն․ զի լաւ է
քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ, և մի ամե-
նայն մարմինդ քո արկանիցի 'ի գեհեն։ Առա- 31
ջին ասացաւ, թէ որ արձակիցէ զկին իւր՝ տա-
ցէ նմա զարձակմանն։ Բայց ես ասեմ ձեզ, ե- 32
թէ ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի
պոռնկութեան, նա տայ նմա շնալ, և որ զար-
ձակեալն առնէ՝ շնայ։ Դարձեալ լուարուք զի 33
ասացաւ առաջնոցն, մի երդնուցուս սուտ, բայց
հատուսցես Տեառն զերդմունս քո։ Այլ ես ա- 34
սեմ ձեզ՝ ամենևին մի երդնուլ․ մի յերկինս՝
35 զի աթոռ է Աստուծոյ, և մի յերկիր՝ զի պա-
տուանդան է ոտից նորա, և մի յԵրուսաղէմ՝
36 զի քաղաք է մեծի արքայի․ և մի 'ի գլուխ քո
երդնուցուս, զի ոչ կարես մազ մի սպիտակ առ-
37 նել կամ թուխ։ Այլ եղիցի ձեր բան, այոն՝
այո, և ոչն՝ ոչ․ զի աւելին քան զայն 'ի չարէն
38 է։ Լուարուք զի ասացաւ, ակն ընդական, և
39 ատամն ընդ ատաման։ Այլ ես ասեմ ձեզ, մի
կալ հակառակ չարի։ Այլ եթէ ոք ածիցէ ապ-
40 տակ յաջ ծնօտ քո՝ դարձո նմա և զմիւսն։ Եւ
որ կամիցի ոք դատել և առնուլ զշապիկս քո,
41 թող 'ի նա և զբաճկոն քո։ Եւ որ տարապար-
հակ վարիցէ զքեզ մղոն մի, երթ ընդ նմա և
42 երկուս․ որում խնդրէ 'ի քէն՝ տուր, և որ
կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝ մի դարձուցաներ
43 զերեսս։ Լուարուք ասացելն զի ասացաւ, սի-
րեսցես զընկեր քո, և ատեսցես զթշնամին քո։
44 Այլ ես ասեմ ձեզ, սիրեցէք զթշնամիս ձեր,
օրհնեցէք զանիծիչս ձեր, բարի արարէք ատե-
լեաց ձերոց, և աղօթս 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ
45 լլկեն զձեզ և հալածեն․ զի եղիջիք որդիք Հօր
ձերոյ որ յերկինսն է․ զի զարեգակն իւր ծագէ
'ի վերայ չարաց և բարեաց, և ածէ անձրև
46 'ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց․ Զի եթէ
սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զինչ վարձք
իցեն․ ո՞չ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գոր-
47 ծեն․ և եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարեկամաց
ձերոց՝ զինչ աւելի առնէք․ ո՞չ ապաքէն մաք-
48 սաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն։ Արդ եղի-
ջիք դուք կատարեալք, որպէս և Հայրն ձեր
երկնաւոր կատարեալ է։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի առ- բե
նել առաջի մարդկան, որպէս թէ 'ի ցոյց ինչ նո-
ցա․ գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի Հօ-
2 րէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է։ Այլ յորժամ
առնիցես ողորմութիւն, մի հարկանիր փող ա-
ռաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն 'ի ժողո-
վուրդս և 'ի հրապարակս, որպէս զի փառա-
ւորեսցին 'ի մարդկանէ։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ այն
3 իսկ են վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ ողոր-
մութիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ քո զինչ
4 գործէ աջ քո․ որպէս զի եղիցի ողորմութիւնն
քո 'ի ծածուկ, և Հայրն քո որ տեսանէ 'ի ծա-
5 ծուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Եւ յոր-
ժամ յաղօթս կայցես, մի լինիցիս որպէս կեղ-
ծաւորքն․ զի սիրեն 'ի ժողովուրդս և յանկիւնս
հրապարակաց կալ յաղօթս, որպէս զի երևես-
ցին մարդկան։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են
6 վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ կայցես յա-
ղօթս, մուտ 'ի սենեակ քո՝ և փակեա զդուրս

քո, եւ կաց յաղօթս առ Հայր քո ՚ի ծածուկ.
եւ Հայրն քո որ տեսանէ ՚ի ծածուկ, հատուսցէ
քեզ յայտնապէս։ Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս, 7
մի շատախօսք լինիք իբրեւ զհեթանոսսն.
զի համարին թէ ՚ի բազում խօսից իւրեանց լսելի
լինիցին. արդ մի նմանիցէք նոցա. զի գիտէ 8
Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մինչչեւ ձեր
խնդրեալ ինչ իցէ ՚ի նմանէ։ Եւ արդ այսպէս 9
կացէք դուք յաղօթս. Հայր մեր որ յերկինս,
սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն 10
քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի.
զհաց մեր հանապազորդ՝ տուր մեզ այսօր. 11
եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք 12
մերոց պարտապանաց, եւ մի տանիր զմեզ 13
՚ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ՚ի չարէն. զի
քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք
յաւիտեանս ամէն։ Զի եթէ թողուցուք մարդկան 14
զյանցանս նոցա, թողցէ եւ ձեզ Հայրն
ձեր երկնաւոր։ Ապա թէ ոչ թողուցուք մարդկան 15
զյանցանս նոցա, եւ ոչ Հայրն ձեր թողցէ
ձեզ զյանցանս ձեր։ Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի 16
լինիք իբրեւ զկեղծաւորսն տրտմերեսք. որ աղականեն
զերեսս իւրեանց, որպէս զի երեւեսցին
մարդկան թէ պահիցեն։ Ամէն ասեմ ձեզ, այն
իսկ են վարձք նոցա։ Այլ դու՝ յորժամ պահիցես, 17
օծ զգլուխ քո եւ լուա զերեսս քո, զի 18
մի երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպահօղ, այլ
Հօրն քում ՚ի ծածուկ. եւ Հայրն քո որ տեսանէ
՚ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ։ Մի գանձէք 19
ձեզ գանձս յերկրի, ուր ցեց եւ ուտիճ ապականեն,
եւ ուր գողք ական հատանեն եւ գողանան։
Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս, 20
ուր ոչ ցեց եւ ոչ ուտիճ ապականեն, եւ ոչ
գողք ական հատանեն եւ գողանան. զի ուր 21
գանձք ձեր են, անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին։

ԲԶ Ճրագ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ 22
է, ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի. ապա 23
թէ ակն քո չար է՝ ամենայն մարմինդ խաւարին
եղիցի։ Իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝
խաւար է, խաւարն ո՞րչափ եւս։ Ոչ ոք կարէ 24
երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին ատիցէ եւ
զմիւսն սիրիցէ, կամ զմին մեծարիցէ եւ զմիւսն
արհամարհիցէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել
եւ Մամոնայի։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. մի 25
հոգայք վասն ոգւոց ձերոց՝ զինչ ուտիցէք կամ
զինչ ըմպիցէք, եւ մի վասն մարմնոյ ձերոյ՝ թէ
զինչ ագանիցիք. ո՞չ ապաքէն ոգի առաւել է քան
զկերակուր՝ եւ մարմին քան զհանդերձ։ Հայեցարուք 26
՚ի թռչունս երկնից՝ զի ոչ վարեն եւ ոչ
հնձեն, եւ ոչ ժողովեն ՚ի շտեմարանս, եւ Հայրն
ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ո՞չ ապաքէն
դուք առաւել էք քան զնոսա։ Իսկ արդ ո՞ ՚ի 27
ձէնջ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ՚ի
հասակ իւր կանգուն մի։ Եւ վասն հանդերձի 28
զի՞ հոգայք. հայեցարուք ՚ի շուշանն վայրենի՝
29 որպէս աճէ. ոչ ջանայ եւ ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝
զի եւ ոչ Սողոմոն յամենայն ՚ի փառսն իւրում
30 զգեցաւ իբրեւ զմի ՚ի նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն
՚ի վայրի, որ այսօր է եւ վաղիւ ՚ի հնոց արկանի,
Աստուած այնպէս զգեցուցանէ, ո՞րչափ եւս
31 առաւել զձեզ, թերահաւատք։ Մի այսուհետեւ
հոգայցէք եւ ասիցէք. զինչ կերիցուք կամ զինչ
32 արբցուք կամ զինչ զգեցցուք. զի զայդ ամենայն
հեթանոսք խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն ձեր
երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամենայն։
33 Խնդրեցէք նախ զարքայութիւն Աստուծոյ եւ
զարդարութիւն նորա, եւ այդ ամենայն յաւելցի ձեզ։
34 Մի այսուհետեւ հոգայցէք վասն վաղուին՝
զի վաղիւն վասն իւր հոգասցի. շատ է
աւուրն չար իւր։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Մի դատիք՝ զի մի դատիցիք. զի որով դատաստանաւ ԲԷ
2 դատիք՝ դատելոց էք, եւ որով չափով
3 չափէք՝ չափեսցի ձեզ։ Զի տեսանես զշիղ յական
եղբօր քոյ, եւ ՚ի քում ական զգերանդ ոչ
4 տեսանես. կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, Թող
հանից զշիղդ յականէ քումմէ. եւ ահաւասիկ
5 ՚ի քում ականդ գերան կայ։ Կեղծաւոր, հան
նախ զգերանդ յականէ քումմէ, եւ ապա հայեսցիս
6 հանել զշիղն յականէ եղբօր քոյ։ Մի տայք
զսրբութիւն՝ շանց, եւ մի արկանէք զմարգարիտս
ձեր առաջի խոզաց, զի մի առ ոտն կոխիցեն ըզնոսա,
եւ դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ։
7 Խնդրեցէք՝ եւ տացի ձեզ, հայցեցէք՝ եւ գտջիք.
8 բախեցէք՝ եւ բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՝
առնու, եւ որ հայցէ՝ գտանէ, եւ որ բախէ՝
9 բացցի նմա։ Ո՞ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ
10 որդի իւր հաց, միթէ քա՞ր տայցէ նմա. եւ կամ
11 խնդրիցէ ձուկն, միթէ օ՞ձ տայցէ նմա։ Արդ
եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս
տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ եւս առաւել
Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ
12 որ խնդրեն զնա։ Զամենայն զոր միանգամ կամիցիք՝
թէ արասցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս եւ
դուք արարէք նոցա. զի այս իսկ են օրէնքն եւ
13 մարգարէք։ Մտէք ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ
է դուռնն եւ համարձակ ճանապարհն՝
որ տանի ՚ի կորուստ, եւ բազումք են որ մտանեն
14 ընդ նա. քանզի անձուկ է դուռնն եւ նեղ
ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կեանս, եւ սակաւք
15 են որ գտանեն զնա։ Զգոյշ լերուք ՚ի սուտ մարգարէիցն՝
որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց,
16 եւ ՚ի ներքոյ են գայլք յափշտակօղք. ՚ի
պտղոց նոցա ծանիջիք զնոսա։ Միթէ քաղիցեն
17 ՚ի փշոց խաղող կամ ՚ի տատասկէ թուզ։ Այս-

այլ ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ,
և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։ Ոչ կարէ ծառ 18
բարի պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ
բարի առնել։ Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ 19
բարի, հատանի և ՚ի հուր արկանի։ Ապա ՚ի 20
պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա։ Ոչ ամենայն որ 21
ասէ ցիս՝ Տէր Տէր, մտցէ յարքայութիւն երկ-
նից. այլ որ առնէ զկամս հօր իմոյ որ յերկինսն
է։ Բազումք ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ. 22
Տէր Տէր՝ ո՞չ յանուն քո մարգարէացաք, և յա-
նուն քո դևս հանաք, և յանուն քո զօրու-
թիւնս բազումս արարաք. և յայնժամ ասա- 23
ցից ցնոսա՝ եթէ ոչ երբեք գիտէի զձեզ. ՚ի բաց
կացէք յինէն ամենեքեան՝ որ գործէիք զանօ-
րէնութիւն։ Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսո- 24
սիկ և առնէ զնոսա, նմանեսցէ առն իմաստ-
նոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ՚ի վերայ վիմի. Իջին 25
անձրևք՝ և խաղացին գետք, շնչեցին հողմք՝
և բախեցին զտունն, և ոչ կործանեցաւ. քան-
զի ՚ի վերայ վիմի հաստատեալ էր։ Եւ ամենայն 26
որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ոչ առնէ զնոսա,
նմանեսցէ առն յիմարի, որ շինեաց զտուն իւր
՚ի վերայ աւազոյ. Իջին անձրևք, յարեան գետք, 27
շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն և անկաւ, և
էր կործանումն նորա մեծ յոյժ։ Եւ եղև իբրև 28
կատարեաց Յիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ,
զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետու-
թիւն նորա. զի իբրև իշխանութեամբ ուսու- 29
ցանէր, և ոչ որպէս դպիրքն։

ԳԼՈՒԽ Ը

Զ Այլ իբրև էջ ՚ի լեռնէ անտի, գնացին զհետ 1
նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա մատու- 2
ցեալ բորոտ մի, երկիր պագանէր նմա, և ա-
սէր. Տէր, եթէ կամիս կարող ես զիս սրբել։
Ձգեաց զձեռն իւր և հասոյց ՚ի նա Յիսուս և 3
ասէ. Կամիմ՝ սրբեաց։ Եւ վաղվաղակի սրբե-
ցաւ ՚ի նմանէ բորոտութիւնն։ Եւ ասէ ցնա Յի- 4
սուս. Զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասիցես. այլ երթ
ցոյց զանձն քո քահանային, և մատո զպատա-
րագն զոր հրամայեաց Մովսէս՝ ՚ի վկայութիւն
նոցա։

Է Եւ մտեալ ՚ի Կափառնաում, մատեաւ առ նա 5
հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա և ասէր. Տէր, 6
մանուկ իմ անկեալ կայ ՚ի տան անդամալոյծ՝
չարաչար տանջեալ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եկից 7
և բժշկեցից զնա։ Պատասխանի ետ հարիւրա- 8
պետն և ասէ. Տէր, չեմ բաւական եթէ ընդ
յարկաւ իմով մտցես. այլ ասա բանիւ, և
բժշկեսցի մանուկն իմ. քանզի և ես այր մի եմ 9
ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինև զինուորս.
ասեմ սմա երթ՝ և երթայ, և այլում թէ եկ՝
և գայ, և ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և
10 առնէ։ Իբրև լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ, և ա-
սէ ցայնոսիկ՝ որ զհետն երթային. Ամէն ասեմ
ձեզ, և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի
11 երբէք։ Բայց ասեմ ձեզ, զի բազումք յարևե-
լից և յարևմտից եկեսցեն՝ և բազմեսցին ընդ
Աբրահամու և ընդ Իսահակայ և ընդ Յակով-
12 բու յարքայութեան երկնից, և որդիքն ար-
քայութեան ելցեն ՚ի խաւարն արտաքին. անդ
13 եղիցի լալ և կրճել ատամանց։ Եւ ասէ Յիսուս
ցհարիւրապետն. Երթ՝ և որպէս հաւատացերդ
եղիցի քեզ։ Եւ ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր
յայնմիկ։

14 Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի տուն Պետրոսի, ետես Ը
զի զզոքանչն նորա անկեալ դնէր ջերմացեալ.
15 կալաւ զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմնն.
յառն եկաց և պաշտէր զնոսա։

16 Իբրև եղև երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւա- Թ
հարս բազումս, և եհան զայսն բանիւ, և
17 զամենայն հիւանդս բժշկեաց։ Զի լցցի բանն՝
որ ասացաւ ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա՝
զհիւանդութիւնս մեր վերցոյց, և զցաւս մեր
եբարձ։

18 Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս բազումս զի- Ժ
19 րև, հրամայեաց երթալ յայնկոյս։ Եւ մա-
տուցեալ դպիր մի ասէ ցնա. Վարդապետ, ե-
կից և ես զհետ քո ուր վայր և երթիցես։
20 Ասէ ցնա Յիսուս. Աղուեսուց որջք գոն, և
թռչնոց երկնից բոյնք. այլ որդւոյ մարդոյ ոչ
21 գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր։ Եւ մի ոմն յաշա-
կերտաց նորա ասէ ցնա. Տէր, տուր ինձ հրա-
22 ման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ։ Ասէ
ցնա Յիսուս. Եկ զհետ իմ, և թո՛ղ տուր մեռե-
լոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց։

23 Եւ իբրև եմուտ ՚ի նաւն, գնացին զհետ նորա ԺԱ
24 աշակերտքն նորա. և ահա շարժումն մեծ եղև
՚ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեացն անտի,
25 և ինքն ննջէր։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն յա-
րուցին զնա և ասեն. Տէր, փրկեա զմեզ՝ զի
26 կորնչիմք։ Եւ ասէ ցնոսա. Ընդէր վատասիրտ
էք, թերահաւատք։ Յայնժամ յարուցեալ
սաստեաց հողմոցն և ծովուն, և եղև խաղա-
27 ղութիւն մեծ։ Եւ մարդիկն զարմացան և ա-
սէին. Որպիսի՞ ոք իցէ սա, զի և հողմք և ծով
հնազանդեն սմա։

28 Եւ իբրև անցին յայնկոյս յերկիրն գերգե- ԺԲ
սացւոց, պատահեցին նմա դիւահարք երկու՝
ելեալք ՚ի գերեզմանացն՝ չարաչարք յոյժ. որ-
պէս զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճա-
29 նապարհ. և ահա աղաղակեցին և ասեն. Զի
կայ մեր և քո, Յիսուս որդի Աստուծոյ, եկիր
30 աստանօր տանջել զմեզ։ Եւ էր հեռագոյն ՚ի
31 նոցանէ երամակ մի խոզից արօտական։ Եւ դևքն
աղաչէին զնա և ասէին. Եթէ հանես զմեզ աս-

ափ. հրաման տուր մեզ երթալ յերամակ խո-
զիցն։ Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք։ Եւ նոքա ե- 32
լեալ գնացին յերամակն խոզից. եւ դիմեաց ա-
մենայն երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծով, եւ մե-
ռան 'ի ջուրսն։ Եւ խոզարածքն փախեան, եւ 33
երթեալ 'ի քաղաքն պատմեցին զամենայն, եւ
զիրս դիւահարացն։ Եւ ահա ամենայն քաղաքն 34
ել ընդ առաջ Յիսուսի. իբրեւ տեսին զնա՝ ա-
ղաչեցին զի գնասցէ 'ի սահմանաց նոցա։

ԳԼՈՒԽ Թ

ծգ Եւ մտեալ 'ի նաւ՝ անց յայնկոյս, եւ եկն 'ի 1
քաղաք իւր։ Եւ ահա մատուցին առ նա անդա- 2
մալոյծ մի որ դնէր 'ի մահիճս. եւ տեսեալ Յի-
սուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն.
Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ ահա ոմանք 3
'ի դպրացն ասեն ընդ միտս. հայհոյէ դա։ Եւ 4
ծանուցեալ Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ
ցնոսա. Ընդէ՞ր խորհիք դուք չարիս 'ի սիրտս
ձեր. զինչ դիւրին է. ասել՝ Թողեալ լիցին քեզ 5
մեղք քո, թէ ասել՝ արի եւ շրջեաց։ Այլ զի 6
գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մար-
դոյ յերկրի թողուլ զմեղս, — յայնժամ ասէ
ցանդամալոյծն, — արի՛ առ զմահիճս քո՝ եւ
երթ 'ի տուն քո։ Եւ յարուցեալ գնաց 'ի տուն 7
իւր։ Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. 8
եւ փառաւոր առնէին զԱստուած զի ետ այն-
պիսի իշխանութիւն՝ մարդկան։

ծդ/դդ Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուսի՝ ետես այր մի 9
զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան, Մատթէոս ա-
նուն. եւ ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ։ Եւ յարուցեալ
գնաց զկնի նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ բազմեալ էր նա 10
'ի տանն, եւ ահա բազում մաքսաւորք եւ մեղա-
ւորք եկեալ եւ բազմեալ էին ընդ Յիսուսի եւ ընդ
աշակերտս նորա։ Իբրեւ տեսին փարիսեցիքն՝ ա- 11
սեն ցաշակերտս նորա. Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս
եւ ընդ մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր։ Իսկ 12
Յիսուս իբրեւ լուաւ՝ ասէ ցնոսա. Ոչ պիտոյ է
բժիշկ հարողաց՝ այլ հիւանդաց։ Երթայք ուսա- 13
րուք՝ զինչ է՝ Ողորմութիւն կամիմ, եւ ոչ զոհ.
զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս։ Յայն- 14
ժամ մատեան առ նա աշակերտքն Յովհաննու
եւ ասեն. Ընդէ՞ր մեք եւ փարիսեցիքն պահեմք
յաճախ, եւ քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ Ասէ 15
ցնոսա Յիսուս. Միթէ մարթ ինչ իցէ մանկանց
առագաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ նո-
սա իցէ. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի
'ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պահեսցեն։ Ոչ որ 16
արկանէ կարկատ անթափ 'ի վերայ հնացեալ
ձորձոյ. զի առնու ելանէ զլրութիւն նորա 'ի
հանդերձէն, եւ եւս չար պատառումն լինի։ Եւ 17
ոչ արկանեն գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա թէ
ոչ՝ տիկքն պատառին, եւ գինին հեղու եւ տիկքն
կորնչին. այլ արկանեն գինի նոր 'ի տիկս նորս,
եւ երկոքին պահին։

18 Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա՝ ահա իշ- ծե/դդ
խան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա եւ
ասէր. Դուստր իմ արդ եւս վախճանեցաւ. այլ
եկեալ դիցես զձեռն քո 'ի վերայ նորա եւ կեց-
19 ցէ։ Յարեաւ Յիսուս եւ գնաց զկնի նորա աշա-
կերտօքն հանդերձ։

20 Եւ ահա կին մի տեսանտես երկոտասանա- ծզ
մեայ, մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի գրոշակ
21 հանդերձի նորա. քանզի ասէր 'ի միտս իւրում,
Թէ միայն մերձենամ 'ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ։
22 Իսկ Յիսուս իբրեւ դարձաւ եւ ետես զնա, ա-
սէ. Քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո կե-
ցուցին զքեզ։ Եւ փրկեցաւ կինն 'ի ժամէն յայն-
23 մանէ։ Իբրեւ եկն Յիսուս 'ի տուն իշխանին,
եւ ետես զփողահարսն եւ զամբոխ յոյժ, ասէ ցնո-
24 սա. Ի բաց գնացէք. զի ոչ եթէ մեռեալ է աղ-
25 ջիկն՝ այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա։ Եւ իբ-
րեւ եհան զամբոխն 'ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռա-
26 նէ նորա, եւ յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել համբաւս
այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն։

27 Եւ մինչ դեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, զհետ ծէ/դդ
եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին եւ ասէին.
28 Ողորմեաց մեզ, որդի Դաւթի։ Եւ իբրեւ եկն
'ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն։ Եւ ասէ ցնո-
սա Յիսուս. Հաւատայք՝ եթէ կարող եմ առնել
29 ձեզ զայդ։ Ասեն ցնա. Այո Տէր։ Յայնժամ մեր-
ձեցաւ յաչս նոցա եւ ասէ. Ըստ հաւատոց ձե-
30 րոց եղիցի ձեզ։ Եւ բացան աչք նոցա. եւ սաս-
տեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ. Զգո՛յշ կացէք՝ մի
31 ոք գիտասցէ։ Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա
ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն։

32 Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա մատուցին ծը
33 առ նա այր մի համր դիւահար, եւ յելանել
դիւին՝ խօսեցաւ համրն։ Եւ զարմացան ժողո-
վուրդքն եւ ասեն, Թէ եւ ոչ երբէք երեւեցաւ
34 այսպիսի ինչ յԻսրայէլի։ Իսկ փարիսեցիքն ա-
սէին, Թէ իշխանաւ դիւաց հանէ դա զդեւս։

35 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս եւ դե
ընդ գեօղս, ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա,
եւ քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, եւ
բժշկէր զամենայն ախտս եւ զամենայն հիւան-
36 դութիւնս 'ի ժողովրդեանն։ Եւ տեսեալ զժո-
ղովուրդսն՝ գթայր 'ի նոսա, զի էին աշխա-
տեալք եւ ցրուեալք իբրեւ զոչխարս՝ որոց ոչ
37 իցէ հովիւ։ Յայնժամ ասէ ցաշակերտս իւր.
38 Հունձք բազում են՝ եւ մշակք սակաւ. արդ ա-
ղաչեցէք զտէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս 'ի հունձս
իւր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ՁԹ Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին աշակերտսն 1
իւր, ետ նոցա իշխանութիւն այսոց
պղծոց հանել զնոսա, եւ բժշկել զամենայն ցաւս
եւ զամենայն հիւանդութիւնս։ Եւ Առաքելոցն 2
երկոտասանից էին անուանք այսոքիկ· առաջին,
Սիմոն՝ անուանեալն Պետրոս, եւ Անդրէաս
եղբայր նորա, Յակովբոս Զեբեդեայ եւ Յովհաննէս 3
եղբայր նորա· Փիլիպպոս եւ Բարթողոմէոս,
Թովմաս եւ Մատթէոս մաքսաւոր, Յակովբոս
Ալփեայ եւ Ղեբէոս՝ որ անուանեցաւն Թադէոս·
Սիմոն Կանանացի, եւ Յուդա Իսկարիովտացի՝ 4
որ եւ մատնեացն զնա։ Զնոսա երկոտասանսին 5
առաքեաց Յիսուս, պատուիրեաց նոցա եւ
ասէ· Ի ճանապարհ հեթանոսաց մի երթայցէք,
եւ ՚ի քաղաք սամարացւոց մի մտանիցէք· այլ 6
երթայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս տան
Իսրայէլի։ Եւ իբրեւ երթայցէք՝ քարոզեցէք եւ 7
ասացէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն երկնից։
Զհիւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք, զդեւս 8
հանէք· ձրի առէք՝ եւ ձրի տուք։ Մի 9
ստանայք ոսկի եւ մի արծաթ եւ մի պղինձ ՚ի
գօտիս ձեր, մի պարկ ՚ի ճանապարհ, եւ մի երկուս 10
հանդերձս, մի կօշիկս, մի ցուպ· զի արժանի
է մշակն կերակրոյ իւրում։ Յոր քաղաք 11
մտանիցէք կամ ՚ի գեւղ, հարցանիցէք թէ ո՞ է
՚ի նմա արժանի· եւ անդ լինիջիք մինչեւ ելանիցէք
անտի։ Եւ իբրեւ մտանիցէք ՚ի տունն, 12
ողջոյն տայջիք նմա՝ եւ ասասջիք· ողջոյն տանս
այսմիկ· եթէ իցէ տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն 13
ձեր ՚ի վերայ նորա· ապա թէ ոչ իցէ արժանի,
ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի։ Եւ որ ոչ 14
ընկալցի զձեզ եւ ոչ լուիցէ բանից ձերոց, իբրեւ
ելանիցէք ՚ի քաղաքէն յայնմանէ, թօթափեսջիք
զփոշին յոտից ձերոց։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ 15
դիւրագոյն լիցի երկրին սոդոմացւոց եւ գոմորացւոց
յաւուրն դատաստանի, քան քաղաքին
այնմիկ։

ՂԲ Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զոչխարս 16
՚ի մէջ գայլոց· եղերուք այսուհետեւ խորագէտք
իբրեւ զօձս, եւ միամիտք իբրեւ զաղաւնիս։
Զգոյշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ· զի մատնեսցեն ըզձեզ 17
յատեանս, եւ ՚ի ժողովուրդս իւրեանց
տանջեսցեն զձեզ, եւ առաջի դատաւորաց եւ 18
թագաւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ, ՚ի վկայութիւն
նոցա եւ հեթանոսաց։ Այլ յորժամ մատնիցեն 19
զձեզ, մի հոգայցէք՝ թէ զիարդ կամ զինչ
խօսիցիք· զի տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ զինչ
խօսիցիք· զի ոչ եթէ դուք իցէք որ խօսիցիքն, 20
այլ Հոգին Հօր ձերոյ որ խօսիցի ՚ի ձեզ։ Մատնեսցէ 21
եղբայր զեղբայր ՚ի մահ, եւ հայր՝ զորդի·
եւ յառնիցեն որդիք ՚ի վերայ հարց եւ սպանանիցեն
22 զնոսա, եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց
վասն անուան իմոյ· իսկ որ համբերեսցէ
23 ՚ի սպառ՝ նա կեցցէ։ Եւ յորժամ հալածիցեն
զձեզ ՚ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փախիջիք յայլ·
եւ եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ՝ փախիջիք
՚ի միւսն· ամէն ասեմ ձեզ, ոչ սպառեսջիք զքաղաքս
Իսրայէլի՝ մինչեւ եկեսցէ որդի մարդոյ։
24 Ոչ է աշակերտ առաւել քան զվարդապետ, եւ
25 ոչ ծառայ քան զտէր իւր· շատ իցէ աշակերտին՝
եթէ եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր, եւ
ծառային՝ իբրեւ զտէր իւր։ Եթէ զտանուտէրն
Բէեղզեբուղ կոչեցին, որչափ եւս առաւել ըզընտանիս
26 նորա։ Մի այսուհետեւ երկնչիցէք ՚ի
նոցանէ· զի ոչ ինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի,
27 եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ Զոր ասեմ
ձեզ ՚ի խաւարի՝ ասացէք ՚ի լոյս, եւ զոր լսէք
28 յունկանէ՝ քարոզեցէք ՚ի վերայ տանեաց։ Եւ
մի երկնչիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն զմարմին,
եւ զոգի ոչ կարեն սպանանել։ Այլ երկերուք
դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զոգի եւ
29 զմարմին կորուսանել ՚ի գեհենի։ Ո՞չ ապաքէն
երկու ճնճղուկք դանգի միոջ վաճառին, եւ մի
՚ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց հօր ձերոյ։
30 Այլ ձեր եւ ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ
31 է· եւ արդ մի երկնչիցէք՝ զի լաւ էք քան զբազում
32 ճնճղուկս։ Ամենայն որ խոստովանեսցի
յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցայց եւ ես
33 զնմանէ առաջի հօր իմոյ որ յերկինսն է։ Եւ որ
ուրասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց եւ
34 ես զնա առաջի հօր իմոյ որ յերկինսն է։ Մի
համարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութիւն
յերկիր· ոչ եկի արկանել խաղաղութիւն, այլ
35 սուր· քանզի եկի քակել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ եւ
զդուստր ՚ի մօրէ իւրմէ եւ զհարսն ՚ի սկեսրէ
36 իւրմէ, եւ թշնամիք առն՝ ընտանիք իւր։ Որ
37 սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս, ոչ է
ինձ արժանի։ Եւ որ սիրէ զուստր կամ զդուստր
38 առաւել քան զիս, չէ ինձ արժանի։ Եւ որ ոչ
առնու զխաչ իւր եւ գայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի։
39 Որ գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա,
եւ որ կորուսանէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա։
40 Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունի՝
41 ընդունի զառաքիչն իմ։ Որ ընդունի ըզմարգարէ
յանուն մարգարէի՝ զվարձս մարգարէի
առցէ, եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝
42 զվարձս արդարոյ առցէ։ Եւ որ արբուսցէ
միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի
ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն
ասեմ ձեզ՝ ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԳԷ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զպատուէր 1
երկոտասանից աշակերտացն իւրոց, գնաց անտի
քարոզել եւ ուսուցանել ՚ի քաղաքս նոցա։
Ի Իսկ Յովհաննէս իբրեւ լուաւ ՚ի բանտին ըզգործսն 2
Քրիստոսի, առաքեաց ՚ի ձեռն աշակերտաց
իւրոց, եւ ասէ ցնա. Դու՞ ես որ գալոցն 3
ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ Պատասխանի 4
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Երթայք պատմեցէք
Յովհաննու՝ զոր լսէքդ եւ տեսանէք. կոյրք տեսանեն, 5
կաղք գնան, բորոտք սրբին՝ եւ խուլք
լսեն, եւ մեռեալք յառնեն, եւ աղքատք աւետարանին.
եւ երանի է՝ որ ոչ գայթագղեսցի 6
յիս։ Եւ իբրեւ նոքա գնացին, սկսաւ Յիսուս 7
ասել ցժողովուրդսն զՅովհաննէ. Զի՞նչ ելէք տեսանել
յանապատին, եղէգն շարժուն ՚ի հողմոյ.
այլ զի՞նչ ելէք տեսանել, մարդ ՚ի հանդերձս 8
փափկութեան զարդարեալ։ Ահաւասիկ որ ըզփափուկսն
զգեցեալ են՝ ՚ի տունս թագաւորաց
են։ Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մարգարէ. այո՛ 9
ասեմ ձեզ, եւ առաւել եւս քան զմարգարէ։
Զի նա է վասն որոյ գրեալն է. Ահա ես առաքեցից 10
զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց, որ
պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։
Ամէն ասեմ ձեզ, չէ յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց 11
մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ. բայց փոքրիկն
արքայութեան երկնից մեծ է քան զնա։
Բայց յաւուրցն Յովհաննու Մկրտչի մինչեւ ցայժմ 12
արքայութիւն երկնից բռնադատի, եւ
բռնաւորք յափշտակեն զնա։ Քանզի ամենայն 13
օրէնք եւ մարգարէք մինչեւ ցՅովհաննէս մարգարէացան։
Եւ եթէ կամիք ընդունել՝ նա է Եղիա 14
որ գալոցն է։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ 15
լուիցէ։ Ո՞ւմ նմանեցուցից զազգս զայս. նման 16
է մանկտւոյ՝ որ նստիցին ՚ի հրապարակս, կարդայցեն
զընկերս իւրեանց, եւ ասիցեն. փող 17
հարաք ձեզ՝ եւ ոչ կաքաւեցէք, ողբացաք ձեզ՝
եւ ոչ կոծեցարուք։ Եկն Յովհաննէս, ոչ ուտէր 18
եւ ոչ ըմպէր, եւ ասեն, դեւ գոյ ՚ի նմա։ Եկն 19
Որդի մարդոյ՝ ուտէ եւ ըմպէ, եւ ասեն, ահա
այր կերող եւ արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց
եւ մեղաւորաց։ Եւ արդարացաւ իմաստութիւն
յորդւոց իւրոց։ Յայնժամ սկսաւ նախատել 20
զքաղաքսն՝ յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա,
եւ ոչ ապաշխարեցին։ Վա՜յ քեզ՝ Քորազին, 21
վա՜յ քեզ՝ Բեթսայիդա. զի եթէ ՚ի Տիւրոս եւ ՚ի
Սիդոնի եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ ՚ի ձեզ եղեն,
վաղու եւս արդեւք խորգով եւ մոխրով
ապաշխարեալ էր։ Բայց ասեմ ձեզ. դիւրագոյն 22
լիցի երկրին Տիւրոսի եւ Սիդոնի յաւուրն դատաստանի՝
քան ձեզ։ Եւ դու, Կափառնաում, 23
մի մինչեւ յերկինս բարձրասցիս, այլ մինչեւ ՚ի
դժոխս իջցես։ Զի եթէ ՚ի Սոդոմ եղեալ էին
զօրութիւնքն՝ որ եղեն ՚ի քեզ, ապաքէն կային
24 եւս մինչեւ ցայսօր։ Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ երկրին
սոդոմացւոց դիւրագոյն լիցի յաւուրն դատաստանի՝
քան քեզ։

25 Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս ԳԿ
եւ ասէ. Գոհանամ զքէն, Հայր, Տէր երկնի եւ
երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ՚ի
26 գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց. այո, Հայր.
27 զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։ Ամենայն
28 ինչ աւանդեալ ինձ ՚ի Հօրէ իմմէ։ Եւ ոչ ոք ճանաչէ
զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր, եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝
եթէ ոչ Որդի եւ ում Որդին կամիցի յայտնել։
29 Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք եւ բեռնաւորք,
եւ ես հանգուցից զձեզ։ Առէք զլուծ իմ
՚ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ եւ խոնարհ
սրտիւ, եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց.
30 զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրոգի։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Յայնժամ գնայր Յիսուս ընդ արտորայսն նոցա ԳԲ
՚ի շաբաթու. եւ աշակերտքն նորա քաղցեան.
2 եւ սկսան հասկ կորզել եւ ուտել։ Փարիսեցիքն
իբրեւ տեսին՝ ասեն ցնա. Ահաւասիկ աշակերտքն
քո գործեն, զոր ոչ է արժան գործել
3 ՚ի շաբաթու։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո՞չ իցէ ընթերցեալ
ձեր՝ զոր արար Դաւիթ, յորժամ
4 քաղցեաւն, եւ որ ընդ նմայն էին. զիա՞րդ եմուտ
՚ի տունն Աստուծոյ՝ եւ եկեր զհաց զառաջաւորութեանն.
զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել,
եւ ո՛չ որոց ընդ նմայն էին, բայց միայն քահանայից։
5 Կամ թէ չիցէ ընթերցեալ յօրէնս՝ զի ՚ի
շաբաթս քահանայքն ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն,
6 եւ անմեղք են. բայց ասեմ ձեզ՝ զի մեծ
7 քան զտաճարն է աստ։ Եւ եթէ գիտէիք զի՞նչ
է՝ Զողորմութիւն կամիմ՝ եւ ոչ զզոհ. ապա ոչ
8 դատապարտէիք զանպարտսն։ Զի տէր է
9 շաբաթու որդին մարդոյ։ Եւ գնացեալ անտի
Յիսուս՝ եկն ՚ի ժողովուրդն նոցա։

10 Եւ ահա էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ ԻԱ
էր. հարցին ցնա՝ եւ ասեն, եթէ պա՞րտ իցէ ՚ի
շաբաթու բժշկել. զի չարախօսեսցեն զնմանէ։
11 Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո՞վ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի, եւ անկանիցի այն ՚ի խորխորատ
՚ի շաբաթու. մի թէ ո՛չ ունիցի եւ յարուցանիցէ
12 զնա. իսկ արդ ո՞րչափ եւս առաւել է մարդ
քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է ՚ի շաբաթու
13 բարիս գործել։ Յայնժամ ասէ ցայրն.
Ձգեա զձեռն քո, եւ նա ձգեաց՝ եւ եղեւ ողջ
14 իբրեւ զմիւսն։ Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս
խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ որպէս կորուսցեն
15 զնա։ Եւ Յիսուս իբրեւ գիտաց, մեկնեցաւ ան-

տի. Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
զումք, եւ բժշկեաց զամենեսեան. Եւ սաստեաց 16
նոցա՝ զի մի յայտնեսցեն զնմանէ ասելով. զի 17
լցցի որ ասացաւն ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի.
Ահա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի, եւ սիրելի իմ՝ 18
ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից զոգի իմ ՚ի
վերայ նորա, եւ իրաւունս հեթանոսաց պատ-
մեսցէ. ոչ հակառակեսցի եւ ոչ աղաղակեսցէ, 19
եւ ոչ ոք լուիցէ ՚ի հրապարակս զբարբառ նո-
րա։ Զեղէգն ջախջախեալ ոչ փշրեսցէ, եւ զպատ- 20
րոյգն առկայծեալ ոչ շիջուսցէ, մինչեւ հանցէ
՚ի յաղթութիւն զդատաստանն. եւ յանուն նո- 21
րա հեթանոսք յուսասցին։

ԽԲ/ԴԴ Յայնժամ մատուցին առ նա դիւահար մի 22
կոյր եւ համր, եւ բժշկեաց զնա. որպէս զի
համրն եւ կոյրն խօսէր եւ տեսանէր։ Զարմա- 23
նային ամենայն ժողովուրդքն եւ ասէին. Մի-
թէ սա իցէ Քրիստոսն որդի Դաւթի։ Բայց փա- 24
րիսեցիքն իբրեւ լուան՝ ասեն. Սա ոչ հանէ
զդեւս՝ եթէ ոչ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն
դիւաց։ Իբրեւ գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ 25
ասէ ցնոսա. Ամենայն թագաւորութիւն բաժա-
նեալ յանձն իւր՝ աւերի, եւ ամենայն քաղաք կամ
տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ. եւ եթէ 26
սատանայ զսատանայ հանէ, յանձն իւր բաժա-
նեցաւ. արդ զիա՞րդ կացցէ թագաւորութիւն նո-
րա։ Եւ եթէ ես Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս՝ 27
որդիքն ձեր իւ՞ հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա
եղիցին ձեր դատաւորք։ Ապա եթէ Հոգւով Աս- 28
տուծոյ հանեմ ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է ՚ի
վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ։ Կամ զիա՞րդ 29
կարէ ոք մտանել ՚ի տուն հզօրի՝ եւ զգործիսն
նորա յափշտակել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօ-
րն, եւ ապա զտունն նորա յափշտակեսցէ։ Որ 30
ոչ ընդ իս է՝ հակառակ իմ է, եւ որ ոչ ժողովէ
ընդ իս՝ ցրուէ։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. ա- 31
մենայն մեղք եւ հայհոյութիւնք թողցին մարդ-
կան, բայց զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի թողցի։
Եւ որ ոք ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի 32
նմա, բայց որ զՀոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի
նմա, մի յայսմ աշխարհի եւ մի ՚ի հանդերձե-
լումն։ Կամ արարէք զծառն բարի՝ եւ զպտուղ 33
նորա բարի, կամ արարէք զծառն չար՝ եւ զպտ-
ուղ նորա չար. քանզի ՚ի պտղոյ անտի ծառն
ճանաչի։ Ծնունդք իժից, զիա՞րդ կարիցէք բա- 34
րիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քանզի ՚ի յաւելուա-
ծոյ սրտի խօսի բերան։ Մարդ բարի՝ ՚ի բարի 35
գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս, եւ մարդ
չար՝ ՚ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս։
Բայց ասեմ ձեզ, թէ ընդ ամենայն դատարկ բա- 36
նի զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յա-
ւուրն դատաստանի։ Զի ՚ի բանից քոց ար- 37
դարասցիս, եւ ՚ի բանից քոց դատապարտես-
ցիս։
38 Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա ոմանք ՚ի ԽԴ/ԴԴ
դպրացն եւ ՚ի փարիսեցւոց՝ եւ ասեն. Վարդա-
39 պետ, կամիմք նշան ինչ տեսանել ՚ի քէն։ Նա
պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Ազգ չար եւ
շնացող՝ նշան խնդրէ, եւ նշան մի տացի նմա,
40 բայց նշանն Յովնանու մարգարէի։ Զի որպէս
էր Յովնան ՚ի փոր կիտին զերիս տիւս եւ զերիս
գիշերս, նոյնպէս եղիցի եւ որդի մարդոյ ՚ի սիրտ
41 երկրի զերիս տիւս եւ զերիս գիշերս։ Արք Նի-
նուէացիք յարիցեն ՚ի դատաստանի ընդ ազգիս
ընդ այսմիկ՝ եւ դատապարտեսցեն զսա, զի ապա-
շխարեցան ՚ի քարոզութեանն Յովնանու։ Եւ արդ
42 աւասիկ մեծ քան զՅովնան է աստ։ Դշխոյն հա-
րաւոյ յարիցէ ՚ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ՝ եւ դատապարտեսցէ զսա. զի եկն ՚ի
ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի։
43 Եւ ահա մեծ քան զՍողոմոնն է աստ։ Այլ յոր-
ժամ այսն պիղծ ելանիցէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ընդ
անջրդին տեղիս, խնդրէ հանգիստ՝ եւ ոչ գտա-
44 նէ. յայնժամ ասէ. դարձայց ՚ի տուն իմ՝ ուս-
տի ելին. եւ եկեալ գտանէ պարապորդ մաք-
45 րեալ եւ յարդարեալ։ Յայնժամ երթայ եւ առ-
նու ընդ իւր եւթն այլ այսս չարագոյնս քան
զինքն, եւ մտեալ բնակէ անդ. եւ լինի յետինն
մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն։ Այն-
46 պէս եղիցի եւ ազգիս այսմիկ չարի։ Մինչդեռ
նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր, ահա մայր նորա
եւ եղբարք նորա կային արտաքոյ՝ եւ խնդրէին
47 խօսել ընդ նմա։ Եւ ասէ ոմն ցնա. Ահա մայր
քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, եւ խնդրեն
48 խօսել ընդ քեզ։ Նա պատասխանի ետ այնմիկ
որ ասացն ցնա, եւ ասէ. Ո՞վ է իմ մայր. կամ
49 ո՞յք են իմ եղբարք։ Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշա-
կերտսն ասէ. Ահաւասիկ մայր իմ եւ եղբարք
50 իմ. զի որ առնիցէ զկամս հօր իմոյ որ յերկինսն
է, նա է իմ եղբայր եւ քոյր եւ մայր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ՚ի տանէն՝ ԽԴ/ԴԵ
2 նստէր առ ծովեզերբն. եւ ժողովեցան առ նա
ժողովուրդք բազումք, մինչեւ մտանել նմա ՚ի
նաւն եւ նստել. եւ ամենայն ժողովուրդն կայր
3 առ ծովեզերբն։ Եւ խօսէր ընդ նոսա բազում
4 առակօք եւ ասէր. Ահա ել սերմանահան սեր-
մանել, եւ ՚ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ
առ ճանապարհաւ, եւ եկն թռչուն երկնից եւ
5 եկեր զնա։ Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր
ոչ գոյր հող բազում, եւ վաղվաղակի բուսաւ.
6 առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ երկրին՝ ՚ի ծագել արեւուն
տապացաւ, եւ զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ։
7 Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց, եւ ելին փուշքն եւ
8 հեղձուցին զնա։ Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի,

և տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, և էր
որ վաթսնաւոր, և էր որ երեսնաւոր: Որ ունիցի 9
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: Եւ մատուցեալ
աշակերտքն ասեն ցնա. Ընդէ՞ր առակաւ խօսիս 10
ընդ նոսա: Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. 11
Քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս
արքայութեանն երկնից, և նոցա չէ տուեալ:
Զի որ ունիցի՝ տացի նմա և յաւելցի. և որ 12
ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին բարձցի ՚ի նմանէ:
Վասն այնորիկ առակաւ խօսիմ ընդ նոսա. զի 13
տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն,
և ոչ առնուն ՚ի միտ: Եւ կատարի առ նոսա 14
մարգարէութիւնն Եսայեայ՝ որ ասէ. Լսելով
լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ տեսջիք. զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս 15
այսորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանր
լուան. և զաչս իւրեանց կափուցին, զի
մի՛ երբեք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք լուիցեն՝ և
սրտիւք իմասցին, և դարձցին՝ և բժշկեցից
զնոսա: Բայց ձեր երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն, 16
և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն: Ամէն ասեմ 17
ձեզ, զի բազում մարգարէք և արդարք ցանկացան
տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին,
և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան: Եւ արդ լուարուք 18
դուք զառակ սերմանողանն. յամենայնէ՝ 19
որ լսէ զբանն արքայութեան և ոչ առնու ՚ի
միտ, գայ չարն և յափշտակէ զսերմանեալսն ՚ի
սիրտ նորա. այն է որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ:
Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ. այն 20
է, որ իբրև լսէ զբանն, և վաղվաղակի խնդութեամբ
ընդունի զնա. բայց քանզի ոչ ունի արմատս 21
յինքեան, այլ առ ժամանակ մի է. ՚ի լինել
նեղութեան և հալածանաց վասն բանին՝
վաղվաղակի գայթագղի: Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն 22
սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրև լսէ զբանն, և
հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղձուցանեն
զբանն, և լինի անպտուղ: Իսկ որ 23
յերկիրն բարւոք սերմանեցաւ, այն է՝ որ իբրև
լսէ զբանն և ՚ի միտ առնու, և տայ զպտուղ.
է որ հարիւր, և է որ վաթսուն, և է որ երեսուն:

ԴԶ. Այլ առակ արկ առ նոսա և ասէ. Նմանեցաւ 24
արքայութիւնն երկնից առն՝ որ սերմանիցէ
սերմն բարի յագարակի իւրում. և ՚ի քուն լինել 25
մարդկանն՝ եկն թշնամի նորա, և ցանեաց ՚ի
վերայ որոմն ՚ի մէջ ցորենոյն՝ և գնաց: Եւ իբրև 26
բուսաւ խոտն և արար պտուղ, յայնժամ երևեցաւ
և որոմնն: Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն 27
ասեն ցնա. Տէր, ո՛չ սերմն բարի
սերմանեցեր յագարակին քում, արդ ուստի
ունիցի զորոմնն: Եւ նա ասէ ցնոսա. Այր թըշնամի 28
արար զայն: Ասեն ցնա ծառայքն. Կամիս
զի երթիցուք քաղեսցուք զայն ՚ի բաց: Եւ նա 29
ասէ ցնոսա. Ոչ. գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն,

30 և զցորեանն ընդ նմին ՚ի բաց խլիցէք. Թոյլ տուք
երկոցունց աճել ՚ի միասին մինչև ՚ի հունձս, և
՚ի ժամանակի հնձոց ասացից ցհնձօղսն. քաղեցէք
նախ զորոմնս, և կապեցէք զայդ խրձունս
առ ՚ի յայրել, և զցորեանն ժողովեցէք ՚ի շտեմարանս
31 իմ: Այլ առակ արկ առ նոսա և ասէ.
Նման է արքայութիւն երկնից հատոյ մանանեխոյ,
զոր առեալ մարդոյ սերմանեաց յագարակի
32 իւրում. որ փոքր է քան զամենայն սերմանիս,
և յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն
բանջարս, և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց
33 երկնից և հանգչել յոստս նորա: Այլ առակ
խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. Նման է արքայութիւն
երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թաքոյց
՚ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմորեցաւ:
34 Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք
ընդ ժողովուրդսն, և առանց առակի ոչ ինչ
35 խօսէր ընդ նոսա. զի լցցի ասացեալն ՚ի մարգարէէն.
Բացից առակօք զբերան իմ, բղխեցից
զծածկեալսն ՚ի սկզբանէ աշխարհի:

36 Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժողովուրդսն՝ եկն
՚ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն և
ասեն. Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակի:
37 Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. Որ
38 սերմանէ սերմն բարի՝ է որդի մարդոյ, և ագարակն
աշխարհս է. սերմն բարի նոքա են, որ
որդիքն արքայութեան են. իսկ որոմնն որդիք
39 չարին են. և թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ
է, և հունձքն կատարած աշխարհիս է,
40 և հնձօղքն՝ հրեշտակք են: Որպէս ժողովի որոմնն
և ՚ի հուր այրի, այնպէս եղիցի ՚ի կատարածի
41 աշխարհիս. առաքեսցէ որդի մարդոյ ըզհրեշտակս
իւր, և ժողովեսցեն յարքայութենէ
նորա զամենայն գայթագղութիւնս՝ և զայնոսիկ
42 որք գործեն զանօրէնութիւն, և արկցեն
զնոսա ՚ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել
43 ատամանց: Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև
զարեգակն յարքայութեան երկնից. որ ունիցի
44 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: Դարձեալ՝ նման
է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի,
զոր գտեալ մարդոյ՝ թաքոյց. և ՚ի
խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն
45 ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն: Դարձեալ՝
նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի,
որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս:
46 Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝
երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր,
47 և գնեաց զայն մարգարիտ: Դարձեալ՝ նման
է արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ՚ի
48 ծով և յամենայն ազգաց ժողովելոյ. զոր՝ իբրև
լցաւ՝ հանեալ ՚ի ցամաք, և նստեալ ժողովեցին
զբարի բարին յամանս, և զխոտանն
49 ՚ի բաց ընկեցին: Այնպէս եղիցի ՚ի կատարածի
աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն

զչարս ՚ի միջոյ արդարոց, եւ արկցեն զնոսա ՚ի 50
հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։
Ասէ ցնոսա Յիսուս. Իմացարո՞ւք զայս ամենայն։ 51
Ասեն ցնա. Այո Տէր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Վասն 52
այսորիկ ամենայն դպիր աշակերտեալ արքայութեանն
երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ
հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ զնոր եւ զհին։

Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զառակս 53
զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի։ Եւ եկեալ ՚ի գաւառ 54
իւր՝ ուսուցանէր զնոսա ՚ի ժողովրդեանն
նոցա, մինչեւ զարմանալ նոցա եւ ասել. Ուստի
սորա իցէ այս իմաստութիւն եւ զօրութիւնք։
Ո՞չ սա է հիւսանն որդի. ո՞չ մայր սորա կոչի 55
Մարիամ, եւ եղբարք սորա Յակովբոս եւ Յովսէս
եւ Սիմովն եւ Յուդա. եւ քորք սորա ո՞չ 56
ամենեքեան առ մեզ են. եւ արդ ուստի՞ է սմա
այս ամենայն։ Եւ գայթագղէին ՚ի նա։ Եւ Յիսուս 57
ասէ ցնոսա. Չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ
ոչ յիւրում գաւառի եւ յիւրում տան։ Եւ ոչ 58
արար անդ զօրութիւնս բազումս վասն անհաւատութեան
նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ԽԵ Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ 1
ԽԶ զլուր Յիսուսի, եւ ասէ ցծառայս իւր. 2
Նա է Յովհաննէս Մկրտիչ, նա յարեաւ ՚ի մեռելոց,
եւ վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։
Քանզի Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս՝ 3
կապեաց զնա եւ եդ ՚ի բանտի վասն Հերովդիայ
կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա. զի ասէր ցնա 4
Յովհաննէս. Չէ արժան քեզ ունել զդա։ Եւ կամէր 5
զնա սպանանել, բայց երկնչէր ՚ի ժողովրդենէ
անտի. քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին
զնա։ Եւ իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի, կաքաւեաց 6
դուստրն Հերովդիայ ՚ի մէջ բազմականին.
եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովդի, ուստի եւ երդմամբ 7
խոստացաւ տալ նմա զինչ եւ խնդրեսցէ։
Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ ՚ի մօրէ իւրմէ, 8
Տուր ինձ, ասէ, այսր ՚ի վերայ սկտեղ զգլուխն
Յովհաննու Մկրտչի։ Եւ տրտմեցաւ թագաւորն, 9
բայց վասն երդմանցն եւ բազմականացն՝ հրամայեաց
տալ նմա։ Եւ առաքեաց գլխատեաց 10
զՅովհաննէս ՚ի բանտի, եւ բերաւ գլուխ նորա 11
սկտեղբ եւ տուաւ աղջկանն, եւ տարաւ առ
մայր իւր։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա 12
բարձին զմարմինն եւ թաղեցին, եւ եկեալ պատմեցին
Յիսուսի։

ԽԴ Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս, գնաց անտի նաւու 13
յանապատ տեղի առանձինն։ Իբրեւ լուան ժողովուրդքն՝
գնացին զհետ նորա հետի ՚ի քաղաքաց
անտի։ Եւ իբրեւ ել՝ ետես ժողովուրդ բազում, 14
գթացաւ ՚ի նոսա, եւ բժշկեաց զհիւանդս
նոցա։

15 Իբրեւ ընդ երեկս եղեւ, մատեան առ նա աշակերտքն՝ ԽԶ
եւ ասեն. Տեղիս անապատ է, եւ
օրս՝ տարաժամեալ, արձակեա զժողովուրդդ՝
զի երթիցեն շուրջ ՚ի շէնսն, գնեսցեն իւրեանց
16 կերակուրս։ Եւ ասէ Յիսուս. Ոչ ինչ պիտոյ է
17 դոցա երթալ. տուք դուք դոցա ուտել։ Եւ նոքա
ասեն ցնա. Ոչ ինչ ունիմք աստ, բայց հինգ
18 նկանակ եւ երկուս ձկունս։ Եւ ասէ ցնոսա.
19 Բերէք այսր զդոյն։ Եւ հրամայեաց բազմեցուցանել
զժողովուրդն ՚ի վերայ խոտոյ. եւ առեալ
զհինգ նկանակն եւ զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ
յերկինս, օրհնեաց. եւ եբեկ եւ ետ ցաշակերտսն
զնկանակսն, եւ աշակերտքն ժողովրդոցն։
20 Կերան ամենեքեան եւ յագեցան, եւ բարձին
զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի
21 լի։ Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ հինգ հազար,
թող զկանայս եւ զմանկտի։

22 Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել ԽԴ
՚ի նաւ եւ յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն
23 զժողովուրդսն արձակիցէ։ Եւ իբրեւ արձակեաց
զժողովուրդսն՝ ել ՚ի լեառն առանձինն
կալ յաղօթս։ Եւ իբրեւ ընդ երեկս եղեւ, անդ
էր միայն։

24 Եւ նաւն մեկնեալ էր ՚ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝ ԽԵ
ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր
25 հողմն։ Եւ ՚ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն
26 առ նոսա Յիսուս գնալով ՚ի վերայ ծովուն։ Իբրեւ
տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր ՚ի վերայ
ծովուն՝ խռովեցան, եւ ասեն՝ թէ առասպել ինչ
27 իցէ. եւ առ ահին աղաղակեցին։ Եւ վաղվաղակի
խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս եւ ասէ. Քաջալերեցարուք,
28 ես եմ մի երկնչիք։ Պատասխանի ետ
նմա Պետրոս եւ ասէ. Տէր, եթէ դու ես, հրամայեա
29 ինձ գալ առ քեզ ՚ի վերայ ջրոցս։ Եւ նա
ասէ. Եկ։ Եւ իջեալ ՚ի նաւէն Պետրոս՝ գնայր ՚ի
30 վերայ ջուրցն, եւ եկն առ Յիսուս։ Եւ տեսեալ
զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. եւ իբրեւ սկսաւ
ընկղմել՝ աղաղակեաց եւ ասէ. Տէր, փրկեա զիս։
31 Եւ վաղվաղակի Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր կալաւ
զնա եւ ասէ. Թերահաւատ, ընդէ՞ր երկմտեցեր։
32 Եւ իբրեւ ելին ՚ի նաւն՝ հանդարտեաց
33 հողմն։ Եւ որ ՚ի նաւին էին՝ մատեան երկիր
պագին նմա եւ ասեն. Արդարեւ որդի Աստուծոյ
34 ես դու։ Եւ անցեալ եկին ՚ի ցամաք ՚ի Գեննեսարեթ.
35 եւ իբրեւ ծանեան զնա արք տեղւոյն
այնորիկ, առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն՝ եւ
36 ածին առ նա զամենայն հիւանդս։ Եւ աղաչէին
զնա, զի գոնէ միայն ՚ի քղանցս հանդերձի նորա
մերձեսցին. եւ որ միանգամ մերձեցանն՝
փրկեցան։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԻԸ Յայնժամ մատեան առ Յիսուս՝ որ յԵրուսա- 1
ղէմէ փարիսեցիքն եւ դպիրք եւ ասեն. Ընդէ՞ր 2
աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութեամբ ծե-
րոցն. զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց ու-
տեն։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Եւ 3
դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն Աս-
տուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն։ Զի Աս- 4
տուած ասաց. Պատուեա զհայր քո եւ զմայր.
եւ որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու վախ- 5
ճանեսցի. Եւ դուք ասէք. որ ասիցէ ցհայր իւր 6
կամ ցմայր իւր, Թէ պատարագ է՝ զոր յինէն
օգտիցիս, եւ ոչ պատուիցէ զհայր իւր եւ զմայր
իւր. եւ խոտեցէք զբանն Աստուծոյ վասն ձերոյ
աւանդութեանն։ Կեղծաւորք, բարւոք մար- 7
գարէացաւ ՚ի վերայ ձեր Եսայի եւ ասէ. Ժողո- 8
վուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս, եւ սիրտք
իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն. զուր 9
պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝
զմարդկան պատուիրանս։ Եւ կոչեցեալ առ 10
ինքն զժողովուրդսն ասէ ցնոսա. Լուարուք եւ
՚ի միտ առէք. ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ 11
պղծէ զմարդ, այլ որ ինչ ելանէ ՚ի բերանոյ՝ այն
պղծէ զմարդ։ Յայնժամ մատուցեալ աշակեր- 12
տացն նորա ասեն ցնա. Գիտե՞ս զի փարիսեցիքն
իբրեւ լուան զբանն՝ գայթագղեցան։ Նա պա- 13
տասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ամենայն տունկ՝
զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր, խլեսցի։
Թո՛յլ տուք զնոսա. կոյրք են՝ կուրաց առաջ- 14
նորդք. կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխա-
լէ, եւ երկոքին ՚ի խորխորատ անկանին։ Պա- 15
տասխանի ետ նմա Պետրոս եւ ասէ. Մեկնեա
մեզ զառակս զայս։ Ասէ Յիսուս. Տակաւին եւ 16
դուք անմիտ էք, եւ ոչ իմանայք՝ եթէ ամե- 17
նայն որ մտանէ ՚ի բերան, յորովայն երթայ եւ
արտաքս ելանէ. իսկ որ ելանէ ՚ի բերանոյ՝ ՚ի 18
սրտէ անտի գայ, եւ այն պղծէ զմարդ։ Զի ՚ի 19
սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք, սպանութիւնք,
շնութիւնք, պոռնկութիւնք, գողութիւնք, սուտ
վկայութիւնք, հայհոյութիւնք. այս ամենայն 20
է՝ որ պղծէ զմարդ, այլ անլուայ ձեռօք ուտել
ոչ պղծէ զմարդ։

ԿԶ Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց ՚ի կողմանս 21
Տիւրոսի եւ Սիդովնի։

ԻԹ Եւ ահա կին մի քանանացի ՚ի սահմանացն ան- 22
տի նոցա՝ ելեալ, աղաղակէր եւ ասէր. Ողոր-
մեա ինձ, Տէր, որդի Դաւթի, դուստր իմ չա-
րաչար դիւահարի։ Եւ նա ոչ ետ նմա պատաս- 23
խանի։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղա-
չէին զնա եւ ասէին. Արձակեա զդա՝ զի աղա-
ղակէ զհետ մեր։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. 24
Ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կո-
25 րուսեալս տանն Իսրայէլի։ Եւ նա մատուցեալ
երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. Տէր, օգնեա
26 ինձ։ Պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Ոչ է բար-
ւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ եւ արկանել շանց։
27 Եւ նա ասէ. Այո, Տէր, քանզի եւ շունք կե-
րակրին ՚ի փշրանաց անկելոց ՚ի սեղանոյ տեառն
28 իւրեանց։ Յայնժամ պատասխանի ետ նմա Յի-
սուս, եւ ասէ. Ո՛վ կին դու, մեծ են հաւատք
քո, եղիցի քեզ որպէս եւ կամիս։ Եւ բժշկեցաւ
դուստր նորա ՚ի նմին ժամու։

29 Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի, եկն ՚ի ծովեզրն Լ ԿԷ
գալիլեացւոց, եւ ելեալ ՚ի լեառն նստէր անդ։
30 Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ու-
նէին ընդ իւրեանս կաղս, կոյրս, համերս, մա-
կացեալս, եւ այլս բազումս. եւ ընկեցին զնո-
31 սա առ ոտս նորա՝ եւ բժշկեաց զնոսա։ Մինչեւ
զարմանալ ժողովրդոցն՝ որ տեսանէին, զի հա-
մերքն խօսէին, կաղք գնային, միակողմանիք
բժշկէին, կոյրք տեսանէին, եւ փառաւոր առ-
նէին զԱստուած Իսրայէլի։

32 Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի զաշակերտսն՝ ԼԱ
ասէ. Գթամ ՚ի ժողովուրդս, զի արդ երեք ա-
ւուրք են՝ զի կան առ իս, եւ ոչ ունին զինչ ու-
տիցեն. եւ արձակել զդոսա նօթիս ոչ կամիմ,
33 գուցէ նուաղեսցեն զճանապարհաւ։ Ասեն ցնա
աշակերտքն. Ուստի՞ մեզ յանապատի աստ
ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչ յագեցուցանել
34 զայսչափ ժողովուրդ։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս.
Քանի՞ նկանակ ունիք։ Եւ նոքա ասեն. Եւթն,
35 եւ սակաւ ձկունս։ Եւ հրամայեաց ժողովր-
36 դեանն բազմել ՚ի վերայ գետնոյ. եւ առեալ
զեւթն նկանակն եւ զձկունսն՝ գոհացաւ եւ ե-
բեկ, եւ ետ աշակերտացն, եւ նոքա ժողովր-
37 դեանն։ Կերան ամենեքեան եւ յագեցան. եւ
բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եւթն զամբիւղ լի։
38 Եւ որք կերանն՝ էին իբրեւ չորք հազարք.
39 թող զկանայս եւ զմանկտի։ Եւ իբրեւ արձակեաց
զժողովուրդսն՝ ել ՚ի նաւ. եւ եկն ՚ի սահմանս
Մագդաղենայ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սադուկեցիք
փորձելով խնդրէին ՚ի նմանէ՝ նշան յերկնից
2 ցուցանել նոցա։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ
4 ցնոսա. Ազգ չար եւ շնացող՝ նշան խնդրէ, եւ
նշան մի տացի նմա, բայց նշանն Յովնանու մար-
գարէի։ Եւ եթող զնոսա եւ գնաց։

5 Գնացին եւ աշակերտքն յայնկոյս, եւ մոռա- ԼԲ
6 ցան առնուլ հաց։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Տեսէք
եւ զգոյշ լերուք ՚ի խմորոյ սադուկեցւոց եւ
7 փարիսեցւոց։ Նոքա խորհէին ընդ միմեանս եւ
8 ասէին՝ թէ հաց ոչ բարձաք։ Գիտաց Յիսուս եւ

տես. Զի՞ խորհիք ՚ի միտս ձեր, թերահաւատք,
եթէ հաց ոչ ունիք. տակաւին չիմանայք եւ ոչ 9
յիշէք զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն, եւ
քանի սակառի բարձէք. եւ ոչ զեւթն նկանակն 10
՚ի չորս հազարսն, եւ քանի զամբիւղ բարձէք.
արդ զիա՞րդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի 11
ասացի ձեզ զգոյշ լինել ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն
եւ սադուկեցւոց։ Յայնժամ ՚ի միտ առին, եթէ 12
ոչ ասաց զգուշանալ ՚ի խմորոյ, այլ յուսմանէ
փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոց։

ԼԴ
ԶԴ
Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի կողմանս Փիլիպպեայ Կե- 13
սարեայն՝ հարցանէր ցաշակերտսն եւ ասէր. Զո՞
ոք ասեն զինէն մարդիկ՝ թէ իցէ որդի մարդոյ։
Եւ նոքա ասեն. Ոմն զՅովհաննէս Մկրտիչ, եւ 14
այլք զԵղիա, եւ կէսք զԵրեմիա, կամ զմի ոք ՚ի
մարգարէիցն։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Դուք զիս զո՞ 15
ոք ասէք զինէն թէ իցեմ։ Պատասխանի ետ Սի- 16
մովն Պետրոս եւ ասէ. Դու ես Քրիստոսն որդի
Աստուծոյ կենդանւոյ։ Պատասխանի ետ Յիսուս 17
եւ ասէ ցնա. Երանի քեզ Սիմովն՝ որդի Յովնա-
նու, զի մարմին եւ արիւն ոչ յայտնեաց քեզ, այլ
Հայր իմ որ յերկինսն է։ Եւ ես քեզ ասեմ, զի դու 18
ես վէմ, եւ ՚ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի
իմ, եւ դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարես-
ցեն։ Եւ տաց քեզ զփականս արքայութեան երկ- 19
նից. եւ զոր միանգամ կապեսցես յերկրի՝ եղիցի
կապեալ յերկինս, եւ զոր արձակեսցես յերկրի՝
եղիցի արձակեալ յերկինս։ Յայնժամ սաս- 20
տեաց աշակերտացն, զի մի՛ ումեք ասասցեն՝ թէ
նա է Քրիստոսն։ Յայնմ հետէ սկսաւ Յիսուս 21
ցուցանել աշակերտացն, թէ պարտ է նմա եր-
թալ յԵրուսաղէմ, եւ բազում չարչարանս չար-
չարել եւ անարգել ՚ի քահանայապետից եւ ՚ի
դպրաց եւ ՚ի ծերոց ժողովրդեանն, եւ սպանա-
նել, եւ յերրորդ աւուր յառնել։ Եւ առեալ զնա 22
մեկուսի Պետրոսի, սկսաւ կշտամբել ընդ նմա եւ
ասել. Քաւ լիցի քեզ Տէր, մի՛ եղիցի քեզ այդ։
Եւ նա դարձեալ ՚ի Պետրոս ասէ. Երթ յետս իմ, 23
սատանայ, գայթագղութիւն իմ ես. զի ոչ խոր-
հիս զԱստուծոյն, այլ զմարդկան։ Յայնժամ 24
Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր. Եթէ ոք կամի
զհետ իմ գալ՝ ուրասցի զանձն, եւ առցէ զխաչ
իւր եւ եկեսցէ զհետ իմ։ Զի որ կամիցի զանձն 25
իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, եւ որ կորու-
սցէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա։ Զինչ օգ- 26
տիցի մարդ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի,
եւ զանձն իւր տուժեսցի. կամ զինչ տացէ
մարդ փրկանս ընդ անձին իւրում։ Զի գալոց 27
է որդի մարդոյ փառօք հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշ-
տակօք իւրովք, եւ յայնժամ հատուսցէ իւրա-
քանչիւր ըստ գործս իւր։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի 28
իցեն ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ կան, որք ոչ
ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսանիցեն զորդի
մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ։

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու Յիսուս զՊետրոս ԼԵ
եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս զեղբայր նորա,
եւ հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն.
2 եւ այլակերպեցաւ առաջի նոցա, եւ լուսաւորե-
ցան երեսք նորա իբրեւ զարեգակն, եւ հան-
3 դերձք նորա եղեն սպիտակ իբրեւ զլոյս։ Եւ ա-
հա երեւեցան նոցա Մովսէս եւ Եղիա՝ որ խօ-
4 սէին ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Պետրոս եւ ա-
սէ ցՅիսուս. Տէր, բարւոք է մեզ աստ լինել. ե-
թէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս. մի
5 քեզ, եւ մի Մովսիսի, եւ մի Եղիայի։ Եւ մինչ-
դեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի ե-
ղեւ ՚ի վերայ նոցա. ձայն եղեւ յամպոյն եւ ա-
սէ. Դա է որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ,
6 դմա լուարուք։ Իբրեւ լուան աշակերտքն, ան-
կան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ երկեան յոյժ։
7 Եւ մատուցեալ Յիսուս բուռն եհար զնոցանէ
8 եւ ասէ. Յառն կացէք եւ մի՛ երկնչիք։ Ամբար-
ձին զաչս իւրեանց, եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց
9 միայն զՅիսուս։ Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ
անտի, պատուիրեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ. մի՛
ումեք ասիցէք զտեսիլդ, մինչեւ որդի մարդոյ ՚ի
10 մեռելոց յարիցէ։ Հարցին ցնա աշակերտքն եւ
ասեն. Զիա՞րդ դպիրքն ասեն, եթէ Եղիայի նախ
11 պարտ է գալ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
ցնոսա. Եղիա գայ, եւ հաստատեսցէ զամենայն.
12 այլ ասեմ ձեզ՝ զի Եղիա եկեալ իսկ է. եւ ոչ
ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նա զոր ինչ կա-
մեցան. նոյնպէս եւ որդի մարդոյ չարչարելոց է
13 ՚ի նոցանէ։ Յայնժամ ՚ի միտ առին աշակերտքն,
թէ վասն Յովհաննու Մկրտչի ասաց ցնոսա։

14 Եւ իբրեւ եկին ՚ի ժողովուրդն, մատեաւ այր ԼԶ
ԶԲ
մի ՚ի ծունր իջանէր եւ ասէր. Տէր, ողորմեաց
որդւոյ իմում, զի լուսնոտի եւ չարաչար հիւան-
դանայ. բազում անգամ անկանի ՚ի հուր, եւ
15 երբեմն ՚ի ջուր. եւ մատուցի զնա աշակերտացդ
16 քոց, եւ ոչ կարացին բժշկել։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ եւ թիւր,
մինչեւ ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչեւ յե՞րբ ան-
17 սայցեմ ձեզ. ած զնա առ իս։ Եւ սաստեաց ՚ի
նա Յիսուս, եւ ել ՚ի նմանէ դեւն, եւ բժշկեցաւ
18 մանուկն ՚ի ժամէն յայնմանէ։ Յայնժամ մա-
տեան աշակերտքն առանձինն եւ ասեն ցՅիսուս.
19 Մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա։ Եւ նա
ասէ ցնոսա. Վասն թերահաւատութեան ձերոյ.
ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս քան
զհատ մանանխոյ, ասասջիք լերինս այսմիկ՝ փո-
խեաց աստի անդր, եւ փոխեսցի. եւ ոչ ինչ
20 անհնարին լինիցի ձեզ։ Բայց այս ազգ ոչ ել-
նէ, եթէ ոչ աղօթիւք եւ պահօք։

ԼԶ Եւ մինչ գեռ շրջէին նոքա 'ի Գալիլեա, ասէ 21
ԶԴ ցնոսա Յիսուս. Մատնելոց է որդի մարդոյ 'ի
ձեռս մարդկան, եւ սպանցեն զնա, եւ յերիր 22
աւուր յարիցէ: Եւ տրտմեցան յոյժ: Եւ եկեալ 23
էին նոքա 'ի Կափառնաում, մատեան որք զերկ-
դրամեանն պահանջէին առ Պետրոս, եւ ասեն.
Վարդապետն ձեր ոչ տայ զերկդրամեանն: Եւ
ասէ. Այո: Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն' յառաջ 24
եհաս քան զնա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞նչ թուի
քեզ, Սիմովն. թագաւորք աշխարհի յումմէ՞ առ-
նուն զհարկս կամ զհաս, յորդւո՞ց իւրեանց՝
թէ յօտարաց: Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց. 25
ասէ ցնա Յիսուս. Ապա ուրեմն ազատ են որ-
դիքն: Բայց զի մի գայթագղեցուսցուք զնոսա, 26
երթ 'ի ծով եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին
ձուկն որ ելանիցէ' առ, եւ բաց զբերան նորա,
եւ գտանիցես աստեր. զայն առեալ տացես
նոցա ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԼԷ Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ Յի- 1
սուս եւ ասեն. Ո՞վ իցէ 'ի մէնջ մեծ յարքայու-
թեան երկնից: Եւ կոչեաց առ ինքն Յիսուս մա- 2
նուկ մի, կացոյց զնա 'ի մէջ նոցա, եւ ասէ. Ա- 3
մէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ դարձջիք եւ լինիջիք իբ-
րեւ զմանկունս, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն
երկնից: Արդ որ խոնարհեցուսցանէ զանձն իբ- 4
րեւ զմանուկս զայս, նա է մեծ յարքայութեան
երկնից: Եւ որ ոք ընկալցի մանուկ մի այսպիսի 5
յանուն իմ, զիս ընդունի: Եւ որ ոք գայթագ- 6
ղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հա-
ւատացելոց, լաւ է նմա' եթէ կախիցի երկան
իշոյ ընդ պարանոց նորա' եւ ընկղմիցի 'ի խորս
ծովու: Վա՜յ աշխարհի 'ի գայթագղութեանց. 7
հարկ է գալ գայթագղութեանց. բայց վա՜յ մար-
դոյն այնմիկ' յորոյ ձեռն գայցէ գայթագղութիւն:
Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայթագղեցուցանէ 8
զքեզ, հատ զնա եւ ընկեա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ
միաձեռանի կամ կաղ մտանել 'ի կեանս, քան
երկուս ձեռս եւ երկուս ոտս ունել, եւ անկա-
նել 'ի հուրն յաւիտենական: Եւ եթէ ակն քո 9
գայթագղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա եւ ընկեա
'ի քէն. լաւ իցէ քեզ միականի մտանել 'ի կեանս,
քան երկուս աչս ունել եւ անկանել 'ի գեհեն
հրոյն:

ԶԴ Զգոյշ լերուք' մի արհամարհիցէք զմի 'ի 10
փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշ-
տակք նոցա յերկինս' հանապազ տեսանեն զե-
րեսս հօր իմոյ որ յերկինս է: Զի եկն որդի 11
մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն:

ԼԸ Զի՞նչ թուի ձեզ, եթէ լինիցի մարդոյ հա- 12
րեւր ոչխար, եւ մոլորիցի մի 'ի նոցանէ, ոչ թո-
ղուցու զիննսուն եւ զինն ոչխարն 'ի լերինս,
13 եւ երթայցէ խնդրիցէ զմոլորեալն: Եւ եթէ լի-
նիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ' զի ուրախ
լինի 'ի վերայ նորա, առաւել քան 'ի վերայ իննս-
14 սուն եւ յիննուցն որ չիցեն մոլորեալ: Այս-
պէս ոչ են կամք առաջի հօր իմոյ որ յերկինս է,
15 եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ: Եթէ
մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդիմանեա
զնա' յորժամ դու եւ նա միայն իցէք. եթէ լուի-
16 ցէ քեզ, շահեցար զեղբայրն քո: Ապա թէ ոչ
լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ մի եւս կամ երկուս.
զի 'ի բերանոյ երկուց եւ երից վկայից հաստա-
17 տեսցի ամենայն բան: Իսկ եթէ եւ նոցա ոչ
լուիցէ, ասասջիր յեկեղեցւոջ: Ապա թէ եւ ե-
կեղեցւոյն ոչ լուիցէ, եղիցի քեզ իբրեւ հե-
18 թանոս եւ զմաքսաւոր: Ամէն ասեմ ձեզ. զոր
կապիցէք յերկրի' եղիցի կապեալ յերկինս, եւ
զոր արձակիցէք յերկրի' եղիցի արձակեալ յեր-
19 կինս: Դարձեալ ասեմ ձեզ. եթէ երկու 'ի
ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վասն ամենայն իրաց.
զինչ եւ խնդրեսցեն' եղիցի նոցա 'ի հօրէ իմմէ
20 որ յերկինսն է: Զի ուր իցեն երկու կամ երեք
ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա:
21 Յայնժամ մատեաւ առ նա Պետրոս եւ ասէ.
Տէր, քանիցս անգամ թէ մեղիցէ ինձ եղբայր
22 իմ, եւ թողից նմա. մինչեւ յեւթն անգամ: Ա-
սէ ցնա Յիսուս. Ոչ ասեմ քեզ' թէ մինչեւ յեւթն
անգամ, այլ մինչեւ յեւթանասնեկին եւթն:

23 Վասն այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկ- ԼԹ
նից առն թագաւորի, որ կամեցաւ համար առ-
24 նել 'ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ իբրեւ սկսաւ
առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր
25 քանքարոյ: Եւ իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել,
հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նորա' եւ զկին
նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ ինչ եւ ու-
26 նէր' եւ հատուցանել: Եւ անկեալ ծառայն
երկիր պագանէր նմա եւ ասէր. երկայնամիտ
27 լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ: Գթա-
ցեալ տէր ծառային այնորիկ' արձակեաց զնա,
28 եւ զփոխն եթող նմա: Եւ ելեալ ծառայն այն'
եգիտ զմի 'ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր
նմա հարիւր դահեկան, եւ կալեալ զնա' խեղ-
29 դէր եւ ասէր. հատո ինձ զոր պարտիս: Արդ
անկեալ ծառայակիցն առ ոտս նորա' աղաչէր
զնա եւ ասէր. երկայնամիտ լեր առ իս' եւ հա-
30 տուցից քեզ: Եւ նա ոչ կամէր, այլ չոգաւ արկ
31 զնա 'ի բանտ' մինչեւ հատուսցէ զպարտսն: Իբ-
րեւ տեսին ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղեւն'
տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ ցուցին տեառն իւ-
32 րեանց զամենայն որ ինչ եղեւն: Յայնժամ կո-
չեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ. ծառայ չար, զա-
մենայն զպարտսն թողի քեզ' վասն զի աղաչե-
33 ցեր զիս. իսկ արդ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողորմել
ծառայակցին քում, որպէս եւ ես քեզ ողորմե-

ցայ։ Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց 34
զնա դահճաց՝ մինչեւ հատուսցէ զամենայն զը-
պարտսն։ Նոյնպէս եւ Հայր իմ որ յերկինս է՝ 35
արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր
եղբօր իւրում՝ ՚ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Ի ՃՁԵ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զբանս 1
զայսոսիկ, փոխեցաւ ՚ի Գալիլեէ՝ եւ եկն ՚ի սահ-
մանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու։ Եւ 2
գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, եւ
բժշկեաց զնոսա անդ։ Եւ մատուցեալ առ նա 3
փարիսեցիքն, փորձէին զնա եւ ասէին. Եթէ
արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր, ըստ ա-
մենայն վնասու։ Պատասխանի ետ նոցա եւ ա- 4
սէ. Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն
՚ի սկզբանէ՝ արու եւ էգ արար զնոսա եւ ասէ.
Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր եւ զմայր՝ եւ 5
երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին երկո-
քեան ՚ի մարմին մի։ Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝ 6
այլ մի մարմին։ Արդ զոր Աստուած զուգեաց՝
մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա. Իսկ Մովսէս 7
ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնե-
լոյ՝ եւ արձակել։ Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն 8
խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ ար-
ձակել զկանայս ձեր, այլ ՚ի սկզբանէ ոչ եղեւ
այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ ար- 9
ձակէ զկին իւր՝ եւ ոչ վասն պոռնկութեան, եւ
առնիցէ այլ՝ շնայ, եւ որ զարձակեալն առնէ՝
շնայ։ Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. Եթէ այդպէս 10
ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին, լաւ է չա-
մուսնանալ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ոչ ամենեքեան 11
բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է։
Զի են ներքինիք՝ որ յորովայնէ մօր իւրեանց 12
ծնան այնպէս, եւ են ներքինիք՝ որ ՚ի մարդկանէ
եղեն ներքինիք, եւ են ներքինիք՝ որ զանձինս
իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան
երկնից. որ կարողն է տանել՝ տարցի։ Յայն- 13
ժամ մատուցին առ նա մանկտի, զի ձեռն դիցէ
՚ի վերայ նոցա եւ աղօթս արասցէ. եւ աշա-
կերտքն նորա սաստէին նոցա։ Ասէ Յիսուս. 14
Թոյլ տուք մանկտւոյդ՝ եւ մի՛ արգելուք զդոսա
գալ առ իս, զի այդպիսեացդ է արքայութիւն
երկնից։ Եւ եդեալ ձեռս ՚ի վերայ նոցա՝ գնաց 15
անտի։

ԻԱ ՃՃ Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա ասէ. Վար- 16
դապետ բարի, զի՞նչ բարի գործեցից՝ զի ընդու-
նիցիմ զկեանսն յաւիտենականս։ Եւ նա ասէ 17
ցնա. Զի՞ հարցանես զիս զբարւոյ, մի է բարի.
եթէ կամիս ՚ի կեանսն յաւիտենականս մտանել,
պահեա զպատուիրանսն։ Ասէ ցնա. Զո՞րս։ Ա- 18
սէ ցնա Յիսուս. Զմի՛ սպանաներն՝ եւ մի՛ շնար,
19 եւ մի՛ գողանար, եւ մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա
զհայր քո եւ զմայր, եւ սիրեսցես զընկեր քո
20 իբրեւ զանձն քո։ Ասէ ցնա պատանին. Զայդ
ամենայն պահեցի ՚ի մանկութենէ իմմէ, արդ
21 եւս ինչ պակաս իցեմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Եթէ
կամիս կատարեալ լինել, երթ վաճառեա զինչս
քո եւ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձս յեր-
22 կինս, եւ եկ զհետ իմ։ Իբրեւ լուաւ պատանին
զբանն, գնաց տրտմեալ, զի ունէր ստացուածս
23 բազումս։ Ասէ Յիսուս ցաշակերտսն. Ամէն ասեմ
ձեզ, զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայու-
24 թիւն երկնից։ Դարձեալ ասեմ ձեզ, դիւրին է
մալխոյ մտանել ընդ ծակ ասղան, քան մեծա-
25 տան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել։ Իբրեւ
լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ, եւ ասեն.
26 Իսկ ո՞ կարիցէ ապրել։ Հայեցաւ ՚ի նոսա Յիսուս
եւ ասէ. Առ ՚ի մարդկանէ այդ անկար է, այլ առ
27 յԱստուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր։ Յայնժամ
պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա. Ահա-
ւասիկ մեք թողաք զամենայն եւ եկաք զհետ քո,
28 արդ զի՞նչ լինիցի մեզ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ա-
մէն ասեմ ձեզ, զի դուք որ եկիք զհետ իմ, ՚ի
միւսանգամ գալստեանն՝ յորժամ նստցի որդի
մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք եւ դուք
յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն
29 Իսրայէլի։ Եւ ամենայն որ ոք եթող զտուն կամ
զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր
կամ զկին կամ զորդիս կամ զագարակս վասն
անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ եւ
30 զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ։ Բա-
զումք եղիցին առաջինք յետինք, եւ յետինք ա-
ռաջինք։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն ԻԲ
տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ՚ի վարձու
2 ունել մշակս յայգի իւր. եւ արկ վարձս մշա-
կացն աւուրն դահեկան, եւ առաքեաց զնոսա
3 յայգի իւր։ Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ ետես
4 այլս զի կային դատարկք ՚ի հրապարակս, ասէ
եւ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգի իմ, եւ որ
5 ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ։ Գնացին եւ նոքա։
Եւ դարձեալ ելեալ զվեց ժամու, եւ զինն ժա-
6 մու՝ արար նոյնպէս։ Եւ զմետասաներորդ ժա-
մու ելեալ, եգիտ այլս՝ զի կային դատարկք, ա-
սէ ցնոսա. Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դա-
7 տարկք։ Ասեն ցնա. Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ՚ի
վարձու. ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգին,
8 եւ որ ինչ արժան է՝ առնուցուք։ Եւ իբրեւ ե-
րեկոյ եղեւ՝ ասէ տէր այգւոյն ցգործակալն
իւր. կոչեա զմշակսն՝ եւ տուր նոցա վարձս.
9 սկսեալ ՚ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն։ Իբրեւ

եկին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին միմի
դահեկան։ Եկեալ եւ առաջինքն՝ համարէին 10
թէ աւելի առնուցուն. եւ առին մին մի դահեկան
եւ նոքա։ Իբրեւ առին՝ տրտնջէին զտանուտեառնն 11
եւ ասէին. թէ դոքա յետինքդ մի 12
ժամ գործեցին, եւ հաւասարակիցս մեզ արարեր
զդոսա, որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք
եւ զտօթ։ Նա պատասխանի ետ միում 'ի նոցանէ 13
եւ ասէ. ընկեր, չզրկեմ զքեզ. ո՞չ դահեկանի
միոջ սակ արկեր ընդ իս. առ զքոյդ եւ 14
երթ. եթէ կամիմ յետնոյս տալ որպէս եւ քեզ.
եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմս առնել զինչ 15
եւ կամիմ. կամ թէ ակն քո չար է՝ զի ես առատ
եմ։ Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք, 16
եւ առաջինք յետինք. զի բազումք են կոչեցեալք՝
եւ սակաւք են ընտրեալք։

ՁԷ Իբրեւ ելանէր Յիսուս յԵրուսաղէմ, առ զերկոտասանեսին 17
աշակերտսն, եւ 'ի ճանապարհին ասէ
ցնոսա. Ահաւասիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ, եւ 18
որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետից եւ
դպրաց, եւ դատապարտեսցեն զնա 'ի մահ, եւ 19
մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել եւ հարկանել
եւ 'ի խաչ հանել, եւ յերիր աւուր յարիցէ։

ԽԳ Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն 20
Զեբեդեայ՝ որդւովք իւրովք հանդերձ, երկիր
պագանէր եւ խնդրէր ինչ 'ի նմանէ։ Եւ նա 21
ասէ ցնա. Զի՞նչ կամիս։ Ասէ ցնա. Ասա՝ զի
նստցին սոքա երկու որդիքս իմ՝ մի ընդ աջմէ
քումմէ եւ մի ընդ ահեկէ յարքայութեան
քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ո՛չ 22
գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն
զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտութիւնն
զոր ես մկրտելոց եմ մկրտել։ Ասեն ցնա. Կարող
եմք։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Զբաժակն իմ ըմպիջիք, 23
եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիջիք.
բայց նստուցանել ընդ աջմէ եւ ընդ ահեկէ
իմմէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ է
'ի Հօրէ իմմէ։ Եւ լուեալ տասանցն, բարկացան 24
'ի վերայ երկուց եղբարցն։ Յիսուս կոչեաց զնոսա 25
առ ինքն, եւ ասէ. Գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց
տիրեն նոցա, եւ մեծամեծքն իշխեն նոցա։
Ոչ այնպէս իցէ եւ 'ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի 26
'ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ.
եւ որ կամիցի 'ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեր 27
ծառայ։ Որպէս որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն 28
առնուլ, այլ պաշտել. եւ տալ զանձն իւր փրկանս
փոխանակ բազմաց։

ԽԴ/ԿԴ Եւ յելանելն նոցա յԵրիքովէ՝ գնացին զհետ 29
նորա ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա կոյրք երկու 30
նստէին առ ճանապարհաւ. իբրեւ լուան
թէ Յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին եւ ասեն. Ողորմեա
մեզ, Յիսուս որդի Դաւթի։ Եւ ամբոխն 31
սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն. եւ նոքա եւս առաւել
աղաղակէին եւ ասէին. Տէր, ողորմեա
32 մեզ, որդի Դաւթի։ Չուեալ ետ Յիսուս, կոչեաց
զնոսա եւ ասէ. Զի՞նչ կամիք զի արարից ձեզ։
33 Ասեն ցնա. Տէր, զի բացցին աչք մեր։ Եւ գթա-
34 ցեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա, եւ վաղվաղակի
տեսին եւ գնացին զհետ նորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Իբրեւ մօտ եղեն յԵրուսաղէմ, եւ եկին 'ի ԽԵ
Բեթփագէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց, յայնժամ
Յիսուս առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւ-
2 րոց, եւ ասէ ցնոսա. Երթայք 'ի գեօղդ՝ որ առաջի
ձեր է, եւ անդէն գտանիցէք էշ կապեալ
3 եւ յաւանակ ընդ նմին, լուծէք ածէք ինձ։ Եւ
եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասասջիք, եթէ տեառն
իւրեանց պիտոյ են. եւ վաղվաղակի առաքեսցէ
4 զնոսա։ Բայց այս ամենայն եղեւ, զի լցցի բան
5 մարգարէին՝ որ ասէ. Ասացէք դստեր Սիոնի.
ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ եւ հեծեալ յէշ
6 եւ 'ի յաւանակի իշոյ։ Գնացին աշակերտքն, եւ
7 արարին որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս. եւ
ածին զէշն եւ զյաւանակն, եւ արկին զնոքօք
8 հանդերձս, եւ նստաւ 'ի վերայ նոցա։ Եւ բազում
ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց
'ի ճանապարհին, եւ այլք հատանէին ոստս 'ի
9 ծառոց եւ տարածանէին 'ի ճանապարհին։ Եւ
ժողովուրդքն որ առաջին եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին
եւ ասէին. Օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի.
օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն. օրհնութիւն
10 'ի բարձունս։ Եւ 'ի մտանելն նորա յԵրուսաղէմ՝
դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն, եւ ասէ՝
11 ո՞վ իցէ սա։ Եւ ժողովուրդքն ասէին. Սա է մարգարէն
Յիսուս՝ որ 'ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց։
12 Եւ եմուտ Յիսուս 'ի տաճարն, եւ եհան արտաքս
զամենեսին, որ վաճառէին եւ գնէին 'ի
տաճարի անդ. եւ զսեղանս հատավաճառացն
կործանեաց եւ զաթոռս աղաւնեվաճառացն։
13 Եւ ասէ ցնոսա. Գրեալ է, տուն իմ տուն աղօթից
կոչեսցի. եւ դուք արարէք զդա այրս աւազակաց։

14 Եւ մատեան առ նա կոյրք եւ կաղք 'ի տաճարին, ԽԶ
15 եւ բժշկեաց զնոսա։ Իբրեւ տեսին քահանայապետքն
եւ դպիրք զսքանչելիսն զոր արար.
եւ զմանկունսն որ աղաղակէին 'ի տաճարին եւ
ասէին՝ օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի, բարկա-
16 ցան եւ ասեն ցնա. Լսե՞ս զինչ ասեն դոքա։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս. Այո. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝
եթէ 'ի բերանոյ տղայոց եւ ստնդիեցաց կատա-
17 րեցեր զօրհնութիւն։ Եւ թողեալ զնոսա՝ ել
արտաքոյ քաղաքին 'ի Բեթանիա, եւ անդ ագաւ։
18 Եւ այգուցն իբրեւ դառնայր անդրէն 'ի քա- ԽԷ/ԿԵ
19 ղաքն՝ քաղցեաւ, եւ տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ

ճանապարհին, եկն ՚ի նա, եւ ոչ ինչ եգիտ ՚ի
նմա՝ բայց միայն տերեւ։ Եւ ասէ ցնա. Մի այսուհետեւ
՚ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան։ Եւ
անդ ժամայն չորացաւ թզենին։ Իբրեւ տեսին 20
աշակերտքն՝ զարմացան եւ ասեն, Թէ զիա՞րդ
վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզենին։ Պատասխանի 21
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ
ունիցիք հաւատս եւ ոչ երկմտիցէք, ոչ
միայն զթզենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ եւ լերինդ
ասիցէք՝ բարձիր եւ անկիր ՚ի ծով, եղիցի։
Եւ զամենայն ինչ զոր եւ խնդրիցէք յաղօթս 22
հաւատովք՝ առնուցուք։

ԽԸ Եւ իբրեւ եկն ՚ի տաճարն, մատեան առ նա՝ 23
մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահանայապետքն եւ
ծերք ժողովրդեանն եւ ասեն. Որո՞վ իշխանութեամբ
առնես զայդ, եւ ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ
զայդ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ 24
ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես զձեզ բան մի. զոր
թէ ասիցէք ինձ, եւ ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։ Մկրտութիւնն Յովհաննու 25
ուստի՞ էր, յերկնից թէ ՚ի մարդկանէ։
Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս եւ ասէին. Եթէ 26
ասեմք՝ յերկնից, ասէ ցմեզ. Իսկ ընդէ՞ր ոչ
հաւատացէք նմա. եւ եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդկանէ,
երկնչիմք ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին զՅովհաննէս
իբրեւ զմարգարէ ունէին։ Պատասխանի 27
ետուն Յիսուսի եւ ասեն. Ոչ գիտեմք։ Ասէ
ցնոսա եւ նա. Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս։

ԽԹ Բայց զիա՞րդ թուի ձեզ. այր մի էին երկու 28
որդիք, եւ մատուցեալ առ առաջինն՝ ասէ. Որդեակ,
երթ այսօր գործեա յայգւոջ։ Նա պատասխանի 29
ետ եւ ասէ. Երթամ Տէր, եւ ոչ չոգաւ։
Մատուցեալ եւ առ միւսն, եւ ասէ նոյնպէս. 30
Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Ոչ կամիմ. բայց
յետոյ զղջացաւ եւ չոգաւ յայգին։ Ո՞ր ՚ի յերկոցունց 31
արար զկամս հօրն։ Ասեն. Յետինն։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս. Ամէն ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք
եւ պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն
երկնից։ Զի եկն Յովհաննէս ճանապարհաւ 32
արդարութեան, եւ ոչ հաւատացէք
նմա. եւ մաքսաւորք եւ պոռնիկք հաւատացին
նմա, եւ դուք տեսէք՝ եւ ոչ զղջացարուք
յետոյ հաւատալ նմա։

Ծ/ԷԴ Այլ առակ լուարուք. այր մի էր տանուտէր՝ 33
որ տնկեաց այգի, եւ ցանկով պատեաց զնա,
եւ փորեաց ՚ի նմա հնձան, եւ շինեաց աշտարակ.
եւ ետ զնա մշակաց, եւ գնաց ՚ի տար աշխարհ։
Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց 34
զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս
նորա. եւ կալեալ մշակացն զծառայս նորա, 35
զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին։
Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս 36
բազումս քան զառաջինսն, եւ արարին նոյն
37 նոյնպէս։ Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր,
եւ ասէ. Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ։
38 Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին, ասեն
ընդ միմեանս. սա է ժառանգն. եկայք սպանցուք
39 զդա, եւ կալցուք զժառանգութիւն դորա։ Եւ
կալեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին, եւ
40 սպանին։ Արդ յորժամ եկեսցէ տէր այգւոյն,
41 զի՞նչ արասցէ մշակացն այնոցիկ։ Ասեն ցնա.
Զչարսն չարաչար կորուսցէ, եւ զայգին տացէ այլոց
մշակաց. որք տացեն նմա զպտուղս ՚ի ժամու
42 իւրեանց։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Չի՞ցէ երբեք
ընթերցեալ ձեր ՚ի գիրս. Զվէմն՝ զոր անարգեցին
շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան. ՚ի Տեառնէ եղեւ
43 այս, եւ է սքանչելի յաչս մեր։ Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ, զի բարձցի ՚ի ձէնջ արքայութիւն
Աստուծոյ, եւ տացի ազգի որ առնիցէ
44 զպտուղս նորա։ Եւ որ անկցի ՚ի վերայ վիմիս
այսորիկ՝ փշրեսցի, եւ յոյր վերայ անկցի՝ հոսեսցէ
45 զնա։ Իբրեւ լուան քահանայապետքն
եւ փարիսեցիք զառակս նորա, գիտացին
46 թէ վասն նոցա ասէ։ Եւ խնդրէին զնա
ունել, բայց երկեան ՚ի ժողովրդոյն. քանզի իբրեւ
զմարգարէ ունէին զնա։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս, եւ ասէ ԾԱ/ԷԴ
2 ցնոսա առակս. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից
առն թագաւորի, որ արար հարսանիս որդւոյ
3 իւրում։ Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել
զհրաւիրեալսն ՚ի հարսանիսն, եւ ոչ կամեցան
4 գալ։ Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս եւ ասէ.
ասացէք հրաւիրելոցն, ահաւասիկ զճաշ իմ
պատրաստեցի. զուարակք իմ եւ պարարակք
զենեալ են, եւ ամենայն ինչ պատրաստ է. եկայք
5 ՚ի հարսանիսս։ Եւ նոքա յանփոյթ արարեալ՝ գնացին
ոմն յագարակ իւր, եւ ոմն ՚ի վաճառս իւր.
6 եւ այլք կալան զծառայս նորա՝ թշնամանեցին
7 եւ սպանին։ Իսկ թագաւորն իբրեւ լուաւ՝ բարկացաւ,
եւ առաքեաց զզօրս իւր եւ սատակեաց
զսպանողսն զայնոսիկ, եւ զքաղաքն նոցա այրեաց։
8 Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսանիքս
պատրաստ են, եւ հրաւիրեալքն չէին արժանի։
9 Արդ երթայք յանցս ճանապարհաց, եւ
զորս միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք ՚ի հարսանիս։
10 Եւ ելեալ ծառայքն ՚ի ճանապարհս՝ ժողովեցին
զամենեսեան զոր եւ գտին՝ զչարս եւ
զբարիս, եւ լցան հարսանիքն բազմականօք։
11 Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազմականսն՝
ետես անդ այր մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ
12 հարսանեաց. եւ ասէ ցնա. Ընկեր, զիա՞րդ մտեր
այսր, զի ոչ ունէիր հանդերձ հարսանեաց. եւ
13 նա պապանձեցաւ։ Յայնժամ ասէ թագաւորն

ցապաստարան ․ կապեցէք զդորա զոտս եւ զձեռս՝
եւ հանէք զդա ՚ի խաւարն արտաքին ․
անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց ։ Զի բազումք 14
են կոչեցեալք՝ եւ սակաւք ընտրեալք ։

ՄԲ Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ առին խորհուրդ 15
ԷԸ զնմանէ, թէ որպէս զնա որսայցեն
բանիւք ։ Եւ առաքեն առ նա զաշակերտս իւրեանց 16
հերովդիանոսօքն հանդերձ՝ եւ ասեն ․
Վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես, եւ զճանապարհն
Աստուծոյ ճշմարտութեամբ ուսուցանես,
եւ ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ, եւ ոչ
հայիս յերեսս մարդոյ ․ արդ ասա մեզ, զինչ 17
թուի քեզ, պարտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ
ոչ ։ Գիտաց Յիսուս զչարութիւնս նոցա, 18
եւ ասէ ․ Զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք ․ ցուցէք 19
ինձ զդահեկան հարկին ։ Եւ նոքա մատուցին
նմա դահեկան մի ․ եւ ասէ ցնոսա ․ Ո՞յր է պատկերս 20
այս կամ գիր ։ Ասեն ․ Կայսեր ։ Յայնժամ 21
ասէ ցնոսա ․ Արդ տուք զկայսերն՝ կայսեր,
եւ զԱստուծոյ՝ Աստուծոյ ։ Եւ իբրեւ լուան՝ զարմացան, 22
եւ թողին զնա եւ գնացին ։

ՄԳ Յայնմ աւուր մատեան առ նա սադուկեցիքն, 23
որ ասէին՝ թէ չիք յարութիւն ․ հարցին զնա
եւ ասեն ․ Վարդապետ, Մովսէս ասաց ․ եթէ ոք 24
մեռցի անորդի, առցէ զկին նորա եղբայր իւր,
եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում ։ Էին առ 25
մեզ եղբարք եօթն ․ առաջինն արար կին՝ եւ մեռաւ
․ եւ զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր
եղբօր իւրում ։ Նոյնպէս եւ երկրորդն եւ երրորդն, 26
մինչեւ ցեօթներորդն ․ յետ ամենեցուն 27
մեռաւ եւ կինն ։ Արդ ՚ի յարութեանն ո՞յր յեօթանցն 28
եղիցի նա կին, զի ամենեքին կալան զնա
կին ։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ ․ 29
Մոլորեալք, ոչ գիտէք զգիրս եւ ոչ զզօրութիւն
Աստուծոյ ․ զի ՚ի յարութեանն ոչ կանայս առնեն 30
եւ ոչ արանց լինին, այլ են իբրեւ զհրեշտակս
յերկինս ։ Բայց վասն յարութեան մեռելոց 31
չիցէ՞ ընթերցեալ զասացեալն ձեզ յԱստուծոյ
․ Ես եմ Աստուած Աբրահամու, Աստուած 32
Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ ․ եւ
չէ Աստուած՝ Աստուած մեռելոց, այլ կենդանեաց
։ Իբրեւ լուան ժողովուրդքն, զարմանային 33
ընդ վարդապետութիւն նորա ։

ՄԴ Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան՝ եթէ պապանձեցոյց 34
զսադուկեցիսն, ժողովեցան ՚ի միասին
։ Եւ եհարց մի ոմն ՚ի նոցանէ զնա՝ փորձելով, 35
եւ ասէ ․ Վարդապետ, ո՞ր պատուիրան մեծ 36
է յօրէնս ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա ․ Սիրեսցես զՏէր 37
Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն
անձնէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց
քոց ․ այս է մեծ եւ առաջին պատուիրան ․ Եւ 38
երկրորդ՝ նման սմին, սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ 39
զանձն քո ։ Յայս երկուս պատուիրանս ամենայն 40
օրէնք եւ մարգարէք կախեալ կան ։

41 Եւ ՚ի ժողովել փարիսեցւոցն, եհարց ցնոսա ՄԵ
42 Յիսուս եւ ասէ ․ Զի՞նչ թուի ձեզ վասն Քրիստոսի,
43 ո՞յր որդի է ։ Ասեն ցնա ․ Դաւթի ։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս ․ Իսկ զիա՞րդ Դաւիթ հոգւովն կոչէ
44 զնա Տէր, եւ ասէ ․ ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ
ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան
45 ոտից քոց ․ Իսկ եթէ Դաւիթ զնա
46 Տէր կոչէ, զիա՞րդ որդի նորա իցէ ։ Եւ ոչ ոք
կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի, եւ ոչ
իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա եւ ոչ ինչ ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովրդեան ՄԶ
2 եւ ընդ աշակերտսն իւր եւ ասէ ․ Յաթոռն Մովսիսի
3 նստան դպիրքն եւ փարիսեցիք ․ զամենայն
ինչ որ ասիցեն ձեզ՝ արարէք եւ պահեցէք,
բայց ըստ գործոցն նոցա մի առնէք, զի ասեն
4 եւ ոչ առնեն ։ Կապեն բեռինս ծանունս եւ դժուարակիրս,
եւ դնեն ՚ի վերայ ուսոց մարդկան,
եւ մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել
5 զնոսա ։ Եւ զամենայն գործս իւրեանց առնեն ՚ի
ցոյց մարդկան ․ լայնեն զգրապանակս իւրեանց,
եւ երկայնեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց ․
6 սիրեն զյառաջագահս յընթրիս եւ զնախաթոռս
7 ՚ի ժողովուրդս եւ զողջոյնս ՚ի հրապարակս, եւ
8 կոչել ՚ի մարդկանէ՝ ռաբբի ռաբբի ։ Բայց դուք
մի զոք կոչէք վարդապետ, զի մի է ձեր ուսուցիչ,
9 եւ ամենեքին դուք եղբարք էք ։ Եւ հայր
մի կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է հայր՝ որ
10 յերկինսն է ։ Եւ մի կոչիցիք ուսուցիչք, զի ուսուցիչ
11 ձեր Քրիստոս է ։ Եւ մեծն ՚ի ձէնջ եղիցի
12 ձեր սպասաւոր ։ Որ բարձրացուցանէ զանձն՝
խոնարհեսցի, եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
բարձրասցի ։

13 Վա՜յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք ՄԷ
․ զի փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի
մարդկան, դուք ոչ մտանէք, եւ որոց մտանենն՝
15 չտայք թոյլ մտանել ։ Վա՜յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք
կեղծաւորք ․ զի յածիք ընդ ծով եւ
ընդ ցամաք՝ առնել եկամուտ մի, եւ յորժամ
լինիցի՝ առնէք զնա որդի գեհենի կրկին եւս
16 քան զձեզ ։ Վա՜յ ձեզ, առաջնորդք կոյրք ․ զի
ասէք՝ որ երդնու ՚ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ
երդնու յոսկին որ ՚ի տաճարին է՝ պարտական է ։
17 Մորոսք եւ կոյրք ․ զի՞նչ մեծ է, ոսկի՞ն՝ եթէ
18 տաճարն որ սրբէ զոսկին ։ Եւ որ երդնու ՚ի սեղանն՝
չէ ինչ, բայց որ երդնու ՚ի պատարագն
19 որ ՚ի վերայ նորա է՝ պարտական է ։ Յիմարք եւ
կոյրք ․ զի՞նչ մեծ է ․ պատարագն, եթէ սեղանն՝
20 որ սրբէ զպատարագն ։ Իսկ արդ որ երդնու ՚ի
սեղանն, երդնու ՚ի նա եւ յամենայն որ ՚ի վերայ
21 նորա է ․ եւ որ երդնու ՚ի տաճարն, երդ-

նու 'ի նա եւ 'ի բնակիչն նորա · եւ որ երդնու 22
յերկինս, երդնու յաթոռն Աստուծոյ եւ յայն
որ նստին 'ի վերայ նորա ։ Վա՜յ ձեզ դպրաց եւ 23
փարիսեցւոց կեղծաւորաց · զի տասանորդէք
զանանուխ եւ զսամիթ եւ զչաման · եւ թողէք
զծանր ծանր օրինացն՝ զդատաստան եւ զողորմութիւն
եւ զհաւատս · զայս արժան էր առնել՝
եւ զայն չթողուլ ։ Առաջնորդք կոյրք, որ զմժղուկս 24
քամէք եւ զուղտ կլանէք ։ Վա՜յ ձեզ 25
դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց · զի սրբէք
զարտաքին բաժակին եւ զսկաւառակի, եւ 'ի
ներքոյ լի են յափշտակութեամբ եւ անիրաւութեամբ ։
Փարիսեցի կոյր, սրբեա նախ զներքին 26
բաժակին եւ զսկաւառակին, զի լինիցի եւ
արտաքինն նոցա սուրբ ։ Վա՜յ ձեզ դպրաց եւ 27
փարիսեցւոց կեղծաւորաց · զի նմանք էք գերեզմանաց
բռելոց, որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկք,
եւ 'ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռելոց եւ ամենայն
պղծութեամբ ։ Նոյնպէս եւ դուք արտաքոյ երեւիք 28
մարդկան արդարք, եւ 'ի ներքոյ լի էք
կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ ։ Վա՜յ 29
ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց · զի
շինէք զշիրիմս մարգարէից, եւ զարդարէք զգերեզմանս
արդարոց, եւ ասէք, եթէ էաք յաւուրս 30
հարցն մերոց՝ ոչ հաղորդէաք արեան մարգարէիցն ·
ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ 31
որդիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորեցին զմարգարէսն ·
եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց ։ Օձք՝ ծնունդք 32
իժից, զիա՞րդ փախնուցուք 'ի դատաստանէ գեհենին 33
։ Վասն այսորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ 34
առ ձեզ մարգարէս եւ իմաստունս եւ դպիրս,
եւ 'ի նոցանէ սպանանիցէք եւ 'ի խաչ հանիցէք ·
եւ 'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր, եւ
հալածիցէք 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք ։ Որպէս զի 35
եկեսցէ 'ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար
հեղեալ յերկրի, յարենէն Աբելի արդարոյ մինչեւ
յարիւնն Զաքարիայ որդւոյ Բարաքեայ՝ զոր
սպանէք ընդ մէջ տաճարին եւ սեղանոյ · ամէն 36
ասեմ ձեզ, եկեսցէ այն ամենայն 'ի վերայ ազգիս
այսորիկ ։ Երուսաղէմ Երուսաղէմ, որ կոտորեր 37
զմարգարէս եւ քարկոծ առնէիր զառաքեալսն
առ նա ։ Քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել
զմանկունս քո զոր օրինակ ժողովէ հաւ
զձագս իւր ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք ։
Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ ։ 38
Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս 39
յայսմհետէ, մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն
յանուն Տեառն ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

ԾԷ Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս 'ի տաճարէն՝ գնայր, 1
եւ մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
տաճարին ։ Եւ նա պատասխանի ետ եւ 2
ասէ ցնոսա · Տեսանէ՞ք զայդ ամենայն · ամէն ասեմ
ձեզ, ոչ մնասցէ այդր քար 'ի քարի վերայ
որ ոչ քակտեսցի ։

3 Եւ մինչ դեռ նստէր 'ի լերինն ձիթենեաց, ԾԸ
մատեան առ նա աշակերտքն առանձինն եւ ասեն
· Ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, եւ կամ զի՞նչ
նշան իցէ քոյոյ գալստեանն եւ փոխմանն աշխարհիս
4 ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա
5 · Զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ · զի
բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ ասիցեն՝ թէ
ես եմ Քրիստոսն, եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն
6 ։ Լսելոց էք պատերազմունս եւ համբաւս
պատերազմաց · զգոյշ լերուք՝ մի խռովիցիք,
զի պարտ է լինել այսմ ամենայնի, այլ չեւ է
7 կատարած ։ Յարիցէ ազգ յազգի վերայ, եւ
թագաւորութիւն 'ի թագաւորութեան · եւ եղիցին
սովք եւ սրածութիւնք եւ սասանութիւնք
8 'ի տեղիս տեղիս · սակայն եւ այն ամենայն՝ սկիզբն
9 է երկանց ։ Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ 'ի նեղութիւն,
եւ սպանանիցեն զձեզ · եւ եղիջիք ատեցեալք
յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ ։
10 Եւ յայնժամ գայթագղեսցին բազումք, եւ զմիմեանս
11 մատնեսցեն եւ ատեսցեն զմիմեանս · եւ
բազում սուտ մարգարէք յարիցեն, եւ զբազումս
12 մոլորեցուսցեն ։ Եւ վասն բազմանալոյ
անօրէնութեանն՝ ցամաքեսցի սէր բազմաց ·
13 բայց որ համբերեսցէ 'ի սպառ, նա կեցցէ ։ Եւ
14 քարոզեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ամենայն
տիեզերս՝ 'ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց,
15 եւ ապա եկեսցէ կատարած ։ Արդ
յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածոյն,
որ ասացեալն է 'ի ձեռն Դանիէլի մարգարէի,
զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբութեան, որ ընթեռնուն՝
16 'ի միտ առցէ ։ Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի
17 իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս, եւ որ 'ի տանիս կայցէ՝
18 մի իջցէ առնուլ ինչ 'ի տանէ իւրմէ · եւ որ
յանդի իցէ՝ մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս
19 իւր ։ Բայց վա՜յ իցէ յղեաց եւ ստնտուաց յաւուրսն
20 յայնոսիկ ։ Յաղօթս կացէք՝ զի մի լինիցի
փախուստն ձեր ձմերայնի, եւ մի 'ի շաբաթու
21 ։ Զի եղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի
ոչ եղեւ 'ի սկզբանէ աշխարհի
22 մինչեւ ցայժմ, եւ ոչ այլ լիցի ։ Եւ եթէ ոչ կարճէին
աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրէր ամենայն
մարմին · բայց վասն ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն
23 այնոքիկ ։ Յայնժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ՝
ահաւասիկ աստ է Քրիստոսն կամ անդ, մի հաւատայցէք
24 ։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք եւ
սուտ մարգարէք, եւ տայցեն նշանս մեծամեծս
եւ արուեստս, մինչ մոլորեցուցանել՝ թէ հնար
25 ինչ իցէ՝ եւ զընտրեալսն ։ Ահա յառաջագոյն ասացի
26 ձեզ ։ Արդ թէ ասիցեն ձեզ, ահաւասիկ
յանապատի է, մի ելանիցէք · եւ թէ ահա 'ի սենեակս
27 է, մի հաւատայցէք ։ Զի որպէս

փայլակն՝ որ ելանէ յարեւելից եւ երեւի մին-
չեւ յարեւմուտս, այնպէս եղիցի գալուստ որդ-
ւոյ մարդոյ։ Զի ուր գէշն իցէ, անդ ժողովես- 28
ցին արծուիք։ Վաղվաղակի յետ նեղութեան 29
աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, եւ
լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, եւ աստեղք անկցին
յերկնից եւ զօրութիւնք երկնից շարժեսցին։
Եւ ապա երեւեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յեր- 30
կինս. եւ յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք
երկրի, եւ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ՚ի վե-
րայ ամպոց երկնից զօրութեամբ եւ փառօք բազ-
մօք։ Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մե- 31
ծաւ, եւ ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ՚ի չորից
հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մինչեւ ՚ի ծագս նոցա։
Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զառակն. զի յոր- 32
ժամ ոստք նորա կակղասցին եւ տերեւն ցը-
ցուի, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս 33
եւ դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն,
գիտասջիք թէ մերձ է ՚ի դուրս։ Ամէն ասեմ 34
ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ա-
մենայն եղիցի։ Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ 35
բանք իմ մի անցցեն։

ԾԸ Բայց վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու՝ ոչ 36
ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից եւ ոչ Որդի,
բայց միայն Հայր։ Այլ որպէս աւուրքն Նոյի, 37
այնպէս եղիցի գալուստ որդւոյ մարդոյ։ Զի 38
որպէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջրհե-
ղեղն, ուտէին եւ ըմպէին, կանայս առնէին եւ
արանց լինէին մինչեւ ցօրն՝ յորում եմուտ Նոյ
՚ի տապանն, եւ ոչ գիտացին՝ մինչեւ եկն ջրհե- 39
ղեղն եւ եբարձ զամենեսին, այնպէս եղիցի եւ
գալուստ որդւոյ մարդոյ։ Յայնժամ թէ իցեն 40
երկու յագարակի, մին առնուցու եւ միւսն թո-
ղուցու. եւ եթէ երկու աղայցեն ՚ի մի երկանս, 41
մին առնուցու եւ միւսն թողուցու։ Արթուն 42
կացէք՝ զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր
գայ։ Զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն՝ 43
յորում պահու գող գայ, հսկէր՝ եւ ոչ տայր ա-
կան հատանել զտանն իւրոյ։ Վասն այսորիկ եւ 44
դուք լերուք պատրաստ, զի յորում ժամու
ոչ ակն ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ։ Իսկ ո՞վ իցէ 45
հաւատարիմ ծառայ եւ իմաստուն, զոր կացոյց
տէր իւր ՚ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա
կերակուր ՚ի ժամու։ Երանի է ծառային այն- 46
միկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այն-
պէս։ Ամէն ասեմ ձեզ, զի ՚ի վերայ ամենայն 47
ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։ Ապա թէ ասիցէ 48
ծառայն չար ՚ի սրտի իւրում, տէր իմ յամէ գալ,
եւ սկսանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, 49
ուտիցէ եւ ըմպիցէ ընդ արբեցողս, գայցէ տէր 50
ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչ ակն ու-
նիցի, եւ ՚ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ, եւ հերձ- 51
ցէ զնա ընդ մէջ, եւ զբաժին նորա ընդ կեղծա-
ւորս դիցէ. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից ԾԹ
տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս ի-
ւրեանց՝ ելին ընդ առաջ փեսային եւ հարսին։
2 Հինգն ՚ի նոցանէ յիմարք էին եւ հինգն իմաս-
3 տունք։ Յիմարքն առին զլապտերսն, եւ ձէթ
4 ընդ իւրեանս ոչ բարձին։ Իսկ իմաստունքն ա-
5 ռին ձէթ ամանօք ընդ լապտերս իւրեանց։ Եւ
՚ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան եւ ՚ի
6 քուն մտին։ Եւ ՚ի մէջ գիշերի եղեւ բարբառ.
7 Ահա փեսայ գայ, ելէք ընդ առաջ նորա։ Յայն-
ժամ յարեան ամենայն կուսանքն, եւ կազմե-
8 ցին զլապտերս իւրեանց։ Ասեն յիմարքն ցի-
մաստունսն. տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա
9 շիջանին լապտերքս մեր։ Պատասխանի ետուն
իմաստունքն եւ ասեն. գուցէ ոչ իցէ մեզ եւ
ձեզ բաւական, այլ երթայք ՚ի վաճառականս եւ
10 գնեցէք ձեզ։ Իբրեւ նոքա գնացին գնել՝ եկն
փեսայն, եւ պատրաստքն մտին ընդ նմա ՚ի հար-
11 սանիսն, եւ փակեցաւ դուռնն։ Յետոյ գան եւ
այլ կուսանքն եւ ասեն. Տէր, տէր՝ բաց մեզ։
12 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ,
13 թէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Արթուն կացէք՝ զի ոչ գի-
տէք զօրն եւ ոչ զժամ։

14 Որպէս այր մի գնացեալ ՚ի տար աշխարհ, կո- Կ
15 չեաց զծառայս իւր՝ եւ ետ նոցա զինչս իւր։ Ու-
մեմն ետ հինգ քանքար, եւ ումեմն երկու, եւ
ումեմն մի. իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի, եւ
16 գնաց։ Զօգուն վաղվաղակի՝ որ առ զհինգն, գոր-
17 ծեաց նոքօք եւ շահեցաւ այլ եւս հինգ։ Նոյն-
պէս եւ որ զերկուսն՝ շահեցաւ այլ եւս երկու։
18 Եւ որ զմին առ, գնաց փորեաց զերկիր եւ թա-
19 քոյց զարծաթ տեառն իւրոյ։ Յետ բազում
ժամանակաց գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ, եւ
20 առնէ համարս ընդ նոսա։ Եւ մատուցեալ որ
զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ եւս հինգ
քանքար, եւ ասէ. Տէր, հինգ քանքար ետուր
ցիս, ահաւասիկ այլ եւս հինգ շահեցայ ՚ի
21 վերայ։ Ասէ ցնա տէր իւր. Քաջ, ծառայ բարի
եւ հաւատարիմ, ՚ի սակաւուդ հաւատարիմ եղեր,
՚ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ, մուտ յու-
րախութիւն տեառն քո։ Մատուցեալ եւ որ
22 զերկուսն քանքարն առ՝ ասէ. Տէր, երկու քան-
քար ետուր ցիս, ահաւասիկ այլ եւս երկու շա-
23 հեցայ ՚ի վերայ։ Ասէ ցնա տէր իւր. Քաջ,
ծառայ բարի եւ հաւատարիմ, ՚ի սակաւուդ հա-
ւատարիմ եղեր, ՚ի վերայ բազմաց կացուցից
զքեզ, մուտ յուրախութիւն տեառն քո։ Մա-
24 տուցեալ եւ որ զմի քանքարն առեալ էր, ասէ. Տէր,
գիտէի զքեզ՝ զի խիստ այր ես, հնձես ուր ոչ
սերմանեցեր, եւ ժողովես ուստի ոչ ցանեցեր.

տի ոչ սփռեցեր. երկեայ՝ գնացի եւ թաքուցի 25
զքանքարս քո յերկրի. արդ աւասիկ քոյդ
ցքեզ։ Պատասխանի ետ տէրն եւ ասէ ցնա. 26
Ծառայ չար եւ վատ, գիտէիր թէ հնձեմ ուստի
ոչ սերմանեցի, եւ ժողովեմ ուստի ոչ սփռեցի.
պարտ էր քեզ արկանել զարծաթս իմ 'ի սեղանաւորս, 27
եւ եկեալ ես տոկոսեաւ պահանջէի
զիմն։ Առէք 'ի դմանէ զքանքարդ՝ եւ տուք 28
այնմ որ ունիցի զտասն քանքարն։ Զի ամենայնի 29
որ ունիցի՝ տացի եւ յաւելցի. եւ որ ոչն
ունիցի, եւ զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի նմանէ։ Եւ 30
զծառայդ անպիտան հանէք 'ի խաւարն արտաքին.
անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։

ԿԵ Եւ յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ 31
եւ ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ
նստցի յաթոռ փառաց իւրոց. եւ ժողովեսցին 32
առաջի նորա ամենայն ազգք, եւ մեկնեսցէ
զնոսա 'ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնէ
զոչխարս յայծեաց. եւ կացուսցէ զոչխարսն ընդ 33
աջմէ իւրմէ եւ զայծիսն 'ի ձախմէ։ Յայնժամ 34
ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն
իցեն. եկայք օրհնեալք հօր իմոյ, ժառանգեցէք
զպատրաստեալ ձեզ արքայութիւնն 'ի սկզբանէ
աշխարհի։ Զի քաղցեայ՝ եւ ետուք ինձ 35
ուտել, ծարաւեցի՝ եւ արբուցէք ինձ, օտար
էի՝ եւ ժողովեցէք զիս, մերկ՝ եւ զգեցուցէք 36
զիս, հիւանդ էի՝ եւ տեսէք զիս, 'ի բանտի էի՝
եւ եկիք առ իս։ Յայնժամ պատասխանի տացեն 37
նմա արդարքն եւ ասասցեն. Տէր, Երբ տեսաք
զքեզ քաղցեալ՝ եւ կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝
եւ արբուցաք. Երբ տեսաք զքեզ օտար՝ եւ 38
ժողովեցաք, կամ մերկ՝ եւ զգեցուցաք. Երբ 39
տեսաք զքեզ հիւանդ կամ 'ի բանտի, եւ եկաք
առ քեզ։ Պատասխանի տացէ թագաւորն՝ 40
եւ ասասցէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ
արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց՝
ինձ արարէք։ Յայնժամ ասասցէ 41
եւ ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. երթայք
յինէն, անիծեալք, 'ի հուրն յաւիտենական,
որ պատրաստեալ է սատանայի եւ հրեշտակաց
նորա։ Զի քաղցեայ՝ եւ ոչ ետուք ինձ ուտել, 42
ծարաւեցի՝ եւ ոչ արբուցէք զիս, օտար 43
էի՝ եւ ոչ ժողովեցէք զիս, մերկ էի՝ եւ ոչ զգեցուցէք
զիս, հիւանդ եւ 'ի բանտի՝ եւ ոչ տեսէք
զիս։ Յայնժամ պատասխանի տացեն եւ նոքա՝ 44
եւ ասասցեն. Տէր, Երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ
կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ
հիւանդ կամ 'ի բանտի, եւ ոչ պաշտեցաք զքեզ։
Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա եւ ասասցէ. 45
ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ ոչ արարէք
միում 'ի փոքրկանցս յայսցանէ, եւ ոչ ինձ արարէք։
Եւ երթիցեն նոքա 'ի տանջանս յաւիտենականս, 46
եւ արդարքն 'ի կեանս յաւիտենականս։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զամենայն
զբանս զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր.
2 Գիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լինի,
եւ որդի մարդոյ մատնի 'ի խաչ ելանել։ ԿԶ
3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն եւ
դպիրք եւ ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ քահանայապետին՝
որում անուն էր Կայիափա. եւ
4 արարին խորհուրդ՝ զի նենգութեամբ կալցին
5 զՅիսուս եւ սպանցեն։ Բայց ասէին, թէ մի 'ի
տօնի աստ՝ զի մի խռովութիւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն։

6 Իբրեւ եղեւ Յիսուս 'ի Բեթանիա 'ի տան Սիմոնի ԿԷ
7 բորոտի, մատեաւ առ նա կին մի, որ ունէր
շիշ իւղոյ ծանրագնի, եւ թափեաց 'ի գլուխ
8 նորա 'ի բազմականին։ Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝
բարկացան եւ ասեն. Ընդէր է կորուստ
9 այդ՝ իւղոյդ. զի մարթ էր վաճառել
10 զդա մեծագնի՝ եւ տալ աղքատաց։ Գիտաց Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ աշխատ առնէք զկինդ,
11 գործ մի բարի գործեաց դա յիս. յամենայն
ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց զիս ոչ
12 հանապազ ընդ ձեզ ունիք։ Արկանել դորա
զիւղդ 'ի մարմին իմ՝ առ 'ի թաղելոյ զիս նշանակեաց։
13 Բայց ամէն ասեմ ձեզ, զի ուր եւ քարոզեսցի
աւետարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ՝
խօսեսցի եւ զոր արար դա 'ի յիշատակ
14 դորա։ Յայնժամ գնաց մի յերկոտասանիցն անուանեալն
Յուդա սկարիովտացի առ քահանայապետսն,
15 եւ ասէ. Զինչ կամիք տալ ինձ, եւ
ես մատնեցից զնա ձեզ։ Եւ նոքա կշռեցին նմա
16 երեսուն արծաթի. եւ յայնմ հետէ խնդրէր
պարապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։

17 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն մատեան ԿԸ
աշակերտքն առ Յիսուս եւ ասեն. Ո՞ւր
կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զզատիկն։
18 Եւ նա ասէ ցնոսա. Երթայք 'ի քաղաքն
առ այս անուն, եւ ասասցէք ցնա. Վարդապետ
ասէ, Ժամանակ իմ մերձեալ է, առ քեզ առնեմ
19 զզատիկ աշակերտօքս հանդերձ։ Եւ արարին աշակերտքն
որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, եւ
20 պատրաստեցին զզատիկն։ Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ՝ կայր բազմեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն։
21 Եւ մինչ դեռ ուտէին նոքա, ասէ. Ամէն
ասեմ ձեզ, զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է
22 զիս։ Եւ տրտմեցան յոյժ. սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր
ոք 'ի նոցանէ. Մի թէ ես իցեմ, Տէր։
23 Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Որ մխեաց ընդ
իս զձեռն իւր 'ի սկաւառակն՝ նա մատնելոց է
24 զիս։ Որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս գրեալ է վասն
նորա. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռն
որդին մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր

ծնեալ մարդն այն։ Պատասխանի ետ Յուդա՛ որ 25
մատնելոցն էր զնա՛ եւ ասէ. Միթէ ես իցեմ,
վարդապետ։ Ասէ ցնա. Դու ասացեր։
Դ Եւ մինչդեռ ընթրէին նոքա, առ Յիսուս հաց՝ 26
օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ աշակերտացն՝ եւ ասէ.
Առէք կերայք. այս է մարմին իմ։ Եւ առեալ 27
բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա եւ ասէ. Արբէք 'ի
դմանէ ամենեքին. զի այդ է արիւն իմ նորոյ ուխ- 28
տի, որ 'ի վերայ բազմաց հեղու 'ի թողութիւն
մեղաց։ Բայց ասեմ ձեզ, ոչ եւս արբից յայսմ 29
հետէ 'ի բերոյ որթոյ մինչեւ ցօրն յայն՝ յորժամ
արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան հօր ի-
մոյ։ Եւ օրհնեցին, եւ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց։ 30
Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամենեքին դուք 31
գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի. զի
գրեալ է՝ թէ հարից զհովիւն՝ եւ ցրուեսցին ոչ-
խարք հօտին։ Եւ յետ յառնելոյն իմոյ յառա- 32
ջեսցից քան զձեզ 'ի Գալիլեա։ Պատասխանի ետ 33
Պետրոս եւ ասէ ցնա. Թէպէտ եւ ամենեքեան
գայթագղեսցին 'ի քէն, սակայն ես ոչ գայթագ-
ղեցայց։ Ասէ ցնա Յիսուս. Ամէն ասեմ քեզ. զի 34
յայսմ գիշերի՝ մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ,
երիցս ուրասցիս զիս։ Ասէ ցնա Պետրոս. Թէ 35
եւ մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ու-
րացայց։ Նոյնպէս եւ ամենայն աշակերտքն ա-
սէին։ Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 'ի գեօղ 36
մի՝ որում անուն էր Գեթսեմանի, եւ ասէ ցնո-
սա. Նստարուք աստ՝ մինչեւ երթայց կացից
յաղօթս։ Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս եւ զեր- 37
կուս որդիսն Զեբեդեայ, սկսաւ տրտմել եւ հո-
գալ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. Տրտում է անձն իմ 38
մինչեւ 'ի մահ, կացէք աստ՝ եւ հսկեցէք ընդ իս։
Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ 'ի 39
վերայ երեսաց իւրոց, կայր յաղօթս՝ եւ ասէ.
Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յի-
նէն. բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու։
Գայ առ աշակերտսն, եւ գտանէ զնոսա 'ի քուն, 40
եւ ասէ ցՊետրոս. Այդպէս ոչ կարացէք մի ժամ
արթուն կալ ընդ իս. արթուն կացէք եւ աղօթս 41
արարէք՝ զի մի անկանիցիք 'ի փորձութիւն.
հոգիս յօժար է, բայց մարմինս տկար։ Դար- 42
ձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ եկաց յաղօթս
Յիսուս՝ եւ ասէ. Հայր իմ, եթէ հնար իցէ ան-
ցանել յինէն բաժակիս այսմիկ, ապա թէ ոչ՝
արբից զսա, եղիցին կամք քո։ Եւ եկեալ մի- 43
անգամ եգիտ զնոսա 'ի քուն, զի էին աչք նո-
րանց ծանրացեալք։ Եթող զնոսա՝ եւ գնաց 44
կաց յաղօթս երրորդ անգամ, եւ դարձեալ
զնոյն բանս ասաց։ Յայնժամ գայ առ աշակերտսն 45
եւ ասէ ցնոսա. Ննջեցէք այսուհետեւ եւ հան-
գերուք. զի ահա հասեալ է ժամ, եւ որդի մար-
դոյ մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց. արիք երթիցուք 46
աստի, զի ահաւասիկ եհաս որ մատնելոց է զիս։
ԽԵ Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա Յուդա՛ 47
մի յերկոտասանիցն եկն, եւ ընդ նմա ամբոխ
բազում՝ սրովք եւ բրօք՝ 'ի քահանայապետից
48 եւ 'ի ծերոց ժողովրդեանն։ Եւ որ մատնելոցն
էր զնա՛ ետ նոցա նշան եւ ասէ. Ընդ որում
49 ես համբուրիցիմ՝ նա է, զնա ունիցիք։ Եւ վաղ-
վաղակի մատուցեալ առ Յիսուս ասէ. Ողջ եր,
50 վարդապետ. եւ համբուրեաց զնա։ Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա. Ընկեր, վասն որոյ եկիր։ Յայն-
ժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի Յիսուս եւ կա-
51 լան զնա։ Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին
ընդ Յիսուսի, ձգեաց զձեռն եւ եհան զսուր իւր՝
եւ եհար զծառայ քահանայապետին, եւ 'ի բաց
52 եհան զունկն նորա։ Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս.
Դարձո զսուր քո 'ի տեղի իւր. զի ամենեքեան
53 որ առին սուր՝ սրով անկանիցին։ Թէ հա-
մարիցիս՝ թէ ոչ կարիցեմ աղաչել զհայր իմ,
եւ հասուցանիցէ ինձ այժմ աստ՝ աւելի քան
54 զերկոտասան գունդս հրեշտակաց։ Իսկ զիա՞րդ
լնուցուն գիրք՝ եթէ այսպէս պարտ է լինել։
55 Յայնժամ ասաց Յիսուս ամբոխին. Իբրեւ 'ի
վերայ աւազակի ելէք սուսերօք եւ բրօք՝ ունել
զիս. հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին նստէի եւ
56 ուսուցանէի, եւ ոչ կալայք զիս։ Այլ այս ամե-
նայն եղեւ՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն։ Յայն-
ժամ աշակերտքն ամենեքին թողին զնա եւ փա-
57 խեան։ Իսկ նոքա կալեալ զՅիսուս՝ ածին առ
Կայիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն եւ ծերք
58 ժողովեալ էին։ Եւ Պետրոս զհետ նորա եր-
թայր բացագոյն մինչեւ 'ի սրահ քահանայապետ-
ին. եւ մտեալ 'ի ներքս նստէր ընդ սպասա-
59 ւորսն տեսանել զկատարածն։ Իսկ քահանայա-
պետքն եւ ամենայն ատեանն խնդրէին սուտ
վկայութիւն զՅիսուսէ, զի սպանանիցեն զնա.
60 եւ ոչ գտանէին 'ի բազմաց սուտ վկայից մա-
տուցելոց։ Յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկ-
61 կայք՝ ասէին, Թէ սա ասէր՝ կարող եմ քակել
62 զտաճարն Աստուծոյ, եւ զերիս աւուրս շինել։ Եւ
յարուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա. Ոչինչ
ինչ պատասխանի, զինչ դոքա ամբաստանեն
63 զքէն։ Եւ Յիսուս լուռ կայր։ Պատասխանի ետ
քահանայապետն եւ ասէ ցնա. Երդմնեցուցա-
նեմ զքեզ յԱստուած կենդանի, զի ասասցես
64 մեզ՝ թէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ։ Ասէ
ցնա Յիսուս. Դու ասացեր. բայց ասեմ ձեզ,
յայսմ հետէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ
ընդ աջմէ զօրութեանն՝ եւ եկեալ ընդ ամպս
65 երկնից։ Յայնժամ քահանայապետն պատառ-
եաց զհանդերձս իւր, եւ ասէ. Հայհոյեաց. զի՞
եւս պիտոյ են մեզ վկայք. ահա արդ լուայք
66 զհայհոյութիւն դորա. զի՞նչ համարիք ձեզ։ Նոքա
պատասխանի ետուն եւ ասեն. Մահապարտ է։
67 Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա, եւ կափեցին
68 զնա. եւ ամենք ապտակեցին, եւ ասեն. Մար-
գարէաց մեզ, Քրիստոս, ո՞վ է որ եհարն զքեզ։

ՎԶ Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ՚ի գաւթին . 69
մատեաւ առ նա աղախին մի եւ ասէ . Եւ դու
ընդ Յիսուսի Գալիլեացւոյ էիր : Նա ուրացաւ 70
առաջի ամենեցուն եւ ասէ . Թէ ոչ գիտեմ զինչ
խօսիս : Եւ ելեալ նորա արտաքս ընդ դուռնն՝ 71
ետես զնա այլ կին մի . եւ ասէ ցայնոսիկ որ
անդ կային . Եւ սա ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ
էր : Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ . թէ ոչ 72
գիտեմ զայրն : Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ 73
որք կային անդ՝ ասեն ցՊետրոս . Արդարեւ եւ
դու ՚ի նոցանէ ես . քանզի եւ խօսք քո յայտ առնեն
զքեզ : Յայնժամ սկսաւ նզովել եւ երդնուլ . 74
թէ ոչ գիտեմ զայրն . եւ խսկոյն հաւ խօսեցաւ :
Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի զոր ասաց . 75
թէ մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ուրասցիս
զիս . եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Իբրեւ այգ եղեւ . խորհուրդ արարին ամենայն 1
քահանայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն
վասն Յիսուսի՝ սպանանել զնա : Կապեցին զնա . 2
եւ տարան զնայն . եւ ետուն ՚ի ձեռս պոնտացւոյ
Պիղատոսի դատաւորի :

ՎԷ Յայնժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատնեացն 3
զնա . թէ դատապարտեցաւ . զղջացաւ . եւ դարձոյց
զարծաթն առ քահանայապետսն եւ ծերս
ժողովրդեանն՝ եւ ասէ . Մեղայ զի մատնեցի 4
զարիւն արդար : Եւ նոքա ասեն . Մեզ չէ փոյթ ,
դու գիտես : Եւ ընկէց զարծաթն ՚ի տաճարին՝ 5
եւ գնաց , եւ չոգաւ խեղդեցաւ : Իսկ քահանայապետքն 6
առեալ զարծաթն՝ ասեն . Ոչ է արժան
ընկենուլ զդա ՚ի կորբանն , քանզի գինք
արեան են : Խորհուրդ արարեալ՝ գնեցին նոքօք 7
զագարակն բրուտի ՚ի գերեզմանս օտարաց : Վասն 8
այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն՝ ագարակ արեան՝
մինչեւ ցայսօր : Յայնժամ լցաւ՝ որ ասացաւ 9
՚ի ձեռն Երեմիայի մարգարէի . Եւ առին
զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն , զոր
արկին յորդւոցն Իսրայէլի , եւ ետուն զնոսա յագարակն 10
բրուտի , որպէս հրամայեաց ինձ Տէր :
Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատաւորին . եհարց 11
ցնա դատաւորն եւ ասէ . Դու ես թագաւորն
Հրէից : Եւ Յիսուս ասէ . Դու ասես : Եւ ՚ի չարախօսելն 12
նորա ՚ի քահանայապետիցն եւ ՚ի ծերոց ,
ոչ ինչ ետ պատասխանի : Յայնժամ ասէ 13
ցնա Պիղատոս . Ո՞չ լսես՝ որչափ դորա հակառակ
քո վկայեն : Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ 14
եւ ոչ բան մի , մինչեւ զարմանալ դատաւորին
յոյժ : Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել 15
ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին :
Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր , որում 16
անուն էր Յեսու Բարաբբա : Իբրեւ ժողովեցան 17
, ասէ ցնոսա Պիղատոս . Զո՞ կամիք յերկուց
աստի՝ զի արձակեցից ձեզ , զՅեսու՞ Բարաբբա՝
18 եթէ զՅիսուս զանուանեալն Քրիստոս : Քանզի
19 գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա : Եւ
մինչ նստէր յատենին , առաքեաց առ նա կինն
իւր՝ եւ ասէ . Չիք ինչ քո եւ արդարոյն այնորիկ
, զի բազում ինչ անցին ընդ իս այսօր յաղագս
20 նորա : Իսկ քահանայապետքն եւ
ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն , զի խնդրեսցեն
21 զԲարաբբայն՝ եւ զՅիսուս կորուսցեն : Պատասխանի
ետ դատաւորն եւ ասէ ցնոսա . Զո՞
կամիք զի արձակեցից ձեզ յերկուց աստի : Եւ
22 նոքա ասեն . ԶԲարաբբա : Ասէ ցնոսա Պիղատոս .
Իսկ զի՞ արարից զՅիսուս զանուանեալն Քրիստոս
23 : Ասեն ամենեքեան . Խաչեսցի : Եւ նա ասէ
. Զի՞նչ չար արար : Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին
24 եւ ասէին . Խաչեսցի : Եւ տեսեալ
Պիղատոսի՝ թէ ոչ ինչ օգնէ , այլ առաւել խռովութիւն
լինի , առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի
ժողովրդեանն՝ եւ ասէ . Քաւեալ եմ ես յարենէ
25 արդարոյդ այդորիկ , դուք գիտասջիք : Պատասխանի
ետ ամենայն ժողովուրդն եւ ասէ .
Արիւն դորա ՚ի վերայ մեր եւ ՚ի վերայ որդւոց
26 մերոց : Յայնժամ արձակեաց նոցա զԲարաբբայն
, եւ զՅիսուս գան հարեալ ետ ՚ի ձեռս՝ զի
27 խաչեսցի : Յայնժամ զինուորք դատաւորին առին
զՅիսուս յապարանսն , եւ ժողովեցին ՚ի վերայ
28 նորա զամենայն զգունդն . մերկացին զնա ,
29 եւ արկին զնովաւ քղամիդ կարմիր . եւ բոլորեալ
պսակ ՚ի փշոց՝ եդին ՚ի գլուխ նորա , եւ
եղեգն յաջու ձեռին նորա . ՚ի ծունր իջեալ առաջի
նորա՝ կատակէին եւ ասէին . Ողջ եր , թագաւոր
30 Հրէից : Եւ թքեալ ՚ի նա՝ առնուին զեղեգնն
31 եւ ծեծէին զգլուխ նորա : Եւ յորժամ
ձաղեցին զնա , մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն՝
եւ ագուցին նմա զիւր հանդերձն , եւ տարան
32 զնա ՚ի խաչ հանել : Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին
այր մի կիւրենացի՝ անուն Սիմոն , զնա կալան
33 պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա : Եւ եկեալ ՚ի
տեղին անուանեալ Գողգոթա , որ է տեղի կառափելոյ
34 , ետուն նմա ըմպել գինի ընդ լեղի
խառնեալ . եւ իբրեւ ճաշակեաց , ոչ կամէր ըմպել
35 : Եւ հանեալ զնա ՚ի խաչ , բաժանեցին ըզհանդերձս
նորա վիճակաւ . զի լցցի բանն՝ որ
ասացաւ ՚ի մարգարէէն . Բաժանեցին զհանդերձս
իմ յիւրեանս , եւ ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ
36 վիճակս արկանէին : Եւ նստեալ պահէին զնա :
37 Եւ եդին ՚ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ զվնաս նորա
38 , թէ այս է Յիսուս թագաւորն Հրէից : Յայնժամ
հանեն ընդ նմա ՚ի խաչ երկուս աւազակս ,
39 մի յաջմէ նորա եւ մի յահեկէ : Եւ որ անցանէին՝
հայհոյէին զնա . շարժէին զգլուխս իւրեանց
40 , եւ ասէին . Վա՜հ , որ քակէիր զտաճարն
եւ զերիս աւուրս շինէիր զնա . ապրեցո զքեզ .
41 Թէ որդի ես Աստուծոյ՝ էջ ՚ի խաչէդ : Նոյնպէս

եւ քահանայապետքն ծաղրէին հանդերձ դպրօքն
եւ ծերովք եւ ասէին. Զայլս ապրեցոյց, զինքն 42
ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ Թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ 'ի խաչէդ եւ հաւատասցուք
զմա. եթէ յուսացաւ յԱստուած, փրկեսցէ 43
այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քանզի ասաց՝ եթէ
Աստուծոյ որդի եմ։ Զնոյն եւ աւազակքն՝ որ 44
խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա։ Եւ 'ի 45
վեց ժամէ աւուրն խաւար եղեւ 'ի վերայ ամենայն երկրի մինչեւ ցինն ժամ։ Եւ զինն ժամաւն 46
գոչեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ եւ ասէ. Էլի, էլի.
լամա սաբաքթանի. այս ինքն է, Աստուած իմ,
Աստուած իմ, ընդէր թողեր զիս։ Ոմանք յայն- 47
ցանէ որ անդն կային, իբրեւ լուան՝ ասէին.
զԵղիա կարդայ դա։ Եւ վաղվաղակի ընթացաւ 48
մի ոմն 'ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով.
հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա։ Եւ կէսքն 49
ասէին. Թող տեսցուք եթէ գա՞յ Եղիա փրկել
զդա։ Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց 'ի ձայն 50
մեծ, եւ արձակեաց զոգին։ Եւ ահա վարագոյր 51
տաճարին ճեղաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչեւ 'ի
վայր, եւ երկիր շարժեցաւ, եւ վէմք պատառեցան, եւ գերեզմանք բացան, եւ բազում 52
մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան, եւ ելեալ 53
'ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա՝ մտին
'ի քաղաքն սուրբ, եւ երեւեցան բազմաց։ Իսկ 54
հարիւրապետն եւ որ ընդ նմա պահէին զՅիսուս՝ իբրեւ տեսին զշարժումն եւ զեղեալսն,
երկեան յոյժ եւ ասեն. Արդարեւ Աստուծոյ
որդի էր սա։ Էին անդ կանայք բազումք, կային 55
'ի հեռաստանէ եւ հայէին, որք եկին զհետ Յիսուսի 'ի Գալիլեէ պաշտել զնա. յորս էր Մա- 56
րիամ Մագդաղենացի, եւ Մարիամ Յակոբայ եւ
Յովսեայ մայր, եւ մայր որդւոցն Զեբեդեայ։ Եւ 57
իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի մեծատուն յԱրիմաթեայ, որում անուն էր Յովսէփ, որ աշակերտեալ էր Յիսուսի. սա մատուցեալ առ Պի- 58
ղատոս խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. յայնժամ
Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ ա- 59
ռեալ զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք, եւ եդ 'ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց 'ի 60
վիմի. եւ թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց։ Անդ էր Մարիամ 61
Մագդաղենացի, եւ միւս Մարիամն, նստէին
հանդէպ գերեզմանին։

Եւ 'ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, 62
ժողովեցան քահանայապետքն եւ փարիսեցիքն
առ Պիղատոս, եւ ասեն. Տէր, յիշեցաք զի մո- 63
լորեցուցիչն այն ասէր մինչ կենդանին էր, թէ
յետ երից աւուրց յառնեմ։ Արդ հրամայեա 64
զգուշանալ գերեզմանին մինչեւ ցերիս աւուրս,
գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի գողասցեն
զնա, եւ ասիցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ 'ի
մեռելոց. եւ լինիցի յետին մոլորութիւնն չար
քան զառաջինն։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Ունիք 65
զզօրականն, երթայք զգուշացարուք որպէս եւ
66 գիտէք։ Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գերեզմանին, եւ կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր ԿԸ
միաշաբաթին, եկն Մարիամ Մագդաղենացի եւ
2 միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմանն։ Եւ ահա
շարժումն մեծ եղեւ, զի հրեշտակ Տեառն իջեալ
յերկնից՝ մատուցեալ 'ի բաց թաւալեցոյց զվէմն
3 'ի դրանէ անտի, եւ նստէր 'ի վերայ նորա. եւ էր
տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն, եւ հանդերձ նո-
4 րա սպիտակ իբրեւ զձիւն։ Եւ յահէ նորա նո-
րա խռովեցան պահապանքն, եւ եղեն իբրեւ
5 զմեռեալս։ Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ
ցկանայսն. Մի երկնչիք դուք. գիտեմ զի զՅի-
6 սուս զխաչեալն խնդրէք. չէ աստ, քանզի
յարեաւ՝ որպէս ասացն. եկայք տեսէք զտե-
7 ղին ուր կայր։ Եւ վաղվաղակի երթայք ասացէք
աշակերտացն նորա թէ յարեաւ. եւ ահա յա-
ռաջանայ քան զձեզ 'ի Գալիլեա, անդ տեսանի-
8 ցէք զնա. ահա ասացի ձեզ։ Եւ ելեալ վաղվա-
ղակի 'ի գերեզմանէ անտի ահիւ եւ խնդու-
թեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշակեր-
9 տացն։ Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս եւ
ասէ. Ողջ էք։ Եւ նոքա մատուցեալ կալան զոտս
10 նորա, եւ երկիր պագին նմա։ Յայնժամ ասէ
ցնոսա Յիսուս. Մի երկնչիք, երթայք ասացէք
եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն 'ի Գալիլեա եւ անդ
11 տեսցեն զիս։ Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ոմանք
'ի զօրականացն եկին 'ի քաղաքն, եւ պատմեցին
12 քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղեւն։ Եւ
նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն, խորհուրդ
13 առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն եւ
ասեն. Ասասջիք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ
գիշերի գողացան զնա՝ մինչ մեք 'ի քուն էաք.
14 եւ եթէ լուր լինիցի այդ առ դատաւորն, մեք հա-
15 ւանեցուսցուք զնա, եւ զձեզ անհոգս արասցուք։ Եւ
նոքա առեալ զարծաթն, արարին որպէս ուսանն.
եւ ել համբաւս այս 'ի հրէից մինչեւ ցայսօր։
16 Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի Գալի-
լեա 'ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղեւ նոցա Յի-
17 սուս. իբրեւ տեսին զնա՝ երկիր պագին նմա,
18 եւ ոմանք յերկուացան։ Եւ մատուցեալ Յիսուս
խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Տուաւ ինձ ամե-
նայն իշխանութիւն յերկինս եւ յերկրի. որ-
19 պէս առաքեաց զիս Հայր, եւ ես առաքեմ զձեզ։
Գնացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զամե-
նայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ
20 Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ուսուցէք նոցա
պահել զամենայն որ ինչ պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ա-
հա ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչեւ
ի կատարած աշխարհի։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի․ գրեալ է այն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի և ընթացակից Պաւղոսի։ Գրեաց զաւետարանս զայս, և զնէ սկիզբն և ասէ․ Սկիզբն աւետարանի, ՚ի Յովհաննու քարոզութենէն, և զմկրտութիւնն Յովհաննու․ և առնու վկայութիւն յեսայեայ մարգարէէ․ Նշանակէ և զփորձութիւնն ՚ի լերինն, և ոչ ասէ զփորձանսն․ պատմէ և վասն ընտրութեան աշակերտացն, և նշանս և արուեստ զոր արար․ և զխորհուրդ մտաւորութեանն, և զկատարածն․ և որ մտանելոց Գիտութեան, և խաչեցաւ մարմնով, և զի զխաւարն բաժանեցին զհանդերձս նորա, և զի մարմինն եդաւ ՚ի գերեզմանի և յարեաւ երեքօրեայ, և զի՛ հանեալ հրեշտակքն և երեւեալ կանանցն, և զնոյնն պատմել աշակերտացն։

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի ՚ի Հռոմ գրեաց զԱւետարանս իւր՝ յԱղեքսանդր քաղաքի ՚ի լեզու եգիպտացի, զկնի Հնգետասան ամի համբառնալոյ Փրկչին։

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Մար.	Ղուկ	Յովհ	Մատ
Վասն դիւահարին	Ա	Ը		
Վասն Պետրոսի զոքանչին	Բ	Թ		Ը
Վասն բժշկութեան պէսպէս հիւանդութեանց	Գ	Ժ		Թ
Վասն բորոտին	Դ	ԺԲ		Զ
Վասն անդամալուծին	Ե	ԺԴ	ԺԴ	ԺԴ
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորի	Զ	ԺԴ		ԺԴ
Վասն գաւացեալ ձեռինն	Է	ԺԵ		ԻԱ
Վասն Առաքելոցն ընտրութեան	Ը	ԻԷ		ԺԹ
Վասն սերմանեացն առակի	Թ	ԻԲ		ԻԴ
Վասն սաստկելոյ ծովուն	Ժ	ԻԴ		ԺԱ
Վասն լեգէոնացն	ԺԱ	ԻԴ		ԺԲ
Վասն դստեր ժողովրդապետին	ԺԲ	ԻԵ		ԺԵ
Վասն արեանհոսին	ԺԳ	ԻԶ		ԺԶ
Վասն հրամանաց Առաքելոցն	ԺԴ	ԻԷ		ԺԹ
Վասն Յովհաննու և Հերովդէի	ԺԵ			ԻԵ
Վասն հինգ հացին և երկուց ձկանցն	ԺԶ	ԻԸ	ԺԵ	ԻԶ
Վասն ՚ի վերայ ծովուն գնալոյ	ԺԷ		ԺԶ	ԻԷ
Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն	ԺԸ			ԻԸ
Վասն դստեր կնոջն փիւնիկեցւոյ	ԺԹ			ԻԹ
Վասն համրին և խլին	Ի	ԼԹ		ԻԲ
Վասն եւթն հացին	ԻԱ			ԼԱ
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ԻԲ	ԻԳ		ԼԲ
Վասն կուրին	ԻԳ			
Վասն հարցանելոյն ՚ի Կեսարիա	ԻԴ	ԻԹ		ԼԳ
Վասն այլակերպութեանն Տեառն	ԻԵ	Լ		ԼԴ
Վասն լուսնահարին	ԻԶ	ԼԱ		ԼԵ

	Մար.	Ղուկ	Յովհ	Մատ
Վասն խորհելոյն՝ թէ ով իցէ մեծ	ԻԷ	ԼԲ		ԼԵ
Վասն հարցանելոյն՝ թէ արժան է արձակել զկին	ԻԸ			Խ
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ԻԹ	ԿԴ		ԽԱ
Վասն որդւոյն Զեբեդեայ	Լ			ԽԳ
Վասն Բարտիմէոսի	ԼԱ	ԿԴ		ԽԴ
Վասն յաւանակին	ԼԲ	ԿԸ	ԻԶ	ԽԵ
Վասն չորանալոյ թզենւոյն	ԼԳ			ԽԷ
Վասն անյիշաչարութեան	ԼԴ			
Վասն հարցանելոյ քահանայապետացն զՏէրն	ԼԵ	ԿԹ		ԽԸ
Վասն այգւոյն	ԼԶ	Հ		Ծ
Վասն հարցանելոյ զգլխահարկէն	ԼԷ	ՀԱ		ԾԲ
Վասն սադուկեցւոցն	ԼԸ	ՀԲ		ԾԳ
Վասն դպրացն	ԼԹ			ԾԴ
Վասն Տեառն հարցանելոյն զփարիսեցիսն	Խ	ՀԳ		ԾԵ
Վասն երկու լումայիցն	ԽԱ	ՀԴ		
Վասն կատարածին	ԽԲ	ՀԵ		ԾԷ
Վասն աւուրն և ժամուն	ԽԳ			ԾԸ
Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով	ԽԴ	ԻԱ	ԻԳ	ԿԲ
Վասն զատկին	ԽԵ	ՀԶ		ԿԳ
Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ	ԽԶ			ԿԵ
Վասն Պետրոսի ուրացութեանն	ԽԷ			ԿԶ
Վասն խնդրելոյ զՏէրունական մարմինն	ԽԸ	ՁԲ	ԼԷ	ԿԸ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՍԿԻԶԲՆ աւետարանի Յիսուսի Քրիստոսի 1
որդւոյ Աստուծոյ։ Որպէս եւ գրեալ է ՚ի մարգարէս. 2
Ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ՝
առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհս քո
առաջի քո։ Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ 3
արարէք զճանապարհս Տեառն, եւ ուղիղ
արարէք զշաւիղս նորա։ Եւ եղեւ՝ զի Յովհաննէս 4
մկրտէր յանապատի, եւ քարոզէր մկրտութիւն
ապաշխարութեան ՚ի թողութիւն մեղաց։
Եւ ելանէր առ նա ամենայն աշխարհն Հրէաստանի, 5
եւ Երուսաղեմացիք ամենեքեան. եւ մկրտէին
՚ի նմանէ ՚ի Յորդանան գետ՝ խոստովանեալ
զմեղս իւրեանց։ Եւ էր Յովհաննէս զգեցեալ 6
ստեւ ուղտու, եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ
իւր. եւ կերակուր նորա մարախ եւ մեղր վայրենի։
Քարոզէր եւ ասէր. Գայ զօրաւորն քան 7
զիս զկնի իմ, որոյ չեմ բաւական խոնարհել
լուծանել զխրացս կօշկաց նորա. Ես մկրտեցի 8
զձեզ ջրով, եւ նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով։
Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ եկն Յիսուս 9
՚ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց, եւ մկրտեցաւ ՚ի Յովհաննէ
՚ի Յորդանան։ Եւ նոյնժամայն ընդ վերանալն 10
՚ի ջրոյն, ետես ցելեալ զերկինս, եւ զՀոգին
Աստուծոյ իբրեւ զաղաւնի՝ զի իջանէր ՚ի վերայ
նորա։ Ձայն եղեւ յերկնից եւ ասէ. Դու ես որդի 11
իմ սիրելի, ընդ քեզ հաճեցայ։ Եւ նոյնժամայն 12
Հոգին հանէ զնա յանապատ։ Եւ էր նա 13
անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սատանայէ.
եւ էր ընդ գազանս, եւ հրեշտակք պաշտէին
զնա։

14 Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յիսուս ԲԲ
՚ի Գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն Աստուծոյ՝
15 եւ ասէր. Թէ կատարեալ է ժամանակ, եւ հասեալ
է արքայութիւն Աստուծոյ. ապաշխարեցէք՝
16 եւ հաւատացէք յաւետարանն։ Եւ մինչդեռ անցանէր
առ ծովեզերբն Գալիլեացւոց, ետես զՍիմոն
եւ զԱնդրէաս եղբայր Սիմոնի, զի արկեալ
էին ուռկանս ՚ի ծով. քանզի ձկնորսք
17 էին։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Եկայք զկնի իմ,
18 եւ արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան։ Եւ
վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, գնացին զհետ
19 նորա։ Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ,
ետես զՅակովբոս Զեբեդեայ եւ զՅովհաննէս
եղբայր նորա, եւ զնոսա ՚ի նաւին մինչ
20 կարգէին զուռկանսն, եւ կոչեաց զնոսա։ Եւ վաղվաղակի
թողեալ զհայրն իւրեանց Զեբեդէոս ՚ի
նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնացին զհետ
նորա։

21 Եւ մտանեն ՚ի Կափառնաում, եւ իսկ եւ իսկ ԲԴ
՚ի շաբաթու մտեալ ՚ի ժողովուրդն ուսուցանէր
22 զնոսա։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ իշխանութեամբ՝
եւ ոչ որպէս դպիրքն։

23 Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն նոցա այր մի, յորում Ա
այս պիղծ գոյր ՚ի նմա. որ աղաղակեաց եւ ասէ.
24 Թոյլ տուր, զի կայ մեր եւ քո, Յիսուս Նազովրեցի,
եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմ զքեզ
25 ով ես, սուրբն Աստուծոյ։ Սաստեաց ՚ի նա Յիսուս
26 եւ ասէ. Պապանձեաց՝ եւ ել ՚ի դմանէ։ Եւ
զարկեալ զնա այսն պղծ, եւ աղաղակեաց ՚ի

ձայն մեծ, եւ ել 'ի նմանէ։ Եւ զարմացան ամենեքին, 27
մինչեւ հարցանել ընդ միմեանս եւ ասել.
Զինչ է այս նոր վարդապետութիւնս, զի իշխանութեամբ
եւ այսոց պղծոց հրամայէ, եւ հնազանդին
նմա։ Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն 28
կողմն գալիլէացւոց։

Բ Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովրդենէն, եկն 29
'ի տուն Սիմովնի եւ Անդրեայ՝ Յակովբու եւ
Յովհաննու հանդերձ։ Եւ զոքանչ Սիմովնի դնէր 30
ջերմանցեալ. եւ վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա։
Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ 31
նորա. եւ եթող զնա տենդն, եւ պաշտէր
զնոսա։

Գ Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ 'ի մտանել արեգականն, 32
բերէին առ նա զամենայն հիւանդս եւ զդիւահարս.
եւ էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ 33
դուրսն։ Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս 'ի պէսպէս 34
ախտից, եւ դեւս բազումս եհան. եւ ոչ
տայր խօսել դիւացն. զի գիտէին զնա՝ թէ Քրիստոս
է։

ԲԴ Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել, 35
եւ գնաց յանապատ տեղի, եւ անդ կայր յաղօթս.
եւ գնաց զհետ նորա Սիմովն եւ որ ընդ 36
նմայն էին. եւ իբրեւ գտին զնա՝ ասեն ցնա, 37
թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ։ Եւ ասէ ցնոսա. 38
Եկայք երթիցուք եւ յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն,
զի եւ անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ
եմ։ Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ 39
ամենայն գալիլեացիս, եւ դեւս հանէր։

Դ Գայ առ նա բորոտ մի, աղաչէր՝ 'ի ծունր իջանէր 40
եւ ասէր. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես
զիս սրբել։ Իսկ Յիսուս գթացեալ՝ ձգեաց ըզձեռն, 41
մերձեցոյց 'ի նա եւ ասէ ցնա. Կամիմ՝
սրբեաց։ Եւ իբրեւ ասաց զնա, վաղվաղակի 42
գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն, եւ սրբեցաւ։
Եւ սաստեաց նմա՝ եհան զնա արտաքս վաղվաղակի, 43
եւ ասէ ցնա. Զգոյշ լեր, մի ումեք ինչ 44
ասիցես. այլ երթ ցոյց զքեզ քահանայից, եւ
մատո վասն սրբութեան քո պատարագ՝ զոր
հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա։ Եւ 45
նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ եւ հռչակ հարկանել
զբանն. մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա
յայտնապէս 'ի քաղաք մտանել, այլ արտաքոյ
յանապատ տեղիս էր. եւ գային առ նա յամենայն
կողմանց։

ԳԼՈՒԽ Բ

ԲԵ Եւ մտեալ դարձեալ 'ի Կափառնաում յետ 1
աւուրց լուր եղեւ եթէ 'ի տան է. եւ ժողովեցան 2
բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել եւ ոչ
առ դրանն. եւ խօսէր նոցա զբանն։

Ե Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի 3
բարձեալ 'ի չորից։ Եւ իբրեւ ոչ կարէին մերձենալ 4
առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զյարկն
ուր էր Յիսուս, եւ բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին
5 զմահիճսն յորում կայր անդամալոյծն։ Եւ
տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամալոյծն.
Որդեակ, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։
6 Եւ էին ոմանք 'ի դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին,
7 եւ խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց. զի՞նչ է դա՝ որ
խօսի առ հայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ
8 զմեղս, եթէ ոչ մի Աստուած։ Եւ գիտաց Յիսուս
յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին 'ի սիրտս
իւրեանց, եւ ասէ. Զի՞ խորհիք զայդ 'ի սիրտս
9 ձեր։ Զի՞նչ դիւրին է, ասել ցանդամալոյծն՝
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի
10 առ զմահիճս քո եւ երթ 'ի տուն քո։ Այլ զի
գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ
'ի վերայ երկրի՝ թողուլ զմեղս, — ասէ ցանդամալոյծն
11 —, Քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս
12 քո՝ եւ երթ 'ի տուն քո։ Եւ յարեաւ, եւ վաղվաղակի
առեալ զմահիճսն՝ ել առաջի ամենեցուն.
մինչեւ զարմանալ ամենեցուն եւ փառաւոր
առնել զԱստուած եւ ասել. թէ այսպիսի
ինչ երբեք ոչ տեսաք։

13 Եւ ել դարձեալ 'ի ծովեզրն, եւ ամենայն ժողովուրդն ԲԶ
գայր առ նա, եւ ուսուցանէր զնոսա։

14 Եւ մինչ գնայ անցանէր, ետես զՂեւի Ալփեայ՝ Զ
զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան, եւ ասէ ցնա.
Եկ զկնի իմ։ Եւ յարուցեալ գնաց զկնի նորա։
15 Եւ եղեւ 'ի բազմելն նորա 'ի տան նորա, եւ բազում
մաքսաւորք եւ մեղաւորք բազմեալ էին ընդ
Յիսուսի եւ ընդ աշակերտսն նորա. քանզի էին
16 բազումք՝ որ երթային զհետ նորա։ Իսկ դպիրքն
եւ փարիսեցիք իբրեւ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ
մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս, ասեն ցաշակերտսն
նորա. Զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս եւ ընդ
17 մաքսաւորս ուտէք եւ ըմպէք։ Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝
ասէ ցնոսա. Ոչ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց,
այլ հիւանդաց. եւ ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ
18 զմեղաւորս։ Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու եւ
փարիսեցիքն 'ի պահս. գան եւ ասեն ցնա. Ընդէ՞ր
աշակերտքն Յովհաննու եւ փարիսեցիքն
19 պահեն, եւ քո աշակերտքդ ոչ պահեն։ Եւ ասէ
ցնոսա Յիսուս. Մի եթէ մարթ ինչ իցէ որդւոց
առագաստի՝ մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել.
ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն,
20 ոչ է մարթ պահել. այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
վերասցի 'ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պահեսցեն
21 յաւուրն յայնմիկ։ Ոչ ոք կարկատ նոր
անթափ արկանէ 'ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա
թէ ոչ՝ առնու լրութեամբն իւրով նորն 'ի
22 հնոյ անտի, եւ չար եւս պատառումն լինի։ Եւ
ոչ ոք արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա
թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին զտիկսն, գինին հեղու
եւ տիկքն կորնչին. այլ գինի նոր 'ի տիկս
նորս արկանելի է։

բէ Եւ եղեւ նմա ՚ի շաբաթու անցանել ընդ ար- 23
տորայս, եւ աշակերտքն ՚ի գնալն իւրեանց սկը-
սան հասկ հարկանել եւ ուտել։ Եւ փարիսեցիքն 24
ասեն ցնա. Տես զինչ գործեն աշակերտքն քո ՚ի
շաբաթու զոր ոչ է օրէն։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Ո- 25
չ երբեք իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր ա-
րարն Դաւիթ, յորժամ պիտոյն եղեւ, եւ քաղ-
ցեաւ նա՝ եւ որ ընդ նմայն էին. զիա՞րդ եմուտ 26
՚ի տունն Աստուծոյ առ Աբիաթարաւ քահանա-
յապետիւ, եւ զհացսն զառաջաւորութեանն ե-
կեր՝ եւ ետ եւ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր
ոչ էր օրէն ուտել, բայց միայն քահանայիցն։
Եւ ասէ ցնոսա. Շաբաթ վասն մարդոյ եղեւ, եւ 27
ոչ եթէ մարդ վասն շաբաթու, ապա ուրեմն 28
տէր է որդի մարդոյ՝ եւ շաբաթու։

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն. եւ էր 1
անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր։ Եւ 2
սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ՚ի շաբա-
թու, զի չարախօսեսցեն զնմանէ։ Եւ ասէ 3
ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. Արի անդ ՚ի
մէջ։ Եւ ասէ ցնոսա. Զի՞նչ օրէն է ՚ի շաբա- 4
թու, բարի ինչ գործե՞լ եթէ չար առնել, ոգի
մի ապրեցուցանե՞լ եթէ կորուսանել։ Եւ նոքա
լռեցին։ Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնոքօք ի ցաս- 5
մամբ, տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից նո-
ցա, ասէ ցայրն. Ձգեա զձեռն քո։ Եւ նա ձգեաց,
եւ ողջացաւ ձեռն նորա։

դդ Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն 6
Հերովդիանոսօքն հանդերձ, խորհուրդ առնէին
վասն նորա՝ թէ զիարդ կորուսցեն զնա։ Իսկ 7
Յիսուս աշակերտօքն իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն։
Եւ բազում ժողովուրդ ՚ի գալիլեացւոց երթային
զհետ նորա, եւ ՚ի Հրէաստանէ եւ յԵրուսաղէ- 8
մէ, եւ յայնկոյս Յորդանանու, եւ որք ՚ի Տիւ-
րոսէ եւ ՚ի Սիդոնէ. բազում ժողովուրդ իբրեւ
լուեալ զոր ինչ առնէր, գային առ նա։ Եւ ա- 9
սէ ցաշակերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաս-
տական կայցէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի նե-
ղեսցեն զնա. քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ 10
գալ խռնել զնովաւ՝ զի մերձեսցին առ նա որք
ունէին ախտս ինչ։ Եւ այսք պիղծք յորժամ 11
տեսանէին զնա, անկանէին առաջի նորա, աղա-
ղակէին եւ ասէին, թէ դու ես որդի Աստուծոյ. 12
եւ նա յոյժ սաստէր նոցա, զի մի յայտնի առ-
նիցեն զնա։

ը/դթ Ելանէ ՚ի լեառն՝ եւ կոչէ առ ինքն զորս ինքն 13
կամեցաւ, եւ չոգան առ նա։ Եւ արար երկո- 14
տասան՝ զի իցեն զնովաւ, եւ զի առաքեսցէ
զնոսա քարոզել, եւ ունել իշխանութիւն բժշկե- 15
լոյ ցաւս եւ հանելոյ զդեւս։ Եւ եդ անուն Սի- 16
17 մովնի՝ Պետրոս. եւ Յակովբոս Զեբեդեայ եւ
Յովհաննէս եղբայրն Յակովբայ՝ եդ նոցա անուանս
18 Բանէրեգէս, որ է՝ որդիք որոտման. եւ զԱնդ-
րէաս եւ զՓիլիպպոս եւ զԲարթողիմէոս եւ ըզ-
Մատթէոս զմաքսաւորն, եւ զԹովմաս եւ զՅա-
կովբոս Ալփեայ, եւ զԹադէոս եւ զՍիմոն կա-
19 նանացի, եւ զՅուդա Սկարիովտացի, որ եւ մատ-
նեացն զնա։

20 Գան ՚ի տուն, եւ գայ միւսանգամ ընդ նոսա դդ
ժողովուրդն, մինչ զի եւ հաց եւս ոչ ժամանել
21 ուտել նոցա։ Եւ իբրեւ լուան որ իւրքն էին՝
ելին ունել զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ
22 իցէ։ Եւ դպիրքն՝ որ յԵրուսաղեմէ իջեալ էին,
ասէին թէ Բէեղզեբուղ գոյ ՚ի դմա, եւ իշխա-
23 նաւ դիւացն հանէ զդեւս։ Եւ կոչեցեալ
զնոսա առ ինքն, առակօք խօսէր ընդ նոսա.
24 Զիա՞րդ կարէ սատանայ զսատանայ հանել. եւ
արդ եթէ թագաւորութիւն յանձն իւր բաժա-
նեսցի, ոչ կարէ կալ թագաւորութիւնն այն.
25 եւ եթէ տուն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ
26 կալ տունն. եւ եթէ սատանայ ՚ի վերայ անձին
իւրոյ յարեաւ՝ եւ բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ
27 կալ, այլ վախճանեալ է։ Այլ ոչ ոք կարէ զկա-
րասի հզօրի մտեալ ՚ի տուն նորա աւար հար-
կանել, եթէ ոչ նախ զհզօրն կապիցէ, եւ ապա
28 զտուն նորա աւար հարկանիցէ։ Ամէն ասեմ
ձեզ, զի ամենայն թողցի որդւոց մարդկան մեղք
եւ հայհոյութիւնք՝ որչափ եւ հայհոյեսցեն.
29 բայց որ հայհոյեսցէ զհոգին սուրբ, ոչ ունիցի
թողութիւն յաւիտեան, այլ պարտաւոր լիցի
30 յաւիտենից մեղաց։ Զի ասէին՝ թէ այս պիղծ
գոյ ՚ի նմա։

31 Գան եղբարքն եւ մայր նորա, եւ արտաքոյ գդ
32 կացեալ՝ յղեցին եւ կոչէին զնա։ Եւ անդ ժողո-
վուրդն շուրջ զնովաւ նստէր. եւ իբրեւ ասա-
ցին ցնա. Ահաւասիկ մայր քո եւ եղբարք քո
33 կան արտաքոյ, եւ խնդրեն զքեզ. պատասխանի
ետ նոցա եւ ասէ. Ո՞վ է իմ մայր կամ եղբարք։
34 Հայեցաւ շուրջ զիւրեւ յաշակերտսն զի նստէին,
35 եւ ասէ. Ահաւասիկ մայր իմ եւ եղբարք իմ. զի
որ առնէ զկամս Աստուծոյ, նա է իմ եղբայր եւ
քոյր եւ մայր։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեզերբն. դե
եւ խռնեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք,
մինչեւ ՚ի նաւ մտանել նմա եւ նստել ՚ի ծովուն.
եւ ամենայն ժողովուրդն զծովեզերբն՝ ցամաքն
2 ունէին. եւ ուսուցանէր զնոսա առակօք բա-
զում ինչ։
Եւ ասէր նոցա ՚ի վարդապետութեան իւ- թ
3 րում. Լուարո՛ւք. ահաւասիկ ել սերմանող սերմա-

նել. եւ եղեւ 'ի սերմանելն, այլ անկաւ առ ճա- 4
նապարհաւ, եւ եկն թռչուն եւ եկեր զնա։ Եւ 5
այլն անկաւ յապառաժի՝ ուր ոչ գոյր հող բա-
զում. եւ վաղվաղակի բուսաւ, վասն զի ոչ գոյր
հիւթ երկրին, եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջե- 6
ռաւ, եւ զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ։ Եւ 7
այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց. ելին փուշքն եւ հեղ-
ձուցին զնա, եւ պտուղ ոչ ետ։ Եւ այլն անկաւ 8
յերկիր բարւոք, եւ ելեալ աճեցեալ տայր պը-
տուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն, եւ ընդ միոյ
վաթսուն, եւ ընդ միոյ հարիւր։ Եւ ասէր. Որ 9
ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

ԴԶ Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն, հարցին զնա որ 10
զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ զառակսն։
Եւ ասէ ցնոսա. Ձեզ տուեալ է գիտել զխոր- 11
հուրդս արքայութեանն Աստուծոյ. բայց նոցա
որ արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ առակաւ լինի.
զի տեսանելով տեսցեն՝ եւ մի տեսցեն, եւ լսե- 12
լով լուիցեն՝ եւ մի իմասցին, զի մի երբեք դարձ-
ցին՝ եւ թողցի նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞չ գի- 13
տէք զառակս զայս, եւ զիարդ զամենայն ա-
ռակսն գիտիցէք։ Որ սերմանէն՝ զբանն սերմա- 14
նէ։ Եւ նոքա են որ առ ճանապարհաւն, ուր 15
բանն սերմանի, եւ յորժամ լսեն զնա, գայ սա-
տանայ՝ եւ հանէ զբանն սերմանեալ 'ի սիրտս
նոցա։ Եւ նոքա են որ յապառաժին սերմանե- 16
ցան, որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղվաղակի
խնդութեամբ ընդունին. եւ զի ոչ ունին ար- 17
մատս յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են, ապա
'ի հասանել նեղութեան կամ հալածման վասն
բանին՝ վաղվաղակի գայթագղին։ Իսկ որ 'ի մէջ 18
փշոցն սերմանեցան, նոքա են՝ որ իբրեւ զբանն
լսեն, եւ հոգք աշխարհիս եւ պատրանք մեծու- 19
թեան մտանեն եւ հեղձուցանեն զբանն՝ եւ
անպտուղ լինի։ Եւ նոքա են որ յերկիրն բար- 20
ւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն եւ ընդու-
նին, եւ տան պտուղ, ընդ միոյ երեսուն, եւ
ընդ միոյ վաթսուն, եւ ընդ միոյ հարիւր։

ԴԷ Եւ ասէ ցնոսա. մի եթէ գա՞յ ճրագ զի ընդ 21
գրուանաւ դնիցի, կամ ընդ մահճօք. ոչ ապա-
քէն 'ի վերայ աշտանակի դնիցի։ Զի չէ ինչ 'ի 22
ծածուկ, որ թէ ոչ յայտնեսցի. եւ ոչ եղեւ ինչ
գաղտնի, եթէ ոչ 'ի յայտ գայցէ. եթէ որ ու- 23
նիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Եւ ասէ ցնոսա. 24
Տեսէք զինչ լսէք, եւ յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ.
որով չափով չափէք՝ նովին չափեսցի ձեզ։ Որ 25
որ ունիցի տացի նմա. եւ որ ոչն ունիցի, եւ
զոր ունին՝ բարձցի 'ի նմանէ։

ԴԸ Եւ ասէր. Այսպէս է արքայութիւն Աստու- 26
ծոյ, որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս
յերկիր, եւ ննջիցէ եւ յառնիցէ զցայգ եւ զցե- 27
րեկ. եւ սերմանիքն բուսանիցին եւ աճիցեն, եւ
նա ոչ գիտէ՝ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. 28
նախ զխոտն, եւ ապա զհասկն, եւ ապա ցորեան
29 ատոք 'ի հասկին. այլ յորժամ տայցէ զպտուղն,
վաղվաղակի առաքէ մանգաղ, զի հասեալ են
30 հունձք։ Եւ ասէր. Ո՞ւմ նմանեցուսցուք զար-
քայութիւնն Աստուծոյ, կամ որով առակաւ
31 առակեսցուք զնա։ Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ
յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան
32 զամենայն սերմանիս՝ որ են յերկրի, եւ յոր-
ժամ սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան
զամենայն բանջար եւ արձակէ ոստս մեծամեծս,
մինչեւ բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա
33 թռչնոց երկնից բնակել։ Եւ այնպիսի առակօք
խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարող լինէին
34 լսել. եւ առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նո-
սա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկ-
նէր զամենայն։

35 Եւ ասէ ցնոսա յաւուր յայնմիկ՝ իբրեւ ընդ Ծ ԴԹ
36 երեկս լինէր. Անցցուք անդր յայն կողմն։ Թո-
ղուն զժողովուրդն, եւ առնուն զնա նաւաւն
հանդերձ, եւ գային եւս նաւք որ էին ընդ նմա։
37 Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ զալիսն 'ի նաւն
38 ձգէր մինչ զի եթէ լի իսկ լինել. եւ ինքն ննջէր
'ի խելս նաւին 'ի վերայ բարձի։ Զարթուցա-
նէին զնա եւ ասէին. Վարդապետ, ո՞չ ինչ է
39 քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աստանօր։ Եւ զարթու-
ցեալ սաստեաց հողմոյն. եւ ծովուն ասէ, դա-
դարեա կարկեաց. եւ դադարեաց հողմն, եւ
40 եղեւ խաղաղութիւն մեծ։ Եւ ասէ ցնոսա. Ըն-
դէ՞ր այդպէս վատասիրտք էք, չեւ եւս ունիք
հաւատս։ Եւ երկեան երկիւղ մեծ, եւ ասէին
ցմիմեանս. Ո՞ ոք արդեօք իցէ սա, զի եւ հողմ
եւ ծով հնազանդեցին սմա։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն՝ յաշխարհն գերգե- ԾԱ
2 սացւոց։ Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի նաւէ անտի,
պատահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմանացն՝ զոր
3 ունէր այս պիղծ, որոյ եւ բնակութիւնն իւր
իսկ 'ի գերեզմանս էր. եւ ոչ շղթայիւք ոք եւս
4 կարէր կապել զնա, վասն բազում անգամ ոտ-
նակապօք եւ շղթայիւք կապելոյ, եւ խզելոյ 'ի
նմանէ զշղթայսն եւ զոտնակապսն խորտակե-
5 լոյ. եւ ոչ ոք կարէր սաստել զնա, վասն զի հա-
նապազ զցայգ եւ զցերեկ 'ի գերեզմանս եւ 'ի
լերինս աղաղակէր, եւ կոծէր զանձն իւր քա-
6 րամբք։ Իբրեւ ետես զՅիսուս 'ի հեռաստանէ,
7 ընթացաւ եւ երկիր եպագ նմա. աղաղակեաց 'ի
ձայն մեծ եւ ասէ. Զի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս
որդի Աստուծոյ բարձրելոյ. երդմնեցուցանեմ
8 զքեզ յԱստուած, մի տանջեր զիս։ Քանզի ա-
9 սէր ցնա. Ե՛լ, այսդ պիղծ, 'ի մարդոյ այտի։ Եւ
հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո։ Եւ ասէր
ցնա. Լեգէոն անուն է իմ, քանզի բազումք

եմ : Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ 10
զնոսա արտաքս քան զաշխարհն : Եւ անդ էր 11
առ լերամբն երամակ մի խոզաց՝ արածական
մեծ : Աղաչէին զնա ամենայն դևքն և ասեն. 12
Առաքեա զմեզ 'ի խոզսն, զի մտցուք 'ի նոսա :
Եւ հրամայեաց նոցա : Եւ իբրև ելին այսքն 13
պղծք՝ մտին 'ի խոզսն, և դիմեաց երամակն 'ի
դարէ անտի 'ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք.
և հեղձնուին 'ի ծովուն : Եւ խոզարածքն փախեան, 14
և պատմեցին 'ի քաղաքին և յագարակս,
և ելին տեսանել զինչ իցէ որ գործեցաւն :
Գան առ Յիսուս, և տեսանեն զդիւահարն 15
զի նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ, որ
ունէր զլէգէոնն. և զահի հարան : Եւ պատմեցին 16
նոցա որոց տեսեալն էր, թէ զինչ եղև
դիւահարին, և զինչ վասն խոզիցն : Եւ սկսան 17
աղաչել զնա՝ գնալ 'ի սահմանաց նոցա : Եւ իբրև 18
եմուտ նա 'ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝
զի ընդ նմա իցէ. և Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ. 19
այլ ասէ ցնա. Երթ 'ի տուն քո առ ընտանիս
քո, և պատմեա նոցա որ ինչ միանգամ Տէր
արար քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ : Եւ չոգաւ և 20
սկսաւ քարոզել 'ի Դեկապոլին, զոր ինչ արար
նմա Յիսուս. և ամենեքին զարմանային :

ԴԴ Եւ իբրև անց Յիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ 21
ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր
առ ծովեզերբն :

ԾԹ Եւ ահա մի 'ի ժողովրդապետացն գայր. որում 22
անուն էր Յայրոս. իբրև ետես զնա՝ անկաւ
առ ոտս նորա, աղաչէր զնա յոյժ և ասէր. 23
Թէ դուստր նորա մերձ է 'ի մահ. զի եկեսցէ
դնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեսցի և
կեցցէ : Եւ գնաց ընդ նմա. երթայր և ժողովուրդ 24
բազում զհետ նորա, և նեղէին զնա :

ԾԴ Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութեան արեան 25
զերկոտասան ամ, և յոյժ վշտացեալ 'ի բազում 26
բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զամենայն,
և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ :
Իբրև լուաւ զՅիսուսէ, եկն 'ի մէջ ամբոխին 27
յետոյ՝ և բուռն եհար զհանդերձէ նորա.
քանզի խորհէր 'ի միտս, թէ միայն մերձեցայց 28
'ի հանդերձս նորա՝ փրկեցայց : Եւ վաղվաղակի 29
ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, և
գիտաց 'ի մարմին իւր՝ թէ բժշկեցաւ 'ի տանջանացն :
Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս 30
յանձն իւր զզօրութիւնն որ ել 'ի նմանէ, դարձաւ
յամբոխն և ասէ. Ո՞վ մերձեցաւ 'ի հանդերձս
իմ : Եւ ասեն ցնա աշակերտքն. Տեսանես՝ 31
զի ամբոխդ նեղէ զքեզ. և ասես թէ՝ ո՞վ
մերձեցաւ 'ի հանդերձս իմ : Եւ շուրջ հայէր տեսանել՝ 32
թէ ո՞ զայն արար : Եւ կինն զարհուրեալ 33
և դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար, քանզի
գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի նորա,
և ասաց զամենայն իրսն ստուգութեամբ :
34 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Դուստր, հաւատք քո կեցուցին
զքեզ. երթ 'ի խաղաղութիւն, և եղիջիր
ողջ 'ի տանջանաց քոց :

35 Մինչ դեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք 'ի ԴԴ
տանէ ժողովրդապետին և ասեն, Թէ դուստրն
քո մեռաւ, զի՞ ևս աշխատ առնես զվարդապետդ :
36 Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ զբանն ասացեալ,
ասէ ցժողովրդապետն. Մի՛ երկնչիր, բայց
37 միայն հաւատա : Եւ ոչ զոք եթող ընդ իւր երթալ,
բայց միայն զՊետրոս և զՅակովբոս և
38 զՅովհաննէս զեղբայրն Յակովբայ : Գայ 'ի տուն
ժողովրդապետին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ և
39 լալականս և աղաղակ յոյժ. և մտեալ 'ի ներքս՝
ասէ ցնոսա. Զի՞ խռովեալ էք և լայք. մանուկն
40 ոչ է մեռեալ, այլ ննջէ : Եւ ծաղր առնէին զնա.
և նորա հանեալ արտաքս զամենեսեան, առնու
ընդ իւր զհայր մանկանն և զմայր, և զնոսա
որ ընդ նմայն էին, և մտանէ ուր դնէր մանուկն.
41 և կալեալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա.
Տալիթա՝ կումի. որ թարգմանի, աղջիկ դու՝
42 քեզ ասեմ արի : Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն,
և գնայր. քանզի էր ամաց իբրև երկոտասանից.
և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք :
43 Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք գիտասցէ
զայն. և ասաց՝ տալ նմա ուտել :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ ել անտի, եկն 'ի գաւառ իւր, և երթային ԴԵ
2 զհետ նորա աշակերտքն իւր : Եւ եղև 'ի շաբաթուն՝
սկսաւ ուսուցանել 'ի ժողովրդեանն. և
բազումք իբրև լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, և ասէին. Ուստի՞ է սմա
այս. կամ զինչ է իմաստութիւնս որ տուեալ է
սմա, զի զօրութիւնք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա
3 լինիցին. ո՞չ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին
Մարիամու, եղբայր Յակովբայ և Յովսեայ և
Յուդայի և Սիմոնի. և չիցեն քորքն դորա
4 աստ առ մեզ : Եւ գայթագղէին 'ի նա : Եւ ասէ
ցնոսա Յիսուս. Ոչ է մարգարէ անարգ, բայց եթէ
'ի գաւառի իւրում, և յազգատոհմի և 'ի
5 տան իւրում : Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ մի ինչ
զօրութիւն առնել, բայց սակաւ հիւանդաց
6 ձեռն եդեալ բժշկէր զնոսա : Եւ զարմանայր
վասն անհաւատութեանն նոցա :

Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն, և ուսուցանէր : ԾԴ
7 Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն, և սկսաւ ԴԶ
առաքել զնոսա երկուս երկուս. և տայր նոցա
8 իշխանութիւն 'ի վերայ այսոց պղծոց : Եւ պատուիրեաց
նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ,
բայց միայն գաւազան. մի պարկ, մի
9 հաց, մի պղինձ 'ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս.
և մի զգենուցուք. ասէ, երկուս պա-

բնակաւ։ Եւ ասէր ցնոսա. Յոր տուն մտանիցէք, 10
անդէն օթեվանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտի։
Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, եւ ոչ լուիցեն 11
ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք
զփոշի ոտից ձերոց ՚ի վկայութիւն նոցա։ Եւ 12
ելեալ քարոզեցին՝ զի ապաշխարեսցեն. եւ դեւս 13
բազումս հանէին, եւ օծանէին իւղով զբազում
հիւանդս, եւ բժշկէին զնոսա։

ծե Եւ լուաւ արքայն Հերովդէս, քանզի յայտնի 14
դէ եղեւ անուն նորա. եւ ասէր, թէ Յովհաննէս
Մկրտիչ յարեաւ ՚ի մեռելոց, եւ վասն այնորիկ
զօրութիւնք լինին նովաւ։ Այլք ասէին՝ թէ Եղիա 15
է, եւ այլքն՝ թէ մարգարէ է, կամ թէ
իբրեւ զմի ՚ի մարգարէից։ Իբրեւ լուաւ Հերովդէս, 16
ասէ. Զորոյ ես զգլուխն հատի զՅովհաննու՝
նա է, նա յարեաւ ՚ի մեռելոց։ Զի ինքն 17
Հերովդէս առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս, եւ
կապեաց զնա եւ եդ ՚ի բանտի, վասն Հերովդիայ
կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա, քանզի նա՝ կին
առեալ զնա։ Քանզի ասէր Յովհաննէս ցՀերովդէս՝ 18
թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո։
Եւ Հերովդիա ոխացեալ էր ընդ նմա՝ եւ կամէր 19
սպանանել զնա, եւ ոչ կարէր։ Զի Հերովդէս 20
երկնչէր ՚ի Յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա այր
արդար եւ սուրբ, եւ պահէր զնա. եւ լուեալ
՚ի նմանէ բազում ինչ՝ առնէր, եւ քաղցրութեամբ
լսէր նմա։ Իբրեւ օր մի լինէր պատշաճի, 21
յորժամ ընթրիս առնէր Հերովդէս՝ յաւուր
ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց եւ հազարապետաց
եւ մեծամեծաց Գալիլեացւոց, եւ ՚ի 22
մտանել դստերն Հերովդիայ եւ ՚ի կաքաւել,
հաճոյ եղեւ Հերովդի եւ բազմականացն։ Ասէ
թագաւորն ցաղջիկն. Խնդրեա յինէն զոր ինչ
կամիս, եւ տաց քեզ։ Եւ երդուաւ նմա բազում 23
անգամ, թէ զոր ինչ եւ խնդրեսցես դու յինէն,
տաց քեզ՝ մինչեւ ցկէս թագաւորութեան իմոյ։
Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր. Զի՞նչ խնդրեցից։ Եւ 24
նա ասէ. Զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի։ Եւ մտեալ 25
անդրէն փութանակի առ թագաւորն՝ ասէ. Կամիմ՝
զի այժմ տացես ինձ վաղվաղակի ՚ի վերայ
սկտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի։ Եւ տրտմեցաւ 26
յոյժ թագաւորն, այլ վասն երդմանցն
եւ կոչնականացն՝ ոչ կամեցաւ անարգել զնա.
եւ առաքեաց վաղվաղակի թագաւորն՝ դահիճ. 27
եւ հրամայեաց բերել զգլուխն նորա։ Եւ չոգաւ
գլխատեաց զնա ՚ի բանտին, եւ եբեր զգլուխն 28
նորա սկտեղբ՝ եւ ետ ցաղջիկն, եւ աղջիկն ետուր
ցմայր իւր։ Իբրեւ լուան աշակերտքն 29
նորա, եկին բարձին զմարմինն եւ եդին ՚ի գերեզմանի։

ծզ Ժողովեցան Առաքեալքն առ Յիսուս, եւ պատմեցին 30
նմա զամենայն ինչ զոր արարին եւ զոր
ուսուցին։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Եկայք դուք 31
առանձինն յանապատ տեղի, եւ հանգիջիք սակաւ
մի. զի էին բազումք որ երթային եւ գային,
32 եւ հաց անգամ՝ չժամանէին ուտել։ Եւ գնացին
33 նաւաւ յանապատ տեղի առանձինն։ Եւ տեսին
զնոսա զի երթային, եւ ծանեան բազումք.
եւ հետի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթացեալ
34 անդր, եւ մերձեցան առ նոսա։ Եւ ելեալ
ետես ամբոխ բազում, եւ գթացաւ ՚ի նոսա,
զի էին իբրեւ ոչխարք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ.
եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա յոյժ։

35 Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, մատուցեալ ծէ
աշակերտացն ասէին. Տեղիս անապատ է, մինչդեռ
36 ուշ է, արձակեա զժողովուրդդ, զի
երթեալ շուրջ յագարակս եւ ՚ի գեօղս՝ գնեսցեն
իւրեանց զինչ ուտիցեն, զի առ ինչ ուտել
37 ոչ ունին։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա.
Տուք դուք դոցա ուտել։ Ասեն ցնա. Երթիցուք
գնեսցուք երկերիւր դահեկանի հաց, եւ տացուք
38 դոցա ուտել։ Ասէ ցնոսա. Քանի՞ նկանակ
ունիք, երթայք տեսէք։ Իբրեւ գիտացին, ասեն
39 ցնա. Հինգ, եւ երկուս ձկունս։ Եւ հրամայեաց
նոցա բազմել երախաս երախաս ՚ի
40 վերայ դալար խոտոյ. եւ բազմեցան դասք դասք.
41 ըստ հարիւր եւ ըստ յիսուն։ Եւ առեալ զհինգ
նկանակն եւ զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս՝
օրհնեաց, մանրեաց զնկանակսն, եւ ետ
ցաշակերտսն զի արկցեն նոցա, եւ զերկուս
42 ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն։ Կերան եւ յագեցան.
43 եւ բարձին զնշխարսն երկոտասան սակառի
44 լի, եւ ՚ի ձկանց անտի. եւ էին որք կերանն՝
իբրեւ արք հինգ հազար։

45 Եւ նոյն ժամայն ստիպեաց զաշակերտսն մտանել ծը
՚ի նաւ, եւ յառաջագոյն քան զնա երթալ
յայնկոյս ՚ի Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն
46 արձակիցէ. եւ հրաժարեալ ՚ի նոցանէ՝
ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս։

47 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ էր նաւն ՚ի մէջ ծովուն, ծթ
48 եւ ինքն ՚ի ցամաքի։ Եւ ետես զնոսա հողմակոծեալս
՚ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նոցա.
եւ զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ նոսա
գնացեալ ՚ի վերայ ծովուն, եւ կամէր զանց
49 առնել առ նոքօք։ Նոքա իբրեւ տեսին զի գնայր
՚ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ առաչօք ինչ
50 լինիցի, եւ աղաղակ բարձին. քանզի ամենեքեան
տեսին զնա՝ եւ խռովեցան։ Եւ նա անդէն
վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ. Քաջալերեցարուք,
51 ես եմ՝ մի երկնչիք. եւ ել ՚ի
նաւն առ նոսա, եւ դադարեաց հողմն։ Եւ առաւել
եւս յիմարեալ էին ՚ի միտս իւրեանց, եւ
52 զարմանային յոյժ. քանզի եւ ՚ի վերայ հացիցն
53 ոչ իմացան, զի էր սիրտ նոցա թմբրեալ։ Եւ
իբրեւ անցին յայնկոյս, եկին յերկիրն Գեննեսարեթ։
54 Եւ իբրեւ ելին ՚ի նաւէ անտի, իսկ եւ
55 իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ. եւ
ընթացեալ ըստ անդր ընդ ամենայն գաւառն,

սկսան մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին թէ
անդ իցէ։ Եւ ուր եւ մտանէր՝ 'ի գեօղս կամ 'ի 56
քաղաքս կամ յագարակս, 'ի հրապարակս դնէին
զհիւանդս, եւ աղաչէին զնա՝ զի գոնէ 'ի
քղանցս հանդերձից նորա մերձեսցին. եւ որք
միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան։

ԳԼՈՒԽ Է

ԿԸ/ԵԴ Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն եւ ոմանք 1
'ի դպրացն որ եկեալ էին յԵրուսաղեմէ։ Եւ 2
տեսեալ զոմանս յաշակերտացն նորա՝ զի խառնակ
ձեռօք, այս ինքն է՝ անլուայ ուտէին հաց,
բամբասեցին։ Զի փարիսեցիքն եւ ամենայն 3
Հրեայք, եթէ ոչ բռնալիր լուանան զձեռս, հաց
ոչ ուտեն. քանզի ունին զաւանդութիւն ծերոցն.
եւ 'ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ 4
մկրտիցին, ոչ ուտեն. եւ այլ ինչ բազում է՝ զոր
ընկալան ունել, մկրտութիւնս բաժակաց եւ
ստամանաց եւ պղնձեաց եւ մահճաց։ Ապա 5
հարցանէին զնա փարիսեցիքն եւ դպիրք, թէ
ընդէր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ աւանդութեան
ծերոցն, այլ խառնակ ձեռօք հաց ուտեն։
Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, թէ բարւոք 6
մարգարէացաւ Եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց,
որպէս ասաց. Ժողովուրդս այս շրթամբք
մեծարէ զիս, եւ սիրտք նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ
են յինէն. զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն 7
վարդապետութիւնս՝ զմարդկան պատուիրանս։
Թողեալ զպատուիրանն Աստուծոյ, ունիք 8
զմարդկան աւանդութիւն։ Եւ ասէ ցնոսա. 9
Բարւոք խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ, զի
զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք։ Զի Մովսէս 10
ասէ. Պատուեա զհայր քո եւ զմայր. եւ
որ չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ, մահու վախճանեսցի։
Եւ դուք ասէք, եթէ ասիցէ այր ցհայր 11
կամ ցմայր՝ կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
օգտեսցիս. եւ ոչ եւս թոյլ տայք նմա առնել 12
ինչ հօրն կամ մօր. եւ անարգէք զբանն Աստուծոյ 13
ձերով աւանդութեամբն զոր աւանդեցէք.
եւ բազում ինչ այլ՝ որ այսմ նման է՝ առնէք։
Եւ կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն՝ 14
ասէ ցնոսա. Լուարուք ինձ ամենեքեան եւ 'ի
միտ առէք. ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ մտեալ՝ 15
եթէ կարիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ 'ի նմանէ՝
այն է որ պղծէ զմարդն. որ ունիցի ականջս 16
լսելոյ՝ լուիցէ։

ԿԴ Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն յամբոխէ անտի, 17
հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առակին։ Եւ 18
ասէ ցնոսա. Ա՞յդպէս եւ դուք անմիտ էք. ո՞չ
իմանայք, եթէ ամենայն որ արտաքուստ 'ի
ներքս մտանէ 'ի մարդ՝ ոչ կարէ զնա պղծել. զի 19
ոչ եթէ 'ի սիրտ նորա մտանէ, այլ յորովայն,
եւ արտաքս ելանէ, եւ սրբէ զամենայն կերակուրսն։
20 Եւ ասէր, թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ՝
21 այն պղծէ զմարդ. զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ
մարդկան խորհուրդք չարութեանն ելանեն. շնութիւնք,
22 պոռնկութիւնք, գողութիւնք, սպանութիւնք,
ագահութիւնք, չարութիւնք, նենգութիւնք,
գիջութիւն, չարակնութիւն, հայհոյութիւն,
ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն։
23 Այս ամենայն չարիք 'ի ներքուստ ելանեն,
եւ պղծեն զմարդ։

24 Եւ անտի յարուցեալ եկն 'ի սահմանս Տիւրոսի ԺԹ
եւ Սիդոնի. եւ մտեալ 'ի տուն՝ ոչ ումեք
25 կամէր յայտնել, եւ ոչ կարաց ծածկել։ Լուեալ
կին մի զնմանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր
26 յայսոյ պղծոյ. եկն անկաւ առաջի նորա. եւ
կինն էր հեթանոս, փիւնիկեցի ասորի յազգէ. եւ
աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ 'ի դստերէ նորա։
27 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Թոյլ տուր՝ նախ յագեսցին
մանկունք. զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց
28 մանկանց եւ արկանել շանց։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ. Տէր, եւ շունք 'ի փշրանաց սեղանոյ
29 մանկանցն կերակրին։ Եւ ասէ ցնա. Վասն
այդր բանիդ՝ երթ, ել դեւն 'ի դստերէ քումմէ։
30 Գնաց 'ի տուն իւր, եւ եգիտ ելեալ զդեւն. եւ
զդուստրն, զի անկեալ դնէր 'ի մահճին։

31 Եւ ելեալ միւսանգամ 'ի սահմանացն Տիւրոսի Ի/ԵԵ
եւ Սիդոնի, եկն 'ի ծովեզրն գալիլեացւոց
32 'ի մէջ սահմանացն 'ի Դեկապօլիս։ Եւ բերեն առաջի
նորա խուլ մի եւ համր, եւ աղաչեցին՝ զի
33 ձեռն դիցէ 'ի վերայ նորա։ Եւ առեալ զնա մեկուսի
յամբոխէ անտի՝ արկ զմատունս իւր ընդ
ականջս նորա՝ եւ եթուք անդր. եւ կալաւ ըզլեզուէ
34 նորա, հայեցաւ յերկինս՝ յոգւոց եհան
35 եւ ասէ. Եփփաթա, որ է՝ բացիր։ Եւ նոյնժամայն
բացան լսելիք նորա, եւ լուծան կապանք
36 լեզուի նորա, եւ խօսէր ուղիղ. եւ պատուիրեաց
նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն։ Եւ որչափ
նա պատուիրէր նոցա, նոքա եւս առաւել քարոզէին,
37 եւ եւս քան զեւս զարմանային եւ ասէին.
Զամենայն ինչ բարւոք գործեաց սա, զի
խլեաց լսել տայ, եւ համրոց խօսել։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ ՀԱ/ԵԶ
բազում էր, եւ ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց
2 զաշակերտսն իւր եւ ասէ ցնոսա. Գթամ ես 'ի
վերայ ժողովրդեանս. զի արդ երեք աւուրք են՝
3 մինչ առ իս են, եւ ոչ ունին զինչ ուտիցեն. եւ
եթէ արձակեմ զդոսա նօթիս 'ի տունս իւրեանց,
նուաղեսցեն 'ի ճանապարհի. զի ոմանք 'ի դոցանէ
4 'ի հեռաստանէ եկեալ են։ Պատասխանի ետուն
նմա աշակերտքն նորա. Ուստի՞ կարէս յագե-

ցուցանել զսոսա հացիւ յանապատի աստ: Եւ 5
հարցանէր զնոսա. Քանի՞ նկանակ հաց ունիք:
Եւ նոքա ասեն. Եօթն: Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն 6
բազմել ՚ի վերայ երկրի. և առեալ
զեօթն նկանակսն՝ գոհացաւ՝ եբեկ, և տայր ցաշակերտսն
զի արկցեն, և արկին առաջի ժողովրդեանն.
և ձկունս սակաւ ունէին, և զայն 7
եւս օրհնեաց, և հրամայեաց արկանել: Կերան 8
և յագեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն
եօթն զամբիղ: Եւ էին որք կերանն՝ իբրև 9
չորք հազարք. և արձակեաց զնոսա:

ԽԷ Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ աշակերտօքն՝ 10
եկն ՚ի կողմանս Դաղմանունեայ: Եւ ելին 11
փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա, և
խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով
զնա: Եւ զղջացաւ յոգի իւր և ասէ. Զի՞ է 12
զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ
տացի նշան ազգիս այսմիկ: Եթող զնոսա, դարձեալ 13
եմուտ ՚ի նաւ, և գնաց յայնկոյս: Եւ 14
մոռացան հաց բառնալ, բայց միայն մի նկանակ
ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին:

ԽԸ Եւ պատուիրէր նոցա և ասէր. Զգոյշ եղերուք 15
՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց և ՚ի խմորոյ
Հերովդիանոսաց: Եւ խորհէին ընդ միմեանս և 16
ասէին, թէ զի հաց ոչ ունիմք: Գիտաց Յիսուս՝ 17
և ասէ ցնոսա. Զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս ձեր, թերահաւատք,
թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ
իմանայք և ոչ յիշէք. ապշութիւն ունի զսիրտս
ձեր. աչս գոն՝ և ոչ տեսանէք, ականջք 18
են՝ և ոչ լսէք և ոչ իմանայք տակաւին. և 19
ոչ յիշէք. յորժամ զհինգ նկանակսն ՚ի հինգ հազարսն,
և քանի՞ սակառի բարձէք զկոտորոցն
լի: Եւ ասեն ցնա. Երկոտասան: Եւ յորժամ 20
զեօթն նկանակսն ՚ի չորս հազարսն, և քանի՞
զամբիղ լի՝ բարձէք զկոտորոցն: Եւ նոքա ասեն.
Եօթն: Եւ ասէ ցնոսա. Իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք: 21

ԽԹ Գան ՚ի Բեթսայիդա. և ածեն առաջի նորա 22
կոյր մի, և աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի ՚ի նա:
Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ 23
շինին, եթուք յաչս նորա, և ձեռն եդ ՚ի վերայ
նորա. և հարցանէր զնա՝ թէ տեսանիցէ
ինչ: Հայեցաւ՝ և ասէ. Տեսանեմ զմարդիկս զի 24
շրջին իբրև զծառս: Դարձեալ եդ ձեռս ՚ի վերայ 25
աչաց նորա՝ եբաց, և տեսանէր. ողջացաւ
և տեսանէր համարձակ զամենայն: Արձակեաց 26
զնա ՚ի տուն իւր՝ և ասէ. Ի շէնդ մի մտանիցես,
այլ երթ ՚ի տուն քո. և յորժամ ՚ի շէնն մտանիցես՝
մի ումեք ասիցես ՚ի շինին:

Ծ
ՁԴ Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ ՚ի շէնս 27
Կեսարեայ Փիլիպպեայ. և ՚ի ճանապարհին հարցանէր
ցաշակերտսն և ասէր. Զո՞ ոք ասեն
զինէն մարդիկն՝ թէ իցեմ: Նոքա ետուն պատասխանի 28
և ասեն. ԶՅովհաննէս Մկրտիչ, և
այլք զԷղիա, և այլք զմի ոք ՚ի մարգարէից անտի:
29 Ասէ ցնոսա. Իսկ դուք զո՞ ոք ասէք
զինէն թէ իցեմ: Պատասխանի ետ Պետրոս և
30 ասէ ցնա. Դու ես Քրիստոսն: Եւ սաստեաց ՚ի
31 նոսա՝ զի մի ումեք ասասցեն զնմանէ: Եւ սկսաւ
ուսուցանել զնոսա, թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ
բազում չարչարանս ընդունել, և անարգել
յերիցանց և ՚ի քահանայապետից և ՚ի դպրաց,
32 և մեռանել և յերիր աւուր յառնել. և համարձակ
զբանն խօսեցաւ: Եւ առեալ զնա մեկուսի
33 Պետրոսի՝ սկսաւ սաստել նմա: Եւ նա
դարձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց Պետրոսի
և ասէ. Երթ յետս իմ, սատանայ, զի ոչ
խորհիս դու զաստուածոյսն, այլ զմարդկանս:
34 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն
հանդերձ՝ ասէ ցնոսա. Եթէ ոք կամի գալ
զկնի իմ, ուրասցի զանձն իւր, և բարձցէ զխաչ
35 իւր և եկեսցէ զկնի իմ: Զի որ կամիցի ապրեցուցանել
զանձն իւր, կորուսցէ զնա. և որ
կորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին, ապրեցուսցէ
36 զնա: Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ
զաշխարհս ամենայն շահեսցի, և զանձն իւր
37 տուժեսցի. քանզի զի՞նչ տացէ մարդ փոխանակ
38 անձին իւրոյ: Զի որ ոք ամօթ համարեսցի զիս
և զբանս իմ ՚ի շնացող և ՚ի մեղաւոր ազգիս
յայսմիկ, և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝
յորժամ եկեսցէ փառօք հօր իւրոյ և հրեշտակօք
39 սրբովք: Եւ ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ ձեզ,
զի են ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի
ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զարքայութիւն
Աստուծոյ եկեալ զօրութեամբ:

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս
զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս, և
հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն. և
2 յայլակերպս եղև առաջի նոցա. և ձորձք նորա
եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիչք
երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել:
3 Եւ երևեցաւ նոցա Եղիա Մովսիսիւ
4 հանդերձ, և խօսէին ընդ Յիսուսի: Պատասխանի
ետ Պետրոս և ասէ ցՅիսուս. Ռաբբի,
բարւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս
տաղաւարս՝ մի քեզ, և մի Մովսիսի, և մի Եղիայի:
5 Քանզի ոչ գիտէր զինչ խօսէր. զի զարհուրեալ
6 էին: Եւ եղև ամպ մի հովանի ՚ի վերայ
նոցա. ձայն եղև յամպոյ անտի՝ և ասէ.
7 Դա է որդի իմ սիրելի, դմա լուարուք: Եւ յանկարծակի
հայեցեալ շուրջ անդր, ոչ ևս զոք
ուրեք տեսին, բայց միայն զՅիսուս ընդ իւրեանս:
8 Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց
նոցա զի մի ումեք պատմեսցեն զոր տե-

ովին, բայց յորժամ որդի մարդոյ 'ի մեռելոց
յարիցէ։ Եւ նոքա զբանն 'ի միտ ունէին. եւ 9
խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ իցէ 'ի մեռե-
լոցն յառնել։ Հարցին զնա եւ ասեն. Զինչ է 10
այն զոր դպիրքն ասեն, եթէ նախ Եղիայի պար-
տ է գալ։ Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ե- 11
ղիա նախ եկեալ յօրինեսցէ զամենայն։ Իսկ
զիարդ գրեալ է զորդւոյ մարդոյ. զի բազում
ինչ չարչարեսցի եւ անարգեսցի։ Այլ ես ա- 12
սեմ ձեզ, եթէ Եղիա եկն, եւ արարին ընդ նմա
զինչ եւ կամեցան, որպէս եւ գրեալ է վասն
նորա։

ՂԲ Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսանէ ամբոխ 13
շուրջ զնոքօք, եւ դպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նո-
սա։ Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իբ- 14
րեւ տեսին զնա՝ զարմացան, եւ ընդ առաջ ըն-
թացեալ ողջոյն տային նմա։ Եւ եհարց զնոսա 15
թէ զինչ վիճէիք ընդ նոսա։

ՂԳ Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովրդենէն եւ 16
ասէ. Վարդապետ, ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր
ունի այս համր, եւ ուր հասանէ՝ զարկուցանէ 17
զնա, եւ փրփրէ եւ կրճտէ զատամունս իւր՝ եւ
ցամաքի. եւ ասացի աշակերտաց քո զի հան-
ցեն, եւ ոչ կարացին հանել զնա։ Պատասխանի 18
ետ նոցա եւ ասէ. Ո՜վ ազգ անհաւատ՝ մինչեւ
յերբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչեւ ցերբ անսայցեմ
ձեզ. ածէք զնա առ իս։ Եւ ածին զնա առ նա. 19
իբրեւ եւես զնա այսն, վաղվաղակի չարչարեաց
զնա, եւ անկեալ յերկիր թաւալէր եւ փրփ-
րէայր։ Եհարց ցհայր նորա եւ ասէ. Քանի 20
ժամանակք են՝ յորմհետէ այդ եղեւ դմա։ Եւ
նա ասէ. Ի մանկութենէ. բազում անգամ 'ի 21
հուր արկանէ եւ 'ի ջուր՝ զի կորուսցէ զդա.
այլ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա մեզ, Տէր, գը-
թացեալ 'ի վերայ մեր։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. 22
Ասացեր՝ եթէ կարող ես. ամենայն ինչ հնարա-
ւոր է այնմ որ հաւատայն։ Եւ վաղվաղակի ա- 23
ղաղակեաց հայր մանկանն եւ ասէ. Հաւատամ,
օգնեա անհաւատութեանս իմում։ Իբրեւ եւես 24
Յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն 'ի վերայ, սաս-
տեաց այսոյն պղծոյ եւ ասէ. Համր եւ խուլ
այս, ես ասեմ քեզ հրաման, ել 'ի դմանէ, եւ
այլ եւս մի մտանիցես 'ի դա։ Եւ աղաղակեաց 25
եւ յոյժ ցնցեաց զնա՝ եւ ել. եւ եղեւ պատա-
նեակն իբրեւ զմեռեալ, մինչեւ բազմաց իսկ ա-
սել՝ թէ մեռաւ։ Եւ Յիսուս կալեալ զձեռանէ 26
նորա յարոյց զնա, եւ կանգնեցաւ։ Եւ իբրեւ 27
եմուտ նա 'ի տուն, աշակերտքն առանձինն հար-
ցին զնա. Մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա։
Եւ ասէ ցնոսա. Այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ, եթէ 28
ոչ պահօք եւ աղօթիւք։

ՂԴ Եւ անտի ելեալ անցանէին առ Գալիլեա- 29
ցւովք, եւ ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ։ Քանզի 30
ուսուցանէր զաշակերտսն իւր եւ ասէր ցնոսա,
թէ որդի մարդոյ մատնելոց է 'ի ձեռս մարդկան,
եւ սպանցեն զնա. եւ իբրեւ սպանցի՝ յերիր ա-
31 ւուր յառնէ։ Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն, եւ
երկնչէին հարցանել զնա։

32 Եկն 'ի Կափառնաում. եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն, ՂԵ
հարցանէր զնոսա. Զինչ վիճէիք զճանապար-
33 հայն ընդ միմեանս։ Եւ նոքա լուռ լինէին. քանզի
ընդ միմեանս վիճէին 'ի ճանապարհին թէ՝ ով մեծ
34 իցէ։ Եւ իբրեւ նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն,
եւ ասէ ցնոսա. Եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ ե-
ղիցի ամենեցուն կրտսեր եւ ամենեցուն սպասա-
35 ւոր։ Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց 'ի մէջ նոցա,
36 եւ ընկալեալ զնա 'ի գիրկս իւր՝ ասէ ցնոսա. Որ
միանգամ յայսպիսի մանկանց ընկալցի յանուն
իմ, զիս ընդունի, եւ որ զիս ընդունի, ոչ զիս
37 ընդունի՝ այլ զայն որ առաքեացն զիս։ Պատաս-
խանի ետ նմա Յովհաննէս եւ ասէ. Վարդապետ,
տեսաք զոմն զի յանուն քո դեւս հանէր՝ եւ զմեր
38 կնի ոչ շրջէր, եւ արգելաք զնա։ Եւ նա ասէ.
Մի արգելուք զնա. զի ոչ ոք է որ առնէ զօրու-
թիւնս յանուն իմ, եւ կարիցէ հայհոյել զիս.
39 զի որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ, 'ի մեր կոյս է։
40 Եւ որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յա-
նուանս յայս, թէ դուք Քրիստոսի էք, ամէն ա-
41 սեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ զվարձս իւր։ Եւ որ ոք
գայթագղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս որ հաւա-
տան յիս, լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ
էր ընդ պարանոց նորա երկան իշոյ, եւ ընկե-
42 ցեալ 'ի ծով։ Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ զքեզ
ձեռն քո, հատ՝ ընկեա 'ի քէն. զի լաւ իցէ քեզ
խեղ 'ի կեանս յաւիտենից մտանել, քան եր-
կուս ձեռս ունել՝ եւ երթալ 'ի գեհեն 'ի հուրն
44 անշէջ։ Եւ եթէ ոտն քո գայթագղեցուսցէ
զքեզ, հատ ընկեա զնա 'ի քէն. լաւ իցէ քեզ
կաղ մտանել 'ի կեանս յաւիտենից, քան եր-
46 կուս ոտս ունել՝ եւ անկանել 'ի գեհեն։ Եւ եթէ
ակն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ, հան զնա 'ի
բաց. լաւ իցէ քեզ՝ միով ականբ մտանել յար-
քայութիւն Աստուծոյ, քան երկուս ակն ունել՝
47 եւ անկանել 'ի գեհեն։ Ուր որդն նոցա ոչ մե-
48 ռանի եւ հուրն ոչ շիջանի։ Զի ամենայն ինչ
49 հրով յաղեսցի։ Բարւոք է աղ. եւ եթէ աղն
անհամեսցի, իւ համեմեսցի. արդ դուք կալ-
ջիք յանձինս ձեր զաղն, եւ խաղաղութիւն ա-
րարէք ընդ միմեանս։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս հրէաս- ՂԶ
տանի, յայնկոյս Յորդանանու, եւ երթայր գոլ-
ձեւալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա, եւ որպէս
սովոր էր միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա։
2 Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փորձէին հար- ՂԷ
ցանէին զնա եւ ասէին, եթէ արժան իցէ առն

զկին իւր արձակել։ Նա պատասխանի ետ նոցա 3
եւ ասէ. Զինչ պատուիրեաց ձեզ Մովսէս։ Եւ 4
նոքա ասեն. Մովսէս հրաման ետ՝ գիր մեկնելոյ
գրել եւ արձակել։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ 5
ասէ ցնոսա. Վասն խստասրտութեան ձերոյ գրեաց
զպատուիրանդ զայդ. այլ ՚ի սկզբանէ արարածոց՝ 6
արու եւ էգ արար զնոսա Աստուած.
եւ ասէ. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր 7
եւ զմայր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, եւ եղիցին 8
երկոքեան ՚ի մարմին մի։ Եւ այսուհետեւ
ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի. արդ զոր Աստուած 9
զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Եւ ՚ի տան 10
դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա. եւ 11
ասէ ցնոսա. Եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր եւ
արասցէ այլ, շնայ. եւ կին՝ եթէ ելցէ յառնէ 12
իւրմէ եւ եղիցի առն այլում, շնայ։

ՃԵ Եւ մատուցանէին առ նա մանկունս՝ զի ձեռն 13
դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ
որ մատուցանէինն։ Իբրեւ ետես Յիսուս, բարկացեալ 14
սաստեաց նոցա եւ ասէ. Թոյլ տուք
մանկտւոյդ գալ առ իս, եւ մի՛ արգելուք զդոսա.
զի այդպիսեացդ է արքայութիւն Աստուծոյ։
Ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն 15
Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ, ոչ մտցէ
՚ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ՚ի գիրկս՝ ձեռն եդ ՚ի 16
վերայ եւ օրհնեաց զնոսա։

ՃԶ Եւ ընդ ելանելն նորա անտի ՚ի ճանապարհ՝ 17
աճապարեալ ոմն մեծատուն ընթացեալ ՚ի ծունր
իջանէր, հարցանէր ցնա եւ ասէր. Վարդապետ
բարի, զինչ արարից զի զկեանսն յաւիտենականս
ժառանգեցից։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Զի՞ 18
ասես զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց մի Աստուած.
զպատուիրանս գիտես, մի՛ շնար. մի՛ 19
սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա
զհայր քո եւ զմայր։ Նա պատասխանի ետ 20
եւ ասէ ցնա. Վարդապետ, զայդ ամենայն արարի
՚ի մանկութենէ իմմէ, արդ զինչ եւս պակաս
իցեմ։ Եւ Յիսուս հայեցեալ ՚ի նա՝ սիրեաց զնա 21
եւ ասէ ցնա։ Մի ինչ պակաս է ՚ի քէն. եթէ
կամիս կատարեալ լինել, երթ զոր ինչ ունիս
վաճառեա եւ տուր աղքատաց. եւ ունիցիս
գանձս յերկինս, եւ առ զխաչն եւ եկ զհետ իմ։
Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում, զի 22
ունէր ինչս բազումս։ Եւ հայեցեալ յայս կոյս՝ 23
յայն կոյս Յիսուս, ասէ ցաշակերտսն. Զիա՞րդ
դժուարին է՝ որ զինչս ունին, մտանել յարքայութիւն
Աստուծոյ։ Եւ աշակերտքն զարմացեալ 24
էին ՚ի վերայ բանիցն նորա. իսկ Յիսուս
դարձեալ պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ.
Որդեակք. որչափ դժուարին է յուսացելոց
յինչս՝ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ. դիւրին 25
է մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան
մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել։
Եւ նոքա առաւել եւս զարմանային՝ եւ ասէին 26

27 ընդ միմեանս. Եւ ո՞ կարասցէ ապրել։ Հայեցեալ
ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ. Առ ՚ի մարդկանէ
այդ անհնարին է, այլ ոչ առ ՚ի յԱստուծոյ։

28 Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս. Ահաւասիկ մեք ՃԷ
29 թողաք զամենայն, եւ եկաք զհետ քո։ Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ
ոք է որ եթող զտուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս,
կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զորդիս, կամ
զագարակս՝ վասն իմ կամ վասն աւետարանին,
30 եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ
ժամանակի տունս, եւ եղբարս, եւ քորս, եւ
մարս, եւ որդիս, եւ ագարակս հալածանօք
հանդերձ, եւ յաշխարհին որ գալոց է՝ զկեանսն
31 յաւիտենականս։ Զի բազումք եղիցին առաջինք՝
32 յետինք, եւ յետինք՝ առաջինք։ Եւ էին ՚ի
ճանապարհի մինչ դեռ ելանէին յԵրուսաղէմ.
եւ երթայր Յիսուս առաջի քան զնոսա, եւ զարմացեալ
էին որ զհետ երթային, եւ երկնչէին։

Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանեան առանձինն՝ ՃԸ
սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց
33 իցեն ընդ նա. թէ ահաւասիկ ելանեմք
յԵրուսաղէմ, եւ որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետիցն
եւ դպրաց, եւ դատեսցին զնա
34 ՚ի մահ, եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց, եւ
կատակեսցեն զնովաւ, եւ հարկանիցեն զնա, եւ
թքանիցեն ՚ի նա, եւ սպանցեն, եւ յերիր աւուր
յարիցէ։

35 Եւ երթային առ նովաւ Յակովբոս եւ Յովհաննէս՝
որդիքն Զեբեդեայ, եւ ասեն ցնա. Վարդապետ,
կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ՚ի
36 քէն՝ արասցես մեզ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Զինչ
37 կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ։ Եւ նոքա ասեն
ցնա. Տուր մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ
38 եւ մի յահեկէ ՚ի փառսն քում։ Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք.
կարէ՞ք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց
եմ, կամ զմկրտութիւնն մկրտել՝ զոր ես
39 մկրտելոցն եմ։ Եւ նոքա ասեն ցնա. Կարեմք։
Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. Զբաժակն զոր ես ըմպելոց
եմ՝ ըմպիցէք, եւ զմկրտութիւնն՝ զոր
40 ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. այլ նստուցանել
ընդ աջմէ իմմէ եւ ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ
41 որոց պատրաստեալ իցէ։ Եւ լուեալ զայն տասանցն,
սկսան բարկանալ Յակովբայ եւ Յով-
42 հաննու։ Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն,
եւ ասէ ցնոսա. Գիտէք՝ զի որ յանուանն իշխանքն
են հեթանոսաց, տիրեն նոցա. եւ մեծամեծք
43 նոցա իշխեն նոցա։ Ոչ նոյնպէս իցէ եւ ՚ի ձերում
մէջ. այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել,
44 եղիցի ձեր պաշտօնեայ. եւ որ կամիցի ՚ի ձէնջ
45 առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ։ Քանզի
եւ որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն,
այլ պաշտել, եւ տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ
բազմաց։

ԼԱ / ԵԿ Եւ գան յԵրիքով. եւ ընդ ելանելն նորա յԵրիքովէ աշակերտօքն եւ բազում ժողովրդովք, որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։ 47 Իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս Նազովրեցի է, սկսաւ աղաղակել եւ ասել. Որդի Դաւթի Յիսուս, ողորմեա ինձ։ 48 Եւ սաստէին նմա բազումք զի լռեսցէ. եւ նա առաւել եւս աղաղակէր. որդի Դաւթի, ողորմեա ինձ։ 49 Կանգի առ Յիսուս, եւ հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն զկոյրն՝ եւ ասեն ցնա. Քաջալերեաց, արի՝ կոչէ զքեզ։ 50 Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ եկն առ Յիսուս։ 51 Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Զինչ կամիս՝ թէ արարից քեզ։ Նա ասէ ցնա կոյրն. Ռաբբունի, զի տեսից։ 52 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Երթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ վաղվաղակի բացաւ, եւ երթայր զհետ նորա ՚ի ճանապարհին։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԼԶ 1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ ՚ի Բեթփագէ եւ ՚ի Բեթանիա մօտ ՚ի լեառն Ձիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի, 2 եւ ասէ ցնոսա. Երթայք դուք ՚ի գեղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. եւ նոյն ժամայն իբրեւ մտանիցէք ՚ի նա գտանիցէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ ոք ՚ի մարդկանէ նստաւ. լուծէք զնա եւ ածէք։ 3 Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ թէ զի լուծանէք զյաւանակդ, ասասջիք՝ թէ Տեառն իւրում պիտոյ է. եւ վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր։ 4 Չոգան եւ գտին զյաւանակն կապեալ առ դրուռն արտաքոյ ՚ի փողոցի անդ, եւ լուծին զնա։ 5 Եւ ոմանք յորոց անդն կային, ասեն ցնոսա. Զի՞ գործէք՝ զի լուծանէք զյաւանակդ։ 6 Եւ նոքա ասեն ցնոսա որպէս ասաց Յիսուս. եւ թոյլ ետուն նոցա։ 7 Ածին զյաւանակն առ Յիսուս, եւ արկանէին ՚ի վերայ նորա զհանդերձս, եւ նըստաւ ՚ի վերայ նորա։ 8 Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ՚ի վերայ ճանապարհին, եւ այլք ոստս ՚ի ծառոց հատանէին՝ եւ արկանէին զճանապարհաւն։ 9 Եւ որ առաջին եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին եւ ասէին. Ովսաննա Բարձրելոյն. օրհնեալ որ գայդ յանուն Տեառն. 10 օրհնեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր մերոյ Դաւթի, խաղաղութիւն յերկինս եւ փառք ՚ի բարձունս։ 11 Եւ եմուտ Յիսուս յԵրուսաղէմ՝ ՚ի տաճարն, եւ հայեցաւ շուրջ զամենեքումբք. եւ զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել ՚ի Բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ։

ԼԷ / ԵԲ 12 Եւ ՚ի վաղիւն անդր մինչդեռ ելանէին ՚ի Բեթանիայ՝ քաղցեաւ. 13 եւ ետես թզենի մի ՚ի բացուստ տերեւալից, եւ եկն թէ գտանիցէ ինչ ՚ի նմա. եւ իբրեւ եկն ՚ի նա, ոչ ինչ եգիտ՝ բայց միայն 14 տերեւ. զի ոչ իսկ էր ժամանակ թզոյ։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա. Մի եւս ոք յաւիտեան ՚ի քէն պտուղ կերիցէ։ Եւ լսէին աշակերտքն նորա։ 15 Գան յԵրուսաղէմ. եւ մտեալ ՚ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն եւ զգնողս՝ որ էին ՚ի տաճարին. եւ զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, եւ զաթոռս աղաւնեվաճառացն կործանեաց. 16 եւ ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն։ 17 Ուսուցանէր զնոսա եւ ասէր. Գրեալ է, թէ տունդ իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց. եւ դուք արարէք զդա այր աւազակաց։ 18 Լուան քահանայապետքն եւ դպիրք, եւ խնդրէին թէ որպէս կորուսցեն զնա, բայց երկնչէին ՚ի նմանէ. զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա։ 19 Եւ իբրեւ երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան զքաղաքն ելանէին։ 20 Եւ ընդ այգն անցանէին, 21 տեսին զթզենին զի չորացեալ էր յարմատոց։ Յիշեաց Պետրոս եւ ասէ ցնա. Ռաբբի, ահաւասիկ թզենին զոր անիծեր՝ չորացեալ է։ 22 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Ունիցիք զհաւատս Աստուծոյ։ 23 Ամէն ասեմ ձեզ, զի որ ասիցէ լերինս այսմիկ, Բարձիր եւ անկիր ՚ի ծով, եւ ոչ երկմտեսցի ՚ի սրտի իւրում, այլ հաւատասցէ թէ զոր ասէն լինի, եղիցի նմա։ 24 Եւ վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, ամենայն ինչ զոր խնդրիցէք յաղօթս, հաւատացէք թէ առնուցուք, եւ եղիցի ձեզ։ 25 Եւ յորժամ յոտն կայցէք յաղօթս, թողուցուք թէ ինչ ունիցիք զումեքէ. զի եւ Հայրն ձեր որ յերկինսն է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։ 26 Ապա թէ դուք ոչ թողուցուք, եւ ոչ Հայրն ձեր որ յերկինսն է թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

27 Գան միւսանգամ յԵրուսաղէմ. եւ մինչ գնայր նա ՚ի տաճարին, գան առ նա քահանայապետք եւ դպիրք եւ ծերք, 28 եւ ասեն ցնա. Որով իշխանութեամբ զայդ գործես. կամ ո ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ՝ զի զայդ գործեսցես։ 29 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես զձեզ բան մի, եւ տուք ինձ պատասխանի, եւ ասացից ձեզ թէ որով իշխանութեամբ զայս գործեմ։ 30 Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնից էր՝ թէ ՚ի մարդկանէ. տուք ինձ պատասխանի։ 31 Խորհէին ընդ միմեանս եւ ասէին. Եթէ ասեմք թէ յերկնից, ասիցէ, եւ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա։ 32 Եւ թէ ասեմք ՚ի մարդկանէ, երկնչէին ՚ի ժողովրդենէ. զի ամենեքեան զՅովհաննէս ունէին թէ ճշմարիտ մարգարէ էր։ 33 Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցՅիսուս. Ոչ գիտեմք։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ թէ որով իշխանութեամբ զայս գործեմ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

ԼԶ Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք եւ ա- 1
սել. Այր մի տնկեաց այգի, եւ ած շուրջ զնո-
վաւ ցանկ, եւ գուբ հնձանի փորեաց եւ շի-
նեաց աշտարակ, եւ ետ զնա ցմշակս եւ գնաց 'ի
տար աշխարհ։ Եւ առաքեաց առ մշակսն 'ի ժա- 2
մանակի ծառայ մի, զի 'ի մշակաց անտի առցէ
'ի պտղոյ այգւոյն. եւ նոքա կալեալ՝ զան հարին 3
զնա, եւ արձակեցին ունայն։ Դարձեալ առա- 4
քեաց այլ ծառայ, եւ զնա կառափնատեցին՝ եւ
արձակեցին անարգեալ։ Եւ դարձեալ այլ ա- 5
ռաքեաց, եւ զնա սպանին. եւ բազումս այլս,
զոմանս՝ հարկանէին, եւ զոմանս՝ սպանանէին։
Արդ որդի մի էր իւր սիրելի, զնա առաքեաց 6
առ նոսա յետոյ, եւ ասէ. Թերեւս ամաչեսցեն
յորդւոյ աստի իմմէ։ Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին 7
զնա զի գայր, ասեն ցմիմեանս. Սա է ժառանգն.
եկայք սպանցուք զսա, եւ մեր լիցի ժառան-
գութիւնն. Եւ կալեալ զնա սպանին, եւ հանին 8
արտաքոյ այգւոյն։ Արդ զի՞նչ արասցէ տէր այ- 9
գւոյն։ Եկեսցէ եւ կորուսցէ զմշակսն, եւ տա-
ցէ զայգին 'ի ձեռս այլոց։ Եւ ո՛չ զգիրն զայն ի- 10
ցէ ընթերցեալ ձեր, թէ զվէմն զոր անարգեցին
շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան. 'ի Տեառնէ ե- 11
ղեւ այս, եւ է զարմանալի յաչս մեր։ Եւ խնդ- 12
րէին զնա ունել, եւ երկեան 'ի ժողովրդենէ ան-
տի. զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն.
եւ թողին զնա եւ գնացին։

ԼԷ Եւ առաքեն առ նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց 13
անտի եւ 'ի հերովդիանոսաց, զի զնա որսասցեն
բանիւ։ Եւ նոքա եկեալ հարցանէին զնա նեն- 14
գութեամբ եւ ասէին. Վարդապետ, գիտեմք զի
ճշմարիտ ես, եւ ոչ ինչ փոյթ է քեզ զուրուք.
զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան, այլ ճշմարտու-
թեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես.
արդ ասա մեզ, արժան է հարկ տալ կայսեր՝ ե-
թէ ոչ. տացո՞ւք՝ թէ ոչ տացուք։ Եւ Յիսուս 15
գիտաց զկեղծաւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա.
Զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք. բերէք ինձ դահե-
կան մի զի տեսից։ Եւ նոքա բերին. եւ ասէ ցնո- 16
սա. Ո՞յր է պատկերս այս կամ գիր։ Եւ նոքա
ասեն ցնա. Կայսեր։ Պատասխանի ետ Յիսուս 17
եւ ասէ ցնոսա. Երթայք տուք զկայսեր՝ կայ-
սեր, եւ զԱստուծոյ՝ Աստուծոյ։ Եւ զարմացան
ընդ նա։

ԼԸ/ԿԴ Գան առ նա սադուկեցիքն՝ որ ասեն թէ չիք 18
յարութիւն. հարցանէին զնա եւ ասէին. Վար- 19
դապետ, Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ ուրուք եղ-
բայր մեռանիցի, եւ թողուցու կին եւ որդի ոչ
թողուցու, զի առցէ եղբայր նորա զկինն նորա
եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ Արդ եղ- 20
բարք եօթն էին առ մեզ. առաջինն առ կին եւ
21 մեռաւ, եւ ոչ եթող զաւակ. եւ երկրորդն առ
զնոյն, եւ մեռաւ, եւ ոչ նա եթող զաւակ.
22 նոյնպէս եւ երրորդն առ զնոյն, եւ եօթնեքեան
իսկ, եւ ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մե-
23 ռաւ եւ կինն։ Արդ 'ի յարութեանն յորժամ
յառնիցեն, ո՞յր 'ի նոցանէ լինիցի կինն, զի եօթ-
24 նեքեան կալան զնա կին։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ ցնոսա. Ո՞չ վասն այդորիկ իսկ մո-
լորեալ էք, զի ոչ գիտէք զգիրս եւ ոչ զզօրու-
25 թիւնն Աստուծոյ։ Զի յորժամ 'ի մեռելոց յա-
ռնիցեն, ոչ արք կանայս առնեն, եւ ոչ կանայք
արանց լինին. այլ իբրեւ զհրեշտակս իցեն՝ որ
26 յերկինս են։ Այլ վասն յարութեան մեռելոց
զի յառնեն, ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր 'ի գիրսն
Մովսիսի՝ 'ի մորենւոջն որպէս ասաց ցնա Ա-
ստուած. Ես եմ, ասէ, Աստուած Աբրահամու
եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակով-
27 բայ. եւ ոչ է Աստուած մեռելոց՝ այլ կենդա-
նեաց. եւ արդ դուք յոյժ մոլորեալ էք։

28 Եւ մատուցեալ մի ոմն 'ի դպրացն՝ լուեր նոցա ԼԹ
մինչ վիճէին. իբրեւ ետես թէ բարւոք ետ նո-
ցա զպատասխանին, եհարց ցնա եւ ասէ. Ո՞ր
29 պատուիրան է առաջին։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա.
Առաջին քան զամենայն, Լուր Իսրայէլ, տէր Ա-
30 ստուած մեր՝ Տէր մի է. եւ սիրեսցես զտէր Ա-
ստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամե-
նայն անձնէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց.
եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ. այս է առա-
31 ջին պատուիրան։ Եւ երկրորդն նման սմին. սի-
րեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո. մեծ քան
32 զսոսա այլ պատուիրան ոչ գոյ։ Եւ ասէ ցնա
դպիրն. Բարւոք է վարդապետ. ճշմարտու-
թեամբ ասացեր՝ թէ մի է Աստուած, եւ ոչ գոյ
33 այլ բաց 'ի նմանէ. եւ սիրել զնա յամենայն
սրտէ, եւ յամենայն զօրութենէ, եւ յամենայն
մտաց, եւ սիրել զընկերն իբրեւ զանձն, առա-
34 ւել է քան զողջակէզս եւ զզոհս։ Եւ տեսեալ
Յիսուսի թէ իմաստութեամբ ետ զպատասխա-
նին՝ ասէ ցնա. Ոչ ես հեռի յարքայութենէն Ա-
ստուծոյ։ Եւ ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել
ցնա։

35 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ՝ մինչ ուսու- Խ/ԿԵ
ցանէր 'ի տաճարին. Զիա՞րդ ասեն դպիրքն, թէ
36 Քրիստոսն որդի Դաւթի է. եւ ինքն Դաւիթ հո-
գւովն սրբով ասէ. Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ
ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից զթշնամիս քո պա-
37 տուանդան ոտից քոց։ Արդ եթէ ինքն իսկ Դա-
ւիթ զնա Տէր կոչէ՝ զիա՞րդ իցէ որդի նորա։ Եւ
բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ։
38 Եւ ասէր ուսուցանելով 'ի վարդապետութեան
իւրում. Զգոյշ լերուք 'ի դպրաց անտի՝ որ կամին
'ի հանդերձս երկայնս շրջել, զողջոյնս խըն-
39 դրել 'ի հրապարակս, եւ զնախաթոռս 'ի ժողո-
40 վուրդս, եւ զգահաւորակս յընթրիս. որ ուտեն

զտունս այրեաց, պատճառանօք յերկարել
զաղօթս, զի առցեն եւս դատաստան ընկալցին։

ԽԱ. Կայր Յիսուս ընդդէմ գանձանակին, տեսանէր 41
զիարդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ 'ի
գանձանակն. եւ բազում մեծատունք արկին
բազում ինչ. Եկն այրի մի՝ եւ արկ երկուս լումայս, 42
որ է նաքարակիտ մի. Եւ կոչեցեալ զաշակերտսն 43
իւր ասէ ցնոսա. Ամէն ասեմ
ձեզ. զի այրին այն աղքատացեալ՝ շատ արկ քան
զամենեսեան որ արկին 'ի գանձանակն. քանզի 44
ամենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին, այլ
նա 'ի չքաւորութենէ իւրմէ զամենայն ինչ զոր
ունէր արկ, զոյն չափ զկենաց իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԿԶ. Եւ յելանելն նորա 'ի տաճարէ անտի, ասէ 1
ցնա մի յաշակերտաց նորա. Վարդապետ, տես
որպիսի են քարինքս, եւ որպիսի շինուածք։
Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Տեսանես 2
զայդ ամենայն շինուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ
ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի։

ԽԲ. Եւ մինչ նստէր նա 'ի լերինն ձիթենեաց յանդիման 3
տաճարին, հարցանէին ցնա առանձինն՝
Պետրոս եւ Յակոբոս եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս.
Ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, եւ զինչ 4
նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Զգոյշ 5
կացէք, մի ոք զձեզ խաբեսցէ. զի բազումք եկեսցեն 6
յանուն իմ, եւ ասիցեն՝ թէ ես եմ Քրիստոսն,
եւ զբազումս մոլորեցուսցեն։ Այլ յորժամ 7
լսիցէք պատերազմունս, եւ համբաւս պատերազմաց՝
մի խռովեսջիք, զի պարտ է լինել.
բայց չեւ է կատարած։ Զի յարիցէ ազգ յազգի 8
վերայ, եւ թագաւորութիւն 'ի թագաւորութեան
վերայ. եւ եղիցին շարժմունք 'ի տեղիս
տեղիս, սովք եւ սրածութիւնք եւ խռովութիւնք.
այլ այն ամենայն սկիզբն է երկանց։ Եւ 9
զձեզ խակ մատնեսցեն յատեանս, եւ 'ի ժողովուրդս
տանջիցեն, եւ առաջի դատաւորաց եւ
թագաւորաց կացցէք վասն իմ, 'ի վկայութիւն
նոցա եւ ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ պարտ 10
է աւետարանին քարոզել։ Այլ յորժամ տանիցին 11
զձեզ մատնել, մի յառաջագոյն հոգայցէք.
եւ մի զմտաւ ածիցէք թէ զինչ խօսիցիք. այլ
որ ինչ տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք.
զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հոգին
սուրբ։ Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, եւ 12
հայր՝ զորդի. եւ յարիցեն որդիք 'ի վերայ հարց՝
եւ սպանանիցեն զնոսա. եւ եղիջիք ատեցեալք 13
յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ համբերեսցէ
14 'ի սպառ՝ նա կեցցէ։ Եւ յորժամ տեսանիցէք
զպղծութիւն աւերածին՝ զի կայցէ 'ի
տեղւոջ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնու՝ 'ի
միտ առցէ. Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝
15 փախիցեն 'ի լերինս. եւ որ 'ի վերայ տանեացն
իցէ՝ մի իջցէ 'ի տուն, եւ մի մտցէ բառնալ ինչ
16 'ի տանէ իւրմէ. եւ որ յագարակին իցէ՝ մի
17 դարձցի յետս առնուլ զհանդերձ իւր։ Բայց վայ
իցէ յղեաց եւ տածողաց յաւուրսն յայնոսիկ.
18 Յաղօթս կացէք՝ զի մի ձմերանի լինիցի այն.
19 Եղիցին աւուրքն այնորիկ նեղութեանց, որպիսի
ոչ եղեն երբեք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արարածոց
20 մինչեւ ցայժմ, եւ մի այլ լիցին։ Եւ եթէ ոչ
էր կարճեալ Տէրն զաւուրսն զայնոսիկ՝
ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց
21 զաւուրսն զայնոսիկ։ Յայնժամ եթէ ոք
ասիցէ ձեզ՝ եթէ աստանօր է Քրիստոսն կամ
22 անդր, մի հաւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ
քրիստոսք եւ սուտ մարգարէք, եւ տացեն
նշանս եւ արուեստս առ 'ի մոլորեցուցանելոյ
23 եթէ հնար ինչ իցէ եւ զընտրեալսն։ Բայց դուք
զգոյշ լերուք, աշակերտս յառաջագոյն ասացի
24 ձեզ զամենայն։ Այլ յաւուրսն յայնոսիկ
յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեսցի,
25 եւ լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր. եւ աստեղք
յերկնից թօթափեսցին. եւ զօրութիւնք
26 յերկինս՝ շարժեսցին։ Եւ յայնժամ տեսցեն
զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք եւ զօրութեամբ
27 եւ փառօք բազմօք։ Եւ յայնժամ առաքեսցէ
զհրեշտակս իւր, եւ ժողովեսցէ զընտրեալս իւր
'ի չորից հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի մինչեւ 'ի ծագս
28 երկնից։ Բայց դուք 'ի թզենւոյ անտի ուսջիք
զառակն. յորժամ ոստք նորա կակղանայցեն,
եւ տերեւ արձակեսցի 'ի նմա, գիտէք թէ
29 մերձ է ամառն. նոյնպէս եւ դուք յորժամ տեսանիցէք
զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ
30 մերձ է առ դրունս։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ
անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի։
31 Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն։

32 Այլ վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու ոչ ոք ԽԴ.
գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս եւ ոչ Որդի, բայց
33 միայն Հայր։ Զգոյշ եղերուք, հսկեցէք եւ կացէք
յաղօթս. զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ։
34 Որպէս այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ, թողուցու
զտուն իւր, եւ տացէ ծառայից իւրոց
իշխանութիւն, եւ իւրաքանչիւր զգործ իւր. եւ
դռնապանին պատուէր տայցէ՝ զի արթուն լինիցի։
35 Արդ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ
տէր տանն գայցէ, յերեկորեայ, եթէ 'ի մէջ
գիշերի, եթէ 'ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս.
36 գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ

զձեզ 'ի քուն․ Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենե- 37
ցուն ասեմ՝ արթուն կացէք։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ԽԵ Եւ էր զատիկն եւ բաղարջակերք յետ երկուց 1
աւուրց․ խնդրէին քահանայապետքն եւ դպ-
իրք՝ թէ զիարդ զնա նենգաւ կալեալ սպա-
նանիցեն․ բայց ասէին՝ թէ մի 'ի տօնի աստ․ գուցէ 2
մի խռովութիւն լինիցի ժողովրդեանն։
ԽԶ Եւ մինչ էր 'ի Բեթանիա 'ի տան Սիմոնի բո- 3
րոտի բազմեալ, եկն կին մի որ ունէր շիշ իւղոյ
նարդեան ազնուի մեծագնոյ, եւ բեկեալ զշիշն՝
եհեղ 'ի վերայ գլխոյ նորա։ Եւ աշակերտքն բա- 4
ռաչէին եւ ասէին․ Ընդէր եղեւ կորուստ իւղոյդ
այդորիկ․ մարթ էր զայդ իւղ վաճառել աւելի 5
քան երեք հարիւր դահեկանի, եւ տալ աղքա-
տաց։ Եւ զայրանային նմա յոյժ։ Եւ Յիսուս 6
ասէ ցնոսա․ Թոյլ տուք դմա․ զի աշխատ առ-
նէք․ զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս․ յա- 7
մենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք․ եւ յոր-
ժամ կամիք՝ կարող էք առնել նոցա բարիս․ այլ
զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք։ Դա զոր 8
ունէրն՝ արար․ յառաջագոյն խնկեաց զմարմին
իմ 'ի նշան պատանաց։ Ամէն ասեմ ձեզ, ուր 9
եւ քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն
աշխարհ, եւ զոր արար դա՝ խօսեսցի վասն յի-
շատակի դորին։ Եւ Յուդա Սկարիովտացի մի 10
յերկոտասանիցն անտի՝ գնաց առ քահանայա-
պետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։ Նոքա իբրեւ 11
լուան՝ խնդացին, եւ խոստացան տալ նմա ար-
ծաթ․ եւ խնդրէր՝ թէ զիարդ պարապով մատ-
նեսցէ զնա։
ԽԷ Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն՝ յոր- 12
ժամ զզատիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն․
Ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաստեսցուք․ զի
կերիցես զզատիկն։ Եւ առաքէ երկուս յաշա- 13
կերտաց անտի՝ եւ ասէ ցնոսա․ Երթայք 'ի քա-
ղաքն, եւ իբրեւ մտանիցէք 'ի քաղաքն՝ պատա-
հեսցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ յուսի ունիցի,
երթայք զհետ նորա․ եւ յոր տուն մտանիցէ, 14
ասասջիք տանուտեարն․ վարդապետն ասէ՝ ո՞ւր
են իջավանքն, ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզա-
տիկն․ եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ 15
զարդարեալ, անդ պատրաստեսջիք մեզ։ Եւ 16
գնացին պատրաստել աշակերտքն նորա․ եկին
'ի քաղաքն, եւ գտին որպէս ասաց նոցա․ եւ
պատրաստեցին զզատիկն։ Եւ իբրեւ երեկոյ ե- 17
ղեւ՝ գայ երկոտասանիւքն հանդերձ։
ԽԸ Եւ իբրեւ բազմեցան եւ դեռ ուտէին, ասէ 18
Յիսուս․ Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատ-
նելոց է զիս, որ ուտէ հաց ընդ իս։ Եւ նոքա 19
սկսան տրտմել եւ ասել մի ըստ միոջէ․ Մի թէ

20 Ես իցեմ, եւ միւսն՝ մի թէ ես իցեմ։ Նա պա-
տասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա․ Մի յերկոտասա-
նից այտի, որ մխեաց ընդ իս 'ի սկաւառակդ։
21 Այլ որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս եւ գրեալ է
վասն նորա․ բայց վայ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր
ձեռն որդին մարդոյ մատնեսցի․ լաւ էր նմա՝
22 եթէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն։ Եւ մինչդեռ
ուտէին, առեալ Յիսուսի հաց՝ օրհնեաց եւ ե-
բեկ ետ նոցա եւ ասէ․ Առէք, այդ է մարմին
23 իմ։ Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ ետ նոցա, եւ
24 արբին 'ի նմանէ ամենեքեան․ եւ ասէ ցնոսա․
Այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխանակ
25 բազմաց հեղու։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ եւս
յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ, մինչեւ ցօրն
ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան
26 Աստուծոյ։ Եւ գոհացեալ՝ ելին 'ի լեառն Ձիթե-
նեաց։

27 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս․ Ամենեքին գայթագ- Կ.Զ.
ղեսջիք էք յինէն յայսմ գիշերի․ զի գրեալ է․
թէ հարից զհովիւն եւ ոչխարքն ցրուեսցին։
28 Այլ յետ յարութեան իմոյ յառաջագոյն եր-
29 թայց քան զձեզ 'ի Գալիլեա։ Պատասխանի ետ
Պետրոս եւ ասէ ցնա․ Թէպէտ եւ ամենեքեան
30 գայթագղեսցին, այլ ես ոչ։ Եւ ասէ ցնա Յի-
սուս․ Ամէն ասեմ քեզ, թէ դու իսկ յայսմ գի-
շերի՝ մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ՝ երիցս ու-
31 րասցիս զիս։ Իսկ Պետրոս առաւել եւս պնդէր
եւ ասէր․ Եթէ մեռանել եւս հասանիցէ ընդ
քեզ՝ զքեզ ոչ ուրացայց։ Նոյնպէս եւ ամենե-
32 քեան ասէին։ Գան 'ի գեւղն՝ որում անուն էր
Գեթսեմանի․ եւ ասէ ցաշակերտսն․ Նստարուք
33 աստ՝ մինչեւ ես յաղօթս կացից։ Եւ առնու ընդ
իւր զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս,
34 եւ սկսաւ տխրել եւ հոգալ։ Յայնժամ ասէ ցնո-
սա․ Տրտում է անձն իմ մինչեւ 'ի մահ, մնացէք
35 աստ եւ արթուն կացէք։ Եւ մատուցեալ առ-
կաւ մի յառաջ, անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւ-
րոց յերկիր․ եւ կայր յաղօթս, զի եթէ հնար
36 իցէ՝ անցցէ 'ի նմանէ ժամն․ եւ ասէ․ Աբբա,
Հայր, ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է, անցո
զբաժակս զայս յինէն․ բայց ոչ որպէս ես կա-
37 միմ՝ այլ որպէս դու կամիս։ Եւ գայ գտանէ
զնոսա զի ննջէին, եւ ասէ ցՊետրոս․ Սիմոն,
38 ննջե՞ս․ ո՞չ կարացեր ժամ մի արթուն կալ։ Ար-
թուն կացէք եւ յաղօթս կացէք, զի մի մտջիք
'ի փորձութիւն․ ոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս
39 տկար։ Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց յաղօթս, եւ
40 զնոյն բանս ասաց։ Դարձաւ միւսանգամ ան-
դրէն՝ եւ եգիտ զնոսա 'ի քուն․ քանզի էին աչք
նոցա ծանրացեալ՝ եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պա-
41 տասխանի տայցեն նմա։ Գայ երրորդ անգամ,
եւ ասէ ցնոսա․ Ննջեցէք այսուհետեւ եւ հան-
գերուք․ զի հասեալ է վախճան․ եկն ժամ, եւ
ահա մատնի որդի մարդոյ 'ի ձեռս մեղաւորաց․

ան արիք գնասցուք, զի ահաւասիկ մերձեցաւ 42
որ մատնելոցն է զիս։ Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, 43
գայ Յուդա Իսկարիովտացի՝ մի յերկոտասանիցն
անտի, եւ ընդ նմա ամբոխ սուսերօք եւ
բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն եւ 'ի դպրաց եւ 'ի
ծերոց։ Տուեալ էր նշան մատնչին՝ եւ ասէր. 44
Զոր ես համբուրեցից՝ նա է, կալջիք զնա
եւ տարջիք զգուշութեամբ։ Եւ մատուցեալ 45
վաղվաղակի ասէ ցնա. Ռաբբի, ռաբբի. եւ համբուրեաց
զնա։ Եւ նոքա արկին 'ի նա ձեռս՝ եւ 46
կալան զնա։ Եւ մի ոմն յայնցանէ որ զնովաւն 47
կային՝ ձգեաց սուր, եւ եհար զծառայ քահանայապետին,
եւ 'ի բաց եհան զունկն նորա։
Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցնոսա. Որպէս 48
'ի վերայ աւազակի ելէք սուսերօք եւ բրօք՝ ունել
զիս. հանապազ առ ձեզ էի՝ եւ ուսուցանէի 49
'ի տաճարին, եւ ոչ կալարուք զիս. այլ զի
լցցին գիրք մարգարէիցն։ Յայնժամ թողին զնա 50
աշակերտքն ամենեքին եւ փախեան։ Եւ ոմն երիտասարդ 51
զհետ երթայր նորա՝ արկեալ զիրեւ
կտաւ մի 'ի մերկոյ. ունէին զնա երիտասարդքն,
եւ նորա թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ 52
մերկ 'ի նոցանէ։ Եւ տարան զՅիսուս առ քահանայապետն 53
Կայիափա. եւ գային ընդ նմա ամենայն
քահանայապետքն եւ դպիրք եւ ծերք։
Եւ Պետրոս երթայր 'ի հեռաստանէ զհետ նորա՝ 54
մինչեւ 'ի ներքս 'ի գաւիթ քահանայապետին,
եւ նստէր ընդ սպասաւորսն եւ ջեռնոյր
առ լուսովն։ Իսկ քահանայապետքն եւ ամենայն 55
ատեանն խնդրէին հակառակ Յիսուսի վկայութիւն
ինչ. զի սպանանիցեն զնա, եւ ոչ
գտանէին. զի բազում սուտ վկայութիւն վկայէին 56
զնմանէ, եւ նման միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։
Այլք յարուցեալ վկայէին սուտ զնմանէ եւ ասէին, 57
թէ մեք լուաք 'ի դմանէ զի ասէր. Ես 58
քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռագործ, եւ զերիս
աւուրս շինեցից այլ՝ անձեռագործ։ Սակայն 59
եւ այնպէս չէր նման վկայութիւնն նոցա։
Ապա յարուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցանէր 60
զՅիսուս եւ ասէր. Ո՞չ ինչ տաս պատասխանի,
զի՞նչ դոքա զքէն վկայեն։ Եւ նա 61
լուռ եւեթ կայր եւ ոչ տայր ինչ պատասխանի։
Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին
անգամ եւ ասէր. Դու ես Քրիստոս որդի
Աստուծոյ օրհնելոյն։ Պատասխանի ետ Յիսուս 62
եւ ասէ ցնա. Դու ասացեր թէ ես եմ. բայց
տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ
զօրութեան, եւ եկեալ ընդ ամպս երկնից։ Եւ 63
քահանայապետն պատառեաց վաղվաղակի զպատմուճանս
իւր եւ ասէ. Զի՞նչ եւս պիտոյ
են մեզ վկայք, ահա լուայք ամենեքին զհայհոյութիւն 64
'ի բերանոյ դորա. զիա՞րդ թուի ձեզ։
Եւ ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ
է։ Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ 65
երեսս նորա, ձորձ զգլխով արկանել՝ կափել եւ
ասել. Մարգարէաց մեզ, Քրիստոս, ո՞վ է այն
որ եհարն զքեզ։ Եւ սպասաւորքն ապտակս
66 հանէին նմա։ Եւ Պետրոս մինչդեռ էր 'ի խոնարհ
'ի գաւթին՝ գայ աղախին մի քահանայապետին,
67 եւ տեսանէ զնա զի ջեռնոյր. հայեցաւ
ընդ նա եւ ասէ. Եւ դու ընդ Յիսուսի նազովրեցւոյ
էիր։

68 Նա ուրացաւ եւ ասէ. Ո՛չ ճանաչեմ, եւ ոչ իսկ
գիտեմ զինչ դուդ ասես. եւ ելեալ ել յարտաքին
69 գաւիթն, եւ հաւ խօսեցաւ։ Դարձեալ ետես
զնա աղախինն, եւ սկսաւ ասել ցայնոսիկ
70 որ շուրջն կային, թէ եւ սա 'ի նոցանէ է. եւ
նա դարձեալ ուրացաւ։ Եւ յետ սակաւ միոյ՝
դարձեալ որ շուրջն կային ասեն ցՊետրոս. Արդարեւ
եւ դու 'ի նոցանէ ես, քանզի գալիլեացի
71 ես, եւ խօսքդ իսկ քո նման են։ Եւ սկսաւ նզովել՝
երդնուլ եւ ասել, թէ ոչ գիտեմ զայրն զորմէ
72 դուքդ ասէք. եւ նոյն ժամայն կրկին հաւ
խօսեցաւ։ Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց
ցնա Յիսուս, թէ յառաջ քան զհաւ երկիցս
խօսել՝ զի դու երիցս ուրասցիս զիս, եւ սկսաւ
լալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ
քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն
եւ դպրօք՝ եւ ամենայն ատեանն՝ կապեցին զՅիսուս
2 եւ տարան մատնեցին Պիղատոսի։ Եւ հարց
զնա Պիղատոս եւ ասէ. Դու ես թագաւորն
հրէից։ Նա պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. Դու
3 ասես։ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն,
եւ նա ոչ ինչ տայր պատասխանի։
4 Իսկ Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. Ո՞չ ինչ
տաս պատասխանի, տես քանի ամբաստանեն
5 զքէն։ Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչ ինչ ետ պատասխանի,
մինչեւ զարմանալ յոյժ Պիղատոսի։
6 Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի որ զկապեալ,
7 զոր խնդրէին։ Եւ էր՝ որում
անուն էր Բարաբբա՝ կապեալ ընդ խռովիչսն,
8 որոց 'ի խռովիլն՝ այր մի սպանեալ էր։ Ի ձայն
բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն՝ եւ խնդրել
որպէս սովոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն։
9 Պատասխանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա.
Կամիք զի արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից։
10 Քանզի գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին
11 զնա քահանայապետքն. այլ եւ զամբոխն հաւանեցուցին՝
զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբբայն։
12 Դարձեալ պատասխանի ետ Պիղատոս եւ ասէ
ցնոսա. Իսկ զի՞նչ կամիք թէ արարից զարքայն
13 հրէից։ Եւ նոքա դարձեալ աղաղակէին՝ յուզեալք
'ի քահանայապետիցն. Ի խաչ հան զդա։

Ասէ ցնոսա Պիղատոս. Զի՞նչ ինչ չար արարեալ 14
իցէ դորա։ Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին
եւ ասէին. ՚Ի խաչ հան զդա։ Իսկ Պիղատոս 15
իբրեւ զմիտ կամեցաւ հաճել զամբոխին, ար-
ձակեաց նոցա զԲարաբբայն, եւ զՅիսուս գան
հարեալ՝ ետ ՚ի ձեռս զի ՚ի խաչ ելանիցէ։ Եւ 16
զինուորքն տարան զնա ՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ որ
հրապարակն էր. եւ կոչեն միանգամայն զամե-
նայն զգունդն. եւ զգեցուցանեն նմա քղամիդ 17
կարմիր եւ ծիրանիս, եւ եդին ՚ի գլուխ նորա
պսակ արարեալ ՚ի փշոց. եւ սկսան ողջոյն տալ 18
նմա եւ ասել. Ողջ եր, արքայդ հրէից։ Եւ ծե- 19
ծէին զգլուխ նորա եղեգամբ, եւ թքանէին ընդ ե-
րեսս, եւ ՚ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա։
Եւ իբրեւ կատակեցին զնա, մերկացուցին զքղա- 20
միդն եւ զծիրանիսն, եւ զգեցուցին նմա զիւր
հանդերձ. եւ տանին արտաքս զի ՚ի խաչ հանիցեն
զնա։ Եւ տանէին պահակ զՍիմոնն կիւրենացի՝ 21
որ ընդ այն անցանէր եկեալ յագարակէ, զհայրն
Աղեքսանդրի եւ Ռուփոսի, զի բարձցէ զխաչա-
փայտն նորա։ Եւ տանին զնա ՚ի Գողգոթա տեղի 22
մի, որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ։ Եւ տային 23
նմա գինի զմռսեալ, եւ նա ոչ առ. եւ հանին
զնա ՚ի խաչ։ Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, 24
արկեալ վիճակս ՚ի վերայ՝ թէ ո զինչ առնու-
ցու։ Էր ժամ երրորդ, եւ հանին զնա ՚ի խաչ։ 25
Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ, թէ Թագաւոր 26
է հրէից։ Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս 27
աւազակս, մի ընդ աջմէ եւ մի ընդ ահեկէ նո-
րա։ Եւ լցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս 28
համարեցաւ։ Եւ որք անցանէինն հայհոյէին 29
զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց, եւ ասէին.
Վա՜հ, որ քակէիր զտաճարն՝ եւ զերիս աւուրս
շինէիր. ապրեցո զանձն քո եւ էջ ՚ի խաչէդ։ 30
Նոյնպէս եւ քահանայապետքն այպն արարեալ 31
ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. Զայլս
ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել.
Քրիստոսդ արքայդ Իսրայէլի, իջցէ այժմ ՚ի խա- 32
չէ աստի, զի տեսցուք եւ հաւատասցուք զմա։
Եւ որ ընդ նմա ՚ի խաչին ելեալ էին՝ նախատէին
զնա։ Եւ իբրեւ վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ 33
զամենայն երկիր մինչեւ ցինն ժամ։ Եւ յիններ- 34
որդ ժամուն աղաղակեաց Յիսուս ՚ի ձայն մեծ
եւ ասէ. Էլի, Էլի, լամա սաբաքթանի. որ թարգ-
մանի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՞ր թո-
ղեր զիս։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ որ շուրջն կային 35
զնովաւ՝ իբրեւ լուան, ասէին՝ թէ զԵղիա կար-
դայ։ Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելից սպունգ մի 36
քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել
նմա, եւ ասէ. Թո՛յլ տուք, տեսցուք՝ գա՞յ Եղիա
իջուցանել զդա։ Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն 37
մեծ՝ եւ եհան զոգի։ Եւ վարագոյր տաճարին 38
պատառեցաւ յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչեւ ՚ի
խոնարհ։ Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր 39
անդ՝ թէ աղաղակեաց եւ եհան զոգի, ասէ.
40 Արդարեւ այրս այս որդի Աստուծոյ էր։ Էին եւ
կանայք որ հայէին ՚ի հեռաստանէ. յորս էր
Մարիամ Մագդաղենացի, եւ Մարիամ Յակոբայ
41 փոքրկան եւ Յովսեայ մայրն, եւ Սաղոմէ. որք
յորժամ էրն ՚ի Գալիլեա՝ գնային զհետ նորա,
եւ պաշտէին զնա. եւ այլ բազում կանայք՝ որ
ընդ նմա ելեալ էին յԵրուսաղէմ։
42 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, քանզի ուրբաթ էր՝ ԺԷ
43 որ ՚ի շաբաթն մտանէր, եկեալ Յովսէփ որ յԱ-
րիմաթեայն էր, այր պարկեշտ, նախարար, որ
եւ ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեանն Աս-
տուծոյ, համարձակեցաւ եմուտ առ Պիղատոս,
44 եւ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի։ Եւ Պիղատոս
զարմացաւ, թէ այնչափ վաղ մեռաւ. եւ կոչե-
ցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց զնա եւ
45 ասէ, թէ արդարեւ այնչափ վաղ մեռաւ. եւ
իբրեւ ստուգեաց ՚ի հարիւրապետէ անտի, շնոր-
46 հեաց զմարմինն Յովսեփայ։ Եւ Յովսէփ գնեաց
կտաւ, եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց կտաւովն,
եւ եդ ՚ի գերեզմանի՝ որ էր փորեալ ՚ի վիմէ,
47 եւ թաւալեցոյց վէմ ՚ի դուռն գերեզմանին։ Իսկ
Մարիամ Մագդաղենացի եւ Մարիամ Յակոբայ
եւ Յովսեայ տեսին զտեղին ուր եդաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ իբրեւ անց շաբաթն, Մարիամ Մագդաղե-
նացի եւ Մարիամ Յակոբայ եւ Սաղոմէ՝ ջա-
նան պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծ-
2 ցեն զնա։ Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան
3 ՚ի գերեզմանն ընդ արեւագալն, եւ ասէին ցմի-
մեանս. Ո՞վ թաւալեսցուսցէ մեզ զվէմն ՚ի դրաց
4 գերեզմանին։ Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւա-
լեցուցեալ էր զվէմն ՚ի գերեզմանէն. քանզի էր
5 մեծ յոյժ։ Եւ մտեալ ՚ի ներքս ՚ի գերեզմանն,
տեսին երիտասարդ մի՝ զի նստէր ընդ աջմէ կող-
մանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, եւ զար-
6 հուրեցան։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի՛ երկնչիք.
զՅիսուս խնդրէք զՆազովրեցի զխաչելեալն. յա-
րեաւ՝ չէ աստ. ահաւասիկ տեղին ուր եդին
7 զնա։ Այլ երթայք ասացէք աշակերտաց նորա
եւ Պետրոսի, եթէ ահա յառաջագոյն երթայ
քան զձեզ ՚ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝
8 որպէս ասացն ձեզ։ Եւ իբրեւ լուան՝ ելին եւ
փախեան ՚ի գերեզմանէն, քանզի դողահա-
րեալ էին. եւ ոչ ումեք ինչ ասացին, զի եր-
կնչէին։

9 Յարուցեալ Յիսուս, առաւօտուն առաջին
միաշաբաթուն՝ երեւեցաւ Մարիամու Մագդա-
10 ղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւն։ Եւ
նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն

էին, մինչ դեռ լային եւ սգային: Նոքա իբրեւ 11
լուան թէ կենդանի է եւ երեւեցաւ նմա, ոչ
հաւատացին: Յետոյ երեւեցաւ այլով կերպա- 12
րանաւ՝ որք երթային յանդաստան: Նոքա չո- 13
գան պատմեցին այլոց. եւ ոչ նոցա հաւատա-
ցին: Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն, 14
երեւեցաւ նոցա, եւ Թշնամանեաց զանհաւա-
տութիւն նոցա եւ զխստասրտութիւն. զի որ
երեւեցաւ նոցա յարուցեալ ՚ի մեռելոց, եւ նո-
քա ոչ հաւատացին: Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք 15
յաշխարհ ամենայն, եւ քարոզեցէք զաւետա-
րանն ամենայն արարածոց: Որ հաւատայ եւ 16
մկրտեսցի՝ կեցցէ. եւ որ ոչն հաւատայ՝ դատա-
պարտեսցի: Նշանք՝ այնոցիկ որ հաւատասցենն եր- 17
թիցեն զհետ՝ այսոցիկ. յանուն իմ դեւս հան-
18 ցեն, լեզուս խօսեսցին, ՚ի ձեռս իւրեանց օձս
բարձցեն, եւ եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝
նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ, ՚ի վերայ հիւանդաց
19 ձեռս դիցեն եւ բժշկեսցին: Եւ Տէրն Յի-
սուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա համբարձաւ յեր-
20 կինս, եւ նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Եւ նոքա ելեալ
քարոզեցին ընդ ամենայն երկիր Տեառն գործակ-
ցութեամբ, եւ զբանն հաստատելով ամենայն
նշանօք՝ որ երթային զհետ նոցա:

Ժ2. 17. Մեք ոչ. զհետ այսոցիկ կամ՝ այնոցիկ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՂՈՒԿԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Ղուկասու գրեալ է։ Նոյն ինքն Ղուկաս՝ աշակերտ էր Պօղոսի, և ձեռնադրեցաւ ընթացակից Պաւղոսի, և վկայեցաւ ՚ի նմանէ. սա գրեաց աւետարանս զայս։ Սկիզբն առնէ ՚ի ծննդենէն Յովհաննու, և զօր ըստ նմին. պատմէ և զմարմնանալ փրկչին. զազգաբանութիւն առնէ և ելանէ ՚ի Յովսեփայ ՚ի Դաւիթ, և ՚ի Դաւթայ մինչև յԱդամ։ Պատմէ սա և զմկրտութիւնն Յովհաննու. և յիշելով ՚ի յերանն զփորձն ՚ի սատանայէ, և զընտրութիւն աշակերտացն, և այլ նշանացն. նշանս նշանս և արուեստս բազումս եղ՚ այս. և զչարչարանս մատնութեան, և զխաչելութիւնն՝ որ մատնեցաւ Պիղատոսի պոնտացւոյ, և խաչեցաւ մարմնով. զի զնուագն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և որք խաչեցան ընդ նմա աւազակացն մին՝ ապաշխարելով խոստովանութեամբ։ Եւ զի մարմին նորա եդաւ ՚ի գերեզման, և յարեաւ յերրորդ աւուրն. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս՝ տեսանելով աշակերտացն։

Ղուկաս՝ արուեստիւ բժիշկ գոլով, առ աշակերտելով փրկչին. և համարեալ կոչեցաւ ՚ի թիւս եօթանասնիցն։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պաւղոսի. վասն որոյ առ զգացութիւն նորա յԱւետարանին։ Սա հրամանաւ Պաւղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յԱքայիայ քաղաքի ՚ի լեզու ասորի՝ զկնի եօթնուտասն ամի համբառնալոյ փրկչին։

ԳԼՈՒԽՔ ՂՈՒԿԱՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Ղուկ.	Յովհ.	Մատ.	Մար.
Վասն աշխարհագրին	Ա			
Վասն բացօթեայ հովուացն	Բ			
Վասն Սիմէոնի	Գ			
Վասն մարգարէին Աննայի	Դ			
Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս	Ե		Գ	
Վասն որոց հարցանէին զՅովհաննէս	Զ			
Վասն փորձութեանց փրկչին	Է			
Վասն՝ որ ունէր զհոգին դիւական	Ը			
Վասն զոքանչն Պետրոսի	Թ		Ը	Բ
Վասն որոց բժշկէին ՚ի պէսպէս հիւանդութեանց	Ժ		Թ	Գ
Վասն որսոյ ձկանցն	ԺԱ			
Վասն բորոտին	ԺԲ		Զ	Դ
Վասն անդամալուծին	ԺԳ	ԺԳ	ԺԳ	Ե
Վասն Ղևեայ մաքսաւորին	ԺԴ		ԺԴ	Զ
Վասն գօսացեալ ձեռինն	ԺԵ		ԻԱ	Է
Վասն Առաքելոցն համարոյ	ԺԶ		ԺԹ	Ը
Վասն երանութեանցն	ԺԷ		Ե	
Վասն հարիւրապետին	ԺԸ		Է	
Վասն որդւոյ այրւոյն	ԺԹ			
Վասն որոց առաքեցանն ՚ի Յովհաննէ	Ի		Ի	
Վասն օծանելոյ զՏէրն մեռոնաւ	ԻԱ	ԻԴ	ԿԲ	ԽԴ
Վասն առակի սերմանողին	ԻԲ		ԻԴ	Թ
Վասն սաստելոյ ծովուն	ԻԳ		ԺԱ	Ժ
Վասն՝ որ ունէր զլեգէոնն	ԻԴ		ԺԲ	ԺԱ
Վասն դստեր ժողովրդապետին	ԻԵ		ԺԵ	ԺԲ
Վասն արեանհոսի կնոջն	ԻԶ		ԺԶ	ԺԳ
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն	ԻԷ		ԺԹ	ԺԴ
Վասն հնգից հացիցն և երկուց ձկանցն	ԻԸ	ԺԵ	ԻԶ	ԺԶ
Վասն զաշակերտսն հարցանելոյ	ԻԹ		ԼԳ	ԻԴ
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի	Լ		ԼԴ	ԻԵ
Վասն լուսնոտահարին	ԼԱ		ԼԵ	ԻԶ
Վասն խորհելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ	ԼԲ		ԼԷ	ԻԷ
Վասն չառնելոյն հրաման զկնի երթալ	ԼԳ		Ժ	
Վասն երևեցուցանելոյ զեօթանասունսն	ԼԴ			
Վասն հարցանելոյ օրինականին	ԼԵ			
Վասն անկելոյն ՚ի ձեռս աւազակաց	ԼԶ			
Վասն Մարիամու և Մարթայի	ԼԷ			
Վասն յաղօթս կալոյն	ԼԸ			
Վասն խուլ դիւին	ԼԹ		ԽԲ	Ի
Վասն՝ որ կինն ձայն եբարձ ՚ի ժողովրդեանն	Խ			
Վասն նշան խնդրելոյն	ԽԱ		ԽԳ	
Վասն՝ որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն	ԽԲ			
Վասն վայ տալոյ օրինականացն	ԽԳ		ԿԶ	
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ԽԴ		ԼԲ	ԻԲ
Վասն բաժանելոյ զժառանգն ընդ եղբօրն	ԽԵ			
Վասն զարգացելոյ անդոյ մեծատանն	ԽԶ			
Վասն գալիլեացւոցն՝ և որոց ՚ի Սելովամ և վասն թզենւոյն	ԽԷ			
Վասն կորացելոյ կնոջն այսահարի	ԽԸ			
Վասն առակացն	ԽԹ		ԽԴ	
Վասն՝ թէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն	Ծ			
Վասն՝ որք ասացին ցՅիսուս զՀերովդէ	ԾԱ			
Վասն՝ որ ջրգողեալ էր	ԾԲ			
Վասն՝ որք սիրեն զնախագահսն	ԾԳ			
Վասն կոչելոյն յընթրիսն	ԾԴ		ԾԱ	
Վասն շինելոյ աշտարակին	ԾԵ			
Վասն հարիւր ոչխարացն	ԾԶ		ԼԸ	
Վասն գնացելոյն յաշխարհ հեռի անառակին	ԾԷ			
Վասն անիրաւ տնտեսին	ԾԸ			
Վասն մեծատանն, և Ղազարու	ԾԹ			
Վասն տասն բորոտացն	Կ			
Վասն անիրաւ դատաւորին	ԿԱ			
Վասն փարիսեցւոյն և մաքսաւորին	ԿԲ			
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ԿԳ		ԽԱ	ԻԹ
Վասն կուրին	ԿԴ		ԽԴ	ԼԱ
Վասն Զակքէոսի	ԿԵ			
Վասն գնալոյ առնուլ իւր թագաւորութիւն և դառնալ	ԿԶ			
Վասն առնելոյ զաւանակն	ԿԷ		Կ	
Վասն յաւանակին	ԿԸ	ԽԶ	ԽԵ	ԼԲ
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր	ԿԹ		ԽԸ	ԼԵ
Վասն առակի այգւոյն	Հ		Ծ	ԼԶ
Վասն դահեկանին	ՀԱ		ԾԲ	ԼԷ
Վասն սադուկեցւոցն	ՀԲ		ԾԳ	ԼԸ
Վասն՝ թէ զիարդ է որդի Դաւթի Քրիստոս	ՀԳ		ԾԵ	Խ
Վասն երկուց լումայի այրւոյն	ՀԴ			ԽԱ
Վասն հարցման կատարածին	ՀԵ		ԾԷ	ԽԲ
Վասն զատկին	ՀԶ		ԿԳ	ԽԵ
Վասն վիճելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ	ՀԷ		ԼԷ	ԽԷ
[illegible]	ՀԸ			
[illegible]	ՀԹ			
[illegible]	Ձ			
[illegible]	ՁԱ			
[illegible]	ՁԲ	ԼԱ	ԿԸ	ԽԸ
[illegible]	ՁԳ			
[illegible]	ՁԴ			

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՔԱՆԶԻ բազումք յօժարեցին վերստին կար- 1
գել զպատմութիւն վասն իրացն հաստատե-
լոց 'ի մեզ, որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ ի սկզբա- 2
նէ ականատեսք եւ սպասաւորք եղեն բանին.
կամ եղեւ եւ ինձ որ ի սկզբանէ զհետ երթեալ 3
էի ամենայնի ճշմարտութեամբ, կարգաւ գրել
քեզ, քաջդ Թէոփիլէ. զի ծանիցես զբանիցն ո- 4
րոց աշակերտեցար՝ զճշմարտութիւն:

Եւ եղեւ յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստա- 5
նի՝ քահանայ ոմն՝ անուն Զաքարիա 'ի դասակար-
գէ Աբիայ, եւ կին նորա 'ի դստերաց Ահարոնի,
եւ անուն նորա Եղիսաբեթ: Եւ էին արդարք եր- 6
կոքին առաջի Աստուծոյ, գնացեալ յամենայն պա-
տուիրանս եւ յիրաւունս Տեառն անարատք: Եւ 7
ոչ գոյր նոցա որդեակ, քանզի Եղիսաբեթ ամուլ
էր, եւ երկոքեան անցեալ էին զաւուրբք իւ-
րեանց: Եւ եղեւ 'ի քահանայանալն նորա ըստ 8
կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի Աստուծոյ,
ըստ օրինի քահանայութեանն՝ եհաս նմա խունկ 9
արկանել՝ մտեալ 'ի տաճարն Տեառն. եւ ամենայն 10
բազմութիւն ժողովրդեանն կային յաղօթս ար-
տաքոյ 'ի ժամու խնկոցն: Եւ երեւեցաւ նմա 11
հրեշտակ Տեառն, զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ
խնկոցն. եւ խռովեցաւ Զաքարիա՝ իբրեւ ե- 12
տես, եւ անկաւ ահ 'ի վերայ նորա: Ասէ ցնա 13
հրեշտակն Տեառն. Մի երկնչիր, Զաքարիա, զի
լուեալ եղեն աղօթք քո, եւ կին քո Եղիսաբեթ
ծնցի քեզ որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա
Յովհաննէս: Եւ եղիցի քեզ ուրախութիւն եւ 14
ցնծութիւն, եւ բազումք 'ի ծննդեան նորա
15 խնդասցեն. զի եղիցի մեծ առաջի Տեառն. եւ
գինի եւ ցքի մի արբցէ, եւ Հոգւով սրբով լցցի
16 անդստին յորովայնէ մօր իւրոյ. եւ զբազումս
յորդւոցն Իսրայէլի դարձուսցէ 'ի Տէր Աս-
17 տուած իւրեանց: Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նո-
րա հոգւով զօրութեամբ Եղիայի՝ դարձուցա-
նել զսիրտս հարց յորդիս եւ զանհաւանս յի-
մաստութիւն արդարոց, պատրաստել Տեառն
18 ժողովուրդ կազմեալ: Եւ ասէ Զաքարիա ցհրեշ-
տակն. Ըստ էր գիտասցեմ զայդ. զի ես ծեր եմ,
19 եւ կին իմ անցեալ զաւուրբք իւրովք: Պատաս-
խանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Ես եմ Գաբ-
րիէլ՝ որ կամ առաջի Աստուծոյ, եւ առաքե-
ցայ խօսել ընդ քեզ եւ աւետարանել քեզ զայդ.
20 եւ ահա եղիցիս համր, եւ մի կարասցես խօսել
մինչեւ ցօրն յորում այդ լինիցի. փոխանակ զի
ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին 'ի ժա-
21 մանակի իւրեանց: Եւ ժողովուրդն ակն ունէր
Զաքարիայ, եւ զարմանային ընդ յամելն նորա
22 'ի տաճարին. եւ իբրեւ ել՝ ոչ կարէր խօսել
ընդ նոսա, եւ ծանեան՝ եթէ տեսիլ ետես 'ի
տաճարին, եւ նա նշանացի խօսէր ընդ նոսա,
23 եւ կայր պապանձեալ: Եւ եղեւ իբրեւ լցան ա-
24 ւուրք պաշտամանն նորա, գնաց 'ի տուն իւր: Եւ
յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ Եղիսաբեթ կին
նորա, եւ թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ, եւ
25 ասէր. Զինչ գործ գործեաց ընդ իս Տէր. յա-
ւուրս յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս
իմ 'ի մարդկանէ:

26 Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ Գաբ-

րիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ 'ի քաղաք մի գալիլեացւոց՝
որում անուն էր Նազարէթ, առ կոյս 27
խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ՝ 'ի տանէ
Դաւթի, եւ անուն կուսին Մարիամ։ Եւ եկեալ 28
առ նա ասէ. Ուրախ լեր, բերկրեալդ, Տէր
ընդ քեզ։ Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ. եւ 29
խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնս
այս։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Մի երկնչիր, Մարիամ, 30
զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ. եւ ահա 31
յղասցիս եւ ծնցիս որդի, եւ կոչեսցես զանուն
նորա Յիսուս։ Նա եղիցի մեծ, եւ որդի Բարձրելոյ 32
կոչեսցի. եւ տացէ նմա տէր Աստուած
զաթոռ Դաւթի հօրն նորա, եւ թագաւորեսցէ
'ի վերայ տանն Յակոբայ 'ի յաւիտեանս, եւ 33
թագաւորութեան նորա վախճան մի լիցի։ Եւ 34
ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. Զիա՞րդ լինիցի ինձ
այդ. քանզի զայր ոչ գիտեմ։ Պատասխանի ետ 35
հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Հոգի սուրբ եկեսցէ 'ի
քեզ. եւ զօրութիւն Բարձրելոյ հովանի լիցի 'ի
վերայ քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն է 'ի քէն՝
սուրբ է, եւ որդի Աստուծոյ կոչեսցի։ Եւ ահա 36
Եղիսաբեթ ազգական քո՝ եւ նա յղի է 'ի ծերութեան
իւրում. եւ այս վեցերորդ ամիս է
նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարասցի 37
առ յԱստուծոյ ամենայն բան։ Եւ ասէ Մարիամ. 38
Ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի
ինձ ըստ բանի քում։ Եւ գնաց 'ի նմանէ հրեշտակն։

Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ՝ 39
գնաց 'ի լեռնակողմն փութապէս 'ի քաղաքն
Յուդայ, եւ եմուտ 'ի տուն Զաքարիայ, եւ ետ 40
ողջոյն Եղիսաբեթի։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ զողջոյնն 41
Մարիամու Եղիսաբեթ, խաղաց մանուկն
յորովայնի նորա։ Եւ լցաւ Եղիսաբեթ Հոգւով
սրբով. եւ 'ի ձայն բարձր աղաղակեաց եւ ասէ. 42
Օրհնեալ ես դու 'ի կանայս, եւ օրհնեալ է պտուղ
որովայնի քո. եւ ուստի՞ է ինձ այս՝ զի 43
եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս։ Զի ահաւասիկ 44
իբրեւ եղեւ ձայն ողջունի քո յականջս
իմ, խաղաց ցնծալով մանուկս յորովայնի իմում.
եւ երանի որ հաւատացէ՝ եթէ եղիցի 45
կատարումն ասացելոցս նմա 'ի Տեառնէ։ Եւ 46
ասէ Մարիամ. Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր, եւ 47
ցնծացաւ հոգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ. զի 48
հայեցաւ 'ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ.
Զի ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ ամենայն
ազգք. զի արար ինձ մեծամեծս հզօրն, եւ սուրբ 49
է անուն նորա, եւ ողորմութիւն նորա ազգաց 50
յազգս երկիւղածաց իւրոց։ Արար զօրութիւն 51
բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտաւանս մտաց
սրտից իւրեանց. քակեաց զհզօրս յաթոռոց, 52
եւ բարձրացոյց զխոնարհս։ Զքաղցեալս լցոյց 53
բարութեամբ, եւ զմեծատունս արձակեաց ունայնս։
Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրում. 54

55 յիշել զողորմութիւնս, որպէս խօսեցաւ
առ հարս մեր՝ Աբրահամու եւ զաւակի նորա
56 յաւիտեան։ Եկաց Մարիամ առ նմա իբրեւ ամիս
57 երիս, եւ դարձաւ 'ի տուն իւր։ Եւ Եղիսաբեթի
լցան ժամանակք ծնանելոյ, եւ ծնաւ
58 որդի։ Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ եւ ազգատոհմ
նորա, զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն
59 իւր ընդ նմա, եւ խնդային ընդ նմա։ Եւ
եղեւ յաւուրն ութերորդի եկին թլփատել զմանուկն,
եւ կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Զաքարիա։
60 Պատասխանի ետ մայր նորա եւ ասէ.
61 Ոչ, այլ կոչեսցի Յովհաննէս։ Եւ ասեն ցնա.
Քանզի ոչ ոք է յազգի քում՝ որոյ կոչի անուն
62 Յովհաննէս։ Ակնարկէին հօրն նորա՝ թէ զինչ
63 կամիցի կոչել զնա։ Եւ խնդրեաց տախտակ՝
գրեաց եւ ասէ. Յովհաննէս է անուն դորա։ Եւ
64 զարմացան ամենեքին։ Եւ բացաւ բերան նորա
վաղվաղակի եւ լեզու նորա, եւ խօսէր եւ օրհնէր
65 զԱստուած։ Եւ եղեւ ահ 'ի վերայ ամենեցուն
որ լսէին զայս, եւ որ շուրջ բնակեալն էին
զնոքօք. եւ ընդ ամենայն լեռնակողմն հրէաստանի
66 պատմէին ամենայն բանքս այսոքիկ։ Եւ
եդին ամենեքեան որ լսէին 'ի սիրտս իւրեանց
եւ ասեն. Զինչ լինիցի մանուկս այս։ Եւ ձեռն
67 Տեառն էր ընդ նմա։ Եւ Զաքարիա հայր նորա
լցաւ Հոգւով սրբով, մարգարէացաւ եւ ասէ.
68 Օրհնեալ տէր Աստուած Իսրայէլի, զի յայց ել
մեզ՝ եւ արար փրկութիւն ժողովրդեան իւրում։
69 Եւ յարոյց եղջիւր փրկութեան մեզ 'ի տանէ
70 Դաւթի ծառայի իւրոյ. որպէս խօսեցաւ բերանով
սրբոց՝ որ յաւիտենից մարգարէքն նորա
71 էին։ Փրկութիւն 'ի թշնամեաց մերոց. եւ 'ի
72 ձեռաց ամենայն ատելեաց մերոց. առնել ողորմութիւն
ընդ հարս մեր, եւ յիշել զուխտն իւր
73 սուրբ։ Զերդումն զոր երդուաւ Աբրահամու
74 հօր մերում. տալ մեզ առանց երկիւղի. 'ի ձեռաց
75 թշնամեաց փրկելոյ, պաշտել զնա սրբութեամբ
եւ արդարութեամբ առաջի նորա՝ զամենայն
76 աւուրս կենաց մերոց։ Եւ դու, մանուկ,
մարգարէ Բարձրելոյ կոչեսցիր. զի երթիցես առաջի
երեսաց Տեառն՝ պատրաստել զճանապարհս
77 նորա։ Տալ գիտութիւն փրկութեան
ժողովրդեան նորա, 'ի թողութիւն մեղաց նոցա։
78 Վասն գթութեանց ողորմութեան Աստուծոյ
մերոյ, որովք այց արասցէ մեզ արեգակն 'ի
79 բարձանց. երեւել որոց 'ի խաւարի եւ 'ի ստուերս
մահու նստէին, ուղղել զոտս մեր 'ի ճանապարհս
80 խաղաղութեան։ Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր
հոգւով, եւ էր յանապատս մինչեւ յօր
երեւելոյ նորա Իսրայէլի։

ԳԼՈՒԽ Բ

Ա Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրա- 1
ման յԱւգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել
ընդ ամենայն տիեզերս. այս առաջին աշխար- 2
հագիր եղեւ ՚ի դատաւորութեան Ասորւոց Կիւ-
րենեայ։ Եւ երթային ամենեքեան մտանել յաշ- 3
խարհագիր յիւրաքանչիւր քաղաքի։ Ել եւ Յով- 4
սէփ ՚ի Գալիլեէ ՚ի քաղաքէ Նազարեթէ ՚ի Հրէ-
աստան, ՚ի քաղաքն Դաւթի, որ կոչի Բեթղեհեմ.
վասն լինելոյ նորա ՚ի տանէ եւ յազգէ Դաւթի,
մտանել յաշխարհագիր Մարեմաւ հանդերձ զոր 5
խօսեալն էր նմա, եւ էր յղի։ Եւ եղեւ ՚ի հա- 6
սանելն նոցա անդր, լցան աւուրք ծնանելոյ նո-
րա, եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ պա- 7
տեաց ՚ի խանձարուրս, եւ եդ զնա ՚ի մսուր. զի
ոչ գոյր նոցա տեղի յիջեւանին։

Բ Եւ հովիւք էին ՚ի տեղւոջն յայնմիկ բացօ- 8
թեագք, որք պահէին զպահպանութիւնս գի-
շերոյ հաւտից իւրեանց։ Եւ հրեշտակ Տեառն ե- 9
րեւեցաւ նոցա, եւ փառք Տեառն ծագեցին առ
նոսա, եւ երկեան երկիւղ մեծ։ Եւ ասէ ցնոսա 10
հրեշտակն. Մի՛ երկնչիք, զի ահաւասիկ աւե-
տարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի
ամենայն ժողովրդեանն. զի ծնաւ ձեզ այսօր 11
Փրկիչ, որ է օծեալ Տէր, ՚ի քաղաքի Դաւթի.
եւ այս նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ պա- 12
տեալ ՚ի խանձարուրս, եւ եդեալ ՚ի մսուր։ Եւ 13
յանկարծակի եղեւ ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ
բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին
զԱստուած եւ ասէին. Փառք ՚ի բարձունս Աս- 14
տուծոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, ՚ի մարդիկ
հաճութիւն։ Եւ եղեւ իբրեւ վերացան ՚ի նո- 15
ցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմիմեանս հո-
վիւքն. Եկայք երթիցուք մինչեւ ցԲեթղեհեմ, եւ
տեսցուք զինչ է բանս այս որ եղեւ, զոր Տէր
եցոյց մեզ։ Եւ եկին փութանակի, եւ գտին ըզ- 16
Մարիամ եւ զՅովսէփ, եւ զմանուկն եդեալ ՚ի
մսուր, եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ 17
նոցա զմանկանէն։ Եւ ամենեքին որ լսէին՝ զար- 18
մանային վասն բանիցն զոր խօսեցան ընդ նոսա
հովիւքն։ Եւ Մարիամ զամենայն զբանս զայս- 19
սիկ պահէր, եւ խելամուտ լինէր ՚ի սիրտ իւ-
րում։ Եւ դարձան հովիւքն՝ փառաւոր առնէին 20
եւ օրհնէին զԱստուած վասն ամենայնի զոր
լուան եւ տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա։ Եւ 21
իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփատել զնա, եւ
կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս, որ կոչեցեալ էր
՚ի հրեշտակէն, մինչ չեւ յղացեալ էր զնա յո-
րովայնի։ Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան 22
նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի, ածին զնա յԵ-
րուսաղէմ յանդիման առնել Տեառն. որպէս եւ 23
գրեալ է յօրէնս Տեառն, թէ ամենայն արու որ
24 բանայ զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեսցի։ Եւ
տալ պատարագս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեա-
ռըն, զոյգս տատրակաց կամ երկուս ձագս ա-
ղաւնեաց։

25 Եւ ահա էր այր մի յԵրուսաղէմ, որոյ անուն Գ
էր Սիմէովն. եւ էր այրն այն արդար եւ երկիւ-
ղած, եւ ակն ունէր մխիթարութեանն Իսրայէ-
26 լի, եւ Հոգի սուրբ էր ՚ի նմա։ Եւ էր նորա հրա-
ման առեալ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ՝ մի՛ տեսանել զմահ,
27 մինչեւ տեսցէ զՕծեալն Տեառն. եւ եկն Հոգւովն
՚ի տաճարն։ Եւ իբրեւ ածին ծնողքն զմանուկն
Յիսուս՝ առնել նորա ըստ սովորութեան օրի-
28 նացն ՚ի վերայ նորա, եւ նա առ ընկալաւ զնա
՚ի գիրկս իւր, եւ օրհնեաց զԱստուած եւ ասէ.
29 Արդ արձակես զծառայս քո, Տէր, ըստ բանի
30 քում ՚ի խաղաղութիւն. զի տեսին աչք իմ զփըր-
31 կութիւն քո՝ զոր պատրաստեցեր առաջի ամե-
32 նայն ժողովրդոց։ Լոյս ՚ի յայտնութիւն հեթա-
նոսաց, եւ փառս ժողովրդեան քում Իսրայէլի։
33 Եւ էին հայրն եւ մայր նորա զարմացեալ ՚ի վե-
34 րայ բանիցն, որ խօսէին զնմանէ։ Եւ օրհնեաց
զնոսա Սիմէովն, եւ ասէ ցՄարիամ մայրն նո-
րա. Ահա սա կայ ՚ի գլորումն եւ ՚ի կանգնումն
բազմաց ՚ի մէջ Իսրայէլի, եւ ՚ի նշան հակառա-
35 կութեան. եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր.
զի յայտնեսցին ՚ի բազմաց սրտից խորհուրդք։
36 Եւ անդ էր Աննա մարգարէ՝ դուստր Փանուէ- Դ
լի յազգէ Ասերայ. սա ինքն անցեալ էր զա-
ւուրբք բազմօք, կեցեալ ընդ առն ամս եօթն ՚ի
37 կուսութենէ իւրմէ. եւ էր այրի ամաց իբրեւ
ութսուն եւ չորից. որ ոչ մեկնէր ՚ի տաճարէն,
այլ պահօք եւ աղօթիւք պաշտէր զցայգ եւ զցե-
38 րեկ։ Եւ սա ՚ի նմին ժամու յարուցեալ գոհա-
նայր զՏեառնէ, եւ խօսէր զնմանէ ընդ ամենե-
սին՝ որ ակն ունէին փրկութեանն Երուսաղէմի։
39 Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն
Տեառն, դարձան անդրէն ՚ի Գալիլեա ՚ի քաղաքն
40 իւրեանց Նազարեթ։ Եւ մանուկն աճէր եւ զօ-
րանայր լի իմաստութեամբ, եւ շնորհք Աստու-
41 ծոյ էին ՚ի վերայ նորա։ Եւ երթային ծնողքն
42 նորա ամի ամի յԵրուսաղէմ ՚ի տօն զատկին։ Եւ
իբրեւ եղեն նորա ամք երկոտասան, յելանել
նոցա յԵրուսաղէմ ըստ սովորութեան տօնին
43 եւ կատարել զաւուրսն՝ եւ դառնալ անդրէն,
մնաց Յիսուս մանուկն յԵրուսաղէմ. եւ ոչ գի-
44 տացին ծնողքն նորա. կարծէին զնմանէ՝ թէ ընդ
ուղեկիցսն իցէ. եկին իբրեւ աւուր միոյ ճանա-
պարհ, եւ խնդրէին զնա ընդ դրացիս եւ ընդ
45 ծանօթս. եւ իբրեւ ոչ գտին, դարձան անդրէն
46 յԵրուսաղէմ խնդրել զնա։ Եւ եղեւ յետ երից
աւուրց, գտին զնա ՚ի տաճարին զի նստէր ընդ
վարդապետսն, լսէր ՚ի նոցանէ եւ հարցանէր
զնոսա։ Զարմանային ամենեքեան որ լսէին ՚ի
նմանէ՝ ընդ իմաստութիւնն եւ ընդ պատասխա-

նիս նորա. եւ իբրեւ տեսին զնա՝ պապանձեցան։ 47
Եւ ասէ ցնա մայրն իւր. Որդեակ, զի՞նչ գործ
գործեցեր դու ընդ մեզ. ահաւասիկ հայր քո
եւ ես տառապեալք խնդրէաք զքեզ։ Եւ ասէ 48
ցնոսա. Զի՞ խնդրէիք զիս. ո՞չ գիտէիք եթէ ՚ի
տան Հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել։ Եւ նոքա ոչ 49
իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա։ Եւ էջ 50
ընդ նոսա, եւ գնաց ՚ի Նազարէթ, եւ էր նոցա
հնազանդ. եւ մայրն նորա պահէր զամենայն
զբանսն ՚ի սրտի իւրում։ Եւ Յիսուս զարգանայր 51
իմաստութեամբ եւ հասակաւ, եւ շնորհօք
յԱստուծոյ եւ ՚ի մարդկանէ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ե Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն Տիբերեայ 1
կայսեր, ՚ի դատաւորութեան հրեաստանի
Պիղատոսի պոնտացւոյ, եւ ՚ի չորրորդապետութեան
գալիլեացւոց Հերովդի, եւ ՚ի Փիլիպպոսի
եղբօր նորա չորրորդապետութեան Իտուրեացւոց
եւ տրաքոնացւոց աշխարհին, եւ ՚ի չորրորդապետութեան
Լիւսանեայ՝ աբիլենացւոց,
եւ ՚ի քահանայապետութեան Աննայի եւ Կայիափայ, 2
եղեւ բան Աստուծոյ ՚ի վերայ Յովհաննու
որդւոյ Զաքարիայ յանապատի անդ։ Եւ եկն 3
յամենայն կողմն Յորդանանու՝ քարոզել մկրտութիւն
ապաշխարութեան ՚ի թողութիւն մեղաց։
Որպէս եւ գրեալ է ՚ի գիրս պատգամաց 4
Եսայեայ մարգարէի. Ձայն բարբառոյ յանապատի.
պատրաստ արարէք զճանապարհս Տեառն,
եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա. ամենայն ձորք 5
լցցին, եւ ամենայն լերինք եւ բլուրք խոնարհեսցին,
եւ եղիցին գժուարինքն ՚ի դիւրինս, եւ
առապարքն ՚ի հարթ ճանապարհս. եւ տեսցէ 6
ամենայն մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ։ Եւ 7
ասէր ցժողովուրդսն ելեալս մկրտել ՚ի նմանէ.
Ծնունդք իժից, ո՞ ցոյց ձեզ փախչել ՚ի բարկութենէն
որ գալոց է. արարէք այսուհետեւ պտուղս 8
արժանիս ապաշխարութեան։ Եւ մի
սկսանիցիք ասել՝ եթէ ունիմք հայր զԱբրահամ.
զայս ասեմ ձեզ, եթէ կարող է Աստուած ՚ի
քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս Աբրահամու։
Բայց ահաւասիկ տապար առ արմին 9
ծառոց կայ. ամենայն ծառ որ ոչ առնէ զպտուղ
բարւոք, հատանի եւ ՚ի հուր արկանի։

Զ Հարցանէին զնա ժողովուրդքն եւ ասէին. 10
Զի՞նչ արդ գործեսցուք։ Պատասխանի ետ 11
եւ ասէ ցնոսա. Որ ունիցի երկուս հանդերձս՝
տացէ զմին այնմ որ ոչ գոյցէ, եւ որ կայցէ
կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։ Եկին եւ մաքսաւորք 12
մկրտել, եւ ասեն ցնա. Վարդապետ, զի՞նչ
գործեսցուք։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի ինչ աւելի 13
քան զհրամայեալն ձեզ առնիցէք։ Հարցանէին 14
զնա եւ զինուորքն եւ ասէին. Եւ մեք զի՞նչ
գործեսցուք։ Ասէ ցնոսա. Մի զոք խուիցէք եւ
մի զոք զրպարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն
15 ձեր։ Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն, եւ խորհէին
ամենեքեան ՚ի սիրտս իւրեանց վասն Յով-
16 հաննու՝ մի՞թէ նա՞ իցէ Քրիստոսն։ Պատասխանի
ետ ամենեցուն՝ եւ ասէ. Ես մկրտեմ զձեզ
ջրով. բայց գայ զօրաւորն քան զիս, զորոյ չեմ
բաւական լուծանել զկօշիկս. նա մկրտեսցէ զձեզ
17 Հոգւով սրբով եւ հրով։ Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին
իւրում սրբել զկալ իւր, եւ ժողովել զցորեանն
՚ի շտեմարանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ
18 անշէջ հրով։ Բազում եւ այլ ինչ մխիթարու-
19 թեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն։ Բայց Հերովդէս
չորրորդապետ յանդիմանեալ ՚ի նմանէ
վասն Հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն
ամենայն չարեացն զոր գործեաց Հերովդէս,
20 յաւել եւ զայն եւս ՚ի վերայ ամենայնի, եւ եդ
21 ՚ի բանտի զՅովհաննէս։ Եւ եղեւ ՚ի մկրտել ամենայն
ժողովրդեանն, եւ ընդ Յիսուսի մկրտելն
22 եւ կալ յաղօթս՝ բանալ երկնից, եւ իջանել
Հոգւոյն սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ զաղաւնի
՚ի վերայ նորա, եւ գալ ձայն յերկնից՝
որ ասէր. Դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հա-
23 ճեցայ։ Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իբրեւ երեսնից
սկսեալ, որպէս եւ կարծէր որդի Յովսեփայ,
որ Յակովբայն, որ Հելեայն, որ Մա-
24 տաթեայն, որ Ղեւեայն, որ Մելքեայն, որ Յան-
25 նեայն, որ Յովսեփեայն, որ Մատաթեայն, որ Ա-
մովսեայն, որ Նաւումայն, որ Եսլեայն, որ Նան-
26 գեայն, որ Մաաթեայն, որ Մատաթեայն, որ
27 Սեմեայն, որ Յովսեփեայն, որ Յուդայն, որ Յով-
նանայն, որ Ռեսայն, որ Զորաբաբելին, որ Սա-
28 ղաթիելին, որ Ներեայն, որ Մելքեայն, որ Ադ-
դեայն, որ Կովսամայն, որ Եղմովդադայն, որ
29 Երայն, որ Յեսուայն, որ Եղիազարայն, որ Յով-
30 րամայն, որ Մատթայն, որ Ղեւեայն, որ Սի-
մէոնին, որ Յուդային, որ Յովսեփայն, որ Յով-
31 նանայն, որ Եղիակիմայն, որ Մելեայն, որ
Մեննայն, որ Մատաթայն, որ Նաթանայն, որ
32 Դաւթին, որ Յեսսեայն, որ Ովբեդայն, որ Բոո-
33 սայն, որ Սաղմոնայն, որ Նաասոնին, որ Ա-
մինադաբայն, որ Արամայն, որ Ադմեայն, որ
Առնեայն, որ Եսրոմայն, որ Փարեսին, որ Յու-
34 դային, որ Յակոբայն, որ Իսահակայն, որ Աբ-
35 րահամու, որ Թարային, որ Նաքովրայն, որ
Սերուքայն, որ Ռագաւայն, որ Փաղեկայն, որ
36 Եբերայն, որ Սաղային, որ Կայնանայն, որ Ար-
փաքսադայն, որ Սեմայն, որ Նոյին, որ Ղամե-
37 քայն, որ Մաթուսաղային, որ Ենովքայն, որ

Գ. 23. Յօրինակին պարզ խօսս ասի. սկսեալ որ էր, որպէս եւ կարծէր, որդի Յովսեփայ, եւ այլն։

Յարեդին, որ Մաղաղայելին, որ Կայնանայն,
որ Ենովսայն, որ Սեթայն, որ Ադամայն, որ Աս- 38
տուծոյն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Ե Եւ Յիսուս լի Հոգւով սրբով դարձաւ 'ի Յոր- 1
դանանէ. եւ վարէր Հոգւովն յանապատ՝ աւուրս 2
քառասուն փորձել 'ի սատանայէ. եւ ոչ ե-
կեր, եւ ոչ արբ յաւուրսն յայնոսիկ, եւ 'ի կա-
տարելն նոցա՝ քաղցեաւ: Եւ ասէ ցնա սատա- 3
նայ. Եթէ որդի ես Աստուծոյ, ասա քարիդ այդ-
միկ՝ զի հաց լիցի: Պատասխանի ետ նմա Յիսուս 4
եւ ասէ. Գրեալ է՝ եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ
մարդ, այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ: Եւ հա- 5
նեալ զնա 'ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա զամե-
նայն թագաւորութիւնս աշխարհի 'ի վայրկեան
ժամանակի. եւ ասէ ցնա սատանայ. Քեզ տաց 6
զայս ամենայն իշխանութիւն եւ զփառս սոցա,
զի ինձ տուեալ է, եւ ում կամիմ՝ տամ զսա.
արդ դու եթէ անկեալ երկիր պագանիցես ա- 7
ռաջի իմ, քեզ եղիցի ամենայն: Պատասխանի 8
ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Գրեալ է, երկիր պագ-
ցես տեառն Աստուծոյ քում, եւ զնա միայն
պաշտեսցես: Եւ ած զնա յԵրուսաղէմ, եւ կա- 9
ցոյց 'ի վերայ աշտարակի տաճարին, եւ ասէ
ցնա. Եթէ որդի ես Աստուծոյ, արկ զքեզ աս-
տի 'ի վայր. զի գրեալ է՝ եթէ հրեշտակաց իւ- 10
րոց պատուիրեալ է վասն քո, պահել զքեզ.
զի 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ. մի երբեք 11
հարցես զքարի զոտն քո: Պատասխանի ետ նմա 12
Յիսուս եւ ասէ. Ասացեալ է. թէ ոչ փորձես-
ցես զտէր Աստուած քո: Եւ կատարեալ զամե- 13
նայն փորձութիւնս՝ սատանայի, 'ի բաց եկաց
'ի նմանէ առ ժամանակ մի:

Զ Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն 'ի 14
Գալիլեա, եւ ել համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն
կողմանս գաւառին. եւ նա ուսուցանէր 'ի ժո- 15
ղովուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցունց:
Եւ եկն 'ի Նազարէթ՝ ուր սնեալն էր, եւ եմուտ 16
ըստ սովորութեան իւրում յաւուր շաբաթու
'ի ժողովուրդն: Եւ ետուն նմա գիրս զԷսայայ 17
մարգարէի, եւ յարեաւ ընթեռնուլ. եւ իբրեւ
եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի յորում գրեալն
էր. Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ 18
իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց
զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւ. քարոզել գե- 19
րեաց զթողութիւն եւ կուրաց տեսանել, ար-
ձակել զվիրաւորս 'ի թողութիւն, քարոզել զտա-
րեկան Տեառն ընդունելի: Եւ խփեալ զգիրսն՝ 20
ետ ցսպասաւորսն եւ նստաւ. եւ ամենեցուն որ
'ի ժողովրդեանն էին աչք՝ 'ի նա հայէին: Եւ 21
սկսաւ ասել ցնոսա. Այսօր լցան գիրքս այս յա-
22 կանջս ձեր: Եւ ամենեքին վկայէին նմա, եւ
զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին 'ի
բերանոյ նորա, եւ ասէին. Ո՞չ սա է որդին Յով-
23 սեփայ: Եւ ասէ ցնոսա. Ապաքէն ասիցէք առ
իս զառակս զայս, բժիշկ, բժշկեա զանձն քո.
որչափ լուաք՝ զոր արարեր 'ի Կափառնաում,
24 արա եւ աստ 'ի քում գաւառի: Եւ ասէ. Ամէն
ասեմ ձեզ, թէ չէ մարգարէ ընդունելի 'ի քա-
25 ղաքի իւրում: Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի բազում
այրիք էին յաւուրս Եղիայի 'ի մէջ Իսրայէլի,
յորժամ փակեցան երկինք զերիս ամս եւ զվեց
ամիս, եւ եղեւ սով մեծ ընդ ամենայն երկիր.
26 եւ ոչ առ մի 'ի նոցանէ առաքեցաւ Եղիա, բայց
միայն 'ի Սարեփթա սիդոնացւոց առ կին մի
27 այրի: Եւ բազում բորոտք էին յԻսրայէլի առ
Եղիսէիւ մարգարէիւ. եւ ոչ ոք 'ի նոցանէ սրբե-
28 ցաւ, բայց միայն Նեեման ասորի: Եւ լցան ամե-
նեքեան բարկութեամբ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրեւ
29 լսէին զայս. եւ յարուցեալ հանին զնա արտա-
քոյ քաղաքին, եւ ածին զնա մինչեւ յարտե-
ւանն լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շինեալ
30 էր, գահավէժ առնել զնա: Եւ նա անցեալ ընդ
մէջ նոցա գնայր:

31 Եւ էջ 'ի Կափառնաում 'ի քաղաքն Գալիլեա- Է
32 ցւոց, եւ ուսուցանէր զնոսա 'ի շաբաթս: Եւ
զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա, զի
իշխանութեամբ էր բանն նորա:

33 Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր Ը
այս դիւի պղծոյ, եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ
34 եւ ասէ. Թուլոյս, զի կայ մեր եւ քո, Յիսուս
Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմ
35 զքեզ ով ես, սուրբդ Աստուծոյ: Սաստեաց 'ի
նա Յիսուս՝ եւ ասէ. Պապանձեաց եւ ել 'ի դմա-
նէ: Զգեցեալ զնա դեւն 'ի միջի անդ, եւ ել 'ի
36 նմանէ, եւ ոչ ինչ վնասեաց նմա: Եւ եղեն զար-
մացեալք 'ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ մի-
մեանս եւ ասէին. Զի՞նչ է բանս այս, զի իշխա-
նութեամբ եւ զօրութեամբ սաստէ այսոց պղ-
37 ծոց՝ եւ ելանեն: Եւ երթայր հռչակ զնմանէ
յամենայն տեղիս շուրջ գաւառին:

38 Եւ յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի, եմուտ Թ
39 'ի տուն Սիմոնի. զոքանչ Սիմոնի տագնապէր
ջերմամբ մեծաւ. եւ աղաչեցին զնա վասն նո-
40 րա. եկաց առ նմա, սաստեաց ջերմանն, եւ ե-
թող զնա. եւ վաղվաղակի յարեաւ եւ պաշտէր
զնոսա:

41 Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին Ժ
հիւանդք 'ի պէսպէս ցաւս, բերէին զնոսա առ
նա: Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք 'ի նոցանէ դնէր
42 ձեռս, եւ բժշկէր զնոսա: Ելանէին եւ դեւք 'ի
բազմաց՝ աղաղակէին եւ ասէին, եթէ դու ես
Որդի Աստուծոյ. եւ նա սաստէր եւ ոչ տայր
նոցա թոյլ խօսել. զի գիտէին զնա թէ Քրիս-
տոսն է:

ԲԳ Եւ իբրեւ տիւ եղեւ՝ ել գնաց յանապատ տեղի, 43
եւ ժողովուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա՝ եւ արգելուին զնա, զի մի գնասցէ
'ի նոցանէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Եւ այլոց քաղաքաց 44
պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւնն Աստուծոյ, զի յայն իսկ առաքեցայ։ Եւ 45
քարոզէր 'ի ժողովուրդսն Գալիլեացւոց։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ եղեւ 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեանն եւ 1
լսել զբանն Աստուծոյ, եւ ինքն կայր առ ծովակին Գեննեսարեթայ. եւ ետես երկուս նաւս 2
զի կային առ ծովակին, եւ ձկնորսքն ելեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային զգործիսն։ Ել նա 'ի մի նաւուցն 3
որ էր Սիմոնի, եւ աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի ածել 'ի ներքս 'ի ցամաքէն. նստաւ եւ ուսուցանէր 'ի նաւէ անտի զժողովուրդսն։

ԺԱ Եւ իբրեւ լռեաց 'ի խօսիցն, ասէ ցՍիմոն. 4
Խաղա 'ի խորն, եւ արկէք զգործիս ձեր յորս։ Պատասխանի ետ Սիմոն եւ ասէ ցնա. Վարդապետ, 5
զամենայն գիշերս աշխատ եղեաք, եւ ոչինչ կալաք. բայց վասն քո բանիդ՝ արկցուք զգործիսս։ Զայս իբրեւ արարին՝ փակեցին 'ի 6
ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչեւ պատառէին ուռկանք նոցա. եւ ակնարկէին ընկերացն 7
'ի միւս նաւին՝ գալ օգնել նոցա. եւ եկին, եւ լցին երկոքին նաւքն՝ մինչեւ մերձ յընկղմել
նոցա։ Իբրեւ ետես Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ առ 8
ծունկս Յիսուսի եւ ասէ. Ել 'ի բաց յինէն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես։ Քանզի ահ պատեաց 9
զնա, եւ զամենեսեան որ ընդ նմայն էին, վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին. Նոյնպէս 10
եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս՝ զորդիսն Զեբեդեայ, որ էին որսակիցք Սիմոնի։ Եւ ասէ ցՍիմոն Յիսուս. Մի երկնչիր, յայսմ հետէ զմարդիկ որսասցես 'ի կեանս։ Եւ հանեալ զնաւսն 'ի 11
ցամաք՝ թողին զամենայն, եւ գնացին զհետ նորա։

ԺԲ/ԲԴ Եւ եղեւ 'ի հասանելն նորա 'ի մի 'ի քաղաքացն, 12
ահա այր մի լի բորոտութեամբ՝ իբրեւ ետես զՅիսուս, անկեալ 'ի վերայ երեսաց աղաչեաց զնա եւ ասէ. Տէր, եթէ կամիս, կարող ես զիս
սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց 'ի նա եւ ասէ. 13
Կամիմ, սրբեաց։ Եւ վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն։ Եւ նա պատուիրեաց 14
նմա՝ մի ումեք ասել. այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային, եւ մատո պատարագ վասն սրբութեան քոյ, որպէս եւ հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա։ Եւ յորդէր առաւել 15
բանն զնմանէ, եւ ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել եւ բժշկել 'ի հիւանդութեանց իւրեանց։ Եւ նա խոյս տայր յանապատ տեղիս, 16
եւ կայր յաղօթս։

17 Եւ եղեւ 'ի միում աւուրց՝ եւ ինքն ուսուցանէր, ԺԳ/ԲԵ
եւ փարիսեցիքն եւ օրինաց վարդապետք նստէին. որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց Գալիլեացւոց եւ Հրէաստանի եւ Երուսաղեմի. եւ զօրութիւն Տեառն էր 'ի բժշկել զնոսա։
18 Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ. եւ խնդրէին զնա մուծանել
19 'ի ներքս, եւ դնել առաջի նորա. եւ իբրեւ ոչ գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա 'ի ներքս՝ վասն ամբոխին, ելին 'ի տանիս, եւ 'ի ցուցն կախեցին զնա, եւ իջուցին մահճօքն հանդերձ
20 'ի մէջ առաջի Յիսուսի։ Եւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. Այր դու, թողեալ լիցին քեզ
21 մեղք քո։ Սկսան խորհել դպիրքն եւ փարիսեցիքն եւ ասեն. Ո՞վ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, բայց միայն
22 Աստուած։ Իբրեւ գիտաց Յիսուս զխորհուրդսն նոցա, պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. Զի՞
23 խորհիք 'ի սիրտս ձեր. զի՞նչ դիւրագոյն է, ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝
24 Արի եւ գնա։ Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս, — ասէ ցանդամալոյծն —, քեզ ասեմ՝
25 արի առ զմահիճս քո, եւ երթ 'ի տուն քո։ Եւ վաղվաղակի յարուցեալ առաջի ամենեցուն, առ զիւրեւ յորոյ վերայ անկեալն դնէր, գնաց 'ի տուն իւր, եւ փառաւոր առնէր զԱստուած։
26 Զարմանք կալան զամենեսին, եւ փառաւոր առնէին զԱստուած. լի եղեն ահիւ եւ ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր նշանս։

27 Եւ յետ այսորիկ ել անտի, եւ ետես մաքսաւոր ԺԴ/ԲԶ
մի՝ որում անուն էր Ղեւի, զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան.
28 եւ ասէ ցնա. Եկ զհետ իմ։ Եւ թողեալ զամենայն՝ յարեաւ գնաց զհետ նորա։
29 Եւ արար ընդունելութիւն մեծ նմա Ղեւի 'ի տան իւրում. եւ էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց, եւ այլոց որ էին բազմեալ ընդ նոսա։
30 Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն եւ դպիրքն նոցա զնմանէ առ աշակերտսն նորա՝ եւ ասէին. Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեղաւորս ուտէք
31 եւ ըմպէք։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց, այլ
32 հիւանդաց. ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմե-
33 ղաւորս յապաշխարութիւն։ Եւ նոքա ասեն ցնա. Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու պահեն ստէպ եւ խնդրուածս առնեն, նոյնպէս եւ փա-
34 րիսեցւոցն, եւ քոյքդ ուտեն եւ ըմպեն։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Միթէ կարո՞ղ էք մանկանց առագաստի, մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ, հրաման
35 տալ պահել. եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, ապա պահեսցեն յաւուրսն
36 յայնոսիկ։ Ասաց եւ առակ մի առ նոսա, թէ ոչ ոք արկանէ 'ի նոր հանդերձ 'ի վերայ հնացեալ հանդերձոյ. ապա թէ ոչ՝ եւ զնորն պատառէ,

եւ ընդ հնոյն չմիաբանի կտաւերան որ 'ի նորոյն։
Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա 37
թէ ոչ՝ պայթեցուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս.
եւ ինքն հեղու, եւ տիկքն կորնչին. այլ գինի նոր 38
'ի տիկս նորս արկանելի է, եւ երկոքին պահին։
Եւ ոչ ոք ըմպէ զհին՝ եւ կամիցի զնորն. քանզի 39
ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է։

ԳԼՈՒԽ Զ

ԾԲ Եւ եղեւ 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝ 1
անցանել նմա ընդ արտորայսն, եւ աշակերտքն
նորա կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ եւ
ուտէին։ Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն ասեն ցնոսա. 2
Զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն 'ի շաբաթու։
Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ. Զայդ 3
ընթերցեալ չիցէ՞ զոր արար Դաւիթ, յորժամ
քաղցեաւն ինքն եւ որ ընդ նմայն էին. զիա՞րդ 4
եմուտ 'ի տունն Աստուծոյ, եւ զհացն զառաջաւորութեան եկեր՝ եւ ետ այնոցիկ որ ընդ
նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ուտել, բայց
միայն քահանայապետիցն։ Եւ ասէ ցնոսա. Տէր 5
է որդի մարդոյ եւ շաբաթու։

ԾԳ Եւ եղեւ 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա 6
'ի ժողովուրդն եւ ուսուցանել. եւ էր անդ այր
մի, եւ ձեռն իւր աջ՝ գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին 7
նմա դպիրքն եւ փարիսեցիքն՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտանիցեն չարախօսութիւն
զնմանէ։ Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա. ասէ 8
ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր. Արի անց
'ի մէջ։ Եւ նա յարուցեալ եկաց։ Ասէ ցնոսա 9
Յիսուս. Հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է 'ի
շաբաթու, բարի ինչ առնել՝ եթէ չար գործել,
ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել։ Եւ 10
հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք [illegible], ասէ
ցնա. Ձգեա զձեռն քո։ Եւ նա ձգեաց, եւ հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրեւ զմիւսն։ Նոքա լցան 11
յիմարութեամբ, եւ խօսէին ընդ միմեանս, թէ
զինչ առնիցեն Յիսուսի։

ԾԴ Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել 'ի 12
լեառն կալ յաղօթս, եւ հանէր զգիշերն 'ի գլուխ
յաղօթս Աստուծոյ։

ԾԵ Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ կոչեաց զաշակերտսն 13
իւր, եւ ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտասան, զորս
եւ Առաքեալս անուանեաց. զՍիմովն՝ զոր եւ 14
Պետրոս անուանեաց, եւ զԱնդրէաս եղբայր
նորին, եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս, եւ զՓիլիպպոս
եւ զԲարթողիմէոս եւ զՄատթէոս եւ 15
զԹովմաս, եւ զՅակովբոս Ալփեայ, եւ զՍիմովն՝
զկոչեցեալն նախանձայոյզ. եւ զՅուդա Յակովբայ, 16
եւ զՅուդա Սկարիովտացի՝ որ եղեւ մատնիչ։
Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ 'ի տեղի մի 17
տափարակ, եւ ժողով աշակերտացն նորա, եւ
բազմութիւն յոյժ ժողովրդեան յամենայն
Հրէաստանէ եւ յԵրուսաղեմէ, եւ յայնմ կողմանէ,
եւ 'ի ծովեզերէն Տիւրոսի եւ Սիդոնի,
18 որ եկին լսել 'ի նմանէ, եւ բժշկել 'ի հիւանդութենէ
իւրեանց. եւ նեղեալքն յայսոց պղծոց
19 բժշկէին։ Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ
'ի նա, զի զօրութիւն բղխեալ ելանէր 'ի
նմանէ եւ բժշկէր զամենեսին։

20 Եւ նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր ԾԶ
եւ ասէ. Երանի աղքատաց հոգւով, զի ձեր է
21 արքայութիւն Աստուծոյ։ Երանի որ քաղցեալ
էն այժմ, զի յագեսջիք։ Երանի որ լան այժմ,
22 զի ծիծաղեսջիք։ Երանի է ձեզ՝ յորժամ ատիցեն
զձեզ մարդիկ, եւ յորժամ որոշիցեն զձեզ
եւ նախատիցեն, եւ հանիցեն անուն չար զձէնջ
23 վասն որդւոյ մարդոյ։ Ուրախ լերուք յաւուր
յայնմիկ եւ ցնծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում
են յերկինս. քանզի զնոյն օրինակ առնէին
24 մարգարէիցն հարքն իւրեանց։ Բայց վայ ձեզ մեծատանց,
զի ընկալայք զմխիթարութիւն ձեր։
25 Վա՜յ ձեզ որ յագեալ էք այժմ, զի քաղցիջիք.
վա՜յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ, զի սգայջիք եւ
26 լայջիք։ Վա՜յ ձեզ՝ յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ
ամենայն մարդիկ. զի այդպէս առնէին սուտ
27 մարգարէիցն հարքն նոցա։ Այլ ձեզ ասեմ որ
լսէքդ. սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք
28 ատելեաց ձերոց. օրհնեցէք զանիծիչս ձեր, աղօթս
29 արարէք 'ի վերայ նեղչաց ձերոց։ Որ հարկանէ
զծնօտ քո՝ մատո նմա եւ զմիւսն, եւ որ
հանէ 'ի քէն զբաճկոն քո՝ մի արգելուր 'ի նմանէ
30 եւ զշապիկս. ամենայնի որ խնդրէ 'ի քէն՝
տուր, եւ զոր ինչ հանէ ոք 'ի քէն՝ մի պահանջեր։
31 Եւ որպէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ,
32 այնպէս արասջիք եւ դուք նոցա։ Եւ եթէ
սիրէք զսիրելիս ձեր, զի՞նչ շնորհ է ձեր.
33 զի եւ մեղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց։ Եւ
եթէ բարի առնէք բարերարաց ձերոց, ո՞ր շնորհ
34 է ձեր. զի եւ մեղաւորք զնոյն գործեն։ Եւ եթէ
տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիք առնուլ,
ո՞ր շնորհ է ձեր. քանզի եւ մեղաւորք մեղաւորաց
35 փոխ տան, զի զնոյն առցեն զփոխն։ Բայց
սիրեցէք զթշնամիս ձեր, եւ բարի արարէք ատելեաց
ձերոց, եւ տայք փոխ՝ ուստի ոչ ակն
ունիցիք առնուլ. եւ եղիցին վարձք ձեր բազում,
եւ եղիջիք որդիք Բարձրելոյ. զի նա քաղցր է
36 'ի վերայ չարաց եւ ապաշնորհաց։ Եղերուք
37 գթածք՝ որպէս եւ Հայրն ձեր գթած է։ Մի դատիք՝
եւ ոչ դատիցիք. մի պատժէք՝ եւ ոչ պատ-
38 ժիցիք. արձակեցէք՝ եւ արձակեսջիք. տուք՝ եւ
տացի ձեզ, չափ բարւոք թաթաւուն շարժուն
զեղուն տացեն 'ի գոգս ձեր. նովին չափով որով
39 չափէք՝ չափեսցի ձեզ։ Ասաց եւ առակ մի առ
նոսա. Միթէ կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել.
ո՞չ ապաքէն երկոքին 'ի խորխորատ անկանիցին։

Ոչ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր, այ- 40
ամենայն կատարեալն եղիցի իբրեւ զվարդապետ
իւր։ Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քոյ, 41
եւ 'ի քում ական զգերանդ՝ ոչ նշմարես։ Կամ 42
զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո. եղբայր, թող
հանից զշիւղդ յականէ քումմէ, եւ դու 'ի քում
ական զգերանդ ոչ տեսանես։ Կեղծաւոր, հան
նախ զգերանդ յականէ քումմէ, եւ ապա հայես-
ցիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քոյ։ Զի ոչ 43
է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, եւ ոչ դար-
ձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. զի իւ- 44
րաքանչիւր ծառ 'ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի։ Զի
ոչ եթէ 'ի փշոց քաղեն թուզ, եւ ոչ 'ի մորեն-
ւոյ կթեն խաղող։ Մարդ բարի՝ 'ի բարի գան- 45
ձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի, եւ մարդ չար՝
'ի չարէն բղխէ զչար. քանզի 'ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան նորա։ Զի՞ կոչէք զիս Տէր՝ 46
Տէր, եւ զոր ասեմն ոչ առնէք։ Ամենայն որ գայ 47
առ իս եւ լսէ զբանս իմ եւ առնէ զնոսա, ցու-
ցից ձեզ ում նման է. նման է առն, որ շինիցէ 48
տուն. որ փորեաց եւ խորեաց, եւ եդ հիմն 'ի
վերայ վիմի. 'ի յառնել հեղեղաց՝ բախեաց գետ
զտունն, եւ ոչ կարաց շարժել զնա. զի հաս-
տատեալ էր հիմն 'ի վերայ վիմի։ Իսկ որ լսէ 49
զբանս իմ եւ ոչ առնէ, նման է առն որ շինիցէ
տուն 'ի վերայ հողոյ առանց հիման. զոր բա-
խեաց գետ, եւ վաղվաղակի անկաւ. եւ եղեւ
կործանումն տանն այնորիկ մեծ։

ԳԼՈՒԽ Է։

ԺԸ/ԳԲ Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն բանս իւր 'ի 1
լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ 'ի Կափառնաում։
Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հի- 2
ւանդացեալ՝ մերձ էր 'ի վախճանել, որ էր նմա
պատուական։ Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ, առա- 3
քեաց զծերսն 'ի հրէից՝ աղաչել զնա՝ զի եկեալ
ապրեցուսցէ զծառայն նորա։ Եւ նոքա եկեալ 4
առ Յիսուս՝ աղաչէին զնա առաւել եւ ասէին, թէ
արժանի է որում զշնորհս զայս առնես. զի սիրէ 5
զազգս մեր, եւ զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։
Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա. իբրեւ ոչ ինչ կարի 6
հեռի էր 'ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրա-
պետն բարեկամս եւ ասէ ցնա. Տէր, մի ինչ աշ-
խատ լինիր, զի չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ
իմով մտանիցես. վասն որոյ եւ ոչ զանձն հա- 7
մարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա
բանիւ՝ եւ բժշկեսցի մանուկս իմ. քանզի եւ 8
ես այր մի եմ՝ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ,
ունիմ ընդ ինեւ զինուորս. եւ ասեմ սմա՝ երթ,
եւ երթայ. եւ այլում՝ թէ եկ, եւ գայ. եւ
ծառայի իմում՝ թէ արա զայս, եւ առնէ։ Եւ 9
իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ, դարձաւ
առ ժողովուրդն որ երթային զհետ նորա եւ ա-
սէ. Ամէն ասեմ ձեզ, թէ եւ ոչ յԻսրայէլի այս-
10 չափ հաւատս գտի։ Եւ դարձեալ անդրէն պատ-
գամաւորքն 'ի տուն, եւ գտին զծառայն հիւանդ՝
բժշկեալ։

11 Եւ եղեւ 'ի վաղիւն երթայր 'ի քաղաք մի, ա- ԺԹ/ԳՆ
րում անուն էր Նային. երթային ընդ նմա եւ
12 աշակերտքն նորա, եւ ժողովուրդ բազում։ Իբ-
րեւ մերձ եղեւ 'ի դուռն քաղաքին, եւ ահա է-
լանէր մեռեալ մի, որդի միամօր մօր իւրոյ, եւ
նա էր այրի. եւ ժողովուրդ բազում քաղաքին
13 էր ընդ նմա։ Իբրեւ ետես զնա Տէր՝ գթացաւ
14 'ի նա եւ ասէ. Մի՛ լար։ Եւ մատուցեալ մերձե-
ցաւ 'ի դագաղն. եւ որ բարձեալն տանէին՝
զադրեցին. եւ ասէ. Պատանեակ դու, քեզ ա-
15 սեմ, արի։ Կանգնեցաւ եւ նստաւ մեռեալն, եւ
16 սկսաւ խօսել։ Եւ ետ զնա ցմայր իւր. եւ աւ-
կալաւ զամենեսին, եւ փառաւոր առնէին զԱս-
տուած՝ եւ ասէին, թէ մարգարէ ոմն մեծ յա-
րուցեալ է 'ի միջի մերում. եւ թէ այց արար
Աստուած ժողովրդեան իւրում 'ի բարութիւն։
17 Եւ ել զրոյցս այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն
նորա, եւ ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին։

18 Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն իւր Ի
19 վասն ամենայնի այսորիկ։ Եւ կոչեաց առ ինքն
երկուս ոմանս յաշակերտաց իւրոց Յովհաննէս,
առաքեաց առ Տէր եւ ասէ. դո՞ւ ես որ գալոցն
20 ես, եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ եկեալ առ
նա արքն՝ ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ առաքեաց
զմեզ առ քեզ՝ եւ ասէ. դո՞ւ ես որ գալոցն ես,
21 եթէ այլում ակն կալցուք։ Եւ 'ի նմին ժամու
բժշկեաց զբազումս 'ի հիւանդութեանց եւ 'ի
հարուածոց եւ յայսոց չարաց, եւ կուրաց բազ-
22 մաց շնորհեաց տեսանել։ Պատասխանի ետ նո-
ցա եւ ասէ. Երթայք պատմեցէք Յովհաննու՝
զոր տեսէքդ եւ լուայք. զի կոյրք տեսանեն եւ
կաղք գնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մե-
23 ռեալք յառնեն, աղքատք աւետարանին. եւ
24 երանի իցէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս։ Եւ իբրեւ
գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, սկսաւ խօսել
ընդ ժողովրդեանն վասն Յովհաննու. Զի՞նչ ելէք
յանապատ տեսանել. եղէգն շարժուն 'ի հող-
25 մոյ։ Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. այր 'ի հանդերձս
փափկութեան զարդարեալ. աւասիկ՝ որ 'ի
հանդերձս երեւելիս եւ 'ի փափկութեան են՝
26 յարքունիս են։ Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մար-
գարէ. այո, ասեմ ձեզ՝ առաւել եւս քան զմար-
27 գարէ. զի սա է՝ վասն որոյ գրեալն է, թէ ահա
առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ յորդա-
28 րեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։ Ամէն ասեմ
ձեզ, մեծ 'ի ծնունդս կանանց մարգարէ քան
զՅովհաննէս ոչ ոք է. բայց փոքրիկն յարքայու-
29 թեան Աստուծոյ՝ մեծ է քան զնա։ Եւ ամենայն
ժողովուրդն իբրեւ լուաւ՝ եւ մաքսաւորքն, որ-

դարացուցին զԱստուած, զի մկրտեցան ՚ի մկրտութիւնն Յովհաննու։ Իսկ փարիսեցիքն եւ 30
օրինականքն զխորհուրդն Աստուծոյ անարգեցին
յանձինս իւրեանց, զի ոչ մկրտեցան ՚ի նմանէ։
Ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այսո- 31
րիկ, եւ ո՞ւմ իցեն նմանողք։ Նմանն են մանկտւոյ 32
որ ՚ի հրապարակս նստիցին, կարդայցեն զմի-
մեանս եւ ասիցեն. Փող հարաք ձեզ՝ եւ ոչ
կաքաւեցէք. ողբացաք՝ եւ ոչ լացէք։ Եկն Յով- 33
հաննէս Մկրտիչ՝ ոչ ուտէր եւ ոչ ըմպէր, եւ
ասէիք՝ դեւ գոյ ՚ի նմա։ Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ 34
եւ ըմպէ, եւ ասէք. ահա այր կերող եւ արբե-
ցող, բարեկամ մաքսաւորաց եւ մեղաւորաց։ Եւ 35
արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց։

ՀԴ/Ա Աղաչէր զնա ոմն ՚ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ 36
հաց ընդ նմա. եւ մտեալ ՚ի տուն փարիսեցւոյն՝
բազմեցաւ։ Եւ կին մի էր ՚ի քաղաքին մեղաւոր. 37
իբրեւ գիտաց թէ բազմեալ է ՚ի տան փարիսե-
ցւոյն, բերեալ շիշ մի իւղոյ անուշի, կայր յետոյ 38
առ ոտս նորա, լայր. եւ արտասուօքն սկսաւ
թանալ զոտս նորա, եւ հերովք գլխոյ իւրոյ ջըն-
ջէր. եւ համբուրէր զոտս նորա, եւ օծանէր
իւղովն։ Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեաց 39
զնա, ասէր ընդ միտս իւր. Սա թէ մարգարէ
էր, ապա գիտէր թէ ով եւ որպիսի ոք կին
մերձենայ ՚ի սա. զի մեղաւոր է։ Պատասխանի 40
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Սիմովն, ունիմ ինչ
ասել քեզ։ Եւ նա ասէ. Ասա, վարդապետ։ Եւ
ասէ. Երկու պարտապանք էին ուրումն փոխա- 41
տուի. մին պարտէր հինգ հարիւր դահեկան,
եւ միւսն յիսուն. եւ իբրեւ ոչ գոյր նոցա հա- 42
տուցանել, երկոցունց շնորհեաց. արդ ասա՝
ո՞ առաւել սիրեսցէ զնա։ Ասէ Սիմովն. Ինձ 43
այսպէս թուի՝ եթէ որում զբազումն շնորհեաց։
Եւ նա ասէ ցնա. Ուղիղ դատեցար։ Եւ դար- 44
ձեալ ՚ի կինն կոյս, ասէ ցՍիմովն. Տեսանես
զայդ կին. մտի ՚ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ոչ
ետուր. իսկ դա արտասուօք իւրովք եթաց զոտս
իմ, եւ հերով իւրով ջնջեաց. համբոյր մի ոչ 45
ետուր ինձ. դա ուստի յորմէ հետէ մտեալ
եմ՝ ոչ դադարեաց ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ. իւ- 46
ղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, դա իւղով անուշիւ օծ։
Վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին դմա մեղք 47
իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ
թողուցու՝ շատ սիրէ, եւ որում սակաւ՝ սակաւ։
Եւ ասէ ցնա. Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ 48
սկսան որ բազմեալն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ 49
միտս իւրեանց. ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու։ Եւ 50
ասէ ցկինն. Հաւատք քո կեցուցին զքեզ,
երթ ՚ի խաղաղութիւն։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ եղեւ յետ այնորիկ՝ եւ ինքն շրջէր ընդ ՀԵ
քաղաքս եւ ընդ գեղս, քարոզէր եւ աւետա-
րանէր զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ երկոտա-
2 սանքն ընդ նմա, եւ կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ
էին յայսոց չարաց եւ ՚ի հիւանդութեանց. Մա-
րիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի, յորմէ եօթն
3 դեւն ելեալ էր. եւ Յովհաննա կին Քուզայ հա-
զարապետին Հերովդի, եւ Շուշան, եւ այլք բա-
զումք որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց։
4 Եւ ՚ի ժողովել բազում ժողովրդոց, եւ ըստ ՀԶ
քաղաքաց քաղաքաց եկելոցն առ նա, ասէ ա-
5 ռակաւ. Ել սերմանացան սերմանել զսերմանիս
իւր. եւ ՚ի սերմանելն իւրում էր որ անկաւ
առ ճանապարհաւ եւ եղեւ կոխան, եւ թռչունք
6 երկնից կերան զնա։ Եւ այլն անկաւ յապառա-
ժի, եւ ընդ բուսանելն՝ չորացաւ առ ՚ի չգոյէ
7 հիւթոյ։ Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց, եւ ընդ
8 նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա։ Եւ այլն
անկաւ յերկիր բարի եւ պարարտ, եւ բու-
սեալ արար պտուղ հարիւրապատիկ։ Զայս իբ-
րեւ խօսեցաւ, ասէ. Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝
9 լուիցէ։ Հարցանէին զնա աշակերտքն՝ թէ զինչ
10 իցէ առակն։ Եւ նա ասէ. Ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ, բայց
այլոցն առակօք, զի տեսցեն՝ եւ մի տեսցեն, եւ
11 լուիցեն՝ եւ մի իմասցին։ Բայց առակն այս ինչ
12 է. սերմն՝ բանն Աստուծոյ է. եւ որք առ ճա-
նապարհաւն, այնոքիկ են որ լսեն, եւ ապա
գայ սատանայ՝ հանէ զբանն ՚ի սրտից նոցա, զի
13 մի հաւատասցեն եւ ապրեսցին։ Եւ որք յապա-
ռաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ
ընդունին զբանն, եւ արմատ ոչ ունիցին. որք
առ ժամանակ մի հաւատան, եւ ՚ի ժամանակի
14 փորձութեան հեռանան։ Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն
անկաւ՝ նոքա են, որ իբրեւ լսեն զբանն՝ եւ ՚ի
հոգս եւ ՚ի մեծութիւն եւ ՚ի ցանկութիւն աշ-
խարհիս զբաղեալ՝ հեղձնուն եւ անպտուղ լի-
15 նին։ Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որոց բարւոք
եւ զուարթագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդու-
16 նին, եւ տան պտուղ համբերութեամբ։ Ոչ ոք
լուցանէ ճրագ եւ թաքուցանէ ընդ կարասաւ,
կամ դնէ ընդ մահճաւ. այլ ՚ի վերայ աշտանակի
17 դնէ, զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն։ Զի ոչ ինչ
ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի, եւ ոչ գաղտնի՝ որ
18 ոչ ծանիցի եւ եկեսցէ ՚ի յայտ։ Տեսէք այսու-
հետեւ զիարդ լսէք. զի որ ոք ունիցի՝ տացի նմա,
եւ որ ոչն ունիցի՝ եւ զոր կարծէն թէ ունիցի՝
19 բարձցի ՚ի նմանէ։ Եկին առ նա մայրն եւ եղ-
բարք իւր, եւ ոչ կարէին հասանել ՚ի նա վասն
20 բազմութեանն։ Ապա եղեւ նմա եւ ասեն. Մայր
քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ՝ եւ կամին

զքեզ տեսանել։ Եւ ասէ ցնոսա. Մայր իմ եւ 21
եղբարք իմ սոքա են, որ զբանն Աստուծոյ լսեն
եւ առնեն։

ԻԳ Եւ եղեւ ՚ի միում յաւուրց՝ ինքն ել ՚ի նաւ 22
ԳԶ եւ աշակերտքն նորա, եւ ասէ ցնոսա. Անցցուք
անդր յայնկոյս ծովակիս։ Եւ գնացին։ Եւ 23
մինչ գնա նաւէին՝ ՚ի քուն եմուտ, եւ էջ մրրիկ
հողմոյ ՚ի ծովակն՝ եւ ուռնոյր, եւ տագնապէին։
Մատուցեալ զարթուցին զնա եւ ասեն. Վար- 24
դապետ վարդապետ, կորնչիմք առասիկ։ Եւ
նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ խռովու-
թեան ջրոյն, եւ հանդարտեցին եւ եղեւ խաղա-
ղութիւն։ Ասէ ցնոսա. Ո՞ւր է հաւատքդ ձեր։ 25
Եւ զահի հարեալ զարմացան, եւ ասէին ցմի-
միեանս. Ո՞վ արդեւք իցէ սա՝ զի եւ հողմոյ եւ
ջրոց հրաման տայ, եւ հնազանդին սմա։

ԻԴ Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն Գերգեսացւոց, 26
որ է յայնկոյս հանդէպ Գալիլեայ։ Եւ ընդ ե- 27
լանելն նորա ՚ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի ՚ի
քաղաքէն, յորում էին դեւք, եւ բազում ժա-
մանակս չէր հանդերձ զգեցեալ եւ ոչ ՚ի տան
բնակեալ, այլ ՚ի գերեզմանս։ Եւ տեսեալ զՅի- 28
սուս, աղաղակեաց եւ անկաւ առաջի նորա,
եւ ասէ մեծաձայն. Զի՞ կայ իմ եւ քո, Յիսուս՝
որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ՝ մի
տանջեր զիս։ Քանզի հրաման տայր այսոյն 29
պղծոյ՝ ելանել ՚ի մարդոյ անտի. զի բազում ժա-
մանակս յափշտակեալ էր զնա, եւ կապէր ՚ի
շղթայս եւ պահէր յերկաթս, եւ խզէր զկա-
պանսն, եւ վարէր ՚ի դիւէն յանապատ։ Եհարց 30
ցնա Յիսուս եւ ասէ. Զի՞նչ անուն է քեզ։ Եւ
նա ասէ. Լեգէոն։ Զի դեւք բազումք մտեալ
էին ՚ի նա. եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տա- 31
ցէ նոցա երթալ յանդունդս։ Եւ էր անդ երա- 32
մակ մի խոզից բազմաց արածական ՚ի լերինն.
եւ աղաչեցին զնա՝ զի հրաման տացէ նոցա մտա-
նել ՚ի նոսա. եւ հրամայեաց նոցա։ Եւ ելեալ 33
դեւքն յառնէն՝ մտին ՚ի խոզեանն. եւ դիմեաց
երամակն ՚ի դարէ անտի ՚ի ծովակն՝ եւ հեղձաւ։
Իբրեւ տեսին խոզարածքն զիրսն որ եղեն՝ փա- 34
խեան, եւ պատմեցին ՚ի քաղաքին եւ յագա-
րակսն։ Եւ ելին տեսանել զգործսն, եւ 35
եկին առ Յիսուս, եւ գտին զայրն ուստի դեւքն
ելեալ էին, զգեցեալ եւ զգաստացեալ նստէր
առ ոտսն Յիսուսի, եւ երկեան։ Պատմեցին նո- 36
ցա որոց տեսեալ էր՝ թէ զիարդ փրկեցաւ դի-
ւահարն։ Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազմու- 37
թիւնն շուրջ զգաւառաւքն Գերգեսացւոց՝ գնալ
՚ի սահմանացն նոցա, քանզի ահիւ մեծաւ տագ-
նապէին. եւ նա մտեալ ՚ի նաւ, դարձաւ անդ-
րէն։ Աղաչէր զնա այրն ուստի դեւքն ելեալ էին՝ 38
շրջել ընդ նմա. արձակեաց զնա եւ ասէ. Դարձ 39
՚ի տուն քո, եւ պատմեա զոր միանգամ արար
քեզ Աստուած։ Գնաց ՚ի քաղաքն՝ եւ քարոզէր
40 զոր ինչ արար նմա Յիսուս։ Եւ իբրեւ դարձաւ
անդրէն Յիսուս, ընկալաւ զնա ժողովուրդն.
քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա։

41 Եւ ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր Յայ- ԻԵ
րոս, եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ
առ ոտսն Յիսուսի, աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն
42 նորա. զի դուստր միամօր էր նորա, ամաց իբ-
րեւ երկոտասանից, եւ էր մերձ ՚ի մահ. եւ ընդ
երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին զնա։

43 Եւ կին մի էր ՚ի տեսանելութեան արեան ԻԶ
յամաց երկոտասանից, որում ոչ էր լեալ հնար
44 յումեքէ բժշկել։ Մատուցեալ յետոյ մերձե-
ցաւ ՚ի քղանցս հանդերձի նորա, եւ նոյն ժա-
45 մայն եկաց բղխումն արեանն նորա։ Եւ ասէ Յի-
սուս. Ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս։ Իբրեւ ամենե-
քեան ուրանային, ասէ Պետրոս եւ որ ընդ նմա
էին. Վարդապետ, ժողովուրդքդ պնդեն եւ նե-
46 ղեն զքեզ։ Եւ ասէ Յիսուս. Ոմն մերձեցաւ յիս,
47 քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն։ Իբ-
րեւ ետես կինն՝ թէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի նմանէ.
եկն դողալով եւ անկաւ առաջի նորա, թէ վասն
որոյ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատմեաց առաջի
ամենայն ժողովրդեանն, եւ թէ որպէս բժշկեցաւ
48 առժամայն։ Եւ ասէ. Քաջալերեաց, դուստր.
հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի խաղաղու-
49 թիւն։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն ՚ի տանէ
ժողովրդապետին եւ ասէ զնա. Մեռաւ դուստրն
50 քո, մի ինչ աշխատ առներ զդա։ Իսկ Յիսուս
իբրեւ լուաւ, պատասխանի ետ նմա եւ ասէ.
51 Մի երկնչիր, միայն հաւատա՝ եւ կեցցէ։ Եւ
մտեալ ՚ի տունն, ոչ ետ ումեք մտանել, բայց
միայն զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս,
52 եւ զհայր մանկանն եւ զմայր նորա։ Լային ա-
մենեքեան եւ կոծէին զնա. եւ նա ասէ. Մի
53 լայք՝ զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ։ Եւ նոքա ծաղր
54 առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։ Եւ նորա
հանեալ զամենեսին արտաքս, կալաւ զձեռանէ
55 նորա, բարբառեցաւ եւ ասէ. Աղջիկ կաց, մա-
56 նուկ դու։ Եւ դարձաւ ոգի նորա, եւ կանգնե-
ցաւ վաղվաղակի. եւ հրամայեաց տալ նմա ու-
57 տել։ Եւ զարմացան ծնօղքն նորա. եւ նա պա-
տուիրէր՝ մի ումեք ասել որ ինչ եղեւն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ կոչեցեալ զերկոտասան Առաքեալսն՝ ետ ԻԷ
նոցա զօրութիւն եւ իշխանութիւն ՚ի վերայ ա- ԳԷ
մենայն դիւաց, եւ բժշկել զհիւանդութիւնս։
2 Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւնն
3 Աստուծոյ եւ բժշկել զախտաժէտս։ Եւ ասէ
ցնոսա. Մի ինչ բառնայք ՚ի ճանապարհ, մի գա-
ւազան եւ մի մախաղ, մի հաց եւ մի արծաթ,
4 մի երկուս հանդերձս ունիցիք։ Եւ յոր տուն

մտանիցէք՝ անդ ագջիք, և անտի գնասջիք։ Եւ 5
որք ոչ ընդունիցին զձեզ, յորժամ ելանիցէք
՚ի քաղաքէն յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայութիւն նոցա։ Եւ ելեալ շրջէ- 6
ին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, աւետարանէին և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս։ Լուաւ 7
Հերովդէս չորրորդապետ զգործսն ամենայն, և
զարմանայր վասն ասելոյն յումեմնէ, թէ Յով- 8
հաննէս յարեաւ ՚ի մեռելոց, և յումեմնէ՝ թէ
Եղիա յայտնեցաւ, և յայլոց՝ թէ մարգարէ ոմն
յառաջնոցն յարեաւ։ Ասէ Հերովդէս. ԶՅով- 9
հաննէս՝ ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ զորմէ
զայսպիսի իրս լսեմ։ Եւ խնդրէր տեսանել զնա։
Դարձան Առաքեալքն, և պատմեցին նմա զա- 10
մենայն զոր արարին։ Եւ առեալ զնոսա խոյսեաց առանձինն ՚ի տեղի անապատ քաղաքի միոյ,
որում անուն էր Բեթսայիդա։ Եւ ժողովուրդքն 11
իբրև գիտացին, գնացին զհետ նորա. և ընկալեալ զնոսա խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեանն Աստուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկութեան՝ բժշկէր։

ԻԸ Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան երկո- 12
տասանքն և ասեն ցնա. Արձակեա զժողովուրդդ, զի երթեալ շուրջ ՚ի գեօղսն և յագարակս հանգիցեն, և գտցեն կերակուր. զի աստ
յանապատի տեղւոջ եմք։ Ասէ ցնոսա. Դուք 13
տուք դոցա ուտել։ Եւ նոքա ասեն. Ոչ գոյ մեր
աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս.
բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բոլորեան ժողովրդեանս կերակուր։ Քանզի էին արք իբրև 14
հինգ հազար։ Ասէ ցաշակերտսն. Բազմեցուցէք
զդոսա դասս դասս, յիսուն յիսուն։ Եւ արա- 15
րին այնպէս, և բազմեցուցին զամենեսեան։ Եւ 16
առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն,
հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, և եբեկ և տայր
ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն։ Կերան 17
և յագեցան ամենեքեան, և բարձին զնշխարս
կոտորոցն երկոտասան սակառի։

ԻԹ Եւ եղև ՚ի կալն նորա յաղօթս առանձինն՝ 18
էին ընդ նմա և աշակերտքն նորա. եհարց զնոսա և ասէ. Զո՞ ոք ասեն զինէն ժողովուրդքն՝
թէ իցեմ։ Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ա- 19
սեն. ԶՅովհաննէս Մկրտիչ, և այլք՝ զԵղիա, իսկ
այլք՝ թէ մարգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ։
Ասէ ցնոսա. Դուք զո՞վ ոք ասէք զինէն թէ իցեմ։ 20
Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. ԶՔրիստոսն
Աստուծոյ։ Նա սաստեաց ՚ի նոսա, և պատուէ- 21
րեաց մի ումեք ասել զայդ. և ասէ, թէ պարտ 22
է Որդւոյ մարդոյ բազում չարչարել, և անարգել ՚ի քահանայապետից և ՚ի ծերոց և ՚ի դպրաց, և սպանանել և յերիր աւուր յառնել։
Եւ ասէր առ ամենեսեան. Եթէ ոք կամի զկնի իմ 23
գալ, ուրասցի զանձն, և առցէ զխաչ իւր հանապազ, և եկեսցէ զհետ իմ։ Զի որ կամիցի 24
զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ
կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա։
25 Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցի։
26 Զի որ ամօթ համարեսցի զիս և զբանս իմ,
զնա և Որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ
գայցէ փառօք իւրովք և Հօր և հրեշտակաց
սրբոց։

27 Բայց արդարև ասեմ ձեզ, եթէ են ոմանք ՚ի Լ
դոյանէ որ աստ կան, որք մի ճաշակեսցեն ըզմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն Աստուծոյ։
28 Եւ եղև յետ այսոց բանից իբրև աւուրք ութ,
առեալ զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս՝
29 ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս։ Եւ ՚ի կալն նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ, և
փոխեցաւ հանդերձ նորա և եղև սպիտակ փայ-
30 լուն. և ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա, որ
31 էին Մովսէս և Եղիա, երևեալ փառօք. և ասէին զելսն նորա զոր կատարելոց էր յԵրու-
32 սաղէմ։ Իսկ Պետրոս և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ՚ի քնոյ. զարթեան տեսին զփառսն
33 նորա և զերկուս արսն որ կային առ նմա։ Եւ
եղև ՚ի մեկնելն նոցա ՚ի նմանէ, ասէ Պետրոս
ցՅիսուս. Վարդապետ, բարւոք է մեզ աստ լինել. և արասցուք երիս տաղաւարս, մի քեզ
և մի Մովսիսի և մի Եղիայի։ Եւ ոչ գիտէր զինչ
34 խօսէր։ Եւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ և հովանի եղև ՚ի վերայ նոցա. և երկեան ՚ի մտա-
35 նելն նոցա ընդ ամպովն։ Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ. Դա է Որդի իմ ընտրեալ, դմա լուա-
36 րուք։ Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ Յիսուս
միայն. և նոքա լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ ինչ յորոց տեսինն։

37 Եւ եղև ՚ի վաղիւն՝ մինչ իջանէին նոքա ՚ի դըլանէ անտի, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ
բազում։

38 Եւ ահա այր մի ՚ի ժողովրդենէ անտի աղա- ԼԱ
ղակեաց և ասէ. Վարդապետ, աղաչեմ զքեզ՝
39 հայեաց յորդի իմ, զի միամօր է ինձ. և ահա
այս հարկանէ ՚ի նմա, և յանկարծ գոչէ. և
զարկուցանէ զնա և թաւալեցուցանէ զնա և
փրփրեցուցանէ, և հազիւ մեկնի ՚ի նմանէ՝
40 խորտակեալ զնա. և աղաչեցի զաշակերտսն քո
41 զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին։ Պատասխանի
ետ Յիսուս և ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր,
մինչև յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ և անսայցեմ ձեզ.
42 մատո այսր զորդին քո։ Եւ մինչդեռ մատչէր,
43 զարկոյց զնա դևն և չարչարեաց։ Սաստեաց
Յիսուս այսոյն պղծոյ, և բժշկեաց զմանուկն,
44 և ետ զնա ցհայր իւր։ Եւ զարմանային ամենեքեան ՚ի վերայ մեծամեծացն Աստուծոյ։ Եւ
՚ի զարմանալն ամենեցուն ՚ի վերայ ամենայնի
զոր առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր. Դիք դուք

՚ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ, զի որդի մարդոյ
մատնելոց է ՚ի ձեռս մարդկան։ Եւ նոքա 45
ոչ գիտէին զբանն, եւ էր ծածկեալ ՚ի նոցանէ
զի մի՛ գիտասցեն. եւ երկնչէին հարցանել զնա
վասն բանին այնորիկ։

ՂԲ Եմուտ խորհուրդ ՚ի նոսա, թէ ո՛ արդեօք մեծ 46
իցէ ՚ի նոցանէ։ Յիսուս գիտէր զխորհուրդս 47
սրտից նոցա, առ մանուկ մի՝ կացոյց ՚ի
մէջ նոցա առ իւր, եւ ասէ ցնոսա. Որ ոք ընկալցի 48
զմանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի.
եւ որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիչն իմ.
զի որ փոքրիկն է յամենեսին ՚ի ձեզ՝ նա եղիցի
մեծ։

ԴԴ Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ. Վարդապետ, 49
տեսաք զոմն զի յանուն քո դեւս հանէր՝
եւ արգելաք զնա, զի ոչ գայր ընդ մեզ։ Ասէ 50
ցնոսա Յիսուս. Մի արգելուք զնա, զի որ ոչն
է ձեր թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է։ Եւ եղեւ ՚ի կատարել 51
աւուրց վերանալոյ նորա՝ եւ ինքն զերեսս
հաստատեաց երթալ յԵրուսաղէմ։ Եւ 52
առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. եւ
երթեալ չոգան, մտին ՚ի գեօղ մի սամարացւոց՝
պատրաստել ինչ նմա. եւ ոչ ընկալան զնա, զի 53
զէմ եդեալ էր նորա երթալ յԵրուսաղէմ։ Իբրեւ 54
տեսին աշակերտքն Յակոբոս եւ Յովհաննէս՝
ասեն. Տէր, կամիս զի ասասցուք, եւ իջցէ
հուր յերկնից եւ սատակեսցէ զնոսա։ Դարձաւ 55
սաստեաց ՚ի նոսա եւ ասէ. Ոչ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ
էք դուք. զի որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս 56
մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել։ Եւ գնացին
յայլ գեօղ։

ՂԳ Եւ մինչդեռ երթային նոքա ՚ի ճանապարհի՝ 57
ասէ ոմն ցնա. Եկից զհետ քո՝ յոր վայր եւ երթիցես։
Ասէ ցնա Յիսուս. Աղուեսուց որջք գոն, 58
եւ թռչնոց երկնից դադարք. եւ որդւոյ մարդոյ
ոչ գոյ ուր դիցէ զգլուխ։ Ասէ ցմիւս եւս. Եկ 59
զհետ իմ։ Եւ նա ասէ. Տէր, հրաման տուր ինձ
երթալ նախ թաղել զհայր իմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. 60
Թող զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց, եւ
դու երթ պատմեա զարքայութիւն Աստուծոյ։
Ասէ եւ այլ ոմն. Եկից զհետ քո, Տէր, բայց 61
նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել ՚ի տանէ իմմէ։
Ասէ ցնա Յիսուս. Ոչ ոք արկանէ ձեռն 62
զմաճով եւ հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ
արքայութեան Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ՂԴ / ԴԴ Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր եւ այլ եւս եօթանասուն 1
եւ երկուս, եւ առաքեաց զնոսա երկուս
երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս եւ
՚ի տեղիս՝ ուր ինքն երթալոց էր։ Եւ ասէ ցնոսա. 2
Հունձք բազում են եւ մշակք սակաւ. արդ աղաչեցէք
զտէր հնձոյ, զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս
3 իւր։ Երթայք, ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգառինս
4 ՚ի մէջ գայլոց։ Մի՛ բառնայք քսակ, մի՛ մախաղ,
մի՛ կօշիկս. եւ ՚ի ճանապարհի ումեք ողջոյն
5 մի՛ տայցէք։ Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասասջիք
6 թէ ողջոյն տանդ այդմիկ. եւ եթէ իցէ անդ որդի
ողջունի՝ հանգիցէ ՚ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր.
7 ապա թէ ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի։ Եւ ՚ի նմին տան
ագանիջիք, ուտիջիք եւ ըմպիջիք ՚ի նոցանէ. զի
արժանի է մշակն վարձու իւրոյ. մի՛ փոխիցիք
8 տանէ ՚ի տուն։ Յոր քաղաք մտանիցէք եւ ընդունիցին
զձեզ, ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն
9 ձեր, եւ բժշկեսջիք որ ՚ի նմա հիւանդք իցեն.
եւ ասասջիք նոցա, մերձեալ է ՚ի վերայ ձեր
10 արքայութիւն Աստուծոյ։ Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք՝
եւ ոչ ընդունիցին զձեզ, իբրեւ ելանի-
11 ցէք ՚ի հրապարակս նորա՝ ասասջիք. եւ զփոշի
որ կպեալ է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
թօթափեսցուք ՚ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք՝
12 զի մերձեալ է արքայութիւն Աստուծոյ։ Ասեմ
ձեզ. զի Սոդոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի
13 յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ։ Վա՜յ
քեզ, Քորազին, վա՜յ քեզ, Բեթսայիդա. զի եթէ
՚ի Տիւրոս եւ ՚ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն՝
որ եղեն ՚ի ձեզ, վաղուց եւս արդեօք ՚ի խորգ
14 եւ ՚ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր։ Բայց
Տիւրոսի եւ Սիդոնի ընդարձակագոյն լիցի ՚ի
15 դատաստանի՝ քան ձեզ։ Եւ դու, Կափառնաում,
որ մինչեւ յերկինս բարձրացեալ ես, մին-
16 չեւ ՚ի դժոխս իջցես։ Որ ձեզ լսէ, ինձ լսէ. եւ
որ զձեզ անարգէ, զիս անարգէ. եւ որ զիս անարգէ,
զառաքիչն իմ անարգէ. եւ որ ինձ լսէ,
17 լսէ այնմիկ որ զիս առաքեաց։ Դարձան եօթանասունքն
եւ երկուքն խնդութեամբ եւ ասեն.
18 Տէր, եւ դեւք հնազանդեցին մեզ յանուն քո։ Եւ
ասէ ցնոսա. Տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկ-
19 նից իբրեւ զփայլակն։ Ահաւասիկ ձեզ իշխանութիւն
կոխել զօձս եւ զկարիճս, եւ զամենայն
զօրութիւն թշնամւոյն, եւ ձեզ ոչ ինչ մեղան-
20 չիցէ։ Բայց ընդ այն մի՛ խնդայք՝ թէ այսք հնազանդին
ձեզ, այլ խնդացէք՝ զի անուանք ձեր
21 գրեալ են յերկինս։ Ի նմին ժամու ցնծացաւ
Յիսուս հոգւովն սրբով եւ ասէ. Գոհանամ
զքէն, Հայր, Տէր երկնից եւ երկրի, զի ծածկեցեր
զայս յիմաստնոց եւ ՚ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր
զայս տղայոց. այո, Հայր, զի այսպէս հա-
22 ճոյ եղեւ առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ
՚ի Հօրէ իմմէ. եւ ոչ ոք գիտէ թէ ով է Որդի,
եթէ ոչ Հայր, եւ ո՛վ է Հայր՝ եթէ ոչ Որդի, եւ
23 ում կամիցի Որդին յայտնել։ Եւ դարձեալ առանձինն
առ աշակերտսն ասէ. Երանի աչաց՝
24 որ տեսանիցեն զոր տեսանէքդ. ասեմ ձեզ, զի
բազում մարգարէք եւ թագաւորք կամեցան
տեսանել զոր դուքդ տեսանէք՝ եւ ոչ տեսին.
եւ լսել զոր լսէքդ՝ եւ ոչ լուան։

ԼԱ/ՂԵ Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր 25
զնա եւ ասէր. Վարդապետ, զի՞նչ գործեցից՝
զի զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից։ Եւ 26
նա ասէ ցնա. Յօրէնսն զի՞նչ գրեալ է, որպէս ըն-
թեռնուս։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Սի- 27
րեսցես զտէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յա-
մենայն զօրութենէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց
քոց. եւ զընկեր քո իբրեւ զանձն քո։ Եւ ասէ 28
ցնա. Ուղիղ ետուր զպատասխանին. զայդ արա
ԼԲ եւ կեցցես։ Նա իբրեւ կամեցաւ զանձն արդա- 29
րացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս. Եւ ո՞վ է իմ ընկեր։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Այր մի իջա- 30
նէր յԵրուսաղեմէ յԵրիքով, եւ անկաւ ՚ի ձեռս
աւազակաց, որք մերկացին զնա, եւ վէրս ՚ի վե-
րայ եդին, թողին կիսամահ եւ գնացին։ Դիպե- 31
ցաւ քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանա-
պարհ, եւ տեսեալ զնա՝ զանց արար. Նոյնպէս 32
եւ Ղեւտացի մի եկեալ ընդ նոյն տեղի, տեսեալ
եւ զանց արար։ Սամարացի ոմն ճանապար- 33
հորդեալ՝ եկն ընդ նոյն առ նովաւ, եւ տեսեալ
զնա՝ գթացաւ. եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս 34
նորա՝ արկեալ ՚ի վերայ ձէթ եւ գինի, եւ ե-
դեալ ՚ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա ՚ի պան-
դոկի մի, եւ դարմանեաց զնա։ Եւ ՚ի վաղիւ 35
անդր իբրեւ ելանէր անտի, հանեալ ետ ցպան-
դոկապետն երկուս դահեկանս եւ ասէ. դար-
մանն արա դմա, եւ զոր ինչ ծախիցես ՚ի դա՝
՚ի միւսանգամ գալստեան իմում հատուցից
քեզ։ Արդ ո՞ յերիցունց ՚ի նոցանէ թուի քեզ 36
մերձաւոր լեալ անկելոյն ՚ի ձեռս աւազակացն։
Եւ նա ասէ. Որ արար զողորմութիւնն ՚ի վերայ 37
նորա։ Ասէ ցնա Յիսուս. Երթ եւ դու արա
նոյնպէս։

ԼԳ Եւ եղեւ ՚ի գնալն նոցա՝ եւ ինքն եմուտ ՚ի գեօղ 38
մի, եւ կին մի անուն Մարթա՝ ընկալաւ զնա
՚ի տուն իւրում։ Եւ նորա էր քոյր մի, որում 39
անուն էր Մարիամ. որ եւ եկն նստաւ առ ոտսն
Տեառն, եւ լսէր զբանս նորա։ Եւ Մարթա զբա- 40
ղեալ էր ՚ի բազում սպասու. եկն եկաց առ նմա՝
եւ ասէ. Տէր, ոչ ինչ փոյթ է քեզ, զի քոյրդ
իմ միայն եթող զիս ՚ի սպասու. արդ ասա դմա
զի օգնեսցէ ինձ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ 41
ասէ. Մարթա Մարթա, դու հոգաս՝ եւ զբա-
ղում իւիք զբաղեալ ես. բայց առ սակաւ ինչ 42
պիտոյ է. Մարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ
ոչ բարձցի ՚ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ԼԴ/ՂԶ Եւ եղեւ ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. եւ 1
իբրեւ դադարեաց, ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն
իւրոց. Տէր, ուսո մեզ յաղօթս կալ, որպէս
Յովհաննէս ուսոյց աշակերտացն իւրոց։ Ասէ 2
ցնոսա. Յորժամ կայցէք յաղօթս, ասասջիք.
Հայր մեր. սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ ար-
3 քայութիւն քո. զհաց մեր հանապազորդ տուր
4 մեզ զօրըստօրէն. եւ թող մեզ զմեղս մեր, զի
եւ մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ.
5 եւ մի տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն։ Եւ ասէ
ցնոսա. Ո՞վ է ՚ի ձէնջ որոյ իցէ բարեկամ, եւ
երթիցէ առ նա ՚ի մէջ գիշերի, եւ ասիցէ ցնա.
6 բարեկամ, տուր ինձ փոխ երիս նկանակս. զի
բարեկամ իմ եկն առ իս յուղւոյ, եւ ոչ ինչ ու-
7 նիմ դնել առաջի նորա։ Եւ նա ՚ի ներքուստ
տայցէ պատասխանի եւ ասիցէ. Մի աշխատ առ-
ներ զիս. զի դրունքդ փակեալ են, եւ մանկունքս
ընդ իմեւ կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել եւ
8 տալ քեզ։ Ասեմ ձեզ. եթէ ոչ յարուցեալ տայ-
ցէ նմա վասն բարեկամութեանն, սակայն վասն
ժտութեանն յարուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ եւ
9 պիտոյ իցէ։ Եւ ես ասեմ ձեզ. խնդրեցէք՝ եւ
տացի ձեզ. հայցեցէք՝ եւ գտջիք. բախեցէք՝ եւ
10 բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, եւ
որ հայցէ՝ գտանէ, եւ որ բախէ՝ բացցի նմա։
11 Ո՞ր ոք ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն,
12 միթէ փոխանակ ձկանն օձ տայցէ նմա. եւ կամ
13 խնդրիցէ ձու, միթէ կարիճ տայցէ նմա։ Իսկ
եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բա-
րիս տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ եւս առաւել
Հայր ձեր յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ՝ որ
խնդրեն ՚ի նմանէ։

14 Եւ հանէր դեւ մի համր. եւ եղեւ յելանել ԼԵ/ՂԷ
դեւին՝ խօսեցաւ համրն, եւ զարմացան ամենայն
15 ժողովուրդքն։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ ասեն. Բէեղ-
16 զեբուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։ Եւ
այլք փորձէին եւ նշան յերկնից խնդրէին ՚ի նմա-
17 նէ։ Իսկ նորա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա,
ասէ ցնոսա. Ամենայն թագաւորութիւն բա-
ժանեալ յանձն՝ աւերի, եւ տուն բաժանեալ
18 յանձն՝ կործանի։ Ապա եթէ եւ սատանայ բա-
ժանեցաւ յանձնէ, զիարդ կացցէ թագաւորու-
թիւն նորա. զի ասէք զինէն եթէ Բէեղզեբուղաւ
19 իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։ Եթէ ես
Բէեղզեբուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր իւ-
հանիցեն. վասն այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դա-
20 տաւորք։ Իսկ եթէ մատամբ Աստուծոյ հանեմ
զդեւս, ապա հասեալ է ՚ի վերայ ձեր արքայու-
21 թիւն Աստուծոյ։ Յորժամ հզօր վառեալ պա-
հիցէ զտուն իւր, ՚ի խաղաղութեան են ինչք նո-
22 րա։ Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա ՚ի վերայ
եկեալ յաղթեսցէ նմա, զսպառազինութիւնն
նորա հանէ յոր յուսացեալ էր, եւ զաւար նո-
23 րա բաշխեսցէ։ Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ
24 է, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ Յորժամ
այսն պիղծ ելանիցէ ՚ի մարդոյ. շրջի ընդ անջր-
դին տեղիս, խնդրէ հանգիստ. եւ իբրեւ ոչ գը-
տանէ, ասէ. դարձայց անդրէն ՚ի տուն իմ ուս-

տի ելի․ եւ գայ գտանէ մաքրեալ եւ յարդա- 25
րեալ ։ Յայնժամ երթայ եւ առնու եօթն այլ 26
այս չար եւս քան զինքն, եւ մտանեն բնակեն անդ․
եւ լինին յետինքն մարդոյն այնորիկ չար քան զա-
ռաջինն ։

Ի Եւ եղեւ մինչդեռ խօսէր զայս, ձայն եբարձ 27
կին մի 'ի ժողովրդենէ անտի եւ ասէ․ Երանի է
որովայնին' որ կրեաց զքեզ, եւ ստեանցն' որ
դիեցուցին զքեզ ։ Եւ նա ասէ․ Նա' երանի այ- 28
նոցիկ է, որ լսեն զբանն Աստուծոյ եւ պահի-
ցեն ։

ԻԱ Եւ 'ի դիմելն 'ի վերայ նորա ժողովրդոցն' 29
սկսաւ ասել․ Ազգս այս' ազգ չար է․ նշան խնդ-
րէ, եւ նշան յերկնից ոչ տացի նմա' բայց նշ-
անն Յովնանու ։ Զի որպէս եղեւ Յովնան նշ- 30
ան Նինուէացւոց, նոյնպէս եղիցի եւ որդի մար-
դոյ ազգիս այսմիկ ։ Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի 31
դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ, եւ դա-
տապարտեսցէ զսա․ զի եկն 'ի ծագաց երկրի
լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի․ եւ ահա ա-
ռաւել քան զՍողոմոն է աստ ։ Արք Նինուէա- 32
ցիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ, եւ դատապարտեսցեն զսա, զի ապաշ-
խարեցին 'ի քարոզութեանն Յովնանու․ եւ ա-
հա առաւել քան զՅովնան է աստ ։

ԻԲ Ոչ ոք լուցեալ ճրագ' դնէ 'ի թաքստեան, 33
այլ 'ի վերայ աշտանակի, զի որ մտանեն՝ լոյս
տեսանիցեն ։ Ճրագ մարմնոյ ակն է․ յորժամ 34
ակնն առատ է, ամենայն մարմինն լուսաւոր ե-
ղիցի․ եւ եթէ ակն չար է, եւ մարմինն խաւա-
րին եղիցի․ արդ զգոյշ լեր, գուցէ լոյսդ որ 'ի 35
քեզ է՝ խաւար իցէ ։ Եթէ մարմինդ քո ամե- 36
նայն լուսաւոր է, եւ չգուցէ մասն ինչ խաւա-
րին, եղիցի լուսաւոր ամենայն․ որպէս յորժամ
ճրագն նշուլիւք լուսաւորիցէ զքեզ ։

ԻԳ Եւ մինչ դեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն 37
փարիսեցի' զի ճաշ կերիցէ առ նմա․ եւ նա մը-
տեալ բազմեցաւ ։ Իսկ նա տեսեալ փարիսեցին' 38
զարմացաւ զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան
զճաշ ։ Ասէ ցնա Տէր․ Այժմ դուք փարիսեցիք 39
զարտաքին բաժակին եւ զպնակին սրբէք, եւ
ներքինն ձեր լի է յափշտակութեամբ եւ չարու-
թեամբ․ անմիտք, ո՞չ ապաքէն որ զարտաքինն 40
արար՝ եւ զներքինն նոյն արար ։ Բայց աղէ զառ- 41
ժամն իսկ տուք ողորմութիւն, եւ ահա ամե-
նայն սուրբ է ձեր ։

ԻԴ Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց, զի տասանոր- 42
դէք զանանուխ եւ զփեգամոն եւ զամենայն բան-
ջար, եւ անցանէք զիրաւամբք եւ զսիրովն Աս-
տուծոյ․ զայս արժան էր առնել՝ եւ զայնու ոչ
անցանել ։ Վայ ձեզ փարիսեցւոց, զի սիրէք 43
զառաջնաթոռս 'ի ժողովուրդս, եւ զողջոյնս
'ի հրապարակս ։ Վայ ձեզ, զի էք դուք իբրեւ 44
զգերեզմանս անյայտս, եւ մարդիկ գնան 'ի վե-
45 րայ եւ ոչ գիտեն ։ Պատասխանի ետ ոմն յօրի-
նականացն եւ ասէ ցնա․ Վարդապետ, զայդ
46 բանս ասելով եւ զմեզ թշնամանես ։ Եւ նա ա-
սէ․ Եւ ձեզ վայ օրինականացդ, զի բառնայք
մարդկան բեռինս դժուարակիրս, եւ դուք մա-
47 տամբ միով 'ի բեռինսն ոչ մերձենայք ։ Վայ
ձեզ, զի շինէք զշիրիմս մարգարէիցն, եւ հարքն
48 ձեր սպանին զնոսա․ ապա ուրեմն վկայէք, եթէ
կամակիցք էք գործոց հարցն ձերոց․ զի նոքա
կոտորեցին զնոսա, եւ դուք զգերեզմանս նոցա
49 շինէք ։ Վասն այսորիկ իմաստութիւնն Աստու-
ծոյ ասաց․ առաքեցից 'ի նոսա մարգարէս եւ
Առաքեալս, եւ 'ի նոցանէ սպանանիցեն եւ հա-
50 լածիցեն․ զի խնդրեսցի արիւն ամենայն մար-
գարէից հեղեալ 'ի սկզբանէ աշխարհի՝ յազգէ
51 յայդմանէ, յարենէն Աբէլի մինչեւ յարիւնն
Զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն եւ ընդ տա-
ճարն․ այո ասեմ ձեզ, խնդրեսցի յազգէ յայդ-
52 մանէ ։ Վայ ձեզ օրինականացդ, զի թագուցա-
նէք զփականս գիտութեանն․ դուք ոչ մտանէք,
53 եւ որ մտանելոցն էն՝ արգելուք ։ Եւ 'ի խօսելն
զայս ամենայն առ նոսա առաջի ամենայն ժողո-
վրդեանն՝ զամէթի հարկանէին ։ Եւ սկսան դը-
պիրքն եւ փարիսեցիք զայրել եւ դրդել ընդ
54 նմա վասն բազում իրաց, եւ դարանել որսալ
ինչ բանս 'ի բերանոյ նորա, զի չարախօսեսցեն
զնմանէ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Որովք 'ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝ ԻԵ
մինչեւ կոխել զմիմեանս, սկսաւ ասել ցաշա-
կերտսն իւր․ Նախ զգոյշ լերուք անձանց 'ի խըմ-
մորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղծաւորութիւն ։
2 Զի ոչ ինչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, եւ
3 գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի ։ Վասն զի զոր ինչ ա-
սիցէք 'ի խաւարի՝ լուիցի 'ի լոյս, եւ զոր
յունկանէն խօսեցարուք 'ի շտեմարանս՝ քարո-
4 զեսցի 'ի վերայ տանեաց ։ Բայց ձեզ ասեմ բա-
րեկամաց իմոց․ մի զարհուրեսջիք յայնցանէ որ
սպանանեն զմարմին, եւ յետ այնորիկ աւելի
5 ինչ ոչ ունիցին առնել ։ Այլ ցուցից ձեզ յո-
րմէ երկնչիցիք․ երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ
սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել 'ի գե-
6 հեն․ այո ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկնչիջիք ։ Ո՞չ
ապաքէն հինգ ձագ երկուց դանգաց վաճառի․
եւ մի 'ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի Աստու-
7 ծոյ ։ Այլ ձեր եւ ամենայն իսկ հեր գլխոյ թը-
ուեալ է․ մի երկնչիք, զի քան զբազում ձագս
8 լաւ էք դուք ։ Ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոս-
տովանեսցի յիս առաջի մարդկան, եւ որդի մար-
դոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց
9 Աստուծոյ ։ Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ-

կան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աս-
տուծոյ։ Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդւոյ 10
մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀոգին սուրբ
հայհոյիցէ՝ մի՛ թողցի նմա։ Եւ յորժամ տա- 11
նիցին զձեզ 'ի ժողովուրդս եւ 'ի պետութիւնս
եւ յիշխանութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝ որպէս թէ
զինչ պատասխանի տայցէք կամ զինչ ասիցէք. 12
զի Հոգին սուրբ ուսուսցէ ձեզ 'ի նմին ժամու՝
զինչ պարտ իցէ խօսել։

ԽԵ Ասէ ոմն 'ի ժողովրդենէն ցնա. Վարդապետ, 13
ասա ցեղբայր իմ՝ բաժանել ընդ իս զժառան-
գութիւնն։ Եւ նա ասէ ցնա. Այր դու, ո՞ կա- 14
ցոյց զիս դատաւոր կամ բաժանարար 'ի վերայ
ձեր։ Եւ ասէ ցնոսա. Տեսէք եւ զգոյշ լերուք 15
յամենայն ագահութենէ, զի ոչ եթէ 'ի մթերից
ընչից ուրուք իցեն կեանք նորա։

ԽԶ Խօսեցաւ առ նոսա առակ մի եւ ասէ. Առն 16
ուրումն մեծատան եկին անդք առատապէս.
եւ խորհէր 'ի միտս իւր եւ ասէր, զի՞ գործեցից՝ 17
զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ։ Եւ 18
ասէ. զայս արարից. քակեցից զշտեմա-
րանս իմ՝ եւ եւս մեծամեծս շինեցից, եւ անդր
ժողովեցից զցորեան եւ զամենայն բարութիւնս
իմ, եւ ասացից ցանձն իմ. անձն, ունիս բա- 19
զում բարութիւնս համբարեալ ամաց բազմաց.
հանգիր՝ կեր արբ եւ ուրախ լեր։ Ասէ ցնա 20
Աստուած. անմիտ, յայսմ գիշերի զոգիդ 'ի քէն
'ի բաց պահանջիցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն
ում լինիցի։ Նոյնպէս եւ որ գանձէ անձին, եւ 21
ոչ յԱստուած մեծանայցէ։ Ասէ ցաշակերտսն 22
իւր. Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք ընդ
ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք. եւ մի՛ ընդ մարմնոյ՝
թէ զինչ զգենուցուք. զի ոգի առաւել է քան 23
զկերակուր, եւ մարմին քան զհանդերձ։ Հայե- 24
ցարուք ընդ ագռաւս, զի ոչ սերմանեն եւ ոչ
հնձեն, որոց ոչ գոն շտեմարանք եւ ոչ համբա-
րանոցք, եւ Աստուած կերակրէ զնոսա. ո՞րչափ
եւս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս։
Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի հա- 25
սակ իւր կանգուն մի. իսկ արդ եթէ 'ի փոքուն 26
չէք բաւական՝ վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք։ Հայե- 27
ցարուք ընդ շուշանն՝ որպէս աճէ, ոչ ջանայ եւ
ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ, եւ ոչ Սողոմոն յամե-
նայն 'ի փառսն իւր զգեցաւ իբրեւ զմի 'ի նոցա-
նէ։ Իսկ եթէ զխոտն որ այսօր 'ի բացի է եւ վա- 28
ղիւ 'ի հնոց արկանելի՝ Աստուած այնպէս զգե-
ցուցանէ, ո՞րչափ եւս առաւել զձեզ, թերա-
հաւատք։ Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք 29
կամ զինչ ըմպիցէք, եւ մի՛ զբաղնուք. զի զայն 30
ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ
ձեր Հայր գիտէ զի պիտոյ է այն ամենայն։ Բայց 31
խնդրեցէք զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ այն
յաւելցի ձեզ։

ԽԷ Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ Հայր 32
33 ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն։ Վաճառեցէք
զինչս ձեր, եւ տուք ողորմութիւն. եւ արարէք
ձեզ քսակս անհնոց հնանալոյ, գանձ անպակաս
յերկինս. ուր ոչ գող մերձենայ, եւ ոչ ցեց ա-
34 պականէ։ Զի ուր գանձն ձեր է, անդ եւ սիրտք
35 ձեր եղիցին։ Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ
36 մէջս, եւ ճրագունք լուցեալք եւ դուք նմանողք
մարդկան որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց՝ թէ
երբ դառնայցէ 'ի հարսանեաց, զի յորժամ գայ-
37 ցէ եւ բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա։ Ե-
րանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ Տէրն
գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ
մէջ ածցէ, եւ բազմեցուսցէ զնոսա, եւ անցեալ
38 պաշտեսցէ զնոսա. եւ եթէ յերկրորդ կամ յեր-
րորդ պահու եկեսցէ եւ գտցէ այնպէս, երանելի
39 են ծառայքն այնոքիկ։ Բայց զայն գիտասջիք.
եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող
գայ, հսկէր թող ոչ տայր հատանել 'ի տան իւ-
40 րում։ Եւ դուք եղերուք պատրաստ, զի յո-
րում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ Որդի մարդոյ։
41 Ասէ Պետրոս. Տէր, առ մեզ ասացեր զառակդ
42 զայդ՝ թէ առ ամենեսեան։ Եւ ասէ Տէր. Ո՞վ
իցէ հաւատարիմ տնտես եւ իմաստուն, զոր
կացուսցէ տէր իւր 'ի վերայ գերդաստանի իւրոյ
43 տալ 'ի ժամու զկերակուրս։ Երանի իցէ ծառա-
յին այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր իւր գտանիցէ ա-
44 րարեալ այնպէս։ Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի 'ի
45 վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։ Ա-
պա թէ ասիցէ ծառայն այն 'ի սրտի իւրում,
յամէ տէր իմ 'ի գալ, եւ սկսանիցի հարկանել
զծառայսն եւ զաղախնայսն, ուտել եւ ըմպել
46 եւ արբենալ, եկեսցէ տէր ծառային այնորիկ
յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի, եւ 'ի ժամու
յորում ոչ գիտիցէ, ընդ մէջ կտրեսցէ զնա, եւ
47 զմասն նորա ընդ անհաւատս դիցէ։ Եւ ծառայ
որ գիտիցէ զկամս տեառն իւրոյ եւ ոչ պատ-
րաստիցէ ըստ կամաց նորա, արբցէ գան բա-
48 զում։ Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ եւ արժանի գանի
ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ. ամենայնի
որում շատ տուաւ՝ շատ խնդրեսցի 'ի նմանէ,
եւ որում բազում աւանդեցաւ՝ առաւել եւս
պահանջեսցեն 'ի նմանէ։

49 Հուր եկի արկանել յերկիր. եւ զինչ կամիմ՝ ԽԸ
50 թէ արդէն իսկ բորբոքէր. եւ մկրտութիւն մի
ունիմ մկրտել, եւ զիա՞րդ փութամ մինչեւ կա-
51 տարեսցի։ Համարիք եթէ խաղաղութիւն եկի
52 տալ յերկիր. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ բաժանումն։ Զի
եղիցին յայսմ հետէ հինգ 'ի տան միում բաժա-
53 նեալք. երեքն յերկուց եւ երկուքն յերից։ Բա-
ժանեսցի հայր յորդւոյ, եւ որդի 'ի հօրէ. մայր
'ի դստերէ, եւ դուստր 'ի մօրէ. սկեսուր 'ի
54 հարսնէ, եւ հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ։ Ասաց եւ
ցժողովուրդսն. Յորժամ տեսանիցէք ամպ ծա-
գեալ յարեւմտից՝ վաղվաղակի ասէք թէ անձրեւ

գայ, եւ լինի այնպէս · եւ յորժամ հարաւ շըն- 55
չէ, ասէք թէ խորշակ լինի, եւ լինի այնպէս ։
Կեղծաւորք, զերեսս երկնի եւ երկրի գիտէք 56
փորձել, իսկ զժամանակս զայս զիա՞րդ ոչ փոր-
ձէք ։ Ընդէ՞ր եւ յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զար- 57
ժանն ։ Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում 58
առ իշխան, 'ի ճանապարհի տուր զջանս՝ զեր-
ծանել 'ի նմանէ · զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ
դատաւորն, եւ դատաւորն մատնիցէ զահճի,
եւ զահճին արկանիցէ 'ի բանտ ։ Ասեմ քեզ, ոչ 59
ելանիցես անտի՝ մինչեւ հատուցանիցես զյետին
բնիոնն ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԽԷ Եկին ոմանք 'ի նմին ժամանակի, եւ պատմէ- 1
ցին նմա վասն գալիլեացւոցն, որոց զարիւնն Պի-
ղատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա ։ Պատասխա- 2
նի ետ եւ ասէ ցնոսա · Համարիք եթէ այն գա-
լիլեացիք եղեն մեղաւորք քան զամենայն գալի-
լեացիս, զի զայնպիսի անցս կրեցին · ոչ, ասեմ 3
ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքին
նոյնպէս կորնչիջիք ։ Կամ նոքա ութեւտասանքն, 4
յորոց վերայ աշտարակն անկաւ 'ի Սիլովամ, եւ
սպան զնոսա, համարիք թէ նոքա պարտապա՞նք
եղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ են
յԵրուսաղէմ · ոչ, ասեմ ձեզ, այլ թէ ոչ ա- 5
պաշխարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք ։
Ասաց եւ զառակս զայս · Թզենի մի էր ուրումն 6
տնկեալ յայգւոջ իւրում, եւ եկն խնդրել պը-
տուղ 'ի նմանէ եւ ոչ եգիտ ։ Ասէ ցայգեգործն · 7
Ահա երեք ամք են՝ յորմէ հետէ գամ խնդրել
պտուղ 'ի թզենւոջս՝ եւ ոչ գտանեմ, արդ կըտ-
րեա զդա, ընդէ՞ր եւ զերկիրդ խափանէ ։ Նա 8
պատասխանի ետ եւ ասէ · տէր, թող զդա այս
ամ եւս · մինչեւ շուրջ զդովաւ բրեցից եւ ար-
կից աղբ · թերեւս արասցէ պտուղ · ապա թէ 9
ոչ՝ յամէ եւս հատցես զդա ։

ԽԸ ՆՆ Եւ ուսուցանէր 'ի միում ժողովրդանոցացն 'ի 10
շաբաթու · եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հի- 11
ւանդութեան ամս ութուտասն, եւ էր կորկա-
մեալ, եւ ոչ կարէր ամենեւին 'ի վեր հայել ։ Եւ 12
տեսեալ զնա Յիսուսի, կոչեաց առ ինքն եւ ա-
սէ ցնա · Կին դու, արձակեալ ես 'ի հիւանդու-
թենէ քումմէ ։ Եւ եդ 'ի վերայ նորա ձեռն, եւ 13
առժամայն ուղղեցաւ, եւ փառաւոր տայր
զԱստուած ։ Պատասխանի ետ ժողովրդապետն՝ 14
ցասուցեալ թէ ընդէր 'ի շաբաթու բժշկեաց Յի-
սուս, եւ ասէ ցժողովուրդն · Վեց օր է՝ յորս
արժան է գործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք,
եւ մի յաւուր շաբաթու ։ Պատասխանի ետ նմա 15
Տէր եւ ասէ · Կեղծաւորք, իւրաքանչիւր ոք 'ի
ձէնջ 'ի շաբաթու ո՞չ արձակէ զեզն իւր կամ
16 զէշ 'ի մսրոյ, եւ տանի տայ ջուր ։ Իսկ զսա
զդուստր Աբրահամու էր զոր կապեաց սատա-
նայ՝ աչաւասիկ ութուտասն ամ, ո՞չ էր ար-
ժան արձակել 'ի կապանաց անտի 'ի շաբաթու ։
17 Եւ զայս իբրեւ ասաց, յամօթ լինէին ամենեքին
որ հակառակն կային նմա · եւ ամենայն ժողո-
վուրդն ուրախ լինէր 'ի վերայ ամենայն փառա-
ւորութեանցն՝ որ գործէին 'ի նմանէ ։
18 Եւ ասէր · Ո՞ւմ նման է արքայութիւն Աստու- ԽԹ
ծոյ, եւ որո՞ւմ նմանութեան նմանեցուցից զնա ։
19 Նման է հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ
արկ 'ի պարտէզ իւր · աճեաց եւ եղեւ ծառ, եւ
20 թռչունք երկնից բնակեալ էին յոստս նորա ։ Եւ
դարձեալ ասէ · Ո՞ւմ նմանեցուցից զարքայու-
21 թիւն Աստուծոյ · նման է խմորոյ, զոր առեալ
կնոջ թաքոյց յալեր երից գրւոյ՝ մինչեւ խմո-
րեսցի ամենայն ։
22 Եւ շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեօղս, ուսու- Ծ
ցանէր · եւ ճանապարհ առնէր յԵրուսաղէմ, ԵՃ
23 ասէ ոմն ցնա · Տէր, եթէ սակա՞ւք իցեն՝ որ ապ-
24 րելոց իցեն ։ Եւ նա ասէ ցնոսա · Ջանացարուք
մտանել ընդ դուռն նեղ · ասեմ ձեզ, զի բա-
զումք խնդրեսցեն մտանել՝ եւ ոչ կարասցեն,
25 յորմէ հետէ մտցէ տանուտէրն, եւ փակեսցէ
զդուռնն · եւ սկսանիցէք կալ արտաքոյ՝ եւ բա-
խել զդուռնն, եւ ասել · Տէր՝ Տէր, բաց մեզ · եւ
պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ · ոչ գիտեմ
26 զձեզ ուստի էք ։ Յայնժամ սկսանիցիք ասել ·
կերաք առաջի քո եւ արբաք, եւ 'ի հրապա-
27 րակս մեր ուսուցեր ։ Եւ ասիցէ · ասեմ ձեզ,
ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք · 'ի բաց կացէք յի-
28 նէն ամենայն մշակք անիրաւութեան ։ Անդ ե-
ղիցի լալ եւ կրճել ատամանց, յորժամ տեսա-
նիցէք զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ եւ
զամենայն մարգարէս յարքայութեան Աստու-
29 ծոյ, եւ զձեզ հանեալ արտաքս ։ Եւ եկեսցեն
յարեւելից եւ յարեւմտից եւ 'ի հիւսիսոյ եւ 'ի
հարաւոյ, եւ բազմեսցին յարքայութեան Աս-
30 տուծոյ ։ Եւ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին ա-
ռաջինք, եւ իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք ։
31 Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք եւ
ասեն ցնա · Ել եւ գնա աստի, զի Հերովդէս կա-
32 մի սպանանել զքեզ ։ Եւ ասէ ցնոսա · Երթայք
ասասջիք աղուեսուդ այդմիկ · աչաւասիկ հանեմ
դեւս, եւ բժշկութիւնս կատարեմ այսօր եւ
33 վաղիւ, եւ յերիր աւուր կատարիմ ։ Բայց պարտ
է այսօր եւ վաղիւ եւ 'ի միւսում աւուր գնալ ·
զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել արտաքոյ
34 քան զԵրուսաղէմ ։ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ,
որ կոտորէիր զմարգարէս, եւ քարկոծ առնէիր
զառաքեալսն առ քեզ · քանիցս անգամ կամե-
ցայ ժողովել զորդիս քո՝ որպէս հաւ զձագս իւր
35 ընդ թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք · ահա թողեալ
լիցի ձեզ տունդ ձեր ։ Բայց ասեմ ձեզ, եթէ

ոչ եւս տեսանիցէք զիս, մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ
եկեալն յանուն Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ՃԲ Եւ եղեւ ՚ի մտանելն նորա ՚ի տուն ուրուք 1
ԵԵ իշխանաց փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու՝ ուտել
հաց, եւ նոքա սպասէին նմա։ Եւ ահա այր մի 2
էր անդ ջրգողեալ առաջի նորա։ Պատասխանի 3
ետ Յիսուս եւ ասէ ցօրինականսն եւ ցփարիսեցիսն·
Եթէ արժա՞ն իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել։
Եւ նոքա լուռ եղեն· եւ բուռն հարեալ զնմանէ՝ 4
բժշկեաց զնա եւ արձակեաց։ Եւ ասէ ցնոսա· 5
Ո՞յր ուրուք ՚ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի
՚ի ջրհոր, եւ ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր
շաբաթու։ Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի 6
առ այն։

ՃԳ Արդ եւ առ կոչնականսն ասաց առակ մի, հայեցեալ 7
թէ զիա՞րդ բարձրագոյնսն ընտրէին· ասէ ցնոսա·
Յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս կամ 8
՚ի կոչունս, մի բազմիցիս յառաջին բարձին· գուցէ
պատուականագոյն եւս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ
՚ի նմանէ· եւ եկեալ՝ որ զքեզն եւ զնա 9
կոչեաց, ասիցէ ցքեզ՝ տո՛ւր սմա տեղի, եւ ապա
սկսանիցիս ամօթով զյետինն տեղին ունել։
Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիցես բազմիցիս ՚ի 10
յետին տեղւոջ· զի յորժամ գայցէ որ կոչեացն
զքեզ, ասիցէ ցքեզ· բարեկամ, ՚ի վեր մատիր·
յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բազմականացն
քոց։ Զի ամենայն որ բարձրացուցանէ 11
զանձն՝ խոնարհեսցի, եւ որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրասցի։ Ասէ եւ ցկոչնատէրն· Յորժամ 12
առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի կոչեր զբարեկամս
քո, եւ մի զեղբարս քո, եւ մի զազգականս
քո, եւ մի զդրացիս քո. եւ մի զմեծամեծս·
զի մի եւ նոքա փոխարէն կոչեսցեն զքեզ, եւ
լինիցի քեզ հատուցումն։ Այլ յորժամ առնիցես 13
ընդունելութիւն, կոչեա զաղքատս եւ զխեղս,
զկաղս եւ զկոյրս, եւ երանելի լինիցիս· 14
զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ, եւ
հատուսցի քեզ փոխարէն ՚ի յարութեան արդարոց։
Իբրեւ լուաւ զայս ոմն ՚ի բազմականացն՝ 15
ասէ ցնա· Երանի որ կերիցէ ճաշ յարքայութեան
Աստուծոյ։

ՃԴ Եւ նա ասէ· Այր ոմն գործեաց ընթրիս, եւ 16
հրաւիրեաց զբազումս։ Եւ առաքեաց զծառայ 17
իւր ՚ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն,
թէ եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է ամենայն
ինչ։ Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան 18
հրաժարել։ Առաջինն ասէ· ագարակ գնեցի,
եւ հարկ է ելանել տեսանել զնա, աղաչեմ զքեզ՝
կալ զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն ասէ· լուծս 19
հինգ եզանց գնեցի, եւ երթամ փորձել զնոսա,
20 աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն
ասէ· կին առի, եւ վասն այնորիկ ոչ կարեմ
21 գալ։ Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայն տեառն
իւրում։ Յայնժամ բարկացեալ տանուտէրն՝
ասէ ցծառայն իւր· ել վաղվաղակի ՚ի հրապարակս
եւ ՚ի փողոցս քաղաքիդ, եւ զաղքատս եւ
22 զխեղս եւ զկաղս եւ զկոյրս մուծ այսր։ Եւ ասէ
23 ծառայն· տէր, եղեւ զոր հրամայեցերն, եւ կայ
եւս տեղի։ Եւ ասէ տէրն ցծառայն· ել ՚ի ճանապարհս
եւ ՚ի ցանկս, եւ արա աստ մտանել, զի
24 լցցի տունս իմ։ Ասեմ ձեզ, զի ոչ ոք յայնց կոչեցելոց
ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց։

25 Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք· ՃԵ
26 դարձաւ եւ ասէ ցնոսա· Եթէ ոք գայ առ իս,
եւ ոչ ատեայ զհայր իւր եւ զմայր, եւ զկին եւ
զորդիս, եւ զեղբարս եւ զքորս, նա՛ եւ զանձն
27 եւս իւր, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել։ Զի որ ոչ
բառնայ զխաչ իւր եւ գայ զհետ իմ, ոչ կարէ իմ
աշակերտ լինել։

28 Ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ, եւ ՃԶ
ոչ նախ նստեալ համարիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի
29 բաւական ՚ի կատարումն։ Զի գուցէ իբրեւ
արկանիցէ հիմն՝ եւ ոչ կարիցէ կատարել,
ամենեքին որ տեսանիցեն՝ սկսանիցեն
30 ծաղր առնել զնա եւ ասել, թէ այս այր սկսաւ
31 շինել՝ եւ ոչ կարաց կատարել։ Կամ ո՞ր
թագաւոր երթեալ տալ պատերազմ ընդ այլում
թագաւորի, եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի,
եթէ կարո՞ղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ ունել
զայնորիկ՝ որ գայցէ ՚ի վերայ նորա քսան հազարաւ·
32 ապա թէ ոչ, մինչդեռ հեռագոյն իցէ,
հրեշտակութիւն առաքեալ՝ աղաչեսցէ ՚ի խաղաղութիւն։
33 Արդ այսպէս ամենայն որ ՚ի ձէնջ, որ
ոչ հրաժարեսցէ յամենայն ընչից իւրոց, ոչ
34 կարէ իմ աշակերտ լինել։ Բարւոք է աղ· ապա
35 թէ աղն անհամեսցի, ի՞ւ համեմեսցի· ոչ յերկիր
եւ ոչ յաղբ է պիտանացու, այլ ընկենուլ զնա
արտաքս։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսաւորք եւ
2 մեղաւորք՝ լսել ՚ի նմանէ։ Տրտնջէին փարիսեցիքն
եւ դպիրք եւ ասէին· Ընդէր սա զմեղաւորս
ընդունի եւ ուտէ ընդ նոսա։

3 Ասաց առ նոսա զառակս զայս· Ո՞վ ոք իցէ ՚ի ՃԷ
4 ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար, եւ կորուսանիցէ
մի ՚ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զիննսուն
եւ զինն յանապատի, եւ երթիցէ զհետ
5 կորուսելոյն՝ մինչեւ գտանիցէ զնա։ Եւ իբրեւ
գտանէ՝ դնէ զնա ՚ի վերայ ուսոց իւրոց խնդալով,
6 եւ երթայ ՚ի տուն· կոչէ զբարեկամս եւ
զդրացիս եւ ասէ ցնոսա· ուրախ եղերուք ընդ
7 իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ։ Ասեմ

ձեզ, զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն
միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ, քան վասն
իննսուն եւ իննն արդարոյ՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն։
Կամ ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն 8
դրամք տասն, եւ եթէ կորուսանիցէ դրամ մի,
ո՞չ լուցանիցէ ճրագ, եւ ածիցէ աւել 'ի տան,
եւ խնդրիցէ տոկով՝ մինչեւ գտանիցէ. եւ իբրեւ 9
գտանէ, կոչէ զբարեկամս եւ զդրացիս եւ ասէ.
ուրախ լերուք ընդ իս, զի գտի զդրամն իմ զոր
կորուսի։ Այնպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն 10
լինիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ 'ի վերայ
միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ։

ԾԵ Եւ ասէ. Առն միոյ էին երկու որդիք. ասէ 11
կրսերն 'ի նոցանէ ցհայրն. հայր, տուր ինձ 12
բաժին որ անկանի յընչիցդ. եւ նա բաժանեաց
նոցա զկեանսն։ Եւ յետ ոչ բազում աւուրց ժողովեալ 13
զամենայն կրսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ
հեռի, եւ անդ վատնեաց զինչս իւր, զի կեայր
անառակութեամբ։ Եւ իբրեւ սպառեաց զամենայն, 14
եղեւ սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ,
եւ նա սկսաւ ինքն չքաւորել։ Եւ գնացեալ յարեցաւ 15
'ի մի ոմն քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ.
եւ յղեաց զնա յագարակ իւր՝ արածել
խոզս. եւ ցանկայր լնուլ զորովայն իւր յեղջերէն 16
զոր խոզքն ուտէին, եւ ոչ ոք տայր նմա։
Եւ եկեալ 'ի միտս իւր ասէ. քանի՜ վարձկանք 17
իցեն 'ի տան հօր իմոյ հացալիցք, եւ ես աստ
սովամահ կորնչիմ. յարուցեալ գնացից առ հայր 18
իմ, եւ ասացից ցնա. հայր, մեղայ յերկինս եւ
առաջի քո, եւ ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի 19
քո. արա զիս իբրեւ զմի 'ի վարձկանաց քոց։
Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր. եւ մինչդեռ 20
հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն եւ գթացաւ.
յարեաւ եւ ընթացաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցաւն
նորա, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ ասէ 21
ցնա որդին. հայր, մեղայ յերկինս եւ առաջի
քո. ոչ եւս եմ արժանի կոչել որդի քո։ Ասէ 22
հայրն ցծառայսն իւր. վաղվաղակի հանէք զպատմուճանն
առաջին եւ ագուցէք նմա, եւ
տուք զմատանին 'ի ձեռն նորա եւ կօշիկս յոտս
նորա. եւ ածէք զեզն պարարակ, զենէք, կերիցուք 23
եւ ուրախ լիցուք. զի այս որդի իմ մեռեալ 24
էր՝ եւ եկեաց, կորուսեալ էր՝ եւ գտաւ.
եւ սկսան ուրախ լինել։ Եւ էր երէց որդի նորա 25
յագարակի. եւ մինչդեռ գայր եւ մերձ եղեւ
'ի տունն, լուաւ զձայն երգոց եւ զպարուց. եւ 26
կոչեցեալ առ ինքն զմի 'ի ծառայիցն՝ հարցանէր
թէ զինչ իցէ այն։ Եւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր 27
քո եկեալ է, եւ եզեն հայր քո զեզն պարարակ,
զի ողջամբ ընկալաւ զնա։ Բարկացաւ՝ եւ ոչ 28
կամէր մտանել. եւ հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր
զնա։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցհայրն. 29
այսքանի ամք են՝ զի ծառայեմ քեզ, եւ երբէք
զպատուիրանաւ քով ոչ անցի. ուլ մի երբէք ոչ
ետուր ինձ՝ զի ուրախ եղէց ընդ բարեկամս իմ.
30 յորժամ եկն որդիդ քո այդ, որ եկեր զկեանս
քո ընդ պոռնիկս, զենէր դմա զեզն պարարակ։
31 Եւ ասէ ցնա. որդեակ, դու հանապազ ընդ իս
32 ես, եւ ամենայն որ ինչ իմ է՝ քո է. այլ ուրախ
լինել եւ խնդալ պարտ էր, զի եղբայրդ քո այս
մեռեալ էր՝ եւ եկեաց, կորուսեալ՝ եւ գտաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ ասէ առ աշակերտսն. Այր մի էր մեծատուն, ԾԶ 28
որոյ էր տնտես. եւ եղեւ զնմանէ ամբաստանութիւն,
որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա։
2 Կոչեաց եւ ասէ ցնա. զինչ է այս զոր լսեմս
զքէն. տուր զհամար տնտեսութեան քոյ. զի
3 ոչ եւս կարես լինել տնտես։ Ասէ ընդ միտս իւր
տնտեսն. զինչ գործեցից, զի տէր իմ հանէ
զտնտեսութիւնս. գործել ոչ կարեմ, մուրանալ
4 ամաչեմ. գիտեմ զինչ արարից, զի յորժամ
'ի բաց լինիցիմ 'ի տնտեսութենէս, ընկալցին
5 զիս 'ի տունս իւրեանց։ Եւ կոչեցեալ առ ինքն
մի ըստ միոջէ 'ի պարտապանաց տեառն իւրոյ,
ասէ ցառաջինն. քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում։
6 Եւ նա ասէ. հարիւր մար ձիթոյ. ասէ
ցնա. կալ զգիր քո՝ եւ նստեալ գրեա վաղվաղակի
7 յիսուն։ Դարձեալ ասէ ցմիւսն. դու քանի՞ ինչ
պարտիս. եւ նա ասէ. հարիւր քոռ ցորենոյ.
եւ ասէ ցնա. կալ զգիր քո՝ եւ նստեալ գրեա ութսուն։
8 Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան,
զի իմաստութեամբ արար. զի որդիք
աշխարհիս այսորիկ իմաստնագոյնք են քան զորդիս
9 լուսոյ յազգս իւրեանց։ Եւ ես ձեզ ասեմ,
արարէք ձեզ բարեկամս 'ի մամոնայէ անիրաւութեան.
զի յորժամ պակասիցէ այն, ընկալցին
10 զձեզ 'ի յարկսն յաւիտենականս։ Որ 'ի
փոքրուն հաւատարիմ է, եւ 'ի բազումն հաւատարիմ
է. եւ որ 'ի փոքրուն անիրաւ է, եւ 'ի բազմին
11 անիրաւ է։ Իսկ արդ եթէ յանիրաւ Մամոնային
ոչ եղէք հաւատարիմք, զճշմարիտն ձեզ ո՞
12 հաւատասցէ։ Եւ եթէ յօտարին ոչ եղէք հաւատարիմք,
13 զձերն ո՞ տացէ ձեզ։ Ոչ ոք ծառայ
կարէ երկուց տերանց ծառայել. զի եթէ զմին
ատիցէ, զմիւսն սիրէ. կամ զմին մեծարիցէ, եւ
զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել
14 եւ Մամոնայի։ Իբրեւ լսէին զայս ամենայն՝
փարիսեցիքն, քանզի արծաթասէրք էին,
15 անարգանէին զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. Դուք էք որ
արդարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան,
սակայն Աստուած գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ
առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի Աստուծոյ։
16 Օրէնքն եւ մարգարէք մինչեւ ցՅովհաննէս.
յայնմ հետէ արքայութիւն Աստուծոյ
աւետարանի, եւ ամենայն ոք զնա բռնաբարէ։

Դիւրին իցէ երկնից եւ երկրի անցանել, քան 17
յօրինացն միոյ նշանախեցի անկանել։ Ամենայն 18
որ արձակէ զկին իւր եւ առնէ այլ՝ շնայ, եւ որ
զարձակեալն առնէ՝ շնայ։

ճթ Այր մի էր մեծատուն, եւ ագանէր բեհեզս 19
եւ ծիրանիս, եւ ուրախ լինէր հանապազ առատապէս։
Եւ աղքատ մի անուն Ղազարոս, անկեալ 20
դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ. եւ 21
ցանկայր լնուլ զորովայն իւր 'ի փշրանացն՝ որ
անկանէին 'ի սեղանոյ մեծատանն. այլ եւ շունք
եւս գային եւ լիզուին զվէրս նորա։ Եւ եղեւ մեռանել 22
աղքատին, եւ տանել հրեշտակացն զնա
'ի գոգն Աբրահամու. մեռաւ եւ մեծատունն եւ
թաղեցաւ. եւ 'ի դժոխսն՝ ամբարձ զաչս իւր 23
մինչ 'ի տանջանսն էր, եւ ետես զԱբրահամ 'ի հեռաստանէ,
եւ զՂազարոս 'ի գոգ նորա հանգուցեալ։
Եւ նա աղաղակեաց եւ ասէ. հայր Աբրահամ, 24
ողորմեաց ինձ, եւ առաքեա զՂազարոս,
զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ 'ի ջուր, եւ զովացուսցէ
զլեզու իմ, զի պապակիմ 'ի տապոյ
աստի։ Եւ ասէ ցնա Աբրահամ. որդեակ, յիշեա 25
զի ընկալար անդէն զբարիս քո 'ի կեանսն քում,
եւ Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ աստ
սա մխիթարի, եւ դու այդր պապակիս. եւ 'ի 26
վերայ այսր ամենայնի՝ վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ
ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել,
ոչ կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել։
Եւ ասէ. արդ աղաչեմ զքեզ, հայր, զի 27
առաքեսցես զդա 'ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ 28
եղբարք հինգ, որպէս զի ասասցէ նոցա վկայութիւն,
զի մի եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց։
Եւ ասէ Աբրահամ. ունին զՄովսէս եւ 29
զմարգարէսն, նոցա լուիցեն։ Եւ նա ասէ. ոչ, 30
հայր Աբրահամ, բայց եթէ 'ի մեռելոց ոք երթիցէ
առ նոսա, եւ ապաշխարեսցեն։ Եւ ասէ 31
ցնա. եթէ Մովսիսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն,
եւ ոչ եթէ 'ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւանեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ձդ Ասաց եւ առ աշակերտսն իւր. Ոչ է մարթ 1
չգալ գայթագղութեանց, բայց վայ այնմիկ՝
յորոյ ձեռն գայցէ։ Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկանաքար 2
կախէր զպարանոցէ նորա, եւ անկանէր
'ի ծով, քան թէ գայթագղեցուցանիցէ զմի
ոք 'ի փոքրկանցս յայսցանէ։ Զգոյշ կացէք անձանց. 3
եթէ մեղիցէ եղբայր քո, սաստեա նմա.
եւ եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա. եւ եթէ եւթն 4
անգամ մեղիցէ քեզ, եւ եւթն անգամ դարձցի
'ի քեզ եւ ասիցէ՝ ապաշխարեմ, թողցես նմա։
Եւ ասեն Առաքեալքն ցՏէր. Յաւել մեզ հաւատս։ 5
Եւ ասէ Տէր. Եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ 6
մանանխոյ, եւ ասիցէք թթենւոյս այսմիկ,
խլեաց եւ անկեաց 'ի ծով, եւ հնազանդեսցի
7 ձեզ։ Իսկ ո՞վ ոք 'ի ձէնջ որ ունիցի ծառայ հողագործ
կամ հովիւ, որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ՝
ասիցէ ցնա վաղվաղակի, թէ անց բազմեաց.
8 այլ ո՞չ ասիցէ ցնա, թէ պատրաստեա
զինչ ընթրելոյ իցեմ, եւ գօտի ածեալ պաշտեա
զիս՝ մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ ապա կերիցես
9 եւ արբցես դու։ Միթէ շնորհ ունիցի ծառային
այնմիկ, զի արար զամենայն հրամանսն։
10 Նոյնպէս եւ դուք՝ յորժամ առնիցէք զամենայն
հրամայեալսն ձեզ, ասասջիք՝ թէ ծառայք անպիտանք
եմք, զոր պարտէաքն առնել՝ արարաք։
11 Եւ եղեւ մինչդեռ երթայր նա յԵրուսաղէմ, ա
եւ ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարիայ եւ Գալիլեայ։
12 Եւ մինչդեռ մտանէր 'ի գեօղ մի,
պատահեցան նմա տասն այր բորոտ, որք կացին
13 'ի հեռաստանէ, բարձին զձայնս եւ ասեն.
14 Յիսուս վարդապետ, ողորմեաց մեզ։ Եւ իբրեւ
ետես զնոսա, ասէ ցնոսա. Երթայք ցուցէք զանձինս
քահանայիցն։ Եւ եղեւ իբրեւ գնային,
15 սրբեցան։ Մի ոմն 'ի նոցանէ իբրեւ
ետես՝ թէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝ 'ի ձայն
16 մեծ փառաւոր առնէր զԱստուած. անկաւ 'ի
վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս նորա՝ եւ գոհանայր
17 զնմանէ, եւ ինքն էր Սամարացի։ Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ. Ոչ տասն սրբեցան,
18 իսկ արդ ինն ո՞ւր են. զի ոչ գտան
դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այլազգիս
19 այս։ Եւ ասէ ցնա. Արի գնա, զի հաւատք
քո կեցուցին զքեզ։

20 Իբրեւ հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն՝ թէ երբ ձդ
գայցէ արքայութիւնն Աստուծոյ, պատասխանի
ետ նոցա եւ ասէ. Ոչ գայ արքայութիւնն Աստուծոյ
21 խորամանկ. եւ ոչ ասիցեն թէ ահաւասիկ
աստ է կամ անդ, զի ահա արքայութիւն
22 Աստուծոյ 'ի ներքս 'ի ձեզ է։ Ասաց եւ առ աշակերտսն.
Եկեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ
մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել, եւ ոչ
23 տեսանիցէք։ Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ
է կամ անդ, մի երթայցէք զհետ։
24 Զի որպէս փայլակն փայլատակեալ 'ի ներքոյ
երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ, նոյնպէս եւ
25 որդի մարդոյ յաւուրն իւրում։ Բայց նախ
պարտ է նմա բազում չարչարել՝ եւ խոտել
26 յազգէս յայսմանէ։ Եւ որպէս եղեւ յաւուրսն
Նոյի, նոյնպէս եղիցի եւ յաւուրս որդւոյ մարդոյ.
27 ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առնէին եւ արանց
լինէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ 'ի
տապանն, եւ եկն ջրհեղեղն եւ կորոյս զամենեսին։
28 Նոյնպէս եւ որպէս յաւուրսն Ղովտայ եղեւ,
ուտէին ըմպէին, գնէին վաճառէին, տնկէին
29 շինէին. եւ յորում աւուր ել Ղովտ 'ի Սոդոմայ,
տեղաց հուր եւ ծծումբ յերկնից եւ

կորոյս զամենեսեան· ըստ նմին օրինակի եղիցի եւ 30
յաւուրն՝ յորում Որդի մարդոյ յայտնելոց է։
Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ եւ կարասի 31
իւր 'ի տան, մի իջցէ առնուլ զայն· եւ որ յանդի
իցէ, նոյնպէս մի դարձցի յետս։ Յիշեցէք 32
զկինն Ղովտայ։ Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, 33
կորուսցէ զնա· եւ որ կորուսցէ,
ապրեցուսցէ զնա։ Ասեմ ձեզ· յայնմ գիշերի՝ 34
թէ եղիցին երկու 'ի մի մահիճս, մին առցի եւ
միւսն թողցի· եւ եթէ եղիցին երկու՝ աղալ 'ի 35
միասին, մին առցի եւ միւսն թողցի· եւ եթէ
իցեն երկու յանդի, մին առցի եւ միւսն թողցի։ Պատասխանի տուեալ եւ ասեն ցնա· Ո՞, Տէր։ 36
Եւ նա ասէ ցնոսա· Ուր մարմին է, անդր եւ 37
արծուիք ժողովեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ԿԱ Ասաց եւ առակ մի նոցա, առ այն՝ թէ պարտ 1
ՁԾ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս եւ մի ձանձրանալ·
ասէ· Դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ուրեմն, 2
յԱստուծոյ ոչ երկնչէր եւ 'ի մարդկանէ
ոչ ամաչէր։ Եւ այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի, 3
գայր առ նա եւ ասէր· դատ արա ինձ յոսոխէ
իմմէ։ Եւ ոչ կամէր 'ի բազում ժամանակս· յետ 4
այնորիկ ասէ 'ի միտս իւրում· թէ եւ յԱստուծոյ
ոչ երկնչիմ, եւ 'ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ, գոնէ 5
վասն աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա
դատ, զի մի 'ի սպառ եկեալ թախանձիցէ զիս։
Եւ ասէ Տէր· Լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան 6
ասէր· իսկ Աստուած ո՞չ առնիցէ 7
վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն
առ նա 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի, եւ երկայնամիտ
լինիցի առ նոսա· այո՛ ասեմ ձեզ, 8
զի արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղվաղակի·
իսկ Որդի մարդոյ եկեալ՝ գտանիցէ՞ արդեօք հաւատս
յերկրի։

ԿԲ Ասաց եւ առ ոմանս ապաստանեալս յանձինս 9
թէ արդարք իցեն՝ եւ խոտէին զբազումս, զառակս
զայս· Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ 10
յաղօթս, մին փարիսեցի եւ միւսն մաքսաւոր։
Փարիսեցին կայր միկուսի, եւ զայս առանձինն 11
աղօթս մատուցանէր· Աստուած իմ, գոհանամ
զքէն· զի ոչ եմ իբրեւ զայլս 'ի մարդկանէ, ըզյափշտակողս
եւ զանիրաւս եւ զշունս, կամ
իբրեւ զայս մաքսաւոր· այլ պահեմ երկիցս 'ի 12
շաբաթու, եւ տամ տասանորդս յամենայն ստացուածոց
իմոց։ Եւ մաքսաւորն կայր միկուսի, 13
եւ ոչ կամէր եւ ոչ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ·
այլ կոծէր զկուրծս իւր եւ ասէր· Աստուած,
քաւեա զիս զմեղաւորս։ Ասեմ ձեզ, 14
էջ սա արդարացեալ 'ի տուն իւր քան զնա։ Զի
ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր, խոնարհեսցի·
եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝
բարձրասցի։

15 Մատուցանէին առ նա եւ մանկունս՝ զի մերձենայցէ ՂՂ
'ի նոսա· իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ սաստէին
16 նոցա։ Իսկ Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ
ինքն՝ ասէ· Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս,
եւ մի արգելուք զդոսա· զի այդպիսեացդ է արքայութիւն
17 Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ
ընդունիցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրեւ ըզմանուկ,
ոչ մտցէ 'ի նա։

18 Եւ եհարց զնա ոմն իշխան եւ ասէ· Վարդապետ ԿԳ
բարի, զինչ գործեցից՝ զի զկեանսն յաւիտենականս
19 ժառանգեցից։ Ասէ ցնա Յիսուս·
Զի՞ ասես զիս բարի· չիք ոք բարի, բայց մի Աստուած։
20 Զպատուիրանս գիտես· մի՛ շնար, մի՛
սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր,
21 պատուեա զհայր քո եւ զմայր։ Եւ նա ասէ·
Զայդ ամենայն պահեցի 'ի մանկութենէ իմմէ։
22 Իբրեւ լուաւ զայն Յիսուս, ասէ ցնա· Միւս եւս
պակաս է քեզ, զամենայն ինչ զոր ունիս վաճառեա
եւ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձս
23 յերկինս, եւ եկ զկնի իմ։ Նա իբրեւ լուաւ զայս,
24 տրտմեցաւ· քանզի էր մեծատուն յոյժ։ Իբրեւ
ետես զնա Յիսուս տրտմեալ, ասէ· Որպէս դըժուարաւ
որ ինչս ունիցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն
25 Աստուծոյ։ Դիւրագոյն իցէ մալխոյ
ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծատան յարքայութիւն
26 Աստուծոյ մտանել։ Եւ որ լուանն՝
27 ասէին· Եւ ո՞ կարիցէ ապրել։ Եւ նա ասէ· Անհնարինք
առ 'ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յԱստուծոյ։
28 Եւ ասէ Պետրոս· Ահաւասիկ մեք թողաք
29 զամենայն ինչ զմեր, եւ եկաք զկնի քո։ Եւ
նա ասէ ցնոսա· Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ոք է՝
որ եթող զտուն, կամ զծնողս, կամ զեղբարս,
կամ զկին, կամ զորդիս՝ վասն արքայութեան
30 Աստուծոյ, եթէ ոչ առնուցու բազմապատիկ 'ի
ժամանակի յայսմիկ· եւ յաշխարհին որ գալոցն
31 է՝ զկեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ։ Եւ
առեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա·
Ահաւասիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ, եւ կատարեսցին
ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն
32 որդւոյ մարդոյ· զի մատնեսցի հեթանոսաց եւ
33 կատակեսցի, եւ հարկանիցեն եւ սպանանիցեն
զնա, եւ յերիր աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա
34 ոչ ինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր բանն ծածկեալ
'ի նոցանէ, եւ ոչ գիտէին զասացեալսն։

35 Եւ եղեւ 'ի մօտել նորա յԵրիքով՝ կոյր ոմն ԿԴ
36 նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ· Իբրեւ ՁԵ
լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ
37 զինչ իցէ այն։ Եւ պատմեցին նմա՝ թէ Յիսուս
38 Նազովրեցի անցանէ։ Աղաղակեաց եւ ասէ· Յիսուս,
39 որդի Դաւթի, ողորմեա ինձ։ Եւ որ առաջին
երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ· եւ նա
եւս առաւել աղաղակէր· Որդի Դաւթի, ողոր-

մեա ինձ։ Կացեալ Յիսուս, և հրամայեաց 40
ածել զնա առ ինքն. և իբրև մերձ եղեւ առ
նա, եհարց զնա և ասէ. Զի՞նչ կամիս զի 41
արարից քեզ։ Եւ նա ասէ. Տէր, զի բացցին աչք
իմ և տեսից։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Հայեաց, 42
հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ առժամայն ետես, 43
և երթայր զհետ նորա և փառաւոր առնէր
զԱստուած. և ամենայն ժողովրդեանն ետեսեալ՝
տային օրհնութիւն Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԿԵ Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. և ահա այր մի 1
անուն կոչեցեալ Զակքէոս. և նա էր մաքսապետ, 2
և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել 3
թէ ո՛վ իցէ Յիսուս, և ոչ կարէր ՚ի բազմութենէն,
զի կարճ էր հասակաւ։ Եւ ընթացեալ 4
յառաջս՝ ել ՚ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ
զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։ Եւ իբրև 5
եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ ՚ի վեր Յիսուս՝ և ասէ
ցնա. Զակքէ, փութա՛ էջ այտի, զի այսօր ՚ի տան
քում արժան է ինձ ագանել. փութացաւ և 6
էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։ Եւ իբրև 7
տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ
առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ Եւ եկաց 8
Զակքէոս և ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից
իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից
չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Այսօր 9
եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա
որդի Աբրահամու է։ Զի եկն որդի մարդոյ 10
խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն։ Եւ մինչդեռ 11
նոքա զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ,
վասն մերձենալոյ նորա յԵրուսաղէմ, և համարելոյ
նոցա թէ առժամայն յայտնելոց է արքայութիւն
ԿԶ Աստուծոյ. ասէ. Այր ոմն ազնուական 12
գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն,
ԿԷ և դառնալ։ Եւ կոչեցեալ զծառայս 13
իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս, և ասէ ցնոսա. յարգեցէք
զայդ՝ մինչև եկից։ Եւ քաղաքացիքն նորա 14
ատէին զնա, առաքեցին հրեշտակս զհետ նորա՝
և ասեն, թէ ոչ կամիմք թագաւորել դմա
՚ի վերայ մեր։ Եւ եղեւ դառնալ նմա՝ առեալ 15
զթագաւորութիւնն. և կոչեաց զծառայսն՝ որոց
տուեալ էր զարծաթն, զի գիտասցէ թէ ո՛
զինչ շահեցաւ։ Եկն առաջինն և ասէ. Տէր, 16
մնասն քո տասն մնաս արար։ Եւ ասէ ցնա. 17
Աղէ՛, ծառայ բարի. զի ՚ի փոքու հաւատարիմ
եղեր, լիջիր իշխանութիւն ունել ՚ի վերայ
տասն քաղաքի։ Եկն երկրորդն և ասէ. 18
Մնասն քո արար հինգ մնաս։ Ասէ ցնա. Եւ դու 19
լիջիր ՚ի վերայ հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն և 20
ասէ. Տէր, ահա մնասն քո զոր ունէի, ծրարեալ
՚ի վարշամակի. երկնչէի ՚ի քէն, զի այր 21
ստամբակ ես. բառնաս զոր ոչ եդիր, և հնձես՝
22 զոր ոչ սերմանեցեր։ Եւ ասէ ցնա. Ի բերանոյ
քումմէ դատեցայց զքեզ, ծառայ անհաւատ.
գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝
23 զոր ոչ եդի, և հնձեմ՝ զոր ոչ սերմանեցի, և
ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ ՚ի սեղանաւորս,
24 և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ Եւ ասէ
ցպատրաստսն. Առէք ՚ի դմանէ զմնասն, և տարուք
25 տուք այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնասն։ Եւ
26 ասեն ցնա. Տէր, ունի տասն մնաս։ Ասեմ ձեզ,
եթէ ամենայնի որ ունիցի՝ տացի, և յայնմանէ
որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին բարձցի ՚ի նմանէ։
27 Բայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ, որ ոչն կամէին
զիս թագաւորել ՚ի վերայ նոցա, ածէք
28 այսր և սպանէք առաջի իմ։ Եւ իբրև զայս
ասաց, գնաց յառաջ՝ ելանել յԵրուսաղէմ։

29 Եւ եղեւ իբրև մերձեցաւ ՚ի Բեթփագէ և ՚ի ԿԸ
Բեթանիա մօտ ՚ի լեառնն որ կոչի Ձիթենեաց, ԷԿ
առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց և ասէ.
30 Երթայք դուք ՚ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ.
յոր իբրև մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ,
յորում ոք ՚ի մարդկանէ երբեք ոչ նստաւ.
31 լուծէք զնա և ածէք։ Եւ եթէ ոք հարցանիցէ
զձեզ՝ եթէ ընդէր լուծանէք, այսպէս ասասջիք
32 ցնա, թէ Տեառն իւրում պիտոյ է։ Եւ իբրև չոգան
որ առաքեցանն, գտին որպէս ասաց ցնոսա,
33 կայր յաւանակն։ Եւ մինչդեռ լուծանէին
զյաւանակն, ասեն տեարքն նորա ցնոսա. զի՞
34 լուծանէք զյաւանակդ։ Եւ նոքա ասեն. Տեառն
35 իւրում պիտոյ է. և ածին զնա առ Յիսուս, և
արկին զհանդերձս, և հեծուցին զՅիսուս։
36 Եւ մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւրեանց
37 տարածանէին զճանապարհաւն։ Եւ իբրև
այն ինչ մերձ եղեւ ՚ի զառ ՚ի վայր լերինն
Ձիթենեաց, սկսաւ ամենայն բազմութիւն աշակերտացն
ուրախութեամբ օրհնել զԱստուած ՚ի
ձայն մեծ՝ վասն ամենայն եղելոց զօրութեանցն
38 զոր տեսին, և ասէին. Օրհնեալ որ գայ թագաւորդ
յանուն Տեառն. խաղաղութիւն յերկինս,
39 և փառք ՚ի բարձունս։ Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն
յամբոխէ անտի ասեն ցնա. Վարդապետ,
40 սաստեա աշակերտացդ քոց։ Պատասխանի
ետ և ասէ. Ասեմ ձեզ, զի և թէ դոքա
41 լռեսցեն՝ քարինքդ աղաղակեսցեն։ Եւ իբրև
մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ լաց ՚ի վերայ
42 նորա, և ասէ. Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս
յայսմիկ զխաղաղութիւնն քո, բայց այժմ
43 ծածկեցաւ յաչաց քոց։ Զի եկեսցեն աւուրք
՚ի վերայ քո, և պատեսցեն զքեւ թշնամիք քո
պատնէշ. և պաշարեսցեն զքեզ, և նեղեսցեն
44 զքեզ յամենայն կողմանց. և յատակեսցեն ըզքեզ,
և զորդիս քո ՚ի քեզ. և ոչ թողուցուն
քար ՚ի քարի վերայ յամենայնի ՚ի քեզ. փոխանակ
զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութեան

քոյ։ Եւ մտեալ 'ի տաճարն սկսաւ հանել զվա- 45
ճառականս եւ զգնօղս, եւ զսեղանս հա-
տավաճառացն ցրուեաց· եւ ասէ ցնոսա· Գրեալ 46
է, եւ եղիցի տուն իմ տուն աղօթից· եւ դուք
արարէք զդա այրս աւազակաց։ Եւ ուսուցա- 47
նէր զնոսա հանապազ 'ի տաճարին· իսկ քահա-
նայապետքն եւ դպիրքն եւ գլխաւորք ժողովր-
դեանն խնդրէին զնա կորուսանել, եւ ոչ գտա- 48
նէին թէ զինչ արասցեն· զի ժողովուրդն ամե-
նայն կախեալ կային զնմանէ 'ի լսել։

ԳԼՈՒԽ Ի

ՆԹ/ԵԲ Եւ եղեւ 'ի միում աւուրցն յորժամ, մինչ- 1
դեռ ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ
եւ աւետարանէր, հասին 'ի վերայ քահանայա-
պետքն եւ դպիրք ծերովքն հանդերձ, եւ ասեն 2
ցնա· Ասա մեզ՝ որո՛վ իշխանութեամբ գործես
զդոսա, կամ ո՞վ է որ ետ քեզ զայդ իշխանու-
թիւն։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա· Հար- 3
ցից եւ ես զձեզ բան մի, եւ ասացէք ինձ· Մկր- 4
տութիւնն Յովհաննու յերկնի՞ց էր՝ եթէ 'ի մարդ-
կանէ։ Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւրեանց եւ 5
ասեն· Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ՝ իսկ ընդէր 6
ոչ հաւատացէք նմա· եւ եթէ ասեմք 'ի մարդ-
կանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն
զմեզ· զի հաստատեալ է 'ի միտս զՅովհաննէ թէ
մարգարէ է։ Եւ պատասխանի ետուն՝ չգիտել 7
թէ ուստի իցէ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա· Եւ ոչ 8
ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութեամբ առնեմ
զայս։

Կ/ԵԳ Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն զառակս զայս· 9
Այր մի տնկեաց այգի, եւ ետ զնա մշակաց· եւ
ինքն գնաց ճանապարհ ժամանակս բազումս։
Եւ 'ի ժամու առաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի 10
'ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա· եւ մշակքն գան
հարին զնա՝ եւ արձակեցին ունայն։ Եւ յաւել 11
միւս եւս ծառայ յղել· նոքա եւ զնա եւս գան
հարին, անարգեցին եւ առաքեցին ունայն։ Եւ 12
յաւել զերրորդն առաքել· նոքա եւ զնա վիրա-
ւորեցին, եւ հանին արտաքս։ Ասէ տէր այգ- 13
ւոյն· զինչ արարից, առաքեցից զորդի իմ սի-
րելի, թերեւս 'ի սմանէ պատկառեսցեն։ Իբրեւ 14
տեսին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս
եւ ասեն· սա է ժառանգն· սպանցուք զսա, զի
մեր լինիցի ժառանգութիւնն· Եւ հանին զնա 15
արտաքս քան զայգին եւ սպանին։ Արդ զինչ
արասցէ ընդ նոսա տէր այգւոյն· ո՞չ ապաքէն 16
գայցէ եւ կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, եւ
տացէ զայգին այլոց։ Իբրեւ լուան՝ ասեն· Քաւ,
մի լիցի։ Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա ասէ· Իսկ 17
զինչ իցէ այն որ գրեալ է՝ եթէ վէմն զոր ա-
նարգեցին շինօղքն, նա եղեւ գլուխ անկեան։

18 Ամենայն որ ընդհարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խոր-
տակեսցի, եւ յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա։
19 Եւ խնդրէին դպիրքն եւ քահանայապետք ար-
կանել 'ի նա ձեռս 'ի նմին ժամու, եւ երկեան
'ի ժողովրդենէն· զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ա-
սաց զառակն զայն։

20 Եւ սպաս սպասեցին, եւ առաքեցին դաւա- ԿԱ/ԵԴ
ճանս կեղծաւորեալս՝ զանձինս առ արդարս ա-
նել, զի ըմբռնեսցեն զնա բանիւք, առ 'ի մատ-
նել զնա պետութեան եւ իշխանութեան դա-
21 տաւորին։ Հարցին ցնա եւ ասեն· Վարդապետ,
գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս եւ ուսուցանես, եւ
ոչ առնուս ակն· այլ՛ ճշմարտութեամբ զճանա-
22 պարհն Աստուծոյ ուսուցանես· արժան է մեզ
23 կայսեր հարկս տալ՝ թէ ոչ։ Եւ նայեցեալ ընդ
24 խորամանկութիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա· Ցուցէք
ինձ զդահեկանն։ Եւ նոքա ցուցին։ Եւ ասէ·
Զո՞յր պատկեր եւ գիր ունի։ Պատասխանի ե-
25 տուն եւ ասեն· Զկայսեր։ Եւ նա ասէ ցնոսա·
Արդ երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր, եւ զԱս-
26 տուծոյն՝ Աստուծոյ։ Եւ ոչ կարացին զնա ըմ-
բռնել բանիւք առաջի ժողովրդեանն, եւ զար-
մացեալ ընդ պատասխանին նորա՝ լռեցին։

27 Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն, որք ԿԲ/ԵԵ
հակառակէին չլինել յարութեան, հարցին ցնա
28 եւ ասեն· Վարդապետ, Մովսէս գրեաց մեզ·
եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի՝ որոյ իցէ կին,
եւ նա անորդի իցէ, զի առնուցու եղբայր նորա
զկինն, եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։
29 Արդ եօթն եղբարք էին· եւ առաջինն առեալ
30 կին, մեռաւ անորդի· առ զնա եւ երկրորդն,
31 մեռաւ եւ նա անորդի· առ զնա եւ երրորդն,
նոյնպէս եւ եօթանեքին, եւ ոչ թողին որդիս·
32 մեռաւ եւ կինն· արդ 'ի յարութեանն ո՞յր 'ի
33 նոցանէ լինիցի կին· զի եօթանեքին կալան զնա
34 կին։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ·
Որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առնեն եւ
35 արանց լինին, իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշ-
խարհի հասանել եւ յարութեանն որ 'ի մեռե-
լոց, ոչ կանայս առնեն եւ ոչ արանց լինին։
36 Քանզի եւ ոչ մեռանել եւս կարեն, զի հաւասար
հրեշտակաց են՝ եւ որդիք Աստուծոյ· քանզի
37 յարութեան որդիք են։ Այլ՛ զի յառնեն մե-
ռեալք, եւ Մովսէս ցուցանէ 'ի մորենւոջն,
որպէս ասէ զտեառնէ Աստուծոյ Աբրահամու,
եւ զԱստուծոյ Իսահակայ, եւ զԱստուծոյ Յա-
38 կովբայ։ Եւ Աստուած չէ մեռելոց՝ այլ՛ կենդա-
39 նեաց· զի ամենեքին նմա կենդանի են։ Պատաս-
խանի ետուն նմա ոմանք 'ի դպրացն՝ եւ ասեն·
40 Վարդապետ, բարւոք ասացեր։ Եւ ոչ եւս ոք
իշխէր հարցանել զնա եւ ոչ ինչ։

41 Ասէ եւ առ նոսա· Զիա՞րդ ասեն զՔրիստոս՝ ԿԳ/ԵԶ
42 թէ որդի է Դաւթի· զի ինքն Դաւիթ ասէ 'ի
գիրս Սաղմոսաց· Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ ընդ

ջմէ իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան 43
ոտից քոց։ Իսկ արդ եթէ Դաւիթ 44
զնա Տէր կոչէ, զիարդ որդի նորա իցէ։ Եւ լսելի 45
ամենայն ժողովրդեանն ասէ ցաշակերտսն.
Զգոյշ լերուք 'ի դպրացն, որ կամին պատմուճանօք 46
շրջել. եւ սիրեն ողջոյնս 'ի հրապարակս,
եւ զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս, եւ զգահաւորակս
յընթրիս։ Որ ուտեն զտունս այրեաց, եւ 47
պատճառանօք յերկարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին
աւելի դատաստան։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ՀԴ Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն որ արկանէին 1
զպատարագս իւրեանց 'ի գանձանակն։ Ետես 2
եւ զկին ոմն այրի աղքատ, որ արկ անդր երկուս
լումայս։ Եւ ասէ. Արդարեւ ասեմ ձեզ, 3
զի այրին այն աղքատ աւելի արկ քան զամենեսին։
Ամենեքին նոքա 'ի մթերից իւրեանց արկին 4
յընծայսն Աստուծոյ, բայց նա 'ի կարօտութենէ
իւրմէ զամենայն զկենաս իւր զոր ունէր՝
արկ։
ՀԵ Եւ յասել ոմանց զտաճարէն, թէ գեղեցիկ 5
վիմօք եւ աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ. Զայդ 6
ամենայն զոր տեսանէք, եկեսցեն աւուրք՝ յորս
ոչ թողցի այդր քար 'ի քարի վերայ, որ ոչ քակտեսցի։
ՀԶ Հարցին զնա եւ ասեն. Վարդապետ, երբ լինիցի 7
այդ, եւ զինչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց
իցէ։ Եւ նա ասէ. Զգոյշ կացէք, մի խաբիցիք. 8
զի բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ ասիցեն
թէ ես եմ. եւ մերձեցաւ ժամանակ. մի
երթայցէք զհետ նոցա։ Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս 9
եւ խռովութիւնս՝ մի զարհուրիցիք.
զի պարտ է նախ այնմ լինել, այլ ոչ առժամայն
կատարած։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. 10
Յարիցէ ազգ յազգի վերայ, եւ թագաւորութիւն
'ի թագաւորութեան վերայ. եւ շարժմունք 11
մեծամեծք, եւ 'ի տեղիս տեղիս սովք եւ
սրտմտութիւնք եղիցին, արհաւիրք եւ նշանք
մեծամեծք յերկնից։ Բայց յառաջ քան զայս 12
ամենայն, մխեսցեն զձեռս իւրեանց 'ի ձեզ եւ
հալածեսցեն. մատնեսցեն 'ի ժողովուրդս եւ 'ի
բանտս, եւ տանիցին առաջի դատաւորաց եւ
թագաւորաց վասն անուան իմոյ. եւ լինիցի ձեզ 13
այն 'ի վկայութիւն։ Արդ դիք 'ի սիրտս ձեր, 14
մի յառաջագոյն կրթել տալ պատասխանի.
զի ես տաց ձեզ բերան եւ իմաստութիւն, որում 15
ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասխանի
ամենայն հակառակորդքն ձեր։ Մատնեսջիք 16
եւ 'ի ծնողաց եւ յեղբարց եւ յազգականաց
եւ 'ի բարեկամաց, եւ սպանանիցեն 'ի
ձէնջ. եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն 17
18 անուան իմոյ. եւ մազ մի 'ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ.
19 եւ համբերութեամբ ձերով ստասջիք զոգիս
20 ձեր։ Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պատեալ
զօրօք զԵրուսաղէմ, յայնժամ գիտասջիք
21 թէ մերձ է աւեր նորա։ Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի
իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս, եւ որ 'ի մէջ
նորա իցեն՝ խուսեսցեն, եւ որ 'ի գաւառս իցեն՝
22 մի մտցեն 'ի նա. զի աւուրք վրէժխնդրութեան
են այնոքիկ, առ 'ի կատարելոյ ամենայն
23 գրելոց։ Բայց վայ իցէ յղեաց եւ սնուցանողաց
յաւուրսն յայնոսիկ. զի եղիցի տագնապ մեծ
'ի վերայ երկրի, եւ բարկութիւն ժողովրդեանն
24 այնմիկ։ Եւ անկցին 'ի սուր սուսերի, եւ գերեսցին
յամենայն հեթանոսս. եւ Երուսաղէմ
եղիցի կոխան յազգաց, մինչեւ կատարեսցին
25 ժամանակք հեթանոսաց։ Եւ եղիցին նշանք
յարեգական եւ 'ի լուսին եւ յաստեղս, եւ յերկրի
տագնապ հեթանոսաց՝ 'ի յաճախ բարբառոյ
26 իբրեւ ծովու եւ խռովութեան, յելանելոյ ոգւոց
մարդկան յերկիւղէ՝ եւ 'ի կարծեաց եկելոց
'ի վերայ տիեզերաց. զի զօրութիւնք երկնից
27 շարժեսցին։ Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ
եկեալ ամպովք զօրութեամբ եւ փառօք
28 բազմօք։ Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք
եւ բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի
29 մերձ է փրկութիւն ձեր։ Եւ ասաց առակ մի
30 նոցա. Տեսէք զթզենին եւ զամենայն ծառս. յորժամ
ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք՝
եւ 'ի նոցանէ ծանիջիք եթէ մերձ է ամառն։
31 Նոյնպէս եւ դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն
եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է արքայութիւն
32 Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ
33 ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն լինիցի։ Երկինք
եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն։
34 Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն
սիրտք ձեր շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ
եւ հոգովք աշխարհականօք. եւ յանկարծակի
35 հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն. զի
իբրեւ զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն
որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի։
36 Արթուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն
ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել
յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, եւ կալ
37 առաջի Որդւոյ մարդոյ։ Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին
ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լերինն՝
38 որ կոչէր Ձիթենեաց։ Եւ ամենայն ժողովուրդն
կանխէր ընդ առաւօտս առ նա 'ի տաճարին՝
լսել 'ի նմանէ։ Կ.Զ.

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կոչէր ՀԷ
2 պասեք։ Եւ խնդրէին քահանայապետքն եւ
դպիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն զնա, բայց եր-

կնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի։ Եմուտ սա- 3
տանայ 'ի Յուդա 'ի կոչեցեալն Իսկարիովտացի,
որ էր 'ի թուոյ երկոտասանիցն։ Չոգաւ եդ 4
բանս ընդ քահանայապետսն եւ ընդ զօրագլուխս եւ
ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ զնա
նոցա։ Եւ խնդացին, եւ խոստացան տալ նմա 5
արծաթ. եւ յանձն առ, եւ խնդրէր պարապ 6
մատնել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբոխէն։ Եկն օր 7
բաղարջակերացն, յորում օրէն էր զենուլ զպա-
սեքն. եւ առաքեաց զՊետրոս եւ զՅովհաննէս 8
եւ ասէ. Երթայք պատրաստեցէք մեզ զպասեքն
զի կերիցուք։ Եւ նոքա ասեն. Ո՞ւր կամիս զի 9
պատրաստեսցուք։ Եւ ասէ ցնոսա. Ահա իբրեւ 10
մտանիցէք 'ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր
մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք զհետ նորա
'ի տունն յոր մտանիցէ, եւ ասասջիք ցտանու- 11
տէր տանն. Վարդապետն ասէ քեզ, ո՞ւր են վանքն
իմ՝ յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօք
հանդերձ. եւ նա ցուսցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ 12
զարդարեալ, եւ անդ պատրաստեսջիք։ Եւ գնա- 13
ցեալ գտին որպէս եւ ասաց նոցա եւ պատրաս-
տեցին զպասեքն։ Եւ իբրեւ ժամ եղեւ՝ բազմե- 14
ցաւ, եւ երկոտասան Առաքեալքն ընդ նմա։ Եւ 15
ասէ ցնոսա. Ցանկալով ցանկացայ զայս պասեք
ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ չեւ չարչարեալ իցեմ։ Բայց 16
ասեմ ձեզ, թէ ոչ եւս կերայց 'ի սմանէ, մինչեւ
լցցի յարքայութեան Աստուծոյ։ Եւ ընկալեալ 17
բաժակ՝ գոհացաւ եւ ասէ. Առէք զայդ եւ բա-
ժանեցէք 'ի ձեզ։ Ասեմ ձեզ, թէ յայսմ հետէ 18
ոչ արբից 'ի բերոյ որթոյ, մինչեւ եկեսցէ ար-
քայութիւն Աստուծոյ։ Եւ առեալ հաց՝ գոհա- 19
ցաւ, եբեկ եւ ետ նոցա եւ ասէ. Այս է մարմին
իմ, որ վասն բազմաց տուեալ. զայս արասջիք
առ իմոյ յիշատակի։ Նոյնպէս եւ զբաժակն յետ 20
ընթրեացն առ եւ ասէ. Այս բաժակ է Նոր ուխտ
իմով արեամբ վասն ձեր հեղեալ։ Բայց ահա- 21
ւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս 'ի սեղանս. եւ 22
որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ. բայց
վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնիցի։ Եւ 23
նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է 'ի
նոցանէ որ զայն գործելոց իցէ։

ՀԵ Եղեւ եւ հակառակութիւն 'ի մէջ նոցա, թէ 24
ո՞վ 'ի նոցանէ համարեսցի մեծ։ Եւ նա ասէ ցնո- 25
սա. Թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա, եւ որ
իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին. այլ դուք ոչ 26
այնպէս. այլ որ մեծն է 'ի ձեզ՝ եղիցի իբրեւ
զկրտսերն, եւ առաջնորդն իբրեւ զպաշտօնեայն։
Ո՞վ է մեծ, բազմականն՝ եթէ պաշտօնեայն. ո՞չ 27
ապաքէն բազմականն. բայց ես եմ 'ի միջի ձերում
իբրեւ զպաշտօնեայ։ Եւ դուք էք՝ որ ցանկ կայիք 28
29 ընդ իս 'ի փորձութիւնս իմ. եւ ես ուխտեմ
ձեզ՝ որպէս եւ Հայր իմ ուխտեաց ինձ զար-
30 քայութիւն. զի ուտիցէք եւ ըմպիցէք 'ի սեղան
իմ յարքայութեանն իմում, եւ նստիջիք յերկո-
տասան աթոռս՝ դատել զերկոտասան ազգն Իս-
րայէլի։

31 Եւ ասէ Տէր. Սիմովն՝ Սիմովն, ահա սատա- ՀԶ
նայ խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրեւ զցորեան.
32 այլ ես աղաչեցի վասն քո՝ զի մի պակասեսցէ
հաւատք քո. եւ դու երբեմն դարձցիս եւ հաս-
33 տատեսցես զեղբարս քո։ Եւ նա ասէ ցնա. Տէր,
ընդ քեզ պատրաստ եմ եւ 'ի բանտ եւ 'ի մահ
34 երթալ։ Եւ նա ասէ ցնա. Ասեմ քեզ, Պետրոս,
չիցէ այսօր հաւու խօսել, մինչ երիցս ուրաս-
35 ցիս զիս չգիտել։ Եւ ասէ ցնոսա. Յորժամ ա-
ռաքեցի զձեզ առանց քսակի եւ մախաղի եւ
36 կօշկաց, միթէ կարօտացայք ինչ։ Եւ նոքա աս-
են. Ոչ ինչ։ Ասէ. Այլ այժմ որ ունիցի
քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս եւ մախաղ. եւ որ ոչ
ունիցի, վաճառեսցէ զձորձս իւր եւ գնեսցէ
37 իւր սուսեր։ Բայց ասեմ ձեզ, զի այս եւս որ
գրեալ է՝ պարտ է զի կատարեսցի յիս, թէ ընդ
անօրէնս համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ
38 վճարեալ է։ Եւ նոքա ասեն. Տէր, ահաւասիկ
են աստ երկու սուրք։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Բաւա-
39 կան են։ Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեան
'ի լեառն Ձիթենեաց, գնացին զհետ նորա եւ
40 աշակերտքն։ Իբրեւ եհաս 'ի տեղին՝ ասէ ցնո-
սա. Յաղօթս կացէք չմտանել 'ի փորձութիւն։
41 Եւ ինքն մեկնեցաւ 'ի նոցանէ իբրեւ քարըն-
42 կէց մի, եդ ծունր՝ կայր յաղօթս եւ ասէր. Հայր,
եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն. բայց
43 ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին։ Եւ երեւեցաւ նմա
հրեշտակ յերկնից՝ եւ զօրացուցանէր զնա։ Եւ
էր 'ի տագնապի, եւ մտադիւրութեամբ եւս
44 կայր յաղօթս. եւ հոսէին 'ի նմանէ քրտունք
իբրեւ զկայլակս արեան՝ ալոսն ալոսն հեղեալ
45 'ի յերկիր։ Եւ յարուցեալ յաղօթիցն, եկն առ
աշակերտսն՝ եգիտ զնոսա 'ի քուն 'ի տրտմու-
46 թենէն. եւ ասէ ցնոսա. Զի՞ ննջէք, արիք կա-
ցէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք 'ի փորձութիւն։
47 Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ, եւ որ
կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտասանիցն առաջնոր-
դէր նոցա։ Իբրեւ մերձեցաւ առ Յիսուս՝ համ-
բուրեաց զնա. քանզի զայն նշան տուեալ էր
նոցա, թէ ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է,
48 զնա ունիջիք։ Ասէ ցնա Յիսուս. Յուդա, համ-
49 բուրելո՞վ մատնես զորդի մարդոյ։ Իբրեւ տե-
սին որ զնովաւն էին՝ որ ինչ եղեւն, ասեն ցնա. Տէր,
50 հարցուք զնոսա սրով։ Եւ եհար մի ոմն 'ի նոցա-
նէ զքահանայապետին ծառայ, եւ 'ի բաց
51 հատ զաջոյ ունկն նորա։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս եւ ասէ. Թո՛յլ տուք մինչեւ ցայդ վայր։
52 մատուցեալ յունկն՝ բժշկեաց զնա։ Եւ ասէ

ԻԲ. 20. Յոմն՝ Այս բաժակ… վասն ձեր հեղեալ. որպէս ասէ օրինակ ինչ մի, իսկ ոմանք՝ հեղցի։

ցեկեալսն 'ի վերայ նորա՝ ցքահանայապետսն,
եւ ցիշխանս տաճարին եւ ցծերսն. Իբրեւ 'ի վերայ
աւազակի ելէք սուսերօք եւ բրօք. Հանապազ 53
ընդ ձեզ էի 'ի տաճարին, եւ ոչ ձգեցէք
ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ եւ իշխանութիւն
խաւարի։ Եւ կալեալ զնա ածին եւ մուծին 'ի 54
տուն քահանայապետին. եւ Պետրոս երթայր
զհետ նորա հեռագոյն։ Իբրեւ լուցին կրակ 'ի 55
մէջ գաւթին եւ նստան շուրջ, նստաւ եւ Պետրոս
'ի մէջ նոցա։ Ետես զնա աղախին ոմն՝ զի 56
նստէր առ լոյսն, հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ. Եւ
սա ընդ նմա էր որ ընդ նմին էին։ Իսկ Պետրոս 57
ուրացաւ եւ ասէ. Ոչ գիտեմ զնա, կին
դու։ Եւ յետ սակաւ միոյ՝ այլ ոմն ետես զնա 58
եւ ասէ. Եւ դու 'ի նոցանէ ես։ Եւ Պետրոս ասէ.
Այր դու, չեմ 'ի նոցանէ։ Եւ իբրեւ ժամ մի 59
անց 'ի վերայ, այլ ոմն վիճէր եւ ասէր. Ստոյգ
եւ սա ընդ նմա էր, քանզի գալիլեացի է։ Ասէ 60
Պետրոս. Այր դու, չգիտեմ զինչ խօսիս։ Եւ
առժամայն մինչդեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ
հաւ։ Դարձաւ Տէր եւ հայեցաւ 'ի Պետրոս. եւ 61
յիշեաց Պետրոս զբանն Տեառն՝ զոր ասաց ցնա.
Մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս
զիս. եւ ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս։ 62
Եւ արքն, որ պահէին զնա, այպն առնէին 63
զնովաւ եւ հարկանէին. ծածկէին զերեսս 64
նորա եւ ապտակէին, եւ հարցանէին զնա եւ ասէին.
Մարգարէաց՝ ո՞վ է որ եհարն զքեզ։ Եւ 65
այլ բազում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին 'ի նա։
Եւ իբրեւ այգ եղեւ, ժողովեցաւ ծերակոյտ 66
ժողովրդեանն՝ քահանայապետք եւ դպիրք.
եւ հանին ածին զնա յատեանն իւրեանց՝ եւ
ասեն. Եթէ դու ես Քրիստոսն, ասա մեզ։ Ասէ 67
ցնոսա. Թէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ հաւատայք.
եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ՝ չտայք ինձ 68
պատասխանի կամ արձակիցէք։ Բայց յայսմ 69
հետէ նստցի որդի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն
Աստուծոյ։ Եւ ասեն ամենեքեան. Արդ ապա 70
դու ես որդին Աստուծոյ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. Դուք
ասէք թէ ես եմ։ Եւ նոքա ասեն. Զինչ եւս պիտոյ 71
է մեզ վկայութիւն. զի մեզէն իսկ լուաք
'ի բերանոյ դորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա՝ 1
ածին զնա առ Պիղատոս։ Եւ սկսան չարախօս 2
լինել զնմանէ եւ ասել. Զսա գտաք զի թիւրէր
զազգս մեր, եւ արգելոյր 'ի տալոյ հարկս կայսեր,
եւ ասէր զանձնէ՝ թէ Քրիստոս իցէ թագաւոր։
Իսկ Պիղատոս եհարց զնա եւ ասէ. Դու 3
ես թագաւորն հրէից։ Նա պատասխանի ետ նմա
եւ ասէ. Դու ասացեր։ Ասէ Պիղատոս ցքահանայապետսն 4
եւ ցժողովուրդսն. Չգտանեմ ինչ
5 վնաս յառնս յայսմիկ. Եւ նոքա պնդէին, եւ
ասէին, թէ խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ
ընդ ամենայն հրէաստան՝ սկսեալ 'ի Գալիլեէ
6 մինչեւ ցայսր։ Իսկ Պիղատոս իբրեւ լուաւ զԳալիլէէ,
7 եհարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն. եւ
իբրեւ գիտաց թէ յիշխանութենէ Հերովդի է,
ետ տանել զնա առ Հերովդէս. քանզի եւ նա
8 յԵրուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ։ Եւ Հերովդէս
իբրեւ ետես զՅիսուս, ուրախ եղեւ
յոյժ. զի ցանկայր 'ի բազում ժամանակաց տեսանել
զնա. քանզի լսէր բազում անգամ զնմանէ,
եւ ակն ունէր նշան ինչ լինել տեսանել 'ի
9 նմանէ։ Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, եւ նա
10 ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի։ Կային քահանայապետքն
եւ դպիրք՝ եւ անդադրում չարախօսէին
զնմանէ։

11 Արհամարհեաց զնա եւ Հերովդէս հանդերձ Հթ
իւրովք զօրականօքն, եւ այպն արարեալ՝ արկ
զնովաւ հանդերձս սպիտակս, եւ ետ տանել
12 անդրէն առ Պիղատոս։ Եւ եղեն բարեկամք
Պիղատոս եւ Հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի
13 յառաջ թշնամիք էին միմեանց։ Կոչեաց Պիղատոս
զքահանայապետսն եւ զիշխանս եւ զժողովուրդն,
14 եւ ասէ ցնոսա. Ածէք մատուցէք
ինձ զայրս զայս իբրեւ զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն,
եւ ահաւասիկ առաջի ձեր քննեցայ,
եւ վնաս ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոց
15 դուք չարախօսէք զնմանէ։ Այլ եւ ոչ
Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա. եւ
արդ ոչ ինչ մահու արժանի է գործեալ դորա.
16 խրատեցից զդա եւ արձակեցից։ Զի հարկ էր
17 մի մի ըստ տօնի արձակել նոցա։ Եւ նոքա աղաղակէին
18 ամենայն բազմութեամբն եւ ասէին.
19 Բարձ զդա, եւ արձակեա մեզ զԲարաբբա, որ
էր վասն խռովութեան իրիք եղելոյ 'ի քաղաքին
20 եւ սպանութեան մատնեալ 'ի բանտ։ Դարձեալ
Պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի կամէր արձակել
21 զՅիսուս։ Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին եւ
22 ասէին. Ի խաչ հան զդա։ Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա.
Զինչ չար արար սա. ոչ ինչ վնաս մահու
գտի 'ի սմա. խրատեցից զսա եւ արձակեցից։
23 Եւ նոքա սաստկէին մեծաձայն՝ եւ խնդրէին զնա
'ի խաչ հանել. եւ զօրանային բարբառքն նոցա
24 եւ քահանայապետիցն։ Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ
25 առնել զհայցուածս նոցա։ Արձակեաց նոցա
զԲարաբբայն՝ զոր վասն խռովութեան եւ
սպանութեան արկեալ էր 'ի բանտ, զոր եւ
խնդրէինն իսկ. եւ զՅիսուս մատնեաց կամացն
26 նոցա։ Իբրեւ տանէին զնա, ըմբռնեցին
զոմն Սիմոն կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ, եդին 'ի
27 վերայ նորա զխաչն՝ բերել զհետ Յիսուսի։ Եւ երթայր
զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն,
եւ կանանց՝ որ կոծէին եւ ողբային զնա։

Ձ Դարձաւ Յիսուս և ասէ ցնոսա · Դստերք Երուսաղէմի, 28
մի՛ լայք ՚ի վերայ իմ, այլ լացէք ՚ի
վերայ անձանց և ՚ի վերայ որդւոց ձերոց · զի 29
եկեսցեն աւուրք յորս ասիցեն. թէ երանի ամլոց
և որովայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ
ոչ դիեցուցին ։ Յայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ 30
թէ անկերուք ՚ի վերայ մեր, և բլրոց՝
թէ ծածկեցէք զմեզ ։ Զի եթէ ընդ փայտ դալար 31
զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի ։ Ածին 32
և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել ընդ նմա ։
Իբրև չոգան ՚ի տեղին կոչեցեալ Գագաթն, անդ 33
հանին զնա ՚ի խաչ · և զչարագործսն՝ զմին ընդ
աջմէ և զմին ընդ ձախմէ խաչեցին ։ Եւ Յիսուս 34
ասէ · Հայր, թող դոցա՝ զի ոչ գիտեն զինչ գործեն ։
Եւ ՚ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին
վիճակս · և կայր ժողովուրդն հայեցեալ ։ Ծաղր 35
առնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք՝ և ասէին ·
Զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և զանձն՝
եթէ դա է Քրիստոս որդի Աստուծոյ ընտրեալն ։
Այպն առնէին զնա և զինուորքն, եկեալ առաջի՝ 36
մատուցանէին նմա քացախ, և ասէին · 37
Եթէ դու ես Թագաւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն
քո ։ Եւ էր գիր գրեալ ՚ի վերայ նորա, յունարէն 38
և դաղմատերէն և եբրայեցերէն գրով,
թէ սա է արքայն Հրէից ։ Իսկ մի ոմն ՚ի կախելոց 39
չարագործացն հայհոյէր զնա՝ և ասէր · Ո՞չ
դու ես Քրիստոսն, փրկեա զանձն քո և զմեզ ։

ՁԱ Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա՝ և 40
ասէ · Ոչ երկնչիս դու յԱստուծոյ՝ զի ՚ի նմին պատժի
կաս · և մեք յիրաւի, զի արժանի որոց 41
գործեցաքն՝ առնումք զհատուցումն, և սա անիրաւ
ինչ ոչ գործեաց ։ Եւ ասէ ցՅիսուս · 42
Յիշեա զիս, Տէր, յորժամ գայցես արքայութեամբ
քով ։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս · Ամէն ասեմ 43
քեզ, այսօր ընդ իս իցես ՚ի դրախտին ։ Եւ էր 44
իբրև վեցերորդ ժամ · և խաւար եղև ՚ի վերայ
ամենայն երկրի մինչև յիններորդ ժամն ·
խաւարեցաւ արեգակն ։ Եւ հերձաւ վարագոյր 45
տաճարին ընդ մէջ ։ Եւ կարդաց Յիսուս ՚ի ձայն 46
մեծ՝ և ասէ · Հայր, ՚ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի
իմ ։ Զայս իբրև ասաց՝ եհան զոգի ։ Եւ տեսեալ 47
հարիւրապետին զոր ինչ եղեւն, փառաւոր
առնէր զԱստուած և ասէ · Արդարև այրս այս
արդար էր ։ Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ 48
էին, և տեսանէին զանցսն զայն և ըղգործ,
բախէին զկուրծս՝ և դառնային ։ Կային 49
և ամենայն ծանօթքն նորա ՚ի հեռաստանէ, և
կանայք որ եկեալ էին զհետ նորա ՚ի Գալիլեէ՝
տեսանէին զայն ։

ՁԲ Եւ ահա այր մի, անուն Յովսէփ, որ էր նախարար՝ 50
այր բարեգործ և արդար, սա չէր 51
միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա,
յԱրիմաթեայ քաղաքէ Հրէից, որ և ինքն
ակն ունէր արքայութեան Աստուծոյ · սա 52
մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն
53 Յիսուսի · և իջուցեալ զնա պատեաց պատանաւ,
և եդ ՚ի կածաւոյ գերեզմանի, ուր
54 չէր զոք բնաւ եդեալ ։ Եւ օրն էր ուրբաթ, և
55 շաբաթ լուսանայր · և երթային զհետ նորա
կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա ՚ի Գալիլեէ,
տեսին զգերեզմանն, և որպէս եդաւ մարմինն
56 նորա ։ Դարձան, և պատրաստեցին խունկս և
իւղս, և ՚ի շաբաթուն հանգեան վասն պատուիրանին ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղ քան զլոյս առաւօտն՝
եկին ՚ի գերեզմանն, բերին զխունկսն զոր
2 պատրաստեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա ։ Եւ
գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ՚ի գերեզմանէ անտի,
3 և մտեալ ՚ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն
4 Տեառն Յիսուսի ։ Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա
վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ
5 նոսա ՚ի հանդերձս լուսաւորս ։ Եւ իբրև զահի
հարան՝ և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց
յերկիր, ասեն ցնոսա · Զի՞ խնդրէք զկենդանին
6 ընդ մեռեալս, չէ աստ, այլ յարեաւ ։ Յիշեցէք
որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ՚ի Գալիլեա,
7 և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել
՚ի ձեռս մարդկան մեղաւորաց, և ՚ի խաչ ելանել,
8 և յերրորդ աւուր յառնել ։ Եւ յիշեցին
9 զբանսն նորա ։ Եւ դարձան պատմեցին զայս
ամենայն մետասանիցն, և այլոցն ամենեցուն ։
10 Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա
և Մարիամ Յակովբայ և այլք ընդ նոսա՝ որ
11 պատմեցին զայս առաքելոցն · և երևեցան առաջի
նոցա շաղփաղփութիւն բանքն նոցա՝ և
12 չհաւատային նոցա ։ Բայց Պետրոս յարուցեալ
ընթացաւ ՚ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ
զկտաւսն լոկ՝ զի կային · և գնաց ընդ միտ զարմացեալ,
թէ զինչ եղև ։

13 Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի նմին ՁԴ
աւուր ՚ի գեօղ մի, որ հեռի էր յԵրուսաղէմէ
հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ, և էր անուն
14 նորա՝ Էմմաուս · և նոքա խօսէին ընդ միմեանս
15 վասն ամենայն անցիցն անցելոց ։ Եւ եղև ընդ
խօսելն նոցա և ընդ վիճելն՝ և ինքն Յիսուս
16 մերձեցաւ և երթայր ընդ նոսա · և նոցա աչք
17 կալեալ էին առ ՚ի չծանաչելոյ զնա ։ Եւ ասէ
ցնոսա · Զի՞նչ են բանքդ՝ վասն որոյ վիճէքդ ընդ
միմեանս մինչ գնայքդ, և տրտմեալ էք ։
18 Պատասխանի ետ մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ որում անուն
էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա · Դու միայն
կաս յԵրուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ
19 ՚ի նմա յաւուրս յայսոսիկ ։ Եւ ասէ
ցնոսա · Զինչ ։ Եւ նոքա ասեն · ԶՅիսուսէ Նա-

զովրեցւոյ, որ եղեւ այր մարգարէ, հզօր արդեամբք
եւ բանիւք առաջի Աստուծոյ եւ ամենայն
ժողովրդեանն. որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն 20
եւ իշխանքն մեր 'ի դատաստան
մահու, եւ հանին զնա 'ի խաչ։ Մեք ակն ունէաք 21
թէ նա է որ փրկելոցն է զԻսրայէլ. այլ
եւ հանդերձ այսու ամենայնիւ, այս երրորդ օր
է յորմէ հետէ այն գործեցաւ։ Այլ եւ կանայք 22
ոմանք 'ի մէնջ զարմացուցին զմեզ, որք կանխեալ
ընդ առաւօտս չոգան 'ի գերեզմանն, եւ 23
ոչ գտին զմարմինն նորա. եկին եւ ասեն, թէ
եւ տեսիլ եւս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին
զնմանէ թէ կենդանի է։ Եւ չոգան ոմանք 'ի 24
մէնջ 'ի գերեզմանն, եւ գտին նոյնպէս' որպէս
կանայքն ասացին, բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ նա 25
ասէ ցնոսա. Ո՛վ անմիտք եւ հեղգամիտք 'ի հաւատալ
յամենայնի' զոր խօսեցան մարգարէքն.
ոչ զնոյն պարտ էր չարչարել Քրիստոսի, եւ 26
մտանել 'ի փառս իւր։ Եւ սկսեալ 'ի Մովսէսէ 27
եւ յամենայն մարգարէից' մեկնէր նոցա որ
ինչ յամենայն գիրս գրեալ է զնմանէ։ Իբրեւ 28
մերձեցան 'ի գեւղն յոր երթային, եւ նա պատճառէր
հեռագոյն եւս երթալ։ Եւ բռնադատեցին 29
զնա եւ ասեն. Առ մեզ ագիր, զի
ընդ երեկս է, եւ տարաժամեալ է օրս։ Եւ եմուտ
ագանել անդ ընդ նոսա։ Եւ եղեւ 'ի բազմելն 30
նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն' օրհնեաց,
եբեկ եւ ետ նոցա. եւ նոցա բացան աչք եւ ծանեան 31
զնա, եւ նա եղեւ 'ի նոցանէ աներեւոյթ։
Եւ ասեն ցմիմեանս. Ո՞չ իսկ եւ սիրտք մեր ջեռեալ 32
էին 'ի մեզ, մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն,
եւ որպէս բանայր մեզ զգիրս։ Եւ յարուցեալ 33
նոյնժամայն դարձան յԵրուսաղէմ, եւ
գտին ժողովեալ զմետասանսն եւ զորս ընդ նոսայն
էին, եւ ասէին' թէ արդարեւ յարեաւ Տէր 34
եւ երեւեցաւ Սիմոնի։ Եւ նոքա պատմէին 35
զայն որ զճանապարհայն, եւ թէ զիարդ ծանեան

36 նոցա 'ի բեկանել հացին։ Մինչ դեռ
զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս եկաց 'ի մէջ նոցա'
եւ ասէ ցնոսա. Խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես
37 եմ' մի երկնչիք։ Եւ զահի հարեալ երկնչէին,
38 եւ համարէին ոգի ինչ տեսանել։ Եւ ասէ ցնոսա.
Զի՞ խռովեալ էք, եւ ընդէր խորհուրդք
39 ելանեն 'ի սիրտս ձեր. տեսէք զձեռս իմ եւ
զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս եւ տեսէք.
զի ոգի մարմին եւ ոսկերս ոչ ունի, որպէս
40 զիս տեսանէք զի ունիմ։ Եւ զայս ասացեալ'
եցոյց նոցա զձեռսն եւ զոտսն։

41 Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային 'ի խնդութենէն, ՁԴ
եւ զարմացեալ էին. ասէ ցնոսա. Ունի՞ք
42 ինչ կերակուր աստ։ Եւ նոքա ետուն նմա
43 ձկան խորովելոյ մասն եւ խորիսխ մեղու։ Եւ
առ եկեր առաջի նոցա, եւ զմնացորդսն ետ ցնոսա։
44 Եւ ասէ ցնոսա. Այս բանք են զոր խօսեցայ
ընդ ձեզ' մինչ առ ձեզն էի, թէ պարտ է
լնուլ ամենայն գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի եւ 'ի
45 մարգարէս եւ 'ի սաղմոսն վասն իմ։ Յայնժամ
46 եբաց զմիտս նոցա' իմանալ զգիրս։ Եւ ասէ ցնոսա,
թէ այսպէս պարտ էր չարչարել Քրիստոսի,
47 եւ յառնել 'ի մեռելոց յաւուր երրորդի, եւ
քարոզել յանուն նորա ապաշխարութիւն եւ
թողութիւն մեղաց յամենայն ազգս' սկսեալ յԵրուսաղէմէ.
48 եւ դուք էք վկայք այսորիկ։ Եւ
49 ահա ես առաքեմ զաւետիս Հօր իմոյ 'ի ձեզ. եւ
դուք նստջիք 'ի քաղաքիդ յԵրուսաղէմ, մինչեւ
50 զգենուցուք զզօրութիւն 'ի բարձանց։ Եհան
զնոսա մինչեւ 'ի Բեթանիա, եւ ամբարձեալ զձեռս
51 իւր օրհնեաց զնոսա։ Եւ եղեւ յօրհնելն
նորա զնոսա' մեկնեցաւ 'ի նոցանէ, եւ վերանայր
52 յերկինս։ Եւ նոքա երկիր պագեալ նմա'
դարձան յԵրուսաղէմ ուրախութեամբ մեծաւ։
53 Եւ էին հանապազ 'ի տաճարին, գովէին եւ օրհնէին
զԱստուած։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն գրեալ է Յովհաննու, որ եղբայր է Յակովբայ Զեբեդեայ. որ անկեալ 'ի վերայ լանջացն Տեառն, նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս։ Սկիզբն առնէ յաստուածական բանէն. եւ զայս մարմնոյ ծննդեանն յիշատակէ յաւելն, եւ բանն մարմին եղեւ։ Եւ յիշատակէ զհրաւիրմանն Յովհաննու, եւ զմկրտութիւն աշակերտացն. այլ եւ զնշանս եւ զսքանչելիսն զոր եղեն. եւ զկատարածն՝ որ մատնեցաւ պոնտացւոյ Պիղատոսի. եւ խաչեցաւ. յորում եւ զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա, եւ 'ի վերայ պատմուճանի նորա վիճակ արկին. եւ մարմին նորա եդաւ 'ի գերեզմանի. եւ յարեաւ յերրորդ աւուր, երեւեցաւ աշակերտացն իւրոց։

Յովհաննէս՝ որ եւ որդի որոտման, զվերջինն արտաքով պատմեաց մեզ։ Սա զկնի յարութեան եւ երեք ամի համբառնալոյ փրկչին գրեաց զԱւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի, 'ի խնդրելոյ եկեղեցեացն Ասիոյ՝ 'ի լեզու յոյն։

ԳԼՈՒԽՔ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

	Յովհ.	Մատ.	Մար.	Ղուկ.
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն Աստուած	Ա			
Վասն Յովհաննու վկայելոյն բանին Աստուծոյ	Բ			
Վասն գալոյն առ նա Գառինն Աստուծոյ	Գ			
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս դառնալոյն	Դ			
Վասն գտանելոյն զՄեսիա	Ե			
Վասն 'ի Կանա հարսանեացն	Զ			
Վասն արտաքս հանելոյն 'ի տաճարէն	Է			
Վասն Նիկոդիմոսի	Ը			
Վասն 'ի Յայենոն մկրտելոյն	Թ			
Վասն խնդիր լինելոյ վասն սրբութեան	Ժ			
Վասն կնոջն սամարացւոյ	ԺԱ			
Վասն թագաւորազնին	ԺԲ			
Վասն երեսուն եւ ութամեայ հիւանդին	ԺԳ	ԺԳ	Ե	ԺԳ
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի	ԺԴ			
Վասն հինգ հացին, եւ երկուց ձկանցն	ԺԵ	ԻԶ	ԺԸ	ԻԸ
Վասն գնալոյն 'ի վերայ ծովուն	ԺԶ	ԻԷ	ԺԷ	
Վասն մարտնչելոյն ընդ մեծամեծս Հրէից	ԺԷ			
Վասն չերթալոյն Յիսուսի 'ի Գալիլէ, եւ խրատու եղբարցն	ԺԸ			
Վասն խնդրելոյն Հրէից սպանանել զՅիսուս	ԺԹ			
Վասն 'ի ծնէ կուրին	Ի			
Վասն դնելոյն Յիսուսի զանձն 'ի վերայ ոչխարացն	ԻԱ			
Վասն նաւակատեացն յերուսաղէմ	ԻԲ			
Վասն Ղազարու յարութեանն	ԻԳ			
Վասն օծանելոյն զՏէրն	ԻԴ	ԿԲ	ԽԴ	ԻԱ
Վասն՝ որ ասաց Յուդա զիւղոյն	ԻԵ	ԿԲ	ԽԴ	
Վասն յովանակին	ԻԶ	ԽԵ	ԼԲ	ԿԸ
Վասն մատչելոյ հեթանոսացն	ԻԷ			
Վասն հատին ցորենոյ	ԻԸ			
Վասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ	ԻԹ			
Վասն ընթրեացն՝ եւ լուանալոյ զոտս աշակերտացն	Լ			
Վասն չարչարանացն Յիսուսի, եւ մխիթարելոյ զաշակերտսն	ԼԱ			
Վասն գալոյ Հոգւոյն եւ մխիթարելոյ զաշակերտսն	ԼԲ			
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի, եւ հաւուն խօսելոյ	ԼԳ			
Վասն ածելոյն զՅիսուս 'ի տանէն Կայիափայ	ԼԴ			
Վասն տանելոյն զՅիսուս 'ի Գողգոթա	ԼԵ			
Վասն աւանդելոյ զհոգին	ԼԶ			
Վասն խնդրելոյն զտէրունական մարմինն	ԼԷ	ԿԸ	ԽԸ	ՁԲ
Վասն բերելոյն Նիկոդիմոսի զզմուռս	ԼԸ			
Վասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն	ԼԹ			
Վասն դրացն փակելոց մտանելոյ	Խ			
Վասն զԹովմաս հաւատալոյ Տեառն	ԽԱ			
Վասն ուտելոյն ընդ նոսա, եւ հարցմանն զՊետրոս	ԽԲ			
Վասն սիրելոյ աշակերտին, եւ գրելոյ զաւետարանն	ԽԳ			

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Ի ՍԿԶԲԱՆԷ էր բանն, եւ բանն էր առ Աս- 1
ԲԸ տուած, եւ Աստուած էր բանն. նա էր ՚ի սկզբա- 2
նէ առ Աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, 3
եւ առանց նորա եղեւ եւ ոչ ինչ որ ինչ եղեւն։
Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդ- 4
կան, եւ լոյսն ՚ի խաւարի անդ լուսաւոր է, եւ 5
խաւար նմա ոչ եղեւ հասու։

Բ Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ, անուն 6
նմա Յովհաննէս. սա եկն ՚ի վկայութիւն զի վը- 7
կայեսցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքին հաւա-
տասցեն նովաւ. ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայես- 8
ցէ վասն լուսոյն։ Էր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսա- 9
ւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ գալոց է յաշ-
խարհ։ Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նովաւ ե- 10
ղեւ, եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ։ Յիւրսն եկն, 11
եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան. իսկ որք ընկալան 12
զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ
լինել, որոց հաւատասցեն յանուն նորա. ոյք 13
ոչ յարենէ, եւ ոչ ՚ի կամաց մարմնոյ, եւ ոչ ՚ի
կամաց առն, այլ յԱստուծոյ ծնան։ Եւ բանն 14
մարմին եղեւ, եւ բնակեաց ՚ի մեզ. եւ տեսաք
զփառս նորա զփառս իբրեւ զմիածնի առ ՚ի Հօ-
րէ, լի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ։ Յովհան- 15
նէս վկայէ վասն նորա, աղաղակեաց եւ ասէ. Սա
է՝ զորմէ ասէի, որ զկնի իմ գալոցն էր, առաջի
իմ եղեւ, զի նախ քան զիս էր։ Զի ՚ի լրութենէ 16
անտի նորա մեք ամենեքին առաք շնորհս փո-
խանակ շնորհաց։ Զի օրէնքն ՚ի ձեռն Մով- 17
սիսի տուան, շնորհքն եւ ճշմարտութիւնն ՚ի
ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեն։

18 Զաստուած ոչ ոք ետես երբեք. բայց միա- ԲԲ
19 ծինն Որդի որ է ՚ի ծոց Հօր՝ նա պատմեաց։ Եւ
այս է վկայութիւնն Յովհաննու. յորժամ առա-
քեցին առ նա Հրեայքն յԵրուսաղեմէ քահա-
նայս եւ ղեւտացիս, զի հարցցեն զնա՝ թէ դու
20 ո՞ ես։ Եւ խոստովան եղեւ եւ ոչ ուրացաւ,
21 խոստովան եղեւ եթէ ես ոչ եմ Քրիստոսն։ Եւ
հարցին զնա. Իսկ ո՞վ ես դու, Եղիա՞ ես։ Եւ
ասէ. Ոչ եմ։ Իսկ մարգարէն ես դու։ Պատաս-
22 խանի ետ, թէ ոչ։ Իսկ ասեն ցնա, դու ո՞վ ես,
զի պատասխանի տարցուք որոց առաքեցինն
23 զմեզ. զի՞ ասես վասն քո։ Ասէ. Ես ձայն բար-
բառոյ յանապատի, ուղիղ արարէք զճանա-
պարհն Տեառն, որպէս ասաց Եսայի մարգարէ։
24 Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փարիսեցւոց անտի էին.
25 հարցին զնա՝ եւ ասեն. Իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու
չես Քրիստոսն, եւ ոչ Եղիա, եւ ոչ մարգարէն։
26 Պատասխանի ետ նոցա Յովհաննէս եւ ասէ. Ես
մկրտեմ զձեզ ջրով. ՚ի միջի ձերում կայ զոր
27 դուքն ոչ գիտէք. որ զկնի իմ գալոցն է, որում
չեմ արժանի՝ եթէ լուծից զխրացս կօշկաց նո-
28 րա։ Այս ՚ի Բեթաբրա եղեւ յայնկոյս Յորդա-
նանու, ուր էրն Յովհաննէս եւ մկրտէր։
29 Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս զի գայր առ Դ
նա, եւ ասէ. Ահաւասիկ գառն Աստուծոյ՝ որ ԲԴ
30 բառնայ զմեղս աշխարհի։ Սա է՝ վասն որոյ ես
ասէի, զկնի իմ գայ այր, որ առաջի իմ եղեւ,
31 զի յառաջ քան զիս էր։ Եւ ես ոչ գիտէի
զնա, այլ զի յայտնի լիցի Իսրայէլի՝ վասն այ-
32 նորիկ եկի ես ջրով մկրտել։ Վկայեաց Յովհան-

նէս եւ ասէ, թէ տեսանէի զհոգին՝ զի իջանէր
իբրեւ զաղաւնի յերկնից, եւ հանգչէր ՚ի վերայ
նորա։ Եւ ես ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն 33
զիս մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս. յոյր վերայ
տեսանիցես զհոգին, զի իջանիցէ եւ հանգչիցի
՚ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ Հոգւովն սրբով։
Եւ ես տեսի, եւ վկայեցի եթէ սա է որդին Աս- 34
տուծոյ։

Դ Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս, եւ յաշա- 35
ԲԴ կերտաց անտի նորա երկու. եւ նայեցեալ ընդ 36
Յիսուս՝ զի գնայր, ասէ. Ահաւասիկ Գառն
Աստուծոյ։ Լուան ՚ի նմանէ երկու աշա- 37
կերտքն՝ զի խօսէր, եւ գնացին զհետ Յիսուսի։
Իբրեւ դարձաւ Յիսուս, եւ ետես զնոսա՝ զի եր- 38
թային զհետ նորա, ասէ ցնոսա. Զի՞նչ խնդրէք։
Նոքա ասեն ցնա. Ռաբբի, — որ թարգմանեալ
կոչի՝ վարդապետ, — ո՞ւր են օթեվանք քո։ Ասէ 39
ցնոսա. Եկայք եւ տեսէք։ Եկին եւ տեսին՝ ուր
էին օթեվանք նորա. եւ առ նմա ագան այն օր,
զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ։ Էր Անդրէաս՝ 40
եղբայր Սիմոնի Պետրոսի՝ մի յերկուց անտի, որ
լուանն ՚ի Յովհաննէ եւ գնացին զհետ նորա։

Ե Գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զՍիմոն, եւ 41
ասէ ցնա. Գտաք զՄեսիա՝ որ թարգմանի Քրիս-
տոս. ած զնա առ Յիսուս։ Հայեցեալ ընդ 42
նա Յիսուսի՝ ասէ. Դու ես Սիմոն որդի Յովնա-
նու, դու կոչեսցիս Կեփաս, որ թարգմանի Պետ-
րոս։

ԲԵ Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ՚ի Գալիլեա. 43
գտանէ զՓիլիպպոս, եւ ասէ ցնա Յիսուս. Եկ
զհետ իմ։ Եւ էր Փիլիպպոս ՚ի Բեթսայիդայ, ՚ի 44
քաղաքէ Անդրէայ եւ Պետրոսի։ Գտանէ Փի- 45
լիպպոս զՆաթանայէլ, եւ ասէ ցնա. Զորմէ
գրեաց Մովսէս յօրէնսն եւ մարգարէքն՝ գտաք
զՅիսուս զորդի Յովսեփայ ՚ի Նազարեթէ։ Ասէ 46
ցնա Նաթանայէլ. Իսկ ՚ի Նազարեթէ մարթ ինչ
իցէ բարւոյ իմիք լինել։ Ասէ ցնա Փիլիպպոս.
Եկ եւ տես։ Իբրեւ ետես Յիսուս զՆաթանայէլ 47
զի գայր առ նա, ասէ վասն նորա. Ահա արդա-
րեւ Իսրայէլացի, յորում նենգութիւն ոչ գոյ։
Ասէ ցնա Նաթանայէլ. Ուստի՞ ճանաչես զիս։ 48
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Մինչ-
չեւ էր Փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ՚ի
ներքոյ թզենւոյն, տեսի զքեզ։ Պատասխանի 49
ետ նմա Նաթանայէլ եւ ասէ. Ռաբբի, դու ես
որդի Աստուծոյ, դու ես թագաւորն Իսրայէլի։
Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Փոխա- 50
նակ զի ասացի քեզ՝ թէ տեսի ՚ի ներքոյ թզե-
նւոյն՝ հաւատաս, մեծամեծս եւս քան զայս
տեսցես։ Եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, 51
տեսանիցէք զերկինս բացեալ, եւ զհրեշտակս
Աստուծոյ՝ զի ելանիցեն եւ իջանիցեն ՚ի վերայ
որդւոյ մարդոյ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի Կանա Զ
2 Գալիլեացւոց, եւ անդ էր մայրն Յիսուսի. կո- ԲԶ
չեցաւ եւ Յիսուս եւ աշակերտքն նորա ՚ի հար-
3 սանիսն։ Եւ ՚ի պակասել գինւոյն՝ ասէ մայրն
4 ցՅիսուս. Գինի ոչ ունին։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս.
Զի՞ կայ իմ եւ քո, կին դու. չեւ է հասեալ ժա-
5 մանակ իմ։ Ասէ մայրն նորա ցպաշտօնեայսն. Որ
6 զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք։ Անդ էին թակոյկք
կճեայք վեց՝ ըստ սրբութեանն Հրէից. տանէին
7 մի մի ՚ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս։ Ասէ
ցնոսա Յիսուս. Լցէք զթակոյկս ջրով։ Եւ լցին
8 զնոսա մինչեւ ՚ի վեր։ Եւ ասէ ցնոսա. Արդ ա-
ռէք եւ բերէք ճարտարապետին։ Եւ նոքա բե-
9 րին։ Եւ իբրեւ ճաշակեաց ճարտարապետն ըզ-
ջուրն գինի եղեալ, եւ ոչ գիտէր ուստի իցէ,
բայց սպասաւորքն գիտէին որք արկին զջուրն,
10 խօսի ընդ փեսային ճարտարապետն եւ ասէ. Ամե-
նայն մարդ զանոյշ գինի յառաջագոյն դնէ, եւ
յորժամ արբենան՝ յայնժամ զտառն. դու պա-
11 հեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ։ Զայս ա-
րար սկիզբն նշանաց Յիսուս ՚ի Կանա Գալիլեա-
ցւոց, եւ յայտնեաց զփառս իւր. եւ հաւատա-
ցին ՚ի նա աշակերտքն նորա։

12 Յետ այսորիկ էջ Յիսուս ՚ի Կափառնաում, ԲԵ
ինքն եւ մայր իւր եւ եղբարք իւր, եւ անդ լի-
13 նէր ոչ բազում ինչ աւուրս։ Եւ էր մերձ զա-
տիկն Հրէից, եւ ել Յիսուս յԵրուսաղէմ։

14 Եւ եգիտ ՚ի տաճարին՝ զի վաճառէին զար- Է
ջառս եւ զոչխարս եւ զաղաւնիս. եւ զլումայա-
15 փոխսն որ նստէին։ Եւ արար խարազան չուա-
նեայ, եւ եհան զամենեսին ՚ի տաճարէն, զոչ-
խարսն եւ զարջառս, եւ զպղինձս հատավա-
ճառացն ցրուեաց, եւ զսեղանսն կործանեաց.
16 եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա. Առէք
զդոյդ աստի, եւ մի առնէք զտունն Հօր իմոյ՝ տուն
17 վաճառի։ Ապա յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ
18 գրեալ է, Նախանձ տան քո կերիցէ զիս։ Պա-
տասխանի ետուն Հրէայքն եւ ասեն ցնա. Զի՞նչ
19 նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զդոյդ առնես։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Քակեցէք
զտաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս կանգնեցից
20 զդա։ Ասեն ցնա Հրէայքն. Զքառասուն եւ զվեց
ամ շինեցաւ տաճարս այս, եւ դու զերիս ա-
21 ւուրս կանգնես զդա։ Բայց նա ասէր վասն տա-
22 ճարի մարմնոյ իւրոյ։ Իսկ յորժամ յարեաւ ՚ի
մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա, թէ զայս է
զոր ասացն. եւ հաւատացին գրոյն եւ բանին
զոր ասաց Յիսուս։

23 Եւ իբրեւ էր յԵրուսաղէմ ՚ի զատկին ՚ի տօնի, Գ
բազումք հաւատացին յանուն նորա, զի տեսա-
24 նէին զնշանսն զոր առնէր։ Բայց ինքն Յիսուս

ոչ հաւատայր զանձն նոցա. քանզի ինքն գի-
տէր զամենայն. եւ զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք 25
վկայեսցէ վասն մարդոյ. զի ինքն իսկ գիտէր
զինչ կրէր ՚ի մարդն։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ը Եւ էր այր մի ՚ի փարիսեցւոց՝ Նիկոդեմոս 1
անուն նորա, իշխան Հրէից. սա եկն առ նա գի- 2
շերի եւ ասէ ցնա. Ռաբբի, գիտեմք թէ յԱստու-
ծոյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ
նշանս առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ Աս-
տուած իցէ ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Յիսուս 3
եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ
ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքա-
յութիւն Աստուծոյ։ Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. 4
Զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել որ ծեր իցէ. միթէ
մա՞րթ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին
մտանել եւ ծնանել։ Պատասխանի ետ Յիսուս 5
եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք
ծնցի ՚ի ջրոյ եւ ՚ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յար-
քայութիւն Աստուծոյ։ Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ՝ 6
մարմին է. եւ ծնեալն ՚ի Հոգւոյ՝ հոգի է։ Դու 7
մի զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ
ծնանել վերստին. զի հողմ՝ ուր կամի շնչէ, եւ 8
զձայն նորա լսես, այլ ոչ գիտես ուստի գայ
կամ յո երթայ. այնպէս եւ ամենայն ծնեալն
՚ի Հոգւոյն։ Պատասխանի ետ Նիկոդեմոս եւ ա- 9
սէ ցնա. Զիա՞րդ մարթի այդմ լինել։ Պատաս- 10
խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա. Դու ես վարդա-
պետ Իսրայէլի՝ եւ զայդ ո՞չ գիտես։ Ամէն ամէն 11
ասեմ քեզ, զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօսիմք, եւ զոր
տեսաք՝ վկայեմք, եւ զվկայութիւնն մեր ոչ ըն-
դունիք։ Իսկ արդ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ 12
եւ ոչ հաւատայք, զիա՞րդ եթէ զերկնաւորսն
ասացից՝ հաւատայցէք։

ԴԲ Եւ ոչ ոք ելեալ է յերկինս, եթէ ոչ որ էջն յերկ- 13
նից Որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս։ Եւ որպէս 14
Մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատի, նոյն-
պէս բարձրանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ. զի 15
ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ ընկալցի զկեանսն
յաւիտենականս։ Զի այնպէս սիրեաց Աս- 16
տուած զաշխարհ, մինչեւ զՈրդին իւր միածին
ետ. զի ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ մի կորիցէ,
այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս։ Զի ոչ 17
առաքեաց Աստուած զՈրդի իւր յաշխարհ՝ թէ
դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ
նովաւ։ Որ հաւատայ ՚ի նա՝ ոչ դատապարտես- 18
ցի. եւ որ ոչ հաւատայ ՚ի նա՝ արդէն իսկ դա-
տապարտեալ է, զի ոչ հաւատաց յանուն միած-
նի Որդւոյն Աստուծոյ։ Եւ այս իսկ է դատաս- 19
տան, զի լոյս եկն յաշխարհ, եւ սիրեցին մար-
դիկ զխաւար առաւել քան զլոյս. զի էին գործք
20 իւրեանց չարութեան։ Զի ամենայն որ զչար
գործէ՝ ատեայ զլոյս, եւ ոչ գայ առ լոյսն՝ զի
21 մի յանդիմանեսցին գործք նորա. իսկ որ առնէ
զճշմարտութիւն՝ գայ առ լոյսն, զի յայտնի լի-
ցին գործք նորա՝ թէ Աստուծով գործեցան։

22 Յետ այսորիկ եկն Յիսուս եւ աշակերտք նորա ԴԲ
յերկիրն Հրէաստանի, եւ անդ շրջէր նոքօք հան-
դերձ եւ մկրտէր։

23 Մկրտէր եւ Յովհաննէս ՚ի Յայենովն, մերձ Թ
առ Սաղիմ, զի ջուրք բազումք էին անդ, եւ
24 գային եւ մկրտէին. Զի չեւ եւս էր արկեալ
զՅովհաննէս ՚ի բանտ։

25 Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն Յովհաննու Ժ
26 ընդ Հրէի՝ վասն սրբութեան. եկին առ Յով-
հաննէս եւ ասեն ցնա. Ռաբբի, որ էրն ընդ քեզ
յայնկոյս Յորդանանու, որում դուն վկայեցեր,
ահաւասիկ նա մկրտէ, եւ ամենեքին գան առ
27 նա։ Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ. Ոչ
կարէ մարդ առնուլ յանձնէ եւ ոչ ինչ, եթէ
28 ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ՚ի վերուստ։ Դուք
ձեզէն վկայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես
Քրիստոսն, այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա։
29 Որ ունի հարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ
փեսային՝ որ կայ եւ լսէ նմա, ուրախութեամբ
ուրախ լինի վասն ձայնի փեսային. արդ այս ու-
30 րախութիւն որ իմս է՝ լցեալ է։ Նմա պարտ է
31 աճել, եւ ինձ մեղմանալ։ Որ ՚ի վերուստն գայ՝
՚ի վերոյ է քան զամենայն, որ յերկրէ աստի է՝
32 յերկրէ է եւ յերկրէ խօսի. Որ յերկնիցն գայ,
զոր ինչ ետես եւ զոր լուաւ՝ վկայէ, եւ զվկայու-
33 թիւն նորա ոչ ոք ընդունի. Որ ընդունի զվը-
կայութիւն նորա՝ կնքեաց, թէ Աստուած ճշմա-
34 րիտ է. զի զոր Աստուածն առաքեաց՝ զբանս Աս-
տուծոյ խօսի, զի ոչ եթէ չափով տայ Աստուած
35 զՀոգին. Հայր սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ
36 ետ ՚ի ձեռս նորա։ Որ հաւատայ յՈրդի՝ ըն-
դունի զկեանսն յաւիտենականս, եւ որ ոչ հնա-
զանդի Որդւոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս, այլ բարկու-
թիւն Աստուծոյ մնայ ՚ի վերայ նորա։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Իբրեւ գիտաց Յիսուս՝ եթէ լուան փարիսե- ԴԲ
ցիքն, եթէ Յիսուս բազում աշակերտս առնէ.
2 եւ մկրտէ քան զՅովհաննէս. — քանզի ոչ եթէ
Յիսուս ինքնին մկրտէր, այլ աշակերտքն նորա
3 —, եթող զՀրէաստան երկիր, եւ եկն միւսան-
4 գամ ՚ի Գալիլեա։ Եւ էր նմա անցանել ընդ Սա-
մարիա։

5 Գայ նա ՚ի քաղաք մի Սամարացւոց՝ որում ԺԱ
անուն էր Սիւքար, մերձ ՚ի գեօղն զոր ետ Յա-
6 կովբ որդւոյ իւրում Յովսեփու. եւ անդ էր աղ-
բիւր մի Յակովբայ։ Եւ Յիսուս վաստակեալ ՚ի

Ճանապարհէն՝ նստէր ՚ի վերայ աղբերն, եւ էր
ժամ իբրեւ վեցերորդ։ Գայ կին մի ՚ի Սամարիայ 7
հանել ջուր. ասէ ցնա Յիսուս. Տուր ինձ ըմպել։
Զի աշակերտքն նորա երթեալ էին ՚ի քաղաքն 8
անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն։ Ասէ ցնա 9
կինն սամարացի. Դու որ հրեայդ ես, զիա՞րդ
յինէն ըմպել խնդրես ՚ի կնոջէ սամարացւոյ։
Զի ոչ երբեք խառնակին հրեայք ընդ սամարացիս։
Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. Եթէ 10
գիտէիր դու զպարգեւսն Աստուծոյ, եւ ով
է որ ասէդ ցքեզ՝ թէ տուր ինձ ըմպել, դու արդեօք
խնդրէիր ՚ի նմանէ, եւ տայր քեզ ջուր
կենդանի։ Ասէ ցնա կինն. Տէր, դու քանզի եւ 11
դոյլ իսկ ոչ ունիս, եւ ջրհորս խոր է, իսկ արդ
ուստի ունիցիս զջուրն կենդանի։ Միթէ դու 12
մեծ ինչ ոք իցես քան զհայրն մեր Յակոբ՝ որ
զայս ջրհոր ետ մեզ, եւ ինքն աստի արբ՝ եւ
որդիք նորա եւ խաշինք նորա։ Պատասխանի ետ 13
նմա Յիսուս եւ ասէ. Ամենայն որ ըմպէ ՚ի ջրոյ
յայսմանէ, միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ ըմպէ
՚ի ջրոյն զոր ես տաց նմա, մի ծարաւեսցէ
յաւիտեան. այլ ջուրն զոր ես տաց նմա, եղիցի 14
նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ ՚ի կեանսն յաւիտենականս։
Ասէ ցնա կինն. Տէր, տուր ինձ զջուրն 15
զայն, զի մի ծարաւեցից՝ եւ մի եկից աստ հանել
ջուր։ Ասէ ցնա Յիսուս. Երթ կոչեա զայր 16
քո՝ եւ եկ աստ։ Պատասխանի ետ նմա կինն եւ
ասէ. Չիք իմ այր։ Ասէ ցնա Յիսուս. Բարւոք 17
ասացեր՝ թէ չիք իմ այր. զի հինգ այր փոխեալ 18
է քո, եւ զոր այժմն ունիս՝ չէ քո այր. զայդ
արդար ասացեր։ Ասէ ցնա կինն. Տէր, թուի 19
ինձ թէ մարգարէ իցես դու. հարքն մեր ՚ի լերինս 20
յայսմիկ երկիր պագին, եւ դուք ասէք՝ թէ
յԵրուսաղէմ եւեթ է տեղի ուր արժան իցէ
երկիր պագանել։ Ասէ ցնա Յիսուս. Կին դու, 21
հաւատա ինձ, զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ
ոչ ՚ի լերինս յայսմիկ, եւ ոչ յԵրուսաղէմ երկիր
պագանիցեն Հօր։ Դուք երկիր պագանէք՝ 22
որում ոչն գիտէք. մեք երկիր պագանեմք որում
գիտեմքն. զի փրկութիւն ՚ի հրէից է։ Այլ եւ 23
եկեսցէ ժամանակ, եւ այժմ իսկ է. յորժամ ճշմարիտ
երկրպագուք երկիր պագանիցեն Հօր՝
հոգւով եւ ճշմարտութեամբ. քանզի եւ Հայր
այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ։

ԳԵ Հոգի է Աստուած, եւ երկրպագուացն նորա՝ 24
հոգւով եւ ճշմարտութեամբ պարտ է երկիր
պագանել։ Ասէ ցնա կինն. Գիտեմ զի Մեսիա 25
գայ՝ անուանեալն Քրիստոս, յորժամ եկեսցէ,
նա պատմեսցէ մեզ զամենայն։ Ասէ ցնա Յիսուս. 26
Ես եմ, որ խօսիմս ընդ քեզ։ Եւ յայն բան եկին 27
աշակերտքն նորա, եւ զարմանային զի ընդ
կնոջն խօսէր. բայց ոչ ոք ասաց ՚ի նոցանէ թէ
զինչ խնդրես, կամ զինչ խօսիս ընդ դմա։ Եթող 28
կինն զսափորն իւր եւ չոգաւ ՚ի քաղաքն, եւ
29 ասէ ցմարդիկն. Եկայք տեսէք զայր մի որ ասաց
ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գործեալ է. միթէ
30 նա իցէ Քրիստոսն։ Ելին ՚ի քաղաքէն եւ գային
31 առ նա։ Եւ մինչ չեւ եկեալ էին նորա, աղաչէին
զնա աշակերտքն եւ ասէին. Ռաբբի, հաց
32 կեր։ Նա ասէ ցնոսա. Ես կերակուր ունիմ ուտել,
33 զոր դուքն ոչ գիտէք։ Ասէին աշակերտքն
ընդ միմեանս. Միթէ եբեր ինչ ոք զմա ուտել։
34 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Իմ կերակուր այն է՝ զի արարից
զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս, եւ
35 կատարեցից զգործն նորա։ Ո՞չ դուք ասէք՝ եթէ
այլ եւս չորք ամիսք են՝ եւ հունձք գան.
ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ. ամբարձէք զաչս ձեր
եւ տեսէք զարտորայսն, զի սպիտակացեալ են
36 եւ ՚ի հունձս հասեալ։ Եւ որ հնձէն՝ վարձս
առնու, եւ ժողովէ զպտուղ ՚ի կեանսն յաւիտենականս.
զի որ սերմանէն եւ որ հնձէ, հաւասար
37 ցնծասցեն։ Յայսմ իսկ է բանն ճշմարիտ,
զի այլ է որ սերմանէ, եւ այլ է որ հնձէ։
38 Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր ոչ դուք վաստակեցէք.
այլք վաստակեցին, եւ դուք ՚ի վաստակս
39 նոցա մտէք։ Եւ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ
սամարացւոց բազումք հաւատացին ՚ի նա՝ վասն
բանի կնոջն վկայելոյ եթէ ասաց ինձ զամենայն
40 որ ինչ իմ գործեալ էր։ Իսկ իբրեւ եկին առ նա
սամարացիքն, աղաչէին զնա լինել առ նոսա.
41 եւ եղեւ անդ աւուրս երկուս։ Եւ եւս բազումք
42 հաւատացին ՚ի նա վասն բանին նորա, եւ ասէին
ցկինն թէ ոչ այսուհետեւ վասն քո խօսիցդ
հաւատամք, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմանէ,
եւ գիտեմք եթէ դա է ճշմարիտ փրկիչ
աշխարհի։

43 Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի եւ գնաց ՚ի ԳԶ
44 Գալիլեա։ Զի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց, եթէ
մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի։
45 Այլ յորժամ եկն նա ՚ի Գալիլեա, ընկալան զնա
գալիլեացիքն. զի տեսեալ եւս էր զամենայն
նշանսն զոր արար յԵրուսաղէմ ՚ի տօնին. քանզի
46 եւ նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն։ Եկն դարձեալ
՚ի Կանա գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի.
եւ անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա ԳԷ
47 հիւանդ կայր ՚ի Կափառնաում։ Նա իբրեւ լուաւ,
եթէ Յիսուս եկեալ է ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա,
եկն առ նա եւ աղաչէր զի իջցէ եւ բժշկեսցէ
զորդի նորա. քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել։
48 Ասէ ցնա Յիսուս. Եթէ ոչ նշանս ինչ եւ
49 արուեստս տեսանէք, ոչ հաւատայք։ Ասէ ցնա
թագաւորազնն. Տէր, էջ մինչ չեւ մեռեալ իցէ
50 մանուկն իմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Երթ, որդին
քո կենդանի է։ Եւ հաւատաց այրն բանին զոր
51 ասաց նմա Յիսուս, եւ գնաց։ Եւ մինչդեռ իջանէր,
ընդ առաջ եկին նմա ծառայքն նորա, աւետիս
ետուն եւ ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի
52 է։ Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յո-

քամ ապաքինեաց · եւ ասեն ցնա · Երէկ յեօթներորդ
ժամու եթող զնա ջերմն : Գիտաց հայրն 53
նորա թէ յայնմ ժամու, յորում ասաց ցնա
Յիսուս՝ թէ որդին քո կենդանի է · եւ հաւատաց
ինքն եւ ամենայն տուն իւր : Զայս դարձեալ 54
երկրորդ նշան արար Յիսուս՝ եկեալ 'ի
Հրէաստանէ 'ի Գալիլեա :

ԳԼՈՒԽ Ե

ԿԵ Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից, եւ ել Յիսուս 1
յԵրուսաղէմ : Եւ էր յԵրուսաղէմ 'ի Պրոբատիկէ 2
աւազանին՝ որ կոչէր եբրայեցերէն Բեթհեզդա,
հինգ սրահ · յորս անկեալ դնէր բազմութիւն 3
յոյժ հիւանդաց, կուրաց կաղաց գօսացելոց,
որ ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ : Եւ հրեշտակ 4
Տեառն ըստ ժամանակի իջանէր յաւազանն՝
եւ յուզէր զջուրսն · եւ որ նախ 'ի շարժումն
ջրոյն իջանէր՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւանդութեան :

ԿԶ Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ երեսուն եւ ութ ամ 5
էր 'ի հիւանդութեան իւրում · զնա իբրեւ ետես 6
Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, եւ գիտաց թէ բազում
ժամանակք են այնուհետեւ, ասէ ցնա ·
Կամի՞ս ողջ լինել : Պատասխանի ետ նմա հիւանդն · 7
Տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջուրն
յուզիցի՝ արկցէ զիս յաւազանն · եւ մինչ ես
գանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ :
Ասէ ցնա Յիսուս · Արի առ զմահիճս քո եւ 8
գնա : Եւ ողջացաւ այրն · եւ յարեաւ, առ զմահիճս 9
իւր եւ շրջէր · եւ էր շաբաթ յաւուրն
յայնմիկ : Ասեն Հրէայքն ցբժշկեալն · Շաբաթ 10
է, եւ ոչ էր արժան առնուլ քեզ զմահիճս քո :
Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ · Որ բժշկեացն 11
զիս, նա ասաց ցիս՝ առ զմահիճս քո եւ գնա :
Հարցին ցնա եւ ասեն · Ո՞վ է այրն որ ասացն 12
ցքեզ՝ առ զմահիճս քո եւ շրջեաց : Եւ բժշկեալն 13
ոչ գիտէր թէ ո՛վ իցէ · քանզի Յիսուս խոյս ետ
վասն ամբոխին 'ի տեղւոջէ անտի : Յետ այսորիկ 14
գտանէ զնա Յիսուս 'ի տաճարին, եւ ասէ ցնա ·
Ահաւասիկ ողջացար, մի եւս մեղանչեր, զի մի
չար եւս ինչ լինիցի քեզ : Գնաց այրն եւ պատմեաց 15
Հրէիցն, եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեացն զիս :
Եւ վասն այնորիկ հալածէին զՅիսուս Հրեայք, 16
զի զայն առնէր 'ի շաբաթու : Եւ Յիսուս պատասխանի 17
ետ նոցա · Հայր իմ մինչեւ ցայժմ
գործէ, եւ ես գործեմ : Վասն այնորիկ առաւել 18
խնդրէին Հրեայքն սպանանել զնա, զի ոչ միայն
լուծանէր զշաբաթ, այլ եւ Հայր իւր կոչէր
զԱստուած, եւ հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ :

ԿԷ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա · Ամէն 19
Դ ամէն ասեմ ձեզ · ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել
յանձնէ եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն
զի առնէ · զի զոր նայն առնէ, զնոյն եւ
20 որդին նմին նման գործէ : Զի Հայր սիրէ զորդի,
եւ զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ ·
եւ մեծամեծս եւս քան զսոյնս ցուցանէ
21 նմա զգործս, ընդ որ դուքդ զարմանայք : Զի
որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս եւ կենդանի
առնէ, նոյնպէս եւ որդի զորս կամի կենդանի
22 առնէ : Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն
23 դատաստանն ետ Որդւոյ իւրոյ · զի ամենեքեան
պատուեսցեն զՈրդի, որպէս պատուեն
զՀայրն · որ ոչ պատուէ զՈրդին, ոչ պատուէ
24 զՀայր զառաքիչն նորա : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
զի որ զբանն իմ լսէ, եւ հաւատայ այնմ որ առաքեացն
զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս ·
եւ 'ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փոխեցաւ
25 'ի մահուանէ 'ի կեանս : Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, զի գայ ժամանակ՝ եւ այժմ իսկ է, յորժամ
մեռեալք լուիցեն ձայնի Որդւոյն Աստուծոյ,
26 եւ որք լուիցենն՝ կեցցեն : Զի որպէս Հայր
ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ եւ
27 Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում : Եւ իշխանութիւն
ետ նմա դատաստան առնել · եւ զի
28 որդի մարդոյ է, ընդ այս մի զարմանայք · զի
եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ 'ի գերեզմանս
29 կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա, եւ եկեսցեն
արտաքս · որոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի
յարութիւն կենաց, եւ որոց զչար արարեալ՝ 'ի
30 յարութիւն դատաստանաց : Ոչ կարեմ ես յանձնէ
առնել եւ ոչ ինչ · այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ,
եւ դատաստանն իմ արդար է · զի ոչ խնդրեմ
զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն
զիս :

31 Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւն իմ ԴԲ
32 չէ ճշմարիտ · այլ է որ վկայէ վասն իմ · եւ դուք
գիտէք եթէ ճշմարիտ է վկայութիւնն զոր վկայեաց
33 վասն իմ : Դուք առաքեցէք առ Յովհաննէս,
34 եւ վկայեաց ճշմարտութեանն · այլ ես
ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում վկայութիւն · այլ
35 զայս ասեմ զի դուք ապրեսջիք : Նա էր ճրագն՝
որ լուցեալ էր եւ ծագէր, եւ դուք կամեցարուք
36 ցնծալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս նորա : Այլ ես
ունիմ վկայութիւն մեծ եւս քան զՅովհաննու,
զգործսն՝ զոր ետ ցիս Հայր զի կատարեցից զնոսա,
նոքին իսկ գործքն զոր գործեմ՝ վկայեն
37 վասն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս · եւ որ առաքեացն
զիս Հայր, նա վկայեաց վասն իմ :
Դուք ոչ զձայն նորա երբեք լուարուք · եւ ոչ
38 զտեսիլ նորա տեսէք : Եւ ոչ զբանն նորա ունիք
'ի ձեզ բնակեալ, զի զոր նա առաքեաց՝ դուք
39 նմա ոչ հաւատայք : Քննեցէք զգիրս · զի դուք
համարիք նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենականս,
եւ նոքին իսկ են որ վկայեն վասն իմ,
40 որովք համարիքն ունել կեանս · եւ դուք ոչ կա-

միք գալ առ իս. զի զկեանս ունիցիք։ Զփառս 41
'ի մարդկանէ ոչ առնում. այլ գիտեմ զձեզ՝ զի 42
զսէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձինս։ Ես եկի 43
յանուն Հօր իմոյ, և ոչ ընդունիք զիս. եթէ
այլ ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք։
Զիարդ կարէք դուք հաւատալ, զի փառս 'ի 44
միմեանց առնուք, և զփառս զառ 'ի միոյն Աս-
տուծոյ ոչ խնդրէք։ Մի համարիք եթէ ես չա- 45
րախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ Հայր. գոյ որ չարա-
խօս կայ զձէնջ, Մովսէս՝ յոր դուքն յուսա-
ցեալ էք. զի եթէ հաւատայիք դուք Մովսէսի, 46
հաւատայիք արդեօք և ինձ. զի նա վասն իմ
իսկ գրեաց։ Զի եթէ նորա գրոցն ոչ հաւա- 47
տայք, զիարդ իմոց բանիցս հաւատայցէք։

ԳԼՈՒԽ Զ

ԴԴ Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծովուն 1
Գալիլեացւոց Տիբերեայ, և զհետ երթայր նո- 2
րա ժողովուրդ բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝
զոր առնէր 'ի վերայ հիւանդաց։ Ել 'ի լեառն 3
Յիսուս, և անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ։
Եւ էր մերձ զատիկ տօնն Հրէից։ 4

ԾԵ Բարձ 'ի վեր զաչս իւր Յիսուս, և ետես զի 5
ժողովուրդ բազում գայր առ նա. ասէ ցՓիլիպ-
պոս. Ուստի գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն դոքա։
Զայս ասէր փորձելով զնա. այլ ինքն գիտէր 6
զինչ առնելոց էր։ Պատասխանի ետ նմա Փիլիպ- 7
պոս. Երկերիւր դահեկանի հաց՝ չէ դոցա բա-
ւական, թէպէտ և իւրաքանչիւր ոք սակաւ ինչ
առնուցու։ Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա, 8
Անդրէաս՝ եղբայր Սիմոնի Պետրոսի. Է աստ պա- 9
տանեակ մի որ ունի հինգ նկանակ գարեղէն և
երկուս ձկունս, այլ այն զինչ է առ այսչափ
մարդիկս։ Ասէ Յիսուս. Բազմեցուցէք զմար- 10
դիկդ։ Եւ էր խոտ յոյժ 'ի տեղւոջն. և բազ-
մեցան մարդիկն թուով իբրև հինգ հազար։ Եւ 11
առ զհացսն Յիսուս, և գոհացաւ, և բաշխեաց
բազմականացն. նոյնպէս և 'ի ձկանցն որչափ
և կամեցան։ Եւ իբրև յագեցան, ասէ ցաշա- 12
կերտսն. Ժողովեցէք զնշխարհս կոտորոց, զի
մի ինչ կորիցէ։ Ժողովեցին և լցին երկոտասան 13
սակառի զկոտորոցն՝ 'ի հինգ գարեղէն նկանակէ
անտի, որ յաւելաւ 'ի կերողացն։ Իսկ մարդիկն 14
իբրև տեսին զնշանսն զոր արար՝ ասէին, թէ
սա է Ճշմարիտ մարգարէն՝ որ գալոց էր յաշ-
խարհ։

ԴԴ Յիսուս իբրև գիտաց եթէ գալոց են յափշ- 15
տակել զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց
դարձեալ 'ի լեառնն միայն։

ԾԶ Եւ իբրև երեկոյ եղև, իջին աշակերտքն նո- 16
րա 'ի ծովեզրն։ Եւ մտեալ 'ի նաւ՝ գային յայն- 17
կոյս ծովուն 'ի Կափառնաում. և իբրև նախ-
մթայր, և չեւ ևս եկեալ էր առ նոսա Յիսուս,
18 և ծովն 'ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ յուզէր։ Եւ
19 վարեալ իբրև ասպարէզս քսան և հինգ կամ
երեսուն, տեսանէին զՅիսուս՝ զի գայր 'ի վերայ
ծովուն և մերձ էր 'ի նաւն, և զարհուրեցան
20 յոյժ. և նա ասէ ցնոսա. Ես եմ, մի երկնչիք։
21 Եւ կամէին ընդունել զնա 'ի նաւն, և վաղվա-
ղակի եհաս նաւն յերկիրն յոր երթային։

22 Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր յայն ԴԵ
կոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ գոյր
անդ բայց միայն 'ի միոյն՝ յոր մտին աշակերտքն
Յիսուսի. և զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշա-
կերտսն իւր 'ի նաւն, բայց միայն աշակերտքն
23 նորա գնացին. իբրև այլ նաւք գային 'ի Տիբե-
24 րեայ մօտ յայն տեղի՝ ուր զհացն կերան։ Իսկ
իբրև ետես ժողովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է անդ՝
և ոչ աշակերտքն նորա, առին նոքա զնաւսն,
25 և եկին 'ի Կափառնաում խնդրել զՅիսուս։ Եւ
իբրև գտին զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա.
26 Ռաբբի, երբ եկիր այսր։ Պատասխանի ետ նոցա
Յիսուս և ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. խնդրէք
դուք զիս, իբրև ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք,
այլ զի կերայք 'ի հացէ անտի և յագեցարուք։
27 Երթայք գործեցէք՝ մի զկորստական կերա-
կուրն, այլ զկերակուրն որ մնայ 'ի կեանսն յա-
ւիտենականս, զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ.
28 քանզի զնա հայր կնքեաց Աստուած։ Ասեն ցնա.
Զինչ առնիցեմք զի զգործսն Աստուծոյ գործես-
29 ցուք։ Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա.
Այս է գործն Աստուծոյ, զի հաւատայջիք յայն՝
30 զոր առաքեացն նա։ Ասեն ցնա. Զինչ նշան առ-
նիցես, զի տեսցուք և հաւատասցուք. զինչ
31 գործիցես։ Հարքն մեր կերան զմանանայն յա-
նապատի անդ, որպէս և գրեալ է. Հաց յերկ-
32 նից ետ նոցա ուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն
յերկնից, այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկ-
33 նից զճշմարիտ։ Զի հաց յԱստուծոյ է, որ իջա-
34 նէն յերկնից և կեանս տայ աշխարհի։ Ասեն
ցնա. Տէր, յամենայն ժամ տուր մեզ զհացդ
35 զայդ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ հացն կենաց.
որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւատայ
36 յիս՝ ոչ երբեք ծարաւեսցի։ Այլ ասացի ձեզ՝
37 եթէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք։ Զամենայն
զոր տայ ինձ Հայր՝ առ իս եկեսցէ, և որ գայ
38 առ իս՝ ոչ հանից արտաքս։ Զի իջի ես յերկ-
նից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից, այլ զկամս այնո-
րիկ որ առաքեացն զիս։

39 Այս են կամք Հօր իմոյ որ առաքեացն զիս. ԴԶ
զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կորուսից 'ի
նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում։
40 Այս են կամք Հօր իմոյ, զի ամենայն որ տեսա-
նիցէ զորդի և հաւատայցէ 'ի նա, ընկալցի զյա-
կեանսն յաւիտենականս, և ես յարուցից զնա

յաւուրն յետնում։ Տրտնջէին զնմանէ Հրեայքն, 41
զի ասաց՝ Թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից, և 42
ասէին. Ո՞չ սա է որդին Յովսեփու, զորոյ մեք
գիտեմք զհայրն և զմայր. իսկ արդ զիա՞րդ ասէ՝
Եթէ ես յերկնից իջի։ Պատասխանի ետ Յիսուս 43
և ասէ ցնոսա. Մի՛ տրտնջէք ընդ միմեանս.
ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս 44
առաքեաց՝ ձգեսցէ զնա. և ես յարուցից զնա
յաւուրն յետնում։ Գրեալ է 'ի մարգարէս. Եւ 45
եղիցին ամենեքեան ուսեալք յԱստուծոյ. ամենայն
որ լուաւ 'ի Հօրէ և ուսաւ՝ գայ առ իս. Իբրեւ 46
ոչ եթէ զՀայր՝ ուրուք տեսեալ իցէ, եթէ
ոչ որ էն յԱստուծոյ՝ նա ետես զՀայր։ Ամէն 47
ամէն ասեմ ձեզ, զի որ հաւատայ՝ ընդունի զկեանսն
յաւիտենականս։ Ես եմ հացն կենաց։ 48
Հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին՝ 49
և մեռան։ Այս է հացն՝ որ յերկնիցն իջեալ 50
է, զի որ ուտիցէ ոք 'ի սմանէ՝ մի մեռանիցի.
Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ. եթէ 51
ոք ուտիցէ 'ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ 'ի յաւիտեան. 52
և հացն զոր ես տաց՝ մարմինն իմ է, զոր
ես տաց վասն կենաց աշխարհի։

ծէ Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրեայքն և ասէին. 53
Զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր
յուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ 54
ձեզ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ.
և արբջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս։
Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն 55
իմ, ունի զկեանսն յաւիտենականս, և ես յարուցից
զնա յաւուրն յետնում։ Զի մարմին իմ 56
ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ ճշմարիտ
ըմպելի է։ Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն 57
իմ, յիս բնակեսցէ և ես 'ի նմա։ Որպէս 58
առաքեաց զիս կենդանին Հայր, և ես կենդանի
եմ վասն Հօր. և որ ուտէն զիս՝ և նա կեցցէ
վասն իմ։ Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ. ոչ 59
որպէս կերան հարքն ձեր զմանանայն և մեռան.
որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։
Զայս ասաց 'ի ժողովրդեանն յուսուցանելն 'ի 60
Կափառնաում։ Եւ բազումք յաշակերտացն իւրեւ 61
լուեալ ասեն. Խիստ է բանս այս. ո՞վ կարէ
լսել դմա։ Իբրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր՝ 62
եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն նորա,
ասէ ցնոսա. Այդ գայթագղեցուցանէ՞ զձեզ։ Իսկ 63
արդ եթէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ՝ զի ելանիցէ
ուր էր զառաջինն։ Հոգին է կենդանարար, 64
մարմինն ինչ ոչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ
ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք. այլ են ոմանք 'ի 65
ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան։ Քանզի գիտէր Յիսուս
իսկզբանէ՝ ով են այնոքիկ որ ոչն հաւատան,
և ո՛վ այն է որ մատնելոցն է զնա։ Եւ ասէր.
Վասն այնորիկ ասացի ձեզ՝ Թէ ոչ ոք կարէ գալ 66
առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ 'ի Հօրէ իմմէ։ Յայս 67
մանէ բազումք յաշակերտացն նորա չոգան յետս,
68 և ոչ եւս շրջէին ընդ նմա։ Ասէ Յիսուս ցերկոտասան
աշակերտսն. Միթէ և դուք կամիք եր-
69 թալ։ Պատասխանի ետ նմա Սիմովն Պետրոս.
Տէր, առ ո՞վ երթիցուք. բանս կենաց յաւիտե-
70 նականս ունիս. և մեք հաւատացաք և ծա-
նեաք՝ եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ։
71 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. Ո՞չ ես զձեզ
զերկոտասանսդ ընտրեցի, և մի 'ի ձէնջ սա-
72 տանայ է։ Եւ ասէր զսիմովնեան Յուդայէ սկա-
րիովտացւոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր զնա, և
մի էր յերկոտասանիցն։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս 'ի Գալիլեա, ծԸ
քանզի ոչ կամէր 'ի Հրէաստանի շրջել. զի խնդ ԴԵ
2 րէին զնա Հրեայքն սպանանել։ Եւ էր մերձ
3 տօնն Հրէից տաղաւարահարաց։ Ասեն ցնա եղ-
բարքն նորա. Գնա աստի և երթ 'ի Հրէաստան,
զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո զոր
4 գործես. զի ոչ ոք է որ 'ի ծածուկ ինչ գործէ,
և խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ
5 գործես, յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ Քան-
զի և եղբարքն իւր չէին հաւատացեալ 'ի նա։
6 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ժամանակ իմ չեւ է հա-
սեալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժամու
7 պատրաստ է։ Ոչ կարէ աշխարհ ատել զձեզ.
բայց զիս ատեայ. զի ես վկայեմ վասն նորա՝
8 եթէ գործքն իւր չարութեան են։ Դուք եր-
թայք 'ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն.
9 զի իմ ժամանակ չեւ է լցեալ։ Զայս իբրեւ ա-
10 սաց, ինքն մնաց անդէն 'ի Գալիլեա. իբրեւ ե-
լին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել 'ի տօնն՝
11 ոչ յայտնի, այլ իբրեւ 'ի ծածուկ։ Եւ Հրեայքն
խնդրէին զնա 'ի տօնի անդ և ասէին. Ո՞ւր իցէ
12 նա։ Եւ տրտնջիւն էր զնմանէ 'ի ժողովուրդն.
կէսքն ասէին՝ Թէ բարւոք է, այլք ասէին՝ ոչ,
13 այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն։ Եւ ոչ ոք հա-
մարձակ խօսէր զնմանէ վասն երկիւղին Հրէից։
14 Իբրեւ տօնն ընդ մէջ եղեւ, ել Յիսուս 'ի տա ԵԿ
15 ճարն և ուսուցանէր։ Զարմանային Հրեայքն
և ասէին. Զիա՞րդ գիրս գիտէ սա, զի ուսեալ
16 բնաւ չէ։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և
ասէ. Իմ վարդապետութիւնս չէ իմ, այլ այնո-
17 րիկ որ առաքեացն զիս. եթէ ոք կամի զկամս
նորա առնել, գիտասցէ վասն վարդապետու-
թեանս, յԱստուծո՞յ իցէ արդեօք՝ եթէ ես ինչ
18 յանձնէ իմմէ խօսիմ։ Որ յանձնէ իւրմէ խօսի,
փառս անձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ
զփառս այնորիկ որ առաքեացն զնա՝ նա ճշմա-
19 րիտ է, և անիրաւութիւն ոչ գոյ 'ի նմա։ Ո՞չ
Մովսէս ետ ձեզ զօրէնս, և ոչ ոք 'ի ձէնջ առ-
20 նէ զօրէնսն. զի՞ խնդրէք զիս սպանանել։ Պա-

տասխանի ետ ժողովուրդն եւ ասէ․ Դեւ գոյ 'ի
քեզ․ ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել ։ Պատասխանի 21
ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ․ Գործ մի գործեցի․
եւ ամենեքին զարմացեալ էք․ վասն այսորիկ 22
Մովսէս ետ ձեզ թլփատութիւն․ ոչ եթէ 'ի
Մովսիսէ էր, այլ 'ի հարցն անտի․ եւ 'ի շաբաթու
թլփատէք զմարդ ։ Իսկ արդ եթէ թլփատութիւն 23
առնու մարդ 'ի շաբաթու, զի մի օրէնքն
Մովսիսի լուծցին, ընդ իս ցասուցեալ էք՝
զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի 'ի շաբաթու ։

ԽԲ Մի ըստ աչս դատէք, այլ ուղիղ դատաստան 24
արարէք ։ Ասէին ոմանք յԵրուսաղեմացւոց անտի․ 25
Ո՞չ նա է սա զոր խնդրէին սպանանել․ եւ ահաւասիկ 26
յայտնապէս խօսի, եւ չասեն ինչ ընդ դմա․
Գուցէ արդեօք եւ իշխանքն գիտացին՝ թէ սա
իցէ Քրիստոսն ։ Այլ զսա գիտեմք ուստի է, իսկ 27
Քրիստոսն յորժամ գայցէ, ոչ որ գիտէ ուստի
է ։ Աղաղակեաց Յիսուս 'ի տաճարին, ուսուցանէր 28
եւ ասէր․ Եւ զիս գիտէք, եւ ուստի եմն
գիտէք․ եւ յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է
Ճշմարիտ որ առաքեացն զիս․ զոր դուքն ոչ գիտէք․
ես գիտեմ զնա, զի 'ի նմանէ իսկ եմ, եւ 29
նա առաքեաց զիս ։

ԽԳ Խնդրէին զնա ունել, եւ ել 'ի ձեռաց նոցա․ 30
եւ ոչ ոք արկ 'ի նա ձեռն, զի չեւ էր հասեալ
ժամ նորա ։ Եւ բազումք 'ի ժողովրդենէն հաւատացին 31
'ի նա, եւ ասէին․ Քրիստոսն յորժամ
գայցէ՝ մի թէ աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան
զոր սա առնէ ։ Եւ լուան փարիսեցիքն զըրտունջ 32
ժողովրդեանն զնմանէ․ եւ առաքեցին
քահանայապետքն եւ փարիսեցիքն սպասաւորս՝
զի կալցին զնա ։ Ասէ Յիսուս․ Փոքր մի 33
եւս ժամանակ ընդ ձեզ եմ, եւ երթամ առ այն՝
որ առաքեացն զիս ։ Խնդրիցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք, 34
եւ ուր եսն երթամ՝ դուք ոչ կարէք
գալ ։ Ասեն Հրեայքն ընդ միմեանս․ Ուր յո՞ երթայցէ 35
դա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա․ մի թէ
'ի սփիւռս հեթանոսաց երթիցէ՝ եւ ուսուցանիցէ
զհեթանոսս․ զի՞նչ է բանն այն զոր ասաց․ 36
Խնդրիցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք, եւ ուր եսն
երթամ՝ դուք ոչ կարիցէք գալ ։

ԽԴ Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Յիսուս՝ 37
աղաղակէր եւ ասէր․ Եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ
առ իս եւ արբցէ․ որ հաւատայ յիս՝ որպէս 38
ասաց գիրն, գետք յորովայնէ նորա բըղխեսցեն
ջրոյ կենդանութեան ։ Զայս ասէր վասն 39
Հոգւոյն զոր ընդունելոց էին որ հաւատային 'ի
նա․ զի չեւ էր Հոգի, քանզի Յիսուս չեւ էր փառաւորեալ
։ Ոմանք 'ի ժողովրդենէն իբրեւ լուէին 40
զբանս զայս՝ ասէին․ Սա է Ճշմարիտ մարգարէն․
այլքն ասէին, Սա է Քրիստոսն ։ Իսկ կէսքն 41
ասէին․ Միթէ 'ի Գալիլեէ՞ գալոց իցէ Քրիստոս․
ո՞չ գիրք ասեն՝ եթէ 'ի զաւակէ Դաւթի, եւ 'ի 42
Բեթղեհեմ գեղջէ՝ ուր Դաւիթն էր, գալոց է
43 Քրիստոս ։ Եւ եղեւ հերձուած 'ի մէջ ժողովըրդեանն
44 վասն նորա ։ Եւ ոմանք 'ի նոցանէ կամեցան
ունել զնա, այլ ոչ ոք մխեաց 'ի նա ձեռն ։
45 Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահանայապետսն
եւ փարիսեցիս, եւ ասեն նոքա ցնոսա․
46 Ընդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր ։ Պատասխանի ետուն
սպասաւորքն եւ ասեն․ Ո՛չ երբեք այնպէս խօսեցաւ
47 մարդ, որպէս այրն այն ։ Պատասխանի
ետուն փարիսեցիքն եւ ասեն․ Միթէ եւ դո՞ւք
48 մոլորեցարուք․ միթէ ոք յիշխանացն հաւատա՞ց
49 'ի նա կամ 'ի փարիսեցւոցն․ այլ այն խուժամուժ
ամբոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս, եւ նզովեալք
50 են ։ Ասէ Նիկոդեմոս ցնոսա՝ որ եկեալն էր առ
նա 'ի գիշերին յառաջագոյն՝ եւ մի էր 'ի նոցանէ․
51 Միթէ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ
լուեն ինչ նախ 'ի նմանէ, կամ գիտեն զինչ գործէ
52 ։ Պատասխանի ետուն նմա եւ ասեն․ Միթէ
եւ դո՞ւ եւս 'ի Գալիլեէ իցես․ քննեա եւ տես,
զի մարգարէ 'ի Գալիլեէ ոչ յառնէ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

12 Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս եւ ասէ․ ԽԵ
Ես եմ լոյս աշխարհի․ որ գայ զկնի իմ՝ ընդ խաւար
13 մի գնասցէ, այլ ընկալցի զլոյսն կենաց ։ Ասեն
ցնա փարիսեցիքն․ Դու վասն անձին քո
14 վկայես, եւ վկայութիւն քո չէ Ճշմարիտ ։ Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա․ Թէպէտ
եւ ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկայութիւն
իմ Ճշմարիտ է․ զի գիտեմ ուստի եկի եւ յո
երթամ․ բայց դուք ոչ գիտէք ուստի գամ կամ
15 յո երթամ ։ Դուք ըստ մարմնոյ դատիք, ես ոչ
16 դատիմ եւ ոչ զոք․ Թէպէտ եւ դատիմ ես զոք՝
դատաստանն իմ Ճշմարիտ է․ զի չեմ միայն,
17 այլ ես՝ եւ որ առաքեացն զիս Հայր ։ Եւ յօրէնսն
իսկ ձեր գրեալ է, թէ երկուց մարդոց վկայութիւն
18 Ճշմարիտ է․ Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ,
19 եւ վկայէ վասն իմ որ առաքեացն զիս Հայր ։ Ասէին
ցնա․ Ո՞ւր է հայր քո ։ Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցնոսա․ Ո՛չ զիս գիտէք եւ ոչ
զհայրն իմ․ եթէ զիս գիտէիք՝ եւ զհայրն իմ
20 թերեւս գիտէիք ։ Զայս բանս խօսեցաւ Յիսուս
'ի տան գանձին, յորժամ ուսուցանէր 'ի տաճարի
անդ․ եւ ոչ ոք կալաւ զնա, զի չեւ եւս
հասեալ էր ժամ նորա ։

21 Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս․ Ես երթամ, ԽԶ
եւ խնդրիցէք զիս․ եւ 'ի մեղս ձեր մեռանիջիք․
22 զի ուր եսն երթամ, դուք ոչ կարէք գալ ։ Ասէին
Հրեայքն․ Միթէ զիւրովի՞ն երթայցէ, զի
ասէ՝ թէ ուր եսն երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ ։
23 Եւ ասէ ցնոսա․ Դուք 'ի ներքուստ աստի էք․
եւ ես 'ի վերուստ անտի եմ․ դուք յաշխարհէ
24 աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ ։ Ասացի ա-

ացի ձեզ՝ թէ 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի թէ
ոչ հաւատայցէք թէ ես եմ, մեռանիցիք 'ի մեղս
ձեր։ Ասեն ցնա. Դու ո՞վ ես։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. 25
Նախ՝ զի եւ խօսիմս իսկ ընդ ձեզ. բազում 26
ինչ ունիմ վասն ձեր խօսել եւ դատել. այլ
որ առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ է. եւ ես զոր լուայն
'ի նմանէ՝ զայն խօսիմ յաշխարհի։ Եւ ոչ 27
գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա։ Ասէ ցնոսա 28
Յիսուս. Յորժամ բարձրացուցանիցէք զՈրդի
մարդոյ, յայնժամ գիտասջիք՝ թէ ես եմ. եւ
յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ, այլ որպէս ուսոյց
զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ. եւ որ առաքեացն 29
զիս՝ ընդ իս է. ոչ եթող զիս միայն, զի ես զհաճոյս
նորա առնեմ հանապազ։ Իբրեւ զայս խօսեցաւ, 30
բազումք հաւատացին 'ի նա։

ՀԶ. Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայսն հաւատացեալս. 31
Եթէ դուք կայցէք 'ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք
իմ էք. եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն, 32
եւ ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ։ Պատասխանի 33
ետուն նմա եւ ասեն. Զաւակ Աբրահամու
եմք, եւ ոչ ումեք երբեք ծառայեցաք. զիա՞րդ
ասես եթէ ազատք լինիջիք։ Պատասխանի ետ 34
նոցա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ ամենայն
որ առնէ զմեղս՝ ծառայ է մեղաց։ Եւ ծառայն 35
ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին 'ի
յաւիտեան կայ. իսկ արդ եթէ որդին զձեզ 36
ազատեսցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք։ Գիտեմ 37
զի զաւակ Աբրահամու էք. այլ խնդրէք
սպանանել զիս, զի բանն իմոյ չէք տեղի 'ի ձեզ։
Ես զոր տեսի առ Հօր իմում՝ խօսիմ, եւ դուք 38
զոր լուարուք 'ի հօրէն ձերմէ՝ առնէք։ Պատասխանի 39
ետուն նմա եւ ասեն. Հայր մեր Աբրահամ
է։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ որդիք Աբրահամու
էիք՝ զգործսն Աբրահամու գործէիք.
այլ այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս, զայր մի 40
որ ձեզ զճշմարտութիւնն խօսեցայ զոր լուայ 'ի
Հօրէ իմմէ. զայդ Աբրահամ ոչ արար. դուք առնէք 41
զգործս հօրն ձերոյ։ Ասեն ցնա. Մեք 'ի
պոռնկութենէ չեմք ծնեալ. մի է հայր մեր,
Աստուած։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ Աստուած 42
էր հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես յԱստուծոյ
ելի եւ եկի. եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի,
այլ նա առաքեաց զիս։ Ընդէ՞ր զխօսս իմ 43
ոչ գիտէք դուք. վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն
իմ։ Դուք 'ի հօրէ 'ի սատանայէ էք, եւ զցանկութիւնս 44
հօրն ձերոյ կամիք առնել. զի նա մարդասպան
էր 'ի սկզբանէ, եւ 'ի ճշմարտութեան
ոչ եկաց. զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն 'ի նմա. յորժամ
խօսիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի. զի
սուտ է եւ հայր նորա։ Իսկ ես զի զճշմարտութիւն 45
խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ։ Ո՞ 'ի ձէնջ 46
յանդիմանէ զիս վասն մեղաց. եթէ զճշմարիտն
ասեմ, ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ։ Որ է՛ն յԱստուծոյ, 47
զբանս Աստուծոյ լսէ. եւ դուք վասն
48 այնորիկ ոչ լսէք, զի չէք յԱստուծոյ։ Պատասխանի
ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա. Ո՞չ բարւոք
ասեմք մեք՝ եթէ Սամարացի ես դու, եւ
49 դեւ գոյ 'ի քեզ։ Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ. Յիս դեւ ոչ գոյ. այլ պատուեմ զՀայր իմ,
50 եւ դուք անարգէք զիս. ես ոչ խնդրեմ զփառս
51 իմ, է որ խնդրէն եւ դատի։ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, զմահ մի
52 տեսցէ 'ի յաւիտեան։ Ասեն ցնա Հրեայքն. Արդ
գիտացաք թէ դեւ գոյ 'ի քեզ. Աբրահամ մեռաւ
եւ մարգարէքն, եւ դու ասես՝ եթէ որ զբանն
իմ պահեսցէ, մի ճաշակեսցէ զմահ 'ի յաւիտեան։
53 Միթէ դու մեծ ինչ իցես քան զհայրն
մեր Աբրահամ որ մեռաւ, եւ մարգարէքն մեռան.
54 արդ դու զո՞վ առնես զքեզ։ Պատասխանի
ետ Յիսուս. Եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ,
փառքն իմ ոչ ինչ են. է Հայր որ փառաւորէ
զիս, զորմէ դուքն ասէք՝ թէ Աստուած մեր է.
55 եւ ոչ ճանաչէք զնա։ Բայց ես գիտեմ զնա. եւ
թէ ասեմ, թէ ոչ գիտեմ զնա, ձեզ նման սուտ
լինիմ. այլ գիտեմ զնա, եւ զբանն նորա պահեմ։
56 Աբրահամ հայր ձեր ցնծացաւ տեսանել զօր
57 իմ, ետես եւ ուրախ եղեւ։ Ասեն ցնա Հրեայքն.
Յիսնամ չեւ եւս է քո, եւ զԱբրահամ տեսեր։
58 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
59 յառաջ քան զլինելն Աբրահամու եմ ես։ Վէմս
առին՝ զի արկցեն 'ի վերայ նորա, եւ Յիսուս
խոյս ետ եւ ել գնաց 'ի տաճարէ անտի։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես այր մի կոյր 'ի Ի
2 ծնէ. եւ հարցին ցնա աշակերտքն նորա եւ ասեն. ՍԷ
Ռաբբի, ո՞յր մեղաւ է, սորա՝ թէ հօր եւ
3 մօր իւրոյ՝ զի կոյր ծնցի։ Պատասխանի ետ Յիսուս.
Ոչ դորա մեղաւ է եւ ոչ հօր եւ մօր իւրոյ,
այլ զի յայտնի լիցին գործքն Աստուծոյ 'ի դմա։
4 Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ առաքեացն
զիս՝ մինչ տիւս կայ. գայ գիշեր՝ յորժամ
5 ոչ ոք կարէ գործել. մինչդեռ յաշխարհի
6 եմ, լոյս եմ աշխարհի։ Զայս իբրեւ ասաց՝ եթուք
'ի գետին եւ արար կաւ 'ի թքոյն, եւ ծեփեաց
7 զկաւն 'ի վերայ աչաց կուրին, եւ ասէ
ցնա. Երթ լուա յաւազանին Սիլովամայ, որ
թարգմանի առաքեալ. չոգաւ լուացաւ, եկն եւ
8 տեսանէր։ Իսկ դրացիքն՝ եւ որոց տեսեալն էր
զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր, ասէին.
Ո՞չ սա էր որ նստէրն եւ մուրանայր։ Կէսքն
9 ասէին, Նա է. այլքն ասէին, ոչ. այլ նման է
10 նմա. եւ ինքն ասէր, թէ ես եմ։ Ասեն ցնա.
11 Իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո։ Նա ետ պատասխանի.
Այր մի որում Յիսուս ասեն, կաւ արար
եւ ծեփեաց զաչս իմ, եւ ասէ ցիս. Երթ 'ի

Սիլովամ եւ լուա. չոգայ լուացայ եւ տեսանեմ։
Ասեն ցնա. Ո՞ւր է նա։ Ասէ ցնոսա. Ոչ գիտեմ։ 12
Ածին առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն 13
էր. եւ էր շաբաթ՝ յորժամ զկաւն արար Յի- 14
սուս եւ եբաց զաչս կուրին։ Դարձեալ հարցա- 15
նէին զնա եւ փարիսեցիքն, թէ զիա՞րդ տեսա-
նես. եւ նա ասէ ցնոսա. Կաւ եդ ի վերայ աչաց
իմոց, եւ լուացայ եւ տեսանեմ։ Ասեն ոմանք 16
ի փարիսեցւոցն. Ոչ է այրն այն յԱստուծոյ,
զի զշաբաթ ոչ պահէ։ Այլքն ասէին. Իսկ
զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս
առնել։ Եւ էին հերձուածք ի մէջ նոցա։ Ասեն 17
դարձեալ ցկոյրն. Դու զի՞ ասես վասն նորա՝ զի
եբաց զաչս քո։ Եւ նա ասէ՝ թէ մարգարէ է։
Եւ ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ՝ թէ կոյր 18
էր եւ բացաւ, մինչեւ կոչեցին զծնողս բացե-
լոյն, հարցին ցնոսա եւ ասեն. Սա՞ է որդին ձեր, 19
զորմէ դուքն ասէիք եթէ կոյր ծնաւ. արդ զիա՞րդ
տեսանէ։ Պատասխանի ետուն ծնողքն նորա եւ 20
ասեն. Գիտեմք զի սա է որդին մեր, եւ զի կոյր
ծնաւ. բայց զիա՞րդ այժմ տեսանէ, ոչ գիտեմք. 21
կամ թէ ո՞վ եբաց զաչս դորա, մեք ոչ գիտեմք.
ցդա իսկ հարցէք. ինքնին ի չափ հասեալ է,
ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր։ Զայս ասացին 22
ծնողքն նորա, զի երկնչէին ի հրէից. քանզի
սահման եդեալ էր հրէից, եթէ որ խոստովանեսցէ
զնա Քրիստոս՝ ի բաց կացցէ ի ժողովրդենէն.
վասն այնորիկ ասացին ծնողքն նորա, թէ ինք- 23
նին ի չափ հասեալ է՝ ցնա իսկ հարցէք։ Դար- 24
ձեալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն որ կոյրն էր,
եւ ասեն ցնա. Տուր փառս Աստուծոյ, մեք գի-
տեմք զի այրն այն մեղաւոր է։ Եւ նա ասէ. Թէ 25
մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ,
զի կոյր էի եւ արդ տեսանեմ։ Դարձեալ ասեն 26
ցնա. Զի՞նչ արար քեզ. զիա՞րդ եբաց զաչս քո։
Պատասխանի ետ նոցա. Այժմ ասացի ձեզ՝ եւ 27
ոչ լուարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ լսել. մի-
թէ եւ դո՞ւք կամիք աշակերտել նմա։ Նզովս հայ- 28
հոյէին զնա եւ ասէին. Դու լիջիր նորա աշա-
կերտ. մեք Մովսիսի աշակերտք եմք. մեք գի- 29
տեմք՝ զի ընդ Մովսիսի խօսեցաւ Աստուած. զսա
ոչ գիտեմք ուստի է։ Պատասխանի ետ այրն եւ 30
ասէ ցնոսա. Այդ իսկ էն սքանչելիք, զի դուք
ոչ գիտէք ուստի իցէ, եւ զիմ զաչս եբաց։ Գի- 31
տեմք զի Աստուած մեղաւորաց ոչ լսէ, բայց
թէ աստուածապաշտ ոք իցէ, եւ զկամս նորա
առնիցէ, նմա լսէ։ Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ 32
եթէ եբաց ոք զաչս կուրի ի ծնէ կոյր ծնելոյ.
եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն այն, ոչ կարէր ա- 33
նել ինչ։ Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցնա. Ի 34
մեղս իսկ ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վարդա-
պետ լինիս մեզ։ Եւ հանին զնա արտաքս։ Լուաւ 35
Յիսուս եթէ հանին զնա արտաքս, եւ իբրեւ ե-
գիտ զնա՝ ասէ ցնա. Դու հաւատա՞ս յՈրդի Ա-
36 ստուծոյ։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ. Տէր, ո՞վ
37 է՝ զի հաւատացից ի նա։ Ասէ ցնա Յիսուս. Եւ
38 տեսեր զնա, եւ որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է։ Եւ
նա ասէ. Հաւատամ Տէր։ Եւ երկիր եպագ նմա։
39 Եւ ասէ Յիսուս. Ի դատաստան եկի յաշ-
խարհս յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն, եւ
40 որք տեսանենն՝ կուրասցին։ Լուան ոմանք ի
փարիսեցւոցն՝ որք ընդ նմա էին, եւ ասեն ցնա.
41 Միթէ եւ մեք կո՞յրք իցեմք։ Ասէ ցնոսա Յի-
սուս. Եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ. բայց արդ
ասէք՝ թէ տեսանեմք, եւ մեղքն ձեր ի ձեզ
հաստատեալ են։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարացն, այլ ընդ այլ կողմ ելանէ, նա գող է եւ աւազակ։ 2 Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարացն։ 3 Նմա դռնապանն բանայ, եւ ոչխարքն զձայն նորա լսեն, եւ զիւր ոչխարսն կոչէ անուամբ, եւ հանէ զնոսա. 4 եւ յորժամ զիւրսն հանէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչխարքն զհետ նորա երթան, զի գիտեն զձայն նորա։ 5 Այլ զհետ օտարի ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ գիտեն զձայն օտարին։ 6 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս, եւ նոքա ոչ գիտացին զինչ էր՝ զոր խօսէրն ընդ նոսա։ 7 Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչխարաց։ 8 Ամենեքեան որ յառաջ քան զիս եկին, գողք էին եւ աւազակք, այլ ոչ լուան նոցա ոչխարքն։ 9 Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ ոք մտցէ՝ կեցցէ, եւ մտցէ եւ ելցէ, եւ ճարակ գտցէ։ 10 Գող ոչ գայ, եթէ ոչ զի գողասցի եւ սպանցէ եւ կորուսցէ. ես եկի զի զկեանս ունիցին, եւ առաւել եւս ունիցին։ 11 Ես եմ հովիւ քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց։ 12 Վարձկանն՝ որ ոչ իցէ հովիւ, որոյ ոչ իցեն իւր ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զոչխարսն եւ փախչի, եւ գայլն յափշտակէ զնոսա եւ ցրուէ. 13 զի վարձկան է՝ եւ ոչ ինչ փոյթ է նմա վասն ոչխարացն։ 14 Ես եմ հովիւ քաջ, եւ ճանաչեմ զիմսն, եւ ճանաչեն զիս իմքն. 15 որպէս ճանաչէ զիս Հայր, եւ ես ճանաչեմ զՀայր. եւ զանձն իմ դնեմ ի վերայ ոչխա-

անգամ առնուլ զնա․ զայս պատուէր առի 'ի
Հօրէ իմմէ։ Դարձեալ հերձուած լինէր 'ի մէջ 19
Հրէիցն վասն բանիցս այսոցիկ։ Եւ ասէին բա- 20
զումք 'ի նոցանէ․ Դեւ գոյ 'ի նմա եւ մոլեգնի,
զի՞ լսէք նմա։ Կէսքն ասէին․ Այսոքիկ 21
բանք ոչ դիւահարի են․ միթէ դեւ կարէ՞ զաչս
կուրի բանալ։

ՂԳ Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յԵրուսաղէմ, 22
Ժ եւ ձմեռն էր․ եւ շրջէր Յիսուս 'ի տաճարին՝ 'ի 23
սրահին Սողոմոնի։ Շուրջ եկին զնովաւ Հր- 24
էայքն եւ ասեն․ Մինչեւ յերբ թափես զոգիս
մեր, եթէ դու ես Քրիստոսն՝ ասա մեզ համար-
ձակ։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ․ 25
Ասացի ձեզ՝ եւ ոչ հաւատայք ինձ․ զգործսն
զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին վկայեն
վասն իմ։ Այլ դուք ոչ հաւատայք, զի չէք յոչ- 26
խարաց անտի իմոց։ Ոչխարք իմ ձայնի իմում 27
լսեն, եւ ես ճանաչեմ զնոսա, եւ գան զհետ իմ․
եւ ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս, 28
եւ մի կորիցեն 'ի յաւիտեան, եւ մի ոք յափշտա-
կեսցէ զնոսա 'ի ձեռաց իմոց։ Հայրն իմ որ ետ 29
ինձ զնոսա՝ մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք
կարէ յափշտակել 'ի ձեռաց Հօր իմոյ․ Ես եւ 30
Հայր իմ մի եմք։ Վերստին առին Հրէայքն՝ զի քար- 31
կոծ արասցեն զնա։ Պատասխանի ետ նոցա Յի- 32
սուս․ Բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ 'ի Հօրէ
իմմէ, վասն որո՞յ գործոյ 'ի նոցանէ քարկոծ առ-
նէք զիս։ Պատասխանի ետուն նմա Հրէայքն․ 33
Վասն բարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ,
այլ վասն հայհոյութեան․ եւ զի դու մարդ ես,
եւ զանձն քո Աստուած առնես։ Պատասխանի 34
ետ նոցա Յիսուս․ Ո՞չ յօրէնսն ձեր գրեալ է․
Ես ասացի թէ աստուածք իցէք․ իսկ եթէ զնո- 35
սա աստուածս ասաց՝ առ որս բանն Աստուծոյ
եղեւ, եւ չէ մարթ լուծանել զգիրն, իսկ զոր 36
Հայր օրհնեաց եւ առաքեաց յաշխարհ, դուք ա-
սէք՝ թէ հայհոյես, զի ասացի թէ Որդի Աստու-
ծոյ եմ։ Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի 37
հաւատայք ինձ․ ապա թէ գործեմ, թէ եւ ինձ 38
ոչ հաւատայք, առնոյն գործոցն հաւատացէք․
զի գիտասջիք եւ ծանիջիք՝ եթէ Հայր յիս եւ ես
'ի Հայր։ Դարձեալ խնդրէին զնա ունել, եւ ել 39
'ի ձեռաց նոցա։ Եւ գնաց միւսանգամ յայն կոյս 40
Յորդանանու, 'ի տեղին ուր էր Յովհաննէս զա-
ռաջինն եւ մկրտէր, եւ անդ լինէր։ Եկին բա- 41
զումք առ նա եւ ասէին․ Զի Յովհաննէս նշան ինչ
ոչ արար․ բայց զամենայն զոր ասաց Յովհաննէս 42
վասն նորա՝ ճշմարիտ էր․ եւ բազումք հաւա-
տացին 'ի նա անդ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս 'ի Բեթանիայ, ՂԴ
'ի գեղջէ Մարեմայ եւ Մարթայի քեռ նորա։ Ժ
2 Այս այն Մարիամ էր՝ որ օծ զՏէրն իւղով, եւ
ջնջեաց զոտս նորա հերօք իւրովք․ որոյ եղ-
3 բայրն Ղազարոս հիւանդ էր։ Առաքեցին առ նա
քորքն նորա եւ ասեն․ Տէր, ահաւասիկ զոր
4 դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է։ Իբրեւ լուաւ
Յիսուս, ասէ․ Այն հիւանդութիւն չէ 'ի մահ,
այլ վասն փառացն Աստուծոյ․ զի փառաւոր լիցի
5 Որդի Աստուծոյ այնուիկ։ Եւ սիրէր Յիսուս ըզ-
Մարիամ եւ զՄարթա զքոյր նորա եւ զՂազար։
6 Իբրեւ լուաւ թէ հիւանդացեալ է, զաւուրս կա-
7 լաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս։ Ապա յետ
այնորիկ ասէ ցնոսա․ Եկայք երթիցուք միւսան-
8 գամ 'ի Հրէաստան։ Ասեն ցնա աշակերտքն․
Ռաբբի, այժմ եւս խնդրէին զքեզ Հրէայքն քար-
9 կոծ առնել, եւ դարձեալ երթաս անդրէն։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս․ Ո՞չ երկոտասան ժամ է
յաւուր․ եթէ ոք գնայ 'ի տուընջեան՝ ոչ գայ-
թագղի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ․
10 ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթագղի, զի լոյս
11 ոչ գոյ ընդ նմա։ Զայս իբրեւ ասաց, յետ այ-
սորիկ ասէ ցնոսա․ Ղազարոս բարեկամ մեր
12 ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա։ Ա-
սեն ցնա աշակերտքն․ Տէր, եթէ ննջեաց՝ առող-
13 ջասցի։ Այլ Յիսուս վասն մահուն նորա ասէր․
նոցա այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ քնոյ
14 ասէ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս յայտնա-
15 պէս․ Ղազարոս մեռաւ․ եւ ես ուրախ եմ վասն
ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի
16 անդ․ բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա։ Ասէ
Թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակեր-
տակիցսն․ Ո՛ն եկայք՝ եւ մեք զի ընդ նմա մեռ-
17 ցուք։ Եկն Յիսուս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի
18 գերեզմանի։ Եւ էր Բեթանիա մերձ յԵրուսա-
19 ղէմ իբրեւ ասպարիսաւ հնգետասան․ բազումք
'ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա եւ Մա-
րիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն։
20 Մարթա իբրեւ լուաւ՝ թէ Յիսուս գայ, ընդ ա-
ռաջ գնաց նորա․ բայց Մարիամ նստէր անդէն
21 'ի տան։ Ասէ Մարթա ցՅիսուս․ Տէր, եթէ աստ
22 լինեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ․ այլ եւ արդ
գիտեմ, թէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱստուծոյ՝
23 տացէ քեզ Աստուած։ Ասէ ցնա Յիսուս․ Յարի-
24 ցէ եղբայրն քո։ Ասէ ցնա Մարթա․ Գիտեմ զի
յարիցէ 'ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում։
25 Ասէ ցնա Յիսուս․ Ես իսկ եմ յարութիւն եւ
կեանք․ որ հաւատայ յիս, թէպէտ եւ մեռա-
26 նիցի՝ կեցցէ․ եւ ամենայն որ կենդանի է եւ հա-
ւատայ յիս, մի մեռցի 'ի յաւիտեան․ հաւատաս
27 այդմիկ։ Ասէ ցնա․ Այո, Տէր, ես հաւատացի՝

եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ, որ
յաշխարհ գալոց էիր։ Եւ զայս իբրեւ ասաց, 28
գնաց կոչեաց զՄարիամ զքոյր իւր լռելեայն եւ
ասէ. Վարդապետն եկեալ է՝ եւ կոչէ զքեզ։
Նա իբրեւ լուաւ, յարեաւ վաղվաղակի, եւ եկն 29
առ նա։ Չեւ եւս էր եկեալ Յիսուս ՚ի գեօղն, 30
այլ էր անդէն ՚ի տեղւոջն՝ ուր ընդ առաջ եղեւ
նմա Մարթա։ Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա ՚ի 31
տան անդ եւ մխիթարէին զնա, իբրեւ տեսին
զՄարիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի եւ գնաց,
գնացին եւ նոքա զհետ նորա. համարէին թէ ՚ի
գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։ Իսկ Մա- 32
րիամ իբրեւ եկն ուր էրն Յիսուս՝ եւ ետես զնա,
անկաւ առ ոտս նորա եւ ասէ. Տէր, եթէ աստ
էիր գիւղեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։ Յիսուս 33
իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որ ընդ նմայն էին
Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ
զայրացեալ, եւ ասէ. Ո՞ւր եդիք զնա։ Ասեն 34
ցնա. Տէր, եկ եւ տես։ Եւ արտասուեաց Յի- 35
սուս։ Ասէին Հրեայքն. Տեսէք ո՞րչափ սիրէր 36
զնա։ Կէսքն ՚ի նոցանէ ասէին. Ո՞չ կարէր սա, 37
որ եբաց զաչս կուրին, առնել զի եւ սա մի մեռա-
ցի։ Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, 38
գայ ՚ի գերեզմանն. եւ էր այր մի, եւ վէմ մի
եդեալ ՚ի վերայ նորա։ Եւ ասէ Յիսուս. ՚Ի բաց 39
արարէք զվէմդ։ Ասէ ցնա Մարթա քոյր մեռե-
լոյն. Տէր, արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօ-
րեայ է։ Ասէ ցնա Յիսուս. Ո՞չ ասացի քեզ, ե- 40
թէ հաւատասցես՝ տեսցես զփառսն Աստուծոյ։
Եւ իբրեւ ՚ի վեր առին զվէմն, Յիսուս ամբարձ 41
զաչս իւր ՚ի վեր, եւ ասէ. Հայր, գոհանամ զքէն
զի լուար ինձ. եւ ես գիտէի՝ զի յամենայն ժամ 42
լսես ինձ, այլ վասն ժողովրդեանս որ շուրջ կան
ասեմ՝ զի հաւատասցեն թէ դու առաքեցեր
զիս։ Զայս իբրեւ ասաց, ՚ի ձայն մեծ աղաղա- 43
կեաց եւ ասէ. Ղազարէ, արի եկ արտաքս։ Եւ 44
ել մեռեալն ոտիւք կապեալովք, եւ ձեռօքն երի-
զապնդօք, եւ երեսօքն վարշամակապատօք.
եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Լուծէք զդա եւ թողէք
երթալ։ Բազումք ՚ի Հրէից որ եկեալ էին առ 45
Մարիամու, իբրեւ տեսին զոր արարն՝ հաւա-
տացին ՚ի նա։ Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ 46
փարիսեցիս, եւ պատմեցին նոցա զոր արարն
Յիսուս։

ԶԶ. Ժողովեցին քահանայապետքն եւ փարիսե- 47
ցիքն ատեան, եւ ասեն. Զի՞նչ արասցուք. զի
այրն այն բազում նշանս առնէ. եթէ թողումք 48
զնա այնպէս, ամենեքին հաւատան ՚ի նա. եւ
գայցեն Հոռոմք՝ եւ բառնայցեն զազգս մեր եւ
զտեղի։ Մի ոմն ՚ի նոցանէ, անուն Կայիափա, 49
որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ
ցնոսա. Դուք ոչ ինչ գիտէք, եւ ոչ բնաւ խոր- 50
հիլ խոկ, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի
՚ի վերայ ժողովրդեանս, եւ մի ամենայն ազգս
51 կորիցէ։ Զայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց, այլ քան-
զի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մար-
գարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յիսուս ՚ի վե-
52 րայ ազգին. եւ ոչ ՚ի վերայ ազգին միայն, այլ
զի եւ զորդիսն Աստուծոյ զցրուեալսն ժողո-
53 վեսցէ ՚ի մի։ Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արա-
54 րին՝ զի սպանցեն զնա։ Եւ Յիսուս այնուհետեւ
ոչ եթէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ Հրէիցն, այլ
գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանապատ,
՚ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփրայիմ, եւ
անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ։

55 Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից. եւ բազումք ԶԷ
ելին յԵրուսաղէմ ՚ի գաւառէ անտի յառաջ-
քոյն քան զզատիկն, զի սրբեսցեն զանձինս իւ-
56 րեանց։ Խնդրէին զՅիսուս, եւ ասէին ընդ մի-
մեանս մինչ կային ՚ի տաճարին. Զի՞նչ թուի
ձեզ, եթէ ո՞չ գայցէ ՚ի տօն աստ։ Պատուէր
տուեալ էր քահանայապետիցն եւ փարիսեցւոց,
զի թէ ոք գիտասցէ թէ ուր է, գուշակեսցէ
զնմանէ, զի կալցին զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան զզա-
տիկն՝ եկն ՚ի Բեթանիա, ուր էր Ղազար մե-
2 ռեալն, զոր յարոյց ՚ի մեռելոց։ Եւ արարին
անդ նմա ընթրիս, եւ ՚ի սպասու կայր Մարթա,
եւ Ղազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ նմա։

3 Իսկ Մարիամու առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան ԽԴ
ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն Յիսուսի, եւ հե-
րով իւրով մաքրէր զոտս նորա. եւ տունն լի
եղեւ ՚ի հոտոյ իւղոյն։

4 Ասէ մի ոմն յաշակերտաց անտի՝ Յուդա Իս- ԽԵ
5 կարիովտացի, որ մատնելոց էր զնա. Ընդէր ոչ
իւղս այս վաճառեցաւ երեքարիւր դենարի, եւ
6 տուաւ աղքատաց։ Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղքա-
տաց ինչ փոյթ էր նմա, այլ զի գող էր, եւ
զարկղն ինքն ունէր, եւ որ ինչ անկանէրն՝ նա
7 կրէր։ Ասէ Յիսուս. Թո՛յլ տուք զդա, զի յօրն
8 պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ։ Զաղքատս
յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք, զիս ոչ յամե-
9 նայն ընդ ձեզ ունիք։ Իբրեւ գիտաց ժողովուրդ
բազում ՚ի Հրէիցն թէ անդ է՝ եկին, ոչ միայն
վասն Յիսուսի, այլ զի եւ զՂազար տեսցեն՝ զոր
10 յարոյց ՚ի մեռելոց։ Խորհուրդ արարին քահա-
11 նայապետքն՝ զի եւ զՂազար սպանցեն. քանզի
բազումք ՚ի Հրէից երթային եւ հաւատային ՚ի
Յիսուս։

12 Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ ԽԶ
էր ՚ի տօնն, իբրեւ լուան եթէ գայ Յիսուս յԵ-
13 րուսաղէմ, առին ոստս արմաւենեաց՝ եւ ելին
ընդ առաջ նորա. աղաղակէին եւ ասէին. Ով-
սաննա, օրհնեալ որ գաս յանուն Տեառն՝ թա-
գաւորդ Իսրայէլի։

ԺԲ Եւ գտեալ Յիսուսի էշ մի, նստաւ 'ի վերայ նո- 14
րա. որպէս եւ գրեալ է. Մի՛ երկնչիր, դուստր 15
Սիօնի. ահաւասիկ թագաւոր քո գայ նստեալ
'ի վերայ յաւանակի իշոյ։ Եւ զայն ինչ ոչ գի- 16
տացին աշակերտքն նորա զառաջինն, այլ յոր-
ժամ փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ յիշեցին
եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն նորա, եւ զայն
արարին նմա։ Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր 17
ընդ նմա, եթէ զՂազար կոչեաց եւեթ 'ի գերեզ-
մանէն եւ յարոյց զնա 'ի մեռելոց. եւ վասն այ- 18
նորիկ ընդ առաջ եկեւ նմա ժողովուրդն, զի
լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա։ Իսկ 19
փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. Տեսանէք՝
զի ոչ ինչ օգտիք. ահաւասիկ աշխարհս ամենայն
զկնի նորա գնաց։

ԺԳ Էին անդ ոմանք եւ հեթանոսք յելելոցն անդր, 20
զի երկիր պագանիցեն 'ի տօնին։ Նոքա մատեան 21
առ Փիլիպպոս՝ որ 'ի Բեթսայիդայ Գալիլեացւոցն
էր, աղաչէին զնա եւ ասէին. Տէր, կամիմք զՅի-
սուս տեսանել։ Գայ Փիլիպպոս եւ ասէ ցԱնդ- 22
րէաս. Անդրէաս եւ Փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս։
Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. Ե- 23
հաս ժամ զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ։

ԺԴ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորե- 24
ԵԲ նոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ.
ապա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ։
Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա, եւ որ ա- 25
տեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ՝ 'ի կեանսն
յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս 26
պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. եւ ուր եմ ես,
անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս
պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ։

ԵԴ Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. եւ զի՞նչ 27
ասացից՝ եթէ Հայր ապրեցո զիս 'ի ժամանակէ
աստի յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի 'ի
ժամս յայս։ Հայր, փառաւորեա զանուն քո։ 28
Եկն բարբառ յերկնից. Եւ փառաւոր արարի,
եւ դարձեալ փառաւոր արարից։ Եւ ժողո- 29
վուրդն որ կայր եւ լսէր, ասէին՝ որոտումն լի-
նել. կէսքն ասէին, Հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա։
Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Ոչ վասն իմ 30
ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր։ Այժ-
միկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ 31
իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս.
եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենե- 32
սին ձգեցից առ իս։ Զայս ասէր, նշանակեալ 33
թէ որով մահու մեռանելոց իցէ։ Պատասխանի 34
ետ նմա ժողովուրդն. Մեք լուաք յօրինաց՝ եթէ
Քրիստոսն յաւիտեան կայ. եւ դու զիա՞րդ ասես՝
թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ
35 է այն որդին մարդոյ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Դեռ
մի եւս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէք
մինչդեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար զձեզ հաս-
ցէ. զի որ գնայ 'ի խաւարի, ոչ գիտէ յո երթայ.
36 մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, հաւատացէք 'ի
լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք։ Զայս խօսեցաւ
37 Յիսուս, եւ չոգաւ թաքեաւ 'ի նոցանէ։ Եւ այն-
չափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա, եւ նոքա
38 ոչ հաւատային 'ի նա. զի լցցի բանն Եսայեայ մար-
գարէի՝ զոր ասացն. Տէր, ո՞ հաւատաց 'ի լուր
39 մեր, եւ բազուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ Վասն
այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ. զի միւսանգամ
40 ասէ Եսայի, թէ կուրացոյց զաչս նոցա, եւ ապ-
շեցոյց զսիրտս նոցա. զի մի՛ տեսցեն աչօք, եւ
իմասցին սրտիւք, եւ դարձցին եւ բժշկեցից զնո-
41 սա։ Զայս ասաց Եսայի, զի ետես զփառս նո-
42 րա, եւ խօսեցաւ վասն նորա։ Բայց սակայն եւ
յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին 'ի նա.
այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին, զի մի՛ 'ի
43 ժողովրդենէն ելանիցեն։ Քանզի սիրեցին ըզ-
փառս մարդկան՝ առաւել քան զփառսն Աս-
տուծոյ։

44 Եւ Յիսուս աղաղակէր եւ ասէր. Որ հաւա- ԵԴ
տայ յիս, ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն որ առա-
45 քեացն զիս. եւ որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ
որ առաքեացն զիս։

46 Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն որ հա- ԺԶ
47 ւատայ յիս՝ 'ի խաւարի մի՛ մնասցէ։ Եւ եթէ ոք
լուիցէ բանից իմոց եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դա-
տիմ զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշ-
48 խարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։ Որ անարգէ
զիս, եւ ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի
զնա. բանն զոր ես խօսեցայ՝ նա դատի զնա յա-
49 ւուրն յետնում. զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսե-
ցայ, այլ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա ետ ինձ
50 պատուէր՝ զինչ ասացից եւ զինչ խօսեցայց։ Եւ
գիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտե-
նականք. արդ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ
Հայրն, այնպէս խօսիմ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

✓

1 Յառաջագոյն քան զտօն զատկին գիտաց Յի- ԵԵ
սուս՝ թէ հասեալ է ժամ նորա զի փոխեսցի
յաշխարհէ աստի առ Հայր. սիրեաց զիւրսն՝
որ յաշխարհի աստ էին, 'ի սպառ սիրեաց զնոսա։
2 Եւ 'ի լինել ընթրեացն՝ սատանայի իսկ ար- Լ
կեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա՝ Յուդայ Սի-
3 մովնի Իսկարիովտացւոյ։ Գիտաց Յիսուս՝ զի
զամենայն ինչ ետ Հայր 'ի ձեռս նորա, եւ թէ
4 յԱստուծոյ ել՝ եւ առ Աստուած երթայ. յառնէ
յընթրեաց անտի եւ դնէ զհանդերձն, եւ ա-
5 ռեալ զենջակ մի՝ ածաւ. եւ ապա առեալ

ԺԲ. 25. Արձակէ զնա, ըստ յոյն բնագրին՝ կորուսցէ զնա։

ջուր՝ արկ ՚ի կոնք, եւ սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն,
եւ սրբել ղենջակաւն զոր ածեալ
էր։ Գայ առ Սիմոնի Պետրոս․ եւ նա ասէ ցնա․ 6
Տէր, դու՞ զիմ զոտս լուանաս։ Պատասխանի ետ 7
նմա Յիսուս եւ ասէ․ Զոր ինչ ես գործեմ, դու
այժմ ոչ գիտես, բայց ապա գիտասջիր։ Ասէ 8
ցնա Պետրոս․ Ոչ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան։
Պատասխանի ետ Յիսուս․ Եթէ ոչ լուացից զքեզ,
ոչ ունիս ընդ իս մասն։ Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս․ 9
Տէր, մի միայն զոտս իմ, այլ եւ զձեռս
եւ զգլուխ։ Ասէ ցնա Յիսուս․ Լուացելոյն չէ 10
ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն լուանայցէ․ քանզի
ամենեւին սուրբ է․ եւ դուք սուրբ էք, այլ ոչ
ամենեքեան։ Զի գիտէր զայն որ մատնելոցն էր 11
զնա, վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքեան
սուրբ էք։ Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, առ 12
զհանդերձս իւր՝ եւ դարձեալ բազմեցաւ, եւ
ասէ ցնոսա․ Գիտէք զինչ արարի ձեզ։ Դուք 13
կոչէք զիս վարդապետ եւ Տէր, եւ բարւոք ասէք․
քանզի եմ իսկ։ Իսկ արդ եթէ ես լուացի 14
զոտս ձեր՝ Տէրս եւ վարդապետս, եւ դուք պարտիք
զմիմեանց ոտս լուանալ․ զի օրինակ մի ետու
ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, եւ դուք 15
առնիջիք։

ԼԱ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ ոչ է ծառայ մեծ քան 16
ԵԶ զտէր իւր, եւ ոչ առաքեալ մեծ քան զայն որ
առաքեացն զնա։ Եթէ զայս գիտէք, երանելի 17
եւս էք՝ եթէ առնիցէք զայս։ Ոչ վասն ամենեցուն 18
ձեր ասեմ․ զի ես գիտեմ զորս ընտրեցի․
այլ զի լցցի գիրն, թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝
արար ինձ խաբէութիւն։ Յայսմ հետէ իսկ ասեմ 19
ձեզ մինչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝
հաւատասջիք թէ ես եմ։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ 20
որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից՝ զիս ընդունի,
եւ որ զիս ընդունի՝ ընդունի զայն որ առաքեացն
զիս։ Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խռովեցաւ յոգի 21
իւր․ վկայեաց եւ ասէ․ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ, զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս։ Հայէին 22
ընդ միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք
թէ զումէ ասիցէ։ Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն 23
բազմեալ առ Յիսուսիւ, զոր սիրէրն Յիսուս․
ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս հարցանել՝ ո՞ իցէ 24
վասն որոյ ասէն։ Եւ նա անկեալ զլանջօքն Յիսուսի, 25
ասէ ցնա․ Տէր, ո՞վ է։ Պատասխանի ետ 26
Յիսուս եւ ասէ․ Այն է՝ որում ես թացից զպատառն
եւ տաց։ Եւ թացեալ զպատառն՝ տայ
Յուդայի Իսկարիովտացւոյ․ եւ յետ պատառոյն՝ 27
ապա եմուտ ՚ի նա սատանայ։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս․
Արդ որ զինչ առնելոցն ես՝ արա վաղվաղակի։
Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ՚ի բազմականացն 28
անտի՝ թէ առ ինչ ասաց ցնա․ զի ոմանք համարէին 29
թէ զի զարկղն ունէր Յուդա, ասաց նմա
Յիսուս, գնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ՚ի տօնիս,
եւ կամ զի աղքատաց ինչ տայցէ։ Իսկ նորա առեալ 30
զպատառն՝ ել արտաքս վաղվաղակի. եւ
էր գիշեր։

31 Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս․ Այժմ փառաւորեցաւ ԵԷ
որդի մարդոյ, եւ Աստուած փառաւորեցաւ
32 ՚ի նմա։ Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ
՚ի նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա յանձն
33 իւր․ եւ վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա։ Որդեակք
իմ, փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ․
խնդրեսջիք զիս․ եւ որպէս ասացի ցՀրէայսն, եթէ
ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ, եւ
34 արդ ձեզ ասեմ։ Պատուիրան նոր տամ ձեզ,
զի սիրիցէք զմիմեանս․ որպէս սիրեցի ես զձեզ,
35 զի եւ դուք սիրեսջիք զմիմեանս։ Յայսմ գիտասցեն
ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ
36 սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս․
Տէր, յո՞ երթաս։ Պատասխանի ետ Յիսուս․
Ուր ես երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զհետ
37 իմ, բայց ապա եկեսցես զհետ իմ։ Ասէ ցնա
Պետրոս․ Տէր, ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ
զհետ քո․ զանձն իմ իսկ եդից ՚ի վերայ
38 քո։ Պատասխանի ետ Յիսուս․ Զանձն քո դիցես
՚ի վերայ իմ․ ամէն ամէն ասեմ քեզ․ չեւ իցէ
հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Մի խռովեսցին սիրտք ձեր, այլ հաւատացէք
2 յԱստուած, եւ յիս հաւատացէք։ Ի տան Հօր
իմոյ օթեվանք բազում են․ ապա թէ ոչ՝ ասացեալ
էր իմ ձեզ, եթէ երթամ եւ պատրաստեմ
3 ձեզ տեղի։ Եւ եթէ երթամ եւ պատրաստեմ
ձեզ տեղի, դարձեալ գամ եւ առնում
զձեզ առ իս․ զի ուր ես իցեմ, եւ դուք անդ
4 իցէք․ եւ ուր երթամն՝ գիտիցէք, եւ զճանապարհն
5 գիտիցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս․ Տէր, ոչ
գիտեմք յո՞ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանապարհն
6 կարասցուք գիտել։ Ասէ ցնա Յիսուս․ Ես եմ
ճանապարհն եւ ճշմարտութիւն եւ կեանք․ ոչ
7 ոք գայ առ Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ։ Եթէ զիս գիտէիք,
ապա եւ զՀայր իմ գիտէիք, եւ այսուհետեւ
8 գիտասջիք զնա, եւ տեսէք զնա։ Ասէ ցնա
Փիլիպպոս․ Տէր, ցոյց մեզ զՀայր՝ եւ շատ է մեզ։
9 Ասէ ցնա Յիսուս․ Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ
եմ, եւ ո՞չ ծանեար զիս, Փիլիպպէ․ որ ետես
զիս՝ ետես զՀայրն․ եւ դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ
10 ցոյց մեզ զՀայր։ Ո՞չ հաւատաս եթէ ես ՚ի Հայր
եւ Հայր յիս է․ բանն զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ,
ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն որ յիս
11 բնակեալ է նա գործէ զգործսն։ Հաւատացէք
12 ինձ՝ եթէ ես ՚ի Հայր եւ Հայր յիս․ ապա թէ ոչ՝
գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք ինձ։ Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործս
զոր ես գործեմ, եւ նա գործեսցէ, եւ մեծամեծս

ես քան զնոյն գործեսցէ· զի ես առ Հայր երթամ:
Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից 13
ԿԱ. զայն· զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի:
ԺԵ/ԺԴ Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք· 15
և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ 16
տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան·
զՀոգին Ճշմարտութեան, զոր աշխարհս 17
ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա և ոչ
ճանաչէ զնա· բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ
ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի: Ոչ թողից 18
զձեզ որբս, գամ առ ձեզ· փոքր մի ևս, և 19
աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս· բայց դուք տեսանիցէք
զիս· զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի
լինելոց էք: Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, 20
զի ես 'ի Հայր իմում, և դուք յիս, և ես 'ի ձեզ·
որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, 21
նա է որ սիրէ զիս· և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի
'ի Հօրէ իմմէ· և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից
նմա զիս: Ասէ ցնա Յուդա՝ ոչ սկարիովտացին· 22
Տէր, զի՞ եղև՝ զի մեզ յայտնելոց ես
զքեզ՝ և ոչ աշխարհի: Պատասխանի ետ Յիսուս 23
և ասէ ցնա· Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ
պահեսցէ, և Հայր իմ սիրեսցէ զնա· և առ
նա եկեսցուք, և օթևանս առ նմա արասցուք:
Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ· և բանն 24
իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ առաքեացն
զիս: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս եմ· 25
իսկ մխիթարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր առաքեսցէ 26
Հայր յանուն իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն,
և յիշեցուսցէ ձեզ զամենայն որ ինչ ասացի
ձեզ: Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն 27
զիմ տամ ձեզ· ոչ որպէս աշխարհս տայ՝
տամ ես ձեզ· մի խռովեսցին սիրտք ձեր, և մի
զանգիտեսցեն: Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ 28
երթամ և գամ առ ձեզ· եթէ սիրէիք զիս՝ ապա
ուրախ լինեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ,
զի Հայր իմ մեծ է քան զիս: Եւ այժմ ասացի 29
ձեզ մինչ չև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք:
Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ 30
ձեզ· գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս
ինչ ոչ գտանէ· այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ 31
զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայրն՝
այնպէս առնեմ· ճն արիք գնասցուք աստի:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Ես եմ որթն Ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է· 1
ամենայն ուռ որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ 2
զնա· և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա,
զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի: Դուք արդէն 3
իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ
ձեզ: Կացէք յիս՝ և ես 'ի ձեզ· որպէս ուռն 4
ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ
չիցէ հաստատեալ յորթն, նոյնպէս և դուք՝
5 եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք: Ես եմ որթ՝ և
դուք ուռ· որ հաստատեալ է յիս՝ և ես 'ի նա,
նա բերէ պտուղ յոյժ· զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք
6 առնել: Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, ել
նա արտաքս իբրև զուռն, և ցամաքեցաւ· և
ժողովեն զնա, և 'ի հուր արկանեն և այրի:
7 Եթէ կայցէք յիս, և բանքն իմ 'ի ձեզ կայցեն·
զոր ինչ կամիցիք խնդրեսջիք՝ և լինիցի ձեզ:
8 Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ
9 յոյժ բերիցէք, և եղիջիք իմ աշակերտք: Որպէս
սիրեաց զիս Հայրն իմ, և ես սիրեցի զձեզ·
10 հաստատուն կացէք 'ի սէր իմ· եթէ պահիցէք
զպատուիրանս իմ, կացջիք 'ի սէր իմ· որպէս
ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ 'ի
11 սէր նորա: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն
իմ 'ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւնն
12 լցեալ եղիցի: Այս է պատուէր իմ, զի
սիրեսջիք զմիմեանս, որպէս և ես սիրեցի զձեզ:
13 Մեծ ևս քան զայս սէր՝ ոչ ոք ունի, եթէ զանձն
14 իւր դիցէ 'ի վերայ բարեկամաց իւրոց: Դուք
բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ
15 ձեզ· ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի
ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա· այլ
զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն զոր լուայ
16 'ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ դուք ընտրեցէք
զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ· և եդի
զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պտղաբերք լինիջիք,
և պտուղն ձեր կացցէ: Եւ զոր ինչ խնդրիցէք
'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:
17 Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս: Եթէ
18 աշխարհ զձեզ ատեայ, գիտասջիք զի նախ
19 զիս ատեաց: Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ
զիւրն սիրէր արդեօք· բայց զի չէք յաշխարհէ,
այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն
20 այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր
իւր· եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ
հալածեսցեն· եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա
21 և զձերն պահեսցեն: Այլ զայսոսիկ արասցեն ընդ
ձեզ վասն անուան իմոյ· զի ոչ գիտեն զայն՝ որ
22 առաքեացն զիս: Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ
ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա· բայց
արդ չէք ինչ պատճառք վասն մեղաց իւրեանց:
23 Որ զիս ատեայ, և զՀայր իմ ատեայ: Եթէ
24 զգործսն չէր գործեալ 'ի նոսա՝ զոր ոչ այլ ոք
գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա, բայց արդ
25 տեսին և ատեցին՝ և զիս և զՀայր իմ· այլ զի
լցցի բանն, որ յօրէնս նոցա գրեալ է, թէ ատեցին
26 զիս տարապարտուց: Բայց յորժամ եկեսցէ
մխիթարիչն, զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի
Հօրէ, զՀոգին Ճշմարտութեան որ 'ի Հօրէ ելնէ,
27 նա վկայեսցէ վասն իմ· և դուք վկայէք,
զի իսկզբանէ ընդ իս էք:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայթագղիջիք 1
· 'ի ժողովրդոց ելանելոյ հանիցեն զձեզ: Այլ 2
եկեսցէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ
զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստուծոյ
: Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի 3
ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս: Այլ եւ զայս խօսեցայ 4
ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝
յիշիցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ: Զայս ի սկզբանէ 5
ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի: Բայց արդ
երթամ առ առաքիչն իմ, եւ ոչ ոք 'ի ձէնջ
հարցանէ զիս՝ թէ յո՛ երթաս · այլ զի զայս խօսեցայ 6
ընդ ձեզ, տրտմութիւն էլից զսիրտս ձեր:
Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ · լաւ է ձեզ եթէ 7
ես երթամ · զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխիթարիչն
ոչ եկեսցէ առ ձեզ · ապա եթէ երթամ, առաքեցից
զնա առ ձեզ: Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ 8
զաշխարհ վասն մեղաց, եւ վասն արդարութեան,
եւ վասն դատաստանի: Վասն մեղաց, 9
զի ոչ հաւատան յիս · վասն արդարութեան, 10
զի առ Հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս տեսանէք
զիս · վասն դատաստանի, զի իշխան աշխարհիս 11
այսորիկ դատապարտեալ է: Եւս բազում 12
ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք համբառնալ
այժմիկ · յորժամ եկեսցէ նա Հոգին 13
ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ ամենայն
ճշմարտութեամբ · զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսեսցի
· այլ զոր լուիցէ խօսեսցի, եւ զգալոցն պատմեսցէ
ձեզ: Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ 14
անտի առնուցու եւ պատմեսցէ ձեզ: Զամենայն 15
ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է · վասն այնորիկ ասացի
ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնու եւ պատմէ ձեզ:
Փոքր մի՛ եւ ոչ եւս տեսանիցէք զիս, եւ ապա 16
սակաւիկ մի՛ եւ տեսանիցէք զիս · եւ ես երթամ
առ Հայր: Ասէին ոմանք յաշակերտաց 17
անտի ցմիմեանս · Զի՞նչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ,
թէ փոքր մի՛ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ դարձեալ
սակաւիկ մի՛ եւ տեսանիցէք զիս · եւ եթէ
ես առ Հայր իմ երթամ: Եւ ասէին · Զի՞նչ իցէ 18
այն փոքր մին եւս, չգիտեմք զինչ խօսի: Գիտաց 19
Յիսուս եթէ կամին զնա հարցանել, եւ
ասէ ցնոսա · Վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմեանս
զի ասացի՝ թէ փոքր մի՛ եւ ոչ տեսանէք
զիս, եւ դարձեալ սակաւիկ մի՛ եւս եւ տեսանիցէք
զիս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք 20
եւ ողբասջիք դուք, եւ աշխարհ խնդասցէ ·
դուք տրտմեսջիք · այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն
եղիցի: Կին յորժամ ծնանիցի՝ 21
տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա ·
այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղութիւնն
վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ
յաշխարհ: Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք, 22
այլ դարձեալ տեսից զձեզ, եւ ուրախ լիցին
սիրտք ձեր, եւ զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ
23 'ի ձէնջ: Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք
: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի զոր ինչ
խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:
24 Մինչեւ ցայժմ ոչ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ ·
խնդրեցէք՝ եւ առնուցուք · զի ուրախութիւնն
25 ձեր լցեալ եղիցի: Զայս առակօք խօսեցայ ընդ
ձեզ · եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ եւս առակօք
խօսեցայց ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ
26 պատմեցից ձեզ: Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն
իմ · եւ ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից
27 զՀայր վասն ձեր · զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ,
զի դուք զիս սիրեցէք, եւ հաւատացէք եթէ
28 ես յԱստուծոյ ելի: Ելի 'ի Հօրէ՝ եւ եկի յաշխարհ,
դարձեալ թողում զաշխարհ, եւ երթամ
29 առ Հայր: Ասեն ցնա աշակերտքն · Ահա արդ
յայտնութեամբ խօսիս, եւ առակ եւ ոչ մի ինչ
30 ասես · այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զամենայն,
եւ ոչ ինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ ·
յայսմիկ հաւատամք եթէ յԱստուծոյ ելեր:
31 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ · Այժմ
32 հաւատայք · ահա եկեսցէ ժամ, եւ եկեալ իսկ
է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս, եւ զիս
միայն թողուցուք · եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ
33 իս է: Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս խաղաղութիւն
ունիցիք · յաշխարհի աստ նեղութիւն
ունիցիք · այլ քաջալերեցարուք զի ես
յաղթեցի աշխարհի:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զաչս
իւր յերկինս եւ ասէ · Հայր, հասեալ է ժամ,
փառաւորեա զՈրդի քո, զի եւ Որդի քո փառաւորեսցէ
2 զքեզ · որպէս ետուր նմա իշխանութիւն
ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի զոր ետուր
նմա, տացէ զկեանսն յաւիտենականս:
3 Այս են յաւիտենական կեանք, զի ծանիցեն
զքեզ միայն ճշմարիտ Աստուած, եւ զոր առաքեցեր
4 զՅիսուս Քրիստոս: Ես զքեզ փառաւորեցի
յերկրի · զգործն կատարեցի՝ զոր ետուր
5 ցիս զի արարից · եւ այժմ փառաւորեա զիս,
Հայր, առ 'ի քէն փառօքն զոր ունէի յառաջ
6 քան զլինելն աշխարհի առ 'ի քէն: Յայտնեցի
զանուն քո մարդկան, զորս ետուր ինձ յաշխարհէ
· քո էին, եւ ինձ ետուր զնոսա, եւ
7 զբանն քո պահեցին: Արդ գիտացին՝ եթէ զամենայն
8 ինչ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա · եւ
նոքա ընկալան, եւ ծանեան ճշմարտութեամբ՝
թէ առ 'ի քէն ելի · եւ հաւատացին՝ եթէ դու
9 առաքեցեր զիս: Արդ ես վասն նոցա աղաչեմ,
եւ ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ · այլ վասն նոցա

զորս ետուրն ինձ, զի քո են. եւ որ ինչ իմ է, 10
ամենայն քո է. եւ որ ինչ քո է, այն իմ է. եւ
փառաւորեալ եմ ՚ի նոսա: Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, 11
եւ նոքա յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ
գամ. Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն քո,
որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի՝ որպէս եւ մեք
մի եմք: Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի 12
զնոսա յանուն քո՝ որով ետուրն ինձ. եւ
պահեցի. եւ ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին
կորստեան, զի գիրն լցցի: Բայց արդ առ 13
քեզ գամ. եւ զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին
զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իրեանց:
Ես ետու նոցա զբանն քո, եւ աշխարհս 14
ատեաց զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, որպէս եւ
ես չեմ յաշխարհէ: Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես 15
զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա
՚ի չարէ: Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս եւ 16
ես չեմ յաշխարհէ: Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ 17
քով. զի քո բանդ ճշմարտութիւն
է: Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, եւ ես առաքեցի 18
զնոսա յաշխարհ. եւ ՚ի վերայ նոցա ես 19
սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին եւ նոքա
սրբեալք ճշմարտութեամբ: Այլ ոչ վասն նոցա 20
միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամենայն հաւատացելոց
բանիւն նոցա յիս. զի ամենեքին մի 21
իցեն, որպէս դու Հայր յիս՝ եւ ես ՚ի քեզ, զի
եւ նոքա ՚ի մեզ իցեն. զի եւ աշխարհ հաւատասցէ
եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ես զփառսն 22
զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ որպէս
եւ մեք մի եմք. ես ՚ի նոսա, եւ դու յիս, զի եղիցին 23
կատարեալք ՚ի մի: Եւ գիտասցէ աշխարհ՝
եթէ դու առաքեցեր զիս, եւ սիրեցի զնոսա որպէս
դու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս ետուրն 24
ինձ, կամիմ՝ զի ուր ես եմ, եւ նոքա իցեն ընդ
իս. զի տեսանիցեն զփառսն զիմ, զոր ետուրն
ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի:
Հայր արդար, եւ աշխարհ զքեզ ոչ 25
ծանեաւ. այլ ես զքեզ ծանեայ, եւ նոքա ծանեան՝
եթէ դու առաքեցեր զիս: Եւ ծանուցի 26
նոցա զանուն քո եւ ծանուցից. զի սէրն զոր
սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա իցէ, եւ ես ՚ի նոսա:

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, ել աշակերտօքն 1
հանդերձ յայն կոյս ձորոյն Կեդրոնի՝ ուր էր
պարտէզ, յոր եմուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր:
Գիտէր եւ Յուդա՝ որ զնայն մատնելոց էր՝ 2
զտեղին. զի բազում անգամ ժողովեալ էր անդ
Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ: Եւ Յուդայի առեալ 3
ընդ իւր զգունդն, եւ ՚ի քահանայապետիցն
եւ ՚ի փարիսեցւոց սպասաւորս, գայ անդ
ջահիւք եւ լապտերօք եւ զինուք: Իսկ Յիսուս 4
իբրեւ ետես զայն ամենայն եկեալ ՚ի վերայ նորա,
5 ել եւ ասէ ցնոսա. Զո՞ խնդրէք: Պատասխանի
ետուն նմա. ԶՅիսուս Նազովրեցի: Ասէ
ցնոսա Յիսուս. Ես եմ: Կայր ընդ նոսա եւ Յուդա՝
6 որ մատնելոցն զնա: Իբրեւ ասաց՝ թէ ես եմ,
7 յետս յետս չոգան՝ եւ զարկան զգետնի: Դարձեալ
եհարց զնոսա. Զո՞ խնդրէք: Եւ նոքա ասեն.
8 ԶՅիսուս Նազովրեցի: Պատասխանի ետ նոցա
Յիսուս. Ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ եթէ
9 զիս խնդրէք, թոյլ տուք դոցա երթալ: Զի լցցի
բանն՝ զոր ասաց, թէ զորս ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսի
10 ՚ի նոցանէ եւ ոչ զոք: Իսկ Սիմովն Պետրոս՝
քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա եւ եհար
զքահանայապետին ծառայ, եւ ՚ի բաց եհատ զունկն
նորա զաջոյ. եւ էր անուն ծառային Մաղքոս:
11 Ասէ Յիսուս ցՊետրոս. Արկ զսուրդ անդրէն ՚ի
պատեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ Հայր՝
12 ո՞չ ըմպիցեմ զնա: Իսկ գունդն եւ հազարապետն
եւ սպասաւորք Հրէիցն կալան զՅիսուս եւ կապեցին:
13 Եւ ածին զնա նախ առ Աննա, որ էր
աներ Կայիափայի, որ քահանայապետն էր ամացայն
14 այնորիկ: Այս այն Կայիափա էր՝ որ խրատ
ետ Հրէից, թէ լաւ է առն միում մեռանել ՚ի
15 վերայ ժողովրդեանն: Եւ երթայր զհետ Յիսուսի
Սիմովն Պետրոս եւ միւս աշակերտն: Եւ
աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանայապետին՝
եմուտ ընդ Յիսուսի ՚ի գաւիթ քահանայապետին:
16 Եւ Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ.
ել միւս աշակերտն՝ որ էր ծանօթ քահանայապետին,
եւ ասաց ցդռնապանն՝ եւ եմոյծ
17 ՚ի ներքս զՊետրոս: Ասէ աղախինն որ դռնապանն
էր՝ ցՊետրոս. Միթէ եւ դո՞ւ յաշակերտաց
առնն այնորիկ իցես: Եւ նա ասէ. Ոչ եմ:
18 Կային անդ ծառայքն եւ սպասաւորք, խարոյկ
արկեալ՝ քանզի ցուրտ էր, եւ ջեռնուին. կայր
19 ընդ նոսա եւ Պետրոս եւ ջեռնոյր: Եւ քահանայապետն
եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն
20 եւ վասն վարդապետութեան նորա: Պատասխանի
ետ նմա Յիսուս. Ես յայտնապէս խօսեցայ
յաշխարհի, ես յամենայն ժամ ուսուցի ՚ի
ժողովրդեանն եւ ՚ի տաճարի անդ՝ ուր ամենայն
Հրեայք ժողովեալ էին, եւ ՚ի ծածուկ ինչ ոչ
21 խօսեցայ: Զի՞ հարցանես զիս, հարց զայնոսիկ՝
որ լուան, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա. ահաւասիկ
22 նոքա գիտեն զինչ ասացի ես: Իբրեւ նա
զայն ասաց, մի ոմն ՚ի սպասաւորացն որ անդ
կայր, ած ապտակ Յիսուսի եւ ասէ. Ա՞յդպէս
23 պատասխանի տաս քահանայապետիդ: Եւ Յիսուս
ասէ ցնա. Եթէ չար ինչ խօսեցայ, վկայեա
վասն չարին. իսկ եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես
24 զիս: Եւ առաքեաց զնա Աննա կապեալ առ Կայիափա
քահանայապետ:

25 Եւ Սիմովն Պետրոս կայր անդ եւ ջեռնոյր. Եւ
ասեն ցնա. Միթէ եւ դո՞ւ յաշակերտաց նորա

նորա իցես։ Նա ուրացաւ եւ ասէ, թէ չեմ։ Եւ 26
ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քահանայապետին՝ ազգական
այնորիկ զորոյ զունկն եհատ Պետրոս·
Ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի անդ ընդ
նմա։ Դարձեալ ուրացաւ Պետրոս, եւ վաղվաղակի 27
հաւ խօսեցաւ։

ԼԴ Եւ ածեն զՅիսուս 'ի փանոցն Կայիափայ յապարանս 28
դատաւորին, եւ էր այգուց։ Եւ նոքա
ոչ մտին յապարանսն, զի մի պղծեսցին, այլ զի
ուտիցեն զզատիկն։ Ել առ նոսա Պիղատոս արտաքս 29
եւ ասէ· Զի՞նչ չարախօսութիւն մատուցանէք
զառնէն զայսմանէ։ Պատասխանի ետուն 30
եւ ասեն ցնա· Եթէ չէր չարագործ այրն այն,
ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս· 31
Առէք զնա դուք, եւ ըստ ձերոց օրինացն
դատեցարուք։ Ասեն ցնա Հրեայքն· Մեզ ոչ է
արժան սպանանել զոք։ Զի լցցի բանն Յիսուսի 32
զոր ասաց, նշանակելով թէ որով մահու մեռանելոց
իցէ։ Եմուտ միւսանգամ յապարանսն Պիղատոս, 33
կոչեաց զՅիսուս, եւ ասէ ցնա· Դու
ես թագաւորն Հրէից։ Պատասխանի ետ Յիսուս· 34
Ի քէն ասես զայդ, եթէ այլք ասացին քեզ զինէն։
Պատասխանի ետ Պիղատոս· Միթէ եւ ես 35
Հրեա՞յ իցեմ· ազգն քո եւ քահանայապետք մատնեցին
զքեզ ինձ· զի՞նչ գործ գործեալ է քո։
Պատասխանի ետ Յիսուս· Իմ արքայութիւն չէ 36
յայսմ աշխարհէ· եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն
իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին
արդեօք՝ զի մի մատնեցայց Հրէից· բայց արդ
թագաւորութիւն իմ չէ աստի։ Ասէ ցնա Պիղատոս· 37
Ապա թէ այդպէս իցէ, թագաւոր ուրեմն
ես դու։ Պատասխանի ետ Յիսուս· Դու ասես՝
թէ թագաւոր իցեմ· բայց ես յայդ իսկ ծնեալ
եմ, եւ 'ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի
վկայեցից ճշմարտութեանն· ամենայն որ 'ի ճշմարտութենէ
է, լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա 38
Պիղատոս· Զի՞նչ է ճշմարտութիւն։ Զայս իբրեւ
ասաց, դարձեալ ել առ Հրեայսն եւ ասէ
ցնոսա· Ես եւ ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ 'ի
նմա։ Բայց է ձեր սովորութիւն՝ զի զմի ոք արձակեցից 39
ձեզ 'ի զատկին· արդ կամի՞ք զի արձակեցից
ձեզ զթագաւորն Հրէից։ Աղաղակեցին 40
ամենեքեան եւ ասեն· Մի զդա, այլ զԲարաբբա·
եւ էր Բարաբբայն այն աւազակ։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս, եւ գան եհար։ 1
Եւ զինուորացն արարեալ պսակ 'ի փշոց՝ 2
եդին 'ի գլուխ նորա, եւ զգեցուցին նմա հանդերձ
ծիրանի· եւ գային առ նա եւ ասէին· 3
Ողջ եր, արքայ Հրէից։ Եւ հանէին նմա ապտակս։
Ել դարձեալ Պիղատոս արտաքս եւ ասէ 4
ցնոսա· Ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի
գիտասջիք թէ ես մի ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ։
5 Ել Յիսուս արտաքս, եւ ունէր պսակ 'ի փշոց
եւ հանդերձ ծիրանի։ Եւ ասէ ցնոսա· Ահա
6 այրդ ձեզ։ Իբրեւ տեսին զնա քահանայապետքն
եւ սպասաւորք, զաղաղակ բարձին եւ
ասեն· Ի խաչ հան՝ 'ի խաչ հան զդա։ Ասէ ցնոսա
Պիղատոս· Առէք զդա 'ի ձեզ, եւ ձեզէն հանէք
'ի խաչ· զի ես 'ի դմա ինչ ոչ գտանեմ։
7 Պատասխանի ետուն նմա Հրեայքն· Մեք օրէնս
ունիմք, եւ ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել,
8 զի զանձն իւր որդի Աստուծոյ արար։ Իբրեւ
լուաւ զբանս զայսոսիկ Պիղատոս, առաւել
9 եւս երկեաւ· եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանսն,
եւ ասէ ցՅիսուս· Ուստի՞ ես դու։ Եւ
10 Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի։ Ասէ ցնա Պիղատոս·
Ընդ իս ո՞չ խօսիս· ո՞չ գիտես եթէ իշխանութիւն
ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ, եւ իշխանութիւն
11 ունիմ արձակել զքեզ։ Պատասխանի ետ Յիսուս·
Ոչ ունէիր դու իշխանութիւն 'ի
վերայ իմ եւ ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի
վերուստ· վասն այնորիկ որ մատնեաց զիս քեզ՝
12 նորա մեծ մեղք են։ Եւ յայնմհետէ Պիղատոս
խնդրէր արձակել զնա· եւ Հրեայքն աղաղակէին
եւ ասէին· Եթէ զդա արձակես, չես բարեկամ
կայսեր· ամենայն որ որ թագաւոր կոչէ
13 զանձն իւր, հակառակ է կայսեր։ Իսկ Պիղատոս
իբրեւ լուաւ զբանս զայսոսիկ, ած զՅիսուս
արտաքս՝ եւ նստաւ 'ի վերայ բեմին 'ի տեղւոջն
որ կոչէր քարայատակ, եւ եբրայեցերէն կապատթա։
14 Էր ուրբաթն զատկի, եւ էր ժամ իբրեւ
վեցերորդ, եւ ասէ ցՀրեայսն· Ահա թագաւորդ
15 ձեր ձեզ։ Եւ նոքա աղաղակէին· Բարձ
'ի միջոյ, բարձ 'ի միջոյ, եւ հան զդա 'ի խաչ։ Ասէ
ցնոսա Պիղատոս· Զթագաւորդ ձեր 'ի
խաչ հանիցե՞մ։ Պատասխանի ետուն քահանայապետքն·
Ոչ ունիմք թագաւոր՝ բայց 'ի կայսերէ։
16 Յայնժամ ետ զնա 'ի ձեռս նոցա, զի 'ի
խաչ ելանիցէ։

17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա· եւ բարձեալ ԼԵ
էր ինքնին զխաչափայտն, եւ ելանէր 'ի տեղին՝
որ անուանէր գագաթան, եւ կոչէր եբրայեցերէն
18 Գողգոթա· ուր եւ 'ի խաչն իսկ հանին զնա,
եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս աստի եւ անտի, եւ
19 'ի մէջ զՅիսուս։ Գրեաց եւ տախտակ մի Պիղատոս,
եւ եդ 'ի վերայ խաչին· եւ էր գրեալ· Յիսուս
20 Նազովրեցի թագաւոր Հրէից։ Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք 'ի Հրէից, զի մօտ էր
'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս·
եւ էր գրեալ եբրայեցերէն՝ դաղմատարէն եւ
21 յունարէն։ Ասեն ցՊիղատոս քահանայապետքն
Հրէից· Մի՛ գրեր թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա
22 ասաց՝ թագաւոր եմ Հրէից։ Պատասխանի ետ
23 Պիղատոս· Զոր ինչ գրեցին՝ գրեցի։ Իսկ զի-

նուորքն իբրեւ հանին 'ի խաչ զՅիսուս, առին
զհանդերձս նորա եւ արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր
զինուորի մասն. եւ զպատմուճանն.
քանզի էր առանց կարանի 'ի վերուստ փոր անկեալ
ամենեւին, առեն ցմիմեանս. Մի պատառեսցուք 24
զդա, այլ արկցուք վիճակս 'ի վերայ
դորա ում եւ ելցէ: Զի լցցի գիրն որ ասէ. Բաժանեցան
զհանդերձս իմ յիւրեանս, եւ 'ի վերայ
պատմուճանի իմոյ վիճակ արկին: Զինուորքն
զայս ինչ գործեցին: Եւ կային առ խաչին 25
Յիսուսի մայրն նորա, եւ քոյր մօր նորա
Մարիամ Կղէովպայ, եւ Մարիամ Մագդաղենացի:
Յիսուս իբրեւ եւես զմայրն եւ զաշակերտն 26
զոր սիրէր՝ զի կայր անդ, ասէ ցմայրն. Կին դու,
ահա որդի քո: Ապա ասէ ցաշակերտն. Ահա 27
մայր քո: Եւ յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն
զնա առ իւր: Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յիսուս, 28
եթէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է,
զի կատարեսցի գիրն՝ ասէ, Ծարաւի եմ: Եւ 29
անդ կայր աման ինչ լի քացախով. եւ նոցա
սպունգ լցեալ քացախով ընդ եղեսպոյ՝ շուրջ
եդեալ զմշտկաւ զոպայի, մատուցին 'ի բերան
նորա: Իբրեւ առ Յիսուս զքացախն հանդերձ 30
լեղւովն՝ ասէ. Ամենայն ինչ կատարեալ է: Եւ
խոնարհեցուցեալ զգլուխ՝ աւանդեաց զոգին:

ԽԹ Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի ան- 31
կցին 'ի խաչին մարմինքն մինչեւ ցշաբաթն,
զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ,
աղաչեցին զՊիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս
նոցա, եւ բարձցին: Եկին զինուորքն, եւ զառաջնոյն 32
խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս եւ
զմիւսոյն որ ընդ նմա 'ի խաչն ելեալ էր: Բայց 33
իբրեւ եկին առ Յիսուս, եւ տեսին զի այն ինչ
մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա.
այլ մի ոմն 'ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողն 34
նորա, եւ վաղվաղակի ել արիւն եւ ջուր: Եւ 35
որ եսեանն՝ վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութիւն
նորա. եւ նա գիտէ՝ թէ ճշմարիտ ասէ,
զի եւ դուք հաւատասջիք: Այս եղեւ, զի լցցի 36
գիրն, եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի. եւ դարձեալ 37
միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին 'ի նա՝ յոր
խոցեցինն:

Ծ Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ 38
որ յԱրիմաթեայ էր, աշակերտ Յիսուսի 'ի ծածուկ
վասն ահին Հրէից, զի բարձցէ զմարմինն
Յիսուսի. եւ հրամայեաց Պիղատոս. եկին եւ
բարձին զնա:

ԾԱ Եկն եւ Նիկոդեմոս՝ որ եկեալ էր առ Յիսուս՝ 39
'ի գիշերի զառաջինն, եւ եբեր զմուռս խառն
ընդ հալուէս՝ իբրեւ լտերս հարիւր: Առին զ- 40
մարմինն Յիսուսի, եւ պատեցին կտաւովք խնկովքն
հանդերձ, որպէս օրէն էր Հրէից պատել:
Եւ էր 'ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ. 41
եւ 'ի պարտիզի անդ գերեզման նոր, յորում

42 ոչ ոք երբէք էր եդեալ: Անդ վասն ուրբաթուն
Հրէից, զի մօտ էր գերեզմանն, եդին զՅիսուս:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ 'ի միաշաբաթւոջն Մարիամ Մագդաղէ- ԾԲ
նացի գայ առաւօտուն ընդ աղջամուղջն 'ի գերեզ-
մանն անդր, եւ տեսանէ զվէմն բարձեալ 'ի դրոց
2 գերեզմանին: Ապա ընթանայ եւ գայ առ Սի-
մոնի Պետրոս եւ առ միւս աշակերտն զոր սիրէր
Յիսուս, եւ ասէ ցնոսա. Բարձին զՏէր 'ի գերեզ-
3 մանէ անտի, եւ ոչ գիտեմք ուր եդին զնա: Ել
Պետրոս եւ միւս աշակերտն՝ եւ գային 'ի գերեզ-
4 մանն. ընթանային երկոքեան 'ի միասին: Եւ միւս
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղվաղակի քան
5 զՊետրոս՝ եւ եկն նախ 'ի գերեզմանն. եւ խո-
նարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց
6 'ի ներքս ոչ եմուտ: Եկն եւ Սիմոն Պետրոս՝ որ
գայր զհետ նորա, եւ եմուտ 'ի գերեզմանն. եւ
7 տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ. եւ վարշա-
մակն որ էր 'ի գլուխ նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն
8 կայր, այլ առանձին ծալեալ 'ի մի կողմն: Յայն-
ժամ եմուտ եւ միւս աշակերտն, որ եկեալ էր
յառաջագոյն 'ի գերեզմանն, եւես եւ հաւա-
9 տաց. զի չեւ եւս գիտէին զգիրն՝ թէ պարտ է
10 նմա 'ի մեռելոց յառնել: Չոգան դարձեալ առ
11 միմեանս աշակերտքն: Բայց Մարիամ կայր ար-
տաքոյ գերեզմանին եւ լայր. եւ մինչդեռ լայր՝
12 խոնարհեցաւ 'ի գերեզմանն, եւ տեսանէ եր-
կուս հրեշտակս 'ի սպիտակս, զի նստէին՝ մի 'ի
սնարից եւ մի յանոտից՝ ուր կայր մարմինն Յի-
13 սուսի: Եւ նոքա ասեն ցնա. Կին դու, զի լաս:
Ասէ ցնոսա. Զի բարձին զՏէրն իմ 'ի գերեզմանէ
14 անտի՝ եւ ոչ գիտեմ ուր եդին զնա: Զայս իբրեւ
ասաց, դարձաւ 'ի թիկունս կոյս. եւ տեսանէ
զՅիսուս զի կայր, եւ ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ:
15 Ասէ ցնա Յիսուս. Կին դու, զի լաս, զո՞ խնդ-
րես: Նա այսպէս թուեցաւ՝ թէ պարտիզպանն
իցէ. ասէ ցնա. Տէր, եթէ դու բարձեր զնա,
16 ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի ես առից զնա: Ասէ
ցնա Յիսուս. Մարիամ: Եւ նա դարձաւ եւ ասէ
ցնա եբրայեցերէն. Րաբբունի. —որ թարգմանի՝
17 վարդապետ: Ասէ ցնա Յիսուս. Մի մերձենար
յիս, զի չեւ եւս ելեալ եմ առ Հայր իմ. այլ
երթ դու առ եղբարսն իմ, եւ ասա ցնոսա. Ե-
լանեմ ես առ Հայրն իմ եւ առ Հայր ձեր, եւ
18 Աստուածն իմ եւ Աստուած ձեր: Գայ Մարիամ
Մագդաղենացի՝ եւ պատմէ աշակերտացն եթէ
եսես նա զՏէր, եւ զայս ինչ ասաց ցնա:

19 Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթւոջ աւուրն. եւ ԾԳ
դրունք փակեալք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ
վասն ահին Հրէից, եկն Յիսուս եւ եկաց 'ի մէջ
20 նոցա. եւ ասէ ցնոսա. Ողջոյն ընդ ձեզ: Իբրեւ

զայս ասաց , եցոյց նոցա զձեռս եւ զկողն իւր ·
եւ խնդացին աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր ·
Ասէ ցնոսա դարձեալ · Ողջոյն ընդ ձեզ · որպէս 21
առաքեաց զիս Հայր իմ , եւ ես առաքեմ զձեզ :
Եւ զայս իբրեւ ասաց , փչեաց ՚ի նոսա եւ ասէ · 22
Առէք Հոգի սուրբ · եթէ ումեք թողուցուք զմե- 23
ղս , թողեալ լիցի նոցա · եթէ զուրուք ունի-
ցիք · կալեալ լիցի : Իսկ Թովմաս մի յերկոտա- 24
սանիցն՝ անուանեալն Երկուորեակ , ոչ էր ընդ
նոսա յորժամ եկն Յիսուս : Ասէին ցնա այլ ա- 25
շակերտքն , եթէ տեսաք զՏէր · եւ նա ասէ ցնո-
սա · Եթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նորա զնշան բեւե-
ռացն , եւ արկից զմատունս իմ ՚ի տեղիս բեւե-
ռացն , եւ մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա , ոչ
հաւատամ :

ԻԱ Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ի ներքս 26
աշակերտքն , եւ Թովմաս ընդ նոսա · գայ Յի-
սուս դրացն փակելոց , եւ եկաց ՚ի մէջ եւ ասէ ·
Ողջոյն ընդ ձեզ : Ապա ասէ ցԹովմաս · Բեր զմա- 27
տունս քո եւ արկ այսր , եւ տես զձեռս իմ · եւ
բեր զձեռն քո , եւ մխեա ՚ի կողս իմ · եւ մի լի-
նիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ : Պատասխա- 28
նի ետ Թովմաս եւ ասէ ցնա · Տէր իմ եւ Աս-
տուած իմ : Ասէ ցնա Յիսուս · Այդ զի տեսեր 29
զիս եւ հաւատացեր , երանի որոց ոչ իցէ տե-
սեալ՝ եւ հաւատասցեն : Բազում եւ այլ նշանս 30
արար Յիսուս առաջի աշակերտացն իւրոց՝ որ
ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ · այլ այս այնչափ 31
ինչ գրեցաւ , զի հաւատայցէք եթէ Յիսուս Քրիս-
տոս է որդի Աստուծոյ · եւ զի հաւատայցէք ,
եւ զկեանս յաւիտենականս ընդունիցիք յա-
նուն նորա :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ԻԲ Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն 1
իւր Յիսուս աշակերտացն իւրոց՝ առ ծովեզերբն
Տիբերեայ , եւ յայտնեաց այսպէս : Էին ՚ի միա- 2
սին Սիմովն Պետրոս , եւ Թովմաս՝ անուանեալն
Երկուորեակ , եւ Նաթանայէլ՝ որ ՚ի Կանայ Գա-
լիլեացւոց , եւ որդիքն Զեբեդեայ , եւ այլք յա-
շակերտաց անտի երկու : Ասէ ցնոսա Սիմովն 3
Պետրոս · Երթամ ձուկն որսալ : Ասեն ցնա ·
Գամք եւ մեք ընդ քեզ : Գնացին եւ մտին ՚ի
նաւ , եւ յայնմ գիշերի կալան եւ ոչ ինչ : Իբրեւ 4
այգ եղեւ կայր Յիսուս յեզր ծովուն , բայց ոչ
ծանեան աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ : Ասէ ցնո- 5
սա Յիսուս · Մանկունք , միթէ ունիք ինչ ուտե-
լիս : Պատասխանի ետուն եւ ասեն ցնա · Ոչ : Ա- 6
սէ ցնոսա · Արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ ,
եւ գտանիցէք : Արկին՝ եւ ոչ կարէին ձգել ՚ի
բազմութենէ անտի ձկանցն : Ասէ աշակերտն 7
այն զոր սիրէրն Յիսուս՝ ցՊետրոս · Տէր է այն :
Սիմովն Պետրոս իբրեւ լուաւ թէ Տէր է , ար-
կաւ զիւրեւ զբաժանմունսն՝ քանզի մերկ էր ,
8 եւ ընկէց զինքն ՚ի ծովն · եւ այլ աշակերտքն
նաւուն եկն գային · քանզի չէին հեռի ՚ի ցա-
մաքէն , այլ իբրեւ երկերիւր կանգնաւ , քար-
9 շէին զգործին հանդերձ ձկամբքն : Իբրեւ ելին
՚ի ցամաք , տեսանեն կրակեալ կայծականց , եւ
10 ձուկն մի ՚ի վերայ , եւ հաց : Ասէ ցնոսա Յիսուս ·
Բերէք ՚ի ձկանց աստի՝ զոր դուքդ կալարուք այժ-
11 միկ : Ելանէ Սիմովն Պետրոս , եւ ձգէր զգործին
՚ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք · հարիւր յիսուն
եւ երիւք · եւ այնչափ ինչ կային , եւ ոչ պատառ-
12 եցաւ գործին : Ասէ ցնոսա Յիսուս · Եկայք ճա-
շեցէք : Եւ ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցա-
նել՝ թէ դու ով ես , զի գիտէին թէ Տէրն է :
13 Գայ Յիսուս եւ առնու զհացն՝ եւ տայ նոցա ,
14 նոյնպէս եւ զձուկնն : Զայս երրորդ անգամ ե-
րեւեցաւ Յիսուս աշակերտացն՝ յարուցեալ ՚ի
15 մեռելոց : Եւ իբրեւ ճաշեցին , ասէ ցՍիմովն Պետ-
րոս Յիսուս · Սիմովն Յովհաննու , սիրես զիս ա-
ռաւել քան զդոսա : Ասէ ցնա · Այո , Տէր , եւ
դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա · Արածեա
16 զգառինս իմ : Դարձեալ ասէ ցնա · Սիմովն Յով-
հաննու , սիրես զիս : Ասէ ցնա · Այո , Տէր , եւ
դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա · Արածեա
17 զոչխարս իմ : Ասէ ցնա երրորդ անգամ · Սիմովն
Յովհաննու , սիրես զիս : Տրտմեցաւ Պետրոս՝ զի
ասաց ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս · եւ ասէ ցնա ·
Տէր , դու զամենայն գիտես , եւ դու իսկ զամե-
նայն ճանաչես , եւ եթէ սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա
18 Յիսուս · Արածեա զոչխարս իմ : Ամէն ամէն ա-
սեմ քեզ , զի մինչ մանուկն էիր՝ անձամբ ան-
ձին գօտի ածէիր , եւ երթայիր յո եւ կամէիր ·
եւ յորժամ ծերասցիս , ձեռս ՚ի վեր կալցես՝ եւ
այլք ածցեն քեզ գօտի , եւ տարցին ուր ոչ կա-
19 միցիս : Զայս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մահու
փառաւոր առնիցէ զԱստուած · եւ զայս իբրեւ
ասաց՝ ասէ ցնա · Եկ զկնի իմ :

20 Դարձաւ Պետրոս՝ եւ տեսանէ զաշակերտն ԻԳ
զոր սիրէր Յիսուս՝ զի երթայր զկնի · որ եւ ան-
կաւ զլանջօքն նորա եւ ասէ · Տէր , ո՞վ է որ մատ-
21 նելոցն է զքեզ : Զնա տեսեալ Պետրոսի՝ ասէ
22 ցՅիսուս · Տէր , իսկ սա զի : Ասէ ցնա Յիսուս ·
Եթէ կամիմ զի կայցէ դա՝ մինչեւ ես գամ , քեզ
23 զի՞ փոյթ է , դու եկ զկնի իմ : Եւ ել բանս այս
յեղբարս , եւ համարեցան թէ աշակերտն այն
ոչ մեռանիցի · եւ ոչ ասաց նմա Յիսուս , եթէ
ոչ մեռանիցի · այլ թէ կամիմ ես թէ կայցէ դա
24 մինչեւ ես գամ : Այս աշակերտ է՝ որ վկայէ
վասն այսորիկ , որ եւ գրեաց իսկ զայսոսիկ ·
եւ գիտեմք եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա :
25 Բայց է եւ այլ ինչ բազում՝ զոր արար Յիսուս ,
զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ , կարծեմ թէ
եւ ոչ աշխարհս բաւական էր տանել զգիրսն՝ որ
թէ գրեալ էին :

ԻՐՔ ԿՆՈՋՆ ՇՆԱՑԵԼՈՅ

ԳԼ. Ը

Գնացին իւրաքանչիւր ոք 'ի տունս իւր : Իսկ 1
Յիսուս գնաց 'ի լեառն Ձիթենեաց · եւ ընդ առաւօտն
դարձեալ եկն 'ի տաճարն , եւ գայր 2
առ նա ամենայն ժողովուրդն , եւ ուսուցանէր
զնոսա : Ածին քահանայապետքն եւ փարիսեցիք 3
կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութեան , եւ կացուցեալ
զնա առաջի , ասեն · Կինս այս ըմբռնեցաւ՝ ինքնյայտնապէս 4
շնացեալ է · եւ յօրէնսն Մովսէս 5
մեզ պատուիրեաց զայսպիսիսն քարկոծել · արդ
6 դու զի՞նչ ասես վասն դորա : Զայս ասէին փորձելով
զնա , զի ունիցին ամբաստանութիւն զնորանէ
· Իսկ Յիսուս 'ի խոնարհ հայելով գրէր
7 մատամբն յերկրի : Իսկ իբրեւ առատացին հարցանելով
զնա , հայեցեալ 'ի վեր՝ ասէ ցնոսա ·
Անմեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեսցէ քար 'ի վերայ
8 դորա : Եւ դարձեալ 'ի խոնարհ նայելով գրէր
9 յերկրի : Եւ լուեալ՝ ելանէին մի ըստ միոջէ՝
սկսեալ յառաջնոցն մինչեւ 'ի վերջինսն · եւ մնաց
10 միայն Յիսուս , եւ կինն կայր առաջի նորա : Պատասխանի
ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա · Կին դու ,
11 ո՞ւր են , ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց : Եւ ասէ ·
Ոչ , Տէր : Եւ ասէ Յիսուս · Եւ ոչ ես դատապարտեմ
զքեզ · երթ , յայսմհետէ մի մեղանչեր :

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ ԳՐՈՑ

ԳՈՐԾՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Որք միանգամ ճշմարտիւ եւ կարեւոր աստուածասէրք եւ աստուածայինք անմահութեանն իւրեանց ցանկացողք, երկնաւոր եւ աստուածադարդ առաքինութեանն են պաշտօնեայք, նոքա կէս աշխատական առնելով անձանց զառաքինութիւն, զաստուածերգոյն Դաւթի գերազնուութիւնն, զաստուածեղէն բանիցն որոճումն՝ զցայգ եւ զցերեկ զանձինս զանձն անձանց ՚ի բեռանց ճշմարտիւ ցընծալից բարբառովք. եւ երանութեանս այսմիկ արժանեալք, եւ ՚ի սորին սէր հարեալք, եւ յաստուածեղէն դրացն խորհրդի ճաշակելով, զամենայն միտս իւրեանց յամենայն կողմանց ամփոփելով, անդ ուրեմն ՚ի վեր այնուհետեւ մտացիւրութեամբ ՚ի վերինն իսկ անմահութիւնն հային։ Եւ արդ նոքա որ զվեհագոյն հրամանս առեալ, պարտ է հնազանդել, եւ լինել նոցա ազդասար յամենայն ժամ յօգուտ. զի որքն է մեզ, որք յուսոյ առնցայ՝ պիտանի լինել մեզ կարեւորս, եւ փութալ ՚ի դէպ ժամանակի ՚ի դաստիարակութենէ նախանձու որ յԱւետարանն կայ։ Նոքա՝ առաջին իմ իսկ զառաքելական գիրս առն առ առն ընթերցեալ եւ գրեալ, կանխագոյն առաքելոց առ մեզ բան Քրիստոսի ՚ի հօրըն մերոյ՝ առեալ ինչ խորհրդոյն ակնարկութեամբ ծանուցեալ. երբեմն զառաջին մի անխափան նորուսումն ընդ անձամբ ընդ անկեալ ծանրաբարձ անդանել մտանել ՚ի հրահանգս հրամայեալս։ Զի ոչ զոր յանդգնել որք աստուածեղէն բանին եղեն պաշտօնեայ արք մինչեւ. զայսոր ըստ ինքեան թէ փոյթ գրոցս այսոցիկ փոյթ յանձին կալեալ երկայն գնէրղաբանն աշխատութեան. յանդգն ոչ իսկ այնպէս յանդուգն եւ ծուլըն էի, եթէ զայսր հին փառաւորեալ առնել անբանալ թշնամանէի ակնարկութեամբ գրութեանս մերոյ զընթերցողացն ընդդիմութիւնս։ Արդ փոքագոյն ՚ի մտաց արդէն յառաջագոյն առաջի՝ զերկրորդ զաւակն ընթերցեալ, եւ անդէն առ նմին զԳործոց Առաքելոց, միանգամայն եւ զԿաթողիկեայց թղթոցն Առաքելոց. զշարադրութեան մի ոչ ճանաչեալ, այժմ առ քեզ առաքեցի։ Աղաչեմ յայտ լինել մեզ ՚ի վերայ երկրորդ յանդգնութեանս իմոյ եւ ծուլութեան. զամենայն ՚ի դէպ ժամանակի առ հասարակ ողջունեմ զեղբարս եւ զհարս՝ սիրով պայման պատուհանել, եւ զիմ զյանդգնաս եւ զծուլութիւնս ՚ի խամութենէ չափկել, այլ մանաւանդ ուղղել եղբայրաբար. զինքնին բան իմ որ ինչ այժմ կայցէ. զի առնի զեղ հայրենի հրամանն յանդգնել առնել քան զկարգ մեր գրաւեալ։ Եւ առ եղբայրական մտերիմ խնամոց հաւանեալք՝ առաջացաք միանգամ ձեռն ՚ի գործ ՚ի մեծամեծն քան զմեզ համարձակութեամբ. յանդիման մեզ եւ ՚ի հարս յամենայնի մտանել սէրն. եւ ոչ մի թէ ամբարհաւաճութեան իմն հակառակ թիւրեանցն մտօքն ցուցանել. զի որենք կան ՚ի վերայ մեր աստուածեղէնք. ճշմարտիւ արդարեւ եղբայրաբար, որ յամբերացուցանելով ՚ի սէրն՝ առն յայտնայրեւ, եթէ սէր ծածկէ զբազմութիւն յանցանաց։ Իսկ ես արդարացայ եւ աստել առաջագոյն զանձնայինս եւ գործեցում նշանակեցից. եւ մանր պատմեցից զեկեղեցական զհրաշալիս առնել, զանուանեալսն աստուածեղէն պատգամացն զգիծամութ խնամութեան զմշակութ որոճումն՝ որ զանձ յանձին ՚ի բեղ, որ քրիստոսակիր, որ զչարչ գրեթակարգապահեալ կայ, եւ զգանձս առնոյ նոցա առաջեալ շահել անխտր յանձին, յաճախ եւ անյագ կրթութեամբք փութալով, ծաղկեալք ծաղկանցն հաւատալ կա. որպէս որ առաւելն ՚ի սրբոց եկեղեցւոյն առաց զճշմարտին, եւ երաշխաւորել մեզ առնի զեկեղեցագոյն օգտութիւն, զբեթէ այսպիսի իսկ է, առէ այսպէս, թէ կրթութիւն գործոյ օգտակար է. եւ զորպէս՝ քան զամենայն խնամոցն խնամածոյն եւ աձեալ քան զամենայն ինչ կրթութեանն մեծարօտ կենդանագոյն. զամենայն ինչ կրթութեանն համարեցաւ։ Եւ արդ եթէ որ երբեք հեզգացեալ առնէ, անձամբ անձին զտան ընթացից երանութեանն, իբրով հեզգութեամբն վերկեցեալ. քանզի ասէ. Երանեալ է այր, որ յօրէնս Տեառն խորհեսցի ՚ի տուէ եւ ՚ի գիշերի։ Զի զամենայն առ ստա ՚ի վերայ մտածութեան եւ աստուածապաշտ կամք լինել Աստուած. ՚ի խորհել եւ ՚ի կրթել զբան ամենայն, յառաջագոյն յորդորելով յերկրոց պատուիրանացն ՚ի հնազանդութիւն, եւ ասէր. Լուր Իսրայէլ՝ Տէր Աստուած քո Տէր մի է. եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ. եւ եղիցին պատգամքս այսոքիկ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ՚ի սիրտ քում եւ յանձին քում. եւ խելամուտ արասցես զսոյն որդւոց քոց. եւ խօսեսցիս զսոսա ՚ի նստել քում ՚ի տան, եւ գնալոյ ՚ի ճանապարհ, եւ ՚ի ննջել եւ ՚ի յառնել։ Եւ այսպէս անդրանն եւ հանապազորդ ընդ կրթութեանս այսմիկ առնել մեզ զոր կամի Աստուած։ Եւ որդ առաջին 'ի պաշտպանութիւն աստուածեղէն հրամանին համարձակութիւն առնել աստուածերգուն Դաւթի՝ ասէր ցԱստուած, թէ խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ. Տէր օգնական իմ եւ փրկիչ իմ: Եւ արդ հաստատեալ անփոփոխ եւ անախտ առ 'ի կրթութիւն աստուածեղէն վարդապետութեանցս զգոյշ է մեզ երանութիւնս այս. քանզի հեղգացելոցն 'ի ամենէ, անփոյթ եւ անհրաժեշտ յաստուածակայս կողմանէ անուր է եղկութիւն. արդ եթէ իցեն ոմանք որ անփոյթ արարեալ առնիցեն, կրեսցեն զայն զոր առ յաւէտ թշուառացեալքն կրիցեն. որպէս եւ ասէ, եթէ անիծեալ ամենայն որ ոչ կացցէ յամենայն 'ի գրեալս 'ի գիրս օրինաց առնել զնոսա: Այլ ոչ երբեք հեղգալ պարտ է, եւ խուսափել յաստուածապաշտ եւ յարդիւնական մերձաւորութենէ կրթութեանց. զի ընդելեալք եւ զթառել, եւ առաւել խնամով եւ արդիւնաւորութեամբ, զի բազմնչիւք օգտաւոր վաստակոց չափել մեզ. զի որչափ որ 'ի չափ եւ 'ի գիտութիւն բազում ամենայն հասանիցէ, բազմապատիկ եւս մեծամեծաց եւ կարեւորաց յանկել յորդորել: Զոր օրինակ որ 'ի մերձաւոր ձեռագիտացս զալու այդն ինչ արուեստ զանել 'ի մանրագոյնն եւս զարնեալ յան գնդիս անտուստ մատուցեալ քննեսցէ եւ խնդրեսցէ՝ մեծ բազում ամենայնիւք ինքնին զկար միան 'ի կատարելագոյն հասանիցէ, եւ եւս առաւելագոյն յորդորեսցէ. բանաւոր օրինակի եւ մեզ զնոյնս քաղաքավարութեան ընթերցուածոցն վարժապաշտութիւն, որ որ բաւ սրէ 'ի հանդէս բարեպաշտիցն գիտութեան առ փոքր փոքր զոյգեալ կրթիցէ եւ խելամուտ առնիցէ: Արդ որպիսի օրինակաւ պարտ իցէ ընթերցուածովք լինել, եւ անհնար զնորին պարտն մեծարել. մանաւանդ մեզ իսկ զորհանապազ, եւ 'ի մասունս իւն իսկ գլխովքն, որ զՆորոց Առաքելոցն գիրս, միանգամայն եւ զԹղթոցն կաթողիկեայց մասունս ընթեռնուլ ըստ գլխոցն եւ ըստ ասացն եւ ըստ առնից, եւ եթէ որչափ պարտ իցէ ընթեռնուլ զգլուխս եւ զասսն, եւ զասանել զվկայս 'ի միմեանց մանր մանր մասամբք, որպէս հրամայեցեր մեզ, եղբայր սիրելի Աթանասէ: Եւ զայս իմ առանց գանգատութեան մասնաւորութեամբ արարեալ, առն առառն կարգեցի միանգամայն ամենեւին զյստակն բաժանմամբ ակարդութեան, առ 'ի պարզապէս առնելոյ զընթերցուածն, եւ առաջեցի առ լեզ կարճ 'ի կարճոյ, բաւ խրաւանելով կարգի յորինել զամփոփումն բովանդակութեանց: Նախ՝ վասն որոյ Ղուկաս աւետարանիչ արար սկիզբն կարգելոյ, որ անախտաբար էր յազգէ յարուեստէ բժիշկ, աշակերտեալ առ Պաւղոսի՝ երկու գիրս գրեաց. մի եւ առաջին զաւետարանն, երկրորդ՝ զԳործոց Առաքելոց: Եւ արդ, են ամենայն բանք գրոցս այսոցիկ վասն յարութեանն եւ յերկինս վերանալոյն Քրիստոսի, եւ վասն սրբոյ Հոգւոյն յԱռաքեալսն իջանելոյ, եւ եթէ որպէս զաստուածպաշտութիւնն 'ի Քրիստոս աւետարանեցին աշակերտքն, եւ եթէ որչափ ինչ արգելիւք եւ 'ինա հաստատեալ սրտով սպառնալեաց: Վասն յերկնից աստուածեղէն կոչմանն Պաւղոսի, եւ առաքելութեանն նորա, եւ ծագկաւոր քարոզութեանն: Եւ միանգամայն խոկ առնել, թէ վասն համբերութեան Առաքելոցն զոր յաղագս Քրիստոսի համբերեցին բազում եւ մեծամեծ վշտաց:

ԴԻՐ ԳԼԽՈՑ ԳՈՐԾՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Ի հարցն եւ 'ի վարդապետաց զօրինակն եւ զպայմանն ընկալեալ եւ չափեալ, ձեռն 'ի գործ արկանեմք նիւթութեամբ՝ զգլխակարգութեամբս. աղաչեմք չլինել մեղադիր մերոյ յանդգնութեանս, որք կրսերքս եմք ժամանակաւ եւ ուսմամբ՝ յխոբարանչիւք առնել 'ի ձեռն որ ընթեռնուցուք. այլ թէ վասն մեր բան մեզ զինչ են ընթերցողքն՝ ձեռօք օգտութեամբ: Եւ արդ գիտասջիք զայս բազատմութեամբ Ղուկաս մատենագրի, ամփոփեալ զգլուխսն եւեթ, եւ կարճառօտեալ զհամառօտս մատ առնունն ընթերցմանն նշանակեսցուք:

ԳԼՈՒԽՔ ԳՈՐԾՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

Ա. Վասն առ 'ի յարութենէ վարդապետութեանն Քրիստոսի եւ երեւելոյ աշակերտացն, եւ վասն աւետեաց սրբոյ Հոգւոյն պարգեւաց, եւ տեսանելոյ եւ զայմանէ վերանալոյն Քրիստոսի, եւ վասն փառաւոր եւ երկրորդ գալստեան նորա:

Բ. Պետրոսի խօսք առ աշակերտեալսն վասն մահու եւ կորստեանն Յուդայի մատնչի: — Յորում փոխանակ նորա՝ մատանց Մատաթեայ՝ վիճակելոյն ընտրեալ 'ի ձեռն աղօթից:

Գ. Վասն աստուածեղէն սրբոյ Հոգւոյն իջանելոյ յաւուր Պենտեկոստէից 'ի վերայ հաւատացելոցն: — Յորում Պետրոսի վարդապետութիւնն վասն Նորին 'ի մարգարէից վասն չարչարանացն եւ յարութեանն եւ վերանալոյն Քրիստոսի եւ պարգեւաց Հոգւոյն սրբոյ: Բ. Վասն հաւատոց ազգացն, որ անդ գտեալ էին, եւ մկրտութեամբ փրկութեանն նոցա: Գ. Վասն միաբանութեան հասարակացն օգտի, եւ յաւելուածութեան հաւատացելոցն:

Դ. Վասն Քրիստոսի բժշկութեանն 'ի ծննդենէ կաղին, եւ Պետրոսի յանդիմանական վարդապետութեանն, վկայութեամբ եւ խրատուութեամբ վասն փրկութեան նոցա: — Յորում խռովեալ յարուցեալ քահանայապետիցն առ նախանձու վասն բոլոր գործելոյ, եւ անիրաւ կալանելոցն, եւ Պետրոսի դաւանութեանն Քրիստոսի ընդ հոգւոյ: Բ. Վասն սպառնալեաց քահանայապետիցն թէ չէ որէն համարձակել յանուն Քրիստոսի, եւ չառնել յանձն Առաքելոցն: Գ. Գոհութիւն յեկեղեցւոյն վասն Առաքելոցն՝ յաղագս հաւատոյն համարձակութեան:

Ե. Վասն համաշունչ համօրէն հաւատացելոցն միաբանութեան: — Յորում եւ վասն Անանիայ եւ Սափիւրայ, եւ դառն վախճանի նոցա:

Զ. Թէ զԱռաքեալսն արկեալ 'ի բանտ, հրեշտակ Աստուծոյ եհան 'ի գիշերի, եւ համարձակեաց նոցա անխափան քարոզել զՔրիստոս: — Յորում 'ի վերայ այնր գնոսա միանգամայն քահանայապետքն ըմբռնեալ՝ պատուիրեն զի մի խօսեսցին այլ ուսուցանել, եւ զան հարեալ արձակեցին: Բ. Եւ Գամաղիէլի հաւատարիմ խորհուրդ վասն Առաքելոցն, եւ օրինակս ինչ 'ի մէջ բերելով եւ յայտնի առնելով:

Է. Վասն ձեռնադրութեան եօթանցն սարկաւագաց:

Ը. Վասն Հրէիցն 'ի վերայ յառնելոյ եւ զրպարտութեան զՍտեփաննոս խօսելոյ եւ նորա հրապարակախօս ընծելոյ վասն առ Աբրահամ ուխտին Աստուծոյ, եւ վասն երկոտասանից Նահապետացն: — Յորում վասն սովին եւ ցորենավաճառութեանն, եւ ճանաչելոյ որդւոցն Յակոբայ զՅովսէփ. եւ վասն ծննդեանն Մովսէսի եւ աստուածպաշտութեանն նորա 'ի շէքին Եգիպտոսի. վասն ելիցն եւ որդեգրութեանն խորանին մինչեւ 'ի ժամանակսն Սողոմոնի եւ տաճարին շինելոյ. գաւանութիւն վասն երկնաւոր փառացն Յիսուսի Քրիստոսի որ յայտնեցան նմա. վասն որոյ քարկոծ եղեալ Ստեփանոսի՝ հանգեաւ աստուածպաշտութեամբ:

Թ. Վասն հալածանաց եկեղեցւոյն, եւ թաղմանն Ստեփանոսի: — Յորում վասն Փիլիպպոսի Առաքելոյ 'ի Շամրին զդիւահարս բժշկելոյ:

Ժ. Վասն Սիմոնի կախարդի որ հաւատաց եւ մկրտեցաւ հանդերձ բազում ընկերօք: — Եւ վասն Պետրոսի եւ Յովհաննու առ նոսա առաքելութեան, եւ կոչման Հոգւոյն սրբոյ 'ի վերայ մկրտելոցն:

ԺԱ. Զի ոչ արծաթով, եւ ոչ կեղծաւորաց, այլ արժանեացն հատուցանէ հաղորդութիւն Հոգւոյն սրբոյ պարգեւս։ — Յորում վասն կեղծաւորութեանն, եւ սատակելոյ Սիմոնի։

ԺԲ. Թէ բարեաց եւ հաւատացելոց աջողէ Աստուած զփրկութիւն, եւ յայտ ՚ի Ներքինւոյն իրաց է։

ԺԳ. Վասն յերկնից աստուածեղէն կոչմանն Պաւղոսի յառաքելութիւնն Քրիստոսի։ — Յորում վասն բժշկութեան եւ մկրտութեան Պաւղոսի ՚ի ձեռն Անանիայ՝ բազում յայտնութեամբն Աստուծոյ համարձակութեամբ նորա, եւ հասանելոյ առ Առաքեալսն ՚ի ձեռն Բառնաբայ։

ԺԴ. Վասն Ենեայ անդամալուծի բժշկելոյ ՚ի Լիդիա ՚ի ձեռն Պետրոսի։ — Յորում վասն Տաբիթայ որ զայրիսն սիրէր, զոր յարոյց ՚ի մեռելոց Պետրոս աղօթիւք ՚ի Յոպպէ։

ԺԵ. Վասն Կոռնելիոսի, որչափ ընդ նմա Հրեշտակն խօսեցաւ, եւ որպէս զարձեալ Պետրոսի յերկնից վասն կոչման հեթանոսաց տեսաւ։ — Յորում թէ յորժամ կոչեցաւ Պետրոս՝ եկն առ Կոռնելիոս։ Բ. Ներկրորդութիւն բանիցն զոր Հրեշտակն ուսոյց եւ պատմեաց Կոռնելիոսի։ Գ. Պետրոսի վարդապետութիւնն ՚ի Կեսարիա, եւ Հոգւոյն սրբոյ ՚ի վերայ լսողացն պարգեւք. եւ թէ զիարդ մկրտեցան նոյն ժամայն ՚ի հեթանոսացն հաւատացեալք։

ԺԶ. Պետրոս մի ըստ միոջէ զեղեալ գործսն պատմէր Առաքելոցն. որք էին խռովեալ ՚ի նմանէ, յորժամ զԲառնաբաս առաքեցին առ եղբարսն որ յԱնտիոք էին։

ԺԷ. Մարգարէութիւն Ագաբոսի վասն համաշխարհական սովոյն, եւ վասն երախայրեաց եղբարցն որ յԵրուսաղէմ։

ԺԸ. Յակոբայ Առաքելոյ սպանումն, եւ ըմբռնումն Պետրոսի ՚ի Հերովդէ. եւ թէ որպէս Հրեշտակ Աստուծոյ գերծոյց զնա ՚ի բանտէն, եւ թէ որպէս Պետրոս գիշերայն յայտնեցաւ եղբարցն եւ գնաց։ — Յորում վասն պահապանացն տանջանացն. եւ յետոյ վասն ամբարտաւանին Հերովդի դառն եւ սատակիչ կործանմանն։

ԺԹ. Առաքելութիւն Բառնաբայ եւ Պաւղոսի յաստուածեղէն Հոգւոյն ՚ի Կիպրոս. եւ զոր ինչ մեծագործ արարին նոքա ընդ Եղիմաս մոգ։

Ի. Պաւղոսի ծաղկաքաղ վարդապետութիւնն ՚ի Քրիստոս յօրինաց անուն, եւ կարգաւ ՚ի մարգարէից՝ պատմականն եւ աւետարանականն։ — Յորում եւ բնականն եւ խորհրդականն։ Բ. Վասն փոփոխելոյ քարոզութեանն ՚ի հեթանոսս, եւ հալածանացն նոցա անտի, եւ երթալոյ յԻկոնիոն։

ԻԱ. Թէ զիարդ յԻկոնիոն քարոզեցին զՔրիստոս, որ բազումք հաւատացին, եւ հալածեցան Առաքեալքն։

ԻԲ. Վասն ՚ի Լիւստրա ՚ի ծննդենէ կաղին բժշկելոյ ՚ի ձեռն Առաքելոցն. վասն որոյ եւ աստուածս եկեալս համարեցան զնոսա որ էին ՚ի տեղւոջն։ — Որ եւ յետոյ քարկոծ լինէր Պաւղոս յարուարձանեաց։

ԻԳ. Թէ ոչ է պարտ թլփատել զհաւատացեալսն ՚ի հեթանոսաց, հրամանաւ եւ ընտրութեամբ Առաքելոցն։ — Յորում եւ թուղթն նոցա առ այնոսիկ որ ՚ի հեթանոսացն էին վասն պահելեացն պատուիրացն։ Բ. Դիմադարձութիւն Պաւղոսի ընդդէմ Բառնաբայ վասն Մարկոսի։

ԻԴ. Վասն նորընծայ խրատուն Տիմոթէոսի, եւ բազմութեան երթալոյն Պաւղոսի ՚ի Մակեդոնիա։ — Յորում վասն հաւատոյն եւ փրկութեան կնոջ ուրուք Լիդիա անուն, եւ վասն բժշկութեան աղախնոյն՝ որ Պիթոնական ոգի ունէր. վասն որոյ զՊաւղոս արկին ՚ի բանտ տեարք նորա։ Բ. Վասն լինելոյ անդ շարժմանն եւ դղրդելոյ, եւ թէ որպէս հաւատաց բանտապետն, եւ ՚ի նմին գիշերի մկրտեցաւ ամենայն ընտանեօք իւրովք, եւ թէ աղաչեցեալք ելին ՚ի բանտէն Առաքեալքն։

ԻԵ. Վասն խռովութեանն որ եղեւ ՚ի Թեսաղոնիկէ. յաղագս քարոզութեանն եւ փախստեանն Պաւղոսի ՚ի Բերիա, եւ անտի յԱթէնս։

ԻԶ. Վասն յԱթէնս մեհենին գրոյ, եւ իմաստասէր քարոզութեանն եւ աստուածաբանութեանն Պաւղոսի։

ԻԷ. Վասն Ակիւղայ եւ Պրիսկիղեայ, եւ կորնթացւոց անհնազանդութեան, եւ բազ յաջողութեան զնացանէ հաճութեանն Աստուծոյ որ յայտնեցաւ Պաւղոսի։ — Յորում վասն Կրիսպոսի ժողովրդապետի, որ հաւատաց համօրէն տամբք եւ մկրտեցաւ։ Բ. Թէ ՚ի յուզել խռովութեանն ՚ի Կորնթոս՝ խուսեաց Պաւղոս. եւ եկեալ յԵփեսոս խօսեցաւ ընդ նոսա եւ գնաց. եւ վասն Ապողոսի առն ճարտարաբանի եւ հաւատացելոյ։

ԻԸ. Վասն մկրտութեան եւ Հոգւոյն սրբոյ պարգեւաց որ տուաւ ՚ի ձեռն աղօթիցն Պաւղոսի՝ հաւատացելոցն յԵփեսոս, եւ վասն բժշկութեան ժողովրդեանն։ — Յորում վասն որդւոցն Սկեւեայ, թէ չէ պարտ ձեռնամուխ լինել անհաւատից եւ անարժանից յիրս ինչ որ հաւատոյ գործիցն. եւ խոստովանութեանն վասն հաւատացելոցն։ Բ. Վասն յԵփեսոս խռովութեանն՝ շարժելոյ ՚ի Դեմետրեայ արծաթագործէ ՚ի վերայ Առաքելոցն։

ԻԹ. Շրջելն Պաւղոսի։ — Յորում վասն մահուն եւ դարձին Եւտիքոսի աղօթիւքն Պաւղոսի ՚ի Տրովադա։ Բ. Յորում նաւուղն Պաւղոսի յԵփեսոսէ մինչեւ ՚ի Կեսարիա պաղեստինացւոց։

Լ. Ագաբոսի մարգարէութիւնն վասն անցիցն՝ որ անցանելոցն էին ընդ Պաւղոս յԵրուսաղէմ։

ԼԱ. Խրատ Յակոբու առ Պաւղոս վասն չառնելոյ կարծիս արգելուլ զՀրէայսն ՚ի թլփատելոյ։

ԼԲ. Վասն յԵրուսաղէմ ամբոխին ՚ի վերայ Պաւղոսի յառնելոյ, եւ թէ որպէս զնա Հազարապետն ՚ի բազմութենէ անտի փրկեաց։ — Յորում Պաւղոս վասն իւրոյ հաւատութեանն եւ յառաքելութիւն կոչելոյ՝ վասն որոյ Անանիա զՊաւղոս ասէր ՚ի Դամասկոս, յայտնութեամբ եւ բարբառոյ Աստուծոյ՝ առ նա երկնից եկելոյ ՚ի ճանապարհին. թէ վասն այնորիկ գան ըմպելոց էր Պաւղոս՝ ասէր թէ հռոմայեցի իցէ եւ արձակեցաւ։

ԼԳ. Վասն որոյ միանգամ Պաւղոսի մտեալ յատեան՝ լռեցաւ զաւանեաց եւ փարիսեցւոց։

ԼԴ. Վասն դաւաճանութեանն խորհելոյ Հրէիցն ընդդէմ Պաւղոսի, եւ գուժելոյ զայն առ Լիւսիաս։ — Յորում թէ առաքեցաւ Պաւղոս առ դատաւորն ՚ի Կեսարիա զինուորօք եւ թղթովք։

ԼԵ. Տերտիւղեայ ամբաստանութիւն զՊաւղոսէ, եւ նորա պատասխանատուութիւն առաջի դատաւորին։

ԼԶ. Վասն Փիլիքեայ փոխանակելոյ, եւ Փեստոսի յառաջ մատչելոյ, եւ առ նովաւ Պաւղոսի դատելոյ եւ արձակելոյ։

ԼԷ. Ագրիպպայ եւ Բերինիկեայ գալուստն եւ հարցումն զՊաւղոսէ։ — Յորում Պաւղոսի պատասխանատուութիւն առ նոսա վասն որքան որ կրեացն իւրոց, եւ կոչմանն յԱռաքելութեան, եւ թէ ոչ ինչ վնասակար է Հրէից Պաւղոս՝ ասէր Ագրիպպաս ցՓեստոս։

ԼԸ. Նաւարկութիւն Պաւղոսի ՚ի Հռոմ՝ բազում եւ մեծամեծ վտանգօք։ — Յորում խրատ Պաւղոսի առ այնոսիկ որ ընդ նմայն էին՝ վասն յուսոյն փրկութեան. Բ. Նաւաբեկութիւն Պաւղոսի, եւ թէ զիարդ զերծան ՚ի Մելիտէ կղզի. եւ թէ որչափ անդ սքանչելիս արար Պաւղոս։

ԼԹ. Թէ որպէս ՚ի Մելիտեայ ՚ի Հռոմ եհաս Առաքեալն։

Խ. Վասն վիճելոյն Պաւղոսի ընդ Հրէայսն որ էին ՚ի Հռոմ։

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ԶԲԱՆՆ առաջին զոր արարի՝ վասն ամենայ- 1
նի, ո՛վ Թէոփիլէ, զոր սկսաւ Յիսուս առնել եւ
ուսուցանել, մինչեւ յօրն պատուիրելոյ Առա- 2
քելոցն 'ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ՝ զորս ընտրեաց,
եւ վերացաւ։ Որոց յանդիման կացոյց զինքն 3
կենդանի յետ չարչարանացն իւրոց, 'ի բազում
արուեստս, յաւուրս քառասուն երեւել նոցա
եւ ասել վասն արքայութեանն Աստուծոյ։ Եւ 4
'ի հաղորդել ընդ նոսա հացի՝ պատուէր տայր
նոցա յԵրուսաղէմէ մի՛ մեկնել, այլ սպասել ա-
ւետեացն Հօր՝ զոր լուարուք յինէն։ Զի Յով- 5
հաննէս մկրտեաց 'ի ջուր, այլ դուք մկրտիջիք
'ի Հոգին սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այ-
ոցիկ։ Եւ նոքա միաբանեալ հարցանէին զնա 6
եւ ասէին. Տէր, եթէ 'ի ժամանակի՞ս աստ յայս-
միկ հաստատելոց իցես զարքայութիւնն Իս-
րայէլի։ Ասէ ցնոսա. Ոչ է ձեզ գիտել զժամս 7
եւ զժամանակս, զոր Հայր եդ յիւրում իշխա-
նութեան. այլ առջիք զօրութիւն 'ի հասանել 8
Հոգւոյն սրբոյ 'ի վերայ ձեր, եւ եղիջիք ինձ
վկայք յԵրուսաղէմ եւ յամենայն Հրէաստանի
եւ 'ի Սամարիա, եւ մինչեւ 'ի ծագս երկրի։ Եւ 9
զայս իբրեւ ասաց՝ մինչդեռ հայէին նոքա՝ վե-
րացաւ, եւ ամպն կալաւ զնա յաչաց նոցա։ Եւ 10
մինչդեռ պշուցեալ հայէին ընդ երկինս երթալոյ
նորա, եւ ահաւասիկ արք երկու երեւեցան նո-
ցա 'ի հանդերձս սպիտակս, որք եւ ասացին. 11
Արք գալիլեացիք, զի՞ կայք հայեցեալ ընդ եր-
կինս. այս Յիսուս՝ որ վերացաւ 'ի ձէնջ յեր-
կինս, նոյնպէս եկեսցէ զոր օրինակ տեսէք զնա
երթեալ յերկինս։

12 Ապա դարձան յԵրուսաղէմ յանուանեալ Բ
լեռնէն Ձիթենեաց, որ է մերձ յԵրուսաղէմ ըստ
13 շաբաթուն ճանապարհի։ Եւ իբրեւ մտին, ե-
լին 'ի վերնատունն ուր վանքն իսկ էին, Պետրոս
եւ Յակովբոս եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս, Փի-
լիպպոս եւ Թովմաս, Բարթողիմէոս, եւ Մատ-
թէոս, Յակովբոս Ալփեան, եւ Շմաւոն նախան-
14 ձայողն եւ Յուդա Յակովբեան։ Սոքա ամենե-
քեան էին հանապազորդեալ միաբան յաղօթս
հանդերձ կանամբք եւ Մարեմաւ մարբն Յիսու-
սի եւ եղբարբք նորա։

15 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ Պետրոս Գ
'ի մէջ եղբարցն ասէ. եւ էր անդ բազմութիւն
16 անուանց իբրեւ հարիւր եւ քսանից. Արք եղ-
բարք, պարտ էր կատարել գրոյն, զոր յառա-
ջագոյն ասաց Հոգին սուրբ 'ի բերանոյ Դաւթի
վասն Յուդայի՝ որ եղեւ առաջնորդ ունելեացն
17 Յիսուսի. զի 'ի թիւ մեր էր ընդ մեզ, եւ հա-
18 սեալ էր նմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ։ Սա
ստացաւ գեօղ 'ի վարձուց անիրաւութեան, եւ
ուռուցեալ հերձաւ ընդ մէջ եւ հեղաւ ամենայն
19 փոր նորա. եւ յայտնի եղեւ ամենեցուն որ բնա-
կեալ էին յԵրուսաղէմ. մինչեւ կոչել գեօղն այն-
միկ բարբառովն իւրեանց Ակեղդամա, այսինքն
20 է՝ գեօղ արեան։ Զի գրեալ է 'ի գիրս Սաղմո-
սաց. Եղիցի բնակութիւն նորա աւերակ, եւ մի՛
ով իցէ որ բնակիցէ 'ի նմա. եւ զկարգ նորա

առցէ այլ։ Արդ պարտ է յարանցս յայսցանէ 21
եկելոց ընդ մեզ յամենայն ժամանակի, յորում
մտաւ եւ ել առ մեզ տէրն Յիսուս, սկսեալ 22
'ի մկրտութենէն Յովհաննու մինչեւ յօրն՝ յորում
վերացաւ 'ի մէնջ, վկայ յարութեան նորա
ընդ մեզ լինել միում 'ի սոցանէ։ Եւ կացուցին 23
երկուս. զՅովսէփ՝ որում Բարսաբայն կոչէին,
որ անուանեցաւ Յուստոս եւ զՄատաթիա.
Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն. Դու Տէր, սրտագէտ 24
ամենայնի, յայտնեա զմի ոք զոր ընտրեցեր
'ի սոցանէ յերկուցունց, առնուլ զվիճակ 25
պաշտամանս այսորիկ եւ զառաքելութեան, յորմէ
անկաւ Յուդաս գնալ 'ի տեղի իւր։ Եւ ետուն 26
վիճակս նոցա, եւ ելանէր վիճակն Մատաթեայ.
Գ.Ջ. եւ համարեցաւ ընդ մետասան Առաքելոցն։

ԳԼՈՒԽ Բ

Գ Եւ 'ի կատարել աւուրն պենտեկոստէից՝ էին 1
ամենեքեան միաբան 'ի միասին։ Եւ եղեւ յանկարծակի 2
հնչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրեւ սաստիկ
հողմոյ, եւ ելից զամենայն տունն յորում
նստէին. եւ երեւեցան նոցա բաժանեալ լեզուք 3
իբրեւ 'ի հրոյ, եւ նստաւ իւրաքանչիւր 'ի վերայ
նոցա։ Եւ լցան ամենեքեան Հոգւով սրբով, 4
եւ սկսան խօսել յայլ լեզուս՝ որպէս եւ Հոգին
տայր բարբառել նոցա։ Եւ էին յԵրուսաղէմ 5
բնակեալ Հրեայք՝ արք երկիւղածք, յամենայն
ազգաց որ 'ի ներքոյ երկնից։ Եւ իբրեւ եղեւ 6
բարբառս այս, եկն միաբան բազմութիւնն եւ
խռնեցաւ. զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել
նոցա։ Սքանչանային ամենեքեան եւ զարմանային 7
եւ ասէին ընդ միմեանս. Ո՞չ աւասիկ
ամենեքեան սոքա որ խօսին՝ Գալիլեացիք են.
եւ զիա՞րդ լսեմք մեք յիւրաքանչիւր բարբառս 8
մեր՝ յորում ծնեալ եմք. Պարթեւք եւ Մարք 9
եւ Ելամացիք, եւ որ բնակեալ են 'ի Միջագետս,
'ի Հրէաստանի եւ 'ի Գամիրս, 'ի Պոնտոս եւ յԱսիա,
'ի Փռիւգիա եւ 'ի Պամփիւլիա, յԵգիպտոս 10
եւ 'ի կողմանս Լիբէացւոց, որ ընդ Կիւրենոյիւ
եւ որ եկք Հռոմայեցիք, Հրեայք եւ եկք 11
նոցուն, կրետացիք եւ արաբացիք, լսեմք խօսից
նոցա 'ի մեր լեզուս զմեծամեծս Աստուծոյ։ Սքանչանային 12
ամենեքեան զարմացեալք եւ ասէին
ցմիմեանս. Զի՞նչ կամիցի այս լինել։ Եւ 13
կէսքն ընդ խաղ արկեալ ասէին, եթէ քաղցուալից
իցեն։ Յարուցեալ Պետրոս համերձ 14
մետասանիւքն, ամբարձ զձայն իւր եւ խօսեցաւ
ընդ նոսա. Արք Հրէաստանեայք, եւ որ
բնակեալ էք յԵրուսաղէմ ամենեքեան, այս ձեզ
յայտնի լիցի եւ ունկն դիք բանից իմոց. ոչ որպէս 15
դուք կարծէք՝ թէ սոքա արբեալ իցեն. զի
դեռ երեք ժամք են աւուրս։ Այլ այս է որ ասացաւ 16
17 'ի ձեռն մարգարէին Յովելեայ. Եւ եղիցի
յետ այսորիկ յաւուրս յետինս, ասէ Աստուած,
հեղից յոգւոյ իմմէ 'ի վերայ ամենայն մարմնոյ,
եւ մարգարէասցեն ուստերք ձեր եւ դստերք
ձեր. եւ երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն, եւ
18 ծերք ձեր երազովք յերազեսցին. Եւ 'ի վերայ
ծառայից իմոց եւ 'ի վերայ աղախնայց իմոց յաւուրսն
յայնոսիկ հեղից յոգւոյ իմմէ, եւ մարգարէասցեն։
19 Եւ տաց նշանս յերկինս 'ի վեր,
եւ նշանս յերկիր 'ի խոնարհ, արիւն եւ հուր
20 եւ մրրիկ ծխոյ. արեգակն դարձցի 'ի խաւար
եւ լուսինն յարիւն, մինչ չեւ եկեալ իցէ օր Տեառըն
21 մեծ եւ երեւելի։ Եւ եղիցի ամենայն որ
կարդասցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ։

22 Արք Իսրայէլացիք. լուարուք զբանս զայսոսիկ.
զՅիսուս Նազովրեցի՝ զայր ցուցեալ յԱստուծոյ
'ի ձեզ՝ զօրութեամբ եւ նշանօք եւ արուեստիւք,
զոր արար նովաւ Աստուած 'ի մէջ
23 ձերում, որպէս եւ դուք իսկ գիտէք. զնա՝ նկատեալ
խորհրդով եւ կանխագիտութեամբն Աստուծոյ՝
մատնեալ 'ի ձեռաց անօրինաց՝ բեւեռեալ
24 'ի փայտի սպանէք. զոր Աստուած յարոյց
լուծեալ զերկունս մահու, քանզի ոչ էր հնար
25 ըմբռնել նմա 'ի նմանէ։ Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ.
Յառաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն
ժամ, զի է ընդ աջմէ իմմէ, զի մի սասանեցայց.
26 վասն այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ
իմ, եւ ցնծացաւ լեզու իմ. եւս եւ մարմին իմ
27 բնակեսցէ յուսով. զի ոչ թողցես զանձն իմ 'ի
դժոխս, եւ ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել
28 զապականութիւն. ծանուցեր ինձ զճանապարհս
կենաց, լցուցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց
29 քոց։ Արք եղբարք, պարտ է համարձակութեամբ
ասել ձեզ վասն նահապետին Դաւթի,
զի եւ մեռաւ եւ թաղեցաւ, եւ գերեզման նորա
30 կայ 'ի միջի մերում մինչեւ ցայսօր։ Զի մարգարէ
էր եւ գիտէր, եթէ երդմամբ երդուաւ նմա
Աստուած՝ 'ի պտղոյ որովայնէ նորա նստուցանել
31 յաթոռ նորա. յառաջագոյն ծանուցեալ
խօսեցաւ վասն յարութեանն Քրիստոսի. զի ոչ
թողաւ ոգի նորա 'ի դժոխս, եւ ոչ մարմին նորա
32 եսես զապականութիւն։ Զայս Յիսուս յարոյց
Աստուած, որում ամենեքին մեք վկայ եմք։
33 Աջովն Աստուծոյ բարձրացեալ, զաւետիս Հոգւոյն
սրբոյ ընկալեալ 'ի Հօրէ, սփռեաց զայս՝
34 զոր դուք իսկ տեսանէք եւ լսէք։ Զի ոչ եթէ
Դաւիթ ել յերկինս. ասէ իսկ ինքն. Ասաց Տէր
35 ցՏէր իմ, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից
36 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ Արդ
ճշմարտիւ գիտասցէ ամենայն տունդ Իսրայէլի,
զի եւ Տէր զնա եւ օծեալ՝ Աստուած արար, զայն
37 Յիսուս՝ զոր դուքն խաչեցէք։ Եւ լուեալ զայս՝
զղջացան 'ի սիրտս իւրեանց, եւ ասեն ցՊետրոս
եւ ցայլ Առաքեալսն. Զի՞նչ գործեսցուք, արք

եղբարք։ Ասէ ցնոսա Պետրոս. Ապաշխարեցէք, 38
և մկրտեսցի իւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ յանուն
Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի 'ի թողութիւն մեղաց,
և ընկալջիք զպարգևս Հոգւոյն սրբոյ. զի 39
ձեզ են աւետիքս և որդւոց ձերոց, և ամենայն
հեռաւորաց զորս կոչեսցէ Տէր Աստուած
մեր։ Եւ այլովք բանիւք բազմօք վկայութիւն 40
դնէր, և մխիթարէր զնոսա և ասէր. Ապրեցարուք
յազգէ աստի խոտորելոյ յայսմանէ։
Որոց յօժարութեամբ ընկալեալ զբանն նորա՝ 41
մկրտեցան, և յաւելան յաւուր յայնմիկ հոգիք
իբրև երեք հազարք։

Եւ էին հանապազորդեալք վարդապետութեան 42
Առաքելոցն, և հաղորդութեան և բեկանելոյ
հացին և աղօթից։ Եւ լինէր ամենայն 43
անձին ահ և երկիւղ, և բազում նշանք և արուեստք
'ի ձեռն Առաքելոցն գործէին։ Ամենայն 44
հաւատացեալքն էին 'ի միասին, և ունէին
զամենայն ինչ հասարակաց. և զստացուածս 45
և զինչս վաճառէին, և բաշխէին զայն ամենեցուն
ըստ զիարդ պիտոյ ինչ լինէր։ Հանապազօր 46
կանխեալ միաբանութեամբ 'ի տաճարին, և ըստ
տունս բեկանէին զհացն, և առնուին կերակուր
ուրախութեամբ, և միամտութեամբ սրտի օրհնէին 47
զԱստուած. և ունէին շնորհս առ ամենայն
ժողովուրդն. և Տէր յաւելոյր 'ի փրկեալսն
հանապազօր 'ի նոյն։

ԳԼՈՒԽ Գ

Պետրոս և Յովհաննէս ելանէին 'ի տաճար 1
անդր յիններորդ ժամու աղօթիցն։ Եւ էր այր 2
մի կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ, զոր բարձեալ
դնէին հանապազօր առ դրան տաճարին, որ կոչէր
գեղեցիկ, խնդրել ողորմութիւն յայնցանէ
որ մտանէին 'ի տաճարն։ Որոյ տեսեալ զՊետրոս 3
և զՅովհաննէս զի մտանէին 'ի տաճարն,
աղաչէր ողորմութիւն առնուլ։ Հայեցաւ 'ի նա 4
Պետրոս Յովհաննու հանդերձ, և ասէ. Հայեաց
'ի մեզ։ Նա դարձաւ 'ի նոսա, և ակն ունէր 5
առնուլ ինչ 'ի նոցանէ։ Եւ ասէ Պետրոս. Արծաթ 6
և ոսկի ոչ ունիմ, բայց զոր ունիմս զայդ
տամ քեզ. յանուն Յիսուսի Քրիստոսի Նազովրեցւոյ՝
արի և գնա։ Եւ կալեալ զաջոյ ձեռանէ 7
նորա յարոյց զնա. և անդէն հաստատեցան
բարձք նորա և սրունք. 'ի վեր վազեաց և եկաց 8
գնալ, և եմուտ ընդ նոսա 'ի տաճարն. գնայր
և վազվազէր և օրհնէր զԱստուած։ Եւ ետես 9
ամենայն ժողովուրդն զնա, զի գնայր և օրհնէր
զԱստուած. և գիտէին զնա զի սա էր՝ որ նստէր 10
վասն ողորմութեան առ գեղեցիկ դրան տաճարին.
և լցան զարմանալեօք 'ի վերայ նշանին
որ եղև։ Եւ մինչ նա ունէր զՊետրոս և զՅովհաննէս, 11
ընթացաւ ամենայն ժողովուրդն առ
նոսա 'ի սրահն՝ որ կոչէր Սողոմոնի՝ զարմացեալք։
12 Իբրև ետես Պետրոս՝ պատասխանի ետ
ժողովրդեանն. Արք Իսրայէլացիք, զի զարմացեալ
էք 'ի վերայ այսորիկ. կամ ընդ մեզ զի էք
ապշուցեալ, իբրու թէ անձին զօրութեամբ ինչ
կամ բարեպաշտութեամբ արարեալ իցէ զգնալ դմա։
13 Աստուած Աբրահամու, և Աստուած Սահակայ,
և Աստուած Յակոբայ, Աստուած հարցն
մերոց փառաւորեաց զորդի իւր զՅիսուս, զոր
դուքն մատնեցէք և ուրացարուք առաջի Պիղատոսի՝
14 'ի դատելն նորա արձակել։ Եւ դուք
զսուրբն և զարդարն ուրացարուք, և խնդրեցէք
15 այր մի մարդասպան շնորհել ձեզ. և զառաջնորդ
կենացն սպանէք, զոր Աստուած յարոյց
16 'ի մեռելոց, որում մեք իսկ վկայեմք։ Եւ
հաւատովք անուան նորա՝ զսա զոր տեսանէքդ
և գիտէք, հաստատեաց անուն նորա. և հաւատքն
որ նովաւ՝ ետուն դմա զառողջութիւնս
17 զայս յանդիման ձեր ամենեցուն։ Եւ արդ, եղբարք,
գիտեմ զի անգիտութեամբ արարէք՝ որպէս
18 և իշխանքն ձեր. այլ Աստուած՝ որպէս
յառաջագոյն պատմեաց 'ի բերանոյ ամենայն
մարգարէից զչարչարելն Քրիստոսի իւրոյ, նոյնպէս
19 և կատարեաց։ Արդ ապաշխարեցէք և
20 դարձարուք 'ի ջնջել զմեղս ձեր. որպէս զի եկեսցեն
ժամանակք հանգստեան յերեսաց Տեառն,
և առաքեսցէ զյառաջագոյն նկատեալն ձեզ՝ զՅիսուս
21 Քրիստոս։ Զոր պարտ է երկնից ընդունել՝
մինչև 'ի ժամանակս ամենեցուն հաստատելոյ.
զորոց խօսեցաւ Աստուած 'ի բերանոյ սրբոց
իւրոյ մարգարէից։

22 Մովսէս ասաց ցհարսն, թէ մարգարէ յարուսցէ
ձեզ Տէր Աստուած ձեր յեղբարց ձերոց
իբրև զիս, նմա լուիջիք՝ ըստ ամենայնի որ
23 զինչ և խօսեսցի առ ձեզ. և եղիցի ամենայն
անձն՝ որ ոչ լուիցէ մարգարէին այնմիկ, սատակեսցի
24 'ի ժողովրդենէն։ Եւ ամենայն մարգարէք
որ 'ի Սամուէլէ և այսր խօսեցան և պատմեցին
25 զաւուրս զայսոսիկ։ Դուք էք որդիք մարգարէիցն,
և ուխտին զոր ուխտեաց Աստուած
ընդ հարսն մեր, և ասէ ցԱբրահամ. Ի զաւակի
26 քում օրհնեսցին ամենայն ազգք երկրի։ Ձեզ
նախ յարոյց Աստուած զորդին իւր, և առաքեաց
զնա օրհնել զձեզ, 'ի դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր
'ի չարեաց ձերոց։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովրդեանն,
հասին 'ի վերայ նոցա քահանայապետք և իշխանք
2 տաճարին և սադուկեցիքն, զայրացեալք
վասն ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն և պատմելոյ
3 Յիսուսիւ զյարութիւն մեռելոց. մխեցին

'ի նոսա զձեռս իւրեանց, եւ եդին զնոսա 'ի պահս
մինչեւ 'ի վաղիւն, զի էր ընդ երեկս։ Բայց 4
բազումք 'ի լսողաց բանին հաւատացին, եւ եղեւ
թիւ մարդկան իբրեւ հազարաց հնգից։ Եւ 5
եղեւ 'ի վաղիւ անդր ժողովել նոցա իշխանացն
եւ ծերոցն եւ դպրացն յԵրուսաղէմ, եւ 6
զԱննա քահանայապետ եւ զԿայիափա, եւ զՅովհաննէս
եւ զԱղեքսանդրոս, եւ որք միանգամ
էին յազգէ քահանայութեանն. եւ կացուցեալ 7
զնոսա 'ի մէջ հարցանէին. Որո՞վ զօրութեամբ
կամ որո՞վ անուամբ արարէք դուք զայս։ Յայնժամ 8
Պետրոս լցեալ Հոգւով սրբով ասէ ցնոսա.
Իշխանք ժողովրդեան եւ երիցունք Իսրայէլի,
թէ արժան ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վասն 9
երախտեաց առն միոյ տկարի, որով սա բժշկեցաւ։
Յայտնի լիցի ամենեցուն ձեզ, եւ ամենայն 10
ժողովրդեանդ Իսրայէլի, զի յանուն Յիսուսի
Քրիստոսի Նազովրեցւոյ զոր դուքն խաչեցէք՝
զոր Աստուած յարոյց 'ի մեռելոց, նովաւ սա
կայ աւասիկ առաջի ձեր ողջացեալ։ Նա է վէմն 11
անարգեալ 'ի ձէնջ շինողաց. որ եղեւ գլուխ անկեան.
եւ չիք այլով իւիք փրկութիւն. զի եւ 12
ոչ անուն այլ գոյ 'ի ներքոյ երկնից տուեալ 'ի
մարդիկ՝ որով արժան իցէ կեալ մեզ։

Ե Հայեցեալ 'ի համարձակութիւնն Պետրոսի եւ 13
Յովհաննու, եւ 'ի վերայ հասեալ թէ արք տգէտք
եւ առանց դպրութեան են, զարմանային.
զի ճանաչէին զնոսա թէ ընդ Յիսուսի էին. եւ 14
զայրն եւս տեսանէին զբժշկեալն՝ զի կայր ընդ
նոսա, եւ ոչ ինչ կարէին տալ պատասխանի։
Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս քան զատեանն 15
ելանել, խորհէին ընդ միմեանս, եւ ասէին. 16
Զի՞նչ արասցուք առանցս այսոցիկ. զի երեւելի
նշան եղեւ 'ի ձեռս նոցա. ամենայն բնակչաց
Երուսաղէմի յայտ է, եւ ոչ կարեմք ուրանալ.
այլ զի մի առաւել հարկեսցի 'ի ժողովուրդն, 17
սպառնասցուք նոցա մի եւս խօսել յանուանն
յայդ՝ մի ումեք 'ի մարդկանէ։ Եւ կոչեցեալ 18
զնոսա պատուիրեցին ամենեւին մի խօսել,
եւ մի ուսուցանել յանուն Յիսուսի։ Իսկ Պետրոս 19
եւ Յովհաննէս պատասխանի ետուն եւ ասեն
ցնոսա. Եթէ արժան իցէ առաջի Աստուծոյ՝
ձեզ լսել առաւել քան Աստուծոյ, ընտրեցէք.
այլ մեք ոչ կարեմք զոր տեսաքն եւ լուաք՝ չխօսել։ 20
Նոքա սպառնացեալ արձակեցին զնոսա, 21
եւ ոչ ինչ գտեալ թէ որպէս պատուհասեսցեն
զնոսա՝ վասն ժողովրդեանն. զի ամենեքեան փառաւոր
առնէին զԱստուած վասն իրացն եղելոց.
զի ամաց էր այրն աւելի քան զքառասուն, յորոյ 22
վերայ եղեւ նշանս այս բժշկութեան։ Եւ անտի 23
արձակեալ եկին առ իւրեանցսն, եւ պատմեցին՝
որչափ ինչ ասացին ցնոսա քահանայապետքն
եւ երիցունքն։ Եւ նոքա լուեալ, համբարձին 24
զձայնս իւրեանց առ Աստուած՝ եւ ասեն.
Դու տէր Աստուած՝ որ արարեր զերկինս
եւ զերկիր եւ զծով եւ զամենայն որ 'ի նոսա,
25 որ 'ի բերանոյ հօր մերոյ Դաւթի ծառայի քոյ
'ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ ասացեր. Զմէ՞ խռովեցան
հեթանոսք՝ եւ ժողովուրդք խորհեցան 'ի սնոտիս.
26 յանդիման եղեն թագաւորք երկրի, եւ
իշխանք ժողովեցան 'ի միասին վասն Տեառն եւ
27 վասն օծելոյ նորա։ Ժողովեցան արդարեւ 'ի
քաղաքիս յայսմիկ 'ի վերայ սրբոյ որդւոյ քոյ
Յիսուսի զոր օծերն՝ Հերովդէս եւ Պոնտացի Պիղատոս՝
28 ազգօք եւ ժողովրդովք Իսրայէլի, առնել
որչափ ձեռն քո եւ կամք յառաջագոյն սահմանեցին
29 լինել։ Եւ արդ, Տէր, հայեաց 'ի սպառնալիս
նոցա, եւ տուր ծառայից քոց ամենայն
30 համարձակութեամբ խօսել զբանն քո. 'ի ձգել
զձեռն քո 'ի բժշկութիւն եւ նշանս եւ արուեստս՝
լինել անուամբն սրբոյ որդւոյ քոյ Յիսուսի։
31 Եւ մինչ կային նոքա յաղօթս՝ շարժեցաւ տեղին
յորում էին ժողովեալ, եւ լցան ամենեքին
Հոգւով սրբով, եւ խօսէին զբանն Աստուծոյ
համարձակութեամբ։

32 Եւ բազմութեան հաւատացելոցն էր սիրտ եւ Ե
անձն մի. եւ ոչ ոք 'ի նոցանէ ասէր զինչս իւրոց Զ
թէ իւր իցէ, այլ էր նոցա ամենայն ինչ հասարակաց.
33 եւ զօրութեամբ բազմաւ տային վկայութիւն
Առաքեալքն յարութեանն տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ շնորհք մեծամեծք էին
34 'ի վերայ ամենեցուն նոցա. եւ ոչ ոք կարօտէր
'ի նոսա. զի որ միանգամ տեարք էին գեղջից
կամ ագարակաց՝ վաճառէին, եւ բերէին զգինս
35 վաճառելոցն՝ դնէին առ ոտս Առաքելոցն. եւ
բաշխէին իւրաքանչիւր՝ որպէս ումեք պիտոյ
36 ինչ լինէր։ Յովսէփ՝ որ կոչեցաւ Բառնաբաս
յԱռաքելոց անտի, որ թարգմանի որդի մխիթարութեան,
37 ղեւտացի, յազգէ Կիպրացի, էր նորա
գեօղ. վաճառեաց եւ եբեր զգինսն՝ եւ եդ
առ ոտս Առաքելոցն։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Իսկ այր մի Անանիա անուն, հանդերձ կնաւ
2 իւրով Սափիրաւ, վաճառեաց ագարակ, եւ խորեաց
'ի գնոց անտի՝ գիտելով եւ կնոջն. եւ եբեր
3 մասն ինչ՝ եդ առ ոտս Առաքելոցն։ Ասէ
Պետրոս. Անանիա, ընդէ՞ր ելից սատանայ զսիրտ
քո՝ ստել քեզ Հոգւոյն սրբոյ, եւ խորել 'ի գնոց
4 գեղջն. ո՞չ ապաքէն մինչ կայրն քո էր, եւ 'ի
վաճառելն՝ ընդ քո իշխանութեամբ էր. զի՞ է
զի եդիր 'ի սրտի քում զիրս զայս. ոչ ստեցեր
5 մարդկան՝ այլ Աստուծոյ։ Եւ լուեալ Անանիա
զբանս զայսոսիկ, անկաւ եւ եհան զոգի. եւ
եղեւ ահ մեծ 'ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զայն։
6 Յառն կացին երիտասարդքն՝ եւ ամփոփեցին

զնա, և տարան թաղեցին։ Եւ եղև, իբրև 7
ժամք երեք անցին, և կին նորա ոչ գիտէր զինչ
եղեալն էր, եմուտ 'ի ներքս։ Պատասխանի ետ 8
նմա Պետրոս և ասէ ցնա. Ասա դու ինձ՝ թէ
այնչափ գնոյ զգեօղն վաճառեցէք։ Եւ նա ասէ.
Այո, այնչափ։ Եւ ասէ ցնա Պետրոս. Զի՞ է՝ 9
զի միաբանեցէք դուք փորձել զՀոգին Տեառն.
ահա ոտքն՝ որ թաղեցին զայրն քո 'ի դրան,
հանցեն և զքեզ։ Եւ անկաւ անդէն առ ոտս 10
նորա և եհան զոգի. մտին երիտասարդքն՝ գտին
զնա մեռեալ, և հանին թաղեցին առ առն իւրում։
Եւ եղև երկիւղ մեծ 'ի վերայ ամենայն 11
եկեղեցւոյն, և 'ի վերայ ամենեցուն որ լսէին
զայն։

Ե Եւ 'ի ձեռս Առաքելոցն լինէին նշանք և արուեստք 12
բազումք 'ի ժողովրդեանն. և էին միաբան
ամենեքեան 'ի սրահին Սողոմոնի. և յայլոց 13
անտի ոչ ոք իշխէր մերձենալ առ նոսա, այլ
յարգէր զնոսա ժողովուրդն։ Եւ առաւել ևս 14
յաւելուին հաւատացեալքն 'ի Տէր, բազմութիւն
արանց և կանանց. մինչև 'ի հրապարակն 15
հանել զհիւանդս՝ և դնել պատգարակօք
և մահճօք իւրեանց, զի ընդ անցանելն Պետրոսի՝
գոնէ հովանին նորա հասցէ ումեք 'ի նոցանէ։
Եւ ժողովէր բազմութիւնն շուրջ 'ի քաղաքաց 16
անտի յԵրուսաղէմ. բերէին զհիւանդս և
զնեղեալս յայսոց պղծոց, որք և բժշկէին ամենեքեան։
Յարուցեալ քահանայապետն և 17
ամենեքին որ ընդ նմա, և աղանդ սադուկեցւոց,
լցան նախանձու. և արկին զձեռս յԱռաքեալսն, 18
և եդին զնոսա հրապարակաւ 'ի
բանտի։

Զ Այլ հրեշտակ Տեառն գիշերի եբաց զդուրս 19
բանտին, և հանեալ զնոսա՝ ասէ. Գնացէք կա- 20
ցէք 'ի տաճարին, և խօսեցարուք ընդ ժողովրդեանն
զամենայն պատգամս կենացս այսոցիկ։
Եւ իբրև լուան, մտին ընդ առաւօտն 'ի 21
տաճարն՝ և ուսուցանէին։ Եկն քահանայապետն՝
և որ ընդ նմա, կոչեցին միաբան զատեանն
և զամենայն ծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի.
և առաքեցին 'ի բանտն՝ ածել զնոսա։
Եւ իբրև եկին սպասաւորքն, ոչ գտին զնոսա 22
'ի բանտին. դարձեալ անդրէն պատմեցին, և 23
ասեն, թէ զբանտն գտաք փակեալ ամենայն
զգուշութեամբ, և զպահապանսն զի կային
առ դրանն. բացաք՝ և 'ի ներքս զոք ոչ գտաք։
Իբրև լուան զբանս զայս իշխանք տաճարին և 24
քահանայապետքն, հիանային վասն նոցա, թէ
զինչ արդեօք լինիցի այն։ Եւ եկն ոմն պատմեաց 25
նոցա, թէ ահա արքն զորս եդիք 'ի բանտին՝
կան 'ի տաճարին և ուսուցանեն զժողովուրդն։
Յայնժամ երթեալ իշխանն սպասաւորօքն 26
հանդերձ՝ ած զնոսա ոչ բռնութեամբ.
զանգի երկնչէին 'ի ժողովրդենէն՝ զի մի քարկոծեսցին։
27 Եւ ածեալ զնոսա՝ կացուցին յատենի.
28 եհարց զնոսա քահանայապետն, և ասէ. Ո՞չ
պատուիրելով պատուիրեցաք ձեզ՝ մի ուսուցանել
յանունն յայն. և արդ ահաւասիկ լցէք զԵրուսաղէմ
ուսմամբդ ձերով, և կամիք ածել 'ի
29 վերայ մեր զարիւն զառն զայնորիկ։ Պատասխանի
ետ Պետրոս և Առաքեալքն և ասեն. Հնազանդել
պարտ է Աստուծոյ առաւել քան մարդ-
30 կան։ Աստուած հարցն մերոց յարոյց զՅիսուս՝
31 զոր դուքն սպանէք կախեալ զփայտէ. զնա Աստուած
առաջնորդ և փրկիչ բարձրացոյց աջովն
իւրով՝ տալ ապաշխարութիւն Իսրայէլի
32 և թողութիւն մեղաց. և մեք եմք նորա վկայք
բանիցս այսոցիկ, և Հոգին սուրբ՝ զոր ետ Ա-
33 ստուած հնազանդելոց իւրոց։ Եւ նոքա իբրև
լուան, տագնապէին և խորհէին սպանանել
զնոսա։

34 Յարուցեալ ոմն 'ի մէջ ատենին փարիսեցի, ԲԱ
որում անուն էր Գամաղիէլ՝ օրէնսուսոյց, պատուական
ամենայն ժողովրդեանն, հրամայեաց
35 սակաւիկ մի զարսն արտաքս առնել. և ասէ
ցնոսա. Արք Իսրայէլացիք, հայեցարուք 'ի ձեզ
վասն արանցս այսոցիկ, զինչ արժան իցէ գոր-
36 ծել։ Յառաջ քան զաւուրս զայսոսիկ յարեաւ
Թևդաս՝ ասել զանձնէ թէ իցէ ոմն. յոր անկան
արք թուով իբրև չորեք հարիւր. որ սպանաւ,
և ամենեքեան որ միաբանեալ էին ընդ
37 նմա՝ քակեցան և եղեն յոչինչ։ Յետ նորա
յարեաւ Յուդաս Գալիլեացի՝ յաւուրս աշխարհագրին.
և ապստամբեցոյց ժողովուրդ բազում
զկնի իւր. և նա կորեաւ, և ամենեքեան որ
38 ընդ նմայն հաւանեալ էին՝ ցրուեցան։ Եւ զարդիս
ասեմ ձեզ. 'ի բաց կացէք յարանցդ յայդցանէ,
և թոյլ տուք դոցա. զի եթէ 'ի մարդկանէ
իցէ խորհուրդդ այդ կամ գործդ՝ քակ-
39 տեսցի. ապա թէ յԱստուծոյ է՝ ոչ կարէք քակտել
զդոսա. գուցէ և աստուածամարտք գտա-
40 նիցիք։ Հաւանեցան նմա. և կոչեցեալ զԱռաքեալսն՝
գան հարին, և պատուիրեցին՝ մի ևս
խօսել յանուն Յիսուսի. և արձակեցին զնոսա։
41 Եւ նոքա գնացին խնդալով յերեսաց ատենին,
զի վասն անուանն արժանի եղեն անարգելոյ։
42 Եւ զամենայն օր 'ի տաճարին և տանէն ոչ
դադարէին ուսուցանել և աւետարանել զՅիսուս
Քրիստոս։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ 'ի բազմանալ աշակերտացն՝ Է
եղև տրտունջ Յունացն առ Հեբրայեցիսն.
զի արհամարհեալ լինէին 'ի պաշտամանն
2 հանապազորդի այրիք նոցա։ Կոչեցին երկոտասանքն
զբազմութիւն աշակերտացն և ասեն. Ո՛չ

է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Աստուծոյ և պաշ-
տել զսեղանս · ընտրեցէք, եղբարք, վկայեալս 3
՚ի ձէնջ արս եւթն, զորս կացուսցուք ՚ի վերայ
պիտոյիցս այսոցիկ · և մեք աղօթից և պաշտա- 4
ման և բանին հպատակ լիցուք ։ Եւ հաճոյ 5
թուեցաւ բանն առաջի ամենայն բազմութեանն ·
և ընտրեցին զՍտեփանոս, այր լի հաւատով և
Հոգւով սրբով. և զՓիլիպպոս և զՊրոքորոն
և զՆիկանովրայ և զՏիմոնէոյ և զՊարմենայ
և զՆիկողայոս զեկն անտիոքացի · զորս կացու- 6
ցին առաջի Առաքելոցն, և աղօթս արարեալ՝
եդին ՚ի վերայ նոցա զձեռս ։ Եւ բանն Աստու- 7
ծոյ աճէր, և բազմանայր թիւ աշակերտացն
յոյժ յԵրուսաղէմ · և բազում ժողովք ՚ի քա-
հանայիցն անսային հաւատոյն ։

Ը
ԲԲ

Ստեփանոս՝ այր լի շնորհօք և զօրութեամբ, 8
առնէր արուեստս և նշանս մեծամեծս ՚ի ժո-
ղովրդեանն ։ Յարեան ոմանք ՚ի ժողովրդենէն, 9
որ կոչէր լիբեռտացւոց և կիւրենացւոց և աղէք-
սանդրացւոց՝ և որ ՚ի կիլիկեցւոց և յԱսիոյ,
վիճէին ընդ Ստեփանոսի · և ոչ կարէին զդէմ 10
ունել զիմաստութեանն և զհոգւոյն՝ որով խօ-
սէր ։ Յայնժամ հրապուրեցին արս ոմանս ասել 11
զնմանէ, թէ լուաք զդորա խօսել բանս հայ-
հոյութեան ՚ի Մովսէս և յԱստուած ։ Եւ խռո- 12
վեցին զժողովուրդն և զերիցունսն և զդպիրսն,
և հասեալ ՚ի վերայ յափշտակեցին զնա և ա-
ծին յատեանն ։ Եւ կացուցին վկայս սուտս որ 13
ասէին · Այրս այս ոչ դադարէ խօսել բանս հայ-
հոյութեան զտեղւոյն սրբոյ և զօրինացն · լուաք 14
՚ի դմանէ զի ասէր, թէ Յիսուս Նազովրեցի՝ նա
քակեսցէ զտեղիս զայս, և փոխեսցէ զօրէնս
զոր ետ մեզ Մովսէս ։ Եւ հայեցեալ ՚ի նա ամե- 15
նեքեան որ նստէին յատենին, տեսին զերեսս
նորա իբրև զերեսս հրեշտակի ։

ԳԼՈՒԽ Է.

Ասէ քահանայապետն՝ եթէ արդարև այդ 1
այդպէս իցէ ։ Եւ նա ասէ · Արք եղբարք և 2
հարք, լուարուք ինձ ։ Աստուած փառաց երևե-
ցաւ հօր մերում Աբրահամու, մինչդեռ ՚ի Միջա-
գետս էր, մինչ չև բնակեցուցեալ էր զնա ՚ի
Խառան · և ասէ ցնա · Ել յերկրէ քումմէ և 3
յազգէ քումմէ, և եկ յերկիր՝ զոր ցուցից
քեզ ։ Յայնժամ ելեալ յերկրէն քաղդեացւոց 4
բնակեցաւ ՚ի Խառան · և անտի յետ մեռանե-
լոյ հօր նորա, փոխեաց ապանդականս զնա յերկ-
րիս յայսմիկ, յորում դուք այժմ բնակեալ էք ։
Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն ՚ի սմա, և ոչ 5
քայլ մի ոտին · և խոստացաւ տալ նմա զսա ՚ի
բնակութիւն, և զաւակի նորա յետ նորա · և
մինչ ոչ գոյր նորա որդի · խօսեցաւ Աստուած 6
այսպէս, թէ եղիցի զաւակ նորա պանդուխտ
յօտար երկրի · և ծառայեցուսցեն զնա՝ և
7 չարչարեսցեն ամս չորեք հարիւր · և զազգն
որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես, ասէ Աս-
տուած · և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն
8 զիս ՚ի տեղւոջս յայսմիկ ։ Եւ ետ նմա ուխտ
թլփատութեան · և այսպէս ծնաւ զԻսահակ, և
թլփատեաց զնա յաւուր ութերորդի · և Իսա-
հակ զՅակոբ, և Յակոբ զերկոտասան նա-
9 հապետսն ։ Եւ նահապետքն նախանձեալ ընդ
Յովսէփայ՝ վաճառեցին յԵգիպտոս · և էր Աս-
10 տուած ընդ նմա, և փրկեաց զնա յամենայն
նեղութեանց նորա, և ետ նմա շնորհս և ի-
մաստութիւն առաջի Փարաւոնի արքային եգիպ-
տացւոց, և կացոյց զնա իշխան եգիպտացւոցն՝
11 և ամենայն տան նորա ։ Եւ եկն սով յամենայն
երկիրն Եգիպտոսի և ՚ի Քանան՝ նեղութիւն
մեծ, և ոչ գտանէին կերակուր հարքն մեր ։
12 Եւ լուեալ Յակոբայ թէ գտանի կերակուր յԵ-
գիպտոս, առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն ·
13 և յերկրորդումն ետ ծանօթս Յովսէփ եղբարց
իւրոց · և յայտնի եղև Փարաւոնի ազգ նորա ։
14 Առաքեաց Յովսէփ և կոչեաց զՅակոբ զհայր
իւր և զամենայն ազգատոհմն՝ ոգիս եօթանա-
15 սուն և հինգ ։ Եւ էջ Յակոբ յԵգիպտոս, և
16 վախճանեցաւ ինքն և հարքն մեր · և փոխե-
ցան ՚ի Սիւքեմ, և եդան յայրին զոր ստացաւ
Աբրահամ գնոց արծաթոյ յորդւոցն Եմովրայ ՚ի
17 Սիւքեմ ։ Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝
զոր խոստացաւ Աստուած Աբրահամու, աճեաց
18 ժողովուրդն՝ և բազմացաւ յԵգիպտոս, մինչև
յարեաւ այլ թագաւոր յԵգիպտոս, որ ոչ ճա-
19 նաչէր զՅովսէփ ։ Նա հնարեցաւ ազգին մերում
և չարչարեաց զհարսն մեր, առնել ընկեցիկ
20 զմանկունս նոցա զի մի ապրեսցին ։ Յորում ժա-
մանակի ծնաւ Մովսէս, և էր հաճոյ առաջի
Աստուծոյ · որ և սնաւ ՚ի տան հօր իւրոյ ամիսս
21 երիս · և յընկեցիկն առնել զնա՝ եբարձ զնա
դուստրն Փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յորդե-
22 գիրս · և վարժեցաւ Մովսէս ամենայն իմաս-
տութեամբ եգիպտացւոցն · և էր զօրաւոր բա-
23 նիւք և գործովք իւրովք ։ Իբրև լցաւ նորա
քառասնամենից ժամանակ, անկաւ ՚ի սիրտ նո-
րա յուշել զեղբարսն իւրովք՝ զորդւովքն Իսրայէ-
24 լի · և տեսեալ զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ, և
խնդրեաց զվրէժ զրկելոյն՝ սպանեալ զեգիպտա-
25 ցին ։ Զմտաւ ածէր թէ իմասցին եղբարք նորա ·
զի Աստուած ՚ի ձեռն նորա տալոց էր զփրկու-
26 թիւն նոցա, և նորա ոչ իմացան ։ Եւ ՚ի վաղիւ-
անդր երևեցաւ նոցա մինչդեռ մարտնչէին, և
վարեաց զնոսա ՚ի խաղաղութիւն · ասէ · Արք ·
27 եղբարք էք, ընդէր զրկէք զմիմեանս ։ Իսկ որ
զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա, և ասէ · Ո՞ կա-
ցոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ՚ի վերայ մեր ·

միթէ սպանանե՞լ կամիցիս զիս, զոր օրինակ 28
սպաներ երէկ զեգիպտացին։ Եւ փախեաւ Մովսէս 29
'ի բանիցս յայսցանէ, եւ եղեւ պանդուխտ
յերկրին Մադիամու. ուր ծնաւ երկուս որդիս։
ժդ Եւ 'ի կատարել ամացն քառասնից՝ երեւեցաւ 30
նմա յանապատին լերինն Սինայ հրեշտակ
Տեառն 'ի բոց հրոյ մորենւոյն։ Եւ Մովսէս տեսեալ՝ 31
զարմանայր ընդ տեսիլն. եւ 'ի մատչելն
նորա նշմարել՝ եղեւ ձայն Տեառն. Ես եմ Աստուած 32
հարցդ քոց, Աստուած Աբրահամու եւ
Իսահակայ եւ Յակոբայ. եւ դողահար եղեալ Մովսէս՝
ոչ իշխէր հայել։ Եւ ասէ ցնա Տէր. Լոյծ 33
զկօշիկս ոտից քոց, զի տեղիդ յորում դուդ կացեր՝
երկիր սուրբ է. տեսանելով տեսի զչարչարանս 34
ժողովրդեան իմոյ որ յԵգիպտոս, եւ լուայ
հեծութեան նոցա, եւ իջի փրկել զնոսա. եւ
արդ եկ առաքեցից զքեզ յԵգիպտոս։ Զայն 35
Մովսէս՝ զոր ուրացան եւ ասէին, ո՞ կացոյց ըզքեզ
իշխան եւ դատաւոր 'ի վերայ մեր, զնա
Աստուած իշխան եւ փրկիչ առաքեաց 'ի ձեռն
հրեշտակին, որ երեւեցաւ նմա 'ի մորենւոջն։
Նա եհան զնոսա՝ արարեալ նշանս եւ արուեստս 36
յերկրին Եգիպտացւոց եւ 'ի Կարմիր ծովուն եւ
յանապատին՝ ամս քառասուն։ Այս Մովսէս է՝ 37
որ ասաց ցորդիսն Իսրայէլի. Մարգարէ ձեզ
յարուսցէ տէր Աստուած յեղբարց ձերոց՝ իբրեւ
զիս, նմա լուիջիք։ Սա է որ եղեւ յեկեղեցւոջն 38
յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօսեցաւ
ընդ նմա 'ի լերինն Սինայ՝ եւ ընդ հարսն
մեր, որ ընկալաւ զպատգամս կենդանիս տալ
մեզ։ Որում ոչ կամեցան հնազանդ լինել հարքն 39
մեր, այլ մերժեցին եւ դարձան սրտիւք իւրեանց
յԵգիպտոս. եւ ասեն ցԱհարոն. արա մեզ աստուածս 40
որ երթիցեն առաջի մեր. զի Մովսէսն
այն որ եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց՝ ոչ
գիտեմք զի եղեւ նմա։ Եւ արարին յաւուրսն 41
յայնոսիկ որթ, եւ մատուցին զոհս կռոց, եւ
ուրախ լինէին 'ի գործս ձեռաց իւրեանց։ Դարձոյց 42
Աստուած՝ եւ մատնեաց զնոսա 'ի պաշտօն
զօրութեան երկնից. որպէս եւ գրեալ է 'ի գիրս
մարգարէից. Միթէ զոհս եւ պատարագս մատուցէք
ինձ զամս քառասուն յանապատին,
տունդ Իսրայէլի. եւ առէք զխորանն Մողոքայ, 43
եւ զաստղն աստուածոյն Հռեմփայ, զպատկերսն
զոր արարէք երկիր պագանել նոցա. եւ փոխեցից
զձեզ յայն կողմ Բաբելոնացւոց։ Խորանն վկայութեան 44
էր ընդ հարսն մեր յանապատին,
որպէս հրամայեաց որ խօսէրն ընդ Մովսիսի՝
առնել զայն ըստ օրինակին զոր ետես։ Զոր եւ 45
ընկալեալ բերէին հարքն մեր հանդերձ Յեսուաւ
'ի վիճակ ազգացն՝ զորս մերժեաց Աստուած
յերեսաց հարցն մերոց, մինչեւ յաւուրս Դաւթի,
որ եգիտ շնորհս առաջի Աստուծոյ, եւ 46
խնդրեաց գտանել զյարկս Աստուծոյ Յակոբայ։
47 Նա եւ Սողոմոնի շինեաց նմա տուն. այլ ոչ եթէ
48 Բարձրեալն 'ի ձեռագործ տաճարս բնակէ։ Այլ
49 որպէս մարգարէն ասէ. երկինք աթոռ իմ են,
եւ երկիր պատուանդան ոտից իմոց. որպիսի՞
տուն շինեցէք ինձ, ասէ Տէր, կամ զինչ տեղի
50 հանգստեան իմոյ. ո՞չ ձեռն իմ արար զայս ամենայն։
51 Խստապարանոցք եւ անթլփատք սրտիւք
եւ ականջօք, դուք հանապազ Հոգւոյն սրբոյ
հակառակ կայք, որպէս հարքն ձեր, եւ դուք։
52 Զո՞ 'ի մարգարէիցն ոչ հալածեցին հարքն ձեր,
եւ սպանին զայնոսիկ որ յառաջագոյն պատմեցին
վասն գալստեան արդարոյն, որոյ դուք
53 այժմ մատնիչք եւ սպանողք եղերուք. որք առէք
զօրէնս 'ի հրամանս հրեշտակաց, եւ ոչ
պահեցէք։
54 Եւ լուեալ զայս զայրանային 'ի սիրտս իւրեանց,
եւ կրճտէին զատամունս 'ի վերայ նորա։
55 Եւ նա էր լի Հոգւով սրբով. հայեցաւ յերկինս՝
եւ ետես զփառս Աստուծոյ, եւ զՅիսուս
զի կայր ընդ աջմէ Աստուծոյ. եւ ասէ. Ահա
տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ եւ զՈրդի մարդոյ
56 զի կայ ընդ աջմէ Աստուծոյ։ Աղաղակեալ 'ի
ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց, եւ դիմեցին
57 առ հասարակ 'ի վերայ նորա. եւ հանեալ
արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին, եւ վկայքն
դնէին զձորձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի
58 միոջ՝ որ կոչէր Սաւուղ։ Եւ քարկոծ առնէին
զՍտեփաննոս, որ կարդայր եւ ասէր. Տէր Յիսուս,
59 ընկալ զոգի իմ։ Եդ ծունր եւ աղաղակեաց
'ի ձայն բարձր. Տէր, մի համարիր դոցա
զայս մեղս։ Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ ննջեաց. եւ
Սաւուղ էր կամակից սպանմանն նորա։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ 'ի թ
վերայ եկեղեցւոյն յԵրուսաղէմ. եւ ամենեքեան
ցրուեցան 'ի գեօղս Հրէաստանի եւ 'ի Սամարիայ
2 բայց յԱռաքելոցն։ Եւ բարձին զՍտեփաննոս արք
երկիւղածք, եւ արարին կոծ մեծ 'ի վերայ նորա։
3 Բայց Սաւուղոս քանդէր զեկեղեցին. 'ի իգ
տունս տունս մտանէր, քարշէր զարս եւ զկա-
4 նայս՝ մատնէր 'ի բանտ։ Եւ ցրուեալքն շրջէին
5 աւետարանէին զբանն։ Իսկ Փիլիպպոս իջեալ 'ի
քաղաքն Սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա զՔրիս-
6 տոս Յիսուս։ Ունէին զմտաւ ժողովուրդքն բանիցն
Փիլիպպոսի միաբան, 'ի լսել նոցա եւ 'ի տեսա-
7 նել զնշանսն զոր առնէր։ Բազմաց որ
ունէին զայսս պիղծս՝ աղաղակէին 'ի ձայն մեծ
8 եւ ելանէին, եւ բազում անդամալոյծք եւ կաղք
9 բժշկէին. եւ եղեւ ուրախութիւն մեծ 'ի քաղա-
քին յայնմիկ։
Այր ոմն Սիմոն անուն, յառաջագոյն էր 'ի ծ

քաղաքին․ մոգէր եւ ապշեցուցանէր զազգն Սա-
մարացւոց, ասել զանձնէ թէ իցէ մեծ ոմն։ Յոր 10
հայէին ամենեքեան ՚ի փոքուէ մինչեւ ՚ի մեծա-
մեծս եւ ասէին․ Սա է զօրութիւն Աստուծոյ՝
որ կոչի մեծ։ Հայէին ՚ի նա վասն բազում ժա- 11
մանակաց մոգութեամբքն ապշեցուցանելոյ զնո-
սա։ Բայց յորժամ հաւատացին Փիլիպպոսի, որ 12
աւետարանէր վասն արքայութեանն Աստուծոյ
եւ անուանն Յիսուսի Քրիստոսի, մկրտէին ամե-
նեքեան արք եւ կանայք։ Ա՛յլ եւ ինքն Սիմոնն 13
հաւատաց, եւ մկրտեալ կանխէր առ Փիլիպպոս․
տեսեալ զնշանսն եւ զմեծամեծ զօրութիւնսն որ
լինէին՝ զարմանայր։ Իբրեւ լուան որ յԵրուսա- 14
ղէմ Առաքեալքն էին, թէ եւ ՚ի Սամարիա ըն-
կալան զբանն Աստուծոյ, առաքեցին առ նոսա
զՊետրոս եւ զՅովհաննէս․ որք իջեալ կացին յա- 15
ղօթս ՚ի վերայ նոցա, որպէս զի առցեն զՀոգի
սուրբ․ զի ցայնժամ չեւ եւս էր եւ ոչ ՚ի վերայ 16
միոյ նոցա հասեալ, բայց միայն մկրտեալք էին
յանուն տեառն Յիսուսի։ Յայնժամ եդին զձեռս 17
՚ի վերայ նոցա՝ եւ առնուին Հոգի սուրբ։

ԺԱ Տեսեալ Սիմոնի՝ թէ ձեռն ՚ի վերայ դնելով 18
Առաքելոցն՝ տուեալ լինի Հոգի սուրբ, մատոյց
նոցա ինչս եւ ասէ․ Տուք եւ ինձ իշխանու- 19
թիւնս զայս, զի յոր վերայ դնիցեմ զձեռս՝
առցէ Հոգի սուրբ։ Եւ Պետրոս ասէ ցնա․ Ար- 20
ծաթ քո ընդ քեզ լիցի ՚ի կորուստ, զի զպար-
գեւսն Աստուծոյ համարեցար ընչիւք ստանալ․
ոչ գոյ քեզ մասն եւ վիճակ ՚ի բանիդ յայդմիկ, 21
քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ առաջի Աստուծոյ։
Ապաշխարեա դու ՚ի չարեացդ քո յայդցանէ, եւ 22
աղաչեա զՏէր, թերեւս թողութիւն լիցի քեզ
՚ի մտածմանէ խորհրդոց սրտի քոյ․ քանզի ՚ի դառ- 23
նութիւն մաղձի, եւ ՚ի կապս անիրաւութեան
տեսանեմ զքեզ։ Պատասխանի ետ Սիմոն եւ ա- 24
սէ․ Աղաչեցէք դուք վասն իմ զՏէր, զի մի ինչ
եկեսցէ ՚ի վերայ իմ յորոց դուքդ ասացէք։
Եւ նոքա եղեալ վկայութիւն՝ խօսեցան զբանն 25
Աստուծոյ, եւ դարձան յԵրուսաղէմ․ եւ ՚ի բա-
զում գեօղս Սամարացւոց աւետարանէին։

ԺԲ
ԿԵ Հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ Փիլիպպոս եւ 26
ասէ․ Արի եւ գնա դու ՚ի կողմն հարաւոյ՝ ընդ
ճանապարհ որ իջանէ յԵրուսաղէմէ ՚ի Գազա․ զի
այս է անապատ։ Եւ յարեաւ գնաց։ Եւ ահա- 27
ւասիկ այր մի Եթովպացի ներքինի՝ հզօր Կան-
դակայ տիկնոջ Եթովպացւոց, որ էր ՚ի վերայ
ամենայն գանձուց նորա․ որ եկեալ էր երկիր
պագանել յԵրուսաղէմ․ եւ անդրէն դառնայր 28
եւ նստեալ ՚ի կառս իւրում՝ ընթեռնոյր զմար-
գարէն զԵսայի։ Ասէ Հոգին ցՓիլիպպոս․ Մատիր 29
եւ յարեաց ՚ի կառսդ յայդոսիկ։ Եւ ընթացեալ 30
Փիլիպպոս՝ լսէր զի ընթեռնոյր զԵսայի մարգա-
րէ․ եւ ասէ․ Գիտիցես արդեւք զոր ընթեռնու-
ցուս։ Եւ նա ասէ․ Զիա՞րդ կարիցեմ, թէ ոչ 31
որ առաջնորդեսցէ ինձ։ Եւ աղաչեաց զՓիլիպ-
32 պոս՝ ելանել նստել ընդ նմա։ Եւ գլուխ գրոյն
զոր ընթեռնոյր՝ էր այս․ Իբրեւ զոչխար ՚ի սպանդ
վարեցաւ, եւ իբրեւ զգառն առաջի կտրչի իւրոյ
33 անմռունչ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր․ ՚ի
խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բար-
ձաւ, եւ զազգատոհմ նորա ո՞ պատմեսցէ․ զի
34 բառնան յերկրէ կեանք նորա։ Պատասխանի
ետ ներքինին Փիլիպպոսի եւ ասէ․ Աղաչեմ ըզ-
քեզ․ վասն ո՞յր ասէ մարգարէն զայս․ վասն իւր,
35 եթէ վասն այլոյ ուրուք։ Եբաց Փիլիպպոս զբե-
րան իւր, եւ սկսեալ ՚ի գրոյս յայսմանէ աւե-
36 տարանեաց նմա զՅիսուս Քրիստոս։ Իբրեւ եր-
թային զճանապարհայն, եկին ՚ի ջուր ինչ․ եւ
ասէ ներքինին․ Ահաւասիկ ջուր, զի՞նչ արգելու
37 զիս ՚ի մկրտելոյ։ Եւ ասէ ցնա․ Եթէ հաւատաս
բոլորով սրտիւ քով՝ մարթ է։ Պատասխանի ետ
եւ ասէ․ Հաւատամ՝ եթէ է Յիսուս Քրիստոս
38 որդի Աստուծոյ։ Եւ հրամայեաց կացուցանել
զկառսն․ եւ իջին երկոքին ՚ի ջուրն՝ Փիլիպպոս
39 եւ ներքինին, եւ մկրտեաց զնա։ Եւ իբրեւ ե-
լին ՚ի ջրոյ անտի, Հոգի սուրբ եկն ՚ի վերայ ներ-
քինւոյն․ եւ հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց ըզ-
Փիլիպպոս, եւ ոչ եւս ետես զնա ներքինին․ եւ
40 գնայր զճանապարհ իւր ուրախութեամբ։ Բայց
Փիլիպպոս գտաւ յԱզովտոս, եւ շրջեալ աւետա-
րանէր ամենայն քաղաքացն, մինչեւ ՚ի գալ նո-
րա ՚ի Կեսարիա։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Իսկ Սաւղոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք եւ ԺԳ
սպանմամբ աշակերտացն Տեառն, մատուցեալ ԿԶ
2 առ քահանայապետն՝ խնդրեաց ՚ի նմանէ
թուղթս ՚ի Դամասկոս առ ժողովուրդսն․ որպէս թէ
զոք գտցէ զայնր ճանապարհաւ՝ արս կամ կա-
3 նայս, կապեալ ածցէ յԵրուսաղէմ։ Եւ ընդ
երթալն նորա՝ եղեւ մերձենալ ՚ի Դամասկոս․
յանկարծակի շուրջ զնովաւ փայլատակեաց լոյս
4 յերկնից, եւ անկեալ յերկիր՝ լուաւ բարբառ
որ ասէր ցնա․ Սաւո՛ւղ Սաւո՛ւղ, զի՞ հալածես
5 զիս։ Եւ ասէ․ Ո՞վ ես Տէր։ Եւ նա ասէ․ Ես եմ
7 Յիսուս զոր դու հալածես․ այլ յարեան կաց եւ
մուտ ՚ի քաղաք, եւ պատմեսցի քեզ՝ զինչ քեզ
պարտ իցէ առնել։ Իսկ արքն որ ընդ նմայն եր-
թային, կային անբարբառք․ զձայնն միայն լսէին,
8 բայց տեսանէին եւ ոչ զինչ։ Յարեաւ Սաւղոս
յերկրէ անտի, եւ աչօք բացօք ոչ ինչ տեսա-
նէր․ զձեռանէ առեալ նորա մուծին ՚ի Դամաս-
9 կոս․ եւ էր անդ աւուրս երիս, եւ ոչ տեսանէր․
10 եւ ոչ ուտէր եւ ոչ ըմպէր։ Եւ էր ոմն աշակերտ ՚ի
Դամասկոս՝ Անանիա անուն․ ասէ ցնա Տէր ՚ի
տեսլեան․ Անանիա։ Եւ նա ասէ․ Ահաւասիկ

եմ Տէր · Եւ ասէ ցնա Տէր · Արի՛ կաց եւ գնա 11
ընդ փողոցն՝ որ կոչի ուղիղ, եւ խնդրեսջիր յա-
պարանս Յուդայ՝ Սաւուղ անուն Տարսոնացի ·
զի կայ գնա յաղօթս · Եւ ետես 'ի տեսլեան այր 12
մի Անանիա անուն, մտեալ եւ եդեալ 'ի վերայ
նորա զձեռն, որպէս զի տեսցէ · Պատասխանի 13
ետ Անանիա · Տէր, լուայ 'ի բազմաց վասն առնն
այնորիկ՝ որչափ չարիս արար սրբոց քոց յԵրու-
սաղէմ · եւ աստ ունի իշխանութիւն 'ի քահա- 14
նայապետիցն՝ կապել զամենեսեան որ կարդան
զանուն քո : Եւ ասէ ցնա Տէր · Երթ դու, զի անօթ 15
ընտրութեան է ինձ նա, կրել զանուն իմ առա-
ջի հեթանոսաց եւ թագաւորաց եւ որդւոցն Իս-
րայէլի · քանզի ես ցուցից նմա՝ որչափ 16
պարտ իցէ նմա չարչարել վասն անուան իմոյ ·
Եւ գնաց Անանիա եւ եմուտ յապարանսն · եւ 17
եդեալ 'ի վերայ նորա ձեռս, եւ ասէ · Սաւուղ
եղբայր, 'ի վեր հայեաց · Տէր առաքեաց զիս ·
Յիսուս՝ որ երեւեցաւ քեզ 'ի ճանապարհին
յորում գայիր, որպէս զի տեսցես եւ լցցիս
Հոգւով սրբով : Եւ վաղվաղակի անկան յաչաց 18
նորա իբրեւ կեղեւանք · եւ ետես, եւ յարեաւ
մկրտեցաւ · եւ առեալ կերակուր զօրացաւ : Եւ 19
եղեւ 'ի Դամասկոս ընդ աշակերտսն աւուրս ինչ ·
եւ վաղվաղակի 'ի ժողովուրդսն քարոզեաց զՅի- 20
սուս, թէ սա է որդին Աստուծոյ · Զարմացեալ 21
էին ամենեքեան որ լսէին, եւ ասէին · Ո՞չ սա
էր որ աւարն հալածէր յԵրուսաղէմ զայնոսիկ
որ կարդային զանուն Յիսուսի · եւ այսր նմին
իսկ եկեալ էր, զի կապեալս զնոսա տարցի առ
քահանայապետսն : Իսկ Սաւուղ առաւել եւս 22
զօրանայր՝ եւ յաղթահարէր զհրեայսն, որ բնա-
կեալ էին 'ի Դամասկոս · եւ խելամտեցուցանէր
թէ սա է Քրիստոսն : Իբրեւ կատարեցան աւուրք 23
բազումք, խորհեցան հրեայքն սպանանել զնա ·
Յայտնեցաւ Սաւուղի նենգութիւնն նոցա · քան- 24
զի պահէին զդրունսն 'ի տուէ եւ 'ի գիշերի · որ-
պէս զի սպանցեն զնա : Եւ առեալ զնա աշա- 25
կերտացն 'ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կախեալ ի-
ջուցին վանդակաւ : Իբրեւ եկն Սաւուղ յԵրու- 26
սաղէմ, ընդելանէր յարել յաշակերտսն · եւ
ամենեքեան երկնչէին 'ի նմանէ, չհաւատային
թէ իցէ աշակերտ : Բայց Բառնաբաս առեալ զնա 27
ած առ Առաքեալսն, եւ պատմեաց նոցա՝ թէ որպէս
'ի ճանապարհին ետես զՏէր, եւ զի խօսեցաւ
ընդ նմա · եւ զի 'ի Դամասկոս համարձակեցաւ
յանուն Յիսուսի : Եւ էր ընդ նոսա մտանել եւ 28
ելանել յԵրուսաղէմ, համարձակեալ յանուն
Տեառն · խօսէր եւ վիճէր ընդ Յոյնս, եւ նոքա 29
խորհէին սպանանել զնա : Եւ ծանուցեալ եղբարցն՝ 30
իջուցին զնա 'ի Կեսարիա, եւ առաքեցին զնա 'ի
Տարսոն : Բայց եկեղեցին ընդ ամենայն Հրէաս- 31
տան եւ 'ի Սամարիա եւ 'ի Գալիլեա ունէր խա-
ղաղութիւն, շինեալ եւ երթեալ ահիւ երկիւղի
Տեառն, եւ մխիթարութեամբ Հոգւոյն սրբոյ
բազմանայր :

32 Եւ եղեւ 'ի շրջելն Պետրոսի առ ամենեսեան՝ ծԴ/ԲԵ
իջանել նմա եւ առ սուրբսն որ բնակեալ էին
33 'ի Լիդդիա · եւ եգիտ անդ այր մի, որում անուն
էր Ենեաս, ութ ամեան դնէր 'ի մահիճս անդամա-
34 լոյծ · Եւ ասէ ցնա Պետրոս · Ենեա, բժշկէ ըզ-
քեզ տէր Յիսուս Քրիստոս, արի եւ քեզէն թա-
թափեա զանկողինս քո : Եւ վաղվաղակի յա-
35 րեաւ : Եւ տեսին զնա ամենեքեան որ բնակեալ
էին 'ի Լիդդիա եւ 'ի Սարոնիա, որք եւ դարձան
36 իսկ 'ի Տէր : Եւ 'ի Յոպպէ էր կին մի աշակեր-
տեալ՝ անուն Տաբիթա, որ թարգմանեալ կոչի
այծեմնիկ · սա էր լի գործովք բարեաց եւ ողոր-
37 մութեամբք զոր առնէր : Եւ եղեւ յաւուրսն
յայնոսիկ հիւանդանալ նմա եւ մեռանել · լուա-
38 ցին զնա եւ եդին 'ի վերնատան անդ : Եւ մերձ էր
Լիդդիա 'ի Յոպպէ · աշակերտացն լուեալ եթէ
Պետրոս անդ է, առաքեցին երկուս արս առ նա,
39 աղաչել՝ զի մի դանդաղեսցի գալ առ նոսա : Եւ
յարուցեալ Պետրոս եկն ընդ նոսա · զոր իբրեւ
եկն՝ հանին 'ի վերնատունն. եւ կացին շուրջ
զնովաւ այրիքն ամենայն · լային եւ ցուցանէին
զձորձս եւ զհանդերձս, որչափ առնէր նոցա այ-
40 ծեմնիկն : Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան
Պետրոսի, եդ ծունր՝ եկաց յաղօթս · եւ դար-
ձաւ 'ի մարմինն եւ ասէ · Տաբիթա, արի կաց
յանուն տեառն Յիսուսի Քրիստոսի : Եւ նա ե-
բաց զաչս իւր, եւ տեսեալ զՊետրոս՝ նստաւ
41 կանգուն · Ձեռն ետ նմա եւ յարոյց զնա · կո-
չեաց զսուրբսն եւ զայրիսն, առաջի կացոյց զնա
42 կենդանի : Եւ յայտնի եղեւ ընդ ամենայն Յոպ-
43 պէ, եւ հաւատացին բազումք 'ի Տէր : Եւ եղեւ
աւուրս բազումս լինել նմա 'ի Յոպպէ՝ առ ու-
մեմն Սիմոնի խաղախորդի :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Այր մի էր 'ի Կեսարիա՝ անուն Կոռնելիոս, ծԵ/ԳԵ
2 հարիւրապետ՝ 'ի գնդէ որ կոչէր Իտալիկոյ · բա-
րեպաշտօն եւ երկիւղած յԱստուծոյ ամենայն
տամբ իւրով · առնէր ողորմութիւնս բազումս 'ի
ժողովրդեանն, եւ յաղօթս կայր առ Աստուած
3 յամենայն ժամ : Ետես 'ի տեսլեան յայտնապէս
զիններորդ ժամու աւուրն՝ զհրեշտակ Աստու-
ծոյ զի մտանէր առ նա եւ ասէր ցնա · Կոռնէ-
4 լիէ : Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ զարհուրեցաւ,
եւ ասէ · Զի՞ է Տէր : Եւ ասէ ցնա · Աղօթք քո եւ
ողորմութիւնք քո ելին յիշատակաւ առաջի Ա-
5 ստուծոյ · եւ արդ յղեա արս 'ի Յոպպէ՝ եւ կոչեա
6 զՍիմոն զոմն՝ որ կոչի Պետրոս · նա մտեալ է առ
Սիմոնի ումեմն խաղախորդի, որոյ է տուն մերձ
7 'ի ծով : Եւ իբրեւ գնաց հրեշտակն որ խօսէր

ընդ նմա, կոչեաց երկուս 'ի ծառայիցն, եւ զինուոր
մի բարեպաշտօն 'ի սպասաւորացն իւրոց.
եւ պատմեալ նոցա զամենայն՝ առաքեաց զնոսա 8
'ի Յոպպէ։ Եւ 'ի վաղիւ անդր 'ի ճանապարհ՝ անկանելոց 9
նոցա եւ մօտ 'ի քաղաքն լինել, ել Պետրոս
'ի տանիսն կալ յաղօթս զվեցերորդ ժամուն.
քաղցեաւ, եւ կամէր ճաշակել։ Եւ 'ի պատրաստելն 10
նոցա՝ եղեւ 'ի վերայ նորա զարմացումն.
եւ տեսանէ զերկինս բացեալ, եւ զչորեցունց 11
անկեանց կախեալ անօթ ինչ իբրեւ կտաւոյ մեծի
իջեալ նստեալ 'ի վերայ երկրի. յորում էր 12
ամենայն չորքոտանիք եւ սողունք երկրի եւ
թռչունք երկնից. եւ եղեւ ձայն առ նա. Արի, 13
Պետրոս, զեն եւ կեր։ Եւ Պետրոս ասէ. Քաւ 14
լիցի, Տէր. զի ոչ երբեք կերայ խառնակ ինչ եւ
անսուրբ։ Ձայն եղեւ կրկին անգամ առ նա. 15
Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի պղծեր։ Այս եղեւ 16
երիցս, եւ վերացաւ անօթն յերկինս։ Եւ 17
մինչդեռ զարմացեալ էր ընդ միտս Պետրոս՝ թէ
զինչ իցէ տեսիլն զոր ետես, ահա արքն առաքեալք
'ի Կոռնելեայ՝ հարցին զապարանիցն Սիմոնի,
կացին առ դրանն, կոչեցին եւ հարցանէին, 18
եթէ Սիմոն՝ որ կոչի Պետրոս՝ աստ մտեա՞լ
իցէ։ Եւ մինչդեռ Պետրոս զմտաւ ածէր 19
վասն տեսլեանն, ասէ Հոգին ցնա. Ահաւասիկ
արք ոմանք խնդրեն զքեզ. այլ արի էջ՝ եւ երթ 20
ընդ նոսա առանց իրիք խղճելոյ, զի ես առաքեցի
զնոսա։ Եւ իբրեւ էջ Պետրոս առ նոսա, ասէ. 21
Ահաւասիկ ես եմ զոր խնդրէքդ. զինչ իրք
են՝ վասն որոյ եկիքդ։ Եւ նոքա ասեն. Կոռնելիոս 22
հարիւրապետ՝ այր արդար եւ երկիւղած
յԱստուծոյ, վկայեալ յամենայն ազգէն Հրէից,
հրաման առ 'ի Հրեշտակէ սրբոյ՝ կոչել զքեզ 'ի
տուն իւր եւ լսել բանս 'ի քէն։ Կոչեաց զնոսա 23
'ի ներքս եւ առ իւր ագոյց։ Եւ 'ի վաղիւ անդր
յարուցեալ Պետրոս գնաց ընդ նոսա. եւ ոմանք
յեղբարց անտի որ 'ի Յոպպէ էին՝ եկին ընդ նմա։
Եւ 'ի վաղիւ անդր մտին 'ի Կեսարիա. եւ 24
Կոռնելիոս մնայր նոցա. կոչեցեալ զազգատոհմն
իւր եւ զհարազատ բարեկամսն։

ԿԲ Եւ եղեւ 'ի մտանելն Պետրոսի, ընդ առաջ եղեւ 25
նմա Կոռնելիոս, անկեալ առ ոտսն նորա
երկիր պագանէր։ Եւ Պետրոս կանգնեաց զնա 26
եւ ասէ. Յոտն կաց, եւ ես ինքն մարդ եմ։ Եւ 27
խօսելով ընդ նմա եմուտ 'ի ներքս, եւ գտանէր
անդ ժողովեալ զբազումս։ Եւ ասէ ցնոսա. 28
Դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս անօրէնք է առն
Հրէի հպել կամ մերձենալ առ այլազգի. եւ ինձ
Աստուած եցոյց՝ մի զոք խառնակ կամ անսուրբ
ասել 'ի մարդկանէ։ Վասն այսորիկ եւ առանց 29
ընդ բանս ինչ առնելոյ եկի կոչեցեալ. բայց արդ
հարցանեմ, յինչ պէտս կոչեցէք զիս։ Եւ Կոռնելիոս 30
ասէ. Յառաջ քան զչորս աւուրս մինչցայս
ժամ՝ կայի յաղօթս յինն ժամու 'ի տան իմում,
եւ ահա այր մի եկն եկաց առաջի իմ 'ի
31 հանդերձս սպիտակս, եւ ասէ. Կոռնելիէ, լսելի
եղեն աղօթք քո, եւ ողորմութիւնք քո յիշեցան
32 առաջի Աստուծոյ։ Արդ յղեա 'ի Յոպպէ, եւ
կոչեա զՍիմոն՝ որ կոչեցեալն է Պետրոս. սա մտեալ
է 'ի տան Սիմոնի որուն խաղախորդի
մերձ 'ի ծով. որ եկեալ եւ խօսեսցի ընդ քեզ։
33 Եւ ես վաղ եւ վաղ յղեցի առ քեզ. դու բարւոք
արարեր զի եկիր. արդ ամենեքեան մեք առաջի
Աստուծոյ կամք, լսել զամենայն որ հրամայեալ
34 է քեզ 'ի Տեառնէ։ Եւ բացեալ Պետրոս զբերան իւր,
եւ ասէ. Ճշմարտութեամբ հասեալ եմ, զի ոչ
35 գոյ ակնառութիւն առաջի Աստուծոյ. այլ յամենայն
ազգս՝ որ երկնչին 'ի նմանէ եւ գործեն
36 զարդարութիւն՝ ընդունելի է նմա։ Զբանն առաքեաց
որդւոցն Իսրայելի՝ աւետարանել զխաղաղութիւն
'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի. սա է
37 ամենայնի Տէր։ Դուք գիտէք զբանն, որ
եղեւ ընդ ամենայն Հրէաստան սկսեալ 'ի Գալիլեէ,
յետ մկրտութեանն զոր քարոզեաց Յովհաննէս.
38 զՅիսուս որ 'ի Նազարեթէ, զոր օծ
Աստուած Հոգւով սրբով եւ զօրութեամբ. որ
շրջեցաւ բարիս առնել՝ եւ բժշկել զամենայն ըմբռնեալսն
'ի սատանայէ, զի Աստուած էր ընդ
39 նմա։ Եւ մեք վկայեմք ամենայնի զոր արար
յերկրին Հրէաստանի եւ յԵրուսաղէմ. զոր եւ
40 սպանին կախեալ զփայտէ. զնա Աստուած յարոյց
յերրորդ աւուր, եւ ետ նմա յայտնի լինել.
41 ոչ ամենայն ժողովրդեանն, այլ մեզ վկայից՝
յառաջագոյն ընտրելոցս յԱստուծոյ, որք եւ
կերաք եւ արբաք ընդ նմա յետ յարութեան
42 նորա 'ի մեռելոց։ Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել
ժողովրդեանն՝ եւ վկայութիւն դնել թէ նա
է սահմանեալն յԱստուծոյ դատաւոր կենդանեաց
43 եւ մեռելոց. նմա ամենայն մարգարէքն
վկայեն, թողութիւն մեղաց առնուլ անուամբ
44 նորա ամենայն հաւատացելոց 'ի նա։ Եւ մինչդեռ
խօսէր Պետրոս զբանս զայս, հանգեաւ Հոգին
սուրբ 'ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զբանն։
45 Զարմացեալ էին որ 'ի թլփատութենէ անտի հաւատացեալք
էին՝ որ եկեալ էին ընդ Պետրոսի, զի
եւ 'ի հեթանոսս պարգեւ Հոգւոյն սրբոյ հեղաւ։
46 Քանզի լսէին զնոսա խօսել լեզուս եւ մեծացուցանել
47 զԱստուած։ Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս.
Միթէ զջուրն ոք արգելուլ կարիցէ՝ զի մի
մկրտեսցին սոքա՝ որք եւ զՀոգին սուրբ ընկալան
որպէս եւ մեք։
48 Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել յանուն Յիսուսի Քրիստոսի.
յայնժամ աղաչեցին զնա լինել անդ աւուրս ինչ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ծԶ Լուան Առաքեալքն եւ եղբարքն որք էին 'ի 1
կն կողմանս Հրէաստանի, զի եւ 'ի հեթանոսս ըն-
կալան զբանն Աստուծոյ։ Բայց յորժամ ել 2
Պետրոս յԵրուսաղէմ, խըծէին 'ի նմանէ որ 'ի
թլփատութենէ անտի հաւատացեալքն, եւ ա- 3
սէին, եթէ եմուտ առ այր անթլփատս եւ եկեր
ընդ նոսա։ Եւ սկսաւ Պետրոս պատմել նոցա 4
կարգաւ' եւ ասէ. Ես էի 'ի քաղաքին Յոպպէ 5
յաղօթս, եւ տեսի զարմացմամբ տեսիլ. իջանել
անօթ ինչ իբրեւ կտաւ մի մեծ, զչորեցունց
ծագաց կախեալ յերկնից' եւ եհաս մինչեւ առ
իս. յոր ակնարկեալ հայէի, եւ տեսի զչորքոտա- 6
նիս երկրի եւ զգազանս եւ զսողունս, եւ զթըռ-
չունս երկնից. եւ լուայ բարբառ որ ասէր ցիս. 7
Արի, Պետրոս, զեն եւ կեր. եւ ասեմ. Քաւ լի- 8
ցի, Տէր, զի խառնակ ինչ եւ անսուրբ ոչ երբեք
եմուտ 'ի բերան իմ։ Պատասխանի ետ ինձ եր- 9
կիցս անգամ բարբառն յերկնից, զոր Աստուած
սրբեաց' դու մի խառնակ համարիր. այս եղեւ 10
երիցս, եւ վերացաւ դարձեալ ամենայն անօթն
յերկինս։ Եւ ահա անդէն երեք արք եկին կա- 11
ցին առ դրանբն' ուր եսն էի, առաքեալք 'ի
Կեսարիայ առ իս. եւ ասէ ցիս Հոգին' երթալ 12
ընդ նոսա, եւ մի ինչ խղճել. եկին ընդ իս եւ սո-
քա վեցեքին եղբարքս, եւ մտաք 'ի տուն առնն
այնորիկ։ Եւ պատմեաց մեզ' որպէս ետես ըզ- 13
հրեշտակն 'ի տան իւրում, զի կայր եւ ասէր
ցնա. առաքեա 'ի Յոպպէ, եւ կոչեա զՍիմոն
զկոչեցեալն Պետրոս, որ խօսեսցի բանս ընդ քեզ. 14
որովք կեցցես դու եւ ամենայն տուն քո։ Եւ 15
իբրեւ սկսայ խօսել' եկն Հոգին սուրբ 'ի վերայ
նոցա' որպէս 'ի վերայ մեր 'ի սկզբանն։ Յիշեցի 16
զբանն Տեառն զոր ասէրն. Յովհաննէս մկրտեաց
'ի ջուր, բայց դուք մկրտիջիք 'ի Հոգին սուրբ։
Իսկ եթէ զհաւասարական պարգեւն ետ Աստուած 17
նոցա որպէս եւ մեզ' 'ի հաւատալն 'ի Տէր Յիսուս
Քրիստոս, ես զինչ կարող էի արգելուլ զԱս-
տուած։ Եւ լուեալ զայս' լռեցին, եւ փառաւոր 18
առնէին զԱստուած եւ ասէին. Արդեւք եւ 'ի հե-
թանոսս ետ Աստուած զապաշխարութիւն կե-
նաց։ Եւ ցրուեալքն 'ի նեղութենէն որ եղեւ 'ի 19
վերայ Ստեփաննոսի' հասին մինչեւ 'ի Փիւնիկէ եւ
'ի Կիպրոս եւ յԱնտիոք. ոչ ումեք խօսէին
զբանն' բայց միայն Հրէից։ Եւ էին ոմանք 'ի նո- 20
ցանէ արք Կիպրացիք եւ Կիւրենացիք, որք մը-
տեալ յԱնտիոք' խօսէին ընդ Յոյնսն, աւետա-
րանել զՏէր զՅիսուս։ Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ 21
նոսա, եւ բազմութիւն հաւատացելոց դարձաւ
'ի Տէր։ Լուր եղեւ բանս այս յականջս եկեղե- 22
ցւոյն որ էր յԵրուսաղէմ' վասն նոցա. եւ ա-
ռաքեցին զԲառնաբաս մինչեւ յԱնտիոք։ Որ իբ- 23
րեւ եկն եւ ետես զշնորհսն Աստուծոյ' ուրախ ե-
ղեւ, եւ մխիթարէր զամենեսեան' յօժարու-
24 թեամբ սրտի կալ նոցա 'ի Տէր. զի էր այր զուար-
թամիտ եւ լի Հոգւով սրբով եւ հաւատովք. եւ
25 յաւելաւ ժողովուրդ բազում Տեառն։ Եւ ել 'ի
Տարսոն խնդրել զՍաւղոս, եւ գտեալ զնա ած
26 յԱնտիոք։ Եւ եղեւ նոցա զամն ողջոյն ժողովել
յեկեղեցին, եւ ուսուցանել ժողովուրդ բազում,
եւ անուանել նախ յԱնտիոք զաշակերտեալսն'
քրիստոնեայս։

27 Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ իջին յԵրուսաղէ- ծԷ
28 մէ մարգարէք յԱնտիոք։ Յարուցեալ մի ոմն գդ
'ի նոցանէ' անուն Ագաբոս, նշանակէր Հո-
գւովն' սով մեծ լինել ընդ ամենայն աշխարհ,
29 որ եղեւ առ Կղաւդեաւ։ Բայց յաշակերտաց ան-
տի' որպէս զիարդ կարող ոք էր, իւրաքանչիւր
ոք 'ի նոցանէ որոշեցին առաքել 'ի պէտս եղ-
30 բարցն' որ բնակեալ էին 'ի Հրէաստանի. զոր եւ
արարին իսկ' առաքեալ առ երիցունս 'ի ձեռն
Բառնաբայ եւ Սաւղոսի։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Ընդ ժամանակս ընդ այնոսիկ արկ Հերովդէս ծԸ
արքայ ձեռն' չարչարել զոմանս յեկեղեցւոյն. գն
2 եւ սպան զՅակովբոս զեղբայր Յովհաննու սրով։
3 Եւ իբրեւ ետես եթէ հաճոյ է Հրէից, յաւել եւս ունել
4 զՊետրոս. եւ էին աւուրք բաղարջակերաց. զոր
իբրեւ կալաւ' եդ 'ի բանտի, եւ մատնեաց չորից
չորրորդաց զինուորաց պահել զնա. եւ կամէր
5 յետ զատկին ածել զնա ժողովրդեանն։ Եւ Պետ-
րոս 'ի պահեստի էր 'ի բանտին, եւ աղօթք առատ
լինէին յեկեղեցւոյն վասն նորա առ Աստուած։
6 Իբրեւ կամեցաւ զնա ածել Հերովդէս, 'ի գիշերին
յայնմիկ էր Պետրոս 'ի քուն 'ի մէջ երկուց զինուո-
րաց' կապեալ կրկին շղթայիւք, եւ պահապանքն
7 առաջի դրանն պահէին զբանտն։ Եւ ահա հրեշ-
տակ Տեառն եկն եկաց 'ի վերայ, եւ լոյս ծագեաց
'ի տանն. եւ հարեալ զկողն Պետրոսի, յարոյց զնա
եւ ասէ. Արի վաղվաղակի։ Եւ անկան շղթայքն
8 'ի ձեռաց նորա։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Ած
զգօտի քո, եւ արկ զհողաթափս յոտս քո։ Եւ
արար այնպէս։ Եւ ասէ ցնա. Արկ զձորձս քո,
9 եւ եկ զհետ իմ։ Եւ ելեալ երթայր զհետ, եւ
ոչ գիտէր' եթէ ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղեւն 'ի
10 հրեշտակէն. զի համարէր երազ տեսանել։ Եւ
իբրեւ անցին նոքա ըստ մի պահ եւ ըստ երկուս,
եկին մինչեւ 'ի դուռնն երկաթի' որ հանէր 'ի
քաղաքն, որ ինքնին բացաւ նոցա, եւ ելեալ
անցին ընդ փողոց մի, եւ վաղվաղակի 'ի բաց ե-
11 կաց 'ի նմանէ հրեշտակն։ Եւ Պետրոս իբրեւ 'ի
միտս եկեւ, ասէ. Արդ գիտեմ ճշմարիտ եթէ
առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր, եւ փրկեաց զիս

'ի ձեռաց Հերովդի, եւ յամենայն ակնկալութե-
նէ ժողովրդեանն Հրէից։ Եւ ելեալ 'ի միտ՝ եկն 12
'ի տուն Մարիամու մօր Յովհաննու, որ կոչեցաւն
Մարկոս, ուր էին բազումք ժողովեալ եւ աղօթս
առնէին։ Եւ բախեալ զդուրս տանն՝ մատեաւ 13
աղախին մի ունկն դնել, որում անուն էր Հռով-
դէ․ եւ ծանուցեալ զձայնն Պետրոսի՝ 'ի խնդու- 14
թենէն ոչ եբաց զդուռն, 'ի ներքս ընթացեալ պատ-
մեաց, եթէ Պետրոս առ դրանն կայ։ Նոքա ա- 15
սէին ցնա․ Մոլիս։ Եւ նա եւս պնդէր՝ թէ այդ-
պէս է․ եւ նոքա ասէին․ Հրեշտակ նորա իցէ։
Եւ Պետրոս տակաւ բախէր․ իբրեւ բացին՝ տեսին 16
զնա եւ զարմացան։ Եւ նա ձեռամբ ցուցանէր 17
նոցա լռել․ եւ պատմեաց որպէս եւ Տէր եհան
զնա 'ի բանտէն, եւ ասէ․ Պատմեցէք Յակոբայ
եւ եղբարց զայս։ Եւ ելեալ գնաց յայլ տեղի։
Եւ իբրեւ եղեւ այգ, էր խռովութիւն մեծ 'ի 18
մէջ զինուորացն․ զի՞ արդեօք Պետրոսն եղեւ։ Իսկ 19
Հերովդէս իբրեւ խնդրեաց զնա՝ եւ ոչ եգիտ,
հարցեալ զպահապանսն՝ հրամայեաց սպանա-
նել․ եւ իջեալ 'ի Հրէաստանէ 'ի Կեսարիա՝ անդ
լինէր։ Եւ էր Հերովդէս ցասմամբ ընդ տիւրա- 20
ցիս եւ ընդ սիդոնացիս․ եւ նոքա առ հասարակ
եկին առ նա, եւ 'ի բանի արարեալ զԲղաստոս
սենեկապետ արքային՝ խնդրէին զխաղաղութիւն
վասն կերակրելոյ երկրին նոցա յարքունուստ։
Յաւուր միում յերեւելւոջ Հերովդէս զգեցեալ 21
էր զհանդերձ թագաւորութեան եւ նստէր յա-
տենին, եւ խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ․ եւ 22
ամբոխն աղաղակէր, թէ Աստուծոյ բարբառ է,
եւ ոչ մարդոյ։ Եւ անդէն եհար զնա հրեշտակ 23
Տեառն, փոխանակ զի ոչ ետ փառս Աստուծոյ․
եւ եղեալ որդնալից՝ սատակեցաւ։ Եւ բանն 24
Աստուծոյ աճէր եւ բազմանայր։

ԺԶ. Բառնաբաս եւ Սաւղոս դարձան յԵրուսաղէ- 25
մէ՝ իբրեւ կատարեցին զպաշտօնն․ առեալ էր
ընդ իւրեանս եւ զՅովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր
Մարկոս։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԺԷ Էին անդ յԱնտիոք ընդ եկեղեցւոյն մար- 1
գարէք եւ վարդապետք, Բառնաբաս եւ Շմաւոն՝
կոչեցեալն Նիգէր, եւ Ղուկիոս կիւրենացի, եւ
Մանայէն դայեկորդի Հերովդի չորրորդապետի,
եւ Սաւղոս։ Մինչդեռ 'ի պաշտաման Տեառն 2
կային եւ պահէին, ասէ Հոգին սուրբ․ Որոշե-
ցէք ինձ զԲառնաբաս եւ զՍաւղոս 'ի գործ՝ յոր
կոչեցեալ է իմ զդոսա։ Յայնժամ պահեալ եւ 3
աղօթս արարեալ, եդին ձեռն 'ի վերայ նոցա եւ
արձակեցին։ Եւ նոքա առաքեալք 'ի Հոգւոյն 4
սրբոյ՝ իջին 'ի Սելեւկիա, եւ անտի նաւեցին 'ի
Կիպրոս․ եւ հասեալ 'ի Սաղամինա՝ պատմէին 5
զբանն Աստուծոյ 'ի ժողովուրդս Հրէիցն․ ու-
6 նէին եւ զՅովհաննէս սպասաւոր։ Շրջեալ ընդ
ամենայն կղզին մինչեւ 'ի Պափոս, գտին անդ այր
զոմն մոգ, սուտ մարգարէ՝ հրեայ, որում ա-
7 նուն էր Բարյեսու․ որ էր ընդ փոխանակն բդե-
շխին Սերգեայ Պաւղոսի առն իմաստնոյ․ նա-
քա կոչեցեալ զԲառնաբաս եւ զՍաւղոս՝ խնդրէր
8 լսել զբանն Աստուծոյ։ Ընդդէմ կայր նոցա Ե-
լիմաս՝ մոգ, քանզի այսպէս թարգմանի անուն
նորա, խնդրէր շրջել զփոխանակ բդեշխին 'ի հա-
9 ւատոյ։ Իսկ Սաւղոս, որ եւ Պաւղոսն, լցեալ
10 Հոգւով սրբով հայեցաւ 'ի նա եւ ասէ․ Ո՛վ
լի ամենայն նենգութեամբ եւ խարդախու-
թեամբ՝ որդի սատանայի եւ թշնամի ամենայն
արդարութեան, ոչ լռես 'ի թիւրելոյ զճանա-
11 պարհս Տեառն ուղիղս․ եւ արդ ահա ձեռն
Տեառն 'ի վերայ քո, եւ եղիցես կոյր՝ չտեսանել
զարեւ մինչեւ 'ի ժամանակ մի։ Եւ անդէն ան-
կաւ 'ի վերայ նորա մէգ եւ խաւար, եւ շրջէր
12 խնդրէր առաջնորդս։ Յայնժամ տեսեալ փո-
խանակն բդեշխին զեղեալն որ եղեն, հաւատաց,
զարմացեալ ընդ վարդապետութիւնն Տեառն։
13 Եւ ամբարձեալ 'ի Պափէ պաւղոսեանցն՝ եկին 'ի
Պերգէ Պամփիլեայ․ Յովհաննէս մեկնեալ 'ի նո-
14 ցանէ դարձաւ յԵրուսաղէմ, եւ նոքա գնացեալ
'ի Պերգեայ՝ եկին յԱնտիոք Պիսիդեայ, եւ մը-
տեալ 'ի ժողովուրդն յաւուր շաբաթու՝ նստան։
15 Եւ յետ ընթերցմանն օրինացն եւ մարգարէիցն,
առաքեցին առ նոսա ժողովրդապետքն՝ եւ ա-
սեն․ Արք եղբարք՝ եթէ իցէ 'ի ձեզ բանք մխի-
թարութեան առ ժողովուրդդ՝ խօսեցարուք։
16 Յոտն եկաց Պաւղոս՝ շարժեաց զձեռն, եւ ա-
սէ․ Արք իսրայէլացիք, եւ որք երկնչիք յԱստու-
17 ծոյ, լուարուք․ Աստուած ժողովրդեանս այսո-
րիկ Իսրայէլի ընտրեաց զհարսն մեր, եւ զժո-
ղովուրդն բարձրացոյց 'ի պանդխտութեան յերկ-
րին Եգիպտացւոց, եւ 'ի բազուկ բարձր եհան
18 զնոսա անտի։ Եւ իբրեւ քառասնամեայ ժամա-
19 նակ կերակրեաց զնոսա յանապատի, եւ քակեալ
ազգս եօթն յերկրին Քանանու՝ ժառանգեցոյց
20 նոցա զերկիր նոցա իբրեւ ամս չորեքհարիւր եւ
յիսուն։ Եւ յետ այսորիկ ետ նոցա դատաւորս
21 մինչեւ 'ի Սամուէլ մարգարէ, եւ անտի յառաջ
խնդրեցին թագաւոր, եւ ետ նոցա Աստուած
զՍաւուղ որդի Կիսեայ, այր յազգէ Բենիամե-
22 նի, ամս քառասուն։ Եւ իբրեւ փոխեաց զնա,
յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր, որում եւ ա-
սաց վկայութեամբ․ գտի զԴաւիթ որդի Յես-
սեայ՝ այր ըստ սրտի իմում, որ արասցէ զամե-
23 նայն զկամս իմ։ Ի սորա զաւակէ Աստուած
ըստ աւետեացն յարոյց Իսրայէլի զփրկիչն Յի-
24 սուս, ըստ յառաջագոյն քարոզութեանն Յով-
հաննու առաջի երեսաց մտից նորա՝ մկրտութիւն
ապաշխարութեան ամենայն ժողովրդեանն Իս-

րայէլի։ Եւ իբրեւ լնոյր Յովհաննէս զընթացսն, 25
ասէր. Զո՞ որ կարծէք զինէն թէ իցեմ. չեմ ես
այն. այլ ահա գայ զկնի իմ որոյ չեմ արժանի
զկօշիկս ոտիցն լուծանել։ Արք եղբարք, որդիք 26
աբրահամեան ազգին, եւ որ 'ի ձեզ երկիւղածք
իցեն յԱստուծոյ, ձեզ բանս այս փրկութեան
առաքեցաւ։ Բայց որ բնակեալ էին յԵրուսաղէմ, 27
եւ իշխանք նոցա՝ անծանօթ եղեն 'ի
նմանէ, եւ բանս մարգարէիցն՝ որ զամենայն
շաբաթս ընթեռնուին՝ դատեալ կատարեցին.
եւ ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ 28
խնդրեցին 'ի Պիղատոսէ սպանանել զնա։
Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա 29
գրեալ էր, իջուցեալ 'ի փայտէն՝ եդին 'ի գերեզմանի։
Այլ Աստուած յարոյց զնա 'ի մեռելոց. 30
որ երեւեցաւ աւուրս բազումս այնոցիկ,
որ ելեալ էին ընդ նմա 'ի Գալիլեէ յԵրուսաղէմ. 31
որք եւ արդ իսկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն։
Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զխոստումնն որ առ 32
հարսն եղեալ էր. զի զնոյն Աստուած կատարեաց 33
առ մեզ որդւոց նոցա՝ յարուցեալ զՅիսուս.
որպէս եւ 'ի Սաղմոսին գրեալ է՝ յերկրորդում.
Որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ։ Եւ զի 34
յարոյց զնա 'ի մեռելոց, եւ ոչ եւս դառնալոց է
յապականութիւն, այսպէս ասէ. Թէ տաց ձեզ
զսրբութիւնս Դաւթի զհաւատարիմս. քանզի 35
եւ 'ի միւսումն ասէ. Ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել
զապականութիւն։ Այլ Դաւիթ յազգի 36
անդ իւրում սպասեալ, եւ 'ի կամս Աստուծոյ
ննջեաց՝ եւ յաւելաւ առ հարս իւր, եւ ետես
զապականութիւն. բայց զոր Աստուած յարոյց, 37
ոչ ետես զապականութիւն։ Յայտնի լիցի ձեզ՝ 38
արք եղբարք, զի սովաւ ձեզ թողութիւն մեղաց
աւետարանի. եւ յամենայնէ՝ յորմէ ոչ կարացէք
օրինօքն Մովսիսի արդարանալ, սովաւ ամենայն 39
որ հաւատայ՝ արդարանայ։ Զգոյշ կացէք, 40
գուցէ եկեսցէ 'ի վերայ ձեր որ ասացեալն
է 'ի մարգարէս. Տեսէք, արհամարհոտք, եւ զարմացարուք 41
եւ եղծարուք. զի գործ մի գործեմ
ես յաւուրս ձեր, գործ՝ որում ոչ հաւատայցէք՝
եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ։ Եւ իբրեւ ելին 42
անտի, աղաչէին 'ի միւսում շաբաթու խօսել նոցա
զնոյն բանս։ Եւ իբրեւ արձակեցաւ ժողովուրդն, 43
զհետ երթային բազումք 'ի Հրէից անտի
եւ 'ի պաշտօնէիցն եկամտից՝ զՊաւղոսի եւ
զԲառնաբայ, որք խօսէին ընդ նոսա եւ հաւանեցուցանէին
զնոսա կալ մնալ 'ի շնորհսն Աստուծոյ։

ԴՃ. Եւ 'ի գալ միւսոյ շաբաթուն՝ գրեթէ ամենայն 44
քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Աստուծոյ։
Իբրեւ տեսին Հրեայքն զամբոխն, լցան նախանձու. 45
եւ ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն 'ի Պաւղոսէ՝
հայհոյէին։ Համարձակեալ Պաւղոսի եւ 46
Բառնաբայ՝ ասէին. Առ ձեզ նախ պարտ էր խօսել
զբանն Աստուծոյ. եւ քանզի դուք մերժէք
զնա, եւ ոչ արժանի համարիք զձեզ կենացն
յաւիտենականաց, ահաւասիկ դառնամք 'ի հեթանոսս։
47 Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր.
Եդի զքեզ 'ի լոյս հեթանոսաց, լինել քեզ 'ի փրկութիւն
48 մինչեւ 'ի ծագս երկրի։ Զայս լուեալ
հեթանոսացն՝ ուրախ լինէին, եւ փառաւոր առնէին
զբանն Տեառն. եւ հաւատացին որք էին
49 կարգեալ 'ի կեանսն յաւիտենականս. եւ չուէր
50 բանն Աստուծոյ ընդ ամենայն գաւառն։ Բայց
Հրեայքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կանայս ըղգաստս,
եւ զգլխաւորս քաղաքին, եւ յարուցեալ
հալածանս 'ի վերայ Պաւղոսի եւ Բառնաբայ,
51 հանին զնոսա 'ի սահմանացն իւրեանց։ Եւ
նոքա թօթափեալ զփոշի ոտից 'ի վերայ նոցա,
52 եկին յԻկոնիոն. եւ աշակերտքն լնուին խնդութեամբ
եւ Հոգւով սրբով։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ եղեւ յԻկոնիոն 'ի միասին մտանել նոցա 'ի ԽԱ
ժողովուրդ Հրէիցն եւ խօսել նոյնպէս, մինչեւ
2 հաւատալ Հրէից եւ Յունաց բազմաց յոյժ. բայց
անհաւան Հրեայքն յարուցին եւ չարչարեցին
3 զանձինս հեթանոսացն 'ի վերայ եղբարց։ Բազում
ժամանակս շրջէին՝ համարձակեալք Տեառն
վկայութեամբ, բանիւ շնորհաց իւրոց, եւ տալ
4 նշանս եւ արուեստս լինելոյ 'ի ձեռս նոցա։ Եւ
եղեն հերձուածք բազմութեան քաղաքին. ոմանք
էին 'ի Հրեայսն, եւ ոմանք յԱռաքեալսն։
5 Իբրեւ եղեւ դիմել հեթանոսացն եւ Հրէից իշխանացն
իւրեանց՝ 'ի թշնամանել եւ 'ի քարկոծել
6 զնոսա, ազդ եղեալ նոցա՝ փախեան 'ի քաղաքս
Լիկաոնացւոց, 'ի Լիւստրա եւ 'ի Դերբէ՝
եւ շուրջ զգաւառաւն, եւ անդ աւետարանէին։

7 Եւ այր ոմն Լիւստրացի տկար յոտից նստէր՝ ԽԲ / ԴԺ
կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ, որոյ երբեք չէր գնացեալ.
8 սա լուաւ զխօսսն Պաւղոսի. որոյ հայեցեալ
'ի նա եւ տեսեալ՝ թէ ունի հաւատս փրկութեան,
9 ասէ մեծաձայն. Քեզ ասեմ յանուն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յառն կաց
'ի վերայ ոտից քոց ուղիղ։ Եւ վազվազէր եւ
10 գնայր։ Եւ ժողովրդոցն տեսեալ զոր արարն
Պաւղոս, բարձին զձայնս իւրեանց լիկաոնարէն,
եւ ասեն. Աստուածք նմանեալ մարդկան իջին
11 առ մեզ։ Եւ կոչէին զԲառնաբաս՝ Դիոս, եւ զՊաւղոս՝
Հերմէս, քանզի նա էր առաջնորդ բանին։
12 Իսկ քուրմն Դիոսի՝ որ կայր առաջի քաղաքին,
զուարս եւ պսակս հասուցեալ 'ի դրունս հանդերձ
13 բազմութեամբքն՝ կամէր զոհել։ Եւ լուեալ
Առաքելոցն Բառնաբայ եւ Պաւղոսի, պատա-

ռեալ զհանդերձս իւրեանց՝ արտաքս վազեցին
յամբոխն, աղաղակէին եւ ասէին. Արք, զինչ 14
գործէք զայդ. մեք ձեզ նմանօղք կիրօք մարդիկ
եմք. աւետարանել ձեզ յայդցանէ ունայնութեանց
դառնալ յԱստուած կենդանի, որ
արար զերկինս եւ զերկիր եւ զծով եւ զամենայն
որ 'ի նոսա. որ յանցեալ ազգսն թոյլ ետ 15
ամենայն հեթանոսաց գնալ 'ի ճանապարհս իւրեանց.
եւ սակայն ոչ եթէ առանց վկայութեան 16
զինքն եթող. բարերարութեամբն առ 'յերկնից
ձեզ անձրեւս, եւ ժամանակս պտղաբերս, լնուլ
կերակրովք եւ ուրախութեամբ զսիրտս ձեր։
Եւ զայս ասացեալ՝ հազիւ լռեցուցանէին զժո- 17
ղովուրդսն 'ի չզոհելոյ նոցա, այլ գնալ յիւրաքանչիւր
տեղիս։

Դ.Գ. Եւ 'ի շրջելն նոցա եւ յուսուցանել՝ եկին հա- 18
սին յԱնտիոքէ եւ յԻկոնիոնէ Հրեայք։ Եւ 'ի
վիճել նոցա համարձակութեամբ, պատրեցին
զժողովուրդն 'ի բաց կալ 'ի նոցանէ, եւ ասէին
թէ ոչ ինչ ճշմարտութիւն ասեն, այլ զամենայն
ստեն. եւ քարկոծեալ զՊաւղոս քարշեցին արտաքս
քան զքաղաքն, եւ համարէին զնա մեռեալ։
Եւ 'ի պատել զնովաւ աշակերտացն՝ յա- 19
րեաւ եմուտ 'ի քաղաքն, եւ 'ի վաղիւ անդր ել
Բառնաբաւ հանդերձ 'ի Դերբէ։ Աւետարանեալ 20
'ի քաղաքին յայնմիկ եւ աշակերտեալ զբազումս,
եւ դարձան 'ի Լիւստրա եւ յԻկոնիոն եւ յԱնտիոքիա,
հաստատել զանձինս աշակերտելոցն 21
եւ մխիթարել, կալ հաստատուն 'ի հաւատսն,
եւ թէ բազում նեղութեամբ պարտ է մեզ մտանել
յարքայութիւն Աստուծոյ։ Ձեռնադրեցին 22
նոցա ըստ եկեղեցեաց երիցունս. աղօթս արարեալ
հանդերձ պահովք, յանձն արարին զնոսա
Տեառն՝ յոր հաւատացեալ էին։ Եւ շրջեալ 23
ընդ Պիսիդեա՝ եկին 'ի Պամփիւլիա. եւ խաւսե- 24
ցեալ 'ի Պերգէ զբանն Տեառն, իջին յԱտտալիա.
եւ անտի նաւարկեալ՝ գնացին յԱնտիոք, ուս- 25
տի էին յանձն արարեալ շնորհացն Աստուծոյ՝
'ի գործն զոր կատարեցին։ Եկեալ ժողովեալ 26
զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ արար Աստուած
ընդ նոսա, եւ զի եբաց հեթանոսաց զդուռն հաւատոյ.
շրջէին ժամանակս ոչ սակաւս ընդ ա- 27
շակերտսն։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԽԴ Եւ ոմանք իջեալ 'ի Հրէաստանէ՝ ուսուցա- 1
Դ.Գ. նէին զեղբարս, եթէ ոչ թլփատիք ըստ օրինացն
Մովսիսի՝ ոչ կարէք ապրել։ Եւ 'ի լինել ոչ սա- 2
կաւ հակառակութեան եւ խնդրոյ՝ Պաւղոսի եւ
Բառնաբայ ընդ նոսա, կարգեցին ելանել Պաւղոսի եւ
Բառնաբայ եւ ոմանց 'ի նոցանէ՝ առ Առաքեալսն
եւ երիցունս յԵրուսաղէմ վասն խնդրոյն այնորիկ։
3 Նոքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն՝ շրջե-
ցան ընդ Փիւնիկէ եւ ընդ Սամարիա, պատմէին
զդարձն հեթանոսաց, եւ առնէին ուրախութիւն
4 մեծ ամենայն եղբարց։ Եւ հասեալք յԵրուսաղէմ,
ընկալեալք յեկեղեցւոյն եւ յԱռաքելոցն
եւ յերիցանց, պատմեցին որչափ ինչ արար
5 ընդ նոսա Աստուած։ Յարեան ոմանք 'ի հերձուածոյն
փարիսեցւոց հաւատացեալք, եւ ասէին՝
թէ պարտ է թլփատել զնոսա, եւ պատուիրել
6 պահել զօրէնսն Մովսիսի։ Եւ ժողովեցան
Առաքեալքն եւ երիցունք տեսանել վասն
7 բանին այսորիկ։ Եւ յետ բազում խնդիր լինելոյ,
յարեաւ Պետրոս եւ ասէ ցնոսա. Արք
եղբարք, դուք ինքնին գիտէք, զի յաւուրցն առաջնոց
'ի միջի ձերում ընտրեաց Աստուած բերանով
իմով լսել հեթանոսաց զբանն աւետարանի
8 եւ հաւատալ. եւ սրտագէտն Աստուած
վկայեաց նոցա, տալով նոցա զՀոգին սուրբ՝ որ-
9 պէս եւ մեզ. եւ ոչ ինչ ընտրութիւն արար 'ի
մէջ նոցա եւ մեր, հաւատովք սրբեալ զսիրտս
10 նոցա։ Արդ ընդէր փորձէք զԱստուած, դնել
լուծ 'ի վերայ պարանոցի աշակերտացն, զոր ոչ
11 հարքն մեր եւ ոչ մեք կարացաք բառնալ. այլ
շնորհօքն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի՝ հաւատամք
12 ապրել, զոր օրինակ եւ նոքա։ Լռեաց ամենայն
ժողովուրդն, եւ լսէին Բառնաբայ եւ Պաւղոսի
պատմելոյն՝ որչափ արար Աստուած նշանս եւ
արուեստս 'ի հեթանոսս 'ի ձեռն նոցա։

13 Եւ յետ լռելոյն նոցա, պատասխանի ետ Յա- Դ.Ն
կովբոս եւ ասէ. Արք եղբարք, լուարուք ինձ.
14 Շմաւոն պատմեաց որպէս յառաջագոյն Աստուած
այց արար առնուլ ժողովուրդ 'ի հեթա-
15 նոսաց՝ անուան իւրոյ. եւ այսմ միաբանին բանք
16 մարգարէիցն. որպէս եւ գրեալ է. Յետ այսորիկ
դարձայց՝ եւ շինեցից զյարկն Դաւթի՝ զանկեալն,
եւ զկործանեալսն նորա վերստին շինե-
17 ցից, եւ կանգնեցից զնա. որպէս զի խնդրեսցեն
մնացորդք մարդկան զՏէր, եւ ամենայն հեթանոսք՝
յորոց վերայ կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ
18 Տէր. որ առնէ զայս ամենայն, յայտնի է 'ի յա-
19 ւիտենից։ Վասն որոյ եւ ես իրաւունս համարիմ,
մի նեղել զայնոսիկ՝ որք 'ի հեթանոսացն
20 դառնան առ Աստուած. այլ առաքել թուղթս առ
նոսա, խորշել 'ի կերակրոց կռոց, եւ 'ի պոռնկու-
21 թենէ, եւ 'ի մեռելոտւոյ, եւ յարենէ։ Զի
Մովսէս յազգացն առաջնոց ըստ քաղաքաց զքարոզիչսն
իւր ունի 'ի ժողովսն, ըստ ամենայն
22 շաբաթուց ընթերցեալ։ Յայնժամ հաճոյ թուե-
ցաւ Առաքելոցն եւ երիցանցն ամենայն եկեղեցեաւն՝
արս ընտրեալս 'ի նոցանէ առաքել յԱնտիոք
ընդ Պաւղոսի եւ ընդ Բառնաբայ. զՅուդա

ԺԴ. 13. Յոմն բնաքին՝ 'ի ներքս կամ արտաքս վազեցին յամբոխն։

զԿոչեցեալն Բարսաբա' և զՇիղա, արս գլխաւորս ·
գրեալ առ եղբարս 'ի ձեռն նոցա զայս 23
ինչ · Առաքեալք և երիցունք և եղբարք, յԱնտիոք
և 'ի Սիւրիա և 'ի Կիլիկիա, եղբարցդ
որ 'ի հեթանոսաց էք, ողջոյն : Քանզի լուաք' 24
թէ ոմանք ելեալք 'ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ
բանիւք' խախտել զանձինս ձեր · ասեն թլփատել
և պահել զօրէնսն, որոց ոչ հրամայեցաք :
Հաճոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս' արս 25
ընտրեալս յղել առ ձեզ, ընդ սիրելիս մեր' ընդ
Բառնաբայ և ընդ Պաւղոսի · արք' որք մատնեցին 26
զանձինս իւրեանց վասն անուանն Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի : Արդ առաքեցաք ըզՅուդա 27
և զՇիղա, և նոքա 'ի բանից զնոյն պատմեն :
Զի հաճոյ թուեցաւ Հոգւոյն սրբոյ և մեզ, 28
մի ինչ աւելի բեռն դնել ձեզ · բայց միայն 'ի կարեւորացս
յայսցանէ · 'ի բաց կալ 'ի զոհելոյ կռոց, 29
և յարենէ, և 'ի հեղձուցելոյ, և 'ի պոռնկութենէ ·
յորոց պահեալ զանձինս' բարւոք գործիցէք ·
ողջ լերուք : Եւ նոքա արձակեալք' իջին 30
յԱնտիոք, և ժողովեալ զժողովուրդսն' ետուն
զթուղթն · և ընթերցեալ' ուրախ եղեն 'ի վերայ 31
մխիթարութեանն : Յուդա և Շիղա, զի և 32
նոքա մարգարէք էին, բանիւք բազմօք մխիթարեցին
զեղբարս և հաստատեցին : Եւ եղեալ 33
անդ ժամանակս, արձակեցան յեղբարց խաղաղութեամբ
առ Առաքեալսն · և հաճոյ թուեցաւ 34
Շիղայի մնալ անդէն : Բայց Պաւղոս և Բառնաբաս 35
շրջէին յԱնտիոք, ուսուցանէին և աւետարանէին
և այլովք բազմօք' զբանն Աստուծոյ :

ԿԶ. Եւ յետ աւուրց ինչ ասէ Պաւղոս ցԲառնաբաս · 36
Դարձցուք և շրջեսցուք զեղբարբք' ընդ
ամենայն քաղաքաց յորս քարոզեցաք զբանն
Տեառն, թէ որպէս ունիցին : Բառնաբաս կամէր 37
առնուլ և զՅովհաննէս զկոչեցեալն Մարկոս ·
բայց Պաւղոս աղաչէր' թէ զմեկնեալն 'ի նոցանէ 38
'ի Պամփիլիայ, և զչեկեալն ընդ նոսա 'ի գործն,
մի առնուլ ընդ ինքեանս : Եւ եղև գժտութիւն 39
'ի մէջ նոցա' մինչև մեկնել 'ի միմեանց. Բառնաբաս
առնուլ զՄարկոս նաւել 'ի Կիպրոս :

ԿԷ Եւ Պաւղոսի ընտրեալ զՇիղա' ել, յանձն առնեալ 40
շնորհացն Աստուծոյ յեղբարց անտի ·
և շրջէր 'ի կողմանս Ասորւոց և Կիլիկեցւոց, 41
և հաստատէր զեկեղեցիսն :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Եկն եհաս 'ի Դերբէ և 'ի Լիւստրա · և ահա 1
աշակերտ ոմն էր անդ' անուն Տիմոթէոս, որդի
կնոջ հրէի հաւատացելոյ' և հօր հեթանոսի ·
որ վկայեալ էր 'ի Լիւստրացւոց և յիկոնացւոց 2
եղբարց : Զսա կամեցաւ Պաւղոս ընդ իւր առնուլ 3
· և առեալ թլփատեաց զնա վասն Հրէիցն'
որ էին 'ի տեղիսն յայնոսիկ · քանզի գիտէին
4 ամենեքին զհայր նորա թէ հեթանոս էր : Իբրև
անցանէին ընդ քաղաքսն, աւանդէին նոցա պահել
զհրամանսն պատուիրեալս յԱռաքելոցն և
5 յերիցանցն' որք յԵրուսաղէմ : Եւ եկեղեցիքն
հաստատէին 'ի հաւատս, և յաւելուին 'ի թիւն
հանապազօր :

6 Եւ շրջեցան ընդ Փռիւգիա և ընդ կողմանս Գաղատացւոց,
արգելեալք 'ի Հոգւոյն սրբոյ խօսել
7 զբանն յԱսիա · բայց եկեալ առ Միւսիա'
թեւակոխէին երթալ 'ի Բիւթանիա, և ոչ համարձակեաց
8 նոցա Հոգին Յիսուսի : Եւ անցեալ
9 ընդ Միւսիա' իջին 'ի Տրովադա · և տեսիլ երեւեցաւ
'ի գիշերի Պաւղոսի · այր ոմն Մակեդոնացի
կայր աղաչէր զնա և ասէր · անցեալ 'ի
10 Մակեդոնիա' օգնեա մեզ : Եւ իբրև զտեսիլն
ետես, վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել 'ի Մակեդոնիա,
տեղեկացեալ թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր
11 աւետարանել նոցա : Եւ ելեալ 'ի Տրովադայ' գնաց
ուղիղ գնացաք 'ի Սամոթրակէ · և 'ի վաղիւ անդր
12 'ի Նոր քաղաք, և անտի 'ի Փիլիպպուս, որ է
առաջին վիճակի Մակեդոնացւոց' քաղաք կողովնիա :
Եւ անդ 'ի քաղաքին դադարեալ մեր աւուրս
13 ինչ, յաւուր շաբաթու ելաք արտաքոյ
քաղաքին առ գետափնն' ուր համարէին աղօթս
մատուցանել · և նստեալ խօսէաք ընդ ժողովեալ
14 կանայսն : Եւ կին ոմն անուն Լիդիա ծիրանավաճառ'
'ի Թիւատիր քաղաքէ, երկիւղած
յԱստուծոյ, լսէր · զորոյ Տէր եբաց ըզսիրտն
15 անսալ խօսիցն Պաւղոսի : Եւ իբրև մկըրտեցաւ
ինքն և տուն իւր, աղաչէր և ասէր ·
Եթէ համարիք զիս հաւատացեալ Տեառն, մըտեալ
'ի տուն իմ' ագերուք : Եւ բռնադատեաց
16 տարաւ զմեզ : Եւ եղև մինչ երթայաք մեք յաղօթս,
պատահեաց մեզ աղախին ոմն' զոր ունէր
այս հարցուկ · որ շահս բազումս տայր տերանց
17 իւրոց մոլելովն : Նա զհետ եկեալ Պաւղոսի
և մեր' աղաղակէր և ասէր · Արքս այս ծառայք
Աստուծոյ բարձրելոյ են, որ պատմեն
18 ձեզ զճանապարհս փրկութեան : Եւ զայս առնէր
'ի բազում աւուրս : Ձանձրացեալ Պաւղոս'
դարձաւ և ասէ ցայսն · Պատուիրեմ քեզ յանուն
Յիսուսի Քրիստոսի ելանել 'ի դմանէ · և ել
19 'ի նմին ժամու : Իբրև տեսին տեարք նորա' եթէ
հատաւ յոյս շահի նոցա, առեալ զՊաւղոս
և զՇիղա' ձգեցին 'ի հրապարակն առ իշխանսն ·
20 և ածեալ զնոսա առ զօրագլուխսն' ասեն · Արքս
այս խռովեցուցանեն զքաղաքս մեր · ինքեանք
21 հրեայք են, և պատմեն մեզ օրէնս, զոր ոչ արժան
մեզ ընդունել և ոչ առնել, զի Հռոմայեցիք
22 եմք : Եւ կուտեցաւ ամբոխն 'ի վերայ նոցա :
Եւ զօրագլուխքն պատառեցին զհանդերձս իրեանց,
23 և հրամայեցին գանս հարկանել · և բազում
վէրս եդեալ 'ի վերայ նոցա' արկին 'ի բանտ,

պատուիրեցին բանտապետին՝ զգուշութեամբ
պահել զնոսա: Որոյ առեալ զպատուէր այ- 24
սուէր, արկ զնոսա ՚ի ներքին բանտն, և զոտս
նոցա պնդեաց ՚ի կոճղ: Եւ ՚ի մէջ գիշերոյն 25
Պաւղոս և Շիղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին
զԱստուած. ունկն դնէին նոցա կալանաւորքն:
Եւ եղեւ յանկարծակի շարժումն մեծ, մինչեւ 26
շարժել հիմանց բանտին, և բացան անդէն
դրունքն ամենայն, և ամենեցուն կապանքն լու-
ծան: Իբրեւ զարթեաւ բանտապետն՝ և ետես 27
բացեալ զդուրս բանտին, ձգեաց զսուսեր՝ և
կամէր երթալ զինքն. կարծէր փախուցեալ
զկապեալսն: Եւ կոչեաց ՚ի ձայն մեծ Պաւղոս 28
և ասէ. Մի ինչ գործեր ընդ անձն քո չար,
քանզի ամենեքին աստ եմք: Խնդրեաց լոյս՝ և 29
դիմեաց ՚ի ներքս. և դողի հարեալ՝ անկաւ ա-
ռաջի Պաւղոսի և Շիղայի. և ածեալ զնոսա 30
արտաքս՝ ասէ. Տեարք, զի՞նչ պարտ է ինձ առ-
նել՝ զի ապրեցայց: Եւ նոքա ասեն. Հաւատա ՚ի 31
Տէր Յիսուս Քրիստոս, և ապրեսցես դու և
ամենայն տուն քո: Եւ խօսեցան նմա զբանն 32
Տեառն, և ամենեցուն որ էին ՚ի տան նորա:
Եւ առեալ զնոսա ՚ի նմին ժամու գիշերոյն՝ 33
լուաց ՚ի վիրաց անտի, և մկրտեցաւ ինքն և
ընդոծինք ամենեքեան անդէն վաղվաղակի. և ա- 34
ծեալ զնոսա ՚ի տուն իւր, եդ առաջի նոցա սե-
ղան, և ուրախ եղեւ ամենայն տամբն հաւա-
տացեալ յԱստուած: Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ ա- 35
ռաքեցին զօրագլուխքն գաւազանակիրս, և ասեն.
Արձակեա զարսդ զայդոսիկ: Եւ պատմեաց բան- 36
տապետն զբանսն՝ Պաւղոսի, եթէ առաքեցին
զօրագլուխքն զի արձակեսցիք. արդ ելէք և եր-
թայք խաղաղութեամբ: Իսկ Պաւղոս ասէ ցնո- 37
սա. Գան հարեալ զմեզ հրապարակաւ՝ արս ան-
մեղս Հռովմայեցիս արկին ՚ի բանտ, և արդ
ընկլեալս հանեն զմեզ. ոչ այդպէս. այլ եկեսցեն
ինքեանք հանցեն զմեզ: Եւ պատմեցին զօ- 38
րագլխացն նուիրակքն զբանսն. զահի հարան
իբրեւ լուան՝ թէ Հռովմայեցիք են, և եկեալ
աղաչեցին զնոսա. և իբրեւ հանին, աղաչէին 39
գնալ ՚ի քաղաքէն: Եւ ելեալ ՚ի բանտէն՝ մտին 40
առ Լիդիա, և տեսեալ զեղբարս՝ մխիթարեցին
զնոսա, և գնացին:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԽԵ/ԵԱ Եւ շրջեալ ընդ Ամփիպոլիս և ընդ Ապողո- 1
նիա, եկին ՚ի Թեսաղոնիկէ, ուր էր ժողովուրդ
հրէից: Եւ ըստ սովորութեանն Պաւղոս եմուտ 2
առ նոսա, և ՚ի շաբաթս երիս խօսեցաւ ընդ
նոսա ՚ի գրոց. բացեալ և դնէր առաջի, եթէ 3
պարտ էր Քրիստոսի չարչարել և յառնել ՚ի
մեռելոց. և թէ նա է Քրիստոսն Յիսուս զոր
4 ես պատմեմ ձեզ: Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ հաւա-
նեցան, և միաբանեցան Պաւղոսի և Շիղայի.
բազում պաշտօնէիցն հեթանոսաց էր բազմութիւն
յոյժ, և ՚ի կանանց գլխաւորաց ոչ սակաւք:
5 Եւ նախանձեցան հրեայքն, և առեալ արս ո-
մանս չարաչարս անօրէնս, ամբոխ արարեալ խառ-
նեցին զքաղաքն. և կուտեալ առ ապարանան
Յասոնի, խնդրէին զնոսա ածել ՚ի հրապարակ.
6 Եւ իբրեւ ոչ գտին զնոսա, քարշէին զՅասոն
և զոմանս եղբարս առ քաղաքապետսն, բար-
բառեալ՝ թէ որք զաշխարհս խռովեցուցին՝ ա-
7 սա և այսր հասին, զորս ընկալեալ է Յասոնի.
և սոքա ամենեքեան հակառակ հրամանացն
կայսեր գործեն, թագաւոր զայլ ասեն զՅիսուս.
8 Եւ խռովեցուցին զժողովուրդն և զքաղաքապետսն,
9 որ լսէին զայն. և առեալ երաշխաւորութիւն
առ ՚ի Յասոնէ և յայլոցն՝ արձակեցին զնոսա.
10 Բայց եղբարքն վաղվաղակի գիշերոյն յուղարկե-
ցին զՊաւղոս և զՇիղա ՚ի Բերիա. որք իբրեւ
11 հասին անդր, ՚ի ժողովուրդն հրէից գնացին. զի
սոքա էին ազնուագոյնք՝ քան որ ՚ի Թեսաղոնիկէ
էին. որք ընկալան զբանն ամենայն յօժարու-
թեամբ, հանապազ քննէին զգիրս՝ եթէ իցէ
12 այս այսպէս: Եւ բազումք ևս ՚ի նոցանէ հա-
ւատացին, և ՚ի յունաց կանանց զգաստից և
13 յարանց ոչ սակաւք: Բայց իբրեւ գիտացին՝ որ
՚ի Թեսաղոնիկէ հրեայքն էին, եթէ և ՚ի Բերիա
պատմեցաւ ՚ի Պաւղոսէ բանն Աստուծոյ, եկին
և անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժողովուրդն:
14 Յայնժամ զՊաւղոս վաղվաղակի առաքեցին եղ-
բարքն գնալ մինչեւ ՚ի ծովեզր, և մնացին Շիղա
15 և Տիմոթէոս անդէն: Եւ որք առնէին զՊաւ-
ղոս, ածին զնա մինչեւ յԱթէնս. և առեալ
պատուէր առ Շիղա և Տիմոթէոս, զի վաղվա-
ղակի եկեսցեն առ նա, և գնացին:
16 Եւ յԱթէնս ՚ի մնալն նոցա Պաւղոսի, զայրա- ԽԶ/ԵԲ
նայր հոգի նորա ՚ի նմա, զի տեսանէր ՚ի կռա-
17 պաշտութեան զքաղաքն. և խօսէր ՚ի ժողովր-
դեանն ընդ հրեայսն և ընդ պաշտօնեայսն, և
՚ի հրապարակին զամենայն օր՝ որոց և պատա-
18 հէին: Ոմանք յԵպիկուրեանցն և ՚ի ստոյիկեանց
փիլիսոփայից հակառակէին ընդ նմա. և ոմանք
ասէին, զի՞նչ կամիցի սերմանաքաղս այս խօսել:
Իսկ այլք՝ թէ օտարոտի ինչ դից թուի պատմիչ
լինել. քանզի զՅիսուս և զյարութիւնն աւե-
19 տարանէր: Եւ առեալ զնա ածին յԱրիոսպա-
գոսն, և ասէին. Կարասցո՞ւք իմանալ՝ թէ զի՞նչ
է նոր վարդապետութիւնդ՝ որ ՚ի քէն պատմի.
20 օտարոտիս ինչ լսելիս ՚ի լսելիս մեր. կամիմք
21 գիտել՝ թէ զի՞նչ կամիցի այս լինել: Զի աթէ-
նացիք ամենեքին և եկքն օտարք՝ ոչ յայլ ինչ
պարապէին, բայց ասել ինչ, կամ լսել նորա-
22 գոյն. Եկաց Պաւղոս ՚ի մէջ Արիոսպագին՝ և
ասէ. Արք աթենացիք, ըստ ամենայնի իբրեւ

պաշտամունքս տեսանեմ զձեզ. Քանզի շրջեալ 23
եւ տեսեալ զպաշտամունս ձեր, գտի բագին մի
յորում գրեալ էր, Անծանօթի Աստուծոյ. զոր
դուքդ յանծանօթս պաշտէք՝ ես զնոյն պատմեմ
ձեզ։ Աստուած՝ որ արար զաշխարհս եւ զամ- 24
ենայն որ ՚ի նմա, նա երկնից եւ երկրի է Տէր.
ոչ ՚ի ձեռագործ տաճարս բնակէ, եւ ոչ ՚ի ձե- 25
ռաց մարդկան պաշտի իբրեւ կարօտ իմիք. նա
տայ ամենայնի կեանս եւ շունչ եւ զամենայն
ինչ. արար ՚ի միոջէ արենէ զամենայն ազգս 26
մարդկան՝ բնակել ՚ի վերայ երեսաց ամենայն
երկրի. հաստատեալ կարգեալ ժամանակս եւ
սահմանադրութիւնս բնակութեան նոցա՝ խնդ-
րել զԱստուած, զի թերեւս զննեսցեն զնա եւ 27
գտանիցեն. նա՝ եւ ոչ հեռի իսկ է յիւրաքան-
չիւր ումեքէ ՚ի մէնջ. զի նովաւ կեամք եւ շար- 28
ժիմք եւ եմք, որպէս ասեն ՚ի ձերոց ճարտա-
րաց ոմանց, թէ նորա եւ ազգ իսկ եմք։ Արդ 29
որովհետեւ ազգ եմք Աստուծոյ, ոչ պար-
տիմք համարել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քա-
րի, որ ՚ի ճարտարութենէ եւ ՚ի մտաց մարդ-
կան քանդակեալ իցէ, զաստուածականն լինել
նմանող։ Բայց զժամանակս անգիտութեանն ան- 30
տես արարեալ Աստուծոյ՝ արդ զգոյշ պատուիրէ
մարդկան, ամենայն ուրեք ապաշխարել։ Քանզի 31
զի հաստատեաց օր, յորում պատրաստ է դատել
զաշխարհս արդարութեամբ ՚ի ձեռն առն, ո-
րում սահմանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յա-
րուցեալ զնա ՚ի մեռելոց։ Իբրեւ լուան զյարու- 32
թիւն մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին. եւ այլք
ասէին՝ լուիցուք ՚ի քէն վասն այդորիկ միւսան-
գամ։ Եւ այսպէս Պաւղոս ել ՚ի միջոյ նոցա. 33
եւ ոմանք արք անկեալ ՚ի նա հաւատացին, ընդ 34
որս էր եւ Դիոնեսիոս արիսպագացի, եւ կին
մի անուն Դամարիս, եւ այլք ընդ նոսա։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

ԺԷ/ԵՆ Յետ այսորիկ մեկնեալ Պաւղոսի յԱթենաց- 1
ւոց անտի, եկն ՚ի Կորնթոս. եւ եգիտ զայր 2
հրեայ՝ անուն Ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի, որ
նոր եկեալ յԻտալիայ, եւ զՊրիսկիղղա կին նորա.
վասն հրամանին Կղաւդեայ՝ որոշել զամենայն
հրեայս ՚ի Հռովմայ. եւ յարեցաւ ՚ի նոսա։ Եւ 3
վասն զի համարուեստ էր, եղեւ առ նոսա՝ եւ
գործէր. քանզի էին խորանակարք արուեստիւ։
Եւ խօսէր ՚ի ժողովրդեանն ըստ ամենայն շաբա- 4
թուց, եւ հաւանեցուցանէր զհրեայս եւ զհե-
թանոսս։ Իբրեւ իջին ՚ի Մակեդոնիայ Շիղա 5
եւ Տիմոթէոս, տագնապէր հոգւովն Պաւղոս վկայել
վկայութիւն հրէիցն՝ թէ Յիսուս է Քրիստոսն։
Եւ ընդդէմ դառնալ նոցա եւ հայհոյել, թօ- 6
թափեալ զհանդերձս եւ ասէ ցնոսա. Արիւն ձեր
՚ի գլուխս ձեր, քաւեալ եմ ես. յայսմ հետէ ՚ի
7 հեթանոսս երթամ։ Եւ փոխեալ անտի եմուտ
՚ի տուն ուրուք, որոյ անուն էր Տիտոս Յուս-
տոս՝ պաշտօնեայ Աստուծոյ, որոյ տունքն
8 էին մերձ ՚ի ժողովրդեանն։ Կրիսպոս ժողովրդա-
պետ հաւատաց ՚ի Տէր ամենայն տամբ իւրով.
եւ բազումք ՚ի կորնթացւոցն լուեալ հաւատա-
9 ցին եւ մկրտէին։ Եւ ասէ Տէր ՚ի գիշերի տես-
լեամբ ցՊաւղոս. Մի երկնչիր, այլ խօսեաց եւ
10 մի լռեր. քանզի ես ընդ քեզ եմ, եւ ոչ ոք ընդ-
դէմ դարձցի քո ՚ի չարչարել զքեզ. քանզի ժո-
ղովուրդ է իմ բազում ՚ի քաղաքիս յայսմիկ։
11 Եւ նստաւ անդ տարի մի եւ ամիսս վեց՝ ուսու-
ցանել նոցա զբանն Աստուծոյ։

12 Եւ Գաղղիոնի փոխանակաւ դեսպանին Աքա- ԵՆ
յեցւոց՝ յարեան միաբան հրեայքն ՚ի վերայ Պաւ-
13 ղոսի, եւ ածին զնա յատեան. եւ ասէին, եթէ
արտաքոյ օրինաց պատրէ սա զմարդիկ՝ պաշ-
14 տել զԱստուած։ Եւ իբրեւ մերձ էր Պաւղոս
բանալ զբերան իւր, ասէ Գաղղիոն ցհրեայսն.
Եթէ էր ինչ անիրաւութիւն կամ խարդախու-
թիւն չարեաց, ով հրեայք, ՚ի դէպ էր ինձ ան-
15 սալ ձեզ. ապա եթէ խնդիրք ինչ են վասն բանի
եւ անուանց եւ օրինաց ձերոց, տեսէք ձեզէն.
քանզի դատաւոր այդպիսի իրաց չկամիմ լինել։
16 Եւ մերժեաց զնոսա յատենէ անտի։ Եւ առեալ
17 ամենեցուն Յունացն զՍոսթենէս ժողովրդա-
պետն՝ հարկանէին առաջի ատենին, եւ ոչ ինչ
18 զայնմանէ Գաղղիոնի փոյթ լինէր։ Բայց Պաւ-
ղոսի առաւել եւս մնացեալ աւուրս բազումս, յեղ-
բարցն հրաժարեալ՝ նաւէր յԱսորիս. եւ ընդ
նմա Պրիսկիղղա եւ Ակիւղաս, փոքրել զգլուխ ՚ի
19 Կենքրեա, քանզի ուխտաւոր էր։ Եւ հասեալ
յԵփեսոս՝ զնոսա եթող անդ. եւ ինքն մտեալ ՚ի
20 ժողովուրդն խօսէր ընդ հրեայսն։ Եւ աղաչէին
զնա՝ բազում ժամանակս լինել անդ. եւ ոչ առ
21 յանձն, այլ հրաժարեաց ՚ի նոցանէն եւ ասէ.
Դարձեալ դարձայց Աստուծոյ կամօքն առ ձեզ։
22 Համբարձաւ յԵփեսոսէ, եւ իջեալ ՚ի Կեսարիա՝
23 ել եւ ետ ողջոյն եկեղեցւոյն. և էջ յԱնտիոք. եւ
եղեալ անդ ժամանակ ինչ, ել շրջել կարգաւ ընդ
գաղատացւոց աշխարհն եւ ընդ Փռիւգիա, հաս-
24 տատել զամենայն աշակերտեալսն։ Հրեայ ոմն
Ապողոս անուն՝ աղեքսանդրացի յազգէ, այր
ճարտարաբան, եկն եհաս յԵփեսոս. զօրաւոր
25 էր գրովք։ Սա էր աշակերտեալ ճանապարհին
Տեառն, եւ եռայր հոգւով. խօսէր եւ ուսուցա-
նէր ճշմարտութեամբ վասն Յիսուսի. գիտէր
26 միայն զմկրտութիւնն Յովհաննու. սա սկսաւ
համարձակել ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ լուեալ ՚ի
նմանէ Ակիւղայ եւ Պրիսկիղղայ՝ առին զնա առ
իւրեանս, եւ ճշմարտագոյնս պատմեցին նմա
27 զճանապարհն Աստուծոյ. իբրեւ կամեցաւ նա
գնալ յԱքայիա, յորդորեալ եղբարքն՝ գրեցին

առ աշակերտսն ընդունել զնա։ Որ եկեալ եհաս
անդր՝ բազում նպաստ լինէր հաւատացելոցն 'ի
ձեռն շնորհացն. քանզի սաստկագոյն զՀրէայսն 28
յանդիմանէր հրապարակաւ, ցուցանել գրովք՝
եթէ Քրիստոսն է Յիսուս։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԽԸ Եւ եղեւ՝ մինչդեռ Ապողոս 'ի Կորնթոս էր, 1
ԵԵ Պաւղոսի շրջեալ զվերինն կողմամբքն՝ եւ իջանել
յԵփեսոս, եւ գտանել զոմանս աշակերտս. ասէ 2
ցնոսա. Եթէ Հոգի սուրբ ընկալարուք 'ի հաւատալն։
Նոքա ասեն ցնա. Այլ եւ ոչ եթէ Հոգի
սուրբ գոյցէ՝ լուեալ է մեր։ Եւ ասէ. Իսկ յինչ 3
մկրտեցարուք։ Նոքա ասեն. 'Ի Յովհաննու մկրտութիւնն։
Եւ ասէ Պաւղոս. Յովհաննէս քարոզեաց 4
մկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն
ժողովրդեանն, եւ ասէր, զի որ գալոցն է
յետ նորա՝ 'ի նա հաւատասցեն, այսինքն է՝ 'ի
Յիսուս Քրիստոս։ Եւ իբրեւ լուան, մկրտեցան 5
յանուն տեառն Յիսուսի։ Եւ 'ի դնել 'ի վերայ 6
նոցա Պաւղոսի զձեռն, եկն Հոգին սուրբ 'ի վերայ
նոցա. խօսէին լեզուս եւ մարգարէանային,
եւ էին ամենեքեան արք իբրեւ երկոտասան։ Եւ 7
մտեալ 'ի ժողովուրդն՝ համարձակէր ամիսս երիս, 8
խօսէր եւ հաւանեցուցանէր վասն արքայութեանն
Աստուծոյ։ Իբրեւ ոմանք խստանային 9
եւ ընդդէմ դառնային՝ բամբասել զՃանապարհն
առաջի բազմութեանն, մեկնեալ 'ի նոցանէ
որոշեաց զաշակերտսն. հանապազօր խօսէր
'ի դպրանին Տիւրանեայ ուրումն։ Եւ այս եղեւ 10
զերկեամ մի, մինչեւ ամենայն բնակչացն
Ասիացւոց լսել զբանն Տեառն, Հրէից եւ հեթանոսաց։
Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առնէր Աստուած 11
'ի ձեռն Պաւղոսի, մինչեւ 'ի հիւանդս 12
տանել՝ 'ի քրտանէ նորա թաշկինակս կամ վարշամակս,
եւ մերժել 'ի նոցանէ ախտին, եւ
այսոց չարաց ելանել։ Յանդգնեցան ոմանք 'ի 13
շրջող Հրէիցն՝ որ երդմնեցուցիչքն էին, անուանել
'ի վերայ այնոցիկ որք ունէին այսս չարս՝
զանուն տեառն Յիսուսի, եւ ասէին. Երդմնեցուցանեմ
զձեզ 'ի Յիսուս՝ զոր Պաւղոսն քարոզէ։
Էին որումն Սկեւեայ հրեայ քահանայապետի 14
եւթն որդի որ զայս առնէին։ Պատասխանի 15
ետ այսն չար եւ ասէ ցնոսա. ԶՅիսուս գիտեմ
եւ զՊաւղոս ճանաչեմ, բայց դուք ո՞վ էք։ Եւ 16
վազեաց այրն յորում էր այսն չար, բռնացեալ
զերկոսեան յաղթահարեաց զնոսա, մինչեւ մերկս
եւ վիրաւորս փախչել 'ի տանէ անտի։ Եւ 17
այս յայտնի եղեւ ամենայն Հրէից եւ հեթանոսաց՝
որ բնակեալ էին յԵփեսոս. եւ անկաւ երկեւղ
յամենեսեան 'ի նոսա, եւ մեծանայր անուն
տեառն Յիսուսի. եւ բազումք 'ի հաւատացելոցն 18
գային եւ խոստովան լինէին, եւ պատմէին
19 զգործս իւրեանց։ Եւ բազումք 'ի կախարդաց
բերէին զգիրսն, այրէին առաջի ամենեցուն.
եւ համարեցան զգինս նոցա՝ եւ գտանէին
արծաթոյ բիւրս հինգ։

20 Եւ այսպէս բանն Աստուծոյ աճէր եւ զօրանայր։ ԽԶ
21 Եւ իբրեւ կատարեցաւ այս, եդ Պաւղոս
'ի մտի՝ շրջել ընդ Մակեդոնիա եւ ընդ Աքայիա՝
եւ գալ յԵրուսաղէմ. ասէր, եթէ յետ երթալոյն
իմ անդր, պարտ է ինձ եւ զՀռոմ տեսանել։
22 Առաքեաց 'ի Մակեդոնիա երկուս 'ի պաշտօնէիցն
իւրոց, զՏիմոթէոս եւ զԵրաստոս, եւ ինքն մնաց
23 ժամանակս ինչ յԱսիա։ Եւ եղեւ 'ի ժամանակին
յայնմիկ խռովութիւն ոչ սակաւ վասն Ճանապարհին։
24 Իսկ Դեմետրիոս ոմն անուն՝ արծաթագործ,
գործէր մեհեանս արծաթիս Արտեմեայ
դից, եւ տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ
25 շահ. որ ժողովեալ զնոսա եւ զձեռագէտս արուեստին,
եւ ասէ. Արք, դուք ձեզէն իսկ գիտէք
26 զի յայսմ գործոյ է շահ մեզ. եւ տեսանէք
եւ լսէք՝ եթէ ոչ միայն զԵփեսացւոց, այլ գրեթէ
զամենայն իսկ Ասիացւոց՝ Պաւղոս այս հաւանեցուցեալ
շրջեաց բազում ժողովս, ասել թէ
27 ոչ են աստուածք ձեռագործք։ Եւ ոչ միայն այս
ճգնէ զմեր կողմն՝ գալ 'ի յանդիմանութիւն,
այլ եւ զՄեծին աստուծոյ Արտեմեայ զմեհեանն
յոչինչ համարել, նա՝ եւ քակելոց եւս իսկ մեծութիւն
նորա՝ զոր ամենայն Ասիա եւ աշխարհ
28 պաշտէ։ Եւ զայս իբրեւ լուան, լի եղեն
բարկութեամբ, աղաղակէին եւ ասէին. Մեծ է
29 Արտեմիս Եփեսացւոց։ Եւ լցաւ քաղաքն խռովութեամբ.
դիմեցին առ հասարակ 'ի թատրոնն,
յափշտակեցին զԳայիոս եւ զԱրիստարքոս
30 Մակեդոնացիսն՝ զուղեկիցսն Պաւղոսի։ Բայց
Պաւղոս իբրեւ կամեցաւ մտանել յամբոխն, ոչ
31 թողին զնա աշակերտքն. ոմանք եւ յԱսիարքացն՝
որ էին նորա բարեկամք, յղէին առ նա
եւ աղաչէին՝ մի տալ զանձն 'ի թատրոնն։
32 Այլք այլ ինչ աղաղակէին, զի էր ժողովն նոցա
խռովեալ. եւ բազումք 'ի նոցանէ ոչ գիտէին
33 թէ վասն էր ժողովեալ իցեն։ Եւ յամբոխէն
բազմութենէ յառաջ կոչեն զԱղեքսանդրոս. եւ
իբրեւ ածին զնա յառաջ Հրէայքն, Աղեքսանդրոս
շարժեաց զձեռն՝ եւ կամէր պատասխանի
34 տալ ամբոխին։ Իբրեւ գիտացին թէ այրն
հրեայ է, միաբարբառ եղեալ յամենեցունց՝ իբրեւ
ժամս երկուս աղաղակէին, թէ մեծ է Արտեմիս
35 Եփեսացւոց։ Լռեցոյց դպրապետն զամբոխն
եւ ասէ. Արք Եփեսացիք, իսկ ո՞վ է 'ի
մարդկանէ՝ որ ոչ գիտէ զԵփեսացւոց քաղաքս՝
մեհենազարդ մեծին Արտեմեայ դիցն եւ Դիոպետեայ.
36 եւ զի այդ այդպէս է անշուշտ, պարտ
է ձեզ հանդարտել եւ մի ինչ յանդգնութեամբ
37 գործել. ածէք զարսդ զայդոսիկ այսր, ոչ մե-

ճարակապուտս եւ ոչ հայհոյիչս աստուածոյն
մերոյ: Զի եթէ Դեմետրիոս եւ որ ընդ նմա 38
ճարտարքն՝ ունիցին ինչ ընդ ումեք բանս, յա-
տեանն երթիցեն, եւ դատաւորք գոն, եւ ամ-
բաստան լիցին զմիմեանց. ապա եթէ վասն այլ 39
իրիք խնդրէք ինչ, յօրինաւոր ժողովն վճարես-
ցին. քանզի եւ մեք վտանգի եմք ընդ կռուոյս 40
այսր աւուր՝ առանց իրիք յանցանաց լինելոյ,
զորմէ ոչ կարասցուք պատասխանի տալ վասն
ժողովոյս այսորիկ: Եւ զայս ասացեալ՝ արձա-
կեաց զժողովն:

ԳԼՈՒԽ Ի

ԽԹ / ԾԵ Եւ յետ դադարելոյ աղմկին՝ կոչեաց Պաւ- 1
ղոս զաշակերտսն եւ մխիթարեաց. ողջոյն ետ,
եւ ել գնաց 'ի Մակեդոնիա: Եւ շրջեալ ընդ 2
կողմանսն ընդ այնոսիկ, եւ մխիթարեալ զնոսա
բանիւք բազմօք, եկն յՅո՛յնս: Եւ արար 3
անդ ամիսս երիս, եղեւ նմա դաւ 'ի Հրէիցն,
մինչդեռ կամէր ելանել յԱսորիս. խորհուրդ
կալաւ դառնալ ընդ Մակեդոնիա. եւ երթայր 4
ընդ նմա մինչեւ յԱսիա Սոսիպատրոս Պիւռեայ
Բերիացի, եւ 'ի Թեսաղոնիկեցւոց՝ Արիստարքոս
եւ Սեկունդոս, եւ Գայիոս Դերբեացի, եւ Տիմո-
թէոս, եւ Ասիացիք՝ Տիւքիկոս եւ Տրոփիմոս:
Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ 'ի Տրովադա: 5
Եւ մեք նաւեցաք յետ աւուրցն բաղարջակերաց 6
'ի Փիլիպպեայ, եւ եկաք առ նոսա 'ի Տրովադա
մինչեւ յաւուրս հինգ. անդ դադարեցաք աւու-
րս եւթն: Եւ յաւուրն շաբաթու՝ մինչդեռ 7
ժողովեալ էաք բեկանել զհացն, Պաւղոս խօսէր
ընդ նոսա, զի գնալոց էր 'ի վաղիւ անդր. եւ
երկայնեաց զբանն մինչեւ 'ի մէջ գիշերւոյն. եւ 8
էին լապտերք բազումք 'ի վերնատանն՝ ուր էաք
ժողովեալ: Եւ նստէր ոմն երիտասարդ՝ անուն 9
Եւտիքոս՝ 'ի վերայ պատուհանին, նիրհէր 'ի
քուն թանձրութեան, 'ի խօսելն Պաւղոսի յա-
մախ. ընկղմեալ 'ի քնոյ անտի՝ անկաւ յերրորդ
դստիկոնէն 'ի վայր, եւ բարձաւ մեռեալ: Եւ 10
իջեալ Պաւղոս՝ անկանէր զնովաւ, եւ առնոյր
զնա ընդ գիրկս՝ եւ ասէր. Մի խռովիք. քանզի
ոգի սորա 'ի նմին է: Եւ ել եբեկ զհացն՝ եւ ճա- 11
շակեաց. եւ բազում եւս խօսեցաւ մինչեւ յա-
ռաւօտն, եւ ապա ել գնաց, եւ ածին զպատա- 12
նին կենդանի, եւ մխիթարեցան ոչ սակաւ: Եւ 13
մեք մտեալ 'ի նաւն՝ ամբարձաք յԱսոն. անտի
ակն ունէաք միւսանգամ առնուլ զՊաւղոս, զի
այնպէս պատուիրեալ էր՝ մինչ ինքն ցամաքաւն
երթալոց էր: Եւ իբրեւ դիպեցաւ մեզ 'ի յԱսոն, 14
առեալ զնա եկաք 'ի Միտիլինէ. եւ անտի նա- 15
ւեալ՝ 'ի վաղիւն անդր հասաք հանդէպ Քիոյ, եւ
'ի միւս օրն հասաք 'ի Սամոս, եւ 'ի վաղիւն անդր
16 եկաք 'ի Միլետոն: Զի 'ի մտի եդեալ էր Պաւ-
ղոսի նաւել առ Եփեսոսիւ, որպէս զի մի լիցի
նմա ժամանակ ինչ յամել յԱսիա. քանզի փու-
թայր, եթէ հնար ինչ իցէ նմա, զօրն պենտա-
կոստէից երթալ յԵրուսաղէմ:

17 Եւ 'ի Միլետեայ յղեալ յԵփեսոս, կոչեաց զե- ԻԸ.
18 րիցունս եկեղեցւոյն: Եւ իբրեւ եկին առ նա,
ասէ ցնոսա. Դուք ձեզէն գիտէք յօրէ յառաջնո-
մէ յորմէ եկի յԱսիա, որպէս ընդ ձեզ զամե-
19 նայն ժամանակսն եղէ, ծառայել Տեառն ամե-
նայն խոնարհութեամբ եւ բազում արտասուօք
եւ փորձութեամբք՝ որ դիպեցան ինձ 'ի նեն-
20 գութեանց Հրէից: Որպէս ոչ ինչ զանգիտեցի
յօգտակարացն չպատմել ձեզ, եւ ուսուցանել
21 ձեզ հրապարակաւ եւ տանէն, տալ վկայու-
թիւն Հրէից եւ հեթանոսաց զապաշխարու-
թեանն՝ որ առ Աստուած, եւ զհաւատոցն՝ որ 'ի
22 Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս: Եւ արդ աւասիկ
ես կապեալ Հոգւովն՝ երթամ յԵրուսաղէմ, եւ
23 որ ինչ անդ ընդ իս անցանելոց է՝ չգիտեմ. բայց
զի Հոգին սուրբ ըստ քաղաքաց վկայէ ինձ եւ ա-
սէ, եթէ կապանք եւ նեղութիւնք մնան քեզ:
24 Այլ եւ ոչ ինչ համարիմ զանձն իմ պատուա-
կան, որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրա-
խութեամբ՝ եւ զպաշտօնն զոր առի 'ի տեառնէ
Յիսուսէ Քրիստոսէ, վկայել լինել աւետարանի
25 շնորհացն Աստուծոյ: Եւ արդ աւասիկ գի-
տեմ ես, եթէ ոչ եւս տեսանէք զերեսս իմ
դուք ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զար-
26 քայութիւնն Աստուծոյ: Վասն որոյ եւ վկայու-
27 թիւն դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ, զի սուրբ եմ
յարենէ ամենեցուն. քանզի ոչ խորշեցայ 'ի չպ-
ատմելոյ ձեզ զամենայն կամսն Աստուծոյ:
28 Զգոյշ կացէք անձանց եւ ամենայն հօտին, յո-
րում եդ զձեզ Հոգին սուրբ տեսուչս՝ հովուել
զժողովուրդ Տեառն, զոր ապրեցոյց արեամբ ի-
29 րով: Քանզի գիտեմ ես, եթէ յետ իմոյ մեկնե-
լոյ՝ գայցեն գայլք յափշտակողք 'ի ձեզ որ ոչ
30 խնայեսցեն հօտին, եւ 'ի ձէնջ յարիցեն արք
որ խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի ի-
31 րեանց: Վասն այսորիկ արթուն կացէք. եւ յի-
շեցէք՝ զի զերեամ մի զցայգ եւ զցերեկ ոչ դա-
դարեցի արտասուօք խրատել զմի մի իւրաքան-
32 չիւր: Եւ արդ յանձն առնեմ զձեզ Աստուծոյ
եւ բանի շնորհաց նորա, որ կարող է շինել եւ
տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ սուրբսն ամենե-
33 սեան: Արծաթոյ կամ ոսկւոյ կամ հանդերձից՝
34 ոչ ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ. դուք ինքնին գի-
տէք՝ զի զպէտս իմ եւ որոց ընդ իսն էին՝ սպա-
35 սաւորեցին ձեռքս այս: Եւ զամենայն ինչ ցուցի ձեզ,
զի այսպէս աշխատել է վաստակել, եւ զօրանել
զտկարս, եւ յիշել զբանն տեառն Յիսուսի զոր
ինքն խօսեցաւ. երանելի է մանաւանդ տալն
36 քան առնուլն: Եւ զայս իբրեւ ասաց, եդեալ

ծունր ամենեքումբք՝ եկաց յաղօթս։ Բազում 37
լալիւն եղեւ ամենեցուն, եւ անկեալ զպարանո-
ցաւն Պաւղոսի համբուրէին զնա. մորմոքեալք 38
մանաւանդ ՚ի վերայ բանին զոր ասաց, թէ ո՛չ
եւս տեսանելոց էք զերեսս նորա. եւ յուղար-
կէին զնա ՚ի նաւ անդր։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ՁԶ. Եւ իբրեւ եղեւ երանել մեզ եւ մեկնել ՚ի նո- 1
ցանէ, չուեցեալ գնացեալ եկաք ՚ի Կով, եւ ՚ի
վաղիւ անդր ՚ի Հռոդոն, եւ անտի ՚ի Պատարա։
Եւ գտեալ նաւ մի զի երթայր ՚ի Փիւնիկէ, ելեալ 2
՚ի նա գնացաք։ Եւ յայտ եղեալ Կիպրեայ, թո- 3
ղաք զնա ՚ի ձախակողմն, նաւեցաք յԱսորիս եւ
իջաք ՚ի Տիւրոս. քանզի անդ էր նաւն թափելոց
զբեռինն։ Եւ գտեալ զաշակերտսն՝ կացաք 4
անդ աւուրս եւթն, որք ասէին զՊաւղոս ՚ի ձեռն
Հոգւոյն, մի ելանել յԵրուսաղէմ։ Եւ իբրեւ ե- 5
ղեւ մեզ կատարել զաւուրսն՝ ելեալ գնացաք.
յուղարկեալ զմեզ ամենեցուն՝ հանդերձ կա-
նամբք եւ որդւովք՝ մինչեւ արտաքոյ քաղաքին։
Եւ եդեալ ծունր առ ծովեզերբն՝ կացաք յա-
ղօթս, եւ հրաժարեցաք ՚ի միմեանց եւ ելաք ՚ի 6
նաւն. եւ նոքա դարձան յիւրեանց տեղիս։ Եւ 7
մեր զնաւն աւարտեալ ՚ի Տիւրոսէ՝ հասաք ՚ի Պը-
տղոմայիդա. եւ ողջոյն տուեալ եղբարց, ե-
ղաք օր մի առ նոսա։

Ը. Եւ ՚ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝ եկաք ՚ի Կե- 8
սարիա, եւ մտեալ յապարանս Փիլիպպոսի ա-
ւետարանչի, որ էր յեւթանց անտի, ագաք առ
նմա. նորա էին դստերք չորք կուսք՝ մարգարէք։ 9
Եւ ՚ի լինելն մեր անդ աւուրս բազումս, էջ ոմն 10
՚ի Հրէաստանէ անուն Ագաբոս, եւ եկեալ առ 11
մեզ՝ առեալ զգօտին Պաւղոսի՝ կապեաց զոտս
եւ զձեռս իւր, եւ ասէ. Այսպէս ասէ Հոգին
սուրբ. զայրն որոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կա-
պեսցեն յԵրուսաղէմ Հրեայք, եւ մատնեսցեն
զնա ՚ի ձեռս հեթանոսաց։ Եւ իբրեւ լուաք 12
զայն, աղաչէաք մեք եւ որ ՚ի տեղւոջն էին՝ չե-
լանել նմա յԵրուսաղէմ։ Յայնժամ պատասխա- 13
նի ետ Պաւղոս եւ ասէ. Զի՞նչ գործէք՝ զի լայք
եւ ճմլեցուցանէք զսիրտ իմ. քանզի ես ոչ միայն
կապելոց, այլ եւ մեռանելոյ յԵրուսաղէմ պատ-
րաստ եմ վասն անուանն տեառն Յիսուսի Քրիս-
տոսի։ Եւ ՚ի չառնուլն նորա՝ լռեցաք. ասեմք, 14
Տեառն կամք լիցին։

ԼԱ/ՁԲ Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ե- 15
լանէաք յԵրուսաղէմ. եկին ընդ մեզ եւ յա- 16
շակերտաց անտի կեսարացւոց, եւ ածէին
զմեզ առ որում վանս ունելոց էաք՝ Մնասո-
նի ուրումն կիպրացւոյ առաջին աշակերտի։
Եւ ՚ի մտանելն մեր յԵրուսաղէմ, խնդութեամբ 17
18 ընկալան զմեզ եղբարքն։ Ի վաղիւ անդր եմուտ
Պաւղոս ընդ մեզ առ Յակոբոս. եւ եկին ա-
19 մենայն երիցունքն. եւ ողջոյն տուեալ նոցա՝
պատմէր մի ըստ միոջէ զոր արար Աստուած ՚ի
20 հեթանոսս ՚ի ձեռն սպասաւորութեան նորա։ Եւ նոքա
լուեալ՝ փառաւոր առնէին զԱստուած. եւ ա-
սեն ցնա. Տեսանես, եղբայր, քանի՛ բիւրք են
հաւատացելոցն Հրէից, եւ ամենեքեան նախան-
21 ձաւոր օրինացն են։ Բայց խրատեալ եղեն վասն
քո՝ թէ ապստամբութիւն ուսուցանես ՚ի Մով-
սիսէ՝ որոց ՚ի հեթանոսս ամենայն Հրեայք են,
ասես՝ մի թլփատել նոցա զորդիս, եւ մի ըստ
22 կրօնից օրինացն գնալ։ Արդ զի՞նչ լինիցի. ա-
23 պաքէն լուեն թէ եկեալ ես. արդ զայս արա զոր
ասեմք քեզ. են ՚ի մեզ արք չորք ուխտաւորք
24 յանձինս իւրեանց, զնոսա առեալ սրբեսջիր ընդ
նոսա. եւ ծախեա ինչ ՚ի նոսա՝ զի գերծցեն զգ-
լուխս իւրեանց. եւ գիտասցեն ամենեքին, թէ
զորոց խրատեալ եղեն զքէն՝ ոչ ինչ է, այլ մա-
25 քանիս եւ դու պահել զօրէնսն։ Բայց վասն հա-
ւատացելոցն հեթանոսաց՝ մեք առաքեցաք՝ որ-
ոշեա ընտրեցաք. մի ինչ այնպիսի պահել նոցա.
բայց միայն զգուշանալ նոցա ՚ի կռոց զոհելոյ եւ
յարենէ եւ ՚ի հեղձուցելոյ եւ ՚ի պոռնկութենէ։
26 Յայնժամ Պաւղոսի առեալ զարսն՝ ՚ի վաղիւ
անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ՚ի տաճարն.
յայտ առնել զկատարումն աւուրցն սրբու-
թեանն, մինչեւ մատուցաւ ՚ի վերայ իւրաքանչիւր
ուրուք ՚ի նոցանէ պատարագ։

27 Եւ իբրեւ մերձ էին եւթն աւուրքն ՚ի կատա-
րել, տեսեալ զնա ՚ի տաճարին ասիացւոց Հրէից՝
զխռովէին զամենայն ամբոխն, եւ արկեալ
28 ՚ի նա ձեռս՝ աղաղակէին. Արք Իսրայելացիք,
օգնեցէք. այս այր է՝ որ հակառակ ժողովր-
դեանն եւ օրինացն եւ տեղւոյս այսորիկ՝ ամե-
նեցուն ամենայն ուրեք ուսուցանէ, մինչեւ հե-
թանոս եւս եմուծ ՚ի տաճարն եւ պղծեաց զը-
29 սուրբ տեղիս։ Քանզի էր յառաջագոյն տե-
սեալ զՏրոփիմոս զԵփեսացի ՚ի քաղաքին ընդ
նմա, զոր կարծէին եթէ ՚ի տաճար անդր եմոյծ
30 Պաւղոս։ Շարժեցաւ քաղաքն ամենայն, եւ
խռնեցաւ ժողովուրդն. եւ առեալ զՊաւղոս
ձգէին արտաքոյ տաճարին. եւ վաղվաղակի
31 փակեցան դրունքն, եւ խնդրէին զնա սպանա-
նել։ Եւ հաս զրոյց ՚ի հազարապետն գնդին, եթէ
32 խռովեալ է ամենայն Երուսաղէմ. որոյ անդէն
առեալ զզինուորս եւ զհարիւրապետս՝ դիմեաց ՚ի
վերայ նոցա. եւ նոքա տեսեալ զհազարապետն
եւ զզինուորսն, դադարեցին ՚ի հարկանելոյ ըզ-
33 Պաւղոս։ Յայնժամ մատուցեալ հազարապետն
կալաւ զնա, եւ հրամայեաց կապել երկու շըղ-
թայիւք, եւ հարցանէր թէ ով իցէ, եւ զինչ
34 իցէ արարեալ։ Այլք այլ ինչ աղաղակէին զօր-
մանէ յամբոխին. իբրեւ ոչ կարաց գիտել զս-

ստոյգն վասն ամբոխին, հրամայեաց տանել զնա
՚ի բանակն։ Եւ իբրեւ եհաս յաստիճանսն, դէպ 35
եղեւ բառնալ բերել զնա ՚ի զինուորացն՝ վասն
բռնութեան ամբոխին. քանզի զհետ երթայր 36
բազմութիւն ժողովրդեանն, եւ աղաղակէր՝ Բարձ
զդա։ Մինչ դեռ մտանելոց էր Պաւղոս ՚ի բա- 37
նակն, ասէ ցհազարապետն. Եթէ արժան իցէ
ինձ խօսել ընդ քեզ։ Եւ նա ասէ. Յունարէն
գիտես. մի՞ արդեւք դու իցես եգիպտացին, որ 38
յառաջ քան զայս աւուրս ապստամբեցուցեր եւ
հաներ յանապատ չորս հազարս արս սիկա-
րեանս։ Եւ ասէ Պաւղոս. Ես եմ այր հրեայ, 39
՚ի Տարսոնէ կիլիկեցւոց, ոչ անծանօթ քաղաքի
քաղաքացի. աղաչեմ զքեզ հրամայեա ինձ խօ-
սել առ ժողովուրդդ։ Եւ ՚ի հրամայելն նորա, 40
Պաւղոս կացեալ ՚ի վերայ աստիճանացն՝ շար-
ժեաց զձեռն ժողովրդեանն. եւ իբրեւ բազում լը-
ռութիւն լինէր, սկսաւ բարբառել հեբրայեցւոց
բարբառովն եւ ասէ.

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Արք եղբարք եւ հարք, լուարուք ինձ այժմ 1
առ ձեզ պատասխանատուութեանս։ Իբրեւ լուան՝ 2
թէ հեբրայեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա,
առաւել եւս զաղաղակսն ՚ի լռութիւն։ Եւ նա 3
ասէ. Ես եմ այր հրեայ, ծնեալ ՚ի Տարսոնի կի-
լիկեցւոց, սնեալ ՚ի քաղաքիս յայսմիկ առ ոտս
Գամաղիէլի, խրատեալ ըստ ճշմարտութեան
հայրենի օրինացն, նախանձայոյզ էի Աստուծոյ՝
որպէս ամենեքեան դուք այսօր։ Որ զայն ճա- 4
նապարհ հալածէի մինչեւ ՚ի մահ, կապել եւ մատ-
նել ՚ի բանտս արս եւ կանայս, որպէս եւ քա- 5
հանայապետն վկայէ ինձ՝ եւ ամենայն ծերա-
կոյտ. յորոց եւ թուղթս առեալ առ եղբարս
՚ի Դամասկոս երթայի, ածել եւ անտի կապեալս
յԵրուսաղէմ, զի պատժեսցին։ Եւ եղեւ ինձ ՚ի 6
գնալն եւ ՚ի մերձենալ ՚ի Դամասկոս, զմիջա-
ւուրբն յանկարծակի յերկնից փայլատակեաց
լոյս առատ զինեւ. եւ անկայ յերկիր. եւ 7
լուայ բարբառ որ ասէր ցիս. Սաւուղ՝ Սաւուղ,
զի՞ հալածես զիս։ Եւ ես ետու պատասխանի, 8
թէ ո՞վ ես Տէր. եւ ասէ ցիս. Ես եմ Յիսուս Նա-
զովրեցի՝ զոր դուն հալածես։ Բայց որ ընդ իսն 9
էին՝ զլոյսն տեսին, այլ զձայնն ոչ լուան՝ որ խօ-
սէր ընդ իս։ Եւ ասեմ. Զի՞նչ արարից Տէր. եւ 10
ասէ ցիս Տէր. Յարուցեալ երթիցես ՚ի Դամաս-
կոս, եւ անդ պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի
որ հրաման է քեզ առնել։ Իբրեւ ոչ տեսանէի 11
՚ի փառաց լուսոյն այնորիկ, ձեռնառնեալ ածեալ ՚ի
նոցանէ որ ընդ իսն էին, մտի ՚ի Դամասկոս։ Եւ 12
Անանիա ոմն այր երկիւղած ըստ օրինացն, վկա-
յեալ յամենայն բնակչաց որ ՚ի Դամասկոս
13 հրէայքն էին, եկն եկաց առ իս եւ ասէ. Սա-
14 ւուղ եղբայր, ՚ի վեր հայեաց։ Եւ ես նովին ժա-
մայն ՚ի վեր հայեցայ ՚ի նա. եւ նա ասէ ցիս. Աս-
տուած հարցն մերոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ
ծանուցանել զկամս նորա, եւ տեսանել զար-
15 դարն, եւ լսել բարբառ ՚ի բերանոյ նորա. զի
եղիցես վկայ նորա առ ամենայն մարդիկ, որոց
16 տեսեր եւ լուար. եւ արդ զի՞ հեղգաս. արի
մկրտեաց, եւ լուա զմեղս քո ՚ի կոչել զանուն
17 նորա։ Եւ եղեւ ինձ ՚ի դառնալն յԵրուսաղէմ
եւ կալ յաղօթս ՚ի տաճարին՝ լինել ՚ի զարմաց-
18 մանն, եւ տեսանել զնա զի ասէր ցիս. Փութա
եւ ել յԵրուսաղեմէ վաղվաղակի. քանզի ոչ ըն-
19 դունելոց են զքո վկայութիւնդ վասն իմ։ Եւ ես ա-
սեմ. Տէր, ինքեանք իսկ գիտեն՝ զի ես էի որ ՚ի
բանտս արկանէի, եւ գան հարկանէի ըստ ժողովրդ-
20 ոցն զհաւատացեալսն ՚ի քեզ. եւ յորժամ հե-
ղոյր արիւնն Ստեփանոսի վկայի քոյ, ես ինքն էի
որ ՚ի վերայ կայի, եւ կամակից լինէի սպանման
նորա, եւ պահէի զհանդերձս սպանողացն նո-
21 րա։ Եւ ասէ ցիս. Գնա, զի ես ՚ի հեթանոսս հե-
22 ռաւորս առաքեցից զքեզ։ Եւ ունէին զնէին նմա
մինչեւ ցայս բան. ապա բարձին զձայնս իւ-
րեանց եւ ասեն. Բարձ յերկրէ զայդպիսիդ. զի
23 չէ պարտ այդպիսւոյդ կեալ։ Եւ յաղաղակելն
նոցա եւ ընկենուլ զհանդերձս եւ զփոշին ցա-
24 նել յօդս, հրամայեաց հազարապետն մուծա-
նել զնա ՚ի բանակն. ասէր գանիւ հարցանել
զնա, զի գիտասցէ վասն որոյ յանցման այնպէս
25 աղաղակէին զնմանէ։ Եւ իբրեւ սպրեցին զնա
փոկովք, ասէ Պաւղոս ցհարիւրապետն որ ՚ի
վերայ կայր. Եթէ զայր հռոմայեցի եւ անպարտ
26 պարտ իցէ ձեզ գան հարկանել։ Իբրեւ լուաւ
հարիւրապետն, մատուցեալ առ հազարապետն
պատմեաց եւ ասէ. Զի՞նչ կամիս առնել. քանզի
27 այրս այս հռոմայեցի է։ Եւ մատուցեալ հա-
զարապետն, ասէ ցնա. Ասա դու ցիս, հռոմա-
28 յեցի՞ ես։ Եւ նա ասէ. Այո։ Պատասխանի ետ
հազարապետն. Ես բազում գնոց զքաղաքացու-
թիւն զայս ստացայ։ Ասէ Պաւղոս. Ես ծնեալ
29 իսկ ՚ի դմին եմ։ Եւ վաղվաղակի ՚ի բաց կացին ՚ի
նմանէ՝ որ հարցանելոցն էին զնա. եւ հազարա-
պետն իսկ երկեաւ, իբրեւ գիտաց եթէ հռո-
մայեցի իցէ, եւ զի կապեալ եւս էր զնա։
30 Եւ ՚ի վաղիւ անդր կամէր գիտել զճշմարիտն, ԻԴ/22
թէ զինչ չարախօսութիւն իցէ հրէիցն. արձա-
կեաց զնա, եւ հրամայեաց գալ զքահանայա-
պետսն եւ զամենայն ատեանն, եւ իջուցեալ
զՊաւղոս՝ կացոյց ՚ի մէջ նոցա։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ հայեցեալ Պաւղոսի յատեանն՝ ասէ. Արք 1
եղբարք, ես ամենայն ուղիղ մտօք գնացեալ եմ
առաջի Աստուծոյ մինչեւ ցայսօր: Եւ քահանայապետն 2
Անանիա հրամայեաց սպասաւորացն
հարկանել զբերան նորա: Յայնժամ Պաւղոս 3
ասէ ցնա. Հարկանելոց է զքեզ Աստուած, որմ
բռեալ. եւ դու նստիս դատել զիս ըստ օրինաց,
եւ առանց օրինաց հրամայես զիս հարկանել:
Եւ որ շուրջն կային՝ ասեն. Զքահանայապետ 4
Աստուծոյ հայհոյես: Եւ ասէ Պաւղոս. Ոչ գիտէի, 5
եղբարք, եթէ իցէ քահանայապետ. գրեալ
իսկ է՝ զիշխան ժողովրդեան քո ոչ հայհոյեսցես:
Իբրեւ գիտաց Պաւղոս՝ եթէ մի կողմն սադուկեցւոց 6
է՝ եւ միւսն փարիսեցւոց, աղաղակէր
'ի մէջ ատենին. Արք եղբարք, ես փարիսեցի
եմ, որդի փարիսեցւոյ. վասն յուսոյ եւ յարութեան
մեռելոց ես աստանօր դատիմ: Եւ զայս 7
իբրեւ ասաց՝ եղեն հերձուածք փարիսեցւոցն
եւ սադուկեցւոց, եւ պատառեցաւ բազմութիւնն.
քանզի սադուկեցիքն ասեն, չիք յարութիւն, 8
եւ ոչ հրեշտակ եւ ոչ հոգի. բայց փարիսեցիքն
խոստովանին զերկոսեան: Եւ եղեւ աղաղակ 9
մեծ. յոտն կացին ոմանք 'ի դպրաց անտի
'ի կողմանէն փարիսեցւոց, հակառակէին եւ ասէին.
Ոչ ինչ չարութիւն գտանեմք յառն յայսմիկ.
բայց եթէ հոգի խաւսեցաւ 'ի դմա, կամ
հրեշտակ: Եւ 'ի բազմանալ ամբոխին, երկուցեալ 10
հազարապետին՝ թէ գուցէ ծուատեսցի Պաւղոս
'ի նոցանէ, հրամայեաց զօրականին իջանել
յափշտակել զնա 'ի միջոյ նոցա, եւ ածել 'ի բանակն:
Եւ 'ի վաղուեան գիշերին՝ եկաց առ նմա 11
Տէր, եւ ասէ. Քաջալերեաց, Պաւղէ, զի որպէս
վկայեցեր վասն իմ յԵրուսաղէմ, այնպէս պարտ
է քեզ եւ 'ի Հռովմ վկայել:
ԿԴ Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ արարեալ ժողով Հրէիցն, 12
ՁԷ նզովեցին զանձինս ոչ ուտել եւ ոչ ըմպել՝ մինչեւ
սպանցեն զՊաւղոս: Եւ էին աւելի քան 13
զքառասուն՝ որոց զայս ընդ միմեանս երդմունս
արարեալ էր: Որք մատեան առ քահանայապետսն 14
եւ երիցունս՝ եւ ասեն. Նզովիւք նզովեցաք
զանձինս՝ ոչ ինչ ճաշակել մինչեւ սպանցուք
զՊաւղոս. բայց դուք ազդարարեցէք հազարապետին 15
համօրէն ատենիւն, զի իջուսցէ զնա
առ ձեզ, որպէս թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս
ինչ գիտել զնմանէ. եւ մեք յառաջ քան զմերձել
նորա՝ պատրաստ եմք 'ի սպանանել զնա: Եւ 16
լուեալ քեռորդւոյն Պաւղոսի զդաւաճանութիւնն,
եկն եմուտ 'ի բանակ անդր՝ պատմեաց
Պաւղոսի: Եւ կոչեցեալ Պաւղոսի առ ինքն զմի 'ի 17
հարիւրապետաց անտի՝ ասէ. Զպատանիս զայս
տար առ հազարապետն, զի ունի ինչ պատմել
18 նմա: Եւ նորա առեալ զնա տարաւ առ հազարապետն՝
եւ ասէ. Կապեալն Պաւղոս կոչեաց
զիս, եւ աղաչեաց զպատանիս զայս ածել առ
19 քեզ. ունի ինչ խօսել ընդ քեզ: Առեալ զձեռանէ
նորա հազարապետին՝ գնաց մեկուսի,
20 հարցանէր՝ թէ զի՞նչ ունիս խօսել ընդ իս: Եւ
նա ասէ. Հրեայք միաբանեցին աղաչել զքեզ,
զի վաղիւ զՊաւղոս իջուսցես յատեան, իբրեւ
թէ կամիցին ինչ ճշմարտագոյնս հարցանել վասն
21 նորա. արդ դու մի անսայցես նոցա. քանզի դարան
գործեալ է նմա 'ի նոցանէ արանց աւելի
քան զքառասուն, որք նզովեցին զանձինս՝ ոչ
ուտել եւ ոչ ըմպել՝ մինչեւ սպանցեն զնա. արդ
պատրաստ են, եւ սպասեն քում հրամանի:
22 Ապա հազարապետն արձակեաց զպատանին,
պատուիրեալ մի ումեք ասել՝ թէ զայս ազդացեր
23 ինձ: Եւ կոչեաց երկուս 'ի հարիւրապետացն
եւ ասէ. Պատրաստեցէք զօրականս երկերիւր,
որպէս զի երթիցեն մինչեւ 'ի Կեսարիա.
եւ հեծեալս եօթանասուն եւ աղեղնաւորս երկերիւր,
24 յերից ժամու գիշերւոյն. եւ գրաստս
պատրաստեսցեն, որպէս զի իջուցեալ զՊաւղոս
25 ապրեցուսցեն առ Փելիքս դատաւոր. գրեալ
26 թուղթ՝ որ ունէր օրինակ զայս. Կղօդիոս Լիւսիաս,
առ քաջ դատաւոր Փելիքս, ողջոյն:
27 Զայրս զայս կալեալ 'ի Հրէից՝ եւ մերձ 'ի սպանանել
'ի նոցանէ, հասեալ 'ի վերայ զօրականաւ
28 ապրեցուցի, իմացեալ թէ հռոմայեցի է: Կամեցայ
գիտել զպատճառն՝ վասն որոյ ամբաստանէին
29 զդմանէ, իջուցի զդա յատեան նոցա. զոր գտի
ամբաստանեալ վասն խնդրոյ իրիք իւրեանց օրինաց,
եւ ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց
30 ունէր վնաս: Իբրեւ ազդ եղեւ ինձ նենգութեան
յառն լինելոյ 'ի նոցանէ՝ յղեցի առ քեզ. հրաման
տուեալ եւ չարախօսացն խօսել զդմանէ առաջի
31 քոյ. ողջ լեր: Եւ զօրականացն ըստ հրամանի
նորա առեալ զՊաւղոս ածին գիշերայն յԱնտիպատրիս.
32 եւ 'ի վաղիւ անդր արձակեալ զհեծեալսն՝
ընդ նմա երթալ, դարձան 'ի բանակն:
33 Նոքա մտին 'ի Կեսարիա, եւ տուեալ ցդատաւորն
զթուղթն, առաջի կացուցին նորա եւ զՊաւղոս:
34 Իբրեւ ընթերցաւ, եհարց թէ յորմէ
նահանգէ իցէ. եւ առուգեալ եթէ 'ի Կիլիկեայ
35 է. Լուայց քեզ, ասէ, յորժամ եւ չարախօսքն
քո եկեսցեն: Եւ հրամայեաց յապարանսն Հերովդի
պահել զնա:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահանայապետն Անանիա ԿԵ
համօրէն ծերովք ոմամբք, եւ ճարտարախօսաւ ՁԸ
Տերտիղեաւ ոմամբ, որք եւ ազդեցին
դատաւորին վասն Պաւղոսի: Եւ 'ի կոչելն

զնա, սկսաւ Տերտիւղոս ամբաստան լինել և ա-
սել. Բազում խաղաղութիւն գտեալ 'ի քէն և
բազում ուղղութիւն ազգիս այսմիկ քով խնա-
մով, ամենայնիւ և ամենայն ուրեք ընդունիմք 3
մեք, քաջդ Փելիքս, ամենայն գոհութեամբ։
Բայց զի մի առաւել ևս աշխատ արարից զքեզ. 4
աղաչեմ լսել մեզ կարճ 'ի կարճոյ քոյին հեզու-
թեամբդ։ Գտաք զայրս զայս ապակա- 5
նիչ և խռովիչ ամենայն Հրէից՝ որք են ընդ
աշխարհ, և առաջնորդ Նազովրեցւոց հեր-
ձուածոյն. որ և զտաճարն իսկ կամեցաւ պղծ- 6
ծել. զոր և կալաք, և ըստ մերոց օրինացն
դատել կամեցաք։ Եկեալ Լիւսիաս հազարա- 7
պետ՝ մեծաւ բռնութեամբ 'ի ձեռաց մերոց ե-
հան. հրամայեաց և չարախօսացն նորա գալ 8
առ քեզ. յորմէ դու իսկ բաւական լինիցիս 'ի
վերայ հասանել, ամենայնի հաւաստի լինել՝ զո-
րոց մեք ամբաստանս եմք զդմանէ։ — Միաբա- 9
նեցին և Հրեայքն, ասեն. Այդպէս է։ Պա- 10
տասխանի ետ Պաւղոս, յաճախորդելն նմա դա-
տաւորին խօսել. Ի բազում ամաց լինել քեզ
դատաւոր ազգիս այսմիկ գիտեմ, յաժարու-
թեամբ վասն իմոց իրաց պատասխանի առնեմ.
քանզի կարող ես գիտել, զի ոչ ինչ աւելի է իմ 11
քան զաւուրս երկոտասան, յորմէ հետէ ելի
երկիր պագանել յԵրուսաղէմ. և ոչ 'ի տաճարի 12
անդ գտին զիս ընդ ումեք խօսեցեալ, և կամ
ժողով արարեալ բազմաց. ոչ 'ի ժողովուրդս
և ոչ 'ի քաղաքի. և ոչ յանդիմանել առնել կա- 13
րեն քեզ, վասն որոյ այժմս չարախօսեն զինէն։
Բայց զայս խոստովանիմ քեզ, եթէ ըստ ճանա- 14
պարհին զոր ասեն հերձուած, այնպէս պաշ-
տեմ զհայրենին Աստուածն, հաւատացեալ ամե-
նայնի՝ որ ինչ յօրէնսն և 'ի մարգարէս գրեալ
է։ Ունիմ յոյս առ Աստուած, որում և դոքա 15
իսկ ակն ունին, թէ յարութիւն լինելոց է ար-
դարոց և մեղաւորաց. յորում և ես իսկ ճըգ- 16
նիմ անխիղճ՝ միտս ունել առ Աստուած և առ
մարդիկ յամենայն ժամ։ Ի բազում ամաց ողոր- 17
մութիւնս եկի առնել յազգս իմ, և ետու պա-
տարագս. որովք գտին զիս սրբեալ 'ի տաճա- 18
րին, ոչ բազմօք և ոչ ամբոխիւ. ոմանք յԱ- 19
սիացւոց անտի Հրէայք, որոց պարտ էր գալ
առաջի քո և ամբաստան լինել, եթէ ունիցին
ինչ զինէն. և կամ ինքեանք սոքա ասասցեն, 20
զինչ գտին յիս անիրաւութիւն՝ մինչդեռ կայի
յատենին. բայց միայն վասն միոյ բարբառոյս 21
այսմիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ կայի 'ի մէջ նո-
ցա, եթէ վասն յարութեան մեռելոց դատիմ ես
այսօր 'ի ձէնջ։ — Եւ յապաղեաց զնոսա Փելիքս, 22
զի ստուգագոյնս գիտէր վասն Ճանապարհին,
ասէ. Յորժամ Լիւսիաս հազարապետ իջցէ
այսր, անդէկացայց վասն ձեր։ Հրամայեաց հա- 23
րիւրապետին պահել զնա, և ունել յընդար-
ձակի, և մի զոք յիւրոց անտի արգելուլ 'ի պաշ-
տելոյ զնա։

24 Եւ յետ աւուրց ինչ, եկն Փելիքս հանդերձ ԼԵ
Դրուսիլլաւ կնաւ իւրով որ էր Հրեայ, կոչեաց
զՊաւղոս, և լուաւ 'ի նմանէ վասն որ 'ի Յիսուս
25 Քրիստոս հաւատոյն։ Եւ 'ի խօսելն նորա վասն
արդարութեան և ժուժկալութեան և հան-
դերձելոց դատաստանին, զահի հարեալ Փելիքս,
ետ պատասխանի. Դու առ այժմ երթ, և յոր-
26 ժամ ժամ լինիցի, կոչեցից զքեզ։ Միանգա-
մայն և ակն ունէր, թէ տացի ինչ նմա 'ի Պաւ-
ղոսէ. վասն որոյ և առաւել կոչեցեալ զնա՝ խօ-
սէր ընդ նմա։

27 Եւ 'ի կատարել երկուց ամաց՝ եկն փոխանակ ԼԶ
Փելիքսի՝ Փեստոս Պորկիոս. իբրեւ կամեցաւ
շնորհս առնել Հրէից Փելիքս, եթող զՊաւղոս
կապեալ։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Փեստոս իբրեւ եհաս յիշխանութիւնն, յետ
2 երից աւուրց ել յԵրուսաղէմ 'ի Կեսարեայ. և
զգացուցին նմա քահանայապետքն և գլխաւորք
3 Հրէիցն զՊաւղոսէ, և աղաչէին՝ խնդրելով շնոր-
հս 'ի նմանէ, զի կոչեսցէ զնա յԵրուսաղէմ.
դարան գործեալ սպանանել զնա 'ի ճանապար-
4 հի։ Իսկ Փեստոս արար պատասխանի՝ պահել
զնա 'ի Կեսարիա, թէ ինքն իսկ ընդ հուպ անդր
5 երթալոց էր. Եւ որ 'ի ձէնջ կարողքդ իցեն, ա-
սէ, ընդ իս իջցեն, և թէ իցէ ինչ յառնն վնաս՝
6 ամբաստան լիցին զնմանէ։ Եւ լցեալ անդ աւուրս՝
ոչ աւելի քան զութ կամ զտասն, եկն էջ 'ի Կե-
սարիա. և 'ի վաղիւ անդր նստեալ յատենի,
7 հրամայեաց ածել զՊաւղոս։ Եւ իբրեւ եկն,
կացին շուրջ զնովաւ որ յԵրուսաղէմէ իջեալ
էին Հրեայքն, բազում և ծանր վնաս դնէին,
8 զորս ոչ կարէին ցուցանել. քանզի առնէր պա-
տասխանի Պաւղոս, եթէ ոչ յօրէնս Հրէից, և
ոչ 'ի տաճարն, և ոչ 'ի կայսր ինչ վնասակար
9 եմ։ Բայց Փեստոս կամեցեալ Հրէիցն շնորհս
առնել՝ պատասխանի ետ Պաւղոսի և ասէ. Կա-
մի՞ս յԵրուսաղէմ ելանել, և անդ վասն դոցին
10 իրաց դատել առաջի իմ։ Եւ ասէ Պաւղոս. Յա-
տենի կայսեր կացեալ կամ, ուր պարտ է ինձ
դատել. Հրէից ինչ չեմ վնասակար, որպէս և
11 դու իսկ քաջ գիտես. ապա եթէ վնասակար
եմ՝ և արժանի ինչ մահու գործեցի, ոչ զլա-
նամ 'ի մեռանելոյ. իսկ եթէ ոչ ինչ է՝ զորոց
սոքա ամբաստան լինին զինէն, ոչ ոք կարէ զիս
12 դոցա շնորհել. 'ի կայսր բողոքեմ։ Յայնժամ
Փեստոսի խօսեցեալ ընդ խորհրդակիցսն՝ արար
պատասխանի. Ի կայսր բողոքեցեր՝ առ կայսր
երթիցես։

ԼԵ
ԻԳ
Իբրեւ անցին աւուրք ինչ, Ագրիպպաս արքայ 13
և Բերենիկէ եկին 'ի Կեսարիա՝ յողջոյն Փեստո-
սի։ Եւ իբրեւ աւուրս բազումս հանէին անդ, 14
Փեստոս ընկէց արքային զՊաւղոսէ և ասէ. Այր
մի է աստ մնացեալ կապեալ 'ի Փելիքսէ. վասն 15
որոյ իբրեւ չոգայ յԵրուսաղէմ՝ զգացուցին ինձ
քահանայապետքն և գլխաւորք Հրէից. խնդ-
րէին յինէն առնել նմա պատուհաս. որոց ետու 16
պատասխանի, եթէ չէ օրէն Հռոմայեցւոց շնոր-
հել ումեք զոք, մինչ չեւ ամբաստանեալն յան-
դիման ունիցի զդատախազսն, և տեղի պատաս-
խանւոյ առնուցու վասն ամբաստանութեանն։
Եւ իբրեւ եկին այսր, ոչ ինչ յապաղեցի, այլ 17
'ի վաղիւն նստայ յատենի՝ հրամայեցի ածել
զայրն։ Վասն որոյ մատուցեալ ամբաստանողքն, 18
և ոչ մի ինչ վնաս չարութեան 'ի մէջ բերէին՝
զորոց ես կարծէի. բայց խնդիրս ինչ՝ որ վասն 19
իւրեանց պաշտամանն ունէին ընդ նմա. և վասն
Յիսուսի ուրումն մեռելոյ, զորմէ ասէր Պաւղոս
թէ կենդանի է։ Իբրեւ յանհնարս մտի վասն 20
այնպիսի իրաց քննութեան, ասեմ եթէ կամի-
ցի երթալ յԵրուսաղէմ, և անդր դատել վասն
նոցին իրաց։ Բայց 'ի Պաւղոսի բողոքելն՝ զի 21
պահեսցի 'ի քաջի արանցն յանդիմանութիւն,
հրամայեցի պահել զնա՝ մինչեւ առաքել առ
կայսր։ Ագրիպպաս ցՓեստոս ասէ. Կամէի և 22
ես լսել առնն։ Եւ նա ասէ. Ի վաղիւ լուիցես։
Եւ 'ի վաղիւ անդր իբրեւ եկն Ագրիպպաս և 23
Բերենիկէ բազում երեւելի ամբոխաւք, և մտին
յատեանն հանդերձ հազարապետօքն և արամբք
պատուաւորօք քաղաքին, և հրամայեալ Փես-
տոսի՝ ածին զՊաւղոս։ Եւ ասէ Փեստոս. Ար- 24
քայ Ագրիպպաս, և ամենայն արք որք ընդ մեզ
էք, տեսանէք զսա. վասն սորա ամենայն ժո-
ղովք Հրէից ամբաստան եղեն ինձ յԵրուսաղէմ,
և աստ աղաղակէին՝ թէ չէ պարտ դմա կեալ.
բայց ես 'ի վերայ հասի, թէ ոչ ինչ է գործ ար- 25
ժանի մահու գործեալ. և զսա ինքնին բողոք
կոչեալ առ քաջ արանցն, խորհեցայ յղել.
Վասն որոյ ստուգութեամբ ինչ գրել տեառն 26
իմում ոչ ունիմ. վասն այնորիկ ածի զդա առա-
ջի ձեր, և մանաւանդ առաջի քո, արքայ Ագ-
րիպպաս, որպէս զի վերստին քննեալ՝ մարթացից
ինչ գրել. քանզի անպատեհ իմն թուի ինձ՝ առա- 27
քել կապեալ մի, և ոչ ինչ վնաս զնմանէ
նշանակել։

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊաւղոս. Հրամայեալ է 1
քեզ վասն քո խօսել։ Յայնժամ Պաւղոսի ձգեալ
զձեռն՝ տայր պատասխանի. Վասն ամենայն 2
ամբաստանութեան Հրէից զինէն, արքայ Ագ-
րիպպաս, համարիմ զանձն երանելի, զի քո ա-
3 առաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի. մանա-
ւանդ՝ զի գիտակ իսկ ես ամենայն կրթից և
խնդրոյ Հրէից. վասն որոյ աղաչեմ երկայնմտու-
4 թեամբ լսել ինձ։ Զկենցաղ իմոյ՝ որ 'ի
մանկութենէ իսկզբանէ եղեալ յազգի անդ իմում
յԵրուսաղէմ, տեղեակ են ամենայն Հրեայք.
5 յառաջագոյն գիտեն 'ի վաղուց հետէ, եթէ կա-
միցին վկայել, զի ըստ ճշմարտագոյն կրթից օրէ-
6 նացն մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի։ Եւ արդ
վասն յուսոյն առ հարսն եղելոյ աւետեացն յԱս-
7 տուծոյ՝ դատեալ կամ յատենի, յոր երկոտա-
սան ազգատոհմքն մերոյ անդադար զցայգ և
զցերեկ պաշտեալ՝ յոյս ունին հասանել. վասն
որոյ յուսոյ ամբաստանիմ, արքայ, 'ի Հրէից.
8 զի՞նչ անհաւատ թուի ձեզ, եթէ Աստուած զմե-
9 ռեալս յարուցանէ։ Ես իսկ ինքնին պաշտօն
համարէի, զբազում ինչ հակառակ անուանն Յի-
10 սուսի Նազովրեցւոյ գործել. զոր և արարի իսկ
յԵրուսաղէմ. և զբազումս 'ի սրբոցն ես բան-
տարգել առնէի՝ 'ի քահանայապետացն առեալ
իշխանութիւն, և զսպանելոյն նոցա բերէի հա-
11 մար։ Եւ ըստ ամենայն ժողովրդոցն բազում ան-
գամ պատժեալ զնոսա, բռնադատէի հայհոյել.
առաւել եւս մոլեալ 'ի վերայ նոցա, հալածէի
մինչեւ յարտաքին քաղաքսն։

12 Որովք գնացեալ 'ի Դամասկոս՝ իշխանու- ԼԶ
13 թեամբ և հրամանաւ քահանայապետացն, զմէջ
աւուրքն 'ի ճանապարհի տեսի, արքայ, յերկ-
նից առաւել քան զլուսաւորութիւն արեգա-
կան՝ ծագեալ զինեւ լոյս, և զնոքօք որ ընդ իմն
14 երթային։ Եւ յամենեցուն մեր անկանելն յեր-
կիր՝ լուայ ձայն որ ասէր ցիս Հեբրայեցւոց բար-
բառովն. Սաւուղ Սաւուղ, զի՞ հալածես զիս.
15 խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել։ Եւ ես
ասեմ. Ո՞վ ես Տէր։ Եւ Տէր ասէ. Ես եմ Յիսուս
16 զոր դու հալածես. այլ արի և կաց 'ի վերայ
ոտից քոց. զի վասն այսորիկ երեւեցայ քեզ՝
առնուլ զքեզ 'ի ձեռն պաշտօնեայ և վկայ որոց
17 տեսեր զիս, և որոց երեւեցայց քեզ. փրկել
զքեզ 'ի ժողովրդենէդ և 'ի հեթանոսաց՝ յորս
18 ես առաքեցից զքեզ. բանալ զաչս նոցա, դար-
ձուցանել 'ի խաւարէ 'ի լոյս, և յիշխանութենէ
սատանայի յԱստուած. առնուլ նոցա զթողու-
թիւն մեղաց և վիճակ ընդ սուրբսն հաւատովքն
19 որ յիս։ Ուստի, արքայ Ագրիպպաս, ոչ եղէ ան-
20 հաւան երկնաւոր տեսլեանն. այլ նախ որոց 'ի
Դամասկոս և յԵրուսաղէմ էին՝ և ընդ ամե-
նայն գաւառն Հրէաստանի և 'ի հեթանոսս՝
պատմեցի ապաշխարել և դառնալ յԱստուած կեն-
դանի. արժանի ապաշխարութեան գործս գոր-
21 ծել։ Վասն այսորիկ Հրէից կալեալ զիս 'ի տա-
22 ճարին, կամէին սպանանել. օգնութիւն հա-
սեալ առ 'ի յԱստուծոյ, մինչեւ ցայսօր կացի

վկայեալ փոքու եւ մեծի. ոչ ինչ արտաքոյ ասել՝ քան զոր մարգարէքն եւ Մովսէս խօսեցան զհանդերձեալսն լինելոց. եթէ չարչարելոց է 23 Քրիստոս, եթէ առաջին 'ի յարութենէ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն եւ հեթանոսաց։ — Եւ նորա զայս պատասխանի տուեալ, 24 Փեստոս 'ի ձայն մեծ ասէ. Մոլիս, Պաւղէ. բազում գիտութիւնք զքեզ 'ի մոլորութիւն դարձուցանեն։ Իսկ Պաւղոս ասէ. Ոչ մոլիմ, քաջդ 25 Փեստոս, այլ զգաստութեան եւ ճշմարտութեան բանս բարբառիմ. գիտէ իսկ է այսոցիկ արքայ, 26 ընդ որում համարձակելով խօսիմ. քանզի ծածկել 'ի քէն ինչ 'ի սոցանէ՝ չառնում յանձն. զի ոչ եթէ յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս։ Հաւատա՞ս, արքայ Ագրիպպաս, մարգարէից. 27 գիտեմ զի հաւատաս։ Եւ ասէ Ագրիպպաս ցՊաւ- 28 ղոս. Փոքու իւիք հաւանեցուցանես զիս լինել քրիստոնեայ։ Եւ Պաւղոս ասէ. Մաղթէի յԱս- 29 տուծոյ՝ եւ փոքու եւ մեծաւ, ոչ միայն զքեզ՝ այլ զամենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝ լինել այսպիսի որպէս եւ ես եմ, բաց 'ի կապանաց աստի։ Յարեաւ արքայն եւ դատաւորն եւ Բե- 30 րենիկէ, եւ որք ընդ նոսայն նստէին։ Եւ իբրեւ 31 գնացին, խօսէին ընդ միմեանս եւ ասէին, թէ ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց գործէ այրս այս։ Իսկ Ագրիպպաս ցՓեստոս ասէ. Ար- 32 ձակել մարթ էր զայրս զայս՝ եթէ ոչ էր բողոքեալ 'ի կայսր։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

ԽԵ Իբրեւ հրամայեցաւ մեզ նաւել յԻտալիա, 1 տային զՊաւղոս եւ զայլս ոմանս կապեալս 'ի հարիւրապետ մի, որում անուն էր Յուլիոս, սեբաստական գնդին։ Եւ ելեալ 'ի նաւ մի ադրա- 2 միտացի, որ երթալոց էր 'ի կողմանս Ասիացւոց՝ գնացաք. էր ընդ մեզ Արիստարքոս մակեդոն Թեսաղոնիկեցի։ Եւ 'ի վաղիւն անդր իջաք 3 'ի Սիդոն. եւ մարդասիրութիւն ցուցեալ Յուլիոս առ Պաւղոս, հրամայեաց առ բարեկամսն երթալ եւ գարման գտանել։ Եւ անտի ելեալ՝ 4 խոնարհագոյն նաւեցաք 'ի Կիպրոս վասն հողմոյն ընդդէմ լինելոյ։ Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն 5 Կիլիկեայ եւ Պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք 'ի Միւռա Լիկիացւոց։ Եւ անդ գտեալ հարիւրապե- 6 տին նաւ մի աղեքսանդրացի՝ որ երթայր յԻտալիա, եմոյծ զմեզ անդր։ Եւ 'ի բազում աւուրս 7 ծանրանաւեալք՝ հազիւ հասաք առ Կնիդեաւ. եւ 'ի չթողացուցանել մեզ հողմոյն, նաւեցաք խոնարհագոյն 'ի Կրետէ առ Սաղմոնեաւ. հա- 8 զիւ անցեալ առ նովաւ՝ եկաք 'ի տեղի ինչ՝ որ կոչէր Գեղեցիկ նաւահանգիստ, յոր մօտ էր 9 քաղաքն Լասեայ։ Եւ իբրեւ բազում ժամանակք անցանէին, եւ վտանգաւոր լինէր նաւելոյն, եւ վասն այն ինչ եւս պահոցն անցանելոյ, տայր 10 խրատ Պաւղոս, եւ ասէր ցնոսա. Արք, տեսանեմ զի թշնամանօք եւ բազում վնասու՝ ոչ միայն բեռինդ եւ նաւիդ, այլ եւ անձանց մերոց լինե- 11 լոց է նաւարկութիւնս։ Իսկ հարիւրապետն նաւապետին եւ նաւավարին առաւել անսայր, 12 քան բանիցն Պաւղոսի։ Իբրեւ դժպատեհ էին թուէր նաւահանգիստն առ 'ի ձմերել, բազումք խորհեցան գնալ անտի. թերեւս կարասցեն հասանել 'ի Փիւնիկէ, ձմերել 'ի նաւահանգստին կրետացւոց, որ հայէր ընդ հարաւակողմ եւ 13 ընդ ալեխորշն։ Եւ 'ի շնչել հարաւոյն՝ համարեցան ուր զկամսն էին հասանել, եւ արկեալ՝ 14 մօտ անցանէին առ Կրետեաւ. եւ ոչ յետ բազում ժամուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ սաստիկ 15 որ կոչի Եւրակիւղոն։ Ընդ յափշտակել նաւին եւ 'ի չհանդուրժել ընդդէմ հողմոյն, թող տուե- 16 ալ երթայաք եւ գայաք. 'ի կղզի ինչ դիմեալ՝ որ կոչէր Կղաւդա, հազիւ կարացաք ըմբռնել 17 զմակոյկն, զոր առեալ՝ յօգնականութիւն կապէին ընդ նաւն։ Երկուցեալք թէ գուցէ 'ի յորդանուտն անկանիցին, իջուցեալ զառագաստն՝ 18 այնպէս երթային եւ գային։ Եւ 'ի սաստկագոյն վտանգելոյն մերոյ՝ 'ի վաղիւ անդր զկարասին 19 ընկեցիկ առնէին. եւ յերիր աւուր ընդ իւրեանց 20 ձեռն զգործին նաւին ընկեցին։ Իբրեւ ոչ արեւ եւ ոչ աստեղք երեւէին 'ի բազում աւուրս, եւ ձմեռն ոչ սակաւ կայր 'ի վերայ, այսու բառնայր 21 ամենայն յոյս փրկութեան մերոյ։ Եւ զի բազում աւուրս նօթի էին, յայնժամ Պաւղոս կացեալ 'ի մէջ նոցա՝ ասէ. Պարտ էր ձեզ, ով արք, անսալ ինձ, եւ ոչ ելանել 'ի Կրետեայ՝ եւ շա- 22 հել զվնասս զայս եւ զխնաս. եւ արդ խրատեմ զձեզ քաջալերել. զի վնաս անձին՝ եւ ոչ միում 23 'ի ձէնջ լինիցի, բայց 'ի նաւէդ։ Քանզի երեւեցաւ ինձ յայսմ գիշերի հրեշտակ Աստուծոյ՝ 24 որոյ եմն եմ եւ պաշտեմ զնա, եւ ասէ. Մի երկնչիր, Պաւղէ, կայսեր եւս պարտ է քեզ յանդիման լինել. եւ ահա շնորհեաց քեզ յԱստուծոյ զամենեսեան՝ որ են ընդ քեզ 'ի նաւիդ։ 25 Վասն այսորիկ քաջալերեցարուք, արք. զի հաւատամ յԱստուած՝ եթէ այսպէս լինի՝ զոր օրի- 26 նակ խօսեցաւ ընդ իս. բայց 'ի կղզի ինչ հասանէ մեզ անկանել։

27 Իբրեւ չորեքտասաներորդ գիշեր լինէր՝ մինչ- ԽԶ գեռ ծփէաք 'ի Ադրիան ծովուն, 'ի մէջ գիշերին կարծէին նաւավարքն եթէ հասեալ իցեն 28 յաշխարհ ուրեք. եւ ընկեցեալ զգունդն՝ գտին գիրկս քսան. եւ սակաւ ինչ զատուցեալ, դարձեալ ընկեցին՝ եւ գտին գիրկս հնգետասան։

ԻԷ. 5. Միւ օր. 'ի Սմիւռնա կամ 'ի Զմիւռնիա.

Զահի հարեալ թէ գուցէ ՚ի խիստ ինչ տեղիս 29
անկանիցին, յետուստ կողմանէ ընկեցին խարիսխս
չորս. բաղձային այգուն լինելոյ։ Բայց 30
նաւավարացն խնդրելին փախչել ՚ի նաւէ անտի,
եւ իջուցեալ զկուրն ՚ի ծով անդր՝ պատճառանօք,
որպէս թէ առաջոյ կողմանէ խարիսխս
ձգելոց իցեն, ասէ Պաւղոս ցհարիւրապետն եւ 31
ցզօրականսն. Եթէ ոչ դոքա մնան ՚ի նաւիս՝
դուք ապրել ոչ կարէք։ Յայնժամ զօրականքն 32
հատին զչուանս կրին, եւ ՚ի բաց ընկեցին։ Եւ 33
մինչդեռ այգն կամէր լինել, աղաչէր Պաւղոս
զամենեսեան առնուլ կերակուր, ասէ. Այս չորեքտասաներորդ
օր է՝ որում ակն ունիք նօթիս
կատարել, եւ չէ ինչ ճաշակեալ. վասն որոյ աղաչեմ 34
զձեզ՝ ճաշակել կերակուր, զի այն իսկ
վասն ձերոյ փրկութեան է. զի ոչ ուրուք ՚ի
ձէնջ մազ մի ՚ի գլխոյ կորիցէ։ Եւ իբրեւ ասաց 35
զայս, առեալ հաց՝ գոհացաւ զԱստուծոյ առաջի
ամենեցուն, եբեկ եւ սկսաւ ուտել։ Եւ քաջալերեցան 36
ամենեքին, եւ նոքա առին կերակուր.
եւ էաք ամենայն հոգիք ՚ի նաւին՝ երկերիւր եօթանասուն 37
եւ վեց։ Իբրեւ յագեցան կերակրովն, 38
թեթեւացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն
՚ի ծով։ Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ զերկիրն ոչ 39
ճանաչէին, բայց գոգ մի նշմարէին՝ թէ ափն
ծովուն իցէ. յոր խորհէին թէ հնար ինչ իցէ՝
զերծուցանել զնաւն։ Եւ զխարիսխսն հատեալ 40
ընկեցին ՚ի ծովն, թուլացուցին զղեկանակս
թիւոցն, եւ ՚ի բաց առին զառագաստն, եւ ետուն
հողմոյն յափն կոյս ծովուն։ Ընկեալ ՚ի 41
տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն, եւ առաջին
կողմն նաւին խրեալ անշարժ մնայր, եւ յետին
կողմն քակէր ՚ի բռնութենէն։ Եւ զօրականացն 42
խորհուրդ առնելով՝ զի զկապեալսն սպանցեն,
եւ զի մի ոք լողասցի եւ փախիցէ։ Եւ հարիւրապետն 43
քանզի կամեցաւ ապրեցուցանել զՊաւղոս,
արգել զնոսա ՚ի խորհրդոյն. հրամայեաց
զի որ կարօղն իցեն լողել՝ անկանիցին նախ եւ
՚ի ցամաքն ելանիցեն. եւ զայլսն՝ զոր ՚ի տախտակս, 44
եւ զոր յայլ ինչ կտոր ՚ի նաւէ անտի. եւ
այսպէս եղեւ ամենեցուն փրծանել յերկիր։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Եւ ապրեալ՝ յայնժամ գիտացաք եթէ Մելիտինէ 1
էր անուն կղզւոյն։ Բայց բարբարոսքն
շնորհեցին ոչ սակաւ մարդասիրութիւն մեզ.
քանզի լուցին խարոյկ՝ եւ ընկալան զամենեսեան 2
զմեզ, վասն անձրեւին որ տեղայր եւ
վասն ցրտոյն։ Եւ ՚ի ժողովել Պաւղոսի խառն 3
ինչ բազում եւ դնել ՚ի վերայ խարուկին, իժ
մի ՚ի ջերմութենէն ելեալ կալաւ զձեռանէ նորա։
Եւ իբրեւ տեսին բարբարոսքն կախեալ զգազանն 4
զձեռանէ նորա, ասէին ցմիմեանս. Արեան
պարտ է այրս այս, որ թէպէտ ապրեցաւ
5 ՚ի ծովէն, իրաւունքն ոչ ետուն կեալ։ Եւ
նորա թօթափեալ զգազանն ՚ի հուրն, եղեւ նմա
6 չար եւ ոչ ինչ. եւ նոքա ակն ունէին նմա այտնլոյ,
կամ անկանելոյ եւ յանկարծակի մեռանելոյ.
իբրեւ շատ ակն կալեալ՝ եւ տեսանէին
թէ ոչ ինչ վնաս եղեւ նմա, դարձեալ դարձուցին
զբանն եւ ասէին, թէ աստուած ոմն է։
7 Եւ շուրջ զտեղեաւն զայնուիկ էին գիւղք գլխաւորի
կղզւոյն որում անուն էր Պոպղիոս, որ առ
զմեզ յերեկոյսն երիս աւուրս՝ եւ սիրով ընկալաւ։
8 Եւ եղեւ հօրն Պոպղիոսի ՚ի ջերմ եւ յախտ
թանչից հիւանդանալ դնել. առ որ մտեալ Պաւղոս
եւ կացեալ յաղօթս՝ եդ ձեռս եւ բժշկեաց
9 զնա։ Իբրեւ այս եղեւ, այլ հիւանդք որ էին ՚ի
10 կղզւոջն՝ գային եւ բժշկէին. որք եւ բազում
պատուով պատուեցին զմեզ. եւ իբրեւ գնայաք,
եդուն որ ինչ պէտք էին։

11 Եւ յետ երից ամսոց ելաք ՚ի նաւ մի աղեքսանդրացի՝ Ե
որ ձմերեալ էր ՚ի կղզւոջն, Նշանաւոր Է
12 դիոսկուրացւոց։ Եւ իջեալ ՚ի Սիրակուսա՝
13 եղաք աւուրս երիս. ուստի գնացեալ
հասաք ՚ի Հռեգիոն։ Եւ յետ աւուր միոյ
՚ի շնչել հարաւոյն՝ երկօրեայք եկաք ՚ի Պուտիոլոս,
14 ուր եւ գտաք եղբարս, աղաչեցաք ՚ի
Նոցանէ լինել աւուրս եօթն։ Եւ ապա եկաք ՚ի
15 Հռոմ. եւ անտի՝ լուեալ եղբարց զմէնջ, ելին
ընդ առաջ մեր մինչեւ յորդառայն Ապփեայ եւ
երիցն կրպակաց. զորս տեսեալ Պաւղոսի՝ գոհացաւ
16 զԱստուծոյ եւ քաջալերեցաւ։ Եւ իբրեւ
մտաք ՚ի Հռոմ, հրամայեցաւ Պաւղոսի լինել
առանձինն հանդերձ զինուորաւն՝ պահապանաւ
իւրով։

17 Եւ եղեւ յետ երից աւուրց կոչել նմա զՀրէիցն Ի
գլխաւորս. եւ իբրեւ եկին, ասէ ցնոսա.
Ես, արք եղբարք, ոչ ինչ հակառակ գործեալ
ժողովրդեանն կամ կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ
յԵրուսաղեմէ մատնեցայ ՚ի ձեռս Հռոմայեցւոց։
18 Որք իբրեւ զննեցին զիս, կամեցան արձակել,
վասն եւ ոչ մի ինչ վնաս մահու գտանելոյ
19 յիս։ Եւ ՚ի հակառակել Հրէիցն՝ հարկ եղեւ բողոքել
՚ի կայսր. բայց ոչ եթէ զազգէն իմ ունէի
20 ինչ չարախօսել։ Վասն այսր պատճառանաց
աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել եւ խօսել. քանզի
վասն յուսոյն Իսրայէլի կամ ՚ի շղթայս յայսմիկ։
21 Եւ նոքա ասեն ցնա. Մեք ոչ թուղթս
ինչ վասն քո ընկալաք ՚ի Հրէաստանէ, եւ ոչ եկեալ
ոք յեղբարց պատմեաց կամ խօսեցաւ ինչ
22 վասն քո չարութիւն։ Բայց աղաչեմք՝ ՚ի քէն
լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս. զի վասն հերձուածոյդ
այդորիկ յայտ իսկ է մեզ, զի ամենայն ուրեք
23 հակառակութիւն կրէ։ Ժամ եդեալ նմա օր
մի, եկին ՚ի վանսն առ նա բազումք. որոց պատ-

մբ վկայութեամբ զարքայութիւն Աստուծոյ,
եւ հաւանեցուցանէր զնոսա վասն Յիսուսի՝ յօրինացն
Մովսիսի եւ ՚ի մարգարէից, յայգուէ
մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ոմանք հաւանէին բանիցն, 24
եւ կէսք չհաւատային. եւ անմիաբանք ընդ 25
միմեանց՝ արձակէին, յասելն Պաւղոսի բան մի,
թէ բարւոք խօսեցաւ Հոգին սուրբ ՚ի ձեռն Եսայեայ
մարգարէի առ հարսն մեր, եւ ասէ. 26
Երթ առ ժողովուրդն եւ ասասցես. լսելով լուիջիք՝
եւ մի իմասջիք, եւ տեսանելով տեսջիք՝ եւ
մի տեսջիք. Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանն 27
այնորիկ, եւ ականջօք իւրեանց ծանր լուան, եւ
զաչս իւրեանց կափուցին, զի մի երբեք տեսցեն
աչօք, եւ ականջօք լուիցեն, եւ սրտիւքն իմասցին,
28 եւ դարձցին եւ բժշկեցից զնոսա։ Եւ արդ
յայտնի լիցի ձեզ, զի հեթանոսաց առաքեցաւ
փրկութիւնս Աստուծոյ. նոքին եւ լուիցեն։
30 Եւ եկաց զերկեամ մի բովանդակ իւրով վարձու.
31 եւ ընդունէր զամենեսեան որ մտանէին առ նա.
32 քարոզէր զարքայութիւնն Աստուծոյ, եւ ուսուցանէր
վասն տեառն Յիսուսի Քրիստոսի անխափան՝
ամենայն համարձակութեամբ։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

ԸՕԹԱՆՑԵՑՈՒՆՑ ԹՂԹՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ

Ի փոքունս փոքումբք նոյ յանդգնելոց՝ չէ առանց կասկածանաց. իսկ ես կրտսերս որ 'ի վերջ ջան զես արկի զանձնս յաշխատութիւնս, ոչ առաւել եւս իցեմ ընդ տագնապաւ: Զոր օրինակ եթէ փոքր մանուկ որ կարծիցէ զհամատարած զծովն հատանել անցանել, եւ սաստիկ հողմոց մրրկացն ժուժկալ լինել հաւանիցէ, եւ սակաւ նոյն շարժեցեալ ալեացն չհանդարտիցէ, փոքր մի ընդ ելոյ հիւսիսայինն հողմոյն. այլ անձամբ անձին ողբայցէ իբրեւ այնուհետեւ 'ի հողմակոծելն՝ անձին մեղ դնիցէ թշուառականն: Ըստ նմին օրինակի ես այժմ ինքնին իսկ զօր գիտեմ զանձին առանոյ, այսու զի խնամ յանդգնութեամբս յօժարեալ նոյն այս եւեթ զի արժանաւոր պատասխանատուութիւն 'ի մէջ բերից, վասն ամենեցուն մեզ հնազանդելոյ, յորս ես եւս յանդգնիմ. այլ եւ չլինել ձեզ ինձ մեղադիր: Բայց զի արդարեւ ոչ էր օրինաւ բանադատեալ 'ի քէն, եղբայր պատուական Յոհաննէս, որպէս զանգէտ անկար որ 'ի նախահասակաց եւս զանձն 'ի գործ. եւ ընդ իմաց փառաւոր յամենայն ժամ ունիմ աչն վարձուց 'ի փրկութիւն. թէ այդպէս իցէ, ով սիրելի իմ գլուխ. հանապազորդ պատուոյ իմոյ հնազանդութեանս մի մխտաց լինիցիս. եւ 'ի կարեկցութիւն այժմու վտանգամբոց խոնարհեալ, զամենայն անան եւ անբա սիրով հասու մեզ արդեամբք՝ անձամբ յաջողս զԱստուած վասն մեր, համօրէն զամենայն մարդիկ եկեղեցւոյ Քրիստոսի, որոցն զնդեպ 'ի միասին զամբարելոյք, առնել աղօթս անդադար վասն մեր, եւ լինել բարեխօս: Գիտեմ զի լինիցին երախտաւորք բառ օրինակինս, որոց երբեմն զյարկ ասեն քարեալ՝ կախեալ էիւ ցին զանդամալոյծն առ Յիսուս, խոնարհեցանն հաւատովք՝ յաղագս ցաւոց անկելոյն չանէլուն զբժշկութիւն: Ընկալ այսուհետեւ ընկալ առ 'ի մէնջ տխրեալոց զգոց հրամանացդ վաճառաշահութիւն՝ աղօթիւք վասն մեր, ընդ մերս հնազանդութեանս լինել զանկ հատուցանող: Այլ ես առան առ առաւ կարգաւ զկաթողիկեայ թղթոյն ընթերցողս, եւ զգլխակարգութիւնս, մանդամայն եւ զառաւանեղէն վկայութիւնս, ըստ խմում տկարութեանս կարգեցից:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ ԹՂԹՈՅՆ ՅԱԿՈԲԱՅ

Քանզի թէպէտ եւ Յակոբոս գրէ զայս որոց յերկոտասանեան ազգացն սփռեալք էին հաւատացեալք ՚ի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս. գրէ եւ վարդապետական զթուղթս, եւ ուսուցանէ յաղագս զանազան փորձութեանց՝ թէ որ իցէ առ ՚ի յԱստուծոյ, եւ որ յինքենէ ՚ի մարդկանէ: Եւ թէ ոչ բանիւ եւեթ, այլ գործով ցուցանել արժան է զհաւատս. եւ զի ոչ ունկնդիրք օրինացն են արդարք, այլ գործողք օրինացն: Յաղագս մեծատանց պատուիրէ՝ զի մի նախապատուեսցեն զնա զաղքատաց յեկեղեցիս, եւ մանաւանդ՝ զի մի իբրեւ զհպարտս զանարգեսցեն զնոսա: Եւ ՚ի կատարումն մխիթարէ զանխռովս ՚ի նեղութիւնս, եւ հրամայէ նոցա երկայնամտել մինչեւ ՚ի գալուստն Տեառն, ուսուցանէ յաղագս համբերութեան ՚ի Յոբայ. ախորժելի արարեալ զհամբերութիւնն: Պատուիրէ կոչել զերիցունս առ հիւանդացեալսն, եւ փութալ դարձուցանել զմոլորեալսն ՚ի ճշմարտութենէ, եւ առնել նմա փրկութիւն ՚ի Տեառնէ եւ քաւութիւն մեղաց, եւ այսպէս կատարէ զթուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ԹՂԹՈՅՆ ՅԱԿՈԲԱՅ

Ա. Վասն համբերութեան եւ անխիղճ հաւատոյ, եւ վասն խոնարհութեան մեծատանց: ա. Յաղագս փորձութեան հրոյն, եւ վասն որ ՚ի նմանէ կարիքն իցեն, եթէ ոչ են յԱստուծոյ այնպիսի պատճառք. այլ որ ինչ բարի է ՚ի վերուստ ՚ի նմանէ է:

Բ. Վասն հեզութեան եւ արդարութեան եւ գործոց բարեաց, եւ արդարութեամբ առնելոյ, եւ վասն զգուշութեան եւ չափով զբանն խօսելոյ:

Գ. Վասն առ ՚ի խտրականչըր ոչ ակն առնելոյ աղքատութեան ըստ օրինացն:

Դ. Եթէ ոչ ՚ի հաւատոց միայն, այլ եւ ՚ի գործոց, եթէ ոչ առանց միոյ ՚ի նոցանէ արդարանայ մարդ:

Ե. Եթէ յանդգնութիւն եւ անխրատ լեզու ապականէ զամենայն, զոր կարեւոր պարտ է ՚ի վերայ եւ ՚ի գործ Աստուծոյ: ա. Յաղագս վասն բարեաց գնացից անդ կռուոյ լինելոյ ընդ միմեանս՝ ՚ի վասն մարդկեղէն իմաստութեան: բ. Վասն առաւելութեան իմաստութեանն: գ. Եթէ ՚ի ծուլութենէ եւ ՚ի ախտասիրութենէ՝ հակառակութիւն եւ խռովութիւն եւ թշնամութիւն առ Աստուած լինի: դ. Վասն առաւելութեան ՚ի փրկութիւն, եւ վասն չդատելոյ զընկերս:

Զ. Եթէ ոչ մարդով այլ Աստուծով ուղղին գնացք նոցա: ա. Յաղագս աղաւաղութեան մեծատանց, եւ յաւիտենական փափկութեանց նոցա, եւ վասն արդարադատութեան Աստուծոյ: բ. Վասն երկայնամտութեան եւ համբերութեան չարչարանաց, եւ վասն չերդնլոյ: գ. Խոստովանութիւն, եւ խրատ առ հիւանդս, եւ խորհրդական բարոյն պատճառք հաւատոյ: դ. Եթէ դարձուցանել զմոլորեալն է լինել ընկերին փրկութիւն:

Յակոբու թուղթս գրեցաւ յԵրուսաղէմէ առ երկոտասան ցեղս ՚ի սփիւռս:

ԹՈՒՂԹ

ՍՐԲՈՅ

ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅԱԿՈՎԲԱՅ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ.

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՅԱԿՈՎԲՈՍ Աստուծոյ եւ տեառն Յիսուսի 1
Քրիստոսի ծառայ. երկոտասան ազգացդ որ 'ի
սփիւռս էք՝ ողջոյն:

Ամենայն ուրախութեան արժանի համարեցարուք, 2
եղբարք, յորժամ 'ի պէսպէս փորձութեանց
'ի մէջ անկանիցիք. գիտասջիք զի հանդէս 3
ձերոյ հաւատոցն յօրինեալ գործէ զհամբերութիւն:
Իսկ համբերութիւնն գործ կատարեալ 4
ունիցի. զի իցէք ողջանդամք եւ կատարեալք,
եւ ոչ ինչ իւիք նուազեալք: Ապա թէ 5
որ 'ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութենէ,
խնդրեսցէ յԱստուծոյ՝ որ տայն ամենայնի
առատապէս եւ ոչ նախատէ, եւ տացի նմա: Բայց 6
խնդրեսցէ հաւատովք՝ եւ մի երկմտեսցէ. զի
որ երկմտեան է՝ նման է հողմակոծեալ եւ
տատանեալ ալեաց ծովու. մի՛ ակն կալցի մարդն 7
այն առնուլ ինչ յԱստուծոյ. զի այր երկմիտ՝ 8
առանց հաստատութեան է յամենայն ճանապարհս իւր:
Պարծեսցի եղբայրն խոնարհ 'ի բարձրութիւն 9
իւր, եւ որ մեծատունն իցէ 'ի խոնարհութիւն 10
իւր. քանզի իբրեւ զծաղիկ խոտոյ
անցցէ: Զի ծագեաց արեւ հանդերձ խորշակաւ՝ 11
եւ ցամաքեցոյց զխոտն, եւ թօթափեցաւ
ծաղիկն նորա, եւ կորեաւ վայելչութիւն երեսաց
նորա. նոյնպէս եւ մեծատունն հանդերձ
շահիւքն իւրովք թարշամեսցի: Երանեալ է այր 12
որ համբերիցէ փորձանաց. զի եթէ ընտիր եղեւ
ցանիցի, առցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ
սիրելեաց իւրոց:

13 Մի ոք որ 'ի փորձութեան իցէ, ասիցէ՝ թէ
յԱստուծոյ փորձիմ. զի Աստուած անփորձ է
14 չարեաց, փորձէ նա՛ եւ ոչ զոք: Իւրաքանչիւր
ոք փորձի առ 'ի յիւրոցն ցանկութեանց ձգեալ
15 եւ պատրեալ. ապա այնուհետեւ ցանկութիւնն
յղացեալ՝ զմեղս ծնանի, եւ մեղքն կատարեալ՝
16 զմահ ծնանին: Մի՛ խաբիք, եղբարք իմ սիրե-
17 լիք. զի ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պար-
գեւք կատարեալք՝ 'ի վերուստ են իջեալ առ 'ի
Հօրէն լուսոյ, յորում չիք փոփոխումն եւ կամ
18 շրջելոյ ստուեր: Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բանիւն
ճշմարտութեան՝ լինել մեզ պտուղ ինչ ստե-
19 ղծուածոց նորա. գիտասջիք եղբարք իմ սիրելիք:
Եղիցի ամենայն մարդ արագ առ 'ի լսել, եւ
ծանր առ 'ի խօսել, եւ ծանր առ 'ի բարկանալ.
20 զի բարկութիւն մարդոյ զարդարութիւն Աս-
21 տուծոյ ոչ գործէ: Արդ 'ի բաց թօթափեալ զա-
մենայն աղտեղութիւն եւ զյաւելուած չարեաց,
հեզութեամբ ընդունիջիք զբանն բնատունկ, որ
22 կարող է կեցուցանել զոգիս ձեր. լինիջիք առ-
նելիք բանին, եւ մի լսելիք միայն համարեսջիք
23 յանձինս: Զի եթէ ոք լսօղ միայն իցէ բանին՝
եւ ոչ առնելի, նման է նա մարդոյ որ պշուցեալ
հայիցի ընդ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին 'ի հայե-
24 լւոջ. զի հայեցեալ եւս գնաց, եւ զանց արար.

եւ անցին մոռացաւ թէ որպիսի ոք էր : Իսկ որ 25
յանկեալ 'ի կատարեալ օրէնս ազատութեան
հայեսցի , եւ 'ի նմին կացցէ , ոչ եղեւ նա լսող մոռացութեան ,
այլ առնելի գործոյն . նա յառնելն
իւրում լիցի երանելի : Եթէ ոք կարծիցէ կրօնաւոր 26
լինել , եւ ոչ սանձահարիցէ զլեզու իւր ,
այլ զբաղեցուցանիցէ զսիրտ իւր , այնպիսւոյն
վայրապար է կրօնաւորութիւնն : Կրօնաւորութիւն 27
սուրբ եւ անարատ առ 'ի յԱստուծոյ եւ
'ի Հօրէ այս է , այցելու լինել որբոց եւ այրեաց
'ի նեղութեան իւրեանց , անարատ պահել զանձն
յաշխարհէ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Գ/ԵԶ. Եղբարք իմ , մի աչառանօք ունիցիք զհաւատսն 1
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , որ Տէրն է
փառաց : Եթէ մտցէ 'ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ 2
ունիցի մատանի ոսկի եւ հանդերձս պայծառս ,
մտանիցէ անդր եւ աղքատ որ 'ի հանդերձս աղտեղիս ,
հայիցիք ընդ այն՝ որ ունիցի զհանդերձսն 3
պայծառս , եւ ասիցէք՝ եթէ դու նիստ աստ
պատուով , եւ աղքատին ասիցէք՝ եթէ յոտն
կաց այդր , կամ թէ եկ նիստ առ պատուանդանաւ
իմով . ոչ խտրիցէք յանձինս , եւ լինիցիք 4
դատաւորք չարաց խորհրդոց : Լուարուք ինձ , 5
եղբարք իմ սիրելիք . ո՞չ աղքատսն Աստուած ընտրեաց
զաղքատս աշխարհիս , որ են մեծատունք
հաւատովք եւ ժառանգաւորք արքայութեանն՝
զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց . եւ դուք անարգեցէք 6
զաղքատս : Ո՛չ մեծատունք յաղթահարեն
զձեզ՝ եւ նոքա քարշեն զձեզ 'ի դատաստանս .
ո՞չ նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ 7
կոչեցեալ է 'ի վերայ ձեր : Ապա թէ զօրէնսն 8
կատարիցէք զարքունականն ըստ գրոց , եթէ սիրեսցես
զընկեր քո իբրեւ զանձն քո , բարւոք
առնէք . իսկ եթէ աչառիցէք , մեղս գործէք՝ 9
յանդիմանեալք յօրինացն իբրեւ օրինազանցք :
Որ ոք զամենայն օրէնսն պահիցէ , եւ միով իւիք 10
ինչ գթիցէ , եղեւ ամենայն օրինացն պարտապան :
Զի որ ասացն՝ թէ մի սպանանիցես , ասաց 11
թէ եւ մի շնայցես . զի եթէ սպանանիցես
ո՛չ՝ բայց շնայցես , եղեր յանցաւոր օրինացն :
Այնպէս խօսեցարուք եւ այնպէս արարէք , 12
որպէս զի ազատութեան օրինօքն իցէք դատելոց . զի անողորմ դատաստան լինելոց է այնմ , 13
որ ոչ առնիցէ զողորմութիւն . քանզի բարձրագլուխ
պարծի ողորմութիւն առ դատաստանաւն :

Դ/ԵԷ Զինչ օգուտ իցէ , եղբարք իմ , եթէ ասիցէ 14
ոք հաւատս ունել՝ եւ գործս ոչ ունիցի . միթէ
կարիցէն հաւատքն ապրեցուցանել զնա : Եթէ 15
եղբայր ոք կամ քոյր՝ իցեն մերկք կամ կարօտեալ
16 աւուրն կերակրոյ , ասիցէ ոք 'ի ձէնջ ցնոսա .
երթայք խաղաղութեամբ ջեռարուք եւ
յագեցարուք . եւ տայցէք ոչ՝ նոցա զպէտս
17 մարմնոյն , զինչ օգուտ իցէ . այնպէս եւ հաւատք՝
եթէ գործս ոչ ունիցին , մեռեալ են առանձինն :
18 Այլ թերեւս ասիցէ ոք . եթէ դու հաւատս
ունիս՝ եւ ես գործս ունիմ . ցոյց ինձ
զհաւատսն քո առանց գործոց , եւ ես ցուցից
19 քեզ 'ի գործոց իմոց զհաւատսն : Դու հաւատաս՝
զի մի է Աստուած , բարւոք առնես . եւ
20 դեւք հաւատան եւ սարսեն : Կամիս գիտել ,
ով մարդ ունայն , զի հաւատք առանց գործոց
21 դատարկ են : Աբրահամ հայր մեր ո՞չ ապաքէն
'ի գործոց արդարացաւ՝ հանեալ 'ի սեղան զորդին
22 իւր զԻսահակ պատարագ : Տեսանես՝ զի
հաւատքն եղեն գործակից գործոց նորա . եւ
23 'ի գործոց անտի հաւատքն կատարեցան . եւ
կատարեցաւ գիրն՝ որ ասէ . Հաւատաց Աբրահամ
յԱստուած , եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն ,
եւ կոչեցաւ բարեկամ Աստուծոյ :
24 Տեսանէք՝ զի 'ի գործոց արդարանայ մարդ՝ եւ
25 ոչ 'ի հաւատոց միայն : Այնպէս եւ Ռահաբ պոռնիկ՝
ո՞չ ապաքէն 'ի գործոց արդարացաւ , ընկալեալ
զլրտեսսն՝ եւ ընդ այլ ճանապարհ արձակեաց
26 : Զոր օրինակ մարմին առանց հոգւոյ մեռեալ
է , այնպէս եւ հաւատք առանց գործոց
մեռեալ են :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Մի բազում վարդապետք լինել , եղբարք իմ . Ե/ԵԸ
գիտասջիք՝ զի մեծ դատաստան ընդունելոց եմք .
2 քանզի բազում ինչ յանցանեմք ամենեքեան :
Եթէ ոք բանիւ ոչ յանցանիցէ՝ նա է մարդ կատարեալ ,
որ կարօղ է սանձահարել զամենայն
3 մարմին իւր : Տես՝ զի ձիոց սանձս 'ի բերան
դնեմք՝ առ անսալոյ նոցա մեզ , եւ զամենայն
4 մարմինս նոցա նուաճեմք : Ահաւասիկ եւ նաւք՝
որպիսի ինչ են , եւ 'ի սաստիկ հողմոյ վարին .
եւ փոքր թիւովն շրջին՝ յոր կոյս եւ միտք ուղղչին
5 կամիցին : Այնպէս եւ լեզու՝ փոքր ինչ անդամ
է՝ եւ մեծամեծս բարբառի . ահա եւ սա-
6 կաւ ինչ հուր զորպիսի անտառս հրդեհէ . եւ
լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութեան , լեզու հաստատեալ
է յանդամս մեր , որ զամենայն մարմինն
արատաւորէ , եւ վառէ հրով զանիւ ծննդեան ,
7 եւ բորբոքեալ [illegible] 'ի գեհենէ : Ամենայն բնութիւն
գազանաց եւ թռչնոց եւ սողնոց , եւ որ
'ի ծովու են , հնազանդեալ է եւ հնազանդի
8 մարդկեղէն բնութեան : Բայց զլեզու մարդկան
ոչ ոք կարէ հնազանդել , զչարն եւ զանկարգն
9 եւ զլի թունոյ մահաբերին : Նովաւ օրհնեմք
զՏէրն եւ զՀայր , եւ նովաւ անիծանեմք զմար-

դիկ որ ըստ նմանութեան Աստուծոյ արարան․
'ի նմին բերանոյ ելանեն օրհնութիւնք և ա- 10
նէծք․ ոչ է պարտ, եղբարք իմ, այսմ այսպէս
լինել․ Մի թէ աղբիւր անտառին 'ի միոյ ականէ 11
բղխիցէ քաղցր և դառն․ մի թէ մարթ ինչ իցէ, 12
եղբարք իմ, թզենւոյ ձէթ բերել․ կամ որթոյ
թուզ․ և ոչ աղտաղտին ակնոյ ջուր քաղցր
առնել։

ԲԳ Ո՞վ իցէ իմաստուն և հանճարեղ 'ի ձեզ, 13
ցուցցէ 'ի բարւոք գնացից զգործս իւր հեզու-
թեամբ իմաստութեան։ Ապա թէ նախանձ և 14
դառնութիւն և հակառակութիւն ունիցիք 'ի
սիրտս ձեր, մի պարծիք սուտ առնել զճշմար-
տութիւն։ Ոչ է իմաստութիւնս այս իջեալ 'ի 15
վերուստ, այլ երկրաւոր՝ շնչաւոր և դիւական․
Ուր հեռ և նախանձ, անդ է անկարգութիւն 16
և ամենայն իրք չարք։ Իսկ վերին իմաստու- 17
թիւն, նախ՝ զի սուրբ է, և ապա խաղաղա-
րար, հեզ, դիւրահաւան, լի ողորմութեամբ
և պտղովք բարեաց, անխտիր, առանց կեղծա-
ւորութեան․ պտուղ արդարութեան խաղաղու- 18
թեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղա-
ղութիւն։

ԳԼՈՒԽ Դ

Ուստի պատերազմունք և ուստի կռիւք 'ի 1
ձեզ․ ո՞չ յայսմանէ ցանկութեանց ձերոց՝ որ
զինեալ են յանդամս ձեր․ Ցանկայք, և ոչ 2
գտանէք․ սպանանէք և նախանձիք, և ոչ կա-
րէք հասանել․ պատերազմիք կռուիք՝ և ոչ ու-
նիք, վասն զի ոչ խնդրէք․ խնդրէք՝ և ոչ առ- 3
նուք, վասն զի չարաչար խնդրէք․ զի անդէն 'ի
ցանկութիւնս ձեր մաշեսջիք․ Շնացողք, ո՞չ գի- 4
տէք զի սէր աշխարհիս թշնամութիւն է առ
Աստուած․ զի որ ոք կամիցի սիրել զաշխարհ,
թշնամի առնէ զանձն Աստուծոյ․ Կամ թէ վայ- 5
րապար համարիցիք՝ զոր ասէ գիրն առ նախանձ
որում փափաքէ հոգին՝ որ բնակեալ է 'ի
մեզ․ առաւել շնորհս տայ․ վասն որոյ ասէ․ 6
Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ, այլ շնորհս
խոնարհաց։

ԲԴ Հնազանդեցարուք այսուհետեւ Աստուծոյ․ 7
կացէք հակառակ չարախօսին, և եղիցի փա-
խստեայ առ 'ի ձէնջ․ Մերձեցարուք առ Աս- 8
տուած, և մերձեսցի առ ձեզ․ Սրբեցէք զձեռս,
մեղաւորք, և ուղիղ արարէք զսիրտս, երկմ-
տք․ տառապեցարուք, սգացարուք, և լա- 9
ցէք․ ծաղր ձեր 'ի սուգ դարձցի, և ուրախու-
թիւն ձեր 'ի տրտմութիւն․ Խոնարհեցարուք 10
առաջի Տեառն՝ և բարձրացուսցէ զձեզ։ Մի 11
բամբասէք զմիմեանս, եղբարք․ որ բամբասէ
զեղբայր իւր, կամ դատի զեղբայր իւր, զօրէնս
բամբասէ և զօրէնս դատի․ իսկ եթէ զօրէնս
դատիցիս, ոչ առնիչ օրինացն ես՝ այլ դատա-
12 ւոր․ Մի է օրինադիր և դատաւոր, որ կարօղն
13 է փրկել և կորուսանել․ դու ո՞ ես՝ որ դատիս
զընկերն։

Ահաւասիկ են որ ասեն․ այսօր և վաղիւ եր- ԲԵ
թիցուք յայս անուն քաղաք, և կեցցուք անդ տա-
14 րի մի, վաճառականեսցուք և շահեսցուք․ որք ոչ
15 գիտէք զվաղիւն․ զորօրինակ ինչ իցեն կեանք ձեր․
զի իբրեւ շոգի մի էք, որ առ սակաւ մի երեւեալ՝
և ապա աներեւութանայ․ փոխանակ զի ասէք․
եթէ Տէր կամեսցի, կեցցուք և արասցուք զայս
16 ինչ կամ զայն․ և արդ պարծիք յամբարտաւա-
նութեան ձերում․ ամենայն ինչ այնպիսի պար-
17 ծանք՝ չարութեան են։ Որ ոք գիտիցէ զբարին՝
և ոչ առնիցէ, մեղք են նմա։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Արդ աւասիկ, մեծատունք, լացէք և ԲԶ
ողբացէք 'ի վերայ թշուառութեանցն, որ գա-
2 լոց են 'ի վերայ ձեր։ Զի մեծութիւնք ձեր յու-
3 ռեալ է, և հանդերձ ձեր կերակուր ցեցոյ, և
արծաթ ձեր և ոսկի ժանգահար, և ժանգն
նոցա լիցի ձեզ 'ի վկայութիւն, և կերիցէ զմար-
մինս ձեր․ իբրեւ զհուր գանձեցէք աւուրցն
4 յետնոց։ Ահաւասիկ վարձք մշակաց որ գործեն
զանդս ձեր՝ առ ձեզ են․ զրկեալն 'ի ձէնջ աղա-
ղակէ, և բողոք հնձողացն եհաս յականջս Տեա-
5 ռն զօրութեանց։ Փափկացայք 'ի վերայ երկրի
և զրաղայք․ սնուցէք զսիրտս ձեր՝ իբրեւ ա-
6 ւուր սպանման․ դատեցէք սպանէք զարդարն,
7 որ ոչ կայր ընդդէմ ձեր։ Երկայնամիտ լե-
րուք, եղբարք իմ, մինչեւ 'ի գալուստն Տեառն․
ահա մշակն ակն ունի պատուական պտղոյ
երկրի, երկայնամտեալ 'ի նմա, մինչեւ առցէ
8 Նոյնպէս և դուք երկայնամիտ լերուք, հաստատե-
ցէք զսիրտս ձեր, զի գալուստն Տեառն մերձ
9 է։ Մի հեծէք զմիմեանս, եղբարք իմ, զի մի
դատապարտիցիք․ ահաւասիկ դատաւորն առաջի
10 դրանն կայ։ Օրինակ առէք, եղբարք, չարչա-
րանաց և երկայնմտութեան զմարգարէսն, որ
11 խօսեցան յանուն Տեառն։ Ահաւասիկ երանելի
համարիմք զհամբերողսն․ զհամբերութիւնն Յոբայ
լուարուք, և զկատարածն Տեառն տեսէք, զի ողորմած է Տէր և գթած։

12 Բայց յառաջ քան զամենայն, եղբարք իմ, մի ԲԷ
երդնուցուք, մի յերկինս, մի յերկիր, մի յայլ
ինչ երդումն, այլ եղիցի ձեր այոն այո, և ոչն
ոչ․ զի մի 'ի կեղծաւորութիւն անկանիցիք։
13 Վշտանայցէ ոք 'ի ձէնջ, յաղօթս կացցէ․ զուարթ-
14 րիցէ ոք, սաղմոս ասասցէ․ Հիւանդանայցէ ոք
'ի ձէնջ, կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյ, և

արասցեն 'ի վերայ նորա աղօթս, օծցեն իւղով
յանուն Տեառն. եւ աղօթքն հաւատովք՝ փրկեսցեն 15
զաշխատեալն, եւ յարուսցէ զնա Տէր. եւ
եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ՝ թողցին նմա։ Խոստովան 16
եղերուք միմեանց զմեղս, եւ աղօթս արարէք
'ի վերայ միմեանց, որպէս զի բժշկեսջիք.
քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ
յօգնականութիւն։ Եղիաս մարդ էր իբրեւ զմեզ 17
չարչարելի. եւ յաղօթս եկաց, եւ ոչ տեղեաց

18 յերկիր զերիս ամս եւ զվեց ամիս. եւ դարձեալ
եկաց յաղօթս, եւ ետուն երկինք զանձրեւ. եւ
19 բուսոյց երկիր զպտուղ իւր։ Եղբարք իմ, եթէ
ոք 'ի ձէնջ մոլորեսցի 'ի ճանապարհէ ճշմարտութեան,
20 եւ դարձուսցէ ոք զնա, գիտասցէ՝ զի
որ դարձուսցէ զմեղաւորն 'ի մոլորութենէ ճանապարհին
իւրմէ, փրկեսցէ զոգի իւր 'ի մահուանէ,
եւ ծածկեսցէ զբազմութիւն մեղաց։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

Զայս գրէ Պետրոս թուղթ վարդապետական որոց 'ի սփիւռս էին Հրէից քրիստոնեայք եղելոց. եւ գրէ 'ի Հրէիցն հաւատացելոցն էին՝ հաստատել զնոսա: Եւ յառաջագոյն պատմէ եւ ցուցանէ, թէ որ առ 'ի Քրիստոս հաւատք՝ 'ի մարգարէիցն նախապատմեցաւ, եւ նորա պատմեցաւ արեամբ նորա փրկութիւն լինել, եւ նոցա եւ հեթանոսաց աւետարանեցաւ ամենայնն, որում փափագէին հրեշտակք խորհրդոյն. այս խորհրդակցի՝ արժանաւորս կոչողին լինել փրկելոցն: Հրամայէ եւ զթագաւորս պատուել. եւ կանանց եւ արանց զհամաձայն լինելն պատուիրէ, եւ 'ի սրբութիւնն խրատէ առնել ինչ: Ցուցանէ թէ եւ 'ի դժոխսն եղեւ 'ի Տեառնէ քարոզութիւն փրկական յարութեանն. եւ զի յառաջագոյն ննջեցելոցն յարիցեն եւ դատեսցին մարմնով, եւ ընդհանուր յարութեանն ժամն. եւ զի կատարածն ամենեցուն մերձ է, եւ պարտ է ամենեցուն պատրաստ լինել, որպէս թէ բան տալոց են դատաւորին. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

Ա. Վասն Քրիստոսի փրկութեանն ծննդեանն եւ վասն համբերութեան փորձանաց, եւ վասն փրկութեան գործոյն հաւատոյն յառաջագոյն պատմեցաւ 'ի մարգարէիցն:

Բ. Վասն յատուկ եւ սրբութեան զոր պարտիմք յաջողել որդեգրութեանն՝ զգուշանալ զնոցին:

Գ. Վասն արժանի բաց որդեգրութեանն կեալ 'ի Քրիստոս, յորում արտաքնոցն 'ի փառս Աստուծոյ:

Դ. Վասն իշխանաց հնազանդ լինելոյ, եւ եղբայրսիրութեան եւ առատաձեռնութեան: ա. Յորում վասն ծառայից հնազանդութեան, եւ անոխակալ համբերութեան վասն Քրիստոսի: բ. Վասն հնազանդութեան կանանց, եւ միաբանութեան ընդ այրս, առ 'ի փրկութիւն հաւատոյ՝ յորդորել Սառայի: գ. Վասն արանց զգուշանալ կանանց գալոց: դ. Վասն ամենեցուն հեզ եւ համբերող անոխակալութեան, որպէս օրինակ առ 'ի նմին Աստուծոյ մարդասիրութիւնն, եւ առ մեզ մխիթարութեան Քրիստոսի չարչարակցութիւն:

Ե. Վասն մերկանալոյ զգործ չարութեան, եւ ամենեցուն հոգւով զգաստանալ սրբութեան, ըստ ազգի ազգի եւ պէսպէս շնորհաց:

Զ. Եթէ հաղորդութեամբ ընդ Քրիստոսի յաղթել պարտ է ընական կարեաց, եւ յաւէտ նորին համբերել ակնածութեամբ որ յայլոց:

Է. Խրատ երիցանց վասն հօտից առաջնորդութեան: — Յորում վասն հաւատացելոց ամենեցուն՝ խոնարհութիւն, խոնարհութեամբ յաղթութիւն ընդդէմ հակառակորդին:

Ը. Աղօթք վասն կատարման հաւատոյ:

ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԲՁ. **Պ**ԵՏՐՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ընտ- 1
րելոց նժդեհից որ 'ի սփիւռս պոնտացւոց,
գաղատացւոց եւ կապադովկեցւոց եւ ասիաց-
ւոց եւ բիւթանացւոց, ըստ կանխագիտու- 2
թեանն Աստուծոյ Հօր, սրբութեամբ Հոգւոյն,
'ի հնազանդութիւն եւ 'ի հեղումն արեանն Յի-
սուսի Քրիստոսի: Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղա-
ղութիւն բազմասցի:

Ա. Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ 3
Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմու-
թեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին 'ի յոյսն կեն-
դանի, 'ի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիստո-
սի 'ի մեռելոց. յանեղծ եւ յանարատ եւ յանթա- 4
ռամ ժառանգութիւնն՝ որ պահեալ է յերկինս
'ի ձեզ. որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ 5
էք հաւատովք 'ի պատրաստեալ փրկութիւնն
յայտնել 'ի յետին ժամանակս. որով ուրախ լի- 6
նիջիք. որք այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի
խռովեալ էք 'ի պէսպէս փորձութիւնս:
Զի հանդէս ձերոյ հաւատոյն առաւել քան 7
զոսկի կորստական՝ պատուական է, որ հրով
փորձեալ՝ գտցի 'ի գովութիւն եւ 'ի փառս եւ
'ի պատիւ 'ի յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստո-
սի: Զոր ոչն տեսէք՝ եւ սիրեցէք. ընդ որ այժմ 8
ոչ հայեցեալք, բայց հաւատացեալք. եւ ուրախ
էք անճառ եւ փառաւորեալ խնդութեամբն.
ընկալեալ զկատարումն հաւատոյն ձերոյ՝ զոգ- 9
ւոյն փրկութիւն: Վասն որոյ փրկութեան՝ 10
խնդրեցին եւ քննեցին մարգարէքն, որք վասն
որոյ 'ի ձեզ լինելոց էին շնորհացն՝ մարգարէա-
11ցին. քննէին յորում եւ յորպիսի ժամանակի
գուշակէր 'ի նոսա Հոգին Քրիստոսի. որ նախ՝
չարչարանացն Քրիստոսի վկայէր, եւ յետ այ-
12նորիկ՝ զփառացն: Որոց եւ յայտնեցաւ իսկ.
զի ոչ թէ անձանց, այլ մեզ մատակարարողք լի-
նէին, նոյին՝ որք այժմ պատմեցան, այնոքիւք
որք աւետարանեցինն ձեզ Հոգւովն սրբով որ
առաքեցաւ յերկնից, զոր ցանկային տեսանել
զննել ընդ ոտս հրեշտակք:
13 Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուարթա- Բ/ԲԷ
ցեալք, բովանդակ ապաւինեցէք հասելոց ձեզ
շնորհացն 'ի յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստո-
14սի, իբրեւ որդիք հնազանդութեան. մի կեր-
պարանեալք առաջին ձերովք անգիտութեանն
15ցանկութեամբք: Այլ ըստ սրբոյն որ կոչեաց
զձեզ, եւ դուք սուրբք յամենայն գնացս ձեր
16լինիջիք. վասն որոյ գրեալ է, Եթէ սուրբք
17լերուք՝ զի ես սուրբ եմ: Եւ եթէ հայր կոչիցէք
զայն, որ առանց ակնառութեան դատի ըստ
իւրաքանչիւր գործոց, ահիւ երկիւղիւ զձերոյ
18պանդխտութեան ժամանակդ գնասջիք: Գի-
տասջիք, զի ոչ ապականացու արծաթեղինօք
եւ ոսկեղինօքն փրկեցարուք 'ի ձերոց ունայնու-
19թեան հայրենատուր գնացիցն, այլ պատուա-
կան արեամբն Քրիստոսի, իբրեւ անբիծ եւ ա-
20նարատ գառին, որ յառաջածանօթն էր նախ քան
զսկզբանէ աշխարհի, եւ երեւեցաւ 'ի վախճանի
21ժամանակաց վասն ձեր. որք նովաւ հաւատա-
ցէք յԱստուած, որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց.
եւ ետ նմա փառս. զի հաւատքն ձեր եւ յոյս

իցեն յԱստուած ։ Զանձինս ձեր սրբեալ հնա֊ 22
զանդութեամբ ճշմարտութեան , յեղբայրսի֊
րութիւն առանց կեղծաւորութեան , 'ի սուրբ
սրտէ սիրել սիրով զմիմեանս ։ Ծնեալք 'ի 23
վերստին՝ ոչ յապականութեան սերմանէն , այլ
յանապականացուէն , կենդանի եւ մնացակա֊
կան բանիւն Աստուծոյ ։ Քանզի ամենայն մար֊ 24
մին իբրեւ զխոտ է , եւ ամենայն փառք մարդոյ
իբրեւ զծաղիկ խոտոյ ․ խոտն ցամաքեցաւ եւ
ծաղիկն թօթափեցաւ , եւ բան Տեառն մնայ յա֊ 25
ւիտեան , այսինքն է՝ բանն որ 'ի ձեզ աւետարա֊
նեցաւ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Դ/45 Ի բաց թօթափեալ այսուհետեւ զամենայն չա֊ 1
րութիւն եւ զամենայն նենգութիւն , եւ զկեղ֊
ծաւորութիւնս եւ զնախանձ , եւ զամենայն չա֊
րախօսութիւն ․ իբրեւ զարդի ծնեալ մանկունս՝ 2
խօսուն եւ անխարդախ կաթինն փափաքեցէք ․
զի նովաւ աճեսջիք 'ի փրկութիւն , եթէ ճաշա֊ 3
կեցէք՝ զի քաղցր է Տէր ։ Առ որ մատուցեալ էք 4
'ի վէմն կենդանի , որ թէպէտ 'ի մարդկանէ ա֊
նարգեալ , այլ առ 'ի յԱստուծոյ ընտրեալ եւ
պատուական է ․ եւ դուք իբրեւ զվէմս կենդա֊ 5
նիս շինիք տաճար հոգեւոր՝ յանարատ քահա֊
նայութիւն , մատուցանել զհոգեւորն պատա֊
րագս՝ հաճոյս Աստուծոյ 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիս֊
տոսի ։ Քանզի կայ իսկ 'ի գիրս , եթէ ահաւասիկ 6
դնեմ 'ի Սիոն վէմ ընտիր , գլուխ անկեան պա֊
տուական , եւ որ 'ի նա հաւատասցէ՝ մի ամա֊
չեսցէ ։ Ձեզ այսուհետեւ հաւատացելոցդ՝ վէմ 7
պատուական , իսկ անհաւատիցն՝ վէմն զոր ա֊
նարգեցին շինողքն , նա եղեւ գլուխ անկեան ․
եւ վէմ գլորման եւ վէմ գայթագղութեան , որ 8
գայթագղին ապստամբեալք 'ի բանէն՝ յոր եւ
եդան ։ Այլ դուք ազգ էք ընտիր , թագաւորու֊ 9
թիւն , քահանայութիւն ․ ազգ սուրբ , ժողո֊
վուրդ սեպհական ․ որպէս զի զձեր առաքինու֊
թիւնսն պատմեսջիք այնմ , որ զձեզ 'ի խաւարէն
կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն ․ որք երբեմն չժո֊ 10
ղովուրդ , բայց արդ ժողովուրդ Աստուծոյ ․ որք
չողորմեալք , այժմ ողորմութիւն գտէք ։ Սիրե֊ 11
լիք , աղաչեմ , իբրեւ զպանդուխտս եւ զնժդեհս
'ի բաց մերժել 'ի մարմնաւոր ցանկութեանցն ,
որ զինուորին ընդդէմ ոգւոց ․ զկեանս ձեր 'ի մէջ 12
հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել ․ զի որով
բամբասիցեն զձեզ իբրեւ զչարագործս , 'ի բա֊
րւոք գործոցն ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր առնի֊
ցեն զԱստուած յաւուրն այցելութեան ։
Դ/46 Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն արա֊ 13
րածոյ վասն Տեառն ․ եթէ թագաւորի՝ իբրեւ
առաւել ումեք , եթէ դատաւորաց՝ իբրեւ 'ի 14
նմանէ առաքելոց 'ի վրէժխնդրութիւն չարա֊
15 գործացն , եւ 'ի գովութիւն բարեգործացն ։ Զի
այսպէս են կամք Աստուծոյ , բարեգործացն
պապանձեցուցանել զանգէտ մարդոց զանգի֊
16 տութիւն ։ Իբրեւ զազատս լինել , եւ մի իբրեւ
պատրուակ չարութեան ունել զազատութիւնն ,
17 այլ իբրեւ Աստուծոյ ծառայք ․ զամենեսեան
պատուեսջիք , զեղբայրսիրութիւն սիրեսջիք ,
յԱստուծոյ երկերուք , զթագաւորս պատուե֊
18 ցէք ։ Ծառայք , հնազանդ լինել յամենայնի եր֊
կիւղիւ տերանց , ոչ միայն բարեսիրացն եւ հե֊
19 զոցն , այլ եւ կամակորացն ․ զի այս շնորհք յԱս֊
տուծոյ են , եթէ բարւոք ինչ մտաց առնիցէ ոք
20 վշտաց յանիրաւի ։ Քանզի զի՞նչ երախտիք ի֊
ցեն , եթէ յորժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք եւ
համբերիցէք ․ այլ եթէ զբարիս գործիցէք՝ չար֊
չարիցիք եւ համբերիցէք , այն շնորհք յԱստու֊
21 ծոյ են ․ քանզի 'ի դոյն իսկ կոչեցարուք ։ Զի
եւ Քրիստոս վասն ձեր մեռաւ , եւ ձեզ եթող
22 օրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հետոց նորա ։ Որ
ոչ արար մեղս , եւ ոչ գտաւ նենգութիւն 'ի
23 բերան նորա ․ որ բամբասեալ՝ եւ ոչ փոխարէն
բամբասէր , չարչարեալ՝ եւ ոչ սպառնայր սպառ֊
նալիս ․ բայց իրաւամբք մատնէր դատաւորին ․
24 որ զմեր մեղսն իւրով մարմնովն վերացոյց 'ի խա֊
չափայտն ․ զի ելցուք զերծեալք 'ի մեղաց անտի ,
եւ կեցցուք արդարութեամբն կենդանիք ․ որոյ վի֊
25 րօքն բժշկեցայք ։ Քանզի էիք իբրեւ զոչխարս
մոլորեալս , այլ այժմ դարձարուք առ հովիւն
եւ տեսուչ ոգւոց ձերոց ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Այնպէս եւ կանայք հնազանդ լինել արանց իւ֊
րեանց ․ զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք 'ի
բանէ անտի , յաղագս կանանց գնացից եւ ա֊
2 ռանց բանին իսկ շահեսցին , դիտեալ երկիւղիւ
3 զձեր պարկեշտ գնացս ։ Որոց լինիցի ոչ արտա֊
քուստ հիւսիւք եւ ոսկեհուռ ծամակալօք կամ
4 պաճուճանօք զգեստուց զարդ ․ այլ ծածուկ սր֊
տին մարդն , անեղծութեամբ հեզութեան եւ
հանդարտութեան հոգւոյն , որ է առաջի Աս֊
5 տուծոյ բազմապատիկ ։ Քանզի այսպէս երբեմն
եւ կանայք որ յուսացեալ էին յԱստուած՝ զար֊
դարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց ։
6 Որպէս եւ Սառայ՝ զի հնազանդ էր Աբրահա֊
մու , եւ տէր իւր կոչէր զնա ․ որոյ եղերուքն
դուստրք որդեք ․ բարեգործք էին , եւ ոչ երկեա֊
7 ծէին՝ եւ ոչ 'ի միոջէ ինչ երկիւղէ ։ Այնպէս եւ
արք խոհեմութեամբ բնակեսջիք ընդ նոսա ․
իբրեւ տկար անօթոյ ածելով պատիւ կանանց՝
եւ իբրեւ ժառանգակցաց շնորհացն կենաց ․ զի
8 մի խափան լինիցին աղօթքն ձերոց ։ Եւ գլուխ

ամենեքեան, զի համամիտք իցէք, համակիրք,
եղբայրասէրք, ողորմածք, խոնարհք: Մի 9
չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս
ընդ բամբասանաց, այլ ընդհակառակն՝
օրհնել. զի յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի
զօրհնութիւնն ժառանգիցէք:

Դ Զի որ կամի զկեանս սիրել, և զաւուրս իւր 10
տեսանել 'ի բարութեան, լռեցուսցէ զլեզու իւր
'ի չարութենէ, և զշրթունս իւր 'ի չխօսելոյ
զնենգութիւն. խոտորեսցի 'ի չարէ և արասցէ 11
զբարի, խնդրեսցէ զխաղաղութիւն և երթիցէ
զհետ նորա. զի աչք Տեառն 'ի վերայ արդարոց, 12
և ականջք նորա յաղօթս նոցա. երեսք Տեառն
'ի վերայ չարագործաց: Եւ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ 13
զձեզ, եթէ դուք բարւոյն նախանձաւորք լինիցիք:
Այլ թէ և չարչարիցիք վասն արդարութեան, 14
երանելի էք. բայց յերկիւղէ նոցա
մի երկնչիցիք, և մի խռովիցիք. այլ զՏէր զնոյն 15
զՔրիստոս սուրբ արարէք 'ի սիրտս ձեր: Պատրաստ
իցէք տալ պատասխանի ամենայնի որ
խնդրիցէ զբանն՝ որ է վասն յուսոյն ձերոյ. այլ 16
հեզութեամբ և երկիւղիւ ունիցիք բարի խղճմտանս.
զի որով չարախօսիցեն զձէնջ՝ յամօթ
լիցին, որք բամբասեն զձեր բարւոք գնացս 'ի
Քրիստոս: Զի լաւ է բարեգործաց, եթէ կամեցին 17
բան Աստուծոյ կամացն չարչարել՝ քան
չարագործացն. զի և Քրիստոս մի անգամ վասն 18
մեղաց 'ի վերայ մեր մեռաւ, արդարն 'ի վերայ
անարդարաց. զի զմեզ մերձեցուսցէ առ Աստուած.
զի թէպէտ և մեռաւ մարմնով, այլ
կենդանի է հոգւով: Որով և ոգւոցն որ էին 'ի 19
բանտին, երթեալ քարոզեաց, երբեմն ապստամբելոցն, 20
յորժամ ներէր նոցա Աստուծոյ
երկայնմտութիւնն յաւուրս Նոյի յորս տապանն
կազմէր. յորս նաւագնացք, այս ինքն՝ ոգիք իբրեւ
ութ ապրեցան 'ի ջրոյն: Որ և զձեզ բան 21
նմին օրինակի կեցուցանէ մկրտութիւնն. ոչ ըղմարմնոյ
աղտն 'ի բաց ընկենլով, այլ զբարւոք
մտաց հանդէս առ Աստուած, 'ի ձեռն յարութեանն
Յիսուսի Քրիստոսի. որ է ընդ աջմէ Աս֊ 22
տուծոյ երթեալ յերկինս, 'ի հնազանդել նմա
հրեշտակաց և իշխանութեանց և զօրութեանց:

ԳԼՈՒԽ Դ

Ե/ԳՆ Քրիստոսի չարչարելոյ մարմնով վասն մեր, և 1
դուք 'ի նոյն միտս վառեցարուք. զի որ չարչարի
մարմնով՝ դադարէ 'ի մեղաց. զի մի ևս բաւ մարդկան 2
ցանկութեանց՝ այլ բան կամացն Աստուծոյ
կեցցէ զայլ ևս ժամանակն: Բանզի բաւական է 3
անցեալ ժամանակն լինելոյ կամացն հեթանոսաց,
որք գնացին գիջութեամբք, ցանկութեամբք,
գինեհարութեամբք, անառակութեամբք, արբեցութեամբք,
4 անօրէն կռապաշտութեամբք. որով
օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարիք 'ի նոյն անառակութեան
5 զեղխութիւն, և հայհոյեն. որ տացեն
պատասխանի այնմ որ 'ի պատրաստին ունի դատել
6 զկենդանիս և զմեռեալս: Զի 'ի այս իսկ
և մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ
մարդկան մարմնով, և կենդանի լիցին ըստ Աստուծոյ
7 հոգւով: Ամենեցուն վախճան մերձեալ է.
զգաստացարուք այսուհետև՝ և լերուք զուարթունք
8 յաղօթս: Նախ քան զամենայն սէր սէրս
ունել ընդ միմեանս. զի սէր ծածկէ զբազմութիւն
9 մեղաց: Օտարասէրք լինել ընդ միմեանս
10 առանց տրտնջելոյ. իւրաքանչիւր ոք որպէս և
ընկալաւ շնորհս ինչ՝ 'ի միմեանս զնոյն մատակարարել,
իբրեւ զբարիս հազարապետս այլազգ
11 շնորհացն Աստուծոյ: Եթէ ոք խօսիցի՝ իբրեւ
զԱստուծոյ պատգամս. եթէ ոք պաշտօնիցէ՝
իբրեւ 'ի զօրութենէ զոր շնորհէ Աստուած.
զի յամենայնի փառաւորեսցի Աստուած
'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք և
զօրութիւն յաւիտեանս ամէն:

12 Սիրելիք, մի օտարոտի համարել զեռանդն 2/12
ինչ որ 'ի փորձութիւն ձեզ լինիցի, որպէս թէ
13 օտար ինչ իցէ ձեզ դիպիցի. այլ իբրեւ հաղորդեալք
Քրիստոսի չարչարանացն՝ ուրախ լինիջիք,
զի և 'ի յայտնութեան փառաց նորա ցընծացեալ
14 բերկրեսջիք: Իսկ եթէ նախատիցիք
վասն անուանն Քրիստոսի, երանելի էք.
զի փառացն և զօրութեան անուն, և Աստուծոյ
15 հոգին 'ի վերայ ձեր հանգուցեալ է: Մի ոք
'ի ձէնջ չարչարեսցի իբրեւ զսպանող, կամ իբրեւ
գող, կամ իբրեւ չարագործ, կամ իբրեւ
16 զօտարատեաց: Ապա թէ իբրեւ զՔրիստոնեայ,
մի ամաչեսցէ. այլ փառաւոր արասցէ զԱստուած
17 անուամբս այսուիկ: Զի ժամանակ է սկսելոյ
լինելոյ դատաստանին 'ի տանէն Աստուծոյ. զի
եթէ նախ 'ի մէնջ, իսկ զինչ կատարած իցէ անոցիկ՝
որ ոչ հաւանեցան Աստուծոյ աւետարանին:
18 Եւ եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ ամպարիշտն
19 և մեղաւորն ո՞ւր գտանիցի: Որպէս
զի որ չարչարիցին ըստ Աստուծոյ կամացն, հաւատարիմ
հաստչին աւանդեսցեն զհոգիս իւրեանց
բարերարութեամբք:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Զերիցունս այսուհետև աղաչեմ իբրեւ զերիցակից Ե/ԴԵ
և վկայ չարչարանացն Քրիստոսի, որ
և հաղորդակից փառացն յայտնելոյ՝ հովուեցէք.
2 արածեսջիք որ 'ի ձեզ հօտ է Աստուծոյ. վերակացու
լինել՝ մի իբրեւ ակամայ, այլ կամաւ
ըստ Աստուծոյ. մի զազրաշահութեամբ, այլ յօժարութեամբ.
3 մի իբրեւ տիրել վիճակացն,

այլ լինել օրինակ հօտին · զի յերեւել հովուա- 4
պետին՝ ընդունիցիք զանթառամ փառաց պսակն :
Նոյնպէս եւ երիտասարդք հնազանդ լերուք ծե- 5
րոց · ամենեքին ընդ միմեանս զխոնարհութիւն
ունիցիք · զի Աստուած ամբարտաւանից հակա-
ռակ կայ , այլ շնորհս խոնարհաց : Խոնարհե- 6
ցարուք ընդ հզօր ձեռամբն Աստուծոյ , զի զձեզ
բարձրացուսցէ 'ի ժամանակի · զամենայն հոգս 7
ձեր ընկեցէք 'ի նա , զի նա է որ հոգայ վասն
ձեր :

Հ Արթուն լերուք՝ հսկեցէք , զի ոսոխն ձեր 8
96 սատանայ իբրեւ զառիւծ գոչէ , շրջի եւ խնդրէ՝
թէ զով կլանիցէ · որում 'ի դիմի հարկանիջիք 9
հաստատունք հաւատովք · գիտասջիք զնոյն
անցս չարչարանաց՝ եղբայրութեան ձերոյ յաշ-
10 խարհի յանձին կատարել : Եւ Աստուած ա-
մենայն շնորհաց , որ կոչեաց զձեզ յիւր 'ի յա-
ւիտենական 'ի փառսն Քրիստոսի Յիսուսի ,
որում փոքր մի եղերուք չարչարեալք , նա կազ-
զօրեսցուսցէ , կարողացուսցէ , հաստահիմն ա-
11 րասցէ · Նմա իշխանութիւն եւ փառք յաւի-
12 տեանս : Ի ձեռն Սիղուանոսի հաւատարիմ եղ-
բօր , որպէս կարծեմ՝ փոքր 'ի շատէ գրեցի ձեզ ,
մխիթարել եւ 'ի վերայ սորին վկայել · զի եւ այս
ճշմարիտ շնորհք յԱստուծոյ են՝ յոր հաստա-
13 տեալ կայցէք : Ողջոյն տայ ձեզ որ 'ի Բաբելոն
ընտրեալ եկեղեցին է , եւ Մարկոս որդի իմ :
14 Ողջոյն տացէք միմեանց 'ի համբոյր սրբութեան :
Խաղաղութիւն ընդ ձեզ ամենեսեան՝ որ էք 'ի
Քրիստոս Յիսուս · ամէն :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

Զայս գործեալ նոյն Պետրոս գրէ զթուղթս՝ հաւատացելոցն. եւ է թուղթս յիշատակ առաքինոյն. վասն զի գիտէր եթէ փութով է լինելոց փոխումն իւր 'ի մարմնոյ, եւ փութայ արագ ամենեցուն յիշեցուցանել, վասն որոյ միաբանեցան՝ լսել զվարդապետութիւն։ Եւ նախ՝ յաղագս հաւատոյ պատմէ. ցուցանէ 'ի մարգարէիցն զնա աւետարանեալ. եւ զի մարգարէութիւնքն որ յաղագս Փրկչին՝ ոչ են մարդկայինք, այլ յԱստուծոյ խօսեցան. ապա պատուիրէ մի միտ առնել խաբեբայիցն որք լինիցին նոցա կորուստ, որպէս յանցուցելոց հրեշտակացն եղեւ։ Պատմէ եւ 'ի թուղթս՝ աւուրս լինել յորս խաբեբայք եկեսցեն, եւ կամիցին պատրել զմարդիկ՝ ասելով, թէ ուրեմն առ 'ի չէնչ գալուստ Փրկչին, զի միշտ ասէք գալ՝ եւ ոչ գայ. 'ի սոցանէ մանաւանդ փախչել պատուիրէ, եւ ուսուցանէ մի լինել կասկածոտ վասն ժամանակաց. զի ամենայն ժամանակք ոչ ինչ է համարեալ առաջի Տեառն. այլ զի օրն իբրեւ զհազար ամ լինել, եւ զհազար ամ իբրեւ զմի օր. միայն պատրաստ, ասէ, եղերուք աւուր Տեառն։ Զնոյն ըստուգէ՝ ցուցանէ, եւ պատուիրէ զգուշանալ ամենեցուն նմա՝ բարւոք գործովք. եւ սիրել զոր յԱռաքելոց գրեալքն են, եւ մի ընդունել զորս ոչ ընդունին գիտեա. զի զամենայն աստուածայինն գիրս անարգեն նոքա։ Յիշեցուցանէ եւ վարդապետէ առ ամենայն աստուածայինն գիրս կանխել, եւ գիտել զգործս եղելոցն. եւ պատուիրէ մի անկանել 'ի զգուշութենէ հաւատոյ. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

Ա. Վասն կոչման հաւատոյ՝ գործովք առաքինութեան հաստատելովք առ յոյս հանդերձելոցն բարութեանց։

Բ. Պատուէր առ 'ի յիշատակէ վարդապետութեանն՝ յետ իւր փոխմանելոյն. եւ թէ զիարդ 'ի Թաբոր լերինն լուաւ զբարբառն Աստուծոյ վասն Քրիստոսի։

Գ. Կանխասացութիւն խաբէութեան որ հասանիցէ 'ի վերայ հերձուածողաց, եւ ամպարշտութեան նոցա եւ տանջանաց հանդերձելոց։

Դ. Երկրորդութիւն չարեաց գործոց մարդոց հերձուածողաց։ Ե. Ցորում թէ յանկարծահաս գալոց է Քրիստոս 'ի վախճանի աշխարհիս. եւ եթէ պարտ է պատրաստական գտանել ամենայն առաքինութեամբ։

ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա 1 Շմաւոն Պետրոս ծառայ եւ Առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, որոց հանգիտապատիւ մեզ հասէքդ հաւատոյ յաջողութիւն Աստուծոյ մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: 2 Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն բազմասցի, գիտութեամբն Աստուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ:

Բ 3 Որպէս ամենայն ինչ մեզ՝ իւրոյ աստուածեղէն զօրութեանն առ 'ի կեանս եւ աստուածպաշտութիւն շնորհեալ, 'ի ձեռն գիտութեան այնորիկ որ կոչեացն զմեզ յիւր 'ի փառս եւ 'ի քաջութիւն. 4 որովք մեծամեծքն եւ պատուականք աւետիք պարգեւեալ են մեզ. զի նոքիմբք աստուածեղէն բնութեանն լինիցիք հաղորդակիցք, փախուցեալք 'ի ցանկութեանց աշխարհիս եւ յապականութեանց: 5 Եւ ամենայն փոյթ 'ի մէջ առեալ՝ ձիրովքն հաւատովք մատակարարեցէք զառաքինութիւնն, եւ առաքինութեամբն զգիտութիւն, 6 եւ գիտութեամբն զժուժկալութիւն, եւ ժուժկալութեամբն զհամբերութիւն, եւ համբերութեամբն զաստուածպաշտութիւն, 7 եւ աստուածպաշտութեամբն զեղբայրսիրութիւն, եւ եղբայրսիրութեամբն զսէր: 8 Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ եւ 'ի սոյն յաճախեալ, ոչ դատարկս եւ անպտուղս հաստատիցեն զձեզ 'ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գիտութիւնն: 9 Իսկ յոր ոչն իցեն սոքա միտք՝ կոյր է եւ շլացեալ, 'ի մոռացօն գործեցեալ զսրբութիւն առաջնոց իւրոցն յանցանաց: 10 Վասն որոյ, եղբարք, առաւել փութասջիք՝ զի բարեաւն գործովք հաստատուն ըզձեր կոչումնն եւ զընտրութիւն առնիցէք: Զայս 11 առնելով՝ ոչ երբեք յանցանիցէք. զի այսպէս առատապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ 'ի յաւիտենական արքայութիւն Տեառն մերոյ եւ փրկչի Յիսուսի Քրիստոսի:

12 Որով պատրաստ իցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն այսր, թէպէտ եւ գիտակացն եւ հաստատելոցն եկեալ հասեալ ճշմարտութեանն:

Գ 13 Քանզի իրաւացի համարիմ մինչեւ եմ 'ի մարմնի աստ՝ զարթուցանել զձեզ յիշատակաւ: 14 Գիտեմ թէ վաղվաղակի է ընկենլոյ մերկանալ յինէն մարմնոյս, որպէս եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եցոյց ինձ. 15 եւ փութամ նոյնպէս միշտ զձեզ յորդորել, զի եւ յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ: 16 Քանզի ոչ եթէ պաճուճանօք ինչ առասպելաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի զզօրութիւն եւ զգալուստն, այլ մերձն 17 եղեալ տեսանողք նորա մեծութեանն: Քանզի առեալ յԱստուծոյ Հօրէ զպատիւ եւ զփառս՝ յեկեալ յայնպիսի բարբառոյ 'ի մեծվայելչութեան փառացն անտի, եթէ դա է որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ: 18 Եւ զայս բարբառ մեք իսկ լուաք եկեալ յերկնից՝ որ ընդ նմա իսկ էաք 'ի 19 սուրբ լերինն: Եւ ունիմք հաստատագոյն զբանն մարգարէական, որում եթէ անսայցէք՝ բարւոք առնէք. իբրեւ ճրագի որ տայցէ լոյս 'ի խաւարտեղւոջ, մինչեւ տիւն լուսաւորեսցէ, եւ արուսեակն ծագեսցէ 'ի սիրտս ձեր:

Դ Բայց նախ այսմ գիտասջիք, զի ամենայն 20
ԴԴ մարգարէութիւն խորոց գրոց լուծումն ոչ ունի·
քանզի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ 21
մարգարէութիւն երբէք, այլ 'ի Հոգւոյն սրբոյ
կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ յԱստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եղեն եւ սուտ մարգարէք 'ի ժողովրդեանն, 1
որպէս եւ այժմ 'ի ձեզ լինիցին սուտ վարդապետք,
որք սպրդեալք մուծանիցեն հերձուածս
կորստեան· եւ զոր Տէր գնեաց՝ զնա ուրացեալ՝
ածեն 'ի վերայ անձանց զարագահաս կորուստ
։ Եւ բազումք անկեալ երթիցեն զհետ 2
նոցա անառակութեանցն· վասն որոյ ճշմարտութեանն
ճանապարհ հայհոյեսցի· եւ ագահութեամբ 3
մտացածին բանիւք առնիցեն զձեզ վաճառանգիս·
որոց դատաստանն 'ի բնէ ոչ դատարկանայ,
եւ կորուստ նոցա ոչ նիրհէ ։ Զի եթէ 4
'ի հրեշտակսն յանցուցեալս Աստուած ոչ խնայեաց,
այլ խաւարին կապանօք արկեալ 'ի տարտարոսն՝
ետ պահել 'ի դատաստան ։ Նա՝ եւ ոչ 5
առաջնոյ աշխարհին խնայեաց· բայց զութերորդն
զՆոյ՝ զարդարութեանն քարոզ, պահեաց
'ի ջրհեղեղն աշխարհին՝ ամպարշտացն ածեալ·
եւ զքաղաքս Սոդոմացւոց եւ Գոմորայեցւոց դար- 6
ձուցեալ յաճիւն՝ դատեցաւ, օրինակ տա յապայ
ամպարշտելոցն կացուցանէր ։ Եւ զարդարն 7
զՂովտ հանձրուցեալ յանկարգ պղծութեան գնացից՝
փրկեաց· քանզի տեսանատես եւ ականջալուր 8
արդարն բնակեալ 'ի մէջ նոցա, որ ըստ
օրէ զօր սուրբ ոգին՝ նոցա անօրէն գնացիւքն
տանջէր ։

ԴՆ Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս փրկել 'ի փորձութենէ, 9
եւ զանիրաւս պահել 'ի տանջանս աւուրն
դատաստանի· մանաւանդ որ զհետ մարմնոյ 10
պղծալից ցանկութեանց իւրեանց երթեալ·
արհամարհօղք տէրութեանն, ժպիրհք, յանդըգգունք·
չզանգիտեն զփառս հայհոյել· ուր հրեշտակք 11
զօրութեամբ եւ կարողութեամբ քան
զնոսա մեծամեծք՝ չածեն զնոքօք 'ի Տեառնէ ըղհայհոյութեանն
դատաստան ։ Այլ սոքա իբրեւ 12
զանխօս անասունս ըստ բնածին բարուցն յեղծումն
եւ յապականութիւն, որոց չէնն գիտակ,
հայհոյեն յապականութեան իւրեանց, եւ ապականեսցին՝
տանջեալք 'ի վարձուցն անիրաւութեան· 13
որ ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն
համարին· բծեալք, արատաւորք, փափկացեալք
'ի պատիրս իւրեանց, լինել ձեզ խըրախճանակիցք·
աչս ունին հանգոյնս պոռնկաց՝ 14
անդադարս 'ի մեղաց, պատրեն զանձինս յողդողդս·
որ ունին սիրտ հարեալ զագահութեան,
մանկունք անիծից ։ Թողեալ զուղիղ 15

ճանապարհն՝ մոլորեցան· զհետ երթեալ ճանապարհին
Բաղաամու Բէովրեայ, զվարձս անիրաւութեան
16 սիրեցին· որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն
առաւ· զէշն անխօսուն· մարդկեղէն
բարբառովն բարբառեալ՝ արգել զմարգարէին
17 զանզգամութիւնն ։ Այսպիսիքն են աղբիւրք
անջրդիք· եւ մէգք վարեալք 'ի մրրկէ·
որոց աղջամուղջք խաւարին յաւիտեան պահեալ
18 կան ։ Մեծաբանս ընդունայն բարբառեալ
պատրեն գիջութեամբք ցանկութեամբք մարմնոյ՝
զայնոսիկ որ սակաւ փախիցեն յայնցանէ
19 որ 'ի մոլորութեանն շրջիցին· նոցա ազատութիւն
խոստանան, եւ ինքեանք ապականութեանն
ծառայք են· զի որով ոք պարտի եւ յաղթիցի
20 ոք, նորին եւ ծառայ է ։ Զի եթէ փախուցեալք
'ի պղծութեանց աշխարհի՝ գիտութեամբ Տեառն
մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, եւ դարձեալ
ընդ նոյն շաղեալք պարտին, եղեւ նոցա
21 վախճանն չար քան զառաջինն ։ Զի լաւ էր նոցա՝
թէ բնաւ չէր ծանուցեալ զարդարութեանն
ճանապարհ, քան՝ զի ծանեան եւ յետս
կացին 'ի սուրբ պատուիրանէն որ նոցա աւան-
22 դեցաւ ։ Եղեւ 'ի դէպ նոցա ճշմարիտ առակն
զզջութեան, եթէ շուն դառնայ անդրէն 'ի
փսխած իւր, եւ խոզ լուացեալ՝ ընդ տիղմ թաւալեալ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Զայս ձեզ, սիրելիք, երկրորդ թուղթ գրեմ, Դ
որով զարթուցից 'ի յիշատակ զհաստատուն միտս ԴԶ
2 ձեր, յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամս
'ի սրբոց մարգարէից, եւ յԱռաքելոցն ձերոց՝
3 զպատուէրս Տեառն եւ փրկչին ։ Բայց զայս
նախ գիտասջիք, զի յաւուրս յետինս եկեսցեն
արհամարհօղք, այպանօղք, որ ըստ իւրեանց
4 ցանկութեանցն գնասցեն· եւ ասիցեն, ուր են
աւետիք գալստեանն նորա· զի յորմէ հետէ հարքն
ննջեցին՝ ամենայն ինչ նոյնպէս կայ մնայ 'ի սկզ-
5 բանէ արարածոց ։ Եւ զայն մոռացեալ իցէ նոցա՝
որք զայսն կամին, եթէ երկինք էին 'ի սկզբանէ,
եւ երկիր 'ի ջրոց, եւ ջուրք հաստա-
6 տեալ կան բանիւն Աստուծոյ· վասն որոյ երբեմն
աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեաւ ։
7 Եւ այժմ երկինք եւ երկիր նովին բանիւ գանձեալ
են, հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի,
8 եւ կորստեան ամպարշտաց մարդկան ։ Եւ այս
եւս մի լիցի 'ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք, զի մի
օր Տեառն իբրեւ զհազար ամ է, եւ հազար ամ
9 իբրեւ զմի օր ։ Ոչ յամենայ Տէր զաւետիսն՝
որպէս ոմանք յամր համարին, այլ երկայնամիտ
լինի առ ձեզ· քանզի ոչ կամի՝ եթէ ոք կորիցէ,
այլ զամենեսեան հասանել յապաշխարութիւն ։

կէ Այլ եկեսցէ օր Տեառն իբրեւ գող · յորում 10
երկինք սաստկութեամբ անցցեն, եւ բնութիւնք
հրով կիզեալ լուծցին, եւ երկիր՝ եւ որ միան-
գամ 'ի նմա գործք գտանիցին : Եւ 'ի լուծանել 11
այսպէս այսր ամենայնի, որպիսի՞ ինչ պարտ իցէ
ձեզ գտանել · այլ՛ սուրբ եւ աստուածապաշտ
կարգաւ ակն ունել, եւ փութալ հասանել գա- 12
լըստեան աւուրն Տեառն · յորում երկինք հրայ-
րեցեալ լուծանիցին, եւ բնութիւնք հրդեհեալ
հալիցին : 'Նորոյ երկնից եւ նորոյ երկրի ըստ 13
աւետեացն հայցեցեալ ակնունիմք, յորս արդա-
րութիւնն բնակէ : Վասն որոյ, սիրելիք, այ- 14
սոցիկ սպասեալ՝ փոյթ յանձին ունիջիք՝ ան-
բիծք եւ անարատք գտանել նմա 'ի խաղաղու-
թեան, եւ զՏեառն երկայնմտութիւնն՝ փրկու- 15
թիւն համարեսջիք : Զոր օրինակ եւ սիրելի եղ-
բայրն մեր Պաւղոս, ըստ շնորհելոյ իմաստու-
16 թեանն նմա յԱստուծոյ՝ գրեաց ձեզ · որպէս
եւ յամենայն իւր թղթին խօսի վասն այսո-
ցիկ · յորս գտանի ինչ ինչ դժուարիմաց, զոր
անուսումնքն եւ յողդողդքն կամակորեն, որ-
պէս եւ զամենայն իւր գիրս առ իւրեանց ան-
17 ձանց կորուստ : Դուք այսուհետեւ, սիրելիք,
իբրեւ կանխագէտք զգուշացարուք, զի մի անա-
ռակ մոլորութեամբն զգածեալք անկանիցիք
18 յառանձին հաստատութենէդ : Աճեցէք շնորհօք
եւ գիտութեամբն Տեառն մերոյ եւ փրկչին Յի-
սուսի Քրիստոսի : Նմա փառք՝ եւ այժմ եւ յօր
յաւիտենից · ամէն :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Քանզի եւ Յովհաննէս որ զԱւետարանն գրեաց, նա եւ զայս առաքէ թուղթ, յիշատակելով զհաւատացեալսն 'ի Տէր։ Եւ յառաջագոյն իբրեւ յաւետարանին՝ այսպէս եւ 'ի թուղթս յայս աստուածաբանէ վասն բանին, ցուցանելով զնա միշտ լինել ընդ Աստուծոյ. եւ ուսուցանէ զՀայր լոյս գոլ, զի այսպէս գիտիցեմք եւ զբանն՝ լոյս փառաց 'ի նմանէ լինել։ Աստուածաբանէ եւ պատմէ՝ մի նոր լինել զխորհուրդս զոր առ մեզ, այլ [illegible] բանէ եւ միշտ լինել զնա. եւ այժմ երեւեալ Տեառն. որ է կենդանի յաւիտենականն եւ Աստուած ճշմարիտ. եւ զպատճառս իւրոյ գալստեանն եւ երեւման եղելոյ՝ ասէ լինել զայս յաղագս աւերելոյ զգործս սատանայի, եւ ազատելոյ զմեզ 'ի մահուանէ. գիտել մեզ զՀայր եւ զՈրդի նորա զՏէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։ Գրէ առ ամենայն հասակս, առ մանկունս, առ երիտասարդս, առ ծերս, թէ Աստուած գիտելի եղեւ. այսուհետեւ առաքինական ներգործութիւնն յայտնեալ լինի՝ խրատանելով մանկունս. այս առաւել ամենայն թղթոյս յաղագս սիրոյ ուսուցանէ, կամելով մեզ զմիմեանս սիրել. եւ ցուցանէ թէ զմիմեանս սիրելն բարւոք է, վասն զի եւ Քրիստոս սիրեաց զմեզ։ Պատմէ յաղագս զանազան երկիւղի եւ սիրոյ, եւ որդւոցն Աստուծոյ եւ որդւոց սատանայի. եւ յաղագս մեղաց որ մահու չափ են, եւ որ ոչ այնպէս. եւ զզանազանութիւն ոգւոց՝ այսու բաժանէ, թէ որ ոգի առ 'ի յԱստուծոյ է, եւ որ 'ի մոլորութենէ. եւ յորժամ ծանուցանէ որդիս Աստուծոյ զոլ զմեզ, եւ յորժամ սատանայի. եւ յաղագս որ մեղաց պարտ է մեզ աղօթս առնել 'ի վերայ մեղուցելոյն, եւ յաղագս որոյ ոչ է պատշաճ աղօթս առնել. եւ զի որ ոչ սիրէ զեղբայրն, ոչ է 'ի սուրբ կողմանն, եւ ոչ կարասցէ առնել թէ Քրիստոսի է։ Ցուցանէ եւ զմիութիւն Որդւոյ ընդ Հօր, եւ թէ որ ուրացեալ է զՈրդի՝ եւ ոչ զՀայր ունի։ Դնէ եւ 'ի թուղթս յայս ասելով եւ զեւրական ներհակն լինել, թէ որ ասէ՝ թէ ոչ է Յիսուս Քրիստոս որդի Աստուծոյ. յայսմանէ ցուցանէ թէ սուտ է կատարեալ։ Խրատէ թղթովս՝ մի մոլորել հաւատացելոց 'ի Տէր, եւ թէ առանցն յաշխարհէ, այլ խնդալ մանաւանդ. զի առելութիւն աշխարհիս ցուցանէ զհաւատացեալսն եղեալ յաշխարհէ. եւ եղեալ այնուհետեւ յերկնից որդեգրութիւնն։ Եւ 'ի կատարումն թղթոյն գործեալ յիշատակէ ասելով, թէ որդին Աստուծոյ կենդանի է յաւիտենական եւ Աստուած ճշմարիտ, եւ զի զնա ծառայեսցուք, եւ նմա ապաստանեսցուք, եւ պահեսցուք զանձինս 'ի կռոց։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ա. Աւետարանական աստուածխօսութիւն վասն Քրիստոսի։ —. Յորում վասն խոստովանութեան եւ վասն զգուշութեան առ 'ի չմեղանչելոյ. եւ եթէ պահպանութիւն պատուիրանացն Աստուծոյ զգիտութիւն հաստատէ։

Բ. Վասն սիրոյ՝ առանց որոյ լինելն ամպարշտութիւն է։ —. Յորում խրատ վասն շնորհաց ըստ իւրաքանչիւր հասակաց։ Բ. Վասն հրաժարելոյ յաշխարհէն սիրոյ։

Գ. Վասն սուտ եղբարց աստուածուրացից, եւ եթէ 'ի Քրիստոս աստուածպաշտութիւն է Հօր զաւանութիւն. քանզի եւ Հօր փառաւորութիւն՝ Որդւոյ աստուածխօսութիւն է։ —. Յորում վասն աստուածեղէն եւ հոգեւոր շնորհացն արբութեամբ առ 'ի յուսոյ 'ի գիտութիւն Աստուծոյ. եւ եթէ որ 'ի Քրիստոսն է՝ հեռի է 'ի մեղաց, եւ որ մեղանչէ՝ 'ի սատանայէ է։

Դ. Վասն սիրոյ որ առ ընկերն, եւ աստուածատուր խնամոց։ —. Յորում վասն մնալոյ բարեաց 'ի հաւատոյն Յիսուսի Քրիստոսի։ Բ. Վասն ընտրութեան հոգւոյն եւ զանազանութեան Տեառն մարդանալոյն։

Ե. Վասն եղբայրսիրութեան յաստուածպաշտութիւն։

Զ. Վասն աստուածխօսութեան Որդւոյ 'ի փառս Հօր։ —. Եւ վասն նեղութեան հակառակորդին եւ չարի, հաւատովքն Յիսուսի Քրիստոսի 'ի կեանս։

Է. Վասն պատասպարան լինելոյ եղբօր յանցուցելոյ աղօթիւք։ —. Եւ վասն չմեղանչելոյ։

Ը. Վասն աստուածխօսութեան Որդւոյ ճշմարտին Աստուծոյ։ —. Յորում վասն հեռանալոյ 'ի դիւական պաշտամանէ։

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ա/ԾԵ Որ էրն ի սկզբանէ, զորմէ լուաքն, որում 1
ականատեսն իսկ եղեաք, ընդ որ հայեցաքն, եւ
ձեռք մեր շօշափեցին 'ի վերայ բանին կենաց։
Եւ կեանքն յայտնեցաւ. եւ տեսաք եւ վկայեմք. 2
եւ պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կենացն, որ
էրն առ Հայր՝ եւ երեւեցաւ մեզ։ Զոր տեսաքն 3
եւ լուաք՝ պատմեմք եւ ձեզ, զի եւ դուք հաղորդութիւն
ունիցիք ընդ մեզ. եւ մեր հաղորդութիւնն
իցէ ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ նորա
Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ զայս գրեմք ձեզ, զի 4
ձեր ուրախութիւնն կատարեալ իցէ։ Եւ այս 5
են աւետիք զոր լուաք առ 'ի Նմանէ եւ պատմեմք
ձեզ, զի Աստուած լոյս է, եւ խաւար 'ի
Նմա չիք եւ ոչ մի։ Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հաղորդութիւն 6
ունիմք ընդ Նմա, եւ 'ի խաւարի շըրջիցիմք,
ստեմք՝ եւ ոչ առնեմք զճշմարտութիւնն։
Իսկ եթէ ընդ լոյս գնասցեմք՝ որպէս Նա 'ի լոյս 7
է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս. եւ արիւնն
Յիսուսի Որդւոյ Նորա սրբէ զմեզ յամենայն
մեղաց։ Եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք 8
ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք. եւ ճշմարտութիւն
'ի մեզ ոչ գոյ։ Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք 9
զմեղս մեր, հաւատարիմ է Նա եւ արդար՝
առ 'ի թողուլ մեզ զմեղս մեր, եւ սրբել զմեզ
յամենայն անիրաւութենէ։

ԿԲ Եթէ ասիցեմք՝ եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ 10
առնեմք զնա, եւ բանն Նորա ոչ է 'ի մեզ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի մեղիցէք.
եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ
Աստուած զՅիսուս Քրիստոս՝ զարդարն եւ զանարատ.
2 եւ Նա է քաւութիւն մեղաց մերոց, եւ
ոչ եթէ մերոյն միայն՝ այլ ամենայն աշխարհի։
3 Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զՆա, եթէ
4 զպատուիրանս Նորա պահիցեմք։ Որ ասիցէ՝ եթէ
ծանեայ զՆա, եւ զպատուիրանս Նորա ոչ
պահիցէ, սուտ է, եւ ճշմարտութիւն 'ի Նմա
5 ոչ գոյ։ Իսկ որ պահէ զբան Նորա, արդարեւ
'ի Նմա է կատարեալ սէրն Աստուծոյ. այսուիկ
6 ծանուցեմք՝ եթէ 'ի Նմա եմք։ Որ ասիցէ 'ի Նմա
բնակել, այնպէս պարտի գնալ՝ որպէս եւ Նոյն
գնաց։

7 Սիրելիք, ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ Բ/ԾԴ
ձեզ, այլ զհին պատուիրանն՝ զոր ի սկզբանէ
ունէիք. եւ հին պատուիրան՝ բանն է զոր
8 լուարուք։ Դարձեալ նոր պատուիրան գրեմ
ձեզ՝ որ է ճշմարտիւ 'ի Նմա եւ 'ի ձեզ. զի խաւարն
անցանէ, եւ լոյսն ճշմարիտ արդէն իսկ
9 երեւի։ Որ ասէ եթէ 'ի լոյսն իցէ՝ եւ զեղբայր
իւր ատիցէ, սուտ է՝ եւ 'ի խաւարի է առժամն։
10 Որ սիրէ զեղբայր իւր՝ 'ի լոյս բնակէ, եւ
11 գայթագղութիւն 'ի Նմա չիք։ Իսկ որ ատեայ
զեղբայր իւր՝ 'ի խաւարի է, եւ ընդ խաւար շրջի.
եւ ոչ գիտէ յո երթայ, զի խաւարն կուրացոյց
12 զաչս Նորա։ Գրեմ ձեզ, որդեակք, զի թողեալ
13 են ձեզ մեղքն ձեր՝ վասն անուան Նորա։ Գրեմ
ձեզ, հարք, զի ծանեայք զայն՝ որ ի սկզբ-

բանէն է։ Գրեմ ձեզ, երիտասարդք, զի յաղթեցէք
դուք չարին։ Գրեցի ձեզ, մանկունք, 14
զի ծանեայք դուք զՀայրն։ Գրեցի ձեզ, հարք,
զի ծանեայք դուք զայն որ ի սկզբանէն է։ Գրեցի
ձեզ, երիտասարդք, զի էք դուք հզօրացեալք,
և բանն Աստուծոյ 'ի ձեզ բնակէ, և
յաղթեցէք դուք չարին։ Մի սիրէք զաշխարհս, 15
և մի որ ինչ յաշխարհի է. եթէ ոք սիրէ զաշխարհ, 16
ոչ է 'ի նմա սէր Հօր։ Զի ամենայն որ
ինչ յաշխարհի է՝ ցանկութիւն է մարմնոյ, և
ցանկութիւն է աչաց, և ամբարտաւանութիւն
աստի կենացս. որ ոչ է առ 'ի Հօրէ՝ այլ յաշխարհէ
աստի է. և աշխարհս անցանէ՝ և ցանկութիւնն, 17
իսկ որ առնէ զկամս Աստուծոյ՝ մնայ 'ի
յաւիտեան։

Դ/ԽԴ Որդեակք, յետին ժամանակ է, և որպէս 18
լուարուք՝ եթէ Նեռն գալոց է, և արդէն իսկ
Նեռինք բազումք եղեալ են, ուստի մարթեմք իմանալ՝
եթէ յետին ժամանակ է։ Ի մէնջ 19
ելին, այլ ոչ էին 'ի մէնջ. զի եթէ 'ի մէնջ էին,
ապա առ մեզ մնային. այլ զի յայտնի լինիցին՝
եթէ ոչ էին ամենեքեան նոքա 'ի մէնջ։ Եւ դուք 20
օծութիւն ունիք առ 'ի սրբոյն, և գիտէք ամենեքին։
Ոչ գրեցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք զճշմարտութիւնն, 21
այլ եթէ գիտէք զնա, և եթէ՝ զի
ամենայն ստութիւն ոչ է 'ի ճշմարտութենէ անտի։
Իսկ ո՞ իցէ ստոն, եթէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ 22
Յիսուս չէ Քրիստոսն. նա իսկ է Նեռն, որ ուրանայ
զՀայր և զՈրդի։ Ամենայն որ ուրանայ 23
զՈրդի, և ոչ զՀայր ընդունի. որ խոստովանի
զՈրդի. նա և զՀայր ընդունի։ Դուք զոր լուարուքն 24
ի սկզբանէ՝ 'ի ձեզ բնակեսցէ. զի եթէ 'ի
ձեզ բնակեսցէ զոր ի սկզբանէն լուարուք, և
դուք յՈրդին և 'ի Հայր բնակեսջիք։ Եւ այս են 25
աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց նա մեզ՝ զկեանսն
յաւիտենականս։

ԽԵ Զայս գրեցի ձեզ, զի մի ոք զձեզ մոլորեցուցանիցէ. 26
և դուք օծութիւնն զոր ընկալարուք 27
'ի նմանէ, բնակեսցէ 'ի ձեզ. և չէ ինչ պիտոյ՝
եթէ ոք զձեզ ուսուսցէ. այլ որպէս զի նորա
օծութիւնն ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամենայնի.
և ճշմարիտ է՝ և չէ սուտ. և որպէս ուսոյց
զձեզ, կացէք 'ի նմա։ Եւ այժմ, որդեակք, կացէք 28
'ի նմին. զի եթէ յայտնեսցի, ունիցիմք համարձակութիւն,
և մի ամաչեսցուք 'ի նմանէ
'ի գալստեան նորա։ Զի եթէ գիտիցէք՝ եթէ 29
արդար է նա, գիտասջիք եթէ ամենայն որ առնէ
զարդարութիւն՝ առ 'ի նմանէ է ծնեալ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Տեսէք որպիսի սէր շնորհեաց մեզ Հայր, զի
որդիք Աստուծոյ կոչեսցուք մեք. վասն այսորիկ
աշխարհս ոչ ճանաչէ զմեզ, քանզի ոչ ծանեաւ
զնա։

2 Սիրելիք, այժմ որդիք Աստուծոյ եմք, և ԽԶ
չև ևս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք. գիտեմք՝
զի յորժամ նա յայտնեսցի՝ նման նմա
լինելոց եմք, զի տեսանելոց եմք զնա՝ որպէս և
3 էն։ Եւ ամենայն որ ունի զայս յոյս յանձին՝
4 սրբէ զանձն իւր, որպէս և նայն սուրբ է։ Ամենայն
որ զմեղս գործէ, նա՝ և զանօրէնութիւն
առնէ, և մեղքն իսկ մեղքն անօրէնութիւն
5 է. և գիտեմք՝ զի նա յայն սակս յայտնեցաւ՝
6 զի զմեղս բարձցէ, և 'ի նմա մեղք ոչ են։ Ամենայն
որ 'ի նա է հաստատեալ, ոչ մեղանչէ. և
ամենայն որ մեղանչէ, ոչ տեսեալ զնա և ոչ ծանեաւ
7 զնա։ Մանկունք, մի ոք զձեզ խաբեսցէ.
որ առնէ զարդարութիւն, արդար է՝ որպէս և
8 նայն արդար է։ Եւ որ առնէ զմեղս՝ 'ի սատանայէ
է, զի ի սկզբանէ սատանայ մեղանչէ. վասն
այսորիկ յայտնեցաւ որդին Աստուծոյ՝ զի լուծցէ
9 զգործս սատանայի։ Ամենայն որ յԱստուծոյ
է ծնեալ՝ մեղս ոչ առնէ, զի սերմն նորա 'ի նմա
մնայ. և ոչ կարէ մեղանչել, զի յԱստուծոյ է
10 ծնեալ. այսուիկ յայտնի են 'ի միմեանց որդիք
Աստուծոյ և որդիք սատանայի։

Ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութիւն՝ չէ նա Դ/ԽԷ
11 յԱստուծոյ, և որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր. զի
այս է պատուիրանն զոր լուարուք ի սկզբանէ,
12 զի սիրեսցուք զմիմեանս։ Ոչ որպէս Կայէնն 'ի
չարէ անտի էր՝ և սպան զեղբայրն իւր. և
յո՞ր սակս սպան զնա. զի իւր գործքն չար էին,
13 և եղբօրն բարի։ Եւ մի ինչ զարմանայք, եղբարք,
14 եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ։ Մեք գիտեմք՝
զի փոխեցաք 'ի մահուանէ 'ի կեանս,
քանզի սիրեմք զեղբարս. իսկ որ ոչն սիրէ, անդէն
15 'ի մահու մնայ։ Ամենայն որ ատեայ զեղբայր
իւր՝ մարդասպան է. և գիտէք՝ զի ամենայն
մարդասպան ոչ ունի զկեանս յաւիտենականս
16 յանձին հաստատեալ։ Այսուիկ գիտացաք
զսէրն, զի նա զանձն իւր եդ վասն մեր.
և մեք վասն եղբարց մերոց պարտիմք դնել
17 զանձինս։ Որ ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս,
և տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ ինչ, և
փակիցէ զգութս իւր առ 'ի նմանէ, զիա՞րդ սէրն
Աստուծոյ 'ի նմա իցէ բնակեալ։

18 Որդեակք, մի բանիւք և լեզուաւ սիրեսցուք. ԽԸ
19 այլ արդեամբք և ճշմարտութեամբ. և այսուիկ
լիցուք ծանուցեալք՝ եթէ 'ի ճշմարտութենէ
անտի իցեմք. և առաջի նորա արասցուք
20 հանգիստ սրտից մերոց։ Եթէ բամբասիցեն ըզ-

մեզ սիրտ մեր, այլ Աստուած մեծ է քան զսիրտ մեր եւ գիտէ զամենայն: Սիրելիք, եթէ 21 սիրտ մեր զմեզ ոչ բամբասիցէ, համարձակութիւն ունիմք առ Աստուած. եւ զոր ինչ 22 հայցեմք՝ առնումք 'ի նմանէ. զի զպատուիրանս նորա պահեմք, եւ զհաճոյս առաջի նորա առնեմք: Եւ այս է պատուիրան նորա, զի հաւա- 23 տասցուք յանուն Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի, եւ սիրեսցուք զմիմեանս, որպէս եւ ետ մեզ պատուէր: Եւ որ պահէ զպատուիրանս 24 նորա՝ 'ի նմա է հաստատեալ՝ եւ նա 'ի նմա. եւ յայսմանէ գիտեմք եթէ բնակէ 'ի մեզ 'ի Հոգւոյ անտի զոր ետ մեզ:

ԳԼՈՒԽ Դ

ԻԲ Սիրելիք, մի ամենայն հոգւոյ հաւատայք, 1
այլ ընտրեցէք զհոգիսն եթէ յԱստուծոյ իցեն.
զի բազում սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ. եւ մեք այսուիկ ճանաչեմք զհոգին Աս- 2
տուծոյ: Ամենայն հոգի որ խոստովանի զՅիսուս
Քրիստոս մարմնով եկեալ, յԱստուծոյ է նա.
եւ ամենայն հոգի որ ոչ խոստովանի զՅիսուս 3
Քրիստոս մարմնով եկեալ, չէ նա յԱստուծոյ.
եւ այս նեռինն է, զորմէ լուարուքն եթէ գա-
լոց է, եւ արդէն իսկ յաշխարհի է: Դուք յԱս- 4
տուծոյ էք, որդեակք, եւ յաղթեցէք նոցա.
զի մեծ է որ 'ի ձեզդ է, քան զայն որ յաշխար-
հի է: Նոքա յաշխարհէ են, վասն այնորիկ 5
յաշխարհէ խօսին, եւ աշխարհ լսէ նոցա: Մեք 6
յԱստուծոյ եմք, որ զԱստուած ճանաչէ՝ լսէ
մեզ, եւ որ չէ յԱստուծոյ՝ ոչ լսէ մեզ. այսուիկ
ճանաչեմք զհոգին ճշմարտութեան, եւ զհոգին
մոլորութեան:

Ե/ԻԳ Սիրելիք, սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յԱս- 7
տուծոյ է. եւ ամենայն որ սիրէ՝ յԱստուծոյ է
ծնեալ, եւ ճանաչէ զԱստուած. եւ որ ոչն սիրէ՝ 8
ոչ ճանաչէ զԱստուած, զի Աստուած սէր է:
Եւ զի յայտ եղեւ սէրն Աստուծոյ 'ի մեզ, 9
զի զՈրդին իւր միածին առաքեաց Աստուած
յաշխարհ, զի կեցցուք նովաւ կենդանիք: Յայսմ 10
է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք զԱստուած, այլ զի
նա սիրեաց զմեզ, եւ առաքեաց զՈրդին իւր 'ի
քաւութիւն մեղաց մերոց: Սիրելիք, եթէ Աս- 11
տուած այսպէս սիրեաց զմեզ, ապա եւ մեք
պարտիմք զմիմեանս սիրել:

ԻԴ ԶԱստուած ուրուք երբեք չէ տեսեալ. ե- 12
թէ սիրեսցուք զմիմեանս՝ Աստուած 'ի մեզ բնա-
կէ, եւ սէր նորա 'ի մեզ կատարեալ է. այսուիկ 13
գիտեմք եթէ մեք 'ի նմա բնակեալ եմք եւ նա 'ի
մեզ, զի 'ի Հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ: Եւ մեք տե- 14
սաք եւ վկայեմք, զի Հայր առաքեաց զՈրդի իւր
փրկիչ աշխարհի: Որ ոք խոստովանեսցի՝ եթէ 15
Յիսուս է Որդի Աստուծոյ, Աստուած 'ի նմա
16 բնակէ՝ եւ նա յԱստուած. եւ մեք հաւատա-
ցաք, եւ ծանեաք զսէրն Աստուծոյ՝ զոր ունի
առ մեզ:

Աստուած սէր է, եւ որ կայ 'ի սէրն՝ բնա- Զ
կեալ է յԱստուած, եւ Աստուած 'ի նմա բնա-
17 կէ: Յայսմիկ է կատարեալ սէրն նորա ընդ մեզ,
զի համարձակութիւն ունիցիմք յաւուրն դատաս-
տանի. զի որպէս եւ նայն է, նոյնպէս եւ մեք
18 եմք յաշխարհի յայսմիկ: Երկիւղ ոչ գոյ 'ի սէր,
այլ սէրն կատարեալ 'ի բաց մերժէ զերկիւղն.
զի երկիւղ ընդ տանջանս է. իսկ որ երկնչին,
19 չէ կատարեալ 'ի սէրն: Մեք սիրեսցուք զԱս-
20 տուած, վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ: Եթէ
ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զԱստուած, եւ զեղբայր
իւր ատիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր
զոր տեսանէ, զԱստուած զոր ոչն տեսեալ՝ զիարդ
21 կարիցէ սիրել. եւ զայս պատուէր ունիմք առ
'ի նմանէ, զի որ սիրէ զԱստուած՝ սիրէ նա եւ
զեղբայր իւր:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ամենայն որ հաւատայ՝ եթէ Յիսուս է Քրիս- ԻԵ
տոսն, յԱստուծոյ է ծնեալ. եւ ամենայն որ սի-
2 րէ զծնօղն, սիրէ եւ զծնեալն 'ի նմանէ: Այ-
սուիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զՈրդին Աստու-
ծոյ, յորժամ զԱստուած սիրեսցուք՝ եւ զպա-
3 տուիրանս նորա արասցուք: Քանզի այս է սէրն
Աստուծոյ, եթէ զպատուիրանս նորա պահես-
ցուք. եւ պատուիրանքն նորա չեն ինչ ծանունք.
4 զի ամենայն որ յԱստուծոյ ծնեալ է, յաղթէ
աշխարհի: Եւ այս է յաղթութիւնն՝ որ յաղթէ
5 աշխարհի, հաւատքն մեր: Եւ ո՞ իցէ որ յաղ-
թիցէ աշխարհի. եթէ ո՛չ՝ որ հաւատայցէ եթէ
6 Յիսուս է Որդի Աստուծոյ: Սա է որ եկն ջրով
եւ հոգւով եւ արեամբ, Յիսուս Քրիստոս. ոչ
ջրով միայն, այլ եւ արեամբ եւ ջրով. եւ Հոգին
է որ վկայէ, զի Հոգին իսկ է ճշմարտութիւն:
8 Սոքա երեքին են որ վկայեն. հոգին, եւ ջուրն,
9 եւ արիւնն. եւ երեքին մի են: Եթէ զմարդկան
ինչ վկայութիւն ընդունիցիմք, առաւել Աստուծոյ
վկայութիւնն մեծ իցէ. այս է վկայութիւնն
Աստուծոյ, որ վկայեաց 'ի վերայ Որդւոյն իւ-
րոյ:

10 Որ հաւատայ յՈրդին Աստուծոյ, ունի յան- ԻԶ
ձին զվկայութիւնս զայս. որ ոչ հաւատայ Որդ-
ւոյ Աստուծոյ, սուտ առնէ զնա. քանզի չհա-
ւատայ վկայութեանն զոր վկայեաց Աստուած

Ե. 8. Այսմ տանն չէ յամենայն յոյն եւ հայ օրինակս հին:

'ի վերայ Որդւոյն իւրոյ ։ Եւ այս իսկ է վկայութիւնն . 11
զի կեանս յաւիտենականս ետ մեզ Աստուած .
եւ այս են կեանքն , որ յՈրդին նորա
են ։ Որ ընդունի զՈրդին , ընդունի եւ զկեանսն . 12
եւ որ ոչ ընդունի զՈրդին Աստուծոյ , եւ ոչ
զկեանսն ընդունի ։

ԺԵ Զայս գրեցի ձեզ , զի գիտասջիք եթէ կեանս 13
յաւիտենականս ունիցիք , եւ զի հաւատայցէք
յանուն Որդւոյն Աստուծոյ ։ Եւ այս է համարձակութիւնն 14
զոր ունիմք մեք առ նա , զի զոր
ինչ հայցեսցուք ըստ կամաց նորա , լսէ մեզ ։
Զի եթէ գիտիցեմք՝ եթէ լսէ հայցուածոց մերոց , 15
ապա գիտեմք՝ եթէ առնումք զհայցուածսն
զոր հայցեմք առ 'ի նմանէ ։

Է Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ 16
որ ոչ առ 'ի մահ , խնդրեսցէ՝ եւ տացէ նմա
կեանս մեղուցելոյն ոչ առ 'ի մահ ։ Են մեղք՝ որ
մահուչափ են , ոչ վասն այնորիկ ասեմ եթէ
17 խնդրեսցես . ամենայն անիրաւութիւն մեղք են .
18 եւ են մեղք որ մահուչափ են ։ Գիտեմք եթէ
ամենայն որ յԱստուծոյ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ .
այլ որ յԱստուծոյն է ծնեալ՝ պահէ զանձն ,
եւ չարն առ նա ոչ մերձենայ ։

19 Գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եմք , եւ աշխարհ
20 ամենայն 'ի չարի կայ . եւ գիտեմք եթէ Որդին
Աստուծոյ եկն եւ ետ մեզ միտս , զի ծանիցուք
զՃշմարիտն . եւ եմք 'ի Ճշմարտին Որդւոյ նորա
Յիսուսի Քրիստոսի . զի նա է Ճշմարիտ Աստուած
21 եւ կեանք յաւիտենականք ։ Որդեակք , պահեցէք
զանձինս 'ի կռապաշտութենէ ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Զայս իբրեւ գիրկ գրէ տիրուհւոյ եկեղեցւոյն, եւ որդւոց նորին։ Իսկ պատճառ թղթիս այս է. ուսանել որդեկացն նորա զի բարւոք շրջէին 'ի հաւատս, եւ բազում մոլորեցուցիչք ելեալ առէին, ոչ լինել զգալուստ Քրիստոսի մարմնով։ Գրէ գնոցանէ 'ի թուղթս. եւ նախ' ընդունի գորդւոց նորա ընթացս. ապա աւանդէ ոչ նոր լինել զոր առ ձեզ խորհուրդ. պատուիրէ զպահել վասն սիրոյ, եւ զի կացցեն յաւանդեալ նոցա վարդապետութիւնն։ Եւ յետ այսր աւանդանէ' նման լինել զանազգութս ոչ ելեալ մարմնով Քրիստոս. արտաքրէ զայնպիսիսն ոչ ընդունել 'ի տուն, եւ ոչ տալ նոցա ողջոյն. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ա. Յետ ողջունին վասն ուղիղ վարուց որդւոց Աստուծոյ 'ի նմանն հաւատոց անփոփոխն աստուածպաշտութեան։ — Բ. Յորում թէ չէ պարտ հերձուածողաց վասն տալ կամ ողջոյն, քանզի մեղք են։ Գ. Խոստանայ զգալուստն իւրոյ առ նոսա յաւուր յայտնի։

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԽԱ. ՅԵՐԷՑՆ առ ընտրեալ Կիւրիա, եւ առ որդեակս 1
իւր զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ.
եւ ոչ եթէ ես միայն, այլ եւ ամենեքեան որք
գիտակ են ճշմարտութեանն. վասն որոյ ճշմարտութեանն՝ 2
որ 'ի մեզ հաստատեալ է, զի եւ
ընդ ձեզ իցէ, եւ դուք յաւիտենից ընդ մեզ իցէք։
Շնորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն 3
յԱստուծոյ 'ի Հօրէ, եւ 'ի Տեառնէ Յիսուսէ
Քրիստոսէ որդւոյն Հօր, ճշմարտութեամբ եւ
սիրով եղիցի ընդ ձեզ։

Ա. Ուրախ եղէ յոյժ, զի գտի յորդեկաց քոց՝ 4
որ գնան ճշմարտութեամբ, ըստ պատուիրանին
զոր առաք 'ի Հօրէ։ Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ, 5
Կիւրիա. ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան
գրեմ քեզ, այլ զոր ի սկզբանէ ունէաք, զի սիրեսցուք
զմիմեանս։ Եւ այս է սէրն, զի գնասցուք 6
ըստ պատուիրանաց նորա. եւ այս է պատուիրանն.
զի որպէս լուարուքն ի սկզբանէ՝ ըստ
նմին գնասջիք. զի բազում մոլորեցուցիչք ելին 7
յաշխարհս. որ ոչ խոստովանին զՅիսուս Քրիստոս
եկեալ մարմնով, նա մոլորեցուցիչ է եւ
նեռն։

8 Զգոյշ լինիջիք անձանց, զի մի կորուսանիցէք
զոր վաստակեցէքն, այլ զի առնուցուք
9 բովանդակ զվարձն։ Ամենայն որ յանցանիցէ՝
եւ ոչ կայցէ 'ի վարդապետութեանն Քրիստոսի,
զԱստուած ոչ ճանաչէ. որ կայ 'ի վարդապետութեանն,
նա՝ եւ զՈրդին եւ զՀայր ընդունի։
10 Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ՝ եւ զվարդապետութիւնս
զայս ոչ ունիցի, մի ընդունիցիք զնա 'ի տուն,
11 եւ մի ողջոյն տայցէք նմա. որ տայցէ նմա ողջոյն,
12 կցորդ լինի չարաց գործոց նորա։ Բազում
ինչ ունէի գրել առ ձեզ, այլ ոչ կամեցայ քարտիսիւ
եւ դեղով. զի ակն ունիմ ինձէն իսկ գալ
առ ձեզ եւ բերան 'ի բերան խօսել, զի ուրախութիւն
13 մեր իցէ կատարեալ։ Ողջոյն տան
քեզ որդիք քեռ քո ընտրելոյ։ Շնորհք ընդ ձեզ՝

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Յառաջագոյն ընդունի զԳայիոս՝ վկայեալ յանձնացունց վասն ստուգութեանն. եւ հրամայէ ձեռն՚ի յառաջագրութիւնն եւ ածել, եւ յաջողել առ եղբարսն։ Դարձեալ եւ զնուէրս նորա ընդունի, եւ ցուցանէ եւ զԴիոտրեփեայ, իբր թէ պատճառէ, եւ ոչ տայ աղքատաց, այլ եւ զայլսն խափանէ. եւ զբազում անգամ ամբարտաւանելոյն ցուցանէ եւ ասէ՝ թէ օտար են ՚ի ճշմարտութենէն, եւ ոչ տեսին զԱստուած։ Իսկ զԴեմետրիոս ՚ի մէջ առնու, եւ վկայէ նմա գեղեցիկս։

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ա. Աղօթք վասն կատարման, եւ գովութիւն զաւանութեամբ հիւրասիրութեան եղբարց վասն Քրիստոսի։ Բ. Յորում վասն Դիոտրեփեայ անզգամութեան եւ եղբայրատեցութեան։ Գ. Եւ վասն Դեմետրի որում վկայէ զգործոց բարեաց։ Դ. Եւ վասն գալստեանն իւրոյ առ նոսա մերձ ընդ մերձ՝ յուսայ։

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԵՐՐՈՐԴ

ԵԴ ՅԵՐԻՑՈՒՆՍ առ Գայիոս սիրելի, զոր ես սիրեմ 1
ճշմարտութեամբ։
Ա Սիրելի, վասն ամենայն իրաց քոց աջողութեան 2
և առողջութեան՝ աղօթս առնեմ. որպէս
է իսկ յաջողութիւն անձին քո։ Յոյժ ուրախ 3
եղէ 'ի գալ եղբարց, և լինել վկայ քոյդ
ճշմարտութեանդ, որպէս գնաս դու ճշմարտութեամբ։
Մեծ ևս ինչ ուրախութիւն քան 4
զայս ոչ ունիմ, զի լսեմ եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութեամբ
գնան։ Սիրելի, հաւատարիմ 5
գործես զոյդ, զոր եթէ առնիցես առ եղբարս՝
զնոյն և առ օտարս. որք վկայեցին քոյդ սիրոյդ 6
առաջի եկեղեցւոյ. որոց բարիս արարեալ
յուղարկես արժանի Աստուծոյ. զի վասն անուանն 7
ելին, և ոչ ինչ յումեքէ առնուն զհեթանոսացն։
Մեք այսուհետև պարտիմք 8
ընդունել զայնպիսիսն, զի գործակիցք լինիցուք
ճշմարտութեանն։
ԵԴ Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ յառաջագէմն 9
'ի նոցանէ է Դիոտրեփէս, ոչ ընդունի զմեզ։
10 Վասն այսորիկ եթէ եկից՝ յիշեցուցից զգործս
նորա զոր առնէ, բանիւք չարօք շատախօսութեամբ
առնէ զմեզ աշխատ. և ոչ այսուքիւք շատացեալ,
ոչ ինքն ընդունի զեղբարսն, և զայնոսիկ որ ընդունելն՝
արգելու. նա՝ և յեկեղեցւոյ ևս հանէ։
11 Սիրելի, մի լինիր նմանող չարի՝ այլ բարւոյ.
զի որ զբարին առնէ՝ յԱստուծոյ է. և որ զչարիս
գործէ՝ նա ոչ ետես երբէք զԱստուած։
12 ԶԴեմետրեայ վկայեալ է յամենեցունց, և յեկեղեցւոյն
և 'ի ճշմարտութենէն, և մեք վկայեմք.
և դու գիտես զի ճշմարիտ է մեր վկայութիւնն։
13 Բազում ինչ ունէի գրել քեզ, այլ ոչ
14 կամիմ քարտիսիւ և գրչաւ գրել. զի ակն ունիմ
'ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, և բերան 'ի
15 բերան խօսել։ Խաղաղութիւն ընդ քեզ։ Ողջոյն
տան քեզ սիրելիքն։ Ողջոյն տաջիր սիրելեաց մերոց
իւրաքանչիւր յանուանէ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

Զայս թուղթս գրէ նորոց հաւատացելոցն. եւ այս է պատճառն. վասն զի եկեալ ոմանք եւ ուսուցանէին անպատուհաս գոլ զմեղսն, եւ այս էր ուրացութիւն Տեառնն. Հարկ եղեւ վասն այսր գրել եւ ամբաստանել զեղծողսն. եւ յառաջագոյն ազդել զնոսա ճանաչել եւ ճգնել յաւանդեալ հաւատոյն. եւ ապա յանդիմանէ եւ որոշէ զմոլորեցուցիչսն. եւ պատուիրէ մի իւիք ինչ հաղորդութիւն ունել ընդ նոսա. զի ոչ է բաւական կոչումն միայն, եթէ ոչ արժանաւորս գնասցուք կոչմանն. Ցուցանէ եւ զառաջինն, ասէ, ժողովուրդն եհան յԵգիպտոսէ Տէր. եւ ոչ մնացեալ 'ի հաւատս՝ կորեան. եւ 'ի Հրեշտակս որք ոչ պահեցին զկարգ իւրեանց՝ ոչ խընայեաց. պատուհաս է, ասէ, յաւիտենական խորշին: Եւ զի Միքայէլ հրեշտակապետն ոչ համարձակեցաւ հայհոյութեանն սատանայի. զկորուստ նոցա իբրեւ զսոդոմացւոցն լինել ուսուցանէ: Եւ ապա պատուէր տայ 'ի սըրբական ամրութիւնս, եւ աղօթս առնէ նոցա ամբիծս մընալ 'ի հաւատսն Տեառն. յոր եւ կատարէ զթուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ԹՂԹՈՅՆ ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

Ա. Վասն զգուշութեան հաւատոյն որ 'ի Քրիստոս. յաղագս յառնելոյ 'ի մէջոյ ամպարշտաց եւ ժանտագործ մարդկան: — Յորում վասն հանդերձելոց տանջանաց նոցա՝ ըստ նմանութեան առաջնոց մեղաւորացն եւ չարաց:

Բ. Նշկահութիւն նոցա վասն խաբէութեան եւ ամպարշտութեան, եւ ժանտագործութեան եւ հայհոյութեան եւ մոլեգնոյն կեղծաւորութեան 'ի պատրանս կաշառակերութեան:

Գ. Վասն զգուշութեան նոցա 'ի հաւատս, մշտակցութեամբ եւ ողորմութեամբ առ ընկերս 'ի փրկութիւն սրբութեամբ:

Դ. Աղօթք վասն նոցա 'ի սրբութիւն, եւ համարձակութիւն պարկեշտութեամբ հանդերձ փառաւորութեամբն Աստուծոյ:

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ։

ԽԵ ՅՈՒԴԱ, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, եւ եղ- 1
բայր Յակոբայ, հեթանոսաց որ յԱստուծոյ Հօ-
րէ էք սիրեցեալք, եւ Յիսուսի Քրիստոսի պա-
հեալք եւ ընտրեալք. ողորմութիւն ձեզ՝ խա- 2
ղաղութիւն եւ սէր բազմասցի։

Ա Սիրելիք, զամենայն փոյթ յանձին կալեալ 3
գրել ձեզ՝ վասն մերոյ հասարակաց փրկու-
թեանն, հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ, եւ ա-
ղաչել զի ջանիցէք 'ի վերայ հաւատոյն որ միան-
գամ աւանդեցաւ սրբոց։ Քանզի սպրդեցին 4
մտին ոմանք, որ յառաջագոյն խոկ կատարեալ
էին 'ի այն դատաստան. ամպարիշտք, որ զԱս-
տուծոյ մերոյ շնորհսն դարձուցին յանկարգու-
թիւն. եւ զմի միայն զտէրն՝ եւ զՏէր մեր Յի-
սուս Քրիստոս ուրացեալք։ Յիշեցուցանել ձեզ 5
պատուհեաւ կամ է ինձ՝ որ գիտէքդ զամենայն,
զի Աստուած միանգամ զժողովուրդն փրկեաց
յԵգիպտոսէ, երկրորդ անգամ զանհաւատսն
կորոյս։ Եւ զհրեշտակս որ ոչ պահեցին զիւ- 6
րեանց իշխանութիւնն, այլ թողին զիւրեանց
բնակութիւնն, 'ի դատաստանս մեծի աւուրն՝
մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց 'ի խաւարի։
Որպէս Սոդոմն եւ Գոմոր, եւ որ շուրջ զնոքօք 7
քաղաքքն, որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան
զհետ ընկերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝
զյաւիտենական հրոյն ընկալեալ զպատուհաս։

Բ Ըստ նմին օրինակի եւ սոքա իբրեւ քնով գան- 8
գաղեալք՝ զմարմին պղծեն, զտէրութիւնս քա-
մահեն, զփառս հայհոյեն։ Իսկ Միքայէլ հրեշ- 9
տակապետն՝ յորժամ բանսարկուին սատանայի
1 վիճեալ ասէր պատասխանի վասն Մովսիսեան
մարմնոյ, ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեանն դա-
տաստանի հանդուրժել, այլ ասէ՝ Սաստեսցէ 'ի
2 10 քեզ Տէր։ Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն գիտեն՝ հայ-
հոյեն. եւ զայլն եւս զոր բնութեամբ իբրեւ
3 զանխօս անասուն գիտեն, 'ի նոսին ապականե-
11 ցին։ Վայ է նոցա, զի ըստ ճանապարհին Կայե-
նի գնացին, եւ ըստ մոլորութեանն Բաղաամու
զեղխեցան զհետ վարձուց, եւ ըստ հակառա-
4 12 կութեանն Կորխայ կորեան։ Սոքա են աղտե-
ղեալք, շաղմօղք, երթեալ զհետ ցանկութեանց
իւրեանց. 'ի սէրս իւրեանց՝ խարդախութեամբ,
լինին ընդ ձեզ ուրախակիցք, աներկիւղ զանձինս
ճարակեն։ Ամպք անջրդիք, հողմակոծեալք.
5 ծառք պտղակորոյսք, անպտուղք, կրկնամեռք.
13 խլեալք արմատովք. անսաստ ալիք ծովու, որ
միշտ փրփրեն զիւրեանց անձանց զամօթ. աս-
տեղք մոլարք, որոց միգն խաւարին յաւիտենից
6 պահեալ է։

14 Մարգարէացաւ վասն նոցա եւ եօթներորդն ԽԶ
յԱդամայ Ենովք՝ եւ ասէ. Ահաւասիկ եկն Տէր
15 բիւրովք սրբովք հրեշտակօք, առնել դատաս-
7 տան ըստ ամենայնի, եւ յանդիմանել զամենայն
ամպարիշտս վասն գործոց իւրեանց՝ զոր ամ-
պարշտեցին. եւ վասն ամենայն խիստ բանից,
զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորքն եւ ամպարիշտք։
8 16 Սոքա են տրտնջօղք եւ չարամօղք, երթեալ ըստ
իւրեանց անձանց ցանկութեանց. եւ բերանք
9 նոցա զամբարտաւանս բարբառին. առնուն ակն
երեսաց վասն օգտի։

Դ/ԷԷ Բայց դուք․ սիրելիք․ յիշեցէք զկանխասաց 17
բանս զԱռաքելոցն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի․ զի ասէին ձեզ․ եթէ ՚ի յետին ժամա- 18
նակս եղիցին մարդիկ արհամարհօղք․ երթեալք
ըստ խորհրդոց ամպարշտութեանցն ցանկութեանց․ սոքա են նշաւակեալք շնչաւորք․ որ 19
զՀոգին ոչ ունիցին։

Դ Այլ դուք․ սիրելիք․ եղիցուք շինել զան- 20
ձինս սրբութեամբն հաւատոց ՚ի Հոգին սուրբ․
կացցուք յաղօթս․ պահել զանձինս սիրովն 21
Աստուծոյ․ ակն ունել ողորմութեանն Տեառըն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի կեանսն յա-
22 ւիտենականս։ Եւ ոմանց զատապարտելոց ըն-
23 դիմիջիք կշտամբելով․ եւ զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակեալ ՚ի հրոյ․ եւ ոմանց ողորմեսջիք՝ երկիւղիւ ատել եւ զպատմուճանն որ ՚ի
24 մարմնոյն իցէ աղտեղեալ։ Եւ այնմ որ կարողն
իցէ պահել զձեզ անարատս եւ անբիծս, հաստատել առաջի իւրոց փառաց աներկեւանն
25 ցնծութեամբ, միայն Աստուծոյ եւ Փրկչին մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ՝ փառք, մեծութիւն, զօրութիւն եւ իշխանութիւն՝ յառաջ
քան զամենայն յաւիտեանս, եւ այժմ եւ յամենայն յաւիտեանս․ ամէն։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

ՊԱՒՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ՆԱԽԱԿԱՐԳԵԱԼ Ի ԳԼՈՒԽ ԳՐՈՑՍ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

թիւնն հաստատելով նմա յԱստուծոյ՝ նորա փրկութեան զամենայն պատճառս։ Այնչափ փոփոխումն գտեալ երանելւոյն Գուրգէնի, մինչև անուանն ևս փոփոխումն լինել. Սուրգէն ընդ ընդհանուր լսելով եկեղեցին՝ Գուրգէն անուանէր. և այնպէս 'ի գլխաւոր առաջնորդութեան նախանձ հասեալ, մինչ զի 'ի ճշմարտութենէ աշակերտացն թէ երբեք մեկուսի լինել գիտէր, թըթոյք հաստատէր. զի մի միայն 'ի գործոց, այլ և 'ի բանից ան յայսպէս ստացեալ ամենայն զխորհրդապետութիւնն. և յերկոցունց կողմանց ամբողջեալ, անշարժ պատուամբաշխութեանն հաստատութիւն կրեցին յանձինս։ Ցետ սակաւ ինչ ժամանակի գործեալ յԱրուեստէմ գիտակ երկնայր՝ առանձնել զկեարս. ու և բաժանեցին ինչ 'ի միջի խաւսից զամենայն ոխեցեր. զհեթանոսաց զխոցն առնել 'ի բաժնի Գուրգէնի. քանզի հրեշտակն կոչն հասեալ էր սուրբ հասուցանել Գէորգեայ։ Ընդ բազում քաղաքս և ընդ բազում աշխարհս հասեալ անցեալ՝ զբեթէ զամենայն ինչ լի լըրկեցին կրթնեալ պատուամբաշխութեամբն Քրիստոսի և լեզ. բազում և այնպէս յորդորանս կրթեալ ժամկալութեամբ վասն Քրիստոսի հաւատոյն, տարեալ բազում և այլքն այլքն վկայոց, զորս ինքն մի ըստ միոջէ գրէ՝ ուղևոր վասն առաքելոյն. և ամենայնի այնմ յայթեալ և մերժեալ 'ի բաց հաւատովքն. և այլ ևս յառաջագէմ կամէր առնել զնա Աստուած, զի եղեալ կիսին յղիցելոյ նմա ընդ մարդկան, թերևս յամենայն հեթանոսս քարոզեալ աւետարանն։ Անդրադ սրբեա երբեմն գործեալ Գուրգէն եղանէր յԱրուեստէմ յանձնանձել զսուրբսն որ անդ էին, և այլքն ամէն գործանս քաշեալ. այն ինչ լինէր նմա անդր հասանել, և ամբոխեցեր 'ի քաղաքն, և սուրբն գրգռէր զաղմուկ. մինչև ամենայն չարաց քն առ հասարակ խուռնեին. զի անհընարին և ծանր այնչափ համարէին զնա ամբաստան անել, որ երբեմն սասանեալ և հալածեալ էր մոլորութեանն նոցա. և փոյթ յանձին կալեալ՝ կամէին սպանանել զնա. այլ հասեալ փողփողակի Սիւնեաց հազարապետ՝ թափէր զնա 'ի ձեռաց նոցա, և զօրական օգնականութեամբ՝ իբրև զայր մի պարտաւոր 'ի Սեբաստիա տանէր. և տարեալ անէին զնա առ զատաւոր ազգին, որում անուն էր Փիլիպոս։ Եւ սոյն իմացեալ Գուրգէնի թէ զաւանդութիւն ինչ լինէր նմա 'ի Հրէից անուն. փողփողակի յաւուրն կոչէր բազում հարկանէր. հրաման լինէր նմա առ ժամանակն մերժել յաւանէ անուն. 'ի գերեւ եկանէր և Հրէից խոկացեալ զաւանդութիւնն։ Այս և 'ի հաւոմ ինչ տայէր յիշխանաց անուն՝ առ կայսր. և անդ գիր բարեհաճութիւնս զացեալ, և 'ի մերոյ նոցին ճգնութեանց այլատութեան յանձին կալեալ, փոփոխման ևս կենաց 'ի մերոյ ճշմարտութեանն կրօնից ընդունէր. քանզի քաջ համարէր ընդ Քրիստոսի լինել, քան 'ի մաշկանցս. և յանցանօք կենաց յամէլ։ Ցետ սակաւ միոյ ժամանակի կամեցեալ ներքին կոչէր հանել զնա յայսց կենաց, զճշմարիտ և զարդարև կեանսն ընծայէր նմա, և ժառանգաւոր երկնից կացուցանէր, ընդ յերկրէն փոխեցուցանէր։ Եւ անդ ինչ երանելւոյն Գուրգէնի զբարուք պատերազմ պատերազմեալ, որպէս և ինքն ինչ առէ, սատանայայալթ պսակաց Քրիստոսի վկայից պսակեցաւ. և 'ի հանգստեան 'ի գերեզմանի և յորբանական սպասաւոր զնորա նշխարս աւետարան ամփոփեալ, ամի ամի զօր յիշատակի նորա տօնախմբեն, յաւուր յորում զերբս կոչեմ զօրն Յուլեայ, որ որ վեց է նորա անուան որ է Սարգիս, ատենն ան մարտիրոսութեան նորա։ Եւ բազում ևս յաւոյ քան զայն ժամանակ՝ իբրև ևս վասն փառաց և սուրբութեան կարգաց երանելին յաշխարհի. և բազում ինչ վասն պատշաճ գործոց մարդկան յորինուց թեքութիւն, և ամենայն բնութին ինչ չորեքտասանեկաւորք թըթոյք ազգաց զմարդկան նկարեաց զաւաքնութիւն։

Ա. Եւ որդ անի հաւանեցոյց թուղթն՝ խոստ 'ի Քրիստոս, և մանաւանդ ընկալ խորհրդոյն որքս, կա. վասն որոյ և յառաջագոյն կարգեալ է այնպիսի ինչ՝ որպէս առ նորընծայս աստուածպաշտութեան գրեալ։

Բ. Եւ երկրորդն բաս նմանէ՝ Կորնթացւոցն է, առ մարդս փոյթս հաւատացեալս. և բաս հաւատոցն ոգեւոր արժանաւորս ցուցեալ. որով առաւել նոցա միջոցէր լինի և 'ի բազում մասունցեալ։

Գ. Դարձեալ այլ թուղթ գրէ առ նոսա, որ ընդ նշանակէ. որով հաստատէ զնոսա յուղղութիւն, և գիր գովութեան առ նոսա խոստացեալ, և սպառնայ։

Դ. Ցետ սոցա չորրորդ՝ Գաղատացւոցն, հակառակ այնոցիկ որ 'ի Հրէութիւնն թլփատեալ էին՝ գրեալ. որոց յետ արդարանալ յայսս առնելոյ՝ որպէս թէ հրամայեալ 'ի նոցանէ, առէ. Այսու հետեւ աշխատ ոք զիս մի արասցէ, զի ես զերկրպագու Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի մարմնի իմում կրեմ։

Ե. Հինգերորդ՝ առ Եփեսացիսն կոչ. առ մարդս հաւատացեալս և հզօրագոյնս. յորում խորհրդոյն զխորհուրդն խոր ճառէ՝ հանդերձ Հռոմայեցւոց թըղթոյն. երկոցունց 'ի հնարաւոր ծանուցեալ. և են երկոքին անմրցելի 'ի մէջ արկանելոյ, ավգղունք երախայից և հաւատացելոց նորընծայ փորձառութիւնք։

Զ. Վեցերորդ՝ կարգեալ է Փիլիպեցւոցն՝ բաս ամեն հաւատացելոց. մեծագործոյն և պայքարելոց. զորս ընկալեալ վկայէ 'ի մասոյ գիտել, և 'ի հեռաւոր 'ի նոյն յառաջելով յաղթելոյ ցուցանէ։ Անձնանուէր ինչ է թուղթս այս կրթութեանց թղթոյն. զի գիտես առէ. Նմանօր ինչ եղերուք. և ցինչիցեն, թէ նմանողք ինչ եղերուք. այլ և որպէս և ուրախութիւն իմ անուանէ զնոսա, զի այնչափ լուսաւորք էին նոքա քան զկրթեալցն։

Է. Եւ յետ սորա կոյ, որ առ Կողոսացիսն գրեալ է. առ որս երբեք առ անձամբ մարմնոյ, բայց հաւատացեալս հաւատարմագոյն. զորս և յառաջագոյն առանէ, և զզուշանալ հրամայէ 'ի փիլիսոփայութեանն խաբէութենէ, և հրեական խորամանկութեանց չանսալ. և թէ չէն ասորքս 'ի կրօնս, այլ յանփոյթութեան մարմնոյ։ Որոց և զգօրութիւնս թղթոյն քննել հրամայէ. զի և առ Լաւոդիկեցիս պատուիրել նոցա զգուշութիւն։

Ը. Ցետ սորա երկուց՝ և առ Թեսաղոնիկեցիսն յերկուս գրեցան երկու թուղթք. յորոց 'ի միումն զմեծութիւն նոցա մաքրութեան հաւատութեանն է՝ առ յանձնել. մինչև փնտռութեանց ևս գինքն յանձին կրելոց. զորս համեմատէ ընդ Հրէաստանի հաւատացելոցն. նոյն որնակ յիւրեանց ազգակցաց չարչարանս կրեալ առէ՝ որպէս և նոցա յիւրեանցայոցն. զորս և պատկ խրոց պարծանաց և ուրախութեան անուանէ, և առաւել ևս վասն չարչարանացն մխիթարութիւն մատուցանէ։

Թ. Եւ յետ սոյն թղթոյ այլ ևս առ նոյն գրէ, որ անի զնոցա աճմանն վկայութիւն, և զհամբերութեանն զոր կրէին 'ի նեղութիւնս, և վասն փոխման աշխարհիս փորձառութեան, և վասն զգուշանալոյ 'ի վերս և 'ի գնոցս։

Ժ. Եւ յետ սոցա Եբրայեցւոցն. որոց նմանօրէ առաքելոց լինել յառաջագոյն առաջնոցն. որ անի զհրեական խորհուրդն, և զանուն փոփոխումն 'ի Քրիստոս՝ բաս յառաջագոյն զուշակելոյ 'ի մարգարէից անուն. առ 'ի սոյն անէն փակեն զմտացելեանն զոյգեական աճմանն թղթոյս։

ԺԱ. Եւ յետ այսորիկ առ Տիմոթէոս կարգեցան երկու թուղթք. յորոց առաջինն անի զվարդապետաց ընդունելութիւն, և զեկեղեցւոյ կարգս, և որով զքահանայս պատուել առնել զեպիսկոպոսութիւն, և առ հրաման։

ԺԲ. Եւ երկրորդն առ նոյն գրեալ, անի բաս անմահ զանմնութիւն՝ զհաւատոյն նորա որ 'ի նախնեաց անտի, որպէս թէ 'ի հանոյ և 'ի մօրէ 'ի նա հասեալ. և 'ի նոյն

Եւս յառաջ մատուցեալ. եւ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին [illegible] լինի իւրն. Թեսաղոնիկեցւոց: Բայց միայն զՕնեսիփորայ զբաղում փութով վկայէ. եւ Տիմոթեայ [illegible] տայ [illegible] զանձն [illegible]նել. եւ յիշեցուցանէ եւ վկայութիւն զնէ վասն քարոզութեանն՝ զոհեալ յառաջագոյն զնորա [illegible]: [illegible] եւ վասն իւրոյ վախճանի [illegible] գրէ. յառաջագոյն [illegible] 'ի վերայ [illegible], եւ եթէ չէ պարտաւոր ինչ համարել զիրան: Եւ իւրն զբաղում իւրոց զչարչարանս եղեալ. առա հրամայէ առ ինքն գալ. Թեսաղոն [illegible] եւ մարթ իսկ էր զայն 'ի վախճանին տեսանել՝ 'ի ժամանակի իւրոյ կատարմանն. զոր եւ յայտ իսկ առնէ, թէ եւ այսուհետեւ նուիրեալ եմ, եւ ժամանակ զարթի իմոյ հասեալ կայ 'ի վերայ:

ԺԴ. Իսկ 'ի Տիտոսի թղթին, թէ որպիսի ինչ պարտ իցէ լինել քահանայից. նկարէ միանգամայն եւ զեկեղեցւոյ կարգս:

ԺԵ. Գրէ թուղթ եւ առ Փիլիմոն վասն հաւատացելոյ ծառայն Օնեսիմայ, որ յառաջագոյն անպիտան էր, եւ յետոյ [illegible] պիտանութեան արժանի լինէր բարեխօսութեամբ Առաքելոյն. այլ եւ վկայ եւս Քրիստոսի լինէր 'ի Հռովմայեցւոց քաղաքի անդ՝ առ [illegible], որ զայնպիսի իշխանութիւն հազարապետութեան ունէր, [illegible] հարուածովք զՔրիս. մարտիրոսութեանն ելից համբերութեամբ:

Եւ այսպէս ամենայն գիրքս ազգի ազգի օրինակս առաքինութեան ունին [illegible]. եւ ինչ ինչ համառօտիւք վասն նոցունց առաջի 'ի մէնջ. եւ զիւրաքանչիւր թղթոցն [illegible]. նախ՝ զգլխոցն գիր [illegible], զոր [illegible] եւ [illegible] 'ի հարցն մերոց աշխատեալ է: Եւ ոչ զայն միայն, այլ եւ զընթերցուածոցն համառօտ որոշմունս, եւ [illegible] զրոց վկայութիւնս, զորս [illegible] բովանդակեցուցք. որով [illegible] ընթերցուածոցն, [illegible] առընթեր յետ իւրաքանչիւր միոյ միոյ յառաջաբանութեանցն:

Բայց կարեւոր համարեցայ [illegible] եւ զժամանակ քարոզութեանն Պաւղոսի նշանակել 'ի ժամանակական կանոնաց Եւսեբի Պամփիլեայ, առնել զբովանդակութիւնն: Աստի եւ զգիրսն իսկ 'ի ձեռն առեալ, եւ զնոյն [illegible] Փրկչին մերոյ [illegible] ամի Տիբերեայ կայսեր լինել, եւ իսկ եւ իսկ յերրորդում աւուր զյարութիւնն, եւ [illegible] 'ի քառասներորդում [illegible] Փրկչին յերկինս: Եւ յետ [illegible] աւուրց [illegible] Առաքելոցն 'ի [illegible]. եւ զնոյն իսկ [illegible] զՍտեփանոս, եւ զայլս [illegible] ընդ նմա. եւ յետ այսորիկ [illegible] 'ի Հրէից 'ի վերայ հաւատացելոցն, որպէս այժմ եւս [illegible] եւ զՍտեփանոս պատարագեալ անդ, եւ զՊաւղոս կամակից սպանմանն. որ յետ սակաւ ինչ միոյ մատուցեալ առ իշխանս Հրէից՝ թուղթս առեալ առնէր առ Հրէայսն որ 'ի Դամասկոս՝ [illegible]. եւ [illegible] ճանապարհին լինէր նմա բարբառ յԱստուծոյ: Եւ [illegible] ամին այնորիկ. 'ի մտանել ինն եւ տասներորդի ամին Տիբերեայ կայսեր, [illegible] քարոզութեանն Պաւղոսի՝ [illegible]. եւ ընդ ամենայն տիեզերս ընթացեալ աւետարանէր զՔրիստոսի [illegible], մինչեւ յերկրորդ ամի Կղաւդեայ կայսեր, 'ի [illegible] Հրէից Փիլիկեայ. առ որով ամբաստանութիւն կրեալ Պաւղոսի 'ի Հրէիցն՝ առնէր ընդ անձին պատասխանի, որ զԱռաքեալն 'ի [illegible] 'ի կապանս կալաւ զերկուս ամս. յետ որոյ յաջորդեալ 'ի նմանէ իշխանութիւնն Պորկիոս Փեստոսի, իսկ եւ իսկ զՊաւղոս [illegible] Հրէիցն [illegible] համարել: Այս յայնժամ զմտաւ ածեալ երանելոյն, թէ ոչ այլ ազգ կարէ զերծանել 'ի [illegible] անտի, թէ ոչ հասեալ յատեանն առ կայսր բողոք հարկանիցէ. եւ այսպէս անտի առաքէր 'ի Հռովմ առ Ներոն կայսր: Եւ ընդ նմա եւ Արիստարքոս՝ զոր եւ [illegible] իւր կոչէ, եւ Ղուկաս՝ որ զԳործս Առաքելոցն գրեաց 'ի գիրս եւ աւանդեաց. եւ անդ 'ի Հռովմայեցւոց քաղաքին [illegible] ամբողջ [illegible] կապանօքն պահէր Պաւղոս: Զայս եւ մինչեւ ցայս պատմէ Ղուկաս 'ի Գործս Առաքելոցն, որ 'ի նմին իսկ ժամանակի զգիրսն մատենագրեաց. եւ [illegible] զայլն ոչ այնպէս ինչ [illegible], եւ ոչ [illegible] Պաւղոսի կարգեաց 'ի գիրս. քանզի [illegible] Ղուկաս եւ Արիստարքոս՝ եւ [illegible]: Բայց Եւսեբի զժամանակն որ յետ այնորիկ էին, ճշգրիւ [illegible] պատմէ մեզ, եւ յերկրորդ [illegible] եկեղեցական պատմութեանն՝ [illegible] նորա. եւ ասէ զՊաւղոսէ եթէ [illegible]. եւ նշանակէ՝ թէ անարգել զբանն Աստուծոյ քարոզէր, եւ թէ յայնժամ առաջի Ներոնի կայր յատեանի Պաւղոս, եւ առնէր ընդ անձին պատասխանի. եւ զարձեալ 'ի քարոզութեանն [illegible] հասեալ վասն [illegible] 'ի կայսրն, եւ այլ եւս [illegible]: Եւ 'ի [illegible] Ներոնի՝ [illegible]:

[illegible]

Այլ մի ոք [illegible] եւ [illegible], թէ 'ի Գործս Առաքելոց Ղուկաս [illegible]: [illegible], եթէ վասն [illegible] 'ի Գործս Առաքելոցն [illegible], եւ [illegible] Ղուկաս, որ [illegible] Պաւղոսի [illegible]: Եթէ [illegible] էր Ղուկաս [illegible] 'ի Հռովմ, եւ [illegible] նորա [illegible] էր [illegible], [illegible] ժամանակացն.

ալ. քանզի զվկայութիւնն նորա առ ոչ գրեաց. զի յետոյ այլոց զգիրսն գրեաց, հաւանեաց Լուկասի ժամանակացն. եւ եւս. սիրել մասնաւորութեամբ ընկալ ըզպատմութիւնն. քանզի Պետրոսի աշակերտացն հաւանութեամբ, եւ հաւատովք զհարցն վարդապետութիւն եւ պատմութիւնս ընկալեալ 'ի չհնացեալ անձանց, արքայութեամբ երկնից լինին ժառանգաւորք.

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՊԱՒՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

Առ Ներոնիւ կայսերբ հալածչացն վկայեաց անդ Պաւղոս Առաքեալ, կտրեալ զգլուխ սուսերաւ, յերեսներորդի եւ վեցերորդի ամի կենարար չարչարանացն. Զբարւոք պատերազմն պատերազմեալ 'ի Հռոմ քաղաքի, որ օր հինգ էր Պանեմոս ամսոյ, որ կոչի Հռոմայեցւոց յառաջ քան զերիս կաղանդացն Յուլիս ամսոյ, որ է Մարերի ամսոյ. յորում կատարեցաւ սուրբ Առաքելոյն իւրով վկայութեամբ, 'ի վաթսներորդի եւ յիններորդի ամի Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն գալստեան. Իսկ արդ է ամենայն ժամանակն յորմէ հետէ վկայեաց Պաւղոս, երեք հարիւր եւ երեսուն ամ. մինչեւ ցչորրորդ հիւպատոսն Արկադեայ, եւ զերրորդ հիւպատոսն Ոնորեայ, երկուց եղբարց թագաւորաց Աւգոստոսաց թագաւորաց. յիններորդում ինդիկտիոնին, 'ի հնգետասաներորդում շրջանակի ամսոյն յամսեանն Յունի, որ է Մարերի, որ օր քսան եւ ինն էր ամսոյն. Իսկ ես աստ նշանակեցի զժամանակ վկայութեանն Պաւղոսի.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՀՌՈՄԱՅԵՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս ասացեալ 'ի Կորնթոսէ, մինչդեռ ոչ էր տեսեալ զՀռոմայեցիսն, եւ անձկացեալ էր տեսանել զնոսա. եւ յառաջագոյն բնակեալ զհաւատոյն, իբր թէ եւս զնոսա յետ այնորիկ՝ նշանակէ, թէ բազում անգամ անձկացեալ էր գալ առ նոսա եւ ոչ կարացեալ: Արդ եւ վարդապետական գծագծս արար վասն կոչմանն հեթանոսաց, եւ զի թլփատութիւնն ժամանակեր՝ եւ այժմ խափանեալ է, եւ թէ Քրիստոսիւ արդարացաւ յանդգնութիւնն Ադամայ, եւ առաւել օրինացն էանց. եւ զկոչումն հեթանոսաց ըստ կարգի ապացուցանէր առ, եւ ցուցանէր ամենայն մարդկան թէ անկցորդ եղեաք օրինացն. եւ զամենեսեան առ ցուցանէ բնութիւնն, եւ յայսմ յարարածոցս կարող են ծանուցանել զԱստուած: Եւ այժմ կամս պատճառէ յառաջագոյն զՀեթանոսացին, եթէ Աստուած յայտնեաց նոցա զիւր զիտութիւնն 'ի գործոց աշխարհիս, եւ զմշտնջենաւոր զօրութիւն նորա, որ է ճանաչել նորա արար զամենայն արար: Իսկ նոքա ոչ ծանեան յարարածոցս, եթէ է Աստուած նոցա արարիչ, եւ արարածըն աստուածացուցին. այլ մանաւանդ նոցա եւ զարարածս պաշտեն: Պատմէ այսուհետեւ զՀրէայսն եթէ ոչ պահեցին զօրէնսն, այլ եւ մանաւանդ անցանելով ընդ օրէնսն՝ զԱստուած անարգեցին. եւ այսպէս 'ի միասին քննեալ զՀրէայսն եւ զՀեթանոսացին, կոչէ եւ յանցաւորս առնէ վասն անօրէնութեանն. զի ցուցցէ եթէ հաւասարք են ամենեքեան. ասացեալ զամենեսեան պարտաւոր՝ զի փրկեսցէ աղաչել վասն շնորհացն եւ պատուութեանն: Արդ եւ առ Հրէայսն գալ, եւ կոչող եղեալ հեթանոսաց, առնելն բանութեամբ զդադարել թլփատութեանն եւ առաւելութեան օրինացն. զի Աբրահամ, ասէ, ոչ 'ի թլփատութենէ, այլ նախ քան զթլփատութիւնն արդարացաւ, եւ անուանեցաւ Աբրահամ. զի հայր բազմաց ազգաց լինելոց էր որք յանթլփատութեան հաւատան էին, որ եւ յետ արդարութեանն էառ զթլփատութիւնն 'ի մարմինն. զի նշան լիցի որոց մարմնով լինելոց էին 'ի նմանէ: Դադարելոց էր երբեմն թլփատութիւնն յորժամ հեթանոսք լինէին որդիք Աբրահամու, սկսեալ բազմապատկել ըստ հաւատոցն Աբրահամու, որով որդեգրեցան մինչ եւ յանթլփատութիւնն. զառ շնորհին անուանեաց Աբրահամ, եւ բանութեամբ եղն առ նշանակն, զի դադարելոց էր նշանակն. եւ եթէ հեթանոսք բանադատէին թլփատել՝ խափանէր անունն Աբրահամ, եւ կոչէր Աբրամ. որ Աբրահամ յԱստուծոյ անուանեցաւ. ոչ իւիք թլփատել հեթանոսաց. այլ ոչ եւ նոցա եւս որ մարմնով էին Հրէայք. զի ոչ երբէք ասաց հաւատալեր անունն, եւ հայր ազգաց բազմաց կոչէր. եւ ոչ ինչ այսպիսի աղերս է նոցա թլփատել, բայց կամ է հաւատոյն Աբրահամու. այլ եւ ոչ ինչ 'ի առաքական օրինացն, եւ ոչ 'ի նմանէ՝ այլ 'ի հաւատոց արդարացաւ. որպէս եւ Աբրահամն: Զայս ամենայն այսպէս ապացուցեալ. եւ ցուցանէ զօրհնեալ, եթէ այլ որ երբէք ոչ եղեւ փրկիչ շնորհաց՝ նորայնքն եւ հեթանոսաց, եւ ճնչեաց առաջին մեղացն Ադամայ՝ որ առ ամենեսեան եղեւ, եւ այլ իւիք ոչ կարացին մարդիկ, բայց Քրիստոսի Աստուծով: Զի զանէնան որ խոստացանէ եղեւ, այլ առաւել անկար էր արձակել, կամ զզերծանել. յանցի եւ այլ առաւել անկար էր, եթէ ոչ էր զզեցեալ զմարմինն Որդին Աստուծոյ եւ եղեալ մարդ. եւ զայս մատուցեալ վասն ամենեցուն, զի զամենեսեան ազատեսցէ 'ի մահուանէ. եւ վասն զի միով մարդով մեղք եկն յաշխարհ, յաղագս այնորիկ եւ միով մարդով շնորհն եղեւ: Եւ իբրեւ զգործ անօրէն զՀրէայսն մխիթարէ, զի ոչ երբէք յանցաւոր, ասէ, էր օրինացն, եթէ 'ի Քրիստոս հաւատային. եւ ընտանեաց առ հեթանոսան մի երբէք ամբարտաւանել 'ի վերայ նորայնքն. այլ զիտել եթէ առաքեն 'ի վերայ արմատոյն. յանցի ինչ եւ 'ի նոցանէ արմատոցն: Յետ այնորիկ յորդորական անէ զբան վարդապետութեանն հաստատել զԹուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑՒՈՑ ԹՂԹՈՅՆ

Աւետարանական վարդապետութիւն վասն առ առաքեալն շնորհացն Քրիստոսի եւ որ ընդ շնորհօքն են. եւ վասն յուսոյն եւ հոգեւոր առաքելութեան:

Ա. Արդ նախ յետ սկզբանն՝ վասն դատաստանաց հեթանոսաց՝ որք ոչ պահեցին զբնականսն:

Բ. Վասն դատաստանաց Հրէայիցն՝ որ ոչ պահեցին զօրէնականսն:

Գ. Վասն առաւելութեան Իսրայէլի՝ որ ի Հնա աւետեացն։

Դ. Վասն շնորհացն որով միայն արդարանան մարդիկ, եւ ոչ ըստ ազգի ընտրութեան, այլ ըստ Աստուծոյ պարգեւացն՝ հաւատակցութեամբ ըստ որդւոցն Աբրահամու։

Ե. Վասն հանդերձեալ յուսոյն։

Զ. Վասն ընծայութեան առ 'ի մերոյ փրկութեան եղելոյ մարդոյն Յիսուսի Քրիստոսի, փոխանակ անկելոյն ի դրախտէ երկրածնին Ադամայ։

Է. Վասն պարտական հաւատովք գործոցն բարութեան։

Ը. Երկրորդութիւն վասն շնորհացն կենաց։

Թ. Վասն յօրինաց անտի դատապարտութեան յաղագս մեղաց։

Ժ. Վասն մարդկութեան բնութեան կարեաց՝ անհնարին լինելոյ առ 'ի միաբանութիւնն օրինացն։

ԺԱ. Վասն մերկանալոյ 'ի բնական կարեաց միաբանութեամբ ընդ Հոգւոյն։

ԺԲ. Երկրորդութիւն վասն հանդերձեալ փառացն սրբոց։

ԺԳ. Վասն պարտական առ 'ի մէնջ սիրոյն Քրիստոսի։

ԺԴ. Վասն անկանելոյն Իսրայէլի՝ եւ տարագիր լինելոյ, եւ կոչման ծիլոցն որ ընտրեցան 'ի հեթանոսաց։

ԺԵ. Զի ըստ ապստամբութեանն եղեւ տարագրութիւնն առ 'ի յանդիմանութիւնն կործանելոյ, եւ ոչ դառնալոյ նոցա ըստ յարատեւութեանն։

ԺԶ. Վասն կերոյն որով եղեն նոքա, որպէս զի յերկրպագումն անդրէն մտանել ճանապարհն, առ նախանձս ձեռնարկելոյ հեթանոսաց, եւ կարգելոյ ըստ հաւատոցն Իսրայէլի։

ԺԷ. Երրորդ վասն առաքինութեան որ առ Աստուած եւ առ մարդիկ։ — Յորս ըստ միմեանս միաբանութիւնն է։ ա. Վասն Աստուծոյ պաշտամանն։ բ. Վասն առ հաւատակիցսն անխափան լինելոյ։ գ. Վասն իշխանաց հնազանդ լինելոյ։ դ. Վասն զգաստութեան եւ հեզութեան։ ե. Վասն 'ի կերակուրս եւ յաւուրս անխափան լինելոյ։

ԺԸ. Վասն նմանող Քրիստոսի անխափանութեանն լինելոյ։

ԺԹ. Վասն իւրոյ առաքելութեանն որ յարեւելս եւ յարեւմուտս։

ՊԱՒՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԾԲ Պաւղոս ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի, կոչե- 1
ցեալ Առաքեալ, որոշեալ յաւետարանն Աստու-
ծոյ, որ յառաջ խոստացաւ ՚ի ձեռն մարգարէից 2
իւրոց գիրս սուրբս. վասն Որդւոյ իւրոյ՝ եղե- 3
լոյ ՚ի զաւակէ Դաւթի ըստ մարմնոյ. սահմանե- 4
լոյ Որդւոյն Աստուծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգւոյն
սրբութեան, ՚ի յարութենէ մեռելոց Յիսուսի
Քրիստոսի Տեառն մերոյ. որով ընկալաք շնորհս 5
և առաքելութիւն ՚ի հնազանդութիւն հաւա-
տոյ յամենայն հեթանոսս՝ վասն անուան նո-
րա, յորս և դուք էք կոչեցեալ Յիսուսի Քրիս- 6
տոսի. ամենեցուն որոց էք ՚ի Հռովմ՝ սիրելեաց 7
Աստուծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց։ Շնորհք ընդ ձեզ
և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ, և
՚ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Նախ գոհանամ 8
զԱստուծոյ իմոյ ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի
վասն ձեր ամենեցուն, զի հաւատք ձեր պատ-
մեալ են ընդ ամենայն աշխարհ։ Վկայ է ինձ 9
Աստուած, զոր պաշտեմն հոգւով իմով յաւե-
տարանի Որդւոյ նորա, թէ որպէս զյիշատակս
ձեր առնեմ. յամենայն ժամ յաղօթս իմ աղա- 10
չելով, զի թերևս երբէք յաջողեսցի ինձ կա-
մօքն Աստուծոյ գալ առ ձեզ։ Քանզի անձկա- 11
ցեալ եմ տեսանել զձեզ, զի փոխեցից ՚ի ձեզ
շնորհս ինչ հոգեւորս՝ առ ՚ի հաստատել զձեզ.
այսինքն է՝ մխիթարակից լինել ձեզ վասն ընդ 12
միմեանց իմոյ և ձերոց հաւատոց։ Ոչ կամիմ 13
եթէ անգէտ իցէք, եղբարք, զի բազում անգամ
յաճախեցի գալ առ ձեզ, և արգելայ մինչև-
ցայժմ. զի և ՚ի ձեզ գտից պտուղ ինչ՝ որպէս
14 և յայլ հեթանոսս։ Քանզի Յունաց և բարբա-
րոսաց, իմաստնոց և անմտից պարտապան եմ,
15 այնպէս որչափ ինձ յօժարութեամբ՝ և
16 ձեզ որ ՚ի Հռովմ էք աւետարանել։ Զի ոչ եթէ
ամօթ ինչ համարիմ զԱւետարանն. քանզի զօ-
րութիւն Աստուծոյ է ՚ի փրկութիւն ամենայն
հաւատացելոց. նախ Հրէի և ապա հեթանոսի.
17 զի արդարութիւն Աստուծոյ նովաւ յայտնի
հաւատոց ՚ի հաւատս. որպէս և գրեալ է, թէ
արդարն ՚ի հաւատոց կեցցէ։
18 Քանզի յայտնելոց է բարկութիւն Աստուծոյ Ա/ԾԳ
յերկնից ՚ի վերայ ամենայն ամպարշտութեան
և անիրաւութեան մարդկան. որք զճշմարտու-
19 թիւնն անիրաւութեամբ ունին. վասն զի գի-
տութիւնն Աստուծոյ յայտնի է ՚ի նոսա. քան-
20 զի Աստուած իսկ յայտնեաց նոցա։ Զի աներ-
ևոյթք նորա ՚ի սկզբանէ աշխարհի՝ արարա-
ծովքս իմացեալ տեսանին. այսինքն է՝ մշտնջե-
նաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածու-
թիւն նորա. զի ոչ գտանիցեն ամենեւին տալ
21 պատասխանի։ Զի ծանեան զԱստուած, և ոչ
իբրև զԱստուած փառաւորեցին կամ գոհա-
ցան. այլ նանրացան ՚ի խորհուրդս իւրեանց,
և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա.
22 զանձինս առ իմաստունս ունէին՝ յիմարեցան.
23 և փոխեցին զփառս անեղծին Աստուծոյ՝ ՚ի
նմանութիւն պատկերի եղծանելի մարդոյ, և
24 թռչնոց, և չորքոտանեաց, և սողնոց։ Վասն
որոյ մատնեաց զնոսա Աստուած ՚ի ցանկութիւն
սրտից նոցա ՚ի պղծութիւն, անարգել զմարմինս

խորհրդոց յանձինս խորհրդոց · որք փոխանակե- 25
ցին զճշմարտութիւնն Աստուծոյ ընդ ստու-
թեան, հնազանդեցան և պաշտեցին զարա-
րածս՝ և ոչ զարարիչն, որ է օրհնեալ յաւի-
տեանս · ամէն ։ Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա 26
Աստուած 'ի կիրս անարգութեան · զի էգք նո-
ցա փոխանակեցին զպէտս բնական 'ի պէտս
անբնականս ։ Նոյնպէս և արուայն թողեալ 27
զբնական պէտս իգութեանն, բորբոքեցան ցան-
կութեամբք խորհրդոց 'ի միմեանս · արուք ընդ
արուս զխայտառակութիւն գործէին, և զվարձ
փոխարինին որ պարտ էր մոլորութեանն նոցա՝
յանձինս խորհրդոց ընդունէին ։ Եւ որպէս զի ոչ 28
ընտրեցին զԱստուած ունել 'ի գիտութեան, մատ-
նեաց զնոսա Աստուած 'ի միտս անարգութեան՝
գործել զանարժանս, լցեալս ամենայն անի- 29
րաւութեամբ, պոռնկութեամբ, անզգամու-
թեամբ, ագահութեամբ, չարութեամբ, լի նա-
խանձու, սպանութեամբ, հեռիւ, նենգու-
թեամբ, չարաբարութեամբ, շշնջողք, չարա- 30
խօսք, աստուածատեացք, թշնամանողք, ամ-
բարտաւանք, ամբարհաւանք, գտիչք չարեաց,
ծնողաց անհաւանք, անմիտք, ուխտադրուժք, 31
անագորոյնք · աննուէրք · անողորմք · Ոյք հա- 32
սեալ էին յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ, եթէ
ոյք զայսպիսիսն գործեն՝ արժանի են մահու ·
և ոչ միայն որ զայն առնեն, այլ և որ կամա-
կիցն լինին գործելեացն ։

ԳԼՈՒԽ Բ

Վասն որոյ անանց պատասխանի տալոց ես, 1
ով մարդ, որ դատիդ · զի որով դատիս զըն-
կերն, զանձն քո դատապարտես · զի դու զնոյն
գործես՝ որով դատիսն ։
ԵԴ. Բայց գիտեմք՝ եթէ Աստուծոյ դատաստանն 2
ճշմարտութեամբ է 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ զայն-
պիսիսն գործեն ։ Իսկ արդ խորհիցիս զայս, 3
ով մարդ, որ դատիս զայնոսիկ որ զայնպիսիսն
գործեն՝ և դու զնոյն գործես, եթէ դու ապրե-
լո՞ց իցես 'ի դատաստանացն Աստուծոյ ։ Եթէ 4
զմեծութեամբ քաղցրութեան նորա՝ և զնե-
րելովն և զերկայնմտութեամբն արհամարհի-
ցես, չգիտիցես զի քաղցրութիւնն Աստուծոյ
զքեզ յապաշխարութիւն ածէ · այլ ըստ խըս- 5
տութեան քում և ըստ անզեղջ սրտի՝ գանձես
անձին քում բարկութիւն՝ յաւուր բարկու-
թեան և յայտնութեան արդար դատաւորու-
թեանն Աստուծոյ, որ հատուցանէ իւրաքան- 6
չիւր ըստ գործս իւրեանց ։ Որ համբերութեամբ 7
են 'ի գործս բարութեան՝ և զփառս և զպա-
տիւ և զանեղծութիւն խնդրեն, զկեանսն յա-
ւիտենից ։ Իսկ որ 'ի հակառակութենէ անտի են 8
և ապստամբք 'ի ճշմարտութենէն, և հնա-
զանդեալ զանիրաւութեան, բարկութիւն և
9 սրտմտութիւն ։ Նեղութիւն և անձկութիւն 'ի
վերայ ամենայն մարդոյ որ գործէ զչար, նախ
10 Հրէին, և ապա հեթանոսի ։ Փառք և պատիւ
և խաղաղութիւն ամենայնի որ գործէ զբարի,
11 նախ Հրէին, և ապա հեթանոսի ։ Զի ոչ է ակ-
նառութիւն առաջի Աստուծոյ ։
12 Որք միանգամ առանց օրինացն մեղան, ա- Բ
ռանց օրինացն և կորիցեն · և որք ընդ օրի- ԵԸ
13 նօքն մեղան, օրինօքն դատեսցին ։ Զի ոչ եթէ
որ լսողք օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի
Աստուծոյ, այլ առնողք օրինացն արդարասցին ։
14 Այլ յորժամ հեթանոսք որ զօրէնսն ոչ ունին,
բնութեամբ զօրինացն գործիցեն, նոքա որ զօ-
րէնսն ոչ ունին, անձանց իւրեանց իսկ են օրէնք ·
15 որք ցուցանեն զգործս օրինացն գրեալ 'ի սիրտս
իւրեանց, վկայութեամբ մտաց իւրեանց, և
յանդիմանել զմիմեանս 'ի խորհրդոց իւրեանց ․
16 կամ թէ պատասխանի իսկ տալ · յաւուրն յո-
րում դատիցի Աստուած զգաղտնիս մարդկան,
ըստ աւետարանին իմում 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիս-
17 տոսի ։ Արդ եթէ դու Հրեայ անուանեալ ես, և
յեցեալ ես յօրէնսն, և պարծիս յԱստուած,
18 և գիտես զկամս նորա, և ընտրես զլաւն, և
19 խրատեալ ես յօրինացն · վստահ ես յանձն քո
առաջնորդ լինել կուրաց, լոյս խաւարելոց,
20 խրատիչ անզգամաց, վարդապետ տղայոց, ու-
նել զկերպարանս գիտութեան և ճշմարտու-
21 թեան յօրինացն ։ Իսկ արդ որ ուսուցանես զըն-
կերն՝ զանձն քո ոչ ուսուցանես, որ քարոզես
22 չգողանալ՝ գողանաս, որ ասես չշնալ՝ շնաս · որ
23 գարշիս 'ի մեհենից՝ զսեղանս կողոպտես, որ
օրինօքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն զԱս-
24 տուած անարգես ։ Զի անունն Աստուծոյ վասն
ձեր հայհոյի 'ի մէջ հեթանոսաց՝ որպէս և
գրեալ է ։
25 Թլփատութիւն օգնէ եթէ զօրէնսն պահիցես · ԵՁ.
ապա թէ յանցաւոր օրինացն իցես, թլփատու-
26 թիւն քո անթլփատութիւն եղև ։ Իսկ եթէ
անթլփատութիւնն զիրաւունս օրինացն պահի-
ցէ, ո՞չ ապաքէն անթլփատութիւն նորա 'ի թլփ-
27 փատութիւն համարեսցի · և դատիցի որ 'ի
բնէ անթլփատութիւնն է, զօրէնսն կատարե-
լով, զքեզ որ գրովն և թլփատութեամբն յան-
28 ցաւոր օրինացն իցես ։ Զի ոչ եթէ որ յայտնի
Հրեայն է, և ոչ որ յայտնի մարմնով թլփատու-
29 թիւնն, այլ որ 'ի ծածուկ Հրեայն է, և թլփա-
տութիւն սրտի · հոգւով և ոչ գրով · որոյ գո-
վութիւնն՝ ոչ 'ի մարդկանէ է, այլ յԱստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Դ Իսկ արդ զի՞նչ աւելի է հրէին, կամ զի՞նչ 1
օգուտ 'ի թլփատութենէ անտի։ Բազում ինչ, 2
ամենայն իրօք· նախ այն իսկ, զի հաւատարիմ
եղեն պատգամքն Աստուծոյ։ Իսկ արդ եթէ 3
չէր հաւատացեալ ոմանց, միթէ անհաւատութիւն
նոցա զԱստուծոյ հաւատն խափանէր·
քաւ լիցի։ Այլ եղիցի Աստուած ճշմարիտ, եւ 4
ամենայն մարդ սուտ· որպէս եւ գրեալ է· որպէս
արդար եղիցես 'ի բանս քո, եւ յաղթիցես
'ի դատել քեզ։ Իսկ արդ եթէ անիրաւութիւնն 5
մեր զԱստուծոյ արդարութիւնն յանդիմանէ կացուցանէ,
զի՞նչ ասեմք· միթէ անիրաւ ինչ է
Աստուած՝ որ ածէ զբարկութիւնն· ըստ մարդկութեան 6
ասեմ· քաւ լիցի· ապա թէ ո՛չ, զիա՞րդ
դատի Աստուած զաշխարհ։ Զի եթէ ճշմարտութիւնն 7
Աստուծոյ յիմում ստութեանն առաւելու
'ի փառս նորա, զի՞ եւս ես իբրեւ զմեղաւոր
դատիմ· եւ կամ թէ՝ որպէս հայհոյիմքն, 8
եւ որպէս ասեն ոմանք զմէնջ՝ ասել, թէ արասցուք
զչար՝ զի եկեսցէ բարի· որոց դատաստանքն
յիրաւի են։

Դ Եւ արդ ի՞ւ իսկ առաւել իցեմք· ասացաքն 9
եւ ոչ իսկ· քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիր
եղեաք հրէից եւ հեթանոսաց, ամենեցուն ընդ
մեղօք լինելոյ· որպէս եւ գրեալ է, թէ ոչ ոք է 10
արդար՝ եւ ոչ մի· եւ ոչ գոյ որ իմանայ, եւ ոչ 11
ոք է որ խնդրէ զԱստուած· ամենեքեան խոտորեցան 12
'ի միասին եւ անպիտանացան· ոչ ոք է
որ առնէ զքաղցրութիւն, ոչ ոք է մինչեւ 'ի մի։
Գերեզման բաց է կոկորդ նոցա, լեզուաւ իւրեանց 13
նենգաւորք եղեն· թոյնք իժից 'ի ներքոյ
շրթանց նոցա· որոց բերանք անիծիւք եւ դառնութեամբ 14
լի են։ Երագ են ոտք նոցա հեղուլ 15
զարիւն· բեկումն եւ թշուառութիւն 'ի ճանապարհս 16
նոցա, եւ զճանապարհն խաղաղութեան 17
ոչ ծանեան· ոչ է երկիւղ Աստուծոյ առաջի աչաց 18
նոցա։

ԲԴ Բայց գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն, 19
այնոցիկ որ ընդ օրինօքն են՝ ասեն· զի ամենայն
բերան խցցի, եւ դատապարտ լիցի ամենայն
աշխարհ Աստուծոյ։ Զի 'ի գործոց օրինաց 20
ոչ արդարասցի ամենայն մարմին առաջի նորա·
քանզի օրինօքն է գիտութիւն մեղաց· բայց 21
արդ առանց օրինացն իսկ արդարութիւնն Աստուծոյ
յայտնեալ է, վկայեալ յօրինաց անտի
եւ 'ի մարգարէից։ Քանզի արդարութիւնն Աստուծոյ 22
'ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի,
յամենայն հաւատացեալս· եւ ոչ ինչ է խտիր·
քանզի ամենեքին մեղան, եւ նուազեալ են 'ի 23
փառացն Աստուծոյ, եւ արդարանան ձրի շնորհին 24
նորա 'ի ձեռն փրկութեանն որ 'ի Քրիստոս

25 Յիսուս· զոր յառաջ եդ Աստուած քաւութիւն
'ի ձեռն հաւատոյն արեամբն նորա 'ի ցուցանել
արդարութեանն նորա՝ վասն թողութեան յառաջագոյն
26 մեղացն գործելոյ· 'ի ներելն Աստուծոյ՝
'ի ցուցանել արդարութեանն նորա 'ի ժամանակիս
յայսմիկ· զի եղիցի նա արդար, եւ արդարացուցանէ
27 զայն որ 'ի հաւատոյն Յիսուսի։ Իսկ
արդ ո՞ւր են պարծանքն· արգելան· յորո՞ց օրինաց,
'ի գործո՞ց անտի· ոչ, այլ 'ի հաւատոյն
28 օրինաց· քանզի համարիմք հաւատովք արդարանալ
29 մարդոյ՝ առանց գործոց օրինաց։ Եթէ
հրէից միայն իցէ Աստուած՝ եւ հեթանոսաց ո՞չ·
30 այո եւ հեթանոսաց· Զի եթէ մի է Աստուած,
որ արդարացուցանէ զթլփատութիւն 'ի հաւատոց,
ապա եւ զանթլփատութիւնն նովին հաւատովք։
31 Այլ զօրէնս ինչ խափանեմք հաւատովքս·
քաւ լիցի· այլ զօրէնս հաստատեմք։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք գտանելն Աբրահամու ԵԶ
2 նախահաւրն մերոյ ըստ մարմնոյ· զի եթէ
Աբրահամու գործովք էր արդարացեալ, ունէր
ունէր պարծանս, այլ ոչ առ Աստուած։
3 Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր· հաւատաց Աբրահամ յԱստուած,
եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն։
4 Բայց այնմ որ գործիցէ, ոչ համարին վարձքն
5 ըստ շնորհաց, այլ ըստ պարտուց· իսկ այնմ
որ ոչն գործիցէ, բայց հաւատայցէ յայն որ արդարացուցանէ
զամպարիշտս, համարին հաւատք
6 նորա յարդարութիւն։ Որպէս եւ Դաւիթ ասէ
զերանութիւն մարդոյ, որում Աստուած համարի
7 արդարութիւն առանց գործոց· Երանի որոց
թողան անօրէնութիւնք, եւ որոց ծածկեցան
8 մեղք իւրեանց· երանեալ է այր՝ որում ոչ
9 համարեսցի Տէր զմեղս նորա։ Արդ երանութիւնս
այս 'ի վերայ թլփատութեանն է, թէ
'ի վերայ անթլփատութեան· քանզի ասեմք եթէ
համարեցաւ Աբրահամու հաւատոյն յարդարութիւն։
10 Արդ զիա՞րդ համարեցաւ· մինչդեռ
'ի թլփատութեանն էր՝ եթէ յանթլփատութեանն·
ոչ 'ի թլփատութեանն, այլ յանթլփատութեանն։
11 Եւ նշանակ առ զթլփատութիւն,
կնիք արդարութեան հաւատոյ՝ որ յանթլփատութենէ
անտի։ Զի եղիցի նա հայր ամենայն
հաւատացելոց որ յանթլփատութենէ անտի իցեն,
առ 'ի համարելոյ եւ նոցա յարդարութիւն·
12 եւ հայր թլփատութեան, որոց ոչ 'ի թլփատութենէ
անտի են եթ, այլ եւ որոց երթայցեն ընդ
հետս անթլփատութեան հաւատոյ հօր մերոյ
Աբրահամու։

13 Զի ոչ եթէ օրինօքն էր աւետիքն Աբրահամու ԴԴ
եւ զաւակի նորա՝ ժառանգ լինել աշխարհի,

այլ ՚ի հաւատոյն արդարութենէ։ Զի եթէ որք 14
յօրինացն են՝ ժառանգք իցեն, ապա ընդունայն
են հաւատքն եւ գատարկ աւետիքն· քանզի օրէնքն 15
զբարկութիւն գործեն· բայց ուր ոչ են
օրէնք, եւ ոչ յանցանք ինչ։ Վասն այնորիկ ՚ի 16
հաւատոց անտի, զի ըստ շնորհացն իցէ· առ
՚ի լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամենայն զաւակին·
ոչ այնմ միայն՝ որ յօրինաց անտի, այլ
եւ այնմ որ ՚ի հաւատոցն Աբրահամու, որ է
հայր մեր ամենեցուն, որպէս եւ գրեալ է՝ եթէ 17
հայր ազգաց բազմաց արարի զքեզ, առաջի
Աստուծոյ, որում հաւատացն՝ եթէ կենդանի
առնէ զմեռեալս, եւ կոչէ զչգոյն իբրեւ զգոյ։
Որ յանյոյսն յուսով հաւատաց, լինել նմա հայր 18
ազգաց բազմաց· որպէս եւ ասացաւն, թէ այնպէս
եղիցի զաւակ քո· եւ նա ոչ երկմտեաց ՚ի 19
հաւատոյն, թէպէտ եւ հայեցաւ ՚ի մարմին իւր
այնուհետեւ իբրեւ ՚ի մեռեալ, քանզի զհարիւրամենիւք
ամօք էր, եւ ՚ի մեռելութիւն արգանդին
Սառայի։ Բայց յաւետեացն Աստուծոյ 20
ոչ երկմտեաց անհաւատութեամբ, այլ զօրացաւ
հաւատովք, ետ փառս Աստուծոյ՝ եւ հաւատացեալ 21
՚ի միտս իւր, թէ որ խոստացաւն՝
կարող է առնել· վասն որոյ համարեցաւ նմա 22
յարդարութիւն։ Այլ ոչ գրեցաւ, ոչ եթէ 23
վասն նորա միայն՝ թէ համարեցաւ նմա, այլ 24
եւ վասն մերոց՝ համարելոց է, որք հաւատամք
յայն որ յարոյցն զՏէր մեր ՚ի մեռելոց·
որ մատնեցաւ վասն յանցանաց մերոց, եւ յարեաւ՝ 25
վասն զմեզ արդարացուցանելոյ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Ե Այսուհետեւ արդարացեալք ՚ի հաւատոց անտի, 1
խաղաղութիւն կալցուք առ Աստուած ՚ի
ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով 2
եւ զընծայութիւնն ընկալաք հաւատովք ՚ի շնորհս
յայսոսիկ, յորում կամք եւ պարծիմք
յուսով փառացն Աստուծոյ։ Եւ ոչ այսչափ 3
միայն, այլ եւ պարծիմք եւս ՚ի նեղութիւնս
մեր· քանզի գիտեմք, եթէ նեղութիւնք զհամբերութիւն
գործեն, համբերութիւն՝ զհանդէս, 4
հանդէս՝ զյոյս, յոյս ոչ երբեք ամաչեցուցանէ· 5
զի սէրն Աստուծոյ սփռեալ է ՚ի սիրտս մեր՝ ՚ի
ձեռն Հոգւոյն սրբոյ որ տուաւ մեզ։ Զի մինչդեռ 6
տկարքն էաք, Քրիստոս վասն մեր ՚ի ժամանակի
՚ի վերայ ամպարշտաց մեռաւ· զի վասն 7
արդարոյ հազիւ ոք մեռանիցի, այլ վասն բարւոյ
թերեւս համարձակեսցի ոք մեռանել։ Ցուցանէ 8
Աստուած զսէրն իւր ՚ի մեզ· զի մինչդեռ
մեղաւորքն էաք, Քրիստոս վասն մեր մեռաւ· 9
որչափ եւս առաւել յարդարեալքս մերումս այժմիկ
արեամբն նորա՝ ապրեսցուք նովաւ ՚ի բարկութենէ
10 անտի։ Զի եթէ մինչ թշնամիքն էաք,
հաշտեցաք ընդ Աստուծոյ մահուամբ Որդւոյ
11 նորա, որչափ եւս առաւել ՚ի հաշտելս մերում
ապրեսցուք կենդանեաւն նորա։ Եւ ոչ այսչափ միայն,
այլ եւ պարծիմք եւս յԱստուած ՚ի ձեռն Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով եւ զհաշտութիւն
իսկ ընկալաք։

12 Զի որպէս ՚ի միոջէ մարդոյ մեղք յաշխարհ Զ
մտին, եւ ՚ի մեղաց անտի մահ, եւ այնպէս ԿԶ
յամենայն մարդիկ տարածեցաւ մահ, որով ամենեքին
13 մեղան· քանզի մինչեւ յօրէնսն մեղք
էին յաշխարհի, բայց մեղք ոչ համարին ուր
14 օրէնք ոչ իցեն։ Այլ թագաւորեաց մահ յԱդամայ
մինչեւ ՚ի Մովսէս, եւ ՚ի վերայ չյանցուցելոցն,
ըստ նմանութեան յանցուածոյն Ադամայ,
15 որ է օրինակ հանդերձելոցն։ Այլ ոչ որպէս
յանցանքն՝ նոյնպէս եւ շնորհքն· զի եթէ
միոյն յանցանօք բազումք մեռան, որչափ եւս
առաւել շնորհքն Աստուծոյ եւ պարգեւք շնորհօք
միոյն մարդոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ՚ի բազումս
16 առաւելան։ Եւ ոչ որպէս ՚ի միոջէ յանցուցելոյն
պարգեւքս· զի դատաստանն ՚ի միոջէ
յանցուածոց անտի ՚ի դատապարտութիւն, այլ
շնորհքն՝ ՚ի բազմաց յանցուածոցն յարդարութիւն։
17 Զի եթէ ՚ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց
միովն, որչափ եւս առաւել՝ որք զառատութիւն
շնորհաց եւ զպարգեւաց արդարութեանն
առնուցուն, կենօք թագաւորեսցեն
18 ՚ի ձեռն միոյն Յիսուսի Քրիստոսի։ Ապա ուրեմն
որպէս միոյն յանցանօք յամենայն մարդիկ դատապարտութիւն,
նոյնպէս եւ միոյն արդարութեամբն
յամենայն մարդիկ արդարութիւն կենաց։
19 Զի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն
մարդոյ մեղաւորք բազումք եղեն, նոյնպէս եւ
հնազանդութեամբ միոյն՝ արդարք բազումք լինիցին։
20 Բայց օրէնք ՚ի ներքս անկան, զի յանցանքն
բազմասցին· զի ուր առաւել եղեն մեղքն,
21 առաւել եւս յաւելան շնորհքն։ Զի որպէս թագաւորեցին
մեղքն ՚ի մահու անդ, նոյնպէս եւ
շնորհքն թագաւորեսցեն արդարութեամբ ՚ի
կեանսն յաւիտենից ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի
Տեառն մերոյ։ ԿԱ

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Իսկ արդ զինչ ասիցեմք· յամառեսցուք ՚ի
2 մեղսն՝ զի շնորհքն բազմասցին։ Քաւ լիցի· որք
մեռաք մեղացն, զիա՞րդ տակաւին ՚ի նմին կեցցեմք։
3 Եթէ ո՞չ գիտէք, զի որ մկրտեցաք
՚ի Քրիստոս Յիսուս, ՚ի մահ անդր նորա
4 մկրտեցաք· թաղեցաք ընդ նմին մկրտութեամբն
՚ի մահ, զի որպէս յարեաւ Քրիստոս ՚ի մեռելոց
փառօքն Հօր, նոյնպէս եւ մեք ՚ի նորոգումն կե-

նաց շրջեսցուք : Զի եթէ տնկակից եղեաք նմա- 5
նութեան մահու նորա, այլ եւ յարութեան
նորա լինիցիմք : Զայս գիտասջիք՝ զի հին մարդն 6
մեր խաչակից եղեւ նորա, զի խափանեսցի մար-
մին մեղացն, մի եւս ծառայել մեզ մեղացն. զի 7
որ մեռանին՝ արդարացեալ է ՚ի մեղաց անտի.
Իսկ եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի, հաւատամք 8
թէ եւ կեցցուք ընդ նմա : Գիտեմք եթէ Քրիս- 9
տոս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց. այսուհետեւ ոչ
մեռանի, եւ մահ նմա ոչ եւս տիրէ. զի որ մե- 10
ռաւն, մեղացն մեռաւ մի անգամ, եւ որ կեն-
դանին է՝ կենդանի է Աստուծոյ : Նոյնպէս եւ 11
դուք համարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն,
եւ կենդանիս Աստուծոյ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի
Տէր մեր :

գ.ե Մի այսուհետեւ թագաւորեսցեն մեղք ՚ի 12
մահկանացու մարմինս ձեր, հնազանդել ցան-
կութեանց նորա : Եւ մի պատրաստէք զանդամս 13
ձեր զէն անիրաւութեան մեղացն, այլ պատրաս-
տեցէք զանձինս ձեր Աստուծոյ, որպէս ՚ի մե-
ռելոց՝ ՚ի կենդանիս, եւ զանդամս ձեր՝ զէն ար-
դարութեանն Աստուծոյ. զի մեղք ձեզ ոչ տի- 14
րեսցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ շնոր-
հօք : Իսկ արդ զիարդ. մեղիցուք՝ զի չեմք ընդ 15
օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք. քաւ լիցի : Ո՞չ գիտէք՝ 16
թէ որում պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս
՚ի հնազանդութիւն, ծառայ էք որում հնազան-
դիցին. եթէ մեղաց՝ մահու, եւ եթէ ՚ի հնազան-
դութիւն՝ արդարութեան : Այլ շնորհք Աս- 17
տուծոյ. զի էիք ծառայք մեղաց, հնազանդեցա-
րուք ՚ի սրտէ որում աւանդեցայք յատակ վար-
դապետութեան : Արդ ազատեալք ՚ի մեղաց՝ ծա- 18
ռայեցէք արդարութեանն : Մարդկօրէն ասեմ 19
վասն տկարութեան մարմնոյ ձերոյ. զի որպէս
պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս պղծու-
թեան եւ անօրէնութեան յանօրէնութիւն, նոյն-
պէս եւ այժմ պատրաստեցէք զանդամս ձեր
ծառայս արդարութեան ՚ի սրբութիւն : Զի մինչ 20
ծառայքն էիք մեղաց՝ ազատեալք էիք յարդա-
րութենէն : Իսկ արդ զինչ պտուղ ունէիք յայն- 21
ժամ, որոց այժմ զամօթի հարեալ էք. զի
վախճան նոցա մահ է :

Ը Բայց արդ ազատեցեալք ՚ի մեղացն եւ ծա- 22
ռայեալք Աստուծոյ, ունիք զպտուղ ձեր ՚ի սըր-
բութիւն, եւ վախճան նորա՝ կեանք յաւիտե-
նից : Զի թոշակն մեղաց՝ մահ է, այլ շնորհքն 23
Աստուծոյ՝ կեանք յաւիտենից ՚ի Քրիստոս Յի-
սուս ՚ի Տէր մեր :

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եթէ ոչ գիտէք, եղբարք, — զի ընդ գիտունս Դ
օրինացն խօսիմ —, զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝ որ-
2 չափ ժամանակս կենդանի իցէ : Քանզի կին ամու-
նացեալն ՚ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրինօք.
իսկ եթէ մեռանիցի այրն, արձակեալ է յօրէ-
3 նաց առնն. արդ ուրեմն մինչ կենդանի է այրն,
շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում. եւ եթէ մե-
ռանիցի այրն, ազատ է յօրինացն, չհամարեալ
4 շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում : Այսուհետեւ
եւ դուք, եղբարք, մեռարուք օրինացն մարմ-
նովն Քրիստոսի, լինել այլում, որ ՚ի մեռելոցն
յարուցեալն է, զի պտղաբերեսցուք Աստուծոյ :
5 Քանզի մինչ էաքն մարմնով, կարիք մեղաց որ
օրինօքն էին, զօրանային յանդամս մեր, առ ՚ի
6 պտղաբերել առնելոյ զմեզ մահու : Բայց այժմ
զատարկեցաք յօրինաց անտի. քանզի մեռաք
այնմիկ որով ըմբռնեալն էաք, առ ՚ի ծառայել
մեզ նորոգութեամբ հոգւոյն՝ եւ ոչ հնութեամբ
գրոյն :

7 Իսկ արդ զինչ ասեմք. օրէնքն մեղք իցեն. Թ
քաւ լիցի. այլ զմեղս ոչ գիտէի, եթէ ոչ օրի-
նացն. եւ զցանկութիւն ոչ ճանաչէի, եթէ ոչ
8 օրինացն էր ասացեալ, մի ցանկանայցես : Պատ-
ճառս առեալ մեղքն պատուիրանաւն, եւ գոր-
ծեցին յիս զամենայն ցանկութիւն. զի առանց
9 օրինաց մեղքն մեռեալ էին : Եւ ես առանց օրի-
նացն երբեմն էի կենդանի. այլ իբրեւ եհաս յիս
10 պատուիրանն, մեղքն կենդանացան, եւ ես մե-
ռայ. եւ գտաւ ինձ պատուիրանն՝ որ ՚ի կեանս
11 էր, նոյն ՚ի մահ : Զի մեղացն պատճառս առեալ
պատուիրանաւն խաբեցին զիս, եւ նովին սպա-
նին :

12 Այսուհետեւ օրէնքն սուրբ են եւ պատուի- Ժ
13 րանն, սուրբ եւ արդար եւ բարերար : Իսկ արդ Դ.Զ.
ինձ բարին մահ եղեւ. քաւ լիցի. այլ մեղքն.
զի երեւեսցին մեղքն բարեաւն գործել ինձ ըզ-
մահ. զի եղիցին ըստ առաւելութեան մեղքն
14 մեղաւոր ՚ի ձեռն պատուիրանին : Գիտեմ զի
օրէնքն հոգեւոր են, այլ ես մարմնաւոր եմ ընդ
15 մեղօք վաճառեալ. զի զոր գործեմն՝ ոչ գիտեմ.
ոչ եթէ զոր կամիմն՝ զայն առնեմ, այլ զոր ա-
16 տեամն՝ զայն գործեմ : Արդ եթէ զոր ոչն կա-
միմ՝ զայն առնեմ, վկայեմ օրինացն թէ բարւոք
17 են : Այլ արդ ոչ եթէ ես գործեմ զայն, այլ
18 բնակեալ յիս մեղքն. գիտեմ զի ոչ բնակեալ է
յիս, այսինքն է՝ ՚ի մարմնի իմում, բարի ինչ.
զի կամքն առաջի կան ինձ, եւ առնել զբարին
19 ոչ : Զի ոչ եթէ զոր կամիմ զբարին՝ առնեմ,
20 այլ զոր ոչն կամիմ զչարն՝ զայն գործեմ : Արդ
եթէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ եւս ես
21 առնեմ զայն, այլ բնակեալ յիս մեղքն : Եւ արդ

գտանեմ զօրէնս այսուրիկ որ կամիցիմ առնել զբարին, եւ ինձ չարն առաջի կայ։ Հաճեալ 22
եմ ընդ օրէնսն Աստուծոյ ըստ ներքին մարդոյն,
բայց տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս իմ, զինեալ 23
հակառակ օրինաց մտաց իմոց, եւ գերեալ զիս
օրինացն մեղաց որ են յանդամս իմ։ Այր մի տա- 24
ռապեալ եմ ես․ ո՞վ ապրեցուսցէ զիս ՚ի մարմնոյ
աստի մահու․ այլ՝ շնորհքն Աստուծոյ՝ ՚ի ձեռն 25
Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ։

ԺԱ ԵԿ Ապա ուրեմն ես ինքնին մտօք ծառայեմ օրինացն Աստուծոյ, եւ մարմնով օրինացն մեղաց։

ԳԼՈՒԽ Ը

Ոչ այսուհետեւ իցէ, ոչ ինչ դատապարտութիւն 1
է այնոցիկ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս, որ ոչ գնան
ըստ մարմնոյ․ զի օրէնք հոգւոյն կենաց ՚ի Քրիս- 2
տոս Յիսուս ազատեցին զիս յօրինաց մեղացն եւ
մահու։ Զի որ անհնարինն էր օրինացն՝ որով 3
տկարանայրն մարմնով, Աստուած զՈրդին իւր
առաքեաց ՚ի նմանութիւն մարմնոյ մեղաց եւ
վասն մեղաց, եւ դատապարտեաց զմեղս ՚ի մարմ-
նի անդ․ զի արդարութիւն օրինացն կատարեսցի 4
՚ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ ըստ
հոգւոյն։ Զի որք ըստ մարմնոյն են՝ զմարմնոյն 5
խորհին, եւ որք ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն։ Զի 6
խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է, եւ խորհուրդ հոգ-
ւոյն՝ կեանք եւ խաղաղութիւն․ քանզի խոր- 7
հուրդ մարմնոյ թշնամութիւն է յԱստուած․
զի օրինացն Աստուծոյ ոչ հնազանդի, նա՝ եւ
կարէ իսկ ոչ․ զի որ մարմնովն են՝ Աստուծոյ 8
հաճոյ լինել ոչ կարեն։ Բայց դուք ոչ էք մարմ- 9
նով այլ հոգւով, եթէ իցէ հոգին Աստուծոյ ՚ի
ձեզ բնակեալ․ ապա եթէ ոք զհոգի Քրիստոսի
ոչ ունի, նա չէ նորա։ Իսկ եթէ Քրիստոս ՚ի ձեզ 10
է, ապա մարմինն մեռեալ է վասն մեղաց․ եւ հո-
գին կենդանի է վասն արդարութեան։ Եթէ հո- 11
գի այնորիկ որ յարոյց զՅիսուս ՚ի մեռելոց՝ բնա-
կեալ է ՚ի ձեզ, ապա եւ որ յարոյց զՔրիստոս
՚ի մեռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մար-
Գ.Զ. մինս ձեր բնակեալ հոգւովն իւրով ՚ի ձեզ։

Այսուհետեւ, եղբարք, պարտապան եմք, 12
ոչ մարմնով ըստ մարմնոյ կեալ․ զի եթէ ըստ 13
մարմնոյ կեայք, մեռանելոց էք․ իսկ եթէ հոգ-
ւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք։ Զի 14
որ հոգւովն Աստուծոյ վարին՝ նոքա են որդիք
Աստուծոյ․ զի ոչ առէք զհոգին ծառայութեան 15
միւանգամ յերկիւղ, այլ առէք զհոգին որդե-
գրութեան, որով աղաղակեմք՝ աբբա, հայր։
Նոյն ինքն Հոգին վկայէ հոգւոյս մերում, եթէ 16
եմք որդիք Աստուծոյ․ եւ եթէ որդիք, ապա եւ 17
ժառանգք․ ժառանգք Աստուծոյ եւ ժառանգակիցք Քրիստոսի․ եթէ չարչարանացն կցորդ
լինիմք, եւ փառացն հաղորդ լինելոց եմք։

18 Ինձ այսպէս թուի, եթէ ոչ են արժանի չար- ԺԲ
չարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն՝ որ
19 յայտնելոց են ՚ի մեզ։ Զի ակնկալութիւն ա-
րարածոց՝ յայտնութեան որդւոցն Աստուծոյ
20 ակնատէ․ զի ընդունայնութեան արարածքն հնա-
զանդեցան, ոչ կամաւ, այլ վասն այ-
21 նորիկ որ հնազանդեցոյցն յուսով․ զի եւ ինք-
նանք իսկ արարածքն ազատեսցին ՚ի ծառայու-
թենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց
22 որդւոցն Աստուծոյ։ Քանզի գիտեմք, եթէ ա-
մենայն արարածք հեծեն եւ երկնեն մինչեւ ցայ-
23 ժմ․ եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ մեք իսկ՝ որ
զպտուղ հոգւոյն ունիմք՝ անձամբ յանձինս մեր
հեծեմք, որդեգրութեանն ակն կալեալ փրկու-
24 թեան մարմնոյ մերոյ։ Զի յուսով ապրեցաք․
այլ յոյս տեսանելի՝ չէ յոյս․ զի զոր տեսանէ
25 ոք՝ զի եւս յուսայ․ ապա եթէ զոր ոչն տեսա-
նեմք՝ յուսամք, համբերութեամբ ակն ունիմք։
26 Նոյնպէս եւ Հոգին ՚ի թիկունս հասանէ տկա-
րութեանս մերում․ զի զոր կամքն յաղօթս,
որպէս արժան իցէ՝ ոչ գիտեմք․ այլ ինքն Հո-
գին բարեխօս լինի ՚ի հեծութիւնս անմռունչս․
27 բայց որ քննէն զսիրտս, գիտէ զինչ խորհուրդ
է Հոգւոյն․ զի ըստ Աստուծոյ բարեխօսէ վասն
28 սրբոց։ Բայց գիտեմք՝ եթէ որոց սիրեն զԱս-
տուած, յամենայնի գործակից լինի ՚ի բարիս,
29 որք հրաւիրանաւն կոչեցան․ զի զորս յառաջն
ծանեաւ, յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարա-
նակից լինել պատկերի Որդւոյն իւրոյ․ զի եղիցի
30 նա անդրանիկ ՚ի մէջ եղբարց բազմաց։ Եւ զորս
յառաջագոյն հրաւիրեաց՝ զնոսին եւ կոչեաց․
եւ զորս կոչեացն, զնոսին եւ արդարացոյց․ եւ
զորս արդարացոյցն, զնոսին եւ փառաւորս ա-
31 րար։ Իսկ արդ զինչ ասեմք առ այս․ եթէ Աս-
32 տուած ՚ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ․ որ
յիւր Որդին ոչ խնայեաց, այլ վասն մեր ամենե-
ցուն մատնեաց զնա, զիա՞րդ ոչ նովաւ հանդերձ
33 զամենայն շնորհեսցէ մեզ։ Ո՞վ իցէ որ մեղադրի-
ցէ ընտրելոց Աստուծոյ․ Աստուած է որ ար-
34 դարացուցանէ, իսկ արդ ո՞վ է որ դատապարտ
առնիցէ․ Քրիստոս Յիսուս՝ որ մեռաւ, մանա-
ւանդ թէ յարուցեալ իսկ է, եւ է ընդ աջմէ Աս-
տուծոյ, որ եւ բարեխօս իսկ է վասն մեր։
35 Արդ ո՞վ մեկնեսցէ զմեզ ՚ի սիրոյն Քրիստոսի․ ԺԳ
նեղութիւն, թէ անձկութիւն, թէ հալածա՞նք,
թէ սո՞վ, թէ մերկութիւն, թէ վի՞շտ, թէ սու՞ր․
36 որպէս եւ գրեալ է․ Վասն քո մեռանիմք զօ-

Ը. 19. 21. Մինչ ոչ․ Որդւոյն Աստուծոյ․ [illegible] ․․․ որդւոցն Աստուծոյ, [illegible]։

հանապազ. համարեցաք իբրեւ զոչխարս ՚ի սըպանդ։ Այլ յայսմ ամենայնի՝ առաւել յաղ- 37
թեմք նովաւ որ սիրեացն զմեզ։ Քանզի հաս- 38
տատեալ եմ՝ եթէ ոչ մահ, եւ ոչ կեանք, եւ
ոչ հրեշտակք, եւ ոչ իշխանութիւնք, եւ ոչ որ
կանս, եւ ոչ հանդերձեալքն, եւ ոչ զօրութիւնք,
եւ ոչ բարձրութիւն, եւ ոչ խորութիւն, եւ ոչ 39
այլ ինչ արարած կարէ մեկնել զմեզ ՚ի սիրոյ ան-
տի Աստուծոյ, որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի Տէր
մեր։

ԳԼՈՒԽ Թ

ԾԴ/ԿԻ Ճշմարտութեամբ ասեմ ՚ի Քրիստոս՝ եւ ոչ 1
ստեմ, վկայեն ինձ միտք իմ ՚ի հոգի սուրբ. զի 2
տրտմութիւն է ինձ յոյժ, եւ անդադար ցաւք
սրտի իմոյ։ Զի աղօթս խնդրէի, ես իսկ ինք- 3
նին նզովս լինել ՚ի Քրիստոսէ, վասն եղբարց իմոց
եւ ազգականաց ըստ մարմնոյ, որ են իսրայե- 4
լացիք. որոց որդեգրութիւնն եւ փառքն եւ կտա-
կարանքն եւ օրէնսդրութիւնն եւ պաշտօնն եւ
աւետիքն. որոց հարքն, յորոց եւ Քրիստոս 5
ըստ մարմնոյն, որ է ՚ի վերայ ամենեցուն Աս-
տուած օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։ Ոչ ինչ է 6
մարթ՝ եթէ անկած լինիցի բանն Աստուծոյ. զի
ոչ ամենեքեան որ յԻսրայելէն են, նոքա իսրայե-
լացիք իցեն. եւ ոչ որ զաւակն Աբրահամու են, 7
ամենեքեան որդիք իցեն. այլ Իսահակաւ կոչես-
ցի քեզ զաւակ. այս ինքն՝ թէ ոչ որ որդիք մարմ- 8
նոյն են՝ են որդիք Աստուծոյ, այլ որդիք աւե-
տեացն համարեսցին ՚ի զաւակ. քանզի աւե- 9
տեաց բան է բանս այս, թէ ՚ի ժամանակի յայս-
միկ եկից, եւ եղիցի որդի Սառայի։ Եւ ոչ այն- 10
չափ միայն, այլ եւ ՚ի Ռեբեկայ ՚ի միոջէ անկող-
նոյ Իսահակայ հօր մերոյ. զի մինչ չեւ ծնեալ էին, 11
եւ մինչ չեւ բարի ինչ կամ չար գործեալ էր, զի
ըստ ընտրութեանն յառաջադրութիւնն Աստու-
ծոյ հաստատեսցի, ոչ ՚ի գործոց, այլ յայնմանէ 12
որ կոչեացն, ասացաւ նմա, թէ երիցն կրսերոյն 13
ծառայեսցէ. որպէս եւ գրեալ է, թէ զՅակոբ
սիրեցի, եւ զԵսաւ ատեցի։ Իսկ արդ զինչ ա- 14
սեմք. միթէ անիրաւութիւն իցէ յԱստուծոյ.
քաւ լիցի։ Զի Մովսէսի ասէ. Ողորմեցայց՝ ո- 15
րում ողորմեցայցն, եւ գթացայց՝ յոր գթա-
ցայցն։ Ապա ոչ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կամիցին, 16
եւ ոչ ըստ այնմ որ ընթանայցէ, այլ ըստ Աս-
տուծոյ՝ որ ողորմի։

ԾԵ. Քանզի ասէ գիր ցՓարաւոն, թէ վասն այ- 17
նորիկ զարթուցի զքեզ. զի ՚ի քեզ ցուցից զզօրու-
թիւն իմ, եւ պատմեսցի անուն իմ ընդ ամենայն
երկիր։ Ապա ուրեմն զոր կամի՝ ողորմի, եւ զոր 18
կամի՝ խստանայ։ Իսկ արդ ասիցես թէ մեղ եւս 19
զի գնէ. զի կամաց նորա ոչ ոք կայ հակառակ։
20 Իսկ արդ դու ո՞վ ես մարդ՝ որ պատասխանի տաս
Աստուծոյ. միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցստեղ-
21 ծիչն՝ թէ ընդէ՞ր այդպէս արարեր զիս. եթէ ո՞չ
ունիցի իշխանութիւն բրուտն կաւոյն՝ ՚ի նմին
զանգուածոյ առնել անօթ, զոմն ՚ի պատիւ եւ
22 զոմն յանարգանս։ Ապա թէ կամէր Աստուած
ցուցանել զբարկութիւն, եւ յայտնի առնել
զզօրութիւն իւր, զոր համբերէր բազում եր-
կայնմտութեամբ անօթոյն բարկութեան՝ պատ-
23 րաստելոյն ՚ի կորուստ։ Զի յայտնի արասցէ
զմեծութիւն փառաց իւրոց ՚ի վերայ անօթոյն
ողորմութեան, զոր պատրաստեաց ՚ի փառս.
24 զորս եւ կոչեաց զմեզ ոչ միայն ՚ի Հրէից՝ այլ եւ
25 ՚ի հեթանոսաց։ Որպէս եւ յՈվսէէ ասէ. Կո-
չեցից զոր ոչ ժողովուրդ իմ ժողովուրդ ինձ, եւ
26 զանսիրեցեալն՝ սիրեցեալ. եւ եղիցի ՚ի տեղւոջ
յորում ասացաւ նոցա, թէ ոչ ժողովուրդ իմ
դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք Աստուծոյ կեն-
27 դանւոյ. Եսայի աղաղակէ վասն Իսրայէլի. Եթէ
իցէ թիւ որդւոցն Իսրայէլի իբրեւ զաւազ ծո-
28 վու, մնացորդք միայն ապրեսցին. զի բան
մի հատանէ եւ համառօտ արդարութեամբ, ըզ-
29 բանն հատեալ արասցէ Տէր ՚ի վերայ երկրի։ Եւ
որպէս ասէ Եսայի. Եթէ ոչ Տէրն զօրութեանց
թողեալ էր մեզ զաւակ, իբրեւ զՍոդոմ լինէաք
եւ Գոմորայ նմանեալ էաք։

30 Իսկ արդ զինչ ասիցեմք. զի հեթանոսք՝ որ ԾԶ/ԶԴ
ոչ երթային զհետ արդարութեան՝ հասին ար-
դարութեան, այնմ արդարութեան՝ որ ՚ի հա-
31 ւատոց անտի. այլ Իսրայէլ երթայր զհետ օրի-
նացն արդարութեան, եւ յօրէնս արդարու-
32 թեանն ոչ ժամանեաց։ Ընդէ՞ր. զի ոչ ՚ի հաւա-
տոց, այլ իբրեւ ՚ի գործոց օրինաց. քանզի գթե-
33 ցին նոքա առ վիմին գայթագղութեան, որպէս
եւ գրեալ է. Ահաւասիկ դնեմ ՚ի Սիովն քար
գայթագղութեան եւ վէմ գլորման. եւ ամենայն
որ հաւատասցէ ՚ի նա՝ մի ամաչեսցէ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եղբարք, իմ կամք սրտի եւ աղօթք առ Աս-
2 տուած վասն նոցա են ՚ի փրկութիւն. քանզի
վկայեմ նոցա՝ եթէ զնախանձ Աստուծոյ ունին,
3 այլ ոչ գիտութեամբ։ Զի տգէտ են Աստուծոյ
արդարութեանն, եւ զիւրեանցն խնդրեն կա-
ցուցանել. զի արդարութեանն Աստուծոյ ոչ
4 հնազանդեցան. քանզի կատարած օրինացն Քրիս-
տոս է՝ յարդարութիւն ամենայն հաւատացե-
լոց։

5 Մովսէս գրէ զարդարութիւն որ յօրինաց ան- ԾԷ
տի է, եթէ արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին։
6 Իսկ զհաւատոցն արդարութենէ այսպէս ասէ.
Մի ասիցես ՚ի սրտի քում, ո՞վ ելանիցէ յերկինս.

այս ինչն է՝ զՔրիստոս իջուցանել. կամ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս. այս ինչն է զՔրիստոս հանել 'ի մեռելոց: Այլ զի՞նչ ասէ գիր. մերձ է բանն, 8 'ի բերան քո եւ 'ի սրտի քում է. այս ինչն է՝ բանն հաւատոյ զոր քարոզեմք. զի եթէ խոստովանեսցիս բերանով քով տէր զՅիսուս, եւ 9 հաւատասցես 'ի սրտի քում՝ թէ Աստուած յարոյց զնա 'ի մեռելոց, կեցցես: Զի սրտիւ հաւատայ յարդարութիւն, եւ բերանով խոստովանիք 'ի փրկութիւն. 10 քանզի ասէ գիր. Ամենայն որ հաւատասցէ 'ի նա, մի ամաչեսցէ: 11 Զի ոչ գոյ խտիր Հրէի եւ հեթանոսի. 12 քանզի նոյն Տէր է ամենեցուն. բաւական յամենեսին որք կարդան առ նա. Զի ամենայն որ կարդասցէ 13 զանուն Տեառն՝ կեցցէ: Իսկ զիա՞րդ կարդասցեն՝ 14 յոր ոչն հաւատացին, կամ զիա՞րդ հաւատասցեն՝ որում ոչն լուան, կամ զիա՞րդ լուիցեն առանց ուրուք քարոզելոյ, կամ զիա՞րդ քարոզեսցեն՝ 15 եթէ ոչ առաքեսցին: Որպէս եւ գրեալ է. Որչափ գեղեցիկ են ոտք աւետարանչացն խաղաղութեան, եւ աւետարանչացն բարութեան: Այլ ոչ ամենեքեան հնազանդ եղեն Աւետարանին. 16 Եսայի ասէ. Տէր, ո՞ հաւատաց լրոյ մերում: Ապա ուրեմն հաւատք 'ի լսելոյ են, եւ լուր 'ի 17 բանէն Քրիստոսի:

Այլ ասեմ. միթէ ո՞չ լուան. մանաւանդ զի 18 ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, եւ ընդ ծագս աշխարհաց խօսք նոցա: Այլ ասեմ. միթէ 19 Իսրայէլ ո՞չ լուաւ. նախ Մովսէս ասէ. Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչ ինչ ժողովրդեամբ, եւ ազգաւ անմտաւ զչարացուցից զձեզ: Բայց Եսայի 20 համարձակի իսկ եւ ասէ. Գտայ այնոցիկ՝ որ զիս ոչ խնդրէին, յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որ զինէն ոչ հարցանէին: Այլ առ Իսրայէլ ասէ. Զօր 21 ամենայն ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդն անհաւան եւ հակառակող:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Իսկ արդ ասեմ. միթէ մերժեա՞ց Աստուած զժ- 1 ժողովուրդ իւր. քաւ լիցի. քանզի եւ ես Իսրայէլացի եմ, 'ի զաւակէ Աբրահամու, յազգէ Բենիամենի. ոչ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ 2 իւր, զոր յառաջն ծանեաւ. Թէ ո՞չ գիտէք յԵղիա զի՞նչ ասէ գիր, որպէս ամբաստան լինի Աստուծոյ զԻսրայելէ: Տէր, զմարգարէս քո կոտորեցին, 3 եւ զսեղանս քո կործանեցին. եւ մնացի միայն, եւ խնդրեն զանձն իմ: Այլ զի՞նչ ասէ 4 նմա պատասխանին. Թողի ինձ, ասէ, եւթն հազար այր, որ ոչ կրկնեցին ծունր Բահաղու: Նոյնպէս եւ յայսմ ժամանակի մնացորդք ըստ 5 ընտրութեան շնորհացն եղեն: Իսկ եթէ շնորհօք, 6 ոչ եւս 'ի գործոց. ապա թէ ոչ՝ շնորհքն
7 ոչ եւս շնորհք լինին: Իսկ արդ զոր խնդրէր
Իսրայէլ՝ այնմ ոչ եհաս, բայց ընտրութիւնն ե
8 հաս, եւ այլքն կուրացան, որպէս եւ գրեալ է.
Ետ նոցա Աստուած հոգի թմրութեան. աչ
որովք ոչ տեսանիցեն, եւ ականջս որովք ոչ լսի-
9 ցեն, մինչեւ ցայսօր ժամանակի: Եւ Դաւիթ ա
սէ. Եղիցին սեղանք նոցա յորոգայթ եւ յոր
եւ 'ի գայթագղութիւն, եւ 'ի հատուցումն նո
10 ցին. խաւարեսցին աչք նոցա՝ զի մի տեսցեն
11 եւ զթիկունս նոցա հանապազ կորացո: Իսկ արդ
ասեմ. միթէ վասն այնորիկ յանցեան՝ զի կոր-
ծանեսցին. քաւ լիցի. այլ նոցա յանցանօ
փրկութիւն հեթանոսաց, զի նախանձ արկցէ
12 նոցա: Իսկ եթէ յանցանքն նոցա մեծութիւ
աշխարհի, եւ պակասութիւն նոցա մեծութիւ
հեթանոսաց, ո՞րչափ եւս առաւել լրումն նո-
ցա:

13 Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց, ցորքան ժա-
մանակս իցեմ հեթանոսաց Առաքեալ, զպաշտօնն
14 իմ փառաւոր առնեմ. զի թերեւս նախանձ ար-
կից նոցա մարմնով իմով, եւ ապրեցուցից զո-
15 մանս 'ի նոցանէ: Զի եթէ մերժումն նոցա հաշ-
տութիւն աշխարհի է, իսկ ընդունելութիւնն
զինչ իցէ, եթէ ոչ կենդանութիւն 'ի մեռելոց
16 Իսկ եթէ սկիզբն սուրբ է, եւ զանգուածն. եւ
17 արմատն, ապա եւ ոստքն: Իսկ եթէ յոստոց անտ
ոմանք փշրեցան, եւ դու որ ձիթենիդ վայրեն
էիր՝ պատուաստեցար 'ի նոսա, եւ բաժանորդ
եղեր արմատոյն եւ պարարտութեան ձիթեն
18 նոյն, մի պարծիր առ ոստովքն. ապա թէ պար-
ծիցիս, ոչ եթէ դու զարմատդ 'ի վեր ունիս
19 այլ արմատն զքեզ: Իսկ արդ ասիցես. ոստք
20 փշրեցան, զի ես պատուաստեցայց. բարւոք է.
անհաւատութեամբն փշրեցան, եւ դու հաւա-
տովք հաստատեցար. մի հպարտանար, այլ եր-
21 կիր. զի եթէ Աստուած 'ի բուն ոստոցն ոչ խնա-
յեաց, գուցէ երբեք եւ 'ի քեզ ոչ խնայեսցէ:
22 Արդ տես զքաղցրութիւն եւ զսաստկութիւնն
Աստուծոյ. 'ի վերայ կործանելոցն սաստկու-
թիւն, եւ 'ի վերայ քո քաղցրութիւն Աստու-
ծոյ, եթէ կացցես 'ի նմին քաղցրութեան. ապա
23 թէ ոչ՝ եւ դու կոտորեսցիս: Եւ նոքա եթէ ոչ
'ի նմին անհաւատութեանն կացցեն, պատուաս-
տեսցին. զի կարող է Աստուած միւսանգամ պա-
24 տուաստել զնոսա: Զի եթէ դու 'ի բուն վայրե-
նի ձիթենւոյ անտի հատար, եւ յանբնուն քո 'ի
բարի ձիթենւոյն պատուաստեցար, ո՞րչափ եւ
առաւել նոքա որ բունքն իսկ են՝ պատուաստես-
ցին յիւրեանց ձիթենւոյն:
25 Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ անգէտ իցէք խոր-

ԺԱ. 7. Ոմն օր. ընտրութեանն եհաս. ստուգա- [illegible] ընտրելոց:

հըրգոյս այսմիկ. զի մի՛ յանձինս ձեր իցէք իմաստունք. զի կուրութիւն փոքր 'ի շատէ եղեւ Իսրայէլի. մինչեւ լրումն հեթանոսաց մտցէ, եւ 26
ապա ամենայն Իսրայէլ կեցցէ. որպէս եւ գրեալ է. Եկեսցէ 'ի Սիովնէ փրկիչ, եւ դարձուսցէ զամպարշտութիւնս Յակովբայ. եւ այս նոցա 27
որ յինէն ուխտ՝ յորժամ բարձից զմեղս նոցա. Ըստ Աւետարանին՝ թշնամիք են վասն ձեր. ըստ 28
ընտրութեանն՝ սիրելիք վասն հարցն. քանզի 29
անզեղջ են շնորհքն եւ կոչումն Աստուծոյ: Զի 30
որպէս եւ դուք երբեմն ապստամբք էիք յԱստուծոյ, եւ արդ ողորմութիւն գտէք առ նոցա ապստամբութեամբն, նոյնպէս եւ նոքա այժմ 31
ապստամբք եղեն առ ձերով ողորմութեամբդ, զի եւ նոքա ողորմութիւն գտցեն: Քանզի ար- 32
գել Աստուած զամենեսին յանհաւանութիւն, զի ամենեցուն ողորմեսցի: Ո՜վ խորք մեծութեան 33
եւ իմաստութեան եւ գիտութեանն Աստուծոյ. որպէս աստանց քննելոյ են դատաստանք նորա, եւ աստանց զննելոյ են ճանապարհք նորա: Զի 34
ո՞վ գիտաց զմիտս Տեառն, կամ ո՞վ խորհրդակից լինիցի նմա. կամ ո՞վ ետ նմա փոխ, եւ առնու- 35
ցու փոխարէն 'ի նմանէ: Զի 'ի նմանէ եւ նովաւ 36
եւ 'ի նոյն ամենայն. նմա փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

ծէ Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, գթութեամբքն Աս- 1
տուծոյ՝ պատրաստել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի, սուրբ, հաճոյ Աստուծոյ, զխոսուն պաշտօնդ ձեր. եւ մի՛ կերպարանիք կերպարա- 2
նօք աշխարհիս այսորիկ, այլ նորոգեցարուք 'ի նորոգութիւն մտաց ձերոց, առ 'ի քննել ձեզ զլաւն, եւ եթէ զինչ են կամքն Աստուծոյ բարին եւ հաճոյն եւ կատարեալն: Զայս ասեմ 3
շնորհացն Աստուծոյ որ տուեալ են ինձ ամենայնի որ է 'ի ձեզ, մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն խորհելոյ. այլ խորհել 'ի զգաստանալ իւրաքանչիւր, որպէս եւ բաժանեաց Աստուած չափ հաւատոյ: Որպէս 'ի միում մարմնի ան- 4
դամս բազումս ունիմք, եւ անդամքն ամենայն ոչ զնոյն գործ ունին, նոյնպէս եւ բազումքս մի 5
մարմին եմք 'ի Քրիստոս, այլ իւրաքանչիւր միմեանց անդամք եմք: Բայց ունիմք մեք շնորհս 6
ըստ շնորհացն, որ տուեալ են մեզ այլս այլս. եթէ մարգարէութիւն՝ ըստ չափոյն հաւատոյ, եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտամանն, եթէ որ ու- 7
սուցանէ՝ ըստ վարդապետութեանն, եթէ որ 8
մխիթարէ՝ ըստ մխիթարութեանն. որ տայն է՝ առատութեամբ, որ վերակացուն է՝ փութով, որ ողորմին՝ զուարթութեամբ: Սէր առանց 9
կեղծաւորութեան, ատեալ զչար. պնդեալ երթալ
10 բարւոյ. յեղբայրսիրութեան առ միմեանս գը-
11 թածք. 'ի պատիւ զմիմեանս եղանել. 'ի փոյթ՝ մի՛ վեհերոտք. հոգւով եռացեալք. Տեառն ծառայե-
12 ցէք. յուսով խնդացէք. նեղութեան համբերե-
13 ցէք. աղօթից առէջ կացէք. 'ի պէտս սրբոց հաղորդեցարուք. զհիւրասիրութեան զհետ եր-
14 թայք. օրհնեցէք զհալածիչս ձեր. օրհնեցէք,
15 եւ մի՛ անիծանէք: Խնդալ ընդ խնդացողս. լալ
16 ընդ լացողս. զնոյն միմեանց խորհիջիք. մի՛ ամբարտաւանէք՝ այլ ընդ խոնարհս զիջանիջիք:
17 Մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր. մի՛ ումեք չարի չար հատուցանէք: Խորհեցարուք զբարիս
18 առաջի ամենայն մարդկան. եթէ հնար ինչ իցէ ձեզ՝ ընդ ամենայն մարդկան զխաղաղութիւն
19 կալջիք: Մի՛ զանձանց վրէժ խնդրէք, սիրելիք, այլ տուք տեղի բարկութեան. քանզի գրեալ է. Ինձ է վրէժխնդրութիւն, եւ ես հատուցից՝ ասէ
20 Տէր: Այլ եթէ քաղցեալ է թշնամին քո՝ հաց տուր նմա, եւ եթէ ծարաւի՝ ջուր տուր նմա. զայս արարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտեսցես
21 'ի գլուխ նորա: Մի՛ յաղթիր 'ի չարէ. այլ յաղթեա բարեաւն չարին:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութեամբ է՝ 'ի հնազանդութեան կացցէ. քանզի ոչ ուստեք է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. եւ որ ենն,
2 յԱստուծոյ կարգեալ են: Այսուհետեւ որ հակառակ կայ իշխանութեանն, Աստուծոյ հրամանին հակառակ կայ. եւ որք հակառակն կան,
3 անձանց դատաստանս ընդունին. զի իշխանքն ոչ են յերկիւղ բարեաց գործոց, այլ չարեաց: Կամիս չերկնչել յիշխանութենէ անտի. զբարիս գործեա, եւ ընկալցիս գովութիւն 'ի նմա-
4 նէ. զի Աստուծոյ պաշտօնեայ է՝ քեզ 'ի բարիս. ապա եթէ չար գործիցես, երկիր. զի ոչ եթէ վայրապար ածեալ է սուսեր ընդ մէջ. Աստուծոյ սպասաւոր է՝ վրէժխնդիր 'ի բարկութիւն
5 այնմ որ զչարն գործիցէ: Վասն որոյ հարկ է հնազանդ լինել, ոչ միայն վասն բարկութեանն,
6 այլ եւ վասն խղճի մտացն. վասն այնորիկ եւ հարկս հարկանէք, զի Աստուծոյ սպասաւորք
7 են 'ի նոյն կանխեալք: Արդ հատուցէք ամենեցուն զպարտս. որում զհարկ՝ զհարկն, որում զմաքս՝ զմաքսն, որում զերկիւղ՝ զերկիւղն, ո-
8 րում զպատիւ՝ զպատիւն. եւ մի՛ ումեք պարտապան գտանիցիք, բայց զմիմեանս սիրելոյ. զի
9 որ սիրէ զընկերն, զօրէնս կատարէ. զմի՛ շնայցես, եւ մի՛ սպանանիցես, եւ մի՛ գողանայցես, եւ մի՛ սուտ վկայիցես, եւ մի՛ ցանկանայցես. Եւ եթէ այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բովանդակի, եթէ սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն

քո. Սէր՝ ընկերի իւրում չար ոչ առնէ. լրումն 10
օրինացն սէր է։ Եւ զայս գիտասջիք վասն ժա- 11
մանակիս. զի արդ ժամ իսկ է մեզ ՚ի քնոյ զարթ-
նուլ. զի այժմ մերձ է մեզ փրկութիւն՝ քան
յորժամ հաւատացաքն. գիշերն մերժեցաւ, եւ 12
տիւն մերձեցաւ. ՚ի բաց արասցուք այսուհետեւ
զգործսն խաւարի, եւ զգեցցուք զզէնն լուսոյ։
Իբրեւ ՚ի տուընջեան զգաստացեալք շրջեսցուք. 13
մի՛ անառակութեամբք եւ արբեցութեամբք, եւ
մի՛ խառն ընկողնովք եւ պղծութեամբ, եւ մի՛
նախանձու եւ հակառակութեամբք. այլ զգե- 14
ցարուք զՏէր Յիսուս Քրիստոս, եւ մարմնոյ
խնամ մի՛ առնիցէք ՚ի ցանկութիւնս։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Այլ զտկարացեալն ՚ի հաւատս՝ ընկալջիք. 1
մի՛ խտրիւ երկմտութեանց. ոմն հաւատայ ու- 2
տել զամենայն. եւ որ տկարանայն է՝ բանջար կե-
րիցէ։ Որ ուտէն, զայն որ ոչն ուտէ՝ մի՛ անգոս- 3
նեսցէ. եւ որ ոչն ուտէ, զայն որ ուտէն՝ մի՛ դա-
տեսցի. քանզի Աստուած զնա ընկալաւ։ Դու 4
ո՞վ ես որ դատիս զայլոյ ծառայ. իւրում Տեառն
կայ կամ անկանի. բայց կացցէ, զի կարող է
Տէրն հաստատել զնա։ Ոմն պաշտէ օր ըստ օրէ. 5
եւ ոմն պաշտէ զօր հանապազ. իւրաքանչիւր ոք
զիւր միտս հաճեսցէ։ Որ խորհի զօրն՝ Տեառն 6
խորհի, եւ որ ոչն խորհի զօրն՝ Տեառն չխորհի.
եւ որ ուտէ՝ Տեառն ուտէ եւ գոհանայ զԱստու-
ծոյ, եւ որ ոչն ուտէ՝ Տեառն չուտէ եւ գոհանայ
զԱստուծոյ. զի ոչ ոք ՚ի մէնջ անձամբ կեայ, եւ ոչ 7
անձամբ մեռանի։ Եթէ կեամք՝ Տեառն կեամք, 8
եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն մեռանիմք. եւ արդ ե- 9
թէ կեամք եւ եթէ մեռանիմք՝ Տեառն եմք։ Վասն
զի ՚ի նոյն իսկ եւ Քրիստոս մեռաւ եւ եկեաց, զի
մեռելոց եւ կենդանեաց տէր հաստատեսցի։
Դու զի դատիս զեղբայր քո, կամ ընդէր անգոս- 10
նես զեղբայր քո. քանզի ամենեքեան կալոց եմք
առաջի ատենին Քրիստոսի։ Զի գրեալ է. Կեն- 11
դանի եմ ես, ասէ Տէր. զի ինձ կրկնեսցի ամե-
նայն ծունր, եւ ամենայն լեզու խոստովան լի-
ցի Աստուծոյ։ Ապա ուրեմն իւրաքանչիւր ոք ՚ի 12
մէնջ ընդ անձին համար տացէ Աստուծոյ։ Այ- 13
սուհետեւ մի՛ զմիմեանս դատեսցուք. այլ առա-
ւել զայս դիք ՚ի մտի, չդնել գայթագղութիւն
եղբօրն։ Զայս գիտեմ եւ հաստատեալ եմ ՚ի 14
Քրիստոս Յիսուս, զի ոչ ինչ է պիղծ նովաւ.
բայց այնմ որ համարիցի ոք ինչ պիղծ, նմա է
պիղծ. զի եթէ վասն կերակրոյ եղբայրն քո 15
տրտմի, ոչ եւս սիրով գնասցես. մի՛ կերակրովն
քո զնա կորուսաներ, վասն որոյ Քրիստոսն մե-
ռաւ. մի՛ հայհոյեսցի բարին ձեր։ Զի ոչ է ար- 16
քայութիւնն Աստուծոյ կերակուր եւ ըմպելի. 17
այլ արդարութիւն եւ խաղաղութիւն եւ խնդու-
18 թիւն ՚ի Հոգին սուրբ. զի որ յայսմ ծառայէ
Քրիստոսի, հաճոյ է Աստուծոյ եւ ընտիր մարդ-
19 կան։ Ապա այսուհետեւ զհետ երթիցուք խա-
ղաղութեան եւ զշինութեան որ առ միմեանս.
20 մի՛ վասն կերակրոյ քակէր զգործ Աստուծոյ.
ամենայն ինչ սուրբ է, այլ չար այնմ մարդոյ է՝
21 որ խղճիւն ուտիցէ։ Լաւ է ոչ ուտել միս եւ ոչ
ըմպել գինի, եւ ոչ՝ որով եղբայրն քո գայթագ-
22 ղի, կամ գլթէ, կամ տկարանայ։ Դու ապաքէն
հաւատս ունիս, կալ առանձինն առաջի Աստու-
ծոյ. երանի է որ ոչ դատեսցի զանձն, որով զըն-
23 կերն փորձիցէ։ Բայց որ խղճիցն՝ թէպէտ եւ ու-
տիցէ՝ դատապարտեալ է, զի ոչ ըստ հաւատոց.
զի ամենայն ինչ որ ոչ ՚ի հաւատոց է՝ մեղք են.
24 Այլ այնմ որ կարողն է հաստատել զձեզ ըստ
աւետարանին իմում, եւ ըստ քարոզութեանն
Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան խոր-
հրդոյն՝ ժամանակօքն յաւիտենից լռեցելոյ.
25 եւ յայտնելոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէ-
ականց, ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աստու-
ծոյ, ՚ի հնազանդութիւն հաւատոց, յամենայն
հեթանոսս ծանուցելոյ, միայնոյ իմաստնոյն Աս-
տուծոյ, ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում
փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Պարտ է մեզ որ կարողս եմք՝ զտկարութիւնս
տկարացն բառնալ, եւ մի՛ անձանց եւ եթ հաճոյ
2 լինել. այլ իւրաքանչիւր ոք ՚ի մէնջ ընկերին հա-
3 ճոյ լիցի ՚ի բարիս՝ վասն շինութեան։ Քանզի եւ
Քրիստոս ոչ եթէ անձին հաճոյ եղեւ, այլ որ-
պէս եւ գրեալ է. Նախատինք նախատողաց քոց
4 անկան ՚ի վերայ իմ։ Բայց որ ինչ գրեցաւն՝ ՚ի
մեր վարդապետութիւն գրեցաւ, զի համբերու-
թեամբ եւ մխիթարութեամբ գրոց զյոյսն ըն-
5 կալցուք։ Այլ Աստուած համբերութեան եւ
ամենայն մխիթարութեան տացէ ձեզ զնոյն խոր-
6 հել ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստոսի. զի
միաբանութեամբ ՚ի մի բերան փառաւոր առնի-
ջիք զԱստուած եւ զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի
7 Քրիստոսի. վասն որոյ ընկալջիք զմիմեանս
որպէս եւ Քրիստոս ընկալաւ զձեզ ՚ի փառս Աս-
8 տուծոյ։ Այլ ասեմ, թէ Քրիստոսի սպասաւոր
թլփատութեանն լինել՝ վասն ճշմարտութեանն
Աստուծոյ էր, առ ՚ի հաստատուն առնելոյ զա-
9 ւետիս հարցն։ Այլ հեթանոսք վասն ողորմու-
թեան փառաւոր առնեն զԱստուած, որպէս եւ
գրեալ է. Վասն այսորիկ գոհացայց զքէն ՚ի հե-
թանոսս, եւ անուան քում սաղմոս ասացից։
10 Եւ դարձեալ՝ թէ ուրախ եղերուք հեթանոսք
11 ընդ ժողովրդեան նորա. եւ դարձեալ՝ թէ օրհ-

նեցէք ամենայն հեթանոսք զՏէր, եւ գովեսցեն
զնա ամենայն ժողովուրդք։ Եւ դարձեալ Եսայի 12
ասէ. Եղիցի արմատն Յեսսեայ, եւ որ կանգնելոցն
է իշխան հեթանոսաց, ՚ի նա հեթանոսք
յուսասցին։ Այլ Աստուած յուսոյ՝ լի արասցէ 13
զձեզ ամենայն խնդութեամբ եւ խաղաղութեամբ,
առաւելուլ ձեզ յուսով զօրութեամբ
Հոգւոյն սրբոյ։

ԺԹ/ԻԴ Հաստատեալ եմ եւ ես ինքնին, եղբարք իմ, 14
վասն ձեր, զի դուք լի էք բարութեամբ, լի էք
ամենայն գիտութեամբ, կարող էք զմիմեանս
խրատել։ Այլ համարձակագոյն գրեցի առ 15
ձեզ, եղբարք, փոքր ՚ի շատէ, իբրեւ յիշեցուցանելով
ձեզ վասն շնորհացն որ տուեալ են ինձ
յԱստուծոյ, լինել ինձ պաշտօնեայ Յիսուսի 16
Քրիստոսի ՚ի հեթանոսս. ընծայաբերս առնել զԱւետարանն
Աստուծոյ, զի եղիցի պատարագն
հեթանոսաց ընդունելի, սրբեալ Հոգւովն սրբով։
Ունիմ այսուհետեւ պարծանս ՚ի Քրիստոս Յիսուս 17
առ Աստուած. քանզի ոչ իշխեմ խօսել 18
ինչ զոր ոչ գործեաց Քրիստոս ինեւ ՚ի հնազանդութիւն
հեթանոսաց՝ բանիւք եւ արդեամբք,
զօրութեամբ նշանաց եւ արուեստից, զօրութեամբ 19
Հոգւոյն սրբոյ, որպէս ինձ յԵրուսաղէմէ
եւ շուրջ մինչեւ ՚ի կողմանս Իլիւրիկեցւոց
լնուլ զաւետարանն Քրիստոսի։ Այնպէս առաջադրեալ 20
յաւետարանել, ոչ ուր անուանեցաւ
Քրիստոս, զի մի իբրեւ յօտար հիման վերայ շինիցեմ,
այլ որպէս եւ գրեալ է, Թէ որոց ոչ 21
պատմեցաւ վասն նորա՝ տեսցեն, եւ որոց ոչ
իցէ լուեալ՝ ՚ի միտ առցեն։ Վասն որոյ շատ խափանեցայ 22
գալ առ ձեզ։ Բայց արդ ոչ եւս գոյ 23
ինձ տեղի ՚ի կողմանս յայսոսիկ. եւ անձուկ
յոյժ ունիմ ՚ի բազում ամաց գալ առ ձեզ. յորժամ 24
անցանիցեմ ՚ի Սպանիա, ակն ունիմ յանցանելն
առ նոսա՝ տեսանել զձեզ, եւ ՚ի ձէնջ
յուղարկել անդր, եթէ նախ ինձ փոքր ՚ի շատէ
ձեօք լցայց։ Բայց այժմ երթամ յԵրուսաղէմ 25
պաշտել զսուրբսն. քանզի հաճոյ թուեցաւ Մակեդոնացւոցն 26
եւ Աքայեցւոցն՝ հաղորդութիւն
ինչ առնել ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ են յԵրուսաղէմ։
Հաճոյ թուեցաւ, քանզի եւ պարտապան 27
իսկ են նոցա. զի եթէ հոգեւորացն նոցա
հաղորդ եղեն հեթանոսք, պարտին եւ մարմնաւորացն
կցորդ լինել։ Արդ զայս կատարեալ, եւ 28
կնքեալ զպտուղ նոցա, անցից առ ձեօք ՚ի Սպանիա.
զայս գիտեմ, զի ՚ի գալն իմում առ ձեզ, 29
լրութեամբ օրհնութեան աւետարանին Քրիստոսի
եկից։

ԻԵ Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, ՚ի ձեռն Տեառն մերոյ 30
Յիսուսի Քրիստոսի, եւ սիրով Հոգւոյն, առերբաղմակից
լինել ինձ յաղօթս վասն իմ առ
Աստուած. զի ապրեցայց յապստամբացն որ ՚ի 31
Հրէաստանի են, եւ պաշտօնն իմ որ յԵրուսաղէմ
ընդունելի լինիցի սրբոցն. զի խնդութեամբ 32
եկեալ առ ձեզ ՚ի կամս Աստուծոյ, հանգեայց
33 ընդ ձեզ։ Եւ Աստուած խաղաղութեան եղիցի
ընդ ձեզ ամենեսեան. ամէն։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Յանձն առնեմ ձեզ զՓիբէ զքոյր մեր, որ է
2 սպասաւոր եկեղեցւոյն Կենքրեայեայ. զի զնա
ընկալջիք ՚ի Տէր՝ արժանի սրբոց, եւ վերակացու
լինիջիք նմա՝ յոր պէտս իցէ եւ կարասցէ
զձեզ. քանզի եւ նա վերակացու եղեւ բազմաց,
3 եւ ինձ իսկ ՚ի գլխովին։ Ողջոյն տայջիք Պրիսկեայ
եւ Ակիւղեայ՝ գործակցաց իմոց ՚ի Քրիստոս Յիսուս,
4 որք ընդ անձին իմոյ զպարանոց պարանոցս
մատուցին. զորոց ոչ ես միայն գոհանամ,
5 այլ եւ ամենայն եկեղեցիք հեթանոսաց. եւ տանին
եկեղեցւոյն նոցա։ Ողջոյն տայջիք Եպենետեայ
սիրելւոյ իմոյ, որ է պտուղ Ասիացւոց ՚ի
6 Քրիստոս։ Ողջոյն տայջիք Մարեմայ, որ բազում
7 վաստակս վաստակեաց ՚ի ձեզ։ Ողջոյն տայջիք
Անդրոնիկեայ եւ Յունեայ ազգականաց իմոց եւ
գերեկցաց, որք երեւելիքն իսկ են յԱռաքեալս,
որք եւ յառաջ քան զիս եղեն ՚ի Քրիստոս։
8 Ողջոյն տայջիք Ամպղիեայ սիրելւոյ իմոյ ՚ի Տէր։
9 Ողջոյն տայջիք Ուրբանեայ գործակցի իմոյ ՚ի
10 Տէր, եւ Ստաքեայ սիրելւոյ իմոյ։ Ողջոյն տայջիք
11 Ապելլեայ՝ որ ընտիր է ՚ի Տէր։ Ողջոյն տայջիք
նոցա որ յԱրիստաբուղեայ տանէ անտի իցեն.
ողջոյն տայջիք Հերովդիոնեայ ազգականի
իմում։ Ողջոյն տայջիք այնոցիկ՝ որ ՚ի Նարկիսեայ
12 տանէն իցեն ՚ի Տէր։ Ողջոյն տայջիք Տրիփենեայ
եւ Տրիփոնեայ՝ վաստակաւորաց ՚ի Տէր։ Ողջոյն
տայջիք Պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բազում վաստակս
13 վաստակեաց ՚ի Տէր։ Ողջոյն տայջիք Ռուփոսի
ընտրելոյ ՚ի Տէր, եւ մօր նորա եւ իմոյ։
14 Ողջոյն տայջիք Ասինկրիտեայ, Փլեգոնտեայ,
Երմեայ, Պատրոբայ, Երմեայ, եւ որ ընդ նոսա
15 եղբարք իցեն։ Ողջոյն տայջիք Փիլոլոգեայ եւ
Յուլեայ, Ներեայ եւ քեռ նորա եւ Ողիմպայ,
16 եւ որ ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն։ Ողջոյն
տայջիք միմեանց ՚ի համբոյր սրբութեան։ Ողջոյն
տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք Քրիստոսի։

17 Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, գիտել զայնոսիկ՝ ԻԶ
որ հերձուածս եւ գայթագղութիւնս առնիցեն
արտաքոյ վարդապետութեանն՝ զոր դուքն ուսարուք.
18 եւ խորշեսջիք ՚ի նոցանէ։ Զի այնպիսիքն
Տեառն մերոյ Քրիստոսի ոչ ծառայեն,
այլ իւրեանց որովայնին. եւ քաղցրաբանութեամբ
եւ օրհնութեամբ պատրեն զսիրտս անմեղաց։
19 Զի ձեր հնազանդութիւնդ առ ամենեսեան
հասեալ է. եւ արդ ՚ի ձեզ ուրախ եմ.
բայց կամիմ զձեզ իմաստունս լինել ՚ի բարիս եւ

անմեղս ՚ի չարիս. և Աստուած խաղաղութեան 20
խորտակեսցէ զսատանայ ընդ ոտիւք ձերովք
մերձ ընդ մերձ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ընդ ձեզ։ Ողջոյն տայ ձեզ Տիմոթէոս 21
եղբայր և գործակից իմ, և Ղուկիոս և Յասոն
և Սոսիպատրոս, ազգականք իմ։ Ողջոյն 22
տամ ձեզ և ես Տերտիոս, որ զթուղթս գրեցի
՚ի Տէր։ Ողջոյն տայ ձեզ Գայիոս տանուտէրն 23
իմ, և ամենայն եկեղեցւոյն։ Ողջոյն տայ ձեզ
Երաստոս շահապ քաղաքիս, և Կուարտոս եղբայր։
Այլ այնմ որ կարող է հաստատել զձեզ 24
ըստ աւետարանին իմում, և ըստ քարոզութեանն
Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան
խորհրդոյն, ժամանակօքն յաւիտենից լռեցելոյ,
25 և յայտնելոյ այժմ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէականաց,
ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ,
՚ի հնազանդութիւն հաւատոց, յամենայն
26 հեթանոս ծանուցելոյ, միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ,
՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի. նմա փառք
27 յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Շնորհք Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ամենեսին։

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ ԳՐԵՑԱՒ Ի ԿՈՐՆԹՈՍԷ Ի ՁԵՌՆ
ՓԻՒԲԵԱՅ ՍԱՐԿԱՒԱԳԻ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքեալ յԵփեսոսէ առնելոյ. զի [illegible] էր զնոսա որոց փորձութեանց. յիշատակէ 'ի ձեռն թղթիս զայս. և է պատճառ թղթիս այս: Կորնթոսի ժողովքն [illegible] էր զոյգն, և մասունքն պառակտեալ, և էր առ նոսա բաժանումն. և յաղագս հերձուածոյն [illegible] առնուլ զկին հօրն. այլ խորհէին որպէս 'ի կռոնից [illegible] պատճառանօք կերակրոյ. ոմանք ասէին 'ի զօշից կռոցն, և յամօթալին [illegible]. այլ զամենայն անդամսն, և որք խօսէին 'ի լեզուս [illegible] կարծէին. և յայս գնայցն կասկածն. և վասն յարութեան խորհրդոյն՝ ասէին ոչ յառնիցէ մարմինս այս: Այսպէս ամենայն 'ի Կորնթոս շարժեալ, գրեն մեղադրանս առ Առաքեալն. և նա առ ամենեսեան [illegible] թուղթ: Եւ նախ միայն վկայէ նոցա յիմաստութեան գիտութիւն, և ոչ համարձակէ նոցա առնել այսպիսի հերձուած. այլ խորհրդակցի նոցա՝ մի բաժանիլ կրօնաւորել, այլ զանխ և զարութեամբ [illegible]: Եւ [illegible] նմա որ առնուլ էր զկինն. [illegible] և վասն որոց ոչ ասէին յանդիման 'ի յամենեսին, և վասն [illegible] գրեցին. զասէ զամուսնութիւն, վարդապետէ և թէ [illegible] է ամուսնութիւնն, և 'ի դէպ ժամանակի [illegible] վասն աղօթից: Եւ առ այնոսիկ որ ասէին զկուսութիւն՝ գրէ վասն կուսութեան, բայց ոչ [illegible], այլ զի համառօտ այսպէս եղեն: Եւ վասն [illegible] զի մի [illegible] գայթակղութիւնն, այլ [illegible] զ'ի [illegible]. գի մի [illegible]: Եւ որք 'ի հոգևոր շնորհսն էին՝ գրէ, զի մի [illegible] 'ի շնորհսն, կամ [illegible] զորս ոչ ունին այսպիսի շնորհս. կամ որ են այսպէս, զամենայն մի և նոյն Հոգւոյն առնէ եղեալ: Վարդապետութեամբ [illegible] և վասն յարութեանն, եթէ մարմինս յառնէ, և թէ [illegible] և յառնէ [illegible] բստ Քրիստոսի շնորհացն. և նոյն որ յարոյցն զՔրիստոս, և զմեզ ընդ նմա: Եւ 'ի [illegible] զօրութեան բանս առ [illegible] գրէ, և վասն որոց առ [illegible], և այսպէս կատարէ զթուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ

Ողջունումն և գովեստ յանդիմանութեանց Կորնթացւոց [illegible] թողութ [illegible]:

Ա. Յաղագս [illegible] վասն չլինելոյ [illegible] ըստ միմեանս 'ի վասն [illegible] մարդկեղէն իմաստութեան: —. Յորում վասն աստուածեղէն իմաստութեան: Բ. Վասն առաքելոց: Գ. Վասն չպարծելոյ [illegible]: Դ. Վասն չհպարտանալոյ:

Բ. Վասն պոռնկաց և պոռնկութեան, և այնոցիկ որ նոցունց հաղորդեցին:

Գ. Վասն չերթալոյ [illegible] առաջի դատաւորաց, և այն զի առաւել անիրաւեսցին: —. Յորում և վասն չպոռնկելոյ:

Դ. Վասն ամուսնութեան և այրութեան, և չամուսնանալոյ: —. Յորում վասն չմեկնելոյ արանց 'ի կանանց, թէպէտ և յանհաւատից իցեն [illegible] կողմանցն: Բ. Վասն այրութեան և երկրորդ ամուսնութեան:

Ե. Վասն խորութեան կերակրոց, և մտանելոյ 'ի [illegible] պաշտամանց: —. Յորում [illegible]: Բ. Վասն [illegible]: Գ. Վասն չլինելոյ հաղորդ դիւաց: Դ. Վասն անխտիր 'ի վաճառս և 'ի կոչունս լինելոյ:

Զ. Վասն կերպարանաց արանց և կանանց յաղօթս և 'ի մարգարէութիւնս:

Է. Վասն որէնս ըստ Աստուծոյ պաշտաման առնելոյ, և մի յաղագս [illegible]:

Ը. Վասն պէսպէս շնորհաց՝ և նոցունց մատակարարութեան: —. Յորում վասն սիրոյ՝ [illegible] վասն մեծութեան: Բ. Վասն մարգարէութեան, զի մեծ է քան զլեզուս:

Թ. Վասն յարութեան համբարձման մարմնոյ: —. Յորում վասն Քրիստոսի յարութեան և յայտնութեան: Բ. [illegible] յարուցելոց առ 'ի [illegible]: Գ. Վասն 'ի փառս և 'ի զարդութիւնս փոխելոյ:

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԵԴ ՊԱՒՂՈՍ կոչեցեալ Առաքեալ Յիսուսի 1
Քրիստոսի՝ կամօքն Աստուծոյ, եւ Սոսթենէս
եղբայր. եկեղեցւոյ Աստուծոյ որ է՛ ՚ի Կորն- 2
թոս, նուիրելոց ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝ կոչեցելոց
սրբոց, ամենեքումբք հանդերձ որ կարդան զա-
նուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յամե-
նայն տեղիս նոցա եւ մեր: Շնորհք ընդ ձեզ եւ 3
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ, եւ ՚ի
Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: Գոհանամ զԱս- 4
տուծոյ իմոյ յամենայն ժամ վասն ձեր՝ ՚ի վե-
րայ շնորհացն Աստուծոյ որ տուեալ են ձեզ ՚ի
Քրիստոս Յիսուս. զի յամենայնի մեծացայք 5
դուք նովաւ՝ ամենայն բանիւ, եւ ամենայն գի-
տութեամբ, որպէս վկայութիւնն խաչ Աստու- 6
ծոյ հաստատեցաւ ՚ի ձեզ. զի դուք մի նուազի- 7
ցիք եւ մի իւիք շնորհօք, ակն կալեալ յայտնու-
թեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ եւ 8
հաստատեսցէ զձեզ մինչեւ ՚ի կատարած անա-
րատս յօրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:
Հաւատարիմ է Աստուած, որով կոչեցարուք ՚ի 9
հաղորդութիւն որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի
Տեառն մերոյ:

Բ
ԵԶ Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, անուամբն Տեառն 10
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, զի զնոյն բան ասիս-
ջիք ամենեքեան, եւ մի իցեն ՚ի ձեզ հերձուածք.
քանզի էիք հաստատեալք ՚ի նոյն միտս եւ ՚ի
նոյն հանճար: Այլ ազդ եղեւ ինձ վասն ձեր, եղ- 11
բարք, ՚ի քղոէացւոց անտի, թէ հակառակու-
թիւնք են ՚ի ձեզ. եւ այս ասեմ իսկ, եթէ իւ- 12
րաքանչիւր ոք ՚ի ձէնջ ասէ. Ես Պօղոսեան եմ,
եւ միւսն՝ եթէ ես Ապողոսեան, եւ միւսն՝ եթէ
ես Կեփայեան, եւ միւսն՝ եթէ ես Քրիստո-
13 սեան. իսկ արդ բաժանեալ ինչ իցէ Քրիստոս.
մի թէ Պաւղոս ՚ի խաչ ելեալ իցէ վասն ձեր.
14 կամ յանուն Պաւղոսի մկրտեցարուք: Գոհանամ
զԱստուծոյ իմոյ՝ զի ոչ զոք ՚ի ձէնջ մկրտեցի.
բայց միայն զԿրիսպոս եւ զԳայիոս, զի մի ոք ա-
15 սիցէ, թէ յիմ անուն մկրտեցարուք. տալ է.
16 տու. կինք եւ տունն Ստեփանեայ. զայլ ոք ոչ
17 գիտեմ ամենեւին թէ մկրտեցի. զի ոչ առա-
քեաց զիս Քրիստոս մկրտել՝ այլ աւետարանել.
ոչ ճարտարութեամբ բանից, զի մի ընդունայն
18 լիցի խաչն Քրիստոսի: Զի բան խաչին կորու-
սելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս մեզ զօ-
19 րութիւն Աստուծոյ: Զի գրեալ է. Կորուսից
զիմաստութիւն իմաստնոց, եւ զխորհուրդս
20 խորհրդականաց արհամարհեցից: Ո՞ւր իմաս-
տուն, ո՞ւր դպիր, ո՞ւր քննիչ աշխարհիս այսո-
րիկ. ոչ ապաքէն յիմարեցոյց Աստուած զիմաս-
21 տութիւն աշխարհիս այսորիկ: Քանզի իմաս-
տութեամբն Աստուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ ի-
մաստութեամբն զԱստուած, հաճեցաւ Աս-
տուած յիմարութեամբ քարոզութեանն ապրե-
ցուցանել զհաւատացեալս:

22 Իսկ որովհետեւ Հրեայք նշան հայցեն, եւ ԵԷ
23 հեթանոսք իմաստութիւն խնդրեն, մեք քարո-
զեմք զխաչեցեալն Քրիստոս՝ Հրէից գայթագ-
24 ղութիւն եւ հեթանոսաց յիմարութիւն. բայց
նոցին իսկ կոչեցելոցն Հրէից եւ հեթանոսաց՝
զՔրիստոս՝ Աստուծոյ զօրութիւն եւ Աստուծոյ

իմաստութիւն· զի յիմարն Աստուծոյ իմաստ- 25
նագոյն է քան զմարդիկ, եւ տկարն Աստուծոյ
զօրագոյն է քան զմարդիկ։ Թէպէտ եւ զմեր 26
իսկ կոչումն տեսէք, եղբարք, զի ոչ բազում
իմաստունք ըստ մարմնոյ, եւ ոչ բազում հզ-
օրք, եւ ոչ բազում ազնուականք· այլ զյի- 27
մարս աշխարհիս ընտրեաց Աստուած, զի յա-
մօթ արասցէ զիմաստունս· եւ զտկարս աշխար-
հիս ընտրեաց Աստուած, զի յամօթ արասցէ
զհզօրս· եւ զանարգս աշխարհի եւ զարհամար- 28
հեալս ընտրեաց Աստուած՝ եւ զոչինչսն, զի
զէսն ինչ խափանեսցէ· որպէս զի մի պարծեսցի 29
ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ։ Զի 'ի նմա- 30
նէ դուք էք 'ի Քրիստոս Յիսուս, որ եղեւ մեզ
իմաստութիւն յԱստուծոյ՝ արդարութիւն եւ
սրբութիւն եւ փրկութիւն· զի որպէս եւ գրեալ 31
է· Որ պարծին 'ի Տէր պարծեսցի։

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ ես թէպէտ եւ եկի առ ձեզ, եղբարք, ոչ 1
ըստ առաւելութեան ինչ բանից իմաստութեան
պատմել ձեզ զվկայութիւնն Աստուծոյ։ Զի ոչ 2
ինչ 'ի միտ եդի գիտել ինչ 'ի ձեզ, բայց միայն
զՅիսուս Քրիստոս, եւ զնոյն 'ի խաչ ելեալ· եւ 3
ես տկարութեամբ եւ երկիւղիւ եւ դողութեամբ
բազմաւ եղէ առ ձեզ· եւ բանն իմ եւ քարոզու- 4
թիւն՝ ոչ պատիր բանիւք իմաստութեան, այլ
արդեամբք Հոգւոյն եւ զօրութեամբ· զի հաւ- 5
ատք ձեր մի իցեն իմաստութեամբ մարդկան,
Կ.Չ. այլ զօրութեամբ Աստուծոյ։

Զիմաստութիւն խօսիմք ընդ կատարեալս, 6
զիմաստութիւն ոչ զաշխարհիս այսորիկ եւ ոչ
զիշխանաց աշխարհիս այսորիկ զխափանելեացս,
այլ խօսիմք զԱստուծոյ իմաստութիւնն ծա- 7
ծուկ խորհրդով, զոր յառաջ քան զյաւիտեանս
սահմանեաց Աստուած 'ի փառս մեր· զոր ոչ ոք 8
յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ ծանեաւ· զի ե-
թէ էր ծանուցեալ, ոչ արդեօք զՏէր փառացն 'ի
խաչ հանէին։ Այլ որպէս եւ գրեալ է· զոր 9
ակն ոչ ետես, եւ ունկն ոչ լուաւ, եւ 'ի սիրտ
մարդոյ ոչ անկաւ, պատրաստեաց Աստուած
սիրելեաց իւրոց։

ԺԴ. Այլ մեզ յայտնեաց Աստուած Հոգւովն իւ- 10
րով· զի Հոգին զամենայն քննէ՝ եւ զխորս Աս-
տուծոյ· զի ո՞ ոք 'ի մարդկանէ գիտէ ինչ զմար-
դոյն, եթէ ոչ հոգի մարդոյն որ 'ի նմա· նոյն- 11
պէս եւ ոչ զաստուածայսն ոք գիտէ, եթէ ոչ Հո-
գին Աստուծոյ։ Այլ մեք ոչ եթէ զհոգի աշ- 12
խարհիս այսորիկ առաք, այլ զՀոգին որ յԱս-
տուծոյ· զի ծանիցուք զոյն որ յԱստուծոյն
շնորհեցաւ մեզ։ Եւ զոր խօսիմքս՝ ոչ եթէ 13
մարդկեղէն ուսմամբ ճարտարութեան բանից,
այլ վարդապետութեամբ Հոգւոյն՝ ընդ հոգե-
14 ւորս զհոգեւորսն համեմատեմք· քանզի շնչա-
ւոր մարդ ոչ ընդունի զհոգւոյն Աստուծոյ, զի
յիմարութիւն է նմա· եւ ոչ կարէ գիտել՝ եթէ
15 հոգեւորս քննիցի· բայց հոգեւորն քննէ զամե-
16 նայն, եւ ինքն յումեքէ ոչ քննի։ Իսկ արդ ո՞վ
գիտաց զմիտս Տեառն, որ եւ խրատս ունիցի
նմա· այլ մեք զմիտս Քրիստոսի ունիմք։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ
իբրեւ ընդ հոգեւորս՝ այլ իբրեւ ընդ մարմնա-
2 ւորս։ Իբրեւ տղայոց 'ի Քրիստոս կաթն ջամ-
բեցի ձեզ՝ եւ ոչ կերակուր· զի ոչ եւս կարէիք·
նա եւ արդ իսկ ոչ կարէք· քանզի դեռ մարմ-
3 նաւորք էք· ուր եւ արդ են իսկ 'ի ձեզ հեռ եւ
նախանձ· ո՞չ ապաքէն մարմնաւորք էք եւ ըստ
4 մարդկան գնայք։ Յորժամ ասէ ոք 'ի ձէնջ՝ Ես
Պօղոսեան եմ, եւ միւսն՝ եթէ Ես Ապողո-
սեան, ո՞չ մարդիկ էք։ Իսկ արդ ո՞վ է Պօղոս,
5 կամ ո՞վ Ապողոս· պաշտօնեայք՝ որովք հաւա-
6 տացէքդ, եւ իւրաքանչիւր որպէս Տէր ետ· Ես
տնկեցի, Ապողոս ջուր ետ, այլ Աստուած ա-
7 ճեցոյց։ Այսուհետեւ ոչ այն ինչ ոք է՝ որ տըն-
կեացն, եւ ոչ այն՝ որ ջուրն ետ· այլ որ աճե-
8 ցոյցն Աստուած· որ տնկեացն, եւ որ ջուրն
ետ, մի են· բայց իւրաքանչիւր ոք զիւր վարձս
9 առնուցու ըստ իւրում վաստակոց։ Զի Աս-
տուծոյ գործակիցք եմք, Աստուծոյ արդիւն էք,
10 Աստուծոյ շինուած էք։ Ըստ շնորհացն Աստուծոյ
որ տուեալ են ինձ, իբրեւ իմաստուն ճարտա-
րապետ հիմն եդի· բայց այլ է որ շինէ· այլ
իւրաքանչիւր ոք զգոյշ լիցի՝ թէ որպէս շինիցէ,
11 զի հիմն այլ՝ ոք ոչ կարէ դնել քան զեդեալն՝ որ
է Յիսուս Քրիստոս։ Կ.Չ.

12 Եթէ ոք շինէ 'ի վերայ հիմանս այսորիկ ոսկի,
արծաթ, ականս պատուականս, փայտ, խոտ,
13 եղէգն, իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է· զի
14 օրն ընտրեսցէ· զի հրով յայտնելոց է· եւ զիւ-
րաքանչիւր գործն զինչ եւ իցէ՝ հուրն փոր-
15 ձեսցէ։ Եթէ ուրուք գործն զոր շինեաց՝ կայ-
ցէ, վարձս առցէ· եւ եթէ ուրուք գործն այ-
րեսցի՝ տուժեսցի, բայց ինքն կեցցէ· այլ այն-
16 պէս՝ որպէս թէ 'ի հուր։ Ո՞չ գիտէք եթէ
տաճար էք Աստուծոյ, եւ Հոգի Աստուծոյ
17 բնակեալ է 'ի ձեզ· Եթէ ոք զտաճար Աստու-
ծոյ ապականէ, ապականեսցէ զնա Աստուած·
զի տաճար Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք։
18 Մի ոք զանձն խաբեսցէ· եթէ ոք կարծիցի
'ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխարհիս յայս-
19 միկ, յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն։ Զի ի-
մաստութիւն աշխարհիս այսորիկ՝ յիմարու-

թիւն է առաջի Աստուծոյ. քանզի գրեալ է, թէ
որ ըմբռնէ զիմաստունս ՚ի խորագիտութեան
իւրեանց. եւ դարձեալ՝ թէ Տէր ճանաչէ զխորհուրդս 20
իմաստնոց, զի են ընդունայնք։ Այսուհետեւ 21
մի՛ ոք պարծեսցի ՚ի մարդկանէ. զի ամենայն 22
ինչ ձեր է. եթէ Պաւղոս, եթէ Ապողոս,
եթէ Կեփաս, եթէ աշխարհ, եթէ կեանք, եթէ
մահ, եթէ որ կանդ, եթէ հանդերձեալքդ. ամենայն
ինչ ձեր է. դուք Քրիստոսի, Քրիստոս 23
Աստուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ, իբրեւ 1
զպաշտօնեայս Քրիստոսի եւ հազարապետս
խորհրդոցն Աստուծոյ։ Արդ խնդիր է ՚ի մէջ 2
հազարապետաց, եթէ ոք հաւատարիմ գտցի։
Այլ ինձ եւ այս անարգանք են, եթէ ՚ի ձէնջ 3
դատեցայց կամ ընաւ իսկ ՚ի մարդկանէ. նա եւ
զանձն իմ ոչ քննեմ. զի ոչ ինչ գիտեմ զանձին 4
իմոյ. այլ ոչ եթէ այսու արդարանամ, զի որ
քննէն զիս՝ Տէր է։ Այսուհետեւ մի՛ յառաջ քան 5
զժամանակն դատիք, մինչեւ եկեսցէ Տէր որ լուսաւոր
առնիցէ զգաղտնիս խաւարի, եւ յայտնիցէ
զխորհուրդս սրտից. եւ ապա իւրաքանչիւր
գովութիւն եղիցի յԱստուծոյ։ Զայս, եղբարք, 6
առակեցի յանձն իմ եւ յԱպողոս վասն
ձեր. զի ՚ի մէնջ ուսջիք՝ մի՛ ինչ առաւել քան
զգրեալն խորհել. զի մի՛ այր քան զընկեր հպարտանայցէք
՚ի վերայ ընկերին։ Իսկ արդ ո՞վ 7
է որ քննիցէ զքեզ. զի՞նչ ունիս զոր ոչ իցէ առեալ.
եւ եթէ առեր՝ զի՞ պարծիս իբրեւ զչառեալ։
Արդէն իսկ յագեալ իցէք, եւ արդէն մեծացարուք, 8
առանց մեր թագաւորեցէք. եւ երանի
թէ թագաւորէիք, զի եւ մեք ընդ ձեզ
թագաւորեաք։ Ինձ այսպէս թուի՝ թէ զմեզ 9
զԱռաքեալս յետնորդս արար Աստուած՝ իբրեւ
զմահապարտս. զի տեսիլ եղեաք աշխարհի եւ
հրեշտակաց եւ մարդկան։ Մեք յիմարք վասն 10
Քրիստոսի, եւ դուք իմաստունք ՚ի Քրիստոս.
մեք տկարք՝ եւ դուք հզօրք. դուք փառաւորեալք՝
եւ մեք անարգք. մինչեւ ցայսօր ժամանակի 11
եւ քաղցեաք, եւ ծարաւեցաք, եւ մերկ
գնացաք, եւ կափահարեցաք, եւ անհանգիստ
եղեաք, եւ աշխատեցաք ձեռաք մերովք. բամբասեն 12
զմեզ՝ օրհնեմք, հալածեն՝ յանձն առնումք,
հայհոյեն՝ աղաչեմք. իբրեւ աւակ նշաւակի 13
եղեաք ամենայն աշխարհի, ամենեցուն
փարեկի լինել մինչեւ ցայժմ։ Ոչ եթէ յամօթ 14
ինչ առնելով զձեզ՝ գրեմ զայս, այլ իբրեւ զորդիս
սիրելիս խրատեմ. Թէպէտ եւ բիւր դաստիարակս 15
ունիցիք ՚ի Քրիստոս, այլ ոչ եթէ բազում
հարս. զի ՚ի Քրիստոս Յիսուս Աւետարանաւ
16 ես ծնայ զձեզ։ Արդ աղաչեմ զձեզ՝ նմանողք
17 լինիջիք. վասն այնորիկ առաքեցի
առ ձեզ զՏիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի եւ
հաւատարիմ ՚ի Տէր. որ յիշեցուսցէ ձեզ զճանապարհս
իմ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս, որպէս եւ
ամենայն ուրեք՝ յամենայն եկեղեցիս ուսուցանեմ։
18 Որպէս թէ չիցեմ գալոց առ ձեզ՝ ոմանք
19 հպարտացան. այլ եկից հուպ ընդ հուպ՝ եթէ
Տէր կամեսցի, եւ ՚ի միտ առից՝ ոչ զբանս հպարտացելոցն,
20 այլ զզօրութիւն. զի ոչ եթէ բանիւք
է արքայութիւն Աստուծոյ, այլ զօրութեամբ։

21 Արդ որպէս կամիք. գաւազանա՞ւ եկից առ
ձեզ. եթէ սիրով Հոգւոյն հեզութեան եւ արդարութեան
եւ խոնարհութեան։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Բնաւ եւ անուանի իսկ ՚ի ձեզ ընդէր պոռնկութիւն,
եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ ոչ եւ
՚ի հեթանոսս, որպէս թէ զկին հօր իւրոյ ունել.
2 Եւ դուք հպարտացեալ էք, եւ ոչ առաւել զզացարուք.
զի բարձցի ՚ի միջոյ ձերմէ որ զգործն
3 զայն գործեաց։ Զի ես թէպէտ եւ մարմնով
մեկուսի եմ, սակայն հոգւով մերձ եմ. բայց արդէն
իսկ իբրեւ ՚ի մօտոյ ընթերեցի, զայն որ այնպիսեան
4 գործեաց, յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ժողովել ձեզ ՚ի միասին եւ իմոյ հոգւոյս՝
զօրութեամբն հանդերձ Տեառն մերոյ Յիսուսի
5 Քրիստոսի, մատնել զայնպիսին սատանայի
՚ի սատակումն մարմնոյ, զի ոգին ապրեսցի
6 յաւուրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Ոչ
բարւոք են պարծանքդ ձեր. ո՞չ գիտէք եթէ
փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ.
7 սրբեցէք ՚ի բաց զհին խմորն, զի եղիջիք նոր զանգուած,
որպէս էքդ անխմորք. քանզի զատիկ
8 մեր զենաւ Քրիստոս։ Այսուհետեւ տօնեսցուք
տօնս՝ մի ՚ի խմորն հին եւ մի ՚ի խմորն չարութեան
եւ անզգամութեան, այլ յանխմոր սրբութեան
եւ ճշմարտութեան։

9 Գրեցի ձեզ ՚ի թղթի այդր չխառնակել ընդ Բ2.
10 պոռնիկս. եւ ոչ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս
այսորիկ, կամ ընդ ագահս, կամ ընդ յափշտակողս,
կամ ընդ կռապաշտս. ապա թէ ո՛չ
11 պարտ էիք եւ յաշխարհէ իսկ ելանել. բայց արդ
գրեցի ձեզ չխառնակել, եթէ ոք եղբայր անուանեալ՝
կամ պոռնիկ իցէ, կամ կռապաշտ,
կամ ագահ, կամ բամբասող, կամ արբեցող,
կամ յափշտակող, ընդ այնպիսիսն եւ հաց մի
12 ուտել։ Զի՞ կայ իմ եւ զարտաքինն դատել.
13 ո՞չ զներքինն դուք դատիցիք, եւ զարտաքինն
Աստուած դատեսցի. բարձէք զչարն ՚ի
միջոյ ձերմէ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Կ Իշխէ՞ ոք 'ի ձէնջ, եթէ իրք ինչ իցեն ընդ ընկերի 1
իւրում, դատել առաջի անիրաւաց, եւ
ոչ առաջի սրբոց. եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի սուրբք 2
զաշխարհ դատին. եւ եթէ ձեւք դատի աշխարհ,
ապա ոչ էք արժանի անարգ ատենից. ո՞չ գիտէք 3
եթէ զհրեշտակս դատիմք, թող թէ զկենցաղականս.
Զկենցաղականս ատեանս եթէ յանձն առնուցուք՝ 4
զանարգս եկեղեցւոյ դատաւորս նստուցանէք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ, այնչափ 5
ո՞չ գոյ ոք իմաստուն 'ի ձեզ, որ կարիցէ իրաւունս
ընտրել 'ի մէջ եղբօր իւրոյ. այլ եղբայր 6
ընդ եղբօր դատի, եւ զայն 'ի մէջ անհաւատից։
Եւ արդ ամենեւին իսկ վատթարութիւն է 'ի 7
ձեզ, զի դատաստանք իսկ գոն 'ի միջի ձերում.
ընդէ՞ր ոչ դուք զրկիք, եւ ոչ դուք տանել նեղիք, 8
այլ դուք զրկէք եւ նեղէք, եւ այդ զեղբարս
եւս։ Եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի անիրաւք զարքայութիւն 9
Աստուծոյ ոչ ժառանգեն. մի խաբիք. ոչ
պոռնիկք, ոչ կռապաշտք, ոչ շունք, ոչ իգացեալք, 10
ոչ արուագէտք, ոչ գողք, ոչ ագահք.
ոչ արբեցողք, ոչ բամբասողք, եւ ոչ յափշտակողք՝
զարքայութիւնն Աստուծոյ ոչ ժառանգեն։
Եւ դուք այնպիսիք ոմանք էիք. այլ լուացարուք, 11
այլ սրբեցարուք, այլ արդարացարուք
յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ 'ի
Հոգին Աստուծոյ մերոյ։

ԿԱ Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ ամենայն 12
ինչ օգուտ է. ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ
ոչ եթէ ես ընդ իշխանութեամբ ուրուք լինիցիմ։
Կերակուրք որովայնի, եւ որովայն կերակրոց. 13
այլ Աստուած զսա եւ զնոսա խափանեսցէ. բայց
մարմինն՝ ոչ պոռնկութեան, այլ Տեառն, եւ Տէր
մարմնոյ. այլ Աստուած՝ որ եւ զՏէրն յարոյց, 14
եւ զձեզ յարուսցէ զօրութեամբ իւրով։ Ո՞չ 15
գիտէք եթէ մարմինք ձեր անդամք են Քրիստոսի.
արդ առնուլ զանդամս Քրիստոսի, առնիցեմ
անդամս պոռնկի. քաւ լիցի։ Եթէ ո՞չ գիտէք, 16
զի որ մերձենայ 'ի պոռնիկ՝ մի մարմին է.
եղիցին, ասէ, երկոքին 'ի մարմին մի. եւ որ մերձենայ 17
'ի Տէր, մի հոգի են. փախիրուք 'ի պոռնկութենէ. 18
Զամենայն մեղս զոր եւ գործէ մարդ՝
արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է, իսկ որ պոռնկին՝
յիւր մարմինն մեղանչէ։ Եթէ ո՞չ գիտէք, զի 19
մարմինք ձեր տաճար են Հոգւոյն որ է 'ի ձեզ՝
զոր ունիքն յԱստուծոյ. եւ չէք անձանց ձեր,
քանզի գնոց գնեցայք. փառաւոր արարէք զԱստուած 20
'ի մարմինս ձեր։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Այլ վասն որոյ գրեցէքն առ իս, բարւոք է Կ
2 մարդոյ 'ի կին մարդ չմերձենալ. բայց վասն
պոռնկութեան, իւրաքանչիւր ոք զիւր կին կալցի,
եւ իւրաքանչիւր ոք կին՝ զիւր այր կալցի.
3 Կնոջ այր իւր զպարտսն հատուսցէ, նոյնպէս
4 եւ կինն՝ առն իւրում. զի կին մարմնոյ իւրում
ոչ իշխէ, այլ այրն. նոյնպէս եւ այրն իւրում
5 մարմնոյ ոչ իշխէ, այլ կինն։ Մի զրկէք զմիմեանս,
բայց եթէ ինչ 'ի միաբանութենէ առ
ժամանակ մի, զի ուխտիցն պարապիցէք. եւ
դարձեալ 'ի նոյն դարձջիք. զի մի փորձեսցէ զձեզ
սատանայ վասն անժուժկալութեանն ձերոյ։
6 Զայս ասեմ ներելով, եւ ոչ հրամանաւ տալով.
7 քանզի կամիմ եթէ ամենայն մարդ լինէր իբրեւ
զիս. այլ իւրաքանչիւր ոք զիւր շնորհս ունի
8 յԱստուծոյ, ոմն այսպէս եւ ոմն այնպէս։ Բայց
ամուրեացն եւ այրեացն ասեմ, լաւ է նոցա թէ
9 կայցեն իբրեւ զիս. ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ,
ամուսնասցին. զի լաւ է ամուսնանալ քան ըզ-
10 ջեռանել։ Այլ կանամբեացն պատուիրեմ, ոչ
11 ես՝ այլ Տէր, կնոջ յառնէ մի մեկնել. ապա եթէ
մեկնեսցի, անայր մնասցէ, կամ անդրէն ընդ
առն իւրում հաշտեսցի. եւ առն՝ զկին իւր մի
թողուլ։ ԿԳ

12 Բայց այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ Տէր. եթէ ոք եղբայր՝ կին ունիցի անհաւատ, եւ նմա
հաճոյ իցէ բնակել ընդ նմա, մի թողցէ զնա.
13 եւ կին որ ունիցի այր անհաւատ, եւ նմա կամ
14 իցէ բնակել ընդ նմա, մի թողցէ զայրն. զի
սուրբ է այրն անհաւատ՝ կնաւն, եւ սուրբ է
կինն անհաւատ՝ արամբն. ապա թէ ոչ՝ որդիքն
15 ձեր պիղծ էին. բայց այժմ սուրբ են։ Ապա եթէ
անհաւատն մեկնիցի, մեկնեսցի. զի ոչ ինչ հարկ
'ի վերայ կայ եղբօրն կամ քեռն յայնպիսիս իրս.
քանզի 'ի խաղաղութիւն կոչեաց զմեզ Աստուած։
16 Զի՞ գիտես կին դու՝ եթէ զայր քո
ապրեցուսցես, կամ զի՞ գիտես այր դու՝ եթէ
17 զկին քո ապրեցուսցես. եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր
ումեք որպէս եւ բաժանեաց Տէր, զիւրաքանչիւր
ոք որպէս եւ կոչեաց Աստուած, այնպէս
գնասցէ. եւ այսպէս ընդ ամենայն եկեղեցիս
18 պատուիրեմ։ Թլփատեալ ոք կոչեցաւ, մի
ցանկասցի անթլփատութեան. յանթլփատութենէ
19 ոք կոչեցաւ, մի թլփատեսցի. զի թլփատութիւն
ոչ ինչ է, եւ անթլփատութիւն ոչ
ինչ. այլ պահպանութիւն Աստուծոյ պատուիրանացն.
20 բայց իւրաքանչիւր ոք յոր կոչումն կոչեցաւ,
21 'ի նմին կացցէ։ Ծառայ կոչեցար, մի
փոյթ լիցի քեզ. այլ թէ կարիցես եւս ազատ
22 լինել, քեզ այնպէս լաւ իցէ. զի որ 'ի Տէր կոչեցաւ
իցէ ծառայն, ազատ Տեառն է. նոյնպէս

եւ որ ազատն կոչեցեալ է, ծառայ Քրիստոսի է։
Գնոց գնեցայք՝ մի լինիք ծառայք մարդկան. իւ- 23
րաքանչիւր յոր կոչումն կոչեցաւ, եղբարք, 'ի 24
նմին կացցէ առաջի Աստուծոյ։

գդ Այլ վասն կուսանաց հրաման ինչ 'ի Տեառնէ 25
ոչ ունիմ. բայց խրատ տամ, որպէս ողորմեալ
առաջի 'ի Տեառնէ, հաւատարիմ լինել. համա- 26
րիմ թէ այնպէս լաւ իցէ. բայց վասն վտանգին
որ 'ի վերայ կայ, բարւոք է մարդոյ թէ այսպէս
իցէ։ Կապեալ ես 'ի կին, մի խնդրեր արձակել. 27
արձակեալ ես 'ի կնոջէ, մի խնդրեր կին. զի ե- 28
թէ ամուսնանայցես՝ ոչ մեղար, եւ եթէ ամու-
սնանայցէ կոյսն՝ ոչ մեղաւ. բայց նեղութիւն
մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն. այլ ես խնայեցի
'ի ձեզ։ Բայց զայս ասեմ, եղբարք, եթէ ժամա- 29
նակս կարճեալ է այսուհետեւ. զի որ ունիցին
կանայս՝ որպէս թէ չունիցին, եւ որ լայցենն՝ 30
որպէս թէ ոչ լայցեն, եւ որ խնդամն՝ որպէս
թէ ոչ խնդայցեն, եւ որ գնեն՝ որպէս թէ չու-
նիցին, եւ որ վարեն զաշխարհս՝ որպէս թէ 31
չվայելիցեն. զի անցաւոր է վայելչութիւն աշխար-
հիս այսորիկ։ Այլ կամիմ զձեզ անհոգս լի- 32
նել. զի որ անկինն է՝ հոգայ զՏեառն, թէ որ-
պէս հաճոյ լիցի Տեառն. եւ որ կանամբին է, 33
հոգայ զաշխարհիս՝ թէ որպէս հաճոյ լիցի կնոջ
իւրում։ Եւ ահա մեկնեցան 'ի միմեանց առնա- 34
կինն եւ կոյսն. զի կոյսն հոգայ զՏեառն, զի իցէ
սուրբ մարմնով եւ հոգւով, եւ առնակինն հո-
գայ զաշխարհիս՝ թէ որպէս հաճոյ լիցի առն
իւրում։ Այլ զայս վասն ձերոյ օգտի ասեմ. 35
ոչ եթէ խեղդ ինչ արկանել ձեզ. այլ վասն
պարկեշտութեան եւ հաստատութեան Տեառն
առանց զբաղմանց։

գզ Ապա թէ ոք ամօթ համարեսցի վասն կուսին 36
իւրոյ եթէ իցէ եղեալ ըստ չափ, եւ այնպէս ինչ
պարտ իցէ լինել, զոր կամի արասցէ, ոչ մեղան-
չէ. ամուսնասցի։ Իսկ որ հաստատեալ է 'ի սըր- 37
տի իւրում, եւ վտանգ ինչ ոչ իցէ նմա, իշխա-
նութիւն ունի 'ի վերայ կամաց իւրոց. եւ զայն
ընտրեաց 'ի սրտի իւրում՝ պահել զկոյսն իւր,
բարւոք առնէ. եւ որ ամուսնացուցանէ զկոյսն 38
իւր՝ բարւոք առնէ, եւ որ ոչն ամուսնացուցա-
նէ՝ լաւ եւս առնէ։ Կին կապեալ է ցորչափ 39
ժամանակս կենդանի է այր նորա. ապա եթէ
ննջեսցէ այր նորա, ազատ է՝ ում կամիցի ամուս-
նանալ. բայց միայն Տէրամբ. բայց երանելի եւս 40
է՝ թէ այնպէս կացցէ ըստ իմում խրատու. եւ
այսպէս համարիմ՝ թէ եւ յիս իցէ Հոգի Աս-
տուծոյ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Այլ վասն զոհից կռոցն, գիտեմք եթէ ամե- ե
նեքին գիտութիւն ունիմք. գիտութիւն հպար-
2 տացուցանէ, այլ սէր շինէ։ Եթէ ոք կարծիցէ
գիտել ինչ, չեւ եւս գիտաց՝ որպէս արժան է
3 գիտել. բայց որ սիրէ զԱստուած, նա է ծանու-
4 ցեալ 'ի նմանէ։ Այլ վասն կերակրոցն զոհե-
լոց՝ գիտեմք եթէ ոչ ինչ իսկ կուռք են յաշ-
5 խարհի. զի չէք ոք Աստուած բայց 'ի միոյն։ Զի
թէպէտ եւ իցեն անուանեալ աստուածք՝ եթէ
յերկինս եւ եթէ յերկրի, որպէս եւ են աս-
6 տուածք բազումք եւ տեարք բազումք, այլ մեզ
մի է Աստուած, Հայր՝ յորմէ ամենայն, եւ մեք
'ի նա. եւ մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, որով ամե-
նայն, եւ մեք նովաւ։ գէ

7 Այլ ոչ յամենեսեան գիտութիւն է. ոմանք
առ խղճի մտաց մինչեւ ցայժմ զկռոցն իբրեւ ըզ-
զոհեալ ուտեն, եւ խիղճ մտաց նոցա՝ քանզի
8 տկար է, պղծի։ Այլ կերակուր զմեզ առաջի
Աստուծոյ ոչ կացուցանէ. ոչ եթէ չուտեմք՝
պակասեմք ինչ, եւ ոչ եթէ ուտեմք՝ առաւե-
9 լումք ինչ. բայց զգոյշ լերուք՝ գուցէ իշխանու-
թիւնդ ձեր այդ գայթագղութիւն լինիցի տկա-
10 րացն։ Եթէ ոք տեսանիցէ զքեզ որ գիտու-
թիւնդ ունիս՝ բազմեալ 'ի մեհենի, ո՞չ ապաքէն
խիղճ մտաց նորա՝ որ տկարութեամբն զգա-
11 ծեալ է, անդրէն շինիցի ուտել զզոհեալսն. եւ
կորնչիցի տկարն եղբայրն 'ի քում գիտութեանդ,
12 վասն որոյ Քրիստոսն մեռաւ. եւ այնպէս յան-
ցուցեալ յեղբարս, եւ զխիղճ մտաց տկարացն
13 զայրացուցեալ, 'ի Քրիստոս մեղանչէք։ Վասն
որոյ եթէ կերակուր գայթագղեցուցանէ զեղ-
բայրն իմ, ոչ կերայց միս յաւիտեան, զի մի զեղ-
բայրն իմ գայթագղեցուցից։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն Առա-
քեալ եմ, ո՞չ ապաքէն զՏէր մեր Յիսուս Քրիս-
տոս աչօք իմովք տեսի, ո՞չ ապաքէն գործ իմ
2 դուք էք 'ի Տէր. Թէպէտ եւ այլոց չիցեմ Առա-
քեալ, այլ գէթ ձեզ եմ. զի կնիք իսկ առաքե-
3 լութեան իմոյ դուք էք 'ի Տէր։ Իմ պատասխանի
4 առ որ զիս հարցանիցեն՝ այս է. միթէ ո՞չ ունիցիմք
5 իշխանութիւն ուտել եւ ըմպել, միթէ ո՞չ ունի-
ցիմք իշխանութիւն զքոյր կանայս շրջեցուցա-
նել ընդ մեզ, որպէս եւ այլ Առաքեալքն, եւ
6 եղբարքն Տեառն, եւ Կեփաս. եթէ միայն ես եւ
Բառնաբաս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն չգործել
7 ինչ։ Ո՞ որ երբէք զինուորիցի իւրովք թոշա-
կօք. ո՞ որ տնկիցէ այգի՝ եւ 'ի պտղոյ նորա ոչ

ուտիցէ, ո՞ ոք արածիցէ խաշն՝ և 'ի կաթանէ
խաշինն ոչ ուտիցէ: Միթէ ըստ մարդկութեան 8
խօսիցիմ զայս, կամ թէ և օրէնքն զայն ո՞չ ա-
սիցեն. 'ի Մովսիսի իսկ օրէնսն գրեալ է. Ոչ 9
կապեսցես զդունչ եզին կալոտւոյ. միթէ զե-
զանց ինչ փոյթ էր Աստուծոյ. ո՞չ ապաքէն 10
վասն մեր ասէ, քանզի վասն մեր գրեցաւ. զի
յուսով պարտի որ անդանէն՝ անդանել, և որ
կասէն՝ յուսով վայելել: Եթէ մեք 'ի ձեզ զհո- 11
գևորսն սերմանեցաք, մեծ ինչ է՝ եթէ 'ի ձէնջ
զմարմնաւորսն հնձիցեմք. Եթէ այլք ձերով 12
իշխանութեամբդ վայելեն, ո՞չ առաւել ևս մեք.
այլ ոչ 'ի գործ ինչ արկաք զիշխանութիւնս
զայս. բայց ամենայնի համբերեմք, զի մի խա-
փան ինչ լինիցիմք Աւետարանին: Ո՞չ գիտէք՝ 13
եթէ որ 'ի տաճարին գործեն, 'ի տաճարէ անտի
ուտեն. և որ սեղանոյն պաշտօնեայք են, 'ի սե-
ղանոյ անտի վայելեն. Նոյնպէս և Տէր հրամայեաց 14
կա, որոց զԱւետարանն աւետարանեն՝ յԱւե-
տարանէ անտի կեալ: Բայց ես և ոչ զմի ինչ 15
յայսցանէ արկի 'ի գործ, և ոչ գրեցի զայս,
զի ինձ այսպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մանա-
ւանդ մեռանել, և ոչ զի զպարծանս իմ ոք ըն-
դունայն համարիցի: Զի եթէ աւետարանեմ, 16
ոչ ինչ են ինձ պարծանք, քանզի հարկ 'ի վերայ
կայ. բայց վայ է ինձ՝ թէ ոչ աւետարանեմ. Ե- 17
թէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են ինձ. և ե-
թէ ակամայ, տնտեսութիւն յանձն է ինձ: Իսկ 18
արդ զի՞նչ վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւետարա-
նելն ձրի առից զԱւետարանն, զի մի զեղծիցիմ
ինչ իշխանութեամբս իմով յԱւետարանի անդ:
Քանզի ազատ էի յամենայնէ, և ամենեցուն 19
զանձն 'ի ծառայութեան կացուցի, զի զբազումս
շահեցայց: Եղէ ընդ Հրէայսն իբրև զՀրեայ, 20
զի զՀրեայսն շահեցայց. եղէ ընդ օրինօք՝ իբրև 21
զայնոսիկ որ ընդ օրինօքն էին, իբրև ոչ եթէ
ընդ օրինօքն էի, այլ զի որ ընդ օրինօքն իցեն՝
և զնոսա շահեցայց. ընդ անօրէնս եղէ իբրև
զանօրէն, իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ էի յԱստուա-
ծոյ, այլ ընդ օրինօքն Քրիստոսի, զի շահեցայց
զանօրէնսն. եղէ ընդ տկարս իբրև զտկար, զի 22
զտկարսն շահեցայց. ընդ ամենայնի ամենայն ե-
ղէ, զի թերևս զարեցուցից զոմանս: Զայս ա- 23
մենայն առնեմ վասն Աւետարանին, զի կցորդ
եղէց նմա:

ԴԿ Ո՞չ գիտէք՝ եթէ որ յասպարիսին ընթանան, 24
ընթանալ ամենեքին ընթանան, բայց մի ոք առ-
նու զյաղթութեանն. այնպէս ընթացջիք՝ զի
հասանիցէք: Ամենայն որ պատերազմի, ամե- 25
նայնի ժուժկալ լինի. նոքա զի զեղծանելի պսա-
ակն առնուցուն, և մեք զանեղծութեանն:
Արդ ես իսկ այնպէս ընթանամ, ոչ որպէս յա- 26
ներևոյթս. այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ թէ
զհողմս ինչ կածելով: Այլ ճնշեմ զմարմին իմ 27
և հնազանդեցուցանեմ. զի գուցէ որ այլոցն
քարոզեցի՝ ես ինքն անպիտան գտանիցիմ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ոչ կամիմ եթէ տգէտ իցէք, եղբարք, զի
հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին, և ա-
2 մենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքեան 'ի
3 Մովսէս մկրտեցան յամպն և 'ի ծովն, և ամե-
4 նեքին զնոյն զհոգևոր զկերակուրն կերան, և
ամենեքին զնոյն զհոգևոր ըմպելին արբին. զի
ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն որ երթայր զհետ նո-
5 ցա, և վէմն էր ինքն Քրիստոս: Այլ ոչ եթէ
ընդ բազումս 'ի նոցանէ հաճեցաւ Աստուած.
6 քանզի տապաստ անկան յանապատի անդ. և
այն օրինակաւ լինէր վասն մեր, զի մի լիցուք
ցանկացողք չարեաց, որպէս նոքայն ցանկացան:
7 Եւ մի կռապաշտք լինել՝ որպէս ոմանք 'ի նո-
ցանէ, որպէս և գրեալ է. Նստաւ ժողովուրդն
8 ուտել և ըմպել՝ և յարեան 'ի խաղալ: Եւ մի
պոռնկեսցուք, որպէս ոմանք պոռնկեցան 'ի նո-
ցանէ, և անկան 'ի միում աւուր քսան և չորք
9 հազարք. և մի փորձեսցուք զՏէր, որպէս ոմանք
'ի նոցանէ փորձեցին, և յօձից անտի սատա-
10 կեցան. և մի տրտնջեսցուք, որպէս ոմանք 'ի
նոցանէ տրտնջեցին, և կորեան 'ի սատակչէ
11 անտի: Այլ այն ամենայն օրինակաւ անցանէր
ընդ նոսա, բայց գրեցաւ վասն մերոյ խրատու,
յորս վախճան յաւիտենիցս եհաս:

12 Այսուհետև որ համարիցի հաստատուն կալ, ԴԴ
13 զգոյշ լիցի՝ գուցէ անկանիցի: Փորձութիւն 'ի
ձեր վերայ ոչ է եկեալ՝ բայց 'ի մարդկանէ. այլ
հաւատարիմ է Աստուած, որ ոչ տացէ զձեզ 'ի
փորձութիւն առաւել քան զկար ձեր. այլ ա-
րասցէ ընդ փորձութեանն և զելսն, զի համ-
14 բերել կարասջիք: Վասն որոյ, սիրելիք իմ, փա-
15 խիրուք 'ի կռապաշտութենէ: Իբրև ընդ իմաս-
տունս խօսիմ, ընտրեցէք ձեզէն զոր ասեմս:
16 Բաժակն օրհնութեան զոր օրհնեմք՝ ո՞չ ապա-
քէն հաղորդութիւն է արեանն Քրիստոսի. հացն
զոր բեկանեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդութիւն է
17 մարմնոյն Քրիստոսի: Զի մի հաց՝ մի մարմին եմք
բազումքս. զի ամենեքին 'ի միոջէ հացէ անտի
18 վայելեմք: Տեսէք զԻսրայէլն ըստ մարմնոյ. ո՞չ
ապաքէն որ ուտեն 'ի զոհիցն, հաղորդք են սե-
19 ղանոյն. իսկ արդ զի՞նչ ասեմ. եթէ զոհեալն իցէ
20 ինչ, և կամ կուռքն իսկ իցեն ինչ: Այլ զոր
զոհեն հեթանոսք, դիւաց՝ և ոչ Աստուծոյ զո-
հեն. ոչ կամիմ զձեզ հաղորդս դիւաց լինել.
քանզի ոչ կարէք զբաժակն Տեառն ըմպել և
21 զբաժակն դիւաց. և ոչ կարէք 'ի սեղանոյ Տեա-
22 ռն վայելել և 'ի սեղանոյ դիւաց. եթէ նախանձ
ինչ արկանիցեմք Տեառն, միթէ զօրագո՞յնք ի-

ցեմք քան զնա ։ Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ 23
ոչ ամենայն ինչ օգտակար է․ ամենայն ինչ ինձ մարթ
է, այլ ոչ ամենայն ինչ շինէ․ մի ոք զանձինն եւ- 24
եթ խնդրեսցէ, այլ եւ զընկերին ։ Ամենայն ինչ 25
որ 'ի մսավաճառս վաճառի, կերայք՝ եւ մի
խտրէք վասն խղճի մտաց․ զի Տեառն է երկիր 26
Գ.Զ. լրիւ իւրով ։

Եթէ ոք կոչեսցէ զձեզ յանհաւատից, եւ կա- 27
միցիք երթալ, զամենայն ինչ որ առաջի դնիցի՝
կերայք, եւ մի խտրէք վասն խղճի մտաց․ ապա 28
թէ ոք ասասցէ ձեզ՝ թէ այդ զոհեալ է, մի ու-
տիցէք վասն նորա՝ որ գուշակն եղեւ, եւ վասն
խղճի մտացն ։ Այլ զխիղճ մտացն ասեմ՝ ոչ 29
զիւրն, այլ զընկերին․ իսկ ընդէր բնաւ ազա-
տութիւնս իմ դատիցի յայլոյ խղճէ մտաց․ եթէ 30
ես շնորհօք վայելեմ, ընդէր հայհոյիցիմ, վասն
որոյ ես գոհանամ ։ Արդ եթէ ուտիցէք, եթէ 31
ըմպիցէք, եթէ զինչ եւ գործիցէք, զամենայն
ինչ 'ի փառս Աստուծոյ արարէք․ առանց գայ- 32
թագղութեան գնալոյ Հրէից եւ հեթանոսաց՝ լի-
նիջիք, եւ եկեղեցւոյն Աստուծոյ ։ Որպէս եւ ես 33
ամենեւին ամենեցուն հաճոյ լինիմ․ ոչ խնդրեմ
զանձինն օգուտ, այլ զբազմաց զի ապրեսցին ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

Նմանօղք ինձ եղերուք, որպէս եւ ես Քրիս- 1
տոսի ։

Զ
Գ.Զ. Գովեմ զձեզ՝ զի զամենայն ինչ զիմ յիշէք, 2
եւ որպէս աւանդեցի ձեզ՝ զաւանդութիւնսն
ունիցիք ։ Կամիմ զի գիտիցէք դուք, եթէ առն 3
ամենայնի գլուխ Քրիստոս է, եւ գլուխ կնոջ
այր, եւ գլուխ Քրիստոսի Աստուած ։ Ամենայն 4
այր յորժամ յաղօթս կայցէ կամ մարգարէանայ-
ցէ, եւ զգլուխն ծածկեալ ունիցի, յամօթ առնէ
զգլուխն իւր․ եւ ամենայն կին յորժամ յաղօթս
կայցէ կամ մարգարէանայցէ բացաւ գլխով, յա- 5
մօթ առնէ զգլուխն իւր, զի այնպէս համարեալ՝
թէ գերծեալ իցէ ։ Զի եթէ ոչ պատեսցի կին, 6
փոքրեսցէ զհերս իւր․ ապա թէ անպատեհ է
կնոջ փոքրել կամ գերծուլ, պատեսցի ։ Այր 7
մարդոյ չէ պարտ ծածկել զգլուխ, զի պատկեր
եւ փառք Աստուծոյ է․ իսկ կին՝ փառք առն ի-
րոյ․ զի ոչ եթէ այր 'ի կնոջէ է, այլ կին յառ- 8
նէ․ քանզի ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վասն կնոջ, 9
այլ կին վասն առն․ վասն այնորիկ պարտի կինն 10
շուք ունել գլխոյն վասն հրեշտակաց ։ Բայց ոչ 11
կին առանց առն, եւ ոչ այր առանց կնոջ 'ի Տէր․
զի որպէս կին յառնէ, նոյնպէս եւ այր 'ի կնո- 12
ջէ․ բայց ամենայն յԱստուծոյ ։ Այլ դուք ձե- 13
զէն առէք զիրաւ․ արժան է կնոջ մարդոյ հո-
լանի յաղօթս կալ Աստուծոյ․ եւ ո՞չ 14
բնութիւնն իսկ ուսուցանէ զձեզ, զի այր եթէ

15 գիսաւոր է՝ անարգանք են նմա, բայց կին եթէ
գիսաւոր է՝ փառք են նմա․ զի գէսք փոխանակ
16 զգեստու տուեալ են նմա ։ Ապա թէ ոք կամի
հակառակօղ լինել, մեք չունիմք այնպիսի սովո-
րութիւն, եւ ոչ եկեղեցիքն Աստուծոյ ։ Գ.Է.

17 Այլ զայս պատուիրեմ, ոչ որպէս թէ գովե- Է
ցեմ, զի ոչ 'ի լաւ անդր՝ այլ 'ի վատթարն նուա-
18 զիք ։ Նախ՝ յորժամ 'ի մի վայր ժողովիցիք յե-
կեղեցին, լսեմ եթէ հերձուածք գոն 'ի ձեզ․ եւ
19 մասնաւ ինչ հաւատամ․ քանզի եւ հերձուածս
լինելոց են 'ի ձեզ, զի որ ընտիրքն իցեն 'ի ձեզ՝
20 երեւեսցին ։ Իսկ արդ 'ի ժողովելն ձեզ 'ի միասին,
21 ոչ է առն Տեառն ձեզ ուտելի հաց ուտելոյ․ զի
իւրաքանչիւր որ զիւր ընթրիս յառաջագոյն ու-
22 տէ, եւ մին քաղցեալ, եւ մին արբեալ ։ Միթէ
տունս ո՞չ ունիցիք ուտելոյ եւ ըմպելոյ․ եթէ
զեկեղեցեաւն Աստուծոյ արհամարհէք, եւ յա-
մօթ առնէք զչքաւորսն․ զի՞նչ ասացից, գովե-
23 ցի՞ց զձեզ․ յայդմ ոչ գովեմ ։ Զի ես ընկալայ 'ի
Տեառնէ, զոր եւ ձեզդ աւանդեցի, եթէ Տէր
Յիսուս 'ի գիշերին յորում մատնէր՝ առ հաց,
24 գոհացաւ, եբեկ եւ ասէ․ Այս է մարմին իմ որ
վասն ձեր․ զայս արարէք առ իմոյ յիշատակի ։
25 Նոյնպէս եւ զբաժակն յետ ընթրեացն առ եւ
ասէ․ Այս բաժակ նոր ուխտ է իմով արեամբ․
զայս արարէք քանիցս անգամ թէ ըմպիցէք՝ առ
26 իմոյ յիշատակի ։ Քանիցս անգամ թէ ուտիցէք
զհացս զայս եւ զբաժակս ըմպիցէք, զմահ
27 Տեառն պատմիցէք, մինչեւ եկեսցէ նա ։ Այսու-
հետեւ որ ուտիցէ զհացս, կամ ըմպիցէ զբա-
ժակս Տեառն անարժանութեամբ, պարտական
28 եղիցի մարմնոյ եւ արեանն Տեառն․ փորձեսցէ
մարդ զանձն իւր, եւ ապա 'ի հացէ անտի կե-
29 րիցէ, եւ 'ի բաժակէն արբցէ․ զի որ ուտէ եւ
ըմպէ անարժանութեամբ, դատաստանս անձին
իւրում ուտէ եւ ըմպէ․ զի ոչ խտրէ զմարմինն
30 Տեառն ։ Վասն այնորիկ իսկ են 'ի ձեզ բազում
հիւանդք եւ տկարացեալք, եւ շատ եւս այն են՝
31 որ եւ ննջեցեալքն իսկ իցեն ։ Զի եթէ զանձինս
32 քննէաք, ապա ոչ դատապարտէաք․ եւ եթէ
դատիմք՝ 'ի Տեառնէ խրատիմք, զի մի ընդ աշ-
33 խարհի դատապարտեսցուք ։ Այսուհետեւ, եղ-
բարք, յորժամ 'ի մի վայր ժողովիցիք ուտել՝ մի-
34 մեանց մնասջիք․ ապա թէ ոք քաղցեալ իցէ, 'ի
տան իւրում կերիցէ, զի մի 'ի դատապարտու-
թիւն ժողովիցիք ։ Բայց զայլ ինչ յորժամ եկից,
յայնժամ պատուիրեցից ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Այլ վասն հոգեւորացն, ոչ կամիմ եթէ ան- Ը
2 գէտ իցէք․ գիտէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսքն ԵԿ
էիք՝ առ կուռս անմռունչս որպէս երթայիք եւ

գայիք ։ Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ, զի ոչ ոք 3
Հոգւովն Աստուծոյ խօսի, եւ ասիցէ թէ Նզովեալ
Յիսուս. եւ ոչ ոք կարէ ասել տէր զՅիսուս, եթէ
ոչ Հոգւովն սրբով ։ Թէպէտ եւ բաժինք 4
շնորհաց են, այլ Հոգի նոյն է, եթէ բաժինք 5
պաշտամանց են, այլ Տէր նոյն է, եթէ բաժինք 6
յաջողութեանց են, այլ Աստուած նոյն է՝ որ
աջողէ զամենայն յամենայնի ։ Բայց իւրաքանչիւր 7
ումեք տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն՝
առ իւրաքանչիւր օգուտ ։ Ումեմն 'ի Հոգւոյն 8
տուեալ է բան իմաստութեան, այլում բան գիտութեան
ըստ նմին Հոգւոյ, միւսումն հաւատք 9
նովին Հոգւով, այլում շնորհս բժշկութեանց նովին
Հոգւով, այլում աջողութիւնք զօրութեանց, 10
այլում մարգարէութիւն, այլում ընտրութիւն
հոգւոց, այլում ազգք լեզուաց, այլում թարգմանութիւնք
լեզուաց. այլ զայս ամենայն աջողէ 11
մի եւ նոյն Հոգի, եւ բաժանէ իւրաքանչիւր
որպէս եւ կամի ։

ԵԲ Որպէս մարմին մի է, եւ անդամս բազումս 12
ունի, եւ ամենայն բազում անդամք մարմնոյն՝
մի մարմին է, նոյնպէս եւ Քրիստոս ։ Քանզի 13
միով Հոգւով մեք ամենեքեան 'ի մի մարմին մկրտեցաք,
եթէ Հրեայք, եթէ հեթանոսք, եթէ
ծառայք, եթէ ազատք, ամենեքին զմի Հոգի արբաք ։
Քանզի մարմին ոչ մի անդամ է, այլ բազում. 14
եթէ ասիցէ ոտն, զի չեմ ձեռն՝ չեմ 'ի 15
մարմնոյ անտի, ոչ այնու չիցէ 'ի մարմնոյ անտի.
եւ եթէ ասիցէ ունկն, վասն զի չեմ ակն՝ չեմ 16
'ի մարմնոյ անտի, ոչ այնու չիցէ 'ի մարմնոյ անտի.
եթէ ամենայն մարմինն ակն էր, ո՞ւր էր 17
ունկն. եւ եթէ ամենայն լսելիք էին, ո՞ւր էին
հոտոտելիք ։ Բայց արդ Աստուած եդ զանդամսն՝ 18
զմի մի իւրաքանչիւր 'ի նոցանէն 'ի մարմինն՝ որպէս
եւ կամեցաւ. ապա թէ էր ամենայն մի անդամ, 19
ո՞ւր էր մարմինն ։ Բայց արդ անդամք բազումք 20
են, եւ մարմին մի. ոչ կարէ ակն ասել 21
ցձեռն, թէ չէ ինձ պիտոյ, եւ կամ դարձեալ
գլուխն ոտիցն՝ թէ չէք ինձ պիտոյ. այլ առաւել 22
որ թուին անդամք մարմնոյն՝ թէ տկարագոյնք
իցեն, կարեւորք են. եւ որ թուին թէ 23
անարգագոյնք իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն
պատիւ ածեմք. եւ ամօթոյքն մեր առաւել
եւս պարկեշտութիւն ունին ։ Իսկ պարկեշտիցն 24
մերոց չէ ինչ պիտոյ. քանզի Աստուած
խառնեաց զմարմինն, եւ նուաղին առաւել եւս
պատիւ ետ, զի մի իցեն հերձուածք 'ի մարմնի 25
անդ, այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգասցեն անդամքն ։
Եւ եթէ վշտանայ ինչ մի անդամն, վշտանան ամենայն 26
անդամքն ընդ նմա, եւ եթէ փառաւորի
մի անդամն, խնդան ամենայն անդամքն ընդ նմա.
այլ դուք մարմինք Քրիստոսի էք եւ անդամք 27
Կ.Զ. յանդամոց նորա ։
Եւ զորս եդն Աստուած յեկեղեցւոջ՝ այս են. 28
նախ զԱռաքեալս, երկրորդ զմարգարէս, երրորդ
զվարդապետս, ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս
բժշկութեանց, օգնութիւնս, վարիչս, ազգս
29 լեզուաց, թարգմանութիւնս լեզուաց ։ Միթէ
ամենեքին առաքեալք իցեն, մի թէ ամենեքին
մարգարէք իցեն, միթէ ամենեքին վարդապետք
30 իցեն, միթէ ամենեքին զօրութիւնք իցեն, միթէ
ամենեքին շնորհս բժշկութեան ունիցին,
միթէ ամենեքին 'ի լեզուս խօսիցին, միթէ ամենեքին
31 թարգմանիցեն ։ Բայց նախանձաւորք
լերուք շնորհացն, որ լաւն են. այլ եւ առաւել
եւս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ եւ զհրեշտակաց, ԵԴ
եւ սէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես իբրեւ զպղինձ
որ հնչէ, կամ իբրեւ զծնծղայս որ ղօղանջեն ։
2 Եւ եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, եւ
գիտիցեմ զխորհուրդս ամենայն եւ զամենայն
գիտութիւն, եւ եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝
մինչեւ զլերինս փոփոխելոյ, եւ սէր ոչ
3 ունիցիմ, ոչ ինչ եմ ։ Եւ եթէ ջամբիցեմ զամենայն
ինչս իմ աղքատաց, եւ մատնիցեմ զմարմինս
իմ յայրումն, եւ սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ
4 օգտիմ ։ Սէր երկայնամիտ է, քաղցրանայ. սէր
ոչ նախանձի, ոչ ամբարհաւաճէ, ոչ հպարտանայ,
5 ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զիւր, ոչ գրգռի,
6 ոչ խորհի զչար. ոչ խնդայ ընդ անիրաւութիւն,
7 այլ խնդայ ընդ ստուգութիւն. ամենայնի տանէ,
ամենայնի հաւատայ, ամենեւին յուսայ, ամենայնի
8 համբերէ ։ Սէր ոչ երբէք անկանի. եթէ
մարգարէութիւնք են՝ խափանեսցին, եթէ լեզուք՝
լռեսցեն, եթէ գիտութիւն՝ խափանեսցի.
9 քանզի փոքր 'ի շատէ գիտեմք, եւ փոքր 'ի շատէ
10 մարգարէանամք. այլ յորժամ եկեսցէ կատարումն,
փոքր 'ի շատէն խափանեսցի ։
11 Մինչ տղայն էի՝ իբրեւ զտղայ խօսէի, իբրեւ Զ.Կ
զտղայ խորհէի, իբրեւ զտղայ համարէի. այլ
յորժամ եղէ այր, զտղայութիւնն 'ի բաց թողի ։
12 Այլ տեսանեմք այժմ իբրեւ ընդ հայելի
'ի նշանակի, ապա յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ
գիտեմ փոքր 'ի շատէ, ապա յայնժամ ծանեայց
13 որպէս եւ ծանուցայն ։ Արդ՝ մնան հաւատք,
յոյս, սէր. երեքեան սոքա. այլ մեծ քան զամենայն
սէր է ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Զհետ երթայք սիրոյ, եւ նախանձաւոր լերուք
հոգեւորացն, առաւել եւս զի մարգարէանայցէք ։
2 Զի որ խօսի 'ի լեզուս՝ ոչ ընդ

մարդկան խօսի, այլ ընդ Աստուծոյ. զի ոչ ոք
է որ լսէ, բայց հոգւով խօսի խորհուրդս. Իսկ 3
որ մարգարէանայն, մարդկան խօսի շինութիւն
եւ մխիթարութիւն եւ սփոփութիւն. որ խօսի 4
'ի լեզուս՝ զանձն իւր շինէ, եւ որ մարգարէա-
նայ՝ զեկեղեցին շինէ. Կամիմ զի ամենեքին դուք 5
'ի լեզուս խօսիջիք, առաւել զի մարգարէանայ-
ցէք. զի լաւ է որ մարգարէանայն, քան զայն
որ 'ի լեզուսն խօսիցի. բայց եթէ թարգմանես-
Գ.Յ. ցէ, զի եկեղեցին շինութիւն առնուցու։

Բայց այժմ, եղբարք, եթէ եկից առ ձեզ 'ի 6
լեզուս խօսելով, զինչ օգուտ լինիցիմ ձեզ, եթէ
ոչ խօսիցիմ կամ յայտնութեամբ, կամ գիտու-
թեամբ, կամ մարգարէութեամբ, կամ վարդա-
պետութեամբ. այնպէս՝ որպէս անշունչքն ձայն 7
տայցեն, եթէ փող եւ եթէ քնար. զի եթէ ընտ-
րութիւն ինչ բարբառոյն չտանիցեն, զիա՞րդ
ճանաչիցի փողոյն հարկանել կամ քնարին հըն-
չել. քանզի եթէ խառնաձայն արձակիցէ փողն, 8
ո՞վ պատրաստեսցի 'ի պատերազմ։ Նոյնպէս եւ 9
դուք՝ եթէ լեզուաւ ոչ նշանակիցէք զբանն,
զիա՞րդ ճանաչիցին խօսքն. զի լինիցիք այնու հե-
տեւ իբրեւ ընդ օդս խօսեցեալք։ Զի այնչափ 10
ազգք ձայնից են յաշխարհի, եւ ոչ ինչ է ան-
ձայն. իսկ արդ եթէ ոչ գիտիցեմ զզօրութիւն 11
ձայնին, լինիցիմ այնմ որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ,
եւ նա որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ. Նոյնպէս եւ 12
դուք՝ քանզի նախանձորդք էք հոգեւորացն,
վասն շինածոյ եկեղեցւոյն, խնդրեցէք՝ զի առա-
ւել եւս իցէք։ Վասն որոյ որ խօսին 'ի լեզուս, 13
աղօթս արասցէ՝ զի եւ թարգմանիցէ. եթէ կամ 14
յաղօթս լեզուաւ, հոգին իմ կայ յաղօթս, այլ
միտք իմ անպտուղ են։ Իսկ արդ զինչ իցէ. կա- 15
ցից յաղօթս եւ հոգւով, կացից յաղօթս եւ
մտօք. սաղմոս ասացից հոգւով, սաղմոս ասա-
ցից եւ մտօք։ Ապա թէ ոչ, եթէ օրհնեսցես 16
հոգւով, որ կայցէ 'ի տեղւոջ ագիտին, զիա՞րդ
ասիցէ 'ի քում գոհութեանդ՝ զամէնն. քանզի
զոր ասեսն՝ նա ոչ գիտէ։ Զի դու բարւոք գո- 17
հանաս, այլ ընկերն ոչ շինի։

Զ.Բ. Գոհանամ զԱստուծոյ, վասն ամենեցուն ձեր՝ 18
առաւել լեզուաւ խօսիմ. այլ 'ի մէջ եկեղեցւոյն 19
կամիմ բանս հինգ՝ մտօք խօսել, զի եւ զայլս
խրատեցից, քան զբազում բանս լեզուաւ։ Եղ- 20
բարք, մի՛ տղայք լինիք մտօք, այլ 'ի չարեաց
տղայացարուք, եւ մտօք կատարեալք լինիջիք.
քանզի եւ յօրէնս գրեալ է, եթէ յայլոց լե- 21
զուս եւ 'ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ
ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, սակայն եւ ոչ այն-
պէս լուիցեն ինձ։ Ապա ուրեմն լեզուք՝ նշանա- 22
կի վասն են, ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւա-
տից. իսկ մարգարէութիւն, ոչ անհաւատից՝
այլ հաւատացելոց։ Ապա թէ գայցէ եկեղեցին 23
ամենայն 'ի մի վայր, եւ ամենեքին 'ի լեզուս խօ-
սիցեն, եւ մտանիցեն անգէտք ոմանք կամ անհա-
24 ւատք, ո՞չ ասիցեն եթէ զի մոլիք. Իսկ եթէ
ամենեքեան մարգարէանայցեն, եւ մտանիցէ ոք
անգէտ անհաւատ կամ տգէտ, յանդիմանի յա-
25 մենեցունց, եւ քննի յամենեցունց, եւ գաղտնիք
սրտի նորա յայտնի լինին. եւ ապա անկեալ 'ի
վերայ երեսաց՝ երկիր պագանիցէ Աստուծոյ,
եւ խոստովան լինիցի՝ թէ արդարեւ Աստուած
է 'ի ձեզ։

26 Եւ արդ զինչ իցէ, եղբարք. յորժամ 'ի մի Զ.Գ.
վայր ժողովիցիք, իւրաքանչիւր որ 'ի ձէնջ եթէ
սաղմոս ունիցի, եթէ վարդապետութիւն ու-
նիցի, եթէ յայտնութիւն ունիցի, եթէ լեզուս
ունիցի, եթէ թարգմանութիւն ունիցի, ամե-
27 նայն 'ի շինած լինիցի։ Եթէ 'ի լեզուս ոք խօսի-
ցի, երկուք. եւ եթէ եւս աւելի, երեք, եւ ա-
28 պա մի ըստ միոջէ. եւ միոյն թարգմանեսցէ. ա-
պա թէ չիցէ ոք որ թարգմանիցէ, լուռ լիցի յե-
կեղեցւոջն. ընդ միտս իւր եւ ընդ Աստուծոյ
29 խօսեսցի։ Բայց մարգարէք երկու կամ երեք
30 խօսեսցին, եւ այլքն քննեսցեն. ապա թէ այլ
ումեք որ նստիցին՝ յայտնեսցի, առաջինն լռես-
31 ցէ։ Քանզի կարող էք ամենեքեան մի ըստ միոջէ
մարգարէանալ. զի ամենեքեան ուսանիցեն, եւ
32 ամենեքեան մխիթարեսցին. քանզի եւ ոգիք իսկ
33 մարգարէից՝ մարգարէից հնազանդին. զի ոչ ե-
թէ խռովութեան է Աստուած, այլ խաղաղու-
34 թեան՝ որպէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց։ Կա-
նայք յամենայն եկեղեցիս լուռ լիցին. զի ոչ
հրամայի նոցա խօսել, այլ հնազանդ լինել, որ-
35 պէս եւ օրէնքն իսկ ասեն. ապա եթէ ուսանել
ինչ կամիցին, 'ի տան զարս իւրեանց հարցանի-
ցեն. քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկե-
36 ղեցւոջ խօսել։ Եթէ 'ի ձէնջ բանն Աստուծոյ
37 ել, եւ կամ թէ առ ձեզ միայն եհաս։ Իսկ եթէ
ոք համարիցի մարգարէ լինել կամ հոգեւոր,
գիտասցէ զոր գրեցից առ ձեզ, թէ Տեառն պա-
38 տուիրանք են. ապա թէ ոք ագիտանայցէ, ագի-
39 տասցի։ Այսուհետեւ, եղբարք, նախանձեցա-
րուք մարգարէանալ, եւ զխօսելն լեզուօք մի
40 արգելուք։ Եւ ամենայն ինչ ձեր պարկեշտու-
թեամբ եւ ըստ կարգի լինիցի։ Գ.Յ.

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Ծանուցանեմ ձեզ, եղբարք, զաւետարանն իմ Ա
զոր աւետարանեցի ձեզ, զոր եւ ընկալարուք,
2 յոր եւ հաստատեալ էք, որով ապրեսջիք. ո-
րով բանիւ աւետարանեցի թէ ունիցիք. բայց
3 եթէ 'ի զուր ինչ հաւատացէք։ Զի ես ձեզ զայն
նախ աւանդեցի, զոր եւ ես ընկալայ, թէ եւ
Քրիստոս մեռաւ վասն մեղաց մերոց ըստ գրոց.
4 եւ զի թաղեցաւ, թէ եւ յարեաւ յաւուր եր-

րորդի՝ ըստ գրոց, եւ թէ երեւեցաւ Կեփայի եւ 5
ապա երկոտասանիցն, ապա երեւեցաւ աւելի 6
եւս քան զհինգ հարիւր եղբարց միանգամայն,
յորոց բազումք կան մինչեւ ցայժմ, եւ ոմանք
ննջեցին· եւ ապա երեւեցաւ Յակոբայ, ապա 7
Առաքելոցն ամենեցուն։ Յաւուր յետոյ քան զա- 8
մենեսին՝ իբրեւ անարգի միոջ՝ երեւեցաւ եւ
ինձ· զի ես իսկ եմ տրուպն Առաքելոց, որ չեմ 9
իսկ արժանի թէ կոչեցայց Առաքեալ, զի հալա-
ծեցի զեկեղեցին Աստուծոյ· այլ շնորհօքն Աս- 10
տուծոյ եմ զինչ եւ իցեմ, եւ շնորհք նորա որ
յիս՝ ընդունայն ինչ ոչ եղեն, այլ առաւել քան
զնոսա ամենեսին վաստակեցի· եւ ոչ եթէ ես՝
այլ շնորհքն Աստուծոյ որ ընդ իս· արդ եթէ 11
ես, եւ եթէ նոքա՝ այսպէս քարոզեմք, եւ
դուք այսպէս հաւատացէք։ Ապա եթէ Քրիս- 12
տոս քարոզի թէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ
ասեն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն մեռելոց
չիք· եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ապա եւ 13
Քրիստոս չէ յարուցեալ· եւ եթէ Քրիստոս չիցէ 14
յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւնն մեր,
ընդունայն են եւ հաւատքն ձեր· եւ գտանիցիմք 15
սուտ վկայք Աստուծոյ, զի վկայեցաք զԱստու-
ծոյ՝ եթէ յարոյց զՔրիստոս· զոր ոչն արդեօք
յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն։ Իսկ եթէ 16
մեռեալք ոչ յառնեն, ապա եւ Քրիստոս չէ յա-
րուցեալ· եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, 17
ընդունայն են հաւատքն ձեր, եւ տակաւին 'ի
նմին 'ի մեղս կայցէք։ Իսկ արդ որ ննջեցինն 'ի 18
Քրիստոս՝ կորեան արդեօք· եթէ այսու կենօքս 19
միայն յուսացեալ եմք 'ի Քրիստոս, ողորմելի եմք
քան զամենայն մարդիկ։

Զդ· Այլ արդ Քրիստոս յարուցեալ է 'ի մեռելոց, 20
առաջին պտուղ ննջեցելոց· քանզի մարդով ե- 21
ղեւ մահ, եւ մարդով յարութիւն մեռելոց· որ- 22
պէս Ադամաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս եւ
Քրիստոսիւ ամենեքին կենդանասցին, իւրաքան- 23
չիւր յիւրում կարգի· նախ Քրիստոս, եւ ապա
քրիստոսեանքն 'ի գալստեան նորա, եւ ապա 24
կատարած։ Յորժամ տացէ 'ի ձեռս զթագաւո-
րութիւնն Աստուծոյ եւ Հօր, յորժամ խափա-
նեսցէ զամենայն իշխանութիւնս եւ զամենայն
պետութիւն եւ զզօրութիւն· զի պարտ է նմա 25
թագաւորել, մինչեւ դիցէ զամենայն թշնամիս
'ի ներքոյ ոտից իւրոց· յետին թշնամին խափա- 26
նի՝ մահ· եւ զամենայն ինչ հնազանդ արար 'ի
ներքոյ ոտից նորա։ Այլ յորժամ ասիցէ, թէ 27
հնազանդեալ է նմա ամենայն, յայտ է՝ թէ բաց
յայնմանէ որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն·
այլ յորժամ հնազանդեսցի նմա ամենայն, յայն- 28
ժամ եւ ինքն Որդի հնազանդեսցի այնմ, որ հնա-
զանդեցոյց նմա զամենայն· զի եղիցի Աստուած
ամենայն յամենայնի։ Ապա թէ ոչ, զինչ գոր- 29
ծիցեն որ մկրտիցինն վասն մեռելոց, եթէ ար-
դարեւ մեռեալք ոչ յառնիցեն· ընդէ՞ր իսկ մկ-
30 րտին վասն նոցա· ընդէ՞ր եւ մեք վտանգիմք յա-
31 մենայն ժամ, եւ հանապազ մեռանիմք· 'ի պար-
ծանս ձեր երդնում, եղբարք, զոր ունիմ 'ի
32 Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր։ Եթէ վասն մար-
դոյ 'ի գազանամարտ լինել էի յԵփեսոս, զի՞նչ
օգուտ էր ինձ, եթէ մեռեալք ոչ յառնեն· կե-
33 րիցուք արբցուք, քանզի վաղիւ մեռանիմք։ Մի
խաբիք· ապականեն զբարս քաղցունս բանք
չարք։

34 Սթափեցարուք արդարութեամբ, եւ մի մե- Զե
ղանչէք· զի զգիտութիւն Աստուծոյ ոչ ունին
35 ոմանք· առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ։ Այլ ասիցէ
ոք· զիա՞րդ յառնեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմ-
36 նով գայցեն։ Անմիտ, դու զոր սերմանեսն՝ ոչ
37 կենդանանայ՝ եթէ ոչ մեռանիցի· եւ զոր սեր-
մանեսն՝ ոչ զնոյն մարմին որ ծնանելոցն իցէ՝
սերմանես, այլ հատ մերկ, եթէ ցորենոյ իցէ
38 եւ եթէ այլոց սերմանեաց· եւ Աստուած տայ
նմա մարմին՝ որպէս եւ կամի· եւ իւրաքանչիւր
39 սերմանեացն զիւր մարմին։ Ոչ ամենայն մար-
մին՝ նոյն մարմին է· այլ այլ մարմին է մարդկան
եւ այլ մարմին անասնոց, այլ մարմին թռչնոց
40 եւ այլ մարմին ձկանց· եւ մարմինք երկնաւորք·
եւ մարմինք երկրաւորք· այլ այլ փառք երկնա-
41 ւորացն են եւ այլ փառք երկրաւորաց, այլ փառք
արեգական եւ այլ փառք լուսնի, այլ փառք աս-
տեղաց· եւ աստղ քան զաստղ առաւել է փա-
42 ռօք։ Նոյնպէս եւ յարութիւն մեռելոց· սերմա-
նի ապականութեամբ՝ եւ յառնէ առանց ապա-
43 կանութեան, սերմանի անարգութեամբ՝ եւ
յառնէ փառօք, սերմանի տկարութեամբ՝ եւ
44 յառնէ զօրութեամբ, սերմանի մարմին շնչա-
ւոր՝ եւ յառնէ մարմին հոգեւոր· եթէ գոյ մար-
45 մին շնչաւոր, գոյ եւ հոգեւոր։ Այսպէս եւ
գրեալ է, եղեւ մարդն առաջին Ադամ 'ի շունչ
կենդանի, երկրորդ Ադամ 'ի հոգի կենդանա-
46 րար· բայց ոչ նախ հոգեւորն, այլ շնչաւորն,
47 եւ ապա հոգեւորն։ Առաջին մարդն յերկրէ՝
հողեղէն, իսկ երկրորդ մարդն Տէր՝ յերկնից·
48 որպէս հողեղէնն՝ նոյնպէս եւ հողեղէնքս, եւ
որպէս երկնաւորն՝ նոյնպէս եւ երկնաւորքն·
49 եւ որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին, զգեց-
ցուք եւ զպատկեր երկնաւորին։

50 Բայց զայս ասեմ, եղբարք, եթէ մարմին եւ Զզ
արիւն զարքայութիւնն Աստուծոյ ժառանգել
ոչ կարեն, եւ ոչ ապականութիւն զանապակա-
51 նութիւն ժառանգէ։ Ահա խորհուրդ մի ասեմ
ձեզ· ամենեքեան ննջեսցուք, այլ ոչ եթէ ամե-
52 նեքեան։ Նորոգեսցուք յանկարծակի յական
թօթափել 'ի փող յետին· քանզի փող հարկա-
նի, եւ մեռեալք յարիցեն առանց ապականու-
53 թեան, եւ մեք նորոգեսցուք։ Զի պարտ է ա-
պականութեանս այսմիկ զգենուլ զանապակա-

նութիւն, եւ մահկանացուս այսմիկ զգենուլ
զանմահութիւն։ Այլ յորժամ մահկանացուս 54
այս զգեցցի զանմահութիւն, եւ ապականութիւնս
զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի
բանն որ գրեցաւ, Եթէ ընկլաւ մահ 'ի յաղթութիւն։
Ո՞ւր է, մահ, յաղթութիւն քո. ո՞ւր է, 55
դժոխք, խայթոց քո. խայթոց մահու՝ մեղք են, 56
եւ զօրութիւն մեղաց՝ օրէնք։ Այլ շնորհք Աստուծոյ՝ 57
որ ետ մեզ զյաղթութիւն 'ի ձեռն Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

ԵԴ Այսուհետեւ, եղբարք իմ սիրելիք, հաստատունք 58
եղերուք, անշարժ կացէք, առաւել լերուք
'ի գործ Տեառն յամենայն ժամ. գիտասջիք՝
զի վաստակքն ձեր ոչ են ընդունայն առաջի
Տեառն։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Այլ վասն հանգանակին որ 'ի սուրբս է, որպէս 1
պատուէր տուի եկեղեցեացն Գաղատացւոց,
նոյնպէս եւ դուք արասջիք ըստ իւրաքանչիւր 2
միաշաբաթուջն. իւրաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ առանձին
իւրում գանձեսցէ որ ինչ եւ աջողեսցի. զի 3
մի յորժամ գայցեմ, յայնժամ հանգանակ լինիցին.
այլ յորժամ եկից, զոր միանգամ ընտրեսջիք
թղթովք, զնոսա առաքեցից տանել զշնորհսն
ձեր յԵրուսաղէմ. ապա թէ արժան իցէ եւ ինձ 4
երթալ, ընդ իս երթիցեն։ Այլ եկից առ ձեզ՝ 5
յորժամ 'ի Մակեդոնիա անցանիցեմ. բայց իբրեւ
շրջեցայց ընդ Մակեդոնիա, թէ դէպ լիցի, 6
առ ձեզ մնացից եւ կամ ձմեռեցից. զի դուք
յուղարկեսջիք զիս՝ ուր եւ երթալոցն իցեմ. զի 7
ոչ կամիմ զձեզ այժմ 'ի հարեւանցի տեսանել.
այլ ունիմ ժամանակ ինչ անել առ ձեզ, եթէ
8 Տէր հրամայեսցէ։ Բայց այժմ լինիմ յԵփեսոս
9 մինչեւ ցպենտեկոստէ. զի դուռն բացեալ է ինձ
մեծ եւ կարեւոր, եւ հակառակորդք բազում
10 են։ Արդ եթէ եկեսցէ Տիմոթէոս, տեսջիք
զի առանց երկիւղի լինիցի առ ձեզ. զի զգործ
11 Տեառն գործէ, որպէս եւ ես. մի ոք զնա անարգեսցէ.
եւ յուղարկեսջիք զնա խաղաղութեամբ,
զի եկեսցէ առ իս. քանզի ակն ունիմ
նմա եղբարքդ հանդերձ։

12 Այլ վասն Ապողոսի եղբօր՝ յոյժ աղաչեցի ԵԶ
զնա, զի եկեսցէ առ ձեզ եղբարքդ հանդերձ.
եւ արդեօք ոչ էին կամք զի այժմ եկեսցէ, այլ
13 եկեսցէ յորժամ եւ պարապեսցէ։ Հսկեցէք,
հաստատուն կացէք 'ի հաւատս, ժրացարուք,
14 զօրացարուք, ամենայն ինչ ձեր՝ սիրով լիցի։ Աղաչեմ
15 զձեզ, եղբարք. գիտէք զտունն Ստեփանեայ
եւ Փորտունատեայ, որ են պտուղ Աքայեցւոց,
եւ 'ի պաշտօն սրբոցն կարգեցին զանձինս.
16 զի եւ դուք հնազանդ լինիցիք այնպիսեացն, եւ
ամենայնի՝ որ գործակից իցէ եւ վաստակակից։
17 Ուրախ եմ 'ի գալ Ստեփանեայ եւ Փորտունատեայ
եւ Աքայիկոսի, զի զձեր պակասութիւն
18 նոքա լցին. քանզի հանգուցին զհոգի իմ եւ
19 զձեր. արդ ծանիջիք զայնպիսիսն։ Ողջոյն տան
ձեզ եկեղեցիքն Ասիացւոց։ Ողջոյն շատ տան
ձեզ 'ի Տէր Ակիւղաս եւ Պրիսկա՝ հանդերձ տանն
20 եկեղեցեաւն իւրեանց։ Ողջոյն տան ձեզ
21 եղբարքն ամենեքին։ Ողջոյն տուք միմեանց 'ի
22 համբոյր սրբութեան։ Ողջոյնս այս իմով ձեռինս
Պաւղոսի է. եթէ ոք ոչ սիրէ զՏէր Յիսուս, եղիցի
23 նզովեալ, Մարան Աթա։ Շնորհք Տեառն
24 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ, եւ սէրն իմ
ընդ ամենեսին ձեզ 'ի Քրիստոս Յիսուս. ամէն։

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ՝ ԳՐԵՑԱՒ ՅԵՓԵՍՈՍԷ, Ի ՁԵՌՆ ՍՏԵՓԱՆԵԱՅ
ԵՒ ՓՈՐՏՈՒՆԱՏԵԱՅ ԵՒ ԱՔԱՅԻԿՈՍԻ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս թուղթ առաքեաց 'ի Մակեդոնիոյ. եւ է պատճառ թղթիս այս. Ընկալեալ Կորնթացիքն զառաջին թուղթն, եւ ապաշխարեալ 'ի վերայ մեղացն՝ որ արար զմօրուն, եւ արտաքսեալ յորժամ ծանեան [illegible] մեղս. խնդրէին 'ի միջոյ զպատճառս բամբասանաց. եւ որք կային 'ի վերայ դրոյ օրինացն, [illegible] զնոսին յայտնելով զխորհուրդն Քրիստոսի. եւ մանաւանդ զզացանել յորոց առ այս պարծէին. եւ վասն որ առ սուրբսն հաւատոյն առնել բարւոք. եւ յառաջնոցն ընդունի որ բարձին 'ի միջոյ զանօրէնսն. եւ յետ այսորիկ արժանաւորէ զնա ողորմութեան եւ ապաշխարութեանն, եւ հրաման տայ ընդունել. Եւ 'ի նմին վարդապետէ վասն օրինացն՝ ոչ առնել զգիրս բան գրոյ օրինացն միայն, այլ այս գրովս զհոգին յայտնել. զի ոչ է [illegible] օրէնքն, այլ ունի զհանդերձ հոգւոյն օրէնս. Յետ այսորիկ 'ի գալուստեանն Քրիստոսի նոր արարած եղեւ, եւ ոչ որ բան հնոյն կարէ կեալ, այլ 'ի նոր արարածս ամենեքեան նորոգել, եւ զարդարել 'ի [illegible]. Ընդունի զնոսա եւ վասն պաշտամանն, եւ նախ [illegible] յորդորէ զնոսա առաւելուլ 'ի սոյն. եւ զինքն ցուցանէ պատճառս նոցա որ առ եղեալ պարծին. առէ առ ամենեսեան որք փափագէին 'ի Տէր, եւ զանօրէն յայտնէ զոր եսէս, եւ [illegible] իւր 'ի [illegible] եւ յերրորդ երկնից. Յետ այսորիկ պատուիրէ մի մեղանչել, այլ զղջանալ մեղուցելոցն. եւ զհաւատս կատարէ ընթացողացն.

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Առաջին բանք թղթոյս վասն իւր են եւ վասն կորնթացւոցն, եւ վասն սուտ Առաքելոցն. Եւ [illegible] պատճառանաց մասին [illegible] վասն Աստուծոյ ընդհանուր եւ վասն բարւոք առաքինութեան, բայց բարւոք մասց եւ պատերազմաց, եւ [illegible] լինելոյ. եւ վասն առատաձիր առաքինութեան, եւ վասն սուտ Առաքելոցն ամբարտաւանութեան եւ չարութեան.

Ա. Գոհութիւն վասն Աստուծոյ օգնականութեանն, յոր յորդորէ ապաւէն լինել։

Բ. Վասն սիրոյն առ նոսա եւ խնայելոյ 'ի պատժելոց. Թէպէտ եւ արտաքսեցուցանելոյն [illegible], արդէն այնմ որում վասն [illegible] եւ ապա ընդունել հրամայեաց։

Գ. Վասն իւրոյ աստուածանդէն [illegible] 'ի կորնթոս պէտս, վասն որոյ ընծայեցուցանելով առէ։

Դ. Վասն բան հոգւոյն պաշտաման, եւ աստուածեղէն փառացն որ բան օրինացն։

Ե. Վասն աստուածեղէն փառաց, եւ կարգաւոր կենաց, զի իւրոյն ծանուցին։

Զ. Վասն մարմնոյ ախտաւորութեան, եւ նորին մերկանալոյ եւ միասնագամ զգենլոյ։

Է. Վասն իւրոյ աստուածախնամութեան եւ եղբայրսիրութեան բան Պօղոսի։

Ը. Ընդունելութիւն կորնթացւոցն հնազանդութեան եւ սիրոյ, որ ուրախ առնէր զնա։

Թ. Յորդորեցութիւն առ բարերարութիւն աղքատաց, եւ պատմութիւն [illegible] որ վասն նոցին իւրոց զեղցէն առնելոյ։ — Յորում վասն Տիտոսի առաքելութեան, եւ այլոց եղբարց առ նոսա։

Ժ. Պատմութիւն վասն իւրոյ աշխատութեանցն եւ յամառութեան, եւ ընդդէմ նորա որ եղեն առ նա, եւ վասն չանկանելոյ կորնթացւոցն 'ի հրապոյրս խաբեբայից։ — Յորում իւր հաճոյական համեստութիւն ընդ նոսա։ Ի. Յանդիմանութիւն սուտ առաքելոցն։ Է. Վասն իւրոյ աշխատութեան, որ Աստուծոյն պատուական է, եւ նմա օգտակար [illegible]։ Ը. Պատրաստութիւն իւրոյ հանդերձեալ գալստեանն առ նոսա։

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

բդ ՊԱՒՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կա- 1
մօքն Աստուծոյ, եւ Տիմոթէոս եղբայր․ եկե-
ղեցւոյդ Աստուծոյ որ է 'ի Կորնթոս, սրբովք
ամենեքումբք՝ որ էն յամենայն կողմանս Աքայե-
ցւոց․ Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱս- 2
տուծոյ Հօրէ մերմէ, եւ 'ի Տեառնէ Յիսուսէ
Քրիստոսէ։

Ա. Օրհնեալ է Աստուած եւ հայր Տեառն մերոյ 3
Յիսուսի Քրիստոսի, հայր գթութեանց եւ Աս-
տուած ամենայն մխիթարութեան, որ մխիթա- 4
րէն զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ 'ի
կարող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝ որ յա-
մենայն նեղութիւնս իցեն, մխիթարութեամբն
որով մեք մխիթարեմք յԱստուծոյ․ զի որպէս 5
առաւելուն չարչարանքն Քրիստոսի 'ի մեզ, նոյն-
պէս եւ 'ի ձեռն Քրիստոսի առաւել լինի եւ մխի-
թարութիւնն մեր։ Զի եթէ նեղիմք, վասն ձե- 6
րոյ մխիթարութեան եւ փրկութեան․ եւ եթէ
մխիթարիմք, վասն ձերոյ մխիթարութեան․ որ
յաջողեալն է համբերութեամբ նոյին չարչարա-
նաց, զոր եւ մեքն չարչարիմք․ եւ յոյսն մեր 7
հաստատուն է վասն ձեր․ քանզի գիտեմք՝ եթէ
որպէս կցորդ էք չարչարանացն, նոյնպէս եւ
մխիթարութեանն։ Քանզի ոչ կամիմ ագէտ լի- 8
նել ձեզ, եղբարք, վասն նեղութեան մերոյ եղե-
լոյ յԱսիա․ զի առաւել քան զկար մեր ծանրա-
ցաք, մինչեւ անյոյս լինելոյ մեզ եւ 'ի կենաց։
Այլ անձամբ յանձինս զպէտս մահու ընկալաք, 9
զի մի յանձինս ապաստան իցեմք, այլ յԱս-
տուած՝ որ յարուցանէ զմեռեալս, որ յայնպի- 10
սի մահուանէ փրկեաց զմեզ՝ եւ փրկեաց․ քանզի 11
զի յուսացեալ եմք՝ եթէ տակաւին փրկեսցէ օգ-
նականութեամբ աղօթից ձերոց վասն մեր։ Զի
'ի բազմադէմ շնորհացն՝ որ 'ի մեզ, բազմաց յա-
ճախեսցեն գոհութիւնս վասն մեր։
12 Քանզի պարծանք մեր այս են․ վկայութիւն բե
մտաց մերոց․ զի սրբութեամբ եւ առողջու-
թեամբ Աստուծոյ, եւ ոչ մարմնեղէն իմաստու-
թեամբ, այլ շնորհօքն Աստուծոյ շրջեցաք յաշ-
13 խարհի, բայց առաւել եւս առ ձեզ։ Քանզի ոչ
եթէ այլ ազգ ինչ գրեմք առ ձեզ, այլ զոր ըն-
թեռնուցուքն եւ գիտել լինիցիք․ քանզի յու-
14 սամ՝ թէ մինչեւ 'ի վախճան գիտիցէք, որպէս
եւ ծանուցեալ եղէք մեզ փոքր 'ի շատէ․ զի պար-
ծանք ձեր եմք՝ որպէս եւ դուք մեր, յաւուրն
15 Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ յայս ա-
պաստան՝ կամէի նախ առ ձեզ գալ․ զի դուք
16 կրկին շնորհս ընդունիցիք․ եւ 'ի ձէնջ երթալ 'ի
Մակեդոնիա․ եւ դարձեալ 'ի Մակեդոնիոյ գալ
առ ձեզ, եւ 'ի ձէնջ յուղարկել 'ի Հրէաստան։
17 Իսկ եթէ զայս խորհեցայ՝ մի թէ թեթեւու-
թեամբ ինչ գնացի, եւ կամ զոր խորհիմ՝ ըստ
մարմնոյ ինչ խորհիցիմ․ այլ զի եղիցի յինէն
18 կողմանէ, այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ։ Հաւատարիմ
է Աստուած․ զի բանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ
19 է այո, եւ ոչ․ քանզի որդին Աստուծոյ Յիսուս
Քրիստոս, որ 'ի ձեզ մեօք քարոզեցաւ, ինեւ եւ
Սիղուանոսիւ եւ Տիմոթէիւ, ոչ եղեւ այո եւ ոչ․
20 այլ այոն 'ի նմին եղեւ․ զի որչափ աւետիքն Աս-
տուծոյ են 'ի նմա այոն․ վասն որոյ եւ նովին
ամէնն մեզ 'ի փառս Աստուծոյ։
21 Այլ որ հաստատեացն զմեզ ձեզ հանդերձ բզ

'ի Քրիստոս՝ եւ օծ զմեզ, Աստուած է. որ եւ 22
կնքեաց զմեզ, եւ ետ զառհաւատչեայ Հոգւոյն
'ի սիրտս մեր։

ԻԶ. Այլ ես վկայ զԱստուած կոչեմ անձին իմոյ, 23
զի վասն խնայելոյ 'ի ձեզ ոչ եւս եկի 'ի Կորնթոս.
զի ոչ եթէ տիրեմք ձեզ հաւատովքս, այլ
գործակից եմք շնորհաց ձերոյ. քանզի հաւատովք հաստատեալ կայք։

ԳԼՈՒԽ Բ

Բայց զայս եւեթ ընտրեցի, զի մի միւսան- 1
գամ տրտմութեամբ եկից առ ձեզ. զի եթէ ես 2
տրտմեցուցանեմ զձեզ, եւ ո՞վ է որ ուրախ առ-
նիցէ զիս, եթէ ոչ որ տրտմեցեալն յինէն։ Եւ զայս 3
գրեցի, զի մի յորժամ գայցեմ՝ տրտմութիւն ինչ
կրեցից ուստի արժանն էր ինձ ուրախ լինել.
յուսացեալ եմ 'ի ձեզ ամենեսին, զի իմ ուրա-
խութիւնն՝ ձեր ամենեցուն է. զի 'ի բազում 4
վշտաց եւ 'ի նեղութենէ սրտի գրեցի առ ձեզ
բազում արտասուօք. ոչ զի տրտմիցէք, այլ զի
զսէրն իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւելապէս
առ ձեզ։ Ապա թէ ոք տրտմեցոյց, ոչ եթէ զիս 5
տրտմեցոյց, այլ փոքր 'ի շատէ, զի մի ծանրա-
ցայց ամենեցուն ձեզ. շատ է այնպիսւոյն պա- 6
տուհասն այն, որ 'ի բազմաց անտի է։ Այսու- 7
հետեւ նմին հակառակն՝ մանաւանդ շնորհել ձեզ
նմա եւ մխիթարել, զի մի յաւելեալ տրտմու-
թենէն ընկղմեսցի այնպիսին. վասն որոյ աղա- 8
չեմ զձեզ՝ հաստատել 'ի նա զսէրն։ Վասն այ- 9
նորիկ իսկ եւ գրեցի, զի զփորձ առից զձեր, ե-
թէ յամենայնի հնազանդ իցէք. զի եթէ ումեք 10
շնորհիցէք՝ եւ ես. քանզի եւ ես եթէ շնորհե-
ցի, զոր ինչ շնորհեցի՝ վասն ձեր 'ի դէմս
Քրիստոսի. զի մի զրկեսցուք 'ի սատանայէ. քան- 11
զի չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա։

Դ ԴԴ Այլ իբրեւ հասի ես 'ի Տրովադա յաւետա- 12
րանն Քրիստոսի, եւ դուռն բաց էր ինձ 'ի Տէր,
ոչ եսու հանգիստ հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի 13
ես անդ զՏիտոս զեղբայրն իմ. այլ հրաժարեալ
'ի նոցանէ՝ գնացի 'ի Մակեդոնիա։ Այլ Աստու- 14
ծոյ շնորհքն, որ յամենայնի հռչակ հարկանէ
զմեզ 'ի Քրիստոս Յիսուս, եւ զհոտ գիտու-
թեանն իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յամենայն տե-
ղիս. զի հոտ անուշ եմք Քրիստոսի առ Աստուած՝ 15
'ի մէջ փրկելոցն եւ 'ի մէջ կորուսելոցն. ոմանց 16
հոտ մահուանէ 'ի մահ, եւ ոմանց հոտ կենդա-
նութենէ 'ի կեանս. եւ առ այս ո՞ բաւական իցէ։
Քանզի ոչ եմք իբրեւ զայլսն, որ վաճառականս 17
լինին բանին Աստուծոյ. այլ իբրեւ 'ի հաստա-
տութենէ, այլ իբրեւ յԱստուծոյ՝ առաջի Աս-
տուծոյ 'ի Քրիստոս խօսիմք։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Սկսանիմք այսուհետեւ վերստին զանձինս
ընծայեցուցանել, թէպէտ եւ ոչ պիտոյ իցեն
մեզ, որպէս ոմանց թուղթք ընծայութեան առ
2 ձեզ կամ 'ի ձէնջ։ Այլ թուղթք մեր դուք էք՝
գրեալ 'ի սիրտս մեր, ծանուցեալ եւ ընթեռ-
3 ցեալ յամենայն մարդկանէ. յայտնեալք՝ զի էք
թուղթք Քրիստոսի, պաշտեցեալ 'ի մէնջ. եւ
գրեալ՝ ոչ մրով, այլ Հոգւովն Աստուծոյ կեն-
դանւոյ. ոչ 'ի տախտակս քարեղէնս, այլ 'ի տախ-
տակս սրտի մարմնեղէնս։

4 Յոյս մի այսպիսի ունիմք 'ի ձեռն Քրիստոսի Գ
5 առ Աստուած. իբր ոչ եթէ անձամբ բաւական ԳԴ
եմք խորհել ինչ իբրեւ 'ի մէնջ, այլ բաւակա-
6 նութիւնն մեր յԱստուծոյ է, որ եւ բաւականս ա-
րար զմեզ՝ պաշտօնեայս նորոյ կտակարանաց,
ոչ գրով, այլ հոգւով. զի գիրն սպանանէ, այլ
7 հոգին կեցուցանէ։ Զի եթէ պաշտօն մահու՝
գրով գրոշմեալ 'ի տախտակսն քարեղէնս՝ եղեւ
փառօք, զի մի կարացին հայել որդիքն Իսրայէ-
լի յերեսն Մովսիսի, վասն փառաց երեսաց
8 նորա՝ որ խափանելոցն էր, ո՞րչափ եւս առա-
9 ւել պաշտօն հոգւոյն եղիցի փառօք։ Զի եթէ
պաշտօն դատապարտութեանն փառօք էր, ո՞ր-
չափ եւս առաւել պաշտօն արդարութեանն փա-
10 ռօք. քանզի ոչ եթէ փառաւորի փառաւորեալն
յայսմ մասին, վասն առաւելութեան փառացն։
11 Զի եթէ որ խափանելոցն էր՝ այն փառօք էր,
ո՞րչափ եւս առաւել որ մնալոցն է՝ փառօք իցէ։
12 Եւ արդ, զի ունիմք այսպիսի յոյս, բազում հա-
13 մարձակութեամբ վարեսցուք. եւ ոչ որպէս
Մովսէս արկանէր քող 'ի վերայ երեսաց իւրոց,
վասն չհայելոյ որդւոցն Իսրայէլի 'ի վախճան
14 խափանելոցն։ Այլ կուրացան միտք նոցա. քան-
զի մինչեւ ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ծածկեալ
կայ 'ի վերայ ընթերցուածոց հին կտակարա-
նացն. եւ ոչ վերանայ, զի Քրիստոսիւ խափա-
15 նելոց է։ Այլ մինչեւ ցայսօր յորժամ ընթեռ-
նուն զՄովսէս, նոյն առագաստ կայ 'ի վերայ
16 սրտից նոցա. այլ յորժամ դարձցին առ Տէր,
ապա վերասցի առագաստն։ Գ.Զ.

17 Զի Տէր Հոգին է. եւ ուր հոգի Տեառն է, անդ
18 ազատութիւն է։ Բայց մեր ամենեցուն բացա-
երեսօք զփառսն Տեառն իբրեւ ընդ հայելի տե-
սեալ, 'ի նոյն պատկեր նորոգեմք՝ փառաց 'ի փա-
ռս, որպէս եւ 'ի Տեառն Հոգւոյ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Վասն այնորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս, որ- Ե
պէս եւ գտաք զողորմութիւն, եւ ոչ ձանձրա-
2 նամք. այլ հրաժարեցաք 'ի գաղտնեաց ամօթոյն.

զի մի՛ գնասցուք խորամանգութեամբ, եւ մի՛
նենգեսցուք զբանն Աստուծոյ. այլ յայտնութեամբ
ճշմարտութեանն ընծայեցուսցուք զանձինս
մեր առ ամենայն միտս մարդկան առաջի
Աստուծոյ: Ապա թէ իցէ եւս ծածկեալ աւետարանն 3
մեր, 'ի մէջ կորուսելոցն է ծածկեալ.
որոց Աստուած աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց 4
զմիտս անհաւատիցն, զի մի՛ ծագեսցէ 'ի նոսա
լուսաւորութիւն Աւետարանի փառացն Քրիստոսի.
որ է պատկեր աներեւութին Աստուծոյ.
զի ոչ եթէ զանձինս քարոզեմք, այլ զՔրիստոս 5
Յիսուս զՏէր, եւ զմեզ ծառայս ձեզ վասն Քրիստոսի:
Զի Աստուած որ ասաց 'ի խաւարի լոյս 6
ծագել, որ եւ ծագեաց իսկ 'ի սիրտս մեր 'ի լուսաւորութիւն
գիտութեան փառացն Աստուծոյ
'ի դէմս Յիսուսի Քրիստոսի:

2 Այսուհետեւ ունիմք զգանձս զայս յամանս 7
խեցեղէնս. զի առաւելութիւն զօրութեանն իցէ
յԱստուծոյ, եւ ոչ 'ի մէնջ. յամենայնի նե- 8
ղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք՝ այլ ոչ
տարակուսեալք. հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք. 9
չարչարեալք՝ այլ ոչ սատակեալք. յամենայն 10
ժամ զմահն Յիսուսի 'ի մարմինս մեր կրեսցուք.
զի եւ կեանքն Յիսուսի 'ի մարմինս մեր յայտնեսցին:
Քանզի միշտ մեք որ կենդանիքս եմք. 11
'ի մահ մատնիմք վասն Յիսուսի. զի եւ կեանքն
Յիսուսի յայտնի լիցին 'ի մահկանացու մարմինս
մեր. այսուհետեւ մահ 'ի մեզ զօրանայ, եւ 12
կեանք 'ի ձեզ: Արդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոց, 13
որպէս եւ գրեալ է. Հաւատացի՝ վասն
որոյ եւ խօսեցայ. եւ մեք հաւատամք՝ վասն որոյ
եւ խօսիմք իսկ: Զայս գիտեմք՝ եթէ որ յա- 14
րոյց զՅիսուս, եւ զմեզ ընդ Յիսուսի յարուսցէ,
եւ յանդիման կացուսցէ ձեզ հանդերձ. քան- 15
զի ամենայն ինչ վասն ձեր է. զի շնորհքն յա-
ճախեալք 'ի բազմաց գոհութենէ առաւելեսցին
'ի փառս Աստուծոյ: Վասն որոյ եւ ոչ 16
ձանձրանամք. այլ թէպէտ եւ արտաքին մարդս
մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի
օր ըստ օրէ. զի առժամայն յաճախութիւն թե- 17
թեւ նեղութեանս մերոյ 'ի յաւիտենական ա-
ռաւելութիւն, զմեծութիւն փառացն գործէ 'ի
մեզ: Քանզի ոչ գիտեմք զերեւելիսն, այլ զա- 18
ներեւոյթսն. զի երեւելիքս առ ժամանակ մի
են, եւ աներեւոյթքն յաւիտենականք:

ԳԼՈՒԽ Ե

Քանզի գիտեմք՝ զի եթէ երկրաւոր տաճար 1
շինուածոյս մերոյ քակտեսցի, շինած յԱստուծոյ
ունիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի յաւիտենական
յերկինս. եւ ընդ այս տաղտկամք, 2
քանզի զբնակութիւնն երկնից փափագեմք զգե-
3 նուլ. միայն թէ յարժամ զգեցուցեալքն, ոչ
4 մերկ գտանիցիմք: Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս
ընդ այսուիկ՝ տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ
կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր ըզ-
գենուլ. զի ընկլմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց
5 անտի: Այլ որ յաջողեաց մեզ 'ի նոյն, Աստուած
է. որ ետ մեզ զառհաւատչեայ Հոգւոյն.
6 Արդ համարձակեմք յամենայն ժամ, եւ գի- Գ.Զ.
տեմք եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ, օ-
7 տարանամք 'ի Տեառնէ. զի հաւատովք գնամք,
8 եւ ոչ կարծեօք: Այլ համարձակիմք, եւ առա-
ւել եւս հաւանեալ եմք ելանել 'ի մարմնոյ աստի՝
9 եւ մտանել առ Աստուած. վասն որոյ եւ աշխա-
տանամք. զի եթէ յամիցեմք եւ եթէ ելանի-
10 ցեմք, հաճոյ եւեթ լինիմք նմա: Քանզի ամե-
նեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ատե-
նին Քրիստոսի, զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւ-
րով մարմնովն զոր ինչ գործեաց յառաջ, եթէ
բարի եւ եթէ չար:
11 Իսկ արդ զահ Տեառն գիտելով չափ, զմարդ- Է
կան ինչ զմիտս հաճեմք. սակայն առաջի Աս-
տուծոյ յայտնեալ եմք. բայց եւ յուսամ եւ 'ի
12 ձեր միտս յայտնի լինել: Նոր ոչ եթէ միւսան-
գամ զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ. այլ
պատճառս տամք ձեզ պարծանաց վասն մեր. զի
ունիցիք առ այնոսիկ որ առ աչօք պարծիցին,
13 եւ ոչ սրտիւք. զի եթէ առանցաք ինչ, այն Աս-
տուծոյ է. եւ եթէ զգաստանամք, այն ձեր է:
14 Զի սէրն Քրիստոսի առնու զմեզ քննել զայս.
զի եթէ մին փոխանակ ամենեցուն մեռաւ, ա-
15 պա ուրեմն ամենեքեան մեռեալ էին. եւ 'ի վե-
րայ ամենեցուն մեռաւ, զի որ կենդանիքն իցեն՝
մի անձանց իցեն կենդանիք, այլ այնմ որ 'ի վե-
16 րայ նոցայն մեռաւ եւ յարեաւ: Այսուհետեւ
մեք ոչ զոք գիտեմք մարմնով. զի թէպէտ եւ
գիտէաք մարմնով զՔրիստոս, այլ արդ ոչ եւս
17 նոյնպէս գիտեմք. բայց եթէ ինչ 'ի Քրիստոս նոր
արարած իցէ. զի հինն անց, եւ արդ նոր եղեւ
18 ամենայն: Այլ ամենայն ինչ յԱստուծոյ՝ որ
հաշտեցոյց զմեզ ընդ իւր 'ի ձեռն Քրիստոսի,
եւ ետ մեզ զպաշտօնն հաշտութեան: Դ.Գ.
19 Եւ քանզի Աստուած էր, Քրիստոսիւ զաշ-
խարհս հաշտեցուցանել ընդ իւր, եւ չհամարել
նոցա զմեղս իւրեանց, եւ եդ 'ի մեզ զբանն հաշ-
20 տութեան. արդ վասն Քրիստոսի պատգամաւո-
րեմք որպէս եւ Աստուծոյ բարեխօսութեամբ
մերով. աղաչեմք վասն Քրիստոսի՝ հաշտեցարուք
21 ընդ Աստուծոյ. զի զայն՝ որ ոչն գիտէր զմեղս՝
վասն մեր մեղս արար, զի մեք եղիցուք նորա
արդարութիւն Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Զ

Գործակից եմք ձեր՝ եւ աղաչեմք, մի ընդու- 1
նայն զշնորհսն Աստուծոյ ընդունել ձեզ. զի 'ի 2
ժամանակի ընդունելութեան, ասէ, լուայ քեզ,
եւ յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ: Ահաւա-
սիկ ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկութեան.
մի եւ մի խէթ տայցեք պատճառս, զի մի արա- 3
տեսցի պաշտօնն. այլ յամենայնի ընծայեցու- 4
ցեք զանձինս ձեր իբրեւ զպաշտօնեայս Աստու-
ծոյ՝ համբերութեամբ բազմաւ, 'ի նեղութիւնս,
'ի վիշտս, 'ի չարչարանս, 'ի գանս, 'ի բանտս, 'ի 5
խռովութիւնս, յաշխատութիւնս, 'ի հսկմունս,
'ի պահս, 'ի սրբութեան, 'ի գիտութեան, յեր- 6
կայնմտութեան, 'ի քաղցրութեան, 'ի հոգի
սուրբ, 'ի սէր առանց կեղծաւորութեան, 'ի 7
բանս ճշմարտութեան, 'ի զօրութեան Աստու-
ծոյ. վասն զինուն արդարութեան՝ որ ընդ աջ-
մէն եւ ընդ ահեկէն է. փառօք եւ անարգու- 8
թեամբ, գովութեամբ եւ պարսաւանօք. իբրեւ
մոլորիչք՝ եւ ճշմարիտք, իբրեւ անծանօթք՝ եւ
ծանուցեալք, իբրեւ մահկանացուք՝ եւ ահա- 9
ւասիկ կենդանի եմք, իբրեւ խրատեալք՝ եւ ոչ
մահապարտեալք, իբրեւ տրտմեալք՝ եւ հանա- 10
պազ ուրախ եմք, իբրեւ աղքատք՝ եւ զբազումս
մեծացուցանեմք, իբրեւ ոչ ինչ ունիցիմք՝ եւ
զամենայն ինչ ունիմք: Բերանք մեր բացեալ են 11
առ ձեզ, կորնթացիք, եւ սիրտք մեր ընդարձա-
կեալք. ոչ ինչ նեղիք 'ի մէնջ, բայց եթէ 'ի գութս 12
ձեր նեղիցիք. արդ զնոյն հատուցումն իբրեւ 13
ընդ որդեակս ասեմ. ընդարձակեցարուք եւ
դուք. եւ մի լինիք ընտանիք անհաւատից. քան- 14
զի զինչ հաղորդութիւն է արդարութեան ընդ
անօրէնութեան, կամ զինչ հաւասարութիւն
է լուսոյ ընդ խաւարի, կամ զինչ միաբանու- 15
թիւն է Քրիստոսի ընդ Բելիարայ, կամ զինչ
բաժին կայ հաւատացելոյն ընդ անհաւատին,
կամ զինչ նմանութիւն է տաճարի Աստուծոյ՝ 16
մեհենաց: Այսպէս դուք տաճար Աստուծոյ
կենդանւոյ էք, որպէս ասաց Աստուած, թէ
բնակեցայց 'ի նոսա, եւ գնացից 'ի նոսա, եւ
եղէց նոցա Աստուած, եւ նոքա եղիցին իմ ժո-
ղովուրդ: Վասն որոյ ելէք 'ի միջոյ նոցա եւ 17
մեկնեցարուք, ասէ Տէր, եւ 'ի պիղծս մի մեր-
ձենայք. եւ ես ընկալայց զձեզ, եւ ես եղէց 18
ձեզ 'ի հայր, եւ դուք եղիջիք ինձ յուստերս եւ
'ի դստերս, ասէ Տէր ամենակալ:

ԳԼՈՒԽ Է

Իսկ արդ զնոյն աւետիս ունիմք, սիրե- 1
լիք, սրբեսցուք զանձինս մեր յամենայն պղծու-
թենէ մարմնոյ եւ հոգւոյ, կատարեսցուք զսըր-
բութիւն ահին Աստուծոյ: Տարայք մեզ, զի
ոչ ումեք մեղաք, եւ ոչ զոք եղծաք, եւ ոչ զոք
3 զրկեցաք: Ոչ եթէ 'ի դատապարտութիւն ինչ
ասեմ. քանզի յառաջ եւս ասացի, եթէ 'ի սիրտ
միում կայք՝ 'ի կեալ եւ 'ի մեռանել ընդ ձեզ:

4 Բազում համարձակութիւն է ինձ առ ձեզ, Ը ԴՆ
բազում պարծանք են ինձ վասն ձեր, լի եմ
մխիթարութեամբ, առաւելեալ եմ ուրախու-
5 թեամբ յամենայն նեղութիւնս մեր: Քանզի
յորժամ հասաք մեք 'ի Մակեդոնիա, եւ ոչ միով
իւիք հանգիստ գտաւ մարմնոյ մերում, այլ յա-
մենայնի նեղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք եւ
6 'ի ներքոյ արհաւիրք: Այլ որ մխիթարէն զխո-
նարհս՝ մխիթարեաց զմեզ Աստուած 'ի գալը-
7 ստեանն Տիտոսի. ոչ միայն 'ի գալստեան նորա,
այլ եւ 'ի մխիթարութեանն զոր մխիթարեցաւ-
ն 'ի ձեզ, 'ի պատմել մեզ զանձուկն ձեր, զող-
բումն ձեր, զնախանձն ձեր վասն իմ, մինչ ա-
8 ռաւել ուրախ լինել ինձ: Զի թէ եւ տրտմե-
ցուցի զձեզ թղթովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ եւ
զղջացեալ էի. քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն
9 այն թէ առ ժամանակ մի տրտմեցոյց զձեզ. արդ
ուրախ եմ, ոչ զի տրտմեցայք՝ այլ զի յապաշխա-
րութիւն տրտմեցարուք. քանզի տրտմեցայք
դուք ըստ Աստուծոյ, զի մի իւիք զրկեցիք 'ի
10 մէնջ. Զի որ ըստ Աստուծոյն տրտմութիւն է,
ապաշխարութիւն 'ի փրկութիւն առանց զղջա-
նալոյ գործէ. իսկ աշխարհի տրտմութիւն մահ
11 գործէ: Արդ նոյն իսկ որ ըստ Աստուծոյն տրտ-
մեցարուք, որչափ ինչ փոյթ գործեաց 'ի ձեզ,
կամ աղերս, կամ սաստ, կամ երկիւղ, կամ ան-
ձուկ, կամ նախանձ, կամ վրէժխնդրութիւն.
քանզի յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր՝
12 սուրբս լինել յիրիդ յայդմիկ: Ապա ուրեմն
թէ եւ գրեցի ես առ ձեզ, ոչ վասն այնորիկ որ
զրկեացն, եւ ոչ վասն այնորիկ որ զրկեցաւն,
այլ վասն յայտնի լինելոյ փութոյն ձերոյ որ
13 վասն մեր՝ առ ձեզ առաջի Աստուծոյ: Վասն
այնորիկ մխիթարեալ եմք 'ի վերայ մխիթարու-
թեանն մերոյ. առաւել եւս խնդացաք 'ի վերայ
խնդութեանն Տիտոսի. քանզի հանգուցեալ էր
14 հոգի նորա 'ի ձէնջ ամենեցունց. զի զինչ ե-
պարծեցայ առ նմա վասն ձեր, ոչ ամաչեցի.
այլ որպէս զամենայն ճշմարտութեամբ խօսե-
ցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս եւ պարծանքն մեր առ
15 Տիտոս ճշմարիտ եղեն: Նա՝ եւ գութք նորա ա-
ռաւել եւս են 'ի ձեզ. քանզի յիշեցուցանէր
մեզ զամենեցուն զձեր հնազանդութիւն, թէ
որպէս ահիւ եւ դողութեամբ ընկալարուք զնա:
16 Եւ արդ ուրախ եմ, զի յամենայնի համարձակ
եմ առ ձեզ:

ԳԼՈՒԽ Ը

Բ ԴԲ Ցուցանեմ ձեզ, եղբարք, զշնորհսն Աստուծոյ՝ 1
որ տուեալ են եկեղեցեացն Մակեդոնացւոց.
զի մեծաւ հանդիսիւ նեղութեան՝ առաւելութիւն 2
խնդութեանն նոցա, եւ ծանր աղքատութիւնն
նոցա առաւել եղեւ ՚ի մեծութիւն առատութեան
նոցա. զի ըստ կարի նոցա վկայեմ, 3
եւ աւելի քան զկար, ինքնակամ բազում աղաչանօք 4
աղաչէին զշնորհսն եւ զհաղորդութիւն
պաշտամանն որ ՚ի սուրբսն՝ տալ մեզ։ Եւ ոչ որչափ 5
ակն ունէաք, այլ եւ զանձինս եւս ետուն,
նախ Տեառն եւ ապա մեզ կամօքն Աստուծոյ.
աղաչել զՏիտոս, զի որպէս սկսաւ յառաջագոյն՝ 6
նոյնպէս եւ կատարեսցէ ՚ի ձեզ եւ զայդ եւս
շնորհս։ Այլ որպէս յամենայնի առաւել էք 7
հաւատովք եւ բանիւ եւ գիտութեամբ, եւ ամենայն
փութով, եւ որ ՚ի մէնջ ՚ի ձեզ սէրն է,
զի եւ յայդմ եւս շնորհսի առաւել լինիցիք. ոչ 8
որպէս հրաման տալով ասեմ, այլ վասն այլոց
փութոյ եւ վասն ձերոյ սիրոյ՝ զճշմարտութիւնդ
փորձեմ. քանզի գիտէք զշնորհսն Տեառն մերոյ 9
Յիսուսի Քրիստոսի, զի վասն ձեր աղքատացաւ՝
որ մեծատունն էր, զի դուք նորա աղքատութեամբն
մեծասջիք։ Եւ խրատ մի յայսմիկ տամ. 10
զի այն իսկ օգուտ է ձեզ. որք ոչ միայն զառնելն,
այլ եւ զկամելն յառաջագոյն սկսայք ՚ի հերուն
հետէ. բայց արդ եւ զառնելն իսկ կատարեսջիք. 11
զի որպէս յօժարութիւնն ՚ի կամաց է, նոյնպէս
եւ առնելն ըստ գոյին. զի եթէ յօժարութիւնն 12
առաջի կայ, ըստ գոյին ընդունելի է, եւ ոչ եթէ
ըստ չգոյին։ Զի ոչ եթէ այլոց հանգիստ կամիցիմ, 13
եւ ձեզ նեղութիւն. այլ հաւասարութեամբ 14
յայսմ ժամանակիս, ձեր առաւելութիւնդ ՚ի
նոցա պակասութիւնն, զի եւ նոցա առաւելութիւնն
եղիցի ՚ի ձերում պակասութեանդ. զի
եղիցի հաւասարութիւն, որպէս եւ գրեալ է.
Թէ որ բազումն էառ՝ ոչ առաւելաւ, եւ որ սակաւն՝ 15
ոչ նուազեցաւ։

ԴԳ Բայց շնորհք Աստուծոյ՝ որ ետ զնոյն փոյթ 16
վասն ձեր ՚ի սիրտ Տիտոսի. զի զաղաչանս ընկալաւ, 17
եւ փութացաւ յօժարագոյնս զինքնոյ
գալ առ ձեզ. եւ առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն, 18
որոյ գովութիւնն յաւետարանի անդ է՝ ընդ ամենայն
եկեղեցիս։ Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ 19
ձեռնադրեալ յեկեղեցեաց անտի, ուղեկից
մեր եղեւ ՚ի շնորհս յայսմիկ, որ պաշտին ՚ի
մէնջ ՚ի փառս Տեառն, եւ ՚ի մեր յօժարութիւն։
Բայց զայս խորշիմք իսկ, թէ գուցէ ոք 20
ինչ բծիցէ ՚ի հաստատութեանս յայսմիկ՝ որ
պաշտեցաւս ՚ի մէնջ։ Քանզի խորհիմք զբարիս՝ 21
ոչ միայն առաջի Տեառն, այլ եւ առաջի մարդկան.
եւ առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝ 22
զոր ընտրեցաք ՚ի բազում իրս բազում անգամ
պինդ գտեալ, եւ առաւել եւս այժմ պնդագոյն
23 յուսով մեծաւ ՚ի ձեզ։ Բայց եթէ վասն Տիտոսի
ինչ բանք են, իմ հաղորդ է եւ ձեր գործակից.
եւ եթէ եղբարք մեր Առաքեալքն եկեղեցեաց,
24 եւ փառք Քրիստոսի։ Եւ արդ զհանդէս
սիրոյ ձերոյ եւ զմերոյ պարծանաց վասն ձեր՝ ՚ի
նոսա ցուցջիք յանդիման ամենայն եկեղեցեաց։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Այլ վասն պաշտամանն որ ՚ի սուրբսն է, աւելի ԴԴ
2 է ինձ եւ գրել առ ձեզ. զի գիտեմ զյօժարութիւն
ձեր, զոր վասն ձեր պարծեցայ եմ
՚ի մէջ Մակեդոնացւոցն, թէ Աքայեցիքն ՚ի հերուն
հետէ պատրաստ են. եւ ձեր նախանձն
3 զբազումս յորդորեաց. եւ առաքեցաք զեղբարսն,
զի մի պարծանքն մեր որ վասն ձեր՝ ընդունայն
լինիցին ՚ի մասինդ յայդմիկ. այլ որպէս
4 ասէի իսկ, պատրաստագոյնք գտանիջիք. գուցէ
յորժամ գայցեն ընդ մեզ Մակեդոնացիքն, եւ
գտանիցեն զձեզ անպատրաստս, եւ ամաչեսցուք
մեք, — զի մի ասասցուք՝ թէ դուք —, ՚ի մասինդ
5 յայդմիկ պարծանաց։ Արդ կարեւոր համարեցայ
աղաչել զեղբարսս, զի յառաջագոյն եկեսցեն
առ ձեզ, եւ յառաջագոյն պատրաստեսցեն
զյառաջագոյն խոստացեալ օրհնութիւնն
ձեր ՚ի պատրաստի ունել. այնպէս՝ իբրեւ զօրհնութիւն,
6 եւ մի իբրեւ զագահութիւն։ Քանզի
զայդ որ սերմանէ ժժկելով ժժկելով եւ հնձեսցէ,
եւ որ սերմանէ առատութեամբ՝ առատութեամբ
7 եւ հնձեսցէ. իւրաքանչիւր որպէս եւ
յօժարեսցի ըստ սրտի, մի առ հարկի եւ տրտմութեամբ.
քանզի զտուրս զուարթատուս սիրէ
8 Աստուած։ Այլ կարող է Աստուած զամենայն
շնորհս առաւելուլ ՚ի ձեզ. զի յամենայնի յամենայն
ժամ զամենայն բաւականութիւն ընկալեալ՝
առաւելուցուք յամենայն գործս բարութեան,
9 որպէս եւ գրեալ է. Սփռեաց եւ ետ
տնանկաց, արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեան։

10 Այլ այն որ պարգեւէ սերմն սերմանացն ԴԵ
նոցա՝ եւ հաց ՚ի կերակուր, պարգեւեսցէ եւ
բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր, եւ աճեցուսցէ
11 զարդիւնս արդարութեան ձերոյ. յամենայնի
մեծացեալք ամենայն առատութեամբ, որ յա-
12 րինէ մեւք գոհութիւն Աստուծոյ։ Զի պաշտօն
հարկիս այսորիկ՝ ոչ միայն առ ՚ի լնուլ զպակասութիւն
սրբոցն է, այլ առաւելուլ բազումք
13 գոհութիւն Աստուծոյ. հանդիսիւ պաշտամանս
այսորիկ, փառաւորել զԱստուած ՚ի վերայ հնազանդութեան
խոստովանութեան ձերոյ յԱւետարանն
Քրիստոսի. եւ առատութեամբ հա-

ղորդութեանն 'ի նոսա եւ յամենեսին. եւ նոքա 14
աղօթք վասն ձեր, քանզի անձկացեալ են առ
ձեզ վասն առաւել շնորհացն Աստուծոյ՝ որ 'ի
ձեզ։ Այլ շնորհք Աստուծոյ 'ի վերայ անպա- 15
տում պարգեւացն նորա։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ժ Այլ ես ինքն Պաւղոս աղաչեմ զձեզ հեզու- 1
թեամբ եւ հանդարտութեամբն Քրիստոսի, որ
յանդիման ձեզ իբրեւ տնանկ մի եմ 'ի մի-
ջի ձերում. բայց 'ի հեռաստ համարձակիմ առ
ձեզ։ Աղաչեմ, զի մի 'ի մօտոյ եւեթ համար- 2
ձակիցիմ վստահութեամբ, կամ համարիցիմ
յանդգնել 'ի վերայ ումանց, որ կարծեն զմէնջ
եթէ ըստ մարմնոյ գնայցեմք. զի թէպէտ եւ 3
մարմնով գնամք, այլ ոչ եթէ ըստ մարմնոյ զի-
նուորիմք։ Զի զէն զինուորութեան մերոյ ոչ 4
է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր յԱստուծոյ, առ 'ի
քակելոյ զամուրս. զխորհուրդս քակեմք, եւ 5
զամենայն բարձրութիւն հպարտացեալ 'ի վերայ
գիտութեանն Աստուծոյ, եւ գերեմք զամենայն
միտս 'ի հնազանդութիւն Քրիստոսի. եւ 'ի պատ- 6
րաստի ունիմք խնդրել զվրէժ ամենայն անհնա-
զանդութեան, յորժամ ձեր եւս հնազանդու-
թիւնդ կատարեսցի։

Դ.Զ Ըստ իւրաքանչիւր երեսաց զննէիք. եթէ 7
ոք վստահ յանձն իցէ Քրիստոսի լինել, զայս
խորհեսցի դարձեալ 'ի միտս իւր, թէ որպէս
նայն Քրիստոսի է՝ նոյնպէս եւ մեք. զի թէ ա- 8
ռաւել եւս պարծեսցուք վասն իշխանութեանս
մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տէր 'ի շինել՝ եւ ոչ 'ի քակել
զձեզ, ոչ ինչ ամաչեցից. զի մի թուեսցուք իբ- 9
րեւ ահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս։ Ասիցէք. 10
թուղթքս ծանունք են եւ սաստիկք. բայց ան-
ձիլ մարմնոյ տկար, եւ բանն արհամարհեալ։
Զայս խորհեսցի այնպիսին, զի որպիսիք եմք 11
բանիւք թղթոցդ 'ի հեռաստ, նոյնպիսիք եւ 'ի
մօտոյ արդեամբք։ Քանզի ոչ իշխեմք կշռել եւ 12
համատարել զանձինս ընդ ումանց, որ զանձինս
իւրեանց ձեզ ընծայեցուցանեն. այլ անձամբ
յանձինս՝ զանձինս չափեն, եւ 'ի կշռել անձամբ
յանձինս՝ ոչ առնուն 'ի միտ։ Այլ մեք ոչ եթէ 13
յանչափս ինչ պարծեցուք. այլ ըստ չափոյ
կանոնին, զոր բաժանեաց մեզ Աստուած չափով
հասանել մինչեւ առ ձեզ. իբր ոչ եթէ հասու- 14
ինչ չեցեմք 'ի ձեզ, եւ ձգեցուցանիցեմք զան-
ձինս. քանզի մինչեւ առ ձեզ հասաք աւետա-
րանաւն Քրիստոսի. եւ ոչ յանչափս ինչ պար- 15
ծիմք օտար վաստակօք։ Բայց յոյս մի ունիմք
զաճմանն հաւատոց ձերոց, այգրէն 'ի ձեզ մե-
ծանալ, ըստ կանոնիս մերոյ՝ յառաւելութիւն.
'ի վեր եւս քան զձեզ աւետարանել. ոչ օտար 16
17 կանոնաւ 'ի պատրաստականս ինչ պարծել։ Զի
որ պարծիցին՝ 'ի Տէր պարծեսցի։
18 Զի ոչ եթէ որ զանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ բ.Կ
նա է ընտրեալ. այլ զոր Տէրն ընծայեցուցանէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Լաւ էր եթէ ներէիք փոքր մի եւ ինձ ան-
2 զգամութեանս. այլ եւ անսայէք իսկ. Նախան-
ձեցուցանեմ զձեզ 'ի նախանձն Աստուծոյ. զի
խօսեցայ զձեզ առն միում, իբրեւ զկոյս մի
3 սուրբ՝ յանդիման կացուցանել Քրիստոսի։ Բայց
երկնչիմ, գուցէ որպէս օձն խաբեաց զԵւա խո-
րամանկութեամբ իւրով՝ ապականեսցին միտք
4 ձեր 'ի միամտութենէն որ 'ի Քրիստոս. զի եթէ
որ գալոցն իցէ՝ այլ Քրիստոս քարոզիցէ զոր
մեքն ոչ քարոզեցաք, կամ ոգի օտար առնու-
ցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ Աւետարան օտար՝ զոր
5 ոչ ընկալարուք, բարւոք անսայիք նոցա։ Բայց
ես այսպէս համարիմ, թէ ոչ ինչ իւիք պակաս
6 իցեմ քան զյոյժ Առաքեալսն. թէպէտ եւ տգէտ
եւս իցեմ բանիւ, այլ ոչ եթէ գիտութեամբ.
առակս յամենայնի յայտնեցաք զանձինս ամե-
7 նեւին առ ձեզ։ Եւ եթէ մեղս ինչ գործեցի՝ զի
զանձն խոնարհեցուցի, եւ դուք բարձ-
րասջիք. զի ձրի զԱւետարանն Աստուծոյ աւե-
8 տարանեցի ձեզ. զայլ եկեղեցիս կողոպտեցի,
9 առեալ թոշակ 'ի ձեր սպասաւորութիւն։ Եւ
յորժամ էի առ ձեզ, թէպէտ եւ պակասեցայ
ինչ, ոչ զոք 'ի ձէնջ ծանրացուցի. զի զպակա-
սութիւնն իմ լցին եղբարքն եկեալք 'ի Մակեդո-
նիացւոց. եւ յամենայնի առանց ծանրանալոյ
10 ձեզ զանձն իմ պահեցի՝ եւ պահեցից. զի գոյ
յիս ճշմարտութիւնն Քրիստոսի.
Զի պարծանքս այս ոչ արգելցին յինէն 'ի բ.Կ
11 կողմանս Աքայեցւոց։ Ընդէ՞ր. իբրու թէ ոչ սի-
12 րեցից զձեզ. զայն Աստուած գիտէ. զոր առ-
նեմ՝ եւ արարից. զի հատից զպատճառս այնո-
ցիկ՝ որ զպատճառսն կամիցին. զի որով պար-
13 ծին, եւ նոքա իբրեւ զմեզ գտանիցին։ Զի
այնպիսիքն՝ սուտ Առաքեալք, մշակք նենգա-
ւորք, կերպարանեալ 'ի կերպարանս Առաքելոց
14 Քրիստոսի. եւ չեն ինչ զարմանք. քանզի եւ
ինքն սատանայ կերպարանի 'ի Հրեշտակ լուսոյ.
15 եւ ոչ ինչ է մեծ՝ թէ եւ պաշտօնեայք նորա կեր-
պարանին իբրեւ զպաշտօնեայս արդարութեան.
որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց իւրեանց։
16 Դարձեալ ասեմ. մի ոք համարեսցի զիս ան-
զգամ. ապա թէ ոչ, գոնէ իբրեւ զանզգամ ըն-
կալարուք զիս, զի եւ ես փոքր մի ինչ պարծե-
17 ցայց. եւ զոր խօսիմ, ոչ եթէ ըստ Տեառն ինչ
խօսիմ, այլ իբրեւ անզգամութեամբ՝ ըստ կար-
18 գի այդր պարծանաց։ Եւ քանզի բազումք պար-

ծին ըստ մարմնոյ , եւ ես պարծեցայց ․ Քան- 19
զի դիւր իսկ անսայք անմտացն՝ ձերովդ իմաստու-
թեամբ ․ քանզի անսայք՝ եթէ ոք խաբէ զձեզ , 20
եթէ ոք ծառայեցուցանէ , եթէ ոք ուտէ զձեր ,
եթէ ոք առնու ինչ , եթէ ոք հպարտանայ , եթէ
ոք զձեզ յանդիման հարկանէ ․ ըստ անարգա- 21
նացս ասեմ , իբրեւ թէ մեք տկարացաք արդեօք ․
յոր ինչ ոք համարձակիցի , անզգամութեամբ
ասեմ , համարձակիմ եւ ես ։ Եբրայեցի՞ք իցեն , 22
եւ ես ․ Իսրայէլացի՞ք իցեն , եւ ես ․ զաւակ Աբ-
րահամու իցեն , եւ ես ․ պաշտօնեայք Քրիստոսի 23
իցեն , յանզգամագոյն ասացից՝ թէ առաւել եւս
ես ․ եթէ վաստակօք՝ առաւել , եթէ գանիւք՝
եւս առաւել , եթէ բանտիւ՝ առաւել քան զնոսա ,
եթէ մահուամբք՝ բազում անգամ ․ 'ի Հրէից՝ 24
հնգիցս քառասուն մի պակաս առի ․ երիցս 25
ձաղկեցայ , մի անգամ քարկոծ եղէ , երիցս նա-
ւակոծ եղէ , զտիւ եւ զգիշեր յանդունդս տա-
ռապեցայ , 'ի ճանապարհս բազում անգամ ։ 26
Վիշտս 'ի գետոց , վիշտս յաւազակաց , վիշտս
յազգէ , վիշտս 'ի հեթանոսաց , վիշտս 'ի քա-
ղաքի , վիշտս յանապատի , վիշտս 'ի ծովու ,
վիշտս 'ի սուտ եղբարց ․ 'ի ջանս եւ 'ի վաստակս , 27
'ի տքնութիւնս բազում անգամ , 'ի քաղց եւ
'ի ծարաւ , 'ի պահս բազում անգամ , 'ի ցուրտ
եւ 'ի մերկութեան ։ Թող զայլ նեղութիւնսն ․ եւ 28
զի հանապազ խուժանն 'ի վերայ իմ կուտէր ,
եւ հոգք ամենայն եկեղեցեաց ։ Ո՞ հիւանդանայ , 29
եւ ոչ ես հիւանդանամ ․ ո՞ գայթագղի , եւ ոչ
ես տապանամ ։

Բ.Զ. Եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ , զտկարու- 30
թեանն պարծեցայց ․ Աստուած եւ Հայր Տեառն 31
մերոյ Յիսուսի գիտէ , որ է օրհնեալ յաւի-
տեանս , զի ոչ ստեմ ։ 'Ի Դամասկոս ազգապետն 32
Արետայ արքայի պահէր զքաղաքն Դամասկաց-
ւոց՝ ունել զիս ․ եւ ընդ պատուհանն վանդակաւ 33
կախեցայ ընդ պարիսպն , եւ փախեայ 'ի ձեռաց
նորա ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Արդ պարծել ինչ պարտ իցէ , այլ օգնէ ինչ 1
ոչ ․ բայց եկից 'ի տեսիլս եւ յայտնութիւնս
Տեառն ։ Գիտեմ այր մի 'ի Քրիստոս յառաջ քան 2
զչորեքտասան ամ ․ եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ ,
եւ եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ , Աստուած
գիտէ ․ յափշտակեալ զայնպիսին մինչեւ յեր-
րորդ երկինս ․ եւ գիտեմ զայնպիսի այր , եթէ 3
մարմնով եւ եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ ,
Աստուած գիտէ , զի յափշտակեցաւ 'ի դրախտն , 4
եւ լուաւ բանս անճառս , զոր ոչ է պարտ մար-
դոյ խօսել ։ Վասն այնպիսւոյն պարծեցայց , այլ 5
վասն անձին իմոյ ոչ պարծեցայց , բայց եթէ 'ի
տկարութիւնս ․ զի եթէ եւ կամիցիմ պարծել , 6
ոչ եղէց անզգամ , քանզի զճշմարիտն ասեմ ․ այլ
անխայեմ , գուցէ ոք համարիցի յիս աւելի քան
7 զոր տեսանիցէ յիս կամ լուիցէ յինէն ։ Եւ զի մի ա-
ռաւելութեամբ յայտնութեանցն հպարտացայց ,
տուաւ ինձ խայթ մարմնոյ , հրեշտակ սատանայ՝
8 կափել զիս , զի մի հպարտացայց ․ եւ վասն այ-
նորիկ երիցս անգամ աղաչեցի զՏէր՝ զի 'ի բաց
9 արասցէ յինէն , եւ ասէ ցիս ․ Շատ են քեզ
շնորհք իմ , զի զօրութիւն իմ 'ի տկարութեան
կատարի ․ եւ արդ լաւ եւս լիցի ինձ պարծել 'ի
տկարութիւնս , զի բնակեսցէ յիս զօրութիւնն
Քրիստոսի ։

10 Վասն որոյ հաճոյ առնեմ ընդ տկարութիւնս , Դ.Դ.
ընդ թշնամանս , ընդ վիշտս , ընդ հալածանս ,
եւ ընդ նեղութիւնս վասն Քրիստոսի ․ զի յոր-
11 ժամ տկարանամ , յայնժամ զօրանամ ։ Եղէ
անզգամ , քանզի դուք ստիպեցէք ․ զի ինձ պարտ
էր 'ի ձէնջ վկայութիւն առնուլ , թէ ոչ ինչ պա-
կաս գտայ քան զգլուխ առաքելոցն ․ զի թէպէտ
12 եւ ես ոչ ինչ եմ , սակայն նշանք առաքելոյ գոր-
ծեցան 'ի ձեզ , ամենայն համբերութեամբ , նշա-
13 նօք եւ արուեստիւք եւ զօրութեամբք ․ եւ արդ
զինչ իցէ՝ որով պակաս գտայք քան զայլ եկե-
ղեցիս ․ բայց եթէ այսու , զի ես զձեզ ոչ ձանձ-
14 րացուցի ․ շնորհեցէք ինձ զվնաս զայդ ։ Ահա-
ւասիկ այս երիցս անգամ պատրաստ եմ գալ
առ ձեզ , եւ ձեզ բեռն ինչ ոչ եղէց ․ զի ոչ խնդ-
րեմ ինչ զձեր , այլ զձեզ ․ քանզի ոչ պարտին
15 որդիք հարց գանձել , այլ հարք որդւոց ․ բայց
ես մտադիւրութեամբ ծախեցից եւ ծախեցայց
վասն անձանց ձերոց ․ զի թէպէտ եւ յաւել
16 սիրոյն զձեզ՝ սակաւ սիրեցից ։ Այլ գրեթէ ես
ոչ ինչ ծանրացայ ձեզ ․ այլ քանզի խորագէտ
17 էի , խաբէբայ կալայ զձեզ ․ միթէ որովք առաքե-
18 ցին առ ձեզ , նոքօք ինչ ագահեցայ 'ի ձէնջ ․ ա-
ղաչեցի զՏիտոս՝ եւ առաքեցի ընդ նմա զեղ-
բայրն ․ մի թէ ագահեաց ինչ զձէր Տիտոս ․ ո՞չ
նովին ոգւով գնացաք , ո՞չ նովին շաւղօք շրջե-
ցաք ։

19 Դարձեալ համարիցիք եթէ յաղագս անձանց Գ.Զ.
ինչ ձեզ ջատագովեմք ․ առաջի Աստուծոյ 'ի Քրիս-
տոս խօսիմք , զի ամենայն ինչ , սիրելիք , վասն ձե-
20 րոյ շինութեան է ․ այլ երկնչիմ , գուցէ եկեալ՝
ոչ որպիսիս կամիմ՝ գտանիցեմ զձեզ , եւ ես
գտանիցիմ ձեզ՝ որպէս եւ դուք ոչ կամիցիք ․
Գուցէ գործեալ հեռ , նախանձ , սրտմտու-
թիւնք , գրգռութիւնք , չարախօսութիւնք ,
քսութիւնք , հպարտութիւնք , ամբարտաւա-
21 նութիւնք , խռովութիւնք ․ Գուցէ դարձեալ
յորժամ գայցեմ՝ նկուն ինչ առնիցէ զիս Աս-
տուած իմ առ ձեզ , եւ սուգ առնիցեմ վասն
բազմաց յառաջագոյն մեղուցելոց , եւ ոչ ապաշ-
խարելոց 'ի վերայ պղծութեան եւ պոռնկու-
թեան եւ գիջութեան՝ զոր գործեցին ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ. զի 'ի բե- 1
րանոյ երկուց եւ երից վկայից հաստատեսցի ա-
մենայն բան. յառաջ ասացի, եւ դարձեալ կան- 2
խաւ ասեմ, յանդիման երկիցս անգամ, եւ այ-
ժմ 'ի բացուստ գրեմ յառաջագոյն յանցուցե-
լոցն եւ այլոցն ամենեցուն, զի եթէ եկից դար-
ձեալ՝ ոչ խնայեցից։ Եթէ զփորձ ինչ խնդրէք 3
Քրիստոսի, որ խօսի ընդ ձեզ խօսի. որ հզօ-
րագոյն է 'ի ձեզ, եւ ոչ տկարացեալ. զի թէ- 4
պէտ եւ խաչեցաւ 'ի մերմէ տկարութենէ, այլ
կենդանի է զօրութեամբն Աստուծոյ. եւ մեք
թէպէտ եւ տկարանայցեմք վասն նորա, այլ
կենդանի լիցուք ընդ նմա զօրութեամբն Աս-
տուծոյ։

ԴԴ Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ կայցէք 'ի 5
նոյն հաւատս. քննեցէք զանձինս, եթէ ոչ գի-
տէք զանձինս, զի Քրիստոս Յիսուս 'ի ձեզ է.
բայց եթէ անպիտանք իցէք. այլ ակն ունիմ թէ 6
7 գիտիցէք, զի մեք ոչ եմք անպիտանք։ Այլ
խնդրեմք յԱստուծոյ՝ զի մի ինչ արասցէ ձեզ
չար. ոչ զի մեք ընտիրք երեւեսցուք, այլ զի
դուք զբարին գործիցէք, եւ մեք անպիտանք
8 իցեմք. զի ոչ կարեմք ինչ հակառակ կալ ճշմար-
տութեանն, այլ վերակացու եմք ճշմարտու-
9 թեանն։ Խրախ եմք՝ յորժամ մեք տկարանայ-
ցեմք, եւ դուք զօրաւորք իցէք. զսոյն խոկ եւ
10 աղօթս առնեմք՝ զձեր հաստատութիւնդ. վասն
այնորիկ զայս 'ի հեռաստ գրեմ, զի մի յորժամ
եկից՝ սաստկութեամբ վարեցայց ըստ իշխանու-
թեանս, զոր ետ ինձ Տէր 'ի շինել՝ եւ ոչ 'ի քա-
11 կել։ Այսուհետեւ, եղբարք, ողջ լերուք. հաս-
տատուն կացէք, մխիթարեցարուք, միաբան
լերուք, խաղաղութիւն արարէք. եւ Աստուած
12 խաղաղութեան եւ սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ։ Ողջոյն
տուք միմեանց 'ի համբոյր սրբութեան։ Ողջոյն
13 տան ձեզ սուրբք ամենայն։ Շնորհք Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ սէրն Աստուծոյ եւ
հաղորդութիւն Հոգւոյն սրբոյ ընդ ձեզ ամենե-
սին։

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ՓԻԼԻՊԵԱՅ,
Ի ՁԵՌՆ ՏԻՏՈՍԻ ԵՒ ՂՈՒԿԱՅ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքէ 'ի Հռովմայ առ որս ուսուցեալ էր եւ գիտէր, եւ աշակերտեալ էր. եւ է պատճառ թղթիս այս: Ուսեալ էին բարւոք գաղատացիքն յԱռաքելոյս, եւ հաստատեալք էին ընդունելոյն Քրիստոսի, եւ ընթացակիցք էին Առաքելոյս. Հրապուրեցան յոմանց թլփատել. զայս ամենայն յոմանց լուեալ Առաքելոյն գրէ առ նոսա: Եւ յառաջագոյն վկայէ նոցա՝ յաղագս որոյ ունէին զհաւատսն ընդունելովք Քրիստոսի ուխտին, մեղադրէ թէ յիմարութեամբ գործեցին, եւ այսպէս զնոսա. յետ այսորիկ ոչ ընդունի զօրէնսն քան հաւատոյն Աբրահամու. եւ ցուցանէ յօրինացն, եւ 'ի կանանցն Աբրահամու առակ օրինակի, զի միայն եւ 'ի դէպ ժամանակի առաւ թլփատութիւնն. եւ այժմ դադարեալ է վասն Քրիստոսի գալստեանն: Եւ այսպէս հեզից զի մի երբեք յանցանիցեն. այլ մանաւանդ ունել 'ի Քրիստոս զհաւատս, եւ զխաղ, եթէ որ 'ի Քրիստոս ընթրչ՝ հալածէ զթլփատութիւնն որ 'ի մարմնի: Եւ այսպէս գործեալ առաքելական նկարագրին յայտնեալ կատարէ զթուղթն:

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Յետ սկզբանն՝ պատմութիւն իւրոյ 'ի հրէութենէն փոխելոյ ըստ յայտնութեանն:

Բ. Վասն Առաքելոցն վկայ 'ի հաւատոց անտի կենացն լինելոյ:

Գ. Վասն Կեփայի դիմադարձ լինելոյ, եւ թէ 'ի հաւատոցն՝ եւ ոչ յօրինացն է փրկութիւն:

Դ. Թէ 'ի հաւատոցն է որդութիւն՝ եւ ոչ յօրինաց անտի:

Ե. Թէ եւ Աբրահամ 'ի հաւատոցն արդարացաւ՝ առ մերոյ օրինակէ:

Զ. Թէ եւ օրէնքն ոչ արդարացուցանեն, այլ յանդիմանեն եւ անէծս 'ի վերայ դնեն՝ զոր Քրիստոսն լուծանէ:

Է. Թէ ոչ յօրինաց անտի, այլ յաւետեացն են բարութիւնք, եւ օրէնքն յառաջագոյն կարգիչք են յանդիմանութեանցն:

Ը. Թէ ընդ արարածովք էին՝ որք ընդ օրինօքն էին:

Թ. Թէ յաղագս կենաց Աբրահամու. եւ 'ի բանն որդի օրինակ եղելոյ՝ չէ պարտ ծառայել օրինացն:

Ժ. Թէ կոչումն մեր չէ ընդ թլփատութեամբ եւ ընդ օրինօք՝ վասն Քրիստոսի չարչարանացն:

ԺԱ. Հաստատութիւն գրով բառ հոգւոյն ազատութեան:

ԺԲ. Հրաժեշտ յայտնութեան որք 'ի թլփատութիւնն նգեն՝ եւ յաղթութիւն 'ի նոր կեանս ընդ հոգւոյն:

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

ԴԴ Պաւղոս առաքեալ ոչ 'ի մարդկանէ եւ ոչ 'ի 1
ձեռն մարդոյ, այլ 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի,
եւ Աստուծոյ Հօր՝ որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց.
եւ որ ընդ իս են եղբարք ամենեքին, եկեղեցեացդ 2
Գաղատացւոց։ Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն 3
յԱստուծոյ 'ի Հօրէ, եւ 'ի Տեառնէ
մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, որ ետ զանձն իւր 4
վասն մեղաց մերոց, զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէս
աստի չարէ, ըստ կամացն Աստուծոյ եւ Հօր
մերոյ. որում փառք յաւիտեանս. ամէն։ Զարմանամ՝ 5
զի այդպէս վաղվաղակի փոխիք յայնմանէ 6
որ կոչեացն զձեզ 'ի շնորհսն Քրիստոսի՝
յայլ Աւետարան, որ ոչ գոյ այլ. բայց եթէ իցեն 7
ոմանք որ խռովեցուցանիցեն զձեզ, եւ կամիցին
շրջել զԱւետարանն Քրիստոսի։ Այլ թէ 8
մեք, կամ հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ
ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ
լիցի. որպէս յառաջագոյն ասացաք՝ եւ 9
արդ դարձեալ ասեմ, եթէ ոք աւետարանեսցէ
ձեզ աւելի քան զոր առէքն, նզովեալ լիցի։ Արդ 10
մարդկան հաճոյ լինիցիմ՝ թէ Աստուծոյ, կամ
խնդրիցեմ մարդկան հաճոյ լինել. եթէ տակաւին
մարդկան հաճոյ լինէի, ապա Քրիստոսի
ծառայ ոչ էի։

Ա/ԴԶ Յայտնեմ ձեզ եղբարք զԱւետարանն, որ աւետարանեցաւ 11
յինէն, զի ոչ է ըստ մարդոյ.
քանզի եւ ոչ ես 'ի մարդոյ առի, եւ ոչ ուսայ 12
յումեքէ, այլ 'ի յայտնութենէն Յիսուսի Քրիստոսի։
Քանզի լուեալ իսկ է ձեր զիմ գնացսն որ 13
երբեմն 'ի հրէութեան անդ. զի անչափ հալածէի
զեկեղեցին Աստուծոյ, եւ աւեր հարկանէի
14 զնա. եւ յառաջադէմ էի 'ի հրէութեանն՝ քան
զբազում հասակակիցս իմ որ յազգին իմում
էին, առաւել նախանձախնդիր էի իմոյ հայրենի
15 աւանդութեանցն։ Այլ յորժամ կամեցաւ Աստուած,
որ ընտրեաց զիս յորովայնէ մօր իմոյ, եւ
16 կոչեաց 'ի ձեռն շնորհաց իւրոց, յայտնել զՈրդին
իւր ինեւ, զի աւետարանեցից զնա 'ի հեթանոսս.
անդէն վաղվաղակի ոչ ինչ զգացուցի
17 մարմնոյ եւ արեան, եւ ոչ ելի յԵրուսաղէմ առ
որ յառաջագոյն քան զիս Առաքեալքն էին. այլ
չոգայ յԱրաբիա, եւ դարձեալ դարձայ 'ի Դամասկոս։
18 Ապա յետ երից ամաց ելի յԵրուսաղէմ
տեսանել զՊետրոս. եւ եղէ առ նմա աւուրս
19 հնգետասան. զայլ ոք յԱռաքելոց անտի ոչ տեսի,
բայց միայն զՅակոբոս զեղբայրն Տեառն։
20 Այլ զոր գրեմս առ ձեզ՝ ահաւասիկ առաջի Աստուծոյ,
21 զի ոչ ստեմ։ Ապա եկի 'ի կողմանս Ասորւոց
22 եւ Կիլիկեցւոց. եւ յանծանօթս էի երեսօք
եկեղեցեացն՝ որ 'ի Թլփատութենէ անտի
23 էին 'ի Քրիստոս։ Բայց զի լուեալ լսեալ էր, թէ
որ հալածէրն զմեզ յայնժամ, արդ աւետարանէ
24 զհաւատսն՝ զոր երբեմն խախտէր. եւ փառաւոր
առնէին ինեւ զԱստուած։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ապա յետ ամաց չորեքտասանից, միւս անգամ Բ/ԵԿ
ելի յԵրուսաղէմ ընդ Բառնաբայ, առեալ
2 ընդ իս եւ զՏիտոս. եւ ելի ըստ յայտնութեան,

եւ ցուցի նոցա զԱւետարանն՝ զոր քարոզէի 'ի հեթանոսս , առանձինն այնոցիկ՝ որ կարծեալքն էին , գուցէ ընդունայն ինչ ընթացեալ իցեմ կամ ընթանայցեմ ։ Այլ եւ ոչ Տիտոս որ 3 ընդ իս 'ի հեթանոսաց էր , բռնադատեցաւ թլփատել · այլ վասն սպրդողաց սուտ եղբարցն՝ 4 որք սպրդեցին մտանել զննել զազատութիւնն մեր՝ զոր ունիմք 'ի Քրիստոս Յիսուս , զի զմեզ ծառայեցուսցեն · որոց եւ ոչ առ ժամանակ մի 5 անսացաք հնազանդութեամբն · զի ճշմարտութիւն Աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ ։ Բայց զկարծեցեալսն եթէ իցեն ինչ , որպիսիք ոք 6 երբեմն էին , չէ ինչ ինձ փոյթ · քանզի Աստուած ակն մարդկան ոչ առնու · զի ինձ կարծեալքն այնպիսի ինչ ոչ ցուցին · այլ զնորին հակառակն , 7 իբրեւ տեսին եթէ հաւատացեալ է ինձ Աւետարանն անթլփատութեան , որպէս Պետրոսի՝ թլփատութեան · զի որ յաջողեաց Պետրոսի 8 յառաքելութիւն թլփատութեանն , յաջողեաց եւ ինձ 'ի հեթանոսս · իբրեւ գիտացին զշնորհսն 9 որ տուեալ էին ինձ , Յակոբոս եւ Կեփաս եւ Յովհաննէս , որ կարծեալ սիւնքն էին , ձեռն ետուն հաղորդութեան ինձ եւ Բառնաբայ , զի մեք 'ի հեթանոսս , եւ նոքա 'ի թլփատութիւնն · բայց միայն զի զաղքատսն յիշեսցուք , զոր եւ 10 ես փութացայ զնոյն առնել ։

Գ / ԵԴ Այլ յորժամ եկն Կեփաս յԱնտիոք , ընդդէմ 11 դարձայ նորա · քանզի գոգ իբրեւ ստգտեալ իսկ էր · քանզի մինչ չեւ եկեալ էին ոմանք առ 'ի 12 Յակոբայ , ընդ հեթանոսս ուտէր անխտիր · իսկ իբրեւ եկին , զատանէր եւ որոշէր զանձն , երկուցեալ յայնցանէ որ 'ի թլփատութենէ անտի էին · եւ կեղծաւորեցան ընդ նմա եւ այլ 13 Հրեայքն , մինչեւ Բառնաբաս անգամ խոնարհեցաւ 'ի նոցա կեղծաւորութիւնն ։ Այլ իբրեւ 14 տեսի , թէ ոչ ուղիղ գնան 'ի ճշմարտութիւն Աւետարանին , ասեմ ցԿեփաս առաջի ամենեցուն , եթէ դու որ Հրեայդ ես՝ հեթանոսաբար եւ ոչ հրէաբար կեաս , զիարդ ստիպես հեթանոսաց լինել հրէաբարն · զի մեք բուն Հրեայք եմք , եւ 15 ոչ 'ի հեթանոսաց մեղաւորք ։ Զայս գիտեմք , 16 եթէ ոչ արդարանայ մարդ 'ի գործոց օրինաց , եթէ ոչ 'ի հաւատոյն Յիսուսի Քրիստոսի · եւ մեք 'ի Քրիստոս Յիսուս հաւատացաք , զի արդարասցուք 'ի հաւատոյն Քրիստոսի , եւ ոչ 'ի գործոց օրինաց · զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ամենայն մարմին ։

Դ Իսկ եթէ մինչ խնդրեցեմք արդարանալ 'ի 17 Քրիստոս , եւ գտանիցիմք մեղաւորք , ապա ուրեմն Քրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղեւ · քաւ լիցի ։ Զի եթէ զոր քակեցին՝ զնոյն միւսանգամ 18 շինիցեմ , ապա յանցաւոր զանձն իմ ես ինձէն երեւեցուցանեմ · զի ես օրինօք օրինացն մեռայ , 19 զի Աստուծոյ կեցից , եւ ընդ Քրիստոսի 'ի խաչ 20 ելից · եւ կենդանի եմ այսուհետեւ , ոչ ես՝ այլ կենդանի է յիս Քրիստոս ։

Այլ որ այժմս կեամ մարմնով , հաւատովք ԵԶ որդւոյն Աստուծոյ կեամ · որ սիրեացն զիս , եւ 21 մատնեաց զանձն վասն իմ · եւ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն Աստուծոյ · զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարութիւն , ապա Քրիստոս զուր մեռաւ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ո՛ անմիտ գաղատացիք , ո՞ նախանձ արար զձեզ · որոց գրեթէ առաջի աչաց Յիսուս Քրիս-
2 տոս գրեցաւ 'ի խաչ ելեալ ։ Զայս միայն կամիմ ուսանել 'ի ձէնջ · 'ի գործո՞ց օրինաց զՀոգին ըն-
3 կալարուք՝ եթէ 'ի լրոյ հաւատոց · այդչափ անմիտ էք · սկսեալ հոգւով եւ արդ մարմնով վախ-
4 ճանիք · եւ այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ զուր ·
5 եթէ իցէ զուր ։ Իսկ արդ որ բաշխեաց 'ի ձեզ զՀոգին , եւ աջողեաց 'ի ձեզ զզօրութիւնս , 'ի գործո՞ց օրինաց է՝ եթէ 'ի լրոյ հաւատոց ։

6 Որպէս Աբրահամ հաւատաց յԱստուած՝ եւ
7 համարեցաւ նմա յարդարութիւն · գիտիցէք արդեօք , զի որք 'ի հաւատոց անտի են , նոքա են
8 որդիք Աբրահամու ։ Յառաջագոյն գիտէր գիր , եթէ 'ի հաւատոց անտի արդարացուցանէ Աստուած զհեթանոսս , յառաջագոյն խօսեցաւ Աբրահամու , թէ 'ի քեզ օրհնեսցին ամենայն
9 ազգք ։ Այսուհետեւ որք 'ի հաւատոց անտի են , օրհնին ընդ հաւատացելոյն Աբրահամու ։

10 Զի որ միանգամ 'ի գործոց օրինացն են , ընդ անիծիւք են · քանզի գրեալ է , թէ անիծեալ ամենայն մարդ որ ոչ կացցէ յամենայն գրեալսն 'ի գիրս օրինաց՝ առնել զամենայն ։ Զ Գ.Հ.

11 Զի օրինօքն ոչ ոք արդարանայ առաջի Աստուծոյ , այն յայտ իսկ է · զի Արդարն , ասէ ,
12 'ի հաւատոց կեցցէ · բայց օրէնքն չեն 'ի հաւատոց , այլ որ արասցէ զայն՝ կեցցէ 'ի նոսին ։
13 Քրիստոս գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն , եղեալ վասն մեր անէծք · զի գրեալ է , թէ անի-
14 ծեալ ամենայն որ կախեալ կայցէ զփայտէ · զի 'ի հեթանոսս օրհնութիւնն Աբրահամու եկեսցէ 'ի Քրիստոս Յիսուս · զի մեք զաւետիս Հոգւոյն սրբոյ ընկալցուք հաւատովք ։

15 Ըստ մարդկութեան ասեմ , եղբարք · ապաքէն զմարդկան հաստատեալ կտակ՝ ոչ ոք կարէ անարգել , եւ ոչ այլ հրաման 'ի վերայ այնր Ե
16 տալ · իսկ Աբրահամու խոստացան աւետիքն , եւ զաւակի նորա · եւ ոչ ասէ զաւակաց՝ իբրեւ բազմաց , այլ իբրեւ զմիոյ , թէ եւ զաւակի
17 քում , որ է Քրիստոս ։ Բայց զայս ասեմ · զկտակն յառաջագոյն հաստատեալ յԱստուծոյ 'ի Քրիստոս , օրէնքն որ յետ չորեքհարիւր եւ երեսուն ամի եղան՝ ոչ կարեն խափանել առ 'ի խա-

փանելոյ զաւետիսն · եթէ յօրինաց անտի է ժա- 18
ռանգութիւնն, ապա ոչ եւս յաւետեացն · բայց
Աբրահամու աւետեօք շնորհեաց Աստուած ։ Իսկ 19
զի՞նչ իցեն օրէնք · յանցանացն վասն յաւելան ,
մինչեւ եկեսցէ զաւակն որում խոստացեալն էր ,
կարգեալ հրեշտակօք 'ի ձեռն միջնորդի · Իսկ 20
միջնորդ՝ միոյ ուրուք ոչ է , բայց Աստուած մի
է ։ Իսկ արդ օրէնքն հակառակ ինչ իցեն աւե- 21
տեացն Աստուծոյ · քաւ լիցի · զի եթէ տուեալ
էին օրէնքն՝ որ կարող էին կենդանի առնել , ա-
պա հաստատ յօրինաց անտի էր արդարութիւն ։
Այլ փակեցին գիրք զամենեսին ընդ մեղօք · զի 22
աւետիքն 'ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի
տացին հաւատացելոց · Մինչ չեւ հաւատքն եկեալ 23
էին , ընդ օրինօք փակեալ պահէաք 'ի հանդեր-
ձեալ հաւատսն որ յայտնելոց էին 'ի մեզ ։ Ապա 24
օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ 'ի Քրիստոս Յի-
սուս , զի 'ի հաւատոյն արդարասցուք · այլ իբ- 25
րեւ եկին հաւատքն , ոչ եւս ընդ դաստիարա-
կաւ եմք · քանզի ամենեքին որդիք Աստուծոյ էք՝ 26
հաւատովք 'ի Յիսուս Քրիստոս ։ Որք միանգամ 27
'ի Քրիստոս մկրտեցարուք՝ զՔրիստոս զգեցեալ
էք · չիք խտիր , ոչ Հրէի եւ ոչ հեթանոսի , ոչ 28
ծառայի եւ ոչ ազատի , ոչ արուի եւ ոչ իգի ·
զի ամենեքեան դուք մի էք 'ի Քրիստոս Յիսուս ։
Ապա եթէ դուք Քրիստոսի էք , ուրեմն Աբրա- 29
համու զաւակ էք · ըստ աւետեացն ժառանգք ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Ը/24 Զայս ասեմ · ցորքան ժամանակս ժառանգն 1
տղայ է , չէ ինչ տարբեր քան զծառայն , թէպէտ
եւ տէր իցէ ամենեցուն · այլ ընդ հոգաբարձե- 2
լովք է եւ ընդ գործակալօք՝ մինչեւ 'ի ժամա-
նակակէտ հօրն · Նոյնպէս եւ մեք մինչ տղայքն 3
էաք , ընդ տարերբք աշխարհիս 'ի ծառայու-
թեան կայաք ։ Այլ իբրեւ եկն լրումն ժամա- 4
նակին , առաքեաց Աստուած զՈրդին իւր՝ որ ե-
ղեւ 'ի կնոջէ , եւ եմուտ ընդ օրինօք · զի զնոսա 5
որ ընդ օրինօքն իցեն՝ գնեսցէ , զի մեք զորդե-
գրութիւն ընկալցուք ։ Եւ զի էք դուք որդիք , 6
առաքեաց Աստուած զհոգի Որդւոյն իւրոյ 'ի
սիրտս մեր , որ աղաղակէ աբբա , հայր · Այսու- 7
հետեւ չես ծառայ , այլ որդի · եթէ որդի , եւ
ժառանգ Աստուծոյ ։ Այլ յայնժամ մինչ ոչն 8
գիտէիք զԱստուած , ծառայէիք այնոցիկ՝ որ ոչն
էին 'ի բնէ աստուածք · այլ այժմիկ ծաներուք 9
զԱստուած , մանաւանդ թէ ծանուցայք իսկ
յԱստուծոյ , զիա՞րդ դառնայք միւսանգամ 'ի
տարերս տկարս եւ յաղքատս , որոց միւսան-
գամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք ։ Զա- 10
ւուրս խտրէք , եւ զամիսս եւ զժամանակս եւ
զտարիս · Երկնչիմ 'ի ձէնջ , գուցէ թէ 'ի զուր 11

12 ինչ վաստակեցի 'ի ձեզ · Եղերուք իբրեւ զիս ,
քանզի եւ ես իբրեւ զձեզ էի · Եղբարք , աղաչեմ
13 զձեզ , չիք ինչ ձեր մեղուցեալ առ իս · գիտէք
դուք՝ զի տկարութեամբ մարմնոյ աւետարանե-
ցի ձեզ զառաջինն · եւ զփորձանսն որ 'ի մարմնի
14 իմում էին , ոչ անարգեցէք եւ ոչ անգոսնեցէք ·
այլ իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ ընկալարուք
15 զիս , իբրեւ զՔրիստոս Յիսուս ։ Իսկ արդ ո՞ւր է
երանութիւնն ձեր · վկայեմ ձեզ , եթէ հնար
16 ինչ էր՝ զաչս ձեր հանեալ եւ տայիք ինձ · արդ
զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ , զի զատոյգն խօսեցայ ։
17 Այլ նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ 'ի բարի · եւ
արգելուլ կամին զձեզ , զի նոցա նախանձաւորք
18 լինիցիք · բայց լաւ է նախանձաւոր լինել 'ի բա-
րիս յամենայն ժամ , եւ ոչ միայն յորժամ 'ի
ձերում միջի իցեմ ։

19 Որդեակք իմ , զորս դարձեալ վերստին երկ- 2Դ
20 նեմ , մինչեւ նկարեսցի Քրիստոս 'ի ձեզ · կամէի
այժմ գալ առ ձեզ , եւ փոխել զբարբառ իմ ·
զի տարակուսեալ եմ ես վասն ձեր ։

21 Ասէք ինչ ինձ՝ որ ընդ օրինօքն կամիք լինել · Փ
22 չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս · զի գրեալ է՝ թէ
Աբրահամու երկու որդիք էին , մի՝ յաղախնոյ
23 անտի , եւ մի՝ յազատէն · այլ որ յաղախնոյն էր՝
ըստ մարմնոյ ծնեալ էր , եւ որ յազատէն՝ ըստ
24 աւետեացն · որ է առակ օրինակի ։ Զի այս ինքն
են՝ երկու կտակարանք , մի՝ 'ի լեռնէ Սինեայ 'ի
25 ծառայութիւն ծնեալ , որ էր Հագար · քանզի
Հագար՝ լեառն Սինա է յԱրաբիա · հաւասար է
այսմ Երուսաղէմի · զի ծառայ է որդւովքն իւ-
26 րովք հանդերձ ։ Այլ վերինն Երուսաղէմ ազատ
27 է , որ է մայր մեր ամենեցուն · զի գրեալ է · Ու-
րախ լեր , ամուլ , որ ոչ ծնանէիր , գոչեա եւ
աղաղակեա որ ոչ երկնէիր · զի բազում են որ-
28 դիք անդրկնոց առաւել քան զարամբւոյն ։ Այլ
մեք , եղբարք , ըստ Իսահակայ աւետեացն որդիք
29 եմք · այլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն
ծնեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ հոգւոյն , նոյն-
30 պէս եւ այժմ · այլ զի՞նչ ասէ գիր · Ի բաց հան
զաղախինդ եւ զորդի դորա , զի մի ժառանգեսցէ
31 որդի աղախնոյդ ընդ որդւոյ ազատին ։ Վասն
որոյ , եղբարք , չեմք որդիք աղախնոյն , այլ ա-
զատին · ազատութեամբն որով Քրիստոս զմեզ
ազատեցոյց ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պինդ կացէք այսուհետեւ , եւ մի միւսանգամ
ընդ լծով ծառայութեան մտանէք ։
2 Ահաւասիկ ես Պաւղոս ասեմ ձեզ · զի եթէ թ- 2Զ
3 լփատիք , Քրիստոս ինչ ձեզ ոչ օգնէ · վկայեմ
առ ամենայն մարդ՝ որ թլփատիցի , թէ պարտա-
4 կան է զամենայն օրէնսն կատարել ։ Խափանեալ

էք 'ի Քրիստոսէ, որ օրինօքն արդարանայք. եւ
անկեալ էք 'ի շնորհաց անտի. զի մեք Հոգւոյն՝ 5
'ի հաւատոց յուսոյն արդարութեան ակն ու-
նիմք. զի 'ի Քրիստոս Յիսուս՝ ոչ թլփատութիւն 6
ինչ կարող է, եւ ոչ անթլփատութիւն. այլ հա-
ւատք՝ սիրով աշխատեալք: Բարւոք ընթանայիք. 7
ո՞ կասեցոյց զձեզ ճշմարտութեանն չհաւանել.
զի այն հրապոյրք՝ ոչ յայնմանէ են որ կոչեացն 8
զձեզ. փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խը- 9
մորէ: Այլ ես յուսացեալ եմ 'ի ձեզ Տէրամբ՝ 10
թէ ոչ այլ ազգ ինչ խորհիցիք. եւ որ խռովե-
ցուցանէ զձեզ, կրեսցէ զդատաստան՝ ո՛ ոք եւ
իցէ: Այլ ես, եղբարք, եթէ թլփատութիւն 11
քարոզեմ, ընդէ՞ր տակաւին հալածիմ. ապա
ուրեմն խափանեալ իցէ գայթագղութիւն խա-
չին: Երանի թէ մոտակտուր իսկ լինէին, որ 12
զձեզդ խռովեցուցանեն. զի դուք յազատութիւն 13
կոչեցեալ էք:

ԺԲ Եղբարք, միայն զի ազատութիւնն ձեր ոչ
լինիցի 'ի պատճառս մարմնոյ, այլ սիրով ծա-
ռայեսջիք միմեանց. զի ամենայն օրէնք 'ի մի բան 14
կատարին, 'ի սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն
քո: Ապա թէ զմիմեանս խածատիցէք եւ ու- 15
տիցէք, զգոյշ լերուք՝ գուցէ 'ի միմեանց սատա-
կիցիք:

ԺԳ Բայց զայս ասեմ. Հոգւով գնասջիք, եւ զցան- 16
կութիւն մարմնոյ մի կատարէք. զի մարմին 17
ցանկայ հակառակ հոգւոյ, եւ հոգի հակառակ
մարմնոյ. եւ զի սոքա միմեանց հակառակ են,
մի զոր կամիցիքն՝ զայն առնիցէք: Իսկ եթէ 18
Հոգւով վարիք, ապա չէք ընդ օրինօք. զի յայտ- 19
նի են գործք մարմնոյ. այս ինչ են, շնութիւն,
պոռնկութիւն, պղծութիւն, գիջութիւն, կռա- 20
պաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն,
հեռ, նախանձ, բարկութիւն, հակառակու-
թիւնք, երկպառակութիւնք, հերձուածք, չա- 21
րակնութիւն, սպանութիւնք, արբեցութիւնք,
անառակութիւնք, եւ որ ինչ սոյին նման են.
զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ ձեզ, որպէս եւ
կանխաւ ասէի, թէ որ զայսպիսի ինչ գործեն՝
զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ ժառանգեն: Իսկ 22
պտուղ Հոգւոյն այս է. սէր, խնդութիւն, խա-
ղաղութիւն, երկայնմտութիւն, քաղցրութիւն, 23
բարութիւն, հաւատք, հեզութիւն, ժուժկա-
լութիւն. զայսպիսեաց աստի օրէնքն չեն հա-
կառակ. իսկ որ Քրիստոսականքն են՝ զմարմինս 24
իւրեանց 'ի խաչ հանին կարեօքն եւ ցանկու-
թեամբք հանդերձ: Եթէ կեամք Հոգւով, ընդ 25
26 Հոգւոյն եւ միաբանեսցուք. եւ մի լիցուք սնա-
պարծք՝ միմեանց ձայն տուեալ, եւ ընդ միմեանս
նախանձելով:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եղբարք, եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի ոք 'ի չա-
ձէնջ յինչ եւ իցէ յանցանս, դուք որ հոգեւորք
էք՝ հաստատեսջիք զայնպիսին հոգւով հեզու-
թեան. զգոյշ լինիցիս անձամբ, զի մի եւ դու
2 փորձիցիս. զմիմեանց բեռն բարձէք, եւ այն-
3 պէս կատարեսջիք զօրէնսն Քրիստոսի. Եթէ հա-
մարիցի ոք լինել ինչ՝ եւ չիցէ, զանձն իւր խա-
4 բէ. զգործ իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւր ոք. եւ
ապա անձինն իւրում միայն պարծանս ունիցի, եւ
5 մի առ ընկերսն. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր
6 բեռն բառնալոց է. հաղորդութիւն արասցէ աշա-
կերտն վարդապետին՝ յամենայն բարութիւնս:
7 Մի խաբիք. Աստուած ոչ արհամարհի. զի զոր
8 ինչ սերմանէ մարդ, զնոյն եւ հնձեսցէ. որ սեր-
մանէ 'ի մարմին իւր՝ 'ի մարմնոյ անտի հնձեսցէ
զապականութիւն, եւ որ սերմանէ 'ի հոգին՝ 'ի
հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանսն յաւիտենից:
9 Այլ զբարիս գործել մի ձանձրասցուք, զի 'ի
ժամանակի իւրում հնձեսցուք առանց լքանե-
10 լոյ: Այսուհետեւ մինչդեռ ժամանակս 'ի ձեռս
է, գործեսցուք զբարիս առ ամենեսեան, մա-
նաւանդ առ ընտանիսն հաւատոց:

11 Տեսէք որպիսի գրով գրեցի առ ձեզ իմով ձե- ԺԴ
12 ռամբ. զի որ միանգամ կամին բարեհամբաւք լի-
նել մարմնով, նոքա առնուն զձեզ թլփատել.
միայն՝ զի մի զխաչին Քրիստոսի զհետ երթայ-
13 ցեն. քանզի եւ որ թլփատեալքն իսկ են, նոքա
զօրէնսն ոչ պահեն. այլ կամին զի դուք թլփա-
տեսջիք, զի ձերով մարմնովդ պարծեսցին: Ա.Յ.

14 Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն 'ի
խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով
ինձ աշխարհ 'ի խաչ ելեալ է, եւ ես աշխարհի:
15 Զի ոչ թլփատութիւն ինչ է, եւ ոչ անթլփա-
16 տութիւն. այլ նոր արարած. եւ որ միանգամ
այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն 'ի
վերայ նոցա եւ ողորմութիւն, եւ 'ի վերայ Իս-
17 րայէլին Աստուծոյ: Այսուհետեւ աշխատ ոք
զիս մի արասցէ, զի ես զչարչարանս Քրիստոսի
18 'ի մարմնի իմում կրեմ: Շնորհք Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի ընդ հոգւոյդ ձերում, եղբարք.
ամէն:

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՎՄԷ:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքեաց 'ի Հռովմայ, որպէս թէ ոչ էր տեսեալ զնոսա. եւ է պատճառ թղթոյս այս։ Եփեսացիքն հաստատեալք էին 'ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, եւ ընտանիք էին հաւատոյն որ 'ի նա, եւ առ ամենայն սուրբս ունէին զսէր, եւ կային 'ի պատուէրս հաստատուն։ Լուեալ յամենայն Առաքելոյն' գրեաց առ նոսա զայս թուղթս զգուշութեան. եւ յառաջին ցուցանէ մի եղբարք նոր կոչեցեալ զմեր խորհուրդս, այլ խորհրդեալ յառաջ քան զլինել աշխարհի է առ' հաճութիւն Աստուծոյ. եթէ Քրիստոս վասն մեր չարչարեցաւ, եւ զմեզ կեցոյց։ Յետ այսորիկ վասն կոչմանն հեթանոսաց առնէ, զի գուցէ արժանաւոր զնոսա հաւատոյն. եւ յայտնէ թէ կոչումն մեր եղեւ' ոչ 'ի մարդկանէ' այլ 'ի Քրիստոսէ, որ է որդի Աստուծոյ. եւ յայտնէ ասանիկ եթէ ոչ մարդապաշտուեն հաւատացեալքն 'ի Քրիստոս, այլ ճշմարիտ աստուածպաշտք։ Նշանակէ եւ զինքն' թէ վասն այսորիկ առաքեցաւ քարոզել զաւետարանն, եւ զի վասն այսր զգուշանայ։ Յետ այսորիկ ներբողական բանիւք զայրս եւ զկանայս, զհարս եւ զմանկունս, զծառայս եւ զտեառնս' հաստատէ 'ի թուղթս. եւ զամենեսեան քաջ ամենայնի յորդորէ ընդդէմ բանսարկուին եւ զօրաց նորա. առ նոսա ասէ զօրանալ, եւ բարեաւ հաստատեալ եւ կնքեալ զնոսա ամենեցուն ընդդէմ սատանայական զօրացն, եւ այսպէս կատարէ զթուղթս։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Վասն Քրիստոսի ընտրութեանն մերոյ եւ որդեգրութեանն եւ կատարմանն։

Բ. Աղօթք վասն գիտութեան Քրիստոսի. ընծայեցոյն 'ի մեզ բարութեանցն։

Գ. Վասն հեթանոսաց եւ Հրէից ընտանութեան ընդ Աստուծոյ 'ի ձեռն Քրիստոսի յառաջ քան ընդհանրացն։

Դ. Վասն առաքելոյ նմա աստուածեղէն խնամութեանն 'ի յայտնութիւն հեթանոսաց, եւ յանդիմանութիւն գիտաց։

Ե. Աղօթք վասն եկեղեցւոյ' 'ի զօրութիւն եւ 'ի սէրն Աստուծոյ։

Զ. Յորդոր վասն սիրոյ միաբանութեան, թէպէտ եւ շնորհքն վասն պէսպէս շնորհից բաժանեալ իցեն։

Է. Վասն զգաստութեան եւ արդարութեան' որ աստուածակերպ առնէ զմեզ։

Ը. Վասն արժանաւոր կենաց սրբութեան, եւ գործոց խաւարին յանդիմանելոյ. եւ մի միայն բանիւք' այլ եւ հոգւով լնուլ, սաղմոսիւք' եւ մի գինւով։

Թ. Պատուէր ընտանեկան պաշտօնից իշխանաւորաց եւ իշխելոց ըստ Քրիստոսի։

Ժ. Ի հոգեւորական պատերազմ վասն' ըստ Քրիստոսի զօրութեանն։

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԸԿ Պաւղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կա- 1
մօքն Աստուծոյ, սրբոց որ են յԵփեսոս, և հա-
ւատացելոց ՚ի Քրիստոս։ Շնորհք ընդ ձեզ և 2
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ և ՚ի
Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

Ա. Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ 3
Յիսուսի Քրիստոսի, որ օրհնեաց զմեզ ամենայն
հոգևոր օրհնութեամբ յերկնաւորս ՚ի Քրիս-
տոս. որպէս ընտրեաց զմեզ նովաւ յառաջ քան 4
զլինելն աշխարհի, լինել մեզ սուրբս և անա-
րատս առաջի նորա՝ սիրով։ Յառաջագոյն սահ- 5
մանեաց զմեզ յորդեգրութիւն ՚ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի, ՚ի նոյն. ըստ հաճութեան կամաց իւ-
րոց, ՚ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով 6
շնորհեցոյց զմեզ սիրելեաւն. որով ունիմք 7
զփրկութիւն ՚ի ձեռն արեան նորա, զթողու-
թիւն մեղաց ըստ մեծութեան շնորհաց իւրոց.
որ առաւելու ՚ի մեզ ամենայն իմաստութեամբ 8
և գիտութեամբ։ Ցուցանել մեզ զխորհուրդս կա- 9
մաց իւրոց, ըստ հաճութեան իւրում. զոր յա-
ռաջագոյն եդ նովաւ, ՚ի տնտեսութիւն լրման 10
ժամանակաց, բովանդակել զամենայն Քրիստո-
սիւ. որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկրի, ՚ի նոյն։
Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք, 11
ըստ յառաջագիտութեանն Աստուծոյ. որ զամե-
նայն յաջողէ ըստ խորհրդոց կամաց իւրոց. լինել 12
մեզ ՚ի գովեստ փառաց նորա՝ յառաջագոյն յու-
սացելոցս ՚ի Քրիստոս։ Որով և դուք իբրև 13
լուարուք զբանն ճշմարտութեան, զԱւետա-
րանն փրկութեան ձերոյ, որով հաւատացեալ
14 կնքեցայք հոգւովն սրբով աւետեաց. որ է առհա-
ւատչեայ ժառանգութեան մերոյ ՚ի փրկութիւն
նուաճութեան, ՚ի գովեստ փառաց նորա։

15 Վասն այսորիկ և ես իբրև լուայ զհաւատսն Բ
ձեր որ ՚ի Տէր Յիսուս, և զսէրն որ ընդ ամե- ԸԷ
16 նայն սուրբս, ոչ դադարեմ ՚ի գոհանալոյ վասն
17 ձեր՝ յիշել զձեզ յաղօթս. զի Աստուած Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, հայրն փառաց, տա-
ցէ ձեզ զհոգին իմաստութեան և յայտնու-
18 թեան՝ գիտութեամբն իւրով։ Լուսաւոր առնել
զաչս սրտից, առ ՚ի գիտելոյ մեզ՝ զինչ է յոյս
կոչման նորա, և զինչ է մեծութիւն փառաց
19 ժառանգութեանն նորա ՚ի սուրբս. և զինչ է
առաւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա՝ ՚ի
մեզ հաւատացեալս, ըստ յաջողութեան կարո-
20 ղութեան զօրութեանն իւրոյ, զոր յաջողեաց ՚ի
Քրիստոս։ Զի յարոյց զնա ՚ի մեռելոց, և նըս-
21 տոյց ընդ աջմէ իւրմէ յերկնաւորս, ՚ի վերոյ ա-
մենայն իշխանութեան և պետութեան և զօ-
րութեան և տէրութեան, և ամենայն անուան
անուանելոյ, ոչ միայն յաշխարհիս յայսմիկ.
22 այլ և ՚ի հանդերձելումն. և զամենայն ինչ
հնազանդ արար ՚ի ներքոյ ոտից նորա։ Եւ զնա
եդ գլուխ ՚ի վերոյ ամենայն իրիք եկեղեցւոյ.
23 որ է մարմին նորա, լրումն՝ որ զամենայն յամե-
նայնի լնու։

ԳԼՈՒԽ Բ

Գ Եւ դուք որ մեռեալն էիք 'ի մեղս ձեր եւ յանցանս, 1
յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենի աշխարհիս 2
այսորիկ, ըստ իշխանին իշխանութեան
օդոյս այսոյ, որ այժմ ընդմտեալ է յորդիսն
ապստամբութեան. յորս եւ մեք ամենեքեան 3
շրջէաք երբեմն, 'ի ցանկութիւն մարմնոյ մերոյ,
եւ առնէաք զկամս մարմնոյ եւ զմտաց, եւ էաք
արդարեւ որդիք բարկութեան իբրեւ այլքն:
Ե.Զ. Այլ Աստուած որ մեծն է ողորմութեամբ, 4
վասն բազում սիրոյն իւրոյ զոր սիրեաց զմեզ,
մինչեւ մեռեալն էաք 'ի մեղս մեր, կենդանիս 5
արար զմեզ 'ի Քրիստոս. քանզի շնորհօք ապրեցայք.
ընդ նմին յարոյց, եւ ընդ նմին նստոյց 6
յերկնաւորս 'ի Քրիստոս Յիսուս. զի ցուցցէ 'ի 7
յաւիտեանսն որ գալոցն են՝ զառաւել մեծութիւն
շնորհացն իւրոյ՝ քաղցրութեամբ 'ի մեզ
'ի Քրիստոս Յիսուս: Զի շնորհօք նորա էք փըրկեալք 8
'ի ձեռն հաւատոյն. եւ այս ոչ 'ի ձէնջ,
այլ Աստուծոյ պարգեւ է. ոչ 'ի գործոց, զի մի 9
ոք պարծեսցի. զի նորա արարած եմք, հաստատեալք 10
Քրիստոսիւ Յիսուսիւ 'ի գործս բարութեան,
յորս յառաջագոյն պատրաստեաց Աստուած,
զի 'ի նոյն գնասցուք: Վասն որոյ եւ 11
դուք յիշեցէք. զի երբեմն հեթանոսք էիք մարմնով,
որ կոչեցեալն էք անթլփատութիւն՝ յանուանեալ
թլփատութենէ անտի մարմնաւոր
ձեռագործին. զի էիք 'ի ժամանակին յայնմիկ 12
առանց Քրիստոսի, եւ օտարացեալք յուխտից աւետեացն,
եւ յոյս ինչ ոչ ունէիք, եւ անաստուածք
էիք յաշխարհի: Իսկ այժմ 'ի ձեռն Յիսուսի 13
Քրիստոսի, դուք՝ որ երբեմն հեռաւորքն
էիք, մերձաւորք եղերուք արեամբն Քրիստոսի:
Զի նա է խաղաղութիւն մեր, որ արար զերկոսեան 14
մի, եւ զմիջնորմ ցանկոյն քակեաց՝ զթըշնամութիւն
'ի մարմնի իւրում, եւ զօրէնս պատուիրանացն՝ 15
հրամանօքն խափանեաց. զի զերկոսին
հաստատեսցէ ինքեամբ 'ի մի նոր մարդ,
եւ արասցէ խաղաղութիւն. եւ հաշտեցուսցէ 16
զերկոսին միով մարմնով ընդ Աստուծոյ խաչին
իւրով: Քանզի սպան զթշնամութիւն յանձին
իւրում, եւ եկն աւետարանեաց խաղաղութիւն 17
ձեզ հեռաւորացդ, եւ խաղաղութիւն մերձաւորաց.
զի նովաւ ունիմք զմատուցութիւն երկոքին 18
միով Հոգւով առ Հայր: Ապա այսուհետեւ ոչ 19
էք օտարք եւ պանդուխտք, այլ քաղաքակիցք
սրբոց եւ ընտանիք Աստուծոյ. շինեալք 'ի վերայ 20
հիման Առաքելոց եւ մարգարէից, որոյ է գլուխ
անկեան Յիսուս Քրիստոս, յորում ամենայն շինուածն 21
յօդեալ եւ պատշաճեալ աճէ 'ի տաճար
սուրբ Տեառն. յորում եւ դուք ընդ նմին 22
Կ.Զ. շինիք 'ի բնակութիւն Աստուծոյ Հոգւով:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Վասն այսորիկ ես Պաւղոս կապեալ Յիսուսի Գ
2 Քրիստոսի, վասն ձեր հեթանոսաց. Թէպէտ
լուեալ իցէ ձեր զտնտեսութիւն շնորհացն Աստուծոյ,
3 որ տուեալ են ինձ 'ի ձեզ: Զի ըստ
յայտնութեան ցուցաւ ինձ խորհուրդն, որպէս
4 յառաջագոյն գրեցի առ ձեզ սակաւուք, առ 'ի
կարող լինելոյ ընթեռնուլ եւ 'ի միտ առնուլ զիմաստութիւնն
իմ 'ի խորհրդեանն Քրիստոսի:
5 Զի այլոց ազգաց ոչ ցուցաւ որդւոց մարդկան,
որպէս եւ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց՝ Առաքելոց
6 եւ մարգարէից՝ Հոգւովն. լինել հեթանոսաց
ժառանգակիցս եւ մարմնակիցս, եւ հաղորդս
աւետեացն 'ի Քրիստոս Յիսուս՝ Աւետարանաւն,
7 որոյ եղէ ես սպասաւոր, ըստ պարգեւաց
շնորհացն Աստուծոյ որ տուան ինձ՝
8 ըստ յաջողութեան զօրութեան նորա: Ինձ որ
տրուպս եմ ամենայն սրբոց՝ տուան շնորհքս
այս՝ 'ի հեթանոսս աւետարանել զանքնին մեծութիւնն
9 Քրիստոսի. եւ լուսաւոր առնել զամենեսին,
թէ զինչ է տնտեսութիւն խորհրդոյն,
որ ծածկեալ էր յամենայն յաւիտենից՝ առ Աստուծոյ
10 որ զամենայն ինչ արար: Զի յայտնեսցի
արդ իշխանութեանց եւ պետութեանց՝ որ յերկինս
են, 'ի ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութիւնն
11 Աստուծոյ. ըստ յառաջադրութեան
յաւիտենիցն՝ զոր արար 'ի ձեռն Տեառն
12 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որով ունիմք զհամարձակութիւն
եւ զմատուցութիւն յուսով 'ի
13 ձեռն հաւատոց նորա. վասն որոյ աղաչեմ մի
ձանձրանալ 'ի նեղութեանս իմում, որ վասն
ձեր է, որ է փառք ձեր:
14 Վասն այսորիկ զնեմ ծունր առ Հայր Տեառն Ե
15 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ուստի ամենայն հայրութիւն
յերկինս եւ յերկրի անուանի,
16 զի տացէ ձեզ ըստ մեծութեան փառաց իւրոց,
հաստատել զօրութեամբ 'ի ձեռն Հոգւոյն իւրոյ,
17 'ի ներքին մարդն բնակել Քրիստոսի հաւատովք
'ի սիրտս ձեր. սիրով արմատացեալք եւ հաստատեալք:
18 Զի կարող լինիջիք հասանել ընդ
ամենայն սուրբս, զինչ է լայնութիւն եւ երկայնութիւն,
եւ բարձրութիւն եւ խորութիւն.
19 Ծանուցել զառաւելութիւն գիտութեան սիրոյն
Քրիստոսի. զի լցջիք ամենայն լրութեամբն Աստուծոյ:
20 Այլ այնմ որ կարօղն է առաւել քան
զամենայն ինչ առնել յաճախութեամբ՝ քան
զոր խնդրեմքն եւ իմանամք. ըստ զօրութեանն
21 որ յաջողեալն է 'ի մեզ, նմա փառք յեկեղեցւոջն
եւ 'ի Քրիստոս Յիսուս, յամենայն ազգս յաւիտենից
յաւիտենանս. ամէն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Զ Արդ աղաչեմ զձեզ՝ ես որ կապեալս եմ 'ի 1
Տէր՝ արժանի գնալ կոչմանն յոր կոչեցարուք·
ամենայն խոնարհութեամբ եւ հեզութեամբ եւ 2
երկայնմտութեամբ, անսալ միմեանց սիրով·
փութալ պահել զմիաբանութիւն Հոգւոյն յոգիւ 3
խաղաղութեան· մի մարմին եւ մի հոգի, 4
որպէս եւ կոչեցարուք 'ի մի յոյս կոչման ձերոյ:
Մի է Տէր, մի հաւատք, մի մկրտութիւն· մի 5
Աստուած եւ հայր ամենեցուն, որ 'ի վերայ ամենայնի 6
եւ ընդ ամենեսին եւ յամենեսին 'ի մեզ:
Այլ իւրաքանչիւր ումեք 'ի մէնջ տուեալ են 7
շնորհք ըստ չափոյ պարգեւացն Քրիստոսի·
վասն որոյ եւ ասէ· Ել 'ի բարձունս՝ գերեաց 8
զգերութիւն, եւ ետ պարգեւս մարդկան: Որ 9
ելն զինչ է, եթէ ոչ՝ զի էջ նախ 'ի ստորին կողմ
երկրի· որ էջն, նոյն է եւ որ ելն 'ի վերոյ քան 10
զամենայն երկինս, զի լցցէ զամենայն: Եւ նա 11
ետ զոմանս Առաքեալս, զոմանս մարգարէս, զոմանս
աւետարանիչս, զոմանս հովիւս եւ վարդապետս,
'ի հաստատութիւն սրբոց, 'ի գործ 12
պաշտաման, 'ի շինուած մարմնոյն Քրիստոսի·
մինչեւ հասցուք ամենեքեան 'ի մի միաբանութիւն 13
հաւատոց եւ գիտութեան Որդւոյն Աստուծոյ,
յայր կատարեալ 'ի չափ հասակի կատարմանն
Քրիստոսի: Զի մի յայսմհետէ լիցուք 14
տղայք խռովեալք եւ տատանեալք յամենայն
հողմոց վարդապետութեան, խաբէութեամբ
մարդկան, խորամանկութեամբ 'ի խաբէութիւն
մոլորութեան· այլ ճշմարտեալք սիրով աճեցուսցուք 15
'ի նա զամենայն, որ է գլուխ Քրիստոսի·
ուստի ամենայն մարմինն յօդեալ եւ պատշաճեալ 16
ամենայն խաղալեօք տարաբերութեան՝
ըստ ազդեցութեան՝ չափով ըստ իւրաքանչիւր
մասին՝ զաճումն մարմնոյ գործէ՝ 'ի շինուած անձին
իւրոյ սիրով:

Է Արդ զայս ասեմ եւ ուխտեմ 'ի Տէր· մի եւս 17
ձեզ զնոյն օրինակ գնալ, որպէս եւ այլ հեթանոսք
գնան՝ ունայնութեամբ մտաց իւրեանց·
որոց խաւարեալ են միտք իւրեանց, եւ օտարացեալ 18
են 'ի կենաց անտի Աստուծոյ, վասն
տգիտութեանն որ է 'ի նոսա, վասն կուրութեան
սրտից իւրեանց· որք զանձանց իւրեանց զյոյսն 19
հատին, եւ մատնեցին զանձինս գիջութեան, 'ի
գործս ամենայն պղծութեան ագահութեամբ:
Այլ դուք ոչ այսպէս ուսարուք զՔրիստոս· 20
թէպէտ եւ լուարուք զնմանէ՝ եւ նովաւ ուսայք, 21
որպէս է ճշմարտութիւնն Յիսուսի· 'ի բաց մերկանել 22
'ի ձէնջ ըստ առաջին գնացիցն զմարդն
հին, զապականեալն ցանկութեամբք խաբէութեանն,
եւ նորոգել հոգւովն մտաց ձերոց, եւ 23
զգենուլ զնոր մարդն՝ որ ըստ Աստուծոյ հաստատեալ 24
է, արդարութեամբ եւ սրբութեամբ
25 ճշմարտութեանն: Վասն որոյ 'ի բաց ընկեցէք
զստութիւն, խօսեցարուք զճշմարտութիւն իւրաքանչիւր
ընդ ընկերի իւրում· զի եմք միմեանց
26 անդամք· բարկանայք՝ եւ մի մեղանչէք,
արեգակն 'ի վերայ բարկութեան ձերոյ մի մտցէ,
27 եւ մի տայք տեղի սատանայի: Որ գողանայրն՝
28 մի եւս գողասցի, այլ մանաւանդ վաստակեսցէ
գործել ձեռօք իւրովք զբարիս, զի բաւական իցէ
29 տալ ում պիտոյ իցէ: Ամենայն բան աղտեղ
'ի բերանոյ ձերմէ մի ելցէ· այլ որ ինչ բարին
է, 'ի շինուած պիտոյից, զի տացէ շնորհս այնոցիկ
30 որ լսենն· եւ մի տրտմեցուցանէք զՀոգին սուրբ
Աստուծոյ, որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան:
31 Ամենայն դառնութիւն եւ բարկութիւն
եւ սրտմտութիւն եւ աղաղակ եւ հայհոյութիւն՝
բարձցի 'ի ձէնջ ամենայն չարութեամբն
32 հանդերձ: Լերուք ընդ միմեանս քաղցունք՝ գթածք,
շնորհել միմեանց՝ որպէս եւ Աստուած
Քրիստոսիւ շնորհեաց մեզ:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եղերուք նմանօղք Աստուծոյ՝ իբրեւ որդիք
2 սիրելիք, եւ գնասջիք սիրով որպէս եւ Քրիստոս
սիրեաց զմեզ, եւ մատնեաց զանձն իւր վասն
մեր՝ պատարագ եւ զենումն Աստուծոյ 'ի հոտ
անուշից:

3 Այլ պոռնկութիւն եւ ամենայն պղծութիւն Ը
կամ ագահութիւն՝ եւ անուանեսցի մի 'ի միջի
4 ձերում, որպէս եւ վայելէ սրբոց· եւ զզրութիւն,
կամ խօսք յիմարութեան, կամ խեղկատակութիւն,
որ ոչ վայելէ· այլ մանաւանդ գոհութիւն:
5 Զայս տեղեկացեալ գիտասջիք, թէ
ամենայն պոռնիկ, կամ պիղծ, կամ ագահ՝ որ
է կռապաշտ, ոչ ունի ժառանգութիւն յարքայութեանն
6 Քրիստոսի եւ Աստուծոյ: Մի ոք
զձեզ խաբեսցէ բանիւք սնոտեօք· զի վասն
այսորիկ գայ բարկութիւն Աստուծոյ 'ի վերայ
7 որդւոցն անհաւանութեան: Մի այսուհետեւ
8 լինիք բաժանորդք նոցա· զի թէպէտ եւ երբեմն
էիք խաւար, արդ լոյս էք 'ի Տէր, իբրեւ
9 զորդիս լուսոյ գնասջիք· զի պտուղ լուսոյ ամենայն
բարութեամբ է եւ արդարութեամբ եւ
10 ճշմարտութեամբ: Փորձեցէք՝ զինչ է հաճոյ
11 Տեառն, եւ մի կցորդ լինիք անպտղութեան գործոյն
խաւարի, այլ մանաւանդ յանդիմանեցէք·
12 զի որ 'ի ծածուկ ինչ գործի 'ի նոսա, զայն եւ
13 խօսել ամօթ է· այլ ամենայն ինչ յանդիմանեալ
'ի լուսոյ՝ յայտնի լինի, զի ամենայն ինչ որ
14 յայտնի է՝ լոյս է: Վասն որոյ եւ ասէ· արի որ
ննջեսդ, եւ կանգնեաց 'ի մեռելոց, եւ լուսատու
լիցի քեզ Քրիստոս:

գդ Տեսջիք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք· մի՛ իբրեւ 15
անիմաստք, այլ իբրեւ իմաստունք· գնեցէք 16
զժամանակս, զի աւուրքս չարութեան են.
վասն այնորիկ մի՛ լինիք անմիտք, այլ իմացարուք 17
զինչ են կամք Տեառն։ Եւ մի՛ արբենայք գի- 18
նւով՝ յորում գեղխութիւն է, այլ մանաւանդ
լցարուք հոգւով· խօսել՛ ՚ի միտս ձեր սաղմոսիւք 19
եւ օրհնութեամբք, եւ երգովք հոգեւորօք, եր-
գել եւ սաղմոս ասել ՚ի սիրտս ձեր Տեառն։ Գո- 20
հացարուք յամենայն ժամ՝ ՚ի վերայ ամենայնի,
յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Հօրն
եւ Աստուծոյ· հնազանդ լերուք միմեանց եր- 21
կիւղիւն Քրիստոսի։

գե Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբ- 22
րեւ Տեառն· զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս եւ 23
Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն է փրկիչ
մարմնոյ· այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի 24
Քրիստոսի, նոյնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց
յամենայնի։ Արք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որ- 25
պէս եւ Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, եւ զանձն
իւր մատնեաց վասն նորա, զի զնա սրբեսցէ սր- 26
բութեամբ աւազանին բանիւ· զի կացուսցէ 27
ինքն իւր յանդիմանս փառաւոր զեկեղեցի, զի մի՛
ունիցի ինչ արատ, կամ աղտեղութիւն, կամ
այլ ինչ յայսպիսեաց· այլ զի իցէ սուրբ եւ ա-
նարատ։ Նոյնպէս պարտին արք սիրել զի- 28
րեանց կանայս՝ իբրեւ զիւրեանց մարմինս· որ
սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ· զի ոչ ոք եր- 29
բէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ եւ դար-
մանէ զնա, որպէս եւ Քրիստոս զեկեղեցի· զի 30
անդամք եմք մարմնոյ նորա, ՚ի մարմնոյ նորա եւ
յոսկերաց նորա։ Վասն այսորիկ թողցէ այր 31
զհայր եւ զմայր իւր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ, եւ եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի։ Խոր- 32
հուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ խել ՚ի Քրիս-
տոս եւ յեկեղեցի· այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ 33
միոջէ· զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սի-
րեսցէ՝ իբրեւ զիւր անձն, եւ կին երկնչիցի յառ-
նէ իւրմէ։

ԳԼՈՒԽ Զ

գզ Որդիք· հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց ՚ի 1
Տէր, զի այն է արժանն։ Պատուեա զհայր քո 2
եւ զմայր, որ է առաջին պատուիրան յաւե-
տիւն, զի քեզ բարի եղիցի, եւ երկայնակեաց 3
լինիցիս ՚ի վերայ երկրի։ Հարք, մի՛ զայրացու- 4
ցանէք զորդիս ձեր, այլ սնուցանիջիք զնոսա
խրատու եւ ուսմամբ Տեառն։ Ծառայք, հնա- 5
զանդ լերուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց, ա-
հիւ եւ դողութեամբ եւ միամտութեամբ սրտից
6 ձերոց՝ որպէս եւ Քրիստոսի։ Մի՛ առ ականէ
ծառայել իբրեւ մարդահաճոյք, այլ իբրեւ ծա-
7 ռայք Քրիստոսի առնել զկամս Աստուծոյ· սըր-
տի մտօք ծառայել իբրեւ Տեառն, եւ մի՛ իբրեւ
8 մարդկան· գիտասջիք թէ իւրաքանչիւր ոք որ
զինչ առնէ զբարին՝ զնոյն ընդունի ՚ի Տեառնէ,
9 եթէ ծառայ եւ եթէ ազատ։ Եւ դուք, տեարք,
զնոյն առնիջիք առ նոսա, ներելով առնել զսպա-
ռնալիսն· գիտասջիք՝ թէ եւ նոցա եւ ձեր Տէր
գոյ յերկինս, եւ ակնառութիւն ոչ գոյ առաջի
նորա։

10 Այսուհետեւ զօրացարուք Տերամբ եւ կա- ծ
11 րողութեամբ զօրութեան նորա· եւ զգեցարուք
զսպառազինութիւնն Աստուծոյ, զի կարօղ լինի-
12 ջիք կալ ընդդէմ հնարից սատանայի։ Զի ոչ է
մեզ պատերազմ ընդ մարմնոյ եւ ընդ արեան,
այլ ընդ իշխանութիւնս եւ ընդ պետութիւնս,
եւ ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ ընդ
այսս չարութեան որ ՚ի ներքոյ երկնից։

13 Վասն այսորիկ առէք զսպառազինութիւնն գէ
Աստուծոյ, զի կարօղ լինիցիք ՚ի չար հարկա-
14 նել չարին յաւուրն չարութեան։ Եւ իբրեւ
զամենայն ինչ կատարիցէք, հաստատուն կա-
ցէք· զաւդի կալջիք· ածելով զմէջս ձեր ճըշ-
մարտութեամբ, եւ զգեցեալ զզրահս արդա-
15 րութեան, եւ ագուցեալ զոտս պատրաստու-
16 թեամբ Աւետարանին խաղաղութեան։ Եւ ՚ի
վերայ ամենայնի առէք զվահանն հաւատոց, ո-
րով կարօղ լինիջիք զամենայն նետս մոխիս չա-
17 րին շիջուցանել· եւ առէք զսաղաւարտն փրկու-
թեան, եւ զսուսեր հոգւոյն՝ որ է բանն Աստու-
18 ծոյ· ամենայն աղօթիւք եւ խնդրուածովք՝ ա-
ղօթս առնել յամենայն ժամանակի հոգւով· եւ
՚ի նոյն տքնեսջիք ամենայն ժուժկալութեամբ
19 եւ խնդրուածովք՝ վասն ամենայն սրբոց, եւ
վասն իմ, զի ինձ տացի բան ՚ի բանալ բերանոյ
իմոյ՝ համարձակութեամբ ցուցանել զխոր-
20 հուրդս Աւետարանին, վասն որոյ պատգամա-
ւորիմ կապանօքս, զի նովին համարձակեցայց
21 որպէս եւ պարտ իցէ ինձ խօսել։ Բայց զի գի-
տիցէք եւ դուք զինէն զինչ գործիցեմ, զամե-
նայն ինչ ցուցցէ ձեզ Տիւքիկոս սիրելի եղբայր
22 եւ հաւատարիմ պաշտօնեայ ՚ի Տէր· զոր առա-
քեցի առ ձեզ գմին իրի· զի գիտասջիք դուք
23 զմենջ, եւ մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր։ Խաղա-
ղութիւն ընդ եղբարս, եւ սէր հաւատովքն հան-
դերձ յԱստուծոյ ՚ի Հօրէ եւ ՚ի Տեառնէ Յիսուսէ
24 Քրիստոսէ։ Շնորհք ընդ ամենեսին՝ որք սիրեն
զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս անեղծութեամբ։

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՎՄԷ Ի ՁԵՌՆ ՏԻՔԻԿՈՍԻ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքեաց 'ի Հռովմայ. զի տեսեալ էր զնոսա եւ փորձառեալ. եւ է պատճառք թղթոյս այս։ Առաքեցին Փիլիպեցիքն պաշտաման Պաւղոսի. ամենայն եկեալ եւ պղծեալ զլանջս անարգութեան, պատճառաւ ունելով զստուերական օրէնսն եւ զթլփատութիւնն, եւ ասէին առանց այնր ոչ կարէք արդարանալ։ Իսկ Առաքեալն եւ գրէ առ Փիլիպեցիսն. եւ նախ ընդունի զշնորհատուանսն նոցա, եւ նշանակէ թէ յիշատակէ զնոսա. յետ այսորիկ յայտնէ եթէ որպէս պատահմանն արար 'ի Հռովմ. եւ ամենայն ծանուցան 'ի վերայ նորին կապանացն, եւ նախանձու քարոզեն։ Յետ այսորիկ զասէ զօրինակ զգուշանալ սիրել, յայտնելով նոցա եւ զփրկչին մարդասիրութիւն, զի Աստուած էր՝ եւ մարդ եղեւ վասն մեր։ Յետ այսր զթլփատութիւնն եւ զհնացեալ օրէնսն ընկեցիկ առնէ, եթէ դադարեալ է թլփատութիւնն, այժմ զպատճառսն եւ ասէ, եթէ այս ամենայն պակասութիւն է առ Քրիստոս. վասն որոյ եւ փոխարինեալ մի եւս թլփատել. եւ 'ի նոյն նոցին ընդդիմանալ վերջացընոյ, եւ ասէ թէ թշնամիք են խաչին Քրիստոսի. եւ ընդունի զՓիլիպեցիսն, վասն որոյ նախն հաւատացեալ եղեն, եւ զօրացուցեալ զնոսա 'ի ամփոփութիւնն իւրեանց. կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Գոհութիւն վասն փիլիպեցւոցն առաքինութեան, եւ աղօթք վասն կատարման նոցա։

Բ. Պատմութիւն իւրոյ պատերազմաց նահատակութեանն եւ յաղթութեան։

Գ. Խրատ ըստ Աստուծոյ միաբանութեանն՝ եւ առաքինական կենաց։

Դ. Վասն Տիմոթեայ եւ Եպափրոդիտեայ՝ զորս առ նոսա առաքեաց։

Ե. Վասն հոգեւոր փառաց՝ եւ ոչ եւս ըստ մարմնոյ, որ է նմանութիւն մահուն Քրիստոսի։

Զ. Խրատ առանձինն ումանց՝ եւ հասարակաց ամենեցուն։

Է. Ընդունելութիւն պատուաւորութեանն որ առաքեցան նմա։

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԾԴ Պաւղոս եւ Տիմոթէոս ծառայք Յիսուսի 1
Քրիստոսի՝ ամենայն սրբոց ՚ի Քրիստոս Յիսուս,
որ են ՚ի կողմանս Փիլիպեցւոց, եպիսկոպոսակ-
ցօք եւ սարկաւագօք։ Շնորհք ընդ ձեզ եւ խա- 2
ղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ, եւ ՚ի Տեառ-
նէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

Ա Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ՚ի վերայ ամենայն 3
յիշատակաց ձերոց. յամենայն ժամ յամենայն 4
խնդրուածս իմ վասն ձեր ամենեցուն առնել ա-
ղօթս խնդութեամբ, վասն հաղորդութեան ձե- 5
րոյ ընդ Աւետարանին՝ յօրէ յառաջնմէ մինչեւ
ցայժմ։ Վստահ եմ յայդ, թէ որ սկսաւ ՚ի 6
ձեզ զգործս բարեաց՝ կատարեսցէ մինչեւ յօրն
Յիսուսի Քրիստոսի. որպէս իրաւ իսկ թուի ինձ 7
խորհել զայս վասն ձեր ամենեցուն, վասն ունե-
լոյ ինձ զձեզ ՚ի սրտի ՚ի կապանս իմում եւ ՚ի
պատասխանատուութեան իմում եւ ՚ի հաստատու-
թեան Աւետարանին, կցորդս ինձ շնորհաց ըզ-
ձեզ ամենեսին լինել։ Վկայ է ինձ Աստուած, 8
որպէս անձկացեալ եմ առ ձեզ ամենեսին գը-
թովքն Քրիստոսի Յիսուսի. եւ զայն աղօթս առ- 9
նեմ, զի սէրն ձեր եւս քան զեւս առաւել լիցի
՚ի գիտութեան եւ յամենայն խմաստութեան.
ընտրել ձեզ զլաւն, զի իցէք հաստատունք եւ ա- 10
ռանց գայթագղութեան ՚ի յաւուրն Քրիստոսի.
լցեալ պտղովք արդարութեան ՚ի ձեռն Յիսուսի 11
Քրիստոսի, ՚ի փառս եւ ՚ի գովեստ Աստուծոյ։

Բ Կամիմ թէ գիտիցէք, եղբարք, զի որ ինչ 12
ԾԵ վասն իմ էր, եւս քան զեւս ՚ի յառաջադիմու-
թիւն Աւետարանին եկն. մինչեւ կապանացս ի- 13
մոց յայտնի լինել ՚ի Քրիստոս յամենայն հրա-
14 պարակս, եւ առ այլս ամենեսեան, եւ առ բա-
զում եղբարս ՚ի Տէր, որ վստահ են կապանօքս
իմովք, առաւել եւս համարձակել՝ առանց եր-
15 կիւղի զբանն Աստուծոյ խօսել։ Ոմանք առ նա-
խանձու եւ հակառակութեան, եւ ոմանք մաս-
16 գիւրութեամբ իսկ զՔրիստոս քարոզեն. եւ ո-
մանք ՚ի սիրոյ, քանզի գիտեն եթէ ՚ի պատաս-
17 խանատուութիւն Աւետարանին կամ. եւ ոմանք
առ հեռութեան զՔրիստոս պատմեն, այլ ոչ
սրբութեամբ. քանզի համարին նեղութիւնս
18 յարուցանել ՚ի վերայ կապանաց իմոց. Բայց
այս զինչ է. սոյն օրինակաւ եւ իցէ, եթէ պատ-
ճառանօք եւ եթէ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս
պատմի. եւ ընդ այս խնդամ, այլ եւ ուրախ եւս
19 եղէց. զի գիտեմ եթէ այս պատահի ինձ ՚ի փրկու-
թիւն ՚ի ձերոց խնդրուածոց. եւ ՚ի պարգեւաց
20 Հոգւոյն Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ ակնկալու-
թեան եւ յուսոյն իմոյ. զի մի՛ իւիք յամօթ ե-
ղէց, այլ ամենայն համարձակութեամբ՝ որպէս
յամենայն ժամ՝ եւ այժմ մեծասցի Քրիստոս ՚ի
21 մարմնի իմում, եթէ կենօք եւ եթէ մահու։ Զի
22 ինձ կեանք Քրիստոս է, եւ մեռանել շահ. ա-
պա եթէ կեանքս մարմնոյ, այս ինձ պտուղ
գործոյ է. եւ զինչ ընտրեցից, ոչ գիտեմ.
23 Նեղեալ եմ յերկոցունց. զցանկալն ունել եւ
ընդ Քրիստոսի լինել՝ առաւել լաւ համարիմ.
24 Եւ կալ մնալ առաւել ՚ի մարմնի՝ կարեւոր եւս
25 վասն ձեր։ Եւ զայս յուսացեալ գիտեմ, եթէ
կացից եւ մնացից ամենեցուն ձեզ, ՚ի ձեր զար-

գանով եւ խրախ լինել 'ի հաւատս · զի պար- 26
ծանք ձեր առաւել լինիցին 'ի Քրիստոս Յիսուս
Գ.Զ. ինեւ. 'ի միւսանգամ գալստեան իմում առ ձեզ ·

Գ. Միայն թէ արժանի աւետարանին գնայցէք · 27
զի եթէ գայցեմ եւ տեսանիցեմ զձեզ, եւ եթէ
հեռի իցեմ եւ լսիցեմ զձէնջ, զի հաստատուն
կայցէք 'ի մի հոգի, եւ միով շնչով նահատակի-
ցիք 'ի հաւատս Աւետարանին · եւ մի զանգիտի- 28
ցէք եւ մի ինչ 'ի հակառակորդաց անտի, որ է
նոցա հանդէս կորստեան, եւ ձերոյ փրկու-
թեան : Եւ այդ յԱստուծոյ է, որ ձեզ շնորհե- 29
ցաւ վասն Քրիստոսի, ոչ միայն 'ի նա հաւատալ՝
այլ եւ վասն նորա չարչարել · զնոյն պատերազմ 30
ունել՝ զոր յինէն տեսէք, եւ այժմ լսէք յինէն ·

ԳԼՈՒԽ Բ

Արդ եթէ մխիթարութիւն ինչ իցէ 'ի Քրիս- 1
տոս, եթէ սփոփութիւն սիրոյ, եթէ հաղոր-
դութիւն հոգւոյ, եթէ գթութիւն եւ ողորմու-
թիւն, լցէք զխնդութիւնս իմ · զնոյն խորհիջիք · 2
զնոյն սէր յանձին ունիջիք, համաշունչք, միա-
խորհուրդք · մի ինչ ըստ գրգռութեան եւ մի 3
ինչ ըստ սնապարծութեան, այլ խոնարհու-
թեամբ զմիմեանս լաւ համարել առաւել քան
զանձինս · մի զանձանց եւեթ զիւրել, այլ ի- 4
րաքանչիւր ոք զընկերին · Զայն խորհեսջիք ի- 5
րաքանչիւր ոք 'ի ձէնջ, որ եւ 'ի Քրիստոս Յի-
սուս · որ 'ի կերպարանս Աստուծոյ է, ոչ ինչ 6
յափշտակութիւն համարեցաւ զլինելն հաւա-
սար Աստուծոյ · այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկեր- 7
պարանս ծառայի առեալ, 'ի նմանութիւն մարդ-
կան եղեալ, եւ կերպարանօք գտեալ իբրեւ ըղ-
մարդ · խոնարհեցոյց զանձն, լեալ հնազանդ 8
մահու չափ եւ մահու խաչի · Վասն որոյ եւ 9
Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց, եւ շնոր-
հեաց նմա անուն որ 'ի վեր է քան զամենայն
անուն · զի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի ամենայն 10
ծունր կրկնեսցի, երկնաւորաց եւ երկրաւորաց
եւ սանդարամետականաց · եւ ամենայն լեզու 11
խոստովան լիցի, թէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս 'ի
փառս Աստուծոյ հօր ·

Ծ.Զ. Այսուհետեւ, սիրելիք իմ, որպէս յամենայ- 12
նի հնազանդեցարուք, մի միայն 'ի գալստեան
իմում, այլ առաւել եւս այժմ յորժամ հեռի
եմ 'ի ձէնջ, ահիւ եւ դողութեամբ զանձանց
փրկութիւն գործեսջիք · զի Աստուած է որ յա- 13
ջողէ 'ի ձեզ զկամելն եւ զառնելն վասն հաճու-
թեան : Զամենայն ինչ գործեսջիք առանց տրտըն- 14
ջելոյ եւ քրթմնջելոյ · զի եղիջիք անբիծք եւ ա- 15
նարատք՝ որդիք Աստուծոյ, անմեղք 'ի մէջ կա-
մակոր եւ խոտորեալ ազգին · յորոց միջի երեւի-
ցիք իբրեւ լուսաւորք յաշխարհի · զբանն կե- 16
նաց ունել յանձինս՝ 'ի պարծանս ինձ յաւուրն
Քրիստոսի, զի ոչ ընդունայն ինչ ընթացայ, եւ
17 ոչ ընդունայն վաստակեցի : Այլ թէպէտ եւ
նուիրիմ 'ի վերայ պատարագի եւ պաշտաման
հաւատոյն ձերոյ, խնդամ եւ ուրախակից եմ
18 ամենեցուն ձեր · Նոյնպէս եւ դուք խնդացէք եւ
ուրախակից եղերուք ինձ :

19 Բայց յուսամ 'ի Տէր Յիսուս՝ զՏիմոթէոս վաղ- Դ
վաղակի առաքել առ ձեզ · զի եւ ինձ սրտի
20 դիւր լինիցի, յորժամ գիտասցեմ ինչ զձէնջ · զի
ոչ զոք ունիմ համաշունչ, եթէ ընտանեբար հո-
21 գայցէ վասն ձեր · զի ամենեքին զանձանց խնդ-
22 րեն, եւ ոչ զՅիսուսի Քրիստոսի : Բայց զփորձ
նորա գիտէք եւ դուք, զի իբրեւ որդի հօր ծա-
23 ռայեաց ընդ իս յԱւետարանին · արդ զսա ակն
ունիմ առաքել, որպէս նոյնհետայն զանձնէ
24 ստուգեցից · այլ յուսացեալ եմ 'ի Տէր՝ թէ եւ
25 ես իսկ ընդ հուպ եկից : Բայց լաւ համարեցայ
զԵպափրոդիտոս զեղբայր եւ զգործակից եւ զի-
նուորակից իմ, զձեր Առաքեալ եւ զպաշտօնեայ
26 իմոյ պիտոյից՝ առաքել առ ձեզ · քանզի եւ ինքն
իսկ յոյժ անձկացեալ է տեսանել զամենեսին
զձեզ · եւ հոգայր, զի ձեր լուեալ էր թէ խօ-
27 թացաւ · եւ արդարեւ խօթացաւ մերձ 'ի մահ,
այլ Աստուած ողորմեցաւ նմա, ոչ նմա միայն,
այլ եւ ինձ · զի մի տրտմութիւն 'ի վերայ տրտ-
28 մութեան կրիցեմ : Արդ փութապէս յղեցի զնա,
զի տեսեալ զնա միւսանգամ ուրախ լինիցիք ·
29 եւ ես առանց տրտմութեան եղէց : Ընկալջիք
զնա 'ի Տէր ամենայն խնդութեամբ, եւ զայն-
30 պիսին առ պատուականս ունիջիք · զի վասն
գործոյ Տեառն մինչեւ 'ի մահ մերձեցաւ, դուն
գործեալ ոգւովք չափ, զի լցէ զձեր պակա-
սութիւն իմոյ սպասաւորութեան : Գ.Զ.

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Այսուհետեւ, եղբարք իմ, ուրախ լերուք Ե
'ի Տէր · զնոյն գրել առ ձեզ ինձ ոչ դանդաղելի
2 է, եւ ձեզ կարի զգուշալի : Զգոյշ եղերուք 'ի
շանց անտի, զգոյշ եղերուք 'ի չար մշակաց ան-
3 տի, զգոյշ եղերուք 'ի կրճատութենէ անտի · զի
թլփատութիւնն մեք եմք, որ Հոգւովն Աստու-
ծոյ պաշտեմք, եւ պարծիմք 'ի Քրիստոս Յիսուս,
4 եւ ոչ 'ի մարմին պանծացեալ եմք : Թէպէտ եւ
ես իսկ զնոյն վստահութիւն ունիմ եւ 'ի մարմ-
նի · եթէ ոք համարիցի այլազգ վստահ լինել 'ի
5 մարմին, առաւել եւս ես · թլփատութեամբ ու-
թօրեայ, յազգէ Իսրայէլի, 'ի ցեղէ Բենիամինի,
եբրայեցի յեբրայեցւոց, ըստ օրինացն փարի-
6 սեցի, ըստ նախանձայոյզ լինելոյ՝ հալածէի զե-
կեղեցին, ըստ արդարութեան օրինացն լեալ
7 անարատ : Այլ որ ինչ ինձ շահն էր, զայն վասն

համարիմ վասն Քրիստոսի. այլ եւ համարիմ 8
իսկ զամենայն վնաս՝ վասն առաւել գիտու-
թեանն Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ. վասն
որոյ յամենայնէ զրկեցայ՝ եւ համարիմ կղկղանս,
զի զՔրիստոս շահեցայց, եւ գտայց 'ի նմա. իբ- 9
րեւ ոչ եթէ զիմ ինչ արդարութիւն՝ որ յօրինաց
անտի է՝ ունիցիմ, այլ զհաւատոյն Քրիստոսի՝
որ յԱստուծոյ արդարութիւնն է. հաւատովք 10
ճանաչել զնա, եւ զզօրութիւն յարութեան
նորա, եւ զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա,
կերպարանակից լինել մահու նորա, թէ որպէս 11
հասից 'ի մեռելոցն յարութիւն: Իբր ոչ եթէ 12
արդէն առեալ իցէ, կամ արդէն կատարեալ ի-
ցեմ. զհետ մտեալ եմ թէ հասից, մանաւանդ
թէ ըմբռնեալ իսկ իցեմ 'ի Քրիստոսէ Յիսուսէ:
Եղբարք, ես ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հա- 13
սեալ իցեմ. բայց մի ինչ է, զի զառ 'ի յետոյն
մոռացեալ է, եւ 'ի յառաջագոյնն նկրտեալ
եմ. ուշ եդեալ ընթանամ 'ի կէտ կոչմանն Աս- 14
տուծոյ, 'ի Քրիստոս Յիսուս: Այսուհետեւ որ 15
միանգամ կատարեալքդ էք՝ զայս խորհեսցուք.
եւ եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցիք, սակայն եւ
զայն Աստուած ձեզ յայտնեսցէ: Բայց յոր հա- 16
սանիցաք՝ զնոյն խորհել, եւ նմին կանոնի միա-
բան լինել. Նմանօղք ինձ եղիջիք, եղբարք, եւ 17
զգուշասջիք զայնպիսեան որ այնպէս գնայցեն,
որպէս ունիքդ զմեզ ձեզ օրինակ: Զի բազումք 18
գնան, զորոց բազում անգամ ասէի ձեզ. բայց
արդ եւ լալով իսկ ասեմ զթշնամեաց խաչին
Քրիստոսի. որոց կատարածն կորուստ է, որոց 19
Աստուած որովայնն իւրեանց է, եւ փառք ա-
մօթն իւրեանց, որք զերկրաւորս եւեթ խոր-
հին: Այլ մեր առաքինութիւնն յերկինս է, 20
ուստի եւ Փրկչին ակն ունիմք՝ Տեառն Յիսուսի
Քրիստոսի. որ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհու- 21
թեան մերոյ, կերպարանակից լինել մարմնոյ
փառաց իւրոց, ըստ զօրութեանն՝ որ 'ի կարող
լինելոյ հնազանդեցուցանել ընդ իւրեւ զամե-
նայն:

ԳԼՈՒԽ Դ

2 Այսուհետեւ, եղբարք իմ սիրելիք եւ անձ- 1
կալիք, ուրախութիւն իմ եւ պսակ, այսպէս
հաստատուն կացէք 'ի Տէր, սիրելիք. զԵւոդիա 2
աղաչեմ, եւ զՍինտիքէ աղաչեմ զնոյն խորհել
'ի Տէր: Այո աղաչեմ եւ զքեզ, մտերիմ իմ եւ 3
լծակից, եւ դու օգնական լինիջիր նոցա՝ որք
յԱւետարանին նահատակեցան ընդ իս Կղեմա-
հանդերձ, եւ այլովք գործակցօք իմովք, որոց
4 անուանքն 'ի գրութեան կենաց: Ուրախ լե-
րուք 'ի Տէր յամենայն ժամ. դարձեալ ասեմ,
5 ուրախ լերուք. հեզութիւն ձեր յայտնի լիցի
6 ամենայն մարդկան. Տէր մերձ է: Մի ինչ հո-
գայք. այլ ամենայն աղօթիւք եւ խնդրուածովք,
գոհութեամբ խնդրուածք ձեր յայտնի լիցին
7 առ Աստուած. եւ խաղաղութիւնն Աստուծոյ՝
որ 'ի վեր է քան զամենայն միտս, պահեսցէ զսր-
տերս ձեր եւ զմիտս 'ի Քրիստոս Յիսուս:
8 Այսուհետեւ, եղբարք, որ ինչ ճշմարտու- Ե4
թեամբ է, որ ինչ պարկեշտութեամբ, որ ինչ
արդարութեամբ, որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ
սիրով, որ ինչ համբաւ բարեաց, որ ինչ քա-
ջութեամբ, որ ինչ գովութեամբ, զայն խորհի-
9 ջիք. զոր ուսարուքն եւ ընկալարուք, եւ լուայք
եւ տեսէք յիս, զայն արարէք. եւ Աստուած
խաղաղութեան եղիցի ընդ ձեզ:
10 Ուրախ եղէ ես 'ի Տէր յոյժ, զի եւ դուք զմը- Ե
տաւ ածէք հոգալ ինչ վասն իմ, որպէս եւ հո-
11 գայիքն. բայց բարբառելէք ինձէ. Իբր ոչ առ կա-
րօտութեան ինչ ասեմ. զի ես ուսայ՝ որով
12 կարեմ բաւական լինել: Գիտեմ նուաղել. գի-
տեմ առաւելուլ. յամենայնի ամենեւին խրա-
տեալ եմ, եւ յագել եւ քաղցնուլ, եւ առաւե-
13 լուլ եւ նուաղել. յամենայնի կարող եմ այնու
14 որ զօրացուցն զիս. բայց բարւոք արարէք զի
15 կցորդ եղերուք ինձ 'ի նեղութեանս: Գիտէք եւ
դուք, Փիլիպպեցիք, զի 'ի սկզբան Աւետարանին
իբրեւ ելի ես 'ի Մակեդոնիայ՝ եւ ոչ մի եկեղեցի
հաղորդեաց ինձ յաղագս տալոյ եւ առնլոյ,
16 բայց միայն դուք. զի եւ 'ի Թեսաղոնիկէ միան-
17 գամ եւ երկիցս զպէտս իմ եւուք բերել: Իբր
ոչ եթէ խնդրեմ զտուրսն, այլ խնդրեմ զպտուղն
18 որ յաճախէ 'ի շահ ձեր: Այլ իմ առեալ զամե-
նայն եւ առաւելեալ եմ, լցեալ եմ ընկալեալ
'ի յԵպափրոդիտէ զձերն, զհոտ անուշութեան,
պատարագ ընդունելի, հաճոյ Աստուծոյ:
19 Եւ Աստուած իմ լցցէ զամենայն պէտս
ձեր, ըստ իւրում մեծութեանն փառօք 'ի Քրիս-
20 տոս Յիսուս: Այլ Աստուծոյ եւ Հօր մերում
21 փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն: Ողջոյն
22 տայք ամենայն սրբոց 'ի Քրիստոս Յիսուս: Ող-
23 ջոյն տան ձեզ որ ընդ իս են եղբարք: Ողջոյն
տան ձեզ ամենայն սուրբքն, մանաւանդ որ 'ի
24 տանէ կայսեր են: Շնորհք Տեառն Յիսուսի ընդ
ոգւոյդ ձերում: Ամէն:

ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ' ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՄԷ Ի ՁԵՌՆ ԵՊԱՓՐՈԴԻՏԵԱՅ:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքէ 'ի Հռոմէ, մինչ ոչ էր տեսեալ զնոսա, այլ լուեալ վասն նոցա. եւ է պատճառ թղթոյս այս: Կողոսացիքն խորշէին չքնել յիմաստութենէն Հելլենացւոցն 'ի հաւատոցն որ 'ի Քրիստոս, եւ յօրինական կերակուրս եւ 'ի թլփատութիւնն. զայս ամենայն լուեալ Առաքեալն՝ գրէ զթուղթս զգուշանալ նոցա: Եւ նախ գոհանայ զԱստուծոյ, նշանակելով թէ 'ի խօսարէն գիրծայր եւ եկեղ 'ի լսելն ճշմարիտ. եւ 'ի Քրիստոսն յոր հաւատացին, պատկեր է Աստուծոյ եւ բան, որով ամենայնն եղեւ. եւ նմէ վայել էր նմա գործել այնպէս, եւ լինել անդրանիկ արարածոց եւ անդրանիկ 'ի մեռելոց. զի զերկրաւորն յառաջինցուացէ, եւ կենդանացուացէ զամենայն: Նախագրագործէ նոցա Յիսու 'ի Հաւատս. նշանակէ եթէ թէպէտ Պաւղոս պաշտօնեայ է Աւետարանին՝ յարամ առաքելոց: Յայտնէ եւ վասն որդւոցն եւ վասն նորին կերակրոցն, եւ վասն աւուրցն որ 'ի նմանէ պատուիրեն. ցուցանէ եթէ հնացեալ գործոց ընդ թլփատութեանն: Խորհրդակցի նոցա մի պատրել յիմաստնոցն՝ որք խաւսէն ատէ գեղց: Եւ զարհուրէ խրատէ առաքելոյն եւ զօրքս, զորն եւ զկամոյն, ըդծառայն եւ զմարդն, զոգութիւն եւ զոխիմայն. եւ զայլ ասփարական խորհուրդն առաջելով կատարէ ըդթուղթն, պատուիրելով նոցա՝ զի յարժամ ընթերցցի 'ի նոցանէ թուղթն, եւ 'ի Լաւոդիկեցւոց եկեղեցին զաընթերցցին, եւ զոր առ Լաւոդիկեցիսն՝ նոցա ընթեռնուլ:

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Գոհութիւն վասն կոչմանցս ընտանութեանն ընդ Աստուծոյ յուսով:

Բ. Աղօթք վասն նոցա 'ի խոկումն իմաստութեան, եւ յօժարութիւն համբերութեան, համբերել գոհութեամբ վասն ընտանութեանն սրբութեամբ:

Գ. Վասն Քրիստոսի արարածոց, եւ նորոգութեան՝ որ ընդ Աստուծոյն հաշտութիւն է:

Դ. Վասն հեթանոսաց նուաճութեան որ մարմնովն Քրիստոսի եւ չարչարանօք՝ 'ի նմին հաւատոցն:

Ե. Վասն խոյս տալոյ ազգաց պատութեանց փարգաւորութեանն, որ յԱստուծոյ յանդիմանութիւնն հաստատեալ:

Զ. Վասն չխաբելոյ մարդկեղէն իմաստութեամբ, որ Քրիստոսի զիմաստութիւնն ամփոփէ:

Է. Թէ ընդ Աստուծոյ հաղորդութիւնն՝ եւ զօրինաց ամենայն հոգեւորէս կեալ ընդ Քրիստոսի:

Ը. Թէ մարմնաւոր որդոցն՝ որդեկաց մարմնաւորաց պէտք են եւ ոչ հոգեւորաց, որ զօրութեամբն Քրիստոսի կեցցեն:

Թ. Խրատ սրբութեան, պարկեշտութեան; առաքինութեան, ամենաիմաստութեան, աղօթասիրութեան, գոհութեան, բաց առատանեղէն վարուց զգուշութեամբ:

Ժ. Առ ընտանիս մտերիմ լինելոյ: —. Ողջոյն եւ առաքում: Ի. Հոգւոց եւ գործոյն յիշելոյ:

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԱԲ ՊԱՒՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, կա- 1
մաւն Աստուծոյ, եւ Տիմոթէոս եղբայր, առ կո- 2
ղոսացիս սուրբս եւ հաւատացեալս եղբարս 'ի
Քրիստոս: Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն 3
յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ:

Ա Գոհանամ զԱստուծոյ եւ զՀօրէ Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յամենայն ժամ վասն
ձեր աղօթս առնեմ. իբրեւ լուաք զհաւատսն 4
ձեր որ 'ի Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր, եւ զսէրն
որ ընդ ամենայն սուրբս ունիք. վասն յուսոյն 5
որ պահի ձեզ յերկինս. զորմէ լուարուք բա-
նիւն ճշմարտութեան՝ Աւետարանին, որ եհաս 6
առ ձեզ. որպէս ընդ ամենայն աշխարհ աճէ եւ
պտղաբերէ, որպէս եւ 'ի ձերում միջի. յօրէ
յորմէ լուարուք եւ ծանեայք զշնորհսն Աստու-
ծոյ ճշմարտութեամբ. որպէս եւ ուսարուք յԷ- 7
պափրեայ սիրելւոյ՝ ծառայակցէ մերմէ, որ է
հաւատարիմ վասն ձեր պաշտօնեայ Յիսուսի, որ 8
եւ պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգեւոր:

Բ Վասն այնորիկ եւ մեք յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ 9
դադարեմք վասն ձեր աղօթս առնել եւ խնդ-
րուածս մատուցանել, զի լնուցուք զգիտու-
թիւն կամաց նորա՝ ամենայն իմաստութեամբ
եւ հոգեւոր հանճարով, գնալ ձեզ արժանի 10
Տեառն յամենայն հաճութեան, յամենայն գոր-
ծոց բարութեան, պտղաբերք եւ աճեցեալք գի-
տութեամբն Աստուծոյ. ամենայն զօրութեամբ 11
զօրացեալք ըստ զօրութեան փառաց նորա. յա-
մենայն համբերութիւն եւ երկայնմտութիւն.
ԽԴ ուրախութեամբ գոհանալ զՀօրէ, որ կոչեաց 12
զմեզ 'ի մասն վիճակի սրբոցն 'ի լոյս. որ փրկեաց 13
զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, եւ փոխեաց
զմեզ յարքայութիւն Որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ,
14 որով ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա, եւ
զթողութիւն մեղաց մարմնովն նորա:

15 Որ է պատկեր աներեւութին Աստուծոյ, անդ- Գ
16 րանիկ ամենայն արարածոց. զի նովաւ հաս-
տատեցաւ ամենայն, որ ինչ յերկինս եւ որ ինչ
յերկրի, որ երեւելի եւ որ ոչն երեւելի, եթէ
աթոռք, եթէ տէրութիւնք, եթէ պետութիւնք.
եթէ իշխանութիւնք. ամենայն ինչ նովաւ եւ
17 'ի նոյն հաստատեցաւ. եւ նա է յառաջ քան
զամենայն, եւ ամենայն ինչ նովաւ եկաց բո-
18 վանդակ: Եւ նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ.
որ է սկիզբն, անդրանիկ 'ի մեռելոց. զի եղիցի
19 ինքն յամենայնի յառաջացեալ. զի 'ի նմա հա-
ճեցաւ ամենայն լրումն աստուածութեանն բնա-
20 կել, եւ նովաւ հաշտեցուցանել զամենայն 'ի
նոյն. արար խաղաղութիւն արեամբ խաչին իւ-
րոյ՝ որ ինչ յերկրի եւ որ ինչ յերկինս:

21 Եւ զձեզ՝ որ երբեմն օտարացեալքն էիք, եւ Դ
թշնամիք խորհրդովք 'ի գործս չարութեան,
22 այժմ ապաքէն հաշտեցոյց անդամովք մարմնոյ
իւրոյ, 'ի ձեռն մահուան իւրոյ յանդիման կա-
ցուցանել զձեզ սուրբս եւ անբիծս եւ անարատս
23 առաջի նորա. եթէ կայցէք 'ի հաւատսն արմա-
տացեալք եւ հաստատեալք, եւ անշարժք 'ի
յուսոյ Աւետարանին զոր լուարուք՝ քարոզեալ
ընդ ամենայն արարածս 'ի ներքոյ երկնից. որոյ
եղէ ես Պաւղոս պաշտօնեայ:

24 Եւ արդ ուրախ եմ 'ի չարչարանս իմ վասն Ե
ձեր, եւ լնում զպակասութիւն նեղութեանցն Քի

Քրիստոսի 'ի մարմնի իմում՝ վասն մարմնոյ նո-
րա, որ է եկեղեցի. որոյ եղէ ես Պաւղոս պաշ- 25
տօնեայ, ըստ տնտեսութեանն Աստուծոյ որ
տուեալ է ինձ 'ի ձեզ, կատարել զբանն Աստու-
ծոյ. զխորհուրդն որ ծածկեալ էր 'ի յաւի- 26
տենից եւ յազգաց, որ այժմ յայտնեցաւ սըր-
բոց իւրոց: Որոց կամեցաւ Աստուած ցուցանել, 27
թէ զինչ է մեծութիւն փառաց խորհրդոյն նո-
րա 'ի հեթանոսս. որ է Քրիստոս 'ի ձեզ, յոյս
փառաց. զոր մեք քարոզեմք, եւ խրատեմք 28
զամենայն մարդ, եւ ուսուցանեմք զամենայն
մարդ ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ, զի
կացուսցուք զամենայն մարդ կատարեալ 'ի Քրիս-
տոս Յիսուս. յոր եւ աշխատիմ պատերազմեալ 29
ըստ ազդեցութեան նորա, որ ազդեցեալ է յիս զօ-
րութեամբ:

ԳԼՈՒԽ Բ

Զ 1 Կամիմ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ճգնու-
թիւն ունիմ յաղագս ձեր եւ վասն Լաւո-
դիկեցւոցն, եւ որոց չիցէ տեսեալ զերեսս իմ
մարմնով. զի մխիթարեսցին սիրտք նոցա՝ յօ- 2
դեալք սիրով. եւ յամենայն մեծութիւն
լրութեան իմաստութեանն՝ 'ի գիտութիւն խոր-
հրդոյն Աստուծոյ 'ի Քրիստոս Յիսուս, յորում 3
ամենայն գանձք իմաստութեան եւ գիտութեան
ծածկեալ կան: Այլ զայս ասեմ, զի մի ոք զձեզ 4
զառանցուսցէ պատիր բանիւք. զի թէպէտ եւ 5
մարմնով հեռի եմ, այլ հոգւով ընդ ձեզ եմ. խըն-
դամ՝ իբրեւ տեսանեմ զկարգն ձեր եւ զհաս-
տատութիւն հաւատոյն ձերոյ որ 'ի Քրիստոս
Յիսուս: Արդ որպէս ընկալարուք զՔրիստոս 6
Յիսուս զՏէր, նովին գնասջիք, արմատացեալք 7
եւ շինեալք 'ի նա, եւ հաստատեալք 'ի հաւատս,
որպէս ուսարուքն՝ առաւելեալք 'ի նմին գոհու-
Կ.Զ. թեամբ:

Զգոյշ լերուք, մի ոք իցէ որ զձեզ կողոպտիցէ 8
ճարտարմտութեամբ եւ սնոտի խաբէութեամբ,
որք ըստ մարդկան աւանդութեան եւ ըստ տա-
րերց աշխարհիս, եւ ոչ ըստ Յիսուսի Քրիստոսի.
զի 'ի նմա բնակէ ամենայն լրումն աստուածու- 9
թեանն մարմնապէս. եւ էք դուք նովաւ լցեալք. 10
որ է գլուխ ամենայն իշխանութեան եւ պետու-
թեան:

Է Որով թլփատեցարուք հաւատովք զանձեռա- 11
գործ թլփատութիւնն, 'ի մերկանալ զանդամս
մարմնոյ թլփատութեամբն Քրիստոսի. թա- 12
ղեալք ընդ նմին 'ի մկրտութեանն, որով եւ ընդ
նմին յարեայք հաւատովք՝ Աստուծոյ ազդեցու-
թեանն, որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց: Եւ զձեզ 13
որ երբեմն մեռեալն էիք 'ի մեղս եւ յանթլփա-
տութիւն մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յան-
ձին իւրում. շնորհեաց մեզ զամենայն յանցանս
14 մեր. եւ ջնջեաց զձեռագիր մերոյ հակառակու-
թեանն հրամանօքն իւրովք. որ կայր մեզ հա-
կառակ՝ եբարձ զայն 'ի միջոյ եւ բեւեռեաց ընդ
15 խաչափայտին. մերկեաց զիշխանութիւնս եւ
զպետութիւնս, յայտ յանդիմանս խայտառա-
կեաց նշաւակեալ զնոսա յանձին իւրում 'ի յա-
16 ղթութեան իւրում: Մի ոք այսուհետեւ զձեզ
դատեսցի՝ ուտելով կամ ըմպելով, կամ մասամբք
17 տօնից, կամ ամսամտից կամ շաբաթուց. որ
են ստուերք հանդերձելոցն. այլ մարմինն՝ Քրիս-
տոս է:

18 Մի ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խոնար- Ը
հութեամբ եւ կրօնիւք հրեշտակաց, զոր չիցէ
տեսեալ զբաղձեալ փարէ՝ տարապարտ հպարտա-
19 ցեալ 'ի մտաց մարմնոյ իւրոյ. եւ ոչ ունիցի ըզ-
գլուխն Քրիստոս, ուստի ամենայն մարմինն յօ-
դիւք եւ խաղալեօք տարարերեալ եւ խառնեալ՝
20 աճէ զաճումն Աստուծոյ: Եթէ մեռարուք ընդ
Քրիստոսի 'ի տարերց աշխարհիս, զի՞ եւս իբրեւ
21 զկենդանիս ասէք յաշխարհի կրօնաւորիք. մի
22 մերձենար, մի ճաշակեր, մի հուպ լինիր. որ
է ամենայն ինչ 'ի պէտս ապականութեան, ըստ
պատուիրանաց եւ վարդապետութեանց մարդ-
23 կան. որ յիմաստութիւն ինչ համարէ, ինքնա-
կամ կրօնիւք, եւ խոնարհութեամբ, եւ անխնա-
յութեամբ մարմնոյ. եւ ոչ 'ի պատիւ ինչ լրու-
թեան մարմնոյ:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եթէ յարերուք ընդ Քրիստոսի, ապա զվե-
րինն խնդրեսջիք՝ ուր Քրիստոսն նստի ընդ աջմ
2 Աստուծոյ. զվերինն խորհեցարուք, մի զայս որ
3 յերկրի աստ է. քանզի մեռարուք, եւ կեանքն
ձեր ծածկեալ են ընդ Քրիստոսի յԱստուած.
4 իսկ յորժամ Քրիստոս յայտնեսցի կեանքն ձեր,
յայնժամ եւ դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք:

5 Սպանէք այսուհետեւ զանդամս ձեր զերկրա- Թ
ւորս. 'ի բաց ընկեցէք զպոռնկութիւն, զպղծու-
թիւն, զքիծ, զցանկութիւն չարեաց, եւ զա-
6 գահութիւն՝ որ է կռապաշտութիւն. վասն որոյ
գայ բարկութիւն Աստուծոյ 'ի վերայ որդւոցն
7 անհաւանութեան, որովք եւ դուք երբեմն գը-
8 նայիք՝ մինչ կենդանիքն էիք 'ի նոսա: Արդ 'ի
բաց թօթափեցէք եւ դուք զայն ամենայն, ըզ-
բարկութիւն, զսրտմտութիւն, զչարութիւն,
զհայհոյութիւն, զաղտեղխօսութիւն 'ի բերա-
9 նոյ ձերոյ: Մի ստէք միմեանց. մերկացարուք
10 զհին մարդն գործովքն իւրովք, եւ զգեցարուք
զնորն նորոգեալ 'ի գիտութիւն, ըստ պատկերի
11 արարչին իւրոյ. ուր ոչ է հրեայ եւ ոչ հեթա-
նոս, թլփատութիւն եւ անթլփատութիւն,
խուժ, դուժ, սկիւթացի, ծառայ, ազատ. այլ

ամենայն եւ յամենայնի Քրիստոս ։ Զգեցարուք 12
այսուհետեւ իբրեւ ընտրեալք Աստուծոյ՝ սուրբք
եւ սիրելեաք՝ զգութ, զողորմութիւն, զքաղցրութիւն,
զխոնարհութիւն, զհեզութիւն, զերկայնմտութիւն․ Ներել միմեանց․ շնորհել իրերաց, 13
եթէ ուրուք զումեքէ տրտունջ ինչ իցէ
որպէս Աստուած Քրիստոսիւ շնորհեաց ձեզ,
նոյնպէս եւ դուք ։ Եւ ՚ի վերայ այսր ամենայնի 14
զսէրն, որ է զօդ կատարմանն․ եւ խաղաղութիւնն 15
Քրիստոսի հաստատեսցի ՚ի սիրտս ձեր,
յոր եւ կոչեցարուքն միով մարմնով ։

Ծե Եւ գոհացօղք լինիջիք․ զի բանն Քրիստոսի 16
բնակեսցէ ՚ի ձեզ առատապէս․ ամենայն իմաստութեամբ
ուսուցանել եւ խրատել զմիմեանս․
սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբք, եւ երգովք հոգեւորօք՝
եւ շնորհօք օրհնել ՚ի սիրտս ձեր զԱստուած ։
Եւ զամենայն զոր եւ առնիցէք բանիւք 17
եւ արդեամբք, զամենայն յանուն Տեառն Յիսուսի
արասջիք․ գոհացօղք լինիջիք զԱստուծոյ
եւ զՀօրէ նորա ։

ժ Կանայք, հնազանդ լերուք արանց ձերոց, 18
որպէս եւ վայել է ՚ի Տէր ։ Արք, սիրեցէք զկանայս 19
ձեր, եւ մի դառնացուցանէք զնոսա ։ Որդիք, 20
հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի,
զի այն է հաճոյ առաջի Տեառն ։ Հարք, մի 21
զայրացուցանէք զորդիս ձեր, զի մի տրտմեսցին
։ Ծառայք, հնազանդ լերուք տերանց ձերոց 22
յամենայնի․ մի առականէ ծառայութեամբ
իբրեւ մարդահաճոյք, այլ միամտութեամբ սրտի
երկնչել ՚ի Տեառնէ․ զոր ինչ առնիցէք՝ սրտի 23
մտօք գործեսջիք իբրեւ Տեառն, եւ ոչ իբրեւ
մարդկան ։ Գիտասջիք զի ՚ի Տեառնէ առնուցուք 24
զհատուցումն ժառանգութեան ձերոյ․ քանզի
տեառն Քրիստոսի ծառայէք ։ Իսկ ապիրատն 25
ընկալցի ըստ իւրում ապիրատութեանն․ զի չիք
ակնառութիւն առաջի Աստուծոյ ։

ԳԼՈՒԽ Դ

Տեարք, զիրաւունս եւ զհաւասարութիւն 1
ծառայից ձերոց շնորհեցէք․ գիտասջիք զի եւ
ձեր Տէր գոյ յերկինս ։ Աղօթից առեալ կացէք, 2
3 տքնել ՚ի նմին գոհութեամբ․ աղօթս արարէք
միանգամայն եւ վասն մեր, զի Աստուած բացցէ
մեզ դուռն բանին, խօսել զխորհուրդն Քրիստոսի,
4 վասն որոյ եւ կապեալ կամ․ զի յայտնի
արարից զնա որպէս արժան իցէ ինձ խօսել ։
5 Իմաստութեամբ գնասջիք առ արտաքինսն՝ Ս.Զ.
6 զնոյ առեալ զժամանակս․ եւ բանն ձեր յամենայն
ժամ լի շնորհօք Տեառն՝ իբրեւ աղիւ համեմեալ
լիցի․ գիտել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրաքանչիւր
7 ումեք տալ պատասխանի ։ Այլ որ
ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ զամենայն Տիւքիկոս
սիրելի եղբայր եւ հաւատարիմ պաշտօնեայ եւ
8 ծառայակից ՚ի Տէր․ զոր առաքեցի առ ձեզ զմին
իսկ, զի գիտասջիք վասն մեր, եւ մխիթարեսցէ
9 զսիրտս ձեր․ Ոնեսիմաւ հանդերձ եղբարբ հաւատարմաւ
եւ սիրելեաւ՝ որ է ՚ի ձէնջ․ զամենայն
10 ինչ ցուցցէ ձեզ՝ որ ինչ աստ է ։ Ողջոյն
տայ ձեզ Արիստարքոս գերեկից իմ, եւ Մարկոս
եղբօրորդի Բառնաբայ․ վասն որոյ առէք պատուէր,
եթէ եկեսցէ առ ձեզ՝ ընկալջիք զնա․
11 եւ Յեսու որ անուանեալն է Յուստոս, որք են
՚ի թլփատութենէ անտի․ զի դոքա միայն գործակից
եղեն ինձ յարքայութեանն Աստուծոյ,
12 որք եւ եղեն ինձ մխիթարութիւն ։ Ողջոյն
տայ ձեզ Եպափրաս՝ որ ՚ի ձէնջ ծառայ Յիսուսի
Քրիստոսի է, յամենայն ժամ պատերազմեալ
վասն ձեր յաղօթս, զի կայցէք կատարեալք եւ
13 լցեալք յամենայն կամս Աստուծոյ․ վկայեմ
նմա, զի բազում աշխատութիւն ունի վասն ձեր
եւ վասն Լաւոդիկեցւոցն, եւ վասն այնոցիկ՝ որ
14 յԵրապօլիս են ։ Ողջոյն տայ ձեզ Ղուկաս բժիշկ՝
15 եւ սիրելի, եւ Դեմաս ։ Ողջոյն տաջիք եղբարց
որ են ՚ի Լաւոդիկէա, եւ Նիմփայ՝ եւ որ առ տանին
16 եկեղեցին է նորա ։ Եւ յորժամ ընթեռնուցու
առ ձեզ թուղթս, արասջիք զի եւ ՚ի Լաւոդիկեցւոց
եկեղեցւոջն ընթերցցի․ եւ զոր ՚ի
17 Լաւոդիկեցւոցն՝ զի եւ դուք ընթերցջիք ։ Եւ
ասասջիք Արքիպպոսի․ զգոյշ լեր պաշտօնութեանդ,
զոր ընկալար ՚ի Տէր, զի զայդ կատարեսցես
18 ։ Ողջոյնս ձեռամբ իմով Պաւղոսի է․ յուշ
լիցին ձեզ կապանքս իմ ։ Շնորհք ընդ ձեզ ։

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՎՄԷ Ի ՁԵՌՆ ՏԻՒՔԻԿՈՍԻ ԵՒ ՈՆԵՍԻՄԱՅ ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՑՆ

Զայս առաքէ յԱթենայ՝ ուսոյց յառաջագոյն եղեալ նոցա, եւ լեալ անդ նոցա. եւ է պատճառ թղթոյս. Առաքեալն բազում վիշտս կրեաց 'ի նոցանէ եւ 'ի Փիլիպպեցւոց մոլեգնեցելոց, եւ 'ի Կորնթոս. եւ զի գիտէր անձկալի զինքն թեսաղոնիկեցւոցն՝ երկեաւ. զի մի [illegible]իցեն թեսաղոնիկեցիքն եթէ փորձեցաւ 'ի փորձողէն՝ եւ գայթագղեսցին։ Լուաւ եթէ եւ որք մնացինն՝ կարծեն եթէ 'ի կորուստ լինէին. առաքեաց զՏիմոթէոս 'ի առ նոսա, 'ի վերայ այնր եւ [illegible] գալոյ. Եւ [illegible] հաստատէ զնոսա 'ի հաւատս, զի մի շարժեսցին երկեր վասն վշտացն, եւ ոչ յաղագս խորշեսցին 'ի հրէութենէն, զի նոքա զՏէրն սպանին. քրիստոնէից ընդդիմացեալ, եւ նեղութիւն ունիք ասացեալ, բազում անգամ [illegible] գնալ, այսոր՝ զի որպէս առնն 'ի նմանէ պահէին. [illegible] վասն նշխարացն միխիթարութեան նոցա, եւ փոխ[illegible] զի մի ծանրասցին ընդ այն. զի ոչ է մահն կորուստ, այլ ճանապարհ յարութեան. Յետ այսորիկ եւ վասն ժամանակաց նոցա փորձառութեան, զի անծնար է [illegible] գիտել. այլ համառօտ պատրաստ լինել, եւ մի [illegible] կարծել ուսանել զայս. այլ զհրաւէրս, առ. [illegible] որ [illegible] են, եւ որք [illegible] յարութեն յաւէժ ոչ ժամանեն նշխարացն [illegible], այլ 'ի միասին լինիցի ամենեցուն փոխումն. [illegible] այսու եւս եւ օրինակ առնէ նոցա [illegible] 'ի [illegible] համարում նոցա, եւ [illegible] լինել [illegible]. եւ աղօթէ եւ գոհանայ վասն նոցա ըզ-Տեառնէ. երդմնեցուցանէ զնոսա ընթեռնուլ զթուղթ-զայս ամենայն եղբարց. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՑՆ

Ա. Գովութիւն վասն թեսաղոնիկեցւոցն 'ի վերայ արժանաւոր պատերազմաց Առաքելոցն.

Բ. Անձուկ նոցա եւ խնդութիւն 'ի վերայ նոցա, եւ հոգք թէ որպէս կատարեալք լինիցին.

Գ. Աղօթք առ Աստուած եւ Քրիստոս վասն գալստեանն իւրոյ առ նոսա, եւ աճմանն եւ հաստատութեան թեսաղոնիկեցւոց մինչեւ 'ի գալուստն Քրիստոսի.

Դ. Խրատ ցածութեան եւ արդարութեան յընդրութիւն եղբայրսիրութեան, [illegible] գործ գործելոյ.

Ե. Վարդապետութիւն վասն մահու, լուծանելով կենդանեաց եւ մեռելոց 'ի յայտնութեանն Քրիստոսի.

Զ. Վասն յանկարծահաս գալստեանն Քրիստոսի, թէ որպէս պատրաստական գտանել պարտ է, [illegible] հաստատեալք, յուսով, սիրով, պատուով, խաղաղութեամբ, երկայնմտութեամբ, ուղղափառութեամբ.

Է. Աղօթք վասն սրբութեան հոգւոյն լինել եւ մարմնոյ։

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

բդ ՊԱՒՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տիմոթէոս, եկեղեցւոյդ 1
Թեսաղոնիկեցւոց՝ յԱստուած Հայր
մեր, եւ 'ի տէր Յիսուս Քրիստոս։ Շնորհք ընդ 2
ձեզ եւ խաղաղութիւն։

Ա Գոհանամք զԱստուծոյ յամենայն ժամ վասն
ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ առնել յաղօթս մեր
անդադար. յիշել զձեր գործն հաւատոյ, եւ 3
զվաստակ սիրոյ՝ եւ զհամբերութեան յուսոյ
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ առաջի Աստուծոյ
եւ Հօր մերոյ։ Գիտեմք, եղբարք սիրելեալք 4
յԱստուծոյ, զընտրութիւնն ձեր. զի Աւետարանն 5
մեր ոչ եղեւ առ ձեզ միայն բանիւ, այլ եւ
զօրութեամբ եւ Հոգւով սրբով, եւ լրութեամբ
բազմաւ. որպէս եւ գիտէք իսկ, թէ որպիսիք
եղեաք 'ի միջի ձերում վասն ձեր։ Եւ դուք նմանողք 6
մեզ եւ Տեառն, ընկալեալք զբանն 'ի բազում
նեղութեան՝ խնդութեամբ Հոգւոյն սրբոյ.
լինել ձեզ օրինակ ամենայն հաւատացելոց 7
որ են 'ի Մակեդոնիա եւ յԱքայիա։ Զի 'ի 8
ձէնջ հնչեցաւ բանն Աստուծոյ. ոչ միայն 'ի Մակեդոնիա
եւ յԱքայիա, այլ յամենայն տեղիս
հաւատքն ձեր որ առ Աստուած են ելեալ.
զի այսուհետեւ ոչ ինչ է պիտոյ մեզ եւ խօսել
ինչ. զի նոքին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ որպէս 9
եղեւ մեզ մուտ առ ձեզ. եւ որպէս դարձայք
առ Աստուած 'ի կռոց անտի, ծառայել Աստուծոյ
կենդանւոյ եւ ճշմարտի, եւ ակն ունել 10
Որդւոյ նորա յերկնից, զոր յարոյց 'ի մեռելոց՝
զՅիսուս, որ փրկելոցն է զմեզ 'ի բարկութենէ
անտի որ գալոցն է։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Դուք ինքնին գիտէք, եղբարք, զմուտն մեր որ
2 առ ձեզ. զի ոչ ընդունայն ինչ եղեւ. այլ յառաջագոյն
չարչարեալք եւ թշնամանեալք, որպէս
եւ դուք իսկ գիտէք, 'ի մէջ Փիլիպեցւոց
համարձակեցաք Աստուծով մերով պատմել ձեզ
զԱւետարանն Աստուծոյ մեծաւ պատերազմաւ.
3 Զի մխիթարութիւնն մեր ոչ 'ի մոլորութենէ է,
4 եւ ոչ 'ի պղծութենէ, եւ ոչ նենգութեամբ. այլ
որպէս ընտրեցաք յԱստուծոյ հաւատարիմ լինել
Աւետարանին, նոյնպէս եւ խօսիմք. ոչ իբրեւ
մարդկան հաճոյ լինել, այլ Աստուծոյ որ
5 քննէ զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբէք բանիւք շոքանաց
եղեաք առ ձեզ, որպէս եւ դուք իսկ
գիտէք. եւ ոչ 'ի պատճառս ագահութեան, որպէս
6 եւ Աստուած վկայէ. եւ ոչ խնդրեցաք փառս
7 'ի մարդկանէ, ոչ 'ի ձէնջ եւ ոչ յայլոց. Կարող
էաք՝ որպէս Քրիստոսի առաքեալք՝ ծանրանալ.
այլ եղեաք հեզք 'ի միջի ձերում. որպէս դայեակ
8 մի որ սնուցանիցէ մանկունս, նոյնպէս եւ մեք
զթացաք 'ի ձեզ. հաճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ՝
ոչ միայն զԱւետարանն Աստուծոյ, այլ եւ զանձինս
9 մեր. քանզի սիրելիք մեր եղերուք։ Յիշեցէք,
եղբարք, զվաստակն մեր եւ զջան. զի ընդ
ցայգ եւ զցերեկ գործէաք վասն չծանրանալոյ
ումեք 'ի ձէնջ, եւ քարոզեցաք ձեզ զԱւետարանն
10 Աստուծոյ. դուք ինքնին վկայէք եւ Աստուած,
որպէս սրբութեամբ եւ արդարութեամբ եւ
11 անբծութեամբ ձեզ հաւատացելոցդ եղեաք. որպէս
եւ գիտէք իսկ. զի զիւրաքանչիւր ոք 'ի
12 ձէնջ իբրեւ հայր զորդիս՝ մխիթարէաք եւ ախո-

փեցոք. եւ գնեցոք վկայութիւն գնալ ձեզ արժա-
նապէս Աստուծոյ, որ կոչեաց զձեզ յիւր ար-
քայութիւնն եւ 'ի փառս։ Վասն այնորիկ եւ 13
մեք գոհանամք զԱստուծոյ անդադար, զի ա-
ռեալ զլուր բանին Աստուծոյ առ 'ի մէնջ ընկա-
լարուք, ոչ իբրեւ զբան մարդկան, այլ որպէս
ճշմարտիւ զբան Աստուծոյ. որ եւ յաջողեալ
իսկ է 'ի ձեզ հաւատացելոց։ Զի դուք նմա- 14
նողք եղերուք, եղբարք, եկեղեցեացն Աստու-
ծոյ՝ որ են 'ի Հրէաստանի 'ի Քրիստոս Յիսուս.
զի զնոյն չարչարանս չարչարեցայք եւ դուք 'ի
ձերոց ազգակցաց՝ որպէս եւ նոքայն 'ի Հրէից.
որք եւ զՏէրն Յիսուս սպանին եւ զմարգարէսն 15
եւ զմեզ հալածեցին, եւ Աստուծոյ յաչաց ե-
լին, եւ ամենայն մարդկան հակառակ եղեն. եւ 16
արգելուին զմեզ խօսել հեթանոսաց՝ զի ապրես-
ցին. զի կատարեսցեն զմեղս իւրեանց յամենայն
ժամ. քանզի հասեալ է 'ի վերայ նոցա բարկու-
թիւն մինչեւ 'ի սպառ։

Ը
ՃԶ
Այլ մեք, եղբարք, թէպէտ եւ որբ մնացաք 17
'ի ձէնջ առ ժամանակ մի, երեսօք՝ եւ ոչ սրտիւք.
առաւել եւս փութացաք տեսանել զերեսս ձեր
մեծաւ ցանկութեամբ. վասն այսորիկ կամեցաք 18
գալ առ ձեզ ես Պաւղոս միանգամ եւ երկիցս,
եւ խափանեաց զմեզ սատանայ։ Քանզի ո՞վ է 19
մեր յոյս, կամ խնդութիւն, կամ պսակ պար-
ծանաց մերոց, եթէ ոչ դուք 'ի Տէր՝ առաջի
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի նորա գալըս-
տեանն. զի դուք էք փառք մեր եւ խնդութիւն։ 20

ԳԼՈՒԽ Գ

Վասն որոյ ոչ եւս ունելով ժոյժ, զի բարւոք 1
թուեցաւ մեզ միայն մնալ յԱթէնս. եւ առա- 2
քեցաք զՏիմոթէոս զեղբայր մեր եւ զգործակից
Աւետարանին Աստուծոյ եւ Հօրն Քրիստոսի,
հաստատել զձեզ եւ մխիթարել վասն հաւատոյն
ձերոյ։ Գ.Զ.

Զի մի տաղտկայցէք 'ի նեղութիւնս յայս- 3
միկ. քանզի դուք ինքնին իսկ գիտէք, զի 'ի սոյն
կամք. քանզի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ յառա- 4
ջագոյն ասէաք ձեզ, թէ նեղութիւնք հասանե-
լոց են 'ի վերայ մեր. որպէս եւ եղեւ իսկ եւ
գիտացէք։ Վասն այնորիկ եւ ես զի ոչ ունէի 5
ժոյժ՝ առաքեցի գիտել զհաւատսն ձեր. գուցէ
արդեօք փորձեաց եւ զձեզ փորձիչն, եւ ընդու-
նայն լինիցի ջանն մեր։ Բայց արդ իբրեւ եկն 6
Տիմոթէոս 'ի ձէնջ առ մեզ, եւ ետ մեզ զաւե-
տիս հաւատոյն ձերոյ եւ զսիրոյ, զի ունիք 'ի
մտի զյիշատակս մեր բարեաց յամենայն ժամ,
եւ ցանկացեալ էք տեսանել զմեզ՝ որպէս եւ մեք
զձեզ. վասն այսորիկ մխիթարեցաք 'ի ձեզ, եղ- 7
բարք, 'ի վերայ ամենայն վշտաց եւ նեղութեանց
8 մերոց, 'ի ձեռն հաւատոյն ձերոյ. զի այժմ
կենդանի եմք՝ եթէ դուք հաստատուն կայցէք
9 'ի Տէր։ Զինչ կարեմք գոհութիւն մատուցա-
նել Աստուծոյ վասն ձեր, 'ի վերայ ամենայն
խնդութեանն զոր խնդամք վասն ձեր առաջի
10 Աստուծոյ մերոյ. զցայգ եւ զցերեկ առաւել եւս
աղաչեմք՝ տեսանել զերեսս ձեր, եւ հաստատել
զպակասութիւն հաւատոյն ձերոյ։

11 Այլ ինքն Աստուած եւ Հայր մեր եւ Տէր մեր
Յիսուս Քրիստոս ուղղեսցէ զճանապարհս մեր
12 առ ձեզ. եւ զձեզ ինքն Տէր բազմացուսցէ եւ
առաւելու արասցէ սիրով ընդ միմեանս եւ առ
13 ամենեսեան՝ որպէս եւ մեք 'ի ձեզ. հաստատել
զսիրտս ձեր անարատս 'ի սրբութիւն առաջի
Աստուծոյ եւ Հօր մերոյ՝ 'ի գալստեանն Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ համայն ամենայն
սրբովք իւրովք։

ԳԼՈՒԽ Դ

Դ
ՃԷ
1 Այսուհետեւ, եղբարք, աղաչեմ զձեզ, եւ
մխիթարեմ 'ի Քրիստոս Յիսուս. զի որպէս ըն-
կալարուք 'ի մէնջ, թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ
գնալ եւ հաճոյ լինել Աստուծոյ, որպէս եւ
գնայք իսկ, զի եւս քան զեւս յաւելուցուք 'ի
2 նոյն։ Եւ գիտէք՝ թէ որպիսի պատուէրս ետու-
3 աք ձեզ 'ի ձեռն Յիսուսի. զի այս են կամք Աս-
տուծոյ, սրբութիւն ձեր. 'ի բաց լինել ձեզ 'ի
4 պոռնկութենէ, գիտել իւրաքանչիւր ումեք 'ի
ձէնջ զիւր աման ստանալ սրբութեամբ եւ պա-
5 տուով. մի 'ի ցաւս ցանկութեան՝ որպէս եւ այլ
6 հեթանոսք որ ոչ գիտեն զԱստուած։ Մի զան-
ցանել եւ զրկել յիրերց յայդմիկ զեղբայր իւր.
քանզի վրէժխնդիր է Տէր 'ի վերայ ամենայնի
այդորիկ, որպէս յառաջագոյն ասացաք ձեզ
7 եւ եդաք վկայութիւն. քանզի ոչ կոչեաց զմեզ
Աստուած 'ի պղծութիւն՝ այլ 'ի սրբութիւն.
8 այսուհետեւ որ անարգէ՝ ոչ զմարդ անարգէ,
այլ զԱստուած՝ որ եւ ետ զհոգին սուրբ 'ի ձեզ.
9 Այլ վասն եղբայրսիրութեան չէ ինչ պիտոյ
գրել առ ձեզ. զի դուք ինքնին իսկ աստուածու-
10 սոյցք էք՝ առ միմեանս սիրելոյ. քանզի եւ առ-
նէք իսկ զայն յամենայն եղբարս, որ են յամե-
նայն կողմանս Մակեդոնացւոց. Աղաչեմ զձեզ
եղբարք, առաւել եւս առաւելուլ եւ առատա-
11 նալ. հանդարտել եւ գործել զիւրաքանչիւր, եւ
գործել ձեռօք ձերովք. որպէս եւ պատուիրե-
ցաք ձեզ, զի գնասջիք պարկեշտութեամբ առ
արտաքինսն, եւ մի ինչ կարօտեալ իցէք։

Ե
12 Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ անգէտ իցէք վասն
ննջեցելոցն. զի մի տրտմիցիք որպէս եւ այլքն
13 որոց ոչ գոյ յոյս։ Եթէ հաւատամք՝ եթէ Յի-
սուս մեռաւ եւ յարեաւ, նոյնպէս եւ Աստուած

զննջեցեալսն 'ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ նմա ։
Զայս զբան ասեմք Տեառն բանիւ, թէ մեք որ 14
կենդանիքս եմք մնացեալքս՝ 'ի գալստեանն Տեառն
մերոյ ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն. զի ինքն Տէր 15
հրամանաւ՝ 'ի ձայն հրեշտակապետի եւ 'ի փող
Աստուծոյ իջանէ յերկնից. եւ մեռեալք 'ի Քրիստոս
յարիցեն յառաջագոյն ։ Ապա եւ մեք որ 16
կենդանիքս մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հանդերձ
յափշտակեսցուք ամպովք ընդ առաջ Տեառն
յօդս, եւ այնպէս յամենայն ժամ ընդ Տեառն
լինիցիմք ։ Այսուհետեւ մխիթարեցէք զմիմեանս 17
բանիւքս այսոքիւք ։

ԳԼՈՒԽ Ե

2 ԴԷ Այլ վասն ժամուց եւ ժամանակաց, եղբարք, 1
չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ. զի դուք ինքնին ստոյգ 2
գիտէք, թէ օր Տեառն իբրեւ զգող գիշերի
այնպէս հասանէ ։ Յորժամ ասիցեն թէ խաղաղութիւն 3
եւ շինութիւն է, յայնժամ յանկարծակի
հասցէ նոցա սատակումն՝ որպէս եւ
երկն յղւոյ, եւ մի ապրեսցեն ։ Այլ դուք, եղբարք, 4
ոչ էք 'ի խաւարի, թէ օրն ձեզ իբրեւ
զգող 'ի վերայ հասանիցէ. զի ամենեքին դուք 5
որդիք լուսոյ էք եւ որդիք տունջեան. չեմք գիշերոյ,
չեմք խաւարի. ապա մի զքնով անկանիցեմք՝ 6
որպէս եւ այլքն, այլ արթունք եւ զուարթունք
եղիցուք ։ Զի որ ննջենն՝ գիշերի ննջեն, 7
եւ որ արբենանն՝ գիշերի արբենան. այլ մեք զի 8
տունջեան եմք, արթունք եղիցուք, եւ զգեցցուք
զզրահն հաւատոյ եւ զսիրոյ, եւ գլխոյ
զսաղաւարտ յուսոյն փրկութեան ։ Զի ոչ եդ 9
զմեզ Աստուած 'ի բարկութիւն, այլ 'ի փրկութիւն
կենդանութեան 'ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի
10 Քրիստոսի, որ մեռաւ վասն մեր. զի եթէ
արթունք իցեմք եւ եթէ ննջեցեալք, նովաւ
11 հանդերձ կեցցուք. վասն որոյ մխիթարեցէք
զմիմեանս, եւ շինեցէք զիրեարս՝ որպէս եւ առնէքդ
իսկ ։
12 Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, ճանաչել զվաստակաւորս Դ.Զ.
եւ զվերակացուս ձեր 'ի Տէր, եւ զխրատտիչս
13 ձեր. եւ համարեցարուք զնոսա արժանաւորս
առաւել սիրոյ՝ վասն գործոյ նոցա. խաղաղութիւն
14 արարէք ընդ միմեանս ։ Աղաչեմ զձեզ, եղբարք,
խրատեցէք զստահակս, մխիթարեցէք
զկարճամիտս, պատսպարան լերուք տկարաց.
15 երկայնամիտ լերուք առ ամենեսին ։ Զգոյշ լերուք՝
գուցէ ոք չարի չար հատուցանիցէ. այլ
յամենայն ժամ զբարիս զհետ երթայք՝ առ
16 միմեանս եւ առ ամենեսին ։ Յամենայն ժամ ուրախ
17 լերուք, անդադար աղօթս արարէք, յամենայնի
18 գոհացարուք. զի այս են կամք Աստուծոյ
19 Քրիստոսի Յիսուսի 'ի ձեզ ։ Զհոգին մի
20 շիջուցանէք, զմարգարէութիւնս մի արհամարհէք,
21 զամենայն ինչ փորձեցէք՝ զբարին ընկալարուք,
22 յամենայն իրաց չարաց 'ի բաց կացէք ։
23 Եւ ինքն Աստուած խաղաղութեան սուրբ արասցէ Է
զձեզ համօրէն. եւ բովանդակ ձեր ոգի
եւ շունչ եւ մարմին՝ անարատ 'ի գալստեան Տեառն
24 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի պահեսցի. հաւատարիմ
է՝ որ կոչեաց զձեզ, որ եւ արասցէ
25 զնոյն ։ Եղբարք, աղօթս արարէք եւ 'ի մեր վերայ ։
26 Ողջոյն տայջիք եղբարց ամենեցուն 'ի համբոյր
27 սրբութեան ։ Երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի
Տէր՝ ընթեռնուլ զթուղթդ առաջի ամենայն եղբարց
28 սրբոց ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ընդ ձեզ ։

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ՝ ԳՐԵՑԱՒ ՅԱԹԵՆԱՅ ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքեաց 'ի Հռոմէ. եւ է պատճառ թղթոյս այս. Ոմանք 'ի Թեսաղոնիկեցւոցն անզգամք եւ անխրատք գոլով, եւ գեղջուկքն յափշտակէին, եւ վասն գալստեան Տեառն անհաստատք էին. զայս ամենայն որք լուան' պատմեցին Առաքելոյս, եւ զոր 'ի Հոգւոյն լուաւ. եւ յորժամ զայս ամենայն լուաւ Առաքեալն, գրեաց զթուղթս. Իսկ նախ ընկալեալ զհաւատս նոցա' միաբանութեամբ. եւ նոքա պարծէր 'ի միջոյ զոր կրէր վասն Քրիստոսի. եւ մխիթարէ զնոսա' 'ի մէջ ամենայն զարդարութիւնն Աստուծոյ 'ի վերայ նոցին որք զնոսին անիրաւէին. Յետ այսորիկ վասն գալստեան փրկչին վարդապետէ, մի ումեք զնոսա հաւատացուցանել, մի իբրեւ բանիւ նոցա եւ մի հոգւով, եւ մի որպէս դրով նորին, մի նենգել կամ սասանեցուցանել զնոսա. զի թէ նախ ոչ եկեսցէ ապստամբութիւն խաւարութեան, եւ յետ այսորիկ հակառակորդութեան որդի կորստեան, որ գայ արուեստիւք եւ նշանօք ստովք' զործակցութեամբն սատանայի ամենայն նշանօք. Յետ այսորիկ պատուէ զնոսա' գործել եւ պինդ ունել զաւանդութիւնն' զոր վարդապետեցան 'ի նմանէ. Պատուիրէ եւ ոչ մի հաղորդութիւն ունել ընդ անխրատսն. այլ մերժել զնոսա. որք են 'ի գործս խռովութեան. պատուիրեաց նոցա եւ ամենեցուն' մի լուել բանիցն նոցա, այլ 'ի վերայ նոցին ժողովել, եւ այսպէս արտաքոյ խաղաղութեան' կատարեաց զթուղթն, եւ զողջոյնն ձեռաց իւրովք գրեաց, որ էր նշան յամենայն թուղթս առաքելոյն.

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Գոհութիւն վասն Թեսաղոնիկեցւոցն հաւատոց եւ սիրոյ եւ համբերութեան, նոցա 'ի պատիւ' եւ նեղչացն 'ի տանջանս. եւ աղօթք վասն փառաւոր կատարման նոցա 'ի փառս Քրիստոսի.

Բ. Վասն վախճանին' յորժամ նեռն առաքելոց է յանդիմանութիւն Հրէից' որք ոչն հաւատացին 'ի Քրիստոս.

Գ. Գոհութիւն վասն կոչմանն. ա. Յորդոր յամրութիւն ժուժկալութեան. բ. Աղօթք առ Քրիստոս եւ առ Աստուած հաստատութեան նոցա.

Դ. Աղաչանք խնդրուածոց վասն իւր եւ վասն գործոյն. ա. Յորդոր աղօթք վասն նոցա 'ի սէրն Աստուծոյ.

Ե. Յանդիմանութիւն գործոց, եւ հրամայէ վասն յուլացելոցն հեռացեալ լինել.

Զ. Աղօթք վասն խաղաղութեանն որ յԱստուծոյ.

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՊԱՒՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տիմոթէոս՝ եկեղեցւոյ 1
Թեսաղոնիկեցւոց՝ յԱստուած Հայր մեր,
եւ 'ի տէր Յիսուս Քրիստոս։ Շնորհք ընդ ձեզ 2
եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ, եւ
'ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

Գոհանալ պարտիմք զԱստուծոյ յամենայն 3
ժամ վասն ձեր, եղբարք, որպէս եւ արժան
իսկ է. զի եւս քան զեւս աճեն հաւատքդ ձեր,
եւ յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ձեր ամենեցուն
առ միմեանս։ Որպէս եւ մեզ ձեօք պարծել յեկեղեցիսն 4
Աստուծոյ՝ վասն համբերութեան ձերոյ
եւ հաւատոյ՝ յամենայն հալածանս ձեր եւ
'ի նեղութիւնս, որում դուքն համբերէք. յօրինակ 5
արդար դատաստանին Աստուծոյ. արժանի
լինել ձեզ արքայութեանն Աստուծոյ, վասն որոյ
եւ զճգնութիւնդ կրէք. եթէ պարտ է առաջի 6
Աստուծոյ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոց նեղութիւն,
եւ ձեզ նեղելոցդ հանգիստ ընդ մեզ՝ 'ի 7
յայտնութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի, յերկնից
հրեշտակօք զօրութեան իւրոյ. 'ի բոց հրոյ 8
առնուլ վրէժս յայնցանէ որք ոչ ճանաչեն զԱստուած,
եւ որք ոչ հնազանդին Աւետարանին Տեառն
մերոյ Յիսուսի։ Որք տուժեսցին վրէժս 'ի սատակումն 9
յաւիտենից՝ յերեսաց Տեառն եւ 'ի
փառաց զօրութեան նորա, յորժամ գայցէ փառաւոր 10
լինել 'ի մէջ սրբոց իւրոց, եւ սքանչելի
'ի մէջ ամենայն հաւատացելոց. զի հաւատարիմ
եղեւ վկայութիւնն մեր 'ի վերայ ձեր յաւուր
յայնմիկ։ Յոր եւ աղօթս առնեմք վասն ձեր յամենայն 11
ժամ, զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչմանն
ձերում Աստուած, մինչեւ լցցէ զամենայն
հաճութիւն բարութեան, եւ զգործս հաւատոյն
12 զօրութեամբ. զի փառաւոր լիցի անուն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի ձեզ, եւ դուք
'ի նմա, ըստ շնորհացն Աստուծոյ մերոյ եւ տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, վասն գալստեան
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ մերոյ ժողովելոյն
2 առ նա, մի վաղվաղակի խռովել ձեզ 'ի
մտաց եւ մի զարհուրել, մի հոգւով եւ մի բանիւ
եւ մի թղթովք՝ իբրեւ թէ 'ի մէնջ. որպէս
3 թէ եկեալ հասեալ իցէ օր Տեառն։ Մի ոք զձեզ
խաբեսցէ եւ մի իւիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ եկեսցէ
ապստամբութիւնն, եւ յայտնեսցի մարդն
4 անօրէնութեան, որդին կորստեան, հակառակորդն
հպարտացեալ 'ի վերայ ամենայնի՝ որ
անուանեալ իցէ Աստուած կամ պաշտօն. մինչեւ
նստել նմա 'ի տաճարին Աստուծոյ, եւ ցուցանել
5 զանձն՝ թէ Աստուած իցէ։ Ո՞չ յիշէք՝
6 զի մինչ առ ձեզն իսկ էի՝ ասէի զայս. եւ արդ
դուք գիտէք զայն որ ունին յայտնել
7 նմա յիւրում ժամանակի. զի խորհուրդն անօրէնութեան
արդէն իսկ զօրանայ. բայց յայնժամ,
8 մինչ 'ի միջոյ բարձցի որ այժմն ունի, եւ
ապա յայտնեսցի անօրէնն, զոր տէր Յիսուս սատակեսցէ
հոգւով բերանոյ իւրոյ, եւ խափա-

նեսցէ յայտնութեամբ գալստեանն իւրոյ։ Որոյ 9
գալուստն ըստ ազդեցութեան սատանայի է,
ամենայն զօրութեամբ եւ նշանօք եւ արուես-
տիւք ստովք, եւ ամենայն պատրանօք անիրա- 10
ւութեան 'ի վերայ կորուսելոյն. փոխանակ զի
զսէրն ճշմարտութեան ոչ ընկալան՝ զի ապրես-
ցին, եւ վասն այնորիկ առաքեսցէ նոցա Աս-
տուած ազդեցութիւն մոլորութեան՝ հաւատալ
նոցա ստութեանն. զի դատապարտեսցին ամե- 11
նեքեան որ ոչ հաւատացին ճշմարտութեանն,
այլ հաճեցան ընդ անօրէնութիւնն։

Դ Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստուծոյ յա- 12
մենայն ժամ վասն ձեր, եղբարք սիրեցեալք 'ի
Տեառնէ, զի ընտրեաց զձեզ Աստուած խնդրա-
նէ 'ի փրկութիւն՝ սրբութեամբ Հոգւոյն եւ հա-
ւատովքն ճշմարտութեան. յոր եւ կոչեաց ըզ- 13
ձեզ Աւետարանաւն մերով 'ի փրկութիւն՝ փա-
ռացն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Այսու- 14
հետեւ, եղբարք, հաստատուն կացէք եւ պինդ
կալարուք զաւանդութիւնսն՝ զոր ուսարուք ե-
թէ բանիւ եւ եթէ թղթով մերով։ Այլ ինքն 15
Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, եւ Աստուած հայր
մեր, որ սիրեաց զմեզ եւ ետ մեզ մխիթարու-
թիւն յաւիտենից եւ յոյս բարեաց շնորհօք.
մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր, եւ հաստատեսցէ 16
յամենայն բանս եւ 'ի գործս բարութեան։

ԳԼՈՒԽ Գ

Դ Այսուհետեւ, եղբարք, աղօթս արարէք 'ի 1
Դ.Զ վերայ մեր, զի բանն Տեառն ընթասցի. եւ
փառաւոր լիցի յամենայն տեղիս՝ որպէս եւ
առ ձեզ. զի ապրեսցուք յանօրինաց եւ յանըզ- 2
գամաց մարդոց. զի ոչ ամենեցուն են հաւատք։
Այլ հաւատարիմ է Տէր, որ եւ հաստատեսցէ 3
4 զձեզ, եւ պահեսցէ 'ի չարէ անտի։ Վստահ եմք
'ի ձեզ Տէրամբ, թէ զոր պատուիրեցաքն ձեզ՝
5 եւ առնէք եւ առնիցէք. այլ Տէր ուղղեսցէ ըզ-
սիրտս ձեր 'ի սէրն Աստուծոյ եւ 'ի համբերու-
թիւնն Քրիստոսի։

6 Պատուիրեմ ձեզ, եղբարք, յանուն Տեառն Ե
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, խորշել ձեզ յամե-
նայն եղբօրէ՝ որ ստահակն գնայցէ, եւ ոչ
ըստ աւանդութեանն զոր ընկալարուք 'ի մէնջ։
7 Զի դուք ինքնին գիտէք՝ թէ որպէս պարտ է
ձեզ նմանել մեզ. զի ոչ երբէք ստահակեցաք
8 առ ձեզ, եւ ոչ ձրի զհաց կերաք. այլ
ջանիւ եւ վաստակով զցայգ եւ զցերեկ գործէաք՝
9 վասն չծանրանալոյ ումեք 'ի ձէնջ. ոչ եթէ չու-
նէաք իշխանութիւն, այլ զի զանձինս օրինակ
10 տացուք ձեզ՝ նմանօղս լինել մեզ. քանզի մինչ-
առ ձեզն իսկ էաք՝ զայս պատուիրեաք ձեզ, թէ որ
11 ոչն կամիցի գործել՝ եւ կերիցէ մի։ Լուեալ լսեմք
զոմանց 'ի ձէնջ՝ թէ ստահակութեամբ գնան.
գործ ինչ ոչ գործեն, այլ յունայնս հետաքըր-
12 քիր շրջին. այնպիսեացն պատուէր տամք՝ եւ
աղաչեմք 'ի տէր Յիսուս Քրիստոս, զի հանդար-
տութեամբ գործեսցեն՝ եւ զիւրեանց հաց կե-
13 րիցեն. այլ դուք, եղբարք, մի ձանձրանայք
14 զբարիս գործել։ Ապա եթէ ոք ոչ հնազանդես-
ցի բանիս մերում թղթովս այսուիկ, զնա նշա-
նակեսջիք զնա. եւ մի խառնակեսջիք ընդ նմա,
15 զի պատկառեսցէ. բայց մի իբրեւ զթշնամի հա-
մարեսջիք, այլ խրատեսջիք իբրեւ զեղբայր։

16 Նա ինքն Տէր խաղաղութեան, տացէ ձեզ խա- Զ
ղաղութիւն յամենայն ժամ յամենայն իրս։ Տէր
17 ընդ ամենեսին ընդ ձեզ։ Ողջոյն՝ իմոյ ձեռին
Պաւղոսի է, որ է նշանակ յամենայն թուղթս
18 այսպէս գրեմ։ Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի ընդ ամենեսին ձեզ։

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ՝ ԳՐԵՑԱՒ ՅԱԹԷՆԱՑ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքելոյ յիշատակեմ. եւ է պատճառ թղթոյս այս։ Զի որք Հրէայք էին՝ կանգնեալք զօրէնս եւ զաւանդս. վասն այսորիկ Առաքեալն Պաւղոս՝ որ վարդապետ հեթանոսաց եղեւ, եւ առ հեթանոսս առաքեցաւ քարոզել զԱւետարանն, գրեաց յամենայն հեթանոսս, գրեաց եւս եւ որք 'ի թլփատութենէն էին հաւատացելոց եբրայեցւոցն խրատութեան թուղթ՝ վասն զօրութեանն Քրիստոսի եւ վասն զադարելոյ ստուերական օրինացն։ Եւ նախ ցուցանէ զմարգարէս վասն այսորիկ առաքեալս, զի վասն Փրկչին առաքեցանէին. եւ յետ նոցա Որդին եկն. ծառայս ասէ զմարգարէսն, եւ պատգամաւորս նորա զօրութեանն. զայն Քրիստոս՝ որդի Աստուծոյ ասէ, որով ամենայնն եղեւ. եւ զի այս որդիս մարդ եղեւ, որ խոյով մարմնովն պատարագեալ՝ մերժեաց զմահն. եւ ոչ արեամբ ցլուց եւ նոխազաց, այլ արեամբն Քրիստոսի եղեւ փրկութիւն մարդկան։ Ցուցանէ եւ զայս եթէ օրէնքն ոչ զոք կատարեաց, այլ զքաւանդս ամենայն հանդերձեալ բարութեանն, եւ ոչ հանգիստ ժողովրդեանն. այլ հոգւոյն ասէ զմեզ զամենեական աւուրն հանգստեան։ Դարձեալ ցուցանէ՝ զի քահանայութեան պատարագն եղաւ յԱհարոնէ մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ որոյ է ըստ Մելքիսեդեկի, եւ ոչ 'ի Ղեւեայ. հաւատովք արդարութիւն հարցն մերոց նշանակէ, եւ ոչ 'ի գործոց օրինաց. եւ զարհուրեալ 'ի վախճականն զարհուրանէ եւ զասոյ, եւ ընդունիլ զայդ վասն Քրիստոսի զհամբերութիւնն. եւ 'ի պատուել զերեցունս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ ԹՂԹՈՅՆ

Եբրայեցւոց թուղթս՝ թուի թէ չիցէ Պաւղոսի վասն նկարագրին եւ վասն ոչ 'ի գլուխն կարգելոյ գիր անուանն՝ որպէս եւ յայլ թուղթսն, եւ վասն ասելոյն՝ թէ մեք զիարդ կարասցուք ապրել հեղգացեալ յայնպիսի փրկութենէ, որ սկիզբն առ խօսելոյ 'ի ձեռն Տեառն, եւ 'ի ձեռն այնոցիկ որ լուանն 'ի մեզ հաստատեցաւ. վկայութեամբն Աստուծոյ՝ նշանօք եւ արուեստիւք։ Փոխելոյ նկարագրի թղթոյս յայտնի են պատճառք. զի առ եբրայեցիսն նոցին բարբառովն գրեալ զաւն թարգմանեցաւ, ասեն թէ 'ի Ղուկայ, եւ այլք թէ 'ի Կղեմայ. զորոյ եւ զնկարագիրն խոյ ոճ ածէ։ Բայց չգրելոյ զանունն 'ի թուղթն առա, պատճառն 'ի գլուխ են, զի հեթանոսաց Առաքեալ էր Պաւղոս եւ ոչ Հրէից. քանզի նոցա առաքեալ էր Պետրոս եւ այլոց Առաքելոցն հաւատութեան, զի ինքն ճանաչէր զանգէտ 'ի հեթանոսս, եւ զձեռնարկութեան 'ի թլփատութիւնն։ Եւ որդ քանզի հաւատութեան էր քարոզութիւնն, եւ թերեւս էին որ 'ի Հրէից ատէին էին, որպէս թէ ապստամբութիւն ինչ ուսուցանիցէ Պաւղոս, յերանի ճանաչելոյ վասն զգուշանալութիւնն՝ այս թուղթս եւ առ եբրայեցիսն, եւ 'ի գրելն առ նոսա, զանուն իւր կարգել 'ի գլուխ թղթոյն չէր արժան։ Բայց վկայէ եւս յառաջ յոլովագոյն թուղթս թէ Պաւղոսի է, գրելովն թէ եւ կապանաց իմոց վշտակիցք եղերուք. եւ ասելովն՝ թէ առաւել եւս աղօթս արարէք զի վաղվաղակի պատսպարեցայց ձեզ. եւ բազում եւս այլ են՝ որ ցուցանեն մեզ թէ նորա է թուղթս. որպէս եւ ինքն խոյ ընթերցուածն յառաջ մատուցեալ ուսուցանէ։

Ա. Աստուածխօսութիւն Քրիստոսի՝ վասն Հօր. եւ խոնարհութիւնն՝ որ 'ի վերայ ամենայն հանդերձ որդւութեամբն զոր յերկիր արար, առաւ վերացաւ անդրէն յերկինս որ վասն մեր։

Բ. Թէ ոչ հրեշտակք են վասն Քրիստոսի, այլ առաւ ամենայնիւ եւ պաշտօնեայք. վասն որոյ ոչ ասէին յաշխարհի որ հրեշտակացն են՝ այլ 'ի հանդերձեալ աշխարհին։

Գ. Թէ մարմնացաւ բան խնամոց եւ բան չարչարանացն կցորդ լինելոյ՝ եւ բան ընտանութեանն ընդ մեզ, վասն փրկութեան մարդկան՝ մահուամբն իւրով ընդ իւր ընտանեցուցանելոյ։

Դ. Թէ հաւատարիմ պատիւ է Քրիստոսի որպէս Մովսէսին հաւատացելոց. բայց բան առաւելութեան այնպէս որպէս Աստուծոյ առ մարդ։ — Յորում թէ երկնչել պարտ է յանարժանութենէ։

Ե. Նախանձաւոր օրինակաւ վասն յառաջնոցն 'ի գալ չկելոյ հանգստեան։

Զ. Ահ դատաստանին եւ յայտնութիւն գիտութեան բանին քահանայութեան, որով չարչարակիցն եղեւ մեզ մարդկօրէն։

Է. Սորա՝ որպէս տակաւին կատարելոց նորընծայ վարդապետութեան, ա. Յորում յորդորեցութիւն առ 'ի յառաջ, որպէս թէ չիցէ երկրորդ ակնկալն. բ. Մխիթարութիւն գոհութեամբ հանդերձ։

Ը. Թէ հաստատուն են աւետիքն Աստուծոյ, եւ նոյնք երդմամբ հանդերձ։

Թ. Վասն Մելքիսեդեկի որ զՔրիստոսի օրինակն ունէր՝ անուամբ եւ քաղաքաւ, եւ կենօք եւ մահուամբ, եւ քահանայութեամբ. Յորում թէ եւ քան զԱբրահամ նախամեծար եղեւ։

Ժ. Թէ դադարելոց է Ահարոնի քահանայութիւնն, զանզի երկրաւոր էր, եւ հաստատելոց է երկնաւորն որ Քրիստոսն է. յայլմէ ազգէ ոչ ըստ մարմնոյ, եւ ոչ ըստ մարմնաւոր օրինակի։

ԺԱ. Առաւելութիւն երկրորդ ուխտին քան զառաջնոյն՝ քաւութեամբ եւ սրբութեամբ։

ԺԲ. Վասն արեանն Քրիստոսի որով նոր ուխտ է. զի այն իսկ ճշմարիտ սրբութիւն է 'ի մշտնջենաւորս. եւ ոչ այն արեամբ անասնոց՝ որ բազում անգամ մատուցէին։

ԺԳ. Ակնկալութիւնք վասն միոյն սրբութեանն, եւ նուաճութեան որ առ Աստուած. ա. Յորում յորդորեցութիւն ըստ հաւատոյն ճանապարհ գործելոյ։

ԺԴ. Յորդորեցութիւն փութոյ առ երկիւղն ահեղ դատաստանին։

ԺԵ. Վասն գրգռելոյ անկելոյն 'ի բարւոք կատարումանն։

ԺԶ. Վասն հաւատոյ որ զառաջինսն փառաւորեցոյց։

ԺԷ. Վասն համբերութեան ընդ Քրիստոսի հետոցն փորձելոյ։

ԺԸ. Վասն զգաստութեան մինչեւ 'ի ժամանակս այցութեանն, յորմէ վրիպեցաւ Եսաւ, որպէս գիտէք որ ոչ եգիտ տեղի ապաշխարութեան։

ԺԹ. Թէ ահագինք են քան առ Մովսիսիւն հանդերձեալքն. եւ բազում փութոյ արժանաւոր այժմէնքս։

Ի. Վասն եղբայրսիրութեան եւ օտարասիրութեան. ա. Յորում վասն զգաստութեան. բ. Վասն բաւականութեան. գ. Վասն նմանող լինելոյ հարցն։

ԻԱ. Վասն մի մարթանալոյ կալ ըստ օրինացն, այլ հոգեւորն ըստ Քրիստոսի առաքինութեանն։

ԻԲ. Աղօթք առ Աստուած վասն յաջողութեան յառաջխաղացութեան եւ անմեղութեան։

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա Բազում մասամբք, եւ բազում օրինակօք 1
ԵԴ կանխաւ խօսեցաւ Աստուած ընդ հարսն մեր
մարգարէիւք. 'ի վախճան աւուրցս այսոցիկ՝ 2
խօսեցաւ ընդ մեզ Որդւովն, զոր եդ ժառանգ
ամենայնի, որով եւ զյաւիտեանսն արար: Որ է 3
լոյս փառաց եւ նկարագիր էութեան նորա, որ
կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ. որ զքա-
ւութիւն մեղաց մերոց արարեալ, նստաւ ընդ
աջմէ մեծութեանն 'ի բարձունս: Այնչափ առա- 4
ւել եղեալ քան զհրեշտակս, որչափ լաւ եւս
քան զնոսա անուն ժառանգեաց. Քանզի ցո՞ եր- 5
բեք ասաց 'ի հրեշտակաց. Որդի իմ ես դու, ես
այսօր ծնայ զքեզ. եւ դարձեալ՝ Թէ ես եղէց
նմա 'ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ յորդի:

Բ Այլ յորժամ միւսանգամ մուծցէ զանդրա- 6
նիկն յաշխարհ, ասէ. Երկիր պագցեն նմա ա-
մենայն հրեշտակք Աստուծոյ: Այլ առ հրեշ- 7
տակսն ասէ. Որ առնէ զհրեշտակս իւր հոգիս,
եւ զպաշտօնեայս իւր բոց հրոյ: Իսկ ցՈրդին 8
ասէ. Աթոռ քո, Աստուած, յաւիտեանս յաւի-
տենից, գաւազան ուղղութեան գաւազան ար-
քայութեան քոյ. սիրեցեր զարդարութիւն, եւ 9
ատեցեր զանօրէնութիւն. վասն այսորիկ օծ ըզ-
քեզ Աստուած Աստուած քո իւղով ուրախու-
թեան՝ առաւել քան զընկերս քո. եւ դու Տէր 10
իսկզբանէ զերկիր հաստատեցեր, եւ գործք ձե-
ռաց քոց երկինք են. Նոքա կորիցեն՝ եւ դու կաս 11
եւ մնաս. ամենեքեան իբրեւ զհանդերձ մաշեսցին
եւ իբրեւ զվերարկու գալարեսցես զնոսա 12
իբրեւ զհանդերձ, եւ գալարեսցին. բայց դու
13 նոյն իսկ ես՝ եւ ամք քո ոչ պակասեսցեն: Ցո՞
երբեք ասաց 'ի հրեշտակաց. Նիստ ընդ աջմէ
իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատուան-
14 դան ոտից քոց: Ո՞չ ապաքէն ամենեքեան հո-
գիք են հարկաւորք՝ որ առաքին 'ի պաշտօ-
նութիւն վասն այնոցիկ՝ որ ժառանգելոցն են
զփրկութիւն:

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Վասն այսորիկ պարտ է մեզ առաւել եւս ըն-
ունկնդիր լինել բանիցն ասացելոց, զի մի երբեք
2 զեղուցուք: Զի եթէ որ 'ի ձեռն հրեշտակաց
խօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղեւ, եւ ամենայն
յանցուածութիւն եւ անհնազանդութիւն ըն-
3 կալաւ զարժանի պատուհասն, մեք զիա՞րդ ապ-
րեսցուք հեզգացեալք յայնպիսի փրկութենէ,
որ սկիզբն առ խօսելոյ 'ի Տեառնէ, եւ 'ի ձեռն
4 այնոցիկ որ լուանն՝ 'ի մեզ հաստատեցաւ. վկայ-
եալ յԱստուծոյ նշանօք եւ արուեստիւք, եւ
պէսպէս զօրութեամբք, եւ մասամբք Հոգւոյն
5 սրբոյ՝ ըստ իւրոյ կամաց. զի ոչ եթէ հրեշտա-
կաց հնազանդեցոյց զհանդերձեալ աշխարհն,
6 վասն որոյ եւ մեքս խօսիմք: Վկայեաց ոք ու-
րեք եւ ասէ. Զի՞նչ է մարդ՝ եթէ յիշեսցես զնա,
7 կամ որդի մարդոյ՝ թէ այց արասցես նմա. փոքր
մի խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս. փա-
ռօք եւ պատուով պսակեցեր զնա, եւ կացու-
8 ցեր զնա 'ի վերայ ձեռակերտաց քոց. զամենայն

ինչ հնազանդ արարեր 'ի ներքոյ ոտից նորա։
Արդ 'ի հնազանդեցուցանելն զամենայն՝ ոչ ինչ
եթող անհնազանդ 'ի նմանէ. բայց այժմ ոչ եւս
տեսանեմք հնազանդեալ նմա զամենայն։
Դ Այլ զփոքր մի խոնարհեալ քան զհրեշտակս՝ 9
տեսանեմք զՅիսուս՝ վասն չարչարանաց մահուն,
փառօք եւ պատուով պսակեալ. զի շնորհօքն
Աստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ։
Զի վայելէր իսկ նմա, վասն որոյ ամենայն եւ 10
որով ամենայն, բազում որդիս 'ի փառս ածել՝
եւ զառաջնորդ փրկութեան նոցա չարչարանօք
Կ.Ջ. կատարել։

Զի որ սրբէն եւ որ սրբին, 'ի միոջէ են ամենեքեան. 11
վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս
անուանել զնոսա, եւ ասէ. Պատմեցից 12
զանուն քո եղբարց իմոց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից
զքեզ. եւ դարձեալ՝ Թէ ես եղէց յուսացեալ 13
'ի նա. եւ դարձեալ՝ Ահաւասիկ ես եւ մանկունք
իմ զոր ետ ինձ Աստուած։ Արդ որովհետեւ 14
մանկունքն հաղորդեցին արեան եւ մարմնոյ,
եւ ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղեւ
նոցունց. զի մահուան իւրով խափանեսցէ զայն
որ զիշխանութիւն մահուան ունէր, այսինքն է՝
զսատանայ. եւ ազատեսցէ զայնոսիկ որ մահուան 15
երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք
'ի ծառայութիւն։ Քանզի ոչ երբեք զհրեշտակաց 16
բռնան հարկանէ, այլ զզաւակէն Աբրահամու
բռնան հարկանէ. ուստի պարտ իսկ էր նմա 17
ամենայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի,
եւ հաւատարիմ քահանայապետ յաստուածակոյս
կողմանէ անտի, առ 'ի քաւելոյ զմեղս
ժողովրդեանն։ Զի որով ինքն չարչարեցաւ՝ ընդ 18
փորձ անկեալ, կարող է եւ փորձանաւորացն
օգնական լինել։

ԳԼՈՒԽ Գ

Դ Ուստի, եղբարք սուրբք, երկնաւոր կոչմանն 1
բաժանորդք, հայեցարուք ընդ Առաքեալն եւ
ընդ քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ
ընդ Յիսուս Քրիստոս. որ հաւատարիմ է արարչին 2
իւրոյ, որպէս եւ Մովսէս յամենայն տան
նորա. զի առաւել եւս փառաց քան զՄովսէս 3
արժանի եղեւ, որչափ առաւել պատիւ ունիցի
քան զտունն՝ տանն առնելին. զի ամենայն տուն 4
կազմի յումէ կազմի. իսկ որ զամենայնն արար,
Աստուած է։ Մովսէս՝ հաւատարիմ է յամենայն 5
տան նորա՝ իբրեւ զծառայ, առ 'ի վկայութիւն
բանից ասացելոց. այլ Քրիստոս իբրեւ 6
որդի 'ի վերայ տան իւրոյ, որոյ տունն՝ մեք իսկ
եմք. միայն թէ զհամարձակութիւն եւ զպարծանս
յուսոյն մինչեւ 'ի վախճան հաստատուն
ունիցիմք։ Վասն որոյ որպէս ասէ Հոգին սուրբ. 7

8 Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիջիք. մի խստացուցանէք
զսիրտս ձեր իբրեւ 'ի դառնութեանն՝
9 յաւուրն փորձութեան յանապատի. ուր փորձեցին
զիս հարքն ձեր. քննեցին զիս՝ եւ տեսին
10 զգործս իմ զքառասուն ամ. վասն որոյ ատաղկացայ
ազգին այնմիկ, եւ ասացի. միշտ մոլորեալ
են սրտիւք. եւ նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս
11 իմ. որպէս երդուայ 'ի բարկութեան
իմում թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։
12 Տեսէք, եղբարք, գուցէ երբեք լինիցի յումեք Եզ.
'ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան՝ ապստամբ
13 լինել յԱստուծոյ կենդանւոյ. այլ մխիթարեցէք
զմիմեանս զօրհանապազ՝ մինչեւ
այսօրդ ասասցի կոչ. զի մի ոք խստասցի 'ի ձէնջ
14 խաբէութեամբ մեղաց։ Քանզի բաժանորդք եղաք
Քրիստոսի. միայն թէ՝ զսկիզբն հաստատութեանն
մինչեւ 'ի վախճան պինդ կալցուք.
15 յասելն. Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիջիք՝ մի
խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ 'ի դառնութեանն։
16 Քանզի ոմանք լուան՝ եւ դառնացուցին,
այլ ոչ ամենեքեան որ ելեալ էին յԵգիպտոսէ
17 'ի ձեռն Մովսիսի։ Յո՞յր ատաղկացաւ
զքառասուն ամն. ոչ ապաքէն 'ի յանցուցելոցն,
18 որոց ոսկերքն անկան յանապատի անդ։ Ո՞ւմ
երդուաւ չմտանել 'ի հանգիստն իւր, եթէ ոչ
19 անհաւանիցն. եւ տեսանեմք, զի ոչ կարացին
մտանել՝ վասն անհաւատութեանն։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Երկիցուք այսուհետեւ, գուցէ 'ի թողուլ զաւետիսն՝ Ե
'ի մտանելոյ 'ի հանգիստ նորա, գտանիցի
2 ոք 'ի ձէնջ նուազեալ. քանզի եմք աւետարանեալք՝
որպէս եւ նոքայն. այլ նոցա ոչ ինչ
օգնեաց լուր բանին՝ չամփոփելոյն 'ի հնազանդութիւն
3 հաւատոց։ Այլ մեք մտանեմք 'ի հանգիստն,
որք հաւատացաքս՝ որպէս եւ ասացն.
թէ որպէս երդուայ 'ի բարկութեան իմում, թէ
մտցեն 'ի հանգիստ իմ. թէպէտ եւ արգիւնքն
4 'ի սկզբանէ աշխարհի լինեալ էին. քանզի ասէ ուրեք
վասն աւուրն եօթներորդի այսպէս. Եւ
հանգեաւ Աստուած յաւուրն եօթներորդի յամենայն
5 գործոց իւրոց. եւ աստ դարձեալ ասէ՝
6 Թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։ Եւ արդ քանզի արգելեալ
ոմանց մտանել 'ի նա, եւ որք յառաջագոյն
աւետարանեալքն էին՝ չմտին վասն անհաւանութեանն.
7 դարձեալ այլ օր սահմանէ՝ զայսօրն
'ի Դաւիթ, եւ ասէ՝ յետ այնչափ ժամանակաց,
որպէս յառաջագոյն ասաց. Այսօր եթէ
ձայնի նորա լուիջիք՝ մի խստացուցանէք զսիրտս
8 ձեր։ Զի եթէ զնոսա Յեսուայ հանգուցեալ էր,
ապա վասն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այնո-
9 րիկ։ Արդ ապաքէն նուազեալ է շաբաթութիւն ժո-

զանգստեանն Աստուծոյ. զի որ եմուտ 'ի հան- 10
գիստն նորա, եւ նա հանգեաւ 'ի գործոց
Կ.Զ. անտի, որպէս եւ Աստուած յիւրոցն։

Զ Փութասցուք այսուհետեւ մտանել յայն հան- 11
գիստ. զի մի ոք ընդ նոյին օրինակաւ անհաւա-
նութեանն անկանիցի. զի կենդանի է բանն Աս- 12
տուծոյ եւ ազդող եւ հատու քան զամենայն
սուր երկսայրի, եւ անցանէ մինչեւ ցորոշումն
շնչոյ եւ ոգւոյ եւ յօդից եւ ուղղոյ. եւ քննիչ
է մտաց եւ խորհրդոց սրտից։ Եւ չիք արարած 13
աներեւոյթ յերեսաց նորա, այլ ամենայն ինչ
մերկապարանոց կայ առաջի աչաց նորա՝ զորմէ
մեր բանքս են։ Ունիմք այսուհետեւ քահանայա- 14
պետ մեծ՝ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս զՈրդի
Աստուծոյ. պինդ կալցուք զխոստովանութիւնս.
քանզի ոչ եթէ ունիմք քահանայապետ, որ չիցէ 15
կարող չարչարակից լինել տկարութեանց մերոց.
այլ փորձ է ամենայնիւ ըստ նմանութեան ա-
ռանց մեղաց։

ԶԿ Մատիցուք այսուհետեւ համարձակութեամբ 16
առաջի աթոռոյ շնորհացն նորա, զի ընկալցուք
ողորմութիւն, եւ գտցուք շնորհս 'ի դէպ ժա-
մանակի օգնականութեան։

ԳԼՈՒԽ Ե

Զի ամենայն քահանայապետ 'ի մարդկանէ 1
առեալ՝ վասն մարդկան կայ յաստուածակոյս
կողմն անդր, զի մատուսցէ պատարագս եւ զոհս
վասն մեղաց. չափով չարչարակից կարող է լի- 2
նել տգիտաց եւ մոլորելոց. քանզի եւ ինքն իսկ
տկարութեամբ զգածեալ է։ Վասն այնորիկ 3
պարտ է՝ որպէս վասն ժողովրդեանն, նոյնպէս
եւ ընդ անձին մատուցանել պատարագս վասն
մեղաց։ Եւ ոչ եթէ անձամբ ոք առնու պատիւ, 4
այլ կոչեցեալն յԱստուծոյ՝ որպէս եւ Ահարոն.
Նոյնպէս եւ Քրիստոս, ոչ եթէ անձին ինչ շուք 5
եդ լինել քահանայապետ, այլ որ խօսեցաւն առ
նա, թէ որդի իմ ես դու, ես այսօր ծնայ զքեզ.
որպէս եւ 'ի միւսումն ասէ. Դու ես քահանայ 6
յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։ Որ յա- 7
ւուրս մարմնոյ իւրոյ՝ աղօթս եւ պաղատանս
առ այն որ կարօղն էր ապրեցուցանել զնա 'ի
մահուանէ, ուժգին գոչմամբ եւ արտասուօք
մատուցանէր. եւ լսելի լինէր առ լաւութեանն.
Թէպէտ եւ որդի է, ուսաւ 'ի չարչարանաց ան- 8
տի զհնազանդութիւն. Եւ իբրեւ կատարեցաւ՝ 9
եղեւ ամենայն հնազանդելոց իւրոց պատճառ
փրկութեանն յաւիտենից, եւ անուանեցաւ 10
յԱստուծոյ քահանայապետ յաւիտենից ըստ
կարգին Մելքիսեդեկի։

Է Վասն որոյ բազում են մեզ բանք, եւ դժուա- 11
ԶԳ րամեկնելիք 'ի մեկնել. քանզի խօթամիտ եղե-
12 րուք լսելեօք. փոխանակ զի պարտ էր ձեզ լի-
նել վարդապետս վասն ժամանակին, դարձեալ
պիտոյ է ձեզ ուսանել՝ թէ զինչ են նշանագիրք
սկզբան բանիցն Աստուծոյ. եւ եղերուք կարօտք
13 կաթին, եւ ոչ հաստատուն կերակրոյ։ Զի ա-
մենայն որ կաթնկեր է՝ տգէտ է բանին արդա-
14 րութեան, քանզի տղայ է. այլ կատարելոցն է
հաստատուն կերակուր. որոց՝ վասն 'ի չափու
հասանելոյ՝ ճաշակելիքն կիրթ են ընտրութեան
բարւոյ եւ չարի։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Վասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն Քրիստո-
սի՝ 'ի կատարումն եկեսցուք. մի միւսանգամ
արկանել հիմն ապաշխարութեան 'ի մեռելոտի
գործոց անտի, եւ հաւատոյն որ յԱստուած,
2 եւ մկրտութեանցն վարդապետութեան, եւ ձեռ-
նադրութեան ձեռաց, եւ յարութեան մեռելոց,
3 եւ դատաստանին յաւիտենից։ Եւ զայդ արա-
4 սցուք զայն՝ եթէ Աստուած հրամայեսցէ. քանզի
անհնար է միանգամ մկրտելոցն, որ ճաշակեցին
յերկնաւոր պարգեւացն, եւ հաղորդք եղեն
5 Հոգւոյն սրբոյ, եւ զգեղեցիկ բանն Աստուծոյ
ճաշակեալ ճաշակեցին, եւ զզօրութիւնս հան-
6 դերձելոյ աշխարհին, եւ կործանեցին, միւսան-
գամ նորոգել յապաշխարութիւն, եւ վերստին
'ի խաչ հանել անձանց զՈրդին Աստուծոյ, եւ
7 դարձեալ խայտառակել։ Քանզի երկիր որ ըմ-
պիցէ զանձրեւ բազում անգամ եկեալ 'ի վերայ
նորա, եւ ծնանիցի դալարիս շայեկանս նոցա՝
վասն որոյ գործիցին, ընդունի զօրհնութիւն
8 յԱստուծոյ. իսկ որ բերէ փուշ եւ տատասկ՝
անպիտան է եւ մերձ յանէծս, եւ վախճան նո-
րա յայրումն։

9 Բայց հաստատեալ եմք վասն ձեր, սիրելիք, Զ.Զ.
'ի լաւ անդր եւ որ լին է փրկութեամբ. զի թէ-
10 պէտ եւ այսպէս խօսիմք, ոչ եթէ անիրաւ ինչ
է Աստուած՝ մոռանալ զգործս ձեր եւ զսէրն
զոր ցուցէք յանուն նորա. զի պաշտեցէք զսուրբ-
11 սն եւ պաշտէք. եւ մեք ըղձամք, զի իւրա-
քանչիւր ոք 'ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ 'ի
12 հաստատութիւն յուսոյն մինչեւ ցվախճան. զի
մի հեղգացեալք լինիցիք։

Նմանողք եղերուք այնոցիկ որ հաւատովքն Ը
եւ երկայնմտութեամբ ժառանգեցին զաւետիսն.
13 զի Աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն Աստու-
ծոյ՝ քանզի յայլ ոք 'ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ,
14 յանձն իւր երդուաւ, եւ ասէ. Այո՝ օրհնելով
օրհնեցից զքեզ, եւ բազմացուցանելով բազմա-
15 ցուցից։ Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս
16 աւետեացն։ Արդարեւ մարդիկ որ ինչ 'ի վեր է
քան զինքեանս՝ յայն երդնուն. եւ ամենայն հա-

կատարելութեան նորա վճիռ 'ի հաստատութիւն․
երդումն է․ որով առաւել ևս կամեցեալ Աս- 17
տուծոյ՝ ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեացն
զհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ․ միջնոր-
դեաց երդմամբ․ Զի երկու անփոփոխելի իրօքն՝ 18
որովք անհնար էր ստել Աստուծոյ, հաստա-
տուն մխիթարութիւն ունիցիմք․ որք ապա-
ւէն եղեալք բուռն հարկանել զհանդերձեալ
յուսոյն, զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և 19
անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց․ որ և մտա-
նիցէ 'ի ներքին կողմն վարագուրին, ուր կարա- 20
պետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կար-
գին Մելքիսեդեկի եղև քահանայապետ յաւի-
տենից․

ԳԼՈՒԽ Է

Թ Քանզի այս Մելքիսեդեկ՝ թագաւոր էր Սա- 1
ղիմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ․ որ ել
ընդ առաջ Աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր
'ի կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա․
որում և տասանորդս յամենայնէ ետ Աբրա- 2
համ․ Նախ թարգմանի թագաւոր արդարու-
թեան, ապա թագաւոր Սաղիմայ՝ որ է թագա-
ւոր խաղաղութեան․ անհայր՝ անմայր՝ չհամա- 3
րեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց և ոչ
կատարած կենաց․ նմանեալ որդւոյն Աստուծոյ՝
կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր․ Արդ տեսէք 4
որպիսի ոք էր սա, որում և Աբրահամ տասա-
նորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն․ և որք 5
յորդւոցն Ղևեայ զքահանայութիւնն առնուն,
պատուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ
օրինացն, այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց․ թէ-
պէտ և ելեալ իցեն յերանացն Աբրահամու․
Իսկ չհամարեալն յազգս 'ի նոցանէ՝ տասանոր- 6
դեաց զԱբրահամ, և զնա որոյ զաւետիսն ըն-
կալեալ էր՝ օրհնեաց․ զի առանց ամենայն հա- 7
կառակութեան՝ նուաղն 'ի լաւէ անտի օրհնի-
ցի․ Եւ աստ մարդիք մահկանացուք տասանորդս 8
առնուն, բայց անդ վկայեցաւ թէ կենդանի է․
և որպէս բանից կարգ է ասել, թէ Աբրահա- 9
մու և Ղևի իսկ որ զտասանորդսն առնոյր,
տասանորդեցաւ․ զի դեռ ևս յերանս հօր իւրոյ 10
էր՝ յորժամ ընդ առաջ եղև նմա Մելքիսեդեկ․

Ժ Իսկ արդ եթէ կատարումն 'ի ձեռն Ղև- 11
տացւոց քահանայութեանն էր, քանզի ժողո-
վուրդն յայն օրէնսդրեցաւ, զինչ պիտոյ էր
ըստ կարգին Մելքիսեդեկի այլում քահանայի
յառնել, և ոչ ասել՝ եթէ ըստ կարգին Ահա-
րոնի․ Այլ 'ի փոփոխել քահանայութեանն՝ 12
հարկ էր և օրինացն փոփոխումն լինել․ զի զոր- 13
մէ այսպէս ասի, յայլմէ ազգէ կալաւ հաղոր-
դութիւն, յորմէ ոչ ոք երբեք եղև հաղորդ սե-
14 ղանոյն․ Արդ յայտ իսկ է, թէ յազգէ Յուդայ
ծագեաց Տէր մեր, յորմէ ազգէ վասն քահա-
15 նայից Մովսէս ինչ ոչ խօսեցաւ․ Եւ ևս առաւել
յայտ է՝ թէ ըստ նմանութեան Մելքիսեդեկի
16 յառնելոց է այլ քահանայ․ որ ոչ ըստ մարմնա-
ւոր պատուիրանին եղև, այլ ըստ զօրութեան
17 կենացն անվախճանից․ քանզի վկայեցաւ, թէ
դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մել-
18 քիսեդեկի․ Արհամարհութիւն լինէր առաջին
պատուիրանին՝ վասն նորին տկարութեանն և
19 անշահութեան․ քանզի ոչ ինչ կատարումն զօ-
րեցին օրէնքն, և մուտ աղնուական յուսոյն՝
20 որով մերձենամք առ Աստուած․ և այնչափ, զի
ոչ առանց երդման․ զի են ոմանք՝ որ առանց
21 երդման են կացեալ քահանայք․ Բայց սա երդ-
մամբ, 'ի ձեռն այնորիկ որ ասացն 'ի նա․ Եր-
դուաւ Տէր՝ և ոչ ևս զղջասցի, դու ես քահա-
22 նայ յաւիտեան․ Եւ այնչափ լաւագոյն ուխտի
23 եղև երաշխաւոր Յիսուս․ Եւ բազումք են կա-
ցեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել լինելոյ 'ի
24 մշտնջենաւորել․ Իսկ սա՝ վասն յաւիտեան կա-
լոյ՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն․
25 ուստի և կենդանի առնել համօրէն կարող է
զմատուցեալսն նովաւ առ Աստուած․ քանզի
միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս վասն նոցա․

26 Զի այսպիսի իսկ և վայելէր մեզ քահանայա- Ե
պետ, սուրբ, անմեղ, անարատ, զատեալ 'ի
մեղաւորաց, և բարձրացեալ քան զերկինս․
27 որում ոչ հանապազ հարկ է որպէս այլոց քա-
հանայապետից՝ նախ վասն իւրեանց մեղացն
պատարագս մատուցանել, և ապա վասն ժո-
ղովրդեանն․ իսկ սա զայն միանգամայն կատա-
28 րեաց, զի զանձն իւր մատոյց պատարագ․ Օ-
րէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս
զգանձեալս տկարութեամբ, իսկ բանն երդման
յետ օրինացն՝ զորդի որ յաւիտեան կատա-
րեալ է․

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ բանից գլուխ խօսեցս, այնպիսի ունիմք
քահանայապետ, որ նստաւ ընդ աջմէ մեծու-
2 թեան աթոռոյն յերկինս, սրբութեանցն պաշ-
տօնեայ, և խորանին ճշմարտութեան՝ զոր Տէրն
3 կանգնեաց և ոչ մարդ․ Զի ամենայն քահա-
նայապետ վասն մատուցանելոյ զընծայս և զպա-
տարագս կայ, ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ
4 զոր մատուցանիցէ․ Զի թէ էր յերկրի, թեր-
ևս չէր իսկ քահանայ․ զի գոյին որ մատու-
5 ցանէին ըստ օրինացն պատարագ․ որք առակաւ
և օրինակաւ պաշտէին երկնաւորացն․ որպէս
և հրամայեցաւ Մովսէսի՝ յորժամ գործելոց
էր զխորանն․ Տեսջիր, ասէ, արասցես

զամենայն ըստ օրինակին որ ցուցաւ քեզ 'ի լերինն : Բայց արդ առաւելագոյն եւս պաշտաման 6
եհաս Յիսուս, որչափ լաւագոյն եւս ուխտի է միջնորդ՝ որ 'ի յառաւել աւետիսն օրինադրեցաւ :

ՁԹ. Զի եթէ առաջինն անարատ էր, ապա երկ- 7
րորդին տեղի ոչ խնդրէր : Նա աւանիկ բամբասէ 8
զնոսա եւ ասէ . Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն, ասէ Տէր, եւ կատարեցից 'ի վերայ տանն Իսրայէլի եւ 'ի վերայ տանն Յուդայ ուխտ նոր .
ոչ ըստ ուխտին զոր եդի ընդ հարս նոցա յա- 9
ւուրն յորում առի 'ի ձեռն՝ հանել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց . եւ զի նոքա ոչ կացին յուխտին իմում, եւ ես անփոյթ արարի զնոցանէ,
ասէ Տէր ամենակալ : Այլ այս է ուխտն զոր ե- 10
դից տանն Իսրայէլի յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր . տաց զօրէնս իմ 'ի միտս նոցա, եւ 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա . եւ եղէց նոցա Աստուած,
եւ նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ . Եւ ոչ եւս 11
ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր, եւ իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, եւ ասիցեն թէ ծանիր զՏէր . զի ամենեքին ծանիցեն զիս 'ի փոք-
րկանց մինչեւ ցմեծամեծս նոցա . զի քաւիչ 12
եղէց անիրաւութեանց նոցա, եւ զմեղս նոցա
եւ զանօրէնութիւնս այլ ոչ եւս յիշեցից : Առ 13
ասելովն նոր՝ հնացոյց զառաջինն, եւ որ հնա-
Վ.Զ. նայն եւ ծերանայ՝ մերձ է յապականութիւն :

ԳԼՈՒԽ Թ

Ունէր ուրեմն եւ առաջինն իրաւունս պաշտա- 1
ման յայնժամ զաշխարհական սրբութիւնն :
Զի խորանն առաջին հանդերձեցաւ այսպէս, 2
յորում աշտանակն եւ սեղանն եւ հացն նուի-
րաց, որ սրբութիւնն կոչէր . եւ յետ երկրորդ 3
վարագուրին՝ խորանն որ կոչէր սրբութիւն սըր-
բութեանց . յորում կայր բուրվառն ոսկի . եւ 4
տապանն կտակարանաց պատեալ ներքոյ եւ արտաքոյ ոսկւով . յորում սափորն ոսկի լի մանանայիւ, եւ գաւազանն Ահարոնի որ ծաղկեցաւ,
եւ տախտակք կտակարանացն . եւ 'ի վերայ նո- 5
րա քերովբէքն փառաց՝ որ հովանի ունէին 'ի վերայ քաւութեանն . վասն որոյ ոչ է այժմ ա-
սել մի ըստ միոջէ : Եւ այն ամենայն իբրեւ այն- 6
պէս հանդերձեալ կայր . յառաջին խորանն յամենայն ժամ մտանէին քահանայքն զպաշտա-
մունսն կատարել . բայց յերկրորդն՝ մի անգամ 7
'ի տարւոջն քահանայապետն . եւ զայն ոչ առանց արեան, զոր մատուցանէր վասն իւր եւ
վասն ժողովրդեանն անգիտութեան : Զայս ցու- 8
ցեալ Հոգւոյն սրբոյ՝ մինչ չեւ յայտնեալ էր ճանապարհ սրբութեանցն . քանզի դեռ առաջին
խորանն ունէր զհաստատութիւն, որ է առակ 9
ժամանակին որ առաջի կայր . յորում պատարագքն եւ զոհք մատչէին, որք ոչ կարէին ըստ միտս կատարել զպաշտօնեայն, բայց միայն կե-
10 րակրովք եւ ըմպելեօք եւ պէսպէս մկրտութեամբք, մարմնոյ արդարութիւնքն՝ որ մինչեւ 'ի ժամանակս ուղղութեանն 'ի վերայ կային :

11 Այլ Քրիստոս եկեալ քահանայապետ հան- ԺԲ
դերձելոցն բարեաց, մեծաւ եւ կատարելով եւ անձեռագործ խորանաւն, այս ինքն է՝ որ ոչ
12 յայսց արարածոց, եւ ոչ արեամբ նոխազաց եւ զուարակաց, այլ իւրով արեամբն եմուտ մի անգամ 'ի սրբութիւնսն, յաւիտենական գտեալ
13 զփրկութիւն : Զի թէ արիւն ցլուցն եւ նոխազաց եւ մոխիր երինջոյն ցանեալ՝ զպղծեալսն
14 սրբէր առ 'ի մարմնոյ սրբութենէ, ո՞րչափ եւս առաւել արիւնն Քրիստոսի, որ 'ի ձեռն Հոգւոյն յաւիտենականի մատոյց զանձն անարատ պատարագ Աստուծոյ, սրբեսցէ զխիղճ մտաց ձերոց 'ի մեռելոտի գործոց անտի՝ պաշտել զԱս-
15 տուած կենդանի : Եւ վասն այնորիկ նորոյ ուխտին է միջնորդ . զի յորժամ մահ լինիցի՝ 'ի փըրկութիւն վասն առաջին ուխտին յանցանաց, զաւետիսն առցեն հրաւիրեալքն 'ի ժառանգու-
16 թիւնն յաւիտենից : Քանզի ուր կտակ է, հարկ
17 է զմահ 'ի մէջ բերել զկտակողին . զի կտակ՝ յետ մահու հաստատուն է . ապա թէ ոչ զինչ իցէ հաստատուն մինչ կտակօղին կենդանի է .
18 ուստի եւ ոչ առաջինն առանց արեան նորոգէր :
19 Քանզի իբրեւ պատմեցաւ ամենայն պատուիրանք օրինացն 'ի Մովսէսէ ժողովրդեանն, առեալ զարիւն ցլուցն եւ նոխազացն՝ ջրով եւ բրդով կարմրով եւ զոպայիւ, զկտակարանսն
20 իսկ եւ զամենայն ժողովրդեամբն սրսկեաց, եւ ասէ . Այս է արիւն կտակին՝ զոր պատուիրեաց
21 ձեզ Աստուած : Եւ զխորանն, եւ զամենայն կահիւ սպասուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն .
22 եւ գրեթէ ամենայն ինչ արեամբն սրբէր ըստ օրինացն, եւ առանց հեղման արեան չլինէր թո-
23 ղութիւն : Ապա հարկ էր օրինակացն՝ այնոցիկ սոցին սրբել, եւ բուն իսկ երկնաւորացն՝ ա-
24 ռաւել եւս պատարագօք քան զնոյնս . զի ոչ եթէ 'ի ձեռագործ սրբութիւնսն եմուտ Քրիստոս՝ յօրինակս ճշմարտութեանն, այլ 'ի բուն իսկ յերկինս՝ յանդիման լինել երեսացն Աս-
25 տուծոյ վասն մեր : Ոչ զի բազում անգամ մատուցանիցէ զանձն պատարագ՝ որպէս քահանայապետն որ մտանէր 'ի սրբութիւն սրբու-
26 թեանցն ամի ամի արեամբ օտարաւ . ապա թէ ոչ՝ պարտ էր նմա բազում անգամ չարչարել 'ի սկզբբանէ աշխարհի . բայց արդ աւասիկ մի անգամ 'ի կատարած յաւիտենից յանդրդութիւն
27 մեղաց իւրով պատարագաւն յայտնեալ է : Եւ զոր օրինակ կայ ձեռս մարդկան մի անգամ մե-
28 ռանել, եւ յետ այնորիկ դատաստան, նոյնպէս

եւ Քրիստոս մի անգամ մատուցեալ պատարագ
առ 'ի բառնալոյ զմեղս բազմաց · խոկ յերկրորդումն
առանց մեղաց յայտնեսցի այնոցիկ՝ որ
ակն ունիցին նմա հաւատովք 'ի փրկութիւն ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

ը Քանզի զստուեր հանդերձելոց բարեացն ունէին 1
օրէնքն, եւ ոչ զնոյն կերպարանս իրացն ·
ամ ամի զնոյն պատարագս մատուցանէին յանդ,
որք ոչ էին կարող զմատուցեալսն կատարել · ապա 2
թէ ոչ՝ դադարէին 'ի մատուցանելոյ, վասն
եւ ոչ մի ինչ այնուհետեւ խիղճ՝ մեղաց ունելոյ՝
պաշտօնէիցն մի անգամ սրբեցելոց · այլ՝ անդէն 3
'ի նմին 'ի յիշատակս մեղացն կային ամ ամի ·
քանզի ոչ կարէր արիւն նոխազացն եւ ցլուցն 4
բառնալ զմեղս ։

ԾԴ Վասն որոյ 'ի մտանելն խօսէր յաշխարհ՝ ասէ 5
· Զոհս եւ զպատարագս ոչ կամեցար · բայց
մարմին հաստատեցեր ինձ · ընդ ողջակէզս եւ 6
ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար · յայնժամ ասացի՝ 7
թէ աչաւասիկ եկի · 'ի գլուխ գրոց գրեալ
է վասն իմ, առնել զկամս քո Աստուած ։ Վերագոյն 8
ասէ, թէ ընդ զոհս եւ ընդ պատարագս
եւ ընդ ողջակէզս եւ ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար,
եւ ոչ կամեցար որք ըստ օրինացն մատուչէին
· ապա ասէ, Աչաւասիկ գամ առնել զկամս 9
քո Աստուած · մերժէ զառաջինն, զի զերկրորդն
հաստատեսցէ · որով կամօք եւ մեք սրբեցաք 'ի 10
ձեռն պատարագի մարմնոյն Յիսուսի Քրիստոսի
մի անգամ ։ Եւ ամենայն քահանայապետ կայ հանապազորդ 11
'ի պաշտաման, եւ զնոյն պատարագս
մատուցանէ բազում անգամ, որք ոչ երբէք կարող
էին բառնալ զմեղս · խոկ սա՝ զմին վասն մեղաց 12
մատոյց պատարագ, եւ մշտնջենաւոր նըստաւ
ընդ աջմէ Աստուծոյ · եւ այսուհետեւ ակն 13
ունի՝ մինչեւ դիցին թշնամիք իւր 'ի ներքոյ ոտից
իւրոց · քանզի միով պատարագաւ կատարեաց 14
զսրբեալսն 'ի մշտնջենաւորս ։ Ապա՛ վկայէ մեզ 15
եւ Հոգին սուրբ՝ յետ ասելոյ յառաջագոյն, եթէ 16
այս է ուխտն՝ զոր ուխտեցից ընդ նոսա,
յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր · տաց զօրէնս
իմ 'ի սիրտս նոցա, եւ 'ի խորհուրդս նոցա գրեցից
զնոսա · ապա ասէ՝ թէ զմեղս նոցա եւ զանօրէնութիւնս 17
նոցա այլ ոչ եւս յիշեցից · խոկ 18
ուր թողութիւն է, ոչ եւս պիտոյ է վասն մեղաց
ԾԵ պատարագ ։

Ունիմք այսուհետեւ, եղբարք, համարձակութիւն 19
'ի մուտս սրբութեանցն արեամբն Յիսուսի,
զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ 20
եւ կենդանի 'ի ձեռն վարագուրին, այսինքն է՝
մարմնոյն իւրոյ · եւ քահանայ մեծ 'ի վերայ 21
տանն Աստուծոյ · մատիցուք ճշմարիտ սրտիւ · 22
լրութեամբ հաւատոց, ցօղեալ զսիրտս 'ի
խղճէ չարեաց եւ լուացեալ զմարմին 'ի ջուրն
23 սրբութեան · ունիցուք զխոստովանութիւն
անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստացաւն ։

24 Եւ զգուշասցուք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ ԾԶ
25 եւ գործոց բարեաց · եւ մի թողցուք զժողովս
միմեանց, որպէս սովոր են ոմանք · այլ
մխիթարեսցուք, եւ այնչափ եւս առաւել՝ որչափ
26 տեսանիցէք զօրն մերձեալ ։ Զի կամակար
մեղք եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութեան
գիտութեան ճշմարտութեանն՝ այնուհետեւ ոչ
27 եւս պիտոյ է վասն մեղաց պատարագ · այլ ահեղ
ակնկալութիւն դատաստանին, եւ նախանձ
28 հրոյն որ ուտելոց է զհակառակորդսն ։ Արհամարհեալ
ուրուք զօրէնսն Մովսեսի, առանց ողորմութեանց՝
առ երկուք կամ երիւք վկայիւք մեռանէր
29 · խոկ որչափ առաւել պատժոց արժանի
համարիցիք զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն
եհար, եւ զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ՝
որով սրբեցաւն, եւ զՀոգին շնորհաց
30 թշնամանեաց ։ Ապա՛ գիտեմք զայն որ ասացն ·
Իմ էն վրէժխնդրութիւնք եւ ես հատուցից,
ասէ Տէր · եւ դարձեալ՝ թէ դատի Տէր զժողովուրդ
31 իւր ։ Ահ մեծ է անկանել 'ի ձեռս Աստուծոյ
կենդանւոյ ։

32 Արդ յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս, յորս ԾԷ
լուսաւորեալք բազում մարտից եւ չարչարանաց
33 համբերէք · մերթ 'ի նախատինս եւ 'ի նեղութիւնս
խայտառակեալք, մերթ կցորդք այնպիսեաց
34 վաստակաւորացն լինել ։ Քանզի եւ ընդ
կապեալս չարչարեցարուք, եւ զյափշտակութիւն
ընչից ձերոց խնդութեամբ ընկալարուք ·
քանզի գիտէիք թէ լաւագոյն եւս առաւելու
ունիք անձանց յերկինս, ուր կայն եւ մնայ ։
35 Արդ մի մերժէք 'ի ձէնջ զհամարձակութիւնն
ձեր, յորում կայ մեծայ վարձուց հատուցումն ·
36 պիտոյ է ձեզ համբերութիւն, զի զկամս Աստուծոյ
37 արարեալ հասջիք աւետեացն · զի փոքր
մի եւս եւս քան որչափ, որ գալոցն իցէ՝ եկեսցէ
38 եւ ոչ յամեսցէ · Զի արդարն իմ 'ի հաւատոց
կեցցէ · եւ եթէ յերկմտոս ոք իցէ, ոչ հաճեսցի
39 ընդ նա անձն իմ ։ Բայց մեք ոչ եթէ երկմտութեամբ
եմք 'ի կորուստ, այլ հաւատովք 'ի փրկութիւն
հոգւոց ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Զինչ են հաւատք, եթէ ոչ՝ յուսացելոց իրաց ԾԸ
հաստատութիւն, եւ յանդիմանութիւն
2 որոց ոչն երեւին · զի նովաւ վկայեցան առաջինքն
3 ։ Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանս
բանիւ Աստուծոյ, յաներեւութից

րեւելիքս եղեն։ Հաւատովք լաւ պատարագս 4
էլ քան զԿայէն մատուցանէր Աստուծոյ.
ով վկայեցաւ իսկ արդար լինել. զի 'ի վերայ
պատարագացն եղեւ վկայութիւնն յԱստու-
ոյ. զի թէպէտ եւ մեռաւ 'ի նմին, սակայն տա-
կաւին խօսի։ Հաւատովք Ենովք փոխեցաւ, զի 5
զմահ ճաշակեսցէ. եւ ոչ ուրեք գտանէր.
նզի փոխեաց զնա Աստուած. եւ յառաջ քան
զփոխելն նորա՝ վկայեցաւ հաճոյ լինել Աստու-
ոյ. բայց առանց հաւատոյ՝ անհնար է հաճոյ 6
լինել. այլ հաւատալ արժան է այնմ որ մերձե-
այ առ Աստուած՝ թէ է Աստուած, եւ որ խնդ-
րեն զնա՝ լինի վարձատու։ Հաւատովք ա- 7
ռեալ հրաման Նոյի՝ վասն չեւ եւս երեւելեացն՝
ւղի հարկաւ կազմէր զտապանն 'ի փրկութիւն
ան իւրոյ, որով դատեցաւ զաշխարհ. եւ հա-
ատոյն արդարութեան եղեւ ժառանգաւոր։
աւատովք՝ որ Աբրահամն կոչեցաւ՝ հնազանդէր 8
եւ ելանել 'ի տեղին զոր առնլոց էր 'ի ժառան-
ութիւն. ել գնաց՝ եւ ոչ գիտէր յո՛ երթիցէ։
աւատովք պանդխտեցաւ յերկիրն աւետեաց՝ 9
րպէս յօտարութեան. խորանօք բնակեալ Իս-
ակաւ եւ Յակոբաւ հանդերձ՝ ժառանգակցօք
ցին աւետեաց. քանզի ակն ունէր հիմամբք 10
աստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ եւ
արարիչ Աստուած է։ Հաւատովք եւ ինքն Սա- 11
՝ որ ամուլն էր՝ զօրութիւն առնլոյ զաւակի
ղեծնութեան ընդունէր, եւ 'ի տարաժամ
ասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համա-
րեցաւ զայն որ խոստացաւն. վասն որոյ եւ 'ի 12
ոջէն ծնանէին, եւ այն 'ի յանցեալ ժամանա-
. իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ,
. իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու առանց թուոյ։
առ հաւատոյ մեռան ամենեքին սոքա, եւ չեւ 13
ս ընկալեալ զաւետիսն. այլ 'ի հեռուստ տե-
ն զնոսա եւ ողջունեալ, եւ խոստովան եղեն՝
թէ օտարք եւ պանդուխտք են յերկրի. զի որք 14
յնպիսիսն խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ զգաւառ
ն խնդրեն. զի եթէ զայն յիշէին ուստի ելինն, 15
ր ժամանակ դառնալոյ անդրէն. Նա առաւել 16
զնուականի իմն ցանկացեալ են, այս ինքն է՝
րկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ համարի Աս-
տուած՝ կոչել նոցա Աստուած, քանզի պատրաս-
տեաց նոցա քաղաք։ Հաւատովք մատոյց Աբ- 17
րահամ 'ի փորձութեան իւրում զԻսահակ պա-
տարագ, եւ զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զա-
ւետիսն ընկալեալ էր. որում ասացաւն, թէ 18
յԻսահակ կոչեսցի քեզ զաւակ. եդ 'ի մտի իւ- 19
րում, թէ եւ 'ի մեռելոց կարող է յարուցանել
Աստուած. ուստի եւ յառակս իսկ ընկալաւ
զնա։ Հաւատովք վասն հանդերձելոց իրաց՝ 20
օրհնեաց Իսահակ զՅակոբ եւ զԵսաւ։ Հաւա- 21
տովք Յակոբ 'ի մեռանելն իւրում՝ զիւրաքան-
չիւր որ յորդւոցն Յովսեփու օրհնեաց. եւ եր-
22 կիր եպագ 'ի ծայր գաւազանի իւրոյ։ Հաւա-
տովք Յովսէփ 'ի վախճանել իւրում՝ յիշեաց զել-
ոյն որդւոցն Իսրայէլի, եւ վասն ոսկերաց իւրոց
23 պատուիրեաց։ Հաւատովք զՄովսէս իբրեւ
ծնաւ, թաքուցին ամիսս երիս 'ի հարց իւրոց.
քանզի տեսին կայտառ զմանուկն, եւ ոչ զան-
24 գիտեցին 'ի հրամանէ թագաւորին։ Հաւատովք
Մովսէս իբրեւ անձնեայ՝ ուրացաւ կոչել որդի
25 դստերն Փարաւոնի. լաւ համարեցաւ չարչարել
ընդ ժողովրդեանն Աստուծոյ, քան առ ժամա-
26 նակ մի վայելել 'ի մեղս. կարեւոր համարեցաւ
զնախատինս Քրիստոսի, քան զմեծութիւն գան-
ձուցն Եգիպտացւոց. զի հայեցեալ ակն ունէր
27 վարձուցն հատուցման։ Հաւատովք թողոյր զեր-
կիրն Եգիպտացւոց, եւ ոչ երկնչէր 'ի ցասմանէ
թագաւորին. զի զաներեւոյթն իբրեւ զտեսեալ
28 համբերութեամբ համարեցաւ։ Հաւատովք ա-
րար զզատիկն եւ զհեղումն արեանն, զի մի սա-
29 տակիչն անդրանկաց մերձեսցի 'ի նոսա։ Հա-
ւատովք անցին ընդ ծովն Կարմիր՝ իբրեւ ընդ
ցամաք երկիր, զորոյ զփորձ առեալ Եգիպտաց-
30 ւոցն ընկղմեցան։ Հաւատովք պարիսպքն Երի-
քովի անկան, շուրջ եկեալ զնոքօք եւթն օր։
31 Հաւատովք Ռահաբ պոռնիկն ոչ կորեաւ ընդ ան-
հաւատսն, որ ընկալաւ զլրտեսսն խաղաղու-
32 թեամբ։ Եւ զի՞ եւս ասացից. զի ոչ է
բաւական ժամանակն պատմել վասն Գեդէով-
նի, Բարակայ, Սամփսոնի, Յեփթայեայ, Դաւ-
թի, եւ Սամուէլի, եւ այլոց մարգարէից.
33 Որք հաւատովք պարտեցին զթագաւորութիւնս,
գործեցին զարդարութիւն, հասին աւետեաց,
34 խցին զբերանս առիւծուց, շիջուցին զզօրու-
թիւն հրոյ, ապրեցան 'ի բերանոյ սրոյ, զօրա-
ցան 'ի տկարութենէ, եղեն զօրաւորք 'ի պատե-
35 րազմի, զբանակս օտարաց դարձուցին։ Առին
կանայք 'ի յարութենէ զմեռեալս իւրեանց. այլք
խոշտանգեցան, ոչ ընկալեալ զփրկութիւն, զի
36 լաւ յարութեան հասանիցեն։ Այլք կատականաց
եւ գանից փորձ առին, եւս եւ կապանաց եւ
37 բանտից. քարկոծ եղեն, սղոցեցան, փորձե-
ցան, սպանմամբ սրոյ մեռան, շրջեցան 'ի
մաշկս ոչխարաց եւ յայծեամս, կարօտեալք,
38 նեղեալք, չարչարեալք, որոց ոչ էր արժանի
աշխարհս. 'ի լերինս մոլորեալք եւ յայրս եւ
39 'ի խորշս երկրի։ Եւ այսոքիկ ամենեքեան
վկայեալք 'ի հաւատոց՝ ոչ ընկալան զաւետիսն.
40 քանզի Աստուած վասն մեր լաւագոյն ինչ յա-
ռաջագոյն տեսեալ էր, զի մի՛ առանց մեր կատարես-
ցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

ծէ Այսուհետեւ եւ մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեւք 1
մածեալ ունիմք զբազմութիւն վկայից, զծանրութիւն
զամենայն ՚ի բաց ընկեսցուք եւ զմեղս
կարեւորս. համբերութեամբ ընթասցուք ՚ի պատերազմ
որ առաջի կայ մեզ։ Հայեսցուք ՚ի զօրագլուխն 2
հաւատոց եւ ՚ի կատարիչն Յիսուս,
որ փոխանակ ուրախութեանն որ նմա առաջի
կայր՝ յանձն էառ զխաչն, արհամարհեաց զամօթն,
նստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Աստուծոյ։
Աչք ածէք զնմանէ, որ զայսպիսի համբերութիւն 3
՚ի մեղաւորաց հակառակութենէ անտի
կրեաց· զի մի աշխատք լինիջիք անձամբք ձերովք
եւ լքանիցիք· զի չեւ եւս արեամբ չափ 4
պատերազմեալ՝ հակառակ կացէք մեղացն, եւ 5
մոռացարուք զմխիթարութիւնն՝ որ ընդ ձեզ
իբրեւ ընդ որդիս խօսի։

դ Որդեակ իմ, մի լքանիր ՚ի խրատու Տեառն,
եւ մի վհատիցիս յանդիմանելոյ ՚ի նմանէ· զի 6
զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի
զոր ընդունի։ Ի խրատու համբերութեամբ կացէք, 7
իբրեւ յորդիս մատուցեալ է ՚ի ձեզ Աստուած։
Ո՞ր որդի է՝ զոր ոչ խրատիցէ հայր· զի եթէ առանց 8
խրատու լինիցիք, որով ամենեքին բաժանորդք
եղեն, ապա խորթք իցէք՝ եւ ոչ որդիք։
Զի եթէ ՚ի մարմնաւոր հարցն մերոց զոր ունիմք 9
խրատիչս՝ պատկառեմք, ո՞րչափ եւս առաւել
հնազանդեսցուք հօրն հոգւոց՝ եւ կեցցուք· զի 10
նոքա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց իւրեանց
խրատէին, իսկ նա՝ վասն օգտի, առ ՚ի
ընդունելոյ զսրբութիւն նորա։ Ամենայն խրատ 11
առ ժամանակն ոչ ուրախութեան թուի՝ այլ
տրտմութեան· բայց յետոյ պտուղ խաղաղութեան՝
նոցա կրթեցելոցն հատուցանէ յարդարութիւն։
Վասն որոյ զձեռս լքեալս եւ զծունկս 12
կթոտս հաստատեցէք· եւ շաւիղս ուղիղս արարէք 13
ոտից ձերոց, զի մի որ կաղն իցէ գլորեսցի,
այլ մանաւանդ բժշկեսցի։ Զխաղաղութեան 14
զհետ երթայք ընդ ամենեսին՝ եւ զսրբութեան,
առանց որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր։

ծը Զգոյշ լերուք, գուցէ ոք յետնեալ գտանիցի 15
՚ի շնորհացն Աստուծոյ· մի ոք արմատ դառնութեան
՚ի վեր երեւեալ նեղիցէ, եւ նովաւ բազումք
պղծիցին։ Մի ոք պոռնիկ եւ պիղծ իբրեւ 16
զԵսաւ, որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութիւնն
վաճառեաց· գիտէք՝ զի թէպէտ եւ յետոյ 17
կամեցաւ ժառանգել զօրհնութիւնն, խոտան
գտաւ· զի եւ ապաշխարութեան տեղի ոչ
եգիտ, թէպէտ եւ արտասուօք խնդրեաց զնա։

ծթ/դ Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի, 18
որ հրոյն վառեալ էր եւ մգով եւ մառախղով
եւ խաւարաւ եւ մթով, եւ փողոյ հնչէր եւ 19
բարբառ պատգամացն· ուստի ոչ լուանն՝ հրաժարեցին,
զի մի կրկնեսցի առ նոսա բանն·
20 քանզի ոչ հանդարտէին հրամանին· թէպէտ եւ
գազան մերձենայր ՚ի լեառնն՝ քարկոծ լինէր·
21 եւ այնպէս ահագին էր տեսիլն, զի եւ Մովսէս
22 ասէր, թէ զահի հարեալ եմ եւ դողամ։ Այլ
մատուցեալ էք ՚ի Սիովն լեառն, եւ ՚ի քաղաք
Աստուծոյ կենդանւոյ յԵրուսաղէմ՝ յերկինս,
23 եւ ՚ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, եւ յեկեղեցիս
անդրանկաց գրելոց յերկինս, եւ առ դատաւորն
ամենեցուն Աստուած, եւ յոգիս արդարոց
24 կատարելոց, եւ ՚ի նորոյ կտակարանաց
միջնորդն Յիսուս, եւ ՚ի հեղումն արեան նորա՝
25 որ առաւել խօսի քան զՀաբելին։ Զգոյշ լերուք՝
գուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ որ խօսեցաւն·
զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել հրաժարեալք
յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման տայր,
ո՞րչափ եւս առաւել մեք՝ եթէ յերկնաւորէն թի-
26 կունս դարձուցանիցեմք։ Որոյ ձայնն զերկիր
շարժեաց յայնժամ, եւ այժմ խոստացեալ է եւ
ասէ· Միւսանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝
27 այլ եւ զերկինս։ Այլ միւսանգամն յայտ առնէ
զշարժելոցն՝ իբրեւ զեղելոց փոփոխումն, զի
28 հաստատունն կացցեն անշարժքն։ Վասն որոյ
թագաւորութիւն անշարժ ընկալեալ՝ ունիցուք
զշնորհսն, որով պաշտեմք զԱստուած հաճութեամբք՝
29 ահիւ եւ դողութեամբ· քանզի
Աստուած մեր հուր ծախիչ է։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եղբայրսիրութիւն հաստատեսցի առ ձեզ· կ
2 զօտարասիրութիւն մի մոռանայք, զի այնու ոմանք
3 յանդէտս ընկալան զհրեշտակս։ Յուշ լիցին
ձեզ կապեալքն՝ որպէս թէ դուք ընդ նոսա
կապեալք իցէք, եւ չարչարեալքն՝ որպէս թէ
4 եւ դուք իսկ մարմնաւորք էք։ Պատուական է
ամուսնութիւն ամենեւին, եւ սուրբ անկողինք·
բայց զպոռնս եւ զշնացողս դատի Աստուած։
5 Բարք անարծաթասէրք լինիցին, բաւական համարել
որչափ ինչ ՚ի ձեռս իցէ· քանզի ինքն իսկ
ասաց· Ոչ թողից զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարից·
6 որպէս համարձակ լիցուք ասել· Տէր է իմ օգնական՝
եւ ոչ երկեայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ։
7 Յիշեսցէք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ
զբանն Աստուծոյ· հայեցեալք յելս գնացից նոցա,
8 նմանօղք եղերուք հաւատոցն։ Յիսուս
Քրիստոս երէկ եւ այսօր, նոյն եւ յաւիտեանս։
9 Յուսմունս պէսպէս եւ յօտարոտս մի զանգաղէք·
զի լաւ է շնորհօք հաստատել զսիրտս,
եւ ոչ կերակրովք· որովք ոչ ինչ օգտեցան որք
այնպէս գնացին։

10 Ունիմք մեք սեղան, ուստի ոչ ունին իշխանութիւն
ճաշակել՝ որք պաշտեն զպաշտօն խո- կա/ե

բանին : Զի որոց անասնոց մտանէր արիւն 'ի 11
սրբութիւնն՝ վասն մեղաց 'ի ձեռն քահանայապետին,
նոցուն մարմինք այրէին արտաքոյ բանակին ·
վասն որոյ եւ Յիսուս, զի սրբեսցէ իւրով 12
արեամբն զժողովուրդն, արտաքոյ դրանն
չարչարեցաւ : Արդ եկայք ելցուք առ նա արտաքոյ 13
բանակին, առեալ զնախատինս
նորա · քանզի ոչ եթէ ունիմք քաղաք որ աստէն 14
մնալոց իցէ, այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք :
Արդ 'ի ձեռն նորա մատուսցուք պատարագ օրհնութեան 15
յամենայն ժամ Աստուծոյ, այս ինքն
է՝ զպտուղ շրթանց խոստովանելոց յանուն նորա :
Զբարերարութիւն եւ զհաղորդութիւն մի 16
մոռանայք, զի ընդ այնպիսի պատարագս հաճի
Աստուած : Անձնդիր լերուք առաջնորդաց ձերոց 17
եւ հպատակ կացէք նոցա · զի նոքա տքնին
վասն ոգւոց ձերոց՝ որպէս թէ համարս տալոց
իցեն ընդ ձեր · զի խնդութեամբ արասցեն զայն՝
եւ մի հառաչելով · զի այն ոչ յօգուտ ձեր է :

18 Աղօթս արարէք վասն մեր · զի հաստատեալ եմք
գիտեմք՝ եթէ բարւոք միտս ունիմք · յամենայնի
19 կամիմք բարւոք գնալ ցուցանել · եւ առաւել
աղաչեմ՝ զի զայն առնիցէք · զի վաղագոյն
պատսպարեսցայց ձեզ :

20 Եւ Աստուած խաղաղութեան՝ որ եհան 'ի մեռելոց
զհովիւն հօտից՝ զմեծն արեամբ յաւիտենական
21 ուխտին զՏէր մեր Յիսուս, հաստատեսցէ
զձեզ 'ի գործս բարութեան՝ առնել զկամս
նորա · եւ արասցէ 'ի մեզ զհաճոյսն առաջի
իւր՝ 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք
22 յաւիտեանս · ամէն : Աղաչեմ զձեզ, եղբարք,
անսալ բանիս մխիթարութեան · քանզի սակաւուք
23 գրեցի ձեզ · Եւ Ճանաչէք զեղբայրն մեր
զՏիմոթէոս՝ արձակեալն առ ձեզ · ընդ որում
24 եթէ վաղագոյն գայցէ՝ տեսից զձեզ : Ողջոյն տաջիք
ամենայն առաջնորդաց ձերոց եւ ամենայն
սրբոց : Ողջոյն տան ձեզ՝ որ 'ի կողմանս Իտալիացւոց
25 են : Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ :

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ ԳՐԵՑԱՒ ՅԻՏԱԼԻԱՅ Ի ՁԵՌՆ ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՑՆ

Զայս առաքեաց 'ի Մակեդոնիայ, և է պատճառ թղթոյս այս։ Յեփեսոս սմանք 'ի հրէութենէ [illegible], և սկսեալ օտար վարդապետութեանն ընդդիմանային' պատճառելով զօրէնսն. զայս լուեալ Առաքելոյն յղեաց զՏիմոթէոս' անդ. թողու առ 'ի յուղղել զնոսա. գրէ և զթուղթս, և յառաջագոյն պատուիրէ Տիմոթէի զիտել զոր 'ի [illegible] գնդացաւ։ Վարդապետէ նմա և վասն օրինացն, առ 'ի յարգելուլ զորս արտաքոյ ուղիղ վարդապետութեանն խօսէին։ Ասէ և նոյն ինքն յաղագս Հիմենեայ և Աղեքսանդրոսի որք ծառայեցին 'ի հաւատոց, զոր մատնեաց սատանայի զի խրատեսցին չհայհոյել։ Զայս պատուիրեալ նմա և սահմանեալ որէն կանոն եկեղեցական վասն աղօթից, որպէս և [illegible] և կամ վասն [illegible] աղօթել. վասն կանանց [illegible], մանաւանդ յեկեղեցի, և մի վարդապետել. վասն եպիսկոպոսաց և երիցանց և սարկաւագաց, որպէս և որոց կացցեն. և որք են ընդ ձեռամբ եկեղեցւոյն, թէ զորպէս ամենայն պարտ է այրի անուանել, և զայս որով կեցցեն և որպէս զգուշանան։ Իսկ [illegible] առաւելութեամբ, և մի սղակեցութեամբ հեշտանալ. պատուիրէ և վասն մեծատանց՝ մի ամբարտաւանել, և մի յուսալ 'ի փափկութիւն։ Յետ այսորիկ ասէ վասն վարդապետաց որ աշխարհն. զգուշացուցանէ զնա վարդապետութեամբն գիտել [illegible] որոնք ամենայն խոտորեալ 'ի հաւատոցն. վարդապետէ նոսա և վասն արդարութեան կերակրոց, և պատուիրէ [illegible] էին, որով սմանք և յանդուգն [illegible] հաւատոցն, կատարեալ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՑՆ

Ա. Վասն յԱստուծոյ սէրն առաքինութեան, որ [illegible] առնէ առ 'ի յառ խոնարհական հարկեն։

Բ. Վասն իւրոյ ընտրութեան լինելոյ առաքելոյ' հալածչէ' քան շնորհացն Քրիստոսի։

Գ. Պատուէր վասն հաւատոյ և մտացի [illegible] ւորութեան, առանց որոյ [illegible] պատմեալ [illegible] րոյ։

Դ. Վասն աղօթից 'ի վերայ ամենեցուն, և [illegible] նոյն տեղիք անմեղութեամբ' առանց խռովութեան և պարկեշտութեամբ։

Ե. Վասն վարդապետաց' թէ որպիսի [illegible] և ոչ կանանց վասն լռութեան և վասն [illegible] պատրանաց ամուր մտօք, զոր լուծանէ [illegible] աւուր և հաւատոյ նոցա և վարք։

Զ. Վասն առաքինութեան եպիսկոպոսի։ = վասն սարկաւագաց արանց և կանանց։

Է. Վասն առաջնականին մարմնանալոյն։ = վասն հերձուածոցն [illegible] որ լինելոց [illegible]

Ը. Վասն պատուիրանի աստուածպաշտութեան [illegible] աւոյ։

Թ. Վասն խնամոց անձին և եկեղեցւոյ։

Ժ. Վասն պատշաճութեամբ առ իւրաքանչիւր [illegible] մերձենալոյ։

ԺԱ. Վասն այրեաց հասակի և կարգաց, և [illegible] անելոյ։

ԺԲ. Վասն երիցանց պատուոյ։

ԺԳ. Վասն 'ի ձեռնադրութիւնն զգուշանալոյ։

ԺԴ. Թէ չէք ինչ գործ որ թաքչիցի։

ԺԵ. Վասն ծառայից հնազանդութեան։

ԺԶ. Հակառակ չահասիրացն առաջն վարդապետութեան։

ԺԷ. Պատուէր աշակերտին վասն աւուր հնազանդութեան մինչև ցփախճան։

ԺԸ. Մեծատանց առաքինութիւն 'ի կեն[illegible] մարխաս։

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԵԿ ՊԱՒՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ 1
հրամանի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ, եւ Յիսուսի
Քրիստոսի յուսոյն մերոյ, Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ 2
հաւատովք։ Շնորհք, ողորմութիւն,
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ 'ի Տեառնէ
մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

Ա Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յԵփեսոս, մինչ 3
երթային 'ի Մակեդոնիա, զի պատուէր տայցես
ոմանց չլինել օտարուսուցիչս, եւ չհայել յառասպելս 4
եւ 'ի տոհմաթիւս անչափս. որ մանաւանդ
խնդիրս յուզեն, եւ ոչ զտնտեսութիւն
Աստուծոյ հաւատովք։ Բայց գլուխ պատուիրանին՝ 5
սէր է, 'ի սուրբ սրտէ եւ 'ի մտաց բարեաց,
եւ յանկեղծաւոր հաւատոյ. յորոց ոմանք 6
վրիպեցան խոտորեալք յունայնութիւն
բանից. կամին լինել վարդապետք օրինաց, ոչ իմանան 7
զինչ խօսին, եւ ոչ վասն որոյ
պնդեալն են։ Գիտեմք՝ եթէ բարւոք են օրէնք, 8
եթէ ոք զնոսա օրինօք կրեսցէ. բայց զայս 9
գիտասցէ՝ զի 'ի վերայ արդարոյ օրէնք ոչ կան,
այլ 'ի վերայ անօրինաց եւ անհնազանդից, ամպարշտաց
եւ մեղաւորաց, անսրբոց եւ պղծոց,
զհայր եւ զմայր անարգողաց, մարդասպանաց,
պոռնկաց, արուագիտաց, մարդավաճառաց, ստոց, 10
ստերդմնոց. եւ եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ
ողջամիտ վարդապետութեան, որ ըստ Աւետարանի 11
փառաց երանելւոյն Աստուծոյ է, որում
Կ.Ջ. եղէ ես հաւատարիմ։

Բ Շնորհ ունիմ այնմիկ՝ որ զօրացոյցն զիս 'ի 12
Քրիստոս Յիսուս 'ի Տէր մեր. զի հաւատարիմ
13 համարեցաւ կարգել 'ի պաշտօնութիւն, որ
յառաջագոյն հայհոյիչն էի եւ հալածիչ եւ թըշնամանիչ.
այլ գտի ողորմութիւն, զի զայն յանգիտութեան
եւ յանհաւատութեան գործէի.
14 եւ առաւել եղեն շնորհք Տեառն մերոյ հաւատովքն
15 եւ սիրովն որ 'ի Քրիստոս Յիսուս։ Հաւատարիմ
է բանս, եւ ամենայն ընդունելութեան
արժանի է, զի Յիսուս Քրիստոս եկն յաշխարհ
փրկել զմեղաւորս, որոց գլուխն եմ ես.
16 այլ վասն այնորիկ գտի ողորմութիւն, զի նախ
յիս ըցուցցէ Յիսուս Քրիստոս զամենայն երկայնմտութիւն,
յօրինակ այնոցիկ որ հաւատալոցն
17 իցեն 'ի նա՝ 'ի կեանսն յաւիտենից։ Այլ թագաւորին
յաւիտենից՝ անեղծի եւ աներեւութի,
միոյն Աստուծոյ՝ փառք եւ պատիւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։

18 Զայս պատուիրան աւանդեմ քեզ, որդեակ Դ
իմ Տիմոթէոս, ըստ կանխելոց 'ի քեզ մարգարէութեանցն,
զի դու զինուորեսցես նոքօք զգեղեցիկ
19 զինուորութիւնն. ունիցիս հաւատս սըրբովք
մտօք. զոր ոմանց մերժեալ յանձանց իրեանց՝
20 նաւաբեկեցան 'ի հաւատոյն. որոց աստի
են Հիմենոս եւ Աղէքսանդրոս, զորս մատնեցի
սատանայի՝ զի խրատեսցին չհայհոյել։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ արդ աղաչեմ նախ քան զամենայն՝ առնել Դ
աղօթս, խնդրուածս, պաղատանս, գոհու-
2 թիւնս վասն ամենայն մարդկան, մանաւանդ

վասն թագաւորաց եւ ամենայն իշխանաց. զի
խաղաղութեամբ եւ հանդարտութեամբ վարեսցուք
զկեանս մեր, ամենայն աստուածպաշտութեամբ
եւ սրբութեամբ։ Զի այն է բարի եւ 3
ընդունելի առաջի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ. որ 4
զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն՝ եւ 'ի գիտութիւն
ճշմարտութեան եկեսցեն։ Զի մի է 5
Աստուած, եւ մի միջնորդ Աստուծոյ եւ մարդկան՝
մարդն Յիսուս Քրիստոս. որ ետ զանձն փրկանս 6
ընդ ամենեցուն, վկայութիւն ժամանակաց
իւրոց, յոր եդայ ես քարոզ եւ առաքեալ. 7
Ճշմարիտ ասեմ 'ի Քրիստոս եւ ոչ ստեմ, եղէ
վարդապետ հեթանոսաց հաւատովք եւ ճշմարտութեամբ։

ԵԴ Կամիմ զի արք կայցեն յաղօթս յամենայն 8
տեղիս, բառնայցեն զսուրբ ձեռս 'ի վեր առանց
բարկութեան եւ երկմտութեան։ Նոյնպէս եւ 9
կանայք 'ի զարդ խոնարհութեան, ամնածութեամբ
եւ զգաստութեամբ զարդարել զանձինս.
մի 'ի հիւսս ոսկեմանս ընդելուզելոյ մարգարտով,
կամ 'ի հանդերձս պաճուճելոյս. այլ 10
որպէս վայելէ կանանց՝ զաստուածպաշտութիւն
յանձն առելոց գործովք բարութեան։

Ե Կին մարդ ցածութեամբ ուսցի, ամենայն հընազանդութեամբ. 11
այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ 12
ոչ հրամայեմ, եւ ոչ ձոխարան լինել քան
զայր մարդ. այլ 'ի լռութեան կալ. զի Ադամ 13
նախ ստեղծաւ եւ ապա Եւա. եւ Ադամ ոչ պատրեցաւ, 14
այլ կինն պատրեցաւ եւ յանցեաւ. բայց 15
կեցցէ վասն որդեծնութեանն, եթէ կացցեն 'ի
հաւատս եւ 'ի սէր եւ 'ի սրբութիւն պարկեշտութեան։

ԳԼՈՒԽ Գ

Զ Հաւատարիմ է բանս, եթէ ոք եպիսկոպոսութեան 1
ցանկայ, բարւոյ գործոյ ցանկայ։
Պարտ է եպիսկոպոսին անարատ լինել, միոյ կընոջ 2
այր, արթուն, հեզ, ցած, պարկեշտ, հիւրասէր,
ուսուցիչ. մի թշնամանօղ, մի հարկանօղ, 3
այլ հանդարտ. մի կռուօղ, մի արծաթասէր.
զի իւրում տանն իսկ բարւոք վերակացու 4
լինել իցէ. որդեակս ունիցի՝ որ 'ի հնազանդութեան
կայցեն ամենայն պարկեշտութեամբ։ Ապա 5
թէ ոք իւրում տանն վերակացու չգիտիցէ
լինել, զիարդ եկեղեցւոյ Աստուծոյ խնամակալ
լիցի։ Մի մատաղատունկ, զի մի հպարտացեալ 6
'ի դատաստան սատանայի անկանիցի. այլ 7
պարտ է նմա վկայութիւն բարի եւ յարտաքնոցն
ունել, զի մի 'ի նախատինս անկանիցի՝ եւ յորոգայթս
սատանայի։ Նոյնպէս եւ զսարկաւագունս 8
պարկեշտս. մի երկբանս, մի գինեսէրս,
մի զօշաքաղս. այլ ունիցին զխորհուրդս հաւատոյն 9
սուրբ մտօք. Եւ նոքա նախ փորձեսցին, 10
եւ ապա 'ի պաշտօնն մատիցեն, զի անարատք
11 իցեն. Նոյնպէս եւ կանայք նոցա պարկեշտք. մի
չարախօսք, հեզք, հաւատարիմք յամենայնի։
12 Սարկաւագք լինիցին միոյ կնոջ արք. որոց որդւոց
իւրեանց բարւոք վերակացու լինել իցեն՝
13 եւ տանց իւրեանց. զի որ բարւոքն պաշտիցեն,
աստիճան բարի անձանց իւրեանց շահին, եւ
բազում համարձակութիւն 'ի հաւատսն՝ որ 'ի
Քրիստոս Յիսուս։ Ա.

14 Զայս գրեմ առ քեզ, զի ակն ունիմ 'ի մօտոյ Է
15 գալ. ապա թէ յամեցից, զի գիտասցես՝ թէ որպէս
պարտ իցէ քեզ 'ի տան Աստուծոյ շրջել.
որ է եկեղեցի Աստուծոյ կենդանւոյ, սիւն եւ
16 հաստատութիւն ճշմարտութեան։ Եւ յայտնի
իսկ մեծ է խորհուրդն աստուածպաշտութեան,
որ երեւեցաւ մարմնով, արդարացաւ Հոգւով,
յայտնեցաւ հրեշտակաց, քարոզեցաւ 'ի հեթանոսս,
հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի, եւ վերացաւ
փառօք։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Այլ Հոգին սուրբ յայտնապէս ասէ, թէ 'ի ԲԶ
ժամանակս յետինս քակեսցին ոմանք 'ի հաւատոյն.
եւ հայեսցին յոգիս մոլորութեան, եւ 'ի
2 'ի վարդապետութիւնս դիւաց՝ կեղծաւորութեամբ.
ստախօսք, խարեալք իւրեանց խըղճիւն
3 մտաց. որ արգելուցուն յամուսնանալոյ,
եւ մեկնիցեն 'ի կերակրոց՝ զոր Աստուած հաստատեաց
'ի վայելել հաւատացելոց՝ եւ որք հասեալ
4 իցեն 'ի ճշմարտութեանն վերայ. զի ամենայն
արարածք Աստուծոյ բարի են, եւ չէք ինչ
խոտան. մանաւանդ որ գոհութեամբ ընդունիցին.
5 զի սրբի բանիւն Աստուծոյ եւ աղօթիւք։
6 Զայս խրատ տուեալ եղբարց, բարւոք պաշտօնեայ
լինիցիս Քրիստոսի Յիսուսի, սնանիցիս բանիւք
հաւատոյ, եւ բարւոք վարդապետութեամբն՝
7 զորոյ զհետ իսկ եկիր։ Այլ 'ի պիղծ
բանից եւ յառասպելաց պառաւանց հրաժարեսջիր։

Բայց կրթեա զանձն քո յաստուածպաշտութիւն. Ը
8 զի մարմնոյ կրթութիւն առ սակաւ ինչ
օգտակար է, բայց աստուածպաշտութիւն առ
ամենայն ինչ օգտակար է, եւ զաւետիս կենաց
9 ունի՝ զայժմու եւ զհանդերձելոցն։ Հաւատարիմ
է բանս եւ ամենայն ընդունելութեան արժանի
10 է. զի 'ի այդ իսկ վաստակեմք եւ նախատինս
յանձն առնումք. զի յուսացեալ եմք յԱստուած
կենդանի, որ է փրկիչ ամենայն մարդկան,
մանաւանդ հաւատացելոց։

11 Պատուէր տուջիր զայդ եւ ուսուցանիջիր. զի Թ
12 մի ոք զքո մանկութիւնդ արհամարհեսցէ. Այլ ԲԿ
օրինակ լինիջիր հաւատացելոց, բանիւք, գնա-

ցիւք, սիրով, հաւատով, սրբութեամբ. Մինչ- 13
չեւ գամ ես, միտ դիր ընթերցուածոց մխիթարութեան
վարդապետութեան. Մի անփոյթ առնէր 14
զշնորհացդ որ 'ի քեզ են, որ տուաւ քեզ
մարգարէութեամբ 'ի ձեռնադրութենէ երիցութեան:
Զայդ խորհեաց եւ 'ի դոյն կանխեաջիր, 15
զի քո յառաջադիմութիւն ամենեցուն յայտնի
լիցի. Զգոյշ լինիջիր անձին եւ վարդապետութեանդ, 16
եւ 'ի դմին յամեաջիր. զայդ եթէ առնիցես'
եւ զանձն ապրեցուսցես, եւ զայնոսիկ
որ քեզն լսիցեն:

ԳԼՈՒԽ Ե

Ժ Զծերն մի պատուհասիցես, այլ մխիթարեսջիր 1
իբրեւ զհայր. զերիտասարդս իբրեւ զեղբարս,
զպառաւունս իբրեւ զմարս, զմանկամարդս 2
իբրեւ զքորս, ամենայն սրբութեամբ:
ԺԱ Զայրիս պատուեա' որ ստոյգ այրիքն իցեն. ապա 3
թէ ոք այրի' որդիս եւ թոռունս ունիցի, 4
ուսանիցին նախ իւրեանց տանց բարի առնել,
եւ զփոխարէնսն հատուցանել ծնողացն. զի այն
է բարի եւ ընդունելի առաջի Աստուծոյ: Իսկ 5
որ ճշմարտիւ այրին իցէ, եւ միայնացեալ յուսացեալ
յԱստուած, եւ կանխեալ յաղօթս եւ 'ի
խնդրուածս զցայգ եւ զցերեկ: Իսկ զիրգ այրին 6
կենդանւոյն մեռեալ է. զայս պատուիրեա' 7
զի անարատք իցեն: Իսկ եթէ ոք իւրոց, եւ մանաւանդ 8
եւ ընտանեաց խնամ ոչ տանիցի, 'ի
հաւատոյն ուրացեալ է, եւ չար եւս քան զանհաւատն
է: Այրի' ընդ այրիս անուանեսցի, որ 9
չիցէ պակաս 'ի վաթսնամենից, միոյ առն կին
լեալ, եւ 'ի գործս բարիս վկայեալ. եթէ մանկունս 10
սնուցեալ իցէ, եթէ զհիւրս ընկալեալ
իցէ, եթէ զսրբոց զոտս լուացեալ իցէ, եթէ նեղելոց
բաւական լեալ իցէ, եթէ զամենայն գործոց
բարեաց զհետ երթեալ իցէ: Այլ 'ի մանկամարդաց 11
այրեաց հրաժարեա, զի յորժամ
խայտան զՔրիստոսիւ' ամուսնանալ կամին. Իսկ 12
զդատաստանս ընդունին, զի զառաջին հաւատն
արհամարհեցին. միանգամայն եւ դատարկանձունք
ուսանին, շրջողք տանէ 'ի տուն. եւ ոչ 13
միայն դատարկք, այլ եւ փաղփուք եւ հետաքրքիրք.
եւ խօսին' որ ինչ ոչ է պիտոյ: Կամիմ 14
զմանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս ծնանել,
տանտիկին լինել, եւ մի ինչ պատճառս տալ հակառակորդին
'ի հայհոյութեան աղագս. զի արդէն 15
իսկ ոմանք խոտորեցան զհետ սատանայի:
Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այրիս ունիցի, բաւական 16
լիցի նոցա, եւ մի ծանրասցի եկեղեցւոյն.
զի ճշմարիտ այրեացն բաւական լինիցի:
ԺԲ Որ բարւոք վերակացու լինին երիցունք՝ կրկին 17
ԲԴ պատուոյ արժանի եղիցին, մանաւանդ որ աշխատիցին
18 բանիւ եւ վարդապետութեամբ. քանզի
ասէ գիր. Մի կապեսցես զդունչ եզին կալոտւոյ,
եւ արժանի է մշակն վարձու իւրոյ:
19 Զերիցուէ չարախօսութիւն մի ընդունիցիս,
20 բայց եթէ երկուք եւ երիւք վկայիւք. Իսկ որ
մեղանչենն՝ առաջի ամենեցուն յանդիմանեա,
զի եւ այլքն երկիցեն. Վկայութիւն դնեմ առաջի
21 Աստուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի եւ ընտրելոց
հրեշտակաց, զի զայդ պահեսցես առանց
մտաչառութեան. մի ինչ առնել աչառանօք:
22 Ձեռս վաղվաղակի յումեք վերայ մի դնիցես, ԺԳ
եւ մի կցորդ լինիցիս մեղաց օտարաց. զանձն
23 քո սուրբ պահեսջիր: — Այսուհետեւ մի ջուր
եւեթ ըմպիցես, այլ սակաւիկ մի եւ գինի խառնեսջիր,
վասն ստամոքսի եւ սաստիկ հիւանդութեանց:
—
24 Են մարդք՝ որոց մեղքն յայտնի են, եւ յա- ԺԴ
ռաջագոյն հասեալ 'ի դատաստան, եւ են՝ որոց
25 զհետ երթան. Նոյնպէս եւ բարի գործքն' յայտնի
են, եւ որ այլազգ եւս ինչ իցեն' թաքչել ոչ
կարեն:

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան իցեն' ԺԵ
զիւրաքանչիւր տեարս պատուոյ արժանի համարեսցին.
զի մի անուանն Աստուծոյ եւ վարդա-
2 պետութիւնն հայհոյեսցի: Իսկ որ հաւատացեալ
տեարս ունիցին, մի արհամարհեսցեն, զի
եղբարք են. այլ առաւել ծառայեսցեն, զի հաւատացեալքն
են եւ սիրելիք. որք զբարերարութիւնն
յանձին ունիցին. զայս ուսուցանիջիր
եւ մխիթարեսջիր:
3 Իսկ եթէ ոք այլ ազգ ինչ ուսուցանիցէ, եւ ԺԶ
ոչ անսայցէ ողջմտութեան բանից Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի, եւ ըստ աստուածպաշտու-
4 թեան վարդապետութեանն, այնպիսին հպարտացեալ
է, եւ ոչ ինչ ոչ գիտէ. այլ տապի 'ի
խնդիրս եւ 'ի բանս հակառակութեան, ուստի
լինի նախանձ, հեռ, հայհոյութիւնք, կարծիք
5 չարեաց, խարդախութիւնք ապականելոց մտաց
մարդկան, եւ օտարացելոց 'ի ճշմարտութենէ
անտի. որք շահավաճառ համարին զաստուածպաշտութիւնն.
բայց դու մերժեսջիր յայնպիսեաց
անտի:
6 Այլ շահավաճառ մեծ աստուածպաշտու- ԲԶ
7 թիւնն է' բաւականութեամբ հանդերձ. զի ոչ
բերաք ինչ յաշխարհս, եւ ոչ առնել ինչ կա-
8 րասցուք. այլ ունիցիք կերակուր եւ հանդերձս,
9 եւ այնու շատասցուք: Իսկ որք կամին մեծանալ'
անկանին 'ի փորձութիւն եւ յորոգայթ,
եւ 'ի բազում ցանկութիւնս անմիտս եւ վնասա-

կարս, որք ընկղմեն զմարդիկ 'ի սատակումն եւ
'ի կորուստ: Զի արմատ ամենայն չարեաց՝ ար- 10
ծաթսիրութիւն է, որում ոմանց ցանկացեալ՝
վրիպեցան 'ի հաւատոյն, եւ զանձինս արկին ընդ
բազում ցաւովք:

ԺԷ Այլ դու, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր յայս- 11
ցանէ, եւ երթ զհետ արդարութեան, զաս-
տուածպաշտութեան, զհաւատոյ, զսիրոյ, զհ-
համբերութեան, զհեզութեան. եւ մարտիր 12
զբարւոք մարտն հաւատոյ, եւ բուռն հար զկե-
նացն յաւիտենականացն յոր կոչեցարն, եւ դա-
ւանեցեր զբարւոք դաւանութիւն առաջի բա-
զում վկայից: Պատուիրեմ քեզ առաջի Աս- 13
տուծոյ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն, եւ Յիսուս-
ի Քրիստոսի՝ որ վկայեաց առաջի Պոնտացւոյ
Պիղատոսի զբարւոք դաւանութիւնն, պահել 14
քեզ զպատուիրանն, անբիծ՝ անարատ, մինչեւ
'ի յայտնութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի. զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ երանելին. 15

եւ միայն հզօր, Թագաւոր թագաւորաց, եւ
16 Տէր տերանց. որ միայն ունի զանմահութիւն՝
բնակեալ 'ի լոյս անմատոյց. զոր ոչ ոք ետես 'ի
մարդկանէ, եւ ոչ տեսանել կարող է. որում
պատիւ եւ զօրութիւն յաւիտենական. ամէն:

17 Մեծատանց որ են յայսմ աշխարհի՝ պա-
տուէր տուր՝ մի հպարտանալ եւ մի յուսալ 'ի
մեծութիւն մնոտի, այլ յԱստուած՝ որ տայ
18 մեզ զամենայն առատապէս 'ի վայելել. բարե-
գործել, մեծանալ գործովք բարութեան, ա-
19 ռատս, սփռօղս, հաղորդս լինել. գանձել ան-
ձանց հիմն բարի 'ի հանդերձեալն. զի բուռն
20 հարկանիցեն զճշմարիտ կենացն: Ո՛վ Տիմոթէէ,
պահեա զաւանդդ՝ խոտորեալ 'ի պղծոց եւ 'ի նո-
րաձայն բանից, եւ 'ի հակառակութենէ եւ 'ի
21 մտացածին գիտութենէ. զոր ոմանց յանձն
առեալ՝ վրիպեցան 'ի հաւատոյ անտի: Շնորհք
ընդ քեզ:

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ԼԱՒԴԻԿԵԱՑ.
ՈՐ Է ՄԱՅՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ՓԱԿԱՏԻԱՆԱՑՒՈՑ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս թուղթս գրեալ առաքէ ՚ի Հռովմայ. եւ է պատճառ թղթոյս այս։ Որք հաղորդակիցք էին Պաւղոսի թողին զնա, խորշեալ. Առաքեալն գայ Տիմոթէի առ նա, գրեալ զթուղթն, եւ նշանակէ յիշատակեալ զնորին բարեպաշտութիւնն, եւ զնախնեացն նորին զհաւատս։ Յետ այնորիկ պատուէ՝ թէ որք են յԱսիոյ Փիգեղոս եւ Երմոգենէս՝ զարհուրեցին զանձինս ՚ի նմանէ. առաւել գովանէ զնա Ոնեսիփորոս ՚ի գնալն ՚ի Հռովմ ընկալեալ, եւ շնորհ առ նմա։ Պատուիրէ եւ նմին յանձն առնուլ զնեղութիւնս. ՚ի միջի առնել եւ զոր Հիմենայ եւ Փիլետոս յարուցին ամբոխութիւն. բանզի յառաջ եղեն եւ յանցաւորք գտան, ասելով թէ յարութիւն մեռելոց այժմ է եղեալ, եւ զամենայն գործուցեալմանուանց եւ ՚ի կողմն ՚ի միջի նոցա, զզուշացուցանէ զնա ՚ի վարդապետութեանն։ Նշանակէ թէ եկեսցէ ժամանակ յորում լինին մարդիկ անձնասէրք, բանսարկուք, անաստուածք. յորժամ անասնիցեն զայս ամենայն՝ զգուշացո զնոսա. զի մի լինիցին կորած նոցա յայս ամբարութիւնս. զի ՚ի մոլոր վարդապետութիւնս զբաղման գործուցանէն. Եւ նշանակէ զժամանակ զալըստեան նորա. եւ եա փութացուցանէ եւ վկայէ, պատուիրեալ նմա գալ առ ինքն փութով. պատուիրեալ նմա առնել զփիլոնն եւ զմատեանսն, յԱղեքսանդրոս դարբնէ անձնապահ լինել. զի բազում չարիս եցոյց նմա. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Գովութիւն Տիմոթեայ հաւատոյն, եւ յորդորութիւն համբերութեան՝ ըստ արժանաւորութեան շնորհօք։

Բ. Յորդորէ եւ ինքն իսկ առաջնորդել լինել յորժամ վտանգիցէ։

Գ. Վասն պատշաճ առաջնութեան առատանելոյն կրօնից։

Դ. Վասն անհոգ յասակ կեանս լինելոյ առաքինութեամբ՝ յաւանաց աշխատութեան կերակուր։

Ե. Վասն ՚ի Քրիստոս հաւատոյն եւ համբերութեան յաւետ ըստ արժանաւոր պատուոյ։

Զ. Վասն ուղիղ վարդապետութեան եւ վարուց այլոց եւ խաղաղականաց, եւ ընդդէմ հակառակորդացն։

Է. Կանխատեսութիւն վասն չարեաց մարդկան յանախնելոյ՝ եւ յանդիմանելոյ խորհրդութեանն։

Ը. Յորդորեցութիւն խոր նմանոյս լինելոյ՝ հակառակ անզգամացն՝ ՚ի հնազանդութեանն Աստուծոյ. եւ վասն նորանշանացն որոց հակառակ հրամայէ կալ Տիմոթեայ։

Թ. Վասն խոյս հանդերձեալ վախճանին ՚ի փառս յաւիտենականս։

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Գն ՊԱՒՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կա- 1
մօքն Աստուծոյ, ըստ աւետեաց կենացն որ ՚ի
Քրիստոս Յիսուս, Տիմոթէոսի որդւոյ սիրելւոյ. 2
Շնորհք ողորմութիւն, եւ խաղաղութիւն յԱս-
տուծոյ Հօրէ եւ ՚ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Տեառնէ
մերմէ։

Ա Շնորհս ունիմ Աստուծոյ զոր պաշտեմն ՚ի 3
նախնեաց մտօք սրբովք. եթէ անպակաս
ունիմ զքեն յիշատակ յաղօթս իմ. զցայգ եւ
զցերեկ ցանկացեալ եմ տեսանել զքեզ. յիշա- 4
տակեալ զարտասուսն քո, զի լցայց ուրախու-
թեամբ. զմտաւ ածեալ զանկեղծ հաւատսն որ 5
են ՚ի քեզ, որ յառաջագոյն բնակեցաւ ՚ի հանոյ
քում Լուիդեայ, եւ ՚ի մօր քում Եւնիկեայ.
հաստատեալ եմ թէ եւ ՚ի քեզ է։ Վասն որոյ 6
յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել զշնորհսն Աս-
տուծոյ՝ որ են ՚ի քեզ ՚ի ձեռնադրութենէ իմմէ։
Զի ոչ ետ մեզ Աստուած հոգի վեհատութեան, 7
այլ զօրութեան եւ սիրոյ եւ զգաստութեան. մի 8
այսուհետեւ ամօթ համարիցիս զվկայութիւնն
Տեառն մերոյ, եւ մի զիս զկապեալ նորա. այլ
կցորդ լեր չարչարանաց Աւետարանին՝ ըստ զօ-
րութեանն Աստուծոյ, որ փրկեաց զմեզ, եւ 9
կոչեաց ՚ի կոչումն սուրբ. ոչ ըստ գործոց մե-
րոց, այլ ըստ խորհուրդ յառաջադրութեանն, եւ
շնորհացն որ տուաւ մեզ ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝ յա-
ռաջ քան զժամանակս յաւիտենից։

Գդ Բայց յայտնեցաւ այժմիկ՝ յերեւել Փրկչին 10
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ խափանեաց զմահ՝
եւ լուսաւոր արար զկեանս եւ զանեղծութիւն
11 ՚ի ձեռն Աւետարանին, որոյ եդայ ես քարոզ եւ
12 Առաքեալ եւ վարդապետ հեթանոսաց։ Վասն
որոյ եւ զայս չարչարանս կրեմ, այլ ոչ ինչ ա-
մօթ համարիմ. քանզի գիտեմ յո հաւատա-
ցեալն եմ, եւ հաստատեալ եմ, թէ կարող է զա-
13 ւանդն իմ պահել յօրն յայն։ Օրինակ
ողջմտութեան բանիցն զորս յինէն լուար, հա-
14 ւատովք եւ սիրով որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս. զբա-
րւոք աւանդն պահեսջիր ՚ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ
՚ի մեզ բնակելոյ։

15 Զայս գիտասջիր՝ զի մեկնեցան ՚ի մէնջ ամե-
նեքին՝ որ են յԱսիա, որոց ասկի են Փիգեղոս
16 եւ Հերմոգենէս. տացէ Աստուած ողորմութիւն
տանն Ոնեսիփորայ. զի բազում անգամ հան-
գոյց զիս, եւ զկապանս իմ ոչ ամօթ համարե-
17 ցաւ. այլ իբրեւ եկն ՚ի Հռովմ, ընդագոյնս խնդ-
18 րեաց զիս եւ եգիտ. տացէ նմա Տէր ողորմու-
թիւն գտանել ՚ի Տեառնէ յաւուրն յայնմիկ. եւ
որչափ ինչ միանգամ յԵփեսոս սպաս կալաւ
ինձ, զայն դու ինքնին քաջ գիտես։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Արդ դու, որդեակ իմ, զօրացիր շնորհօքն՝ որ
2 ՚ի Քրիստոս Յիսուս. եւ զոր լուար յինէն բազում
վկայիւք, զայն աւանդեսցես հաւատարիմ մար-
դոց, որք բաւական իցեն եւ զայլս ուսուցանել։
3 Վշտակից լեր իբրեւ զբարւոք զինուոր Քրիս- Գ
4 տոսի Յիսուսի։ Ոչ որ զինուորեալ առնէ ընդ ԳԺ
կեանս աշխարհիս պատաղի, եթէ զօրավարին

հաճոյ լինիցի · եւ եթէ մարտիցի ոք իսկ՝ ոչ պը- 5
սակի եթէ ոչ ըստ օրինին մարտիցէ · եւ հողա- 6
գործին աշխատելոյ՝ պարտ է նախ 'ի պտղոյն
վայելել : Խմա՛ց զինչ ասեմս · տացէ քեզ Տէր ի- 7
մաստութիւն յամենայնի ։

Դ Յիշեա զՔրիստոս Յիսուս յարուցեալ 'ի մեռե- 8
լոց՝ 'ի զաւակէ Դաւթի, ըստ աւետարանիս ի-
մում · յորում չարչարիմ կապանօք չափ իբրեւ 9
զչարագործ, այլ բանն Աստուծոյ ոչ եթէ կա-
պեալ իցէ : Վասն այսորիկ ամենայնի համբե- 10
րեմ վասն ընտրելոցն, զի եւ նոքա փրկու-
թեանն հասանիցեն՝ որ 'ի Քրիստոս Յիսուս երկ-
նաւոր փառօքն հանդերձ : Հաւատարիմ է բանս, 11
զի եթէ ընդ նմա մեռաք, ընդ նմին եւ կեցցուք ·
եթէ համբերեմք, ընդ նմին եւ թագաւորես- 12
ցուք · եւ եթէ ուրանամք, եւ նա ուրասցի զմեզ ·
եւ եթէ չհաւատամք, նա հաւատարիմ մնայ, 13
ուրանալ զանձն իւր ոչ կարէ ։

Ե Զայս յուշ արասջիր՝ վկայութիւն եդեալ առա- 14
ԿԻԲ ջի Աստուծոյ, մի բանակռիւ լինել յոչինչ օգտի
'ի կործանումն լսողաց : Փութասջիր զանձն քո 15
ընտիր կացուցանել առաջի Աստուծոյ, մշակ ա-
ռանց ամօթոյ · ուղիղ հատանել զբանն ճըշ-
մարտութեան : Այլ 'ի պղծոց եւ 'ի նանրախօ- 16
սից մերժեսջիր · զի առաւել յառաջ գայցեն
յամպարշտութիւնս · եւ բանք նոցա իբրեւ քաղ- 17
ցկեղ ճարակ գտանեն · որոց աստի են Հի-
մենոս եւ Փիլիտոս · որք վրիպեցան 'ի ճշմարտու- 18
թենէն, եւ ասեն՝ եթէ յարութիւն մեռելոց ար-
դէն իսկ եղեալ է · եւ կործանեն զհաւատս ո-
մանց : Այլ հաստատուն հիմն Աստուծոյ կայ 19
եւ ունի զկնիքս զայս, թէ ծանեաւ Տէր զայնո-
սիկ՝ որ իւրն են · եւ 'ի բաց լիցի յանիրաւութե-
նէ՝ ամենայն որ անուանէ զանուն Տեառն : Այլ 20
'ի տան մեծի՝ ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք
եւ արծաթեղէնք, այլ եւ փայտեղէնք եւ խե-
ցեղէնք · են որ 'ի պատուի են, եւ են որ յանար-
գութեան · եթէ ոք սրբեսցէ զանձն իւր յայն- 21
պիսեաց անտի, եղիցի անօթ պատուական, սըր-
բեալ եւ պիտանի Տեառն իւրում՝ յամենայն
գործս բարութեան պատրաստեալ : Այլ յերի- 22
տասարդական ցանկութեանցն փախիր, եւ երթ
զհետ արդարութեան, զհաւատոյ, զսիրոյ,
զխաղաղութեան, զսրբութեան, ընդ այնոսիկ
որ կարդան զանուն Տեառն սուրբ սրտիւք : Այլ 23
'ի յիմար եւ յանխրատ խնդրոց հրաժարեա ·
գիտասջիր՝ թէ անտի ծնանին կռիւք · բայց ծա- 24
ռայի Տեառն ոչ է պարտ կռուել, այլ հեզ լի-
նել առ ամենեսեան, ուսուցիչ, անոխակալ ·
հանդարտութեամբ խրատել զհակառակորդս · 25
թերեւս տայցէ նոցա Աստուած ապաշխարու-
թիւն՝ 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան, եւ սթա- 26
փեսցին յորոգայթից սատանայի որսացեալք 'ի
նմանէ 'ի նորա կամսն ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Զայս գիտասջիր, եթէ յաւուրս յետինս ե- Զ
2 կեսցեն ժամանակք չարք · զի եղիցին մարդիկ ԿԻԴ
անձնասէրք, արծաթասէրք, հպարտք, ամբար-
տաւանք, հայհոյիչք, անհաւանք ծնողաց, ան-
3 շնորհք, անսուրբք, աննուէրք, անգութք, բան-
4 սարկուք, անժոյժք, վէգք, անբարեսէրք, մատ-
նիչք, յանդգունք, ամբարտաւանք, ցանկա-
5 սէրք՝ մանաւանդ քան աստուածասէրք · որ ու-
նիցին զկերպարանս աստուածպաշտութեան,
եւ 'ի զօրութենէ անտի նորա ուրացեալ իցեն ·
6 եւ խորշեսջիր 'ի նոցանէ · քանզի 'ի նոցանէ են՝
որ մտանեն տանէ 'ի տուն, եւ գերեն զկանայս
ծանրաբեռնեալս մեղօք, վարեալս 'ի պէսպէս
7 ցանկութիւնս · որ յամենայն ժամ ուսանին, եւ
երբեք 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան ոչ հա-
8 սանեն : Այլ որպէս Յանէս եւ Յամբրէս հա-
կառակ կացին Մովսիսի, նոյնպէս եւ սոքա հա-
կառակ կան ճշմարտութեանն · մարդք ապա-
9 կանեալք մտօք, անպիտանք 'ի հաւատս · այլ
ոչ երբեք գայցեն յառաջ 'ի լաւ անդր · քանզի
անմտութիւն սոցա յայտնի լիցի ամենեցուն,
որպէս եւ նոցայն իսկ եղեւ ։

10 Այլ դու զհետ եկիր վարդապետութեան ի- Է
մոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հա-
ւատոյ, երկայնմտութեան, սիրոյ, համբերու-
11 թեան, հալածանաց, չարչարանաց · որպիսիք
եղեն ինձ յԱնտիոք եւ յԻկոնիոն եւ 'ի Լիւստ-
րա · որպիսի հալածանս համբերի, եւ յամե-
12 նայնէ փրկեաց զիս Տէր : Եւ ամենեքին որ կա-
միցին աստուածպաշտութեամբ կեալ 'ի Քրիս-
13 տոս Յիսուս, 'ի հալածանս կացցեն · այլ մարդիկ
չարք եւ կախարդք՝ յառաջ եկեսցեն 'ի չար անդր ·
14 մոլորեալք՝ եւ մոլորեցուցանիցեն : Այլ դու
հաստատուն կաց յոր ուսարդ, եւ հաւատարիմ
15 եղեր · գիտես ուստի ուսար · զի 'ի մանկութենէ
զգիրս սուրբս գիտես, որ կարող են իմաստուն
առնել զքեզ 'ի փրկութիւն՝ 'ի ձեռն հաւատոցն
որ 'ի Քրիստոս Յիսուս ։

16 Ամենայն գիրք աստուածաշունչք եւ օգտա- ԴՃ
կարք 'ի վարդապետութիւն են եւ 'ի յանդիմա-
նութիւն, եւ յուղղութիւն եւ 'ի խրատ արդա-
17 րութեան · զի կատարեալ իցէ մարդն Աստու-
ծոյ, յամենայն գործս բարութեան հաստա-
տեալ ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Զայս վկայութիւն դնեմ առաջի Աստուծոյ Ը
եւ Յիսուսի Քրիստոսի, որ դատելոց է զկենդա-
նիս եւ զմեռեալս 'ի յայտնութեան իւրում եւ
2 յարքայութեան · եւ դու քարոզեա զբանն, հա-

՚ի վերայ ժամու եւ տարաժամու, յանդիմանեա, սաստեա, մխիթարեա, ամենայն երկայնմտութեամբ եւ վարդապետութեամբ։ Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութեան վարդապետութեանն ոչ անսասցեն, այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց, եւ ՚ի ճշմարտութենէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս եւ յառասպելս կործանեսցին։ Այլ դու զուարթ կաց յամենայնի, ճգնեաց, զգործս աւետարանչի գործեա, զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։ 3 4 5

Թ Զի ես այսուհետեւ նուիրեալ եմ, եւ ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ. զբարւոք պատերազմ պատերազմեցայ, զընթացս կատարեցի, զհաւատս պահեցի։ Այսուհետեւ կայ մնայ ինձ արդարութեան պսակն, զոր հատուսցէ ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ, այլ եւ ամենեցուն որ սիրեցին զյայտնութիւն նորա։ 6 7 8

Ժ Փութասջիր գալ առ իս վաղվաղակի. զի Դեմաս եթող զիս եւ սիրեաց զաշխարհս, եւ գնաց ՚ի Թեսաղոնիկէ. Կրեսկէս՝ ՚ի Գաղղիա, Տիտոս ՚ի Դաղմատիա. Ղուկաս միայն է ընդ իս։ ԶՄարկոս առեալ ընդ քեզ ածջիր, զի է ինձ պիտանի ՚ի սպասաւորութիւն. զՏիւքիկոս առաքեցի յԵփեսոս։ Զփիլոնն թողի ՚ի Տրովադա առ Կարպոսի. յորժամ գայցես՝ բերջիր եւ զգիրսն, մանաւանդ զմագաղաթսն։ Աղեքսանդրոս բազում չարչարանս եցոյց ինձ. հատուսցէ նմա Տէր ըստ գործս նորա. յորմէ եւ դու անձնապահ լինիջիր, զի յոյժ հակառակ եկաց բանից մերոց։ Յառաջնում ատենին՝ ոչ ոք ինձ ՚ի թիկունս եկաց. այլ ամենեքին թողին զիս. մի համարեսցի նոցա այն. այլ Տէր օգնեաց ինձ եւ զօրացոյց զիս, զի ինեւ քարոզութիւնն հաստատեսցի, եւ լուիցեն ամենայն հեթանոսք. եւ ապրեցայ ես ՚ի բերանոյ առիւծուն։ Փրկեսցէ զիս Տէր յամենայն գործոց չարեաց, եւ զերծուսցէ զիս յարքայութիւն իւր որ յերկինս է. որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Ողջոյն տացիր Պրիսկիղայ եւ Ակիւղեայ, եւ Օնեսիփորայ տանն։ Երաստոս մնաց ՚ի Կորնթոս. զՏրոփիմոս թողի ՚ի Մելիտոս հիւանդացեալ։ Փութասջիր յառաջ քան զձմեռն գալ։ Ողջոյն տան քեզ Եւբուղոս եւ Պուդէս եւ Լինոս եւ Կղաւդիա, եւ եղբարք ամենեքեան։ Տէր Յիսուս Քրիստոս ընդ հոգւոյ քում։ Շնորհք ընդ քեզ։ 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ, ՈՐ ԷՐ ԵՓԵՍԱՑԻՈՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՌԱՋԻՆ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼ,
ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՎՄԷ՝ ՅՈՐԺԱՄ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ԵԿԱՑ ՅԱՏԵՆԻ ՊԱՒՂՈՍ
ԱՌԱՋԻ ՆԵՐՈՆԻ ԿԱՅՍԵՐ ՀՌՈՄԱՑ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս առաքեաց ՚ի Նիկոպօլսէ, զի անդ ձմերեաց. եւ է պատճառ թղթոյս այս։ ՚Ի Կրետէ եթող զՏիտոս, զի հաստատեսցէ յամենայն քաղաքս ժառանգաւորս. բազումք՝ որք անդ կային՝ ախտաւոր էին պատճառաւ զօրինան, որով ընդդէմ կային ժողովրդեան։ Լուաւ Պաւղոս եւ գրէ. եւ նախ գոհանայ զԱստուծոյ վասն նորա երկիւղածութեանն. նշանակէ եւ զորս ՚ի Կրետէ անհաւատսն. զի այսպէս լինել, այլ ապաշխարութեան զգուշանալ. եւ պատուիրէ ըստ Աստուծոյ զայս, հաստատել ժառանգաւորս, եւ զնոսին ուսուցանել՝ որպէս եւ ամբիծ նոցա. եւ ասաց ՚ի նոսա զի ուղղեսցեն, որք հակառակքն էին ոչխարի հաւատոցն. մանաւանդ եւ որք ՚ի թլփատութեանն։ Ցուցանէ զկրկնեալսն զի անզգամք էին, եւ պատուիրէ նոցին սաստել։ Վարդապետէ նոցա զամենայն կերակուրս՝ զի մաքուր է մաքրոցն. եւ թէ որպէս լիցին պատուականք, զի վայելչապէս խրատեսցեացեն զայլ կանայս։ Աշխատէ թէ որպէս ծառայքն լինիցին մաքրամիտ ի բնաւ տեարցն։ Եւ ՚ի կատարածն յիշեցուցանէ՝ եթէ գրեցին զշնորհս ոչ ՚ի գործոց զմեր արդարոցս. այլ ըստ իւր մարդասիրութեանն. եւ պատուիրէ զօրէնական կռիւսն թողուլ, եւ խրատէ զհակառակն մեկնել զայս։ Եւ յորժամ առաքեսցէ զԱրտեմաս՝ զի եկեսցէ առ նա, պատուիրէ, եւ զի խնդրեն ածցին ՚ի բարի գործս կալ. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն։

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ՏԻՏՈՍ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Վասն քարոզութեան պիտանեաց ՚ի պաշտօն, եւ յանդիմանութիւն անհնազանդից։

Բ. Հակառակ ասացեալ որ մաքրասէր սրբութեանցն վերակացու լինին, եւ վասն հոգեւոր առաքինութեան։

Գ. Խրատ՝ զորս պարտ է խրատել ըստ իւրաքանչիւր հասակաց։

Դ. Վասն ծառայից. զի եւ նոքա Քրիստոսի շնորհացն արժանաւորութեամբ ծառայեսցեն։

Ե. Վասն իշխանաց արժանաւոր հնազանդութեան ըստ Քրիստոսի հնազանդութեանն։

Զ. Խրատ առ ՚ի խոտորելոց ՚ի հերձուածողական խնդրոցն։

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԿԻԲ ՊԱՒՂՈՍ ծառայ Աստուծոյ, եւ Առաքեալ 1
Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ հաւատոց ընտրելոցն
Աստուծոյ եւ 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան,
որ ըստ աստուածպաշտութեանն է. յուսով կենացն 2
յաւիտենից, զոր խոստացաւ անստուտն
Աստուած յառաջ քան զժամանակս յաւիտենից.
բայց յայտնեաց իւրովք ժամանակօք զբանն իւր 3
քարոզութեամբ, որոյ եղէ ես հաւատարիմ,
ըստ հրամանի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ. Տիտոսի 4
որդւոյ սիրելւոյ ըստ հասարակաց հաւատոյ.
շնորհք եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ 'ի Հօրէ
եւ 'ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Փրկչէ մերմէ։

Ա Վասն այնորիկ թող զքեզ 'ի Կրետէ, զի 5
որ ինչ մնացեալ պակաս իցէ՝ ուղղեսցես, եւ
կացուսցես ըստ քաղաքաց երիցունս, որպէս եւ
ես քեզ պատուիրեցի. եթէ ոք անարատ իցէ, 6
միոյ կնոջ այր, որդեակս ունիցի հաւատացեալս,
եւ ոչ յամբաստանութիւն անառակութեան,
կամ անհնազանդս։ Զի պարտ է եպիսկոպոսին 7
անարատ լինել, որպէս եւ Աստուծոյ տնտեսի.
մի յանդուգն, մի բարկացող, մի թշնամանող,
մի հարկանող, մի զշշաքաղ. այլ հիւրասէր, բարեսէր, 8
ցած, արդար, սուրբ, ժուժկալ. վերակացու 9
լինել, հաւատարիմ բանին վարդապետութեան.
զի կարօղ իցէ եւ մխիթարել ողջմտութեամբ
վարդապետութեանն, եւ զհակառակորդսն
կշտամբել։

Բ Քանզի բազումք են անհնազանդք, զրախօսք 10
եւ մոլորեալք, մանաւանդ որ 'ի թլփատութենէ
անտի են. զորս պարտ է ընդդիմանալ. որք զամենայն 11
տունս կործանեն, եւ ուսուցանեն՝ զոր չէ
արժան, վասն զշշաքաղութեան։

12 Ասաց ոմն 'ի նոցանէ՝ իւրեանց իսկ մարգարէ. ԴՀ
Կրետացիք հանապազստուտք, չարաճճիք,
13 դատարկապորտք։ Եւ սոյն է վկայութիւնս այս.
վասն որոյ կշտամբեսցես զնոսա խստագոյնս, զի
14 առողջասցին 'ի հաւատս. եւ մի հայեսցին 'ի
հրէական առասպելս, եւ 'ի պատուէրս մարդկան
15 դառնալոցն 'ի ճշմարտութենէ։ Ամենայն
ինչ սուրբ է սրբոց. բայց պղծոցն եւ անհաւատից՝
ոչ ինչ է սուրբ. այլ պղծեալ են միտք եւ
16 խղճմտանք նոցա. խոստանան գիտել զԱստուած,
եւ գործովք իւրեանց ուրանան. պիղծք
են եւ անհաւանք, եւ յամենայն գործս բարեաց
անպիտանք։

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջամիտ
վարդապետութեանց։

2 Ծերոց զգաստս լինել, պարկեշտս, ցածունս, Գ
ողջամիտս 'ի հաւատս, 'ի սէր, 'ի համբերութեան,
3 'ի ժուժկալութեան։ Պառաւանց՝ նոյնպէս
'ի զգաստութեան, 'ի սուրբ վայելչութեան,
մի բանսարկուս, մի գինեմոլս, այլ բարեխրատս.
4 զի զգաստացուցանիցեն զմանկամարդսն՝ այրասէրս
5 լինել, որդեսէրս, ցածունս, սուրբս, անարատս,
բարեգործս, հնազանդս իւրեանց արանց.
զի մի բանն Աստուծոյ եւ վարդապետու-

թեան հայհոյեսցի։ Զերիտասարդս նոյնպէս 6
աղաչեսջիր՝ ցածունս լինել, ամենեւին զանձն 7
օրինակ կացուցանել գործոց բարութեան, վար-
դապետութեամբ զանեղծութիւն ունել, զսրբութիւն, զպարկեշտութիւն, զբանն ողջմտու- 8
թեան, անպարսաւ լինել, զի որ հակառակորդն
իցէ՝ յամօթ լիցի, եւ մի ինչ ունիցի ասել զմէնջ
չարութիւն։

Դ Ծառայից՝ խրեանց տերանց հնազանդ լինել 9
եւ հաճոյս յամենայնի, մի հակառակօղս, մի հա- 10
տուս. այլ զամենայն հաւատս ցուցանել բա-
րութեամբ, զի զվարդապետութիւն Փրկչին
ԿԶ մերոյ Աստուծոյ զարդարեսցեն յամենայնի։

Քանզի երեւեցաւ՝ շնորհն Աստուծոյ փրկիչ՝ 11
ամենայն մարդկան, որ խրատէն զմեզ, զի ու- 12
րասցուք զամպարշտութիւն եւ զաշխարհական
ցանկութիւնս. զգաստութեամբ եւ արդարու-
թեամբ եւ աստուածպաշտութեամբ կեցցուք
յաշխարհիս. եւ ակնկալցուք երանելի յուսոյն, 13
եւ յայտնութեան փառաց մեծին Աստուծոյ եւ
Փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ ետ զանձն 14
վասն մեր, զի փրկեսցէ զմեզ յամենայն անօրէ-
նութենէ, եւ սրբեսցէ իւր ժողովուրդ սեպհա-
կան՝ նախանձաւոր գործոց բարութեան։ Զայս 15
խօսեաց, եւ մխիթարեա եւ յանդիմանեա ամե-
նայն սաստիւ. զի մի ոք իցէ որ զքեզ արհա-
մարհիցէ։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ե/ԶԷ Եւ յուշ արասջիր նոցա՝ իշխանութեանց եւ 1
պետութեանց հնազանդ լինել եւ հպատակ կալ,
եւ ամենայն գործոց բարութեան պատրաստ
գտանել. մի զօք հայհոյել, անկռիւ լինել, 2
հեզս, զամենայն ցածութիւն առ ամենայն մար-
3 դիկ ցուցանել։ Զի էաք երբեմն եւ մեք ան-
միտք, անհաւանք, մոլորեալք ծառայեալք ցան-
կութեանց եւ պէսպէս անառակութեանց. չա-
րութեամբ եւ նախանձու շրջէաք, ատեցեալք՝
4 եւ զմիմեանս ատէաք։ Իսկ յորժամ քաղցրու-
թիւն եւ մարդասիրութիւն Փրկչին մերոյ Աս-
5 տուծոյ յայտնեցաւ, ոչ ՚ի գործոց արդարու-
թեան զոր արարաք մեք, այլ ըստ իւրում ո-
ղորմութեան ապրեցոյց զմեզ ՚ի ձեռն աւազա-
նին միւսանգամ ծննդեանն, եւ նորոգութեամբ
6 Հոգւոյն սրբոյ, զոր եհեղ ՚ի մեզ առատութեամբ
7 ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Փրկչին մերոյ, զի
արդարացեալք շնորհօքն՝ եղիցուք ժառանգա-
8 ւորք յուսով կենացն յաւիտենականաց։ Հա-
ւատարիմ է բանս, եւ ՚ի սոյն կամիմ զքեզ հաս-
տատուն լինել, զի փոյթ արասցեն բարեաց գոր-
ծոց վերակացու լինել հաւատացեալքն յԱս-
տուած. զի այն է բարի եւ օգտակար մարդկան։
9 Այլ զյիմարութեան խնդիրս եւ զտոհմա- Զ
թիւս եւ զհեռ եւ զօրինական կռիւս ՚ի բաց մեր-
10 ժեսջիր. զի անօգուտք են եւ ունայնք։ Յաղանդ
հերձուածողէ՝ յետ միանգամ եւ երկիցս խրատե-
11 լոյ՝ հրաժարեսջիր. գիտասջիր զի թիւրեալ է այն-
պիսին, եւ մեղանչէ անձամբ զանձն դատապար-
12 տեալ։ Այլ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱրտե-
մա կամ զՏիւքիկոս, փութասջիր գալ առ իս
13 ՚ի Նիկոպօլիս. զի անդ եդի ՚ի մտի ձմերել։ Եւ
զԶենոն զօրինական դպիր եւ զԱպօղոս՝ փու-
թով արձակեսջիր, զի մի ինչ պակասիցէ նո-
14 ցա։ Ուսցին եւ մերքն եւս՝ բարեաց գործոց վե-
րակացու լինել ՚ի պէտս կարեւորս, զի մի անպտ-
15 տուղք լինիցին։ Ողջոյն տան քեզ որ ընդ իս են
ամենեքին։ Ողջոյն տուր սիրելեաց մերոց հա-
ւատովք։ Շնորհք ընդ ձեզ ամենեսին։

ԱՌ ՏԻՏՈՍ՝ ԿՐԵՏԱՑՒՈՑ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ԱՌԱՋԻՆ ՁԵՌՆԱԴՐԵԱԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ՝
ԳՐԵՑԱՒ Ի ՆԻԿՈՊՕԼԻՍ ՄԱԿԵԴՈՆԱՑՒՈՑ։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ ԹՂԹՈՅՆ

Զայս թուղթս առաքէ 'ի Հռովմայ. եւ է պատճառ թղթոյս այս. Ոնեսիմոս ծառայ Փիլիմոնի փախեաւ. եւ եկն առ Առաքեալն. եւ վարժեալ 'ի նմանէ՝ եղեւ առ նմա ուղնի 'ի պաշտօնն. վասն այսորիկ գրէ առ Փիլիմոն վասն նորա զայս թուղթ. վստահացեալ 'ի նա զՈնեսիմոս, զի զպաշտօնս առնէր զնա ընծայելով, ոչ իբրեւ զծառայ՝ այլ իբրեւ զեղբայր. Դառնայ եւ կոչէ զանձն նորա առաքինեկոյ, եւ զի 'ի գալն իւր՝ պատրաստեսցէ նմա օթեվանս. եւ այսպէս կատարէ զթուղթն.

ԳԼՈՒԽՔ ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ ԹՂԹՈՅՆ

Ա. Գովութիւն Փիլիմոնի, եւ գոհութիւն վասն նորին.

Բ. Յանձնարարութիւն Ոնեսիմայ ծառայի փախուցելոյ, եւ աղաչանք վասն նորին փրկելոյ 'ի ձեռն հաւատոյն.

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԵՒ ԱՌ ԱՐՔԻՊՊՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ

ԵՒ ԱՌ ԱՊՓԻԱ ԹՈՒՂԹ

ՊԱՒՂՈՍ կապեալ՝ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ 1
Տիմոթէոս եղբայր. Փիլիմոնի սիրելւոյ եւ գործակցի
մերոյ, եւ Ապփեայ քեռ, եւ Արքիպպեայ 2
զինուորակցի մերոյ, եւ տանդ եկեղեցւոյդ։
Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ 3
Հօրէ մերմէ եւ ՚ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

Ա Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամենայն ժամ, 4
յիշատակելով յաղօթս իմ վասն քո. իբրեւ 5
լսեմ զքո հաւատսն եւ զսէր, զոր ունիս առ
Տէր Յիսուս եւ առ ամենայն սուրբս. զի հաղորդութիւն 6
հաւատոյն քոյ՝ ներգործ լինիցի. զիտութեամբ
ամենայն բարութեան, որ ՚ի ձեզ է
՚ի Քրիստոս Յիսուս։ Խնդութիւն յոյժ ընկալայ, 7
եւ մխիթարութիւն ՚ի վերայ սիրոյն քոյ. զի
գութք սրբոց քեւ հանգուցեալ են, եղբայր։

Բ Վասն որոյ բազում համարձակութիւն ունիմ 8
՚ի Քրիստոս՝ հրաման տալ քեզ զարժանն
վասն սիրոյ. մանաւանդ թէ աղաչեմ իսկ այնպիսի 9
լինել՝ որպէս եւ Պաւղոս ծերացեալ, արդ
եւ կապեալ եւս Յիսուսի Քրիստոսի. Աղաչեմ 10
զքեզ վասն որդւոյ իմոյ՝ զոր ծնայ ՚ի կապանս
իմ զՈնեսիմոս. որ երբեմն անպիտան էր քեզ, 11
բայց արդ քեզ եւ ինձ պիտանի. զոր յղեցի առ 12
քեզ, եւ դու զդա ընկալջիր. այսինքն է՝ զիմ
13 աղիս։ Զոր կամէի առ իս արգելուլ, զի ընդ քո
ունիցի ինձ սպաս ՚ի կապանս Աւետարանին.
14 բայց առանց քո կամաց ոչ ինչ կամեցայ առնել,
զի մի բարիքդ քո ՚ի հարկէ լինիցին. այլ
15 կամաւ։ Եւ թերեւս վասն այնորիկ մեկնեցաւ
առ ժամանակ մի, զի յաւիտեան ունիցիս զդա.
16 մի եւս իբրեւ զծառայ, այլ ՚ի վեր քան զծառայ,
իբրեւ զեղբայր սիրելի. եթէ ինձ այնպէս, ո՜րչափ
եւս առաւել քեզ մարմնով եւ Տէրամբ։
17 Եթէ զիս քեզ հաղորդ համարիցիս, ընկալ զդա
18 իբրեւ զիս, եւ եթէ յանցուցեալ ինչ իցէ կամ
19 պարտիցի, զայն ինձ համարեաց։ Ես Պաւղոս
գրեցի իմով ձեռամբ. ես հատուցից. զի մի ասիցեմ
20 քեզ՝ թէ դու զանձն քո ինձ պարտիս. այո,
եղբայր, ես քո փոխանակ եղէց ՚ի Տէր. հանգո
21 զաղիս իմ ՚ի Քրիստոս։ Յուսացեալ ՚ի հնազանդութիւնդ
քո գրեցի առ քեզ. քանզի գիտեմ
թէ առաւել եւս քան զոր ասեմդ՝ առնիցես։
22 Մանաւանդ եւ պատրաստեսջիր ինձ վանս.
քանզի յուսամ թէ աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց
23 ձեզ։ Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս գերեկից
24 իմ ՚ի Քրիստոս Յիսուս, եւ Մարկոս եւ Արիստարքոս
եւ Դեմաս եւ Ղուկաս՝ գործակիցք
25 իմ։ Շնորհք տեառն Յիսուսի ընդ ոգւոյդ ձերում։

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ ԵՒ ԱՊՓԻԱ ՏԵԱՌՆ ՈՆԵՍԻՄԵԱՅ, ԵՒ ԱՌ ԱՐՔԻՊՊՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԿՈՂՈՍԱՑԻՈՑ
ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ՝ ԳՐԵՑԱՒ Ի ՀՌՈՎՄԷ Ի ՁԵՌՆ ՈՆԵՍԻՄԵԱՅ ԾԱՌԱՅԻ։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Սրբոյ առաքելոյն Յովհաննու է գիրքս՝ որ կոչի Յայտնութիւն. զոր նախ մարգարէական աչօք զլինելոցն 'ի խաչելութենէն Քրիստոսի մինչեւ ցկատարածն. Յայտնութիւն կոչի, զի բազում ինչ 'ի հանդերձելոցն լինելոց՝ քան յայլ գիրս՝ [illegible] գրեալ է. եւ է [illegible] յայտնութեամբս այս. Զի նախ քան [illegible] իրաց հաղորդել զԱստուած հաւատն է պիտանացու. եւ այն Քրիստոսի լինէր տուեալ աշխարհի. վասն որոյ մարգարէքն իբրեւ հին աստուածպաշտութեան [illegible] Քրիստոսի նախ գուշակեցին՝ զոր եկն եւ կատարեաց. եւ զնոյն Առաքեալքն քարոզեցին՝ թէ Աստուած էր որ մարդացաւն եւ խաչեցաւ. Յոր իբրեւ հաստատութեամբ հաւատոյ [illegible] եկեղեցիք, ապա զոր ինչ անցք եւ յառաջ նեղութիւնք էին գալոց, մանաւանդ յաւուրս Նեռինն՝ յայտնութեամբս կանխագուշակեաց 'ի զգուշութիւն [illegible] 'ի ժամանակին. Յորոց առաջ [illegible], որ ինչ նախ քան զՆեռն եւ յորոց առ նովաւ, է ինչ զի եւ 'ի մարգարէսն յիշի եւ յԱւետարանն եւ յառաքելականն [illegible]. եւ է ինչ որ միայն 'ի գիրս յայս, որպէս վասն [illegible] Նեռինն, զոր եւ գրեալ 'ի [illegible] կորուսելոյն. եւ վասն Ենովքայ եւ Եղիայի վկայութեամբ կատարմանն, եւ վասն կապելոյն եւ արձակմանն սատանայի. վասն [illegible], եւ Նորին Երուսաղէմի, եւ զանազան հարուածոցն զոր ունի գիրս այս. Զորս [illegible] մարգարէութեան զլինելոցն [illegible] 'ի ձայն [illegible]. Ճրագարանս ոսկիս, եւ աստղս [illegible], եւ աթոռ, եւ [illegible] պատուականաց, եւ [illegible] հարուածոց, եւ գորս մի քան զմիւսն. [illegible] զեկեղեցիս՝ [illegible] անմամբ, եւ վերջացելոցն զանազան 'ի նոյն. եւ [illegible] կնքոց գրոցն քան հնաւուրն ժամանակին՝ [illegible] զգեղան. 'ի քարոզելոյ Առաքելոցն մինչեւ 'ի [illegible]. յորում անհաւատքն զայթագղին, [illegible] առաջի Աստուծոյ ցնծան. եւ զեօթն հարուածսն որ նախ քան զկատարածն, յորում եւ զհառաչումն [illegible]՝ ընդ որոյ եւ զոգին սրբոցն զԱստուած. Դարձեալ եւ 'ի գլուխ կնոջն որ երկնէր ծնանել, [illegible] զպատերազմն վիշապին ընդ եկեղեցւոյ՝ [illegible] Առաքելոցն եւ յառաջ մինչեւ [illegible] վիշապն, որ է Նեռն. եւ վասն պէսպէս [illegible] հրեշտակացն, մինչեւ 'ի գեհենին արկանել Նեռնեան. Դարձեալ ասէ վասն կապելոյն զսատանայ խաչիւն, եւ լուծանելոյ 'ի գալ Նեռինն. եւ [illegible] արկանելոյ զնա 'ի ծով հրոյ եւ ծծմբոյ, եւ վասն հասարակաց յարութեանն եւ դատաստանին, եւ վասն Նորոյ երկնին եւ երկրի զոր ժառանգեն արդարքն.

ԳԼՈՒԽՔ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ա. Յայտնութիւն որդւոյն Յովհաննու աստուածաբանի, որ եղեւ առ նա 'ի ձեռն հրեշտակի.

Բ. Զի տեսեալ զՏէր 'ի մէջ ոսկի ճրագարանացն զգեցեալ պճղնաւոր.

Գ. Թէ զինչ գրեաց առ հրեշտակս Եփեսացւոց եկեղեցւոյն.

Դ. Զինչ եւ առ հրեշտակս Զմիւռնացւոց եկեղեցւոյն.

Ե. Զինչ առ Պերգամայ եկեղեցւոյն հրեշտակս.

Զ. Զինչ եւ առ Թիւատիրացւոց եկեղեցւոյն հրեշտակս.

Է. Զինչ եւ առ Սարդիացւոց եկեղեցւոյն հրեշտակս.

Ը. Զինչ եւ առ Փիլադելփեայ եկեղեցւոյն հրեշտակս.

Թ. Զինչ եւ առ Լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն հրեշտակս.

Ժ. Վասն երեւելոյ Նմա դրանցն երկնից եւ [illegible] եւ չորս կենդանեացն.

ԺԱ. Վասն գրոցն կնքելոյ, զոր ոչ կարաց բանալ յեղելոցս.

ԺԲ. Վասն կնքեալ գառինն, եւ որ 'ի կարգին է.

ԺԳ. Լուծումն առաջին կնքոյն.

ԺԴ. Լուծումն երկրորդ կնքոյն, եւ որ 'ի կարգին.

ԺԵ. Լուծումն երրորդ կնքոյն.

ԺԶ. Լուծումն չորրորդ կնքոյն, յորում եւ պատիժ ամպարշտաց.

ԺԷ. Լուծումն հինգ կնքոյն, եւ մարդկան առ Աստուած կոչումն.

ԺԸ. Լուծումն վեց կնքոյն, եւ հարուածն որ 'ի վախճանի.

ԺԹ. Վասն փրկելոցն 'ի հարուածոց չորք հրեշտակացն, հարիւր քառասուն եւ չորս հազարացն.

Ի. Վասն անթիւ բազմութեան հեթանոսաց պայծառացելոց առաջի Աստուծոյ.

ԽԱ. Լուծումն եօթն կնքոյն, եւ բացումն խնկոց աղօթից սրբոց։

ԽԲ. Հարկանել զփողն առաջնոյ Հրեշտակին, եւ լինել հուր եւ կարկուտ եւ արիւն հեղու յերկիր։

ԽԳ. Յերկրորդին հարկանել՝ սատակեցան որք 'ի ծովու ընչաւորք։

ԽԴ. Յերրորդին փողելն՝ դառնացան ջուրք եւ գետք։

ԽԵ. Չորրորդին փողել. խաւարեցան աստեղք։

ԽԶ. Հինգերորդին փողելն. ել մարախ բազմակերպ։

ԽԷ. Վասն վեցերորդ Հրեշտակին որ լուծանէ զ'ի վերայ Եփրատայ զՀրեշտակն։

ԽԸ. Վասն Հրեշտակին որ զգեցեալ զամպն եւ զծիածանն, եւ զվախճանն նշանակէ։

ԽԹ. Զի զգրքոյկն առ Աւետարանիչն 'ի Հրեշտակէն։

Ծ. Վասն Ենովքայ եւ Եղիայի։

ԾԱ. Զի սպանանել սուրբք 'ի նմանէն՝ գործեալ գազանէն։

ԾԲ. Վասն եօթներորդ փողոյն հարման, եւ զի գովեն սուրբքն զԱստուած սուրբն 'ի հանդերձեալ դատաստանին։

ԾԳ. Վասն [illegible] եկեղեցւոյ, որ [illegible] եւ որ 'ի ծնեալն նորածնին։

ԾԴ. Վասն յերկինս պատերազմին սրբոց Հրեշտակին ընդ դեւս, եւ կործանման սատանայի։

ԾԵ. Զի ոչ զօրացաւ վիշապն 'ի հալածելոյ զեկեղեցի։

ԾԶ. Վասն գազանին եւ տասն եղջերն, եւ եօթն գլխոյ նորին։

ԾԷ. Վասն սուտ մարգարէին։

ԾԸ. Վասն անուան նեռինն։

ԾԹ. Վասն գառինն, եւ որոց ընդ նմա հարիւր քառասուն եւ չորս հազարացն։

Կ. Վասն Հրեշտակին՝ որ երաշխաւոր լինէր հանդերձեալ դատաստանին։

ԿԱ. Վասն Հրեշտակին որ զանկումն Բաբելոնի քարոզէր։

ԿԲ. Զգուշացուցանէ Հրեշտակն չընդունել զնշան։

ԿԳ. Զի նստեալն յամպս՝ հնձէ զորայս երկրի գերանդաւ։

ԿԴ. Վասն Հրեշտակին՝ որ կթէր զգաստանին այգին։

ԿԵ. Վասն եօթն Հրեշտակացն որ հարուածսն զվերջինս նախ քան զվախճան, եւ վասն ապակեայ ծովուն։

ԿԶ. Զի յառաջին սկաւառակին հեղլոյն՝ եղեւ հարուածք ամբարշտաց։

ԿԷ. Յերկրորդին՝ հարուածք 'ի ծովայինս։

ԿԸ. Յերրորդին՝ գետք յարիւն դարձան։

ԿԹ. Չորրորդին՝ տանջին մարդիկ խորշակաւ։

Հ. Հինգն՝ զթագաւորութիւն գազանին խաւարեցուցանէ։

ՀԱ. Վեցն՝ ճանապարհ առնէ 'ի վերայ Եփրատայ արեւելից թագաւորացն։

ՀԲ. Յեօթն՝ կարկուտ եւ շարժ 'ի վերայ մարդկան։

ՀԳ. Եցոյց Հրեշտակն Աւետարանչին զպոռնիկ քաղաքն, եւ զբազմեալ եօթն գլխոյ եւ տասն եղջերն։

ՀԴ. Զի մեկնեաց Հրեշտակն զխորհուրդ պոռնկին։

ՀԵ. Վասն Հրեշտակին որ զանկանելն Բաբելոնի յայտնէր, եւ երկնային ձայնն փախչել ասէ 'ի քաղաքէն, եւ զի անցանեն վայելչութիւնք քաղաքին։

ՀԶ. Օրհնաբանեն սուրբք երկնից ուրախելով 'ի քանդելն Բաբելոնի։

ՀԷ. Վասն խորհրդաւոր հարսանեաց գառինն եւ ընթրեաց։

ՀԸ. Տեսանէ Աւետարանիչն զՔրիստոս յերիվար բազմութեամբ Հրեշտակաց։

ՀԹ. Զի 'ի գեհենն արկաւ նեռնն եւ որք ընդ նմա։

Ձ. Զի կապեցաւ սատանայ 'ի խաչելութենէն Քրիստոսի մինչեւ ցվախճան, եւ վասն հազար ամին։

ՁԱ. Վասն պատերազմաւ բազմականաց [illegible] զՔրիստոս խոստովանողացն։

ՁԲ. Զինչ առաջին յարութիւնն, կամ զինչ երկրորդ մահն։

ՁԳ. Վասն Գոգայ եւ Մագոգայ։

ՁԴ. Վասն ննջեցելոցն յարութեան, եւ հասարակաց յարութեան եւ դատաստանին։

ՁԵ. Վասն նոր երկնի եւ երկրի, եւ վերին Երուսաղեմի։

ՁԶ. Վասն ասացուածոց այնր որ յաթոռն նստէր։

ՁԷ. Վասն Հրեշտակին որ ցուցանէր նմա զսուրբ քաղաքն զդրունսն չափելով։

ՁԸ. Վասն մաքուր գետոյն որ յաթոռոյն արտահոսեցաւ։

ՁԹ. Զի Աստուած է մարգարէից Քրիստոս եւ Տէր Հրեշտակաց։

Ղ. Զի արժանահաւատ է տեսիլս Աստուծոյ։

ՂԱ. Զի ոչ հրամայեցաւ նմա կնքել, այլ քարոզել զտեսիլս։

ՂԲ. Զի եկեղեցի եւ որ 'ի նմա հոգին՝ ընդունի զՔրիստոսի յայտնութիւնն, եւ վասն անիծից որոց յաւելուն 'ի գիրս [illegible]։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲՈՅՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ա ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ Յիսուսի Քրիստոսի, 'ի ձեռն 1
որոյ ետ Աստուած ցուցանել ծառայից իւրոց՝
որ ինչ լինելոց է վաղվաղակի. եւ նշանակեաց
առաքելով 'ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ առ ծառայ
իւր Յովհաննէս։ Որ վկայեաց զվկայութիւն բանին 2
Աստուծոյ, եւ զվկայութիւն Յիսուսի Քրիստոսի
զոր ետես. որ էր, եւ որ լինելոցն էր յետ
այսորիկ։ Երանի որ կարդասցէ կամ լուիցէ զբանս 3
մարգարէութեանս, եւ պահեսցէ զոր 'ի
նմա գրեալ է. զի ժամանակս մերձեալ է։

Ի Յովհաննէ առ եօթն եկեղեցիս՝ որ են յԱսիա, 4
շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ՝
յէն՝ եւ որ էն՝ եւ որ գալոցն է, եւ
յեօթն զօրութեանց Հոգւոյն՝ որ է առաջի աթոռոյն
իւրոյ. եւ 'ի Յիսուսէ Քրիստոսէ հաւատարիմ 5
վկայէն, որ է անդրանիկ 'ի մեռելոց, եւ իշխան
թագաւորութեանց երկրի. որ սիրեաց զմեզ,
եւ լոյծ զկապանս մեղաց մերոց արեամբն
իւրով. եւ արար զմեզ թագաւորս եւ քահանայս 6
Աստուծոյ եւ Հօր իւրոյ, որում փառք եւ
զօրութիւն՝ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն։ Ահաւասիկ գալոց է ընդ ամպս, 7
եւ տեսցեն զնա ամենայն աչք, եւ տեսցեն զնա
ծագք երկրի, եւ որք խոցեցին զնա՝ ամենեքեան
յերկրի, եւ կոծեսցին 'ի վերայ նորա. այո՝ ամէն։
Ես եմ այբ, եւ ես եմ քէ, ասէ տէր Աստուած, 8
որ էն՝ եւ որ է՝ եւ որ գալոցն է՝ ամենակալ։
Ես Յովհաննէս եղբայր ձեր եւ հաղորդակից 9
նեղութեան եւ արքայութեան եւ
համբերութեան որ 'ի Քրիստոս Յիսուս, եղէ
ես 'ի կղզւոջն որ անուանեալ կոչի Պատմոս՝
վասն բանին եւ վասն վկայութեանն Յիսուսի
Քրիստոսի։

10 Եւ եղէ յիս հոգի 'ի կիւրակէի աւուր. եւ Բ
լուայ զձայն զհետ իմ զմեծ իբրեւ զձայն փողոյ՝
որ ասէր ցիս. Ես եմ այբ եւ քէ, առաջինն եւ
11 վերջինն. զոր տեսանես՝ գրեա 'ի գիրս, եւ առաքեա
յեօթն եկեղեցիս, որ յԵփեսոս, եւ 'ի
Զմիւռնիա, եւ 'ի Պերգամոնիւ, եւ 'ի Թիւատիր,
եւ 'ի Սարդիկէ, եւ 'ի Փիլադելփիա, եւ 'ի Լաւոդիկէա։
12 Եւ դարձայ տեսանել զձայնն՝ որ խօսէր
ցիս. եւ 'ի դառնալն իմում տեսի եօթն ճրագարան
13 ոսկի. եւ 'ի մէջ եօթն ճրագարանացն
նման որդւոյ մարդոյ, զգեցեալ պատմուճան
պճղնաւոր, եւ գօտեւորեալ առ ստեանսն գօտի
14 ոսկեղէն. եւ գլուխ նորա եւ հերքն իբրեւ
զասր սպիտակ եւ որպէս զձիւն, եւ աչք նորա
15 որպէս բոց հրոյ, եւ ոտք նորա նմանեալ պղնձոյ
ծխելոյ 'ի մէջ հնոցի հրաշէկ, եւ ձայն նորա
16 իբրեւ զձայն ջուրց բազմաց։ Եւ ունէր յաջոյ
ձեռինն իւրում աստեղս եօթն, եւ 'ի բերանոյ
նորա ելանէր սուր երկբերանեան, եւ երեսք
նորա իբրեւ զարեգակն ճառագայթեալ երեւէին։
17 Եւ իբրեւ տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս նորա
իբրեւ զմեռեալ. եւ եդ 'ի վերայ իմ զաջ իւր՝
եւ ասէ ցիս. Մի երկնչիր, ես եմ առաջինն, եւ
18 ես եմ յետինն. եւ ես եմ կեանքն, եւ ես նոյն որ
մեռայ, եւ եմ կենդանի, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն։ Եւ ունիմ զփականս
19 մահու եւ դժոխոց. գրեա զոր տեսանես՝

որ էն, եւ որ հանդերձեալ է լինել յետ այսորիկ։
Զխորհուրդ եօթն աստեղացդ՝ զոր տեսեր 20
յաջու իմ, եւ զեօթն ճրագարանս ոսկիս, եօթն
աստեղքն՝ հրեշտակք եօթն եկեղեցեացն են, եւ
ճրագարանքն եօթն՝ եօթն եկեղեցիքն են։

ԳԼՈՒԽ Բ

Գ Առ հրեշտակ եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա. 1
Այսպէս ասէ կալողն՝ որ ունի զաստեղս եօթն
յաջու ձեռին իւրում, եւ շրջի 'ի մէջ եօթն աշ-
տանակի ոսկւոյ։ Գիտեմ զգործս քո եւ զվաս- 2
տակս քո եւ զհամբերութիւն քո. եւ զի ոչ
բառնաս զչարս, եւ փորձեցեր որ ասեն զին-
քեանս Առաքեալս՝ եւ ոչ են, եւ հերքեցեր՝
եւ ստեն։ Եւ համբերեցեր, եւ վշտացար վասն 3
անուան իմոյ՝ եւ աշխատեցար։ Այլ ասեմ առ 4
քեզ, զի զսէրն քո զառաջին թողեր. յիշեա 5
այժմ ուստի անկարն եւ ապաշխարեա, եւ զա-
ռաջին գործսն քո արա. ապա թէ ոչ, գամ ես
վաղվաղակի, եւ շարժեցից զաշտանակս քո 'ի
տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ ոչ ապաշխարեսցես։ Այլ 6
զայս ունիս՝ զի ատեցեր զգործսն Նիկոլայոսի,
զոր ես ատեամ։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ 7
զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս. որ յաղ-
թէն՝ տաց նմա ուտել 'ի փայտէն կենաց որ է 'ի
մէջ դրախտին Աստուծոյ։

Դ Եւ առ հրեշտակ զմիւռնացւոց եկեղեցւոյն 8
գրեա. Այսպէս ասէ անսկիզբնն եւ անվախ-
ճանն, որ եղեւ մեռեալ եւ կենդանացաւ։ Գիտեմ 9
զգործս քո եւ զնեղութիւն եւ զաղքատութիւն.
այլ աղքատութիւն քո՝ մեծութիւն եղիցի. եւ
զհայհոյութիւնն՝ որ ասէին զինքեանս Հրեայս
գոլ, եւ չէին ինչ, այլ ժողով սատանայի։ Մի 10
երկնչիր՝ վասն որոյ կամիս չարչարել. ահա հան-
դերձեալ բանսարկուն արկանել 'ի ձէնջ 'ի բանտ,
զի փորձիցիք, եւ ունիցիք նեղութիւն աւուրս
տասն. լեր հաւատարիմ մինչեւ 'ի մահ, եւ տաց
քեզ զպսակն կենաց։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ 11
լուիցէ զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս.
որ յաղթէ, ոչ անիրաւի յերկրորդ մահուանէն։

Ե Եւ առ հրեշտակն՝ որ 'ի Պերգամոս եկեղեցին՝ 12
գրեա. Այսպէս ասէ՝ որ ունի զսուրն երկսայրի
սրեալ։ Գիտեմ զգործս քո, եւ զի բնակեալ ես 13
ուր աթոռն է սատանայի. եւ ունիս զանուն իմ,
եւ ոչ ուրացար զհաւատս իմ յաւուր յորում
Անթիպաս վկայն իմ հաւատարիմ եղեւ. զի վկայ
է իմ հաւատարիմ ամենայն հաւատացելոց, որ
սպանաւ 'ի ձէնջ որ կայք՝ ուր սատանայ է բնա-
կեալ։ Այլ ունիմ առ քեզ սակաւ. զի կայ առ 14
քեզ զվարդապետութիւնն Բաղաամու, որ ուսոյց
զԲաղակ դնել գայթագղութիւն առաջի որդւոցն
Իսրայէլի, ուտել նուէր զոհեալ եւ պոռնկել.
15 այսպէս եւ դու ունիս զվարդապետութիւնն Նի-
16 կողայեցւոց՝ զոր ես ատեամ։ Արդ ապաշխա-
րեա, ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի, եւ պա-
տերազմեցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ իմոյ։
17 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին ասէ
առ եկեղեցիս. որ յաղթէ՝ տաց նմա ուտել 'ի
մանանայէն թաքուցելոյ, եւ տաց նմա զգիրն
սրբութեան. եւ գրեալ անուն նոր 'ի գիրն՝ զոր
ոչ ոք գիտէ, բայց միայն որ առնուն։

18 Եւ առ հրեշտակն որ 'ի Թիւատիրոյ եկեղեցին՝ Զ
գրեա. Այսպէս ասէ որդին Աստուծոյ, որոյ աչք
իւր են իբրեւ զբոց հրոյ, եւ ոտք նորա նման
19 պղնձի ծխելոյ։ Գիտեմ զգործս քո եւ զսէր եւ
զհաւատ, եւ զպաշտօն քո համբերութեամբ.
զի բազում է վաստակ քո վերջինն քան զառա-
20 ջինն. այլ ասեմ առ քեզ բազում. զի թողեր
զկինն զՅեզաբէլ, որ ասէր զինքն մարգարէ, եւ
ուսուցանէր մոլորութիւն զծառայս իմ՝ պոռնկե-
21 լով եւ ուտել զզոհեալ. եւ ետու նոցա ժամա-
նակ ապաշխարել զպոռնկութիւնն իւրեանց՝ եւ
22 ոչ ապաշխարեցին։ Ահաւասիկ ես արկանեմ
զնա 'ի հնոց, եւ զգործակիցս իւր ընդ որս շնա-
ցաւ՝ 'ի նեղութիւնս մեծամեծս, եթէ ոչ ապաշ-
23 խարեսցեն 'ի գործոց իւրեանց. եւ զորդիս նո-
ցա սպանից մահուամբ. եւ ծանիցեն ամենայն
եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ զերիկա-
մունս եւ զսիրտս, եւ տամ ձեզ իւրաքանչիւր
24 ըստ գործոց իւրեանց։ Այլ ձեզ ասեմ որք 'ի
Թիւատիր էք, եւ ոչ ունիք զվարդապետութիւն
զայս. որ ոչ ծանեայք զխորս սատանայի զոր
25 խօսին. ոչ արկից զձեօք ծանրութիւն. այլ զոր
26 ունիք պահեցէք մինչեւ ես գամ։ Եւ որ յաղթէ
եւ պահէ զգործս իմ մինչեւ ցվախճան, տաց
27 նմա իշխանութիւն 'ի վերայ ազգաց. եւ հովուես-
ցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթեաւ, եւ իբ-
28 րեւ զանօթ բրտի փշրեսցէ զնոսա. որպէս եւ
ես ընկալայ 'ի Հօրէ իմմէ, եւ տաց նոցա զաստղն
29 առաւօտին։ Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ Հո-
գին ասէ առ եկեղեցիս։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ առ հրեշտակ սարդիացւոց եկեղեցւոյն Է
գրեա. Այսպէս ասէ՝ որ ունի զեօթն Հոգին Աս-
տուծոյ եւ զեօթն աստեղս։ Գիտեմ զգործս քո.
2 զի անուն կենդանւոյ ունիս՝ եւ մեռեալ ես. լեր
արթուն, եւ հաստատեա զմնացեալսն՝ զի հան-
դերձեալ են մեռանել. քանզի ոչ գտի զգործս
3 քո կատարեալ առաջի Աստուծոյ։ Արդ յի-
շեա թէ որպէս լուարն, եւ պահեա եւ ապաշ-

Բ. 5. Մեւ ոչ. վաղվաղակի քո։

խարեա · ապա թէ ոչ զուարթնասցես՝ գամ որպէս գող, եւ ոչ ոք իմանայ զգալուստ իմ առ քեզ ։ Ունիս սակաւ մի զանուանս սարդիացւոցն, 4 որք ոչ աղտեղացուցին զհանդերձս իւրեանց, եւ շրջին 'ի սպիտակս՝ որում արժանի եղեն ։ Որ 5 յաղթէ՝ այսպէս զգեցցի սպիտակս, եւ ոչ ջնջեցից անուն նորա 'ի դպրութենէն կենաց, եւ խոստովանեցայց զանուն նորա առաջի Հօր իմոյ եւ առաջի հրեշտակաց ։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ 6 լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս ։

Ը Եւ առ հրեշտակն Փիլադելփիայ եկեղեցւոյն 7 գրեա · Այսպէս ասէ սուրբն, Ճշմարիտն, որ ունի զփականս Դաւթի · բանայ՝ եւ ոչ ոք է որ փակէ, եւ փակէ՝ եւ ոչ ոք է որ բանայ ։ Գիտեմ 8 զգործս քո · ահա ետու առաջի քո դուռն բացեալ · զոր ոչ ոք կարէ փակել · զի սակաւիկ ունիս զօրութիւն, եւ պահեցեր զբանս իմ, եւ ոչ ուրացար զանուն իմ ։ Ահաւասիկ ես տամ 9 քեզ զժողովէ սատանայի, որք ասեն զինքեանս Հրեայս գոլ՝ եւ ոչ են, այլ ստեն · արարից զնոսա՝ զի եկեսցեն եւ երկիր պագցեն առաջի ոտից քոց, եւ ծանիցեն զի ես սիրեցի զքեզ · զի պա- 10 հեցեր զբանն համբերութեան իմոյ, եւ ես պահեցից զքեզ 'ի ժամ փորձութեան քոյ, որ հանդերձեալ է գալ յամենայն աշխարհս՝ փորձել զամենայն բնակեալս յերկրի ։ Ահա գամ 11 վաղվաղակի . կալ զոր ունիս՝ զի մի ոք առցէ զպսակ քո ։ Որ յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տա- 12 ճարի Աստուծոյ իմոյ, եւ արտաքս այլ մի եւս ելցէ · եւ գրեցից 'ի վերայ նորա զանուն Աստուծոյ իմոյ, եւ զանուն քաղաքի Աստուծոյ իմոյ՝ զնորն Երուսաղէմ, որ իջանելոց է յերկնից Աստուծոյ իմոյ · եւ անուն նորա նոր ։ Որ ունի 13 ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս ։

Թ Եւ առ հրեշտակն Լաւոդիկեայ եկեղեցւոյն 14 գրեա · Այսպէս ասէ ամէնն՝ վկայն հաւատարիմ եւ ճշմարիտ, սկիզբն սկզբան արարածոց Աստուծոյ ։ Գիտեմ զգործս քո՝ զի ոչ ցուրտ ես եւ 15 ոչ ջերմ · պարտ էր քեզ ցուրտ լինել եւ կամ ջերմ · այլ դու գաղջ ես, եւ ոչ ջերմ եւ ոչ ցուրտ · 16 հանդերձեալ եմ փսխել 'ի բերանոյ իմմէ ։ Զի 17 ասես · մեծատուն եմ եւ մեծացայ, եւ ոչ ինչ կարօտ եմ · եւ ոչ գիտես՝ եթէ դու ես ողորմելի եւ հէգ եւ աղքատ, միրկ եւ կոյր ։ Արդ ես 18 խորհրդակից եղէց քեզ · առ գնեա յինէն ոսկի փորձեալ 'ի հրոյ՝ զի մեծասցիս, եւ հանդերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս, զի մի երեւեսցի անվայելչութիւն մերկութեան քոյ · եւ դիր դեղ յաչս քո՝ զի տեսցես ։ Ես՝ զոր սիրեմ, յանդի- 19 մանեմ եւ խրատեմ · նախանձեաց այժմ, եւ ապաշխարեա · ահաւասիկ կամ ես առ դրուրս եւ 20 բախեմ · եթէ ոք լուիցէ ձայնի իմում եւ բանայցէ զդրունս, մտից առ նա եւ ընթրիս ա-
21 րարից առ նա, եւ նա ընդ իս ։ Որ յաղթէ՝ տաց նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ, որպէս եւ ես
22 յաղթեցի եւ նստայ յաթոռ Հօր իմոյ ։ Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ յետ այսր ամենայնի տեսի՝ եւ ահա դրունք Ժ երկնից բացեալ էին, եւ ձայն փողոյն առաջնոյ զոր լուայ՝ խօսէր ընդ իս եւ ասէր · Ել այսր՝ եւ ցուցից քեզ զինչ լինելոց է յետոյ ժամանակս ։
2 Եւ ժամանեալ յիս հոգի, եւ տեսի աթոռ մի՝
3 զի կայր յերկինս · եւ 'ի վերայ աթոռոյն նստէր նման տեսլեան ականց յասպեայ եւ սարդիոնի ·
4 եւ քահանայք շուրջ զաթոռովն՝ նմանք տեսլեան զմրխտոյ · եւ շուրջ զաթոռովն՝ աթոռք քսան եւ չորք, եւ 'ի վերայ աթոռոյն նստէին քսան եւ չորք երիցունք՝ զգեցեալ հանդերձս սպիտակս, եւ 'ի գլուխս իւրեանց պսակս ոս-
5 կիս · եւ յաթոռոյ անտի ելանէին փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտմունք · եւ եօթն լամբարք հրոյ բորբոքելոյ առաջի աթոռոյն, որ են
6 եօթն Հոգիքն Աստուծոյ ։ Եւ էր առաջի աթոռոյն ծով ապակեղէն՝ նման սպիտակութեան սառին, եւ 'ի մէջ աթոռոյն չորք կենդանիք՝ եւ
7 լի էին աչօք առաջոյ եւ յետոյ ։ Եւ էր կենդանին առաջին նման առիւծու, եւ երկրորդ կենդանին նման զուարակի, եւ երրորդ կենդանին երես մարդոյ, եւ չորրորդ կենդանին նման ար-
8 ծուոյ թռուցելոյ ։ Եւ չորից կենդանեացն էին մի մի 'ի նոցանէ վեց թեւք շուրջանակի, եւ 'ի ներքոյ լի էին աչօք, ոչ հանգչէին՝ ոչ զտիւ եւ ոչ զգիշեր՝ ասելով · Սուրբ սուրբ սուրբ, սուրբ սուրբ սուրբ, սուրբ սուրբ սուրբ, տէր Աստուած ամենակալ՝ որ էն եւ էր եւ որ գալոց
9 է ։ Եւ յորժամ տային կենդանիքն փառս եւ պատիւ եւ գոհութիւն նստելոյն 'ի վերայ աթոռոյն՝ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից, անկանէին առաջի աթոռոյն քսան եւ չորք երիցունքն եւ երկիր պագանէին կենդանւոյն յաւի-
10 տենից, եւ դնէին զպսակս իւրեանց առաջի ա-
11 թոռոյն ասելով · Արժանի ես, տէր Աստուած մեր սուրբ, առնուլ փառս եւ պատիւ եւ զօրութիւն, զի դու ստեղծեր զամենայն, եւ 'ի կամացն քո ստեղծան՝ եւ կան հաստատուն ։

Գ · 17 · Մեր ոչ · հէգ եւ աղքատ ·

Դ · 4 · [illegible] Ցայն՝ եւ ծիածան շուրջ զաթոռովն նման տեսլեան զմրխտոյ ·

ԳԼՈՒԽ Ե

ծԱ Եւ տեսի յաջոյ ձեռինն՝ որ նստէր ՚ի վերայ 1
աթոռոյն՝ գիրս գրեալ ներքոյ և արտաքոյ, և
կնքեալ եւթն կնքով։ Եւ տեսի հրեշտակ մի զօ- 2
րաւոր՝ զի քարոզէր ՚ի ձայն մեծ. Ո՞ է արժանի
բանալ զգիրսն՝ և լուծանել զկնիք նորա։ Եւ 3
ոչ ոք կարէր՝ ոչ յերկինս և ոչ յերկրի և ոչ
՚ի ներքոյ երկրի՝ բանալ զգիրսն, զի ոչ տեսանէն
զնա։ Եւ ես լայի սաստիկ՝ զի ոչ ոք գտաւ ար- 4
ժանի բանալ զգիրսն և հայել ՚ի նա. և մի յե- 5
րիցանցն ասէ ցիս. Մի լար. ահաւասիկ յաղ-
թեաց առիւծն յազգէն Յուդայ յարմատոյն
Դաւթի՝ բանալ զգիրսն և լուծանել զեւթն կնիքսն նորա։

ծԲ Եւ տեսի ՚ի մէջ աթոռոյն և ՚ի մէջ չորից կեն- 6
դանեացն և ՚ի մէջ երիցանցն՝ գառն կայր զե-
նեալ, որ ունէր եւթն եղջիւրս, և աչս եւթն՝
որ են եւթն Հոգիք Աստուծոյ, որ են առաքեալ
ընդ ամենայն երկիր. և եկն ընկալաւ յաջոյ 7
ձեռանէ նորա՝ որ նստէր ՚ի վերայ աթոռոյն։ Եւ 8
յորժամ առ զգիրսն, չորք կենդանիքն և քսան
և չորք երիցունքն անկանէին առաջի գառինն.
և ունէին իւրաքանչիւր քնար՝ և բուրվառս ոս-
կիս լի խնկով, որ է աղօթք սրբոց. և օրհնէին 9
երգս նորս և ասէին. Արժանի ես առնուլ զգի-
րդ՝ և բանալ զկնիք դորա, զի զենար՝ և գնե-
ցեր զմեզ Աստուծոյ արեամբ քով յամենայն
ազգաց և ՚ի լեզուաց և ՚ի ժողովրդոց հեթանո-
սաց. և արարեր զսոսա Աստուծոյ մերոյ թա- 10
գաւորս և քահանայս՝ թագաւորել ՚ի վերայ
երկրի։ Եւ տեսի և լուայ զձայն հրեշտակաց 11
բազմաց՝ որք կային շուրջ զաթոռովն և զե-
րից կենդանեացն և զքահանայիւքն. և էր
թիւ նոցա՝ բիւրք բիւրուց և հազարք հազա-
րաց. ասէին ձայնիւ մեծաւ. Արժանի է գառինդ 12
զենելոյ՝ առնուլ զմեծութիւն և զիմաստութիւն
և զզօրութիւն և զպատիւ և զփառս և զօրհ-
նութիւն։ Եւ ամենայն արարածք՝ որ են յեր- 13
կինս և յերկրի և ՚ի ծովու. և որ ՚ի նոսա՝
լուայ զի ասէին. Որ նստի յաթոռն՝ և գառնն՝
օրհնեալ, բարձրացեալ և փառաւորեալ յաւի-
տեանս յաւիտենից. և չորք կենդանիքն ասէին, 14
ամէն. և երիցունքն անկանէին առաջի նորա
և երկիր պագանէին։

ԳԼՈՒԽ Զ

ծԳ Եւ տեսի զի եբաց զմին ՚ի կնքոցն, և լուայ 1
՚ի միոյ ՚ի չորից կենդանեացն իբրև զձայն որոտ-
ման՝ զի ասէր՝ Թէ գամ. և տեսի և ահա ձի 2
սպիտակ, և որ հեծեալն էր ՚ի նմա՝ ունէր աղեղն. և տուաւ նմա պսակ, և ել յաղթօղն
զի յաղթեսցէ։

3 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ, լուայ ծԴ
4 յերկրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր. Գամ։ Եւ ել
այլ ձի կարմիր, և որ հեծեալն էր ՚ի վերայ նո-
րա՝ տուաւ նմա առնուլ զխաղաղութիւն յերկ-
րէ, զի զմիմեանս զենցեն. և տուաւ նմա սուր
մի մեծ։

5 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ, լուայ յեր- ծԵ
րորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ գամ. և տեսի
և ահա ձի սեաւ, և որ նստեալն էր ՚ի վերայ
6 նորա՝ ունէր կշիռս ՚ի ձեռին իւրում. և լուայ
ձայն ՚ի միջոյ չորից կենդանեացն. Կապիճ մի
ցորեան դենարի միոջ, և երեք կապիճ գարի
դենարի միոջ. և ձէթ և գինի մի՛ վնասեսցես։

7 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն չորրորդ, լուայ ծԶ
ձայն ՚ի չորրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ գամ.
8 և տեսի և ահա ձի չորաս, և որ նստէրն ՚ի
վերայ նորա՝ ունէր զմահ, և դժոխք երթային
զհետ նորա. և տուաւ նմա իշխանութիւն չոր-
րորդ մասին աշխարհի՝ սատակել սրով և սո-
վով և մահուամբ և գազանօք երկրի։

9 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն հինգերորդ՝ տեսի ծԷ
՚ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս ամենայն մարդկան
կոտորելոց վասն բանին Աստուծոյ՝ և վասն վկայ-
10 ութեան նորա զոր ունէին. որք աղաղակէին ձայնիւ
մեծաւ. Մինչև յերբ, Տէր սուրբ և ճշմարիտ,
ոչ դատիս և խնդրես զվրէժ արեան մերոյ ՚ի
11 բնակչաց երկրի։ Եւ տուաւ նոցա պատմուճանս
սպիտակս, և ասացաւ նոցա զի հանգիցեն փոքր
մի ժամանակ, մինչև լցցին ծառայակիցք նոցա
և եղբարք նոցա՝ որք հանդերձեալ են կոտո-
րել իբրև զնոսա։

12 Եւ տեսի յորժամ եբաց զկնիքն վեցերորդ՝ և ե-
ղև շարժումն մեծ, և արեգակն եղև սեաւ
իբրև զխարազն այծեայ, և լուսինն բոլորովին
13 եղև արիւն. և աստեղք երկնից թօթափեցան
՚ի յերկիր, որպէս տերև թզենւոյ զի սաստիկ
14 շարժիցի ՚ի հողմոյ. և երկինք իբրև զմագաղա-
թեայ գիրս գալարէր, և ամենայն լերինք և
15 կղզիք ՚ի տեղւոյ իւրեանց շարժեցան։ Եւ թա-
գաւորք երկրի և իշխանք՝ հազարապետք և
մեծամեծք և զօրաւորք և ամենայն ծառայք
և ամենայն ազատք թաքուցին զինքեանս յայրս
16 և ՚ի ծերպս վիմաց. և ասէին լերանց՝ թէ ան-
կերուք ՚ի վերայ մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկե-
17 ցէք զմեզ. զի եկն օր մեծ բարկութեան նորա,
և ո՞վ կարէ կալ առաջի նորա։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշտակս՝ զի ծԸ
կային ՚ի չորս անկիւնս երկրի, և ունէին զչորս
հողմս երկրի՝ զի մի շնչեսցէ հողմ ՚ի վերայ երկ-

րի, եւ մի՛ ՚ի ծովու եւ մի՛ ՚ի ծառս։ Եւ տեսի 2
այլ հրեշտակ զի ել յարեւելից, եւ ունէր զկընիք
Աստուծոյ կենդանւոյ, եւ աղաղակէր ձայնիւ
մեծաւ առ չորս հրեշտակսն՝ որոց տուեալ
էր իշխանութիւն ապականել զերկիր եւ զծով.
եւ ասէր. Մի՛ վնասէք երկրի, մի՛ ծովու, մի՛ ծառոց. 3
զգուշասջիք մինչեւ կնքեսցես զծառայս Աստուծոյ
մերոյ։ Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն՝ հարիւր 4
քառասուն եւ չորք հազար՝ կնքեալք յազգէ
որդւոցն Իսրայէլի. յազգէն Յուդայ՝ երկոտասան 5
հազար կնքեալ. յազգէն Ռուբենի՝ երկոտասան
հազար կնքեալ. յազգէն Գադայ՝ երկոտասան
հազար կնքեալ. յազգէն Ասերայ՝ երկոտասան 6
հազար կնքեալ. յազգէն Նեփթաղիմայ՝
երկոտասան հազար կնքեալ. յազգէն Մանասէի՝
երկոտասան հազար կնքեալ. յազգէն 7
Շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ. յազգէն
Ղեւեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ. յազգէն
Իսաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ. յազգէն 8
Զաբուղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ.
յազգէն Յովսէփու՝ երկոտասան հազար կնքեալ.
յազգէն Բենիամինի՝ երկոտասան հազար կընքեալ։

Խ Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ եւ ահա ժողովուրդ 9
բազում զորս ոչ գոյր թիւ. յամենայն հեթանոսաց
եւ յամենայն ազգաց եւ յամենայն լեզուաց
եւ յամենայն ժողովրդոց. որք կային առաջի
աթոռոյն եւ առաջի գառինն՝ արկեալ զիբեամբք
հանդերձս սպիտակս, եւ արմաւենիս
՚ի ձեռս իւրեանց. աղաղակէին ՚ի ձայն մեծ՝ եւ 10
ասէին. Փրկութիւն Աստուծոյ մերոյ՝ որ նստի
՚ի վերայ աթոռոյն, եւ գառինն։ Եւ ամենայն 11
հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովն եւ զերիցամբքն
եւ զչորից կենդանեացն, եւ անկանէին
յերեսս առաջի աթոռոյն՝ եւ երկիր պագանէին
Աստուծոյ, ասելով. Ամէն. օրհնութիւն եւ 12
փառք եւ իմաստութիւն եւ գոհութիւն եւ պատիւ
եւ զօրութիւն եւ շնորհք տեառն Աստուծոյ
մերոյ՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Եւ 13
ասէ ցիս մի յերիցանց անտի. Սոքա որ զգեցեալ
են զհանդերձս սպիտակս՝ ո՞յք են, եւ կամ ուստի՞
գան։ Եւ ասացի ցնա. Տէր, դու գիտես։ 14
Եւ ասէ ցիս. Սոքա են որ գան ՚ի վշտաց մեծաց.
եւ լուացին զպատմուճանս իւրեանց եւ սպիտակացուցին
արեամբ գառինն։ Վասն այնորիկ են 15
առաջի աթոռոյն Աստուծոյ, եւ պաշտեն զնա
զտիւ եւ զգիշեր ՚ի տաճարի նորա. եւ որ նստի
՚ի վերայ աթոռոյն՝ բնակեալ է ՚ի նոսա. ոչ քաղցիցեն, 16
եւ ոչ ծարաւիցեն, եւ ոչ ոք մերձիցէ նոցա՝
ոչ արեգակն եւ ոչ տօթ. եւ գառնն ՚ի մէջ 17
աթոռոյն իւրոյ հովուեսցէ զնոսա, եւ առաջնորդեսցէ
նոցա ՚ի կենաց աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ.
քանզի եհան Աստուած զամենայն արտասուս
յերեսաց նոցա։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթներորդ՝ եղեւ ԽԱ
2 լռութիւն յերկինս որպէս կէս ժամու. Եւ տեսի
հրեշտակս եօթն, որ առաջի Աստուծոյ կային.
3 եւ տուաւ նոցա եօթն փողս։ Եւ այլ հրեշտակ
եկն եկաց առ սեղանն, եւ ունէր խնկամանս ոսկի.
եւ տուաւ նմա խունկ բազում, զի մատուսցէ
զաղօթս ամենայն սրբոց ՚ի վերայ ոսկեղէն սեղանոյ
4 առաջի աթոռոյն. եւ ել ծուխ խնկոցն՝
աղօթք սրբոցն՝ ՚ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի
5 Աստուծոյ. եւ էլից հրեշտակն զխնկամանն ՚ի
հրոյ սեղանոյն, եւ արկ զնա յերկիր. եւ եղեւ
որոտումն եւ ձայնք եւ փայլատակումն եւ շարժումն
6 մեծ. Եւ եօթն հրեշտակքն որ ունէին
եօթն փողս՝ պատրաստեցին զինքեանս առ ՚ի
հարկանել։

7 Եւ առաջինն հրեշտակն եհար զփողն, եւ եղեւ ԽԲ
կարկուտ եւ հուր եւ արեան խառնեալ՝ եւ անկաւ
յերկիր, եւ զերրորդ մասն երկրի այրեաց.
եւ զերրորդ մասն ծառոց այրեաց, եւ զամենայն
դալար խոտոյ այրեաց։

8 Եւ երկրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ իբրեւ ԽԳ
զլեառն մի մեծ հրդեհեալ անկաւ ՚ի ծով, եւ եղեւ
9 երրորդ մասն ծովու արիւն. եւ սատակեցաւ
երրորդ մասն ճուղակաց, եւ որ ունէր շունչ
կենդանի՝ ապականեցաւ։

10 Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ անկաւ ԽԴ
յերկնից աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ իբրեւ զջահ
բար, եւ անկաւ յերրորդ մասն գետոց եւ աղբերաց.
11 եւ էր անուն աստեղն Դառնութիւն.
եւ բազումք մեռան ՚ի դառնութենէ ջուրցն։

12 Եւ չորրորդ հրեշտակն փողեաց, եւ վիրաւորեր ԽԵ
երրորդ մասն արեգական՝ եւ երրորդ մասն
լուսնի՝ եւ երրորդ մասն աստեղաց. եւ խաւարեր
երրորդ մասն նոցա, եւ երրորդ մասն գիշերոյ
13 նոյնպէս։ Եւ տեսի եւ լուայ ձայն հրեշտակի
թռուցելոյ ՚ի մէջ երկնից՝ զի ասէր ՚ի ձայն
մեծ. Վա՜յ վա՜յ վա՜յ՝ որ բնակեալ են յերկրի.
յորժամ լինիցի ձայն երեքն եւս փողոց. զոր
կամիցին հրեշտակքն հարկանել։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր. եւ տեսի ԽԶ
զի աստղ մի անկաւ յերկնից. եւ տուաւ նմա
2 բանալի դրոյն անդնդոց. եւ ելանէր ծուխ ՚ի
դրոյն որպէս զծուխ հնոցի մեծի. եւ խաւարեցաւ
3 արեգակն եւ օդք։ Եւ ՚ի ծխոյն ելանէր մարախ
՚ի յերկիր. եւ տուաւ նոցա իշխանութիւն
4 իբրեւ զխայթոցս կարճի. եւ ասացաւ նոցա զի
մի՛ մեղիցեն խոտոյ երկրի, եւ մի՛ ամենայն ծա-

ոսյ, բայց միայն մարդոյ երկրայնոյ, որ ոչ ու-
նիցին զկնիք 'ի վերայ ճակատու իւրեանց։ Եւ 5
տուաւ նոցա հրաման՝ զի մի սպանանիցեն զնո-
սա, այլ չարչարեսցեն զնոսա ամիսս հինգ. եւ
չարչարանք նոցա իբրեւ զխայթոցս կարճի՝ որ
հարկանիցէ զմարդ. եւ յաւուրսն յայնոսիկ 6
խնդրեսցեն մարդիկ զմահ՝ եւ մի գտցեն, եւ
ցանկան մեռանել՝ եւ փախիցէ 'ի նոցանէ մահ։
Եւ նմանութիւն մարախոյն՝ նմանութիւն ձիոյ 7
պատրաստելոյ 'ի պատերազմ. եւ 'ի վերայ գլը-
խոց նոցա իբրեւ պսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ. եւ
երեսք նոցա իբրեւ զերեսս մարդոյ, եւ հերք 8
նոցա իբրեւ զհերս կնոջ, եւ ատամունք նոցա
իբրեւ զառիւծու։ Եւ ունէին զրահս՝ իբրեւ 9
զզրահս երկաթի. եւ ձայն թեւոց նոցա իբրեւ
զձայն կառավար ձիոց բազմաց՝ որ արշաւեն
'ի պատերազմ. եւ ունէին ագիս ըստ նմանու- 10
թեան կարճի, եւ խայթոց յագիս նոցա. եւ ու-
նէին իշխանութիւն չարչարել զմարդիկ ամիսս
հինգ. եւ ունին թագաւոր 'ի վերայ իւրեանց 11
զհրեշտակն գժոխոց. եւ անուն նորա եբրայե-
ցերէն Աբադդոն, որ կոչի 'ի հայ բարբառ՝ կո-
րուստ։ Աւասիկ վայ մի անց, եւ վայք եր- 12
կու գալոց են։

ԻԷ Եւ վեցերորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն. 13
եւ լուայ ձայն 'ի չորից կենդանեացն որ էին
առաջի սեղանոյն Աստուծոյ, զի ասէր ցհրեշ- 14
տակն վեցերորդ որ ունէր զփողն. Լոյծ զչորս
հրեշտակսն զկապեալս 'ի վերայ գետոյն Եփրա-
տայ։ Եւ լուծան չորս հրեշտակքն պատրաս- 15
տեալք 'ի ժամ եւ յօր եւ յամիս եւ 'ի տարի, զի
սպանցեն զերրորդ մասն մարդկան. եւ համարք 16
հեծելոց զօրաց նոցա՝ բեւրք բեւրուց եւ հա-
զարք հազարաց լուայ զթիւ նոցա։ Եւ տեսի 17
ձիս 'ի տեսլեանն, եւ հեծեալս 'ի նոսա՝ որք ու-
նէին զրահս հրեղէնս, եւ յակնթեայ հրդեհեալս
ծծմբով. եւ գլուխք ձիոցն իբրեւ զգլուխս ա-
ռիւծուց. եւ 'ի բերանոյ նոցա հուր ելանէր՝ եւ
ծուխ եւ ծծումբ։ Եւ 'ի հարուածոցս յայսցա- 18
նէ մեռաւ երրորդ մասն մարդկան՝ 'ի հրոյն եւ
'ի ծխոյն եւ 'ի ծծմբոյն, որ ելանէր 'ի բերանոյ
նոցա. զի իշխանութիւն 'ի բերանս է նոցա եւ 19
յագիս նոցա, եւ ագիք նոցա նմանութիւն օձի.
եւ ունէին գլուխս՝ որով տատանէին զանիրաւս։
Եւ այլք 'ի մարդկանէ որ ոչ մեռան 'ի հարուա- 20
ծոցս յայսցանէ, ոչ ապաշխարեցին եւ ոչ դար-
ձան 'ի գործոց ձեռաց իւրեանց, յերկրպագու-
թենէ դիւաց եւ կռոց՝ յոսկեղինաց եւ յարծա-
թեղինաց եւ 'ի պղնձից եւ 'ի քարէ եւ 'ի փայ-
տէ, որք ոչ տեսանել կարեն եւ ոչ լսել եւ ոչ
գնալ. եւ ոչ ապաշխարեցին 'ի մարդասպանու- 21
թենէ եւ 'ի դեղատուութենէ, եւ 'ի պոռնկու-
թենէ եւ 'ի գողութենէ իւրեանց։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջանէր ԻԸ
յերկնից եւ զգեցեալ էր ամպ, եւ ծիածան 'ի
գլուխ նորա. եւ երեսք նորա իբրեւ զարեգակն,
2 եւ ոտք նորա որպէս սիւն հրոյ։ Եւ ունէր 'ի
ձեռին իւրում գրկոյկ մի բացեալ. եւ եդ զոտն
իւր զաջ 'ի վերայ ծովու, եւ զձախն 'ի վերայ
3 երկրի. եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ գոչեաց
իբրեւ զառիւծ. եւ յորժամ աղաղակեաց՝ խօ-
4 սեցան եօթն որոտմունք յիւրեանց ձայնս։ Եւ
յորժամ խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ կամէի
գրել. եւ լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր. Կնքեա
զոր խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ եւ մի գրեր։
5 Եւ հրեշտակն զոր տեսի՝ որ եդ զոտն իւր 'ի վե-
րայ ծովու եւ զձախն 'ի ցամաքի, համբարձ ըզ-
6 ձեռն իւր զաջ յերկինս, եւ երդուաւ 'ի կենդա-
նին յաւիտենից, որ հաստատեաց զերկինս եւ
որ 'ի նմա, եւ զերկիր եւ որ 'ի նմա, զի ոչ եւս
7 կայ այլ ժամանակ. այլ յաւուրս ձայնի եօթ-
ներորդ հրեշտակին՝ յորժամ հարցէ զփողն, կա-
տարեսցի խորհուրդն Աստուծոյ՝ որ աւետարա-
նեցաւ 'ի ծառայից իւրոց մարգարէից։

8 Եւ ձայնն զոր լուայ յերկնից՝ դարձեալ խօ- ԻԹ
սեցաւ ընդ իս եւ ասէ. Երթ առ զգրկոյկն՝ զոր
ունի հրեշտակն բացեալ 'ի ձեռին իւրում, եւ
9 կայ 'ի վերայ ծովու եւ ցամաքի։ Եւ ես երթեալ
առ հրեշտակն՝ խնդրեցի 'ի նմանէ. եւ ասէ ցիս.
Ա՛ռ զայդ՝ եւ կեր զդոյն, եւ դառնասցի յորովայն
քո. այլ 'ի բերան քո է քաղցր իբրեւ զմեղր։
10 Եւ առի զգրկոյկն բացեալ 'ի հրեշտակէն՝ եւ
կերայ զնա. եւ էր 'ի բերան իմ որպէս մեղր. եւ
11 յորժամ կերայ, դառնացաւ որովայն իմ. եւ
ասէ ցիս. Պարտ է քեզ դարձեալ մարգարէանալ
'ի ժողովուրդս եւ 'ի լեզուս եւ 'ի թագաւորս
երկրի։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւազանի, եւ
կայր հրեշտակն եւ ասէր ցիս. Արի եւ չափեա
զտաճարն Աստուծոյ եւ զսեղանն, եւ զերկրպա-
2 գուսն որ 'ի նմա։ Եւ զգաւիթն որ արտաքոյ
տաճարին՝ թող զնա եւ մի չափեր, զի տուեալ
է զնա հեթանոսաց. եւ զքաղաքն սուրբ կոխես-
ցեն ամիսս քառասուն եւ երկու։

3 Եւ տաց երկուց վկայից իմոց, եւ մարգա- Լ
րէասցեն աւուրս հազար երկերիւր եւ վաթ-
4 սուն՝ զգեցեալ քուրձ։ Սոքա են երկու ձիթե-
նիքն եւ երկու ճրագք, որ կան առաջի Աստու-
5 ծոյ յերկրի։ Եւ որք կամիցին վնասել նոցա՝ հուր
ելցէ 'ի բերանոյ նոցա եւ կերիցէ զթշնամիս նո-

ցա․ եւ որք կամիցին մեղանչել նոցա՝ այսպէս
սատակեսցին։ Սոքա ունին իշխանութիւն փակել 6
զերկինս՝ զի մի անձրեւեսցէ զաւուրս մարգարէութեան
նոցա․ եւ ունին իշխանութիւն 'ի
վերայ ջուրց՝ դարձուցանել զնոսա յարիւն, եւ
հարկանել զերկիր յամենայն հարուածս՝ քանիցս
անգամ եւ կամիցին։ Եւ յորժամ կատարեսցեն 7
զամենայն աւուրս վկայութեան իւրեանց,
յայնժամ գազանն որ ելանէ յանդնդոց՝
տացէ ընդ նոսա պատերազմ, եւ յաղթեսցէ նոցա
եւ սպանցէ զնոսա․ եւ դի նոցա անկեալ 8
կայցէ 'ի մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա մեծի,
որ անուանեալ կոչի ըստ հոգւոյն Սոդոմ
եւ Եգիպտոս, ուր եւ Տէրն նոցա խաչեցաւ։ Եւ 9
տեսցեն զնոսա ամենայն ցեղք եւ ժողովուրդք՝
եւ ամենայն լեզուք եւ հեթանոսք, զի դի նոցա
անկեալ կայցէ զերիս աւուրս, եւ ոչ տայցեն
թաղել 'ի գերեզմանս զմարմինս նոցա։ Եւ որ բնակեալ 10
են յերկրի՝ ուրախ լինին եւ խնդան 'ի վերայ
նոցա, մինչեւ ընծայս եւ պատարագս տան
առանել միմեանց․ վասն զի սոքա երկոքին մարգարէքս
չարչարեցին զբնակիչս երկրի։

ԼԱ Եւ յետ երից աւուրց եւ կիսոյ՝ հոգի կենդանի 11
յԱստուծոյ մտցէ 'ի նոսա, եւ յարիցեն կացցեն
'ի վերայ ոտից իւրեանց․ եւ ահ եւ երկիւղ
մեծ անկաւ 'ի վերայ ամենեցուն՝ որ տեսինն
զնոսա։ Եւ լուայ զձայն մեծ՝ որ ասէր ցնոսա․ 12
Վերացիք ելէք աստ։ Եւ վերացան ելին յերկինս
ամպովք․ եւ տեսին զնոսա թշնամիք իւրեանց․
եւ 'ի ժամուն յայնմիկ շարժումն մեծ եղեւ, եւ 13
տասներորդ մասն քաղաքին ընկղմեցաւ, եւ մեռան
'ի շարժմանէն այր եօթն հազար․ եւ յետ
այնորիկ ահ մեծ եղեւ յամենեսեան, եւ փառս
տային Աստուծոյ երկնաւորի։ Ահաւասիկ վայն 14
երկրորդ եանց, եւ վայն երրորդ գալոց է վաղվաղակի։

ԼԲ Եւ յորժամ եօթներորդ հրեշտակն հարկանէր 15
զփողն, եղեւ ձայն յերկինս եւ ասէ․ Եղեւ
թագաւորութիւն ամենայն աշխարհաց Տեառն
մերոյ եւ Քրիստոսի իւրոյ, եւ թագաւորեսցէ
'ի վերայ ամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ 16
քսան եւ չորս երիցունքն՝ որ նստէին յաթոռս
իւրեանց առաջի Աստուծոյ՝ անկանէին 'ի վերայ
երեսաց իւրեանց եւ երկիր պագանէին տեառն
Աստուծոյ, եւ ասէին․ Գոհանամք զքէն, տէր 17
Աստուած ամենակալ, որ էն եւ էր, եւ առեր
զզօրութիւն քո մեծ եւ թագաւորեցեր․ եւ հեթանոսք 18
բարկացան, եւ եկն բարկութիւն քո,
եւ ժամանակ մեռելոց՝ զի դատեսցին․ եւ տաս
վարձս ծառայից քոց մարգարէից, եւ սրբոց երկիւղածաց
անուան քոյ՝ փոքունց եւ մեծամեծաց,
եւ ապականես զապականիչս երկրի։

ԼԳ Եւ բացաւ տաճարն Աստուծոյ որ յերկինս, 19
եւ երեւեցաւ տապանակն Աստուծոյ 'ի տաճարին
իւր․ եւ եղեն փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտմունք
եւ շարժումն եւ կարկուտ մեծամեծ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ նշան մեծ երեւեցաւ յերկինս․ կին մի արկեալ
զիւրեւ զարեգակն, եւ լուսին 'ի ներքոյ
ոտից նորա․ եւ 'ի վերայ գլխոյ նորա պսակ աստեղաց
2 յերկոտասանից․ եւ էր յղի, եւ ճչէր
յերկնելն, եւ բազում վտանգ մերձ էր 'ի ծնանել։
3 Եւ երեւեցաւ այլ նշան յերկինս, եւ ահաւասիկ
վիշապ մի մեծ հրեղէն, որոյ էին գլուխք
եօթն եւ եղջիւրք տասն․ եւ 'ի վերայ գլխոց նորա
4 եօթն խոյրք․ եւ ագին նորա քարշէր զերրորդ
մասն աստեղաց երկնից, եւ արկ զնոսա
յերկիր․ եւ վիշապն կայր առաջի կնոջն՝ որ
հանդերձեալ էր ծնանել, զի յորժամ ծնցի կինն
5 զորդի իւր՝ կլցէ զնա վիշապն։ Եւ ծնաւ կինն
արու՝ որ հանդերձեալ է հովուել զամենայն հեթանոսս
գաւազանաւ երկաթեաւ․ եւ յափշտակեցաւ
որդի նորա առ Աստուած եւ առ աթոռ
6 նորա․ եւ կինն փախեաւ յանապատ՝ ուր էր
տեղի նմա պատրաստեալ յԱստուծոյ, զի կերակրեսցի
անդ աւուրս հազար երկերիւր եւ
վաթսուն։

7 Եւ եղեւ պատերազմ յերկինս, Միքայէլ եւ ԼԴ
հրեշտակք իւր կռուէին ընդ վիշապին, եւ վիշապն
8 պատերազմէր ընդ իւրովք․ եւ ոչ կարացին
կալ ընդդէմ, եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա
9 յերկինս։ Եւ անկաւ վիշապն մեծ՝ օձն առաջին
որ անուանեալ կոչի Բէեղզեբուղ՝ եւ սատանայ,
որ մոլորեցոյց զամենայն աշխարհս երկրի․ եւ
10 հրեշտակք նորա ընդ նմա անկան։ Եւ լուայ
ձայն մեծ յերկնից՝ որ ասէր․ Արդ եղեւ զօրութիւն
եւ փրկութիւն եւ արքայութիւն Աստուծոյ
մերոյ, եւ իշխանութիւն օծելոյ նորա․ զի
անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց, որ չարախօսէր
զնոցանէ առաջի Աստուծոյ զտիւ եւ զգիշեր․
11 Եւ նոքա յաղթեցին նմա արեամբ գառինն,
եւ բանիւ վկայութեան նորա, եւ ոչ հաճեցան
12 ընդ վիշապն մինչեւ 'ի մահ․ վասն այսորիկ ուրախ
լիցին երկինք եւ ամենայն որ բնակեալ են
'ի նմա։ Վա՜յ երկրի եւ ծովու, զի անկաւ բանսարկուն
առ ձեզ, որ ունի ցասումն բազում,
եւ կայցէ առ սակաւ մի ժամանակս։

13 Եւ յորժամ ետես վիշապն թէ անկաւ յերկիր, ԼԵ
զհետ եղեւ կնոջն որ ծնաւ զմանուկն արու։
14 Եւ տուաւ կնոջն երկու թեւք արծուոյ
մեծի՝ զի թռիցէ յանապատ 'ի տեղի իւր, ուր
կերակրէր անդ՝ ժամանակ եւ ժամանակս եւ
15 կէս ժամանակի՝ յերեսաց օձին․ եւ եհեղ օձն
'ի բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղմեսցէ
16 զնա։ Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, եւ եբաց եր-

կեր զբերան իւր եւ եկուլ զգետն՝ զոր եհեղ վիշապն
'ի բերանոյ իւրմէ։ Եւ ցասեաւ վիշապն 17
ընդ կնոջն, եւ գնաց պատերազմել ընդ այլ զաւակս
նորա որք պահէին զպատուիրանս Աստուծոյ,
եւ ունէին զվկայութիւնն Յիսուսի. եւ 18
կայ 'ի վերայ աւազոյ ծովու։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ԼԶ Եւ տեսի զի ելանէր 'ի ծովէն գազան, եւ ունէր 1
գլուխս եօթն եւ եղջիւրս տասն, եւ 'ի վերայ
եղջերաց նորա տասն խոյր, եւ 'ի վերայ
գլխոց նորա անուն հայհոյութեան։ Եւ գազանն 2
զոր տեսի՝ նման ընձու, եւ ոտք նորա իբրեւ
զարջու, եւ բերան նորա որպէս զառիւծու. եւ
ետ նմա վիշապն զզօրութիւն իւր՝ եւ զաթոռ
իւր եւ զիշխանութիւն մեծ. եւ մի 'ի գլխոց նորա 3
վիրաւորեալ էր 'ի մահ, եւ վէր մահուան
նորա ողջանայր։ Եւ զարմացաւ ամենայն երկիր
ընդ գազանն, զի ետ նմա վիշապն զթագաւորութիւն
իւր. եւ երկիր պագին վիշապին՝ որ 4
ետ զիշխանութիւնն գազանին, եւ ասէին. Ո՞վ
իցէ նման գազանիս, կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել
ընդ դմա։ Եւ տուաւ նմա բերան խօսել 5
զմեծամեծս եւ զհայհոյութիւն, եւ տուաւ նմա
իշխանութիւն զամիսս քառասուն եւ երկուս։
Եւ եբաց զբերան իւր հայհոյութեամբ առ Աստուած, 6
եւ հայհոյեաց զանուն նորա եւ զխորանն
նորա եւ զերկնայինն խորանն։ Եւ տուաւ 7
նմա իշխանութիւն 'ի վերայ ամենայն ազգաց եւ
լեզուաց եւ ժողովրդոց. զի երկրպագեսցեն նմա 8
ամենայն որ բնակեալ են ընդ երեսս երկրի. որոց
ոչ են գրեալ անուանք նոցա 'ի գրութեան
կենաց գառինն զենլոյ իսկզբանէ աշխարհի։
Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ Զի են ոմանք՝ 9
որք 'ի գերութեան վարեսցին, եւ են ոմանք՝ 10
որ սրով մեռցին, եւ են ոմանք՝ որ անձամբ
զանձինս սպանանիցեն. աստ է համբերութիւն
եւ հաւատ սրբոց։

ԼԷ Եւ տեսի այլ գազան զի ելանէր յերկրէ, եւ 11
ունէր եղջիւրս երկուս՝ նման գառինն. եւ խօսէր
իբրեւ զվիշապն. եւ զիշխանութիւն զամենայն 12
զառաջնոյ գազանին գործէր առաջի նորա. եւ
առնէր զերկիր եւ զամենայն բնակիչս նորա՝ զի
երկիր պագանիցեն գազանին առաջնոյ՝ մինչեւ
ողջացաւ վէր մահու նորա. եւ առնէր նշանս 13
բազումս, եւ տայր հրոյ իջանել յերկնից յերկիր՝
առաջի մարդկան, եւ մոլորեցուցանէր զորս 14
բնակեալ են յերկիր նշանօքն, որ տուեալ են 'ի
ձեռս նորա՝ առնել առաջի գազանին. ասէին ցնա
բնակիչք երկրի. Արա զպատկեր գազանին, որ
'ի վերայ սրոյն եկեաց։ Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն, 15
զի տացէ հոգի պատկերի գազանին,

եւ զի խօսեսցի պատկերն. եւ երկիր պագցեն
նմա ամենայն բնակիչք երկրի. եւ որ ոչ պագցէ
16 երկիր պատկերի գազանին, սպանցէ զնա։ Եւ
արասցէ զամենայն փոքունս եւ զմեծամեծս եւ
զմեծատունս եւ զաղքատս եւ զազատս եւ զծառայս,
զի տացէ նոցա դրոշմ յաջոյ ձեռին եւ
17 'ի վերայ ճակատու նոցա. եւ ոչ ոք կարասցէ
գնել եւ վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի զդրոշմ գրոյն՝
եւ զանուն գազանին եւ զթիւ անուան նորա։
18 Աստ է իմաստութիւն. որ ունի միտս՝ համարեսցի ԼԸ
զթիւ գազանին. թիւ եղական մարդոյ.
եւ թիւ անուան նորա՝ է այս. վեց հարիւր վաթսուն
եւ վեց։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ տեսի՝ եւ ահա գառն կայր 'ի վերայ լերինն ԼԹ
Սիոնի, եւ ընդ նմա հարիւր քառասուն եւ
չորս հազարք, որ ունէին զանուն նորա, եւ զանուն
Հօր նորա գրեալ 'ի վերայ ճակատուց նոցա։
2 Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որպէս զձայն ջուրց
բազմաց, եւ ձայն որոտման մեծի. եւ լուայ իբրեւ
զձայն քնարահարաց, զի հարկանէին ըղքնարս
3 իւրեանց. եւ երգէին զերգս նորս առաջի
աթոռոյն՝ եւ առաջի չորից կենդանեացն՝ եւ
առաջի երիցանցն, եւ ոչ ոք կարէր գիտել զերգս
նոցա. բայց միայն հարիւր քառասուն եւ չորս
4 հազարքն, որք գնեալ էին յերկրէ։ Սոքա են՝
որք ընդ կանայս ոչ խառնակեցան, եւ են կուսանք.
սոքա զհետ երթան գառինն ուր եւ երթիցէ.
սոքա ընտրեցան 'ի մարդկանէ առաջի
5 Աստուծոյ եւ գառինն, եւ 'ի բերան նոցա ոչ
գտաւ սուտ, զի անբիծք են։
6 Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռուցեալ 'ի մէջ երկնից. Խ
եւ ունէր աւետիս յաւիտենականս՝ աւետարանել
ամենայն ազգաց եւ լեզուաց որ բնակեալ
7 են յերկրի. եւ ասէր 'ի ձայն մեծ. Երկերուք
յԱստուծոյ՝ եւ տուք փառս նմա, զի եկն
ժամ դատաստանի նորա. եւ երկիր պագէք արարչին
երկնի եւ երկրի եւ ծովու եւ աղբերաց
ջուրց։
8 Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ նորա ԽԱ
եւ ասէր. Անկաւ անկաւ Բաբելոն մեծն՝ 'ի գինւոյ
արբեցութենէ 'ի ցասմանէ՝ 'ի պոռնկութենէ
իւրմէ, որ արբեցոյց զամենայն հեթանոսս։
9 Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նոցա եւ ԽԲ
'ի ձայն մեծ ասէր. Ով ոք երկիր պագանէ գազանին
եւ պատկերի նորա, եւ կամ զդրոշմ նշանի
նորա առ 'ի ճակատ իւր, եւ կամ 'ի վերայ աջոյ
10 ձեռին իւրոյ, այնպիսին արբցէ 'ի բաժակէ ցասմանն
Աստուծոյ՝ արկելոյ յանապակ բարկութեան
բաժակին, եւ տանջեսցի հրով եւ ծծըմբով
11 առաջի Աստուծոյ եւ գառինն. եւ ծուխ

նոցա ելցէ յաւիտեանս յաւիտենից. եւ ոչ ունին
հանգիստ՝ որք երկիր պագին գազանին 'ի
տուէ եւ 'ի գիշերի. եւ որք երկիր պագին պատկերին,
եւ առին զդրոշմ եւ զանուն նորա: Եւ 12
համբերութիւն սրբոցն աստ է. այս որք պահեն
զպատուիրանս Աստուծոյ, եւ զհաւատս
Յիսուսի: Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր ցիս. 13
Գրեա, երանի մեռելոցն որք 'ի Տէր ննջեցին այժմիկ
վաղվաղակի. զայս ասէ Հոգին, քանզի հանգեան
յաշխատութենէ իւրեանց. բայց միայն
գործք իւրեանց գնան զհետ նոցա:

ԽԳ Եւ տեսի եւ ահա ամպ սպիտակ, եւ 'ի վերայ 14
ամպոյն նստէր նման որդւոյ մարդոյ, եւ 'ի
գլուխ իւր պսակ ոսկի, եւ 'ի ձեռին իւրում ունէր
գերանդի սրեալ: Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 15
յերկնից, աղաղակէր 'ի ձայն մեծ եւ ասէր. Որ
նստիդ 'ի վերայ ամպոյդ՝ առաքեա զգերանդիդ
քո եւ հնձեա, զի եկն ժամանակ հնձոց, եւ
հասեալ են հունձք երկրի: Եւ արկ՝ որ նստէր 16
'ի վերայ ամպոյն՝ զգերանդին իւր յերկիր, եւ
հնձէր զամենայն բնակիչս երկրի:

ԽԴ Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի տաճարէն որ յերկինս, 17
եւ ունէր եւ նա գերանդի սրեալ: Եւ այլ 18
հրեշտակ ելանէր 'ի սեղանոյն, որ ունէր իշխանութիւն
'ի վերայ հրոյ, եւ աղաղակեաց 'ի ձայն
մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր զգերանդին սրեալ,
եւ ասէր. Կթեա զողկոյզս այգւոյ երկրի, զի
հասեալ է խաղողդ 'ի դմա: Եւ արկ հրեշտակն 19
զգերանդի իւր յերկիր, եւ կթէր զխաղող նորա,
եւ արկանէր 'ի հնծանն Աստուծոյ 'ի մեծ: Եւ 20
կոխեցաւ հնծանն արտաքոյ քաղաքին, եւ ելանէր
'ի հնծանէն արիւն մինչեւ 'ի սանձս ձիոյն.
եւ երկայնութիւն նորա հազար եւ վեց հարիւր
ասպարէզս:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ԽԵ Եւ տեսի այլ նշան յերկինս՝ մեծ եւ սքանչելի. 1
հրեշտակս եւթն՝ որք ունէին եւթն վէրս
զհետինս, զի նոքօք կատարէր բարկութիւն Աստուծոյ:
Եւ տեսի որպէս ծով ապակեղէն խառնեալ 2
հրով. եւ որք յաղթեցին գազանին եւ թուոյ
անուան նորա՝ եւ պատկերի նորա եւ դրոշմի
նորա, նոքա կային 'ի վերայ ծովուն ապակեղէնի,
եւ ունէին զքնարս Աստուծոյ, եւ երգէին 3
զերգս Մովսիսի ծառայի Աստուծոյ, եւ զերգս
գառինն՝ ասելով. Թէ մեծամեծ եւ սքանչելի
են գործք քո, Տէր Աստուած ամենակալ, արդար՝
եւ ճշմարիտ են ճանապարհք քո, թագաւոր
ամենայն հեթանոսաց: Եւ ո՞վ իցէ որ ոչ երկիցէ՝ 4
եւ փառաւորեսցէ զՏէր անուն քո. զի
դու միայն սուրբ եւ արժանի երկրպագելոյ.
զի ամենայն հեթանոսք եկեսցեն եւ երկիր պագցեն
առաջի քո. Տէր. յորժամ արդարութիւնք
5 քո յայտնեցան: Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ եւ բացաւ
տաճարն խորանին վկայութեան որ էր 'ի
6 յերկինս. եւ ելանէին եւթն հրեշտակք՝ որ ունէին
եւթն հարուածս, եւ զգեցեալ էին 'ի տաճարէն
կտաւս մաքուրս եւ պայծառս, եւ գօտեւորեալք
էին առ ստեամբք իւրեանց գօտիս
7 ոսկեղէնս: Եւ 'ի չորից կենդանեացն տուաւ
եւթն հրեշտակացն եւթն սկաւառակս լի ցասմամբն
Աստուծոյ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից:
8 Եւ լցաւ տաճարն ծխով փառացն Աստուծոյ
եւ զօրութեան նորա. եւ ոչ ոք կարէ
մտանել 'ի տաճարն՝ մինչեւ կատարեսցին եւթն
հարուածքն յեւթն հրեշտակացն:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ լուայ ձայն մեծ 'ի տաճարէն՝ զի ասէր
ցեւթն հրեշտակսն. Երթայք հեղէք զեւթն սկաւառակս
ցասմամբն Աստուծոյ յերկիր:

2 Եւ գնաց առաջին հրեշտակն, եւ եհեղ զսկաւառակ ԽԶ
իւր յերկիր. եւ եղեւ հարուածք չարաչար
'ի վերայ մարդկան, որ ունէին զդրոշմ գազանին
եւ երկիր պագին պատկերի նորա:

3 Եւ երկրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ ԽԷ
իւր 'ի ծով, եւ գործան ջուրքն յարիւն մեռելոյ.
եւ ամենայն շունչ կենդանի որ էր 'ի ծովու՝ սատակեցաւ:

4 Եւ երրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր ԽԸ
'ի գետս եւ յաղբիւրս ջուրց. եւ եղեւ արիւն:
5 Եւ լուայ 'ի հրեշտակէն՝ զի ասէր. Արդար է՝ որ
էնն եւ է, եւ սուրբ 'ի գործս իւր, զի այսպէս
6 դատեցաւ. վասն զի զարիւն սրբոց եւ զարիւն
մարգարէիցն հեղին ամպարիշտք, վասն այնորիկ
7 արիւն ետ ըմպել նոցա ըստ արժանեացն: Եւ
լուայ 'ի սեղանոյ անտի զի ասէր. Այո, Տէր Աստուած
ամենակալ, արդար եւ ճշմարիտ են դատաստանք
քո:

8 Եւ չորրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ ԽԹ
9 իւր 'ի վերայ արեգականն: Եւ տուաւ նմա խորշակել
զմարդիկ հրով. եւ խորշակեցան մարդիկ
տապով մեծաւ, եւ հայհոյեցին զանուն Աստուծոյ
որ ունէր իշխանութիւն 'ի վերայ հարուածոցն
այնոցիկ. եւ ոչ ապաշխարեցին տալ
նմա փառս:

10 Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ Ծ
իւր 'ի վերայ աթոռոյ գազանին. եւ եղեւ արքայութիւն
նորա խաւարեալ. եւ ծամէին զլեզուս
11 իւրեանց 'ի ցաւոց անտի: Եւ հայհոյեցին զԱստուած
երկնից 'ի ցաւոց անտի եւ 'ի վիրաց իւրեանց.
եւ ոչ ապաշխարեցին 'ի գործոց
իւրեանց:

12 Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ ԾԱ

իւրմէ 'ի վերայ գետոյն մեծի Եփրատայ, եւ ցամաքեցան ջուրք նորա, զի պատրաստեսցի ճանապարհ թագաւորի ելիցն արեւու : Եւ տեսի՝ 13
զի ելանէր 'ի բերանոյ վիշապին՝ եւ 'ի բերանոյ գազանին՝ եւ 'ի բերանոյ սուտ մարգարէին ոգիք երեք անսուրբք իբրեւ գորտս : Քանզի նոքա 14
են ոգիք դիւականք՝ որք առնեն նշանս, եւ ելանեն առ թագաւորս ամենայն երկրի՝ ժողովել զնոսա 'ի պատերազմ՝ յաւուր մեծ Տեառն ամենակալի. քանզի այսպէս ասաց Տէր. Ահա 15
գամ իբրեւ գող, երանի որ հսկեն արթունք, եւ պահեսցեն զհանդերձս իւրեանց. զի մի մերկ շրջեսցին, եւ երեւեսցին ամօթանք իւրեանց. Եւ ժողովեցից զնոսա 'ի տեղի մի, որ կոչի եբ- 16
րայեցերէն Արմագեդոն :

ԺԲ Եւ եօթներորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկաւա- 17
ռակն իւրմէ 'ի վերայ օդոյ. եւ ել ձայն մեծ յերկնից եւ յաթոռոյն՝ ասելով. Եղեւ : Եւ ե- 18
ղեն փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտմունք. եւ եղեւ շարժումն մեծ՝ որպիսի չէր եղեալ իսկզբանէ՝ յորմհետէ եղեւ մարդ 'ի վերայ երկրի՝ այնպիսի շարժումն մեծ : Եւ եղեւ քաղաքն մեծ 19
յերիս մասն, եւ քաղաքք ազգացն անկան. եւ Բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի Աստուծոյ, տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման բարկութեան նորա : Եւ ամենայն կղզիք փախեան, եւ լերինք 20
'ի միջոյ բարձան. եւ կարկուտ մեծ իբրեւ կշիռ 21
տաղանդոյ միոյ իջանէր յերկնից 'ի վերայ մարդկան. եւ հայհոյեցին մարդիկ զԱստուած յերկինս՝ վասն հարուածոյ կարկտին, զի մեծ էր հարուածն եւ սաստիկ :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԺԳ Եւ եկն մի ոմն յեօթն հրեշտակացն՝ որք ու- 1
նէին զեօթն սկաւառակսն, խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ. Եկ այսր եւ ցուցից քեզ զդատաստանս մեծ պոռնկին՝ որ նստի 'ի վերայ ջուրց բազմաց. ընդ որում պոռնկեցան թագաւորք երկ- 2
րի, եւ արբեցան բնակիչք երկրի 'ի գինւոյ արբեցութեան պոռնկութեան նորա : Եւ ած տա- 3
րաւ զիս յանապատ հոգւովն. եւ տեսի կին մի՝ զի նստէր 'ի վերայ կարմիր գազանի, եւ լի էր անուամբ հայհոյութեան. եւ գազանն զոր տեսի՝ ունէր գլուխս եօթն եւ եղջիւրս տասն : Եւ 4
կինն զգեցեալ էր ծիրանիս եւ կարմիրս, եւ զարդարեալ ոսկւով եւ մարգարտով եւ ականքք պատուականօք, ունելով բաժակ ոսկի 'ի ձեռին իւրում, եւ լի էր զարշելի եւ անմաքուր պոռնկութեամբ. եւ 'ի ճակատն նորա գրեալ ա- 5
նուն՝ խորհրդով. Մեծն Բաբելոն՝ մայր պոռնկաց եւ զարշելեաց երկրի :

ԺԴ Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յարենէ սրբոց եւ 6
յարենէ ամենայն վկայիցն. եւ զարմացայ՝ տե-
7 սեալ զնա՝ զարմացումն մեծ : Եւ ասէ ցիս հրեշտակն. Ընդէր զարմացար. ես ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն, եւ գազանին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն գլուխսն եւ տասն եղ-
8 ջիւր : Եւ գազանդ զոր տեսեր՝ որ էր եւ չէր, եւ հանդերձեալ է ելանել 'ի դժոխոց՝ եւ 'ի կորուստ երթալ. եւ զարմասցին ամենեքեան որ բնակեալ են 'ի վերայ երկրի, որոց ոչ էր գրեալ անուանք նոցա 'ի գիր կենաց իսկզբանէ աշխարհի. զոր տեսանէիր զգազանն, զի էր եւ չէ, եւ
9 մերձ է : Աստ է իմաստութիւն՝ որ ունի միտս. եւ եօթն գլուխսն՝ եօթն լերինք են, ուր կինն նստեալ էր 'ի վերայ նոցա. եւ նոքին թագաւորք
10 են եօթն. եւ թագաւորք եօթն գոլով. հինգն անկան, եւ մին եկաց, եւ միւսն ոչ է եկեալ. եւ
11 յորժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի. եւ գազանն՝ որ էր եւ չէ, եւ նա ութերորդ է. եւ է յեօթանց անտի, եւ 'ի կորուստ երթալոց է :
12 Եւ տասն եղջիւրն զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են. որոց չեւ եւս է առեալ զթագաւորութիւն, այլ առնուն՝ եւ կան իշխանք 'ի մի ժամ. եւ առնուն նոքա զիշխանութիւն ընդ գազանին.
13 Սոքա մի կամս ունին, եւ զզօրութիւն եւ զիշ-
14 խանութիւն գազանին տան. եւ ընդ գառինն պատերազմին, եւ գառնն յաղթէ նոցա, զի Տէր է նոցա եւ թագաւոր թագաւորաց. եւ որք ընդ նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք եւ հաւա-
15 տացեալք : Եւ ասաց ցիս. Եւ զջուրսն զոր տեսեր՝ ուր նստէր պոռնիկն, ժողովուրդք են, եւ
16 բազմութիւնք եւ ազգք եւ լեզուք. եւ տասն եղջիւրսն՝ զոր տեսեր գազանին, նոքա ատեսցեն զպոռնիկն՝ եւ աւերեսցեն զնա, եւ զմարմին նորա
17 կերիցեն՝ եւ այրեսցեն զնա հրով. քանզի Աստուած եդ 'ի սիրտս նոցա առ 'ի լինել նոցա մի կամս, եւ տալ զթագաւորութիւն գազանին՝
18 մինչեւ կատարեսցի բանն Աստուծոյ : Եւ կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ, որ ունի զթագաւորութիւն 'ի վերայ թագաւորութեանց երկրի :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջեալ ԺԵ
յերկնից՝ որ ունէր իշխանութիւն մեծ, եւ եր-
2 կիր լուսաւորեցաւ 'ի փառաց նորա. եւ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ ասելով. Անկաւ Բաբելոն մեծն, որ եղեալ էր բնակութիւն դիւաց, եւ արգել ամենայն այսոց պղծոց, եւ բանտ պահպանութեան ամենայն ոգւոց անսրբոց եւ ատե-
3 ցելոց : Վասն զի 'ի բարկութենէ գինւոյ պոռնկութեան նորա արբին ամենայն ազգք եւ թագաւորք երկրի՝ որ ընդ նմա պոռնկեցան. եւ վաճառականք երկրի՝ 'ի նոցա զեղխութեանն յօ-

բանալոց մեծացան: Եւ լուայ ձայն յերկնից զի 4
ասէր. Ելէք 'ի միջոյ դորա, ժողովուրդ իմ, զի
մի հաղորդ լինիջիք մեղաց դորա, եւ մի զհարուա-
ծըս դորա ընդունիցիք. զի հասին կցեցան մեղք 5
դորա մինչեւ յերկինս, եւ յիշեաց Աստուած
զանիրաւութիւնս դորա. եւ հատուցանէք դմա՝ 6
որպէս եւ հատոյցն մեզ, եւ առաջ դա երկպա-
տիկ ըստ գործոց իւրոց. եւ զբաժակն որով
խառնեացն՝ խառնեցէք դմա կրկին. եւ որչափ 7
փառաւորեաց զինքն եւ խաղաց, այնչափ հա-
տուցէք դմա սուգ. զի 'ի սրտի իւրում ասէր՝
Թէ յաւիտենից ժամանակաց եմ Թագուհի, եւ
այրի ոչ եւս եղէց: Վասն այնորիկ 'ի միում ա- 8
ւուր եկեսցեն 'ի վերայ դորա հարուածք, մահ
եւ սուգ եւ սով, եւ 'ի հուր այրեսցի. զի հզօր
է տէր Աստուած՝ որ դատեացն զդա. եւ լա- 9
ցցեն եւ կոծեսցին 'ի վերայ դորա Թագաւորք
երկրի՝ որք ընդ դմա պոռնկեցան եւ խաղացին.
եւ հեծեսցեն յորժամ տեսցեն զծուխ կիզման
տանջանաց դորա. 'ի հեռաստանէ կացցեն վասն 10
երկիւղի տանջանաց դորա՝ եւ ասասցեն. Վայ
քաղաքին մեծի Բաբելոնի. քաղաք հզօր՝ զի
'ի միում ժամու եկին հասին դատաստանք քո:
Եւ վաճառականք երկրի ողբասցեն եւ սգասցեն 11
'ի վերայ քո, զի զբեռն նոցա ոչ ոք գնէ. եւ 12
չարք որ 'ի քեն՝ ոչ եւս իցէ, ոսկւոյ եւ արծա-
Թոյ եւ ականց պատուականաց՝ եւ մարգարտոյ
եւ բեհեզոյ եւ ծիրանւոյ եւ ապրեշմի եւ որ-
դան, եւ ամենայն փայտ խնկոյ՝ եւ ամենայն ա-
նօթ փղոսկրեայ, եւ ամենայն անօթ 'ի փայտէ
պատուականէ եւ 'ի պղնձոյ եւ յերկաթոյ եւ
'ի կճոյ, եւ կինամոմոն եւ ամենայն խունկ, եւ 13
իւղ եւ կնդրուկ, եւ գինի եւ ձէթ, եւ նաշիհ
եւ ցորեան, եւ անասունք ամենայն, արջառ
եւ ոչխար. եւ երիվարաց եւ կառաց՝ որ փայել
է մարմնոց եւ ոգւոց մարդկան. եւ ամենայն 14
ցանկութիւն անձին քոյ գնաց 'ի քէն, եւ ամե-
նայն լուսափայլ փայլելութիւնն, պարարտն եւ
գէրն եւ ազնուականն գնաց 'ի քէն, եւ ոչ եւս
գտցես զայդ: Եւ ամենայն չուանավաճառք այսո- 15
քիկ մեծացեալք 'ի քէն 'ի բաց կացցեն վասն
երկիւղի տանջանաց քոց լալով եւ սուգ առնե-
լով, ասասցեն. Վայ վայ քաղաք մեծ, որ զգե- 16
ցեալ էիր բեհեզս եւ ծիրանիս եւ որդան, ոս-
կեզօծս եւ քարինս պատուականս եւ մարգա-
րիտս. զի 'ի միում ժամու պակասեցաւ այնչափ 17
մեծութիւն քո. եւ ամենայն նաւավարք՝ եւ ամե-
նայն որ 'ի տեղիս տեղիս նաւեն, եւ նաւազք,
եւ որք միանգամ ծովականս գործեն՝ 'ի հեռաս-
տանէ կացցեն լալով, եւ աղաղակեսցեն՝ տեսա- 18
նելով զծուխ կիզման նորա, ասելով. Ո՞ նման է
քաղաքիս այսմիկ մեծի: Եւ արկցեն հող 'ի վե- 19
րայ գլխոց իւրեանց, եւ գուժելով ձայնիւ մե-
ծաւ՝ լալով եւ սգալով ասասցեն. Վայ վայ քա-
ղաք մեծ, որով ամենեքեան մեծանային՝ որք
ունէին զնաւս 'ի ծովու՝ վասն պատուականու-
Թեան քոյ. զի 'ի միում ժամու ապականեալ
20 կործանեցաւ: Ուրախ լերուք 'ի վերայ նորա,
երկինք եւ սուրբ Առաքեալք եւ մարգարէք. զի
դատեցաւ Աստուած զդատաստան ձեր 'ի դմա-
21 նէ: Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի իբրեւ զեր-
կան մեծ, եւ ընկէց 'ի ծով՝ ասելով. Այսպէս
յարձակմամբ անկցի Բաբելոն քաղաք մեծ, եւ
22 այլ ոչ եւս գտցի. եւ ձայն քնարերգաց եւ ե-
րաժշտականաց արուեստականաց եւ փողահա-
23 րաց եւ Թմբկի՝ այլ ոչ եւս լուիցի 'ի քեզ. եւ
լոյս ճրագի եւ ձայն երկանի այլ ոչ եւս երեւես-
ցի 'ի քեզ. եւ ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին՝
այլ ոչ եւս լուիցի 'ի քեզ. եւ ոչ վաճառականք
քո փառաւորք եւ մեծամեծք երկրի, որ զուար-
ճացեալ էին 'ի քեզ. վասն զի կախարդութեամբ
զեղխութեան քոյ մոլորեցան ամենայն ազգք.
24 եւ 'ի քեզ ամենայն արիւն մարգարէից եւ սրբոց
գտաւ, եւ ամենայն զենլոց յերկրին կենդա-
նեաց:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազմու- ԾԶ
Թեան յերկինս՝ ասելով. Ալէլուիա, փրկու-
Թիւն եւ փառք եւ պատիւ եւ զօրութիւն Աս-
2 տուծոյ մերում. զի ճշմարիտ եւ արդար են դա-
տաստանք նորա. զի դատեաց զպոռնիկն մեծ 'ի
պոռնկութեան իւրում, եւ խնդրեաց զվրէժ ա-
3 րեան ծառայից իւրոց 'ի ձեռաց նորա: Եւ կրկին
անգամ օրհնեցին եւ ասացին. Ալէլուիա: Եւ
ծուխ նորա ելանէր յաւիտեանս յաւիտենից.
4 եւ անկան քսան եւ չորք երիցունքն եւ չորք
կենդանիքն, եւ երկիր պագին Աստուծոյ՝ որ
նստէրն յաթոռ փառաց, ասելով. Ամէն, ալէ-
5 լուիա: Եւ ձայն յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով.
Օրհնեցէք զԱստուած, ամենայն ծառայք նորա,
եւ որք երկնչիք 'ի նմանէ՝ փոքունք եւ մեծա-
6 մեծք: Եւ լուայ ձայն բազմութեան մեծի՝ իբ-
րեւ զձայն ջուրց բազմաց, եւ իբրեւ զձայն հզօր
որոտման, ասելով գոչելով. Ալէլուիա, վասն
7 զի Թագաւորեաց Աստուած ամենակալ: Խնդ-
ասցուք եւ տացուք փառս նմա, զի եկն հարսանիք
գառինն:

Եւ կինն հարսն նորա պատրաստեաց զինքն, ԾԷ
8 եւ տուաւ նմա զգենուլ բեհեզս ազնուականս սուր-
բըս եւ լուսափայլս. որ է բեհեզն՝ արդարու-
9 Թիւն սրբոցն: Եւ մի յերիցանցն ասէր ցիս.
Գրեա զայդ. Երանելիք են ամենեքեան՝ որ կո-
10 չեցեալ են յընթրիս հարսանեաց գառինն: Եւ ես
անկեալ առաջի ոտից նորա՝ երկիր պագի նմա,
եւ ասէ ցիս. Անսա, մի անկանիր առաջի իմ.
քանզի եւ ես ծառայակից քո եմ, եւ եղբարց

քոց՝ որք ունին զվկայութիւնն Յիսուսի Քրիստոսի․
անձին Աստուծոյ միայն երկիրպագեա․
քանզի հաստատութեամբ Յիսուսի է տեսիլդ․
եւ հոգի մարգարէութեանց․ զի վկայութիւնն
Յիսուսի է՝ հոգւովն արդով որ 'ի մարգարէսն էր։

ՆԸ Եւ տեսի զերկինս բացեալ․ եւ ահա ձի սպիտակ․ 11
եւ որ հեծեալն էր 'ի նմա՝ հաւատարիմ
եւ Ճշմարիտ, եւ արդարութեամբ դատի եւ պատերազմի․
եւ աչք նորա բոց հրոյ․ եւ 'ի վերայ 12
գլխոյ նորա պսակս բազումս․ եւ ունէր անուն
գրեալ․ զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն ինքն․ եւ 13
արկեալ զիւրեւ հանդերձ ներկեալ արեամբ․
եւ կոչէր անուն նորա՝ Բան Աստուծոյ․ եւ զօրաւորք 14
երկնից եւ զօրք երկնից զհետ երթային
նորա ձիովք՝ զգեցեալք բեհեզս սուրբս եւ սպիտակս։
Եւ 'ի բերանոյ նորա ելանէր սուր սրեալ, 15
զի նովաւ հարցէ զազգս․ եւ նա հովուեսցէ զնոսա
գաւազանաւ երկաթեաւ, եւ նա կոխեսցէ
զհնձան գինւոյ ցասման բարկութեան Աստուծոյ
ամենակալի․ եւ ունէր 'ի վերայ պատմուճանի 16
իւրոյ եւ 'ի վերայ անդամոց իւրոց՝ գիր
գրեալ․ Թագաւոր թագաւորաց եւ Տէր տերանց։

ՆԹ Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ որ կայր 'ի վերայ արեգական, 17
զի աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ ամենայն
հաւուց թռուցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով․
Եկայք ժողովեցարուք յընթրիս մեծի Աստուծոյ․
եւ կերիջիք զմարմինս թագաւորաց, եւ 18
զմարմինս հզօրաց, եւ զմարմինս երիվարաց եւ
ամենայն հեծելոց 'ի նոսա, եւ զմարմինս ազատաց
եւ ծառայից՝ մեծի եւ փոքու։ Եւ տեսի 19
զգազանն եւ զթագաւորս երկրի եւ զզօրս նոցա
ժողովեալս՝ առնել պատերազմ ընդ այնմ որ հեծեալն
էր 'ի ձին սպիտակ՝ եւ ընդ զօրս նորա։
Եւ ըմբռնեցաւ գազանն, եւ որ ընդ նմա սուտ 20
մարգարէն՝ որ առնէր զնշանս առաջի նորա, եւ
զորս մոլորեցոյց եւ ետ առնուլ դրոշմ գազանին՝
եւ զերկրպագուս պատկերի նորա․ եւ կենդանւոյն
արկին զնոսա 'ի լիճ հրոյ այրեցելոյ ծծըմբով․
եւ այլքն մեռան 'ի սրոյ հեծելոյն 'ի վերայ 21
ձիոյն՝ յորոյ բերանոյ ելանէր սուրն, եւ ամենայն
թռչունք յագեցան 'ի մարմնոց նոցա։

ԳԼՈՒԽ Ի

Կ Եւ տեսի այլ հրեշտակ զի իջանէր յերկնից․ 1
եւ ունէր զփականս դժոխոց, եւ շղթայս մեծ 'ի
ձեռին իւրում․ եւ ըմբռնեաց զվիշապն զառաջին, 2
որ է բանսարկուն եւ սատանայ, եւ կապեաց
զնա հազար ամ․ եւ արկ զնա յանդունդս 3
դժոխոց, եւ փակեաց եւ կնքեաց զնա՝ զի այլ
մի եւս մոլորեցուսցէ զազգս, մինչեւ կատարեսցի
հազար ամն․ եւ յետ այնորիկ պարտ է լուծանել
նմա սակաւ մի ժամանակ։

4 Եւ տեսի աթոռս, եւ նստան 'ի վերայ նոցա․ ԿԱ
եւ դատաւորութիւն տուաւ նոցա՝ ընտրել զհոգիս
կոտորելոցն վասն վկայութեանն Յիսուսի
եւ վասն բանին Աստուծոյ, եւ զորս ոչ երկիրպագին
գազանին, եւ ոչ առին դրոշմ նորա 'ի
Ճակատս իւրեանց՝ եւ ոչ 'ի վերայ աջոյ ձեռին
իւրեանց․ եւ կեցին եւ թագաւորեցին ընդ Քրիստոսի
հազար ամ։

5 Եւ յետ այսորիկ 'ի մեռելոց ոչ ոք եկաց, մինչեւ ԿԲ
'ի կատարել հազար ամին․ այս է յարութիւն
6 առաջին։ Երանի որոյն, որք ունին բաժին
'ի յարութեանն առաջնում․ 'ի վերայ նոցա
երկրորդ մահն ոչ ունի իշխանութիւն, այլ եղիցին
քահանայք Աստուծոյ եւ տեառն Յիսուսի
Քրիստոսի, եւ թագաւորեսցեն ընդ նմա հազար ամ։

7 Եւ յետ հազար ամին լուծցի սատանայ եւ ԿԳ
հանցէ 'ի բանտէ անտի․ ելցէ եւ մոլորեցուսցէ
զազգս ամենայն ընդ չորս կողմանս երկրի․ եւ
զԳոգ եւ զՄագոգ ածցէ 'ի ձեռս՝ ժողովել նոցա
զամենայն զօրս 'ի պատերազմ, որոց թիւ նոցա
8 իբրեւ զաւազ ծովու․ եւ ելցեն 'ի լայնութիւն
երկրի, եւ պատեսցեն շուրջ զբանակս սրբոցն
9 եւ զքաղաքն սիրելոյ։ Եւ իջցէ հուր յերկնից
առ 'ի յԱստուծոյ՝ եւ կերիցէ զնոսա, եւ զբանսարկուն
նոցա զսատանայ՝ որ մոլորեցոյց զնոսա․
եւ արկցէ զնոսա 'ի ծովն հրոյ եւ ծծըմբոյ՝
10 ուր էր գազանն եւ սուտ մարգարէն, եւ չարչարեսցին
զտիւ եւ զգիշեր։

11 Եւ տեսի աթոռ սպիտակ մեծ, եւ 'ի վերայ ԿԴ
նորա նստեալ՝ յորոյ երեսացն երկնչէին եւ
փախչէին երկինք եւ երկիր, եւ տեղի ոչ գտաւ
12 նոցա։ Եւ տեսի զմեռեալս մեծամեծս եւ զփոքունս
որ կային առաջի աթոռոյն․ եւ գրեանք
բանային, եւ այլ գիրք բացաւ կենաց, եւ դատեցան
մեռեալք 'ի գրելոցն՝ ըստ գործոց իւրեանց։
13 Եւ ետ ծով զմեռեալս իւր, եւ մահ եւ
դժոխք զիւրեանց մեռեալս․ եւ դատեցան իւրաքանչիւր
14 ըստ գործոց իւրեանց․ մահ եւ դըժոխք
15 մատնեցան 'ի լիճ հրոյն․ եւ որ ոչ ոք
գտաւ 'ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ 'ի լիճ հրոյն։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Եւ տեսի երկին նոր եւ երկիր նոր․ քանզի ԿԵ
առաջինն երկինք եւ երկիր անցին․ եւ ծով ոչ
2 գոյր․ եւ զքաղաքն սուրբ զնորն Երուսաղէմ
տեսի՝ զի իջանէր յԱստուծոյ եւ յերկնից՝ զարդարեալ
եւ պատրաստեալ որպէս հարսն առն
3 իւրոյ։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ասէր․ Ահաւասիկ
խորանն Աստուծոյ 'ի մէջ մարդկան․
եւ բնակեսցէ ընդ նոսա․ եւ նոքա ժողովուրդ
4 նմա, եւ սա Աստուած նոցա․ եւ ջնջեսցէ զա-

մենայն արտասուք յաչաց նոցա. եւ մահ ոչ եւս
գոյ. ոչ սուգ եւ ոչ աղաղակ. ոչ ցաւք եւ ոչ
աշխատանք ոչ եւս գոյ. զի առաջինն անցին։
ԿԶ Եւ ասաց ցիս՝ որ նստէր ՚ի վերայ աթոռոյն. 5
Ահաւասիկ առնեմ զամենայն նոր. եւ ասաց ցիս.
Գրեա. այս բանք Ճշմարիտք եւ հաւատարիմք։
Եւ ասէ ցիս. Եղէ ես այբն եւ ով. սկիզբն եւ 6
կատարած. ես ծարաւելոյն տաց յաղբերէ ջրոյ
կենաց ձրի։ Որ յաղթէ՝ ժառանգեսցէ զայս ա- 7
մենայն, եւ ես եղէց նոցա Աստուած, եւ նոքա
եղիցին ինձ որդիք. եւ ծուլացն եւ անհաւա- 8
տից՝ սպանողաց եւ պոռնկաց՝ եւ կախարդաց
եւ կռապաշտից՝ եւ դեղատուաց, եւ ամենայն
ստոց՝ ամպարշտաց, որոց բաժինն իւրեանց ՚ի
լճին այրեցելոյ հրով եւ ծծմբով. որ է մահն
երկրորդ։

ԿԷ Եւ եկն առ իս մի յեօթն հրեշտակացն, որք 9
ունէին զեօթն սկաւառակսն լցեալս եօթն վախ-
ճանաւ կատարածովք, խօսեցաւ ընդ իս եւ ա-
սէ. Եկ՝ ցուցից քեզ զհարսնն եւ զկին գառինն։
Եւ առ տարաւ զիս ՚ի լեառն մի բարձր եւ մեծ՝ 10
հոգւովն, եւ եցոյց ինձ զքաղաք մեծ եւ սուրբ՝
Երուսաղէմ, զի իջեալ էր յերկնից առ ՚ի յԱս-
տուծոյ, եւ ունէր զփառս Աստուծոյ. եւ էր 11
՚ի նմա լուսաւորութիւն նմանեալ ականց պա-
տուականաց, քար յասպիս սառնատեսակ եւ
կենդանի։ Եւ էին պարիսպք նորա մեծ եւ բար- 12
ձըր, եւ ունէր դրունս երկոտասան, եւ յերկո-
տասան դրունսն երկոտասան հրեշտակս, եւ
անուանք իւրաքանչիւրոցն ՚ի վերայ դրանցն գը-
րեալ էին՝ ըստ երկոտասան ցեղիցն Իսրայէլի։
Յարեւելից կողմանէ դրունք երեք, եւ ՚ի հիւսի- 13
սոյ կողմանէ դրունք երեք, եւ ՚ի հարաւոյ կող-
մանէ դրունք երեք, եւ յարեւմտից կողմանէ
դրունք երեք։ Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հի- 14
մունս երկոտասան, եւ ՚ի նոսա երկոտասան ա-
նուանք երկոտասան Առաքելոց գառինն։ Եւ որ 15
խօսէրն ընդ իս՝ ունէր եղէգն ոսկի ՚ի ձեռին իւ-
րում, զի չափեսցէ զքաղաքն եւ զդրունս նորա
եւ զպարիսպս նորա։ Եւ էր քաղաքն քառա- 16
կուսի. եւ որչափ երկայնութիւն նորա՝ նոյն-
չափ եւ լայնութիւն եւ բարձրութիւն հաւա-
սար. եւ էր չափ երկայնութեան նորա՝ երկո-
տասան հազար ասպարէզս, եւ լայնութիւն նո-
րա եւ բարձրութիւն միաչափ՝ կիւզս։ Եւ չա- 17
փեաց զպարիսպն նորա հարիւր եւ քառասուն
եւ չորս ասպարէզս. չափ մարդոյ՝ որ է հրեշ-
տակի. եւ էր շինուած պարսպաց քաղաքին 18
յասպիս. եւ քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝ նման
սուրբ եւ պայծառ ապակւոյ։ Եւ հիմունք քա- 19
ղաքին յամենայն ականց պատուականաց. հիմն
առաջին պարսպին յասպիս, երկրորդն՝ շափի-
ղա, երրորդն՝ պղնձագոյն. չորրորդն՝ զմրուխտ,
հինգերորդն՝ եղեգնաքար, վեցերորդն՝ սար- 20
դիոն, եօթներորդն՝ ոսկեքար, ութերորդն՝ բե-
րեղ, իններորդն՝ տպազիոն, տասներորդն՝ քրի-
սոպրասոս, մետասանն յակինթ, երկոտասանն՝
21 ամեթուս։ Եւ էին երկոտասան դրունք յերկո-
տասան մարգարտաց՝ միաձեւ. եւ իւրաքանչիւ-
րոցն դրունքն էին մի մի դուռն ՚ի միոյ միոյ մար-
գարտէ. եւ ընդարձակութիւն քաղաքին ոսկի
22 մաքուր՝ որպէս զապակի պայծառ. եւ տաճար
ոչ տեսի ՚ի նմա, քանզի տէր Աստուած ամենա-
23 կալ տաճար էր ՚ի նմա՝ եւ գառնն։ Եւ քաղաքին
չէին պէտք արեգական եւ լուսնի, զի լուսա-
ւորեսցեն զնա. քանզի փառքն Աստուծոյ լուսա-
ւորէին զնա յամենայն ժամ. եւ ճրագ ՚ի նմա
24 գառնն. եւ գնասցեն հեթանոսք ՚ի լոյս նորա, եւ
թագաւորք երկրի լուսազգեցեալ լինէին ՚ի փա-
25 ռաց նորա։ Եւ դրունք նորա ոչ փակէին ՚ի տուէ
եւ ՚ի գիշերի. այլ բաց կային հանապազորդ. եւ
26 գիշեր ոչ եւս լինէր ՚ի նմա, այլ փառք եւ պա-
27 տիւ ազգաց. եւ ոչ մտցէ անդ ամենայն չար-
կամ եւ պիղծ եւ ստութիւն, բայց միայն որ
գրեալ են ՚ի դպրութիւն կենաց գառինն։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի ջրոյ՝ ԿԸ
սառնատեսակ, որ ելանէր յաթոռոյն Աստուծոյ
2 եւ գառինն, եւ գնայր ՚ի մէջ հրապարակաց քա-
ղաքին. եւ զեզերբ գետոյն աստի եւ անտի ծառ
կենաց՝ որ բերէր պտուղս երկոտասան. ըստ
միոյ միոյ ամսոյ տայր զպտուղս իւրեանց. եւ
տերեւ ծառոյն էր բժշկութիւն հեթանոսաց։
3 Եւ նզովք անդ ոչ եւս էին. եւ աթոռն Աստու-
ծոյ եւ գառին նորա էր ՚ի նմա, եւ ծառայք նո-
4 րա պաշտէին զնա, եւ տեսանէին զերեսս նորա.
5 եւ անուն նորա գրեալ էր ՚ի ճակատս նոցա. եւ
գիշեր ոչ անդ, եւ չէր ինչ անդ պէտք ճրագի
եւ լուսոյ արեգական. վասն զի Տէր Աստուած
լուսաւորէր զնոսա. եւ թագաւորեսցեն յաւի-
տեանս յաւիտենից։

6 Եւ ասէ ցիս. Այս բանք հաւատարիմ է եւ ԿԹ
ճշմարիտ. եւ տէր Աստուած մարգարէից սըր-
բոց՝ առաքեաց զհրեշտակ իւր ծառայից իւրում
7 ցուցանել զոր լինելոց է վաղվաղակի։ Երանի որ
պահէ զբանս մարգարէութեանս գրոյս։

8 Եւ ես Յովհաննէս լուայ եւ տեսի զայս ամե- Հ
նայն. եւ յորժամ լուայ եւ տեսի, անկայ եւ
երկիր պագի հրեշտակին՝ որ ցուցանէր ինձ զայս
9 ամենայն։ Եւ ասէ ցիս. Մի՛ անկանիր առաջի
իմ եւ երկիր պագաներ. քանզի եւ ես ծառայա-
կից քո եմ եւ եղբարց քոց՝ որ պահեսցեն զբանս
մարգարէութեան գրոյս այսորիկ. Աստուծոյ
երկիր պագ։

10 Եւ ասէ ցիս դարձեալ. Մի՛ կնքեր զբանս մար- ՀԱ

գարէութեան գրոցս այսմիկ · քանզի ժամանակս
մերձ է ։ Որ ամպարշտելոցն է՝ ամպարշտեսցի . 11
եւ որ աղտեղանալոցն է՝ աղտեղասցի , եւ որ
արդարանալոցն է՝ արդարասցի , եւ որ սրբելոցն
է՝ սրբեսցի · Ահա գամ վաղվաղակի՝ եւ վարձք 12
իմ ընդ իս , հատուցանել իւրաքանչիւր ըստ
գործս իւրեանց ։ Ես եմ այբն եւ ով , սկիզբն 13
եւ կատարած , առաջինն եւ վերջինն ։ Երանելիք 14
են որ պահեն զպատուիրանս նորա · Նոցա ունին
իշխանութիւն ուտել 'ի փայտէն կենաց եւ
մտանել ընդ դրունս քաղաքին ։ Այլ եկցեն արտաքս 15
շունք եւ դեղատուք , պոռնիկք եւ կռապաշտք
, եւ ամենեքեան որ սիրեն զստութիւն ։
ՀԲ Ես Յիսուս առաքեցի զհրեշտակ իմ վկայել 16
զայս ձեզ եկեղեցեացդ · ես արմատ եւ ազգ 'ի
Դաւիթայ , եւ աստղ պայծառ առաւօտին , եւ 17
Հոգի եւ փեսայն որ գալոցն եմ · եւ որ լսէ ասասցէ
թէ եկ , եւ որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ , եւ
18 որ ոք կամի առցէ զջուրն կենաց ձրի ։ Վկայեմ
եւ ես ամենայնի՝ որ լսէ զբանս մարգարէութեան
գրոցս այսմիկ · թէ որ յաւելցէ 'ի սա ,
յաւելցէ Աստուած 'ի վերայ նորա զեօթն հարուածս
19 գրեալս 'ի գիրս յայս ։ Եւ եթէ որ պակասեցուսցէ
'ի բանից մարգարէութեան գրոցս
այսմիկ , պակասեցուսցէ եւ հատցէ Աստուած
զբաժին նորա 'ի ծառոյն կենաց , եւ 'ի քաղաքէն
20 սրբոյ՝ որ գրեալ է 'ի գիրս յայս ։ Ասաց որ
վկայեացն զայս · գամ ես վաղվաղակի · ամէն ։
21 Եկն տէր Յիսուս Քրիստոս ։ Շնորհք Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի 'ի վերայ ամենայն սրբոց
· Ամէն ։

ՎԱԽՃԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

ԱՂՕԹՔ

ՄԱՆԱՍԷԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻ

Տէր ամենակալ, Աստուած Աբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ, զաւակի նոցա արդարոց:

Որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զամենայն զարդ նոցա:

Կապեցեր զծով բանիւ հրամանաւ քով, փակեցեր զխորս, կնքեցեր ահաւոր եւ փառաւորեալ անուամբ քով:

Որ ամենայն ինչ սարսեալ եւ դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քո:

Անբաւ է մեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան քոյ. անտանելի է բարկութիւն սպառնալեաց քոց 'ի վերայ մեղաւորաց, անչափ եւ անքննին են ողորմութիւնք աւետեաց քոց:

Դու Տէր բարձրեալ երկայնամիտ բազմողորմ, եւ զղջանաս 'ի վերայ չարեաց մարդկան:

Դու, Աստուած, ոչ եդիր ապաշխարութիւն վասն արդարոցն, Աբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ, որք ոչ մեղան քեզ:

Այլ եդիր ապաշխարութիւն վասն իմ մեղաւորիս, զի մեղայ աւելի քան զաւազ առ եզր ծովու, եւ բազմացան անօրէնութիւնք իմ:

Չեմ արժանի հայել եւ տեսանել զբարձրութիւնս երկնից՝ 'ի բազմութենէ անօրէնութեանց իմոց:

Կորացեալ եմ ես 'ի բռնութենէ կապանաց երկաթեաց, եւ ոչ գոյ ինձ հանգիստ:

Բարկացուցի սրտմտութեամբ, եւ չար առաջի քոյ արարի, կանգնեցի պատկեր եւ բազմացուցի զցասումն:

Եւ արդ խոնարհեցուցանեմ զծունր սրտի իմոյ, եւ խնդրեմ 'ի քաղցրութենէ քումմէ:

Մեղայ, Տէր, մեղայ, եւ զանօրէնութիւնս իմ ես ինքն գիտեմ:

Աղաչեմ եւ խնդրեմ 'ի քէն, թող ինձ, Տէր, թող ինձ, եւ մի կորուսաներ զիս ընդ անօրէնութեան իմոյ:

Մի յաւիտեան բարկանար ինձ, եւ մի յիշեր զչարիս իմ, եւ մի դատապարտեր զիս ընդ այնոսիկ որ իջանեն 'ի ներքոյ երկրի չարեաց:

Զի դու, Աստուած, Աստուած ապաշխարողաց ես, եւ յիս ցոյց զքաղցրութիւնդ քո՝ որ անարժանս եմ:

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութեան քում, եւ օրհնեցից զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց:

Զքեզ, Տէր, օրհնեն ամենայն զօրութիւնք երկնից, եւ քո են փառք յաւիտեանս. Ամէն:

ԹՈՒՂԹ

ԵՐԵՄԻԱՅ

ԲԱՐՈՒՔ ԳԼ. Զ

ՊԱՏՃԷՆ ԹՂԹՈՅՆ՝ ԶՈՐ ԵՏ ՏԱՆԵԼ ԵՐԵՄԻԱ ՄԱՐԳԱՐԷ ԱՌ ԳԵՐԵԱԼՍՆ
Ի ԲԱԲԵԼՈՆ, ՈՐՊԷՍ ՊԱՏՄԵԼ ՆՈՑԱ ՀՐԱՄԱՆ ԵՏ ՏԷՐ.

ՎԱՍՆ անօրէնութեան մեղացն, զոր յան- 1
ցեայք դուք առաջի Աստուծոյ, վարեսջիք դուք
'ի գերութիւն 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քային բաբելացւոց՝ ծառայի Տեառն։ Եւ եկեսջիք 2
դուք անդ ամս բազումս՝ երկայն ժամանակս
մինչեւ 'ի դարս եօթն. յետ այսորիկ հանից ես
զձեզ անտի խաղաղութեամբ։ Բայց այժմ անդ 3
տեսանիցէք դուք յերկրին բաբելացւոց զիս ար-
ծաթեղէնս՝ ոսկեղէնս՝ փայտեղէնս եւ քարե-
ղէնս, 'ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերե-
լեն, ահա արկանել հեթանոսաց։ Զգոյշ լինի- 4
ջիք, զուցէ եւ դուք նմանիցէք այլազգեացն՝
երկնչել 'ի նոցանէ, երբեւ տեսանիցէք ամբոխ բա- 5
զմաց յառաջոյ յետեւոյ՝ զի խաղացցեն եւ եր-
կիր պագանիցեն նոցա յետուստ եւ յառա-
ջուստ։ Բայց դուք միայն զայս եղեալ ասիցէք
'ի մտի՝ եթէ քեզ միայն, Տէր, պարտ է երկիր
պագանել՝ որ արարիչդ ես ամենայնի։ Զի հրեշ- 6
տակն իմ ընդ ձեզ եկեալ հանապազ, եւ ես խն-
դրեցից զանձինս ձեր 'ի նոցանէ։ Այլ 7
նոցա լեզուքն քերեալ են 'ի հիւսանց խարա-
տեալ, եւ ինքեանք արծաթապատք եւ ոսկե-
պատք են, պատուեալք 'ի սուտ պաշտաման. ոչ
ձայնք 'ի բերանոց նոցա՝ առ 'ի շրթանց շարժել,
ոչ գնացք ոտից՝ առ 'ի քայլս փոխելոյ։ Այլ 8
որպէս զօրդասէր աղջկանց ընկալեալ չքեղեաց՝
առեալ զոսկին կոչկոճեալ, զգլուխս գիցն իւ-
րեանց պսակեն զարդարեն։ Եւ կան ժամա- 9
նակք, զի քուրմք նոցա առեալ զոսկին եւ զար-
ծաթն՝ ոչ միայն յիւրեանց պէտս մաշեն, այլ
բազում անգամ եւս եւ զանհետ բազայն իւ-
րեանց աղտեղութեան կապելնս մատուցանեն։
10 Զի թէպէտ եւ զարդարեն զգլուխ իւրեանց զոս-
կեղէնս եւ զարծաթեղէնս եւ զփայտեղէնս յա-
11 զի ազգի զարդ երբեւ զմարդիկ, սակայն նոյ-
անդէն 'ի նեխութեան 'ի ներքս յիւրեանց ժանգոյ
անտի մաշին, եւ ցեցակերեալք եւ բաստառակ-
12 րեալ ապականին։ Թէպէտ արկանեն ծիրանիս
եւ ձեռս կան զօրհնասացով՝ զսան փոշին որ
յերեսաց վերայ նոցա՝ կոկել կորզելով, այն ի-
ջեալ անդէն փաղփաղակի թանձրացեալ նստի
'ի վերայ, յեմարակելոց զպատմուճանակս նը-
13 րանսն զարձուցանել։ Արդ եւ ցուպ եւս եղեալ
'ի ձեռին՝ երբեւ մարդոյ, նման երբեւ իշխա-
զառաջեան 'ի ձեռին, կամ որպէս դատաւոր աշ-
խարհի միոջ, եւ բնաւ զայն իսկ՝ որ 'ի նոյն բեր
'ի գլխովին մեղանչել մարդանցն, եւ քշել 'ի
14 յանձնէ ոչ կարէ։ Տապար առ նմին եղեալ, ու-
ղակաւորեալ ձեռին, եւ զանձն իւր 'ի գողոց
կամ յաւազակաց պահել ոչ կարէ. յայսմ ա-
մենայնի գիտասջիք՝ եթէ չեն նոքա աստուածք։
15 Մի երկնչիք 'ի նոցանէն, եւ մի զարհուրեսջիք։
զի զոր օրինակ անօթ մի ջախջախեալ անպիտան՝ ան-
կեալ գնիցի 'ի տան տեառն իւրոյ, այսպէս են եւ
դիքն նոցա. բնակեալ կան շուրջ զիւրեամբք
16 առ երկիւղի գլորելոյ։ Աչք նոցա լի են առն փո-

---

10. Ցոյց—ւքն յազգի զարդ։
12. Ցոյց—ւքն յեմակելոց։

չունին՝ որ առ ոտն յառնէ մոխիրն մտանելեացն
եւ ելանելեացն: Եւ զոր օրինակ առն միոջ չարա- 17
գործի եւ մահապարտի՝ կապեալ ՚ի բանտս ար-
քունի, այնպէս շուրջ զնոքօք զգուշան փակեալս
եւ կարկեալս եւ ամրացուցեալս պահեն քուրմքն
իւրեանց՝ դրօք եւ փակովք եւ գանափակօք,
առ երկիւղի՝ զի մի՛ ՚ի գողոց եւ յաւազակաց կողո-
պտեսցին: Լուցանեն ճրագունս, առաւ ինքեանց 18
իսկ յայտնանէ վկայէն՝ եթէ ոչ այնու եւ ոչ ա-
ռանց այնր ինչ կարեն տեսանել, եւ են նոքա
իբրեւ անօթք ընդ ձեղուամբ հարկաց: Այլ եւ 19
թէ ՚ի փորս նոցա հասցէ, աղջի աղջի սողունք եւ
բոտոտք եւ ցեցք եւ ճճիք ՚ի նոցանէ եւ ՚ի հան-
գերձից նոցա կերակրին, եւ նոքա ինչ ոչ զգան:
Թխացեալ եւ ապականեալ են գոյնք երեսաց նո- 20
ցա ՚ի ճենճերոյ անտի եւ ՚ի ծխոյ, որ ՚ի տեղւոջ
ընտանեացն գործի հանապազ: ՚Ի վերայ գլխոյն 21
եւ ՚ի վերայ ամենայն մարմնոյն՝ չղջիկունք եւ ծի-
ծեռունք եւ ճնճղուկք եւ հաւք եւ մկունք ե-
լեալ առնեն հանապազ: Յայսմանէ գիտասջիք՝ 22
եթէ նոքա չեն աստուածք, եւ մի՛ երկնչիք դուք
՚ի նոցանէն, եւ մի՛ զմտաւ ածիցէք զնոսա աստ-
ուածս: Զի զարծաթն եւ զոսկին, որ պատեալ 23
է զնոքօք առ զարդու, զի եթէ ոչ ոք հանա-
պազ զժանգն ՚ի նոցանէ սրբէ՝ կարասցէ կոկել
կորզել եւ մաքրել, եւ զփայլելն իսկ ոչ փայլեն.
քանզի մինչ կռէինն իսկ զնոսա, ոչ զգային ին-
քեանք, եւ ոչ ցաւէր ինչ նոցա: Եւ մեծագնի 24
եւս գնեն զնոսա եւ շունչ ոչ գոյ ՚ի նոսա: Ա- 25
նոտս, անձեռս. եւ առեալ քրմացն ՚ի վերայ ու-
սոց իւրեանց կրեն, եւ բերեն զխայտառակութիւն
ամօթոյն իւրեանց. ցոյց առնեն մարդկան, եւ
ինքեանք յանձինս իւրեանց ամաչեն. եւ զգու-
շութեամբ սպաս ունին նոցա, զի մի՛ մարդկան
առաջի կործանիցին: Զի գիտեն եթէ ինքեանք
անձամբ զանձինս իւրեանց չկարեն կանգնեցու-
ցանել: Եւ թէպէտ ոք ուղիղ կանգնէ զնոսա, 26
ինքեանք յինքեանց վերայ ոտից ոչ կարեն կալ,
զի յայսկոյս յայնկոյս գլորեալ գեղեւին:
Կանգնեցուցանեն զնոսա իբրեւ զմեռեալս, եւ
իբրեւ մեռելոց՝ առաջի դնեն զոհս եւ զողջա-
կէզս, եւ կայ առաջի նոցա ողջակէզ եւ կոյ: Ա- 27
պա առնուն զնա քուրմքն իւրեանց, յիւրաքան-
չիւր տեղւոջ մաշեն: Դարձեալ կանայք նոցա
առնուն եւ աղբխեն զնոսա, եւ այրւոյն եւ
որբոյն եւ աղքատին անտի մասն ինչ ոչ հանեն:
Աղտեղութեամբ եւ պղծութեամբ եւ անխտիր 28
դաշտանաւ մերձենան ՚ի նոսա: Գիտելով գի-
տասջիք յայսմանէ՝ թէ չեն նոքա աստուածք.
մի՛ երկնչիք ՚ի նոցանէ, եւ մի՛ փոյթ առնէք զնո-
29 ցանէ: Զի ուստի՞ անուանին աստուածք, ար-
ծաթեղէնք եւ ոսկեղէնք եւ քարեղէնք. զոր
30 առնիցեն սպասաւորք են նոցա: Քուրմքն նստին
՚ի տունս իւրեանց, հերս քերծեալ՝ քերծեալ
31 մօրուս նստին առաջի գլխոյն: Ոռնան եւ ողբան
32 եւ գուժեն իբրեւ կմախս մեռելոց: Դարձեալ
յարժամ զոր գտանեն, զկերծուն առնուն ըզ-
թամբատակեան զոր ուրոյն ուրոյն արկեալ էր
զնոքօք, եւ բաշխեն կանանց եւ որդւոց իւ-
33 րեանց: Եւ ոչ, եթէ չար ինչ յումեքէ գտանեն,
34 փոխարէն կարեն հանել: Եւ ոչ, եթէ բարիս
ինչ ոք առնէ, երախտիս մարթեն հատուցանել.
եթէ ոք նոցա ուխտս դնէ՝ եւ ոչ հատուցանէ,
35 ոչ կարեն խնդրել: Զի եւ ՚ի մահուանէ այր մի
ոչ կարեն փրկել. ոչ զանաւագն ՚ի հզօրէ
անտի, եւ ոչ զգլորեալն ՚ի գլորել անտի ապրե-
36 ցուցանել: Ոչ կարեն բանալ զկուրութիւն կու-
37 րին, եւ ոչ օգնել տառապելոյն: Այրւոյն ոչ
գիտեն ողորմել, եւ որբոյն ոչ կարեն բարի առ-
38 նել: Ոչ կանգնել կարեն թագաւոր մի, եւ ոչ
կործանել. ոչ մեծացուցանել կարեն, եւ ոչ
39 աղքատացուցանել: Քարանց առապարի նմա-
նեալ են փայտեղէնքն եւ ոսկեղէնքն եւ արծա-
թեղէնքն, եւ որք սպասաւորքն են նոցա՝ ամօ-
40 թալից լինին հանապազ. յորժամ ինքեանք
քաղդէացիքն անարգեն եւ արհամարհեն զնո-
սա: Զի յորժամ տեսանեն պապանձեալ համ-
րացեալ, եւ ոչ ինչ տայ պատասխանի, ան-
կեալ թաւալին առաջի Բելայն, եւ աղաչեն խօ-
41 սել նմա ընդ նոսա: Իբրեւ թէ կարող ինչ իցէ
խօսել նա ընդ նոսա: Եւ այնչափ անմիտ են,
զի ոչ կարեն թողուլ լքանել, եւ ՚ի բաց գնալ
42 ՚ի նոցանէ: Այրք եւ կանայք նոցա ուխտաւոր
լինին, եւ նստին յանցս ճանապարհաց՝ ծիր ա-
ծեալ շուրջ զիւրեամբք. եւ լարս գօտեալ.
եւ ծխեն ՚ի վերայ ճանապարհացն զթեփ խըն-
43 կախառն: Յորժամ ոք ՚ի նոսա անցաւորի ընկեցի
յանցս ճանապարհորդաց, եւ մերձ առ նա, [illegible]
[illegible]
[illegible]
44 [illegible]
[illegible]
[illegible]
45 [illegible]
[illegible]
46 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

23. Յօրինակին զնոյա:
27. Յօրինակին աղախեն:

34. Իւրա եւ ոչ կատարէ:

են 'ի նոցանէ, նոքա աստուածք կարեն անուանել կոչել: Բայց այնչափ է՝ զի թողին նոքա 47
ստութիւն և այպանութիւն և նախատինս 'ի վերայ յետնոց իւրեանց: Այլ յորժամ գայ 48
'ի վերայ նոցա չարիք պատերազմի. 'ի խորհուրդ մտանեն քուրմքն՝ յինչ այրս, կամ յոր ծակս, կամ յինչ քարանձաւս մտցեն թաքիցեն, և ապրեսցին նոքա հանդերձ 'ի չարեաց պատերազմին: Իսկ արդ զիարդ մարթի ասել զնոսա՝ 49
թէ նոքա աստուածք են, որ զանձինս ոչ կարեն ապրեցուցանել 'ի չարեաց պատերազմի: Բայց փայտեայն և զօծ ոսկեղէնքդ՝ յետ սակաւ 50
ժամանակաց գտցին իսկ հեթանոսացդ և թագաւորաց զոր յայտնելոց են, թէ սուտ և անօգուտ և ձեռագործք մարդկան էին: Եւ ոչ են 51
աստուածք, և գործ իսկ ոչ գոյր 'ի նոսա: Թա- 52
գաւոր մի յերկրի մեծ կանգնել ոչ կարեն, անձրեւ մի 'ի կարօտութեան ժամանակի մարդկան իջուցանել ոչ կարեն: Դատաստան մի 'ի 53
մէջ երկուց ոսոխաց ոչ կարեն վճարել, և ոչ զզրկեալ մի փրկել 'ի բռնաւորէ իւրմէ. և են իբրեւ ագռաւք 'ի յերկինս և ընդ երկիր, որոյ առեալ տարապարտուց թռուցեալ: Այլ յոր- 54
ժամ հուր անկանի 'ի տուն զիցն ոսկեպատացն և արծաթապատացն և փայտեղինացն, քուրմքն փաղփաղակի լինել զնոսա՝ թողեալք 'ի փախուստ գործեն. նոքա լինելոց՝ իբրեւ մի մի 'ի պղնձակաց անդէն 'ի ներքս այրեսցին: Այլ 55
թագաւորաց կամ պատերազմողի զդէմ իսկ ոչ կարեն ունել: Իսկ արդ զիարդ մարթիցի խորհել կամ կարծել՝ թէ նոքա աստուածք իցեն, որ յաւազակաց կամ 'ի գողոց զանձինս ոչ կա- 56
րեն ապրեցուցանել՝ զէքն փայտեղէնք և արծաթեղէնք և ոսկեղէնք: Յորոց թէ մատեաւ 57
ոք՝ զերծ առ զոսկեանն կամ զհանդերձիւքն, և երթայ գնայ յանհոգս, և նոքա անձինս ինչ ոչ կարեն օգնել: Արդ թէ այդպէս, լաւ է մար- 58
դոյ՝ որ ցուցանէ զանձին քաջութիւն, կամ անօթ մի պիտանացու՝ որ կայ 'ի տան տեառն իւրոյ և պաշտօնեայք են տեառն իւրում, քան զայն
59 զխաբ սուտ աստուածսն: Արեգակն և լուսին և աստեղք յորժամ 'ի պէտս ինչ առաքին, հպատակագոյնք են յարբանեկել մարդկան քան
60 զնոսա: Սոյնպէս և փայլատակունք երեւելիք՝ գեղեցիկ են տեսանել, և շունչք հողմոյ ընդ ա-
61 մենայն երկիր շնչեն: Եւ ամպք յորժամ առնուն հրաման 'ի Տեառնէ՝ հասանել 'ի վերայ երեսաց երկրի, արագ արագ զհրամանն կատա-
62 րեն: Եւ հուրն որ առաքի 'ի վերուստ՝ հաշել և մաշել զլերինս և զանտառս, արագ արագ զհրամանն կատարէ: Այլ սոքա ոչ զօրութեամբ՝ ոչ տեսանելով՝ միով ումեք նոցա նմանեն:
63 Վասն այսորիկ ոչ կարծել և ոչ կոչել պարտ է զնոսա աստուածս. զի ոչ դատաստան մի վճարել կարեն, և ոչ բարի մի ինչ մարդկան
64 առնել կարեն: Արդ յաւէտ գիտասջիք՝ զի չեն նոքա աստուածք, և մի երկնչիք 'ի նոցանէ:
65 Զի ոչ թագաւորաց անիծանել և ոչ օրհնել
66 կարեն: Նշանս յերկնից հեթանոսաց ցուցանել ոչ կարեն, և ոչ ծագել արեգակնապէս կա-
67 րեն. և ոչ լոյս տալ լուսնապէս գիտեն: Գազանք լաւ է քան զնոսա, որ իբրեւ ընդ ձեռն ելանէ մարդոյ՝ յամուր անկանի, և զանձն իւր
68 ապրեցուցանէ: Արդ և ոչ իւիք պարտ է զնոսա համարել՝ թէ իցեն նոքա աստուածք. վասն
69 այսորիկ մի երկնչիք դուք 'ի նոցանէ: Զի զոր օրինակ խաղամ մի 'ի պարտիզի սա անհարկէ կանգնեալ, այնպէս և զէքն նոցա յոչ ինչ կանգնելեայն փայտեղէնք ոսկեպատքն և ար-
70 ծաթապատքն նոցա: Զոր օրինակ կոթող ինչ կանգնեալ ուրեք, և ամենայն թռչուն 'ի վերայ ծրտիցէ, կամ մեռեալ՝ որ ընկեալ դնիցի
71 'ի խաւարի, այնպէս և զէքն նոցա: Ի ծիրանեաց անտի փակեաց և 'ի ցեցակեր հանդերձէ անտի գիտասջիք՝ զի չեն իսկ աստուածք. զի և նոքին իսկ աստուածքն ցեցակերք լինելոց են
72 վասն նախատանաց աշխարհիս: Լաւ է մարդոյ. որոյ ոչ գոն կուռք. զանէ 'ի նախատանաց արեալք նա յընկերաց իւրոց:

---

54. Յօր. որբոցի:

ԹՈՒՂԹ

ԿՈՐՆԹԱՑԻՈՑՆ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԱԼՆ ՊԱՒՂՈՍ

ՍՏԵՓԱՆՈՍ և որք ընդ նմա երիցունք, Դափ- 1
նոս, Եւբուլոս, Թէոփիլոս Եւզենոն, առ Պաւ-
ղոս հայր մեր և աւետարանիչ, և հաւատա-
րիմ վարդապետ 'ի Քրիստոս Յիսուս, ողջոյն։
Եկին առ մեզ երկու արք 'ի Կորնթոս, Սիմոն ա- 2
նուն և Կղէոբոս, որք կործանեցին քաջ քաջ
զմանց հաւատս, չարաչար և ապականեալ
բանիւք. զորոց բանից վերայ դու ինքնին [illegible] 3
հասանել. զի մեք 'ի քէն ոչ երբեք լուաք 4
զայնպիսի բանս, և ոչ յայլոցն Առաքելոց. այլ 5
այսչափ գիտեմք որ ինչ 'ի քէն լուաք, և որ
ինչ 'ի նոցանէն լուաք հաստատուն պահեմք։
Բայց յայսմիկ յոյժ ողորմեցաւ Տէր, զի մինչ 6
դու եւս մարմնով ընդ մեզ ես, միւսանգամ լուի-
ցուք։ Արդ կամ գրեա դու առ մեզ, և կամ 7
ինքնին դու առ մեզ փութապէս եկեսջիր. մեք 8
հաւատամք 'ի Տէր՝ թէ որպէս յայտնութիւն
ցուցաւ Թէոնեայ, եթէ փրկեաց զքեզ Տէր 'ի
ձեռաց անօրինին։ Եւ են բանք մոլորութեան 9
պղծոցն, զոր ասենն և ուսուցանենն, այսպէս.
Չէ պարտ, ասեն, զմարգարէսն ընդունել, և 10
ոչ Աստուած ասեն ամենակալ, և ոչ ասեն յա- 11
րութիւն մարմնոյ մեռելոց, և ոչ զմարդն ա- 12
սեն բնաւ ստեղծեալ յԱստուծոյ, և ոչ 'ի կու- 13
սէն Մարիամայ ծնեալ ասենն զՅիսուս Քրիստոս
մարմնով, և ոչ զաշխարհս արարած ասենն 14
Աստուծոյ, այլ Հրեշտակի ուրումն։ Արդ փոյթ 15
յանձին կալջիր հասանել առ մեզ. զի առանց 16
գայթագղութեան կացցէ քաղաքս Կորնթացւոց. 17
և Նոցա յիմարութիւնն յայտ յանդիմանեսցի 18
թեամբ ամենեցուն խայտառակեալ՝ մերժեսցին։
Ողջ լեր։

Առին տարան զթուղթն սարկաւագք 'ի քա-
ղաքն Փիլիպեցւոց՝ Թերեպտոս, Եւտիքոս. զի
երբեւ առ զայն թուղթն Պաւղոս՝ թէպէտ և
ինքն 'ի կապանս էր վասն Ստրատոնիկեայ Ապո-
ղոփանի կնոջ, երբեւ մոռացաւ նմա զկապանս.
և սուգ առնուլ նմա վասն բանիցն զոր լուաւ.
և ասէ լալով, երբեւ թէ լաւ էր ինձ եթէ վախ-
ճանեալ էի՝ և ընդ Տեառն էի, քան թէ առէն
նովին մարմնով, և զայսպիսի բանս և զաղէտս
լսեմ զսուտ վարդապետութեան, զի տրտմու-
թիւն 'ի տրտմութեան վերայ հասանէ առաջիկ.
Եւ յայսչափ տառապանաց վերայ կալ 'ի կա-
պանս, և տեսանել զայդ աղէտ սատանայի, առ
որս ընթացեալ սատանայի և մեքենայից նո-
րա, գործել հնարի զչարիս։ Եւ այսպէս բա-
զում չարչարանօք առնէր Պաւղոս թղթոյն պա-
տասխանի։

1 Պաւղոս կապեալ Յիսուսի Քրիստոսի առ
եղբարս Կորնթացիս, 'ի բազում վշտացեալ ասէ
2 ողջոյն։ Եւ ոչ ինչ կարի զարմացեալ եմ՝ եթէ
այդչափ փութապէս ընթանան հրապոյրք չա-
3 րին։ Այլ զի Տէր Յիսուս փութապէս արասցէ
զգալուստ իւր վասն այնորիկ՝ որ փոփոխեն և
4 անարգեն զբանս նորա։ Այլ ես 'ի սկզբանէ
զայն ուսուցի ձեզ, որ և ինքն ընկալայ յա-
ռաջնոց Առաքելոցն, որ զամենայն ժամանակս

ընդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի շրջէին ·
Եւ արդ առեալ, զի տէր Յիսուս Քրիստոս 'ի Մա- 5
րիամայ կուսէ ծնաւ, որ էր 'ի զաւակէն Դաւ-
թի, ըստ աւետեաց Հոգւոյն սրբոյ, առ 'ի Հօրէ 6
'ի յերկնից առաքելոյ 'ի Նմա · զի յաշխարհս 7
մխեսցի Յիսուս, եւ ազատեսցէ զամենայն մար-
մին իւրով մարմնովն · զի զմեզ 'ի մեռելոց յա-
րուսցէ, որպէս եցոյց զանձն օրինակ · Եւ զի 8
յայտ լիցի զի մարդն 'ի Հօրէ ստեղծաւ · վասն 9
այնորիկ մարդն 'ի կորստեանն իւրում անխնդիր 10
ոչ մնաց, այլ խնդրեցաւ, զի 'ի ձեռն որդեգրու- 11
թեանն կենդանասցի · Քանզի Աստուած որ ա- 12
մենայնի Տէրն է, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, որ արար զերկինս եւ զերկիր, ա-
ռաքեաց նախ 'ի Հրէայսն զմարգարէսն, զի 'ի 13
մեղաց անտի նոցա զնոսա կորզեսցէ, եւ հանցէ
յարդարութիւն իւր · Զի կամէր նա փրկել 14
զտունն Իսրայէլի, բաշխեաց արդ նա յՈգւոյ
անտի 'ի վերայ մարգարէիցն, որ զանմոլորն 15
աստուածպաշտութիւն եւ զծնունդն Քրիստոսի
քարոզեցին ժամանակս բազումս · Իսկ որ ա- 16
նօրէնն իշխանն էր' իբրեւ աստուածանալ կա-
մեցաւ, ձեռն արկանէր 'ի Նոսա, եւ զամենայն 17
մարդիկ մեղօք կապէր · քանզի եւ դատաստանք 18
աշխարհի մերձեալ էին · Աստուած ամենակալ 19
իբրեւ արդարացուցանել կամեցաւ, եւ ոչ կա-
մեցաւ խոտել զիւր ստեղծուածն, իբրեւ եւես 20
չարչարեալս, ողորմեցաւ · եւ առաքեաց 'ի վախ- 21
ճան ժամանակաց զՀոգին սուրբ 'ի Կոյսն, յա-
ռաջագոյն նկատեալ մարգարէիւք · Որ իբրեւ 22
սրտի մտօք հաւատայ, եղեւ արժանի յղանալ
եւ ծնանել զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս · Զի 23
կործանեալ մարմնովն, որով հպարտացեալ
յարգի լինէր չարն, նովին մարմնովն կշտամ-
բեալ յանդիմանեսցի, թէ չէր ինքն Աստուած · 24
Զի 'ի մարմնի անդր իւր' Յիսուս Քրիստոս կո-
չեաց եւ փրկեաց զկորստական մարմինն, եւ
ձգեաց զնոսա 'ի կեանսն յաւիտենից 'ի ձեռն
հաւատոյն · Զի արդարութեան տաճար սուրբ 25
յիւր մարմնի անդր լինելոց ժամանակացն պատ-
րաստեսցէ · յոր եւ մեք իբրեւ հաւատացաք, 26
ազատեցաք · Արդ գիտասջիք եթէ ոչ են նոքա 27
որդիք արդարութեան, այլ բարկութեան · զի 28
զողորմութիւնն Աստուծոյ կորզեն յանձանց
իւրեանց, եւ ասեն եթէ ոչ են երկինք եւ եր- 29
կիր եւ ամենայն արարածք' ձեռագործք Հօրն
ամենայնի · Այլ նոքա անիծեալքն զօձին ու- 30
սումն ունին · բայց դուք' զօրութեամբն Աստու- 31
ծոյ 'ի բաց մերժեցարուք 'ի նոցանէ · եւ զխոտոր
վարդապետութիւն նոցա 'ի ձէնջ 'ի բաց հալա-
ծեցէք · Զի ոչ էք դուք որդիք անհնազանդու- 32
թեան, այլ մանկունք սիրեցելոյն եկեղեցւոյ ·
վասն որոյ ժամանակ յարութեան քարոզեցաւ 33
ընդ ամենեսեան · Բայց որ ասեն' չիք յարու- 34
թիւն մարմնոյ, նոքա իսկ չեն յառնելոց 'ի
35 կեանսն յաւիտենից, այլ 'ի դատապարտու-
թիւն · Զի 'ի դատաստան յարիցեն թերահա-
36 ւատ մարմնով · զի զմարմինն զոր ասեն թէ չիք
յարութիւն, նոցա մի՛ լիցի յարութիւն · զի
այնպիսիքն 'ի յարութենէն ուրացեալք գտա-
37 նին · Նա եւ դուք, ով կորնթացիք, գիտէք
38 զցորենոյդ սերմանել, եւ զայլոց սերմանեաց · զի
հատ լոկ մերկ անկանի յերկիր, եւ անդ 'ի խո-
39 նարհ նախ մեռանի, եւ ապա յառնէ կամօքն
40 Տեառն զնոյն մարմին զգեցեալ · եւ ոչ եթէ լոկ
մարմին միայն յառնէ, այլ բազմապատիկ առա-
41 մանկանօք կանգնեալ օրհնի · Այլ մեզ պարտ
էր ոչ միայն 'ի սերմանեաց անտի առակս 'ի մէջ
բերել, այլ 'ի պատուական մարմնոց մարդկա-
42 նէ · Դուք ինքնին գիտէք զՅովնան որդի Ամա-
43 թեայ · վասն զի յամառեաց նա 'ի քարոզելն Նի-
նուէացւոց, ընկեցաւ 'ի պորտ ձկանն զերիս
44 տիւս եւ զերիս գիշերս · յետ երից աւուրց
լուաւ աղօթից նորա Աստուած, եւ ած 'ի վեր
45 'ի ներքինն անդնդոց անտի · եւ ոչ ինչ ապակա-
նեցաւ մարմինն նորա, եւ ոչ արտեւանն մի կո-
46 րացաւ, որչափ եւս առաւել վասն ձեր, թերա-
47 հաւատք · Եթէ հաւատասջիք դուք 'ի տէր Յի-
սուս Քրիստոս, յարուսցէ զձեզ որպէս ինքն
48 յարեաւ · Զի եթէ ոսկերքն Եղիսէի մարգարէի
'ի վերայ մեռելոյն անկեալ յարուցին զմեռեալն,
49 դուք որչափ եւս առաւել, որ 'ի մարմին եւ յա-
րեան եւ 'ի Հոգին Քրիստոսի յեցեալ էք, յայնմ
50 աւուր յարիջիք ողջանդամք մարմնով · Իսկ Ե-
ղիա մարգարէ զորդի այրւոյն գիրկս առեալ եւ յա-
51 րոյց 'ի մեռելոց · որչափ եւս առաւել Յիսուս
Քրիստոս եւ զձեզ յարուսցէ յաւուրն յայնմիկ,
որպէս եւ ինքն իսկ յարեաւ 'ի մեռելոց ողջան-
52 դամ մարմնով · Արդ թէ այլ ինչ առարապար-
53 տուց ընդունիք, աշխատ ոք յայսմ հետէ զիս մի
արասցէ · զի ես զխարազանս զայս յանձին իմում
54 կրեմ, զի զՔրիստոս շահեցայց · եւ կապանաց
մարմնոյս այսպէս համբերեմ, զի յարութեան
55 մեռելոցն արժանի եղէց · Եւ դուք իւրաքան-
չիւր ոք' որպէս ընկալարուք զօրէնսն 'ի ձեռաց
երանելի մարգարէիցն եւ սրբոյ Աւետարանին'
56 հաստատուն կացջիք · եւ վարձս ընկալջիք 'ի
յարութեան մեռելոց, զկեանսն յաւիտենից
57 ժառանգեսջիք · Արդ եթէ թերահաւատ ոք լի-
նիցի եւ յանցանիցէ, դատաստան անձին իւ-
րում նիւթէ ընդ չարագործան, եւ ընդ այնոսիկ
որ զայնպիսի առաջարկութիւն մոլորութեան
58 մարդկան ունին, պատժին · Զի նոքա ինքնին
իսկ են ծնունդք իժից եւ կորիւնք օձից եւ քար-
59 ծից · Մերժեցարուք եւ 'ի բաց մեկնեցարուք 'ի
նոցանէ զօրութեամբ Տեառն մերոյ Յիսուսի
60 Քրիստոսի · Եւ եղիցի ընդ ձեզ խաղաղութիւն
եւ շնորհք անդրանկին սիրելոյ · Ամէն ·

ՀԱՆԳԻՍՏ

ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

Էր ընդ եղբարսն երանելին Յովհաննէս մեծաւ ուրախութեամբ 'ի Տէր։ Եւ յաւուր միում կիւրակէի եղբարք ամենայն ժողովեալ էին առ նա, սկսաւ խօսել ընդ նոսա այսպէս․ Եղբարք իմ եւ ծառայակիցք, եւ ժառանգակիցք եւ հաղորդք Տեառն արքայութեանն, գիտէք եթէ քանի զօրութիւն 'ի ձեռն իմ ետ ձեզ Աստուած, քանի նշանս, քանի արուեստս, որչափ շնորհս․ ուսմունս վարդապետութեանս, վերակացութիւնս, հանգիստս, սպասաւորութիւնս, փառս, հաւատս, միաբանութիւնս, ձիրս, պարգեւս․ որչափ եւ քանի տեսէք աչօք ձերովք զտուեալսն ձեզ, որք ոչ երեւին աչաց այսոցիկ, եւ ոչ ականջաց այսոցիկ լսելի լինին։

Բ․ Արդ հաստատեցարուք 'ի նա՝ յիշելով զնա յամենայն 'ի գործս ձեր։ Գիտէք զխորհուրդ տնտեսութեանն որ եղեւ 'ի մարդիկ, եթէ ոյր աղագաւ արար Տէր։ Աղաչէ զձեզ, եղբարք, ինքնին Տէր 'ի ձեռն իմ եւ մաղթէ կալ մնալ առանց թշնամանաց, առանց նենգութեան, առանց անառակութեան։ Քանզի գիտէ զթշնամանսն որ 'ի ձէնջ, գիտէ եւ զանարգութիւնսն, գիտէ եւ զնենգութիւնսն, գիտէ եւ զանառակութիւնսն, 'ի տատանդանելն ձեր 'ի սրբոց պատուիրանաց նորա։ Արդ մի տրտմեսցի 'ի ձէնջ բարերարն Աստուած, գթածն եւ ողորմածն, սուրբն, յստակն, անարատն, անհիւթն, միայնն, մինն, անփոփոխն, ստոյգն, աննենգն, անցասումն, որ 'ի վեր է քան զամենայն անուն եւ իմանալի անուն՝ Աստուած իմ Յիսուս։ Արդ ուրախ լիցի 'ի բարուք կրօնաւորութեան մերում, խնդասցէ 'ի սուրբ կեանս մեր, հանգիցէ 'ի պարկեշտ վարս մեր, անհոգ լիցի 'ի ժուժկալութեանս մերում, հաճեսցի 'ի միաբանութեան մերում, ժպտեսցի 'ի զգաստութեան մերում, բերկրեսցի 'ի սիրելս մերում զնա։

Գ․ Զայս այժմ խօսիմ ընդ ձեզ, եղբարք, փութացեալ 'ի յառաջակայ գործս ձեր, արդէն իսկ կատարեալ 'ի Տէր։ Քանզի զի՞նչ այլ ունիցիմ ասել ձեզ․ ունիք զԱստուծոյ ձերոյ զգրաւականն, ունիք զբարերարութեան նորա ըզտուրս, ունիք զանհրաժեշտ զալուստ նորա։ Զի թէ ոչ եւս մեղիցէք, զոր յանգիտութեանն գործեցէք՝ թողցէ ձեզ Աստուած․ ապա թէ եւ գիտացեալ զնա, եւ 'ի նմանէն ողորմութիւն գտեալ, եւ նոյնպէս վարիք, եւ զառաջինսն եւս համարեսցի ձեզ, եւ ոչ ընկալջիք 'ի նմանէ ողորմութիւն։

Դ․ Եւ զայս ասացեալ առ նոսա, յաղօթս եկաց այսպէս․ Ո՛ որ զպսակս զայս հիւսեցեր քոյով հիւսմամբդ, Յիսուս․ ո՛ որ զբազում ծաղիկս զայս յանթառամելի ծաղիկդ քո յօդեցեր․ ո՛ որ սերմանեցեր զկենդանարար բանս քո զայսոսիկ․ ո՛ որ միայնդ ես խնամակալ քոց ծառայից, եւ բժիշկ որ ձրի բժշկես․ ո՛ որ միայնդ ես բարերար եւ անամբարտաւան․ ո՛ որ միայն ողորմածդ ես եւ մարդասէր․ ո՛ որ միայն փրկիչ եւ արդար․ ո՛ որ միշտ ես եւ յամենեսին, եւ ամենայն ուրեք մերձ ես, Աստուած իմ Յիսուս․

զու քոյով պարգևօք ծածկեա զամենեսեան որ ՚ի քեզ յուսան. և որ գիտեն զպարտաւորն մերոյ ամենայն ուրեք զմեղկենայս և զդրնութիւն :

Ե. Նա ապա խնդրելոց հայց՝ և գոչացու այսպէս. Զօր օրհնութիւն կամ զօր պատարագ կամ զօր գոհութիւն ՚ի բեկանել հացիս անուանեսցուք. այլ միայն զքեզ. Յիսուս Քրիստոս : փառաւորեմք, Տէր, զքո աստղեալ Հօր անուն : փառաւորեմք զմեծա զրան քո. փառաւորեմք զյարութիւն քո որ յաւիտ մեզ. փառաւորեմք զմնացորդն քո : փառաւորեմք զանբիծ քո, զբանն, զմարմինն, զհաւատն, զորդն, զանհնամարդարին, զգանձն, զլոյսն, զուղիղն, զմեծութիւնն՝ որ վասն մեր կոչեցար որդի մարդոյ, զճշմարտութիւնն, զհանդիսան, զգիտութիւնն, զզօրութիւնն, զպատուիրանն, զհամարձակութիւնն, զողորմութիւնն, զոր ՚ի քեզ փոխեսցուք : Զի դու ես, Տէր, արմատ անմահութեան, և աղբիւր անապականութեան, և հիմն յաւիտենից, անուանեալ զայս ամենայն վասն մեր : Որպէս զի մեք կոչեցեալ զքեզ այսպիսիք, գիտասցուք զմեծութիւնդ քո, որ է անուա ՚ի մէջ ՚ի ժամանակս յայսմիկ, որ որդոց միայն է անանելի, և ՚ի միայնոջ ՚ի քում մարդն կերպարանեալ :

Զ. Նա բեկեալ զհացն կարկեա նոցա. և ՚ի վերայ խորհրդեանց եդեալ աղօթս առնելով. արժանի լինել ընդունելոյ Տեառն և որդոց գոհութեանն, և շնորհեալ նոցա նոյնպէս, և տուեալ թէ և ինձ մաւն եղեցի ընդ մեզ. և խաղաղութիւն ընդ մեզ. օրհնեցէք իմ. և առ ցՅիսուս. Ո՛ս ընդ քեզ երկուս յեղջերցդ՝ համ գերձ երկու որդւոցն և փոյթասոր. և եկ զենի իմ : Նա Յիսուս առանց յապաղելոյ արար զոր հրամայեաց նմա ծառայն Աստուծոյ Յովհաննէս : Նա եկեալ երանելին Յովհաննէս ՚ի սանէն գնայր սաուքն զրոցն, հրամայեալ բազմութեան մերոյ սանդ ՚ի նմանէ. և համեալ ՚ի չերբմ ինչ եղբար մերոյ՝ առաջ ցղաստանեան. Բերեցէք, որդեակք : Նա նոքա բերին. խոկ նա առեալ զնոսա և առեր. Խաղաղութիւն լիցի բրանդ : Նա նա ՚ի բերեն նոցա խօսէր ընդ նոսա զբանն կենաց, և յորդորէր զեկեալսն ընդ նմա ՚ի խառնէն, չինելով և հաստատելով զնոսա ՚ի մեծութիւնն Տեառն, և աղօթս առնելով ՚ի վերայ խորհրդեանն ուրախ ամենեցուն : Նախ մեք ոչ ինչ խմմայաք ամենեքին :

Է. Նա երբեւ կատարեցին զբրանն պատարագին շուրջառակս, մերկանայր երանելին զհանդերձն զոր զգեցեալն էր, և առանայր երբեւ զանկողին ինչ ՚ի խորութեան բրանին. և միայն նափորտոմբն կայեալ՝ համբարձ զձեռս իւր ՚ի վեր. և յաղօթս կայր այսպէս. Ո՛ որ ընտրեցեր զմեզ յառաքելութիւն հեթանոսաց. ո՛ որ առաքեցեր զմեզ յաշխարհ՝ Աստուած. ո՛ որ ցուցեր զքեզ ՚ի ձեռն մարգարէիցն քոց. ո՛ որ ոչ զադարեցեր երբեք, այլ միշտ կեցուցեր զկորուսեալն. ո՛ որ ՚ի ձեռն ամենայն բնութեանց զքեզ ծանուցեր. ո՛ որ և անասնոց անգամ քարոզեցար. ո՛ որ զանապատ և զխոյրենի հագին զգան և հանդարտ արարեր. ո՛ որ ծարաւելոյն նմա՝ քոյով բանիւ զքեզ խոկ եսուր. ո՛ որ մեռելոյն նմա արդար յայտնեցար. ո՛ որ ընկղմելոյն նմա յանդրէնութիւն՝ արդար օրէնք ցուցար. ո՛ որ հերքելոյն նմա բնաւին ՚ի սատանայէ՝ ընծայեցար Փրկիչ. ո՛ որ յաղթեցեր հակառակորդին ՚ի քեզ ապաւինելոցն. ո՛ որ ետուր նմա զքո ձեռնդ, և յարուցեր զնա ՚ի դժոխական իրաց. ո՛ որ ոչ թողեր զնա ՚ի մարմնի կրնաւորել. ո՛ որ ցուցեր նմա զթշնամին իւր. ո՛ որ զգիտութիւն առ քեզ արարեր, Աստուած իմ Յիսուս. ո՛ որ հայրդ ես որոց ՚ի վեր քան զերկինս, և Աստուած երկրաւորաց. ո՛ որ օրէնքդ ես էթերականաց, և օտականաց ընթացք. երկրաւորաց պահապան, և երկիւղ անդրամեականաց. ընկալ և զսոյս Յովհաննու ըղձողիս, թերևս արժանի եղելոյ ՚ի քեն :

Ը. Ո՛ որ զիս պահեցեր միչեւ ՚ի ժամանակս յայս՝ անմերձ ՚ի խառնակութենէ կանանց. ո՛ որ և զհայելն ինձ ՚ի կին առնել՝ ծանր զրեցեր. ո՛ որ յառաժամանակեայ կենացս փրկեցեր զիս, և ՚ի մշտնջենաւորն առաջնորդեցեր. ո՛ որ ՚ի մարմնաւոր աղտեղութենէ որոշեցեր զիս. ո՛ որ ՚ի գառն մաշմանէ զերծուցեր զիս, և ՚ի քեզ միայն հաստատեցեր. ո՛ որ զծածուկ ախտ ոգւոյ իմոյ սանձեցեր, և զյայտնի գործս նորին խափանեցեր. ո՛ որ նեղեցեր և հալածեցեր զխռովարարն որ յիս. ո՛ որ անբիծ զծառայութիւն իմ որ առ քեզ հաստատեցեր. ո՛ որ առանց այլթայելոյ պահեցեր զհաւատս իմ որ ՚ի քեզ. ո՛ որ անխախտ եսուր զհաւատս իմ որ ՚ի քեզ. ո՛ որ զսուրբ գիտութիւնն որ ՚ի քեզ առաջնորդեցեր ինձ. ո՛ որ զործոց խորհրդեանց փորձս հատուցանես. ո՛ որ եդիր յոգւոջ իմում, մի ինչ ստացուած պատուական քան զքեզ համարել :

Թ. Նա արդ, Տէր Յիսուս Քրիստոս, զմատակարարութիւնն զոր ընկալայ ՚ի քէն կատարեցի. արժանաւորեա զիս քում հանգստեանդ, զքո զողորմութիւնդ շնորհելով ինձ, որ է անփոփոխ և անձկա փրկութիւն : Նա ՚ի գալ իմում առ քեզ՝ ընկրկեսցի հուրն, փախիցի խաւարն, ակարասցի վիհն, համրասցի հնոցն, շիջցի գեհենն, ամաչեսցեն հրեշտակք չարին. երկիցեն դևք. զմրեսցին իշխանք, զօրութիւնք նոցա ընկճեսցին, աջակողմեանքն կայցեն, ձախակողմեանքն մի մնասցեն : Ծանուցանեն պա-

պահելոյ, սառամաց զօրհնութեանց, սրտմտութեան նորա ատչօրհնեցի, մոլորութեան նորա ուղևորի, ամենչանարանք նորա պատկառեսցին, յարձակմանց նորա կապանեսցին, մանկանց նորա չարչարեսցին, և ամենայն արմատ նորա տարտկուսեսցի, և ողջոյն մինչև խաղաղ: Եւ տուր ինձ զհանապազորդն իմ որ առ քեզ՝ անբաժին և անպատմելի վճարել, ամենայն զօրն զոր խոստացայն այնոցիկ որ սրբութեամբ կեցին, և պարկեշտութեամբ սիրեցին զքեզ:

Ժ. Եւ արդ կնքեալ զամենայն զինչս, և առացեալ՝ թէ դու ես ընդ իս, Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, և կոչմանցս 'ի խորանին, որ զհանդերձն իւր տարածեաց: Եւ առացեալ ցանկ, խաղաղութիւն ընդ ձեզ, եղբարք, և մինչդեռ մեք ուրախ էաք և լայաք, ամենեցուն զհոգին 'ի ձեռն Տեառն սուրբ Առաքելոյն և աւետարանչին Յովհաննու: Եւ Յիսուսի փառք, և Քրիստոսի պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

ԱՂԵՐՍ ԵՒԹԱՂԻ

Ամենայն ուրեք ամենայն երկիր տանանակ է, ահա զայս հաստատէ յառաքս, և դարձեալ միանգամ՝ անդրէն դադարել. բայց յաղագս կարեաց՝ միայն ամենայնի յաղթէ: Մի լիցի ամբարտաւան յարժամ 'ի ցանկալի փառաւորութիւնս իւրս, և մի զձուձ՝ յարժամ 'ի թշուառութիւն հասանիցես: Զի եթէ այսպէս զկըչիսն ունիցիս, արդար կշռիչ կենաց աշխարհիս լինիցիս: Քանզի ոչ 'ի պարզ և ոչ 'ի խռովածոյս 'ի վճռատեսութիւնս անկայք, ոչ 'ի բազումս և յանհնարինս և 'ի պէսպէս աղանդութիւնս. և չէք ոք որ այնչափ մխիթար լինիցի մեզ: Յամենայն կատարեալ բարութեանց անդամայն վկայեցար՝ յաշխարհէ և 'ի կենս և 'ի մեծութենէ. և միայն ողջախոհն չարեաց զանձնտութիւնն զօր. Եւ արդ, քանզի բազում վշտօք պատեցայ, ով անձն, մի վհատիր ուխտառութիւնս, այլ համբերէ, ով սիրելի իբրև զսա ինչ ածեալ զմտաւ՝ եթէ ոչ զոր ածի ոք և խորհի՝ զայն առնէ, այլ զոր ոչն խորհի ոք և փոխել՝ զայն կրել. այլ [illegible] մանն ամենայնի յաղթել խօսքս: Նոյնպէս ամենայն մեզ այսպէս ուսանիմք (*) գլուխ մի, եթէ Յոյսք՝ առ կենդանեաց, անյոյսք՝ որ մեռանին: Եթէ այնպէս իցէ, պարտ է համբերել վշտաց, և տանել առաքինութեամբ կարեաց: Զի ոչ որ է ինչ՝ և չէ ինչ 'ի կեանս երկրածնաց, և ոչ ինչ 'ի նմին հաստատութեան կայ մարդկան կայ, այլ իբրև զանիւ շրջի ամենայն և ընթանայ: Եւ արդ և թախծեալ մտօք ընդ այսր ամենայնի՝ զրեմ անձամբ անձին իմում և առ մեծն հօր իմոյ զբաղում թշուառութիւն իմ: Վայ է ինձ յարժամ ածեմ զմտաւ զփոփոխմունս, զամենայն ինչ մարդկան իբրև զմարդկան տեսանեմ, և մի միայն հաւատարիմ յոյս թողի ինձ զԱստուծոյ եւեթ զմարդասիրութիւնն:

(*) Թեսաղ. Դ. 13. [illegible]

ՎԵՐՋ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՈՅ:

ԿԱՐԵՒՈՐ

ՎՐԻՊԱԿՔ	ՈՒՂՂԵԼԻՔ
ԾՆՆԴՈՑ. ԺԸ 5. Նա առէն	Նա առեն
» Ի 5. Եւ այլ ասէին ասէին. Ոչ ապաքէն	Ո՛չ ապաքէն
» ԻԵ 24. Դու ես	Դո՛ւ ես
ՅԵՍՈՒ. ԺԲ 8. զամովրացին	զամովրհացին
ԹԱԳ. Ա. ԺԹ 7. յերեկն	յերէկն
» Գ. Դ 34. ամենայն ազգք	ամենայն ազգք
Էջ 469. ՅՈՒԹԻՒ	ՅՈՒԴԻԹ
ՏՕԿԲԻԹ. Ե 17. Զաղցաառահմ իմ	Զաղցաառա՛հմ իմ
Էջ 643. ԳԼՈՒԽ ԼԵ	ԳԼՈՒԽ ԽԵ
Էջ 704. տող 3. աղցամարն	աղցահամարն
ՅՈԲ. ԼԲ 6. ազորէն	անգրէն
ՅՈՎՆԱՆ. Ա 10. Զի՞նչ	Զի՛նչ
ԵՐԵՄԻԱ. Դ 18. առէ Տէր	ասէ Տէր
Էջ 879 Ը. հրաման երկնչել	հրաման ես երկնչել
ԴԱՆԻԵԼ. Դ 20. բորբբոքելոյ	բորբոքելոյ
» Է 28. շրջեցաւ	ջրէցաւ
ԵԶԵԿԻԵԼ. ԺԹ 2. Զի է	Մի է
ՄԱՐԿՈՍ. Թ 29. գխաայլէ	փխառայլէ
ՊԵՏՐ. Ա. Դ 3. արրբեցութեամբք	արբեցութեամբք
ԵԲՐԱՅԵ. ԺԱ 16. Աստուած	Աստուած

ՀՍՍՀ ԳՈՍ. БИБЛИОТЕКА ... ССРА им. А. Мясникяна

15n